Universidad de Deusto
Biblioteca
Ihs
I. H. S.
Esperitio moralis Sanctissimi Patris Gregorii Magni in beatum Job.
Impressum Lugduni. I. Giunta.
Año 1530.
(Archivo de Loyola).

CAnnotatio alphabetica omniū sentētiarum Moralis expositionis beati Gregorij super Job vt absq; difficili foliorū reuolutione ocyus offendet qđ petit candidus lector.

Bono. rum laborus glorioſuz eſſe fructum ſcripture teſtāte cognoſcim⁹. Cogitāti mihi flores ſententiarum melliſluos in libris moraliū beati Gregorij diffuſos tanq̄ in inuio latitare: placuit vt i legēdis pandere ad eſidē: quatenꝰ collectis floribus r intra ſinū memorie cōmēdatis: ptus lector coz ſue vitate odorifera iocunderur: virtute ſaluifica roboret: venuſtate viuifica coronetur. Volens ergo ārere ſuam ſibi aptam: ārat primo ſm ordinē alphabeti i veſtigijs ſubſcriptis: vbi primus oſtendit quotum libri: ſecūdo quoto capitulo illius libri id qđ querit inueniat: tertio ꝯo folioꝝ numerus annotat: quarto deniq; ne enagek m⁹ lectoris literas folijs inſertas ocyus offendes. Bone memorie cōmendandū eſt: qz non oſa ſuia penes ſuum ſignum ſeu literaz inuenit: ſed ſub litera: qz ꝓpter plurimarem ſententiarū vnū ſignū qſq; reſpicit ſentētias plures ſibi inuicez intexeatas Notandū etiā qꝺ nō oſa ſententia ſequēti ſigno ſuitur: quia ad vnā declarandā plures alie introduciūtur: quaz quelibet cōtinet ſignum ſuum. Ceterū notandū circa ordinē literariū: qz cū nō ſit mihi cura de hoc elemēto ſcz b nihil pdet de ordine ſuo. Vñ oēs ſmle incipientes ab .b. in ſuo ordie ſunt requirēde.

Item oēs ſentētias ab y greco incepras q̄ ſub i ſcribi poſſunt/exemplo papie diligentius copulaui: vt legenti diligenter ſatis patebit.

Abel Joā nes r Eſaias: ly diuerſis tpibus extiterint: coz tamen predicationibus ſimul fuiſſe demonſtrantur. li. 29. ca. 28. f. cccixxii. b

Abyſſi nomine quid intelligatur. li. 9. ca. 19. fo. cxviij. a

Abyſſus abyſſuz inuocare quid ſit li. 27. ca. 18. fo. cccl. e

Abortiuum cur ſe beatus Job ada ptauerit. libro. 4. capitulo. 26. folio. xlvj. b

Abortiui nomine patres antiqui intelligi congrue poſſunt. li. 4. capi. 50. fo. xxvj. d

Abraam tribus angelis occurrēs ſarā poſt oſtiū ſteriſſe nō ſine myſterio narratur. li. 9. ca. 51. fo. 137. c

Abraam ſacrificium offerēs aues infeſtantes abegiſſe quid repreſenter. li. 16. ca. 20. fo. ccc. e

Abſcondere verba dei in ſinū cordis quid ſit. li. 16. ca. 17. fol. ccix. g

Abſconditur tempeſtatis quid ſit. li. 26. ca. 10. fo. cccxxix. g

Abſyntbio ebrius quis eſſe dicat. li. 7. ca. 9. fo. lxxxviij. b

Accipiter qualiter ſe exprumeſcat. li. 31. ca. 32. fo. ccccxiij. b

Acceſſus receſſuſq; dei a noſtra mēte qualiter cognoſcatur. li. 9. cap. 11. fo. cxvj. b

Actine r contemplatiue vite qualiter vacare debeamus. li. 6. capi. 25. p totū. fo. lxxxij. a

Actiua vita prior eſt contēplatiua li. 6. ca. 26. fo. lxxxij. b. c

Actiuā vitā Martha nobis repreſentat. li. 6. ca. 27. f. 82. d. xf. 83. c

Acubare inter terminos q̄d ſit. li. 1. ca. 18. fo. iij. b

Adam ſi voluntarie nō peccaſſet: ſpa ſe nō ſpōtanee indeis obtuliſſet. li. 3. ca. 11. fo. xxx. g

Adam poſt culpā audaciorꝝ ant e

factus fuisse phatur. li.4.ca.28. fo.xlvij.c

Adā quid in paradiso fecisset si nō peccasset.li.4.ca.30.fo.xlvij.b

Ade quare dictū sit vbi es: cuz tā deuz nō latuerit q̄ se absc̄disset li.2.ca.4.fo.x.b

Adolescentia in sacra scriptura vt plurimū p vite nouitate poni solet.li.24.ca.5.fo.cccv.d

Aduentū oñi multi gentiles expectauere.li.7.ca.3.fo.lxxv.a

Aduentus primi atq̄ secūdi ratio que sit.li.17.ca.19.fo.ccxvij.b

Aduersum se eloquiuz quis dicat. li.9.ca.33.fo.cxxix.f

Aduersarios quos esse sancta ecclesia dicat.li.20.ca.11.fo.ccxxv.g

Aduiterare verbum dei q̄d sit. lib. 22.ca.17.fo.cclxxviij.b

Aduiterium etiam cum nuptis perpetrari potest.li.21.ca.9. folio cclxxvj.f

Affligerit cur dñs beatū Job frustra.li.3.ca.1.fo.xxv.b

Affligat cur dñs electos plusq̄ reprobos.li.3.ca.4.fo.xxvj.b

Afflictos vitia rata cognoscūt.li.3. ca.25.fo.xxxvj.b

Afflictio bonoz ideo in terra peccatoribus ostenditur: vt perpēdāt quāta eos pena in futuro sequat si non conuersi fuerint. li.9.cap. 43.fo.cxxxiij.d

Afflictionis locus vita presens dicitur.li.20.ca.13.fo.cclxvij.f

Afflicti cordis p̄primum q̄d sit.li.23. ca.18.fo.cccxix.d

Agri note latitudo scripture sacre designatur.li.16.capitu.23.folio.ccxij.c

Agram prius exercere t postea ad preparationem redire vti p Salomonem dicitur quid sit.lib.10. ca.16.fo.cxliij.b t c.

Agnam offerre in holocaustū quid sit.li.31.ca.2.fo.ccccxviij.b

Alius t alius de deo qualiter dicantur.li.18.ca.35.f. ccxij.a

Alis feminee anima illa de q̄b Ezechiel ait ferre q̄d mysteriū habeat.li.24.ca.10.f.cccvij.b

Alas nostras ad austrū expandere q̄d sit.li.31.ca.33.fo.ccccxliij.c

Altare dei cor nostrū esse dz.li.25. ca.7.fo.cccxviij.f

¶Amaritudine anime sue humana mens quando scire dicat.li.6. ca.8.fo.lxxv.f Am

Amaritudine diem inuolui q̄d sit li.4.ca.21.fo.xliij.f

Amalechitem puerum in via deserens quem typice representet. li. 5.ca.29.fo.lxvij.b

Amare iudicū quis dicat.lib.24. ca.29.fo.cccxiij.c

Ambulasse dñm in inferno qualiter intelligendum sit. li.29.ca.6. fo.cccxx.d

Ambulasse oñm t nō stetisse in paradiso post hominis lapsum/non sine mysterio dicitur. li.28.ca.3. fo.ccclvij.b

Ambulare viam vinearū quis dicatur.li.16.ca.30.fo.ccxliij.b

Ambulare in vacuum quis dicat. li.7.ca.17.fo.xciij.b

Ambulare dominuz in nouissimis abyssi quid sit. li.29.capi.7.folio cccxxj.b

Amittitur nihil sine dolore nisi q̄s sine amore possidetur. li.1.cap.4. fo.j.c

Amici beati Job iuste a deo puniri potuissent.lib.3.ca.10.fo.xxix.e

Amici beati Job hereticoz speciez tenuit.li.3.ca.17.fo.xxxij.f

Amicoz tres beati Job dicta non ex toto refutantur.li.6.capi.1.folio. lxxj.c

Amicus agnosci qualiter debeat. li.7.ca.11.fo.lxxix.c

Amittant q̄ta bona p̄ iracūdie vitiū.li.5.ca.31.fo.lxix.g

Amittant eterna qualr̄ pro tpalibus bonis. li.7.ca.12.fo.xc.b

Amygdali flozes quid significent. li.31.ca.20.fo.ccccvj.b

¶Ancille domina absente lasciuit li.1.ca.31.fo.vj.f An

Anchora cordis quid sit.li.6.ca.27 fo.lxxij.d

Angeli dei cum deo semper assistere dicant:qualiter hinc inde mittanti possint.li.2.ca.2.fo.x.b

Angelica natura quāte subtilitatis sit.li.2.ca.3.fo.x.b

Angelus inquantum natura est/ vicissitudinem mutabilitatis habet.li.5.ca.27.fo.lxvj.d

Angelorum peccata cur irremissibilia exteriorint.li.9.ca.36.fo.131.c

Angeli in sacro eloquio nōnunq̄ predicatores signant.li.11.capi.3. fo.ci.f

Angeli alij ministrant:alij assistūt. li.17.ca.7.fo.ccxix.g

Angeli cur antiquitus tam frequēter missi fuerint.li.18.capi.30.fo. cxxxviij.a

Angeli videre deum qualiter desiderare possint:cū tamen semper eum videant. li.18.capitu.38.fo. ccxlij.g

Anguli quatuoz domus mētis nostre qui sint. libro.2.capitulo.36. fo.xxij.d

Animaz beati Job qualiter hostis malignus seruare potuerit:cum tamen ei maxime insidietur.li.3. ca.3.fo.xxvj.f

Animam beati Job seruare sathane precipitur:non q̄ eam nō tenet/sed q̄ eam non vincat.lib.3. ca.13.fo.xxx.d

Anima q̄i vitā electoz cōgrue signare pōt.li.3.ca.13.fo.xxx.d

Anime proprietates que sint. li.5. ca.25.fo.lxv.c

Anima sine delectatione esse nunq̄ potest.li.18.ca.6.fo.ccxxvij.b

Anima humana terre nomine signari potest.lib.18. capi.26. folio cxxxvj.b

Antemurale prophete congrue dici possunt.li.20.ca.23.fo.cclxvj.d

Antichristi membra esse qui dicātur.li.29.ca.3.fo.ccclxviij.c

Antichristū ex tribu dan esse oriūdum probatur.li.31.capi.18.folio ccccv.a

Annum erauerit cur beat⁹ Iob sua bona opera: cuz nullus seipsum laudare debeat.lib.19.capi.18.folio.cclj.b

Annus nostre illuminarionis quādo perficiatur. lib.4. capitu.22. fo.xlv.b

¶Aperire labia sua deus q̄i dicat li.10.ca.4.fo.cxxvij.a Ap

Aperire os suum Job nō sine mysterio dz.li.4.ca.4.fo.xxxvij.b

Aperiant q̄i ora sua reprobantes li.13.ca.7.fo.cixj.d

Appetitui quando homo predominari dicatur.li.4.ca.22.f.xliij.b

Appetitus humane laudis/latrīcultus anime nō incongrue dicat li.9.ca.18.fo.cxviij.b

Apostoli quare fuerint tantū duodecim.li.1.ca.12.fo.iij.d

¶Aqua in sacra scriptura scientiā designare potest.li.17.ca.12.folio ccxxj.a Aq

Aquarum fluribus loquentium qualitates comparantur. li.8.ca. 24.fo.cix.b

Aquas maris qualr̄ dñs in vtres congregare dicatur.lib.9.capi.5. fo.cxix.g

Aque nimis i sacra scriptura que essē dicantur.lib.9.capi.28.folio cxxviij.d

Aqua quot modis in scriptura capiatur.li.19.ca.4.fo.ccxliij.b

Aqua nimis:terre vel fontis mundat a peccatis.li.9.capi.28.folio cxxviij.d

Aquila plura in scriptura sacra representat.li.31.ca.33.fo.ccccv.d

Aquile antiqui patres comparantur.li.9.ca.23.fo.cxxv.b

Aquilonis nomine diabolus signatur.li.17.ca.11.fo.ccxx.b

Aquila mens iusti esse dicitur.lib. 9.ca.23.fo.cxxv.b

¶Arare sancta ecclesia qualiter dicatur.li.31.ca.3.fo.ccccxviij.d Ar

Arcturus quid representet. li.29. ca.28.fo.ccclxxviij.f

Arcturus non sine mysterio quatuoz modo stellas sursum t tres deorsuz:modo tres sursum t quatuoz deorsum habet. li.29.ca.29. fo.ccclxxix.b

Argenti nomine diuina eloquia vt plurimum designantur.lib.4. ca.35.fo.l.c

Universidad de Navarra

Argentū nō habētes ad aque emptionem a saluatore qualiter inuitent.li.6.ca.3.fo.lxvij.f

Argentū quare inn'cens diuidere dicat.li.18.ca.8.fo.ccxxviij.a

Arguere deum quid sit.lib.9.capi.30.fo.cxxviij.b

Armatus tinermis antiquus hostis quādo esse dicatur. li.6.ca.4. fo.lxxiij.c

Arma peccātiū que esse dicant.li.9.ca.46.fo.cxxv.c

Arrius qualiter errauerit circa trinitatē.li.10.ca.14.fo.ccxlix.a

Aries quid significet.li.23.ca.3.folio.cccciij.g

Armillariū note que in tēplo offerebant quid significet.li.30.ca.10. fo.ccclxxv.c

Arrogantium tumor quadruplici specie demonstratur. li.23.ca.7. fo.cccv.f

Arrogātes qualiter contra sanctā ecclesiam decertent. li.23.cap.8. t.9.fo.cccv.a

Arrogantium doctrina hoc ꝓprium habet:vt humiliter nesciat quod docet:t ea que ipsi recte sapiūt recte pferre nesciant. lib.23.ca.12. fo.cccvij.a

Arūdineti note vita secularium designat.li.33.ca.4.fo.ccccxxxj.a

Af ¶Ascēsus in labore esse:descensus ꝯo in voluptate.li.7.ca.12.folio.lxxxix.f

Asinor note quid in sacra scriptura designet.li.1.ca.16.fo.iij.b

Asino cur dño insederit hierusalē intrante.li.1.ca.16.fo.iij.b

Asperum verbum quod sit.li.6.ca. 19.fo.lxxix.e

Asperū verbuꝫ qualiter precaueri possit.li.6.ca.19.fo.lxxix.e

Astutos in eorū sapientia qualiter deus comprehendat.lib.6.ca.12. fo.lxxvj.f

An ¶Auaricie duo genera bōrum deseruire solent.li.20.ca.12.fo.cclxj.b

Aues aliquando celi note designātur.li.2.ca.34.f.xvij.b

Audacia sanctorū nō ex elatione/ sed potius ex humilitate genera

tur.li.7.ca.23.fo.xcv.b

Audiat quo corde quisq; ea que dicimus:penes quid cognoscatur. li.22.ca.17.fo.cclxxviij.b

Audire dei quid sit. li.35.ca.2.fol. ccclij.d

Aurore nomīe sancta ecclesia designari pōt.li.4.ca.15.fo.xlij.d

Aurora mens iusti esse dicitur.lib. 16.ca.19.fo.ccxiij.g

Aurore ortus in sacra scriptura ꝺ̄ esse dicatur.li.4.ca.26.fo.xlvj.b

Auroze locus quis sit.lib.29.ca.2. fo.ccclxvij.c

Aurum obrizum sancti angeli dici possunt.libro.18.capitu.29.fo. ccxxxvij.a

Austri nomine flatus vtēdi remissio signari pōt.li.7.ca.17.fo.92.c

Austroveniente cur aquilo recedere dicat.li.9.ca.9.fo.cxx.f

Auster ventus spiritumsanctuꝫ signare pōt. li.17.ca.14.f.ccclij.c

Ba Baptism⁹ quod apud nos valet: hoc apud veteres vel ꝓ paruulis sola fides: vt ꝓ malorib⁹ virtus. sacrificij/vel circūcisionis mysteriuꝫ.li.4.ca.2.fo.xxxvij.f

Basileus greco eloquio princeps terre congrue interpretatur. lib. 9.ca.13.fo.cxij.g

Basium nomine doctores t ꝓphete sanct. dēsignantur.li.28.ca.9. fo.ccclx.g

Be ¶Beatitudo t dolor cum sint marti mediuersa:cur hic ꝓpter beatitudinē homo flagelletur.li.6.ca.17. fo.lxxix.b

Bebemoth:id est satbā prima dei creatura fuisse demonstratur: et ideo confunditur heresis arrij.li. 32.ca.26.fo.ccccxcix.g

Bebemoth simul cū bove creatus fuisse qualiter intelligatur.li.32. ca.10.fo.cccxcvij.a

Bebemoth ꝺ̄ t apud Esaiam note leonis exprimit:cur in comestiōe feni/bovi t nō potius equo cōpa

ref.li.32.ca.10.fo.cccxcvij.c

Benignitas dei quid sit.li.16.cap. 6.fo.cclij.g

Benedicere pro maledictione capit.li.1.ca.23.fo.9.g

Bersabee cum dauid adulterium moralizat.li.3.cap.21.fo.xxxiij.f

Bestia terre diabolus quare esse dicatur.li.6.ca.21.fo.lxxx.b

Bestie terre motus carnis intelligi possunt.li.6.ca.21.fo.lxxx.a

Bestie terre pacifice sunt. Ibidem fo.lxxx.b

Bebsamis pergere quid sit.li.7.capi.18.fo.xciij.g

Bi ¶Bibi t comedi cadex res in sacra scriptura ōt.li.6.ca.3.fo.lxvij.f

Bibere subsantiatione sicut aquā quid sit.li.14.ca.22.fo.cccvij.g

Byssus/coccus /t hiacynthꝰ quid significēt.li.25.ca.22.fo.323.f

Bo ¶Bonū esse inter malos laudabile est.li.1.ca.1.f.ij.a

Boni sine malis t econuerso in ecclesia esse nō possunt.li.31.c.12.folio.ccclij.f

Bona alia dicuntur summa: alia ꝯo media.li.17.ca.26.fo.ccclv.g

Bona que fecimus ad memoriam reuocare non debemus. Sed ea que adhuc perpetranda sunt:solicite considerande sunt. lib.22. ca.7.fo.cclxxviij.b

Bona que sint que deo accepta esse dicuntur.li.1.ca.2.fo.j.c

Bona nostra malignus spiritꝰ tribus modis insequitur.li.1.ca.38. fo.viij.e

Bonū incassum agit/si ante finez deseruat.li.1.ca.40.fo.ix.d

Bonū qđ lōgo tpe acquirit: ꝯ facile pdat.li.3.ca.10.fo.xxix.d

Bonis cur interdū peruersa succedant:malis vero bona plurima interueniant.li.5.ca.1.fo.liij.b

Bona sepe ꝙ nobis pdesse vident maxime nocēt.li.5.ca.4.fo.liij.d

Bonor bene gesta qualiter malor mentes cruciant.li.6.ca.15.folio lxvij.b

Bona que in nobis sunt:si ea seruare volumꝰ etiā sciēdo ignorare

Bi

Bo

Ba

Be

Ca

debemꝰ.li.9.ca.17.fo.cxviij.g

Bona quedam sunt que sciri a nobis vix possunt/ls ea perpetremꝰ li.9.ca.18.fo.cxviij.g

Bona oīa esse que creata sunt pbātur.li.9.ca.22.fo.cxxv.b

Bonum non vidisse antiquos patres qualiter intelligatur.li.9.capi.22.fo.cxxv.b

Bona nostra duobꝰ modis deperire solent.li.9.ca.27.fo.cxxvij.a

Bona ꝺ̄ sūt ad que indefessi pfistimus:t quedā a quibꝰ cōtinue labimur.li.10.ca.18.fo.cxliij.f

Bonor ceruix in bonis quid significet.li.13.ca.8.fo.clxvj.f

Bos predicatorē quēdā significare pōt.li.7.ca.6.fo.lxxxvj.g

Boues in sacra scriptura quid significent.li.1.ca.16.fo.ij.b

Br ¶Brachium spiritualiter ꝺ̄ significet.li.11.ca.15.fo.cclxxix.e

Brachiū excelsum cēteri qñ dicat. li.29.ca.2.fo.ccclxvij.g

Butyro lauare pedes quid sit.lib. 19.ca.11.fo.ccxlvij.b

Ca ¶Cadere humerum a iunctura quid sit.li. 21.ca.15.fo.clxxix.e

Caligare ab indignatione oculus qñ dicatur.li.13.ca.18.fo.clxxiij.f

Calamitates sancte ecclesie quare a dextris surgere dicantur.li.20. ca.20.fo.cclxv.f

Calūniatores cōs iniqui dici possunt.li.26.ca.9.fo.ccccxvij.c

Calamus in sacra scriptura quid significet.li.29.ca.18.f.ccclxxv.b

Calamitatū arūdinis note i sacro eloquio plura signāt.li.23.c.4.f.375.b

Calidissime satbā btō iob sua cōmoda nūciauit.li.2.ca.13.f.xij.a.

Caligo in sacra scriptura ꝺ̄ significet.li.4.ca.21.fo.xliij.e

Calamitas nre pegrinatiōis arene maris cōparat.li.7.c.2.f.85.f.

Cham peccāte cur chanaan puniatur.li.26.ca.16.fo.ccxxxij.g

Cameli note aliqñ ꝓpōnūt:aliqñ ꝯo gētil⁹ ꝓpīs significat.l.1.c.14.f.3.f

Chananeus tributarius fact⁹ ꝺ̄

significet.li.4.ca.24.fo.clvj.c
Canes gregis sancte ecclie nō incōgrue ciusdē doctores appellari pñt.li.20.ca.7.fo.cclix.d
Capilli capitis moraliter quid significent.li.2.ca.38.fo.xxiij.a
Capram offerre in holocaustū q̄d sit: & cur nō precepta sit sumi de gregib⁹ sicut agna.li.32.capitu.2. fo.ccccxvij.b
℔ Charitate a deo vel primi ꝓtum aliquis lōge vel ppe sit deo nōnū ꝓ reuelat.li.7.ca.11.fo.lxxix.d
Charitas penes quid cognosci debeat virū perfecta sit.li.8. capi.1. folio.xcvij.d
Carnales bona ꝓsentia cur adeo marie diligant.li.8.ca.11.f.cj.a.b
Charitas let dei non incōueniēter dici pōt.li.10.c.5.fo.cxxix. d
Charitas ꝓta bona operatur.lib.10. ca.8.fo.cxxix.f.g
Charitatis ppietates decē ꝓbantur.li.10.ca.8. fo.cxl.a
Charitate nisi cetere virtutes fulciant nihil prosunt.li. 21.capi.16. fo.cclxxix.f
Carnis infirmitas argumentum pietatis est apud deū.li.9.ca.36. fo.cxxxj.f
Carnis cura quali discretiōis moderamine refrenāda sit.li.9.ca. 51.fo.cxxxvij.c
Caro & cutis peccatū carnis significant.li.13.ca.10.fo.clxxij.a
Carmen in nocte est letitia in tribulatione.li.26.ca.11.f.ccccxlix.a
Carnis naturā deꝰ assumēs/iniuriā diuinitati nō intulit.li.22.capi.12.fo.lvij.a
Castitas carnis nulla esse dr / si ei suauitas mentis nō correspondeat.li.6.ca.23.fo.lxxj.d
Carbone obligationis que sint.li. 26.ca.27.fo.ccccxxvj.b
Causas vite iuste examinat q̄ nullius testimonio eget.li.9.capi.17. fo.cxxiij.f
Cauee leonis humana mēs ꝓparatur.li.9.ca.41.fo.cxxxiij.b
Cauernas terre occultas heretico rū ꝓdicationes accipim⁹.lib.20. ca.11.fo.cclx.e
Causa bonoꝝ sicut impioꝝ iudicari ārē dicak.li.26.ca.32.fo.337.g
Cauda behemoth quid repsenter. lib.32.ca.12.fo.ccccxviij.g
℔ Cecus fuisse gētilis pplis ꝓgrue dicit.li.19.ca.18.fo.cclj.b
Ceci a dño illuminati cur ybiꝫ re uelauerint: cum tñ quasi inuito dño id fecisse videant.li.19.c.18. folio.cclj.c
Cedri abietes & platani qui esse dicant.li.32.ca.24.fo.ccccxxviij.c
Cedri noie quid in scriptura intelligat.li.32.ca.12.fo.ccccxiij.g
Celi noie ꝓdicatores nō inconuenienter signant.li.2.ca.26.f.xviij.g
Celū dños qualiter subuertere dicak.li.10.ca.11.fo.cxlj.a
Celum & infernus qualiter in vnū coarctentur.li.10. ca.12.fo.cxlj.b
Celorum rationem dominus narrare quando dicatur.li30.cap.8. fo.ccclxxxiij.f
Celorum concentus quando dormire dicatur.libro.30.capitulo.9 fo.ccclxxv.g
Ceruix maloꝝ q̄ esse dicak.li.13.ca. 8.fo.clxxj.f
Ceruaꝝ noie qui intelligank.li.30. ca.16.fo.ccclxxviij.b
Cernas parturientes obseruare q̄d sit.li.30.ca.19.fo.ccclxxix.g
Ceruaꝝ & nō ceruoꝝ noie doctores sancti intelligunt.li.30.capit.20. fo.ccclxxxix.b
Ceruarum incuruatio vt pareant quid significet.libro.30. capit.22. folio.cccc.c
℔ Cibus aliquando sacra scriptura: aliqñ potus est.li.1. capitu.21. folio.xiij.e
Cibi lautiores sine vitio: viliores vero vix sine vitio sumi possunt. li.30.ca.27.fo.cccc.h
Cicatrices cōputrescere q̄d sit.li.9 ca.40.fo.cxxxij.c
Cinis & saccus pniam signāt.li.13. ca.10.fo.clxxj.a
Cinerē se esse nullus ante suā conuersionem cognoscit.li.24.ca.27. fo.ccxiij.b

Cincinnus capitis quid significet li.31.ca.9.fo.ccccj.c
Citbara i sacra scriptura q̄d significet.li.20.ca.31.fo.cclxxj.c
Ciuitatum noie ecclesie vniuersales intelligi possunt.li.16.ca.25. fo.ccxij.b
Ciuitatē dñi vsq̄ ad turrē Anana bel(vt Hieremias ait) edificari q̄d sit.li.25.ca.11.fo.ccccix.g
℔ Clamor redēptoris et⁹ sanguis dici potest.li.13.ca.12.fo.clxxij.d
Clamare sancta ecclesia qualiter dicatur.li.20.ca.25.fo.cclxviij.b
Clamorem sctoꝝ exaudire cur deꝰ ad tempus differat.li.20. ca.25. fo.cclxviij.b.c
Claritas & natura in deo non differunt.li.18.ca.37.fo.ccclij.g
Claudus fuisse iudaicus pplis congrue dr.li.19.ca.21.fo.cclij.b
Clauso ostio patrē in cubiculo petere quid sit.libro.22.capitu.18. fo.cclxxvij.f
℔ Cocus dīs tinct⁹ quid significet li.30.ca.10.fo.ccclxxv.d
Cocorū princeps cōgrue venter dr li.30.ca.26.fo.cccxij.f
Cognitio dei dupler:alia p fidem: alia p spē.li.16.ca.13.fo.ccvij.f
Cognitionem in dei p creaturas qualiter venire possumus.lib.16. ca.18.fo.ccc.a
Cognoscere dei quid sit.li.21.ca.6 fo.cclxxv.g
Cognitio patris p filij cognitionē acquiritur.li.5.ca.[illegible].fo.lxv.f
Coagulari sicut caseus mēs nra q̄liter dicak.li.9.ca.37.fo.cxxxj.g
Cogitationis illicite impulsu cur affligamur.li.9.ca.40.fo.cxxxij.d
Cognouit bos possessorē suū: & asinus ꝓsepe dñi exponitur.li.1.ca. 16.fo.xiij.a
Columne celi q̄ esse dicank.li.17. ca.14.fo.cxxvij.g
Cōmota terra qualiter celi extēsi sint.li.9.ca.4.fo.cxviij.f
Coniuges sine peccato cōmisceri q̄n possint.li.32.c.20.f.ccccxxvj.b
Conditus ad quid dō fuerit.li.8. ca.9.fo.cj.f
Cōcupiscentes & nō deficientes q̄ sint.li.8.ca.19.fo.cvj.b
Concedit deus aliqua ꝓpitius:aliqua vo ꝓmittit iratus.li.6.ca.13. fo.lxxv.b
Cōfessionē nihil adeo ꝓuocat sicut recordatio extremi iudicij.li. 8.ca.15.fo.cliij.c
Cōfessio sine contritione inutilis est.li.8.ca.35.fo.cliij.f
Cōfusio malignoꝝ in extremo iudicio q̄lis sit.li.8.c.41.fo. cxvj.a.b
Cōsiliū malignoꝝ spūum ꝛ bonos qd sit.li.9.ca.34.fo.cxxx.a
Cōsiderare q̄d debeam? in ꝓsolatione rerum amissaꝝ. li. 2.ca.17. folio.xv.b
Cōsolatio vt de sit exhibēda.li.2. ca.18.fo.xv.b
Cōsolari aliquē in tribulatiōe positū volēs:q̄liter se erga eū habere debeat.li.3.c.8.fo[illegible].cxviij.a
Cōfidentia nimia de mia deiali q̄n peccatorē interimit.li.4.c.29 folio.xlvij.g
Conterit nos aliqñ deus:aliqñ vo diabolus.li.7.ca.7. fo.lxxxvij.d
Cōtendere cū deo quid sit.li.9.ca. 2.fo.cxviij.c
Contrariū sibi deꝰ qñ bonem cōstituerit.li.8.ca.22.fo.cviij.b
Consoletur qualiter corda merentium sancta ecclesia. li. 20.ca.5. fo.cclvij.f
Cōsiliū dare stulto/sapiēti/& sapiēcie quid sit.li.17.ca.10.fo.cccx.e
Concordiam in sublimib⁹ deus facere qualiter dicatur.li.7.cap.7. fo.ccxvij.d
℔ Comedak qualiter agn⁹ spāl'r: de quo ℳoyses filijs israel ꝓceperat.li.20.ca.9.fo.cclx.b
Cōpassio vt cordis q̄n plena cē dicatur.li.20.ca.27.fo.cclxix.c
Compari ex corde plus ē q̄ elemosinam dare.libro.20. capitu.28. fo.cclxx.c
Comedere spiritualiter: est bonis operibus satiari.libro.21. cap.7. fo.cclxv.c
Cōcordia seruari sine patiētia nō potest.li.21.ca.15.fo.cclxxix.f

Com

Concentus celi quid repſentet. li. 30. ca. 7. fo. ccclxxviij. f

Concutiat qualiter dña extrema terre. li. 29. ca. 2. fo. ccclxvij. c

Contemplatiua vita per Mariam magdalenam nobis repſentat. li. 6. ca. 27. fo. lxxviij. g

Contemplationis vitam inchoare volens qualiter ſe prius examinare debeat. libro. 6. capitulo. 25. fo. lxxvij. b

Compaſſiones animorum q̄ ſint inter ſe diuerſe. libro. 6. capi. 26. fo. lxxij. b

Cōuiula ſine peccato celebrari nō poſſunt. li. 1. ca. 5. fo. ij. g

Conuiuare filii Job in domo maioris fratris quare dicantur dum pereunt. libro. 2. capitulo. 16. folio. xiij. e

Cor ¶Cor ex verbis apud homines: apud deum vero verba ex corde penſantur. libro. 26. capitulo. 7 fo. ccccxxviij. g

Corda deſperantiū nubibus cōparant. li. 8. ca. 14. fo. ciij. c

Cor quod ſine diſciplina eſt exaltari non poteſt. libro. 13. capitul. 16. fo. cixxiij. d

Cor in intentione ſemel corruptū ſecurius a diabolo in eternū poſſidetur. li. 1. ca. 38. fo. viij. f

Cor cum perfecte doluerit: lingua optime refrenatur. li. 3. capit. 15. fo. xxxvij. a

Corda noſtra quando ſanata eſſe dicantur. libro. 6. capitulo. 18. folio. lxxix. b

Corporis bōa q̄ cito trāſitura ſint. lib. 1. c. 36. fo. xxij. e

Corpus redemptoris ab initio miſi ſathan expugnare conat⁹ eſt. lib. 3 ca. 14. fo. xxxj. e

Corpus vnum diabolus t iniqui eſſe dicuntur. libro. 9. capitu. 21. fo. cxxv. g

Corrigi nōnulla ſine culpa corrigentis nō poſſunt: que tñ corrigēda matime eſſent. li. 22. capit. 12. fo. cclxxxv. f

Corrigere ſeu predicare alijs volens: quid prius cogitare debeat li. 23. ca. 14. fo. ccc xvij. c

Corui q̄ de torrente ventre dicantur. li. 18. ca. 17. fo. cxxxij. g

Corruptioni t mortiferis appropiquare q̄d ſit. li. 23. ca. 28. f. cccij. c

Cornua nomine peccatis nigra gētilitas ſignatur. li. 30. capitu. 12. fo. ccclxxxvj. b

Cornus pullos ſuos non paſcit donec in ſeipſis ſimilitudinem pēnas nigreſcere videt/ mozalizatur. li. 30. ca. 15. fo. ccclxxxvij. c

Et ¶Crimen luxurie eſt ignis vſq; ad perditionem deuozās. li. 31. ca. 9. fo. cclxxvj. b

Creatura in cognitionem creatoris qualiter nos inducat. lib. 16. ca. 18. fo. ccix. g

Creaſſe cuncta ſimul deus qualiter intelligat: cum tamen Moyſes in ſex diebus id factuz eſſe deſcribat. li. 32. ca. 10. fo. ccccxxj. g

Cbriſtiani quidam ſolo vocabulo ſunt. li. 25. ca. 15. fo. ccxxj. b

Cruciari quare in lingua diues ille euangelicus dicat. li. 1. capit. 5. folio. ij. g

Crucē dñi i angaria portare quid ſit. li. 3. ca. 30. fo. xxij. b

Cruciatus bonoz/ eoz purgatio ē. li. 20. c. 22. fo. cclxvij. b

Crudelis eſſe deus qualr dicat. li. 20. ca. 26. fo. cclxvij. f

Culicem liquare t camelum gluttire quomodo intelligatur. lib. 1. ca. 12. fo. iij. f

Culpam ſuam quis veraciter inſe quat. li. 4. ca. 23. fo. xlv. c

Culpā ad perpetrādū duobus modis quis alliciatur. li. 6. capit. 16. fo. lxxiij. f

Culpa citius dimittitur ſi non ex malitia perpetratur. li. 10. cap. 9. fo. cxl. c

Cupiditatis terrene glorie genera ſunt tria. li. 5. ca. 29. fo. lxvij. a

Curuum coz quid ſit. li. 14. cap. 16 fo. ccccliij. f

Curuati in media nocte pertrāſire quid ſit. libro. 25. capitulo. 1. folio. cccxv. b

Cuſtodire viam dei nec declinare

ab ea quis dicatur. li. 16. capi. 17. folio. cciv. f

Da

Antribus in partitione terre promiſſionis cur verſus aquilonē extrame atus ſit. li. 31. capi. 18. fo. ccccv. c

Damnatis inſti ire non ꝓpatiant. li. 6. ca. 20. fo. lxxx. g

Daniel audiēs vba dei: nō ſine myſterio ſe ſuper faciē pſtratū iacuiſſe: rcetera ꝛ ibidē dicunt narrat. li. 22. ca. 21. fo. cclxxxix. c

Dare ad res exteriores: dimittere vero ad interiores pertinet. Idcir co qui dimittit t non dat: ſi plene nō operat⁹ eſt: meliozē tamen partem eligit. Qui vero dat t nō dimittit: miam nullā cōſequit. li. 22. ca. 12. fo. cclxxxv. g

Dauid in ſolario beabul. is cuius typum teneat. li. 3. c. 21. f. xxxiij. f

Dauid cur peccatū adeo grande dimiſſum tā cito fuerit: item Petro t alijs. li. 33. cap. 16. fo. ccccxxvj. b

De ¶Declinare a malo t facere bonuz qualiter intelligatur. li. 23. ca. 23. fo. clxxv. b

Deficere oēm carnē ſimul quid ſit. li. 24. ca. 26. fo. cccxiij. b

Defendere vetā qualiter falſis argumētis petōres conent. li. 7. ca. 15. fo. xcj. f

Debitor noſter quando frater fieri dicatur. libro. 16. capitulo. 2. folio. cciij. b

Delinquēti qualiter dominus nō parcere dicatur: cum tamen nullus ſine peccato ſit in mundo. li. 9. ca. 27. fo. cxxvij. b

Delitijs ſuper omnipotentem affluere quid ſit. libro. 16. capit. 10. folio. ccvj. g

Delitias ſub ſentibus eſſe quid ſit. li. 20. ca. 11. fo. cclxj. g

Demones nōnulli ſunt qui inter celum terramq; in hoc aere caliginoſo habitant: qui corda bominum ne ſurſum aſpirent maxime impediunt. lib. 2. capit. 34. folio. xxj. b

Denario numero ſumma pfectionis exprimitur. li. 1. ca. 15. f. iij. b

Dentes diaboli quid ſignificent. li bro. 19. ca. 24. fo. cclij. g

Denuda turpitudinē tuam: diſcooperi humerum: reuela crura ei ponitur. li. 6. ca. 11. fo. lxxvj. b

Deſerti regio in ſacra ſcriptura q̄d ſignificet. li. 2. ca. 28. fo. xix. c

Deſcende: ſede in pulvere virgo filia babylon exponitur. li. 6. ca. 9. folio. lxxv. b

Deſcendit ſepe homo per ea quib⁹ aſcendere putabat. lib. 8. capi. 5. folio. xcviij. c

Deſcenſus ad inferos nude tranſeunti comparatur. li. 8. capi. 14. folio. ciij. c

Deſcēdere cū armis ad infernum quid ſit. li. 9. ca. 46. fo. cxxiij. c

Deſiderij oē ſi differ ꝓpena eſt. lib. 9. ca. 20. fo. cxxiij. d

Deſidia per torporem generat. li. 9 ca. 26. fo. cxxvij. b

Deſperare de deo eſt ſpem in creatura ponere. li. 22. c. 2. fo. cclxxx. d.

Deſperare iuſtus qualiter dicatur li. 8. ca. 19. fo. cvj. b

Deus quomodo ſit immenſurabilis oēm locum replens. lib. 2 c. 12. fo. xij. p r totum.

Deus ſicut cauſa cauſarū: ſicut vita viuentiū: ita etiam dicit ratio rationabiliū creaturaz. li. 30. c. 8. fo. ccclxxxiij. f

Deū res humanas curare oſtendit li. 18. ca. 1. fo. cxxv. g

Deus ante ſecula ſine matre: in fine vero ſeculorum de matre ſine patre eſſe refertur. li. 18. capit. 35. folio. cclj a

Deus videri t nō videri pōt. li. 18. ca. 36. fo. cclij. e

Deſiderare t ſatiari viſiōe dei qualiter ſancti angeli poſſunt. li. 16. ca. 28. fo. lxxiij. b

Dextralis quid ſignificent. lib. 30. ca. 10. fo. ccclxxxv. c

Dextera t ſiniſtra qualiter in deo eſſe dicantur: cum tamen intra extraq; omnia eſſe dicat. li. 1. ca. 21. fo. xvj. f

Dextram versus tre quid sit. li.16. ca.16.fo.ccvij.c
Di ¶Diabolo pena in fine mundi assignabit. li.4.ca.10.fo.xl.b
Diabolus cur behemoth: leuiathā asinus/iumentū/draco/bestia nuncupetur. li.20.33.capitu.20.folio ccccxxxvij.b
Diabolus tribus modis principaliter decipere animas solet. li.1. ca.38.fo.viij.e
Diabolus a seipso facere pōt nihil li.2.ca.9.fo.xlij.d
Diabolus qualiter ad vnamquāq; cogitationez machinamenta inferat. li.20.2.capitu.33.f.xxxj.per totum.
Diabolus furoze adhuc ptra ecclesiam dz. li.13.ca.6.fo.clxx.a
Dies dominicus resurrectionē domini figurat. li.1.ca.6.fo.j.b
Dies in sacra scriptura quid significet. li.2.ca.9.fo.xij.c
Die quadam aliquid effici coram deo qualiter dicatur: cum apud illum nō sit immutabilitas temporis. li.2.ca.20.fo.xxj.c
Dici in qua natus fuerat Job maledixit: sed non in qua conditus fuerat. li.4.ca.6.fo.xxxix.f
Dici nomine pierūq; in sacro eloquio celestis manus designat. li.9.ca.3.fo.cxviij.c
Dies in tenebras quando verti dicatur. li.4.ca.17.fo.xlij.g
Dies anni illuminationis qui sint li.4.ca.22.fo.xlv.b
Dies quos sibi homo crescere putat: potius deficere dici merent. li.8.ca.6.fo.xciij.c
Dies sicut palma multiplicare q̄d sit. li.19.ca.24.fo.cclij.a
Dies dei qui dicantur. li.16.ca.21. fo.ccx.d
Diligere deum z primus qualiter debeamus. li.18.ca.15.fo.cxxxj.g
Dilectio vera anteor nostrū repleat in duobus cognosci pōt. li.22.capi.10.fo.cclxxv.b
Dilectio dei per tria distinguitur. li.10.ca.6.fo.cxxxix.d
Diluculum quid significet. li.19. ca.2.fo.cccixvij.b
Diluculo surgere q̄d sit. li.1.ca.35. fo.vij.c
Diluculo qualiter nos dñs visitet. li.8.ca.20.fo.cvij.c
Dimidiare dies quid sit. lib.5.cap. 28.fo.lxvij.b
Diuitie beati Job quare annumerentur. li.1.ca.4.fo.j.e
Diuitie cordis quare pinsq; opes corporis annumerentur. li.1.ca.4.fo.j.f
Diuitie mentis que sint. li.6.ca.4. fo.lxvij.d
Diues in inferno positus cur potius abraam pro fratribus deprecatus sit q̄ pro seipso. li.8.ca.12. fo.cij.g
Diuites cum eorum abundantia superbiant/deus in causa esse videtur: ex eo q̄ eis tribuit. li.11.ca.1.fo.cclix.b
Discipulis dei esse ex sola charitate cognosci pōt. li.22.ca.10.f.285.b
Distemus quantum a creatore per creaturas cognoscere possumus. li.26.ca.8.fo.cccxxviij.a
Disputare volens qualiter verba prius examinare debeat. li.8.ca.2.fo.xcvij.e
Diuersimode deus cūcta disponēs nō est diuersus. li.2.ca.21.f.xxj.e
Dispēsator rex tpalis qualr a diabolo tentet. li.2.ca.35.fo.xxij.a
¶Doctorū sermo p ēqlitate auditoz formari dz. li.30.ca.6.fo.383.b
Doctores veri qui esse dicant. li.30. ca.20.fo.cclxxxix.b
Doctores sancti p angelos pfit destinari. li.5.ca.18.fo.lxvij.f
Doctrina hypocritarum plus peccatores indurescit q̄ emolliat. li.8.ca.30.fo.cxij.e
Doloz flagelli tēperat cū culpa cognoscat. li.10.ca.8.fo.cxl.c
Doloze suo qñ sancta ecclesia ꝓmatur. li.13.ca.4.fo.clxx.g
Dolores seminare z metere q̄d sit. li.5.ca.15.fo.lx.b
Dolēt eo plus sanctiviri/q̄to plus in presenti honorantur. li.20.ca.29.fo.cclxx.b

Domus ciuitatis gaudij eruditio que sit. li.17.ca.9.fo.ccxix.b
Domos in tenebris pfodere q̄d sit. li.19.ca.[illegible]
Domus malorum tur hominū bonis implent sitit: et bonorum. lib.16.ca.7.fo.ccv.a
Domus nostre cogitationis est res quelibet a nobis dilecta. li.8.cap. 31.fo.cvij.g
Domus mentis quid sit. li.5.capi. 14.fo.clij.c
Domus sapientie ecclesia congrue dici potest: que sibi septem dedisse columnas dicitur. li.32.ca.21.fo.ccccxxxviij.c
Dona sanctispiritus nonnulla aliter nobis subtrahuntur. li.41.fo.xxiij.e
Dona spiritussancti duplicia sunt aliqua enim sunt sine quibus ad vitam nequaq̄ ptingit: alia q̄b⁹ vite sanctitas p aliorū vtilitate declarat. li.2.ca.42.fo.xxv.g
Dona spiritussancti nullus simul habuit nisi saluator noster. li.29. ca.30.fo.ccclxxx.f
Dormire qualiter beatus Job cuz regibus z consulib⁹ terre potuisset/si in vtero matris obiisset. lib. 4.ca.31.fo.xlviij.b
Dormire spiritualiter quid sit. li.5. ca.21.fo.lxiij.b
Dormire in itinere quid sit. li.5.capi.21.fo.lvij.e
Dormientes angelos videre q̄d sit. li.5.ca.21.fo.lxiij.e
Dr ¶Draconum nomine q̄d significetur. li.20.ca.29.fo.cclxxj.a
Du ¶Dur impius quis esse dicat. li.24 ca.30.fo.cccxiij.e
Ducem fidei in persecutionis bello qualiter vnusquisq; pdicator se exhibere possit. li.31.cap.26.fo. cccxxxj.per totum.
Duodecim iudices in extremo iudicio fore (vt euangelium dicit) qualiter intelligendum sit. li.10. ca.30.fo.cclviij.d
Dulciter deus vocat: terribiliter increpat: z irretractabiliter damnat. li.18.ca.6.fo.ccxxvij.b

Ecclesia sancta mēses vacuosz noctes laboriosas habere dicitur. li.8. ca.8.fo.c.b
Ecclesie mēbra qñ in nihilū redigāt li.13.ca.4.fo.clxx.g
Ecclesie sancte rugę que esse dicantur. li.13.ca.5.fo.clxx.b
Ecclesia sancta etiaz pacis tempore falsiloquium patit. lib.13.ca.5. fo.clxx.a
Ecclesie sancte viscera que sint. li.13.ca.10.fo.clxxij.b
Ecclesia cur malavite presentis toleret. li.13.ca.13.fo.clxxiij.e
Ecclia sancta agri vel vinee noie designat. li.16.ca.23.fo.ccxij.c
Ecclia nōnunq̄ regnū celoz appellat. li.19.ca.6.fo.ccxlv.g
Ecclesia duobus modis pfecutionem a suis aduersarijs patitur. li.19.ca.8.fo.ccxlvj.a
Ecclesia sancta formidantes quatter refouere: in se autez qualiter presumentes deterrere dicatur. li.20.ca.5.fo.cclviij.g
Ecclīastica bōa adversi corpis q̄ peperit: terre fructus sine pecunia comedere dicit. li.22.ca.23.f.ccccj.c
Edificare domuz mētis pfecte qs dicat. li.31.ca.28.fo.ccccxij.e
Efferuescere interioza eccle q̄d sit. li.20.ca.28.fo.cclxx.f
Effandat in terrā ēqliter diabolus viscera sancte ecclie. li.13.capi.10. fo.clxxij.b
Eg ¶Egritudinibus multis homines laborant: cum se sanos fore putāt li.8.ca.22.fo.cviij.b
El ¶Elati in psperitate frenetici cōparant. li.6.ca.11.fo.lxxvj.c
Elationis tumor qualr deprimendus sit. li.21.ca.11.fo.cclxxvij.c
Elatio multos perdit: qui etiā vsq̄ ad signorum ostentationē pduxerunt. li.33.ca.9.fo.cccxxxiij.d
Elegerit cur de⁹ ignaros ſarū in predicatores. li.1.ca.18.fo.xlij.c
Electus in hac vitaz nullus adhuc venit/qui nō aduersa sustinue-

rit.lib.3.ca.14.fo.xxvj.e
Electi cur a reprobis despiciantur libro.5.cap.29.fo.lxvij.b
Electos suos dñs qualiter a gladio belli/et a morte fame protegat libro.6.ca.17.fo.lxxix.b
Elegerit maria qualiter optimam partem et non martha.libro.6.ca.28.fo.lxxviij.g
Electi z reprobi i quo maxime differant.li.7.ca.11.fo.lxxxix.b
Electi duobus modis ad eternam gloriam inuitantur.li libro.13.capitulo.19.fo.clxxv.b
Electorum proprium quid sit.lib.25.cap.6.fo.cccxvij.d
Eligēda potius sunt in hoc mūdo aduersa ꝙ prospera.libro.5.capitulo.1.fo.lij.d
En
Eq
¶Enoch cur septimus natus sit. libro.8.cap.42.fo.cxvj.d
¶Ētatis nomine saluator signatur.li.16.ca.15.fo.ccvij.a
Equi nomine quid in sacro eloqo designetur.li.31.ca.12.fo.ccccij.d
Equitem z ascensorem eius deridere quid sit.libro.31. capitulo.17. fo.ccccv.per totum.
Equitis nomine in sacra scriptura alia sancti viri cuiusq; exprimi potest.li.31.ca.12.fo.ccccij.d
Es
¶Esse est multiplex.libro.16. capi. 18.folio cclx.g
Esse et habere in deo nō differūt. li.16.cap. 11.fo.ccxj.f
Estas persecutione designare potest.li.29.ca.13.fo.ccclxxiij.c
Et
¶Etas sancte ecclesie secundum cuiusq; hominis ita numeratur.libro.19.ca.9.fo.cclvij.f
Eu
¶Euangeliste quatuor cur diuersis pingantur figuris. libro.31.ca.33.fo.ccccxv.f
Ex
¶Exactor diabolus cur dicatur.libro.30.ca.25.fo.cccxcij.d
Excelsior celo deus esse qualiter intelligēdū sit.li.10.ca.10.fo.cxij.f
Excusido seadā z ena de petō illō auerūt.li.22.ca.13.fo.cclxxvj.a
Exempla bonorū sepe ad exercenda.nos bona pertrahunt. libro.9. ca.43.fo.cxxxiij.d

Exercetatur quādo sancte ecclesie potentia:z quando eius patientia li.18.ca.1.fo.cxxv.f
Exire a facie dñi qualiter sathan dicat:cū omnē locum deus de sua facie impleat.li.2.ca.13.fo.xiij.b
Exinanire vsq; ad fundamentum quid sit.li.25.ca.15.fo.cccxxj.g
Expressit deus in tēpore omne qđ nunc versatur in mente. libro.8. cap.10.fo.cj.b.
Extremā terre dñs tenuisse quid sit.li.19.ca.2.fo.cclxvij.c

Acies dei quid sit. libro.2. cap.10. folio.xiij.c
Facies interna hominis mēs esse dr. libro.10.capi.17.fo. cxliij.c.
Facies sancte ecclesie qui esse dicātur.li.13.ca.11.fo.clxxij.b
Fasciculos ad cōburēdū ligare qđ sit.li.9.ca.47.fo.cxxv.d
Fatue qui fratrem appellat/gehēne condēnetur.libro.21. capitulo.5.fo.cclxxiij.d
Fauille z cinceri ecclesia sancta cōparat.li.20.ca.24.fo.cclxxiij.b
¶Fenestre corpis dicuntur quinq; sensus esse.li.21.ca.2.fo.cclxxiij.d
Femur in scriptura qđ significet. li.24.ca.26.fo.ccxxiij.g
Fenū in mōtibus z herbas in seruitutē bouū duci qđ sit. li.29.ca.15.fo.cccxcv.f
Fenū in sacra scriptura qđ significet.li.32.ca.10.fo.ccccxxij.b
¶Fides perdidisse qđ sit. libro.25. cap.15.fo.cccxxj.g
Fiducia hypocritarū telis aranearū similis ꝙd.li.3.ca.19.fo.cxj.d
Figurare rēvnam in scriptura sacra diuersa/nō est inconuenies.lib.5.cap.16.fo.lxj.b
Filius olei qui esse dicatur.lib.19. cap.13.fo.cclxiij.f
Filij z filie beati Job quare annumerentur.li.1.ca.3.fo.i.d
Filij Job cum inuicē fuerint: quare pater pro eis holocausta offerre di-

catur.li.1.ca.7.fo.ij.a
Filie tres iob/ordines tres fidelium nobis reprēsentāt.li.1.ca.12.fo.hj.d
Filij dei qui vocentur. libro.2.cap. 2.folio.x.g
Filij violentorū qui esse dicantur. lib.18.ca.7.fo.cxxviij.f
Fyale z cithara que in mēsa domini antiquitus preparabant quid significēt.li.10.ca.2.fo.cclvj.f
Finē vniuersoz qualiter deꝰ ꝓsidere dicat.li.18.ca.17.fo.cxxxij.c
Finem vite nostre tolerando optamus.li.9.ca.23.fo.cxxvj.c
Firma radice qualiter stultꝰ in terra figat.li.6.ca.3.fo.lxxij.f
Filij hominū cur ꝓpherce a dño vocati sunt.li.21.ca.11.fo.cclxxvij.c
Fl
¶Flagellari deus voluit p culpis alienis:vt ostēderet qđ facere debeamus pro nostris cōmissis delictis.li.2.ca.31.fo.xx.a
Flagella aduersarij duobꝰ modis pensanda sunt.li.3.ca.3.fo.xxvj.f
Flagellatio diuina nonnullis prodest:et aliquibus nocet.lib.5.capitulo.5.fo.lvj.b
Flagella cur culpā in terdū sequātur:z interdū nō.li.6.ca.16.f.lxxviij.f
Flagellum lingue quod sit.li.6.capitulo.19.fo.lxxix.d
Flagello lingue qualiter boni feriantur.li.6.ca.19.fo.lxxix.d
Flagellatio diuina:admōitio z certificatio quodāmodo est diuine remunerationis.li.9.ca.44.fo.cxxx.b
Flagella moderata lacrymas prouocant:immoderata vero mentez quodāmodo obdurare solent. lib. 9.cap.44.fo.cxxxiij.f
Flatus dei quid significet.libro.5. capi.15.fo.lx.d
Flere cur petr9 cepit:cuz a saluatore respiceretur.li.9.c.27.f.cxxvij.b
Flere peccata sua cur petr9 qđlibet nō possit.li.9.ca.44.fo.cxxxiij.g.
Flumina antiquoz patrū dicta appellari possunt. libro. 18.capitulo. 23.folio.cclxxv.b
Flumina ad locū vñ exeūt reuerti quid sit.li.30.ca.4.fo.cccxxvij.c
Fluuij nomine quid intelligendū sit.li.33.ca.7.fo.ccccxxiij.b
¶Fodere terram vngula quid sit. li.31.cap. 28.fo.ccccj.d
Fo
Formidanda duo sunt in operib9 bonis.li.9.ca.26.fo.cxxvij.b
Formido subita quem perturbare dicatur.lib.16.ca.4.fo.cclij.d
Fortis qualiter deus esse dicat. libro.9.ca.2.fo.cxvj.b.
Fortitudo alia est iustorum/alia reproborū.li.7.ca.9.fo.lxxxvij.g
Fortitudo diaboli cur in lumbis: virtus vero eius in vmbilico ventris eius esse perhibeatur. li.32.capitulo.11.fo.ccccxxij.e
¶Fraus propria arrogantium que
Fr
sit.lib.26.ca.1.fo.ccccxv.b
Fraus in opere dei tribus modis cōmittitur.li.9.ca.26.fo.cxxvj.b
Fraus per priuatam dilectionē generatur.li.9.ca.26.fo.cxxvij.b
Fraudem in dei opere quis sit qui non faciat.li.9.ca.26.fo.cxxvij.a
Frenum sanctis viris quando imponatur.li.20.ca.19.fo.cclxv.e
Frigori cur iniquitas cōparetur.libro.16.ca.30.fo.ccxiij.b.
Frigus in sacra scriptura quid significet.li.16.ca.24.fo.ccxij.d
Fruātur vt deo nōnulli dispēsatorie hoc seculo vtunt:alij autem vt fruanē hoc seculo trāsitorie vti volunt deo.li.1.ca.9.fo.xiij.d
Fructꝰ terre absq; pecunia comedere qđ sit.li.21.ca.23.fo.ccccj.c
Fructus sancte ecclesie qñ in ꝓmptis laudetur.li.6.ca.4.fo.lxxij.b
Fructus vbero predicationis qđ colligat.li.6.ca.24.fo.lxxxj.f
Fructū sursum/radices vero deorsum mittere(vt per prophetā dicitur)qđ sit.li.8.ca.36.fo.cxiij.g
Frumentum spūale opus qđ reficit designari congrue potest.li.22. ca.24.fo.ccccj.c
Frustra z nō frustra beatus iob affectus fuit.li.3.ca.1.fo.xvj.b
Fu
¶Fulgor meridian9 in vespere qđ significet.li.10.ca.20.fo.cxlv.a
Fulgor armorum claritas dicitur esse miraculorum.libro.30. capitulo.3.folio.ccclxxxij.a

Fulgura ire ꝛ reuerti moraliter ꝺd
ſit.li.30. ca. 4.fo.ccclxxvij.p totū.
Fulgentē ſolem videre ꝙ dicantur
li. 22.ca.8.fo.cclxxviij.c
Fundamentū terrenū eſt ſubſtan
tia carnis.li.5.ca.27.fo.lxvij.c
Fundamenti noſe in ſacra ſcriptu
ra quid intelligatur.li.28.cap.9.
fo.cccliz.d
Fures ꝛ panni veteres/cū quibus
Hieremias ex puteo ſubtractus
fuerat quid ſignificent.li. 25.ca.
8.fo.cccxciij.g
Funis in ſacra ſcriptura quid rep
ſentet.li.33.ca.12.fo.ccccxxxiij.d
Fune linguam ſatbane dñm ligaſ
ſe qualiter intelligatur.li.33.cap.
13.fo.ccccxxxv.b
Furor dñi cur ira columbe appbe
ta nominet.li.32.c.6.f.ccccxx.b
Futura mala qualiter pcuideri
debeant.li.5.ca.32.fo.lxix.b
Futura quaſi iam preterita eſſent
ſermo diuinus deſcribi ſolet.lib.
30.capitu.8.fo.cccixxxiij.g

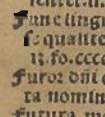

Allozum nomīe
ſancti ꝺdicatores in
telligi poſſunt.li.30.
ca.4.fo.cccixxxij.d
Galli ꝓpietates ꝺd
repreſentent.li.30.ca.
7.fo.cccixxxiij.per totum.
Gaudium huius mūdi puerſi ſin
gulare eſſe eſtimant.li. 8.ca. 26.
folio.cx.c
Gaudere de operibus nr̄is bonis
qualiter debeamus.li.22.cap.9.
fo.cclxxxiiij.f
Gedeon ad ꝓlium ꝓcedēs aduē
tū ſaluatoris ꝓfigurauit. lib. 30.
ca.32.fo.cccxcv.d
Generator dñs nature dicitur/et
non culpe.libro. 29. capitulo. 21.
fo.ccclxxvj.d
Generaliter ꝙliter vnū petiſſe ex alte
ro.li.7.ca.15.fo.xcj.g
Geminia animē ſunt operationes
bone.li. 21.ca.9.fo.cclxxvj.b
Gentilium dicta cur in ſacra ſcri
ptura inſeruntur.li.9. capi.6.
folio.cxix.b
Genus dei qualiter dicamus.li.20
ca.17.fo.cclxiiij.b
Gigantū noſe qui intelligantur
li.17.ca.11.fo.ccxx.f
Glacies ex vtero ꝓcedere ſaluato
ris ꝺd ſit.li.29.c.13.fo.ccclxxvij.g
Glacies ꝛ gelu in ſacra ſcriptura
quid ſignificent.li.29.capitu.21.
fo.ccclxxvj.c
Gladius dei qualiter carnes man
ducare dicat.li.23.c.7.f.ccxxviij.f
Glarea quid ſit.li.20.c.11.f.cclxj.e
Glebarū noſe quid deſignet.li.18.
ca.20.fo.ccxxxiij.c
Glabatum in ſacra ſcriptura ꝺd
ſignificet.li.23.ca.23.fo.cccj. b
Gratiam ſupne adoptionis nulli
dabuit niſi qui ꝙ cognitionē hāc
vnigeniti acceꝑit. li. 23. capitu.1.
fo.ccxcij.b
Gratie donū ſepe tribuit:ſed quia
mēs hūana adeo errat/ſepe pro
ira reputat.li.9. ca.10.fo.cxxj.a
Grādo in ſacra ſcriptura quid ſig
nifi cet.li.29.ca.10.f. ccclxxij.b
Grauis ſibiipſi qualiter homo eſſe
dicat.li.8.ca.22.fo.cxviij.d
Grane aliud eſt eſſe per conſilium:
aliud per peccatum:aliud per cō
ſtantiā:aliud per culpā.li.19.ca.
4.fo.ccxliij.a
Gregum noſe imperiti ſignauit.li.
16.ca.22.fo.ccxj.b
Greſſus ſanctoꝝ virorū vt polluan
tur duobus modis tangunt.li.5.
ca.28.fo.lxvij.f
Greſſus dei ſint.li.16.capitu.16.
folio.cciz.e
Greſſus quotiēs a via decliner.lib.
21.ca.7.fo.cclxxvj.b
Greſſuum appellatione ꝺd ſignifi
cetur.li. 21.ca.4.fo.cclxxiij.c
Gule vitiū quinq; modis nos tē
tat.li.30.ca.27.fo.cccxciij.g

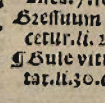

Abitare ſuper
glaream quid ſit.li
bro.20. capitulo.14.
folio.cclxviij.a
Habitauerit vbi Job
quare deſcribat.li.1.
folio.j.a

Haſtam

Haſtam vibrare dñs contra anti
quum hoſtem qualiter dicatur.li.
34.ca.7.fo.cccxliij.d
Hereticorum ꝓpriuz quid ſit.li.
5.ca.11.fo.lviij.c
Heretici eorum diſputationibus
nō veritatem conant demonſtra
re/ſed laudem aſſequi. lib.8.c.2.
fo.xcvij.a
Heretici cur in cauernis habita
re dicant.li.20.ca.11.fo.cclxj.c
Herbas ꝛ arbor̄ cortices māduca
re/quid ſit.li.20.ca.13.fo.cclxij.d
Herba in ſacra ſcriptura plura re
preſentat.li.29.ca.18.f.ccclxxv.f
Herodiꝫ ꝛ accipitris nomine quid
ſignificet.li.31.ca.16.fo.cccxiij.e
Herbe bebemoth ꝙ eſſe dicant.li.
33.ca.2.fo.ccccxxx.d
Hypocrita qñ deū inuocet.li.18.
ca.6.fo.ccxxvij.c
Hoſpoſerd oſtiaria cōparat.li.1.ca.
36.fo.vij.c
Holocauſtū quid ſit.lib.1.ca.35.
fo.xij.c
Homo primus ita conditus fuit vt
illo manente tempora decederēt
ſed ipſe cum temporib⁹ nō trāſi
ret.li.25.ca.2.fo.cccxv. c
Hominum pfectus ſicut incremē
ta arbor̄ eſſe perhibent.li.22.ca.
8.fo.cclxviij.d
Hoſeo frequēter ab apſo dicuntur
humana ſapientes. lib.8. ca.38.
fo.cclxij. a
Homo ꝓta dignitate creatus ſit:
quia nō ſicut cetera animalia ſo
lo verbo/ſed diuinitatis cōſilio
pronſus.li.9.ca.36.fo.cxxxj.e
Hoſem ſacra ſcriptura tribus mo
dis appellat.li.4.ca.17.fo.xliij.b
Homo qualiter ad laborē naſcat.
lib.6.ca.5.fo.lxxiij.f
Hoſem cur deus condiderit/cum
eū labi in peccatum tam cito ſci
ret.li.9.ca.25.fo.cxxvj.f
Homo ſibiipſi qñ loqui dicat.li.10
ca.4.fo.cxxxviij.a
Homo/ceſſū/infernus/mare/ter
ra/cōgrue dici poteſt.li.10.ca.10
fo.cxij.g
Horrendū diſpēſatorē terrenarū re
rū figurat.li.12.ca.24. fo.ccxcj.e
Hoſtibus armatis in occurſum ꝓ
gere quid ſit.li.31.ca.29.f.cccxh.f
Humanam naturam deus aſſu
mens/diuinam nō mutauit neq;
deſeruit.lib.2.ca.22.fo.lvij.a
Humilitas ꝓmittis profuerit. li.
8.ca.42.fo.cxvj.d
Humanitatis nomie in ſcriptura
oēs etiam carnaliter viuētes cō
muniter figurant. lib.13.ca.38.
fo.ccxlij.b
Humana tentatio que ſit.li.21.ca.
3.fo.cclxxiij.a
Humilitatis virtus cum pietate
ſemper cōcta eſſe debet.lib.21.
ca.13.fo.cclxxviij.b
Humeriꝰ ſpūaliter quid ſignificet.
li.21.ca.15.fo.cclxxx.e
Humilitatis teſtimonia ꝙ ſint
li.22.ca.13.fo.cclxxxvj.a
Humilis veraciter in bonis quis
eſſe dicat.li.26.ca.1.fo.cccxviij.a
Humiliare ꝛ exaltare pretati quā
do ſe debeant.libro. 26.cap.22.
fo.cccxxviij.b
Humiliauerit cur ſe intantū rps.
li.32.ca.21.fo.cccclvj.e

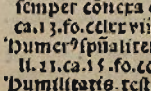

Aculis
quot nos hoſtis
malignꝰ petiat.
li.2.ca.19.fo.xv.b
Iacula dei ī lumi
ne ire quid ſit.lib.
30.ca.3.fo.ccclxxviij.a
Iacere deus qñ dicat.lib.2.ca.29.
folio.xix.
Iacyntbꝰ quid ſignificet. li.30.ca.
10.fo.cccixxxvj.d
Ibices quos repreſentent.li. 30.
ca.16.fo.cccixxxviij.b
Ieroboal hyſtoria moraliz at. li.3.
ca.22.fo.xxv.a
Ignis iferni nō eſſe naturalis ꝓ
batur.li.9.ca.46.fo.cxxv.b
Ignis iferni lucet ꝛ nō lucet: ſue
ad aliqua ꝛ ad aliqua nō.li.9.ca.
49.fo.cxxv.d
Ignis terrā ꝛ cā naſcētia comede
re qñ dicat.li.21.c.9.f.cclxxvij.b
Imber fortitudinis dei ꝺs fuiſſe

dicatur.li.27.ca.18.fo.cccixv.c
Imber dei vehemēs z vehemētissimus fuisse quis dicat.li.29.cap.15.fo.ccclxxviij.b
Imber scrotin? qualis esse in scriptura dicat.li.20.ca.2.fo.cclvj.g
Imbres montiū hereticos rigant.li.16.ca.24.fo.ccrij.c
Imitari diabolum quis dicat.lib.29.ca.3.fo.cccixx.c
Immortales cū angeli z spūs beatos cōstituti sint: cur ab apostolo solus deus immortalis esse dicat li.25.ca.5.fo.cccxvj.b
Immutabilis sicut de? natura est/ita z cogitatione.lib.16.capi.15.fo.ccix.a
Imperauit quicqd nobis dñs hoc exēplo ostendit.li.1.ca.11.fo.ij.c
Imperare cum austeritate z potentia quos dominus p Ezechielez reprobat) qui dicantur.li.23.ca.12.fo.cccxvij.b
Impius habet ve: iustus ño miseriā.li.9.ca.41.fo.cxxxiij.g
Impi? ex correctiōe plerūq; peior fieri solet.li.10.ca.3.fo.cxxxviij.g
Impi? iniquus in quo differant.li.18.ca.4.fo.cccxvj.c
Impios vindictā desiderare qualr debeam?.li.22.ca.1.fo.cclxxxv.c
Impios sacra scriptura pprie infideles appellat.l.25.c.13.f.ccccr.d
Impius a peccatore qualiter discernatur.Idiacm.
Impios qualr dñs ex terra cōcuti dicat.li.29.ca.2.fo.ccclxviij.c
In ¶Inautes quid significent.lib.30.ca.10.fo.ccclxxv.c
Incarnatum dominum diabolus nouerat:sed modum nostre redēptionis omnino ignorabat.li.33.ca.1..fo.ccccxxxiij.f
Incboare bona nil pdest:si vsq; ad finē nō plenerauerimus.lib.22.ca.6.fo.cclxxxij.f
Infirmitas custos est virtutis.li.19.ca.6.fo.ccxiv.c
Infernus cōgrue terre nole exprimi pōt.li.9.ca.45.fo.cxxv.b
Infernus miseriez tenebrarū locus cur dicat.li.9.c.46.f.cxxxv.a
Infernū subuertere dño qñ dicat li.10.ca.11.fo.cxlj.a
Infremuisse dñm spū qualr intelligendū sit.li.3.ca.13.f.xxx.d
Ingeniosus cur piger sit in studēdo:bebetes ño in studio cur deiecteutur.li.6.ca.4.fo.lxxiij.d
Ingeniū aurī nole deliguari pōt.li.22.ca.4.fo.cclxxxj.b
Iniqui vt rota pont qualr dicant.li.16.ca.30.fo.ccxxiij.a
Inimicū diligere qualr teneamur li.22.ca.10.fo.cclxxxv.b
Iniquus duobus modis in nocte steri dr.li.24.ca.11.fo.ccccr.g
Iniqui cur eternalr crucientur.li bro.34.ca.12.fo.cccclij.c
Iniquitas ois vanitas est/sed nō ecōuerso.li.10.ca.13.fo.cxlij.d
Iniquos cur deus tandiu pusillere patiatur.li.5.ca.15.fo.lx.c
Iniquoz mēres per tinea deligñatur.li.5.ca.28.fo.lxxij.g
Iniqui eoz dāna nō cōsiderantes quatuor pdūt.li.5.c.28.f.lxvij.b
Iniustis semp grauia sunt ꝓba iustoū.li.8.ca.22.fo.cvlij.b
Iniuste qd iniustū est qs exequat.li.9.ca.19.fo.cxxiij.b
Iniustitia in tabernaculo qd sit.li bro.10.ca.16.fo.cxlij.a
Innocēs a creatore qualr cōsumi dicat.li.9.ca.19.fo.cxxiij.b
Innocēs qñ accendat cōtra hypocritā.li.13 ca.18.fo.clxxv.g
Institorū ꝓfie apostoli exprimunt li.18.ca.11.fo.ccxxxiij.f
Intellect? cōgrue in sacra scriptura diecvocari pōt.li.1.c.20.f.xlij.b
Intelligerevias dei quid sit.li.25.ca.17.fo.cccxxij.c
Intentione bona sepe aliqua agimus/neque tamen districte examinata mala esse inueniuntur.li.5.capi.10.fo.lvij.g per totum.
Intentio cordis munienda ante oia est ne diabol? animā decipiat li.1.ca.30.fo.viij.b
Intendat qualiter deus super ois simul z super singula diuisim.li.25.ca.19.fo.cccxij.g
Interpellare filium dei apud pa

Et principalium Sententiarum

trē q̄d sit.li.22.c.15.f.cclxxxviij.c
Interpretatio nominū amicorum beati iob.li.3.ca.17.fo.xxxiij.g
Interrogare deuz quicquid voluerimus:si ad sacram scripturam recurrimus/cuius responsionem inuenimus:qz semel loquit de?: idipsum nō repetit.li.23.ca.19.fo.cccix.b
Interrogare nos dño tribus modis ꝓsuenit.li.18.ca.7.f.ccclix.b
Inuidere nō nisi nobis meliorib? possum?.li.5.ca.31.fo.lxx.f
Inuidia quanta mala perpetrauerit.Ibidem.
Inuidia qualiter erui debeat.li.5. ca.34.fo.lxx.b
Inuidia pre oibus alijs vitijs cor occidit.li.10.ca.16.fo.cxlij.c
Jo ¶Jouinianus qualr errauerit. li. 19.ca.14.fo.cclix.a
Jordanis appellatiōe qui signent.li.33.ca.7.fo.ccccxxxij.b
Jp ¶Jpocrita quicquid laborat inanum est.li.8.ca.28.fo.cxj.b
Jpocrita ex alioꝝ laude de se presumit qd nō est.li.8.ca.33.fo.cxlj.b
Jpocrite quare oia sua facta loco culto agant.li.5.ca.18.fo.lxj.c
Jr ¶Jra qualr copesci debeat.li.5.ca.32.fo.lxix.b
Jra duplex/scz ex patiētia/ex zelo. li.5.ca.33.fo.lxix.c
Jrā suam multiplicare deus qñ dicat. li.9.ca.43.fo.cxxxiij.d
Jram dei mereri z prouocare i quibus differant. lib.26.capitu.20. fo.ccccxxvj.c
Jracundie culpa quanta sit.lib.5. ca.31.fo.clxix.g
Jracundi mores.li.5.capi.31.folio lxix.b
Jracundi signa.li.5.capi.34.folio lxix.b
Jracens fratri cur iudicio reꝰ esse dicat.li.21.ca.5.fo.ccixxiij.c
Jre sue dūs viam ex semita facere qd sit.li.9.ca.11.fo.cxxj.d
Ju ¶Jubili? quid esse dicat.li.24.c.6. fo.cccv.f
Jubili? quid sit.li.8.ca.40.f.cxvj.b
Jubileus annus vnde originē sumpserit.lib.1.ca.11.fo.iij.d
Judicia dei occulta scrutigare ꝛre nō debeamus.li.9.ca.11.fo.cxxj.c
Judicare alios non debemus.li.1.ca.7.fo.ij.a
Judiciū coram deo ponere qd sit. li.16.ca.14.fo.ccvij.g
Judicij qō sit qs a dānatis z reprobis erūā desiderat.li.25.capit.6. fo.ccccvij.b
Judicare cū deo qs dicat.Ibidē.
Judicanē qdā z pcūt:alij nō iudicanē z pcūt:alij iudicāt z regnāt alij z nō iudicanē z regnāt.li.26. ca.14.fo.ccccxxxiij.c
Judicia dei nulli reuelanē.lib.29. ca.9.fo.ccclxxj.c
Judicij ad ignē vocare z abyssum multū deuozare quid sit.li.33.ca. 9.fo.ccccxxxiij.c
Judeos cur ꝓs inter cbristianos cōuersari tandiu permittat.li.6. ca.14.fo.lxxvij.a
Judei q̄ ceci faerintin redēptoris morte.li.16.ca.19.fo.ccccxxxiij.b
Jumēta quid significēt.li.11.ca.2. fo.cxlix.c
Jumenta in stercore suo cōputrescere qa sit.li.24.ca.6.fo.cccvj.b
Jumenta terre que esse dicanē.li. 26.ca.11.fo.ccccxix.b
Juniperus peccata: radix ño iuniperoīū auaricia designat.lib.20. ca.1..fo.ccix.c
Junci nomine quid exprimat.lib. 29.ca.13.fo.ccclxxv.b
Juramentū ꝓferre quid sit.lib.32. ca.1.fo.ccccxvij.b
Justicie secularis deseruire qualiter debeamus.lib.9.cap.19.folio cxxiij.b per totum.
Justorum sapientia que sit.li.19. ca.27.fo.cxlvij.c
Justi simplicitas cur dicatur lamas cōcepta.li.10.ca.29.f.cxlvij.a
Justus viam suam tenere qualiter dicat.li.13.ca.19.fo.clxxv.g
Justitia illa nō dicitur nostra esse que ex nostro nostra sit: sed q̄ ex diuina largitate nostra sit.li.24. ca.7.fo.cccvj.b
Justi i scriptura libri nole exprimi

possunt.li.24.ca 9.fo.cccvj.d
Justi ab iniustis affligi cur permittantur.lib.26.ca.9.fo.cccxxviij.e
Justitia in iudicio conuerti quatr dicat.lib. 26.ca.26.fo.ccccxxv.b
Justorū in hac vita sunt duo genera.li.27.ca.4.fo.cccxliij.b
Justitie propter precium seruientes seipsos decipiunt.li.9.ca.19. fo.cxxxiij.b
Justus t impius qualiter simul super terram patiantur:sed alio et alio modo.li bro.2.capitlo.41.folio.cxxxiij.f
Justa esse cuncta que patimur.li. 2.ca.18.fo.xv.a
Justitia hominis respectu diuine iustitie iniustitia merito esse dr. li.5.ca.26.fo.lxvj.c
Justi terrenis bonis qualiter uti debeant.li.8.ca.42.fo.cxvj.c
Justitia humana omnia si districte iudicet / iniustitia esse inuenit. li.9.ca.14.fo.cxxij.
Juuenes esse reputi dicantur.li. 19.ca.13.fo.ccxlix.g

Za.

Zabia dei

quid significēt.li. 10.c.4.f.cxxxviij.a
Zabia sua deus qñ aperire dicatur. Jbidem.
Zabiis nostris duobus modis peccamus.li.3.ca.7.fo.xxviij.g
Zaboriosa quedam vacua: aliqua vero simul laboriosa et vacua in hac vita esse dicuntur.li.8.ca.8. folio.c.b
Zaban typus diabolī tenet.li.30. ca.31.fo.cccxcviij.b
Zactis nomine quid significetur. li.32.ca.23.fo.ccccxxvij.b
Zactare peccatores quando dicantur.li.4.ca.29.fo.xlviij.e
Zacus cur infernus esse dicatur. li.9.ca.46.fo.cxxxv.b
Zagūcule quid in scriptura representent.li.23.ca.11.fo.cccvj.g
Zagene t lāpades cum quid? Gedeon ad preliandū peesit: quid significēt.li.30.ca.33.fo.cccxcv.b

Z Particularium

Zanecis bostiū sancta ecclesia circundatur.li.13.ca.9.fo.clxxj.g
Zana simplicitatem / linum vero subtilitatez designat.li.8.ca.40. fo.cxv.g
Zapis caliginis populi israel fuisse dr.li.18.ca.17.fo.cxxxij.d
Zapides in scriptura sacra in bono t in malo accipi possunt. lib. 17.ca.20.fo.ccxxxiij.b
Zapiduz nomine in sacra scriptura cōgrue bolcs designari possit. li.8.ca.36.fo.clxiij.g
Zapidem cor quando deus a nobis tollere dicatur/t carneū dare li.10.ca.15.fo.cxliij.a
Zapides duodecim cur sacerdos veteris testamenti in pectore portauerit.li.28.ca.9.fo.ccclix.d
Zatro in cruce tres habuisse virtutes ꝓbatur.libro.18.capi.25. folio.ccxxxvj.g
Zatitudinē terre vtrum beat⁹ Job considerauerit quare queratur. li.29.ca.8.fo.ccclxxj.b
Zatitudinem/longitudinem/profunditatē/qualiter deus habeat. li.10.ca.11.fo.cxlj.g
Zaffos i sacro eloquio quos nominemus.li.16.ca.31.fo.ccxv.d
Zaus hypocritarum preda nō incongrue dici potest. libro.5.cap. 16.fo.lx.f
Zaudant qñ peruersi diuinam iustitiā.li.8 ca.25.fo.clx.a
Zaudare quis dicat:dūm sm eius magnitudinē.li.9.ca.10.fo.cxx.b
Zaudibus immoderatis ne bona nostra eruantur:saluator detractionibus nos impugnari permittit.li.22.ca.9.fo.ccxviij.e
Zaus pfecte magnitudinis est aduersa perpeti:t exterius fortiter t interius clementer.li.12. capi. 12.fo.cclxxv.f
Zazaro cur dōs dixerit:veni foras t non potius reuiuisce.li.22.ca. 13.fo.cclxxvj.b
¶Zectus in sacra scriptura qd significet.li.23.ca.23.fo.cccj.b
Zectulus cubile vel stratū i sacro eloquio qd significēt. li.8.ca.17.

folio.cv.c
Zectulum in tenebris sternere qd sit.li.33.ca.21.fo.clxxv.c
Zegē daturus dōs cur in igne fumoz descenderit. lib.6.capi.27. fo.lxxxiij.e
Zeo cū deus esse dicitur:qd p eum figuretur.li.30.ca.29.f.cccxciij.c
Zeena qualiter capi debeat.lib.9. ca.41.fo.cxxxiij.g
Zeenē dā capere atq; catulis tribuere qd sit.li.30.c.11.f.clxxxvj.e
Zegatos mittere in vasis papyrīs super aquas quid sit.li.13.cap.7. fo.clxxj.c
Zer carnaliter degustata mortem infert.li.7.ca.4.fo.lxxxvj.c
Zer dei charitas dici pōt.li.10.ca. 5.fo.cxxiij.d
Zex charitatis in duobus continetur.li.10.ca.6.fo.cxxxix.d
Zer predicatoriū posita est:et qū verbis docent/ exemplis demonstrent.li.19.ca.6.fo cxxix.g
Zeena sancta ecclesia nuncupari pōt.li.15.ca.22.fo.ccxxxiij.f
Zenis t vehemens aduentio sancti spirit⁹ esse dicitur. li.5.ca.25. fo.lxv.g
Zenitas cum seueritate recroziū⁹ qualiter inesse debeat. li.20.c.6. fo.cclviij.b
Zeprosi illi decē q̄s dōs mūdauit pereticoz typum tenent.lib.18. ca.9.fo.cccxix.a
Zelotia cordis quādo pfecta erit. lib.8.ca.37.fo.cv.c
Zetari sup multas diuitias qui dicantur.li.22.ca.8.fo.cclxxiij.c
Zetabitur iustus cum viderit vindictam impiorum(vti psalmista ait) qualiter intelligendum sit. lib.22.ca.11.fo.cclxxv.
Zenitas ab anno vicesimoquinto tabernaculo seruire sed a quinquagesimo custodes vasorum cōstituto quid mysterij habeat.li.23. ca.12.fa.cccvj.b
Zeuiathas cur serpens tortuosus dicatur:atq; ei vectem addere.li bro.4.ca.12.fo.xlj.b
Zeuare qñ dicamur facie sine macula.li.10.ca.18.fo.cxliij.f
Zeuare faciez ad deum quid sit.li. 16.ca.10.fo.ccvj.b
¶Liberat dōs nos in ser tribulationibus/ne nos in septima malum tangat.li.6.ca.18.fo.lxxix.c Li
Liber inter mortuos quis esse dicatur.li.30.ca.30.fo.cccxciij.f
Libzum in humero portare qd sit. li.22.ca.20.fo.cclxxxix.b
Lignum in panem mittere qd sit. lib.3.ca.12.fo.xxx.b
Lignū qñ pducere semē iuxta genus suū dicat.li.6.ca.23.f.lxxxj.c
Limbū quare patres antiqui intrauerint.li.4.ca.32.fo.xlviij.c
Lingue flagellū sententia vltime animaduersionis dici potest.lib. 6.ca.19.fo.lxxx.e
Ligna pomifera t coz ꝓuentus que ¶Moyses auferri pcepit/qd significent.li.8.ca.36.fo.clij.f
Lignū secus decursus aquaz esse dicat.li.19.ca.27.fo.cclxij.c
Lingere terram qui dicantur.lib. 20.ca.12.fo.cclxj.b
Ligna cōfringeret ad ima iactare vti Heliseus fecit qd sit.lib.22. ca.5.fo.cclxxxij.b
Lingue adulantum locustaz nose exprimunt.li.31.ca.20.f.ccccvj.b
Lineamenta corpis in deo esse dr dicant.li.32.ca.5.fo.ccccxx.f
Linguā maris egyptij dūm desolasse qd sit.li.33.ca.13.f.ccccxxxv.e
¶Locus corpis est spacij corpale: locus ꝓ mētis vnaquecz intētio cogitatiōis. li.26.ca.39.f.cccxi.g Lo
Locus hereticoz quis sit. li.3.ca. 17.fo.xxxiij.f
Locus hominis non localis deus ppie dr.li.8.ca.15.fo.clij.d
Locus peruersoz quis sit.li.18. ca.12.fo.ccxxx.a
Locus sapientie dei qualis sit.lib. 19.ca.2.fo.cclxiij.f
Loqui er deo t loch coz deo t ābus differūt.li.22.c.17.f.cclxxxviij.d
Loqui in faucibus quid sit.li.23. ca.14.fo.cccxvij.b
Loqui deū semel/t idipsum nō repetere qd sit.li.23.ca.19.fo.ccc.c

Zoqui vel interpellari deñ pro nobis quid sit.li.14.ca.3.fo.cccv.a
Zoqui dei quid sit.lib.23.capi.19.fo.ccc.e
Zoqui de turbine cur dñs beato Iob dicak. li.28.ca.2.fo.ccclvj.f
Zoquitur dñs duobus modis seruis suis.Ibidem.
Zoquak quakr de⁹ p angelos suos z q̄h⁹ medijs.li.16.c.1.f.cccxxv.e
Zoqui recte ꝛ qui ordinate scit tacere.li.30.ca.11.fo.ccclxxxv g
Zoqui de eternitate homo nō pōt li.27.ca.26.fo.ccclxiij.b
Zoqui quakr de⁹ aut satban dicak cuꝫ nō habeāt instrumēta ad hoc apta.li.2.ca.5.fo.xj.d
Zoqui nostrum ad diuinas aures q̄d sit.li.32.ca.1.fo.ccccxviij.f
Zoquunt aliter angeli ad deū aliter de⁹ ad angelos: aliter ad diabolum:aliter diabolus ad deum. li.2.ca.5.fo.xj.d
Zoquitur deus quatuor modis ad diabolū :diabolus ꝓ tribus modis loquit ad deū.l.1.ca.7.f.xij.b
Zoquēdi homi tria sunt genera.li.5.ca.12.fo.lviij.e
Zocutionū duo sunt genera: q̄ hominibus maxime sunt nocitura li.7.ca.24.fo.cc.c
Zoqui sicut parturiens q̄a dicak. li.9.ca.17.fo.cxvij.f
Zoqui in amaritudine anime sue q̄a dicak.li.9.ca.33.fo.cxxx.f
Zoquatur quando homo sibijpsi. li.10.ca.4.fo.cxxviij.a
Zora ecclie dicūtur esse precepta disciplīe. li.31.ca.3.f.cccxcvij.d
Zonglor terra deus esse quakr dicak.li.10.ca.10.fo.cxlj.f
Zonge fuisse a sapientia dei angelos/patres antiqui /philosophi/ ꝓphete demōstrank.li.18.cap.35. fo.ccxlj.a
Zorb cur intra domū introduct⁹ fuerit vt a malignantibus muniretur.li.6.ca.16.fo.lxxviij.e

Zu

¶Zuce⁹ ad domū cur magis ꝓ ad domū cōmunē Salomō cunctū esse moneat. li.4.ca.1.fo.xxxvij.c
Zuce⁹ tpe unius increpādus est. li.13.ca.2.fo.clxix.c
Zucifero vita iusti cōparatur.lib.10.ca.21.fo.cxlv.b
Zucis appellatiōe in sacra scriptura quid intelligak.li.5.c.1.f.lij.e
Zur quādo miseris detur.li.5.ca.1.fo.lij.d.
Zur quakr post tenebras sperari debeat li.13 ca.20.fo.clxxv.b
Zumen dei gratia fuentes esse dr. li.17.ca.8.fo.ccxix b
Zur dei laccessibilis quakr dicak: cū tamen beati ab ipsa illuminātur.li.18.ca.36.fo.ccxlij.b
Zucernam super candelabrum ponere cur dominus preceperit:cū tamen alio in loco dicat.Attēdite ne iustitiam vestram cora hominibus faciatis.li.19.ca.18.fol. cclj.c
Zur dñi cur dicak in terrā nō cadere.li.10.ca.4.fo.cclvij.d
Zur corporalis quanto plus diligitur/tanto magis ab eterna correcak.li.22.ca.3.fo.cclxxxj.b
Zucerne ardētes de quibus Zucas dicit que sint. lib.22.capi.6. fo.cclxxxij.f
Zur viuentiū z morientiū que sit. li.14.ca.19.fo.cccxj.a
Zumen incorporeuz qō esse dicak. li.18.ca.2.fo.cccl vij.g
Zur ab impijs qñ auferri dicak.li. 29.ca.2.fo.cccl xvij.e
Zucem spargere quid sit.li.29.ca. 13.fo cccl xvij.d ꝓ totū.
Zucernā gēcēdere atq; eā sub modio ponere quid sit.Ibidem.
Zumbi mētis sicut z carnis restrīgi debēt. li.21.ca.2.fo.cclxxiij.g
Zūbos accingere q̄d sit. li.18.ca. 7.fo.cccl vij b
Zunam clare iucedentē qui respicere dicank.li.22.c.8.f.cclxxxiij.c
Zuro quakr sancta ecclia cōparek. li.20.ca.24.fo.cclxvij.b
Zutū sicut vestimētū stare q̄d sit. li.29.ca.5.fo.cccl xx.c
Zuti nomine plura significank.li. 34.ca.8.fo.cccclj.c
Zutcas domos qui inhabitare dicank.li.5.ca.27.fo.lxvij.e

Zutū interior noster homo est.lib. 9.ca.37.fo.cxxxj.g
Zuxuria p afinēt plurimū ꝺsignatur.li.7.ca.15.fo.lxxxj.f
Zur uria alia est carnis / alia cordis. li.28.ca.7.fo.cccl viij.b

Magnus iter oēs orientales cur dicatur Iob fuisse.li. 1.ca.19.fo.iiij.c

Magnificaribomo quakr a deo dicak. vti.8.ca.20.fo.cvij.b

Magnus dñs ꝺr fortitudine/iudicio/iustitia.li.27.ca.26.f.cccl v.f.
Maledicere deo ſn corde q̄d sit.li. 1.ca.37.fo.vij.e
Mala quakr dñs creet:cū p ꝓpheta dicat.Ego dñs creans mala. li.3.ca.6.fo.xxvij.e
Mala que perperamus nō solū/ sed etiaz que bona nobis esse videnk:timere ante districti iudicis examen debemus. li.3.ca.10. fo.xxix.e
Mala plurima adhuc q̄tidie christus in suo corpore patitur.lib.3. ca.11.fo.xxix.f
Maledixisse beatū Job diei i quo natus fuit quakr intelligak. li.4. ca.3.fo.xxxviij.d
Maledictuz in sacra scriptura dupliciter intelligitur.lib.4.cap.5. fo.xxxix.d
Maledicere quis/quomodo/ quādo z quare debeat.li.4.ca.5.6.z.7 fo.xxxix.d
Mala futura iniqui quare cōsiderare nequeāt.li.5.ca.28.f.lxvij.b
Maledicere pulchritudini stulti quid sit.li.6.ca.3.fo.lxxij.g
Mallei nomie in scriptura sacra plura significāt.l.14.c.6.f.ccccl.d
Maneamus qualiter in peccatis cū ꝓpōsito amplius nō faciendi. li.7.ca.13.fo.xc.a
Mansuetudinis seruande modus quis sit:z quot sint. li.5.capi.37. fo.lxvij.c
Manichei dogma pernersum verbis beati Iob confutatur.li.9.ca. 35.fo.cxxxj.b
Manicheus de virginitate erravit.li.19.ca.14 fo.cccliij.a
Mane in sacra scriptura q̄d significet.li.36.ca.27.fo.ccxliij.c
Manus stringere quid sit. lib.18. ca.13.fo.ccxxx.c
Manna quid significet. li.20.ca. 16.fo.ccl xiij.f
Manus dei dura esse quando dicatur.lib.20.ca.36.fo.ccl xij.g
Manū suam qñ dñs corripi dicak. li.20.ca.27.fo.ccl xij.b
Manū ad os ponere:quid sit.li bro.32.ca.1.fo.ccccxviij.e
Manus satbane ei⁹ ꝓtē significare pōt.li.3.ca.12.fo.xxx.b
Manuū nosse opa frequenter desiderank.li.9.ca.28.fo.cxxviij.e
Manus de filius vocatur.lib.18. ca.6.fo.ccxxviij.d
Mater domini ſm carnē que extiterit.li.2.ca.31.fo.xx.g
Maris nosse in sacra scriptura q̄d designet.li.9.ca.5.fo.cxviij.g
Mare ingredi z ei⁹ ꝓfundū penetrare q̄d sit.li.29.ca.7.f.ccclxxj.g
Mari latior deus esse quakr dicak li.10.ca.10.fo.cxlj.f
Mare subuertere qñ dñs dicak.li. 10.ca.11.fo.cxlj.b
Mare z terra quakr in vnū coarctātur.li.10.ca.11.fo.cxlj.b

¶Mel sucīt q̄d sit.l.16.c.3.f.cclij.b Me
Mel quando sufficienter comedi dicatur.Ibidem.
Membra satbane que esse dicank. li.3.ca.12.fo.xxx.b
Membra redemptoris qui vocentur.li.3.ca.14.fo.xxxj.e
Mēbroz nosse in sacra scriptura q̄ exprimank.li.13.ca.18.f.clxxiij.f
Mensis in sacro eloquio q̄d significent.li.30.ca.21.fo.ccclxxxix.a.
Mensis anni illuminationis qui sint.li.4.ca.22.fo.xliij.b
Mens ꝓpria al⁹ i diuinis leuak: tāto plus timet.li.5.c.21.f.lxij.c

Menses vacuos sustinere quid sit li.8.ca.8.fo.c.b

Mens iusti aquile cōparatur.li.9 capi.23.fo.cxxvj.b

Mens nostra quasi lac mulgef.li. 9.ca.37.fo.cxxj.b

Mentē nostrā ꝓto plus deus ad sui amorē erigit:tāto magis per lachrymas affligit.li.9.capi.42. fo.cxxxiiij.b

Mens iniqui superficiei aque cō parat.li.19.ca.30.fo.ccxiij.a

Mens illa per torporem nescit ve terascere que studet ꝑ desiderium inchoare.li.22.ca.4.fo.cclxxj.b

Mentes secularium ꝑ acrē signari phit.li.27.ca.16.fo.ccclxij.b

Mendacium omne peccatū est & cō uersio.li.18.ca.2.fo.cxxv.b

Mendacium qđ obstetrices dixerūt an fuerit peccatum. Ibidem.

Mendacē esse oēm hominem qua liter dauid dixerit.libro.22.cap. 15.fo.cclxxxvij.g

Merces qñ dñs sospitate erigat. li.6.ca.8.fo.lxxv.f

Mercennario laboranti dies nō cōparantur.li.8.ca.6.fo.xcix.c

Merorem animi diuites pūtibus delicijs vincunt.lib.13.capi.17. fo.ccxxvj.a

Messis stulti qualis esse dicat.li. 6.ca.4.fo.lxxiij.c

Messis sctē ecclie q̄ esse dicat.libo. 19.ca.27.fo.cclxiij.f

Metuendus est valde deus:er hoc ꝙ inuisibilis est.lib.19.capi.15. folio.vlij.c

Mi

Miles christi quib⁹ armaturis se armare debeat.li.3.capitu.1. fo.xcvij.b

Millenarius numerus vniuersitatē in sacra scriptura designare potest.lib.9.caꝑ.1.fo.cxvij.

Milites dei angeli qualiter dicā tur.lib.17.ca.8.fo.ccxix.g

Millenarius in apocalypsi nume rus quid representet.lib.13.caꝑ. 27.fol.ccxxxvij.c.

Ministrant non solū boni angeli deo:sed etiā reprobi.li.2.caꝑ.11. fo.xvj.f

Ministrat diabol⁹ aliqñ bobus nesciens.li.2.caꝑ.24.fo.xviij.c

Mirmicaleon quid sit.li.5.ca.16. folio.lxj.g

Mirabilia deus indies operatur: & tñ illa nemo considerat.libz.6. caꝑ.6.fo.lxxiiij.b

Miracula diuina semper debent cōsiderari:sed nūq̄ sentib⁹ discu ti.lib.6.ca.6.fo.lxxiij.b.

Miracula cur deus in die in vtbi bus fecerit:et nocte in mōtibus orationi vacauerit.lib.6.caꝑ.25. folio.lxxij.b

Miracula beretici facere cur per mittant⁹ a deo.li.20.ca.8.f.cclix.f

Miserieordia q̄ nulla sit in futu ro.lib.8.caꝑ.13.fo.clij.b.

Miserieordia vt primis adhibeat: duo reḡunt.li.19.ca.20.f.cclj.f

Moysi cur preceptū sit vaccā cū byssopo et ligno cedrino coccoq̄ bis tincto offerre.libz.6.caꝑ.25. folio.lxxij.b

Moyses Noe et Samuel tot relictis sanctis patribus:cur ad pla candū dominū prestantius atq̄ specialiter nominentur. libz. 9. caꝑ.12.fo.cxvij.f

Moyses dei facie ad faciē qualiter viderit.li.18.ca.36.fo.ccxlij.b

Moyses pius cū seueritate qualr exhiberit.li.20.ca.6.fo.cclviij.a

Mola superior & inferior de quib⁹ in Deuteronomio dicit:ad signi ficēr.li.3.ca.16.fo.ccccxxxvj.c

Mola vnaquaq̄ actio huius mūdi dici pōt li.6.ca.10.fo.lxxvj.b

Mola asinaria in collo scandalizā tis suspēdi qualiter debeat et in mare mitti.li.6.ca.26.fo.lxxvij.c

Molas diaboli conterere quando dicamur.lib.19.ca.24.fo.cclxij.g

Montiū nole oēs elati bui⁹ seculi designari possunt. lib.30.caꝑ.34. fo.ccccxcvj.b

Montes in plurali aliqñ celsitu do apl̄oy atq̄ pphetarū:aliqñ se cularium potestatū tumor exprimi tur. In singulari vero aliqñ in carnatus dñs:interdū sancta ec clesia; aliqñ testis dei: nōnunq̄

apostata angelus:etiā & quilibet hereticus designatur.li.33.caꝑ.1. fo.ccccxxix.b

Mons in quē Moyses ascēderat spūalr q̄ sit.li.5.ca.26.fo.lxvj.b

Montiū nole preiudicantiū altitudo in sacra scriptura signari so let.lib.9.ca.2.fo.cxvij.a

Montes qñ in cor maris translati sint:vbi psalmista dr.lib.9.ca.2. fo.cxvij.b

Monagi millenariū multiplicat⁹ q̄d significet.lib.9.ca.1.f.cxvij.g

Monoceros seu vnicornis quos representet in scriptura.libro.31. ca.13.fo.ccccij.g.

Mortuū cur beat⁹ Iob se in vulua matris optauerit:cū tñ originali nō purgat⁹ peccato lucē se ꝓdidit se seuerit.lib.4.ca.2.fo.xxxvij.f

Mortuos mortuū sepelire q̄d sit. lib.4.ca.29.fo.xlvij.f

Mortalis & imortalis primus homo cōdit⁹ fuerat.li.4.ca.30.f.xlvij.b

Mori perfecte mundo quis dicat. lib.5.ca.3.fo.lxiij.a

Mos sacrū eloquij quis esse dica tur.lib.5.ca.29.fo.lxviij.d

Mortē saluatoris beat⁹ Iob mani festissime desiderauit.li.9.ca.21. folio.cxxv.f

Moyses exterior sicut diuidit corp⁹ ab aīa:sic moyses interior aīam di uidit a deo.lib.9.ca.49.f.cxxxv.b

Mortis nole diabol⁹ exprimit in scriptura.lib.18.ca.17.f.ccxxxij.c

Mori qualiter dicatur qui deum ederit.lib.18.ca.37.fo.ccxlij.c

Mu

Multiloquiū plurima mala ge nerat.lib.7.ca.25.fo.xcvj.g

Multiplicitas sermonū graualtz tem sensuum raro habet.libz.8. caꝑ.24.fo.cix.g

Multitudiné ciuitatis cōtēnere quid sit.lib.30.ca.25.fo.ccccxcj.c

Mundus a vitijs qualiter esse de beat:qui alios corrigere nititur. lib.7.capi.22.fo.xcliij.b

Muneriū acceptiones ad quas ex fraude festinatur sunt tres.li.9. ca.26.fo.cxxvij.a

Mundos nos ad ꝓfectū reddere vel vita vel lachryme nō valent. lib.9.capi.28.fo.cxxxvij.d

Mundis manibus qualiter iustis fortitudinē addere dicat.libz.13. capi.19.fo.clxxv.g

Mundicia manuū suarū q̄ino ino cens saluet.li.16.ca.12.fo.ccvij.b

Mundas nō esse in conspectu dei stellas qualiter intelligendū sit. lib.17.capi.9.fo.ccvij.a

Murus sancte ecclesie q̄ꝛe dica tur.lib.20.ca.23.fo.cclxxj.b

Murmurare cōtra suū rectorem etiā quālibet deuot⁹ sit subdit⁹ nō debet:si viderit illū exteriori bus negocijs vacare lib.25.caꝑ. 22.fo.ccexviij.f

Muri hierusalē quid representēt. lib.30.caꝑ.26.fo.ccccj.f

Musce quid significent.lib.15.ca pitulo.28.fo.ccxxvij.e

Mutent quaḷr in dño cōfidentes fortitudiné suā.libz.19.capi.26. folio.cclxij.b

Ne

Nomiū nomine in sacra scriptura plura signant.lib.31.ca. 21.fo.ccccvij.c

Nasci dñs quaḷr cepe rit:et tñ nō desierit vel in tpe sine tpe.lib.29.ca.1.fo.ccclxxj.b

Natura angelica quaḷr ab dñana distinguat natura.li.2.ca.3.f.v.b

Naues tharsis conterere quid sit. lib.4.capi.22.fo.xliij.g

Naues poma portantes q̄ sint.lib. 9.capi.22.fo.cxxv.b

Nauis Petri cōmissam signat ei ecclesiā.li.17.ca.12.fo.ccxxj.c.

Nazareis cur ꝑceptū fuerit vt ca pillos nutriant:atq̄ cū coa raue rint in ignē mittant.lib.2.ca.39. fol.xxiij.c

Nazareorum nomine de quibus Dieremias mentionē fecit/quid exprimat.li.32.c.23.fo.ccccxcvij.b

Necessitati ꝓpinquoꝝ qualiter cāpari debeamus.lib.7.capi. 18.fo.xciij.f

Negatio Petri nobis in exemplū facta est.li.17.ca.16.fo.ccxxiij.c

Negligētie mḡ & esse securitas.li. 24.capi.12.fo.cccix.g

Nepotes hereticoꝝ qui esse dicant li.18.ca.7.fo. ccxxxiij.f

Nervos testiculoꝝ ppleros habere qui dicantur.libro.32.capit. 15. fo.ccccxxiij.g

Nescire dei quid sit.libro.1.cap.4. fo.x.b.

Nescire precium sapiētie qualiter homo dicatur.libro.18.capi. 24. fo.cclxxx.vo.

Nescisse aliud est/qđ aliud nescire voluisse.li.25.c.16.f. cccxvij.b

Nl ¶Nihil nisi gēilis intelligitur.li bro.17.capitu.11.folio. ccxx.b in fine.

Nix in sacro eloquio quid significet.li.32.ca.23.fo. ccccxxvij.b

Nix in sacra scriptura đd repūter. li.29.ca.10.fo.ccclxxij.b

No ¶Nobiles iudee cur prophetā Esaias fame:ceterum vero vulgꝰ siti periisse narret.libro.1.capitu.21. folio.v.c

Nocturna visione deū cernere đd sit.li.5.ca.21.fo.lxiij.c

Noctes tabernaculas quis enumeret li.8.ca.8.fo.c.b

Noctis nomine in scriptura sacra presens seculum vt plurimum designatur.li.9.ca.3.fo.cxviij.d

Nocear qualiter inimicus noster nobis:z qualiter sibi z alijs:z er hoc diligēdus z odiendus est.li. 22.ca.11.fo.cclxxv.c

Noctex protrahere quid sit.li. 29. ca.38.fo.cccxl.c

Noe filij non sine mysterio auersi venisse dicuntur vt patrē coopererent.li.25.ca.22.fo. cccxxiij.d

Nor in sacra scriptura quid significet.li.2.ca.9.fo.xij.c

Nor solitaria qđ sup nos veniat. li.4.ca.11.fo.xij.c

Noria quedaꝝ ex semetipsis sunt: quedam vero ex eis que adiacēt. li.26.ca.21.fo.cccxxxiij.d

Nu ¶Nubium nomine in scriptura sacra aliquando mobiles homines aliquādo prophete:aliquādo apostoli designantur.libro.17.ca.5. folio.cccxliij.b

Nubium nose apti intelligunt.li. 17.ca.12.fo.ccxxj.

Nudū est aliud esse: aliud incedere.lib.16.ca.25.fo.cclij.f

Numerus supnorum principum infinitus z definitus est. lib.17. ca.7.fo.ccxix.g

Ob Gdurasse dominū cor pharaōis qualiter intelligēdū sit.lib.31. capitu.11. f.cccclj.d

Obliuisci dei mie quis dicat.li.16.ca. 31.fo.ccxv.d

Obrizum aurū đd sit.li.22.capi.2. fo.cclxxx.d

Obscuritas ignorantie nox dr.li.7 ca.20.fo.lxij.d

Obstupiare đd sit.li.25. capit.15. fo.cccxvj.g

Obūbratio in sacro eloquio aliqū p incarnatione dñi ponit: aliqū p mentis refrigerio. li.33. capi.3. folio.cccxxx.f

Oc ¶Occidentē versus ire quid sit.li. 16.ca.16.fo.ccxij.c

Occultāda sunt maxime bona ꝫ facim⁹ si remunerationē accipere cōcupiscim⁹.li.8.c.38.fo.xv.c

Oculus cordis qualiter muniri debeat.li.1.ca.39.fo.ix.b

Oculum a nobis(sicut ꝓphetas ait) ꝓhīcere qualiter debeamus. li.6. ca.26.f.lxxxij.c

Oculum cordis desideria carnalia aliqū claudunt: interdum vero cordis oculo ꝓhīs clauso mens ad desideria allicit.li.7.c.16.f. xcj.b

Oculi mentis nostre adeo per culpam cecantur:vt sepe gīe donus ꝓ ira z econuerso reputent.lib. 9.ca.10.fo.ccxvj.a

Oculoꝝ nose vis intentionis exprimitur.li.10.ca.13.fo.cxlv.g

Oculi antiqui doctis qui sint.li.13. ca.6.fo.clxx.b

Oculus intentionem cordis significare potest.li.13.ca.14.fo.clxxij.f

Oculos inclinare quid sit.libr.16.

ca.11.fo.ccvij.b

Oculus simpler de quo in euāgelio dr ꝙ sit.li.38.ca.15.f.ccclxxj.b

Od ¶Odire parentes z animā suā qualiter quis debeat.li.7.c.18.f.xcij.e

Odor vnguentoꝝ in scriptura sacra quid representet.li.34.cap. 10.fo.cccclij.a

Odorari deitū equus dei āliter dicatur.li.31.ca.16.fo.ccccxj.g

Of ¶Offerre recte z recta diuidere đd sit.li.3.ca.9.fo.xxix.b

Offeramus qñ nosmetipsos in sacrificiū deo.li.9.c.40. f.ccxxvij.e

Offendens in vno qualiter transgressor dicatur omniuꝫ preceptorum.li.19.ca.17.fo.ccl.g

Ol ¶Olei nose vnctis sanctisspiritus designari potest.lib.19. capit.13. folio.ccclviij.f

Oleo caput vngere quid sit.lib.2. ca.38.fo.xxiij.b

Oleum a primis petere quid sit.li. 8.ca.31.fo.cvij.b

Olla succensa đ esse dicat: quam Hieremias se vidisse narrat.li.18 ca.11.fo.ccxxx.b

Ollas carnis quas israelitic⁹ populus in deserto concupierat đd nobis representent.li.20. ca.16. fo.cclxiij.f

Om ¶Omnibus ola fact⁹ quasi Paulus fuerit.li.6. ca.23.f.lxxxj.c

Omnipotentem esse deū aliquib⁹ probat exemplis.li.16.capitu.15. fo.ccviij.b

On ¶Onager in solitudine đa repsentet.li.30.ca.23.fo.cccxc.f

Onagri appellatione đ intelligendi sint.li.7.ca.6.fo.lxxxvj.g

Onocētauri nose quid in sacris intelligat.li.7.ca.15.fo.xcj.f

Op ¶Opera nostra bona ḡdiu pāt occultanda sunt.li.8.c.35.fo.cxij.d per totum.

Opa dñi qualiter magna esse dicatur.li.6.ca.14.fo.lxxvij.a

Opa sua ꝫ fuerint bona verebat tob.li.9.ca.25.fo.cxxvij.b

Opera manuū nose designant.li. 9.ca.28.fo.cxxviij.e

Opera publica et secreta superne

Or

Oratione perfectam qđ deo offeramus.li.2.ca.40.f.xxiij.d

Orando magis ꝙ inuestigando penetramus ea que de nobis inuestigare nitimur.li.1.ca.35.f.vij.b

Oratio đ ꝓ inimicis effundit: preobus alijs a cōditore cōmēdat. lib.9.ca.13.fo.cxvij.f

Oratio qñ exercabilis fieri dicat. li.10.ca.17.fo.cxliij.c

Orasse:dñs noster plurimus in agonia positus cur dicat.li.24.ca.17 fo.cccx.g

Orans ꝓ terrenis a peccatis non mundat.li.9.ca.28.fo.cxxviij.e

Orbem qui sunt qui portare dicantur.li.9.ca.13.fo.cxiij.g

Ordo cōsolantiū mestos ālis esse debeat.li.3.ca.8.fo.xxviij.a

Ordinem nullū esse in inferno āliter dicatur:cū tamen dñs. omnia bene ordinasse dicatur.li.9.capi. 47.fo.cxxv.c

Ordinē celi cognoscere đd sit.libr. 29.ca.32.fo.ccclxxx.a

Ordinib⁹ in tribus sanctā ecclīaz esse cōstitutam demonstrat.li.32. ca.19.fo.ccccxxv.f

Organa in medium salicuꝫ suspendere(qui ꝓpheta ait)quid sit.li. 33.ca.6.fo.cccxxxvij.g

Organum in sacra scriptura đd significet.li.20.ca.31.fo.cclxxj.e

Orientales viri ceteris ditiores esse solēt virisli.1.ca.4.fo.j.f

Ori suo nō parcere quis dicat.li.8 ca.15.fo.cliij.e

Orionum nomine in scriptura sacra quid intelligitur.li.9.capi.7. fo.cxix.b

Oriatur qualiter sancte ecclesie lux z qualiter non.li.13. capit.10. fo.clxxv.a

Os ¶Oscularī manū suā quis dicat.

li.22.ca.10.fo.cclxxxiiij.b
Ossa antichristi qui esse dicantur. li.32.ca.16.fo.ccccxxiiij.b
Ossa in sacra scriptura quid significet.li.5.ca.22.fo.lxiiij.g
Ossa p inuidiā tabescere quid sit. li.5.ca.34.fo.lxx.b
Ossibus t neruis interior homo qualiter compagetur.lib.9.capi. 38.fo.ccxxij.a
Ossa quid repzesentēt in sacro eloquio.li.23.ca.24.fo.cccij.b
Ostium maris quid significet.lib. 28.ca.18.fo.ccclxv.b
Ostendēda opera nostra bona quā do hominibus sint.li.8.capi.29. fo.cxj.d
Ostia tenebzosa que esse dicantur. li.29.ca.8.fo.cccixxxj.a
Ou Oues septem milia quid significet.li.1.ca.13.fo.iij.f
Oues egyptij nō comedunt.li.10. ca.17.fo.cxlvij.f
Ova struthionis quid repzesentēt lib.31.ca.7.fo.cccc.f.g
Pa

Atientesquam pauci sint:zcp duzum sit presentia mala patienter sustinere/exēplo per pulchzo declarak. lib.7.ca.7.fe.lxxxvij.a
Patienter illata quis toleret.li.5. ca.32.fo.lxix.c
Palme cur iustus cōparetur.libzo 19.ca.25.fo.cclij.a
Palpebze dei quid significēt. lib. 28.ca.8.fo.ccclix.a
Palea in scriptura sacra quid repzesentet.li.32.ca.10.f.ccccxxij.b
Palpitauerint quid in meridie.li bzo.6.ca.15.fo.lxxvij.b
Palpebze esse qui dicant.li.13.ca. 11.fo.cixxij.b
Panis i sacra scriptura quid significet.li.23.ca.25.fo.cccij.d
Papyrus in sacra scriptura qđ significet.li.13.ca.7.fo.cixxj.c
Paracletum quare mundum non percipere posse dominus discipulos ioquerit/quezc missurus es-

Pa Particularium

set.li.5.ca.20.fo.lxij.g
Particulariter aliqđ de deo qualr dici possit.li.5.ca.26.fo.lxvj.b
Paruulus esse qualr dicak q̄ inuidia occidit.li.5.ca.33.fo.lxx.f
Parcere ad hozā qualr dns dicak. li.9.ca.39.fo.cxxij.c
Parcētis misericordia nō liberat quos iustitia iudicātis p̄sinat.li. 9.ca.45.fo.cxxv.a
Parietis noie duricies designak. lib.18.ca.3.fo.ccxvj.b
Parietē foderepnt in ezechiele legitur qđ sit.li.26.c.4.f.ccccxvj.b
Paruulozum nomine in scriptura sacra quid significetur. li.27. ca.9.fo.ccexlv.e
Passiones animi qualiter de deo dicantur.li.20.ca.75.f.cclxvij.e
Pastuz quid in scriptura appellet li.30.ca.22.fo.cccc.e
Pasci dns qualiter dicatur. li.30. ca.22.fo.cccc.e
Patres antiqui nauib⁹ poma portantibus cōparantur. li.9.ca.22. fo.cxxv.b
Patres antiqui fuerūt sicut aqle. li.9.ca.33.fo.cxxvj.b
Patres veteris testamenti omniū virtutum exempla nobis mōstrauere.li.27.ca.7.fo.ccexliij.d
Paupertatis nomine cōmuniter humilitas designatur. li.16.cap. 22.fo.ccvj.b
Paupervere quis esse dicatur.lib. 6.ca.15.fo.lxxvij.c
Paupere exēpto qualr egenus ad spē reducak. li.6.ca.15.f.lxxvij.c
Pauperes esse veri qui dicantur. lib.21.ca.12.fo.cclxxviij.f
Pauperē quēpiā cū videm⁹ de nobis cogitare quid debeamus. li. 21.ca.14.fo.cclxxix.e
Pauper de angustia sua liberari qñ dicak.li.30.ca.30.f.ccccxiij.f
Paul⁹ cur sententijs amicoz̄ beati Job visus sit:cum rame a diuina voce reprobati sint, li.5.ca.11. fo.lviij.b
Par i scriptura sacra alr dz plena aliter incboata.li.6.c.23.f.lxxvj.c
Pax nostra a desiderio conditoris

incboatur:et manifesta asit visio ne perficiē.li.6.ca.23.fo.lxxxj.d
Par in sublimibus qualiter esse dicatur:cum angeli inter se bellum gerere describantur.lib.17. ca.7.fo.cclxviij.e
Pe ¶Peccatū vnū qualr et aliō oriak. li.31.ca.31.fo.ccccxliij.g
Peccata capitalia septez in duas diuiduntur partes:nā quinq̄ dicuntur spiritualia/duo vero carnalia.li.31.ca.31.fo.ccccxliij.g
Peccatū tribus modis admitti solet.li.32.ca.17.fo.ccccxxv.c
Peccatum vsq̄ ad inferos perducti quando dicatur. lib.16.ca.30. fo.ccxv.c
Peccatū ad mortem qđ sit: p quo apostolus p̄hibet orare. li.16.ca. 31.fō.ccxv.d
Peccata que sunt que a iustis vitari non possunt.lib.18.capitu.4. fo.ccxxvj.d
Peccatori iusto qualiter iungak. li.20.ca.30.fo.cclxxj.c
Peccatū t crimen differunt.li.21. ca.9.fo.cclxxvj.g
Peccatū qđ et infirmitate perpetratur veniā pmereri de facili potest.li.22.ca.10.fo.cclxxxliij.c
Peccatū omne aut est peccatū aut causa peti: aut petiū t pena peti. li.25.ca.12.fo.ccccx.b
Peccatū tribus modis admittit. li.25.ca.16.fo.ccclxxj.b
Peccata cur deus aliqua corrigat: alia tinita pmittat.lib.26.ca.18. folio.cccxxiij.g
Peccare aliud est ex infirmitate: aliud ex malicia.li.31.c.11.f.cccch.b
Peccator peccatoze qualr semetipm estimet.li.31.ca.11.fo.ccccij.c
Peccatum eo magis esse dicitur quo mente delectationi magis consentit.li.4.ca.21.fo.xliij.g
Peccata ppetrata in corde qualiter pensari debeant/si ea perfecte penitere cōcupiscimus. li.4. ca.22.fo.xliij.b
Peccatū peccato adijcere quid sit. li.4.ca.23.fo.xlv.b
Peccatū quatuor modis ppetrat

in corde: t quatuor modis consummatur in ope.li.4.ca.23.f.xlvj.b
Peccata aliqui renutant:sed ppter alios illa ppetrare nō recusant. li.4.ca.33.fo.xlvij.g
Peccatū vnū qualiter ex alio pcedat.li.4.ca.33.fo.xlix.e.f.g
Peccatores diabolus ne a peccatis desistant maxime adiuuat.lib.7. ca.15.fo.xcj.f
Peccati vnius remediux/sepe est alteri⁹ initiū.li.8.ca.4.f.xcviij.b
Peccatū qđ a nobis plene tollak. li.8.ca.23.fo.cvlij.e
Peccato nulli parcitur.li.9.ca.27 fo.cxxvij.b
Peccauerūt angeli cur irremissibiliter.li.9.ca.36.fo.cxxxj.e
Petīi sanguinis noie exprimi pōtest.li.13.ca.10.fo.cixxij.a
Petīi qđ pet ofessionē delectum est cur mēte ad recidiuū alliciat. li. 9.ca.39.fo.cxxxij.c
Pedes bois egenitid est xpi apostoli fuisse dicuntur.li.18.ca.19. fo.ccxxxiij.g
Pedes oīi sancti p̄dicatores dici possunt.li.19.ca.11.fo. ccclvij.b
Pedes ecclie sancte. li.20.cap.22. fo.cclxvj.b
Pedes nostri in spacioso loco stare quido dicant. lib.30.ca.31.folio.ccccxliij.a
Pelle t carne interior homo qualiter vestiatur.li.9.c.38.f.cxxxj.b
Pelles t cilicia quibus tabernaculz tegitur quid significent.lib. 25.ca.22.fo.ccccxliij.e
Penniati qui significent.li.16.ca. 12.fo.ccvij.d.
Pentias vt aquile qualiter i dño confidentes assumant.li.19.cap. 26.fo.ccliij.d
Penitens deus qualiter dicatur: cum eum nil penitere possit.lib. 20.ca.25.fo.cclxviij.d
Pennam vetustam a nobis proijcere t nouam assumere quid sit. li.31.ca.32.fo.ccccxliij.c
Pena solos cōmutat quos liberat li.9.ca.33.fo.cxxx.g
Pepones a filijs israel concupiti

Universidad de Deusto

ad significet. li. 20. c. 16. f. cclxiij. f
Perambulasse terrā quare iurbandicak/z nō potius circunuolasse. li. 1. ca. 4. fo. xj. c
Peruertere quos diabolus p se nō pōt/p alios id conak. li. 3. capit. 4. fo. xxvij. c
Perire aliquid duobus modis ōr. lib. 4. ca. 7. fo. xxxix. f
Peruersi duob⁹ modis vitā iustoꝝ imperūt. li. 5. ca. 13. folio. lix. g
Perfectus quis vere esse dicak. li. 5. ca. 14. fo. lix. a
Percutiendo qualiter deus sanct. li. 6. ca. 17. fo. lxviij. g b
Perfectionis culmē apprehēdere nitēs qualiter se pparare debeat li. 6. ca. 27. fo. lxxiij. g
Percutit deus sepe aliquē tribulatione in alioꝝ eruditionem. li. 7. ca. 11. fo. lxxix. c
Perdant qualiter reprobi coꝝ tpo li. 7. ca. 12. fo. xc. g
Peruersa sustinētes qui sint: qui deū non esse putant. li. 15. capi. 1. fo. ccxxv. f
Peregrini q̄ in hoc mūdo veri dicank. li. 18. ca. 10. fo. ccxxvij. c
Perditionis t mortis noīe diabolus significak. li. 19. c. 1. f. cclxij. e
Persequitur duobus modis ecclia a suis aduersarijs. li. 19. ca. 8. fo. cclvj. c
Perfectus esse nullꝰ ōr qui inter primoꝝ mala patiēs nō ek li. 20 ca. 30. fo. cclxxj. b
Percussionem dei qui in hoc mūdo patimur an ex amore vel odio pcedat: cognoscere quak debemus. li. 21 ca. 16. fo. cclxxix. b
Perperi aliud est animi: aliud intuitu m. li. 22. ca. 31. fo. cclxxxv. c
Persuadeāt vitia quak corda nfa: vt quasi ex ratione peccare debeat li. 31. ca. 32. fo. ccccxvij. b
Petra in sacra scriptura cū in singulari numero notatur christus semper accipi debet: cum vero in plurali membra eiꝰ intelligunt: sancti videlicet viri. li. 31. cap. 34. fo. ccccxv. b
Petere quid t qualiter pauperes debeant. li. 21. ca. 12. fo. cclxxviij. f
Petrum negantē cur dñs respexerit. li. 9. ca. 27. fo. cxxvij. b
¶ Pietatis spē diabolꝰ vt plurimū nos tētat soler. li. 3. c. 25. f. xxviij. b
Pietatis sub specie sepe pcīi mē tē allicit: vt in aliud malus pcīs incidat. li. 3. ca. 15. fo. xxxj. a
Pignoris appellatiōe in sacra scriptura quid intelligak. li. 16. ca. 2. fo. ccij. g
Pignoris loco in veteri test̄ō cur mas in inferiori t supiori tolli probibeatur. li. 33. ca. 16. f. ccccxxvj. c
Pili carnis nīe moraliter q̄ esse dicank. li. 5. ca. 13. fo. lxvij. b
Pilosi vocabulo sepe incubi designank: pōt etiaꝫ cuiuslibet pcti aspitas designari. li. 7. c. 15. f. xcj. f
Piscis maris quid significent. li. 11. ca. 2 fo. cclix. d
¶ Placare iratū dñz cū ex nris opibus nō valeam⁹: ad quē currere debeamus. li. 9. ca. 35. fo. cxxxj. c
Plangere sup afflictos qñ veraciter dicamur. li. 20. c. 26. f. cclxx. e
Plāgere culpas qñ dicamur. li. 26. ca. 14. fo. ccclij. b
Plalmatione boīs nil deo digni obijci pōt qō magis ad parcendū eū cōmoueat. li. 9. ca. 36. f. cxxxj. d
Plenitudo operis quando in nobis crescere dicatur. li. 22. ca. 22. folio. cccx. g
Plyades in sacra scriptura quid significet. li. 29. c. 28. f. cclxxxix. e
Plyades stelle vnde dicank. li. 29. ca. 27. fo. cccixxvij. f
Pluuia predicationū dicta signare soler. li. 19. ca. 6. fo. cclxv. f
Pluere super terram absq̄ hoīe in deserto quid sit. li. 29. c. 16. folio. cccixxv. d
¶ Polluto somno nocturno extra castra egredi quid sit. li. 9. ca. 40. folio. cxxxij. c
Pollere aliqua virtute quis perfecte dicatur. li. 20. 22. capitulo. 1. folio. cclxxx.
Pondus ventis facere qualiter deus dicatur. li. 20. 19. capitu. 4. folio. cclxiij. a

Porri quid significent. li. 20. c. 16. fo. cclxiij. f
Porta paradisi est dies extremi iudicij. li. 6. ca. 3. fo. lxxiij. a
Porta ciuitatis bona quēq̄ actio congrue dici potest. lib. 19. c. a. 13. fo. cclxvij. f
Porte mortis actiones prave dicūtur. li. 19. ca. 13. fo. cclxvij. g
Porte mortis que esse dicank. lib. 29. ca. 8. fo. ccclxxj. a
Porte vultus sathane qui esse dicank. li. 33. ca. 24. fo. ccccxxxix. e
Porte sion viri sancti nuncupank li. 33. ca. 38. fo. ccccij. f
Porta pro iustitia vtplurimum in sacra scriptura accipi soler. li. 21. ca. 14. fo. cclxxix. d.
Porte sancte ecclesie qui esse dicātur. li. 18. ca. 20. fo. ccxxviij. c
Porte nomine saluator congrue signari potest. lib. 20. 6. capitulo. 2. fo. lxxj. d
Possidere alam suā pfecte q̄s dicatur. li. 5. ca. 14. fo. lix. a
Possedit agrum de mercede iniq̄tatis (vt de Juda dr) exponit: id est possidere fecit. libro. 9. ca. 29. fo. cxxviij. f
Potestas cur pilato desuper data sit christum crucifigendi. li. 3. ca. 12. fo. xxx. c
Potestas diaboli semp iusta est: sz eius voluntas semp iniqua. li. 2. ca. 10. fo. xij. e
Potestates seculares sancti viri neq̄ timent neq̄ verent. li. 7. ca. 22. fo. cclij. per totum.
Potestati impatientia semper cōiungi soler. libro. 20. capitu. 29. fo. cclxx. b
Potentibus viris magna humilitatis virtus est/se ceteris estimare equales. libro. 21. capitulo. 11. folio. cclxxvij. c
Potum domino cum fletu temperare/quid sit. libro. 25. capitu. 9. fo. ccccix. d
¶ Prauī sicut in sensu leues sunt/ita in loquēdo pcipites. li. 5. c. 12. fo. lviij. e
Prauitas qñ z qualiter reperiak. li. 5. ca. 28. fo. lxvij. g
Prauos in flagellis cōstitutos qñ cōsolemur. li. 13. ca. 2. fo. clxix. d
Precamur sepe deum facere: qd tū nos facere formidarem⁹/aut crudelescerem⁹. li. 5. ca. 31. fo. lxix. a
Precepta duo legis: dilectionē dei t primi dñi iob pfectissime seruauit. li. 1. ca. 17. fo. xv. g
Preces aliquoꝝ in perturbatione cur dñs totiens spernat. li. 5. ca. 39. fo. lxv. f
Predicator quis ad perfectionis culmen erigi dicatur. li. 31. ca. 21. fo. ccccvij. b
Predicatores iusti rigide qualiter ferire debeāt. li. 24. c. 24. f. cccxxij. b
Predicator perfectus quis sit. li. 6 ca. 24. fo. lxxxj. f
Predicatores diuini verbi sepe nomine stellarum in sacra scriptura signantur. li. 9. ca. 3. fo. cxvij. c
Predones diuites esse dicunk. li. 11 ca. 1. fo. cclix. b
Prelatus quisq̄ qualiter se erga subditos habere dicak. li. 24. ca. 30. fo. cccxliij. e
Prescient cur deus dicatur: cum nil ei fut urū sit. li. 20. ca prim. fo. cclxvij. e
Presumptio ppie virtutis q̄ magnum sit pcīm. libro. 22. capi. 10. fo. cclxxxiij. b
Presepe scripturā sacrā reprehendere pōt. li. 31. ca. 2. fo. cccxcvij. b
Presumentes in se qualiter ecclesia sancta deterreat. li. 20. cap. 5. fo. cclvij. g
Primogenita autem cur Moyses in deuteronomio nō tondere/et primogenita bouis nō arare pcepit. li. 8. ca. 35. fo. cxij. c
Probari nos deus tētationib⁹ permittit/sed nūq̄ reprobari. li. 24. ca. 15. fo. cccc. c
Procul deū cernere quid sit. li. 17. ca. 1. fo. cccxlij. d
Probatio sanctitatis est vnūquōq̄ sicut seipsum diligere: z de primo meliora q̄ de seipso sentire. li. 20. ca. 8. fo. cclix.
Proficere i deo quādo plene dicā-

mur.li.22.ca.20.fo.cclxxxiv.b
Profunditoz inferno qualiter deꝰ esse dicat.li.10.ca.10.fo.cxlj.f
Profunditas in deo qualiter reperiatur.li.10.ca.31.fo.cxlj.a
Profunda maris inferni claustra signare pñt.li.29.ca.5.fo.cccixx.d
Progenies insti: herbe terre cõparatur.li.6.ca.24.fo.lxxxj.g
Progenies doctoꝝ eradicari qñ dicatur.li.21.ca.8.fo.cclxxvj.d
Prolis fecũditas sepe ad superbiam allicit coz parẽtis.li.1.ca.3.fo.j.d
Prophetia nõ solũ est quod fusti vi ri dicũt:sed etiam quod agũt.li.22.ca.21.fo.cclxxxix.c
Propriũ in loquẽdo arrogantium quid sit.li.23.ca.16.fo.ccxcviij.b
Prosperitatis tpe aduersa semper pensanda sunt.li.3.ca.8.f.lxxviij.f
Pronocare oipotentẽ quid sit.li.11.ca.2.fo.cxlix.c
Psalmꝰ octauꝰ resurrectioni dñi asscribit.li.1.ca.6.fo ij.b
Pu Pueri in scrã ecclia qui vocent.li.19.ca.11.fo.ccxlviij.a
Pulchra quare ponsa dis in canticoꝝ cantico dicatur.lib.9.capi.9.folio.cxx.g
Pulchra inter mulieres qñ sciẽs cognosci re dicatur.li.30.ca.25.fo.ccccj.c
Pullus onagri quid significet.li.10.ca.15.fo.cxlj.g
Pulli columbaꝝ qd significent.li.32.ca.2.fo.ccccxviij.g
Pulvis terre pctores designare põt.li.30.ca.10.fo.cccixxv.b
Pulvis in sacra scriptura quid representet.li.31.ca.7.fo.cccc.g
Pulverẽ sup caput spargere quid sit.li.3.ca.19.fo.xxxij.b
Pupillox nolle q in scrã ecclia desgnent.li.16.ca.14.fo.ccxij.f
Purpura quid representet.lib.30.ca.10.fo.cccixxv.d
Puriozem se vir qñ cõditore estimet.li.5.ca.26.fo.lxvj.c
Putredinem carnis/aliquãdovero pulueris sordem:sancta ecclesia patitur.lib10.5. capitulo. 11. folio.cj.b

Putredinem matrem nostram/et vermes fratres t sozores nostros esse/qualiter intelligatur. lib.13.ca.21.fo.clxxvj.d
Puteos ysaac circa alticigenas effodisse quid pfiguret.li.31.ca.22.fo.cccxvij.g

Qu

Quasi in scriptura sacra aliquando p similitudine/aliquando p veritate ponit.li.25.ca.13.f.cccxx.d
Querere deꝰ quid sit.li.8.ca.23.fo.cix.f.
Questio insolubilis cur beato Job obijcia.li.29.ca.9.fo.cccixxj.c
Quinquagenario numero reges designatur.lib.1.ca.15. fo.lij.b
Quinquagenario numero subtilei requies designatur.li.16.ca.26. folio.ccxvij.b.

Ra Rachel lia quid representent.li.6.ca.28.fo.lxxxiij.g
Rachel idola sedendo abscondens qd representet.libro.30.capitulo.31.folio.cccixiij.c
Racha fratrem appellans/ cur cõsilio reus foze dicatur. li.21.ca.5. folio.cclxxiij.d
Radix cozdis in humilitate figenda est:si fructum boni operis recipere volumus.lib.8.capitu.35. folio.cxij.d
Radicum nomine latentes cogitationes pterũq; intelligi possunt. li.8.ca.36.fo.cxiij.g
Radicẽ se iuxta aquas apire quid sit.li.19.ca.26.fo.cclviij.d
Radix iuniperi anarritiã designat. li.10.ca.10.fo.cclx.c
Rationẽ celi in terram ponere qd sit.li.29.ca.32.fo.cccixxx.a
Ratio celoꝝumvis superna secretorum cõgrue intelligi põt.lib.30. ca.7.fo.cccixxxiij.c
Rationem contra occulta dei iudicia querere quid sit.li.9.ca.11. fo.cxxj.c

Rectitudinem.

Rectitudinẽ cũ simplicitate ꝙliter dñs tenuerit.li.1.c.10.fo.ij.b
Rectitudinem primi hominis qui bus medijs antiquus hostis fregerit.li.4.ca.27.fo.xlvj.b
Rectores scte ecclie nõ immerito pncipes vocant.li.4.ca.35.fo.l.b
Rectus pfecte esse quis dicat.li.5. ca.14.fo.lix.a
Recta vt intelligamus duob9 modis erudimur.li.6.ca.5.f.lxxiij.c
Recti ꝺ̃ire dei obuiare pñt/ne tñ alios sentat.li.9.c.30.f.cxxviij.a
Rectoribus cũctis duo sunt tenẽda.li.19.ca.16.fo.ccl.e
Rectoris boni cõditiones q̃ esse debeant.li.20.ca.2.fo.cclvj.b
Rectores extolli supra subditos ꝙliter debeant.lib. 24.capitu.29. fo.cccxiij.b
Redeamus cur tã cito ad ea vitia que in nobis sepe reꝓbendim9.li.9.ca.46.fo.cxxxv.b
Redemptoz existens vnus cũ pfe dat oia:sed existens hõ a pfe accipit oia.li.2.ca.31.fo.xx.a
Redimere cur potius dñs voluerit hoiem/q̃ apostatã angelũ.lib. 4.ca.9.fo.xl.a
Redimens dñs humanũ gen9 cur nõ potius angelus q̃ hõ factꝰ sit. li.4.ca.10.fo.xl.d
Redimere tps iqd sit.li.5.c.xxvij. fo.lxvj.b
Redimere bñanũ gen9 nemo nisi sol9 deꝰ potuit.li.17.c.15.f.ccxvij.c
Redargui prauꝰ aliqñ debet:aliqñ nõ.li.20.ca.10.fo.cclxx.c
Redigamur qñ in nihilum.li.20. ca.24.fo.cclxvij.a
Reddit deꝰ nõ semp iurta merita hoim.li.24.ca.25.fo.cccxiij.e
Regulã philosophie dicat9 Job pfectissime tenuit.li.2.capitu.16. folio.xv.f
Regentium ordines in synagoga tres fuisse describuntur. li.2.ca. 28.fo.xix.c
Regio deserti in sacro eloquio que esse dicat.li.2.ca.35.fo.xxij.c
Reges t cõsules terre q̃ esse dicant li.4.ca.33.fo.xlix.d

Regnare petñ in corpore cur Paulus pbiberit/et nõ potiꝰ esse.li.21.ca.3.fo.cclxxxiij.a
Reges sancti viri congrue vocant li.26.ca.26.fo.cccxxxv.b
Relinquere parẽtes debet qui deo seruire concupiscit.lib.7.cap.18. fo.xcij.e
Remissio pctoꝝ vbi/qñ/t q̃bus detur.li.18.c.15.fo.cxxxj.b
Reperiri cognitione manifesta qñ deus dicat.li.10.ca.9.fo.cxl.e
Reprobi qualiter in futuro crucietur perpendere de facili pñt/cuꝝ suos dilectos hic deus adeo:stricte affligat.li.3.ca.4.fo.xxvij.a
Repetatur quare in sacra scriptura vna oratio pluries.li.5.ca.17. folio.lxj.a
Repẽre qñ nos deus interrogare dicatur.li.9.ca.11.fo.cxxj.
Reprehẽdere malꝰ malñ nõ põt:licet etiã reprehendendus sit.li.18. ca.6.fo.cccxvij.a
Reptilia in Ezechiele q̃d significent.li.16.ca.4.fo.cccxxvj.g
Requiescere in deo nõ possumꝰ sicut ipe in seipo.li.18.capitu.39. fo.ccxliij.a
Resistere diabolo faciliter q̃s põt. li.13.ca.10.fo.clxxij.b
Res aliqua nonnunq̃ per hystoriam virtus est: per significationem autem culpa.li.3.capitu.21. fo.xxxiiij.e
Resistere deo quis dicat.li.9.ca.2. folio.cxvij.a
Respondere deo quid sit.li.9.ca.32 folio.cxxix.d.
Respexisse dñm ad abel t ad munera eius:t non ad munera et postea ad abel cur dicat.li.22.ca. 12.fo.cclxxxvj.g
Respondeat cur non modo domi nus ad singula que eum interrogamus:aut scire ab eo concupiscimus.li.23.ca.19.fo. ccxcix.d
Res huius mundi omnino vitãde sunt.li.31.ca.10.fo.ccccj.b
Resurrectionem carnis esse venturam exemplis variis probatur li.6.ca.6.fo.lxxiij.b

Rl ¶Ridere dei quid sit. lib.9.ca.20. fo.cxvij.b
Ridere de penis innocentum de? qualr dicatur. Ibidem.
Ridere r arridere dei differunt. li. 20.ca.3.fo.cclvij.a
Risu quando os iustorum implea tur.li.8.ca.40.fo.cxv.g
Rinoceros quid representet. li.31. ca.1.fo.ccccxcvj.b
Rivi olei qualr de petra effluere dicanr.li.19.ca.12.fo.ccxlix.c
Ro ¶Rodere sacrā scripturā heretici dicunr.li.20.ca.9.fo.cclx.a
Robusti sancte ecclie qui esse dicā tur.li.26.ca.34.fo.cccxxxix.c
Ros desuper in messem venies ād sit.li.19.ca.27.fo.cclxij.f
Ru Ruge sancte ecclie qui esse dicank li.13.ca.5.fo.clxx.b
Rugit? onagri r fenū bouis ād sit li.7.ca.4.fo.lxxxv.b
Ruina inimici nos aliquādo iuste letificare pōt/r pspitas cōtristari.li.22.ca.15.fo.cclxxxv.c

Sa 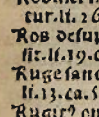 Abellius circa trinitatem qualiter errauerit. li.19.cap.14 fo.ccxlix.a

Sacrificia septez que iob p filios offerebat:resurrectionem domini prefigurant.li.1.ca. 6.fo.ij.b

Sacre scripture textus ꝑ marie a veritate discrepat si ꝑm literā intelligat.li.4.ca.3.fo.xxxviij.b

Sacrificijs septem cur dūs Job suos reconciliare amicos iubeatur.li.23.ca.3.f.cclxiij.g

Sagittaz noie quid significet. li. 20.ca.19.fo.cclxv.b

Sagittaz de pbaretra dūs eijcere qū dicat.li.20.ca.ibidem.

Sagitte dei ptransire quando dicank.li.29.ca.15.fo.ccclxxviij.b

Sal litere quid sit. li.7.capitu.4. folio.lxxv.c

Saliuam nostram glutire ād sit. li.5.ca.21.fo.cvij.per totum.

Salomonis iudiciū de duab? mu lieribus moralizatur. li.21.ca.8. fo.cclxxxj.b

Salices i sacra scriptura ād signā ficent.li.33.ca.6.fo.ccccxxxij.f

Samaritani per camelum signatur.li.1.ca.15.fo iij.g

Sanctitatē sumēres nec in ea pseueratres:peiores ꝑ prius fuerāt efficiuntur.li.3.ca.34.fo. cxiij.c

Sanguinis noie peccatū signat. li.13.ca.10.fo.clxij.a

Sanguis sanguinē tangere quid sit.li.13.ca.10.ibidem.

Sapiens qualr esse deus dicat.li. 9.ca.2.fo.cxvij.b

Sapientie superne quedaz opera publica quedam vero sunt secreta.li.10.ca.4 fo.cxxxviij.b

Sapiētie dei secreta pauci inquirere valent.li.10.c.5.f.cxxxvij.b

Sapientia bui? mundi q qualisve esse dicatur.li.10.ca.27.fo.cxlvij.e

Sapientia iustorum que sit. Ibidē.

Sapientia in terra suauiter viuētium cur non inueniri possit. li. 18.ca.27.fo.cxxxvij.c

Sapiētia nō bz aliud esse/ aliō sapere.li.18.ca.33.fo.cxxi.c

Sapiētia qualr dicat oim occultis esse abscōdita.li.18.c.36.f.ccxlj.c

Sapiētia coeterna aliter locū/ aliter vsā bz.li.19.ca.2.fo.ccxliij.f

Sapiētiā dei incarnatā qualr vidisse/enarrasse/pparasse/r inuestigasse dicak.li.19.ca.7.fo.ccxlvj.b

Sapiētia diuini? inspirata cur i visceribus hominis imponi dicatur.li.30.ca.5.fo.ccclxxxiij.g

Sardoninoz sapyrus lapides ād in scriptura significent. li.18.ca. 30.fo.ccxxxix.e

Satiatos panibus dominū sequi quid sit.li.23.ca.16.fo.cccb.g

Sathan qualr inter electos esse possit.li.2.ca.3.fo.r.a

¶Scire dei quid sit. li.21.ca.6.fol. cclxxv.g

Scientia perfecta que esse dicak. li.27.ca.14.fo.cxcviij.b

Scirpi noie quid designak. lib.8. ca.24.fo.cc.f

Scriptura sacra quid legentibus cōferat.li.2.ca.1.fo.ix.c

Scriptura sacra ꝑ excellens sit.li. 2.ca.1.fo.r.f

Scribi libūs a iudice beatus Job cur optauerit.lib.22.capi.20.fo. cclxxxix.a

We ¶Secreta dei opera que sint.li.10. ca.4.fo.cxxviij.b

Secreta dei sapiētie nullus inuestire pōt.li.10.ca.5.fo.cxxxvij.b

Secreta altissimi conspicere quid sit. Ibidem.

Securitas maxima cordis est nil concupiscentie habere secularis. li.22.ca.14.fo.cclxxxvij.c

Semita redemptoris humilitas: seculi aūt semita superbia esse dz.li. 16.ca.5.fo.cclij.f

Seminis noie verbū intelligi posse multis rationibus pbatur.li. 23.ca.15.fo.ccxcvij.f

Sentētias ꝑplurimas fortes amici beati Job ptulerunt: si nō cum tumultuose cōtra sanctū virū illas diressent.li.5.ca.11.fo.lvij.b

Senari? nūerus in sacra scriptura quid representet. li.6.cap.18. fo.lxix.c

Sensa in oze:pfilij ꝓ in cogitatione esse dz. li.16.ca.7.fo.ccv.b

Senes quos sancta scriptura nūcupet.li.19.ca.13.fo.ccxlix.g

Sensa a sensu vocabulū sumpsit.li. 23.ca.17.fo.cccxcvij.a

Senectus in scriptura nonunq ꝑ finis ꝑtinuitate ponit. li. 34.ca.11.fo.cccclij.c

Seruire deo qualr Job poterit:r diuitias possidere.li.1.ca.4.fo.1.f

Sermo pdicatōis pluuie cōgrue cōparak.li.9.ca.8.fo.cxix.c

Serpentē sup pectus repere quid sit.li.21.ca.2.fo.cclxxiij.g

Serere spiritualiter qualr intelligatur.li.21.ca.7.fo.cclxxv.c

Sermo sine strepitu ds esse dicak. li.28.ca.2.fo.ccclvij.g

Serpens cū deus dz quid intelligendū sit.li.30.ca.29.f.cccxciij.c.

Seruos in equis:principes ꝓ ambulare super terrā:put Salomō ait:ād sit.li.31.ca.18.fo.ccccv.b

Seruus ex pacto esse quis dicak. li.33.ca.19.fo.ccccxxxvij.a

Seruat aliquis deo aut diabolo: penes quid cognosci debeat.libro 34.ca.22.fo.cccclvij.g

¶Sibillus aure tenuis multipliciter intelligitur. li.5.ca.25.r.26. fo.lxvj.b

Sigillo aliquid claudere ād sit.li. 9.ca.4.fo.cxvij.b

Sicut r quasi in sacro eloquio nō semper pro similitudine ponunt: sed nonnunq pro veritate. li.18. ca.4.fo.ccxxvj.c

Signa facere nō est ipbatio sanctitatis.li.20.ca.8.fo.cclix.f

Signaculū pro fide:pro iniquitate ꝓ intrū i sacra scriptura appellari solet.li.29.ca.1.f.ccclxvij.b

Sicomoriū arborē zacheus vt oīm videret ascēdens quid representet.li.27.ca.26.fo.ccclvj.c

Silua cuz amico intrare quid sit. li.10.ca.9.fo.cxl.c

Silentium qd in celo factum esse describitur: cur per dimidiā horam r non potius ꝑ integrā dicatur.li.30.ca.14.fo.ccccj.a

Simplicitas beati iob quid nobis representet.li.1.ca.10.fo.ij.b

Similitudo ꝑditoris qi in nobis formek.li.5.ca.30.fo.lxix.f

Simon cyreneus hypocritas designare pōt.li.8.ca.30.fo.cxij.f

Simplicitas iusti lampas dz esse contempta.li.10.ca.29.f.cxlvij.a

Similes sancti dūs quomodo fiāt cum scriptum sit. Dūe quis sicut tibi.li.18.ca.31.fo.ccxxxix.b

Similitudines de? aliquādo a corporib? boūz:aliqñ a metib?:aliqñ ab auib?:aliqñ ab insensatis rebus rabit. li.18.c.30.f.ccxxxix.c

Sinistram versus ire ād sit. li.16. ca.16.fo.ccviij.c

Sinum pro mente in scriptura sacra poni vt plurimum solet. lib. 22.ca.15.fo.cclxxxvj.c

Singulari de numero ad pluralē redire r econuerso/nō est inconueniens. libro. 26.capitu.10.folio ccccxxix.b

¶Sodomozum mala cur domin?

noster videre se velle dixerit anteqū crederet: cū tamen nil eū lateat. li. 19. ca. 23. fo. cclij. c

Solū dei angeli sancti esse dicuntur. li. 1. ca. 21. fo. lvj. f

Solitudines in corde qui edificēt li. 4. ca. 34. fo. xlix. g

Solis nōe sepe p̄dicatoꝝ claritas signat. li. 9. ca. 3. fo. ccviij. c

Solennem cum frequentatiōe dem ideo dr̄ constituere dicatur. li. 9. ca. 21. fo. ccxv. c

Solium dei quid sit. lib. 16. ca. 14. fo. ccviij. g

Solus esse deus qualiter dicatur: cum angeli semper ei assistant. li. 16. ca. 18. fo. cclx. g

Solitudo mentis per virtutē contēplatiōis pierūq̄ intelligi solet. li. 20. ca. 11. fo. cclxj. b

Solem in fulgore esse quid sit. lib. 22. ca. 6. fo. cclxxvij. f

Solis nomine in sacra scriptura plura signantur. lib. 33. ca. 6. folio cxvij. f

Somnia quis vigilans videat. li. 4. ca. 33. fo. xlix. f

Somnus in sacro eloquio tribus modis accipit. li. 5. ca. 21. f. lxij. d

Somni nomie culpa intelligi potest. li. 8. ca. 10. fo. cj. g

Somniox imagines quot modis animā tangant. li. 8. ca. 18. f. cv. f.

Somnus Ide quid figuranerit. li bro. 30. ca. 14. fo. cccxcj. b

Sozores tres cur filij Iob ad cōuiuia vocauerint. li. 1. ca. 20. f. xij. d

Sozditus q̄ nos deus intinguere dicat. li. 9. ca. 28. fo. cxxviij. c

¶Species pietatis q̄ sint quibus diabolus tentare solet. li. 3 ca. 24. fo. xxxvj. e

Species nostra prim⁹ noster esse dicitur. li. 6. ca. 23. fo. lxxxj. d

Speciem suam quis pfecte visitare dicat. li. 6. ca. 23. fo. lxxxj. d

Spes in inferno quare nulla fore dicatur. li. 8. ca. 12. fo. cij. e

Spiritussanctus quare in colūbe specie z igne apparuerit: cū tamē sint duo omnino diuersa. li. 1. ca. 2. fo. 1. c

Spiritus bois nil aliud nisi elatio nis spūs dr̄. li. 7. ca. 2. fo. lxxv. g

Spiritus dominis i sacra scriptura duobus modis intelligitur. li. 11. ca. 3. fo. cl. c

Spūs iustoꝝ attenuari dr̄: iniquoꝝ nō crassari. li. 13. ca. 5. f. clxxiij. a

Spicarū nōe patrū snās intelligimus. li. 19. ca. 15. fo. ccxij. g

Spinas z tribulos super humum populi germinare quid sit vt per Esaiam dr̄. li. 17. ca. 9. fo. ccxix. b

Spiritus dñi qui in saul mitteba tur/qualr malus fuisse dicatur. li. 18. ca. 2. fo. ccxxv. g

Spiritus sapientie mobilis esse qualiter intelligatur. li. 19. ca. 6. fo. ccclxx. c

Spolia vespere dividere quid sit. li. 15. ca. 9. fo. ccxxviij. a

¶Stabile nihil in mente dominū inuenitur. li. 8. ca. 22. fo. cviij. b

Stare dei quid sit. lib. 19. capi. 3. folio. ccxliij. g

Stare sancta ecclia qualr dicat. li. 20. ca. 25. fo. cclxviij. b

Stathere nōe saluator dñignat. li bro. 21. ca. 6. fo. cclxxv. g

Stare super custodiā snā quis dicatur. li. 22. ca. 15. fo. cclxxvij. f

Stare in sacra scriptura vt pluriſmum in peccatoꝝ sorde persistere intelligitur. li. 29. capitu. 1. fo. ccclxvij. b

Stelle quedam pluuiose: quedam vero serene quid representent. li bro. 28. ca. 4. fo. cccxliij. b

Stellas in terrā cadere quid sit. li bro. 32. ca. 14. fo. ccccxxiij. c

Stellas obtenebrescere quid sit. li bro. 4. ca. 24. fo. xlv. e

Stellaꝝ noīa in sacra scriptura q̄d designet. li. 4. ca. 13. fo. xlj. a

Stellionē in domibus regū morari quid sit. li. 6. ca. 4. fo. lxxij. e

Struthiovsumvolandi nō habet: ideo hypocritam congrue representat. li. 7. ca. 15. fo. xcj. e

Stratum in scriptura quid representet. li. 23. ca. 3. f. cccj. b

Struthionis nōe quid intelligēdum sit. li. 31. ca. 15. fo. ccccliij. e

in scriptura. li. 33. ca. 11. fo. 434. g.

Tabernaculū ui sti pacē habere q̄li ter dicatur. lib. 6. ca. 23. fo. lxxxj. d

Tabernaculū mēs nostra cōgrue vocatur. li. 10. ca. 16. fo. cxliij. b

Tacuerit cur dñs ante Herodem cōstitut⁹. li. 22. c. 16. f. cclxxvij. a

Taciturnitas nimia peccata nonnunq̄ generare solet. li. 7. ca. 26. fo. xcvj. a

Tacere nonnunq̄ culpa est. lib. 3. ca. 7. fo. ccviij. g

Talaris tunica quid representet: quā Joseph sol⁹ inter fratres habuisse describit. li. 1. ca. 40. f. ix. d.

Tangendo nōnulli dñm nō tangunt. li. 3. ca. 15. fo. xxxj. a

Tardius si quis a deo grauditur: non estimare debet a supna cura se neglectū. li. 26. c. 16. f. cccxxxj. c

Tau littera quid significet. lib. 30. ca. 33. fo. cccxcv. f

Taurus quid representet. li. 23. ca. 3. fo. cccxciij. g

Taurus supbiaz cōmuniter designat. li. 7. ca. 15. fo. xcj. f

¶Tempestatis nōe quid designet. li 18. ca. 11. fo. ccxxix. f

Tēpora que sint q̄ tentationibus cōueniant li. 2. ca. 13. fo. xiij. a

Tēpus vnde plongari creditur/ inde bzeuiatur. li. 3. ca. 6. f. xcix. c

Tempus suuz homo qualiter sine consideratione perdat. li. 9. ca. 23. fo. cxxvj. c

Tempus vite nostre cum a diuina sapientia sit prefixum: cur ante tempus suuz aliqui ex hoc mūdo subtrahantur. li. 16. capitu. 6. fo. cclij. g

Tēpora non omnia sunt doctrine congrua. li. 30. ca. 11. f. cccxxxvj. g

Temporalia nec sine magno labore acquiri possunt: nec acquisita seruari: nec seruata dimitti. lib. 20. ca. 15. fo. ccixij. c

Tēnemur qualiter in die/z qualr in nocte. li. 2. ca. 9. fo. xij. c

Tētari diabol⁹ quakr iustos ꝓmittat.li.2.ca.32.fo.xxxj.d

Tētatio nōnnūq̄ nobis vtilis eē demōstrak.li.2.ca.37.fo.xxiij.g

Tentare diabolum permisit dominus beatus Job: vt ei ostenderet q̄ nulla esset eius potestas. lib.3. ca.1.fo.xxv.b

Tentare antiquus hostis nos duobus modis solet.lib.3.capitulo.3. fo.xxvj.f

Tentatione diaboli anima saluatoris nō sicut nostra solet cōcussa est.li.3.ca.13.fo.xxx.d

Tentator non solus diabolus sed omnis qui ad mala alium allicit dicit.li.3.ca.15.fo.xxiij b

Tentantur aliter reprobi: aliter electi.li.3.ca.24 fo.xxxvj.f

Tentatio semp aliqua in sanctis viris permanet/ne mēs in superbiā se dilatet.li.4.ca.24.fo.xlv.c

Tentationes malignorū spirituū nisi domin⁹ temperaret:nullus esset qui eas sustinere posset.li.9. ca.34.fo.cxxx.b

Tentari sancta ecclesia duob⁹ modis ab aduersarijs solet.li.18.ca. 1.fo.cxxv.f

Tētatio que humana vocatur/ de qua Paulus loquitur. li.21.ca.3. fo.cclxxiij.a.

Tentationibus resistere qualiter debeamus.li.21.ca.7.fol.cclxxv. per totum.

Tentetur cur aliquis plus post cōuersionem q̄ ante. lib.24.ca.15. fo.cccix.b

Tentat diabolus per ea in quib⁹ homines se delectant.lib.19.ca. 14.fo.ccclxxiij.b

Tentationibus cū pulsamur: qualiter precedentium patrum exēpla considerare debeamus.li.30. ca.18.fo.cccxxxvij.c

Tentat diabolus aliter sanctos viros:aliter peruersos. li.33.ca.18. fo.ccccxij.o

Tentorij nomine quid significet. li.27.ca.8.fo.cccxliij.b

Tenebre t vmbre mortis note ad intelligak.li.25.ca.4.fo.cccxvj.g

Tenebris quakr homo circūdatur li.5.ca.4.fo.lv.e

Terrā subuertere dns qñ dicak.li. 10.ca.11.fo.cxlj.b

Terra tenebrosa tartarus cōgrue dicit. li.9.ca.45.fo.cxxv.b

Terrā hus quare Job inhabitasse dicak.li.1.ca.9.fo.ij.b

Terre nole i sacra scriptura homo peccator designari pōt.li.2.capi. 30.fo.xix.f

Terra qñ de loco suo ꝓmota fuisse dicak.li.9.ca.3.fo.cxviij.b

Terra sanctā ecclesiā signare pōt li.19.ca.15.fo.ccxlix.d

Terram clamare quid sit.li.22.ca pi.23.fo.ccxcj.a

Terre nomine homo intelligi pōt li.29.ca.5.fo.cccl.vir.a

Testem in terra habere quis ḡrat. li.18.ca.11.fo.clxviij.f

Testē in celo habere quis desideret.li.13.ca.13.fo.clxxiij.f

Testis filij pater esse dicit.li.13.ca. 12.fo.clxxiij.d

Testes suos contra nos quādo dominus instaurare dicak. li.9.ca. 43.fo.cxxxiij.c

Testes dei qui esse dicantur.lib.9. ca.43.fo.cxxxiij.c

Testa qua beatus Iob sanies radebat/quid representet.lib.3.ca. 22.fo.xxxv.a

Textus sine sensu sacre locutiōis non cōsiderari debet:quis poti⁹ destruit q̄ instruit.li.4. capitu.1. fo.xxxvij.c

Thesaurus vnde dicak.li.29.ca. 11.fo.ccclxxiij.b

Thesauros in nive vel grandine habere quid sit.li.29.ca.11.folio. ccclxxiij.a

Thimiama cordis quakr cōficiak. li.1.ca.39.fo.ix.b

Tigridis nole omnis hypocrita congrue intelligi potest.li.5.cap. 16.fo.lv.f

Timere deū q̄d sit.li.1.ca.2.fo.j.c.

Timor quando ex rumore/t quādo ex humilitate esse dicak.lib.4. ca.28.fo.xlviij.d

Timeri a subditis sancti viri appetere quando debeant. li.21.ca. 11.fo.cclxxvij.c

Timere deum quasi tumentes super se fluctus quis dicak.li.21.ca pi.16.fo.cclxxix.g

Timuerit cur beatus Iob de operibus suis:cum tamen nihil mali commisisse/sed omnia bene fecisse legatur.li.9.ca.25.fo.cxxvj.g

Tympanū daret psalmus sumere q̄d sit.li.33.ca.22.fo.ccccxxxviij.b

Tineti colores indie hui⁹ mūdi sapiētes designāt. li.18.ca.30.folio cxxxviij.c

Typum cuius beatus Job teneat li.1.ca.1.fo.j.a

Tonitruū q̄d significet.l.29.ca. 16.fo.cccl.xviij.c

Torrēs quersos quosq̄ designat. li.7.ca.11.fo.lxxix.f

Torrens q̄d in sacro eloquio represent.li.33.ca.6.fo.cc cxxij.g

Torcular calcare dicunt q̄ ecclias psequunt.li.16.ca.25.fo.ccxj.g

Tormēta ꝓpetrata sustinent etiaz qui ex ꝓpria voluntate nihil pec cauerunt.li.9.ca.16.fo.cvij.d

Torques ad collū cur victorib⁹ detur.li.31.ca.19.fo.ccccvj.f

Totum pro parte t econuerso i sacra scriptura sepe ponitur.li.3.ca pi.9.fo.xxix.c

Trabere ad se deum spiritū hominis t flatum quid sit.l.24.ca. 26.fo.cccxij.g

Trāsire de corruptiōe ad gladium quid sit.li.23.ca.22.fo.ccc.j.g

Transfiguratio domini.li.32.cap. 5.fo.cccccv.g

Transire per agrum pigri/aut per vineam stulti quid sit.li.20.cap. 23.fo.cclxvij.e

Transledo auditus prebuisse dns studio lumen cecis reddidisse: non sine mysterio est.lib.19.ca.3. fo.ccxliij.g

Transtulerit qñ deus montes.li. 9.ca.2.fo.cxviij.b

Transire t stare de⁹ qñ t ꝓpter q̄d dicak.li.5.ca.25.fo.lxv.f

Tres viri quos Ezechiel liberatos cernebat quid representent. li.1. ca.13.fo.iij.e

Tria sūt q̄ animū maxime ad peccatū allicitū.li.5.ca.5.fo.lvj.b

Tribuere q̄s bene t veraciter dicatur.li.20.ca.27.fo.cclxix.c

Tribulus p frumento:ꝓ hordeo spinam gigni q̄d sit.li.22.ca.24. fo.ccxci.e

Tribulatione se exaudiri cum dicerent:cur premiserit in opportunitatibus.li.26.ca.16.f.ccccxxj.d

Tribulationes ser q̄ sint in q̄bus nos dns liberat/ ne septima nos tangat.li.9.ca.18.fo.lxxix.c

Trinitatem qualiter Dauid/Esaias/Paulus predicauerit. li.19. ca.28.fo.ccclxxviij.b

Tube cū quibus Gedeon ad prelium ꝓcessit quid representent.li b20.30.ca.33.fo.cccxcv.b

Tube due argētee quas dns Moysi facere precepit quid significēt. li.30.ca.7.fo.cccl.xxiij.c

Turba dns premens que sit.li.3. ca.15.fo.xxxj.a

Turbato animo solatiū quale ferendū sit.li.2.ca.40.fo.xxiij.c

Turbare in ventos diabolus aerē pōt.li.2.ca.15.fo.xiij.c

Turturis vel columbe collum cur in veteri testamēto preceptū fuerit:modicum secair:t non totaliter abscindi.li.6.ca.13.fo.lxxvij.b

Turtures cur in sacrificiū ꝓcepre sint offerri.li.32.ca.2.fo.418.b

Acce arcam domini gestantes q̄d significēt. li.7.ca. 18.fo.xciij.g

Vanitatis nole cupa quenlēter ireligi pōt.li.10.ca.14.fo.cxlj.c

Vanitas in iniquitatem plerunq̄ nos adducit.Ibidem.

Vanitatis finis quis sit. li.10.ca. 15.fo.cxlj.g

Vas sine opculo de q̄ moyses locutus est q̄d sit.li.23.ca.9.f.ccxcv.c

Vas aureum in domaria domini obseruatum quid representet.li. 30.ca.10.fo.cccl.xxv.c

Uastitatem ꝛ famē reprobi qñ pa-
tiant. li. 6. ca. 20. fo. lxxx. f

Ub ¶ Ubera duo de ꝯbus in Scā. dici
tur quid significent. li. 24. ca. 10.
fo. cccvij. e

Uc ¶ Uectē quid significet. li. 28. caꝑ.
19. fo. cccixv. b

Uenerit ꝓpter quid deꝰ ad boles.
li. 2. ca. 29. fo. xix. c

Uentus quis sit qui angulos qua
tuor domus mentis nostre cōcu-
tiat. li. 22. ca. 36. fo. xxij. d

Uentris ostia que sint. li. 4. ca. 26.
fo. xlvj. a

Uenas diuini susurrij ꝺs ꝓcipiat.
li. 5. ca. 13. fo. lxij. d

Uentosa verba que esse dicantur.
li. 13. ca. 1. fo. clxix. b

Uentus vrens malignus spiritus
esse intelligitur. libro. 18. capi. 11.
fo. cccxx. g.

Uenire sapientia eterna qualiter
dicatur/cum vbiq; sit. li. 19. ca. 3
folio. ccclliij. b

Uentꝰ velocitate ꝛ subtilitate ani
ma in sacra scriptura signak. lib.
19. ca. 4. fo. ccclliij. a

Uentus desideria tollere qñ dicak
li. 20. ca. 23. fo. cclxvij. f

Uentos qui observat nō seminat:
prout Ecclesiastes dicit/exponik
li. 27. ca. 5. fo. ccccliij. c

Uenter in sacra scriptura exactor
congrue intelligi pōt. li. 30. capi.
26. fo. ccccxcij. d

Uerba sacri eloquij plusq; debent
discutientes in carnalem sensuz
cadunt. li. 21. ca. 1. fo. cclxxij. c

Uerba iustorum claui vocank. lib.
24. ca. 22. fo. cccxij. b

Uerba asaruz eoꝝ desideria nō in
congrue esse dicunk. li. 2. capi. 6.
folio. xxj. f

Uerbū abscēditū ꝺd sit ꝺbusve re
uelek. li. 5. ca. 20. fo. lxij. g

Uerba beati Job ad nudā hystoꝛi-
am pensans in errorē maximū
cadit. li. 7. ca. 5. fo. lxxxvj. d.

Uerba vana et audiendo magnas
gignūt tētatiōes. l. 7. c. 6. fo. 87. a

Uerba ociosa ꝓa generēt mala. li.
7. ca. 24. fo. xcvj. e f

Uerbum ociosum quid sit. li. 7. ca.
25. fo. xcvj. g

Uerba iniquoꝝ nō omnino refuta
da sunt. li. 9. ca. 1. fo. cvij. e

Uerba beati Job aliqua in se mys
tica habere ex tertu libri signifi
cātur. li. 18. ca. 1. fo. ccxliij. e

Uerba ante deum ponere quid sit
lib. 18. ca. 6. fo. ccxxvij. c

Uerbosus iustificari nō pōt. li. 10.
capi. 2. fo. ccxxviij. f

Uermiū nole iquietudo cogitatio
nū designak. li. 16. ca. 31. fo. ccxv. d

Uertere se aliquis ad dexterā ꝺli-
ter dicak. li. 16. ca. 16. fo. ccvliij. c

Uestē ex lana linoq; cōterā indut
in veteri testō cur ꝓhibitū sit. li.
8. ca. 40. fo. cxv. g

Uestis domini scissa ꝺd significet.
li. 2. ca. 19. fo. xix. e

Uestimentuz dñi synagoga nō in
cōgrue dici pōt. Ibidem.

Uestes hereticoꝝ qui esse dicank.
li. 22. ca. 19. fo. xxxiij. b

Uespere nole tentatio peccati de
signari pōt. li. 8. ca. 10. fo. cj. b

Uestimēti nole corpus nām cepis
mi solet. li. 9. ca. 29. fo. cxxviij. f

Uestigia dei que sint. li. 10. capi. 9.
fo. cxl. d

Uestigia dei quare cōprehēdi ne-
queant. li. 10. ca. 10. fo. cxlj. f

Uestimentum opatione significat
li. 16. ca. 24. fo. ccxj. d

Uestimēta que iniustus preparat
qualiter iustus nescire dicak. lib.
18. ca. 8. fo. ccxxviij. b

Uestimentū sctē ecclesie qō sit. lib.
20. ca. 24. fo. cclxvj. b

Uestimentū christi ecclesia dici po
test. Ibidem.

Uestimenta ecclie qualia esse dicā
tur: ꝛ quare stare dicantur. li. 29.
ca. 2. fo. cccixvj. per totum.

Uestigia saluatoris q̄ esse dicank.
li. 16. ca. 8. fo. ccccxvij. a

Uesperū cōsurgere dño qualiter
faciat super filios terre. li. 29. ca.
30. fo. ccclxxx. g

Uespere ꝛ mane ꝺd in sacra scri-
ptura significek. l. 5. c. 28. f. lxvij. b

Uestis sicut a tinea ꝓtumik/sic ca-
ro nra tineam hz a qua corrodik.
li. 5. ca. 27. fo. lxvj. f

Ui ¶ Uia sapientie incarnate que esse
dicatur. li. 25. ca. 16. fo. ccccxij. c

Uia ad futuraz qualiter vita ꝓ̄s
dicatur. li. 23. ca. 24. fo. cccj. a

Uias nostras scrutari ꝺd sit. li. 18.
ca. 3. fo. ccxxvj. d

Uiarū noie quid significetur. li. 21
ca. 4. fo. cclxxiij. d

Uiā quis dño ꝓparet: ꝛ ꝓ quam ad
nos venit. li. 19. c. 3. fo. ccclliij. g b

Uitia que sint q̄ a cōiugꝭ aut ra
ro aut nūq̄ separari ꝓ̄st. li. 1. ca. 5
folio. ij. g

Uitia qñ ad vsum virtutis immu
tent. li. 3. ca. 25. fo. xxxvj. a

Uitio sepe aliquo fortiter resistēs
ꝑ alterius perpetrationē in illud
idē sepe incidit. li. 7. c. 15. fo. xcj. d

Uitia sunt nōnulla q̄ sepe locovir
tutum sementiuntur. li. 23. ca. 11
fo. cccxvj. f

Uitia in corde nascētia quakr dño
oppzimat. li. 28. c. 20. fo. cccixvj. f

Uitia sub ꝓtextu ꝯtutis sepe pal-
liank. li. 31. ca. 22. fo. ccccxxvij. e

Uitium vsitatū bñani generis qō
sit. li. 22. ca. 13. fo. cclxxvj. a

Uidua scā ecclesia dicitur esse. li.
16. capi. 22. fo. ccxj. a

Uidere deꝰ quid sit. lib. 18. caꝑ. 23.
fo. ccxxv. a

Uidisse antiqui patres deū qualr
intelligendū sit: cū deū nemo vi-
dere possit. li. 18. ca. 36. fo. ccxlij. d

Uidere nō possumꝰ deū sicut ipse
seipsum. li. 18. ca. 39. fo. ccxlij. a

Uidere perfecte coeternā deī sa-
pientiā idē est qō habere. li. 19. ca
pi. 2. fo. ccclliij. e

Uident nōnulli a dño etiā cū non
videnk. li. 20. ca. 18. fo. cclxiij. b

Uidere aliud est ꝓ iudiciū: aliud ꝓ
appetitū. li. 21. ca. 3. f. cclxxxj. g

Uidisse sathanā dñm in die quare
dicatur/ꝛ nō poti⁹ in nocte. li. 2.
ca. 22. fo. xvj. g

Uidere deū sicuti est quare nō pos
sumus. li. 5. ca. 20. fo. lxij. a

Uident ꝛ cognoscūt seipꝰ ulcem dā
mari. li. 9. ca. 49. fo. cxx. g

Uie dei eius actiōes accipiunt. li.
32. ca. 24. fo. ccccxxviij. b

Uigilare spūaliter quis dicak. li. 5
ca. 21. fo. lxiij. d

Uirtutes quas agimus ꝯsiter pē-
sari debeant ne ex malo ortu pro
deant. li. 1. ca. 36. fo. xij. e

Uirtutes ꝯtuoz vitā beati Job de-
clarauerunt. li. 5. ca. 13. fo. lix. b

Uirus suū antiquꝰ serpens in nul
lo pctō adeo ifundit sicut in pec
cato inuidie. li. 5. ca. 34. fo. lxx. f

Uir sancte ecclie redēptoꝝ nr̄ esse
dicitur. li. 6. ca. 4. fo. lxxj. a

Uiri sancti nōnunq̄ in ꝑsenti se-
culo flagellari summopere desi-
derant. li. 7. ca. 8. fo. lxxxviij. f

Uiri aliqñ dicunk angeli. li. 27. ca
pi. 2. fo. cccxlij. c

Uirtus habita ꝓteriꝰ cū si deesset
interficit/fimens in elationē cr-
inde erruerit. li. 7. c. 11. f. lxxxix. c

Uiscera sctē ecclesie que esse dicā
tur. li. 13. ca. 10. fo. clxxij. b

Uisitatio diuina spūs hominis ꝯsi
ter custodiat. libro. 9. capitulo. 38.
fo. cxxxij. b

Uita bois quare tentatio vocak: ꝛ
non potius tentatione sustinere.
li. 8. ca. 4. fo. xcviij. b

Uita nostra teretni telā congrue
cōparak. li. 8. ca. 11. fo. cij. c

Uitibus infecūdis hypocrite ꝓpa-
rantur. li. 8. ca. 19. fo. cxj. c

Uita adam ante lapsum ꝺdiu cō
stituta fuerint. li. 9. c. 23. f. cxxv. c

Uitā ꝛ mlam qualiter nobis dñs
tribuat. li. 9. ca. 38. fo. cxxxij. a

Uita iusti Lucifero cōparak. li. 10.
ca. 21. fo. cclliij. b

Uita bois ex ꝯsitate meritoꝝ cōsi
derak. li. 25. ca. 1. fo. cccv. a

Uiuere qualiter iustū tedeat. li. 9.
ca. 19. fo. ccxxiij. b

Uiuere simplr ꝛ recte ꝺs dicatur.
li. 1. ca. 27. fo. v. b

Uiuentes in infernū q̄ descendāt.
li. 18. ca. 7. fo. ccxxviij. e

Uiuere nullus potest in carne ꝺn
pulsetur delectationib⁹ culpe. li.
21. cap. 7. fo. cclxxv. a

¶ Umbra mortis que sit. libro. 9. Um

Annotatio Particulariū ⁊ principaliū sniarū

ca.46.fo.cxxv.b
Umbre nole i sacro eloquio plura intelligunt.li.33.c.3.fo.ccccxxv.f
Umbra diaboli ois peccatoz dicit.li.33.ca.5.fo.ccccxxxj.d
Umbram cur tñi cervus desiderare dicat.li.8.ca.7.fo.xcix.g
Un g Uniuersitatis nole homo signat li.6.ca.7.fo.lxxiiij.c
Ungulas equi mordere quid sit.li.31.ca.18.fo.cccxv.d
Undenariū omne peccatū esse dz qđ ex auctoritate Ezechielis vez esse probatur.lib.32.capitulo.15.fo.ccccxxiij.e
So ¶Uocem dñi per somnium audire quid sit.li.23.ca.10.f.cxxix.g
Uocem suā dñs in nebula leuare qñ dicat.li.30.ca.1.fo.cccixxj.d
Uolatilia celi quid significent.li.11.ca.2.fo.cxlix.c
Uoluntati dei contrarium nō est boc quod absq; eius voluntate patrat.li.6.ca.13.fo.lxxvij.g
Uoluntas diaboli semper iniusta est:⁊ tamen iuste a deo semp permittitur.li.18.ca.1.fo.cxxv.g
Uolucres in sacra scriptura aliqñ p bono:aliqñ ꝓ malo accipiūtur.li.19.ca.1.fo.cclxij.c
Uoluntatum culpe vñ oziank.lib.20.ca.12.fo.ccxlij.c
Uolare vt nubes iusti quare dicā tur.li.21.ca.2.fo.cclxxiij.d
Uolucres celi qui esse dicant.lib.26.ca.11.fo.ccxxix.b
Uoluptas cū experimentate nascit/quale remedium adhibere debeamus.li.30.ca.13.fo.ccciixxviij.d
Uoluptatem qđ iniusti putāt: boc iusti penam estimant.l.10.ca.23.fo.cclvj.a
g Uulgus pauperum populus indoctus in scriptura sacra vocat.li.16.ca.24.fo.ccxij.f
Uulnera quot dñs Job a diabolo accepit:tot ei iterum ⁊ plura inflixit.li.2.ca.19.fo.xv.b
Uulnerat deus duobus modis ḧs ad salutem reducere cupit.li.6.ca.17.fo.lxxviij.g
Uulneret qualiter non fatbant in ulcis.li.13.ca.9.fo.clxxij.a
Uulnerant corda nra qñq; vt iterꝝ sanent.li.6.capitu.15.fo.lxxvij. per totum.
Uulnere sup vulnus qualiter sancta ecclesia concidatur.li.13.ca.10.fo.clxxij.a
Ulturis nole deus nō incōgrue deliguari poterit.li.13.capitu.21.fo.ccxxxiij.d
Ultiū soliꝰ altissimi qui tenere dicant.li.17.ca.14.fo.ccxxj.f
Ultus humani cordis dei similitudo esse dicitur.lib.16.capi.18.fo.ccxiij.f
Ulula in sacra scriptura quid significet.li.25.ca.17.f.ccclxiij.g
Uox beati Iob quoꝝ speciē tenuerit.li.3.ca.14.fo.xxxj.b

¶Sanctissimi doctoris ecclie Gregorijmagni.Moraliū librorum finit fausto omine inuentarius: omnium Sententiarum pregnātium in eosdem libros vndiq; in ferrarum. Laus deo.

Uncti celeberrimiq; ecclesie doctoris Gregorij pape ad Leandrum epm in expositionem libri beati Job epistola feliciter incipit.

Reverendissimo atq; Sanctissimo fratri Leandro coepo/Gregorius seruꝰ seruoꝝ dei.Dudum te frater beatissime in constantinopolitana vrbe cognoscens: cum me illic sedis aplice responsa constringerēt: et te/illuc inuicta p causis fidei vniuersorboꝝ legatio p durisset:omne in tuis auribus qđ mihi de me displicebat exposui:qsi diu lōgeq; conuersionis gratiam distuli:⁊ postq; celesti sum desiderio affiatꝰ: secularē habitū cōtemnere metius putaui.Aperiebat enī iā mihi de eternitatis amore quid quererem:sed inolita me cōsuetudo deuinxerat:ne exteriorē cultū mutarē.Cumq; adhuc me cogeret animus pfti mundo quasi speciem seruitutis deserere:reperit multa contra me ex eiusdē mundi cura succrescere:vt in eo iam nō specie:sed quod est grauiꝰ mente retinerer.Que tādem cūcta solicite fugiēs: postum monasterij perij: ⁊ relictis ḧ mūdi sunt:vt frustra tūc crediderit:ex huiꝰ mūdi naufragio nudꝰ euasi.Qz enī plerūq; nauē leaute relegat.i/etiā de sinu tutissimo littoris vnda excutit:cū tēpestas excrescit:repēte me sub ꝓtectu ecclesiastici ordinis in causaꝝ secularū pelagꝰ repperi:⁊ q̄ēē monasterij/ quā hūdo nō fortiter tenui/cḧ stricte tenēda: fuerit pdendo cognoui. Nā cū mihi ad pcipiēdū sacri altaris ministeriū:obedientie virt⁹ opponit hoc sub ecclie colore fuscepturū est:qđ si inulte licent itez fugiendo deflectat.Post q̄ hoc nolēti mihi atq; renitēti:cū graue esset altaris ministeriū:et pondꝰ ē cure pastoralis inuictū.Qđ ita nūc durius tolero ꝓto me ei imparem eē sentiēs:in nulla fiducie cōsolatiōe respiro.Qz enī mūdi illi tpa/malis crebrescētibꝰ termino appropinquante turbata sunt:ipsi nos q̄ sternis mysterijs deseruire credimur: curis exterioribus implicamur:sicut eo quoq; tpe quo ad ministeriū altaris accessi:hoc de me ignorāte me actū est:vt sacri ordinis pondꝰ acciperē:ānus in terreno palatio licentiꝰ excubarē. Ubi me scz multi ex monasterio ffes mei:germana vincti charitate secuti sunt.Qđ diuina factū dispensatione cōspicio:vt coz semp exēplo ad orationis placidū littus quasi anchore fune restringerer:cū causaꝝ secularū scessabili impulsu fluctuarem.Ad illorum quippe consortium velut ad tutissimi portus sinum terreni,a cuius voluminā fluctusq; fugiebam: ⁊ licet illud me ministerium ex monasterio abstractum a pristine quietis vita mutasse videatur:ex occupationis ortum erat:inter eos tamen studiose lectionis alloquium/quotidiane me aspiratio compunctionis animabat.Tūc eisdem fratribus etiam cogente te placuit(sicut ipse meministi)vt librum beati Job exponerem:importuna me petitione compellerent:⁊ prout veritas vires infunderet:eis mysteria tante profunditatis aperirem.Qui boc quoq; mihi in onere sue petitionis addiderunt:vt nō solum verba bystorie per allegoriarum sensus excuterem: sed allegoriarum sensus protinus in exercitiuꝝ moralitatis inclinarem: adhuc aliquid granius adiungentes:vt intellecta queq; testimonijs cingerem ; ⁊ plata testimonia si implicita forasse viderentur: interpositione superaddita expositionis enodarem.

¶Capitulum.ij.

Universidad de Deusto

Sap. 10.d

Nunq. 27.c

Analogia.

MOr vero vt in obscuro hoc opere atchante nos hactenꝰ indiscusso/ad tãta me pertrahi ac talia agnoui: solo auditus pondere victus fateor: lassatusq; succubui. Sed repẽte inter formidinẽ deuotionẽq; deprehẽsus: cuꝫ in largitorẽ munerꝫ oculos mẽtis attollerẽ cũctatiõe postposita: illo illico certꝰ attẽdi: qz impossibile esse nõ potꝫ rat qõd de fraternis mihi cordibꝰ pcedebat: vt charitas impabat. Foꝛe ꝯpe idoneũ mea d ista despatiõe ro bustio ad illũ spẽ prinꝰ erexi: p quẽ apta est lingua mutoꝝ: q̃ linguas infantiũ facit disertas: qui immensos brutosq; asinos rugitꝰ p sensatos hũani colloquij distinxit modos. Quid igit mirũ si intellectũ stulto hominꝭ pbeat: q̃ veritatẽ suã cũ voluerit etiam p oza iumẽtoꝝ narrat? Huiꝰ ergo roboze psiderationis accinctꝰ ariditatẽ meã ad irrigandũ fontẽ tãte pfunditatis excitaui: z quis eoꝝ ꝓbꝰ exponere cõpellebat/ lõge me vita trãsẽderet: inuriosuꝫ tñ esse nõ credidi: si fluẽta vsibus boim plũbi fistula ministraret. Vñ mor eisdẽ coã positis fratrib⁹ ꝓpria libri sub oculis dixi: z qz tps paulo vacãtius repperi: posteriora trasrando dictaui. Cũq; mihi spacia largioza supperetẽr: multa augens: pauca subtrahẽs: atq; ita vt inuẽta sunt nõnulla derelinquẽs ea q̃ me loquente excepta sub oculis fuerant per libꝝos emẽdando cõposui: qz z cũ postremo dictarẽ: quo stilo ꝓlio dicerã solicite attẽdi. Egi ergo vt z ea q̃ locutꝰ sum studiosa emẽdatiõe trãscurrẽs: ẽt ad similitudinẽ dictaꝰ erigerẽ: z ea q̃ dictauerã nõ lõge a colloquẽtiꝫ sermone discerparẽr: quatenꝰ dñi hoc tẽdik: illo attrahik: z ita mõ dissimili res nõ dissimilis formaret; cuius tertiã buiꝰ opis ptẽ vt colloquẽdo ꝓtuli pene ita derelinqui: qz cum me fratres ad alia ptrabũt: hãc subtiliꝰ emẽdari noluerũt. Quibꝰ nimirũ multa inḃẽtibꝰ: dñi parere mẽ p expositionis ministeriũ: mõ p cõtẽplatiõis ascensum: mõ p moralitatis instrumentum volui/ opus hoc per triginta z quinq; volumina extensum in sex codicibꝰ expleui. Vñ z in eo sepe quasi postponere ordinẽ expositionis inueniorꝭ: z paulo diutius contẽplatiõis latitudini ac moralitatis insudo. Cꝫ tñ quisq; de deo loquik: curet necesse est: vt q̃cq̃ audientiuꝫ mores instruit rimek: z hũc rectũ loquẽdi ordinẽ deputet si cũ opportunitas edificatiõis exigit: ab eo se qõ loqui cepar: vtiliter desinet. Sacri enim tractatoꝝ eloquij mozem fluminis debet imitari. Fluuiꝰ quippe dum per aliquem defluit: si valles concauas ex latere cõtingit: in eas ꝓtinus sui impetus cursum diuertit: cuiq; illã sufficienter impleuerit: repente se in aliuẽ refundit. Sic nimirũ sic diuini verbi esse tractatoꝝ debet: vt cum de qualibet re disserit: si forsitan iuxta posita occasionem congrue edificationis inuenerit: quasi ad vicinã vallẽ lingue ymbas introꝝ quat: z eaꝫ subiuncte instructionis campum sufficienter infuderit: ad sermonis ꝓpositi aliuẽ recurrat. ¶Cap. iij.

SCiendũ ẽt ꝙ ego q̃dã historica expositione trãscurrimus: z p allegoriã q̃dã typica inuestigatiõe pserutamur: q̃dã per sola allegorice moralitatis instrumẽta discutimus: nõnulla aũt p cũcta simul solliciti? exquirẽtes tripliciter indagamus. Illã primũ q̃dẽ fundamẽta historie ponim⁹: ocide ꝙ significatiõẽ typicã i arcẽ fidei fabricã mẽtis erigim⁹: ad extremũ quoq; p moralitatis gkam quasi supducto edificiũ colore vestim⁹. Vel certe quid ꝓtatiꝰ dicta: nisi reficiende mẽtis alimenta crẽdẽda sunt? Que modis alternatim⁹ multipliciter differẽdo fercula ꝙ sperim⁹: vt inuitati lectoꝝ quasi cõuiue nostri fastigiũ repellamus. Qui dum sibi multa oblata cõsiderat: qõ electi⁹ decernit assumat. Aliquãdoq; ẽ exponere aperta hystorie verba negligimus: ne tardius ad obscura veniamus. Aliqua ndo aũt intelligi iuxta literam nequeunt: qz superficietenus: accepta nequaq; instructionẽ legentibus: sed errorẽ gignũt. Ecce etem ẽr. Sub quo curuantur q̃ portant orbẽ. Et de tãto viro q̃s nesciat ꝙ nequaq; vanas poetaꝝ fabulas sequit: vt mundi molẽ subuehi gigantea fudore fulpicek: qui rursuꝫ pressus pcussionibus dicit. Elegit suspendiũ alia mea: z mortẽ ossa mea. Et quis rectũ sapiens credat virũ tanti preconij: quẽ vcꝫ cõstat ab eterno iudice ꝓmia ꝓ patiẽtie virture recipere: decreuisse inter verbera suspẽdio vitaꝫ finire? Ali quando eriã nẽ fortasse intelligi iuxta literã debeãt: ipsa se verba litere impugnãt. Aiũ nãq;. Pereat dies in qua natus sum: z nox in qua dictũ est: cõceptus est hõ. Et paulo post subiecit. Occupet eam caligo: z involuatur amaritudine. Atq; in eiusdẽ noctis maledictiõe subiungit. Sit nox illa solitaria. Quia ti nimirum natiuitatis dies ipso impulsu temporis euolutus stare non poterat. ¶Capitulum. iiij.

Job. 9. b.

Job. 7. c.

Job. 3. a.

Job. 7. b.

Job. 6. b.

Job. 7. b.

Job. 27. b.

Job. 3. b.

Sacri eloquij vbertas.

QVo igitur pacto hũc inuolui caligine oprabat: qui ela psus quippe iam erat: z tñ si in natura rerũ subsisteret: sentire amaritudinẽ nequaq; posset? Cõstat ergo ꝙ nullo modo de die in sensibili ẽr: qui sensu penit amaritudinis oprak. Et si cõceptiõis nox reliquis noctibꝰ consimilis discesserat: quo pacto hãc fieri solitariũ eroptat? Que vt a lapsu ꝓpis figi nõ potuit: ita etiam nec a relq; quarũ noctium cõiunctionis separari. Qui rursum dicit. Vt quid non parcit mihi: nec dimittit me vt glutiã saliuam meam? z tñ paulo supꝝ fluus dixerat. Que prius tangere nolebat anima mea: hec quasi cibi sunt mei. Quis aũt nesciat saliuã facilꝰ posse glutiri ꝙ cibũ? Qui taq; se sumere cibũ denunciat: incredibile est valde quo ordine glutire posse saliuã negat. Atq; iterũ dicit. Peccaui quid faciam tibi o custos hominũ? vel certe cõsumere meis peccatis adolescentie mee? Et tñ alia responsione subiũgit: nec effi reprehẽdit me coꝝ meis in omni vita mea. Quo ergo pacto a corde suo minime in omni vita reprehẽdit qui peccasse se publica voce testak? neq; effi simul vtiq; conueniũt culpa opis: z irreprehensibilitas cordis. Sed nimirũ verba litere dum collata sibi cõuenire nequeunt: aliud in se aliq̃d qõ queratur ostẽdũt. Ac si quibusdã vocibꝰ dicant. Duꝫ nostra nos cõspicatis superficie destrui: hoc in nobis q̃rite qõ ordinatũ sibiq; ꝓgnes apud nos valeat intus inueniri. Aliqñ aũt qui verba accipe hystorie iuxta literã negligit: oblatũ sibi veritatis lumen abscõdit. Cũq; laboriose inuenire i eis aliud intr isecus apperit: hoc qõ foris sine difficultate assequi poterat amittit. Sanctus nãq; vir dicit. Si negaui qõ volebant pauperibus: z oculos vidue expectare feci: si comedi bucellã meã solus: z nõ comedit pupillꝰ ex eo: si despexi pereuntẽ: eo ꝙ nõ habuerit indumẽtũ: z absq; opimẽto pauperẽ li nõ bñdixerint mihi latera eius: z de vellerib⁹ ouiũ mearũ calefact⁹ est. Que vcꝫ si ad allegorie sensum violenter inflectimus: cuncta eius misericordie facta vacuamus. Diuinus etem sermo sicut mysteriis prudẽtes exercet: sic pleriq; superficie simplices refouet. Habet in publico vnde paruulos nutriat: seruat in secreto: vnde mẽtes sublimiũ in admiratiõẽ suspendat. Quasi quidam quippe est fluuius (vt ita dicerim) planus z altꝰ: in quo z agnus ambulet: z elephas natet. Vt ergo vntuscuiuscꝫ loci opportunitas postulat: ita se per studium expositionis ordo immutat; quatenus tanto verius sensum di-

Universidad de Deusto

ulne locutionis inueniat: ꝙto vt reꝰ queq; exegerit: se per causarum
species alternat. Quis in videlicet expositionem recensendam tue be
nignitati non quia velut dignam debui: sed quia te petente memini
promisisse transmisi. In qua quicquid tua sanctitas tepidus/ incultū
q; reperierit: tanto mihi celerrime indulgeat: ꝙto hoc me egrum dice
re non ignorat. Nam dum molestia corpus arterit: afflicta mente etiā
dicendi studia languescunt. Multa quippe annoꝝ tam curricula de
nouimus/ ꝙ crebris viscerum doloribus cruciat: bonis momentisq;
omnibus fracta stomachi virtute lassescit: lentis quidem/ sed tñ conti
nuis febribus anhelo. Iuter que hec dum sollicitus pensoq; quia scri
ptura teste. Omnis filiꝰ qui a deo recipitur/ flagellatur quo malis p̄
sentibus ouius deprimor: eo de eternis certius p̄sumptione respi
ro. Et forta sse hoc diuine prouidentie consiliuꝫ fuit/ vt percussuꝫ Job
percussus exponerē: z flagellati mentem melius per flagella sentirē.

¶Capitulum.v.

Sed tamen recte considerantibus liquet/ quia aduersitate
non modica: laboris mei studiꝰ in hoc molestia corpora
lis obstitit/ quod carnis virtus cum locutionis ministeriū
exhibere vix sufficit: mens digne nō potest intimare quod
sentit. Quid nāq; est officium corporis/ nisi organum cor
dis: Et ꝙlibet peritus sit cantandi artifex/ explere artem
non valet: nisi ad hanc sibi ministeria exteriora, cōcordent: quia nimi
rum canticum quod docta manus imperat: quassata organa proprie
non resultant: nec artem flatus exprimit: si scissa rimis fistula stridet.
Quanto itaq; granius expositionis mee qualitas premitur: in qua di
cendi gratiam sic fractura organi dissipat: vt hanc peritie arx nulla
componat. Queso autem vt huius operis dicta percurrens in his ver
borum folia non requiras: quia per sacra eloquia ab eorum tractato
ribus infructuose loquacitatis lenitas studiose compescit/ dum in tē
plo dei nemus plantari prohibetur. Et cūcti procul dubio scimus qꝫ
quotiens in foliis male lete segetis culmi p̄ficiunt: minori plenitudi
ne spicarum grana turgescunt. Vñ z ipsam artem loquendi quā ma
gisteria discipline exteriores insinuat: seruare despexi. Nam sicut hu
ius quoq; epistole tenor denūciat: non metbacismi collisionem fugio:
non barbarismi confusionem deuito: situs motusq; prepositionum
etiam casusq; seruare contemno: quia indignū vehementer existimo:
vt verba celestis oraculi restringam sub regulis Donati. Neq; enī hec
ab viris interpretibus in scripture sacre auctoritate seruata sunt. Ex
qua nimirum quia nostra expositio oritur: dignum p̄fecto est: vt quasi
edita soboles speciem sue matris imitetur. Nouam vero translationē
dissero: sed cū p̄bationis causa me exegit: nunc nouam/ nunc veterē
per testimonia assumo: vt quia sedes apostolica (cui auctore deo p̄si
deo) vtraq; vtitur: mei quoq; labor studij ex vtraq; fulciatur.

Deut. 16

Heb. 12.b.

In Expositionem Beati Job Sancti Gregorij Prefatio.

¶Incipit prefatio sancti Gregorij pape in expositio nem beati Job. ¶Capi.j.

Iuter multos sepe queritur: ꝙs
nam Job scriptor habeatur. Et alij
Moyse: alij vnus quētibz ex ꝓphe
tis scriptorē bu
ius opis fuisse suspicant. Qui ei i li
bro geneseos Iobab de stirpe esau
descedisse/ z bale filio beor i regnū
successisse describitur: hunc beatū
Job longe ante moysi tempora ex
titisse crediderunt: inoꝝ profecto
sacri eloquij nescientes: quia in su
perscriptis suis partibus solet bre
uiter longe post secutura pstringe
re/ cum studet ad alia subtilis enī
tēda ꝓperare. Unde z ille Iobab
primusq; i Israel exisserēt reges fuis
se memorat: nequaq; ergo extitisse
ante legem cognoscitur/ qui israe
liticorum regū tempora ꝓsse per
hibetur. Quodidum quidam min
caute considerāt/ Moysen gesto
rum illius quasi longe ante positi
scriptorem putant: vt videlicet is
qui potuit ad eruditionem nostrā
legis precepta edere: ipse credatur
etiam ex gentilis viri hystoria vir
tutis ad nos exempla mandasse.
Nonnulli vero (vt dictum est) scri
ptorem huius operis vnum quē
libet ex prophetis arbitrantur: as
serentes q nullus tā mystica dei
verba cognoscere potuit/ nisi cui
mentem prophetie spiritus ad su
perna subleuauit. Sed quis hec
scripserit/ valde supernacue que
ritur: cum tamen auctor libri spiri
tussanctus fideliter credatur. Ipe
igitur hec scripsit: qui hec scriben
da dictauit. Ipse scripsit: qui z in
illius opere inspirator extitit: z per
scribentis vocem imitāda ad nos
eius facta transmisit. Si magni
cuiusdam viri susceptis epistolis

Similitudo.

legeremus verba: eaq; quo calamo
fuissent scripta q̄reremus: ridicu
lum profecto esset/ si non epistola
rum auctorem scire/ sensumq; co
gnoscere: sed quali calamo earum
verba impressa fuerint indagare.
Cum ergo rez agnoscimus: eiusq;
rei spiritum sanctum auctorem te
nemus: quia scriptorem querim?
quid aliud agimus/ nisi legentes
literas de calamo perscrutamur?

¶Capitulum.ij.

Arbitrari tamen ve
rius possumus: q
idem beatus Iob q
certamina spiritalis
pugne sustinuit: et
consummate virtu
tis gesta narra
uit. Nec mouere debet quod in eo
dem libro dicitur: dixit Job: vel
hec atq; illa pertulit Job. Moris
enim scripture sacre est vt ipsi qui
scribunt sic de se in illa quasi de
alijs loquantur. Hinc est enim q̄
Moyses ait. Erat moyses vir mi
tissimus super omnes homines
qui morabantur in terra. Hinc Jo
annes dicit. Hic est discipulus ille
quem diligebat iesus. Hinc Lu
cas ait: q̄ ambularent duo ex di
scipulis in via: cleophas talius.
Quem profecto alium dum tam
studiose tacuit: vt (quidam dicūt)
nisi seipsum fuisse monstrauit?
Scriptores igitur sacri eloquij/
quia impulsu sancti spiritus agi
tantur: sic de se in illo testimonii
quasi de alijs proferunt. Spiri
tus ergo sanctus per Moysen lo
cutus est de moyse: spiritussanct?
per Joannem locutus est de ioan
ne. Paulus quoq; quia non ex se
ipso loqueret/ insinuat dicens. An
experimentum q̄ritis eius qui in
me loquitur christus? Hinc est q̄
angelus qui moysi apparuisse de
scribitur: modo angel? modo dñs
memoratur: angelus videlicet pro
pter hoc q̄ exterius loquendo ser
uiebat: dñs autem ꝺr: q̄ interius

Num. 12.a. Joh. 19.c. Luce. 24.b.

1. Cor. 13.a.

presidens/loquendi efficaciam ministrabat. Cum ergo loquēs ab interiori regitur: z obsequium angelus z per inspirationē dīs nō latur. Et dauid dicit. Attendite populo meus legē meam. Nō ēm lex Dauid aut populus dauid erat: sz personam eius ex quo loquebatur assūmēs: ipsius auctoritate loquit: cuius inspiratione replebat. Hoc quotidie fieri in ecclesia cernim⁹: si vigiliter intuemur. Nā stans in medio ppli lector clamat. Ego sum deus abraam/deus ysaac/z deus iacob. Et q̄ ipe deus sit vere profecto non dicit: nec tñ per hoc qđ dicit/veritatis regulaz deserit: quia eius ministerium lectione exhibet/eius ostium voce ꝓtendit. Ita q̄ scriptores sacri eloquij/qui repleti spūsancto sup se trahuntur: quasi extra semetipsos fiunt: z sic de se sententias quasi ex alijs ꝓferunt. Unde z dīns Job sanctospū afflatus potuit sua gesta que erāt videlicet superne aspirationis dona quasi nō sua scribere: qz eo alterius erāt q̄ loquebatur: quo nō loquebatur que dei sunt: z eo alterque erant illius loquebatur: quo spiritussanctus loquebatur q̄ hominis sunt. ¶Capitulum.iij.

Sed iam debemus ista postponere: z ad considerauda sacre hystorie gesta ꝓperare. Omnis nō colpso quo; nō ē: suā intelligere debet auctorem: cuius voluntati libro magis seruiat/q̄to se qz de seipso nihil sit pēsat. Ecce autem conditi deum cōsiderare neglexim⁹/addibita sunt precepta: preceptis quoq; obtemperare nolim⁹: adhūgantur exēpla: ꝑa quoq; imitari exempla dedinauimus: q̄ edidisse nobis positos sub lege conspicimus. Quia enim deꝰ aperte quibusdam sub lege positis locutus est: quasi alienos nos ab eisdem preceptis aspicimus: quibus hec specialiter locutus nō est. Unde ad confutandam impudentiam nostrā: gentilis homo ad exēplum deducitur: vt quia obedire homo legi sub lege positus despicit: eius saltem comparatione euiter/qui sine lege legaliter vivit. Erranti igitur homini data ē lex: errantivero sub lege adducitur testimonium eozum qui extra legem sunt: vt quia conditi/conditionis nostre ordinez seruare noluimus/preceptis admoneremur: z quia ꝑ ceptis obedire contempsimus: exēplis confunderemur: nec vt dictū est eozum exemplis quos lex astringeret/sed quos lex a peccato nulla cohiberet. Circūscripsit nos diuina prouidentia. Circūuenit excusationem nostram: vndiq; concluse est aditus tergiuersationis humane. Homo gētilis: homo sine lege ad medium adducitur: vt eozū qui sub lege iunt prauitas cōfundatur. Quod bene; per propheram ac breuiter dicitur. Erubesce sydō ait mare. In sydone q̄ppe figurat stabilitas in lege positorum: in mari autem vita gentiliuz. Erubesce ergo sydon ait mare: quia ex vita gentilium redarguitur vita sub lege positorum: atq; ex actione secularium confunditur vita religiosorum: dum illi etiam ꝓmittendo non seruant que in ꝓceptis audiunt: z isti vinendo ea custodiunt in quibus nequaq; mandatis legalibus astringuntur.

¶Capitulum.iiij.

Ta vero auctoritate liber iste sit preditus ipsa sacrarum ꝓpagnarum soliditas attestatur: dum per ꝓphetam Ezechielem demonstratur: vt tres solūmodo viri liberentur: noe scilicet daniel iob. Nec immerito inter hebreozum vitas: inter auctoritatis reuerēt iam vita iusti gentilis adducitur: qz redēptor noster sicut ad redēptionē iudeozum z gentilium venit: ita vtrozumq; vocibus prophetari voluit: vt per vtrumq; populum discerneretur/ qui proutroq; populo quā doq; pateretur. Uir itaq; iste summis virtutibus fultus: sibi notus erat z deo: z si non flagellaret/a nobis nullatenus agnosceretur. Virtus quippe etiam per quietem se exercuit: sed virtutis opinio commota per flagella fragrauit: et qui quietus in seipso quod erat constituit: commotus ad notitiam omnium odorem sue fortitudinis aspersit. Sicut enim vnguenta/nisi commota redolere lati⁹ nesciūt: et sicut aromata fragrantiam non nisi cuz incenduntur expandunt: ita sancti viri omne quod virtutibus redolent/in tribulationibus innotescunt. Unde z recte in euāgelio dicitur. Si habueritis fidez tanq̄ granum sinapis: z reliqua/vsq; fient. Granuz quippe sinapis nisi conteratur nequaq̄ vis virtutis eius agnoscitur: nam non contritum lene est: si vero conteritur inardescit: z quod in se acerrimuz latebat ostendit. Sic vnusquisq; vir sanctus: cum non pulsatur/despicabilis ac lenis aspicit: si qua vero illum tritura persecutionis oppримat: mox omne quod calidū sapit ostendit: atq; in feruozem virtutis vertitur/quicquid in illo aute despicabile infirmūq; videbatur: quidq; in se tranquillitatis tēpore libens operuerat/eragitatus tribulationibus coactus innotescit. Unde bene per prophetam dicitur. In die mandauit dominus misericordiam suam: et in nocte declaranit. Misericordia enim domini in die mandatur: qz in tranquillo tempore cognoscendo percipitur: in nocte vero declaratur: quia donum quod in tranquillitate sumitur/in tribulationib⁹ manifestatur. ¶Capitulum.v.

Sed subtilius perscrutandum est: cur tot flagella pertulit: qui tam virtutum custodiam sine reprehensione seruauit? Dum illum tem quippe habuit: quia ipse testatur. Si contempsi iudicium subire cum seruo meo z ancilla mea: cuz disceptarēt aduersuz me. Hospitalitatē exhibuit: sicut ait. Foris autem non mansit peregrinus: hostium meum viatori patuit. Discipline vigorem tenuit: vt ipse iudicat dicens. Principes cessabant loqui: z digitum superponebant ori suo. Ad ꝑfuetudinē in vigore cultus diuit: sicut ipse fatetur dicens. Cū q̄ sederem quasi rex circumstante exercitu: eram tamen merentiuz cōsolator. Elemosynarum largitatem ampleratus est: vt insinuat dicens. Si comedi buccellam meaz solus: z pupillus non comedit ex ea. Cum igitur omnium mandatum virtutum perficeret: vnum ei deerat: vt etiam flagellat⁹ agere gratias sciret. Notum erat: quia seruire deo inter dona nouerat: sed dignum fuit vt districtio seueritatis inquireret: vtrum deuot⁹ deo z inter flagella permaneret. Pena q̄ppe interrogat si quietus quis vera citer amat. Quem hostis quidem vt deficeret petiuit: sed vt proficeret accepit. Fieri enim dīs benigne permisit/quod diabolus iniq̄ postulauit. Nam cum idcirco illuz expetisset hostis vt consumeret: tē tando egit vt eius merita augeret Scriptum quippe est. In omnibus his non peccauit Job labiis suis. Et quidem quedā verba responsionum illius imperitis lectoribus aspera resonant: quia sanctorum dicta pie intelligere sicut dicantur ignorant: z quia animum dolentis z iusti in semetipsis assūme re nesciunt: ideo dolozis verba bene interpretari non ꝑnt. Mentez q̄ppe patientis bene pensare nouit condescensio passiōis. Credit ergo beatum Job in suis sermonibus deliquisse: min⁹ caute intuētes qz beati Job respōsa redarguit falsam etiam de eo dīi sententiaz fuisse testantur. Diabolo n̄aq; a domino dicitur. Considerasti seruuz

meum iob ꝛc. Qui a diabolo mor
respondetur. Numquid gratis iob co
lit deum? Nonne tu vallasti eū: cunctamq substantiam eius? Et
mitte manum tuam ꝛ tange eū: si non in faciem benedixerit tibi.
Postio itaq; i beato iob viros suas exercuit: sed tamen contra deum certamen assumpsit. Inter deum namq; ꝛ diabolum beatus Job in medio materia certaminis fuit.

¶ Capitulum. vj.

QUisquis ergo sctōrum virum inter flagella positum in dictis suis peccasse asserit: quid aliud ꝙ deum qui p filio proposuerat extimuisse reprehendit? Ipse quippe in se tentati causam suscipere voluit: qui cum ꝛ ante flagella pretulit: ꝛ preferens tentari per flagella permisit. Si ergo excessisse iob dicitur: laudator illius succubuisse perhibetur: ꝙ uis eum nullatenꝰ deliquisse etiam dona testantur. Quis enim nesciat ꝙ culpis non ꝺmta/ sed pene debeantur? Qui ergo duplicia recipere que amiserat meruit/ et remuneratiōe edocuit quia nequaq; vitium / sed virtus fuit omne quod dixit. Assertioni quoq; huic adhuc adiūgit/ ꝙ ipse p amicis delinquentibus intercedit. In grauibus nāq; peccatis ꝺs positus dum suis premitur/ aliena nō diluit. Mundus ergo ostendit esse de se: qui emundationē potuit obtinere p alijs. Si vero hoc quibusdā displicet / ꝙ bona sua ipse narrauit: sciendum est qz inter tot reruꝫ dāna/ inter tot corpoꝝ vulnera/ iter tot pignoꝝ funera amicis ad cōsolationem venientibus'/ ꝛ ad increpationē prumpentibꝰ: de vita sua desperare cogebat: ꝛ quez tot detrimenta afflixerat. Et/ cōtumeliosa insuper increpantiuꝫ verba feriebant. Vt nāq; ꝙ ad consolandū venerant: dū quasi iustitie eius erprobrant: desperare eū de semet ipso fundit⁹ compellebant. Quod ergo bona sua ad mentez reuocat: non se per iactātiā elevat/ ꝛ quasi collapsum inter verba et vulnera ad spem animū reformat. Graui enim desperationis stimulo mens percutitur: cū supne ire tribulatio nibus premitur/ ꝛ foris lingua opprobrijs vigetur. Beatus igit iob tot doloꝝ iaculatiōe confossus: duz labefactari per opprobria timuit: ad statum se fiducie er anteactavita confirmando reuocauit. Nequaꝙ ergo in iactantie vitium cecidit quia contra internum desperationis impulsum per exteriora preconiorum suorum verba pugnauit: vt dum bona que fecerat diceret: nequaꝙ debonio quod prescierat alias quesierat/ desperaret.

¶ Capitulū. vij.

SEd iam nunc ipsuꝫ ordinem tentationis eiꝰ exequamur. Inimicꝰ senies/ ꝛ sancti viri validissimum pectus debellare contendens: cunctas contra eum tentationum machinas erexit: abstulit substātiā/ interfecit filios/ percussit corpus/ istigauit vxorem/ amicos ad consolationez adduxit: sed in asperitatem increpationis excitauit: aliū quoq; amicum durius increpante in extrema ꝛ acriori inuectione seruauit: vt saltē crebrius feriēdo cor astringeret quod nouo vulnere semp ite raret. Quēa in seculo potentem vidit: dānio substantie eum moueri credidit: quē non concussum ex filiorū morte putauit. Videns aūt qz ad augmētū diuine laudis etiā exvulnere creuit ꝺbitatis: petuit feriendam saluteꝫ corporis. Intuēs etiam qz per doloꝛē corporis pueniꝛe nequiuerit: ad passionē mentis instigauit vxorez. Ciuitatē quippe quam expugnare appetiuit: nimis munitam vidit: ꝛ idcirco exterius tot plagas inferēs/ quasi foris exercitum admouit: animū vero vxoris in verbis male persuasionis accendens: quasi intus ciuium cor

da corrupit. Er bellis enim exterioribus discimus/ quid de interioribus sentiamus. Inimicus nāq; seniens / ꝛ vrbem exercitibus circunfusis vallans: si eius munimina inuicta conspexerit: ad alia se pugnandi argumenta conuertit: vt intus etiam quozundam ciuiū corda corrūpat: quatenus ei extrinsecus impugnatores admouerit: internos q; habeat adiutores: atq; increscente belli foris certamine: de quozum intus fide confidit: eozum perfidia vrbs destituta capiatur. Itaq; exterius quasi ariete constituto murū ciuitatis isti? tot ictibus pcutit: quot vicib? aduersa nūciauit. Intus aūt quasi ciuiū corda corrupit: dum fortia huius vrbis munimina persuasione ꝺstruere cōingis studuit. Foris itaq; admouit impetum belli: intus venena consilij: vt tanto citius vrbē caperet/ quanto eam interius exteriusq; turbaret.

¶ Capitulum. viij.

VIa autem nonnunq; plus cōturbant verba ꝙ vulnera: amicoꝝ se (vt dictuꝫ est) linguis armauit. Qui quidem quia seniores erant: de eozum verbis minus fortasse doleri poterat. Deliu iunioz subrogat: vt sanctum pectꝰ tanto acrioriuulnere percuteret: quanto contra illud ictus brachij validioꝛ excitaret. Ecce ad ferendum inuictissimuꝫ robur inimicus seniens/ quot tentationū iacula inuenit: ecce quot obsidionum machinamenta circū posuit: ecce quot percussionum tela transmisit: sed in his omnibus mansit mens imperterrita/ stetit ciuitas inconcussa. Studeat hostes eum contra facietē venīt: alios ex occulto transmittere: qui eo licentius pugnantis latus ferīant: quo is qui pugnat intentius venientes hostes contra faciem aspectat. Igitur iob in huius certaminis bello depreb ensus/ succepit damna quasi hostes contra faciem: sustinuit verba consolantiū quasi hostes ex latere: ꝛ in his circunacto grauitatis sue clipeo/ vbi ꝙ munitus astitit: undiq; venientibus gladijs vigilanter obuiauit amissam substantiam tacite despexit: carnem in filijs mortuaz equanimiter doluit: in se carnez percussam patienter tolerat: carnem in coniuge male suadentem/ sapienter docet. Super hec amici i asperam corrceptionez prosiliunt: ꝛ pro sedando doloꝛe venientes/ vis doloris adiungunt. Omnia ergo machinamenta tentationum sancto viro vertuntur in augmenta virtutum. Per vulnera quippe pbaetius patientia: per verba vero exercetur eius sapientia. vbiq; fortiter occurrit: qz ꝛ flagella roboꝛe/ ꝛ verba ratione superauit. Amici vero eius qui ad consolationem quidē veniunt: sed vsq; ad verba increpationis excedunt/ ignorantia magis credendi sunt ꝙ malicia deliquisse. Neq; enim tantuz virū amicos iniquos habuisse credendū est sed dum discernere causam flagelloꝝ nequeunt/ in culpā dilabunt.

¶ Capitulū. ix.

Multi diuersa sunt genera. Alia nāq; est per cussio qua peccator pcutitur/ vt ꝺ tractatione puniatur: alia qua peccator percutit vt corrigatur: alia quanonnunq; quisq; percutitur: non vt preterita corrigat/ sed ne ventura committat: aliquādo pleruncq; percutitur per quaz nec preterita culpa corrigit/ nec futura probibetur: sed dum inopinata salus percussionem sequitur/ saluantis virtus cognita ardentius amet: cuiꝰ immoꝛtuꝝ flagello atteritur/ ei per patientiam meritoꝝ summa cumulatur. Aliqñ eñ peccator pcutitur: vt absq; retractatione puniatur: sicut pereuntꝝ iudex dicitur.

Hiere. 30.e
Ibidē.
Jo.5.c.
Jo.9.a
A
superbiam diuina iustitia eo vehementer humiliat: quo neq; illos ad suam gratiam/nisi per eum quem despexerant reformat. Valde quippe elata mens retunditur: si ipse super quem se exaltauit supponatur.

¶Capitulum.x.

Sed libet inter hec mira diuine dispensationis opera cernere: qñ ad illuminandā noctē vite presentis / astra q̄ suis vicibus in celi faciem veniant: quousq; in finez noctis redemptor bñani generis ḡñi verus lucifer surgat. Nocturnum namq; spaciuz dum decedentium succedentiūq; stellarū cursibus illustratur: magno celi decore peragitur. Ut ergo noctis nostre tenebras suo tpe edit⁹ vicissimq; pmutatus stellarū radius tangeret/ad ostendendū innocentiuenit abel. Ad docendā actionis mundiciam venit enoch. Ad insinuandā longanimitatez spei t operis venit noe. Ad manifestandam obedientiam venit abraam. Ad demonstrandaz coniugalis vite castimoniaz venit isaac. Ad insinuandam laboris tolerantiam venit iacob. Ad rependendam pro malo bone retributionis gratiam venit ioseph. Ad ostendendam mansuetudinē venit moyses. Ad informandaz contra aduersa fiducia venit iosue. Ad ostendendam inter flagella patientiaz venit t iob. Ecce q̄ fulgentes stellas in celo cernimus: vt inoffenso pede operis iter nostre noctis ambulemus. Haz cognitioni dominū diuina dispensatio quot iustos exhibuit: quasi tot astra super peccatium tenebras celū misit: quousq; verus lucifer surgeret: qui eternū nobis mane nuncians/stellis ceteris clarius ex diuinitate radiaret. Quem electi omnes dum bene viuendo precunt: t rebus/t vocibus prophetando promiserunt. Nullus etenim iustus fuit: qui non ei⁹ pcs

B

Virtutū exē pla.

figuram nuncius extiterit. Dignū quippe erat vt in semetipsis bonū omnes ostenderent: de quo t omnes boni essent/t q̄ prodesse omnibus scirent. Unde t sine cessatiōe p̄mitti debuit: qđ t sine estimatione dabatur percipi: t sine fine teneri: vt simul omnia secula discerent/quod in redemptiōe communi seculoruz finis exhiberent. Usq; t necesse fuit vt etiam beatus Iob quitanta incarnationis mysteria protulit: eum quem diceret voce t conuersatione signaret: t per ea q̄ pertulit/que passurus esset ostēderet: tantoq; verius passionis illius sacramenta prediceret: q̄to hec nō loquendo tantummodo/ sed etiaz patiendo prophetaret.

¶Capitu.xj.

Sed quia redemptor noster vnam se personā cū ſcta ecclesia quā assumpſit exhibuit. De ipso esse dicitur. Qui est caput omnium nostrum. Et de ecclesia eius scriptum est. Corpus xp̄i quod est ecclesia. Quisquis eē in semetipso ſsignificat: modo hūc er capite: modo er corpore designat: vt non solū vocem capitis/sed etiam corporis teneat. Unde Esaias pphēta eiusdem domini verba exprimens ait. Quasi sponso posuit mihi mitram: t quasi sponsam ornauit me ornamento. Quia igitur ipse in capite spōsus ipse est/in corpore sponsa: necesse vt cum nonnunq; aliquid de capite dicitur: se ipsum ac subito etiam ad vocem corporis deriuetur: et rursum cum de corpore dicitur / repente ad vocem capitis ascendatur.

Ephes. 1.b
Cor.1.c
Ephe. 5.c
Esaie 61.d

¶Capitulū.xij.

Allegoria.

Beatus ergo Iob venturi cum suo corpore typum redemptoris insinuat: vocem eius que eum ad maledicendum pro uocat/vitam carnalium designat: qui intra sanctam ecclesiam iucorrectis moribus positi/quo per fidē bonis iuncta sunt/ eo per vitam durius premunt: q̄ dum quasi fideles vitari non possunt/a fidelibus tanto deterius/ q̄to interius tolerantur. Amici vero eius qui dum consulunt inueniuntur: heretici eorum figuram exprimunt: qui sub specie consulendi agunt negocium seducendi. Usq; tad beatus Iob quasi pro domino loquuntur/sed tamen a dño nō approbantur: q̄ vez oēs heretici dum deum defendere nituntē offendūt. Unde eis aperte t ab eodē sancto viro dr. Disputare cum deo cupio: Job.13.a
mendaciū/t cultores peruersorum dogmatū. Constat ergo eos hereticorum typū errando gerere: quos sanctus vir redarguit cultui puerorum dogmatū deseruire. Dis ꝓo hereticus in eo q̄ deus defendere nititur/veritati illius aduersatur psalmista attestāte qui ait. Ut destruas inimicum t defensorez. Inimicus quippe t defensor est/ qui deum quem predicat impugnat. Nam quia beatus Job venturi redemptoris speciem teneat: etiā nomine demonstrat. Job quippe interpretatur dolens. Quo nimirum dolore vel mediatoris passio/vel sancte ecclesie labor exprimit: que multiplici p̄sentis vite fatigatiōe cruciatur. Amici quoq; eius ex vocabulo nominis meritū sue indicant actionis. Haz elipbas latina lingua domini contemptus dicit. Et quid aliud heretici faciunt: nisi q̄ dum falsa de deo sentiunt/eum superbiendo contēnunt? Baldath interpretatur veritas sola. Bene autem omnes heretici in his que de domino loquuntur: dum nō intentione recta: sed appetitione tēporalis gloriē videri predicatores appetunt/veritas sola nominatur. Ad loquendū quippe nō zelo nouī dominis: sed vite veteris prauitate cōcitant. Sophar q̄: latino sermone dr dissipatio speculi / vel

Psa. 8.a
Job
Elipbas.
Baldath.
Sophar.

Jn Expositionem Beati Job

Hiere. 30.e
Ibidē.
Jo.5.c.
Jo.9.a
A
Plaga inimici percussi te/castigatione crudeli. Et rursus. Quid clamas ad me super contritione tua? Insanabilis est dolor tuus. Aliqñ percutitur pctōr vt corrigat: sicut cuidaz in euangelio dr. Ecce sanꝰ factus es: iaz noli peccare. Uerba essi saluantis indicant: qr peccata precedētia habiti vim doloris erigebant. Aliqñ quisq; nō pro preterita culpa diuēda/sed pro futura vitanda pcutitur: qđ aperte Paulus de semetipso testatur dicens. Ne magnitudo reuelationum extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee angelus satbane / qui me colaphizet. Qui ei nō ait: quia extollit: sed ne extollat: aperte indicat q̄ percussione illa ne eueniat cōpesciturē: nō aūt que euenit culpa purgatur. Nonnunq; ꝓo quisq; nec pro preterita nec q̄ futura iniquitate pcutitur: sed vt sola deitatis potentia ex amputata pcussione monstretur: vt cuz dño i euāgelio de ceco nato diceretur. Nec peccauit aut parentes eius vt cecus nasceretur? Respondit dño dicens. Neq; hic peccauit neq; parētes eius: sz vt manifestetur gloria dei. In qua manifestatione qđ agitur: nisi vt ex flagello t meritorum virt⁹ augeatur: t nulla preterita iniquitas tergit/magna de patiētia fortitudo generet? Usq; beatꝰ iidē iob pferf primus voce iudicis t post manui cōmittitur tētatoris: quez post flagella deus duz remunerās familiarius alloquit/aperte ꝓtuz de verbere creuerit indicat. Amici ergo beati iob/dñi percussionum genera distinguere nesciunt: percussuz pro culpa crediderunt: t dñi deum iustū in pcussione sua cōtur asserere/beatū iob cōpulisunt de iniustitia reprobare: nescientes vez ideo flagellatū vt diuine gloriē ius cresceret: non autem vt p flagella peccata que nunq; commiserat emēdaret. Unde t ad veniaz citius redeunt: qr ignorantia potius q̄ malicia peccauerūt. Quoz

speculatorem dissipans. Mentes nāq; fidelīū ad cōtemplandū supna se erigunt: sed dum hereticorū verba peruertere recta cōemplātes appetūt/speculam dissipare conantur.

¶Capitulum .xliij.

IN tribus itaq; amicorum Job noibus/tres hereticarum mentium ꝓditionum casus expri munt. Nisi enim deum contemneret: nequaq; de eo peruersa sentiret: t nisi vetustatis prava verba elate loquendo contraberent: in noue vite intelligentia non errarent: t nisi speculationem bonoꝝ destruerent: nequaq; eos superna iudicia tam districto examine/ pro verboꝝ suorum culpa reprobarent. Contemnendo igitur deum in vetustate se retinent: sed in vetustate retinendo prauis suis sermonibus speculationi rectorum nocent. Quia vero nonnunq; heretici diuine gratie largitate perfusi ad vnitatem sancte ecclesie redeunt: bene boc ipsa amicorum reconciliatione signatur: ꝓ quibus tñ beatus Iob exorare ꝓcipitur: quia hereticoꝝ sacrificia accepta deo esse nequeunt/nisi ꝓ eis vniuersalis ecclesie manibus offerantur: vt ex eius meritis remedium salutis inueniant/quam verboꝝ iaculis impugnando feriebāt. Unde t septē ꝓ eis sacrificia memorantur oblata: q; dum septiformis gratie spiritum cōfitentes accipiunt/quasi septem oblationibus expiantur.

F.

Apoc. 1.c.

Hinc est qō in Joannis apocalypsi per septem ecclesiarū numerū vniuersalis ecclesia designatur. Hinc per Salomonem de sapientia dicitur. Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem. Ipso ergo sacrificiorū numero reconciliati heretici: quid prius fuerint exprimūt: qui perfectioni septiformis gratie nō nisi redeundo iungūt. Ait. Bene sit tauros ꝓ se/ t arietes obtulisse describuntur.

p. 9. a.

In tauro quippe cernit superbie: in ariete autem ducatus gregum sequentiū designatur. Quid ē ergo ꝓ eis tauros arietesq; mactare: nisi eorum ducatū superbū interficere: vt de se humilia sentiant: t post se corda innocentium nō seducāt? Ceruice enim tumenti ab ecclesie vnitate resilirent: t infirmos post se populos quasi sequētes greges trahebant. Veniant igitur ad beatum Iob: id est reuertantur ad ecclesiam: t septenario sacrificio tauros t arietes mactandos offerant: qui vt vniuersali ecclesie coniungantur: humilitate interueniente interficiāt/ quicquid prius tumidum de superbo ducatu sapiebant. Per bellū autem qui recta quidē sensibus loquit: sed ad stulta elationis verba deriuat: ꝓsona vnius cuiusq; arrogātio exprimit. Multi nāq; intra sanctam ecclesiā positi recta que sapiunt/recte proferre contemnunt. Unde etsi ore diuine increpationis arguitur: nec tamen ꝓ illo sacrificiū offertur: q; si fidelis quidē est/sed tamen arrogans: per vitatem credulitatis intus est/sed per tumoris sui obstaculū acceptabilis nō est. Hinc ergo increpatio redarguit/t sacrificiū non reducit: q; in ea quidē fide est in qua esse debuit: sed supna hūc iustitia increpās ꝓ superbie repellit. Unde t bene beatus latino sermone dr Deus meus iste: vel deus dñs meus. Arrogantes etsi viri intra sctām ecclesiam Xpi deū elate viuendo refugiant/cum tamen veraciter credēdo cōfitent. Quid ē etsi dr me? iste noie dicere: nisi eū qui cui credit apta ꝓfessione monstrare? Uel ad est dñm deū dicere: nisi hinc et deū ꝓ diuinitatē credere: t dñz ex incarnatione ꝓhibere?

¶Capitulum .xliij.

Ene ait post dāna rerū: post funera pignoruz: post crucias vulnerū: post certamina pugnaq; verboꝝ/ou-

plici remuneratione sublevat: q; nimirum sancta ecclesia adhuc ēt in hac vita posita: ꝓ laboribꝰ hꝰ sustinet/duplicia munera recipit: cum susceptis plene gentibꝰ/in fine mundi iudeorum etiam ad se corda conuertit. Hinc enim scriptum est. Donec plenitudo gentiū introierit: t sic omnis israel salu? erit. Duplicia t postmodū recipiet quia finito laboze presentis temporis: non solum ad animarū gaudium/sed etiam ad beatitudinem corpoꝝ ascendet. Unde bene ꝙ ppbetam dicitur. In terra sua duplicia possidebunt. Sancti quippe in terra viuentium duplicia possident: q; nimirum beatitudine mētis simul t corporis gaudent. Uñ t Joānes in apocalypsi: quis ante resurrectionem corporum clamantes sanctorum animas vidit: accepisse eas stolas singulas asperit dicens. Et date sunt illis singule stole albe: t dictum est illis: vt requiescerent tempus adhuc modicum: donec implerēt numerus conseruorum t fratrum eoꝝ. Ante resurrectionem quippe stolas singulas accepisse dicti sunt: q; sola adhuc mentis beatitudine perfruū-

Ro. 11. c.

Esaie. 61. c

Apoc. 6. c.

tur. Binas ergo acceptari sunt/qñ cum animarum pfecto gaudio/ēt incorruptione corporum vestiēt. Recte autem afflictio quidem beati Job dicitur: sed ōtitas temporis inicius afflictione reticetur: q; sancte ecclesie in hac vita tribulatio cernitur: sed ōto hic tempore conterenda atq; differēda sit significatur. Unde t ore veritatis dicitur Non est vestrum nosse tempora vel momenta: que pater posuit in sua potestate. Per hoc ergo ꝙ bti Job passio dicitur: docemur quod experimento nouimus: per hoc vero ꝙ ōtitas temporis in passione reticetur/docemur ad nescire debeamus. In longum prefationis verba protraximus: vt quasi totū breuiter perstringendo loqueremur. Sed quia ad loquendi initiū diu loquendo peruenimus: debemus prius historie radicem figere: vt valeamus mentem postmodum de allegoriarum fructu satiare.

Actuū 1. a.

¶Explicit prefatio sancti Gregorij pape in expositionez beati Job.

Universidad de Deusto
Biblioteca

A ¶ Moralis expositio sanctissimi patris Gregorij magni: Ecclesie doctoris celeberrimi In beatum Job.

¶ Incipit liber Primus super primo capitulo textus. Capitulum.j.

Job.1.a. VIr erat in terra Hus nōe Job. Idcirco sanct⁹ vir vbi habitauerit dicitur: vt eius meritum virtutis exprimatur. Hus nāq; quis nesciat q̄ sit terra gentilium? Gentilitas aūt eo obligata vitijs extitit: quo cognitionē sui creatoris ignorauit. Dicatur itaq; vbi habitauerit: vt hoc eius laudibus proficiat: q̄ bonꝰ inter malos fuit. Neq; enim valde laudabile est bonū esse cū bonis: sed bonum esse cum malis.

B Sicut enim grauioris culpe est inter bonos bonum non esse: ita immensi est preconij bonū esse inter malos extitisse. Hinc ē qđ

Job.30.d. isdem beatus Job sibimet attestatur dicens. Frater fui draconum: et socius struthionū. Hinc

2.Pe.2.b. Petrus magnis Loth laudibꝰ extulit: quia bonum inter reprobos inuenit dicēs. Et iustū Loth oppressum a nefandoruz iniusta cōuersatiōe eripuit. Aspectu enī et auditu iustus erat: habitans apud eos: qui de die in diem animam iusti iniquis operibus cruciebant. Qui nimirum cruciari non posset: nisi praua proximoruz opera et audiret et cerneret. Et tamen aspectu et auditu iustus dicitur: quia iniquorum vita: non delectando iusti aures aut oculos: sed feriendo tāgebat. Hinc Paulꝰ discipulis dicit: In medio nationis praue et peruerse: inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Hinc pergami ecclesie dicitur: Scio vbi habitas vbi sedes est satbane: et tenes nomen meum: et non negasti fidez meam. Hinc sancta ecclesia sponsi voce laudatur: cum in amoris cantico dicitur: Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Bene ergo beatus Job memorata terra gentili inter iniquos virisse describitur: vt iuxta sponsi preconium inter spinas lilium creuisse monstretur. Vbi recte mox subditur: Simplex et rectus. Phil. 1.b Apoc. 2.d. Luc. 2.a.

¶ Capitulum.ij. C

Omnulli namq; ita sunt simplices: vt recti quid sit ignorēt: sed eo vere simplicitatis innocētia deseruīt: quo ad virtutē rectitudinis non assurgūt: quia dū cauti esse per rectitudinē nescīt: neq; innocētes persistere sine simplicitatē possunt. Hinc est q̄ paulus discipulos admonet dicēs: Volo vos sapientes esse in bono: simplices aūt in malo. Hinc rursum dicit: Nolite pueri effici sensib⁹: sed malicia paruuli estote. Hic per semetipsam veritas discipulis precipit: dicēs Estote prudētes sicut serpētes: et simplices sicut columbe. Utra q̄ esse necessario in admonitione cōmunit: vt et simplicitatem columbe astutia serpentis instrueret: et rursum serpentis astutiam columbe simplicitas temperaret. Hinc ē q̄ sanctispūs presentiā suā boib⁹ nō in columba solūmodo: sed etiam in igne parefecit. Per columbā quippe simplicitas: q̄ igne vero zelus indicatur. In colūba ergo et in igne sctūspūs ostendit: q̄ quicūq; illo pleni sunt: sic mansuetudini simplicitatis inseruiunt: vt contra culpas delinquētiū etiā zelo rectitudinis accendantur. Se- Roz. 16.c. 1.Coz 14.d. Mat. 10.b. Act. 2.a.

quitur: ¶ Timens deū et recedēs a malo. Deū timere ē/multa facieda fiūt bona p̄terire. Ūñ p Salomonē dr: Qui deū timet nihil negligit. Sz qz nōnulli sic bona q̄dā faciūt: vt tñ q̄busdam malis minime suspēdāt: hñ post q̄ timēs deū recte dr/recedēs q̄ q̄ a malo phibet. Scriptū q̄ppe est: Declina a malo z fac bonuz. Neq; em̄ bona deo accepta fiūt: q̄ aū eiꝰ oculos malorū admixtiōe maculant. Hinc nāq; p Salomonē dr. Qui in vno offēderit/ multa bona pder. Hinc Jacobꝰ apte stat dicēs. Quicūq; totā legē seruauerit: offēdat autē in vno factꝰ ē reꝰ oīm. Hinc Paulꝰ ait: Modicū fermentum totam massaz corrumpit. ¶ Capitulū. iij.

Eccls. 7.c

Pš. 36 D

Eccls. 9.d.

Jacobi 2.b.

1.Cor. 5.b.

Beatꝰ igit Job vt ostēdat q̄ mūdꝰ i bonis exterit: solerter idicat q̄ alienꝰ a malis fuit. Mos ꝺo ē narrādi solet: vt cū palestre certamē insinuāt/ prīꝰ inctātiū mēbra describāt/ q̄ latū validūq; sit pectꝰ/ q̄ sanū: pleni tumeāt: lacerti: q̄ subter positꝰ vēter: nec mole grauet: nec extenuatiōe debiliter: vt cū prīꝰ aptos certamini artꝰ oīderint: tūc demū magne fortitudinis ictꝰ narrēt. Qz ergo athleta nr̄ cōtra diabolū fuerat certaturꝰ: q̄si ad arenē spectaculū sacre scriptoꝝ historie i athleta hoc: spūales virtutes enumerādo mentis mēbra describit/ Dicēs: ¶ Erat vir ille simplex et rectꝰ: timēs deū z recedēs a malo: vt dū positio mēbroꝝ magna cognoscit: ex hac ipsa ei fortī positiōe suasequēs ēvictoria prenoscatur. Sequitur: ¶ Natiq; sunt ei septē filij et tres filie. Sepe ad anarticā coꝝ paretis illicitā fecunditas prolis. Ēo em̄ ad ambitū congregāde hereditatis accēditur: quo mītis heredisꝰ fecundatur. Ut ergo beati Job q̄ sancta mēs fuerit ostēdatur, et iustus dr: et multe pro

Paleſtrite habitꝰ

tis pater fuisse phibetur. Qui in libri huius exordio deuotus sacrificijs offerēdis asserit: promptus aut̄ largitatibus et ā post ea semetipso memoratur. Pēsemus ergo quāta fortitudine p̄ditus extitit: quē ad hereditatis renatiā/ nec tot heredū affectus inclinauit. Sequtur: ¶ La. iij.

Erat fuit possessio eiꝰ septem milia ouiū z tria milia camelorū. Quingenta quoq; iuga boū/ z quingente asine: ac familia multa nimis. Scimus qz ad maiorē dolorē mētez cōmouēt dāna maiora. Ut igit oſidat quāte p̄fectis extitit: multū fuisse dr quod patiēter amisit. Nūq̄ q̄ppe sine dolore amittitur nisi ad lucē amore possidet. Ita q̄q; dū substātia magna describit z tñ paulopost patiēter amissa p bibetur: qui sine dolore p̄didit. constat qz sine amore possedit. Florādū quoq; est: q̄ prīꝰ cordis diuitie/ z post opes corpis deseruūt. Solet etenim rerū abundātia tāto magis a diuino timore mentē solnere/ quanto magis hāc exigit diuersa cogitare. Ita z dū p multa spargitur: stare in ītimis fica p bibetur. Ob̄ semetipsam veritas. cū parabolā seminātis exponeret/ indicauit dicens: Qui seminat̄ est in spinis/ hic est q̄ verbū dei audit: et sollicitudo istius secuī z fallacia diuitiarū suffocant verbū: z sine fructu efficit. Ecce beatꝰ Job z mīta possidere dr: z paulopost diuinis sacrificijs instāter deseruire phibet. Cōsideremus ergo cui? sanctitatis iste vir fuerit: q̄ ad tā seduta dei obsequia/ z sic occupatꝰ vacauit. Si ecdū p̄cepti virtꝰ emicuerat: q̄ oīa relinqui p̄peret: Sz tñ beatꝰ Job. eiusdē tā p̄cepti nis vim in corde seruabat: qz ni murū substātia sua mente retinēbat: quā sine delectatiōe possidebat. ¶ Eratq; vir ille magnꝰ

Perſeculosa cē diuitia.

Matt. 13.a.cd Luce 8.a.

Exod. 32.b.

Luce. 16.f.

inter omnes orientales. Orientales viros eē p̄dicātes q̄s ignorat? Magnꝰ ꝺo inter orientales extitit: ac si aptꝰ diceret/ quia z diuitijs ditior fuit. ¶ Et ibant filij eius et faciebāt cōuiuia per domos vnusquisq; i die suo: z mittētes vocabāt tres sorores suas/ vt comederēt z biberent cū eis. Solet iter fratres maioꝝ substantia/ discordie fieri ḡnitiuꝫ. O festimabilē paterne mīsōnis laudē. Et p̄ dies dr: z filij cōcordes asserunt. Et dū diuidēda inter eos substātia aderat: concordā tñ oīm indutia charitas replebat. ¶ Cumq; i ordez trāsissent dies cōuiuij mittebat Job z sctificabat illos: surgēsq; diluculo offerebat holocausta per singulos. Cū ꝺmittebat z sanctificabat illos: aperte demōstrat q̄d districtionis erga illos p̄sens ageret: quibus absens sollicitudine nō deesset. ¶ Capitulum. v.

Sed hoc nobis solerter est intuendū: q̄ peractis diebꝰ cōuiuij purgatio p singulos adhibet holocausti. Vir q̄ppe sanctꝰ nouerat qz celebrari conuiuia sine culpa vix possent: nō erat qz magna purgatiōe sacrificioꝝ diuinē de sunt epule q̄ minoꝝ: et q̄d i semetipsis filij cōuiuātes inq̄na uerāt: p̄ sacrificium immolādo tergebat. Nōnulla q̄ppe sunt vitia q̄ a cōuiuijs aut separari vix p̄nt: aut certe nequaq̄ possimus. Pene em̄ semp epulas comitat voluptas. Nam cum corꝰ in refectionis delectatione resoluitur: coꝝ ad lane gaudiū relaxat. Ūñ scriptū est: Sedit ppls manducare z bibere: z surrexerūt ludere. Pene semp epulas loquacitas sequit. Cūq; vēter reficit: lingua defrenatur. Ūñ recte diues apud inferos aquā appetere describit dicēs: P̄ abrahā miserere mei: z mitte lazā ū vt tingat extremū digiti sui i aquā: z refrigeret lingua mea: qz cruciōr in hac flāma. Pauꝰ epulaꝝ quotidie dr splēdide: z post aquā peterei lingua memorat. Quia em̄ (vt dictum) inter epulas valde deflue re loquacitas solet: ēr pena inde tat culpā: cū ei q̄ epulatū quotidie splēdide veritas diceratur: in lingua plus ardere perhibebat. Hi qui chordarū armoniā tēperārit: ita hāc arte dispensant: vt pleriq; cū vna tāgit lōge alia ac mītis ſteriacētib⁹ posita chorda quatiat: cūq; ista somitū reddit illa q̄ in eo cītu tēperata ē aliꝰ impcussis tremit. Sic ergo i scīa pura sacra pleriq; de virtutib⁹ sic de vitijs agit: vt dū loquēdo aliud insinuat: aliud tacendo intueat. ¶ Capitulum. vj.

Nihil em̄ contra diuinā lōcitatē memorat: sz dū pena in lingua dr: q̄ in cōuiuio iter alas grauioꝝ fuerit ckpa mōstrat. Cū ꝺo septē p singlos dies ffes conuiuia facere describit: z pactꝰ dieb⁹ conuiuij Job septē sacrificia offerre phibet: aptē hīstoria idicat/ q̄. b. Job. viij. die sacrificiū/ offerēs mysteriū resurrectionis colat. Dies nāq; q nūc dīc⁹ dr a morte redēptoris ē territ⁹: sz i ordie p̄ditōis octauꝰ: q̄ z p̄mꝰ i cōditiōe ē. Sz qz reuolutꝰ septimꝰ sec̄ octauꝰ recte nūerat. Qui ergo octauo die offerre septē sacrificia dr: plen⁹ septiformis gre spūs p se resurrectiōis dño deseruisse phibetur. Ūñ z p̄s. pro octauo ꝺscribitur: in quo gaudium de resurrectiōe nūciatur. ¶ La. vij.

Sed qz beati Job filij tāta fuerāt disciplina bone ī̄tōnis accicti: vt neq; p fctā in p̄uitijs: neq; p ȳba deū ārēt: aptē mōstrat cū subdit: ¶ Dicebat em̄ Ne forte peccauerint filij mei: z benedixerint deo in cordibus

suis. Perfectos quippe esse in ope & sermone docuerat: pro qb⁹ de sola pater cogitatione metue bat. Quia vero de alienis cordibus indicare temere non debemus: in sancti viri humis verbis agnoscimus: qui non ait: q; benedixerūt in cordibus suis: sed ne forte benedixerint deo in cor dib⁹ suis: Unde bene per Paulū dicitur: Nolite ante tempꝰ iudicare/quoadusq; veniat dñs: q illuminat abscondita tenebra rum: & manifestabit consilia cor dium.

1.Cor. 4.a

¶Capitulum.viij.

Vlisq; est in cogitatione a rectitudine erubescat & tenebris peccat. Nos ergo tā to minus debemus aliena corda audacter reprehendere: qto scimus q; visu nostro nō possumus altene cogitatiōis tenebras illustrare. Sed in hac re solerter intuendū est/quanta pater severitate potuit filiorū opa corrigere: q tā ta sollicitudine studuit corda mūdare. Quid ad hec rectores fidelīū dicūt: qui discipulorꝰ suorū & apta opa nesciūt: Quid i sua excusatione cogitant qui in cōmissis sibi nec vulnera actionū curant: Ut vero huius sancti viri opis etiā pseverētia demōstret/ recte subiungitur.

¶Sic faciebat Iob cunctis diebus. Scriptum quippe est: Qui perseueraverit usq; in finē/hic saluꝰ erit. In sacrificio igit sancta actio: i cūctis aūt diebꝰ sacrificij cōstāt ia sancte actionis ostenditur. Hec breuiter historiā sequēdo transcurrimus: nūc ordo expositiōis exigit: vt eroditum repetēs allegoriarum iam secreta pandamus.

Matt. 10.c.

Allegoricꝰ sensꝰ.

¶Capitulum.ix.

Erat i terra Hus nole Job. Hec p historiā facta credim⁹: sqz allegoriā iā quattr sint ipleta videamus. Job nā)vtdixim⁹) iterptaē dolēs: Hus ꝙ cōsiliator. Quē ergo alium dñs Iobꝰ suo nolle erpmit/ nisi eū quē ꝓpheta loquit dicēs: Dolores nros ipse portauit. Qui bus terrā inhabitat q; in corde ppli cōsiliatoris iudicio regnat. Paulꝰ ꝙppe ait: Christū dei virtutē & dei sapientiā. Atq; decipsa sapiētia p salomonem dicit: Ego sapia habito in consilio: et eruditis intersuz cogitationib⁹. Dus ergo terrā inhabitat Job: q; sapiētia que p nobis passiōis dolorem sustinuit: corda vite cō filijs dedita sibimet habitationem fecit.

Esa. 53.b.

1.Cor. 1.c.

Pro uer. 8.b.

¶Capitulum.x.

Erat vir ille simplex et rectus. In rectitudine iustitia: in simplicitate aūt māsuetudo signat. Plerūq; nos cū rectitudine iustitie exēmur māsuetudinē relinquim⁹: et cū māsuetudinē seruare cupimus: iustitie rectitudinē declinam⁹. Dñs aūt in carne veniēs: simplicitatē cū rectitudine tenuit: q; nec i māsuetudine districtionē iustitie: nec rursuz in districtione ꝑuitatē māsuetudinis amisit. Unde cū q̄dā deducta adultera būc tētare voluissent: vt in culpā aut in māsuetudinis aut iustitie laberet: ad vtraq; rīdit dicēs: Qui sine pctō est vestrū: mittat sup eā lapidē. Dat simplicitatem māsuetudinis: quo sine pctō ē vestruz. Dat celū iustitie: mittat sup eā lapidē. Uā & ꝓphe ta dicit. Intēde prospere: pcede & regna. Propter ꝓitatē & mansuetudinē & iustitiā. Ueritatē quippe exequens/ mansuetudinem cum iustitia conseruauit: vt nec celum rectitudinis in mansuetudinis pondere amitteret: nec rursū pōd⁹ māsuetudis zelo rectitudinis pturbaret: Sequitur:

D

Septenarij mysterium.

Bed 2.a.

E

Joan. 8.a.

Ps. 44.a.

¶Capitulum.xj.

Timens deū: & recedēs a malo. Scriptum est de illo. Et re

Esa. 11 a.

pleuit cum spūs timoris dñi. Incarnatꝰ est dñs in semetipso qđ qb⁹ nobis imperauit/ondit: vt qđ ꝓcepto diceret/ex ēplo suaderet. Iurta humanitatis ergo natura redēptor nr deū timuit: q; vt suplū hoīem redimeret: mentē p illo humilē sumpsit. Cuius dñi p hoc qđ recedere a malo iob dz/& actio designat. Ipse quippe recessit a malo: nō qđ faciēdo cōtingit: sed qđ inueniendo reprobauit: qz vetustatē qua natꝰ inuenit/ diuine cōuersationis vitā deseruit. & nouā qua secū detulit: sequacib⁹ moribus imprēsit.

¶Mat. q; sunt ei septē filij & tres filie. Quid in septenario nūero/nisi summa perfectionis accipit: Ut est diuine rōnis causas de septenario numero racea mus: q; asserit ꝙ idcirco pfectus sit: q; ex primo pari cōstat/et pri mo impari. Ex primo qui diuidi potest/et primo qui diuidi non pōt: certissime scim⁹ ꝙ septenarij nūerū scriptura sacra p pfectione ponere cōsuevit. Unde & septimo die dñm requieuisse ab operibus asserit: Hinc est etiam ꝙ septimus dies in requiem hominibus. i. in sabbato dat⁹ est. Hinc est ꝙ iubile⁹ ann⁹ in quo plena requies exprimitur: septē hebdomadibus cōsummatur: q; monade addito nre adunatiōis summa implet̄ur.

Septez filij.

¶Ca.xij.

Ati sunt ergo septez filij/ad ꝓdicādū. i. viriliter incedētes apostoli. Qui duz perfectiōis preceptū peragunt: quasi superioris ser⁹ fortitudinē in cōuersatione tenuerūt. Hinc est etiā ꝙ p fectione septiformis gratie spūs implēdi duodecim sunt electi. Bi septenario quippe nūero in duodenariū surgit. Nā septenarꝰ suis in se partibus multiplicat⁹/ad duodenariarū tēdit. Sic nec est quat uoz p tria/siue p quatuoz tria ducaūt: septē in duodecim vertūtur. Uā & sctī apli: qz sctām trinitatē i quatuoz ptib⁹ mūdi ꝓdicare mittebāt/duodecim sunt electi: vt etiā nūero perfectionē oñderēt: quā vita et voce ꝓdicārēt. Hate sunt et ei tres filie. Quid in filiab⁹/nisi infirmiores fideliū plebes accipim⁹ fidē sctē trinitatis tenēres. Que et si ad pfectionē opis nequaq; fortis ꝙtute pmanēt: fidē tñ trinitatis cognitā cōstāter tenent.

Tres filij

E

Tres fideliū distinctiones q figurātur p Noe. Exec. 14.d.

In septē ergo filijs ordo predicātiū: in tribꝰ ꝙo filiab⁹ multitudo auditoriū signat. Pūt etiā per tres filias tres ordines fideliuz designari. Post filios ꝙppe filie nominant: q; post apl̄orū cōspectā fortitudinē: tres distinctiones fideliū i ecclesie cōuersatione secute sunt: pastorū vz & cōtēnētiū/atq; cōiugatorū. ¶Ca.xiij.

Aide et Ezechiel prophete tres liberatos viros audisse se asserit: Noe scz/Danielē et Job. Quid est p Noe (q; arcā i undis servavit) nisi ꝓpositorū ordo designat: qui dū ad formā vite pplis presunt: sctz ecclesiā. i. tēptationū fluctibus regūt. Quid p Danielē (cuius mira abstinentia describit) nisi cōtinentiū vita figurat. Qui dū cūcta q; mūdi sūt deserūt despectq; babylonie alta mēte dominant. Quid p Job/nisi bonorū cōiugatorū vita signat: Qui ꝛreb⁹ mūdi quas possidēt: dū pia opa faciūt: quasi per terre viā ad celestē patriā tēdūt. Quia igitur post seros apl̄os tres iste fidelium distinctiones secute sunt: recte post filios tres filie nre memorant. Sequitur.

Despecte

F

¶Et fuit possessio eius septē milia ouiuz et trias mulia camelorū. Quia fideles auditores ex varia conuersatione electi sunt: qđ primus vniuersaliter memoratis filijs et filiabus dicitur hoc distincte postmodū appellatione asinarum subinfertur. Quid est in septem

mittibus omiſſ/niſi perfectā quo rūdā innocētiā expīmit:q ad p ceptionē gre ex legis paſcuis ve nit: Quid vero in tribus milib⁹ cameloꝝ:niſi ad plenitudinē fidei veniens/torta gentiliū vi tioſitas deſignatur. ¶La.xliij.

Camelus.

Mat. 23.c

Beñ.

S Roſſi. 6.d.

Boz.

Deut. 22.b.

Ezech. 23.c.

Mat. 21.a.

Eſaie. 1.a.

Mat. 23.b.

Mat. 11.d.

Deut. 25.a.

Lu. 10 b.

Aſin⁹

Parte

1. Cor. 1.b.

Ll ſcriptura autez ſa cra aliqñ cameli nomine ipſe dñs:aliqñ populꝰ gentilis expīmit. Cameli eſſi noſe dñs deſignatur: ſicut ab eode dño iudeis aduer ſātib⁹ dr:Ecquātes culicē:came lū aūt glutiētes. Euer eſſi ſuſurrādo vulnerat:camelꝰ aūt ſpōte ſe ad ſuſcipiēda onera inclinat. Ecquanerūt ergo iudei culicem: qz ſeditioſum dimittūt latronē pe ti erūt. Camelū vo glutierūt:qz eſſi q ad ſuſcipiēda nře mortalita tis onera ſpōte deſcēderat:erti fuere clamādo conati ſunt. Rur ſus cameli nomine gētilitas de ſignat. Vnde z rebecca ad iſaac veniens dorſo cameli deducitur quia ad chriſtum ex gentilitate eccleſia pperans:in tortis vitioſis vite veteris cōuerſationib⁹: inuenitur. Que viſo iſaac deſcē dit:qz dño cognito vitia ſua gē tilitas deſeruit:z ab elatiōe cel ſitudinis ima humilitatis petu uit. Que z verecūdata pallio ve latur:qz cozā illo ex anteacta vita cōfunditur. Aū z p Ezechiēm eiſ dē gētib⁹ dr:Quē ergo fructū ha buiſtis tūc in illis in quib⁹ nūc erubeſcitis: Quia igr p oues hedos a paſcuis legis ad fidē ve nientes accipim⁹:nihil obſtat vt p camelos tortos moribus atq; onuſtos idolor cultib⁹/gentilē populos ſentiamus. Quia eſſi ex ſemetipſis ſibi inuenerūt deos quos colerēt:quaſi a ſemetipſis eis onus in dorſo excreuerat qđ portarent. ¶La.xv.

Oteſt etiam p camelos (qz cōe eſt aſal) ſamaritanorum vita ſignari. Cameli nāq; ruminant ſed nequaq; vngulaz findūt. Samaritani quoq; quaſi rumināt:quia ex parte legis verba recipiunt:z quaſi vngulā non findunt:quia eam p parte prēnūt:q z graue onꝰ i dorſo mē tis toleraī:qz in oē qđ facitur/ ſine ſpe eternitatis elaborāt: fidē q̄ppe reſurrectionis neſciūt. Et quid eſſe grauꝰ atq; onuſtꝰ p̄t/ q̄ afflictionē ſcl̄i p̄ſentis age re:z nequaq; ad reuelationē mē tis gaudia remunerationis ſpe rare: Ex qz in carne dñs apparēs z bebreoꝝ pplos pfectionis gra impleuit:z ſamaritanoz quoſdā ad cognitionē fidei/mira opaꝰ dēdo pduxit:dicatur recte deum bra q̄ veritatē expīmeret:qđ z ſe ptem milia ouiū z cameloz tria milia poſſideret. Beđ:¶Quin gēta iuga boum:z quingēte aſine. Jā ſuperi⁹ dictū eſt: q̄ in quinquagenario numero (q ſe ptē hebdomadib⁹ ac monade ad dita impletur) requies deſignatur:denario aūt nūero ſumma p fectiōis expīmitur. Quia ſo fi delib⁹ pfectio q̄etis p̄mittitur: quaſi quinquagenario decies du cto ad quingentesimum peruenitur. ¶Capitulum.xvj.

Ll ſcriptura eſſi ſacra boū noſe aliqñ bebetudo fatuozū: aliqñ bñ opantium vita deſignatur. Qz eſſi bouis noſe ſtul tozū vecordia figuratur recte p Salomonē dr. Statimq; eam ſe quitur/quaſi bos ductꝰ ad victi mā. Rurſuz:qz boū nomine vita vniuſcuiuſq; opantis expīmit legis p̄cepta reſtāt/q̄ p moyſen p̄cepit dicēs: Nō alligabis os bo ni triturāti. Qđ apte rurſus dr: Dignus eſt opariꝰ mercede ſua. Aſinoz quoq; noſe aliqñ ſtultoꝝ pigritia:aliqñ ſimoderata pe tulātiū luxuria:aliqñ gentilium ſimplicitas deſignatur. Stultoz pigritia/aſinoꝝ appellatiōe fi guratur:ſicut p moyſen dr: Non iūges bouē z aſinū. Ac ſi diceret. Fatuos ſapientib⁹ in p̄dicationē nō ſocies: ne p eū q̄ ſplere rē nō valet/illi qui p̄ualet obſiſtas. Jmmoderata quoq; petulantiū luxuria aſinoz appellatione expīmit:vt ꝓpheta teſtat/q̄ ait: Quoꝝ carnes ſunt vt carnes aſi noꝝ. Aſinoz rurſus noſe/ſimplicitas gentilis oñditur. Vnde hierusalem tendens dñs/aſellū ſediſſe phibēt. Quid ē eſſi ſeden do aſino hierm venire: niſi gen tilū ſimplicia corda poſſidendo ea ad viſionē pacis regendo z p̄ſidendo perducere. Quod vno z facili teſtimonio oſtendit:qz z p boues iudee operarij/z per aſinū gentiles populi deſignanē:cum per ꝓphetā dr:Cognouit bos poſ ſeſſorē ſuū:z aſinꝰ p̄ſepe dñi ſui. Quis eſſi bos/niſi iudaicus po pulus extitit cuius ceruicē iugū legis attriuit? Et q̄s aſin⁹/niſi gentilitas fuit. Quā q̄libet ſedu ctor repperit q̄ſi brutū aſaltz nul lāq̄ rōne retinēs q̄ voluit erroꝛ ſubſtrauit. Bos ergo poſſeſſorē/z aſinꝰ dñi p̄ſepe cognouit:qz z be braicus ppls deum quē colebat ſed ignorabat repperit: z gētilitas/legis pabulū qđ non habe bat accepit. Qđ igitur ſuperi⁹ no minatis ouibus z camelis dici tur:boc ſuperi⁹ in bob⁹ z aſinis replicat. Habuit ergo z ante re dēptoris aduentū iudaica boues: qz ad p̄dicandū miſit operarios q̄b⁹ voce veritatis dr. Ve vobis ypocrite:qui circuitis mare z aridā/vt faciatis vnum p̄ſelī tū:z cum fuerit factus / facitis eū filium gehenne duplo q̄ vos. Quos graue iugū legis preſſe rat:qz exteriora mādata ſe tole rabant. Quibus veritatis voce dr: Venite ad me oēs qui labora tis z onerati eſtis:z ego reficiam vos. Tollite iugū meū ſuper vos z diſcite a me:qz mitis ſum/z hu milis corde. Qđ ergo in euange lio bene laborantibus requies promittitur:boc eſt quod dicitu

ga boum quingenta memorant tur. Quia qui redemptori domi no colla ſubijciunt: quo niſi ad requiem tendunt. ¶Capi.xvij.

Ilde z aſine quin gente perbibētur: quia vocate plebes gētiliū dum ad re quiē venire deſide rāt:cūcta mādato rū onera libenter portāt. Aū bñ q̄ hic requiē ppls gētilis appe teret:Jacob filios alloquēs: pro pbetica hoc ſtuduit voce ſignare dicēs. Jſachar aſinꝰ fortis/ accu bās inter termios:vidit requiē q̄ eſſet bona/z terraz q̄ optimā: ſuppoſuit bñerū ad portādū. In ter terminos nāq; accubare:eſt ſcōlato mūdi fine requieſcere: ni bilq; de his q̄ nūc in medio ver ſantur q̄rere:ſz victima deſidera re. Fortiſq; aſinꝰ requiē ac terrā optimā videt: cū ſimpler gentili tas idcirco ſe ad robur boni ope ris erigit:quia ad eterne vite pa triā tēdit. Que ad portādū onus bñerū apponit:qz cōſpecta ſupa na requie p̄ceptis etiā grauibus in opatiōe ſe ſubjicit:z q̄q̄d itol lerabile puſillanimitas aſſerit: boc ei leue ac facile ſpes remu nerationis oñdit: Quia ergo ad eternā requiē p electozu nře in dea gētilitaſq; colligit:recte q̄n gēta iuga boū/z q̄ngēte aſine ha bere phibēt. Sequit: ¶La.xvij.

C familia multa nimis. Quid eſt q̄ prius animaliū mul titudo deſcribit: ac familia in extremo memoraī niſi q̄ ad cognitionem fidei prius ſtulta mundi collecta ſunt: vt poſtea aſtuta eius etiam vocarentur: Paulo atteſtante qui ait. Non multi ſapientes ſecundum car nem:non multi potentes: non multi nobiles:ſed que ſtulta ſūt mundi elegit deus/vt confun dat ſapientes. Ipſa nāq; ſancte eccleſie p̄incipia ſtarū phibentē

ignara: vt videlicet cūctis in predicatoribus suis redēptor ostenderet: ꝙ ad vitam credentes populos: non sermo sed causa suaderet. Sequitur: ¶Lapi. vii.

Iacb. 6.c. ERat vir ille magnus inter oēs oriē tales. Ō redemptor noster oriēs prophēta testāte pbitetur ꝙ ait: Et ecce vir oriēs nomē ei⁹. Dēs ergo qui in hoc oriēte cū fide consistūt: recte oriētales vocant. Sed qz oēs homines tm̄ō boies sūt: ipse aūt deus & homo: recte ꝺr: ¶Erat magnus inter oēs oriētales. Ā cli aperte dicerēt. Oēs ꝙ in fide deo nascuntur superat: qz nō vt cetereos adoptio/ sed natura illū diuinitatis exaltat: ꝙ etsi in hūanitate ceteris apparuit filiis diuinitate tñ mīst super oīa singularis. ¶Et ibāt filij eius: vt faciebant conuiuia per domos. Filij facturi cōuiuia p domos: ibāt: cū predicatores apti in diuersis mundi regionib⁹ virtutū epulas audiētib⁹ quasi ēdētibus ministrabāt. Vñ et eisdē bis filijs de esurientibus plebib⁹ dicitur: Date illis vos manducare. Et rursum. Dimittere eos ieiunos nolo/ ne deficient in via: id est in predicatione vīa: verbū cō solationis accipiant: ne a veritatis pabulo ieiuni remanentes: in huius vite labore succumbāt. Hinc rursum elsdē filijs ꝺr: Operamini nō cibū qui perit: sed qui permanet in vitam eternam. que ¶Lapitulū. xv.

Mar. 14.q. Mar. 8.a. D Joan. 6.c.

DUo cōuiuia quō celebrentur adiungitur/ cū primo sub infertur. ¶Unusquisqz in die suo. Si ignorantie obscuritas sine dubitatione nor cordis est: stellectus nō immerito dies vocatur. Vñ & ꝙ Paulus ꝺr. Alius iudicat diē inter diē: alius iudicat oēm diem. Ā cli aperte dicat. Alius ꝗdē nonnullis intermissis intelligit: ali⁹ vero ad intellectū oīa possibilia (ita vt sūt) vidēda cognoscit. Unusqsqz ergo filius in die suo cōuiuium celebrabit: qz scīūs ꝗsqz predicatoz iuxta mēsurā illuminate intelligētie mēres audiētiuz epulis veritatis pascit. In die suo Paul⁹ fecerat conuiuiū cū dicebat. Beatiores erūt si sic pmāserint ꝺz meū cōsiliū. De die suo vnusquisqz admonebat cogitare cum diceret. Unusquisqz in suo sēsu abūdet. Sequitur: ¶Et mittēres vocabant tres sorores suas vt comederēt & biberēt cū eis. Sorores filij ad cōuiuiū vocāt: qz infirmis auditorib⁹ scīt apti refectionis superne gaudia predicāt: eorumqz mēres qz a veritatis pabulo ieiunas aspiciunt: diuini eloquij epulis pascūt. Bene aūt ꝺr: vt comederēt & biberent cū eis. ¶Lapitulum. xvi.

Roffi. 14.a. E Bas crant scripturā cibum esse ꝙ potū.

SCriptura enim sacra aliqn̄ nobis ē cib⁹/ aliqn̄ potus: Cib⁹ est in locis obscurioribus: qz quasi exponendo frāgitur: & mādendo glutitur. Pot⁹ vo est in locis apertioribus: qz ita fortiter sicut inuenitur. Cibū vidit prophetā scripturā sacrā: ꝙ exponēdo frāgeretur cū diceret: Parauit puteū & effodit eum: & ipse incidit in foueam quam fecit. Potū vidit scripturā sacrā p pheta cū diceret: Dēs stetēres venite ad aquas. Si pot⁹ apta mādata nō essent. per semetipsā veritas nō clamaret. Si quis sitit/ veniat ad me & bibat. Quasi cibū & potū vidit ppheta iudee defuisse cū diceret: Nobiles eius misterūt fame: & multitudo eius siti exaruit. Paucoꝝ quippe est fortia & occulta cognoscere: multorū vero hystorie aperta sentire.

Trem. 4.a.

Esa. 55.a. Joan. 7.f. Esa. 5. b.

Idcirco iudee nobiles/ nō sti ꝙ fame iterijsse asserit: qz bi ꝙ pesse videbātur: dū totos se exteriori intelligētie dederāt: ꝙd de intimis discutiēdo manderēt: non habebant. Quia vero sublimioribus ab intellectu interno cadētib⁹: parulozū intelligētia & in exteriozib⁹ exsiccatur: recte illic adiungitur. Multitudo eius siti exaruit. Ac si aperte diceret. Dum vulgus studiū vite sue descriptam neglexit. Et tā occulta sacri eloquij mandata & aperta se intellexisse testant: qui reprobāti se iudici cōquerētes dicūt. Manducauimus & bibim⁹ cozā te. Nō aperte exponēdo subiūgēres. In plateis inquisīt nris docuisti. Quia ergo sacra eloquia locis obscurioribus exponēdo frāgunt: i locis apertioribus sita vt inuēta fuerint potant: dicat recte: ¶Edit tentes vocabāt tres sorores suas: vt comederēt & biberēt cū eis. Ac si aperte diceretur: In firmos quosqz blandis ad sepsius fone deducebāt: quatenꝰ eoꝝ mentes & magna per cōtēplatiōnē disserentes pascerēt: & parua per hystoriā tradentes nutrirēt. Sequitur: ¶Lapitulū. xvij.

F Quia

Luce. 13.c.

Pedes lauare

UNdq in orbē trāsisset dies cōuiuij: Mittebat ad eos Job: & sāctificabat illos: Cōsurgensq; diluculo/ offerebat holocausta per singulos. In orbē dies conuiuij transeūt: cū predicationis ministeria peragūtur. Peractis conuiuijs hō locaustum Iob pro filijs obtulit: qz pro aplis de predicatione redeuntib⁹/ patrēpr redemptoz exorauit. Bene aūt nutrēdo sanctificare ꝺr: qz dū spūsctī qui a se pcedit discipulozū cordibus tribuit: ꝺcquid culpe messe potuit/ emūdauit. Recteqz ad offerēda holocausta diluculo consurgere: perhibet: qz per hoc ꝙ pro nobis intercessionis sue petitiō nē obtulit: discussa errozis nocte hūane mētis tenebras illustrauit: ne quo peccati contagio ex ipsa predicatiōis gratia mēs in occulto polluat: ne sibi que agit/ tribuat: ne sibi retribuēdo ꝺ agebat amittat. ¶Lapi. xviij.

B

IN de recte subiungitur. ¶Dicebat enim: Ne forte peccauerīt filij mei et benedixerint deo in cordibus suis. Deo quippe benedicere. i. maledicere: est de ei⁹ munere sibi gloriā ꝓbere. Vñ recte sanctis aplis post predicationē oīs pedes lauit: vt videlicet aperte mōstraret/ qz plerūqz et in bono opere pctī pulvis contrabatur & inde inquinant vestigia loquentiū: vñ audientiū cozda mundāt. Nā sepe nōnulli dū erboratione ꝓba facilit quamꝙ tenuiter sese intrinsecus: qz per eos gratia purgationis deriuat ex tollūt. Cūqz verbo aliena opa diluūt āli ex bono itinere pulverē male cogitatiōis sumūt. Quid ergo fuit post predicationis gloriam cogitationū pulverē tergere: nisi post

Joan. 13.a.

Luce. 13.a.

b

predicationis gloriam cogitationū pulverē tergere: cordis ab interna elatione mundare. Nec obstat ab oīmoda meditatoris sciētia quod ꝺr: Ne forte peccauerint. Nā cuncta sciēs/ sz in semetipō ignoratiā nostrā suscipiēs: atqz dū suscipit docens; nōnunqz quasi ex nostra dubitatione loquitur: sicut dicit: Filij hominis veniēs/ putas inueniet fidem super terram. Expletis ergo conuiuijs sacrificium pro filijs iob offerēdo dicebat. Ne forte peccauerint filij mei: & benedixerint deo in cordib⁹ suis. Quia redemptor noster postēp predicatores suos a malis impugnātibus diluit: etiam inter bona que egerant/ et a tentationibus defendit. ¶Lapitulum. xviij.

SIc faciebat Job cunctis diebus. Cūctis dieb⁹ Job sacrificiū offerre nō cessat: qz sine intermissione p nobis holocaustū redēptor immolat q̄ sine cessatione pfūsū p nobis incarnatione demōstrat. Ipa q̄ppe ei⁹ incarnatio nre mūdationis oblatio est. Cūq; se hostem offidit/ delicta hoīs intercedens diluit: t humanitatis sue mysterio phēne sacrificium immolat: qz t hec sunt eterna que mundat. ¶Capitulū. xxv.

EBitur qz i ipso exordio positionis ordio sic psonā bti Job nuntiare dūm diximꝰ: vt designari p illū caput t corpus. i. pbm t ecclesiā dicerem⁹. Postq̄ caput nrm quo designatū credat ostendimus: nūc corp⁹ ei⁹ q̄d nos sumus quo exprimat indicem⁹: vt qz audiuim⁹ ex historia q̄d miremur: cognouim⁹ ex capite q̄d credam⁹: pspiciem⁹ nūc ex corpore quid viuendo re neamus. In nobismetipsis nāq; debem⁹ trāsformare q̄d legim⁹ vt cū per auditū se animꝰ excitat: ad operandū q̄d audierat vita concurrat. ¶Capitulū. xxvj

A Moralis sensus.

IVr erat in terra hus nomine Job Si Iob dolens/ et hus psiliator dicit: nō inmerito p terrā nostra electus inquisq; figurat: qz nimirū cōsiliatorem animum inhabitat: q̄ dolens de presentibus ad eterna festinat. Nā sunt nōnulli q̄ vitā suā negligunt: t dū trāsitoria appetūt dū eterna vel nō intelligūt/ vel intellecta cōtemnūt: nec dolorē sentiunt: nec habere consilium sciunt. Cūq; superna q̄ miserūt non considerant: esse se beu miseri in bonis felices putāt. Ne quaq; em̄ ad veritatis lucem cui dam conditi fuerant mentis oculos erigunt: ne quaq; ad contemplationem patrie eterne desiderij aciem rendūt: sed semetipsos in bis ad que proiecti sunt deserētes: vice patrie diligūt exilium q̄ patiunt: t in ecitate quā tolerāt/ quasi in claritate luminis exultāt. Et cōtra electoꝝ mētes dū transitoria cuncta nulla esse conspiciunt ad q̄ sint cōdite exquirūt: cūq; eoꝝ satisfactiōi nihil extra deū sufficit: ipsa ināstiōis exercitatiōe fatigata illoꝝ cogitatio in conditoris sui spe t cōtemplatione reqescit: supernis interseri ciuibus appetit: t vnusquisq; eoꝝ adhuc in mūdo corpe positus: mēte iā extra mūdū surgit: crumnā exilij quā tolerat deplorat: t ad sublimē patriam incessantibus se amoris stimulis excitat. Cū ergo dolēs videt q̄ sit eternū q̄ p̄didit: inuenit salubre consiliū: tpale hoc despicere q̄ p̄currit: t q̄ magis crescit cōsilij scia vt pictura deserat/ eo augek doloꝝ: q̄ necdū ad mansura p̄tingat. Vñ bene per Salomonē dicit. Qui addit sciē etiam/ addit t dolorē. Qui enim scit iam sūma q̄ adhuc non habet. magis de infimis i q̄bus retinek dolet. Recte ergo in terra hus habitare Job dicit: qz in sciētie consilio electi vniuscuiusq; dolens animꝰ tenek. Intuendū quoq; est: q̄ nullus doloꝝ mētis sit in actione p̄cipitationis. Qui em̄ sine cōsilio viuūt: q̄ seipsos rerū euentibus p̄cipites deserunt: nullo interim cogitationum doloꝝ fatigank. Nā qui solerter in vite consilio figit mentem: caute sese in omni actione circunspiciendo cōsiderat: t ne quid ex re que agit repentina finis aduersus eā surripiat: hūc prius molliter posito pede cogitatiōis palpat: pēsat ne ab his q̄ agēda sunt prepediat formido: ne in his que differenda sunt p̄cipitatio impellat: ne praua per concupiscentiam aperto bello supe

rent: ne recta per inanem gloriā subdiando supplantent. Job ergo in terra hus habitat: dū mēs electi quo magis p̄silijs vinere nitit: eo angusti itineris doloꝝ fatigat. Sequit: ¶Caplm. xxvij.

SImplex et rectus ac timens deum t recedens a malo. Quisquis eternam patriaꝫ appetit: simplex p̄culdubio t rectus viuit: simplex videlicet ope re/ rectus fide: simplex in bonis que inferius peragit: rectus in summis que in intimis sentit. Sunt nāq; nōnulli q̄ in bonis q̄ faciunt simplices. nō sunt: dū nō in his retributionē interi⁹: sed exterius fauoꝝ querūt. Vñ per quendam sapientem dicit: E Eccli. 2.c. Ve peccatori terram ingredienti duabus vijs. Duabus vijs peccator q̄ppe terram ingreditur: q̄ videl. q̄ ope exhibet: t mūdi q̄ p cogitationē q̄rit. Bene aūt dicitur. ¶Timens deum/ t recedens a malo. Quia sancta electorum ecclesia simplicitatis sue t rectitudinis vias timore ichoat/ sed charitate cōsummat: cui tūc est funditus a malo recedere/ cū ex amore dei ceperit nā nolle peccare. Cum vero adhuc timore bona agit: a malo penitus non recessit: qz eo ipso peccat: quo peccare vellet si peccare multe potuisset. Recte ergo cū timere deum Job dr: recedere etiam a malo phibet: qz dū metum charitas sequit: ea que metu relinquitur: etiam per cogitationis propositum culpa caret. ¶Ca. xvij.

Septē filij.

TQz er timore vnū quodq; vitiū p̄mit ex charitate autē virtutes oriūtur: recte q̄ sūt ei septē filij/ tres filie. Septem q̄ppe filij nobis nascūtur: cum p cōceptionē bone cogitationis sanctissimus septem in nobis virtutes oriuntur. Iſhanc namq; intrinā plem prophetā dinumerat: cum spiritus mentem fecundat dicēs. Requiescet sup eū spiritus dñi: spūs sapiē tie t intellectus: spūs consilij t fortitudinis: spūs sciētie t pietatis: t replebit eū spiritus timoris domini. Cū ergo per aduentum spiritussancti: sapientia et intellectus/ consiliū/ fortitudo/ scientia/ pietas/ ac timor domini vnicuiq; nostrum gignit: q̄si mansura posteritas in mente p pagatur que supne nostre nobilitatis genus eo vitam longius seruat: quo amore eternitatis sociat. Sed habent in nobis septem filij tres proculdubio sorores suas: quia quicquid virile bi virtutum sensus faciunt: spei/ fidei charitatiq; cōiungūt. Tres sorores

Esaie. 11.a. D.

Septē q̄ esti ad denarij perfectionē septē filij peruenium: nisi in fide/ spe/ charitate fuerit ofie qd agūt. Quia vero hanc precuntiū virtutum copiam multimoda bonorum operum cogitatio sequitur/ recte subiūgitur: ¶Et fuit possessio eius septem milia ouium t tria milia camelorum. Seruata quippe veritate historie imitari spiritualiter possumus/ quod carnaliter audiui mus. Oues enim septem milia possidemus/ cum cogitationes innocuas perfecta cordis mundicia/ intra nosmetipsos ināsito veritatis pabulo pascim⁹. Erūt q̄ nobis possessiones tria milia camelorum/ si omne quod in nobis altum ac toztuosum est rationi fidei subditur: t sub cognitione trinitatis spontē in appetitu humilitatis inclinatur. Camelos quippe possidemus: si quod altum sapimus humiliter deponamus. Camelos proculdubio possidemus: cum cogitationes nostras ad infirmitatis fraterne compassionem flectimus: vt vicissim onera nostra portēt: aliene infirmitati

Oues.

Camelī.

cōpati cōdescēdēdo nouerimus ꝑñr etiā per cameloꝝ (q̄ vngulā nequaq̄ findūt: ꝫ rñ ruminat) terrenarū rerū bone dispēsationes intelligi: q̄ qz habēt aliquid secuū z aliq̄d dei per cōe eas ne cesse est aīal designari. Neq̄ enīz terrena dispēsatio (cui⁹ eterne vtilitati seruiat) sine perturbatiōe mētiuz exhiberi. ¶ La. xxiv

Via igitur per hanc z ad presens mēs cō funditur: z in perpetuū merces paratur quasi cōe aīal z aliq̄d de lege hz: aliq̄d non hz. Vngulā. nāq̄ nō findit: quia nō se penitꝰ aīa ab omni terreno opere disiungit: sed tñ ruminat: qz dū dispēsando talia per caritatis fiducia celestia spat. Terrene igit dispēsationes quasi camelorū moze capite legi cōcordāt: pede discrepāt qz et sceleste sūt illa q̄ iuste viuētes appetūt: z huiꝰ mōdi sunt ea in q̄b⁹ operemur. Nos ergo cū eisdē terrenas cognitiōi trinitatis dispensationes subdimus: quasi camelos intra indiuisibile numerum fide possidem⁹. Seq̄t: ¶ La. xxv.

Bouef

Quingenta quoq̄ iuga boū z quingente asine. Juga boū in vsum nr̄e possessionis sūt: dum cōcordes virtutes erudiūt duritiā mētis. Quingētas⁊ q̄ asinas possidem⁹ cū lasciuientes motꝰ restringim⁹: et q̄cq̄d in nobis carnale exurgere appetit spūali cordis dñatu refrenam⁹. Vel certe asinas possidere: est cogitatiōes intra nos simplices regere. Que dū in subtiliori intellectu currere nō valēt: quo quasi pigri ābulāt eo fraterna onera māsuetiꝰ portāt. Sūt nāq̄ nō nulli q̄ dū alta nō intelligunt p exteriora puersationis opera se humiliꝰ premūt. Bñ ergo p asinas (pigrū quidā aīal: sed tñ portādis oneribꝰ deditū) simplices cogitationes accipim⁹: qz dū nr̄a pleriſq̄ ignorātiā cognoscimus: leuiꝰ onera aliena portamus. Cūq̄ nos quasi singularis sapie altitudo nō eleuat ad perferēdā alieni cordis infirmitatē mēs se nr̄a equanimiter inclinat. Recteq̄ sine iuga boū/sine q̄ngētē asine referūtur: qz vel in hoc q̄ bñ videt̄ sapim⁹: vel in hoc q̄ humiliter ignoram⁹: dū eterne pacis requiē querim⁹: quasi extra subtilē numerum tenemur.

¶ Capitulum. xxvj.

Familia multa nimis. Abuleam familiā nimis possidemus: cū cogitatiōes innumeras sub mētis dñatione restringim⁹: neipsa sui multitudine afam superēt: ne peruerso ordine discretionis nr̄e principatū calcēt. Et bñ cogitationū turba multe familie appellatione signatur. Nam scim⁹ q̄ absente dña ancillarū lingue perstrepūt silētiū deserūt: deputati opis⁹ officia negligūt: totūq̄ ordinē sibi met vinendi cōfundunt. Atsi repēte dña veniat: mox perstrepētes lingue reticēt: officia vniuscuiusq̄ operis repetūt: sicq̄ ad opꝰ ꝓpriū ac si nō recesserint reuertunt. Si igitur a domo mentis ad momētū rō discedat quasi absentē dña cogitationū se clamor velut garrula ancillarū turba multiplicat. Ut aūt rō ad mētē redierit: mor se ꝓfusio tumultuosa cōpescit: z quasi ancille se ad iniunctū opꝰ tacite reprimūt. Dū cogitationes ꝓtin⁹ causis se ꝓpriis ad vtilitatē subdūt. Posfidem⁹ ergo multā familiā/cū recto iure innumeris cogitationibus rōnis discretione dñamur. Q̄d nimirū cū solerter agim⁹ ūgi per eādē discretionē angelis conamur. Vñ recte subiungit: ¶ Eratq̄z vir ille magnus inter oēs orientales. Tunc nāq̄ magni inter oēs orientales esse

familis.

Dbil. 3. d.

cimur: cū eis spiritibus qui oriēti luci inhērēt/ ꝓcessa carnalis corruptionis nebula/ discretionis nostre radijs: inquātū possibilitas suppetit sociamur. Vñ z ꝑ Paulū dr: Nostra cōuersatio in celis est. Quisquis itaq̄ alta ac defectiua seq̄tur/ occasum petit quisquis vero superna desiderat qz in oriente habitet: demōstrat: Magnus ergo nō inter occidētales/ sed inter oriētales efficit. qui nō inter actiones ima z fugitiua ꝓrentiū: sed inter choros proficere supernorum ciuiuz conatur.

¶ Capitulum. xxvij.

b

Erant filij eius z faciebant conuiuium per domos: vnusquisq̄z in die suo. Filij per domos cōuiuiū faciūt/ dum virtutes singule iuxta modū ꝓpriū mētē pascunt. Vñ bene dr: vnusquisq̄ in die suo. Dies enīz vniuscuiusq̄ filij ē/ illuminatio vniuscuiusq̄ ꝓrutis. Ut essi bec ipsa dona bzeuiter septiformis gratie replicē/ aliū die habuit sapientia: aliū intellectus: aliuz cōsiliū: aliū fortitudo: aliū scientia: aliū pietas: aliū timor: Neq̄ essi hoc est sapere: q̄s intelligere: qz multi eterna q̄dē sapiūt/ sz intelligere nequaq̄ pūt. Sapientia ergo in die suo cōuiuiū facit: qz mētē de eternoꝝ spe cōfortitudine reficit. Intellectus in die suo cōuiuiū parat: qz in eo q̄ audita penetrat reficiēdo cōtenebras eius illustrat. Consilium in die suo cōuiuiū exhibet: qz dum precipitē esse prohibet/ rōne animū replet. Fortitudo in die suo conuiuiū agit: qz dū aduersa nō metuit: trepidāti mēti cibos cōfidētie apponit. Scientia in die suo conuiuiū parat: qz invētremētis ignorātie tenebrāꝝ supat. Pietas in die suo conuiuium exhibet: qz cordis viscera misericor die operibus replet. Timor in die suo cōuiuiū facit: qz duꝝ premit

Conuiuium virtutum.

mētē ne de ꝑsentib⁹ supbiat: de futuris illam spei cibo cōfortat. Ex illud in hoc filiorū cōuiuio pscrutādū. video/ q̄ semetipsos inuicē pascūt. Valde enim singula qualibet destruitur/ si nō vna alij virtus virtuti suffragetur. Minor qui ꝑpe est sapiētia si intellectu careat: z valde inutilis intellect⁹ est si ex sapiētia nō subsistat: qz cū alicuoza sine sapiētie pondere penetrat sua illū leuitas grauius ruturū leuat. Vile essi est consiliū/ cui robur fortitudinis deest. Qz q̄ tractādo inuenit: carēs viribus vsq̄ ad pfectionē opis nō perducit. Et valde fortitudo destruit/ nisi ꝑ cōsiliū fulciat: qz quo plus se posse cōspicit: eo virtus sine rationis moderamine deteri⁹ in preceps ruit. Nulla est scientia si veritatē pietatis nō hz: qz dū bona cognita erequi negligit: esse ad iudiciū arti⁹ stringit. Et valde inutilis pietas est/ si scientie discretione caret: qz dū nulla hāc scientia illuminat q̄n⁹ misereatur/ ignorat. Timor quippe ipse nisi has etiā virtutes habuerit/ ad nullū op⁹ ꝑcuidubio bone actiōis surgit: qz dū ad cuncta trepidat: ipsa formidine a bonis oībus torꝑe vacat. Qz ergo alternato ministerio virt⁹ a virtute reficit: recte dr/ q̄ apud se filij vicissim cōuiuant. Cūq̄ vna alia subleuando subleuat: quasi per dies suos numerosa soboles pascenda conuiuiū parat. Seq̄t: ¶ La. xxviij.

Et mittebant et vocabāt tres sorores suas vt comederēt cū eis. Esi virtutes nr̄e in oē q̄d agunt: ꝑfide z charitatē sciūt: quasi operantes filij tres ad cōuiuiuꝝ sorores vocāt: vt fides/ spes charitas/ in opus bonū gaudeant: q̄s vna q̄q̄ ꝑt⁹ administrat. Que q̄ si ex cibo vires accipiūt: dum bonis opib⁹ fideliores fiūt: z dum post cibū cōtemplationis rorem

infundi appetunt: quasi ex poculo ebrietantur. ¶ Capitulū. xxxiij.

Sed quid est qđ i hac vita sine qua vix tenuissimi otagij ingenerationē pagak. Nōnū qđ nāq; ipis bonis q̄ agim⁹ ad deteri⁹ p pñām⁹: qz dū letitiā mēti pūt quandā etiā securitatē gignunt dū q; mēs secura reddit/ in torpore lapak. Nōnū qđ ꝺo virtutes aliquātula elatiōe nos polluūt: t tanto delectiores apud deum faciūt/ qđo apō nosmetipsos tumidiores reddūt. Ad dñi subiūgitur. ¶ Cūq; in ordem transissent dies cōuiuij: mittebat Job/ t sctificabat illos. Peracto quippe ordine dieruz cōuiuij mittere ad filios t eos sctificare est. post virtutū sensum intentionē cordis dirigere: t oē qđ agitur districta retractatione discussione mundare: ne bona estimēt q̄ mala sunt. ne falsē vera citer bona putent insufficiētia cū perfecta non sunt. Sic essi mēs plerūq; decipitur vt aut qualitate malitiant boni quantitate fallatur.

¶ Capitulum. xxxv.

Sed dos virtutum sensus multos ꝓces qđ discussiones inuenunt: nā ea q̄ pscrutari nobismetipsis pleni⁹ nitimur: sepe verius ordo qđ in ueſtigādo penetram⁹. Cū enī mēs p quādā compunctionis machinā ad alta sustollitur: oē qđ ei de seipsa occurrerit/ sub scipa dijudicādo certius cōtemplak. Unde et recte subiungitur. ¶ Consurgēsq; diluculo/ offerebat holocausta per singulos. Diluculo nāq; cōsurgimus/ cum cōpūctionis luce perfusi humanitatis ure noctem deserimus: t ad veri luminis radios oculos mētis aperim⁹. Ut̄q; holocaustuz p singulos filios offerim⁹: cū pro vnaquaq; virtute dño hostiam ure precis immolam⁹/ ne sapientia eleuet: ne intellect⁹ dum subtiliter currit aberret: ne cōsiliū dñi se multiplicat confundat: ne fortitudo dñi fiduciā ꝓbet ꝓcipitet: ne sciētia dum nouit t non diligit inflet: ne pietas dum letra rectitudinē inclinat intorqueat: ne timor dñi plus iusto trepidat/ in desperationis foueam mergat. Cum ergo pro vna quaq; virtute vt pura esse debeat: ꝓces dño fundimus: qđ aliud qđ iurta filioz numerum holocaustum per singulos erbibemus. Holocaustum nāq; totum incensum dicitur. Holocaustuz igitur dare/ est tota mentē igne cōpunctionis incendere: vt lara amoris cor ardeat et quasi delicta p prie sobolis inquinamēta cogitationis erurat. ¶ Capitulum. xxxvj.

Sed ꝺ agere nesciūt nisi bi q̄ priusq̄ cogitationes ad opus p deāt/ inter nos suos motus sollicite circūspicientes frenāt. Hec agere nesciūt nisi bi q̄ virili custodia munire mentē nouerūt Unde recte inopinata morte extinctus bisboseth ꝺz: quem⁊ scriptura sacra non in domo ostiarij/ sed ostiariā babuisse testatur dicēs. Uenientes filij rēmon berothite recha et bonaa: ingressi sunt forte ante die domum bisboseth: qui dormiebat sup stratum suum meridie. Ingressi sunt aūt domum: t ostiaria dom⁹ purgans triticum/ obdormiuit. Assumentes spicas tritici/ latenter ingressi sunt: t pertransierunt eum in inguine. Ostiaria triticū purgat/ cum mentis custodia discernendo virtutes a vitijs separat. Que si obdormierit/ in morte proprij dñi sui insidiatores admittit: qz cum discretionis sollicitudo cessauerit ad interficiendum animū malignis spiritibus iter pāit. Qui ingressi spicas tollunt: quia mor bonaz cogitationum germina auferūt: atq; in inguine feriunt quia virtutem cordis delectatione carnis occidunt. In inguine quippe ferire est/ vitam mentis delectatiōe carnis perforare. Nequaq; vero bisboseth iste hac morte succumberet si non ad ingressum domus mu lierem. i. mollem custodiam ad mentis aditum deputasset. Fortis nāq; virilisq; sensus preponi cordis foribus debet: quem nec negligentie somnus opprimat: nec ignorantie error fallat. Unde bene t bisboseth appellatus est qui custodie femina bostilibus gladijs nudatur. Bisboseth quippe vir confusionis dicitur. Uir autem cōfusionis est/ qui forti mentis custodia munitus non est: quia dum virtutes se agere estimat/ subintrantia vitia nescientem cecant. Tota itaq; virtute muniendus est aditus mentis: ne quando eam insidiātes hostes penetrent foramine neglecte cogitationis. Hinc Salomon ait. Omni custodia serua cor tuum: quoniam ex ipso vita procedit. Uirtutes ergo quas agimus: dignum est vt summopere ab intentionis origine pensemus: nec ex malo ortu pdeant: etiam si recta sunt q̄ ostēdant. ¶ Capitulum. xxxvij.

Ilde hic quoq; recte subiungitur: q Dicebat enim Me forte peccauerint filij mei: et benedixerint deo in cordibus suis. Filij in cordibus maledicunt / cum recta opera nostra a non rectis cogitationibus prodeunt: cum bona in aperto exerunt: sed in occulto noxia moliuntur. Deo quippe maledicunt: cum mentes nostre se de se estimant habere qđ sunt. Deo maledicunt / cum se et ab illo accepisse vires intelligunt sed tamen de eius muneribus propriam laudem querunt.

Liendum vero est: qđ bona nostra tribus modis antiquus hostis insequitur: vt videlicet hoc quod rectum coram hominibus agit/ in interni iudicis cōspectu vitiet. Aliqñ nāq; in bono opere intentio nē pollunit: vt oē qđ in actione sequit/ eo purū mūdūq; nō exeat: quo hoc ab origine perturbat. Aliqñ vero intentionē boni operis vitiare nō prualet: sed ipa actione se quasi in itinere opponit: vt cum ꝓpositū mētis securior quisq; egreditur: subiuncto latenter vitio quasi ex ipsis perimak. Aliqñ vero nec intentionē itinere supplāt: sed op⁹ bonū in fine actionis illaqueat: quātoq; vel a domo cordio/ vel ab itinere operis longi⁹ recessisse se simulat: tanto ad decipiendū bone actionis terminum astuti⁹ expectat: t quo incautū quēq; quasi recedēdo reddiderit: eo illū repentino nōnūq; vulnere durius inſanabiliusq; trāffigit. Intentionē quippe in bono opere polluit: qz cū facilius ad decipiendum cordis holm cōspicit: eoz desideriis aurā transitorij fauoris apponit: vt in his que faciūt recta appetenda vana fortitudine intentionis inclinentur. Unde recte sub iudicis specie de vnaquaq; anima misere intentionis laqueo capta: per prophetam dr. Facti sunt hostes eius in capite. Si ei aperte diceretur. Cum bonum opus nō bona intentiōe sumit: huic aduersantes spiritus ab ipso cogitationis exordio principiant: tantoq; eam plenius possidēt/ quanto et per intrinsecū dominantes renent. Cū vero intentionē vitiare nō prualet: in via positos laqueos tegit: vt in eo quod bene agit/ cor ex latere ad vitiū deflectat: quatenus quod inchoans aliter ꝓposuerat: in actionibus longe aliter qđ ceperat percurrat. Sepe

Bona triplici ter pericilita ri

Bisboseth.

Trēn. 1.b.

esti bono ope dñi laus: humana obumbrat/ mentem operantis immutat: q̄ quis q̄sita non fuerat/ tñ oblata delectat. Cuius delectatione cū mens dñi operantis resolui cepit: ab oi intentionis intime vigore dissipat. Sepe se dñi incboate vsurpatrix ex latere ira subiungit: t dñi zelo rectitudinis immoderati mentē turbat: cuncta q̄ctis intime salutē sauciat. Sepe grauitatē cordis q̄si ex latere subiuncta tristitia sequit: atq; omne opus q̄ mēs bona intentione inchoat: hoc velamine meroris obumbrat. Que t nonnūq; tanto tardius repellit/ quanto t posse mēti q̄si secretior famulat. Sepe et bono opi letitia se immoderata subiungit: cuiq; plus mentē q̄ decet blandescere erigit: ab actione bona omne pondus grauitatis repellit. Qui essi etiā dñi inchoatibus subesse in itinere laqueos psalmista cōspexerat: recte ppbetico pleno spū dicebat: In via hac qua ambulabā absconderūt laqueū mihi. Qd bene ac subtiliter Hieremias insinuat. Qui dñi gesta fortis referre studuit: q̄ intus apud nosmetipsos gereremus indicauit dicēs: Venerūt octogita viri de sychem/ t de silo/ t de samaria/ rasi barba/ t scissis vestib⁹/ squalentes: munera t thus habebāt in manu/ vt offerrent in domo domini. Egressus aūt ismahel filius nathanie in occursum eorū de maspha incedēs t plorās ibat. Cumq; occurrisset eis/ dixit ad eos: Venite ad godoliam filium ahicā. Qui cum venissent ad mediū ciuitatis/ interfecit eos. Barbā quippe radūt/ q̄ sibi proprijs de viribus fiduciā subtrahunt. Vestes scindūt/ q̄ semetipsis in exteriorib⁹ cordis lacerationē nō parcunt. Oblaturi in domo dñi thus t munera veniunt: q̄ exhibere se in dei sacrificio oblationem cū operibus polliceūt. Sed tñ si se in ipsa sancte orationis via caute circūspicere nescijt dismabel nathanie filius in eorū occursum venit: qz nimirū q̄libet malign⁹ spūs prioris viri nathanie videlicet exēplo in supbie sequaces calcaneū obseruat: cū actionis bone finē vitare desiderat. Vñ t eidē serpenti dicitur. Ipsa tuus obseruabit caput: t tu calcaneus eius. Caput quippe serpentis obseruare: est initia suggestiōis eius aspicere/ t manu sollicite cōside rationis a cordis aditu funditus extirpare. Qui cū tñ ab initio depbēdit/ pcurere calcaneū molit: qz etsi suggestiōe pua intentione nō percuti.: decipere in fine tendit. Si aūt semel cor in intentione corrūpit: sequētis actionis merita: t terminus ab hoste callido secure possidet: qm totam sibi arborē fructus ferre cōspicit: qui veneni dente in radice vitiauit. Qz ergo summa cura vigilandū est: ne vel bonis opibus seruiens mens reproba in intentione polluatur: recte dr: Si forte peccauerit filij mei: t bene edixerit deo in cordibus suis. Acsi aperte diceretur. Nullum est bonū qd fortis agitur: si nō pro eo intus ante dei oculos innocentie victima in ara cordis immolatur.

¶ Capitulum. xxix.

Orta itaq; virtute proficiendus est fluus opis: si pura emanat ex fonte cogitatōis. Omni cura seruādus est a malitie puluere oculus cordis ne: hoc in actione rectū bolbus oñdat: apud semetipsum p vitium praue intentionis intorqueat. Curandum itaq; est ne bona nostra pauca sint: curandum ne indiscussa: ne aut pauca agentes inuentiamur steriles: aut indiscussa relinquētes vecordes. Neq; enim vnaquēq; vere virtus est: si mixta aliis virtutibus non est. Unde recte ad moysen dicit. Sume tibi aroma ta stacten/ t onica: galbanum q̄ bonis odoris/ t thus lucidissimū; faciesq; thimiama cōpositū opere vnguentarij/ mixtum diligēter t purū. Thimiama quippe ex aromatibus cōpositū facimus: cū in altari boni operis virtutū multiplicitate redolemus: q̄ mixtū et purū sit: qz p̄to virtus virtuti iungitur: tāto incensum boni operis sincerius exhibet. Ubi bene subiungitur. Cumq; in tenuissimuz puluerem aromata vniuersa conterimus: cū bona nra quasi in pila cordis occulta discussiōe tundimus: t si veraciter bona sint subtiliter retractamus. Aromata ergo in puluerem redigere: est virtutes recogitando te rere: t vsq; ad subtilitatez occulti examinis reuocare. Et notādū q̄ de eodem puluere dicitur: Ponesq; ex eo coram testimonio tabernaculi. Qz tunc nimirum bona nostra veraciter in conspectu iudicis placent: cum hec mens subtilius recogitando cōteritur: t quasi de aromatibus puluere reddit: nō grossum durumq; sit bonuz quod agitur: ne si hoc arta retractationis manus non comminuat: odorem de se subtilius non aspergat. Hic est enim q̄ sponse virtus sponsi voce laudatur cum dicitur. Que est ista que ascendit per desertuz sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe t thuris: et vniuersi pulueris pigmentarij? Sancta quippe ecclesia sicut fumi virgula ex aromatibus ascendit: quia et vite sue virtutibus in interni quotidie incēsi rectitudine proficit: nec sparsa per cogitationes defluit: sed sese intra arcana cordis in rigoris virga constringit. Que ea que agit dum recogitare semper ac retractare nō desinit: myrrham quidem et thus habet in opere/ sed puluerem in cogitatione. Hinc est quod de oblationibus hostie ad Moysen dicitur iterum.

portis: quid per hunc nisi terminus figuratur actionis? Sive ergo maligni spūs: sive praui quiq; hominis illorum superbie sequaces calcaneū obseruant: cū actionis bone finē vitare desiderant. Unde eidē serpenti dicitur. Ipsa tuus obseruabit caput: t tu calcaneus eius. Caput quippe serpentis obseruare: est initia suggestiōis eius aspicere/ t manu sollicite cōsiderationis a cordis aditu funditus extirpare. Qui cū tñ ab initio depbēdit/ pcurere calcaneū molit: qz etsi suggestiōe pua intentione nō percuti.: decipere in fine tendit. Si aūt semel cor in intentione corrūpit: sequētis actionis merita: t terminus ab hoste callido secure possidet: qm totam sibi arborē fructus ferre cōspicit: qui veneni dente in radice vitiauit. Qz ergo summa cura vigilandū est: ne vel bonis opibus seruiens mens reproba in intentione polluatur: recte dr: Si forte peccauerit filij mei: t bene edixerit deo in cordibus suis. Acsi aperte diceretur. Nullum est bonū qd fortis agitur: si nō pro eo intus ante dei oculos innocentie victima in ara cordis immolatur.

¶ Capitulum. xxix.

Orta itaq; virtute proficiendus est fluus opis: si pura emanat ex fonte cogitatōis. Omni cura seruādus est a malitie puluere oculus cordis ne: hoc in actione rectū bolbus oñdat: apud semetipsum p vitium praue intentionis intorqueat. Curandum itaq; est ne bona nostra pauca sint: curandum ne indiscussa: ne aut pauca agentes inuentiamur steriles: aut indiscussa relinquētes vecordes. Neq; enim vnaquēq; vere virtus est: si mixta aliis virtutibus non est. Unde recte ad moysen dicit. Sume tibi aroma ta stacten/ t onica: galbanum q̄ bonis odoris/ t thus lucidissimū; faciesq; thimiama cōpositū opere vnguentarij/ mixtum diligēter t purū. Thimiama quippe ex aromatibus cōpositū facimus: cū in altari boni operis virtutū multiplicitate redolemus: q̄ mixtū et purū sit: qz p̄to virtus virtuti iungitur: tāto incensum boni operis sincerius exhibet. Ubi bene subiungitur. Cumq; in tenuissimuz puluerem aromata vniuersa conterimus: cū bona nra quasi in pila cordis occulta discussiōe tundimus: t si veraciter bona sint subtiliter retractamus. Aromata ergo in puluerem redigere: est virtutes recogitando te rere: t vsq; ad subtilitatez occulti examinis reuocare. Et notādū q̄ de eodem puluere dicitur: Ponesq; ex eo coram testimonio tabernaculi. Qz tunc nimirum bona nostra veraciter in conspectu iudicis placent: cum hec mens subtilius recogitando cōteritur: t quasi de aromatibus puluere reddit: nō grossum durumq; sit bonuz quod agitur: ne si hoc arta retractationis manus non comminuat: odorem de se subtilius non aspergat. Hic est enim q̄ sponse virtus sponsi voce laudatur cum dicitur. Que est ista que ascendit per desertuz sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe t thuris: et vniuersi pulueris pigmentarij? Sancta quippe ecclesia sicut fumi virgula ex aromatibus ascendit: quia et vite sue virtutibus in interni quotidie incēsi rectitudine proficit: nec sparsa per cogitationes defluit: sed sese intra arcana cordis in rigoris virga constringit. Que ea que agit dum recogitare semper ac retractare nō desinit: myrrham quidem et thus habet in opere/ sed puluerem in cogitatione. Hinc est quod de oblationibus hostie ad Moysen dicitur iterum.

Zenit. 1.b.

Subtracta pelle bestie artꝰ in frusta cõcidunt. Pellẽ namq; bestie subtrahimus: cũ a mentis nre oculis superficiem virtutis amouemus. Cuius artus in frusta concidimꝰ: cum distinguẽtes subtiliter eius intima membratimq; cogitamus. Curandum ergo est: ne cum mala vincimus bonis latsimilitudinibꝰ supplentemur: ne forsasse fractura prodeant nec circunspecta capiantur: ne per errorẽ vie deseramꝰ: ne per lassitudinẽ fracta ante acti laboris meritum perdamꝰ. In cunctis esse vigilãter debemus: ne forte circũspicere: atq; in ipsa circũspectionis sue prouidẽtia pseuerare. Unde recte subiungitur. ¶Sic faciebat Job cunctis diebus vite sue. Incassum quippe bonum agitur si ante terminum vite deseratur: quia frustra velociter currit: qui priꝰ q̃ ad metas veniat/deficit. Hinc

Eccli. 2.c.

est esse q̃ de reprobis dr: Ve bis q̃ perdiderunt sustinẽtiã. Hinc electis suis veritas dicit. Vos estis qui permansistis mecũ in tentationibus meis. Hinc Joseph qui

Luce. 22.c.

inter fratres vsq; in finẽ iustus perseuerasse describitur: solus talarem tunicam habuisse perhibetur. Nam quid est talaris tunica

Gen. 37.c.

nisi actio consummata? Quasi esse professa tunica talũ corporis operit: cum bona actio ante dei oculos vsq; ad vite nos terminũ regit. Hinc

Exod. 29.d.

est q̃ per Moysen cauda hostie in altari offerre precipimur: vt videlicet omne bonũ q̃ incipimus/etiam perseuerantie fine compleamꝰ. Bene igitur cepta cunctis diebus agenda fiũt: vt cum malis pugnando repellit: ipsa bona victorie constantie manu teneatur. Nec itaq; sub intellectu triplici dicimus: vt fastidii animẽ varia alimẽta preponẽtes: aliquid quod eligẽdo sumat offeramus. ¶Hoc tamen magnopere petimus: vt qui ad spiritualem intelligentiam mentem subleuat: a veneratione historie non recedat.

¶Finit Liber primus Moraliũ sancti Gregorij.

¶Incipit Liber Secundus continuãs moraliter Primum capitulũ textus beati Job. ¶Capitulũ.j.

Scriptura sacra mẽtis oculis quasi quoddã speculum opponit: vt interna nostra facies in ipsa videatur. Ibi enim fedaꝰ: ibi pulchra nostra cognoscimus. Ibi sentimus quãtũ proficimus: ibi a profectu q̃ longe distamus. Narrat autem gesta sanctorũ: et ad imitationẽ corda prouocat infirmoꝝ: dum q̃ illoꝝ victricia facta cõmemorat: cõtra vitiorum prelia debilia nostra cõfirmat: fitq; verbo illius vt eo mẽs minus inter certamina trepidet: quo ante positos tot virorũ trisphos videt. Nõ ipse verbo nõ solũ nõ nobis eorum virtutes asserit: sed etiam casus inde nouit: vt et in victoria fortium q̃ imitãdo ardere: et rursus videamus in lapsibus quod debeamꝰ timere. Ecce esse Iob describit tẽtatione auctus: sed Dauid tentatione prostratus: vt et maiorũ virtus spẽ nostrã foueat: et maiorum casus ad cautelam nos humilitatis attingat: quatenus dum illa gaudẽtes subleuant/ista metuẽtes premant: et audientis animꝰ illinc spei fiducia: hinc humilitatis timore eruditus: nec temeritate superbiat: quia formidine pmitur: nec pressus timore desperet: quia ad spei fiduciam virtutis exemplo roboratur

¶Capitulum.ij.

Quadã aũt die cũ veniffẽt filij dei: vt assisterent coram domino: affuit inter eos etiã sathan. Intuert liber q̃o sacra eloquia in eroditis narrationuꝫ qualitates exprimant/terminoꝝ q̃ causarũ. Aliq̃s nãq; a positiõe loci: aliq̃s a positiõe corporis: aliq̃ a qualitate aeris. aliq̃s a qualitate tpis signẽt: quidã de ventura actione subiũgit. Positiõe q̃p pe locorũ diuina scriptura exprimit subsequentiũ merita finesq; causarum: sicut de Israel dr. Quia

Deut. 1.a.

verba dei audire nõ potuit. Imõ ter: sed precepta in cãpestribꝰ accepit: subsequẽte nimirũ infirmitate populi iudicãs q̃ ascendere

Valeyt

ad summa nõ valuit/sed semetip sum in infimis neglecte viuẽdo lauauit. A positiõe corporis futura denuntiat: sicut in actibꝰ apostolorũ stephanus iesus: q̃ a dextris

Act. 7. 8.

virtutis sedet/stãre se vidisse manifestat. Stare q̃ppe adimũtis est. Et recte stare cernit/q̃ in bello certaminis opitulat. A qualitate aeris res subsequens demonstratur: sicut euãgelista cũ predicãte dño nullos tũc ex iudeis credituros diceret/premisit dicens: byems aũt erat. Scriptũ nãq; e.

Joan. 10.c.

Offi abũdauit iniquitas/refrigescet charitas multorũ. Adeo ergo byems curauit tps exprmere: vt messe auditorũ cordibus malicie frigꝰ indicaret. Hunc est q̃ ne

Mat. 24.b.

Joan. 18.c.

gaturo petro premittit: q̃ frigus erat: et stans ad prunas/calefaciebat se. Ita nãq; intus a charitatis calore torpuerat: et ad amorẽ ꝑsentis vite/quasi ad persecutorũ prunas infirmitate estuante recalebat. A qualitate quoq; temporis finis exprimitur actionis: sicut nõ redituꝰ ad venia/sed ad tradit̃onis ꝑsidia nocte iudas exisse perhibetur: cum egredienti illo ab euãgelista dr: Erat aũt nox.

Joan. 13.d.

Luce. 22.d.

Hinc enim et iniquo diuiti dicit: Hac nocte repetent animam tuã abs te. Anima quippe q̃ ad tenebras ducitur nõ in die repeti/sed in nocte memoratur. Hinc est q̃

3. Reg. 3.a.

salomon q̃ sapientiam non perse ueraturꝰ accepit: in somnis hãc nocte accepisse describitur. Hinc

Gen. 18.a.

est q̃ angeli ad abraã meridiãtes nuntiant: puniturι aute sodomã ad eã vesperi venisse memorantur. Quia igitur beati Iob tẽtatio ad victoriam deducitur/a die cepta perhibetur/cũ dr. Quadam aute die cũ venissent filij dei vt assisterẽt coram dño: affuit inter eos etiã sathan. Qui aũt dei filij/nisi electi angeli vocant: De quibus cũ constet/q̃ obtutibꝰ maiestatis inseruiant: valde querendum est vnde veniant: vt coram dño assistant. De bis quippe voce veritatis dr. In

filij dei.

celi eorũ in celis semper videt faciem patris mei q̃ in celis est. De bis prophetа ait. Millia millium ministrabant ei: et decies milies centena milia assistebant ei. Qui igitur semper vident/et semp assistunt vigilanti querendũ est vnde veniat q̃ nunq̃ recedunt. Ex

Mat. 18.b.

Dan. 7.c.

cũ de illis per paulũ dicitur: Nonne omnes sunt administratorii spiritus in ministeriũ missi, propter eos qui hereditatem capiũt salutis p̃ hoc q̃ missos cognoscimus: vnde veniant inuenimus.

Hebr. 1.d.

¶Capitulum.ij.

Ad ecce questioni q̃ stionẽ iunximus: et quasi dum ansaꝫ solucre mittimur/nodũ ligamus. Quomodo enim aut semper assistere/aut videre semper faciem patris possunt: si ad ministerium exterius pro nostra salute mittuntur. Quod tamen citius solvimus: si quante subtilitatis sit angelica natura pensamus. Nec enim sic a diuina visione foras exeunt: vt interne contemplationis gaudijs priuentur: qz si cõditoris aspectũ exeũtes amittrent nec iacentes erigere: nec ignoratiuꝰ ꝑa aũtiare potuissent:

fontēq; lucio quē egredientes ipsi perderēt: cecis nullatenus prōpi narent. In hoc itaq; est nunc natura angelica a natura nostre cōditionis distincta: q; etsi nos loco circūscribimur: t cecitatis ignorātia coartamur. Angelorū vero spūs loco q̄dē circūscripti sunt: sed tñ eorū scie longe sup nos in cōparabilr dilatant. Interi? q̄pe exteriusq; sciēdo diffusi sunt: q; ipsum fontē sciētie cōtēplant.

Circūscribit Diffiniri et adesse nō distinguit B

Quid essi de bis q̄ sciēda sunt ne sciunt qui scientes omnia scilt t Eorum itaq; sciētia cōparatiōe nostra valde dilatata est: sz tñ cō paratione dīne scientie angusta Sicut t ipsi illorū spūs cōparatiōe q̄dē nr̄orū corpor. spūs sunt: sed cōparatione summi t incircūscripti spūs sunt corp⁹. Et mittūtur igit t assistūt: q; p hoc q̄ circūscripti sunt exeunt: t p hoc q̄ intus quoq; presentes sunt nunq̄ recedūt. Et facie ergo patris sp videt t tñ ad nos veniūt: quia t ad nos spūali pūtia foras exeunt t tñ ibi se vñ recesserunt/p interna cōtēplationem seruāt. Dicatur ergo: ¶ Venerunt filij dei vt assistēt coā domino. Qi illuc spūs cōuersione redeūt/vñ nulla mētis auersione discedūt. ¶ Affuit inter eos etiā sathan. Valde q̄ rēdum est qñ inter electos ange los sathā adesse potuerit q̄ ab eo rū sorte exigēte superbia dudū dānat? exiuit. Sed recte inter eos affuisse describitur: q; et si beati tudinē perdidit: naturā tñ eis si milē non amisit: t si meritis pre granatur: cōditione nature sub tilis attollit. Inter dictos filios coā dño affuisse dr: q; in eo intu lit que omnipotens deus cuncta spiritualia conspicit: etiam sathā in ordine nature subtilioris vi det: attestante scriptura q̄ dicit.

Prouerb. 15.a.

Oculi dñi contemplantur malos t bonos. Sz hoc q̄ affuisse sathā coā domino dicitur: in grauī no bis questione versatur. Scriptū quippe est. Beati mundo corde: q̄m ipsi deum videbunt. Sathan vero q̄ mundo corde esse nō po test: qñō videndo dñm affuisse po test: Sed intuēdum quia affuis se coā dño: non aūt vidisse dñm perhibetur. Venit quippe vt vi deretur: nō vt videret. Ipse in cō spectu dñi: nō autez in cōspectu eius dño affuit: sicut cecus cū in sole consistit: ipse quidez solis ra dijs perfunditur: sed tamē lumē non videt quo illustratur. Ita er go etiam inter angelos in cōspe ctu dñi sathan affuit: q; vis diui nitatis q̄ intuēdo penetrat oia: non se videntem immundū spiri tum vidit. Quia enim ex ipsa qua deum fugiunt latere nō possunt dū cuncta nuda sunt superno cō spectu: sathan affuit absens p̄scien ti. Sequitur: ¶ Capitulum. iij.

Quid

Dixit dominus: Vñ venis? Quid est q̄ venientib⁹ an gelis electis nequa q̄ dr: Undeveniris: vero vñ veniat/per contrarium. n̄ō essi requirimus ni si vtiq; q̄ nescimus. Nescire autē dei reprobare est: vñ de ḡbusdaz in fine dicitur? ē: Discedite a me oēs operarij iniquitatis nescio vos vnde sitis. Sicut t nescire mēti ri vir verax dr: q̄ labi per manda tium dedignatur: nō quo si men tiri velit: nesciat: sed quo falsa lo qui veritatis amore contemnat. Quid est ergo ad sathan dicere/ vñ venis: nisi vias illius quasi in cognitas reprobare? Veritatis igitur lumen tenebras quas re probat ignorat: t sathane itinera dñi q; iudicans dānat: dignū est vt quasi nescies requirat. Hinc est q̄ de peccanti conditore vo ce dicitur: Ubi es? Nec essi diui na potētia nesciebat/post culpaz seruus ad quē latibula fugerat: sed quia lapsum vidit in culpaz: iam sub peccato velut ab oculis veritatis abscondītum: q; tene bras erroris eius non approbat: essi vbi sit peccator ignorat; essi q̄

Quid sit deum nescire. Ad Gal. 4.b.

Bell. 3.b.

t vocat et requirit dicens: Adam vbi es? Per hoc q̄ vocat: signum dat q; ad penitētiaz reuocat. Per hoc q̄ requrit apte insinuat: quia peccatores iure dānandos ignorat. Sathan ergo dñs nō vocat: sed tñ requirit dicens: Vñ venis q; nimirū deus apostatā spūs ad penitentiā nequaq̄ reuocat: sed vias eius superbie nescies dam nat. Igit dñ sathā de itinere suo discutitur: electi angeli requirē di vñ veniant nō sunt: q; eorum vie rāto deo note sunt quanto t ipso auctore peraguntur: dūq; so li eius voluntati inseruiunt: eo esse incognite nequeūt: quo p ap probationis oculum ex ipso sem per ante ipsum fiūt. Sequitur: Respondēs sathan ait: Circuiui terrā t perambulaui eā. Solet per gyrum circuitus/labo rio anxietas designari. Sathan ergo laborans terrā circuit: quia quietus in celi culmine stare con tēpsit. Cūq; sanō transuolasse/sz perambulasse insinuat: quāto pō dere peccati in ymis premat de monstrat. Perambulans ergo ter ram circuit: qui ab illo spiritua lis potentie volatu corruens ma licie sue pōdere grauedine /foras/ ad gyrum laboris venit. Hinc est essi q̄ de eius membris per ps. dicitur. In circuitu impij ambu lant: quia dum interiora non ap petunt: in exteriorum laboze fa tigant. Sequit: ¶ Nūquid cōsi derasti seruū meū Job q̄ nō sit similis ei in terra: hō simplex t rect⁹ timēs deū ac recedēs a malo. Hoc q̄ diuina voce dñs Job simplex t rect⁹ ac recedens a malo: dr. q; subtiliter mēbratiq; ē. expōsuim⁹: replicare q̄ dirim⁹ dentam⁹: ne dū discussa repeti mus: tardius ad indiscussa ueniā mus. ¶ Capitulū. v.

Ps. 17. b.

Bell. 11.b.

Quali ter loq̄ spūali b⁹ que sathā/qui nulla est carnea natu ra vestitus: humano modo aere⁹ flatus folle vētris attrahitur: vt per organū gutturis vocis expres sione reddatur. Sed dum nature inuisibili natura incomprehen sibilis loquitur dignū est vt mēs nostra qualitatem corporee locu tionis excedēs: ad sublimes atq; incognitos modos locutionis in time suspendatur. Nos namq; vt ea que sentimus intrinsecus: et trinsecus exprimamus: hec p or ganū gutturis personū vocis eij cimus. Alienis quippe oculis in tra secretum mētis quasi post pa rietē corporis stamus: sed essi ma nifestare nosmetipsos cupimus: quasi p lingue ianuā egredimur vt quales sumus intrinsecus ostē damus. Spūalis aūt natura non ita est: que ex mente t corpore cō posita dupliciter non est. Sz tur sus sciendū est: q; ipsa etiam na tura incorporea essi loqui dr: eius locutio nequaq̄ vna atq; eadem qualitate formatur. Aliter essi lo quitur de⁹ ad angelos: aliter an geli ad deū: aliter de⁹ ad sanctos: aliter sctōr. ad deū: aliter de⁹ ad diabolū: aliter diabol⁹ ad deū. Illā quia spūali nature ex corporea appositiōe nihil obstat: loquitur deus ad angelos sctōs corpio quo eorū cordibus occultat sua inuisibilia ostēdat: vt quicq̄ agere debēt: in ipsa cōtēplatio ne veritatis legat: t velut quedā p̄cepta vocis sint ipsa gaudia cō tēplationis. Quasi essi audientis bus dicitur quod videntibus in spiratur. Unde cum eorum cordi bus deus contra humanam sup biam aladuersionem vitiosis in funderet/dicit: Uenite descenda mus t confundamus linguaz eo rum. Dicitur eis qui aderant/ve nite: q; nimirum hoc ipsum nō q̄ a diuina cōtēplatiōe decresce

Quali ter loq̄ spūali b⁹ que sathā niat.

Bell. 11.b.

se: in diuina contemplatiõe semper adcrescere est: z nunq̃ corde recedere quasi quod-ã stabili motu est semper venire. Quibus et dicit. Descẽdamus z confundam⁹ linguã eoꝝ. Ascendunt angeli i eo q̃ cõspiciunt creatorẽ. Descendũt angeli in eo q̃ creaturam sese in illicitis erigẽtẽ examine districtionis premunt. Dicere ergo dei est. Descẽdamus z confundamus linguã eoꝝ: in scipo eis boc q̃ recte agatur, ostẽdere: z per viz interne visionis eoꝝ mentibus erbibendã iudicia occultis motibus inspirare. Aliter loquuntur angeli ad deũ: sicut z per Joãnis apocalypsim dicit. Dign⁹ ẽ agn⁹ qui occisus est, accipere virtutes z diuinitatẽ z sapientiã. Vor nisi q̃ angelorũ ẽ in laude cõditoris ipsi admiratio intime contẽplationis. Virtutis diuine miracula obstupuisse dicisse est: q̃ exercitatus cũ reuerẽtia motus cordis magn⁹ est ad aures in circũscripti spũs clamor vocis. ¶ Que vor se quasi distincta verba explicat: dum sese per innumeros modos admirationis format. Deus ergo angelis loquitur cũ eis volũtas eius intima videnda manifestatur. Angeli loquuntur dño cum per hoc quod super semetipsos respiciũt in motũ admirationis surgunt. Aliter deus ad sanctoꝝ animas: aliter sanctoꝝ animo loquũtur ad deum.

Apoc. 5.d.

Locutio dei

Locutio angeli.

¶ Capitulum. vj.

Apoc. 6.c

Vide z in Joãnis Apocalypsim dicit̃: Vidi subt⁹ altare aias interfectoꝝ pptr ꝓbũ dei z pptr testimoniũ quod habebant: z clamabãt voce magna, dicentes. Usq̃quo dñe sanctus et verꝰ non vindicas sanguinẽ nostrũ de his q̃ habitãt in terra? Ubi illico adiungitur: Date sunt illis singule stole albe: et dictum est illis vt requiesceret adhuc modicũ: donec ipleat numerus cõseruoꝝ z fratrũ eorũ. Quid est enim animas vindicie petitionem dicere, nisi die extremũ iudicij, z resurrectionem extinctorum corpoꝝ desiderare? Magnus quippe earum clamor magnũ est desiderium. Tanto enim quisq̃ minus clamat q̃to min⁹ desiderat: et tanto maiorẽ vocem in aures incircũscripti spiritus exprimit, q̃to se in ei⁹ desiderio plenius fundit. Animarum igit verba ipsa sunt desideria. Nam si desiderium sermo non esset: ppheta non diceret: Desiderium cordis eoꝝ audiuit auris tua. Sed cum aliter moueri soleat més que petit: aliter q̃ petitur: z sanctorum ase ita in interni secreti sinu deo inhereant, vt inherendo requiescant. Quo dicitur petere quas ab interna voluntate cõstat nil latenus discrepare? Quo dicuntur vindictã desiderare: quas et voluntatẽ dei certũ est: z ea q̃ futura sunt non ignorare. Sed in ipso posite: ab ipso aliquid petere dicuntur: non quo quicq̃ desiderẽt qõ ab eius voluntate quecernunt discordat: sed quo mente ardẽti⁹ inherent: eo etiam de ipso accipiũt vt ab ipso petãt qõ. cil facere velle nouerunt. De ipso ergo bibunt quod ab ipso sitiũt: z modo nobis adhuc incõprehensibili in hoc quod perẽdo esuriũt prefcienti⁹ satiãtur. Discordarẽt ergo a voluntate conditoris: si q̃ euz videt, velle nõ poterẽt: eiq̃ minus indererẽt: si volentem dare desiderio pigriori pulsarẽt. Quibus responsum diuinitus dicit: Requiescite tempus adhuc modicum: donec compleatur numerus conseruoꝝ et fratrum vestroꝝ. Desiderãtib⁹ animab⁹ requiescite tempus adhuc modicum dicere est: inter ardorem desiderij ex ipsa prefcientia solatiũ ꝓsolationis aspirare: vt z animarum vox sit hoc quod amantes desiderant: et respondentis dei sermo sit hoc quod eas retributionis certitudine, inter desideria confirmat. Respondere ergo ei⁹ est, vt collectionem fratrum expectare debeant eorum mentib⁹ libenter expectãdi moras infundere: vt cum carnis resurrectionem appetunt: etiam ex colligendorum fratrum augmento gratulentur.

Cle mo gnus desi rij m gnũ. Ver ba a mar desi ria. pũ. §. b

Aliter loquit̃ de⁹ ad diabolũ: aliter diabolus ad deum.

¶ Capitulum. vij.

Aliter ergo deus loquitur ad diabolum: aliter diabolus ad deũ. Loquit̃ enim⁹ dei ẽ ad diabolum: vias ei⁹ ac negotia animaduersione occulte districtionis increpare: sicut hic dicitur: Unde venis. Diaboli autem ei respõdere: est omnipotenti maiestati ei⁹ posse nihil celare. Uñ hic ait. ¶ Circuiui terram: et perambulaui eam. Quasi enim dicere eius est quid egerit scire: q̃ act⁹ suos oculis illius occultare non possit. Sciendus vero est quia sicut boc loco discimus: quatuoꝝ modis loquitur deus ad diabolũ: tribus modis diabolus ad deum. Quatuoꝝ modis loquitur⁹ deus ad diabolũ: quia iniustas vias eius arguit z electorum suorum contra illum iustitiam proponit: z tentãdam eoꝝ innocentiam ei concedendo permittit: z aliq̃ cũ nocẽtare audeat prohibet. Iniustas enim vias ei⁹ redarguit: sicut dictum est. ¶ Unde venis? Electorum suorum contra illum iustitiam proponit, sicut dicit: ¶ Uñ quid considerasti seruũ meũ Job, q̃ nõ sit⁹ similis ei super terram. Tentandam eoꝝ in nocentiam concedendo permittit sicut ait. ¶ Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt. Rursumq̃ tentationẽ q̃ prohibet cum dicit: ¶ Tantum in eum ne extendas manum tuam. Tribus autem modis loquitur diabolus ad deum. Cum vel vias suas insinuat. Uel electorum innocentiam fictis criminibus accusat. Uel tentandam eoꝝ innocentiam postulat. Uias quippe suas insinuat qui ait: Circuiui terram et perambulaui eam. electorum innocentiam accusat cum dicit: Nunquid frustra Job timet deum. Nonne tu vallasti eum ac domum eius vniuersam q̃ substantiam per circuitum? Tentandam eandem innocentiam postulat cum dicit: Extende paululum manum tuam et tange cuncta que possidet: nisi in faciem benedixerit tibi. Sed dicere dei est.

Loq̃t de⁹ ad diabolũ qua tuoꝝ modis

Loq̃t diabolus ad deũ tribus modis.

A

Unde venis? sicut et supra insinuauimus vt sue iustitie, z mire malicie eius increpare. Dicere dei est. Considerasti seruum meũ Job, q̃ nõ sit similis ei super terram: tales electos suos iustificando facere: qualibus nimirũ apostata angelus posse inuidere. Dicere dei est. Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt ad probationem fidelium contra eos occulta vi incursum illum sue malitie relatare. Dicere dei est. Tantum in eum non extendas manum tuam: ab immoderate tentationis impetu eum etiam permittendo restringere. Diaboli autem dicere est. Circuiui terram et perambulaui eam: sagacitatez sue malitie inuisibilib⁹ eius oculis occultare non posse. Dicere autem diaboli est: Nunquid frustra timet Job deum: contra bonos intra cogitationum suarum latibula conqueri: eorumq̃ profectibus inuidere: atq̃ inuidendo reprobationis rimas exquirere. Dicere diaboli est: extende manum tuam paululum: z tange cũcta que possidet: ad afflictionem bonorum malicie eius habenas relare. Quo enim eorum tentationes inuidens appetit: eo illorum quasi probationem deprecans petit. Quia igitur internarum locutionum modos succincte diximus ad intermissum paululum expositionis ordinem reuertamur. ¶ Nunquid considerasti seruum meum Job quod non sit similis ei super terram: vir

Dicere dei.

Dicere diaboli.

simplex z rect⁹ ac timēs deū z recedens a malo. ¶ Cap. viij.

Recedēti iā sermone tractatuꝰ est qꝫ diabol⁹ nō ꝓ Job/sz contra deū certamen ꝓposuit: materia ꝙ certamis beatus Job in mediū fuit. Et si i sermonibus suis dicim⁹ Job inter flagella delīquisse (qđ nefas est) deū dicimus in sua ꝓpositiōe eiectorū perdidisse. Nā ecce z i hoc loco intuendū est: qꝫ nō ꝓt⁹ diabolus dīm Job a dño petijt sed eū dñs in diaboli despectu laudauit: z nisi in sua iustitia pmansurū nosset: nō vtiqꝫ ꝓ illo ꝓponeret: nec perituꝝ in tentatione cōcederet: qui ante tentationem ipse suis laudibus in tentatoris mēte inuidie faces excitasset. Sz antiquus aduersari⁹ cū que accusset mala nō inuenit: ipsa ad mala inflectere bona ḡrīt. Ellīqꝫ de operibus vincit: ad accusandum verba nostra perscrutatur. Cum nec in verbis accusationē reppe rit: intentionē cordis fuscare cōtendit: tāqꝫ bona facta bono animo nō fiant: z ideirco ꝓpendi a iudice bona nō debeāt. Qz ei fructus arboris esse z in estu viriden consp̄icit: quasi vermē ponere ad radicē querit. Nam dicit: ¶ Nūquid frustra Job timet deum: Nōne tu vallasti eum ac domū eius: vniuersa qꝫ substātiam ꝑ circuitum: Opera manū eius benedixisti: z possessio illius creuit in terra. Ac si aperte dicat. Qui⁹ tot bona in terra recipit: quid mirum est si pro eis se innocēter gerit? Innocens vere est/si bonus inter aduersa ꝑsistet. Cur aūt magn⁹ ꝙ: quem merces sui vniuersi⁹qꝫ operis tecta rerum multiplicitate comitatur? Astuti⁹ quippe aduersari⁹ cū sanctum virum inter ꝓspera bene egisse considerat: reprobare apud iudicē per aduersa festinat. Unde recte in Apocalipsi voce angelica ꝙ: Proiectus est accusator fratrū nostroꝝ: q̄ accusabat illos ante cōspectum dei nostri die ac nocte. Apoc. 12.c

Astutia diaboli.

c

Cap. ij.

Scriptura aūt sacra sepe dicē ꝙ ꝓsperis nostrum aūt ꝙ aduersis ponere consueuit. In die ergo z nocte accusare nō desinit: quia mō nos in ꝓsperis: mō in aduersis accusabiles ostēdere prendit. In die accusat: cū ꝓsperis male nos vti insinuat. In nocte accusat cū in aduersis nos nō habere patientiā demōstrat. Beatū ergo Job qz necdū flagella attigerāt: quasi adhuc vnde in nocte accusare possit omnino nō habebat. Quia ꝙ in ꝓsperis magna sanctitate viguerat: ꝙ eisdē ꝓsperis bona illū egisse simulabat versuta assertione mētiens / ꝙ non ad vsum dñi substātiā possideret sz ad vsum substātie dīm coleret. Sunt eīm nōnulli q̄ vt fruantur deo: dispēsatorie vtunt hoc seculo. Et sunt nōnulli qui vt fruanē hoc seculo / transitorie vti volūt deo. Cū ergo bona diuini muneris narrat: putat ꝙ fortis operatiōi facta leuiget: vt cuius vitā reprehēdere nō valet: de opīb⁹ ei⁹ mentē quasi ex cogitationibus addicat: mentiens ꝙ non amori dñi/sed tēporalis ꝓsperitatis appetitioni seruierit: ostēdens quod vnicuique exterī⁹ virtī. Uires ergo dñi Job nescieno: sed tñ vnumquēqꝫ aduersis ꝓbari verius sciens/tetandū hunc experit: vt qui per diem ꝓsperitatis i offenso gressu incesserat: saltē in nocte aduersitatis impingeret: z ante laudatoris oculos sui offensione impatientie prostratus iaceret. Unde subiungit. ¶ Sed extende paululū manum tuam: z tāge cuncta que possidet: nisi in faciē benedixerit tibi. Cū sctīs virū sathan tentare appetit: z tamen domino vt manum suam extendere debeat dicit: valde notandū est: qz feriendi vires nec ipse sibi tribuit/qui contra auctorē oīm singulariter superdīt. Scit nāqꝫ diabolus: qz quodlibet agere ex semetipso non sufficit: qz nec per semetipsum in eo ꝙ est spūs erīstit. Hinc est qđ in euāgelio exp̄lēdo de bone legio dicebat. Si ejcis nos: mitte nos in gregē porcorum. Qui enim per semetipm ire in porcos non poterat / quid mirū si sine auctoris manu/sancti viri domum contingere non valebat.

Diabolus vires fenēdi si non tribuit Luce. 8.c

E sathane voluntas ꝙ iniq̄ nunq̄ iniqua pōt testat. 1. Reg. 18.c.

¶ Capitulum. ij.

Scendum ꝙ est: qz sathane voluntas/sp iniqua ē: sed nūqꝫ potestas iniusta: q̄ a semetipso voluntatem hz/sed a dño prātem. Qđ eīm ipse facere inique appetit: hoc deꝰ fieri nō nisi iuste/pmittit. Uō bene in libris Regū ꝺr. Spūs dñi malus irruebat in Saul. Ecce vnus idēqꝫ spūs z dñi appellat z mal⁹: dñi videlicet ꝙ licentiā prātis iuste: malus aūt per desiderīū voluntatis iniuste. Formidari ergo nō ꝺr qui nihil nisi permissus valet. Sola ergo vis illa timenda est: q̄ cū bonē seruire permiserit: ei ad vsum iusti iudicij z iniusta illius voluntas seruit. Paululum vero manū postulat extendi: qz exterioza sunt: que experīs conteri. Nec eīm sathan facere se aliqđ multum putat/ nisi cum in anima sauciat: vt ab illa patria fe riens reuocet: a qua ipse longe telo superbie sue pstrat⁹ iacet. Sz quid est qđ ait. ¶ Misi in faciem benedixerit tibi. Nos nēpe qđ amamus respicimus: qđ ꝙ auersari volumus: ab eo facie declinamus. Quid itaqꝫ dei facies nisi respectus eius gratie perbibet itelligi? Ait ergo: ¶ Extēde paululum manum tuam: z tange cuncta que possidet: nisi in faciem benedixerit tibi. Ac si aperte dicat. Ea que dīsti subtrahe: nam si accepta perdiderit: respecturꝰ gre tue ablatis rebus tpalibus nō requirit. Si eīm ea quibus delectat⁹ non habuerit: fauorem tuum etiā maledicēdo contemnit. Cuius petitione callida nequaqꝫ ꝓuocata veritas vincitur: sed ad deceptionem suam bosti concedit: qđ fideli famulo ad augmentum muneris suffragef. Unde mox subditur: ¶ Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. ¶ Lapi. rī.

f

Onsideranda est liuer dis dñi dispensatio sancte pietatis: qñ bostem nostrum permittit z retinet: relaxat z refrenat: Alia ad tentandū dat: alia ad affligēdū: sed ab alijs relīgat. Ecce vniuersa q̄ habet in manu tua sunt tñ ne in eū extēdas manū tuam Substantiā pdit: sed tñ corpus ptegit: qđ quidē postmodū tētatori traditur⁹ est: sed tñ nō simul ad oīa relaxat bostē: ne vndiqꝫ feriens frangat eiuē. Mala eīm cū multis electis eueniunt: mira cōditoris gratia et tempore dispensantur: vt que cooperata perimerent: possint diuisa tolerari. Hinc Paulus ait. Fidelis deus qui non patiet vos tentari supra id qđ potestatis: sed faciet cū tentatione etiam exitum vt possitis sustinere. Hinc Dauid ait. Proba me domine z tenta me. Ac si aperte dicat. Prius vires inspice z tunc vt ferre valeā tentari permitte. Hec tamen quod dicitur. Ecce vniuersa que habet/in manu tua sunt: tñ in eū ne extendas manum tuam. Intelligi et aliter potest: quia fortem quidez pugnatorem suum dominus nouerat: sed tamen diuidere ei certamina contra bostem volebat. Et qñ robusto bellatori victoria in cunctis supperet: pt⁹ tamen de vno certamine bostis ad dominum victus rediret: tunc ei aliud iterum vincendo conce-

1. Cor. 10.c

Ps. 25. a.

b

der et: quatenus fidelis famulus eo mirabilio victor existeret: quo victus hostis se contra illum iterum ad noua bella ꝓpararet Sequitur. ¶Capitulum. xij.

Petre. 5. c. EResserunt est sathan a facie domini. Quid est sathan a facie domini egressus dicitur: Quomodo est erit ab eo qui vbiq; est. Hinc namq; ait: Celū et terrā ego impleo. Hinc est ꝙ sapientia illius dicit. Birū celi circuiui sola. Hinc de eius spū scriptum est: Spiritus domini replenit orbem terrarū. Hinc est ꝙ dominus dicit iterum: Celum mihi sedes est: terra aūt scabellū pedum meorum. Hinc rursum de eo scriptum est: Celū metitur palmo: et omnē terram pugillo cōcludit. Sedet quippe cui presidet: interior et exterior manet Celum palmo metiens et terram pugillo concludens: ostenditur ꝙ ipse sit circumquaq; cunctis rebus quas creauit exterior. Et nā ꝙ quod interius concludit: ex cōcludente exterius continetur.

Eccli. 1 4. a. Sap. 1. b. Esaie. 66. a. Esaie. 40. c.

Per sedem ergo cui presidet: intelligitur esse interius supraq;. Per pugillum quo continet exterius subteraq; signatur. Qz essi ipse maneat intra omnia: ipse extra omnia: ipse sup omnia ipse infra omnia: et superior est per potētiam: et inferior per sustentationem: exterior per magnitudinez interior ꝙ subtilitatē: sursum regens: deorsum cōtinēs: extra circundās: interius penetrans: nec alia ex parte superior: alia inferior: nec alia ex parte exterior: alia maneat interior: sed vnus idemq; totus vbiq; ꝑsidendo: sustinēdo: sustinendo presidens: circūdando penetrās: penetrādo circundās. Vel supius ꝑsidēs: inde inferius subsistens: et vnde exterius ambiens: inde interius replens: sine inquietudine supius regēs: sine labore inferius sustinens: interius sine extenuatiōe penetrās: exterius sine extensione circundans. Est itaq; inferior et superior sine loco: est amplius sine latitudine: subtilis sine extenuatione. Quo igitur ab eo egreditur: qui duz ꝓ molem corpis nusq; est: ꝓ incircūscriptā substantiam nusq; deest: Sed ꝑdit sathan pressus manifestatis potētie appetitū sue malicie exercere non valuit: ꝙsi ante faciē dei stetit. ¶Capitulum. xiij.

A facie dñi recede re.

FAcie aūt dñi egressus: qz relaxatus diuinitus ab interne intētionis angustia: ad sui desiderii effectū venit. A facie dñi egressus: qz diutin vinctis discipline religata qñq; voluntas nonnūq; ad opus processit. Cum essi (sicut dictū est) id qđ voluit ipse nō valuit: quasi aūt faciem dñi stetit: qz illum ab effectu malitie supna dispensatio coartauit. Ex a facie dñi egressus: qz ꝓtem tentationis accipiens: ad malicie sue vota puenit. Sequit. ¶Cuz aūt quadā die filij eius comederent et biberent in primogeniti domo fratris sui: nuntius venit ad iob: qui diceret Boues arabāt et asine pascebantur iuxta eos et irruerunt sabei: tulerūtq; omnia: et pueros percusserūt gladio: et ego euasi solus vt nuntiarem tibi. Notandum quē tempora tentationibus congruant. Tunc ꝙpe diabolus tentandi tempꝰ elegit quando beati iob filios in cōuiuio inuenit. Nec enim solum modo fruetur hostis quid faciat sed etiam quando faciat. Nam ꝙ uis potestatem acceperit: aptum tamen ad subuersionem tempus exquisiuit: vt videlicet nobis deo dispensante prodereturquia ꝓnuntia tribulationis est letitia satiocratis. Intuendum vero est: ꝙ callide ipsa damna que illata sunt: nuntiantur. Non enim dicitur: boues a sabeis ablati sunt sed qui ablati sūt boues arabāt:

vt videlicet memorato fructu operis: causa crescat doloris. Unde apud grecos non solum asine: sed asine fere rapte referuntur: vt dum minima animalia audiēdis animum minus ex sui qualitate percutrent: amplius ex fecunditate vulnerarent. Et quia eo magis aduersa animū ferūt: quo cum multa sunt: etiam subita nuntiantur: aucta est mēsura gemitus: etiam ꝙ auricularis nūtiorum. Nam sequitur. ¶Cū adhuc ille loqueretur venit alius et dixit: ¶Capitulū. xviij.

DIuis dei cecidit de celo: et tactos oues pueros q; cō sumpsit et effugi ego solus vt nuntiarem tibi. Ne rebus perditis minorem audienti dolorē moueat: ei animū ad excrecendum etiam ipso nuntiorum verbis instigat. Intuendū quippe est ꝙ callide dī ignis dei: acsi aperte diceret: Illius animaduersionem sustines: quē tot hostiis placare voluisti. Illius iram tolerās: cui quotidie seruiens insudabas. Dum essi deum cui seruierat aduersa intulisse indicat: lesionem cōmemorat: in quo excedat: quatenus ante acta obsecta ad mentem reduceret: et frustra seruisse estimans: in querelis furiam suppiret. Pia etenim mēs cum se aduersa ab hostibus perpeti conspicit: in diuine gre consolatione requiescit: cū ꝙ tentationum pcellas increscere extrinsecus videritsecessum spei domestice appetens intra conscientie portum fugit. Et vero aduersus hostis vno eodēq; tempore sancti viri robustissimum pectus: et humanis aduersitatibus et diuina dispēsatione concuterer: et prius sabeis irruisse refert: et mox ignē dei de celo cecidisse nuntiauit: vt quasi omnem aditum cōsolationis excluderet: dū et ipsum aduersantē ostenderet qui cōsolari animum intra aduersa potuisset: quatenus dū se tentatus vndiq; destitui atq; vndiq; premi considerat: in contumeliā tanto audacio? quanto et desperatius erūpat. Sequitur: ¶Et adhuc loquente. ille venit alius et dixit: Chaldei fecerūt tres turmas: et inuaserūt camelos: et tulerunt eos: necnō et pueros percusserunt gladio: et effugi ego solus vt nuntiarez tibi. Ecce iterum ne quid minus de humana aduersitate doluisset: chaldeoꝝ turmas irruisse denuntiat: et nequidquam minus desuper veniens aduersitas ferat: iteratā in ære demōstrat. Nam sequitur: ¶Loquebatur ille: et ecce alius intrauit et dixit: Filij tuis et filiabus vescentibus et bibentibus vinuz in domo fratris sui primogeniti: repente ventus vehemēs irruit a regione deserti: et concussit quatuor angulos domus: que corruēs oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi ego solus vt nunciarem tibi.

¶Capitulum. xv.

QUi vno vulnere nō psternitur: id circo bis terq; percutitur: vt vsq; ad intima qñq; feriatur. Nuntiata ita ꝙ fuerat aduersitas de sabeis nūtiata diuina animaduersio per ignem de celo: nuntiatur ab hominibus iterum camelorum raptus: cedesq; puerorum: et diuine indignationis ira repetitur: dum ventus irruens concussisse domus angulos: atq; extimuisse liberos indicatur. Quia enim notum est ꝙ ab ipso supremo nutu moueri elementa non possunt: latenter infertur ꝙ ipse contra illum elementa moueri: q; moueri permisit ꝙuis sathan a domino semel accepta potestate ad vsum sue nequitie etiam elementa concutere prenalet. Hinc monere debet si spiritꝰ de summis pie

D

cinus turbare in vētos aerem posuit: cū nimirū cōstat/ qz t dānatis in metallū ad vsum aqua et ignis seruit. Quesitum est igitur vt nuntiarētur mala: quesitū est vt multa: quesitum est vt subita. Sed cum prius aduersa nuntiantur: tranquillo adhuc pectore quasi leuis mēbris vulnus inflixit: cū vero percussiōz cor feriēdo reppererit: vt ad impatientie verba compelleret/ super vulnera vulnus irroganit. Intuendū vero est q̄ callide curauit hostis antiquus nō rā factura rerū sancti viri patientiā rumpere/ q̄ ipso ordine nūtiorū. Qui studēs prius parua: t post nuntiare maiora: in extremo filiorū morte iutulit: ne villa pater rei familiaris dāna duceret: si illa iam ozbatus audiret: t minus perculeret rerū amissio precognita morte filiozū: qz videlicet nulla esset hereditas si illos prius subtraheret q̄ seruabantur heredes. Sed a minimis incipiens/ in vltimū grauioza nuntiauit: vt dum gradatim deteriora cognosceret: in cuius corde doloris locū omne vulnus inueniret. Notādū q̄ callide tot malorū pondera t diuisa t subita nuntiantur: vt t repēte t particulatim creseēs in audiētis corde dolor sese ipse non caperet: et tāto ardentius in blasphemiā accēderet/ quāto subitis ac multiplicibus nuntijs in se augusti⁹ estuaret.

¶ Capitulum. xvj.

Sed nec hoc negligēter pretereundum puto: q̄ filij in maioris ffis domo cōuiuātur cū perennt. Dictū nā q̄ est superi⁹/ q̄ cōuiuia peragi sine culpa nō possunt E Ut ergo nra nō illoz loquamur: sciendū nobis est: qz oē qđ a minozibus voluptuose agitur maiorū disciplina cohibetur. Cum vero maiores ipsi voluptati deseruiunt: nimirū minoz⁹ lasciuie frena laxant. Quis enim sub disciplīne se cōstrictione retineat qđ t ipsi q̄ ius constrictionis accipiūt/ sese voluptatibus relaxāt? Dū ergo in maioris fratris domo conuiuant pereunt: qz tunc contra nos hostis vehemētius vires accipit: qđ t ipsis q̄ pro custodia disciplīne prelati sunt ventri seruire cognoscit. Tanto enī licētiꝰ ad feriendū occupat/ quāto z bi q̄ intercedere pro culpis poterāt voluptati vocāt. Absit aūt ne tanti viri filios p conuiuiozū studia ingurgitādo vētriva cassse suspicemur: sed tā veraciter nouimus/ qz t si per disciplīne q̄z custodiā necessitatis metas edendo: non trāsīt: accensa tā mētis intentio intra cōuiuia torpescit: t minus inquāto sit tētationū bello confderat: q̄ se per securitatē relaxat. In domo ergo p̄mi ffis filios obruit: qz antiquus hostis in minorū morte subuersionis aditū per negligētiā maioz q̄rit. Sed quia quantis nuntiozū iaculis sit perculsus agnouimus: vir fortis noster qualis intervulnera cōsistat audiamus. Seqūtur: ¶ Tunc surrexit Job t scidit vestimenta sua: et tonso capite corruens in terrā adorauit. Si nōnulli magne pstātie philosophiā put: t/ si disciplīne aspirare correptiꝰ ictus verborū dolorez̄q̄ non sentiant. Nōnulli vero tā nimis percussiōnū flagella sentiūt: vt immoderato dolore cōmoti/ etiā in excessu lingue dilabant. Sed q̄sdā veraz philosophiā nitit̄ retinere: necesse est vt inter vtraq̄ gradiat. Nō est essi pōdus vere virtutis insensibilitas cordis: qz tvalde insana per stupoze mēbra sunt: q̄ t incisa sentire dolorem nequaq̄ pñt. Rursus virtutis custodiā deserit q̄ dolorē verberū vltra q̄ necesse est sentit: qui dum nimis afflictione cor tangitur: vsq̄ ad impatiētie cōtumelias excitatur: t qui p flagella corrigere malefacta debuerat: agit vt nequitia per flagellum crescat. Contra insensibi-

Hiere. 5. a.

litatem quippe percussoz per pbetam dicit: Percussisti eos nec doluerūt: attriuisti eos/ renuerunt accipere disciplinā: Contra pusillanimitatē pcussoz̄ p psalmistā dicit: In miseriis non subsistent. In miseriis nāq̄ subsisterent/ si cānimiter aduersa tolerarent. Et postq̄ mente intra flagella corruunt: quasi inter illatas miserias subsistendi constantiam perdunt.

Ps. 139 C

Filij Iob nō ingurgitādo ventri conuiuijoꝝ cabāt.

¶ Capitulū. xvij.

Beatus iob⁹ icaq̄ qz vere philosophie regulā tenuit: contra vtraq̄ mira se equitatis arte seruauit: vt nec q̄si dolorē nō sentiens flagella sperneret: nec rursum vltra modū dolorē sentiens contra iudiciū flagellātis insaniret. Cunctis rebus pditis: cunctis liberis amissis surrexit scidit vestimēta sua: t tonso capite corruens i terrā adorauit. Qz vestimēta scidit: q̄ tonso capite i terrā corruit: monstrat animum qz flagelli dolorē sentit. Qz vero addit/ adorauit: aperte ondit̄ quia in dolore positus cōtra flagellantis iudicium non excessit. Nec oino ergo nō motus est: ne deū ipsa insensibilitate cōtemneret: nec rursum oino mot⁹ est/ ne nimis dolendo peccaret. Sed qz duo sunt precepta charitatis: dei videlicet amoz t proximi: vt dilectionē proximi exoluerat impendit filijs lucrū: ne dilectionē dei deseruerat/ expleuit inter gemitū orationem. Solent nonnulli in prosperis deum diligere: t aduersis aūt positi flagellantē minus amare. Beatus aūt iob p hoc q̄ motus exterꝰ exhibuit ostendit quia flagella pfis agnouit. Per hoc q̄ oz̄ido humilis mansit/ ostendit qz amorem patris nec in dolore deseruit. Ne igitur superbus esset non sentiēs in percussione corruit: ne autem se ferienti extraneum faceret/ ad hoc corruit vt adoraret. Mos autem veterū

Insensibilitas ſ Pusillanimitas mea. Parētes.

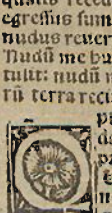

fuit: vt q̄squis speciē sui corporis capillos nutriendo seruaret/ eos tempore afflictiōis abscinderet: et rursum q̄ tranquillitatis tēpore capillos abscinderet/ eos i ostēsione afflictionis nutriret. Bēnigitur iob tranquillitatis tpe capillos seruare ostēditur/ cū ad doloris vsum caput totondisse memoratur quatenus cū in cunctis cī reb⁹ magnus superno⁹ peteret etiā sponte illū penitētie ipēs diuersa fuscaret. Sed iste erud⁹ rebus/ filijs orbatus q̄ vestimenta scidit: q̄ caput totōdit: q̄ in terrā corruit: q̄d dicat audiam⁹? ¶ Nudꝰ egressus sū de vtero matris mee nudus reuertar illuc. O q̄ alte sedi iterni pnūs hēdet iste q̄ scissis vestib⁹ in terra pstrat⁹ iacet. Quia essi iudicare ōnd cūcta amiserat: pro seruanda patiētie illud tempus ad memoriā reduxit: quo necdū ista que perdidit habebat. vt dum intuetur q̄ ali q̄s illa non habuit dolorē tempere quod amisit. Magna essi consolatio est in rerum amissione: illa tpa ad mentē reducere: quib⁹ nos cōtigit res quas perdidim⁹ nō habuisse. Quia vero oēs nos terra genuit: hāc non immerito matrē vocam⁹. Sīc scriptum est. Eccli. 40. a. Graue iugū sup filios adā a die exitus de ventre matris eoꝝ: vsq̄ in diem sepulture in matrē cōmunē oim. Bēnigitur iob vt patiēter lugeat qđ hic amisit: vigilanter attendit qualis huc venerit ad augmentū aūt seruāde patiētie/ adhuc solerti⁹ inspicit. hinc qualis recedat: et dicit. Nudus egressus sum de vtero mris mee: nudus reuertar illuc. Sicū dicat: Nudū me huc intrantē terra p̄tulit: nudū me hinc exeūtē terrā recipiet. Qui ergo accepta habuit: sz relinquēda perdidit: quid prosp̄ra amisi. ¶ Ca. xviij. Ista vero consolatio non soluz ex consideratione conditionis

erbibenda est:sed etiã ex iustitia conditoris:recte subiũgit. ¶Dominus dedit/dominus abstulit:sicut domino placuit/ita factum est.Sanctus vir tentante aduersario cuncta perdiderat: sed tamen sciens q̃ contra se satban tentandi vires nisi permittente domino nõ habeba: non ait:Dominus dedit/d̃ iabolus abstulit:sed dominus dedit/et dñs abstulit. Fortasse enim fuerat dolendum si q̃ dominus dedit hostis abstulisset:at postq̃ nõ abstulit/nisi ipse qui dedit:sua recepit nõ nostra abstulit.Si essi nos ab illo accepimus quibus in hac vita vtimur:cur doleamus q̃ ipso iudicãte erigimur: quo largiente feneramur? Nec aliq̃s inuitus est creditor.qui dũ precipio reddi tempore nõ constringitur: q̃s vult exigit quod feneratur. Vbi z bene subiungitur.Sicut domino placuit/ita factum est. Cum enim in hac vita ea que nolum⁹ patimur:necesse est vt ad eum q̃ iniustum velle nibil potest: studia nostre voluntatis inclinem⁹. Magna quippe est consolatio in eo q̃ displicet: q̃ illo ordinante erga nos agitur/cui non nisi iustum placet.Si igitur iusta deo placere scimus : pati autem nulla nisi que domino placuerit possumus:iusta sunt cuncta que patimur:et valde iniustum est si de iusta passione murmuramus. Hz quia oratoz fortis quomodo assertionem partis sue contra aduersarium allegauit audiuim⁹:nũc quomodo in oratonis sue termino iudicem bene dicendo laudet audiamus.Sequitur. ¶Sit nomen domini benedictum. Ecce omne quod rectum sensit / domini benedictione concluſit.: vt hinc aduersarius inspiciat:z ad penam suam victus erubescat: quia ipse domine contumax etiã in beatitudine conditus extitit: cui homo hymnum glorie etiam percussus dicit. ¶Capitulũ.xix.

TNtuendum ꝺ̃o est/q̃ hostis noster tot nos iaculis petuit/quot tentationibus afflixit. Quotidie namq̃ in acie stamus:quotidie tentationum ei⁹ tela excipimus:sed z nos cõtra illuz iacula mittimus/si confossi tribulationibus humilia respondem⁹. Beatus igitur Iob percussus damno rerũ percussus morte filiozum : qz vim doloris vertit in laudem cõditoris/dicens: Dominus dedit/dominus abstulit : sicut domino placuit/ita factum est/sit nomen domini benedictũ. Superbum hostem humilitate petuit: crudelez patientia/strauit. Nec credamus/q̃ bellator noster accepit:z nõ inflixit vulnera. Quot essi voces patientie in dei laudem percussus reddidit : quasi tot in aduersarij pectore iacula intorsit: z acriora valde q̃ sustinuit inflixit. Afflictus enim terrena perdidit: sed afflictionem humiliter sustinẽs celestia multiplicauit.Sequitur ¶In omnibus his non peccauit Iob : neq̃ stultum aliquid contra deum locutus est. Quia tentationum tribulationibus deprehensi etiaz tacito cogitationis motu possumus nõ loquẽdo peccare:beato Iob z oris testimonius perhibetur z cordis. Prius enim dicitur:nõ peccauit : z tunc deum subditur. Neq̃ stultum aliquid contra deũ locutus est. Qui enim stultũ locutus nõ est / culpam a lingua compescuit:sed cũ premittitur/non peccauit : constat q̃ murmurationis vitiũ etiaz a cogitatione restrinxit. Neq̃ ergo peccauit:nec stultu locut⁹ est: qz nec p conscientiam tacitus tumuit:nec lingua in cõtumaciam relapsauit. Stulte aũt contra deũ loquitur qui inter diuine aduersionis flagella positus iustificare semetipsum conat. Si enim innocuum se asserere superbe audeat:q̃d aliud q̃ iustitiam feriens

tis accusat? Hucusq̃ nos verba historie transcurrisse sufficiat:iaz nunc ad indagãda allegorie mysteria expositionis se sermo conuertat. Capitulum.xx.

SEd in hoc q̃ scriptũ est: ¶Quadam die cum venissent filij dei vt assisterẽt coraz domino: affuit inter eos etiam satban. Discussiendum prius est: cur quadã die factũ aliq̃d coram dño dicitur:cum apud illũ neq̃ cursus tpis mutatione diei noctisq̃ varietas:neq̃ essi in ea luce (q̃ sine accessu ea que eligit illustrat:z sine recessu ea que respuit deserit) defectus mutabilitatis venit:qz in semetipso manendo immutabilis mutabilia cuncta disponit:sicq̃ in se transeuntia cõdidit/vt apud se transire neq̃ possint nec tempus intus in conspectu eius defluit:quod apud nos foris decurrit. Unde fit vt in eternitate ei⁹ fixa maneant: ea q̃ nõ fixa exteri⁹ seculoz volumina emanant. Cur ergo apud cuz dz quadã die/cui nimirum dies vna est eternitas sua? Quã videlicet necin fine concludi:nec in initio videt aperir̃ p̃s.cum dicit: Mille anni oculis tuis tanquam dies vna transacta est. Sed cum scriptura sacra temporaliter editis loquatur: digne est vt verbis temporalib⁹ vtatur quatenus condescendendo leuet:z dum de eternitate aliquid tpaliter narrat:assuetos temporalib⁹ sensim ad eterna trahat:sicq̃ bene nostris mentibus eternitas incognita/cum de veritatis cognitis blanditur infundat. Quid aũt mirum si in sacro eloquio incommutabilitatẽ suã deproprie humane menti nõ aperit:q̃n z resurrectionis sue solẽnitate celebratã quibusdã pfectionẽ accessib⁹ inotuit incorruptionẽ corpis q̃ resumpsit? Luce ap̃ pe ascensũ dicit:dicit enim:q̃ dum adhuc essem vobiscum dicebam vobis q̃ oportet impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Quid ergo mirum si electis suis in monumẽto ꝺ̃m futurum resurrectionis sue mysterium aperuit:qui discipulis in via de se loquẽtibus ipse q̃ dẽ/sed nõ cognoscendus apparuit:q̃ post exhortationis moras cognoscẽdũ se in panis fractione mostrauit:ad extremũ ꝺ̃o repente ingredies/nõ solũ se cognoscibilẽ:sed etiã palpabilẽ ꝺ̃buit. Qz essi firma adhuc gestabãt corda discipuli:in cognitione tãti mysterij ita fuerant dispẽsatione instructi:vt paulisper aliq̃d q̃rentes inuenirẽt:inuenientes crescerẽt z crescentes cognita robustiꝰ tenerent. Qz igit nõ repẽte/sz causarũ ꝺ̃bus q̃ incrementis quasi q̃busdã ad eternitatẽ passib⁹ ducimur:intus apud eũ quadã die aliquid factũ dr:qui ipsa q̃ tpa sine tempore cõtuet. An q̃rendum satban affuit die quadam dum hoc factũ dicitur indicare sacra scriptura studuit: quia in luce deus tenebras vidit.

¶Capitulum.xxj.

DO quippe vno eodẽq̃ contritu lucem z tenebras contineri non possumus q̃ cũ in tenebris oculus figitur lux fugatur:z cum ad lucis se cbozuscationem verterit:tenebrarum vmbra discedit. Illa autem vi qua cuncta mutabilia immutabiliter videt: quasi i die satban affuit:quia apostate angeli tenebras sine obscuritate comprehendit. Nos(vt dictũ est)vno eodẽq̃ intuitu cõtemplari nõ possum⁹:z que approbãdo eligimus z reprobãdo damnamus : q̃ cum ad hãc animꝰ ꝓtitur / ab illa cogitatione separat:cũ vero ad illaz reducit/ab hac cui inbesit remouetur. Deus vero q̃ sine mutabilitate similis cuncta respicit/ sine distensione cõprehendit : videlicet z bona que iuuat/z mala que iudicat:z que adiuta remũerat/ et que iudicans damnat : in hiis que diuerso disponit ordine/ diuersus non est. In die ergo ei satban assistisse ꝺ̃scribit: qz lumen

Unica eterni tatis dies

fo. 83. c. d

Luce. 14. g

Deum mutabilia l mutabiliter cognoscere.

eternitatis eius nulla mutabilitatis fuscatione tangit. In hoc q̄ ei tenebre presentes sunt. Qui affuisse inter filios dei dr: qz ex vi iustitie immissus spūs penetrat: qua videlicet mundoꝝ spiritumq̄ corda cōpleat: eoꝝ radio luminis iste transfigit: q̄ illi vt luceāt pfidunt. Inter filios dei affuit: qz etsi illi deo ad electoꝝ aduitoriū: iste ad pbationē seruit: Inter filios dei affuit: qz etsi ab illis in hac vita laborantibus auxiliū pietatis impēdit: iste occulte ei? iustitie nescīdo seruiēs/ministeriū exequi reprobationis conat. Vñ bene in libris Regū per prophetā dr: Vidi dñm sedentē sup solium suū: et exercitū celi a dextris eius et a sinistris: et dictū est: In quo decipiā achab: vt ascēdat et cadat in ramoth galaarb? Et dixit alius ita et ali? aliter. Et egressus est vnus et dixit: Ego decipiā achab: et dictum est: In quo decipies? Qui respondit dicens: Egrediar et ero spūs mendax in ore oīm prophetarū eius. Quid ergo soliuz dei nisi angelicas potestates accidimus: quaꝝ mentibus altius p fidem inferius cuncta disponit? Et quid exercitus celi nisi ministrantiū angelorꝝ multitudo describitur? Quid est ergo q̄ exercitus celi a dextris et a sinistris eis stare pbibet? Deus ergo qui ita est intra oīa/vt etiā sit extra oīa: nec dextra nec sinistra concluditur. Sed dextra dei angelorꝝ pars electa: sinistra aūt dei/pars angelorꝝ reproba designat. Non ergo ministrant deo: solūmodo boni qui adiuuāt. sed etiam mali qui probāt nō solū qui a culpa redeūtes subleuent: sed etiam qui redire nolēt eos grauēt. Nec quod celi exercitus dicitur: angelorum pars reproba in eo intelligi posse prohibetur. Quas enim suspēdi i aere nouimus: aues celi nominamus. Et de eisdem spiritibus paulus dicit: Contra spiritualia nequitie in celestibus. Quorum caput

f

3. Reg. 22. d.

Dextera dei Mini. stradei

Ephe. 6. b.

annuntians ait: Secūdum principem potestatis aeris huius. A dextra ergo dei et sinistra angelorum exercitus stat: qz et voluntas electorum spiritui diuine pietati concordat: et reproboruꝝ sensus sue malitie seruiens: iudicio districtionis eius obtemperat. Unde et mox fallax spiritus in medio pphetisse describit: per que achab rex erigentibus suis meritis decipiatur. Hecq̄ enim fas est credere bonum spiritum fallacie deseruire: nisi vt diceret. Egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium pphetarū eius. Sed qz achab rex ex precedentibus peccatis dignus erat vt tali debuisset deceptione damnari: quatenus qui sepe volens ceciderat in culpam: quādoq̄ nolens caperet ad penam: occulta iustitia licentia maligni spiritibus datur: vt q̄s volentes in peccati laqueos: strangulāt in peccati penam etiā nolentes trahāt. Quod ergo illic a dextris atq̄ a sinistris dei exercitus celi astitisse describitur: hoc hic inter filios dei satban affuisse perhibetur. Ecce a dextris dei steterunt angeli qui nominant filij dei: ecce a sinistris angeli stant: quia affuit inter eos etiam satban. ¶ Capitulum. xxij.

Sed quia allegorie mysteria indagare decreuimus non inconuenienter accipimus q̄ in die domini satban vidit: quia vias eius in sapientie sue incarnatione corripuit. Quia si eum non vidisse fuerit: tanditu prauitatem illius in humani generis perditione toleraſſe. Unde et ei diuina voce mox dicitur. Vñ venis. In die satban requiritur de vijs suis: quia in luce manifestate sapientie occulti hostis insidie deteguntur. Quia ergo incarnato domino diabolus increpatur: et a sua pestifera effrenatione corripitur: recte subiungitur.

¶ Cui dicit dominus: Unde venis

b

Esaie. 53. b.

venis. Tunc enī satban vias requirendo arguit cum per media tortis aduentum persuasionis ei? nequitias reprimēs increpauit: Nec immerito in hoc die filij dei coram domino astitisse referunt: quia videlicet ad eterne patrie vocationem electi omnes luce sapientie se illustrāte collectisunt: Quos q̄us incarnata sapientia aggregare effectu operis venerat: diuinitati tamen illius iam per eius presentiam intrinsecus assistebant. Sed quia devijs suis antiquus hostis redemptore veniente discutitur quid dicat audiamus. ¶ Circuiui terram et perambulaui eā. Ab adam q̄pe ante aduentum domini officis post se gentium nationes trahit. Circuiuit et perambulauit: qz per corda gentiū iniquitatis sue vestigia impressit. Cadens enī a sublimibus humanas mētes ture possedit: quia in culpe sue vinculo volentes astrinxit: tantoq̄ latius in mūdo vagatus est: quāto a reatu illi? quisq̄ liber p oīa inuentus nō est. Cui quasi ex potestate mundum circūisse est: nullum hominem qui sibi plene resisteret inuenisse. Sed iam satban redeat. i. ab effectu sue malitie vis illum diuina constringat: qz iam apparuit in carne/q̄ in peccati contagione ex carnis nihil habet infirmitate. Venit humilis quem et superbus hostis admiretur: quatenus qui fortia diuinitatis eius desperat: etiam humanitatis eius infirma pertimescat. Unde et mox significatione mirifica cōtra eum ipsa humanitatis infirmitas obstupescenda ꝓponitur: vt dicatur. ¶ Nūquid considerasti seruum meū Iob: q̄ non sit ei similis in terra. Qd Iob inter pretak dolens paulo ante iam diximus. Dolens vero ipse veraciter per figuram dicit: q̄ portare dolores infos pphetas at testante perhibetur. Cui in terra similis non est; quia omnis homo

a

Pbili. 2. a.

B

tantūmodo homo est: ipse autez deus et homo. In terra ei similis non est: qz et si adoptiuus quisq̄ filius ad percipiendam diuinitatem proficit: nequaq̄ tamen vt deꝰ naturaliter esse accipit. Qui bene etiaz seruus dictus est: qui formaz serui suscipere dignatus est. Nec maiestati iniuriam intulit assumpta humilitas carnis: quia vt seruanda susciperet nec tamen habita permutaret: nec diuina humanitate minuit: nec humana diuinitate cōsumpsit: quia et sic per Paulū dicitur: Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalez deo sed semetipsuz exinaniuit formā serui accipiens. Et semetipsum exinaniuisse est ab inuisibilitatis sue magnitudine se visibilem demōstrasse: vt serui forma tegeret hoc quod incircumscripte omnia et diuinitate penetraret. Dei aūt ad satban per figuram dicere est nunquid considerasti seruū meū Iob: vnigenitum filium cōtra eū in forma serui admirabilē demōstrare. Eo enim quo illum tante virtutis in carne inuenit: quasi superbienti aduersario quod doleus consideret indicauit. Sed quia bonū: q̄ mirarek intulerat: restat vt ad reprimendā ei? superbiā ꝓtutes illius adhuc enumerādo subiūgat. Sequit: ¶ La. xxiij

Philippenses 2. a.

Esaie. 11. a.

Homo simplex et rectus ac timens deum et recedens a malo. Venit nāq̄ inter boues medius: dei et domini nr̄i ihū christus iesus: ad pbendū exemplū vite bobus simplex: ad nō parcendum ꝓ malignis spiritibus rectus: ad debellandā superbiā timēs deū: ad detergendā ꝓ in electis suis vite imitatiā: recedēs a malo. De quo ei p esaiā principaliter dr: Et replebit eū spūs timoris dñi: Et ipse a malo singulariter recessit: qz fetā imitari noluit: q̄ in bobus inuenit. qui ar-

1. Pet. 2.d. testante petro. Peccatū nō fecit: nec dolus inuētus est in ore ei⁹.
Sequitur: ¶ Respōdēs sathan ait: Nunquid frustra Job timet deū. Mōne tu vallasti eū ac domū ei⁹ vniuersamq; substātiā eius per circuitū. Operibus manuū ei⁹ benedixisti: et possessio illius creuit in terra. Antiquus hostis redēptorem humani generis debellatorē suū in mundum venisse cognouit: vnde et per obsessum in euāgelio dicitur: Quid nobis et tibi fili dei. Mat. 8.d. Venisti huc añ tpo torqre nos. Qui tū prius cum hunc passibilē cerneret: cum possemortalia perpeti humanitatis videret: omne quod de eius diuinitate suspicatus ē: ei fastu superbie sue in dubium venit. Nihil quippe nisi superbū sapiens/duz esse hunc bumilē cōspicit/deū esse dubitauit. Unde et ad tentationē se argumēta conuertit dicēs: Si filius dei es/dic vt lapides isti panes fiāt. Mat. 4.a. Quia igitur passibilem vidit: nō deū natuz/sed dei gratia custoditū credidit. Unde et nunc inferre perhibetur. Nonne tu vallasti eū ac domuz eius: vniuersamq; substantiam per circuitum. Operibꝰ manuum eius benedixisti: et possessio illius creuit in terra. Cum quippe ac donum eius a deo valatam dicit: qz tentando eius conscientiam penetrare non potuit. Substantiam eius vallataz asserit: quia electos ei⁹ inuadere nō presumit. Operibus manuū ei⁹ benedixisse deum et possessionem eius excrescere in terra queritur: qz scz tabescens videt q̄ fides eius in notitiam dominum predicātibus apostolis multiplicatur. Possessio quippe eius crescere dicitur dum laborantibus predicatoribus fidelium quotidie numerus augetur. Hec itaq; sathan deo diuisse est/talia inuidendo sensisse. Hec itaq; sathan deo diuisse est/de bis tabescendo doluisse. Sequit: ¶ Capitulū. xviij.

SEd extende paulū manum tuā et tāge cūcta que possidet nisi in facie benedixerit tibi. Quē effi tranquillitatis tē poze dei gratia custoditum credidit: peccare posse per passionē putauit. Et si aperte dicat: Interrogatus afflictionibus homo et peccator agnoscitur q̄ in miraculis deus putatur. Dixit ergo dño ad sathā. ¶ Ecce vniuersa que habet/in manu tua sunt tantum in eū ne extēdas manum tuā. Cum sacrā historiā sub figurali itellectu discutim⁹: sathane manus/ non ptis sed tētatio debet itelligi. Uniuersa itaq; q̄ habet/ in manu tentantis dantur: et in eo tentationis manus extendi prohibetur: quod tū fieri substantia amissa cōceditur: qz nimirū priꝰ iudea que possessio ei⁹ fuerat in infidelitate sublata est et post ei⁹ caro patibulo crucis affixa. Qui igitur prius iudeam aduersantē pertulit: et postea vsq; ad crucem venit quasi prius habita amisit: et post in semetipso aduersantis ne quitiā pertulit. ¶ Egressusq; ē sathan a facie domini. Sicut et supernus dictuz est: sathan a facie dñi exiit: qz ad desiderij sui vota peruenit. Quasi effi aute ipsuz erat: dñs propter ipm q̄ male sitiebat nō implere poterat. ¶ Cum autem quadam die filij eius et filie comederent et biberēt vinuz in domo fratris sui primogeniti. Beati iob filios ac filias: vel apostolorum ordines/vel cunctorum fidelium multitudinē diximus designasse. Incarnatus añt dñs: prius et iudea ad fidem paucos elegit: et post sibi multitudinem populi gentilis aggregauit. Quis añtmaior dñi filij? nisi iudaicus populus accipi debet: q̄ ei dndū date legis fuerat doctrina generatus: minor añt gētilis populus: qui et in mundi extremitate collectus est. Qz igitur cū se

rban vtilitati dominum nesciēs deseruiret: et corruptis persecutorum cordibus licentiam dominice passionis expeteret: sancti apostoli necdū aggregādā deo gentilitatem nouerant et soli iudei fidei arcbana predicabant. Cuz sathā exisse a dño et filij et filie i domo fratris primogeniti cōuiuari referuntur. Dictum quippe eis fuerat: Inuiā gentium ne abieritis. Mat. 10.a Post mortē n̄ām resurrectionem q̄ dñi/in gentiū predicationē cōuersi sunt. Unde in suis actibus dicūt. Vobis oportebat loqui primum verbū deī: sed qz repulistis illud/et indignos vos iudicastis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes. Ut itaq; filij sponsi: de quibus et eiusdem voce sponsi dicit: Mat. 9 Non ieiunabant filij sponsi quā diu cū illis est sponsus. In domo fratris primogeniti cōiuantur: quia videlicet adhuc apostoli sacre scripture delitijs in solius iudaici populi collectione vescebātur: nuntius venit ad iob qui diceret: Boues arabant et asine pascebantur iuxta eis: et irruerunt sabei: tulerūtq; omnia/ et pueros percusserūt gladio: et euasi ego solus vt nuntiarem tibi.

¶ Capitulum. xxv.

Boues Asine. QUid aliud in figura per boues/q̄ bñ operātes: qui aliud per asinas/ q̄ quosdam simpliciter viuentes accipimus: Que bene iurta boues pasci referuntur qz mentes simplicium etiam cū alta capere nō possunt: eo magis vicine sunt/quo et fraterna dona sua per charitatē credūt cūcta inuidere alienis sensibus nesciunt quasi i pastu se minime diuidūt. Simul ergo se asine cum bobus reficiunt: quia prudentibus coniuncti tardiores eorum intelligētia pascuntur. Sabei autem captiuantes interpretantur. Et q̄ alij captiuantiū nomine nisi immundi spūs designantur: qui cū ctos quos sibi subiciunt/in infidelitate captiuos ducunt. Qui et pueros gladio feriunt: quia eos tentationis sue grauiter iaculis vulnerant quos necdum iuuenilis ætatis liberos vel robustos seruat. Qui bene quidez bona incipiunt: sed imma adhuc inchoationis sue teneritudine captiuatibus immundis spiritibus substernuntur. Quos gladio hostis percutit: quia eternitatis desperatione transfigit. Quid est autē dic q̄ nuntius venit: qui diceret ego euasi solus? Quis est iste nisi tius qui alios percuntibus solus euadit/nisi propheticus sermo. Qui dū fiunt mala ea que predixit quasi sanus ad dñz sol⁹ redit. Dū esa vera dixisse de perditorum casu cognoscitur: quasi inter mortuos vixisse monstrat. Hinc est q̄ ad rebeccā in isaac fugio dedu cendū puer mittitur: qz videlicet ad despōsandā ecclesiā: interposita prophetia dño famulatur. Gabeis igit irruentibus solus puer qui nūtiaret euasit: qz malignis spiritibus infirmorum mentes in captiuatē ducentibus sentētia prophetica connalnit: q̄ eāde captiuitatē prenuntians dicit. Esa. 5. d. 6 Propterea captiuus ductus est populus me⁹: qz non habuit scientiam. Prophetia ergo quasi saluatur dū captiuitas quā p̄dixit ostenditur. Sequitur: ¶ Cumq; adhuc ille loqueretur/venit alter et dixit. Ignis dei cecidit de celo: et tactas oues pueros q; consumpsit: et effugi ego solus vt nuntiarem tibi.

¶ Capitulum. xxvj.

OMnes q̄ p̄dicatiōis officiuz in synagoga tenuerūt/celuz recte vocati sunt: qz nimirū sapere supna credebantur. Unde et moyses cum sacerdotes ac populum ad verba sue admonitionis excitaret/dixit: Attende celum et loquar: et audiat terra verba Deut. 32.a.

ex ore meo. Per celum videlicet significans prepositorum ordinē per terrā vero subditorū plebem. Hoc igitur loco celū sacerdotes vel phariseos vel legis doctores non incongruenter accipim⁹: q̄ ante oculos boim dn̄i celestibus officijs inseruirent: quasi de super luce revidebantur. Sed q̄ ipsi summopere in redemptoris nostri aduersitate p̄moti sūt qua si ignis de celo cecidit: dū ad decipiendū imperitū populū/ab his etiam qui vere docere putabant sūma tenebre erant. Testante quippe euangelio nouimus: q̄ do ctrine veritatis inuidentes opor tunitatem dominice traditionis exquirebāt: sed ꝰ metuentes populū: que mollebantur in odiescere non audebant. Hinc etiā in eo scriptum est: q̄ dissuadēdis populis dicunt: Nunquid aliquis de principib⁹ credidit in eū/aut et phariseis? Sed turba hec que nō nouit legē/maledicti sunt. Quid in ouibus atq̄ in pueris nisi innocētes quosq̄/sed tū adhuc infirmos accipimus. Qui dum ad uersitatem phariseorū ac p̄ncipum tolerare timuerunt: infidelitatis concrematione cōsumpti sūt. Dicatur ergo: Ignis dei cecidit de celo t tactas oues puerosq̄ consumpsit. Ea p̄positi cōrū cordibus flamma inuidie cōrunit: t quicquid boni in plebib⁹ orieba tur/incendit: q̄ dū mali p̄positi sui contra veritatem bonoreꝫ exigūt: ab oi rectitudine corda sequentium subuertunt. Ubi et bene a diū gitur: Et effugi ego solus vt nunciarem tibi: quia dum impletur p̄dicta causa malicie: fallacie interitū euadit sermo p̄phetie qui ait: Et nunc ignis ad uersarios p̄sumit. Ac si aperte dicat: Malos non solū ignis p̄dictā post cruciat/sed nunc etiaꝫ per linorez cremat: quia qui post puniēdi sunt retributionis supplicio: nunc semetipsos afficiunt inuidie tormento. Puer ergo solus fugiens remeat: t igne perisse oues puerosq̄ denunciat: duꝫ propheta iudaicū populuꝫ deserens/vera se dixisse manifestat q̄ ait: zelus apprehēdit populū insipientē. Zelū aperte dicit: Diuersa prophetarum discutere plebs noluit. sed credulitatem suā veribus inuidētiū dedit celi igne perit quia in alterius inuidie se flamma cōcremauit. ¶Sequit: ¶ Sz et illo adhuc loquente venit ali⁹ t dixit: Chaldei fecerunt tres turmas: t inuaserunt camelos t tulerunt eos: necnō t pueros percusserūt gladio: t effugi ego solus vt nūciarem tibi. ¶Capitulum.xxvij.

Luce 20.a.

Ih Joan. 7.b.

Ecce chaldeos feroces interpretari nouimus: qui alij chaldeorū nomine designentur: nisi persecutiōis auctores vsq̄ ad apertos clamores malicie prorumpētes/cū dicunt: Crucifige crucifige eū. Qui de semetipsis tres turmas faciūt: cū se ad proponēdas questiōes domino pharisei herodiani t saducei diuiserunt. Qui ore quidē sapientie victi sunt: sz q̄ stultos quosdaꝫ post eos se trahere credendū est: factis turmis camelos tulerūt. Unusquisq̄ nā q̄ ordo in prava que sapuit insipientiaꝫ corda corrupit: t dū persuadendo ad interitū pertrahit: quasi tortuosas mentes infirmantium ad captiuitatē ducit. Predicante quippe in samaria dño: multi ex samaritanis fuerunt in possessionē eiusdē redemptoris nostri ascīti. Sed nunqd bi qui pro septem virisvmus mulieris mortuis de resurrectionis desperatiōe dn̄m tentant: nequa q̄ conati sunt credentes samaritanos a fide reducere: quos constat spem resurrectionis ignorare? Qui dum ex lege nonnulla recipiunt nonnulla contemnunt: quasi camelorum more velut animal mundum ruminant: sed vt

Luce 13.c

immundum nequaq̄ vngulam findunt q̄uis t eos vt cameli ruminantes. sed tū vngulā nō findentes indicant/in iudea iurta literā historiā audierant: sed virtutem eius spiritaliter discernere nesciebant. Quos tribus turmis chaldei rapiunt dum pharisei herodiani t saducei/ab omni sensus rectitudine iniqua psuasione peruertunt. Simulq̄ pueros gladio feriūt: q̄ t si qui in populoꝝ tū rōne poterant: eis ipsi non virtute rōnis/sed potestatis auctoritate contrahāt: dumq̄ se quasi prepositos imitari a subditis volunt: si intelligere aliquid sequentes p̄nt ex auctoritate tū susceptā regiminis eos ad perniciē pertrahūt. A quibus bene solus puer qui nunciet fugit: quia pharisei herodianis atq̄ saduceis iniqua patrātibus: eos nimirum deserēs propheticus sermo cōualescit: qui ait: Et tenēres legē nescierūt me. Sequitur:

Hiere. 2.b.

¶Capitulum.xxviij.

Adhuc loquebatur ille: t ecce alius intrauit t dixit: Filij tui et filiab⁹ vestē tibus et bibēt⁹ vinū in domo fratris sui primogeniti: repente ventus vehemēs irruit a regione deserti: t cōcussit quatuor angulos domus. Que corruens oppressit liberos tuos: t mortui sunt. Paulo ante iam diximus: q̄ filios t filias predicantes a populos t plebes subditas seriam⁹. In domo fratris primogeniti cōtinuari referūtur: q̄ in habitatione adhuc iudaici populi sacre predicationis deliciis vescebantur. Repente autem vehemens ventus irruit a regione deserti. Regio deserti est cor infidelium: quod dum creator deserit/nullus inhabitator colit. Uent⁹ autem vehemens/quid aliud q̄ tentatio fortis accipitur. Uent⁹ ergo vehemens a regione deserti

Regio deserti.

¶ Uent⁹.

irruit: quia in passione redemptoris nostri contra fideles eius fortis tentatio a cordibus iudeorum venit. Potest etiaꝫ deserti regio/derelicta immundorum spirituū multitudo non inconuenienter intelligi. A qua ventus venit/et domum concussit: quia ab eis tentatio prodijt: t persecutorum corda commouit. Sed hec domus in qua conuiuabantur filij in q̄tuor angulis stabat. Tres essi regentium ordines in synagoga cognouimus sacerdotū se licet scribarum/atq̄ seniorū populi. Qui bus t si pharisēos iungimus: q̄tuor in hac domo angulos inuenimus. A regione igitur deserti ventus venit: t quatuor angulos domus concussit: quia ab immundis spiritibus tentatio irruit: et mentes quatuor ordinum in malitiā persecutiōis excitauit. Que domus corruens oppressit liberos: quia dum iudea in incredulitatem dominice persecutionis cecidit: apostolorum fidem desperationis formidine obruit. Tenēri enim tantummodo magistros viderunt: t iam negantes per diuersa fugiebant. Et q̄uis manus interna eorum spiritum in presentia ad vitam tenuit a vita tamen fidei eos interim carnalis timor extinxit. Qui ergo auctore suuꝫ iudea seniente reliquerūt: quasi q̄ cuiusdā anguli⁹ domo cuersa necati sunt. Quid autem illo tempore de grege fidelium factū credimus: quo fugisse ipsos etiā arietes scim⁹? Sed inter hec q̄ nuncius euadit: quia conuulsse ei sermo: p̄phēticus qui hec denunciauerat/ostendit dicēs de persecutore populo. Dilectus me⁹ in domo mea fecit scelera multa dicens de bonis predicatoribus/sed tamen in passione fugientibus. Proximi mei a longe steterunt: Dicens de cūctis valde fortimidantibus. Percutiam pastorē: t dispergentur oues gregis. Sed tur ¶Capitulum.xxix.

Quatuor anguli domꝰ

Hiere. 11.c.

Ps. 37. c.

Zach. 13.c.

Unc surrexit Iob/ & scidit vestimēta sua: Ruente domo extinctis filijs Iob surrexit: quia iudea in infidelitate perdita: predicatoribꝫ in pauore mortis cadentibus: redēptor humani generis semetipsum a carnis sue morte suscitauit qz ꝓto iudicio p secutores suos deseruerit demonstrauit. Surgere quippe eius est qua districtione peccatores dere linquat ostendere: quasi est facere eius est: patiēter mala tolerare. Surgit ergo cuz contra reprobos iudicij iustitie exerit. Unde recte vestimēta scidisse perhibet. Quid est vestimentuz dñi nisi synagoga extitit: que prophetis ꝑdicantibus expectatiōi incarnationis illi⁹ adhesit: Sicut est his nunc vestitur a quibus diligit. Ephe. 5.f. Paulo attestante q̄ ait. Ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiā/non habentē maculā aut rugam. Que est macula aut ruga non habere dicitur: profecto vestis rōnabilis & per actionē mūda: & per spez tē sa monstratur. Ita cum incarnā dum eum iudea credidit adherē do: nihilominus vestis fuit. Sz qz expectat⁹ venit: veniens nova docuit: docens mira exercuit: mira faciens prava toleravit: vestē qua indultus fuera⁹ scidit: dum de iudea alios ab infidelitate stultit: alios in incredulitate derelinquit. Quid est igitur vestis scissa/nisi iudea in contrarijs sentētijs diuisa. Si est vestis ei⁹ scissa nō esset: euangelista non diceret: ꝙ predicante dominо contentio oriebatur in populo: vt alij dicerent: bonus est: alij autez nō/sed seducit turbas. Quasi scissa vestis illius fuit: que diuisa per sententias vnitatem concordie ꝓdidit. Joan. 7.b. Sequit: ¶ Et tonso capite corruēs in terrā adorauit. Quid per decisos capillos nisi sacramēta rum subtilitas: quid per caput nisi summa sacerdotū designat. Unde & ad Ezechielem prophetā dicitur: Tu fili hominis sume tibi gladium acutum rade ntez pilos: & assumes eum & duces ꝑ caput tuuz & barbam: vt videlicet ꝑphete facto/iudicium redemptoris exprimatur qui in carne apparens caput rasit: quia a iudaico sacerdotio preceptorum suoꝝ sacramenta abstulit barbam rasit: quia regnum israeliticum deserens: decorem virtutis ei⁹ amputauit. Ezech. 5.a.

¶ Capitulum.xxx.

Uid⁹ hoc loco ꝑ terram nisi bō pctōr er primitur. Primo ꝺp pe peccanti domini dictum est: Terra es & in terrā ibis. Terre ergo nomine peccatrix gētilitas designat. Illā cū iustā iudea se crederet: constat ꝙ reproba de gētilitate sentiret: paulo attestante q̄ ait: Nos natura iudei: & nō ex gētibus peccatores. Ipse ediator igit noster quasi dctōso capite in terrā corruit: qz iudeā deserēs/dum sacramēta sua ab ei⁹ sacerdotio abstulit: ad notitiā gentilium venit. Capillos ergo a capite rasit: qz sacramenta legis ab illo suo primo sacerdotio sustulit: et in terrā corruit: qz saluandis se pctōribus dedit: dū eos q̄ sibi iusti videbant deseruit: hos qui se iniustos & fatebant & nouerāt assumpsit. Hinc ipse in euāgelio dicit: Ego in iudicium veni in hūc mūdum: vt qui non vident/videant: & qui vident ceci fiant. Hinc & columna nubis que in deremo populū precedebat: splēdore ignis nō in die/sed in nocte radiabat/qz vez redēptor noster sue conuersationis exemplo ducatum sequentibus prestans de iustitia: sua cōfidētibus nulla luce claruit: peccatoꝝ vero suoꝝ tenebras agnoscentibus ignem sui amoris infulsit. Hec ꝙ corruere iob dicit: indignū mēs hoc significationi redēptoris arbitretur. Scriptuz namq; est: Verbum misit dns in Joan. 9.c. Exod. 13.d. Esa. 9.

iacob: & cecidit in israel. Iacob ꝺp pe supplātator: israel vero vir videns deuz ꝺr. Et quid per iacob nisi iudaicus populus: qui per israel nisi gētilis populus designatur? Quis quē iacob ꝑ carnis mortez supplātare studuit: hunc nimirū per oculos fidei gentilitas deuz vidit. Ad Jacob ergo missuz/ verbum in israel cecidit: qz eū quez ad se venientē iudaicus populus respuit: hunc repente confitens populus gētilis inuenit. De sancto quoq; spū scriptū est: Cecidit spūs dñi super eos. Idcirco autē verbū dñi vel spiritussanctus in sacra scriptura cadere dicitur vt inopinatus ei⁹ aduētus exprimatur. Quod est ruit vel cadit/ad ima repente venit. Ipse ediator ergo in terrā quasi corruisse est: nullis signis precurrentibus inopinate ad gentes venisse. Bene autē ꝺr ꝙ corruens adorauit: qz dñi ipse humilitatē carnis suscepit: in se credentibus vota humilitatis infundit. Fecit est qz fieri docuit: sicut & de ei⁹ spū ꝺr: Ipse spiritus postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabilibus. Nec enim petit q̄ equalis est/sz postulare ꝺcitur: ꝙ nimirum quos repleuerit postulantes facit: Quis hoc & in semetipso redēptor nr ostendit: qui patrez etiam domini pasci ꝺpinquaret exorauit. Quid enim mirū/si in forma serui exorando se patri subdidit: in qua etiam manus peccantium vsq; ad mortis extrema toleravit. Sequitur: Rom. 8.c. Ephe. 5.f. Bal. 4. Bek. 7.d. F Act. 2. 8. Bal. 4. Rom. 8.c. Oseę. 2. d. Ro. 11. d. 1. Cor. 3.d. Bek. 39.c. a b

¶ Capitulum.xxxj.

Uid⁹ egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Redēptoris mater iuncta carnē synagoga extitit: et qua ad nos per corpus visibilis ꝓcessit. Sed hunc intra se tegmine litere adopertū tenuit: dū ad spiritalem eius intelligentiam mentis oculos aperire neglexit. Hinc qz in carne humani corporis latentem videre deum noluit: quasi in diuinitate nudū conspicere cōtempsit. Sed nudus de vtero matris exijt: qz a synagoge carne ꝓdiens cōspicuꝰ ad gētes venit. Nō bene in ioseph relicto pallio fugiente signatū est. Dū enim mulier adultera male illo vti voluit/ reli-to pallio fugit foras: quia dñi synagoga dominum purum bolem credēs: ꝺsi adulterino cōpleru cōstringere voluit: ipse tegmen ire eius oculis reliquit: et ad cognoscendā diuinitatis sue potentiā conspicuum se gentibꝰ ꝓbuit. Unde & Paulus dicit: Usq; hodie dum legitur moyses velamen est super cor eorum: quia videlicet adultera mulier apud semetipsam pallium retinuit: et quam male tenebat/nudum amisit. Quia ergo a synagoga venēs fidei gentilis cōspicuus apparuit et vtero matris nudus exijt. Sz nunquid hanc omnino deseruit. Et vbi est quod est per ꝓphetam dicitur. Si fuerit numer⁹ filiorum israel quasi arena maris/ reliquie salue fient. Ubi est qđ scriptum est: Donec plenitudo gentis intraret. et sic oms israel salu⁹ fieret. Erit ergo qu. idoq; conspicuus: vt etiā synagoge appareat. Erit in fine mundi ꝑcul dubio/ qđ gētis sue reliquijs semetipsum ficut est dominus innotescit. Un & bene hic dicitur. ¶ Nudus reuertar illuc. Nudus quippe ad vterum matris reuertitur/ cum in mūdi hui⁹ terminos q̄ in sclo factus homo despicit: synagoge sue oculis deus ante secula declaratur. Sequit: ¶ Dominus dedit/dominus abstulit: sicut domino placuit/ita factū est: sit nomen domini benedictū. Redemptor noster per hoc ꝙ deus est cum patre data ola: per hoc vero ꝙ homo est/a patre accipit omnia. Dicatur igitur de iudea/cum venturum incarnationis ei⁹ mysteriuz crederet dominus dedit. Dicat de iudea (cuz expectatam

incarnationis ꝓsentiam contemplasset) dñs abstulit. Data quippe est cum per quosdã futura credidit: sed exigente merito sue cecitatis ablata est: cum credita, per quosdam venerari contempsit.

In se autem credentes edocet: vt in flagellis positi benedicere domino sciant/cum subditur: Sicut domino placuit/ita factuꝫ ẽ: sit nomen domini benedictum.

Mar. 14.c. Unde & testante euangelio cum appropinquare passionis dicitur accepto pane gratias egisse ꝓhibetur. Gratias itaq; egit qui flagella aliene iniquitatis susceꝑit. Et qui nihil dignum percussioni exhibuit: humiliter in percussione benedicit: vt hic videlicet ostendat que vnusquisq; i flagello culpe debeat facere ꝓprie: si ipse eã inimiter flagella culpe portat alie ne: vt hinc ostendat quid in correptione faciat subditus/ si in flagello positus patri gratias egit equalis. Sequitur: ¶In ois his nõ peccauit iob. neqꝫ stultum quid contra deum locutus est. Os nec peccasse/nec stulte aliquid contra deum locutus est asseritur hoc de illo petrus (si cut etiam prediximus) aperte testatur/dicens: Qui peccatum nõ fecit: nec dolus inuentus est in ore eius. Dolus quippe i ore quãto apud boes prudentius callet: tanto apud deuꝫ stultius desipit Paulo attestante qui ait. Sapiẽtia huius mundi/ stultitia est apũ deum. Quia ergo dolus in ore eius non fuit: stultuꝫ procul dubio nibil dixit. Hunc ergo contra deuꝫ sacerdotes et principes locutum stulte crediderunt: cum interrogatus passionis tẽpore dei se filiũ testaretur. Unde & conquerentes dicunt: Quid adhuc egimus testibus: ecce ipsi audiuimus blasphemiam. Sed contra deũ nibil stulte dixit: qi vera loquẽs: hoc de se infidelibus etiam moriendo intulit. qõ paulo post redẽptis oibus resurgẽdo mõstrauit. ¶Ca. xxxij.

1. Pet. 2. b. B

1. Cor. 3. d.

Mat. 26. g.

Ecin significationez nostri capitis breuiter tractata trãscurrimus: nunc in edificationez eius corpis ea moraliter tractanda replicem⁹. vt quod actum foris narratur in ope/sciamus qõ intus agatur in mẽte. Hã cũ filij dei assistunt coram deo: inter eos quoq; assistit & sathan: quia plerũq; bonis nostris cogitationibus que in corde nostro aduentu spũs sancti operãte seminẽ sit antiquꝰ ille callide se interserit: & subiungit inimicꝰ vt bene cogitata perturbet: malaq; perturbata dilaniet. Sed nequaq; nos in tentatione deserit qui creauit. Nam bonũ nostrũ qui se contra nos in ista dies contegit illustratione sui luminis nobis; deprehẽsibile reddit: ꝓpter qõ ei mox dicitur: Unde venis? Callidũ namq; hostem redire est: eius nobis insidias declarare: vt quo eũ subintrare cor cernimus: fortiꝰ cõtra illum circumspectione muniamur. Qui respondens ait: ¶Circuiui terram & perambulaui eã. Sathane terram circuire est carnalia corda perscrutari: & unde occasionẽ accusationis inuenire possit exquirere: Terrã circũit qꝫ humana corda circumuenit: vt bona tollat: et mala mẽtibus inserat: vt inserta cumulet & cumulata perficiat: vt perfectos in iniq̃tatibus ad penam socios acquirat. Et notandũ ꝙ non transuolasse/sed perambulasse se asserit qꝫ nimirũ nequaq; quẽ tentat velociter deserit: sed vbi molle cor inuenerit: ibi pedẽ misere ꝓfundius figit: vt in morãdo actiõis praue vestigia imprimat: & ex sue iniq̃tatis filitudine ꝙs valz reprobos reddat. Sz cõtra hũc btus iob laudat et dicit: ¶Nunquid cõsideraſti seruum meum iob: ꝙ nõ sit ei similis super terrã? Uir simplex & rect⁹/ & timens deuꝫ: ac recedens a malo. Quẽ diuina inspiratio cõtra hostẽ roborat: hunc quasi in sathane auribꝰ deus laudat. Laudare quippe eius est: & ꝓfunda bona cõcedere: & post concessa custodire. Sed antiquus hostis eo cõtra bonos grauius seuit: quo valari eos diuine protectionis munere cõspicit. Unde & subiungẽs dicit: ¶Nunquid frustra iob timet deum? Nõne tu vallasti eũ ac domũ eius: vniuersamq; substantiam per circũituꝫ? Operibus manuũ eius. benedixisti: et possessio illius creuit in terra. Ac si aperte dicat: Cur laudas quem protegẽdo roborasꝰ? Despecto enim me dignꝰ tuis laudibus homo esset: si suis ꝑme viribus staret. Unde mox & malitiose de bõe expetit: quod tamen protector bonis benigne cõcedit. Unde subditur: Sed extẽde paululũ manum tuã: & tange cũcta que possidet: nisi in faciem benedixerit tibi. Pierũq; effi dum fecunde virtutũ fructus reddimus dñi continua prosperitate pollemus: aliquantulũ mens erigit vt a semetipsa sibi existere bona que habet arbitret. Que nimirum bona antiquus hostis malitiose attrectare appetit: sed hec tentari deus non nisi benigne permittit: vt dum mens tẽtatione pulsante in bonis de quibus gaudebat cõcutit. imbecillitatis sue debilitate cognita in spe diuini adiutorij robustius solidetur: fitq; mira dispensatio nepietatis: vt vñ malignus hostis cor tentat vt interimat mire misericors conditor hoc erudiat vt viuat. Uñ et bene subiungitur. ¶Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt: tãtum in eum ne extẽdas manum tuaz. Ac si aperte dicat: Electi vnuscuiusq; bona sic tibi tẽrãda exterius tribuo: vt tũ ipse noueris quia perseuerantem mibi illum in mẽtis radice cõserno. Ubi & bene subditur: ¶Egressusq; est sathã a facie domini: quia per hoc ꝙ vsq; ad defectum cordis prenalere ne quaq; permittit: exclusus ab intimis exterius vagatur quia etiã si virtutes mentis plerumq; turbat extra ipso foris est quo resistente domino vsq; ad interitum bonorũ corda nõ vulnerat. Intantum quippe contra illa sentire ꝓmitti tur: inꝓtum necesse est: vt tẽtationibus erudita fouendi ne ea q̃ agũt bona suis viribus tribuãt: ne in securitatis torpore se deseruãt: & a formidinis accinctione dissoluantur: sed ad ꝓfectus sui custodiã tanto solertius inuigilent ꝙto se contra aduersarium stare semper in acie tentationũ vidẽt.

Mor.

b

¶Cũ autẽ quadã die filij & filie eius comederẽt & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti: nũtius venit ad iob qui diceret: Boues arabãt: & asine pascebãtur iuxta eos: & irruerunt sabei et tulerũt: quos cesa & pueros percusserũt gladio.

¶Capitulum. xxiij.

Lur deus nos tẽtari ꝑmittat ab antiq̃ hoste.

In electoꝝ corde ꝓfectus bonorum sequentiũ sapientia nascitur at q̃ hec per donum spiritus quasi primogenita ꝓferꝫ. Que profecto sapientia nostra fides est: ꝓpheta attestante qui ait: Nisi crediderit is nõ intelligetis. Tunc enim vere adintelligendum sapimus: cũ cunctis que conditor dicit credulitatis nostre fidem ꝓbem⁹. In domo ergo fratris primogeniti conuiuantur filij dum virtutes reliquę epulantur in fide. Que si non prima in corde nostro gignitur: reliqua queq; esse bona non possunt: ceteraq; si bona videantur. In domo fratris primogeniti filij conuiuantur: dum virtutes nostre in habitaculo fidei sacri eloquij cibo saciantur. Scriptuꝝ quippe est: Sine fide impossibile ẽ placere deo. Tunc ergo virtutes nostre veras vite epulas sumũt: cum nutriri fidei sacramentis incipiunt. In domo fratris primo-

fides ꝓmoget nito cõpak.

f

Hebr. 11. b.

genitu cõuiuantur filij: quia ni
si virtutes reliquę sapientię epu
lis repletę: ea quę appetunt pru
dęter agant: virtutes esse neq̃
ꝑ possunt. Sed ecce dum bona
q̃ agim⁹ sapie epul' fideiq̃ pascũ
tur: hostis nr̃ arantes boues ⁊ pa
scentes asinas subtrahit: ⁊ pue
ros gladio occidit. Quid arantes
boues/nisi grauiores nostras co
gitationes accipimus? Que dum
cor studiosa exercitatione confi
ciunt: vberes fructus profectuũ
reddunt. Quid pascentes intelli
gimus asinas: nisi simplices mo
tus cordis? Quos dum studiose a
duplicitatis erroꝛe cõpescimus:
quasi in cãpo libere puritatis nu
trimus. Sed plerunq̃ hostis cal
lidus: cum graues cogitationes
in corde cõspicit: sub introducta
eas voluptatis delectatione coꝛ
rumpit: ⁊ dũ motus cordis simpli
ces vider: subtilia inuentionum
acumina ostendit: vt duꝛ laus de
subtilitate ẽ ritur: puritatis sim
plicitas amittat: ⁊ si vsq̃ ad opus
prauum pertrahere non valet: tẽ
tando tamen bonoꝛum cogitatio
nes subrepens nocet: vt cum tur
bare bona mentis agnoscitur: ea
quasi funditus abstulisse videa
tur. Possunt etiam per arãtes bo
ues/cogitationes charitatis acci
pi: quibus ꝓdesse alijs conamur:
cum fraterni cordis duritiam ꝑ
dicando scindere cupimus. Pot
etiam per asinas (que nimirum
oneribus sese subdunt: ⁊ nulla
ferocitatis insania resistunt) pa
tientie mansuetudo signari. Et
sepe hostis antiquus cum velle
ꝓdesse nos loquẽdo alijs ꝓspicit:
in quodã torꝑoꝛe och mentẽ mer
git: vt alijs prodesse nõ libeat: et
cum a ꝓpꝛijs vacat. Arantes er
go boues subtrahit: cũ cogitatio
nes mẽtis fraterne vtilitatis fru
ctibus deditas: per submissiũ ne
gligentie torꝑoꝛem frangit. Et ꝑ
uis electoꝛum corda intra archa
sua cogitationis inuigilent: ⁊
quid a tentore sustineant supe
rantes pensent: eo tamẽ ipso ma
lignus inimicus aliquid rapuisse
se gaudet: quo cogitationibus bo
noꝛum vel ad momentum preue
let.

¶ Capitulum .xxviij.

Spe autem cum pre
parataq̃ mentem ad
tolerantiã videt: ꝺd
ad ea maxime diliga
tur erquirit: ⁊ ibi scã
dali laqueos inserit:
vt quo magis res queq̃ diligit:
eo ꝑ eam facil⁹ patientia turbe
tur. Equidem electoꝝ corda ad
se semper sollicite redeunt: et se
metipsa grauiter vel ꝑ leui mo
tu exꝛcessionis affligunt: ⁊ dũ mo
ta discũt qño stare debuerint: ali
quando melius concussa solidan
tur. Sed antiquus hostis dũ to
lerantie cogitationes vel ad mo
mentũ turbat: quasi abstulisse se
ab agro cordis asinas exultat. In
bis aũt q̃ agere disponimus: rõ
nabili custodia quid quibusq̃ re
bus congruat sollicite pensam⁹.
Sed plerunq̃ hostis dum subi
ta ad nos perturbatione tentatio
nis irruit: circunspectiones: coꝛ
dis inopinate ꝓuenientes: q̃si ipsos
custodes pueros gladio occidit.
Sed tamen vnus fugit: qui alios
periisse renuntiat. Quia in eo qõ
mens ab hoste patitur: rationis
discretio semper ad animum re
dit: ⁊ qualit̃ se iam se euasisse indi
cat: que apud semetipsam sollici
ter quicquid pertulerit pensat.
Et ipso ergo pereuntibus vnus ad
domum redit: dum turbata in tẽ
tationis motibus discretio ad cõ
scientiam recurrit: vt quod repẽ
tinis incursib⁹ preoccupata mẽs
perdidisse pensat: hoc compun
ctionis studio afflicta recipiat.

¶ Cũq̃ adhuc ille loqueretur:
venit alter ⁊ dixit: Ignis dei
cecidit de celo: ⁊ tactas oues
puerosq̃ cõsumpsit: et effugi
ego solus vt nuntiarem tibi.
Quid per oues nisi cogitationuꝫ
innocentia: quid per pueros/ni
si bonoꝛum cordium mũdicie de

signatur? Celum vero aereum di
ci paulo ante iam diximus: vnde
et aues celi nosamus. Et scimus
q̃ immũdi spiritus qui de etheꝛeo celo lapsi sunt: in huius celi
terreq̃ medio vagantur: qui tan
to magis coꝛda hominum ascen
dere ad celestia inuident: q̃to se
a celestibus per elationis suę im
mundiciam profectos vident. Oꝛ
ergo ab aereis pꝛitibus contra
cogitationum nostrarum mundi
tiam flãma liuioris irruit: de ce
lo ignis ad oues venit. Sepe esti
mandas mentis nostre cogitatio
nes ardoꝛe libidinis accendunt:
⁊ quasi igni oues cõremant: duꝛ
castos motus animi/luxurie ten
tatione perturbãt. Qui ignis dei
dicitur: quia ⁊ si non faciente do
mino/tamen permittente gene
ratur. Et quia ꝑmissũ subito ipas
nonnunq̃ circunspectiones mẽ
tis obruunt: quasi custodes puę
ros gladio occidunt. Sed tamen
vnus in columis fugit: dum offic
quod mens patitur/perseuerans
discretio subtiliter respicit: sola
q̃ mortis periculum euadit: q
etiam perturbatis cogitationib⁹
discretio non succumbit: vbi dam
na sua omnino renuntiet: ⁊ qua
si dominum ad lamentum vocet.

¶ Ꝺz illo adhuc loquẽte venit
alius ⁊ dixit: Chaldei fecerũt
tres turmas: ⁊ inuaserunt ca
melos ⁊ tulerũt eos: necnõ et
pueros percusserunt gladio: ⁊
effugi ego sol⁹ vt nũtiarẽ tibi.
Per camelos qui mundum ali
quid habent dum ruminant: et
immundũ nequa q̃ ungulam
findunt: supra iam diximus rerũ
temporaliũ dispensationes in
telligi: in quibus quo est cura di
stensio: eo nobis multiplicius in
sidiatur inimicus.

¶ Capi.xxv.

Omnis enim qui di
spẽsãdis terrenis re
b⁹ ꝑsidet: occulti bo
stis iaculis tutius pa
tet. Nonnulla enim
ꝓuidens agere nis
titur: ⁊ dum sepe cautus futura
subtiliter ꝓuidet: incautus dã
na presentia nequa q̃ videt sepe
dum presentibus inuigilat: ad i
stantia ꝓuidenda dormitat: sę
pe dum aliqua torꝑens agit que
vigilãter agẽda sunt negligit: se
pe dum plus iusto vigilantem se
in actione exhibet: ipsa actionis
sue inquietudine rebus subditis
peius nocet. Aliquando autem
lingue modum ponere nititur:
sed onere dispensationis exigẽ
te silere prohibetur. Aliquando
autem nimia se censura restrin
git: tacet etiaꝫ que loqui debuit.
Aliquando ad inferenda necessa
ria dum se lati⁹ relaxat: dicit etiã
que loqui non debuerat. Plerũ
q̃ autem tantis cogitationũ vo
luminib⁹ implicatur: vt ipse fere
se vir valeat/que intra se ꝓuide
dus versat: ⁊ cum nihil opere fa
ciat: sub magno cordis sui ponde
re vehementer insudat. Quia effi
dura sunt que apud semetipsum
intus patitur: quietus foris ocio
suscq̃ laxatur. Plerunq̃ effi. quia
si ventura animus conspicit: to
tam contra hec intentionem pro
ponit: magnusq̃ ardoꝛ cõtentio
nis se inserit/sopoꝛ fugit/noꝛ in
diem vertitur: ⁊ cũ quieta foris
membra lectuꝝ teneat: int⁹ ma
gnis clamoꝛib⁹ in cordis foro liꝛ
tigatur. Et fit plerunq̃ vt nulla
eueniãt q̃ ꝓuidenter: toraq̃ cogita
tio illa q̃ diu plena se intentione
parauerat repente vacua ꝺesciat.
Tãto aũt longius mẽs a necessa
rijs cessat/q̃to inania latius co
gitat. Oꝛ igitur dispẽsatiõis curã
maligni spũs modo torꝑe/vel ꝓ
cipitata actione feriunt: mõ pla
gra vel immoderata locutiõe cõ
fundunt: pene antẽ semp nimijs
cogitationem molibus ꝓmunt:
tribus turmis chaldei camelos
rapiunt. Quasi enim tres turmas
contra camelos facere: est terre
narum dispensationum studia
modo illicito opere: modo sꝑ
flua locutione: mõ inordinata co

Asine.

Bouef

Camel li.

Jacula hostis in eos q̃ dispẽ sandis terre

Pueri

Fit ple rũq̃ vt nulla eueniãt q̃ ꝓuidẽ tur.

gitatione vastare: vt dñi se admi
nistranda exterius mens efficaci
ter extendere nititur: a sui consi
deratione separetur: z eo dãna q̃
de semetipso patitur nesciat: quo
erga aliena fortiori studio q̃ de
cet elaborat. Recta autem mens
cum curas dispensationis susci
pit: quid sibi: quid proximis de
beat attendit: z nec per aliene sol
licitudinis immoderationẽ sua
studia negligit: nec per sue vtili
tatis vigilantiã aliena postponit
sed tñ plerũq; dñi ad vtraq; soler
ter mens inuigilat dum magnis
erga se z ea q̃ sibi commissa sunt
circunspectionibus vacat: repen
tino turbata cuiuslibz cãe emer
gentis articulo ita in ꝓceps rapi
tur: vt ab ea subito cuncte circũ
spectiones eius obruantur. Un
de z custodes camelorũ pueros/
chaldei gladio feriunt: z tñ vnus
redñit: quia inter hec discretiõis
ratio mentis nostre oculis occur
rit: vt sollicita sibimet anima ad
subito impulsu tẽtatiõis intrin
sec9 amittãt intelligit. ¶ Loqueꝫ
batur ille: z ecce alius intra-
uit: z dixit. Filijs tuis z filia-
bus vescentibus z bibentib9
vinũz in domo fratris sui pri
mogeniti: repente vehemẽs
ventus a regione deserti ir-
ruit: z cõcussit quatuor angu
los domus: quẽ corruens op-
pressit liberos tuos/z mortui
sunt: z effugi ego solus vt nũ
tiarem tibi. Sicut supra iaz di
ximus. Regio deserti est immun
dorum spirituum multitudo de
relicta: q̃ dñi ꝓditoris sui beatitu
dinẽ deseruit: quasi manuz culto
ris amisit a qua vẽt9 vehemens
venit/z domũ subruit: q̃ ab im
mundis spiritibus fortis tenta
tio surripit: z tranquillitatis sue
statu conscientiam
auertit. ¶ Ca. xxvj.
Il quatuor vero an
gulis dom9 ista sub
stitit: quia nimiruz
solidum mentis no

Regio deserti

Quatuor anguli domus.

stre edificium prudentia/tempe
rãtia/fortitudo/iustitia sustinet.
In quatuor ergo angulis dom9
ista subsistit: quia in his quatuor
virtutibus tota boni operis stru
ctura cõsurgit. Unde z quatuor
paradisi flumina terram irrigãt:
q̃ dñi his quatuor virtutibus cor
infunditur: ab omni desideriorũ
carnaliũ estu temperatur. Dz nõ
nisi q̃ dñi menti ignauia surripit/
prudẽtia frigescit: nã cũ festa tor
pet/ventura non prouider. Nõnũ
q̃ dñi nõnulla menti delectatio
surripit/temperãtia nostra mar
cescit. Inq̃tũ enim ad delectationẽ
presentiũ ducimur: intantuz mi
nus ad illicitis temperamur. Nõ
nunq̃ se timor cordi insinuat: et
vires nostre fortitudinis turbat:
z eo minores cõtra aduersa eristi
mus: quo q̃dã perdere immode-
ratius dilecta formidamus. Non
nunq̃ vero amor suus se mẽti in
gerit: eiq̃ latenti motu a rectitu
dine iustitie diuertit: z q̃ se totã
auctori reddere negligit: eo in se
vere iustitie contradicit. Uentus
ergo vehemens quatuor angulos
cõcutit/dñi fortis tentatio occul-
tis motib9 quatuor virtutes qua
tit: z quasi quassatis angulis do-
mus eruitur: dum pulsatis virtu
tibus cõscientia turbatur. Intra-
bos aũt quatuor angulos dom9
filij conteruntur: quia intra arca
na mẽtis q̃ principaliter bis qua
tuor virtutibus ad summe recti
tudinis culmẽ erigitur: virtutes
cetere quasi quedã corporis sobo
les se inuicẽ pascunt. Donũ quip
pe spũs quod in subiecta mente
ante alia prudentiam/temperan
tiam/fortitudinem/iustitiam for
mat: eandem mentẽ vt contra sin
gula quecq; tentamenta eruditat/
in septem mor virtutibus tempe
rat: vt contra stultitiã sapientiã/
cõtra hebetudinem intellectuz/
contra precipitationẽ consiliuz/
contra timorem fortitudinẽ/con
tra ignorantiam. scientiam/ con
tra duritiam pietatem/contra su

perbiã dei timorem. Sed non nũ
q̃ dum mẽs nostra tãti muneris
plenitudine atq; vbertate fulcit̃
si continua in his securitate per
fruitur: a quo sibi hec sint obliui
scitur: sez a se habere putat/ q̃
nunq̃ sibi abesse considerat. Un
de fit vt aliquando se hec eadez
gratia vtiliter subtrahat: z presu
menti q̃dñi in se infirmetur ostẽ
dat. Tunc em vere cognoscimus
bona nostra vnde sint: quãdo hec
quasi amittendo sentimus: quia
a nobis seruari non possunt. Ad
hoc itaq; intimande humilitatis
magisterii fit plerũq; vt irruen-
te tentationis articulo tãta stul
titia sapientiam nostrã feriat: vt
turbata mens qualiter malis im
minentibus obruet: vel cõtra tẽ-
tationem q̃o se ꝓparet ignoret:
sed hac ipsa stultitia coz pruden
ter eruditur: quia vñ ad momen
tum decipit eo post vertus et quo
humilius sapit: z sapiẽtia vnde q̃
si admittitur inde certi9 possidẽ
tur. Aliquando duz sublimia in
telligendo in elatione se animus
erigit: in rebus imis z vilib9 gra
ui hebetudine pigrescit: vt repen
te sibi etiam ima clausa videat/q̃
pertinax summa penetrabat: Dz
hec ipsa hebetudo intellectuz no
bis dum subtrahit seruat: q̃ duz
ad momentũ quo humiliat /veri9
ad sublimia intelligenda confir
mat. Aliquando duz cuncta nos
agere: cõsilij gratuitate gaudem9
pulsante cause emergentis: arti-
culo precipitatione subita rapi-
mur: z qui nos semper dispositio
nem vtrisse credidimus repente in
tima confusione vastamur sed ta
men eiusdem confusionis erudi
tione discimus ne nostris viribꝫ
consilia nostra tribuamus: z tan
to maturi9 ad grauitatẽ restrin
gimur: quãto ad hanc quasi amis
sam redimus. Aliquando dum
mens fortiter aduersa contẽnit:
subortis aduersitatis euentibus
hanc ventus vehemens percutit
sed per hunc cõcussa discit cui tri

Brachia spiritualia quandoque vtiliter subtrahuntur.

buat/q̃ in quibusdã fortiter ste
tit: z tanto post validius fortitu
dinem retinet quanto hanc repẽ
te irruente formidine sibi tã qua
si elapsam videt. Aliquãdo dum
magna nos scire gaudem9: repẽ
te ignorãtie cecitate torpescim9:
sed quo ignorãtia mentis oculꝫ
ad momentum clauditur: eo post
ad scientiã verius aperitur: vt ni
mirum flagello sue cecitatis. eru
ditus: z scire ipsum a quo habeat
sciat. Aliquãdo dum religiose cũ
cta disponimus: dum pietatis vi
scera plene nos habere gratula-
mur: quadam mentis duritia ir-
ruente percutimur: sed quasi ob
durati cognoscimus: cui pietatis
habite bona tribuamus: z pietas
v ri9 velut extincta recipit/ duz
quasi amissa amplius amat. Ali-
quãdo dñi subiectũ se diuine fo-
midini animus gaudet/ repente
superbi a tẽtante rigescit: sed ta-
men valde mor timens quia non
timet: ad humilitatem se iterum
festinus inflectit: z tanto hãc so-
lidius recipit/ꝓto ejus virtutis
pondus quasi amittẽdo pensauit.
Uersa igitur domo moriunt filij
q̃ turbata in tentatione cõscien
tia: ad vtilitatem proprie cogni
tionis raptim z in momẽto tẽpo
ris obruitur genite in corde vir-
tutes. ¶ Capitulum. xxvij.

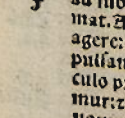

Ui profecto filij int9
per spem viuunt duz
terri9 carne. mortifi-
catur: q̃ videlicet virtu
tes nostre tentatiõis
tẽpore: z si in momen
to turbate ab stat9 sui incolumi-
tate deficiũt: ꝑ intentiõis tñ ꝓse
uerãtã integre in mẽtis radice
subsistunt. Luz q̃dꝫ etiã z sorores
occubũt: quia in corde nonunq̃
per flagella turbatur charitas/ꝑ
formidinem cõcutitur spes/per
questiones pulsatur fides. Sepe
eñi quasi a conditoris amore tor-
pescimus: dñi vltra q̃ nobis con
gruere credimus flagello fatiga
mur. Sepe enim dum plus q̃ ne-

esse ē mēo formidat: fiduciam sibimet spēi debilitat. Sepe dum immensis questionibus animus rapitur: perturbata fides quasi defectura fatigatur. Sed tamen viuunt filie que in domo concussa morituntur: quia ꝛ si intra conscientiam/spem/fidem/charitatemq; pene occumbere perturbatio ipsa renuntiat: has tamen ante dei oculos viuas perseuerātia recte intentionis seruat. Unde ꝛ puer qui hec nuntiet solus euasit quia mentis discretio etiam inter tentamenta incolumis permanet. Agitq; puer vt iob filios flendo recipiat: dum discretione inuntiante dolens animus vires quas quasi amittere ceperat penitendo conseruat. Mira autem hoc nobiscum dispensatione agitur: vt mens nostra culpe nonnūq; pulsatione feriat. Nam esse se magnarum virtutum homo crederet: si nullum vnq; earundem virtutum defectum intra mentis archana sentiret. Sed dū tētatione irruente quatitur: et quasi vitra q; sufficit fatigatur: et contra hostis sui insidias munimen humilitatis ostendit: ꝛ vnde se grimescit enerviter cadere/ide accipit fortiter stare. Tentatus aūt non solum vires a quo accipiat discit: sed q̄ta eas sui vigilātia seruet intelligit. Sepe est quem tentationis certamen supare non valuit: sua deterius securitas straxit. Nam dum lassum se quisq; in ocio remitti t: dissolutam mentem corruptor prostituit: ac si cū ex dispensatiōe superne pietatis tentatio non repente vehementer irruens/sed temperato accessu erudiens pulsat: numirum ad insidias prouidendas cuigilat vt contra hostem se i certamine cautus accingat. Unde ꝛ bene subiungitur: ¶ Tunc surrexit iob. Vedere enim quiescentis est: assurgere decertātis. Audistis ergo aduersis/surgere est/expertis tētationibus mentem ad certamina robustius parare. Quibus nimirum tentationibus etiā discretio proficit: qz vt virtutes a vitijs subtilius distinguat agnoscit. Unde ꝛ bene subiungit: ¶ Scidit vestimenta sua. Vestimēta scindim⁹ cum discernendo opera nostra retractamus.

Vedere assurgere. Vestimenta scidit

¶ Capitulum. xxxvij.

Si esset apud deū opera nos quasi vestimenta nō tegerent: nequaq; Apoc. 16.c. voce angelica diceretur: Beatus q̄ vigilat ꝛ custodit vestimenta ne nudus ambuletꝛ ne videant turpitudinem ei⁹. Turpitudo enim nostra tūc cernit: cū vita reprehensibilis ante iustorum oculos in iudicio nequaq; subsequentis boni operis tegmine velat: Sed qz cū culpa tentamur: ad lamenta accendimur: atq; ipsis lamentis excitati ad perspiciendā lucem iustitie subtilius oculos mētis aperim⁹: quasi in dolore vestimēta scindimus: qz ex fletu discretione crescente cuncta que agimus districtius irata manu iudicam⁹. Tūc omnis nostra elatio corruit: tunc cuncta ab animo cogitationum superfluitas cadit. Unde ꝛ subdit: ¶ Et tonso capite corruēs in terram adorauit. Naz quid moraliter per capillos: nisi defluentes animi cogitatiōes accipim⁹? Unde ꝛ alꝛs ecclesie voce dicitur: Sicut vitta coccinea labia tua sponsa: ꝛ eloquium tuum dulce. Vitta quippe crines capitis astringit. Labia ergo sponse sicut vitta sunt: qz exhortatione sancte ecclesie cuncte in auditoriū mentibus diffuse cogitationes ligantur ne remisse defluant. ne sese per illicita spargāt: ne sparse cordis oculos deprimant sed quasi ad vnaz se intentionem colligāt/dum vitta eas sancte predicationis ligat. Qui recte ꝛ coccineam asserit: qz sanctorum predicatio sola charitatis ardore flammescit. Quidvero per caput: nisi ea que principa-

Capitulum.

Cant. 4.a.

B

le vnius cuiusq; actionis est mēs ipsa signatur. Unde ꝛ alꝛs dicit: Et oleum de capite tuo non deficiat. Oleum quippe in capite est charitas in mēte: nō deficit oleū a capite cum charitas non discedit a mente. Caput ergo tondere est cogitationes superfluas a mēte resecare. Et tonso capite in terram corruit: quia repressis p̄sumptionis sue cogitationibus ꝑ in semetipso infirmus sit humiliter agnoscit. ¶ Capitulum. xxxix.

Eccls. 9.b. Caput tōdere

Difficile nāq; est quē piam magna agere ꝛ apud semetipsum de magnis actibus cogitationum fiduciam non habere. Eo ipso enim quo contra vitia fortiter viuitur: cogitationum presumptio i corde gnatur: ꝛ cū mēs forte culpā fugit valenter cōterit: plerūq; apud semetipsam latenter itumescit: iamq; se magni alicuius meriti estimat: nec se peccare in cogitatiōe sue estimationis putat. Ante districti autem iudicis oculos tanto deterius delinquitur/q̄to culpa quo occultius: eo pene incorrigibiliter perpetrat: ꝛ tanto ad vocandū latius patet fouea/q̄to de semetipa elatius gloriat vita. Unde (vt sepe iam diximus) pia conditoris dispēsatiōe agitur: vt de se cōfidēs anima dispensatoria tentatione pulsetur: quatenus infirmata ad sit inueniat: ꝛ p̄sumptionis proprie fastum deponat. Mox enim cū tentatio mentem pulsauerit: tot⁹ cogitationum nostrarū presumptio tumultuq; quiescit. Mēs enim cū se in elatiōe erigit: quasi in tyrannidē erumpit. Habet autem tyrannidis sue satellites fauentes sibimet cogitatiōes suas. Sed si super tyrannum hostis irruat: fauor mox satellitū cessat. Intrante nāq; hoste satellites fugiunt eumq; territi declināt: quam in pace positi callida adulatione laudabant. Subductis vero satellitibus ante hostem solus remanet: quia recedentibus elatis cogitationibus/perturbatus: animus se solummodo in tētatione videt. Auditis ergo aduersis caput tondetur: cum in tētationibus vehementer irruentibus a presumptionis sue cogitationibus mens nudatur. Quid est enim ꝙ nazarei capillos nutriunt: nisi ꝙ per vitam magne continentie presumptionum cogitationes crescunt. Sed quid est ꝙ deuotione completa caput nazarei radere: capillosq; i igne sacrificii ponere iubetur: nisi ꝙ tunc ad perfectionis summam pertingimus: cum sic exteriora vitia vincimus: vt etiam cogitationes superfluas a mente resecemus. Quas nimirum sacrificii igne concremare est: flamma eas diuini amoris incendere: vt totū cor in ei amore ardeat: ꝛ cogitationes superfluas concremans: quasi nazarei capillos deuotiōis perfectione consummat. Et notandum ꝙ in terram corruens adorauit. ¶ Capitulum. xl.

Num. 6.a. Nazarei. D

Ille enim verā deo orationem exhibet qui semetipsum qz pulvis sit humiliter videt: qui nihil sibi p̄rutis tribuit: qui bona que agit esse de misericordia cōditoris agnoscit. Unde ꝛ p̄cēter dicit: ¶ Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Acsi tentatus: animus ꝛ infirmitatis sue inopia deprehensus dicat. Nudum me in fide prima gratia genuit nudā eademq; fa in assumptione saluabit. Est nāq; magnū animi turbati solatium: vt pulsatus vitijs cum se quasi nudari virtutibus conspicit: ad solam miseri cordie spem recurrat: et eo se nudari non finat: quo se a virtutib⁹ humiliter nudum putat: qui etsi fortasse aliqua virtute in tentatione detegitur: infirmitatem tā

propriam agnoscens: ipsa[m] metius humilitate vestitur: et valde robustus ꝙ steterat tacet: cum sibi sine diuino adiutorio cessat tribuere quod habet. Ut et manu[m] mor largitoris et iudicis similiter agnoscit dicens: ¶ Dominus dedit dominus abstulit. Ecce tentationib[us] eruditus cremit: qui et in virtute habita largitatez dantis et in perturbatione fortitudinis potestatē tollentis agnoscit. Que tñ fortitudo non tollitur: sed perturbata fatigat: quatenus cōcussa mens omni se hanc iamꝫ quasi amittere trepidat: semper terā humilis nunꝯ perdat. ¶ Sicut domino placuit ita factuz est sit nomen domini benedictū. In hoc ꝙ in terra perturbatione concutimur: signum est vt ad cōditoris iudicium recurramus: vt inde cor nostruz auditeu suo maiores laudes exhibeat: vnde pulsatum veritus imbecillitatez sue infirmitatis pensat. Bene autez dicitur. ¶ In omnibus his non peccauit job labijs suis: nec stultum aliquid contra deum locutus est. Quia solerti cura cuꝫ dire dolens animus debet: cuꝫ se intus tentatio stimulat in verba foras illicite locutionis erumpat: ne de pbatiōe murmuret: et ignis qui hūc velut aurum cōcremat/per excessum sermonis illiciti i fauillā pacis vertat. ¶ L. xlj.

E

Spūs pphetie nō sp prophetis adesse.

Dubitatio obstat si hoc quod de virtutibus diximus: de his ꝙ in ostensiōe virtutis dātur donis sanctispūs sentiamus. Alij n. alij prophetie: alij genera linguaruz: alij virtutes curationum: dicitur. Sed qz dona hec ipsa non semp in mente codez modo sunt: liquido ostenditur/ꝙ ne se mens in ꝓsumptiōe eleuet: aliquando veniter subtrahuntur. Nam si prophetie spiritus pphetis semp adesset nimirum beliseus prophera non diceret: Dimittite eaz: anima eius in amaritudine est: et dñs celauit a me verbum. Si pphetie spiritus: pphetis semper adesset: inquisitus amos propheta nō diceret. Non sum pphera: vbi et subdidit: Steaꝫ filius pphete: sed armentarius puer ego suz vellicis sicomoros. Quomodo añt prophetā non fuit: q̄ de futuris tot vera ꝓdixit? Aut quomō pphera fuit: si de se in presenti vera denegauit? Sed quia eadem hora qua requisitus est pphetie sibi spūs deesse sensit: de semetipso testimoniuꝫ veraciter intulit dicēs: Nō sum prophera. Qui tamen secutꝰ adiunxit: et nunc audi verbū domini. Hec dicit dñs: Uxor tua in ciuitate fornicabit: et filij tui et filie tue i gladio cadēt: terra[m] tua funiculo metietur: et tu in terra polluta morieris. Quibus pphetie verbis aperte ostenditur: quia dñs de se illa loquerek / impletus est et mor habere pphetandi spūm meruit: quia se prophetā non esse humiliter agnouit. Si propheties spūs ꝓphetis semper adesset: Dauid regi de templi se constructione cōsulenti nequaꝯ nathā pphera concedere: quod post paululum negaret. Unde dñs et in euāgelio scriptum est: Super quem videris spiritum descendentem et manentē sup eum: hic est q̄ baptizat. In cunctis naꝯ fidelibꝰ spiritus vēit / sed in solo mediatore semper singulariter permanet: qz eius humanitatem nunꝯ deserit/ex cuius diuinitate procedit. In illo igitur manet: qui sol? et omnia et semper pōt. Nam fideles qui hunc accipiunt cum signorum dona semper habere vt volunt non possunt hunc se accepisse quasi in transitus ostensione re stantur. Sed cum rursum de eodem spiritu veritatis oze discipulis dicitur: Apud vos manebit et in vobis erit: quid est ꝙ diuina voce mediatoris signum hec eadem sancti spiritus mansio declarat dñi oz: sup quem videris spūm descendentem

4. reg. 3
4. c.
Amos 7. d. f.

1. reg. 7. a.

Jo. 1. d

d

descendentem et manentem sup eum: Si igitur iuxta magistri vocem et discipulis manet: quomodo iam singulare signum erit qō in mediatore permanet: qō tamē citius agnoscim?: si dona eiusdez spiritus, discernamus. ¶ La. xlij.

Duplicia sūt dona spūs?

Ezia namꝫ sunt dona illius: sine q̄bus ad vitā nequaꝯ ptingitur: alia q̄bus vite sanctitas ꝓ aliorum vtilitate declaratur. Mansuetudo namꝫ humilitas/ patientia/fides/ spes/ charitas/ dona eius sunt: sed ea sine quib? ad vitam homines peruenire ne quaꝯ possunt. Prophetie autem virtus curationum: genera linguarum: interpretatio sermonū dona eius sunt: sed que virtutis eius presentiam pro correctione intuentium ostendūt. In his igitur donis sine quibus ad vitā peueniri non potest: spiritussanct? in predicatorib? suis sine electis omnibus semper manet: in illis autem quibus per ostensionē illius non nostra vita seruaꝯ/ sed aliorum q̄ritur: nequaꝯ semper in predicatoribus permanet: qz semper quidem eozum cordi ad bene viuendum presidet: nec tñ per eos virtutum signa semper ostendit: sed aliquando se eis a signorum ostensionibus subtrahit vt eo humilius virtutes eius beantur: quo habite teneri non possunt. Mediator autem dei et hominū homo christus iesus: in cunctis cum et semper continue habet presentem: quia ex illo isdē spiritus per substantiam proceditur. Recte ergo et cum in sanctis ꝓdicatoribus maneat: in mediatore singulariter manere perhibetur: qz tm istis per gratiā manet ad aliquid in illo autem per substantiā manet ad cuncta. Sicut em corpus nostrum sensum tantūmodo tactꝰ agnoscit caput autem corporis vsum simul oīm quinq̄ sensuū possidet vt videat audiat/ gustet/ odoretur et tangat: ita membra superni capitis in q̄busdam virtutibus emicant: ipse vero caput in cunctis virtutibus flagrat. Dissimiliter ergo spiritus in illo manet a quo per naturaꝫ nunꝯ recedit. Dona vero eius q̄bus ad vitam tenditur: sine periculo amitti non possunt: dona autem quibus vite sanctitas demōstratur: plerunq̄ (vt dictum est) sine dispendio subtrahuntur. Ista ergo pro nostra eruditione tenenda sunt: hec pro alienis proiectibus exquirēda. In illis nos terreat formido ne pereāt: istis vero ad tempus aliquando sublatis cōsoletur humilitas: quia ad elationem mentem forte[m] sublenant. Cum igitur concessa nobis virtutum signa subtrahunt: dicamus recte. Domin? dedit dominus abstulit: sicut domino placuit ita factum est: sit nomen domini benedictū. Tūc effugere ostēdimus: qz accepta recte tenuim? cum pfecto equanimiter ad mentum sublata toleramus.

Analogia.

b

¶ Finit liber Secundus Moralium sancti Gregorij.

¶ Sancti Gregorij liber Tertius in expositionem moralem capituli secundi Textus beati Job.

Beatus iobad mortē pertinuit tētatiōe aduersā creuit ex verbere: et antiquus hostis vnde se bona estimauit ei? extinguere. inde doluit multiplicasse. Sz qz in primo certamie se succubuisse ꝑsiderat ad alia se tentationū bella restaurat: et de sancto viro mala adhuc ipudenter sperat qz bona mal? credere nō pōt/vel exp[er]ta. Ea añt q̄lia prima ei? pcussio

ne premissa sunt: iterū subnectū tur cum dicitur: ¶Capitulū .j.

Job. 2 a.

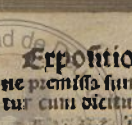

Actū est autē cū quadā die venissent filij dei: z assisterent coram domino: venisset quoq; satha inter eos z staret in conspectu eius: vt diceret dominus ad satha: Unde venis? Qui respondēs ait: Circuiui terram z peram bulaui eā: Et dixit dominus ad satha: Numquid considerasti seruum meū Iob q̄ nō sit similis ei super terrā? homo simplex ac timens deū z recedens a malo. Dec quia lati⁹ supra disseruimus: melius silendo preterimus: ne duz sepe discussa repetimus/tardi⁹ ad indiscussa veniamus. Quānis hoc qō voce domini ad satha dicitur/ vnde venis: nequaq; estimo q̄ ita ei vt prius dicatur. Cū enim ab eo certamine in quo relaxatus fuerat victus redit: z vnde venit requiritur: quiuī veniat scitur: ād aliud q̄ infirmitas superbie ei increpat: ac si aperte diuina vox dicat. Ecce ab vno z infirma carne posito homine vinceris/ q̄ te contra me auctorē omniū erigere conaris: Unde mox dñs ei beati Job bona sicut prius dicerat: dec cuz victoria z triumphis enumerās adiūgit: ¶Et adhuc retinēs innocentiā suam. Ac si aperte dicat. Tu quidem exercuisti malitiā: sed ille innocētiaz non amisit: z vnde te estimasti p fectum eius imminuere: inde cō pulsus es eius profectui deseruire: q̄ meritis innocentiam quaz gloriose tenuit in tranquillitate gloriosi⁹ seruauit in verbere. Sequitur. ¶Tu autē commouisti me aduersus eum vt affligerē eū frustra. Cū sit dñs iustus tverat: valde querendus est/ quō beatum Job frustra afflixisse se indicat. Quia enim iustus est frustra afflige non potuit. Sed rursuz q̄ verax est: aliter non potuit dixisse q̄ fecit. Ut ergo iusto z vera ci vraq; conueniant quater⁹ et vera dicat/z iniusta nō faciat: cognoscam⁹ beatū Job: z iuxta aliq̄d frustra: rursum iuxta aliq̄d non frustra percussum. Qz enim iustus est z verax: hec de semetipso asserit ostendamus et verū extitisse quod dixit. Directum fuisse quod facit. Necesse ąppe erat vt sanctus vir deo soli sibiq; cognitus quanta virtute polleret/ ad imitandū cunctis innotesceret. Aptenāq; virtutis exempla nō daret/si ipse sine tentatione permaneret. Actū ē ergo vt vires ei⁹ cunctis imitandas ipsa vis percussionis ostēderet: z flagella prēderent quod in trāquillitate latuisset. Sed eisdem flagellis creuit virtus patiētie: atq; ex dolore veris aucta est glozia remunerationis. Ut ergo in dicto domini veritas: rectitudo autem teneaē in facto beatus Job frustra z nō frustra percutitur. Non frustra: quia augetur meritum. Et tamē frustra percutitur: quia nullum punitur admissum. Frustra enim percussus est cui culpa nulla recipitur: z nō frustra percussus est/ cui virtutis meritum cumulat. Sed quid est quod dicitur: commouisti me? ¶Capitulum .ij.

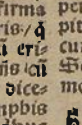

Unquid satbanc veris veritas accenditur/vt in subditozus suozū cruciatibus insligetur: Quis hec de deo senserit: que recto etiam homini indigna ppendit: Sed qz nos ferire nisi cōmoti nescimus: ipa diuina percussio cōmotio vocatur: z ad nostra verba diuina voce descēditur: vt ei⁹ factum ab homine tunc capiatur. Illa enī vis que absq; necessitate omnia creauit: et sine despectu omnibus presidet: et sine labore cuncta sustētat: et sine occupatione regit: etiam sine commotione corrigit: sicq; humanas mē tes ad ea que voluerit flagellis formar: vt in diuersitatis vmbrā a sue incōmutabilitatis luce nō transeat. Sequitur. ¶Respondens satban ait: Pellem pro pellie: z cuncta que habet homo dabit pro anima sua: alioquin mitte manum tuam: et tange os eius et carnem: et tunc videbis q̄ in faciem benedicat tibi. Antiquus hostis ex rebus exteriozibus colligit/quod beatozino ad mētis crimen infligit. Pellez enim pro pelle dare asserit: qz sepe dum cuenire ictum contra faciem cernimus manum palpebris opponimus/vt ab ictu oculos defendamus: et corpus vulneri obijcim⁹: ne in corpori teneriori vulneremur. Satban ergo dec consuete fieri scies/dicit: Pellē pro pelle z cuncta que habet homo dabit p anima sua. Acsi aperte dicat. Idcirco Job tot extra se flagella equanimiter patitur: qz pauet ne ipse feriatur. Cura ergo carnis est/q̄ damno affectuz carnalium motus non est: qz duz sibimetipsi metuit. minus suozū percussiones sentit. Unde z mox eius carnē feriendā postulat/ dicens: ¶Mitte manum tuam: et tange os eius et carnem: et tunc videbis q̄ in faciez benedicat tibi. Superius dixerat: Tange cūcta que possidet: z tunc videbis q̄ in faciez benedicat tibi. Hic igitur quasi priozis propositionis oblitus fractus de alijs alia postulat. Quod tū recte diuina dispensatione permittit: quatenus altercator impudens vel sepe victus obtumescat. Sequit. ¶Dixit ergo dominus ad satha. Ecce in manu tua est: verūtamen animā illius serua. Ecce iterum permissionem verberis comitatur custodia protectionis: et electum suum diuina dispensatio custodiendo deserit: deserendo custodit: alia illius protegit. Si enī totū Iob despexisset in manu tanti aduersarij/homo quid esset? In ipsa ergo iustitia permissionis permissa fuit quedā libra pietatis: quatenus in vno codēq; certamine z seruus humilis ex oppressione proficiat: z hostis superbie ex permissione succūbat. Manui itaq; aduersarij sanctus vir traditus: is tū in intimis adiutozis sui manu retinetur. De illis quippe quib⁹ fuit: de quibus in euangelio ipa veritas dicit: Nō rapiet eas quis q̄ de manu mea: z tū expertēti bosti dicitur: Ecce in manu tua ē. Idem ergo in manu dei: ipse in manu est diaboli. Illa dicens: In manu tua est: cū protinus adiungit: Uerūtū animaz illius serua. Patentes pius adiutor innotuit qz tenuit quē cōcessit: z dando nō dedit: quē aduersarij sui iaculis eijciens abscōdit. ¶Capitulū .iij.

Joan. 10. f.

f

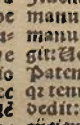

Uid est aūt boc qō ad satbā dicit: Anima illi⁹ serua. Quo esi pacto ille custodit/q̄custodita semper irrumpere appetit. Sed seruare ad satbā⁹ irrūpere/non audere: sicut ecōtrario patrē in oratione postulamus dicētes: Ne nos inducas in tētationem: neq; enim in tentationem dominus inducit: qui semper a tentatione subditos misericoz diter protegit. Sed tū in tētationē quasi eius inducere est: a tentationis nos illecebra non munire. Et tūc nos in tentationis laqueum non inducit: cū tentatori tra q̄ nos possumus non permittit. Sicut ergo dñs inducere nos in tētationē dr: sic nos ab aduersario induci patiatur: ita/aduersarius seruare animam dicitur/ cū hanc tentando superare⁹ prohibetur. ¶Egressus igitur satban a facie domini. Quomodo satban a facie domini exeat: ea que iam superius dicta sunt manifestant. Sequitur: ¶Percussit Job vlcere pessimo: a planta pedis vsq; ad verti cez

ād at; 9.b.

Dupliciter male pēsande.

eius: Duobus semper modis flagella pensanda sunt. vt. s. perpendantur aut qualia sint/aut quāta. Nam sepe multa ex qualitate sepe grauia ex quantitate leuigātur si videlicet cū multa sunt, nō sint grauia: cū vero grauia non sint multa. Vtrigiē ostendat quō p asperitatē flagelli aduersarius cōtra sanctū virum nō solum per nequitiā qualitatis: sed etiā per pondus quātitatis exarsit: ad demōstrandā quatitatē ōis percussit cū vlcere pessimo: ad tustinnandū vero quantitatē subiungit: a plāta pedis vsq; ad verticē: vt nimiū nihil in mente vacet a gloria: cuius nihil corpore vacat a pena. Sequit: ¶ Qui testa sanie radebat/sedens in sterquilinio. Unde testa nisi ex luto conficit: ḋd vero est sanies corporis nisi lutum. Sanie ergo radere testa perhibetur: ac si aperte diceret: Lutum tergebat luto. Pensabat ꝙpe vir sanctus vnde sumptū fuerat quod gestabat: z fragmēto vasis fictilis cōfractū: vas fictile radebat. Quo facto patenter ostenditur corpus suū quō sibi sanum subdidit: qō z percussuz sic despiciens currauit. Quā ille mollicie sane sue carni concessit: q; nō veste/nō digitos: sed testam etiam vulneribus admouit. Testa ergo radebat sanie: vt semetipsum et in fragmento considerās: etiam de exterione vulneris sumeret curā mentis. ¶ Capitulū. iiij.

Vita vero sepe per ea que circa corpus sūt/animus inflatur: z p hoc qō ergo nos agit: fragilitas nostri corporis ab oculis cordis amouetur: sicut nonnulli secularez cuz temporalibus dignitatibus fulciuntur/duz locis aliozibus presidēt: dum multorū obsequia sibi supperere ad votuz vident: fragilitatem suam intueri negligūt z vas fictile quod gestant/ꝙ sit velociter conterendū oblīuiscentes oīno nō attendūt. Btūs aūt Job vt consideratione sue fragilitatis etiam ex circūstātib⁹ traheret: z ante oculos suos vim sue despectiōis augeret: nō qualibet in terra que pene vbiq; munda reperitur/sed in sterquilinio sedisse perhibetur. In sterq; linio ponebat corpus: vt ex terra assumpta/que esset carnis substātia/hnc proficiens perenderet anim⁹. In sterquilinio ponebat corp⁹: vt ēt ex loci fetore caperet ꝙ festine corp⁹ ad fetorē rediret. Ecce cū btūs Iob tot rez dāna sustinet: tot funeribus pigneꝝ percussus dolet: tot vulnera tolerat/dū decurrentem sanie testa radit: dū per putredinē diu fluēs in sterquilinio residet. Intueri libet quid est ꝙ omnipotens deus quos sibi tam charos in eternuz conspicit: tam vehementer quasi despiciens afflīgit. Ecce aūt duz beati Iob vulnera cruciatusq; cō sidero: repente mētis oculos ad Joannem reduco. z non sine grauissima admiratione perpendo: ꝙ ille prophetie spiritu intra matris vterum impletus atq; (vt ita diverim) priusq; nasceret renat⁹ ille amicus sponsi: ille quo inter natos mulierū maior nemo surrexit: ille sic propheta/vt plus ēt ꝙ propheta ab iniquis in carcere mittit: z pro puelle saltu capite truncatur: vt vir tante seueritatis p risu turpiū moritur: Stupet quid nam credimus aliquid fuisse/quod in eius vita illa sic despecta moz, tergeret: Sed quando ille vel in cibo peccauit/qui locustas solummodo z mel siluestre edit: quid/deo vel de qualitate sui tegminis deliquit/qui camelorū pilliis corpus operuit. Quid de cōuersatione sua offendere potuit qui de heremo nō recessit. Quid illum loquacitatis nota polluit/qui disiunctus longe ab hominibus fuit. Quando illum vel silentij culpa attigit: qui tam vehemēter ad se venientes increpauit di

Lōm dartis hū p cist.

Iſai. 3. b. Luce. 3. b.

cens: Beniamina viperarum/ q̄s demōstrabit vobis fugere ab ira ventura: Quid est ergo ꝙ Job dei testimonio prefertur z tñ plagis vsq; ad sterq; liniuz sternit: Quid est ꝙ Joānes dei voce laudatur: z tamen pro tenuitatis verbis in saltatricis premiuz moritᵏ. Quid est ꝙ deus oīpotēs sic vehementer hoc seculo despicit: quos sic sublimit er ante secula elegit: ni si hoc quod pietati fidelitī patet qm̄ idcirco sic eos premit in infimis: z qz videt qō remuneret in sūmis: z foras vsq; ad despectā deficit: qz intus vsq; ad incōprehēsibilia p̄ducit. Hinc ergo vnusquisq; colligat quid illi sint passuri quos reprobat: si hic sic cruciat quos amat. Aut qō ferient qui in iudicio arguēdi sunt: si sic eorū vita premit ur: qui ipso iudice reste laudant. Sequitur. ¶ Dixit autez illi vxor sua: Adhuc permanes in simplicitate tua Benedic deo et morere. Antiquus hostis humanum genꝰ duobus modis tentare consuevit: vt videlicet corda. stantium aut tribulationibus frāgat, aut persuasionibus molliat. In vtrisq; ergo contra beatum Iob se vehemēter exercuit. Nā prius patrifamilias intulit damna rerum: ozbauit patrē morte filiorū: percussit incolumē putredine vulnerū. Sed quia putrescentem foris sanū adhuc interius stare conspexit: et quez exterius nudum reddidit: vt hūc interius ditiorez fieri per exhibitā laudē conditoris inuidit: callide cogitans penset ꝙ cōtra se atrocita dei vnde premitur/inde subleuatur: victusq; ad subtilia tendit argumēta cōuertit. ¶ Ca. v.

Duo modi tentationis

Am antique artis insidias repetit: et qz scit quō adā decipi soleat ad euā recurrit. Btūs enim Iob inter tot rerum dāna: inter tot percussionum vulnera quasi in quadam virtutum arce stare inuictum vidit. In alto ꝙpe mentē fixerat: z idcirco hāc hostiles insidie irrūpere nō valebāt. Queritur ergo ab aduersario in hanc arcem munitissimam quibus radibus ascendatur. Vicina est autem viro mulier atq; subiecta. Cor igitur mulieris tenuit z quasi scalā qua ad cor viri ascēdere potuisset inuenit: Occupauit animam coniugis scalā mariti. Sic in hac arce nihil prevaluit quia sanctus vir subiectam sibi mulierem z non prepositam attendit: z recta loquens docuit: quam serpens vt peruersa loqueretur instigauit. Dignum, quippe erat vt fluxam mentem virilis censura restringeret: cum profecto z de ipso primo lapsu humani generis nosset: qō docere mulier recta nesciret: Unde bene et per Paulum dicitur: Docere aūt mulieri non permitto. Quia nimirum aliquando cum docuit: a sapiētie eternitate separauit: Antiquus ergo hostis adam in sterquilinio perdidit qui adam in paradiso superauit: atq; adiutricē suā mulierē dum ad verba male persuasionis accendit: ad doctrinaz sancte eruditionis misit: z qua ⁊ exercitata fuerat vt perderet erudita est ne periret. Si sic a nostris viris fortibus hostis percutitur: vt sua ei etiam tela rapiātur. Unde essi se exaggerare estimat dolorez vulneris: inde ei contra semetipsum suggerit arma virtutis. Et verbis autem male persuadētis coniugis vigilanter debem⁹ aspicere ꝙ antiquus aduersarius nō solum per semetipsum ꝭ per eos etiam qui nobis adherent statuz nostre mentis inclinare. Cum enim cor nostrum sua persuasione non subruit/ad hoc nimirum per linguas adherentiū repit. Hinc enim scriptum est: A filijs tuis caue: z a domesticis tuis attende. Hinc per propheta dicitur. Unusquisq; se a proximo custodiat et in omni fratre suo

Wōm virtute tuā caue te a primo tuo. Eccli. 9. b. 1. Ti. 2. b.

Diabolus nō solum per seipsum cere ꝙ antiquus aduersarius nō sed et eos q̄ nobis adherent statuz adhere nostre mentis inclinare. rent nos tē tat. Eccli. 32. b. dicit. 9. b.

non habeat fiduciā. Hinc rursuz scriptuz est. Inimici hominis domestici eius. Callidus namq; adnersarius cū a bonoz̄ cordibus repelli se cōspicit: eos qui ab illis valde diligūtur erquirit: t per eoz̄ verba blandiens loquitur: q; plus ceteris amantur: vt dum vis amoris cor perforat: facile psuasiōis eius gladius ad intima rectitudinis munimina irrūpat. Post damna igitur rer̄: post funera pigner̄: post vulnera scissuraq; mēbroz̄ antiqu⁹ hostis lingua mouit vocis. Et notandum quo tpe viri mentē studuit virulento sermone corrūpere. Verba eni post vulnera intulit: vt nimiru cū vis doloris ingraueſceret: facile persuasionis suggestio perueria ꝓualeret. ¶ Capitulū. vi.

Mat. 10. d.

Ordo tentationis cōtra Job. D

Sed si ipsum subtiliter tētatiōis ei⁹ ordinā perpēdimus: qua calliditate seuiat inuenimus. Mouit nāq; prius dāna substātie: que t extra naturā pfecto esſent t extra corpus. Subtraxit filios: quod iā extra naturā quidē nō esset sed tñ adhuc aliquatenꝰ extra proprium corpus. Ad extremū percussit t corp⁹. Sed q; vulneribus carnis ad mentis vulnꝰ peruenire nō valuit: etiā continuo mulieris lingua quesiuit. Oz eni aperto certamine superari se doluit: de oze cōiugis iaculū quasi de insidijs intorsit: que pfecto diceret: Adhuc permanes in simplicitate tua: benedic deo t more. Ecce tentando dia abstulit: ecce tentādo mulierē reliquit: t sancto viro callide cuncta diripuit. Sed valde callidus adiutricē suā mulierē reseruauit que dicat. Ad huc permanes i simplicitate tua. Verba sua ⁊ua repetit. Nā quid est dicere: Simplicitatem pesere re/nisi obedientiam pomum vetitum comedendo contemne. Et quid est dicere: Benedic deo t more: nisi transcendēdo preceptū vltra q̄ es conditus/vive? Sed

1. Cor. 4. b.

Esa. 45. a.

Ad dam noster fortis in sterquilinio iacuit: qui i paradiso aliquādo debilis sterit: naz illico ad male suadentis verba respondit dicens. ¶ Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Si bona accepim⁹ de manu domini: mala quare non sustineamus. Ecce vbiq; hostis frāgitur: vbiq; superatur. Per cuncta tentationum argumenta succubuit: quia t illud suum familiare solatium etiaz de muliere amisit. Inter hec igitur sanctum virum intueri liber: foris rebus vacuū intrinsecus deo plenum. Luz Paulus apostolus in semetipso diuitias sapientie interne conspiceret: sech ipsum exterius esse incorruptibile/corpus videret/ait: Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. Ecce in beato iob vas fictile scissuras vulnerum exterius sensit: sed hic thesaurus interius integer mansit. Foris eni p vulnera crepuit: sed indeficiēs interius nascēs thesaurus sapiētie: per verba sancte eruditionis emanauit dicens: ¶ Si bona accepim⁹ de manu domini: mala autem quare non sustineamus. Bona. s. dona dei vel tēporalia vel eterna: mala autem flagella presentia appellans: de quib⁹ per ꝓphetā dominus dicit: Ego dōs t non est alter: formās lucez t creans tenebras: faciens pacē t creans mala. Nech enim mala que nulla sua natura subsistunt a dño creant: sed creare se mala dōs indicat: cum per res bene cōditas nobis male agentibus flagellū format: vt ea ipsa t per .do lozem quo feriunt delinquentibus mala sint: t per naturaz qua existunt bona. Unde t veneno moz̄ quidem est domini: sed tñ vita serpenti. Amore presentium ab auctoris nostri delectatiōe recessimus. t peuersa mens dum delectationi creature se subdidit: a creatoris societate disiun-

rit. Ex his ergo ab auctore seriendā erat: que errans auctori ꝓposuerat. vt vnde homo culpam nō timuit superbus admittere: inde penam corripiendus inueniret: t tanto citius resipisceret ad illa que perdidit: q̄to doloris plena esse conspiceret que quesiuit. Unde t bene dicitur: Formās lucem t creās tenebras: quia cuz p flagella exterius doloris tenebre creantur: intus per eruditionem lux mentis accenditur. Faciens pacem t creans mala: quia tunc nobis par cum deo redditur cuz hec que bene sunt condita sz male cōcupita: in ea que nobis mala sunt flagella vertunt. Per cuꝑam quippe discordes deo erimus: dignum ergo est vt ad pacē illius per flagella redeamus vt cum vnaquēq; res bene condita nobis in dolorem vertitur: correcti mens ad auctoris pacē humiliter reformetur. Hec itaq; flagella beatus Job mala nominauit: quia salutis z tranquillitatis bonum qua perturbatione feriant pensat. Sed illud valde in eius verbis intuendum est: contra psuasionem coniugis quanta confideratiōis arte se colligat dicēs: ¶ Si bona accepimus de manu domini: mala quare nō sustineamus.

¶ Capitulum. vij.

Eccli. 11. c.

Signa quippe consolatio tribulatiōis est si cum aduersa patimur: auctoris nostri ad memoriam dona reuocemus. Nec frā fit quod ex doloze obuiat: si mentī citi⁹ hoc quod ex munere subleuat occurrat. Hinc namq; scriptum est. In die bonozum ne immemoz sis malozum: t in die malozum ne immemoz sis bonozū. Quisquis enim dona percipit: sz donorum tempore nequaq̄ etiaz flagella pertimescit: in elationez per letitiaz corruit. Quisquis autem flagellis atteritur: sed flagellorum tempore nequaq̄ se ex donis que eum contingit accepisse consolatur: ab statu mentis omnimoda desperatione destruitur. Sic ergo vtraq; iūgenda sunt: vt vnum semper ex altero fulciatur: quatenus t flagelli penam memoria temperet doni: t doni letitiam mordeat suspitio ac formido flagelli. Sanctus ergo vir vt oppressam mentem inter vulnera mulceat in flagellorum dolozibus blandimenta dolozuz pēsat dicens: Si bona suscepimus de manu domini: quare mala nō sustineamus: vbi t bene premittit dicens: ¶ Locuta es quasi vna ex stultis mulierib⁹. Oz enim sensus praue mulieris non autem sexus in vitio est nequaq̄ est: locuta est quasi vna ex mulieribus: vt videlicet ostendatur: q; quod prauū sapit accedentis stultitie: non autem condite sit nature. Sequitur: ¶ In omnib⁹ his non peccauit iob labijs suis.

Duplici ter labijs peccare. Esa. 6. a.

Duobus modis in labijs delinquimus: cum aut iniusta dicim⁹ aut iusta reticemus. Nam si aliquando t tacere culpa non esset propheta non diceret: Ue mihi quia tacui. Beatus igitur iob in cunctis que egit labijs suis minime peccauit: quia nec contra ferientem superba dixit: nec contra suadentem recta reticuit: nec loquens ergo: nec tacens deliquit quia t flagellanti patri gratias reddidit: t male suadenti coniugi doctrine sapientiam ministrauit. Quia enim sciuit quid deberet deo: quid proximo scilicet patientiam conditori: sapientiam coniugi: idcirco t hanc redarguendo docuit et illum gratias agendo laudauit. Quis autem nostrū si vnum quodlibet vulnus tante aut iuste percussionis acciperet: nō mor ab intimis prostratus iaceret. Ecce strat⁹ foris vulneribus carnis erectus intrinsecus mu-

sub semetipso omnia iaculū trāsmolare conspicit: quod in se ceteris districta manu seuiens bostis figit. Vigilanteri deprehendit iacula modo vulneribus contra se a facie: modo verbis quasi ex latere intorta. Et bellator noster circumuallantium certamium feruore deprehensus vbiq; patientie sue clypeum opponit: vndiq; venientibus spiculis obuiat: et per cuncta virtutum latera circum spectans cōtra irruentia vulnera mentem roborat.

¶Capitulum. viij.

Sed antiquus hostis quo valentius vincitur: eo adhuc ad insidias ardentius instigatur. Nam quia vox increpata tacuit: protinus alios qui increpandi ad contumelias surgerent excitauit. Sicut enim damna rerum studuit crebrius nuntiando percutere: ita nunc robustum pectus fatagit verborum contumelijs sepius ferendo penetrare. Sequit: ¶Igitur audientes tres amici iob omne malū qđ accidisset ei: venerūt singuli de loco suo: eliphas themanites baldad suites sophar naamathites Conuenerant enim sibi: vt pariter venientes visitarent eum et consolarentur. Quia ex condicto ad afflicti consolationem veniunt: et inter se et erga percussum ꝑte charitatis fuerint demōstratur. Quāuis etiam hoc per quod scriptura eos tāti viri amicos fuisse testatur: quia boni studij et recte fuerint intentionis ostenditur. sed tamen hec ipsa illorum intētio eis ad verba prorumpentibus ante districti iudicis oculos suborta indiscretione fuscatur. Sequit. ¶Cūq; eleuassent procul oculos suos: nō cognouerunt eū: et exclamantes ploranerūt: scissisq; vestib⁹ sparserunt pulueres super caput suum in celum. Quia percussi speciem plaga mutauerat: amici plorantes exclamant: vestem scindunt: capita pulnere aspergunt: vt cōmutatū ad quē venerant cernerent: ipsam etiā consolator speciē spōtaneus dolor imutaret. Ordo q̄pe consolationis est vt cū volumꝰ afflictuz quēpiam a meroze suspēdere: studeamꝰ prius merēdo ei⁹ luctui concordare. Dolentem nā ḡ non pōt consolari: qui non cōcordat dolori: quia eo ipso quo a merentis afflictione discrepat: minus ab illo recipit: a quo mēt̄is qualitate separat. Sed emoliri prius debet animus vt afflicto congruat: cōgrues inhereat: inherens trahat. Nec̄ enī ferrū ferro cōiungit: si non vtrūq; ignitione ignis liquetur: et durū molli nō adheret nisi prius eius duritia tepata mollescat: vt ās hoc ipsum fiat quod curakivt teneat. Sic nec iacentes eriginus: nisi a rigore nostri status inclinemur qz rectitudo stantis a iacente discrepat: eū cui cōdescēdere negligit nequaq̄ tenat. Amici igitur beati iob vt afflictū a dolore suspēderent: curauerūt necessario simul dolere: et cum vulneratum illius corpus videret: studuerunt ipsi vestes scindere: cum immutatū cōspicerēt: studuerūt pulnere capita sedare: quatenus afflictus virtaqro facilius eoz̄ verba reciperet: ꝓto ineis suum alq̄ quidde afflictione cognouisset.

¶Capitulum. ix.

Sed inter hec sciendū est: qz is q̄ afflictū cōsolari desiderat: mensuram necesse est doloris quē suscipit ponat: ne nō solum dolentem nō mulceat: sz intemperate dolēs afflicti animum ad pōdus desperationis ꝺmat. Sic est dolor noster merentiū doloz iungendus est vt per tēperamētum sublenet: nō aūt p augmentum grauet. Unde forte sic colligendū est: q̄ amici beati iob plusq̄ necesse fuerat in cōsolatione doluerūt: q̄ dū pcussionem cernūt: sed pcussi mentē nesciūt: ita immēsum luctuī versi sunt: ac si percuss⁹ vir tante fortitudinis in plaga corpis etiā a corde cecidisset. Sequitur: ¶Sederūtq; cuz eo in terra. septem diebus et septem noctibus: et nemo loquebatur ei verbum: videbant enim dolorem eius esse vehementem. Utrum continuis septem diebꝰ et septem noctibus cum afflicto iob sederint: ac certe. diebus septem et noctibus totidem instantia ei crebre visitatiōis adhaerit ignoramus. Sepe essi rem quālibet tot diebus agere dicimur: ꝑ uis non eisdem diebus ad eā cōtinue vacemus. Sepe vero scriptura sacra sic totum p parte: sicut pro toto parte ponere consuevit. Pro toto enim partem loquitur: sicut iacob familiam describens dicit: Intrauit iacob in egyptum cum animabus septuaginta: Qui nimirum cū animas memorat: constat q̄ intrantium et corpora comprehendat. Rursum totum p parte insinuat: sicut ad monumentum maria querē dicens: Tulerunt dominum de monumento: et nescio vbi posuerūt eum. Solum quippe corpus dñi quesitura venerat: et quasi totū simul dominum sublatum deplorat. An ergo et in hoc loco totum p parte dicatur incertū est: sed tñ hoc q̄ diu tacuerunt: et q̄dōq; loquendo reprobati sunt negligere pretereundum nō est. Sunt nāq; nōnulli qui et loqui precipitanter incipiūt: et effrenate cepta effrenati⁹ exequunt. Et sunt nōnulli qui tarde quidē loq̄ icboāt: sed semel inchoantes habere modum locutionis ignorant. Amici igitur beati iob dolorem videntes diu tacuerunt. sed tarde inchoātes indiscrete locuti sunt: quia parcere doleti doluerunt. Tenuerunt linguā ne ꝓpere inciperet: sed incipientē semel nequaq̄ moderati sunt: ne se et consolatione vsq̄ ad cōtumelias effrenaret. Et bona quidem intentione ad consolandū venerant: sed hoc q̄ pia mens deo mundum obtulit: locutio precipitata vitiauit. Scriptū quippe est: Si recte offeras. non recte autez diuidas/peccasti. Recte nāq; offertur: cum recta intētione quid agitur: sed recte nō diuiditur si nō hoc quod pia agit: etiā subtiliter discernatur. Obiata essi recte diuidere est: qualibet bona nostra studia sollicitate discernendo pensare. Nō inimirū q̄ agere dissimulat: etiam recte offerens peccat. ¶Capitulum. x.

Spe ergo et qs bono studio egerimus: duz discernere caute negligimus: quo iudice tur fine nescimus: et nōnunq̄ hoc sit reatus criminis: quod putat causa ꝓfectus. Quisquis aūt amicorum beati iob facta cōsiderat: ꝓpia ad essi intentione venerint non ignorat. Pensemus essi cuius charitatis fuerit/ad afflictum pcorditer conuenisse: quanta virtus longanimitatis extiterit: septez diebꝰ et septem noctibus cum afflicto tacuisse: quę humilitas in terra diebus ac noctib⁹ sedisse. quę cōpassio pulnere capita cōspersisse. Sed tñ inchoantes loqui vnde se estimauerūt ꝺmium mercedis acquirere: inde eos contingit reatus reprehensionis imuenire: quia incautus sepe ad peccati finē vertitur etiam qs ꝑ zelo studio mercedis inchoat. Ecce precipiti locutione perdiderunt bonū: quod tanto labore mercati sunt: et nisi diuina gratia offerre eos sacrificium p suo reatu precipisset: inde a dño iustepunirī poterāt: vñ se placere dño mirabiliter estimāt: inde iudici displicēt: vñ sibi quasi pro defensione iudicis per effrenationem placent. Idcirco vero hec dicimus: vt ad memoriā legentiuz reuocemus: quatenus

solicite q̄sq; cōsideret ea que malo voto perpetrantur: quanta dominus animaduersione puniat: si incboata bono studio: sed negligentia indiscretiōs admitta tāta inuectione castigat. Quis nō mercedis causam peregisse se crederet: si aut in defensione dei q̄q; contra prorumpentem diceret: aut certe septem diebus ac noctibus primi dolore tacuisset? Et tamē amici beati Job hec agentes: ad culpam laborando venerunt: qi cōsolationis quidem bonum qđ agebant nouerant: sed cum quāta agendum esset discretionis libra nesciebant. Unde necesse est vt non solum intueamur quod agimus: sed etiam cum quanta discretione agamus. Primum q̄dem ne mala quoquo modo: postmodum vero ne bona incaute faciamus. Ad que nimirum bona sollicite peragenda ppheta nos admonet dicēs. Maledictus hō qui facit opus dei negligenter. Ad hoc ꝙo ista pficiant: vt ante terribilis iudicis subtile atq; in cōprehensibile examen: nō solum mala que cōmisim⁹: sed ipsa etiā si qua in nobis sunt bene gesta timeamus. Quia sepe in iusto iudicio culpa esse deprehenditur: qđ virtus ante iudicium putatur. Et vnde expectatur pia merces operis: inde supplicium iuste sequitur vitiosis. ¶Capitulū. rj.

Hiere. 48. b. i

Ec tuerta hystoriaz breuiter tractata pcurrim⁹: nūc ad allegoriarū mysteriū verba vertam⁹. Sed qz in exordio huius opis dū de vnitate capitis corporis tractarem⁹: sollicita intentiōe pmisim⁹: quanta in eis sit cōpago charitatis: qz nimirū dōs multa adhuc per corpus qō nos sumus patit: tā ei⁹ corpus id est ecclesia: de suo capite videlicet dño in celo gloriato: ita nunc passiones exprimi eiusdē capitis debēt: vt oñdatur ꝙ multa. etiaz in corpe suo sustinet. Si enim caput nostrū tormenta nostra non tangerēt: nequaq; p afflictis mēbris persecutori suo etiā de celo clamaret: Saule saule quid me persequeris: Si cruciatus nostri eius pene non essent: conuersus afflictusq; Paulus minime diceret: Supplco ea que desunt passionum christi in carne mea. Et tū de resurrectione iam sui capitis exaltatus dicit: Qui nos conresuscitauit t consedere fecit in celestibus. Stempe hunc in terra pfectionū tormenta constrinxerant: sed penarum suarū pondēribus pressus: ecce iam p gloriaz capitis in celo residebat. Quia ergo in nobis vnitaz caput corpꝰ nouimus sic a persecutione capitis incipimus: vt subsequenter tamen ad corporis flagella veniamus. Sed hoc ꝙ quadam die sathan coram dño astitisse dr: ꝙ vnde veniat percontatur: ꝙ beat⁹ Iob magnis conditoris preconijs profertur: qz iam sepe discussim⁹ replicare deuitamus. Si tū dis mens rebus discussis inuoluitur

Act. 9. a.

Col. 1. d.

Ephe. 2. b

D

E

puenire ad discussa pepeditur: Ibi ergo allegorie nunc initium ponimus: vbi post verba sepe repetita adiuncta noui aliquid sciamus. Itaq; ait: g Cōmouisti me aduersus eum: vt affligerem eū frustra. Si dtūs Iob redēptoris nostri in passiōe nostri speciez tenet: qđo a dño ad sathā dr: Cōmouisti me aduersus eum: Mediator quippe dei t hoim dō iesus christ⁹: vt culpas nře transgressionis extingueret venit mortalitatis nře flagella tolerare. Sed qz vnius cū patre eiusdēq; nature est: qđo per sathan motum se aduersus eum pater asserit: cū constet ꝙ patris filiiq; concordiam nulla potestatis inequalitas: nulla voluntatis diuersitas interrūpat. Sed tū isdem ꝙ patri est ēdēs p diuinitatem: venit propter nos ad flagella per carnē. Que nimirum flagella non susciperet nisi formā damnati hois redimēdo sumpsisset. Et nisi primus hō delinqueret: scōs ad passionum probra minime veniret. Cū ergo primus hō p sathan a dño mot⁹ est: tunc est dominus in homine secundo commotus. Sathan ita ꝙd huius afflictionē dominuz tunc cōmouit/ qñ in paradiso primum hoiez a iustitie culmine in obedientie culpa prostrauit. Nisi esset adam primus p voluntarium vitium in animemortē trāsisset: adam secundus sine vitio in carnis mortem voluntariam non veniret. Bene ergo ei etiā de redēptore nostro dicitur: Commouisti me aduersus eum: vt affligerem illum frustra. Ac si apertius dicatur: Dum iste nō fus: sed illi⁹ culpam ozitur: tūc me in huius afflictione commouisti/ cuz illū a me callida persuasione traxisti. De q̄ t bene addit frustra. Frustra q̄ppe afflictus est: qz t culpe vitione pressus est: t culpe cōtagio inquinatus non est frustra afflictus ē/ qui in carne natus ppria admissa non habuit: et tamen penam carnalīū sine culpa suscepit. Hic est essi qđ per ppbetam loquit dicens: Que non rapui tunc exoluebam. Alius nāq; ad paradisum conditus diuine potentie similitudinem superbe rapere voluit: sed tamē culpas huius superbie sine culpa mediator exoluit. Hic est qđ patri quidā sapiens dicit. Cum sis iust⁹/ iuste omnia disponis: cum quoq; quimon debet puniri condemnas. Sed pensandū est quo modo iustus sit/ t omnia iuste disponat: si eū qui nō debet puniri cōdēnat. Mediator etessi noster puniri pro semetipso non debuit quia nullum culpe contagium perpetrauit. Sed si ipse sine debitam mortem non susciperet: nunq; nos a morte liberaret. Pater ergo cum iust⁹ sit/ iustum patiens ofa iuste disponit: quia per hoc cuncta iustificat ꝙ eum qui sine peccato est pro peccatoribus

pō. 68 a.

damnat: vt eo electa offia ad culmen iustitie surgerent: quoties q̄ est super omnia/ dāna iniustitie nostre sustineret: Qō ergo illic damnatus cū nō debeat dicitur: hoc hic afflictus frustra memoratur. Quātamen iurta semetipsuz frustra afflictus est iuxta vero nostra acta non frustra. Rubigo q̄ppe peccati purgari nō potuit/ nisi igne tormēti. Venit itaq; sine vitio/ qui se subijceret sponte tormento: ve debita nostre iniquitati supplicia eo reos suos iuste amitterent: quo hūc a semetipsis liberum iniuste tenuissent. Frustra ergo et non frustra afflictus est: quia in se quidez admissa nō habuit: sed ppzio crnore reatus nostri maculam tersit.

A

¶Capitulum. rij.

Espondēs sathā ait: Pellē pro pelle: t cūcta que hz homo dabit pro aīa sua. Alioquin mitte manū tuā t tāge os eius t carnē: t tunc vi debis ꝙ in faciem benedicat tibi. Malignus spiritus cum redemptorem nostrum miraculis cbzuscare ꝑspicit/ clamat: Scio qui sis sanctus dei. Qui bec dicit cognoscendo dei filium pertimescit: sed tamen vim superne pietatis ignorans nonnunq; deum passibilem considerat/ hominem purum putat. Multos siq; sub sanctitatis specie in pastorali positos loco didicerat: q̄ alieni valde a visceribus charitatis pro minimo aliena damna pensabant. Hunc ergo ꝙsi ex alijs colligens quia subtractis multis superari non vidit: vsq; ad eius carnem p tactum passionis exarsit. Veluti si diceret: Pellem pro pelle: t cuncta que habet homo dabit p anima sua. Alioquin mitte manum tuā t tange os eius t carnem: et tunc videbis ꝙ in faciem benedicat tibi. Ac si aperte dicat. Modo ueri ex bisq; extra se sūt negligat.

Luc. 4. f

B

Universidad de Sevilla Biblioteca

e tunc veraciter quis sit agnoscitur: si in seipso quod doleat experitur. Hec per se sathā cū fieri appetit: nō ꝓbis sz desiderijs dicit. Hec p mēbra sua tribus et desiderijs istulit. Ipse deppe loquit/ cum iurta prophetevocem eius sequaces dicit. Mittamus lignum in panē eius: et eradamus eū de terra viventium. Lignū quippe in panē mittere est/ cōfigendo eius corpori stipitē crucis adhibere: et vitā illius de terra viuentiū eradere se posse cristinant: quē diu mortalē cōspiciunt/ finiri morte suspicantur. ¶ Dixit autem dominus ad sathā: Ecce in manu tua est: verūtamen animā illius serua. Conditorez omniū sathane manus tradidit quis vel desipiens credat: sed tñ edoctꝰ veritate quis nesciat ꝙ eiusdem sathane membra sunt omnes qui ei peruerse viuendo iunguntur. Membrū quippe eius pilatꝰ extitit: qui vsqz admortis extremaue nitēte in redemptione nostra dominū non cognouit. Corpus eiꝰ principes sacerdotū extiterunt ꝙ redemptorem mundi a mūdo repellere vsqz ad crucem persequēdo conati sunt. Cum ergo se pro nostra redemptione dñs membrorū sathane manibꝰ tradidit: dd aliud ꝙ eiusdem sathane manus in se seuire permisit: vtvnde ipse exterius occūberet/ inde nos exteriꝰ interiusqz liberaret. Si igitur sathane manus eius ptās accipitur: eius manus iurta carnē pertulit cuius potestatem corporis vsqz ad sputa/ colaphos/ flagella/ crucē laccamqz toleranit. Unde et pilato eius videlicet corporis mēbro ad passionez venienti dicit: non haberes in me potestatē/ nisi tibi data esset desup. Sed tamen hanc potestatem quā contra se ei extrinsecus dederat: suis seruire lucris intrinsecus compellebat. Pilatus enim vel sathā qui eiusdem pilati caput extiterat: sub potestate illiꝰ super quez potestatez acceperat tenebatur: quia et superior ipse disposuerat/ hoc quod inferius accidēs a persecutore tolerabat: vt cum ex mala mente infidelius surgeret: veritati tamen electorum omnium ipsa quoqz crudelitas deseruiret. Longeus tamen sententia cōtra hereticos de tentatione christi. Pie igitur disponebat intus qꝫ semetipsum pati nequiter pmittebat foris. Hinc est enim quod de illo in cena dicitur: Sciens ihesus qz omnia dedit ei pater in manus: et qz de deo exiuit/ et ad deū vadit: surgit a cena/ et ponit vestimenta sua. Ecce in manus persequentium iturus: sciebat ꝙ in manu sua ipsos etiam persecutores acceperat. Qui enim omnia accepisse se nouerat constat quia et ipsos a quibus tenebatur/ tenebat. et ipse in se ad vsuz pietatis intorqueret: quicquid eorum cōtra se malitia pmissa seuiret. Dicatur ergo ei: Ecce in manu tua est: quia ad ferendaz carnem seuiens licentiam accepit: sed potestati illius nesciens deseruiuit.

¶ Capitulum. xiij.

Aīmā vero illiꝰ serua precipitur: non ꝙ hanc tentare ꝓhibeatur: sed ꝙ hāc superare non posse conuincitur. Necz enim sicut nos ꝙ puri homines sumus irruente sepe tentatione cōcutimur: ita redemptoris nostri anima tentatiōia est necessitate turbata. Hostis namqz noster etsi in excelsum montez cum quē pmisit assumpsit durit: si datarum se regna mundi perdibuit: si quasi in panez vertēdos lapides ostēdit mentem tamen mediatoris dei et hominum tentatione quassare nō valuit. Sic enim dignatus est exterius cuncta suscipere: vt tamen mens eius interius diuinitati sue inherens incōcussa pmaneret. Qui tñ quando turbatus spiritu infremuisse dicit: ipse tamē diuinitus disponebat/ ꝙ tñ ipse humanitꝰ turbaretur: immutabiliter omnibꝰ presidēs et semetipsum mutabilē in satisfactione infirmitatis ostendēs. Quietus ergo in semetipso manens disposuit: quicquid ꝙ ostendenda humanitate quam susceperat etiā turbulentꝰ fecit. Quia vero cum recte diligimus: nihil in rebus conditis anima nostra charius amamus: et sicut animaz nostram eos diligere dicimꝰ: qui bus amoris nostri exprimere pōdus conamur: pōt per eius animam electorum vita signari. Et cum sathan ad ferendā redēpto ris carnē pmittitur/ ab anima se paratur: quia cum corpus eiꝰ ad passionem accipit: electos eius a iure sue potestatis amittit. Cuiꝰ illius caro, per crucem moritur: horum mens contra tentamēta solidatur. Dicatur ergo: Ecce in manu tua est: verūtamen animam illius serua. Aesi aperte audiat: Licentiaz contra corpus eius accipe: et ab electis illiꝰ quos apud se ante secula prescieꝰ possidet ius prane dominatiōis perde.

¶ Capitulum. xiij.

Egressus igitur satan a facie domini: percussit Job vlcere pessimo a plāta pedis vsqz ad verticem. Nullius in hac vita electorum venit. qui nō huius hostis aduersa sustinuit. Membra aūt nostri redemptoris extiterunt etiā qui ab ipso mūdi exordio dñi prevaluit crudelia passi sunt. An nō buiꝰ mēbrū Abel se esse perdibuit: qui eiꝰ mortem de quo scriptum est. Sicut agnꝰ coram tondente se obmutescet: et nō aperiet os suū: non solum placēs in sacrificio: sed etiā moriens tacendo signauit. Ab ipso itaqz mūdi exordio redemptoris nostri corpus expugnare sathā conatꝰ est. A planta ergo pedis vsqz ad verticem vulnus intulit: qui prius ab hominibus inchoans: vsqz ad ipsum caput ecclesie sentiendo peuenit. Bene aūt dicit testa sanie radebat. Quid essi aliudam manu dñi testa ē/ nisi caro ex nostre substātie iuro sumpta. Etenim testa igne solidat. Caro aūt dñi eo ex passiōe sua robustior extitit: quo per infirmitatē moriens a morte sine infirmitate surrexit. Uñ re cte etiā per prophetā dr. Exaruit velut testa virtus mea. Sicut testa enim eius virtus exaruit: qui suscepte carnis infirmitatez passionis sue igne robozauit. Quid vero per saniem nisi pessi debet intelligi. Per carnem quippe et sanguinem solent carnis pctā designari. Unde per ps. dicitur: Libera me de sanguinib⁹. Sanies itaqz putredo sanguinis ē. Quid vero accipimus saniem/ nisi carnis pctā et longa vetustate peiora. Vulnus itaqz in saniem vertitur: cum neglecta culpa vsu deterius grauat. Mediatoz itaqz dei et hominū homo christꝰ iesus corpus suum manibus persequētiū tradēs: sanie testa rasit: quia peccatū carne delenit. Venit enim (sicut scriptum est) in similitudine carnis peccati: vt de peccato damnaret peccatū: dum qz hosti obtulit innocentiam carnis sue: exterfit contagia carnis nostre: et ex qua nos captiuos inimicus tenuit: ꝙ illā nos liberos expiauit: qz quaz nos instrumētū fecimus culpe: hec nobis ꝙ mediatorem versa ē in armā iustitie. Testa ergo sanies radix: cum carne culpa superatur. Bene aūt subdit. ¶ Sedens in sterquilinio. Nō in foro in quo lex perstrepit: nō in edificio: quod se culmine in alta sustollit: sed in sterquilinio residet qz videlicet redemptoz humani generis ad carnē venies: attestante Paulo infirma mundi elegit vt cōfunderet fortia. An nō qua si ruentibus edificijs in sterquilinio resedit: qui relictis sudeis in perplexib⁹? in ea quā dudū ab

lecerat: gēnitate requiescit? Extra habitaculum reperitur i vultnere: qui ifi eo p iudeam aduersantem pertulit: passionis dolorem agente propria despect sentit: Joanne attestante qui ait: In ppria venit: t sui eum non receperunt. Sed quomodo sedens in sterquilinio conquiescat: hec eadem de semetipsa veritas dicat. Zu.15 b. Fit enim. Gaudium erit in celo super vno peccatore penitentiaz agente: cp supra nonagintanouē iustis qui non indigent penitētia. Ecce dolens in sterquilinio sedet: qui post perpetratas culpas libenter corda penitentium possidet. An non quasi quoddam sterquilinium sunt corda penitētium: qui dum mala sua flendo considerant: quasi ante se stercora / sese abiciendo coacerunt: Percussus ergo Job monte non petit/ sed in sterquilinio sedit: qz ad passionem redemptor venies: alta superborum corda deseruit: t in afflictorum humilitate requiescit. Quod tamen de se t prius cp incarnarek indicauit/ cum per p pheta dixit: Ad quem respiciam Eſaie. 66.a. nisi super humilem t quietum et tremētem sermones meos. Quis vero consideret cp is qui tot plagis hominibus intulit/ quot ab hominib? puersa tolerauit. Quis consideret quanta nunc vsq; tolerat: etiam cum de celo super corda fidelium regnat. Ipse quippe quotidie patitur offe quod a reprobis cius electi iacerantur. Et quis caput hui? corporis quod videlicet nos sumus: iam sese super omnia liberum ereperit: repro- b bor tamen vulnera adhuc p sui quod deorsum retinet corpus sentit. Sed quid ista de infidelibus dicimus: cum in ipsa quoq; ecclesia multos carnalium prauis moribus contra redemptoris vitam pugnare videamus. Sūt namq; nonnulli qui dīc quē qz gladiū non possunt: peruersis actib? insequuntur: qz dum sibi in ecclesia vident deesse quod ambiunt: hostes bonorum fiunt: t nō solūz prauo semetipsos actioni inserūt sed etiam iustorum rectitudines iniectere ad peruersa moliunt. Eterna quippe itueri negligūt: t appetitu temporalium mentis pusillanimitate succumbunt: tā toq; ab eternis altius corruunt/ quanto bona temporalia esse q̄si sola suspicantur. Dis iustoū simplicitas displicet: t cum occasionem perturbationis inueniunt: suam eos arripere duplicitatem suadēt. Unde hoc quoq; cōgruit apte qō subdit: Dixit autē illi: vxor. Adhuc permanes i simplicitate tua. Benedic deo et morere. Cuius enim speciem male suadēs mulier tenuit: nisi quorumlibet carnalium in ecclesie sinu positorum: qui quo verbis p esse fidei intus sunt: eo bonos incorrectis suis moribus petius premunt. Haz minus fortasse nocuisset/ si nō cōsancta ecclesia introrsus admittens vsq; ad fidei cubile reciperet: quos dum p professam fidem recipit: sibi proculdubio pene indeuitabiles facit. Matt. 16.b. Hinc est cp premente turba vna redemptorem nostrum mulier tetigit: vnde t isdem redemptor noster protinus dicit: Quis me tetigit. Cui cum discipuli rñderent: Turbe te premunt t affligunt: t tu dicis quis me tetigit: ulco ad tunxit: Tetigit me aliquis. Iam t ego nouiui virtutem de me exisse. 2. reg. 16.b. Mar. 5.c.

¶ Capitulum. xv.

Ulti ergo dīm cōpatiūt: t vna tangit qz carnales quiq; in ecclesia eſt premunt a q̄ longe sunt: t soli tangūt q̄ huic veraciter humiles adiūgunt. Turba igit̄ p mit: qz multitudo carnaliuz quo intus admittitur/ eo grauius tolerat. Premit t nō tangit qz et importuna est per presentiam: nec absens per vitam. Nonnunq; eſt prauis nos sermonib? / nonnūq; vero solis peruersis moribus insequuntur. Suadent namq; aliqñ que tenent: aliquando ño etiā non suadeant/ ꝑbere tamen iniq tatis exēpla non cessant. Qui igitur ad mala nos vel verbis vel exemplis illiciunt/ pfecto persecutores nostri sunt: a quibus tentationum certamina sumimus: que saltem in corde vincamus. Sciendum ño est qz carnales in ecclesia aliquādo metu/ aliqñ vero audacia suadere peruersa contendunt: cūq; ipsi vel pusillanimitate vel elatione deficiūt: hec iustorum cordibus infundere quasi ex dilectione molīūtur. Carnalem videlicet mentē petrus ante redemptoris mortem resurrectionemq; retinebat. Unde et filius carnali mente duci suo dauid adiunctus inbeserat: sed tamen vnā? formidine/ alter elatione peccabat. Ille quippe mortez magistri audiens dixit: Absit a te domine Matt. 16.b. non erit tibi hoc: hic vero iniurias ducis non ferens ait. Iussu quid pro bis verbis non occidek 2. reg. 16.b. semet: qui maledixit christo dñi. Sed illi mox dicit: Redi post me satbana: t hic cum germano audiuit protinus. Quid mihi et vobis filij saruie: cur efficimini mihi hodie in satbā. Male itaq; suadētes angeli apostate appellatione censentur: qui verbis piis ad illicita quasi diligentes trahunt: Valde vero deteriores sūt qui huic culpe non formidine: sz elatione succumbunt. Quorum specialiter beati Iob vxor figuraz tenuit. que marito suadere superba tentauit/ dicens: Adhuc pmanes in simplicitate tua. Benedic deo t morere. Simplicitatem in marito redarguit: cp transitoria cuncta despiciens puro corde sola eterna concupiscit. Acsi aperte dicat. Quid simpliciter eterna appetis: t sub malis presentib? eā nimiter ingemiscis. ercedēs eterna despice: et mala presentia vel omnia cuade. ¶ Capitulū. xvj.

Sed electi quiq; cum prauo intus a carnalibus tolerāt: ꝑtā cose formam rectitudinis ondāt/ discamus ex verbis vulneratit incolumis sedentis t erecti qui ait: Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Si bona accepim? de manu domini/ mala quare nō sustinēamus. Sancti viri tribulationū bello deprehensi/ cum vno eodemq; tempore alios ferientes/ alios suadentes ferunt: illis opponūt scutuz patientie: istis iacula introquent doctrine: atq; ad vtrunq; pugnā di modum mira virtutis arte se erigunt quatenus t peruersa intus sapienter doceant: t foris fortiter aduersa contemnāt: bos oc cetera corrigant: illos tolerantes ꝑmant. Insurgentes nāq; hostes patiēdo despicunt: infirmantes vero ciues cōpatiendo ad salutē reducunt: illis resistūt/ ne t alios subtrahant: istis medentur ne vtam rectitudinis funditus pdāt Videamus castroz dei militēcōtra preliāte. Ait em: Fortis pugnc; intus timores. Enumerat bella que extrinsecus tolerat dicens: Periculis fluminū: periculis latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratrib?. In hoc aūt bello que cōtra aduersarium spicula intorqueat adūgit: In labore et ero- Ibidē. in vigilijs multis: in fame t siti: in frigore et nuditate. Sz inter tot certamia de prebēdus dicat: quāto vigilanz munimine etiā castra custodiat: Ad protinus adiūgit: Preter illa que extrinsecus sunt instantia mea quotidiana: sollicitudo oīm ecclesiarum. Et ecce si bella fortiter suscipit: et tuendis se prioris miserieorditer impēdit. Narrat mala que patitur subiūgit bona q̄ impartitur. Pensemus ergo

cuius laboris sit vno eodemq; tẽpore foris aduersa tolerare: intus infirma protegere. Foris pugnas patitur: quia verberibus scindit: carbonis ligatur: intus metũ tolerat: quia passionem suam nõ sibi/sed discipulis obesse formidat. Unde et eisdem scripsit/dicens:

1. Thess. 3. a. Nemo moueatur in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis q̃ in hoc positi sumus. Aliorum quippe casus in propria passione metuebat: nedũ discipuli ipm afflictũ p fidei verb̃ agnoscerent fideles se esse profiteri recusarent. O immẽsa viscera charitatis: despicit qđ ipse patitur: et curat ne quid praue persuasionis discipuli in corde patiantur. Ipse in se contẽnit vulnera corporis: et in alijs vulnera medetur cordis. Habẽt quippe hoc iusti proprium: vt in dolore positi tribulationis sue curam non deserant vtilitatis alienę: et cum se aduersa patientes dolent alijs necessaria docentes prouident: et quasi percussi quidaq; magni medici egrotant. Ipsi tolerãt scissuras vulneris: et alijs proferunt medicamẽta sanitatis. Male autẽ minoris laboris est/aut docere cum nihil toleras: aut tolerare cum nihil doces. Ũi sancti viri ad vtraq; se solerter extẽdunt: et cum tribulationibus foris tasse feriuntur: sic et exteriora bella suscipiunt: vt sollicite cogitent ne proximorum interiora lacerẽtur. Sic sancti viri fortiter i acie assistunt: et illinc iaculis aduersantia pectora feriunt: hinc scuto postpositos debiles tueantur: at q̃ velocitate circunspectionis inuigilant: quatenus et ante se audaces confodiant: et post se trepidos a vulnere defendant. Quigitur sancti viri sic sciunt foris aduersa tolerare: vt intus etiam non uerint peruersa corrigere: dicat recte: Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Quia enim electis dicitur: Uiriliter agite: et cõfortetur cor vestrum mentes carnalium que flura deo intentiõe deseruiunt/nõ immerito mulieres vocãtur. Si bona accepimus de manu domini: mala quare nõ sustineamus? Ac si dicat: Si ad bona eterna tendimus: quid nisi mirum si temporalia mala sufferamus? Hec autem bona sollicite Paulus inspexerat: quando illata equanimiter mala tolerabat dicens: Non sunt condigne passiones huius temporis ad superuenturam gloriam/que reuelabitur in nobis. Rom. 8. d. Jn his omnib9 non peccant iob labijs suis. Sancti viri cum persecutionem intus foris q̃ patiuntur: non solum in dei laudibus minime erecdunt: sed neq; cõtra ipsos aduersarios contumelioſa verba iaculantur. Quod dux bonorum recte Petrus admonet dicens: Nemo vestrum patiatur quasi homicida/aut fur/aut maledic9. Male dicus enim patitur qui passionis sue tempore/in sui saltem iniuriam persecutoris effrenatur. Sed quia redemptoris corpus sancta nimirum ecclesia ita pondus dolorum portat: vt humilitatis modum per verba non transcat: recte de hoc dolẽte dicitur: Jn omnibus bis nõ peccauit/iob labijs suis: neq; stultum quid cõtra deum loquutus est. 1. Pet. 4. d.

¶ Ecclesia omni hoc tempore peregrinationis sue in afflictione cõstituta/dum vulnera sustinet: dũ membrorum suorũ lapsus dolet: super alios sub christi nomine tolerat hostes christi: ad augmentum mercedis q̃ doloris eius etiã heretici in contentione conueniũt: eamq; quasi quibusdã iaculis irrationabilibus verbis trãsfigũt. Bene sutẽ dicitur: ¶ Venerunt de loco suo. Hereticorum quippe locus ipsa superbia est: q̃ nisi prius in corde intumescerent: ad prauã assertionis certamina non conuenirent. Jta nãq; malorum loc9 est superbia: sicut est ecõtra humilitas locus bonorũ. De quo loco per Salomonem dicitur: Si spiritus potestatem habentis ascenderit super te locũ tuum ne dimiseris. Eccle. 10. a. Eccl. aperte dicat: Si tentatoris spiritum cõtra te in aliquo qualere consideras: humilitatem penitentie nõ derelinquas. Qui quia locum nostrum humilitatẽ penitentie deperit: verbis sequẽtibus ostendit/dicens: Quia curatio cessare faciet peccata maxima. Quid esse est aliud humilitas lamenti/ nisi medicina peccati? Hereticus igit de loco suo venit: quia contra sanctam ecclesiã et superbia mouentur: quorum peruersa quoq; actio ex ipsa suorum nominũ interpretatione colligit. Dicunt esse: Elipbas/baldad/sophar. Sicut et superius diximus. elipbas interpretatus est dei cõtemptus. Nisi esset deũ cõtemnerent/nequaq̃ de eo peruersa sentirent. Baldad autẽ interpretat vetustas sola. Dum esse vinci refugiunt: et peruersa studio esse victores querunt: nouę vite conuersationem negligunt: et ex sola vetustate est quod intendũt. Sophar vero speculũ dissipio interpretatur. Hi ergo qui in sancta ecclia sisti sunt: redemptoris sui mysteria fide vera humiliter contemplantur. Sed dum heretici cum falsis allegationib9 veniunt/speculam dissipant: quia eorum mẽtes quas ad se trahunt/ab intentione recte contemplationis inclinant.

¶ Capitulum. xvij.

Hene aũt loca de quibus veniunt/congrua hereticoq; actibus describunt. Dicitur esse: Themanites/suites/naamathites. Thema nãq; interpretatur auster: suit/loquẽs naama decor. Austrũ aũt ventũ callidũ esse q̃s nescit? Heretici igitur q̃ ardentius appetunt sapere: ãsi plusq̃ necesse est studẽt calere. Desidia quippe corporis et frigoris/et rursum inquietudo immoderate curiositatis/immoderato cõcordat calore: qr ergo amplũ calorem q̃ debẽt sapie pcipere appetunt: ab austro venire referunt. Ab hoc calore imoderate sapiẽtie/mẽtes fidelũ paulus cõperare curauerat/cũ dicebat: Non plus sapere/ q̃ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Hinc est q̃ dauid vallẽ salinarum percutit: qr videlicet redemptor noster sue districtiõis examine in his qui de illo prauа sentiunt stultitiam immoderati saporis extinguit. Suit autem dicitur loquens. Calorẽ quippe nõ vt bene viuant: sed vt elate loquãtur/habere desiderant. Thema igitur a suit. La caloze et loquacitate venire referuntur: quia per hoc q̃ scripturarum se studiosos exhibent: solitq; verbis loquacitatis: non autem visceribus charitatis calent. Naama vero interpretatur decor: qr enim docti nõ esse sed videri appetunt: ex eruditionis verbis speciem bene viuẽtium sumunt. Et per calorem loquacitatis in se imaginem ostendunt decoris: vt eo per decoremlingue peruersa facile psuadeãt: quo feditatem vite sensus callidit ate occultant. Sed neq; ipse locorũ nomina inordinata sunt narratione distincta: Prius enim themam/postmodum suit/ac de-

Elifi phas. Bal dad Sophar

Thema Ro. 12 a. 2. reg. 8. d. Suit loquãtur Naama solis

inde ira ponitur: quia primus illos inordinatus calor accendit in corde: deinde nitor loquacitatis erigit. & tunc demon decoros hominibus hypocrisis ostendit.

Condicerãt eñ vt pariter venientes visitarent cum & consolarentur. Condicunt sibi heretici quã do prãua quedã cõtra ecclesiam concorditer sentiunt: & in quib9 a veritate discrepãt/ sibi in falsitate concordant. Deus autem qui nos de eternitate eruditunt: ad aliud facilit/ nisi in peregrinatione nostre nos afflictione consolantur. Heretici autem quia sanctam ecclesiam sua docere desiderant / ad eam quasi consolantes appropinquant. Hec mirum ꝙ qui aduersantium formam ex primunt/ nominantur amici: cũ ipsi quoq; tradituri dicitur: Amice ad quid venisti. In diues qui inferni igni exuritur: ad abraam filius vocatur: quia etsi per nos mali corrigi negligunt: dignum tamen est vt a nobis non ex sua nequitia/ sed ex nra benignitate amici nominẽtur. ¶ Cunq; eleuassent procul oculos suos/ non cognouerunt eum. Heretici quiq; cum sancte ecclesie facta considerant/ oculos leuant: quia ipsi videlicet in imo positi sunt & cum eius opera respiciũt in alto sunt ista que cernunt: ꝛ tamen banc in dolore positã nõ cognoscunt. Ipsa quippe appetit, hic mala recipere: vt possit ad eterne remunerationis premiuꝫ purgata peruenire. Plerumq; p spera metuit: & in disciplina eruditionis bilarescit. Heretici igitur quia pro magno presentia appetunt: eam in vulneribus positam non cognoscunt. Hoc nam ꝙ quod in illa cernunt: in suorũ cordium cogitatione non relegunt. Cum ergo hec aduersitati bus proficit: ipsi suo stupori inhe rent: quia per experimentũ ignorant que vident.

¶ Capitulum. xix.

Sentiunt

Mat. 26. c.

Cissisq; vestibus sparserunt puluerẽ super caput suuꝫ in celuꝫ. Sicut vestimẽta ecclesie cunctos fideles accipim9. Unde & per prophetam dicitur: Omnib9 his vestieris velut ornamẽto: ita hereticoꝝ vestes sũt omnes qui eis concorditer inherentes/ illorum erroribus involuuntur. Habent vero heretici hoc primum: ꝙ in eo gradu in quo de ecclesia exeunt/ diu stare nõ possunt: sed ad deteriora quotidie ruunt: et sentiẽdo peiora in multis se partibus scindunt: atq; a semetipsis plerũq; longius confusionis sue altercatione diuidãtur. Quia ergo bos quos sue perfidie adiungunt/ adhuc in multa diuisione dilaniant: dicat recte ꝙ amici qui veniunt / vestes rumpant. Ruptis aũt vestib9 corpus ostenditur: q; sepe scissis sequacibus malicia eorum cogitationis aperitur: vt discordia dolos patefaciat: quos grauis prius concordie culpa claudebat. Puluerem vero in celo super capita spargũt. Quid vero per puluerez nisi terrena negligentia: quid p caput/ nisi hoc quod principale nostrum est (mens videlicet) designatur. Quid per celuꝫ nisi preceptum superne locutionis exprimitur: Puluerẽ ergo super caput in celũ spargere est/ secularis intellectu mentem corrũpere: & de verbis celestib9 terrena serere: diuina aũt verba plus discutiunt plerũq; ꝙ capiunt. Super capita igitur puluerem spargũt: qui in preceptis dei per terrenam intelligentiam vltra suarum mẽtium vires enituntur. ¶ Sedentq; cum eo in terra septez diebus et septez noctibus. In die que videm9 agnoscimus: in nocte aũt aut cecitate nil cernimus: aut dubietate caligamus. Per diem itaq; intelligentia: per noctem ignorantia designat. Q̃

b Esai. 49. b

a

c

ptentario 9o numero summa vniuersitatis exprimitur. Ãñ & non amplius ꝙ septem diebus omne hoc tempus transitorium consummatur. Quid ẽ ergo ꝙ amici iob cõsedere: et septẽ dieb9 & septem noctibus referuntur nisi ꝙ here tici vel in bis in quibus verũ lumen intelligũt: vel in bis in quibus ignorantie tenebras patiuntur: quasi infirmãti sancte ecclesie se condescendere simulant ei & sub bilidimẽtoꝝ specie dolos decepciõis parãt. Quãuis vt̃ bis & intelligũt vt̃ bis9 intelligere nõ pñt/ elatiõis typo turgidi se magnos apud semetipsos estimant: & nõnunq; tamen se ecclesie sancte specietenus inclinãt: & diuerba molliunt/ virus infundunt. In terra ergo cõsedere est/ aliqd de imagine bũilitatis ostẽdere: vt nũ humilia erbibent/ persuadeãt & superba ꝙ docent. ¶ Ezech. xx.

Kros. 10. d.

Otest vero per terraz ipsa etiam mediatoris incarnatio designari. Unde et ad israel dicitur: Altare de terra facietis mihi. Altare eñ de terra domio facere ẽ/ incarnationẽ mediatoris sperare. Tunc ꝺppa deo munus nostrũ accipitur: quãdo in hoc altari nra humilitas (.i. super dñice incarnationis fidem) posuerit ꝺc quid operatur. In altari ergo de terra oblatum munus ponim9: sanctus noster dñice incarnationis fide solidamus. Sed sunt nõ nulli heretici qui factam mediatoris incarnationem non denegant. sed aut de diuinitate aliter est ꝙ estimant: aut in ipsa a nobis incarnatiõis qualitate discordant. Quia ergo veram nobiscuꝫ incarnationem redemptoris per dibent: quasi cuꝫ iob in terra pariter sedent. Septem vero dieb9 et septẽ noctib9 in terra consedere describuntur: quia vel in hoc ꝙ aliquid de plenitudine veritatis intelligunt: vel in hoc ꝙ sue

b

c

stultitie tenebris excecantur: incarnationis mysterium negare non possunt. Cum beato iob in terra sedere est veram redemptoris carnem cum sancta ecclesia credere. Aliquando vero heretici contra nos etiam supplicia sentiunt: aliquando vos solis verbis insequuntur: aliquãdo quelibet tos lacessunt: aliquando si nos tacentes viderint/ quiescunt et multis amici sunt loquentib9 aduersantur. Unde qz beatus iob necdum ad illos aliquid differẽs deprecat/ recte subiũgitur: ¶ Et nemo loquebatur ei verbũ. Tacẽtes enim aduersarios habem9 si vere fidei filios predicando generare negligimus: Si autez recta loqui incipim9/ graues mox contumelias et ecclesiã respõsione sentimus: protinus in aduersitatem prosiliunt: et contra nos in vocem doloris erumpũt: quia vt delicet metuunt: ne corda que in infimis pondus stulti aggrauati ad altuz vor recta loquentis trabat. Quia ergo (vt diximus) multos aduersarij diligunt: loquẽtes odiunt: recte apud tacentẽ Job dicitur: Nemo loquebatur ei verbum. Nonnunq; tamen cum torpore remissionis fidelium corda cõfiderant: errozis semina spargere loquendo non cessant: cumque ero mentes bonorum vident alta sapere: et ad patriam reditum ferere de erumna huius exilij strenuo dolore/ circunspectione solliciti linguam frenant: quia videt ꝙ contra corda dolentium incaute loquentes citius obmutescant. Unde et recte cum diceretur: Nemo loquebatur ei: verbuz mor causa silentij subinfertur cum dicitur: Videbant enim dolorem esse vehementem. Cum enim amoris dei dolor vehemẽs corda nostra trãsfigit: passim prava loqui aduersarius metuit: qz videt ꝙ intentam mentem lacescens non solum ad peruersitatẽ trahere nõ valet: sz ꝙ exercitã

stultitie

fortitan sapientiā t quos tenuerat perdet. ¶ Capitulum. xxj.

SEd forsasse aliquos mouet nos dec ita dixisse: q̄ ab amicis gesta sūt: male ab hereticis gerenda signi- ficent. Sed sic plerūq; res quelibet per historiā virtū est/per significationē culpa: sicut aliqū res gesta/in facto causa dā nationis est: in scripto aūt pphetia virtutis. Quod verum citius oñdim⁹/si vnū sacre scripture testimoniū ad vtraq; probanda proferamus. Quis namq; audiens nō solū fidelium/sed ipsum quoq; infidelium nō omnimodo detestet q̄ dauid in solario deambulans bersabee vxie concupiscit vroꝛē. Quē tñ a prelio reuertentē/ire ad domum admonet pedes lauare. Qui protinus respōdit dices: Arca dñi sub pellibus est: et ego in domo mea requiescā. Quē dauid ad mensam propriā suscepit: eiq; epistolas per quas mori debeat tradit. Cuius aūt dauid in solario deambulans typū tenet/nisi ei⁹ de quo scriptū est: In sole posuit tabernaculū suū: Et quid est bersabee ad se perducere/nisi legē litere carnali populo communicaꝛ spūali sibi intellectu sociare. Bersabee enim pureus septimꝰ dꝛ: q: nimirū per cognitionem legis infusione spūalis gratie pfecta nobis sapientia ministratur. Quē vero vrias/nisi iudaicū populum designat. Cuius nomē interpretatuꝛ dicitur: lux mea dei. Judaicus em populus: q: de accepta legis scientia extollitur/quasi de dei luce gloriatur. Ex huic vrie dauid vroꝛē abstulit/sibiq; cōiunxit: quia videlicet manu. fortis quod dauid dꝛ in carne redē ptor apparens: dñi de se spūaliter loqui legē innouuit: per hoc q̄ in pria litera tenebaꝫ banc a iudaico populo extraneā demōstrauit sibiq; coniunxit: q: se per illū predicari declarauit. Uriā tñ ad bellū mīsit re dauid admonet pedes lauare: q: incarnatus dñs veniens iudaico populo precepit/vt ad cōscientiā redeat: fordes operū ei⁹ tribus tergat: spūaliter legis mādata intelligat: t post tantā ouriciam preceptoꝛū fontē baptismatis inueniens: ad aquā post labore recurrat. Sed vrias qui arcaꝫ dñi esse sub pellib⁹ meminit: rūdit/q̄ domū suā intrare non posse. Sicli iudaicus populus dicat: Ego mādata dei in sacrificijs carnalibus video: t redire ad cōsciētiā per spūalem intelligentiā nō requiro. Quasi em arcaꝫ esse sub pellibus dicit: quū precepta dei non nisi ad exhibendū mysteriū sacrificij carnalis itelligit. Hinc tñ etiā redire ad domū nolentes dauid ad mensam vocat: q: quis iudaicus populus ad conscientiā reuerti contemnatie ij tñ redemptoꝛ veniens: mandata spūalia p̄ dicat dicens: Si crederetis moysi: credeꝛet fortasse t mihi: de me ille scripsit: Legem itaq; iudaic⁹ populus tenet: que eius diuinitatum loquitur/cui isdem populꝰ credere dedignatur. Ut t vrias ad ioab cuꝫ epistolis ex quib⁹ occidi debeat mittitur: q: idē ipse iudaicus populus legem portat: qua conuincente moriatur. Duꝫ enim mandata legis retinēs implere reputatur: ipse nimirum defert iudicium vnde damnetur. Quid ergo per factū istud, dauid scelestius: quid vria mundi⁹ dici potest. Sed rursus per mysteriū quid dauid sanct⁹: quid vria infideli⁹ inuenit: q̄ t ille per vite culpā pphetie signat innocētiā et iste pvite innocentiā in pphetia exprimit culpam: Non ergo incōgrue per ea que bene ab amicis Job: gesta sunt: male ab hereticis gerenda signantur: dum virtus sacri eloquij sic trāfacta narrat/vt ventura exprimat: sic in facto rem approbat/vt ei in mysterio p̄dicat: sic gesta dānat: vt hec mystice gerēda pluadeat. ¶ La. xxij.

¶ Moralis sensus.

DIbitur q: allegorie mysteria mēbratim enodantes explemus nunc moralitatis intelligētiam raptim tāgētes erēdamur. Ad obscuriora quippe disserēda mēs properat: et si apertis dia tnuolutur/clausa vt dignuꝫ est pulsare prepeditur. Sepe antiquus hostis postq̄ mēti nostre tētationis certame intulerit: ab ipso suo certamine ad tempus recedit: nō vt illare malicie finē habeat: sed vt corda que per quietē securā reddiderit: repēte rediēs faciē⁹ inopinatus irrūpat. Hinc est q̄ ad tentandum beatum virū iterū redit: eiusq; cruciatus exprit: quē tñ ei superna pietas retinendo concedit/ dicens: Ecce in manu tua est/tantum animaꝫ illius serua. Sic quippe nos deseꝛit vt custodiat: sic custodit: vt tñ permissio tētationis articulo stātū nobis nostre infirmitatis ostēdat. Qui mox a facie dñi exīt: atq; a planta pedis vsq; ad verticē acceptū feriendo vulnerauit: q: nimirum cum licentiam percipit: a minimis incipiens/atq; vsq; ad maiora peruenies quasi omne corp⁹ mentis illatis tentationibus lacerando transfigit. Sed tñ ad animam feriendo non peruenit: q: cunctis cogitationibus interior: inter ipsa vulnera delectationū que suscipit/arcani p̄positi intentione resistit: vt q̄uis delectatio mentem mordeat: deliberationeꝫ tamen sancte rectitudinis vsq; ad consensus mollitiem non inflectat. Debemus tñ per asperitatem penitentie ipsa delectationum vulnera tergere: et censura districtionis rigide/si quid flurum emanat in cogitatione mundare. Unde bene mox subditur: Qui testa sanies radebat. Quid enim per testam nisi vigoꝛ districtionis: quid per sanies nisi fluxus illicite cogitatiōis accipitur. Percussi ergo testa sanie radimus/cum post pollutionem cogitatiōis illicite nosmetipsos aspere dijudicando mundam⁹. Potest etiam testa fragilitas humanitatis intelligi. Testa ergo saniem mundare/est mortalitatis cursum: fragilitatem q̄ pensare: et putredine misere delectationis abstergere. Nam dum quisq; considerat/q̄ citius caro ad pulueꝛē redeat: festine superat hoc quod se de carne intus turpiter impugnat. Cū vero ex tentatione p̄sua menti cogitatio influit quasi ex vulnere sanies decurrit. Sed citius sanies tergitur: si in consideratione nostra fragilitas quasi in manu testa retinetur. Neq; em paruipendenda sunt: que q̄uis vsq; ad effectum non pertrahūt: tamen illicite in mente versantur. Hinc est q̄ quasi a vulnerib⁹ redemptoꝛ saniem radere venarat/cum dicebat: Audistis quia dictum est antiquis: non mechaberis: Ego autem dico vobis/ q̄ si quis viderit mulierem ad concupiscendam eam: iam mechatus est eam in corde suo. Sanies ira q̄ tergitur/cum culpa non solū ab opere/sed etiaꝫ a cogitatione resecatur. Hinc est q̄/ Dierobaal cuꝫ a paleis frumēta excuteret/ angelus vidit: ad cuius imperiū protinus bedum corit. Quem su p̄a petram posuit: et ius carnis desuper effudit. Que angelus virga tetigit: eaq; ignis eriēs de petra consumpsit. Quid est em frumentum virga cedere: nisi rectitudine iudicij a vitiorum paleis virtutū grana separare. Sed bec agentibus angelis apparet: q: tantomagis dñs interiora denudat/ quanto se studiosius homines ab exterioꝛib⁹ purgāt. Qui occidi bedum precipit: id est omnem appetitus carnis nostre immolari. Carnesq; super petraꝫ ponit: et ius carnium desuper fundi. Quem autem signat petra/nisi cum de quo per Paulum dicitur. Petra autem erat christus.

Iudo. 6. d.

1. Cor. 10. b.

Carnes vero sup̄ petram ponimus/cum corpus nostrum imitatione christi crucifamus. Jus etiā carnis desup̄ fundit: qui in cōuersatione christi ipsas etiam a se carnales delectationes exinanit. Quasi enim ius ex carne liquida in petram funditur: quando mens a cogitationum carnalium fluxu vacuatur. Que tamen mox angelus virga tangit: quia intentionem nostrā nequaq̄ potestas diuini adiutorij deserit. De petra autem ignis exit/et ius carnes consumit: quia afflictus a redemptore spiritus tanta cor nostrum flamma compūctionis concremat vt omne quod in eo illicitum est/a cogitationis exurat. Nō ergo illic est in petram ius fundere: hoc est hic famem testa mundare: Perfecta enim mens solerter inuigilat: vt non soluz peruersa fugere renuat: sed omne etiam quod in se per cogitationes turpiter liquat tergat.

¶Capitulum. xxiij.

Sed sepe de ipsa victoria belli ortk: vt cū immūda cogitatio vincitur victoris animꝰ elatione pulsek. Vic ergo mentē necesse est per mundiciam erigi: vt tamen sollicite debeat in humilitate subsisterni. Unde a cum de sancto viro diceretur: testa sanie radebat: protinꝰ aperte subiūgik. Sedens in sterquilinio. In sterquilinio quippe sedere è/de se vilia quē piāq̄ abiecta sētire. In sterquilinio quippe sedere est/ad ea que illicite gessimus mentis oculos penitendo reducere: vt cum ante nos pectatorum sterc̄ora cernimus/omne quod in animo de elatione surgit inclinemus. In sterquilinio sedet/qui infirmitatem suā sollicitus respicit: a sese de bonis que per gratiam percepit/nō extollit. In nō in sterquilinio apō se abraam sederat: qui dicebat: Loquar ad dominum meum/cū sim puluis a cinis. Aperteq̄ enim cernimus in quo loco apud se posuerat: quipulueres se ac cineres etiam cuz deo loqueretur estimabat. Si igitur ita se despicit: qui vsq̄ ad honorem diuine collocutionis ascendit: sollicita, intētione pensandum est/qua pena illi feriendi sunt: qui ad summa nō proficiunt: a tamen de minimis extolluntur: Nam sunt nonnulli qui cum parua agunt/de semet ipsis magna sentiunt: in altum mentem subleuant a preire se ceteros virtutum meritis putant. Hi nimirum apud se introrsus humilitatis sterquilinium deserunt: a elationis fastigia ascēdūt illum videlicet imitantes/q̄ primus se apud se extulit/sed eleuando prostrauit: illum imitantes q̄ accepta conditionis dignitate cōtentus non fuit dicēs. In celum ascendam: super astra ecli exaltabo solium meum. Unde a ci male coniuncta babylonia, i. confusa multitudo peccantium dicit. Sedeo regina a vidua non sum. Quisquis ergo introrsus intumescit. in altum se apud semetipsum ponit. Sed eo se grauius in infimis deprimit: quo de se infima veraciter sentire contēnit. Nunc vero nonnulli qui nihil quidem virtutis student agere: sed tamē cum alios peccare conspiciunt: iustos se in eorum comparatione suspicātur. Necq̄ enim corda omnium vna vel similis culpa trāfigit: hūc itaq̄ superbia illaqat/illuz fornicatam ira supplātat: hūc auē auaricia cruciat/illum vero luxurie inflammat. Erplerumq̄ contingit: vt is quez superbia deprimit/alium respiciat qualiter ira succendat: a quia se non citiꝰ ira instigat meliorem se fraudo iam reputat: atq̄ apud semetipsum quasi de iustitia extollitur: quia pēsare vitium negligit quo grauius tenetur. Plerumq̄ contingit vt is quem auaricia sauciat alium/in luxurie voragine

uersum cernat: a quia se a pollutione carnali alienum respicit: q̄ bus ipse sordibus spiritualis vitij intrinsecum polluitur non attendit: dūq̄ in alio pensat malū quod ipse non habet/in se negligit considerare quod habet: sicq̄ fit vt dum ad aliena dijudicanda mens ducitur: propriꝰ iudicij lumine priuetur: a eo durius contra aliena superbiat: quo sua negligentius ignorat. ¶Capitulū.

Et contra hi ad alta virtutum surgere veraciter appetunt: cuz alienas culpas audiunt/mox ad proprias cor reducunt: a tanto rectius illas dijudicant/q̄to verius istas deplorant. Quia igitur electus quilibz infirmitatis sue consideratione se comprimit: dicatur recte q̄ vir sanctus in sterquilinio dolens sedit. Qui enim vere se humiliat: continue considerationis oculo quibus circunseptus sit delictorum sordib⁹ proficiens pensat. Sciendum vero est quia plerūq̄ in prosperis importuna tentatione mens tangitur. Sed tamen aliquando a aduersa exterius patimur: a intus tentationis impulsu fatigamur: vt a carnem flagella crucient/et tamen ad mentem carnalis suggestio inundet. Unde a bene post tot beati iob vulnera adhuc subiuncta sunt: etiam male suadentis vxoris verba q̄ air: ¶Adhuc permanes i simplicitate tua. Benedic deo⁊ mozere. Uxor quippe male suadens est: carnalis cogitatio mentem lacescens: Sepe enim vt dictum est a fortis flagellis aterrimur et intus carnali suggestiōe fatigamur. Hinc est enim quod hieremias deplorat dicens: Fortis interficit gladius: a domi mors similis est. Fortis enim gladius interficit: cum nos exterius feriens vindicta cōfigit. Sed domi mors similis est: quia a flagella quidem sustinet a tamen intus conscientia a tentationis sordibus munda nō est. Hinc dauid air: Fiant tanq̄ puluis ante faciem venti: a angelus domini affligens eos. Qui enim in corde suo aura tentationis rapitur: quasi ante faciem pulueris elleuatur. Et cum inter hec diuina districtio percutit: quid aliud q̄ angelus domini affligit. Sed hec aliter aguntur a reprobis: aliter ab electis. Illoruz namq̄ corda ita tentantur vt consentiant: istorum vero tentationes quidē suscipiunt/sed repugnāt. Illoruz cor delectabiliter capitur: a si ad tempus quod male suggerit displiceat: sed post modum per deliberationem libet: Isti vero sic tentationū iacula excipiunt/vt semper resistendo fatigentur: a quando vsq̄ ad delectationem tētata mens rapitur: ipsaz tamen citꝰ subreptionem sue delectationis erubescunt: a forti censura redarguunt: quicquid intra se exurgere carnaliter deprehendunt. Unde a bene mor subiūgitur: ¶Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Si bona suscepimus de manu domini: mala quare nō sustineamus. Dignū quippe est vt sancta mens spirituali corruptione comprimat: q̄ quid apud se carnale insolenter murmurat: ne caro aut loquēs aspera ad impatientiam pertrahat: aut loquens blanda ad libidinis fluxa dissoluat. Censura igitur virilis illicite cogitatiōis suggestionē redarguens dissolutam turpitudinis molliciem deprimat dicens: Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Et rursum cōsideratione numeriū cogitationis aspere impatientiam refrenat dicēs: Si bona suscepimꝰ de manu dñi: mala quare non sustineamus. Quisq̄ aūt subigere vitia appetit: a ad eterna iterne retributionis culmina vere intētiōis gressibus tendit: quo magis vallari se vitioꝝ bello vndiq̄

consp̃icit:eo se virtutum armis robustius accingit:z tanto min9 iacula metuit/quãto contra hec venẽtia fortiter pectus munit: Sed plerunq; dum cõtra hoc tẽtationum bellum fulciri magnis virtutibus nitimur: quedam se nobis vitia sub specie virtutũ tegunt:z quasi blanda ad nos facie veniunt: sed cuius aduersitatis sint discussa sentiuntur. Unde et amici beati Iob quasi pro consolatione conueniunt sed in contumelias erumpunt:quia insidiantia vitia virtutum facie simulãt sed hostili inuectione nos feriũt. Nam sepe immoderata ira/iustitia:z sepe dissolata remissio/misericordia:vult videri. Sepe incautus timor humilitas: sepe refrenata superbia appetit libertas apparere. Ad consolandũ ergo amici veniunt:sed ad increpationis verba dilabuntur:qr nimirũ vitia virtutũ specie palliata blãda quidẽ superficie inchoãt:sz aspera nos contrarietate perturbant Bene autem dicit: Condixerunt enim sibi:vt pariter venientes visitarent eum. Vitia quippe sibi sub virtutũ pretextu condicunt:quia sunt quedã que aduersum nos interse quadam conuenientia coniunguntur: sicut superbia z ira: remissio et timor: Vicina nãq; est ira superbie z remissio timori. Condicẽdo ergo veniunt /q̃ contra nos sibi ex q̃dam prauitatis cognatione sociãtur.

Vitia quidã sub virtutis spẽ se tegũt.

b

¶Capitulum.xxv.

Sed si erũnam nře trinitatis agnouimus:fier amore eterne patrie in intimis dolemus:vitia q̃ male letis surrepunt/bene tristibus subdit: ¶Cuqz eleuassent prius oculos suos/nõ cognouerunt eum. Afflictos enim nosvita minime cognoscunt: quia tristata resiliunt:z que nos letos ãte nouerant:qr penetrabant/merẽtes cognoscere nequeunt:qr ipso nostro rigore franguntur. Sz antiquus hostis quo in eis fortiter deprehendisse cõspicit:eo illa sub virtutum imagine altius abscõdit. Unde z subditur. ¶Exclamantes plorauerunt:scissisqz vestibus sparserunt puluerẽ super caput suum in celum: z sederunt cuz eo in terra septẽ diebus z septẽ noctibus. Signatur enim pietas ploratum: discretio per scissionem vestium: affectus operũ per puluerem capitum:humilitas per sessionem. Aliquando ẽt quasi pium ad hostis insidiãs simulat:vt ad crudelitatis terminũ deducat: sicut est cum plecti per disciplinaz culpã phibet quatenus que hic nõ reprimitur/igne gehenne feriatur. Aliqñ discretionis imaginẽ oculis obiçit:z ad indiscretionis laqueos perducit:sicut est cum impulsu eius p infirmitate nobis solus alimẽtoz quasi discrete cõcedim9:sed indiscrete cõtra nos bella carnis excitamus. Aliqñ affectum simulat bonoz operũ:sed per hunc inquietudinem irrogat laborum:sicut est cũ quis quiescere non valet:z quasi de ocio iudicari non timet. Aliquando enim imaginem humilitatis oñdit:vt effectum vtilitatis subtrahat:sicut est cũm quosdam plusq̃ sunt infirmos atq; inutiles sibi metipsis asserit:vt dum se nimis indignos considerant:res in quib9 ppdesse primis poterant/ministrare pertimescant. Sed hec vitia/que sub virtutum specie antiquus hostis occultat: valde subtiliter manus cõpunctionis eradicat. Qui enim veraciter intus dolet: que agenda foris, q̃ve non agẽda sunt fortiter prouider. Si enim nos vis compunctionis in intimis afficit: omnis strepitus praue suggestionis obmutescit. Under subditur. ¶Et nemo loquebatur ei verbum:videbãt

Callidus hostis antiq.

B

Ei

plus

Remedium.

enim dolorem esse vehementem. Si cuiz cor veraciter dolet: linguam contra nos vitia nõ habent. Nam cum plene vita rectitudinis queritur:supuacue suggestio prauitatis obturatur: Nepe autem si fortis nos studio cõtra vitiorum incentiua stringimus: ipsa etiam vitia ad vsuz virtutis immutamus. Nonnullos namq; ira possidet: sed hanc dum rationi subiciunt/in sancti celi ministerium vertunt. Nonnullos superbia erigit:sed dum diuine formidini animum inclinant:hanc ad defensionem iustitie in voce libere auctoritatis immutant. Nõ nullos fortitudo carnis illecebrat:sed dum exercẽdis pñs operibus corpus subdunt: vnde inquietatis stimulos passi sunt/inde pietatis lucra mercantur. Ũ et bene isdem beat9 Iob post multa certamina bestias pro amicis immolat. Quos enim per contentionem,diu hostis pertulit:quãdoq; per sacrificium ciues reddidit:quia dum vitiosas quasq; cogitationes subigendo in virtutes,vertimus:tentationũ aduersa studia per intentionis hostiaz quasi ad amicorum corda permutamus. Hec nos in tribus voluminib9 tripliciter disseruisse sufficiat. In ipso namq; operis huius exordio velut in molem nascitur arboris linguem radicẽ fixim9:vt expositionis ramos postmodum vt singula expetunt loca producamus.

Finit liber Tertius Moralium sancti Gregorij.

Liber Quartus Moralis expositionis beati Gregorij: deducens secũdum capituluz finaliter/et tertium inchoatiue.

¶Capitulum.j.

Qui tex-

tum cõsideratz sensuz facre locutionis ignorat:non tam se eruditione instruit/q̃ ambiguitate cõfundit:qr nonnunq; sibi ipse verba contradicunt:sed oĩa semetipsis per contrarietatem differũt:lectorẽ ad intelligentiaz veritatis mittunt. Quid enim est quod Salomon ait: Melli9 est comedere z bibere:z non lõge post subiicit: Melius est ire ad domũ luctus/q̃ ad domũ cõuiuij. Lur luctum cõuiuio ꝓtulit:qui prius esum potumq; laudauit: si enim p electionem bonum est comedere z bibere:procul dubio melius esse debet ad domũ gaudij/q̃ ad domum lamenti properare. Hinc est quod iterum dicit:Letare iuuenis in adolescẽtia tua. Et paulo post adiunxit:Adolescentia tua luptas vane sunt. Quid est hoc quod vel prius reprehendenda precipit:vel quod post pcepta reprehendit/nisi q̃ ipãs litere verbis innotuit:vt qui difficultatez exterius patitur:veritatis intelligentiam consideret quã sequatur. Que nimirum veritatis intelligẽtia cum per cordis humilitatem queritur assiduitate legẽdi penetratur. Sicut enim ignotorum hominum facies cernim9 z corda nescimus:sed si familiaris eis locutione coniungimur:vsu colloquij eorum etiam cogitationes indagamus. Ita cuz in sacro eloquio sola historia aspicitur:nihil aliud q̃ facies videtur. Sed si huic assiduo vsu coniungimur: eius nimirum mentem quasi ex collocutionis familiaritate penetramus. Dum enim alia ex aliis colligimus: facile i verbis agnoscimus aliud esse quod intimãt/aliud quod sonant. Tanto autez quisq; notitie illius extraneus redditur quanto in sola eius su-

Eccle. 7.a.

Eccle. 12.a.

D

Difficultudo.

perficie ligatur. ¶Capitulū.ij.

ECce ergo q beat⁹ Iob diei suo maledixisse describitur / dicēs: ¶Pereat dies in qua natus sum: t nox in qua dictum est: cōceptus ē hō. Si superficietenus attendit: quid his verbis reprehēsibilius inuenit? Quis autem nesciat diem in quo nat⁹ est/ nequaq̄ tunc stare potuisse? Modus quippe ē tpis: vt statū nō habeat mansionis. Qui ergo p ventura tendit ad esse: semper ex p̄teritis festinat nō esse. Cur ergo vir t.itus ei maledixerit rei: quā nequaq̄ subsistere nō ignorauerat: Sed fortasse aliquis dicat: q ex eo⁹pondus virtutis eius aspicit: quia tribulatiōe cōmotus illi rei maledictum irrogat: que constat q minime fu bsistat. Sed hoc cuius perspecta rō destruit: quis si subsistebat res cui malediceret perniciosum maledictum intulit: si autem non subsistebat/ocioseius. Quisquis vero eius spiritu plenus est/qui ait: Omne verbū quod locuti fuerint homines ocioseium/rationem reddent de eo in die iudicij: ita ociosa admittere/ sicut etiaz peruiciosa formidat. Cui adhuc sententie adiungit. ¶Dies ille vertatur in tenebras: non requirat eum deus desuper: t non sit in recordatione: t non illustretur lumine: obscurent eum tenebre et vmbra mortis: occupet eū caligo: t inuoluatur amaritudine. Noctem illaz tenebrosus turbo possideat: nō computetur in diebus anni: nec numeretur in mēsib⁹: sit nox illa solitaria: nec laude digna: erpe tet lucem et non videat: nec ortum surgentis auroze. Dies qui elapsus cursu temporis scit: cur verti in tenebras dicitur? Et cum constat quia non subsisteret cur optatur vt eē vmbra mortis obscuret: vel quē diem caligo occupet: quem implicatio amaritudinis inuoluit? Aut quam noctē tenebrosus turbo possideat: quaz nullus stat⁹ tenet? Aut qño optatur fieri solitaria/ que transeūdo iā fuerat nulla. Aut lucez: qño ex pecter/ que ex sensu caret: t in p̄pio statu non permanet. Quib⁹ adhuc verbis subiēcit: ¶Quare nō in vulua mortu⁹ sum egressus ex vtero non statim perij? Quare exceptus genub⁹? Cur lactatus vberibus. Nūc enim dormiēs silerē: t somno meo requiescerem. Nūquid si egressus ex vtero statim perijsset: retributionis meritum ex hac ipsa p̄ditione susciperet. Nunqd eterna requie abortiui perfruuntur. Quisquis enim regenerationis vnda nō soluit: reatu primi vinculi ligatus tenetur. Quod vero apō nos valet aqua baptismatis: hoc egit apud veteres vel p parvulis sola fides: vel p maioribus virtus sacrificij/ vel pro bis q ex abrahe stirpe prodierant/ mysterium circuncisionis. Nam quis vnusquisq̄ cū primi parētis culpa concipitur: ppheta testat/ dicens: Ecce enī in iniquitatibus conceptus sum: t in peccatis cōcepit me mater mea. Et qz is quē salutis vnda nō diluit/ originalis culpe supplicia non amittit: aperte per semetipsam veritas p bibet/ dicens: Nisi quis renatus fuerit ex aqua t spiritu sancto/ nō habebit vitā eternā. Quid est ergo q in vulua se mortuum fuisse desiderat: t potuisse se quiescere eiusdez mortis beneficijs sperat dum constet q nequaq̄ eum requies vite susciperet: si a reatu illum originalis culpe nequaq̄ diuine cognitionis sacramenta liberassent. qui adhuc cum quib⁹ quiescere potuisset/ adiungit dicens: ¶Cum regibus t consulibus terre: qui edificant sibi solitudines. Quis ignoret q reges terre ac cōsules eo a solitudine lōge sunt: quo innumeris obsequentium cuneis constipant. Vel q̄ difficile bi ad requiem tēdunt: qui tam duris rationum multiplicium nexibus astringūtur: scriptura teste/ que ait: Iudicium durissimum bis qui p̄sunt fiet. Unde t in euangelio veritas dicit: Cui multum datum est/ multum queritur ab eo. Qui adhuc quosdā eadem requie socios habuisset / instanter dicens: Aut cum principibus qui possident aurum: et replent domos suas argento. Rarum valde est vt qui aurum possident/ ad requiez tendant: dum per semetipsam veritas dicat: Difficile q̄ pecuniam habent/ intrabunt in regnum celorum. Nam qui hic multiplicandis diuitijs inhiant/ que alteri⁹ vite gaudia sperant. Quod tamē vt redemptor noster valde rarum ex solo diuino miraculo euenire posse monstraret: apud homines inquit hoc impossibile est: apud deum autem possibilia oia sunt. Quia igitur verba hec in superficie a ratione discordāt/ ipsa iaz litera indicat: q in eis sanctus vir iurta literam nihil indicat.

¶Capitulum.iij.

SEd si p̄ in sacro eloquio alia maledicta discutim⁹: hoc quod beati Iob ore placitum est/ subtilius indagamus. Quid est eē q̄ dauid qui retribuentibus mala non reddidit / cum saul et ionathas occumberent: gelboe montibus maledicit/ dicens: Mōtes gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos: neq̄ sint agri primiciarū qz ibi abiectus est clypeus saul quasi non esset vnctus oleo. Quid est qō Dieremias cū p̄dictionē suam cerneret audientiuz difficultate prepediri: maledicit dicens: Maledictus vir qui annuntiauit patri meo dicens: Natus est tibi puer masculus. Quid ergo montes saul moriente deliquerunt/ quos eos nec ros nec pluuia cadaret: t ab offi eos viriditatis germine senterise sermo siccaret. Sed quia gelboe interpretatur decursus: per saul autem vnctum t mortuuz mozs nostri mediatoris exp̄imitur: non immerito per gelboe montes superba iudeozum corda designantur: que dū in huius mundi desiderijs defluunt: in christi .i. vncti se morte miscuerunt. Et quia eis vnctus rex corporaliter moritur ipsi ab offi gratie roze siccant. De quibus t bene dr: Ut agri primiciarū esse non possint. Superbe quippe hebreoz mentes primitiuos fructus non ferūt: qz t redemptoris aduentu ex parte maxima in perfidia remanentes: t primordia fidei sequi noluerūt. Manet ecclia in primitijs suis multitudine gentium fecundata: vsq̄ in mundi fine indeos quos iniuenerit suscipit: t extrema colligēs eos quasi reliquias frugū ponit. De quib⁹ mirum reliquijs Esaias dicit. Si fuerit numerus filiozum quasi arena maris: reliquie salue fient. Possunt tamen ideirco gelboe mōtes oze prophete maledicī: vt dum fructus crare scēte terra nō oritur: possessores terre sterilitatis damno feriant: quatenus ipsi maledictiōis sententiā acciperent: q apud se mostem regis suscipere inūtare sua exigente meruissent. ¶Cap.iiij.

SEd quid est q̄ a prophēta maledictionis sulam vir iste suscipit: q natiuitatē illi⁹ pfi nūtiauit? Hoc nimirum tanto intrinsecus maiori mysterio plenū est/ quanto extrinsecus humana ratione vacuum. Nam si quid exterius rōnabile forasse sonuisset: nēq̄ nos ad studiū interioris intellectus accēderet. Ego ergo nobis pleni⁹ aliq̄d intus inuit: q foris ratiōabile nihil ostdit. Si enī ex matris siue vtero hoc in mūdo ppheta affligendus pdīt: natiu

Montes gelboe.

uitatis eius quid nuntius dei quit: Sed quid persona prophetę fluctuentis: nisi per penę meritū venię humani generis mutabilitas designatur. Et quid ꝙ patrē illius: nisi illē de quo nasci mur mundꝰ exprimit. Et quis ē ille vir qui natiuitatē nostrā patri annuntiat nisi antiquus hostis. Qui cū nos in cogitationib⁹ fluctuare cōsideraꝛ: malorū mentes qui ex auctoritate huius mūdi preeminēt: ad persuasionē nostre deceptionis instigat. Cumq; nos agere infirma conspexerit: ea quasi fortia: fauoribꝰ extollit t quasi nato masculo ioquitur cū corruptores veritatis per mēdacium nos extitisse gratulaē. Patri ergo masculū natū denuntiat qđ huic mundo eū quē persuaserit factū: innocentię corruptorē demonstrat. Nā cū cuilibet peccāti atq; superbiēti ꝺꝛ: Fecisti sicut vir: Adalind ꝙ natus masculus in mūdo perhibet: Iure igit vir q̄ masculū natū nuntiat maledicitur: qꝛ ipso eius nuntio reprobū gaudiū nostri corruptoris indicatur. Dis ergo scripture sacre maledictionibus discimus: quid apud dm̄ iob in voce maledictionis inquiramus: ne quē deꝰ post vulnera et verba remuneraꝛ: lectoꝛ verba ejusꝰ redarguere nō intelligens presumat. Quia igitur vt cūq; hec que in prefatione fuerant exquirenda distinxim⁹: verba iā historie disseramur

¶ Tertiū Ca.

beati Iob Textus. ¶ Post hec aperuit Iob os suū: t maledixit diei suo dicens. Pereat dies in qua natus sum. Non est negligere differendum quod dicitur: aperuit os suū. Scriptura enim sacra ex his que tenuiter premittit: reuerenter expectā da indicat que subiungit. Sicut enim clausa vascula quid intꝰ ba beant ignoramꝰ: aperto vero ore vasculorum quid intrinsecus cōtineatur agnoscimus: ita sanctorū corda q̄ clauso ore occulta sūt: aperto ore detegunturꝫ cū cogitationes detegunt os aperire referuntur: vt intenta mente quasi apertis vasculis q̄d intus contineant festinemus cognoscere: ac nosmetipsos eorū intimo odore recreare. Unde t sublimia precepta dn̄o in monte dicturo: premittitur: Aperiens os suum docebat: q̄uis illic t hoc accipi debeat qꝛ tunc os suū in preceptis aperuit: in quibus dubiū aperuit ora propheraꝝ. Valde aūt solertius intuendū est qđ ꝺꝛ: post hec vt mirū rei virtus q̄ agitur: veracit er ex tpe sentiatur. Prius enī vastitas rerū extinctio pignerū dolor vulnerū/persuasio dyabolis/ aduentus amicorū describitur: qui scidisse vestes: exclamantesq; flevisse: pulvere capita aspersisse: et diu confidentes in terra tacuisse memorant: ac deinde subiungit: Post hec aperuit iob os suum: et maledixit diei suo: vt ipsoꝰ videlicet narrationis ordine perpendatur: quia nequaq̄ maledictum q̄ impatientiaꝫ protulit qui ad maledictionis vocem amicis adhuc tacentibus erupit. ¶ Capitulū. v.

Si enim ira mot⁹ maledixeret: audito dn̄i subtilitie cognita morte filiorū eum ꝙ culdubio ad maledictionem dolor excitaret. Sed tunc quid dixerit audiuimus. Ait nāq̄. Dns dedit: dns abstulit. Rursum. Si ira motus maledixeret: saltē percussus in corpore vel male suasus a' conjuge: maledictū inferre potuisset. Sed q̄d tunc respondit agnoscimus. Ait nāq̄. Locuta es quasi vna ex stultis mulieribus. Si bona suscepimus de manu dn̄i: mala quare non sustineamus. Post hec vero describit: quia amici venerunt: flent cōsident: tacēt: mox q̄ subiūgitur hoc ꝙ dixi suo male

dixisse perhibetur: Nimis itaq; incongruum est/ vt suspicemur eū nullo instigante: nullo pulsante ex impatientia ad vocē maledictionis erumpere: quē nimirū nouimus inter dāna rerū/mortēq; filiorū: inter vulnera corpis: inter verba male suadentis vxoris magna preconia creatoris bn̄i mente reddidisse. Perfecit ergo qua mēte hec quietus direxit: q̄ tot dei laudes etiam percussus emanauit: Neq; essi postmodū percussus superbire potuit: quē t in percussione dolor humilē ostenditus. Sed cum certe nouimus: ꝙ maledictum sacra scriptura perhibet: cur recte aliquādo fieri dicimus: q̄ vetari eodem sacro eloquio nō ignoramꝰ. Scié dūm vero est/ ꝙ scriptura sacra duobus modis maledictū memorat aliud videlicet quod approbat: aliud quod dānat. Aliter essi maledictum profertur iudicio iustitie: aliter iuore vindicte. Maledictuꝫ quippe iustitie iudicio ipsi primo homini peccanti prolatum est: cuꝫ audiuit: Maledicta terra in opere tuo. Maledictum iudicio iustitie profertur/ cuꝫ ad abrā dicit: Maledictā maledictē tibus tibi. Rursum quia maledictū non iudicio iustitie/sed iuore vindicte promitur: voce pauli apostoli predicātis admonemur: qui ait: Benedicite/et nolite maledicere. Et rursum: Neq; maledici regnum dei possidebūt. Dō ergo maledicere ꝺꝛ: t tā maledicere homo prohibetur: qꝛ quod homo agit malicia/vindicte /dō nō facit nisi examine/virtute iustitie.

¶ Capitulum. vj.

Cum vero sancti viri maledictiōis sententiā proferūt: nō ad hanc ex voto vltionis/sed ex iustitia examinis erūpunt. Intus essi subtile dei iudicium aspiciunt t mala foris eruentia (quia maledicto debeant ferirī) recognoscunt: t eo maledicto non peccant: quo ab interno iudicio non discordant. Hinc est ꝙ petrus in offerentes sibi pecunias simonem sententiam maledictionis intorsit/dicens: Pecunia tua tecum sit in perditionem. Qui essi nō ait est/sed fit: nō indicatiuo sꝫ optatiuo modo se signauit hec dixisse. Hinc bellas duobus quinquagenarijs ad se venientibus dixit: Si homo dei sum/ descendat ignis de celo t consumat vos. Quorū vtroq; sententia quanta veritatis ratione cōualuit terminus cause tunc mōstrauit. Nam t simon eterna perditione interijt: t duos quinquagenarios desuper veniens flamma cōsumpsit: Virtus ergo subsequēs testificatur qua mēte maledictionis sententia promit. Cuꝫ essi t maledicētis innocentia permaneat: t tū eū qui maledicit ꝙ ꝙ ad interitū maledictio absorbet: et versuq; partis fine colligitur: qꝛ ab vno t intimo iudice in reum sententia sumpta iaculatur. Jgit si subtiliter beati iob verba pensamus: nō est eius maledictio ex malicia delinquētis: sed ex rectitudine iudicis: nō est ira comoti/sed doctrina tranquilli. Qui essi tam recta maledicenti intulit/non perturbatiōis vitio succubuit/sed doctrine magisterū impēdit. Vidit quippe amicos cum clamore fiere vidit vestes scindere: vidit pulvere capita conspergere: vidit cōsideratione sue percussiōis obmutescere: t vir sanctus inspexit: qꝛ bi q̄ tē poralia prospera requirabant: ex cōparatione mentis proprie eos temporali fractū aduersitate crediderāt. Perspexit ꝙ transitoria afflictione percussum desperatam non fierent nisi ipsi desperatam mentē ab spe incolumitatis interne subtraherent: t dn̄i erūpit foris in vocē doloris: vulneratio intus ostendit virtutē medicamentis dicēs: Pereat dies in qua

Dupler male dictū.

Beſſ. 3.c.

Beſſ. 1.c.

Roſſi. 12.a.

Quales iustorū maledicta.

4. Re. 1.b. c

Act. 8. d.

natus sum. Quid' esset debet per diem natiuitatis/ nisi omne hoc tempus nostre mortalitatis intelligi: qđ quidem nos a vera nre mutabilitatis corruptione retinet eternitatis nobis incommutabilitas non apparet: Quia igitur die[m] fatis eternitatis videt/egre diem sue mortalitatis sustinet. Et notandum q̄ non ait: pereat dies in q̄ conditus sum: sed pereat dies in qua natus sum. In die quippe iustitie bō est conditus: sed iam in tempore culpe natus. Adam esset cōditus/ sed cain primus natus est. Quid ē ergo: diei natiuitatis maledicere/ nisi aperte dicere: dies mutabilitatis pereat t lumē eternitatis erumpat.

Diei natiuitatis maledicere.

¶Capitulum. vij.

Sed qr perire duobus modis dicere solemus: aliter esse pire dicim⁹/ q̄si aliquid optamus vt nō sit: t aliter perire dicim⁹ q̄si optam⁹ vt male sit: hoc qđ de hoc die subdit: Obscuret eū caligo: t inuoluatur amaritudine: liquido ostēdit quia dies iste nō ita vt nō sit/ sz ita perire optatur vt male sit. Inuolui enim amaritudine nō pōt: quod oīno peritum penitus non est. Hoc autē tempus nostre mutabilitatis nō q̄nq̄ ita periturū. i. transiturum est vt male sit: sedvt penitus non sit: angelo in sacro eloquio attestāte/ qui ait: Per viuentem in secula: qr tempus iā non erit. Nā etsi ppheta dicit. Erit tempus eor in eternum: qr per momēta tps deficit: nole temporis eor defectus vocauit: oīdens q̄ sine fine oīmodo defectu deficiunt/ bi qui a visionis intime consolatione separantur. Quia ergo nostre mortalitatis hoc tempus non ita vt male sit/ sed perit ita vt non sit. Querendum est quid sit quod nō ita vt nō sit/ sz ita perire optat vt male sit. Humana enim ala seu angelicus spūs ita immortalis est vt mori possit: ita mortalis vt moriri nō possit. Nam beate viuere/ si ue per vitium siue per supplicium perdit. Essentialiter aūt viuere/ neq̄ per vitiū/ neq̄ p supplicium amittit. A qualitate enim viuendi deficit/ sed oīmodo/ sut sistendi interitum nec moriens sentit. Ut ergo breuiter dicerim immortaliter mortalis est/ t mortaliter immortalis. Dum igit dies vt pereat optat: t paulopost inuoluendus amaritudine dicitur: quem credamus q̄ vir sanctus diei nomine exprimere voluit nisi apostatam spūm qui in viuendi essentia etiam moriendo subsistit: quē perditio vite nō subtrahit: quem in eterno dolore positum seruando mors immortalis extinguit. Qui iā a beatitudinis gloria dejectus/ adhuc optatur vt pereat: vt videlicet retrusus dignis supplicijs: etiā tentandi licentiam amittat.

Apoc. 10. c. ps. 77. b

B

¶Capitulum. viij.

Tenimirū diem, se exhibet: qr pspera incipit sed in noctis tenebras semp desinit: qr ad aduersa pducit. Die namq̄ oñdebat cum diceret. In quacūq̄ die comederitis ex eo aperient oculi vestri t eritis sicut dñi. Ex nocē intulit: cū ad mortalitatis tenebras p̄ duxit. Dies itaq̄ est illata pmissio melioz: sed nox est exhibita ipsa experientia calamitatū. Antiquus hostis dies est per naturam bene cōditus: sed nox est per meritum ad tenebras delapsus. Dies est cū pollicendo bona humanis aspectibus lucis se angelus simulat: paulo attestāte qui ait: Ipse enim satbanas transfigurat se in angelum lucis. Ex nox est cum mētes cōsentiētiū erroris tenebris obscurat. Air ergo fctūs in dolore ppio causam tori⁹ būani generis deflens: t nihil speciale olmō in specialī vulnere cogitans: reducat ad animū origine culpe: t psideratione iustitie dolorē tēperet pene. Videat humanū ge-

Beatus quasi pspera se exhibet: sed in noctis tenebras desinit. Beda

1. Cor. 15. c

nus: vnde t quo cecidit et dicat: Pereat dies in qua natus sum t nox in qua dictū est cōceptus est homo. Ac si aperte dicat: Pereat spes ad apostata angelo illata: q̄ diem se simulās ex pmissione diuinitatis emicuit: sed noctem se exhibens lucem nobis ufe immortalitatis obscurauit. Pereat antiquus hostis/ qui lucem pmissionis ostendit sed pcti tenebras cōtulit: q̄ quasi diem se blandiendo immutuit: sed vsq̄ ad tenebrosam noctē exāpressa cordis cecitate perdurit. Sequitur. ¶Dies illa pertatur in tenebras. Quasi lucet dies ista mentibus bois: cuz prauitatis eius persuasio pspera creditur: t qualis sit intrinsecus nō videtur. Sed cū iniquitas illius sicut est agnoscit: dies falsē promissionis quasi quibusdā afludicis nostri oculos tenebris obscurat: qr videlicet qualis est ex merito/ talis perspicit in blandimento. In tenebras ergo dies pūtur: q̄si aduersa intelligim⁹ etiā que pspera pmiadendo pollicet. In tenebras dies vertit: q̄si antiquus hostis qualis est seniens talis a nobis perspicitur/ etiaz sub blādimētis latens: ne fictis prosperitatibus āsi ex diei lumine illudat: t veris miserijs ad peccati tenebras pertrahat. Sequitur: ¶Non requirat deus eum desuper: t non illustretur lumine. Omnipotēs deus sicut ex nihilo bona facere potuit: ita cum voluit per incarnationis sue mysterium etiā perdita bona reparauit. ¶Capitulum. ix.

Vas vero ad intelligendū se creaturas fecerat: angelicam videlicet et humanam: sed vtrāq̄ superbia peruit/ atq̄ ab sta tu ingenite rectitudinis fregit. Sed vna tegmen carnis habuit: alia vero nihil infirmum de carne gestauit. Angelus n̄ā q̄ solum modo spūs: homo vero t spūs et caro. Misertus ergo creator vt redimeret: illam ad se debuit reducere/ quam in ppetratione culpe ex infirmitate aliq̄d constat habuisse: t eo amplius debuit apostatam angelū repellere/ quo cuz a persistendi fortitudine corruit: nihil infirmū ex carne gestauit. Vñ t recte psalmista cū misertū redēptorē hoīb⁹ diceret ipsam q̄ cām mie exp̄sit dicēs. Et memoratus est/ qr caro sunt. Ac si diceret: Quo eor infirma vidit: eo districte culpas punire noluit. Est adhuc aliud quo t pditus hō reparari debuit: t superbiens spūs repari nō potuit. Quia nimirū angelus sua malitia cecidit: homē vo aliena pstrauit. Qr ergo bīanū genus ad lumē pfite redēptoris aduentu reducit: apostata vo angelus ad restaurationes lucis nulla spe venie: nulla cōuersiōis emendatiōe revocat: dicat recte: ¶Non requirat eum deus de super: t nō illustretur lumine. Ac si aperte diceret: Quia ipse tenebras intulit, toleret t sine fine q̄ fecit: nec vnq̄ lumē pfitui status recipiat: qr hoc etiam nō sua sua amisit. Sequit. ¶Obscurēt eum tenebre t vmbra mortis. Per vmbram mortis oblivio debet intelligi: quia sicut mors interimit vitā: ita oblivio extinguit memoriam. Quia ergo apostata angelus eterne oblivioni traditur vmbra mortis obscuratur. Dicatur igitur: obscurent eum tenebre t vmbra mortis. i. sic cuz erroris sui cecitas obtnat: vt nequaq̄ vlterius ad lucem penitentie per divini respect⁹ memoriā resurgat. Sequitur. ¶Occupet eū caligo: et inuoluatur amaritudine.

Ps 76. c. B

¶Capitulum. x.

Antiquus hostis nequitie sue vinculis astrictus aliud est quod nunc patitur aliud quod in fine patiet,

Quia enim a lucis intime ordine
cecidit: nunc semetipsum intrin
secus erroris caligine cōfundit.
Sed post hoc amaritudine inuol
uitur: qz ex merito ispōtance: ca
ligīnis / eterno gehēne tormento
cruciatur. Dicat ergo: Is qui se
renitatē lucis intime pdidit: qd
est quod ante extremū supplicii
tolerat: Occupet eū caligo. Subin
ingit etiam q illum pena subse
quens etiā sine termio denatat:
inuolutur amaritudine. Omne
quippe qō inuolutū est: finē suū
quasi nusq̄ indicat: qz sicut non
ostēdit quo incipit: ita non dete
git q desistet: Inuolui ergo ama
ritudine antiquus hostis dicitur
qz superbie eius supplicia nō so
lum oīmoda: sed etiā infinita ap
parantur. Que videlicet eius pe
na tunc initiū accipit: cum distri
ctus ad extremum iudicū iudex
venit. Ūñ t bene subditur: ❡ Mo
etez ullā tenebrosus turbo pos
sideat. Scriptum q̄ppe est: De
manifeste veniet deus noster et
non silebit. Ignis in cōspectu ei⁹
ardebit: t in circuitu eius tempe
stas valida. Tenebrosus ergo tur
bo hanc noctem possidet: qz apo
stata spūs a conspectu districti
iudicis ad eterna supplicia pauē
da illa tempestas rapit: turbine
ergo nox ista possidet: qz supba
ei⁹ cecitas districta animaduer
sione percutitur. Sequit: ❡ Nō
cōputetur in dieb⁹ anni: nec
numeretur in mensib⁹. Annuz
predicationis superne gre nō in
conuenienter accipimus: quia si
cut in anno congestis diebus tē
pus perficitur: ita in supna gra
tia virtutū multiplex vita com
plet. Pōt per annū etiam multi
tudo intelligi redemptor: quia si
cut ex dierū multitudine annus
ducit: ita ex collectione bonorum
oīm illa electorum innumerabi
lis vniuersitas explet. Hunc nāq̄
annū perfecte multitudinis Esa
ias pdicat dicēs. Spūs dñi sup
me: eo q̄ vnxerit me. Ad annun
tiandum mansuetis misit me: vt
mederer cōtrito corde: t predica
rē captiuis indulgentiam / t clau
sis aperiōnē: t predicarem annuz
placabilē dñi. Annus placabilis
dñi predicat: cum futura plebs
fidelius veritatis lumine illustrē
da predicit. Quid vero per dies /
nisi singule quez electoz mētes:
quid per mēses nisi multiplicate
eoz ecclesie: que vnam catholicē
facīe designat? Illa ergo nox nō
cōputet in diebus anni: nec nu
meret in mensib⁹? qz antiquus ho
stis supbie sue tenebris pressus:
aduentum quidē redēptoris con
spicit: sed nequaq̄ ad ventam eū
electis redit. Hinc ei scriptū est:
Iusq̄ ei angelos apprehendit:
sed semen abrae apprehendit. Id
circo nāq̄ redemptor noster / non
angelos: sed homo factus est: qz
hoc procul dubio fieri debuit qō
redemit: vt t perditum angelum
non apprehendendo desereret: t
hominem in semetipso apprehē
dendo repararet. ❡ Capitulū. xlj.

OSsunt etiā dies di
qui interna luce p
manēt angelici spi
ritus: mēses autez
eoz ordines: digni
tates intelligi. Sin
guli ei quiq̄ spūs: qz lucēt dies
sunt. Sed quia certis quibusdaz
dignitatibus distinguuntur: vt
alij throni / alij dominationes / alij pal
cipat⁹ / alij potestates sint: p hac
ipsa distributione agminū men
ses vocant. Sed quia antiquus
hostis nequaq̄ ad meritū lucis
nequaq̄ ad ordinē supnoz agmi
num reducitur: nec in diebus an
ni nec in mēsibus numerat. Hic
quippe illum perpetrate cecitas
superbie grauat: vltra ad illa
claritatis intime supera agmi
na non redeat. Nequaq̄ iam stā
tibus lucis dignitatibus admi
scetur: quia tenebrarum suarum
merito semper ad ima deprimit.
Qui quia ab illa patrie celestis
frequentia exors in perpetuum
permanet: recte adhuc subiun
gitur. ❡ Sit nox illa solitaria
nec laude digna. Nox illa solli
taria efficit qz distinctione per
petua a frequētia patrie superne
separat. Qō tā intelligi et aliter
pōt: vt videlicet bolem quez sibi
socīū ad perditionē fecerat amit
tat: t solus cū suo corpore hostis
pereat: dum multos quos destru
erat redemptoris gra reformat.
Solitaria ergo nox efficit: cum
sublatis eis qui electi sunt: solus
hostis antiquus eternis gehēne
ignibus mancipat. Bene aūt di
citur. ❡ Nec laude digna. Cuz
ei humanū genus erroris tene
bris pressum deos lapides crede
ret: per hoc q̄ idolis seruiebat:
quid aliud q̄ seductoris sui fa
ctu laudabat? Ūñ per aplm Pan
lum bene dicitur. Scimus quia
nihil est idolū: sed que immolāt
gentes demoniis immolāt. Qui
ergo idoloz veneratioi substra
ti sunt: quid aliud q̄ noctis tene
bris laudauerunt? Sed ecce iā
cernimus: quia nox illa non esse
laude digna cognoscit: cum a re
dempto humano genere idoloz
veneratio reprobat: t nox solita
ria relinquit: qz cū dānato apo
stata spū ad tormēta nō tur.
Se quit. ❡ Maledicant ei qui ma
ledicunt diei: qui paraci sunt
suscitare leuiatan. In translā
tione veteri ita nō dicit: sed ma
ledicat eā qui maledixit diē qui
capturus est grand: cetū. Quī
bus verbis aperte ostendit: que
a sancto viro in fine mundi ven
tura antichristi perditio prenide
tur. Maligntus namq̄ spūs qui
per meritū nox est: diē se in mun
di fine simulat: cum se quasi deū
bolbus ostendit: cum claritatem
sibi diuinitat⁹ fallaciter tribuit:
t supra omne quod est deus: vel
dicitur vel colitur erroit. Noc
tem igitur maledicit: qui ma
ledicet diem: qz ille nūc eius ma
litiam destruit: qui illustratio
ne aduentus sui tunc etiam po
tentiam eius fortitudinis extin
guit. Unde t bene subiungitur.
❡ Qui capturus est grāde cete
tum. Hunus em ceti fortitudo in
aquis capitur: qz antiqui hostis
versutia baptismi sacramēto su
peratur. Sed qō translatione ve
teri de autore omnium dicitur:
hoc translatione hac que ad nos
ex hebreo est arabicoq̄ sermone
defluata de electis eius angelis
memoratur. De his nāq̄ dicitur.
Maledicant ei qui maledicunt
diei. Dic se quippe iste superbis
spūs ostentare etiā angelicis po
testatibus voluit: cū se super ce
teros quasi in potentia diuinita
tis extollens: tot post se ad inte
ritum legiones traxit. Sed bi ni
mirum qui in autore suo humilit
corde persteterūt: cum errori eius
noctem in esse conspicerent: dē
claritatis ipsum de semetipis hu
milia sentiendo calcauerūt: qui
nunc nobis doli eius tenebras
indicant: t q̄ sit illius despicien
da ficta claritas demonstrant.
Dicat ergo de tenebrosa nocte:
que humane infirmitatis ocu
los claudit. Maledicant ei qui
maledicunt diei: videlicet illi electi
spiritus erroris eius tenebras
dānando denuntient: et qui ma
gnitudinē claritatis illius iam
ab exordio ficta vidēt. Bene aūt
subditur. ❡ Qui parati sunt su
scitare leuiathan. Leuiathan
quippe interpretatū dicit addi
tamentū eoz: quarū sc⁹ nisi bo
minum? Recte autē additamen
tum eoz dicit: qz postq̄ primam
culpā mala suggestione intulit:
hanc quotidie augere grauiori
bus persuasionibus non desistit.
Vel certe per exprobrationem le
uiathan vocatus est. i. additamē
tum hominū dictus. Eos namq̄
in paradiso immortales repperit:
sed diuinitatem immortalitatis promittendo quasi eis aliquid vltra q̄ erant se addere spo
pondit. Sed dum blāde non ba
bita se daturum perdidit:

Leuiathan

ſide⁊ habita ſubtraxit. Vñ ⁊ eſdem leuiathan ita prophęta deſcribit dicens. Super leuiathā Eſa. 27.a. serpentē vecte: ſuper leuiathan serpentem tortuoſum. Leuiathā quippe eſt in eo q̄ ſe addere hominī ſpopondit: tortuoſis ad euz ſimbus irrepſit: qz dum falſo impoſſibilia promittit: vere et poſſibilia ſuſtulit. Lapim.xij.

b OVerendū ſo nobis eſt: cur q̄ ſerpentem direxerat/ tortuoſumq̄ ilico ſubtraxerit: interpoſuit vectē: niſi forte q̄ in ſerpentis tortitudine ſtupa mollicies: in vecte aūt eſt duricia rigiditatis. Ut ergo hunc ⁊ duruz ſignaret ⁊ mollēz vectē notat ⁊ ſerpentem. Durus quippe eſt per malitiam mollis per blandimēta. Vectis ergo dr: qz vſq̄ ad neccē percutit: ſerpens aūt qz ſemp inſidias molliter ſtrudit. Sed hūc leuiathan electi angelorū ſpūs: nūc in puteo abyſſi clauſum prę munt. Vñ ſcriptū eſt. Vidi angelum deſcendentē de celo habentem clauē abyſſi et catenā magnā in manu ſua: ⁊ apprehendit draconē ſerpentē antiquum qui eſt diabolus ⁊ ſathanas: ⁊ ligauit euz per annos mille. ⁊ miſit eum in abyſſum. Qui ē tamen in mundi fine ad apertiora certamina reuocāt: ⁊ totū cōtra nos in ſuis viribus relaxant. Vñ illic rurſuz ſcriptū eſt: Cur cōpleti fuerint mille anni/ ſolueſ ſathanas. Ille eſt apoſtata angelus qui ita conditus fuerat vt angelorū ceteris legionibus eminēret ita ſuperbiendo ſuccubuit: vt nunc ſtantiū angelorū ditioni ſubſtratus ſit quatenus vel nunc ad vtilitatem noſtram eis miniſtrātibus relegatus lateat: vel tunc ad probationem noſtrā eis relaxantibus toris ſe ſuis contra nos viribus ſolutus exerceat. Quia igitur bi electi ſpiritus ſuperbum apoſtatam compriūnt/ qui bumiles hunc ſequi noluerunt: ipſiſq̄ adminiſtrantibus diſponitur vt ad intētionem aperti certaminis deſtruendus funditus quandoq̄ reuocetur: dicatur recte. Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan. Quia tamen hoſtis caliditas ad aperta tela necdum ſuſcitatus eſt quoniūdam quō mentes nor iſta nunc lateter obſcuret inſinuat. Sequit. ¶ La.xiij.

Stelle Obtenebrētur ſtelle caligine eius. In ſcriptura ſacra ſtellarū nomine aliquando ſanctorum iuſtitia que in buiꝰ vite tenebris lucet: aliquādo vero hypocritarum fictio demonſtratur qui bona que faciunt/ ad percipiēdas laudes hominibus oſtendunt. Si eſſi recte viuētes ſtelle non eſſent: nequaq̄ Paulus diſcipulis diceret. In medio nationis prauę ⁊ peruerſe inter quos lucetis ſicut luminaria in mūdo. Rursum ſi inter eos q̄ recta agere videt: q̄dā de actiōe ſua retributionē fauoris hūani non q̄rēt: nequaq̄ ſtellas Joannes ruere a celeſtibus videret dicēs. Miſit draco caudam: ⁊ traxit tertiam partē ſtellaꝝ. Draconis eſſi cauda ſtellaꝝ pars trahitur: quia extrema perſuaſione antichriſti quidam qui videntur lucere rapientur. Stellas namq̄ in terram trahere eſt eos qui videtur ſtudio vite celeſtis inherere: et amore terreno iniquitate aperti erroris inuoluere. Sunt namq̄ nonnulli qui ante oculos humanos velut magnis operibus lucent: ſed qz bec ipſa opera a mundo corde non prodeunt: capti in occultꝰ cogitatiōibꝰ noctis buiꝰ tenebris obſcurant. Qui ſepe ea que mundo corde non faciunt/ etiā opera amittunt. Quia ergo nor prevalere permittit: qñ ⁊ inter bona opa cordis intentio minime mūdat; dicatur recte. Obſcurentur ſtelle caligine eius. i. contra eos qui ante humanos oculos quaſi bonis opibus ſplēdēt. Malitia antiqui hoſtis obſcura prevaleat: ⁊ hoc quod ante humana iudicia ſumpſerunt lumen laudis deponant. Caligine quippe noctis obſcurant/ cū eorum vita aperto erroꝛe pfundit: vt nimirum tales etiam fozis in actione appareant: quales apud ſemetipſos intus diuino pavere iudicio non formidant. Sequit. ¶ Expectet lucem et non videat: nec ortum ſurgentis aurore. ¶ Capitulum.xiij. Jo.3.b

IN euangelio veritas dicit. Ego ſum lux mundi. Sicut aūt iſdē redēptor noſter vna perſona eſt cuz cōgregatione bonorum ipſe namq̄ caput eſt corporis et nos huius capitis corpus ita antiquus hoſtis vna perſona eſt cū cūcta collectione reproborū: qz ipſe eius ad iniquitatē quaſi caput preeminet: illi aūt dum ad perſuaſa deſeruiūt velut ſubiunctum capiti corpus inherent. Quod ergo de hac notē. i. antiquo hoſte dicit; dignū eſt vt ad corpus eiꝰ. i. ad iniquos quoſq̄ diriuetur. Quia igitur redemptor noſter humani generis lux eſt: quid eſt quod de hac notē dicitur. Expectet lucem ⁊ nō videat: niſi q̄ ſunt nonnulli qui fidem quam operibus deſtruūt: tenere ſe ſermonibus oſtendūt. De quibus per Paulum dicitur. Qui confitentur ſe noſſe deū: factis aūt negant. Hi nimirum aut prava ſunt que faciūt: aut recta opera non recto corde ſectantur non eſſi de ſuis operibus retributiōes perpetuas/ ſed trāſitorios fauores querūt: ⁊ in qz quaſi ſanctos laudari ſe audiūt: eſſe ſe veraciter ſanctos arbitrantur: ⁊ quando ſe et multorum eſtimatione irreprehenſibiles putant/ tanto diem diſtricti iudicij ſecurius expectant. De quibus bene per prophetam dicitur. Ve deſiderantibus diem domini. Quibus beatus Job debitam ſententiam profert predicantis ſtudio/ non optantis voto dicens. ¶ Expectet lucem /vt non videat. Flor quippe illa/ ille videlicet tenebroſus hoſtis in mēbris ſuis lucem expectat/ et non videbit: quia qui fidem ſine operibus retinēt: cum pro eadem fide in extremo iudicio ſaluari ſe poſſe cōfidunt eorum ſpes fruſtrabitur: quia hanc male viuendo demoliti ſunt quam cōſtruendo tenuerunt: vel bi qui pro humana laude in bona actione ſe exhibent/ incaſſum a veniente iudice retributionem bonorum operum ſperant: quia dum hec in oſtentatione faciunt laudis/ tam premium ab humano ore receperunt veritate atteſtante que ait. amen dico vobis/ receperunt mercedem ſuam. Vbi et bene ſubiungitur. ¶ Nec ortū ſurgētis aurore. Mat. 6.a. D

¶ Capitulum. xv.

AUrora quippe eccleſia dicit: que a pctōꝝ ſuoꝝ tenebris ad lucem iuſtitie permutatur. Unde et bancſponſus in Cantico canticorum mirat/ dicens. Quę eſt iſta que pgredit quaſi aurora conſurgēs. Quaſi aurora quippe electorū ſurgit eccleſia: que pra- Auro- ra. vitatis priſtine tenebras deſerit ⁊ ſeſe in noui luminis fulgorem cōuertit. In illa igit luce q̄ in diſtricti iudicis aduētu monſtrat: corpꝰ dānati hoſtis ortū ſurgētis aurore mō videt: qz cū diſtrictꝰ iudex ad retributionē venerit: minus q̄ſq̄ ſuoꝝ eſſe caligine meritoꝝ preſſus / quāta claritate ſcta eccleſia i interni lumē cordis ſurgat ignorat. Tūc n.i. electorum mens in altum rapitur/ vt diuinitatis radijs illuſtret: ⁊ quo eiꝰ reſpectu pfundit: eo vltra ſe gratia obumbrante ſubleuat. Tunc Cant. 6 c.

sancta eccl̃ia plena aurora fit: cũ mortalitatis atq; ignorantie fue tenebras fundit? amittit. In iudicio ergo adhuc aurora est / sed in regno dies: quia etsi iam cum restauratione corporum videre lumen in iudicio incboat: eius tamen visum plenius in regno consummat. Ortus itaq; auroꝛe est ex ordium clarescentis eccl̃ie: quem videre nequeunt repro bi: quia a conspectu districti iudicis malorum suorum pondere ad tenebras pœnali pertrabũtur. Unde recte per prophetam dicitur. Tollatur impius ne videat gloriã dei. Hinc est quod de hac aurora per .p̃s. dicitur. Abscon des eos in abscõdito vultus tui/ a conturbatione hominum. Electus enim quisq; in iudicio per internum visum in vultu diui nitatis absconditur: dum repro borum furio cecitas districta ani maduersione inutile repulsa tur batur. Quod etiã non inconue nienter ad presens accipimus/si simulatoꝛũ corda subtilius inda gamus. Arroganteꝛ namq; ꝛ hy pocrite bonorum facta exteriꝰ aspiciunt: cosq; in factis suis lau dari ab hominibus cognoscunt: eoꝛũq; celebre nomen miranturꝰ ꝛ ꝙ pro bene gestis laudes suscipiant videnꝰ: sed ꝙ sola spe intima dec operantur ignorant. Qui esse vera luce iustitie clarescunt prius ꝛa tenebris interne intentionis immutantur: vt obscuri tatem intus terrentꝰ appetitio nis plene deserant; et corda sua ad superna lucis desideria perfe cte conuertant: ne cum alijs ap pareant luci di/sibimet sint obscu ri. Arroganteꝛ ergo aꝛ bonorum facta considerant/corda nõ pen sant: imitantur. vnde laudari fo rtis valeant: non vnde intus ad iustitie lumen surgant ꝛ quasi oꝛ tum surgentis auroꝛe videre ne sciunt quia intentionẽ religiose mentis considerare contemnũt.

¶ Capitulum. xvi.

Pos. 30 f.

Porro et iam sctus vir gratia prophetici spi ritus plen?: iudee ꝓfidiam redẽptoꝛe ve niente ꝓspicere: eiusq; cecitatis dãna per verba hec quasi ex optantis qua litate propheꝛare vt dicat. Exꝑ ctet lucẽ ꝛ nõ videat / nec ortum surgentis auroꝛe. Judea quippe lucẽ exꝑectauit ꝛ nõ vidit: qꝛ hu mani generis redẽptoꝛem ventu rum quidẽ ꝓpheꝛãdo sustinuit: sed venientem minime cognoꝰ uit: ꝛ quos ad spem aperuit men tis oculos/ad ꝓsentiã lucis clau sit. Que ꝛ surgentis auroꝛe ortũ non vidit. qꝛ infirma illa sancte ecclesie primordia venerari con tempsit: dumq; hanc la defecturã suoꝝ mortibus credidit: ad q̃ fortia peruenire ignorauit. Sed qꝛ de infidelibus loquẽs iniqui capitis mẽbra innotuit / ad ipm rursum iniquoꝝ caput verba conuertit dicens: ¶ Quia nõ cõ clusit ostia ventris qui porta uit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quod vniuersꝰ ho minũ venter est matris: hoc vni uerso humano generi extitit pa batio illa summa paradisi. Ex ipsa nãq; humani genus velut ex vẽtre prodiit: ꝛ quasi ad incre menta corporis / sic ad augmen ta propagatis foraꝰ emanauit. Ibi conceptio nostra coaluit/vbi origo hominũ homo primus ha buit. Sed huius vẽtris ostia ser pens aperuit: qꝛ persuasione ꝛ ca lida in corde hois mandatũ cele ste dissoluit. Huius ventris ostia serpens aperuit: qꝛ munita sup nis monitis claustra mentis ir rupit. Sanctus vir igitur in pe na quam toleraꝛat/ad culpam mẽ tis oculos reducat. Doleat hoc q̃ tenebrosa noꝛ. i. antiqui hostis obscura suggestio humanis men tibus intulit: doleat hoc q̃ sug gestioni callide humana mens in sua deceptione consensit ꝛ dicat. Oꝛ non cõclusit ostia vẽtris q̃ por

Mora lis sen sus.

¶ Capitulum. xvij.

Beatus Job ꝓdeꝛãs postq; a mẽtis statu succubuit gen? humanũ q̃ta in rebus ꝓsperis fiducia sub leueꝛ: vel q̃ta ex ad uersis ꝑturbatione frangaꝛ: ad il lum quẽ habere in paradiso po tuit / incõmutabilitatis statum mente recurrit: et mortalitatis lapsum per spera ꝛ aduersa va riãtẽ q̃ despicabilẽ cerneret ma ledicẽdo declarauit dicẽs. ¶ Per eat dies in qua natus sum: et noꝛ in qua dictũ est: cõceptꝰ est hõ. Quasi dies quedã est cum mũdi huiꝰ ꝓsperitas arrideꝛ. Ex dies iste in nocte definit: qꝛ sepe tpalis ꝓspitas ad tribulationis tenebras pducit. Hinc ꝓspitatis die ꝓpha respeꝛeꝛat cũ dicebat. Diem hois non decepi: tu scis. Hanc nocte tribulationis postre mo incarnationis sue tpe passiu rum se dns noster nũciabat: cum ꝑ psalmistã quasi ex preterito di ceret: Usq; ad noctẽ increpuerũt me rentes mei. Potest autẽ ꝑ die/ pcti delectatio: ꝑ nocte vo cecitas mẽtis intelligi per quẽ se hõ patit in culpe ꝑpetratione ꝑter mi. Optat igit pire dies: vt omne qd blandiri culpa cernit?/ vigore iustitie intercedẽte destruatur. Optat etiã perire nocte: vt qd ce

Hiere. 17. b. ch

Pso. 15 b.

rauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Nec mouear q̃ non ꝓclusisse queriꝰ: que aperuisse pa raditi ianuã detestaꝛ. Nõ ꝓclusit essi dicit/aperuit: ꝛ mala non ab stulit/irroganteꝛ. Quasi essi auferꝛet/si ꝓhꝺceret: ꝛ quasi clauderet/ si ab irruptione cessaret. Pensat nãq; de quo loquit: ꝛ perpẽdit q̃ prauo spũ quasi lucra nobis de disse fuerat / si dãna nõ itulisset. Sic nos de latronib? loquimur: qꝛ captiuis suis donãt vitã si nõ abstulerint. Liber hec ab incho atione repetere: atq; ex eo qõ in vsu pfitis vite recoguoscim? mo raliter retractare.

Hõ tri bꝰ mo dis oꝛ. Gen. 1. c.

Pso. 81. b.

Hiere. 1. a.

¶ Capitulum. xviij.

Beatus Job ꝓdeꝛãs postq; a mẽtis statu succubuit gen? humanũ q̃ta in rebus ꝓsperis fiducia sub leueꝛ: vel q̃ta ex ad uersis ꝑturbatione frangaꝛ: ad il lum quẽ habere in paradiso po tuit / incõmutabilitatis statum mente recurrit: et mortalitatis lapsum per spera ꝛ aduersa va riãtẽ q̃ despicabilẽ cerneret ma ledicẽdo declarauit dicẽs. ¶ Per eat dies in qua natus sum: et noꝛ in qua dictũ est: cõceptꝰ est hõ. Quasi dies quedã est cum mũdi huiꝰ ꝓsperitas arrideꝛ. Ex dies iste in nocte definit: qꝛ sepe tpalis ꝓspitas ad tribulationis tenebras pducit. Hinc ꝓspitatis die ꝓpha respeꝛeꝛat cũ dicebat. Diem hois non decepi: tu scis. Hanc nocte tribulationis postre mo incarnationis sue tpe passiu rum se dns noster nũciabat: cum ꝑ psalmistã quasi ex preterito di ceret: Usq; ad noctẽ increpuerũt me rentes mei. Potest autẽ ꝑ die/ pcti delectatio: ꝑ nocte vo cecitas mẽtis intelligi per quẽ se hõ patit in culpe ꝑpetratione ꝑter mi. Optat igit pire dies: vt omne qd blandiri culpa cernit?/ vigore iustitie intercedẽte destruatur. Optat etiã perire nocte: vt qd ce cata mens etiã ꝑ ꝓsensum perpe trat/ aladuersse pne extinguat. sed querẽdũ nobis est: cur in die hõ natus oꝛ: in nocte cõceptus. Scriptura sacra tribus modis hoiem appellat. s. aliqñ ꝑ naturã aliqñ per culpã: aliqñ ꝑ infirmi tatẽ. Nõ quippe per naturã oꝛ: si cut scriptũ est: faciamus hoiem ad imaginẽ similitudinẽ nostram. Homo per culpã/sicut scriptũ è: Ego dixi dñs estis / et filij excelsi oẽs: vos añt sicut homes moriemi ni. Aest aperte dicat: Sicut de linquentes obibitis. Añ et apls Paulus ait: Cũ sit inter vos zelus ꝛ ꝓtẽtio/ nõne carnales estis ꝛ sm hoiem ambulatis? Ac si aꝑ te dicat: Qui discordes mentes ducitis: nõne adhuc ex repreben sibili humanitate pcedo? Nõ per infirmitatẽ oꝛ sicut scriptũ est: Maledictus hõ qui spem suã po nit in hoie. Aest aperte diceret: in infirmitate. Nõ ergo i die na scit/sed in nocte ꝓcipitur: qꝛ ne quaq; ad delectationẽ peccati ra pitur/nisi prius per voluntarias mẽtis tenebras infirmetur. Ante essi ceus in mente fit: ꝛ post modum se reprobe delectationi substernit. Dicatur ergo: Pereat dies in qua natus sum/ ꝛ noꝛ in qua dictum est: conceptus est hõ. idest pereat delectatio que in cul pã hominẽ rapuit: pereat incau ta mentis infirmitas que cum vsq; ad tenebras praui cõsensus excecauit: Homo essi dum blan dimenta delectationis cauet nõ perspicit: etiã in noctem nequis sime perpetrationis ruit. Solle ter ergo vigilandũ est/vt cũ bla diri culpa incboat/ad ortum in teritum mens trahaꝛ agnoscat. Unde rapte subditur: ¶ Dies il la ꝑtatur in tenebras. Dies quippe in tenebras vertitur cuꝝ culpa in ipso delectationis exor dio ad quem perditionis finem rapiat videtur. In tenebras dies vertimus: cum nosmetipsos di stricte punientes / ipsa delecta

A rcus

tionis prane blandimēta per di
stricta pnie lamēta cruciamus:
cum sciendo insequimur/quicq̄d
in corde taciti et delectatiōe pec
camus. Quia ēm fidelis quisq;
cogitationes in iudicio exquiri
Rom. 2.c. subtiliter non ignorat Paulo at
testante qui ait. Inter semmicem
cogitationū accusantiū aut etiā
defendētiū sementim introitus
discutiens: ante iudiciū vehemē
ter examinat/vt districti⁹ iudex
eo iam tranquillius veniat: quo
reatum suū quē discutere appe
tit/iam pro culpa punitū cernit.
B Uñ recte subiungit. ¶ Nonne
Que re quirat eum deus desuper. Re
quirit deus que iudicando discu
tit: non requirit que ignoscendo
in suo iaz iudicio impugnita de
reliquit. Hic itaq; dies. i. hec pec
cati delectatio a dño nō requirit
1. Coy. 11.g. si aduersione spontanea punit
Paulo attestāte qui ait. Si nos
metipos dijudicaremus: nō vti
q; a dño iudicaremur. Deo ergo
diem nostrū requirere est contra
mentē nostrā subtiliter in iudi
cio omne q̄ de culpa gratulat
admissum est vindagare. In qua
re quisite scz requisitione illū tunc seueri⁹
percutit: que sibi nunc mollius
peperisse deprehendit. Bene aūt
sequitur. ¶ Et non illustretur
lumine. In iudicio namq; dñs
apparens omne q̄ tunc redargu
it/lumine illustrat. Quasi ēm
sub quadā obscuritate tegitur:
quicquid tunc in memorā iudi
Ephe. 5.c. cio nō revocat. Scriptū quippe
est. Dia autem que arguunt: a lu
mine manifestant. Quasi que
dam tenebre peccata penitentiū
Pā. 31. a. abscondūt: de quibus per pphe
tam dicitur. Beati quoz remisse
sunt iniquitates: et quorum tecta
sunt peccata. Quia ergo offe q̄
tegitur velut in tenebris occulta
tur: in die extremi iudicij non
illustratur lumine/q̄ non discu
titur vltione. Actus namq; nos
tros quos tunc iuste punire no
luerit: ipa sibi aliquo modo scīēs
diuina misericordia abscondit.
In lumine vero ostendit: quic
quid tunc in conspectu omniū
demonstratur. Hic ergo dies ver
titur in tenebras: vt videlicet oc
quod delinquimus / nos per pe
nitentiam feriamus. Hunc die
dñs non requirat/et lumine non
illustret: vt scz nobis culpam no
stram ferientibus/ipse hanc ex
tremi iudicij aduersiōe nō in
crepet. Ipse aūt iudex vēturus
est qui cuncta penetrat / cuncta
perstringit. Qui q; vbiq; est: lo
cus quo fugatur non est.

¶ Capitulum. xiv.

Sed q; correctionis
nostre flectibus pla
catur: sol⁹ ab illo lo
cum fuge inuenit/q̄
post perpetratā cul
pam nunc se in pe
nitentia absondit. Unde et aper
te adhuc de hoc delectatiōis die
subiungit. ¶ Obscurent eū te
nebre et vmbra mortis. Dic pro
fecto tenebre obscurāt q̄ delec
tatione mentis inflicta pnie la
menta transuerberant. Possunt
etiam per tenebras occulta iudi
cia designari. In luce nāq; q̄ vi
demus agnoscimus: in tenebris
vero aut oino nihil cernim⁹: aut
imerito visu caligamus. Occulta
ergo iudicia quasi quedā ante nos
tros oculos tenebre sunt: q; per
scrutari nequaq̄ pñt. Unde et de
deo scriptū est. Posuit tenebras
latibulū suū. Et q; absolui non
meremur agnoscimus: sed pcue
niēte nos diuina gra p ei⁹ iudi
cia occulta liberamur. Dies igit
tenebre obscurāt: cū fidē nre de
lectationis gaudiū/ab illo iuste
aduersionis radio inscrutabi
lia ei⁹ iudicia misericorditer oc
cultant. Ubi et aptē subiungitur.
¶ Et vmbra mortis. ¶ Lectū
est scriptura ēm sacra
vmbra mortis aliq̄n
obliuio mentis accī
pitur: aliq̄n imitatio
diaboli; aliq̄s mors

Vmbra mortis

carnis. Umbra ēm mortis obli
uio mētis accipit: q; et vt superi⁹
dixim⁹: sicut mors hoc q̄ interfi
cit agit vt non sit in vita: ita et
obliuio hoc q̄ interficit agit vt
non sit in memoria. Unde et re
cte q; Joannes hebreoz populo
eū cui⁹ obliti fuerāt deū predi
Luce. 1.g. care venīebat: per Zachariā dr.
Illuminare his qui in tenebris
et in vmbra mortis sedēt. In vm
bra ēm mortis sedere est a diuini
amoris noticia in obliuione la
cessere. Umbra mortis imitatio
Apoc. 6.b. antiqui hostis accipit. Ipe enim
q; mortē intulit / mors vocatur:
Joanne attestante qui ait. Et no
men illi mors. Per vmbram igi
tur mortis ei⁹ imitatio designa
tur: q; sicut vmbra furta qualita
tem corporis ducitur: ita actiōes
iniquoz ad speciē imitationis
eius erpimunt. Unde et recte
Esa. 9. a. Esaias cum gentiles populos in
antiqui hostis cerneret imitatio
ne defecisse/coīq; ad veri solis oz
tum resurgere: que certo futura
cōsiderat quasi ex preteritis nar
rat dicens. Sedentibus in tene
bris et vmbra mortis: lux orta est
eis. Umbra ēm mortis/mors car
nis accipitur: q; sicut vera mors
est qua anima separat a deo: ita
vmbra mortis est: qua caro sepa
rat ab asa. Unde recte voce mar
Pā. 43. a. tyrum per prophetā dicitur. Hu
miliasti nos in loco afflictionis:
et operuit nos vmbra mortis.
Quos ēm cōstat non spiritu/sed
carne mori: nequaq̄ se vera
morte/sed vmbra mortis dicunt
oppīri. Quid est ergo q̄ dñs Job
ad obscurandū diem prave dele
ctationis postulat vmbram mor
tis nisi q̄ ad delenda peccata an
te dei oculos/ dei et hominū me
diatorē requirit: qui solā pro no
bis morte carnis susciperet: et ve
ram morte delinquentiū per vm
bram sue mortis deleret. Ad nos
quippe venit/qui in morte spiri
tus carnisq; tenebamur: vnā ad
nos suam morte detulit: et duas
nostras quas reperit solvit. Si
ipse vtrāq; susciperet: nos a nul
la liberaret. Sed vnā misericor
diter accepit: et iuste vtrāq; dāna
uit. Simplā suā duple nostre cō
tulit: et duplā nostrā mortis sub
egit. Unde et non immerito vno
die in sepulchro et duabus noctī
bus iacuit: q; videlicet luces sue
simple mortis / tenebris duple
nostre mortis adiunxit. Or ergo
solam pro nobis mortem carnis
suscepit vmbram mortis pertu
lit: et ad dei oculos culpā quam fe
cimus abscondit. Dicatur igitur
recte. Obscurent eum tenebre et
vmbra mortis. Actī aperte dice
retur. Ille veniat/qui vt a morte
carnis et spīritus debitores eri
pīat: mortem carnis non debēs
soluat.

¶ Capitulū. xv.

Nullis pecca tū dñs inultū relaxat

Sed q; nullū peccatū
dñs inultū relaxat
aut ēm nos hoc fien
do insequimur / aut
ipse iudicādo: restat
vt ad emendationē suā semper
mens solerter inuigilet. In quo
ergo sibi q̄sq; misericorditer sub
uenīri desiderat: hoc necesse est
vt confiteno tergat. Unde et apte
subiungitur. ¶ Occupet eū ca
ligo. Quia ēm in caligine ocu
lus confunditur: ipsa per penitē
tiam mentis nostre confusio ca
ligo nominatur. Nam sicut cali
go nebulosa congerie obscurat
diem: ita cōfusio perturbatis co
gitationibus obnubilat mentē.
De qua per quendā dr. Est cōfu
sio adducens gloriā. Cum ēm ad
mentē male gesta penitendo re
ducimus: g̃ aut mor merore cō
fundimur. Perstrepit in alo tur
ba cogitationū: meror perit/an
xietas deuastat / in cruna mens
vertit: et quasi quodā nubilo cali
ginis obscurat. Hec nāq; caligo
cōfusionis eorum mentē salubri
ter oppīserat: q̄b⁹ apls dicebat.
Quē ēm fructū habuistis tūc i il
lis: i q̄b⁹ nūc erubescit. Hūc er
go pticulā caligo occupet. i. blan

Ecci. 42. c.

Rom. 6.d

dimentū nequitie affluctio pnle
digno meroze perturbet. Unde r
apte subiungit. ¶ Inuoluatur
amaritudine. Dies eſſi amaritu
dine inuoluit: cum ad cogitatio
nem mente redeunte: peccati re
dimenta cruciatus pnle sequit.
Diem amaritudine inuoluim?:
cum praue delectationis gaudiū
que supplicia sequanť aſpicim?:
r aſperis hoc flectibus circūdamus. Quia eſſi hoc qđ inuoluitur
ex latere oſis partis operiť: inuol
ui dies amaritudine opať: quate
nus que mala incorrectis immi
nent: er omni parte quiſq; con
ſpiciat: r voluptatis fue laſciuiā
triſtitie lamentis tergat. Sed ſi
dīē quā peccati delectationē d
ximus: tor impetri precibus audi
uimus: vt videlicet circūdantes
fletus erpiēt quicqđ delectatus
per negligentiā anim? deliquit:
ōpta ađuersione pnle hui? dici
nor ferenda eſt: vt videlicet ipſe
iam conſensus ad culpā: Sicut
eſſi minoris culpe eſt: cum carna
liter mēs in delectatione rapiť:
ſed tū delectatiōi ſue per ſpīm re
luctať: ita grauioris et plene ne
quitie eſt ad petī illecebrā nō ſo
lum delectatione pertrahi: ſed
etiā p ſenſu famulari. Tanto igiť
acriori manu pnle mens a pollu
tione tergenda eſt: ōpto ſe per cō
ſenſū conſpicit ſordidius inquinatam. Unde et apte subiungit.
¶ Noctē illaz tenebroſus tur
bo poſſideat. Quaſi eſſi quidam
turbo tempeſtas eſt: concitatus
ſpīritus meroris. ſiam dum pec
catū quiſq; qđ fecit intelligit dū
praualitatis ſue nequitiā subtiť
penſat meroze mentem obnubilat: r quaſi concuſſo ſerene letitie
uere omnē in ſe tranquillitatem
cordis penitentie turbine deuaſtat. Niſi eſſi recognoſcentē ſe ani
mum iſte turbo contereret: ne
quaq; propheta diriſſet. In ſpīri
tu vehementi contteres naues
tharſis. Tharſis quippe erplora
tio gaudiū dicitur. ¶ Ca. xxii.

Sed cū vehemēs pnle
ſpūs mentē occupat
oēm in ea erplorationem reprehenſibilis
gaudiū perturbat: vt
nihil eſt iā niſi flere libeat: nihil
niſi qđ ſe terrere poſſit attentat.
Ponit nāq; ante oculos illic di
ſtrictionē iuſtitie: huic meritum
culpe conſpicit: quo ſupplicio di
gna ſit: ſi parentis pietas deſit: q̄
per lamenta preſentia ab eterna
eruere pena cōſueuit. Spūs ergo vehemens tharſis naues con
terit: cum viſi cōpunctionis valida mentes noſtras huic mundo
quaſi mari deditas ſalubri terro
re confundit. Dicatur ergo. Noctem illam tenebroſus turbo poſ
ſideat. i. perpetrationē culpe nō
blandimenta ſecure quietis fo
ueant: ſed pie ſentiens amaritudo penitentie irrumpat. Sciendum vero eſt qz cum peccata im
punita relinquimus a nocte poſ
ſidemur: cū vero hec animaduer
ſione penitentie plectimus: ni
mirum nos noctē quā fecimus
poſſidemus. Sed tūc peccatum
cordis ſub iuris noſtri poſſeſſio
ne reducit: ſi cum incipit repri
matur. Unde r diuina voce cal
pzaua cogitanti dicitur. In foris
bus peccatū tuū aderit: ſed ſub
te erit appetitus tuus r tu domi
naberis illius. In foribus quip
pe peccatū adeſt: cum in cogita
tionib? pulſat. Cuius appetitus
ſubter eſt: eiēh homo dominabiť:
ſi cordis nequitia inſpecta citi?
premať: r primuſq; ad duritiā cre
ſcat relictanti: menti ſubiunga
tur. Ut ergo delictū ſuum citius
animus ſentiat: r culpe tyranni
dem ſub iure ſuo penitendo re
ſtringat: dicatur recte. ¶ Noctē
illam tenebroſus turbo poſſi
deat. Aſi aperte dicat. Ne capti
ua mens culpe ſeruiat: culpā a
penitentia liberā nō relinquat.
Et qz qđ flendo inſequimur: ne
quaq; nobis a venturo hoc iudi
cio obſtet certi ſperamus. Bene

ſubditur. ¶ Non cōputetur in
dieb? anni nec numeretur in
menſibus. Illuminationis no
ſtre annus tunc perficiť: qñ ap
parente eterno iudice: ſancte ec
cleſie peregrinatiōis ſue vita cō
pletur. Tunc laboris ſui remune
rationē recipiť: cum erpleto hoc
belli tpe ad patriā reddit. Unde
bene per ōpertā dicit. Benedi
ces corone anni benignitať tue.
Quaſi eſſi corona anni benedicit
cū finito laboris tpe virtutū re
muneratio ?ferť. Dies ?o huius
anni ſunt ſingule queq; ?tutes.
Menſes aut̄ multiplicia facta
virtutū. Sed ecce cū per fiduciā
mens erigiť: vt ſperet q̄ venien
te iudice de virtutibus remune
retur: occurrunt eius memorie
etiā mala que geſſit: r valde for
midat ne diſtrictus iudex qui ve
nit vt virtutes remuneret: etiaz
ea que illicite geſta ſunt exami
nans ſubtiliter penſet: ne cū an
tium cōpleť: etiā noctē numeret.
dicat itaq; de hac nocte. ¶ Non
cōputetur in dieb? anni: nec
numeretur in menſibus. Aſi
diſtrictū iudicem exoret dicens.
Cum erpleto ſancte eccleſie tpe
extremo te examini manifeſtas:
ſic dona que cōtuliſti remunera
vt mala que cōmiſimus non re
quiras. Si eſſi nox illa in dieb?
anni computatur: omne qđ egi
mus ex prauitatis noſtre eſtima
tione cōfundit. Et dies virtutū
iam nō lucent: ſi hos in cōſpectu
tuo annumerata noſtre noctis
tenebroſa confuſio obſcuret.

¶ Capitulū. xxiii.

Sed ſi de nocte noſtra
moueri tunc inquiſi
tionē nolumus: ma
gnopere nūc curan
dum eſt vt nos in eiꝰ
diſcuſſione vigilemus. Ne queli
bet nobis culpa impunita rema
neat: ne mens peruerſa que fe
cit defendere audeat: r defendē
do nequitie nequitiā adiungat.
Unde r bene ſubdiť. ¶ Sit nox
illa ſolitaria / nec laude di
gna. Sunt nonnulli qui nō ſolū
nequaq; deflēt qđ faciūt: ſz etiā
laudare r defendere nō deſiſtūt.
Et ni mirū dum defenditur: cul
pa geminatur. Contra qđ recte p
quēdam dicit. Peccaſti: nō adiſ
cias iterū. Peccatū quippe pec
cato adiicit: qui male geſta etiaz
defendit r noctē illā ſolitariā nō
relinquit: qui culpe ſue tenebris
etiam patrocinio defenſionis ad
iungit. Hinc eſt q̄ primus homo
de erroris ſui nocte requiſitus:
eādem noctē eſſe ſolitariā noluit
qz dum requiſitione ad penitentiam vocaret: ei adminicula ex
cuſationis adiunxit: dicēs. Mulier quam dediſti mihi ſocia: de
dit mihi de ligno et comedi: ſz
exceſſus ſui vitiū in autorē late
ter intorquēs aciē dicere. Tu oc
caſionē delinquēdi prebuiſti: qui
mulierē dediſti. Hinc eſt q̄ hui?
erroris ramus in humano gene
re ex illa nunc vſq; radice ptra
hiť: vt qđ male agiť: adhuc etiaz
defendat. Dicat ergo. Sit nox il
la ſolitaria: nec laude digna. Aſi
ſi aperte exoret dices. Culpa quā
fecimus ſola remaneat: ne dum
laudatur r defenditur: in cōſpe
ctu nos iudicis multipliciꝰ aſtri
gat. Peccare quidem non debui
mus: ſed vtinam alia non iungē
tes vel ea q̄ fecimus ſola deſera
mus. Sed inter hec ſciendū eſt:
qz ille culpā ſuam veraciter in ſe
quitur qui iam ad amorē preſen
tis ſeculi nullo appetitu proſpe
ritatis inſtigatur: qui huius mū
di blandimenta q̄ ſint fraudulē
ta cōſiderat: fauoreſq; eius quaſi
quaſdam perſecutiones penſat.
Unde r bene ſubdiť. ¶ Maledicant ei qui maledicūt diei.
Aſi aperte dicat. Illi huius no
ctis tenebras vere penitendo fe
riant: qui iam lucē proſperitatis
ſeculi deſpiciētes calcāt. Si eſſi
diem letitiam delectationis acci
pimus: recte de hac nocte dici
tur. Maledicant ei qui maledi

Culpa cuz defendit geminatur. Eccli. 21.a.

Beſi. 3. c.

cunt dicit: qz nimirum illi veraci ter malo transacta per aliaduersionem penitentie corrigũt: qui tam ad bona fallentia nulla delectatione rapiũtur. Nam quos adhuc noxia alia delectant/falsum est qđ cernitur: qz perpetrata alia deplorant. Ti añt t supra dictam diem suggestionẽ callidã antiqui hostis accipim⁹/illi maledicere nocti intelligendi sunt qui diei maledicunt: qz scz illi transactas culpas vere puniunt qui maligni seductoris insidias in ipsa suggestione blãda deprehendunt. Bene aũt subditur. ¶Qui parati sunt susuitare leuiathan. ¶Laplm.xviij.

Ecce spes eius frustrabit eum: et videntibus cunctis precipitabitur in eum. Non erit crudelis qui contra eum concitabitur: quis ergo resistere ei valebit ante faciem meam? Quis dedit ei primum: et retribuam ei? Omnia que sub celo sunt mea sunt.

Visiones enim qui ea que mũdi sunt mente calcant: t ea q̃ dei sunt plena intentione desiderant/leuiathan contra se suscitant: qz eius malitiã instigatiõe sue cõuersationis inflãmãt: naz qui eius voluntati subiecti sunt quasi quieto ab illo iure possidentur: t superbus eorum rex quasi quadã securitate perfruitur: dñi eorũ cordibus incõcussa potestate dominat. Sed cum vnusquisq; ipsius spiũ ad conditoris sui desiderium recalescit: cum torporem negligentie deserit: et frigus insensibilitatis pristine igne sancti amoris accendit/cum libertatis ingentem meminit: et teneri ab hoste seruus erubescit: qz isdem hostis se considerat despici: quia vias dei videt apprehendi: dolet contra se captiui: t mox celo accenditur: mox ad certamen mouet: mox ad tentationes innumeras ꝺ rebellantem mentẽ se excitat: atq; in omni arte lacerationis instigat/vt tentationũ iacula in torquendo cor fodiat cor/qđ dudum quieto inire possidebat. Quasi dormiebat quippe dñs sopitus in prauo corde quiesceret: sed excitatur in prouocatione certaminis/cum ius amiserit peruerse dominationis. Hunc ergo nocti maledicant: qui parati sunt suscitare leuiathan: idest hi se contra peccatum fortiter iudicio districtionis erigant: qui in suis tentationibus excitare antiquum hostem aduersariũ non formidant. Scriptum namq; est. Fili accedens ad seruitutẽ dei: sta in iustitia t timore: t prepara animã tuam ad tentationem. Quisquis enim accingi in diuino seruitio properat: quid aliud q̃ se contra antiqui aduersarij certamen parat: vt liber in certamine ictus suscipiat: qui quietus sub tyranide in captiuitate seruiebat? Sed in ipso q̃ mens cõtra hostem accingitur: quo alia vitia subiecit/alijs reluctatur aliquãdo de culpa aliquid: qđ tamẽ nõ valde nocest remanere permittitur. Et sepe mens que aduersa multa t fortia superat: vnum in se t forsitan minimum: q̃uis magna intentione inuigilet non expugnat. Quod diuina non miri dispensatione agitur: ne ex omni parte virtutibus splendẽs in elatione subleuetur: vt dum in se parum quid reprehensibile videt t tamen hoc subigere nõ valet: nequaq̃ sibi sed auctori victoriam tribuat in his que subigere fortiter valet. Ũñ t bene subiungitur. ¶Obtenebrẽtur stelle caligine eius. Stelle quippe huius noctis caligine obtenebrãtur: quando t hi qui magnis virtutibus splendant/adhuc obscurare culpe aliquid retinentes sustinent: vt etiam magne vite claritate luceant: t tamẽ adhuc noctis reliquias nolentes trahant. Quod ad hoc sicut dictũ est agitur: vt mens proficiens ad virtutem iustitie/sua meliꝰ infirmitate roboretur: et inde verius in bonis luceat/vnde eam etiã nolentem parua reprehensibilia humiliter obscurent. Unde t bene cum israelitico populo precepta

repromissionis terra partiretur: ephraim tribui/chananeus gentilis populus non occisus: sed factus tributarius dicitur: sicut scriptum est. Habitauit chananeus in medio ephraim tributarius. Quid est chananeus genti lis videlicet populus nisi vitiũ significat: Et sepe magnis virtutibus terrã promissionis ingredimur: qz sepe intima de eternitate roboramur. ¶Laplm.xxv.

Josue. 16.d. Quid chananeꝰ significet.

Sed dñs inter acta subtilia vitia quedã parua retinemus: quasi chananeum viuere in terra nostra concedimus: Qui ramẽ tributarius efficit: qz hoc ipm vitium qđ subigere nõ possumus: ad vsum nostre humilitatis vtiliter retorquemus: vt eo de se mens t in summis vitia sentiat/quo suis viribus etiã parua que appetit nõ expugnat. Unde et bene rursum scriptum est. De sunt gentes quas dñs dereliquit: vt erudiret in eis israelem. Ad hoc namq; quedã minima vitia nostra retinent: vt sese nostra intentio sollicitã in certamine semper exerceat: t eo de victoria non superbiat: quo viuere in se hostes cõspicit: a quib⁹ adhuc vincẽ formidat. Israel ergo reseruatis gentibus erudit: qñ in qbusdã minimis vitijs elatio ꝑtutis nre ꝑmit: t i paruis fidi resistẽtib⁹ dicit/q̃ ex se maiora nõ subiicit. Hoc tñ qđ dz. Obtenebrent stelle caligine ei⁹: intelligi t aliter põt. Nor ꝑpe illa ꝑcensus videlicet ad culpã/q̃ ad nos primi parẽtis est excessus propagata: mẽtis nre oculũ tãta obscuritate ptulit: vt i huiꝰ vite exilio cecitatis sue tenebris ꝑstus quãtalibet vi eternitat⁹ lumẽ incẽderit: penetrare nõ possit. Poste penã nãq; dãnati petõres nasci mur: atq; ad hanc vitã cum moꝛtis nostre merito venimus: t cuz ad superne lucis radiũ acie mentis erigimus ipsa infirmitatis nre obscuritate caligam⁹. Et q̃ dẽ mlti i hac infirmitate carnis tanta virtute roborati sunt: vt resplendere mundo quasi stelle potuissent: Multi in tenebris vite presentis dum superiora de se exempla exhibent/astroꝝ more nobis desuper lucent: sed quantalibet obscuratione operis suigeant: quantolibet se igne compunctionis accendant: nimirũ constat qz dum corruptibili adhuc carne grauati sunt/eternũ lumen sicut est/videre nequaq̃ possunt: dicat ergo. Obtenebrentur stelle caligine eius. i. etiã illi in ꝓemptatione sua antiqua nocteis adhuc tenebras sentiant: de quibus nimirũ cõstat q̃ humano generi in huius vite caligine virtutũ suarũ iam radios expandant: qz etsi mente iam ad summa exiliũt: adhuc tñ in infirmis prime culpe ponere grauãtur. Unde fit vt in fonte exepta lucis velut astra prebeãt: sed tñ intus vsq; ad fine visionis certitudinẽ pfecti noctis caligine nõ ascendãt. Sepe aũt ita mẽs accendit: vt q̃dã i carne sit posita: in deũ tñ ofñi subingata carnali cogitatione rapiat: nec tñ deũ sicut est ꝑspicit: qz hanc nimirũ sicut dictũ est/in carne corruptibili pond⁹ pie dãnationis ꝑmit. Sepe et ita absorberi desiderat: vt eternã vitã si possit fieri sine interitu corporee mortis attingat. Ũñ apls Paulus cũ ardẽter internã lucẽ ãreret: sed tñ vtcliꝫ exteriꝰ mortis dãna formidare ait. Quãdiu sum⁹ in hoc habitaculo ingemiscimus grauati: eo q̃ nolumus expoliari/sed superuestiri: vt absorbeat qđ mortale est a vita. ¶Capitulũ.xxvj.

2. Cor. 5.b.

Sancti igitur viri videre veriꝰ manẽ appetunt: etsi concedatur etiam cozpore illud attingere lucis intime secretum volũt. Sed quandolibet ar-

dore intentionis exhiant adhuc antiquia mor acrauat: r corrupti bites huius carnis oculos quos hostis callidus ad concupiscen etiam aperuit: intus inder a cō zuitu interni fulgoris ꝑmit. Under bene subditur: ¶ Expe ctet luce r non videat: nec ortum surgentis auroze. Quantalibet namq; intentione adhuc peregrina mens satagat videre luce sicut est non valet: quia hāc etiis hānationis sue cecitas abscondit. Ortus vero auroze est/ illa nona natiuitas resurrectiōis: qua sancta ecclesia etiā carne su scitata oritur ad contēplandū lu men eternitatis. Si enī ipsa car nis nostre resurrectio quasi quedam natiuitatis non esset: de ea veritas nō diuisset: In regeneratione cum sederit filius hois in sede maiestatis sue. Esse ergo hanc ortū vidit/quā regeneratio nem vocauit. Sed quantalibet virtute electi nūc fulgeant: que erit illa none natiuitatis gloria penetrare nequeunt: q; tunc cuz carne ad contēplandū eternitatis lumē ascendūt. Unde ꝛ apls Paulus ait: Oō oculus non vi dit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascēdit/que preparauit deꝰ diligentibꝰ se. Dicat ergo: Expe ctet locū et nō videat: nec ortum surgentis auroze: q; spontaneo vitio tenebrata nostra infirmitas/nisi prius per mortem pene sue debitum soluat: claritatē lucis interne non penetrat. Sequi tur: ¶ Quia nō cōcludit ostia ventris qui portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Sicut ꝛ superius dictū est: Non cōclusit: dicit/aperuit: ꝛ non ab stulit irrigauit. Nec itaq; nos vi deliceꝛ culpa ostia ventris aperuit: q; concepto ad peccatū homini desideria ꝓcupiscentie carnalis reserauit. Ostia quippe vē tris sunt desideria concupiscentie carnalis. De quibus per ꝓphetam dicitur: Intra in cubiculum tuum et claude ostia. Lubricula quippe ingredimur/ cum secreta mētis nostre intramus. Ostia autem claudimus/ cum desideria illicita coercemus. Nec itaq; cōcupiscentie carnalis ostia duz consensus noster aperuit: ad ins numera nos mala corruptionis pertraxit. Unde etiam nunc sub mortalitatis pōdere gemimus: ꝗuis ad hoc arbitrio nostro ve nerimus: quia et iudicij sic iusti tia exigit: vt quod sponte feci mus/inuite toleremus. Sequi tur: ¶ Quare nō in vulua mor tuus sum: egressus ex vtero nō statim perij? Cur exceptꝰ genibus? Cur lactatus vberibus? Absit nos credere/ꝙ beatꝰ Job tanta spiritus scientia ꝓditus: tanta interni iudicis atte statione laudatus: abortiuum se optet interīsse. Sed quia sicut etiam per remunerationem cognoscitur/ꝙ intus habeat testē sue fortitudinis: sic intus pensanda sunt eius pondera locutionis.

¶ Capitulū. xxvij.

Matuos quippe modis peccatum perpetratur in corde/quatuor consummat in opere. In corde ꝑmā suggestione/ delectatione/consensu r defensionis audacia perpetratur. Fit enī suggestio per aduersarium: delectatio per carnem: consensus per spiritum: defensionis audacia per electionem. Culpa enim que terrere mētē debuit ertollit: r deiciō do elenat: sed grauius eleuando supplantat. Unde r illam primi hominis rectitudinē antiquus hostis bis quatuor ictibus fregit. Nam et serpens suasit: cui delectata est: adā consensit: qui etiam requisitus confiteri culpam per audaciam noluit. Hoc vero in būano genere quotidie agitur: quod actum in primo parente nostri generis non ignoratur. Serpens suadet: ꝙ occultus hostis mala cordibus hominum latenter suggerit. Cui delectata est: q; carnalis sensus ad verba serpētis mox se delectationi substernit. Assensum vero adā mulieri prepositus prebuit: q; dum caro in delectationē rapit: etiaz a sua rectitudine spūs infirmatus inclinat. Et requisitus adā confiteri culpā noluit: q; videlicet spūs quo peccando a veritate dissungit: eo in ruine sue audacia nequius obdurat. Hisdem etiā quatuor modis peccatū consummatur in opere. Prius nāq; latens culpa agitur: postmodum ꝺo etiā ante oculos dominū sine cōfusione reatus aperit: debinc r in cōsuetudinē ducit: ad extremum vero vel falsis spei seductionibus: vel obstinatiōe misere desperationis enutritur. Hos itaq; peccati modos/qui vel in corde latenter fiūt: vel patēter opere perpetrant/beatus Job considerat: r humanū genus in quot peccatorum gradibus lapsum sit deplorat dicēs. Quare nō in vulua mortuus sum: egressus ex vtero nō statim periī? Cur exceptꝰ genibus? Cur lactatus vberibꝰ? Prima enim vulua cōceptionis fuit lingua male suggestionis. Sed peccator in vulua moreret/ si moriturum se bō in ipa suggestione cognosceret: qui tñ ex vtero egressus est: q; postq; in petō eī suggerens lingua concepit foras mox etiaz delectatio rapuit. Post egressionē ꝺo exceptus est genibus: q; cum ad delectationē carnis ꝑuenit nimirū culpam per consensionē spūs subiectis cunctis sensibus quasi suppositis genibus cōsummauit. Sed genibus exceptus etiā vberibus est lactatus. In consensu enī culpe addictus spiritus sensibus multa casse fiducie argumēta subsecuta sunt: que nara in petō animā virulento lacte ꝓnutrierunt: r ne aspera supplicia mortis me tuerer: hāc blādis excusationib⁹ fouerunt.

¶ Capi. xxviij.

Unde et primꝰ homo post culpā audacior exhibuit/dicens. Mulier quā dedisti mihi socia: dedit mihi de ligno et comedi. Qui quidē ꝓ timore semetipm abscōsurus fugerat: sed tñ requisitus innotuit quantū etiam timens tumebat. Cum enī ex hoc peccato presens pena metuitur/ r amissa dei facies non amat: timor ex tumore est/nō ex humilitate. Superbit quippe qui peccā si liceat non puniri non deserit. Sed is (sicut dictū est) quatuor modis culpa vt in corde agitur/ etiā opere ꝓpetrat. Ait enī. Quare non in vulua mortuus sum? Vulua quippe peccantis est hominis culpa latens que occulte peccatorē concipit: r reatūsuum adhuc in tenebris abscondit. Egressus ex vtero nō statim ꝑij. Et vulua de vtero erit/ cū peccator que in occulto cōmiserit hec etiā in aperto cōmittere non erubescit. Quasi enī ab occultationis sue vulua ꝓcesserant: de quibus ꝓpheta dicebat. Et peccatum suū sicut sodoma predicauerunt: nec absconderūt. Quare exceptus genibus. Quia nimirum peccator cū iam de iniquitate sua non confundit: eaē in iniquitate etiā adminiculis pessime consuetudinis roboratur. Quasi genibus fouet vt crescat: dum culpa cōsuetudinibus firmat vt vigeat. ¶ Cur lactatus vberibus? Quia dū ꝓdire culpa in vsum ceperit: nimirum se vel falsa spe diuine misericordie vel aperta miseria desperatiōis pascit: vt eo nequaq; ad correctionē redeat: quo vel factorem suum pium sibi inordinate fingit: vel hoc q; fecit inordinate formidat. Beatus igitur vir humani generis lapsus aspiciat: et quibꝰ precipitijs mersum sit in foueam iniquitatis intendat/di

cens. Quare non in vulua mortuus sum? idest in ipa occulta perpetratione pcti: cur a carnis vita mortificare me nolui? Egressus ex vtero non statim perij? id est postꝫ ad apertā iniquitatem erij: cur sine tunc saltē perditum non cognoui? Perisset quippe in suo iudicio / si se perditū cognouisset. Quare exceptus genibus? idest etiaz post apertā culpā cur me adhuc in illa etiā cōsuetudo suscepit: vt valentiorē ad nequitias redderet: z prauis me vsibus sustinens foueret? Cur lactatus vberibus. i. postꝫ in culpe cōsuetudinē venit: cur me ad atrociorem nequitiā / vel falsē spei fiducia / vel lacte misere desperationis enutriui? Cum effi culpa in vsum venerit / ei iam alius etiā si appetat debilius resistit: qz quot vicibus praue frequentationis astringitur / quasi tot vinculis ad mentem ligatur. ¶ Ca. xxiv.

Sede fit vt enemis aius cū solui nō valeat: ad quedā se solatia falsę solationis inclinet: quatenus venturū iudicem tante sibi misericordie spōdeat: vt eos etiā quos arguēdos inuenerit penitus non occidat. Cui rei hoc deteri⁹ accidit / qꝫ ei multoꝝ filiū lingua psentiat: cū multi etiaz male gesta laudibus exaggerāt. Unde fit vt incessanter crescat culpa / fauoriꝫ nutrita. Curari aūt vuln⁹ negligit: qō dignū ꝓmio laudis videt. Unde bñ p salomonē dz. Fili mi / si te lactauerint pctōres / ne acquiescas eis. Peccatores etenim lactāt: cū vel peterāda mala blādimenti infect: vel perpetrata fauoriꝫ extollūt. Alii nō lactat: de quo per psalmū

Ps. 9.

Offi laudat pctōr i desideriis aie sue: z cū iniqua egerit iniquꝫ / benedicitur. Sciēdum quoꝫ est qꝫ tres illi modi peccantiū iuxta decensus sui ordinē facilius corriguntur; quartus vero iste difficilius emēdat. Unde et redēptor noster puellam in domo: iuuenē ex tra portā: in sepulchro aūt lazarū suscitauit. Adhuc quippe quasi mortuus iacet in domo / qui latet in pctō. In quasi extra portā educit: cuius iniquitas vsꝫ ad inuerecundiā publice perpetrationis aperit. Sepulture vō aggere premit qui perpetratōe nequitie etiā vsu cōsuetudinis pressa granat. Sed hos ad vitā miseratus reuocat: qz plerūꝫ diuina gratia nō solū in occultis / sed etiā in apertis iniquitatib⁹ mortuos: z mole prauę cōsuetudinis pressos respectus sui lumine illustrat. Quartū vero mortuū redēptor noster nūciante discipulo agnoscit: nec tñ suscitat: quia valde difficile est / vt is quē post vsum male cōsuetudinis letā ad vltimum adulantiū lingue erci piunt: a mentis sue morte reuocet. De quo z bene dicitur. Sine mortuos sepelire mortuos suos. Mortui enī mortuos sepeliunt: cuz pctōres peccatorē fauoribus premūt: dū enī est aliud sepelire qꝫ occumbere. Sed qui peccantē laudibus persequūtur: extinctū sub verboꝝ tumulū aggere abscondūt. Erat aūt z lazar⁹ mortuus: sed tñ nō a mortuis sepultus. Fideles qppe mulieres illū obruerant: que et ei⁹ morte vindicare nunciabant. Unde z ptin⁹ ad lucē redit: qz cū in pctō aius mortuus: citius ad vitam reducitur: si sup hūc sollicite cogitationes vnunt. Aliqñ aūt (sicut z supius dictū est) falsa spes mentē nō intercipit: sed hanc deterius desperatio confligit: que dum omnem spem venie funditus interimit: erroris lacte animā vberius nutrit.

¶ Capitulū xxv.

Considerer igit sanctus vir post primā culpā: qto deteri⁹ bō mala commisit postꝫ paradisum p didit; vsꝫ ad qta

facilius corrigūtur: quartꝰ difficilius emēdatur. Christus tres mortuos suscitauit.

Quartꝰ tñ non suscitauit.

Luce 9. g. Mortui sepelliunt mortuos.

S

f Prouer. 1. b. Pctōres lactant.

Ps. 9.

buius ruinā pcrupta descendit / z dicat. ¶ Quare non in vulua mortuus sum? idest cum serpētis suggestio peccatorē me cōciperet: nūc vtinā quis me mox sequeret agnouissem ne vsꝫ ad delectationē suggestio raperet: et morti arti⁹ ligaret. ¶ Egressus ex vtero non statim perij? Ac si dicat. Utinā ad exteriorē delectationē ortus quo interiore lumine primabar agnouissem: z sat tem in ipsa delectatione occumberē: ne per psensum mox acri⁹ puniret. ¶ Cur exceptus genibus. Ac si dicat. Utinā minime fuisse consensus prauitatis subiectis sensibus excepisset: ne ipsa me consensio ad audaciam deterius raperet. ¶ Cur lactat⁹ vberibus? Ac si dicat. Utinā blanditi saltē mihi post mala perpetrata noluissem: nec tanto me culpe nequius astringerē: qto me in illa mollius foueret. His itaqꝫ reprehensionum suarū vocibus inparente primo se peccasse redarguit. Sed si ad crumnam huius ritꝰ nequaꝫ homo peccādo descēderet: dicat qua perfrui quiete potuisset. Sequitur. ¶ Nunc enim dormiens silerē: z somno meo requiescerem. Ad hoc quippe in paradiso homo positus fuerat: vt si se ad conditoris sui obedientiam vinculis charitatis astringeret: ad celestem angelorum patriam quandoꝫ sine carnis morte transiret. Sic n̄ꝫ est immortalis conditus: vt tamen si peccaret etiam mori posset: z sic mortalis est conditus vt si non peccaret: e tiam mori non posset: atqꝫ ex merito liberi arbitrij beatitudinem illius regionis attingeret: in qua mori vel peccare non posset. Ubi igit̄ post redemptiōis tēpus carnis morte interposita electi transeunt illuc procul dubio parentes primi si in conditionis sue statu persistissent: etiam sine morte corpoꝝ transferri potuissent. Dormiens

igitur silerē: z somno suo homo requiescerēt dum ad eterne requiē patrie ducerus: quasi secessum quendam a clamore hoc humane infirmitatis inueniret. Post peccatum namꝫ quasi clamans vigilat: qui contentionem carnis propie repugnās portat. Hoc quietis silentiū iam homo conditus habuit: cum contra hostem suum liberū arbitriū voluntatis accepit. Cui qz sua sponte succubuit: mor de se qō contra se ꝓstreperet inuenit: mor in certamine infirmitatis tumultus repperit: z ꝙ̄ius in pace silentiū ab auctore fuerat cōditus hosti tñ spōte substract⁹ clamores de pugna toleranit. Ipa effi carnis suggestio: quasi quidā clamor est cōtra deū mētis: quā ante trāsgressionē hō nō sensit: qz nimiū qō de infirmitate posset tolerare: nō habuit. Postꝫ vō se spōte hosti subdidit: astrict⁹ culpe sue: vinculis: in qbus dā ei etiā nolēs seruit: z clamores in mēte patit: cū caro spūi reluctat. An nō clamores intrinsec⁹ audiebat q̄ prauē ō se legis verba tolerabat dicēs. Video aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee: z captiuum me ducērē in legē pcti: q̄ est in mēbris meis. Contēplicē ergo vir sctūs i quāta cordis pace desceret: si serpētis ꝙba suscipe hō noluisset: z dicat. Nūc ei dormiēs silerē: z sōno meo requiescerē. i. intra mētis secretū ad cōditoris cōtēplationē secederē: nihil me extra me tētationū tumultib⁹ ꝓsensus prie culpe patidisset. Dum⁹ aūt delectis gaudꝫ cū qb⁹ et socijs pfruetur: adiūgit dicēs. ¶ Capi. xxvj.

Rom. 7 d.

Cum regibus z consulibus terre. Reb⁹ insensibilibus discimus quid de sensibilib⁹ atqꝫ intelligibilib⁹ sentiam⁹. Terra nāqꝫ aere fecundatur: aer autem ex celi qualitate disponitur. Sic inuentio homines; hominibus

A

angeli: archangeli vero angelis p̃sunt. Nam ꝙ iumentis bo
mines p̃sint: z vsu cernimus: z
verbis psalmiste docemur: qui
ps. 8. b. ait. Omnia subiecisti sub pedib⁹
eius: oues et boues: vniuersas: in
super z pecora campi. Quia vero
hominibus angeli p̃sint: per
prophetam testatur angelus di
ceus. Princeps regni persarum
restitit mihi. Qđ vero angeli a
superiorum angelorum potesta
Dan. 10. c. tibus dispensentur Zacharias
propheta perhibet qui ait. Ecce
angelus qui loquebatur in me
Zach. 2. c. egrediebatur: et angelus alius
egrediebatur in occursum eius:
et dixit ad eum. Curre z loquere
ad puerum istum dicens. Absq;
muro habitabitur hierusalem.
Si enim in ipsis officijs sancto
rum spirituum nequaq; potesta
tes summe minime disponerẽt:
nullo modo hoc quod homini di
cer et angelus ab angelo cogno
uisset. Quia igitur cunctorum
conditor: omnia per semetipsum
tenet: z tamen ad distinguendũ
pulchre i vniuersitatis ordinem
alia alijs dispensantibus regit:
non immerito reges angelorum
spiritus accipimus: qui quo au
ctori omniũ familiarius seruiũt:
eo subiecta aptius regunt. Luz
regibus ergo dormiret: quia ni
mirum iam cum angelis homo
quiesceret: si persuasoris linguã
sequi noluisset. Qui bene etiam
cõsules vocantur: quia spiritua
li reipublice cõsulunt: dum nos
sibi ad regnum socios iungunt.
Bene autem cõsules vocantur:
qz dum ipsis nunciantibus volũ
tatem conditoris agnoscimus:
in eis proculdubio consultũ ab
hac angustia nostre tribulatio
nis inuenimus. ¶Capi. xxxij.

C Sed quia beatus Job
sancto eternitatis spi
ritu implet⁹: z fuisse
vel futurus esse eter
nitas non habet: cui
nimirũ neq; preterita
transeunt neq; que futura sunt
veniũt: quia cuncta per presens
videt potest futuros predicato
res ecclesie in presentis spiritus
contemplari: qui postq; de corpo
ribus transeũt: nequaq; per mo
rarum spacia: sicut antiqui pa
tres celestis patrie perceptione
differuntur. Mor quippe vt a
carnis colligatione exeunt: in ce
lesti sede requiescunt. Paulo at
testãte qui ait. Scimus quoniã 1. Cor. 5. a
si terrestris domus nostra huius
habitationis dissoluatur: ꝙ edifi
catione ex deo habemus domũ
non manufactam eternam in ce
lis. Prius autẽ ꝙ redemptor no
ster morte sua humani generis
penam solueret: eos etiam qui
celestis patrie vias secuti sunt:
post egressus carnis inferni clau
stra tenuerunt: nõ vt pena quasi
peccatores plecteret: sed vt eos
in locis remotioribus quiescen
tes (qz ab ingressu regni treatus
prime culpe) prohiberet. Unde
iurta eiusdẽ redẽptoris nostri te
stimoniũ: diues qui apud infe Luc. 16. f.
ros torquebatur in sinu Abrae
requiescere Lazaꝝ contẽplatur.
Qui profecto si adhuc in inis
non esset: hunc ille in tormen
tis positus non videret. Unde z
eidem redemptor pro nostre cul
pe debito occumbens inferna pe
netrat: vt suos qui ei inhęserant
ad celestia reducat. Sed quo nũc
homo redẽptus ascẽdit: illuc pro
fecto si peccare noluisset: etiã si
ne redẽptione pertingeret. Con
sideret ergo vir sanctus: qz si nõ
peccasset: illuc etiã non redem
ptus ascenderet: ad qđ predicato
res sanctos: post redẽptionẽ ne
cesse est cum magno labore per
uenire. Et cum quibus iam nũc
quiesceret insinuat dicens. Luz
regibus z consulibus terre.

¶Capitulũ. xxxiij. Reges
Eges ꝙppe sunt san
cti predicatores eccle
sie: qui z cõmissos sibi
recte disponere: et sua
bene gerere corpa sciunt: qz duz
desideriorz motus in se temperãt
super subiectis cogitationib⁹ le
Cõsu les. ge virtutis regnant. Qui bene et
terre consules vocant. Reges esse
sunt: qz sibimetipsis ꝓsident: ter
re aũt cõsules: qz exteriorib⁹ pecca
torib⁹ vite ꝓhẽt cõsultuz. Reges
sunt: qz semetipsos regere sciũt:
terre aũt sunt: cõsules: quia terre
nas: inẽtes p exhortatiõis sue cõ
silium ad celestia ꝓtrahũt. An ter
1. Cor. 7. c. re consuli non erat qui dicebat.
De virginibus aũt preceptũ dñi
non habeo: cõsiliũ aũt do. Et ite
rum. Beatior erit si sic pmanserit
sm consilium meũ. Bene aũt sub
ditur: ¶ Qui edificant sibi soli
tudines. Omnes enim qui vel
illicita appetunt: vel in hoc mũ
do videri aliquid volunt: densis
cogitationum tumultibus in cor
de comprimuntur. Dumq; deside
riozũ turbas intra se excitant: p
stratam mentem pede misere fre
quẽtationis calcãt. Alius namq;
furi se luxurie subdit: atq; añ mẽ
tis oculos fcemata turpiũ cogita
tionũ fingit: z cũ effect⁹ nõ tribui
tur opis: hoc credi⁹ agit ſtẽtiõe
cogitatiõis. Voluptaꝫ ꝓfectio ꝑri
turr ocussus eneruiter animus:
bincinde z sollicitus z cecatus oc
casionem nequissime explentionis
rimat. Mens itaq; hec quasi quẽ
dam ppm patiẽ: ꝙ insolenti cogi
tationum tumultu vastatur. Alij
re se dominio strauit: z qđ in cor
de nisi furgia etiã ꝙ desunt per
agit. Dic sepe presentes nõ videt
absentibus contradicit: intra se
metipsum contumelias ꝓfert et
recipit: receptis aũt duri⁹ respõ
det: z cũ qui obtuser nullus adsit:
magni clamoribus rixas in corde
componit: turbaz itaq; hic mouet
sustinet: quem pondus pebemẽs
inflammate cogitatiõis premit.
Alius furi se anarticie tradit: z fa
stidics: propria aliena cõcupiscit
Dic plerunq; concupita adipisci
non valens dies quidem in ocio
noctem vero in cogitationẽ ver-

sat: torpet ab vtili opere: quia fa
tigatur illicita cogitatione: con
silia multiplicat: z sinum mentis
cogitationum immensitatib⁹ la
tius expandit: peruenire ad con
cupita satagit: atq; ad obtinenda
hec quosdam secretissimos causa
rum meatus querit. Qui mor vt
in causa aliquid subtile inueniẽ
se se estimat: iam se obtinuisse qđ
concupiuit exultatiũ quod etiã
adepte rei adiũgat/excogitat: at
q; vtiñ meliori debeat extolli. p
tractat. Quã quia iam quasi pos
sidet: et quasi ad meliorem spe
ciem adducit: mor insidias inui
dentium considerat: z quid cõtra
se surgñ moueatur pensat: z exãri
quid respondeat: et cum rem
nullam teneat: iam in defensio
nem rei quam appetit vacuus li
tigator elaborat. Quamuis enim
nihil de concupita receperit: ha
bet tamen in corde iam fructum
concupiscentie/laborẽ ripe. Bra
ui itaq; populo premitur: ꝙ insti
gantis auaritie tumultu vastat.
Alius se tyrãnidi superbie subꝺi
cit: z cor miserum dum contra ho
mines erigit/vitiol pternit. Ho
norum sublimium insulas appe
tit: exaltari succesſib⁹ exquirit: to
tumq; ꝙ esse desiderat/sibi apud
semetipsum in cogitationib⁹ de
pingit: iam quasi tribunali pręsi
det: iam sibi parere obsequia sub
iectorum videt: iam ceteris emi
net/iam alijs mala irrogat: alijs
quia irrogauerit recompensat:
iam apud semetipsum stipatus
cuneis ad publicũ pcedit: iam ꝙ
bus obsequñs fulciatur conspi
cit: qui tamen hec cogitans sol⁹
recipit: iam alia concutiat/alia
subleuat: iam de concutiatis sa
tisfacit odio: iam de subleuatis
recipit fauores. Qui igit tot phã
tasmata cordi infert quid aliud
iste ꝙ somnium vigilans videt?
Quia ergo tot rerum causas ẽ
fingit tolerat: nimirum intrinse
cus natas et desiderñs turbas
portat. Alius iam illicita refugit

Somnium vigilans videt.

sed tamen bonis mūdi carere p̄ nimescit: cōcessa tenere appetit: videri iter hominēs minor erubescit. Et curat summopere ne inops sit in domo/ne despect⁹ in publico. Requirit quod sibi sufficiat: quid necessitas subiectorum petat: atq; vt sufficiēter iura patrocinatus subditis exp̄leat patrono q̄uerit quibus ipse famulet̄: si dum nis familiariter: imm̄gitur/ eorum proculdubio causis implicatur/quibus sepe consensit in illicitis: et mala que per semetipsum nō appetit: cōmittit propter alia que nō derelinquit. Illa sepe dum honorem suum in hoc mūdo imminui trepidat ea apud maiores personas appprobat: que per proprium iudicium damnat: is dum solicite cogitat quid patronis debeat: q̄d subiectis: quid sibi augeat: q̄d affectibus prosit: quasi tanta frequētia turbarū premit: q̄ta curarū ipor tunitate lacerat. ¶Lap. xxviij.

Contra sancti viri q̄a nihil huius mūdi appetunt nullis p̄ culdubio in corde tumultibus premunt.

Et contra sancti viri q̄z nihil huius mūdi appetūt: nullis p̄culdubio in corde tumultibus premunt: omnes q̄ppe inordinatos desideriorum motus: alcubili cordis manu sancte/considerationis eiciunt: et quātūlibet curta despiciūt: et his nascētes cogitationū insolentias non patiūtur: solam namq; eternā patriaz appetunt: et q̄z nulla huius mūdi diligunt/magna mentis tranquillitate perfruuntur. Unde et recte dicit: ¶Edificāt sibi solitudines. Solitudines quippe edificare est a secreto cordis terrenoū desideriorum tumultū expellere: et vna intentione eterne patrie in amore intime quietis anhelare. An non cunctos a societate tumultus expulerat: q̄ dicebat: Unā petij a dño hanc requirā: vt inhabitē in domo dñi omnibus diebus vite mee. A frequentia: quippe terrenorum desideriorum fugerat: et ad magnam videlicet solitudinez semetipsum contulerat: vbi eo tuti⁹ nihil extraneum conspiceret: quo incompetens nihil amaret. A tumultu rerū corporalium magnum quendā secessum petierat quietā mentē: in qua tanto purius deū cerneret/q̄to bun⁹ cum se solo solū inuenirēt. Bene aūt bi qui sibi solitudines construunt etiam cōsules vocantur: quia sic in se solitudinē mentis edificant: vt tñ quo prevalent: alijs per charitatem consulere minime desistāt: Hunc ergo quem modo pretulimus consulem paulo subtiliꝰ p̄pendam⁹ quomodo ad p̄hebenda vite sublimioris exempla: subiectis populorum cuneis/virtutū calculos spargat. Ecce ad ip̄m dam retributionem boni pro malo de semetipso fatē dicens: Si reddidi retribuētibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Ad dilectionem cōditoris excitandam infinuat dicens: Mihi autem adherere deo bonum est. Ad formam sancte humilitatis imprimendam: secreta cordis sui indicat dicens: Domine nō est exaltatum cor meum ne q̄ oculi mei. Ad imitandam celi rectitudinem: exemplo suo nos excitat dicens: Nonne qui oderunt te/domine oderā et super inimicos tuos tabescebā? Perfecto odio oderam illos: et inimici facti sūt mihi. Ad eterne nobis patrie desiderij succendēdū vite presentis longitudinem deplorat dicens: Heu mihi q̄ incolatus meus prolōgatus est. Largitate nimirū ꝑsolatus emicuit. qui exemplo conversationis proprie/tot nobis virtutū calculos

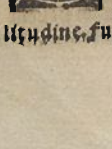

sparsit. ¶Lap. xxvj. Ad iste cōsulēs: quō sibi etiā solitudinem edificet narrat. Ait enim: Ecce elōgaui fugiens et mansi in solitudine. Fugiēs se elongat: q̄ a deteriorum turba desideriorū tpaliū in altaz dei cōtemplationem se sublevat. Manet vero in solitudine: q̄ per seueratin remota mentis intentione. De qua bene solitudine: dominō Ieremias ait: A facie manus tue solus sedebam: quoniaz cōminatione repleti me. Facies quippe manus dei: est illa percussio iusti iudicij/quo superbiēte hominez a paradiso repulit: et in hac cecitate presentis exilij inclusit. Comminatio vero eius est terror adhuc supplicij sequentis: Post factem igitur mā⁹ adhuc nos mine terrificant: q̄ per experimentum iudicij tā nos et pena presentis exilij perculit: et si peccare non desistimus: eternis adhuc supplicijs addicit. Cōsideret ergo vir sanctus profect⁹ huc vnde cōciderit: atq; hunc post ista peccāte q̄ adhuc iustitie iudicantis rapit: et cunctas a se desideriorum temporalium turbas ejiciat: secus in magna mentis solitudine abscondat/dicens. A facie manus tue solus sedebā: q̄ cōminatione repleti me. Aet si aute dicat: Dum considero/quid iaz per iudicij experimentū patior: a tumultu desideriorum tempora lia trepidus mentis secessum petro: q̄ et adhuc illa acri? q̄ minaris eterna supplicia formido. Bene ergo de regib⁹ atq; consulib⁹ dicitur. ¶Qui edificant sibi solitudines. q̄ bi etiā regere et cōsulere alios sciūt: q̄m representa ri interim illi intime quieti non possunt: banc apud semetipsos p studium trāquille mentis imitatur. Sequitur: ¶Cum principibus qui possident aurum: et replent domos suas argento. Quos alios principes nisi sancte ecclesie rectores vocat: quos inde sinenter in loco predictorum precedentiuz diuina dispēsatio subrogat: De quibus eidem ecclesie psalmista ait: Pro patribus tuis nati sunt tibi filij constitues eos principes super omnem terram.

Quid vero aurum/nisi sapientia appellat? De qua per Salomonez dicitur: Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Aurū sapientiam nempe vidit: quā thesaurum vocauit. Que et recte auri appellatione signatur: quia sicut auro temporalia/ita sapientia bona eterna mercantur. Vt aurum sapientia non esset: neque ꝑ laodocie ecclesie ab angelo diceretur: Suadeo tibi emere a me aurum ignitū. Aurum quippe emimus/cum accepturi sapiētiam/prius obedientiam prebemus. Ad quem nos videlicet cōtractum bene quidem sapiēs excitat/dicens: concupisti sapientiam: serua mandata: et dominꝰ prebebit illam tibi. Quid autem per domos/nisi conscientie designantur? Unde sanato cuidaz dicitur: Vade in domum tuam. Ac si aperte audiat: Post exterū miraculum ad conscientiam reuertere: et qualem te intrinsecꝰ deo debeas exhibere perpēde. Quid etiam per argentum nisi diuina eloquia figurantur. De quibꝰ per psalmistam dicitur: Eloquia dñi eloquia casta: argentum igne examinatum. Eloquia domini argētum: igne examinatum dicitur: q̄ sermo dei si in corde figit tribulationibus probatur.

¶Capitulum xxvij.

Sit igitur fact⁹ pil ritu eternitatis ple nꝰ deꝰ futura. sūt colligat: et quos lōge post futura secula gigneret lato mentis sinu cōprehendat et magna admiratione consideret: cuz quib⁹ electis sine labore in eternitate quiesceret: si per appetitū superbie nemo peccasset/et dicat. ¶Nunc enim dormiens silerem: et somno meo requiescerem: cum regibus et consulibus terre qui edificant sibi solitudines: aut cuz principibus qui possidēt aurū et re

plent domos suas argẽto. Qz enim si parentem primum nulla pcs putredo corrũperet: nequaq̃ er se filios gebẽne generaret: sed bi qui ḋ nunc per redemptionẽ saluandi sunt/ soli ab illo electi nascerentur. Eosdem electos aspiciat: atq̃ cuz eis qño quiescere potuisset intrẽdat. Videat sanctos apostolos sic sui ceptꝝ eccleſiã regere: vt ei predicatiõis verbo non desinant consultũ prebere: eosq̃ reges et consules appelet. Videat post hos in eozum loco rectores erurgere: qui z sapiẽter viuendo aurũ possideant: et alijs recta predicando argẽto iacre locutionis enitescant: z eosq̃ principes repletis conscientiarũ dominus auro z argento diuites memoret. Sed qz aliqñ ꝓphetico spũ nequaq̃ sufficit: vt ventura prenideat: nisi eoz propheratus etiã preterita z antiqua repzelenter: sanctus vir infra supraq̃ oculos aperit: z non solum ventura conspicit: sed etiam transacta ad memoriã reducit: Nam protinus adiungit: ¶ Aut sicut abortiuũ abscondit̃ non subsisterẽ: vel qui concepti non viderũt lucez. Aboztiuus ḋ ante ẽpus plenũ eruit? extinct? protin? occultatur. Quos ergo sanct? vir altos aboztiuos vocat: cum quibus se quiescere potuisse considerat: ni si electos quoq̃ qui ab ipso mũdi primordio ante redemptoris tempus exorti sũt: z tñ huic mũdo semetipsos mortificare curauerũt: ḋ cõscripte legis tabulas nõ habentes quasi in vtero mortui sunt: qui auctorem suum naturali lege timuerunt: z eum venturum mediatorẽ credere studuerunt: summopere mortificãdis voluptatibus etiam que scripto non didicerãt precepta seruauerunt? ¶ Tempus itaq̃ illud qõ iuxta mũdi initium mortuos huic seculo patres nostros ptulit: qua si aboztiuum vterus fuit. Ibi namq̃ abel qui occidenti se fratri resti-

Aboztiuus.

Beſi. 4.b.

tisse non legitur. Ibi Enoch ḋ tẽlem se exhibuit: vt ambulatur? cum domino transferretur. Ibi noe qui per hoc ꝓ diuino examini placuit: immundo mundo superstes fuit. Ibi abraam: qui dñ peregrinus est seculo factus est amicus deo. Ibi isaac: qui caligantibus carnis oculis per etatem quidem presentia non vidit sed per virtutem prophetici spũs in futuris etiam seculis magnavidendi luce radiauit. Ibi iacob: qui iram fratris humiliter fugit: clementer edomuit. qui ꝑ se quidem secundus exitit: sed spũs vbertate fecundior: eandez prolem sub prophetie sue vinculis astrinxit. Benc aũt aboztiuũ hoc abscõditũ dicitur quia a mõdi primordijs dum quosdam pauc̃os moyse scribente cognoscim?: pars nobis maxima humani generis occultatur. Neq̃ enim tot custos solũmodo vsq̃ ad acceptaq̃ legez exitisse credendũ est: quos moyses breuissima descriptione peritrinxit. Quia ergo a mundi primordio edita multitudo bonoꝝ ex magna parte notitie nr̃e subtrahitur: absconditũ hoc aboztiuum vocat̃. Quod z non substitisse dicitur: quia enumeratis paucis eozum frequentia nullos apud nos memorie scripto retinetur. Recte vero additur: Vel qui concepti non viderũt lucem.

Beſi. 5.a. Beſi. 9.a. Beſi. 17.b. Beſi. 17.a. Beſi. 28.a.

¶ Capitulum. xxxvij.

Jnãq̃ qui post acceptã legem in hoc mũdo nati sunt: auctori suo eiusdem legis sunt admonitione concepti: sed tñ cõcepti minime lucem viderũt: quia ad aduentum incarnatiõis dominice quãuis hanc fideliter crederẽt/ peruenire nequiuerũt. Incarnatus ꝑppe dñs dixit: Ego sum lux mundi. Atq̃ ipsa lux ait: Multi propheteꝝ z iusti desiderauerunt videre que videtis z non viderunt. Concepti igitur nõ vi-

Joan. 8.a. Mat. 13.b.

derunt lucem: qz ad speciem venturi mediatoris apertis prophetarum vocibus excitati nequaq̃ potuerunt cernere eius incarnationẽ: in bis itaq̃ cõceptus interioꝝ formã fidei edidit: sed hanc vsq̃ ad apertam visionem diuine presentie non perduxit: qz prius dos a mũdo mors iteruenies rapuit/ ḋ manifesta veritas mũdũ illustrauit. ¶ Capitulum. xxxviij.

Jr igitur sanctus spũs eternitatis pleni: manu cordis cuncta labẽtia ad memoriã astrinxit: z qz angusta est ois creatura creatori eiꝰ de spũ suo qui nihil ex se vel iuxta se aliũ nisi semper cẽ habet omne quod erit: quod preterijt conspicit: ac infra supraq̃ mentis oculũ tendit: z venientia vel trãsacta cõsiderans/ ad eternũ esse medullit? inardescit/ dicens: Nunc enim dormiens silerem. Nunc quippe pñs est tempus. Et qd̃ est stantem in presenti semper quietem querere/ nisi ad illud cui nihil venit: nihil preterit gaudiuz eternitatis anbelare? Qd̃ nimirũ veritas semper esse suum vt nobis vtcũq̃ infunderet moyse mediante insinuat/ dicens: Ego sum qui sum. Et dices filijs israel: Qui est misit me ad vos. Sed ecce qz labentia conspicit: quia semper presens gaudiũ querit: quis ventura lucis memorat: quia electorum eius ordines enumeratis pensat: ipsam iaz nobis aperti? quietem huius lucis insinuet: et qd apud illam quotidie de prauoꝝ cõuersatione agitur verbis manifestioribus demõstret.

¶ Capitulum. xxxix.

Bi impij cessauerunt a tumultu et ibi requieuerunt fessi roboze. Paulo ante: dixim?: qz corda peccantiũ per hoc qd̃ strepit? odiferiozis possidet: grauis cogitationũ instigantiũ tumultus premit. Sed in hac luce quam cõcepti minime viderunt: a tumultu suo impij cessare perhibentur: qz nimirũ mediatoris aduẽtum patres in lege positi diu prestolati sunt ad vite sue requiẽ populi gẽtiles inuenerunt: Paulo attestãte qd̃ ait: Qõ quecrebat israel hoc nõ est cõsecutus: electio aũt consecuta est. Jn hac itaq̃ luce impij a tumultu cessãt dñi peruersorũ mentes veritate cognita laboriosa mundi desideria fugiunt: z tranquillitate intimi amoris acqe scũt. An non ad cessationem vocat hec ipsa/ que ait: Venite ad me omnes qui laboratis z onerati estis/ z ego reficiam vos: tollite iugum sup vos: z discite a me quia mitis sum z humilis corde: z inuenietis requiem animabꝰ vestris: iugum enim meũ suaue est: z onus meũ leue. Quid enim grane mentis nostre cernicibus imponit: qui vitari omne desiderium qõ perturbat precipit? Quid graue subiectis iubet: qui declinari laboriosa mundi huius itinera admonet? Attestante autez paulo apostolo: Christus pro impijs mortuus est. Sed idcirco ingnata est ip̃s impijs hec ipsa occũbere: ne impij in tenebrarũ suarũ tumultu remanerent. Eõtemptis ergo vir sctus ꝙ hec ꝑ incarnatiõis sue mysteriũ ex grauitabore impios eripit: dñi ab eozum cordibus desideria prauitatis tergit: cõtemptetur ꝙ conuersi quisq̃ querem qui perciperem in eternitate desiderant: hic iam ꝑ tranquillitatẽ mentis degustant/ dicat: ¶ Jbi ipij cessauerunt a tumultu: z ibi requieuerũt fessi roboze. Oês enim qui in hoc mũdo fortes sunt roboze: quasi fozres sunt non roboze defessi. Qui vero in auctoris sui amoze roborantur: quo magis in concupita dei fortitudine conualescunt: eo a ꝓpria virtute deficiũt. Et quo

Ecc. 3.a. Rom. 11.b. Mat. 11.b. Rom. 5.a.

robustius eterna appetunt: eo a temporalibus fa libri defectione laffant. Hinc psalmista amoris sui roboze fessus dicebat. Defecit in salutari tuo anima mea: In salutare enim dei preficiendo defecerat/quia eternitatis lucem de siderano a carnis iam fiducia fractus anbelabat: Hinc rursum dicit. Concupiuit z defecit anima mea in atria dñi. Qui nimirū cū diceret concupiuit/recte subdidit z defecit: Quia valde minor est diuinitatis concupiscentia: quam nō mor etiā sequitur propriꝰ defectus. Qui enim ad appetenda eternitatis atria accenditur: dignum profecto est vt ab boc temporalitatis amoze lasciet̄ur: vt tanto frigescat ab studio seculi/quāto surgit ardentior in amozē dei. Quem scilicet si perfecte arripit mundus etiam plene deseruit: z eo funditus temporalibus moritur: quo ad supernam vitam altius affiatu eternitatis animat. An non roboze suo fessa se inuenerat/ꝙ dicebat. Anima mea: liq̄ facta est vt dilectus locut⁹ est. Qui nimirum mens dum occulte locutionis aspiratione tangitur: a statu sue fortitudinis infirmata ipso quo absorbet desiderio liquatur: z inde se apud semetipsa fessam inuenit: vnde vitra se esse cōspicit fortitudinem quam cōsecūdit. Hinc propheta cum visiones dei se cōspexisse diceret/adiūgit: Elangui et egrotaui per dies plurimos: quia cum ad virtutē mēs astringitur a fortitudine propria caro laffatur.

¶Capitulum.xl.

Iuit iacob qui angelū t cenuit/mor vno pede claudicauit: qꝝ vero amoze subtimia respicit ina in boc mundo duplicibus desideriis incedere nescit. Uno enim pede innititur/qui solo dei amoze roboratur: z necesse est vt alius marcescat: quia mentis virtute crescente oportet pcuidubio vt carnis fortitudo conpescat. Beatus igitur iob alta fidelium corda respiciat: atq; ppendat quē finū intime quietis inueniunt: dum a viribus propriis in deum proficiendo laffantur z dicat: Ibi requieuerunt fessi roboze. Aesi apte insinuet dicens: Illic reges lucis remunerat: quos hic interius recreans profectus fatigat. Nec mouere debet qō in eem nominis nequaq; subdit in hac sed ibi. Quam enim contine re electos conspicit: hāc quasi locū nostrum esse deprehendit. Un de psalmista. cum incōmutabilitatem eternitatis aspiceret dicens (Tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient) hanc electorum locum esse denuntiat sub dens: Filij seruorum tuorum habitabunt ibi. Deus enim qui sine situ ola continet/nobis ad seruientibus locus non localis manet. Quem locum dum pertingimus/etiam in hac vita mētis nostre tranquillitas quanta fuerit perturbatio videmus: quia z si iā iusti in prauorū cōparatiōe quieti sunt: in estimatione tamē quieti sunt intime omni modo quieti nō sūt. Unde z bene subditur. q Et quōdā vincti pariter sine molestia. Justus enim huius multis desideriozum carnalium tumultus possidet: durus tñ vinculis eos in hac vita positos/sue molestia corruptionis ligat. Scriptus quippe est: Corpus quod corrūpitur aggrauat animā: z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Eo itaq; ipso quo adhuc mortales sunt/ corruptionis sue pōdere grauantur z astricti molestia vincti sunt: qz in illa adhuc libertate vite incorruptibilis ꝙ in eprugnit. Aliud namq; de mente/ aliud de corpore tolerant: z contra semetipsos quotidie interno certamine desudāt. An non duro molestie vinculo illigatur: quorum ultimirum mens fine labore in ignorantia soluit: z non nisi cum studio laboris erudit̄ur. Que coacta erigitur/libēs iacet/ab infimis vix leuatur: z tñ elenata protin⁹ labitur: semetipsam laboriose vincendo superna conspicit: sed reuerberata lumen quod se irradiauerat refugit. An non duro molestie vinculo ligatur. quos cum accensus spiritus ad finum pacis intime pleno de siderio pertrahit/feruente certamine caro perturbat: Que z si iaz ante faciez velut ex aduerso aut erecta non obuiat: adhuc tamen a mentis dorso quasi captiua sub murmurat: z quis timendo/si tamen turpi strepitu in corde speciem pulchre quietis fedat. Electi igitur etsi valenter omnia superant/cum securitatez pacis interne desiderat grauis eis ē molestia/adhuc habere quod vincant. Quibus exceptis etiam ea vincula sustinent: que grauis exterius necessitas astringit: esurire quippe sitire/lasescere vincula corruptionis sūt: que scilicet solui nequeunt/nisi cum in illam immortalitatis gloziam nostra mortalitas permutatur.

¶Capitulum.xli.

Eplem⁹ etenim refectionibus corpus ne extenuatum deficiat: extenuamus abstinentia ne nos repletū premat. Ne certamus boc motib⁹/ne situ immutabilitatis intereat: sed citi⁹ boc collocādo sistim⁹/ne ipsa sua vegetatione: succūbat: Adiumēto boc vestiū tegim⁹ ne frigus interimat: z ꝙsita adiumēta proficimus/ne calor exurat. Tot igitur diuersitatib⁹ occurrentes: quid agimus/nisi corruptibilitati seruimus: vt saltem multiplicitas impensi obsequij corp⁹ sustineat qō antiquas infirme mutabilitatis grauat. Unde bene per Paulū dicit̄ur: Vanitati eni subiecta ē creatura nō volēs sed propter eū qui subiecit eam in spe: qz z ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē glorie filiorū dei. Vanitati quippe creatura non volens subditur: qz homo qui ingenite cōditor status voluit deseruit. Pressus iuste mortalitatis pondere nolens mutabilitatis sue corruptioni seruit. Sed creatura bec tūc a seruitute corruptionis eripitur/cum ad filiorum dei gloriā incorrupta resurgēdo subleuabitur. Hic itaq; electi molestia vincti sūt: q: adhuc corruptionis sue pena deprimūtur. Sed cum corruptibili carne eruimur/quasi ab his quib⁹ nūc astringimur/molestie vinculis relaxamur. Presentari namq; iam deo cupimus: sz adhuc mortalis corporis obligatiōe prepedimur. Jure ergo vincti dicimur: qz adhuc incessum nostri desiderii ad deū liberū non habemus. Unde bene Paulus eterna desiderans: sed tamē adhuc corruptiōis sue sarcinas portans/vinct⁹ clamat: Cupio dissolui z esse cum christo. Dissolui enim nō quereret/nisi se procul dubio vinctū videret. Hec autem vincula quia certissime rumpenda in resurrectione conspexerat: iam quasi rupta gaudebat prophēta cum diceret. Dirupisti vincula mea: z tibi sacrificabo hostiam laudis. Contemplet itaq; sanctus vir ꝙ cōuersos peccatores iur intēta recipiat/ z dicat: Ibi impij cessauerūt a tumultu. Cōtemplet̄ur ꝙ sancti desiderij fatigati exercitatione alti⁹ in illo intimo sinu requiescant z dicat: Et ibi requieuerant fessi roboze. Contemplet̄ur ꝙ cuncti simul corruptiōis sue vinculis absoluti ad illa libertatis gaudia incorrupti peruenīāt z dicat: q Et quondam vincti pariter sine molestia. Bene autem dicit̄ur/ quondam vincti: quia dum illa semper presens cernitur: omne qō erit et desinit/ quasi preterit tñ iaz vt. Dñi esse rez finis attēdit

omne qđ pterit/ quasi iam fuisse pensat. Sz oēs hi ꝗs illuc quies Eraz ꝙ ad rit. interna suscipiet: hic in terra ꝗd egerint narret. Sequit. ¶ Non eraudierunt vocē eractoris. Quis alius debet noie eractoris intelligi nisi importun⁹ ille persuasor: ꝗ būano generi semel deceptionis nūm ꝙtulit: t ob hoc quotidie expetere mortis debitū nō desistit: qui in paradiso hominī peccāti pecuniā cōmodauit: sed iniq̄tate crescente/ hāc quotidie cū vsuris exigit. De quo eractore in euangelio veritas dicit: Et iudex tradet te eractori. Huius igit eractoris vox est/ tentatio misere suggestionis. Audim⁹ vocē eractoris/ cū eius tentatione pulsamur: sz nō eraudim⁹? si pulsanti resistimus. Audit etsi ꝗ tentationē sentit: eraudit vero ꝗ tentationi cōsentit. Dicat itaq̄ de iustis: Non eraudierūt vocem eractoris. Oīs suggestionem ei⁹ etsi audiunt: qz tentanē/ non eraudiūt qz cōsentire contemnunt

¶ Capitulum. xliij.

Sed qz qō valde mēs amat / etiā in ꝓmonet se pius replicat beūs iob: qz eterne pacis frequentiā diligens/ cōspicit: discretionem ei⁹ iterum disseruit/ dicēs. ¶ Paru⁹ et magnus ibi sunt t seru⁹? liber a domino suo Quia in hac vita nobis est discretio operum: erit in illa proculdubio discretio dignitatuz: vt ꝗ hic alius alium merito superat illic alius alium retributione trāscedat. Unde in euangelio veritas Jo. 14. a. dicit. In domo patris mei mansiones multe sunt. Sed in eisdē multis mansionibus erit aliquo modo ipsa retributionū diuersitas concors: qz tanta vis amoris in illa pace nos sociat: vt qō in se quisq̄ nō accepit/ hoc se accepisse in alio exultet. Unde t non eē laborantes. In vita/ eque cuncti denariū sortiunt. Et q̄dem apud patrē māsiones multe sunt: t tā eundē denariū dispares laborantes accipiūt: qz vna cunctis erit beatitudo letitie: quis non vna sit oibus sublimitas vite. Paruū t magnū in hac luce cōsperserat/ qui ex voce capitis dicebat: Imperfectū meū viderunt oculi tui: t in libro tuo oēs scribent. Paruū t magnū cōsperserat/ cū dicebat: Bādirit oēs timentes se dñm: pullos cū matribus: Bene autez subdit: Et seruus liber a dño suo Scriptū quippe est: Oīs qui peccat/ seru⁹ est peti. Quia nimirum quisq̄s se piano desiderio subiicit/ iniquitatis dominio dudum libera mentis colla supponit. Sz huic dño contradicimus/ cū iniquitati que nos ceperat reluctamur: cū cōsuetudini violenter resistimus: t desideria peruersa cantes contra hāc ius nobis libertatis ingenite vendicam⁹?: cū culpā penitendo petimus/ tmaculas sordium fletibus lauam⁹. Plerunq̄ aūt tā mens quidez ꝓ puerse egisse meminit deplorat: tā praue acta nō solum deseri/ sz amarissimis etiā lamentis punit t tñ dū coz ꝗ egit reminiscat graviter iudicij pauore terref: tā se perfecte cōuertit/ sed adhuc se ꝓfecte in securitatē non erigit: qđ dum quāta sit districtio extremi examinis pensat: inter spem formidinēq̄ sollicita trepidat: qz iudex iustus veniens qđ de perpetratis reputet: qđ relaxet ignorat. Nam quia praua cōmiserit meminit: sed an commissa digna fleuerit nescit: aune culpe immāitas modum penitentie transeat. metuit: t plerunq̄ culpā iaz veritas relarat: sz mēs afflicta adhuc de venia dum valde sibi est sollicita formidat. Seruus ergo hinc iam fugit dñm/ sed liber nō est: qz peccatū suū homo tam corrigendo t penitendo deserit: sed tñ adhuc districtum iudicem de eius retributione ptimescit. Ibi ergo seru⁹ a dño liber erit. vbi iam de pcti

venia dubitas non erit: vbi iam securā mentem culpe sue memoria non addicit: vbi nō sub reata animus trepidat: sed de eius indulgētia liber exultat. Sed si nulla ibi bō peccati sui memoria tāgitur/ ereptum se vnde gratulat: Psa. 113. c. d Aut qđo largitori gratias refert de venia quam accepit: si interueniente oblitione transacte nequitie/ penes se esse debitorem nescit: Neq̄ enī negligere ꝓtereundū est quo ps̄almista ait. Misericordias Ps. 88. b. tuas dñe in eternū cantabo. Qđo enī dei misericordias in eternuz cātat/ ꝗ se fuisse miserū ignorat? Et si miserie transacte non meminit: vnde largitori misericordie laudes reddit? Sed rursum querendū est/ qđo electoz mēs ꝓfecta esse in beatitudine poterit/ si hanc inter gaudia memoria sui reatus tangit? Aut qđo perfecte lucis clarescit gloria: quam reducta ad animuz obumbrat culpa? Sed sciendum est: qz sicut sepe nunc leti reminiscimur/ ita tūc tristitia transacte nequitie sine lesiōe nostre beatitudis recordamur. Plerūq̄ enim incolumitatis tpe ad memoriā dolores ꝓteritos sine dolore reducimus: et quo egros nos recolim⁹/ eo nos incolumes plus amamus. Erit ergo t in illa beatitudine culpe memoria: non tñ mentē polluat: sed que nos artius letitie astringat: vt dum doloris sui animus sine dolore reminiscitur: t debitorem se medico verius intelligat: et eo magis acceptam salutem diligat: quo molestie meminit quem euasit. In illa itaq̄ letitia sic tūc sine tedio mala nostra conspicimus: sicut nunc in luce positi/ sine vlla cordis caligine anime tenebras videmus: qz t si obscurum est qđ mente cernim⁹? de iudicio est hoc luminis: non de passione cecitatis. In eternum ergo laudes misericordie largitori nostro referimus: t nequaq̄ miseria conscientie grauamur: quia dū mala nostra sine aliquo mentis malo respicimus: t nunq̄ erit quod corda laudantium de transactis inquitatib⁹ polluat: t semp erit qđ hec ad laudē liberatoris accēdat: quia ergo interne lucis requies sic in se magnos subleuat: vt tamen paruulos non derelinquat: dicatur recte. ¶ Paruus t magnus ibi sunt. Quia autē sic ibi conuersi peccatoris animus culpe sue memoria tangitur: vt tamen nulla eiusdem memorie cōfusione deprimatur: congrue subiungatur. Et seruus liber a domino suo.

Finit liber Quartus Moralium sancti Gregorij

¶ Liber Quintus Moralis bti Gregorij in Job continuans Tertium capitulum vsq̄ in finem: et Quartum inchoans.

¶ Capitulum .j.

Amvalde occulta sunt iudicia diuina: in hac vita nō nunq̄ bonis fit malez t malis bene tunc occultiora sunt cum t bonis hic bñ est t malis male. Nam cum bonis hic male est/ et malis bñ hoc fortasse deprehēditur: qz t boni ꝙdq̄ deliquerunt/ hic recipiunt: vt ab eterna plenius damnatione liberentur: t mali bona que pro hac vita faciunt/ hic inueniūt: vt ad sola in posterum tormenta perducantur. Unde t ardenti in tormento diuiti dr: Mem⁹nto fili quia recepisti bona in vita tua: t lazarus similiter mala. At cuz. bonis hic bene est/ t malis male incertum valde est/ vtrum boni id circo bona accipiunt: vt ꝓuocati ad aliquid melius crescant: an iusto latentiaq̄ iudicio hic suoz operū

De occultis dei iudicijs. Cur hic bonis male et malis bñ hoc fortasse deprehēditur. B Luce. 16. g.

remunerationem pcipiant: vt a pmijs vite sequētis inaneſcāt: t vtrum malos idcirco aduersa feriat: vt ab eternis supplicijs coꝛrigentia defendāt: an hic eoꝛum pena incipiat: vt q̄ſq; compleda eos ad vltima gehenne tormenta pducat. Qꝛ ergo inter diuina iudicia graui incertitudinis sue caligine humana mens pmitur: sancti viri cū sibi supperere pspera huius mūdi cōſpiciūt: pauida suspicione turbant. Timent ne hic laboꝛū suoꝛum fructus recipiant: timent ne quod diuina iustitia latens: in eis vulnus aſpiciat: t exterioꝛibus muneꝛibus cumulās ab intimis repellat. Cum vero taciti cogitant q̄ nec bona agunt/nisi vt soli domino placeant: nec in ipsa affluentia sue pſperitatis exultant. Adhinus q̄dē de pſperis occulta contra se iudicia metuunt: sed cū ea dē pſpera q̄ se ab intima intentione ꝓpe dicunt egre ferunt: et moleste pēnis vite blandimenta toleranť: q̄ per hec se vt cēſq; tardari in eterno desiderio nō ignoꝛāt: Plus est in hoc mūdo bonoꝛ q̄ despectio occupat: t magis pſperitatis sublimitas/q̄ necessitatis aduersitas grauat. Per hāc nāq; nō nunq; cū homo exterius pmitur/ad concupiscenda q̄ intus sunt liberius relaxatur. Per illā ꝛo animus oſt multis pareꝛe cogitur/a desideriꝭ sui cursu reꝛinet. Cū fit vt sancti viri magis in hoc mūdo pſpera q̄ aduersa formidēt. Dicunt nāq; quia mēs dum blāda occupatione pmitur: aliq̄n libens ad exteriora deriuatur: fatiſcit quia sepe sic hanc clandestina cogitatio decipit: vt q̄ſo permutetur ignoꝛet: pensant autem q̄ sint eterna bona q̄ cupiūt t cognoſcunt q̄ nihil sit omne q̄ blandū tpaliter arrideť: cuncta q̄ huius mūdi pspera mens eoꝛum eo egre toleraťquo superne felicitatis est amore fauciata tantoq; magis in pſentis vulcedinis aſpernatione erigit: quanto hanc cōſpicit q̄ furtiue sibi in eterne glorie despectu blāditur. Vñ t beatus Iob cū supnam requiem contēplarus diceret: Parnus t magnus ibi sunt: t seruus liber a domiꝭ suoꝛ: ilico adiungit. Quare data est misero lux. In scripturis sacris nō nunq; lucis appellatiōe pſperitas: noctis autem nomine huius mundi aduersitas designatur. Vnde t dñs psal. Sicut tenebre eius/ita t lumē eius. Quia enim sancti viri ita pſperitatem seculi despicientes calcant: sicut aduersitatem eius calcantes toleraňt: per magnā mētis celſitudinē mundi sibi aduersa t pspera substernentes dicūt: Sicut tenebre eius/ita t lumē eiꝰ. Aſſi apte dicit. Sicut intētionis nre fortitudinē eiꝰ tristitia nō premūt: ita hāc nec blāda corrumpunt. Sed q̄ hec (vt diximus) bonoꝛ mentē etiam cū nō subleuāt/perturbant seu viri: qui se in huius exilij erumnis miseros cognoſcunt: clarescere in eius pſperitate refugiūt. Vñ dñs nunc: Quare data est misero lux. Lux eſt miseris datur/q̄si qui sublimia cōtēplantes/esse se in hac peregrinatione miseros agnoſcūt: claritate tranſitorie pſperitatis accipiunt: t cum valde desiderant/quia tarde a patria reꝛeūt. tolerare insup bonoꝛis onera cōpellunt: amoꝛ eos eternoꝛū conterit: t gloria de tpalibus arrider. Qui dñi cogitāt q̄ sint q̄ i fimis teneāt: t q̄ sint q̄ de sublimibus non videnť: q̄ sint que se in t erra fulciunt: que autem de celestibus pdiderunt. pſperitatis sue meroze mozdent: quia etsi videnť nequaq; ab ea se funditus opprimi: pensant tamen solicite cogitationem suam in amoꝛe domini: t in eius dispensatione patiri. Unde bene cum dicit: Quare data est misero lux: protinus adiungit. ¶ Et vita his qui in amaritudine aīe sunt. ¶ Lo. Si amaritudies q̄pe aie sunt offices electi/qui vel pro nire flendo nō desinunt que delicta runt: vel graui se meroze afficiūt: quia longe huc a facie conditoris proiecti: adhuc in eterne patrie gaudijs non sunt. De quoꝝ coꝛde bene per Salomonem dicitur. Coꝛ q̄ nouit amaritudinē anime sue/in gaudio illiꝰ nō miscebit extraneus. In amaritudine namq; sunt t coꝛda reprobor q̄ ipsis etiam prauis desideriis afflīgunť: sed eandem amaritudinem nescisse q̄ pensare q̄ſ tolerant/sponte sua excecati nō possunt. Et cōtra coꝛ bonoꝝ amaritudinem suā nouit: q̄ erumnā exilij in qua pectū lacerat̄ intelligit: t q̄ sint tranquilla q̄ pdidit: q̄ confusa in quibus ceciderit sentit. Sed hoc amaricatum coꝛ ad gaudiū suum q̄ſq; reducitur: at q̄ in eius gaudio extraneus non miscebit: q̄ is qui nunc ab hoc meroze cordis foris se per desideria ejicit: secluſus tunc ab illa intima eius solēnitate remanebit. Vñ itaq; qui in amaritudine anime sunt/mozi mundo fundit⁹ concupiſcunt: vt sicut in seculo ipsi nihil appetunt/ita iam a seculo nulla cogitatione teneāt̄. Et pterunq; contingit/vt iam nō mundū mente nō teneat sed mundus hoiem occupationibus astringat: t ipse quidē mundo iā mortuꝰ est: sed ipsi mundus adhuc mortuꝰ non est. Quasi eſſ vinus adhuc mundus eū pſpicit dū alio intentuꝝ in suis actibus rapere cōtendit. Vñ dñs Paulus cum t ipse seculū pfecte despiceret: t talem facti videret: quia iam hoc seculū concupiſcere ossi no non posset: ruptis huius vite vinculis liber dicit. Mihi mundus crucifixus est: t ego mundo. Mundus quippe ei crucifixꝰ fuerat: quia hunc cordi suo tā mortuum non amabat. Sed t seipm mundo crucifixerat: qz talem se ei exhibere studuit: vt ab eo quasi mortuꝰ concupisci nō posset. Si eſſ in vno loco sint mortuus t viuens: t si mortuus viuū nō videt: vnus tamen mortuū videt: si vero vtriq; mortui sunt/alter alterum nequaq; videt. Ita qui iam mundum nō amat: sed tñ ab illo vel nō volens amatur: etsi ipse velut mortuus mundū non videt/hūc tamen mundus adhuc non mortuus videt. Sicꝰ nec ipse in amore mundū retinet: nec rursum a mūdi amoꝛe retinet̄ vicissim sibi vtriq; extincti sunt: qz dum alter alterum non appetit/quasi mortuū mortuus nō attēdit. Qꝛ igit nec Paulus mūdi gloriā ḡrebat/nec a mundi gloria ipse quereb̄atur: t se mundo t mundū sibi crucifixū esse gloriat. Qō t multi appetunt: sed cū vsq; ad culmē extinctionis oīmode nō assurgunt recte gementes dicūt. Quare data est misero lux/vita his qui in amaritudine anime sunt. Vita quippe amaricatis dat: si huius mundi gloria tribulis gementi busq; tribuit. In qua nimirū vita pena sevalidissimi timoris afficiunt: qz etsi ipsi mundum nō tenent: adhuc tamen tales esse metuunt/qui a mundo teneant: qz nisi ei quantulūcūq; viuerent/hos ad vsum suum peculdubio nō amaret. Mare enim viua corpora in semetipso retinet: nam mortua extra se protinus expellit. Sequitur: ¶ Qui expectant mortem et non venit. Desiderāt q̄pe mortificare se funditus: atq; ab omni vita glorie temporalis extinguere: sed occultis sepe dei iudicijs/vel preesse in regimine. vel occupari iniunctis honoribus compelluntur: atq; iter hec mortificationem plenissimam indesinenter expectant. Sed expecta moꝛs non venit: quia coꝛdi vsus temporali glorie etiam nolens viuit. Quam tamē q̄ diuino

Analogia.

amore tolerāt:r intus quidē ser uant desideriū pietatis:foris aūt explent ministeriū ordinis: quatenus nec a perfectione per untē tionē recedāt:nec dispositioni cō ditoris per superbiā pdicant. Mira est diuinitatis pietate agi tur:cū is qui pfecto corde ad cōtēplationē tendit humanis ministerijs occupat:vt r multis infirmitatibus eius mens perfecta proficiat:r quo semetipsū impfectū respicit inde;ad humilitatis culmē pfectior assurgat. ¶ Ca. iij.

Omnunq; etenim viri sancti vnde deficiūt suoū detrimēta tolerant:inde maiora lucra conuertūt alijs reportant: quia dū eis vacare vt appetūt nō licet: reparare secū alios quibus admiscētur libet. Fit ergo mira dispositiōe pietatis vtq; se destructiores estimāt/ inde locupletiores ad celestis patrie constructionez surgant. Nonnunq; vero idcirco ad concepta desideria minime peueniunt:vt ipsa interueniēte tarditate ad eadem desideria lacrato mentis sinu dilatentur:r que extenuari fortasse impleta poterāt magna dispositione agitur vt repulsa crescant. Sic quippe mortificare sese appetunt vt etiam p fecte si liceat cōditoris sui faciez cōtēplentur. Sed eoru desiderijs differtur vt pficiat:r vt tarditatis sue fin⁹ nutriatur vt crescat. Vñ bene sponsa in sponsi sui desiderio anhelāti clamat. In lectulo meo per noctem quesiui quem dilexit anima mea:quesiui illum r nō inueni. Abscōdit se sponsus cū queritur/vt non inuentus ardētius queratur:r differtur quereus spōsa ne inueniat:vt tarditate sua capacior reddita multiplicius q̄q; inueniat quod querebat. Vñ beatus Iob cum diceret: Expectant mortē r nō venit vt hoc ipsum querentiuz desiderū subtilius expleret illico adūi

git. ¶ Quasi effodientes thesaurū querunt: cum fodere altius ceperūt/ad laborē ītāti? inarcescūt:quia se thesauro abscōdito tāq; appropinquare estimant: eo ardentiores in opere laborādo erigo nō deficiūt:sed magis ad vsū laboris crescunt:q; quo tā pmia propinquiora cōsiderāt eo in opere delectabilius erudiant. Unde bene Paulus quibusdā abscōditū eterne patrie thesaurū querentibus dicit: Nō deserentes collectionē nostrā:sicut est cōsuetudinis quibusdā sed consolantes:r tanto magis/quāto videritis appropinquantē diē. Laborantem quippe cōsolari est/pariter in labore persistere:q; sublevatio ē laboris visio collaborantis, sicut cū in itinere comes iungitur:via q̄ dē nō abstrahit:sed tū de societate comitis/leuiat labor itineris. Dū itaq; Paulus cōsolātes se in laboribus quereret adiunxit dicens: Tanto magis quanto videritis appropinquantem diē. Acsi diceret: Eo labor crescat/ quo iā premia laboris appropinquant: velut si aperte dicat. Thesaurus queritis:sed eo fodere ardentius debetis:quo tam iuxta quē situs aurū fodiendo peruenistis. Quā uis boc q̄ dicitur: Expectāt mortē r nō venit. Quasi effodientes thesaurū:intelligi r aliter potest Quia essi perfecte mori mūdo nō possum⁹/nisi intra mētis nostre arcana inuisibilia a visibilibus abscōdamus:recte hi qui mortificatione sui appetūt:thesaurus effodientibus cōparantur. Mundo enim per inuisibilem sapientiam morimur:de qua per Salomonem dicitur: Si quesieris illā quasi pecuniaz:r sicut thesauros effoderis eā. Sapientia quippe

In Tertium Capitulum Job. Fo. lv.

in. supficie rez nō iacet:q; in inuisibilibus latet. Et tunc mortificationē nostram contingētes/ sapientiam apprehendimus:si relictis visibilibus in inuisibilibus abscondamur:si sic banc cū effodientes querim⁹/vt omne quod terrenū mens cogitat a semetipsa/manu facte discretiōis ejiciat r thesaurum virtutis qui se latebat agnoscat. Facile enim in sese thesaurum quesitum inuenit:si eā que se male presserat/ molē a se terrene cogitationis repellit. Quia autem quesitam mortem sicut thesaurū dicit/recte subiungit. ¶ Gaudentq; vehementer cum inuenerint sepulchrum. Sicut em̄ sepulchrū locus ē quo absconditur corp⁹:ita diuina cōtēplatio quodā est sepulchrum mētis quo abscōditur ala. Quasi em̄ huic adhuc mundo viuimus/ cū mente in ea foris vagamur:si mortui in sepulchro abscōdimur cū mortificati exteri⁹ in secreto interne cōtemplatiōis celamur. Sancti igitur viri ab importunitate desiderioū tpaliuz:a tumultu inutilium curarum:a clamore perstrepentiū perturbationuz semetipsos sacri ÿbi gladio mortificare nō desinūt atq; int⁹ ante faciem dei in sinu mentis absondunt. Unde bene per pā. dr. Abscondes eos in abscōdito vultus tui a cōturbatione domi nū. Nō quis perfecte postmodū fiat etiam nunc ex magna parte agitur/cū a temporaliū desideriorum tumultibus delectatione inuite rigra rapiuntur:vt mens eozum dū in amore dei tota tendit nulla inutili perturbatione laceret. Hinc est q̄ Paulus per contemplationem mortuos r quasi in sepulchro absconditos discipulos videbat:quibus dicebat. Mortui enim estis/ vita vestra abscondita est cum christo in deo. Qui ergo mortem querit/gaudet duz sepulchrum inuenit:quia qui mortificare se appetit/valde ad inuē uentam requiem contemplationis hilarescit:vt extinctus mundo lateat/r cūctis exterioribus rerū perturbationibus intra sinus intimi amoris abscondat. Si vero ad hoc q̄ thesaurus effodi dicitur:etiam sepulchri inuētio subinferē:hoc necesse est vt intentio nostra conspiciat:q̄ antiq̄ suos mortuos cuz diuitijs obruebant. Qui igitur thesaurum q̄rit/gaudet cum sepulchrum inuenit: qz sapientiam perquirentes/cuz sacre scripture paginas voluimus cū exempla precedentium patrū perscrutamur:quasi ex sepulchro gaudium summus r mentis diuitias apud mortuos inuenim⁹ quia qui huic mundo perfecte extincti sūt/ in occulto cū diuitijs requiescunt. Sepulchro ergo dicues efficitur/qui per exempla tuorum in cōtemplationis virtute subleuatur. Sed cū requiē dicat: Quare data est misero lux: cur hoc ipsum requirere presumat/insinuat dicens. ¶ Viro cuius abscondita est via:r circūdedit eum deus tenebris. Viro enim via sua abscōdita est:qz etsi iam in qua sit vite qualitate consideret:adhuc tamen ad quē finem tendat/ignorat. Etsi iā superna appetit:etsi plenis hec desiderijs querit/adhuc tamē si in eisdem desiderijs permaneat/nescit. Peccata quippe deserentes ad iustitiam tēdimus/r vnde venimus/nouimus:sed quo perueniamus/ignoram⁹. Quid bestema die faimus/scimus:sed quid contingat crastinaliuo esse nescimus. Viro ergo via sua abscondita est:qz sic pedē ponit operis: vt ēsiprendere nequeat exitum cōsummationis. ¶ Capitulū. viij.

Dr r alia vie nostre abscōsio:quia nōnūq̄ ea ipsa q̄ recte nos agere credim⁹/an in districti iudicis examine recta sint ignoramus. Sepe enim sicut z longe

superius diximus: opus nr̃m ꝙd causa damnationis est/ effectus putar̃ esse virtutis: sepe vnde placari inder credit/ inde ad trascēdum placidius instigatur: Salomone attestante qui ait. Est via q̃ videt̃ homi recta: nouissima aũt eius ducunt ad mortem. Ui sancti viri cum mala superant/ sua etiã bene gesta formidant: ne cũ bona agere appetunt: de actiõis imagine fallant: ne pestifera tabes putredinis sub boni specie lateat colozis. Sciunt esse q̃ corruptiõis adhuc põdere grauati/ diiudicare bona subtilr̃ nescĩũt: cum ante oculos extremi examinis regulã deducunt/ hec ipa in se nõnunq̃ et que pbant metuunt: r tota quidem mẽte interna desiderant: sed tamẽ de incertitudine operũ trepidi quo grauiuntur ignorant. Ui bene postq̃ dictum est: Quare data est misero lux/ adiũgit: Viro cuius abscõdita est via. Acsi dicatur: Cur huius vite successus accipit / qui sub qua sit estimatõe indicis iter sui operis nescit: Bene aũt subdit̃tur: Et circundedit cũ deus tenebris. Tenebris nãq̃ bõ circũdat: q̃ quis celesti desiderio feruet: quid de semetipso sit dispositum intrinsecus ignorat. Et valde metuit/ ne q̃d sibi in iudicio obuiet: quod se de se nunc in desiderio boni feruoris latet: Tenebris bomo circundatur. quia ignorantie sue caligine premitur. An tenebris circundatus non est: qui plerunq̃ preteritorum nõ meminit/ futura non inuenit: psentia vix cognoscit: Tenebris circundatũ se quidã sapiens viderat/ cum dicebat. Que in prospectu sunt inuenimus cum labore: r que in celis sunt/ quis inuestigabit? His se tenebris propheta circundatũ vidit/ cũ dispositionis intime penetrat̃ eterna ñ potuit dicẽs. Posuit tenebras latibulũ suum. Auctor ei nr̃ q̃ nobis l̃ hoc exilio de lectis/ luce sue visiõis abstulit: ne nostris oculis ãsi in tenebrarĩ latibulo abscondit. Quas nimis rumcecitatis nostre tenebras cũ studiose conspicimus: mẽtem ad lamenta prouocamus. Flet enim cecitatem quam fortis patitur: si humiliter meminit qui interioribꝰ lumine priuatur. Cumq̃ tenebras quibus circundatur respicit: splendoris intimi ardenti se desiderio affligit: omnisq̃ intentionis animu semetipsam cõcutit: vt ipsi supernam lucem quam condita deseruit/ repulsa queratur. Unde fit plerunq̃ vt ipsis pijs fletibus illa interni gaudij claritas erumpat: r mens que in torpore prius ceca fuerat: ad inspectionem fulgoris intimi suspiriꝰ vegetata conualescat. Unde bene sequitur: ¶Antequam comedam suspiro. Comedere enim̃ q̃ est anime/ superne lucis contemplationibus pasci. Suspirat ergo antecꝰ comedat qui prius gemitibus tribulationis afficitur: et post modum contemplationis refectione satiatur. Nisi enim suspiret non comedit: quia qui se in hoc exilio per desideriorum celestium lamenta non humiliat: interne patrie gaudia nõ degustat. Ui veritatis enim pabulo ieiuni sunt/ qui i hac pegrinationis inopia letantur. Suspirat autem qui comedit: quia quoueritatis amor afficit / etiam refectio contemplationis pascit. Suspirans propheta comedebat cui dicerer: Fuerunt mihi lachryme mee panes. Luctu enim suo anima pascitur: cũ ad superna gaudia flendo subleuatur: et intus quidem doloris sui gemitus tolerat. sed eo refectionis pabulus percipit / quo vis amoris per lachrymas emanat. Unde et eandem vim lachrymarum adhuc beatus Job prosequitur subdẽs: ¶Et quasi inundantes aque sic rugitus meus. Aque cum inundant cum impetu veniunt: et crescentibus multipliciter vo-

luminibus intumescunt. Electi vero dum mentis sue oculos diuina iudicia opponunt dum de occulta super se sententia trepidãt: dum se ad deum peruenire posse non confidunt: sed tamen ne peruenire metuunt: dũ preteritorum suorum recolunt que deflent: dũ que sibi adhuc futura sunt/ quia nesciunt: pertimescunt: quasi q̃dam in eis aquarum more voluminа colliguntur: que in meroris rugitus quasi in subiecta littora defluunt. Uir igitur sanctꝰ vidit quãta sancti lamentis penitentie volumina cogitationum r ipsas merozis vndas inuadentes aquas vocauit dicens. Et ãsi inundãtes aque/ sic rugit? meꝰ.

¶Capitulum. v.

Quinunq̃ vero iusti (sicut r paulꝰ superius diximꝰ) in ipis bonis operibus trepidant: ac ne in eisdem occulto aliquo errore decipiant/ continuis lamentis vacant. Quos cũ diuina subito flagella corripiũt: anctozis sui gratiam se offendisse suspicant: quiue l infirmitatibus ꝓpediti/ vel amaritudinibus preiti: ad impendenda primis pia opera non assurgunt. Et coz in lamentis vertitur: quia corpus a deuotionis sue ministerio retardatur. Cumq̃ se mercedẽ non augere cõsiderant: etiam trãsacta opera dispicuisse formidant. Unde etiã beatus Job: qui cum rugitum suum quasi inundantes aquas diceret illico adiũrit: ¶Quia timoz quẽ timebã euenit mihi quod verebar/ accidit. Iusti igitur viri deflent r pauent: r magnis se lamentis cruciant: q̃ deseri formidant: r q̃uis de coreptione sua gaudeant: eorum tñ trepidã mentẽ coreptio ipsa perturbat: ne maiꝰ q̃ toleret: non pia discussio discipline sit/ sed animaduersio ineſta vindicte. Quod bene psalmista considerans ait. Quis nouit potestatem ire tue? Potestas ꝓpe diuine nostra non põt mẽte comprehendi: quia eius dispẽsatio obscuris super nos dispositionibus/ sepe vnde estimat deserere/ inde nos recipit: r vnde nos recipere creditur/ inde derelinquit: vt plerunq̃ hoc fiat gratia quod ira dicitur: et hoc aliq̃n ira fit quod gratia putatur. Nonnullos esti flagella corrigunt: nonnullos ad impatientie vesaniam perducunt: r alios prospera quia demulcent/ ab insania mitigant alios q̃ eleuant/ funditus ab oi spe iconuersiõis eradicant. Cunctos autem vitia ad ima pertrahunt: sed tamen quidã eo ab his facilius redeũt/ quo se in eis corruisse altius erubescunt. Et semper virtutes ad superna subleuãt sed nonnunq̃ quidam dum tumozem dei virtutibus concipiũt per ipsum tramitem ascensionis cadunt. Quia ergo potestas diuine ire minime cognoscitur: in cũctis necesse est vt sine cessatione timeatur. Sequitur: ¶Nonne dissimulauit nonne silet: nonne quieuit: r venit super me indignatio. Quamuis quolibet in loco positi cogitando/ loquendo/ agendo, peccemus: tunc tamen ꝙtria bec animus effrenatius rapitur/ cum psperitate mundi huius subleuatur. Uã cum preire se potestate cereros conspicit: ita ata de se elare cogitat/ sentit: r cũ an ctoritatis vocis tumulo resultat/ lingua licentius per abrupta defrenatur. Cumq̃ facere quodlibet licet iuste & omne estimat licere quod libet. Sed sancti viri cum mundi huius potestate fulciuntur: tanto sub maioris mentis disciplina se redigunt/ quãto sibi per impatientiam potestatis suaderi illicita quasi licẽti sciũt. Coz nãq̃ ad psiderandũ suã gloriã reprimunt: linguaz ab immoderata locutione restringũt: op? ab inquietudinis vagatione cuſtodiunt. ¶Capitulum. vj.

Spe essi qui in prate
sitr:ea q recte faciūt:
q elate cogitant ramit
tunt:dūq ad cuncta
viles se estimant: et
impense vtilitatis sibi meritum
damnāt. Ut essi cuiuslibet facta
digniora sint:necesse est vt ei apō
se semp indigna videant: ne ea
dā bona actio agentis cor subla
uet:z subleuando plus auctorez
de elatione deficiat/q ipsos fortē
quibus impendit iuuet. Hinc
est essi q rex Babylonie/dum ela
ta mente apud se volueret dicēs.
Nonne hec est Babylon/quā ego
edificaui:in irrationale animal
protinus versus est. Qō essi factꝰ
fuerat perdidit:q humiliter no
luit dissimulare qō fecit. Et quia
elatione cogitatiōis se sup bores
extulit: ipsum quē cōem cū bo
bus habuit sensum bois amisit.
Sepe vero qui in potestate sunt:
ad subiectorum passim cōtume
lias crumpunt:z hoc qō vigilan
tes regimint seruāt/p lingue pe
cuiatem perdūt:minori scilicet
formidine iudicis verba pensan
tes:qz q fine causa fratri fatue di
cerit:gehēne ignibus se addicit.
Sepe bi qui i potestate sunt: dū
se z a licitis retinere nesciunt:
ad illicita opera z inquieta dila
buntur. Solus enim in illicitis
non cadit/qui se aliquando et a
licitis caute restringit. Qua vide
licet constrictione religatum dñi
se paul⁹ insinuat dicens. Omnia
mihi licēt/sed non omnia expe
diunt. Atq vt ex ipsa religatione
ostenderet in quanta se mentis
libertate dilataret/illico adiun
xit. Omnia mihi licēt:sed ego sub
nullius redigar potestate. Cū essi
mens concepta desideria sequit/
seruire rebus cōuincitur quarū
amore superatur. Sed paul⁹ cui
cuncta licet:sub nullius potesta
te se redigit:quia semetipm etiā
a licitis restringendo ea que de
lectata pmerent/despecta trans
scendit. Beat⁹ igitur Job vt nos
eruditat qualis in potestate fuit/
innotescit dicens: q Nonne dis
simulaui? Ptās namq cum ba
betur:z cogitanda est ad vtilita
tem/z dissimulāda ppter tumo
rem:quatenus is qui ea vtitur:z
vt prodesse debeat posse se sciat:
z vt extolli nō debeat/posse se ne
sciat. Qualis vero in ore fuerit/
adiungit dicens: q Monne silui?
Qualis ergo illicita opa postpo
neret/adhuc subsciat. q Nonne
quieui? potestatē sibi z quie
scere adhuc subtilius libet pscru
tari. Silere namq est/mentem
a terrenorum desideriorum voce
restringere. Vis essi magni cla
moris est tumultus cordis. Quie
scunt quoq bene qui in potesta
te sunt:cum terrenarum actionū
strepitus p diuino amore preter
mittendo postponunt:ne dū ima
indesinenter occupant:cor fundi
tus a summis cadat. Sciunt essi
quia nequaq mens ad superna
attollitur:si curarum tumultib⁹
continue in infimis occupatur.
Quid enim de deo occupata ob
tineat/que de illo apprehendere
etiam aliquid vacans laborat? Be
ne autē per ps̄. dicitur. Vacate et
videte/quoniam ego sum deus.
Quia q vacare deo negligit: suo
sibi iudicio lumen eius visionis
abscondit. Hinc etiam per Moy
sen dicitur: vt pisces qui pennu
las non habent non edantur. Pi
sces namq qui habent pennu
las/saltus dare super aquas so
lent. Volī ergo in electorum cor
pore quasi cibus trāseunt: qui in
eo p imis deseruiunt/aliquando
ad superna conscendere mentis
saltib⁹ sciūt: ne semp in pfundis
curarū lateāt: z nulla eos amoris
summi q̄si liberi aeris cura cōtin
gat. Qui ego rebus tpalib⁹ occu
pantur: tunc dñi exteriora dispo
nunt/cū sollicite ad interiora re
fugiunt: cū neq foris pturba
tionū strepitus diligūt: sz apō se
metipsos intus in tranquillita
tis sinu requiescunt. q Capi. vij.

Prant etiā

Raue essi mētes
tpalium rerum tu
mult⁹ intra semet
ipsas versare non
cessant/etiā cū va
cant. In cogitatio
ne essi seruāt depicta q amant:z
quis nihil exterius faciant: apō
semetipsas tū sub pondere inq̄e
te quietis elaborāt. Quibus si ea
rundē rez administratio phibeat:
semetipsas funditus deserūt:et
fugitiua ac tpalia per intentio
nis cursum cōmunis cogitatio
num passibus sequunt: Pie men
tes aūt hec z cū desunt nō que
runt:z grauiter etiā cū assunt/fe
runt:q per exteriorū curam a se
extre pertimescunt. Qō bene illa
duoz fratrū vita signat: de quib⁹
scriptum est. Factus est Esau vir
gnarus venandi/z homo agricō
la: Jacob autem vir simplex habi
tauit in tabernaculis. Uel sicut
in alia translatiōe dicitur. habi
tabat domi. Quid enīz per vena
tionem Esau/nisi eorum vita fi
guratur/qui in exterioribus vo
luptatibus fusi carnez sequunt?
Qui etiam agricola esse describi
tur: q amatores secularitanto ma
gis exteriora colunt: quāto inte
rioza sua/incultaq derelinquunt.
Jacob vō vir simplex in taberna
culis/vel in domo habitare perhi
betur: q nimirum oēs q in curis
exterioribus se spargi refugiunt:
simplices in cogitatione/atq in
conscientie sue habitatione con
sistunt. In tabernaculis ergo essi aut
in domo habitare est: se intra mē
tis secreta restringere: z nequaq
exterius per desideria dissipare:
ne dum ad multa foras inbiant:
a semet ipsis alienatis cogitatiōi
bus recedant. Dicat igitur pha
tus vir z exercitatus in psperis
Nonne dissimulaui? Nonne silui?
Nōne quieui? Ut essi supra diri
mus sancti viri/cum eis transito
ria prosperitas arridet: fauorem
mundi quasi nescientes dissimu
lant: z fōrti gressu interius hoc vi
exterius subleuant calcant. Silet
autem: q nullis praue actiōis cla
moribus perstrepunt: Dis namq
iniquitas apō secreta dei iudicia
habet voces suas. Uñ scriptū est.
Clamor sodomorum z gomorreoz
multiplicatus est. Quiescit vero/
cū nō solum nullo cupiditatū tpa
lium turbulento apetitu rapiun
tur: verumetiā curis ipsentis vite
necessarijs immoderatius occupa
ri refugiunt. Sed hec agentes pa
terna adhuc flagella sentiunt vt
tanto perfectiores ad hereditatez
veniant quanto eos pie feriēs dis
ciplina/quotidie etiam de minī
mis purgat: Justa tracq indesinen
ter faciunt: z assidue dura patiun
tur: q sepe ipsa iustitia nostra ad
examen diuine iustitie deducta in
iustitia est: z sordet in districtiōe
iudicis/quod in estimatione fulget operantis. Unde paulus cum
diceret. Nihil mihi cōscius sum:
ptinus adiunxit: Sed non in hoc
iustificatus, sum. Qui cām mox cur
non sit iustificatus insinuans ait.
Qui aūt iudicat me/dñs est. Ac si
dicat. idcirco i eo q mihi mihi cō
scius sum/iustificatum me abne
go: q ab eo q me iudicat/examina
ri me subtilius scio. q Capitu. viij.

Dissimulāda ergo sunt
que exteri⁹ fouent: re
pmēda q interi⁹ per
strepūt: declināda que
q̄si necessaria inolunt:
z dū in his offib⁹ adhuc districti
examinis flagella metuenda. Qz z
ipsa nra perfectio culpa non caret
nisi hanc seuer⁹ iudex in subtili
lance examinis misericorditer pē
set. Uñ aūt subditur: q Et venit
super me indignatio. Magna q̄p
pe arte doctrine dicturus verba
pretulit recte fert: vt hinc vnusq̄s
q cōsideret: que peccātes postmo
dum supplicia mancant: si etiam
iustos tā validi huc flagella casti
gāt. Hinc est ei q̄ Petr⁹ ait. Tps
est vt iudicium incipiat de domo

Bene. 18.c.

Silere

Bene. 25.d.

Ps. 45 b.

Zeuī. 11.d.

1. Cor. 6.c.

Dani. 4.f.

Mat. 5.d.

1. Cor. 4.a.

1. Pet. 4.d.

dei. Etsi iust⁹ vir saluabit: impi⁹ z peccator ybi apparebunt? Vnde Paulus cuz multa in Thessalonicensium laude dixisset/ protinus adiunxit. Ita vt z nosipsi in vobis gloriemur in ecclia dei p patientia vra z fide ⁊ olꝺ⁹ psecutionib⁹ vris z tribulationibus quas sustinetis in exemplu iusti iudicij dei: Acsi diceret: Dum tot dura toleratis/ ꝗ ram recta agitis: quid aliud ꝙ iusti dei iudicio exempla datis? Qz ex vestra pena colligendu est qđ ferias quibus irascitur si sic vos affligi patit in quibus letatur: aut qđo illos percussurus est/ quibus iustum iudicium exhibet: si etiam vos hic cruciat/ quos pie redarguens fouet. ¶Capitulum.ix.

Prima igitur Job locutione terminata: vicissim se amici qui consolaturi pie venerat: ei⁹ increpationi subijciũt: dũq; ad cõtentionis verba prosiliũt: eã pro qua venerant causam pietatis amittunt. Quidem non prava intentione hoc faciunt: sed ꝙm affectum percussio exhibeant: percussum tñ nõ nisi p iniquitate credidernt: dũq; intentionẽ bonã nequaq; locutio cauta subsequitur: ipsa pietatis propositio in transgressionis, vitiũ vertit. Pensandũ nãq; fuerat/ cui z quãdo loquerentur. Justus ꝙppe erat ad quẽ venerant/ z diuinis verberibus cinctus. Exanteacta ergo eius vita debuerunt ea que intelligere nõ valebant illius verba ppendere: ex flagellis psentib⁹ nõ illũ redarguere/ sed de sua vita formidare: seq; flagellato iusto nõ quasi rõcinãdo erigere/ sed fiendo sociare: vt nequaq; se eorũ sciẽtia per verba ostẽderet: sed loqui recte linguã cõsolatiũ magister doctor eruditet. Qui z si qua forsitan diuersa sentirent: dignum pfecto erat vt hec humiliter dicerent: ne percussio vulnera per immoderata verba cumularent. Sepe enim quis intelligi non valent: deteriorib⁹ displicent: vel facta vel dicta meliorum: sed eo ab eis non temere reprehendenda sunt/ quo apprehẽdi veraciter nequaq; possunt. Sepe aliquid a melioribus dissimulatur vel precipitur/ qđ a minorib⁹ error putat. Sepe multa a fortibus dicũtur que infirmi 2. Reb. b.
idcirco dũdicit qz ignorant. Qđ bene bobus calcitrãtibus illis inclinata testamenti arca signauit: quam quia casuram credens leuites erigere voluit: mor sententiaz Mos iusti arcã
mortis accepit. ¶Capitulum.x.

Quid est nãq; mẽs iusti nisi arca testamenti: Que gestata a bobus calcitrantib⁹ inclinatur: quia nõnunq; ꝙ etiã qui bene pest: dũ subiectorũ populoꝝ cõfusione cõcutitur: ad dispensationis condescẽsionem ex sola dilectione permouet. Sed hoc qđ dispẽsatione agit inclinatio ipsa fortitudinis/ casus putatur imperitie. Unde nonnulli subditi contra banc manuz reprehensionis mittunt: sed a vita protinus ipsa sua temeritate deficiunt. Zenites ergo quasi aditurus manum extendit: sed delinquẽs vitã perdidit: qz dũ infirmi quiq; fortium facta corripiunt ipsa forte viuentium reprobantur. Aliqñ etiã sancti viri quedam minus cõdescendentes dicũt aliqñ verba summa pmptãtes proferunt dumq; vim vel condescensionis vel altitudinis nesciunt audacter hec stulti reprehendunt. Et quid est iustũ de sua condescensione velle corrigere/ nisi inclinatam arcã superba reprehensionis manu relenare? Quid est iustũ de incognita locutione reprehẽdere/ nisi metum eius fortitudinis error⁹ ipsum putare? Sed pdit vitã ꝙ arcã dei tumide subleuat: qz nequaq; ꝙ quis sanctorũ corrigere recta ꝙ sumeret/ nisi de se pr⁹ meliora sẽsisset. Unde recte leuites isdẽ ozi

dicitur: qđ videlicet robustus dñi interpretatur: qz presumptores ꝺs ꝙ nisi audaci mẽte robustos se in dño crederẽt nequaq; meliorũ facta vel dicta velut infirma iudicarent. Amici igit iob dũ cõtra euz quasi in dei defensionẽ psiliũt: dum ipcepti regulã superbientes excedũt: Cũ vero quedã facta meliorũ deteriorib⁹ displicẽt nequa ꝙ hoc qđ mentẽ mouet reticẽduz est: sed cũ magna humilitate pse rẽdũ: quatenus intentio pie sẽtie eo vere seruet formã rectitudinis/ quoper iter gradiẽ humilitatis. Et libere ergo dicẽda sũt que sentimus: z valde humiliter pnẽda ꝙ dicim⁹: ne z ꝙ recte iutẽdim⁹ hec elate proferẽdo nõ recta facimus. Paulus auditorib⁹ suis multa bũiliter dixerat: sed de ipsa exhortatione humili placere eos ad huc humili⁹ satagebat dicẽs: Rogo aũt fratres vt sufferatis verbũ solatij ete pauucis scripsi vobis. Epdẽs quoq; miletj valedicens afflictis ac gemẽtib⁹, humilitatez sui ad memoriã reuocat dicẽs: Vigilate memoriaz mei retinentes: qñ p triẽniũ nocte ac diu nõ cessaui cũ lachrymis monens vnũ quẽq; vrm. Et idẽ rursum p epistolam dicit: Obsecro vos fratres ego vinctus in dño: vt digne ambuletis vocatione qua vocati estis. Ꝺ inde ergo colligat si qñ aliq̃d recte sentit/ ꝺta humilitate debeat magistro loqui discipulus si ipse magister gentiũ in his ꝙ cũ auctoritate pdicat: tã submisse discipulos rogat. Hinc vnusq̃sq; colligat etiã ꝙbus bene vinẽdi: exẽpla pcipit: hoc qđ bene itelligit ꝙ humiliter dicat: si paulus illis humili sevoce se subdidit: quos ad vitam ipse fundauit. Eliphas aũt ꝙ prim⁹ amicorũ loꝺtur ꝙuis ad se cõsolãduz pietatis veniat: bũilitatẽ tñ locutionis deserẽs regulã cõsolatiõis ignorat. Qui dũ loquẽdi custodiã negligit: vsq; ad afflicti contumelias excedit dicens: ¶Tigris pe- Heb. 13. d. Act. 20. f.

ꝛist ꝙ non haberet predã: rugitus leonis et vox leene: et dentes catulorum leonũ dissipati sunt. Beatum vez iob nole nigredis quasi vitioq; varietatis notare: p leonis rugitũ eiusdẽ viri terrorẽ: p leene vocẽ loquacitatẽ conuigis: p dissipatos vero dentes catulorũ leonũ: destructã filiorũ edacitatem et audaciã signãs: Ut z dñi amicorũ sensum qui in tumidam se coꝛructione extulit/ sententia diuina reprehendit dicens: Non estis locuti coram me rectum/ sicut seruus meus iob.

Capitulum.xj.

Sed querẽdũ video cur paulus illorum sentẽtiã tanta auctoritate vrituꝛ: si de eorũ sentẽtie dñica reprehensio- 1. C. 3. d.
ne cassantur? Eliphas ꝺppe verba sunt ꝙ corinthijs intulit dicẽs sicut scriptum est: Cõprehendam sapientes in astutia eorũ. Quo ergo quasi prava respuemus/ que Paulus ex auctoritate astruit? aut quo attestatione pauli recta putauimus: que per semetipsum dñs nõ recta diffinuit: Vz vtraq; hec citius quia non sint diuersa cognoscimus: si eiusdem dominice sententie verba subtilius pensamus. quia nimirũ cum diceret. Non estis locuti coram me rectum: illico adiũxit. Sicut seruus meus iob: Licet ergo qz ꝺdã in eorũ dictis recta sint: sed meritis comparatione sepanꝺ. Nam inter alia ꝙ irrõnabiliter dicũt: mittas ad deum iob sortes suas pferũt: iz cõparate dictis sortiorib⁹ vim sortilegij amittũt. Mira sunt autem multa ꝙ dicũt: nisi in sancti viri ad uersitatẽ dicerentꝰ. In semetipsis igit magna sunt: sed qz iustũ virũ transfigere appetunt: eiusdẽ magnitudinis põd⁹ pdũt: qz z qñq; forte frustra iaculũ mittit: vt dura saxa feriãt. Eo nãq; obtusiores gl⁹ resilit: ꝙ sortiũ sorti⁹ venit. Igit amicoꝝ dicta iz in ꝙdusdã valde

sunt sortia cū tñ sceti viri sortēvitaz
rersunt: cuncti sui acuminis mu
cronē retundunt. Quia ergo t in
semetipsis magna sunt: sed cōtra
beatū Iob nullo modo assumi de
buerunt: t paulus' hec ex virtute
pensans ex auctoritate proferat: t
inde q incaute prolata sunt/ ex
persone qualitate reprehēdat. Dz
q eosdem amicos beati Iob here
ticorum tenere speciem superius
diximus: nunc eorum verba quo
modo hereticis congruāt indage
mus. Nam quedā valde recta sen
tiunt: sed tamen inter hec ad per
uersa dilabuntur. Habent quippe
hoc heretici proprium vt malis bo
na permiscēat quatenus facile sēsui
audientis illudāt. Si essi sēp pra
ua dicerent: citius in sua prauita
te cogniti quod vellent minime p
suaderēt. Rursum si semper recta
sentirēt: profecto heretici nō fuis
sent. Sed dū fallendi arte ad vtra
q deseruunt t ex malis bona
inficiunt: t ex bonis mala vt rec
piantur absconditē: sicut qui vene
ni poculū porrigit/ora poculi dul
cedine mellis tangit: dum q hoc
quod dulce est primo attractu deli
batur: etiam illud quod est mortī
ferum: indubitanter absorbetur.
Ita heretici permiscent recta per
uersis: vt ostendendo bona audito
res ad se trahant: t exhibēdo ma
lum latenti eos pestē corrumpāt.
Aliquando tamen predicatione
sancte ecclesie atq exhortatione
correcti: ab hac sensus sui diuersi
tate saluantur. Unde t amici Iob
reconciliationis, sue sacrificium
eiusdem sancti viri manibus offe
runt: atq ad superni iudicis gra
tiam vel adducti reuocantur. Ō
bene in euangelio illa decē lepro
sorum mundatio designat. In le
pra quippe t pars cutis in fulgorē
ducitur: t pars in colore sano reti
netur. Leprosi itaq heretici ex
primunt qui duz recta prauis per
miscent: colorem sanum macullis
aspergunt. Unde t bene vt saluet
tur clamant: Jesu preceptor. Dz
in eius verbis se errasse significē
bunc saluandi preceptorem humi
liter vocant: cūq ad cognitionem
preceptoris redeūt/ mox ad formā
salutis recurrunt. Sed q in ami
corum dictis prefationem exposi
tionis paulo ꝓlixius durimus: ip
sa iā eoꝝ verba subtiliter pēsem⁹.

¶ Sequitur capitulum quartū Job cap.iiij.
textus. Sed. iij. expositionis
moralis.

REspōdēs eliphas
themanites dixit:
Si cepimus loqui
tibi forsitan mole
ste accipies. Iaz su
perius dicta sunt q
bis vocabuloꝝ interpretationib⁹
expuimātur. Qz ergo festine ad in
discussa tendim⁹/ prolata replica
re deuitamus. Hoc itaq est soler
ter intuenduz: q bi qui hereticoꝝ
speciem tenent: loqui moliter
incboant dicētes: Si cepimus lo
qui tibi forsitan molestē accipies.
Exasperare quippe hereticī audi
tores suos in exordio locutionis
sue metuunt/ ne vigilanter audi
tur: eoꝝq valde tristitiam decli
nant vt negligentiam capiant. Et
pene semper blanda sunt que pro
ponunt: sed aspera que prosequen
do subinferūt. Unde t nunc ami
ci Iob a reuerentia mansuete lo
cutionis incipiūt: Sed vsq ad in
cuta asperrime inuectionis erum
punt: q radices spinarū molles
sunt: sed tñ ex ipsa sua mollicie ꝑ
ferunt vnde pugnent. Sequitur:
¶ Sed conceptum sermonem
quis tenere poterit. Tria sūt bo
minum genera: que gradatim du
cens a se qualitatib⁹ dissidēt. Sūt
nāq illi qui ad loquendum prava
concipiunt: et a locutione sua nul
la silentij granitate refrenantur.
Et sunt alij qui cum prava concī
piunt: magno se silentij vigore re
stringunt. Et sunt nonnulli qui
virtutum vsu roborati vsq ad cē
lsitudinem proiecti sunt: vt ad

loquendū ne in corde quidem per
uersa concipiant: que silendo com
pescāt. Eliphas itaq ex quo sit or
dine ostenditur: q conceptum ser
monē tenere se nō posse testatur.
Qua in re illud innotuit: quod
se loquēdo offensurū nouit. Neq
essi retinere verba que non potest
vellet: nisi se per becvulnera infer
re prenosceret. Boni enim viri fre
no consilij retinent precipitatio
nem verboꝝ: et caute cōsiderant/ ne
relarantes lingue lasciuiā: audito
rum conscientiā incauta locutio
ne trāfigant. Unde bñ per Salomo
nem dr: Qui dimittit aquā: caput
est turgioꝝ. Aqua quippe dimitti
tur/ cum lingue fluxus effrenat.
Sed dimissor aque caput turgioꝝ
efficitur: q per lingue incontinē
tiam discordie ozigo propinat. Igi
tur sicut prauus in sensu leues sūt/
ita in locutione precipites: et reti
cere pertractando negligunt q lo
quantur: sed quod leuis conscien
tia concipit: leuioz protin⁹ lingua
prodirī. Unde nunc eliphas suo
experimento colligit: qđ et despe
rare de omnibus sentit dicēs: Dz
conceptum sermonem tenere q
poterit. Sequitur: ¶ Ecce docui
ti plurimos: et manus lassas
roborasti. Vacillantes cōfirma
uerunt sermones tui. et genua
trementia confortasti. Si ipsi⁹
historie textus aspicitur: magna ē
lectoris vtilitas/ quod ab amicis
iurgantibus in beatum Iob ꝓ la
ceratione vitiorum virtutum pre
conia proferuntur. Nunq quippe
est tam robustum vite testimonium
q cum ille laudanda loquitur/ q
ingerere crimen conatur. Pense
mus añ cui? celsitudinis iste vir
fuerit/ qui indoctos docēs/ lassos
roborans/ vacillantesq cōfirmās
inter curas dom⁹/ inter multipli
cium rerū custodiā/ inter affectus
pignerum/ inter studia tot laboꝝ
eruditionis se ceteris impēdit. Et
illa quidem occupatus exercuit sz
tamen liber magisterio doctrine
militauit. Temporalia regendo di
sposuit: eterna predicando nūtia
uit: vite rectitudinem et agendo
videntibus ostendit/ et loquendo
audientibus ingessit.

¶ Capitulum. xiij.

SEd sine heretici/ sine
peruersi quilibet: cū
bona iustoꝝ referūt:
hec in argumēū cri
minis iflectūt. Inde
nāq eliphas contra
beatū Iob occasionem obiurgatio
nis colligit/ vnde laudāda narra
uit. Nam sequitur: ¶ Nunc autē
venit super te plaga et derelī
stī: et tetigit te et turbat⁹ es. Per
uersi quippe duobus modis bono
rum vitaz impetunt: quia sua ipsa
ua eos dicere asserunt: aut recta
non seruare que dicunt. Unde t bea
tus Iob inferi⁹ ab amicis suis de
locutione reprehenditur: nūc añ
recta dixisse/ sed hec non obserua
se lasceratur. Ab iniquis ergo mo
do bonoꝝ locutio: modo actio re
probatur: quatenus aut reprehen
sa lingua taceat: aut eiusdem lin
gue sue adiudicato testimonio in
crimine vita succumbat. Et notā
dū ꝙ pri⁹ laudes lingue inferūt/
t postmodum de lingue vitioꝝ in
firmitate conqueruntur. Iniqui
etenim ne publice prauī videātur
loquuntur aliquando bona de iu
stis/ qui esse iaz cognita t aliis no
uerūt. Sed sicut prediximus/ hec
ipsa protinus ad cumulum rei?
pertrahunt: t credendum sibi in
contrarijs ex eo ꝙ prospera loque
batur ostendūt: et doctꝝ mala qua
si veri? insinuāt/ ꝙ pro t bona que
si deuote laudabant. Ad vsum er
go intorquent criminis voces fa
uoris dū iustoꝝ vitā inde post gra
uius vulnerāt: vñ hac paulo ante
specierē⁹/ defēdebāt. Hec autē
eorum bona que prius habita de
spiciunt: hec postmodum quasi p
dita mirantur. Unde et eliphas
sancti viri virtutes quia amissas
asserit: enumerando subiungit ꝙ

cens. ¶Ubi est timor tuus: fortitudo tua: patientia tua: et perfectio viarum tuarum. Que nimirum cuncta ei sentire subrogat/quā premisit dicens: Nunc autem venit super te plaga et defecisti: tetigit te et conturbatus es. Omnia ergo simul interisse asserit et eo quo beatum Iob turbatū flagello reprehendit. Sed intuendum valde/est: quo quis incōuenienter est increpet: congruēter tamen ordines virtutum narrat. Quatuor quippe gradibus vitā beati Iob virtutes enumerādo distinxit: dū et timori fortitudinē: et fortitudini patientiā: et patientie perfectionē iunxit. In via etenim dei a timore incipitur / vt ad fortitudinem veniatur. Nam si cuilibet vie seculi audacia fortitudinē: ita in via dei audacia debilitare parit et sicut in via seculi timor debilitatē ita i via dei timor fortitudinē gignit: Salomone attestante q̄ ait: In timore dñi fiducia fortitudinis. Timori quippe dñi esse fiducia fortitudinis dicitur: qa nimirum mens nostra tanto valentiō terrores rerū tpaliū despicit/quo se auctori earundē tpaliū veraciusq̄ formidinē subdit. Que in timore dñi cōstituta/nō inuenit extra quō metuat: qa dum recto metu cōditori omniū iungitur: ptāte quadā supra sua subleuantur. Fortitudo aūt non nisi in aduersitate ostēdit: vnde et mor post fortitudinem patientia subrogat. Tanto enim q̄sq̄ se ad fortitudinē pfecisse verius demōstrat/quo aliena mala robustius tolerat. Nā minus in se conualuit/quē aliena iniquitas sternit. Qui in eo qō ferre contrarietatē nō valet pusillanimitatis sue gladio cōfossus iacet. Qui vō perfectio dei patientia nascitur: statim post patientiā viatorū pfectio subinfertur. Ca. xliij.

Ille est vere perfectus est: qui erga imprecationē proximi impatiēs nō est: nām q aliquā inperfectionē ferre non valet patientiā deserit: ipse sibi rectis ē quo pfecte necdū proficit. Hinc in euāgelio veritas dicit: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Quid est enim animas possidere nisi perfecte in omnibus viues rectitudinis motibus cunctis exvitiis arce dñari? Qui igit patientiam tenet/animas possidet: quia inde contra aduersa ois fortis efficitur: vnde sibi et semipsum vincendo dñat et quo se laudabiliter frāgit infractus se fortiter exerit: qui eā in suis se voluptatib⁹ superat: sese a contraria inuictum parat. Sed qa elipbas inuehendo corripuit: nūc aliena velut exhortādo subiungit dicens: ¶Recordare obsecro quis vnq̄ innocēs periit: aut quādo recti deleti sūt. Siue heretici quorū amicos beatū Iob tenere spēm diximus: siue quicquid uersi quilibet q̄ inordinate redarguunt: taz reprehensibiliter exhortantur. Ait nāq̄. Quis vnq̄ innocēs periit: aut qñ recti deleti sūt? Sepe quippe hic et innocētes pereūt: iniusti quoq̄ deleūt: sed tamen ad eternam gloriā pereundo seruantur. Si esset nullus innocens periret/propheta nō diceret: Iustus perit: et nemo est qui recogitet. Si rectos deus prouidēdo nō raperet: nequaq̄ de iusto sapientia dixisset. Raptus ē ne malicia mutaret intellectū illius. Si iustos animaduersio nulla percuteret: petrus minime pronunciaret dicens: Tempus est vt incipiat iudicium de domo dei. Illi ergo vere racter recti sūt: qui amore superne patrie ad cuncta presentis vite aduersa preparantur: nam qui pro eternis bonis mala hic perpeti metuunt videlicet recti nō sūt. Sed elipbas rectos vel deleri vel innocentes hic perire nō estimat: qa sepe hi qui non spe celestis glorie/sed pro terrena deo retributione deseruunt: ipsi sibimet fingūt quod querunt: et docere presumentes cum terrenam securitatem p̄dicant: cunctis suis laborib⁹ ostēdunt qō amant: Sequit: ¶ Quin potius vidi eos qui operātur iniquitatem: et seminant dolores: et metunt eos: flante deo perisse: et spiritu ire eius esse consumptos.

¶Capitulum. xv.

Dolores seminare est fraudulēta dicere: dolores aūt metere ē/decendo preualere. Vel certe dolores seminat qui peruersa agit/dolores metunt: cum de eadem pueritate puniuntur. Fructus quippe doloris est retributio dānationis. Sed cū protinus subinfertur qa qui dolores seminant et metūt/flante deo pereunt. Fructus doloris retributio damnationis et ire eius spiritu cōsumuntur. Hoc loco doloris messio: nō iam pena/sed adhuc perfectio iniquitatis ostenditur: qa et diuine ire spū eiusdē messionis pena subrogat. Seminant ergo hic dolores et metūt: qa iniqua sunt q̄ faciūt: et in ipa iniquitate prosperant: sicut de iniquo p̄d. dicit: Polluunt vie ei⁹ in omni tempore: auferunt iudicia tua a facie eius omnium inimicorum suorum dominabitur. De quo paulo post subdit. Sub lingua eius labor et dolor. Dolores itaq̄ seminat cum peruersa agit: dolores metit/cū ex eisdem peruersitatibus temporaliter exercescit. Quomodo ergo? Flāte deo pereunt: qui plerūq̄ diu subsistere/nūstis felicius permittuntur? Hinc nāq̄ de illis ite rū per psalmistā dicitur. In laboribus hominum non sunt et cum hominib⁹ nō flagellabunt. Hinc Hieremias ait: Quare via impiorum prosperatur? Quia enim sicut scriptū est: Dūs patiēs redditor ē sepe diu tolerat/quos impetuū damnat: nonnunq̄ vero concitet pertit: qa pusillanimitati innocentium consolando cōcurrit. Aliquā ergo omnipotens deus diu preualere iniquos patitur: vt iustorum mundius vita purgetur. Aliquādo vō iniustos celeriter trucidat: eorūq̄ interitu innocentium corda confirmat. Si enim nunc omnes malefactores percuteret: extremū iudicium quibus exhiberet? Si aūt nullū omnino percuteret: quis deum res humanas curare tunc crederet? Nonnunq̄ ergo iniquos ferit: vt ostēdat/qa iulta mala non deserit. Sonnunq̄ vero iniquos diutolerat: vt considerantibus insinuet ad quod eos ad iudicium reseruet. Hec itaq̄ sententia delectionis iniquorū si non fine p̄sentis seculi de cunctis generaliter dicitur ex magna parte pculdubio veritatis virtute vacuatur. Sed tunc vera erit cum iam iniquitatis deletio nō erit. Que hoc forsan modo intelligi rectius potest: quō nec innocens periit/nec rectus deletur: qa et si carne hic atteritur/in conspectu eterni iudicis vera salute reparatur. Et q̄ seminat dolores et metunt flante deo pereūt: qa quo hic altius peruerse agēdo proficiunt/tanto durius sub sequēti dānatione feriūtur. Sed cum eidem sententie premittitur recordare videlicet paret: quia et iniusta rē ad mērē reducitur/nō aūt futura nūtisat. Tunc ergo elipbas verius diceret si hec de iniquis gnāliter fieri extrema animaduersione credidisset: q̄ hoc quo flare dicit de⁹ viget vt subtilius discernat. Nos quippe cū flamus aere/ab exterioribus introrsus trahimus: et introrsus tractū hunc exteri⁹ reddim⁹: flare ergo de⁹ i vindicte retributione dicit: qa ab exterioribus causis introrsus iudicij cōsilium cōcipit: et ab interno cōsilio extrorsus sententiam emittit. Quasi flante deo ab exterioribus aliquid introrsum trahitur: quādo foris mala nostra conspicit: et int⁹ iudicium disponit. Et rursus quasi flante deo ab interioribus

spūs extrorsus emittit: q̄ si ab itero concepto consilij exterius iudicium dānationis inferet: q̄ qui dolores seminat: et flante deo pereunt q̄ vnde foris peruersa faciunt: inde ab intimis recte feriunt. Vel certe cū flare deus dicitur: quia et statim ire eius subinfert: appellatione flatus illius potest ipsa eius animaduersio designari. Nos quippe cum irascimur: flatu furoris inflāmamur. Ut ergo vindictā cogitans dīs demōstraret/flare irascēdo dicit: non q̄ ipse in natura sua mutabilitatis vicissitudinē recipiat: sed q̄ post longā patientiam q̄q̄ vindictam pctōris exequit. is q̄ in semetipso tranquillus/est peruentibus turbulent⁹ videtur.

Augit⁹ leonis Vox leena

Dens quippe reproba: q̄ aduersum suis actib⁹ iudicē conspicit/ quasi cōmotus ei ostēdit: q̄ in cō spectu illius suo reatu ꝓprio ipsa turbatur. Sed postq̄ quasi clemēter admonuit: aperte increpationis verba subiungit dicens: q̄ Rugitus leonis et vox leene: et dētes catulorum leonum contriti sunt. Quid est rugitum leonis appellat: nisi vt paulo ante premisimus seueritatem viri? Quid vocē leene/nisi loquacitatem cōiugis? Quid dentes catulor leonum/nisi edacitatē prolis? Quia ei filij cōsiliantes extincti sunt: dentiū expressione figūtur. Que cuncta dux contrita elipbas rigidus exultat: quasi iure dānata denūciat. Cui? adhuc durius increpationis ingeminat cū subiungit: q̄ Tigris periit: eo quod nō haberet predā et catuli leonum dissipati sunt. Que cū non sit tigridis: nisi beatus Iob nota varietatis signat: vel aspersum maculis simulationis.

f

Capitulum.xvj.

Omnis mās simulator in eo q̄ videri rectus appetit/mūdū se per opa nō ostendit: q̄ dum virtutes quasdā p hypocrisim assumit: ꝛ occultę semetipz vitijs subijcit quedam latenter vitia repente in faciem erūpunt: ꝛ supducte similitudines quasi visionis comune ex admixtione sua varium ostendūt: vt plerunq̄ sit mirū cur. nō q̄ tantis virtutibus pollere cernitur: etiam tā reprobis actibus inquinet. Sz nimirum ois hypocrita tigris est: q̄ dū mundus color de simulatione ducit: vitio⁹ nigredie interni penetrat. Sepe est dum de castitatis munditia extollitur: forde anaritie fedatur. Sepe dū de virtute largitatis speciosus ostenditur: luxurie maculis inquinat. Sepe dum castitatis atq̄ largitatis decore vestitur: velut ex celo iustitie crudelitatis atrocitate fuscat. Sepe largitate / castitate / pietate ex pulchra visione induitur / sed interfusa obscuritate superbie notat: sicq̄ fit vt intermixtis vitijs/ duz mundā in se speciē hypocrita non ostendit: āsi vnum colorē tigris habere nequaq̄ possit. Quevidelicet tigris rapit predam: q̄ humani sibi fauoris vsurpat gloriam. Quis enim rapta laude extollit/quasi preda satiat. Dū aut̄ hypocritarum laus preda dr. Preda ꝗppe est cuz aliena violenter auferunt. Omnis aūt hypocrita quia vitā iustitie simulans: iustoz sibi laudem arripit/alienū ꝓfecto est q̄ tollit. Elipbas itaq̄ q̄ beatum Iob incolumitatis sue tempore laudabilia egisse cognouit: percussione subsequente illum hec tenuisse p hypocrisim creditit dicēs. Tigris periit eo q̄ nō haberet ꝓdam. Acsi aperte dicat. Varietas tue simulationis extincta est: quia et adulatio laudis ablata est: etiam tua hypocrisis ꝓdam non habet: q̄ percussa diuinitus humanis fauoribꝰ caret. Tribulatione autem septuaginta interpretum nequaq̄ dicitur tigris/sed mirmicaleon periit: eo q̄ non haberet predam. Mirmicaleon quippe paruum valde est animal formicis aduersum: quod se sub pulue-

re abscondit: ꝛ formicas, frumenta gestantes interficit/ ꝛ interfectas consumit. Mirmicaleon lautem latine dicitur vel formicarus leo: vel certe expressi⁹/formica pariter ꝛ leo. Recte autem formica ꝛ leo nominatur: q̄ siue volatilibus seu quibuslibet alijs minutis animalibus formica est: ipsis autem formicis leo. Bas essi quasi leo deuorat: sed ab illis quasi formica deuoratur. Cum igitur elipbas dicit mirmicaleon periit: quid in beati Iob sub mirmicaleonis nomine nisi pauorem ꝛ audaciam reprehendit? Acsi aperte dicat. Non iniuste percussus es: q̄ contra erectos timidus: contra subditos audax fuisti. Acsi apertius dicat. Cōtra astutos formido te pressit: contra simplices temeritas inflauit. Sed ꝛ mirmicaleon predam non habet: q̄ tumida tua elatio dū verberibꝰ ꝓmitur: ab aliena lesione pbibet. Sed quia amicos beati Iob tenere hereticoz̄ speciem diximus: vtger necessario vt hec eadē elipbas verba q̄b etiam tipice sentienda sunt intimemus. q̄ Rugitus leonis et vox leene et dentes catulorum leonum cōtriti sunt. Qz natura vniuscuiusq̄ rei et diuersitate componitur: i sacro eloquio ꝓ rem quālibet licite diuersa figurantur. Habet quippe leo virtutez habet et scuitiam. Virtute ergo dominium: scuitia diabolum signat. Hinc enim de domino dicitur. Vicit leo de tribu iuda radix dauid. Hinc de diabolo scriptū est. Aduersarius vester sicut leo rugiens circuit: querens quē deuoret. Leene autem nomine aliquando sancta ecclesia: aliquando babylonia designatur. Pro eo enim q̄ contra aduersa audax est / leena ecclesia dicitur: sicut eiusdem beati Iobvocibus approbatur qui derelictam ab ecclesia audeam indicans: ait: Non cascauerunt eam filij insolentes: nec pertransierunt per eam leenes. Aliquando vero leene nomine huius mūdi ciuitas. i. babylonis exprimitur: que contra vitam innocentium immanitate crudelitatis effrenatur: que antiquo hosti quasi sensissimo leoni sociata peruerse persuasionis eius semina cōcipit: ꝛ reprobos ex se filios ad similitudinē illi⁹ ꝗs crudeles catulos gignit. Catuli autem leonum sunt quilibet reprobi ad iniquam vitam malignorum spirituum error generati: que et simul omnes vniuersam mundi ciuitatem: q̄ ꝓdiximus babyloniam faciunt: et tamen idem singuli babylonie filij: quasi non leena/sed leene catuli vocantur. Sicut essi tota simul ecclesia dicitur: filij autem sion sanctorum quiq̄ singuli memorantur: ita ꝛ filij babylonie singuli quiq̄ reproborum ꝛ eadē babylonia simul omnes reprobi vocatur.

Reprobi vt ecclesiastici

A filijs sion. filijs babylonie.

Capitulum.xvij.

Sed sancti viri ꝓdiu i hac vita sunt semetipsos sollicita circumspectione custodiūt: ne leo circumiens infidiando surrepat. i. antiquus hostis sub aliqua imagine virtutis occidat: ne leene vox auribus perstrepet. i. ne babylonis gloria sensum ab amore patrie celestis auertat ne catulorum dētes mordeāt. i. ne reproborum persuasio in corde connaturescat. At contra hereticī iam quasi de sanctitate securi sunt: q̄ vite sue merit⁹ cuncta se superasse suspicant. vñ ꝛ nūc dr. Rugit⁹ leonis vos leene: ꝛ dētes catuloz leonū cōtriti sunt. Acsi diceretur. Nos ideo nullis flagellis atterimur: quia ꝛ virtutem antiqui hostis/ꝛ cupiditatem terrene glorie: ꝛ suasionem reprobozum bominum vite meritis superādo calcamus. Vñ adhuc subditur. q̄ Tigris periit eo quod non haberet predam: ꝛ catuli leonū dissipati sunt. Hunc vocabulo tigridis repetit/ quem leonis appellatione signauit. Bathan quippe et

Hypocrita tigris esse.

Preda

Leo.

Apoc. 5. b

b

Leena

Mirmicaleon

Bathan leo.

propter sentiam leo dicitur z propter multiformis astutie varietatem non incongrue tigris vocat. ¶Modo enim se sicut est perditus humanis sensibus obiicit: modo quasi angelum lucis ostendit. ¶Modo stultorum mentibus blandiendo psuadet: modo piculpam terrendo ptrahit. ¶Modo suadere vitia aperte nititur: modo suis in suggestionib⁹ sub virtutis specie palliatur. Hec itaq; belua que tanta varietate respergitur: iure tigris vocatur: que apud septuaginta interpretes (vt prefati sumus) mirmicaleon dicitur. Quod videlicet animal abconsum puluere: formica (vt diximus) frumenta gestantes interficit: qz nimirum apposita angelus in terram de celo proiectus: iustorum mentes que bonorum sibi operum refectionē preparant: in ipso actiōis itinere obfidet: cuiq; eas per insidias superat: quasi formicas frumenta gestantes improuisas necat. Recte autē mirmicaleon. i. leo z formica dicitur. formicis em̄ (vt diximus) leo z est: volatilibus formicis: quia nimirum antiquus hostis sicut contra consentientes fortis est/ ita contra psentientes debilis. Si em̄ eius suggestionib⁹ assensus phibeat quasi leo tolerari nequaq; potest. si autem resistitur/ quasi formica atteritur. Alius ergo leo est/ alius formica: qz crudelitatez illius carnales mentes vix tolerant: spirituales vero infirmitatem illius pede virtutis calcant. Hereticī igitur qz de sanctitatis presumptione superbiunt: quasi se exultantes dicūt. ¶Mirmicaleon vel recte tigris pereat: eo q̄ non haberet predam. Ac si aperte dicant. Ecce stus aduersarius in nobis predam non habet: qz ꝑtīl ad nostra studia iamvictus tacet. Idcirco autē mirmicaleonis appellatione vel tigridis repetitur: quia iam cōtritus leonis rugitus fuerat designatus: qz quicquid pengaudius dicitur/ sepe replicatur. Voces quippe ingeminat animus cum exultat. Unde veracis letitia psalmista crebro repetit hoc: q̄ se exaudituz esse recognouit dicens: Exaudiuit dominus vocem fletus mei: exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit.

¶Capitulum. xviij.

Sed sancti viri cū delq; busdam se vitijs eroptos hilarescunt: magno se metu etiam in ipsa exultatione concutiunt: qz etsi iam de cuiuslibet pcella tempestatis erepti sunt: esse se tamen adhuc in incerti maris dubijs fluctibus sciūt z sic sepe exultant vt pauore trepident. flos suoze trepidant/ vt spei fiducia exultent. Unde per eundem psalmistam dicit: Seruite dominō in timore: z exultate ei cuz tremore. At contra hi qui de specie sanctitatis intumescunt cum vnum quodlibet vitium superant: mox mentem in superbiam erigunt: et quasi de vite sue perfectione gloriantur: z pro eo q̄ fortasse semel a periculo tempestatis erepti sunt: iam quasi in mari nauigant obliuiscuntur: magnos se estimant: e viciſſe se antiquum hostem fundi tus putant: infra se cunctos respiciunt. quia se per sapientiā transcendere omnes arbitrantur. Unde zsubdit. ¶Porro ad me dictum est verbum absconditum. Verbum absconditum heretici audire se simulant: vt auditoz mentibus quādam predicationis sue reuerentiam obducant. Unde z latenter predicant: quatenus eoz predicatio tanto sancta/ quanto z occulta iudicatur. Communē autem scientiaz habere fugiunt: ne ceteris equales estimentur. Occulta vel noua semp exquirunt: que dū alij nesciunt/ apud imperitoz mentes ipsi de scientie singularitate gloriantur. Quam vt occulti dixim⁹ insinuant: quis scilicet vt admirationem ostēdere valeāt: hanc se latenter percepisse confirmant. Unde apud Salomonē hereticorum species mulier tenēs dicit. Aque furtiue dulciores sūt: z panis absconditus suauior. Unde hic quoq; subdit. ¶Et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. Furtiue susurrij venas percipiunt: quia socialis scientie gratiam deserentes / ad hanc nequaq̄ per ostium ingrediūtur: domino attestāte qui ait. Qui nō intrat per ostium in ouile ouiuz/ sed ascendit aliunde: ille fur est z latro. Uenas itaq; diuini susurrij furtiue suscipit: qui ad percipiendam virtutis eius notitiā deserto publice predicationis ostio praue intelligentie rimas querit. Qz vero fur z latro qui intrat aliunde: z tenebras diligit/ z claritatem luminis: perhorrescit: recte subiungitur. ¶In horroze visionis nocturne quādo solet sopor occupare homines.

¶Capitulū. xix.

Sepe heretici dum altiora dicere conātur: ipsi sibi testes sunt/ qz que proferūt vera nō sunt. In nocturna q̄p pe visione dubie cerniſſe asserūt: qz vt ea q̄ docent alta alijs ostendāt: vix ea se capere posse denunciant. Sed hinc colligendum est quomodo audientib⁹ certa esse potuerunt que ipsi dubie viderūt. Miro ergo ordine cū alta loquentes pfluunt in patefactionē stultitie: ipsis sue altitudinis vocibus ligantur. Quantū vo de singularitate sapientie eleuantur: ostenditur cū protin⁹ subdidit. ¶Quādo solet sopor occupare homines. Ac si aperte ab hereticis diceretur. Cum homines inferius dormiunt: nos ad percipienda superna vigilam⁹: quia ea nobis nota sunt/ ad que videlicet cognoscēda ceterorum hominum corda torpentia non assurgunt. Ac si aperte dicant. In quibus intelligētia nostra se erigit: reliquorum hominum sensus dormit. ¶Nonnūq̄ vo cum hoc despici ab auctore cōspiciunt: semetipsos simulant timere quod dicunt. Unde z subditur: ¶Pauor tenuit me z tremor: z ossa mea perterrita sunt: Quia enim de doctrine sue altitudine mirī videri appetunt / quasi pertimescunt que fingunt: z cum minoris laboris sit audire q̄ dicere: ad ea pferenda audaces sunt que scilicet astruūt: qz ipsi vir audire potuerūt. Unde adhuc subdit ur: ¶Et cum spūs me presentet transiret: inhorruerunt pili carnis me: stetit quidaz cuius non agnoscebam vultū. Ut incōprehensibilia se cognouisse indicent: non stetisse sed transisse contra se ipsi narrant: z vultum se vidisse incognitum simulant: vt esse se ei incognitos qui ab humana mente cognosci nō valet ostēdāt. Ubi adhuc subdit: ¶Imago coram oculis meis: z vocē quasi aure lenis audiui. Sepe heretici deum sibi imaginabiliter fingunt: quem intueri spiritualiter nequeunt: eiusq; vocem quasi aure lenis audire se perhibent: quia ad secreta illius cognoscenda/ dū esse se ceteris familiariores gaudent. Non enim ea docent q̄ deus publice loquitur: sed que eoz aures quasi latenter aspirantur. Hec igitur diximus: vt quid sub hereticorum specie in clipeas sermonibus sentiendum sit, intimem⁹. Sed quia amici beati iob tanti viri amici non essent/ nisi manifeste aliquid ex veritate didicissent: qui ꝑtim in sententijs correptionis errant: in veritatis tamen cognitione non in toto titubant: hec eadem paulo superius verba repliceimus: vt subtilius discernamus quō ea q̄ de perceptione veritatis dicunt: a recte sentientib⁹ pferri veraciter possint. ¶Capitulū. xx.

Quinimo vero heretici vera quidē t sublimia loquunt: non quo hec dicunt? ipsi percipiāt sed quo dē sancte ecclesie cōtentione dicere runt: nec hec ad profectū conscie tie/sed scientie ostentationē trabūt Unde fit plerūq; vt alta scīendo dicant: sed vinculo q̄ dicant nescīāt. Sive igitur hereticorū specie: vi delicet nō vitā scientium sed verba tenentium: seu ex persona certe amicorum beati Iob: q̄ de cognitione veritatis potuerunt procul dubio percipiendo experiri/quod studuerūt docendo eloqui: hec cadē q̄ trāscurrimus subtilius dicta differamus vt dū sollicite eliphas sermo discutitur/ōpte scientie fuerit demōstrēt: cūctis in eadem scientia humilitatem non tenuit: qui commune bonū sibi specialiter arrogauit. Ait namq; g̃ Porro ad me dictū est verbū absconditū. Verbū quippe absconditū inuisibilis filius vocatur: de quo Iohannes ait: In principio erat verbū. Dū ipse quoq; absconditus innuit/dū subiungit: Et verbū erat apud deum t deꝰ erat verbū. Sed hoc verbum absconditum electorū mentibꝰ dicitur: cū potestas vnigenti filij credentibus manifestatur. Post etiā per verbū absconditū allocutio intime aspiratiōis intelligit: de qua iohānes dicit: Unctio eius docet vos de oibus: Que nimirū aspiratio humanas mentes tangendo subleuat: t prauas cogitationes deprimēs/eternis hanc desiderijs inflammat: vt nihil ei tā nisi q̄ superna sunt libeat: t cuncta que infernus de humana perstrepunt corruptione contemnat. Absconditū ergo verbū audire ē/locutione sancti spiritus corde cōcipere. Que profecto sciri non pōt nisi a quo haberi potest. Unde et veritas voce de hac abscondita locutione dicitur: Ego rogabo patrē t aliū paraclētum dabit vobis/vt maneat vobiscum in eternum spiritum veritatis quem mundus nō pōt accipere. Sicut enim ipse patracletus post mediatoris ascensum alius humani generis consolator in semetipso inuisibilis est: ita omnem quem repleuerit ad desiderāda inuisibilia accendit. Et quoniā mundana corda sola visibilia diligunt hunc mundus non accipit: q̄ ad diligenda inuisibilia non assurgit. Seculares em̄ mentes ōno se foris per desideria dilatant/tanto ad receptionem illius sinus cordis angustant. Et quoniaꝫ valde in humano genere pauci sunt/qui a desideriozum carnalium sorde purgati ad perceptionez sancti spiritus ipsa hac purgatione dilatantur verbum hoc absconditum dicitur: q̄ illud a quibusdā peruidubio in corde concipitur: quod a maxima hominū parte nescitur: vel certe hec ipsa affatio sancti spiritus verbum absconditū est/qui sentiri pōt: sed strepitu locutiōis exprimi nō pōt. Cum igitur diuina aspiratio sine strepitu mentem subleuat/verbū absconditum auditur q̄ sermo spūs in aure cordis silenter sonat. Unde et subditur:

¶ Et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij ei⁹. Venas superni susurrij auris cordis furtiue suscipit: quasi subtilitatez locutionis intime afflata mens et rapta t occulte cognoscit. Nisi em̄ se ab exterioꝝ desideriꝭ abscōdat/interna non penetrat. Occultatur ait vt audiat: t audit vt occultetur: quia t subtracta: visibilibus inuisibilia conspicit: t repleta inuisibilibus visibilia perfecte contemnit. Notandum vero q̄ nō ait q̄si furtiue suscepituris mea susurrium eius: sed venas susurrij eius. Susurriū quippe occultior est hec ipsa locutio aspirationis in tempe. Uene autem susurrij dicuntur causarum origines/quibꝰ hec ipsa aspiratio ad mentem ducitur. Quasi enim venas susurrij

sui aperit/cum nobis latenter innuat: quibꝰ modis ad nostre intelligentie aures venit. Aliquādo em̄ nos amore: aliquā terrore cōpūgit: aliquā p̄sentia q̄ nulla sint ostendat: t ad eterna diligenda desiderium erigit: aliquā p̄ua eterna indicat: vt post temporalia vilescāt. Aliquādo nostra nobis mala aperit: t ad hoc nos vsq; vt etiam aliēnis malis condoleamus extēdit. Aliquā mala aliena nostris obtutibus obiicit: t cōpunctos, mirabili ter a nfa prauitate nos corrigit. Venas ut aq̄ diuini susurrij furtiue audire est: occultos diuine aspirationis modos tenuiter t latēter cognoscere. Quānis adhuc vel susurriū vel venas susurrij intelligere aliter valeam⁹. Qui em̄ susurrat occulte loquitur: t vocem non exprimit/sed imitatur. Nos ergo quousq; carnis corruptione premimur: nullo modo claritatem diuine potentie sicut in se incōmutabilis manet videmus. Quis acies infirmitatis nostre non sustinet hoc quod de ei⁹ eternitatis radio super nos intolerabiliter fulget? Cū ergo se nobis omnipotēs per rimas contēplationis indicat: ne quaq̄ nobis loquitur ex susurrat: q̄ t si plenemon intimat / quoddā de se būane mēti manifestat. Tūc autē nequaq̄ iam susurrat: sed loquitur: cuz eius nobis species certa reuelabitur. Hinc est q̄ in euāgelio veritas dicit: Pata de patre meo annūciabo vobis. Hinc iobānes ait: Uidebimus eū sicuti est. Hinc paulus dicit: Tūc cognoscā sicut t cognitus sum. Hinc autez diuinū susurriū tot ad nos venas habet/quot creatis operibus ipsa diuinitas presidet. Dum em̄ q̄ sūt cuncta creata cernim⁹: in creatorio admiratione subleuamur. Nā sicut aqua labitur leuiter fluens/rimata per venas q̄ritur vt augeatur: t tūcq; se latꝰ findit/q̄to venas aptiores inuenerit: ita nos dū studiose diuinitatis notitiā ex creature eius consideratione colligimus: quasi susurrij ad nos venas illius aperimus: q̄ per hoc quod factū cernimus/virtutē creatoris admiramur: vt per ea que sunt in publico: illud ad nos emanet qđ latet in occulto. Quasi enim p quēdā ad nos sonitū erūpit: dū considerāda nobis sua opera ostendit: in quo semetipsum vt eunctis indicat: dū q̄ sit incōprehensibilis manifestat. Quia igitur p̄ siderare cū digne non possumus: non eius vocē/sed vix susurrium audimus: plene em̄ perpendere nec; ipsa q̄ sūt creata sufficimus. Recte autez dr: quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij. Protecti quippe a paradisi gaudijs t ceccitatis pena nuncetati: vix susurrij venas appendimus: q̄ ipsa quoq; mira ei⁹ opera raptim tenuiterq; pēsam⁹.

¶ Capitulum. xxj.

Cūdū vero est: q̄ quāto virtutem illi⁹ mēs subleuata considerat/tāto eius rectitudinē repressa formidat. Unde t recte subiungitur.

¶ In horroze visiōis nocturne. Horroz nocturne visionis est prauoz occulte cō templationis. Dūm ergo mens quo altius eleuata que sint eterna considerat: eo de factis temporalibus grauius tremefacta formidat: q̄ tanto se rez veri⁹ cernit/q̄to se ab illo lumine discrepasse quod super se intermicat conspicit: sicq; fit vt illuminata plus metuat: quia magis aspicit a veritatis regula per quanta discordat. eamq; gram formidine sua ipse profectus quatiat/ que prius quasi securi⁹ nihil videbat. Quānis quantālibet virtute proficerit: non iam manifestum aliquid de eternitate comprehendit sed adhuc sub cuiusdam caligine imaginationis conspicit. Unde et hec eadem nocturna visio dicitur. In nocte quippe (sicut t superius diximus) dubie: in die autem con

Joan. 1.a.

Verbū absconditum.

Joā. 1. b.

Joan. 14. d.

Joā. 6. f.

1. Joā. 3. a.

1. Cor. 13. d.

Susurriū verbi occult.

fanter videmus. Quia igitur ad contemplandum interni solis radium nubes sese nostre corruptionis interserit: nec ad infirmos nostre mentis oculos illud sicut est incommutabile lumen erumpit: adhuc deum quasi in nocturna visione cernimus/cum proculdubio sub incerta contemplatione caligamus. Sed ꝙuis extremum de illo aliquid mens cõceperit: in cõsideratione tamen eius magnitudinis inhorrescit/z magis metuit quia ipsis contemplationis eius vestigijs se imparez sentit: atch ad se relapsa cum artis diligit: cuius miram dulcedinem ferre non valens/vix hanc sub incerta visione gustauit. Sed quia ad huius sublevationis culmen minime pertingitur nisi prius desideriozum carnalium importuna perstrepes turba exprimatur: recte subiungitur. ¶Quando solet sopor occupare homines. Quisquis ea que mundi sunt agere appetit/ꝙ si vigilat: quisquis vero ab internam quietem querens huius mundi strepitum fugit/velut obdormiscit. Sed prius sciendum est: quia in scriptura sacra figurate ponit⁹ tribus modis somnus accipitur. Aliquando enim somno mozo carnis: aliquando torpoꝛ negligẽtie: aliquando vero exprimitur (calcatis terrenis desideriis) quies vite

Somnũ tripliciter dici.

Somni namch vel dormitationis nomine, carnis mors intimatur: sicut Paulus ait: Nolo vos ignorare fratres de dormientibus: Et paulopost. Ita z deus eos qui dormierunt per ihesum adducet cum eo. Somno rursum torpoꝛ negligentie designatur: sicut ab eodem Paulo dicitur: Hora est iam nos de somno surgere. Et rursum. Eui gilate iuste: z nolite peccare. Somno quoch carnis (calcatis desideriis) quies vite figurat: sicuti sponsi voce in canticis canticoꝛũ dicitur. Ego dormio z cor meum vigilat: qui videlicet sancte mens quo se a strepitu temporalis concupiscentie compꝛimit eo verius interna cognoscit: et tanto alacrius ad intima vigilat/ꝙto se ab exteriori inquietudine occulta. Quod bene per Jacob in itinere dormientem figuratur: qui ad caput lapidem posuit z obdormiuit: a terra scalã celo inherentem: hoc est angelos deum: ascendentes quoch et descendentes angelos vidit. In itinere quippe dormire est/in hoc presentis vite tranfitu a rerum temporalium amore quiescere. In itinere dormire est in dierum labentium cursu ab appetitu visibilium mentis oculos claudere: quos primis hominibus seductoꝛ aperuit/ qui dixit: Scit enim deus ꝙ in quocũch die comederitis ex eo: aperientur oculi vestri. Unde z paulo post subditur: Tulit quoch de fructu illius z dedit viro suo z comedit: z aperti sunt oculi amborum. Lui pa quippe oculos concupiscentie aperuit quos innocentia clausos tenebat. Angelos vero ascendentes z descendentes cernere: est ciues superne patrie contemplari: vel ꝙto amore auctoꝛi suo super se metipsas inhereant: vel ꝙta compassione charitatis nostri infirmitatibus condescendant. Et notandum est valde: ꝙ ille dormiens angelos conspicit/ qui in lapide caput ponit: quia nimirum ipse ab exterioꝛibus operibus cessans/ interna penetrat: qui intenta mente quod principale est dominis/imitationem sui redemptoꝛis obseruat. Caput quippe in lapide ponere est mente christo inherere. Qui essa ꝑsentis vite actione remoti sunt: sed ad supna nullo amore rapiunt/dormire possunt. sed videre angelos neꝙ ꝙ put: q caput in lapide tenere contemnunt. ¶La. xxiij.

SUnt namch nonnulli qui mũdi actiones fugiunt: sed nullis virtutibus exercent. Qui nimiruz torpoꝛe nõ stu-

dio dormiunt: z idcirco eterna nõ cõspiciunt: quia caput nõ in lapide/sed in terra posuerunt. Quib⁹ pierunch cõtingit: vt ꝙto securi⁹ ab externis actionibus cessant/tãto latius immũde in se cogitationis strepitus per ociũ ꝙgerant. Ui sub iudee specie per ꝓphetam toꝛpens ocio anima deflet/cũ ꝺ: Uiderunt eã hostes z deriserunt sabbata eius. Precepto etenim legis ab exteriori opere in sabbato cessat. Hostes ergo sabbata videntes irridentem maligni spiritus ipso vacationis ocio ad cogitationes illicitas pertrahũt: vt vnaquech⁹ anima quo remota ab externis actionibus seruire deo creditur: eo magis eozum tyrannidi illicita cogitando famulet⁹. Sancti aute viri qui a mundi operibus non toꝛpore/sed virtute sopiuntur: laboriosius dormiunt/ꝙ vigilare posterunt: qz in eo ꝙ actiones bui⁹ seculi deserentes superant: robusto conflictu quotidie cõtra semet ipsos pugnant/ne mẽs per negligentiam toꝛpeat: ne subacta ocio ad desideria immunda frigescat: ne ipsis desideriis bonis plus iusto inferueat: ne sub discretionis specie sibimet parcẽdo a perfectione langueſcat. Agit hec z ab hui⁹ mundi inquieta concupiscentia se penitus subtrahit: ac terrenaꝝ actionum strepitum deserit z per quietis studium virtutibus intenta vigilans dormit. Neꝙ est ad cõtemplanda interna perducitur/ nisi ab his que exterius implicãt studiose subtrahatur. Hinc est ꝙ ꝺs semetipsam veritas dicit: Nemo põt duobus dominis seruire. Hinc paul⁹ ait: Nemo militãs deo implicat se negotijs secularibus: vt placeat cui se ꝓbauit. Hinc per ꝓphetam dñs admonens dicit: Uacate z videte quoniam ego sum deus. Qz igit nequaꝝ notitia interna conspicitur/ nisi ab externa implicatione cessetur: recte nũc verbi absconditi et diuini susurrij tempus exprimitur/cum dicitur: In horroꝛe visionis nocturne/ quando solet sopoꝛ occupare homines: quia nimirum mens nostra nullo modo adhuc intime cõtemplationis rapitur/ nisi studio se prius a terrenoꝝ desideriozum tumultu sopiatur. Sed humana animus quedam sue cõtemplationis machina subleuatus: quo super se altiora conspicit: eo in semet ipso terribilius contremiscit. Uñ z apte subditur. ¶Quod tenuit me tremoꝛ z omnia ossa mea perterrita sunt. Quid ꝙ ossa/nisi fortia acta signantur. De quibus z per ꝓphetam dicitur: Dominꝰ custodit omnia ossa eoꝝ. Et sepe ea que agunt homines/esse alicuius momenti estimant: qz districtionis intime ꝙ sit subtile iudicium ignorant. Sed cum per contemplationẽ rapti supna conspiciunt: ab ipsa aliquo modo ꝓsumptionis sue securitate liquescunt: z tanto magis in diuino conspectu trepidant/ꝙto nec bona sua digna eius examini quem conspiciunt pensant. Hinc est ergo ꝙ is qui fortia operando profecerat/ ꝙ spiritu sublevante clamabat. Ossa ossa mea dicẽt: die quis sibi tibi: Ac si diceret: Carnes mee ꝙba nõ habẽt: qz infirma mea apud te fiditus silent. Ossa aũt mea tue magnitudinis laudem dicũt. Qz ipsa quoch que esse in me fortia credidi: tua cõsideratione cõtremiscũt. Hinc est ergo ꝙ mane viso angelo ptimescens dicit: Morte morie-mur: qz vidimus dñm. Quem ꝑprotinus consolat⁹ dicens. Si dominus nos vellet occidere: de manib⁹ nris holocaustũ z libamenta nõ suscepisset. Quid est hoc ꝙ ad visionem angeli vir fit timidus/z mulier audax/nisi ꝙ nobis quotiens celestia demonstrãtur: spiritus qdẽ paucis se cõcutit: sed tñ spes presumit? Inde namch spes ad maioza audẽdo sese rigit/vnde turbat⁹ spiritus: quia ea que supna sunt

prio: vidit. Capitulū .xvij.

VIa igitur cum altioꝛa secretoꝛū celestium subleuata mens cōspicit: cuncta humanaꝛū viriū solicitas cōtemnit: recte nunc dicit: ¶Pauoꝛ tenuit me et tremoꝛ: et ossa mea perterrita sunt. Acsi aperte diceretur. Subtilitatis intime arcana pcipiēs: vñ me apud me forte credidisse cōspectum iudicis inde titubaui. Districtionē appe diuine iustitie cōtemplantes: etiā de ipsis operibus iure ptimescim? que nos fortia egisse putabamus. Ducta namq; ad interna regulā nostra rectitudo: si districtum iudicium inuenit: multis foꝛtitudinum suaꝝ sinibus in intimā rectitudinē impingit. Vñ et bene Paulus cum et virtutū ossa habere se cerneret: et tñ sub districto examine dececidisse eius ossa cōtremuerūt: illico adiunxit: Sed non in hoc iustificatus sum qui autem iudicat me dñs ē. Acsi diceret: Recta egisse me recolo: attamen de meritis nō ꝓsumo: quia ad eius examē vita nostra ducitur: sub quo nostre foꝛtitudines et ossa turbant. Sed cum mens in contemplatione suspenditur. Sed cum carnis angustias superans per speculationis vim delibertate aliquid intime securitatis rimatur stare diu super semetipsam nō potest: qz etsi banc spūs ad summā vebit: caro tñ ipō adhuc coꝛruptionis sue pondere deoꝛsum premit. Vnde et subditur:

¶Et cuꝝ spiritus me presente transiret: inhoꝛruerūt pili carnis mee. Nobis presentibus spiritus transit quando inuisibilia cognoscimus: et tamen hec non solide/sed raptim videmus. Necq; etiā in suauitate contemplationis instime diu mens figit: qz ad semetipsam immēsitate luminis reuerberata reuocatur. Cuiꝰq; internam dulcedinē degustat/amoꝛe estuat: ire super semetipsam nititur: sed ad infirmitatis sue tenebras fracta relabitur: et magna virtute ꝓficiens videt: quia videre non posse hoc qō ardēter diligit. nec tamē ardēter diligeret/nisi aliquatenꝰ videret. Non ergo stat/ sed transit spiritus: quia supernam lucē nostra nobis contemplatio: et in bitibus aperit/et moꝛ infirmitatis huꝰ abscondit. Et quia in hac vita ꝓfalibet virtute quis profecerit: adhuc tamē coꝛruptionis sue stimulum sentit. Coꝛpus quippe quod coꝛrumpitur aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem: recte subditur: ¶ Inhoꝛruerunt pili carnis mee. Pili carnis sūt etenim quelibet superflua humane coꝛruptiōis. Pili carnis sunt vite veteris cogitationes: quas si a mēte recludimus/pilos a carne incidimus. Per pilos radendos indicat cogitationes abscindi: vt de amissione earum nullo dolore fatigemur. Bene aūt ꝑmouen dicitur. Leuite radent omnes pilos carnis sue. Leuita quippe assumptus vocatur. Oꝑtet ergo leuitas omnes pilos carnis radere: qz is qui in obsequijs diuinis assumitur: debet ante dei oculos a cūctis carnis cogitationibus mūd? apparere: ne illicitas cogitatiōes mens ꝓferat: et pulchrā aie speciem quasi pilis fructificantibus deformē reddat. Sed ꝓfalibet vt diximus quemplaꝝ virtus sancte conuersationis enererit: adhuc tamen et de vetustate vite nascitur qō toleretur. Vnde et ipsi leuitarū pili radi ꝓcepti sunt non euelli. Rasis etenim pilis in carne radices remanent et crescunt vt iterum radantur: quia magno quidem studio superflue cogitatiōes amputande

amputande sunt sed tamē amputari fundit? nequaq; possunt. Sēper enim caro superflua generat: que semper spiritus ferro sollicitudinis recidat at hec i nobis tūc subtilius conspicimus/cum speculationis alta penetramus. Vñ recte nunc dicitur. Cum spūs me presente transiret/inhoꝛruerunt pili carnis mee. ¶Lapīm .xvij.

UMana etenim mens in contemplationis arce subleuata: tanto semetipsam durius de superfluis cruciat/ꝙto nimis subtile conspicit esse quod amat. Et cum pulchrum intuet hoc qō super se appetit: districte iudicat quicquid i se infirmuꝝ prius: tranquille tolerabat. Transeunte ergo spiritu/pili pertimescunt quia ante compunctionis vim cogitationes supflue fugiūt: vt nihil illicitū nihil iā remissuꝝ libeat qō afflicti: mentē etiā cōtra semetipsam visitatiōis intime seueritas inflamet: cuiq; hoc quod in corde illicitum nascitur cōtinua districtio ne resecatur. Fit pleruiq; vt vegetata mens paulo latius studio sue speculationis inbreat: et pene figat spiritum qui trāsibat. Nec etiā hec ipsa contemplationis moꝛa diuinitatis plene vim aperit: qz ei? immensitas bñanas vires auctas subleuata asq; transcendit. Vnde et bene subditur. ¶Steꝛit quidam cuius non agnoscebam vultū. Quidam namq; non dicimus/ nisi de eo vtiq; quem expresse aut nouimus/aut nō valemus. Sed qua mente hoc loco dicitur quidā videlicet: exponitur cum protinus subinfertur. Cuius nō agnoscebā vultum. Humana quippe anima primoꝝ hominum vitio a paradisi gaudijs expulsa/lucem inuisibilium perdidit: et totam se in amorem visibilium fudit: tantoq; ab eterna speculatiōe cecata est/ quāto foꝛtius deformiter sparsa: vnde fit vt nulla nouerit nisi ea que coꝛporeis oculis (vt ita dicerim) palpando cognoscit. Homo enim qui si ꝓceptuꝝ seruare voluisset: etiā carne spiritualis futuꝰ erat: peccando factus est etiam mente carnalis: vt sola cogitet qz ad animum per imagines coꝛporū trahit. Coꝛpus quippe est celi et terre: aquarum/animalium/ cunctarūq; rerum visibilium/ quas indesinenter intuetur. in quibus dum tota se delectata mens ꝓiecit: ab interne intelligētie subtilitate groꝛ fescit et quia iam erigere ad summa se non valet: in bis infirma ille benter iacet. Cum veroꝛ mīris conatibus ab bis se erigere nititur: magnum valde est/si ad cognitionem suam repressa coꝛporali ꝑspecie anima ꝓducatur: vt semetipsam sine coꝛporea imagie cogitet et cogitando se viā sibi vsq; ad contemplandam eternitatis substantiam paret. ¶Capitulum .xvj.

OCaūt modo quasi quandam scalā sibi erbiber semetipaz: per quem ab exteꝛioribus ascēdendo in se transeat: et a seipsa auctoꝛē tendat. Cum eñ coꝛporeas imagines deseꝛit: in semetipsam mens veniens non modicum ascēdit. Sed q̄uis in coꝛporea sit anima: qz tñ coꝛporis inberet/eꝛ ipsa sui qualitate localis cognoscit/ q̄ carnali loco retineꝝ. Que dū obliuiscitur scita: cognoscit incognita meminit obliuioni mādata: bilaresci post tristitiam/ adirascitur post letitiam: ipsa sui diuersitate indicat/q̄tum a substātia eterne incōmutabilitatis nature distat: que semper vt est idem est: vbiq; p̄sens: vbiq; inuisibilis: vbiq; tota: vbiq; incomprehensibilis: per inbiantem mentem sine aspectu cernitur/sine voce auditur/ sine motu fuscipitur/sine coꝛpoꝛe tangit/ sine loco retinetur. Hanc nimiriū substantiam cū animus cogitat:

assuetus rebus corporalib⁹ diuersarum imaginū phātasmata sustinet. Que dū ab intentionis sue oculis abigit manu discretionis: postponens ei oīa/ut banc aliquatenꝰ cōspicit. Quā si necdū quid sit apprehendit: agnouit certe quid nō sit. Quia ergo ad insueta mens rapitur/cū diuinitatis essentiam rimatur: recte nūc dr: ¶ Stetit qui dā cuius non agnoscebam vultum. Bene aūt dictum est/stetit. Omnis quippe creatura qz ex nihilo facta est r per semetipsam ad nihilū tendit non stare dr/sed defluere. Rationalis vero creatura eo ipso quo ad imaginez auctoris cōdita est/ne ad nihilum trāseat figit irrationalis aūt nequaq̄ fingitur: sed donec visionis sue mīnisterio vniuersitatis speciem implebat trāseundo tardatur. Nam r si celū ac terra post ineternum pmanēt ex semetipsis tñ nūc ad nihilū properant: sed per eorum vsū quibus seruiūt in melius mutanda perseuerant. Stare ergo solius creatoris est: per quē cuncta non transeuntē transeunt: r in quo aliqua ne trāseant retinentur. Aīt redemptor noster /qz diuinitatis eius status capi ab hūana mente non potuit: hunc nobis ad nos venies creatus/natus/mortuꝰ/sepultus/resurgens/atq̄ ad celestia redīes: quasi transeundo monstrauit. Quod bene per euāgelium illuminato ceco innotuit: cui transiens auditum prebuit/sed stans oculos reparauit. Per humanitatis quippe dispensationē transire dr: per diuinitatis vero potentiaz qua vbi pīsens est stare. Voces igitur cecitatis nre dñs audire transiens dicit: qz humane miserie factus homo miseretur. Stans aūt lucē reparat: qz infirmitatis nre tenebras ex virtute diuinitatis illustrat. Bene ergo postq̄ dictū est: cū spūs me pīsente transiret subdit. ¶ Stetit quidā cuius non agnoscebam vultum. Acti aperte diceretur. Eū quem per trāsiēs sensi: non transire deprehendi: Ipse est ergo q̄ transit: ipse qui stat. Trāsit etiā: qz teneri cognitꝰ non valet: stat autē: qz inēptum cognoscitur incōmutabilis apparet: Oz igitur raptim is qui semper idem est cernitur: simul deus r trāsiens r stās videtur. Vel certe stare eius est/nulla mutatione variari: sicut ad Moysen dicitur: Ego sum qui sum. Et sicut hunc Jacobus īsinuat dicens: A pud quem non est trāsmutatio/nec vicissitudinis obumbratio. Quia vero quisquis iaz aliquid de cōtēplatione eternitatis apprehendit: hunc per coeternam eius speciem conspicit: recte subiungitur. ¶ Jmago corā oculis meis. Jmago ąppe patris filius est: sicut de condito homine moyses insinuat dicens: Fresuit deus dominē r ad imaginem dei fecit illū. Et sicut per expressiones sapiētie de dei filio quidē sapiens dicit: Lando: est enī lucis eterne. Et sicut paulus ait: Qui cū sit splēdor glorie. ac figura substātie ei⁹. Eū ergo eternitas cernit̄ prout infirmitatis nostre possibilitas admittit: imago eius mentis nostre oculis antefertur: qz cum vere in patrē tendimus hunc ēptum accipimus per suā imaginē. i. per filiū videmus: r per eā spēm que de ipso sine initio nata est: eū aliquo modo cernere (qz nec cepit/nec desinet) conamur. Unde r hec caden veritas in euāgelio dicit: Nemo venit ad patrē nisi per me. Bene autem subditur. ¶ Et vocem quasi aure lenis audiui. Quid est q̄ vocē aure lenis/nisi cognitio spiritualiter designatur: Qui de patre procedens r dē eo qđ est filij accipiēt: nostre tenuiter notitie infirmitatis infunditur. Qui cū super apostolos veniens: per exteriorez sonum tanq̄ per vehementem spiritū demonstratur/cuz dr: Factus est repēte sonꝰ tanq̄ aduenientis spūs vehemētis. Sanctꝰ etiā spūs

Theologia negatiua.

Stare declinare.

Tardari.

Mar. 10.g.

Exod. 3.d. Jacob 1.d.

Bethsabee 2.d. Sapi. 7.d. Hebre. 1.a

Joh. 14. a.

Act. 2. a.

3. Reg. 19. b.

cū se nre notitie infirmitatis insinuat r sonitu vehementis spūs r voce aure lenis exprimitur: qz vez venie et vehemens et lenis est. Zenis: qz notitiam suaz quatenꝰ cognosci vtcūq̄ valeat: nostris sibus temperat. Vehemens: qz q̄tumlibet hanc temperet aduentu tñ suo infirmitatis nostre cecitatem illuminando perturbat. Illustratione enim sua nos leniter tāgit: sed inopiā nostraz immaniter ocurit. Vor dei ergo quasi aure lenis audit: qz i hac adhuc vita positis cōtēplatoribus suis nequaq̄ se diuinitas sicut est insinuat: sed lippientibus mētis nostre oculis claritatem suam tenuiter demonstrat. Quod bene ipsa legis acceptione signatur /cum dicitur. Oz moyses ascendit et domin⁹ inmōtem descendit. ¶ Capitulū. xxvj.

Mons ąppe est ipsa nostra cōtēplatio in quā nos ascendim⁹: vt ad ea que vltra infirmitatem nostrā sunt vidēda subleuemur. Bz in hāc dñs descēdit qz nobis multū proficiētibus parū de se aliqđ sensib⁹ nostris aperit: si tñ dici in illo vel parū vel aliqđ pōt: q̄ vnus semper et idē permanēs/intelligi particulariter nō pōt: et tamen a suis fidelibus participari dr cum in eius substātia pars nullatenꝰ admittatur. Sed quia hunc exprimere perfecto sermone non possumus: humanitatis nostre modulo quasi infantie imbecillitate ąpditi: eū aliquatenus balbutiendo resonamus. Quia vero et in magna contemplatiōe subleuati subtile quid de eternitatis cognitiōe pertingimus: sacre historie verbis ostenditur cum de cognitiōe dei prophete nobilis delias edocetur: Cui cum transiturum ante eum se dominus promitteret dicens: Ecce dominus transit et spirit⁹ grādis et fortis subuertens montes: et conterens petras ante dñm: illo adiūrit. Nō in spū dñs. Et post spūs cōmotio: non in cōmotione dñs. Et post cōmotionē ignis: nō i igne dñs. Et post ignē sibil⁹ aure tenuis: et ibi dñs. Spūs ąppe ante dñm euertit montes et petras cōterit: qz pauor qui er aduentu eius irruit: et altitudinem cordis nostri deīcit et durīciam liquefacit. Sed spūi cōmotioni r igni nō inesse dicitur dñs: esse vero in sibilo aure tenuis nō negatur: qz nisi mirum mēs cū in cōtemplatiōis sublimitate suspēditur: q̄cād perfecte conspicere prenalet deus nō est. Cum vero subtile aliqđ conspicit: hoc est qđ de incōprēhensibili substātia eternitatis audit. Quasi essibilū tenuis aure percipimus: cū saporem incircūscripte veritatis cōtemplatiōe subita subtiliter degustamus. Tunc vero verū est qđ de deo cognoscim⁹: cū plene nos aliquid de illo cognoscere nō posse sentimus. Unde bene illic subditur. Quod cum audisset helias operuit vultum suum pallio: r ingressus stetit in ostio spelūce. Post aure tenuis sibilum vultum suum prophete pallio operuit: quia in ipsa subtilissima contemplatione veritatis/ēpta ignorātia homo tegatur agnoscit. Vultū nāq̄ pallio superducere est: ne altiora mens querere audeat hanc ex considerātione propie infirmitatis velare: vt nequaq̄ intelligentie oculos vltra se precipitanter aperiat: sz ad hoc quod apprehendere non valet reuerenter claudat. Qui bec agens in spelunce ostio stetisse describitur. Quid' namq̄ spelunca nostra est/nisi bec corruptiōis habitatio: in qua adhuc ex vetustate retinemur? Sed cum aliquid percipere de cognitione diuinitatis incipimus: quasi iam in spelunce nre ostio stamus. Oz est progredi pfecte nō possumus: ad cognitionez tamē veritatis inhiātes tā aliquid de libertatis aura captam⁹. In ingressu ergo spelūce stare: est

Progressus cōtemplātis

Docte ignorātis.

Universidad de Sevilla Biblioteca

Eros. 3.b.

represso nostre corruptionis obstaculo ad cognitionez veritatis inciperе cepit. Unde ꝛ nube in tabernaculū descēdēte: fractis eiꝰ gin quo cernētes in papilionū suozuꝫ ostijs stetisse memorant: quia hi q̄ aduentū diuinitatis vtcunq; conspiciunt ꝯsi tā ex habitaculo carnis procedunt. Quia igitur humana mens ꝑtalibet se virtute tenēderit: vix de intimis extrema cognoscit: recte nunc dicitur: Et vocem quasi aure lenis audiui. Sed q̄si cū de ſaltē parū nobis diuina cognitio exhibet: infirmitatis nostre ignorātiā perfecte docet q̄ vocem aure lenis audiuit dicit: que ex ipsa hac auditione didicerint. Sequitur. ¶ Nūquid homo dei cōparatiōe iustificabitur: aut factore suo purior erit vir? humana iustitia diuine iustitie comparata iniustitia est: qz ꝛ lucerna in tenebris fulgere cernitur: ſz in solis radio posita tenebraſ. Quid ergo eliphas raptus in cōtēplatione cognouit/nisi q̄ iustificari homo dei cōparatione nō possit. Recta nāq; credimus q̄ exteri⁹ operamur ſz cū minime interna cognoscimus/quasi in solis radio positi caligamus. Cum vero illa vtcunq; percipimus/ista nō vtcunq; iudicamus: qz tanto ꝯsq; subtilius de tenebrusiudicat/ꝙto ei verus claritas lucis constat. Qui eſſi lucē videt: scit quid de tenebris estimet. Nā qui caligozem lucis ignorat: ꝛ obscura pro luce approbat. Bene autē subditur. ¶ Aut factore suo purior erit vir. Quisquis de percussiōe murmurat: quid aliud q̄ iustitiam ferientis accusat? Puriozem se ergo vir factore suo estimat: si contra flagellum querelaz parat: cuiq; sibi proculdubio postponit: cū eius iudiciū de sua afflictione redarguit. Ut ergo homo reprehendere non audeat iudicez culpe hunc bñiter cogitet auctorē nature: qz qui mire ex nihilo fecit: factū simple non affligit. Quid

Analogia.

tunc eliphas didicit cū voceꝫ quaſi aure lenis audiuit: In cōsideratione namq; diuine magnitudinis discit ꝙ bñiter in sua aduersione timeatur: ꝛ q̄ superna degustat / inferiora equanimiter toleret: qz plene intus conspicit / ꝙti estimet quod foris agit. Male eſſi se creatū putat: qui regulam summe rectitudinis ignorat. Et sepe lignū rectum credit/si ad regulā nō ducit: sed cū regule iungitur/ per ꝙtam tortitudinem tumescit inuenitur: qz nimirum rectitudo accedēs increpat: quod oculus deceptus approbat. Eliphas itaq; q̄ ad superna conspicit/ districtum iudicium de inferioribus exerit: ꝛ ꝙus beatū iob non recte regarguit: in cōparatione tñ creatoris oēz creature modum recte deserit dicens. ¶ Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles: ꝛ in angelis suis reperit prauitatem. ꝙ to magis hi qui habitant domos luteas. qui terrenum habent fundamentum consumētur velut a tinea.

¶ Capitulum. xpviij.

Tura angelica ꝛ si cōtemplationi auctoris inherendo in statu suo immobiliter ꝑmanet: coipso tamen quo creatura est/in semetipsa vicissitudinem mutabilitatis habet: Mutari autez ex alio in aliud ire est: ꝛ in semetipsa stabilē nō esse. Unaquez eſſi res quaſi tot passib⁹ ad aliud tendit/quot mutabilitatis sue se motib⁹ subiicit. Sola aūt natura incomprehēsibilis a statu suo nescit mouerī: ab eo q̄ semper idē est nescit immutari: Nam ſi angelozum subtilitas a mutabilitatis motu fuisset aliena/bene ab auctore condita: nequaq; in reprobis spiritibus a beatitudinis sue arce ceciderat. Mire autem omnipotens deꝰ naturam suozum spirituum bonā/ſz mutabilē cōdidit: vt ꝛ qui permanere nollent ruerent/ꝛ qui in conditione persisterent tanto in eo iā dignius ꝯto ex arbitrio starent: ꝛ eo maioris apud deum meriti fierent quo mutabilitatis sue motū voluntatis studio fiſſent. Qz ergo ipsa quoq; natura angelica ē in se metipsa mutabilis quam videlicez mutabilitatem vicit per hoc q̄ ei qui semper idē est vincibilis amoris alligatur: recte nunc dicitur: ¶ Ecce qui seruiunt ei nō sunt stabiles. Atq; eiusdem protinus documenti mutabilitatis adiungitur: cū de apostatis spiritib⁹ subinferꝛ. ¶ Et in angelis suis reperit prauitatem. Ex quoꝛuz cōparatiōe bene casus infirmitatis humane cōsiderationem colligit: cum illico adiūgit. ¶ Quanto magis hi qui habitant domos luteas: qui terrenū habēt fundamentum consumentur velut a tinea. Luteas quippe domos habitamus: qz in corporibus terrenis subsistim⁹. Que bene paul⁹ cōsiderās ait: Habemus thesaurum istuz in vasis fictilibus/Et rursū. Scimus qz si terrestris dom⁹ nostra huius habitationis dissoluaſ ꝙ edificationem ex deo habemus domū nō manufactā. Terrenum quoq; fundamentum est subtantia carnis. Qđ in se sollicite psalmista cōsperꝛat cū dicebat: Non est occultatum os meuz a te qđ fecisti ſi occulto: ꝛ substātia mea in inferioribus terre. Tinea autez de veste nascitur: ꝛ eādem vestem de qua oritur/oriendo corrūpit. Quaſi quedam vero vestis anime caro est: sed hec nimirū vestis hz tineā suā: qz ab ipsa carnalis tentatio orit/ex qua lacerat. Quaſi enim quadaz sua tinea vestis nostra cōsumitur/cum caro corruptibilis tentationem gignit: per hanc ad interitum/perueniunt: velut a tinea domo consumitur/cum de se orit vnde conterat. Acſi aperte dicat. Qui illi spiritus esse ex se incōmutabiles nequeunt ꝙ nulla carnis infirmitate deprimuntur: ꝙ temeritate se homines in bono permanе cōstanter estimant quos in eo ꝙ intellect⁹ ad summa vehit: carnalis infirmitas aggrauans ꝑpedit: vt per corruptionis vitium in semetipsis habeant: vñ ab intima nouitate veterascant.

¶ Capitulum. xpviij.

Ossunt quoq; per angelos sancti doctores intelligi: sicut per ꝓpheтaſ⁹: Labia sacerdotis custodiūt sciēti. ꝛ legē requirent ex ore eius: qz angelus dñi exercituum est. Qui ꝙtalibet virtute fulgeant esse omnino sine ekpa nequeūt: cū iter presentis illecebroſe vite gradiuntur: qz eoꝝ gressus tangiſ/ aūt luto illiciti opis/aut puluere cogitatiōis. Domos aūt luteas habitant: ꝙ de illecebrosa: hac vita carnis erubescit. Hanc domum luteā paulus cōtemperat habitare cū dicebat. Nostra aūt cōuersatio in celis ē. Dicat ergo. ¶ Ecce qui seruiunt ei nō sunt stabiles: et in angelis suis reperit prauitatem: ꝙto magis hi qui habitant domos luteas: qui terrenum habent fundamentum cōsumentur velut a tinea. Acſi aperte dicat. Si presentis vite via illi sine ꝓtagione trāſire nequeūt: qui eterna cogitates se contra rēpozalia accingunt: que detrimenta illi sustinent/q̄ esse in se incarnalis habitationis voluptatibus gaudeat. Qui enim seruiunt ꝛ nō sunt stabiles: qz cū mens ad alta mittit/carnis sue cogitatione diſſi patur: ita vt sepe animus dum in timis ibabitat: dū sola celestia exꝑectat/subita carnali delectatiōe penſus a semetipso scissus iaceat et ꝙ se ifirmitatis suas molestias superasſe gaudebat repentinovulnere prostratus gemat. Prauitas ergo et in angelis reperitur/dum ipsos quoq; qui veritatez nūciāt/ nonnunq̄ surreptio vite fallocie

Mat. 2.b.

Pbīs 3.b.

grauat. Viuero bi etiã mundi bus iniquitate feriuntur: quos cõ tra eã sancta intentio erigit: quibus ictibus illi penetrãtur/quos ante eius iacula ipsa infirmitatis sue delectatio sternit. Qui benevlut a tinea consumi describũtur. Tinea quippe dãnũ facit/z sonitũ nõ facit: ita iniquorum mẽtes qz damna sua considerare negligũt: integritatem quasi nescientes p dunt. Amittunt namq; a corde in nocentiam: ab ore veritatez: a carne continentiam: z per accessum temporis ab etate vitaz. Sed bec se indesinenter amittere nequaq; conspiciunt: dum toto desiderio curisq; temporalibus occupantur. Quasi ergo a tinea consumuntur quia sine sonitu culpe morsum tolerant: dum quanta detrimẽta vite z innocentie patiũtur ignorãt. Unde z bene subditur. ¶De mane vsq; ad vesperaz succidentur. A mane vsq; ad vesperam pecatoz succiditur: dum a vite sue exordio vsq; ad terminum/iniquitatis perpetratione vulneratur. Omni namq; tempore reprobi per augmentum malicie contra seipsos ingeminant: quibus succisis in profundum ruunt. De quibus bene psalmistam dicitur. Viri sanguinum z dolosi nõ dimidiabũt dies suos. Dies quippe dimidiare est tãpus vite male in voluptatibus ductum/ad penitentie lamẽta diuidere: atq; hoc ad bonum vsuz partiendo reparare. Sed iniqui dies suos nequaq; dimidiant: qz puerilem mentem nec in extremo tempore immutant. Quo contra bene Paulus admonet dicens: Redimentes tempus: quoniam dies mali sunt. Temp⁹ quippe redimimus qñ ante actam vitam quam lasciuiendo perdidimus flẽdo reparamus. Sequitur. ¶Et quia nullus intelligit inetternum peribunt. Nullus videlicet eoruz qui s mane vsq; ad vesperam succidentur: nullus intelligit vel eorum qui pereunt vel eorum qui p ditos mores pereuntium imitantur. Unde alias scripturz est. Justus perit: z nemo est qui recogitet in corde suo: z viri misericordie colliguntur: qz non est qui intelligat. Iniqui ergo dum sola temporalia appetunt: z q̃ bona electis in eternũ mancant/scire contemnũt: dñ iustoz afflictionem conspiciunt: sed que sit afflictionis retributio non agnoscunt: actionis sue pedẽ in profundũ porrigũt: qz a luce intelligentie sponte sua oculos claudunt. Multis enim malis voluptatibus decepti/dñ q̃ vident temporaliter diligunt/a semetipsis alienati non videt vbi eternũ ruũt. Pot etiã mane p̃speritas/vespere huius mundi aduersitas designari. De mane ergo vsq; ad vesperaz reprobi succidentur: qz z per prospera lasciuientes depereunt: z p aduersa impatientes ad insaniaz erurgunt. Quos de mane vsq; ad vesperam nequaq; culpa succideret: si vel prospera fomentum crederent: vel aduersa sectionem sui vulneris estimarent.

¶Capitulum.xxix.

Sed qz nequaq; sic bumani generis multitudo deseritur: vt cũcta ad interitũ tẽdere permittãtur. Sũt nõnulli qui p̃tio vite oblectamenta despiciunt: etiã cũ assunt transitoria esse considerãt: atq; hec ex amore eternitatis calcant. ¶Sicq; in bocprimo gradu iudicij gressus suos ponunt/vegetiores ad altiora perueniunt: vt cũcta temporalia nõ soluz qz citius sunt amittenda despiciant: sz bis inberere non appetant: etiam si eterna esse potuissent: z a pulchre conditis amorem subtrahunt: qz in ipsum auctorem pulchritudinis cordis passibus tendunt. Et sunt nonnulli qui bona huius vite presentis diligũt: sed tamẽ hec nullatenus assequũtur; z sunt nõ nulli qui rebus tpalibus rotis deseruiẽs inbiant: mundi gloriam q̃runt/z adipisci nequaq; possunt. Hos (vt ita dicerim) coz ad mundũ pertrahit: mũdus ad coz repellit. Nam sepe contingit vt in ipsis suis aduersitatibus fracti ad mentem redeant: z in semetipsis reuersi considerent/cp̃ sint mania que querebant sesq; pro taz stulto desiderio protinus ad lamentuz vertant: z tantovalentius eterna desiderent/quanto se stultius laborasse pro temporalibus dolent. Unde bene descriptis reprobis subditur. ¶Qui autem reliqui fuerint/ auferentur ex eis. Quos alios reliquos/nisi huius mundi despectos accipimus? Quos dum presens seculum ad nullius glorie vsum eligit quasi minimos indignosq; derelinquit. Sed mundi reliquos auferre dñs dz: qz despectos huius seculi eligere dignat. Paulo attestante qui ait. Nõ multi sapientes secundum carnem: non multi nobiles: non multi potẽtes: sed que stulta sunt mũdi elegit deus vt confundat sapientes: z infirma mundi elegit deus vt confundat fortia. Quod bene in libro regum egiptio puero in via lassescente signatur: quem amalecbita egrotum in itinere deserit: dauid vero fouentem cibo reficit: ducem sui itineris facit amalecbitã prosequitur: repulantem repperit/ z funditus extinguit. Quid est enim q̃ egiptius amalecbite puer in itinere lassat: nisi q̃ amatoz p̃tis seculi peti sui nigredine opertus: sepe ab eode seculo infirm⁹ despectusq; relinq̃t: vt cũ eo currere nequaq; valeat: sed fractus aduersitate torpescat? Sed hunc dauid inuenit: quia redemptor noster veraciter manu fortis nõnullos quos despectos a mundi gloria reppererit: in suum amorem conuertit: cibo pascit: quia verbi scientia refecit: ducem itineris eligit: quia sui etiam predicatorem facit: z q̃ amalecbitam sequi nonvalebat/our dicitur: quia is quez indignũ mundus deseruit: non solum conuersus in suam mentem dominũ recipit: sed predicando hunc etiã vsq; ad aliena corda pducit. Quo videlicet duce dauid conuincentem amalecbitam inuenit z extinguit: quia ipso predicantibus mũdi letitiam destruit: quos mũdus habere comites desperat. Qz igitur plerumq; quos mundus relinquit/dominus eligit: recte nunc dicitur: Qui reliqui fuerint/auferentur ex eis: Sequitur. ¶Morientur et nõ in sapiẽtia. Quid est q̃ superius reprobozum interitum protulit/dicens: quia nullus intelligit inetternum peribunt: z de electis dei rursus adiunxit. Qui reliqui fuerint auferentur ex eis: z hoc protinus quod eisdem electis non cõuenisse dicens: subdit. Morientur z non in sapientia. Si enim a reprobis diuinitus auferuntur quo pacto moriuntur in sapientia dicuntur? Sed muniruz sacre scripture cõsuetudo est: vt cum aliqd narrat interposita alterius cause sententia/ad superiora protinus redeat. Nam postq̃ dixit. Et quia nullus est qui intelligat: inetternum peribunt: electorum mortem subintulit/dicens. Qui autez reliqui fuerint/auferẽtur ex eis. Et rursum sententie sue oculũ in eã quem prediterat interitum reprobozum mittens: subito adiunxit. Morientur z non in sapientia. Acsi diceret: hi quos dixi qz non intelligentes inetternum peribunt: proculdubio nõ in sapientia morientur. Sed hunc esse morem sacri eloquij nonnunq; melius ostendimus: si exeo aliquam similitudinẽ huius rei proferam?. Paulus nãq; apls cũ dilectũ discipulũ de instituẽdis ecclie officijs admoneret: ne quos forte ad sacroz ordines inordinate promoueret/dixit: Manus cito nemini imposueris; ne q̃ communicaueris

lecbitam sequi nonvalut/our dicitur: quia is quez indignũ mundus deseruit: non solum conuersus in suam mentem dominũ recipit: sed predicando hunc etiã vsq; ad aliena corda pducit. Quo videlicet duce dauid conuincentem amalecbitam inuenit z extinguit: quia ipso predicantibus mũdi letitiam destruit: quos mũdus habere comites desperat. Qz igitur plerumq; quos mundus relinquit/dominus eligit: recte nunc dicitur: Qui reliqui fuerint/auferentur ex eis: Sequitur. ¶Morientur et nõ in sapiẽtia. Quid est q̃ superius reprobozum interitum protulit/dicens: quia nullus intelligit inetternum peribunt: z de electis dei rursus adiunxit. Qui reliqui fuerint auferentur ex eis: z hoc protinus quod eisdem electis non cõuenisse dicens: subdit. Morientur z non in sapientia. Si enim a reprobis diuinitus auferuntur quo pacto moriuntur in sapientia dicuntur? Sed muniruz sacre scripture cõsuetudo est: vt cum aliqd narrat interposita alterius cause sententia/ad superiora protinus redeat. Nam postq̃ dixit. Et quia nullus est qui intelligat: inetternum peribunt: electorum mortem subintulit/dicens. Qui autez reliqui fuerint/auferẽtur ex eis. Et rursum sententie sue oculũ in eã quem prediterat interitum reprobozum mittens: subito adiunxit. Morientur z non in sapientia. Acsi diceret: hi quos dixi qz non intelligentes inetternum peribunt: proculdubio nõ in sapientia morientur. Sed hunc esse morem sacri eloquij nonnunq; melius ostendimus: si exeo aliquam similitudinẽ huius rei proferam?. Paulus nãq; apls cũ dilectũ discipulũ de instituẽdis ecclie officijs admoneret: ne quos forte ad sacroz ordines inordinate promoueret/dixit: Manus cito nemini imposueris; ne q̃ communicaueris

peccatis alienis: teipsum castum custodi. Qui ad infirmitatez eius corporis ptinus verba conuertés sit. Noli adhuc aquam bibere: sed modico vino vtere propter stomachum/z frequentes tuas infirmitates. Statimq; subiungit/dicés. Quorundam hominum peccata manifesta sunt precedenti ad iudicium: quorundam autem z subsequuntur. Quid ergo ad illud ptinet q ab infirmo aquam bibi p bibuit: hoc q3 de peccatis abscondis quorundā hoim manifestisq; subiunxit: nisi q interposita de eius infirmitate sententia: ad hoc in extremo redijt/quod superius dixit. Iohannes cito nemini imposueris: neq; communicaueris peccatis alienis. Ut enim hec eadem peccata quanta sollicitudine perquirenda essent ostenderet interpositam contra infirmitatis molestiam discretionis admonitionem ptinus intulit: q3 in aliis pateserent: in aliis laterent/dicens. Quorundam esi hominum peccata manifesta sunt precedentia ad iudicium: quorundā aūt et subsequunt. Sicut ergo per hanc sententiā non eisdem verbis Paulus congruit quibus etiā loquēs de timotheo infirmitate subtulit: sed ad illud redijt quod superius intermittendo narrauit: ita hoc loco eliphas cum de electis diceret. qui reliqui fuerint auferentur ex eis: illico adiūgens ait. Morientur/z non in sapiētia. Ad illud ptinus recurrit quod superius de reprobis ptulit dicens: z quia nullus intelligit/in eternuz peribūt.

¶ Capitulum. xxx.

Ideirco autem reprobi electos despiciunt/q3 ad vitam inuisibilem p visibilem mortem tendunt. De quibus bene nūc dr. Moriēt: z nō in sapiētia. Esi apte diceret. Mortē quidē z sapiētiam pariter fugiūt/sed sapienti: i penitus deseruit: mortis aūt laqos non euadunt. Et q3 q3q; morituri viuere/moriēdo potuerit dum morte, q3 pculdubio vētura est metuūt. z vitam simul z sapientiā p dunt. Ait cōtra iusti i sapiētia morium: q3 morte quā deuitare fugitiuo nequeūt: cū p veritate immineat differre cōtemnūt: eiq; dū equanimiter ferūt/penam p pagnis vertunt in instim virtutis vt inde debeat vita recipi: vnde p pme culpe cogitur meritum finiri. Sed q3 eliphas hec cōtra iniquos veraciter ptulit: beatū Iob reprehensibilem estimās de fastu sesapientie inflaui. Unde z post pdicamenta tante rectitudinis/ irrisionis verba subiungit dicens.

¶ Textus capt.

quintum cōtinuans capla. xxx. li v. moralis expositionis. ¶ Voca ergo si est qui tibi respondeat. Omps esi deus sepe eius precem in perturbatione deserit: q3 pceptis illius in tranquillitate contemnit. Unde scriptū est. Qui auertit aurem suā ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. ¶ Vocare aūt nīm est humili deū prece deposcere: respondere vo dei est effectum precibus pbere. Ait ergo. Voca si est q3 tibi respondeat. Esi aperte dicat: Quātūlibet afflictus clames/deū tibi respondentem non habes: q3 vox in tribulatione eum non inuenit: quem mens in tranquillitate cōtempsit. Ubi adhuc deridēdo subiungit. ¶ Et ad aliquem sanctorum conuertere. Esi despiciens dicat. Sanctos quoq; inuenire in afflictione adiutores non vales: quos habere socios in hilaritate noluisti. Qui post irrisionem ptinus suiam subdit dicens. ¶ Virū stultum interficit iracundia z parvuluz occidit inuidia. Que nimirū sententia vera esset/si illa contra tanti viri patientiam nō

fuisset. sed nos pensemus quod ō Quis ab auditoris sui virtute elidatur: vt ostendamus q3 erectū est q3 pmittur/si non in beato Iob immisq; pmereretur. Cum scriptū sit: Tu aūt domine cū tranquillitate iudicas. Sciendum nobis manopere est: q3 quotiens turbulentos motus animi sub mansuetudinis virtute restringimus/ad similitudinem redire conditoris conamur. Illā cuz tranquillitate mentis ira diuerberat: disiuniatā quodāmodo scissamq; pturbat: vt sibimetipsi non congruat: ac vim intime similitudinis amittat. ¶ Cupitu. xxx.

Quanta ergo sit iracūdie culpa pensem⁹: p quā dū mansuetudo amittitur/superne imaginis sistitudo vitiat. Per iram sapientia peraditur: vt quid: quo vel ordine agendū sit/vino nesciat sicut scriptum est. Ira in sinu stulti requiescit: q3 animum intelligentie lucem subtrahit: cū mentem p mouendo confundit. Per ira vita amittitur cūi sapientia teneri videatur: sicut scriptum est: Ira perdit etiam prudentes: q3 scz cōfusus animus neq; erpiet: etiā si qd intelligere prudēter valet. Per iraz esi iustitia relinquit: sicut scriptū est: Ira viri iustitiam dei nō opat. q3 dū pturbata mens iudicū sue rationis exasperat: omne q3 furor suggerit/rectū putat. Per irā gra vite socialis amittit. sicut scriptū est. Noli esse assiduus cū bōe iracundo: ne discas semitas eius/et sumas scandalū anime tue. Et itē Quis poterit habitare cum bōe/cuius spūs facilis est ad irascēdū Q3 qui se ex humana rōne nō tēperat: necesse est vt bestialiter soliuat. Per irā concordia rumpit: sicut scriptū est: Ubi animosius patet ritus: z vir iracūdus effundit pctā. Iracundus quippe pctā essi dit: q3 etiā malos quos icaute ad discordiam pronocat/peiores facit. Per iram lux veritatis amittitur: sicut scriptum est. Sol nō occidat super iracundiā vestrā: q3 cū menti iracundia confusionis tenebras incutit hinc deus radiū sue cognitionis abscondit. Per iram sanctispūs splendor excludit: quo contra vetustā trāslationē scriptū est: Super quē requiescet spiritus meus/nisi super humilem z quietum z tremētem sermones meos? Cū essi humilē diceret/quietū protinus adiunxit. Si ergo ira quietem mentis subtrahit/ suam sctō spūi habitationez claudit. Cuius recessione animus vacuus/ad aptam mox insaniā ducit: z vsq; ad superficiem ab intimo cogitationum fundamento dissipat. Namire sue stimulis accensum cor patitur: corpus tremit: lingua se prepedit: facies ignescit: exasperant oculi: z nequaq; recognoscunt notri. Ore quidē clamorē formatsed sensus quid loquatur ignorat. In quo itaq; iste ab arreptitijs longe est: qui actionis sue conscius non est? Unde fit plerūq; vt sq; ad manus ira prosiliatz quo ratio longi? recedit/audacior exurgat: sed ips animus retinere non valet: q3 factus est potestatis alieni: z eo furor membra fortis in ictibus exercet: qua intus ipsam membrorum domina mentem captiuaz tenet. Aliquando aūt manus non exerit: sed in maledictionis iaculum linguam vertit. Fratris nāq; ānte ritus precibus exposcit: hoc deus perpetrare experit/quod ipse peruersus homo facere vel metuit vel erubescit. Fitq; vt voto z voce homicidium peragat etiam cum a lesione proximi manibus cessat. Aliquando ira pertubato animo ōm ex iudicio silentium indicit z quo se foras per ligua nō exprimit. Intus deterius ignescit: vt irato q3q; collocutione suam proximo subtrahat: z nil dicendo q3 sit auersus dicat. Et nonnunq; hec silentij ieueritas per disciplinę dispēsatio

Eccls. 7.b.

Ja. 1.c.

Prou. 26.d.

Eph. 4.f.

Esaie. 66.a.

nem geritur: si tamen sollicite in intimis discretionis forma tenetur. Nonnūq̄ vero dum accensus animus a consueta locutione restringit/per accessum temporis penitus a primi dilectione separat: z acriores stimuli ad mentem veniunt: causeq̄ ḡ grauꝰ exasperēt oriuntur: atq̄ in irati oculo festuca in trabem vertitur/dum ira in odium pmutat. Plerunq̄ ira p silentium clausa intra mentem vehementius estuat: z clamosas tacita voces formatꝫ: verba sibi quibus exasperetur obijcit: z quasi cause examine posita durius exasperata respondet: quod Salomon breuiter insinuat/ dicens: Prestolatio impiorum furor. Vicq̄ fit vt perturbatus animus maiorem strepitum sui silentij sentiat: eumq̄ grauius clausa ire flamma consumat vt bene ante nos quidam sapiens dixit. Cogitationes iracundi vipere sunt generationes: mentem comedunt matrē suam. ¶ La. xxxiij.

puer. 21.c

Quatuor iracundorum modi. B

SLiendum vero est q̄ nonnullos ira citius accendit/ facilius deserit. Nonnullos vero tarde quidem cōmouet/sed durius tenet. Alij nāq̄ accensis calamis similes/dū vocib⁹ perstrepunt: quasi quosdā accessionis sue sonit⁹ reddunt: citius qui dē flāmam faciunt: sed ptin⁹ in fastilla frigescūt. Alij aūt lignis grauioribꝰ durioribusq̄ nō dispares accessionē tarde suscipiūt: sed tñ accensi semel difficilius extinguuntur: z qz se tardius in asperitatem concitāt/furoris sui diuti⁹ ignem seruāt. Alij aūt quod est nequius z citius iracūdie flāmas accipiūt/ z tardius deponunt nōnulli vero banc z tarde suscipiunt / z citius amittunt. In quibus nimirū quatuor modis licdo lector agnoscit: quia z ad tranquillitatis bonū vtimur plusq̄ primus appropināt: z in malo secundum tertius superat. Sed quid prodest q̄ iracūdia quomodo mentem teneat dicim⁹? Duō si non etiam qualiter cōpesci debeat exprimam⁹? Duobus em modis fracta possidere animū ira desuescit. Primus quippe est vt mēs sollicita antecēp agere quodlibet incipiat/ostes sibi quas pati potest cōtumelias ꝓponat: quatenus redemptoris sui pbra cogitans/ad ꝺuersa preparet. Que nimirū vehementia tanto fortius excipit/quāto se cautius ex prescientia armauit. Qui em improuidus ab aduersitate deprehenditur/quasi ab hoste dormiens inuenitur: eumq̄ citius inimicus necat: qz non repugnantem perferat. Nam qui mala imminentia per sollicitudinē prenotat/hostiles incursus ās inuisi dēs' vigilās expectat: z inde ad victoriam valenter accinditur / vñ nescienꝫ deprehendi putabatur. Solerter ergo animus ante actionis sue primordia / cuncta debet aduersa meditari: vt semp hec cogitans/semper contra hec roborace patientie munit⁹: z quicquid accesserit/quid⁹ superet: z q̄cq̄d nō accesserit/lucrū putet. Secund⁹ aūt seruande mansuetudinis modus est: vt cum alienos excessus aspicimus/nostra quibus in alijs excessibus delicta cogitemus. Confidenter quippe infirmitate propria mala nobis excusant aliena. Patienter nāq̄ iniustaz iniuriam tolerat/qui pie memīnit quod forta sse adhuc habeat/i quo debeat ipe tolerari: z quasi aqua ignis extinguitur/cum surgentis furore animi sua culpa ad mentē culpa reuocatur: qz erubescit/petā nō parcere/qui vel deo vel proximo sepe se recolit parcēda peccasse. La. xxxiij.

SEd inter hec solerter sciendū est q̄ alia ē ira quam impatientia excitat: alia quam zelus formatꝫ. Illa ex vitio / hec ex virtute generatur. Si enim nulla ira ex virtute surgeret diuine animaduersionis

impetum pbinees per gladiū non placasset. Hanc iram qui a beli nō habuit motum contra se implacabiliter superne vltionis excitauit. Nam quo contra subditorum vitia tepuit eo contra illum districtio eterni rectoris erarsit. De hac p psalmistaz dicitur. Irascimini z nolite peccare. Quod nimirum nō recte intelligit: qui irasci nos nobis tantummodo non etiam proximis delinquentibus volunt. Si enim sic proximos vt nos amare precipimur. restat vt sic eorum erratibus sicut nostris vitijs irascamur. De hac per Salomonem dicitur. Melior est ira risu: quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. De hac iteruz psalmista ait. Turbat⁹ est pre ira oculus meus. Ira quippe per vitium oculum mentis excecat: ira autem per celum turbat: quia quo saltem recti emulatione concutitur ea que nisi tranquillo corde p cipi non potest/ contemplatio dissipatur. Ipse namq̄ celus rectitudinis quia in quietudine mentem agitat: eius mor aciem obscurat: vt altiora in commotione non videat/qui bene prius trāquilla cernebat ꝭ inde subtili⁹ ad alta reducitur/vnde ad tempus ne videat reuerberatur. Nam ipsa recti emulatio eterna post paululum in trāquillitate largius aperit: que hec interim per commotionem claudit: z vnde mens turbatur ne videat/inde proficit vt ad videndū verius clarescat: sicut infirmanti oculo cum collirium immittitur/ lur penitus negatur: sed inde caz post paululum veraciter recipit/ vnde banc ad tempus salubriter amittit. Nunq̄ vero commotioni contemplatio iungitur: nec pceuler mentis perturbata cōspicere ad quod vir trāquilla valet inbiare: qz nec solis radius cernitur / cum commote nubes celi faciem obducunt: nec turbatus fons respicien⁹ ꝭ imaginē reddit quam tranqꝫ-

Ps. 4.a D

Eccls. 7.a.

Ps. 6.b

lus ppse ostendit: quia quo eius malavnda palpitat/eo in se speciē similitudinis obscurat. Sed cum per celum animus mouetur: curādum summopere est/ne hec eadez que instrumento virtutis assumitur/menti ira dominet: ne quasi domina preat: sedvelut ancilla ad obsequium parata/a rationis tergo nunq̄ recedat. Tunc enim robustus contra vitia erigitur/ cuz subdita ratiōi famulatur. Nā quācumlibet ira ex celo rectitudinis surgat: si immoderata mentem vicerit rationi ꝓinus seruire contemnit: z tanto se impudentius dilatat/quanto impatientie vitium virtutem putat. Unde necesse est vt hoc ante omnia qui celo rectitudinis mouetur attendat/ne ira extra mentis dominium transeat sed in vltione peccati tempus modumq̄ considerans surgentē animi perturbationem subtilius retractando restringat: animositatemq̄ deprimat: motus feruidos sub ętate disponat: vt eo fiat iustior vltor alienus/quo prius certet victor suus: quat enus sic culpas delinquentiū corrigat: vt ante ipse q̄ corrigit per patientiam crescat: z feruorem sui transcēdendo dijudicet: ne intēperanter excitat⁹ ipso celo rectitudinis longe a rectitudine aberret. Qz ꝭo (sicut dixim⁹) cetā laudanda boni emulatio mētis oculum turbat: recte nūcbz. ¶ Uiruz stultū interficit iracūdia. Et si apte dicerek. Ira p celū sapientes turbat: itavero per vitiū stultos trucidat: qz illa sub ratione restringitur: hec ꝭo irrationabiliter denicte menti dominatur: Bene autē subditur. ¶ Et paruulum occidit inuidia. Inuidere enim non possumus / nisi eis quos nobis in aliquo meliores putamus. Parulus ergo est qui liuore occiditur: quia ipse sibi testimonium perbibet/ q̄ eo minor sit cuius inuidia torqueatur. Hinc est q̄ hostis callidus ꝓio bo

Dauid ire remedia

Ps. 4.a D

Eccls. 7.a.

Ps. 6.b

Inuidia.

vndei uidia

mini inuidēdo surripuit: qz amissa beatitudine eminorem se immoz talitati illius agnouit. Hinc est ꝙ cain ad perpetrandū fratricidiuz zorruit: qz despecto suo sacrificio prelatum sibi infremuit: cui⁹ de bostiam accepit: et quem meliorez se esse erbozuit/ne vtcunqz esset amputauit. Hinc esau ad persecutionem frātris erarsit: quia primo genitozum benedictione perdita/ quam tamen esu lenticule ipse vēdiderat minorē ei se quē nascēdo preibat ingemuit. Hic iosep fratres subditissimaelitis trāseuntibus vendidērūt qz cognito reuelationis mysterio: ne se fieret melioz/ eius profectibus obuiare conati sunt. Hinc Saul dauid subditum lancea in torquendo persequit/qz quē magnis quotidie augeri virtutum successib⁹ sensit vltra sese crescere erpauit. Parumus itaqz est qui inuidia occiditur: qz nisi ipse inferioz existeret/de bono alterius non doleret.

¶ Capitulum.xxxiij.

Sed inter hec sciendum est/qz ꝙuis per omne vitium quod perpetratur/humano cordi antiqui hostis virus infundit in hac tū neqtia tota sua viscera serpēs pcutit: z imprimēde malitie pestē vomit. De quo nimirum scriptum est: Invidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū. Ipā cū deiectū coz liuoris putredo corruperit: ipsa ꝺqz ex terioza idicit ꝙ grauiter animiue sauia instigat. Color ꝺppe pallore afficit: oculi deprimūt: mēs accēditur: z membra frigescūt. Fit in cogitatione rabies/in dentibus stridoz: cūqz in latebris cordis crescēs absconditur odium: doloze ceco terebat conscientiam vultus inclusuz. Hilletum de proprijs liber: qz tabescentē mentem sua pena sauciat/quam felicitas torquet alienа: quātoqz extranei operis in altum fabrica ducitur: tanto fundamentuz mentis liuide profundi⁹ suffoditur: vt quo alij ad meliora properāt/eo res ipsa deteri⁹ ruat: qua ruina videlicet etiam illō de structur. quod in alijs actibus perfecto opere surrexisse putabatur. Nam inuidia cū mentem tabefecerit/cuncta ꝙ inuenerit bene gesta cōsumit. Unde bene per Ualomonem dicitur: Vita carnium sanitas cordis: putredo ossium invidia. Quid est per vitam carnis/nisi infirma quedā ac tenera: z quid per ossa/nisi fortia acta signātur. Et plerūqz contingit vt quidā cuz vera cordis innocentia in nōnullis suis actibus infirma videant: ꝺdā vero tam quedā ante humanos oculos robusta exerceant: sed tū erga aliorum bona intus inuidia: qz per liuoris vitium ante dei oculos pereūt etiā fortia acta virtutū. Ossa quippe per inuidiā putrescere est/quedā etiā robusta deperire. Sed cur hec de inuidia dicimus/si non etiā qualiter erumpat: intimemus? Difficile nāqz est/ vt hoc alteri nō inuideat/qō adipisci alter exoptat: qz quicquid tē porale percipitur: tāto fit minus singulis/quanto diuidit in multos: z idcirco desiderantis mentes liuoz exercuat: qz hoc qō appetit/ aut funditus alter accipiens adimit: aut a quantitate restringit. Qui ergo liuoris peste plene carere desiderat illā hereditatem diligat/quā coheredū nūer⁹ nō angustat: que z oīb⁹ vna est/z singulis tota: que tanto largioz ē ostenditē quanto ad banc percipientiū multitudo dilatatur. Imminutio ergo liuoris est affectus surgens interne discussionis: z plena moris ciusest perfect⁹ amoz eternitatis. Ipā cū mēs ei⁹ rei appetitu retrahit/ꝙ accipiētiū nūero partit: tāto magis primū diligit quāto min⁹ ex profecto illi⁹ sua damna pertimescit. Que si perfecte in amore celestis patrie rapitur/plene etiam in proximi dilectione ſ ludaſ/: quia cuz nulla terrena desiderat/nihil est qō eius erga proximū charitati cōtradicat. Que nimirum charitas ꝺd est aliud ꝙ oculus mētis ꝙ si terreni amoris puluere tangitur/ab interne lucis mor intuitu lesus reuerberaſ. Qz autez parum lus est ꝙ terrena diligit: magnus ꝙ eterna concupiscit: potest etiam sic non inconuenienter intelligi. Parumus occidit inuidia/quonia huius pestis tangore non mozit/ nisi ꝙ adhuc i desiderijs ifirmaſ.

¶ Finit liber Quintus Moralium sancti Gregorij.

Liber Sext⁹ beati Gregorij continuantis moraliter Quintū capitulū Job.

¶ Capitulum.j.

Allegoria.

Erua historie veritate bri Job dicta: amicoruꝫ illius mystica ꝓpositiō interꝓtatione discutere: qz cūctis ꝺa scientib⁹ liquet/ꝙ redemptozē mundi totis suis allegationibus curat sancta scriptura promittere eūqz per electos oēs vt per eius scilicet membra studuit designare. Unū z isdem beatus Iob latino eloquio dolens dicitur: vt per eius z nomen z vulnera redemptoris nostri passio designet. De quo propheta ait: Vere languores nostros ipse tulit: z dolores nostros ipse portauit. Cui tē tatoi ablatis omnibus/et seruos z liberos occidit: quia non solum iudaicum populū ex timore seruitutem/sed ipsos quoqz apostolos in suo amore regenerados/passionis eius tempore teto perfidie percutit. Vulneribus beati Iob corpus atteritur: quia redemptoz noster configi clauis in crucis patibulo non dedignatus. A planta autem pedis vsqz ad verticem vulnera sucepit: quia sanctam ecclesiaz que corpus eius est/non solum per extrema z vltima: iz vsqz ad summa membra persecutione seuiēs tentatoz affligit. Unde etiam Paul⁹ dicit. Complebo ea que desunt passionum christi in carne mea. Cui suadere vroz ad maledicēdum nititur: quia carnales ꝺqz sūtra sanctam ecclesiam aditorez: callidi tentatoris existit. Que cuz essi ad maledicēdū pronocat/vitā carnalium designat: quia (vt supra dictum) iam intra sanctam ecclesiaz incozrectis moribus positis quo per fidem bonis intra sunt: eo p vitam durius premunt. Quia essi quasi fideles/vitari nequeunt: a fidelibus tanto deterius/ quāto et interius tolerantur? Amici vero illius qui quasi ad consolandum veniunt sed ad verba aspere intuitionis excedit/hereticoꝝ speciem tenēt: qui cum cōtra bonos deum defendere nituntur offendunt. Hec itaqz superius latiꝰ dicta/nunc breuiter studui ex mystica designatiōe accingere: vt lector meus ex ipsa hac replicatione meminerit me in hoc opere spirituali intellectui deseruire/z tamē: cū vtilitatis ipsius ysus postulat/subtiliter quoqz studeo historie verba discutere: cum vero necesse est simul vtrumqz complectar: vt spiritalis fructus allegoria generet: quos tamen ex radice historie veritas producit. Amicos vero beati Iob quos hereticoꝝ speciem tenere diximus/in dictis suis nequaqz per omnia reprobamus: quia dum per superbiam sententiam contra eos dicitur: Nō estis locuti coram me rectum: z prout

gnus subditur. Sicut seruus me⁹ Iob: profecto liquet: quia non omnino despicitur/quod ex meliozis comparatione reprobatur. In reprehensione quippe eius incaute dilabuntur: sed tamen quia tanti viri amici sunt: ex familiaritate illius mystica multa dedicerunt. Unde ꝛ superius diximus: eoꝝ verbis etiam paulus vtitur. Et hec in assertionis sue adiutorium assumens/prolata ex veritate testatur: que tamen veritas recte reprehendit: quia quamlibet fortis sententia contra sanctum virum proferri non debuit. Possunt ergo mystice elifbas verba pensari: quibus ad beatum Iob loquitur/dicens. ¶Ego vidi stultuꝝ firma radice: ꝛ maledixi pulchritudini eius statim. ¶Capitulum. ij.

Stultus quippe iudeorum populus extitit: quia ipsam in carne presentiam eterne sapientie spreuit: qui ⁊ si firma radice conualuit: quia electorum vitam temporaliter extinguendo superauit. Ex hunc elifbas maledicendo despicit quia nimirum omnes heretici quorum tenere speciem amicos beati Iob diximus: cum de nomine christi gloriantur/indeoꝝ perfidiam ex auctoritate reprehendunt. De quo stulto protinus subditur. ¶Loge fiant filij ei⁹ a salute. Filij huius stulti sunt omnes qui perfidie illius predicatione generantur. Qui scilicet a salute loge sunt: quia etsi temporalem vitam sine afflictione percipiunt/eterna grauius vltione ferientur: sicut de eisdem filijs illius dominꝰ dicit: Ue vobis scribe et pharisei hypocrite qui circuitis mare et aridam vt faciatis vnum proselitum: ꝛ cum fuerit factus/facitis eum filium gehenne duplo ꝙ vos. Sequitur. ¶Et conterentur in porta: et non erit qui eripiat. Quis alius porte nomine nisi mediator dei ꝛ hominum debet intelligi: qui ait. Ego sum ostium: per me si quis introierit/saluabitur. Filij igitur huius stulti extra portam proficiunt/ꝛ in porta conterentur: quia praue iudeorum soboles ante mediatoris aduentum/in legis obseruatione stomerunt: sed in ipsa redemptoris nostri presentia a diuinitatis obsequio per fidie sue meritis repulsi ceciderūt. Quos nimirum nō est qui eripiat: quia scilicet dum ipsum redemptorem extinguere persequendo conati sunt: oblata sibi remedia eruptionis absciderunt: de quo bene subditur. ¶Cuius messem fame licus comedet: ꝛ ipsum rapiet armatus. Huius enim stulti messis fuerat sacrifeges eloquij. Quedam namq; spicarum grana sunt verba prophetarum: que stultꝰ habuit/sed non comedit: quia iudaicus populus legem quidem verbo tenus tenuit: sed per fatuitatis fastidium ab eius intellectu ieiunauit. Huius ergo stulti messem famelicus comedit: quia nimirum gentilis populus verba legis intelligendo edidit: ad que plebs iudaica sine intellectu laborauit. Hos famelicos fidei dominus preuidit cum per euangelium dixit: Beati qui esuriunt ꝛ sitiunt iustitiā: quoniam ipsi saturabuntur. De his famelicis Anna prophetāte dicitur: Repleti prius pro panibus se locauerunt: ꝛ famelici saturati sunt. Ex quia messem perdidit: recte subditur qualiter etiam ipse stultus perit/cū dicitur. Et ipsum rapiet armatus. Antiquus hostis iudaicum populum armatus rapuit: qui in eo vitam fidei fraudulente suggestionis iaculis extinxit: ꝛ vnde se inberere deo crederet/inde ei⁹ ordinationi repugnaret. Quod profecto discipulos suos veritas premonet/dicens. Uenit hora vt omnis qui interficit vos/arbitretur obsequium se prestare deo. Sequitur. ¶Capitulum. iij.

Edebunt stirpes diuitias eius. Huius diuitias stulti stirpes bibūt: quia fluctis sacre locutionis que iudaicus populus in superbie ostentatione possederat/conuerse gentilium mentes irrigantur. Unde ꝛ eisdem per prophetam dicitur: Omnes sitientes venite ad aquas: ꝛ qui non habetis argentum properate. Quia enim argenti vocabulo eloquia diuina signantur: psalmista testatur dicens. Eloquia domini eloquia casta: argentum igne examinatuꝝ. Qui ergo argentum non habent/ad aquas vocantur: quia nimirum gentilitas que scripture sacre precepta non acceperat/sacri eloquij fundatione satiatur: quam tanto nisc auidius potat/quanto hanc diu sicca sitiebat. Eadem ergo diuina eloquia ꝛ messis ꝛ diuitie vocantur: messes/quia ieiunam mētem reficiunt: diuitie vero/quia magna mouum venustate componunt. Eadem ꝛ comedi dicuntur ꝛ bibi: quia nimirum dum quedaꝝ in eis obscura sunt: que non nisi interpretata/intelligimus: hec cū si mandendo glutimus: dum quedā vero ad intelligendum facilia transumimus vt inuenimus/ea quasi non missa bibimus: quia non in fracta sorbemus. Hec sub intellectu mystico breui locutione transcurrimus/ne quid forsitan preterisse videamur. Sed q̄ beati Iob amici esse non possent/nisi in quibusdam quoq; magna morum honestate fulgerent: restat vt in eoꝝ verbis virtutem sensuum⁹ moraliter inquiramus: quatenus sū locutionis coram pondus discutiē: cuius doctrine fuerint ostendat.

¶Ego vidi stultū firma radice ꝛ maledixi pulchritudini eius statim. Quasi firma radice stultꝰ in terrene amore solidat. Uñ ꝛ primus cain ciuitatē in terra cōstruxisse dicitur: vt a pertemōstraret/quia ipse in terra fundamentum posuit/qui a soliditate celestis patrie alienus fuit. Quasi firma radice stultus attollitur/quādo bic temporali pſperitate fulcitur: vt omne quod appetit assequatur: aduersa nulla sustineat: contra infirmos sine repugnatiōe prenaleat: bene agentibus ex auctoritate cō tradicat: ad maiora commoda ex peiori semper actione perueniat: vt vnde viam vite deserit/inde ad tp̄a felicio: viuat. Sed cuꝝ malos florere infirmi cōspiciunt./trepidāt: ꝛ apud semetipsos peccantiū prosperitate turbati: intus gressibus mētis nutant. Quoꝝ pfecto speciez sumpsit psalmista/cū dicerer. Mei ferē pene mori fūt pedes: pene effusi sunt gressus mei: quia zelauī in peccatoribus panē peccatoꝝ vidēs. Cū ꝫo eoꝝ gloriā fortes aspiciūt/protin⁹ q̄ post gloriaꝝ pena sequatur attendūt: ꝛ alta intus cogitatione despiciunt/hoc quod foris superbi fastu vacue inflationis intumescunt. Bene ergo dicitur. Ego vidi stultū firma radice: et maledixi pulchritudini eius statim. Pulchritudinē quippe stulti maledicere est/eius gloriam ex considerata damnatione iudicare: quia eo atrocius in tormentis obruitur/quo altꝰ in peccatis elenatur: quia transit quod extollitur: permanet quod punit: q̄ bonoraꝰ in via: in peruentione damnabitur: ꝛ q̄si ꝙ amens prata in carcerem peruenit/q̄ per p̄sentis vite prospera ad interitum tēdit. Notandū ꝫo ꝙ cum stulti pulchritudini maledixisse se diceret/ protinus addidit statim. Hos nāq; humane ⁊ infirme mentis est: vt cū earum rerū quas respicit qualitate varietur: sepe eius iudicium cum ipsa presentis rei specie qualitate iudicet: ꝛ iuxta hoc q̄ aspicit: intērio illius sensus formet. Nam plerunq; nonnulli dū quorūdam gliam cernunt/eiusdē glie

Universidad de Deusto Biblioteca

aspectibus delectatur: ac magnū aliquid estimant: secꝫ vt talia mereantur eoptant. Cum vero iglorios quosꝫ aut delectos subitos/ aut forte etiam morientes aspiciunt: quia humana gloria omnimodo nihil fit cum gemitu fatentur: ita vt primus dicant: Ecce qm̄ nihil est homo. Quid hoc nimirum rectius dicerent/ si cum in gloria hominem cernerent: tunc eius interitum cogitantes transeuntem potentiā nihil esse sensissent. Tūc quippe est humana elatio pensanda cū nihil sit: cum sese super ceteros successibus extollit. Tunc cōsideranduꝫ est quoiusꝫ felicitas transuoleat: cū ante humanos oculos quasi permanens polleat. Nam gloriam morituri nihil esse in ipsa tam morte pensare infirmi quilibet possunt: tunc etiam ꝛ illi derogant/ qui hanc etiā ꝛ vsqꝫ ad mortem sequentes amant. Bene itaqꝫ dicitur: Egouidi stultum firma radice. ꝛ maledixi pulchritudini eius statim. Si cū aperte diceret: Contra stulti pulchritudinem mozam in maledictione non habui: quia cum hanc cernerem/ simul etiam penam sequentem vidi. Non enim statim maledicerē/ si qua me gloriē illius delectatio tenuisset: sed sine tarditate maledixi: qz simplicia mansura conspiciens/ eius potentiam sine dubitatione reprobauit: sed quia iniqui quiꝫ quo plus in hoc modo proficiunt: plures secum ad interitum trahunt/ recte subditur. ℊ Longe fl ent filij eius a salute. Filij quippe huius stulti sunt/ qui in ambitione huius secuti ex eius imitatione nascunt: qui profecto tanto a salute longi fiunt/ quanto in perpetratione nequitie nulla infirmitate feriunt: Dies iudicij porta. De quibus bene addit. ℊ Et cōterent i porta: ꝛ nō erit qui eripiat: Nam sicut vobis aditus porta dicitur/ ita est dies iudicij porta regni quis per eam ab electis omnibus ad celestia patrie gloriam intra-

tur. ℊ Capitulum. xiij.

Vide vbunc diem cū ad retributionē sancte ecclesie salomon appropinquare conspiceret dixit: Nobilis in portis vir ei⁹/ quando sederit cum senatoribus terre. Vir quippe est ecclesie humani generis redēptor: qui in portis se nobilem ostēdit: quia de spe eius prius in contumelijs extitit sed in ingressu regni sublimis apparebit. Qui cum terre senatorib⁹ resideret: qz iudicij sententiam cum sanctis eiusdem ecclesie predicatoribus decernit: sicut ipse i euangelio dicit: Vos ꝙ secuti estis me: in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis ꝛ vos sup sedes duodecim/ iudicantes duodecim tribus filiorum israel. Quod Esaias ꝙ quoꝫ longe ante pnuncians ait: Dominus ad iudicium veniet/ cū senioribus populi sui. De his portis Salomon iterum dicit: Date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opera eius. Tūc quippe sancta ecclesia de fructu manuum suarum accipit: cuius ad percipienda. celestia laboris sui retributio attollit: tunc eā sua opera in portis laudant/ quando eius mēbris in ipso regni adictu dicit: Esurini ꝛ dedistis mihi manducare: sitiui/ ꝛ dedistis mihi/ potū hospes eram ꝛ collegistis me: nudus/ recooperuistis me. Filij igitur huius stulti ante portam elati sūt sed in porta conterentur: qz amatores huius seculi in presenti vita superbiūt: sed in ipso regni aditu eterna animaduersiōe feriuntur. Bene autē subditur: Et non erit qui eripiat. Illos quippe veritas ab eterna aduersitate eripit: quos in temporalibus prosperis per disciplinam premit. Qui ergo nunc remisit premi/ nunc non vult eripi. quia iniqui cum quem per disciplinam habere negligūt/ pēm

afflictionis

afflictionis sue tempore per aditorium non inueniunt: ereptores. Sequitur. Cuius messem fame licus comedet. Habet etiam stultus messem/ quando vnusquisqꝫ donuꝫ recte intelligentie accipit: scripture sacre sententiꝫ docet/ bona loquitur. Sed tamen nullo modo hoc quod dicit operat: verba dei profert: nec tamen diligit: laudando exaggerat: viuendo calcat. Quia ergo stultus iste recta intelligit ꝛ dicit: sed tamen hec opere rando non amat: messem habendo seiunat. Qui nimirū famelic⁹ comedit: quia is qui ad deum sanctis desideriꝫ anhelat: discit qđ audit. agit quod dedicerit: ꝛ dum doctoris praui recta predicatione reficitur: quid aliud ꝙ stulti fruge saturatur. An non famelicos suos veritas vt stulti messem comederent admonebat/ cum per desideria sancta flagrantibus de phariseis precepit/ dicens. Que dicunt facite. iuxta opera vero eorū nolite facere. Nesi aperte diceret. Verbi messem loquendo excolit: sed hanc male viuēdo minime cōtingunt. Vestram ergo famē messis ista reficiat: quia vobis hanc p̄ fastuitatis sue fastidium seruant. Bene autem subdit. ℊ Et ipsum rapiet armatus. Antiquus hostis quasi inermis vincitur: cū mala aperte suggerens humane menti bona omnia simul destruere conat. Sed armatus venit/ qui bona alia intacta deserens/ alia ter alia corrumpit. Nam sepe quosdam in intellectu non tentat: eisꝫ in sacri eloquij meditatione nō obuiat: sed tū eorum vitaꝫ in operatione supplantat: qui dū de scientie virtute laudant/ nequaꝫ suorum operū damna respiciunt: cūꝫ in fauoris delectationeꝫ animū ducitur/ vite sue vulnera non medetur. Hunc ergo armatus hostis rapuit: quem fraude tectus talia deferens/ et alia parte superauit. Sequitur. ℊ Et ebibent sitientes diuitias eius. Sepe stultus habet interni liquoris fontem/ sꝫ non bibit: qz ingenium quidē intelligētie accipit: sed tū veritatis sententias cognoscere legendo cō temnit: scit qz intelligere studendo prenalear: sed ab omni doctrine studio fastidiosus cessat. Diuitie quoꝫ menti sunt verba sacre locutionis. sed has diuitias stulti oculis aspicit: ꝛ in ornamenti sui vsum minime assumit: qz verba legis audiens magna quidem esse considerat: sed ad comprehendenda hec nullo studio amoris elaborat. At contra alius sitim habet/ ingenium non habet: amoz hunc ad meditandum prabit: sensus ebetudo contradicit: ꝛ sepe hoc in diuine legis eruditione quandoꝫ studendo intelligit: qđ per negligentiam ingeniosus nescit. Iure⁹ ergo stulti diuitias stricte bibūt/ dum p̄cepta dei q̄ ingeniosi fastidientes nesciunt: bibentes amantes assequuntur. In his nimirum tenebras tenebrosa ebetudinis illustrat oculos amoris: nā hoc tardioribus sitis aperit/ quod velociorib⁹ fastidium claudit. Qui ꝛ ideirco ad intelligentie alta peruenīt: quia agere que intellexerunt: vel minima vel nulla contemnunt: ꝛ dum sensum manib⁹ adiuuant sese/ vltra altitudinem ingeniosorum leuant. Unde bene per Salomonē dicitur. Stellio manibus nititur: ꝛ moratur in edibus regum. Plerunꝫ enim aues quas ad volatuꝫ penna sublenat/ in vepribus residunt: ꝛ stellio qui ad volatum pennas non habet/ nitens manibus regni edificium tenet: qz nimirum sepe ingeniosi quiꝫ dum negligentia torpent: in pravis actionibus remanent: ꝛ simplices quos ingenij penna non adiuuat/ ad obtinēda eterni regni menia virtus operationis leuat. Stellio ergo dum manibus nititur/ in regis edibus moratur: quia illo simpler per intentionem recti operis peruenit/

k

quo ingeniosus minime ascēdit. Ex his auditis questio nō cordi subiecit: cur vt negligēti intelligēdi donū tribuat: vt studiosus q̄q̄ se suis sui tarditate prepediatur? Ad quā citius respondetur/dum pro tinus subdit. ¶Nihil in terra sine causa fit. Idcirco eīm sepe et desidiosus ingeniuz accipit: vt ingeniosus de negligentia iusti⁹ puniat qz q̄s sine labore assecq̄ potuit scire cōtemnit. Et idcirco nonnūq̄ studiosus tarditate intelligētie premitur: vt eo maiora premia retributōis inueniat: quo magis in studio inuētionis elaborat. Nihil ergo in terra est sine causa/q̄s z studiosa tarditas ad premium p ficit/z desidiosa velocitas ad supplicium crescit. ¶Capitulū.v.

In intelligenda autez q̄ recta sunt aliq̄s labor studio: aliq̄s vero dolore percussionis erudimur. Unde cum dictuz sit: Nihil in terra sine causa: fit apte protinus additur. ¶Et de humo nō egreditur dolor. Dolor nāq̄ quasi de humo non egreditur/ci homo ad dei imaginē conditus de rebus insensibilibus flagellatur. Ex qz per occulta merita mentiuz/aperta prodeunt flagella penarum: de humo dolor nō egreditur: qñ sensus nostri malicia erigit/ vt a rebus insensibilibus feriatur. Ecce eīm cernimus q̄ ad correptionem nostri expectatus imber ab arente terra suspēditur: z caliginosus aer inardescente sole siccat: mare procellis tumescentibus seuit: z alios ad trāsmeandū susceptos intercipit: alios desideratū iter erecta in cumulū vnda contradicit: terra non solum germina fecūditatis imminuit: sed etiaz semina accepta consumit. In quibus nimirū cunctis patenter aspicitur hoc quod quidam sapiens de dño restatur dicens: Et pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos. Orbis quippe terrarū cū dño cōtra insensatos pugnabit: qñ ipa pena delinquētiū z elementorum aduersitas militat: ⁊ tamē de humo dolor non egreditur: qz res q̄libet insensibilis ad afflictionē nostram stimulo nostre actionis excitatur. De humo dolor non egreditur: qz nequaq̄ pena de ea nascitur creatura que percutit: sed de ea procul dubio que peccando vim percussionis extorsit. Sed curandum magnopere est/vt cuz in rebus exterioribus pondere doloris afficimur/spe ad superna tendamus quatenus eo mens ad alta perueniat/quo nos exterior pena castigat. Unde z apte subiūgitur. ¶Homo ad laborem nascitur et auis ad volatum. Ad laborem quippe nascitur homo: qz nimirum is qui accepta est predictus ratione considerat q̄ valde sit sibi impossibile/vt hec peregrinationis sue tēpora sine gemitu euadat. Unde bene paulus cum tribulatiōes suas discipulis enumeratiadiunxit. Ipsi eīm scitis q̄ in hoc positi sumus: Sed in eo q̄ caro flagellis afficitur/mens ad appetenda altiora subleuatur: Paulo rursus ait restē. Ite qui ait: Et licet bis q̄ foris est noster homo corrumpatur: tñ is qui intus est renouat de die in diem. Homo ergo ad laborē nascit⁹ auis ad volatū: qz inde mens ad summa euolat/vñ caro in infimis durius laborat. Pōt quoq̄ appellatione bois carnalis vita signari. Unde z paulus ait: Cum enim sit inter vos zelus z contentio/nōne carnales estis? Quibus paulo post subiecit dicēs: Nonne homines estis: In hac itaq̄ vita homo ad laborē nascatur: qz cum natis quisq̄ cū transeuntia appetit/desiderioz suoz se pondere afflixit. Grauis quippe labor est/hanc ipsam presentis vite gloriaz querere: quesitam quandoq̄ perdere: perceptam cum omni circunspectione custodire. Grauis la-

bor est hoc cū magna fatigatione apprehendere/qd̄ is qui apprehenderit nouerit diu stare non posse. Sancti autem viri qui trāseuntia nō amant/nō solū nulla tēporaliū delideriorū pondera tolerant: sed z si qua aduersa consurgunt/in ipsis suis pressuris z languoribus non laborant. Quid eīm flagellis durius? Et tñ de flagellatis apostolis scriptū est: Ibant apostoli gaudentes a cōspectu cōcilij q̄m digni habiti sunt pro nomine iesu contumelias pati. Qz ergo cōis mētibus labor est: q̄b⁹ z pena verberū. labor nō ē. Homo ergo ad laborē nascitur: qz ille illius mundi veraciter mala sentit/q̄ eius bona inhiant appetit. Nam cuius mens ad alta suspenditur/ sub ipsa est quicquid exterius contra ipsum mouetur. ¶Capitulum.vj.

Bene itaq̄ subditur: ¶Et auis ad volatum. Quia tāto animus a laboris affitiōe sese subtrahit/ quanto per spem ad sūma sustollit. An non quasi auis paulus advolatum natus fuerat/ qui tot aduersa sustinēs dicebat: Nostra autem cōuersatio in celis est. Et rursum: Scimus q̄m si terrestris dom⁹ nostra huius habitationis dissoluatur q̄ edificationē habemus ex deo domū nō manufactā eternā in celis est. Celum auis ergo ima transcenderat: quam ad hoc corpore in terra demorantes iam in sublimibus spei pena subleuabat. Sed qz nullus suis viribus valet sese in alta sustollere: vt cū a visibilibus affligitur/in mirabilia subleuetur. Recte mox subditur. ¶Quam obrem ego deprecabor dominum: et ad deū ponam eloquium meum. Recte apte dicerat. Illuz rogo p quē hec tribui scio. Si eīm hoc p sese habere crederet/deprecari dñm nō sibi deberet. Sequitur. ¶Qui facit magna et inscrutabilia et mirabilia absq̄z nūero. Quis omnipotētis dei mirabilia perscrutari sufficiat: q̄ cuncta ex nichilo creauit: q̄ ipsa mundi fabrica mira potentia virtute dispositā/z super aerea celum suspenditur: z super abyssum terra libratur: q̄ ex rebus inuisibilibus omnis hec vniuersitas exist⁹it: q̄ hominem fecerit (vt ita dixerim) in breui colligens mundū alterum/sed rationalem: q̄ hunc ex anima z carne constituens: in inuestigabili virtutis dispositione permiscuit spiritū z lutū? Ex his aliud nouimus: aliud et sum⁹ sed tamē mirari negligimus: quia ea que incomprehensibili indagatione mira sūt: humanis oculis vsu viluerunt. Unde fit vt si mortuus homo suscitetur/in admiratione omnes exiliāt: et quotidie homo q̄ non erat nascitur/z nemo miratur: dum procul dubio omnib⁹ cōstet qz pl⁹ sit creari quod nō erat q̄ reparari quod erat. Quia arida aaron virga flouit/cuncti mirati sunt: quotidie ex arēte terra arbor producitur: virtus q̄ pulueris in lignum/vertitur/z nemo miratur. Quia quinq̄ panibus quinq̄ milia hominum saturati sunt: cereisse escas videntibus cuncti mirati sūt: quotidie sparsa grana seminum plenitudine multiplicatur spicarum et nemo miratur. Aquam semel in vinum mutatā videntes cuncti mirati sunt: quotidie humor terre in radicez vitis contractus per botrum in vinuz vertitur/et nemo miratur. Mirat itaq̄ sunt omnia que mirari hominēs negligunt: qz ad considerandū vt prediximus vsu torpescūt. Bene autem cum diceret. ¶Qui facit magna. adiunxit statim. ¶Et inscrutabilia. Minus eīm fuerat magna facere: si tamen ea q̄ facta sūt perscrutari potuisset: recte subditur. ¶Et mirabilia absq̄z nūero. Qz minoris ēet magnitudinis si q̄ inscrutabilia q̄dicit panca fecisset. Ex iter hec scēdū

Mira cula diuina cõsiderãda sunt.

Mira cula diuina nõ discutiẽda sũt.

est:qz diuina miracula z semp decet considerari p studiũ z nũq discuti per intellectũ. Sepe namq humanus sensus dum quarundã rerum rõnem iquerens non inuenit:in dubitationis se voragine mergit. Unde fit vt nonnulli homines mortuoz corpora in puluerem redacta cõsiderent:nõq resurrectionis vim colligere ex ratione non possunt:hec ad statum pristinum redire posse desperant. Mira igitur que ex fide credẽda. sunt perscrutanda per rationẽ nõ sunt:qz si hec nostris oculis ratio expanderet/mira non essent. Dz cũ in his fortasse animus titubat: necesse est vt ea q̃ per vsum nouit: nec tñ per rationẽ colligit/ad memoriam reducat:quatenus rei similis argumento fidem roboret: quã labefactari sua sagacitate debẽdit. Cõsiderato q̃ppe humani gñis puluere/quozũdã mẽs cõcussa desperat:qñ puluis ad carnẽ redeat:et redituum corpus p mẽbroz lineamẽta cõponat:qñ illa terre ariditas perueniẽtia mẽbra virideſcat:ac sese per coꝝ spẽs formasq distinguat. Hoc nimirũ per rationẽ cõprehendi nõ põt:sed tñ credi per exẽplũ facile põt. Quis esti ab vno grano seminis immensam suggere arbozes crederet:nisi certuz hoc per experimentũ teneret. In tãta nãq vni⁹ grani paruitate pene nullaz vides similitudinẽ/vbi lata ligni duricia:et in ligno teneroz vel durioz medulla: asperitas corticis:viriditas radicis:sapoz fructuum:suauitas odorum:diuersitas coloruz mollicies foliozũ:z tñ qz hoc per experimentum nouimus:ex vno grano' seminis prodire ofa non dubitamus. Quid ergo ẽ difficile vt pulueris in membra redeat/dñi conditoris potentiam quotidie cernimus:qz et ex grano ligna mirabiliter:z ad huc mirabilius fructus ex lignis crest:Dicat ergo q̃ facit magna z iscrutabilia z mirabilia absq̃ numero:qz diuinoꝝ operũ magnitudo/nec ex qualitate valet discuti nec ex quantitate numerari. Unde z adhuc subditur. ¶Qui dat pluuiã super faciem terre.et rigat aquis vniuersa. Qui ponit humiles in sublimi:et merentes erigit sospitate. Quia amissos beati Iob eruditos eius societate credim⁹ necesse est vt hec eliphas verba mystice disseramus. Omnipotẽs essi deus terre pluuiã tribuit cum arentia corda gentilium superne gratie predicatione infundit.

Resurrectio corporũ per rõnem cõprehendi nõ potest: sz p exẽplum.

¶Capitulum.viij.

Taquis vniuersa irrigat:qz sterilitatem perditi boris repletione spũs ad fructificationẽ formatꝝ:sicut p semetipsum veritas dicit:Qui biberit aquã quam ego dabo'ei/nõ sitiet in eternum. Universitatis ãt noie homo signat qz in ipso z vera spes z magna cõmunio vniuersitatis ostenditur. Omne nãq q̃ est/aut est z nõ viuit: aut est z viuit:sed nequaq̃ sentit: aut est z viuit z sentit:sed non intelligit/nec discernit:aut ẽ/ viuit z sentit z intelligit z discernit. Sũt nãq lapides nec tñ viuũt. Sunt arbusta:viuũt q̃dẽ/nec tñ sentiũt. Herbarũ quoq̃ atq̃ arborũ vita viriditas vocat. sicut p Paulũ de se minibus dicitur. Insipiens tu qõ seminas non viuificabit/nisi pri⁹ mortuatur. Sunt bruta animalia/ viuũt z sentiũt:z intelligendo discernunt. Homo itaq̃ qz habet cõmune esse cũ lapidibus:viuere cũ arboribus:sentire cũ animalib⁹ discernere cũ angelis:recte nomine vniuersitatis exprimitur: in quo iuxta aliquid ipsa vniuersitas tenetur. Unde z discipulis veritas dicit: Euntes in mundũ vniuersum p̃dicate euãgeliũ omni creature. Omnẽ videlicet creaturã sonis intelligi hominẽ voluit:cui cõmune aliquid cũ omnib⁹ creauit: Quis hoc loco vniuersa intelligi aliter possunt. Sãcti essi spũs gratia cum sibi diuites subiecit:pauperes nõ repellit:cũ fortes humiliat/venire ad se debiles nõ recusat/:cum nobiles colligit simul et ignobiles apprehendit:cum sapientes suscipit/imperitoꝝ stultitiaz nõ cõtemnit. Uniuersa ergo de⁹ aquis irrigat:q̃ do no sanctisp̃us ex omni genere hominũ ad suã cognitionẽ vocat. Possunt autẽ vniuersoꝝ nomine ipse mozũ dissimilitudines designari. Alius namq̃ elatione erigitur:alius põdere timoris inclinatur: alius libidine estuat:alius auaricia anhelat:ali⁹ remissione se deficit:alius ira feruescit. Sed per doctrinã sacri eloquij dñi superbo humilitas tribuitur:timido confidentia preberur luxuriosus per castitatis studium ab immundicia tegitur: auar⁹ cõtinentia ab ambitionis estu tẽperat:remissus celi rectitudine erigitur:iracũdus a precipitationis sue exercitatione refrenatur vniuersa deus aquis irrigat:qz vim sui sermõis in singulis iuxta morũ diuersitatem formatꝝ:vt hoc in ei⁹ eloquio quisq̃ inueniat/ p qõ virtutis necessarie germẽ ferat. Dñi per quẽdã sapientẽ demanne dulcedine dr:"Paratũ panẽ de celo prestitisti illis sine laboze: omne delectamentũ in se habentez: atq̃ omnis saporis in se suauitatẽ. Manna q̃ppe omne delectamentũ atq̃ omnis saporis suauitatem in se habuit:qõ videlicet loze spiritualiũ iuxta voluntatẽ edẽtiũ sapoze dedit. Quia diuinus sermo z oibus cõgruens/z a semetipso nõ discrepãs qualitati audientiũ cõdescendit:qui dñs electi⁹ q̃sq̃ utiliter iuxta modũ suũ intelligit:quasi acceptũ mãna in voluptatiũ sapoꝝ vertit. Et qz laborẽ boni operis gloria sequitur retributiõis: post aquarũ irrigationem recte subiũ

gitur.

¶Capitulum.viij.

Ui ponit humiles in sublimi:et merẽtes erigit sospitate. In sublimi humiles ponunt:qz bi qui nũc pro dei amoze despecti sunt:tũc cũ deo iudices venient:sicut hoc qõ paulo ante dixim⁹:eisdem humilibus veritas pollicetur: dicẽs. Vos qui secuti estis me/in regeneratione cũ sederit filius hominis in sede maiestatis sue:sedebitis z vos super duodecim sedes:iudicãtes duodecim tribus israel. Tunc merentes do minus sospitate erigit:qz bi q̃ ei⁹ desiderijs accensi/pspera fugiũt: aduersa patiuntur:cruciatus p sequentiũ tolerant:secq̃ ipsos per lamenta castigãt:tanto sublimiorẽ tunc sospitatẽ recipiũt/quanto nunc a cunctis mũdi gaudijs de uote moziũtur. Hinc etenim per Salomonẽ dicitur. Lor qõ nouerit amaritudinẽ anime sue i gaudio ei⁹ nõ miscebit extraneus. Humana etẽ mẽs anime sue amaritudinẽ scit/cũ eterne patrie desiderijs accẽsa / peregrinationis sue penam flendo cognoscit:sz in eius gaudio extraneus nõ miscebitur:qz qui nunc amoze compassionis alienus est:tũc particeps ad letitiam consolationis nõ est. Hinc est qõ in euangelio veritas dicit. Amen dico vobis quia plorabitis z flebitis vos mundus autẽ gaudebit:vos aũt trist̃abimini: sz tristitia vra vertet̃ in gaudiũ: Et rursum. Uos igitur nunc quidẽ tristitiã habetis:iterũ aũt videbo vos:z gaudebit cor vestrum:et gaudiũ vestrũ nemo auferet a vobis. Sospitate ergo dñs merẽtes erigere dicitur:qz pro se afflictos tẽporaliter vera salute cõsolat. Quod tamen de electis dei etiam in hac vita nil obstat intelligi. In sublimi quippe humiles ponunt: qui cum se ex humilitate substernunt:alte mentis iudicio cum

cta temporalia trãseunt cunctq; se indignos in ofibus estimãt/ recte cogitationis examine huius mũdi gloriã transcendentes calcant.

1.Cor. 10. Videamus humiles Paulũ: ecce discipulus dicit. Non essi nosmetip sos predicamus: sed iesum christũ dñm nostrũ: nos aũt seruos vros p christum. Videam⁹ nũc humilẽ in sublimi iam positũ /dicentem.

1.Cor. 6.a. An nescitis qr angelos iudicabimus.

Ephe. 2.b; Et rursum. Cõresuscitauit t consedere nos fecit in celestibus. Fortasse hunc exterius tunc cathe na religabat. me.te cũ in sublimi bus: positus fuerat: qr iam p spei sue certitudinem in celestibus se debat. Sancti itaq; viri foris despecti sũt: et velut indigni omnia tolerant: sed digaos se supernis sedibus cõsidentes, eternitatis gloria cũ certitudine expectant: t cũ labor at foris aduersitate persecutionis: admoniti recurrũt intrinsecus ad arcem mentis: et inde cũcta subire despiciũt inter q̃ et erãnire corporaliter erias semetipsos cernunt: minas non memunt: qr t tormenta patiendo contemnũt.

Puer. 28.a. Hinc etiã per Salomonẽ dicitur. Justus quasi leo confidens absq; terrore erit. Hinc ab eo scriptum est iterum. Non contristabit iustũ quicquid ei acciderit.

Puer. 12.c. Quia essi recti quiq; in alto intentionis sue vertice stiti sunt/ dum mortem mo riendo non sentiunt: intro modo eos reprobor um iacula et feriunt et non contingunt. In sublimi er go sunt/ humiles positi: qr vnde se in omnibus despiciunt/ inde contra omnia securiores fiunt.

¶ Capitulum.ix.

Esa. 47.a. Vo contra recte sub babylonis specie p propheram mẽti re probe ỗr: Descende/ sede in pulvere virgo filia babylon: sede in terra: nõ est solium filie chaldeorum. Hoc essi loco bũana mẽs virgo nõ incorrupta (vt arbitror) ỗr/ sed infecunda. Et qr babylon confusio interpretat̃/ recte infecunda mens babylonis filia vocatur: q̃ in eo q̃ nequaq̃ bona opera germinat: dñi nullo ordine recte vite cõponit/ quasi confusione matre generatur. Denique virgo nõ infecunda ỗr/ sed incorrupta: postq̃ statũ salutis predidit ad confusionis sue cumulũ appellatur qđ fuit: Cui apte per increpationem ỗr: divina voce: descende. In alto quippe humanus animus stat/ quando supernis retributionib⁹ inhiat sed ab hoc statu descendit/ cũ turpiter victus sese defluentib⁹ mundi desiderijs subiicit. Cui dñi amor additur: Sede in pulvere. Descendens essi in pulvere residet: qr celestia deserens/ terrenis cogitationib⁹ aspersus in infimis vilescit. Vbi adhuc insemiñado subiũgitur. Sede in terra. Acsi aperte exprobrans dicat. Quia celesti conuersatione noluisti te erigere: sub temetipso prostratus in terrenis actibus humilia re. Unde t necessario protinus additur. Non est solium filie chaldeorũ. Chaldei nam q̃ feroces interpretantur. Chaldei Valde aũt feroces sunt/ qui voluntates proprias sequentes nec suis parcere moribus sciunt. Ferocia sunt terrena desideria/ que non solum cõtra precepta cõditoria: sed sepe etiam contra percussionũ verbera/ duram atq; insensibilem mentem reddunt. Sed filia ferocium solium non habet: qr mẽs que ad amorẽ mundi et prauis desideriis nascitur: atq; eisdẽ desideriis obduratur: in eo q̃ se terrenis cõcupiscentijs subiicit/ sedem iudicii amittit: nullicq; apud se solio presidet: qr in examine discretionis caret: qr quasi a iudicij sui sessione repellitur: qr per exteriores concupiscẽtias vagatur. Liquet enim q̃ mens q̃ intus cõsilij sedẽ pdiderit foras se per desideria innumerabiliter spargit. Et qr agere intellecta dissimulat/ cecat recte etiã vt nesciat quod agat: t sepe iusto iudicio in sua ipsa voluntate relinq̃tur: t sub ea q̃ amate appetit laboriosa mũdi ministeria relaxatur.

¶ Capitulum.x.

Ide apte illic subiũgitur. Tolle vltra non vocaberis mollis t tenera: tolle molam t mole farinã. Cõstat nimiũ q̃ tenere sue filie parẽtes parcũt: nec duris atq; seruilibus hãc operib⁹ affligũt. Ops ergo de⁹ quasi teneri filiiq; vocat: qñ dilectã filiã vnusquisq; ab ima laboriosis hui⁹ mundi seruitijs revocat: ne dñi exterioribus actionibus afficitur ab internis desiderijs obdurẽt. Sed chaldeoꝝ filia mollis t tenera non vocatur: qr mẽs prauis desideriis dedita: in eo quem amare appetit/ hui⁹ seculi laborẽ relinquere foris mundo velut ancilla seruiat/ q̃ intus deum vt filia nequaq̃ amat. Unde t molam tollere ac farinã molere inbetur. Mola in girũ ducit t farina profertur. Unaquęq; aũt mundi hui⁹ actio mola est: q̃ dum multas curas cõgerit: humanas mentes quasi per girũ vertit: atq; ex se quasi farinas p̃icit: quia seducto corde semper minutissimas cogitatiões gignit. q̃ Capitulũ.xj.

Esa. 47.a. Omnibus vero qui quetus alicuius esse meriti credit: positus i qualibet actione denudatur: vñ illic p̃tin⁹ subiungitur. Denuda turpitudinẽ tuam: discooperi bume rũ: revela crura: transi flumina. In administratiõe quippe operis turpitudo denudat: dñi vilis mẽs abiectaq; in actionis ostẽtatione cognoscitur: que quieta prius mente putabatur. Humerũ mẽs discooperit/ quando opus sũi quod ignorabatur ostendit: crura revelat: qr ch⁹ desideriorũ passibus lucris mundi inhiet manifestat. Flumina etiam transit: qr actiones hui⁹ seculi q̃ quotidie ad terminum defluunt indefinãter appetit: dñi q̃ al's relinq̃t/ al's assequit: quasi de flumie semp ad flumẽ tẽdit. Nec paucis p excessus dicim⁹: vt mẽs a solio sancte intentionis excussa quo iaceat mõstrarem⁹: qr si ad ea q̃ sup ipsum sunt inbiare cessauerit/ sub semetipsam etiã indefinẽter ruit. In alto aũt figit̃/ si amorẽ ipsiũ deserẽs ad spẽ incõmutabilis eternitatis ligat. Bñ ergo dicitur. ¶ Qui ponit humiles i sublimi. Atq; apte subiungit. Et merentes erigit sospitate. Sepe i hocmũdo etiam leti qlibet erecti sunt dñi de ipsa gloria sue prosperitatis intumescũt: sed merẽtes dominos sospitate erigit: qr afflictos suos ad gloriã vere letitie solidita te sustollit. Sospitate q̃ppe nõ insania erecti sunt: q̃ in bonis actibus positi spe i domino firma gratulantur. Nonnulli essi (sicut dicimus) t iniquitates perpetrant: et gaudere non cessant de quib⁹ per Salomonẽ dicit. Qui letantur cũ puer. 2.a. malefecerint: t exultant in rebus pessimis. Et rursum. Sunt impij qui ita sunt securi acsi iustorũ facta habeant. Di nimirum non sospitate eriguntur/ sed insania: qr superbiunt cũ affligi debuerãt: et inde miseri in exultatiõe defluũt vnde a bonis flectũtur: phreneticorũ videlicet sensibus similes / q̃ insaniã qua prenalent virtute putant: q̃ ex morbo esse nesciũt hoc quod amplius sanis possũt t quasi creuisse se viribus estimant/ dum ad vite terminũ per augmenta lãguens appropinquãt: q̃ qr rõnis sẽsum nõ bñt/ flẽt t ridẽt: tãto i magna exultatiõe se dilatãt /quãto t insensibiles malũ q̃ patiunt nõ ignorant. Sospitate ergo dñs merẽtes erigit: qr electos mẽs nõ de pñs vite ĩsania/ sz de certitudine eterne salutis bilarescit. Cũ apte mox de hac ipsa prauorum deiectione subiungitur. ¶ Qui dissipat cogitationes malignorũ

ne possint implere manus eorum quod ceperant. Reprobo-
rum mentes peruersis cogitatio
nibus semper inuigilant: sed pie-
runq; eis supna dispensatio obu-
iat: z q̄uis prauitatem cōsilij nec
fracti aduersitatibus corrigāt: ta-
men ne contra bonos prenaleant/
eorum vires refrenat. Quo contra
miro iudicio agitur vt effectu qui
dem prauī operis careant: z tamē
iuste sententie iudicis reos con-
scientia addicat. q̄ ergo mala co-
gitant quid ipsi faciunt ostendūt:
q̄ vero mala implere nequeunt/
bi contra quos cogitauerant de-
fendunt tur. Ūñ z adhuc bene sub
ditur. ¶Qui comprehendit sa-
pientes in astutia eorum: z cōsi-
lia prauorū dissipat. Sepe eñ
nonnulli humana sapientia insta-
ti/dum desiderijs suis diuina in-
dicia contraria conspiciunt: astu-
tis eis reluctare machinationib⁹
conantur: z quod ad votum suum
vim superne dispensationis intor
queant: callidis cogitationib⁹ in
sistunt subtiliora consilia exqui-
runt: sed inde voluntatē dei per-
agunt: vnde banc immutari con-
tendunt atq; omnipotentis consi
lio dum resistere nituntē obsequū-
tur: quia sepe z hoc eius dispensa
tioni apte militat: qđ per humā-
num studiū friuole resultat. Sa-
pientes ergo dominus in ipsa eo
rum astutia comprehendit: quan
do eius ꝓfectus humana facta etiā
tunc congrue seruiunt/cū resistūt
Quod melius ostendimus/ si pau
ca ad medium gestarum rerū exē
pla proferamus. ¶Capitulum. xlj.

E Somnia Joseph.

Joseph somnū vide
rat q̄ suo manipulo
fratrum eius se ma-
nipuli ꝓsternebāt:
sommum viderat q̄
sol z luna secum reli
qui 8 stellis adorabant. Que q; pu
re ſribus retulit: coꝝ corda protinus future dilationis inuidia pa
noꝝ percussit. Cūq; hunc ad seve
nire conspicerent/malitia seuien
tes dixerūt. Ecce somniator venit:
venite occidam⁹ eū. z videam⁹ q̄d
illi ꝓderint somnia sua. Cumq; se
eius odio subijci metuūt/ somnia
torem in puteum deponūt: eumq;
bismahelitis transeuntibus ven-
dant: qui in egyptuꝫ ductus: ser-
uituti subditus: luxurie accusatio
ne damnatus castitatis merito ad
iutus: prophetie iudicio creptus:
omni egypto ꝓlatus est: per super
nā vero sapientiā fluidus frumen
ta congessit: z futuro periculo ne
cessitatis obuiauit. Cumq; in orbē
fames irruit: de alimentoꝝ prepa
ratione sollicitus iacob filios in
egyptum misit qui frumentorum
dispensationi ꝓpositum ioseph ne
scientes inuenīt: atq; vt mereré
tur alimenta peipere: eoꝝ dispen
satorē cōpulsi sunt. pnis in terraꝫ
ceruicibus adorare. Pensemus er
go geste rei ordinem: pensem⁹ q̄ño
sapiētes in ipsa sua astutia vis di
uina comprehendat? Ideo ab eis
venditus fuerat ioseph ne adora-
retur: sed ideo est adoratus q; vēn
ditus. Astute namq; aliquid age
re ausi sunt/vt dei cōsilium muta
retur: sed diuino iudicio quod de
clinare conati sunt/re intēdo ser-
uierunt. Inde quippe coacti. sunt
dei voluntatem peragere: vñ hanc
moliti sunt astute cōmutare. Sic
diuinū consiliū dum denitat im-
pleturr: sic humana sapientia dum
reluctat/cōprehendit. Timuerūt
fratres ne ioseph super eos ercre
sceret: sed hoc q̄ diuinit⁹ dispos
tum fuerat: cauendo factum est vt
euenīret. Humana ergo sapientia
in seipsa cōprehensa est: que volū
tati dei vnde p intentionē restitit:
inde eius impletione militauit.

¶Capitulum. xlij.

Genes 37.d.

Ethem plū de Jona. Jone. 1.a.

Ethem plū de Gaul. 1. Reg. 18.b.

Sic Saul dū david sub
iectū quotidiano suc-
crescere ꝓtutū succes-
su cōspiceret: suā ei in
cōiugio filiā spondet:
atq; in ei⁹ dote centū

dari ab eo philistinoꝝ ꝓputia pe-
tit: vt cū vocatus miles vltra se
exercere ḡreret: inimicorum gla
dijs traditus vitam finiret: sicut
scriptū est. Non habet rex necesse
spōsalia nisi centū ꝓputia phi-
listinoꝝ: vt fiat vltio de inimicis
regis. Porro saul cogitauit trade
re david in manibus philistinoꝝ:
sz david dispositiōis prime fauore
roboratus/centum se dare perbi-
buit: z ducenta ꝓputia reportauit.
Cuius nimirum operis sui argu
mēto supatus: supna ꝓuidētia in
sapiētie sue est ꝓfilio deprehēsus:
qi vnde successcentis militis vitā
se extinguere credidit: virtutis ei⁹
gloriā inde cumulauit. Sed quia
nōnunq; astute se aliquid sapere
etiam electi molunt: libet ad me
dū alīū sapientē deducere: z q̄ño
interni cōsilij astutia mortaliū cō
prehendat demonstrare. Pruden
ter ꝓppe ionas sape voluit: cū ad
ꝓdicandū niniuitarū penitentiā
missus: qi electis gentibus indeā
deseri timuit/ꝓdicationis officiū
implere recusauit: nauem petijt:
fugere tharsis elegit: sed ꝓtinus
tempestas erigitur: sors mittit: vt
videlicet cognoscatur cui⁹ culpa
mare turbetur. Jonas in culpa de
ꝓhenditur/in pfundū mergit/ce
to sorbēte repente demorat: atq; il
lic gestāte belua peruenit quo ire
sponte contempsit. Ecce fugitiuū
dei tempestas inuenit: sors ligat/
mare suscipit/belua includit: z qi
auctori suo obedire renitit: ad lo
cū quo missus fuerat: suo re⁹ carce
re portat. Jubente deo ministrare
homo ꝓbetiam noluit: aspirante
deo: belua ꝓbetam vomuit. Cō
prehēdit ergo dñs sapientes in astu
tia eoꝝ: qñ z hoc in vsum sue volū
tatis redigit: p qđ sibi voluntas hu
mana contradicit. Perscrutemur
adhuc bebetoꝝ sapientiā vt videa
mus quid prouidendo prohibuit
aut quid prohibendo prouocauit.
Certe cū ad redēptoris nostri mi-
racula credentium turba cōfluc-

Dño dñs cō prehēdit sapien tes in astutia

Ethem plū de bebetud

ret: cum sacerdotes populi iudie
facibus accensi mundū post eum
ire cernerent: vt pclamarent dice
tes. Videtis q; nihil pficimus: ec
ce mundus totus post eum abijt:
vt ab illo vim tante concussionis
abscinderent: finire ei⁹ potentiaꝫ
morte conati sunt dicentes. Expe
dit vt vnus moriat: z ne tota gens
pereat. Sed redemptoris mors ad
coniunctionem sui corporis. i. ec-
clesie valuit nō ad separationem.
Ūñ z per legē turturis vel colūbe
in figura nri sacrificij secari gut-
tur ꝓcipitur: z non penitus absci-
di: vt z post mortez corpori caput
inhereat: quia videlicet mediator
dei z hominum. i. caput omnium
nostrum z vere mundationis ho-
stia: vnde pro nobis mortē pertulit
in denobis verius inhesit. Post se
ctionem ergo caput turturis suo
corpori inheret: quia christū ab ec
clesia nec morte interueniēs diui
dit. Persecutores igit peregerūt
hoc quod pernitiose moliti sunt:
in tulerunt mortem: vt ab eo abs
cinderent fidelīū deuotionē: sed
inde fides crcuit: vnde banc se
extinguere infidelium crudelitas
credidit. Cūq; se estimant eius mi
racula persequēdo abscindere: hec
nimirum compulsi sunt nescien-
do dilatare. Comprehendit ergo
dominus sapientes in astutia eo-
rum: quando z hoc ad pietatis sue
obsequium redigit: quod contra
illum humana crudelitas exar-
sit. Just⁹ namq; et misericors mor
talium acta disponens: alia conce
dit propitius: alia permittit irat⁹:
atq; ea que permittit: sic tolerat:
vt hec in sui consilij vsum vertat.

¶Capitulum. xliij.

Jde miro modo fit
vt quod sine volun-
tate dei agitur: volū
tati dei contrarium
non sit: quia dum in
bonum vsum mala
facta vertuntur: eius consilio mi
litant: etiam qui eius consilio re-

pugnant. Hinc est per psalmistā dicitur. Magna opa dñi exquisita in omnes voluntates ei⁹. Sic q̄p pe eius opera magna sunt: vt per omne qđ ab hoibus agitur: ei⁹ voluntas exquirat. Nam sepe inde p ficitur/ vñ repelli putabat. Hinc rursum dicitur. Omnia q̄cunq; vo luit dominus fecit in celo z in terra. Hinc Salomon ait. Non est sapientia: non est prudentia: nō est consilium cōtra dominum. Restat ergo vt in cruciatu que agim⁹: viz superne voluntatis inquiramus: cui videlicet cognite debet nostra actio deuote famulari: z quasi duce sui itineris prosequi: ne et. etiā nolens seruiat/ si hanc superbiēs declinat. Vitari enim vis superni consilij nequaq; potest: sed magna sibi virtute hanc temperat: qui se sub eius nutibus refrenat: eiusq; sibi pondera lenigat: qui hanc sub iecto cordis humero volēs portat.

Sed quia persecutorum superi⁹ memoriam fecimus: qualiter etiā ea que subiuncta sunt eorum cecitati congruant ostendamus. Sequitur. ¶Per diem incurrit tenebras: z quasi in nocte sic palpabunt in meridie. Per diem, tenebras incurrunt: q; in ipsa veritatis presentia perfidie errore cecati sunt. Clare quippe per diem cernitur: per noctem vero nostra acies obscurat. Persecutores igit redemptoris nostri dñi diuine virtutis miracula cernerent: z tamē de eius diuinitate dubitarent/ in die tenebras passi sunt: q; visum in luce perdiderūt. Hinc est q̄ eos ipsa lux admonet dicens: Ambula te dum lucem habetis: ne vos tenebre comprehendāt. Hinc est qđ de iudea dicitur: Occidit ei sol: cū adhuc esset dies. Hinc est q̄ vocē penitentium in se ppheta iteruz sumit dicens. Impegim⁹ meridie quasi in tenebras: in caligine nos quasi mortui. Hinc iterum dicit: Custos quid de nocte: custos quid de nocte. Dixit custos. Venit mane z nor. De nocte etenim custos venit: quia humani generis protector: z manifestus in carne apparuit: z tamen hunc pessa perfidie sue tenebris iudea minime cognouit. Ubi bene ex voce custodis additur: venit mane z nor: quia per eius presentiam z noua lux mundo inclaruit: z tamen in corde infidelium vetusta cecitas remāsit.

¶Capitulum. xv.

Sene autem dicitur. ¶Quasi i nocte sic palpabunt in meridie. Hoc quippe palpando exquirimus quod oculis non videmus. Judei autem aperta eius miracula viderūt: z adhuc est quasi palpantes querebant/ cū diceret. Quousq; animam nostram tollis? Si tu es christus dic nobis palā. Ecce miraculorum lux ante oculos aderat: z tamē in cordib⁹ suis tenebras offendentes adhuc rep̄rendo palpabant. Quorum nimirum cecitas ad crudelitatem crudelitas etiam vsq; ad opera persecutionis exarsit: sed redemptor humani generis persecutorum suorum manibus dim teneri non potuit. Unde z protinus subditur. ¶Potro saluum facies egenū de gladio dns eorum: z de manu violenti pauperem. Ipse q̄p pe iste pauper est de quo per Paulum dicitur: Propter nos egenus factus est cum dives esset. Et q̄ iudei accusando dñm tradiderūt: quem traditum gentiles occiderūt: pōt per eos gladium accusantium iudeoz lingua signari: de q̄bus per psalmistā dicitur. Filij hominum dentes eorum arma z sagitte: z lingua eorum gladius acutus. Qui euangelio etiam recte claruerūt. Crucifige crucifige eum. Per volentivero manum ipsa crucifigentis gentilitas exprimi potest que in redemptoris morte debitas rum voces opere impleuit. Deus itaq; hunc pauperem z de violenti manu/ z de ore gladio saluū fecit: quia videlicet redemptor noster z vires gentiliū: z linguas debitoz moriendo ex humanitate potuit sed ex diuinitatis sue potentia resurgendo superauit. Qua videlicet resurrectione q̄d aliud agitur: nisi vt ad spem vite subsequētis infirmitas nostra roboret. Vñ z bene mox subdit. ¶Et erit egeno spes. Erepto quippe paupere egenus ad spem reducitur: q; humilis fidelium populus redēptore morient e pauore concutit: sed resurgente solidatur. Ipsos namq; primos huj⁹ populi pauperes electos videlicet p̄dicatores/ vita ei⁹ mors peremit: sed resurrectio ostēsa reparauit. Saluato ergo paupe spem egenus recipit: quia resurgente carne domino fidelis q̄sq; ad eterne vite fiduciā cōualescit. Sed ecce iam in manifesta ostentione veritas venit: tā carnis mortem pertulit: eamq; resurgēdo destruxit: iam resurrectionem gloria ascensionis honorauit: z tamen hebetoz lingua adhuc eum cōtumelijs lacessere non desinit: quos ni miruz cōmuniter tolerat/ vt alios tolerando cōuertat: atq; alios minime cōuersos quidoq; districti⁹ feriat. Tunc est lingua infidelium ab effrenatione sue locutionis obmutescit: cum venire eum in stum iudicē viderit/ quem nunc iniuste iudicauit. Unde z bene subditur. ¶Iniquitas autem contra her os suum. Os est suum nunc adhuc iniquitas dilatat: quia humani generis redemptorē lingua infidelium cōtumelijs lacessere nequaq; cessat. Sed tunc os contrahet: cum hoc quod nō vult per studium/ per supplicium claudet: qđ tamen bene accipi etiam de conuersa peccatoribus potest. Saluato enim paupere dum egenus ad spem redit: cōtracto ore iniquitas obtunescit: q; resurrectionis ei⁹ claresc ente miracalo: duz copiosa multitudo infidelium credidit: a redemptoris sui iniurijs cotumelijsq; cessauit. Os enim sui q̄p dei dendo apparuit iam formidādo cōtrarit.

¶Capitulum. xvj.

Uber hec moralr posita indeorum signi ficatione transcurrenda; a prauis generaliter quomodo agi/ tur indagare. Iniquoz̄ q̄ppe hominum mentes cum quedā a proximis bene gesta conspiciūt: in censo liuoris sui aculeo torquent: z grauem malitie sue penam sustinent: cum bona in alijs tabescentes vidēt. Recte itaq; dicit. ¶Per diem incurrant tenebras. quia mens eorum cum de aliena melioratione affligitur/ de radio lucis obscuratur: quia sepe in proximis dum bona aperta considerant: si qua mala latent inuestigant: et sollicitis inquisitionibus laborāt/ si quid forte qđ accusare possint inueniant. Sana quidem membra conspiciunt: sed clausis cordis oculis vulnꝰ palpantes querunt. Vñ z bene subdit. ¶Et quasi i nocte sic palpabunt in meridie. Dies boni operis in proximo exterius lucet/ sed quasi in nocte palpant: quia lucoris sui intus tenebras tolerant: peruenire ad aliqua que reprehendant satagunt: detractionis aditum querunt: sed quia hūc inuenire non valent/ ceci ꝰ erreꝰ circumeunt. Quod bene exprimit: cum loth protegentibus angelis in domo eius sodomite ostium nō inuenerunt: sicut scriptum est. Uimq; faciebant loth vehementissime: et iam proximum erat vt frangerent fores: et miserunt manum viri: z introduxerunt ad se loth: clauseruntq; ostium: z eos q̄ erant foris percusserunt cecitate a minimo vsq; ad maximum: ita vt ostium inuenire non possent. Quid est q̄ malis aduersantibus intra domū loth reducit z munit: nisi q̄ iustus quisq; dñi a prauo in fidias sustinet: ad mentē reuerte-

Moralis expositio

E

tur/z iperterrit⁹ manet: Sodomite aũt viri in domo lot ostium inuenire nequeunt: qz corruptores mentium contra vitam iusti nullum accusationis aditum deprehendunt. Percussi enim cecitate quasi domum circumeunt: qz imminentes facta dictaq; perscrutant. Sed qz eis de vita iusti fortis vndiq; ac laudabilis actio obuiat: errantes nihil aliud ꝯ parietes palpant. Bene ergo dicitur: Quasi in nocte si palpauũt in meridie: quia dum bonum quod vident accusare nequeunt: cecari malicia/malũ quod non vident ad accusationes querunt. Unde et recte subiungitur. ¶ Porro saluum faciet egenum de gladio oris eorum: et de manu violenti pauperem. Pauper quippe est quisquis apud semetipsum elatus nõ est. Unde et per euangelium veritas dicit: Beati pauperes spũ: qm ipsorũ est regnũ celorũ. Duobus aũt modis ad culpã vnusquisq; pertrahit: aut essi ex delectatione perducitur: aut terrore superatur: Gladius namq; oris est iniquitas persuasionis manus autem violenti est aduersitas potestatis. Sed quia veraciter humilis qui hoc loco pauper vocatur: quo nulla huius mundi prospera apperit: eo audenter etiã aduersa contemnit: recte dicitur: Saluum faciet egenum de gladio oris eorũ: et de manu violenti pauperum. Aesi aperte diceret: Sic in se deus mentes humiliũ solidat: vt eos ad perpetrandã nequitiam nec blandimenta suasionũ pertrahant/nec dolores supplicioꝝ frãgant. Spes quippe in eternitatem animũz erigit: et ideirco nulla mala exterius que tolerat sentit. Unde et subditur. ¶ Et erit egeno spes. Ad cuius spei videlicet fructum cũ pauper peruenerit: omnis elatus obmutescit. Unde et subditur. ¶ Iniquitas autẽ contrahet os suum. Nunc enim malus bonis derogat: et recta que agere negligit: hec in alijs obtrectando lacerare non cessat: sz tñc iniquitas os suum contrahit/ cuz iustis ꝓta suppetat gloria retributionis agnoscit: Tũc em ei loqui contra bonos non vacat: quia malorum suorum digna retributiõe linguam tormenta ligant. Unde bene Anna propbetante dicitur. Pedes sanctorum suorũ seruabit: et impĩ in tenebris conticescent. Sed vt electus quisq; eterna supplicia euadat: vt ad perhennẽ gloriã pauper ascendat. debet hic assiduus flagellis atteri: quatenꝰ in iudicio valeat purgatus inueniri ipso nãq; infirmitatis nostre pondere deorsuz quotidie ducimur ni si miri manu artificis per subuenientia flagella releuemur. Unde et subditur. Capitulũ .xvij.

Beatus homo qui corripitur a domino. Prima virtus: est: ne perpetrati debeãt/ sed vitari peccata: secunda aũt saltẽ perpetrata corrigere. Sed pleriq; cuspas nõ solũ imminentes minime vitamus verũetiã nec commissas agnoscimus: et peccatoris mẽs talento altius tenebrescit/ꝙto nec dãnũ sue cecitatis intelligit. Unde fit pleriq; diuini muneris largitate: vt culpã penasubsequatur: flagella oculos delinquentis aperiãt: quos inter vitia securitas cedebat. Torpens quippe animus percussione tãgitur/vt excitetur: qua tenus qui statũ sue rectitudinis securus perdidit/afflictus cõsideret quo iacet. Hinc itaq; ipsa asperitas correptionis origo fit luminis. Unde et per Paulum dicitur: Omne quod arguitur lumine manifestatur: argumẽtum essi salutis estuis doloris. Hinc est essi ꝙ Salamon ait. Curatio cessare facit peccata maxima. Hinc iterũ dicit: Quem essi dñs diligit castigat: flagellat autem omnem filiũ quem recipit. Hinc voce angelica dñs ad Johannez loquitur dicẽs: Ego quos amo: redarguo et castigo. Hinc Paulus ait: Omnis aũt disciplina in presenti quidem nõ videtur esse gaudij / sed meroris: postea aũt fructum pacatissimum exercitatis per eaz reddit iustitie: Quãuis ergo cõuenire simul nequeãt dolor et beatitudo: recte tñ nũcz: Beatus homo qui corripitur a dño: qz p hoc ꝙ peccator dolore correptionis premitur: qñq; ad beatitudinẽ que sine interuentu doloris ẽ eruditur. Sequit. ¶ Increpationem ergo domini ne reprobes. Quisquis pro culpa percutitur: sed in querela sue passionis elanatur/increpationem dñi reprobat: quia hanc iniuste se perperi accusat. Qui aũt non pro purgatione criminis/sed pro fortitudinis probatione feriuntur/ cum causas sue percussionis inquirũt nequaq; increpationez dñi reprobare dicendi sunt: quia in semetipsis castigãdo satagunt inuenire quod nesciunt. Unde et beatꝰ Iob ad libertatis verba inter percussionis verbera erũpens: rãdo de se rectius iudicia ferentis interrogat/ꝙto in semetipso verius causas percussionis ignorat. Eliphas itaq; qz hunc percussum non probationis examine/sed purgatiõis fortitudine estimauit: dum libere inter flagella loquerẽ reprobasse dei increpationẽ credidit: quem etiam apte hereticoũ tenere speciem diximus: qui omne quod a sancta ecclesia rectelagitur: apud iudiciũ suum semper ad vitiũ torquendo rectitudinis inflectit. Quia vero bona intentione alloquendũ ducit: sed nõ curat discernere cui loquatur: adhuc superne dispensatiõis moderamina pdicdo subiungit dicens. ¶ Capitulũ .xvij.

Uia ipse vulnerat et medetur: percutit et manus ei sanabunt. Duobus modis ops dei vulnerat/ quos reducere ad salutem curat. Aliqñ essi carnẽ pcutit: et mẽtis duriciã suo pondere tabefascit. Vulnerando ergo ad salutez reuocat: cum electos suos affligit exterius vt interius viuant. Unde ꝑ Moysen quoq; loquitur dicẽs: Ego occidã: et ego viuere faciã: pcutiã/et ego sanabo. Occidit essi vt viuificet: percutit vt sanet: qz idcirco foris verbera admonet: vt intus vulnera delictorum curet. Aliqñ aũt etiaz si flagella exterius cessare videantur/intus vulnera infligit: qz mentis nostre duriciam suo desiderio percutit/ sed percutiendo sanat: qz terroris sui iaculo trãsfixos ad sensum nos rectitudinis reuocat. Corda essi nostra male sanata sunt/cũ nullo dei amore sanctamur: cum peregrinationis sue erumnã nõ sentimus: cũ erga infirmitatẽ proximi/nec ꝙ libet minimo affectu languescimus. Sed vulnerantur vt sanentur: qz amoris sui speculis mentes deas insensibiles percutit: mox; eas sensibiles/per ardorez charitatis reddit. Unde/et sponsa in canticis canticorũ dicit. Vulnerata charitate ego sum. Male essi sana anima: atq; in huius essi statu ceca securitate prostrata: nec videbat deum/nec videre requirebat: percussa autez charitatis ei⁹ spiculus: vulneratẽ in intimis affectu pietatis/ardet desiderio pplationis et miro modo viuificatur ex vulnere/q; prius mortua iacebat in salute: estuat/ anhelat: et ꝛ videre desiderat quẽ fugiebat. Percussione ergo ad salutem reducitur: que ad securitatem quietis intime amoris sui perturbatiõe reuocatur. Sed cũ sauciata mens anhelare in dño cepe rit: cũ cuncta mundi huius blãdimenta despicies ad supernam se patriã per desiderium tendit: ad tentationem ei protinus vertit/ quicquid amicum prius in seculo blandumq; putabatur. Nam qui peccantem amare consueuerant

Universidad de Deusto Biblioteca

recte viuentem crudeliter impugnant: & erectus in deo animꝰ carnis sue bella toleratꝫ in qua prius vitijs seruiens delectabiliter iacebat: voluptates priscas ad memoriam redeunt: & ꝺ dicentē mentez graui certamine affligunt. Et q̄ ꝺ trāsitorio labore atterimur/ a perpetuo dolore liberamur: apte subiungit. ¶ In sex tribulationibus liberabit te: & in septima non tanget te malum. Quid essi senario numero quē septimus sequit/ nisi ꝑsentis vite operatio discursusq̄ signat? Sexto ꝺppe ola pficiens dominꝰ ꝺdidit: & septimo die deus requieuit qui. s. septimꝰ vesperam nō habet: subsequentez requiē nullus tā termin⁹ claudit. Perfectis ergo omnibus requies sequit: q̄ post bona vite ꝑsentis opa retributio eterne quietis inuenitur. In sex itaq̄ nos tribulationibus ꝺus liberat: ne nos in septima malis tangat: q̄ ꝑ paterne ꝑpetis eruditionē presentis vite labore nos atterit: sed in aduentu iudicij a verbere absconditꝫ vt tāto tunc ad salutem certiores erḋi beat/ q̄to nunc nos flagella durius secant. Qui apte mox & mala vite ꝑsentis & adiutoria supneptectionis enumeratis subdit. ¶ In fame eruet te de morte. & in bello de manu gladij. Sicut fames carnis est subtractū subsidium corporis: ita & fames mētis est silentiū ꝺuine locutionis. Unde recte ꝑ prophetam ꝺr. Emittā famē in terram: nō famē panis neq̄ sitim aq̄ sed famem audiendi verbum ꝺni. Et q̄ humanā mentē cum diuina allocutio deserit cōtra carnis tentatio inualescit: apte: subiūgitur in bello de manu gladij. Bellum quippe patimur/ cum carnis nre tentationibus impugnamur: de quo numerū bello ꝑ psalmistam dicitur. Obumbrasti sup caput meū in ꝺie belli. Quia q̄ reprobi ꝺus fame verbi dei deficiunt etiā belli gladio transfigunt: electos suos ꝺminus & in fame a morte eripit: & in bello a gladio abscondit: q̄ eorum mentes ꝺni verbi sui pabulo reficit: cōtra tentationes corporis reddit fortes. Sed sunt nōnulli qui etsi ex ꝺuino eloquio ab interna se fame reficiunt: si tā cōtra tentationes corporis continēter virtute fulciuntur: adhuc tū p curi humanis ꝺetractionibus metuunt: & sepe dum linguarū iacula formidāt: peccati se laqueo strāgulant. Unde & apte subditur.

¶ Capitulum. xix.

Flagello lingue absconderis. Flagellum lingue est exprobratio vitare contumelie. Flagello lingue bonos se riunt/ qui eorum opa irridendo p sequunt. Sepe essi lingua a bono ope dum vituperat renocat: & quasi flagellum se exerit: q̄ ꝺ zelo mide mētis⁹ cedit. Hoc flagellum lingue electoꝝ mentibus insidiari ꝓpheta conspexerat: cum super num adiutoriū pollices ꝺicebat. Ipse liberauit me de laqueo venantium: & a verbo aspero. Venantes essi nihil aliud q̄ carnē querunt: sed a venantium laqueo atq̄ aspero verbo eripimur: q̄n̄ si infidias carnalium/ & irrisionum probra despiciendo superamus. Aspera quippe eorum verba sunt: que bonis nostris itineribus aduersantur: sed asperitatē verbi euadere est irrisiones detrahentiū dissimulando calcare. Dicta ergo anima a flagello lingue absconditur: quia dum in hoc mundo honorez laudis non querit/ nec contumelias detractionis sentit. Sed sunt nonnulli qui iam derogantiū verba despiciunt: iam irrisiones probrio attendunt: adhuc & ramē penas corporis cruciatusq̄ pertimescunt. Antiquus namq̄ aduersarius vt a recta intentione nos retrahat/ multo fortiter impugnat et tentationem nostram modo ver bi fame: modo carnis certamine:

modo flagello sermonis: modo calamitate p̄cussionis aggreditur. Sed q̄ p̄fectus quisq̄ cum in semetipso vitia vicerit: statim mentem etiā contravulnera passionis accingit: apte subiungitur. ¶ Et nō timebis calamitatem cum venerit. Sancti enim viri q̄ contra multiformem aduersarium se pugnare considerāt: semetipsos in certamine multipliciter parant. Habent enim contra famem ꝺni verbi pabulum: cōtra belli gladium/ continentie scutum: cōtra flagellum lingue/ protectionem patientie: contra exteriorū calamitatis damnum/ interni amoris adiutorium. Unde miro modo agitur: vt quo eos bestis callidus numerosius tentat: eo circunspecti ꝺei militesvirtutibus ditiores fiant. Et quia electi quiq̄ ꝺum p̄sentis vite certamina fortiter tolerantiā terroꝛe sibi venturi iudicij securitatem parant: recte subiungitur.

¶ Capitulum. xx.

Vastitate & fame ridebis. Hic quippe reprobi vastitatem fame memq̄ passuri sunt: qui ꝺamnati extremo iudicio ab eterni patris visione separant. Scriptū nāq̄ est: Tollatur impius: ne videat gloriā ꝺei. Et per semetipsum ꝺns dicit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Simul ergo eos vastitas fames̄q̄ cruciat: qui nō solum fortis tormēta sentiūt/ sed intus etiam medie pestē morsant. Vastat gehenna: q̄ concremat: fames interficit: q̄ suam illis faciē redemptoꝛ absconditꝫ. Bene nāq̄ retributionem interi⁹ exterius recipiunt: quia & cogitando miseri/ & operando ꝺelinquerunt. Unes bene per psalmistam dicitur. Ponez eos vt clybanū ignis in tempore vultus tui: ꝺns in ira sua cōturbabit eos: & deuorabit eos ignis. Qui essi ab igne ꝺenorat: ab exteriore parte accendit clybanus ꝺi interius inflammat. In tpe ergo vultus ꝺni iniusti omnes: & vt clybanus ponunt/ & ab igne ꝺenorantur. q̄ apparente iudice cum a visione illius eorum multitudo repellitur: & intus perdefideriū ardet conscientia: & foris caro cruciat gehenna. Poterit etiam flagellū lingue sententia vltime animaduersionis intelligi: qua districtus iudex reprobis dicit. Discedite a me maledicti in ignem eternū/ q̄ paratus est diabolo & angelis ei⁹. Justus ergo a flagello lingue atq̄ a calamitate veniente abscondit: quia in tanta ꝺistrictione sententie blanda tunc iudicis voce refouetur/ cum ꝺicitur. Esurini enim & ꝺedistis mihi manducare: sitiui/ & ꝺedistis mihi bibere: hospes eram/ & collegistis me: nudus & operuistis me: infirmus & visitastis me: in carcere eram: & venistis ad me. Quibus promittitur. Venite benedicti patris mei: possidete preparatum vobis regnum a constitutione mundi. In vastitate ergo & in fame iustus ridebit quia cum iniquos omnes extrema vitio percutit. ipse de gloria digne retributionis hilarescit. Nam ꝺamnatis iam tunc & humanitate non cōpatitur: quia ꝺiuine iustitie p̄ speciem inherens inconcussa ꝺistrictionis intime vigore solidatur. Erectas namq̄ in claritate superne rectitudinis electorum mētes nulla miseria afficit: quia hanc a miseriis altitudo beatitudinis alienas reddit. Unde bene ꝑ psalmistam ꝺicitur. Videbunt iusti & timebunt: & super eum ridebunt & ꝺicent ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. Iniquos enim iusti nunc vident et metuunt: tunc visuri sunt & ridebunt. Quia enim modo ad eorum labi imitationem pūt/ ꝺic habent formidinē: q̄ vero ꝺamnatis tūc ꝑdesse nequeūt: alicuiꝰ habent cō passionem. Eterno itaq̄ supplicio ꝺeditis: non esse miserendum

in ipsa qua beati sunt iustitia iudicantis legunt: si quod suspicari fas non est/qualitatem sibi percepre felicitatis imminuūt: si in regno positi: volūt quod implere nequaq̄ possunt. Sed quisquis advertere precepta se dirigit: priusq̄ premia eterna percipiat: hic iam initia securure imperpetuum securitatis degustat: vt antiquum hostē non metuat: vt interueniente mortis articulo violentos eius impetus inultatenus perhorrescat.

¶Capitulum.xx).

Vstis namq̄ iniquum retributionis est ipsa pterunq̄ in obitu securitas mentis. Unde ecce subiungit. ¶Et bestias terre nō formidabis. Callidus quippe aduersarius bestia terre dr: qz ad rapiendas mortis tempore peccatoꝝ animas violentia crudelitatis efferatur: quos essi viuētes blandiēs decipit/morientes seuiens rapit. Quo cōtra de electoꝝ ecclesia p̄ pheram dominꝰ polliceturr dicēs. Mala bestia non transibit p̄ eaz. Illi igitur terre bestiā morientes timent: qui conditoris sui potentiam viuentes non timent. Sancti igitur viri quia diuine se formidini medullitus subdunt: ostie de aduentu aduersarij pondus timoris abiciūt. Hinc est/essi q̄ psal mista dominum exorat dicens: Ne quando rapiat vt leo animā meā. Hinc rursus ait. Exaudi deus orationem meā cuz tribulor: a timore inimici eripe animā meam. Unde ites quippe perfecte timent iudicē ne morientes metuant accusatorem. Bene ergo dicitur. Et bestiā terre nō formidabis. Acsi apte diceret. Qui a blandiente mō hoste non vinceris: hunc seuientē postmodum non timebis. Sed cū bene viuitur: valde cauendus est nemens despectis ceteris de gloria singularitatis elenetur. Unde apte ad memoriam bonum sociale reducitur: cum ptinus subinfertur. ¶Sed cū lapidibus regionum pactū tuū. Quasi distincte in mūdo regiones sunt ecclesie. gentiusque in vna fide posite morum linguarūq̄ diuersitate diuiduntur. Quid ergo per regionum lapides nisi ecclesiarum electos accipim⁹? Quib⁹ primi instructoris voce dicitur. Vos aūt tanq̄ lapides viui superedificamini. De quibus sancte ecclesie dns p̄ ppheram pollicetur dicens. Ecce ego sternā per ordinē lapides tuos. Qui igitur recte viuit: pacto se cum lapidibus regionum iungit: qz in eo q̄ mundi desideria superat/vitam suā pcuidubio ad sanctoꝝ p̄cedentium imitationem ligat. Sed cū a mundi dilectione disiungitur: malorū spirituū impugnationes crescūt: que tū quo magis in meroze quēq̄ atterunt/eo conditori humilius subdunt. Unde subiūgitur. ¶Et bestie terre pacifice erūt tibi. Notandum prius est q̄ non ait pacate: sed pacifice: videlicet non qz pacem habēt sz qz pacē faciūt. Dum enim quippe callidi duz insidiant affligunt: sed afflicta mens tanto magis ad eternā patriaz reditum diligit: q̄to in hoc exulio laboriosius viuit: et vere⁹ se gratie sui adiutoris humiliat: cū contra se insidias hostiū acriores pensat. Terre ergo bestie electis pacifice fiunt: quia maligni spiritus cum bonorum corda aduersantes deprimunt: hec nolentes ad amorem domini impellūt. Inde ergo cum deo robustior par oritur: vnde de nobis ab aduersarijs durior pugna generatur. ¶Capitulū.xxij.

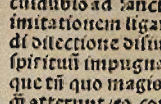

Ossunt etiam q̄ terre bestias motus carnis intelligi: q̄ dum mentem nostram irrationabilia suadendo tasceseunt cōtra nos bestialiter insurgunt. Sed cū cor divina sub lege deprimitur: etiam carnis incentiua detumescunt: et si tentādo submurmurāt: nequaq̄ tñ vsq̄ ad effectū operis / assi ad aperti morsus rabiē erurgunt. Quod essi adhuc in hac corruptibili carne subsistēs: has terre bestias plene edomat: cum ille ad tertiuz celū raptus egregi⁹ predicator dicat. Video aliam legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee: et captiuum me ducentem in lege peccati: que est in membris meis. Sed aliud est has bestias in campo superis seuientes aspicere: aliud intra cordis caueam fremētes tenere. Redacte nāq̄ intra claustra cōtinentie: essi adhuc tentando rugunt: vsq̄ ad morsum tamē vt diximus actionis illicite non erecdunt. Pacifice itaq̄ sunt terre bestie: quia motus carnis etsi per desideria palpitant / aperta nos tamen contradictione operis nō impugnant: q̄uis per hoc / ipsum q̄ pacifice dicuntur: etiam id quod de malignis spiritibus diximus non inconuenienter accipit. Also tus etenim carnis pacē nobis cuz deo faciunt: cum tentando cōtradicunt. Nam iusti mēs in eo q̄ ad superna dirigitur: ex corruptibili carne grani fatigatur. Que etsi quando a desideriis celestibus huius mundi qualibet minima delectatione tardat ipso bello sue tentationis impellitur: vt illud toto corde diligat/ quod contradictio nulla perturbat. Unde fit vt quietem iustitiam ad memoriam reuocet: et carnis sue illecebras fugiens ad illam pleno amore suspiret. Considerare essi ex tentatione vnusquisq̄ compellitur vnde quo cecidit: qui postq̄ dei pacem deseruit/fraus sibi contra se erurgere et semetipso sentit: et tunc verius videt de securu dei delectatione quid perdidit: qui ad se dilapsus suam in se contumeliam inuenit. Pacem ergo nobis terre bestie faciunt: qz motus carnis dū nos tētādo lacescunt/ad amorē quietis intime impellunt. ¶Capi.xxiij.

Ene autem subditur. ¶Et scias q̄ pacez habeat. tabernaculum tuuz. In scriptura sacra aliter par pleraq̄ dicitur/atq̄ aliter inchoata. Inchoatam quippe veritas discipulis dederat/ cum diceret. Pacem relinquo vobis: pacē meam do vobis. Et plenam Simeon desiderauerat/ cum exoraret dicens. Nunc dimitte seruum tuum domine: sm verbum tuum in pace. Par cum nostra ex desiderio conditoris inchoatur: et manifesta autem visione perficitur. Plena quippe tunc erit cū mens nostra nec ignorātia cecatur: nec carnis sue impugnatione concutitur. Sed quia eius erordia tangimus: cum vel mentem dcovel carnem menti subiugamus: tabernaculum iusti habere pacem dicitur quia videlicet eius corpus qō mēte inhabitatur/a peruersis desideriorum motibus prius inquietatum: nunc sub iustitie dispositione refrenatur. Sed quid prodest per continentiam carnem restringere: si mens se per compassionem nesciat in primi amore dilatare? Nulla namq̄ est castitas carnis: quam non commendat suauitas mentis. Unde post pacem tabernaculi apte subiungitur. ¶Et visitans speciem tuam / non peccabis. Species quippe dominis est alter homo. Recte enim species nostra dicitur proximus noster: qz in illo cernimus quid ipsi sumus. Corporali enim visitatione ad primum gressum accesiu venim⁹: spirituali vero non gressu/sed affectu ducimur. Speciem ergo suaz visitat/quisquis ad eum quem sibi similem per naturā conspicit/ passibus amoris tendit: vt in altero suo considerans et seipso colligat/qualiter infirmitati alterius condescendat. Speciem suā visitat: qui vt ipse alterum reficiat/ se in altero pensat. Hinc namq̄ p

Ro.7.d.

Jo.14.c.

Lu.2.c.

D

Bestie terre

Utilitas afflictionis.

Xpūs homo alter hō

moysen veritas cuz gesta describe ret: gerenda signabat dicens. Pro tulit terra herbam virentem: z af E Bes. 1. d. ferentez semen iuxta genus suū: lignūq; faciens fructum: z habēs vnū quodq; semen secūdū speciem suam. Lignum quippe secū dū speciem suaz semen producit: cum mens nostra ex sui considera tione se in alterum colligit: et re cte operis germē parit. Vnde quidā sapiens dicit. Quod tibi nōvis fieri: alteri ne feceris. Vnde i euā Mat. 7. b. gelio dominus dicit. Que vultis vt faciant vobis homines bona z vos eadē facite illis. Aperte di ceret. Speciem vestrā in altero vi sitate: atq; ex vobismetipsis agno scite quis vos oporteat alijs exhi bere. Vnde paulus ait. Factꝰ sum 2. Cor. 9. d. iudeis tāq; iudeꝰ/vt iudeos lucra rer: z bis q̄ sub lege erāt quasi sub lege: cū ipse nō esse sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt lucrifacerem: z bis qui sine lege sunt/quasi sine lege essem: cum sine lege dei non essez: sed in lege essem xpisti. Et paulo post. Omnibus omnia factus sum vt omnes saluos facerez. Necq; essi egregius predicator: vt quasi in deus fieret ad perfidiā erupit: ne q̄ vt quasi sub lege eēt/ad carnale sacrificiū redijt: necq; vt oibus om nia fieret/simplicita tem mentis in errozis varietatem cōmutauit: sed condescendēdo appzopinqua bat infidelibus non cadēdo vtvi delicet singulos in se suscipiens: et se in singulos trāsfigurāt com patiendo colligeret: si ita ipse vt ul li esset/quid impendit sibi ab alijs recte voluisset: et tanto veriusvni cuiq; erranti concurreret/ q̄to sa F lutis eius modum ex propria con fideratione didicisset. Bene ergo dicitur: Et visitans speciem tuam non peccabis: quia tunc peccatuz plene vincitur: cum ex sua simili tudine vnusquisq; perpendit/q̄o in proximi dilectione dilatetur. Cum vero a vitijs caro restringi tur: cum mens virtutibus exerce tur: restat vt loquendo quisq; do ceat vitam alios/quam moribus eruat.

¶Capitulum.xxiiij.

Tle nāq; vberes fru ctus predicatiōis col ligit: qui semina bo ne operationis p̄mit tit. Unde post pacem tabernaculi et spe ciei nostre visitationem recte sub iungit. ¶Et sciēs quoniā mul tiplex erit semē tuū progenies tua sicut herba terre. Post pa cem quippe tabernaculi: post spe ciei nostre visitationem semen iu sti multiplex surgit: quia nimirum post membrozum maceration em ac morum magnitudinem: tanto ei fecundius predicationi verbū tribuitur/q̄to hoc in eius pectos re perfecti operis exaratione pre uenitur. Ille namq; bene loquens di facundiam accipit: qui sinum cordis ad perfecte viuendi studia extendit: nec conscientia loquēte prepedit/cum vitā lingua antece dit. Vnde est q̄ egyptij seruitio pu blico Joseph dispensante subfecti Bes. 47. a. cum iure regis semetipsos trabē tes humiliant/frumēta etiam ad semen reportant. Frugem quippe ad cum etiam liberi accipimus/ cum ex sacro eloquio pascimur: et tñ ad quedā que in hoc mūdo ap petimus: in nostris voluntatibus b vacamus: sed serui facti z ad semē trumēta percipimus: q̄ dum ple ne deo subdimur/etiā verbo predi cationis replemur. Et q̄m magna proles fidelium sequitur/cum san cta p̄dicatio prerogatur: post mul tiplicitatez seminis recte subiun gitur. ¶Et progenies tua sicut herba terre. Justi progenies ver be terre cōparatur: q̄ de eius imitatione nascitur: dū arentem vite presentis gloriam deserit/spe interna viridescit. Uel certe iusti progenies sicut herba oritur: qui dum viuendo monstrat/quod pre dicando asserit multitudo sequen tium innumerabilis exurgit. Vy

quisquis iaz terrena desideria de spicit: quisquis se peractiue vite opera extendit nequaq; ei sufficit magna exterius agere/nisi etiam per cōtemplationem valeat inter na penetrare. Unde z apte prois nus subinfertur. ¶Ingredieris in abūdantia sepulchruz: sicut infertur acernus tritici in tem pore suo. Quid enim sepulchri no mine/nisi contēmplatiua vita si gnatur? Que nos quasi ab hoc mū do mortuos sepelit: dū a terrenis desideriis susceptos in itimis ab scōdit: ab exteriozi q̄ppe vita mor tui etiam sepulti per cōtemplatio Col. 3. a. nē fuerant: quibus paulus dice bat. Mortui enim estis: z vita ve stra abscondita est cum christo in deo.

Quid sepulc̄ chruz. b

¶Capitulum.xxv.

Etiua quoq; vita se pulchrum est: q̄ a prauis nos operibus mor tuos tegit sed contem platiua perfecti? sepe lit: q̄ a cunctis mun di actionib? fundit? dimidit. Quis quis ergo iam in se contumelias carnis edomuit: superest vt mentē per studia sancte operatiōis exer ceat: z quisquis iam mentem per sancta opa dilatat: superest vt hic vsq; ad secreta intime contempla Actiōr tionis extendat. Sed q̄ essi perfect? predicator est: qui vel propter con templationis studia operanda ne gligit: vel propter operationis in stantiam contemplanda postpo nit. Unde est essi q̄ abrā coniugē Bes. 21. d. mortuā in sepulchro duplici sepe lit: q̄ nimirū perfectus quisq; pre dicator extinctam a presentis vi te desideriis animam suam: sub bone operationis tegmine z con templationis abscōdit vt a carna li concupiscentia sub actiua con templatiuaq; vita quasi insensibi lis lateat que prius mundi deside ria sentiēs moraliter vinebat. Hic est q̄ humani generis redemptoꝛ per diem miracula in vidibus ex hibebat: et ad oratiōnis studium in monte pernoctat: vt perfectis vi delicet predicatoꝛib? innuat: qua tenus nec actiuam vitam amore speculationis funditus deserant: nec cōtēplationis gaudia penit? operationis nimietate contēnāt: sed quieti contēplantes sorbeant quod occupati erga p̄rimos lo quentes refundant. Speculando quippe in dei amore surgitur: sed Nūe. 19. a. predicando ad p̄rimi vtilitatem reditur. Unde apud moysen dum in sacrificio vacca mactatur: offer ri cuz hysopo ligno q̄ cedrino bis tinctus coccus precipitur. Hyssopus quippe mactamus/cū carnez a la sciuia suc voluptatis extinguim? Act. 15. c. quā cum hysopo ligno q̄ cedrino ac cocco offerimus: q̄ cuz macera tione carnis sacrificium fidei spei z charitatis adolemus. Hysopus 1. Pe. 1. a. quippe interna nostra mundare cōsuevit. Et per Petrum dicitur. Fide mundans corda cōi. Lignū cedrinum nulla putredine defi cit: q̄ spem celestiū terminus non cōsumit. Ūñ z per Petrū dicit. Re generauit nos in spem viuā per re surrectionem Jesu christi ex moz tuis: in hereditatem incorruptibi lē z incōtaminatā z immarcesci bilē. Coccus ergo rubro colore fit mescit: q̄ quē impleꝛ charitas in Luce. 12. f. cēdit. Ūñ z in euāgelio dicit. Ignē veni mittere in terrā. Hz bis tinc tus coccus offerri precipitur: vt videlicet ante iterni iudicis oculos: charitas nostra dei z p̄rimi dilectiōe coleretur: quotenus con uersa mens ne sic pro amore dei quietem diligat: vt cura p̄rimi vtilitatemq; postponat: nec sic pro amore p̄rimi occupationi inser miat: vt quietē funditus deserens igne in se superni amoris extin guat. Quisquis ergo semetipsum deo ia sacrificiū obtulit: z si perfe cte curari desiderat: necesse est vt non solum ad operationis se lati tudinem: verumetiam ad culmi na contemplationis extendat.

¶Capitulum.xxvj.

B Sed inter hec magno opere sciendū est qualiter inter deum diuersi sunt cōpassiones animorū. Nōnulli namq; hominū ita ociose mētis sunt: vt si eos labor occupationis exerciat/in ipsa opis exordia succumbant: z nonnulli ita inquieti sunt vt si vacationem laboris habuerint grauius laborēt: qz tāto deteriōris cordis tumultū tolerāt/q̄to ei⁹ liceti⁹ ad cogitationes vacat. Unde necesse est/vt nec quieta mens ad exercitationez se immoderati operis dilatet: nec inquieta ad studiū cōtemplationis angustet. Nepe eēt qui cōtemplari deū quieti poterant/occupationibus pressi ceciderunt: z sepe q̄ occupati bene humanis vsibus uerent/gladio sue quietis extincti sunt. Hinc nāq; est q̄ nonnulli inquieti spiritus dum plꝰ erigunt contemplando q̄ capiūt/vicꝫ ad peruersa dogmata erūpunt: z dū veritatis discipuli esse dum liter negligunt magistri errorum fiunt. Hinc per semetipsam veritas dicit: Si oculus tuus dexter scādalizat te: erue eū z proice abs te. Bonum est tibi cum vno oculo in vitam intrare: q̄ duos oculos habentē mitti in gehennā ignis. Due quippe vite actiua videlicet z contemplatiua: cum conseruantur in mēte quasi duo oculi habētur inflicte. Dexter namq; oculus vita contēplatiua est: sinister actiua. Sed sunt nonnulli vt dicim⁹ qui discrete intueri summa z spiritualia nequaq; possunt: utiū alta contemplationis assumūt: atq; id circo in perfidie foueā intellect⁹ praui erroꝛe dilabuntur. Hos ita q̄ contemplatiua vita vltra vires assumpta: cogit a veritate cadere: C quos in statu sue rectitudinis humiliter poterat sola actiua vita custodire. Quibus recte hoc quod p̄ fati sumus veritas dicit. Si oculꝰ tuus dexter scādalizat te: erue eū z proice abs te. Bonū tibi est cū vno oculo in vitā intrare/q̄ duos oculos habētē mitti in gehennā ignis. Actiui aperte diceret. Cū ad contemplatiuā vitam idonea discretiōe nō sufficit/solā securius vitā actiuā tene. Cuiꝰ in hoc quod pro magno eligis deficis: eo cōtent⁹ esto quod pro minimo attendis: vt si per cōtemplatiuam vitam a veritatis agnitione cōpelleris cadere regnū celoꝝ per solā actiuam valeas saltē vt luscus intrare. Hinc rursus dicit. Qui scandalizauerit vnū de pusillis istis qui i me credūt: expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius: z demergatur in profundū maris. Quid p mare nisi seculū. Quid per molam asinariā/nisi actio terrena signat? Que dū colla mentis per stulta desideria constringit: hanc in laboris circuitū mittit. Sunt itaq; nōnulli q̄ dū terrenas actiones deserunt z ad cōtemplationis studia humilitate postposita vltra intelligentie vires surgūt: non solum se in errorē deiciunt: sz infirmos quosq; a gremio humilitatis diuidunt. Qui ergo vnuz de minimis scādalizat: melius illi fuerat ligato collo mola asinaria in mare p̄cipi: qz nimirū puerse menti expedit esse potuisset: vt occupata nil do terrena negotia ageret/q̄ p cōtemplationis studia ad multoruz p̄iciē vacaret. Rursum nisi q̄bus dā mentibus cōtemplatiua vita potius q̄ actiua cōgrueret: nequaq; per psalmistā dūs diceret. Vacate z videte qz ego sum deus.

¶Capitulum. xxvij.

Sed inter hec sciendū est: qz sepe z pigras mētes amor ad opus excitat: z inquietas in contemplatione timor refrenat: Anchora enī cordis est pondus timoris: z pleriq; fluctu cogitationū quatitur: sz per discipline sue vincula retinetur: necq; hunc tempestas sue in quietudinis ad naufragium pertrahit quem in diuini amoris littore pfecta charitas astringit. Unde necesse est vt quisquis ad contēplationis studia properat: semetipsum prius subtiliter interroget q̄tum amat. Lachryma quippe est mentis vis amoris: que hanc duz a mundo extrahit/in alta sustollit prius ergo discutiat si summa inquirens diligit: si diligens timet: si nouit incognita aut amando cōprehendere: aut nō comprehensa timide venerari. In contemplatio ne etenim mentē si amor nō excitat tēporis sui torpor obscurat: si timor non aggrauat sensus hāc per inania ad nebulā erroris leuat: et cum clausa ei secretorum ianua tardius aperitur ab ea longius ipsa sua presumptione repellitur: qz irrūpere appetit hoc quod non inueniens querit: cuiꝰq; superba mēs erroꝛe p̄ veritate percipit: quo quasi intus gressuz porrigit foras tendit. Hinc est etenim q̄ legem datur⁹ dūs in igne fundoq; descēdit: qz z humiles per claritatē sue ostēsionis illuminat: z superboꝝ oculos obscurat per caliginez erroris. Prius igitur mēs ab appetitu glorie tēporalis atq; oi carnalis concupiscentie delectatione tergēda est: z tunc ad aciem contemplationis erigenda: vnde z cum lex accipitur/populus a monte prohibet: vt videlicet qui ifirmis adhuc mētibus terrena desiderant/ consideranda sublimia non p̄sumāt. Unde z recte dicitur. Si bestia tetigerit montē/lapidabitur. Bestia etenim montem tangit: cum mens irrationabilibus desideriis subdita ad contēplationis alta se erigit: sz lapidibus percutitur: qz summa nō sustinens ipsis: superni ponderis ictib⁹ necatur. Qui igitur culmē perfectionis apprehendere nitunt: cum contemplationis arcē tenere desiderant prius se in campo operis per exercitiuz probent: vt solliciti sciant si nulla iam mala proximis irrogant: si irrogata a proximis equanimiter portant: si obiectis temporalibus bonis nequaq; mens letitia soluitur: si subtractis non nimio merore saucia tur: ac deinde perpendant: si cum ad semetipsos introrsus redeunt: in eo q̄ spiritualia rimant: nequaq; secum rerum temporalium vmbras trahant: sz fortasse tracta manu discretionis abigunt: si incircūscriptum lumen videre cupientes/cunctas circūscriptionis sue imagines deponūt: z in eo quod super se contingere appetunt/vincunt quod sunt. Unde recte nūc dicitur.

¶Capitulum. xxviij. L

Ingredieris in abundantia sepulchruz: Ut quippe perfect⁹ in abundantia sepulchrum ingredit: quia prius actiue vite opera congregat: z postmoduz carnis sensum per contemplationē mortuum: huic mundo fundit⁹ occultat: Unde z apte subdit. ¶ Sicut infertur acerus in tempore suo. Actionis namq; tempus primū e contemplationis extremū. Unde necesse est: vt perfect⁹ quisq; prius virtutibus mentem exercear: atq; hanc postmoduz in bonis rerum quietis abscondat. Hinc est etenim is quē q̄ legio demonium dūo iubente dereliquit: ad saluatoris sui pedes redit verba doctrine p̄cipit: z de regione sua simul discedere cū salutis auctore cōcupiscit sed tamen ei ipsa que salutem cōtulit veritas dicit. Reuertere primum in domum tuam z narra q̄ta tibi fecerit deus. Cum etenim quelibet parum de diuina cognitione percipimus redire ad humana ibi nolumus: z proximorum necessitatibus onerari recusamus: quietez contemplationis querimus: nihil q̄ aliud nisi hoc quod sine labore reficit amamus. Sed sanatos nos veritas ad domum mittit: enarrare que nobiscum acta sunt precio-

Mat. 18. c.

Actio z cōtēplatio quasi duo oculi.

C

Dispositio ad cōtemplationem.

E

Exod. 19. c.

Zuce. 18. f.

D

Pā. 45. b

pit:vt videlicet mens prius desudet in opere:z postmodū reficī debeat per contemplationem. Sicut est ꝙ Jacob pro rachel seruiuit et Liam accepit:eiꝰ dicitur. Non est consuetudinis in terra nostra vt maiores ante tradam⁹ ad nuptias ꝙ minores. Rachel namq; visum principium:lia autem laboriosa dicitur: Et quid per rachelem /nisi contemplatiua:quid per liā/nisi actiua vita signatur. In contemplatione quippe principiū quod de⁹ est querit:in operatione autez sub graui necessitatum fasce laboratur:vnde et rachel pulchra/sed sterilis:lia aūt lippa est/sed fecunda:quia nimirū mens cuz cōtemplandi ocia appetit plus videt:ꝙ minus deo filios generat:cum vero ad laborem se predicationis dirigit:minus videt:sed amplius parit. Post lie ergo amplexus ad rachelem Jacob peruenit:quia perfectus quiꝙ ad fecunditatē actiue vite ante iungitur:z post ad requiem contemplatiue copulatur. Quia enim contemplatiua vita minor quidem tempore: sed merito maior est ꝙ actiua:sacris euangelij verbis ostēditur:in quo due mulieres diuersa egisse referunt. Maria quippe redemptoris nostri verba audiens/ad pedes illi⁹ residebat:martha autem corporalibus ministerijs insistebat. Cuiꝰ contra marie ocium martha quereretur audiuit. Martha martha sollicita es:z turbaris erga plurima. Porro vnū est necessariū. Maria optimam partez eligit:que nō auferetur ab ea. Quid ergo ꝙ mariam que verbum domini residēs audiebat/nisi contemplatiua vita exprimitur. Quid per marthaꝫ exterioribus obsequijs occupatam/nisi actiua vita signatur? Sz martbe cura non reprehenditur:marie vero etiam laudatur:quia magna sunt actiue vite merita/sed contemplatiue potiora. Unde nec auferri vnꝰ marie prior dicitur; quia actiue vite opera cum corpore transeunt:contemplatiue autē gaudia meli⁹ ex fine conualescūt. Quod bene ac breuiter Ezechiel propheta exprimit/ cum volantia animalia contemplatus ait. Et similitudo manus hominis subtus pennas eorum erat. Quid est enim per pennas animalium nisi contemplationes possum⁹ sentire sanctorum/quibus ad summa transuolant:z terrena deserentes sese in celestibus librant. Quid per manus nisi operationes accipimus? Quia cum in proximi amore se dilatant:bona que prevalent etiam corporaliter administrant. Sz manus eorum sub pennis sunt:quia actionis sue opera virtute cōtemplationis vincunt.

Jacob. 8 Gen. 29.c. Rachel. Lia.

Luce. 10.f.

h

Ezechiel 1.b.

¶Capitulum .xxix.

Potest etiam per sepulchruz non solū in hac vita nostra contemplatio:sed quies eterne et intime retributionis intelligi in qua tanto verius quiescit/ꝙto in nobis corruptionis vita perfectius necat. In abundantie ergo sepulchrū ingredit:qui post cōgesta vite pctis opa mutabilitatis sue plene mortis in secreto veri luminis occultatur. vnde z per psalmistam dicitur. Abscondes eos in absconditō vultus tui:a conturbatione hominum. Quod bene etiam comparatio adiuncta commendat /cum dicitur:Sicut infertur acerꝰ in tempore suo. Frumentum quippe in segete sole tangitur:qz in hac vita humana anima respectu superni luminis illustratur:a pluuias accipit:qz veritatis eloquio pingue fit:ventris concutitur: qz tempestatibus exercetur:z secum crescentes paleas portat:qui nequiozem contra se quotidie vitam peccantium tolerat:atq; ad aream deducta trituratione pondere premitur vt a palearum connexione soluatur:quia mens nostra celesti disciplīe suppositaꝫ dum correctionis flagella pcipit/a societate carnalū mundioz recedit:z relictis paleis ad horreum ducitur:qz fōtis remanentibus reprobis electa anima ad superne mansionis gaudia eterna sublenatur. Bene ergo dicitur. Ingredieris in abundantia sepulchrū:sicut infertur acerꝰ tritici in tempore suo: qz duz post afflictionem iusti premia patrie celestis inueniunt: quasi post pressuras ad horreum grana deferuntur:z in alieno quidem tēpore percussiones sentiunt:sed in suo a percussione requiescunt:Et electis quidem alienum tempus euita presens vnde z quibusdam infidelibus adhuc veritas dicit. Tempus meuz nondum aduenit: tempus aūt vestrum semper est paratum. Et rursum. Hec est hora vestra z potestas tenebraruz. Sepulchrum ergo in tempore suo sicut frumenti aceruus ingreditur: qz ille eternam requiez percipit qui prius hic ab eruēdis paleis liber sit discipline pressuras sentit. Eliphas vero qui in locutionis sue serie tabernaculū/lapides/bestias/semen/herbas/sepulchrumq; nominauit:ꝙ non hec iurta litteraz dixerit:ipse innuit qui post cūcta ultio subiungit. ¶Ecce hoc vt inuestigamus ita est:Liquet profecto ꝙ in his verbis nihil ab eo iurta superficiem dicitur:qz nimirum ante faciem non iacet quod inuestigatur. Qui ergo hec inuestigasse se indicat:quia in verbis ea teriozibus interioza quesierit demonstrat:sed post cuncta ad stultiam iactātie peruenit:qz protinus subdit. ¶Quod auditum mentes pertracta. Quantalibet doctrina mens pollcat:grauis eius imperitia est velle docere meliorem. Unde et ea que ab inimicis recte prolata sunt: ab interno arbitrio nō recte iudicant. In eo n.q; vim sue rectitudinis amittūt:quo auditori non congruunt:quia z medicamina vires perdunt cum sanis membris apponuntur. In omne ergo quod dicitur necesse est: vt causa/tempus z persona pensetur:si verba sententie veritas roboret:si hanc tempus congruum postulet si z veritatem sententie congruentiam temporis persone qualitas non impugnet. Ille enim laudabiliter spicula emittit: qui prius hostem quem feriat conspicit. Hale namq; arcus validi cornus subigit:qui sagittam fortiter dirigens ciuem ferit.

Joan. 7.a. Luce. 2.f. 8

pō. 30.f. 8

¶Finit liber sextus Moraliū sancti Gregorij.

¶Liber Septimus moralium sancti Gregorij pape in beatum Job super capitulū sextum

¶Capitulum.j.

Quorum dam mētes plus flagella ꝙ cōuitia cruciant quo rundā vero plus cōuitia ꝙ flagella castigant. Naz sepe contra nos quibuslibet penis durius tormenta verboꝝ seuiūt: cuiꝰ nos ad defensionez erigunt: in impatientiā sternunt. Ni⁹ beato Job nc deesse tentatio vlla potuisset:nō solum hunc flagella desuper feriūt:sed grauioza plagia amicorum colloquia affligunt:vt sancti viri animā bincinde pulsata ad motum iracundie elationis erumperet:z quicquid mundum viperat:per contumaciam superbie locutionis inquinaret. Sed tactus plagis gratias retulit lacessitus verbis recta respondit: et percussus immotescit / ꝙ pro nimio, salutem carnis habuerit.

Loquens quoq; indicat ꝙ sapiēs tacebat. Sed quedā ei⁹ verba admixta sunt: q̄ apud humana iudicia patiētie limitē trāsire videant q̄ nos vere intelligimus: si superni sententiā iudicis in eoꝝ examinatione pensamus. Ipm quippe btm Job t pri⁹ contra aduersariū pretulit dicēs. Vidisti seruū meū Job: ꝙ nonsit similis ei sup terrā: vir simplex t rect⁹ ac timēs deuz/ t recedens a malo. Ipse post p̄bationē amicos ei⁹ redarguit dicēs. Nō estis locuti coꝝ me rectum sicut seru⁹ meus Iob. Restat ergo/vt cum mens in beati Job sermonibus fluctuat: coꝝ pondus ex eiusdē hystorie initio ac fine perpēdat. Ab interno enī iudice nec casus laudari potuit/nec lapsus ꝓferri. Si igitur in ambiguitatis tempestate deprehensi prima huius hystorie t postrema conspicim⁹: nauis cordis considerationis sue funibus: quasi a proza t puppi restringitur/ne in erroris sara p̄ducatur Nullus ergo ignorātie nre p̄celli obtinemur: si tranquillū supne sentie litt⁹ tenemus. Ecce enī dixit ꝙ ăstione non modica lectoris animum moueat. Sed q̄s hoc nō rectum dicere audeat: quod in dei auribus rectum sonat?

Job ca. vi.

¶ Sequit text⁹

capitulum sextum. ¶ Utinā appenderentur pctā mea quibus irā merui t calamitas quā patior i statherā: āsi a pēa maris hec grauior apperet. Quis alī⁹: statherā nosse/nisi dei t boīs mediator exprimitur: qui ad pensandū vite nostre meritū venit: ac secum iustitiā simul t misericordiā detulit. Sed mie statbera lance prepōderans: culpas nras parcendo leuigauit. In manu enī pfis/quasi statbera miri libra minis fact⁹: bine in se calamitatem nostram t illuc pctā suspēdit: sz grauis pōderis calamitatem moriendo innotuit: t apud misericordiam suā leue esse petīm relatando monstrauit. Ergo per veram penitentiam ꝙuis multa t grauissima sint peccata: per misericordiaz dei facilī⁹ relarantur: apud misericordiam suam leue esse peccatum relatatis monstrauit/qui hoc primum grauine contulit: quia penam nostram nobis cognoscibilem fecit. Homo namq; ad contemplandum auctorem conditus: sed exigentibus meritis ab internis gaudijs deiect⁹: in erumnam corruptionis ruens cecitatem exilij sustinens / culpe sue supplicia t tolerabat et nesciebat: ita vt exilium patriam crederet: t sic sub corruptionis pōdere/ quasi in salutis libertate gauderet. Sed is quem intus homo reliquerat: assumpta carne foris apparuit deus cunq; se exterius prebuit expulsum foras hominem ad interiora reuocauit: vt iaz damna sua videat: iam penam sue cecitatis igemiscat. Calamitas ergo hominis in statbera grauius apparuit: quia malum quod pertulit/ non nisi in presentia redemptoris agnouit. Lucem quippe nesciens damnationis sue tenebras patiē voluptuose: sed. postq̄ vidit quod diligeret/intellexit etiam q̄ doleret: t graue sensit quod pertulit: q̄ dulce inuotuit q̄ amisit. Vir igit sanctus colloquentis amici sentētia a claustris silentij excussus et ꝓpbetici spiritus affluentia repletus: dicat sua: dicat humani generis vocē. Utinam appenderentur peccata mea quibus iram merui/ calamitas quam patior in statbera: quasi arena maris hec grauior appareret: acsi aperte diceret. Dānationis nostre malum leue creditur: quia necdum cognita rectoris equitate pensatur. Sed vtinam veniat t erumnam tanti exilij misericordie sue lance suspendat: quid post exilium requiram⁹ edoceat. Si enim innotuerit quod amisimus: graue esse insinuat q⁹ toleramus. ¶ Capitulum. ij.

Ene autem hec eadē peregrinationis nostre calamitas maris arene cōparatur Arena enī maris vndarum estu exterius impellitur: q̄ t delinquēs bō q̄si tentationū fluctus mobiliter pertulit: extra sed ab intimis exiuit. Magni autem arena maris est pōderis: sed calamitas hominis arene maris grauior dicitur: q̄ dura fuisse pena ostendit: dum p misericordiam iudicē culpa que leuiga tur agnoscit. Et q̄ quisquis gratiam redemptoris agnoscit quisquis reditum ad patriam diligit: eruditus sub pondere peregrinationis gemit: post statbere desiderium recte subiungitur. ¶ Unde t verba mea dolore sunt plena Qui peregrinationem p patria diligit: dolorem etiam inter dolores nescit. Iusti autem verba dolore plena sunt: q̄ quouscq; presentia toleratiad aliud loquendo suspirat: omne quod peccans pertulit/ consp̄icit: atq; vt ad statum beatitudinis redeat/sollicite iudicia q̄ bus affligit pensat. Unde subdit. ¶ Quia sagitte domini in me sunt. Sagittarū quippe nole aliq̄ predicationis verba: aliq̄ animaduersionis sue designantur. Predicationis nāq; eloquia sagittis exprimunt: q̄ in eo ꝙ vitia ferunt: male viuentiū corda transfigunt. De his sagittis veniente redemptore dicitur. Sagitte tue acute potentissime: ppli sub te cadēt in corde. De quo esaias dicit. Mittax ꝙ eis q̄ saluari fuerint ad gentes in mari: in aphricā/in libiā/tenētes sagittam in italiā t greciam. Rursum sagittis animaduersionis ꝓcussio designat: sicut ioas regi p beliseum dicitur. Jace sagittam. Quo iacēte ait. Percuties syriā/ donec cōsumes eā. Uir igitur sanctus q̄ peregrinationis sue erūnam respicit: quia sub percussioni bus dominice animaduersiōis ingemiscit dicat. ¶ Unde t verba mea dolore sunt plena: q̄ sagitte domini in me sunt. Acsi aperte diceret. Ego in exilij dānatione nō gaudeo: sed sub iudicio positos doleo: quia vim percussionis agnosco. Plerīq; autem sunt quos tormenta cruciant/sed non emendant. Quo contra apte subiungitur. ¶ Quarū indignatio ebibit spiritum meum. Quid est spiritus hominis: nisi spiritus elationis. ¶ Capitulum. iij.

Sagitte aūt dñi spiritū bolis ebibūt cum supne animaduersionis mie affectam mentē ab elatiōe compescūt. Sagitte dñi spiritū hominis ebibunt: q̄ intentum exterioribus introrsus trahūt. Hoc potatus nāq; dauid spū fuerat cum dicebat. In deficiendo in me spūs meus: tu cognouisti semitas meas. Et rursus Negauit consolari animam meam: memor fui dei t delectatus sum t exercitatus sum t defecit paulisp spūs meus. Sagittarū ergo indignatio iusti spūs ebibit: q̄ supne mie elatos quos in peccatis inuenīunt dum vulnerant immutār: vt duritiā suā transfixa mens deserat: atq; ex salutifero vulnere cōfessionis currat. Pensant nāq; vñ quo lapsi sunt: pensant a quanta beatitudie ad q̄ correptionis sue tormenta ceciderunt: t nō solū gemunt in bis que sustinent: sed insup meruunt hoc quod districtus iudex delinquentibus de gebenne ignibus minat. Unde recte subiūgitur. ¶ Et terrores militant contra me. Iustorum mēs non solum perpendit quod tolerat: sed etiam pauet quod restat: videt qualia in hac vita patitur: metuit ne post hanc grauiora patiatur. Luget quia in huius cecitatis exilium a paradisi gaudijs cecidit: timet ne cum exilium relinquitur mors eterna subsequa-

Ps. 44 b.

Esaie. 66. f.

4. reg. 13. a.

b

Ps. 141 a.

Ps. 76 a.

tur. Jam ergo fuam tolerat in pe
na: sed minas adhuc venturi iudi
Ps. 37. cis formidat ex culpa. Hinc psal
d. mista ait. In me trafierunt ire tue
& terrores tui cōturbauerunt me
Interni quippe iudicis postq̄ ire
pertranseunt/etiam terrores con
turbant: qz iam aliud de damna
tiōe patimur: adhuc aliud de eter
a na vltione formidamus. Vir igit
sanctus perpendens mala que to
lerat dicat. Sagitte dñi in me fūt:
quarum indignatio ebibit spiritū
meū: sed grauiora imperpetuo me
tuens adiungat. Et terrores mili
tant contra me. Acsi aperte dice
ret. Percussus quidem de presen
tib⁹ doleo: sed hoc in dolore fit gra
uius: qz & in pena positus/adhuc
supplicia eterna pertimesco: sz qz
iam starbere interuentum deside
rat: iam mala in quibus humanū
genus cecidit/pensat: q̄uis in gē
tili natione positus/munere tñ p
phetici spiritus plenus: quo ardo
re redemptoris aduentum vel gē
tilitas vel iudea firiat: verbis se
quentibus demonstrat dicens.

¶Nunquid rugiet onager cuz
habuerit herbam: aut mugiet
Onager. bos cū ante ꝓsepe plenū steterit? Quid n. ꝙ per onagrū. i. agre
stam asinum/nisi gentilis popu
lus designatur: quem sicut natura
extra fabula discipline edidit:
ita vagus in voluptatum suarum
campo pmansit. Quid per bouem
Bou nisi plebs iudaica significatur: q̄
iugo superne dñationis suppositā
ad spem proselitos colligens per
corda que valuit vomere legis tra
xit. Sed beati iob vita attestante co
gnoscimus: vt expectasse redēptō
ris aduentum multos etiam gen
tiles: vt nascente dño symeone in
spiritu in templo veniente didici
mus: q̄to desiderio ex plebe israeli
B tica sancti viri incarnationis ei⁹
Luce. 10. d. mysterium videre cupierunt. Vñ
& per eundem redemptorem disci
pulis dicitur. Dico vobis q̄ mul
ti iusti & prophete desiderauerunt
videre que videtis & non viderūt.

¶Capitulum. xiij.

Quid verba & fenū. Esaie. 40. d.

Erba ergo onagri: et fenum bouis est. hec ipsa mediatoris scar nationis q̄ quam simul gentilitas & iudea sa tiatur. Qz essi per p phetam dr. Omnis caro fenū. Vni uersitatis conditor ex nostra sub stantia carnē sumens fenum fieri voluit: ne nostra caro imperpe tuo fenum remaneret. Tunc er go herbam onager inuenit: cum gentilis ppls gratiam diuine ear nationis accepit. Tūc bos vacuū ꝑsepe non habuit: cū plebi iudaī ce eius carnem expectanti lex ex hibuit/quē diu expectatum ppbe tauit. Unde & natus dñs in ꝓse pe ponitur: vt videlicet signaret: qz sancta animalia q̄ ieiuna diu apud legem inuenta sunt: incar nationis eius feno saltarentur. Presepe enim natus impleuit: q̄ cibum semetipsum mentibus car nalium prebuit dicens. Qui come Jo. 6. d dit carnem meam & bibit sangui nem meum: in me manet/rego in eo. Sed qz diu & electorum gentili um vota dilata sunt & ex hebrai co populo sancti quiq̄ longo tem pore redemptionem suaz expectā do⁹ gemuerunt. bene dñs Job p phetie mysteria emanans: ex vtra q̄ natione causas afflictionis insi nuat dicens. Nunquid rugiet ona ger cuz habuerit herbam: aut mu giet bos cum ante ꝓsepe plenuz steterit? Acsi aperte dicat. Idcirco gentilitas gemit: qz eam necdum redemptoris sui gratia reficit: aut q̄ ideo iudea mugitus dilatat: qz legem tenens/sed legis auctorem nō vidēs stās ante ꝓsepe icinnat. Que nimirū lex: quia ante media toris aduentum nequaq̄ ispūaliter/ sed carnaliter tenebat: recte sub iungitur. ¶Aut poterit comedi insulsum quod non est sale cō ditum. In lege sal littere: est vir tus intelligentie occulte. Quisq̄

ergo obsequijs carnalibus inten tus/banc intelligere ispūaliter no luit: quid aliud q̄ insulsum cibuz comedit? Sed boc cibo sal cogni ta veritas mist: cum latere in le Jo. 1. g ge saporem occulte intelligentie docuit dicens. Si credereris moy Mar. 9. g. si credereris vtiq̄e mihi: de me em ille scripsit. Et rursum. Habete sal in vobis: & pacē habete inter vos. Sed quia ante mediatoris aduen tum iudea legē carnaliter tenuit: preceptis eius dura iubentibus gentilitas subdi recusauit. Insul sum ergo cibum comedere noluit: que prius q̄ spūo condimentum p cepit: seruare vim litere: erpauit. Quis nam q̄ gentilium boc quod illic precipitur ferret filioy carnē p obsequio religiōis incidere: ver borum culpas morte resecare. Uñ & bene subditur adhuc. ¶Aut gu stare aliquis potest: quod gu statum affert mortem. Ler nam q̄ carnaliter degustata mortē in tulit: qz cōmissa delinquentiū du ra animaduersione distrinit/mor tem detulit: qz & per ꝓceptum cul pam innotuit: & banc per gratiam b Hebre. 7. c. Ro. 7. c nō deleuit. Paulo attestante qui ait. Nihil ad perfectuz pduxit lex. Et rursum. Ler quidem sancta et mandatum sanctum & iustum: et bonum. Et paulo post. Peccatum vt appareat peccatum per bonuz mihi operatum est mortē. Ad cbi stum vero conuersa gentilitas qz bunc sanare/per verba legis intel ligit: angustata desiderijs suis: est quem vehementer diligit/inter ꝓ cepta carnalia spiritualiter regrit

¶Capitulum. v.

Exodi. 23. d.

Nde & ex voce mox ec clesie per ꝓphetie spi ritū subditur. ¶Que prius tangere nole bat a me a: nunc pre angustia cibi mei sunt. Valde namq̄ in errore labitur/qui beati iob verba ad so lam prolata historiam suspicatur. Uir enim sanctus tot conditoris sui preconijs fult⁹: quid magnum vel potius quid verum diceret: si insulsum cibuz comedi non posse diuisset? Aut quis eius esui morti fera alimenta obtulerat vt subijū gat. Aut potest aliquis gustare/q̄ gustatum affert mortez? Que si de amicoū eius colloquijs dicta sen timus: ab intellectu boc sentēcia subuncta compescimur/qua ait. Que prius tāgere nolebat anima mea/nunc pre angustia cibi mei sunt. Absit essi ne vir sanctus i sta tus sui incolumitate constitutus amicorum suorum aliquando dic ta desperauerit: qui sicut ipso attestante post dicimus/& seruis hu milis fuit. Uerba ergo eius a my sterijs non vacant. que sicut ex fine hystorie discimus et interius arbiter laudat que nequaq̄ etiam cum tanta veneratiōe vsq̄ ad mū di extrema decurrerent: si intellec tu mystico granida non fuissent. Beatus igitur Iob quis membrū est sancte ecclesie: eius etiam lo quatur ex voce/dicens. Que prius E tangere nolebat anima mea: nūc pre angustia cibi mei sunt: quia nimirum amoris sui estibus an xia cibum scripture veteris con uersa gentilitas esurit: quem du dum superba desperit. Que tamē et iudee vocibus cōgruunt/si pau lo considerativs differantur. Ipsa quippe ex eruditione legis cyrni⁹ dei cognitione sal habuit: et cun ctas gentes nō aliter q̄ vt anima lia bruta desperit. Sed quia so cietatem gentilium ad semetip sam recipere preceptis legis eru dita contempserat: quid aliud q̄ insulsum cibuz sumere fastidiebat? Diuina quippe sententia propos ta morte vetuerat: ne plebs israel tica fedus cum alienigenis iunge ret: & vitam sancte religionis in quinaret. Unde & subdit. Aut gu stare aliquis potest/quod gustatū affert mortem? Sed quia ad re demptoris fidem beg eadem iu dea ex electoy parte conuersa est lus

cem quam cognouerat predicare per sanctos apostolos sue prolis infidelibus fategebat/eius aūr p̄ dicationis obsequium hebreorū superbia repulit. Uñ mor ad collectionez gentiū exhortationis sue verba declinauit:sicut et per eosdem apostolos dicit. Uobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repulistis illud et indignos vos iudicastis eterne vite ecce conuertimur ad gentes. Unde hoc quoq; loco apte subiungit. Que prius tāgere nolebat anima mea/nunc pre angustia cibi mei sunt. Judea quippe vitam gentilē dedignata eam dudum quasi tangere noluit:cuius societatem recipere spreuit:sed ad redemptoris gratiā veneno:ab israeliticis infidelibus repulsa:dum per sanctos apostolos ad collectionē se gētilium dilatat:quasi hoc in cibum esuriens accepit/quod indignum prius fastidiosa desperit. Predicatiōis essi sue angustias protulit:q̄ apud hebreos despect/quod loque batur:sz pre angustia cibos duū quos contēpserat/comedit: qz repulsa iudeorum duricia gētiles suscipere populos quos desperarat concupiscit. Quia igitur hec figuraliter diximus/restat nunc vt moraliter requiram⁹. Uir sanct⁹ redemptoris aduentuz sub statbere appellatione desiderans:duz se per eloquiū aperit/nos ad viuendi studiuz erudit:dū sua narrat/q̄dam nra iudicat:duz de se quere cognoscam⁹ instituat/nos ad spē trepidos infirmosq; cōfirmat. Jā quippe per fidez mediatoris viuimus:et tñ adhuc pro expurgatione vitiorum dura animaduersionis intime flagella sustinemus. Unde et post statbere desiderium subdit. ¶Quia sagitte domini in me sunt: quarum indignatio ebibit spiritū meum. Sz ecce (vt superius dictum est) er diuine correptionis perpessione cōfigimur:et tamen adhuc illudet grauius quod de terrore venturi iudicis extrema animaduersione formidamus: Unde protinus subinfert. ¶Et terrores militant contra me. Debet tamen a metu et dolore animus excuti:et ad sola eterne patrie desideria extēdi. Tunc enim nobilitatez nostre generationis ostendimus/si cum vt patrē diligimus:quem nunc seruili mente vt dominum formidamus. Unde per Paulum dicitur. Non accepistis spiritum seruitutis iteruz in timore:sed accepistis spiritum adoptionis filiorum: in quo clamamus abba pater. Pōdq; itaq; formidinis mens electi postponat:in virtute se amoris exerceat renouationis sue dignitatez desideret:ad conditoris sui speciē anbelet:quez quousq; conspicere non valet/eternitatez eius necesse est:id est intimum cibum suuz esuriens expectet. Unde et apte subditur ¶Capitulum. vj.

Unq̄d rugiet onager cum habuerit herbā:aut mugiet bos/cum ante presepe plenū steterit:

Qui alij onagri appellatione signati sunt nisi bi qui in campo fidei constituti:nullius officij iugo ligantur:Uel quos bonis significatio exprimit/nisi bos quos intra sanctam ecclesiam ad predicationis officiuz suscepti ordinis iugū p̄mit:Verba vero onagri z pabulum bouis est/interna refectio populi fidelis. Alij q̄dq; more bouis intra ecclesiam suscepti officij iugo tenentur. Alij more onagri sacri ordinis stabula nescijnt:z in campo proprie voluptatis degunt. Sed cū quis exvita se cultari interne visionis desiderio estuat cum refectionis intime pabulū cōcupiscit cum ieiunum se in peregrinationis huius cecitate considerans:quibus valet fletibus reficit quasi herbam non inueniens onager rugit. Alius quo

q̄ necessitatem suscepti ordinis tolerat:z in labore predicationis erudat:et per eternam iam contēplationē refici appetit:sed quia redemptoris sui speciez necdum cōspicit/quasi bos ad presepe vacuū ligatus gemit. Qz essi longe ab interna sapientia positi eterne beatitatis nō cernimus viriditatem velut herbā animalia :desiderata verba ieiunamus. De qua nimirū verba redemptoris voce dr: Per me si q̄s introierit/saluabit:z ingredietur z egredietur:z pascua inueniet. Sed plerūq; quod esse amin nibus grauius solet:sanctis bonorū studijs malorū vita cōtradicit: z cum mens ad celeste desiderium rapitur:bene cepta intentione interrumpentibus stultorum verbis ac moribus verberatur:ita vt que iam per contemplationis animuz ad summa euolauerat:ad expugnandam prauorum stultitiaz sese infimis contra certamina accingat. Unde z subdit. ¶Aut poterit comedi insulsuz quod nō est sale conditum. Verba quippe moresq; carnalium/quasi cibū se nostris mentibus ingerant: vt in delectationis ventre rapiātur. Sed electus ā̄q; insulsum nō comedit:qz prauorum dicta factaq; dijudicans ab ore cordis repellit. Paulus ad eſum mentium inferre insulsa prohibuit cū discipulis dicit. Sermo vester semper gratie sit sale conditus. Et psalmiste quo q̄ verba reproborum in cordis ore insulsa sapuerūt:cū dicebat. Narrauerunt mihi iniqui fabulationes:sed nōsta vt lex tua domine. Sepe autem carnalium verba dū se importune nostris auribus ingerunt:in corde bellum tentationis gignunt:z q̄uis bec z ratio respuat z lingua reprehendat:cum labore tamē intus vincitur:quod foris cum auctoritate dijudicat. Unde necesse est vt nec ad aures veniat/quod mens a cogitationis aditu vigilāo repellat. Sancti igitur viri cum eternitatis desiderijs anbelant:imitanda altitudine vite se subleuant:vt audire iam q̄ mūdi sunt graue sibi ac deprimēs pōdus credant. Ualde namq; insolens atq; intolerabile estimant/quicquid illud non sonat quod intus amant. ¶Capitulum. vij.

Sed sepe mens iam p desideria ad sublimia rapitur: iam fundit⁹ ab stulta terrenorum hominum locutione separatur: nec tamen adhuc pro amore veritatis ad perferendos presentis vite cruciatus accingitur:iam superna appetit: iam in infimis stulta contemnit: sed necdum se ad perferēde aduersitatis tolerantiam dirigit. Unde z subditur. ¶Aut potest aliquis gustare/quod gustatum affert mortem. Durum quippe est appetere quod cruciat:sequi quod vitam fugat. Sed plerunq; mēs iusta ad tantum se virtutis culmen extendit:vt z apud se intus ratio nis arce presidcat: z quozundam foris stultitiā tolerendo cōcertat. Quos enim ad foris trabere nititur/eorū necesse est vt infirma toleremus:quia nec iacentem erigit/nisi qui status sui rectitudinem per compassionez flectit. Cū vero aliene infirmitati compatimur/valenti⁹a nostra roborāmur vt amore futurorum meus ad presentia aduersa se ꝑparet:z cruciatus corporis/quos timebat expectet. Auctio namq; desideriis celestibus angustatur:cūq; eterne patrie quanta sit dulcedo conspicit pro ea presentis vite amaritudines ardenter amat. Unde post insulsi cibi fastidium/post impossibilem mortis gustum recte subiūgitur. ¶Que prius tangere nolebat anima mea: nūc pre angustia cibi mei sunt. Mens enim iusti profitiens q̄ prius dū sola p̄pria curaret/ferre aliena fastidiebat:que min⁹ alienis compatiens

Actuū 13.6.

Moralis expositio

Joan. 10.b.

Rom. 8.4

Col. 4. a.

Pa. 118.b.

conualescere contra aduersa. superande non poterat/cum ad tolerãda priorimi infirma'se attrahit/ad aduersa superanda cõualescit: ita vt pro amore veritatis presentis vite cruciatus tanto post fortius appetat: quanto prius infirma fuerat. Inclinatione nãq; sua/erigitur: attractione; tenditur: compassione roborat: cũq; se in amore proximi dilatat/quasi ex meditatione colligit/quanta fortitudine in auctore surgat. Charitas nãq; que nos ad vim compassionis humiliat: altius in culmine contemplationis leuat: multiplicata in maioribus desideriis estuat: iam peruenire ad vitã spiritus etiam per cruciat' corporis anhelat. Qõ ergo prius tangere nolebat/ hoc est presentis vite cruciat' tantuz: post fortia pre angustia comedit/ qui desideria suavir capiẽs ipsas quas duduz timuerat/iam p̃ amore celestis patrie penas amat. Si enim mens in deum fortiusintẽtione dirigitur: quicquid sibi in hac vita amarum sit dulce estimat: oẽ quod affligit requiem putat: transire p̃ mortẽ appetit: vt obtinere plenius vitam possit: funditus extingui in infimis desiderat: quo verius ad summa cõscendat. Sed hec de cuiuslibet iusti animo hec de beati Iob mente mentior/mihi ipse subtungat. ¶Quis det vt veniat petitio mea t quod expecto tribuat mihi deus. Et qui cepit ipse me conterat: soluat manum suam t succidat me: t hec mihi sit cõsolatio vt affligens me dolore non parcat. Sed hec fortasse per contumaciã expetit fortasse in eo q̃ se perfecte extingui desiderat/iniustitiã ferientis accusat. Absit hoc. Illã qua mente id expetat/verbis sequentibus demonstrat dicens. ¶Nec cõtradicã sermonib' sancti. Nequaq; ergo de iniustitia percutientis murmurat: qui percussorẽ suũ t inter verbera sanctum vocat. Sciendũ vero est/q; aliquando nos aduersarius/aliqñ autem conterit deus. Et contritione autem aduersarij a virtute deficimus: per contritionẽ vero dñi fracti a vitijs in virtute roboramur. Hanc cõtritionem propheta prospexerat/cuz dicebat. Reges eos in virga ferrea: tanq̃ vas figuli conteres eos. In virga nos dominus regit t conterit: q̃ dispensationis sue forti t recti tudine cum nos interius reficit/ exterius affligit. Exterius nãq; virtutẽ carnis humiliat/cum interius intẽtionẽ spũs exaltat. Unde bene eadem contritio figuli vasi comparatur: sicut t̃p Paulum dicit. Habemus thesaurum istũ in vasis fictilibus. Qui simul contritionem t regimen exprimens ait. Licet is qui foris est noster homo corrumpitur: tñ is qui intus est renouat de die in diem. ¶Capitulum. viij.

SAnctus igitur vir. qui appropinquare deo et p̃ flagella desiderat/ p̃ spiritum humilitatis dicat. ¶Qui cepit ipse me conterat. Plerumq; etsi vitiorum cõtritionem in nobis agere dñs inchoat: sed cũ mens et ipso exordio profectus extollit: cunq; se iam quasi de virtutibus erigit/sentienti contra se aduersario aditum pandit: qui cordis intima penetrans: oẽ qđ in eadẽ studium bone inchoationis inuenerit/conterit: tantoq; se vehementius in eius cõfractione exhibet/ quanto t grauius: q̃ vel ad modicũ fuerat proiectus dolet. Ũñ recte euangelio voce veritatis/ ad neglectam domũ conscientie spũs q̃ dolus exit/cũ spiritibus septem redit. Ite ergo post diuine correptionis exordia antiquus hostis furripiat: atq; ad virtutũ confractionẽ trahat: sanctus vir congrue erorat/dicẽs: Qui cepit ipse me: pterat. Absi aperte dicat: hoc quod in me exorsus est perficere feriendo non desinat; ne desertum meum

Conterit nos aduersarius

Conterit nos deus. Po. 2.d

1. Cor 4.b.

Flagellari cõ cupiscit sc̃i.

Spũs septẽ dñi

Iob.

Mat 12.c

uersario ad contritionem tradat. Unde t apte subditur. ¶Soluat manum suam et succidat me. Sepe namq; fiducia longe prosperitatis inflati in quodaz statu elationis erigimur: cunq; nos extolli conditor conspicit: sed amore suuz erga nos per verbera non exercet: quasi ad ferienda nostra vitia manum ligatam tenet. Ac non affectus suimanum ligauerat/cũ pene cuncti populo dicebat. Jam nõ irascar tibi: t zelus meus recessit a te Soluat ergo manum suã dicitur: exerceat affectum. Recte añt subiungitur. Et succidat me. Lũ enim securos nos ac de virtutũ affluentia elatos repentinus vel flagelli dolor/vel infirmitatis tentatio percutit: protinus ab statu sui vertice mentis nostre elatio succisa cadit: vt de semetipsa nihil audeat: sed infirmitatis sue ictu prostrate manum leuãtis querat. Hinc est q̃ sancti viri cum de occulta erga se dispositione suspecti sunt/plus prospera ipsa pertimescũt: tentari appetunt: flagellari cõupiscũt ꝺ tenus incautam mentem metus t dolor erudiat ne in hac peregrinationis via hoste ex insidijs circumpente/sua eandem deterius securitas sternat. Hinc psalmista ait. Proba me dñe t tenta me. Hinc iterum dicit. Ego ad flagella paratus sum. Quia cũ sancti mentis sue corruptionis vulnus sine pudore non esse considerant: libenter se sub manu medici ad sectiones parant: vt apertovulnere virus peccati cesset/qđ sana cute intus occidebat. Unde et adhuc subdit. ¶Et hec mihi sit cõsolatio: vt affligens me dolore/non parcat. Electi quidẽ cum perpetrasse se illicita nouerunt sed perscrutãtes inueniũt: q̃ nulla pro illis ad uersa perpessi sunt: immẽse formidinis terrore tabescunt: pauore estuant: sinistris agitati suspitionibus laborant: ne in eternum se gratia deserat timent; quos in presenti vita mali sui retributio nulla castigat: timent ne vltio que suspenditur grauior in fine seruet: feriri paterna correptione desiderant t dolorem vulneris medicamina salutis putant. Recte ergo nunc dicitur. Hec sit mihi consolatio. vt affligens me dolore non parcat. Acsi aperte diceretur. Quideo hic quibusdam parcit/vt eos in perpetuo feriat ideo me hic feriat nõ parcendo/vt in perpetuo parcat. Et afflictione enim consolor: quia corruptionis humane putredinem sciens/ad spem salutis et vulnere certus reddor. Quod qz non tumẽti/sed humili menti cedit/subiungendum vt predixim' patefecit/dicens. ¶Nec contradicam sermonibus sancti. Plerunq; ad nos verba dei non sunt dictorum sonitus/sed affectus operationum. In eo enim nobis loquitur/quod erga nos tacitus operatur. Beatus igitur iob sermonib' dei cõtradiceret: si de eius percussionibus murmuraret. Sed quid de percussore suo sentiat/indicat: qui (sicut iam diximus) quem ferientem tolerat/sanctum vocat. Sequitur.

Po. 25. a. Po. 37. d.

vide. ag. m sẽz ad heremitas

¶Capitulum. ix.

QUe est enim fortitudo mea vt sustineaz: aut quis finis meus vt patienter agam: Sciendum q̃ alia iustorum/atq; alia est fortitudo reproborum. Iustorum q̃pe est fortitudo carnem vincere: propijs voluntatibus contraire: delectationem vite presentis extinguere: huius mundi aspera pro eternis premijs amare: prosperitatis blandimenta contemnere: aduersitatis metum in cordesuperare. Reproborum vero fortitudo est transitoria sine cessatione diligere: contra flagella conditoris insensibiliter perdurare: ab amore rerum temporalium nec̃ et aduersitate quiescere: ad

Fortitudo iustor.

Fortitudo repro borum

inanem gloriā etiam cū vite detrimēto puenire: malitie augmenta exquirere: bonorum vitā nō solum verbis ac moribus/sed etiaz gladijs impugnare: in semetipsis spem ponere: iniquitatem quotidie sine vllo desiderij defectu perpetrare. Hinc est quod per psalmistā dicit ad electos. Viriliter agite/t confortet cor vestrū: omnes qui sperat is in dño. Hinc p ppbetam dicitur reprobis. Ue q potentes estis ad potandū vinū: t viri fortes ad miscendam ebrietatē. Hic per Salomonē dr. Oēs sancti quoq; sine vlla debilitate/desiderij in eternam requiē contemplantur. En lectulum salomonis seraginta fortes ambiunt ex fortissimis israel. Hinc psalmista contra reprobos in passione positi voce redemptoris insinuat/dicens. Ecce occupauerunt animam meam: t irruerunt in me fortes. Quā bene vtrā q fortitudinē esaias compierus est/dicens. Qui cōfidunt in dño/mutabūt fortitudinē. Qui essi nec quaq; sumunt sed mutabūt/dixit: profecto patenter innotuit aliam esse que ponitur/aliā que in eos datur. An non etiam reprobi fortes sunt: qui ad presentis vite concupiscentiā tot laboribus currunt: periculis: se audenter obijciunt: p lucris contumelias libenter ferūt ad appetitus sui libidine nullaveri cōtrarietate resiliunt: percussionibus durescunt: t mala mundi tolerant pro mundo: eiusq; (vt ita dixerim) gaudia querentes p dunt: nec tamen hec perdendo fatigantur. Under bene et humani generis voce per Hieremiā dicit. Inebriauit me absinthio: ebrius quippe quod patitur nescit. Absinthio ebrius est/qui pre amore presentis seculi a sensu rationis alienus: dum quicquid pro mundo sustinet leue deputat: laboris amaritudinem quā tolerat ignorat: qr nimirū delectabiliter ad cūcta ducitur: in quibus penaliter fatigatur. At contra vir iustus ad mundi pericula pro mundo toleranda esse debilis studet: finem suum cōspicit: vita presens q̄ sit transitoria attendit: t p ea exterius labores perpeti renuit: cuius intrinsecus delectatione vicit. Beat⁹ igit iob presentis vite aduersitatibus pressus dicat/exiuo dicat. dicat et omniū voce iustor. Que est enim fortitudo mea/vt sustineā: aut q̄s finis meus/vt patienter agam? Acū aperte insinuet/dicens. Mola mūdi p mūdo tolerare nequeo q̄ iam in eius desiderio fortis nō sum. Dū essi p̄sentis vite finem cōspicio/cruciat⁹ ei⁹ patior: cui⁹ appetitū calco. Et q̄ iniustitiaq; (vt dixim⁹) tanto fortius laborēs illius perferunt/quanto auidi⁹ eī delectatiōe pascunt: recte mor eā dem reprobor⁹ fortitudinem subdit/dicens. ¶ Capitulum. v.

Ec fortitudo lapidū fortitudo mea nec caro mea enea est. Quid hoc loco ere ac lapidibus/ nisi insensibilium hominum corda signant? Qui sepe t supernos ictus accipiūt t tamē nulla discipline percussione molliscunt. Quo cōtra electis per ppbetā pollicente dño dr. Tollam a vobis cor lapideum: t dabo vobis cor carneū. Paulus quoq; ait. Si linguis hoim loquar t angelorum: charitatem aūt non habeam factus sum velut es sonans/aut cymbalū tinniens. Scimus autē qm̄ percussi lapides clarum sonum dare nequeūt: es vo cū pcutitur/canorus valde sonitus ex eius percussiōe formak. Quodquidē q̄ vt lapides vita carent/sensum in sonitu non habent. Sunt nonnulli qui lapidib⁹ similes sunt: ita vt a pceptis dei pcepto durauerūt: vt cū eos percussio superne animaduersionis examinat: nequaq; contriti humilis confessiōis reddant. Quidam vero metallo eris in nullo discrepantes: cum flagella superne percussionis accipiunt/pie cōfessionis sonitus emittunt. Sed q̄ humilitatis voces ex corde non proferunt: ad statuz salutis reducti/nesciunt quod p̄miserunt. Illi ergo more lapidū percussi/nec voces habent: isti autem in nullo eris imitatione fugiunt: qui in percussione positi/bona que nō sentiūt loquuntur. Illi t venerationem fe rientis t verba denegāt: isti pol licentes quod non impleant sine vita clamant. Vir igitur sanctus reprobor⁹ duritiam inter verbera fugiens dicat: Nec fortitudo lapidū fortitudo mea: nec caro mea enea est. Acū aperte fateret dicēs: Reprobor⁹ similitudinez sub disciplina verbere fugio: q̄r nec more lapidum ita obdurui: vt sub percussionis stimulo a ministerio cōfessionis obmutescā. Nec rursum quasi es vocem confessionis resono: t sensum vocis ignoro. Sed q̄r ad percussionem reprobi debilitet fortes sunt: electi autem valenter infirmi: brīus iob dū forte sc̄p ista non esse asserit: fortem se p statum salutis innotescit. ¶ Lapidem

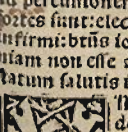

Vide ergo hanc eandem fortitudinē pcepit/insinuat: Nedum sibi vires quas habet arroget potenter ad mortem currat. Plerunq; efficitur virtus habita de ter⁹ q̄ si deesset iterficit: que dū ad sui confidentiam mentem erigit: hanc et gladio transfigit. Cunq; eam quasi roborando vivificat/eleuando necat: ad interitum videlicet pertrahit: quaz per spem propriam ab interne fortitudinis fiducia euellit. Sed q̄r beatus Job t virtute pollet/t i semetipsum fiduciam non habet: atq; (vt ita dixerim) vires infirm⁹ habet: apte subiungit/dicens. Ecce non est auxilium mihi in me. Patet iam ad cuius spem percussi animus recurrat/cum in se sibi auxilium esse denegat. Sed q̄r infirmum se in semetipso insinuat/ad maioris adhuc fortitudinis meritū/quo etiam primus destituat adiungit. Sequitur. ¶ Necessarij quoq; mei recesserūt a me. Sed ecce despectus exterius/intus solio iudicij presidet. Nam cū derelictum se asserit: protinus ad sententiā erumpit dicens. ¶ Qui tollit ab amico suo misericordiam: timorez domini derelinquit. Quis hoc loco amici nomine nisi quilibet proxim⁹ designatur? Qui eo fidelius nobis iungitur/quo precepto nunc a nobis bonis operis exemplo ad obtinēdā post eternam patriam veraciter auriculatur. Quia autem duo sunt precepta charitatis/ dei videlz amor t primi. Per amorem dei amor p primi significatur: t p amorem proximi amor dei nutritur. Nā q̄ amare deum negligit/p fecto diligere primum nescit: t tunc plenius in dilectione dei p ficimus: si in eius dilectionis gremio prius proximi charitate ligamur. Quia essi amor dei amorem primi generat/dicturus per legē dominus. Diliges proximum tuum sicut teip̄m premisit dicens. Diliges dominum deū tuum: vt scilicet in terra pectoris nostri prius amoris sui radicē figeret: quatenus per ramos postmodū dilectio fraterna germinaret. Et rursum. Q̄r amor dei et proximi amore calescat / restatur Job: ānes qui increpat dicēs. Qui nō diligit fratrē suū quem videt/deū quē non videt quō pōt diligere? Que tū diuina dilectio p timorem nascit: sed in affectū crescendo pmutat. Sepe vero omnipotens deus vtiquantū quisq; a charitate eius ac primi lōge fit vel i ea quātum p̄cecerit innotescat: miroz ordine cuncta dispensans: alios flagellis deprimit alios successibus fulcit. Et cum quosdam temporaliter deserit/in quorundam cordibus que mala latent ostendit. Nā plerūq; ipsi nos miseros in sequū-

firmum se in semetipso insinuat/ad maioris adhuc fortitudinis meritū/quo etiam primus destituat adiungit. Sequitur. ¶ Necessarij quoq; mei recesserūt a me. Sed ecce despectus exterius/intus solio iudicij presidet. Nam cū derelictum se asserit: protinus ad sententiā erumpit dicens. ¶ Qui tollit ab amico suo misericordiam: timorez domini derelinquit. Quis hoc loco amici nomine nisi quilibet proxim⁹ designatur? Qui eo fidelius nobis iungitur/quo precepto nunc a nobis bonis operis exemplo ad obtinēdā post eternam patriam veraciter auriculatur. Quia autem duo sunt precepta charitatis/ dei videlz amor t primi. Per amorem dei amor p primi significatur: t p amorem proximi amor dei nutritur. Nā q̄ amare deum negligit/p fecto diligere primum nescit: t tunc plenius in dilectione dei p ficimus: si in eius dilectionis gremio prius proximi charitate ligamur. Quia essi amor dei amorem primi generat/dicturus per legē dominus. Diliges proximum tuum sicut teip̄m premisit dicens. Diliges dominum deū tuum: vt scilicet in terra pectoris nostri prius amoris sui radicē figeret: quatenus per ramos postmodū dilectio fraterna germinaret. Et rursum. Q̄r amor dei et proximi amore calescat / restatur Job: ānes qui increpat dicēs. Qui nō diligit fratrē suū quem videt/deū quē non videt quō pōt diligere? Que tū diuina dilectio p timorem nascit: sed in affectū crescendo pmutat. Sepe vero omnipotens deus vtiquantū quisq; a charitate eius ac primi lōge fit vel i ea quātum p̄cecerit innotescat: miroz ordine cuncta dispensans: alios flagellis deprimit alios successibus fulcit. Et cum quosdam temporaliter deserit/in quorundam cordibus que mala latent ostendit. Nā plerūq; ipsi nos miseros in sequū-

tur/qui felices sine comparatõe coluerũt. Cũ eñ quis positus in p speritate diligitur/incertũ valde est vtrũ prosperitas an persona diligatur: amissio autem felicitatis interrogat vim dilectionis. Unde bene quidez sapiens dicit: Nõ agnoscitur in bonis amicus: z nõ absconditur in malis inimicus. Nec prosperitas quippe amicum indicat: nec aduersitas inimicum celat: qz z ille sepe pſperitatis nostre reuerentia tegitur: z ille ex cõfidẽtia aduersitatis aperitur. Uir igitur iustus in flagellis positꝰ delectat. Qui tollit ab amico suo misericordiã/timorẽ dñi derelinquit. qz nimirũ qui ex aduersitate prosperũ despicit: aperte conuincitur ꝙ hunc in prosperis non amauit. Et cũ omnipotens deus ideo flagello quosdã cruciat: vt z percussos erudiat: z nõ percussis occasionẽ boni operis prebeat. Quisquis percussum despicit/occasionem a se virtutis repellit: z tanto se nequius contra auctorẽ erigit/quãto hunc nec pũ in salute propria/nec iustu in alieno vulnere agnoscit. Intuendum vero est ꝙ beatꝰ Iob sic sua loquitur: vt totius quo ꝙz electi populi per eũ vita signet: qz eñ eiusdẽ populi membrũ est/ cuius vera que ipse patitur narrat/ea etiã que sustinet ille denũciat dicẽs.

¶ Fratres mei preterierũt me sicut torrens/qui raptim transit in cõuallibus. Reproborum mens: qz sola presentia diligit/plerũq; nunc tãto aliena existit a vere quanto post extranea remanet ab hereditate: z supbi iustos despicit/quos paterna misericorditer seueritas affligit. Sepe vero reprobi eandem fidem qua viuimus retinent: eiusdẽq; fidei sacramenta percipiunt: eiusdẽq; religionis vnitate continentur: sz tamẽ compassionis viscera nesciunt viz charitatis qua in deo flagramus z proximo non agnoscunt. Recte ergo z fratres z preterieuntes vocantur/qui ex vno matris gremio nobiscum per fidem prodeunt: sed in vno charitatis studio ergadñi z proximum non figunt. Ui etiã apte torrenti ꝙ raptim trãsit in cõuallibus cõparãtur. Torrẽs nãq; ex montanis ad ima defluit: z collectus hyemalibꝰ pluuijs estibus solis aresc̃it. Qui enim terrena diligunt/z spez superne patrie deserunt: quasi ex montibus ad valles petunt: quos tñ hyems presentis vite multiplicat: sed estas venturi iudicij excecat: qz cuz sol iusticie districtionis incanduerit/ reproborũ letitia in ariditatem vertit. Bene añ ꝛ: raptim transit in conuallibus. Torrentẽ quippe ad cõualles raptim transire est/ prauorũ mentes ad ima desideria sine vllo obstaculo ac difficultate descendere.

¶ Capitulum. xix.

Altus enim ascensus in labore est: descensus i voluptate: qz p amissum gressus ad superiora tenditur: per remissionẽ vero ad inferiora declinatur. Ad montis enim verticem sapiẽs subuehere magni laboris est: cũq; a summis ad ima dimittere labor non est. Sine mora vez proinit/ quimagnis comodis ad summa puenit. Lõgo studio seges serit sole atq; ibre diuturno nutritur: sz tñena z subita scintilla consumitur. Et paulisper edificia ad alta proficiũt. sed repentinis casibus terrã petũt. Robusta arbor in aerea per tarda incremẽta se erigit: sed quid diu ad alta ꝙtulit/semel z simul cadit. Quia igitur assensus in labore est/descensus in voluptate: recte nunc dicit.

¶ Fres mei preterierunt/me sicut torrens/qui raptim trãsit in conuallibus. Quod tamẽ sentiri z aliter potest. Si enim cõuallis ima penaruz loca intelligim⁹: iniusti quippe sicut torrens raptis ad conualles transeunt: qz in hac vita quam totis desideriis appetunt diu stare nequaq; pñt. Nam quot dies etatis accipiunt/ quasi tot quotidie gressibus ad finẽ tendunt: augeri sibi optant tempora: sed qz concessa subsistere nequeũt quot augmenta viuẽdi percipiũt: diu viuendi spacia totidem perdunt. Momenta ergo temporum quos sequuntur fugiunt quos accipiunt amittunt. Raptim itaq; ad conuallem transeũt: qui in longũ quidem voluptatum desideria protrahunt: sed ad inferni claustra repente perducuntur. Quia eñ hoc etiã tempus/quod qualibet lõgeuitate extensum est: si fine claudi tur longum non est: ex fine miseri colligunt breue fuisse quod amittendo tenuerunt. Unde bene ꝛp Salomonem dicitur. Si multis annis vixerit homo: z in his omnibus letatus fuerit meminisse debet tenebrosi temporis z dierũ eor multorũ: qui cũ venerint vanitatis arguũtur preterisse. Stulta est enim mens cum malum repente inuenerit/quod nequaq; preterit eternitatem eius tolerando intelligit: quia quod preterire potuit vanum fuit. Sciendum vero est/ ꝙ pleriq; agere recta desiderant: sed sunt nonnulli qui infirmis eorũ mentib⁹ erepresenti vita cõtradicunt: cũq; aduersa in infimis ꝑpeti metuũt in superni iudicij rectitudine offendunt. Unde recte subiungitur.

¶ Qui timent pruinam/ruet super eos nix. Pruina quippe inferius gelatur: nix autem desuperioribus ruit. Et se pe nonnulli dñi temporalia aduersa pertimescũt districtioni se eterne animaduersionis obijciũt. De quibus bene per psalmistam dicitur: Illic trepidauerũt timore vbi non erat timor. Iste namq; veritatem iam libere defendere appetit sed tamẽ in ipso suo appetitu trepidus indignationem potestatis humane pertimescit: cumq; in terra hominem contra veritatem patuet/cuius de veritatis ira celitus sustiner. Ille peccatorum suorum cõscius ea que possidet indigentib⁹ iam largiri desiderat: sed tamẽ ne datis rebus egeat ipse formidat. Cumq; carnis subsidia reseruando trepidus preparat/ab alimentis misericordie animã necat. Et cum pati in terra inopiaz metuit eternam sibi abundantiam superne refectionis abscindit. Recte ergo dicitur. Qui timent pruinam ruet super eos nix. Qz ꝙ conculcãda in infimis metuunt/a summis metuenda patiuntur: et cuz trãsire noluerunt: quod calcare poterant: iudicium de superius accipiunt/ quod tolerare nequaq; possiũt. Ex hac agentes/mundi gloriam temporaliter obtinent. Quid autez tẽpore vocationis sue facturi sunt/ cum cuncta simul pauidi deserũt: que hic cuz graui timore seruauerunt. Unde z apte subditur.

¶ Tẽpore quo fuerint dissipati peribunt. Quos enim ꝓsentis vite solicitudo ordinat/amissio dissipat: et tunc etiam exterius pereunt/ qui intus diudum eterna negligẽdo perierunt. De quibus recte additur.

¶ Capitulum. xix.

Tut incaluerint/ soluẽt de loco suo. Iniquus eñ quisq; cũ incaluerit /de loco suo soluetur: quia iudicio intime districtionis/appropinquans cum iam per cognitionem pene feruere ceperit/ab ea cui diudum inhesit carnis sue delectatiõe separatur. Hinc est enim quod per propbetã de reprobis dicitur. Et tantummodo sola veratio intellectum dabit auditui: quia videlicet eterna non intelligunt/ nisi cum pro temporalibus iam sine emendatione puniunt: tunc mens estuat z infructuose penitẽtie se ignibꝰ inflãmat: duci ad supplicia timet: presentẽ vitã et desiderio retinet: sz de loco suo soluit: qz oblectamẽ

ta carnis deserens eius duritia p suppliciū liquatur. Sed quia īmi quoēs qui abstractiōis sue tempore patiātur audiamus: adhuc aliqua quibus libertatis sue spacio implicantur/audiamus. Sēq̄tur. ¶Capitulum.xliij.

Inconuenientes.

IMuolute sunt semite gressuum eorum. Omne quod inuolutur in semetipsum replicat. Sūt nōnulli qui seducentibus vitijs obuiare quasi tota intentione deliberant: sed iruent tentationis articulo/in deliberationis proposito non perdurant. Alius namq̄ prauo vsu superbie inflatus/cum magna esse premia humilitatis cōsiderat/aduersum semetipsum se erigit: et quasi tumorem turgidi fastus deponit: exhibere se quibuslibet contumelijs humilem promittit. Sed cum repente hunc vnius iniuria verbi pulsauerit/ad consuetam prauīq̄ elationē redit: sicq̄ ad tumorē ducitur: vt nequaq̄ quia humilitatis bonū concupierat recordetur. Alius auaricia estuans: augendis facultatibus anhelās cum preterire omnia velociter conspicit: vagantē per concupiscentias mētem figit decernit iam nihil appetere: adepta tātūmodo sub magni moderaminis freno possidere: sed cum repente fuerint oculis obiecta que placeant in ambitione protinus mēs anhelat: semetipsaq̄ nō capit adipiscendi hec occasionem querit: z obrita continentie quaz secū, pepegerat: cogitationum se stimulis per desideria acquisitionis inquietat. Alius iniurie tabe polluitur: z longa iam consuetudine captus tenetur: quanta autem castitatis sit mundicia/conspicit: et a carne vinci turpe dephēdit. Restringere ergo voluptatum fluxa deliberat: z resultare, consuetudini quasi cotis viribus se parat. Sed vel obiecta oculis species ydam accingunt: sed subigere negligit: cūq̄ se contra ista non erigunt: et illa contra se reparant que subegerunt. Alius namq̄ iam carnēa luxuria edomuit: sed tamen adhuc mentem ab auaricia non refrenauit: cūq̄ se in mundo pro exercenda auaricia retinet: cunq̄ a terrenis actibus non recedit: erumpēte occasiōis articulo/etiā in luxuriā labitur quā iaz subegisse videbatur. Alius auaricie estū vicit/sz nequaq̄ vim luxurie subdidit: cū q̄ explende luxurie precum ꝓparat/iugo ꝯq̄ auaricie quam dū edomuit cordis cerutcem subdit. Alius rebellantem iā imparē iam struit/sed inanem gloriam necdū vicit: et cum se per hec mūdi bonoribus inserit: confusus earum stimulis ad impatientiam captus redit. cūq̄ iamis gloria ad defensionem sui animū erigit: et illā victus tolerat quā superauit. Alius iam inanē gloriā subdidit: sed tū impatientiam necdum superauit: z cū multa resistentibus p impatientiā laminatur/ erubescēs nō implere quod loquit/sub inanis gloriē ingū renouatur: z hoc victa per aliud tolerat/quod plane se vicisse gaudebat. Sic ergo ope vicia refugitiuū suuz vitia retinēt: z quasi iam amissum sub dominij sui iure recipiūt: atq̄ ad vindictā sibi vicissim tradunt. Peruersi ītaq̄ inuolute sunt gressuz semitē: quia etiā delicta vna requitia pedem leuant: regnante tū altera buncun ea etiā quā deuicerāt impicant. Aliquādo vero inuolutis gressuum semitis: z nulla culpa deuincitur: z alia per aliaz ꝓpetrat. Nam sepe furto negationis fallacia iungitur: z sepe culpa fallacie periurij reatu cumulat: sepe quod libet vitiū impudenti presumptione committitur: z sepe quod omni culpa fit grauius/etiā de commisso vitio superbitur. Nam ꝯtus de virtute nasci elatio solet: nonnūq̄ etiam stulta mens de perpetrata se nequitia exaltat. Sed cū culpa culpe adiungitur/ quid aliud q̄ inuolutis semitis atq̄ innodatis vinculis prauorum gressus ligantur? Unde bene cōtra pernersam mentem subiungit̄ specie per esaiam dicitur. Erit cubile draconum: z pascua struthionum: z occurrunt demonia onocētauris: et pilosus clamabit alter ad alterū. Quid nam per dracones nisi malicia? Quid vero per struthionū nomine/nisi hypocrisis designat? Struthio quippe volandi spēm habet/sed vsum volandi non habet: quia z hypocrisis cuneris intuentibus imaginem de se sanctitatis insinuat: sed teneri evitā sanctitatē ignorat. In peruersa igitur mente draco cubat/z struthio pascitur: qz latēs malicia callide tegit: z intuentiū oculis simulatio bonitatis antefertur. Quid vero onocentauri nomine nisi z lubrici figurantur z elati? Greco quippe eloquio onos asinus dicitur: z appellatione asini luxuria designatur? propheta attestāte qui ait. Ut carnes asinorum/carnes eoz̄. Tauri autem vocabule/ceruix superbie demonstratur: sicut voce dominica de iudeis superbientibus per psalmistā dicitur. Tauri pingues obsederunt me. Onocentauri ergo sunt/qui subiecti luxurie vitijs inde ceruicem erigunt/vnde humiliari debuerant: qui carnis sue voluptatibus seruientes expulsa longe verecundia nō solū se amittere rectitudinez non dolent: sed adhuc etiam de opere confusiōis gaudent. Onocētaurio autem demonia occurrunt: quia maligni spiritus valde eis aduersum deseruiunt: quos de his gaudere cōspiciunt que flere debuerant. Ubi

Esa. 34.c.

Draco Struthio.

Onocētauri

Ezechie. 23.c.

Pſa. 21.c.

Pilosus.

¶Capitulum.xlv.

apte subiungit: Et pilosus clamabit alter ad alterum. Qui naz: alii pilosi appellatione figurantur/nisi bi quos greci panos: latini vero incubos vocant: quorum nimiru forma ab humana effigie incipitur: sed bestiali extremitate terminatur. Pilosi ergo nomine cutusli bet peccati asperitas designatur: quod etsi quando quasi ab obtentu rationis incipit: semper tamē ad irrationabiles motus tendit z quasi homo in bestiam desinit: dū culpa per rationis imaginem inchoans vsq; ad irrationabilem effectum trahit. Nam sepe edēdi delectatio seruit gule: et seruire se simulat indigentie nature cuncq; ventrem in ingluniē extendit mēbra in luxurias erigit. Pilosus autem alter ad alterum clamat/cuz perpetrata nequitia ad aliam perpetrandam maliciam prouocat: z quasi quadam cogitationis voce commissa/iam culpa culpā adhuc que committatur inuitat. Sepe namq; (vt diximus) gula dicit. Si abūdantie alimento corpus non reficis: in nullo vtili labore subsistio cuncq; mentem per desideria carnis accenderit: mox quoq; luxuria verba proprie suggestionis facit/dicens. Si misceri deus homines corporaliter nollet/mēbra ipsa cocundi aptavsibus nō fecisset: cunq; hec quasi ex ratione suggerit/mentem ad libidinum esse nationem trahit. Que sepe deprehensa patrocinium mox fallacie z negationis inquirit: reamq; se esse non estimat si mentiendo vitā defendit. Pilosus ergo alter ad alterum clamat: quando sub aliqua ratiocinandi specie peruersaz mētē culpa subsequens ex occasione culpe precedentis illaqueat: cuiusq; hanc peccata dura atq; aspera deprimunt quasi conuocati in ea cōcrediter pilosi dominātur: ficq; fit vt semper se gressuum semite deterius inuoluant/dum mentem reprobam culpa per culpaz ligat.

¶ Capitulum. xvj.

Sed inter hec sciendū est/q aliqū prius oculus intellectus obtenditur: et postmodum captus animus p exteriora desideria vagatur: vt ceca mens quo ducitur nesciat: et carnis sue illecebris sese libenter subdat: aliqū vero prius desideria carnis ebulliunt: et post lōgum vsum illiciti operis oculum cordis claudunt. Nam sepe mens recta cernit: nec tñ audenter contra peruersa se erigit: et renitens vincitur/dum hoc ipsum qđ agit dijudicans carnis sue delectatione superatur. Quia essi plerumq; prius oculus cōtēplationis amittitur: z post carnis desideria huius mundi laboribus animus subiugatur. Testatur samson ab allophylis captus: qui postq; oculos perdidit/deputatus est ad molam: q; nimirum maligni spiritus postq; tēptationū stimulis intus aciem contemplationis effodiūt/foris in circuitum laborum mittunt. Rursum quia sepe et recta operatio exterius perditur: z tamē adhuc rationis lumen in corde retinet: propheta hieremias insinuat/dū sedechie captiuitatem narrat: ordinem captiuitatis interne denuntiat dicens. Occidit rex babylonis filios sedechie in reblatha in oculis eius: et omnes nobiles iuda occidit: rex babylonis oculos quoq; sedechie eruit. Rex babylonis est antiquus hostis possessor intime confusiōis qui prius filios ante intuentis oculos trucidat: quia sepe bona opera interficit: vt hec se amittere ipe qui captus est dolēs cernat. Nam gemit plerumq; animus z tamē carnis sue delectatio nibus victus bona que gemuit amara perdit: et que patitur dira considerat: nec tamen virtutis brachium contra regem babylonis leuat. Sed dum videt nequitie perpetratione percutitur/ad

hoc qñq; peccati vsu perducit: et ipo quoq; rōnis lumine priuetur. Vñ babylonis rex extinctis prius filijs sedechie oculos eruit: q; magnus spiritus subductis prius bonis operibus/post z intelligentie lumē tollit. Quod recte sedechias in reblatha patitur. Reblatha ape multa hec interpretatur. Etsi quādoq; z lumē rōnis clauditur/ q; prauo vsu ex iniqtatis sue multitudine grauatur.

¶ Capitulum. xvij.

Quomodo aūt culpa prodeat: z ꝑ quibus libet occasionibus crūpat reprobor tū semper semper inuolute sūt vt prauis cōcupiscētijs dediti/aut bona nulla appetūt aut appetētes infirmo desidio ad hec nequaq; mētis liberos gressus tendūt. Recta essi aut non incipiūt/aut ipso fracti itinere ad hec minime pertingunt. Vñ fit plerūq; vt ad amorē suū lassati rediit: seseq; ab intētiōe animi in carnis voluptatibus sternant: sola que transeunt cogitent: nulla que secū permaneant curent. Vñ z apte subditur. ¶ Ambulabūt in vacuum et peribunt. In vacuus quippe ambulant/qui nihil secū de fructu sui laboris portāt. Alij namq; adipiscendis honoribus deseruiunt: alius multiplicandis facultatibus estuat: alius pro mercedis laudibus anhelat. Sed q; cuncta hec hic quisq; moriens deserit: labores in vacuū perdit: qui secuz ante iudicē nihil tulit. Quo contra bene per legē dicitur. Non apparebis in conspectu domini vacuus. Qui enim promerendę vite mercedem bene agendo non prouident: in conspectu dñi vacuus apparet. Hinc de iustis per psalmistam dicitur. Venientes autez venient in exultatione portātes manipulos suos. Ad examen quippe iudicij portantes manipulos veniunt/qui in semetipsis recta operaa quibus vitam mereantur ostēdūt. Hinc dcuno quoq; electo psalmista iterum dicit. Qui non accipit in vano animam suam. In vano namq; animam suam accipit/qui eius vitam negligens: et curam carnis anteponit. Sed animam suam iusti in vano non accipiunt: quia intentione continua ad eius vtilitatem referunt quicquid cotporaliter operantur: quatenus z transeunte opere/operis causa non transeat: que vite premia post vitam parat. Sed hec curare reprobi negligunt: quia profecto ambulantes in vacuum vitam sequentes fugiunt: inuenientes perdunt. Alienovero a prauorum imitatione cōpescimur: si eorum damnum ex fine pensamus. Unde bene etiam cum exhortatione subiungitur. ¶ Considera te semitas themam: itinera saba: z expectate paululsper. Thema quippe auster: saba autez rete interpretatur. Quid hic per austrum qui a flatu temporis membra dissoluit/nisi flura vinendi remissio. Quid per rete nisi actionis obligatio demonstratur? Quid essi dissoluta mente ea q; terrena sunt appetunt: ne gressu libero ad deū pergāt: ipsi se suis inordinatis conatibus ligant: cuncq; fluxis conuersationis sue actibus implicantur/quasi remāsuros in retis ma culis pedes ponunt. Ut enim paulo superius quosdam ad denictas iam culpas retrahi per aperta qdam: z non denicta vitia dixim?: ita nonnulli ad ea que reliquerāt redeunt: per quedam que vel honestatis nomine vel laudis honore palliantur. Nam sunt plerūq; & iam aliena non appetunt: atq; ab huius mundi turgijs meboate quietis diuidiuntur: eruditi sacris eloquijs fitiunt: vacare superni contemplationibus concupiscunt

piscunt: nec tamen perfecta animi libertate curam reruz familiariuz deserũt: cui sepe dñi licite seruiũt: etiam illicitis huius mũdi iurgijs implicunt: cũctq terrenas res studiose tueri desiderant/ eozdis requiẽ deserunt quam querebant: z cum substantia fugiens cõtinua passione pregitur/ cõcepti in animo diuine scientie sermo dissipatur: qz iuxta veritatis sententiam ob ortum semẽ spine oppriunt/ cum verbum dei a memoria importune terrenaz reruz sollicitudines expellũt. Dissolutis itaq gressibus in rete ambulant/ qui dñi mundũ perfecte non deserunt semetipsos gradiendo obligant: ne gradiantur. Et sunt pleriq qui non solum aliena non appetunt: verum etiã cũcta q̃ possederant/ in mundo derelinquunt: semetipsos despiciunt: nullam p̃sentis vite gloriam requirunt: ab huius mundi se actibus separãt: z pene quicquid psperitatis arriserit calcãt. Sed tñ adhuc vinculo carnalis cognitionis obligati: dum amoz ppinquitatis inditere deseruiunt: ad ea sepe per affectum cognitionum redeunt: que iam z cũ proprio despectu subegerũt. Cũq plusq necesse est carnis ppinquos diligũt: retracti ceteri ppinquos odisse videntur. Illã sepe quosdã videmus quantum ad propriũ studiũ spectat/ iam presentis vite desideria nõ habere: mundũ z ope z professione reliquisse sed tamen pro inordinatis affectibus ppinquoz pretoria irrumpere: terrenarũ rerũ iurgijs vacare. Libertatẽ intime quietis relinquere: z mundi studia in se iã dudum detracta reparare. Quo itaq isti nisi in rete ambulant: quos a presenti seculo inchoata iã vite perfectio soluerat: sed inordinatus amoz terrene cognatiõis ligat: qui enim districto studio/ z non dissolutis gressibus eterne spõsionis premium sequũtur: sicut semetipsos pro diuino amore despiciunt/ sic cuncta quibus se sentiunt prepediri postponunt: z cuz pro deo necesse est q̃ bus valent cunctis inseruiant: p deo priuata obsequia etiam ppinquis negant. Hinc est enim q̃ quidam cum diceret. Permitte mihi prius ire z sepelire patrẽ meũ: protinus ex ore veritatis audiuit. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu aũt vade/ z annuntia regnum dei. Qua in re notandum est: qz electus est discipulus dum a parentis sepultura cõpescitur: hoc denotuz quẽq erbibere patri mortuo ex affectu carnali propter dñm nõ licet: quod propter dominum z exteris debet. Hinc rursus veritas dicit.

¶ Capitulum. xviij.

Si quis venit ad me/ et non odit patrem suuz z matrẽ/ vxorẽ z filios z fratres z sorores: adhuc aũt z animaz suã: non pot meus esse discipulus. Quo in loco videlicet dñi ppinquoz odio animę quoq odiũ subinferk/ patenter ostenditq qz sic ppinquos sicut nosmetipsos odio habere precipimur: vt hos ad eterna rapientes/ eozumq carnalem gram cum prepedit postponẽtes/ discamus temperata eos discretionis arte z conuenienter diligere/ z salubriter odio habere: q̃tenus sic sciat per amorem odium surgere: vt valeamus eos veriusper odium amare. Hinc rursum p moysen dicitur. Qui dixerit patri suo z matri sue/ nescio vos: z fratribus suis/ ignozo illos: z nescierunt filios suos: hi custodierũt eloquium tuum z pactum tuum: z seruauerunt iudicia tua. Ille esse scire dominum familiarius appetit qui pre amore pietatis nescire desiderat/ quos carnaliter sciuit. Graui etenim damno scientia diuina minuitur/ si cum carnis notitia partitur. Extra cognatos ergo q̃s q̃ ac proximos debet fieri/ si vult parenti omnium verius iungi: q̃tenus eosdem quos propter deum vtiliter negligit: tanto solidius diligat/ quanto in eis affectum solubilem eo pule carnalis ignorat. Debemus quidem z temporaliter bis quibus vicinius iungimur/ plus ceteris prodesse: quia z flamma ad moris rebus incendium porrigit: sed hoc ipsum prius vbi nascitur incendit. Debemus copulam terrene cognatiõis agnoscere: sed tamen hanc cum cursum mentis p̃pedit ignorare quatenus fidelis animus diuino studio accensus: nec ea que sibi sunt in infimis cõtuncta despiciat: z hec apud semetipsum recte ordinans summoruz amore transcendat. Volerti ergo cura prouidendum est/ ne carnis gratia surrepat: atq a recto itinere cordis gressum deflectat: nevim superni amoris impediat: z surgẽtem mentem superimposito pondere deorsum premat. Sic etenim quisq propinquorum debet necessitatibus compati: vt tamẽ per cõpassionem non finat vim sue intẽtionis impedirit: vt affectus quidẽ mentis viscera repleat: sed tamen a spirituali proposito non aduertat. Neq enim sancti viri ad implenda necessaria propinquos carnis diligũt sed amore spiritualiuz ipsam in se dilectionem vincunt: quatenus sic eam discretionis moderamine temperent: vt per hanc in parvo saltem ac minimo a recto itinere non declinent. Quos bene nobis per significationem vacce innuunt: que sub arce domini ad montana tendentes/ affectu simul z rigido sensu gradiuntur: sicut scriptum est. Tollentes duas vaccas que lactabant vitulos iunxerunt ad plaustrum: vitulosq ea rum clauserunt domi: z posuerũt arcam dei super plaustrũ. Et paulopost: Ibant in directum vacce p viam que ducit bethsamis: z itinere vno gradiebantur/ pergentes z mugientes: z non declinantes/ neq ad dexteram/ neq ad sinistram. Ecce enim reclusis domi vitulis vacce que sub arce domini plaustro religantur: gemunt z pergunt dant ab intimis mugitus: z tamẽ ab itinere non demutant gressus. Amorem quidem per compassionem sentiunt: sed colla posterius non deflectunt. Sic necesse est vt incedere debeant/ qui sacre legis iugo suppositi iam p internaz scientiam domini arcam portant: quatenus per hoc q̃ propinquoz necessitatibus condolent: a cepto rectitudinis itinere nõ declinẽt. Bethsamis quippe domus solis dicit. Arca ergo domini superposita bethsamis est. cuz superna scientia ad eterne lucis habitaculum propinquare: Sed tũc vere bethsamis tendimus/ cum viam rectitudinis gradientes ad vicina erroris latera nec pro affectu pignoris declinamus. Quozum nimirum gratia mentem nostram tenere decet: sed reflectere nõ debet: ne hec eadem mens aut si affectu nõ tangitur dura sit: aut plus tacta si inflectitur remissa. ¶ Capitulũ. xix.

Situeri libet beatum Iob in quo diuini amoris iugo colla cordis atrinerat: sub quanto discretionis moderamine diuine scientie arcam portat. Amissis nãq vitulis mugit: quia audita morte filiozum in terra tonso capite corruit: sed recto tamen itinere mugiens graditur: quia os eius in gemitu ad dei laudes aperitur/ cum protinus dicit. Domin⁹ dedit/ dominus abstulit: sicut domino placuit ita factum est: sit nomen domini benedictum. Sed indiscrete mentes hanc viuendi regulam nesciunt: z quo vias dei dissolute apperunt: eo ad mũdi itinera stulte replicantur. Recte igitur scitis vir post tbeman semitas saba iti-

nera memorauit. Et q̄ quos lau
ster reprobi reprobis soluit dos ni
mirum recte implicationis tenet.
Bene autem prauorum facta de
scribens. cōsiderare hec admoner:
quia peruersa agendo diligimus:
sed hec visa in alijs dijudicamus:
& que in nobis minus dijudicida
credimus/q̄ sint turpia in alijs
actionib⁹ cognoscim⁹: sicq̄ fit / vt
ad semetipsq̄ mens redeat: & agere
qđ reprehendit erubescat. Quasi
enim a speculo feda facies displi
ceat: cum mēs a vita simili in seipa
q̄ aduerseturvider. Ait ergo. ¶Cō
siderate semitas themam itine
ra saba: & expectate paulisper.
Aĝi apertediceret. Damna assemi
tēporis attendite: & tūc si spem de
eternis firmi⁹ sumitis: si recto cor
dis oculo quod in alijs displiceat
videtis. ¶Capitulum. xx.

SEne sūt qz. Expecta
te paulisper. Sepe
etiā dum pūtis vi
te breuitas ēē diu
perseueratura dili
gitur ab eterna spe
animus franguntur: & delectat⁹ pre
sentibus desperationis sue caligi
ne reuerberat. Cūq̄ lōgum putat
qđ ad viuendi sibi spaciū restat: re
pente vitam deserēs eterna inue
nit/q̄ vitare ni nequeat. Hinc ē ei
quod p quendā sapientē dicit. Ue
bis qui perdiderunt sustinentiam
Sustinentiam videlicet perdunt/
qui dū dum se immorari visibilib⁹
estimant: spem inuisibiliū dere
linquunt: cuiq̄ mens in presen
tibus figit/vita terminat: & repē
te ad supplicia improuisa perue
nīūt. q̄ decepti suis presumptioni
bus aut nūq̄ se cōtingere eant tar
de crediderūt. Hinc veritas dicit.
Vigilate itaq̄ qz nescitis diem ne
q̄ horā. Hinc rursum scriptū est.
Dies domini sicut fur in nocte ita
veniet. Quia enim ad rapiendam
animam propinquans minime cō
spicitur: furi in nocte comparatur
Tanto igitur debet quasi semper
veniens metui/quato a nobis nō
valet ventura presciri. Unde tam
cti viri qui breuitatem vite inde
sinenter aspicīūt/ quotidie mori
tes viuunt: & tanto se solidius mā
suris preparant / quanto & nulla
esse transitoria semper in fine pē
sant. Hinc quippe psalmista velo
ci cursu fugere vitam peccatoris
aspiciens/ait. Pusillum adhuc/et
non erit peccator. Hinc iterum di
cit. Homo sicut fenum dies eius.
Hinc Esaias ait. Omnis caro fe
num & omnis gloria eius flos feni.
Hinc mentes presumentium Ja
cobus corripit/dicens. Quae est vi
ta vestra? Vapor est ad modicum
parens. Recte ergo dicitur. Expe
crate paulisper. Quia & immensus
est qđ fine termino sequitur: & pa
rum est quicquid finitur. Longū
quippe nobis videri non debet/
quod cursu sui temporis tēditur:
vt non sit/ quod dum per momē
ta ducitur/ipsa hoc momenta sua
que differunt impellunt: atq̄ vn
de teneri cernitur/inde agitur ne
teneatur. Bene autem beatus Iob
postq̄ breuitatem presentis vite
despiciens intulit/cōtra iniquos
protinus in voce omnium electo
rum surgit/dicens. ¶Cōfusi sunt
quia speraui. Cum bonis mala
reprobi ingerunt/si hos a spe inti
ma labefactari conspiciūt: effectu
deceptionis hilarescunt. Lucrum
namq̄ maximum errotis sui pro
pagationem deputant: quia habe
re se ad perditionem socios exul
tant. Cum vero bonorum spes in
terius figitur: & nequaq̄ malis ex
terioribus ad ima declinatur: pia
rum mentes confusio occupat:
quia dum peruenire ad affectoq̄
intima nequeunt: incassum se exti
mere crudeles erubescunt. Sanc
tus igitur vir dicat ex voce sua:
dicat ex vniuersalis ecclesie affec
te gementisq̄ constantia/que in
te: aduersa reprobotum superne
re ributionis gaudium/ sine nul
lo mētis defectu desideret: a sq̄ ad
vitam moriendo perducat. Confu
si sunt: quia speraui. Etsi aperte
dicat. Quia duris persecutionib⁹
reprobi vim mei rigoris nō emo
liunt: erubescentes procul dubio
laborem sue crudelitatis perdunt
Unde mox venture retributionis
bona quasi iam presentia conspi
cit: & qui reatus in iudicio repro
bis maneat attēdit subdēs. ¶Ue
nerunt quoq̄ vsq̄ ad me: & pu
dore cooperti sunt. Usq̄ ad san
ctam quippe ecclesiam in diem in
dicij reprobi veniūt: quia vsq̄ ad
eius tunc conspiciendam gloriam
perducūtur: vt ad maiora tūc rea
tus sui supplicia repulsi videant
quod perdiderunt. Tunc vero im
ques pudor cooperit: cum eos in
conspectu iudicis testis conscien
tia addicit. Tunc luder exterius
cernitur: sed accusator interi⁹ to
leratur. Tunc omnis ante oculos
culpa reducitur: & mens super ge
benne incendia suo grauius igni
cruciatur. De quibus recte per p
phetam dicit. Domine exaltetur
manus tua vt non videant et cō
fundantur. Intellectum quippe
reproborum nunc merita obscu
rant: sed tunc cognitio reatus il
luminat: vt & modo sequendam vi
tam non videant: & tunc eā postq̄
amiserunt cernant. Nunc quippe
eterna intelligere negligunt: vel
apperere & intellecta contemnunt:
sed tunc ea intelligentes procul
dubio desiderant. & sq̄ conspiciunt:
cum desiderata assequi nequaq̄
possunt. ¶Capitulum. xxj.

CE etiam bti Iob
verba amicis ei⁹
specialiter con
gruūt: qui duris
obiurgatiōibus
sancti viri ani
mum labefacta
re conabanē. Ait
eis: Confusi sunt/ qz speraui. Etsi
aperte diceret. Dum me stultis in
crepationibus ad desperationem
flectere nequeunt: ipsi temeritatis
sue insania confunduntur. Uene
runt quoq̄ vsq̄ ad me: & pudore co
operti sunt. Etsi dicat. Videntes
corporis vulnera: sed mentis con
stantiā nescietes: dum me de inui
stitia increpare ausi sunt / vsq̄ ad
me necdum venerūt: sed dura me
inuectione pulsantes dum stare
animum inter aduersa deprehen
dunt: quasi ad me venientes eru
bescunt. Eo enim ad me veniunt/
quo me in intimis agnoscunt: ibi
q̄ eos pudor cooperit: vbi me stan
tem fortiter interior iactura non
tangit. Sunt vero nonnulli q̄ ti
mere deum nesciūt/ nisi cū vel in
se experta: vel in alijs cognita ad
uersitate terrentur: quos p spera
per audaciam elenāt: cōtraria per
infirmitatem turbant. Et q uoz
scilicet numero amicos suos bea
tus Iob redargūit: cum protinus
subdidit dicens. ¶Nūc venistis
& modo videntes plagaz meā
timetis. Etsi apte dicat. Ego tunc
deum timui/cum fultus prospe
ris flagellor⁹ detrimenta non sen
si. vos aūt qz er amore deū nō me
tuistis/et sola eius verberis pensio
ne formidatis. Sequit. ¶Numqđ
dixi afferte mihi: & de substan
tia vestra donate mihi: & libe
rate me de manu hostis: & de
manu robustor⁹ eruite me. Si
ad personam sancte ecclesie hec
verba referūtur: quia amicos bti
Iob hereticorum tenere speciem
diximus: recte se asserit eorū sub
stantia nō indigere: hereticorum
quippe substantia carnalis sapiē
tia non inconuenienter accipitur
qua dum peruerse fulciuntur/ ēē
in verbis se diuites ostendūt: qui
eo sancta ecclesia nō ḡrit/quo hāc
spirituali intellectu transcendit.
Sepe vero heretici/ cum peruer
sa de fide asserunt nonnulla con
tra antiquum hostem subtilia de
carnis tentatiōib⁹ loquuntur. Nā
nōnūq̄ eo in se quasi sana mēbra
operationis ostendūt quo in fide
vulnerati serpētis morsu in capi-

te reuertur: Sed sancta ecclesia audire ab his subtilia de tentationibus non vult: qz dum vera que dã de conuersatione asserunt ad falsa perfidie perducũt. Unde recte nũc subdit: Nũqd diri afferte mihi: et de substantia vra donate mihi: vel liberate me de manu hostis t de manu robustorũ eruite me. Manũ quippe hostis sarbane fortitudinẽ vocat: eũ manũ robustorũ/vires malignoz spirituũ appellat. Quos idcirco robustos appellat qz dñi absq; carnis infirmitate sunt pditi: prauis eoz animis ibecillitas adhuc vincta nõ obuiat: hoc vero qõ subdit. ¶ Docete me: t ego tacebo: t si quid forte ignoraui instruite me. Sub cuius distinctionis libramine pendeat incertũ videtur: vtrũ ad hoc subiunctũ sit qõ intulerat. Nunquid diriam certe disiuncta a superioribus sententia promak qz per increpationẽ dicatur. Docete me/et ego tacebo et si qd forte ignoraui/istruite me. Quod tñ vtriq; distinctioni conuenit: qz ab intellectus sui tramite per nequitia recedit: sed qz hec in trãscursu per allegoriã dixim⁹ restat vt moraliter historie verba perscrutemur

Capitulum.xxij.

Moralis expositio

Eatus iob dãa rez suz pertulerat malignoz spirituũ pestilentibus traditꝰ doloresvulnerũ sentiebat: sed sapientẽ dei stultitiã diligens: stultã mundi: sapientiã mentis despectu calcauerat. Igitur contra mundi diuites pauper: contra potestates et potẽtes oppressus ptra sapiẽtes stultꝰ dei tria respondit: qz nec pauper eoz substantiaz: nec oppressus autoritatẽ cõtra robustos: nec stultꝰ doctrinam sapientie carnalis: querit. Sanctus etenim vir qz mẽte super semetipsum rapitur: t pauper inopia non augustatur: et oppressus nibil patitur: t voluntarie stultus carnalem sapientiam nõ miratur. Hinc est enim qꝺ oppressus Paulus pauper dicit. Aperiamur / sed non destituimur: persecutionem patimur: sed non derelinquimur: deiicimur: sed non perimus. Hinc est qꝺ sapiẽtiã sanctẽ stultitie insinuãs ait. Que stulta sunt mũdi elegit deꝰ vt cõfundat sapientes. Et Si quis videt inter vos sapiẽtes esse in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens. Hinc est qꝺ gloriã oppressionis t diuitias desiderate paupertatis aperiẽs dicit. Quasi morientes t ecce viuim⁹: vt castigati t non mortificati: qua si tristes: semper aũt gaudentes: sicut egẽtes/multos autẽ locupletantes: tanq; nibil habentes: t oia possidentes. Libet hec inter oculos mentis attollere: t electos dei exteri⁹ oppressos quãta intrinsecus arte presideant videre: cuncta quippe que foris eminent/occultis eoz obtutibus per despectum iacent. Nam super se interius rapti in alto animũ figunt: t quecq; in hac vita patiuntur/quasi longe infra labentia atq; a se aliena conspiciunt: atq; (vt ita dixerim) ouꝰ mente extra carnez fieri decent: penepsa que tolerant ignorant. In bonum profecto oculis quicqd talis emmet altiũ non est: nam velut in magni vertice montis sita presentis vite plana despicit: secq; ipsos per spiritualem celsitudinem transcendentes subiecta sibimet intus vident quecq; per carnalem gloriam foris tument. Unde t nulli contra veritatem protestatibus parcit: sed quos attolli per elationem conspiciunt: per spũs auctoritatẽ premunt. Hinc ẽ eẽ qꝺ a deserto moyses veniens egypti reges et auctoritate aggredit dicens: Hec dicit dñs deus hebreoꝝ. Usq; quo non vis subire mihi. Dimitte populũ meum vt sacrificet mihi. Cui dum plagis pressus Pharao diceret: Ite sacrificate deo vro in terra ista: aucta

protin⁹ auctoritate respondit: Nõ põt ita fieri: abominationes egyptioz immolabimus dño deo nostro. Hinc est qꝺ peccantẽ regẽ nathan aggrediens: cui prius similitudinẽ perpetrate preuaricationis obiciens eũq; reuz proprij iudicij voce tenens protinus adiunxit/dicens. Tu es ille vir q̃ fecisti banc rez. Hinc est qꝺ vir dei ad destruẽdã idolatriã/samariã missus bieroboã regẽ super altare thura iacentẽ: nõ regẽ veritus: nõ formidine mortis pressus/contra altare intrepidus auctoritatez libere vocis exercuit dicens. Altare altare bec dicit dñs. Ecce filius nascetur de domo dauid iosias nomine t immolabit super te sacerdotes excelsoꝝ. Hinc est qꝺ achab super bus idolorum seruitio subactus: cũ increpare heliam presumeret/dicens. Tu ne es ille vir qui cõturbas israel. Helias protinus superbi regis stultitiam obiurgationis libera auctoritate pcussit/dicẽs. Non ego turbaui israel: sed tu et domus patris tui qui dereliq̃stis mãdata dñi t secuti estis baalim. Hinc est qꝺ helisseus verã magistri celsitudinem sequens: ioã filium achab ad se cum iosaphat rege veniẽtẽ et reatu perfidie confudit dicens. Quid mihi et tibi est: vade ad prophetas patris tui t matris tue: viuit dominus exercituũ/in cuius conspectu sto: qz si non vultũ iosaphat regis iude erubescerẽ: nec attendissem quidẽ te/nec respexissem. Hinc est qꝺ isdẽ vir naaman ad se cũ equis t curribus venientẽ ante ostiũ domus fixit: et talentorum copie ac vestium vultui nõ occurrit: non tamen domus aperuit: sedvt lauare septies in iordane debuisset/per nuncium iussit. Unde et isdem naaman ira tus recedebat dicens. Putabam qꝺ egrederetur ad me: t stãs inuocaret nomẽ dei sui. Hinc est qꝺ petrus cũ eum sacerdotes ac principes aliq̃ per flagella sentientes in nomine iesu loqui prohiberẽt: cũ magna protin⁹ auctoritate respõdit/dicens. Si iustũ est in conspectu dei vos potius audire qꝺ deum iudicate. nõ ẽm possumus q̃ vidimus t audiuimus non loqui. Hic est qꝺ paulus cũ residentem cõtra se variatatem sacerdotum principem cerneret: eũq; minister illius alapa percussisset/non maledictus perturbatus intulit: sed repletus spũsancto/libera voce ppheranit/dicens. Percutiet te deus paries dealbate. Et tu sedes iudicio me secũdũ legẽ: t contra legem iubes me percuti. Hinc est qꝺ stephanus contra vim persequentium auctoritatẽ vocis exercere: nec moriturus erpauit dicens. Dura ceruice t incircũcisi cordibus t auribus: vos semper spũsancto restitistis sicut t patres vestri t vos.

¶ Capitulum.xxiij.

Ed quia sancti viri ad verba tante altitudinis zelo veritatis/nõ aũt vitio elationis eriliunt: ipsi patenter in dicant/q̃ factis dictis q̃ aliis et ẽpta humilitate polleãt t eos quos redarguunt ẽpta charitate feruean manifestant. Superbia quippe odiũ generat: humilitas amorẽ. Verba quippe q̃ amor exasperat/pfecto ex fonte humilitatis emanant. Quomodo ergo stephanus pferre increpationez per elationẽ potuit: q̃ p eisdẽ quos increpauerat/ad deteriora crescentibus seqz lapidantibus fieris genibus orauit dicẽs. Dñe/ne statuas illis hoc pctm. Quo paulus cõtra gẽtis sue sacerdotẽ ac principem asperitatis verba superbiẽs intulit: qui humilitate se etiam discipulorũ seruitio substernit/dicẽs. Non ẽm nosmetipsos predicam⁹: sed dñm nostrũ iesum christũ: nos aũt seruos vestros p ihesũ. Quo petrꝰ p elationẽ principiꝰ restitit: q̃ozũ errori cõpatiẽs reatũ velut excusat dicẽs. Scio qz p ignoran-

2.Re. 12.b.

B 1.Cor. 1.b.

1.Cor. 6.b.

3.Reg. 13.a.

3.Reg. 17.c.

Ibidẽ.

A 4.Re. 1.c.

Exod. 5.a. D. Exod. 8.b

Actuũ 4.b.

Actuũ 23.a.

Actuũ 7.f.

Actuũ 7.g.

2.Cor. 4.b.

Actuũ 3.c.

tiam fecistis sicut & patres vestri: deus añt qui huntiauit p os oz pphetarum pri christum suum/ Ibidez implenit sic. Quos ad vitam misericorditer trahit dicēs. Penitemini igit & puertimini/ vt deleantur pcā vestra. Qño beliseus videre 4. Reg. naaman ex elatione noluit: q nō 4. c. solum se cōspici/ sed teneri etiam a muliere pmisit: de qua scriptum est. Cum venisset ad virū dei i mō tem applicdit pedes eius. Et accessit giezi vt amoueret eam. Et ait vir dei. Dimitte eaz: anima ei⁹ in amaritudine est. Qño helias superbo regi increpationis verba p timorē intulit: qui ante eius currum humiliter cucurrit: sicut scriptum est. Accinctisq; lumbis curL 3. Reg. rebat ante achab? Quomodo vir 18. c. dei hieroboā presentiā ex elatione desperexit: q arentem dexteraī ei⁹ R eg. salutī pristine p tinus ex pietate re 13. b. parauit: sicut scriptum est. Cūq; audisset rex sermonē hois dei quē inclamauerat contra altare in bethel: extendit manū suā de altari dicēs. Attendite eū: & exarsit manus eius. Et paulo post orauit vir dei faciem domini: et reuersa est manus regis ad eū: & facta est sicut prius fuerat. Quia enim superbia gignere virtutes nescit quanta ex humilitate prodit vox increpationis ostendit/ quam signa comitatur. Qño naabā contra dauid regē per verba increpationis tumuit: q cum increpāda culpa deesset/ in 2. reg. terrā se in conspectu eius prius 12. a. straut: Sicut scriptum est. Nunciauerunt regi dicentes. Ecce dauid saltat & psaltat ante dominum. Cūq; introisset arca in ciuitatem dauid: despexit per fenestram Michol filia saul: & vidit regem dauid saltantem & psallentem coram domino: & despexit eum in corde suo. Qño moyses regi egi ptio libere restitēre cum despicere posset: qui deo familiariter colloquēs sequēte se verbo cognatum Exodi. suū būtus adorauit? Cuius etiam 18. a. pfectū & obedientiaz pbuit: vt post secreta dei colloquia magnuz lucrū inde duceret q̄ forte ab ore hominis audiret. ¶ Capitu. xxiiij.

Et alijs ergo scōrum factis discimus quid de alijs pensare debeamus. Scī etenim viri nec ex elatione sunt liberi/ nec ex tristitia submissi: sed cum rectitudo eos ad libertatē vocis erigit/ cōsideratio infirmitatis ppriē i būilitate custodit. Culpas quippe delinquētium etsi ex alto increpantes ferūt/ semetipsos tamen apud se subtili⁹ iudicantes ipsi in abiectis ponūt: & quo prauis in alijs insequuntur/ eo ad reprimēdos se atrociores reddunt: rursusq; quo sibimet melio ra agentibus nequaq̄ parcūt: eo vigilātius aliena facta rependūt. Quid cū de humana potentia mirant: terius ponerunt/ q̄ semetipsos quoq; despiciunt: etiam cuz intime pene iam arcē sublimitatis applicdūt: Idcirco ergo bene foris diiudicant altitudinē terre ne celsitudinis: q̄ intus oculum non granat pondus tumoris. Vñ & beatus Iob cum in amicis dura loquentibus terrenam prudentiā vires substantiāq; despiceret dicens. ¶ Numquid dixi: afferte mihi/ & de substantia vestra donate mihi: vel liberate me de manu hostis: & de manu robustorum eruite me. Docete me & ego tacebo: & si quid forte ignorauī īstruite me. Quid de seipso sentiat: paulo inferi⁹ manifestat/ dicens. ¶ Super pupillum irruitis. Luce itaq; clarius patet q̄ re se infirmitatis conspiciat: quē pupillum vocat. Sequitur. ¶ Quare detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus sit qui possit me arguere? Mund? ipse esse a vitijs debet / qui curat aliena corrigere: vt terrena nō cogitet: vt desideriis infimis nō succumbat: quatenus tanto p̄spicaci? alijs fugienda videat/ q̄to hec ipe per scientiam & vitam veritus declinat: q̄ nequaq̄ pure maculam in membrio considerat oculus/ quē

pulnis grauat: et subiectas sordes tergere nō valet man⁹ que lutum tenet. Quod iurta antique trans- 2. reg. lationis sertem bene ad dauid er- 7. a. ga exteriora bella laborantē / p significationē diuinavox innotuit/ cum dicit: Non tu edificabis mihi templum: q̄ vir sanguinuz es. Dei autem templum edificat: qui corrigendis atq; instituendis priorum mentibus vacat. Templū quippe dei nos sumus: qui ad veram vitam et eius inhabitatione I. Cor. construimur. Paulo attestante q̄ 3. c. ait. Templum dei sanctum est/ qđ estis vos. Sed vir sanguinum tēplum deo edificare ꝓbibetur: quia qui adhuc actibus carnalibus incumbit: necesse est vt instruere spiritualiter mentes proximoū erubescat. Bene ergo dicitur. Quare detraxistis sermonibus veritatis/ cum e vobis nullus sit qui me possit arguere. Nā aperte diceretur. Qua temeritate audita reprehenditis: qui percussionis mee causas ignorantes/ adhuc reprehēsibilia ꝓfertis? Sequitur. ¶ Ad increpādum tantum eloquia cōcinnatis: & in ventum verba proferetis. Duo sunt genera locutionum importuna valde & noxia generi humano. Vnū. quod curat etiam peruersa laudare. Aliud quod studet semper etiam recta corripere. Aliud deorsum cum finuso ducit: hoc vero contra fluenta veritatis obseruare et aliquem conatur/ illō⁹ mer? premit hoc elatio erigit illō gratiam et fauoribus captat: hoc ara vt ex certamine ostendatur exagitat/ illud in promptu subiacet: hoc semp e diuerso tumet. Ex huius ergo qualitate beat⁹ Job amicos suos fuisse redarguit/ cum dicit. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Sed vnde vsq; ad iniuste increpationis audaciaz peruenitur/ protinus innotuit cū subiunxit: & in ventum verba proferetis. In venenū enim verba ꝓferre est otiosa dicere. Nam sepe dum ab otiosis verbis nequaq̄ lingua compescitur: ad temeritatem quo q̄ stulte increpationis effrenatur quibusdam enim ruine sue gradibus desidiosa mens in foueam lapsa impellitur. Nam dum otiosa verba cauere negligimus/ ad noxia peruenimus: vt pr? loqui alienа libeat: & postmodū detractionibus eorum vitam de quibus loquitur lingua mordeat: quandoq; autem vsq; ad apertas contumelias erumpat. Hinc seminantur stimuli/ oriuntur rixe/ accenduntur fasces odiorum/ pax tota extinguitē cordium. Vnde bene per Salomonem dicitur. Qui dimittit aquas/ caput est iurgiorum. Aquam q̄pe dimittere est linguam in fluxū eloquij relaxare. Quo contra & in bonam partem asserit dicens. Aq̄ ꝓfunda verba ex ore viri. Qui ergo dimittit aquam caput est iurgiorum: q̄ qui linguam non refrenat/ concordiam dissipat. Vnde e Prou. diuerso scriptuz est. Qui imponit 27. b. stulto silentium: iras mitigat. G

¶ Capitulum. xxv.

Via autem multiloquio quis q̄ seruēs rectitudinē iustitie tenere nō possit: testatur ꝓpheta q̄ ait Vir linguosus non diriget sup terram Psal. 139. c. Hinc Salomō iterū dicit. In multiloquio peccatū non deerit. Hinc Esaias ait. Cuius iustitie silentiuz videis idicēs: q̄ metis iustitia desolatur: q̄n ab imoderata locutiōe non paretur. Hinc Jacobus dicit Ja. 1. d. Si quis putat se religiosum esse: non refrenans linguā suā/ sed seducens cor suum: huius vana est religio. Hinc rursum ait. Sit omis homo velox ad audiendum: tardus Jbid. c ad loquendum. Hinc iterum Ja. 3. b adiūgit. Lingua inquietum malū plena veneno mortifero. Hinc per semetipsam nos veritas admonet dicēs. Omne verbum otiosum Mat. 12. c. q̄ locuti fuerint homines: reddēt:

Duo ga loquēdi. ꝓpria.

Verbū ociosū de eo ratione iudicij. Ociosum quippe verbum est: quod aut ratione iuste necessitatis: aut inuentione pie utilitatis caret. Si ergo ratio de ocioso sermone exigit: pensa nduz valde est q̄ pena illud multiloquiū sequat: i quo ēt p̄ superbiē verba peccatur. Sciendūz quoq; est/q̄ ab omni rectitudinis statu depereunt: qui per noxia verba dilabuntur. Humana etenim mens aque more ꝛ circumclusa ad superiora colligitur: quia illud repetit unde descēdit: ꝛ relaxata deperit: quia se per infima inutiliter spargit. Quot enim supernacuis verbis a silentij sui cēsura dissipatur. quasi tot riuis extra se ducit. Unde ꝛ redire interius ad sui cognitionem nō sufficit: quia p̄ multiloquium exterius sparsa vim intime considerationis amittit. Tot ergo tam sese igitur insidiantis hostis vulneribus detegit: quia nulla se munitione custodie circumcludit. Unde scriptum est. Sicut urbs patens ⁊ absq; muro cui ambitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Q: ēt si murum silentij non habet: patet inimici iaculis ciuitas mentis: ꝛ cuz se per verba extra semetipsuz ejecit/aperta se aduersario ostendit: quā tanto ille sine labore superat q̄nto ꝛ hec eadem q̄ vincitur: contra semetipsam per multiloquiū pugnat. Sed inter hec sciendum est: quia cum pauore nimio a locutione restringimur: interdum plusq̄ necesse est intra claustra silentij coartamur: ꝛ dum linguę vitia incaute fugimus/occulte deterioribus implicamur. Nam sepe dum ab eloquio immoderate compescimur: grane multiloquium in corde toleramus: vt eo plus cogitationes in mente feruent: quo illas violenti custodia indiscreti silētij angustat: ꝛ plerunq; tanto latius desiuunt/q̄nto se esse securius estimant: quia forte a reprehensoribus non videntur: unde mens nonnūq; q̄ in superbiam attollitur: eos q̄ loquentes audit/quasi infimos conspicit. Cunq; os corporis claudit: q̄tum se vitijs superbiendo aperiat/non agnoscit. Linguā etenim premit/cogitationem erigit: ⁊ cum se per negligentiam minime considerat tanto apud se cīctos liberius/q̄to ꝛ secretius accusat.

¶Capitulum.ij.

Z Eruntq; aūt nimis taciti: cum nonnulla iniusta patiuntur: eo in acriores dolorem p̄deunt/quo ea que sustinent nō loquuntur. Nam si illatas molestias lingua tranquille diceret/a cōscientia dolor emanaret: vulnera enim clausa plus cruciāt. q̄ cum putredo q̄ intrinsecus feruet efficit/ad salutē dolor aperit. Plerūq; nimis taciti dū quorundam mala respiciunt: ꝛ tū in silentiū linguā premunt: quasi cōspectis vulneribus? vsum medicaminis subtrahunt: ꝛ eo mortis auctores fiunt: quo vir? q̄ poterāt efficere loquēdo noluerunt: unde ꝛ immoderatum silentium si in culpa non esset/ p̄pheta non diceret. Ue mihi quia tacui. Quid ergo inter hec nisi studiose lingua sub magni moderaminis libratione frenāda est/nō insolubiliter obligāda ne aut laxata in vitium defluat: aut restricta etiā ab utilitate torpescat. Hinc n. q̄q; perquendā sapientē dr. Sapiens tacebit vsq; ad tempus: vt nimirū cuz opportunum considerat postposita censura silentij loquendo que congruūt/in vsum se utilitatis impēdat. Hinc salomon ait. Tps tacendi: ꝛ tps loquēdi. Discrete quippe vicissitudinum pensanda sunt tēpora: ne aut cū restringi lingua debet/per verba se imoderate soluat: aut cum loqui utiliter pōt/semetipsam pigre restringat. Quod bñ psalmista considerās breui postulatione completus est dicens. Pone domine custodiam ori meo: et ostium

ostium circumstantie labijs meis. Ostiū n. q̄q; aperit: ꝛ claudit. Qui ergo ori suo nequaq̄ ponit obstaculum sed ostiū petijt: aperte docuit q̄ ꝛ per disciplinā retineri lingua debeat/ter necessitate laxari: quatenus os discretum ꝛ congruo tēpore vox aperiat: ꝛ rursum cōgruo taciturnitas claudat. Quod q: vel amici beati Iob: vel effigies heretici (quoz bi speciē tenēt) seruare nescīunt: in ventum verba pferre p̄bibentur q: nimirū dicta que discretionis pōdus non solidat/aura leuitatis portat.

¶Finit liber septimus Moraliuz sancti Gregorij.

¶Liber octauus moralis expositionis Gregorij magni in beatum Job sextum continuans finaliter capitulum et septimū incipiēs.

¶Capitulum.j.

D Recedē tiam libello tractauimus: q̄ beatus Iob vim nobis humilitatis sue innotescit dicens. ¶Sup pullum irruitis: ⁊ subuertere nitimini amicum vestrum. Quanta nam infirmitatis se perpēdat infimat/quem pullum vocat. Q: vero ab amore recedere charitas etiam lesa nescit: ꝛ subuerti velle se queritur: ꝛ tū amicum se eē testat. Cuius verba (vt sepe tū diximus) sic eidē specialiter congruunt: vt tamen p̄ hec ex ꝑsone ecclie sūa fidelis populi ex voce ecclesie vniuersalis exprimatur. Que hereticorum contrarietate tolerans: ꝛ infirmū se per humilitatē cōspicit: ꝛ tū a seruande dilectionis magnitudine non recedit. Uicte q̄pe ecclesie populus/q: mortui patris est filius pupillus non incongrue dicitur: cuius resurgentis vitam iā q̄dē p̄ fidē sequit. ⁊ necduz per speciē contemplat. Sup pupillum vero heretici irruunt: cū humilitatez fidelis ppli importunis falsisq; allegationibus affligūt: et tū amicus est quem nitunt euertere: q: fidelis ppls dei ipsos quoq; quos presentes tolerat/ amando nō desinit adhuc veritatē vocare. Sed inter hec sciendum est: q: sanctiviri nec sustinere falsa per infirmitatē metuūt: nec lesi vnq̄ aceritate conticescunt. Unde ꝛ subditur.

¶Ueruntamen quod cepistis/ explete prebete aurem: ꝛ videte an mentiar. Quia enim aduersa perpetiūr non timet/dicat. Ueruntamen quod cepistis explete: q: ꝛ hospitis suis persecutorib? veritatis predicamentū nō subtrahit/adiūgit. Prebete aurem ⁊ videte an mētiar. Acsi aperte dicat. Nec ante tā latas molestias trepido: nec ingratis auditoribus correctionis actu cōsilij abscondo: q: ꝛ malis pressus exerceor: ꝛ ipsis meis persecutoribus benigne ipensus cresco. Sic ēt quippe sanctorum in hoc tentationum ꝓlio ꝛ munita patientie clypeo: ꝛ gladijs amoris accincta/ad perferenda mala sumit fortitudinē: ꝛ ad rependenda bona exercet benignitatem: ⁊tenus ꝛ odioz tela potenter excipiat: ꝛ amoris iacula valenter reddat. Nequaq̄ ēt p̄ead bella armat? pergit: qui aut clypeum sumens gladijs nō vtit: aut vtens gladijs clypeo non munitur. Uū ꝛ miles dei aduersatis bello deprehensus: ꝛ scutū patientie debet ante ferre ne pereat: ad p̄dicandū promptus amoris inferre iacula ut vincat. Cuius armaturę summam Paulus breuiter insinuat dicens. Charitas patiens est benigna. Cisdemnū ergo tros defuerit charitas non est: siquidem malos aut absq; benignitate tolerans non amat: aut rursum: sese sine patientia exhibens negligit tolerare quos amat. Ut ergo a no

Esaie. 6.a.

Eccli. 20.a.

Eccli. 3.b.

Ps. 140. a.

Armatura sctōz.

aduersitatis

1.Cor. 13.b.

bis charitas vera teneatur: neces se ē quatenꝰ ꝛ benignitati patiē tia:ꝛ rursum patiētie benignitas suffragetur:vt magnum quoddaz in corde nostro edificiuz cōstruēs ꝛ benignitatis arcez patientia so lidet:et patiētie fundata edificia benignitas exornet. Beatus igit iob promptus ad patientiam di cat. Veruntamē quod cepistis expiete:benignitate preditus adiūgat:prebete aurem ꝛ videte an mē tiar. Quia vero sancta ecclesia ex magisterio humilitatis instituta recta que errantibꝰ dicit:non qua si ex auctoritate precipit/sed ex ratione persuadet:bene nunc dicit: videte an mentiar. Asi aperte dicat. Ea que assero nequaq̄ mihi ex auctoritate credite:sed an vera sint ex ratione pensate. Que et si quando dicit quod ratione comprehendi nonvalet:ne de occultis humana ratio queri debeat ratio nabiliter suader.

¶Capitulum.ſi.

Ed sepe hereticꝰ dum occaſionē ratiocinatio nis accipiunt:ad iurgia contentionis effre nātur. Unde et apte mor subdit. ¶Reſpōdete queso absq̄ cōtentione. Neq̄ enim hereticꝰ inquisitionibꝰ suis veritatem conantur assequi/ sed victores videri. Cumq̄ foris se ostendi sapientes appetunt: intus per stultitiam elationis sue vinculis ligantur. Unde fit vt contētionum certamina exquirant:et de deo qui par nostra est loqui pacifice nesciant:atq̄ ex pacis negotio rixe inuentores fiant. Quibus bene per Paulum dicitur. Si q̄s autem videtur esse contentiosus: nos talem consuetudinem nō habemus neq̄ ecclesia dei. Recte autem subditur. ¶Et eloquentes id quod iustuz est iudicate. Jo namq̄ qui loquitur: dum verbis suis auditoris sententiam expectat:quasi eius iudicio supponit a quo auditur. Qui igitur in dictis suis reprobationē metuit ipe prius debet examinare quod dicit. quatenus inter cor ꝛ linguam equus quidaz discretusq̄ arbiter sedeat subtiliter pensans si recta verba cor osferat:que vtiliter suscipiens ad auditorum iudicium lingua p ducat. Beatus igitur iobsus contra amicos agens:sed cōtra hereticos nostra denuntians /precipitationem loquentium reprehēdat atq̄ ad corū mentē ꝺba recolligat dicens loquentes id quod iustum est iudicate. Acsi apte diceret. Si in eo quod ad nos per egressum locutionis critis/reprehendi nōvultis:intus iustitie libra tenete:vt tā to foris quod dicitur,ex veritatis pondere placeat ꝓto hoc interius trutina discretionis pensat. Et q̄ bi erga aliena dicta recta iudicia exercuit:qui iudicare prius ꝓpria sciunt/postꝰ dicit. Loquentes id quod iustū est iudicate:apte mor subdit. ¶Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem: nec in faucibus meis stultitia personabit. Acsi apte diceret. Si subtilius vestra perpenditis:verius aliena pensatis:ꝛ cum rectum cernerit esse quod dicitis/iustum cognoscitis quod audistis. Nequaq̄ quippe mea vobis lingua stultitia resonat/si a vestra conscientia non procedat. Si sic sancta ecclesia studet prius assertiones hostiū falsas ostēdere:ꝛ tunc predicamēta veritatis aperire:quia cū recta se tenere estimant/recta que audiunt contumaciter impugnant. Ante ergo necesse est vt erroꝛ fuerit hereticꝰ sentiant: ne audire veritati contradicant:quia ꝛ si campo rū sentes arator vomeris scissione nō eruit:terra accepta semina in segetes non producit. Et cum pu tredinem medicus vulneris apertione nō ecsciat:nequaq̄ in loco putredinis sana caro coalescit. Pīꝰ ergo peruersa destruens:dicat Loquentes id quod iustum est iudi

cate:post autem recta adiungens insinuat. Et nō inuenietis in lingua mea iniquitatem:nec in fauciꝺus meis stultitia personabit. Solent autem hereticꝰ alia aperte dicere alia occulte sentire.

¶Capitulum.iij.

Er linguam quippe aperta locutio per fauces vero occulta dictatio designatur. Vanete ergo ecclesie nec i lingua iniquitas nec stultitia in fauciꝺus resonat: quia ea que per publicam locutionez predicat/etiā per intimam fidem seruat:nec insperto aliud docet: atq̄ in occultis aliud retinet:sz ꝛ qꝺ sentit:loquendo docet:ꝛ qꝺ loquitur viuendo custodit:ac de sapientie superne commixtio quicqd per linguā predicationis emanat doc per fauces tacite expectationis degustat. Sed beatus Job vnū scilicet animū vniuersalis ecclesie sua instituens atq̄ electorū omnium corda manifestās omne quod sentit aperiat:vt mentis eius rectitudinem attestatio locutionis innotescat. Sequitur.

¶Capitulus septimum tertꝰ:ꝛ quartū libri Octaui moraliū.

Ilitia est vita hominis super terrā. Hoc in loco trāslatione veteri nequaq̄ militia vita hominis nūcupat/sz tētatio. Sz si vtriusq̄ verbi sensus aspicitur:diuersuz quidez est quod exterius resonat. sed vnū eundēq̄ concorditer intellectum formant. Quid enim nisi pugna contra malignos spūs nomine tentationis exprimitur? Et qd appellatione militie/nisi cōtra hostes exercitium designatur? Tēptatio itaq̄ ipsa militia est:quia dum contra malignorū spirituum insidias vigilat:in bellorum procinctu profecto dubio erudat. Notandū vero q̄ hec eadem vita hominis nō tentationem habere dicitur:sz ipsa tentatio esse perhibetur. Sponte quippe a statu cōditionis lapsa ꝛ corruptionis sue putredini subdita:dum sibi ex semetipsa molestias gignit:hoc est iam facta qꝺ tolerat. Quia enim statum mētis inclinata deseruit:quid in se nisi modum varietatis inuenit? Unde nunc ꝛsi ad summa appetenda se erigit:mutabilitatis lubrice impulsu protinus ad semetipsam cadit:vult enim in contemplatione stare/sed non valet: cogitationes gressum figere nititur: sed infirmitatis sue lapsibꝰ enervat. Que nimirum mutabilitatis sue onera quasi volens expetijt:nolēs portat. Quietus homo posſidere carnem potuit:si bene ab auctore cōditus/posſiderivoluisset. Cumq̄ se erigere contra conditorē studuit/ in semetipsuz protinus carnis cōtumeliam inuenit. Sed q̄ ex cui pa simul ab origine etiā pena propagatur/inserto infirmitatis vitio nascimur:ꝛ quasi nobiscum hostem deducimus quem cum labore superamus. Ipsa ergo hominis vita tentatio est cui ex semetipsa nascitur vnde perimat. Que etsi semper ex virtute succidit qꝺ ex infirmitate generat:semper tamē ex infirmitate generat/quod ex virtute succidat. Sic itaq̄ humana vita tentatio est:vt etsi tam ab iniquitatis perpetratiōe cōpescatur:in ipsis tamen bonis operibus modo malorum memoria:modo seductionis caligine:modo interitionis sue interruptione fuscetur. Alius namq̄ a luxuria carnez iam refrenat:sed tamen adhuc luxurie phantasmata tolerat:quia q̄ volens fecit horuz inuitus meminit:ꝛ penam sustinet:quod voluptatem putauit. Quia vero ad detectam culpam retrahi metuit:vē trē mire abstinētie vigore restringit/vultusq̄ ex abstinentia pallescit. Cumq̄ in facie palloꝛ aspicit:recuꝛda ab bonis vita laudatur: moꝛq̄ inanis gloria ad abstinen-

Job ca.vij.

Tēta tio. Vulga ta.

A

Mi ꝺs ab iniquitatis peꝛpetratiōe cōpescit in bonis tū operibꝰ mo lestat. Patet de luxuria.

tionem animum cū verbis fauorisyenit/quē concussa mens dū subjecre nō valet: cum per quem venerat tergere a facie pallorem querit sicq; fit vt infirmitatis neruis ligata/aut pallorē abstinētie fugiens: iterum per alimenta subdi luxurie metuat: aut impulsu luxurie p abstinētiā superāis pallorē sui iam ghie militare primescat. Alius laplus superbie superans: tot desiderio iam statum humilitatis apprehendit: cuiq; superbientes quosdam vsq; ad oppressionez innocentiū erūpere conspicit: zeli excitatione succensus postponere aliquatenus cogitur: quod decuit: vim rectitudinis exerit: prauisq; nonnansuetudine/sed austeritate contradicit. Unde plerūq; fit: vt aut humilitatis studio zelum rectitudinis deserat: aut rursum zelo rectitudinis turbet humilitatis studium quod tenebat. Cumq; seruari simul z zeli auctoritas z propositionis humilitas non possit: sibimetipsi homo ex pertur batione incognitus redditur ita vt vehementer ambigat n apud seductū animum: aut superbia se auctoritatez zeli insinuet/aut tot pot panicā humilitatem fingat. Alius q̄ta sit fallacie culpa consideras munire se arceve ritatis decernit: vt ex ore eius tā falsum sermo non prodeat: sese q; funditus mendacij transgressione distringat. Sed fit plerūq; vt cū verum dicitur: vita proximi grauetur: cumq; ingerere alteri lesionē metuit: ad hoc quod duduz presserat: fallacie vitium quasi ex studio pietatis reddit: sicq; fit vt z si malicia mentez non tenebrat: in ea tamen veritatis radium vmbra mēdacij obscuret. Unde z sepe quia p̄ contractus q̄s contiscere non valet: aut falsum dicens suam mentem trucidat: aut vera eloquens proximi vitam grauat. Alius amore conditoris exercitatus a terrenis cogitationibus mentē curat assidua oratione suppedere: atq; hāc in secreta quietis intime securitate collocare: sed in ipso sue orationis ascensu dum elenari ab infimis nititq; infirmorum phantasmate reuerberatur: atq; ad intuendam lucē mētis oculus tenditur/sed ex corpo reo visu surgentibus terrenarum rerum imaginibus obscurat. Unde fit, plerūq; vt intrēdētis animo ipsa sua infirmitate fatigat: aut oratione deserens desidia torpeat aut si diu in oratiōe permanserit ante oculos ei⁹ importunarū imaginum caligo densescat.

¶Capitulum.v.

Ene ergo dicit. Tentatio est vita hominis super terrā. quādo ibi quoq; reatum descēsionis inuenit: vbi se prefectum cō prehendere ascensionis putauit: z inde mens confunditur vnde surgere confusione nitebatur: vt per hoc ad semetipsaz diuerberata redear: per quod semetipsam iam collecta z coadunata trāsibat. Iste ab eruditione diuine legis alienq; ignorantia sua deprimitur ne q̄d obtinende salutis operetur: iste diuine legis scientia preditus/dum sibi pre ceteris gaudet intellectū suppetere: q; primato gaudio erudiat percepti intellectus in se munera dissipat/z indem iudicio ceteris deteriora exhibetur: vnde clarior ceteris ad tempus ostēditur: hunc quia virtutum dona nō sublenant/etiam viam simplicem recitudinis declinādo: z velut extraneum se a celesti munere deputās quasi eo securius praua agit: quo superni doni sublimia mūera nō percipit. Illum propbetie spūs replet: ac prescientia sublenat: cuius ventura queq; quasi iaz presentia ostendit. Sed dum sepe z in multis super semetipsum tollitur: vt futura veraciter contēpletur mēs in sui cōfidentiam deducta: cum quē habere semper non pōt: ceteris per sibi adesse prophetie spiritum estimat: cuiq; omne quod senserit propbetiam putat: q; sibi hanc et cum non habet tribuit/et inq̄tū bse potuit amittit. Sicq; fit vt inde post aliorum merita tristis redeat: vnde estimatione omnium letus preibat. Tentatio est ergo vita hominis super terram: que aut aliena a virtutibus ad celeste premium surgere non valet: aut dilata donis spiritualibus/aliquando deterius ex occasione virtutum fluit.

¶Capitulum.vj.

Uia autem paulo superius hoc esse tentationem quod militiaz dixim⁹: sciēdū summopere est/q̄ quodā nobis appellatiōe militi e amplius q̄ nomine tentatio nis innuitur: hoc nāq; nostro intellectui expressione militie angetur quod nimirum per militiam ad finē quotidie tendit: cuiq; per ordinez militie locus crescit/tota simul homini militia deficit. Militia ergo est vita hominis sup terram: quia z sicut superius dixim⁹ vnusquisq; dū quotidie advite terminū per temporum augmentuz tendit: augendo vita viuere desinit. Dies q̄ppe expectat vt veniāt sed cū ad augmenta vite veniunt iam ab augmento vite subtrahitur: quia z itinerantis gressus dū in anteriora proficit /quod restat iter decrescit. Vita ergo nostra militia est: que quo ad augmentum ducitur/eo vt nō sit finitur. Bene igitur dicitur militia est vita hominis super terrā: q; dum per spacia tēporū crescere appetit ab eo dē spacio quod perdendo colligit/crescendo pertransit. Unde z apte quoq; militie cursus exprimitur/cum protinus subintertur. ¶ Et sicut mercēnarij dies ei⁹. Dies suos mercennarius cuolui citius exoptat: vt ad laboris sui premiuz sine tarditate perueniat. Dies ita q̄ hominis vera z eterna sapiētie recte mercēnarij diebus cōparantur: q; presentem vitam viam nō patriam/militiam non palmā de putat: z eo se abesse longius a premio cōspicit: quo tardius ad finē venit. Considerandu quoq; est q̄ mercēnarius in alienis laboribus erudiat: sed tamen sibi premiū proprium preparat. Voce aūt redemptoris nostri dicitur. Regnū meū non est de hoc mundo. Omnes ergo qui spe celestiuz prediti erectio vite presentis atterimur/i alieno laboramus. Nam sepe z reprobis seruire cogimur: muldo q; mūdi sunt reddere coartamur: z alieno quid ex labore fatigamur: sed tamen premia nostra percipimus: z per hoc peruenimus ad propria q̄ pure ministramus aliena. Quo contra quibusdam veritas dicit. Si in alieno fideles nō fuistis: q; vestrū est qui credet vobis?

¶Capitulum .vij.

Iendum quoq; est q̄ mercennarius sollicite curat inspicere: ne vnq̄ dies vacuus labatur ab ope: et expectatur finis tpis ne inanis veniat ad remunerationē. In laboris nāq; studio cōspicit: q̄d p̄cipere in tpe remunerationis possit. Nāq; cū opus crescit: premij ducia proficit: cū vero op⁹ torpuerit/spes a remuneratione lacessit. Unde z electus q̄sq; vitam suam quasi mercennarij dies pensans: tanto fidentius spe tendit ad premiū q̄to nunc robustiꝰ perdurat ad laboris incremētū q̄ sit decursus p̄tis tpis p̄sat: dies cū operibus nūerat/ne a laboze vacua trāseant: momēta vite formidat: aduersis gaudet/passione reficitur/meroze rofouetur: quasi subsequētis vite premijs tanto se remunerari largius conspicit/q̄to p amore illius quotidianis se moribus verius impendit. Hinc nam q̄ est q̄ ciues superne patrie conditorē eius. psalmiste vocibus dicunt.

Propter te mortificamur tota die. Dixit Paul⁹ ait. Quotidie mo rior p gloria vestra fratres. Hinc iterū dicit. Ob quam causam hec patior: sed non cōfundor: scio enī cui credidi ꝛ certus sum: quia potens est depositum meum seruare in illum diem. Sancti igitur viri quot labores nunc veritati cōmēdātes erbibent/tot iam remunerationis sue pignora intra speculiū clausa tenent: sed grauī nunc sentiē estus in opere: vt quādoq; refrigerium percipiatur et quiete. Unde et apte mox subdit. ¶Sicut seruus desiderat vmbram: et sicut mercennari⁹ prestolatur finem operis sui: sic ꝛ ego habui menses vacuos: et noctes laboriosas enumerauī mihi. Umbram quippe seruo desiderare est: post tentationis estum fudoremq; operis eterni refrigerij requiem querere. Hanc namq; vmbrā seru⁹ ille desiderauerat: qui dicebat. Sitiuit aia mea ad deū viuū quādo veniam ꝛ appare bo ante faciē dei. Et rursus. Heu me quia incolatus meus prolōgatus ē. Qui quasi a labore agri estū fugiēs: atq; ad obtinendaz requiē refrigerij tegmen querens iterū dicit. Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis: vsq; ad domum dei. Hāc vmbram comprehendere Paulus anhelabat: desiderium habens dissolui et cū christo esse. Ad hanc vmbram ex desiderij iam perfectione peruenerāt qui dicebant. Nos qui portauim⁹ pondus diei et estus. Bene autez qui desiderare vmbrā dicitur: seruus vocatur: quia electus quisq; quousq; infirmitatis conditione constringitur: sub dominātis corruptionis iugo quasi sub estus anxietate retinetur: qz nimirum cuz a corruptione exutus fuerit: tunc sibimetipsi liber et tranqll⁹ innotescit. Unde et recte etiam p Paulum dicitur. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei. Electos enim nunc pena corruptionis aggrauat: sed tunc incorruptionis gloria exaltat et ꝓtum ad presentis necessitatis pondera nunc in dei filijs de libertate nihil ostēdit: tantū vero ad subsequendum libertatis gloriam tunc in dei famulis de seruitute nihil apparebit. Creatura ergo seruitute corruptionis eruta: ꝛ dignitate libertatis accepta/in filiorum dei gloriā vestitur: qz vnita deo per spiritū quasi bocipsum ꝙ creatura est trā fisse aut subegisse declaratur: ſz qz adhuc vmbram desiderat seruꝰ est: quia quousq; estum tentationum tolerat/iugum misere conditiōis portat. Ubi apte subditur: ¶Et sicut mercennari⁹ prestolatur finem operis. Mercennarius enim cum facienda opera conspicit: mentem protinus ex lōginquitate et pondere laboris adsicit: cū vero lassescentem animum ad cōsiderandum operis premium remocat: vigorem mox animi ad exercitium laboris reformat: et ꝙ graue perpēdit ex opere/leue estimat ex remuneratione. Sic electi qui ꝙ dum mundi huius aduersa patiuntur: cum inbonestates/contumelias/rerum damna/cruciatus corporis tolerant: esse grauia quibus exercentur pensant: sed cum mentis oculum ad eterne patrie considerationem tendunt: et comparatione premij ꝙ sit leue quod patiuntur inueniunt. Quod valde esse ipportabile ex dolore ostēditur: cōsideratione prouida ex remuneratione leuigatur. Hinc est ꝙ Paul⁹ semper seipso/robustior contra aduersa erigitur: quia nimirū finem sui operis sicut mercennarius prestolatur. Graue nāq; quod sustinet estimat: sed leue boc per premij considerationē pensat. Ipse quippe ꝙ sit graue quod patitur: indicat: qui in carceribꝰ abundantius in plagis supra modum: in mortibus frequenter fuisse testatur: qui a iudeis quinquies quadragenas vna minꝰ accepit: qui ter virgis cesus est: semel lapidatus est: ter naufragium passus: nocte ꝛ die in profūdo maris fuit: qui pericula fluminum latronum/et genere/et gentibus/in ciuitate/in solitudine/in mari in falsis fratribus pertulit: q̄ in labore ꝛ erumna ꝛ ieiunijs multis in fame ꝛ siti: in frigore ꝛ nuditate laborauit: qui foris pugnas/intus timores sustinuit: qui vltra vires grauatum se asserit dicens. Supra modum grauati sumus supra virtutem: vita vt rederet nos etiam viuere. Sz quomodo remunerationis linteo sudores tanti laboris tergat: ipse denuntiat dicens. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis Finem itaq; operis quasi mercenarius prestolatur: qui dum profectum remunerationis cōsiderat: vite estimat quod pene deficiens laborabat. Apte autem subditur. ¶Sic ego habui menses vacuos: et noctes laboriosas enumeraui mihi. Electi quippe conditori rerum seruiunt ꝛ sepe rerū inopia coangustantur: per amorē deo inherent ꝛ tamen vite presentis subsidio egent. Qui igitur per actiones suas presentia non quērunt: a mundi compendijs mēses vacuos ducūt: noctes quoq; laboriosas tolerant: qui aduersitatum tenebras non solū vsq; ad inopiā sed sepe ad corporis cruciatū portant. Despectū nāq; egestatēq; peti laboriosum bonis mentibus nō est: ſz cūvsq; ad afflictionē carnis aduersitas vertit: labor pene dubio ex dolore sentit. Cap. vij.

Orest etiam non incōuenienter intelligi ꝙ sanctus quisq; mens seu vacuos sicut mercennarius ducit: quia laborem iaz sustinet: sed premium necdum tenet/hoc tolerat: illud exspectat. Noctes vero laboriosas enumerat: quia aduersitates sibi presentis temporis esse in virtutibꝰ exercendo cognoscat. Nam si proficere in mente nō appetit: minus fortasse aspera que mundi sunt sentit. Que tamē sententia si ad vocem sancte ecclesie ducitur: intellectꝰ eius paulo sub tilius indagatur. Ipsa quippe vacuos menses habet: que in infirmis suis membris terrenas actiones absq; vite premio defluentes sustinet. Ipsa noctes laboriosas enumerat: que in membris fortibus multiplices tribulatiōes portat. In hac etenim vita quedā laboriosa sunt: quedā vacua: quedā vero vacua simul ⁊ laboriosa. Amore quippe conditoris presentis vite tribulationibus exerceri/laboriosum quidem est: sed vacuū nō est: amore aūt secuī voluptatibus solui: vacuū quidem est/sed nō laboriosum: amore vero eiusdem secuī aduersa aliqua pati: ꝛ vacuuz simul ē ꝛ laboriosuz: qz ꝛ er aduersitate mens afficitur: ꝛ remunerationis premio nō repletur. In bis itaq; sancta ecclesia qui in ea iam positi adhuc voluptatibꝰ defluūt: ꝛ proinde fructu boni operis non ditantur: menses vacuos ducit: qz vite tempora sine retributionis munere erpendit. In bis essi qui eternis desiderijs dediti: mundi huius aduersa patiuntur: laboriosas noctes enumerat: quia tribulationum tenebras quasi in caligi nevite presentis portat. In bis autem qui ꝛ transeuntem mundum diligunt: ꝛ tamen eius contrarietate fatigantur: simul menses vacuos ꝛ noctes laboriosas tolerāt: qz eoīi vitā retributio subsequēs nulla remunerat: ꝛ pīs tribulatio angustat. Recte autez nequaq; dicis: ſz i eis mēses vacuos habere se perbibet. Mensium quippe nō minus dierum collectio et summa signatur: Per diem ergo vnaquaq; actio exprimi potuit: per menses

Inbac vita sunt q̄ dā laboriosa: q̄dā vacua: quedā vacua ꝛ laboriosa.

autem actionum finis immittur. Et sepe cū in hoc mundo aliquid agimus: in tēta spei alacritate suspensi: do ipsum quod agimus vacuum nō putamus: sed postq̄ ad actionum terminū puenimus: nō obtinētes q̄ appetimus/ laborasse nos inuacuū dolemus. Non soluz igitur dies sed mēses vacuos ducimus: cū nos in terrenis actionibus sine fructu laborasse/ non ex actionū principio sed fine pensamus. Cum essi labores nostros aduersitas sequitur: quasi vite nostre vacui mēses arguuntur: q̄ ex cōpletiōe actionū agnoscitur/ q̄ frustra in actionibus sudabatur. Ex quia I sacro eloquio nōnunq̄ nox pro ignorantia ponitur: paulo attestante/ qui venturā vitā scientibus discipulis dicit. O ēs vos filij lucis estis & filij dei: nō sum⁹ noctis neq̄ tenebraꝝ: quibus p̄misit Vos aūt fratres nō estis in tenebris/ vt vos dies illa tanq̄ fur cōprehendat. Pōt hoc in loco ex eoꝝ psona nor sancte ecclesie accipi: q̄ post ignorantie sue caliginem ad amorem rectitudinis redeunt et veritatis radijs illustrati / fletib⁹ diluunt quod errauerunt. Illuminatus etesi quisq̄ respicit: q̄ turpe fuerit quod p̄sentis vite amore laborauit. ¶Capitulum.ix.

1. thes. 5.a.

D

Si eis ergo sancta ecclesia in quib⁹ ad vitam reuertitur/ laborem suū estuāti seruo & desiderāti finē mercēnario cōparat dicens. ¶Sicut seruus desiderat vmbram: & sicut mercēnarius prestolatur finem operis sui: sic & ego habui menses vacuos: & noctes laboriosas enumerauī mihi. In comparatione enim duo sunt que premisit: in expressione etiam fatigatiōis duo protinus subdidit. Ad estuantem quippe menses vacuos reddidit: quia quo magis eternum refrigerium queritur: eo magis cōspicit q̄ vacue pro ista⁹ vita laborat. Ad prestolantem vero laboriosas noctes subtulit: quia quo magis ex termino operis p̄miū q̄ assequamur inspicim⁹: eo magis ingemiscimus diu nos nescisse quod querimus. Unde & ipsa penitentis cura vigilanter exprimitur: vt laboriosas noctes enumerasse dicerē q̄ vtrum verius ad deum reuerti mus/ tāto subtilius labores quos per ignorantiam in hoc mundo p tulimus/ dolendo pensamus. Nam quo vnicuiq̄ plus dulce fit quod de eternis desiderat: eo ei magis graue ostendit: quod p presentius amore tolerabat. Si vero ad solas historiam sequentia verba pensantur: per hec procul dubio animus doluntis exprimitur: qualiter per diuersos motus desiderij mestitie impellente, variatur. Nam subdit. ¶Si dormiero dicam quando surgam: & rursum expectabo vesperam. In nocte quippe dies queritur: in die vespera desiderat: q̄ nimirum dolor non permittit placere que adsunt. Cuncq̄ mentē per experimentum p̄sentiuz afficit: semper hanc quasi consolante desiderio ad alia: p expectationem tendit: sed q̄ & afflicta mens per appetitum ducitur: & tamen dolor eius etiam seductq̄ desideriꝝ nō finitur: recte subiungitur. ¶Repleboꝝ doloribus vsqz ad tenebras. Causa autem eiusdem doloris exprimitur/ cum protinus subinfertur. ¶Induta est caro mea putredine & sordib⁹ pulueris. Lutis mea aruit et contracta est. Sed hec subtilius congruentius q̄ differimus: si ad premisse expositionis ordinem redeam⁹. Sōnus namq̄ torpor ocij surrectiōe aute exercitatio actionis exprimitur: vesperе quoq̄ nomine quia somno congruit rursus: ocij desideriū figurat. Sancta vero ecclesia quo usq̄ vitam corruptionis ducit: fle re mutabilitatis suc. damna nos

Ad hō cōditus.

desinit. ad hoc nāq̄ homo conditꝰ fuerat vt stante mente in arcem se contemplationis erigeret & nullā hunc corruptio a conditoris sui amore declinaret. Sed in eo q̄ ab ingenita standi soliditate voluntatis pedem ad culpam mouit: a dilectione conditoris in semetipso protinus cecidit. Amorem vero deiveram scilicet stationis arcem deserens: nec in se consistere potuit: quia lubrice mutabilitatis impulsu infra se per corruptionem prorueus: etiam a semetipso dissentit qui nunc quia conditionis sue soliditate non figitur / alternantis semper desiderij motu variatur: vt & quietus actionem desideret/ & occupatus ad ocium anheler. Quia enim fixa mens stare cum potuit/ noluit: stare iam non valet/ etiam cum volet. Contemplationem q̄ pe conditoris sui deserens: salutis sue fortitudinem perdidit: & quo libet posita/ semper egra alium locum querit. Varietatem ergo humanē mentis exprimēs dicat. Si dormire dicam quando surgam: & rursum expectabo vesperam. Asi aperte diceret. Nihil perceptū mēti sufficit: quia ipsum qui vere sufficere potuit amisit. In somno nāq̄ resurrectionem desidero: surrectione vesperam expecto: quia et quietus exercitium actionis appeto: & exercitatus ocium quietis q̄ro. Quod tamen intelligi & aliter potest. ¶Capitulum.x.

6 Dormire in pctis facere. 1. Cor. 15.c. Ephe. 5.d. Ro. 11. c. 13.d.

Dormire nāq̄ est I peccatis iacere. Si enim sōmni appellatio culpam nō esset: nequaq̄ paulus discipulis diceret. Eui gilate iusti & nolite peccare. Unde & auditorem suum admonet dicens. Surge qui dormis & exurge a mortuis: & illuminabit te christus. Et rursum. Hora est iam nos de somno surgere. Unde & salomon peccantes increpat dicēs. Usq̄quo piger dormis? Electus igitur quisq̄ cum peccati somno premitur/ ad iustitie vigilias erigere conatur: sed sepe cum surrexerit ipsa se ertolli virtutum magnitudine sentit. Unde & tentari se presentis vite aduersitatib⁹ post virtutes desiderat: ne peius ex virtutum confidentia cadat. Si essi seruari semelius per tentationes non cognosceret: nequaq̄ psalmista diceret. Proba me domine & tēta me. Bene ergo nūc dicitur. Si dormiero dicam quando surgam & rursum expectabo vesperam: q̄ post somnum peccati lumen iustitie queritur: & cum virtutum prospera mentem elenant / adiutrix aduersitas desideratur: & vt profectu animus cum virtutum suarū gaudio plus q̄ debet attollitur: p contrarietatem presentis vite edito meroze solidetur. Unde & neq̄ formidabo ad vesperam dicitur sed expectabo. Expectamus etesi prospera: formidamus aduersa. Vir igitur sanctus vesperam expectat: quia cum exerceri hac tribulatione necesse est: ipsa ei fit aduersitas prospera. Potest vespere nomine etiam peccati tetatio designari: que sepe tanto acrius mētem lacessit/ q̄to eandem mentem spirit⁹ ad superna altius euehit. Nequaq̄ namq̄ sic in hac vita per exercitationem iustitie peccatum deseritur: vt in eadem iustitia inconcussa maneatur: quia et si iam a cordis habitaculo culpam recti tudo eliminat: ipsa tamen culpa que repellitur: cogitationis nostre foribus astans / vt sibi aperiatur pulsat. Quod Moyses quoq̄ spiritualiter innuit/ cum facta corporaliter temporum momenta narrauit dicēs. Facta est iur Atq̄ paulo post subiciens. Factum est vespere. Creator quippe omniuz humane culpe prescius: tunc exprimit in tempore/ quod nunc versatur in mente. Cur quippe ad vesperum ducitur: q̄ nimirum lucē rectitudinis vmbra sequitur tentationis. Sed quia electorum lux

Bene. 1.a.

tentione non extinguitur: nequaq̄ nox sed vespera facta perhibetur: quia nimirum sepe tentatio in corde electorum lumen iustitie abscondit/sed non interimit: quia si ad pallorem trepidationis pertrahit/funditus tamen non extinguit. Electi ergo post somnum surrectionem appetit: post surrectionem vesperam prestolantur: quia z de peccato ad iustitie lumen emigrant: z in ipso iustitie lumine positi/semper se contra illecebras tentationum parant: quas nimirum non timent/ sed expectant: quia vtilitatis sue rectitudinis etiam per tentamenta proficere nō ignorant. Quantalibet autem contra corruptionem suam virtute contēderint: habere integram salutem nequeunt/quousq̄ dies presentis vite finiantur. Unde z subditur.

¶Et replebor doloribus vsq̄ ad tenebras. ¶Modo nāq̄ aduersa irrunt: modo ipsa quoq̄ prospera callida hilaritate blandiuntur: modo furentia vitia bellum carnis excitant: modo deiecta alum ad elationem vocant. Bonorum igitur vita vsq̄ ad tenebras doloribus repletur: quia quouscq̄ tempus corruptionis agitur/interna externaq̄ afflictione concutitur: z salutis securitatez non inuenit nisi cum diem funditus tentationis reliquit. Unde bene z hec eadem dolorum causa primus subinfertur/cum dicitur. ¶Capitu. xj.

Aduta est caro mea putredine et sordibus pulueris. Ut enim paulo superius diximus: solidi tatem ingenitamvoluntarie dō deseruit/z sese in corruptionis voraginem mersit vnde nunc vel per immunda opera labitur: vel per cogitationes illicitas fedatur. Ut enim ita dicerim: culpe sue penaliter subdita ipsa iam natura nostra facta est extra naturam: z remissa vsq̄ ad peruersa opera ducitur restricta autem puersorum operum importuna cogitatione fuscatur. Per expletionem ergo actionis illicite carnes putredo afficit: p leuitatem vero cogitationis improbe quasi ante oculos pulvis surgit. Consentiendo vitijs putredine atterimur vitiorum vero imagines in corde tolerando sordibus pulueris fedamur. Ait ergo. Induta ē caro mea putredine z sordib⁹ pulueris. Ac si aperte diceret. Carnalem vitam quā patior: aut tabes lubrice operationis pollnit: aut ex vitiorum memoria caligo misere cogitationis premit. Quod tamen si ex noce ecclesie vniuersalis accipimus: aliquando hanc proculdubio carnis putredine aliqñ autē granari sordibus pulueris inuenimus. Multi quippe in ea sunt: qui dū amori carnis inseruiunt/ feroze luxurie computrescunt. Et sunt nonnulli qui a voluptate quidem carnis abstinent: sed tñ tota mente in terrenis actibus iacent. Dicat ergo sctā ecclesia vnius mēbri sui vocibus: dicat quod de vtroq̄ genere hominum tolerat. Induta est caro mea putredine z sordib⁹ pulueris acti aperte insinuet dicendo. Sunt pleriq̄ q̄ mihi p fidem mēbra sunt: sed tñ sana vel munda p actionē nō sunt: qz aut vicii desiderijs turpibus ad corruptionis putredinē p defluunt: aut terrenis actibus dedit⁹ pulueri cōspergunt. In illis eñ quos lubricos tolero carnem videlicet putrescentes gemo: in istis aūt quos terrena ardentes patior/quid aliud q̄ fedatum pulverem porto? Under apte simul de vtrisq̄ subtūngitur. ¶Cutis mea aruit z contracta est. In sancte quippe ecclesie corpore bi qui solis exterioribus curis inseruiunt: congrue cutis vocantur. Que nimirum cutis arescendo attrahitur: quia mentes carnalium dum presentia diligūt z quasi intacta posita concupiscunt/ ad futura

tendi per longanimitatem nolūt. Qui dum interne spei pinguedinem negligunt/vt attrahātur arescunt qz z eorum corda desperatio non siccaret: nequaq̄ estus hec pusillanimitatis attraheret. Hāc nāq̄ attractionem psalmista formidauerat/ cum siccitatem mentis intuens dicebat. Sicut adipe et pinguedine repleat anima mea. Adeps quippe pinguedinis animam replet: cuz hāc contra ꝓsentium desideriorum estum superne spei infusio refouet. Cutis ergo arescēs attrahitur: cum cor rebus exterioribus deditum/atq̄ ex desperatione siccatum: in auctoris sui amore nō tendit: sed in semet ipso (vt ita dicerim) rugosa cogitatione replicatur. Pensandum ꝯo est q̄ carnales mentes idcirco presentia diligunt: quia vita carnis fugitiua sit minime perpendunt: nāsi velocitatem trāsitus eius aspicerent: hanc etiam ꝑsperantē minime amarent. Sancta autem ecclesia in electis suis quotidie q̄ fugit rebus exterioribus cursus conspicit. z idcirco in intimis pedem sollicite intentionis figit. Unde z apte subditur. ¶Dies mei velocius transierunt/ q̄ a texente tela succiditur. Congrua valde similitudine tempus carnis tele comparatur: qz sicut tela filis sic vita mortalis diebus singulis proficit: sed quo ad augmentum proficit: eo ad incisionem tendit: quia sicut z superius diximus/cū texpora precepta ꝓtereunt ventura breuiant: z de vniuerse vite spacio eo fiunt pauciora q̄ veniūt/quo multa sunt que transierunt. Tela quippe infra supraq̄ religata duobus lignis innectit vt texat: sed quo inferius texta inuolvit/eo supius texēda deplicatur: z vnde sead augmentuz multiplicat/ inde fit minus quod restat. Sic nimirum vite nostre tempora z transacta quasi inferius inuoluimus: z ventura a superiori deplicamus: quia quo plus fiunt ꝓterita/minus esse incipiunt futura. Sed quia nec tela ad expressionem nostri temporis sufficit: nam eius quoq̄ festinationem vite nostre velocitas trā sit recte nunc dicitur. Dies mei velocius transierunt q̄ a texente tela succiditur. Tela quippe tarditatem profectus habet vita autem presens motem defectus non habet. In illa namq̄ cuz laborantis manus non figitur/ aduenturus terminus elongatur: in ista vero quia tempus semper desinēs inde finenter consumimus: ad finem nostri itineris etiam quiescendo peruenimus: z per cursum nostri transitus/etiam dormiētes imus. Electi igitur quia ꝓsentem vite momenta decurrere sub festinatiōe conspiciunt: nequaq̄ in hoc tante mobilitatis itinere cordis intentionem figunt. ¶Capitulum. xij.

Unde z apte proprie subdit. ¶Et cōsumpti sūt absq̄ vlla spe. Reprobor⁹ mens ergā dies vite presentis tanto amore constringitur: vt sic semper hic appetant viuere: quatenus si valeant viuendi cursum desiderent nonnunq̄ finire cogitare quippe ventura despiciunt/spem totam in rebus trāseunt b⁹ ponunt: habere nulla nisi que ꝓtereunt concupiscunt. Cunq̄ nimis transeuntia cogitant: z mansura nullatenus sperant: sic cecitate insensibili cordis oculus claudit: vt eterne luci nullatenus intendat. Unde fit vt sepe iam corpus molestia quatiatur: z vicina mors virtutem vitalis spiritus intercidat: nec tamen curare q̄ mūdi sunt desinant: iāq̄ cos vltor ad iudiciū ꝓtrahit: z tñ ipsi exclamatiōe sollicita rebus trāseuntib⁹ occupati: nibil aliud cogitant/nisi in hoc mūdo adhuc āliter viuant: relinquenda omnia/ quasi possidenda disponunt: quia spes viuendi nō frangit/etiā cuz

vita terminat. Ita ad iudiciū trahuntur per sententiā t tñ adhuc habendis rebus inherent per cupiditatē. Dura etenim mente abesse mors longe creditur/etiā cum sentitur: sicq; a carne ista soluitur/ vt erga presentia immoderato amore se vertens cū ad eternū supplicium ducitur: hoc ipsum quoq; nesciat quo ducatur: t deserens: que amare cū termino nolunt repente sine termino inuenit/que nūq; preuidit. At cōtra electorū mēs ad eternitatis intentionē tendit/etiam cū pūs ea feliciter vita comitatur: magna carnis salute vtit: nec tamē eius fiducia alius retardatur: nullus adhuc mortis articul⁹ erūpit: et quasi presentem hāc quotidie conspicit: q; essi vita indefinēter labitur: spes ei viuendi fundit⁹ amputatur. Bene ergo de diebus preterentibus dicitur. Consumpti sunt absq; vlla spe. Ac si aperte diceretur. Mentis fiduciā in p̄senti vita non posuit: q; omne q̄ preterit/calcando superat. Unde t mox t apte subdit. ¶ Memēto q; vētus est vita mea. Hi essi vitam carnis quasi permanentes diligunt: qui ꝑa sit vite sequētis eternitas non intendunt: cuiꝰ soliditatē perhennitatis non considerant: certium patriā/tenebras lumen/cursum stationem putāt. Quia qui maiora nesciunt iudicare de minimis nequaq; possūt. Ordo quippe iudicij exigit: vt q̄ temporaliter minare nitimur transcendamus. si enim preesse reb⁹ animus nōvalet: nequaq; de his certa a quibus vincitur videt. Idcirco itaq; mēo reprobo presentis vite cursuꝰ. estimare nō sufficit: q; in admiratione illius ex amore succumbit. Sancti autem viri q̄ ad eterna coruelauant: q̄ breue sit quod fine claudi tur pensant: et eo eorum sensibus vilescit quod preterit quo intellectu radiante interlucet quod acceptuꝰ nunq; recedit. Cuiꝰ infinitatē perhennitatis aspiciūt/ nequaq; tam pro magno desiderāt/q̄d finis augustat: sꝫ sublenata mēs extra tpoīs terminos ducit/ etiaꝫ cū carne in tpe tenetur: t tanto altius finienda despicit/q̄to veri⁹ infinita cognoscit. Ex hac ipsa humane brevitatis consideratione auctori nostro magne virtutis oblatio est. Unde t recte nūc cū deprecatiōe immolatio eiusdē virtutis offertur/cum dicitur. ¶ Memento quia vētus est vita mea. Ac si aperte diceretur. Transeuntem velociter benignus respice: q; tāto a te videri misericordius debeo. q̄to ipse a consideratione brevitatis mee oculos non averto. Ex q; dum temp⁹ vite presentis abscinditur: ad operationē promerende vite vlterius non redditur/recte subiungitur. ¶ Nec reuertetur oculus meus vt videat bona. Ad videnda bona extincti oculi non reuertitur: quia ad exhibēda recta opa ejus carne anima non recurrit. Hinc est q̄ dives quē infernī flamma cruciabat: q; semet ipsum reparare operando nō posset agnouerat: nā nequaq; sibi/sꝫ relictis fratribus prodesse satagebat dicens. Rogo te pater abraam vt mittas eum in domum patris mei: habeo enim quinq; fratres: vt testetur illis. ne et ipsi veniāt in locū hunc tormētorū. Dolet namq; mestū animū spes vel falsa refouere: sed vt penam suaꝫ reprobi grauius sentiant/spez de venia amittunt. Unde flammis vltricib⁹ traditus: non sibi (vt dirimus) sꝫ optulari fratribus concupiuit: quia nunq; se ignium carere tormentis (adiuncto desperationis supplicio) agnouit. Hinc Salomon ait. Quodcunq; potest manus tua facere instanter operare: q; nec opus nec ratio/nec scientia/ nec sapientia erūt apud inferos/quo tu properas. Nequaq; ergo ad videnda bona oculus reuertitur: q; retributionem suam mens inueniens ad operationis vsum nullatenus reuocat. Qui igitur fugit omne q̄ cernit: t mansura sunt que sequūtur: bene beat⁹ Iob vno versu tra ch̄ complectus est dicens. ¶ Memēto quia ventus est vita mea: nec reuertetur oculus me⁹ vt videat bona. Cursum quippe p̄sentium cōtemplatus ait. Memento/quia ventus est vita mea. Eternitatem vero sequentium cōsiderans adiunxit. Nec reuertet oculus me⁹ vt videat bona. Ubi apte quoq; vniuersi humani generis a redemptiōis munere destituti vocem protinus sumit dicens.

¶ Capitulum. xlij.

Nec aspiciet me vis hominis. Visus quippe dominis est misericordia redemptoris: q̄ sensibilitatis nre duriciam cū respicit emollit. Unde este quoq; euangelio dicitur. Respexit dñs petrum: t recordatus est petrus verbi quod dixerat ihesus: t egressus foras/ fleuit amare. Eternā vero carne animaꝫ nequaq; tam visus hominis aspicit: quia post mortem non liberat: quam ante mortē gratia ad veniā nō reformat. Hinc etenim Paul⁹ dicit. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis. Hinc psalmista ait. Qui in seculū misericordia eius: q; nimirū quez nequaq; mō misericordia eripit: sola post pūs seculuꝫ iustitia addicit. Hinc Salomon ait. Quia lignuꝫ in quo cūq; loco ceciderit/sive ad austrū/ sive ad aquilonez ibi erit: quia cū humani casus tempore sive sctūs sive malignus spūs egredientem anim. i claustra carnis acceperit: in eternum secum sine vlla pmutatione retinebit: vt nec exaltata ad supplicium prozuat: nec versa eternis supplicijs vltra ad remedium ereptionis ascēdat. Uir igitur sanctus humani generis dāna considerans q̄ a presenti seculo sine redemptoris cognitiōe subtrahitur: atq; eternis ignibus irreparabiliter sepelitur: et eiꝰ voce in se suscipiens dicat. Nec aspiciat me visus hominis quia nimirū redemptoris gratia quem nūc non intuetur vt corrigat/tunc nō respicit vt ab interitu abscondat. In iudicium quidem domin⁹ veniens peccatorem videt vt feriat: sed nonvidet vt ad largiendam salutis gratiaꝫ recognoscat: culpas examinat: t vitam pereuntium ignorat. Unde sanctus vir cuiꝰ se post presentem vitam hominis videre nō posse fateretur: apte mox subdidit. ¶ Oculi tui in me: t non subsistam. Ac si aperte diceret. Districtus ad iudiciuꝫ venies t ad saluādū nō vides: ad feriēdū vides q̄quē in pñti vita dispensatiōis tue miseratiōe nō respicis: respiciendo postmodum per iustitiam extinguis. Nūc enim peccator quisq; deum non metuit: t vtitur: dia sphemat t proficit. quia scilicet misericors creator quem expectando vult corrigere aspiciendo nō vult punire. Sicut scriptū est: Dissimulans peccata hominū propter penitentiaꝫ. Sed tūc peccator cum respicitur non subsistit q̄ cū districtus iudex merita subtiliter inquirit: reus ad tormenta non sufficit: q̄uis hoc etiam voci iustorum congruit: quorum mens semper sollicita venturo examine intendit. Omne essi quod agunt metuunt: dum caute considerant ante q̄tū iudicem stabunt: intuetur potentiam illius magnitudinis: t pensant q̄to reatu constricti sunt proprie infirmitatis: enumerant mala propriꝰ operis: t cōtra hec exaggerāt bona gratie cōditoris. Cōsiderant prava q̄ districte iudicet: bona opera q̄ subtiliter pēset: t perituros se absq; ambiguitate prescīūt: si remota pietate iudicentur: q; hoc ipsum quoq; quod iuste videmur viuere/culpa est: si vitam nostram cum iudicabant apud se diuina misericordia non excusat. Hinc enim in hoc eo

dem libro scriptum est. Astra non sunt munda in conspectu ei⁹. Qz apud eum districte iudicant: ipsi q̄ ꝯ maculas inquinationis habēt: qui p̄ mundicia sanctitatis lucēt. Bene ergo dr. Oculi tui in me et non subsistam. Q̄si aperte iustivoce dicerentur. Mi subtili examinatione discutior/perferendo iudicium non assurgo: qz ad penam vita nō sufficit: si hanc immanitas iuste remunerationis premit. Bene autem eiusdē humani generis z culpa breuiter t pena surrogat/ cum protinus subditur. ¶ Ca. xiiij

SIcut consumitur nubes z pertransit: sic qui descendit ad inferos non ascendit. Nubes quippe ad altiora suspendit/sed dē fato vento impellit vt currat: calore autem solis dissipatur vt euanescat. Sic nimirum corda sunt hominum: q̄ per acceptē rōnis ingenium ad alta emicant: impulsa autem maligni spūs flatu/prauis desideriis suoz moribus huc illucz̄ pertrahuntur: sed districto respectu superni iudicis/ quasi solis calore liquefiunt: z semel locis penalibus tradita ad operationis vsuz vltra non redeunt. Vir igit̄ fetūs elationis cursum defectiuz̄ humani generis exprimēs dicat. Sicut cōsumitur nubes z pertransit: sic q̄ descendit ad inferos nō ascendit. Q̄si aperte loqueret dicens. In altum currendo deficit/q̄ superbiendo ad interitū tendit: quē si semel culpa ad penaz pertrahit: misericordia vlterius ad ventā non reducit. Vnde z adhuc subdit. ¶ Nec reuertetur vltra in domū suam. Sicut dom⁹ est corporis habitaculum corporale: ita vnicuiq̄ mentē hoc dom⁹ fit qñ er desiderio inhabitare cōsuemit. Q̄d domū igitur suā nō reuertit: qz semel d̄sch eternis supplicijs tradit⁹: ad hoc iam vbi amore inheserat/ nullatenus reuocatur. Pōt etiam inferni nomine peccatoris ifā desperatio designari: de qua per. psalmistam dr. Ir inferno aūt ds cōfitebit tibi. Unde rursum scriptuz est. Impi⁹ cū venerit in pfundum peccatoz̄ contemnit. Quisq̄ aūt impietati succumbit: vitam pfecto iustitie moriendo derelinquit. Qui vero etiam post pctm̄ mole desperationis obruitur: d̄d aliud q̄ post mortem inferni supplicio sepelit: Bene ergo dr. Sicut consumitur nubes z pertransit sic qui descendit ad inferos nō ascendit. Quia pctm̄ cum perpetratione nequitie etiam desperatio sociat: via iā reuertionis abscinditur. Recte corda desperantium nubib⁹ comparantur: qz z caligine errozis obscura sunt: z peccatorum multiplicitate condensa: sed consumpta per transeunt: qz claritate extremi iudicij irradiata dissipantur. Solet etiam domus inhabitatio cordis intelligi. Unde sanato cuidam dicitur. Vade in domū tuam: qz nimirum dignū est vt pctōr post veniam ad mentē suā redeat: ne iteruz quo iuste fetias admittat. Qui qui ad infernum descenderit: ad domum suā vlterius nō ascendit: quia cum quez desperatio obruit: a cordis sui habitaculo foras mittit: z redire introrsus non valet: qz fusus exterius ad deteriora quotidie impulsus cadit. Ad cōtemplā dum quippe creatorem homo cōditus fuerat / vt eius semp̄ spēm quereret: atq̄ in solennitate illi⁹ amoris habitaret: sed extra se per inobedientiaz̄ missus mentis sue locū pdidit: qz tenebrosis itineribus sparsus ab inhabitatione veri luminis elōgauit. Unde z apte adhuc subditur. ¶ Capitulum. xv.

NEq̄ cognoscit euz amplius locus ei⁹. Loc⁹ q̄ppe hois/sed nō locatis ipse. s. conditoz extitit: q̄ hūc vt in semetipso consisteret creauit. Quē nimirū locū nec homo deseruit cum seductoris verba audīs/a conditoris amore discessit. Sed cum oīpotens de⁹ redimēdo se homini etiam corporali ter ostendit ipse (vt ita dixerim) fugitiui suivestigia subsequēs: ad retinendum quē amiserat hominem locus venit. Si enim appellanti locus nequaq̄ conditoz posset: deum laudans psalmista non diceret. Filij seruozum tuozum habitabunt ibi. Ibi enim non dicimus/ nisi cū locū specialiter designam⁹. Sed sunt plerīq̄ qui etiā post perceptū redēptoris auxilium ad desperationis tenebras deuoluunt: t tanto nequius pereunt / q̄to et oblata remedia misericordie contemnunt. Recte ergo de damnato dr dicit. Neq̄ cognoscit eum amplius locus eius: qz conditore suo tanto tunc districtius in iudicio nō cognoscitur/ q̄to nunc ad reparationis gr̄am nec per dona reuocat. Unde z notandū summope est q̄ nō ait: neq̄ cognoscit amplius locum suū: sed ait: neq̄ cognoscit eū amplius loc⁹ eius. Dū enim cognitio nō homini/sed loco tribuit parenter ipse conditoz loci nomine designat: qui districtus ad examen veniens vitiorum. in iniquitate durantibus dicit. Nescio vos vnde sitis. Sed electi quidē quo districte reprobos repelli cōsiderant eo semetipsos quotidie a ppetate nequitie sordibus sollicitius purgant. Cuiq̄ perituros alios frigescere a vite amore conspiciunt: studiose se ad penitentie lamēta succendunt. Unde z apte subditur. ¶ Quapropter z ego nō parcā ori meo. Qui etenim suo non parcit: q̄ cōfiteri malū q̄ fecit nō erubescit. In labore quippe os mittere est hoc ad confusionem perpetrate iniquitatis occupare. Sed iustus ori suo non parcit: quia in iudicio districti preueniens/ verbis cōtra se p̄prie cōfessionis sentit. Unde hinc psalmista ait. Preueniamus faciem eius in confessione, hinc q̄ Salomonem dicitur. Qui abscōdit scelera sua nō dirigēt: q̄ autē confessus fuerit z dereliquerit ea/ misericordiam cōsequēt. Hinc rursum scriptum est. Justus in principio accusator est sui. Sed nequaq̄ ad confessionem os panditur: nisi cum cōsideratione districti iudicis p̄ pauoz̄ spūs angustatur. Unde z apte mox subditur. ¶ Loquar in tribulatione spiritus mei. Tribulatio quippe spūs linguam cōmouet: vt reatum prauī operis voce confessionis impugnet. Sciendū quoq̄ est quia sepe z reprobi pctā cōfitentur/sed deflere cōtemnūt: electi aūt culpas suas quas vocibus confessionis aperiunt: districte animaduersionis fletibus insequuntur. Unde beatus Job dicit se post̄ se ori suo nō parcere spondit: tribulationem mor spūs subdidit. Q̄si aperte fateretur dicēs. Sic reatū lingua loquitur: vt neq̄ q̄ppere a meroris stimulo p̄ alta spūs vageī: sed culpas loquēs vulnus aperto: culpas vero ad correctionem cogitatis/ saluti vulneris et medicamie meroris quero. Qui cū mala quidē que ppetrauit insinuat/sed flere q̄ insinuauerat recusat: quasi subducta veste vulnus detegit: sed torpenti mente medicamentum vulneri non apponit. Confessionis igit̄ vocem solus necesse ē vt meror excutiat/ne vulnus p̄ditū sed neglectū: quo licentius li p̄ humanā notitiā rāgit deteriꝰ putrescat. Quo ꝑ psalmista plagas cordis nō solū detexerat: sed detexisse etiam medicamēcū meroris adhibebat dicēs. Iniquitatē mei ego p̄nūciabo: t cogitabo p̄ pctō meo. Pronūciādo aūt occultū vulnus detegit: cogitando aūt quid aliud q̄ medicamentum vulneri apponit.

¶ Capitulum. xvj.

SEd afflicte mentī et sue sollicite damna cogitanti rixa: p semetipsam oritur contra semetipsam. Nā cum se ad lamenta

penitentie instigat: occulta se ire
pationē dilaniat. Ñ ꝛ apte mor
subditur. ¶Confabulabor cum
amaritudine anime mee. Pa
nozenanq; diuini iudicij afflicti
dum quedam male gesta plangi
mus: ipsa vi nostre amaritudinis
ad discutiendos nos vigilantius
excitat: alta in nobis etiam que
amplius deflcamus inuenimus.
Nam sepe quod torpentes latuit:
flentibus subtilius innotescit: et
afflicta: mens certius inuenit ma
lum qđ fecerat ꝛ nesciebat: eiq; ri
pa sua verius aperit/ ꝓtum a veri
tatis pace deuiauit: qz reatū suū
cuius secura non meminit/ hunc
in se cōmota deprehēdit. Succre
scens quippe amaritudo pnie ve
recundanti cordi importune inge
rit illicita que cōmittit: districtuq
cōtra beoiudicē ostendit: supplici
orum minas incutit: pauoreanti
mum ferit: pudore confundit: mo
tus illicitos increpat: quietem no
tie securitatis turbat: que ei cōdi
tor bona contulit: q ipse bonis il
lius mala rādit enumerat: qđ mi
re ab eo cōditus: qđ gratuito nu
tritus: qđ rationis subsidēs in cō
ditione ditatus est: qđ conditoris
gra vocatus: qđ sequi ipse euocat
noluit qđ vocantis misericordia/
nec surdus hūc renitentēq; despe
rat: quod illuminat bonis: quod
sua sponte prauis actibus etiam
post dona cecat est: quod a cecita
tis sue erroribus paterne solici
tudinis flagellis expiatus: quod a
flagellorum doloribus ad salutis
gaudia misericordie medicamen
to reductus est: quod quibusdam
culpis etsi nō grauib subditus/
peccare tamen ꝛ inter flagella nō
desinit: quod peccatorem suum su
perna gratia nec contempta dere
liquit. Cum igitur afflictam men
tem modo per replicationem do
lorum deꝰ: modo per improperia
actionis sue tanta sceueritate in
crepat. Habet in corde iustoꝝ ama
ritudo anime linguam suā; que tā
to eis subtilius loquitur/ ꝓto ꝛ in
terius auditur. Unde ꝛ nequaq;
dicitur. Fabulabor in amaritudi
ne anime mee sed confabulabor
cum amaritudine anime mee qz
vis doloris q̄ peccata singula re
portans/ torpentem animum ad
lamenta excitat/ quasi ad eiverba
confabulatiōis formet: in quibus
semetipsum correctus inueniat: ꝛ
ad sui ꝛ custodiā sollicitior exur
gat. Dicat itaq; vir iustus ex voce
sua: ꝛ sancte ecclesie tipum tenēs
dicat et nra. Cōfabulabor cū ama
ritudine anime mee. Acsi aperte
insinuet dicens. Intus contra me
cum cordis mei dolore colloquor
ꝛ foris me a verbere iudicis absco
do. Sed mens penitentie dolori
bus pressa/ in semetipsa constrin
gitur atq; a cunctis delectationi
bus carnis forti cogitatione sepa
ratur: ad summa prospicere appe
tit ꝛ tamen adhuc de corruptione
corporis cōtradictionē sentit. Ūñ
ꝛ apte mox subditur. ¶Nunquid
mare sum ego aut cetus: quia
circūdedisti me carcere. Carce
re bono circundatur: qz plerunq;
ꝛ virtutum pfectib ad alta excur
gere nititur. ꝛ tamen carnis sue
corruptionis ꝓditur. Qua bene
ex vi psalmista deprecabitur dicēs
Educ de carcere animam meā/ ad
cōfitendum nomini tuo. Quid ve
ro appellatione maris/ nisi corda
carnalū tumidis cogitationibus
fluctuosa? Quid aūt ceti noe/ nisi
antiquus hostis exprimit: Qui dū
mentes secularū possidēdo pene
trat/ quasi in eoꝝ lubrica cogita
tione natat. Sed cetus carcere re
stringitur: qz malignus spūs in
feriorib delectus: ne ad celestia
euolare ꝓualeat/ pene sue ponde
re coartat. petro attestante q̄ air.
Deus angelis peccantibus nō pe
percit sed rudentibus inferni de
tractos in tartarum tradidit/ in
iudicium cruciandos reseruari.
Cetus carcere constringitur: quia
tentare bonos quantuz deſiderat
ꝓhibetur

prohibetur. Carcere quoq; mare
circundat: quia carnalium men
tium tumida insaniaq; desideria
ad peragenda mala que appetunt
impossibilitatis sue angustia gra
uantur. Sepe enim dñari meliori
bus concupiscunt: sed tñ eis diui
no iudicio cecta mirabiliter dispo
nēte subtrahi sunt. Nocere bonis
etiam desiderāt: ꝛ tamē subiecti ab
eis solatia sperant pro explendis
voluptatibus carnis longeuitatē
vite presentis cupiunt: sed tñ ab
ea sub celeritate rapiuntur. De hs
bus per psalmistam dr. Tractuit
aquas quasi in vtrē. Aque quippe
in vtre sunt/ cum lubrica cor desi
deria qz operis effectū non inue
niunt/ sub carnali corde deprimū
tur. Cetus ergo, ac mare circunda
tione ꝓmitur carceris: qz vel mali
gnus spūs vel sequaces illius in
quorum se mentibus colligit: at
q; in eis vndas tumentiū cogita
tionum voluīt sed vt implere ma
la que appetunt nequeant: supna
eos districtio angustat. ¶Cap. xvij.

Auctis autem viri quo
mūdiori corde celestiū
arcana cōsiderant au
ctis ad hec quotidie
ardoribus anhelant:
ibi iam plene satiari
desiderant: vñ adhuc parum aliq̄d
ore contemplationis degustant: pe
fecte cupiunt carnis stimulū subi
dere: nihil in cogitatione illicituz
de cuiuslibet iam corruptione to
lerare. Sed qz scriptum est. Corp
qđ corrumpit aggrauat aiam: ꝛ de
primit terrena inhabitatio sensuz
multa cogitantē. Intentione tam
quidem vitra semetipsos eminēt:
sed tamen adhuc infirmitatis sue
incertis motib subditi corruptio
nis se carcere clausos dolent. Ait
ergo. ¶Nunquid mare suz ego
aut cetus: qui ꝛ circundedisti
me carcere? Acsi aperte diceret.
Mare vel cetus iniqui videlicet
eorum ꝙ auctor malignus spūs: qz
effrenari ad soli perpetrande ini
quitatis licentiam appetunt / re
cte pene sue carcere constringunt
ego aūt quia iam eternitatis tue
libertatē desidero/ cur adhuc mee
carcere corruptionis premor? qđ
tamen nec a iustis superbe requi
rit: qz amore veritatis accensi in
firmitatis sue angustias transgre
di perfecte concupiscunt: nec au
ctore iustorum iniuste disponitur:
quia electorum suorum vota disse
rens cruciat: crucians purgat: vt
ad percipiendum qđ desiderāt/ qñ
q; melius ex dilatione cōualescāt.
Electi aūt quouisq; ab intima de
te differuntur/ ad cor suuz redeūt
ibiq; carnis sue tumultib absco
ſi/ quasi amenissimum secretū pe
tunt: sed in eo sepe tentationis
aculeos sentiunt carnis incenti
us patiuntur: ꝛ ibi grauissimos la
bores inueniunt/ vbi magnam rē
quietem a labore quesierunt. Unde
sanctus vir post insinuatum cor
ruptionis sue carcerem ad quietz
cordis spacia redire festinās: quia
eandem rīā ꝛ in intimis inuenit
quā ab exterioribus fugit: ptinus
subdidit dicēs. ¶Si dixero: con
solabitur me lectulus meus et
releuabor: loquens mecum in
strato meo terrebis me: ꝑ somp
nia ꝛ per visiones horroꝛe con
cutis. In sacro namq; eloquio le
ctus cubile vel stratum secretū
solet cordis intelligi. Hinc est em
ꝙ sub vnitiscuiusq; anime specie
sposa occultis stimulis sancti amo
ris excitata/ in canticis canticoꝝ
dicit. In lectulo meo: per noctes q̄
siui quem diligit anima mea. In
lectulo quippe ꝛ per noctem dile
ctus queritur: quia nimirum in
uisibilis conditoris species repre
sa omni corporee visionis imagine
in cubili cordis inuenitur. Unde
ꝛ de eisdem dilectoribus veritas
dicit. Regnum dei intra vos est.
Et rursum. Si em non abiero/ pa
raclet non veniet. Acsi aperte di
ceret. Si ab intentionis vestre ocu
lis corpus non subtrabo/ ad intel

Psal. 14.b. Mare

Lectus

Sapi. 9.b.

Can. 3.a.

Luce. 17.c

Jo. 16 b.

lectū vos inuisibilem per consolatorez spiritū nō perduco. Hinc de iustis per psalmistā dr. Exultabūt sancti in gloria: letabuntur in cubiculis suis: qz sez cuz mala ab exterioꝛib⁹ fugūt/ securi intra mentium secreta gloriantur. Sed tūc letitia cordiū perfecta erit: cū carnis ab exterioꝛib⁹ pugna nō fuerit: nā quousqz caro illicit: qz quasi nostre domus: paries quatitur/ etiā cubile turbatur. Uñ z recte per eundem psalmistā dr. Uniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius: qz dū nos tētatio carnis cōcutit/ tremefacta nostra infirmitas etiā mētis cubile cōfundit. Quid vero hoc loco somnia vt visiones accipimus/ nisi imaginationes vltimi districtiqz examinis: quod iā vtcūqz per timorez cernimus sed tñ⁹ est veraciter nonvidemus. Sancti itaqz viri(vt dixi mus)ad cordis secreta semper reducunt: cum ab hoc mundo vel vitra votuz prospera: vel vltra vires aduersa patiunt: atqz exterius doloꝛibus. Fessi quasi stratū vel lectum cubilia mentis petunt. Sed dum quibusdam imaginationib⁹ cogitationum ꝓ̄: sint subtilia diuinaq; iudicia conspiciūt: quasi l ipsa strat⁹ sui requie somnū visione turbantur. Contemplantur essi ꝓ̄ districtus iudex veniat qui dū vi immense magnitudinis cordium secreta illuminat/ oēs ante oculos culpas reducit: pensant quanta illic sit verecundia in cōspectu tunc totius humani generis angelorum omniū archangelorūqz confundi. Perpendunt qui post cōfusionē cruciatus maneat: et cū reatus animū immortaliter morientē/ et indesinenter deficientē carnē gehēna cōsumat. Cū itaqz tam pauida imaginatione mēs quatiē qd aliud ꝓ̄ in stratu triste somnū videt. Dicat ergo. Si dixero consolabit me lectulus meus et releuabor loquēs mecū in stratu meo: terrebis me per somnia: et per visiones horroꝛe cōcutiēs. Cessi aperte fateaꝛ/ dicēs. Si exteriora fugiēs introiuus redeo: et vtcūqz requiescere in cordis cubiculo concupisco. ibi mihi dū districtionis tue contemplatione obijcis: vehementer me per ipsas mee prouidentie imagines terrebis. Bene aūt dicitur. Et releuabor loquēs mecū in stratu meo: qz nimirū cū ad mentis nostre silētiū fessi reuertimur/ quasi in stratu colloquētes occulta intra nos cogitationum verba versamus. sed decipsa nostra colloquio in pauoꝛē vertitur: qz et il la vehementius intellectus nobis qui terroꝛez districti iudicis inno tescat/ intente aperitur.

¶ Capitulum. xviij.

Quis ꝺo hec studeat iuxta literā perscruta ri/ exq̄rēdū magnoperē est quot modis tangāt animā imagines somniorum. Aliquādo nāqz somnia ventris plenitudine vel inanitate: aliqui vero illusione aliquādo aūt cogitatione simul z illusione: aliquādo aūt reuelatiōe: aliqui aūt cogitatione simul z reuelatione generantur. Sed duo q̄ prima dixim⁹/ omnes experimēto cognoscimus: subiuncta autem quatuoꝛ in sacre scripture paginis inuenimus. Somnia etenim nisi pterūqz ab occulto hoste per illusionē fierēt nequaq̄ hoc vir sapiens indicaret dicēs. Multos errare fecerūt somnia z illusiones vane vel certe. Non augurabimini: nec obseruabitis somnia. Quibus profecto verbis cuius sint decepta tionis ostēdit: q̄ augurijs/ cōiungitur. Rursum nisi aliquādo ex cogitatione simul z illusione procedebant/ Salomon minime diceret. Multas curas sequunt somnia. Et nisi aliqui somnia ex mysterio reuelationis oriꝛent/ Joseph preferēdū se fratrib⁹ p somniū nō vi deret: nec Marie spōsum vt ab ira to puero in egyptū fugeret p somnia

Somnia secundum quot modis tangāt animā

Decima ratio. Eccli. 34.a. Beda. 19.l.

Decima ratio quarta Eccle. 5.a.

Decima ratio quinta. Bal. 37.b. Abac 2.c

Decima ratio sexta

nisi veritas admoneret. Rursum nisi aliqui sōnia cogitatione simul z reuelatiōe pcederāt: nequaq̄ Daniel ꝓpheta Nabuchodonosoꝛ/ visionē disseres: a radice cogitationis inchoasset dicēs. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo quid esset futurū post hec: z qui reuelat mysteria ondit tibi que vētura sunt. Et paulo post subiungit dicēs. Videbat z ecce quasi statua vna grandis: statua illa magna et statura sublimis stabat ꝓ̄ta te etc. Daniel itaqz dū somniū z implendū reuelentinsinuat: z er qua oꝛtum/ sit cogitatione manifestat: patenter ostēditur/ qz hoc pleriqz ex cogitatione simul z reuelatione generat. Sed nimirū cū somnia tot rerum qualitatibus alterient/ tanto eis credi difficilius dz ꝓ̄to et er quo impulsu veniant facili⁹ nō elucet. Sepe namqz malignus spūs his quos amoꝛe vite presentis vigilantes intercipit: p spem etiā dormiēti b⁹ ꝓmittit: z quos formidare aduersa considerat/ eis duri⁹ſ. multi imaginib⁹ intentat quatenꝰ indi screta mentē diuersa qualitate afficiat/ eaqz aut spe sublenās/ aut deprimēs timoꝛe cōfundat. Sepe aūt etiā sanctorū coꝛda afficere sōnijs nititur: vt ab intentione cogitationis solide ad tempus saltē momētiqz deturbentur: q̄uis ipsi ꝓtinus animū ab illusionis imaginatiōe discutiāt. Sz hostis insidijs quo eos vigilantes minime superat/ eo dormientes grauius impugnat. Que tñ hec mali gne agere superna dispensatio benigne p mittit: ne in electorū coꝛdibus ip se saltē a passionis premio somn⁹ vacet. Bñ ergo rector oim dr. Si dixero/ consolabit me lectul⁹ meꝰ z releuabor loquens mecū in stratu meo: terrebis meꝰ somnia z p visiones horroꝛe concutiēs: qz nimirū deus mirabiliter cuncta dispensat: z ipse facit: qō maligni spiritus iniuste facere appetit/ q̄ hoc fieri non nisi iuste permittit. Sz quia iustorum vita/ z per vigilias tentationū quatitur: z per somniū illusione fatigatur: fortis correptionis sue molestias tolerat/ int⁹ apōs semetipsaz grauiter illicitas cogitationes portat. Quid est quod faciat vt pedem cordis a tot scandalorum laqueis eueilat? Ecce beate vir quanta vndiqz premeris pturbatione' cognouimus: sed qō cōsilium contra hāc inueniās audiamus. Sequitur. ¶ Quāobrē electit suspendium anima mea z mortem ossa mea. Quid⁹ per animam nisi mentis intentio: quid p ossa mea nisi carnis fortitudo desiguatur? Omne aūt quod suspenditur: procul dubio ab unis elenat: Anima ergo suspēdium eligit: vt ossa moriantur: quia dū z mentis intentio ad alta sublenat: omnē in se fortitudinē vite exterioris nec at. Sancti enim viri certissime sciunt/ quia habere in hac vita requiem nequaq̄ pñt: et ideiro cō suspendiū eligunt: qz nimirū desideria terrena deserentes ad alta anim mū tollūt suspensi aūt morte suis ostibus inferunt: qz amoꝛe supne patrie in virtutū studijs accincti hoc quod fortes prius in mundo fuerant vinculo humilitatis insequuntur. Intueri. liber' quo animā suā Paulus suspenderat: qui dicebat. Uiuo autem non ego: viuit vero in me christus. Et rursū. Desiderium habens dissoluī: et esse cū christo. Et. Mihi viuere christus est: et mori lucrum. Qui gesta terrene fortitudinis ad memoriā reuocans/ quasi quedam in se ossa numerabat dicēs. Hebreus er de hebreis secundum legem phariseus secm emulationē psequēs ecclesiā dei. Sed qz suspensū se elegit: qz hec in se ossa interfecit: ptinus asserit/ q̄ subiungit. Sz q̄ mihi fuerūt lucra/ hec arbitratus sū ꝓpter christū detrimēta. Que adhuc ossa in semetipso insinuat vehementi⁹ extincta/ cum subdit. Propter omnia detrimentū feci z arbitroꝛ

Bal. 2 d.

Pbil. 1.c.

Pbil. 1.c.

Ibidē. B

Pbil. 3.b.

quē

vt stercora: Mortuis vero ossibus ꝯ exanimis pendeat ostendit: que illico subiungit/dicēs. Vt christū lucrifaciam z inueniar in illo: nō habens meam iustitiam que ex lege est/sed eam que ex fide est iesu christi. Sed quia collatis ei⁹ testimonijs Paulum ad alta suspēsum: mudo mortuū testari sumus: nūc beatum Job si plenius codē spiritu exteriorie vite concupiscentiā effugit ostendamus. Sequitur.

¶ Capitulum.xiv.

Esperaui: nequaq̄ vltra iam viuā. Sunt nonnulli iustoꝝ qui sic celestia appetunt: vt tamē a terrenoꝝ spe minime frangantur: largita diuinitus patrimonia ad necessitatis subsidium possident: honores sibi temporaliter impensos retinent: aliena nō ambiunt: suis licite vtūtur: qui tñ ab eisdez rebus quas habent alieni sunt: qz ad seipsa ḡ possidēt ex desiderio nō tenentur. Et sunt nonnulli iustoꝝ qui ad comprehendēdā cul men perfectionis accincti: duz alti ora interius appetunt/exterius cuncta derelinquūt: qui rebus se habitis nudāt/gloria honoris exoptant: qui internoꝝ desiderio p assiduitatem se amici meroris affi ciunt/habere de exterioribus consolationē nolūt. Qui internis gaudijs duz mente appropiant: vitā in se fundit⁹ corporee delectationis necant. Talib⁹ nāq̄ per Paulū dicitur. Mortui estis: z vita vestra abscondita est cum christo in deo. Hanc vocem psalmista expressit: cū dicebat. Concupiscit z deficit anima mea in atria dñi. Concupiscunt essi: sed nō deficiūt qui iam quidem celestia appetūt: sed adhuc tñ a terrenoꝝ delectationibus minime lassantur. Concupiscit vero z in atria dei deficit qui cū eterna desiderat in amore temporalium non perdurat. Hinc psalmista iterū dicit. Defecit in salutari tuo anima mea. Hinc p semetipsaz veritas admonet dicēs. Si quis vult post me venire/abnegget semetipsum. Et rursum. Qui⁹ renūtiauerit omnibus que possidet/nō pōt esse meus discipulus. Horuz igitur numero sancte virtutis a terrenis desiderijs mē te se inserit: qui ait. Desperaui/nec quaq̄ vltra iam viuā. Justo quippe desperare est/presentis vite nō eternitatis electione deserere: mālsura quereret: z in rebꝰ temporalibus fiduciā non habere. Qui bec agens: nequaq̄ se vltra viuere asserit: qz videlicet viuificatrice morte quotidie a vite se passionibus occidit. Absit essi ne vir sanctus diuine misericordie largitate desperet: nec gressum cordis a pfectu intimi itineris subtrahat: ne amorem conditoris deserens/ quasi a duce destitutus in via remanet. z confossus gladio latrocinantis desperationis ruat. Sed ne eius dicta nostri intellectꝰ arbitrio videamur violēter inflectere debemus ex posteriozibꝰ p̄missa pēsare. Quo enim sensu bec dixerit: ipse protinus indicat ḡ subiungit. Parce mihi domine: nihil enim sūt dies mei. Hecq̄ essi duo sibi bec verba q̄uenīūt desperauī z parce: nā ḡ desperat nequaq̄ ḡ tā sibi pci postulat: z ḡ adhuc sibi parci desiderat/pfecto mīme desperat. Altiūde ergo est ꝯ desperat: altiūde ꝯ parci sibi seriosvir postulat: qz nimirū dñ bōavite trāsitus per desperationē deserit: sed obtinendum que permanent in spe robustior erigit. Desperando itaq̄ melius ad spem venie ducitur: qui eo certius ventura appetit: quo presentia verius ex desperatione derelinquit. Et notandus ꝯ vim nobis sui cordis insinuans vnā quidem de se sententiam protulit: sed hanc tertio insinuando replicauit. Quod enim superi⁹ desperat. Elegit suspendium anima mea: hoc replicans addidit. Desperauī: atq̄ eterna concupiscendo/z temporalia postponendo: hoc postremo intulit. Parce mihi: z quod superius dixit: mortē ossa mea: hoc nimirum subdidit: nequaq̄ vltra iam viuā: hoc vltimo protulit. Nihil enim sunt dies mei.

¶ Capitulum.xv.

Sene autez dies suos nihil esse considerat: qz (vt paulo superi⁹ sepe iaz dixim⁹) sancti viri quo veri⁹ sūma cognoscunt/eo sublimi⁹ terrena despiciunt: z id circo ptis vite dies nihil esse conspiciunt: qz illuminate mētis oculos in consideratione eternitatis figūt. De qua dū ad se redeūt/ḡd se esse nisi puluerem agnoscunt: z infirmitatis sue conscij districte iudicare metuunt. Cuncq̄ vim tāti vigoris aspiciunt trepidant/eya minari quod sunt. Unde z adhuc apte subiungitur. ¶ Quid est homo quia magnificas eum: aut quid apponis erga eū cor tuū. Dominē deus magnificat: qz largitate rationis ditat: infusiōe gratie visitat: bonore collate virtutis exaltat. Cuncq̄ per semetipsum nihil sit/esse tamen eum cognitionis sue participem benignitatis manere concedit. Sed erga eundem magnificatum dominē cor suum dūs apponit: qz post dona iudicii exerit: merita subtiliter pēsat: vite ponderaue hementer examinat z tanto ab eo post districtꝰ penas erigit/quanto hunc impenso munere largius preuenit. Vir igitur sanctus immensitatem superne maiestatis aspiciat: atq̄ ad infirmitatem propriam considerationis oculum reducat: videat quia caro capere nō valet hoc quod de semetipsa veritas per spīm sanctū docet: videat: qz etiā sublenatus bio spīrit⁹ iudicii tolere non sufficit hoc tandem diligentius perscrutando sentiat: quod deus sub examine districte retributionis opera hominū subtiliter intendit z dicat. Quid est homo qz magnificas eum: aut ḡd apponis erga eū cor tuū. Acsi aperte clamet/dicēs Magnificat homo spirituali munere: sed tū caro est: z vias ei⁹ post munera spiritalia sibi diuinit⁹ cōcessa districte consideras: sed tū si remota pietate iudicetur pond⁹ qđ de tua subtilitate eminet: ferre nec subleuatus ad iustitiā spīritus valet: qz z si hūc vltra se tua dona ditatant: ad inquisitionē tui districti eranimis sua essi infirmitas angustat. Unde z adhuc apte subiungitur. ¶ Visitas eum diluculo. Quis nostrum nescit: qz diluculū dr/cuz iam nocturna tempora in claritatez lucis mutātur? Nos itaq̄ noctis tenebris premimur: cuz perpetratione iniquitatis obscuramur: sed nos in lucē vertit: cū error nr̄i obscuritas veritatis cognitione irradiatur. Nox in lucez vertitur/cum corda nostra iustitie fulgore illuminat: ḡ cecitas culpe deprimebat. Hoc diluculum discipulorum mentibus oriri Paulus aspexerat/cū discebat. Nox pcessit: dies aūt appropinquabit: Diluculo ergo nos dominus visitat: qz errorib⁹ nostri tenebras luce sue cognitionis illustrat: contēplationis munere subleuant: in arcem virtutis exaltat. Sed notandū ꝯ deus postq̄ diluculo visitat: subito hominem probat: qz z accendendo corda nostra ad virtutes promouet: z recedendo concuti tentatione permittit. Si essi post virtutum munera nulla tentatione concutitur: hoc se habere animus ex semetipso gloriatur. Ut ergo z firmitatis dona beat: z infirmitatem suam humiliter agnoscat: per accessuz gratie ad alta sustollitur: et per recessum quid ex semetipso sit ꝓbatur. Qđ bene nobis ex historia sacre lectionis innuitur: qua Salomone ex plenitus accepisse sapientiam: z

est post acceptā eandem sapientiā meretricum statim pulsatus que stione memoratur. Hoc em̄ vt tā te reuelationis gratiā acceperit: cer tamē turpiū mulierū pertulit: q̄ nimirū sepe cū mentem nostrā cō cessis virtutibus respect? intime largitatis illuminat: bāc. protin? etiaz lubrice cogitationis turbār. vt que subleuata immenso mune re exultat: etiā tentatione pulsa ta quid sit luctat. Sic t Helyas visitatus diluculo sermone celos aperuit: t tamen probatus subito infirmus per deserta fugiēs/ vnā mulierē expauit. Sic Paulus ad tertium celuz ducitur: paradisi pe netrans secreta cōsiderat: t tamē ad semetipsum rediens cōtra car nis bellum tabozat. Legem aliam in membris sustinet: cui? in se re bellione fatigari spūs legez dolet. Diluculo ergo deus hominem vi sitat: sed subito post visitationem probat: q̄ t collato munere subleuat: et abstracto ad paululuz ipsū sibi hominem demonstrat: quod eo vsq; ad pcuidubio patitur /quod deterſa funditus labe peccati ad promisse incorruptionis substantiam reformetur. Unde et adhuc apte subditur.

¶Capitulum.xxj.

B

Sz quo nō parcis mihi: nec. dimittis me vt glutiā salimā meaz? Saliua in os er capite labit: ab ore vero ad ventrem duc, tur cum glutitur. Quid itaq; ē ca put nostrū/ nisi diuinitas: p quaz existenti principium luminus/ vt creatura simus. Paulo attestante qui ait. Caput viri xps: caput aūt xpi deus. Quid aūt venter noster est nisi mens: que dū cibū suuz su pernū videlicet intellectum suscī pit: refecta procuidubio omnium membra actionum regit. Nisi enim sacra eloquia aliqñ mentez nomi ne ventris exprimerent/ Salomō vtiq; non diuisset. Zucerna domi ni spiraculū hominis que inuesti gat omnia secreta ventris. Qz ni mirū dū nos gratia superni respe ctus illuminat: cuncta etiā mētis nostre nobis abscōsa manifestat. Quid ergo saliue nomine nisi fa por intime contemplationis acci pitur: qui ad os de capite defluit: quia de claritate cōditoris adhuc in hac vita nos positos/ vir gratia reuelationis tangit. Unde t red& ptor noster veniens saliuam luto miscuit: t cecinati oculos repara uit: quia superna gratia carnalez cogitationem nostram per admi rationez siue contemplationis irra diat: t ab originali cecitate homi nem ad intellectuz reformat. Hā qz a paradisi gaudijs expulsuz/ in hoc tam erilio natura edidit: quas si a natiuitate homo sine oculis p cessit. Bz sicut sanct? vir insinuat hec saliua ad os quidem labitur: vt vero adventrem vsq; perueniat nō glutitur: q̄ diuinitatis cōrem platio sensum tāgit: sed plene me tem non reficit: quoniaz perfecte animus conspicere non valet: q̄ adhuc: q̄ caligo corruptionis ppe dit/ raptim videt: Ecce em̄ electoz mēs tā terrena dēsideria subficit: sam cuncta que considerat preter rire trāscendit: iam ab exterioruz delectatione suspenditur: t q̄si sint bona inuisibilia rimatur: atq; hec agens plerūq; in dulcedinē super ne contemplationis rapitur: itaq; de intimis aliquid quasi per cali ginē conspicit: et ardēti desiderio interesse spiritualibus angelorum ministerijs conatur: gustu incirci scripti luminis pascitur: t vitra se cuncta ad semetipsam relabi dedi gnatur. Sed quia adhuc corp? q̄ corrumpitur aggrauat animā: in berere diu luci n on valet quā rapti m videt. Ipsa quippe carnis in firmitas transcendentem se ani mam retrahit: atq; ad cogitanda ima ac necessaria suspirantem re ducit. Saliua ergo ex capite de fluens os tangit: sed ad ventrem

minime peruenit: quia a liquore superne contemplationis iam qui dem intellectus noster infundit: sed nequaq; mens plene satiatur. In ore etenim gustus est/ in vētre sa rietas. Saliuam itaq; glutire nō possum?: q̄ superne claritatis bo nosaziari nō permittimur/ q̄s adhuc ex tenuitate gustamus. Sed q̄ hocipsum quod vtcūq; iam sup na cognoscimus ex pietate parcē tis est: q; vero hoc percipere pfecte nō possumus/ adhuc ex pena vetu stelā nationis: recte nunc dr. Ut quo non parcis mihi: nec dimit tis me vt glutiā saliuā meā? Acsi apte diceret. Tunc bō plene par cis cū hunc ad perfectionem tue cōtemplationis admiseris: vt cla ritatem tuam raptus interius vi deat: et eum carnis sue corruptio exterius non repellat: tunc pmit tis vt saliuā glutiā: cum me sapo re tue claritatis vsq; ad abundan tiā satietatis infuderis: vt nequa q̄ iam per indigentiā gustu otio esuriā: sed in te solidatus irrigato mētis vētre subsistā. Sed quid p mereri vult bonum quod expetit debet malum cōfiteri quod fecit. Sequitur ¶Peccaui: quid fa ciam tibi o custos hominum? Ecce fatetur malū quod fecit: sz bonū quod deo in recōpensatiōe debeat offerre non inuenit: q̄ ad abluendam culpam quelibet hu mane actionis virtus infirma est/ nisi hanc misericordia parcentis foueat: t non iustitia recte iudi cātis pmat. Unde recte per psalmi stā dr. Melior est misericordia tua super vitā: quia quāliber videat: innocens/ apud districtū tā iudi cem nostra nos vita non liberat: si ei reatus sui debitum misericor die benignitas non relaxat. Uel certe eux dicitur. Quid facia tibi: parēter ostēdit: q̄ hec ipsa bona q̄ agere precipimur/ non preceptori sed nobis pfunt. Ut rursum per psalmistā dr. Oſſi bonoz meoz um nō indiges. Humilitas aūt nostre destitutionis exprimitur cū deus hominū custos vocatur: q̄ si eius nos custodia minime protegit an te occulti hostis insidias/ nostre solicitudinis oculus vigilās dor mit: psalmista rursus attestante q̄ ait. Nisi dñs custodierit ciuitatem inuanuz vigilant qui custodiunt eam. Per nos namq; cecidim?: sz nostris resurgere viribus nō vale mus: culpa nos proprie voluntatis semel strauit: sed pena culpe quo tidie deterius deprimit. Ad amis sam rectitudinem surgere studio rū conatibus nitimur: sed merito rum pondere grauamur. Unde et apte subditur. ¶Capitulum.xxij.

Uare posuisti me contrariū tibi t fa ctus sum mihimet ipsi grauis: Tunc si bi cōtrariū de? homi nez posuit/ cū homo peccando deuz dereliquit. Serpē tis quippe persuasionibus capt? hostis ei? extitit: cui? precepta cō tempsit: iustus vero cōditor hunc sibi contrariuz posuit: quia inimi cum er elatione deputauit. Sed hec ipsa cōtrarietas culpe facta ē homini pōdus pene: vt corruptio ni sue ipse male seruiat: qui dñ seru? de incorruptionis libertate gaudebat. Ualubrē quippe humi litatis arcez deserens ad infirmi tatis fugum superbiendo perue nit: t ceruicē cordis erigendo sup posuit: q̄ ipsi subesse diuinis iussio nibus noluit/ sub suis se necessi tatibus strauit. Quod melius ostē dimus si ea que deicer? sustinet: t pri? delicta carnis: t post pondera mētis exprimam? Ut em̄ taceam? hoc q̄ dolozib? toleratq̄ febrib? anhelat/ sua quadā egritudine cō stringitur: ipa hec nostri corporis q̄ salus vocat egritudo ē. Nā ocio tabescit: ope deficit: fedia deficiēs cibo reficit: et subsistat: refectione lassescēs: abstinētia relenat: vt vi geat: aqua pfūdit/ ne arescat: lin theis tergit: ne ipsa nimio pfusio

ne liâsiat: labore vegetat/ne âete torpeat: âete refouet/ne labore exercitatiõe succidat: fatigata vigilijs sõno reparat: oppssa sõno vigilijs excutitur/ne sua peius quiete lassetur: vestib⁹ tegitur / ne frigoris aduersitate penetret: âsito calore deficiens quarij statu refouetur. Cũq; inde molestias inuenit/ vnde vitare molestias quesiuit male sauciata (vt ita diuerim) de ipso suo medicamine languescit. Remotis ergo febribus cessantibusq; doloribus ipsa nostra salus egritudo est: cui curandi necessitas nisi deest. Quot enim solatia ad viuendi vsum ãrimus/ quasi tot nostre egritudini medicamentis obuiamus: sed ipsum quoq; medicamen in vnimus vertit. qz exquisito remedio paulo diutius inherentes ex eo grauius deficimus qõ prouide ad refectionem param⁹: sic nimirum debuit ꝓsumptio corripi: sic superbia sterni: qz enim clarius semel sumpsim⁹ spm: ecce defluctem quotidie portam⁹ luctus. Ipa quoq; mens nostra secreti interioris securo gaudio exclusa / modo spe decipit: modo pauore veratur: nõ despiciendo dolore dechcik: nõ falsa alacritate releuat: mãsitoria ptinaciter diligit: eorũq; amissione incessanter afflcit: qz t incessanter cursu rapiente permutat: rebus aũt mutabilibus subdita/t a semetipsa variat. Haz ãrens qõ non habet auria pcipit. Cũq; hoc habere ceperit/ cedet hoc pcepisse qõ quesiuit. Ãmat sepe qõ despe rat: despicit quod amauerat: cũ laboze ꝯ eterna sunt discit: sed boz repẽte obliuiscitur/ si laborare desierit: diu querit vt parum ꝺ de summis inuenit: sed ad cõsueta eẽtus relabens nec parũ in his ꝙ inuenerit perseuerat erudire appetens vir suã ignorantiã superat: sed erudita grauẽ⁹ contra cõscientie gloriaz pugnat: vir carnis sue sibi tyrannidẽ subiecit: sed tñ adhuc intus culpe imagines tolerat: cuius iam foris opera vincendo restringit: in auctoris sui inãsitione se erigit: sed reuerberatam hãc corpore: eaz rex amica caligo cõfundit semetipam qualiter incorrupta corpora corpus regat intueri volet/ t non valet: requirit mire/ quod si dẽ rãdere nõ sufficit: t sub eo ignara deficit/ qõ prudẽter requirit: amplam se simul t angustam cõsiderans qualem se veraciter estimet ignorat: qz si ampla nõ esset/ neq; tam inuestiganda requireret. Et rursum. Si angusta non esset/ hoc ipm saltem qõ ipsa reqrit inueniret. Bene ergo dz: posuisti me contrariũ tibi t factus sum mihimet ipi grauis: qz dum repulsus bõ t a carne molestijs / t a mente questionẽ tolerat: graue nimirũ pondus semetipm portat: vndiq; la nguoribus premitur: vndiq; infirmitatibus vigetur: vt qui relicto deo/ se sibi ad requiẽ sufficere dixit: nihil in se nisi tumultũ perturbationis inuenit: inuentumq; se fugere ãrit: sed auctore cõtẽpto quo se fugerit non habet. Cui⁹ infirmitatis pondera bene quidam sapiens cõtemplans ait. Et graue iugũ sup filios adã: a die exitꝰ de ventre matris eorum vsq; ad diez sepulture in matrẽ oim. Beat⁹ autem Iob ista cõsideãs: t quare ita ordinata sint ingemiscens: nõ iustitiã redarguit/ sed miseri cordiã inqrit: vt pcontãdo ipse humiliter pulset/ qõ parcendo diuina pietas immutet. Acsi aperte dicat. Cur ꝙ si cõtrariũ tibi bolem despicis: ꝙ certus scio/ qz perire ipm quẽ despicere crediderit nõ vis: Ui bi adhuc t humilitatem confessionis exprimit: t vocem libere inãsitionis adiũgit/ dicens. ¶ Capi. xviij.

Ur non tollis peccatum meum et quare nõ aufers iniquitatem meam? Quibus profecto verbis quid aliud q̃ desiderium postulati mediatoris exprimitur: qz quo Joannes ait. Ecce agnus dei/ qui tollit peccata mundi. Vel certe ab humano genere tũc peccatũ plene tollitur/ cũ per incorruptionis gloriam nra corruptio permutatur. Esse nãq; a culpa liberi nequaq̃ possumus: quouisq; in corpe mortis tenemur. Redemptoris ergo gratiam/ vel resurrectionis soliditatem desiderat/ ꝙ iniãtatez suã auferri funditus sperat. Uã mor tpenam ꝓuarications culpe inflcte quã ex origie meruit: t iudiciũ qõ ex ꝓpria actiõe pertimescit: ad iungens subdit. ¶ Ecce nunc in pulvere dormiã: t si mane me quesieris/ non subsistam. Peccãti primo homini dictũ est. Pulvis es/ t in pulverem reuerteris. Mane autẽ dz illa tunc manifestatio mentiũ/ q̃ in aduentu iudicis apertis cogitationibus quasi post noctis tenebras demonstrat. De q̃ nimirũ mane p psalmistã dz. Assane astabo tibi t videbo. Querere autem dei est/ bolem subtili interrogatione discutere/ t districte discutiendo iudicare. Beatus igitur Iob humane deiectionis dãna considerans videat: qz t ꝑsenti iam pena premit: t adhuc de futuris grauius vrgetur t dicat. Ecce nũc in pulvere dormiã: t si mane me quesieris/ nõ subsistam. Acsi apertius deplozet/ dicẽs. In presenti quidẽ mortem iam carnis patior: t tamẽ adhuc de futuro iudicio grauiorẽ mortem districtionis tue ꝑsentẽtie pertimesco. Interitum pro culpa sustineo: sed adhuc ad iudiciũ veniens culpas restitui t post interitum formido. Exteriorẽ ergo mortem considerans dicat. Ecce nunc in pulvere dormiam: interiorẽ metuens adiũgat. Et si mane me q̃sieris non subsistam. Quantalibet enim iustitia polleant: nequaq̃ fidi ad innocentiam vel electi sufficiunt/ si in iudicio districte requirantur: sed hoc nunc ad solatium sue erectionis inuenisti/ quod nequaq̃ se posse sufficere humiliter sciunt. Sub humilitatis ergo tegmine a gladio se tante animadversionis abscondit: t quo terrorem venturi iudicis ꝓstolantes continuo timore trepidant: eo intelligenter agit vt paratiores flãt.

Sequit. ¶ Capitulum octauum beati Job Et. xviij. capitulum libri octaui expositionis moralis beati Gregorij.

Espõd⁹ autem baldad suites ait. Usq; quo loqris talia et spiritus multiplex sermonis oris tui. Iniustis semper grauia sunt verba iustorum: t que ad edificationem ꝓlata audiunt dec quasi superimpositum pond⁹ ferunt. Quod de se aperte baldad suites indicat dicens. Usq; quo loqueris talia. Qui enim vsq; quo dicit: quia edificationis verba iam portare non posit ostendit. Ex cã corrigi iniqui despiciunt/ bene ꝓlata criminantur. Unde ꝓpterea subiungit. Et spiritus multiplex sermonis oris tui. Cum multiplicitas in sermone reprehenditur/ esse ꝓculdubio intelligẽtie gravitas in sensu denegat. Uis quippe summa loquẽtium quadripharia qualitate distinguit. Haz sunt nõnulli quos sentiẽdi simul ac dicendi amplitudo dilatat: sunt nõnulli quos sentiendi simul t dicẽdi inopia angustat. Sunt nonnulli ꝙ efficaciã dicẽdi habẽt/ sed acumen sentiendi nõ hñt: t sunt nonnulli ꝙ acumine sentiẽdi subnixi sunt: sed inopia locutionis obmutescunt. Hoc namq; in hominib⁹ cernim⁹/ qõm rebus sepe insensibilibus videmus. Nam plerunq; t abundans aqua ab intimis ducit et largis in superficiem meatib⁹ deriuatur. Plerunq; angusta in intimis latet: t progrediẽdi rimas difficulter inueniens/ foris angustio: exudat. Plerunq; minima in

Quadruplex ꝺ litas facultatis dicẽdi.

Bisitudo.

absconditis monstrat: cunctq; patenter qua exeat inuenit: et largo fo[ra]mine tenuis procedit: magnisq; se meatus dilatant: sed non est quo fundant. Plerunq; vero ampla in absconditis surgit: sed angustis pressa meatibus tenuissima prosilit. Sic itaq; in alijs os patens emanat, quod larg⁹ ingenij fons ministrat: in alijs intellectum nec sensus porrigit, nec lingua fundit in alijs os quidem ad loquendum patet, sed ad reddendum parata a sensu lingua nihil accipit: in alijs vero largus sentiendi fons a corde exuberat: sed hunc quasi meatus tenuis impar lingua coangustat. In quibus nimirum quatuor dicendi qualitatibus sola crimini tertia subiacet: que hoc sibi pro locutione arripit, ad qđ per ingenium non assurgit. Nā prima laudanda est: que vtroq; valenter pollet: secunda miseranda que vtroq; humiliter caret: quarta adinuanda que explere quod sentit nonvalet: tertia vero despicienda atq; reprimenda, q̄ dum sermone se erigit, sensu iacet q̄ membris inflatione tumentibus similis, ad aurea audientium vasta, sed vacua pcedit: quod nunc baldad beato Iob crimen intorquet, dicens. Spiritus multiplex sermonis oris tui. Qui enim multiplicitatem sermonis oris tribuit, profecto cordis inopiā reprehēdit. Sicut aperte dicat. Abundantia spiritus in sermone oris arguteria: sed sensus indigentia coangustatis.

¶Capitulum. xxv.

Raui autē cuz recta reprehendūt: ne ipsi que iusta sunt nescire videant nota officijs bona que audiēdo didicerunt, quasi incognita proferunt. Vnde et baldad ptinus adiungit. ¶Nūquid deus supplantat iudicium: et omnipotēs subuertit quod iustum est? Nec beatus Iob nec loquēs negauerat: nec reticēs ignorabat. Sed procaces quiq; (vt dictmus) etiam nota iactanter proferunt: vt loquēdo docti videant: cōtemnunt moderate conticescere, ne credant ex imperitia tacuisse. Sciendū ꝯo est: q; tunc diuine iustitie rectitudinē laudant, cum se ad gaudiū incolumitas sublevat: et alios flagella castigant, cum se conspiciunt rerū pſperitate pfrui alios aduersitate fatigari. Nā dum peruerse agunt, sed tū se rectos arbitrantur: hoc qđ sibi pſpera suppetūt, deberi suis meritis credūt: eoq; colligunt quod deus iniuste non iudicat: quo quasi iustos se aduersitas nulla contristat: sed si cor vitam quilibet vrgenter vis suppone correptionis attigerit, pulsati ptinus consilium diuini examinis increpant: quod paulo ante in columes admirando preferebant: iustumq; esse iudicium qđ suis moribus aduersatur negant. De diuina eētate disputāt: ad resultationis verba prosiliunt: et correpti q; deliquerint grauius delinquunt. Vñ bene etiam per psalmistā cōtra petōris cōfessionē dr. Lōfitebi tur tibi cum benefeceris ei. Despecta ꝺppe vox cōfessionis est, quam formatio ciuitas pſperitatis. Sola autem pfessio bz magni meritū pōderis quam a veritatis rectitudine nequaq; separat vis doloris: quā vsq; ad iudicij vocis eruciat aduersitas testis cordis. Non ergo mirum q; baldad diuinā iustitiaz laudat: qui nibil aduersi ab eadez iustitia tolerat. Sz grauitos bti Iob bticoz tenere speciē ditiū: libet vt paucis quo baldad verba hereticorum surreptionibus congruant demonstremꝰ. Dī quippe dum sanctam ecclesiam temporali corripi animaduersione conspiciunt, in semetipsis audacius insolescunt: et intumescunt: et superni examinis rectitudinem pretendentes, prosperari se ex meritis asserunt: eaz vero affligi digius retributionibz

arrectantur: et verbis blandientibus surreptionis aditum protinus inter dolores querunt: atq; aliox vitam exprobrantes aliorum morsibus feriunt: ac si illi iam iusti defuncti sint qui de deo credere digna noluerunt. vñ baldad suites postq̄ diuinā iustitiā ptulit: illico subiūxit. ¶Etiam si filij tui peccauerunt ei: et dimisit eos i manu iniquitatis sue: tu tamen si diluculo surrexeris ad deū: et omnipotentez fueris deprecatus: si mundus et rectus incesseris, statim euigilabit ad te: et pacatuz reddet habitaculū iustitie tue. Acsi afflictis catholicis errox predicatores dicant. Viteve sire puideret: et qđ peruersam tenetis ex coz qui inter vos defuncti sunt damnatiōe cognoscere: quia conditor olim nisi perfidia vestra displiceret: nequaq; a vobis tā numerosos populos interitu seuien te subtraheret. Ait effi. Etiam si filij tui peccauerunt ei: et dimisit eos in manu iniquitatis sue, q̄si aperte dicēs. Iniquitatis sue manu dimissi sunt: qui vitam nre rectitudinis imitari noluerunt. Tu tū si diluculo surrexeris ad deum: et omnipotentē fueris deprecatus. ¶Capitulum. xxvj.

Quia etsi se heretici tenere lucem veritatis estimant: sanctam ecclesiam quasi in erroris nocte positam ad diluculū veritatis vocant: quatenus et per cognitionem dei quasi per diluculum surgat: et per precem penitentie pterita diluat. ¶Si mundus et rectus incesseris. Mundus videlicet in cogitatione, rectus in opere: statim euigilabit ad te. Acsi aperte dicat. Quia is qui nunc tribulationibz suis virtutē sue protectionis non exerit, quasi ab adiutorio errantis dormit. Et pacatum reddet habitaculum iustitie tue. id est pfectis vite. cōtrarietates amouet et tranquillitatis ptinus securitatem prebet. Quia enim peruersi quiq; temporale gaudiū singulare estimant: diuine remunerationis bona que ante ambiunt: hec aliis pro magno pollicentur. Vñ plerunq; fit vt aut amissa recuperari spondeant: aut ad maiora ad huc presentis vite premia auditorum suorum animos extendant. Quod patenter baldad exprimit, cum protinus adiungit. Intantum vt priora tua fuerint parua et nouissima tua multiplicētur nimis. Si vero habitaculum iustitie consilium mentis vocat afflictis catholicis eozum magistri pacatum iustitie habitaculum pmittunt: quia si eos ad sua pertrahunt, profecto a contentione conticescunt. Nam bi qui trahi ad peiora potuerunt, tam tranquilli? temporali pace quieti sunt, quanto longius ab eterna separantur. Opes quoq; intelligentie se sequētibus crescere spondent. Vnde et subditur. Intantum vt priora tua fuerit parua: et nouissima tua multiplicentur nimis. Sed quia eoz̄ vbis nō facile credit: qm̄ sepe vita cōtemptibilis demōstrat, antiquoz patrū sniam pferunt: earūq; rectitudinem in argumentuz sui erroris inflectunt. Vñ et subditur.

¶Interroga enim generationē pristinam, et diligēter inuestiga patrū memoriā. Generationem pristinā ac patrū memoriā neq; videri, sed inuestigari admonent: quia doctis ea nolunt conspici, qđ liquido cunctis patet. Nonnunq; ꝺo more bonoz quedā moraliter docent: et qualiter expreteritis psentia colligantur insinuant: atq; ex his que iam a nostris oculis pertranseundo subtracta sunt, qđ nulla sint que videntur demonstrant. Vnde et adhuc subditur. ¶Sic heri quippe sumus et ignoramus: quoniā sicut vmbra dies nostri sunt super terram. Generatio itaq; pristina interroganda proponitur: vt transire

temp⁹ vite presentis sicut umbra monstretur: qz videlicet si ea que erant et iam trãsacta sunt ad memoriã reducimus: patẽter cognoscimus/ q̃ celeriter hoc quoq; fugiat: qđ̃ tenem⁹. Sepe vero heretici eosdem nobiscũ patres quos veneramur laudãt: sed intellectu depranato ipsis nos eorum laudib⁹ impugnant. Unde t adhuc subditur. ¶ Et ipsi docebunt te: t de corde suo proferent eloquia. Notandũ q̃ superi⁹ dicerat. Spiritus multiplex sermõis oris tui: nunc vero reductis ad memoriaz patribus dicit. De corde suo proferunt eloquia. Recti vitã sãcte ecclesie heretici detestãtes dicit. Multiplicitatem spũs in ore habes in corde non habes. Sed illic cõtra te audiendi sunt/ qui verba et corde proferentes/ recte viuendo docuerunt. Sepe autẽ prauã dñi sue vitiũ fortitudinis ignorant: audẽter alioꝝ rectitudiné lacerant: cũq; cõtra bonos sibi auctoritatẽ ierepatiõis arripiũt: aut ea bona proferunt/ que non viuendo sz audiendo didicerũt aut ea alijs mala mentientes ingerunt: que ipsi committunt. Sed cũ ea bona proferunt/ que seruare contemnunt: sciendũ qz plerũq; veritas sic per ora aduersariorũ sonat: vt eorum linguam mouens vitã feriat: quatenus culmen rectitudinis loquẽtes et ignorãtes: ipsi sibi et verbis iudices/ t factis accusatores fiãt. Unde baldad mira quidez cõtra hypocritas subdit: sz mucronem ever di se impetit: quia simulator iustitie nisi ex aliquantulo ipse esset: docere iustum neq; q̃ta temeritate presumeret. Equidem fortia sũt valde que dicit: sed hec stultio: non autez sapienti prauis/ nõ recto dicere debuit: quia et vecordem se asserit. qui horribilis stultitiã in flumine aquaz fundit. Sed interim postponentes cui dicit: pensemus subtiliter quod dicatur: vt nos prolata instruant: q̃uis meritum sui auctoris impugnant. Sequitur. ¶ Nunquid viuere pot scirpus absq; humore: aut crescere carectum sine aqua. Cui baldad scirpum vel carectum cõparet: ipse protinus aperit: cũ subiungit. ¶ Cum adhuc sit in flore: ne carpatur manu ante omnes herbas arescit: sic vie omnium qui obliuiscuntur deum: et spes hypocrite peribit. Scirpi ergo vel carecti nomine/ hypocrite vitam signat: q̃ speciem quidem viriditatis habet: sed ad bñ nos vsus fructũ vtilitatis nõ habet: que sterilitatem operis arida permanens/ solo sanctitatis colore viridescit. ¶ Capitulum. xxvij.

Sed neq; sine humore scirp⁹/ neq; sine aqua carectũ proficit: qz hypocritarũ vita ad bona opera infusionez q̃dem superni muneris percipit: sed in cunctis q̃ agit exteriores laudes appetens/ a fructu percepte infusiõis inanescit. Sepe nam q; mira signoꝝ opera faciunt: ac obsessis corporibus spũs pellũt: t per prophetie donũ ventura queq; sciendo preuidẽt: sed tñ a largitore tot muneruz cogitationis, intentione diuisi sunt: quia per eĩ⁹ dona non eius gloriã sed proprios fauores quesierunt: cũq; per accepta bona in sua laude se cleuant ipsis muneribus cõtra largitorẽ pugnãt. Inde quippe cõtra dantem superbiunt: vñ ei amplius humiles esse debuerunt. Sz eo cos postmodũ districtior sententia percutit: quo nũc superna bonitas t ingratos largiꝝ infundit: fitq; eis amplitudo mũeris/ incrementũ dilationis. qz irrigati fructũ nõ referũt: sz subviriditatis colore vacui in altum crescunt. Quos bene per euangelium veritas exprimit/ dicens. Multi dicent mihi in illa die: domine dñe / nonne in nomine tuo prophetauimus: t in tuo nomine demonios eiecim⁹: t in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis qz nunq̃ noui vos: discedite a me qui operamini iniquitatem. Scirpus igitur vel carectũ absq; humore vel aqua non viuit: qz nimiruz hypocrite non nisi ex superno munere viriditatẽ bone operationis accipiunt: sed quia hanc in vsum proprie laudis arripiunt: in aqua quidez virides/ sed tñ inanes crescunt: Bene ait subditur. ¶ Cum adhuc sit in flore/ ne carpatur manu ante oẽs herbas arescit. Scirpus in flore est hypocrita in laude. Acutis vero angulis surgens carectum manu non carpitur: qz exasperatus per arrogantiaz sensibus de prauitate sua hypocrita corripi dedignatur. In flore suo manũ carpẽtis scidit: quia in laude hypocrita posit⁹/ ne hũc quisquam corripere audeat: aspritate sua ptin⁹ vitã corripientis secat. Sed tñs nãq; esse nõ appetit: sz vocari: t cum fortasse corripit/ quasi in opinionis gloria detruncant deprehensuz se in prauitate irasci tur: loqui sibi redarguentem probibet: qz velut in occulto vulnere tacitus dolet: qualis imperitis innotuit/ taliq; vult ab omnibus esti mari: t paratior morti q̃ corripi: redargutione deteriorẽ redditur: qz quasi dire percussionis estimat iaculum/ puritatis verbum. Unde exasperatus protinus in cõtumelias surgit: t que mala egerit cõtra vitam correptoris inquirit: de mõstrare longe in comparabiliter reum reprehensorẽ suũ desiderat: vt innocentem se non suis actibus: sed alienis criminibus ostendat: ita vt sepe homo redargutionis aliq̃d se dixisse penitear t quasi a carpentis manu/ sic a corripiẽte animo quidã (vt ita dixerim) sanguis meroris currat. Unde bene per Salomonem dicitur: Noli arguere derisorẽ ne oderit te. Nec enim iusto timendum est/ ne derisor cum corripitur contumelias inferat: sed ne tract⁹ ad odiũ peior fiat. Inter hec sciendum est/ q̃ iustoruz bona: quia ex corde incipiunt: esse ad presentis vite terminum crescunt. Hypocritarum vero opera/ quia nequaq̃ sunt in occulto radicata: sepe ante deficiunt q̃ presens vita finiatur. Nã plerũq; studio sacre eruditiõis instituunt: t quia hanc non preparandis meritis/ sed pro merendis fauoribus inquirunt: statim vt iudicium humane laudis arripiunt. t per hoc gratiam transitoriã profectus assequuntur: tota mẽte secularibus curis inseruiũt: atq; a sacra funditus eruditione pascuan tur t agendo post indicant: quantum temporalia diligant: qui solã prius eterna predicabant. Plerũq; autem assumpte speciem maturitatis ostendunt: quiete silentij: longanimitate patientie: continẽtie virtute decorantur. Sed cum per hec quesiti culmẽ honoris attigerint: cunq; sibi iam reuerẽtia a cunctis impẽditur: protinus se in lasciuiam voluptatis fundunt t bona se non ex corde renuisse ipsi sibi testes sunt/ qui hec cito dimiserunt. Nonnunq̃ vero aliqua que possident tribuunt: atq; indigentibus cuncta largiuntur: sed tñ ante vite terminũ auaricie prurigine accensi aliena appetunt: q̃ sua largiri videbantur: t pertinaci post crudelitate ambiunt: quod ficta pietate reliquerunt. Unde recte t nunc dr. ¶ Capi. xxv tñ.

Um adhuc sit in flore/ ne carpatur manu ãte omnes herbas arescit. Juxta carnalem quippe intellectum t iusti herbe sunt prophetarum attestante/ qui ait. Omnis caro fenũ Sz ante omnes herbas arescere scirpus dicitur: quia iuncus in bono suo permanentibus a viriditate assumpte rectitudinis hypocritarum vita siccatur. Arescunt hec

de etiam reliquę: quia iustorū opera cum carnis vita deficiunt: sed herbarum ariditates scirpus preuenit: qz primū de carne hypocrita transeat: ea quę in se ostenderat/ virtutum facta derelinquit. De quibus etiam p psalmistam dr. Fiant sicut fenum edificioz: qđ primū euellatur/arescit. Fenum quippe edificij in alto nascitur: sed nūq̄ pingui radice solidatur: qz hypocrita summa q̄dē sunt que agere cernitur: sed non in eis ex cordis puritate roboratur. Dō nimirū fenum z non cum luz citius arescit: qz videlicet hypocrita z in p̄senti adhuc vita subsistit: etiā sanctitatis opera quasi viriditatis speciez amittit. Qui etiā sine intentione recte cogitationis bonā studuit agere: sed hec amittens indicat se sine radice flozuisse. Sed baldad (sicut prediximus) cui scirpus vel carecrus comparatur: illico aperit/ cū subiungit. ¶Sic vie omnium qui obliuiscūtur dominum et spes hypocrite peribit. Quid ei cūctis suis operib⁹ hypocrita sperat/ nisi bonoris reuerentiā: gl'iam laudis: a melioribus metui: sctūs ab oibus vocari: Sed permanere spes hypocrite nō valet: qz eternitatem nō quērens/ fugit qđ tenet Neq̄ quippe mentis ei⁹ intentio in illa gl'ia figit/ que sine fine possidetur: sed cū trāsitoriis fauoribus inhiat: pdit percipiendo qđ laborat: Veritate attestante q̄ ait. Amē dico vobis/ qz receperūt mercedem suā. Sed hec spes recipiēde mercedis dīu teneri non potest: qz p oste sis operib⁹ bonoz tribuitur: sed vita ad terminū vrgetur: laudes resonant/ sed ad finē cū laudib⁹ tēpora festināt: z qz nequaq̄ anim⁹ in eternitatis amore radicatur/ cū ipsis profectib⁹ quos diligit labit. Nemo nāq̄ valet mobilia diligere: z ipse immobilis stare. Qui enim trāseuntia amplectitur/ eo ipso ad cursum ducit/ quo decurrentib⁹ implicat. Dicat ergo. Et spes hypocrite peribit: qz humana laus quā magnis laborib⁹ appetit/ impulsa tempoz momēris decurrit. Bñ aūt subditur. ¶Non et placebit recordia sua. Magna quippe recordia est/ laboriosa agere: et aure laudibus inhiare: fortia opera p̄ceptis celestib⁹ inseruire: sed terrene retributionis p̄mium q̄rere. Ut esse ita dicerim/ q̄ p̄ futute quā agit humanos fauores desiderat: rem magni meriti vili p̄cio vendere portat: vnde celi regnum meruit potuit/ inde nummum trāsito rij sermonis q̄rit. Illi ergo precio opus vendit: quia magna impendit/ sed minima recipit.

¶Capitulum.xxix.

Vibus itaq̄ hypocrite similes/ nisi fecunditas z neglectis viribus existunt: q̄ per vberta rem fructū p̄ferūt: q̄s nequaq̄ p studium a terra subleuant. Dō pingues pascua germinant/ errātes bestie cōculcāt: z quo boc vberi⁹ aspicitur plectrum eo in infimis auidi⁹ cōsumūt: qz nimirū hypocritarū opera dō clara monstrant/ quasi pinguia pducunt: q̄s dō humanas laudes appetūt/ quasi in terra deseruntur. Que huius mūdi bestie/ malignī q̄s spūs comedūt: quia hec ad vsum perditionis inflectunt: tanto q̄q̄ ardentius rapiunt/ quanto z magna clarius innotescūt. Vñ dr per ppheram dr. Culm⁹ stās nō est in eo germen: nmō faciet farinam: qđ etsi fecerit/ alieni comedent ei. Culmus quippe germē nō h̄z/ cū vita meritis virtutū caret. Farinā culmus nō facit/ cū is qui in p̄senti seculo proficit/ nīl subtilitatis intelligit: nullum boni operis fructū reddit. Sed sepe cum pfecerit farinam hāc alieni comedūt: qz et cum bona opa hypocrite oñdunt/ de his malignoz spirituū vota saciantur. Qui enim per hec placere deo nō appetunt: nequaq̄ agri domīnum/ sed alienos pascunt.

Psal. 128. b.

Mat. 6. a.

¶ Nemo potest mo bilis stare q̄ mobilia diligit.

Teta aranee rum.

Oseę. 8. b. p

cundo itaq̄ hypocrita z neglecto palmiti similis seruare fructū nō valet: qz botrus boni operis in terra facet: sed tamē bacipsa recordia sua pascit: quia p bono opere a cūctis honorat/ ceteris p̄eminet: subiectas boīm mentes tenet maiorib⁹ locis artolitur: fauoribus nutritur. Hec ḡo ei sua recordia placet interim: sed nō placebit: quia cum retributionis tempus aduenerit/ in pena displicet q recors fuit. Tūc se stulte egisse intelligit/ cū p̄ dilectiōe laudis sententiā diuine correptiōis acceperit. Tūc se recordem fuisse considerat/ cuz se p̄ temporali quam percepit gl'ia perpetua tormenta castigant. Tunc veram scientiam suppliciis aperiunt: qz per hec profecto colligitur/ nihil fuisse ofa que transire potuerunt. Vsi et recte subditur. ¶Et sicut tela aranearū fiducia eius. Bene hypocritarum fiducia aranearū telis similis dr: qz omne qđ ad obtinendā gl'iā erudant/ ventus vite mortalis dissipat. Illā qñ eterna non querunt/ bona temporalia cū tempore amittunt. Pensandum quoq̄ est q̄ fila aranee p ordinē ducunt: qz sua hypocrite ñsi sub discretione opera disponunt. Aranearū tela studiose texit: sed subito flatu dissipatur: qz quicqđ hypocrita cū labore peragit/ aura humani fauoris tollit: z dum i appetitu laudis opus deficit: quasi in ventum labor euanescit. Sepe nāq̄ z vsq̄ ad p̄sentis vite terminū hypocritarum facta perdurāt: sed quia per hec auctoris laudē nō querunt/ bona ante dei oculos nunq̄ fuerūt. Pleriq̄ enim (vt prediximus) sacre legis eruditiōe fulciūtur: doctrine verba p̄ferunt: ofie quod sentiūt testimonijs accingunt: nec tamen per hec vitam audientium/ sed p̄ prios fauores querunt: quia nec proferre alia nouerunt/ nisi que auditorum corda ad rependendas laudes excitant: non tamē ad lacrymas accendant.

¶Capitulum.xxx.

Os inefficax occupata: igne diuini amoris non calet: z id circo ad supernum desiderium inflammare auditores suos nequeunt verba que frigido corde proferuntur: neq̄ enim res que in seipsa nō arserit aliud accendit. Unde fit plerunq̄ vt hypocritarum dicta z audientes non erudiant: et eosdem ipsos qui se preferunt elatos laudibus deteriores reddant. Attestāte enim Paulo scientia inflat: caritas vero edificat. Quē enim caritas edificando non erigit: scientia inflando peruertit. Plerunq̄ se hypocrite mira abstinentia afflīgunt: offie robur corporis atterūt: z quasi carnis vitam funditus in carne viuentes extinguunt: sicq̄ per abstinentiam morti appropiāt vtpote quotidie morientes viuāt. Sed ad hec humanos oculos querunt: admirationis gl'iam erpetunt: veritate attestante que ait. Exterminant facies suas: vt appareant hominibus ieiunantes. Illā oza palliscunt: corpus debilitate quatitur: pectus interrumpentibus suspiriis vrgetur. Sed inter hec ab oze proximorum sermo admiratiōis queritur: nihilq̄ tanto labore aliud: nisi estimatio humana cogitatur. Quos nimirū bene simon ille significat: qui dominice passionis tēpore in angaria crucem portat. De quo scriptum est. Inuenerunt hominem cyrenen venientem obuiā sibi: hunc angariauerūt vt tolleret crucem ieſu. Quod enim per angariā agimus: non hoc ex studio amoris operamur. Crucem ergo ieſu in angaria portare est afflictionē abstinentie pro alia p̄ necesse est intentione tolerare. Illi non ieſu crucē portat in angaria: q̄ ñsi ad p̄ceptum dñi carnem domat: sed tñ

1. Cor. 8. a. f

Mat. 6. b.

Mat. 27. d.

spiritualē patriā nō amat. Unde t simon ille crucē portat/ sed neq̄ mortur: qz oīs hypocrita corpus quidē p abstinētiam afficit: sed tñ per amorem glorie mundo viuit.

¶ Capitulum. xxxj.

B Bas. s. 3.

OCo cōtra p̄ Paulū dñi de electis dicitur. Qui aūt sunt xp̄i/ carnē suā crucifixerūt cū vitijs t cōcupiscētijs. Cū vitijs q̄ppe t cōcupiscētijs carnē crucifigim⁹: si sic gulam restringimus/ vt iā de mūdi gloria nihil queram⁹. Nā q̄ corpus macerat/ sed honorib⁹ anhelat: crucē carni intulit/ sed mūdo p concupiscētiā petius viuit: qz t se per sanctitatis imaginē locum regiminis indignus assequitur: q̄ nisi aliquā virtutis in se ostēderit nullius percipere honorē mererer: sed transit q̄ delectabiliter obtinet: t penaliter q̄ sequit manet. Et sanctitatis nunc fiducia i ore hominum ponit sed cū intermus inder secreta cordis examinat/ testeq̄ vite exterius nō querit. Bene ergo ꝺr. Sicut tela aranee fiducia eius: quia apparente cordis teste pterit/ omne q̄ exterī⁹ de humano fauore confidit. Unde t adhuc apte subiungitur. ¶ Innitetur super domum suam t non stabit. Sicut dom⁹ exterioris cōuersationis est edificium quod in habitat corp⁹: ita domus nostre cogitationis est res quelibet quā p dilectionē in habitat animus. Dē quippe q̄ diligimus/ quasi in hoc quiescentes habitamus. Unde Paulus qz in supernis cor fixerat/ in terra quidē posit⁹: ꝫ tñ a terra extraneus dicebat. Nra conuersatio in celis est. Absens itaq̄ hypocrite nihil aliud in orīe q̄ agit/ nisi opinionis sue gloriam cogitat: nec curat quo post meritum ducitur: sed quid interim dicat. Domus ergo eius est delectatio fauoris: quam quasi quietus inhabitat; quia per cuncta sua opera ad hanc se intra animum reclinat: sed stare domus hec non valet: qz laus cum vita perit: t humanus fauor in iudicio non subsistit. Unde t fatue virgines q̄ oleum nō sumpserāt in vasis: qz in alienis vocibus gloriam/ t in suis conscientijs nō habebāt: turbate per sponsi presentiam dicunt. Date nobis de oleo vestro: qz lāpades nostre extinguunt. Dicit quippe a primis petere est/ gloriā boni opis a testimonio alieni orīs implorare. Absens etenim vacua cū cunctis suis laboribus nihil se intus tenuisse inuenerit: testimoniū foris querit. Aperte fatue virgines dicane. Cuz nos repelli sine retributione cōspicitis / dicite in nō opere q̄d vidistis. ¶ Ca. xxxij.

Matth. 25.

SEd frustra tunc hypocrita in hac domo laudis innitetur: qz nihil ei in iudicio attestatio humana suffragat: qz candē laudem quam post in testimoniū erigit: prius in munere recepit. Uel certe sup domum suā hypocrita innitetur/ cū vanis fauoribus deceptus / quasi de fiducia sanctitatis eleuatur. Multa quippe hypocrite in occulto mala faciunt: quedam vero bona in publico. Cunq̄ ex bonis patentibus laudes recipiunt/ ab occultis malis considerationis oculos auertunt: taleq̄ se estimant/ quales foris audiūt: no quales intus nouerunt. Unde fit plerunq̄ vt ad supernum quoq̄ iudiciū cū fiducia veniant: qz tales se apd eternum arbitrū credūt/ quales ab hominibus foris habebant. Sed stare domus hypocrite non valet: qz in terrore districti examinis/ omnis ante acta fiducia cadet sanctitatis: cūq̄ sibi ozis alieni testimonia deesse cognouerit / ad sua se opera cummerando conuertit. Unde adhuc subditur. ¶ Fulciet eam t non consurget. Hoc namq̄ q̄ per se stare non valet fulcitur vt

stet: quia cum vitam suam hypocrita labefactari in iudicio conspicit hanc fulciendo statuere operū enumeratione cōtendit. An non laudis sue habitaculū hincinde fulciunt: q̄ acta sua (vt prefati sum⁹) in iudicio enumerantes dicūt. Domine domine/ nōne in nomine tuo ppbetauimus &c. Sed domus laudis tot allegationibus fulta/ minime consurgit: qz ptinus inder dicit. Nūq̄ noui vos: discedite a me omnes qui operamini iniquitatē Et sciendū est/ quia hoc quod surgit ab infimis/ ad superiora se erigit. Domus ergo hypocrite surgere non valet: quia per omne quod iurta p̄cepta celestia agere potuit/ a terra nunq̄ animuz leuauit. Ju re igit̄ tunc nequaq̄ ad premiū retributionis erigit̄: qui per hoc q̄ nunc exhibet in appetitu tēporalis glorie iacet. ¶ Capitulū. xxxiij.

B

SEd quia vita hypocrite scirpi appellatione signata/ qualiter in iudicio reprobetur audiamus: primusq̄ districtus inder apparet: quatus ab hominibus habeatur audiam⁹. Sequitur. ¶ Humect⁹ videtur scirpus anteq̄ veniat sol. Sepe i sacro eloquio domin⁹ solis appellatione figurat: sicut p ppbetam ꝺr. Vobis aūt qui timetis nomen dñi oriet̄ sol iustitie: et sicut repulsi in iudicio imp̄i dicere sapientie libro deseribunk. Errauimus a via veritatis: t lumen iustitie nō luxit nobis: t sol nō ortus est nobis. Ante solem igit̄ scirpus humidus cernitur: qz priusq̄ diuina districtio iudicio candeat: omnis hypocrita infusum se sanctitatis gratia ostentat: quasi virens aspicitur: quia iustus estimatur: honoris locum obtinet: de gloria sanctitatis pollet: a cunctis veneratio defertur: opinio laudis extenditur. Scirpus itaq̄ iste in nocte humidus est: sole autem venie siccatur; quia nimirum hypocrita in tenebris vite presentis sanctus ab omnibus creditur: sed cū districtus inder venerit/ q̄n sit iniquus apparebit. Dicat ergo. Humectus videtur anteq̄ veniat sol: quia virentem se nunc humanis oculis exhibet sed in calore nunc diuini iudicij aresci. Sequitur. ¶ Et in ortu suo germen eius egreditur. Herba quelibet nasce do prius a terra pducitur: aura et estibus t igitur: sole ac pluuijs nutritur: t tunc demum ad proferendum sui seminis germen aperitur Scirpus vero cum floze suo nasci tur/ mortq̄ a terra surgit: sui secuz seminis germen prodicit. Bene ergo per herbas reliquus sanct⁹ quilibet: per scirpum vero hypocrita designatur: qz instiviri prius in opere sancte cōuersationis ozium tur: huius vite hyemem tolerant: eosq̄ grauiuz p̄secutionum estus fatigant sed cum recta faciūt: neq̄ hic sue rectitudinis remunerationem q̄runt: cum vero a presentis mundi laboribus exeunt: ad eternam patriam venientes expectata retributione perfruunk. At cōtra hypocrita: qz mox vt in bono ope nascitur: presenti mūdi recipere glorīā conatur: quasi scirpi more cū germine ozitur: qui p eo quod bene viuere incipit q̄rit statim vt a cunctis honorē. Germen itaq̄ in ortu est: remuneratio in inchoatione. Sepe nāq̄ nō nulli aperte prauitatis vias deseruunt: sanctitatis habitum sumūt mortq̄ vtpzima lumina bene viuēdi cōtigerint: obliti quid fuerint: affligi tā per priam de cōsummatio nequit̄ nolunt: laudari aūt de inchoata iustitia appetūt: p̄esse ceteris etiam melioribus concupiscūt. Quos plerūq̄ dñi iurta votum p̄sens p̄speritas sequit: multo q̄ prius fuerant de sanctitatis habitu peiores fiunt. Nam rebus multiplicibus occupati/ atq̄ ipsa occupatione confusi: non solū per petrata minime deplorant/ sz ad-

Scirpi natura. reliquus

Mala. 4. 2.

Sap. 5. 4.

buc que deplorentur exaggerant.

¶Capitulum.xxxv.

QUi eñ mundū deserūt ad exteriora officia pro uehi nō debēt: nisi per humilitatē diutius in eiusdē mundi cōtemptu soliduntur. Citius namq; bona depereunt/q̄ homini bus ante tempus innotescunt: qz arbusta plantata priusq; fixa radice coalescāt/si manus cōtrectantis tangit arefacit. Acsi in altuz radix figitur: z terre humoribus cōsperſa solidatur: hec z manū impellit: sed nō ledit: hec z ventorum flatū inflectendo concutiunt /sed non euertunt. Ne ergo eruatur vita cepta operis/diutine ac robuste in alto humilitatis figenda est radix cordis: vt cum ab humore/ore detractionis aura vel fauoris flauerit: si in qualibet parte vtcūq; in curuat/animū funditus nō euellat: sed ad statū suū primus post inflexionem redeat: si apud se foztis in radice perdurat. Quid in reb? crescentibus pariete surgēte robustius? Qui tū si dū cōstruit/impellatur: statim sine labore destruitur: si aūt p̄ spatiū opis ab humore suo exiccari permittitur sepe z arietū ictibus minime quassatur. Sic sic videlicet bona nostra z intempestiue manifestata depereūt: z diutius occultata solidantur: qz humane occupationis manus cū incipientē conuersationis nostre vitā contigerit/quasi recentez parietē impellit/eāq; facile destruit/ quia adhuc humore infirmitatis proprie non amisit. Cum vero longa quietis sue abiectiōe se animꝰ cōprimit/quasi more exiccati parietis cōtra ictus obdurescit: z cōfractū prioꝛiꝰ resilit/omne quod solidum impactumq; fuerit. Hinc est q̄ vitam inchoātiū moyses bumanis occupationib⁹ exerceri prohibuit dicens. Non operaberis in primogenito bouis: et non tondebis primogenita ouiuz. Iu primogenito quippe bouis operari est/ bona cōuersationis primordia in exercitio publice actionis ostēdere. Ouiū quippe primogenita tondere est/ab occultatiōis sue tegmine humanis oculis i choata bona opera nūa denudare. In primogenito ergo bouis operari prohibemur: atq; a primogenitis ouiuz detōdendis opescimur: qz etsi quid robustū incipim⁹/exercere hoc in aperto citius non debemus: z cuz vita nostra simpler quid atq; innocuū inchoat/ dignū est vt secreti sui velamina nō relinquat: ne nudū hoc humanis oculis quasi subducto vellere. ostēdat. ¶Ea. xxxvj.

SD sola ergo diuina sacrificia boum primogenita ouiumq; profiteant: vt quicquid forte simpler innocuūq; incipimus/hoc ad bonoꝛē intimi iudicis in ara cordis immolemus: quod ab illo procul dubio tanto liuenti accipitur ꝓto z ab hominibus occultatū/ nullis laudis appetitōe maculat. Sepe aūt noue puersationis primordia adhuc ex carnali sūvita ꝓmittat: idcirco innotescere citi? non oñt: ne cū laudantur bona que placēt deceptus laude sua animus depredendere in eis nequeat mala q̄ latent. Unde recte rursum per moysen dr. Oñ ingressi fueritis terraz quā ego dabo? fuz vobis: z plāta ueritis in ea ligna pomifera arboꝛes preputia eoꝛum. Poma q̄ germinant/immunda erunt vobis: nec edetis ex eis. Ligna quippe pomifera sunt opera virtutib⁹ fecunda. Preputia uraq; ligna ꝓfecto auferimus/cū de ipsa inchoationis infirmitate suspecti primordia nostroꝝ operū nō approbamus. Poma aūt que germinant/summa dicimus: nostrisq; esibus non aptamus: quia cum primordia boni laudantur operis dignuz est vt hoc animum non pascat operantis nedū accepta laus suauiter corpꝰ

fructus operis intēpestiue comedatur. Qui ergo inchoata virtutis ab humano oze laudem receperit/ quasi plantati ligni ante tempus pomuz comedit. Hinc per psalmi vocē veritas dicit: Manuz est vobis ante lucem surgere: surgite postq̄ sederitis. Ante lucē quippe surgere est/priusq; claritas eterne retributiōis appareat in p̄tioꝛite nocte gaudere. Sedēdū ergo p̄ est vt post recte surgam⁹: qz dū sic nūc sese spōte non humiliat/nequaq; hunc sequēs gloria exaltat. Oē ergo illic añ lucē surgere/hoc hic hypocrite in ozum est germen ꝓferre: qz humanas laudes desiderās vbi ad opus bonū nascit/ibi moꝛ erperit vt gloriā retributionis assequat. Qui nō in oꝛto suo bi germen ptulerant: deq̄b⁹ veritas dicebat. Amāt primos discubitū in synagogis z salutationes in foꝛo: et vocari ab hominibus rabbi: Pro eo ergo q̄ bene agere incipiūt: qz bonoꝛē seqū ab hoibus conantur quasi scirpi more ab oꝛtu suo cum germine erurgunt. Hi nimirū cū recta opera appetunt/priusq; mente sollicita eiusdem operis. testes querunt: z tacita cogitatione pertractant/si sunt q̄ gerēda videant. Il digne hoc eloqui qui viderint possint. Si vero coñ facta nullius fortasse hominū contingat aspicere/hec se pene dubio estimant perdidisse: z iterū arbitri oculos quasi absentes deputant: quia ab eo vicē sui operis recipere in posterū recusant. Et q̄n cū recta q̄ hypocrita egerit/videri a multis quērit: bene adhuc de hoc scirpo subiungitur. ¶Super aceruum petrarum radices eius densabūtur: et inter lapides commoꝛabitur. Quid eñ radicum nomine nisi latentes cogitationes accipimus: quein occulto prodeunt: is in ostensione operum per apertuz surgunt. Sicut z de veroꝝ femine per propheta dicitur. Et hoc q̄ saluatum fuerit de domo iuda: et quod reliquum est mittet radicez deorsuz: z faciet fructū sursuz. Radicem quippe deorsuz mittere est cogitatione bonā in abditis multiplicare. Fructū vero sursum facere. est: per efficaciaz operis recta que cogitant: ostendere. Lapidum vero nomine i sacra scriptura bomines designātur: sicut sancte ecclesie per Esaiā dicit. Ponā iaspidē ꝓpugnacula tua: z portas tuas in lapides sculptos. Qui eosdē lapides quid dixisset aperuit cū subiunxit. Uniuersos filios tuos doctos a dño. Et sicut admonēte petro apostolo dr. Et vos tāq̄ lapides viui superedificamini domos spirituales. Hoc itaq; loco qz lapides dicti sunt: sed tñ viui minime dicuntur: nuda appellatione lapidū permixti possunt reprobi z electi figurari. ¶Capitulum. xxxvij.

SIrpus itaq; iste q̄ inter lapides commoꝛat super aceruū petraruz radices densat: qz ois hypocrita cogitatiōes suas in exquirenda bominuz admiratione multiplicat. Per omne q̄ hypocrite faciunt: qz occultis cogitationib⁹ laudes hominum requirunt/quasi radices scirpi in aceruuz petrarū mittunt: operaturi q̄ppe laudes suas cogitant: laudati autem bas secū taciti in cogitationibus versant gaudent se precipuos in humana estimatione claruisse: cumq; inflati fauoribus apud semetipsos intumescunt/sepe mirantur tacitis etiam ipsi quod sunt: videri quotidie semetipsis altioꝛes cupiunt/ ac miris inuentionibus in opere excrescūt: qz sicut virtutes omne vitium [illegible]/sic arrogantia roborat. Cogit namq; mentem sine nescere: z contra vires valere: qz et quod negant vigoꝛ valitudinis/ amoꝛ imperat laudis. Oñ z factis suis (vt dixim⁹) arbitros inqrūt. Si vero coꝛ operi testes deesse cō

tũgat:narrant ipsi que gesserint ciũq; efferri fauoribus ceperint:se pe eisdẽ suis operibus que egisse referunt mentiẽdo aliquid adiũ gunt.Cũ vero ⁊ vera dicũt:hec di cendo a liena faciũt:quia quetis remunerati fauorib⁹ ab eoꝝ inti ma retributiõe vacuantur.In eo enim quo bona sua patefaciũt:os tendũt malignis spiritibus/qua si insidiantibus hostibus que pre deritur.Quoꝝ profectoꝝ tam illa cũctis notissima.Ezechie culpa fi gurauit:qui postq̃ vna hore ⁊ sub vnius noctis spacio/cẽtũ octogin taquinq; milia hostium angelo fe riẽte prostrauit:postq̃ occasui pro pinq̃ ad altiora celi spacia solẽ re durit:postq̃ vitam propinquante iam termino coartatã in tempora lõgiora prelauit:suscepti babylo nici regis nuntijs: bona omnia q̃ possidebat ostẽdit:sed prophete vo ce protinus auditt.Ecce dies ve niunt: et offerũtur omnia q̃ in do mo tua sunt in babylonem:nõ re linquẽdq̃ dicit dñs. Sic si ni mirũ hypocrite postq̃ magnis vir tutibus excrescunt:qz cauere ma lignoꝝ spirituum insidias negli gũt:⁊ celari in eisdẽ virtutib⁹ no lunt bona sua ostẽdendo ostiuꝫ fa ciunt:⁊ prodentes subito amittũt quicquid diutius studẽtes opan.

A

Ezechie ia ctãtia.

4. Re. 20.d.

¶Capitulum.xxxvij.

Inc per psalmistã di cit.Traditi capti uitatẽ virtutes eoꝝ: ⁊ pulchritudines eo rũ in manus inimi ci.Virtus quippe et pulchritudo arrogantiuꝫ inimici manibus traditur:quia omne bo nũ q̃d per concupiscentiã laudis ostẽdit:occulti aduersarij iuri mã cipatur.Hostes nanq; ad rapinã uocat:qui suas eoꝝ notitie diui tias denudat.Quouisq; essi ab eter ne patrie securitate distingimur in latheronũ insidiãtiũ inter ambu lamus.Qui ergo in itinere deprẽ dari formidat absc̃dat necesse est bona q̃ portat.O miseri qui affec tates laudes hominũ in semetip sis dissipant fruct⁹ laboriũ:cũq; se ostendere alienis oculis appetũt: damnant q̃d agunt:quos nimirũ maligni spũs cũ ad iactantiã pro uocant eoꝝ sicut diximus opera captiuitantes denudant.Vñ sub cuiusdã gentis specie antiquoꝝ hostiũ malitiã signãs:per prophe tã veritas dicit. Posuit vineã meã in desertuꝫ:decorticauit ficũ meã nudãs expoliauit eã:albi facti sũt rami eius.Insidiantibus quippe spiritibus dei vinea in desertum ponitur:cũ plena fructib⁹ anima humane laudis cupiditate dissi patur. Ficum dei gens ista decorti cat:qz seductam mentem in fauo ris appetitũ rapiẽs:quo hanc ad ostentatiõẽ pertrahit/tegmen ei humilitatis tollit:eãq; nudãs ce spoliat:qz quouisq; i bonis suis ab scõditur:quasi ppriũ tegminis cor tice vestitur.Cum vero mens hoc qd egerit videri ab alijs concupi scit:quasi expoliata ficus cũ qui se texerat cortice amisit.Vbi apte subditur. Albi facti sũt rami ei⁹ quia ostensa humanis oculis ei⁹ opera candescũt.De sanctitate no mẽ sumitur:cũ recta actio diuul gatur:sed qñ subducto cortice ra mi fici huius arescunt:solerter in tuendũ est/qz facta arrogantiũ hu manis oculis ostensa: vñ placere appetũt/inde siccantur.Mẽs ita⁊ q̃ per iactantiam p̃ditur:decorti cata recte ficus vocatur.:qz ⁊ cãdi da est per hoc q̃ cernitur/⁊ siccati p̃orima per hoc q̃ tegmine corti cis nudatur.Intus ergo sunt ser uanda que agimus:si ab interno arbitro vicẽ recipere nostri operis expectam⁹. Hinc est eni q̃ p euã geliũ veritas dicit.Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua:vt sit elemosyna tua in abscõso:⁊ pater tuus qui videt in abscõso reddat tibi. Hinc est q̃ de electoꝝ eccle sia per psalmistaꝫ dicitur.Omnis gloria eius filie regum ab intus

Hostes ad rapinã p uocat.

Ps. 77. g.

B

Jobelis. 1. d.

C

Deuteronomij. 32. c.

Mat. 6. d.

Hinc Paulus ait. Gloria nra. Hec est testimoniũ conscientie nostre. Filia quippe regis ecclesia:q̃ in bo no est opere spiritualiũ principuꝫ predicatiõe generata/gloriã int⁹ habet:quia hoc quod agit in ostẽ tatione iactantiã non habet. Glo riã suam Paulus testimoniũ con scientie memorat:qz fauores oris alieni non appetens.vite sue gau dia extra semetipsuꝫ ponere igno rat.Occultãda sunt ergo que agi mus:ne hec in huius vite itinere incaute portantes: latrocinantiũ spirituũ incursione perdam⁹. Et tamen veritas dicit.

2. Cor. 1. c.

Matt. 5. b.

¶Capitulum.xxxix.

Ideant opera vestra bona:⁊ glorificẽt pa trẽ vestrũ qui in ce lis est.Sz aliud ẽ p fecto:cũ in ostensio ne opis gloria queri tur largitoris:aliud cũ laus priua ta concupiscitur de dono largien tis.Vñ ⁊ rursus in euangelio hec eadẽ veritas dicit.Attẽdite ne iu stitiã vestrã faciatis coram homi nibus vt videamini ab eis.Opus ergo nostrũ cũ hominibus ostẽdi tur:in cordis prius examinatiõe pensandũ est/per eiusdem ostẽtio nis studium q̃d queratur.Si enim dantis gloriã querim⁹?:etiã publi cata nostra operaciõ cõspectu illi occulta seruamus si vere per hec nostrã laudẽ concupiscim⁹?: foras ab eius conspectu iamfusa sunt/ etiam si a multis ignorant. Sed valde perfectorum est sicut ostẽ so opere auctoris gloriaꝫ querere vt de illata laude priuata nesciat exultatione gaudere.Tunc solum mãch immorie hominibus laudabi le opus ostẽditur/cũ per despectũ mentis veraciter laus impẽsa cal catur:quam quia infirm quippe perfecte cõtemnendo nõ superãt: necesse est vt bonũ hoc quod ope rantur abscondant.Sepe enim ab ipso ostentionis exordio propriam laudem querunt:sepe vero in ostẽ sione operis auctoris patefacere gloriam cupiũt:sed exceptis fauo ribus in laude propria cupiditate rapiuntur:cũq; semetipsos dñudi carejnterius negligunt:exterius sparsi interius ignorãt quod agũt eoꝝq; opus fue elationi militat: atq; hoc se impẽdere obsequio lar gitoris putant.Scirpus ergo in ter lapides commoratur:qz ibi by pocrita stat vbi mentis sue intẽtio nẽ solidat.Nã cũ attestationes percipere multoꝝ ambit:quasi in lapidũ collectione subsistit. Sed iste hypocrita qui scirpi, appella tione signatur:cum corpus absti nentia edomat:cũ largiendo que possidet studio pietatis erudat:cũ notitia sacre legis eruditur:cũ ver bo predicationis vtitur:q̃s bunc tanta plenum largitate cõspicies a gratia estimet largitoris alienũ? Et tñ superna dispensatio largiẽ buic dona operis/⁊ fortẽ denegat beneficentie:operandi munera cu mulat:⁊ tñ vota operãtis ignorat: qz cũ perceptũ munus ad laudeꝫ propriam trahitur:in cõspectu lu cis intime vmbra elationis obscu ratur.Vñ ⁊ bene subditur.¶ Si absorbuerit euꝫ de loco suo ne gabit eum et dicet: Non noui te.De loco suo hypocrita absorbe tur:cũ ad presentis vite fauorib⁹ morte interueniẽte separatur.Sz bunc absorptuꝫ internus arbiter negat:seq; eum nescire denuntiat quia simulatorum vitam iuste re probando veritas ignorat:nec re cognoscit ei⁹ bona que egit:quia hec ex recta intentione non ꝓtulit.Vñ ⁊ fatuis virginib⁹ in iudi cioveniẽs.Amen dico vobis ne scio vos.In quibus dum mentis coꝛruptionem considerat: carnis etiam in coꝛruptionẽ damnat.Sz vtinã hypocritis sua perditio sola sufficeret:et nequaq̃ peruersa eo rum studia ardenter alios ad vitã duplicitatis instigarent. Hoc nã q̃ vnius cuiusq; proprium esse so let:vt qualis ipse fuerit/tales sibi

Mat. 25. d.

continuit t alios velit: diuersitate
vite refugiat/atq; hoc imitandu
imprimat/qđ nimat. Unde t apud
hypocritarum sensum simplicitas
omnis in crimine est: apertas q̄p
metes dijudicant: t puritatem
cordis bebetudinem appellāt om
nesq; quos sibi adherere cupiunt
a simplicitatis itinere diuertunt:
t quasi expulsa insipientia eos eru
disse se estimant: in quibus puri
tatem mentis nd est arcem sapi
tie debellant.

¶ Capitulum. xl.

Ita vero nō solum et
lana peruersitate hypo
crita/sed adiuncta etiā
sequacium perditione
reprobatur: postq̄ non
cognosci a iudice di/
recte protinus subinferk. g Hec
est enim letitia pie eius: et rur
sum de terra alij germinētur.
Aeli aperte diceretur. Hen ere iu
dice nequaq̄ cognoscitur/si mul
tipliciter supplicia recipit: q; ela
tius in sua iniquitate letatus est/
quo t alios malepropagauit. Qui
etiā hic non sufficit iniquitas pro
pria: torqueatur illic necesse est
etiam merito rectus alieni. Nunc
itaq; simulatores gaudeant: et ba
in una iudicia se obtinuisse gloriē
tur: despiciatur iustorum simplici
tas atq; calliditate duplicium fa
tuitas vocetur: citius despectus
simplicium trāsit: citius duplicū
gloria pereuntit. Unde t apte sub
iungitur. Deus nō proiiciet sim
plicitatem nec porrigit manū
malignis. Quia nimirum distri
ctus in iudicio apparens: t despe
ctum simplicium glorificando ere
get: t malignorum gloriam repro
bando confringet. Malignus enim
vocantur hypocrite: qui bona nō
bene faciunt: t recta quaeq; sub fi
dio laudis operantur. Manū ve
ro cui porrigimus hunc videlicet
ab imis eleuamus. Malignis er
go deus manum non porrigit: q;
Querentes terrenam gloriam in
imo derelinquit: et q̄libet rectavi
deantur esse q̄ agunt/nos ad gau
dia superna nō proiecit. Uel cer
te ideo maligni appellantur hypo
crite: quia benignitatem erga pro
ximos ostendunt: t dolos iniquita
tis sue operiunt. Per omne nam
q̄ quod vel faciunt vel loquuntur
simplicitatem exterius exhibent:
sed subtilitate int erius duplicita
tis exellent: puritatem superficie
simulant: sed semper malicia sub
specie puritatis occultant. Quos
contra bene per moysen dicit. Nō
induces vestem ex lana linoq; con
textam. Per lanam quippe simpli
citas: per linum vero subtilitas de
signatur. Et nimirum vestis que
ex lana lino q; conficitur/linū in
terius celat: lanam in superficie
demonstrat: Uestem ergo ex lana
linoq; contextaq; induit/qui in lo
cutione vel actione qua vtitur: in
tus subtilitatem malicie operit/e
simplicitatem foris innocētie ostē
dit. Quia enim sub puritatis ima
gine deprehendi calliditas nōpo
test: quasi sub tanc grossitudine li
num latet. Bene autē post repro
borum supplicia iustorum remu
neratio demonstratur/cum proti
nus subditur. g Donec implea
tur os suum risu: et labia tua
iubilo. Os quippe iustorum tunc
risu repletur: cum eorum corda
finitis peregrinationum fletib⁹
eterne letitie exultatione satiāta
tur. De hoc risu discipulis veritas
dicit. Gaudius autem gaudebit
vos aūt contristabimini: sed tri
stitia vra vertet i gaudiu. Et rursū.
Uidebo vos t gaudebit cor vestrū
t gaudiū vrm nemo tollet a vobis.
De hoc risu scē ecclie Salomō ait.
Ridebit in die nouissimo. De hoc
iterum dicit. Timenti dominum
bene erit in extremis. Non autē
tunc risus erit corporis/sed risus
cordis. Risus enim erit nunc cor
poris de lasciuia dissolutionis: nō
risus cordis tunc de letitia nascē
tur securitatis. Quz ergo delectā

tiones implēt gaudio/manifeste
contemplationis: quasi ad hilari
tatem risus exiliunt in ozemētis.
Jubilum vero dicimus/cum tāta
letitiam corde concipimus/ q̄taz
sermonis efficacia non explemus
t tamen mentis/exultatio/hoc qđ
sermone non explicat: ore sonat.
Bene autem os risu impleri dici
tur: et labia iubilo: quia i illa eter
na patria cum iustorum mens in
exultationē rapitur/lingua in cā
tum laudis elevatur: qui quoniā
tantum vident/q̄rum dicere non
valent/in risu iubilant: q; non ex
plendo resonant quod amant.

¶ Capitulum. xlj.

Donec adhuc dicitur non
q̄ omnipotens deus
confusq; malignos non
subleuet: quousq; electos suos in iubilatio
nis gaudia assumat:
ac sic post a pena eripiat/quos an
te in culpa deserens damnat: sed
q̄ hoc nequaq̄ vel ante iudicium
faciat/cum dubium dominib⁹ vi
deri possit an fiat. Unde post electo
rum suorum iubilum: quia mali
gnis manus non porrigat/ex ipsa
iam districtione vltimi examinis
constat. Sic namq; t per psalmi
stam dicitur. Dixit dominus do
mino meo: sede a dextris meis. Do
nec ponam inimicos tuos scabel
lum pedum tuorum. Non quo ja
dextris dñi nequaq̄ dominus se
deat: postq̄ inimicos illius feriēs
eius potestati substernit: sed quo
in eternaiunctis beatitudine pre
fidet: t prius q̄ rebellium suorum
corda concutiat. In qua nimirus
sententia constat: quia subiectis
hostibus sine fine t posterius re
gnat. Sic per euangelium de Juda
rie sponso dicitur. Et non cognos
cebat eam donec peperit filium suū
primogenitum: non q̄ hanc post
natiuitatem dei cognouerit/sed
quo nequaq̄ illam contigit: etiā
cum conditoris sui matrem esse
nescirit: nam quia eam contingere
nequaq̄ valuit: postq̄ redēptio
nis nostre ex eius vtero celebrari
mysterium agnouit: de illo profec
to tempore necesse erat vt euange
lista testimonium ferret: de quo p
ter ioseph ignorantiam dubita
ri potuisset: Sic itaq; nunc dicit.
Deus non proficit simplicem/nec
porrigit manum malignis: donec
impleatur risu os tuum / t labia
tua iubilo. Aeli aperte diceretur.
Uitam simplicium nec ante iudi
cium deserit/t malignorum men
tes percutere desinit/nec prius
q̄ appareat pretermittit: nam qz
sine fine reprobos cruciet: t electi
eius imperpetuz postq̄ apparue
rit/regnēt: profecto dubium non
est. Sequitur. g Qui oderunt te
confusione. Justoruz
hostes in extremo examine confu
sionem inducent: quia cum transi
acta mala redūdare sibi ante ocu
los mentis aspexerint: suus osvn
diq; reatus deprimens vertit. Ad
penam bi quippe tunc factorum
suorum memoriam tolerant: qui
nunc quasi a sensu rationis extra
nei gaudentes peccant. Ubi videli
cet q̄tum debuerint fugere qđ amā
uerint: tibi conspiciunt q̄ lugubre
fuerit q̄ nunc in culpa gratulan
tur. Tunc animam reatus obnu
bilat: t recordationis sue iaculis
ipsa se cōscientia impugnat. Quis
igitur digne pensat iniquoruz cō
fusio q̄ta tunc erit/quando et fo
ris eternus iudex cernitur: t int⁹
ante oculos culpa vertatur. Qui
ad hec idcirco peruenitur: quia se
la hic trasceuntia dilexerunt. Un
de t apte mox subditur. g Et ta
bernaculum impiorum nō sub
sistet. Tabernaculum quippe cō
struitur/ vt ab estu corpus et fri
gore defendatur. Quid itaq; hoc
loco tabernaculi nomine/nisi edi
ficatio terrene felicitatis exprimi
tur: per quam super se reprobi cu
ra multiplicit: vt se a presentis
vite necessitatibus quasi ab estu t
imbribus defendant? Honoribus

nãq; ercrescere ambiunt/ne despecti videantur: terrena aggregãdo exaggerant/ne inopie frigore tabescant: cõtemnunt curare qđ sequitur: tota intentione satagũt: ne quid in psentibus desit: studẽt no men dilatare/ne lateant: & si cuncta ad desiderium suppetant munitos se in oĩb⁹ & felices putãt. Ubi ergo mẽtis habitationẽ cõstruũt/ ibi pculdubio tabernacula figerunt: aduersa impatienter perferunt: remisse in psperis letant: sola que assunt cogitant: nec ad effectum celestis patrie vlla recordatione respirant: gaudent sibi supperere bona que cupiunt: atq; vbi carne requiescunt/ ibi & mentem extinguendo sepeliũt: qz secularis cure telo trucidati terrenarũ rerũ aggerem/quem foris erquirendo multiplicãt: hunc semp interius per cogitationẽ portãt. ¶ La. xliij.

Justi nec pñtia bona magni pẽdunt. Justi nec pñtia mala pertimescunt.

TAlta bõa hic p magno suscipiũt: necillata mala valde pertimescunt: sz cum bonis presentib⁹ vtunt̃ ventura mala metuunt: & dum de malis pñtib⁹ gemunt bonorum sequentiũ amore cõsolant̃: sicq; tpali subsidio refouentur: sicut viator in stipulaveli tur lecto/paulat: & recedere festinat: quiescit corpore/sed ad aliud tendit mente. Nonnunq; vero aduersa perpeti appetunt/in transitoriis prosperari refugiunt: ne delectatione itineris a patrie peruẽtione tardẽtur: ne gressum cordis in via peregrinationis figant: et quandoq; ad conspectum celestis patrie sine remuneratione peruniant: gaudent despici: nec dolent se necessitatibus affligi. Qui ergo contra presentia se aduersa muniunt: quasi cõtra estus & pluuias habere tabernacula nolunt. Unde & Petrus iure reprehẽditur: quia necdum mentis perfectione roborat⁹ veritatis claritate cognita/ in terra figere tabernaculum conatur. Justi itaq; hic se constituere negligunt vbi peregrinos se et hospites nouerunt. Quia enim in propriis gaudere desiderãt: esse in alieno felices recusant. Iniusti autem quãto longius ab eterne pfie hereditate diuisi sunt/tãto in terra altius fundamenta cogitationis figunt. Hinc est q̃ ab ipso bumane conditionis exordio: in electa prole enoch septimus nascitur. Hinc est q̃ cain primum filiũ suũ enoch vocat: atq; ex eius nomine ciuitatem quã condidit appellat. Enoch quippe dedicatio dicitur. Iniqui ergo se in primordijs dedicant: quia in hac vita que ante est cordis radicem plantãt: vt hic ad votum floreant/& a sequẽti patris funditus arescant. Ex iustis vero enoch septimus oritur: qz eoꝝ vite festa dedicatio in fine seruat. Dic est q̃ attestante Paulo abraam in casulis habitabat: quia habentes fundamenta ciuitatem quam fundauit artifex cõstruxit expectat. Hinc est q̃ Jacob greges ouium se quens humiliter gradit: atq; hunc esau obuiam venies tumultu multiplicis comitatus elevat: qz nimirum & electi hic elationem nõ habent & bonis carnis reprobi letitiam tument. Hinc ad israel dominus dicit. Si elegeris vnus de populo terre/& constitueris p principem sup te: non faciet sibi equos & equitea. Et tamen primus rex ab eodẽ populo electus: repente vt culmẽ potestatis attigit/ tria milia sibimet equites elegit/in elatione p tinus prodijt: ad edificationem cepti culminis erupit: quia foris restringere sub equitate non poterat: quod intus animus superbus tumebat. Quasi munitiũ sibi diues ille tabernaculum construerat qui dicebat. Anima habes multa bona reposita in annos multos requiesce/comede & bibe epulare. Sed quia eius tabernaculus in veritatis fundamento non subsistit/illico audiuit. Stulte hac nocte repetet animam tuam abs te: que autem parasti cuius erũt? Bene ergo dicitur. Tabernaculũ impiorum non subsistet: qz vite effugientis amatores dum studiose in presentibus construũt: repente ad eternam penam rapiuntur.

¶ Finit liber Octauus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber Nonus Moralium beati Gregorij pape in capitulum nonum sancti Job: Textus expositionis vero capitulũ primum

DEruere semetipsum ad studium contrarietatis erunt: sine prauum seu rectum quid a contradicentibus audiant/aduersis hoc responsionibus impugnant: qz cum persona per contrarietatem displicet: nec recta q̃ protulerit placent. Et contra bonoꝝ corda quibus in odium non venit persona sed culpa: sic peruersa dijudicant/ vt recta que dicuntur assumant discernendis quippe contradicentium sensibus equissimi arbitri residẽt: & sic male plata respuunt: vt tamẽ approbent q̃ ex veritate cognoscũt. Solet namq; inter spinarum multitudinem etiam de frugis semine spica succrescere. Cauta ergo manu operantis agendum est: vt dum spina tollitur/spica nutriat: quatenus qui studet eradicare qđ pungit nouerit seruare quod refecit. Unde & beatus Iob: qz baldad suites recte per inquisitionem dixerat. Nunquid dñs supplãtat iudicium: autem omnipotens subuerter qđ iustum est. Quicq; vera in hypocritas robustaq; protulerat: dñi hec & contra prauos generaliter p lata conspiciens: studio proprie defensionis calcat: atq; audita protinus approbat dicens.

Textꝰ libri Job Job' Ca. ix.

capitulum nonum. ¶ Vere scio quod ita sit: et non justificabitur homo: compositus deo. Homo quippe deo non compositꝰ iustitiam percipit: compositꝰ amittit: quia quisquis se auctori bonorum compat/bono se quod accepe rat priuat. Qui enim accepta bona sibi arrogat: suis contra deum donis pugnat. Unde ergo despectus erigitur: diguum est vt erectus in de destruatur. Sãctus aũt vir: qz omne virtutis nostre meritum eẽ vitium conspicit: si ab interno arbitro districte iudicetur: recte subiungit. ¶ Si voluerit contendere cum eo: non poterit respondere ei vnum pro mille. In scriptura sancta millenarius numer⁹ p vniuersitate solet intelligi. Hinc etenim psalmista ait. Verbi qđ mandauit in mille gñationes: cum p certo cõstet: q̃ ab ipso mundi exordio vsq; ad redemptoris aduentũ p cuãgelium nõ amplius q̃ septuaginta septem ppagines numerentur. Quid ergo in millenario numero: nisi ad pferendã nouam solẽ perfectã vniuersitas plcite generationis exprimit? Hinc & p Johannem dr. Et regnabũt cũ eo mille annis: qz videlicet regnum sancte ecclesie vniuersitatis pfectiõe solidat. Quia vero monas decies multiplicata in denariũ ducitur: denarius p semetipsum ductꝰ in centenariũ dilatat: qui rursus per denariũ ductus in millenariũ tẽditur: cũ ab vno incipimus vt ad millenariũ veniam⁹: quid hoc loco vnius appellatione: nisi dñi vniũdi initiũ? Quid millenarij nũeri amplitudine: nisi eiusdẽ vite bone pfectio designat? Cum deo aũt cõtendere est nõ ei tribuere: sed sibi gloriã sue ẽtutis arrogare. Sed sanctus vir cõspiciat: qz & summa iã

Millenarius quid sit significet. Ibi p. 104. a.

Apoc. 20. b.

Cum deo cõtendere

dona percipit: si de acceptis erro-
litur/q̄ acceperat amittit ⁊ dicat.
Si voluerit contendere cū eo: nō
poterit rūdere ei vnum pro mille.
Qui ēsi cum auctore prendit/vnū
p̄ mille rūdere non sufficit q̄ qui
de perfectione se erigit/ habere se
bñ viuendi nec initiū ōndit. Unū
nanq̄ p̄ mille rūdere nō possum?
q̄ cum de bone vite perfectiōe ex-
tollimur/hanc nos nec inchoasse
monstramus. Sed tunc de nostra
infirmitate vertius concutimur: si
q̄ sit immēsa potentia iudicis cō-
siderando pensamus. Unde ⁊ sub
ditur.

¶Capitulum.ij.

Sapiens corde est et
fortis roboze. Quid
mirum si conditorem
sapientiū sapientem
dicim? / quem ipsam
esse sapientiā scimus
Et quid mirū q̄ fortem esse memo
rat/quem ipsam esse fortitudinez
nullus ignorat? Sed sanctus vir
duobus verbis in laude auctoris
platis aliq̄d nobis intimat: vnde
nos ad cognitionē nostram trepi-
des reducat. Sapiens q̄ppe deus
dicitur/qui occulta nostra subtili
ter agnoscit: ⁊ esse fortis adiungit
q̄ valenter cognita percutit. Nec
falli ergo a nobis q̄ sapiēs: nec vi
tari q̄ fortis est valet. Nunc vt sa-
piens omnia inuisibilia aspicit: tūc
vt fortis sine vllo obstaculo quos
reprobat punit: qui hoc quoq̄ sic
forti sapiētia ordinat vt humana
mens cū cōtra auctorē se eleuat/
ipsa se sua elatione cōfundat. Unī
t subditur.

¶Quis restitit ei et
pacem habuit? Qui enim cūcta
mirabiliter creat: ipse: vt creata si
bimet conuenīāt ordinat. In quo
ergo conditori resistit/pacis con-
uentio dissipat: q̄ ordinata esse ne
queunt/q̄ supernī moderaminis
dispositionē perdunt. Que ēsi sub
iecta deo ⁊ tranq̄llitate persisterēt:
ipsa fidimet dimissa rectitudinis
ordinē cōfunduntq̄: in se pacem
non inueniunt: cui venienti defu
per in auctore contradicunt. Sic
summus ille angelicus spiritus: q̄
subiectus deo in culmine stare
potuisset: semetipm repulsum pa-
titur: quia per nature sue inquies
tudinem foras vagatur. Sic pri-
mus humani generis parēs quia
auctoris precepto restitit / carnis
protinus cōtumeliam sensit: ⁊ q̄
subesse conditori per obedientiaz
noluit/sub semetipso prostratus ⁊
pacem corporis ꝓtinus amisit. Be
ne ergo dicitur. Quis restitit ei et
pacem habuit? quia peruersa mēs
vnde se contra auctorem erigit: in
de in semetipsa confunditur. Re-
sistere autem deo dicimur: cum re
pugnare eius dispositionibus co-
namur. Nec ēsi nostra ifirmitas
incommutabili eius sentētie ob
uiat: sed tamen quod expleri nō
valet tentat. Nam sepe humana in
firmitas occulte vim dispositiōis
agnoscit: ⁊ tamen hanc si mutare
valeat appetit/ contraire fatagit:
sed ipso se gladio contradictionis
frangit/ordini interno renititur:
sed suis victa conatibus ligat. Ha
bere ergo pacem resistens non po
test: quia dum superbiam cōfusio
sequitur: quod stulte per culpam
geritur/hoc ex iudicantis vindi
cta mirabiliter ordinatur. Sed vir
sanctus virtute ꝓbetici spiritus
plenus: cum confusionem genera
liter superbie humane conspicit:
ad speciale malum ꝓtinꝰ plebis
israelitice oculos mentis tendit: ⁊
que pena elatos omnes maneat/
ex vnius gentis interitu ostendit.
Nam repente subiungit dicens.

¶Qui transtulit montes: ⁊ ne
scierunt hi quos subuertit in
furore suo. In scriptura sacra se-
pe montium nose/predicantes alti
tudo designatur. De quibus q̄ ꝑfecti
mistā dicitur. Suscipiant montes
pacem ꝑpō tuo. Electi quippe pre
dicatores eterne patrie non imme
rito montes vocantur: q̄ per vite
sue celsitudinem ima terrenorum
deserunt/⁊ celo propinqui fiunt,

Sed montes veritas rūstulit: cū
p̄dicatores sanctos a iudee obdu-
ratione subtrahit. Unde recte ite
rū p̄ psalmistā dicit. Transferent
mōtes in cor maris. In cor enim
maris montes translati sunt: cuz
predicantes apostoli a iudee perfi
dia repulsi ad intellectuz gentiliū
venerūt. Usi ipsi quoq̄ i suis acti-
bus dicunt. Uobis oportebat pri-
mum loqui verbum dei: sed quia
repulistis illud/⁊ indignos vos iu
dicastis eterne vite: ecce conuerti
mur ad gentes. Sed hāc eandem
translationē montiū di ipsi nescie
runt q̄ in domini furore subuersi
sunt: q̄ cū de suis finibus hebrei
apl̄os expulerūt/ lucrum se fecisse
arbitrati sunt/q̄ predicationis lu
men amiserunt. Exigentibus q̄p-
pe meritis iusta a iudeis auersione per
cussi tanto intelligentie errore ce
cati sunt: vt q̄ intē pderent/ hoc
esse gaudiū putarent. Sed repul-
sis apl̄is/a romano ꝓtinus princi
pe. Tito iudea destruit: atq̄ in cū-
ctis gentibus sparsa dissipatur.
Unde ⁊ translatis montibus re-
cte subiungitur.

¶Capitulum.iij.

Qui cōmouit terrā
de loco suo: ⁊ colū
ne ei? cōcutiuntur.
De loco q̄ppe suo ter
ra cōmota est: cum
plebs israelitica de
iudee finibus est exulsa: nimiruz
colla gentibus subdidit: q̄ subdi
auctori recusauit. Que. s. terra co-
lumnas habuit: q̄ i sacerdotes et
principes legisdoctores atq̄ pha-
riseos ruitura ei? fabrice structura
surrexit. In ipsis nāq̄ litere edi
ficium tenuit: et tranquillitatis
sue tempore sacrificiozum carna-
lium quasi superimposite fabrice
onera portauit: sed translatis mō
tibus columne concusse sunt: q̄
subductis a iudea apostolis / nec
ipsi viuere in illa ꝓmissi sunt: qui
ab illa vite p̄dicatores expulerūt.
Dignum quippe erat vt terrenam
patriam subacti perderent: cuius
amore nequaq̄ veriti sunt celestis
patrie milites impugnare. Sed ex
pulsis sanctis doctorib? iudea fū-
ditus corruit: ⁊ iusto iudicitis era
mine in errozis sui tenebras men
tis oculos clausit. Unde et adhuc
subditur.

¶Qui precipit soli et
nō oritur ⁊ stellas claudit qua
si sub signaculo. Aliquando nāq̄
in sacro eloquio solis nose pre-
dicatorum claritas designaē sicut
per Joannē di. Factus est sol vt sac
cus cilicin?. In extremo quoq̄ tpe
sol quasi cilicinus saccus ostendi-
tur: q̄ fulgens vita predicantium
ante repro bozum oculos aspera ⁊
despecta monstratur. Qui stelarum
quoq̄ claritate figurant: q̄ dū re-
cta peccatoribus predicant/tene-
bras nostre noctis illustrant. Unī
⁊ subtractis predicatorib? per pro
phetā dicitur. Prohibite sunt stel
le pluuiarum: quia vero sol p̄ diez
fulget stelle obscuritatem noctis
irradiant ⁊ plerunq̄ in sacro elo-
quio diei appellatione eterna pa-
tria/noctis autem nomine p̄sens
vita signatur: predicatores sancti
vt sol nostris oculis fiunt cum cō-
templationē nobis vere lucis ape
riunt et velut stelle in tenebris lu
cent/cum per actiuam vitam peo
futuris nostris necessitatibus ter
rena disponūt. Quasi in die vt sol
choruscant: cum ad contemplan-
dam interne claritatis patriam
mentis nostre aciem subleuant ⁊
q̄si stelle in nocte resplendēt quia
cum ⁊ terrena agunt/offensurum
iam iamq̄ nostri operis pedē exē-
plo sue rectitudinis dirigunt. Sz
quia expulsis predicatoribus non
fuit qui plebi iudaice in perfidie
sue nocte remanenti resplende-
ret: vel claritatem contemplatio-
nis ostenderet: vel actiue vite lu-
mē aperiret. Ueritas q̄ppe q̄ banc
repulsam deseruit/subtracto p̄di
cationis lumine merito sue planī
tatis excecauit: recte dicitur. Qui
precipit soli et non oritur: ⁊ stellas

claudit:quasi sub signaculo. Quiri quippe ei solez noluit:aqua predi cantium animum diuertit:z qua si sub signaculo stellas clausit:qui dñi predicatores suos per silentiuz stra semeripsos retinuit:ceciz ini quoziz mẽtibus celeste lumen ab scondit.

¶Capitulum.iiij.

PEnsanduz vero est:qz idcireo aliquid sub si gillo claudim⁹:vt hoc cũ tempus congruit/ ad mediũ proferam⁹. Et sacro eloquio attestante didicimus:ꝙ iudes q̃ nũc describit/ad finẽ fidei in fine col ligatur. Vnde namqz per Esaiã dicitur. Si fuerit numerus filiorum israel quasi arena maris/reliquie salue fient. Vnde Paulus ait. Donec plenitudo gentium intraret: z sic omnis israel salu⁹ fieret. Qui igitur predicatores suos nunc in dee oculis subtrahit/sed post modũ ostẽdet:quasi sub signaculo stellas clausit:vt abscondis pri⁹ z post ebozescentibus astrozum spiritua lium radiis noctem perfidie fue: z nũc repulsa nonvideat:z tunc il luminata deprehẽdat. Vnde est ꝙ duo illi eximij predicatozes dilata morte subtracti sunt:vt ad pdi cationis vsum in finem reuocent. De quibus per Iohannem dicit. Hi sunt due olive z duo candelabra in conspectu dñi terre astãtes: quoruꝫ vnũ in euangelio p semet ipsam veritas pollicetur dicẽs. Helias venturꝰ est:z restituet omnia Quasi ergo sub signaculo stelle clause sunt:que z nunc occultant ne appareant:z post vt prodesse valeant apparebũt. Sed tamẽ plebs israelitica que vbertim in fine col ligit:in ipsis sancte ecclesie exordiis crudeliter obduratur. Hã predicatores veritatis renuit:ꝙ verba auctoris:i sprenit. Quod tamen mi ra auctoris dispensatione agitur: vt nimirum predicantium gloria que recepta in vno populo latere poterat:in cunctis gentib⁹ repulsa dilatetur. Unde z apte mox subditur. ¶Qui extendit celos sicut pellem. Quid nãqz celorum nomine: nisi hec eadem celestis predicantium vita designatur: De quib⁹ p psalmistam dicitur. Celi enarrãt gloriam dei. Ipsi igitur celi:ipi sol esse memorantur:celi scilicet qz i tercedendo protegũt sol aũt quia predicando vim luminis ostẽdũt. Cõmota igitur terra celi extensi sunt:qz cum iudea ad vim persecutionis infremuit:apostolorum vitam dñs in cunctarum gentiuz cognitione dilatauit. Et dum illa per iudicium in mundum captiua dispergitur:isti vbiqz per gratiã in honore tenduntur. Angusti quippe celi fuerãt cum vna plebs tot egregios pdicatozes tenebat. Quis enim gentilium Petrũ noscet:si in soli⁹ israeliti ci populi predicatione remaneret? Quis Pauli virtutes agnosceret:nisi hunc ipsa dea ad nostram notitiã persequẽdo trãsmisisset? Ecce iam qui plagis z contumeliis ab israelitis pie be repulsi sunt per mũdi fines bonorantur. Sol⁹ ergo dñs celos tendit:qui secreti mira dispensatione cõsilij predicatozes suos vndeq̃ permisit in vna gente oppzimi fecit in mũdi cardines inde dilatari. Sed neqz ipsa hec presentis⁹ dicta mũdo gentilitas:cum culpas eius apostoloruꝫ lingua corripuit: verba vite libenter accepit:nã protinus in elatione contradictionis intumuit:atqz ad crudelitatem persecutionis excitauit. Sed que predicationis verbis cõtraria nititur:signorum citius admiratione temperatur. Unde z apte quoqz in auctoris laude subiungitur.

¶Capitulum.v.

ETgraditur sup fluctus maris. Quid est maris nomine / nisi in bonorum nece seuiẽs: mundi huius amaritudo signatur. De quo e

per psalmistam dicitur. Congregãs quasi in vtrẽ aquas maris. Aquas etenim maris quasi in vtrẽ domi nus cõgregat:cũ miro moderami ne cuncta dispoñs/in suis clau sas cordibus carnaliuz minas fre nat. Super fructꝰ ergo maris do minus graditur:quia cum se pro celle persecutionis erigũt miracu lorum eius obstupefactione fran guntur. Qui enim tumores buma ne vesanie mitigat: quasi erectas in cumulo vndas calcat. Iam cũ mozẽ suum gẽtilitas destrui none quersatiõis pdicatiõe cõspiceret: cũ mũdi huiꝰ diuites elationi sue contrarie viderent facta pauperũ cũ sapientes seculi aduersari sibi imperitorum verba pensarent:in persecutionis protinus tempesta te tumuerunt. Sed qui verboruz aduersitate cõmoti ad persecutio nis procellas insiliunt:signorũ (vt diximus) admiratione temperan tur. Tot ergo in bis fluctibus do minus gressus posuit:quot super bis persecutoribus miracula ostẽ dit. Unde bene rursuz per psalmi stam dicitur. Mirabiles elatiões maris:mirabilis in excelsis domi nus:qz contra electorum vitaz ad persecutionis vndaꝫ mundus se mirabiliter extulit:sed bas super nozũ conditor sublenata virtute p dicantium mirabilius strauit:mi nistros etenim suos plus ostendit posse p miracula/ꝙ potestates ter renas tumere per ira. Quod bene etiam per Hieremiaz dñs exteri ra narrans/interioza denuntiat dicens. Posui arenaz maris termi nũ preceptũ sempiternum: qũ nõ preteribit:z commouebũtur z nõ poterunt:intumescent fluctꝰ ei⁹ z non transibunt illud. Arenã ꝙpe dominus mari terminum po suit:quia ad frãgendã mundi glo riam/abiectos z pauperes elegit. Cuius nimirũ maris fluctus intumescunt: cum potestates seculi ad commotionem persecutionis exiliunt:sed transire arenam ne queunt:quia despectorum miraculis z humilitate frãguntur. Sic dum mare seuit:dum per insanie sue fluctus erigitur:qz tñ virtutis intime ostẽsione calcatur / sancta ecclesia proficit:atqz ad statum sui ordinis per temporũ, incrementa cõsurgit. Unde z apte mox subdi tur. ¶Capitulum.vj.

Arcturus.

QVi facit arcturũ et orionas z hyadas et interioza austri. Nequaꝫ sermo veritatis vanas esiodi arati et calimaci fabulas sequitur:vt arcturum nominans extremam stellarum septẽ caudã vice suspicetur:z quasi orion gladium teneat:amatoz insan⁹. Hec quippe astrozuz nomina a cultoribus sapientie carnalis inuẽta sũt sed scriptura sacra idcirco eisdẽz vocabulis vtitur vt res quas inst nuare appetit/notitia vsitate appellationis exprimantur. Nam si astra que vellet per ignota nobis nomina diceret:homo p quo dec eadem scriptura facta est:nesciret penitus dubio quid audiret. Sic igit in sacro eloquio sapientes dei ser monem trahũt a sapiẽtibus secu li:sicut in eo prouitilitate hominis vocẽ in se humane passionis ipse conditoz hominũ sumit deus: vt videlicet dicat. Penitet me feciss hominem super terram: cum pro fecto constet:qz is qui cũcta priuꝰ ꝙ veniat conspicit:nequaꝫ postꝫ aliquid fecerit:penitẽdo resipiscat. Quid ergo miruz si spiritalesvi ri vtuntur verbis carnaliũ:quan do ipe ineffabilis z creator omniũ spiũ:vt ad intellectũ suum carnẽ pertrahat/in seipso carnis sermo nem formet? In scriptura igitur sacra dum nota astrozum nomina audimus: de quibus astris ser mo mouetur agnoscimus: cuz ve ro que enarrentur astra perpendi mus:restat vt ex eorum moribus ad spiritualis intelligentie arca-

Arcturus ḋ ḋ sit z ḋ signet.

na surgamus. Necꝫ enim iurta literam mirum aliquid ꝙ deus arcturum orionas z hyadas fecit: de quo nimiruꝝ cōstat: qz nīo in mūdo nihil sit/quod ipse non fecerit. Sed sanctꝰ vir hec fecisse deū dicit: per que signari ppue ea ꝙ spūa liter geruntur intelligit. Quid nāq arcturi note qui in celi are constitutus septem stellarū radijs fulget/nisi ecclesia vniuersalis exprimitur: que in Joānis apocalypsi p septem ecclesias septēq candelabra figuratur? Que dum dona in se septiformis gratie spūs cōtinet: claritatem summe virtutis irradians/quasi ab are veritatis lucet

¶ Capitulum. vij.

Eusandux quoꝫ: ꝙ arcturus semp versatur z nūq mergitur: qz ecclesia persecutiones iniquoꝝ sine cessatione tolerat: sed tā vsqꝫ ad mundi terminū sine defectu pdurat. Sepe nāq eam reprobi qz vsqꝫ ad internitionem pſecuti sunt: qñ hāc se funditus extinxisse crediderūt: sed eo multiplicis ad statū sui pfectus redijt/quo inter manus pſequentium mouendo laborauit. Arcturus ergo dum versatur erigitur: qz tunc ecclesia valentius in veritate reficitur: cū ardentius p veritate fatigatur. Unde z apte quoꝫ post arcturum ptinus orionas subdit. Orio

Orio nes

nes ꝗppe in ipso pondere tpis byemalis oriuntur: suo quoꝫ ortu tēpestates excitant: z maria terrasqꝫ yturbant. Quid igitur post arcturum per orionas: nisi martyres designantur. ḋ duz ecclesia ad statum predicationis erigitur: pondus pſequentiū molestiasqꝫ pasſuri/ad celi faciem quasi in byeme venerunt? Unde cum natis mare terrasqꝫ turbata est: qz dum gentilitas mores suos destrui apparente illozum fortitudine doluit: in cozrectionem non solum iracūdos actuꝝ bidos sed etiam placidos erexit. Et orionibus itaqꝫ byems inboꝛruit: qz clarescēte scrōz constantia frigida mens infidelium ad tempestatem se persecutionis excitauit. Orionas ergo celum edidit: cū sancta ecclesia martyres misit: qui dum loqui recta rudibus auſi sūt omne pōdus et frigoris aduersitate pertulerunt. Bene ait protinꝰ byadas subdit: que virescente vere iam sol calozis sui vires exerit/ostēdit. Illius quippe signi initio inherent/quod sapiētes seculi tarum vocant: et quo augeri sol incipit/atqꝫ ad extendēda dies spacia feruentioꝛ erurgit. Quid ita post orionas byadum nomine/ nisi doctozes sancte ecclesie designantur qui subductis martyribus eo tempoze ad mundi notitiam venerunt: quo fides clarius elucet/z repressa infidelitatis byeme altiꝰ p corda fidelium sol veritatis calet: qui remota tempestate persecutionis: expletis noctibus longis infidelitatis tunc sancte ecclesie ecozti sunt/cum ei iam per credulitatis vernū lucidioꝛ annus aperit.

¶ Capitulum. viij.

Ecimmerito doctozes sancti byadum nūcupatione signant. Bene quippe eloquio byadas pluuia vocatur: et byadeonomen a pluuijs acceperunt: quia orte pculdubio imbres ferunt. Bene ergo byadum appellatione doctozes expressi sunt: qui ad statum vniuersalis ecclesie quasi in celi faciem deducti/super arē tem terram humani pectoris sancte predicationis imbres fuderūt Si enim predicationis sermo pluuia non esset: moyses minime dixisset. Expecter sicut pluuia eloquium meum. Et nequaqꝫ p Esayam veritas diceret. Mandabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem: atqꝫ hoc quod paulo ante protulimꝰ. Quamobrem prohibite sunt stelle pluuiarum. Dum ergo byades cum pluuijs veniunt ad celi spacia altiora ducitur sol: quia apparente doctozum scientia: dum mens nostra imbre predicationis infunditur/fidei calor augetur: et perfusa terra ad fructum proficit/ cum lumen huius signi in celo apparuerit: quia vberius frugem boni operis redimus: duz per sacre eruditionis flammam in coꝛde clarius ardemus. Dumqꝫ per eos diebus singulis magis magisqꝫ scientia celestis ostenditur: quasi interni nobis luminis vernum tempus aperitur: vt nouus sol nostris mentibus rutilet: z eozum verbis nobis cognitis/ seipso quotidie clarioꝛ micet. Urgente etenim mundi fine superna scientia proficit: et largius cum tempore excrescit. Hinc namqꝫ per Danielem dicitur. Pertransibūt plurimi: et multiplex erit scientia. Hinc Joanni in priori parte reuelationis angelus dicit. Signa que locuta sunt septem tonitrua noli scribere. Cui tamen in eiusdē reuelationis termino precepit dicēs. Ne signaueris verba prophetice libri huius: pars quippe reuelationis anterioꝛ signari precipitur: terminus prohibetur quia quicquid in sancte ecclesie initijs latuit/finis quotidie ostendit. Nonnulli vero a greca litera que y dicitur byadas nuncupatas arbitrantur. Qđ si ita est: significationi quam diximus contrarium non est: doctozes enim dis stellis non inconuenienter expressi sunt: que a literis nomen trahunt. Sed quamuis byades ab eiusdem litere visione non discrepent: certum tamē est: quia byados imber dicitur: eo ꝙ exoꝛte pluuias apportant. Uir igitur sanctus redemptionis nostre ordinem contemplatus admiretur: atqꝫ admiranꝺo exclamet dicens. Qui extendit celos solus: z graditur super fluctus maris: qui facit arcturum et orionas et byadas. Extensis etenim celis, dominus

formauit arcturum: quia in bonorem deductis apostolis in celesti conuersatione fundauit ecclesiam. Formato quoꝫ arcturo fecit orionas: quia roborata fide vniuersalis ecclesie contra procellas mundi edidit martyres. Editis quoꝫ orionibus protulit byadas: qz conualescentibus cōtra aduersa martyribus/ad infundendam aridi tatem humanoꝝ cordium doctrinaz contulit magistroꝝ. Isti itaqꝫ sunt astrorum spiritualium ordines: qui dum summis virtutibus eminent/semper ex supernis lucent: Sed post ista ḋ restat nisi vt sancta ecclesia laboris sui fructum recipiens: ad videnda superne pſie interna perueniat. Unde z apte qz dixit. Qui facit arcturū z orionas z byadas: protinus addidit: z interiora austri.

¶ Capitulum. ix.

Auster f.

Uid nāq hoc in loco austri nomine/ nisi feruoꝛ sanctis spiritus designat: quo dum repletus ḋ qsqꝫ fuerit/ad amoꝛem patrie spūalis ignescit. Unde z sponsi voce in canticis canticoꝝ dr. Surge aquilo z veni auster: perfla hortum meū et fluent aromata illi⁹. Illustro ḋppe veniente aquilo surgens recedit: cum aduentu sancti spiritus expulsus antiquus hostis / qui in coꝛpore mentem constrinxerat deserit: atqꝫ hortus sponsi auster pflat vt aromata defluant: qz nimirum dū sanctaz ecclesiam donoꝛ suoꝝ virtutibus spiritus veritatis impleuerit: ab ea lōge lateqꝫ odoꝛes boni operis spargit. Interioꝛa ergo austri sunt occulti filii angelozum ordines et secretissimi patrie celestis sinus quos implet eoꝛ spiritussanctus. Illuc ḋppe sanctoꝝ anime / et tunc coꝛporibus exute. z postea coꝛporibus restitute perueniunt: et quasi astra in abditis occultātur. Ibi per diē quasi in meridiano tpe/ardentius

Cantic. 4. b.

solis ignis accenditur: qz condito
rie claritas mortalitatis nfe iam
pressa caligine manifestius vide-
tur: z velut sphere radius ad spa-
cia altiora se elevat: qz de semetipsa nos veritas subtilius illustrat.
Bton doctor. Ibi lumen intime cõtemplatõis
sine interveniente cernit vmbra
mutabilitatis: ibi calor summi lu
minis sine vila obscuritate corpo
ris: ibi invisibiles angelor chori
quasi astra in abditis emicãt: qui
eo nunc ab hoib⁹ videri nequeũt
quo flamma veri luminis altius
pfundunt. Valde itaq; mirum est
q̃ missis apostolis dñs celos teren
dit: q̃ temperatis persecutionũ tu
moribus/maris fluctus gradiens
repressit: q̃ solidata ecclia arctu-
rum statuit: q̃ roboratis cõtra ad-
versa martyribus ozionas nisit:
q̃ repletis in tranquillitate docto
ribus byadas pbuit: sed post hec
valde est admirabile q̃ sinum no-
bis celestis patrie quasi interiora
austri preparauit. Pulchrũ est hoc
omne/quod quasi in celi facie de
divina dispensatione cernitur: sz
longe illudz incomparabiliter pul
chrius ad qđ intuibiliter perue-
nitur. Unde bene iterum spõsus
Ibidẽ. in sponse laudib⁹ dicit: q̃ pulchra
es amica mea: q̃ pulchra es oculi
tui columbarum: ablq; eo quod in
trinsecus latet. Pulchram narrat
et pulchram replicat: quia alia est
enim pulchritudo morum in qua
nunc cernitur: atq; alia pulchritu
do premiorum in qua nunc per cõ
ditoris sui speciẽ subleuatur. Cu-
ius mẽbra videlicet omnes dilecti
qz ad cuncta simpliciter incedunt
eius oculi columbarũ vocantur/
qui magna luce irradiant: quia et
signorum miraculis choruscant.
Sed quantum est omne hoc mira
Incõp hẽsibi- culum quod videri potest/illud de
litates divini internis miraculum est mirabi-
tatis i intrinsecus latet. Abiq; eo qđ lius quod videri nõ potest. De quo
tatis i intrinsecus latet. Magna quippe illuc aperte subditur. Ablq; eo qđ
sinuat. est gloria aperti operis; sed longe incõparabilis occulte remunera-
tionis. Quod ergo per beatus Job
astror nomine: hoc Salomonis vo
cibus oculor appellatione signat:
z qđ per Salomonem dicit. Ablq;
eo quod intrinsecus latet: hoc no
bis beatus Job intimat/cum au-
stri interiora commendat. Sed ec
ce vir sanct⁹ exteriora nosans/in-
teriora cõsiderans/aperta narrãs
occulta penetrans: omne qđ inte-
rius exteriusq; agitur / dicere co-
natur. Sed opera summe magnifi
cudinis quando explicet lingua
carnis? Unde et apta mor hec cadẽ
opera melius diffiniendo compre-
hendit dicens. ¶Capitulum. x.

Qui facit magna et inscru
tabilia z mirabilia q̃r
nõ est numer⁹. Divine
fortitudinis facta tũc
verius explem⁹ cũ hec
nos explere non posse
cognoscim⁹: tũc facundius loqui-
mur: cũ ab his obstupescendo reti
cemus. Ad narrãda q̃ppe dei opera
hz defectus noster q̃ sufficien-
ter crerat lingua suã: vt que com-
prehẽdere idonee nõ valet hec ido
nee mut⁹ laudet. Uñ bñ p psalmi- p.150
stam dr. Laudate eũ in potentib⁹ a.
eius: laudate eũ sm multitudinẽ
magnitudinis ei⁹. Ille quippe do
minum sm multitudinẽ magnifi
cudinis ei⁹ laudat: q̃ se succumbe
re in eius laudis expletione consi-
derat. Dicat ergo. Qui facit ma-
gna z inscrutabilia z mirabilia q̃-
rum non est numer⁹: videlicet ma
gna virtute/z inscrutabilia ratio-
ne/innumerabilia multiplicitate
Divina ergo opera que explere di
cendo non potuit/facundius dici
endo diffinivit. Sed in cõsidera
tione rerum cur lõge extra nos du
cimur qui hoc ipsum quoq; quod
ergo nos agitur ignoramꝰ. Unde
z apte subiungitur. ¶Si venerit
ad me non videbo eũ: z si abie
rit/non intelligam eum. Recte
sum quippe ab eternis gaudijs ge
nus humanũ; exigente culpa me-
B
tis oculos

Sepe ris oculos pdidit: e quo meritoꝝ
gra pu- suoꝝ passibus gradi nescit. Sepe
tat ira est gr̃a/est donum qđ ira deputat:
Sepe e sepe diuine districtionis ira est
ira pu- qđ gratiã putat. Nam plerũq; gr̃az
tat gra estimat dona virtutũ: z tñ eisdem
donis elatus corruit: plerunq; ve
lut iram meruit aduersa tentatio
num: z tñ eisdẽ tentationib⁹ pres-
sus ad virtutum custodiã cautior
erurgit. Quis enim deo se ppinq̃-
re non estimet/cum supnis excre-
scere muneribus agnoscit: cuz vel
ꝓphetie donum: vel doctrine ma-
gisterium percipit vel ad exercen
dã curationum gr̃am conualescit?
Et tñ sepe mẽs dñi de virtutis sue
securitate resolutis insidiante ad-
uersario inopinate culpe telo pfo
ratur. Et inde a deo in eternũ lon
ge fit/vnde ei ad tempus sine cau
tele custodia propinquauit.

¶Capitulum. xj.

Et quis se derelictũ: tã
gratia divina nõ depu
tet: cũ post experimen-
tũ munditie lacessiri
se carnis tentationib⁹
videt inhonesta ad ani
mum cõgerit: z ante cogitationis
oculos non nulla impudicitie imma
da versari? Et tñ cum fatigant ista
nec superãt: nequaq̃ p pollutionẽ
trucidãt/sed p humilitatẽ seruãt:
vt infirmũ se animꝰ in tẽtatione
deprehendẽs/totũ se ad diuinita
tis adiutorium cõferat: z sui fidu
ciam funditus amittat. Sicq; fit
vt inde altius deo inhereat/vnde
se a deo profundius cecidisse suspi
rabat. Accessus igit recessusq; dei
de ten- a mẽte nostra minime cognoscit:
tatiõe quousq; rerũ alternantium finis
iterũ ignoraf: quia z de tentatiõe incer
e verũ tum est/verũ probet an trucidet: z
pbetur de donis nequaq̃ deprehenditur/
trucidet. vtrum hic desertos remunerent:
an in via nutriant/vt ad patriam
ꝓducant. Homo ergo ab eternis
gaudijs semel expulsus: clausas
contra se ianuas secreti spiritua-
lis aspiciat: atq; ad semetipm fo-
ras profectus. in carne gemat: z ce
citatis sue dãna cõsiderans dicat.
Si venerit ad me nõ videbo eum:
z si abierit nõ intelligam. Et si ap-
te deploret dicẽs. Postq̃ semel spõ
te oculos pdidi: qñ q̃ste noctis
cecitatem patior: nec ortum tam
nec occasum solis cognosco. Et tñ
hõ qui infirmitatis pena ꝓmitur:
z cecitatis sue caligine grauatur:
ad superne lucis iudicium prope-
rat: vt suez actuũ rõnem reddat.
Ubi mor subditur. ¶Si repente
interroget: quis respondebit
ei? Repente deus interrogat: cum
nos ad districtionez sui examinis
inopinatos vocat. Sed interroga
tioni illius hõ rñdere nõ sufficit
qz si remota tunc pietate discutit/
in illo examine etiã iustor vita suc
cumbit. Uel certe interrogat/ cuz
duris nos pcussionibus pulsat:
vt cum mens nra de se in tranqlli
tate est: mat: semetipsam veraciter
qualis sit in prturbatione deprhen
dat. Et plerunq; qñ qui pcutitur
gemit/sed respondere nõ sufficit:
quia z ipsa ei pcussionis sue aduer
sitas displicet: sed tñ semetipm hõ
cõsideras facet: et divina iudicia
discutere metuit: qz esse se pute-
rem agnoscit. Un z p Paulũ dr. O
homo tu quis es qui rñdeas deo?
Rñdere deo nõ posse putncit qui
homo nolatur: qz p hoc q̃ de hu-
mo sumptus est: iudicia supna di
scutere dign⁹ nõ est. Unde hic q̃ hz
apte subiungitur. ¶Uel quis ei
dicere põt: cur ita facis? Auctori
tio facta semper indiscussa vene-
randa sunt: qz iniusta nequaq̃ esse
pñt. Rõnem quippe de occulto ei⁹
iudicio q̃rere/nihil est aliud q̃ cõ-
tra eius cõsilium supbire. Cũ ergo
factorum causa nõ deprehendit re
stat vt sub factis illius cum humi
litate taceat: qz nequaq̃ sufficit sen-
sus carnis/vt secreta penetret ma
iestatis. Qui ergo in factis dei rõ
nem non videt: infirmitatem suã
considerans cur non videat ratio
nem videt. Unde et per Paulum q̃

Repẽ- re dꝰ inter- rogat.

L

Ro. 9. e.

Hõ ad humo ilo ba- mita curet.

Ibidē. subsequēter adūngitur. Nunqd dicit figmentuz qui se finxit: quare me fecisti sic? Quo essi se cernit figmentū diuini operis: eo semet ipsum redarguat: ne cōtra manū resultet operātis: qz qui benigne qđ nō erat fecit: qđ est iniuste non deserit. Ad semetipsaz ergo in percussione mens redeat: z qđ appbē dere nō valet: nō requirat. ne si dū nime ire causa discutitur/ amplius discussa pronocetur: z quam placare humilitas poterat: inertingui diliter superbia accendat. Unde z apte quoq; de hac eadem ira protinus subditur. ¶ Deus cui⁹ resistere ire nemo pōt: sub quo curuantur qui portant orbem.

Dubitatio.

Oritur dubitatio.

Admirum valde est q̄ ire dei nullū posse resistere dicitur: cum multos indignationi superne animadnersionis obuiasse eloquia diuina testētur. An nō ire dei moyses restitit: qui p cadēte populo erectū ipsum superne percussionis impetum mortis sue oblatione restrinxit dicens. Dimitte illis hanc noxiā: alioquin dele me de libro tuo quē scripsisti: An non ire dei aaron resistit: cuz inter viuentes ac mortuos thuribulum sumpsit: atq; animadnersionis ignem incēsi fumo tēperauit? An nō plūmes ire dei restitit: qui luxuriantes cum alienigenis in ipso coitu trucidans: celū sinuz diuine indignationi obtulit: z furorē gladio placauit? An nō ire dei dauid resistit: qui angelo ferienti se offerens/ placatiōis gratiā z ante tempus propositum exegit. An non bellas ire dei restitit: qui longo iam tempore terra arente subductas de celo pluuias verbo reuocauit? Quo ergo diuine ire nullū posse resistere dicitur: cum multos sepe restitisse exēplis exīstentibus demonstratur? Sz si subtiliter z beę beati Job eloquia z illoz facta pensamus z verū cognoscimus quia diuine ire nō resistitur: z verum quia multi sepe resisterunt. ¶ Capitulum. xlij.

De moyse

Exod. 32. g. Nūe. 16. g. Aaro.

Plumes.

Nume 25. b.

Dauid

Bellat

Questio.

Respō sio.

Quo sett ire dei qđ resistat.

Quo qđ nemo pōt resistere

Probat ex ēplo moyse

Dauid 2. Re. 24. f

Nullus iteruē tu ire diuina restrin gat. cū implicabiliter exeratur z dicat. Deus cui⁹ resistere ire nemo pōt. Quod bene z ad spēciale intellectū ducim⁹? si cuius dē plebis israelitice anīa pensamus: quā redemptor p dispēsationis sue mysteriū ostēsus superbiē tem deseruit: atq; ad cognitionis sue gratiā gentes vocauit. Unde z apte mor subditur. ¶ Sub quo curuantur qui portant orbez.

Basile⁹ gre ce.

Ipsi etenim orbē portāt: q curā p̄sentis seculi tolerāt. Tantoruz qp pe pōderaz unusquisq; sustinere compellit/ quāt in hoc mundo principatur. Et si z terre principes nō incōgrue basile⁹ ex greco eloquio: laos cū populo interpretat. Basile⁹ igitur basis laos vocat: qđ latina vox lingua basis populi ex: qz vez ipse sup se populū sustinet: q motus illius potestatis pōdere firmo regit. Quo essi subiectorum suorum onera tolerat: eo quasi suppositā colūnā basis portat. Beat⁹ igit̄ Iob virtute ppbetici spūs plen⁹ aspiciat qđ iudea deserit: atq; ad diuinitatis cultuz gentiū principes inclinare z dicat. De⁹ cui⁹ resistere ire nemo pōt: sub quo curuant q portāt orbē. Sicsi aperte fateat dicēs. Et subiectos quidē dñi Prite deserit: z erectas potestates gētiū misericorditer flectis. ¶ Capitu. xxiij.

Quis p hoc qđ ex. Sub quo curuant q portāt orbē: possunt z angelice virtutes intelligi. Ipse etenim orbe portant: qui regendi mundi curas administrant. Paulo attestante q ait. Nōne omnes sunt administratoriī spiritus in ministerium missi pro-

Hebre. 1. b.

Bellat 3. Reg. 17. a.

Cōtu lio.

Declaratio.

Dicere. 7. a.

Dicere. 15. a.

Questio de moyse z samuele.

Respō sio.

Zuce. 6. b.

6

vt sicut homo paruuz aliquid quasi de diuina animaduersione sentiret: qui verbo celos aperuit/ ante indignationem mulieris territus per desertū fugit: z pro semetipso infirmatur in formidinem: q furorem dei placat alios per intercessionem. Ire dei igit̄ z resistiva let/ qñ ipse qui irascitur opitulat: z resistī omnino nō valet qñ se z ad vicissitudinē excitat: z ipse precez q̄ ei fundit nō aspirat. Hinc ad dieremiam ex. Tu ergo noli orare p populo hoc: z ne assumas pro eis laudem z orationē: qz nō exaudiā in tpe clamoris eorum ad me. Et rursum. Si steterit moyses et samuel coram me non est anima mea ad populum istum. Quia in re ꝺ vtiliter pōt: cur relictis tot antiquissimis patribus ad effundēdā precē moyses z samuel tñmō prestantius elegantiusq; nominant? Quod tā facile agnoscimus/ si eos qui diligere z inimicos ꝺcipit ꝺbere fatis merita pensamus.

¶ Capitulum. xiij.

Onditoris nāq; auri bus maximeilla oratio cōmendatur: q̄ p inimicis quoq; itercedere nititur. Ait z per semetipsam veritas dicit. Orate pro persequentibus z calūniantibus vos. Et rursum. Cū stabitis ad orandū: dimittite si qđ habetis aduersus alterū. Cū vero patrū priorū facta sacro eloquio describente reuoluimus: moysen z samuelē exorasse p aduersantibus inuenimus. Unꝺ q̄p per eorū sequentis populi persecutiones fugit z tñ pro vita sui persecutoris interuenit: alter ex principatu populi delectus/ ipius sui aduersarius dicit. Absit a me hoc peccm tu ꝺno quominꝰ cessez orare p vobis. Quid est ergo in difficultate deprecādi moysen z samuelē deducere/ nisi aperti⁹ indicare: qz eius ire nec; illi si astarent obsistēre: qui ideirco p amicis interue nire citi⁹ possent: qz apud hūc inter cedere z p̄similis solerēt. Dic ad eandē iudeā ex. Plaga inimici percussi te castigatione crudeli. Et rursū. Quid clamas etiā ad me super cōtritione tua? Insanabilis ē dolor tu⁹. Uir igit̄ sciūs aspiciat: qz nullius interuētu diuina ira restringitur? cum implicabiliter exeratur z dicat. Deus cui⁹ resistere ire nemo pōt. Quod bene z ad spēciale intellectū ducim⁹? si cuius dē plebis israelitice anīa pensamus: quā redemptor p dispēsationis sue mysteriū ostēsus superbiē tem deseruit: atq; ad cognitionis sue gratiā gentes vocauit. Unde z apte mor subditur. ¶ Sub quo curuantur qui portant orbez. Ipsi etenim orbē portāt: q curā p̄sentis seculi tolerāt. Tantoruz qp pe pōderaz unusquisq; sustinere compellit/ quāt in hoc mundo principatur. Et si z terre principes nō incōgrue basile⁹ ex greco eloquio: laos cū populo interpretat. Basile⁹ igitur basis laos vocat: qđ latina vox lingua basis populi ex: qz vez ipse sup se populū sustinet: q motus illius potestatis pōdere firmo regit. Quo essi subiectorum suorum onera tolerat: eo quasi suppositā colūnā basis portat. Beat⁹ igit̄ Iob virtute ppbetici spūs plen⁹ aspiciat qđ iudea deserit: atq; ad diuinitatis cultuz gentiū principes inclinare z dicat. De⁹ cui⁹ resistere ire nemo pōt: sub quo curuant q portāt orbē. Sicsi aperte fateat dicēs. Et subiectos quidē dñi Prite deserit: z erectas potestates gētiū misericorditer flectis. ¶ Capitu. xxiij.

Quis p hoc qđ ex. Sub quo curuant q portāt orbē: possunt z angelice virtutes intelligi. Ipse etenim orbe portant: qui regendi mundi curas administrant. Paulo attestante q ait. Nōne omnes sunt administratoriī spiritus in ministerium missi pro-

Hebre. 1. b.

pter eos qui hereditatem capiūt salutis. Ait ergo. ¶ Deus cuius nemo resistere potest: sub quo curuantur qui portant orbez. Acsi humilitatez omnis creature conspiciat/ et tremefactus dicat. Quis infirmorum hominuz tuis mutibus obuiat: cuius se formidini t virtutes angelice inclinant? Uel certe quoniam cum curuamur/superiora non cernimus: erecti essent illi subtilissimi spirit⁹/ si plene potentiā eius manifestatis attingerent. Sed qui orbē portāt sub deo curui sunt: qi diuinitatis eius celsitudinem q̄nis subleuati uidere it: nec uirtutes tñ angelice cōprehendūt. Qui vir iustus pre infirmitate non penetrās: hz hāc vt cūq; ex subiectis summoui spiritū ministeriis pensans ad cōsiderationem se propriaz sollicita humilitate recolligit: sibiq; cozaz se pre potestate superne magnitudinis vilescit dicens. ¶ Quant⁹ ergo ego sum vt respondeam ei et loquar verbis meis cum eo? Acsi aperte dicat. Si creatura illa hunc considerare non ufficit hicarne non premīt: qua mēte de eius ego iudicijs disputo: q̄ pōdere corruptiōis angustor? Sicut autem sepe ad nos verba dei sunt tu dicia illius. que nostrorum actuū sententiam loquuntur ita, verba nostra ad deū sūt opera q̄ exhibemus. Sed cum deo loqui verbis suis homo nō valet: qui apud sub tile eius iudicium/ nullaz de suis actibus fiduciam tenet. Unde et apte subditur. ¶ Qui etiaz si habuero quippiā iustū: nō respōdebo: sed meum iudicez deprecaboz. Ut cūi sepe dicrim⁹: omnis humana iustitia/ iniustitia esse cōuincitur: si districte iudicet. Precce ergo post iustitiam indiget: vt que succumbere discussa poterat/ et sola iudicis pietate cōualescat. Que cum plenā perfectionē habetur: habere de illa quippiam dicitur. Quia mens humana nicom prehensa vix peragit: valde extrema sunt que comprehēdit. Dicat ergo. Qui etiam si habuero quippiā iustum /non respondebo: sed meum iudicem deprecaboz. Uelut si apertius fateatur dicēs. Et si ad opus virtutis excreuero: ad vitam nō ex meritis: sed ex venia conuolesco. Preci itaq; instendum est cum recta agimus: et omne quod iuste viuimus ex humilitate cōdiamus.

¶ Capitulum. xv.

Sed plerūq; ipsa vtilis precatio tñ multis cogitationibus quatit: vt pene a cōspectu iudicis repulsa videat: t sepe hic creator mis sericors percipit: hz qz illibatā se vt vult exercere non valet: super se iudicium reprobationis pauet. Unde t subditur. ¶ Et cuz inuocanti me exaudierit: nō credo q̄ exaudierit vocem meā. Plerūq; etenim mēs igne diuini amoris accenditur: atq; ad intuēda celestia t arcana subleuatur: ad summa iam rapitur: t perfecto deide rio compūcta/ ab infimis alienatur: sed repentina tentatione percussa/ q̄ intentione fortē erecta in deū fuerat/ oboritis cogitationib⁹ transfixa curuatur: ita vt seipsam discernere nequeat/ atq; inter vitia virtutesq; deprehensa: et qua parte sit valentior/ non agnoscat. Nam sepe ad hoc vsq; perducitur vt miretur qñ tam summa cōprehēdat qz cogitatio illicita polluit. Et rursum: qñ illicitaz cogitationem recipit: quam super se valide feruoz spūs rapit. Quos alternantes cogitationuz motus in animo bene psalmista intuens ait. Ascēdunt vsq; ad celos: t descendūt vsq; ad abyssos. Usq; ad celos quippe ascēdim⁹ cū summa penetram⁹? sed ad abyssos vsq; descendimus/ cum repente a contemplationis culmine per turpia tentamenta deiicimur. Uot⁹ itaq; animi dum inter vota t vitia alternant: nimi rum sibi certitudinem eruditionis obnubilāt. Recte ergo dicitur Et cūi innocantem me exaudierit: non credo q̄ exaudierit vocē meā qz mens ex ipsa sua mutabilitate fit trepida: et per hoc quod nolēs patitur/ repulsam se abiectāq; suspicatur. Liber intueri vir sanct⁹ q̄ta se subtilitate dīiudicat: ne q̄d in illo diuina iudicia reprehēdāt. Infirmitatem nāq; suam intuēs ait. Quantus ego sum qui respondeā ei: et loquar verbis meis cum eo? De iustitie sue meritis non cōfidens: sed ad solā se spez postulationis conferēs subdit. Qui etiā si habuero quippiam iustum/ nō respondebo: sed meum iudicem deprecaboz. Sed de ipsa quoq; postulatione paululo adiungit. Et cuz inuocantez me exaudierit: nō credo q̄ exaudierit vocem meā. Cur tanta circūspectiōe trepidat? cur tanta sollicitudine formidat: nisi quia terrorem iudicis extremāq; districtionem cōsiderat: vim discussionis illius nō ferens: omne quod gerit esse sibi sufficiens penset. Unde t protinus subdit. ¶ In turbine enim conteret me.

¶ Capitulum. xvj.

Decator quisq; in turbine atteritur/ qui erectus in tranquillitate videbatur: qz quē diu superna lōganimitas tolerat extrema iudicij cūi senectas necat: que recte turbo dicit: qz in elementorum cōmotione renitatur psalmista attestante q̄ dixit. Deus manifeste veniet: deus noster t non silebit. Ignis in conspectu ei⁹ ardebit: t in circūitu ei⁹ tempestas valida. Usi t prophera quoq; ait⁹ dicit. Dūs in tempestate et turbine vie ei⁹. In quo nimirū turbine idcirco iustus nequaq; cōteritur: quia semper hic sollicite metuit ne conteratur. Perpendit namq; adhuc in pūis vite ita mere cōstitutus humanis actibus exactor operū q̄ districtus apparebit: q̄ quosdam tunc reatu culpe originalis astrictos etiam sine operibus dānat. Usi recte vir sanct⁹ ex humani generis voce protinus adiūgit. ¶ Et multiplicauit vulnera mea etiaz sine causa. Nō nulli etenim pīs⁹ a presenti vita subtrahuntur/ q̄ ad proferēda bona mala ve merita actiue vite permanent quos qz a culpa originis sacramenta salutis non liberant t hic ex proprio nil egerunt: t illuc ad tormenta perueniunt. Quibus vnū vulnus ē corruptibiliter nasci: aliud carnaliter emori. Hz qz post mortem quoq; eterna mors sequitur: occulto eis iustoq; iudicio etiā sine causa vulnera multiplicātur. Perpetua q̄ppe tormenta percipiunt: qui nihil ex propria voluntate peccauerunt. Hinc nāq; scriptū est. Non est mundus in cōspectu eius: nec vnius diei infans sup terrā. Hinc per semetipsaz veritas dicit. Nisi quis renatus fuerit ex aqua t spūsancto: non potest introire in regnū dei. Hinc Paulus ait. Eramus natura filij ire sicut et ceteri. Qui itaq; nullum p̄ priū adiungens ex solo originis reatu perimitur: quid iste in illo extremo examine quātū ad humani sensus estimationē/ nisi sine causa vulneratur? Sed tñ sub diuina districtione iustū est vt propago mortalis velut infructuosa arbor: t in ramis seruet amaritudinez quā traxit ex radice. Ait ergo. In turbine enim cōteret me: t multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Acsi aperte humani generis dāna considerans dicat. District⁹ iudex/ qua eos animaduersione trucidat: quos cū pa propriis actionis dānat: sit illos in eternū percutit: quos reatus arbitriū nō adiecit? Que nimirum dicta nec a beato Job specialiter discrepare cognoscimus: si hec q̄ vere prolata sunt indagamus. Semetipsum nāq; subtiliter pensās: atq; in omni actione dīiudicans: superne di

reat⁹ quosdam tunc reatu culpe originalis astrictos etiam sine operibus dānat. Usi recte vir sanct⁹ ex humani generis voce protinus adiūgit. ¶ Et multiplicauit vulnera mea etiaz sine causa. Nō nulli etenim pīs⁹ a presenti vita subtrahuntur/ q̄ ad proferēda bona mala ve merita actiue vite permanent quos qz a culpa originis sacramenta salutis non liberant t hic ex proprio nil egerunt: t illuc ad tormenta perueniunt. Quibus vnū vulnus ē corruptibiliter nasci: aliud carnaliter emori. Hz qz post mortem quoq; eterna mors sequitur: occulto eis iustoq; iudicio etiā sine causa vulnera multiplicātur. Perpetua q̄ppe tormenta percipiunt: qui nihil ex propria voluntate peccauerunt. Hinc nāq; scriptū est. Non est mundus in cōspectu eius: nec vnius diei infans sup terrā. Hinc per semetipsaz veritas dicit. Nisi quis renatus fuerit ex aqua t spūsancto: non potest introire in regnū dei. Hinc Paulus ait. Eramus natura filij ire sicut et ceteri. Qui itaq; nullum p̄ priū adiungens ex solo originis reatu perimitur: quid iste in illo extremo examine quātū ad humani sensus estimationē/ nisi sine causa vulneratur? Sed tñ sub diuina districtione iustū est vt propago mortalis velut infructuosa arbor: t in ramis seruet amaritudinez quā traxit ex radice. Ait ergo. In turbine enim cōteret me: t multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Acsi aperte humani generis dāna considerans dicat. District⁹ iudex/ qua eos animaduersione trucidat: quos cū pa propriis actionis dānat: sit illos in eternū percutit: quos reatus arbitriū nō adiecit? Que nimirum dicta nec a beato Job specialiter discrepare cognoscimus: si hec q̄ vere prolata sunt indagamus. Semetipsum nāq; subtiliter pensās: atq; in omni actione dīiudicans: superne di

strictionis vim quãta sollicitudine pertimescat insinuat dicens. In turbine enim conteret me. Aesi aperte dicat. Idcirco hunc semper in tranquillitate timeo: qz per flagella qualis in turbine veniat nõ ignoro. Quc flagella sez & metuẽs prenidit: & preuidẽs pertulit. Vñ subiungit. Et multiplicabit vulnera mea etiã sine causa. Ut enim sepe diximus: nequaq beatus Job percussus est: vt in eo percussio virtũ tergeret: sed vt meritum augeret. Vulneratũ se itaq sine causa asserens boc de se foris loqtur: quod de illo veritas in occulto testatur dicens. Cõmouisti me aduersum eum/vt affligerem eum frustra. Vir ergo sanctus superbe nõ dixit/ quod veraciter dicit: nec per bec verba a rectitudine discrepat: per que a iudice non discordat: qui eorũdem protinus vulnerum cõtinuationem exprimit: cũ subiungit. ¶ Mõ concedit quiescere spiritum meum: & implet me amaritudinibus.

¶ Capitulum. xvñ.

Spe iustis exercitium virtutis est sola exteri9 aduersa tolerare: iz vt eoꝝ vires certamẽ plene probationis eruditat/ bona nõnũq & foris tormenta tulerant/ & intus tẽtamenta castigant. Vñ vir sanct9 impletũ se amaritudinib9 asserit. qz cũ flagella externa tolerat/ illud est granius quod de tẽtatione aduersarij in intimis portat. Et inter bec mitigat vim doloris considerata equitas et potentia feritis. Unde subiungit. ¶ Si fortitudo queritur robustissimus est: si equitas iudicij/ nemo p me audet testimoniuz dicere. Ille dppe vite causas examinat q bas per alienũ testimoniuz non explorat: qz is q distrct9 quãq ostendit illato9 posse/ ipse deus tacit9 territ testis culpe. Hinc est pet ppbetã dz. Ego suz iudex et testis, Dicit dns sum ait. Tacui: semp silui ut fui: sicut parturiens loquar. Parturiẽs nãq cũ dolore ejcit/ quod diu l abditus cũ põdere portauit. Postq lõgũ ergo silentiũ sicut parturiẽs loquitur. qz qđ apud se nimis tacitus tolerat/ in vitione quãq indicij quasi cuz dolore manifestat. Sed requirend9 nobis est iste/ vir iustus: si pro eo testimoniũ dicere q̃q presumeret/ nũquid hunc reatu liberaret? Et si huic alius testimoniũ nõ impedit/ nunq ad pfectũ p se testimoniũ saltez ipse cõnalescit? Sequit. ¶ Si iustificare me voluero/ os meũ cõdemnabit me: si innocentem ostẽdero prauũ me cõprobabit. Aesi aperte dicat. Quid de alijs loquar/ qui ipse pro me testimoniũ ferre nõvaleo? Sed qz innocẽtie tue testificari non sufficio /nunquid hocipsũ qz innocentiã habeas scies? subdit. ¶ Etiã si simplex fuero/ hocipsũ suz ignorabit anima mea. Plerũq si scimus bona que agimus/ ad elationẽ ducimur: si nescim9: minime seruamus. Quis enim aut de virtutis sue conscientia nõ quãtulumcũq superbiat. Aut qs nurs sum bonũ in se custodiat qđ ignorat. Sed contra vtraq dd superest nisi vt recta que agim9 sciendo ne sciamus: vt bec & recta estimemus & minima quaten9 & ad custodiã sensificet animũ scientia rectitudinis: & in tumorẽ nõ eleuet estimatio minorationis. ¶ Capitu. xviij.

Sed sunt nõnulla que sciri a nobis facile nequeũt/ etiã cũ geruntur. Nam sepe recto studio cõtra delinquentiũ cui pas accedimur: & cũ vtra equitatis meras per ira rapimur: boc celum iuste districtionis estimamus. Sepe officiũ predicationis assumimus vt p boc fraterne vtilitati seruiam9 sed nisi placeamus illi cui loquimur/ nequaquam libenter accipitur qđ predicamus. Cunq placere mens vitiose studet ad amorẽ laudis proprie defluit turpiter: & q̃ a captiuare vitioꝝ alios curabat eruere/ ipsa satis fanoꝝb9 incipit captiua seruire. Quasi latrũculus quippe est appetit9 laudis bñane/ qui recto itinere gradientib9 ex latere insidiat: vt ex occultis educto gladio gradientiũ vita trucidet: cuiq proposite vtilitatis intẽtio ad studia priuata deducitur/ horrẽdo modo vnũ idemq opus culpa peragit: qđ virtus inchoauit. Sepe & ipsis eroidẽs aliud cogitatio expetit: aliud actio ostendit.

¶ Capitulum. xix.

Spe se fidelẽ sibi nec ipsa cogitatio exhibet: quia aliud ante oculos mẽtis versat: & longe ad aliud ex intẽtione festinat. Vñ plerũq nonnulli terrena premia appetũt: & iustitiã defẽdũt: secq iuocẽtes estimãt & esse defensores rectitudinis erudiant. Quibus si spes nũmi subtrahit/ a defensiõe protinus iustitie cessat: & tñ defẽsores se iustitie cogitãt/ sibiq rectos asserũt: q̃ nequaq rectitudinẽ sed nũmos querũt. Quos petra bene per moysen dz. Juste qđ iustũ est exequeris. Iniuste quippe qđ iustũ est exequitur: q̃ ad defensiones iustitie nõ virtutis emulatione/ sed amore premij temporalis erigitur. Iniuste qđ iustũ est erectitur/ qui ipsam quã pretendit iustitiã venũdare minime veret. Juste ergo iustũ exequi est/ in assertiõe iustitie caudẽ ipsaz iustitiã querere. Sepe recta agimus/ & nequaq premia/ nequaq laudes ab hominibus expectamus: sed tñ mẽs intima fiducia erecta: abis a quib9 nil expetit placere contemnit: eoꝝ iudicia despicit: secq male liberã p abrupta elatiois rapit: & inde sub vitio peius obruit: vnde quasi de victis vitijs nullis se appetitionibus subiacere gloriat. Sepe duz nosmetipsos plus iusto discutimus de ipso discretiois studio indiscretius erramus: et mentis nre acies quo plus cernere mittitur obscuratur: qz & importune solis radios aspicit/ tenebrescit: & inde nibil videre cõpellitur/ vnde videre amplius conatur. Quia igitur ab inquisitione nra torpentes nos omnino nescimus: aut si subtili nos discussiõe requirimus plerũq inter vitia virtutesq caligamus: recte nunc dicitur. Etiam si simplex fuero hocipsũ ignorabit anima mea. Aesi aperte diceretur. Conditoris cõtra me iudicia quia temeritate redarguo/ qui ipsũ me ex infirmitatis caligine ignoro? Vñ bene per propbetaz dicit. Dedit abyssus vocẽ suã/ ab altitudine phantasie sue. Abyssus quippe humanus animus immensa cogitatiõe caligosus/ semetipsum etiã discutiendo nõ penetrat. Sed ad hac altitudine vocem dare est: qz dũ se deprehendere non potest cogit in admirationem consurgere: vt eo perscrutari nõ audeat qđ super ipsum est: quo incõprehensibilitatem suã ipse cogitãs nõ valet inuenire quod est. Sed iustorum corda qz ad perfectuz se examinare nequeunt: egre boc criticum cecitatis ferunt. Unde & bene subditur. ¶ Et tedebit me vite mee. Tedet iustum viuere: quia & operãdo vitam nõ desinit querere: et tamen eiusdem vite sue meritum nõ videt inuenire. Libri dppe examinis sui & intime equitatis trahit & inde in se ergo effectum iudicij deficit: vnde super se rapt9 ad vim inquisitionis excrescit. Sed consolatio nostre caliginis reducta ad animam iusta & incomprehensibilis potentia condit9 ait: q̃ & iniquos sine vitioue non deserit et rectorum iustitiam incomprehensibilitatis immensitate transcendit. Unde et apte subiungit. ¶ Unũ est q locut9 sum: & innocentem & impiũ ipse consumit. Innocẽs a creatore cõsumit: quia liter

tius erramus: et mentis nre acies quo plus cernere mittitur obscuratur: qz & importune solis radios aspicit/ tenebrescit: & inde nibil videre cõpellitur/ vnde videre amplius conatur. Quia igitur ab inquisitione nra torpentes nos omnino nescimus: aut si subtili nos discussiõe requirimus plerũq inter vitia virtutesq caligamus: recte nunc dicitur. Etiam si simplex fuero hocipsũ ignorabit anima mea. Aesi aperte diceretur. Conditoris cõtra me iudicia quia temeritate redarguo/ qui ipsũ me ex infirmitatis caligine ignoro? Vñ bene per propbetaz dicit. Dedit abyssus vocẽ suã/ ab altitudine phantasie sue. Abyssus quippe humanus animus immensa cogitatiõe caligosus/ semetipsum etiã discutiendo nõ penetrat. Sed ad hac altitudine vocem dare est: qz dũ se deprehendere non potest cogit in admirationem consurgere: vt eo perscrutari nõ audeat qđ super ipsum est: quo incõprehensibilitatem suã ipse cogitãs nõ valet inuenire quod est. Sed iustorum corda qz ad perfectuz se examinare nequeunt: egre boc criticum cecitatis ferunt. Unde & bene subditur. ¶ Et tedebit me vite mee. Tedet iustum viuere: quia & operãdo vitam nõ desinit querere: et tamen eiusdem vite sue meritum nõ videt inuenire. Libri dppe examinis sui & intime equitatis trahit & inde in se ergo effectum iudicij deficit: vnde super se rapt9 ad vim inquisitionis excrescit. Sed consolatio nostre caliginis reducta ad animam iusta & incomprehensibilis potentia condit9 ait: q̃ & iniquos sine vitioue non deserit et rectorum iustitiam incomprehensibilitatis immensitate transcendit. Unde et apte subiungit. ¶ Unũ est q locut9 sum: & innocentem & impiũ ipse consumit. Innocẽs a creatore cõsumit: quia

quantalibet eius simplicitas fuerit diuine magnitudinis simplicitate superatur. Quāuis enim simplicitatem studiose fernemus et consideratione tamen intime puritatis ostenditur/q̄ decipsa quā agimus simplicitas non sit. Impius quoq; t conditore consumit: quia deo cuncta mirabiliter ordinante ipsis suis virtutibus eius impietas ligatur: nā inde se supplicijs t nesciēs implicat/ vnde se aliquid facere scienter erubat. Quia igit̄ omnipotens de⁹ t bonoꝝ innocētiam simplicitatēq; superat/t malorum astutiam penetrans dīnat recte nunc ōz. Nisi est quod locutus sum: t innocentē t impiū ipse cōsumit. Acsi aperte diceret. Hoc apud me verbum cogitationis pertuli: q̄nec innocens si districte discutior apparebo: nec impius apōme si latere voluero a superni examinis acumine absc̄dar: quoniā districtus iudex cuncta comprehēdens occulta malitie mirabiliter penetrat: t suis banc inuentionis bus bene ordinans damnat. Vel certe t innocentem t impium ipe cōsumere dicitur: q̄ quis in meritis vite diuisi sunt/ prime tamē culpe merito eque ad carnis interitum pertrahuntur. Vnde t per Salomonem dicitur. Moritur doctus similiter t indoctus. Et rursum. Cuncta subiacent vanitati: t omnia pergunt ad vnum locum de terra facta sunt/t in terram pariter reuertuntur. Sequit. ¶Si flagella occidat semel t nō de penis innocentū rideat. Quis hoc non per superbiam prolata crederet/ nisi sententiam iudicis audiret/qua ait. Non istis locuti coram me recte/ sicut seruus meus Iob. Restat ergo vt nullus auctoris verba reprehendere audeat: que constat quia inder laudat: sed tanto in intimis suis cautius subtilisq; rimanda sunt/ quanto durus foris sonant.

¶Capitulum.xx.

Ecclesi. 1.c

Iob. 9

Dupla mors bonis

Ro.6. b.

Desiderium sanctorum non impletur in presenti.

Iob. 21.c

Iob. 9.c

Iob. 1.c

Iob. 2.c

Iob. 42.c

Iob. 1.c

Iob. 2.c

Iob. 42.c

Iob. 1.c

Iob. 2.c

Iob. 42

ceret. Quis vnq̄ impius esse putā
dus est/si nō ille pp̄s ꝙ ipsam pie
tatem p̄secutus est/impius nō est
Sed cōsiderata vir sanctus iudai
ce plebis perfidia/ad semetipsum
mentis oculos reuocat: dolet ꝙ vi
dere nequeat quem amat: meroze
afficitur: quia cr p̄senti mundo añ
subtrahit: ꝙ salus mundi reiectа-
tur. Unde ꝛ subdit. ¶ Dies mei
velociores fuerunt cursore: fu-
gerunt/ꝛ non viderunt bonū.
Cursoris quippe officium est/se-
cutura nuntiare. Omnes igitur ele
cti qui ante aduentum redempto
ris orti sunt: quia hunc aut audiē
do tantummodo/aut etiam loque
do nuntiarūt: quasi in mūdo qui
dem cursores fuerunt: sed quia añ
p̄stolatum redemptoris tempus
se subtrahi p̄euident: transire se
cursore velocius dolēt: dieſq̄ suos
esse breues ingemiscūt: qi vſq̄ ad
videndam redemptoris lucem mi
nime tendunt. Unde aperte dici-
tur. Fugerunt ꝛ non viderūt bonū
Gc.1.a Omia que creata sunt / bona sunt.
Moyse attestante qui ait. Vidit
deus cuncta que fecerat/ꝛ erāt val
de bona. Sed hoc solum bonum
principaliter bonum est per quod
hec omnia bona sunt/que bona nō
principaliter existunt. De quo bo-
Luce. no veritas per euangelium dicit.
18.b. Nemo bonus nisi solus deus. Qi
igitur antiquorum patrum prius
dies finiti sunt ꝙ mundo deus in
carne monstraretur: recte nunc de
eisdem diebus dicitur. Fugerunt
ꝛ nō viderunt bonū. Alioquin
diceretur. Ante expectatū temp⁹
elapsi sunt/qui ad redemptoris p̄
sentiam peruenire nequiuerunt.
Unde ꝛ adhuc subditur. ¶ Per-
transierūt quasi naues poma
Naues portantes. Hi qui poma deferen
poma tes maria transmeant: ipsi quidē
portan fructuum odore perfruuntur: sed
tes. aliis cōsūdē fructuū alios cibos ferūt.
Quid igitur ātiqui patres/nisi na
ues poma portantes extiterunt.
Qui diuine incarnationis myste-

rium prophetantes: ipsi quidē spei
odore potiti sunt: sed nobis fructū
de eadem spei perfectione detule
runt. Quia enī illi expectando odo
rati sunt/hec nos cernendo ꝛ per-
cipiendo satiamur. Unde ꝛ redem 30.Ab
ptor his discipulis dicit. Alii
laborauerunt/ꝛ vos in labores eo
rum introistis. Quorum videlicet
dies cōparant nauibus: qi decur-
runt. Et recte poma portantibus:
qi electos omnes quos ante redē
ptoris p̄sentiam gustauerūt: per q̄
phetie valuerunt spm̄ expectatio
ne refouere: nō aut manifesta ex-
hibitione reficere. Uel certe quia
naues cum poma portant/hec pa
leis admiscent: vt ad terras illesa
perducant: recte patrum p̄cedē
tium dies describunt nauibus po
ma portantib⁹ similes: qi antiquo
rum dicta in eo ꝙ mysteria spiri-
tualis vite denunciant: per inter-
fusaz hec hystorie stipulam seruāt
ꝛ opertum nobis fructū spiritꝰ de
ferunt/cum carnalia loquunt. Se
pe namq̄ dum quedam narrant p̄
pria/ad diuinitatis eleuant arca-
na: qui crebro etiam cum altitudi
nem diuinitatis aspiciunt/ad in-
carnationis eius mysterium repē
te funduntur. Unde adhuc apte
subiungitur. ¶ Capitulum. xviij.

Sicut aquila volans
ad escam. Mos quip
pe ē aquile/vt irreuer
berata acie radios so-
lis aspiciat: sed cuz re
fectionis indigentia vigetur: tan
dem oculorum acie qua radijs so-
lis inferat ad respectum cadaue
ris inclinat: ꝛ ꝙ ad alta euolet
p̄sumendis tñ carnibus terram
petit. Sic videlicet sic antiqui pa
tres fuerunt/qui inquantum hu-
manitatis infirmitas admittebat
creatoris lucem erecta mente cō
templati sunt: sed incarnandum
hunc in mundi fine p̄scientes/
quasi a solis radijs ad terram ocu
los deflexerūt: et quasi de summis
ad ima veniunt dum hunc deum

supra omnia/et dominē intra om-
nia agnoscunt: quez pro humano
genere dum passurum mortalē-
q̄ consp̄iciunt: qua scilicet morte
semetipsos refici atq̄ reformari
ad vitam nouerunt: quasi more aq̄
le post contemplatos solis radios
in cadauere escam querūt. Libet
Etate. et spectare aquilam solis radios
9.b. intuentem/que ait. Deus fortis/
pater futuri seculi/princeps pacis
Sed ablato volatu celsitudinis ad
terras veniat: escam cadaueris in
quirat: paulopost etenim
Etate subdidit dicens. Disciplina pacis
13.b. nostre super eum: ꝛ liuore eius sa-
nati sumus. Et rursum. Et homo
est/ꝛ quis cognoscet eum? Sublē-
uata ergo in diuinitate mens iu-
sti cum dispensationis gratiam er
eius carne considerat: quasi a sum
mis reperit: ꝛ vt aquila ad escam
volat. Sed ecce ille israelitic⁹ po-
pulus imminenso diuuz propheti
spiritu infusus eiusdem prophe-
tie dona p̄didit: atq̄ in ea fide quā
p̄euidendo nunciauerat non per
manſit: ꝛ a se redemptoris p̄esen-
tiam negando repulit: quam cun
ctis se sequentibus pronuncian-
do declarauit. Unde ꝛ apte prori-
c nus per compassionem ad eozum
quoq̄ duritiam sermo conuertit:
atq̄ ab eis quomodo p̄phetie gra-
tia subtrahatur indicatur. Nā sub
ditur. ¶ Cū dicero: nequaq̄ ita
loquar: commuto faciem meā
et dolore torqueor. Plebs quip-
Judeo pe iudaica loqui vt prius noluit:
rū per- que cum quem p̄dixerat nega-
fidia. uit. Sed commutata facie torque
tur dolore quia dux interni sui do
minis aſpectum quo agnosci a cō
ditore potuerat/feditate perfidie
polluit: a p̄sentibus malis inci-
piens sub eterna vltione se dam-
nauit. Quasi enim commutata fa
cie ab auctore non cognoscitur/
que perdita bene conscientie fide
reprobatur. Sed nimirum restat
vt supplicioꝝ dolor torqueat:
Quam suus non cognoscens con-

ditor ignorat: quia igitur hec sub
redemptoris nostri significatione Ad ora
transcurrimus/nunc moraliter di tio. sen
scutiendo replicemus. Dies mei ve sus.
lociores fuerunt cursore: fugerunt
ꝛ non viderunt bonum. Sicut se-
pe iam diximus/sic primus homo
conditus fuit: vt per augmenta tē
porum tendi posset ejus vita tan-
tummodo nō euoluī sed quia spō
te ad culpam decidit: quo attigit
vetitum/pertulit decursum: qui ex
nunc homo p̄sentis vite desidē
rio oppressus/indefessenter ꝛ tole-
rat et optat. Ste enim finiatur vi
uere appetit: sed per augmenta vi
te quotidie ad finem tendit: nec
apprehendi valet per incrementa
temporum ꝙ nulla sunt/nisi cum
repente translata finiuntur: que
venientia longa videbantur.

¶ Capitulum. xviij.

Ir igitur sanctus sta
tum sue conditionis
aspiciat: et ꝛ humā-
ni generis voce dam
na decursus ingemi-
scat/dicens. ¶ Dies
mei velociores fuerunt cursore: fugerunt et non viderunt
bonum. Acsi aperte dicat. Ad hoc
homo conditus fuit/vt bonum qđ
est videre potuisset: sed quia stare
ad lucem noluit/fugiendo amisit:
quia quo per culpam cepit ad ima
decurrere/eo cecitatem pertulit/
ne intimum lumen videret. De
quibus adhuc diebus apte subiū-
git. ¶ Pertransierunt quasi na
ues poma portantes. Naues cū
poma portant/fructus terre vide
licet per fluctus ferunt. Terra ve-
ro hominis paradisus extitit/que
hunc inconcussum tenere potuit/
si per innocentiam stare voluisset
sed quia ad mutabilitatis vndas
per culpam cecidit/ad p̄sentis vi-
te maria p terram venit. Poma ēt
terre huius fuerunt mandati ser-
mo: cōcessa possibilitas operis: na
ture indita intelligēcia cōditoris
Sed hec poma ꝛ edere in terra re-

nimus/ per maria tā portamus: quia concessa bona tot ⁊ tanta incōcussi custodire in paradiso nō ualemus: et seruare nunc in tentationibus conamur: tendentes ad terminū aura vite presentie impellimur: mutabilitatis nře fluctu fatigamur. Sed quia per crucis mysterium ad ingenita nature bona restringimur: quasi per lignum poma portamus. Quod tamen intelligi et aliter potest. Nanes etenim cū poma portant/ suauitatem odoris habēt: sed grauitatē ponderis nō habent. Et humanū genus a paradisi gaudijs expulsū vim cōtemplationis perdidit: robur cōdite fortitudinis amisit: cū eā ad superna repetenda se erigit: frangat quidem odore memorie: sed digne nō exerit pōd⁹ vite. Pomorū ergo odoribus repletur: ⁊ tamen huc illucq; leuiter mētis nostre nauis impellitur: qz et paradisi celsitudinem cum ardoris recordatione meminimus: et importuna tentationum fluctus ex carne toleramus. Unde et apte subiungitur. ¶Capitulum.xxv

Sicut aquila volans ad escam. Aqla etenim alto valde volatu suspenditur. et annisu p petit ad erbera libraf: sed per appetitum vētris terras expetit sesecq; a sublimibus i repente deorsum fundit. Sic sic humanū genus in parēte primo ad ima de sublimibus corruit: quod scilicet imitum conditionis sue dignitas in rōnis celsitudine quasi in aeris libertatem suspenderat: sed quia contra preceptum cibum vetitū contigit: perventris cōcupiscentiam ad terras venit: ⁊ quasi post volatum carnibus pascitur: qz illa libera cōtemplationis inspiracula perdidit: et deorsum corporeis voluptatibus letatur. Sicut ergo aquila volans ad escā dies nostri velociores trāseūt: qz quo ima petimus/ eo subsistere in vita prohibemur. Sed cū hec ante mentis oculos cōtinua cogitatione reuoluimus/ duris tacite quēstionib⁹ vrgemur: cū omnipotens deus condidit quē pertinā esse p̄sciuit: curis qui summe potens et sūme bon⁹ est nequaq; voluit hominē talez facere/ q̄ perire nō posset: Cū vero hec tacita mēs interrogat/ pauet ne in ipso interrogationis ausu in superbiā erūpat: sicq; humiliter compimit: et cogitationes suas restringit: sed eo graui⁹ affligitur/ quo interna la q̄ sustinet etiā de cōditōis sue abscondito intellectu cruciatur. Unde bic quoq; apte subiungit.

¶Cum dixero: nequaq; ita lorquar cōmuto faciē meā: et doloze torqueor. Nequaq; quippe nos ita debere loqui dicim⁹/ cum nostre infirmitatis modū ex infirmatione trāseuntes/ nosmetipsos pauore reprehendimus: et superne reuerētie consideratione refrenamus. In qua refrenatione scz mētis nostre facies cōmutat: qz que prius nō capiēs audenter summa requirebat: infirmitatem suā post modū agnoscens/ venerari lebeat qz ignorat. Sed in ipsa commutatiōe dolor est: qz valde affligit: q̄m prime culpe merito ad intelligenda ea q̄ de ipsa sunt cecat: q̄ patet iusta esse cōsiderat: pauet ne in doloze per licentiam locutionis exeat: oz silentium indicit: sed excitatus dolor cōipso quo restringit/ angeā. Dicat ergo. Cuz dixero/ ne quaq; ita loquar: cōmuto faciē meā ⁊ doloze torqueor. Quia tunc grauius plerūq; afflingimur: cū quasi per consolationis studiū afflictionis nostre nobis conamur mala lenigare. Sed quisquis iam subtiliter parentis primi dānatione pagata humani generis dāna cōsiderat/ superest vt bis adtingere pria metuat. Unde vir sanctus post cōmunia intulit repēte specialia subiungit dicens. ¶Verebar omnia opera mea sciēs qz

plē tasiob nō parceres delinquenti. Que beatus Job opera exercuit/ sacre huiꝰ historie textus ostēdit. Dolos causis quippe in multiplicibus auctorem placare studuit: qz iurta filiozū numerū vt scriptū est. Lōsurgēs diluculo offerebat holocausta per singulos: cosq; non solum ab immundis actib⁹/ sed prava quo q cogitatione mundabat. De quo scriptura teste perhibet. Dicebat enim. Ne forte peccauerint filij mei ⁊ benedixerint deo i cordib⁹ suis. Affectuz ergo cōpassionis exercuit: qz ipse de se amicorum questionibus exactus dicit. Flebam quōdā super eo q̄ afflictus erat. Minister nū pietatis impēdit q̄ ait. Oculꝰ fui ceco: ⁊ pes claudo. Et castitatis mundiciam in corde custodinit/ q̄ obtestando se aperit/ dicēs. Si deceptū est cor meum sup mulierē. Humilitatis culmen medullitus tenuit q̄ dicit. Si cōtēpsi iudicium subire cū seruo meo ⁊ ancilla mea cū disceptarent adūs me. Beneficia largitatis impēdit q̄ ait. Si comedi bucellā panis solus/ ⁊ non comedit pupillus ex ea. Et rursum. Si non benedixerint mihi latera eius: ⁊ de velleribus ouium mearuz calefactus est. Bta tā hospitalitatis exhibuit/ qui dicit. Foris non mansit peregrinus ostiuz meum viatori patuit. Et inter hec ad virtutum cumuluz per excellentioꝛē viā charitatis ⁊ inimicos dilexit/ qui ait. Si gauisus sum ad ruinā ei⁹ qui me oderat. Et rursum. Non cessi dedi ad peccā gutturi meo: vt expeterem maledicendo animā ei⁹. Quia ergo vir sanctus sua opera verebat: q̄ illa semper exhibuit/ ex quibus placari deo ⁊ erga iniq̄tates solet? Quid ergo est q̄ mira opera faciens hec ipsa etiā verebatur peccata/ cū dicit. Verebar opera mea nisi q̄ in sancti viri actibus verbisq; colligim⁹ ⁊ si placere deo veraciter cupim⁹ post⁊ peruersa subigim⁹/ ipsa in nob⁹ etiā bene gesta timeamus.

¶Capitulum.xxvj. Dno

Deo quippe sunt que in bonis operib⁹ necessitis opib⁹ formidenter desidia videlicet ⁊ fraus. Unde ⁊ dauid per propheta apud ve sunt. s. tusti trāslationem dr. Maledicti⁹ desidia omnis qui facit opus dei fraudulenter ⁊ desidiose. Sed sciendum magnopere est: qz desidia per torporem nascitur: fraus per priuatā dilectionem. Illā nāq; minor dei amor exaggerat: hāc aūt male mētē possidens propius amor creat. Fraudē quippe in dei opere perpetrat/ q̄ sēq; semetipsuz inordinate diligens: per hoc quod recte egerit/ ad remunerationis trāsitorie bona festinauit. Sciendū quoq; est q̄ tribus modis fraus ipsa cōmittitur: quia per hāc p culdubio aut tacita cordis humani gratia/ aut fauoris aura/ aut res q̄libet exterior deliberatur. Quo contra recte de iusto per propheta dicit. Beatus! qui excutit manus suas ab omni munere. Quia cū nō solū fraus in acceptione pecunie ē: munus proculdubio vnū non est. Tres vero sunt acceptiones munerū/ ad quas ex fraude festinat. Munꝰ nāq; a corde est/ capta gratia a cogitatione. Munus ab ore est gloria p fauorē. Munus ex manu/ est premium per dationez. Ex iust⁹ quisq; ab omni munere manus excutit: qz in eo q̄ recte agit/ nec ab humano corde inanē gloriā/ nec ab ore laudem/ nec a manu recipere dationem querit. Dolus ergo in dei opere fraudem nō facit: qui cū ad studiuz bone actionis suigilat: nec ad corporalis rei premia nec ad laudis verba/ nec ad humani iudicij gratiam anbelat. Ipsa igitur bona nostra quia insidiantis culpe euadere gladiū nequeunt/ nisi solliciti quotidie timore muniantur: per sanctum virum nunc recte dicitur. Verebar omnia opera mea. Acti humi

Fraus tribus modis cōmittitur. a

Esa: 33.c.

ti confessione diceret. Que aperte egerim video: sed quid in his latēter gruerim ignoro.

¶Capitulum.xvij.

SEpe enim nōnulla bona nostra latro cinanti fraude pereunt: qz rectis se nostris actib⁹ concupiscentie terrene subiungunt. Sepe desidis interuenière deficiunt: qz feruore quo cepta sunt/frigescente amore tabescunt. Quia ergo culpe surreptio vel ipso studiis actu vir vincitur: ād ad securitatē superest/nisi vt studiose semp z in virtute timeat. Sed post hec valde seruulosum cozdi se obiicit/quod subiungit. ¶Sciens q nō parceres delinquenti. Si enim delinquēti non parcitur/ās ab eterna morte eripitur: cum a delicto mund⁹ nemo reperitur? An penitenti parcit/z delinquenti nō parcit? Quia cum delicta plangimus/nequaq̄ iam delinquēres sumus. Sed ād est q petrus cuz negat respicitur: z redemptoris negati respectu ad lachrymas vocatur. Quid q Paulus cum redemptoris nomē in terra conaretur extinguere: ciuis verba de celo meruit audire? Sed tamen culpa in vtro punita est: quia z de petro teste euangelio scriptuz est. Recordatus est petr⁹ verbi iesu quod dixerat: z egressus foras: flenit amare. Et de Paulo hec eadē que hunc vocauit veritas dicit. Ego ostendam ei: quanta eū oporteat pro nomine meo pati. Delinquenti ergo domin⁹ nequaq̄ parcit: quia delictum sine vitione nō deserit: aut cuz ipse hoc dēno in se punitus punit: aut hoc deus cū domine vindicans percutit. Nec̄q̄ igitur peccato parcit: quia nullatenus sine vindicta latatur. Sic Dauid audire post confessionem meruit. Dominus transtulit peccatum tuum: et tamen multis post cruciatibus afflictus ne fugiens: i catum culpe quaz perpetrauerat eroluit. Sic nos salutis vnda a culpa primi parentis absolumur: sed tamen reatum eiusdem culpe diluentes absoluti quoq; adhuc carnaliter obimus. Bene ergo dicit. Sciens q non parceres delinquēti: quia delicta nostra siue per nos seu per semetipsum resecat: etiam cum relaxat. Ab electis enim suis iniquitatum maculas studet tempozali afflictione tergere: quas in eis imperpetuum non vult vindicare. Sed sepe mens dum plus iusto trepidat: dum pauore quatitur dum sinistris suspitionibus vrgetur: redet hanc viuere: que se adhuc tam vel per labores ambigit peruenire. Unde z subsequenter adiungitur. ¶Si autem et sic impius sum/quare frustra laboraui? Si enim remota pietate discutimur: opus nostrum dignum est quod remunerari premijs prestolamur. Uir igitur sanctus sub occulta iudicia trepidans dicit. Si autem z sic impius sum: quare frustra laboraui: non q hunc laborat se penitet: sed q incertus esse de premijs inter labores dolet. Scitē dñs vere ē q viri sancti ita incerti sunt vt confidant: atq; ita confidant: vt tamen ex securitate non torpeant. Quia ergo plerūq; mens z impensa rectis actibus trepidat restat vt postq̄ bonum opus agit lachryme expiationis exquirant: quatenus ad eterna premia meritum recti operis subuebat humilitas postulationis.

¶Capitulum..xviij.

SEd tamen sciendum est: quia mundos nos ad perfectum reddere: vel vita vel lachryme non valent quoniq; nos mortalitas nostre corruptionis tenet. Unde et apte subiungitur. ¶Si igitur lotus fuero quasi aquis nitri: et fulserint velut mundissime manus mee: tamē sordibus intinges me: et abominabuntur me vestimenta mea. Aque enim nitri/sunt lamenta humilitatis. Que pfecto humilitas quia ante districti iudicis oculos ceteris virtutibus preeminet/quasi per magni meriti colorem candet. Sunt namq; nonnulli qui lamenta habent: sed humilitatem non habēt: qui afflicti plangunt: sed tamē in ipsis fletibus vel contra proximorum vitam superbiunt: vel contra ordinationem conditoris erigunt. Si nitrum aquas habent/z mūdi esse nequeunt: quia humilitatis fletibus minime lauantur. Aquis autem nitri a culpa se lauerat/qui confidenter dicebat. Cor contritū z humiliatum deus non spernit. Qui enim lamentis affligunt/sed murmurando rebelles sunt: mentem quidem conterunt/sed humiliari contemnūt: Aque aque nitri intelligi z aliter possunt: aqua enim fontis ex terra oritur: aqua vero nitri ex aere prorumpit. Et sunt plerīq; qui per orationum lamenta se cruciant: sed tamen a fletis lamentozum laboribus ad sola terrena desideria erudant compunguntur in precibus: sed felicitatis transitone gaudia requirunt. Hos itaq; nitri aqua nō abluit: quia eorum fletus ab imis venit. Quāſ enim ex terre aqua per fusi sunt/qui pro terrenis bonis in precibus compunguntur. Qui vero idcirco plorant quoniā premia eterna desiderāt/aqua nitri hos diluit: quia celestis compunctio infundit. Nam cum perbenem patriam per lamenta appetunt: ciusq; accessū desideriis plāgunt: a summis accipiunt vñ mūdentur. Per manus autem quid aliud q opera designantur? Unde quibusdam per prophetas dicitur. Manus vestre sanguine plene sunt: id est opera crudelitate. Notandum vero q vir sanctus nō ait. Fulserunt mundissime manus mee sed velut mundissime manus mee: quia quoniq; pena corruptionis astringimur/quālibet rectis operibus veram munditiam nequaq̄ apprehendimus: sed imitamur. Unde z apte subiungitur. ¶Tamen sordib⁹ intinges me. Deus nos sordibus intinguere dicitur/intinctos sordibus demonstrare: quia quanto ad illum verius per bona opera surgimus/tanto subtilius vite nostre sordes agnoscimus: quibus ab eius munditia discordamus. Ait ergo. Si lotus fuero quasi aquis nitri: et fulserint velut mundissime manus mee: tamen sordibus intinges me. Acsi aperte dicat. Quamuis lamentis superne compunctōis infundar: q̄uis per studia recte operationis erubescam: in tua tamen notitia video quia mundus non sum. Intēstam quippe a deo animam ipsam adhuc corruptibilis caro diuerberat: cuiusq; amoris pulchritudinem obscenis illicitis cogitationū motibus fedat. Unde z subditur.

¶Capitulum.xxij.

ET abominabuntur me vestimenta mea. Quid enim vestimenti nomine nisi hoc terrenum corpus exprimitur/quo ignara anima tegitur: ne in subtilitatis sue substantia nuda videatur? Hinc etenim. Salomon ait. Omni tempore sint vestimenta tua candida: id est membra corporis a sordidis actibus munda. Hinc Esaias ait. Vestimentuz mirtum sanguine erit in combustionem. Sanguine quippe vestimentum miscere est/desideriis carnalibus inquinare. Quibus nimirū se pollui plasmista formidauerat/cum dicebat. Libera me de sanguinibus deus: deus salutis mee. Hinc voce angelī ad Johannem dicitur. Habes pauca nomina in sardis/q̄ nō inquinauerūt vestimenta sua. More autē sacri eloquij vestimēta nostra nos abominari referūtur: quia abominabilia reddunt: sicut p Petrum

quoq; de iuda dicitur. Dic possedit agrum de mercede iniquitatis. Neq; enim emptum precio sanguinis agrum figuli iudas possidere potuit: qui relatis triginta argenteis traditionis crimen crimino sioni in se protinus morte multauit: sed possedit/dictum est possideri fecit. Ita i hoc loco abominabuntur me vestimenta mea/dicitur: abominabilem faciunt: quia nimirum dum contra mentē mēbra superbiunt: dum sancti deside rij studia tentationum suarum tumultibus interrūpūt: in ipso suo certamine posita anima agnoscit quantū adhuc a diuinitate despicitur: q; corruptionem suaz plene appetēs transire/sed nō valens: fe
Ro. 7. de puluere cogitationis inquinat
d. Banc vestimentorū abominationē sensérat/q; dicebat. Video aliā legem in mēbris meis/repugnantem legi mētis mee: & captiuū me ducentem in lege peccati/que est in mēbris meis. Hec etiam vestimēta in q̄bus pfecte placere non poterat: q̄ñq; melius resumēda deponere festinet cupiebat dicēs. In
Ro. 7. felix ego homo: quis me liberabit
d. de corpore mortis huius? Dicat ergo vir iustus. Si lotus fuero quasi aquis niuis/ & fulserit velut mā dissime manus mee: tamen sordibus intinges me: & abominabūtur me vestimēta mea q; quantūlibet ad summa et compunctione cōtemplationis ascenderit: quantumlibet in opere se per exercitiū laboris accinxerit: indignū tamē adhuc aliq̄d de corpe mortis sentit: & abominabilē se esse cōsiderat in multis/que de pondere corruptionis portat. ¶Capitulū.xxx.

mortis

Qui hoc quoq; fit gratius quod sepe neq; hoc intelligēde de
D linquens flagella suscipit: & districto iudici q̄d in se maius
q̄d ve minus offlicat non agnoscit. Vñ & subdit. ¶Neq; enim vi
ro qui similis mei est respondebo: neq; qui mecum in iudicio
ex equo possit audiri. Dum cum quolibet in iudicio ex equo cōtendimus: & q̄d cōtra nos dicat agnoscimus: & in his q̄ dicimus audimur: & q̄ obiecta patenter apprehendimus/audēter ad ppōsita respōdemus. Quia ergo manifestibilis inder q̄ facimus videt/si audit que dicim⁹: seq; id q̄s ei displicet: neq; plene cognoscimus/ si q̄d ipse dicit ignoramus. Vir igit sanctus vestimētoz suoz abominatiné cōsiderans: eo am⁹plius timet/q̄ audiri in iudicio ex equo nō valet: q̄quonq; corruptionis sue pōdere pmīt: hoc in sua grauⁿ pena tolerat: q & sensum sui reprehensoris ignorat. Recte apte dicat. In hoc ex equo nō audio: q & patēt cūcta q̄ facio: & cū ipse nescio p quanta reprehendor. Sequit. ¶Non est qui vtriusq; valeat arguere: & ponere manū suā in ambobⁿ. Duruz sonat vt queratur q̄ deū arguat: sed durum non erit si recurratur ad memoriā: q̄s ipse per alium prophetā dicit: p Esaiam quippe admonet dicens. Quiescite agere peruerse: discite bñfacere: querite iudiciū: subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite viduā: & venite & arguite me/dicit dñs. Et nameq̄ arguim⁹/rōnis auctoritate cōtraim⁹. Et q̄d est q̄ dñs agere sancta nos admonēs adiūgit. Venite & arguite me. nisi q̄ ante insinuat/ quantam bonis actibus fiduciaz prestat. Recte dicat. Recte agite: & animaduersionis mee motibus nō iam per deprecationis gemitum/sed per fiduciam anctoritatis obniate. Hinc etenim Joannes dicit. Si cor nostrum non reprehenderit nos/fiduciam habemus ad deum. Dic est q̄ Moyses quia placet seruiens: auditur tacens: cui silenti dicitur. Quid clamas ad me? Hinc est q̄ irascente retinet/cum audit. Dimitte me/ vt irascatur furor meus contra po

Esaie. 1.c.

B

1.Jo.3.

Exodo 14.d.

pulum istū. Hinc est q̄ arguentem
Ezech. 22.g. dñs nō babuisse se querit/ cū per ppbetam dicit. Quesiui virum qui interponeret sepem: & staret oppositus contra me/nō diuisiparē eam: & non inuenī. Hinc est q̄ grauiter
Esaie. 64.c. Esaias deplorat/dicens. Dēs nos cecidimus quasi folium: & iniquitates nostre quaventus abstulerunt nos: nō est qui inuocet nomē tuū/ qui consurgat & teneat te. Et q̄z possunt recti quilibet p accepte penitentie meritū aliquando ipsentis motibus anima diuersionis obuiare: nō autem valent virtute ppria ab humano genere supplicia secuturem mortis expiere. Vir igit sanctus humanum genus cōsideret quo defluxit: eterne mortis dāna conspiciat: cui nimirū constat q̄ nequaq̄ iustitia humana contradicat: videat q̄ peruerse homo deliquerit: videat q̄ districte conditor contra homines irascatur & mediatorem dei & hominis deū & hominem requirat. ¶Capitu.xxxj.

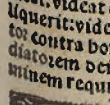

Quem q̄ longe postea turū considerat deprauans dicat. ¶Nō est
8 qui vtriusq; valeat arguere et ponere manū suā in ambobus. Redemptor quippe humani generis mediator dei & hois p carnem factⁿ: q̄ iustus in dominib⁹ solus apparuit: & tamen ad penaz culpe sine culpa peruenit: et
Medi oratis officiū hominem/ arguit/ ne delinqueret & eos obstitit ne ferirent: exēpla innocentie prebuit: penā malicie suscepit. Patiendo ergo vtrumq; arguit: qui & culpaz dominis per iniustitiā aspirando corripuit: et iram iudicis mouendo temperauit: atq; in vtriusq; manum posuit: q̄ et exempla ¡dominibus ¡que imitarentur prebuit et deū in se opera q̄ bus erga homines placaret ostendit. Nullus quippe ante hūc extitit/ qui sic pro alienis reatibus intercederet: vt propria nō haberet. Eterne igitur morti tanto quis in alijs obuiare non poterat: quanto hunc reatus de propijs astringebat. Venit itaq; nouus homo ad homines contradictor ad culpam amicus ad penam: mira monstrauit/crudelia pertulit. Manum ergo suam in ambobus posuit: q̄ vtrum recte docuit/inde iratum iudicē placauit. Qui hoc quoq; ipse suis miraculis etiam mirabilib⁹ pbuit quia corda delinquentium mansuetudine potius q̄ terrore correxit. Unde & subditur. ¶Auferat a me virgam suam & pauor eiⁿ/ nō me terreat. Per legē/quippe virgam deus tenuerat/cum docebat. Si quis hec vel illa fecerit/ morte moriatur. Sed incarnatus virgam abstulit: q̄ vias vite p mansuetudinem ostendit. Unde ei per psalmistam dr. Intende pspere procede & regna: ppter veritatē & mansuetudinem & iustitiā. ¶Capitu.xxxij.

C
p.44.a

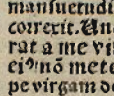

Imeri quippe q̄si deus noluit. sed quasi pater vt amaretur ispirauit. Qđ liquido Paulus docit. Non enī accepistis spīm seruitutis iterum in timore: sed accepistis spīm adoptionis filiorum: in quo clamam⁹ abba pater. Unde hic quoq; apte subiungitur. ¶Loquar & non timebo eum: neq; enim possum metuens respondere. Vir etenim sanctus qui humani generis redē ptorem venire mitem cōspicit: nō metum ad deū/ sed affectū ad patrem sumit: & timorem despicit: q̄ per adoptionis gratiam ad amorē surgit. Hinc Joannes ait. Timor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorem. Hinc Zacharias dicit. Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati/seruiamus illi. Et peccati igitur morte timor nos suscitare non valuit: sed ad statum vite aspirata mansuetudinis gratia erexit. Quod bene in beliseo suna mitis filium suscitantis signatur: vbi cum baculo puerum mittens

Rom. 8.c.

1.Jo.4.

Luce. 1.g.

4.Reg. 4.f.

r

extincto filio vitam minime reddidit: per semetipsuꝫ vero venie: sequeꝫ super mortuū sternens/atqꝫ ad eius mēbra se colligens huc illucqꝫ deambulans: z in ore mortui septies aspirans: hunc ad rediuiuam lucē ptinus per ministeriuꝫ cōpassionis animauit. Auctor ąpe humani generis deꝰ quasi mortuū pueri doluit: cū extinctos nos iniquitatis aculeo miseratus aspexit. Et qz per moysen terroꝛē legis ptulit/quasi p puerū virgā misit. Hebr. 7.c. Sed puer cū baculo mortuū suscitare nō valuit: qz Paulo attestante nihil ad perfectū adduxit lex. Ipse ait per semetipsum veniens/z super cadaner se humiliter sternēs/ ad exequenda sibi mortui mēbra se collegit: qz cū in forma dei esset non rapinaꝫ arbitratus est esse se equalē deo: sed semetipsum exinaniuit/formā serui accipiens in similitudinem hoīm factus: z habitu inuentus vt homo. Huc illucqꝫ ambulat: qz e sudeā iurta et longe positas gentes vocat. Super mortuum septies inspirat: qz per aperctionem diuini muneris gratie septiformis spiritus in peccati morte iacentibus tribuit. Morcqꝫ viuens erigitur: qz is quem terroris virga suscitare nō potuit/per amoris spiritus puer ad vitā redijt. Dicit itaqꝫ beatꝰ Iob ex sua/dicat ex voce humani generis: Auferat a me virgā suaz: z pauoꝛ eius nō me terreat: loquar z nō timebo eum. Ubi apte subiungit. Neqꝫ esse possum metuens respondere. Respōdere quippe cuilibet dicimur/ cuz factis illius digna opera repensamus. Deo ergo respondere est/ donis eius precedentibus nostra obsequia reddere. Unde z psalmi quidam in quibꝰ sancta operatio imitanda proponitur: ad respondendū scripti prenotant. Rectū itaqꝫ deus dominē condidit: cumqꝫ ad peruersa defluentes cum longanimitate tolerauit: quotidie culpas aspicit: z tamen viuendi spacia/nō citius abscindit: bona largitur: bonitate sua z erga malos vtitur. Respondere homini tot beneficijs debet: sed tamen respondere metuēs non ualet: qz humani generis conditoꝛez quem adhuc seruiliter formidat/ preciudubio non amat. Nā tunc soli deo vera obsequia reddimus/cum eum ppter amoris fiduciam non timemus: cum nos ad bona opera affectus/ non metꝰ dirigit: cū malū nostre menti iā non placet etiā si licet: naz qz peruersitatis opera ex timoꝛe refringit. peruersa libenter ageret si liceret. Nequaqꝫ ergo veraciter rectus est qui adhuc a prauitatis desiderio iuber non est. Bene itaqꝫ dicit: Neqꝫ esse possum metuens respondere: qz vero obsequia deo nō reddimꝰ: si ex timoꝛe mandatis illius z non potius ex amoꝛe seruimꝰ. Sed cū menti nostre eiꝰ dulcedinis amoꝛ accenditur: omne desideriū pūitis vite tenigatur: in rediū delectatio vertitur: atqꝫ hanc cū meroꝛe mēs tolerat: cui victa priꝰ reprobo amore seruiebat. Unde z apte subdit.

¶ Textus beati Iob Capitu. z. sed libri Moni moralis expositionis.

¶ Capitulum. xxviij.

Edet anima mea vite mee. Sed cum presens vita vilescere/cum conditoris amoꝛ dulcescere ceperit: sese contra se animus accēdit/ vt accusare se de culpis debeat: in quibus se autre supernorum nescius defendebat. Unde adhuc recte subiungit.

¶ Dimittam aduersum me eloquium meum. Quasi pro se eloquio suo vtitur/qui prauа que gesta defendere excusationibꝰ conatur. Sed aduersum se eloquiuꝫ dimittit/qui accusare in se boc incipit quod errauit. Sepe verꝛ cum delinquimus/ea que agimus disdicamus: accusat mens ipsa quod perpetrat: sed quis boc ex desiderio minime deserit/erubescit confiteri quod fecit. Cum vero iaz tono iudicio carnis delectatione premit7 audaci voce in accusationis sue confessione se erigit. Unde recte nunc dicitur. Dimittam aduersum me eloquiuꝫ meum: quia soris mens relaxare contra se verba detestatiōis incboat: que apud semetipsam prius infirme verecundata retinebat. Sed sunt nonnulli qui apertis vocibus culpas fatē tur: sed tamen in confessione gemere nescunt: z lugenda gaudentes dicūt. Unde z adhuc apte subiungitur. ¶ Loquar in amaritudine anime mee. Qui culpas suas detestando loquitur/restat vt bas in amaritudine anime loquatur: vt bec ipsa amaritudo puniat: quicquid lingua per mentis iudicium accusat. Sciendum vero est: quia ex pena penitentie quaz sibi mens irrogat aliquatenus securi tatem percipit: atqꝫ ad interrogationem superni iudicis fidentioꝛ exurgit: vt semetipsam subtilius inquirat: z ex qeqꝫ quomodo disponantur agnoscat. Under pri

6

mus addit. ¶ Dicā deo: noli me condemnare. Indica mihi cur me ita iudices. Qui peccatorem se in amaritudine anime asserit: quid deo aliud ąp ne condēnet dicit: quia amaritudo presentis penitētie extinguit supplicia sequē tis ire. Duobꝰ autez modis in hac vita hominem deus iudicat: quia aut per mala presentia irrogare iā tormenta sequētia incipit: aut tormenta sequentia flagellis psentibus extinguit. Nisi enim delictis exigentibus iustus iudex z nūc et postmodum quosdam puniret: iudas apostolus minime diceret. Secundo eos qui non crediderūt perdidit. Et de inimicis psalmista non diceret. Inducantur sicut dyploide confusione sua. Dyploidem quippe duplum vestimentum dicimus. Confusione ergo sicut dyploide induti sunt: qui iurta reatus sui meritum z temporali z perpetua animaduersione feriuntur. Bolos quippe pena a supplicio liberat/quos immutat: nam quos presentia mala non corrigunt: ad sequentia perducunt. Si autem nequaqꝫ quosdam pena presens a supplicio eterno defenderet/ Paulus minime diceret. Cum iudicamur a domino/corripimur: vt nō cuz boc mundo damnemur. Hinc voce angelica ad Joannez dicitur. Ego quos amo redarguoꝛ castigo. Hinc etiam scriptum est: Quez diligit dominus/ castigat: flagellat autem omnem filiuꝫ quē recipit.

¶ Capitulum. xxviij.

Epe ergo mens iusti vt magis secura sit/ altius trepidat: z cuz flagellis cingitur: superni iudicij incerti tudine turbatur: paret ne inutiliz sequentis damnationis sit omne quod patitur: z p cogitationem interrogat iudicem/ quia devite sue meritis ambigit in percussione. Sed cum vite virtus ad oculos mentis reducitur/ quasi consolatio a iudice respōdetur: quia nequaqꝫ ad perdendum percutit: quem in actionis innocentia feriēdo custodit. Bene itaqꝫ nunc dicitur. ¶ Indica mihi: cur me ita iudices. Acsi aperte diceretur: Quia flagellādo me iudicas: offende quod ad iudicium per flagella securū reddas. Quod tamen intelligi z aliter potest. Nā plerumqꝫ vir iustus flagella ad probationem percipit z vitam suā subtilissima inquisitione discutiens: quamuis se peccatorem et sentiat z fateatur: pro qua tamen specialiter culpa percutitur minime cognoscit: atqꝫ eo magis in percussione trepidat: quo causas sue percussionis ignoraꝛat. Petit vt semetipm sibi iudex indicet: cten? q ille alia deuertēdo percutit/ boc ipse fiendo z ipe castiget. Scit nāqꝫ q eqssim? iudex iuste quēpiā nullo

Amari non timeri vult deus.

Apoc. 3.b.

Hebr. 12.b.

mō/afflixit z magno metu ꝓcutit qz z dolet i ꝓbere/z deꝓbēdere i se perfecte non valet quod deplorer. Unde adhuc subditur: ¶ Munqd bonum tibi videtur si calūnieris z opprimas pauperē opus manuum tuarū z consiliū impiorū adiuues? Hoc nimirū sic ꝙ interrogationes dicit vt negetur. Acsi aperte diceret: Tu qui summe bonus es: nouī qz bonum non estimas/vt pauperem per calūniā premas. Et scio ergo quia non est iniustum quod patior: z eo magis doleo quo causas iusticie ignoro. Notandū vero ꝙ non ait vt oppri mas innocentē/sed pauperē. Qui enim districtioni iudicis nequaq̄ innocentiam sed paupertatez suā obꝺicit/iam de vita audaciam arripit: sed ꝙ se infirmuz cōspiciat ostēdit. Ubi z congrue subiungit: opus manuum tuarum. Acsi aperte dicat: Impie opprimeremus potes/quem fecisse gratuito recordaris. Bene autem subditur: Et consilium impiorum adiuues. Quos namq̄ hoc loco impios nisi malignos spiritus vocat: qui cum redire ipsi ad vitam nequeunt/crudeliter socios ad mortem querunt. Quorum nimirum consiliuz fuit: vt beatū Iob diuina correptio tangeret: z qui in trāquillitate iustus extiterat/saltem per flagella peccaret. Sed impiorum consiliuz dominus nō admisit: quia quoz tentationibus carnem iuste perdidit/animam denegauit. Hoc indefinēter contra bonos consilium malignī spiritus ineunt: vt bi quos seruire deo innocue in trāquillitate conspiciunt/vexati aduersitatib⁹ ad voraginem culpe rapiant. Sed eorum consilij acumen destruitur: quia pius conditor cum virtꝫ flagella moderatur: ne virtute penitus transeat: z per astutiam fortiū humana infirmitas excidat. Unde bene z per Paulum dicitur: Fidelis autem deus qui non patietur vos tentari supra quā potestis: sed faciet cum tentatione etiaz puentum/vt possitis sustinere. Nisi enī misericors deus cum viribus tentamenta modificet/nullus profecto est qui malignoꝝ spirituū insidias non corruens ꝓtrat: quia si mensuram iudex tentationib⁹ nō ꝓbet eoipso ꝓtinus stante deficit: quo vltra vires onera iponit. Sic autem beatus Iob negando requisiuit ista que protulit: sicut z requirēdo negat ea que illico subiungit: dicens: ¶ Munquid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo z tu videbis? Munquid sicut dies hois dies tui? aut anni tui sicut humana sunt tēpora: vt queras iniquitatē meā: z peccatum meum scruteris: z scias qz nihil impium fecerim? Oculi carnei facta temporum nō nisi in tempore agnoscūt: qz z ipsi ad videndum cum tempore ꝓdeunt: cum tēpore claudunt. Et humanꝰ visus quodlibet opus sequitur: non ꝓcurrit: quia vir ꝓpter sentia aspicit: ventura nullo modo agnoscit.

¶ Capitulum. xxxv.

Ies quoqz anni hominis a diebꝰ et annis discrepant eternitatis: qz vita nra que tempore incipitur: tēpore finitur: dum intra finus latitudinem formaz: eternitas deuorat. Cuius nimirū immensitas qz vltra citraq̄ sup nos tenditur: sine inchoatione et termino eius eternū esse dilatat: eiqz transacta ꝓtereūt: nec adhuc vēnra quasi que nō appareāt desunt: qz is qui semp esse habet: cuncta sibi ꝓsentia conspicit: cuncq̄ aspiciendo post et ante nō tēditur: nulla intuitꝰ mutatione variat. Dicat ergo: Munqd oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo: z tu videbis? Munquid sicut dies hominis dies tui: z anni tui sicut humana sunt tpa: vt quas iniquitatē meā: z peccatū meū scruteris: z scias qz nihil impium fecerim: Acsi aperte dicat: Quid tibi restat nisi parcere/cuiꝰ virtuti nullus valet obuiare? Quo enim nemo est q̄ animaduersionē tuā ex merito sue virtutis retineat: eo a se facilius tua pietas erigat vt parcat: qz aūt nos in delicto cōcepti/in iniquitatibus editi: aut no stre prauo perpetramus: aut incaute etiā recta agendo delinquimꝰ: districtus iudex vnde nobis fiat placabilis nō habemus. Sed cum nostrū opus eius obtutib⁹ dignū exhibere nō possumus: restat vt ad placationē illius suū ei opus offeramus. Unde z subditur. ¶ Manus tue domine fecerūt me: et plasmauerunt me totum in circuitu: z sic repente ꝓcipitas me. Acsi humiliter dicat. Qz sub iusto examine dignū nō est tue plasmationi qꝺ feci: pensa misericorditer ne pereat qꝺ fecisti. Quibꝰ etiā verbis puersum manichei dogma destruitur: qui duos esse principia mentiens: a deo spiritū/a sathana vero carnē cōditā asserere conat. Sanctus etiā vir ꝓphetici gratia spūs plenus/tōge post ventura cōsiderat: z errorū genimina puidēs calcat/dicēs: Manus tue plasmauerunt me: z fecerunt me totum in circuitu. Qui em z plasmatuz se z factum totuz in circuitu a deo asserit: tenebrarum genti nec i spiritu suo aliquid: nec in carne derelinquit. Nam plasmatum se ꝓpter internam hominis imaginē retulit: factum vero totū in circuitu: in eo ꝙ ex carnis constati indumento memorauit.

¶ Capitulum. xxxvi.

Otandum ꝙ est: qz per hoc ꝙ se plasmatū dei manibus asserit: misericordie iudicis: dignitatem sue conditionis opponit. Quāuis em ꝙ coeternum patris filiū cuncta creata sint: in ipsa tñ relatione creationis ostēditur: q̄tū cunctis animalib⁹: q̄tuz rebus vel celestib⁹: sed tñ insensibilibus homo ꝓferat. Cuncta ąppe dixit z facta sunt. Cū vero facere dominē decernit: hoc qꝺ reuerēter pensandū est ꝓmittit: dicēs: Faciamus hominē ad imaginez z similitudinē nostrā. Neqz em de eo sicut de rebus ceteris scriptuz est: fiat: z factū est: neqz vt aque: volatilia/sic terra hominē ꝓtulit: sz ꝓiusq̄ fieret/et faciam⁹ dicit: vt vez qz rationalis natura condebatur: quasi cū consilio facta videret: q̄si ꝓ studiū de terra plasmat: z inspiratione conditoris i virtute spiritus vitalis erigitur: vt sez non ꝙ iussionis vocē/sed ꝙ dignitatē operationis exister et/qui ad conditoris imaginē fiebat. Qꝺ igitur per cōditionē homo elegantius in terra creaturis ceteris accepit: hoc in flagello posit⁹ pietati sui opifícis opponit: dicēs: Manꝰ tue plasmauerunt me: z fecerunt me totuz in circūitu: z sic repēte ꝓcipitas me. Acsi aperte dicat: Cur tanta vtilitate despicis: quē cū tanta dignitate condidisti? Et quē ratiōe rebꝰ ceteris prefers: cur ex dolore supponis? Sed tamen hec eadem nostra dignitas fulget per imaginē: z longe distat a beatitudinis perfectione per carnē: quia dum spiritus miscetur puluri: quodāmodo connectitur infirmitati. Quaz sez infirmitatem beatus Iob pietati iudicis obiicit: cum subiungit:

¶ Memento queso ꝙ sicut lutū feceris me. Angelorum/spiritus idcirco irremissibiliter peccauerunt: quia tāto robustius stare poterat: quāto eos carnis cōmixtio non tenebat. Homo vero idcirco

terios: z scias qz nihil impium fecerim: Acsi humiliter requirēs diceret: Cur me in tpe ꝙ flagella eraminas: quē apud te pfecte z aute tpa scisti? Cur culpas meas verberib⁹ iterrogas/quē ꝙ eternitatis tue potētiā nec ꝓtinꝫ conderes ignoras? Cuiꝰ nimirū potētie mor pondus exprimit/cum subiungit: ¶ Cū sit nemo qui de manu tua possit eruere. Acsi aperte dicat: Quid tibi restat nisi parcere/cuiꝰ vrtuti nullus valet obuiare? Quo enim nemo est q̄ animaduersionē tuā ex merito sue virtutis retineat: eo a se facilius tua pietas erigat vt parcat: qz aūt nos in delicto cōcepti/in iniquitatibus editi: aut no stre prauo perpetramus: aut incaute etiā recta agendo delinquimꝰ: districtus iudex vnde nobis fiat placabilis nō habemus. Sed cum nostrū opus eius obtutib⁹ dignū exhibere nō possumus: restat vt ad placationē illius suū ei opus offeramus. Unde z subditur. ¶ Manus tue domine fecerūt me: et plasmauerunt me totum in circuitu: z sic repente ꝓcipitas me. Acsi humiliter dicat. Qz sub iusto examine dignū nō est tue plasmationi qꝺ feci: pensa misericorditer ne pereat qꝺ fecisti. Quibꝰ etiā verbis puersum manichei dogma destruitur: qui duos esse principia mentiens: a deo spiritū/a sathana vero carnē cōditā asserere conat. Sanctus etiā vir ꝓphetici gratia spūs plenus/tōge post ventura cōsiderat: z errorū genimina puidēs calcat/dicēs: Manꝰ tue plasmauerunt me: z fecerunt me totum in circuitu. Qui em z plasmatuz se z factum totuz in circuitu a deo asserit: tenebrarum genti nec i spiritu suo aliquid: nec in carne derelinquit. Nam plasmatum se ꝓpter internam hominis imaginē retulit: factum vero totū in circuitu: in eo ꝙ ex carnis constati indumento memorauit.

¶ Capitulum. xxxvi.

Otandum ꝙ est: qz per hoc ꝙ se plasmatū dei manibus asserit: misericordie iudicis: dignitatem sue conditionis opponit. Quāuis em ꝙ coeternum patris filiū cuncta creata sint: in ipsa tñ relatione creationis ostēditur: q̄tū cunctis animalib⁹: q̄tuz rebus vel celestib⁹: sed tñ insensibilibus homo ꝓferat. Cuncta ąppe dixit z facta sunt. Cū vero facere dominē decernit: hoc qꝺ reuerēter pensandū est ꝓmittit: dicēs: Faciamus hominē ad imaginez z similitudinē nostrā. Neqz em de eo sicut de rebus ceteris scriptuz est: fiat: z factū est: neqz vt aque: volatilia/sic terra hominē ꝓtulit: sz ꝓiusq̄ fieret/et faciam⁹ dicit: vt vez qz rationalis natura condebatur: quasi cū consilio facta videret: q̄si ꝓ studiū de terra plasmat: z inspiratione conditoris i virtute spiritus vitalis erigitur: vt sez non ꝙ iussionis vocē/sed ꝙ dignitatē operationis exister et/qui ad conditoris imaginē fiebat. Qꝺ igitur per cōditionē homo elegantius in terra creaturis ceteris accepit: hoc in flagello posit⁹ pietati sui opifícis opponit: dicēs: Manꝰ tue plasmauerunt me: z fecerunt me totuz in circūitu: z sic repēte ꝓcipitas me. Acsi aperte dicat: Cur tanta vtilitate despicis: quē cū tanta dignitate condidisti? Et quē ratiōe rebꝰ ceteris prefers: cur ex dolore supponis? Sed tamen hec eadem nostra dignitas fulget per imaginē: z longe distat a beatitudinis perfectione per carnē: quia dum spiritus miscetur puluri: quodāmodo connectitur infirmitati. Quaz sez infirmitatem beatus Iob pietati iudicis obiicit: cum subiungit:

¶ Memento queso ꝙ sicut lutū feceris me. Angelorum/spiritus idcirco irremissibiliter peccauerunt: quia tāto robustius stare poterat: quāto eos carnis cōmixtio non tenebat. Homo vero idcirco

post culpā ventā meruit/qz p carnale corpus aliqđ quo semetipso minor esset accepit. Unde z apud respectum iudicis argumētū pietatis est/hec eadez infirmitas carnis:sicut per psalmistā dicit. Ipse autem est misericors z propitius fiet peccatis eoꝝ/z non disperdet eos. Et multiplicauit vt auerteret iram suam ab eis z non accendit omnem iram suam. Et rememorat⁹ est qz caro sunt. Ut lutuz ergo homo factus est qz de limo est ad conditionē sumptus. Lutū quippe fit/cū se aqua terre conspergit. Sicut lutū itaqz homo est conditus:qz quasi aqua infundit pulueri/cū anima rigat carnē. Quod sanctus vir bñ pietati iudicis obiicit/cum postulans dicit. Memēto queso q sicut lutū feceris me. Nec si aperte dicat: Infirmitatē carnis considera:z reatū iniquitatis laxa. Ubi apte quoqz motꝰ eiusdez carnis adiungitur cum protinus subinfertur. Et in puluerem reduces me. Nec si patenter postulet/dicens: Memento queso q per carnem a terra venio: z p eius interitum ad terram tendo. Materiam itaqz originis z penā finis aspice: z culpe citius transeuntis parce.

Lutū.

Capitulum.xxxvij.

Sed quia qualitatē prudentie dominis conditi:nūc subiungit ordinem ppagati dicens. Nonne sicut lac mulsisti me: z sicut caseum me coagulasti: Pelle z carnibꝰ vestisti me:ossibus z neruis compegisti me. Plasmatus quippe homo sicut lutum factum est: ppagatus autem z sicut lac mulgetur semine:z sicut caseus coagulatur in carne. Carnibus z pelle indutur:ossibꝰ neruisqz solidatur. Per lutuz ergo primeꝫ conditionis qualitas per lac vero sequentis ordo conceptionis exprimitur: qui per coagulationis incrementa ducitur: vt paulisper in ossa roboretur. Sed augusta dei laus est descriptio creati corporis: nisi etiam subsequenter exprimat mira aspiratio vinificationis. Unz subditur. Vitam z misericordiam tribuisti mihi. Sed incassum nobis bonꝰ conditor tribuit si nō omne quod tributi ipse custodit. Sequit. Et visitatio tua custodiuit spiritum meum. hec autem que de exteriori homine diximus/etiam interiori posse congruere libet:vt breuiter replicādo monstrem⁹. Memento queso q sicut lutū feceris me. Sicut lutū quippe homo noster interior exstitit:quia sanctispiritus gratia terrene mēti infunditur vt ad intellectuz sui conditoris erigatur. Humana namqz cogitatio q peccati sui sterilitate aruit/p vim sanctispiritus quasi irrigata terra virideſcit. Sed sepe dum perceptis supernidoni virtutis sine interruptione vtimur:ad priuatam fiduciam vsu continue prosperitatis eleuamur:vnde fit pleriqz vt idē qui subleuauerat parumper spiritus deserat: quatenus ipsum sibi hominez ostendat. Quod sanctus vir protinus exprimit/cum subdit. Et in puluerem reduces me. Quia cum per subtractionem spiritus mens aliquantulum i tētatione deseritur/quasi ad humore pristino terra siccatur: vt infirmitatem suam derelictus sentiat: z sine infusione supne gratie q̄si homo aruit agnoscat. Qui apte quoqz reduci ad puluerez dicitur: quia dimissus sibi cuiuslibet tētationis aura rapitur. Sed dum reducti concutimur ea que afflicti cognouimus subtilius iam dona cogitamus. Unde subiungit. Nōne sicut lac mulsisti me z sicut caseuz me coagulasti: Deus etenim noster cum per sanctispiritus gratiā ab vsu veruste conuersationis abstrahitur/sicut lac mulgetur:quia in quadam noue inchoationis teneritudine z subtilitate formatus sicut caseus coagulatur:qz in compunctione pinguescētis cogitationis astringitur: vt nequaquam iam per desideria defluat: sed in vno amore se colligens ad solidaz reformationem surgat.

Plasmatus

Propagatus.

Capitulum.xxxviij.

Rerumqz vero contra hec eadem rudimenta spiritualia ex vsu veteri caro submurmurat: et minus bella tolerat ex domine quem fortis portat. Unde subiungit. Pellibus z carne vestisti me. Pelle quippe z carnibus interior homo vestit: quia in eo quod ad superna erigitur/carnalium motuum obsidione vallatur. Sed tendentem ad iusticiam nequaqz in tentatione conditor deserit/qui per infusionem gratie etiam peccantem preuenit: sed subleuatam mentem et ad bella exterius lacrat/z interi⁹ roborat. Unde adhuc apte subiungitur. Ossibus z neruis cōpegisti me. Carnibus z pelle vestiri mur/sed ossibus neruisqz compingimur: quia etsi tentatione foris irruente concutimur:intus tamē nos conditoris manus roborat ne frangamur. Carnis itaqz motibꝰ nos humiliat ad dona:sed per ossa virtutuz roborat contra tentamēta. Ait ergo. Carne z pelle vestisti me:ossibꝰ z neruis compegisti me. Nec si aperte dicat. Foris me ad probationem deseris:sed tū intus ne peream virtutibus astringēdo custodis. Qui idcirco nobis bene viuendi rectitudinem tribuit qz benigne preterita que delinquimus parcet. Unde z adhuc apte subiungitur. Vitam z misericordiā tribuisti mihi. Vita q̄ppe tribuitur cum malignis mentibus benignitas aspiratur iz vita sine misericordia accipi nequaqz valet:qz ad obtinēda dōa iusticie bona nō adiuuat:si pri⁹ misericorditer anteactas nequitias nō relaxat. Uel certe vitam nobis z misericordiā tribuit:qz ea que p̄ misericordia ad bene viuendum preuenit: etiā subsequente custodit. Nisi em̄ misericordiā subroget/seruari nō valet vita quam prebet. Ipso quippe quotidie vsu humane vite veteras scimus:z exterioris hominis ipsu su cogitatione lubrica ab interioribus exim⁹. Et nisi nos superna visitatio vel ad amorem cōpungēdo vnifficet:vel ad timorem flagellando restauret: repentino lapsu mens funditus tota destruitur:q̄ longo virtutis studio inuoluta videbatur. Unde subdit. Et visitatio tua custodiuit spiritum meū. Humanum quippe spiritum visitatio superna custodit: cum hunc virtutibus ditatum/vel flagellando pcutere:vel compungere amore non desinit. Nam si dona prestat sed hunc continue restaurādo nō subleuat/citius bonū p̄ditur: qđ nō a largiente custoditur. Ez ecce vir sctūs dñi se humiliter agnoscit: conferenda generaliter diuine misericordie secreta apprehēdit: cuiqz infirmitatē suā veraciter fatetur/ repente ad cognoscendam vocationem gentiū subtiliter rapitur. Nā protin⁹ subditur. Licet hec celes in corde tuo:tamē scio quia vniuersoꝝ meminer⁹. Nec si aperte dicat. Cur de me trepido/q̄ z vniuersas gentes quia colligas scio? Quod tamen in corde celas: quia hoc adhuc aperto sermone non indicas. Sed qui vniuersoꝝ memineris/me procul dubio deuenia certum facis.

Capitulum.xxxix.

Sciendum vero est/qz in q̄busdā factis z certi de venia reddimur: z post ppetratas culpas ad absolutiōis nr̄e fiduciā correctio et penitētia subsequēte roboramur: ppetrate tū ulte ne quitie adhuc memoria tāgimur: z cogitatiōe illicita auersi noterēsqz pulsamur. Unde z apte subiungit. Si peccauiz ad horā peperci mihi:cur ab iniquitate mea

mundū me esse nō pateris? Ad horā dūs parcit, peccato/cum' reatum culpe concessis, ptinus fletibus diluit: sed ab iniqtate nostra mūdos nos esse nō patitur: qz volentes quidē culpam fecimus: sed nōnunq̄ nolentes eius memoriā cum delectatione extoleram⁹. Sepe nāq̄ hoc qđ tā pspectu a iudicis fletu interueniente deletū est/ad animū redit: z denicta culpa ad delectationē rursus inserpere nitit: atq̄ in antiquo certamine rediuiua pulsatione reparatur ita vt qđ prius egit in corpore/hoc importuna cogitatione versat in mēte. Qđ caute ille conspicere athleta spūalis nouerat/qui dicebat. Computruerunt z deteriorauerūt cicatrices mee/a facie insipientie mee.

§.37.a.

¶Capitulum.xl.

Cicatrices.

QUid nāq̄ cicatrices nisi sanatiōes sunt vulnerū? Curatas ergo nequitias ad delectationem memorie redire cōspexerat/ qui cicatrices deflebat. Cicatrices ppe cōputrescere/est sanata tā peccatorum vulnera rursus in tentationē serpere: atq̄ ex eoz suggestionibus post supductam cutez pūie fetorem culpe iterum dolorēq̄ sentire: qua videlicet in re z nil frustra ope agitur. z sola intus cogitatione peccat: districtoq̄ se reatu mēs obligat/nisi hoc sollicitis lamētis tergat. Ūñ bene p ꝛ̄ Moysen dr. Si fuerit inter vos hō qui nocturno pollutus sit somnio: egredietur extra castra: z nō reuertetur prius q̄ ad vespertinum lauet aquā: et post solis occasuz regredietur in castra

Deute. 23.b.

D Nocturnū sōniū.

Nocturnum ppe est somniū tentatio occulta: p quā tenebrosa cogitatione turpe aliq̄d corde concipitur: quod tñ corporis ope nō explet. Sed somnio nocturno pollutus egredi extra castra pcipit: qz videlz z dignū est/vt qui immūda cogitatiōe polluitur/ indignuz se cunctoz fideliū societatibus arbitretur: culpe sue meritū ante oculos ponat z ex bonoz se estimatione despiciat. Polluto ergo extra castra exire est/ turpi impugnatione laborantem sese ex cōtinētium cōparatione despicere/qui ad vesperum lauatur aqua cū defectuz suum cōspiciens ad pnie lamēta cōuertitur: vt fletibus diluat ossie qđ in animo occulta inquinatio accusat: sed post occasum solis ad castra redeat: qz deferuescēte rentationis ardore/necesse est vt iterū fiduciā erga societatem bonoz sumat. Post aque quippe lauationem occumbente sole ad castra reuertitur: qui post lamēta penitētie frigescente flamma cogitationis illicite ad fidelium merita pſumēdo reparat: vt iam se a ceteris longe esse non estimet: qui mundū se per obituz intimi ardoris gaudet. Sed inter hec sciendum est: q̄ idcirco nonnunq̄ impulsu illicite cogitationis affligimur: qz s q̄dam terrene conuersationis actibus (quāuis licitis) libenter occupamur. Cūq̄ vel in minimis terre actio per desiderium tangitur: crescente contra nos antiqui hostis fortitudine/mens nostra non minima importunitate tentationis inquinatur. Unde z sacerdos legis membra hostie per frusta cōcisa/caput atq̄ ea que erga tecur sunt iubetur ignibus cremare: pedes vero atq̄ intestina hostie prius aqua diluere. Nos quippe ipsos sacrificium deo offerimus: cum vitā nostrā cultui diuino dedicamus. Que membra hostie p frusta concisa super ignem ponimus: cuz vite nostre opera virtutibus distinguēte immolamus. Caput ergo atq̄ ea que iuxta iecur continent incēdimus: cū in sensu nostro quo oē corpus regitur atq̄ in occultis desiderijs flamma diuini amoris ardemus. Et tamē precipitur/vt pedes atq̄ intestina hostie lauentur. Pedibus ergo terra tangitur: intestinis vero stercora gestantur: quia plerumq̄ iam ex desiderio in eternitate succendimur: iam toto denotionis sensu ad appetitum nre mortificationis inhiamus: sed qz adhuc terrenum pre infirmitate aliq̄d agimus: nōnulla etiam que tam subegimus illicita in corde toleramus. Cūq̄ cogitationes nostras immunda cogitatio inquinat: quid aliud q̄ intestina nostre hostie stercus portant? Sed vt cōburi debeant lauentur: qz nimirum necesse est vt immundas cogitationes timoris fletus diluat: quas in acceptione sacrificij amoris ignius incendat: z quicq̄d mens vel de inexperto certamine vel de cōuersationis pristine memoria patitur lauetur: vt tanto suauius in cōspectu sui spectatoris ardeat/q̄to cum ei assistere ceperit: nil terrenum secū vel lubricū in ara fue ardoris imponit. Vir igitur sancte humane mentis dāna cōspiciat/ q̄ plerunq̄ se in cogitatione illicita inquinat: z postq̄ reatum opis relegat: z sua plorās nra que plore mus aperiat dicens. ¶Si peccauī z ad horam pepercisti mihi: cur ab iniquitate mea mundū me esse non pateris? Acsi aperte dicat. Si culpā venia absoluit: cur hāc z memoria non deterſit?

Pedes z intestina hostie lauentur.

¶Capitulum.xlj.

SAepe aūt ita mens cuipe recordatione concutitur: vt ad perpetrationem illius lōge grauiq̄ q̄ prius capta fuerat vrgeatur: z deprehensa trepidat/seq̄ ipsam varijs motib⁹ impulsa perturbat: metuit quidē ne vincat tentatiōib⁹/sed resistēdo ciq̄m qđ longo labore certaminis afflictur perhorrescit. Unde z apte subiungitur. ¶Et si impiꝰ fuero ve mihi est: z si iustus nō leuabo caput saturatus afflictione z miseria. Impius namq̄ ve habet/iustus miseriā: qz z eterna dānatio reprobum sequitur: et electus quisq̄ doloribus tristitie aduersitatis expiatur. Impius caput leuat: sed elatus cuadere vel q̄ sequitur nōvalet: iustus labore sui certaminis afflictus caput leuare nō sinitur/sed pressus a perpetua afflictiōe liberat. Ille se i voluptatibus erigit: sed supplicijs sequentib⁹ mergit: iste se in dolore deprimit: sed cū a pondere eterne animaduersionis abscondit. Cōsiderat ergo vir sanctus q̄ aut remitēs bono vitijs presenti labore afficit aut succūbens perpetue afflictioni mancipatur z dicat. Et si impiꝰ fuero ve mihi est: z si iustus non leuabo caput saturatus afflictione z miseria. Acsi aperte deploret dicens. Aut subtractus carnis desiderijs supplicio eterno subiiciot: aut repugnans illicitis motibus pena pūti cruciot: qz a labore certaminis liber nō sū. ¶Sed supna dispēsatio idcirco nos tota sibi intentione sentientis carnis nre permittit impugnationib⁹ concuti: ne mens nostra in superbiam audeat pſumptione sue securitatis elevari: vt dum pulsata trepidat/ in solo auctoris adiutorio spei pedem robustius figat. Unde z adhuc apte subiungit. ¶Et propter superbiam quasi leenam capies me. Leena cum escam catulis exquirit: inhiāter in foueam captionis ruit. Sicut em̄ in quibusdam regionibus fertur fit in ei⁹ itinere fouea in qua pecus deponitur: vt illuc se ei⁹ appetitu pcere leena puocet: q̄ angusta simul et alta preparat: vt in eam ruere ambiēdo valeat: sed banc saliendo nullo modo euadat. Alia quoq̄ fouea q̄ prius cooperat effodit: q̄ tñ ei in q̄ pecus est extreme partis aptione cōiungit: in q̄ nimirū cauea poni tur vt leena corruens: qz desuper terroribus vrget/cū ēsi in secretiori parte fouee occultare se appetit cauea volēs intret: cui⁹ tā sentina neq̄ pūmescit: qz clausa i caueā leuat. Que em̄ sua spōte in caueaz

Ve mihi est.

Eccli. 1.b.

Leena

Cur insti tentantur

corrumpit: ad superiores ptes circūseptꝰ vectibus cedit. Sic sic nimirum bñana mens capta est: ꝙ in libertate arbitrii: condita/ dñō nutrire desideria carnis appetīt: quasi leena catulis escam ḡsiuit atq; in deceptionis sue foueā cecidit: que suadente antiquo hoste ad cibū p bibitum manū tetendit/ sed in foueā ptinus caueam inuenit: quia spōte ad mortē veniēs/ corruptionis sue mox carcerem pertulit: atq; ad auras liberas gratia interueniente reducīt. Sed cū multa agere conatur ⁊ nō valet: eiusdem corruptionis sue obstaculis quasi cauee vectibus ligatur. Jam quidez eam in quā ceciderat damnatiōis foueā cuasit: quia secuture mortis supplicium manu redēptionis adiuta: ad veniam redeūdo superauit. Sed tamen coartata caueā tolerat: qz supne quoq; disciplīe ictibus cingitur: ne per carnis desideria vagetur. Que ergo spōte sua in foueam cecidit/ ad auras liberas clausa redit: qz ⁊ per libertatē arbitrīj in culpā corruit: ⁊ ꝛ̄ dānē a suis motib⁹ cōditoris gra coactā nolentemq; cōstringit. Post foueā itaq; caueā patitur: que ereptā ⁊ eterno supplicio/ a prāue voluntatis motibus sub celestis artificis dispensatione religatur. Recte igitur dicit. Et propter superbiā quasi leenam capies me: quia ⁊ liber homo per cibum sibi mortem inuit: et reductus ad veniam sub disciplina meli⁹ clausus viuit. Quasi leena ergo propter superbiaz captus est: quia inde nunc eum disciplina sue corruptionis deprimit: vnde transgressionem precepti nō timens/ audacter in foueam saltū dedit.

¶ Capitulum. xliij.

Sed si parumper obtutus mētis a culpa primi parentis auertim⁹ nos adhuc quotidie vt leena capi per vitium elationis inuenimur. Depe nāq; domo acceptis virtutibus in audaciā sue ꝓsumptionis erigitur: sed mira dispensatiōe pietatis ante eius oculos reo quelibet in qua corruat ordinat. Dūq; per culpam aliq̄d appetit: q̄d alius p̄ predam in foueā concupiscit: Sua spōte inbians cecidit: ꝛ̄ suis surgere virtutibus nō valet: q̄ cuz se nihil ex se esse considerat/ discat pculdubio cuius adiutorium rogrāt. Quē tñ superna miseratio captum quasi a foueā euebit: qz bñe infirmitate cognita ad veniam reducit. Leene itaq; more ꝓpter superbiam ad superiores partes in caueam remeat: q̄ cum de virtute extollitur lapsus ad desideria i bumilitate religatur. Quia ēñ ptius ꝓpria presumptione perierat: misera pietate agitur/ vt infirmitatis sue tam notitia clausus viuat. Qō quia sanctus vir crebro accidere hominibus conspicit: nostri in se periculi voces sumit: vt cū nos ei⁹ fletus agnoscimus/ que sūt nobis sunt flenda discamus. Sed cū mētem nostram elatio erigit: statim a nobis ptinus compunctio amoris recedit: cum vero superna nos gratia visitat: statim p lachrymas ad suā desideria instigatur. Vñ et apte subiungitur. ¶ Reuersusq; mirabiliter mei crucias. Cū ab auctore relinquimur: nec ipsa vi latenus destitutionis nostre damna sentimus. Quo ēñ lōge nos cōditor deserit: eo mēs nostra insensibilius obdurescit: nulla que dei sunt diligit: nequaq; supna cōspicit: ⁊ qz amoris intimi calorem nō ꝯbz/ frigida deorsuz iacet: ac mi serando modo fit quotidie tanto securior quanto peior: cumq; vñ sit lapsa non meminit: ⁊ supplicia secura non metuit/ quantū lugēda sit nescit. Et si afflatu sancti spiritus tangitur ad considerationes ꝓtinus sue perditionis euigilat: in celestium inquisitione se exercet/ amoris sui estibus inardescit: que se circumpiunt damna cōsiderat ⁊ plorat: seipe afficiens pro

lciens que pri⁹ leta torpebat. Bene ergo conditorī dicitur. Reuersus mirabiliter me crucias qua omnipotens deus vnde mentem nostram visitans ad amorem sui erigit: inde hanc p lachrymas grauius affligit. Jesu aperte dicat. Relinquendo me nequaq; afficio: qz insensibilem reddit: sed cū reuerteris crucias qz dum te insinuas mihi/ me ꝑ̄ sim tugendus demonstras. Unde nequaq; se penaliter sed mirabiliter asserit cruciari: qz dū p fletum mens ad summa rapitur/ cōpunctionis sue penā gaudens miratur ⁊ libet afflictione sua se cōspicit ad alta subleuari.

¶ Capitulum. xliij.

Epe aūt cū nos a sancti desiderij excitatione torpescere superna pietas cernit: exempla se sequētiū nostris obtutib⁹ obijcit: vt mēs p locum remissa quo in alijs vigilantiam pfectus considerat: eo in se pigritudinē torporis erubescat. Unde ⁊ recte subiungit. ¶ Instauras testes tuos contra me: et multiplicas iram tuaz: ⁊ pene militāt in me. Testes ēñ dei sūt qui per exercitium sancti opis testant que electos secutura sunt premia veritatis. Unde bos quoq; ꝺ̄n p veritate passos agnoscimus greco eloquio martyres. i. testes vocamus. Et p Joannē voce euangelica dñs dicit. In dieb⁹ antiphas testes mei fideles: ꝺ̄ occisus est apud vos. Qz testes suos cōtra nos dñs instaurat/ cum electorum vitam pranitati nre cōtrarij/ ad arguendos nos instruēdos; multiplicat. Cōtra nos ergo testes illius instauratur: qz ei recta ꝺ̄ agunt/ studijs nostre pranitatis aduersa sunt. Unde ⁊ sermo veritatis aduersarius vocatur: cū mediatoris voce p eūdē gentium dicitur. Esto consentiens aduersario tuo cito dum es cū illo in via. Atq; de hoc eodem redemptore reprobi persequentes dicūt. Contrarius est operibus nostris. Et paulopost. Dissimilis est alijs vita illius. Testes itaq; suos contra nos dominus instaurat: qz bona ꝺ̄ facere ipsi neligimus/ hec ad correptionem nostram fieri ab alijs demonstrat vt qui preceptis non accendimur/ saltem exemplis excitemur: atq; in appetitu rectitudinis nil sibi mens nostra difficile estimet: quod perfecte peragi ab alijs videt. Et fit plerunq; vt cum alienę vite bona conspicimus nostra sollicitius damna timeamus: ⁊ eo pareat ꝑ̄to post ponere aui maduerijōis impetimur/ quo nūc a bonorum moribus discrepam⁹. Unde ⁊ testium instauratione memorata protinus apte subiungit. ¶ Et multiplicas iram tuam. Eo nobis multiplicari ira dei dicitur quo esse multiplex iudicat: qz ex ipsa nunc bonorum vita ⁊ labore cognoscimus/ si emendari dum tempus est nolumus ꝑ̄ta post aui maduerijōe feriamur. Electos ꝺ̄ pe dei cernimus ⁊ pia agere ⁊ crudelia multa tolerare. Nic ergo colligit district⁹ iudex ꝑ̄ta illic ferīat districtiōe quos reprobat: si hic sic cruciat quos amat: petro attestante qui ait. Tps est vt iudicij incipiat de domo dei. Si aūt primum a nobis: quis finis illoz ꝺ̄ nō credūt dei euāgelio? Omnipotēs igit deus cū cōtra nos testes instaurat iram multiplicat: qz quo bonoruz vitā nris oculis obijcit: eo prauitatis ppetrate duritiā ꝙ districtione in iudicio pcutiat ostendit. Nam cū solis sequētib⁹ dona exaggerat: torpentes iam qz reliquerit demōstrat. Cū bona ergo in alijs cernimus: valde necesse est vt ⁊ exultationem nostre formidini/ ⁊ formidinē nre exultationi misceamus: quatenus ⁊ de alienis profectibus charitas gaudeat: ⁊ de suis infirmitatib⁹ cōscia ptimescat. Qz cū fraternop fectu reficimur: cum diuine ꝺ̄ctione sup nos sterni iudicis ex ipso nre tor⁹ pēsam⁹: q̄d rectat nisi

D Exemplis incitemur.

E

vt ad discendendum se animus reᵈ
dear: z quicq̄ in se reprobū q̄cq̄
prauū deprehēdit affligat. Unde z
apte subiungitur. Et pene militāt in me. Consideratis ąppe dei
testib⁹ pene in nobis militant: qz
dñi mirāda illoꝝ facta ꝓspicimus:
vitā nostrā que ex eoꝝ nobis com
paratione displicet studiosa affli
ctione cruciam⁹: vt q̄cq̄ in nobis
polluerūt opa diluāt lamenta: z si
q̄d adhuc culpa delectationis in
quinat/pena meroris tergat. Bea
tus igit iob: qz vitā patrū ꝓcedenti
ū cōspicit/q̄d i se gemere debeat
subtili⁹ agnoscit. Sed magni do
ctoris magisterio dñi sua plangit ad
lamēta nos instruit: vt quo virtu
tes in alijs cernim⁹/eo apud distri
ctū iudicē nostra sollicite delicta
timeam⁹: Sequit Quare devul
ua eduristi me: qui vtinam cō
sumptus essem: ne oculus me
videret. Qō nimirū pia oratione
tam ptulit dicēs: Quare nō i vul
ua mortuus fuz? Qui ex hoc quoq;
q̄s hic addidit subdēs: fuisse quasi
nō essez de vtero trāslat⁹ ad tumu
lū: illic verbis alijs nō aliter adiū
git dicēs. ¶ Sicut abortiuū ab
sconditū nō subsistere: vel qui
cōcepti nō viderūt lucē. Qz vero
hec superius late digessim⁹: p vitā
do lectoris fastidio exposita repli
care declinamus. Sequitur.

¶ Capitulum. xliij.

Unquid non pauci
tas dierū meoꝝ fi
nietur breui? Lauta
se ac sollicitum viuere
ostendit: qui breuita
tem presentis vite cōsiderans/ nō
eius vsum sed terminū conspicit:
vt ex fine colligat nihil esse quod
transiens delectat. Hinc nanq̄ p
Salomonē dicitur: Si annis mul
tis vixerit homo z in his omnib⁹
letatus fuerit: meminisse dz tene
brosi, tēporis z dierū multoruz: qui
cum venerint vanitatis arguunt
preterita. Hinc rursuz scriptū est:
In omnibus operib⁹ tuis memo
rare nouissima/ z in eternū nō pec
cabis. Igit cum culpa animū ten
tat: mens necesse est vt breuitatez
sue delectationis aspiciat: ne advi
uacem mortē iniquitas rapiat: cū
constet q̄ ad terminū citius mor
talis vita ꝓcurrat. Sed sepe ocul⁹
contēplationis nostre confundit:
dum dolor noster flagellis crebre
scentibus aggrauat/libet presen
tis vite exiliū gemere: sed pre ipsa
afflictione mēs nō valet dāna fue
cetatis estimare. Uñ ꝓtin⁹ sub
dit. ¶ Dimitte ergo me vt plan
gam paululū dolorē meū. Si
cut em moderata afflictio lachryᵐas exprimit/ita imoderata sub
ducit. qz meror ipse quasi sine me
rore fit qz afflict⁹ mentē deuoris/
sensum doloris tollit. Vir igit san
ctus feriri piusq̄ sufficit pertime
scat dicēs: Dimitte ergo me vt plā
gā paululū dolorē meum. Acsi apte
dicat: Flagella mee percussionis tepa
vt moderatis doloribus estimare
mala q̄ patior flendo conualescā.
Quod tñ intelligi z aliter pōt. Se
pe n⁹ peccator iniquitatis sue vin
cula ita cōstringit/vt pōdus q̄dē
peccatoꝝ tolleret: sz tñ qz tolleraᵗ
ignorat: sepeaūt si cognoscat ꝗto
reatu ꝑmitt/erūpere in lachrymas
conatur: z nō pōt vt hunc in se mē
te libera cōuersatione integra ꝓse
quat. Flere ergo dolorē suū nō va
let: qz iniquitatis sue reatuz con
fiderat: z tamen pre terrene occu
pationis pondere hunc ei gemere
nequaq̄ vacat. Flere ergo dolorem
suum nō valet: q̄ prauę quidē con
suetudini contraire nitit: sz tamē
adhuc succrescētib⁹ desideriis car
nis grauatur. Huius doloris ꝑsen
tia ꝓpere mentē cruciauerat/cū
dicebat: Dolor meus cōtra me est
semper: q̄ssi iniquitatē mea ego p
nunciabo: z cogitabo ꝓ peccato
meo. Sed solutis iniquitatis vin
culis/dimissum se nouerat q̄ cru
ciabat dicēs: Dirupisti vincula mea
tibi sacrificabo hostiā laudis. Tāc
igitur ad plangendū dolorem nos
dominus dimittit: cum z mala no
bis que fecimus demonstrat: ut q̄
bec cadē fienda q̄ cognoscim⁹ ad
huuat: culpas oculis obiicit: z pia
manu gratie vincula cordis soluit:
vt ad vacationem patientie mens
nostra se erigat: z carnis soluta cō
pedibus in auctorem suum libera
gressu amoris tendat.

¶ Capitulum. xlv.

Certe nanq̄ etenim vitaz
nostram ipsi reprehen
dimus: sed tamen libē
ter agimus hoc quod
in nobis recte reproba
mus. Sid iustitiam spi
ritus nos erigit: ad consuetudinē
caro restringit: amari suo mens re
nititur/sed protinus delectata ca
ptiuatur. Bene ita q̄ dicitur. ¶ Di
mitte ergo me vt plangā paᵘ
lulū dolorē meum. Quia nisi a
reatu culpe quo nos liganim⁹ mi
sericorditer dimittamur/perfecte
flere non possumus: hoc q̄s in no
bisipsis contra nosmetipsos dole
mus. Sed tunc veraciter reat⁹ no
stri dolor plangitur: cuz tenebrosa
illa inferni retributio intēto timo
re ꝓtenditur. Unde apte subiun
gitur. ¶ Anteq̄ vadam z nō re
uertar ad terrā tenebrosam/z
opertā mortis caligine. Quid
enim terre tenebrose nomine nisi
terra claustra tartari signant: que
eterne mortis caligo operit? quia
damnatos quosq̄ imperpetuum a
vite luce disiungit. Nec immerito
infernus terra dicit: qz quicunq̄
ab eo capti fuerint stabiliter tenē
tur. Scriptū quippe est: Benera
tio ꝓterit z generatio aduenit: ter
ra vero in eternū stat. Recte igitur
iferni claustra tenebrosa terra no
minantur: qz quos puniendos ac
cipiūt/nequaq̄ pena trasitoria vel
phantastica imaginatiōe cruciāt:
sed vltione solida perpetue dāna
tionis seruant. Que aliquando tñ
laci appellatione signantur: ppbe
ta attestante qui ait: Portauerunt
ignominiam suam cum bis q̄ de
scendunt in lacum. Infernus aūt
z terra nominatur: qui susceptos
stabiliter tenet: z lacus dicitur: qz
bos quos semel ceperit/semp fluc
tuantesz trepidos tormentis cir
cūfluentibus absorbet. Sanctus
autēvir sue sua/seu humani gene
ris voce dimitti se postulat anteq̄
vadat: nō quia ad terram tenebro
sam qui culpam deflet iturus est:
sed quia ad hanc ꝓculdubio qui
plangere negligit vadit: sicut debi
tori suo credit⁹ dicit. Solue debi
tū priusq̄ ꝓ debito cōstringaris
qui tamen nō constringitur/ si q̄s
debet soluere non mozatur. Ubi z
recte subdit: Nō reuertar. Quia
nequaq̄ vltra misericordia parcē
tis liberat quos semel in locis pe
nalibus iustitia iudicātis dānat.

¶ Capitulum. xlvj.

Ec adhuc subtilius lo
ca describuntur cū ór.
¶ Terrā miserie z te
nebrarū. Miseria ad
dolorem ptinet/ tene
bre ad cecitatez. Ea er
go que ex conspectu districti iudi
cis expulsos tenet/ miserie z tene
brarū terra ꝓhibetur: qz fortis do
loz cruciat/ quos diuisos a vero lu
mine intus cecitas obscurat. Quā
nis miserie z tenebraꝝ terra intel
ligi z aliter pōt. Nā hec quoq; ter
ra in qua nascimur est quidē mise
rie/sed tenebrarū non est: qz mul
ta hic corruptiōis nostre mala pa
timur: sed tamen in ea adhuc per
conuersionis gratiā ad lucez redi
mus: veritate suadente q̄ ait. Am
bulate dum lucem habetis ne vos
tenebre comprehendant. Illa ve
ro simul miserie et tenebrarū ter
ra est: quia quisquis ad tollerāda
eius mala descenderit: nequaq̄ vl
terius ad lucē redit. In cuius ad
huc descriptiōe subiungit. ¶ Ubi
umbra mortis et nullus ordo
seruatur. Sicut exterior ab ani
ma diuidit carnem: ista mors inte
riorem a deo separat animā. Umbra
ergo mortis est obscuritas diuisio-

Eccle. 11.c.

Eccli. 9.d.

Breuis tatem cōsi derans.

Immē sum do lorē sen suz rol tere.

Infernus. Eccle. 1a. Terra tenebro.

ps. 77

Lacus A

quos

Jo. 12.e

B

Analogia.

nis: quia damnatus quisq; cum omnipotens deus qui mala bene
eterno igne succenditur/ ab inter punit inordiata esse vllo modo vel
no lumine tenebratur. Natura ve tormenta permittit: quia ipsa quo
ro ignis est vt ex seipso/z lucem ex q; supplicia que ex iustitie p
bibeat z concremationez: sed trās deunt: inferri sine ordine nequaq;
actorum vltriz illa flamma vitio possunt: quomodo nāq; in supplio
rum cōcremationem habet z lu cijs ordo non erit: dum damnatus
men non habet. Hinc est eñ q; re quemq; iurta modum criminis/z
Mat. probis veritas dicit. Discedite a ret tributio sequitur vltiōis. Hinc Fab.
25.b. me maledicti in ignem eternum: quippe scriptum est. Potentes po 6.a.
qui paratus est diabolo z angelis tenter tormenta patiētur: z fortio Apoc.
eius. Quorum rursum omnium cor ribus fortior instat cruciatio. Hic 18.b.
pus in vna persona significans di in babylonis damnatione dicitur
cit. Ligate ei manus z pedes/mit Quantum exaltauit se et in deli
tite eum in tenebras exteriores. tijs fuit: tantum date illi tormen
Mat. Si itaq; ignis qui reprobos cru ta: et luctum. Si igitur iuxta mo
22.b. ciat lumen habere potuisset: sic q dum culpe pena distinguitur: con
H.17.b repellitur nequaq; mitti in tene stat nimirum q; in supplicijs ordo
bras diceretur. Hinc etiaz psalmi seruatur: z nisi tormentoruz sum
sta ait. Super eos cecidit ignis et mam meritoruz acta dirimeret/ D
non viderunt solem. Ignis essi su nequaq; iudex veniens dicturum Mat.
per impios cadit: sed sol igne cadē se meritoribus esse perdiberet. Col. 13.b.
te nō cernitur: quia illos quos ge ligite primum zizania et ligate ea
benne flamma deuorat: a visione fasciculis ad comburendum. Si
veri luminis cecat: vt et fortis eos enim nullus in supplicijs ordo ser
dolor combustionis cruciet: z int uabitur: cur comburenda zizanis fasci
pena cecitatis obscuret: quatenꝰ in fasciculis ligantur. Sed nimis culos
qui auctori suo corde z corpore de rum fasciculos ad comburendum adcen
liquerunt/simul corde et corpore ligare est eos qui eterno igni tradē burent
puniantur: z vtrobiq; penas sen di sunt/pares paribus sociare: vt dum li
tiant: qui dum hic viuerēt pranis quos similis culpa inquinat par gare.
suis delectationibus z vtroq; ser eriam pena constringat: et qui ne
uiebant. Unde bene per prophetā quaq; dispari iniquitate polluti
L dicitur. Descenderunt in infernū sunt: neq; dispari tormēto cru
Ezech. cū armis suis. Arma quippe pec ciant: q̄tenus simul dānatio cōe
32.fo cantiū sunt membra corporis: qui rat/quos simul elatio sublevabat
bus puersa desideria q̄ cōcipiunt quosq; non dissimiliter dilatauit
crequuntur. Uñ recte per paulū ambitio/non dissimilis angustet
dicitur. Nec exhibeatis membra Ro.6. afflictio: et par cruciet flāma supe
vestra arma iniquitatis peccato. b. plicij/quos i igne luxurie par fue
Cū armis ergo ad infernū descen cendit flamma peccati. Sicut eñ
dere est cū ipsis quoq; membris q̄ in domo patris mansiones multe
bus desideria voluptatis explene sunt pro diuersitate virtutis: sic
runt/eterni iudicij tormēta tolera damnatos diuerso supplicio gebē
re: vt tunc eos vndiq; dolor absor nea ignibus subiacit paritas crimi
beat: qui nūc suis delectationib⁹ nis. Que videlicet gehenna quam
subditi vndiq; contra iustitiam iu uis cuncta vna sit non tamen cū
ste iudicātis pugnant. ctos vna eademq; qualitate suc-

¶Capitulum. xlvii.

Irum vero est valde cendit. Nam sicut vno sole omnes
quod dicitur. Ubi nul tangimur: nec tamen sub eo vno
lus ordo. Nec enim dine omnes estuamus: quia iux Ansis
ta qualitatem corporis i sentitur gla-

etiam pōdus caloris: sic damnatis timescant. De his etenim scriptuz
z vna est gehenna que afflcit: z ta est. E vermis eoz nō morietur: z ignis E fale
men non vna omnes qualitate cō eoz non extinguetur. Hic flāma 66.g.
durit: quia quod hic agit disparva que succendit illuminat: illic vt F.
litudo corporum: hoc illic exhibet superius verbis psalmiste docui
dispar causa meritorum. Quomo mus ignis qui cruciat obscurat.
do ergo nullus inesse ordo supplio Hic metus amittitur/cum tolera
chs: dicitur: in quibus profecto q̄ ri iam ceperit q̄ timebatur: illic
q̄ iurta modum culpe cruciatur? z dolor dilatat z pauor angustat.
Horrendo igitur modo erit tunc
¶Capitulum. xlviij. reprobis dolor cum formidine/flā
ma cum obscuritate. Scividelicet
Sed sanctus a dammatis sentiri pondus sum
vir posteaq̄m me equitatis debet: vt q; a volun
braz mortis tate cōditoris nequaq; sunt veriti
intulit/ q̄ta discrepare dum viuerent: in eoꝝ
sit cōfusio in quandoq; interitu ipsa a suis qua
dānatoz mē litatibus etiam tormenta disco
te subiūgit: dent: quatenus quo se impugnāt
quia ipsa q̄ eo cruciatus angeant: et cum va
ordinata per iustitiam veniunt: o rie prodeunt/multipliciter senti
dinata procul dubio in corde mo tur. Que tamen supplicia in se de
rientium non sunt. Ut enim pau mersa z vltra vires cruciant: z in
lo superius diximus: dum damna eis vite subsidium extinguentes
tus quisq; foris flamma succendi seruant: vt sic vitam terminus pu
tur/intus cecitatis igne denota niat: quatenus semper sine termi
tur: atq; in dolore positus exterius no cruciatus viuat: quia z ad finē
interiusq; confunditur / vt sua de per tormenta properat: z sine fine
certans confusione crucietur. Re deficiens durat. Fit ergo miseris
pulsis ergo ordo in supplicio non mors sine morte: finis sine fine: de Mors
erit: quia / in eorum morte atro fectus sine defectu: quia z mors vi sine
citas ipsa confusio mentis fenit. uit: z finis semper incipit: z defice morte.
Quam tamen mira potentia iudi re defectus nescit. Quia igitur et
cantis ecras ordinat: vt pena ani mors perimit/z nō extinguit: do
mam quasi inordinata confundat lor cruciat/sed nullatenus pauo
Uel certe abesse ordo supplicijs di rem fugat: flamma cōburit/fs ne
citur quia quibuslibet rebus in quaq; tenebras discutit: quantuz
penam surgentibus propria qua per notitiam presentis vite colli
litas non seruatur. Unde et proti gitur/supplicia ordinem non ha
nus subinfertur. ¶Et sempiter bent: que non suam per omnia q̄li
nus horror inhabitat. In hui tatem tenent: quamuis illic ignis
vite tormentis timor dolorem ba z ad consolationem non luceat: et
bet: dolor timorem non habet: q; tñ vt magis torqueat ad aliquid
nequaq; mentem metus cruciat: lucet. ¶Capitulum. xlix.
cum pati iam ceperit quod metue
bat. Infernum vero et vmbra mor Nam sequaces quoq;
tis obscurat: et sempiternus hor suos fecit in tormēto
ror inhabitat: quia eius ignibus reprobi flāma illustrā
traditi et in supplicijs dolore sen te visuri sunt/quoruz
tiunt: et in doloris angustia pul amore deliqūt q̄ten?
sante se semper pauore feriuntur: q̄ eoz vitam carnali
vt z quod timēt tolerent z rursum precepta cōditoris amauerūt: ipsoz
quod tolerant/sine cessatione per q̄ eos interit⁹ in augmēto sue dā-

Luce. 16.g.

nationis affligat. Q̄ō pfecto euangelio testante colligimus: in quo veritate nunciante diues ille quē contigit ad eternū incendiū tormenta descendere: quinq; fratrum describitur meminisse: qui abraam petit: vt ad eorum eruditionē mitteret: ne illuc eos q̄q; venientes pari pena cruciaret. Quisigit ad doloris sui cumulum ꝓpinquorū absentium meminit: constat pculdubio: q̄ eos ad augmentum supplicij paulopost potuit etiam presentes videre. Quid ait mirū si secum quoq; reprobos aspiciat cremari/qui ad doloris sui cumulum eū quem desperat in sinu abrae lazarū vidit? Si ergo ei cui vt pena cresceret & vir electꝰ apparuit: cur non credendum sit ꝙ videre in supplicio eos etiam quos contra deum dixerat posse? Qua ex re colligitur/ꝙ eos quos inordinate nunc reprobi diligunt: miro iudicij ordine secum tunc in tormentis videbunt: vt penam ꝓprie punitionis exageret/illa auctori proposita carnalis cognatio pari aute oculos vltione damnata. Ignis itaq; qui in obscuritate cruciat: credendum est q̄ lumen ad tormentum seruat. Quod si approbare testimonijs in sua expressione non possumus: superest vt ediuerso doceamus. Tres quippe hebree gentis pueri per chaldei regis impiū succensis camini ignibus ligatis manibus pedibusq; plecti sūt q̄s tñ cū idem rex in camini incēdio miseratus explorare: illesis vestibus deambulātes vidit. Ubi aperte colligitur: quia mira dispositione cōditoris ignis qualitas in diuersa virtute teperata/& vestimenta nō attigit/& vincula incendit: sanctisq; viris & ad inferendū tormētū flamma friguit: & ad soluti nis ministeriū exarsit. Sicut ergo electis ignis ardere nouit ad supplitiū: & tñ ardere ad supplitiū nescit ita e diuerso gehenne flamma reprobis/& nequaq; lucet ad consolationis gram/& tñ lucet ad penā: vt damnatoz oculis ignis supplitij & nulla claritate cādeat: & ad doloris cumulum defecti qualr crucientur ostendat. Quid ait mirū si gehenne ignem credimus habere supplitiū simul obscuritatis et luminis: q̄si experimento nouimꝰ quia & tedarum flamma lucet obscura? Tunc edax flamma combusit quos nunc carnalis delectatio polluit: tunc infinite patens hiatus baratrum denorat: quis nunc latis elatio exaltat: atq; quolibet ex vitio hic voluntates callidi persuasoris expleuerūt: tunc cum suo duce reprobi ad tormenta perueniunt.

¶ Capitulum. I.

Et ꝙnis angelor; atq; hoīm longe sit natura dissimilis vna tñ pena implicat/quos vnus in crimine reatus ligat. Q̄ō bene ac breuiter insinuat prophetа qui ait. Idt assur & omnis multitudo eius: & circuitu eius sepulchra illiꝰ. Quis nāq; assur superbi regis nosse/nisi ille ꝑ elationē cadens antiquꝰ hostis exprimit? Qui ꝑ eo ꝙ multos ad culpā pertrahit: cum electa sua multitudine ad inferni claustra descēdit. Sepulchra autem mortuos tegunt. Et quis alius mortē acrius ptulit/ꝙ is qui conditores suū despiciens vitaz reliquit? Quē videlicet mortuū cū humana corda suscipiunt: eius pculdubio sepulchra fiunt. Sed in circuitu eius sepulchra illius sunt. Quis in quo rū se mentibus nūc per desideria sepelit: hos sibi postmodū tumulis ꝑ tormenta coniungit. Et q̄si nūc i semetipsis reprobi malignos spiritus illicita ppetrando suscipiūt tunc sepulchra cum mortuis ardebunt. Ecce que maneat damnatis pena cognouimus: & instructe nos sacro eloquio ꝙtus in damnatione ignis/ꝙta in igne obscuritas. ꝙtusq; i obscuritate pauor: sit nulla latenus ambiginus. Sed q̄d prodest ista

dest ista. prenosse/si non contingat euadere? Tota ergo intentione curandū est: vt vocatiōis tpe accipiamus/bene viuendi studio malorū vitricia tormenta fugiam⁹. Hinc ꝙppe per Salomonē dr. Quod cū ꝙ pōt facere manus tua instanter operare quia nec opus/nec rō/nec sapiētia/nec scia erit apd inferos quo tu properas. Hinc esaias ait. Querite dñm dum inueniri pōt: inuocate eū dū ppe est. Hic Paulus dicit. Ecce nunc tempus accepтabile: ecce nūc dies salutis. Hic rursum ait. Dū tempus habemus operemur/bonum ad omnes.

¶ Capitulum. h.

Sed plerunq; ad se vīa rectitudinis animus accēdit: torpore discutit: tantoq; in celestibus desiderio rapitur: vt pene nil ex eo inferius remansisse videat. Et tñ cum ad carnis curā reducit: sine q̄ presentis vite via nullo modo explet: ita hunc inferius depressus tenet ac si adhuc de summis nulla contigisset. Auditis verbis celestis oraculi/in amore patrie celestis erigitur: sed resurgēte ꝑsentis vite studio/sub terrene cure aggere sepelitur: atq; in terra cordis nequaq; superne spei semen pficit: q̄ cogitationis infime spina densescit. Quam videlicet spinā per semetipsam veritas manu sancte exhortationis eradicat dicēs. Nolite solliciti esse in crastinū. Contra hanc quoq; ꝑ Paulū dr. Carnis curā ne feceritis in concupiscentijs. Sed in his nūtrīm ducis ac militis verbis agnoscimus: quia nunc ab eo mortifero vulnere animus pungitur/cū in ea mensure equitas non tenetur. Neq; enīm adhuc mortali in carne viuentibus funditus cura carnis abscindit: sed vt discrete animo seruiat tēperat. Nam q̄ sollicitos nos esse veritas in crastinū pdixit: habere vtiq; curā in ꝑsentib⁹ nō negat: quam tendi ad ths q̄ sequit vetat. Et nimirum Paulus cū carnis curā fieri in cōcupiscentia non sinit pculdubio in necessitate concedit. Discretiōe ergo magni moderaminis carnis cura frenanda est/vt seruiat & minime principet: nē quasi domina sit. animum vincat: sed subacta mentis dominio quasi ancilla famulet vt iussa assit: atq; ad nutum cordis repulsa dissimulat: vt vir a tergo sancte cogitationis appareat: & nunq; contra facie recta cogitatis obsistat. Quod bene nobis hystoria sacre lectionis innuitur: cuz abraā trib⁹ angelis occurrisse memoratur. Ipse quippe venientib⁹ extra ostium occurrit: sara vo post ostium subsistit: quia videlicet vir ac dñs domus spiritualis noster. s. intellect⁹ debet in cognitione trinitatis claustra carnis excedere: & quasi habitationis infime fanuā exire: cura aūt carnis vt femina foris non appareat: & videri lactanter erubescat: vt q̄si post tergū viri sub discretione spūs sancti solus necessarijs intenta: nec q̄q; sciat pacifice detegi/& verecunde moderari. Cui tñ sepe cū dr vt de se minime presumat: sed tota se in diuine spei fiduciam transferat despicit. & cessante studio abesse sibi vite subsidia posse diffidit. Unde & hec eadē sara promissiones dei audiens rider/sed ridens corripit: correpta aūt ꝓtinus fecundat: & que inuentute vigens fecundari nō potuit/annis fracta senilibus vtero innascente concepit: q̄ cum cura carnis sui confidentiā habere desierit: contra spem et diuinam promissionem accepit/quod habiturum se ex humana rone dubitauit. Usi & dñi Isaac: id est risus dicitur qui generatur: quia cum superne spei fiducia concipit: quid meno nostra aliud q̄q; gaudiū petit? Curandum itaq; est ne aut necessitatis metas cura carnis transeat: aut in eo q̄ immoderate exequitur de se presumat. Sepe vero animus fallit:

et quod voluptuose appetit necessariuz suspicatur: quatenus omne quodlibet vite debitum vtilitatē putet. Et sepe quia affectus prouidentiam sequitur in sui fiduciam mens leuatur: cuiz sibi adest quod deesse ceteris viderit: cogitatione tacita de magnitudine sue pusillanimis bilarescit: tantoz iam a vera promissione longe fit/ quāto ipsam quoz ciationem quam patitur nescit. Unde solerti semper custodie intentione pensandum est: vel qō opere agimus/ vel quod corde versamus: ne aut mentem prepedīēs foris se terrena cura multiplicet: aut saltem de eiꝰ moderamine intus se cogitatio eraltet: vt cum diuina iudicia temporali circunspectione metuimus: sempiterni supplicia horroris euadamus.

¶Finit liber nonus moralium sancti Gregoriꝰ.

¶Liber Moralium Decimus sancti Gregorij in vndecimum capitulū textus beati Job: expositionis vero primum capitulum.

OTiēs in arene spectaculum fortis athleta descenderit: bi qui imparesvi ribus existūt/ vicissim se eius impugnationi subiiciūt: z vno victo cōtra hūc ptinus alter erigit/ atqz hoc subacto aliꝰ surrogat: vt luctātes vires qñz molliores inueniāt: quas ipsa sua crebrescens victoria fatigat/ quatenus cuz nouus q̄sq cōgreditur: is qui vinci viriū quālitate non valet ꝓnarū saltē mutatione superet. Sic sic in hoc bominū angeloruz spectaculo beatus Job fortis athleta ꝓdit: ꝑtūqz cōtra mutationes aduersantiū valeat continuatione indefessi roboris ostendit. Cui ꝓmus se eliphaz: secundus aūt baldath obiecit: atqz ad extremū se sophar ad expugnatione supponit: qui ad inferendos ictus totis se conatibus erigunt: sed tamen ad feriendam altitudinē robusti pectoris nō pertingūt. Ipsa quippe eoruz ꝓba patēter insinuant/ q̄ ictus incassuz fecerant: qz cum sanctum virum non recte redarguūt: expressa inuacuū verbera percussionis perdunt. Qō loquido ostenditur/ cuz sopbar naamatbitbis responsio a contumelijs incboatur qui ait.

¶Textus beati Job capituluz vndecimum: sed libri Decimi moralis expositionis Capi. ij.

Targ

Job Ca. 1.

NUnquid qui multa loquitur nōne ipse audiet: aut vir linguosus iustificabitur: ¶Nos esse peccatores et vere dictis semper ꝺ diuerso respondeant: nesi ad plata consentiant/ inferiores esse videātur. Quibus iustorum verba qūlibet pauca sonuerint/ multa sunt: quia quo eorum vitia resecant/ audituz grauant. Unde z ad crimen trahitur boc quod recta predicatiōe cōtra crimina ꝓfertur. Ipsum quippe qui ex veritate fortes sentētias dixit: sopbar redarguēs verbosum vocat: qz cum ab ore iustorū sapiētia culpas increpat: stultorū auribus superfluitas loquacitatis sonat. Praui namqz nil rectum nisi quod ipsi senserint putant: z iustorum verba eo ociosa estimāt/ quo suis bec sensibus inuenīūt diuersa. Nec fallacem quidē sopbar sententiam ꝓtulitqz vir verbosus iustificari nequaqz posset: qz dum ꝺs q̄ per bec ꝓba deliuit: perdita gratuitate silentij-mentis custodiam amittit. Hinc quippe scriptuz est. Custus iustitie silentiū. Hinc Salomon ait: Sicut vrbs patens et absq̄ muroruz ambitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Hinc rursuz dicit: In multiloquio peccatuz nō deest.

Eccle 3. d

Prouer 13. d

Prouer 10. d

Psal. 139. c

rit. Hinc psalmista testatur dicēs. Vir linguosus non dirigek super terram. Sed virtus vere scientie perditur/ q̄ sub discretionis custodia non ꝓserk. Certum itaqz est q̄ verbosus iustificari vir nequeat. Sed bonum bene non dicitur: qz nō intenditur cui dicatur. Uera quippe contra malos sententia si bonorum rectitudinem impetit/ suaz pdit: z eo reuersa desilit/ quo illuz est forte qō ferit.

¶Capitulum. ij.

QUia aūt praui audire bona patienter ne queunt: z cuiuite emēdationē negligūt: ad verba se responsiōis accīgūt: aptesopbar insinuat q̄ subiungit. ¶Tibi soli tacebunt homines: z cum ceteros irriseris a nullo cōfutaberis. Imperita mēs vt diximus veritatis scientiaz grauiter tolerat/ z silentiū penam putat: atqz omne quod rectum dicitur dedecus sue irrisionis arbitratur: qz cum vera vox ꝓuorū se auribus admouet/ memoria culpam mordet: z in redargutione vitiorum qua intꝰ cognitione mens tangitur: fortis ad studium contradictionis excitat/ ferre vocem non valet: qz tacta in vulnere sui reatus dolet: ꝑ boc quod generaliter cōtra peruersos dicit/ se imperi specialiter suspicatur. Qō enim intus egisse se meminit: audire fortis erubescit. Unde mox se ad defensionē preparat: vt reatus sui verecundiaz per verba praue refutatiōis tegat. Sicut essi recti de quibusdā que ab eis nō recte gesta sunt: correptionis vocem ministeriū charitatis estimant: sic peruersi cōtumeliā derisionis putant. Illi se ptinus ad obedientiam sternūt: isti ad ilantā sue defensionis erigunt. Illi correptiōis adiutoꝝ vite patrocinia deputāt: ꝑ qō dum ꝑsentis vite culpa corripit vel curi iudicis ira tēperat: isti cum se imperi redargutiōe conspiciunt: gladium percussionis credunt: qz dū per correptionis vocē culpa detegitur: ꝓtinus gloriose opinio fedak. Dic quippe in laude iusti per Salomonem dicit veritas: Doce iustū z festinabit accipe. Hinc prauoruz ꝓtumaciam despicit dicens. Qui erudit derisorē ipse sibi facit iniuriā. Nam fit plerumqz vt cuz correpta in se mala defendere nequeūt: ex verecundia peiores fiant: ac si in sua defensione superbiant: vt q̄dā vitia ꝓtra vitā corripientis erquirāt: z eo se criminosos nō estimēt: si crimina z alijs imponāt. Quę cū vera inuenire nequeūt fingūt: vt ipsi quoqz habeāt q̄ nō impari iusticia increpari videant. Unde sopbar qz quasi irrideri se ꝑ increpationem doluit ptinus mentiendo subiungit. ¶Dixisti enim parus est sermo meus: z mundus suz in conspectu tuo. Qui beati Job dictorum meminit: q̄ falso docenti illius impinguat agnoscit. Quō essi mundum se dicere potuit qui ait: Si iustificare me voluero: os meū cōdemnabit me. Sz bz boc prauoruz malitia: vt cū vera in se fieri mala renuit/ fingat aliena. Nam quasi solatio facinoris vrit: si falsis vocibꝰ z vita corripiētis inquiet.

Prouer 9. b

Ibidē

¶Capitulum. iij.

B

SCiendū quo est: q̄ plerūqz pueriꝰ boroen⁹ bona optāt: vt mala esse q̄ in ꝓtibꝰ habēt obtēdāt z quasi fanēres ꝓspera expetūt vt benigni videant. Uū z sopbar ptinꝰ subiicit dicēs. ¶Altēqz vtinā deꝰ loqueretur tecū z aperiret labia sua tibi. Ipsi quippe sibi dō loquit cū ꝑ boc qō sentit/ nequaqz diuinitatis spiritu a carnalis prudētie intellectu sepak: cū caro sensum exerit: z mēte q̄si ad intelligentiā ꝓuocās foras mittit. Unde z adhuc Petro terrena sapiēti ꝓtas dicit: Nō essi z sapis q̄ dei sunt: sz q̄ boim. Cui tū recta ꝓfitēti dr. Caro sanguis nō reuelauit tibi: sz pater meus q̄ in

Matt. 16. d

Mar ci. 8. d

Matt. 16. d

ceus est. Quid aūt dei labia nisi iudicia ei⁹ accipimus? Clausis nāq; labijs vox pmit: r sensus tacentis ignorat: apertis autez dum sermo pmit/animus loquentis inuenit. labia itaq; sua deus aperit: cū voluntatē suaz hominibus p aperta iudicia ostendit. Quasi cū reserato ore loquit/cū remota obscuritate dispositionis intime rennit occultare qđ vult. Nam velut clausis labijs sensum nobis suum nō indicat: quz per occulta iudicia cur ād faciat celat. Sopbar itaq; beatum Iob/vt de carnali intellectu redarguat: sedz ipsum Ihe sit benignitatis ostendat/ ei bona optat: que et cum habentur ignorat dicens.

B ¶Atq; vtinaz deus loqueretur tecuz r aperiret labia sua tibi. Acsi patenter dicat: Imperitie tue potius ꝙ pene cōpatior: qz sola carnis prudentia preditū a veritatis spiritu vacuū agnosco. Si enīz dei iudicia occulta cognosceres/ tam peruerse cōtra illū sinias nō sonares. Et qz omnipotēs deus cuz ad plenarida nos sua iudicia subleuat: ignorantie nre pritus cecitatez fugat: q̄ aptis eius labijs ad nos eruditio pdeat: primus adiūgendo manifestat dicēs. ¶Ut ostēderet tibi secreta sapientie: et ꝙ multiplex sit lex eius. Publica sapientie superne sunt opera/ cum omnipotens deus regit quos creat: perficit bona que ineboat: r aspirando/adiuuat: quos visitatio nis sue lumine illustrat. Cunctis eteīm liquet: qz quos gratis condidit: benigne disponit. Et cū spiritualia dona largitur: ipse pficit qđ ipse ex munere sue benignitatis ineboauit. Secreta vero sapientie superne sunt opera: cū deus quos creauit deserit: cū bona que prueniendo ceperat nequaq̄ psequendo consummat: cum claritate nos sue illustratiōis illuminat: r tamē permissis carnis tentationibus re plebras cecitatis pulsat: cuz dona que contulit; minime custodit: cū mentis nostre ad se desideria excitat: r tamen occulto iudicio difficultate nos nostre imbecillitatis angustat.

¶Capitulum.v. Archana dei in compacabilia.

Ue nimirū secreta et⁹ sapientie paucivalent inquirere: sed nullius fuentre: qz qđ sup nos de nobis ab immortali sapientia non iniuste disponit iustum pfecto est vt a nobis adhuc mortalibus ignoret. Sed decipsa sapientie illius secreta conspicere: vt cūq; iam incēpte sensibilitatis eius est potentia videre: qz r si ipsa cōsilioz ei⁹ inquisitione deficimus: deficiendo tā verius discimus quē timeam⁹. Ad hec se paulus sapiēcie illius secreta tetenderat: cū diceba. O altitudo diuitiaz sapiētie r sciētie dei: q̄ incōprehensibilia sunt iudicia ei⁹: r inuestigabiles vie eius. Quis enī cognouit sensuz dñi: aut quis consiliarius ei⁹ fuit? Qui superiora etiā ex ipsa inquisitione lassescēs: sed cū ad cognitionē infirmitatis sue ppie lassescendo pficiens permittit dicēs. O homo tu quis es q̄ respōdeas deo. Nunqđ dicit figmentum ei qui se finxit quare me fecisti sic? Qui igit ad occulta dei pertingere nō valens ad infirmitatis sue cognitionē redijt: atq; ad eruditionē se ppriā deficiēdo reuocauit (vt ita dicā) secreta sapientie non inueniens inuenit: qz cū ad superna cōsilia requirēda lassescere: dicit vt humili⁹ timeret r quē sua infirmitas a cognitione intima repulit: hūc ei veri⁹ humilitas iunxit. Sopbar itaq; r p sciētie studiū perit⁹: r p audaciā tumide locutionis ignarus: qz ipse grauitatē nō bz: melioz optat ꝙ habeat dicens. ¶Atq; vtinaz deus loqueretur tecum: r aperiret labia sua tibi: vt ostenderet tibi secreta sapientie. Qui eam quoq; que se sapientia ostētat: cū prius subdit.

¶Et ꝙ multiplex sit lex eius. Quid hoc loco lex dei accipi nisi charitas debet: p quā semel in mēte legim⁹ pcepta vite qualiter in actione teneam⁹. De hac eteīm lege veritatis voce dicit. Hoc est preceptum meū/ vt diligatis inuicem. De hac Paulus ait: Plenitudo legis dilectio. De hac iterum: Alter alterius onera portate: r sic adimplebitis legē christi. Lex eteīm christi quid congruentius intelligi ꝙ charitas pōt? Quā tunc vere perficimus cum fraterna onera ex amore toleramus. Sed hec eadē lex multiplex dicit: qz studiosa sollicitudine charitas ad cuncta virtutum facta dilatat. Que a duobus quidez preceptis incipit: sed se ad innumera extendit. Huius nāq; legis initium dilectio dei est r dilectio proximi. Jean. 15. b. Rom. 13. c. Gal. 6. a. Romano. 13

¶Capitulum.vj. Dilectionē dei per tria distinguit.

Sed dei dilectio p tria distinguitur: quia ex toto corde/ r ex tota alia: r ex tota virtute diligi conditor iubetur. Qua in re notandū est: ꝙ dū vnum sermo cū deū diligi incipit: non solum narrat ex quo/ sed etiā infirmat ex ꝙ to cū subiūgit ex tota fortitudine vt vez qui pfecte deo placere desiderat/ sibi de se nihil reuingnat. Proximi autē dilectio ad duo pcepta derivat: cū r per quem ād dñm dicit: Oō ab alio tibi odis fieri: vide ne tu alteri facias. Et p senecipsam veritas dicit. Que vultis vt faciant vobis homines: r vos facite illis. Quibus duob⁹. s. vtriusq; testamenti mandatis: p vnuz malicia compescitur: per aliud benignitas prerogatur: vt maluz qđ pati non vult quisq; non faciens/ cesset a nocendi opere: r sursuz bonum quod sibi fieri appetit/ impēdens erga vtilitatem proximi exerceat et benignitate. Ex hac nimirū duo dū sollicita intentione cogitant: cor ad innumera virtutuz ministeria tenditur: ne vel ad inferenda que non debet desideriis inquieta mens feruet: vel erga exhibenda que debet ocio resoluta torpescat. Nam cum cauet alteri facere quod nequaq̄ vult ab altero: ipsa tolerare sollicita se intētione circūspicit: ne superbia eleuet: r vsq; ad despectū proximi animum dei⁹ cīēs exalter: ne ambitio cogitationem dilaniet: cūq; hanc ad appetenda aliena dilatat: angustet ne cor luxuria polluat/ r subiectum desideriis per illicita corrumpat: ne ira crasperet/ r vsq; ad pferendas contumelias inflammet: ne inuidia mordeat/ r alienis felicitatib⁹ emula sua se facere cōsumat: ne immoderate lingue loquacitas pertrahat: eāq; vsq; ad lasciuiā obtrectationis extendat: ne odiū malicia exciter: r os vsq; ad iaculum maledictionis irritet. Rursum ramen cogitat vt ea alteri faciat/ q̄ ipa sibi fieri ab altero expectat: pēsat nimirum vt malis bona r bonis meliora respondeāt: vt ergo procaces mansuetudinem longanimitatis exhibeat: vt malicie peste languentibus gratiaz benignitatis impendat: vt discordes in pace muniat: vt concordes ad concupiscentiam vere pacis accingat: vt indigentibus necessaria tribuat: vt errantibus viam rectitudinis ostendat: vt afflictos verbo r cōpassione mulceat: vt accensos in hui⁹ mundi desideriis increpatione restringat: vt minas potentium ratiocinatione mitiget: vt oppressoruz angustias quāta prenalet operiet: vt foris resistentibus opponat patientiam: vt intus superbientibus exhibeat cum patiētie disciplinam: vt erga errata subditorum se manuetudo celum temperet/ quatenus a iusticie studio non eneruet: sic ad vltionez scelus feruet: ne tamen pietatis limitez feruendo transcēdat: vt ingratos beneficijs ad amorem prouocet: vt gratos quosq; ministerijs in amore seruet: vt proximorum mala cū

Thob. 4. c. Matth. 7. b. & Medium caute tenendum.

corrigere nō valet tacear: vt q̄ corrigi loquēdo possunt fictio ꝓfessiō esse ptimescat: vt sic ea q̄ tacet toleret/ne tamē in animo virus doloris occultet: vt sic maliuolis munus benignitatis erbibeat: ne tñ p glaza iure rectitudinis excidat: vt cuncta primis que ualet impendat: sed hec impendēdo nō remeat: vt sic in bonis q̄ erbidet tumoris ḥcipitiū paueat: ne tñ a boni exercitio torpescat/vt sic q̄ possidet tribuat: quatenꝰ ꝗta sit largitas remunerātis attendat: ne cuꝛ terrena largitur suā pluſq̄ necesse est inopiam pertimescat: ⁊ in oblatione muneris hilaritatis lumen tristitia obscuret.

¶ Capitulum. vij.

Ene ergo lex dei multipler dꝛ: qz nimiruꝛ cū vna eadēq̄ sit charitas: si mētē plene cepit/hāc ad innumera opera multiformiter accēdit. Cuius diuersitatē breuiter exprimim⁹/si in electis singulis bona illi⁹ pstrigendo numerem⁹. Hec nāq̄ primū p abel ⁊ electa deo munera obtulit: ⁊ fratris gladium non reluctādo tolerauit. Hec enoch ⁊ inter boles spūaliter viuere docuit: ⁊ ad sublimē vitam ab bolb⁹ etiā corpaliter abstraxit. Hec noe despectis oib⁹ solū deuz placabilē ostēdit atq̄ in arte fabrica studio magni laboris exercuit: ⁊ mūdo supstitē pia opa exercendo seruauit. Hec p semz inpbet humiliter verēda patris erubuit: ⁊ supiecto dorso pallio q̄ nō videbat abscōdit. Hec abrae dextrā qz ad mortē filij obedīdo extulit: hūc plis innumere gentiū patrē fecit. Hec isaac mentē quā semp ad mundicīā tenuit/caligātib⁹ etate oculis ad videndū lōge post vētura dilatauit. Hec iacob cōpulit ⁊ amissum bonū filiū meduliter gemerer: ꝓpaꝛoꝝ filioꝝ pātiā sub equanimitate tolerare. Hec Joseph docuit a fratrib⁹ venūdatū/⁊ liberter ꝛeconciliari inimicis: ⁊ seruitiū ppetuū ⁊ eis dē post fratrib⁹ mētē nō elata ꝓcipari. Hec moysen delinquētē populo ⁊ vsq̄ ad petitionē mortis in precib⁹ strauit: ⁊ vsq̄ ad interfectionē ppli p celi studiū erexit: vt pro pcūte plebe sese morti obiceret: ⁊ pctā peccātē ptin⁹ vice ofti iracūdie seuiret. Hec phīces brachiuz in vltionē peccantiū erexit: vt arepto gladio cocūtes transfigeret: ⁊ ire dñi irat⁹ placaret. Hec Iosue exploratoꝝ docuit: vt pri⁹ ꝓtra falsiloquos clues veritatē ꝓbo defenderet: ⁊ hanc postmodū gladio cōtra hostes alligaret. Hec samuel ⁊ in principatu humilē ꝓbuit/ ⁊ integrū in deiectione seruauit: q̄ cū persequentē se plebē diligeret ipse sibi testimoniū ertulit/ qz culmen ex quo deiect⁹ est nō amauit. Hec dauid apud iniquum regē ⁊ bilitate cōmouit ad fugā: ⁊ pietate replenit ad venīā: qui pſecutoꝛē suū ⁊ timēdo fugit vt dñm: ⁊ tñ cū potestatē feriēdi reperit nō agnouit inimicū. Hec natbā ⁊ ꝓtra peccantē regē in auctoritate libere increpationis sustulit: ⁊ cū regis culpa deesset in petitione humiliter strauit. Hec p ysaiā nuditatē carnis i ꝓdicatiōe nō erubuit: ⁊ subducto carnali velamine supna mysteria penetrauit. Hec ezech/qz feruoris zelo viuere spūaliter docuit: ad vitā q̄s ⁊ corpaliter abstraxit. Hec beliseus: qz magistrū simpliciter diligere instituit magistri spū duplici ter implenit. Per hanc hieremias ne in egyptū pp̄s descēderet restitit: ⁊ tñ inobedientes diligēs: quo descēdere ꝓbuit ⁊ ipse descēdit. Hec ezechielē/ qz ꝓnus a terrenis desiderijs sustulit: post p cinciniū capitis in aere libravit. Hec in daniele: qz a regis dapibus gulā cōpescuit: ei ⁊ esuriētiuz ora leonum clausit. Hec trib⁹ pueris / quia in tranquillitate positis incendia vtiozū subdidit: tribulationis tempoze ⁊ flammas in fornace temperauit. Hec in petro ⁊ minis terreniuz principū fortiter restitit: ⁊ in crucifixione submonenda minoꝝ verba humiliter audiuit. Hec in paulo ⁊ manus ꝓsequentiū humiliter pertulit: ⁊ tamē in circūcisionis negocio longe se imparis ꝓioris sensum audenter increpauit: per charitatē que multipliciter in eo regnauit: ꝓfitēre dño iesu qui est benedictus in secula. Multipler ergo lex dei est q̄ singulis eoꝝ articulis non permutata congruit: ⁊ causis se variantibus non variata coniungit.

¶ Capitulum. viij.

Uius nimiruꝛ legis multiplicitatē bene Paul⁹ enumerat dicēs: Charitas patiēs est/benigna est/non emulat: non inflat/non agit perperaz: nō est ambitiosa/nō querit que sua sunt/nō irritatur/non cogitat malū/non gaudet sup iniquitate: congaudet aūt veritati. Patiens quippe est charitas: qz illata mala equanimiter tolerat. Benigna vero est: qz p mala bona largit ministrat. Nō emulatur: qz per hoc q̄ in presenti mūdo nil appetit: inuidere terrenis successibus nescit. Non inflat: qz cum premiū interne retributiōis anxia desiderat: de bonis se exterioꝝ nō exaltat. Nō agit ꝓperā: qz quo se in solū dei ac ꝓximi amore dilatat: ḥquid a rectitudine discrepat ignorat. Nō est ambitiosa: qz qui ardenter intus ad sua fata gaudet: foris nullaten⁹ aliena cōcupiscit. Nō querit q̄ sua sunt: qz cūcta que hic transitorie possidet/ velut aliena negligit: cū nihil sibi esse ꝓprium nisi q̄ secū pmanet agnoscit. Non irritat: qz iniurijs lacessita se ad nullos se vltionis mot⁹ excitat: nō p magnis laboꝝ⁹ maioꝛa post premia expectat. Nō cogitat malū qz in amore mūdicie mētē solidās oē omne odiū radicit⁹ eruit: ꝗs ve in alo q̄d inānat nescit. Nō gaudet sup iniq̄tate: qz q̄ sola dilectione erga oēs inhiat: nec de ꝓximoꝝ aduersitatē exultat. Cōgaudet aūt veritati: qz vt se ceteros diligēs p hoc q̄d rectū in alijs ꝓspicit/ quasi de augmēto ꝓpriū ꝓfectus hilarescit. Multipliciter ergo ista lex dei est q̄ cōtra vniuscuiusq̄ culpe iaculū q̄d perimendā mentē imperit/ instructionis sue munimīe semp occurrit: vt qz antiquus hostis varia circūfusione nos obsidet/ipsa hūc de nobis multipliciter expugnet. Quā nimirū legē si sollicita ꝓsideratione pensamus: auctori nostro ꝗtū quotidie delinquamus agnoscimus. Si aūt culpas ppendim⁹ profecto equanimiter flagella toleram⁹: nec ex dolore charitas ad impatientiā pruit/ cū suo se indicio cōscientia addicit. Vñ sop bor q̄d diceret scies: sed nescies cui diceret postꝙ ꝑmisit dicēo. Ut ostenderet tibi secreta sapiēte: ⁊ q̄ multipler sit lex eius ptin⁹ adiungit. ¶ Et intelligeres q̄ multū minora exigaris a deo q̄ merent iniquitates tua. Dolor quippe dirimus flagelli temperatur/cū culpa cognoscit: qz tāto q̄sq̄ patiēti⁹ ferramētū medici tolerat/ꝗto putridū ꝓspicit esse q̄d secat. Qui igit multiplicitatē legis intelligit/cūcta q̄ patit q̄ sint minora ppēdit: qz per hoc q̄ culpe pondus agnoscitur: equanimiter flagelli pena leuigatur.

¶ Capitulum. ix.

Ed inter hec sciendus est qz sine magna iniquitate nō fuerit q̄ sobar vsq̄ iustū vsq̄ ad obiectionē iniquitatis increpauit. Vñ ⁊ coruz audaciā veritas iuste repressit: benigne ad gram reducit: qz apud misericordē iudicē nequaq̄ sine venia culpa relinquit/ cū p fernozem ecli ex ei⁹ amore peccat. Pepe nā qz magnis doctoꝝ⁹ miꝛādis⁹ hoc cōtigit: vt q̄ alta charitate feruēti eo modū correptionis exaggerēt: ⁊ lingua aliq̄d quod nō debet dicat

quia mentem dilectio ꝑtū debet
inflāmat: sed ꝓdum plate cōtume
lie tanto citius percipitur/ꝙto et
er qua radice ꝓdeat pensat. Un̄ r
bene p Moysen dñs ꝑcepit dicēs.
Si quis abierit cū amico suo sim-
pliciter in silua ad ligna cedenda:
r lignū securis fugerit manū: fer-
rumq; lapsum de manubrio ami-
cum eius percusserit r occiderit: fu-
ad vnā suprādictaꝝ vrbium fugiet
r viuet: ne forte primus eius cui⁹
effusus est sanguis doloris stimu-
lo ꝓsequat r apprehendat cum: r p-
cutiat animā eius. Ad silua quip-
pe cū amico imus: quoties cum
quolibet proximo ad intuenda de
licta nostra cōuertimur: r simpli
ter ligna succidimus/cū delinquē
tium vitia pia intentione resca-
mus. Sed securis manū fugit: cū
sese increpatio plusꝙ necesse est in
asperitatem perstrabit: ferrum de
manubrio ꝓsilit/cum de correctio
ne sermo durior excedit: r amicuꝫ
per cutiens occidit: qr auditorem
suum plata contumelia a spū dile
ctionis interficit. Correpti namq;
mēs repēte ad odiū prouocat: si h.c
immoderata increpatione plus ꝙ
debuit addicit. Sed is qui incauta
te ligna percutit r primum extrin
guit ad tres necesse est vrbes fu-
giat/vt in vna earꝝ defensus viuat
quia si ad penitentie lamēta con-
uersus in vnitate sacramenti sub
spe fidei r charitate abscondit/re⁹
perpetrati homicidij nō tenet: cū
qꝫ extincti proximus r cū inuene-
rit nō occidit: qr cum districtus in
dei venerit/qui sese nobis per na
ture nostre consortium iunxit: ab
eo p culdubio vindictam de culpe
reatu nō expetit: quē sub eius ve-
nia spes/fides r charitas absc̄dit
Citius ergo culpa dimittit ꝙ neꝙ
malitie studio perpetrat. Unde
r sophar iniquū vocat quem supa
sua laudauerat: nec tū a venia
reprobatus excidit/qui adversa
cōtumelie diuini amoris zelo per
mouet. Qui p eo ꝙ beati iob me-

Deute. 19.c.

rita non agnoscit: ex imperita ad
huc irrisione subiungit dicens.
¶ Forsitan vestigia dei compe
hendes: r vsqꝫ ad perfectū o-
potentē reperies? Quid dei vesti
gia/nisi benignitatem illius visi-
tationis vocat? Quibus nimirus
pgredi ad superna prouocamur:
cum eius spirit⁹ afflatu tangimur
r extra carnis angustiā sublimati
p amorem/agnoscimus cōtēplan-
dā auctoris nostri specie quam se
quamur. Tā cum mētē nostrā spi-
ritualis patrie amor inflammat:
quasi sequentibus iter substituat: r
substrato cordi velut quoddam ve
stigiū dei gradientis imprimitur:
vt ab eo rectis cogitationū gressi
bus via vite teneat. Quē ei necdū
cernimus: restat necesse est vel ve
stigia sui amoris indagemus: qua
tenus vsqꝫ ad cōtemplatiōis spe-
ciem qñqꝫ mēs inueniat/ quē nūq
quasi a tergo subsequens p sancta
desideria exploret: hec psalmista
auctoris nostri vestigia bene secu
nouerat: cū dicebat. Adhesit ani
ma mea post te. Quem repe. sire ꝙ
vsqꝫ ad visionē sue celsitudinis fa
tagebat cuꝫ dicebat. Sitiuit ala
mea ad deū fontē viuuꝫ: qñ veniā
r apparebo ante faciē dei? Tūc ap
pe cognitione manifesta omnipo
tens reperit/cum mortalitatis no
stre funditus corruptiōe calcata/
ab assumptis nobis i diuinitatis
sue claritate conspicitur. Nunc au
tem a carnali cogitatione animus
infusione spūs ꝑ̄ subleuat: r in
cōtemptū regni transeūtis exaltat:
totumq; mens qđ appetebat in in
fimis despicit/atq; ad superna de
sideria ignescit: r contemplatiōis
sue vi extra carnē tollitur: q. corru
ptionis sue pondere adhuc in car
ne retinet. Incircunscripti lumi⁹
iubar intueri conat: r nō valet: qđ
infirmitate pressus anim⁹ r neꝙ
ꝓ penetrat/r tū repulsus amat. Ita
tāq; de se conditor per qđ ametur
ostendit: sed visionis sue spēm amen
tibus subtrahit. Bene ergo qđ ad

stigia cōspicientes gradimur qui
dunc p dono⁹ suo⁹ signa seqūmur
quem ne cū videmus. ¶ Capi. x.

Ue nimirum vestigia
cōprehendi nequeūt
qr vnde/vbi/quibus
ve veniant modis: ei⁹
spūs dona nesciunt:
veritate attestante q̄
ait: Spūs vbi vult spirat: r vocem
eius audis: r nescis vū veniat aut
quo vadat. In retributionis aut̄
culmine reperiri oipotens p con
templatiōis speciē pōt / sed tū ad
ꝓfectum nō pōt: qr r si hunc in cla
ritate sua qñqꝫ cōspicimus: nō tū
eius essentiā plene cōtuemur. An
gelica etiā vel humana mens cū
ad incircūscripti lumen inhiat:
ei ꝓpiusse quo est creatura coangu
stat: r super se quidem p prouectū
tendit: sed tū eius fulgorem com-
prehendere nec dilatata sufficit: qr
r transcendēdo ꝓ portando omnia et
implendo cōcludit. Unde r adhuc
subditur. ¶ Excelsior celo est: et
quid facies? Profundior inferno
r vū cognosces? Longior terra mē
sura eius r latior mari. Qđ deus ce
lo excelsior/inferno ꝓfundior/ter-
ra longior/mariq; latior esse dicit
bitur: tanto spūaliter debet intel-
ligi/ꝙto de eo quicq̄ nefas est iu
ta corporea lineamēta sentire. Ex
celo est excelsior: qr in circunscri
ptione sui spiritus cuncta transcē
dit. Inferno ꝓfundior: qr trans-
scendendo subuehit. Terra lōgior
qr creature modum perdenuitate
sue eternitatis excedit. Mari la-
tior: qr rerum temporaliū fluct⁹
sic regens possidet: vt oēs sub ōnī
modo potentie sue ꝑsentia congru
enter circundet. Quānis possint
r celi appellatione angeli/r inferi
vocabulo demonia signari: per
terrā vero iusti homines: p mare
aūt peccātes intelligi. Excelsior ita-
q̄ est celo: quia ipsi quoq; electi spi
ritus visionē tante celsitudinis p
fecte nō penetrāt. Profundior in-
ferno est: qr malignoꝝ spirituum

Job. 11.d.

Dñs est celū in terra & mare.

Ephe. 3.d.

astutias longe subtiliꝰ. ꝙ ipsi puta
uerāt iudicijs dānat. Terra lōgior
qr lōganimitatē nr̄aꝝ patientia diui
ne lōganimitatis exuperat: q̄ nos
r peccantes tolerat: r cōuersos ad
premia remunerationis expectat.
Mari latior: quia vbiq; facta pec-
cantiuꝫ retributionis sue ꝑsentia
occupat: vt r cū non ꝑsens p spēm
cernit ꝑsens p iudicium sentiat.
Cuncta tū ad solū referri domine
pūt: vt ipse sit celū/cum iam p defi
derium summis inheret. Ipse iter
nus cum tentationū suaꝝ caligine
turbatus in infimis iacet. Ipse
terra: qr in bono ope fixe spei vber
tate fructificat. Ipse mare: qr in q̄
busdam trepidā quasi t̄: r aura sue
mutabilitatis agitat. Sed celo est
excelsior deus: qr potentie ei⁹ ma
gnitudine vincimur/ etiā cū sup
nosmetipsos elevamur. Inferno
ꝓfundior: qr nimirū plus latet/
ꝙ ipse se humanus animus in cō-
templationibus inuestigat. Terra lōn
gior: qr fruct⁹ vite ꝺo in fine retri
buit / nequaq̄ nunc vel spes nr̄a
comprehendit. Mari latior: qr hu
mana mens fluctuans / multa de
bis que ventura sunt conspicit: sed
cum iam cernere que estimauerat
ceperit/angustā se fuisse ꝑua estī
matione cognoscit. ¶ Capitu. xij.

Excelsior igit̄ celo fit:
cū ipsa in eū nr̄a cōn
tēplatio deficit. Unde
r psalmista cor in altū
posuerat: sed nec dū se
eū cōtigisse sentiebat
dicēs. Mirabilis facta est scia tua
ex me: cōfortata est nec potero ad
eā. Inferno ꝓfundiorē nouerat ꝙ
semet⁹ ipsum discutiens: sed ei⁹ sub
tiliora iudicia ꝓtimescēs dicebat.
Nihil mihi conscius sum: sed non
in hoc iustificatus sum. Qui aut̄
iudicat me dñs est. Lōgiorē terra
viderat: cum minora ei esse huma
ne mentis vota pensabat dicēs.
Qui potens est omnia facere super
abundanter ꝙ petimus aut intel
ligim⁹. Latiorem mari ꝑspexerat:

Psal. 138. a.

1. Cor. 4.a.

ḡtimēdo pēsabat/qr nequaḡ mēs humana immensitatem districtionis eius agnosceret: ōtumlibet inquirendo fluctuarer dicēs. Quis nouit ptātes ire eue: p timore tuo ir: tuā dinūerare? Qui⁹ benigne potētiā egregius nobis doctor infinuat cū breuiter narrat. Ut possitis cōprehendere cū omnibus sanctis q̄ sit latitudo/longitudo/sublimitas ⁊ pfundū. Habet ḡppe de⁹ latitudinē: qr dilectionē suaz vsq; ad collectionē psequentiū tendit. Habet longitudinē: qr ad vite patriā nos longanimiter tolerando pducit. Habet sublimitatē: qr ipsorum quoq; intelligentiā q̄ recepti in supernā fuerint cōgregationez transcendit. Habet profundū: qr dānatis inferius districtionis sue iudiciū incōprehensibiliter exerit. Que scz quatuor nobis in hac vita positis singulis exercet: qr ⁊ latitudinem amando: ⁊ longitudinē tolerando: ⁊ celsitudinē nō solum nostrā intelligentiā/sed etiā vota superādo: ⁊ pfunditatē suā erbibet/occultos ⁊ illicitos cogitationum motus districte iudicando. Wz ei⁹ celsitudo ⁊ pfunditas/ō sit inuestigabilis nullus agnoscit: nisi q̄ vel cōtemplatione ad summa prouehi/vel occultis moribꝰ resistēs tentationū ceperit importunitate turbari. Unde ⁊ beato Iob dr. Excelsior celo est ⁊ q̄d facies. Profundior inferno ⁊ vñ cognosces? Acsi aperte despecto ei dicerek: pfunditatē eius atq; excellentiā q̄s tu cognoscere sufficis: qui vel virtute ad summa prouehi/vel temetipm reprehendere in tentationibus nescis. Sequitur. ¶ Si subuerterit omnia vel in vnum coartauerit quis ḡdicit ei? vel quis dicere ei pōt cur ita facis? Subuertit dominus celum: eum terribili ⁊ occulta dispensatiōe humane contēplationis celsitudinē destruit. Subuertit infernum: cū instibet mentē in suis tentationibus pauidā cadere etiā ad deterio

p.89.c

Subuertet celum.

Infernum.

ra permittit. Subuertit terrā: cū fructificationem boni operis aduersis irruentib⁹ intercidit. Subuertit mare: cuz fluctuationē nre tribulationis emergentē subito pauore confundit. Dubietate quippe sua cor auritum bociṗm qr titubat valde formidat: ⁊ ās mare subuertitur/cū ipa in deū nostra trepidatio cōsiderato eius iudicū terrore turbatur.

Terrā. B

mare.

¶ Capitulum. rij.

Ubi igitur celum q̄ño vel infern⁹ terra vel mare subuertitur breuiter dicimus: nūc aliquantulum laboriosius restat: vt hec quasi in vnū coartari valeant demōstrem⁹. Sepe nāq; cōtingit vt ad summa iā mentem spūs eleuet: sed tñ bñ importunis caro tēptationibus impugnet. Cuiq; ad cōtemplanda celestia anim⁹ ducit/obiectis actionis illicite imaginibus reuerberatur. Nā carnis repēte būe stimulus sanctat: quē extra carnē constitutio sancta rapiebat. Celū ergo simul infernusq; coartat cū vnam eandēq; mentē ⁊ subtenuatio cōtemplatiōis illuminat: ⁊ importunitas tentationis obscurat: vt ⁊ videat intendendo q̄ appetat: ⁊ succūbendo in cogitatiōe toleret q̄ erubescat. De celo ḡppe lux oritur: infernus aūt tenebris possidet. In vnū ergo celū infernusq; redigit: cum mens q̄ iam lucē patrie sugne cōsiderat: etiā de carnis bello tenebras occulte tēptatiōis portat. Certe iam Paulus tertij celi culmen ascenderat: iam paradisi secreta cognouerat: ⁊ tñ adhuc carnis vel la tolerās gemebat dicens. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee/⁊ captiuantem me in lege pcti q̄ est in membris meis. Quid ergo in huius tēti ḡdicatoris pectore/nisi celū deū infernūq; coartauerat/q̄ ⁊ visiōis intime iam lumen acceperat: ⁊ tñ adhuc tenebras de carne tolera

Terrā. B

mare.

C

Rom. 7. a

bat. Cuip se viderat qō letus appeteret: in se cernebat qō metuēs doleret. Jam celestis pācis lux irradiarat: adhuc tentationis obscuritas animū ꝑfundebat. Cum celo ergo infernū ptulit/quēr humilia cū securitas ererit/⁊ tentatū gemitus strauit. Et sepe cōtingit vt fides in mēte iam vigeat: sed tñ ex parte aliquātula in dubietate contabescat: ⁊ tenuis ⁊ certa se a visibilibus eleuet: ⁊ ex ḡbusdā se incertā ptrhet. nam plerūq; ad eterna appetēda se erigit: ⁊ subortis cogitationū stimulis agitata sibimetipsi contradicit. ¶ Capitulum. xiij.

Si vnum ergo terra mareq; coartat/cuz vnā eandēq; mentē ⁊ certitudo solide fidei roborat: ⁊ tñ ex aliquātula mutabilitate perfidie aura dubietatis verlat. An nō in suo pectore coartari terrā mareq; cognouerat: q̄ ⁊ p fidē speraē/⁊ p infidelitatē fluctuāo dicebat. Credo dñe/adiuua incredulitatē meam. Quid itaq; ē q̄ se credere asserit: ⁊ adiuuari incredulitatē ḡrit: nisi q̄ coartari in suis cogitationibus terrā cū mari depbendebat: q̄ ⁊ ex ozare certus tā p fidē ceperat: ⁊ adhuc incertus vndas pfidie ex ire dulitate tolerabat. Ō tñ occulta fieri dispensatione pmittit: vt cuz mēs iā surgere ad rectitudinē ceperit/pranitatis sue reliquiās impugnet: ⁊ ten⁹ decipsa ipugnatio aut resistentē exerceat/aut delectationibus seductā frangat. Recte itaq; nūc dr. Si subuerterit ofa/vel i vnū coartauerit/q̄s cōtradicet ei/vel q̄s dicere ei pōt cur ita facis? qr nimirū diuinum iudicium nec aduersitate valet imminui/nec in q̄sitione cognosci: cum vel virtutes quas tribuerat subtrahit: vel bas olno nō adimēs/vitioz cōcuti impugnatione pmittit. Sepe namq; in elatiōe cor attollit/ cū letis succisib⁹ in virtute roborat; sed duz

Ubi igitur celum quiño vel infernꝰ terra vel mare subuertitur breuiter dicimus: nūc aliquantulum laboriosius restat: vt hec quasi in vnū coartari valeant demōstrem⁹.

Mar. 3. d.

D

latentes motus audacie in cogitatione cōditor pspicit/se sibi bonum ostendēdo derelinquit vt ei⁹ mēs derelicta q̄d sit inueniat; q̄ male i se secura gaudebat. Uñ cum subuerti ofa vel in vnum coartari dicerent/protinus additur. ¶ Ipse enim nouit hominum vanitatem: ⁊ videns iniquitatē nonne considerat? Acsi premissa patefaciendo subiungeret dicens. Qz tolerando succrescere vitia conspicit/iudicando dona cōfundit. Rectus vero in discretione ordo seruatur/cū pri⁹ nosci vanitas ⁊ post considerari iniq̄tas pbibet. Omnis quippe iniq̄tas vanitas: nō tñ ois vanitas ec iniq̄tas solet: vana nāq; agimus q̄ties trāsitoria cogitamus. Uñ ⁊ euanescere dr quod repente ab intuentium oculis aufertur. Hinc pē. ait. Uniuersa vanitas ois homo viuens: qm̄ p hoc q̄ viuendo ad interitus intendit/recte quidem vanitas dr: sed nōq; recte etiam iniquitas appellat: quia etsi de pena est culpe quod deficit: non tamen hoc ipsum culpa est quod avita pcurrit. Vana sunt itaq; que transeunt. Unde et per Salomonem dicitur. Omnia vanitas. Apte autem post vanitatē ptinus iniq̄tas subinfert: quia dum p q̄dam transitoria ducimur/in quibusdam norie ligamur: cuiq; mens incommutabilitatis statum nō tenet/a semetipsa defluens ad vitia prumpit. Et vanitate ergo ad iniquitatem labitur/ que assueta rebus mutabilibus dum ex alijs ad alia semper impellitur/subiacenti bus culpis inquinatur. ¶ Capitulum. xiiij.

Ois ⁊ iniquitas vanitas nō ecōtrario. Euanescere. E

p.88.b

Ecclesi. 1.a.

Ostest tñ et vanitas culpa intelligi: ⁊ int q̄stis nole reat⁹ grauior demōstrari. Si essi aliq̄ vanitas culpa nō esset/ psalmista nō diceret. Quāq; in imagine dei ambulet hō/tñ vane conturbat. Thesaurizat: ⁊ ignorat cui cōgregabit ea; quia q̄us trinitatis

p.88.b

Universidad de D... Biblioteca passiones quatuor

ſmaginē in natura ſeruemus: vanis tñ delectationis motib⁹ ptur bari/in ſuerſatione nſa delinqui mus: vt modis nos ſemp alternātib⁹ cupido ocultiat: met⁹ frāgat/ letitia mulceat/dolor affligat. Et vanitate ergo (vt ſupi⁹ dictū eſt) ad iniquitatē ducimur/cū prius p ſcuta delicta deluim⁹: t vſu cūcta leuigante nequaq̄ poſt cōmittere etiā grauiora timem⁹. Nā dū moderari lingua otioſa⁹ba negligit/ nec re inolitæ remiſſiōis capra audax ad noxia p̄ſpit: dū gule incū bitur/ad leuitatis ptinus inſaniā proditur: cuiq̄ mens ſubigere dele ctationē carnis renuit/plerūq̄ et ad pfidie voraginez ruit. Vñ bene Paulus plebis iſraelitice dāna cō ſpicies: vt iminētia ab auditor⁹ mala cōpeſceret/curauit eroxdine tranſacta narrare/dicēs. Neq̄ ido latre efficiamini/ ſicut quidam ex ipſis quēadmodū ſcriptum eſt. Sedit populus māducare t bibere: t ſurrexerunt ludere. Eius quippe potuſq̄ ad luſus impulit: luſus ad idolatriā trarit: qz ſi vanitatis cul pa nequaq̄ caute cōſpicit/ab iniquitate ptin⁹ mens incauta deno ratur. Salomone atteſtāte q̄ ait. Qui modica ſpernit/ paulatiz decidit. Si eſſi curare parua negligi mus/inſenſibiliter ſeducti andēter etiā maiora ppetram⁹. Et notādū q̄ nō videri ſed cōſiderari iniquitas ō: ſtudioſius q̄ppe ſpiciem⁹ q̄ cōſideram⁹. De⁹ itaq̄ hoim vanitatē nouit/iniquitatē p̄ſiderat: qz nec minora delicta inulta deſerit: t ad maiora ferēda ſe intenti⁹ ac cingit. Quia igitur a leuioꝛib⁹ ma lis incipit/t ad grauiora peruenitur: vanitas mentē obnubilat: iniquitas cecat. Que nimirum mens amiſſo mox lumine tanto ſe alti⁹ per tumoꝛē erigit: q̄to t iniquitatis capta laqueis a vitate lōgius recedit. Vñ t apte quoq̄ quo vanitas cum iniquitate ptrahat exprimit/cum repente ſubiungit.

¶Capitulum.xv.

Ir⁹ an⁹ in ſuperbiā erigit. Vanitatis q̄pe finis eſt/vt cū pecca to mentē ſanciat/hanc et culpa audacem red dat: quatenus ſui reatus oblita/q̄ amiſiſſe ſe innocētiā nō dolet/in ſto et cecata iudicio ſimul t humi litatē pdat. Et fit plerunq̄ vt pra uis deſideriis ſeruiēs a iugo ſe di uini timoris excutiat: t quaſi li mi lozū ppetratione iaz libera/ omne q̄ voluptas ſuggerit implere con tēdat. Unde t cū vir vanus ſe eri gere in ſuperbiā ꝺr: illico ſubinferē. ¶Et quaſi pullum onagri ſe li berum natum putat. Per pullū quippe onagri/ omne agreſtiū ge nus exprimit: q̄ nature demiſſuz nutibus lozis dominantiū nō te netur. Agri nāq̄ aſalia libertatez habent: t ire quo appetūt/ t quie ſcere cū laſſant. Et q̄uis inſenſa tis animalib⁹ homo longe ſit me lioꝛ: hoc tñ pierūq̄ homini nō licet q̄ bruteis aſalibus ſ. Que eſſi ad aliud minime ſeruus nē/eoꝝ mot⁹ p̄culdubio nequaq̄ ſub diſciplina reſtringit. Homo añt qz ad ſequen tē vitā ducit/neceſſe pfecto eſt vt in cunctis ſuis motib⁹ ſub diſpo ſitiōe diſcipline religet: t quaſi do meſticā aſal lozis vinctus ſeruiat: atq̄ eternis diſpoſitionib⁹ reſtri ctū viuat. Qui ergo implere cūcta que deſiderat p effrenatā libertatē ꝛit: q̄d aliud q̄ pullo onagri eſſe ſilis cōcupiſcit? Ut diſcipline hūc lozis nō reneāt: ſed andēter vagus per ſilua deſideriozū currat. Sepe añt diuina miſeratio quos p̄dire in effrenationez illicite libertatis cōſpicit: obiectione p̄ſpere aduer ſitatis frāgit quateꝰ elati diſcāt q̄ reprōba erectiōe tumuerunt: vt iam flagelli experimētis edomiti: quaſi ſumēta domeſtica p̄ceptoꝛū lozis mēris colla ſubdāt: t vite p̄ſentis itinera ad nutū p̄ſidentis perag⁹ãt. Quib⁹ bene lozis ligatū ſe nouerat/qui dicebat. Ut iumē tū factus ſum apud te/t ego ſemp

6 Vanitatis finis

Pulli onagri

7

Actuū 9.a.

Tri pleꝝ oꝝ go pecꝰ cati.

B

Prou 24.b.

per ſtudiū turgide cogitatiōis exhibent: q̄ ſepe humiliatū mēte ſcre pāt: t qđ dictis ſuis ſemetipſos ſe riſuri ignoꝛāt. Sed qz iuſtū virum ſopbar hactenus reprehendendo corripuit: nunc velut docendo ſubiungit.

¶Capitulum.xvj.

Iniquitatem q̄ eſt in manu tua abſtu leris a te: t non mā ſerit in tabernaculo tuo iniuſticia: tūc le uare poteris faciem tuam abſq̄ macula: t eris ſtabi lis: t non timebis. Omne pecca tum aut ſola cogitatiōe cōmittit: aut cogitatiōe ſimul t ope ppetra tur. Iniq̄tas ergo in manu eſt: cui pa i ope. Iniuſticia ꝺo in taberna culo: iniquitas in mēte. Ad deus q̄p pe noſa taberna culū nō ineōgrue vocat: i qua apud noſmetipſos ab ſcondimur/cū foris in ope nō vide mur. Sopbar itaq̄ qz iuſti viri a micus eſt: nouit qđ dicat: ſz qz in ſtū icrepat hereticoꝝ tenēs ſpēm: p̄ferre recte etiā q̄ nouit ignoꝛat. Sed nos calcāres hoc qđ ab eo tu mideb⁹: p̄ſem⁹ ei? ꝺo q̄ ꝺo ſint ſi recte dicerent. Pri⁹ eſt a manu iniquitatē ſubtrahi: t poſt a taber naculo admoneꝛ iuſticiā abſcindi: qz quiſq̄ tā prana a ſe opa exteri⁹ reſecat: neceſſe pfecto eſt vt ad ſe metipſuz redīes ſolerter ſeſe i mē tis ſtrictiōe diſcernat: ne culpa quā ſi in actione non ꝺz adhuc in cogi tatiōe ꝑduret. Vñ bene etiā p Sa lomonē ꝺr. Prepara foris op⁹ tuū: t diligenter exercere agrū tuū: vt poſtea edifices domū tuam. Quid nāq̄ eſt ꝑparato ope agrū diligen ter exterius exercere/ niſi euiſis iniq̄tatis ſentib⁹: actione noſtraz ad fruges retributionis excolere? Et quid eſt poſt agri exercitiuz ad edificiū dom⁹ redire: niſi qđ pleri q̄ ex bonis opib⁹ diſcim⁹: quitaz vite mūdiciā in cogitatiōe oſtrui mus. Pene cūcta nāq̄ bona opa ex cogitatiōe pdeūt. Qz ſūt nōnulla

Iob 36.f.

8

cogitationis acumina q̄ ex operatione nascunt. Nā sicut ab animo opus sumit/ita rursus ab ope animus eruditur. Adeō ḡppe diuini amoris exordia capiens imperat bona q̄ fiant. Sed postq̄ fieri imperata ceperint/ipsis suis exercitata actionib⁹ discit: cū imperare bona inchoauerat/quantū minus videbat. Fortis ergo ager excolit/vt domus postmodum cōstruat: qr plerunq; ab exteriori ope videm⁹ q̄ram subtilitatē rectitudinis corde teneam⁹. Quē bene sopbar seruare ordinem studuit: cum primo auferri iniquitatē a manibus/et post a tabernaculo iniustitiam dixit: qr nequaq̄ plene anim⁹ in cogitatione erigit/qñ adhuc ab eo extrinsecus in opere errat. La. xvij.

Interna facies.

Ue si pfecte duo hec tergim⁹/ad deū stacum sine macula faciē leuamus. Interna ḡppe facies bois mens est: in qua nimirū recognoscimur/vt ab auctore nostro diligamur. Quā sez faciē leuare ē: in deo animū p studium ōnis attollere. Ez eleuatā faciem macula inq̄nat/si intēdentē mētē reatus sui cōscia accusat: qr a spei fiducia prius frangit/si intēta pcibus nec dū deuicte culpe memoria mordet diffidit namq; accipere se posse qđ appetit/q̄ pfecto reminiscit nolle se ac hūc facere qđ diuinitus audi
1.Jo'.3.d. uit. Hinc p Joannē dr. Si cor nr̄m nō reprehenderit nos/fiduciā habemus apd deū quicquid petierim⁹:
P.18.b ab eo accipiemus. Hinc Salomō ait. Qui auertit aurem suā ne audiat legē/ōro eius erit execrabilis. Cor ḡppe nos in petitione reprehēdit/cum resistere se pceptis eius quē postulat meminit: z ōro fit execrabilis/cū a cēsura auertit legis
D qr dignū pfecto est vt ab eius bñficijs sit quisq; extraneus/cuius ni mirū tuitionib⁹ nō vult esse subiectus. Qua in re hoc est salubre remediū: vt cum se mens ex memoria culpe reprehendit: hoc prius in ōne deleat qđ errauit quatenꝰ errōris macula cū fletibus tergit/in petitiōe sua cordis facies ab auctore munda videat. Ez curandū nimis ē: ne ad hoc rursus pruat/ q̄ se mūdasse fletibus exultat: ne dū deplorata iterum/ clpa admittit/ in cōspectu iudicis iusti ipsa etiā lamēta leuigent. Dolenter quippe debem⁹ meminisse quod si ne ite rea verbum in ōne tua. Quoq; dicto vir sapiens nequaq̄ nos pro bibet sepe venīā petere: si culpas iterare. Aesi aperte dicat. Cum mala gesta defles/nequaq̄ rursus facias qđ in pcibus iterū plāgas. Ut ergo ad precem facies sine macula leuet ante ōnis semp tpa debet solicite conspici q̄cđ pōt in ōne reprobari: talemq; se mens t cū ab ōne cessat exhibere festinet: qualis apparere iudici in ōnis tpe exoptat. Sepe nāq; immunda q̄dam vel illicita animo versamus/quotiēs a pcibus vacamus. Sed cū se mens ad studium ōnis erexerit/earū rerum imagines reuerberata patit: quibus libenter prius otiosa pmebat: t q̄si iam faciem ala ad dēū leuare non sufficit: qr in se nimirū inquinata mente maculas polluta cogitationis erubescit. Sepe curis mundi libenter occupamur cāq; post hoc studio orationis intendim⁹/ nec q̄ se mens ad celestia erigit: qr pō dus banc terrene sollicitudinis in pfundū mersit: z in pce facies munda non ostendit: qr cogitationis infime luto maculatur.

¶Capitulum.xvij°.

Ommunq; ḡo cor a cūctis excuti t illicitis motibus etiā cū a pce vacat optamus: si tñ qr nos culpas rarius cōmittim⁹/ alie na pigrius delicta relaxamus: t q̄ peccare nr̄ anim⁹ solliciti⁹ meruit eo districti⁹ hoc qđ in se ab alio delictum quis abhorrescit. Qñ fit vt inueniat quisq; tardior ad veniam quo pficiendo factus est cautꝰ ad culpā: r qđ ipse excedere in alterū metuit: hoc qđ in se exceditur punire durius exquirit. Sed q̄d hac doloris macula reperiri deterius pōt: que in cōspectu iudicis charitatē non inquinat/sed necat? Ui tā ḡppe anime quelibet culpa polluit: seruatus ḡo cōtra primos dolor occidit: menti nāq; vt gladius figit: t mucrone illius ipa viscerū occulta perforant. Qui sez transfixo corde si prius nō educit/ nihil in precibus diuine opis obtinet: qr vulneratis mēbris imponi salutis medicamina nequeūt/ nisi ferrum a vulnere ante subtrahatur. Hinc est enī q̄ per semetipsam'veritas dicit. Nisi remiseritis hoīb⁹ neq; celestis ē remittet vobis patr̄ vestra. Hinc admonet dicens. Cum stabitis ad orādū/dimittite si quid habetis aduersus alterū. Hinc rursum ait. Date t dabitur vobis: dimittite t dimittet vobis. Huic cōstitutioni postulationis/ conditionem pietatis posuit dicēs. Dimitte nobis debita nra/sicut t nos dimittimus debitoribus nostris: vt pfecto bonū qđ a deo compuncti petim⁹: hoc primū cū proximo cōuersi faciamus. Tunc igit vere sine macula faciem leuam⁹: cū nec nos pbibita mala cōmittim⁹: nec ea q̄ in nobis cōmissa sunt ex proprio zelo retinemus. Sraui namq; mens nostra orationis sue tpe confusione deprimit: si banc aut sua adhuc operatio inquinat: aut aliene malitie seruat⁹ dolor accusat. Que duo quisq; dū terserit/ad ea q̄ sublima sunt protinus liber exurgit.

¶Et eris stabilis /t non timebis. Qr nimirū tanto min⁹ ad ima dicē trepidat/quāto in bonis actibus solidius stat. Timore ḡppe superat/qui stabilitatē seruat: qr dū solliciti⁹ studet pagere qđ mālse conditor imperat: secur⁹ etiam cōgitat quod terribiliter intentat. Sciendū preterea est: qr nō nulla bona sunt ad q̄ indefessi pfitimus: t rursum nōnulla sunt a quibus cōtinue deficientes labimur: atq; ad hec magnis conatibus per interualla tempozum reformamur.

¶Capitulum.xviij°.

Ita actiua cōtemplatiue cōparat. S

Ta actiua etenī vita sine defectu mēs figit: a prēplatiua aūt infirmitatis sue ponderevi cta lassat. Illa ḡppe tā to firmius durat/ q̄to ad vicina se erga vtilitatē primi dilatat: hec tāto celeri⁹ labit/ q̄to r carnis claustra trāsgredies sup semetipam ire conat: illa p plana se dirigit: t idcirco pedem opis robustius figit: hec aūt quo sup se alta appetit/ad se eo citius fessa descēdit. Qō bene ac breuiter Ezechiel insinuat: cū leoz q̄ viderat motus alalium narrat/dicēs. Nō reuertebant cū incederent. Ac paulopost subiūcit adiūgēs. Et alalia ibāt et reuertebant. Sed q̄ ḡppe alalia alii qñ vadūt t minime redeūt: aliqñ vadūt t ptinus reuertunt: qr electoz mentes cū p collatā sibi actiue vite gram errozis vias deserūt/ redire ad mala mūdi nesciūt q̄ reliquerūt: cū ḡo p cōtemplationis acie t ab hac se eadē actiua vita suspēdunt/eunt t redeūt: qr p hoc q̄ diu pistere minime in contemplatione sufficiūt/sese iterum ad operationē fundūt: vt dū q̄ sibi iuncta sūt se exercēdo reconeāt: t sup se rursum surgere cōtemplando conualescāt. Ez dū hec eadē prēplatio more debito p tēpoz interualla repetit: indeficienter pculdubio et in eius soliditate pfitit: qr etsi infirmitatis sue pondere superata mēs deficit: hac tñ ire⁹ ptimis conatibus reparata cōprehēdit. nec stabilitatem suam in ea perdidisse dicēda est: a qua etsi semper deficit: hāc t cū perdiderit/ semper inquirit. Sequitur. ¶Adiserie quo qz obliuiscēris: et quasi aquarum que preterierint non re-

Ezechiel 1.c.

Ecclī 7.b.

Gbat. 6.d.

Ibidē Luce 6.f.

Matt. 6.c.

Curas terrenorum ōnis pcidere.

E

cordaberis. Mala vite presentis tanto durius animus sentit/quãto pensare bonum qđ sequitur negligit: et qz non vult quoq; premia cõsiderare que restant: grauia esti mat esse que tolerat. Unde et contra flagelli ictus cogitatio ceca cõqueritur: et quasi infinita calamitas credit/que diebus cursu labẽtibꝰ quotidie finitur. ¶Et si semel quisq; ad eterna se erigat atq; in his que incommutabiliter ymanent oculum cordis figat: ppe nihil esse hic pspicit quicqđ ad finẽ currit. Presentis vite aduersa tolerat: sed quasi nihil esse offensionis qđ laditur pensat. Quo essi se interius gaudijs robusti⁹ inserit: eo min⁹ exterius dolores sentit. Unde sophar nequaq; veritus ausu temerario docere meliorem exhortatur ad iustitiam: et demonstrat q; nulla iusti oculis videatur pena. Aeli aperte dicat. Si degustas gaudiũ qđ intus permanet: ideo fit protinus omne quod foris dolet. Bene autem presentis vite miserias aḋs pretereuntibus comparat: quia calamitas transiens electi mentem nequaq; vi concussionis subruit: sed tamẽ tactu meroris infundit. Madet quidem p cruorem vulneris: etsi a sue cerritudine non frangitur salutis. ¶Capitulũ.xx.

Epe ait non solũ flagella arcerũt ex vnius cuiusq; iusti animo malignorum quoq; spiritum tentamẽta crassantur: vt exterius ex percussione dolcat: et intus aliquatenus ex tẽtatiõe frigescat. Sed nequaq; gfa deserit: quia quo nos duri⁹ ex dispensatione percurit: eo amplius et ex pietate custodit: nam cum tenebrescere per tentationem cepe rit/sese iterum ut interna lucescat. Unde et subdit. ¶Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperu. Fulgor quippe meridian⁹ in vespere est/virtutis renouatio in tentatione: vt repentino claritatis feruore mẽs vigescat que iam tãq; lumen sibi gratie oriri esse formidabat. Quod adhuc Sophar subtilius aperit/ cũ subiungit/¶Et cum te consumptũ inputaueris/orieris vt lucifer Sepe namq; tot tentamenta nos obsident: vt ipsa nos eorum numerositas pene ad lapsum desperationis inclinet. Unde plerunq; cum mẽs in tedium vertitur/ vix ipsa virtutis sue damna cõsiderat: et tota dolens quasi tam ta sensu doloris aliena fraugitur: et enumerare nõ valet/quanto cogitationũ turbine multu vastatur: ruituraq; se per mẽta cõspicit: eiq; ne arma repugnatiõis arripiat grauius meror ipse contradicit circũductos q̃libꝫ oculos obscuritas obsidet: et cãlisus tenebre semper impediũt/ mesta mẽs nihil aliud q̃ tenebras videt. Sed apud misericordem iudicem sepe decipsa q̃ annisum q̃ offensa aggrauat/pro nobis subtilius tristitia orat. Nam tunc meroris nostri caliginem cõditor conspicit: et sub tracti luminis radios refundit: itaut erecta primus per bona mens vigeat: quam pauloante de certantia vitia superdie calce deprimebãt. Mox torporis pondus discutit: atq; ad temptationis lumen post turbatiõis sue tenebras erumpit mor in gaudio pfecta assumitur: que inter tentamẽta pecadere ex desperatiõe cogebatur. Sine cogitatiõis certamine pãtia despicit: sine dubitatiõis obstaculo de vẽtura retributiõe confidit. Justus ergo cum se cõsumptum putauerit vt lucifer oritur: qz mox vt tenebrescere tentationum caligine ceperit/ad lucez gratie redit: mak: et in sepso monstrat diem iustitie: q̃ casurus pauloante timuit nocte culpe. ¶Lucifer

Ecce aũt lucifero tu Zuc fer. sti vita cõparat. Quippe lucifer nunciat: et qđ nobis sanctoꝝ inocẽtis nisi

tia nisi sequentis iudicis claritatem clamat: In eoz nãq; admiratione cõspicimus/qđ de maiestate veri luminis estimem⁹. Necdũ redẽptoris nri pñtiam videmus: sed tñ virtutẽ illius in electorum suoz moribus admiramur. Qz igit bonoz vita i cõsideratiõe sua oculis nris vitã veritatis/obñdit/clar⁹ ad nos lucifer asi iã venit. Scie dum ño q̃ bec q̃ ex tentationũ spiritualiũ aduersitate discussimus/ iurta exterioza q̃ mala nil obstat intelligi. Sãctiores esse viri qz summa medullitus diligũt/in infimis dura patiuntur: sed in fine gaudij lumen inueniũt: qđ bñe in hoc spacio pcurrentis vite cõtenunt. Unde nũc per sophar dr. ¶Et quasi meridianus fulgor cõsurget tibi ad vesperu. Pctõris esse lumen in die est/obscuritas in vespe: qz i pñtis vite felicitate attollitur: sed aduersitatis tenebris in fine denotatur. Justo aũt meridian⁹ fulgor ad vesperu surgit: qz q̃ta sibi claritas maneat/cũ iam occũbere cesperit agnoscit. Hinc nãq; subscriptum est. Timẽti deũ bene erit in extremis. Hinc p psalmistã dr. Cũ dederit dilectis suis somnũ/hec ẽ hereditas dñi. Qui in huius q̃ vite adhuc certamine posit⁹/cum se cõsumptũ putauerit vt lucifer oritur: qz foris cadẽs intus innouat: et quo magis exterius aduersa tolerat/eo verius virtutũ lumine interius choruscat: Paulo attestãte q̃ ait. Sed licet is qui foris ẽ noster hõ corrũpit: tñ is q̃ intus est renouat de die in diem. Id essi qđ in pñti momentaneum et leue tribulationis nre/supra modũ in sublimitate eternũ gñe põdus operatur in nobis. Et notandũ q̃ nequaq; cum cõsumptus fueris: sed cũ te ipsum pñti putaueris dicit: qz et qđ videm⁹ in dubietate est: et qđ speram⁹ i certitudine. Unde et idẽ paulus nõ se ipsum putasse nouerat/sed putabat: q̃ inter aduersa tribulationuz cozruens: vt lucifer resplendebat/occens. Quasi morientes et ecce viui mus ẽ̃ssi tristes: semp aũt gaudentes: sicut egentes: multos aũt locupletantes. ¶Capitulum.xxi.

Iendũ q̃z est q̃ bonorũ mens q̃ duriora pro ẽternitate tolerat: eo eternitatis pmia certius sperat. Unde et apte subditur. ¶Et habebis fiduciã pro posita tibi spe. Tãto nãq; spes in deũ solidior surgit: quãto pro illo q̃sq; grauiora pturerit: qz necq; retributiõis gaudium de eternitate colligit: qđ nõ hic prius pia tribulatione seminat. Hinc etiã p psalmistã dr. Euntes ibãt et flebãt mittẽtes semina sua. Venientes aũt veniẽt in exultatiõe: portãtes manipulos suos. Hinc paul⁹ ait. Si commorimur et cõuiuemus: si sustinemus et cõregnabimus. Hinc discipulos admonet dicẽs. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnũ dei. Hinc sctõz gloriam Joanni angelus indicãs ait. Hi sunt q̃ venerũt de tribulatiõe magna: et lauerunt stolas suas: et dealbauerũt eas i sanguine agni. Quia igit nunc p tribulationẽ seritur: vt post gaudij fructus metatur: tãto maior fiducia mentem roborat: quãto hãc fortior pro veritate afflictio angustat. Ubi apte p tinus adiungitur. ¶Et defossus securus dormies. Sicut essi malis presens securitas labor est: ita bonis presens labor perpetuã securitatem parit. Unde et defossum se securum dormire tñ nouerat: q̃ dicebat. Ego essi iam deliboz: et tps mee resolutiõis instat: bonũ certamen certaui: cursum cõsummaui: fidem seruaui: de reliquo reposita mihi est corona iustitie quã reddet mihi dñs in illa die iustus iudex. Oz etiã contra multa trãseuntia sine defectu certauerat / de manturis nimiruz gaudijs sine dubietate p sumebat: quis defossus et aliter intelligi põt. Sepe rebus nãq; trãsitorijs occupati pẽsare negligimus

per quãta peccam⁹: sed si reducto cõsideratiõis oculo a sinu cordis terrene cogitationis agger excutiãt/quicquid in mente latebat: inuenit. Vñ sancti viri aĩaꝝ suarũ latebras pscrutari nõ desinunt: sese subtiliter indagãtes terrenaꝝ rerũ curas abiciunt ⁊ effossis plene cogitationib⁹ cũ nullo se reatu criminis morderi deprehẽdũt: velut in stratu cordis apud se securi requiescũt. Latere quoq; ab bui⁹mõdi actib⁹ appetũt/ semp sua considerãtes: ⁊ cũ loco regiminis minime cõstringunt/iudicare q̃ aliena sunt recusant. Effossi ergo securi dormiũt: qui dũ sua intima vigilãter penetrãt: laboriosis se bui⁹ mõdi oneribus sub quietis ocio occultant. Unde ⁊ adhuc subdit. ¶ Requiesces: ⁊ nõ erit qui te exterreat. Quisq; em presentẽ gloriam querit/ pfecto despectũ metuit: q̃ semp ad lucra inhiat: semp vꝫ dãna formidat. Cuius em pceptione reficit/ei⁹ rei pculdubio ⁊ amissio nẽ sauciat: ⁊ quo obligatus mutabilibus ac perituris inhereret: eo lõge in infimis ab arce securitatis iacet. At cõtra q̃sq; in solo eternitatis desiderio figit/ nec psperita te attollit: nec aduersitate quassat: dũ nil dꝫ i mũdo q̃ appetat: nihil est q̃ de mũdo ptimescat. Hinc et em Salomon ait. Non cõtristabit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. Hinc item dicit. Iust⁹ quasi leo cõfidẽs absq; terrore erit. Bñ itaq; nũc dꝫ. Requiescs ⁊ nõ erit q̃ te exterreat. Quia tanto q̃sq; a se pleni⁹ panoꝛe q̃ ex mũdo est absciit/ q̃to in semetipso verius ocupiscentiã mũdi vincit. An nõ absq; terrore q̃ ex mũdo est paulus in corde reqeuerat qui dicebat. Cert⁹ sum em q̃ neq; mors: neq; vita: neq; angeli: neq; principatus: neq; instãtia: neq; futura: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; pfundũ: neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei: que est in Christo ihesu dño nostro. Cuius vꝫ fortitudo charitatis vera

Presẽtia que rens amissiõnẽ mtulit.

Eterna desiderãs pũtib⁹ nõ turbatur. Prov. 1.c. f Prov. 28.a.

sancte ecclesie voce laudatur/ cuꝫ per canticũ canticoꝝ dꝫ. Valida est vt mors dilectio. Virtuti etem mortis dilectio cõparatur: q̃ nimirũ mentẽ quã semel ceperit/a delectatione mundi funditus occidit: ⁊ tanto bãvalentius in aucto ritate erigit/quãto ⁊ insensibilem contra terrores reddit.

Capitulum. xvij.

Sed inter hec sciendũ est/q̃ prauꝰ cũ recta pdicãt/ valde difficile ẽ vt ad hoc q̃ tacita ambiũt nõ erũpant. Vñ ⁊ sophar primus adũgit. ¶ Et deprecabũtur faciẽ tuã plurimi. Neq; em iusti viri idcirco se p innocentie itinera arta custodiũt vt ab alĩs exorent: sed siue heretici seu pueri q̃libet p hoc q̃ inter homines quasi innocẽter viuũt/ videri intercessores pro hoibus volũt: ⁊ cũ sancta loquentes insinuant q̃ ipsi appetũt/ hoc alĩs pro magno pollicent: nũq; celestia pdicant/in suis repẽte sponsionibus ostẽdunt q̃ amãt. Sed ne dũ terrena pollicendo pateseãt q̃ sunt/ ad ꝟba recti tudinis citi⁹ recurrũt. Vñ mox subditur. ¶ Oculi aũt impioꝝ deficient: ⁊ effugiũ peribit ab eis. Quod oculoꝝ nole vis intẽtio exprimit/p euangelũ veritas attestatur/dicẽs. Si oculus tuus fuerit simplex/totũ corpus tuũ lucidũ erit: q̃ vꝫ si operatione nãꝫ intẽtio muda fuerit/ q̃libet aliter hoibus videat: interni tamẽ iudicis oculis mundũ subsequentis actionis corpus ostendit. Oculi ergo impioꝝ/ intentiones sunt in eis carnalĩ desideriorũ: qui idcirco deficiũt/q̃ eterna negligũt: ⁊ sola semp transitoria pertolerant. Adipisci quippe terrenã gloriã cogitant: multiplicari rebus ⁊ pbus⁹ optant: ad mortẽ q̃otidie cursu rerum labentiũ rendunt: sed cogitare mortalia mortaliter nesciunt. Carnis vita per momenta deficit ⁊ tamen carnale desiderium crescit

Lãth 8.b.

Ps. 141.a. b

res habita instante fine corrũpit: ⁊ habendi anxietas nõ finit. Sed cum mors impios subtrahit/eoꝝ effecto desideria cum vita terminãtur: quoꝝ scz oculi tũc supna vitione deficiũt: q̃ hic suo iudicio terrena deficere delectatione noluerunt. Dos illoꝝ oculos a iocunditate pristina claudi psalmista conspererat/cum dicebat. In illa die peribunt omnes cogitationes eorum: q̃ ⁊ eterna mala nunq̃ cogitata reperiũt: ⁊ subito amittũt bona tpalia: q̃ diu tractata tenuerũt. Et quibus ⁊ omne effugiũ perit: q̃ eoꝝ malicia ab aĩaduersiõe districti iudicis quo se valeat occultare nõ inuenit: sed cũ impios subtrahit/eoꝝ pfecto desideria cuꝫ vita terminant. Nam nũc iniqui cũ tristicia aliqua vel aduersa patiunt: effugiũ latebras inueniũt: q̃ adhuc tpaliter ptinus desiderioꝝ carnalium recurrũt: nec em pauptas eruciet/diuitijs animũ demulcẽt: nec despectus primoꝝ deprimat: sese dignitatib⁹ exaltãt: si fastidio coꝝpus atterit: ante positis cpularum diuersitatib⁹ nutrit: si quo animꝰ mestície impulsu dejcit/ mox per interposita locoꝝ blandimẽta relenat. Tot ergo hic habẽt effugia/ quot sibi pparãt delectamẽta: sed q̃nq; ab eis effugiũ perit: q̃ coruꝫ mens amissis oibus se solummodo⁷ iudicẽ cõspicit. Tũc voluptas subtrahit: voluptatis causa culpa seruatur: ⁊ repente miseri pereuntes discũt/ q̃ peritura tenuerũt. Qui tamen quousq; corpora tenuerũt: querere nocitura nõ desistũt. Vñ adhuc subditur. ¶ Et spes illoꝝ abominatio anime. Quid hic peccatoꝛ totis cogitationibus speraꝛat/ nisi vt potestate ceteros transcendat: cunctosq; rerũ multiplicitate transcendat: aduersantes dominãdo subhciat: obsequentib⁹ miranꝺus innotescat: ire advotiũ satisfaciat: benignũ se cũ laudat ostẽdat: q̃cq̃d guta appetit offerat: ad hoc q̃ voluptas oꝝ sperat/expletiõe

Impiorũ de sideria

cõcurrat. Bene ergo spes illoꝝ abominatio aie dꝫ: q̃ ea que carnales ambiunt/ spiales quoq; iudicio rectitudinis auersant: naꝫ q̃ peccatores voluptatẽ estimãt: boc iusti pculdubio penã putant.

¶ Capitulum Duodecimũ textus beati Job quod continuat Capitulum. xxiij. expositiõis Moralis sancti Gregorij.

Abominatio est igitur aie spes prauoꝝ: q̃ ni mirũ spus deficit/vbi caro requiescit. Ut em caro mollibus/ sic aĩa duris nutrit: illã blãda refouent: hanc aspera exercẽt: illa delectationibus pascit: hec amaritudinibus vegetat: ⁊ sicut carnẽ dura sanciãt sic spũ mollia necãt: sicut illã laboriosa interimũt/ ita hãc delectabilia extinguũt. Spes itaq; carnaliuꝫ abominatio aie dꝫ: q̃ inde imppetuũ spũs interit: vnde ⁊ ad tps caro suauiter viuit. Sed bec sopbar recte diceret/ nisi beatus Job cuncta largius eriaꝫ viuẽdo pdicasset. At postq̃ sanctior ẽ monere devitanit: doctioꝛẽq; se erudire sapientie magisterio conat: ipse q̃ dictoꝝ suoꝝ pondus leuigat: q̃ indiscretione interposita oẽ q̃ loquit destruit: q̃ liquoꝛe scientie plenovasculo supfundit. Sic nãq; ab indiscretis opes sciẽtie/sicut a stultis sepopes corpalis substãtie possidentẽ. Nõnulli em q̃ rerũ terrenarũ multiplicitate subnutrisũt aliqñ multa ⁊ habentibus tribuunt: vt ipsi bec cũctis largi⁹ habere videant. Ita pernersi cũ vera sapiũt: recta quedaꝫ etiã rectioribus loquunt: non vt alios audientes doceant: sed vt ipsi quanta doctrina polleant inotescant: preire se quippe sapientia cunctos estimãt: ⁊ idcirco nibil se cuilibet dicere/vltra mẽsuras sue magnitudinis putant. Sic prauꝰ quilibet/si omnes heretici superba voce meliores docere non metuunt: quia omnes se inferiores arbitrantur.

¶Capitulum.xxv.

Sed facta ecclesia ela tos quosq; ab estimationis sue culmine revocat: & discretionis manu ad equalitatis cõpagez reformat. Et si beatus Job qui eiusdem sancte ecclesie mẽbrũ est: videṡ q; amicorũ mens p verba plate eruditionis intumuit: ilico respõdit dicẽs. ¶Ergo vos estis soli homines: & vobi scum orietur sapientia? Quisquis se pĩe omnes ratione estimat/quid iste aliud q; solum se esse hominez erultat? Et sepe contingit/vt cum per tumorẽ mens in altum ducitur/ in despectu omnium sui admiratione subleuetur. In cogitatione etenim ppij fauores oriuntur: fibiq; de singularitate sapientie blandiuntur: ipsa fatuitas pensat ea que audierit ac verba que pfert: & miratur sua et ridet aliena. Qui ergo solũ se sapere estimat/quid aliud q; hanc eandem secum oriri sapientiã putat? Nam quia adesse alijs abnuit/soli sibi hanc tribuens / pfecta intra tẽpora sue brevitatis claudit. Pẽ landũ vero est vir sanctus q; ta discretione vtitur: vt amicorum superbientium arrogantia cõprimatur/cũ protinus adiungit: Et mi bi est cor sicut & vobis: nec inferior vestri sum. Quis eim nesciat: quantũ beati Job vita atq; sciẽtia amicorum eius scientiã excedat? Sed vt eor superbiã corrigat: esse se inferiorẽ negat: & ne sue humilitatis limitẽ transcat: esse superiorem tacet: nec pferendo se/sed cõferendo indicat: q; de se bi qui sibi longe sunt impares distant: vt dũ spõte inflectitur sapiẽtia que emi net: nequaq; cõtra se vires erigat sciẽtia q; latet. Quos bene mor ad equalitatis sensum revocat: q; tumere valde quasi de singularitate magnitudinis pauerat: cui subsequẽter adiungit. ¶Quis enim hec que nostis ignorat? Acsi aperte dicat. Cum cunctis sint nota q; dicitis: de victor scientia singulariter cur tumetis? Or igit elationez arrogãtiã ad equalitatis communionẽ revocãs correptione pfecta redarguit: ad doctrine nũc sentẽtias erumpit: vt amici eius humiliari ipsi prius discerent veritatis põdera que reverenter audirent. Sequitur.

¶Capitu.xxvj.

Qui derideꝫ ab amico suo: sicut ego: invocabit deũ & exaudiet eum. Sepe enim infirma mẽs cũ de bonis actiꝫ aura bñauit fauoris excipit: ad gaudia exteriora deriuat: vt postponat q; intus appetit: & in hoc libenter resoluta iacear q; foris audit: ita vt beataz nõ taz fieri q; dici se gaudeat: cũ q; laudis sue vocibus inbiat: q; esse ceperat relinquit. Inde ergo deo disiungitur: vnde in deo laudãda videbat. Nonnunq; ꝫo recto operi animꝫ ostẽtat inmittit: & tẽ humanis irrisionibꝫ vigeꝫ: mirãda agit & opprobria recipit: & qui exire foras per laudes potuit: repulsus cõtumelijs ad semetipsum redit: reciprocatus intus robustiꝫ: in deo solidat: quo foris nõ inuenit quo requiescat. Tota eim in auctore: & inter irrisionũ cõuitia solus interior restis implorat: atq; afflicti animꝫ fit deo t. ito primus: quãto ta gratia humani fauoris alienꝫ: in pce ptinus fundit: & pressus exterius ad penetrãda q; intꝰ sunt mũdius liquat. Bene itaq; nũcor. Qui deridet ab amico suo sicut ego: invocabit deũ & exaudiet eũ: q; bonorũ mẽti ouz prauꝫ exprobrãt: ostẽdit quẽ suoꝝ actuũ restẽ querãt. Quę dum cõpuncta sese in preciꝫ accipit: fide intra se supne erudicionis ingrẽdit/ vñ extra se ab bñana laude sepat. ¶La.xxvij.

Orandũ vero q; puide interponit: sicut ego: q; sunt nõnulli quoꝝ humane irrisiones de primunt: & tñ divinis auribꝫ eraudibiles nõ sunt. Nã cuz desiderio contra culpã nascitur/pfecto nullum virtutis meritũ in derisione generat. Baal crediti sacerdotes elamosis hunc vocibus implorantes derisi ab Helia fuerãt/cũ diceba. Clamate voce maiori: deus essi est: & forsitan loquitur: aut in diversorio est. Sed hec eius irrisio ad virtutis vsum non fuit: q; per culpe meritũ venit. Proinde ergo nunc dicit: Qui deridetur ab amico suo sicut ego/invocabit deũ & exaudiet eum. Quia illũ facit humana derisio deo perimũ/quem ab humanis praua tantibus vite innocentia servat alienũ. Sequitur. ¶Deridetur enim iusti simplicitas. Hui⁹ mundi sapiẽtia est/cor machinationibus tegere: sensum verbis velare: que falsa sunt/vera ostẽdere: que vera sunt/falsa demonstrare. Hec nimirum prudentia vsu a iuuenib⁹ scitur: hec a pueris precio dicitur: hãc qui sciunt ceteros despiciendo superbiunt: hanc qui nesciunt subiecti & timidi in alijs mirant: quia ab eis hec cadez duplicitas iniquitatis munimine palliata diligitur/ dum mentis puritas/vrbanitas vocatur. Hec sibi obsequẽtibus precipit bonorũ cumina querere: adepta temporalis gloꝛie vanitate gaudere: irrogata ab alijs mala. multiplici us reddere: cũ vires suppetunt. nullis resistentibus cedere: cũ virtutis posibilitas deest: quicquid expiere p malicias nõ valet/ hoc in pacifica bonitate simulare. At cõtra sapiẽtia iustorum est nil per ostensiones fingere: sensum verbis aperire: vera: vt sunt diligere/falsa denitare: bona gratis exhibere: mala libentius tolerare q; facere: nulli iã iniurie vltionẽ querere: pro veritate contumeliã lucrum putare. Sed hec iustorũ simplicitas deridetur: quia ab huius mundi sapientib⁹ puritatis virtus fatuitas creditur Omne eim qõ innocenter agitur/ ab eis pculdubio stultũ putatur: & quicquid in ope veritas approbat: carnali sapiẽtie fatuũ sonat. Quid namq; stultius videtur mundo/ q; mentem verbis ostẽdere: nil calida machinatione simulare: nullas iniurijs contumelias reddere: pro maledicentibus orare: paupertatem querere: possessa relinquere rapienti nõ resistere: percutienti alteraz maxillã prebere. Unde bene huius mundi dilectorib⁹ ille egregius dei sapiens dicit. Abominationes egyptiorũ immolabim⁹ domino deo nostro. Oues q; ppe egyptij edere dicignant: sed quod ab omnibus egyptij / hoc israelite deo offerunt quia simplicitatẽ conscientie quam iniusti quiq; velut infimam abiectamq; despiciunt: hanc iusti in virtutis sacrificium vertunt & excolentes recti puritatem ac mansuetudinẽ deo immolant: quã abominantes reprobi fatuitatẽ putant. Que nimirũ iusti simplicitas breviter sed sufficienter exprimitur/ cuz protinus subinfertur. ¶Lampas contempta apud cogitationes divitum.

Capitulum.xxviij.

Quid hoc loco significat nomine divitiaz/nisi elatio superborũ qui ventuꝛi iudicis respectum nõ habent/ dum superbis apud se cogitatiõibus tument? Nã sunt nõnulli quos sensus per tumorẽ non elevat sed per misericordie opera exaltat: & sunt nõnulli qui dõ terrenis se opibus abundare conspiciunt: veras dei divitias nõ requirunt: atq; eternã patriã nõ amãt: quia hoc sibi sufficere q; reb⁹ temporalibus fulciuntur putant. Nõ est ergo census in crimine/sed affectus. Cuius eim quis cõdidit bona sunt sed qui bonis male vtitur/pfecto agit vt quasi per edacitatis ingluuiem/eo quo viuere debuit pane moriat. Pauper ad requiẽ lazarus venerat: superbũ vero divitez tormenta cruciabãt: sed tñ diuca

Exodi 8.f.

Oues egypti orũ nõ edere.

Nõ in cẽsu sz affectu crimẽ esse.

abraam fuerat/qui in sinu lazarū tenebat: qui tamen auctori suo colloquens dicit. Loquar ad dominū deum meū/cū sim pulvis t cinis. Quid itaq; iste diuitias suas estimare nouerat: qui semetipsum puluerē cinerēq; pensabat. Aut quando hūc res possesse extollerēt: qui de se quoq; earum vel possessore tā abiecta sentiret? Atq; iteruz sunt nōnulli quibus t res terrene non suppetunt: t tamē apud se p fastū tumoris eriguntur: hos t sensus ad ostensionem potentie minime subuehit: t tñ morū pteruia inter reprobos diuites adnēit. Quoscūq; ergo sequentis vite amor nō humiliat: hoc in loco sacer sermo diuites appellat: qz in iudicij quoq; vltione nō discrepāt: vtruz rebus an solis moribus intumescāt. Qui cum vitā simpliciū in hoc mundo humilē abiectamq; cōspiciūt/elatiptinus despectibus irridēt: nequaq; quippe bis hoc exterius adesse considerāt: ad quod ipsis totis conatibus anhelāt. Quasi stultos ergo despiciūt/qui scz ea nō habēt que ipsi vtiq; vel habendo vel solūmodo amādo moriuntur: t quasi mortuos deputant: quos nequaq; secū viuere carnaliter pensant. Qui essi ab huius mūdi appetitu morītur: a terrenis mentibus pfecto omnimodo extinctus estimaē. Quod bene nostri miraculū redēptoris signat/cū ab immundo spiritu hominē liberat: de quo nimirum scriptū est. Clamans t multū discerpens eū exijt ab eo: t factus est sicut mortuus: ita vt multi dicerent: quia mortuꝰ est. Jesus aūt tenens manū eius eleuauit eū/et surrexit. Velut mortuus quippe ostenditur/qui a maligni spiritꝰ potestate liberat: qz quisq; ea terrena desideria subijcit/vitā in se carnalis cōuersationis extinguit: t mūdo mortuus apparet: qz possessore prauo qui p immūda desideria se agitabat caret. Quē multi mortuū dicūt: qz q̄ spūaliter viuere nesciūt cum qui carnalia bona nō sequitē extinctum funditus arbitrantur.

¶Capitulum.xxix.

Ed qz ipsi quoq; derisores simpliciū christianitatis nole censent: reuerentia religionis pressi exhibere malus publice irrisionis eruescūt: vnde fit vt apud se rumidē tacēteq; deridēt: quos abiectos valde atq; infimos p simplicitatē putāt. Bene ergo dr. ¶Lāpas contēpta apud cogitationes diuitum. Quia superbi quisq; dū pensare bona sequētia (vt suptus dixi mus) nesciūt: pene nibil estimant quē nō vidēt habere qō amāt. Vnde pe nūq; cōtingit/vt electus quisq; qui ad eternā felicitatē ducit: cōtinua hic aduersitate deprimat nō hunc rerū abūdantia fulciat: non dignitatū gtia honorabilē ostēdat nulla ei obsequētiū frequētia suppetat: nulla hūc bonis oculis vestiū pōpa cōponat: a cūctis ꝓ despicabilis cernit: t huiꝰ mūdi gtia indignus estimat: sed tñ ante occulti iudicis oculos virtutib⁹ emicat: vite meritis choruscat: bonoris metuit: despici non refugit: corpus cōtinētia afficit: sola in eo dilectiō despinguescit: mentē semp ad patientiā pparat: t erectꝰ pro iustitia de pceptis cōtumelijs exultat: afflictis ex corde cōpatitur: de bonoū psperitatib⁹ quasi de ꝓpijs letat: sacri ꝓbi pabula in mēte sollicitus ruminat: t inquisitꝰ quodlibet eloqui duplr ignorat. Bā itaq; iusti simplicitas: t lāpas esse dr. cōtempta. Lāpas/qz interius lucet: t cōtēpta/qz exterius nō lucet. Intus ardet flāma charitatis: foris nulla gtia resplēdet decoris. Lucet ergo t despicit/qui flagrās ꝓtitis abiectus estimat. Mētes q̄pe carnaliū pensare bona nō valēt nisi que carnaliter vidēt. Hinc est q̄ dauid sanctū pater ipse despexerat: quē ꝓphete samuelis oculis presentari recusabat: q̄ ad vnctionis gtiaz dū septē filios deduxisset a ꝓpheta requisitꝰ an numerū solebat explesset: cū magna desperatione respōdit. Est puer parvulus qui pascit oues. Quo deducto t electo ꝓtinus audiuit. Nō videt i facie: deus aūt intuet cor. Lāpas ergo dauid p innocentiā fuerat: sed tamē valde contēpta: qz exteriora cernentib⁹ nō lucebat. Sciendū ēo est q̄ iustus quisq; aut tpalem gloriā nō habet: aut hāc sub semet ipso frangit si habet: vt bonoꝝ suo liber emineat/ne t victꝝ delectatione succūbat. Hinc essi est q̄ ille ꝓdicator egregiꝰ ante hūanos oculos apostolatus sui gtiam humilia uerat/q̄ dicebat. Nō vsi sumus hac potestate cū possimus oneri esse vestri apli: sed facti sumus parvuli in medio vestrū. Eius ēo audito ribus nimirū tumor diuitū adhuc i corde remāserat: que mādauerat nesciūt q̄d faceret/cū dicebat. Epistole graues sunt t fortes: ꝓsentia aūt corpis infirma: t sermo cōtemptibilis. Que essi talia dicere posse cognouerāt: secū cōtēr viuere nō posse iudicabāt. Lūq; eū t humilē vilipēdo cernerent/ t altū sermone pensarent: sua eos elatio cōpulit: vt quē p scripta timuerant: p ꝓsentē ꝓba despicerēt. Quid igit Paulus nisi contēpta lāpas apud cogitationes diuitū fuit? qz vnde magisterij būilitatis exhibuit/inde a rudibus discipulis supbie cōtumelias recepit. Horrēdo etenī modo lāpas superbientiū vnde detumescere debuit excreuit: dū meus elata carnaliū boc quasi dedignabile expulit qō magister imitabile ostēdit. An cōtēpta lāpas nō erat: qui tot virtutibus emicās tanta a ꝓsecutorib⁹ aduersa tolerabat. Legatione in catbena fungit: eiusq; vincula in omni ꝓrsio manifestatur: virgis ceditur: multisq; ex genere/ ex gentibus periculis vrgetur: lapidibus listris tunditur: pedibus extra vrbem trabitur: quia extinctꝰ estimatur. Sed vsquequo

lampas ista contemnitur: vsq; quo despicabilis habetur? Nunqd nō fulgorem suū nullatenus ereriit: t nunq; quāta claritate cādeat ostēdit? Ostendit plane. Nam cū lampas contēpta apud cogitationes diuitum diceretur/ptinus addit.

¶Parata ad tempus statutuz. Statutum quippe contēpte lāpadis tps est/ extremi iudicij ꝓdestinatus dies: quo iustus quisq; qui nunc despicitur: quanta potestate fulgeat demonstratur.

¶Capitulum.xxx.

Tunc essi cū deo iudicē conueniunt: qui nūc p deo iniuste iudicā tur: tunc cor iuxta tā to iusti⁹ emicat/ q̄to eos nūc manus ꝓsequentiū durius angustat: tunc reproborū oculis patescent: q̄ celesti potestate subnixi sūt: qui terrena omnia spōte reliquerūt. Unde electis veritas dicit. Vos qui secuti estis me in regeneratione cū sederit filius hois i sede maiestatis sue: sedebitis t vos sup duodecim sedes: iudicātes duodecim tribꝰ israel. Neq; essi plusq; duodecim iudices illa interni ꝓsessus curia nō habebit? Sed nimirū duodenario numero ꝓfitas vniuersitatis exprimit: qz quisq; stimulo diuini amoris excitat⁹ hic possessa reliquerit: illic pculdubio culmē iudiciarie potestatis obtinebit: vt simul tūc iudex cū iudice veniat: qui nūc cōsideratione iudicij sese spontanea pauptate castigat. Hinc est essi qō de sancte ecclesie spōso p Salomonē dr. Nobilis in portis vir eiꝰ: qñ sederit cū senatoribus terre. Hinc Esaias ait. Dūs ad iudicium veniet cū senioribus populi sui. Hinc cosdē seniores ꝓpitas nō sā famulos: sed amicos denūciat: dicēs. Nō iam dicā vos seruos: sed amicos meos. Quos nimirū psalmista intuens ait. Mihi aūt nimis honorati sūt amici tui deus. Quorū dum celsitudinem cordis aspiceret: mundē

gloriam qua calce calcarent / ptinus addidit. Nimis cōfortat⁹ i est principatus eorum. Ac ne pauc os esse crederemus / quos pficere vsq; ad summam tante perfectionis agnoscimus illico adiunxit. Dinumerado eos: z super harenam multiplicabunt. Quot tracq; nunc pro amore veritatis sese libēter humiliāt: tot tūc in iudicio lāpades chorusc̄at. Dicatur igit recte. Lāpas cō tempta apud cogitationes diuitum parata ad tps statutū. Quia vnuscuiusq; iusti anima velut ab secta cōtemnitur / cū degens inferius gloriā non habet: sed admirabilis cernit dum desup fulget. Liber inter hec ad redēptoris vias mētis oculos tollere: sensumq; a mēbris ad caput puenire. Ipse em nobis lāpas veraciter extitit: qui p redemptiōe nostra in cruce moriens tenebrosis nīis mentib⁹ lucem per lignum fudit. Hac nos lāpade Joannes illuminari cōspexerat / cum dicebat. Erat lux vera / q̄ illuminat oēm hoīem &c. Quam tū apud cogitationes diuitum contemptā vidit: cū paulopost subdit. In ppria venit: z sui eū nō receperūt. Huius lāpadis flāmas Herodes explorare voluit cū eius miracula videre concupiuit: sicut scriptum est. Erat em ex multo tpe cupiens videre eū: eo q̄ audisset multa de illo: z sperabat signum aliq̄d videre ab eo fieri. Sed lampas hec ante eius oculos nullo radio lucis emicuit: quia qui se non pie / sed curiose quesierat: nihil de se mirabile ostēdit. Inquisitus q̄pe redēptor tacuit: expectatus miracula exhibere contempsit: sesecq; apud se in occultis retinens: eos quos exteriora q̄rere cōperit / ingratos foris reliquit: magis eligens aperta superbientibus despici / q̄ a non credētib⁹ vacua voce laudari. Unde z ptinus lampas ista contempta est: sicut illic subditur. Exprenit aūt illū herodes cū exercitu suo: z illusit indutū veste alba.

Joā. 1.b

Ibidē.

Luce. 23.b.

f

Capitulum. xxxj.

Sed cōtempta lampas q̄ in terra irrisiones tolerat / de celo inciditus p iudicium chorusc̄at. Ūñ hic apte subiūgit.

Parata ad tempⁿ statutum. De quo vez tpe per psalmistam dr. Cum accepero tēpus / ego iustitias iudicabo. Hinc i cuāgelio p semetipsam veritas denūciat / dicens. Tempus meū nondū aduenit. Hinc Petrus ait. Quem oportet celū suscipere / vsq; ad tpa restitutionis. Lāpas ergo q̄ nunc cōtemnit ad statutum tempus ventura preparat. Qui ipse petā in die vltimo iudicat: qui nūc peccantiū derisiones portat. Et tāto tunc durius districtionē crerit / quāto nūc vocandis pctōribus tempus patiēter sternit. Qui em diu cōuertēdos expectat / nō cōuersos sine retractatione cruciat. Qō per pphetā scz breuiter insinuat dicēs. Tacui / semp silui: patiēs fui: sicut parturiens loquar. Ut em iam pditi mus / parturiens cuz dolore efficit boc q̄ in intimis tpe longo gestauit. Qui ergo semp siluit / sicut parturiens loquit: qz ventur⁹ iudex q̄ sine vltione diu facta bonā ptulit q̄ncq; cum feruore examinis: quasi cum dolore mētis quāte / animaduersionis suiaz intus seruauerit: ostendit. Nemo igitur banc lampadē cū latet despiciat: ne cōtempto res suos cū de celo fulserit exurat. Cui em nunc nō ardet ad veniaz: tunc p culpa dubio ardebit ad penaz. Quia ergo p supnam gram vocationis tps accipim⁹: dum adhuc licētia superest: eius iram q̄ vbiq; ē mores in melius cōmutādo fugiamus. Solum q̄ppe aduersio illa nō inuenit: quem correctio abscōdit. Hec nos largiente dño in duobus iam corporibus transcurrisse sufficiat. Quia em sacri libri sequētia mysterioz virtutib⁹ extensa: cōplecti breuiter exponendo nō possumus: ea necesse est vt alijs voluminibus reseruemus. Hactenus lector tanto frequētior ad legēdi studium redeat / quanto ex lectionis quoq; intercessione respirat.

Finit liber decimus Moralium sancti Gregorij.

b.74.a

30.7.a

b

Etate. 41.b.

6

Liber vndecimus totius operis: tertiam notat partem moralis expositionis sancti Gregorij pape: quo continuatur textus Capituli duodecimi beati Job.

Quis i pluro opere esse culpabilis stili mutabilitas nō debeat ne ḡs tñ me ex locutiōis mee immutatione reprehendat / in epla libri pmissa causam reddidi cur tertiam buius opis ptem ad alias vsq; similitudinē minime emēdādo pduri. Quib⁹ scz exclusis boc quoq; addit ur: qō ab eo ꝓsu quo dr. Abūdant tabernacula pdonū / eiusdēgtis expositio incipit: z vsq; ad hoc quod scriptū ē. Dulcedo eoz vermis disserendo ptingit. Que nimirū tam multa sunt vt i vno corpe cōprehendi nō possent / nisi sub magna brevitate dicerent. Qui ergo ab alijs actib⁹ vacat / legat cetera multipliciter dicta. Qui ꝓo ad studiose legendum nō vacat / but⁹ ptis ei brevitas placeat: in qua nō tā q̄ sentimus dicim⁹ / q̄p ea q̄ sunt dicenda signam⁹. Igit qñ i ea multa / sicut me loquēte excepta sunt ita dereli qui: immutatiōe stili o lector me⁹ equanimiter accipe: qz z sepe cosdē cibos edētib⁹ diuersitas placet coctionis. Sed quoniā ptes singulas ad legendum sumes / reducere semp ad memoriā eā quā preposui causē originē stude: qzz p btm Job q̄ dolēs dr / passiones dñi eiusq; corporis. i. sancte ecclesie designant: z amici ei⁹ hereticoz tenēt spēm: qui (vt sepe iā diximus) deū dū defendere nituntur offendūt. Qui dū ficte psulunt / sanctoz mentem fortiter affligūt: nec tū p cūcta q̄ loquunt a veritatis cognitione delipiūt: iz plerūq; z stultis prudentia z ficta vera pmiscent / dū ex veritate aliquid progant: facile id ad falsitatē trahūt. Ūñ amici quoq; btī. Iob mō despicabilia: mō aūt mira sūt q̄ loquunt: q̄ tū sctūs vir aliq̄n reprobādo cōmouet: aliq̄n ꝓo approbando suscipit: atq; ad vsum rectitudinis ptrahit: etiam q̄ ab eis recta sed nō recte pferunt. Itaq; in opiam suā despicientes despicit: atq; in sterquilinio corpore posit⁹: in quāto virtutū culmine apud se sedeat ostendit: cū nil esse psentis vite diuitias memorat: quas abūdare z reprobis narrat: dicens.

Jobād repsentā.

h

Capitulum. j.

Abundant tabernacula predonū z audacter prouocāt deū: cū ipse dederit ola in manib⁹ eoz. Facile est boiem tūc diuitias despicere cum bz: difficile ꝓo est eas cū nō bz vilescere. Ūñ paren̄ oñdit quātus cōtemptus terrenarū rerū in bti Iob cogitatiōe fuerit: q̄ tūc dicit nulla esse q̄ abūdāt reprobis q̄ ola amisit. Ait ergo. Abundāt tabernacula pdonū: z audacter prouocāt deū: quia plerūq; mali eo magis cōtra deū superbiūt: quo ab eo largiter & cōtra meritū ditant: z qui prouocari bōis ad melioza debuerūt: donis peiores fiunt. Sed intelligē dū nobis est: qñ ꝓdones appellentur: dū ptinus addit. Cum ipse dederit ola in manibus eoz. Si em pdones sunt violenter abstulerunt. Et dubium nō est / grevolentoz non sit adiutor deus. Quo igitur ipse dat: q̄ bi q̄ predones sunt neq̄ter tollūt? Sed sciendū est: q̄ aliud est q̄ oportēs deus misericorditer tribuit: aliud q̄ ratus habere simulat. Nā q̄ predonca peruerse

B

Predones.

facit̃/hoc dispensator equissim⁹ fieri non nisi iuste pmittit: vt & is qui rape simꝫ/cecat⁹ mente culpa augeat:& is q̃ rapinā patit/iam in eusdē rapine dāno p alia quā aū perpetrauit culpa feriat. Ecce ēm quidā in montis fauce pstitutus insidiat̃ itinerantib⁹:sed is q̃ iter agit/iniqua forasse q̃dam aliq̃n p petrauit:eiq̃ olpotens de⁹ malꝫ suū i pñti vita retribuēs: atq̃ hūc insidiatoris manibus reddēs/ vel spoliare reb⁹/vel etiā interire permittit. Qđ ergo p̄do iniuste appetijt/hoc equissimus iudex iuste fieri permisit:vt & ille reciperet quod iniuste fecerat:et iste grauꝫ q̃q̃ feriat̃/p cuius nequissimā voluntatem culpā olpotens de⁹ in alterō iuste vindicauit. Ille purgat̃ q̃ opprimit:in isto reat⁹ angeat̃ q̃ oppumit:vtrūq̃ de pfundo neḡtie qūq̃ ad pniam redeat: vel nō reuertens tāto grauꝫ eterna dānatione feriat̃/quāto diu est in sua iniq̃tate toleratus. Cū illo ergo miseri corditer agit vt pctīs finiat/cum isto districte vt multiplicet/nisi ad pniam rocurrat. In illo, mala purgant̃/dū vim sustinet:I isto cumulant̃/dū facit. Olpotens itaq̃ de⁹ qđ fieri phibuit iustū est vt fieri sinat:vt vñ nunc expectat & non cōuersos diu tolerat/qūq̃ inde plus feriat. Bene ergo dr. Abundāt tabernacula p̄donum: & audacter p uocāt deū/cū ipse dederit oia ī manib⁹ eoꝝ:qz qđ iniqui tollunt eis: hoc ipse dat qui illis ad rapinam posset resistere/si misereri voluisset. Quod tū intelligi de reb⁹ quoq̃ spūalibus potest. ¶Capitulū. ij.

IAm pleriq̃ nonnulli doctrie dona pcipiūt: q̃z ex eisdē donis intumescūt & magni p cetris videri volunt: atq̃ olpotentē deū puocare est:de cuius dono inter primos stupire. Qui etiā p̄dones nō imerito vocant̃:qz dum loquunt̃ q̄ nō faciunt:in vsum locutionis sue ꝯba iustoꝝ tollunt. Sed qz becipsa verba signa eis gratia tribuit: quoꝝ tū vitā in prauis moribꝰ reliquit: p semetipsos quidē p̄dones sunt: sed tū bona q̃ habent diuinit⁹ acceperunt. Sequit. ¶Mimirū interroga iumenta/& docebūt te volatilia celi & indicabūt tibi. Loquere terre & ri debit tibi:& narrabūt pisces maris. Quid p iumenta nisi sensu pigriores:qđ p celi volatilia:nisi summa atq̃ sublimia sapientes intelligere debemus:De iumentis quippe.i. sensu pigrioribus scriptum est. Alalia tua babitabunt in ea. Et qz subli Ps.67.b
mia sapientes ignverbis nfi redē D
ptoris euolant:scriptū est. Ita vt volucres celi veniant: & habitent in ramis eius. Quid vero p terrā: nisi terrena sapientes? Ūñ & pslo
bomini celestia deserenti dictum Ge.3.b
est. Terra es:& in terrā ibis. Quid p pisces maris:nisi curiosos buiꝰ Ps.8.b
seculi debem⁹ accipere:de quibus psalmista ait. Pisces maris q̃ perambulant semitas maris: qui in magnis rey inq̃sitionib⁹ ās in abditis fluctib⁹ latēt. Quid aūt cuncta hec inquisita doceant: adiūgit dicens. ¶Quis ignorat q̃ omnia
hec manus domini fecerit. Acti
apte dicat. Siue sensu tarditatis: Spūs dup & dicī.
seu sublimia sapientes/siue terrenis actibus deditos:seu bui⁹mōdi occupatos inquisitionib⁹ requiras:cuncta hec creatorē oim deitatent:& de ptāte ei⁹ cōcorditer sentiunt:q̃uis sub eo nō concorditer viuāt. Qđ ēm iust⁹ q̃q̃ etiā viuendo loquit̃:hoc iniust⁹ plerunq̃ de deo vel sola voce compellit fateri: fitq̃ vt mali auctori oim cui lopꝰ
bus resistūt:attestatiōe famulent̃: Jo.19.f
qz quē ipugnare moribus aūsi sūt: creatorē oim negare nō p̄sūt. Qđ tū intelligi etiā iurta solā spēm lite reperest vtiliter:qz omnis respectu creatura ās oatvocē attestationis ppie ipsam quā habet speciē suā. Jumenta vel volatilia: terram vel pisces requirimus; dū pliderem⁹?

q̃ nobis cōcorditer respōdēt/q̃ cūcta dñs fecerit:qz dū nostris oculis suas species ingerunt/se a semetipsis nō esse testant. Eoipso el q̃ creata sunt p ostēsam spēm creatori suo/ās vocē confessionis reddunt qz qui ola condidit/qualr̃ ēt debeant administrari disposuit. Unde subditur. ¶Capitulū. iij.

MAnui⁹ manu ala ois viuētis & spūs vniuerse carnis hominis. Per manum q̃ppe potestas exprimitur. Ala igit̃ ois viuētis/& spūs vniuerse carnis hominis/in ei⁹ ptāte est a quo est:vt ipse puideat qualiter sit/qui p̄stitit esse qđ nō fuit. Pōt vero p alaꝝ ois viuētis iumētoꝝ vita signari. Olpotens aūt deus iumentoꝝ animā vsq̃ ad corporeos sensus vinificat:hoim vo spūs vsq̃ ad spiritalē intellectū rēdit. In ei⁹ ergo manu est anima omnis viuentis: et spūs vniuerse carnis hoīs: dū & in illo hoc prestat animē:vt vinificēt carnē:& in isto ad hoc vinificat alam/vt ad intelligendā puenīat eternitatem. Sciendū vero est: qz in sacro eloquio spūs hoīs duob⁹ modis poni cōsuēuit. Aliq̃n nāq̃ spūs pro ala:aliq̃n p effectu spiritali ponit̃. Pro ala nāq̃ spūs dicit sicut de nro capite ipso scriptum est. Inclinato capite tradidit spm. Si ēm aliud spm q̃ animā euangelista diceret: eruente vtiq̃ spū/ala remanisset. Pro effectu quoq̃ spiritali spūs dr:sicut scriptuꝝ est. Qui facit angelos suos spiritus:& ministros suos ignem vrentē. In gelī quippe.i. nunciī in sacro eloquio nōnunq̃ predicatores vocāmur:sicut per ppheta dr. Labia sacerdotis custodiūt scientiā & legez requirūt ex ore eius: qz angelus dñi exercituū est. Omnipotens ergo deus angelos suos spūs facit: qz predicatores suos spūales efficit. Hoc aūt loco si ala ois vīuentis ipsa corpis vita signat spūsvni uerse carnis hominis: effectus intelligētie spūalis exprimitur. Sequit. ¶Nōne auris verba dijudicat:& fauces comedentis sapotem. Pene nullū latet q̃ quin q̃ sensus corporis nostri:vez visus audit⁹:gustus:odorat⁹ & tact⁹: in oē qđ sentiūt atq̃ discernunt virtutem discretionis: & sensus a cerebro trahunt. Et cū vn⁹ sit tudex sensuū cerebri q̃ intrinsec⁹ presidet:p meat⁹ tū ppriōs sensus q̃n q̃ discernit:deo mira operante:vt neq̃ oculus audiat/neq̃ auris videat/neq̃ os olfaciat: neq̃ naris gustet:neq̃ man⁹ odorē. Et cum p vnū sensum cerebri oia disponāt̃:a q̃bus tū boꝝ sensus aliud facere nō pōt:preter id qđ ei dispensatione cōditoris accepit. Ex istis ergo corporalib⁹ exterioribꝰ:interioraꝝ spūalia colligenda sunt:vt per id qđ in nobis publicū est transire debeamus ad secretū quod in nobis est:& nosmetipsos later. Quidq̃ sensus

¶Capitulum. iij. Analogia.

STruēdū q̃ppe ē:qz cuꝰ vna sit sapiētia:alium mi⁹:aliū mai⁹ inhabitat:alī hoc: alī aliō p̄stat:& ās cerebri more nobilissime ipsa velut q̃busdā sensib⁹ vtit. Et q̃uis ipsa sibimet nūq̃ sit dissimilis p nos tū diuersa et dissimilia semp operē: ātenus iste sapiētie/ille sciētie donū pcipiat: iste gñā linguaꝝ:ille gratiam curationum habeat. Sed in bis ꝓbis beatus Iob q̃bus ait. Auris verba dijudicat:& fauces comedentis sapotem etiam de electis ac reprobis aliquid videtur innuere:quia verba sapientie q̃ reprobi audiūt/ electi non solum audiūr: sed etiaꝫ gustant: vt eis in corde sapiat: qđ reprobozum non mentibus:sed solummodo auribus sonat. Aliud namq̃ est nominatum cibum audire solummodo:aliud vero etiam gustare. Electi itaq̃ cibum sapientie sic audiunt vt degustent:quia boc quod audiunt/ eis per amo- Electi audiūt sapiūt.

rem medullitus sapit. Reprobor vero sciētia vsq; ad cognitionē sonitus tendit: vt quidē virtutes audiāt: sed tū corde frigido qualiter sapiant ignorēt. Quibus vez verbis beatus Job amicor suorū imperitiā: z eor qui de doctrina sapiētie cunctanter arrogātiā reprobat: qz aliud est de deo aliqd scire: aliud vero hoc qđ cognoscit/fauce intelligentie gustare. Recte ergo dicit. Nonne auris ꝑba dijudicat: z fauces comedētis saporē. Acsi aperte arrogātibus diceret. Doctrine verba q̄ vobis vsq; ad aurē veniūt: mi bi etiā p saporē intimū intelligentie fauces tangunt. Quia vero infirma etas etiā cū recte sapit / ad predicandū non dz incaute ꝓsilire subdit. ¶In antiquis est sapientia: z i multo tēpore prudētia.

b Illa em dicta in sapiētie radice solidata sunt q̄ per vsūdi vsuz/etiā experimēto actuū cōualescūt. Sz qz multis z longior vita tribuit: et sapientie gratia nō confert: recte adhuc in cuius iudicio ipsa dona pendeāt demōstrat/dum subdit. ¶Apud ipsum est sapientia et fortitudo: ipse habet consiliuz z intelligentiam. Nec nō incongrue de vnigento summi patris accipimus vt ipsum esse dei sapiētiam z fortitudinē sentiamus. Vñ Paulus quoq; nostro intellectui attribuitur/dicens. Christū dei virtutē z dei sapientiā: qui apud ipm semper est: qz in principio erat verbum: z verbū erat apud deū: z deo erat verbū. Habet aūt deus consiliū z intelligentiā: cōsiliū videlicet qz disponit sua: intelligentiā quia cognoscit nostra.

1. Cor. 1.c. Jo. 1.a.

¶Capitulum.v.

Ecst quoq; in consilij nomine ipa occulti iudicij mora signari: vt q̄ aliquādo tardi⁹ delinquētes peutit: non qz iniquozuz culpa nō cōspicit: sz vt dānationis eoz̄ sentia q̄ pro agenda pēna differt/ quasi tarda ex consilio pārevidetur. Dō ergo fortis ofiq; apta sentētia indicat: hoc apud oipotentem dīm ante secula in ꝑsilio latebat. Sequitur. ¶Si destruxerit: nemo est qui edificet: si incluserit hominē nullus est qui aperiat. Omnipotens deus humanuz cor destruit/cum relinquit: edificat/ dum replet. Necq em humanā mētem debellādo destruit/sed recedēdo: qz ad pditionē suaz sufficit sibi dimissa. Vñ plerūq; fit vt cū audiētis cor erigēt⁹ culpis oportūis dei gratia nō replet/ incassuz extrinsecus a ꝑdicatore moneat: qz mutū est os omne qđ loquit: si ille iterīs in corde nō clamet. q̄ aspirat ꝑba que audiunt. Hinc ꝑpheta ait. Nisi dīs edificauerit domū: inuanuz laborauerunt q̄ edificant eā. Hinc Salomon dicit. Cōsidera opa dei: q̄ nemo possit corrigere quem ille desperexit. Nec mirū si a corde reprobo ꝑdicator minime auditur/ dū nonnunq; ipse q̄z dīs in his q̄ loquit restantiū moribus impugnatur. Hinc est em q̄ Latin ex diuina voce admoneri potuit: z mutari nō potuit: qz exigente culpa malicie: iā int⁹ deos cor reliquerat: cui foris ad testimoniū ꝑba faciebat. Bene aūt subdit. Si incluserit dominē nullus est q̄ aperiat: qz ois homo per id qđ male agit: qđ sibi aliud q̄ cē scientie sue carcerez facit: vt tunc animi reat⁹ ꝑmat: etiā si nemo exteri⁹ accuset. Qui cū iudicāte deo in malicie sue cecitate relinquit quasi intra semetipsuz claudit: ne euadendi locū inueniat quē inuenire minime meret. Vñ sepe nonnulli a prauis actib⁹ erire cupiūt: sed qz cor iudē actuū pōdere ꝑmuntur: in male cōsuetudinis carcere inclusi: a semetipsis exire nō ꝑ̄ns. Et qđā culpas ꝑprias punire cupientes: hoc qđ recte se agere estimant: in grauiores culpas vertūt fitq; modo miserabili: vt qđ exitii putāt: hoc inclusionē inueniant.

Sic vez reprobus iudas cū morte

ubi ꝓtra peccatū intulit: ad eterne mortis supplicia pcuenit: z pro de peto penituit q̄ peccauit. Dicatur ergo: si incluserit hominē nullus est q̄ aperiat: qz sicut nemo obsistit largitati vocātis: ita null⁹ obuiat iustitie relinquētis. Includere ita q̄ dei est: claussis nō apire. Unde z ad Moysen ōr de pharaone. Ego obdurabo cor eius. Obdurare ꝑpe p iustitiā dicit deus: qñ cor reprobū p gratiam nō emollit: reclu dit tracq; hominē quem in suorum operum tenebris relinquit.

Exodi 4.c.

¶Capitulum.vj.

Uasi em aperte hāc inclusionē isaac primogenito filio voluit: cum hāc fratri ꝑponere benedicendo conat⁹ est. Sed filiū quem pater voluit/dīs reprobauit: z quē dīs voluit/pater etiā nolēdo bñdixit: vt q̄ primogenita fratri p esca venderat primogenitor benedictio nē non acciperet: quā ex cupidine mule reliquisset: q̄ terrena ambiēs fugitiua sequēs: hereditare cupiēs benedictionē reprobat⁹ est. Nō em inuenit penitētie locū/quāq; cum lachrymis inq̄sisset eaz: qz vez fructū nō habēt lamēta/ q̄ studēt cuz gemitu desiderare peritura. Aspirat q̄q; isaac nec filio potuit: quē dei⁹ oportēs iusto iudicio in sue carcere malicie inclusit. Sequit. ¶Si cōtinuerit aquas: omnia sicca būtur. Si emiserit eas: subuertent terram. Si aqua sciētia prēdicationis accipitur: sicut scriptū est. Aqua pfunda verba ex ore viri: z torrens redundās fons sapiētie. Cum aqua cōtinet/cuncta siccantur: qz si sciētia ꝑdicatorū subtrahit/eoz̄ q̄ viridescere i spe eterna poterāt: cordа ꝓtinus arefiūt: vt i desperata siccitate remaneāt: dū fugitiua diligētes nesciūt sperare mā̄sura. Sin ꝓo aque nomine sanctispūs gra designat: sicut veritatis voce in euāgelio dr. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flumina de vētre ei⁹ fluēt aque viue: vbi statim euāgelista subiūxit: hoc aūt dixit de spū quē accepturi erāt credētes i eū. Cōgruus in his sermonib⁹ intellectus patet: in qb⁹ ait. Si cōtinuerit aquas oia siccabunt: qz si sanctispūs gra ab audiēt⁹ mēte subtrahit: arescit ꝓtinus intellect⁹ q̄ iam p spē viridescere in audiēte videbat. Quod aūt non aquā sed aquas memorat pluralitatis appellatiōe ad septiformē donoz̄ spiritalū graz recurrit: quia quasi tot aq̄arum quisq; infundit quot donis repleī. De quib⁹ apte subūngit. ¶Si emiserit eas subuertēt terraz. Quid em terra nisi peccator accipit: cui per sniam dicti est. Terra es z i terrā ibis. Ida net itaq; terra ꝛmobilis/ cū ꝓcepti dominicis peccator obedire ꝓtemnit: cū cernicē superbie erigit/atq; a veritatis lumīe oculos mētis claudit. Sz qz scriptū est. Pedes eius steterūt z mota est terra: qz cū veritas in corde figit: mentis immobilitas agitat: si sanctispūs gratia superno munere iupta vocē ꝑdicantis infunditur: statiz terra subuertit: qz peccatricis mentis duricia ab immobilitatis sue obstinatione pmutat: vt tantū se postmodū preceptis dominicis flendo subjiciat: quantū superbiendo ꝓtius contra dominū cernicē cordis erigebat. Vides nāq; q̄ terra cordis humani aqua diuini⁹ munerisifusa: post libēter iniurias tolerat: quas ꝓ⁹ vehemēter irrogabat: post etiā sua tribuat / qui ꝓtius atiena rapiebat: post carnē abstinēdo crucietq/ qui ꝓtius saturitate carnis p mortifera turpitudinū oblectamēta defluebat: post etiā persecutores diligat/qui ꝓtius diligere etiā se amātes nolebat.

Jo. 7.c.

¶Capitulum.vij.

Um igit mens bñana omino munere infusa otra hoc qđ ꝓsueuerat agere ceperit: terra subuersis, ē: qz ocorsū missa

Universidad de Navarra Biblioteca

est q̄ prius eminebat: z sursum lenata est facies q̄ prius in profundo premebat. Liber in huius rei exē plū vnus e multis ad medium Paulū vocare: q̄ cum acceptis ꝺ rp̄m eptis damascū pergeret: sctispūs gra in itinere infusus/ab illa sua primus crudelitate mutat⁹ est: et postmodum placas p rp̄o accepit/ quas veniebat inferre rp̄ianis: et qui prius carnalis viuens i mortē conabat sanctos dñi tradere gaudet postmodum p vita sctoz vitaz sue carnis immolare. Ille crudelitatis et⁹ frigide cogitationes ver se sunt in ardorē pietatis. Et qui pri⁹ fuit blasphem⁹ z persecutor: humilis post factus est piusq; predicator. Qui lucrū maximum putauit se in discipulis rp̄m occidere: iam vitā suā rp̄m estimat z mori lucrū. Emissa ergo aq̄ terra subuersa est: q̄ Pauli mēs mox vt sanctispūs gra accepit: statū sue immobilitatis atq; crudelitatis immutauit: quocirca p pphetā dñs ꝺ ephraim q̄rit. dicēs. Ephraim factus est subcinericius panis q̄ nō reuersatur. Panis nāq; subcinericius sup secinereꝝ portās: pte mū dioꝛē deoꝛsum p̄mit: partemq; superioꝛē tanto fordidioꝛē habet/ q̄nto in ea cinerem tolerat. Mēs ita q̄q; que terrena cogitat: quid super se aliud q̄ cineris molem portat. Sed si reuersari voluerit mundā faciem quam deoꝛsum p̄sserat/ superius reducit: cum cinere quē portabat ex cusserit. Si igitur terrenarum cogitationum cinerem a mente excutimus: quasi panem subcinericiuz reuersamus: vt illa nra intentio iā postponi debeat/ quā prius cogitationis infime cinis premebat: z munda facies ad supiora veniat: vt recta nra intentio mole tā terreni desideriꝝ nō p̄mat. Qđ neq; agere possum⁹: nisi sanctispūs gra pfundamur: q̄ vez oīporens de⁹ fiāls emiserit subuertēt terrā. Sequit. ¶ Apud ipz est fortitudo et sapia. ¶ Ca. viij.

E 1. tim. 1 c.

Osee. 7. c.

Apud ipm est sapia z fortitudo: nunc autē dicit: apud ipsum est fortitudo z sapientia. Qz cū oīpotens deus cum pietatis sue mysterio bō factus est: pri⁹ manu ſuetudinis doctrinaz p̄stulit: z postmodum in iudicio p̄te sit fortitudinis oñdit: recte superius sapientia ante fortitudinem memoratur: cū de patris vnigenito dicitur/ apud ipm est sapientia z fortitudo. Qz vero ad iudicandum venientis in terroꝛe sue virtutis apparebit: z repulsis reprobis / electis suis i regno perpetuo qualiter sit sapientia patris indicabit: recte in subsequenti sentētia apud ipz esse primo fortitudo z post sapientia ꝺz. In verbis itaq; prioribus q̄ dus ait. Apud ipm est sapiētia et fortitudo aperte indicat/ quia hoc quod māsuetus edocuit: quasi credendum fuerit in iudicij virtute terribilis oñdit. In verbis ꝺo subsequentibus quid⁹ ait. Apud ipm est fortitudo z sapiētia: luce clari⁹ demōstrat/ q̄ prius in iudicio per virtutē reprobos destruit: postmodū in electoꝝ mentibus eterni regni perfecto lumine refulget. Ipz q̄ ante extremi diē iudicij iudicare quotidie occultis dispositionibus facta mortalium non desistit: ad hoc q̄ nunc agit reditur cum subditur. ¶ Ipse nouit decipientem: z eum qui decipit. Adducit consiliarios in stultū finez: z iudices in stupoꝛem. Cū omnis qui primum suū decipere conat⁹ iniqu⁹ sit: z iniquis veritas dicat. Nūq; noui vos: discedite a me qui operamini iniq̄tatē: quasi hoc in loco dicit: q̄ dñs decipientē nouit. Sed q̄ scire dei aliq̄n cognoscere ꝺz: aliq̄n approbare: z scit iniquus q̄ cognoscēdo iudicat. Neq; enim iniquum quempiam iudicasset/ si nequaq̄ cognosceret. Et tamē iniquum nesciit: quia eius facta non approbat. Et nouit ergo/ q̄ depo-

hendit: z nō nouit: q̄ hunc in sue sapiētie specie nō cognoscit: sicut de veraci quolibet viro ꝺz/ q̄ falsitatē nesciat: nō q̄ cū a b aliq̄s falsum dicit hoc reprehendere ignoret: sed eandē ipsam fallaciā z scit in examine/ z nescit in amoꝛe: vt vez ipse hāc nō agat/ quā actā ab aliq̄s dānat. Et fit plerunq; vt nō nulli insidijs vacātes aliene vite quersitatis sue laqueos tendāt: et cum quis nescies eisdem laqueis capi ꝺspicit: verū ꝺ diuinit⁹ videā tur forsitan dubitat: mirāturq; homines si hec deus videat/ cur fieri p̄mittat: cz ipse nouit decipientez z cum q̄ decipiē. Nouit em decipiē tem: q̄ plerunq; anteriora ei⁹ mala cōspicit z hunc iusto iudicio cadere etiā in alia petā p̄mittit. Nouit decipientē: q̄ in manu suoꝝ operū dimissum hūc vt ad peiora ruat deseruit: sicut scriptū est. Qui nocet/ noceat adhuc z qui in sordibus est: sordescat adhuc. Nouit q̄z z eū qui decipit: q̄ sepe cōmittit boies mala q̄ scīt: z ideiro p̄mittunt decipi: vt cadāt in mala: etiā que nesciūt. Qđ tū deceptis aliq̄n ad purgationem: aliq̄n vero ad vltionis initiuz fieri solet. Adducit autē consiliarios in stultū finem: cum etiam bonum quodlibet nō bona intentione faciunt: sed ad tē poralis muneris retributionē tēdunt. Si em ipse summi pris vni genitus: q̄ per hoc q̄ factus est bō eterna nūciauit/ magni cōsilij est angelus vocat⁹: recte consiliarios ꝑdicatores accipim⁹: qui suis auditoꝛib⁹ cōsilium vite ꝑbent. Sed cum ꝑdicator q̄s ideo eterna predicat: vt tpalia lucra cōsequat: p fecto in stultum finem deducit: q̄ illoꝝ laboꝛē tēdit: vñ p mētis rectitudinē fugere debuit. ¶ Ca. ix.

Ene autem subdit. ¶ Et iudices i stupoꝛē. Oēs em q̄ examinandis alioꝝ moribus p̄sunt: recte iudices vocant. Qz cū iis q̄ best subiectoꝝ vitā neglexerit discutit: nec quē qualr corrigat agnoscit: in stupoꝛē inde deductus est: q̄ q̄ iudicare mala acta debuit nequaq̄ ea q̄ iudicāda sunt ꝺhēdit. Sequitur. ¶ Baltheū regū dissoluit: z precingit funes reneꝝ eoꝝ. Qui mēbroꝝ suoꝝ motus bā regere sciunt: nō immerito reges vocant. Sed cū de ipsa cōtinentia elatione mēs tangit plerunq; oīporēs de⁹ ei⁹ supbiam deserens hāc in immūditiā opis cadere permittit. Regū itaq; balteum dissoluit: q̄ in his qui bene regere sua mēbra videbāt: p̄pter elatiōis culpā castitatis i eis cingulū destruit. Quid ꝺo in fune accipit/ nisi peccatū: sicut p Salomonē ꝺz. Iniq̄tates sue capiūt impium: z funibus pctoꝝ suoꝝ p̄stringit. Et q̄ in rebus carnis delectatio principat: district⁹ cōsciaz inde q̄ regū baltheū dissoluit: funē p̄cingit renes eoꝝ: quatenus dissoluto castitatis cingulo. s. eoꝝ membris delectatio peti dñetur: vt quos in occulto superbia inquinat/ q̄ sint detestabiles etiā in publico oñdat. Sequtur. ¶ Ducit sacerdotes ingloꝛios: z optimates supplantat. Ad magna sacerdotis gloria ē rectitudo subditoꝝ. Unde bene egregi⁹ p̄dicator discipulis dicit. Que em est nra spes aut gaudiū/ aut coꝛona glorie/ nōne vos ante dñm. Qz cū sacerdotes vitā discipulorū negligunt: z nullū de eoꝝ p̄fectibus ante dñz fructū ferūt/ q̄d aliud q̄ ingloꝛij dicunt: q̄ ante districtuz iudicē nimirū gloriā tūc nō inueniunt quā mō i subditoꝝ suoꝝ moribus p̄dicationis studio non ex̄runt. Bene añr dicit. ¶ Et optimates supplantat. Quia cū mētem regentium iusto iudicio deserit: hoc ipse nr̄a retributionis p̄mium non req̄rit: z in eo supplantatur quo fallitur: vt p eterna gloria de principatu temporali gratuletur. Supplantantur igit optimates: q̄ duz vera celestis p̄te p̄mia

Baltheum regum

Ā p. 5. do

Apoc. 22. c.

1. The. 2. d.

B Mat. 7. d.

negligūt:in suis bīc voluptatib⁹ cadūt. Sequit. ¶Cōmutans labiū veracīū:t doctrinā senum auferens. Cū sacerdos non agit bona que loquit:ei etiā sermo subtrahitur:ne loq̄ audeat qō nō opat ficut p̄ ppbetā dr. Pctōr aūt dixit de⁹:q̄re tu enarras iustitias meas t assumis testm meū per os tuum? Uī etiam deprecat dicens:Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsq̄q̄q̄. Perpēdit nāq̄ q̄ oipotens deus veritatis ꝟbum facientibus tribuit:t nō factētib⁹ rollit. Qui ergo boc de ore suo nō auferri petijt:q̄d aliud q̄ gr̄az bone operationis quesiuit ac si aperte dr. A bono ope errare me non finas ne dīi amitto ordinē dīi viuēdi/rectitudinem perdā loquēdi. ¶Capi. x.

EXT plerūq̄ doctor qui docere audet qō negligit agere:cum desierit bona loqui q̄ operari cōtempsit docere subiectos incipit prana q̄ agit:vt iusto oipotentis dei iudicio in bono iā nec linguā habeat: qui habere bonā vitā recusat/q̄ t eternus cum mēs eius terrenaꝝ rerum amore incendit: de terrenis rebus semp loquatur. Cū in cuāgelio veritas dicit. Er abundātia cordis os loquit. Bonus bō de bono thesauro pfert bona: t malus bō de malo thesauro pfert mala. Hinc etiam Johannes ait. Ipsi de mundo sunt:ideo de mūdo loquūtur. Bene ergo dr. Cōmutās labiū veracium:t doctrinā senū auferēs qr bi qui prius celestia p̄dicando veraces erāt:oum tpalia diligentes ad terrena corruūt/labiū veracīū cōmutat:t senū doctrina tollitur:q̄ diligentes tpalia/priozuꝫ suoꝝ precepta minime sequunt vt locū regiminis quasi ad fructū vo luptatis teneāt/ nō ad vsum laboris. Qō tū apertius de iudeis valet intelligi/qui ante incarnationem dñi veraces fuerunt:qr bunc venturum esse crediderunt atq̄ nunciauerūt:sed postq̄ in carne apparuit/bīc esse negauerunt. Labius itaq̄ veracīū mutatū est:qr quem venturum dixerant/ negauerūt p̄ sentē. Et doctrina senū ablata est: qr neq̄q̄ ea credendo secuti sunt: q̄ pres suos p̄diuisse meminerunt. Uī etiā bella veniente ꝓmittit: q̄ reducat corda filioꝝ ad pres eorū:vt doctrina senum q̄ nunc a iuuenibus corde ablata est tunc misserante dño redeat:qñ boc intellige re de dño ceperint filij qō p̄dicauerunt pres. Bīn ꝟo senes cosde q̄ iudeos accipimus: q̄ suadēte perfidia veritatis verbo cōtraire conatisunt:doctrina senū ablata ē/ postq̄ banc ecclīa ex gentib⁹ vcē iuuencula accepit:q̄ per psalmistā dicit. Super seniores intelleciste. Quā qr operādo tenuit: quasi sup seniores intellexerit oñdit:dum p tinus subdit dicens: qr mandata tua exquisiui. Qz em̄ studuit operando implere qō didicit : accepit intelligere quod doceret. Unde ad huc apte subdit. ¶Effundit despectionem super principes: t eos qui oppressi fuerant releuans. Cum em̄ iudeoꝝ ppls t in legis mandato permaneret:t cēctas gentilitas nulla dei p̄cepta cognosceret:t illi per fidē principari videbantur:t isti in pfundo pressi iacuerant p infidelitatē. Ꝫ cum incarnationis dominice mysterium iudea negauit:gentilitas credidit t principes in despectionem ceciderūt:t bi qui oppressi in culpa p̄fidie fuerant:in vere fidei libertate leuati sunt. Bīc ꝟo israeliticuꝫ casum longe ante Hieremias intuens ait. Factus est dñs velut inimicus p̄cipitauit israel precipitauit menia eꝝ:dissipauit munitiones eius. ¶Capitulū.xj.

MEnia autem in vibis ornamenta sunt: munitiones vero in defensionez. Et alia sunt bona que nos inuenim⁹: alia que ornant. Prophetica q̄ppe doctrina genera linguaꝝ/curationū virt⁹:q̄si q̄dā menia mētis sunt. Que etsi q̄sq̄ non habeat:stare munit⁹ p fidē instituī pōt/q̄uis ornat⁹ virtutū altitudine minime cē videat. Spes vero fides t charitas/nō nra menia sed munitiones sunt:q̄ si habe re negligim⁹ hostilib⁹ insidijs patemus. De iudea ergo qr ppbetā atq̄ doctrinā:vel miraculoꝝ signa abstulit:menia p̄cipitauit. Qrvero spē fidē atq̄ charitatē ppter eius duritiā auferri pmittit/ munitiones eius dissipare studuit. Rectusvero ordo seruat⁹ é: vt primo menia et post munitiones dissipate dicerent: qr cū peccatrix alia relinquit:pri⁹ ab ea virtutū dona q̄ ad manifestationē spūs data sunt:t postmodū spei fidei atq̄ charitatis fundamēta destruunt. Que cuncta dñs a pfidis ablata/gētilitati tribuit: atq̄ ex bis q̄ infidelibus abstulit/ mētes fidelīū ornauit: vñ scriptū est. Et speciei domus diuidere spolia. Cū em̄ virtutū spolia a iudeis abstulit:domui cordis gentilium qua p fidē inhabitare dignat⁹ est: spēm donoꝝ dedit. Qō vcē gentilis é/ cū verba dei iudeoꝝ ppls ad solatiam q̄ occidit accipet:t puersa gētilitas p spm̄ q̄ viuificat penetraret. Uī mor subdit. ¶Qui revelat profunda de tenebris t producit in lucē vmbrā mortis. Cū em̄ q̄q̄ mystica de occultis ppbetarū verbis a credentib⁹ agnoscūt: q̄d aliud q̄ profunda de tenebris revelant? Uī q̄z ipsa veritas discipulis in parabolis loquens ait. Qō dicovobis in tenebris/dicite in lumine. Cū em̄ mysticos allegoriarū modos p explanationē solnim⁹:in lumine dicim⁹ qō in tenebris audiuim⁹. Umbra aūt mortis erat legis duricia:q̄ vnū quēq̄ peccātē morte corporis puniri sanciebat. Ꝫ postq̄ redēptor nr. asperitatez legalis sanctionis p mansuetudinē tpauit:nō iā p culpa mortē carnis inferre p̄stituit / ꝫ mors spūs ēt̄ timēda esse indicauit/ in lucē peuldubio vmbrā mortis pduxit

¶Capitulum.xij.

ECta ei mors in q̄ caro separat ab alia vmbra illi⁹ mortis est/in qua alia separat a deo. In lucē ergo vmbra mortis pducit cuꝫ intellecta morte spūs mors carnis minime timet. qō tñ t aliter intelligi pōt. Principes etenim nō imerito vocāt q̄ magno p̄silij iudicio suis cogitationib⁹ sp̄ p̄cipant:oēsq̄ stultos motus prāte sapie cōprimūt. Ꝫ sepe ptingit vt in occulto animus de ipsa sua sapia in elatiōis fastu subleuet:t sub eis vitijs corruat/de q̄bus se victorē fuisse gaudebat. Recte ergo dr. ¶Effundit despectionez super principes. Ꝫ qr nonnūq̄ bi q̄ in vitijs iacere vident ad pnie lamēta curr̄āt:seq̄ ꝫ culpas q̄bus subiacebāt erigūt:apte subiūgitur. ¶Et eos q̄ oppressi fuerant releuans. Nōnulli em̄ superno illustrati munere aspiciunt in q̄ta pctōr suorum turpitudine iacent/factoꝝ maculas lachrymis lauāt: t sub se post modum carnis sue motū deprimūt a quibus ante premebantur. Qō nimirū magna oipotentis dei dispensatione agit vt vcē in hac vita oīa habeant incerta: t nulli⁹ ei habita castitate superbiat:qr essidit despectionez super principes. Nullus ei vitioꝝ suorum depressio ne desperet:qr eos qui oppressi fuerant releuat. Et qñ bec aguntur et occultis dei p̄silijs sup vnumquēq̄ ſnia aperta pducitur/recte subiungitur. ¶Et revelat profunda de tenebris. Profunda enim de tenebris dñs revelat:qñ apertam scientiā ex occultis suis cōsilijs indicat:vt de vnoquoq̄ que sentiat oñdat. Qz em̄ videt nunc creatoꝝ oia:t ipse in p̄silijs nō vt recte de illo p̄ psalmū. Posuit tenebras latibulū suum. Ꝫ qñ de istis tenebris ad lumē exit:qñ quid de

vniuscuiusq; actib⁹ sentiat oñdit. Et q; cū io q̄ pcōy suoy ponderē ꝓmebat/ ad rectitudinis statū ducitur: prius ipam mortē cōspicit: i quā z deficere/cōsueuerat. hāc cō siderare nesciebat/recte addit. Et produxit i lucē vmbrā mortis. Umbra eī mortis est prava opatio q̄ de imitatiōe antiq̄ hostis/ q̄si de corporis lineamētis exprimit. De quo etiā sub cuiusdā significatione dr. Et nomē illi mors. Et plerūq; ei⁹ maligna cogitatio mētes hominū latet: atq; p hoc ꝙ nescit amplius prenalet. Umbra ergo mortis in lucē pducit: dū sanctoy mētibus maligna opatio antiquus hostis vt destrui possit apit. Sequit.

¶Capitulum.xiij.

Ui multiplicat gētes z perdit eas: z subuersas in integrū restituet. Intelligi fortasse valet q̄si gentes dñs multiplicat z perdet: q; nascunt quotidie moriuntur: z subuersas in integrū restituet: q; resurgēt q̄ fuerūt mortui. Qđ tñ melius accipimus si de hoc qualiter in earuz mente agit sentiamus. Multiplicat eīm gentes z perdit: q; eas ꝓ secunditatē fobolis extendit: z tñ in ꝓpria infidelitate derelinq̄t/ sed subuersas in integrū restituet: q; in ās infidelitatis casu reliquerat: q̄ad fidei statū reducit. Quibus vez in mētis integritate restitutis: antiquus ille ꝑ̄s qui fidelis deo esse videbat̄/ reꝓbatus corde repulsus est: vt sua p̄fidia decept⁹ ꝓtra ipsum post insurgeret quem ante predicauit. Sequitur. ¶Qui immutat eoz principū populi terre: z decipit eos vt frustra incedant per inuium. Palpabunt quasi in tenebris z nō in luce: z errare eos facit quasi ebrios. Eoz eīm principū terre immutatū est: cū in iudea summi sacerdotes z seniores populi illi conabantur suo ꝑ̄silio obsistere/quē prius vētu rū predicabāt. Cuiq; ei⁹ nomē pse quēdo molirent extinguere: decepti sua malicia incedere ꝑ inuiuz frustra conabant: q; crudelitati eo rū patere via nō poterat cōtra auctorē oīm. Mirabilia cernebāt: virtute terrebant/ z credere renuentes adhuc signa ꝙrebāt: cū dicerēt. Jo. 2. c
Qđ ergo tu facis signuz: vt videamus z credam⁹ tibi. Quid operaris Bene itaq; dr. Palpabūt quasi in tenebris z nō in luce. Qui cū iter tot aperta miracula trepidat: q̄si in tenebris palpat: q; gd tāgit nō videt. Dispō q̄ errat: nūc huc: nūc illuc ducit. Et q; aliqui ostēdebant credere cū dicerēt. Nisi esset hic a deo: nō poterat facere hmōi. Aliqui ꝙ hūc a deo eē negabāt/ cū despicerēt dicerēt. Nonne hic est fabri fili⁹: nōne mater eius dr maria: z fratres eius iacob⁹ z ioseph z simō z iudas: z sorores eius nonne oēs apud nos sunt? Recte subiungit. Et errare eos facit quasi ebrios. Matt. 6. a. A

¶Capitulum.xiiij.

Jdebā: quippe eū et suscitare mortuos: z tamē esse mortalem estimabāt. Quis non crederet deū quē ospiciebant suscitare mortuū. Et rursuz cū hūc mortalē ꝑspicerēt: despiciebāt credere hūc esse immortalē deū. Perhoc ergo ꝙ oportēs de⁹ tā lē se eoz oculis exhibuit/ q̄ posuit z deitatis casu reliquerat: q̄ad fidei statū reduxit. Quibus vez in mētis integritate restitutis: antiquus ille ꝑ̄s qui fidelis deo esse videbat̄/ reꝓbatus corde repulsus est: vt sua p̄fidia decept⁹ ꝓtra ipsum post insurgeret quem ante predicauit. Sequitur. ¶Qui immutat eoz principū populi terre: z decipit eos vt frustra incedant per inuium. Palpabunt quasi in tenebris z nō in luce: z errare eos facit quasi ebrios. Eoz eīm principū terre immutatū est: cū in iudea summi sacerdotes z seniores populi illi conabantur suo ꝑ̄silio obsistere/quē prius vētu rū predicabāt. Cuiq; ei⁹ nomē pse quēdo molirent extinguere: decepti sua malicia incedere ꝑ inuiuz frustra conabant: q; crudelitati eo rū patere via nō poterat cōtra auctorē oīm. Mirabilia cernebāt: virtute terrebant/ z credere renuentes adhuc signa ꝙrebāt: cū dicerēt. Jo. 2. c
Qđ ergo tu facis signuz: vt videamus z credam⁹ tibi. Quid operaris Bene itaq; dr. Palpabūt quasi in tenebris z nō in luce. Qui cū iter tot aperta miracula trepidat: q̄si in tenebris palpat: q; gd tāgit nō videt. Dispō q̄ errat: nūc huc: nūc illuc ducit. Et q; aliqui ostēdebant credere cū dicerēt. Nisi esset hic a deo: nō poterat facere hmōi. Aliqui ꝙ hūc a deo eē negabāt/ cū despicerēt dicerēt. Nonne hic est fabri fili⁹: nōne mater eius dr maria: z fratres eius iacob⁹ z ioseph z simō z iudas: z sorores eius nonne oēs apud nos sunt? Recte subiungit. Et errare eos facit quasi ebrios. Matt. 6. a. A

Job. Cap. 12

Sequitur textꝰ

beati Job capitulū. xiij. qō ꝓtinuat expositio moralis libri. xj. sci Bzegorij. ¶Et vidit oculus me⁹: et audiuit auris mea. Sz vtilitatē dicta nō habēt si intellectu carēt. Uñ apte subdit. ¶Et intelleri singula. Cū eīm aliq̄d oñdit vt audiat: z si intellect⁹ nō tribuit ꝓbe nita minime est. Uidit nāq; pharao ꝓ somniū q̄ erāt egypto vētura: sz q; nequit intelligere qđ vidit: ꝓpheta nō fuit. Sic asperit balthasar rex articulū manꝰ scribētis in pariete: sz ꝓpheta nō fuit: q; itelle ctū rei quā viderat nō accepit. Ut igit̄ dñs iob ꝓphetie spīm se habere testet: nō solū vidisse z audisse: sz etiā intellexisse se oia asserit. De quo intellectu q; nō extollit: subiūcta ei⁹ ꝓba testātur cū ait. ¶Secū dū scientiā vestrā z ego nouz: nec inferior vestri sum. Quib⁹ vez dictis inotuit: quāte humilitatis fuit/ q̄ se eis inferiorē negat: quoz lōge vitā scīe vīudo trāscēderat. Nā z sm eoz scientiā se nosse cōfirmat: q̄ sciēdo celestia eoz terrenas cogitatiōes ꝓphetie q̄z spīs trāsibat. Sequit. ¶Sed tamē ad oīpotētē loquar: z disputare cū deo cupio. Cū oīpotēte loq̄mur: dū ei⁹ misericordiā depcamur. Cū eo ꝙ disputam⁹? dū nos illi⁹ iustitie pūgētes/facta nra subtili indagatiōe discutim⁹. Uel certe cuz deo disputare est: eū q̄ hic ei⁹ pceptis paruit: cū illo postmodū ad iudiciū ꝓpos iudicē venire: sicut cuncta relinquētib⁹ ꝑdicatoribus dr. Uos q̄ secuti estis me in regeneratiōe cū sed cerit fili⁹ hois in sede maiestatis sue: sedebitis z vos super duodecim thronos: iudicantes duodecim trib⁹ israel. Uñ per Esaiā dns dicit. Eripite iniuriatū capientē: iudicate pupillo: z iustificate viduā: venite disputem⁹. Rectū q̄ppe est: vt cū deo de ꝓpto iudicio disputēt q̄ ad ꝙba dei ꝑsens secuti ꝓfecte derelinquūt. Zoquir ergo ad oratiōē disputare ad iudiciū ptinet. Uir igit̄ sanctus modo ad oīpotētē loquitur: vt cum oīpotēte postmodū disputet: q; ille cū deo postmodū inderueniet: qui hic ei modo in ꝑce familiaris exti terit. Et sancta ecclia cuius sepe iam beatū iob spēm tenere ꝑdiximus: nō solū tunc de mūdi iudicat/ cū vltimi iudicij dies aduenerit: sed nūc etiā de cunctis praue agentib⁹ vel stulte sentientib⁹ iudicare nō cessat. Unde subditur.

¶Capitulum.xv.

Uos vos ostēdens fabricatores mendacij: z cultores puersoꝝ dogmatū. Quibus vez ꝙbis apte ostenditur q̄ amici eius quasi ex vereri coꝝ specie sci viri iudicio aduersant. Liquet eīm q; catholicoꝝ figurā nō teneāt: q̄ cultores puersoꝝ dogmatū vocant. Quo iure hoc sz oportet intēdi/ ꝙ fabricatores me dacij dicunt. Sicut eīm edificium lapidib⁹: ita mendacū sermonib⁹ fabricat. Ubi ei nō dolosa locutio sed sensus veritatis est: q̄si munita moles nō ex fabrica sed ex natura consurgit. Sequitur. ¶Uos q̄ vtiq; tacueretis: vt putaremini esse sapiētes. Sicut clausa lamia i domo q̄ intus mēbra lateant ignorat: sic pterūq; stultus si tacuerit: vtrū sapiēs an sit stult⁹ abscondit̄ur: si tñ nulla alia opa ꝑdat/ que sensum etiā tacentis loquant. Sā ctus igit̄ vir amicos suos aspicies velle appere qđ nō erāt: eos ad tacēdū admonuit ne possent appere qđ erāt. Uñ z ꝑ Salomonez dicit. Stult⁹ si tacuerit: sapiēs putabit. Sed q; stultus cum loquit̄/ ꝑ hoc qđ sua infert: sapientiū ꝙba pensare nō sufficit: recte adhuc postꝙ silentiū indirit adiungit. ¶Audite ergo correptiones meas: z iudiciū labioꝝ meoꝝ attendite. Bene autez prius correptionē: et postmodum iudicium intulit: quia nisi per correptionem prius

Wimile.

Prouꝙ. 7. d.

rumor stulti deprimāt/ nequaq̄ p intelligentiā iudiciū iusti cognoscit. Sequitur. ¶ Nunquid deus indiget vestro mēdacio: vt pro illo loquamini dolos. Deus mēdacio nō eget: qz vītas fulciri nō querit auxilio falsitatis. Hereticī aūt qz ea que praue de deo intelligunt: ex vitate tueri nō p̄nt/ quasi ad p̄bandū radiū luminis vmbrā falsitatis req̄rūt. Et p eo dolos loquunt/ dum infirmas mētes i intellectu illius stulta seductiōe decipiunt. Sequitur. ¶ Nunquid faciē eius accipitis: z pro deo iudicare nitimini? Stulti cum p̄udentiū facta cōspiciūt: hec ola eis reprehensibilia esse videntur: quecq̄ imperitie atq̄ infirmitatis obliti tanto intērius de alienis iudicāt/ q̄to sua p̄fundius ignorāt.

¶ Capitulum. xvj.

Et cōtra iusti: z cū p̄uorū facta redarguūt: semp sue infirmitatis cōsci eos etsi ceterius semēdo: tū interius cō patiēdo reprehendunt qz illi⁹ soli⁹ est p̄tā hominū sine cōpassione discutere: q̄ ex nature sue oportunitate ignorat peccare. Qz igit amici beati Job ita ei⁹ facta reprehenderāt: ac si in se ipsi reprehensibile nihil haberēt: recte nūc dr. Nunqd facie ei⁹ accipitis: z pro deo iudicare nitimini? Faciē q̄ppe eius accipere est auctoritatē illi⁹ in iudicio sumere: z quasi pro deo iudicare nitit/ q̄ cū infirma quecq̄ in altero reprehēdit/ apd se introrsus p cōpassionē non infirmatur. Sequit. Aut placebit ei quem celare nihil p̄t: aut decipietur vt hōvestris fraudulētijs? Fraudē deo hereticī exhibēt: qz ea astruunt que nequaq̄ ipsi p quo loquūtur placēt: cuiusq̄ dū quasi defendere nituntur offendūt: dū in aduersitate ei⁹ corrūpt/cui videnē ex predicatiōe famulari. Vñ z p psalmū dr. Ut destruas inimicū z defensorē. Olo quippe hereticus oportēti deo inimicus z defensor ē: qz vnde bñe quasi defendere nititur: unde veritati illi⁹ aduersat. Qz aūt latere deū nihil p̄t: hoc i eis indicat/ qs intus sentiūt: nō q̄s famulari foris videnē. Qz igit cor fraudulentis de⁹ vt bō nō fallit: recte subiungit. ¶ Ipse vos arguet: quo mā in abscōdito faciē eius accipitis. Statim vt se cōmouerit turbabit vos: z terror eius irruet sup vos. Hoc qō in abscōdito accipi asserit faciē dei: duobus modis valet intelligi. Sūt nāq̄ nōnulli qui z veritatē i corde sentiūt: z tū que falsa sunt/ de deo foris loquūtur. Ne essi vinci videant: z cognoscunt veritate interi⁹: z tū hāc exteri⁹ impugnāt. Unde z nūc bene dicit. Ipse vos arguet: q̄m in abscōdito faciē eius accipitis. Acsi aperte diceret. Tāto magis de falsitate apud eū estis reprehensibiles/ q̄to z apud vosmetipsos qō verū est vidētis. Et sunt nōnulli q̄ q̄ ad mētem redeūt dei iusticiā z rectitudinē cōtēplant: z ordāo ac fidēo ore miscūt. Sed postq̄ cōtēplationis hora transierit: sic audaces ad iniquitates redeūt: acsi post somnū ei⁹ positi/a iusticie ei⁹ lumine minime videant. Qui itaq̄ apud se ab scōdito/quasi corpaliter videntē accipiūt faciē dei: qz ei z cū p̄ites fuūt blādiūtur fletibus: z cū quasi a cōspectu illi⁹ recedūt/ moribus detrahūt. Qui tāto ampli⁹ de malis suis feriēdi sunt/ q̄to z i occulto cogitationes recta dei iudicia cognoscunt. Unde z subditur.

¶ Capitulum. xvij.

Tatim vt se commouerit turbabit vos: z terror eius irruet super vos. Cū sit natura incommutabilis oportēde⁹: in ira iudicū pturbabilis nō est. Qz humano verbo mot⁹ dei dr/ ipsa rectitudinis ei⁹ districtio qua humana pzitas ferit. Justi aūt viri ante deū metuūt: qū ei⁹ ira contra eos mo-

ueat: z ne cōmotū sentiāt: trāquillum timēt. At ptra puersi tūc iam ferri ptimescūt cū ferunt: cosq̄ tūc terror ei⁹ a somno sui torporis excitat/cū vidicta pturbat. Vñ z per pphetā dr. Et cū solaverit oratio intellectū dabit auditui. Cū enim de p̄ceptis dei cōtēptis atq̄ despectis ꝑberari p vindictaz ceperint: tūc intelligit qō audierūt. Et psalmista ait. Cū occiderit eos: tūc inquirebāt eū. Bene itaq̄ dr. Statim vt se cōmouerit turbabit vos: z terror ei⁹ irruet sup vos: qz reprobis cordibus nō timor requiē: sz pena timorē parit. Sequit. ¶ Memoria vestra cōparabitur cineri. Oēs q̄ cogitatione terrena huic se cuiq̄ cōformant: per omne q̄dagūt huic mūdo relinquere sui memoriā conant: alij bellorū titulis: alij altis edificioꝝ menib⁹: alij diserē doctrinaꝝ secularium libris instanter elaborāt: sibiq̄ memorie nomē edificāt: Sz cū ipa ad finē celeris vita pcurrat: q̄d i ea figit stabit q̄ ipsa celeriter mobilis pertrāsit: Aura etenim cinerē rapit: sicut scriptū est. Nō sic impij nō sic: sz tanq̄ puluis quē p̄icit vent⁹ a facie terre. Recte ergo stultorū memoria cineri cōparat: qz illic ponit/ vbi ab aura rapiat. Quātūlibet etenim q̄sq̄ p̄ro facienda gl̄ia sui nominis elaboret memoriā suā quasi cinerem posuit: qz hāc citius vent⁹ mortalitatis rapit. Quo ptra de iusto scriptū est. In memoria eterna erit iustus. Eoipso etsi quo facta sua soli⁹ dei oculis imprimit: nomē suū memorie in eternitatē figit. Sequitur. ¶ Et redigentur in lutū cerui ces vestre. Sicut per oculi vitium sepe p̄ceruicē solet suphia designari. Ceruix itaq̄ in lutū redigēt: cū superbus q̄sq̄ humiliat in morte: z elata caro tabescit in putredine. Intuēamur etiā in sepulchris iacentē dilutū cadauera: q̄ illa in extincta carne sit imago mortis: q̄ tabes corruptiōis: z certe ipsi erāt qui extolledant honoribus; babiis rebus tumebant: despiciebant ceteros: z quasi solos se esse gaudebant z dum non ppenderent quo tendebāt: nesciebāt q̄d erant. Sz in lutū ceruix redacta est: qz despecti iacent in putredine: qui tumebāt in vanitate. In lutū ceruix redigit: qz q̄tū carnis porētia valeat tabes corruptionis p̄bat. Sequit. ¶ Tacete paulisper vt loquar quodcunq̄ mihi mēs suggesserit. Sēsu carnis locutos indicat: quos idcirco ad silētiū restringit: vt ea q̄ illi mens suggesserit dicat. Acsi aperte dicat. Nō ego carnaliter: sed spiritualiter loquor: qz per sensum spirit⁹ audio q̄ per mysteriū corpis ꝑcro. Unde mox ad alta cōscendit: seq̄z in mysteriis elevat: z increpatione quaz ꝑtulerat ad mystica verba permutat dicēs. ¶ Quare lacero carnes meas dentibus meis: z animā meaz pono in manibus meis.

¶ Capitulum. xviij.

In scriptura sacra dētes aliq̄n sancti p̄dicatores: aliq̄n vo interni accipi sensus solent. Dentes tui sicut greges tōsarū: q̄ ascenderunt de lauacro. Vñ z vnicuiq̄ ostēsis in figura gentibus dr. Macta z mādūca. i. vetustatē carnē cōtere: z in corpus ecclie vez i tua mēbra cōuerte. Rursusq̄ dētes interiores sensus accipi solēt. Hieremias ꝑpheta testat dicens. Fregit ad numerū dentes meos. Per dentes etenim cib⁹ frāgit vt glutiatur. Vñ nō immerito in dentib⁹ interpretis sensus accipim⁹: q̄ singula q̄ cogitāt: quasi mādūt z cōminuūt: atq̄ ad vētrem memorie transmittunt: quos ꝑpheta ad numerū fractos dicit: qz iurta mēsurā vnuiscuiusq̄ peccati: intelligētie cecitas generat in sensibus: z p̄m q̄ q̄sq̄ egit ceterius in eo obstupescit: qō de internis atq̄ inuisibilib⁹ ꝛcelligere potuit. Unde recte etiaz scri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Una acerba

prum est. Omnis homo qui comederit vuã acerbã obstupescẽt dentes ei⁹. Quid nãq; vua acerba: nisi peccatũ est? Vua q̃ppe acerba est fructus ante tps. Quisq; em̃ psentis vite delectationib⁹ satiari desiderat: q̃si fructꝰ ante tps comedere festinat. Qui igit vuã acerbam comedit: dẽtes eius obstupescent: qz d̃ psentis mũdi delectatione pascitur/eterni ei⁹ sensus hebetant: vt iam spiritalia mãdere: id est intelligere nequeãt: qz vnde in exterioribus delectati sunt inde in intimis obstupescũt. Et dñi peccato anima pascit/panes iustitie edere nõ valet: qm̃ ligati dẽtes ex peccati cõsuetudine/iustũ qs intus sapit edere nequaq̃ possunt. Hoc igitur loco qz dentes vt ꝑdixim⁹/interiores sensus accipim⁹: ꝑsiderare magnopere d̃d agere iusti soleant debem⁹. Qui plerumq; siqua in se quãlibet leuiter carnalia esse deprehendũt: hec interius sensibus retractantes vehemẽter in semet ipsis insequũtur/afflictione se cõterunt: magnisq; cruciatibus vel minima i se prava dijudicãt: atq; hec p pnam damnant/qđ idcirco agũt: vt in ꝑspectu eterni iudicis z ipsi inueniri inquantũ est possibile irreprehensibiles debeãt: z bi qui eos sic se iudicare cõspiciunt: emẽdare semetipsos a culpis grauioribus inardescãt. Os vez beati Iob coram amicis suis tẽporalẽ gloriã tenentibus z transeũtia bona laudãtibus fecerat: sed tamẽ coram sensum ad cognoscendam vtilitatẽ flagelli sui perducere non valebat: vt. s. pensare possent/q̃ nõ sibi ꝑspera ostẽdo deus tribueret: sed nõnunq; eriã aduersa ꝑpitio⁹ irrogaret. Vñ bñ nũc dicit. ¶Quare lacero carnes meas dẽtib⁹ meis? Acsi aperte dicat: Cur iternis sensibus carnalia si qua fuerit in me facta discutio/si meis spectatoribus ꝑdesse non possum. Vbi z apte subditur. ¶Et animã meã posuo in manibus meis.

¶Capitulum. xix.

Animã in manib⁹ portare est intentionẽ cordis in operatione ostẽdere. Habent nãq; boc iusti ꝑpiũ vt in omne qđ dicũt atq; omne qđ agũt: nõ solum ꝑfectũ sui: sed eriã primordii edificationẽ q̃rant. Et aliq̃n inquibusdã semetipsos dijudicãt: vt pigros auditores ad ꝑsiderandos semetipsos reuocẽt aliq̃n bona opa ostendũt: vt spectatores eorũ erubescãt nõ imitari qs vident. Nam scriptũ est. Videãt vestra bona opera: z glorificẽt patrẽ vestrũ qui est in celis. Qui igit intẽctionez suam per opera insinuat: animã suaz in manibus portat. Sed cum iustus quisq; nec dijudicando: nec bona opera ostẽdendo vtilitati primordii ꝑficit: per boc qđ egerit ad ꝓba doctoris redit. Vñ nunc recte dicit. ¶Quare lacero carnes meas dentibus meis: z animam meã ponto in manibus meis. Id est cur me vel districte coram hominibus dijudico: vel quid apperaz in opere ostendo: si vtilitati primordii/nec mala dijudicãdo/nec bona ostẽdendo ꝑficio? Ez tñ iusti eriã cuz hec dicũt: nunq; a ꝓbendo primus bono exẽplo deficiũt. Vñ cũ adhuc coram amicis suis beatꝰ Iob virtutẽ patiẽtie exhibens z ostendens air. ¶Etiaz si occiderit me: in ipso sperabo. Nunq; est patiẽtie/virtꝰ in ꝑsperis. Ille aũt vere est patiẽs qui z aduersis atterit: z tñ ab spei sue rectitudine non incuruat. ¶De reprobo nãq; sensu/scriptũ est. Lõ fitebitur tibi dum benefeceris ei. In boc itaq; mẽs iusta ab iniusta discernit: q̃ ostẽtis dei laudem z inter aduersa ꝑtextur/qđ nõ cuz rebus frangit: nõ cum casu glorie exteriozis cadit. Ez in boc magis qualis cũ rebus fuerit demõstrat: quez et sine rebus robustius stat. ¶Veruntamen vias meas in conspectu eius arguam: z ipse erit saluator meus. Cum Paulus apostol⁹ dicat. Si nosmetipsos dijudicaremus: nõ vtiq; iudicaremur: eo tunc dñs saluator inuenitur: quo nunc pro timore dei peccatũ nostrũ a nobismetipsis redarguitur. Unde electi quisq; culpis suis nũq; sciũt parcere: vt possint culparũ iudicẽ placatũ inuenire. Et vere cũ postmodũ inuenire sui natorẽ credũt/qđ districte modo iudicẽ metuunt. Nã qui sibi nunc in culpa parcit: ei postmodũ in pena nõ parcitur. Dicat ergo. Veruntamen vias meas in cõspectu eius arguã: qne vero vtilitas de hac arguitione sequat: adiungat. Et ipse erit saluator meꝰ. Sequitur. Nõ enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita. Cum constet q̃ iudex veniens agnos ad dexteram/hedos vero ad sinistrã ponat qua nũc rõne ꝓbat: in cõspectu eius hypocritã nõ esse venturũ? Qui. s. inter hedos erit ad sinistrã iudicis apparebit. ¶Capitulum. xx.

Sed sciendũ est q̃ duobus modis i cõspectu dñi venimus: vno qđe quo hic peccata nostra subtiliter ppendẽtes: in eius nos conspectu punimus: z flẽdo dijudicamus. Nã quotiẽs cõditoris nostri potentiã ad sensum reducim⁹/totiẽs in cõspectu illius stam⁹. Unde recte p virũ dei Helihu dr. Vnit dñs deus israel in cuius conspectu sto. Alio q̃z modo in cõspectu dñi venim⁹/cũ in extremo iudicio ante tribunal eius assistim⁹. Hypocrita igit per q̃mẽ vltimũ ante cõspectuz iudicis venit: sz qz nõ culpas suas cõsiderare ac deflere dissimulat: i ꝑspectu venire dñi recusat. Sicut e contra iusti viri cũ districtione venturi iudicis cõtẽplatur: pctã sua ad memoriã reducũt: defleũt q̃ cõmiserũt: districte se iudicãt/ne iudicẽtur: ita hypocrite quo exteri⁹ bonis placẽt/eo se interius aspicere negligunt: totosq; se in ꝓbis primordiis fundũt; z sanctos se esse estimant: qz sic se haberi ab hoib⁹ pẽsant. Cũq; mẽte p ꝓba sue laudis sparserint: nunq; hãc ad cognitionẽ reducũt culpe: nunq; cõsiderãt vbi internũ iudicẽ offendãt: nihil de eius districtione metuũt: qz sic se placuisse ei sicut hoibus creditur. Qui si terrorẽ ei⁹ ad mentẽ reducerent: hoc ipsum qđ in mala intentiõe positi placẽt hominib⁹ plus timerẽt. Bñ itaq; dr. Nõ em̃ veniet i cõspectu ei⁹ oĩs hypocrita: qz districtionez dei ante oculos nõ ponit/dum placere humanis oculis cõupiscit. Qui si mentẽ suã discutiẽs: semetipsum in cõspectu dei poneret/pfecto iam hypocrita nõ esset. Sequit. ¶Audite sermonẽ meum: z enigmata percipite a patrib⁹ vestris. Per boc q̃ enigmata nominat: figuratas se habere locutiones demõstrat. Vñ apte quos voce fidelis populi subdit. ¶Si fuero iudicatus: scio qz iustus inueniar. Quod ab eiusdem eriã beati Iob persona nõ discrepat: qñ boc ipse fatis de seipso loquitur: qđ de illo ꝓpitas hosti ei⁹ interi⁹ direxerat. Vidisti seruũ meum Iob, q̃ nõ sit similis ei sup terraz? Et quidẽ idẽ vir valde est inferi⁹ qđ de se memorat, q̃ qđe illo dñs dixit. Aliud est em̃ esse iustũ esse: aliud est ei simile nõ esse. Iniuriliter erigit de semetipso sensit: d̃ dñi iust⁹ sine cõparatione extitit: nõ se pre ceteris/sz iustum tantummodo inueniri posse memorauit. ¶Cap. xxi.

Hoc tñ i ei⁹ ꝓbis videtur habere ꝑfectio: qđ qz supi⁹ dixit. Vias meas in cõspectu ei⁹ arguã: z iferi⁹ dicit. Cõsumeremeyis pctis adolescentie mee: z pctã sua subtilr agnoscẽs/adhuc lõge inferi⁹ adiũgit. Si iniuriã ꝑsi in saeculo delicta mea. nũc ait. Si fuero iudicatus scio quia iustus inueniar. Nec̃q enim simul conuenire queũt peccata z iusticia. Sed sanctus vir nisi iniquitatem tribuens: z oĩpo-

Electi culpis suis nũq; sciũt parcere

Hypocrita.

Quis fidẽ nũc culpa parcit: ei postmodum pena nõ parcitur.

Duobꝰ modis in cõspectu dñi venimus.

3. Reg. 17.b.

Vere patiẽs

Matth. 5.b.

Ps. 48.b.

Job. 1.b.

Questio.

Respõsio.

tenti dño purgatione suã: r petõrem se cognoscit ex se: r iustũ se facti nõ ignorat ex munere. Qui in recto ãz ope posit?: er abundanti gra meruit flagella sustinere: iãz se in iudicio iustũ inuenire gaudet quis añ iudiciuz penssium videt. Añ r cũ lõge post dicat. Signasti quasi in sacculo delicta mea: statuz subdit. Bz curasti iniquitatẽ meã Qui ergo iustũ inuenire se in iudicio memorat: neãz se iuste flagellatũ negat: ãquis in flagello eí? dominꝰ nõ petã studuit tergere/ sed merita augere. Sequit. ¶ Qui lẽ quitudicetur mecũ/ veniat. Ãã cti viri ita se in operibꝰ suis deo auctore custodiũt/ vt olno vnde accusent exteriꝰ nõ inuenianꝫ: interius vero in cogitationibꝰ suis tãta se cautela circũspiciũt: vt si fieri valeat semp irreprehẽsibiles interni iudicis oculis assistant. Sed ãtũ agere pñt ne exterius labantur in ope/ tñ interius agere neã ãz pñt: vt neãz labanꝫ in cogitatione. Humana eñ scia eo ipso ã ab intimis cecidit sp in lubrico ẽ. Añ fit vt ẽt sanctiviri frequenter labãtur in corde. Beatꝰ ergo Job tã voce sua ãz ex voce electoruz loquens dicat. Quis est q̃ iudicetur mecũ: veniat. Qz eñ exterioribꝰ actibus vñ reprehendak non habeat accusatorem ãrit. Qz vero ẽt iustoꝝ corda semetipsa nõnũq̃ de stulta cogitatione reprehendunt: pter hoc fortasse subdit. ¶ Quare tacens consumoꝝ: Tacens enim consumit: qui de stulta se cogitatione reprehendens apud semetipz dente cõscientie mordek. Acsi aperte dicat. Si vixivt accusatorem ex tertius nullum timeret: veinam sic vixissem/ vt intra meipm accusatricem scientiã non haberẽ. Tacens eñ cõsumit/ qui intus in se inuenit vñ vnde. Sequit. ¶ Duo tantũ ne facias mihi: r tunc a facie tua non abscondar. Hoc loco q̃d dei facie/ nisi añaduersionẽ debemꝰ accipere. In qua dum petã respicit punit. Aqua vez nullus etiã iustus abscondit: ñ duo q̃ postulat: non amonea ntur: de quibus subdit. ¶ Capitulum. xiij.

MAnum tuã lõge fac a me: r formido tua nõ me terreat. In q̃ duo vez duobus quid aliud p propdetie vocẽ ãz tps gratie r redemptionis indicat. Ex nam̃z sub pcussione vltionis ppm tenuit: vt quisquis sub illa peccaret/ protinus morte puniret: nec plebs israelitica ex amore dño/ sed ex timore fugiebat. Ihesꝰ vero impleri iustitia p timorem pñt: qz iuxta ioannis vocẽ: perfecta charitas foras mittit timorẽ. Paulus adoptionis filios cõsolatur dicens. Non accepistis spm̃ seruitutis iteruz in timore: sed accepistis spm̃ adoptionis filioz/ in q̃ clamamus abba pr. Ex voce igit generis bñani legalis pcussionis duritiaz transire cõcupiscens: atz a formidine pruenire ad dilectionẽ appetens: q̃ duo a se diporẽs deꝰ longe faciat: exorat dicẽs. Aduenã tuã lõge fac a me: r formido tua nõ me terreat. i. pcussionis duritiã remoue/ formidinis põdus tolle: sed et irradiãte gra dilectionis spm̃ securitatis infunde: q̃ si longe a pcussione r formidine nõ fuero: scio qz a districtione tui examinis nõ abscondar q̃m in conspectu tuo iustus esse non valet: q̃ tibi nõ per dilectionẽ/ sed p formidinem seruit. Unde r ipsam ꝓditoris sui pficiã ãz familiariter ac corpaliter ãrit: ãz p banc r audiat q̃s ignorat: r l bis audiat q̃ nouit. Nã ptinus adiungit. ¶ Voca me: r respõdebo tibi: aut certe loquar/ r tu respõde mihi. Qui dñs humanis oculis p assumptam carnẽ apparuit suis bolbus petã aperuit q̃ r perpetrabant r nesciebãt. Unde subditur. ¶ Quãtas habeo iniquitates r peccata: scelera mea r delicta, ostẽde mihi. Quãuis vocare ac respondere r itelligi aliter possit. Vocare el dei est: nos amãdo et eligendo respicere. Rñdere autem ei?m est: amori filius bonis operibus parere. Ubi apte addit. Aut certe loquar/ r tu rñde mihi. Quasi dicatur nãz/ cũ eius faciem p desiderii postulamus. Rñdet ño deus locuentibus cũ nobis se amantibꝰ apparet. Sed qz ãsquis eternitatis desiderio anbelat: semetipsum subtiliter reprehẽdens facta sua discutit: r ea q̃d in illo sit/ in quo auctoris sui faciẽ offendat querit: recte subiũgit. Quãtas habeo iniquitates r peccata: scelera mea r delicta ostende mihi. Iste in hac vita iustoꝝ labor est: vt semetipsos inueniãt: r inuenientes flendo atz corrigendo ad meliora perducant. Et quãuis inter iniq̃tatẽ atz peccatum nihil distare pbibeat, Joannes apls q̃ ait. Iniq̃tas petit est: ipso tã vsu loquẽdi pius iniq̃tas p petit sonat: r offtis se bõ libere peccatorem fatetur: iniquum vero diecre nõnũq̃ erubescit. Ca. xxiij.

ITer scelera ño r delicta hoc distat q̃ scelus etiã pondus petit transfit: delictũ vero pondꝰ petit non trãsit: qz r cuz offerri sacrificiũ p legem iubek: nisi prius precipit sicut p petrõ/ ita etiã p delicto. Et nõnũq̃ scelus i ope est delictũ ño plerũq̃ in sola cogitatione. Unde r p psal. xxi. Delicta q̃s intelligit? Qz vez petã opis tãto citius cognoscunt/ q̃to exteri videnk: petã vero cogitationis eo ad intelligendum difficilia sunt: quo inuisibilr perpetrank. Quisq̃s igit eternitatis desiderio anbiuus apparere venturo iudici desiderat mũdus: tãto se subtilius nũc examinat/ q̃to nimirũ cogitat: vt eiꝰ terrore illi? liber assistat: vosse di sibi exorat vbi displicet: vt doc in se q̃ piam puniat/ secz dicens iniudicabilis fiat. Sed inter hec intueri necesse est: quanta peregrinationis nostre pens nos perculit/ qui in eam cecitatem. ve nimus: vt nosipsos ignoremus perpetram? mala: nec tamen hec celerius deprehẽdimus vel perpetrata. Excluso q̃ppe a luce veritatis: nil in se nisi tenebras inuenit: r plerunq̃ in peccati foueam pedẽ porrigit r nescit. Qõ nimirũ de sola exilij sui cecitate patitur: qz ab illuminatione dñi repulsa/ r semetipsam videre pdidit: q̃ auctoris sui faciem nõ amauit. Añ r subditur. ¶ Cur faciem tuã abscondis: r arbitraris me inimicũ tuum. Humanũ genus contemplatione lucis intime habuit in paradiso: sed sibimetipsi placẽs q̃ a se recessit/ lumen pditoris pdidit: eiusq̃ faciem ad ligna padisi fugit: qz post culpã videre metuebat/ quẽ amare q̃scuerat. Sz ecce post ctã venit i penã: ex pena añt ad timorem redit: qz q̃s fuerit cui pe fructus inuenit/ atz illã faciẽ quã timuit sin culpa / excitatus requirit ex pena: vt tam caligine cecitatis sue fugiat/ atz bocipm q̃ auctorẽ suum nõ vider grauiter pborresc at. Quo vez desiderio cõpunctus sctiũs vir clamat. Cur faciem tuã abscõdis: r arbitraris me inimicũ tuũ? Qz si vt amicũ aspicere tuemeuisiõis lumine nõ pruare. Qui mobilitatem q̃z cordis bñani subsequens adiũgit. ¶ Contra folii quod a vẽto rapitur ostẽdis potentiã tuã: r stipulaz siccam persequeris. Quid est ei homo nisi folii quod vez in gadiso ab arbore cecidit. Quid est nisi folium: qui tẽtatiõis vento rapit/ et desideriorum flatibus leuatur.

¶ Capitulum. xxiij.

MEus quippe humana quot tentationes patitur: quasi tot flatibꝰ mouek. Hãc eñ plerũq̃z ira perturbat: cum recedit ira/ succedit lepta letitia. Turbate stimulis vtgetur: estu anxietie lõge latez ad ambienda q̃ terrena sunt rendit. Aliq̃n banc superbia eleuat: aliq̃n

liber. xi. fiscat ꝛc. L

Quot tentationes mens patit tot ãñ flatibꝰ mouek

vero inordinatꝰ timor in infimis deponit. Qui ergo tot tentationum flatib⁹ lenat ⁊ ducitur: recte folio bō cōparatur. Uñ bene ⁊ p Esaiam dr. Cecidimus quasi foliū uniuersi: ⁊ iniquitates nostre quasi uētus abstulerūt nos. Quasi ventus ⁊ppe nos iniquitas abstulit: quia nullo fructus uirtutis pondere i uanam elationem leuauit. Bene aūt post folium/etiā stipula appellat bō. Cui etsi arbor fuit in ꝺdītione: folium a semetipso factꝰ est in tētatiōe: sed post stipula apparuit in deiectiōe. Qui etsi de alto cecidit folium: qr uero p carnē terre primꝰ fuit: et cū stare uidebat/stipula eē memorat. Sed qr uiriditatē intimi amoris ꝓdidit: iam stipula facta est. Cōsideret itaq; uir sctūs et bō ⁊pte uilitatis sit/ ⁊ deus ⁊pte districtionis: ⁊ dicat. Cōtra foliū qō a uēto rapit ostendis potētiā tuā: et stipulā siccaq; pseq̄ris. Actū apte deplorat dicēs. Cur tāta rectitudine ꝓpetis eum quē sic infirmū esse in tentatione cognoscis. Sequit.

¶Scribis cōtra me amaritudines. Qr omne qō loq̄mur transit: qō uero scribimus manet: deꝰ non loqui/sed scribere amaritudines dr: cū diu sup nos eius flagella ꝑdurant. Semel ⁊ppe peccanti homini dictū est. Terra es: ⁊ in terrā ibis. Et sepe apparētes angeli hoībus ꝑcepta dederunt. Moyses legislator ꝑ districtionem pctā coercuit. Ipse unigenitus summi pfis ad nos redimēdos uenit: moriendo mortē absorbuit: uitā ꝑpetuam denūciauit nobis quā ostēdit in se sed tū illa q̄ in paradiso data ē de morte carnis nře sniā: ab ipso initio gñis humani/ usq; ad finem se cuiq; nō mutat. Quis est ergo bō q̄ viuit: ⁊ non uidebit mortē? Qō bñ rursum psalmista intuens ait. Tu terribilis es: ⁊ quis resistet tibi ex tunc ira tua? Qr uez peccanti i paradiso boī iratus/semel de mortalitate carnis nře sententiam fixit: que ⁊ nūc ⁊ usq; ad ultimū mutari nullo mō valebit. Dicat ergo. Secundum me amaritudines. Ubi adhuc subdit. ¶Et ꝓsumere meis peccatis adolescentie mee.

¶Capitulum. xxv.

Ece uir iustus: qr i iuuentute sua se peccasse nō inuenit/ adolescēte facta ptimescit. Sed sciendum est: qr sicut i corpe/ ita sunt etiā incremēta cratis i mēte. Pat ma quippe bois etas infantia est: cum etsi iuno center uiuit/ nescit tñ fari innocentiā quā habet. Ac deinde pueritia sequitur: in q̄ iam valet dicere qō uult/ cui succedit adolescentia: q̄ uez prima ē etas in opatione/quā inuētus sequit sctā apta fortitudini: ac postmodū senectꝰ etiā p ꝑpā tā cōgrua maturitati. Qr igit prima etate aptꝰ bonis actibus adolescentiā dirimꝰ: ⁊ iusti uiri cum in magna mentis maturitate ꝑficiunt: nōnunq̄ ad memoriā actionū suaꝝ initiū reducūt: seq; tñ de suis primordiis reꝓhendūt/ ꝑtū ex grauitate mentis altius ꝑfecerūt: qr eo indiscretos se fuisse inueniūt/ quo discretionis artem postmodū pleni⁹ cōsequunt: recte nūc p sancti uirivocem/adolescēte pctā formidātur. Qō si ad ipsam ipam est tenendū: hic cōsiderandū est ꝑtum sint grauia pctā iuuenū ⁊ senum: ⁊ si illud sic iusti metuūt/ qō i infirma etate deliq̄runt. Sequit. ¶Posuisti in neruo pedem meū: ⁊ obseruasti oēs semitas meas: ⁊ uestigia pedum meoꝝ cōsiderasti. In neruo deꝰ pedem bois posuit: qr prauitatem illiꝰ forti districtionis sue sententia ligauit. Cui⁹ oēs semitas obseruat: qr subtiliter singula eius queq; ꝺiudicat. Semita etenī angustior solet esse ꝑ uia. Quia aūt uias actionis nō imme rito semitas ipsas actionum cogitationes accipim⁹. Deus itaq; oēs semitas obseruat: qr in singulis q̄ buscq; actibus nostris/etiam cogitationes pensat. Et uestigia pedū cōsiderat: qr intentiones nřoꝝ operum ꝑ recte ponant examinat: ne z boc qō bonū agitur/ nō recto desiderio agat. Ꝑnt quoq; per pedū uestigia q̄dam male acta signari. Naz pes in corpe est uestigiū i via. Et plerūq; dū q̄dam praue agim⁹ intuentib⁹ boc fratrib⁹ exemplū malum ꝓbem⁹: ⁊ q̄si inflero extra uiam pede sequētibus uestigia distorta relinquim⁹: dū per nostra opa ad scandalum aliena corda ꝓuocamus. Ualde autē laboriosum est custodire ne mala bō facere audeat: ne in bonis actibus p intentionem titubet: ⁊ inter recta opa sinistra eum cogitatio illudat: q̄ tñ cuncta oīpotens deus subtilr examinat: atq; in iudicio singula reꝑpēsat. Ex qñ bō qui carnis sue infirmitate pstringit: ꝑ cuncta ualeat subtilr assurgere: atq; inconcussa cogitatione rectitudinē tenere. Unde apte subdit. ¶Qui quasi putredo cōsumēdus sum: et quasi uestimentus quod comeditur a tinea. Sicut enī uestimentum de se exorta tinea comedit: ita homo in semetipso ex putredine de ꝑ ꝓsumat: atq; hoc ē qō ē: ut consumit ⁊ non sit. Qō intelligi ⁊ aliter pōt: si ex uoce tentati bois dicat. Qui quasi putredo cōsumēdus sum ⁊ quasi uestimentū quod comedit a tinea. Homo enī q̄si putredo cōsumitur/ dum carnis sue corruptione cōteritur. Cui qr immunda tentatio nō aliunde sed a semetipso nascitur: more tinee carnē tentatio quasi uestē de qua ert cōsumit. In semetipso quippe habet bō unde tentet: q̄si ergo tinea uestem cōsumit q̄ ex ueste eadem ꝓcessit. Sciendum ꝫ ꝙ tinea sine sonitu ꝓrat uestimentū: ita pleriq; cogitatio ita trāsfigit mentē: ut mens ipsa non sentiat/ nisi postq̄ fuerit eius aculeo trāsfixa. Bene ergo dr: ꝙ homo tanq̄ uestimentū a tinea cōsumitur: qr nōnunq̄ tē tationum nostraꝝ uulnera nō cognoscimus/ nisi postq̄ a b eis confossi in mente fuerimus. Dnā uez infirmitatem nostrā bene adhuc sctūs uir considerans adiungit.

¶Sequitur capitulum decimū quartum textus beati Job: sed capitulū. xxvj. expositiōis mora lis sancti Gregorij.

Homo natus de mulière/ brēui uiuēs tē pore: repletur multis miserijs. In sacro eloquio mulier aut ꝓ sexu ponit/ aut ꝓ infirmitate. Ꝓ sexu q̄ppe sicut scriptum est. Abisit deꝰ filium suū factum ex muliere/ factū sub lege. Ꝓ infirmitate ꝙ sicut ꝙ quendam sapientem dr. Melior est iniquitas uiri q̄ benefaciens mulier. Uir ecclī fortis quilibet ⁊ discretus uocatur: mulier ꝙ mēs infirma uel indiscreta accipitur. Et sepe cōtingit/ ut etiam discretꝰ q̄sq; subito labatur in culpam: atq; indiscretus alius ⁊ infirmus exhibeat bonam operationem. Sed ie q̄ indiscretus atq; infirmus est: nōnūq̄ de eo qō bene egerit amplius exaltatur/ atq; grauius in culpā cadit: discretus uero q̄sq; etiā ex eo q̄ male se egisse intelligit: ad districtionis regulā artiꝰ reducit: ⁊ unde altius ad iustitiam ꝑficit/ unde ad tpa a iustitia cecidisse uidebat. Qua in re recte dicitur. Melior est iniquitas uiri q̄ bñfaciens mulier: quia nonnunq̄ etiā culpa fortiū occasio uirtutis fit: ⁊ uirtꝰ infirmoꝝ occasio peccati. Hoc igitur loco mulieris nose/ q̄d nisi infirmitas designat/ cui dr. Homo natꝰ de muliere. Acti aperti⁹ dicat. Quid in se habebit fortitudinis: qui natus est ex ifirmitate. Breui uiuēs tpe repletur multis miserijs. Ecce uiri sancti uocibus pena bois breuiter est expressa: qr ⁊ angustatur qō ad uitā: ⁊ dilatat ad miseriam. Et essi subtilr cōsideret oē qō bic agit pena miserie est. Ipsi erēm coeruria est. ptioni carnis seruire ad neces-

Esaie. 64.b.

Ob bō arbor foliū ⁊ stipula dicat.

E

Scemi ta.

b

Omne

saria atq; cōcessa miseria est: vt cō tra frigus vestimēta: ptra famē ali mēta: ptra estū frigora requirant. Ob multa cautela custodit salus corpis/q̄ etiā custodita amittitur amissa cū graui laboze reparatur: t tñ repata i dubio semp est. Quid boc aliud q̄ mortalis vite miseria est: Ob amamus amicos suspecti ne offendiualeāt: formidamus inimicos/atq; securi de eis nō sum⁹ vtiq; quos formidam⁹: q̄ plerūq; inimicis ficq̄ōdēter quasi amicis loquimur: t nōnūq̄ pura p̄ba, primoz̄ t multū nos forsasse diligen tiū quasi p̄ba suscipimus nunmi cozū: t q̄ falli nunq̄ vel fallere volumus ex cautela nra grauī⁹ errā mus: q̄d itaq; boc nisi būane vite miseria est: Ob amissa celesti pria repulsus bō delecta cerilio: grauatur curis: t tñ cogitare dissimulat q̄ graue sit qz multa cogitant. Ob p̄uat⁹ est interno lumine: t tñ in hac vita diu vult pueri cecitatem sui: q̄d boc aliō q̄ de pena nra nata miseria est: Oz q̄uis diu bic stare desideret: ipso tamē cursu mortalis vite impellit vt egrediat̄ vir sectūs: recte subiungit. ¶ Qui qua si flos egreditur t cōteritur: t fugit velut vmbra: t nunq̄ in eodem statu permanet.

¶ Capitulum. xxvij.

Qui flos etesti egredit/qz niter in carne sed cōterit: qz redigit in putredinez. Quid em̄ sūt nati hominēs in mūdo/nisi quidaz flozes in campo. Tendam⁹ oculos cordis in hac latitudine mūdi pe sentis: t ecce quasi tot floribus/q̄t bominib⁹ plenus est. Vita itaq; in carne/flos in feno est. Unde bene p psalmistā dicit. Hō sicut fenum dies ei⁹ t sicut flos agri ita floret. Esaias q̄z ait. Omis caro fenū: t omis gl̄a ei⁹ sicut flos agri. Homo etesti more flozis pcedit ex occulto: t subito apper in publico: q̄ statim ex publico p mortē retrabit ad occultū. Carnis nos viriditas ostēdit: q̄ āriditas pnueris ab aspectib⁹ re trabit. Quasi flos apparuim⁹ q̄ nō eramus: quasi flos arescim⁹ q̄ tpaliter apparebam⁹. Et qz p mortē ta homo quotidie cōpellit ad mortē: recte adiūgit. ¶ Et fugit velut vmbra: t nūq̄ in eodem statu permanet. Oz cū sol quoch̄ indesinenter cursum suū pagat: nunq̄ que sc̄m stabilitate figat: cur cursus vite bois vmbre potius q̄ soli cōparat: nisi qz amisso amore cōditoris caloz̄ cozdis pdidit: t in solo iniquitatis nre frigore remānit. Qz iurta veritatis vocē: refrigescet charitas multoz̄. Qui igit̄ in amoze dei cordis caloz̄ nō bz: nec tñ vitā quā diligit tenet qz velut vmbra fugit. Ubi recte q̄z de illo scriptū est: qz secure est vmbra: bene ait qz. Et nūq̄ in eodē statu pmanet. Qz dū infantia ad puericiā/puericia ad adolescētiā/adolescentia ad iuuentutē/iuuent⁹ ad senectutē/senect⁹ trānit ad mortē in cursu vite p̄ctis ipsis suis augmētis ad detrīmenta labimur: t inde semp deficit/vnde se p̄fecere in spaciū vite credit. Fitq; etesti stabilē die habere nō possum⁹ vbi trānsituri venim⁹: atq; bocip̄m nostrū viuere: quotidie a vita exitus re est. Quē rez lapsus prim⁹ homo ante culpā habere nō potuit: quia ipa eo stante transibit. Oz postq̄ deliqt in quod nō quasi se lubrico tē poralitatis p̄sūpsit: t qz cibū comedit vetitū: stat⁹ sui prim⁹ inuenit defectū. Quā tñ mutabilitatē non solū exteri⁹: s. interi⁹ q̄z homo patitur: dū ad meliora opa erurgere conat: mens etem mutabilitatis sue pōdere ad aliud semp impelli tur q̄ est: t nisi in statu suo orta custodie disciplina teneat: semper in deteriora dilabit. Que esti semp stā tē deseruit statum quē habere potuit amisit. Unde nūc cū ad meliora nititur: quasi ptra cursū fluminis cōnat. Cūq; ab interiōe ascēdēdi resolui t: sine laboze ad ima reducitur.

¶ Capitulum. xxviij.

Vita esti in ascēsu laboz ē/in descēsu ociū intrauros p angustā portaz dñs admonet dicēs. Contēdite intrare per angustā portam. Dicturus q̄ppe anguste porte introitū p̄misit p̄tendite: qz nisi mētis otēto feruoze/vnda mūdi nos vincī/p quā aīa semp ad ima reuocat. Qz igit̄ bō velut flos nascit et cōteritur: qz sicut vmbra fugit/atq; in statu suo nūq̄ pmanet: q̄d i hac cōsideratiōe subiungat audiam⁹. Sequitur. ¶ Et dignū ducis super huiusce modi aperire oculos tuos t adducere eū tecū in iudiciū. Considerauit quippe sup̄ni⁹ t omnipotētis dei potentiā: t infirmitatē suā deduxit aīi oculos: sz deus pēsauit q̄s cū quo ad iudiciū veniat. Videt hinc bominē inde cōditorē. i. pulueē t deū/t recte ait. Et dignū ducis sup huiusce modi aperire oculos tuos. Omnipotenti deo oculos aperire est iudicia exercere/quē feriat videre. Nā quasi clausis oculis nō vult aspicere qō nō vult ferire. Ut mor de ipso q̄z iudicio adiūgit: t adducere eum tecū in iudiciū. Sed qz cōtēplat⁹ est ad iudiciū venientē deū: rursum considerat infirmitatē suā. Videt qz mūdus p semetipz esse nō possit: q̄ vt esse possit de immundicia pcessit atq; subiungit.

¶ Quis pōt facere mūdū de immundo conceptū semine/Nōne tu qui solus es: Is qui per se solus est mūdus: mundare p̄ualet immūda: bō esti in corruptibili carne viues/bz tentationū immūditias impressas i semetipso qz nimirū eas traxit ab origine. Ipsa q̄ppe pter delectationē carnis ei⁹ cōceptio immūdicia est. Ut̄ t psalmista ait. Ecce em̄ in iniquitatib⁹ cōceptus sum: t in delictis pepit me mater mea: hic est ergo q̄ plerūq; tentat t nolēs. Nunc est q̄ immunda q̄dā in mēte patit/q̄uis ex iudicio reuocet: qz cōceptus de immūdicia dū ad mūdiciā tēdit/boc conat vincere qō est. Quisq̄s aūt occulte tentationis mot⁹ atq; immūdicie cogitatiōis emicerit: nequaq̄ sibi suā mundiciā tribuat: qz de immūdo cōceptū semine nullū facere mundū pōt/nisi is qui mundus p semetipm solus est. Qui ergo tam ad locū mūdicie mēte pueniat: cōceptionis sue viaz respiciat per quaz venit: atq; inde colligat/qz ex sua virtute nō bz mundiciaz viuendi: cui de immundicia factū est initiū subsistendi. Pōtvero boc in loco intelligi: qz beat⁹ Job icarnationē redēptoris intuitus/non solū vidit in mundo bominē de immundo semine nō esse cōceptuz: q̄ sic in mundū venit ex virgine/vt nibil baberet de imūda cōceptione. Neq; esti ex viro t femina/sz ex sancto spiritu t Maria virgine p̄cessit. Solus ergo in carne sua vere mūdus extitit: qui delectatione carnis tāgi nō potuit: qz nec p carnalē hanc delectationem venit.

¶ Finit liber undecim⁹ Moraliuz Sancti Gregorij.

¶ Liber Moralium sancti Gregorij Duodecim⁹: capitulum primum: quod cōtinuat decimumquartum capitulū tertus beati Job.

Nos iu stozum est tanto sollicitius presentem vitam q̄ sit fugitiua cogitare: q̄to studiosi⁹ nouerit celestis patrie bona eterna perpēdere. Et bis esti que manentia intus aspiciunt: foris fugam rerum labentium subtilius attendunt. Unde beatus Iob dum de lapsu humani temporis sententiaz protulisset dicens: Homo natus de muliere bre

ui vivens tempore. Et rursum. et fugit velut umbra: z nunq̃ in eode statu pmanet. Adhuc de brevitate eius vite adiungit. ¶Breves dies hois sunt: numerus mensiũ apud te est. Hoc etiã apud nos velut nõ esse cõsideratur/qõ tãta velocitate trãscurrit. Qui ño apõ offi potẽrẽ deũ etiã labẽtia stant: apõ eũ esse nũerũ nrõz mensiũ phibet ¶ei certe in dieb⁹ brevitas tpis: in mẽsibus ño quasi multiplicata dieꝝ spacia designant. Nobis ergo breves dies sunt. Sed qz vita nra post tẽdit: apud deũ nũerus nrõz mẽsiũ cẽ memorat. Vñ p Salomone dr. Longitudo dieꝝ in dextera eius. Sequit. ¶Cõstituisti termi nos eius qui pteriri nõ pote runt. Nulla q̃ in hoc mũdo bold⁹ fuit: ab⁹ olpotẽtis dei occulto cõsilio venit. Nã cuncta de⁹ securus presciens ante secula decrevit quatr p secula disponant. Statutũ appellã bol est: vel ẽptũ hũc mũ di psperitas sequat: vel quãtũ adversitas feriat: ne electos ei⁹, aut immoderata psperitas eleuet/aut nimia adversitas grauet. Statutũ ẽz est ẽptũ in ipsa vita mortali tpaliter viuat. Vñ etsi annos q̃decim ezechie regi ad vitam addidit olpotẽs de⁹/cũ eum mori pmisit tũc eũ presciuit esse morturũ. Qua in re questio orit qõo ei p ppbetã dictus. Dispone domui tue qz moreris tu z non vives: cui cũ mortis sententia dicta est: primus ad eius lachrymas estivita addita. Sz per ppbetam dõs dixit quo tempore mori ipse merebatur: per largitatem ño misericordie illum cuz tempore ad mortem distulit quod ante secula ipse presciuit. Nec pro pbeta igit fallat: qz tempus mortis immutat quo vir ille mori merebatur: nec dominica statuta cõsulta sunt: qvt ex largitate dei anni crescerẽt: hoc q̃z ante secula pfix fuit: atq̃ spaciũ vite qõ iopinate foris est additũ/sine augmẽto pscientie fuit intus statutũ. Bene ergo dicitur. ¶Capitulum.

4.reg. 20.c. Ezechie vite pdu ctio.

Quasi vinum. ff. Quisti tuisti terminos eius: qui pteriri nõ poterunt. Qs tñ intelligi et iuxta spm valet. Qz nõnunq̃ in virtutibus pficere conamur: z ꝺ̃ dona pcipim⁹: a ꝺbusdaz ño reputtis inimo iaceamus. Nemo esse est/ qui tñ virtutis apprehẽdat quãtũ deſideret: qz olpotẽs deus interiora discernẽs/ipsi spiritib⁹ succedentibus modũ ponit: vt ex hoc bõ qõ appetendere conatur z nõ valet/in illis se non eleuet q̃ valet. Vñ ille ãz egregius ꝺdicator ꝺ raptus ad tertiũ celli fuerat/paradisi arcana penetrauerat: esse post reuelationẽ trãquillus atq̃ intẽtat⁹ nõ valebat. Sz qz olpotens deus terminos cõstituit domini/q̃ pteriri nõ poterunt: z eleuauit hũc ad cognoscẽda sublimia: z redurit iterũ ad infirma tolerãda: vt modi sui mẽsuram aspiciens/dñi securitatẽ cõprehendere conarek z nõ posset: ne p elationem extra se iret: p pusillanimitatem cogerek intra suos semper terminos redire. Sequitur. ¶Recede paululuz ab eo vt quiescat donec optata veniat: z sicut mercenarij dies eius. Hoc loco recede dicit/vim flagelli amouet. Quis enim valet deo recedente requiescere/cum so lũ ipse sit requies? Et a quo quisq̃ quãto lõgius fuerit/sit tanto z inquietus. Itaq̃ sic recede ab eo ꝺz/vt intelligas ꝺ̃ recedo. Apte añt subiũxit: donec optata vẽiat z sicut mercenarij dies eius. Mercenarius quãto lõge est a fine opis/tãto z a retributiõe mercedis: ita vir q̃sq̃ sciũs in hac vita positus/dum lõge se esse ab eius vite ꝑfectis cõspicit/lõge se et ab eternis gaudijs gemit. Quid ẽ ergo dicere: recede: paululũ ab eo vt quiescat nisi tñ flagella vite pñtis subtrahe: z bõa eterne quietis onde. Unde et de ipsa quiete addit donec optata veniat: z sicut mercenarij dies eius. Tũc nãq̃ bol optata sicut

B

Dilere. 11.d. Lignũ signifi cat crucẽ: vsp iustũ z iustus Ezech. 17.c. Luce. 14.c Eccle. 11.b.

Paul⁹

B

Esaie. 24.b.

D.3.c. Lignũ signifi cat ꝺs Luce. 23.c.

merenarij dies venit/qñ eternaz requiẽp recõpẽsatiõe sui laboris accepit. Quãtum ño ad pñtis vite spẽm spectat/adhuc btũs Job humanũ gen⁹ multis miserijs repletũ ẽt sit despectũ insinuat: ẽptiq̃ ipa insensibilia ꝺcipere videant narrat/cũ dicit. ¶Lignũ hz spẽ: si ꝺcisum fuerit/rursum virescit: z rami ei⁹ pullulãt. Si senuerit radix ei⁹ in terra/z in pulvere mortuꝰ fuerit: trunc⁹ illi⁹ ad odorẽ aque germinabit: et facit comã quasi cũ primũ plãtatuz est: hõ vero cuz mortuus fuerit z nudat⁹ atq̃ cõsumpt⁹: vbi queso est? Sz qz hoc iuxta literã pz: debem⁹ sensuz ad interiora reducere: z quatr hec iuxta spm intelligi debẽt pscrutari. In scriptura eteñ sacra ligni nonnulliq̃ crux/aliq̃ vir iust⁹/aut et iust⁹ aliq̃ vero incarnata dei sapia figurat. Crux eteñ ligno signat: cũ ꝺz. Mittam⁹ lignũ in panẽ eius. Lignũ ãppe in panẽ mittere est/ dñico corpi crucẽ adhibere. Rursum ligni nonnulli erpimit: sicut p ppbetam ꝺz. Ego dñs bũiliaui lignũ sublime: z exaltaui lignũ bũile. Qz iuxta eiusdem ẽptatis vocẽ. Qis q̃ se exaltat/humiliabit: z q̃ se bũiliat/exaltabit. Salomõ q̃z ait. Si ceciderit lignũ ad austrũ/aut aq̃lonez in quocũq̃ loco ceciderit/ibi erit. In die eteñ mortis sue iustus ad austrũ cadit/pctõz ad aq̃lonẽ: qz z iust⁹ p feruoꝛẽ spũs ad gaudia ducitur: z pctõz cũ apostata angelo q̃ ꝺrit. Sedebo in mõte testamẽti in latcribus aq̃lonis: in frigido suo corde reprobat. Rursum p lignũ incarnata dei sapia figurat: sicut de ea scriptũ est. Lignũ vite est bis qui apprehẽderint eã: z sicut ipsa ait. Si in viridi ligno hoc facit: in arido q̃d fiet? Hoc itaq̃ loco cum lignũ ꝑfectus bol / quid homo nisi carnalis q̃sq̃ accipitur? Et q̃d ligni nomine nisi iusti vnuiuscuiusq̃ vita designatur? Lignũ eteñ

B

merẽnarij dies venit/qñ eternaz requiẽp recõpẽsatiõe sui laboris accepit. Quãtum ño ad pñtis vite spẽm spectat/adhuc btũs Job humanũ genꝰ multis miserijs repletũ ẽt sit despectũ insinuat: ẽptiq̃ ipa insensibilia ꝺcipere videant narrat/cũ dicit. ¶Lignũ hz spẽ: si ꝺcisum fuerit/rursum virescit: z rami ei⁹ pullulãt. Si senuerit radix ei⁹ in terra/z in pulvere mortuꝰ fuerit: trunc⁹ illi⁹ ad odorẽ aque germinabit: et facit comã quasi cũ primũ plãtatuz est: hõ vero cuz mortuus fuerit z nudat⁹ atq̃ cõsumpt⁹: vbi queso est? Sz qz hoc iuxta literã pz: debem⁹ sensuz ad interiora reducere: z quatr hec iuxta spm intelligi debẽt pscrutari. In scriptura eteñ sacra ligni nonnulliq̃ crux/aliq̃ vir iust⁹/aut et iust⁹ aliq̃ vero incarnata dei sapia figurat. Crux eteñ ligno signat: cũ ꝺz. Mittam⁹ lignũ in panẽ eius. Lignũ ãppe in panẽ mittere est/ dñico corpi crucẽ adhibere. Rursum ligni nonnulli erpimit: sicut p ppbetam ꝺz. Ego dñs bũiliaui lignũ sublime: z exaltaui lignũ bũile. Qz iuxta eiusdem ẽptatis vocẽ. Qis q̃ se exaltat/humiliabit: z q̃ se bũiliat/exaltabit. Salomõ q̃z ait. Si ceciderit lignũ ad austrũ/aut aq̃lonez in quocũq̃ loco ceciderit/ibi erit. In die eteñ mortis sue iustus ad austrũ cadit/pctõz ad aq̃lonẽ: qz z iust⁹ p feruoꝛẽ spũs ad gaudia ducitur: z pctõz cũ apostata angelo q̃ ꝺrit. Sedebo in mõte testamẽti in latcribus aq̃lonis: in frigido suo corde reprobat. Rursum p lignũ incarnata dei sapia figurat: sicut de ea scriptũ est. Lignũ vite est bis qui apprehẽderint eã: z sicut ipsa ait. Si in viridi ligno hoc facit: in arido q̃d fiet? Hoc itaq̃ loco cum lignũ ꝑfectus bol / quid homo nisi carnalis q̃sq̃ accipitur? Et q̃d ligni nomine nisi iusti vnuiuscuiusq̃ vita designatur? Lignũ eteñ

E

Radix.

Gc.3.b

Sapi. 3.a.

Jo.4.b

Jo.7.f.

D.

babet spem si precisum fuerit/rursum virescit: qz cũ in morte passionis p veritate iustus afficit/i eterne vite viriditate recupatur. Et q̃ hic virebat p fidez/illic virescit p spem. Et rami ei⁹ pullulãt: qz pieruꝫ et passione iusti fideles quiq̃ ad amorẽ celestis pñe multiplicatur: z viriditatẽ vite ꝑpetue accipiũt/omn hic p deo fortiter egisse gratulant. Sequit. ¶Si senuerit i terris radix ei⁹: z in pulvere mortuꝰ fuerit trunc⁹ ius: ad odorẽ germinabit: z faciet comã quasi cũ primuz plãtatuz est. Quid radix iusti nisi sancta pdicatio: quia ab ipso oritur/z i ipa subsistit. Et quid terre vel pulueris nisi nisi pctõz accipitur? Cui voce conditoris ꝺr. Terra es z in terram ibis. Vel certe sicut habet nra trãslatio: Puluis es/z in pulverẽ reuerteris. Justi igitur radix in terra senescit: z in pulvere trucus emoritur: qz apõ corda pauoruz ei⁹ pdicatio despecta/cũctisq̃ viribus effetata creditur. Et in pulvere truncus emoritur: qz inter manus psequentiũ corp⁹ illi⁹ eramat. Jurta sapiẽtie eteñ vocẽ: visi sunt oculis insipientium mori: et estimata est afflictio exitus illoꝝ. Sed iste cui⁹ radix i terra senuit: z in pulvere trucus mortuus est/ ad odorẽ aque germinat: qz p affatum sanctispus in electoꝝ cordibus exẽplo sui operis germen virturis facit. Aque eteñ appellatione nõnunq̃ scriptus irrigatio designari solet: sicut scriptum est. Si qs sitit veniat ad me z bibat. Qui añt biberit ex aqua qua ego dabo ei/nõ sitiet i eternũ. Et faciet comã quasi cum primum plantatum est. Succiso trucu comã facere ẽ/extincto corpaliter/iusto ipo sue passionis exẽplo multorum corda suscitare: z ex fide recta viri ditatem veritatis ondere. Bñ añt ꝺz: quasi cum primũ plantatũ est. Omne qõ hic a iustis agitur scõa plantatio est: qz pria videlz plãta-

te nō in ope iustor: sz in pūtia cōditoris est. Et qz cūcta q̄ agūt electi/sicut prius interi⁹ cōspiciunt atq; disponunt: ita postmodū terre rius pficiunt: bene dr. Faciat comā q̄si cū primū plantatū est. i. viriditatē suā ostēdit i effectu opis/quā pri⁹ habuit in pūtia pditoris.

¶ Capitulum. iiij.

Radix

DOtest ēt radix iusti ipsa natura humanitatis intelligi/er q̄ subsistit. Que vez radix senescit in terra cū natura carnis deficit in puluerē redacta. Cuius in puluere trunc⁹ emoritur: qr extincto corp⁹a sua specie dissipat. Et ad odorē aq̄ germinat: qr p aduentū sanctispūs resurget. Et faciet comā q̄si cū primū plantatū est: qr ad illā specie redit ad quā pcipiendā creatus fuerat: si in paradiso positus peccare noluisset. Nō forrasse etiā de dño ipso scz bonoz oīm capite vatem intelligi. Iuxta hoc nāq; q̄ dr predixim⁹: qr de semetipso air. Si in viridi ligno hec faciunt/in arido q̄d fiet? We essi lignū viride

Lignū viride.

z nos lignū aridū dixit: qr ipse i se vim diuinitatis habuit: nos vero q̄ puri boles sum⁹/lignū aridū appellamur? Habet ergo lignū spem si pcisum fuerit: qr rursum virescit q̄ssi occidi p passionē potuit: p resurrectionis gloriā rursus ad vite viriditatē venit. Huius rami pullulat: qr resurrectiōe illi⁹ multiplicati/loge lateq; fideles creuerūt. Hui⁹ radix in terra q̄si senuit: qr ei⁹ pdicatio indeoz pfidie quasi despecta fuit. Et l puluere trūcus emoritu⁹ est: qr in corde persequentiū q̄d pfidie sue vētoleuabatur/cōteptibilis z despect⁹ est barbaris: qr carne potuit occidi. Bz ad odorē aq̄ germinabit: qr p̄ virtutē dei extincta caro illi⁹ ad vitā redhibit: iuxta q̄d scriptū ē. Quē de⁹ suscitauit a mortuis. Qz ei de⁹ trinitas est/extinctā carnē vnigeniti filij sctā trinitas. i. pr z filē filius et spūssctūs resuscitauit. Et fecit comā q̄si cū primū plantatū est: qr illa apl̄oz debilitas q̄ in morte illi⁹ z crpauit z negauit z negādo arguit p resurrectiōis ei⁹ gloriaz rursus ad fidē viruit. In cui⁹ ligni cōparatione q̄d ois bō nisi pullulet scit. Unde z subditur. q̄ Capitulum. v.

Omovero cū mort⁹ fuerit z nudatus atq; cōsumpt⁹ vbi quesō ē? Nullus bō sine pctō ē nisi il pctō ē. le q̄ in hūc mundū nō venit ex pctō. Et q̄ocēs in culpa ligamur/ipsa amissiōe iustitie mouimur. Cōcessa pri⁹ in paradiso ste inocētie nudamur: interitu ēt carnis subsequēte psumimur. Hō itaq; pctō morit in culpa: nudat a iustitia: cōsumit in pena. Hāc nuditatem pctōris filij tegere digna tus est pr: q̄ eo redeūte dixit. Cito pferte stolā primā. Pra q̄ppe stola est vestis inocētie: quā hō dū cōditus accepit: male a serpēte spoliat⁹ perdidit. Cōtra hāc rursum nuditatē dr. Beat⁹ q̄ vigilat/z custodit vestimēta sua ne nud⁹ ambulet. Vestimēta q̄ppe custodim⁹/cū pcepta inocētie seruam⁹ in mente: vt cū nos iudicij ckpa nudat/ad amissam redeūtes innocētiā pnia operiat. Bñ aūt dr. Ubi q̄so est: quiescator bō illic stare noluit vbi conditor fuit: hic ꝺo vbi cecidit/diu cē pbibet. Patriā volēs p̄dit: a peregrinatiōe vero sua q̄si diligit inuit⁹ erpellit. Ubi ergo ē q̄ in eius amore nō ē/vbi vez cē ē. Sequit.

¶ Quō si recedant aq̄ de mari/z fluui⁹ vacue fact⁹ are scat: sic hō cum dormierit nō resurgit.

Mare

Mare mēs bois/z q̄ssi fluct⁹ maris sunt cogitationes mētis: q̄ aliq̄n p ira tumescunt: p̄ gaudia tranquillitatē: p odiū cum amaritudine/oes fluūt. Sed cū bō morit/aq̄ maris recedūt: qr iuxta ps̄almocē. In illa die pibunt oēs cogitatiōes eorum. Et rursum de moriēte scriptū est. Amor ez z odium simul peribunt. Arescit

Arescit ergo fluui⁹ vacuefactus qr subducta ala vacuum remanet corp⁹. Quasi essi aluo⁹ fluui⁹ vacuata ē corp⁹ eyanime. Qua in re vigilanter intuendū est: qr vita pūs vez quousq; alia moratur in corpe mari cōparat z fluuio. Aqua enīz maris amara est: fluuius dulcis. Et qr hic viuētes modo q̄busdam amaritudinibus afficimur: mō autē trāquilli dulcedine ac mitea intuemur: pūtis vite decursus cōparatione exprimitur maris z fluminis.

Vita p̄ sens cōparat mari z fluuio

¶ Capitulum. vj.

Ed bis durū valde vt ē qđ subdit. ¶ Sic hō cū dormierit nō resurgit. Cur itaq; labora m⁹: si in resurrectionis retributionē non tendimus. Quo aūt dr: nō resurgit/cū scriptū sit. Oēs quidē resurgem⁹: sed non oēs immutabimur. Et rursuz. Si in hac vita tm in rō sperantes sum⁹/miserabiliores sumus oib⁹ hoīb⁹? Et p semetipam pītas dicit. Oēs q̄ in monumētis sunt audiēt vocem eius: z procedēt qui bona fecerunt in resurrectionem vite. Sz subiūcta sua indicat/q̄ discretio omissa lateat. Nam subditur.

Questio.

2. Cor. 15. g.

Job. 1. e

Nisi.

¶ Donec atteratur celum non evigilabit: nec consurget de somno suo. Z iquet essi qr non resurget/sed donec atteratur celum qr nisi mundi huius finis aduenerit/humanum genus a somno mortis ad vitā nō euigilabit. Nō ergo qr omnino non resurgat: sed qr ante cōtritionem celi humanū genus minime resurgat insinuat. Notandum q̄z est/cur postq̄ superius hoc mnō mortuū dixit/inferius nō mortuū/sed dormientes noīat: cumq; de somno minime resurgere/donec celū atterat narrat/nisi q̄ patēter datur intelligi: qr in cō paratiōe ligni reuirētis dominez mortuū pctōr̄ memorat: a vita. s. iustitie extinctū. Ubi aūt de morte carnis loquit: nō hāc mortē sed somnū maluit vocare/spem pcul dubio resurrectionis insinuās: qr sicut citius bō a somno euigilat: ita cōcite ad pditoris mutā a morte corpis resurgat. Uehemēter essi ab infirmis mētibus nomē mortis timet. Unde z Paul⁹ discipulos admonet/dicēs. Nolum⁹ aūt ignorare vos fratres de dormiētibus: vt nō cōtristemini sicut z ceteri qui spē nō hāt. Si enī credim⁹ q̄ ihesus mortu⁹ ē z resurrexit: ita z de⁹ eos q̄ dormierūt p ihesum adducet. cū eo. Quid ē q̄ predicator egregi⁹ mortē dñi mortē vocat: mortē seruoz dñi nō mortē sed somnū nolat: nisi qr infirma corda audientiuz respiciēs/medicamētū pdicatiōis sue mira arte cōponit: z illū quez iā resurrexisse nouerat/eis mortē ifirmare nō dubitat: eos ꝺo q̄ necdū resurrexerāt vt spē resurrectiōis insinuet: nō mortuos sed dormiētes vocat. Non essi verebat dicere mortuū. qnē auditores iā resurrexisse cognouerāt: z verebat dicere mortuos quos resurgere vir credebāt. Btūo igit̄ Job qr carne mortuus ad vitā rursus euigilare non dubitat: eos dormientes potius q̄ mortuos appellat. Sequit. ¶ L. vñ

1. Thc. 4. c.

Vis mihi tribuat vt in inferno protegas me? Qr aū aduētū mediatoris deit bois/oiq; bō ꝺnūs mūde pbate q̄ vite fuerit ad infernī claustra descēdit/dubiū nō est. Ossi bō q̄ p se cecidit/p se ad paradisi requiē redire nō potuit/nisi venīret ille q̄ sue carnatiōis mysterio eiusdē nobis paradisū iter aperiret.

B

Bc. 3. b

Uñ z post culpā primi bois ad paradisi aditū rōsbea flāmea posita cē memorat: q̄ z p̄ flatilis dr: p eo q̄ q̄s venīret tps vt etiā remoueri posset. Nec tñ ita tuitor eius ad infernū dicim⁹ descēdisse vt in locis penalibus tenerent: sed esse supra inferni loca/ esse alia inferiora credenda sunt: vt z in supioribus iusti requiescerent: z in inferioribus

Pō. 8 s.c. iniusti cruciarēt. Ut ꝙ pō ꝓpter
ꝓuenīētē se dei gḣam ōz. Eripuisti
alias meas ex inferno inferiori. Beatus igit̄ Iob ante mediatoris aduē
tus ad infernū se descēdere sciēs:
cōditoris sui illic ꝓtectionē postulat: vt a locis penalibus alienꝰ exi
stat: vbi dū ad requiez ducit/ supplicijs abscōdit̄. Un subiungit.

Furor. ¶Et abscōdas me donec pertranseat furor tuꝰ. Furor etel oipotētis dei i bōs ḣtidieviz sue districtiōis pagit: ꝙ vinctos indigne dignus supplicijs demergit. Qui furor nūc equidē trāsit: sz in fine pertrāsit: qz mō agit/ sz in mūdi termino ꝛsummat. Qui tñ iste furor quantū ad electoz animas in redēptoris nr̄i aduētu ptrāsit: qz eas ab iferni claustris ad paradisi gaudia mediator dei t boim dum ipe illuc ꝓdescēderet reduxit. Inter
B hec ꝓo sciēdū est ꝙ furoris nomē diuinitati nō cōgruit: qz naturaz dei simplicē pturbatio nulla confundit. Un ei dr. Tu aūt ōnatoz vir tutis cū tranquillitate iudicas: et cū magna reuerētia dispōnis nos. Sed qr iustoz ase per mediatoris aduentū erant qñq; ab iferni locis/ ꝑnis nō penalibꝰ liberande: hoc quoq; iustus vir ꝓuidet t pretendo subiungit. ¶Capitu. viij.

Et constituas mihi tēpus in quo recorderis mei. At vbi venit plenitudo tp̄is misit deꝰ filiū suū/ factū ex muliere/factuz sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. Hāc itaq; redēptionez vir dñi sciēs: in q̄ erāt multi etiā ex gēti litate liberādi: sicut ipe ait: Zz hec celes i corde tuo: tū scio qz vniuer sorū memineris. Apud oipotētem deū tp̄s sibi ꝓstitui sue recordatio nis petit. Hinc est em̄ qđ in euāge
Jo.1 t c lio dñs dicit. Et ego si exaltat̄ fuero a terra/ oia trabā ad meipm: oia vez electa. Nō em̄ ab iferno redies dñs electos simul t reprobos traxit: sz illa ex inde oia sustulit q̄ sibi inbesse pscīuit. Un etiam p Osee ppheta dicit. Ero mors tua o mors
Osee 13.c. ero morsus tuus inferne. Qđ cuiꝰ occidim⁹/agim⁹ vt peniꝰ nō sit. Ereco ei qđ mordem⁹/ partē abstrahimus partēq; relinquim⁹. Qz ergo i electis suis fundit̄ dñs occidit mortē: mors mortis extitit. Qz ꝙ er inferno partē abstulit/ partē reliq̄t/ nō occidit fundit̄? / sz mors mordit infernum. Dicit ergo. Ero
L mors tua o mors. i. in electis meis te fundit̄ primo. Ero morsus tuus inferne: qz sublatis eis te ex parte transfigo. Scies igit̄ deus iob hūc aduētū ad inferos redēptoris nr̄i: petat qđ futurū ꝓuidit/ t dicat. Et cōstituas mihi tp̄s in q̄ recorderis mei. Sequit. ¶Puta siꝰ mortuꝰ hō rursum viuat? Solet iusti vi
ri in eo qđ ipsi certū ac solidū sentiūt/ q̄si ex dubietate aliq̄d ꝓferre vt infirmoz in se ꝙba trāsferāt: sz rursum p fortē sniam infirmanti dubitāti oīmodo cōtradicūt: q̄tenus p hoc ꝙ dubie ꝓferre cernuntur/ infirmis aliq̄ten⁹ ꝓdesse dāt. Et p hoc ꝙ certa sniaz ꝓferūt/ infirmoz mētes dubias ad soliditatē trahāt. Qđ nimirū dū faciūt/ ereptū nr̄i capitis sequunt. Passioni quippe dñs ꝓpiquās/ infirmātiuz in sevocē sumpsit dicēs. Pater mi si possibile est/ transeat a me calix iste: cozuz timorez vt abstraheret suscepit: t rursus p obediētiā vez fortitudinis oñdens ait. Uerūtñ nō sicut ego volo/ sz sicut tu: vt cuz hoc i mīnet qđ fieri nolum⁹: sic p infirmitatē petam⁹ vt nō fiat: q̄tenus p fortitudinē parati sim⁹: vt voluntas ꝓditoris nr̄i etiā ptra voluntatē nr̄am fiat. Hoc igit̄ exēplo nō nūq; a fortibus infirmitatis ꝙba suscipienda sunt: vt per eoz̄ posta predicamēta fortia infirmoz̄ corda gratius roborent. Unde beat⁹ Job cum quasi dubitantis verba protulit/ dicens. Putasne mortuꝰ homo rursum viuat: illico sentētia sue certitudinis adiūxit / que sit-

¶Capitulum.ix.

D Unctis diebꝰ quibus nūc milito expecto donec veniat imutatio mea. Qui itaq; mutationē suā tāto desiderio expectat/ q̄ ſt de resurrectiōe certꝰ insinuat: t cursum vite pūtis ꝑtis dispiciat ꝓtestat: ḣ hūc militiaz appellat. Der militiaz q̄ppe semp ad finē tēdit: tā tidie ꝓclusōis termin⁹ expectat. Cursum itaq; vite sui⁹ despicit: t statū soliditatis requirit: q̄ ꝙ hoc qđ mutabilit̄ militat/ ad imutationē suā puenire festinat. Justo q̄ppe in hac vita ipsa sarcina sue corruptionis onerosa est: ꝙ vigilie defatigāt/ somnꝰ ḡrat: vt vigiliarū labor atq; anxietas tēperet. Sz nōnūq; etiā somnus occidit: fames corꝑ atterit: atq; vt ei⁹ necessitas repellat: cibi rep̄unt: sz sepe t cibi grauāt/ q̄ ad repellēdū debilitatis grauamē ḡsti fuerāt. Brauis itaq; est sarcina corruptiōis: q̄ nisi ita grauis esset: Roſſi. 8.d. Paulus nequaq; diceret. Uanitati creatura subiecta est nōvoluns: sz ꝓpter eū q̄ subiecit eā in spe: qz t ipsa creatura liberabit̄ a seruitute corruptionis in libertatem glorie filioz dei. Scim⁹ ei ꝙ oīs creatura ingemiscit t parturit vsq; ad huc. Sctūs ergo vir incorruptionis statū desideriis dicat. Cunctis diebꝰ q̄bꝰ nūc milito expecto donec veniat imutatio mea. In q̄ imutatiōe q̄d agak adiūgit. ¶Uocabis me: t ego respondebo tibi. Rūdere cuilibet dicimur/ cum eius factis ꝙgrua adinuicem opa reddim⁹. In illa igit̄ cōmutatiōe vocat dñs t rūdet bō: qz añ incorrupti claritatē/ incorrupt⁹ bō oñdit̄ post corruptionē. Nūc etel q̄uis ꝙ subditi corruptiōi sum⁹/ auctori nr̄o minime rūdem⁹: qz dū corruptio ab incorruptiōe lōge ē/ simil itudo apta nr̄e rūsiōis nō est. De illa ꝙo imutatiōe scriptū est. Cū ap
1 Joā. 3.d. paruerit/ similes ei erim⁹: q̄m videbim⁹ cū sicuti est. Tūc ergo vocāti deo ſaciter rūdem⁹/ qñ q̄ summe corruptiōis nullum incorruptibi les surgimus. ¶Capitu. x.

Et qr hoc ꝓpe creatura ex semetipa nō valet: sz soli⁹ oipotētis dei dono agit/ vt ad tāta incorruptionis gl̄iaz ꝑmutemur recte subiungit. ¶Operi manuū tuarū porriges dexterā tuam. Uel sic apte dicat. Idcirco creatura corruptibilis ꝓsistere ad incorruptionē pōt: qz tua ptās manu erigit: t tui respect⁹ gḣa vt ꝓsistat tenet. Omana nāq; creatura coipso ꝙ creatura est/ i semetipa bz sub se defluere: sz a ꝑditore suo bō accepit: vt t sup se cōtēplatiōe rapiat: t i semetipo incorruptiōe teneat. Creatura ergo ne sub se defluat/ sz in incorruptiōe ꝓsistat/ ad inēō mutabilitaz statū auctoris sui dextera tenuat. Pōt q̄z dextere nōe filij designari: qz oia p ipz facta sūt. Dextera dei. Opt igit̄ manuū suaz porrexit oipotēs deꝰ dexterā suā: qz vt abiectū atq; i ſimis iacēs ad summa erigeret gen⁹ hūanū: i carnatus ad bunigenitū misit. Er cui⁹ nobis incarnatiōe datū est: vt q̄ er volūtate ppria i corruptiōez cecidim⁹ vocāti nō deo qñq; ad incorruptiōis gl̄iaz tēdere valeam⁹. Qua i re largitatē diuine mīe pēsare q̄s valeat/ ꝙ ad tāta ꝑduxit gl̄iaz hoiem post culpā. Pēsat deꝰ mala q̄ fecim⁹: et tū p benignitatis sue gḣam ea misericorditer relaxat. Ut t subdit. ¶Tu quidē gressus meos dinumerasti: sed pce peccatis meis. Gressꝰ bois. Gressꝰ deꝰ dinumerat: cū singula q̄q; nr̄a opa ꝓpter retributionē signat. Quid ei i gressib⁹: nisi vnaq̄q; nr̄a actio ōsignat. Oēs itaq; dei t gressꝰ dinūerat: t pctis pcit: qz t subtrāsit acta nr̄a ꝓsiderat: t tū b pcuterib⁹ misericorditer relaxat. Qui t ouriciā i peccātibus conspicit: sed tamen hāc preueniente gratia ad pniaz emollit. Culpas ergo dinumerat/ cū nosipsos ad singula q̄

fecim⁹ defletdo quertit/ꝺs miseri-
corditer relaxat: qz eas dñ nos pu
nim⁹ ipe nequaꝯ in extremo exa
mine iudicat/Paulo attestãte qui
ait. Si nosmetipsos ꝺiudicaremꝰ
nõ vtiqꝫ iudicaremur. Uñ adhuc
subditur. ¶Capi.xj.

1.Cori. 11.g.

SIgnasti quasi in sac
culo delicta mea: ſz
curasti iniquitatem
meã. Signanꝫ quasi i
sacculo delicta nostra:
qz hoc qõ nos exterius

S agimus/nisi pius interueniẽte di
luamus/i secreto iudicio⁹ dei sub
quadã occultatiõe seruaꝫ: vt qñꝯ
etiã de sigillo secreti/exeat ad pu
blicũ iudicij. Uñ etiã p moysen ór.

Deuk. 32.ꝺ. Nõne hec ꝓgregata sunt apud me
z signata i thesauris meis? In die
vltionis reddã illis. Cũ ꝯo pro ma
lis q̃ fecim⁹ discipline flagello at
terimur: z hec p pusam deflemus/
iniqtatẽ nram signat z curat: quia
nec multa hic deserit: nec in iudi
cio puniẽda reseruat. Signat igit
delicta: qz ea hic subtiliter atten
dit vt seriat: curat ꝯo: qz hec p fla
gellũ fundit⁹ relaxat. Uñ iniqta
tẽ ꝯ illi⁹ pſecutoris sui quẽ in ter
ra pstrauerat signãdo curauit/ cũ

Act. 9.c. de illo ad Ananiaz dixit. Uas elec
tionis mihi est iste: vt portet no
men meũ corã gentib⁹ z regib⁹ z
filijs israel. Ego enim ostẽdã illi/ꝙta
enim oporteat p nomen meum pati. Cui
enim adhuc p trãsactis excessib⁹ vẽ
turas passiones minaꝫ: pfecto hoc
qõ deliquerat in corde signatũ te
nebat. Sz p culpabilio delicta eius
signãdo curauerat/quẽvas electio
nis vocabat. Uel certe petã nra si
gnaꝫ i sacculo/ cũ mala q̃ fecim⁹
sollicito semp corde pẽsam⁹. Quid
nãqꝫ est cor bonis/nisi sacculus dei.
Ubi dum studiose cõspicimus per
quanta deliquim⁹/petã nra ꝺs in
dei sacculo signata portamus. An
nõ petrus suus dauid signatum tene
bat in sacculo/q̃ dicebat. Iniquita

p õ ſ o.a. tatẽ meã ego agnosco: z delictum
meũ corã me ẽ semp. Et qz culpas
quas nos intuẽdo z penitendo cog
noscim⁹: pius nobis cõditor rela
xat/recte post signata i sacculo de
licta subiungit. Sz curasti iniqui
tatẽ meã. Acsi apte dicat. Que mõ
signas vt penitẽdo videã/agis pro
cuidubio ne in retributiõe videam
tur. Sequit. ¶Mons cadẽs de
fluit: z saxũ trãsfertur de loco
suo. Lapides exauãt aque: z
alluuiõe terra cõsumitur: z ho
mines ergo similiter perdes.
Hoc crebro agit/vt cadẽtib⁹ rupt
bus saxũ ad loca alia trãsferat/vt
aque lapides exauẽt: z paulatim
terra alluuionibus cõsumat. Sz
magna nobis intẽtione discutien
dũ est qõ inferꝫ. Et boies ergo per
deos filꝫ. Quid enim hoc ꝙ cadẽti mõ
ti/z saxo trãslato/ꝙ exauato lapi
di: z p alluuionẽ terre consumpte
ꝓditio bũana cõparat/ nisi hoc qõ
patẽter dat intelligi: qz duo sũt ge
nera tẽtationũ. Unũ qõ i mẽte etiã
iusti bois p repẽtinũ euẽtũ agit: ꝺ
ten⁹ si subito tentet/vt bũc inopi
nato puẽtu ꝓcutiat z ꝓsternat: ca
sumqꝫ suũ nõ nisi postꝫ ceciderit/
videat. Aliꝰ ꝯo qõ paulatim venit
in mentẽ: z resistentẽ animũ leni
bus/suggestionib⁹ inficit: z oẽs in
eo vires iusticie nõ nimietate sus/
ſz assiduitate ꝓsumit. Qz ergo alia
est tẽtatio que iustos plerusqꝫ subi
ta inuasiõe pternit: dicat mõs ca
dens defluit: z saxũ trãsfert de lo
co suo. i. mẽs sẽta cui⁹ locus iusti
cia fuerat/impulsu subito trãsfer
tur ad culpã. Rursuꝫ qz alia est tẽ
tatio/q̃ se cordi bois lenit insidiãt:
oẽmqꝫ duriciã fortitudinis corru
pit atqꝫ ꝓsumit/dicat. Lapides ex
cauãt aque: qz vez duriciã mentis
absorbẽt assidua z mollia blãdime
ta libidinis: z lẽtũ atqꝫ subtile vi
tiũ corrũpit: durũ z forte ꝓpositũ
mentis. Uñ subdit. ¶Capi.xij.

ETalluuione paula
tim terra consumi
tur. Sicut cũ influẽ
te aqua paulatim ter
ra ꝓsumit: sic lenitez

Analo gia. surrepẽte vitio mens etiaz fortis
absorbet. Uñ bene subiungitur.
¶Et hoc es ergo similiter per
des. i. qz cũ tentationẽ iusto iudi
cio ei⁹ mẽti q̃ stare in alto cernit/
repẽte dñari ꝓmittis: cadere ac de
fluere mõtẽ facis: z cũ voluntas ad
vitia cõ mutat/ꝺs ad locũ aliũ trãs
fertur saxũ. Cũ ꝯo tẽtationẽ lenti
atqꝫ subtilẽ ſz tñ assiduã: eoz q̃ for
tes esse creduntur ꝓualere mentib⁹
saꝯ: ꝺs lapides exauãt aque: z al
luuione paulatim terra ꝓsumitur:
qz nimirũ suggestiõe leni subacta

David mẽtis duricia mollitur. Videam⁹
2.Re. 11.a. Dauid ille ꝑfũ mons alt⁹ fuerit/
q̃ tanta dei mysteria ꝓphetico spũ
valuit ꝓphetari: ſz aspiciam⁹ q̃ ꝑ su
bito casu defluxit. Qui dũ in sola
rio deibulãs/aliena ꝓiugẽ cõcupi
uit: abstulit: ciuiqꝫ virũ cum dãno
sui exercit⁹ interemit: repẽtino ca
su mõs cecidit/cũ mẽs illa myste
riis celestib⁹ assueta: inopinata tẽ

ꝺ tatione deuicta est: tanqꝫ immanis
sime turpitudini subacta. Warus
itaqꝫ de loco suo trãslatus est: cũ pro
phete animꝰ a ꝓphetie mysteriis
excisus ad cogitandas turpitudi
nes venit. Uideam⁹ etiã quare la

1.Reg. 11.c. Salo mon. pides exauant aque: z alluuione
paulatim terra ꝓsumit. Salomõ
quippe immoderato vsu atqꝫ assi
duitate mulierũ ad hoc vsqꝫ pduc
tus est: vt tẽplũ idolis fabricaret:
z q̃ priꝰ a deo tẽplũ pstruerat/assi
duitate libidinis etiã pfidie sub
strat⁹ idolis cõstruere tẽplũ nõ ti
muit. Sicqꝫ factũ est: vt ab assidua
carnis petulãtia vsqꝫ ad mẽtis pfi
diã quenirer. Quid itaqꝫ aliud ꝙ
aque exauarũt lapidẽ: z alluuiõe
paulatim terra ꝓsumpta est. Quia
surrepẽte paulisper ifusione pcti
terra cordis illi⁹ ad ꝓsumptionem
defluxit. Cõsideret ergo btus Job
vtrasqꝫ tẽtationes: vel subitã z ĩmẽ
saz vel lẽtã atqꝫ lõgioze: cõsideret
casus boĩm: z ex his q̃ exteri⁹ acci
dit: rapiat interi⁹ contẽplationẽ/
dicẽs. Mõs cadẽs defluit: z saxum
trãsfertur de loco suo. Lapides ex
cauant aque: z alluuione paulatiz
terra cõsumit: z bores ergo sil⁹ per
deos. i. sicut hec insensibilia modo
subito corruũt: mõ paulisp infusa
aquarũ mollicie consumũtur: ita
etiã cũ quẽ rationabilẽ ꝺidisti: vt
subita tẽtatiõe deiscis: vel lõga ac
lẽta cõsumi ꝓmittis. Atqꝫ mor eãdẽ rõnabilẽ creaturã verbis sequẽ
tibus explicat dicẽs. ¶Roborasti
eũ paululũ vt in perpetuũ trãsi
ret. Paululũ roborat⁹ est bõ: qz ꝺ
viuẽdi vires ad modicũ accepit: vt
in ppetuũ trãseat: vbi ei⁹ vitã ter
minus nõ cõcludat. Sz in hac bre
uitate vbi roborat⁹ est colligit/ vñ
in ppetuitate inueniat: vel vt sem
per gaudeat: vel vt suscepta supplꝫ
cia nõ euadat. Qui ꝓ eo ꝙ paululũ
roborat⁹ est vt in ppetuũ trãseat:
apte mox subdit. ¶Immutabis
faciẽ eius z emittes eũ. Facies
bois immutat/ cũ ei⁹ species mor
te atteritur. Emittit ꝯo: qz ab his
q̃ volens tenuit: trãsire ad eterna
cogitur nolẽs: dũs ad illa ꝺducit/
hec q̃ diu cogitata tenuit: qualiter
sese habitura sint relicta nescit.
Unde z additur.

¶Capitulum.xiij.

SIue nobiles fuerint
filij eius siue ignobi
les: nõ intelliget. Si
cut enim hi q̃ adhuc vi
uentes sunt mortuoꝝ
aie quo loco habeãtur
ignorãt: ita mortui vitaz in carne
viuentiũ post eos quaꝫ disponatur
nesciũt: qz z vita spũs lõge est a vi
ta carnis: z sicut corporea atqꝫ ĩcor
porea diuersa sunt gẽra: ita etiã di
stincta cognitiõe. Nõ tñ de aliab⁹
sctis sentiẽdũ nõ est: qz q̃nt⁹ ois po
tẽtia dei claritatẽ videt: nullo mõ
credenduz est: qz foris sit aliq̃d qõ
ignorẽt. Sz carnales quiqꝫ q̃ amo
rẽ ꝑcipuũ filijs impẽdũt: hoc eos
btus Iob nescire postmodũ asserit:
qõ ꝫ vehemẽter amauerũt: vt sine
nobiles sive sint ignobiles filij ne
sciãt: q̃zũ eos semp cura fatigabat.
Qõ tñ si intelligi ſpũaliter ꝺz/nõ

1. Tbi-mo. 2 d

D

Filij hominis opacij

incõgrue filioꝝ nole opa designãtur: sicut de muliere Paul⁹ dicit. Qz salua erit p filiogenationẽ. Ne ꝑ essi mulier ꝙ ꝓtinẽtie studẽs neq; ꝑ filios generat: salua nõ erit: ꝫ p ꝙ ꝙnationẽ filioꝝ saluari ꝯ ꝺr; qz p effectũ bonoꝝ operuꝝ ꝓpetue saluti sociat. Nobiles ergo sũt filij recta opa: ignobiles aũt facta peruersa. Et sepe bõ agere ꝙlibet bona intẽtione nitit: ꝫ tñ ꝑ multis que surripiũt eĩ⁹ acta apud ois potentẽ deũ qualr̃ habeanꝫ incertũ est. Siue itaq; nobiles fuerint filij eĩ⁹: siue ignobiles nõ intelliget qz subtili examine discussa vtrum approbenẽ eĩ⁹ opa an reprobẽtur ignorat. Et hic ergo bõ in dolore laboris est posit⁹: t illuc ducit i timore suspitionis. Unde adhuc de ipso ꝓsentis vite laboze subiũgit.

1. Corl. 7. c.

¶ Attamẽ caro eius dum viuit: dolebit: t aĩa eĩ⁹ super semetipso lugebit. De cõiugibus Paulus dicit. Tribulationẽ tñ carnis habebũt huiusmodi: sed tribulationẽ carnis hic pati possunt etiã iam ꝙ spialiter viuunt. Cur ergo messe cõiugib⁹ carnis tribulatio quasi specialr̃ dr: ꝙ etiã a vita spiã lib̃ lõge nõ est, nisi ꝙ hi frequẽter maiozes tribulatiões ex carne suscipiũt: q carnis voluptatib⁹ delectanꝫ. Bene aũt dr. Et aĩa eĩ⁹ sup semetipso lugebit: qz ꝙs gaudere in se appetit, eoipso ta in luctu est: qui a vera letitia recessit. Vera quippe letitia mentis creator est. Dignũ itaq; est: vt in se semper bõ merozes inueniat: q derelicto creatoze in se gaudiũ ꝙrebat. Sequit.

¶ Text⁹ capituli. xv. beati Job quod cõtinuat expositio ℳoralis libri. xij. Capi. vero. xiij.

E

Respondẽs autem eliphas themanites dixit. Nũquid sapiens respondebit quasi in vẽtum loquẽs: t implebit ardoze stomachũ suũ. Crebroziã dirim⁹ beatũ iob typũ sanctoꝝ ecclie: amicos ꝙ illi⁹ hereticoꝝ spẽm tenere. Qui quasi ex defensiõe dñi occasiõez stulte locutionis inueniũt: t tumeliosa contra bonos ꝓba iaculanꝫ. Quibus cũcta q̃ a fidelib⁹ sentiũt: q̃si l ventũ ꝓlata displicẽt. Uñ nũc dr. Nunquid sapiẽs rñdebit q̃si in vẽtũ loquẽs. Nec bonoꝝ ꝓba dicta rõnis sed stimulos furoris existimãt. Uñ t subdit. Et iplebit ardoze stomachũ suũ. Qz ea etiã q̃ se sciũt ꝓtu melioꝰe dicere/studẽt semꝙ (vt dictũ est) ex dñi defensione palliare. Uñ eliphas subdit.

f

¶ Arguis ne et bis eum qui est equalis tibi: et loqueris quod tibi nõ expedit. Nullũ ꝙ existimãt timoze dñi baber: nisi cũ quẽ potuerint ad suoꝝ sessionis stultitiã trabere. Uñ adiungit.

¶ Quantũ in te est euacuasti timorem: t tulisti preces coã domino. Tulisti dr abstulistiacsi apertedicat. De tua iustitia ꝓsumẽs: creatoris tui gfam despicis deprecari. Uñ cũ vera mala hereticoꝝ ꝓtra bonos nõ inueniũt: fingũt que redargũãt: vt iusti esse videant: t fit plerũꝫ vt ad aperta cõtumeliarũ ꝓba pueniant. Unde adhuc subdit.

¶ Docuit enĩ iniquitas tua os tuum: t imitaris linguã blasphemãtiũ. Iniqtas os docet: qñ ex mala vita cõcipit: qõ pius dicak. Qz aũt beatus iob tãto in ore liber fuerat: quãto iustus in ope ab amicis suis hereticoꝝ typũ tenẽtib⁹: t de iniqua vita: t de audaci ore rephendit vt dicak. Docuit enim iniquitas tua os tuum. Acsi aperte ei diceretur. Qõ peruerse loqueris: ex peruersioze didicisti vita. Sepe ꝙ hereticis dñ quasi venerantur deum: eius mysteriꝙ cõtradicũt: t humilitatẽ putãt si veritatẽ denegãt. Sũt nãꝙ nonnulli qui deo iniuriã irrogare estimant: si cum verã carnẽ assũmpsisse fateantur: aut si hunc veraciter pro nobis carne mori potuisse crediderint. Cunctꝙ deo quasi plus bonoris conantur tribuere: cõ-

tur laudes veras bonitatis illius negare. Quid enĩ est in charitatis sue laude potentius / ꝙ vt illa sibi ꝓ nobis digna ad susceptionem faceret/que ei videntur indigna. Sancta autẽ ecclesia verã carnem: verã mortem illius confitet: sed hec dicens ab hereticis irrogare deo cõtumeliã creditur. Unde nunc dicit. Et imitaris linguam blasphemãtiũ. Cui si quid in hoc mundo aduersitatis euenerit: hoc ei contingere ex hac iniuria sue confessionis dicunt. Unde adhuc subditur.

¶ Condemnabit te os tuum t non ego: t labia tua respondebunt tibi. Quia enim ex errore confessionis estimant mala aduersitatis erumpere: labia sua ei asserunt respõdere: vt culpa eloquij sit causa flagelli.

6

¶ Capitulum. xv.

Aliquando vero ea cõprimere quasi ratiocinantes volunt. Unde eliphas beatus iob reprehẽdere quasi ex ratione conatur dicens.

¶ Nũquid primus homo tu nat⁹ es: t ante colles formatus? Nunquid consiliũ dei audisti: t inferior te erit eius sapientia? Acsi verbis apertioribus dicat: qui de eterno loqueris: pensa qr tẽporalis es. Qz de eius sapientia disputas: pẽ sa: qz eius consiliũ ignoras. Sed qz ad hoc hereticoꝝ ꝓba dñice defensionis assũmũt/vt docti esse videãt: t dñi diuinã gloriã defendere videantur: suã scientiã boib⁹ innotescãt ipsa hoc eliphas subiuncta ꝓba tetigit: q loqui quidẽ de sapiẽtia dei cepit: sed statim ad suã elationem cecidit dicẽs.

¶ Quid nosti quod ignoremus: quid intelligis qõ nesciamus? Que vez dicta patenter ostẽdunt / ex qua mẽtis elatione pdeat: qcd quasi ad dñicã defensionẽ sonat. Sequit.

¶ Et senes t antiqui sũt in nobis multo ꝑ vetustiores ꝙ patres tui. Qz oẽs heretici a sancta vniuersali ecclesia sunt egressi: testat Joannes qui ait. Ex nobis pdierũt: sed nõ erant ex nobis: sed vt ea q̃ asserũt cõmendare stultis mentib⁹ hoim quasi de antiquitate possint antiquos patres se habere testãt: atq; ipsos doctoꝛes ecclie sue pfessiõis magistros dicũt. Cũq; ꝓsentes pdictoꝛes despiciunt: de antiquoꝝ patrũ magisterio falsa presumptione gloriant: vt ea q̃ ipsi dicũt etiã antiquos patres tenuisse fateanꝫ: quaten⁹ hoc qõ recti tudine astruere nõ valent: quasi ex illoꝝ auctoritate confirmẽt. Qz eo scriptũ est. Quẽ diligit dñs/castigat: flagellat aũt oẽm filiũ quẽ recipit. Sepe sãcta ecclesia multis ir hac vita aduersitatib⁹ laborat: t reprobozũ vita tanto sine flagello dimittit ꝙto ad nulla premia seruat. Sed assũctiones sancte ecclie videtes hereticis: eã despicũt t tot illã flagellis arteri ex praue pfessiõis merito suspicanꝫ. Uñ adhuc subdit.

1. Joã. 2. c. D

Hebr. 12. b.

¶ Nũquid grãde est. vt consoletur te deus? Sz verba tua prauа hoc prohibent. Ac si ci patẽter dicat. Si pfessionẽ fidei corrigeres/iam dudũ cõsolationẽ a flagellis habere potuisses. Sequit.

¶ Quid te eleuat cor tuũ quasi magna cogitãs attonitos habes oculos. Sepe iustoꝝ mẽs tragꝙ ad altiora ꝓcipiãda suspẽdit: vt ceteri⁹ eoꝝ facies obstupuisse videanꝫ. Sz qz hanc cõtẽplatiõis vim in occulto agere hereticis ignoꝛãt: hoc a iustis t recta sapientibus fieri magis ꝙ hypocrisim ꝙ per veritatẽ putant: quia hoc qõ ipsi habere nequeũt/ inesse veraciter alijs non suspicãtur. Sequitur.

¶ Capitulum. xvj.

Quid tumet contra deũ spũs tu⁹: vt proferas de ore tuo huiuscemodi sermones? Pterũꝫ iusti alioquib⁹ necessitatibus

a

afflicti sua opera coguntur fateri quod beatus iob fecerat / quem post iustitiaꝝ flagella deprimebãt.

Sed cū eoꝝ dicta iniusti audiūt/ hec p elationē putiꝰ q̄ veritatē existimāt plata. Et suis ei cordibus verba iustoꝝ pēsant: et dici būlr posse verba bona nō estimant. Si cut ē grauis culpe ē sibi, ꝙ bonem arrogare qđ nō ē sic plerūq; culpa nulla ē si būlr bonū dicat qđ est. Cū sepe cōtigit vt iusti ꝛ iusti beāt verba iliꝛ: sz tñ sp coꝛ lōge ē dissimile: ꝛ ex ꝙbus dictis dñs ab iniustis offendit/ in eisā ē q̄z ꝛ iustis placat. Tā pharisеus ingressꝰ tēplū/ dicebat. Jeiuno bis i sabbato: decimas do oīa q̄ possideo: sed iustificat⁹ magis publican⁹ q̄ ille exht. Ezechias q̄z rex cū molestia corpis afflictꝰ: ad extremitatē per uenisset vite: in orone cōpūctꝰ dixit. Obsecro dñe/ memēto q̄so quō ambulauerim coꝝ te in veritate ꝛ in corde pfecto. Nec tñ dñs hāc cōfessionē pfectiōis eiꝰ desperit: aut renuit quēmor in suis pcibꝰ exaudiuit. Ecce pharisеꝰ se iustificauit in ope: ezechias iustū se esse asserit ēt in cogitatione: atq; vñ ille offendit/ inde iste oīm placauit. Cur itaq; hoc/ nisi qꝛ oīpotens deus singulorꝝ verba ꝛ cogitationi bus pensat: ꝛ in ciꝰ auribus supba nō sunt q̄ būlī corde pferunt. Cū dtūs iob cū sua opa prutit: cōtra deū nullo mō tumuit: qꝛ ea q̄ vera citer fecerat: būlīter dixit. Sz solent hereticī errorꝝ suoꝝ dictis vera alīq̄ pmiscere: ꝛ amici beati iob q̄uis in reprehēsione eius olmodo fallant: pūt tñ ꝛ q̄dā vera dicere: q̄ ex illius assiduitate didicerunt. Quoꝝ dicta si oia refutanda ecnt: ꝛ. Cor. 3.d. clipbas suam Paulus apls mini me prutisset: dicens. Apprehendit, sapientes in astutia eoꝝ. Qꝛ igitur ꝛ ea q̄ recta dicunt ꝑ beatū iob: recte nō dicūt: nos in eoꝝ dictis et calcemus vitium indiscretionis: ꝛ discutiamus vires rectitudinis. Sequit. ¶ Quid est hō: vt imma culatus sit? Eo essi ipso quo ōi bō terrenus exprimit ꝛ infirmus: hō essi ab humo appellat⁹ est. Et q̄uis eē vz sine macula: q̄ sponte sua ad infirmitatē cōcidit factus de terra? Ibi ꝛ addit. ¶ Et vt iustꝰ appareat natus de muliere. Primam q̄ppe viro iniustitiā mulier ppinauit in paradiso. Quō ergo iustus apparebit q̄ de illa natꝰ est/ q̄ iniustitie ppinatrix extitit? Sequitur. ¶ Capitulum. xvii.

Ece inter sanctos eius nemo immutabilis: zceli nō sunt mūdi in cōspectu eius. Hoc celoꝝ nose repetit quod sanctoꝝ prius appellatione signauit. Nā de eisdem sanctis scriptum est. Celi enarrant gloriā dei. Qui per naturā oēs in semetipsis propriā mutabilitatem pāt: sed dum immutabili veritati studiose semp inherere desiderāt: inberendo agunt vt immutabiles fiant. Cūq; ad banc toto affectu se tenent: q̄nq; accipiūt vt super se metipsos ducti vincant hoc: qđ in semetipsis mutabiles extiterunt. Quid est mutabilitas: nisi mors quedā est? Que dū rē q̄libet in aliud immutat: quasi occidit qđ fuerat: vt incipiat esse qđ nō erat. Et de auctore oīm scriptū est. Qui solus bz immortalitatē: qꝛ vez in semetipso solus immutabilis est. De quo p Jacobū dr. Apud quem nō est trāsmutatio: nec vicissitudinis obūbratio. Ipsa essi mutabilitas vmbra est q̄ quasi obscuraret lucē si banc p aliquas vicissitudines pmutaret. Sed qꝛ in deo mutabilitas nō venit: nulla eiꝰ lumē vmbra vicissitudis intercidit. Dū añt dicitur. Celi nō sunt mūdi in cōspectu eiꝰ: qꝛ per semetipsos ad distrctū dei iudiciū nec ipsi esse mūdi ad pfectū possunt q̄ mundi cie ꝓdicatores fiunt. Johanne attestante q̄ ait. Si diceremus quia pctm nō habemus: ipsi nos seducimus. Si igit inter sanctos illi⁹ nemo immutabilis est: et celi, in conspectu illius non sunt mūdi: q̄s apud se de justitie opere pcīu

Luce. 18.b.

Esaie. 38.a.

ñō tā qđ q̄ ꝙ sio dicatur aspicit deus. B

mat? Unde ꝛ subditur. ¶ Quanto magis abominabilis ꝛ inutilis hō: qui bibit ād aquas iniquitatem. Qui immaculatū pri⁹ hoīem ꝛ iustum per se esse negauerat/ hic abominabilē ꝛ inutilem appellat: abominabilē scz propter immūditiā macule: inutilē vero⁹ propter iniustitiā impfecte vite. Qui tñ abominabilis ꝛ inutilis intelligit ꝛ aliter pōt. Aliq̄n essi bō puerſus qđā recte agere vt: sed p ea q̄ iniq̄ sunt/ ēt ea q̄ ei⁹ recta sunt: destruunt. Et qꝛ multū deo displicēt mala: neq; illa placēt q̄ vident bona. Qui ergo i malis suis deo abominabilis est: qꝛ dū se p prava opa deo execrabilem exhibet: nec illud de eo qđ rectū⁹ placet. Bū añt dr. Qui bibit ād aquas iniq̄tatē: hoc nāq; qđ comeditur cū mora glutitur: qđ mādit⁹ glutiat. Qđ añt bi bit tāto ad glutiendū morā non bz/ quāto nullā z ad mādendū ne cessitatē bz. Culpa ergo qꝛ a stulto bene sine vita retractatiōe ꝓperat quasi aq̄ iniq̄tas bibit. Qui essi illicita sine timore facit/ quasi potū iniustitie sine obstaculo glutit. Sequitur. ¶ Capitulum. xviii.

Stēdā tibi audi me: quod vidi narrabo tibi. Habēt hoc omes arrogātes ꝓpriū: vt cū rectū qđ vel parū senserint/ in vsum hoc elationis inflectāt: atq; vnde p intellectū sibimetipsis altiores fiant/ inde per tumoꝛē in foueā elationis cadāt: sepe doctis doctiores existimāt: reuerētiā sibi a melioribꝰ exigant: ꝛ docere sanctiores ād ex auctoritate cōtēdant. Cū nūc dr. Ostendā tibi audi me. Et qꝛ cū mihore auctoritate docet is q̄ audita ꝙ is q̄ ea q̄ viderit loquit vt fortior rē ābimet auctoritatē eligbas arroget/ dicit. Qđ vidi narrabo tibi. Quia vero nōnūq; hereticī de dānatis suis patrib⁹ confundunt: ꝛ tñ coꝝ sniam ād cū auctoritate ad medū pferūt: ex quoꝝ stultitia in re reprobank: recte ipsa hereticoꝝ audacia subinferk/ cū dr. ¶ Sapiēte confitentur ꝛ nō abscōdūt patres suos. In quoꝝ ꝛ laudē proſiliunt: ꝛ eos velut solos eccle pte fuisse gloriank. Cū adhuc subdit. ¶ Quibus solis data ē terra: ꝛ nō trāsibit alien⁹ per eos. Bonis suis pcib⁹ data terrā existimāt qꝛ solos errorꝝ suoꝝ magistros rexisse veraciter ecclesiā put. it. Quis vero alien⁹ nisi apostata angel⁹ vocatur? Unde ꝛ p ps̄. de cūctis simꝰ malignis spiritib⁹ dr. Qui alieni in surrexerūt sup me: ꝛ fortes q̄siērūt animā meā. Heretici igit qꝛ doctorꝝ suoꝝ corda apostate angelo existimāt nō fuisse subiecta / transisse p eos alienū denegāt. Cui vez alieno p vnumquēq; trāsire est/ unīq̄ in corde eius cogitationes immittere. Cū ꝛ p pphete vocem de malignis spiritib⁹ ꝑ stantē aiam dr. Qui dixerūt aie tue: incurua vt trāseam⁹. Bz clipbas themanites qꝛ q̄dā narrat⁹ audiri vult/ q̄uis multa q̄ dicēda sunt sciat: sz qꝛ btō iob dicēda nō erāt/ nesciat: audiam⁹ sniam quas ꝑ btūs iob pertulit: nec debem⁹ cui: sz solū pēsare quid dixit. Sequitur. ¶ Cūctis diebꝰ suis impius superbit. Volent etiā electiūs ꝙdā suis cogitationib⁹ atq; actib⁹ superdire. Bz qui electi sunt cunctis diebꝰ suis superbire nō pūt: qꝛ primū vitā finiant/ ad būlitatis metuz ab elatione corda cōmūt. Impi⁹ vero diebus suis oib⁹ superbit: qꝛ nec vitam terminat: vt ab elatione minime recedat. Cū cūspicit qđ ptaliter floret: ꝛ pēsare negligit q̄ in eternū ducit. In vita carnis fiducia ponit: ea q̄ diu pmanere crīti mat q̄ ad pſens tenet. Solidat in elatione animꝰ: in despectū addūcit oia ppinquꝰ: ꝙ repētina mors surrepat nūq; cōsideraꝛ: ꝙ sit eius incerta felicitas nūq; pēsat. Qui si cerritudinē fugacis vite cōspicer: certa p certo neq; teneret. Ūñt. bñ subdit. ¶ Et numerꝰ an-

Esaie. 5.f.

b. 5.5.a

1. Joā. 1.c.

Job. 15 b.

d

e

f

noꝝ incertꝰ est tyrannidis ei⁹. Cuꝫ hoc sine dubio minime debuisset/et si animoꝝ suoꝝ nūerū certū bñe potuisset ee scies q̄tū viueret/ p̄scire qd se ab elatione remoueret. Et postq̄ p̄ns vita sp incerta ē: tāto semp moꝝ surrepens timeri debet/q̄to nūq̄ p̄uideri valet. Bene aūt subdit impij tyrannidē vocat Tyran nus. Propie ei tyrānus dr q̄ in cōi republica nō iure p̄cipat. ¶L.xiv.

Sed sciēdū ē: qz ois supbus furta modū ppriū tyrānidē exercet. Nam qd nōnulli alij in republica hoc p acceptā dignitatis potestātē: alius in puincia: alij in ciuitate / alij in domo ppria/alij p larēē neḡtiū exercet apud se im cogitatiōe sua. Nec intuet dñs quantū q̄sq; male valeat facere: sz quātū velit. Et cū deest p̄as foris/apd se tyrān⁹ est: cui iniq̄tas dñat intus: qz etsi exteri⁹ nō affligit primos/intrinsecus tū bñe p̄tātem appetit vt affligat. Et qz oiporēs de⁹ corda pensat/tā i ei⁹ ocl̄is impi⁹ egit qd cogitauit. Ad hoc aūt cōditor nr late re nos uolnit finē nr̄z: vt dū incerti sum⁹ qñ moriamur/sp ad mortē pati iuentiamur. Vñ recte postꝫ dictū est. Cunctis diebꝰ suis impius supbit/adiūgit: z nūerū annoꝝ incertꝰ est tyrannidis ei⁹. Ac si apte diceret. Cur q̄si de certo extollit/cuꝰ vita sub pena incertitudinis tenet? Sed oiporēs deus praue agētib⁹ nō soliꝫ vēturā supplicia reseruat: sz cog̃ corda hoc ēt vbi delinquūt: penis iplicat: vt eo ipso q̄ peccāt/semetipsos ferianꝫ: vt sp trepidi semp⁹ suspecti mala ab alijs pati metuāt / q̄ se alijs fecisse meminerunt. Vñ adhuc de hoc impio subdit. ¶Sonit⁹ terroris semp̄ auriꝫ illi⁹: z cū pax sibi sit insidias suspicatur. Nil aūt simplici corde felicius: qz q̄ in nocētiā erga alios exhibet / nibil est qd pati ab alijs formidet. Hz ei q̄ si arcē quandā fortitudinis simplicitatē suā: nec suspectꝰ est pati qd se fecisse nōi meminit. Vñ bñ q̄ Salomonē dr. In timore dñi fiducia fortitudinis. Qui z rursum ait. Secura mēs q̄si iuge q̄uiniū. Quasi ei primuariꝰ refectiōis ē/ipsa tranquillitas securitatis. Ut ꝫ mēs prauasp est i laboriꝫ: qz aut molit mala q̄ iferat: aut metuit ne hec sibi ab alijs inferanꝫ. Et dcḡd ꝫ primos ercogitat/hec ꝫ se ercogitare a primis formidat. Fit vndiq; suspecta/vndiq; trepida. Dis qui ad memoriā venit/erḡere p̄ia credi tur. Cui ergo tranq̄llitas securitatis deest/huic p̄culdubio terroris sonitus sp in auriꝫ est. Et sepe cōtingit vt tali cuilibet primus suꝰ simplr loquaꝫ/nil aduersum cogitet. Hz cū par sit/ille insidias suspicaꝫ: qz q̄ semp dolose agit/ simplr erga se agi nō estimat. Et qz scriptū ē. Impi⁹ cū in p̄fundū venerit p̄tōꝝ/cōtēnit: sed uolnt⁹ iniq̄tatis sue tenebris nō de luce desperat. Vñ z sequit. ¶Non credit q̄ reuerti possit de tenebris ad lucē: circūspectās undiq; gladiū. Qz dū feriri se undiq; insidijs credit/salute desperata semper ad nequitiam excrescit. ¶Capt̄m. xv.

Cur moꝝ incerta.

Ligñ ḡo iste peruersus erūt supna iudicia attēdit: z sup se boc euenire meruit. Hz cū nipēdiuz vite p̄tis q̄rit/hec cadē iudicia q̄ metuere cepat/ anarticis denuit⁹ insania p̄cuit. Et dē mori se posse in p̄tō estimat: sed nō a p̄tō nō cessat. Vñ subdit. ¶Cū se mouerit ad querēdū panes/ nouit q̄ parat⁹ sit in manu ei⁹ tenebrarū dies. Panis ergo ei⁹ pendū vite p̄tis: tenebraꝝ vero dies tps vitiōis accipit. In actu itaq; suo aliq̄n iste puersus irā sup ni iudicis ppendit p̄tem: sz a malo nō auertit: vt ēt ipa q̄ ab ei⁹ ira feritu valeat auerti. Accusante se aūt p̄sciēcia feriri metuit: sz tū sp auget quo feriaꝫ. Cōtemnit enim redituꝫ suū; desperat uenīā; fugit

in culpa: sz tū testē sue neḡtie intꝰ hz timorē. Et q̄uis praua videat fortis audacter agere: de his tamē apud semetipm cogit trepidare. Vñ scriptū ē. Cū esset timida ne q̄d/dat testimoniū cōdēnationi: qz cū illicita q̄sq; ppetrat/pauet qd̄ facinctagtus dānationis testis: est ipse timor iniq̄tatis: qz t timet qd̄ agit: nūq̄ malū nō vincit qd̄ timetur. De quo t adhuc subditur. ¶Terrebit eū tribulatio: t angustia vallabit eū/sicut regem qui ꝑparat ad ꝓelium. In oē qd̄ iniquꝰ agit tribulatione t angustia vallat: qz cor ei⁹ anticrate ipsius spitione p̄fundit. Alij⁹ occulte appetit vi aliena diripere: q̄ laborat in cogitationib⁹ ne deḡhendi valeat. Alij⁹ relicta p̄itate mētiri deliberat: vt audiētiū animū fallat: sz quanto⁹ laboꝝ est sollicite custodire neq̄ta ei⁹ fallacia deprehēdi q̄at: ponit q̄ppe añ oculos qd̄ sibi a p̄itate discretib⁹ rūdere possit: t cuꝫ magno cogitatu ptractat qūo per argumēta falsitatis documentaue rigatis eruperet. Vincinde se circūtegit: t p̄ hoc vbi deḡhēdi potuerit/p̄itati similē rūsionē q̄rit. Qui si uelit verū dicere/ vtiq; sine labore potuisset. Plana q̄ppe veritatis via/t grauē est iter mēdacij. Unde t ꝓpheta dr. Docuerūt eū linguā suā loq̄ mēdaciū: vt iniquē agerēt laborauerūt. Bene ergo dr. Terrebit eū tribulatio/t angustia vallabit eū: qz apud semetipꝫ in labore timoris deficit: q̄ securitatis socia vitā p̄itatis relinquit. Qui bñ regi ꝑparato ad p̄lium cōparat: qz in eo ipso malo qd̄ agit/et terreꝫ t festinat/t ex p̄scientia trepidat/nec de fiderio anbelat. Metuit t fugit: pauescit suspitionibus: t mentez p audaciam erigit. ¶Capt̄m. xvj.

Sed ꝫ q̄parat ad p̄lium: sic de hoste suspectꝰ ē/vt eundē q̄s quē ducit ex ercitū metuat ne labe factet; ne destitutis militū iaculis pateat inimicoꝝ. Inqu⁹ ergo angustia vallat/sicut rex q̄ ꝑparat ad p̄lium: qz vez falsa agens/falsa loquens formidat/ne suos amittat milites. Iargumēta falsitat/z p̄itatis iaculis pateat: si ei forte esse defuerit qd̄ ex fallacia opponat. Sed q̄uis animꝰ trepidet: q̄uis p̄scientia accusetꝰ/cupiditate sua inimicꝰ nō vincit: sz sup̄so pauore audacia de iniq̄tatibus sumit. Et sepe etiā viri⁹ mēti ꝓposita se ꝫ deū erigit/ q̄libet ab eo aduersa ꝑperi deliberat: q̄uis modo hec dum valeat oē qd̄ placet agat. Vñ z subdit. ¶Tetendit enim ad uersus deū manū suā: m: z contra oipotētem roborat⁹ est. Cū currit aduersus eū erecto collo z pingui ceruice armatus est.

Hec de ipso iniquoꝝ capite scz antichristo aptius scribunt̄/q̄ cōtra deū manum erigēs roborari dr: qz parno i tpe p̄mitit exaltari: vt cū ad modicū gloriari sinit/eo in pernouz atrocē puniat. Sed qm ista ei⁹ mēbra sunt oēs iniq̄: hoc qd̄ in fine mundi ille tunc singulariter actur⁹ ē vt⁹: videam⁹ nō qualr a malis agat singulis. Q̄ sit n̄ic nō nulli q̄ z si qua alij qñ agere contra oipotētis dei iudicia nituntꝫ/ipsa ipossibilitate implēde sue voluntatis fracti/ad semetipsos respiciūt: atq; ad eā quē cōtinere voluerāt cōuertunt: cur: z qui discedere potuerant si qd̄ velint/implere valuissent/q̄ boc aliq̄n saluant: q: qd̄ ne quiter voluerūt implere necnon rūt. Unde ad se reducti cuius sint conditionis aspiciunt: z plangunt se contraria veritati voluisse. Et sunt nonnulli qui boc qd̄ pueṛse cōtra deum appetūt/iusto dei iudicio implere nequiuꝫ permittunt. Et cum eos malitia accēdit: potentia roborat: tanto iam semetipsos in errore cognoscere nequeunt: quanto in rebus affluentibus extra se semp per potentiam trahuntur. De quoꝝm nunc intentione dicitur. ¶Tetendit enim aduer-

sus deum in manū suaz: z contra oipotentē roborat⁹ est. Cōtra deū quippe manuz tendere est/in operatione prava despectis dei iudicijs pseuerare. Et q̄ tunc magis irascit deꝰ q̄n pmittit impleri q̄s saltē cōcipi in cogitatione nō debuit: cōtra oipotentē iniquus iste roborat: q̄ prosperari in mala sua actione pmittit/ quatenus z puersa faciat/z tū felicit viuat. De quo adhuc subdit. ¶Cucurrit aduersus euz erecto collo. Erecto collo cōtra deū currere est/ea q̄ creator displicēt cū audacia ppetrare. De quo recte dicit: cucurrit/id est in malo opere obstaculū de aduersitate non habuit. De quo adhuc additur. Capitulum.xvij.

Pinguis cernit.

Pinguis cernice armat⁹ est. Pinguis cernix est opulēta superbia/affluentibus vez rebus quasi multis carnib⁹ fulta. Potens igit iniquus pingui cernice cōtra deū armat: q̄ reb⁹ tpalibus tumēs contra pcepta veritatis q̄si de magnitudine carnis erigitur. Quid esi pauptas nisi quedā macies: z q̄d rerū abundātia nisi pinguedo est vite ꝑsentis? Pingui ergo cernici se cōtra deū erigit/q̄ tē pozalē abundantiā in superbiā assumit. Habent esi boc potētes z iniqui ppriū: vt fallacib⁹ diuitijs occupati/veras dei opes negligant: z quanto min⁹ q̄s verū est inquirunt/tāto ampli⁹ falsis diuitijs extolluntur. Cura etēi multiplex terrenaz rerū q̄ occupat/excecat. Unde adhuc apte subiungitur.

¶Operuit facie ei⁹ crassitudo. Uisus quippe in facie est/in qua z prima corporis honozabilioz pars est. Nō ergo immerito mētis intētio per faciē designat: nā quolibet vertimus/illuc videmus. Facie ergo crassitudo operit: q̄ desiderata terrenarū rerū abūdantia oculos mētis ꝑmit: t boc q̄s in eis esse bonozabile debuit/ añ dei oculos fedat: q̄ curis multiplicibus aggrauat: q̄b⁹ tū nec solū sufficit vt ipsi superbiāt: nisi z bi q̄ eis cōiuncti sunt de eoꝝ pinguedine etiā ipsi glorient. Nā sunt nōnulli qui potentis maiorib⁹ adiuti fugbiunt: z de eoꝝ potentia ꝓtra inopes erigunt. Uñ z adhuc subdit. ¶Et de lateribus eius aruina dependet. Quia aruina pinguedo carnis est: z latera dicere diuitū solemus bos quos eis cōiūctos cernimus. Aruina de ei⁹ laterib⁹ dependet: q̄ quisq̄s potēti z iniq̄ adheret: ipse q̄z de ei⁹ potētia velut ex pinguedine rerū tumet: vt patroni puersi iniq̄tatē sequens deū nō timeat quos valet z quātum valet pauperes affligat: nō gl̄ia tpali cor eleuet. Cū ergo talis est q̄ iniq̄ potēti adheret/de ei⁹ pfecto latere aruina dependet. De q̄bus adhuc subditur.

Aruina.

¶Capitulum.xviij.

Habitabit in ciuitatib⁹ desolatis z in domib⁹ desertis q̄ in tumulos sunt redacte. Qz esi a conuersatiōe iniquitatis ciuitas appellat/ ciuitates desolate ſſint ipsi obsequētiū cunei puersoꝝ: quoꝝ dū ordo⁹ puersus iste laudat/ad prava opa p negtiaz rapit. Uñ scriptū est. Laudat pctōr i desiderio aie sue: z q̄ iniq̄ agit bñdici tur. Dom⁹ ꝑo deserte/sunt cogitatiōes prave/q̄s iniqu⁹ iste in habitat: qz p oē q̄s agit iniquoꝝ bois placere cogitatiōib⁹ appetit. Que ciuitates desolate z dom⁹ deserte recte nomināt: qz nisi oipotēs deꝰ taliū quersatiōes cogitatiōesq̄ ꝓcedentib⁹ cor culpis relinqueret: ad grauiora ꝓpetrāda minime ꝑueniret. Bñ sūt ꝛ. Que i tumulos sunt redacte. Ruētia nāq̄ domoz atq̄ ciuitatū edificia tumulos fieri: q̄m dū praui q̄q̄ ꝓfusis crib⁹ sibimetipsis ad puersa opa iungunt: ostēdunt ꝓcul dubio quia de edificio vite ceciderunt. Sequit.

¶Nō habitabit ut rursus nec persеue

rabit substātia eius: nec mittet in terra radicē suā. Qd̄ hic nō habitabit dictū est/in quibusdā codicibus reperi nō habitabit. Sz sens⁹ nō discrepat: Quis a se ꝛmo discordet. Ille esi virtutib⁹ ditat/cuius mentē inhabitat oꝝ deus. Sz q̄ suppi cogitatio ab auctoris sui gr̄a nō inhabitat: pfecto p boc ꝓtinus nō ditat. Propter hoc ergo q̄ interi⁹ est vacu⁹: dicat nō inhabitabit: ppter hoc ꝑo q̄ trāsitorie foris tumet: recte subiungit. Nec pseuerabit substātia ei⁹. Asi aptedicat. Hoc q̄d habere videt exteri⁹ trāsit z illud q̄d trāsire nō poterat/interi⁹ nō habet. Uñ z apte adiungit. ¶Nec mittet in terrā radicem suā. Qd̄ si de hac terra dictū accipim⁹ / liquet ꝓcul dubio: q̄ arbor que i terra radicē nō hz/vt tenuissimis cōmota flatib⁹ cadet. Et superb⁹ q̄sq̄ dum ꝓtra oipotentē dominū roborat: dū currit erecto collo: z in pingui cernice ꝓtra auctorē erigit/stare quasi arbor videtur. Sz stat⁹ eius sine radice est: q̄ velut ad leue flatū/sic ad motū occulte suile vita eius eruit. Sin ꝑo boc loco terrā eterne vite retributionē accipimus: de qua ꝑpheta ait. Portio mea in terra viuētiū: iniquus iste in terrā radicē suaz non mittit: q̄ nunq̄ ad eterne vite desiderij cordis sui cogitatione ꝓpagat. ¶Capitulum.xviij.

Quod esi radix arboris/ boc vnicuiq̄ hoīm cogitatio sua est: q̄ i ꝑ q̄s exteri⁹ videt/ꝓ illis retinet q̄s interi⁹ nō videtur. Uñ z ꝓpheta ꝛ. Mittet radicē deorsū/z faciet fructū sursū. Cū esi cogitatione nra ad cōpatiendū indigēti primo rēdimus/ssi radicē deorsū mittim⁹ vt retributiōis fructū supius faciam⁹. Sequit. ¶Nō recedit de tenebrijs. Si superb⁹ iste a culpa ad iusticiā redire voluisset/de tenebrijs recederet. Sz q̄ lucē iusticie nō querit/de tenebrijs nō recedit. Cuius etiā exēplo hi q̄ eiadberēt i terrenis ꝓuectib⁹ admonēt/auaricie faciō⁹ accendunt: desideriozuz carnaliū ignib⁹ vrunt. Uñz subditur. ¶Ramos eius arefaciat flāma. Si esi sibi quisdā eternaz patriā querētes adiūgeret: ramos in se virides haberet. Sed q̄ ipsi quoꝛ qui ei coniuncti sunt terrenis desideriis estuant: z dū deside riozū flāma cliētiū eius ramos accēdit/sez ramos arefacit: vt fructuz boni/opis nō ferant: q̄ ad appetēda infima p nequitiā amittāt. Bñ añt subdit. ¶Et auferetur spiritu oris sui. Superbus etēi q̄sq̄ quo in hac vita plus valet/ eo sibi lingue frena audacius relaxat: vt loquatur puersa q̄libet nullum de ꝓbis suis metuat: nullos ꝓtumelijs feriat: illos maledictiōib⁹ iaculetur. Nōnunq̄ vero in blasphemiā cōtra cōditorē rapitur: sicut de talib⁹ p psalmistā ꝛ. Posuerūt in celo os suū: z lingua eoꝛ transiuit super terrā. Uñ z dines in igne positus/stillari sibi aquā erdigito lazari in lingua postulat. Qua ex re intelligitur: q̄ vbi amplius peccauerat/ibi atrocius ardebat. Recte ergo nunc ꝛ. Et auferet spiritu oris sui: q̄ eo pcussionis sniam accipit quo oris sui spūs sub diuina formidine nō restrinxit. Sequtur. ¶Nō credit frustra erroꝛe deceptus: q̄ aliquo precio redimendus sit. Quotiēs post culpam elemosynas facim⁹: quasi p prauis actib⁹ preciū dam⁹. Uñ z p ꝓpheta de eo qui bec nō agit ꝛ. Non dabit deo ꝓpitiationē suā: nec preciū redemptionis alt⁹ sue. Nōnunq̄ vero diuites clari inferiores opprimunt: aliena rapiunt: z tamen quasi quedam alms largiuntur: t cum multos deprimant/aliquando quibusdam opem defensionis ferunt: z p iniquitatibus quas nunq̄ deserūt dare precium videntur. Sed tunc elemosyne preciuz nos a culpis liberat: cum perpetrata plangim⁹ z abdicamus. Nā qui z semper pec-

Pinguis cernit.

Habitabit.

Aruina.

Ps. 9c

Ps. 141.b.

Analo fin.

Exale 17.c.

Ps. 7 2.b.

Luce 16.f.

Ps. 48.b.

core vult/z quasi sp elemosynā largiri/frustra pēn tribuit: qz nō redimit aliam quā a vitijs nō cōpescit. Ut z nunc dz. Nō credit frustrā errore deceptus q̄ aliquo ꝑcio redimēdus sit. Qz elemosyna superbi diuitis eū redimere nō vz: quā ꝑpetrata simul rapina pauperis añ dei oculos ascēdere nō permittit.

¶Capitulum.xxv.

QUod fortasse itelligi alr pōt. Qz sepe supbi diuites z cū elemosynā tribuunt nō hāc ꝑ eterne vite desiderio/sz ꝑ exterē dēdavita tpali largiunt: morē se posse differre dationib⁹ credūt. Dz nō credat frustra errore deceptus q̄ aliquo ꝑcio redimēd⁹ sit: qz obtinere ex impēso munere nō vz / vt finē debitū euadat: cui⁹ ētq̄tia iter cidit vitā. Ut z subdit. ¶Anteq̄ dies ei⁹ impleatur perdit singul⁹ z man⁹ ei⁹ arescet. Prefixi dies ab itēr na dei augeri pñt nec minuī: nisi cōtingat vetta ꝑsciātur: vt aut cū optima nec augeri pessimis brevitores: sicut exechias augmentū diei meruit ipentione nec mi lachzymaz: z sicut de puerīs scriptū ē. Indisciplinaz obuiat mozs Ecclī. 20.c. Dz sepe iniqu⁹ q̄nis i occulta dei B ꝑscia lōgevite eius tpa nō sint ꝑdestinata: ipse tū qz carnalr viuere appetit/lōgos alos dies apponit Et qz ad illud tps puenire nō vz qō expectat: añ anteq̄ dies illius impleañ/perit. Qō tū intelligere z aliter possum⁹. Plerūq̄ essi quosdā cernim⁹ z puerse agere/ z vsq̄ ad senectutē vltimā puenire. Quo essi dz. Anteq̄ dies ei⁹ impleantur perbit: essi in q̄busdā sepe videamus qz etate longa tā mēbra deficiunt: z tū prauitatē suā eoz deideria exequi nō desistunt. Sūt nā q̄ nōnulli qui post vitā pditaz ad semetipsos redeūt: z accusante se cōscientia peruersa itinera relinquunt: cōmutāt opa: antique sue prauitati contradicunt: terrenas actiones fugiunt: desideria: supplantāt: sed ꝓtinusq̄ in eisdem sctis desideriis soliden̄t ꝑ torporē mētis ad ea q̄ dijudicare ceperant redeūt: atq̄ ad mala q̄ fugere dispoſuerāt recurrunt. Qz enim sepe cōtingit vt ꝑ vtilitate multoz/etiaz sancti viri exteriorib⁹ actibus ministriant: z pp̄lozum gubernationib⁹ occupent: hoc infirmi aspicientes z ꝑ vetustā supbiam adhuc querē tēs immi tari exteriorib⁹ actibus se inserunt: sed quāto ad eas non eruditi spiritalibus veniunt/tanto eas carnaliter exequunt. Nisi ei prius coz longo studio z diutina conuersatione in desideriis celestib⁹ cōualescat/cum ad exteriora agēda refundit/ab oi statu boni opis cradicat. Uñ recte q̄z de hoc mīq̄ dicit. ¶Anteq̄ dies eius impleatur peribit. Qz etsi q̄d boni forte se agere cepit/ꝓtinusq̄ in eo ꝑ longitudinē tpis cōualescat ad exteriora retrahit: et peruerse deserit q̄ recte inchoasse videbatur. Unde z apte subdit. ¶Et manus eius are scet. Qz dum exteriorib⁹ actibus intēpestiue inuolui/ab oīi nimirum bona opatione siccatur. Unde adhuc bene subdit. ¶Ledetur quasi vinea in primo flore botrus ei⁹: z quasi oliua proiciens flozē suum. Cōgregatio enim hypocrite sterilis. Notandū q̄ sic de hoc iniquo generaliter loquit: vt tamē diuin⁹ sermo aliquādisp cialē ei⁹ nequitiā detriuet. Qui et dicens. Ledetur quasi vinea i primo flore botrus eius: z quasi oliua proiciens germen suuz protinus subdit. Congregatio enim hypocrite sterilis: patenter indicat/qz in hoc iniquo reprobatiōis sentētiam ꝑtra eius hypocrisim fuerat.

¶Capitulum.xxvj.

Ed nūc pensandū nobis est/qualr hypocrita sicut vinea in primo flore/vel sicut oliua florēs ꝓficiens ledatur. Si florēte vineā ꝑ inequitatem aeris imoderatū frig⁹ attigerit/primus ab oīi humore viriditatis arefacit. Et sunt nōnulli qui post puersa itinera sctās vias sectari appetunt: sed ꝓtinusq̄ i eis (vt diximus) desideria bona robore rapt: quedā illos presentis seculi ꝓsperitas accipit: q̄ eos rebus exterioribus implicat: z eoz mentes dum a calore intimi amoris retrahit / quasi ex frigore extinguit: et q̄quid de virtutū in eis flore apparere videbat interficit. In terrenis quippe actibus valde frigescit anim⁹/si necdū fuerit ꝑ iteriora dona solidat⁹. Uñ necesse est vt loca maioza vel exteriora opera q̄ humanis sunt necessitatib⁹ pstura: illi exercenda suscipiant / q̄ hec dijudicare atq̄ sub semetipsis premere ex virtute intima nouerunt. Sīā cum infirmus quisq̄ vel ad locum regiminis vel exteriora agenda retrahit: quo quasi extra se reducit eradicat: qz z arbor que radices in altū ꝓz nō mittit/ citius in vētoz impetu sternitur: si se ad altam verticem extollit: eoq̄ citius ad ima corruit / quo altius in aere sine radicib⁹ erexerit. Nō nunq̄ vero florentē vineā non frigus/sed estus arefacit. Cūq̄ immoderato calore tangit/discusso flore botrus tabescit. Et pterūq̄ cōtingit/vt bi qui ad bona opa recta intentione nō veniūt cū placere se bonis vident/ad exercēda bec eadem opera vehemētius accendantur: humanis placitura oculis agere anxie studeant: z quasi sctō studio feruescant. Quid itaq̄ istos nisi in flore estus cōtingit/quos humane laudis appetitio a fructu alienos fecit? Unde et dū subdit. Et quasi oliua proiciens florem suum. Oliua q̄ppe cū in flore est/ si immoderata nebula tangitur/ a plenitudine fructuum vacuat. Et quoties inchoantes quiq̄ bona opera laudari ab aspicientib⁹ ceperint/atq̄ in suis laudibus delectari/sit caligo intelligentie in cogitatione: vt iam discernere nequeat qua intentione quid faciat z fructum perdit operis velut ex nebula fauonio. Unde bene ꝑ Salomonem dicitur. Mane surgamus ad vineas: videam⁹ si floruit vinea/si flores fructus parturiūt. Florent quippe vinee/cum mentes fidelius bona opera proponūt: sed fructus non parunt si ab eo q̄ proposuerint aliquibus victi erroribus infirmantur. ¶Capi.xxvij.

ON ergo ituendū est si vinee florēt/ sed si flores ad partum fructū conualescit: qz mirū nō ē si q̄s bona inchoat: sz valde mirabile est si nō intētione recta in bono ope ꝑdurat. Uñ fit plerūq̄ vt si in bono opere recta intentio non tenet/etiā ipm hoc opus q̄ bonum creditur amittatur. Nam quosdā sepe vidim⁹ terrena q̄ possederant reliquisse: z nil tā transitorium quererent: nullis ꝑ hac vita iuratijs immisceri. Cum itaq̄ hoc in se fideliis alia ostendit: quasi oliua florē protulit. Sed cum quidā ex talibus rursus ceperint mundi gloriam quam contēpserāt/ q̄rere z terrenis rebus quas sprenisse videbantur insatiabiliter inhiare: vacare iurgijs: proximozum lesiones exquirere: nimirum proiecit oliua florem quem ꝓposuit: qz rudimenta boni studij ad perfecta opa nō pdurit. Sed sciendum est: qz hec semp eis eueniunt/ q̄ deuz puro ac simplici studio nō sequuntur. Uñ recte subdit. ¶Cōgregatio essi hypocrite sterilis. Certa enim bona nō amitteret/si hypocrita non fuisset. Congregant vero z hypocrite bona opera: sed eorum sterilis est ipsa congregatio: quia per hoc quod agunt / fructū recipere in eterna retributiōe nō appetunt: fecūdi ac virides i suis operibus humanis oculis videntur: sed in conspectu occulti iudicis infecundi et aridi apparent.

E Lāt. 7.d.

Analogia.

F

Sepe vero ex estu auaricie accensi eo maiora de se opa humanis oculis ostendunt / quo ampliora sibi ab hominibus offerri munera apperūt. Unde adhuc subdit. ¶Et ignis deuorabit tabernacula eoꝝ: q̄ munera libēter accipiūt. Sicut enī corpus in tabernaculo sic mēs habitat in cogitatiōe. Ex ignis tabernacula deuorat / cum eius auaritie cogitationes deuastat. Et fit pleruncꝫ vt hypocrita aurum vel quecꝫ bona corporalia ab hominib⁹ accipere cōtemnat. Sed quia hec nō accipit / maiores ab eis laudes recipere q̄rit: ꝛ fortasse munus se accepisse non estimat: quia dona corporalia recipere recusat. Unde sciendū est: quia aliquando mun⁹ a manu / aliquādo vero ab ore porrigit. Nam qui nūmum tribuit / munus ex manu dedit. Qui aūt verbū laudis impēdit: munus ab ore ꝓtulit: hypocrita itaq; etsi exteriora dona q̄ terrene ꝛ fortasse necessitati cōgruunt accipere recusat: plus ē q̄ sibi tribui appetit: cum vitra meritū laudari desiderans / mun⁹ ab ore querit. Et q̄ in ipso laudis appetitu nimio cor ardore succendit: dicatur recte. Et ignis deuorabit tabernacula eorum: qui munera libenter accipiunt. ¶Capi. xxviii.

Sin vero eorum tabernacula corpora debemus accipere in quibus flores anime habitant: ignis eoꝝ tabernacula deuorat: q̄ qui hic in mēte ardēt igne auaritie illic etiam in carne cōcremanf ignib⁹ gehenne. Et q̄ mens hypocrite nūq̄ vacat a malitie cogitatione: nā siue terrena q̄cꝫ seu laude appetat hec alija inuider q̄ sibi tribui anhelat ꝛ tanto cereros ostendere peruersos molitur / q̄to videri sanctior oīb⁹ appetit: vt ex eo q̄ alijs despicabiles fiunt / ipse reuerentior semper appareat. Unde fit vt de opinione proximi ante humana iudicia lingue sue laqueos p̄tendat: vt eoꝝ quibus placere appetit / solus estimationem capiat. Unī ꝛ sequitur.

¶Concepit dolorem ꝛ peperit iniquitatem: ꝛ uterus eius p̄parat dolos. Dolores q̄ppe concipit / cum peruersa cogitat. Iniquitatē parit: cū explere ceperit quod cogitauit. Inuidendo dolorē cōcipit: derogando dolorē parit. Breuis quippe est iniquitas: q̄ is q̄ peruersus est / ostendere alios peruersos molitur: vt inde ipse quasi sanctus appareat: q̄ alios sceōs non esse docuerit. Sciendum vero q̄ in sacro eloquio ventris vel uteri nomīe mens solet intelligi. Unde est enim q̄ per Salomonem dicitur. Lucerna domini spiraculum hois: que inuestigat ola secreta uentris. Cur enī gratie q̄ desup venit / spiraculū homini p̄stat ad vitā: que videlicet lux ola secreta ventris inuestigare dicitur: quia occulta mentis penetrat: vt ea q̄ de seipsa latebant a facie ante eius flenda oculos reducāt. Unde Hieremias ait. Uenter meus ventrem meum doleo. Qui vt ventres suum quod dixisset ostenderet / adiūxit. Sensus cordis mei turbati sunt. Uteri itaq; nomine recte mens accipitur: q̄ sicut ples i vtero cōcipitur / sic cogitatio in mēte generat: ꝛ sicut i vētre cibi / ita cōtinenf in mente cogitatiōes. Uterus itaq; hypocrite p̄parat dolos q̄ tanto semp maiorem malitiam p primos in mente concipit / q̄to solus p oībus videri innocētior querit. Nec idcirco elifbas ꝓtulit: q̄ btūs Job tanto percussuz verbere ꝓpter hypocrisim putauit. Sed et⁹ verba etsi multis cōgruūt: ab ipso solo aliena sunt p. quo solo dicebantur: q̄ scilis vir nihil l suis actibus duplicitatis habuit: quē testis veritas de cordis simplicitate laudauit.

¶Finit liber duodecimus Moralium sancti Gregorij.

Liber

¶Liber Tredecim⁹ Moralium sancti Gregorij: exponens moraliter duo capitula textus beati Job: scz decimiseptimi ꝛ decimioctavi: libri veruntamen Capitulum primum.

Ese hoc puerior ꝓpriū solet: q̄ sua mala p cōuitiū bonis ingerāt / prius de eis ipsi veraciter accusent / dū metuūt increpari de his q̄ facilit aduersarites suis prauitatib⁹ iustos hec facere testātur. Sepe aūt viri patiēter audiūt etiā q̄ se nunq̄ fecisse meminerūt quāuis ea mala q̄ sibi ingeri conspiciūt / ab ipso suis criminatoribus nouerint ꝓperata: ꝛ cū eos p dicendo corrigere nō pūt / patienter tolerāt: q̄tenus si fructū cōuersionis eoꝝ cōsequi nōualēt: ex ipsius p̄mium lōganimitatis acq̄rat. Unī ecclesia Dauid ꝓpbete vocibus dicit. Supra dorsuz meū fabricauerūt pctōres: q̄ vez dū bonos vel quoslibet reprobos q̄s corrigere nō valet tolerat / fetā peccantiū supra dorsum portat. Beatus itaq; Job vidēs elifbas amiciti suū multa contra se de hypocrisi cōqurentē: qui er cōsolatiōis verbo ad amaritudinē increpationis eruperat: ꝛ simulatus consolator apparebat: p̄ patientiā suā typū seruat ecclie: q̄ nouit talia audiēdo tolerare: ꝛ cui⁹ sermo administratur ratiocinando destruere: ꝛ dicit.

¶Sequit capitulū decimūsertū textus btī Job.

¶Audiui frequenter talia. Electi q̄ppe frequēter alienta mala q̄si sua audiūt: ꝛ ab his eis crimen impingi q̄si a quibus crimina inspicta ꝓpetrant. Hac aūt respōsione btūs Job illud ecclie ihs significat: q̄ oppssa ab aduersarijs tpali coꝝ potētia q̄si delecta credit. Unī sequit

¶Cōsolatores onerosi omnes vos. Sine essi heretici seu praui quilibet cū laborare bonos in aduersitate conspiciunt: in eo q̄ illos consolari appetunt / mala eis per suadere conantur. Unde non immerito bonorum mentibus onerosa fit eorum consolatio q̄ inter verba dulcedinis / virus ꝓpinare cupiūt erroris: ꝛ dū dictis lenib⁹ dolores q̄si leuigāt: petī omnis ipos nere festinant. Ex electi viri et cū tpali gloria primanf: interni vigore iudicij nō amittūt. Tpā sciunt ꝛ foris aduersa ppeti: ꝛ tñ interius infracti / recta sine pauore defendere. Unde subiungit. ¶Nunquid habebunt finem verba vētosa? Ventosa essi verba sunt q̄ inflationi tpali potius q̄ rectitudini seruiūt. Sepe aūt mali etiā bona dicunt: sed q̄ bene nō dicūt / vētosa verba ꝓferūt. Tpā dicta coꝝ etsi q̄si sana sunt p̄ intentionem: inflata tñ sunt per elationem. ¶Capitulum. ij.

Si hoc vero q̄ dictum est cōsolatores onerosi oēs: q̄d aliud beati Iob magisterio docemur: nisi vt q̄cꝫ ppendere sollicite sciat / ne iuctꝫ tpe verba increpatiōis inferat. Si enī sunt q̄dam q̄ increpari iure deberant / in afflictione postponenda sunt: ne consolator increpando dolorem augeat / quem lenire proposuerat. Sequitur. ¶Aut aliquid tibi molestum est si loquaris. Mali viri cum alijs sibi similib⁹ contumeliosa verba proferunt: eo citius obtumescunt: quo de se ratiocinatores dicunt. Cum aut eni bonos

viros per cōuitiosa verba iaculatis/nil eis molestę et cōuitio nascitur: quia cōtra tacentes loquūtur: nec compelluntur audire quod sunt: quia iusti conuitia non reddunt/etiam dum coguntur audire quod non sunt. Bene ergo dicitur. Aut aliquid tibi molestum est si loquaris. Aest aperte diceretur. Eo plus loqueris quo a me molestum aliquid de tua actione non audis. Unde ꝛ subditur. ¶Poteraz et ego similia vestri loqui. Narrat iustus quid facere potuit: sed ne iusticiam deserat: quod facere potuit / declinat. Sequitur.

¶Atꝫ vtinam esset anima vestra pro anima mea: consolarer et ego vos sermonibus: et mouerem caput meum super vos. Roborarem vos ore meo: et moueremꝫ labia mea quasi parcens vobis. Aliquando necesse est vt prauis mentibus que humana predicatione corrigi nequeunt: diuina flagella optari benigne debeant. Quod cum magno fit amoris studio: quia videlicet non errantis pena/sed correptio queritur: et oratio potius quā maledictio esse monstratur. In his autem verbis hoc beatus Job mō stratur intendere: vt amici qui dolori illius per charitatem compati nesciebant ab experimento discerent aliene afflictioni qualiter misereri debuissent: atꝫ edomiti doloribus a sua passione traherēt/ consolationez alijs qualiter inferrent: et nunc salubrius intrinsecus vincerent/cum aliquid extrinsecus de infirmitate sentirent. Notandum quod non ait: vtinam esset anima mea pro anima vestra/ sed vtinam esset anima vestra pro anima mea: quia profecto sibi maledicere: si se illis fieri simile optaret. Illis vero meliora voluit/quos sibi fieri similes queſiuit. Consolamur vero prauos in flagello constitutos: cum de exteriore percussione interiorē in eis cōualescere salutem indicamus. ¶Capi. iij.

Aput etiam mones mus: cuz mentē que principale nostrum est ad compassionez inflectim⁹: cosꝫ inter flagella roboramus/cum doloris eorum vim verbis mitibus lenimus. Sunt nāꝫ nonnulli qui dū interna nesciūt: de malis exterioribus desperabiliter affliguntur: de quibus per psalmistā dicitur. In miseriis non subsistent. Ille etenim bene nouit interioribꝰ miseriis subsistere: qui scit semper de spe interna gaudere. Quod vero non ait parcens: sed quasi parcens vobis: ne equaꝫ hoc negligenter pretereundum puto: quia sancta ecclesia discipline vigorem cum permixtione mansuetudinis seruans: aliquando malis ꝛ quasi parcens non parcit: aliquando ꝛ quasi nō parcēs parcit. Quod melius ostendimus si ipsa que plerumꝫ accidunt proferamus. Ponamus itaꝫ ante oculos mentis duos prauos intra sanctam ecclesiam esse constitutos: quorum ille vitijs potentior: ille autem minus ꝛ subditus. Signa inisti ꝛ subdito culpa surripuerit: hanc protinus increpando predicator insequitur ꝛ corripit: eumꝫ corripiendo a culpa liberat: atꝫ ad viam rectitudinis reformat. Quid itaꝫ huic nisi non parcens peperci: quia dum correptionis verbum nō dissiluit / citius hunc a culpa liberauit. Libere enim arguens non pepercit: sed in eo quod correxit/pepercit. At contra potens ꝛ prauus cum aliquid ppetrasse cognoscit: tempus queritur vt de malo quod fecit increpetur. Nisi enim predicator sustineat quando cōferre congrue correptionē possit: suget in eo maliz quod insequitur. Sepe enim contingit vt talis ille qui nulla increpationis verba suscipiat. Quid itaꝫ in huius culpa predicatori agendum est; nisi vt in

sermone admonitionis quempro communi salute omnium audito rum facit tales culpas ad medium deducat: quales eum perpetrasse pfideratiqui et presto est/ꝛ de se solo adhuc argui non potest ne deterior fiat. Et cum generaliter contra culpam inuectio intenditur: correptionis libenter verbum ad mentem ducitur: quia potens prauus ignorat ꝙ sibi hoc specialiter dicatur. Quid itaꝫ isti predicatores suum nisi parcens minime peperit: cui ꝛ specialiter correptionis verba non intulit: ꝛ tamen vulnꝰ illius sub communi admonitione percussit. Unde fit plerumꝫ vt eo vehementius perpetratam culpā lugeat: quo reatum suum ꝛ cum se percussum sentiat / nescire putat.

¶Capitulum. iij.

Magna itaꝫ predicationis arte agendum est: vt qui ex aperta corruptione deteriores fiūt quodam temperamento correptionis ad salutē redeant. Unde etiam Paulus dicit. Que putamus ignobiliora mēbra esse corporis/his honorem abundātiorem circūdamus: ꝛ inhonesta nostra abundantiorem honestatē habent: honesta autem nostra nulli egent. Sicut enim inhonesta mēbra in corpore: ita quidaꝫ sunt intra sanctam ecclesiam potentes ꝛ proterui. Qui duz aperta inuectione ferri nequeunt: quasi honore tegminis velantur: isz hec de occultis potentum delictis loquimur. Nam quando ꝛ aliis cognoscentibus peccant: aliis etiam cognoscētibus increpandi sunt: ne si predicator tacet culpam approbasse videatur: atꝫ hec crescens in crem plum veniat/ quam pastoralis lima non secat. Sancta ergo ecclesia cum per predicatores suos quedam facta malorum sub dispensatione inuectionis increpat: labia quasi parcens mouet / sed tamen parcendo nō parcit: quia ab huius ctione culpe generaliter nō tacet que specialiter tacet. Sequitur. ¶Sed quid agam: Si loquutus fuero nō quescit dolor meus: ꝛ si tacuero non recedit a me. Hoc persone beati Job qualiter congruat nullus ignorat. Sed si ad sancte ecclesie typuz trahatur hec ꝛ cum loquitur dolor minime quiescit: quando locutio sua peruersos minime corrigi conspicit: ꝛ cuz tacet dolor minime recedit: quia ꝛ si auersata conticuerit/hoc ipsum amplius quod tacet gemit: quia se tacente peruersorum cursus excrescere conspicit. Sequit. ¶Nunc autez oppressit me dolor meus: ꝛ in nihilum redacti sunt omnes artus mei. Dolore suo sancta ecclesia premitur quando in malicia sua crescere peruersos intuetur. Et quia dum praui crescunt: etiam infirmi qui in ea sunt ad sequenda studia prauitatis irritantur: recte additur. Et ad nihilum redacti sunt omnes artus mei. Sicut enim per ossa fortes: sic per artus infirmi quiz designari solent. Membra ergo ecclesie ad nihilum redigūntur: quando ex imitatione pranorum in hoc mundo crescentium infirmi quiz deterius infirmantur. Videtes enim felicitatem malorum sepe ꝛ ab ipsa fidei statu diuertuntur: bona temporalia appetunt: ꝛ velut in nihilum redigūntur: quia dum manētem dei essentiam deserunt: diligentes transitoria quasi ad non esse tendunt. Bene autez dicitur: nunc autē oppressit me dolor meus: quia videlicet tempus doloris ecclesie modo est: tēpus gaudij postmodum sequitur. Sepe vero contingit vt sancta ecclesia non solum infideles atꝫ extra positos aduersarios toleret: sed eorum quoꝫ insidias atꝫ aduersitatem vitet: quos intus habet. Unde beatus ir voce apte mox subditur. ¶Et ruge mee testi monium dicunt contra me.

Ruge q̄ sint

¶Capitulum.v.

QUid p rugas/nisi duplicitas designatur. Ruge itaq; sunt sancte ecclesie oēs q̄ in ea duplēr viuūt: q̄ fidem vocibus clamāt operibus denegāt. Hi numerū pactis tpe: q; huius mūdi potestatib⁹ eandē fidē bonoꝝ esse cōspiciunt/ fideles se esse mentiunt. Sed cū sanctā ecclām subita aduersitatis procella turbauerit: illico ostendunt q̄d in pfida mēte moliunt. Has aūt rugas in electis suis sancta ecclia nō habet: q; vez nescit aliud de se foris ostēdere/ z intus aliud habere. Uñ recte egregius predicator dicit. Ut erbiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam nō habentem maculā aut rugaz. Maculam quippe aut rugā nō hz: q̄ z turpitudine operis z duplicitate sermonis caret. Sed q; nūc intra sinum fidei multos etiā reprobos tenet: cum tēpus pſecutionis exarserit ipsos hostes patitur: quos p̄dicationis ꝑbis alere ante videbatur. Dicat ergo. Ruge mee testimoniū dicunt ꝓtra me. i. ipsi me insequēdo increpant: qui nūc in meo corpore positi dupliciratis sue i se malicia nō emendāt. Unde bene adhuc subdit.

A

¶Et suscitatur falsiloquus aduersus faciē meam: contradicens mihi. Etiaz pacis sue tpe sancta ecclesia falsiloquiū patitur: dū sunt in ea multi q̄ de eternitatis promissione diffidūt/et tñ se fideles esse mētiunt. Qui dū predicationi eius aperte ꝓtradicere nō ꝑsumūt: falsiloquiū nō ꝓtra faciē: sz quasi post dorsuz patitur: sed cū malicie tps eruperit: tūc qui nunc metuens derogat/ad ꝓtradendū ante faciē venit: q; ꝑbis vere fidei apertis vocibus obsistit.

Nō tax in nos seuiūt pueri sī ꝑ spūs malignus. Ephe. 6. b.

Sciendum vero est: cum hec a carnalibus patimur: nō tax ipsi sunt qui in nostra morte seuiunt/ sī malignus spiritus qui eorum mentibus principatur: sicut per Paulū dicitur. Non est nobis colluctatio aduersus carnem z sanguinē: sed aduersus principes z potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum. Unde cum hic quoq; de falsiloquio loqueret: apte mox ad describendum eius falsiloquiū principem verba conuertit dicēs.

¶Collegit furorem suum in me: z comminans mihi: infremuit contra me dētibus suis: hostis meus terribilis⁹ oculis me intuitus est. Quid aliud omnes iniqui ꝑ membra sunt diaboli? Ipse itaq; per eos agit quicquid in eorum cordibus vt agere debeant immittit.

¶Capitulum.vj.

RAbet aūt etiam nūc diabolus cōtra sanctā ecclesiam furorē: sed sparsus eius furor est: q; occultas tēptationes per singulos

B

mouet. Cū vero contra eā in aperta persecutione ꝓruperit/furorem suum in eam colligit: quia in afflictiōe illius tota se intentione constringit. Membra autem eius poc pacis tēpore idcirco cōtra electos collectum furorez non habent: q; maliciam suam minus sentiunt posse se implere q̄ volunt. Cum vero sibi supperere licentiam prauitatis asperserint: tanto hanc audacius feriunt/ q̄ror contra illam exunanimitate glomerantur. Recte itaq; nunc dicitur. Collegit furorem suum in me. Cuius adhuc furor vt lati⁹ exponatur dicitur. Et cōminans mihi infremuit contra me dentibus suis. De quo z subditur. ¶Hostis meus terribilis⁹ oculis me intuitus est. Iste ꝙppe antiquus hostis ecclesie cōtra hāc dentibus fremit: eamq; terribilibus oculis intuet: quia per alios crudelia exercet: z ꝑ alios que exerceat puidet. Dentes huius hostis sunt bonoꝝ pſecutores atq; carnifices: qui eius mēbra laniant dum electos illius suis persecutionib⁹ dicitur. Non est vobis colluctatio aduersus carnem z sanguinē: sed aduersus principes z potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum. Unde cum hic quoq; de falsiloquio loqueret: apte mox ad describendum eius falsiloquiū principem verba conuertit dicēs.

Dētes diaboli.

¶Collegit furorem suum in me: z comminans mihi: infremuit contra me dētibus suis: hostis meus terribilis⁹ oculis me intuitus est. Quid aliud omnes iniqui ꝑ membra sunt diaboli? Ipse itaq; per eos agit quicquid in eorum cordibus vt agere debeant immittit.

¶Capitulum.vj.

RAbet aūt etiam nūc diabolus cōtra sanctā ecclesiam furorē: sed sparsus eius furor est: q; occultas tēptationes per singulos

B

mouet. Cū vero contra eā in aperta persecutione ꝓruperit/furorem suum in eam colligit: quia in afflictiōe illius tota se intentione constringit. Membra autem eius poc pacis tēpore idcirco cōtra electos collectum furorez non habent: q; maliciam suam minus sentiunt posse se implere q̄ volunt. Cum vero sibi supperere licentiam prauitatis asperserint: tanto hanc audacius feriunt/ q̄ror contra illam exunanimitate glomerantur. Recte itaq; nunc dicitur. Collegit furorem suum in me. Cuius adhuc furor vt lati⁹ exponatur dicitur. Et cōminans mihi infremuit contra me dentibus suis. De quo z subditur. ¶Hostis meus terribilis⁹ oculis me intuitus est. Iste ꝙppe antiquus hostis ecclesie cōtra hāc dentibus fremit: eamq; terribilibus oculis intuet: quia per alios crudelia exercet: z ꝑ alios que exerceat puidet. Dentes huius hostis sunt bonoꝝ pſecutores atq; carnifices: qui eius mēbra laniant dum electos illius suis persecutionib⁹

In Oculi diaboli.

affligunt. Oculi vero huius hostis sunt hi qui cōtra eam puident mala q̄ fiant: suisq; consiliis pſecutoꝝ eius crudelitates instimant. Iniquus ergo eius aduersarius fremit ꝓtra eā dentibus suis: dū per crudeles reprobos in ea insequit vitam bonorum. Intuet hanc terribilibus oculis: q; prauoꝝ consiliis non cessat mala exquirere in quibus hanc semp deterius affligat. Hā sicut incarnata veritas in predicatione sua pauperes idiotas z simplices elegit: sic econtrario dānatus ille homo quē in fine mūdi apostata angelus assumit: ad predicandam falsitatez suam astutos ac duplices atq; huius mundi scientiam habentes electurus est. Unde z per Esaiam dicitur.

Christi z antichristi discretio.

Esaie 18. a.

¶Capitulum.vij.

ET terre cymbalo alarūque est trans lumina ethiopie: que mittit in mari legatos z in vasis papyri sup aquas. Terra quippe cui ve dicitur: ille principaliter homo dānatus est/ q̄ alarū cymbalū vocat: q; bi qui per superbiā in altitudinem cogitationis euolant/eundem peruersum hominez predicādo sonant. Que scz terra recte trans flumina ethiopie esse perhibetur. Ethiopia etenim nigrum populū mittit: z omnē hominē mundus iste quia peccatorē ꝑfert quasi nigruz ethiopia populum parit. Sed terra cui ve dicit trans flumina ethiopie esse perhiberur: quia damnatus ille homo tanta immensitate iniquus est/ vt omniū peccantiū peccata transcēdat. Qui mittit in mari legatos: quia predicatores suos in seculo spargit. De quibus recte subditur qualiter mittantur dum dicitur: in vasis papyri super aquas. Et papyro quippe charta est. Quid itaq; per papyrum nisi secularis scientia designatur? Uasa ergo papyri sunt corda doctorum secularium. In vasis igitur papyri sup aquas legatos mittere est/ predicationez suam in sapientum carnaliū sensibus ponere z defluentes ad culpaz populos vocare. Qui ergo illic peryasa papyri: ipsi hic quia carnaliter vident per oculos designantur. De quibus adhuc subditur.

Vasa papyri

¶Aperuerūt super me ora sua ꝓprobrātes. Ora sua reprobi ꝓprobrantes aperiunt: cum z erroris sui mala predicare nō metuūt z predicamēta recte fidei irridēt. De quibus sciendum est: quia illos precipue in sancta ecclesia perscquuntur: quos multis conspiciūt esse profuturos: qui vitam carnalium verbo correptionis ꝓterunt: eosq; in ecclesie corpore spiritualiter vertunt. Unde et subditur.

D

¶Percusserunt maxillaz meaz satiati sunt penis meis. Maxille quippe ecclesie sancte predicatores sunt sicut sub iudee specie per Hieremiam dicitur. Plorans ploravit in nocte/ z lachryme eius in maxillis eius: quia in aduersitate ecclesie illi amplius plangunt: qui vitam carnalium confringere predicando nouerūt. Per ipsos quippe sancta ecclesia iniquos a vitijs conterit vel compescit: z quasi glutiens in sua membra conuertit. Unde ipsi quoq; primo predicatori velut maxille ecclesie dicitur: Occide z manduca.

maxille ecclesie. Treni. 1. a.

¶Capitulum.viij.

HInc est etiam q̄ sanson maxillaz asini tenuit z hostes pemit: quia redemptoꝝ nostēr simplicitatez atq; patientiam predicantium sue manuvirtutis tenēs a vitijs suis carnales interficit. Et maxilla in terraz proiecta postmodum aquas fudit: quia data morti predicatorum corpora/ magna populis monstrauere miracula. Maxillam ergo ecclesie peruersi feriunt/cum bonos predicatores insequuntur. Et quia tunc reprobi grande se aliquid fecisse esti

Judicū 15. c.

E

mant/cum vitam predicatorū neglexerint: post percussionē maxille apte subiungitur. ¶Satiati sunt penis meis. Illa quippe cos pena satiat que mentez ecclesie precipue castigat. Sequitur. ¶Concussit me deus apud iniquum: z manibus impiorū me tradidit. Electoz populus apud iniquū cōcludit̄: cū eius caro antiqui hostis persecutoribus equaliter dat. Qui non spiritui sed manibus impioꝝ tradit: qz quo hunc mente capere nequeūt/eo otra carnē illius crudelius inardescūt. Sed sanctꝰ ecclesie populꝰ cū aduersa ꝓperi graviter ceperit: z infirmos suos contēpserit ad deteriora dilabi: pacis se tēpora ad mentē reuocat/ qū fideles suos ꝺdicationis sue opulētia pascebat. Vñ aperte subiūgit. ¶Ego ille quondā opulentus repente contritus sux. In eo ꝙ se repente cōtritū asserit: infirmoruz mentē improuisā designauit. Qui dum mala que ventura sunt prenidere nescīūt: tāto eis grauiora fiunt/ꝙto ab eis inopinata tolerant. Firmis aūt mentib⁹ repēte aduersa nō veniūt: qz prius ꝙ venient prenidentur. Qō tamē nūc quoꝙ sancta ecclesia in quibusdā retro latentib⁹ patit/ꝙ post doctrine opulentiam subtilis aliquādo vitijs conterunt: vt sic in quibusdā malis corruant/ ac si verbi pabulū nūꝙ habuissent. Sequitur. ¶Tenuit cervicē meā: ꝓfregit me: tpo fuit sibi quasi in signū. Sicut in malis cervix superbiaz: sic in bonis libertatis erectionem signat. Vnde nonnunquam ipsa quoq; superbia pro erectionis auctoritate ponitur: sicut per ꝓphetam dñs sancte ecclesie pollicens dicit. Ponam te in superbiaz seculoz⁹. Et qz persecutionis tpe infirmi quidam vera que sentiunt/ ꝓdicare libere non ꝓsumunt: recte de hoc hoste dicitur. Tenuit cervicem meam: confregit me.

¶Capitulum.ix.

Portasse autē bi cerueis appellatione signati sūt/ qui patris eius tpe plusq̄ decerigunt: z sub occasione defendendere rectitudinis vitio deseruiunt elationis. Qui persecutionis tpe idcirco aduersa plus sentiunt qz de ꝓsperis extolluntur. De quib⁹ bene dicitur. ¶Tenuit cervicē meam cōfregit me. Id est elationē quaz in infirmis habui districtione sue percussōe inclinauit. Et posuit sibi quasi in signū. Cōstat nimirum qz idcirco signuz ponit/ vt sagittarum emissione feriat. Fidelis itaq; populus in signum hosti suo est positus: qz cum semp suis rectis imperit: eumq; suis ꝓsecutionibus affligit. Qui cū in hac vita assidua mala tolerat: velut i signo positus ictus excipit feriētis. Vñ z predicator egregius cum persecutionum mala toleraret: atq; sub persecutione aduersariorum gemeret: tenerāz discipulorum mentē de suis afflictionibus consolabat. Ipse enim scitis ꝙ in hoc positi sum⁹. Aest eis apte dicat. Quid in hoc tpe vulnera nostra miramini. Qui si eterna gaudia querim⁹ hic: ad hoc venimus vt feriamur. Sequit. ¶Circundedit me lanceis suis: cōuulnerauit lūbos meos: nō pepercit: z effudit in terra viscera mea. Hec iuxta literā beato Job ꝓgruere posse vi debantur: ꝙ hoc qō dicit. Circūdedit me lanceis suis/cōuulnerauit lūbos meos: nō pepcit: nisi subderetur ꝙ de eo minime scriptū legitur: effudit i terra viscera mea. Et qua re necesse est vt duz hoc iuxta literā inuenire nō possumus: eaque in ꝓbis eius ꝑm historiā sonāt: iuxta spūm requiram⁹. Sctā ecclesia lāceis ab hoste suo circundat: qū in mēbris suis ab impugnatore callido tentationū iaculis impetit. Bene aūt circūdari lanceis dicimus: qz antiquus hostis tēlas

tionis sue vulnere ab omni parte nos impetit. Sepe eni dū gula restringit vt libido subigat̄ inanis gloie aculeus mentez pulsat. Vt aut̄ corpus abstinentie afflictiōe nō atterit cōtra mentē libidinis flāma se excitat. Sepe ei dū serua re parsimoniā nitimur ad tenaciā labimur. Et sepe duz possessa effugere tribuim⁹ ad auaricia ducimur: qz z rursum colligere querim⁹ qō tribuamus. Dum ergo antiqui hostis iacula vbiq; nos impetunt: recte nunc dicit: Circundedit me lāceis suis. Et qz omne peccatū hostis quidē callidus suadet: ꝫ nos eius suasionib⁹ cōsentiēdo perpetramus: apte subiungitur. ¶Conuulnerauit lūbos meos. In lūbis quippe luxuria est. Vnde et is qui cupiebat voluptatē libidinis a corde extinguere predicauit discens. Succincti lumbos mentis vestre. Cum ergo antiquus hostis fidelem populū ad luxuriam ptrahit: hūc ꝓcul dubio in lūbis ferit. Vbi notandū quoq; est ꝙ non ait vulnerauit/sed cōuulnerauit lumbos meos. Sicut eni loqui aliquādo vnius est: colloqui vero duoruz vel fortasse multoruz: sic antiquus hostis qz nos ad culpā sim⁹: nostra voluntate non rapit: nequaq; lumbos nostros vulnerare sed conuulnerare dicitur: qz hoc qō nobis ille male suggerit/ nos sequētes et voluntate propria implem⁹: z quasi cum ipso nos pariter vulneram⁹: quia ad perpetrandum malū et libero simul arbitrio ducimur. Sequitur. ¶Nō pepercit. Aest dicat non pepcisti.

¶Capitulum.x.

Et effudit in terra viscera mea. Quid aliud sancte ecclesie viscera debemus accipere: nisi eorum mentes q̄ eius quedam viscera in se continent qui ad intima sacramenta deseruisse? Sed antiquus aduersarius cum fideles quosdā qui i interioribus sacramentis deseruire videbant/ad secularia negocia ptrahit: ei⁹ ꝓcul dubio viscera in terrā fudit: quia illos in rebus infimis cōculcat ꝙ prius in occultis ac spiritalibus actib⁹ latebāt. Sequit. ¶Concidit me vulnere super vulnus. In infirmis suis sancta ecclesia vulnere sup vulnus accidit: qū peccatū petō addit: vt culpa vehemēti⁹ exaggeretur. Quē eni auaricia pertrahit ad rapinā/rapina ducit ad fallaciā: vt perpetrata culpa et falsitate etiā defendatur: quid iste nisi sup vuln⁹ cōcisus est vulnere. Vnde dū ꝙ ꝓphēta dr. Maledicti z mendacij z homicidij z furti z adulterij inundauerūt: z sanguis sanguinē tetigit. Solet enim sanguinis nomie signari peccatū. Vnde is ꝙ a petis liberari desiderat: ꝓ pnaz clamat. Libera me de sanguinib⁹. Reguis ergo sanguinē tangit cū culpa culpā cumulauerit. Et qz cū vuln⁹ vulneri additur: vires otra nos antiq̄ hostis ve hemēti⁹ excrescūt: recte subiūgit. ¶Irruit i me quasi gigas. Facile quippe inimico resistit: si nō ei vel i multis lapsib⁹ vel in vno diutius ꝓsentiat. Sin ꝙ eius suasiōibus aia subesse cōsueuerit: ꝙto ei crebrius subijcitur/tāto eum sibi tolerabiliorē facit/ vt ei reluctari nō valeat: qz nimirū malignus ad uersarⁱ⁹ otra hāc ex prava ꝓsuetudine deuictam quasi more gigantis pugnat. Sed tñ pleruꝝq; sctā ecclia etiā post ꝓpetratas culpas mētes fideliū ad pnaz reuocat: et petā opis frute spōtanee afflictionis mūdat. Vnde bene subditur, ¶Saccū cōsui super cutē meā: z operui cinere carnē meam. Quid in sacco z in cinere nisi penitentia: quid in cute z in carne nisi pcss carnis debet intelligi? Cum ergo aūtiā post lapsum carnis ad penitentiam redeūt: quasi saccus sup cutē cōsuit/ z cinere caro oritur: qz culpa carnis ꝙ penitēt: z

regitur:ne in districti iudicio eramine ad vltionē videat. Infirma aūt mēbra sua sancta eccl̄ia cuz a pctis retrahit/ad pnie remedium ducit: hec pculdubio fletibus adsuuat: vt ad recipiendaz auctoris sui gram cōualescant: z p fortes plangit qō non fecit: qō in mēbris suis debilibus ꝺ̄ns ipsa fecit. Unde bene adhuc additur. ¶Caplm. xj.

Facies ecclie.

FAcies mea intumuit a fletu. Facies quippe sancte ecclie sunt ḃi qui in locis regiminum positi apparēt primi: vt ex eorū specie sit bonor fidelis ppli: et si quid in corpe latet deforme. Qui mimirū ꝓlati plebib⁹ plāgunt cui pas infirmantium: sec̄ sic de alienis lapsib⁹ ac si de ꝓpꝛijs afflīgūt. Et sepe dum quosdā vident ad vitā post culpas redire: quosdā in iniqtate pſistere/occulta ꝺ̄potentis dei iudicia mirant: sed penetrare nequeunt. Obstupescūt eīa que nō intelligūt. Uñ rapte subditur. ¶Et palpebre mee caligauerunt. Palpebre eīa recte appellari sunt/qui ad ꝓuidendū pdū itinera vigilāt. Sed qz occulta dei iudicia nec ꝓfecti vigilantes intelligūt: palpebre sancte eccl̄ie caligāt. Sed vt sepe iam me dixi se meminit: bt̄us Job sancte eccl̄ie typum tenens: modo voce corpis: mō aūt voce capitis vtit̄ur: z dum de mēbris eius loquit̄ur/ repente ad verba capitis leuat. Uñ bic ꝓ subiungitur. ¶Hec passus sum absq; iniquitate manus mee cū haberem mūdas ad deum preces. Absq; iniquitate ſcīlt manus sue ꝓtulit: qui pcīa nō fecit: nec inuētus est dolus in ore ei⁹: et tū dolorē crucis p nīra redēptione toleravit/qui solus pre oībus mūdas ad deum ꝓces habuit: qz z in ipso dolore passionis p persecutoribus oravit dicēs. Pater dimitte illis: nō enim sciunt quid faciunt

Luce. 23.c.

Quid enim dici quid cogitari in prece mundius pōt: ꝙ cum z illis misericordia intercessionis tribuit̄ur a quibus toleratur dolor. Uñ factū est/vt redemptoris nīri sanguinem qui psecutores seuientes fuderūt/postmodū credētes biberent: eumq; esse dei filium ꝓdicarēt. De quo vez sanguine apte subiungit. ¶Terra ne operias sanguinez meum: nec inueniat in te locum latēdi clamor meus.

Pecanti homini dictum est. Terra es z in terrā ibis. Que vez terra redemptoris nostri sanguinē non abscōdit: qz vnusquisq; pcīō redemptionis sue ꝓcium sumēs cōfitet̄ur ac laudat: z quibus vz primis innotescit. Terra etiā sanguinem eius nō operuit: qz sancta ecclesia redēptionis eius mysteriuz in cunctis iam mundi partibus predicauit. ¶Capitulum. xlij.

Gen. 3.c.

D

Xpi clamor

ꝓbu. 12.f.

Heb. 4 b.

ORandum qō subdit. ¶Neq; inueniat in te latēdi locum clamor meus. Ipse enim sanguis redēptionis qui sumit clamor nostri redemptoris est. Unde etiam Paulus dicit. Et sanguinis asperſionem melius loquentem ꝙ abel. De sanguine abel dictum fuerat. Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra: sed sanguis Jesu melius loquit̄ur ꝙ abel: quia sanguis Abel mortem fratricide ꝓfis petijt: sanguis aūt dñi vitā ꝓsecutoribus impetrauit. Ut ergo l nobis sacramentum dñice passionis nō sit ociosum: debemus imitari quod sumimus: z ꝓdicare ceteris qō veneramur. Locū enim latēdi clamor eius in nobis inuenit: si hoc qō mēs credidit lingua tacet: sed neīn nobis clamor ei⁹ latet: restat vt vnusquisq; intra modulū sui vinificationis sue mysterium proximis innotescat. Liber meritis oculos ad dominice passiōis bor. reducere: cum iudei dicētes perſequeres seuirent/discipuli timentes fugerent. Qui eīa in carne mori videbatur nequaq; deꝰ esse credebat. Unde hic ad hec apte subditur. ¶Ecce enim in celo testis me⁹ z conscius meus in excelſis. Cum enim fides vel filius lapsa refactarel: in terra erat ei testis in celo. Testis quippe filij pater est: de quo ipse in euāgelio dicit. Et q̄ misit me pr̄: ipse testimoniū ꝓhibebit de me. Qui recte etiā cōsciꝰ dr: qz vna voluntate/vno cōsilio pater cū filio semp operat̄ur. Cuius ēt testis est: qz nemo nouit filiū nisi pr̄: tunc ergo in celo testem z conscium in excelſis habuit/qñ ḃi qui cum moreret̄ in carne cernebāt/ diuinitatis eius potentiā cōsiderare nesciebant: z cum ignorarent dolos in morte: tū mediatoꝛ dei z hoīm nouerat qd cum ipso opare tur pater. Qō forta sse etiā ad vocē eius corpis referri valet. ¶Ca. xliij.

Joā. 5.f.

e

Sancta nāq; ecclia idcirco aduersa vite ꝓsentis toleraꝛ: vt hanc superna gra ad ꝓmia eterna ꝓducat. Carnis sue morte deſpicit: qz resurrectionis gloriā intendit. Et transitoria sunt q̄ patit̄ur: perpetua que ꝓstolatur. De quibus nimirum bonis perpetuis dubieta tem; non habet: qz fidele iam testimonium redēptoris sui gloriam tenet. Carnis q̄ppe eius resurrectionē mente cōſpicit/atq; ad ſpē fortiter cōualescit: qō in suo videt iam factum capite/ ſperat in eius quoq; corpe: qō vez ipsa ē absq; dubietate secuturum. Qui scz ecclesiam psalmista conſpiciēs in perpetua ꝓfectione māturam: sub appellatiōe lune deſcribit dicēs. Luna perfecta in eternū. Qui qz ad resurrectionis spem dominica resurrectio roborat: recte subiungit. Et testis ī celo fidelis: qz vt de sua resurrectione nō trepidet iam eīa in celo qui resurrexit a mortuis testem habet. Fidelis itaq; popul⁹ eīa aduersa patit̄ur: cum duris tribulationibus fatigatur: ad spem

Ps. 88.f.

sequentis glorie mentem erigat: z de redemptoris sui resurrectiōe cōfides dicat. Ecce el in celo testis me⁹ z ꝓsci⁹ me⁹ in excelſis. Qui recte ꝓscius dr: qz naturā nīraz nō solum creādo nouit: sed etiā assumēdo. Scire enim eius est nostra suscepiſſe. Unde etiā per psalmistam dr. Ipse eīm scit figmentum nr̄m. Quid eīm mirum vt figmentū nostrum ꝓfitent̄ur dicatur specialiter scire: dñi cōſtat nihil esse quod nesciat. Nz figmentum nostrum scire eius ē: hoc in seipso ex pietate suscepiſſe. Que tū vox vt beato Job congrue re nobis etiā singulis potest. Dñs enim qui ex eo quod agit humanas laudes ap̄cerit: testem in terra querit. Qui autem de actibus suis omnipotenti deo placere festinat: testē se in celo habere considerat. Et sepe contingit/vt ipsa ḃa in nobis bona opera ab incautis hominibus reprehendantur. Sed qui testē in celo habet reprehensiones hominum metuere non debet. Unde adhuc subdit. ¶Cerbosi amici mei ad deum stillat oculus meus. ¶Caplm. xliij.

Ps. 102. c.

f

Oculꝰ Mat. 6.c.

g

UId eīm ꝓ oculum nisi cordis intētio designat̄ur: sicut scriptura est. Si fuerit oculus tuꝰ simplex: totum corpꝰ tuum lucidum erit. Quia cum bona intentione quid agitur: eius intentionis actio apō deum minime fuscatur. Cū ergo verbosi amici sunt: id est cum ꝓpi derogant/qui in fide fociantur ad deum: necesse est vt oculus stillet: quatenus nostra intentio tota in amoris intimi compunctione defluat: z tanto subtilius se ad interioza erigat/quanto p exteriora opprobria repulſa intus redire cogit̄ur/ne foras euanesc̄at. Sequit. ¶Atq; vtinā sic iudicare tur vir cum deo quomodo judicatur filius hoīs cum collega suo. Peccatores quidem nos esse semper agnoscimus: sed tamen sepe

in flagello positi: pro quo magis peccato flagellamur ignoramus: z nosipsos subtili inquisitione discutimus: vt si ajso possimus cām persecutionis nostre inuestigare valeamus. Que dū plerumq; non latet: fit nobis oneri cecitas nra: z de eo qđ patimur plus dolemus. Quisquis vero cum collega suo ad iudicium accedit: rqđ sentit dicit: t quicquid cōtra dicitur agnoscit: q̄ quo voluerit pulsat: t nouit vnde pulsatur. Qui enim diuina animaduersione punitur/dum nouit quidem qz vapulat: sed cur vapulet ignorat/quasi dicit ipse qđ sentit: sed quid contra se dicitur nescit: qz ipse quidem ingemiscit verbere: sed deus aperte nō declarat pro qua eum feriat vltione. Itaq; nunc dicitur. ¶Atq; vtinam sic iudicaretur vir cum deo/quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo. Aeſi aperte diceretur. Sicut in omni quod dico audior: sic omne qđ de me audirem. Qđ tamen in hac vita fieri nullatenus potest: qz magna est interpositio oculis cordis nri ad contemplandam subtilitatez dei: ipsa videlicet infirmitas nra: sed tunc ad purum intuebimur cum a quo nunc subtiliter intuemur: cum in hac infirmitate deposita ad contēplationis interne gratiam veneremus. De qua Paulus dicit. Tunc cognoscam sicut z cognitus sum. Unde beatus Job videns candex cognitionem plenissime bic perfici nullatenus posse: de cecitate hūj sentis gemit: sed tñ se de eius brevitate cōsolatur dicēs.

1. Cor. 13. b

¶Ecce enim breues anni transeūt: z semitam per quam nō reuertor ambulo. Omne quod transit breue est: etiam si tardius terminari videatur. In mortis autez semita per quam non reuertimur ambulamus: non quod adhuc carnis minime resurgendo reducimur: sed quo ad huius laborez vite mortalis vel ad conquirenda laborū premia iterum non veniamus.

¶Sequitur capitulum decimū septimum tertius: sed moralis est positionis Capitulum. xv.

Job. 6. xvij.

SPiritus meus attenuabitur. Attenuabitur spiritus meus timore iudicij: quia electorum mentes quo amplius extremo iudicio propinquare se sentiunt/eo ad discutiendas semetipsas terribilius contremiscunt: z si quas in se carnales vnq; cogitationes inuenīunt/penitentie ardore consumunt: nec cogitationes suas dilatari carnali voluptate permittūt: quia eo semetipsos dijudicantes subtilius feriunt/quo districtum iudicem prestolantur vicinum: vñ fit vt propinquum sibi semper ertum fuspicentur. Nam reprobōrū mētes idcirco multa neqter agūt: quia die se viuere diutius arbitrātur. Justorum ergo attenuabitur spiritus/sed crassescit iniquorum. Quo enim per elationem tumēt/eo attenuantur spiritus nō habent. Justi vero dum breuitatem sue vite considerant: elationis et immunditie culpas declināt. Vñ t subditur. ¶Dies mei breuiabuntur: t solū mihi supererit sepulchrū. Qui enim considerat qualis erit in morte: semper fit timid9 in operatione: atq; vnde in oculis suis iā quasi non viuit/inde veraciter in oculis sui conditoris viuit: nil quod transeat appetit: cunctis p̄sentis vite desideriis contra dicit: z pene mortuum se considerat: qz mortuum minime ignorat. Perfecta enim vita est mortis imitatio: quam dum iusti sollicite persequūtur/culparū laqueos euadūt. Unde scriptum est. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua: z in eternum non peccabis. Unde et beatus Iob quia dies suos considerat breuiari: et solum sibi superesse sepulchrum pensat: apte subiungit. ¶Non peccaui

B

Perfecta vita est mortis imitatio. Eccli. 7. d

z in amaritudinibus morabitur oculus meus. Aeſi aperte dicat. Culpam non feci: z flagella suscepi. Sed hac in re animū mouet qui in multis se huius historie locis peccasse cōfitetur: qua ratione peccasse se nunc abneget. Sed ad hec ratio celeriter occurrit: quia nec tantum peccauit: vt flagella mereret: nec tamen esse sine peccato potuit. Nam quia nō pro corrigenda culpa: sed pro gratia augēda percussus est: inde ipse testatur qui laudat z ferit. Et rursum qz sine peccato nō fuerit: nec ipse negat qui a iudice laudatur atq; ideo laudatur quia non negat. Sed credo q̄ melius hec verba discutimus: si dicta ex voce capitis sentiamus. ¶Capitulū. xvj.

Dubitatio. Solutio.

B

REdemptor eternis noster ad creptionem nostram veniens: et non peccauit t amaritudinem pertulit: quia penaz culpe nostre sine culpa sua suscepit de cuj9 voce subditur. ¶Libera me z pone me iuxta te: z cuius vis manus pugnet contra me. Ipse etenim non peccauit in cogitatione vel opere: ipse in amaritudine moratus est per passionem: ipse liberatus est per resurrectionē: ipse iuxta patrem positus per ascensionem: quia profectus in celum sedet ad dexteram dei. Et quia post ascensionis eius gloriaz iudea in discipulorum eius persecutiōe cōmota est: recte nunc dicitur. ¶Et cuius vis manus pugnet contra me. Tunc quippe in mēbris illius furor psequentium sevit: cū contra fidelium vitam flāma crudelitatis exarsit. Sed quo ire9 iniqui aut quid ageret: dū is quē ipse quebantur in terra/ iā sedebat in celo: De quibus adhuc subditur. ¶Cor eorum longe fecisti a disciplina. Si enī discipline custodia nossent: nequaq; redemptoris nostri pecepta cōtenerent: ipsa eos carnis sue mortalitas ad amorem vite imortalis excitasset. Hoc ipm namq; in hac vita corruptiōi nos esse subiectos tam de flagello discipline est. Estu enī z frigore fame sitiq; tubari/morbis affici: quandoq; eti ā extingui: quid sunt hec aliud q̄ flagella peccati? Qz sunt nōnulli qui z flagella toleranter tñ mentem ad flagellantis metū minime reformant. Unde recte nunc dicit. ¶Cor eorum longe fecisti a disciplina. Quia et si corp9 sub disciplina est: cur sub disciplina non est: dum z flagella sentiūt/ z nō ad humilitatem mētis nō reducitur. Neq; itaq; hoc dicitur: ac si omnipotens z misericors deus longe cor hois a disciplina faciat: sed qđ sponte delapsum ibi remanere vbi cecidit iudicando punitat: sicut et in oratione dñi dicimus. Et ne nos inducas in tētationē: id ē induci minime permittas. Sequitur. ¶Propterea non exaltabuntur. Cor enim si sub disciplina esset/ superiora appeteret: adipiscēdis bonis transeuntibus non inhiaret. Quorū igit cor sub disciplina nō est: recte illis dicit. Propterea nō exaltabuntur. qz dum in infimis voluptatibus dimissi terrena bona semper desiderant/ cor ad supna gaudia nūq; leuant. Exaltaretur quippe si mentem ad spem patrie celestis erigerent. Sed qui disciplinam custodire vitam nimi me student: semper ep desiderio infimis iacent: z quod est grauius iacendo se erigunt: quia de rebus transitorijs extolluntur. Extolli autem possunt/sed exaltari nequeūt quia inde profundi9 in imo sunt vnde apud se altiores fiunt. Cor itaq; quod rīne disciplina est exaltari non valet: quia humana mēs sicut male elevata in infimis premit: sic bene pressa in sublimibus leuat. Sequitur. ¶Predam polliceatur socijs: z oculi filiorum eius deficient. Postq; de multitudine iniquoz9: id est de antiqui

Matt. 6. b. Luce. 11. a. Qūo orem9 et ne nos inducas in tētationez.

D

hostis corpore beatus Iob sententiam protulit: mor ad ipsum eorū principem. i. caput omniū perditorum sententiaz vertit: atq; a plurali numero ad singularem redit.

Capitulum. xvij.

Unus corpus sūt diaboli et oēs iniqui.

TAppe vnuz corpus sunt diabol⁹ z oēs iniqui: vt plerūq; nosse capitis censeat corpus: z nosse corpus appelletur caput. Nā capitis nosse censet corpus cū de peruerso homine dz. Et vobis vnus diabol⁹ est. Et rursum nosse corporis appellat caput cū de ipso apostata angelo dz. Inimicus homo hoc fecit. Iste igitur princeps omniū puersoz alios sotios habet / atq; alios filios. Qui nichz sunt ei⁹ socij nisi apostate angeli: qui cū eo de celestis patrie sede ceciderūt? Vel quos alios filios habet / nisi puersos homines q̄ de ciuis praua persuasione in malicie operatione generant? Nā etiā veritatis voce infidelib⁹ dz. Vos ex patre diabolo estis. Peruersus ita ch̄s iste auctor erroris predaz sociis pollicet: qz malignis spiritib⁹ prauoz promittit animas in eoz fine rapiēdas. ¶ Et oculi filioz ei⁹ deficiēt. Quia dum intentiones hoīm ad sola terrena sperāda excitat: hoc illos amare facit q̄d diu tenere nō p̄t. Neq; enī valet amoris praui intētio permanere: q̄si z hoc q̄d amat ipsumch̄ qui amat cōstat sub celeritate deficere. Possunt ch̄z per socios fortasse intelligi crudelissimi quiq; omni malicia tam repleti: p filios vo bi qui adhuc deceptoris p̄missionibus illuū / augende prauitati nutriuntur: vt illos tam velut ex merito malicie diabolus quasi socios habeat: qui iaz non habent in pdītione quo crescāt: istos aut̄ quasi filios / quos p̄missionib⁹ lactat vt ad peiora p̄ficiant: sed oculi filioz ei⁹ deficient: qz prauoz intētiones cadunt / cuz omne q̄d hic appetūt deseruntur illic quod doleāt fine fine patiuntur. Sequitur.

Diabolus hz socios z filios.

Jo. 8. f.

Aliter hz socios z filios.

¶ Posuit me quasi in proverbiū vulgi: z exemplum fuū coram eis. Hec beatus Iob ex se dicat: dicat ex vocibus olim electoruz. Dis quippe qui flagellis p̄euritur: qua si in puerbiuz ponitur vulgi: quia stultus quisq; dum cuiq; maledicere appetit: ex illius similitudine maledictionem, sumit / quē percutit̄ sum tēporaliter videt: eamq; pena suo optat aduersario quaz euenisse conspicit iusto. Sicq; fit vt non recte sapientibus in exemplū deducatur rectus: dum z pena iusti esse damnatio creditur: z que illi maneat gloria nulla spe fidei p̄euidetur. Sequitur.

Dis q̄ flagellat: ē in puerbiū po nitur vulgi.

f

¶ Capitulum. xvij.

Caligauit ab indignatiōe oculus meus: z membra mea quasi in nihilū redacta sunt. Ad indignationē oculus caligat: q̄si ipsi quoq; qui in ōnico corpore ei⁹ ecclesia lumē veritatis habēt: dum se diutius a prauis despici ac dedignari cōspiciunt / de occulti iudicij admiratiōe turbant: z secretuz dei penetrare nequeunt / cur pualere puersi extra bonoz innocētiā permittunt. Quis etenī nō obstupescat: cū Herodias apud temulētum regez saltatu filie obtinet: vt caput amici sponsi, ppbete z p̄lusq; ppbete ante ora conuentiū in disco deferatur. Sed cuz iusti ad indignationem caligāt / infirmi plerumq; vsq; ad infidelitatem corruunt. Unde subditur. ¶ Et membra mea quasi in nihilum sunt redacta. Membroruz quippe nomine teneritudo exprimit infirmorum: qui dum peruersos p̄spicue florere iustosq; cruciari: ad hoc nō q̄ p̄uertunt / vt se bona vel in bonis esse penitear: atq; ita ad agenda ciuitatis recedunt / ac si eoz vite nouerit q̄ boni q̄d inchoauerūt. Hoc aut̄ q̄ ait. Caligauit ad indignationē oculus me⁹? ꝓbis plenioribus⁹ aperitur.

De beatis collatione Iohannis baptiste.

Pias mentis terrenis fluctibus celestia dant.

nō mala, nouae

esse

adiungens. ¶ Stupebūt iusti super hoc: z innocēs cōtra hypocritaz suscitabitur. Hoc loco innocens necdum perfectus iustus accipit: qui bona adhuc inchoans z si nocere aliis nō nouit / perfecta tñ agere ipse nequaq̄ valet. Et qz eozda par inuidiaz duz peruersos florere in presenti vita cōspicūt: inuidie facib⁹ succendunt. Tanto enī quisq; plus inuidet alīs bona presentia / q̄to ea ipse minus contēpserit. Nā q̄ haberi ab alio nō valet simul totum: huic desit q̄ alter habuerit. Succendit vero cōtra hypocritā innocēs: dū gloziē simulatozem inuidet etiaz qui nulli nocere solet. Dic ꝓ hoc l loco innocens quilibet in bono perfect⁹ accipitur / cōtra hypocritaz innocens suscitatur q̄ hunc z florere conspicit: z tñ cū suo eum floze cōtemnit: z p̄dicādo q̄ recta sunt tanto cum despiciendum ceteris esse denunciat / quāto eum conspicit illa anxie querere / que cum eo diu non valeant permanere. In quo adhuc sensu subiungitur.

¶ Capitulum. xix.

Tenebit iustus viā suā: z mūdis manibus addit fortitudinez. Cōsiderato q̄ppe hypocrita / iustus viaz suam tenet: qz dum illum ex peruersa voluntate obtinere ea que mundi sunt intuet: ipse ad amoz celestium robusti⁹ stringitur: sciēs qz bonis desideriis premia eterna nō deerunt: duz z praui z duplicib⁹ cordib⁹ bona tēporalia nō negantur. Qua ex re mūdis quoq; manibus addit fortitudinē: qz cōspiciens peruersos obtinere terrenā gloziam / bona sua opera puebit ad perfectionē: z tāto alti⁹ tēporalia despicit / q̄to hec abundare etiā malis cernit. Quā cū sint despicienda cōsiderat: que deus ꝓporcns etiā puersis p̄stat. Si enī p̄cipaliter magna essent: nequaq̄ hec conditor aduersariis

Dō, 36.

Prou. 12.d.

1. Cor. 3.d.

Matt. 11.d. et Luce 10.d.

Dies mei transierunt cogitationes mee dissipate sunt: torquentes cor meum. Dies electorum ecclesia per diuturna t nocturna tempora conspicit vite sue spacia transire: qz noctem in aduersitatibus: diem vero in prosperitatibus habere consuemt. Quasi cum lux ei oritur ex tranquillitate pacis: t nox ex dolore persecutionis. Sed cuz post quietis otia ad crescentis contra se persecutionis laborem redit/dicit suos transire testatur. In quibus tñ diebus solet tanto grauioribus curis premi/quãto ad se de ipsa tranquillitate pacis subtilioꝛes a iudice rõnes cogitat exigi. In tranquillitate etenim pacis modo animarũ lucra cogitat: modo terrenarum rerũ dispensationes curat. Que videlz et terrenoꝛum actuum dispensationes tanto bonis meritis grauioꝛes sunt: quãto carum intuitu ab intuendis celestib⁹ vel ad modicũ euellũtur. Vñ beatus Job sue seu voce vniuersalis ecclie postq̃ dies suos transisse testatur illico subiungit. ¶Cogitationes mee dissipate sunt: torquentes cor meum. Qz dum bonis mentibus temporalis felicitas transit: etiã cura eis terrene dispensationis subtrahitur/ que eas in cogitationibus torquere videbatur. Dum enim recte semp esse ad capiẽda celestia appetunt ipso quo aliqñ ex dispensatione terrena ad ima cogitanda descendunt/torqꝛe sentiũt. Vñ fit vt ipsa q̃z aduersitas persecutionis vertatur in magnam exultationem leticie propter adeptam quietẽ coꝛdis. Under apte subditur. ¶Noctem verterunt in diem. Dissipate etenim cogitationes noctem in diem vertunt: quia nonnunq̃ instis aliq⁹ placet ex aduersitate mala perpeti/q̃ ex prosperitate terrene dispensationis cura fatigari. Sed qz nouerunt cauti⁹ t aduersa transire: t prospera rursus illucescere/apte subiungitur. ¶Et rursum post tenebras spero lucez. Zur enim post tenebras speratur: qz vel post noctem vite pñtis eternũ lumen capitur: vel ita die aduersitas atq; prosperitas alternant/vt sibi succedere vicissim: nõ desinãt. Unde fit vt i luce nor in suspitio ne sit: t in nocte lux in presumptione nesciat scriptum est. In die bonoꝛum ne immemoꝛ sis malogꝝ: t in die malogꝝ ne immemoꝛ sis bonoꝛum. Sed ecce quia auctoris nri gratia redempti sumus / hoctam celestis muneris habemus: vt cuz a carnis nostre inhabitatione subtrahimur/mox ad celestia premia ducamur: qz dñs conditoꝛ ac redẽptoꝛ noster claustra inferni penetrans electoꝝ exinde alas eduxit/ nos illo ire nõ patitur/ vnde iam alios descendẽdo liberauit. Ibi vero qui ante eius aduentũ in hunc mundũ venerũt: quanttilibet iustitie virtutem haberẽt: ex corpoꝛibus educti in sinu celestis patrie statim recipi nullo modo poterãt: qz necdũ ille venerat qui inferni claustra sua descensione solueret: et iustoꝝ alas in perpetua iam sede collocaret. Vñ beatus Job t afflictionem sentiẽs: t adhuc differri retributiones iustoꝝ sciens apte subiungit. ¶Capitulum. xvij.

Si sustinuero infernus domus mea est: t in tenebris strauit lectulum meũ. Priores ecclie sci t sustinere aduersa poterãt: t tñ e corpoꝛibus educti adhuc ab inferni loco liberari nõ poterãt: qz necdũ venerat/q̃ illuc sine culpa descenderet; vt eos q̃ ibi tenebant ex culpa liberaret. Tuncꝛo bõ fuit lectulus in tenebris strauit qñ lucẽ iustitie persuasori callido ꝓsentiẽdo deseruit. Et qz in ipis q̃z inferni locis iustoꝝ aĩe sine tormẽto tenebant: vt t ꝓ originali culpa adhuc illuc descenderẽt: t tñ ex ꝓpriis actib⁹ supplicium nõ haberent: ãsi in tenebris lectulũ strauisse est/in inferno sibi requiẽ ꝓparasse. Bene etei tedium electis fuit post solutionẽ carnis/adhuc speciem nõ videre creatoris. Qõ tediũ nõ immerito btis iob tenebras vocat. Sz quia hoc ex pena infirmitatis venit: recte caudẽ mor infirmitatem subdidit dicens. ¶Putredini dixi: pater meus es: mater mea et soꝛoꝛ mea vermibus. Quid ẽ q̃ dicit putredini pater me⁹ es: nisi q̃ ois homo ab origine iam vitiata descendit? Ñ t addit: mr mea t soꝛoꝛ mea vermibus: qz vez t ab ipsa putredie/t cũ ipsa i hũc mũdũ venim⁹. Quãtũ ei ad materiaz corruptibilis carnis mr ufa ac soꝛoꝛ vermes sunt: q̃ t de putredie pcedimus: t cũ putre: se venim⁹ quaz portam⁹. Qõ rectigi spiritalr ꝑt: mater natura t ... suetudo nõ immerito soꝛoꝛ vocat: qz ab illa cum ista sum⁹. Que videlicet mater et soꝛoꝛ vermes sunt: quia ex natura corruptibili t cõsuetudine pernersa cogimur: vt quasi quibusdã vermibus sceleratoꝝ cogitationib⁹ in mẽte fatigemur. Carnis enim natura vitiata t ꝓsuetudo pernersa: qz iunũeras curas in corde infirmitatis nostre generant: dñ mater t soꝛoꝛ vermes vocantur. ¶Sed oꝛdent essi animũ cure dñi inquietãt Nõ est cessant iusti viri vel solliciti cogitare t pertractare dñ agãt: t quide in spicere quo post pñtem vitã ducẽdi sunt. Qz ergo nũc electi añ aduentũ dñi/t in labore vite presentis se esse cernebant: t tñ post pñtem vitam necdũ celestia bona percipere/multis cogitationibus vrebant. Expectabant enim gram redemptoris sui: nec tamen ad eã poterant in carne viuendo peruenire. Unde t apte subditur. ¶Ubi est nũc prestolatio mea. Que esse potuit prestolatio iustoꝝ/ nisi iustus t iustificans deus/ qui ad penas humani generis sponte descenderet: t captiuos mortis in ipsis inferni locis iustoꝝ aĩe sine tormẽto tenebant: vt t ꝓ originali culpa adhuc illuc descenderẽt: t tñ ex ꝓpriis actib⁹ supplicium nõ haberent: ãsi in tenebris lectulũ strauisse est/in inferno sibi requiẽ ꝓparasse. Bene etei tedium electis fuit post solutionẽ carnis/adhuc speciem nõ videre creatoris. Qõ tediũ nõ immerito btis iob tenebras vocat. Sz quia hoc ex pena infirmitatis venit: recte caudẽ mor infirmitatem subdidit dicens. ¶Putredini dixi: pater meus es: mater mea et soꝛoꝛ mea vermibus. Quid ẽ q̃ dicit putredini pater me⁹ es: nisi q̃ ois homo ab origine iam vitiata descendit? Ñ t addit: mr mea t soꝛoꝛ mea vermibus: qz vez t ab ipsa putredie/t cũ ipsa i hũc mũdũ venim⁹. Quãtũ ei ad materiaz corruptibilis carnis mr ufa ac soꝛoꝛ vermes sunt: q̃ t de putredie pcedimus: t cũ putre: se venim⁹ quaz portam⁹. Qõ rectigi spiritalr ꝑt: mater natura t ... suetudo nõ immerito soꝛoꝛ vocat: qz ab illa cum ista sum⁹. Que videlicet mater et soꝛoꝛ vermes sunt: quia ex natura corruptibili t cõsuetudine pernersa cogimur: vt quasi quibusdã vermibus sceleratoꝝ cogitationib⁹ in mẽte fatigemur. Carnis enim natura vitiata t ꝓsuetudo pernersa: qz iunũeras curas in corde infirmitatis nostre generant: dñ mater t soꝛoꝛ vermes vocantur. ¶Sed oꝛdent essi animũ cure dñi inquietãt Nõ est cessant iusti viri vel solliciti cogitare t pertractare dñ agãt: t quide in spicere quo post pñtem vitã ducẽdi sunt. Qz ergo nũc electi añ aduentũ dñi/t in labore vite presentis se esse cernebant: t tñ post pñtem vitam necdũ celestia bona percipere/multis cogitationibus vrebant. Expectabant enim gram redemptoris sui: nec tamen ad eã poterant in carne viuendo peruenire. Unde t apte subditur. ¶Ubi est nũc prestolatio mea. Que esse potuit prestolatio iustoꝝ/ nisi iustus t iustificans deus/ qui ad penas humani generis sponte descenderet: t captiuos mortis in

Um enim addit nũc ostẽdit: qz quod q̃ñ q̃ venturum erat/ venire citius desiderabat. Sequitur. ¶Et patientiam meam quis considerat? Expressit desiderium quo festinat in carne positus redimi: t ab inferis ad superna reuocari. Et quidem paucoꝝ hominum ista fuit perpendere: vt scirent de presentis vite labore: b⁹: vel de subsequenti post mortem dilatione cogitare. Qõ verunq̃ iusti añ aduentum redẽptoris nostri se ꝑperi dolebant. Unde t recte dicitur. Et patientiã meã quis cõsiderat? Et quidẽ nõ deest. qui patientiam cõsiderat. Sed cum citius nõ erudiꝝ: quasi minus cõsiderare deus dicitur. Ipsa enim humani generis q̃ venit in mundi fine redẽptio ab bis q̃ a mũdi initio ꝑcesserunt tarda credebat: qz lõgo tpis spacio a celestiũ remuneratiõe disiũcti sũt: Luce 10.d. vitare attestante q̃ ait. Multi prophete t reges voluerũt videre q̃ videtis: nõ viderũ. Iradꝝ qõ nũc hi/ patientiã mei q̃s cõsiderat: ardentis desiderij vota ꝑdunt. Neq; ei vt ꝑdirim⁹ iustoꝝ patientiã nõ cõsiderat deo⁹: sz añ nõ cõsiderare dicitur ad votũ desiderij min⁹ citi⁹ apparere: ep plurioꝝ tempoꝝ dispensationis sue gratiam differre. Dicat ergo. Patientiã meã q̃s cõsiderat: qz quod disponẽti breue est: longũ est amanti. Unde adhuc dilationis sue damna ꝓsiderãs: hoc qõ iam ꝑdiderat repetit: t descẽsurus ad ima vocem doloris ingemiscat dicens. ¶In profundissimũ infernum descendente omnig

mea. Cum cōstet q̄ apud inferos iusti nō in locis penalibus: sed in superiori quietis sinu teneantur: magna nobis obortur q̄stio: quid nā sit quod beatus Job aſſerit dicens. In p̄fundissimū infernū descendent oſa mea: qui. cēſſ ante ad uentum mediatoris dei & hominū in infernū descensurꝰ erat: liquet tamen q̄ in profundissimū infernum descensurus nō erat. An ipa superiora loca inferi p̄fundissimū infernum vocat. Quia vēz quantū ad sublimitatē cēli, laz bin⁹ aeris spaciū nō immerito dici infernus potest. Cū cū apostate angeli a celestib⁹ sedibus in hoc caligi noſo aere sint dimersi: ꝑr⁹ apls dicit. Angelis peccantibus nō pepercit: sed rudentib⁹ in inferna detractos in tartarum tradidit in iudicio cruciandos reſeruari. Si itaq̄ quantū ad celsitudinem cēli aer iſte caliginoſus infernus est quantum ad eiusdem aeris altitudinē terra que infertur: iacet: & infernus intelligit & profundus pōt: quantum vero ad eiusdem terre altitudinem & illa loca inferi que superiora sunt aliis receptaculis inferni: hoc loco non incongrue inferno profundissimi appellatio ne signantur: quia quod aer ad celum: terra ad aerem: hoc ille est superior infernorum sinus ad terrā.

¶ Capitulum. xxiij.

Sed nimirum valde est quod admungit. Descēdent oſa mea. Cū enim sola anima descendere esset ad inferni loca: quid est quod tanta vir ille q̄ pertulit oſa sua descendere: nisi q̄ ibi se esse totū vidit / vbi pōdus sue remunerationis intelligit? Nā hoc q̄ ex se insensibile in terra deseritū aſſq̄ ad incorruptionem resurrectionis redeat se esse nō sentit. Oſa itaq̄ sua in infernū p̄fundissimū descēſura pertibet / quo selam suam animam descensurā videt: quia ibi totus est / vbi sentire possit q̄s recepit. Vel certe in infernum oſa eius descendūt: q̄ laborum omniū retributio adhuc in sola inferni quiete recipit. Hinc q̄ dicebat. Et quasi illuc descēdit oē q̄ egit: q̄ ibi q̄dem retributionis sue ex oibus inuenit. Cū ēt ipsa q̄s p̄stolata subiūgit cū illico sub inferā. ¶ Putas ne saltem ibi erit requies mihi. In quibus mirū vel bis & innotescit quid desiderat: & th esse se adhuc de suscipiendis reḡe dubiū designat: ne eius sancta opa tot flagella secuta sint: occulto iudicio supni iudicis post flagella temporalia eū mon stra tormenta sequerenť. Qua in re cum magno nobis timore pensandū est: q̄s tam de reḡe eternaſ se curus sit: si de ea adhuc & ille trepidat cuius virtutis ꝑconia & ipe iudex q̄ pertit clamat. Si enī iustus vix saluabit: impius & peccator vbi parebunt? Beatus cēſſ Job ad requiem se post flagella peruēturum nouerat: sed venturā in timore corda conuerberet: ipse visus est de eterna quietis retributione dubitare cum dicit: putas ne vt nos vēz perpendamus q̄a debemus formidine venturum iudicii semper exp̄auescere: quando & ille qui a iudice laudatus est adhuc de retributione iudicij in suauocalibus securus non est.

¶ Finit liber tredecimus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber decimusquartus Moralis expositionis Capitulum p̄mum.

Superioris huius operis parte tractauimus q̄ oppetens deꝰ vt mentes corrigeret sub lege positorum: ibi Job vitam adtestimonium testimoniū adduxit: qui legem nō nouit & cū tenuit: q̄ p̄cepta vite q̄ scripto non acceperat custodiuit. Huiꝰ p̄iꝰactio deo attestante laudat: q̄ bari postmodū diabolo infidiante p̄mittit: vt p tentamēta tribulationis. ostēderet / q̄tū prius in tranquillitate p̄fecisset. Huiꝰ virtus inimicus generis humani more suo impiis / & laudare deo attestātes cognouit. & cū ad tēpus expectit. Quē cū tot damnis rerū: tot orbitatibus pcussum sternere nequisset: verbum ei in stimulo male persuasionis excitauit / vt saltem per familiaria verba corrumperet quē p tot sternere nuncioꝝ tormēta minime valeret. Sed cū aduitorio femine: q̄s cōtra adaz prius in paradiso obtinuit: cōtra hūc secūdū in tranquillitio positū roborari nō potuit: ad alia se tentandi argumenta conuertit: vt amicos eius quasi p̄solantes adduceret: ita mē eorum mentes in aspritate increpationis excitaret: quatenus eius cuius patientiā flagella nō vincerant / inter flagella saltem aspera verba superaret. Vz inimicꝰ callide insidias / fraudē quā cōtra sancti virū parauerat pertulit: q̄ sancto viro quot occasiones p̄ditionis intulit tot cause victorie ministrauit. Contra tormenta q̄ppe patienti: nō verba sapientiā tenuit: q̄ dolores verberū eq̄nimiter sustinuit: & stultitiā male suadentiū sapiēter frenauit. Sed q̄ in ipsis passionibus doctisq̄ locutionibus sancte ecclesie typū tenet: amicis eius vt sepetiā dicim⁹: q̄dam recta: & quedaz stulta loquentibus / nō immerito hereticī figurant: q̄ p eo q̄ sctō viro amici sunt multa de reprobis recta dicunt: sed pro eo q̄ speciem hereticoꝝ tenent plerunq̄ in oris sui excessu dilabuntur: & verborum suorum iactu sancti viri pectus feriunt: sed contra mentem inexpugnabilem ipsa sua percussione fatigentur. Nos igitur subtili debem⁹ discretione distinguere: & quid sit in eorū verbis quod vere de reprobis sentiuntur: & quicquid cōtra beatum Job falsum sonant.

¶ Capitulum. ij. libri decimiquarti: exponens capitulum. xviij. textus beati Job.

Job. c. xviij.

Respondēs autē baldath suites / dixit. Usq̄q̄ ad quā fidē verba iactabis? Intellige p̄ & sic loquamur

Omnes heretici sanctam ecclesiam in quibusdam incognitis superbire putant: quedam vero nec intelligere suspicantur. Unde baldath suites beatū Job quasi in superbiā asstruit eruisse: quem fatetur verba iactare. Sed signat ipse ꝑa elatione tumuerat: qui beatum iob loqui / & non intelligeret putabat. Et quia omnes heretici in estimatione sua a sancta se ecclesia despici conqueruntur: apte subiungitur. ¶ Quare reputati sumus vt iumenta: & sordui mus coram te. Humane mentis est proprium: hoc sibi fieri suspicari quod facit. Arbitrant enim se despici / qui bonorum more res despicere p̄suescunt. Et q̄ in his que comprehendi valent ratione contra hereticos ostendit ecclesia rationabile non esse q̄s asstruāt estimari se ab eius iudicio velut iumenta suspicantur: ex qua despectus sui suspitione primus ad dedignationem p̄silium: atq̄ ad eiusdem ecclesie cōtumelias excitauit. Unde subditur. ¶ Quid p̄dis animam tuā in furore tuo? Heretici vel celum rectitudinis vel spiritalē gratiam sancte predicationis non virtutis pondus / sed insanam furoris estimāt: quo furore vēz perire fidelium animas arbitrant: q̄ inde interire ecclesie virū credunt / vnde eam esse contra se in feruore conspiciunt. Sequitur. ¶ Nunquid propter te

Judicādi temeritas.

verba hereticorum.

derelinquetur terra. De ecclesiis vbiq; dei colere: se totū mundum existimant occupasse. Quid est ergo dicere? Nunquid propter te derelinquetur terra/ nisi hoc qđ sepe fidelibus dicit: qz si hoc est verū quod vos dicitis/ ois a deo terra derelicta est: quaz tam pre multitudine nos tenemus. Sancta aūt vniuersalis ecclesia predicat deū veraciter nisi intra se colligi nō posse: asserens q̄ oēs q̄ extra ipsaz sunt minime saluabunt. Ait cōtra hereticī/ qz extra ipsaz saluari se posse cōfidūt: in quolibet loco sibi diuinū adiutoriū adesse profitent. Vñ dicit. Numqđ propter te derelinquetur terra. i. vt qđcūq extra te fuerit/ minime saluet. Unde etiā subdit.

¶Et transferātur rupes de loco suo. Hereticī rupes vocāt eos quos sublimitb⁹ in bñano genere excedere sensib⁹ estimāt: quos p̄fecto doctores se habere gloriant̄r. Cū vo sancta eccl̄a puersos q̄sq; predicatores intra sinū fidei colligere studet: qđ aliud q̄ de locis p̄prijs rupes mouet: vt intra eaz recta sentientes humiliter iaceāt/ qui in puersis suis sensib⁹ prius rigidi stabāt. Ex hoc fieri hereticī omno p̄tradicūt: z propter ei⁹ vocē rupes de loco p̄prio minime trāsferri nituntk: qz vez nolūt vt ad eā venientes vera būiliter sentiāt/ q̄ apud eos elatis sensibus falsa sapiebant.

¶Lapidē. iij.

Pervnctq; vo hereticī cū quosdā in sancta eccl̄a vel inopia vt flagellis laborātes aspiciūt: semetipsos mox in arrogantia iusticie extollunt: z quic quid aduersum fidelib⁹ euenisse considerāt: hoc factū p̄ cozinquitatib⁹ putāt: nescientes nimirū qz actionū meritū presentis vite quālitas nullaten⁹ pbat. Naz plerūq; z bona malis/ z mala bonis cueniūt: pro eo q̄ z vera bona bonis: z vera mala malis in coeterna retributione seruantur. Baldarb itaq; typū hereticoū de prosperitate vite presentis se extollentiū tenens. aduersus flagella beati Iob/ quasi ex eoū voce vtra iustoz opprobria inflatur: z diserte quidē cōtra impios disputat: sed q̄ peruersa contra iustū talia dicat ignorat: nam subiecit dicens. ¶Nōne lux impij extinguetur: nec splēdebit flāma ignis eius. Nec in psentis vite diffinitione denūciat falsitur: qz plerūq; z impijs inesse lumen p̄speritatis cernit: z pios tenebre ignobilitatis ac paupertatis absconduntk. Sin vero ad hoc eius sermo dirigitur/ vt ostendat quid impij in suo fine patiāt: vera citer dicit. Nōne lux impij extinguetur: nec splēdebit flāma ignis eius. Quod si dici de impio recte potuit: cōtra sanctū tamen virum in flagello p̄stitutū dici nō debuit. Sed nos vires brachioū illi⁹ suis sententijs pp̄endentes: pensemus q̄ valida iacula iroquet: z discamus aspicere in roquendo quem impetit: nimirū sciētes qz frustra in tales ictib⁹ lapidē ferit. Dicat ergo. ¶Nonne lux impij extinguetur. quia habent impij lucē suaz: p̄speritates. s. vite presentis. Sed lux impij extinguetur: qz fugitiue vite p̄speritas cū ipsa citius vita terminatur: vbi apte subdit. Nec splendebit flāma ignis eius. Ois namq; impius habet flāmā ignis proprij: quē i corde suo ex feruore desideriorū tēporaliū accendit: ob modo istis/ modo illis cupiditatibus estuat: z cogitationes suas p̄ multiplicia blandimenta seculi amplius inflāmat. Ignis autez si flammā non habet/ nequaq; fulgore lumine splēdet. Flāma itaq; ignis eius est/ decor vt potestas exterior que de interno eius ardore procedit: quia quod antee in hoc mūdo adipisci desiderat: plerumq; ad exitum perditionis obtinet: z sepe in potestate culminis: siue in diuitijs multiplicandis quasi per exteriorem gloriaz lucet: sed no ipsem

flāma ignis

debit flamma ignis eius/ cum in die extremi ois exterior decor subtrahit: z solo suo intrinsecus ardore concrematur. Flamma ergo ab igne subtrahit: cū gloria exterior ab interno ei⁹ ardore sperat. Habent etiā iusti flāmā ignis sui: sed nimirū que respiendeat: quia vez eozum desideria in bonis operib⁹ lucent. Iniquoz̄ vero flamma minime splendet: quia per hoc q̄ mala appetunt: ad tenebras pertrahuntur. Unde z sequitur. ¶Lux obtenebrescet in tabernaculo illius. Si plerūq; tristiciam tenebras non immerito lucem accipere gaudiuz debemus. Lux ergo in tabernaculo illius tenebrescit: qz in eius conscientia quā male inhabitat: gaudium quod de temporalib⁹ rebus fuerat deficit. Unde z apte subiungitur.

¶Capitulum. xviij.

Et lucerna que super eum est extinguetur. Ut enim de vsu multoū loquar/ lucerne lumen in testa est: lumē vero i testa est: gaudiuz in carne. Lucerna ergo que super eum est extinguet: qz cū malorū suoū retributio impium sequit: in eius mente gaudium carnale dissipat. Bene autē de lucerna hac nō dr: que apud eū est: sed que super eū est: qz iniquorum mentē terrena gaudia possident: sicq; eā in voluptatibus absorbet: vt super ipsaz sint: nō apud ipsam. Justi aūt etiā cum p̄sperate vite presentis habent/ eā sub semetipsis p̄mere nouerūt: vt hoc qđ apud se in bonis hilarescunt/ fragilitatis consilio transeant: vtiq; rectis regimine excedāt. Lucerna ergo ipij h̄ sup eū est extinguet: qz ei⁹ eius gaudiū deficit/ qđ eū totum in hac vita possedit: et qz nūc male se in voluptatib⁹ dilatat: eū post i supplicijs pena coangustat. Undeadhuc subdit. ¶Arctabuntur gressus virtutis eius, Nunc enim quasi virtutis sui gressus exerit: quotiens potestatis sue violētias exercet: sz gressus virtutis ei⁹ artabunt: qz vires malicie illius quas nunc in voluptate sua exhibet post modū pena cōstringit. Sequitur. ¶Et precipitabit eum consiliū suum. Habet nūc cōsiliū ois iniquus pūtia appetere: eterna desperare: iniusta agere: iusta deridere: sed cum iudex iniquorum iniustoriūq; venerit: suo vnusquisq; impius cōsilio precipitabit: qz p̄ hoc qđ hic appetere prauis cogitationibus eligit/ in eterni supplicij tenebras mergit. Quē enim hic gloria tpalis extollit: illic sine termino pena premit. Qui hic in voluptate letat⁹ est: illic perpetua vltione cruciat. Et sit plerūq; vt ipa hui⁹ mūdi p̄speritas que ab impijs inbianter appetit: eoū gressus ita obliget: vt etiā cum ad bona opa voluerit redire vix possint: qz recta agere nō valēt: cuz huius mūdi amatorib⁹ displicere timēt. Unde agit: vt per gloriam quam impius ex peccato assequitur: eius adhuc peccata amplius multiplicētur. Qđ bene baldarb exprimit: cum subiungit. ¶Immittit enim in rete pedes suum: z in maculis eius ambulat. Qui pedes in rete mittit: nō cuz voluerit efficit/ sed in petis se detinēt non mox vt voluerit surgit: z q̄ in maculis retis ambulat: gressus ambulando suos implicat: z cū expediri ad ambulādū nititr: ne amplius obligat. Sepe nāq; cōtingit: vt quis hui⁹ mundi delectatiōe p̄stratus: in eo ad bonoris gloriā p̄tingat: ad desideriū suoni effectus puenīat: et peruenisse se ad hoc qđ expetit letetur. Sed qz bona mūdi nō habita in amore sunt: z plerūq; habita vilescūt: perpiendo discat: q̄ sit vt le qđ expetit. Unde reuocatus ad mentē exārit quale sine culpa fuerat qđe cū culpa ipicit adeptū: sed ipsa eū originas que ipplicauit teneat: z sine culpis alijs fugere no

valet hoc vbi nō sine culpa peruenit. Immisit ergo in rete pedes suos: z in maculis eius ambulauit: qz cū expediri nitit/ tūc veraciter cōspicit ꝙ duris nexib⁹ tenet. Sentiēs cūi vere obligationē ītam cognoscim⁹/nisi cū euadere nitētes/ ītinuare pedes conamur. Vnde et hanc eandem obligationem apte subiungens. Sequitur.

¶Capitulum.v.

Circūdabit planta illius laqueo. Quia vez stringet finis in peccō. Et qz hostis generis humani cum vniuscuiusq; vitā inculpa obligat / ad eius mortē anxiū ambelat: recte subiūgit. ¶Et exardescit cōtra eū sitis. Antiquus quippe noster inimicus cū in peccō vitā illaqueat sitit: vt mortē peccatoris bibat. Nō tñ z aliter intelligi pōt. Nā quēsa mēs cū in pcipi venisse se ꝛspicit/ꝛdā cogitatiōis supficie euadere pcti laqueos queritꝛ si vel terrores vt opprobria bominū timēs eligit in eternū mori ꝙ ad tpo aliqd aduersitatio ppeti. Vñ totum se vitijs inserit/ꝙ⁹ iā se semel obligatū sentit. Cui⁹ ergo vsq; ad finē vita in culpa cōstrigitur: ei⁹ plāta laqueo tenet. Sz qz se quo malis obligatū pēsat/eo desuo reditu desperatꝛ ipa iaz desperatiōe acri⁹ ad bui⁹ mūdi cōcupiscētias estuat: fit desideriox feruor inmēte: z pcēs pcedentib⁹ irretit⁹ anim⁹/ad maiora etiā delicta succendit. Vñ z subdit. Et exardescit cōtra eū sitis. In ei⁹ ꝙppe aio contra eū sitis exardescit: qz ꝙ agere puerse cōsueuit eo ad bibēda mala vehemēter accendit. Impio ꝙppe sitire est/ huius mūdi bona concupiscere. Vnde z redemptor noster ante pharisei domū hydropicū curat: z cū cōtra auariciā disputaret scriptū est. Audiebāt autē oīa hec pharisei ꝙ erāt auari: z deridebant illū. Quid est ergo ꝙ ante pharisei domū hydropicus curat: nisi ꝙ z alteri⁹ egritudinē corpis/ in altero erpimitur egritudo cordis. Hydropicus ꝙppe quo amplius bibe rit/ampli⁹ sitit: qz z rois auarus ex potu sitim multiplicat: qui cū eaꝛ appetit adeptus fuerit/ad appetēda alia amplius anhelat. Qui eni adipiscendo plus appetit/huic sitis ex potu crescit. Sequitur.

¶Capitulum.vj.

Abscondita est terra pedica eius: z decipula illius super semitam. In terra pedica ab scōdit/ cū cuspa sub terrenis cōmodis occultat. Inimicus quippe illudians ostēdit bīane mēti in terreno lucro qđ appetat/occultat peccati laqueū/ vt ei⁹ aiam stringat: quatenꝰ videat qđ est qđ ꝓcupiscere valeat: z tñ nequaq; videat culpe laqueo pedē ponat. Decipula ꝙo a decipiendo vocata est: z tricab antiquo hoste sup semitā decipula ponit/qñ in actiōe bui⁹ mūdi quā mens appetit laqueus parat: q vez nō facile deciperet/si videri potuisset. Sic ꝙppe decipula ponit vt dū esca ostēdit / nequaq; ipsa a trāscūte videat. Quasi esca quippe in laqueo est lucrū cū cuspar: z bui⁹ mūdi ꝓsperitas cū iniquitate. Dum itaq; a cōcupiscēte lucrū appetit quasi pedē mētis apprehēdit decipula q̄ nō videt. Sepe ego ꝓponunt aīo cuz culpa bonores/diuitie/salus z vita tpalis: que mēs infirma dū quasi escā videt/z decipulā non videt: p escam quā vidēs apperit/in culpa pstringitur q̄ nō videt. Existūt etenim quasitates motū q̄ ceteris vitijs sunt vicine. Nā mores asperi/aut crudelitati/aut supbie solēt esse ꝓiuncti. Mores aūt blandi z ꝙ decet pudlo amplius letiores nonunq; luxurie z dissolutioni: ergo inimic⁹ generis humani vniuscuiusq; mores cuiusq; vitijs sint ꝓpinq; ꝓsiderat: z illis opponit ante faciē/ad que cognoscit facilius inclinari mentez;

vt blandis ac letis moribus sepe lucrū nōnunq; vanā gl̄iaz: asperis vero mentib⁹ iram/superbiaz vel crudelitatez ꝓponat. Vbi ergo decipulaz ponit/ vbi esse semitam mentis conspicit: qz illic periculū deceptionis inserit: vbi viam esse inuenerit ꝓpinque cogitationis. Et qz quersus homo omne qđ facit/etiaz pati metuit: atq; hoc sibi ab oībus fieri estimat: qđ ipe oīb⁹ quib⁹ valet parat/recte sequitur. ¶Undiq; terrebunt eum formidines. Tales esse cōtra se omnes esse suspicat/ qualis ipse esse ꝓtra omnes mittitur. Que nimirum formidines quid in eius actione faciant/subinfertur cum dicitur. ¶Et inuoluent pedes eius.

¶Capitulum.vij.

Sedes quippe si involuti fuerint/gressus libe ros habere non pōt: et nullū capere ꝛcreabit: qz sua eos inuolumenta retinēt. Prāua itaq; desideria ad pessimaz actionē trahunt: sed pessima actio restringit in formidine: q̄ vez formido luoluit pedes ne in rectā exire valeāt actionē. Et sepe cōtingit vt ideo quisq; bon⁹ esse metuat: ne boc a prauis ipse patiatur quod se bonis fecisse reminiscit: dumq; boc pati quod fecit metuit/ vndiq; territus/vndiq; suspect⁹ quasi pedes inuolutos habet: qui timore irretit⁹ nil libere agere prevalet / qui in bono opere quasi inde gressum perdidit: vnde ad mala que cōcupierat excessit. Sequitur. ¶Attenuetur fame robur eius: z inedia tuuadat costas illius. Scriptura sacre more optare videt qđ futurū p̄cuidet: sc; nō maledictis animo sed ꝑdictis. Dis itaq; homo qz ex animaz carne constat: quasi ex roboze z infirmitate compositus est. Ex ea esse parte qua spiritus rationalis est conditus/non incōgrue ꝛdꝛ robustus: ex ea ꝙo qua carnalis/infirm⁹ est. Robur ergo est bois ala rōnalis/que impugnātibus vitijs resistere p rōnem valet. Vnde z superius p beatuz Iob dictū est. Roborasti eū paululum vt in ppetuū ptransiret. Et rationali quippe anima ꝛdꝛ homo vt in ppetuū viuat. Huius ergo iniqui robur fame attenuat: qz eius anima nulla interni cibi refectione pascitur. De qua scz fame p ppbetā ꝛdꝛ. Emittā famē in terrā: nō famē panis/neq; sitiz aque: sz audiē dī⁹ dñi. Bene aūt subditur. Et inedia inuadat costas illius. Coste esse constringunt viscera: vt latentia intrinsecus eaꝛ soliditate muniant. Coste ergo vniuscuiusq; sūt sensus ale q̄ latētes cogitationes muniūt. Inedia igit̄ inuadit costas qñ omni spirituali refectione subtracta/sensus mētis deficiūt: z cogitatiōes suas regere vel tueri nō possunt. Inedia inuadit iniqui costas: qz fames interna sensus mētis extenuat: vt cogitationes suas nullatenus regant. Nā dū sensus mentis obtusi fuerint / cogitationes ad exteriora pdcūt: z quasi cōstis infirmātibus ea que in occulto sana latere poterant foris viscera fundunt. Vnde fit vt cogitationibus exterius sparsis exteriorū gratie ꝛspecie deceptus appetat animus: nihilq; diligat nisi quod pulchrum foris vidērit. Contra quez adhuc apte subiungitur.

¶Capitulum.viij.

Deuoret pulchritudinē cutis eius: z cōsumet brachia illi⁹ primogenita mors. Pulchritudo cutis est/ gloria ꝛpozalis: que dū foris concupiscitur/quasi species in cute retinetur. Brachiox vero nosce nō incongrue opera designant: qz corporale opus brachijs agitur. Quid autem mors nisi peccatum est/ quod ab interiore vita animaz occidit? Vnde scriptū est. Beatus z sanct⁹ qui habet partez in resurrectione prima: quia ille post carne felici-

ter resurget: q̄ in hac vita positus a mentis sue morte resurrexerit. Vt igitur peccati mors/nō incōgrue primogenita mors superbia valet intelligi: quia scriptū est. Initiuz omnis peccati superbia. Dui christus inē igitur cutis eius/z brachia illi⁹ primogenita mors dominat: q̄ iniqui gloriaz vel operationem superbia supplantat. Potuit esse eriā in hac vita sine culpa gloriosus existere: si superb⁹ minime fuisset: potuit auctoris sui iudicio quibuslibz suis operibus cōmendari/nisi hec ipsa opa ante eius oculos elatio supplantaret. Sepe enim quosdaz diuites videmus/q̄ opes z glioriaz habere sine culpa potuissent: si hec habere cū humilitate voluissent. Sed extollunt rebus: inflantur bonoribus: dedignant ceteros: omnēq̄ vite sue fiduciaz in ipsa abundātia rerū ponūt. Unde z quidam diues dicebat. Anima/habes multa bona repposita in annos plurimos: requiesce/comede/bibe/epulare. Quas eorum cogitationes dum supernus iudex aspicit: de ipa hac eoz sua fiducia euellit. Unde hic quoq̄ apte subditur.

¶ Euellat de tabernaculo suo fiducia eius: z calcet super eū quasi rex interitus. Hoc loco spiritus nomine ipse hostis generis humani/qui interitū intulit designatur: qui per suum quendā satellitem exprimitur de quo ad Johannem dr. Nomen illi mors. Iste itaq̄ interitus in die ultus quasi rex super impium calcat: q̄ quem prius blandis persuasionibus decepit/ad extremū violētie nexib⁹ ad supplicium rapit: tantoq̄ eum durius deprimit/quanto in prauis actibus vehementius astrinxit. Qui hoc quoq̄ reprobi mentē dum possidet calcat: quia quotiēs eam delectationibus presilit/quasi totiens super eam pedes sue tyrānice dominationis posuit.

¶ Capitulum.ix.

SI vero interierit⁹ no se nō apte diabolus: sz potiꝰ dz intelligi: et quo contingit reprobos ad interitū trahi: talis nimirū interit⁹ quasi rex calcat mentē/cū eaz nō resistētē possidet. Nō essi pōt in hac vita bon⁹ posito tēratio desse pcti: sz aliud est pcō tētāri r esistere: aliud dñanti seruire. Iniquus aūt q̄sq̄ q̄ resistere peccati suasionibus nescit: subiugari aūt ei⁹ dñio nō ptimescit: recte de eo dr. Calcet sup eū quasi rex interit⁹. Multus quippe interitus regnū a discipulorū cordibus repellebat apius cū dicebat. Nō regnet petri in vestro mortali corpe. Nō essi ait: nō fit: sed nō regnet: q̄ nō esse nō pōt: nō antē regnare in cordib⁹ bonoz pōt. Oz ergo cū aliquis culpa cor iniquuz pulsauerit/ resistēs illud nō euenit: sed suo dominio substernit: dicit recte: Euellatur de tabernaculo suo fiducia eius: z calcet super eum quasi rex interitus. De tabernaculo ergo fiducia ei⁹ euellit/q̄ quersus quisq̄ qui multa sibi ad votū in hac vita parauerat: repentina morte disipat. Et calcet sup eū quasi rex interitus: q̄ vel hic vitijs p̄mitur: vel mortis sue tpe p hoc q̄ ad supplicia rapitur/ptāti demoniace subiugatur. Nō idcirco ipa in reprobor̄ mētib⁹ agit: q̄ z cū occasio perrandi pcti deest/desiderioz cogitatiōes eoz cordibus nullatenus desunt/cū semp diaboli sequātur in ope: valde tā se illi obligant in cogitatione. Prius ergo culpa in cogitatione est: postmodum in ope. Unde ille babylon dicit. Descende/sede in pulvere virgo filia babylon: sede i terra. Cū enim semp pulvis terra sit non tā terra semp est pulvis. Quid ergo p pulverez/ nisi cogitatiōes debemus accipere. Que dum importune ac sllēter in mēte cuolāt/ei⁹ oculos excecāt. Et q̄d p terrā/nisi terrenas actio desiguat? Et q̄ reproborū mēs prius

ad prava cogitāda deficit: z postmodū ad facieda: recte filia babylon dr̄ ab interne recitudis iudicio descēdit: p feriēte sentētiaz dr: vt prius ut puluere r posit in terra sedeat: q̄z nisi se in cogitatione p sterneret/in malo opere nō inbesisset. Sequitur. ¶ Habitant in tabernaculo illius socij eius qui non est. id est in mente eius apostate angeli per cogitationes nequissimas conuersent: eius vez loch/q̄ idcirco iam nō est q̄z a sūma essentia recessit: p hoc quotidie crescente defectu/quasi ad nō esse tendit/q̄ semel ab eo qui vere est cecidit: qui recte quoq̄ nō esse dr: q̄ bene esse perdidit q̄uis nature essentiam non amisit.

¶ Capitulum.x.

DUc tñ casde iniqui cogitationes subtili⁹ serpentes subiungit/ dicēs. ¶ Aspergatur in habitaculo eius sulphur. Sulphur q̄d aliud q̄ fomētū ignis est? Nō tñ sic igne nutrit/vt fetore grauissimuz erbaret. Quid itaq̄ i sulphure nisi pctī carnis accipim⁹? Qui dum querūs cogitationib⁹ quasi q̄busdā fetoribꝰ replet mentē interna incēdia pparat: z dum fetoris sui nebulā in mente reprobi dilatat: cōtra eā flāmis subsequentib⁹ āsi nutrimēta subministrat. Nam q̄: p sulphur fetor carnis accipit: ipsa sacri eloquij historia testat: q̄ extra sodomā ignē z sulphur pluisse dr̄z narrat. Qui cū carnis eius scelera punire decreuisset in ipsa qualitate vitiorū notauit maculā criminis. Sulphur quippe fetorem dr: ignis ardorē. Qui itaq̄ ad querūs desideria ex carnis fetore arserit: dignū fuit vt flāmā ignez sulphure piceq̄ quater⁹ ex iusto desiderio q̄d fecissent. Hoc ergo i tabernaculi iniq̄ sulphur aspergit: quotiēs querūs carnis delectatio in ei⁹ mēte dñatur. Que q̄ indefinēter prauc cogitationes possidēt: cūcta ferre boni operis fructū vetāt: recte subiungitur.

¶ Deorsum radices eius siccentur: sursum aūt atteratur messis eius. Quid nāq̄ radicū nomine que in occulto site sunt: z germen in aperū ferūt: nisi cogitatiōes accipimus: que dum nō videtur in corde visibilia opera pducūt? Ut z messis noīe eadē apta operatio signaf: que vez ex latēti radice producitur. Et q̄ oīs iniquus prius in cogitationibus tentationū arescit: z postea a bonis actibus desicit: recte p baldath dr. Deorsum radices eius siccentur: sursum aūt atteratur messis eius. Quia dum prauus quisq̄ cogitationes suas in infimis rebus ponit: z semp iter ne viriditatis gaudia appetere negligit: quid aliud q̄ radices suas deorsuz siccari pmittit? Cuius sursum messis atteritur: q̄ oīs ei⁹ opatio a supno iudicio quasi nihilum deputaf. eriā si ante humanos oculos bona videaf. In imo itaq̄ radices sunt z superius messis: quia hic pr⁹ bonas cogitatiōes mittimus: vt q̄sq̄ bonoz operū fructū percipere in eterna retributione mereamur: sed iniquus quisq̄ cū bonas cogitatiōes deserit: z ad ea que sunt exteri⁹ semetipsum fundit: deorsum siccaf radices eius. Sursum vero messis eius atteritur: q̄ q̄ hic sterilis pstitit: post hec vitā ad nulla p̄mia vocaf. Sequit.

¶ Capitulum.xj.

MEmoria illius peat de terra: z non celebretur nomē eius in plateis. Intuēdus est nobis: q̄ sic Baldad suites de vnoquoq̄ iniquo loquit: vt latenter ad caput oīm iniquoz eius verba vertantur. Caput quippe iniquoz diabolus est. Ipse q̄pe in vltimis tpibus illud vas perditionis ingressus q̄d antichristus vocabitur: qui nomen suum lōge lateq̄ diffundere conatur. Quod nūc vnusq̄sq̄ imitat: cū de memo-

ria terreni nois gloziã laudis ne extendere nitrik: atq; opinione trã sitoria letak. Hic ergo hec verba intelligank de vnoquoq; iniquo: vt referri q; debeãt ad ipm speciakr caput iliquoz. Dicat itaq;. Memoria illius pereat de terra: t nõ celebrek nomẽ ei⁹ i plateis'. Platee quippe appellatiõe grecа a latitudine sunt vocate. Memorias vero suã in terra statuere antichristus conak/cũ in terrena gloria appetit si esset possibile in perpetuũ pmanere. Nomẽ suũ in plateis celebrari gaudet/cũ longe lateq; operatione sue iniq̃tatis extendit. Dz q; diu hec ei⁹ iniquitas nõ finik et tolli/dicatur. Memoria illi⁹ peat de terra: t nõ celebrek nomen ei⁹ in plateis. i. citi⁹ laudẽ terrene potestatis amittat t oẽ gaudiũ sui nominis pdat: qõ longe lateq; in bre ui tpis pisperitate diffuderat. Sequitur. ¶Expellat cũ de luce in tenebras. De luce ad tenebras dicitur/cuz de honore vite pñtis ad supplicia eterna dãnak. Uñ t aper tius subdi tur. ¶Et de orbe trãsferat eum. De orbe quippe transferk/cũ supno apparẽte iudice de hoc mundo tollek in quo puerse gloriak. Qui p eo q; cũ oibus seq̃cibus suis fine mundi interuenien te dãnabitur/recte subiungitur.

D 1.Tbc. 2.b. ¶Non erit semen eius neq; progenies in populo suo: nec vlle reliq̃e in regionibus eius. Scriptũ q̃pe est: qz dñs iesus interficiet eum ispũ oris sui: t destruet illustratione aduentus sui. Dũ ergo eius iniq̃tas cũ mundi statu terminak/progenies eius in ppso suo nõ relinquitur: qz t ipse t eius ppli⁹ cuz ad supplicium pariter rapient: t oẽs iniqui qui de ei⁹ puersa pfusione in prauis actionibus nati sunt: illustratione aduẽtus dñi eterno interitu cũ eodem suo capite ferientur: ac nulla eius progenies in mundo remanet: qz districtuo iudex iniq̃tates illi⁹ cũ ipso mũdi fine cõcludit. Quod ꝺo hec apte de antichristo intelligi debeãt/demonstratur cũ subdit. ¶Capi. xviii.

In die⁹ eius stupebũt nouissimi: et primos inuadit horror. Tanta em̃ tunc cõtra nos iniq̃tate effrenabitur vt etiã electoz corda nõ paruo pauore ferianꝁ. Uñ scriptum est. Ira vt in errorẽ inducank/si fieri põt etiã electi: qõ vez⁹ error non qz electi casuri sũt iz magnis terrori⁹ trepidaturi. Tũc ꝺo cõtra cũ certamẽ iustitie t nouissimi electi debere narrank t primi: qz scz t bi q̃ in fine mũdi electi reptunt/i mortẽ carnis pternendi sunt: t illi et q̃ a prioꝛib⁹ mũdi prib⁹ precesserũt: Enoch scz t helias ad medũ reuocank: t crudelitatis eius sententiã in sua adhuc mortali carne passuri sunt. Hui⁹ vires in tanta pñte lapsatas/ nouissimi obstupescunt: t primi metuũt: qz iz iuxta boc q̃ spiritu superbie subleuak: oẽm talem ei⁹ pñtez despiciũt: iurta boc tñ q̃ ipsi adhuc in carne mortali sunt: in qua cruciari tpali ter pñt: ipa q̃ fortiter tolerãt supplicia pborrescãt: ita vt in eis vno t eodẽ tpe t pstãtia ex ꝓtute sit: t pauoz ex carne: qz etsi electi sunt vt tormẽtis vinci nequeãt: p tñ q̃ boles sunt: t ipsa metuũt tormẽta q̃ vincunt. Dicak ergo. In die⁹ ei⁹ stupebũt nouissimi: primos inuadit horror: qz vez tũc signa monstrantur: t crudelia ac dura fa ctur⁹ est: vt ad stupoꝛẽ pducat: q̃s l fine mũdi fuenerit: primos patres q̃ in ei⁹ expugnatiõe fernati sunt carnalis mortis dolore trãsfigat. Igitur qz de iniquis oib⁹ vel de ipso iniquoz capite mira narrauit: gñali mox diffinitiõe subiũgit ¶Hec sunt ergo tabernacula iniqui: iste loc⁹ ei⁹ qui ignorat deũ. Qui⁹ ei dixerat. Expellat cuz de luce ad tenebras: t de orbe transferat eũ: cui⁹ cũ mala subiũgeret: ad iũrit. Hec sunt tabernacula iniq̃: t iste loc⁹ ei⁹ qui ignorat deũ: vꝯ ini

dicis/qz is q̃ nũc deũ ignorãdo extollit: tũc ad ppria tabernacula puenit/qñ cũ sua iniq̃tas in supplicia demergit: t locũ suũ qñq; inuenit tenebras: q̃ dũ bicꝺe falsa gauderet luce iustitie/ locum tenebat alienũ. Peruersi em̃ in oẽ qõ per simulationẽ faciunt nomen glie in suoz quasi locũ occupare alienum nituñk: sed ad locũ suũ tunc pueniunt/cũ iniquitatis sue merito ꝑpetuo igne cruciank. Hic nãq; p oẽ qõ agunt percipiẽꝺe laudis desiderio seruunt: t pmaginẽ bono rũ operũ finum mẽtis ad auaritiã extendñt. Eat igit nunc iniqu⁹/ t multis apparatibus tumid⁹ sua hic habitacula pstruat: nomẽ glorie extẽdat: plura multiplicet: scz abundantib⁹ opib⁹ delectet: cũ ꝺo ad supplicia eterna puenerit: pfecto cognoscet/ qz hec sunt tabernacula iniqui t iste loc⁹ eius q̃ ignorat deum. Recte vero hec baladad dixerat: iz cui diceret/ ignorabat. Uehemẽter aũt iustã cor affligitur/qñ cõtra illud sñe ex iniusta estimatione proferunt. Uñ beatus iob primus respõdit dicens.

¶Sequitur Capitulũ. xix. textus: sed Moralis expositionis Capitulum. xlij.

Sqzquo affligitis animã meã: t atteritis me sermonibus. Sancti viri eloquia (vt sepe iam dixim⁹) aliquando ex persona propria: aliquando vero ex voce capitis/aliqñ aũt ex typo sunt vniuersalis ecclesie sentienda. Valde vero affligitur anima iustoz/qñ illi ꝓtra bonos districtas snias intonquẽt/qui den eviuere ignorant: t ex voce sibi iustitiã vendicãt quã moꝛib⁹ impugnãt. Uñ amicis beati iob (vt sepe iã diximus) heretico rum typũ tenentib⁹/ recte ab eo ꝺe rãdetur. Usqzquo affligitis animã meã/ tatteritis me sermonib⁹ Heterunt em̃ boni sermonib⁹ iniquoz/qñ contra eos illi in verbis tument: qui aut in peruersa fide/ aut in prauis moꝛibus iacent. Sequitur. ¶En decies cõfunditis me. Numeratis vicib⁹ locutionũ amicorum iob adhuc nisi quinqies locutus eos esse cognoscimus: iz propter hoc q̃ ab eis quinquies increpationes audierat: quoz increpatiõib⁹ q̃nquies ipe rñdit decies sephibet eẽ pfusum: qz t ideo grauiter laboꝛauit/q̃ frustra increpat⁹ est: t ideo cõfusionẽ ptulit / q̃ vba doctrine nõ audiẽtib⁹ dixit. Itaq; cũ audiẽs taceret/t cũ loquẽs nõ audiret ipse laboꝛe pertulit: quit tacendo patienter/t eis loquendo inutiliter cordis doloꝛe sentit. Uñ t superius dixit. Quid agã? Si loquar⁹ fuero/nõ quiescit dolor me⁹: t si tacuero/nõ recedit a me. Sin vero ad typum sancte ecclie hec verba referimus/liquet q̃ magnũ eius est gaudiũ seruare decalogiq̃ cepta. Sed ꝺ hc pueniẽs decies cõfundunt: qz per oẽ qõ peccant pmis saltis moꝛibus decalogi ꝓcepta relinquunt: t totiẽs bonis pfusionem faciunt/quotiẽs in suis actibus diuinis vocibus obsistũt. Sequitur. ¶Et nõ erubescitis opprimentes me. Sunt nõnulli q̃s ad perpetrandã nequitiam oboꝛta subito malitia inuitat: iz tñ humana verecundia reuocat. Et pie rũq; per hoc q̃ erterio⁹ erubescũt: ad interiora sua redeunt: t contra se internum iudicũ sumunt: qz ꝑpter hoꝛem mala facere metuũt: quanto magis ꝑpter deũ qui cuncta inspicit/nec appetere mala deberunt? Iniquib⁹ fit vt mala maloꝛa coꝛrigant per bona minima. i. per exteriorẽ verecũdiã/ interiorem culpã. Et sunt quidã q̃ postq̃ deum in mente contempserint/ multo magis diuina iudicia spernunt: atq; omne malum q̃ appetũt: audacter peragere non erubescunt. Quos ad perpetrandum malũ occulta iniquitas inuitat: t nulla aperta verecundia retardat sicut de quodam iniquo iudice

Cũ hereticis certat iustus.

dicitur. Deum non timebat: ꝛ hominem nō reuerebatur. Hinc est etiā qđ de ꝯbusdā impudenti frōte peccantibus dictū est. Et pectī suum quasi sodoma ꝓdicauerunt. Plerunq; ergo tales sunt aduersa ecclie/ q̄ a perpetrādis malis/nec timore dñi/ nec dolm pudore refrenant. Quibus bene ꝑ bem Iob ꝛ. Et non erubescitis opprimentes me: qz etsi prauum fuit male voluisse: pius est male appetita non erubescere. Sequitur.

¶ Nempe etsi ignorauī/mecuꝫ erit ignorantia mea. Habēt hoc hereticī ꝓprium: vt de inani scientie arrogantia insolescant: ꝛ recte credentium simplicitatē sepe derideant: ꝛ nullius esse meriti vitam humilium duxāt. ¶ Cap. xliij.

TAm contra sancta ecclesia in oīe qđ veraciter sapit/sensum suū humilr deprimit: ne scientia inflet: ne in requisitione occultoꝝ tumeat: ꝛ pscrutari aliqua q̄ vltra vires sunt illis ꝓsumat. Utilius etenī studet nescire q̄ perscrutari nō valet/ ꝯ audacter diffinire que nescit. Scriptū quippe est. Dicat q̄ mel multū comedit/ nō est ei bonū: sic q̄ scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Dulcedo etenī mellis si plusq; necesse est sumit: vñ delectat os in de vita comedētis necat. Dulcis quoq; est requisitio malestatis: sed q̄ plus hāc scrutari appetit/ ꝯ humanitatis cognitio ꝓmittit: ipsa hunc eius gloria opprimit: qz velut imoderate mel sumptū pscrutantis sensum dīi nō capit rūpit. Nobiscū vero esse bz qđ ꝑ nobis ē. Et rursum nō nobiscum esse dicit qđ ꝫ nos est. Qui ergo scia sua hereticī coz inflat: fidelcs aūt cognitio ignorantie sue humiliat/ dicat beatus Iob voce sua: dicat etiam confessione vniuersalis ecclesie. Nempe ꝛ si ignorauī mecum erit ignorantia mea. Sic si aperte hereticis dicat. Dis vestra scientia vobiscum nō est: qz extra vos est/ quę stulta elatione vos erigit. Mea vero ignorātia mecū est/ qz pro me et qđ dum pscrutari de deo aliqđ sitperbe nō audeo: in veritate me humiliter seruo. Et qz decipsa hereticī q̄ scire querūt/ ad vsum solius elationis arripiūt: vt contra fideles ꝛ humiles docti videantur: recte subiungitur.

¶ Ut vos contra me erigimini. Ꝫ hoc fortasse melius verba perpendūt? si ipsis specialiter amicis beati Iob quemadmodū congruāt demōstrem⁹. Ipsi ereſi percussum iustū videtes: ad sua intima redire debuerūt: neq; ꝯ beatū Iob ꝓbis increpationis ꝺmere: sed se deflere: qz si sic peccatus fuerat q̄ ita seruiebat: qua vltione feriri merebant: q̄ nō ita seruiebat? Quibus bene dr. At vos cōtra me erigimini: acsi ei⁹ aperius dicatur: qui erigi contra vosmetipsos ex mea percussiōe debuistis?

¶ Capitulum. xv.

ORdo ꝺppe erectionis in bono iste est: vt primū ꝯ nos: postmodum ꝯtra malos erigamur. Nam q̄ contra bonos erigitur: per superbiam inflatur. Cōtra nosmetipsos ergo erigimur: qā mala ꝓpria recognoscentes: districta nosmetipsos penitētie vltiōe ferim⁹: qā nequaq; nobis i pcis parcim⁹: ꝛ nullis ergā nos cogitationū blandimētis inclinamur. Qui si districte prius nra in nobis mala insequimur: iustum ꝗs est: vt etiā ꝯtra aliena mala vtiliter erigamur. Ut ea q̄ i nobis punimus: etiam in alijs redarguendo superemus: sed hanc erectionē mali nesciunt: qi se relinquunt: ꝛ bonos impetunt. Sibi se intra cōscientiā suā mollicie blāde adulationis inclinant: ꝛ cōtra bonoꝝ vitā districtiōe asperitatis erigūtur. Unde amicis beati Iob in eius flagello tumētibus: recte dr. Ut vos cōtra me erigimini nisi. i. vosmetipsos redarguēdos re-

linquitis: ꝛ me districtio sententię increpatis. Qui cū semetipm pro nō iudicat/ qđ in alio rectum iudicet ignorat. Et si nouit fortasse peraudituꝫ qđ recte iudicare debeat: recte tamē iudicare aliena merita nō valet: cui cōscientia innocētie ꝓprie nullam iudicij regulā ꝓbet. Hinc ē cū qđ insidiātib⁹ q̄busdā ꝛ puniendā adulterā deducentibus dr. Qui sine petō est vīm / primus in illam lapidem mittat. Ad aliena ꝺppe punienda petū ibant/ ꝛ sua reliquerant. Reuocent ite q̄ intus ad pscientiā vt prius ꝓpria corrigāt/ ꝛ tunc aliena reꝓhendāt. Dunc ꝯ cū tribus beniamin i carnis scelere fuisset obruta: collectis sibi vicisci iniquitatē voluit: ꝛ cū semel ꝛ iterum in belli certamine ipse ꝓstratus est. Cōsulto autē dño si ad vlciscēdū ire debuissent/ fusum est. Qui iuxta diuine vocis imperiū prerit: ꝛ semel: ꝛ icēo perdidit: ꝛ tunc demū peccatricē tribum valde feriēs pene fundit: tus extirpit. Quid est ꝯ in vltiōe sceleris inflāmatur: ꝛ cū prius ipse ꝓ sternitur: nisi ꝯ prius ipsi purgandi sunt: per quos alioꝝ culpe feriūtur: vt ipsi iam mundi ꝓ vltionem veniāt/ qui alioꝝ vitia corrigere festinant. Un necesse est/ vt cum cōtra nos vltio diuini examinis cessat/ nra ꝓpria pscientia rephēdat ꝛ ad lamēta pnē ipsa se contra semetipsa ꝛ erigat: nec ꝯ bonos elata ꝛ sibi diuitis/ ꝗ contra se rigida fit: bonis ꝯ oībus submissa. Superbis ergo corripiendis recte nūc dicitur.

¶ Capitulum. xvj.

TRos contra me erigimini ꝛ arguitis me opprobrijs meis. Oēs elati graue cē opprobriū deputāt mala tpalia: et ꝛ tanonūquēpeč a deo despectū credunt/ quanto huic afflictū ex percussionis flagello cōspiciunt. Nil etenī in moribus: nil in actib⁹ quę rūt: sed si quoslibet in hac vita percussos viderint/ esse tam diuino iudicio dānatos arbitrant. Unde bene nūc beati Iob voce dr. Et arguitis me opprobrijs meis: qz vi q̄ cū iustum ante flagella nouerāt/ iniustū esse ex ipsa tam sua percussione iudicabant. Ꝫ si ꝛ sepe hereticī: qz afflīgi quosdam intra sanctam ecclesiam vidēt/ (Scriptum ꝺppe deo est. Flagellat oēm filium quem recipit) tribulationes fidelīū non nisi ex petō esse suspicantur. Hinc deo iustos credunt: qz in prauitatis sue sensu dimissi/ sine flagello durerunt. Sequitur. ¶ Saltem nūc intelligite: quia deus non equo iudicio afflīxerit me. O ꝯ durum sonat vox ipsti verberib⁹ afflicti: quam tamen nō elatio/ ꝫ dolor exꝓssit. Sed iustus nō est qui iustitiā in dolore deserit. Beatus autem Iob qz mite cor habuit/ nec in dura voce peccauit: nā si hunc q̄ iustitiā i dolore deseruisse in hac voce dicim⁹ imple se diabolum astruimus qđ ꝓpositum dicens. Tange os eius ꝛ carnem: si nō in facie benedixerit tibi. Ecce vanus ita ꝗstio oritur. Si ereſi nō peccauit in eo qđ dicit. Saltē nūc intelligite: qz deus non equo iudicio afflixerit me: dum (qđ dici nefas est) iniuste egisse aliqđ consentimus. Si vero peccauit/ diabol⁹ de illo qđ ꝓmisit erbibuit. Astruē dum est igitur: qz deus recte circa tio. brīm Iob egerit: ꝛ tñ brūs Iob ex eo ꝯ dicit se non iusto iudicio afflictum/ mētitus nō sit: ꝛ antiqꝰ hostis in eo ꝯ de beati viri promissione mentitus fuerat culpa/ mentitus fit. Nonnūq; nōnūq; ꝯ nanq; ideo ꝓua creduntur vera ꝯ ꝓua bona vanum: quia interior sua in ua cre telligentia minime pensantur. Sanct⁹ Beatus enim Iob vitam suā attēdebat: ꝛ ea que patiebatur flagella nostra pensabat: ꝛ videbat equum nō esse vt ad talē vitā talia flagella reciperet. Et cum dicit: non ie equo iudicio afflictum/ hoc libera voce locutus est quod i secreto suo dñs de illo aduersario eius dixerat. Cō monuisti me aduersus eum/ vt affligerem eum frustra. Quod cū dicit

Justus nō est iustitiā i dolore de seruit.

Vanus ꝗstio.

Solu dum

deus/qz frustra btūs iob afflixerit/ voc rursum btū: iob asserit: qz nō equo iudicio a dño sit afflictus. In quo itaq; peccauit/qui a sentētia auctoris sui in nullo discrepauit.

Capitulum.xvij.

Obiectio.

SEd forsitan aliqs dicat. Id nos de nobis bonuz dicere/qđ de nobis in occulto iudex dixerit sine peccato esse nō.posse. Nā quē iustus iudex laudat esse bnc iure laudabilē nō dubitat. At ꝺo si se ipse laudauerit/iam eius iusticia laude digna esse nō credit. Qđ vez recte ꝺr: si qꝺ iudex iustus per equā sniaz hoc de se ipso de quo agitur/presumat post dicere p elatiaz mentez. Nā si ipse q̄s in humili cogitatione pmanēs erigere causaꝝ dolore bona de se veracia dixerit: intantū a iusticia non recessit/inquātū a ꝟitate nullo mō discrepauit. Vñ paulus q̄s aplus multa de se fortia p discipulos suos edificatione narrauit: sed bec narrando mutime deliquit: qz a ꝟitatis tramite/z attestatione certa z corde humili nō recessit. Iusta itaq; beatus Job vitā suā sentiēs dicat/nō se esse iusto iudicio afflictū: nec peccat in hac voce/in qua nō discrepat ab auctore: qz is qđ deus frustra pcussit/ipe q̄s semetipm asserit nō iusto iudicio afflictuz. Sed rursus alia q̄stio orit: quaz iam in huius opis memini exordio solutam: cū oportēs ꝺs frustra nil faciat cur btūs iob frustra se afflixisse testet. Justus esti cōditor noster tot ꝟberibꝰ in btūm iob nō vitia illius curauit extinguere/sed merita augere. Equum ergo fuit qđ fecit p augmentū boni meriti: non vt videbat equū qꝺ causaꝝ puniret peccati. Beatus antē iob petā suaꝝ illis flagellis deleri credidit/non merita augere: z idcirco nō equuz iudiciū vocat: qz vitā suā cum flagellis examinat. Ergo si vita z flagella pēsant/nō equū fuit qꝺ btūs iob (sicut dixi) per iram districtionis sibi fieri credidit: si ꝺo mea tua dicis attendē/qua per penā iusti viri vite eius merita cumulātur: equum vel potius misericors iudicium fuit. Igit z vera iob dixit/ꝺs vitā cū flagello pensauit: z ꝺs nō iniusto iudicio iob afflixit: qz merita ex flagello cumulauit: z diabolus qđ pmiserat nō impleuit: quia btūs iob inter verba que durū sonant/z a vera sentētia z mente bumili nō recessit. Sz bec afflicti verba minus forsitan intelligim⁹/nisi sentētiam iudicis cognoscamus. Qui cū inter vtraq; partes sentētiam daret/dicit amicis Job. Non estis locuti corā me recte/sicut seruus meꝰ iob. Quis ergo stulta mente beatū iob in locutione sua peccasse fateat/dum ipsa voce iudicis recte locutꝰ asserit. Quā quidē vocem si ad psonā sancte ecclesie referamus infirmis eius membris nō incōgrue aptamus que persecutionis eius tpe dum merita illius et flagella cōsiderant: qz insultos florere ꝓspiciūt z iustos interire: boc iustū esse nullatenus suspicantur. Bene añt beati viri voce subdit.

Capitulum.xviij.

TE flagellis suis me circuierit. Aliud q̄ppe est flagellis percuti/aliud cingi. Flagellis nāq; percutimur/cū cōsolationē in dolorib⁹ ex reb⁹ aliq̄s habem⁹. Vñaz cū tāta nos afflictio deprimit/vt ex nullius rei consolatiōe respirare animus possit: nō iam flagellis solum modo fertmur/sed etiā cingimur: qz tribulationū verbere ex omni parte circūdamur. Cinctus esti flagellis Paulus fuerat/cū dicebat. Foris pugne/intus timores. Cinctus flagellis fuerat/cū dicebat. Periculis ex genere: periculis ex gentibus: periculis in ciuitate: periculis i solitudine ꝛc. que ita enumerat/vt nusq̄ se habuisse requiē ostendat. Sancta ꝺo ecclesia cum tribulationū suarū flagellis cius

2. Cor 7. b.

1. Cor 11. b.

gitur/in ea infirmi quiq; in pusillanimitatis casu rediguntē: ita vt se eo tē desperatos existimēt/quo erudiri tardius vident recte adhuc etiā ex eoz typo sancti viri voce subiungit. Ecce clamabo vīz patiens z nemo audiet: vociferaboꝛ: z nō est qui iudicet. Oipotens deus qđ nobis p futuruz esse vt leat/sciēs dissimulat erudire dolentiū voce/vt augeat vtilitatē: vt purgetur vita per penā: z tranquillitas que hic inueniri nō valet/alibi q̄rat. Sed bāc dispēsationis gr̄az nō nulli etiā fideliū ignorant. Et quoz etiā p̄sona nunc ꝺr. Ecce clamabo vim patiēs/z nemo erudiet: vociferaboꝛ/z nō est qui iudicet. Non est enim q̄ iudicet ꝺr/qñ iudicare dissimulat ipse q̄ est: q causam nostrā cōtra aduersarium preter eū q̄ iudicet non est. Nec tñ hoc sine iudicio est qꝺ iudiciū differt: qz z cū bec btūs iob diceret: z sancti viri merita/z aduersarij pena crescebāt. Hoc ipm ergo iudicij differre iudicis est. Sz aliꝰ est qđ iuste intrinsecus disponit deꝰ: aliud qđ foris flagellis attritꝰ erpetit animus. Unde adhuc de ipsa verborum expressione subiungit.

Semitā meam circūsepsit: et transire non possum: z in calle meo tenebras posuit. Circunsepta verberibus semitam suā vidit: cum transire ad securitatē cupiens: eadere flagella nō potuit. Et qz se percuti aspexit: nec tamē percussione dignam vitam in semetipso reperit: quasi in calle cozdis ignozantie tenebras inuenit: qui cur flagellaret penetrare non potuit. Qđ ad infirma quoq; membra sancte ecclesie non incongrue referꝰ: qñ p hoc qꝺ graue se egisse meminerunt/a bono quoq; opere retardentur: et ex infirmitate ppria timidi bona cōtra hec fortia aggredi nō presumunt. Timēt esti magna bona incipere: qui se i suis actibus infirmos esse meminerunt. Et cū plerunq; etiā bonū quod eligant nesciūt: quasi in calle sno positas tenebras phorrescūt. Vñaz sepe ita de suo ope fit animꝰ incertus: vt ignoret sino quidvirtus: quid culpa sit. In calle ergo suo tenebras inuenit: q in his que agere appetit: quid eligere debeat nescit.

Capitulum.xix.

Semitā igit sepe infirmitate: nō nunq̄ ꝺo ignorantia peccat: et infirmātibus membris dicit. Semitā meā circūsepsti: z transire nō possum. Ex eis ꝺo q ad ipm opus bonū qđ eligant colligāt: subdit: z in calle meo tenebras posuit. Et pena etēm culpe est videre bonū qđ agere debeat: z cū implere nō possit: z rursum ex grauiori pena culpe est: qđ agere debeat nec videre. Unde z cōtra bec ex tra. psalmiste voce ꝺr. Dñs illuminatio mea z salus mea: quē timebo. Cōtra ignorantie cēm tenebras illuminatio: cōtra infirmitatē ꝺo salus est dñs: qñ z ostēdit qđ debeat ad agendū appetit: z vires prebet: vt qđ ostendit possit implere. Sequit. Spoliauit me gloria mea: z abstulit coronā de capite meo. Quod cuncta bec beati viri inflatio positi psone cōueniāt: dubiū nō est. Sed qz bistorie ꝺba patent iuxta literam: expositione nō indigent. Oportet ergo vt p sensum debeant mysticos inuestigari. Ait nāq;. Spoliauit me gloria mea. Gloria q̄ppe vnuscuiusq; iusticia est. Sicut vero vestimentum tegit a frigore: ita iusticia munit a morte. Unde non immerito iusticia vestimēto cōparatur: cum p ppbetā ꝺr. Sacerdotes tui induantur iusticiā. Qz ꝺo afflictionis sue tpe boc iusticie vestimētū qđ eā ptegit: sancta ecclia in membris suis infirmātibꝰ amittit: dicat recte. Spoliauit me gl̄ia mea. i. iusticia ab infirmis ablata est q̄ ab eis auferri nō posset: si medullitꝰ inpeisset. Sz idcirco tollitur

Ps. 26. a.

Ps. 131. b.

tuit: qz more vestimenti exteri⁹ ad-
dit. Qua in re querendū est/ qño
sancte ecclesie mēbra dicī valeant:
qui potuerūt iustitiā perdere quā
tenere videbant. Sed sciendū est
q̄ plerūq; a mēbris eius infirmā-
tibus sustitia ad tempus amittit:
sed cū per cognitionem culpe post
modū ad penitentiaz redeūt/ sese
ad eandem iustitiā quā p̄diderant
fortius q̄ credebatur astringunt.
Vbi adhuc subdit. Et abstulit co-
ronaz de capite meo. Sicut caput
corporis prima pars est: ita princi-
pale interioris hois mens est. Co-
rona vero victorie p̄mium est/ qđ
desuper ponitur: vt q̄ certauerat
remunerēt. Qz ergo multi aduer-
sitatibus p̄ssi minime in certa-
mine perdurant/ in eis sancta ec-
clesia quasi coronā de capite amit
tit. Corona quippe in capite est/ su
pra pite: su pna re
munē- sunt plerūq; qui dum aduersitatis
ratio i bus assiguntur/ supna p̄mia cogi
mente tare negligunt: z ad p̄fectionē vi-
ctorie peruenire non possunt. In
his itaq; corona de capite auferē:
qz supernū spiritale p̄miū de mē
tis cogitatione tollit: vt exteriora
tā tranqlla appetāt: z eterna pre-
mia q̄ cogitare cōsueuerāt/ nō re-
quirāt. Dei certe caput fidelium
nō iuerito sacerdotes accipimus:
q̄ pars mēbroz dñi prima sūt. Et
z p ppbetā caput z cauda extremi
tates dr vbi vez z capitis noīe sacer
dotes/ z caude appellatione ppbete
reprobi designant. Corona ergo de
capite auferē/ cū sugne remunera
tōis p̄mia etiā ipi deserunt q̄ doc
ecclesie corpe p̄esse videbant. Et
plerūq; ducibus cadentib⁹ lati⁹
succumbit exercitus qui sequeba
tur. Vn mox post damna maioruz
de multimoda labefactione eccle
sia blicentus adiungit. ¶ Cap. xx.

Destruxit me vndiq; z
pereo: z quasi arbori abstulit spem
meā. Quasi vndiq; enim
ecclia destruē/ atq; ut in
firmis membris deperit/ qñ ipsa q̄
videbant fortia corruūt: qñ corona
de capite abstrahit. i. qñ eterna p̄
mia etiā a p̄positis negliguntur.
Bñ aūt de infirmis cadentib⁹ sub-
ditur. Et q̄si auulse arbori abstulit
spem meā. arbor q̄ppe vēro ipellē
te cadat: z quē minet terrēt / vt ad
iustitiā cōuat: q̄d aliud q̄ ar-
bor flatū venti pertulit: z statum
suę rectitudinis amisit? Quasi cū
ex vēro spem q̄didit/ qui prauoz
minis ac p̄suasionib⁹ deuictus/
eterna q̄ sperabat p̄mia reliquit.
Et q̄ plerūq; contingit/ vt penas
q̄s metuēs iustitiā deseraī: sit iudi
cante deo/ vt etiā iustitiā deserēs
penas quas timuit nō euadat. Et
q̄ mentis interitū minime timuit
etiā carnis mala tolerat que time
bat. Bñ adhuc subdit. Iratus est
cōtra me furor eius: z sic me ha
buit quasi hostē suum. Predica-
toz q̄ppe egregio attestāte dicīt
mus: qz fidelis est deus/ q̄ non pa-
tiet nos tentari supza id qđ possu
mus ferre: z faciet cū tētatione p̄-
uentū vt possim⁹ sustinere. Per
ppbetam q̄ dño dicit. Plaga inimi
ci p̄cussi te castigatione crudeli.
Qui ergo ita p̄cutit vt vires illi⁹
a p̄cussione superent: nō. būc dñs
ita q̄si filiū p disciplinā suā. quasi bo
ste p ira ferit. Cū ergo virtutē ipe
patiētie flagella trāscūt/ valde me
tuendū ē ne petitiones his exigēdo⁹/
nō quasi filiū a patre: sed quasi bo
stes a dño feriamur. Et qz fit ple-
rūq; vt etiā maligni spūs afflictos
rum cordib⁹ multa suadeant: atq;
inter flagella q̄ exterius feriunt/
cogitationes noxias in mētib⁹ fun
dant: post furorē dñi recte subiun-
gitur. Q.d. simul venerunt latro-
nes eius: z fecerunt sibi viā per
me. Latrones nāmq; ei⁹ maligni
sunt spiritus: qui exquirendis bo
minum mortibus occupātur. Qui spūs
viam sibi in afflictoz cordibus fa-
ciunt/ quando inter aduersa que q̄li-
exterius tolerantur: cogitationes
quoq; p̄uas immittere non de

Maligni spiritꝰ exoi latere temen tem ob fident.

sistunt. De quibus adhuc dicitur.
¶ Et obsederunt in giro taberna-
culum meū. In giro eñ tabernā-
culum obsident/ qñ ex omni latere
suis tentationib⁹ mentē cingunt:
quā modo lugere de p̄teritis/ mō
desperare de eternis/ mō in impa
tientiā ruere: atq; in deū blispho-
mie verba iaculari pessima sugge-
stione p̄suadent. Que tñ verba (vt
iā p̄dixim⁹) brē iob iuxta historiā
cōgnit: q̄ dū mala q̄ ptulit ante
oculos ꝓgessit: nō q̄si corrigēdū filiū
sz q̄si hostē p̄cussuz se ee iudicauit.
Per quē sibi et latrones ei⁹ viā fe
cerūt: qz maligni spūs licētiā
p̄cussiōis acceperūt. Cui¶ giro ta-
bernaculuz obsederūt: qz sublatis
rebus z filiis/ etiā corpus eius oē
vulneribus attriuerūt. ¶ Ca. xxj.

Sed utrum valde ē/ cū
latrones diceret: cur
addidit eius: vt videli
cet eos sibi latrones dei
esse mōstraret. Qua in
re si voluntas ac p̄ua
malignoz spirituum discernatur:
cur dei latrones dicantur/ aperit.
Maligni q̄ppe spūs ad nocendū
nos incessabiliter anbelāt: sed cuz
prauā voluntatē ex semetipsis ha-
beant/ p̄tātem tñ nocendi nō ha-
bent/ nisi eos voluntas sūma per-
mittat: z cū ipsi quidē iniuste nos
ledere appetūt: quēlibet tñ ledere
nō nisi iuste a domino p̄mittunt.
Quia ergo in eis z voluntas iniu-
sta est: z p̄tās iusta: z latrones dici
tur: z dei: vt ex ipsis sit qđ inferre
mala iniuste desiderāt: z ex deo q̄
desiderata iuste consumāt. Sed qz
(vt sepe iā dicimus) scrīs vir posi
tus i dolore pene: modo suis: mō
ecclesie, modo redemptoris nostri
vocibus vtitur: z plerūq; sic sua
narrat: vt tamen per typum ea q̄
sunt sancte ecclesie ac redempto-
ris nostri proferat: postposita pau
lisper cura historie in his que sub
iungit: qualiter redemptoris no-
stri vocibus congruat demonstre-
mus. Sequitur. ¶ Fratres meos
longe fecit a me: z noti mei q̄si
alieni recesserunt a me. Dere-
liquerunt me propinqui mei:
z qui me nouerant obliti sunt
mei. Hoc melius ostendimus / si
Joannis ad medium testimoniuz
p̄ferimus/ qui ait: In ppria venit/
z sui eum non receperunt. Si deo
quippe fratres longe facti sunt: z
noti recesserunt: quem tenētes le-
gem ꝓpbetare debei nouerant/
z p̄sentem minime recognosce-
bant. Unde recte nunc dicitur. De
reliquerunt me propinqui mei: et
qui me nouerant obliti sunt mei.
Judei enim propinqui per car-
nem: noti per legis instructionez
quasi obliti sunt quem ꝓpbetare
rant/ dum eum ad incarnandum
verbis legis canerent: z incarna-
tum verbis perfidie negarēt. Se-
quitur. ¶ Inquilini dom⁹ mee
z ancille sicut alienum habue-
rūt me. ¶ Inquilini dom⁹ dei fue
rant sacerdotes quorum origo in
dei seruitio deputata iam per osti
cium in cōditione tenebatur. An-
cille aūt non immerito intelligun
tur leuitarū anime ad secreta ta-
bernaculi/ quasi ad interiora cubi
culi familiarius seruientes. Dicat
ergo de sacerdotibus sedula cura
seruientibus: dicat de leuitis ad
interiora dom⁹ dei obsequētibus.
Inquilini dom⁹ mee z ancille si-
cut alienū habuerūt me: qz incar-
natum dñm quem dudum p legis
verba p̄dixerant cognoscere ac ve
nerari noluerūt. Qui adhuc aper-
tius q̄ ab eoz puersa voluntate nō
sit cognit⁹/ manifestat cū subdit.
¶ Et quasi peregrin⁹ fui in oculis
eorum. Redēptor etenī noster duz
a synagoga cognit⁹ non est/ in do-
mo sua quasi peregrinus extitit.
Quod apte ꝓpbeta testat/ dicens.
Quare sicut colonus futurus es
in terra: z quasi viator declinās ad
manendū? Qui esi vr dñs audit⁹
nō est: nō possessor agri: sed colon⁹
est creditus. Qui quasi viator ad
manendum nimodo declinauit?

qz paucos ex iudeis abstulit z advocatione gentiū pgens iter ceptum pegit. Peregrin⁹ ergo in eoꝝ oculis fuit: qz dū sola q̄ videre poterāt/cogitabant: nō valuerūt intelligere in dño/qđ videre nō poterāt. Duz essi despiciūt carnē visibilē nō peruenīunt ad inuisibilē maiestatē. Dicatur igitur recte. Et quasi peregrin⁹ fui in oculis eoꝝ. De quo ad huc populo apte subiungitur.

nō A

¶Verum meum vocauit: z fidit. Quid essi iudaic⁹ pplꝰ nisi seruus fuit: qui nō amore filij/obsequebat dño sed timore seruili? Quo cōtra nobis p Paulū dr. Non accepistis ispm seruitutis iterū in timore: sz ispm adoptionis filioꝝ: in quo clamamus abba pr. Hunc igitur seruum vocauit dns: qz collatis muneribus q̄si emissis eū vocibus ad se ducere studuit/sed nō rādit: qz digna opa donis ei⁹ reddere contempsit. Vocat nos essi deus/cum muneribꝰ huenit: rādem⁹ vero vocationi eius cū digne iurta percepta munera deseruimus. Qz ergo tot muneribus iudaicū pplm preuenit dicat. Verum meū vocaui sed qz etiā post tot eum munera contepsit/ subiungat: z nō respondit. Sequitur. ¶Capitulum .xxij.

Rossi. 2.c.

D

Re proprio deprecabar filium. Acsi apte⁹ diceret. Ego illuz q̄ añ incarnationē meā tot ei pcepta faciēda p̄p̄bet̄ay ota mādauerā: incarnatus ad eū veniēs/ore eū p pzio deprecabar. Añ z Matthe⁹ cuz pcepta ab eo dari in monte deseri beret/ait. Aperiens os suū dixit. Acsi patenter dicat. Tūc os suuz aperuit/q̄ prius apuerat ora ppheterū. Hinc est etiā quod de illo ab sponsa ptinaz eius desiderante dr. Osculet̄ me oculo oris tui. Sācta quippe ecclesia quot pcepta ex ei⁹ pdicatione cognouit/ q̄si tot oris sui osculā accepit. Bñ aut̄ dr/deprecabar: qz in carne monstrat⁹ dum mandata vite humiliter dixit/q̄si superbientem seruum vt viueret rogauit. Ubi z apte subdit. g̃ Hanc litum meū exhorruit⁹ vox mea. Quid vroz dñi/nisi synagoga accipitur in legis federe/carnali ei intelligentia subiecta? Habitus vero ex carne est. Sed infidelis pplus carnē dñi carnaliter intellexit: qz purū būc hoiem credidit. Habituz ergo ei⁹ vroz exhorruit: qz synagoga eū quē videbat hoiem/ deū credere expauit. Cūq; ab eius ore verba coꝝpaliter audirent: in eo intelligere diuinitat̄q; arcana recusauit: z creatorē esse non credidit quē creatū vidit. Carnis ergo habitum carnalis vroz exhorruit: q̄ carnalibꝰ sensib⁹ dedita incarnatiōis eius mysteriū non agnouit. Sequitur. ¶Et orabam filios vteri mei. In deo q̄ corpis forma nō circūscribitur: mēbra corpis. i. manus/oculi/ vter⁹ ita nōantur vt ex mēbroruz vocabulis effect⁹ ei⁹ potēcie designet̄ur. Oculos q̄ppe dr. Ore: qz oculta videt. Manū dr describit: qz cūcta operatur. Inutero aūt pies cōcipitur: q̄ sibac vita pfert. Quid ergo vterū dei nisi eius cōsilium debemus accipe: in quo ante secula p̄destinatione concepti sumus/ ita vt creati p̄ secula p̄ducamur? Deus ergo q̄ manet ante sectavteri sui filios orauit: qz eos quos potēter p diuinitatē cōdidit: incarnatus veniēs būiliter rogauit. Ex qz in ipsa carne qua apparuit ab eoꝝ estimatione despect⁹ est/ subiungitur. ¶Stulti qu oqz despiciebant me. Sapientib⁹ a fidatis fide cadentibus recte de stultis q̄ addit: qz dum phariseī dñm ac legispiti despicerēt: eoꝝ incredulitatem etiā ppli turba secuta est: q̄ in eo q̄ hoiem vidit/redēptoris munidi predicamenta desperit. Nam sepe stultoꝝ noīe bi q̄ sunt in plebe pauperes designantur. Unde et p Hieremiam dicitur. Diri fortitan pauperes sunt z stulti/ignorantes viam domini/ z iudicium dei sui. Relictis autez mundi sapientib⁹ atq; diuitib⁹: redemptoz noster q̄rere pauperes z stultos venerat. Uñ nūc quasi in augmēto doloris dr. Stulti q̄z despiciebāt me. Acsi apte diceret. Ipsi me ēt despexerūt/ q̄ quibus sanādis stultitiā p̄dicationis assumpsi. Scriptū quippe est. Qz in dei sapiētia nō cognouit mund⁹ p̄ sapiam deū: placuit deo p stultitiā p̄dicationis saluos facere credentes. Verbū q̄ppe dei sapientia est: sz stultitia bui⁹ sapientie dicta est caro verbi: vt q̄ carnales q̄b p carnis sue prudentiam pringere nō valebāt ad sapientiā dei: p stultitiā p̄dicationis. i. p incarnationem ꝑbi sanarentur. Acit ergo. Stulti quoq; despiciebāt me Acsi apte diceret. Et ab ipsis despectus sum p q̄bus stult⁹ estimaret⁹ nō sum. Et qz iudeoꝝ plebs cum miracula nīi redēptoris cerneret: hūc ex signis honorabat/ deum. Dic est ꝑbs. Cūq vero būanitatis eius infirma cōspiceret: cuz creatorem credere dedignabat/ deum. Nō: sed seducit turbas. recte subiungitur. ¶Capitulum .xxiij.

1. Cor. 1.c.

Lux in deom bia cor porib nolant

Ergo vterus dei.

Dño de⁹ is carnat⁹ tus fu liosbu mitr rogat uerit.

Dicit 5. ad B

Estate Hoze. 3. Ro. 11.c.

Tcum ab eis recessissem/detrahebant mihi. Quasi accedebat q̄ppe ad corda populoꝝ dñs cum eis miracla demōstraret: quasi recedebat/cum nulla signa ostenderet. Sed recedēti dño detrahebant cū a miraculis q̄escenti p̄dere fidē nolebāt. Sed q̄d miruz ꝑpeti ista a plebibus/ cū ipsi quoq; qui legis doctores esse videbantur: q̄ cū verbis p̄phetic⁹ incarnā dñi esse ꝑbiberēt: z incarnatū videruntꝫ ab eo cū pfidie iterruptiōe discissi sunt. De quibus subditur: ¶Abominati sunt me quondā consiliarij mei: z quē maxime diligebā: auersat⁹ est me. Cunctis liq̄t qz de⁹ psiliarijs nō egeat: q̄ ipse q̄z cōsiliarijs boim sapiētie ꝑsilium ꝑber. De q̄ ēt scriptuz est. Quis cognouit sensuz dñi: aut q̄s eius cōsiliari⁹ fuit? Sed quemadmodū cū panis vel vestimētū egēti tribuit: hoc dñs accepisse testat̄ ita cū nescieti cuilibz rectū cōsiliū dat/ hoc ipse accipit: cui⁹ ille mēbrū est q̄ erudit. Oēs etenī fideles mēbra nīi redēptoris sum⁹: z sicut ipe in nobis p miam largitaī pascit/ita ipse nobis p doctrine cōsiliū inuat. Scribe itaq; z legisdoctores q̄ erudire pplos ad vitā cōsueuerāt/q̄d aliud q̄ futuri redēptoris cōsiliarij fuerūt? Qui tū duz incarnatū dñm nō ꝑspicerēt: cōsiliis suis multos ab ei⁹ fide diuiserūt: q̄uis prius ad credendum incarnatiōis ei⁹ mysteriū p pphetaruz ꝑba multos docuisse viderent. Et qz ille apud deū magis in amore est: q̄ ad ei⁹ amorē plurimos trahit adhuc de eodem legisdoctoz atq; phariseoꝝ ordie subdit. Et quē maxime diligebā: auersatus est me. Ipse essi ordo suadēte pfidia a fide veritatis auersus est: qui prius in labore p̄dicatiōis seruiēs/maxime diligebat: quē nō solū ad nō credē dū: sed vsq; ad psequendū dñm populoꝝ quoq; turba secuta ē: z vsq; ad passionē illi⁹ semtie facib⁹ accensa. In qua vez passione discipuloz corda turbata sunt. Uñ z nūc subdit. q̄ ¶Pelli mee cōsumptis carnib⁹ adhesit os meū. In osse fortitudo: in carnib⁹ ꝑo firmitas corpis designatur. Qz igit ꝑps et ecclesia vna persona est: q̄d p os nīi ipse dño designat. Quid per carnē: nisi discipuli: q̄ passionis eius rpe infirma sapuerūt. Per pellem ꝑo q̄ exterior caro manet in corpore: q̄d nisi ille sancte femine figurant: q̄ ad pparāda subsidia corporis exteriozib⁹ dño ministerūt seruiebāt. Nā cum eius discipuli q̄uis necdum firmi veritatis fidē pptis p̄dicarent: ossi tamen suo iherebāt carnes. Et cū sancte mulieres eaque necessaria erant: exteriora preparent: quasi pellis exterius manebant in corpore. Sed cuz ad crucis bozam ventum est: eius discipulos: grauis ex persecutione ius

deorum timor inuasit: fugerūt singuli: mulieres astiterunt: quasi ergo consumpta carne os dñi pelli sue adhesit: q; fortitudo ei⁹ passionis tempore fugientibus discipulis/furta se mulieres inuenit. Stetit nāq; aliquandiu Petrus: sed tamen post territus negauit. Stetit etiam Ioannes: cui ipso crucis tpe dictū est. Ecce mater tua: sed persecutare minime potuit: q; de ipso quoq; scriptū est: ꝙ adolescens quidam sequebatur illū amictus sindone sup nudo: z tenuerunt eum. At ille relicta sindone nudus profugit ab eis. Qui etsi post vt ꝟba redemptoris sui audiret / ad horam crucis rediit: prius tamen territ⁹ fugit. Mulieres autem non soluz non tenuisse neq; fugisse: sed etiā vsq; ad sepulchrū stetisse memorātur. Dicat ergo. Pelli mee consumptis carnibus adhesit os meum. Hoc est: dū q; mee fortitudini propinquius inherere debuerāt: passionis mee tempore timore cōsumpti sūt: z eas quas ad exteriora ministeria posui/in passiōe mea sine formidine inherere mihi fideliter inuenī. Ubi z aperte subditur/ꝙ hec verba per mysterium dicātur dum sequitur.

¶Capitulum.xviij.

Si derelicta sūt tā tūmodo labia circa dentes meos. Quid est circa dentes aliōꝝ labia habemus: etiā si nulla flagella patiamur? Sed quid p labia/nisi locutio: quid ꝙ dētes/nisi sancti apostoli designantur? Qui in hoc ecclesie corpe idcirco sunt positi/vt vitā carnaliū correptiōe mordeant: cāq; a fide principie dericta confringant. Vñ z eidē p̄ro apostoꝝ quasi denti in eius corpe posito dr. Macta/z manduca. Sed q; passionis ei⁹ tpe vti dentes pre timore mortis amiserunt morsuz correptionis: amiserunt fiduciam roboris: amiserunt efficaciā oīmode operationis: ita vt duo ex illis ambulantes/post eius mortem ac resurrectionē in via loquerentur. Nos sperabamus q; ipse esset redempturus israel: recte tunc dr. Et derelicta sunt tātūmodo labia circa dentes meos. Cōfabulatiōis verba retinebāt. Perdiderāt morsum correptionis: z babebāt motū locutionis. Labia itaq; tantūmodo circa dētes relicta sunt: q; adhuc ādē cōfabulari nouerāt: sz p̄dicare iaz eum aut mordere infideliuz vitia formidabāt. Peractis itaq; bis ꝙ in voce capitis dixit/ad ppria bestus iob verba reuertitur/dicens. ¶Miseremini mei: miseremini mei: saltem vos amici mei: quia manꝰ domini tetigit me. Hoc habere solet ꝓprius mēs pius: ꝙ cuz iniusta ab aduersariis patitur/nō tam ad iram ꝙ ad pces moueatur: vt si moderari cozit prauitas placite valeat / plus deprecari eligunt ꝙ irasci. Vñ recte nunc dr. Miseremini mei: miseremini mei/saltez vos amici mei: quia manus dñi tetigit me. Ecce cos a quibus se p cōtumelias affligi cōfiderat/amicos vocat: q; bonis mētibus etiā ipsa fiūt ꝓspera ꝙ videtur aduersa. Vñ puersi quicq; bonoꝝ dulcedine aut cōuertunt vt redeant: z coipso amici sunt/quo boni fiunt: aut in malicia pseuerāt: in hoc quoq; etiam nolētes amici sunt: q; si qua bonoꝝ delicta sunt: a suis pfectionibus etiā nesciētes purgant. Notādū quoq; ꝙ eis que secreto apud deum gesta sunt beati viri in publico verba concordant. A sathan ꝙppe pcussus fuerat: nec tñ pcussionē suaz sathane tribuit / sed tactū se manu dñi appellat: sicut ipe quoq; sathan dixerat. Mitte manū tuaz/z tange os eius z carnē: si nō i facie benedixerit tibi. Sciebat quippe vir ille: scīēs/q; z per hoc ipsum quod peruersa voluntate contra se sathan egerat potestatem non a semetipso/sed a domino habebat. Sequitur.

Capitulum.xix.

Miare persequimini me sicut deus: et carnibus meis saturamini? Nō abhorreta locutione pietatis/ꝙ a deo se pbibet persequi. Est nāq; pfecutor bonus sicut de semetipso ore prophetico dñs dicit. Detrahētē occulte aduersus primū suū/hūc psequebar. Cū ꝟo sctūs ꝙsq; flagellari ymittit/scit ꝙ pfectionē ꝓtra cōmissa vitia ex interna dispensatione patiatur. Crudeles ant pfecutoꝝ mentes cū prātez feriēdi appetūt: ꝓtra bonoꝝ vitā nō studio purgatiōis/sed timoris facibus accendunt. Et quidē hoc faciūt: qs deꝰ opa fieri ymittit. Sed dū vna causa cū deo etiā p eos agit: nō tamen voluntas vna in cadē causa seruat. Quia cū opa deus amādo purgationē erbi dett: iniustoꝝ prauitas seuiēdo malicia exercet. Qs ergo dr. Quare pequimini me sicut deꝰ: ad exteriorē boc pcussionē retulit: nō ad intimā intentionē: q; etsi boc agūt exteri⁹/qd deus agi disposuit: nō tñ hoc qs deꝰ in sua actiōe appetūt/vt boni ex afflictiōe purgent. Qd intelligi z aliter pōt. Tāto enim opa deꝰ iustus alienavitia pcurit/ꝙto in semetipso nil hz vitioꝝ. Nolens ꝟo cū p disciplinā alios ferīt: sic alienā infirmitatē debēt pcurere: vt etiā ad suā nouerint oculos renocare: vt ex semetipsis ꝓsiderent/ꝙtū alios feriēdo parcāt cum se qs ipsos dignos pcussionib⁹ nō ignorāt. Itaq; nūc dr. Quare pequimini me sicut deꝰ. Acsi aperte dicere tur. Ita me ex infirmitatib⁹ meis afflīgitis: ac si ipsi more dei de ifirmitate nihil habeatis. Vñ cōsiderandū est: ꝙ si qui forte sint qui asperitate correptiōis indigeant: tñc eis dura correptio a nobis admonēda est/ cū dei manus cessat a verbere. Cū ꝟo supna flagella ins sunt: nō a nobis iam correptio/sz cōsolatio debet: ne dum in dolore increpationē iungim⁹/ percussionē percussiōi sociem⁹. Bñ ant subdit. ¶Et carnibus meis saturamini. Quoz primoz penas esurit saturari pculdubio alienis carnibus grit. Sciendū qz est/qz bi etiā qui aliene vite detractione pascūtur: alienis pculdubio carnib⁹ saciantur. Vñ per salomonē dr. Noli esse i cōuiuijs potatoz: neq; comedax cū eis q; carnes ad vescēdū cōferūt. Carnes ꝙppe ad vescēdū cōferre est/in colloctiōe derogationis vicissim primoz vitia dicere. De quoz illic pena mox subditur: qui vacātes potib⁹ / z dītes symbolum cōsumēt: z vestiet pānis doz mitatio. Potib⁹ vacat/q; de oppio brio aliene vite se deebriāt. Symbolū ꝟo dare est/ sicut vnusquisq; solet ꝓ parte sua cibos ad vescēdū ita in cōfabulatione detractionis verba cōferre. Sed vacantes potibus z dītes symbolū consument: quia sicut scriptum est. Omnis detractor eradicabitur. Uestiet aut pannis dormitatio: q; despectum z inopē a cunctis bonis operibus mors sua inuenit: quez hic ad alienе vite exquirenda crimina detractionis sue langor occupauit.

¶Capitulum.xxvj.

Sed tot dura que bestus Iob sustinet/ dignum non est vt per silentiuz transeant: eaq; ad noticiam dominum ignorantie obscuritas tegat. Tanti quippe edificari ad seruandam patientiam valent: quanti impente se superna gratia eius patientie facta cognouerunt. Unde et idem bñs Iob exēplo vult pertrahi flagella q; sentit: q; statim subiecit dicēs. ¶Quis mihi tribuat: vt scri

bontur sermones mei? Quis mihi det vt exarentur in libro stilo ferreo & plumbi lamina: vel celte sculpantur in silice? Ejecta que pertulit: q3 fortj patrū scientia edoctus grauis ille indeorum populus agnouit: stilo ferreo & plūbi lamina scripta sunt. Qui ꝓo hec etiā dura gentilium corda cognouerūt: quid ea nisi sculpta l silice videmus? Et notandum: q3 in plūbo qō scribit ipsa metalli mollicie citius deletur: & in silice vero tardiꝰ quidē valēt litere erpimi/ sed difficilius deleri. Nō ergo immerito p plumbi laminā iudea exprimit: q̄ precepta dei & sine labore pceptꝰ/ & cū celeritate pdidit: recte p silicē gentilitas figurat: que verba sacri eloquij vix custodienda suscipere potuit: sed tñ fortiter susceptā seruauit. Per stilum ꝓo ferreū/ qđ aliud ꝙ̄ fortis dei sua dest gnat? Unde p ꝓpheta dicit. Peccatū iuda scriptū est stilo ferreo in vngue adamantino. In vngue finis est corporis. Ita ꝓo lapis durus est adamas: vt ferro nō valeat secari. Per stilū vero ferreū fortis sua: p vnguem vero adamantinū signat finis eternus. Peccatū itaq3 iuda stilo ferreo in vngue adamantino scriptū ō: q3 culpa iudeorū per fortem dei sententiaz in fine seruat infinito. Recte quoq3 per plumbi laminā eos accipimus quos auaricie pondus grauat: quibus per increpantē ꝓphetam ōr. Filij hominum vsq3quo graui corde. Per plumbū namq3 cuius natura grauis est pōderis/ petiñ auaricie specialiter designat: qō mentē quam infecerit ita grauem reddit/ vt ad petenda sublimia attolli nequaq3 possit. Hic etiñ in zacharia scriptuz est. Leua oculos tuos/ & vide. Quid est hoc qō egreditur: & dixit. Quid nam est? Et ait. Hec amphora egrediens: & dixit. Hec est oculus eoꝝ in vniuersa terra.

¶Capitulum.xxvij.

Et ecce talentū plūbi portabat: & ecce muliercula sedens in medio amphore/ & dixit. Hec est impietas. Et proiecit eā in medio amphore: & misit massam plūbeaz in os eius. Qui de hac effusione amphore & mulieris & plūbi/ vt lati⁹ quid cognouisset ostēderet: adhuc secutus adiūxit. Et leuaui oculos meos/ & vidi & ecce due mulieres egredientes & spiritus in alis earum. Et habebant alas quasi alas milui: & leuauerunt amphoraz inter terrā & celum. Et dixi ad angelum qui loquebat in me. Quo iste deferūt amphoraz? Et dixit ad me. Ut edificetur ei domus in terra sennaar. Quod ꝓphete testimoniū inuituliter ꝓo documento plūbi ꝓtulimus/ si non etiam repetētes exponamus. Hic est. Deus oculos tuos & vide. Quid est hoc quod egreditur? Et dixi. Quidnam est? Et ait: hec est amphora egrediēs. Volens deus ꝓphete ostēdere humanum genus: ex qua ab eo inani me culpa dilabatur per imagines amphore quasi patens os auaricie designauit. Auaricia ꝓpe velut amphora est: que os cordis in ambitu apertū tenet. Et dixit. Hec est oculus eorum in vniuersa terra. Multos obtusi sensus homines cernim⁹: & tamē eos in malis actibus astutos videmus: ꝓpheta ꝙ̄ attestante: qui ait. Sapientes sunt vt faciant mala: bene autē facere nescierunt. Di itaq3 sensu torpent: sed in his que appetunt auaricie stimulis ꝛcitant: & qui ad bona videnda ceci sunt: excitātib⁹ premijs: ad peragenda mala vigilantes fiunt. Unde recte p hac eadē auaricia dicitur. Hec est oculꝰ eoꝝ in vniuersa terra. Ecce talentum plumbi portabatur. Quid est talentum plūbi: nisi ex eadem auaricia pōdus peccati: Et ecce muliercula sedens in medio amphore. Quam mulierem ne forte esse que esset dubitare possimus: hic eo angelus interpretatur. Haz illic mox sequitur. Et dixit. Hec est impietas. Et proiecit eaz in medio amphore. Impietas in medio amphore ꝓicitur: q3 nimirum in auaricia semper impietas tenetur: Et misit massam plūbi in os eius. Massa plumbi in os mulieris mittitur: quia scz impietas auaricie peccati sui pondere grauatur. Si enim ad ea que deoz sum sunt non ambiret: erga deum ac ꝓximos ipia nequaq3 existeret.

¶Capitulum.xxviij.

Et leuaui oculos meos & vidi: & ecce due mulieres egredientes/ et spiritus in alis earuz. Quid aliud ꝛ bis duabus mulieribus accipimus nisi duo principalia vitia/ superbia vz & gloriam inanem: que ipietati absq3 vlla dubitatiōe coniuncte sunt. Que & in alis suis spiritum habere narrantur: q3 in actionibus suis sathane voluntati deseruiunt. Ipsum quippe ꝓpheram spiritum appellat de quo Salomon ait. Si spiritus potestatem habētis ascenderit sup te: locum tuū ne dimiseris. Et de quo in euangelio dñs dicit. Cū immūdus spūs exierit ab homine ambulat p loca arida & inaquosa. Spūs in alio earum est: quia superbia & inanis gloria p oc qō agunt sathane volūtati famulāt. Et habebāt alas q̄si milui. Milu⁹ scz̄ natura studet insidiari pullozū. Iste ergo mulieres alas bñt q̄si alas milui: q3 actiones earū diabolo sunt peculi dubio similes: qui insidiaz semper vite parulozū. Et leuauerūt amphoram inter celum & terrā. Superbia & vana gloria habent hoc ꝓpriū: vt cū que infecerit/ in cogitatione sua super ceteros homines extollant: & modo p ambitū rerum: modo p desideriū dignitatū/ quez semel captū tenuerit: quasi in bonoris altitudine eleuent. Qui aūt inter celū & terrā est: & ima deserit & superiora minime attingit. Deuant ergo iste mulieres amphoraz inter celū & terrā: q̄ a supbia & inani gloria mentez p auaricia bonoris captā ita eleuant: vt quoslibet primos despicientes quasi in ima deserāt: & alta gloriātes petāt. Sz tales quicq3 dū supbiūt: & eos mēte transeunt cū q̄bus sunt: & superioribus civibus minime iungunt. Amphora ergo leuata inter terrā & celū dicitur: q3 auari quicq3 superbiā atq3 inanē gloriā: & primos iurta se despiciunt: & supiora q̄ vltra ipsos sunt nullatenus appetendunt. Inter terrā itaq3 & celuz feruntur: q3 nec equalitatem fraternitatis in infimis p charitatez tenent: nec tamen summa ptingere sese ertollendo prualent. Et dixit ad angelum qui loquebatur in me. Quo iste deferunt amphoraz? Et dixit ad me. Ut edificet ei domus in terra sennaar. Eidem amphore edificatur domus in terra sennaar. Sennaar ꝓpe feroz eoꝝ dicitur. Et sicut bonus odoꝛ ex virtute est: Paulo attestante qui ait: Odorem notitie sue manifestat p nos in omni loco: q3 christi bonus odoꝛ sumus deo: ita ecōtrario fetoꝛ ex vitio. Radix etiñ est omnium malozū cupiditas. Et q3 quodlibet malum p auaricia gignitur: dignū est vt domus auaricie in feroze cōstruatur. Sciendū quoq3 est ꝙ̄ sennaar latissima vallis est: i qua turris a superbientibus edificari ceperat: que linguarū facta diuersitate destructa est. Que scilz turris babylon dicta est: ꝓ ipsa vz confusione gentiū atq3 linguarū. Nec immerito ibi auaricie amphora ponitur vbi babylonia est cōfusio edificatur: quia dum per auariciā et impietatem certum est omnia mala exurgere: recte hec ipa auaricia atq3 impietas in confusione perhibentur habitare. Hec paucis per excessum diximus: vt peccati pondus exprimi per plumbi laminaz monstraremus. Que tamen beati

Job ꝓba sancte ẽcclie ꝓgruit: q̃ duo sacri eloquij testamẽta custodies: ꝺsi secũdo sermões suos scribi expetit dicens. Quis mihi tribuat vt scribant sermões mei: q̃s mihi det vt exarent in libro: Que q̃ forti stila modo per põdus aut ricle grauib⁹: modo aũt duris cornibus loquitur: stilo ferreo in plũbi lamina/vel certe in silicẽ scribit. Sed iure beatũ Iob redemptoris nostri eiusq̃ ecclie vti vocibus dicimus/si quid de eodem redemptore nostro quis aperte loquitur inuenimus.

¶Capitulum.xxix.

Quo etenim pactocredentiũ est: q̃ ex eo aliquid per figurã insinuat: si eũ nobis apertis vocibus nõ demõstrat. Vt ergo q̃ de eo sentit aperiat: oẽsq̃ nobis ambages cogitationũ tollat. Sequitur. ¶Scio enim q̃ redẽptor meus viuit. Qui enim nõ ait ꝓditor/sed redẽptor: aperte eũ denũciat q̃ postq̃ ola creauit: vt nos de captiuitate redimeret: iterum nos carnatus apparuit: suaq̃ passione nos a ꝑpetua morte liberauit. Et notandũ ꝙ fide se in virtute eius diuinitatis astringat: de quo ꝙ Paulus ꝺr. Qui t si crucifixus est ex infirmitate/sed viuit ex virtute dei. Ait nãq̃. Scio enim q̃ redemptor meus viuit. Acsi apertis vocibus dicat. Infidelis quisq̃ illũ flagellatũ/derisum/palmis cesum/corona spinea coronatũ/sputis illitũ/crucifixũ/mortuũ nouerit: ego illum post mortẽ viuere certa fide credo/libera voce ꝓfiteor: q̃ redẽptor meus viuit: q̃ inter impiorum manus occubuit. Sed quid beate Iob ꝙ resurrectionẽ illi⁹ etiam de tue carnis resurrectione cõfidis: aperta queso voce profitere. Sequit. ¶Et in nouissimo die de terra surrecturus sum. Quia vt deliceat resurrectionẽ quã l sc ostẽdit/in nobis etiã q̃q̃ factur⁹ est. Resurrectionẽ ꝩppe quã in se ostẽdit nobis ꝓmisit: q̃ sui capitis gloriam sequuntur mẽbra. Redẽptor ergo noster suscepit mortẽ ne mori timeremus. Ostẽdit resurrectionẽ: vt nos resurgere posse cõfidamus. Ait t eandẽ mortẽ nõ plusq̃ triduanã esse voluit: ne si in illo resurrectio differret/ l nobis olim dudum desperaretur. Qõ bene de illo ꝙ ꝓpheta ꝺr. De torrente i via bibet propterea exaltabit caput. Quasi ei de quodã flumine nostre passionis nõ in mansione bibere/sed in via dignat⁹ est: qui mortẽ transitorie: id est ad triduũ cõtigit: atq̃ in ea morte quã contigit/nequaq̃ sicut nos vsq̃ ad finẽ seculi remãsit. Dum ergo die tertio resurrexit: q̃d in ei⁹ corpe: id est ecclesia sequatur ostendit. Excẽplũ quippe mõstrauit q̃d ꝓmisit in premio: vt sicut ipsius resurrexisse fideles agnoscerẽt: ita in seipsis in fine mũdi resurrectionis ꝓmia sperarẽt. Ecce nos q̃ mortẽ carnis vsq̃ ad finẽ mũdi remanemus in puluere: ille aũt die tertia ab ariditate mortis viruit: t diuinitatis sue nobis, potentiã ipse innouatiõe sue carnis ostẽdit. Qõ bene ꝙ Moysen virgis duodecim in tabernaculo positis demonstratur. Nã cũ Aaron ad sacerdotiũ/q̃ de tribu leui fuerat despiceretur: nec digna trib⁹ que offerret bolocausta crederetur: duodecim virge iuxta duodecim tribus in tabernaculo poni precepte sunt: t ecce virga leui viruit: t quicquid virtutis in munere Aaron haberet ostẽdit. Quo videlicet signo quid innuitur: nisi q̃ omnes qui vsq̃ ad finẽ mundi iacem⁹ in morte: quasi virge reliquie l aridit ate remanem⁹. Sed cunctis virgis in ariditate remanẽtibus virga leui ad florẽs redijt: quia corp⁹ dominj veri sacerdotis nostri in mortis aridit ate positum in florẽs resurrectionis erupit. Quo flore Aaron recte sacerdos esse cognoscitur: q̃ hac resurrectionis gloria redemptor noster qui de tribu iuda t leui qui

tus est: intercessor ꝓ nobis esse monstratur. Ecce ergo iam virga Aaron post ariditatem floret: sed virge duodecim tribuum in aridit ate remanent: quia iam quidem corpus domini post mortem viuit: sed nostra adhuc corpora vsq̃ ad finem mundi a resurrectionis gloria differuntur. Unde caute hanc eandem dilationem intulit dicens. Et in nouissimo de terra surrecturus sum.

¶Capitulum.xxx.

Habemus ergo spem resurrectiõis nostre cõsiderata gloria capitis nostri. Sed ne quis vel cogitatione tacita forsitan dicat q̃ideirco ille surrexit a morte: q̃ vnus idemq̃ deus t homo mortẽ quam ex humanitate pertulit/ex diuinitate superauit: nosvero qui puri homines sum⁹: a mortis surgere damnatione non possumus: recte in resurrectionis eius tempore etiam multorum sanctorum corpora surrexerũt: vt t i se nobis exemplũ ostẽderet: t de aliorũ q̃ nobis ꝙ pur. l bũanitatẽ similes fuerunt/nos in resurrectione roborauret: quatenus cũ se homo desperare ꝺpere q̃d in se ostẽderat deus homo: hoc in se fieri posse ꝑsumeret/q̃d in ipsis factũ cognosceret/quos puros fuisse homines nõ dubitaret. Sunt vero nõnulli q̃ considerantes q̃ spiritus a carne soluitur: q̃ caro in putredinẽ vertit: q̃ putredo in puluerẽ redigit: q̃ puluis in elementis soluitur: vt nequaq̃ ab bũanis oculis videat: resurrectionẽ fieri posse desperãt: t dum arida ossa inspiciunt beneficiari carnibus: rursumq̃ ad vitam viridescere posse diffidunt. Qui si resurrectionis fidẽ ex obedientia non tenent: certe hanc tenere ex ratione debuerunt. Quid enim quotidie nisi resurrectionẽ nostraz in elementis suis mundus imitatur? Per quotidianas quippe mõeta lux ipsa tẽporalis quasi mortis: duz superuenientib⁹ noctis tenebris ea que aspiciebatur subtrahitur: t quasi quotidie resurgit/duz lux oblata oculis suppressa iterz nocte reparatur. Per mõeta quoq̃ tẽporum cernimus arbusta viridita tem foliorz amittere: a fructuũ platione cessare: t ecce subito quasi ex arescenti ligno velut quadã resurrectione veniente videmus folia erumpere: fructus grandescere: et totam arborem rediuino decorere stiri. Indesinẽter cernimus parua arborum semina terre humorib⁹ cõmendari: ex qbus nõ longe post aspicimus magna arbusta surgere/folia pomaq̃ ꝑferre. Considerem⁹ ergo parũm cuiuslibet arboris semen quod in terra iacitur vt arbor ex illo producatur: t comprehendamus si possumus vbi in illa tanta breuitate seminis/tam immensa arbor latuit que ex illo processit: vbi lignum/vbi cortex/vbi viriditas foliorum/vbi vberitas fructuum. Nunquidnam in semine tale aliquid videbatur cuz in terra iaceretur? Et tamẽ occulto rerum omnium opifice cuncta mirabiliter ordinante: t in mollicie seminis latuit asperitas cortic⁹: t in tenuitudine illi⁹ absc̃dita est fortitudo roborũ: t in siccitate eius vberitas fructificationis. Quid ergo mirum si tenuissimus puluerez vel a nostris oculis in elementis redactum/cum vult l bominem reformat: qui ex tenuissimis seminibus immensa arbusta reintegrat? Quia ergo rationales sumus conditi: spem resurrectionis nostre ex ipsa debemus rerum specie t contemplatione colligere. Sed quia l nobis sensus torpuit rationis: accessit in exemplo gratia redemptoris. Uenit namq̃ cõditor noster: suscepit mortem: ostẽdit resurrectionez: vt qui resurrectionis spez ex ratione tenere noluimus: banc ex eius adiutorio et exemplo teneremus. Dicat igitur

beatus Iob. Scio q̄ redēptor meus vivit: et in nouissimo de terra surrecturus sum. Et ḡsq̄ resurrectiōis in se virtutē fieri posse desperat: verba in cētilitate positi viri fidelis erubescat: et pēset ꝓpe penitere pōdere feriend⁹ si adhuc nō credit sua: q̄ iā resurrectionē dñi cognouit factam: si et ille suā credidit/q̄ adhuc dñi sperabat esse faciendā.

¶Capitulum.xxvj.

Sed ecce resurrectionē audio: effectū tñ eius dē resurrectionis erḡ ro. Credo namq; q̄ resurrecturus sim: sz volo vt audiā ālis. Sz sciendū ꝑpe mihi est: vtrū in quod⁹ alio subtili forsitasse/ vel in aereo: an in eo q̄ modo⁹ corpore resurgā: Sed si in aereo corpe surrexero: iā ego non ero q̄ resurgo. Hā qño ē vera resurrectio/si vera esse nō poterit caro? Aperta ergo rō suggerit: q̄ si vera caro nō fuerit ꝓculdubio resurrectio vera nō erit. Neq; esi recte resurrectio dici pōt: vbi nō resurgit qđ ceciderit. Sed bas nobis beate Iob dubietatis nebulas tolle: et q̄ p acceptā sanctispūs gḡam de spe nobis loqui nḡe resurrectionis cepisti: apte indica/si caro nḡa veraciter resurgat. Sequit. ¶Et rursus circūdabor pelle mea. Dū apte pellis vr: ois dubitatio vere resurrectionis auferetur: q̄ nō sicut Eutices constantinopolitane vrbis eps scripsit: corpus nostrum in illa resurrectionis gl̄ia erit impalpabile vētis aereq; subtilius. In illa esi resurrectionis gl̄ia erit corp⁹ nostrū subtile q̄dem p effectū spiritualis potētie: sz palpabile p veritatē nature. Vñ et redēptor nr dubitantib⁹ de sua resurrectione discipulis/ostendit man⁹ et latus palpāda: ossa carnemq; prebuit dicens. Palpate et videte: q̄ spūs carnē et ossa nō h⁹ sicut me videtis habere. Qui et eidē Eutitio in ꝑstantinopolitana vrbe posit⁹ hoc euangelice veritatis testimoniū protulisset/ait. Idcirco dñs hoc fecit: vt dubitationē resurrectionis sue de discipulor⁹ cordib⁹ amoueret. Cui inquā: Mira est res valde quam astruis vt fide nobis dubietas surgat: vñ discipulor⁹ corda a dubietate sanata sunt. Quid esi deterius dici potest: ꝑ vt hoc nobis eius de vera carne dubiū fiat: p qđ discipuli eius ad fidē ab omni sunt dubietate reparati? Si esi hoc nō bene fuisse astruitur qđ ostendit: vñ fides discipulis ei⁹ confirmata est inde nḡa destruitur. Qui adiungebat: etiā dicens. Corpus palpabile habuit quod ostendit: sed post cōfirmata corda palpantium: omne illud in dño qđ palpari potuit in subtilitate est aliqua redactū. Ad hec ipse respondit. dicēs. Scriptū est. Christus resurgens a mortuis: iam non moritur: mors illi vltra non dñabitur. Si quid ergo in ei⁹ corpore post resurrectionē potuit immutari ꝓ veridicam Pauli sniam post resurrectionem dñs redijt in mortē. Qđ ḡs dicere et nō alius nisi vel stult⁹ ꝑsumat: q̄ veri carnis resurrectionē denegat. Tūc mihi obiecit dicēs: Cū scriptū sit caro et sanguis regnū dei possidere non pōt: qua rōne credendū est resurgere veraciter carnē? Cui inquā. In sacro eloquio aliter caro dr iusta naturā: atq; aliter iusta culpaz vel corruptionē. Caro quippe iusta naturā: sicut scriptum est. Hoc nūc os ex ossibus meis: et caro de carne mea. Et verbū caro factum est: et habitauit in nobis. Caro ꝓ iusta culpam: sicut scriptū est. Nō ꝑmanebit in ‘bobus istis spīritu’ me⁹: eo q̄ sūt caro. Et sicut psalmista ait. Memoratus est q̄ caro sūt: spiritus vadens et nō rediens. Vñ et discipulis Paulus dicebat. Vos autem in carne nō estis/sed in spiritu. Neq; esi in carne nō erāt: q̄bus epistolas transmittebat. Sed quia passiones carnalium desiderioꝝ vicerant: iā liberi per virtutem spūs in carne nō erant. Qđ ergo Paulus apostol⁹ dicit. Q̄ caro et sanguis regnum dei possidere non pōt. Carnē vult ꝑ culpā intelligi: nō carnē ꝑ naturam. Vñ et mor quia carnem ꝑ culpam discerat/ostendit subdēs. Neq; corrupto incorruptelam possidebit. In illa ergo celestis regni gloria caro ꝑ passionis desideria nō erit. Q̄ deuicto mortis aculeo: in eterna incorruptiōe regnabit. ¶La. xxvij.

Talibus dictis idē Eutitius cōsentire se primus rūdit: sz tū adhuc corpus palpabile resurgere posse denegabat. Qui etiā in libello quē de resurrectione scripserat: Pauli quoq; apostoli testimonium iudicerat dicentis. Tu quod seminas nō viuificatur nisi prius moriat: et qđ seminas non corpus quod futurū est seminas/sed nudū granū hoc nimirum oūdere festinās q̄ carovel palpabilis: vel ipsa nō erit dum scrīs? Apls de resurrectiōis agens gloria: non corpus quod futurum est seminari dixerat. Sed ad hec citius respondit Paulus apls dicens. Non corpus qđ futurum est seminas: sed nudū granū hoc insinuat videmus: q̄ granuz cum culmo et foliis nascitur: qđ sine culmo et foliis seminatur. Ille itaq; i augmēto glorie resurrectionis nō dixit in grano seminis deesse qđ erat/sed adesse qđ nō erat: iste autem dum verum corpus resurgere denegat: nequaq; dicit ad esse quod deerat/sed deesse quod erat. Tunc itaq; de hac re in longa contentione perducti: grauissima a nobis cepimus simulatione resilire. Cum pie memorie Tiberius constantinus imperator secreto me x illum suscipiens: quid inter nos discordie versarēt agnouit: et vtriusq; partis allegationez pensans: eundem librum quem de resurrectione scripserat suis ꝙs allegationibus destruens deliberauit vt flammis cremari debuisset. Ꝙ quo vt egressi sum⁹: me egritudo valida: eundemvero Eutitiū egritudo et mors protinus est secuta. Quo mortuo: quia pene nullus erat qui eius dicta sequeretur: dissimulari cepta persequi: ne in fassibus viderer verba iaculari. Duz tamen adhuc vineret/et ego validissimis febribus egrotarem: quicunq; noti mei gḡa salutationis ad eum pergebant: vt eorum relatione cognouit: ante eorum oculos pellem manus sue tenebat dicēs. Confiteor q̄ omnes in hac carne resurgem⁹: qđ sicut ipsi fatebant/ omnino ꝑius negare consueuerat. Sed nos ista postponentes in beati Iob sermonibus subtiliter exquiramus. ¶Capitulū.xxviij.

Si vera erit resurrectio verūq; corpus in resurrectione: Ecce esi iam de spe resurrectionis dubitare nō possum⁹/ dum ait. Et in nouissimo de terra surrecturus sum. Dubietatem ꝙz de reparatiōe vere corporis abstulit qui ait. Et rursum circundabor pelle mea. Qui adhuc ad auferendas ambages nḡe cogitatiōis subditur. ¶Et in carne mea videbo deum. Ecce resurrectionē: ecce pellē: ecce carnem aptis fatē vocibus. Quid ergo remanet vñ possit mens nḡa dubitare? Si itaq; iste vir sanctus ante effectum resurrectionis dñice reducendam carnē in integro statu credidit: quid erit reatus nostre dubitationis/si vera carnis resurrectio: nec post exemplum creditur redēptoris. Si esi post resurrectionem corpus palpabile nō erit: ꝑfecto alius surgit q̄ moritur: et qđ dictu nefas est credere: quia ego morior et alius resurgat. Unde queso te beate Iob subiunge que sentis: et huius nobis questionis scrupulum tolle. Sequitur. ¶Quem visurus sum egoipse: et oculi mei cōspecturi sunt/et non alius. Si enim sicut quidam et errorum sequaces

eutich error.

arbitrantur: quia post resurrectionem corpus palpabile non erit: sz immisibilis corporis subtilitas caro vocabitur/qñ substantia carnis non sit: profecto aliud est qui moritur: z aliud qui resurgit. Sed beatus Iob hanc eius fiduciam veridica voce destruit/qui ait. Quē visurus sum ego ipe: z oculi mei ꝓspectura sunt z non alius. Nos autez beati Iob fidem sequentes z redemptoris nostri post resurrectionem corpus palpabile veraciter credentes: fatemur carnem nram post resurrectionem futurā z eandem et diuersam: eandem per naturā/diuersam p gloriam: eandem p veritatem/diuersam p potentiā. Erit itaq; subtilis/qz z incorruptibilis. Erit palpabilis: quia non amittit essentiā veracis nature. Sed sctūs vir candē resurrectionis fiduciam q̄ spe teneat/qñta certitudine ꝓtestetur adiūgit. Sequitur. ¶ Reposita ē hec spes mea i sinu meo.

In sinu tenere.

Nil nos habere certius credimus q̄ hoc quod in sinu tenem⁹. In sinu ergo suo spem repositā tenuit: qui vera certitudine de spe resurrectionis presumpsit. Sed quiavē turum diem resurrectionis: inno tuit: iam nunc seu voce sua: seu typo sancte z vniuersalis ecclie prauorum facta redarguit: z iudiciū qō in resurrectionis die sequitur predicit. Nam protinus subdit.

¶ Quare ergo nunc dicitis/persequamur eum: z radicem verbi inueniamus contra eū? Fugite ergo a facie gladij: qñ vltor iniquitatis gladius est/z scitote esse iudiciū. Priori quippe sententia iniquorum facta reprehendit: sequēti añt ex diuino iudicio penas innotuit. Dit ergo. Quare ergo nūc dicitis persequamur eū: z radicez verbi inueniamus contra eum? Peruersi quilibet qz malo studio dñi plata audiunt: z in lingua iuste accusationis aditum inuenire appetunt: quid aliud q̄ contra eū verbi radicē querunt: ex quo vez loquendi originem sumant: et rauos praue loquacitatis in accusatione dilatent. Sed vir sanct⁹ eū a pranis talia sustinet: non contra eos/sed magis pro ipsis dolet: et male cogitata redarguit: ac mala eis que fugiant ostendit dicens:

¶ Fugite ergo a facie gladij: quia vltor iniquitatum gladius ē: z scitote ē iudiciū. E. explic.

Tres medij dei iudicij.

Quis qui peruersa agit: coipso quo hoc despicit/esse dei iudicium nescit. Si ei hoc timendo sciret: que in illo sunt punienda non ageret. Nam sunt plerisq; qui extremū esse iudiciū verbotenus sciunt: sed peruerse agēdo testant quia nesciunt. Qui eñ hoc non formidat vt debet: necdū cognouit cum ꝓto turbine terroris aduenīat. Si enim pensare pōdus tremendi examinis nosset: ire diem vtiq; timendo precaueret. Facie quoq; gladij fugere/est animaduersionis districte sententiaz priusq; appareat placare. Vitari nanq; terror iudicis non nisi ante iudicium pōt: modo nō cernit/sed precibus placatur. Cum vero in illo tremendo examine sederit z videri poterit: z placari iam non poterit: qz facta prauoz que diu sustinuit tacit⁹/simul omnia reddet iratus. Unde necesse est nūc time re iudicem: cum necdum iudiciū exercet: cū diu mala sustinet: cum adhuc mala tolerat q̄ videt: ne cuz semel manū i retributiōe vltiois excusserit: tāto i iudicio districti⁹ feriat/ꝓto ante iudicium diutius expectat.

¶ Finit liber decimusquartus moraliū sancti Gregorij.

¶ Liber. xv. Moraliū bti Gregorij pape exponētis cōsequēter duo capla textꝰ scti Job: scipiēdo a ca. xx. li bri vero Capitulum primū

Job. c. xx.

Ecia amici beati Job nec q̄ pueri esse potuerunt/sophar naamathites verba testant: q de ore eius terroꝛes venturi iudicij audiēs/ptinus adiungit. ¶ Idcirco cogitationes mee varie succedūt sibi: z mēs in diuersa rapitur. Aperis vocib⁹ dicat. Quia extremi iudicij terrorem considero: idcirco cogitationum tumultib⁹ in timore cōfundor. Tanto scilicet ani mus amplius in cogitatione dilatat/q̄to illud esse terribile quod imminet pēsat. Et in diuersa mēs rapitur: quanto mō mala q̄ egit: modo bona q̄ agere neglexit: mō reprehēsibilia in q̄bus est: mō recta q̄ sibi adhuc deesse cōspicit/modo licito pauore ꝑpendit. Sed amicis dñi Iob cū assiduitate vite illi⁹ edocti dū viuere nouerint: pēsare tñ subtilr dei iudicia nesciēs: mala hic iustoꝛ quēpiam posse recipere nō credebant. Ut z eisdē sanctus vir q̄ inquā esse suspicari sunt que flagellatū viderūt: atq; ex hac suspitione agebat vt in eius q̄ tribulatione dilaberent: ad quā tñ ire prationem quasi sub quadā reuerētia descendunt. Un sophar subiecit dicens. ¶ Doctrinaz qua me arguis audiam: z spiritus intelligētie mee respōdebit mihi Uel aperte dicat. Tua quidem verba audio: sed an recte plata sint spiritu mee intelligentie discerno. Nam qui dicentis verba despiciunt: doctrinam eius non ad adiutoriū/sed ad occasionem certaminis sumunt: vt audita potius iudicent/q̄ sequantur. Dis itaq; sub quodam moderamine premissis: in aperta iam beati viri erpiobratione prosilit cum subiungit. ¶ Hoc scio a principio ex quo positus est homo super terraz: q laus impioꝛum breuis sit: et gaudium hypocrite ad instar puncti. Liquet nunc quia sue intelligentie spiritus inflatus eas quas contra impios sententias pfert in beati Iob redargutionibus inflexerit. Que eñ prius iusta agere: z postmodū penas tolerare conspexerit/ostē in illo hypocrisim estimat fuisse quod vidit: qz videlicet a iusto deo iustum famulum affligi posse non credidit. Sed non eadem eius iniqs quas non recte recta protulit: sollicita sintentione pensantes erequamur: z contēnentes quod falsum contra beatū Iob loquitur: intueamur q̄ vera dicat si hoc contra impios loqueretur. Ait itaq;. ¶ Hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram/q̄ laus impioꝛum breuis est. ¶ Capitulum. ij.

Ascendat breuitatē vite mortis: cordis oculis ad exordium reduxit originis: vt ex anteactis colligat: q̄ nulla sunt que videntur aliqua esse dum sunt. Si enim ab ipso humani generis exortu vsq; ad hoc tps quo sumus mētis oculos ducimus: omne quod finiri potuit q̄ breue fuerit videmus. Ponamus essi quilibet hoies a primo die mūdi cōditi vsq; ad hodiernū diē vitā ducere: hodie tñ eandē vitā quā quasi longā ducere videtur: finire ecce finis adest/preterita iam nulla sunt: quia cuncta transierunt. Futurum in hoc mundo nihil est: qz nullum ad vitā/vel breuissimū restat momentum. Ubi est ergo lōgū tempus qō inter initium finē q̄ deprehensum ita cōsumit/ac si nec breue vnq̄ fuisset. Imp̄ itaq; quia presentem vitam diligunt: in eo procul dubio elati percipere laudem querunt. Lingue fauoribus extolluntur: nec esse boni/sed dici appetunt. Quam videlicet laudez longam esse existimant dum assequuntur: sed breuem intelligunt fuisse/q̄ amittunt. In fine ꝙppe

cis ostendit/ꝙ nil fuerit qđ amasserūt. Unde recte ptra cōsdē impios ōr. Hoc scio a principio ex quo positus est homo sup terrā/ꝙ laus impiorū breuis est. Ubi apte subiungit. ¶Et gaudium hypocrite adinstar puncti. Sepe hypocrita dum sanctū se simulat: z iniquum exhibere minime formidat ab omnibus honorabit: ciꝰ sanctitatis gloria deferꝝ ab his q̄ exteriora cernūt/ꝫ interiora ꝓspicere nequeunt. Unde fit vt gaudeat in prima sessione: bylaresc at in prio recubitu: inflet in prima salutatione: eleuet in reuerenti voce obsequentiū/z superba cogitatione tumeat in famulatu subditorū: sicut voce quoꝫ veritatis de talib⁹ ōr. Oia vero opa sua faciunt vt videātur ab hominibus. Dilatant enim phylacteria sua: z magnificant fimbrias suas. Amāt aūt primos recubit⁹ in cenis/z primas cathedras in synagogis/ z salutationes in foro: z vocari ab hominibus rabbi. Sed hoc cōz gaudiū eternitati cō paratū/qđ erit quādo irruēte mortis articulo ita cōsumīt ac si omnino nō fuerit? Cui⁹ nimirū gaudij leticia ptransit z pena pmanet: z cū res amittit causa durat. Bñ aūt ōr: gaudiū hypocrite/ad instar puncti: in pūcto eni stilus mox vt ponitur leuatur: nec mora vlla agitur vt p exprimendaz lineā trahatur. Gaudiū itaꝙ hypocrite ad similitudinē puncti est: qz apparet ad momentū/sed disparet impetuū: z sicut stilus in puncto dū ponitur leuat / sic hypocrita presentis vite gaudia dum tangit amittit. De quo subditur. ¶Si ascenderit vsꝙ ad celū superbia ei⁹: z caput ei⁹ nubes tetigerit: ās sterq̄liniuꝫ i fine perdet. Superbia hypocrite vsꝙ ad celū acēdere ꝺr: qñ eius elatio celestez agere vitā videtur. Cuius etiā caput ās nubes tangit: qñ principalis pars rez intellectus illius sanctoꝝ precedentium cocquari meritis creditur: sed quasi sterquilinium in fine perdetur: quia in morte sua cum ad tormenta ducitur: stercoribus vitiorum plenus a malignis spiritibus conculcatur.

¶Capitulum.iij.

Audū eccli vite presentis que iusti estimant magna bona/ iusti stercora deputant. Unde scriptuꝫ est. De stercore bouꝫ lapidatus est piger. Is ergo q̄ deum sequi noluerit: ab amore eterne vite pigrescit. Et quotiēs rerū tēporaliū dāno pcutit/ex his numirū afflīgit que iusti viri velut stercora contēnūt. Qui ergo a terrenarū rerū pcussione arterit: qđ aliud ꝙ de boū stercore flagellat? Et recte hypocrita sterquilinio similis ꝺr: qz dū tēporalē glorīā habere appetit: modo per cogitationē apud se metipsuꝫ tumet: modo caudē gloriaz alīs inuidet/eāꝙ alios veraciter habentes irridet. Quot ergo vitiis plenus est: quasi tot stercoribus in conspectu eterni iudicis illius pectus fetet. Dicat igitur.

¶Si ascenderit vsꝙ ad celum superbia ejus: z caput ejus nubes tetigerit: quasi sterquilinium in fine perdetur. Qui etiā celestē vitam se agere simulat: etiā intellectū suū esse simile veris predicatoribus ostentat/quasi sterquilinium tamē in fine pdet: qz mens illius ꝓ vitiorū suoꝝ fetore damnabit. Sequitur. ¶Et qui eum viderant dicent: Ubi est? Plerumq̄ hypocritarū vita etiam intus ab hominibus reproba in fine cognoscitur: vt ignis iam apertis illius pro vitiorū suoꝝ fetore damnabit. Sequitur. ¶Et qui eum viderant dicent: Ubi est? Plerumq̄ hypocritarū vita etiam intus ab hominibus reproba in fine cognoscitur: vt ignis iam apertis ribus qui fuerint ostendant. Qui ergo hunc elatum viderint de extincto dicēt vbi est? Quia neq̄ hic vbi elatus fuerat apparet: neq̄ in eternitatis requie de qua esse putabatur. De cuius breuitate vite adhuc apte subiungitur. ¶Velut somnium auolans nō inueniet: transiet sicut visio nocturna.

Quid est vita hypocrite: nisi q̄dam visio phantasmatis: que hoc ostendit in imagine qđ non habet ex veritate? Ubi recte quoꝫ somnio cōparatur: qz ab eo ois laus z gloria/quasi dum tenetur: amittitur. Sepe nāq̄ i nocturna visione nonnulli pauperes factos se diuites admirantur: deferri sibi bona res aspiciunt: diuitiaꝝ molem: obsequentiū multitudinē: pulcherrimū vestitū: abundantiā ciboꝝ sibi met adesse considerit. Gaudet se euasisse penuriā quam cum gemitu tolerabāt. Sed repente cū eui illā: tum veniunt q̄ falsum fuerat quo gaudebant: cosꝫ euigilasse penitet: qz euigilantes inopia vera tenet. Sic hypocritarum mentes dū aliud est quod agunt: aliud quod hominibus ostendunt: laudes de ipsa sanctitatis ostentatione recipiunt. In estimatiōe hominum multis meliorib⁹ ꝓferunt: z cum intus apud se ta cita cogitatione superbiant: foris se humiles demōstrant. Cūꝫ ab his⁹ immoderate laudant: tales esse se quoꝫ apud deū existimāt quales se gaudent hominib⁹ innotuisse. Unde fit vt etiā eterne vite ꝓcepturos se premia ꝓsumant: z qui hic de bumanis fauoribus erubūt: illic se baburos requiē oino nō dubitent. Sed inter hec occulta vocationis doza surripit: z cuz carnis oculos claudit: mentis aciem: morꝫ vt supplicia eterna receperint: sibi vident qz virtutū estimatione diuites in somnis fuerunt. Bene ergo de hoc hypocrita ꝺr. ¶Transiet velut visio nocturna. Quia hoc qđ se ad momētū diuitē humanis estimationibus vidit: de ostentōe est phantasmatis/nō de soliditate virtutis. Nā cū mens eius in morte carnis euigilat: cognoscit penit dubio qz fauores circa se hoīm dormiēs videbat. Sequitur. ¶Oculus qui eum viderat non videbit: neq̄ vltra eum intuebitur locus suus. Quis est locus hypocrite nisi cor adulantiuꝫ? Ibi quippe requieuerit vbi fauores inuenerit. Oculus ergo qui eū viderat nō videbit: qz subtract⁹ in morte stultis amatoribus suis abscondit: q̄ eum cōsueuerant admirādo ꝓspicere. Nec vltra cuz locus su⁹? Itur bitur: qz lingue adulantiū hūc ad iudiciū fauoribus nō sequuntur. Ez tū quouꝫ vixit ea q̄ ipse agit etiā sequaces suos docere nō desinit: z p erroris sui prauitatē alios quoꝫ ad eā quā exhibet generat simulationeꝫ. De quibus bīe apte subditur. ¶Filij eius attenūtur egestate. Scriptū est. In maliuolam aiam nō introibit sapientia. Et per psalmistā dicitur. Diuites egueruntz esurierunt. Mi enīz de exteriori fame egestas eoruz z esuries diceret pfecto diuites non essent: qz pane corporis indigerent. Sed qz dum exterius multiplicā tur: interius inanes fiunt: z diuites pariter: z egentes esse memorā tur: qz vez pane sapientie satiari minime merent. Filij itaꝙ huius hypocrite attenūtur egestate: quia bi q̄ in hypocrisi ex eius imitatione nascunt: duz veritatis solidita tem non tenēt: in cordis egestate deficiunt.

¶Capitu.iij.

Et manus illi⁹ reddēt ei dolorē suū. Quid per manū? nisi opa designā tur: Manus itaꝙ illi⁹ ei dolorē reddēt: qz dānationeꝫ iustam ex ipsa qua recipiet operatione. Bñ aūt nō dabūt: sz reddent ꝺr: qz quasi ei⁹ actiōes: eternū ei supplicū ās quoddā debitū soluēt. Ez primuꝫ ad eterna supplicia pueniat: q̄lem se hic exhibeat pleni⁹ adiūgat. Sequitur. ¶Ossa ei⁹ implebūtur vitijs adolescētie ejus: z cū eo i puluere dormiēt. Origo praue inchoatiōis causas culpe etiā ꝑsumēdo multiplicat. Dū ei mala agere ꝙs ceperit: vsu iā deteri⁹ i hoc qđ ichoauerat excrescit. Quid itaꝙ adolescētia hui⁹ hypocrite: nisi

B Gap. 1.3. Ps. 33.a.

inchoatio prauitatis est. In adolescentia ḟppe laz libido feruescere incboat: ⁊ tunc adolescentiam hypocrita habet: cū appetere ⁊ amplecti libidinē glorie ceperit: quā in eo dum adulantiū blanda fomēta multiplicāt/robustiorē reddunt: ⁊ ḟsi in ossa cōuertunt. Hoc est qđ male cepit: petus quotidie ꝑ cōsuetudinē roborat. Dicat itaqꝫ. Ossa eius implebunt sylthe adolescentie eius: qz dure in eo prauitatū cōsuetudines ex vitio sumpte sūt pessime inchoatiōis. Vñ scriptū ē in ꝑuerbijs. Adolescēs iuxta viam ſuā: etiā cum senuerit nō recedet ab ea. Que nimirū ossa cū eo i puluere dormiēt: qz eousqꝫ in illo iniq; cōsuetudines ꝑdurāt: quo hūc ad mortis puluerem ꝑtrahant. Cū eo ergo in puluere ossa vel vitia dormire est/vsqꝫ ad puluerē cū nō deserere. i. vsqꝫ ad mortē ab iniq̄tate minime cessare. Tenēt igitur illū praue cōsuetudines q̄ semel ceperūt: ateqꝫ quotidie duriores existūt. Et cuz illo in puluere dormiūt: qz nō nisi cū eius vita finiunt. Hz hec intelligi ⁊ aliter possunt.

¶Capitulum.v.

HAbet namqꝫ hypocrita nōnunqꝫ forte ac validū aliquid in opatiōe; ſz dū multa dona se ſimulat hre q̄ nō hz: perdit etiā ea q̄ hz. Unde bene nūcz. ¶Ossa eius implebūtur vitijs adolescentie eius. Qz cū tenis ac mollis multa puer iter facit: etiā in his q̄ fortia egerit in vitio mollescit. Que vez eius ossa cū eo in puluere dormiēt: qz. ſ. ſicut pulnis est ossa simulatio illa qua agit: ita in illo ⁊ ſi quid habet validum/omni ſolliditate vacuat: vt per virtutis arrogantiam hoc ipſz perdat/qđ in eo potuit esse virtutis. Ossa ergo cū eo in puluere dormire est: cū prauis eius actibus etiā ſi qua ſunt bñ acta deperire. Sequit. ¶Cū enim dulce fuerit in ore eius malum: abscondit illud sub lingua sua. In ore hypocrite malū dulce est: qz ei est iniquitas suauis in mente. Os ḟppe cordis cogitatio est: de qua ſcriptū est. Labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt. Sed hoc malū qđ i ore hypocrite dulce est/sub lingua ei⁹ abscōditur: qz asperitas malitie q̄ latet in mente/sub tegmine vtā de locutionis operitur. Malū nāqꝫ in lingua ⁊ non sub lingua est/ſi loquens hypocrita malitiaz ſue prauitatis aperiret. Sed sicut ꝑ ipſum iustoz cū quoſdā agere puerse cōſpiciunt: q̄ duriꝰ; ſunt increpationibus ferendi/in lingua asperitatem ſumūt: ſed sub lingua metis ſue benignitatē contegūt. Vñ ⁊ ſancte ecclesie ſponſi voce dicit. Mel ⁊ lac sub lingua tua. Qui essi mentis ſue dulcedinem aperire firmis nolūt: ſed loquētes quadaꝫ eos asperitate feriunt: ⁊ tā inter verba aspera q̄ſi latenꝫ q̄dā dulcedinis intermittunt: bi videlicet nō in lingua/ſed sub lingua habēt dulcedinē: qz inter dura q̄ ꝓferūt emittunt q̄dam blanda ⁊ dulcia: quibus contristati mens possit ex benignitate refoueri. Its peruersi quiqꝫ qz malū nō in lingua ſz sub lingua habent. (Sermonibus) dulcia pretendunt: ⁊ cogitationibus puersa moliuntur. Hinc est q̄ ioab amasē mētū dextera tenuit: ſed ſinistrā ad gladiū latenter mittens ei⁹ viscera fudit. Dextera ḟppe mentū tenere est quaſi ex benignitate diligere. Hz ſinistrā ad gladiū mittit: q̄ latenter ex malitia ꝓcurat. Hinc de ipſo quoqꝫ eoz capite ſcriptum est. Sub lingua eius labor ⁊ dolor. Qui essi nō apte malā q̄ cogitat ostendit: laborē ac dolorem eoz quoz mortē appetit nō in lingua exerit: ſz sub lingua premit. Vñ de hoc hypocrita subdit.

¶Parcet illi ⁊ nō derelinquet illud: ⁊ celabit in gutture suo. Malo enim quod diligit parcit: qz non in hoc semetipsum penitendo perſequit. Vñ ⁊ addit: nō derelinquet illū. Si el vellet relinqre necqꝫ parceret: qz perſequeret r. Hz hoc celat in gutture: qz. ſ. seruat in cogitatione/vt nunqꝫ ꝓferat i voce. Sequitur. ¶Panis eius i ventre illius vertetur in fel aspidū intrinſecus. Qđ panis in vtero: ſ. est satietas temporalis delectationis in mente. Satiet ergo hunc hypocrita illata laude: delectet bonoribus: panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū intrinſecus qz satietas transitorie delectationis/in retributionis fine ad amaritudinem vertit: ⁊ fel aspidum. i. malignorum ſpirituū perſuasiōe fuisse cognoscitur/quod hic laus glorie esse credebat. Tūc eremi iniqui videnꝫ q̄ antiqui serpentis veneno infecti sunt: dū flammis vtricibus traditi cū codē ſuo ꝓſuore cruciant. Panis itaqꝫ iste alibi in ore ſapit/ſed aliud in vtero: qz transitorie delectatiōis letitia dulcis est: cū hic quaſi mandendo agitur: ſed amarescit in vtero: qz peracta letitia deglutitur ad penam.

¶Capitulum.vj.

CErte qz panis ſcripture ſacre intelligētia nō incōuenienter accipitur: q̄ mentē reficit: ciqꝫ boni operis vires ꝑbet. Et plerunqꝫ hypocrita etiā ſacri eloquij eruditi mysterijs ſtudet: non tā vt ex eisdem viuat/ſed vt ceteris hominibus q̄ ſit doctus appareat. ¶Panis eius in vtero illius in fel aspidum intrinſecus vertetur. Quia dum de ſacre legis scientia gloriatur: vite potum cōuertit ſibi in venenū poculū: ⁊ inde repbꝫ morit vñ ad vitā crudire videbatur. Necqꝫ hoc aliꝫ incōuenienter accipitur: q̄ nonnunqꝫ hypocrita dñi doctrine verba ad ostentionē q̄rere ſtudet: diuino iudicio ecce: ⁊ bocibꝫ verbum praue intelligit qđ male ꝑdit. Cū in errorem decoꝫ labit: contingit ei vt ſicut de felle aſpidū: ſic infelix de pane mo

riatur: ⁊ in doctrina ſua mortē inueniat: qz in verbis vite vitam minime queſiuit. Sepe ḟo euenit vt diuine admonitionis eloquia/etiā ſi recte hypocrita ſtelligat: quia i ope nequaqꝫ ſeruat: hec etiā prius q̄ prius vite cursum finiat amittat: vt perdat scire/qđ ſciendo noluit agere. Vñ ⁊ subditur. ¶Diuitias quas deuoranit euomet: ⁊ de ventre illius extrahit eas deus. Quit hypocrita scire diuina eloquia: nec tñ facere. Quit docte loqui nec viuere: ꝓ eo qđ nō agit que nouit etiā hoc qđ nouit amittit: vt qz scientie ſue puraz opationem nō ſociat/ cōtempta puritate boni opis ⁊ ſcientiam ꝑdat. Diuitias igit ſacre legis quas legendo deuorauit/oblitiſcēdo euomet: easqꝫ de ventre illi⁹ de⁹ extrahet: qz qđ obſeruare noluit/iusto iudicio de eius memoria euellet: ne ꝑcepta dei saltem in lingua teneat q̄ non ſeruauit in vita. Vñ ꝓpbetā dr. Petōti aūt dixit deus: q̄re tu enarras iustitias meas: ⁊ assumis teſtamentū meum ꝑ os tuū? Que etiā verba doctrine ſi qñ contingat vt hypocrita vſqꝫ ad finem videat in ore retinere/inde magis dānabitur: vñ bono; dei mūere ēt malus minime priuat. Scriptum quippe est. Abscōdita retinētib⁹ mā data ei⁹ vt faciāt ea. Qui ergo mā data illi⁹ memoria retinet: ſz neqꝫ facit: dicit doctrie ꝑbis ſuis quibus dānet renet. Hinc quippe in Zacharia ſcriptū est. Quid tuvi des zacharia? Et dixit. Ego video volumē volās: lōgitudo illi⁹ viginti cubitoꝝ: ⁊ latitudo ei⁹ decē cubitorum. Et dixit ad me. Hec est maledictio q̄ egredietur ſup faciē omnis terre: qz omnis fur sicut ibi ſcriptū est iudicabit. Quid namqꝫ est volumen volans nisi ſcriptura ſacra? Que dū de celestib⁹ loquit: ad ſuperiora mentis nostre tenuat intentionē: qz duz illā ſup nos cā aſpicimus: ima attēdere id est cōcupiſcere deuitamus. ¶Cap. vij.

Que latitudine decē cubitor: longitudine vero viginti habere phibetur: qz latitudo operatiōis nre simpla est: z loganimitas spei in duplū tendit: qñ p bono nro opere z bic nobis mentis requies: z illic gaudia eterna pparāt: veritate attestāte q̄ ait. Qui qs reliquerit domum aut agros ꝛc. centuplū in hoc seculo recipiet: z in futuro vitam eternā possidebit. Centenarius q̄ppe numerus decēplicato denario fit perfectus. Hic itaq; octuplū recipit: qui etsi nil habuerit: ipsa tñ perfectione mētis ū in hoc seculo habere nil querit. Qz ergo p hāc duplū nobis pro simplo reddit: recte hoc volumen p viginti cubitos in longum tendit/qō per decem dilatat. Sed qz beati ipsa sacra eloquia ad eternam damnationem sunt eis: qui illa vel scire nolunt: vel certe sciendo cōtemnūt: recte de hoc volumine dr. Hec est maledictio que egredit sup faciē vniuerse terre. Et cur maledictio dicat adiungit: qz oēs fur sicut ibi scriptū est iudicabit. Hypocrita igit qz ōm verba legis q̄ nouit viuere cōtemnit: et de doctrina fauores ḡris/fur iudicabit: qz p hoc q̄ iusta loquit/laudē sibi vite iustor rapit. De quo ad huc bene subdit.

¶ Caput aspidum suget: z occidet eum lingua vipere. Aspis parvus est serpens: vipera vero prolixioris ē corporis: raspides ova gignūt: atq; ex ouis eorum filij procreantur: vipere autem cum conceperint / filij earum in ventre sentiunt qui ruptis lateribꝰ matrū ex eaꝝ ventribus pcedūt. Vñ z vipera eo q̄ pariat notatur. Vipera itaq; sic nascit vt violēter exeat: z cū matris sue extinctiōe pdeat. Quid ergo p aspides paruos/nisi latētes suggestiones immūdor spūum figurant: q̄ cordibꝰ hoim parua prius q̄suasione surrepūt: Quid ꝺo p ingens vipere/nisi violenta diaboli tētatio designat. Primo enī leniter surrepit: postmodū vero etiā violēter trahit. Caput itaq; aspiduz suget: qz initium suggestionis occulte parui prius in corde nascitur: sed occidet eū lingua vipere: quis postmodū capta mens veneno violente rētationis necatur. Primuz subtilibus cōsiliis ad cor hois immundi spūs loquunt: qui dū leniter persuadent quasi venenū aspidum fundūt. Vñ scriptū est. Ova aspidū ruperūt: z telas aranee texuerunt. Qui comederit de ouis eoz morief: z qō confotū est erumpet in regulū.

Matt. 19.a. Iſdar. 10.a. Luce. 18.e.

Aspis vipera

Ysaie. 59.a.

¶ Capitulū. viij.

Qua quippe aspidū prauis boibus rumpere ē: malignor spirituū cōsilia/q̄ in eor cordibus latent/querūs operib⁹ aperire. Telas q̄ aranee nec texere est p huius mundi concupiscentia temporalia quelibet operari: q̄ dum nulla stabilitate solidata sunt/ea pcul dubio ventus vite mortalis rapit. Bene aūt additur. Qui comederit de ouis eoz morief: qz qui immūdor spirituū consilia recipit/vitaz in se anime occidit. Et qō confotum est erumpet in regulū: qz consiliū maligni spūs qō corde tegitur/ad plenam iniquitatē nutrit. Regulus: namq; serpentum rex dr. Quis vero reprobor caput est nisi antichristus? Qō ergo confotū fuerit erūpet in regulū: qz is qui in se enutrienda aspidis cōsilia recipit: membrum iniqui capitis factus in eoz pus antichristi accrescit. De ꝺ itaq; hypocrita dicitur. Caput aspidū suget: z occidet eum lingua vipere: qz cū iniquam suggestionem antiqui hostis libenter suscipit: violentum se postmodū ei⁹ tentationibus derictus tradit. Vñ in paradiso q̄ stāti homini ꝺba blāde psuasiōis intulit: sed quē semel rapuit ad consensum: tā nūc etiaz remittentem trahit: z corruptiōis sue delectationibus

Ysaie. 59.a.

Regulus gręce basiliscus.

delectationibus deiectum violenter pene interficit. Sz fortasse hec ipsa intelligere etiā p cōtrariū interpretationem valemus. Nam qve neno suo aspis concite/vipera aūt tardius occidit: p aspidē violenta z subita: p viperā vero lenis z diuturna tentatio designat. Unde et illi mors in fuctione capitis/vipere aūt in lingua esse phibetur: qz repentina rēcatio sepe inopinatā mentē mox vt sugit interficit: longa vero tentatio qz prava diutius persuadendo suggerit/velut ex lingua vipera occidit. Et qz ois hypocrita immūdorum suggestiōe spirituum quasi serpentum veneno penetratus q̄ sunt superna sancti spiritus dona nequaq; considerat: dū intētionē cordis exteriorib⁹ factis ostēdit/q̄ diuulgat: recte subūngitur.

¶ Non videat riuulos fluminis torrentis mellis et butyri. In euangelio dñs dicit. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aq̄ viue. Ubi euangelista subiunxit dicens. Hoc aūt dixit de spiritu quē acceperūt erant credentes in eū. Riuuli ergo sunt fluminis dona spiritussancti. Riuulus est fluminis charitas: riuulus est fluminis fides: riuulus est fluminis spes. Sed qñ ois hypocrita nec deum nec proximum diligat: cum transitorij mundi glorij querit/riuulos fluminis nō videt: qz irrigatione non infunditur charitatis hypocrita dum presentia lucra querit: z munera futura despicit: z fidem nō habens riuuli fluminis meute nō videt: qz est fides rerū argumentū nō apparentiū. Et dū retinet hypocrita que vident spem negligit eoz q̄ non videnf. Riuulum ergo fluminis p desiderij non videt: qz solis visibilibus intēdit. Et scriptū est. Qō enī videt quis/quid sperat? Riuulos ergo fluminis videre/si a presentis mundi gloria oculos clauderet: cosq; ad celestis patrie amorem aperiret. Et notandum q̄ nō riuos sed riuulos dicit. Accipi enī riuuli fluminis possunt ea dona spiritalia que in amantis mentē ita de celestibus subtiliter currunt: vt per os carnis exprimi nō possint. Sepe namq; amantis animus tāto cōtemplationis munere repletur: vt videri valeat quod loqui nō valet. Fluminis aūt torrentis est ipsa inundatio spiritussancti que in cōtemplātis animis eruberanti infusiōe colligitur/cū mens plusq̄ intelligere sufficit repletur.

Ysaie. 59.a.

Ioh. 7.c.

Ro. 8.c

¶ Capitulum. xx.

Sciendū qz cum nos spūssancti gratia sua dignat: melle nos pariter z butyro replet. Mel enī desuper cadit: butyrum ꝺo er alalium lacte colligitur. Mel itaq; ex aere: butyrum ex carne est. Summi autē pfis vnigenit⁹ cū sit deꝰ sup oēs: homo est factus inter oēs: qui cum nos dulcedine diuinitatis sue et mysterio incarnationis repleuit: melle nos pariter z butyro satiauit. Qz ergo spūs christi mentem quā repleuerit/z diuinitatis eius dulcedine z incarnationis fide lactificat: isti riuuli torrentis fluminis mellis simul z butyri esse memorant: qz z de cognitione dei alta mentē suauitate reficiunt: z de incarnationis gra chrysmatis hāc mysterio pungunt. Sed iste hypocrita qz in exterioribꝰ fauoribus fusus hec interna dona nō pcipit: ad que post supplicia tendat adiūgit: cum subditur.

¶ Luet que fecit omnia: nec tamen consumetur. Persoluet enim in tormento ea que hic illicite seruauit desideria: z flammis vitricibus traditꝰ sp morīt: qz sp in morte seruat. Nō enī in morte cōsumit: qz si psumeret vita mentis: cū vita etiam pena finiret. Sz vt sine fine cruciet: viuere sine fine in pena ꝓpelitur: vt cuius vita hic mortua fuit in culpa: illic etiā mors viuat in pena. Dicat ergo. Luet que fecit ois:

nec tamē sumēk: qz cruciak non extinguik: morīē z viuit: deficit et subsistit: funik semp z sine fine est. Hec solo auditu valde sunt terribilia/ḡto magis passiōe. Sed multi tudo iniquitatis eius erigit/vt ea rere supplicijs nunq̄ possit/apte subiungitur. ¶Iurta multitudi nē adinuentionū suarū: sic z sustinebit. Qui essi multa inuenit ad culpā: nouis luctiōib⁹ cruciak in pena. Nā qđ hic suspicari nō potuit: hoc illic vltiōi tradit⁹ sentit. Sicut essi exercitatus in bonis opibus electus: nōnūq̄ studēt plus agere q̄ eis dignat⁹ est dūs iubere: carnis ei virginitas nequaq̄ iusta est sz ttimō laudata: nā si illa iubere tur: nimirū plugiū nā culpa crede rek: z tā multi virtute ḡginitatis pollent: vt vez plus impendāt obsequio q̄ acceperūt p̄cepto: sic plerūq̄ querī quīq̄ in prauis actib⁹ exercentk: vt pl⁹ inueniāt in puersa operatione qđ faciant/q̄ ex vsu reprobor⁹ iniquitatis accipere exēpla potuerūt. Vñ z ampliorīs retributionis tormēto ferunt: qz vlpi cr semetipsis amplius actiōes pravas de quibus ferri debeāt inuenerunt. Bene itaq̄ dicitur.

¶Capitulum.x.

Vlta multitudinez adinuētionū suaruz sic z sustinebit. Non essi inueniret iniquita tē nouā: nisi z ḡreret: z non ḡreret nisi ex studio ꝓpetrare festinaret. Pensak ergo in tormento ei⁹ nimietas male cogitationis z dolorē recipit digne retributionis. Et q̄uis olim dānatorū sit dolor infinit⁹: grauiora tñ tormenta recipiūt/qui multa in iniquitatibus ex suis q̄z desiderijs lucnerūt. Sed qz sopbar hui⁹ hypocrite intulit penā/ptin⁹ adiūgit culpam: nec vnq̄ q̄libet narrat: sed eam de qua cēs oriunt. Scriptū ꝯppe est. Radix olim malorūz est cupiditas. Qui ergo cupiditas dominari dr: ꝯsubiectus ꝑculdubio malis oīb⁹ demōstrak. Nā subiungit. ¶Quoniā confringens nudauit pauperis domū: rapuit z non edificauit eam: nec est satiat⁹ vēter eius. Domū pauperis confringit z nudat: qz eaz quē per potētiā contrerit: spoliare quoq⁹ p auariciā nō erubescit. Rapit eaz z nō edificat. Bene aperte dicerētur. Qui bāc edificare debuit/insuper rapit. Ueruz turus nāq̄ in iudicio dīo dictus est reprobis. Esurīui z nō dedistis mihi māducare: sitiui z non dedistis mihi potū: hospes eram z nō collegistis me: nudus z nō operuistis me ꝛc. Et culpa subiūgitur. Discedite a me maledicti i ignē eternum: qui paratus est diabolo: z angelis ei⁹. Si igit tanta pena mulctak qui nō dedisse sua conuincit: qua pena ferendus est qui redarguitur aliena abstulisse? Rapuit ergo z nō edificauit eam: qz nō solūz de suo nil tribuit: sed etiā qđ erat alienuz tulit. Bene aūt subditur. ¶Nec est satiatus vēter eius. Uēter quippe iniqui auaricis est: qz in ipso colligitur/quicqđ puersis desiderijs giutik. Liquetīo quia auaricia desideratis rebus nō extinguik/sz augek. Naz more ignis cū ligna q̄ plumat acceperit excrescit: z vnde videtur ad momentum flamma cōpīnī: inde paulopost cernitur dilatari. Et sepe opus de⁹ cum auari mēti vehemēter irascitur: prius ei permittit ad votū cūcta suppetere z post hanc adulationem subito trahit: vt p eis debeat supplicia eterna tolerare. Unde et subdit. ¶Et cū habuerit que cō cupierat: possidere nō poterit. Maioris quippe iracundie est cum hoc tribuit qđ male desideratur: atq̄ inde repētina vltio sequitur: qz hoc q̄z obtinuit/ qđ deo iratissēte cōcupiuit. Uñ z p psalmistaz dr cum esca carnis male ppius desideraſſe perdibek. Adhuc esca eoz erat in ore ipsoz: z ira dei ascendit super eos: z occidit plurimos eoz. Volent nāq̄ tardius apparere diuina iudicia: cū ꝓpediunk ne impleri debeāt mala vota. Nā ḡto citius malis votū impleri ꝓmittitur pleriq̄ tanto celeri⁹ punik. Uñ ergo hypocrita festine multiplicat vt potens fit: inde agit cū celerita te ne fit: qz arbusta q̄ tardius crescunt/annosa ꝑdurant: z q̄ in rem ꝑpetua breuitate ꝓficiūt/celeri⁹ arescunt: z quasi cū festinant esse/tendunt ad nō esse. Sequitur. ¶Nec remanſit de cibo eius.

¶Capitulum.xj.

Ibus eius est oē boc qđ querīo desiderio cōcupiuit. Ex pcusso hypocrita de cibo suo nil remanet: qz cū the ad eterna supplicia ducit: a cūctis bōis q̄ posside rat alienat. Unde adhuc subdit. ¶Propterea nihil remanebit de bonis eius. Si enīz de bonis suis et aliquid permaneret: secuz q̄ habuerat tolleret. Ex qz ofa amb iens timere iudicē noluit: er hac vita subtra ct⁹ ad iudicē nuduova dit. Cui tñ iniquo ad retributionē minus est: q̄ in subsequenti pena cruciak/si f bac saltē vita liber esse permittik: sed nulla est libertas in culpa: qz scriptū est. Ubi spūs dñi ibi libertas. Et plerūq̄ puersi mēti ipsa sua culpa fit pena. Unde et recte subiungit. ¶Cum satiatus fuerit arta bitur. Prius quippe ambeiat p auaricīā cōcupita ꝑgere. Et cū quasi in quodā ventre auaricie cōgesserit satiatus artak: qz dum anxiatur: quasi acquisita custodiat/ipsa cum sua satietas angustat. Diuitis essi cuiusdā vbereo fructus ager attulerat. Sed qz vbi eos tantos reponeret nō habebat dirīt. Quid facīā quia non habeo quo congregē fructus meos? Et dixit. Hoc facīā. Destruā horrea mea: z maiora edificabo. Qui ergo in abundantia angustiam dicebat. Quid facīā: quasi multo cibo pressus estuabat. Pensem⁹ quot votis appetīt/ vt vbereo fructus ager illius afferret. Ecce aūt vt vota cōpleta sunt: qz fructꝰ vbere ager attulit: sed ad recondēdā loca nō sufficiūt/multiplicatus dū neo qđ faciet ignorat. O angustia ex satietate nata. De vbertate agri angustak animꝰ auari. Dicēs nāq̄ quid facīā: ꝑfecto indicat: qz votorum suoz effectū⁹ pressus sub qđā rex fascie laborabat. Bene ergo dr. Cū satiat⁹ fuerit artabit / qz mēs auari q̄ prius ex abūdātia requiez quescerat/ post ad custodiā grauꝰ laborat. Unde bic q̄z adhuc subdi tur. ¶Esuabit: z omnis dolor irruet in eum. Prius nāq̄ dolorem babuit in ipsa sue concupiscē tie fatigatione qualiter concupita raperet: quomodo alia blādimentis / alia terroribus auferret: at postq̄ acquisitis reb⁹ peruenit ad desiderium: altius hunc dolor fatigat: vt cum sollicito timore custodiat/qđ cuz graui labore meminit acquisituz. Hinc inde insidiatores meminit: atq̄ se boc perpeti quod ipse fecit alijs pertimescit. Formidat potiorem alterum: ne hunc sustineat violentum: pauperez vero cum conspicit suspicatur furē: ipsa quoq⁹ que cōgesta sunt: curat magnopere ne ex natura ꝓprie defectu per negligentiam consumantur. In bis itaq̄ omnibus quia ti mor ipse pena est: tanta infelix patitur quanta pati timet: post boc quoq⁹ ad gehennaz ducitur: z eterno cruciatibus mancipatur. Omnis ergo dolor super eum irruit quem z hic prius pena concupiscentie: postmodum vero cura custodie: z illic quandoq⁹ pena vltionis cremat.

¶Capitulum.xij.

Ira autē est securitas cordis alieni nō querere: sed vniuscuiusq̄ boni contēz remanere. Et qua vez securitate etiā ꝑmio requies nascit: qz bona z tranq̄lla cogitatio ad gaudia eterna trāsit. Quo ꝑtra reprobi

z hic fatigant in desiderijs/z illic in tormentis:eisq; de labore cogitationis labor doloris nascitur:dum ab estu auaricie trahitur ad ignē gehēne. Et qz vt supra iaz dixim⁹ sepe puersus q̄q; quāto citi⁹ puenit ad desideriū/tanto facili⁹ rapit ad tormentū optādo subiungitur. ¶Utinā impleatur venter eius vt emittat in eum iraz furoris sui:z pluat super illum bellum suum. Super hunc hypocritā bellum suū dīs pluit: cū iudiciorum suoz gladijs eius opa pcutit. Bellum nāq; deo pluere est/iniquitatē districtis sentētijs desup ad interitū vigere. Bellū deo pluere est superbientia cōtra se corda pcutere:z mentē aridā quasi quibusdam guttis plurie densescentibus iudiciorū suoz iaculis ferire:vt cū iam ad iudiciū rapiat:modo meminerit qz male cōcupiuit:z concupita pelus cōgregare studuit:modo dolear op̄ congregata deserit: q̄q; autē z vltionis ignē sentiat/quē ne bene viuendo pūdere contēpsit. Sequitur. ¶Fugiet arma ferrea:z irruet in arcum ereum. Sciēdū q̄ auaricia aliq̄n p elationē surripit:aliq̄n vero p timorē. Būt nāq; nōnulli qui dīs potiores videri appetunt:ad alienaz rerū ambitum succendunt:z sunt nōnulli q̄ duz sibi subsidiorū necessaria deesse timent mentē ad auariciā relaxant z aliena ambīūt:cū sua sibi sufficere nō posse suspicant. Dis vero ne cessitas nō incōgrue ferrū vocat: qz vita lapis meroris vulnere cruciat: sicut de eius q̄z necessitatib⁹ scriptū est: qui a fratribus vēdit⁹ afflictā vitam ducebat. Ferrū pertransiuit aiam ei⁹. Quid ergo sunt arma ferrea nisi necessitates vite presentis:que dure premunt z vitam inopis insequuntur? Ferram quippe crugo cōsumit:eo aūt consumere difficili⁹ solet. Ferro ergo necessitas presens que transitoria est:ere aūt sentētia eterna figuratur. Et qz iudiciū supernū ab iniquo mente nō attenditur/iuste arcui cōparatur:qñ velut ex insidijs pcutit/dū illud is qui pcutit non attendit. Fugiet ergo arma ferrea z irruet in arcū ereū: qz dū presentes necessitates metuēs multa per auariciā rapit: extremi iudicij districtis se pcussionib⁹ anteponit. Et cuz fugit arma ferrea ab arcu ereo sagittis inuenitur:qz mala tē poralia stulte pcauēs sentētia eterna percutitur. Qui essi hic inopie duriciā cum culpa fugit:illic ppetuitatē iuste vltionis inuenit.

¶Capitulum.xlij.

Sed priusq̄ ad iudiciū rapiat/adhuc queq; iuus iste hic opetur insinuat. Sequitur. ¶Eductus et egredies de vagina sua et fulgurans in amaritudine sua. Iniquus iste inst̄ diatur depte cationibus primo:q̄z dum ptaua in cogitatiōe machinat/quasi adhuc gladius in vagina est. Duz ḡo maluz qđ cogitauit inique pficit/de vagina sua egreditur:qz de occultatione cogitationis:siue p iniquitatē male opationis aperitur: ostēditur in ope/qualis latuit i cogitatione. Et notandū q̄ ait. Eductus z egredies de vagina sua:eductus sc̄z p seductorē/egrediens p̄ p̄priā voluntatē. Nā is qui ducitur/ducentem pculdubio sequitur:qui aūt egredit/p̄m suā pergere voluntatē videtur. Qui ergo ad mala queq; opa z ab antiquo boste trahitur: z tamen suo libero arbitrio in eozuz desideriis obligat:de vagina sua eductus z egrediens dicitur:qñ hoc quod ex ptaua cogitatione exit ad pessimā operationem:z illius est spiritus qui sugessit:z eius nequitie qui ex p̄pria voluntate consensit. Cuius adhuc potentie terroz ostenditur cū priorinus subinfertur. ¶Et fulgurans in amaritudine sua. Fulgur quippe cum repente desuper venit/cū terroze ante oculos claritatis clarescit: tatē ostēdit:z ante posita percutit. Sic sic vez iniquus cū gloriā vite presentis assumpserit:vnde in hoc mundo p potentiā clarus ostendi tur/inde agitur vt multi feriātur. Quasi fulgurare iniqui est: i bui⁹ vite.bonore clarescere. Sed qz spiēdoz glorie illi⁹ eterne gehēne supplicijs mancipatur:recte nunc dī. Fulgurans in amaritudine sua. Qui essi modo quasi ex terroze et claritate feriens gaudet:inde post supplicia imperpetuū sustinet. Et quidem de quodaz diuite scriptū est:qz epulabat quotidie splēdide. Sed aliud est splēdere: atq; aliud fulgurare. Nōnunq̄ quippe splendoz sine pcussione est: fulguris vo splendoz exprimitur cū pcussione. Qui itaq; in potestate posit⁹ alijs nocet: nō incōgrue fulguran dī:qz vnde ipse cōtra bonos quasi ex luce glorie extollitur inde bono ruz vita cruciat. Sequitur. ¶Vadent z venient super eum horribiles. Qui boc loco horribiles nisi maligni spūs appellantur: bonis vez mētibus pauendi atq; fugiēdi. Et qz ihē maligni spūs certis quibusq; vitijs singuli obsequi sunt credendi:cū puersus iste alia quidem vitia ad momentum deserere videtur:sz alia agere incipit: super hunc pfecto horribiles vadunt z veniunt:quia puersi mentem essi alia mala deserit:alia occupant. Sepe nāq; vides iniquuz in terrena potestate constitutum/grauī furoze cōmoueri: quicquid ira suggesserit exequi:z cum furoz absceserit/mor eius mentē luxuria denastat:cum luxuria ad tempus intermittitur / elatio ptinus quasi de continentia in eius cogitatione subrogatur:atq; vt a ceteris timeatur/appetit videri terribilis. Sed cum res exigit vt loqui quid humiliter debeat:quasi postposito terroze superbie remissa locutione blanditur:z cū deserit superbus videri/duplex effici nō pertimescit. In cuius ergo mente z vitia vitijs succedunt:recte de eo dī: vadent z venient super cum horribiles:qz quot vitijs decedentibus z succedentibus premitur/tot malignis spiritib⁹ eius animus quasi euntibus ac redeuntibus denastatur. Sed hec que agit extrinseca per partes prodeunt:nā mente eius simul omnia mala colligātur. Under subditur. ¶Omnes tenebre absondite sunt in occultis eius. Quamuis hypocrita actiones bonas in superficie ostēdat:quedā tamē in eo maloz operum tenebre apparent:sed tamen minus pdit in opere/q̄ in eius latet cogitatione. Naz qui cuncta simul in effectu nō explet:cuncta q̄ nocenta in mente tacitus tenet. Omnes ergo tenebre in occultis eius:absondite dicitur: qz etsi in se mala ofa non ostendit/ofa tamē inferre proximis appetit.

¶Capitulum.xlij.

Sed mēs ista sic reproba qua vltione sit ferienda subiungat. Sequitur. ¶Deuorabit eā ignis qui non succenditur. Astro valde modo paucis verbis expressus est ignis gehēne. Ignis nāq; corporeus vt esse valeat corporeis indiget fomentis:qui cum necesse est vt seruetur/p̄ cōgesta ligna pculdubio nutritur:nec valet nisi succensus esse z nisi refot⁹ subsistere. At cōtra gehenne ignis cū sit corporeus/ z in se missos reprobos corporaliter exurat:nec studio humano succenditur: nec lignis nutritur:sed creatus semel durat inextinguibilis:z successione non indiget:z ardore non caret. Bene ergo de hoc iniquo dicitur. Deuorabit eum ignis qui non succenditur:quia omnipotentis iustitia futurorum prescia ab ipsa mūdi origine gehennē ignem creauit: qui in pena reproborum esse semel inciperet: sed ardorē suum etiam sine lignis nunq̄ finiret. Sciēdū vero est q̄ omnes reprobi; quia ex

anima simul ꝛ carne peccauerit/ illic in ea pariter ꝛ carne cruciatur. Unde p psalmistam dr. Pones eos vt clybanum ignis in tpe vultus tui: dns in ira sua conturbabit eos: ꝛ deuorabit eos ignis. Clybanus nanq; intrinsecus ardet: sic qui ab igne deuorat/ ab exteriori incipit parte concremari. Ut ergo sacra eloquia arderet ꝛ exterius et interius reprobos demonstrarent: eos ab igne deuorari/ ꝛ sicut clybanum poni testant: vt p ignē cruciet tur in corpe: p dolorē ardeant i mente. Unde bene q3 cuz de hoc impio diceret. Deuorabit eū ignis qui nō succenditur: ptin⁹ de eius spū additur. ¶Affligetur relictus in tabernaculo suo. Iniqui essi tabernaculū caro est: qz ipsam letus inhabitat: ꝛ si fit possibile/ optat vt eam nūq̄ relinquat. Justi3o quia gaudiū suum in spe celestium ponunt: conuq̄ cōuersatio i celis est: ꝛ cū adhuc in carne sunt/ quasi in carne iam nō sunt: qz nulla carnis delectatione pascuntur. Unde et quibusdā dr. Vos autē nō estis in carne sed in spū. Neq; enī in carne nō erāt qui p magistri ejus verbū rationis eloquia suscipiebant: sed quasi iam nō in carne esse est de amore carnalis nil habere. Et ptra iniquus iste qz omne gaudiū suum in carnali vita posuit/ in tabernaculo carnis habitauit. Quam vz carnez cū in resurrectione recepe rit: cum ea gehenne igni traditus ardebit: tunc ab ea educi appetit: tunc eius tormenta euadere si valeat querit: tunc incipit vellevitare qđ amauit. Sed qz candē carnē deo preposuit: iudicante deo agit vt ex ea amplius crucietꝰ. Hic itaq; eam relinquere nōvult: ꝛ tamē ab ea abstrahit: illic eā relinquere appetit: ꝛ tamen in ea ppter supplicia seruat. Ad augmentū itaq; tormenti ꝛ die de corpe nolens educitur: ꝛ illic in corpore tenetur inuitus. Quia ergo eius spiritus carnē quaz sibi male amando prepposuit euadere in tormento voluit ꝛ non valet: recte nunc dicitur. ¶Affugetur relictus in tabernaculo suo. De cuius accusatione mox dr.

¶Capitulum.xv.

Euelabūt celi iniquitatē ejus: ꝛ terra cōsurgit aduersus eum. Quid p celos nisi iustos: ꝛ quid per terraz nisi peccatores accipimus? Unde ꝛ in dnica oratione petimus. Fiat voluntas tua sicut in celo ꝛ in terra: vt vz voluntas nostri conditoris sicut i cibus iustis placeat: ita ꝛ in nobis quoq; peccatoribus impleatur. De iustis quoq; scriptū est. Celi enarrant gloriā dei. Et peccāti hominis ruina infertur. Terra es ꝛ in terraz ibis. Huius itaq; impij ad illud terribile iudicium deducet reuelans celi iniquitatē: ꝛ terra consurgit aduersus eum: vt qui hic nec bonis vnq̄ nec malis pepercit: in illo ei tremendo examine ꝛ iustoz vita/ ꝛ peccatoruz pariter accuset. Et grauius quidē est si quid iustis pōꝰ q̄ peccatorib⁹ nocet. Unz p ppbetam dr. Sanguis eius in medio eius est: super lympidissimā petraz effudit illū: nō effudit illum super terram/ vt possit operire puluere: per terraz vz ꝛ pulverem peccatores: per petram vero lympidissimaz iustum signans: qui grauibus peccatorum contagijs non crasperatur. Sanguis ergo sup lympidissimaz petram effunditur quando malitia cruente mentis in afflictione iuste anime grassatur. Cuz ergo sit grauius iustos q̄ iniuste iniustos affligere: multo tamen est grauius iustis pariter ꝛ iniustis nocere. Qz ergo hic iniquus ꝛ iustis pariter nocuit: ꝛ iniustis in accusatione condemnationis reuelabit celi iniquitatē eius: ꝛ terra consurget aduersus eum: qz illius obstitit qui celestia: ꝛ eos prefuit qui ima sapuerūt. Possunt vero per terraz nō solum peccatores ꝛ reprobi: sed ꝛ bi qui terrenis actibus occupati/ etemo signaruz ꝛ lachrymarū ope ad eternam vitam pueniūt designari: de quibus per psalmistam dr. cū venire dns ad iudicium nunciaretur. Adduocauit celos sursum: ꝛ terram deorsum discernere populū suum. Celos quippe sursum aduocat: cū bi qui sua omnia relinquētes/ cōuersationem celestis vite tenuerunt: ad consedendum in iudicio vocantur: atq; cū eo iudices veniūt. Terra etiam deorsum vocatur: cū bi qui terrenis actibus obligati fuerant: in eis tamen plus celestia q̄ terrena lucra quesierūt: quib⁹ dicitur. Hospes eram ꝛ collegistis me: nudus ꝛ operuistis me. Hypocrite itaq; huius celi iniquitatem reuelāt: atq; aduersus eum terra consurgit: dum ꝛ bi qui cum deo iudices veniunt: ꝛ bi qui per iudicium liberantur/ prauitatis illius testes existunt. Ubi ergo de bis q̄ egit in tempore dānationis eius absconditur: ꝛ si quidem acta illi⁹ modo hominibus per duplicitatē multa celantur: sed in damnationis die quicquid l eo intrinsecus latebat ostenditur. Unde apte subiungitur.

¶Capitulum.xvj.

Pertū erit germen domus illius: detrahitur in die furoris dei. Tunc germen domus illius aperiē cuz omne malū quod in conscientia illius nascebatur ostenditur. Hodo quippe germen domus hypocrite manet occultuz: quia etsi in bona imagine apparet eius operatio/ sz latet intrinsecus. Aliud est nāq; quod agit: aliud qđ intendit. Sz cuz adueniente iudice vnusquisq; conscientia ad testimonium ducta fuerit deducta: (Unde scriptum est. Cogitationibus accusantibus aut etiā defendentibus) in hoc hypocrite germen domus aperitur: qz in ei⁹ mente cogitationis peruersa detegitur: ꝛ in die furoris dei detrahit: qz ostensa ira iudicis: flammis vltricibus traditus ab eius conspectu separatur. Qui enim summa cogitare dum viueret noluit/ peccatorum suorum pondere depressus a facie iudicis in ima supplicioruz cadet. Hunc aūt ꝛ peccantem cōsiderat iudex ꝛ tolerat: atq; ad conuersionem singulos (quia dies patientie ꝛ necdum est dies furoris) expectat. Sed in hoc die patientie quasi immobilis manet hypocrita/ dum ꝛ multa mala ppetrat ꝛ hunc flagella nulla castigāt. Sz in furoris diem trahetur: qui avindicte tempore raptus ad supplicia ab eterni iudicis vultu separatur. Sequitur. ¶Hec est pars hominis ipij a deo: ꝛ hereditas verborum eius a domino. Si enim bene agere in hac positus vita voluisset/ partem apud dominum celestis regni ꝛ consortium haberet. Sed qz prauis subdi desideriis elegit: partem suam a dño in tormentis inuenit: qz eius fides dñi particulari gratiam non quesiuit. Bene autem dicitur. Et hereditas verborum eius a dño. Qui enim pro magnis malis in supplicijs mergitur: fortasse credebat q̄ pro verbis que male dixerat minime iudicaret. Sed cum districta omnipotentis dei iusticia supplicijs a reprobis p peruersis actibus erigit/ eis mala vsq; ad verboz retributiones reddet: vt qui de magnis malis debitores sunt: supplicijs traditi etiaz nouissimum quadrantes soluant. Illis enim minima parcuntur/ qui maiora in sedistricte mala deflere nouerunt. Nam quos magna premunt etiā mala minima in gehennā pariter affligunt. Sancti aūt nō partē a dño accipere/ sed partez suam ipsuz dñm habere desiderant. Unde bene dicitur. Hec est pars hominis dñi a deo: ꝛ hereditas verborum eius a domino. Si enim bene agere in hac positus vita voluisset/ partem apud dominum celestis regni ꝛ consortium haberet. Sed qz prauis subdi desideriis elegit: partem suam a dño in tormentis inuenit: qz eius fides dñi particulari gratiam non quesiuit. Bene autem dicitur. Et hereditas verborum eius a dño. Qui enim pro magnis malis in supplicijs mergitur: fortasse credebat q̄ pro verbis que male dixerat minime iudicaret. Sed cum districta omnipotentis dei iusticia supplicijs a reprobis p peruersis actibus erigit/ eis mala vsq; ad verboz retributiones reddet: vt qui de magnis malis debitores sunt: supplicijs traditi etiaz nouissimum quadrantes soluant. Illis enim minima parcuntur/ qui maiora in sedistricte mala deflere nouerunt. Nam quos magna premunt etiā mala minima in gehennā pariter affligunt. Sancti aūt nō partē a dño accipere/ sed partez suam ipsuz dñm habere desiderant. Unde bene dicitur. Et

sub ipso cruciek. Hoc sophar ita instruit/vt per ea que contra hypocrim dirarat/beati iob vitam ferret: existimans q̄ is qui a dño percussus esset/cuncta bona que egerat mēre simplici nō egisset. Quē ēm pcussum vidit/eo displicuisse credidit. Sed amici beati iob etiā in bac re bereticorum speciē tenēt qui in sancta ecclesia dum quosdā bene agentes aspiciunt sub flagellis gemere: eos existimāt bonarum rita in bonis actibus non habere: z malos credunt quos affligi verbere diuino conspiciunt videlicet nescientes: quia multe tribulationes sustorum: z flagellat omnem filium quem recipit. Sed beatus iob more sancte z vniuersalis ecclesie/que a peruersis verborū iaculā equanimiter tolerat: z cū superborum dicta audit humilitatis sue tramitem non relinquit: cum magna cordis humilitate subiungit/dicens. ¶ Sequitur Capitulū. xxj. tertius sed expositionis Moralis Capitulum. xxij.

Audite queso sermones meos: z agite penitentiam. Qui enim cū diceret: audite/addidit: q̄so cum quanta humilitate loquat insinuat/dum contra se supbientes rogat: vt eoz sensum ad salutis doctrinā deducat. Sancti autem viri dum intra vniuersalem ecclesiam nō solum docere recta/sed etiā puersa tolerare parati sunt: irrideri non metuūt. Unde z subditur. ¶ Sustinete me vt z ego loqr: z post mea si videbitur verba ridete. Boni etēm cum loquuntur/duo sunt q̄ in suis locutionibus attendūt: vt vez aut sibi z auditoribꝰ suis/aut sibimet solis pfint/si auditoribus pdesse non possunt. Cum enim bene audiunt/bona que dicunt/sibi simul z auditoribus pfunt. Cum vero ab auditoribus deridēt: sibi pculdubio profuerunt/quos a culpa flentiū uberos fecerunt. Beatus itaq; iob vt sibi z suis auditoribus prosit/dicat. Audite q̄so sermones meos z agite ptiam: vt autem ipse q̄d debet exoluat etiam si auditoribus pdesse non valeat/adiungit. Sustinete me vt z ego loquar: z post mea si videbitur verba ridete. Et notandum: q̄ dum subiungeret: agite penitentiam/pmisit audite: cum vero subderet: post mea si videbitur verba ridete/pmisit: sustinete me. Audire quippe volētis est/sustinere nolētis. Ami ci ergo eius si doceri appetunt audiant: si aūt irridere parati sunt/sustineant q̄ dicuntur: q̄ vez superbis mentibus pondus graue est oneris doctrina humilitatis. Sequitur. ¶ Nunquid contra hominem disputatio mea est/vt merito non debeā contristari. Omnis qui deo placet/bolbus displicet: causas tristitie nullas habet. Qui aūt bolbus placēs deo displicet/aut simul deo z bominibꝰ displicere se credit: si hunc tristitia non afficit/a virtute sapientie alienus existit. Beatus autem iob displicuisse deo iter flagella se credidit: et idcirco animā ad tristitiā reuocauit: quia despiciendus nō erat cui se displicuisse formidabat. Si autem de vite sue meritis contra boiem disputaret/nequaq̄ cōtristari debuisset: sed q̄ pflagella presentia anceps factus de antecta vita fuerat: in flagello tristitiam iure requirebat. Unde etiam subdit. ¶ Attendite mei z obstupescite. i. cōsiderate que egi: z admiramini in hac percussione patior. Qui adhuc recte infert dicens. ¶ Et superponite digitum ori vestro. Acsi aperte dicat. Scie tes bona que egi/z cōsiderantes mala que patior: vosmetipsos etiā a verborum culpa compescite: ac q̄ in percussionibus vestra dāna formidate. Uel certe q̄ digitis q̄ discernimus/nō incongrue per digitum discretio designat. Unde z per psalmistam dicitur. Benedictus dominus deus meus/qui docet manus meas ad prelium: z digitos meos ad bellum. Per manus videlicet operationē/per digitos vero discretionem signans.

¶ Capitulum. xvij.

Igitus ergo ori superponitur/cū p discretionem lingua refrenat: ne per boc quod loquit in stultitie culpam dilabatur. Ait ergo. Superponite digitum ori vestro: id est locutioni vestre discretionis virtutem adiungite: vt per bec que recta contra hypocritam dicitis/q̄ bus sint dicēda videatis. Sequit. ¶ Et ego q̄n recordatus fuero pertimesco: z concutit carnem meam tremor. Quia beatus iob actuum suorum oblitus non fuerat extrema locutio ejus ostendit. Qua re boc quod ab ea nunc amisit dicit. Et ego quando recordatus fuero pertimesco: z concutit carnes meā tremor: constat nimirum q̄ per irrisionem dicatur. Acsi aperte dicerētur. Si me aliq̄d hypocrite basisse meminero/in pne mor ste tu contremisco. Carnem ēm suam si recordatus fuerit tremore perbibet: cōcuti. i. infirmitatem operis vitiōis pauore fatigari. Sed quia multa sophar de subita damnatione simpli in quibus beati iob potētia momordit asseruit: sanctus vir cōtra eius dicta subiungit/dicens. ¶ Quare ergo impi viuunt: sublenati sunt confortatiq̄ diuitijs. Nisi enim eos patientia diuina toleraret/nequaq̄ diu vitam in peccatis ducerent. Subleuantur nāq̄ diuitijs cum esse potentes incipiunt: cōfortant vero cū diu i hac vita subsistere pmittuntur: quos enim substantia eleuat/in sue fastu potentie dierum longitudo cōfortat. Uel certe subleuati z cōfortati referunt: q̄ subleuant bonoribus: confortant rebus. Sed sunt plerīq; qui z bonoribus subleuati z diuitijs confortati/ea que i hac concupiscunt vita accipiunt: successione autem sobolis priuantur. Istis nimirū ipsa sua potentia pena est/cū z magnā se habere hereditatem cōsiderant: z heredes nō habent quibus relinquant. Quid itaq; prodest si assint ofa: z desint filij qui successores fiāt: Sequit. ¶ Semen eoz permanet coram eis. In augmēto magne felicitatis cū magno patrimonio dantur z heredes: ac ne qua necessitas saltē tēporis ab oculis subtrahat eos: in q̄ bus animus exultat: de boc eorum semine dicitur: permanet coram eis. Quid aūt si filij dati sunt/sed ipsi sterilitate feriunt: sic in eis genus extinguitur/sicut parentum sterilitate extingui timebat. Sed tur. ¶ Propinquorū turba z nepotum in conspectu eorū. Ecce adest vita/assunt honores diuitie assunt filij/assunt nepotes. Quid q̄ mentem intestina cogitatio exurat: z securitatis gaudia domestica rita transuerberet? Que est mundi hui felicitas/si leta nō ē Sequitur. Domus eorum secure sunt z pacate: nō est virga dei super illos. Secure z pacate sunt: quia peccantes viuunt/lugēda agunt/z gaudia nō relinquūt. Uirga eos supne discipline nō pcutit: z tanto amplius in culpa proficiunt/quāto minus ex culpa feriunt. Sed q̄ intus q̄ psperantur audiuimus/in agris q̄ que pspera ritas arridet videamus. Sequit. ¶ Bos eorū concepit z nō abortiuit: vacca peperit z nō est priuata fetu suo. Bulgaris locutionis vsus est: vt bouem masculum z vaccā femina vocet: sed literatura locutio bene cōis generis appellat. Unde nec bos. Bos eoz cōcepit z nō abortiuit: vacca peperit z nō est priuata fetu suo. Dominis gregum prima felicitas si grex sterilitatem non habens concepit: secunda si conceptus ad partum venit: tertia autem si boc quod partum est per nutrimenta ad prouectum dominus deus meus/qui docet manus meas ad prelium: z digitos meos ad bellum. Per manus videlicet operationē/per digitos vero discretionem signans.

¶ Capitulum. xvij.

Igitus ergo ori superponitur/cū p discretionem lingua refrenat: ne per boc quod loquit in stultitie culpam dilabatur. Ait ergo. Superponite digitum ori vestro: id est locutioni vestre discretionis virtutem adiungite: vt per bec que recta contra hypocritam dicitis/q̄ bus sint dicēda videatis. Sequit. ¶ Et ego q̄n recordatus fuero pertimesco: z concutit carnem meam tremor. Quia beatus iob actuum suorum oblitus non fuerat extrema locutio ejus ostendit. Qua re boc quod ab ea nunc amisit dicit. Et ego quando recordatus fuero pertimesco: z concutit carnes meā tremor: constat nimirum q̄ per irrisionem dicatur. Acsi aperte dicerētur. Si me aliq̄d hypocrite basisse meminero/in pne mor ste tu contremisco. Carnem ēm suam si recordatus fuerit tremore perbibet: cōcuti. i. infirmitatem operis vitiōis pauore fatigari. Sed quia multa sophar de subita damnatione simpli in quibus beati iob potētia momordit asseruit: sanctus vir cōtra eius dicta subiungit/dicens. ¶ Quare ergo impi viuunt: sublenati sunt confortatiq̄ diuitijs. Nisi enim eos patientia diuina toleraret/nequaq̄ diu vitam in peccatis ducerent. Subleuantur nāq̄ diuitijs cum esse potentes incipiunt: cōfortant vero cū diu i hac vita subsistere pmittuntur: quos enim substantia eleuat/in sue fastu potentie dierum longitudo cōfortat. Uel certe subleuati z cōfortati referunt: q̄ subleuant bonoribus: confortant rebus. Sed sunt plerīq; qui z bonoribus subleuati z diuitijs confortati/ea que i hac

Audit
Sustinere

p. 145

Inuidie psperi tas.

triplex ex gre gie felicitas.

etum ducat. Ut ergo tota simul ad esse impie demonstraret/eor greges beatus Job asserit cecidisse et non abortisse: peperisse et fetu proprio nō esse privatos. Minor autē est felicitas/si cuz greges crescūt: custodes ḧz greguz non pficiunt. Unde ad secunditatē gregū mor secunditas familie subrogat. Unde dicitur. ¶ Egrediūtur quasi greges paruuli eor: et infantes eorum exultant lusibus. Ut sicut maiora ad babēdum cōcessa sunt/ ita multi germinent ad custodiendum. Sed quia dixit: exultant lusibus/ipsum quoq; infantum lusum in domo iniquoz ne vilē valde esse credereinus/subiūgēs ait.

B ¶ Tenent tympanum et cytharam: et gaudent ad sonitum organi. Asi patenter dicat. Cū dñi bonoribus et rebus tument/ subiecti in ludicris actibus gaudent. Sed o beate vir quid tam multa crobis de iniquorum voluptatib? narras? Jam diu est ꝙ in eoruz descriptiōe loqueris/post multa breuiter distingue que sentis. Sequitur.

¶ Capitulum. xix.

Ducunt i bonis dies suos: et in puncto ad inferna descendunt. Ecce beate vir eorum gaudia diu narrauer as: quō nisi asseris ꝙ in puncto ad inferna descendant: nisi ꝙ omnis lōgitudo temporis vite pñtis pūctus esse cognoscat/ cum fine terminat. Cum enim ad extremū ḧz ꝙducitur/de preterito ḧz nil tenet: qz tpa cūcta delapsa sunt in futuro nil habet: qz vnius hore momēta nō restant. Vita ergo ḧ sic angustari potuit / pūctus fuit: vt cū predixim⁹ in puncto illum ponimus et tenamus. Quasi ergo in puncto vitā tetigit/ḧ hanc accepit et amisit. Pōt in pūcto hoc quoq; intelligi: ꝙ sepe bi qui diu in iniquitate toleranti sunt: subita mortez rapiuntur: vt nec fiere ante mortez liceat que precauerūt. Dz quia nonnunq; etiam vita iustoz subito fine terminat/ meli⁹ illud accipimus/si hoc de eorum temporali vita sentiamus: quia quicḋ transire potuit subitum fuit. Inimicis autē beati Iob qui idcirco hūc iustum esse crediderunt: qz flagellatum viderunt/recte eius dem sancti viri voce de iniquoz⁹ floze et perditione ostensum est: qz pñtis vite prosperitas innocentie testio non est: quia multi ad perbenem vitam per flagella redeunt: et plerūq; ad infinita supplicia perducendi sine flagello pmoriuntur. De quibus adhuc subdit. ¶ Qui dixerunt deo: recede a nobis. Hec verbis dicere vel stulti minime presumunt: sed tamen peruersi omnes a deo recedere non verbis sed moribus dicūtur. Qui cū illa agunt que deus omnipotens phibet: quid aliud faciunt ḧ suuz animum contra omnipotentem claudunt. Sicut eius precepta cogitare/eum ad se introducere est ita eius mādatis obsistere/eum a cordis inhabitatione repellere ē. Dicunt ergo: recede a nobis: ḧ ei ad se aditum prebere recusant/cū ꝙ pauis actibus impugnāt: etiā si verbis laudare videantur. Dicunt etiam. Scientiam viarum tuarū nolumus: eo ipso quo eius scientiam apprehendere contemnūt. Sunt nāq; nonnulli ḧ et cognouerit veritatem dñi sui et nō facit/digna plagis vapulabit pauc is: et seruus sciens voluntatē domini sui et nō faciens iurta eam/ vapulabit multis: nolunt scire qō faciant: et quasi minus se vapulaturos existimant/si nesciant quod operari debuerunt: sed aliud est nescisse/ aliud scire noluisse. Nescit namq; qui apprehendere volet et non valet: qui autem vt nesciat/aurem a voce veritatis auertit: iste non nesciens sed contemptor adhibetur.

¶ Capitulum. xx.

Via dei. D

Via autem dei par: via dei humilitas: via dei patiētia est. Dz quia hec ola iniqui despiciunt/ dicunt scientiam viaz tuaz nolumus. Dum enim in pñti vita superbiunt: dñi bonoribus inflant: dum etiā si non būt appetunt/ vias dei in sua cogitatione contemnūt. Qz est via dei in hac vita humilitas fuit: ipse dic de⁹ dñs redēptor noster ad pbra / ad contumelias/ ad passionē venit: et aduersa hui⁹ mūdi equanimiter pertulit: prospera fortiter vitauit: vt et prospera doceret eterne vite appeti/et aduersa pñtis vite nō formidari. Sed qz iniqui gloriā pñtis vite appetūt/ ignominiam fugiunt/dicere memorantur. Et scientiam viarū tuarum nolumus. Scire quippe nolūt qō facere cōtemnūt. Quorum adhuc verba subdunt: cum dicit.

¶ Quis est omnipotens vt seruiamus ei? Deus enim bonis mentē exterius fusa: sic in rebus corporeis sparsa est/vt necz ad semetipsam intus redeat: neq; eum qui est intuitibilis cogitare sufficiat. Ut carnales viri iussa spiritalia contēnentes: deum qz corporaliter non vident/qñq; ad hoc perueniunt/vt etiam nō esse suspicent. Unde scriptum est. Dixit insipiens in corde suo: non est deus. Unde nūc quoq; dicitur. Quis est omnipotēs vt seruiamus ei? Plerunq; etiā plus appetunt homines seruire hominibus quos corporaliter vident/ꝙ seruire deo quem nō vidēt. Per esse etiā quod faciunt ad finem oculoz tendunt: et qz in deo oculos corporis tēdere nō possunt/ei obsequia prebere vel despiciūt: vel si ceperit fatigant. Esse etiā (sicut dictū est) non credūt/quē corpaliter nō intuent. Qui si auctorem olim denm humiliter quererent/id qō non videtur ea re que videtur esse melius inuenirēt. Ipsi ḧppe ex anima inuisibili et corpe visibili

Ps. 13.

Quid ē ofone grēdi.

Matth. 6. d.

E Carnalis deo sua dicit. sensibus sequūtur.

subsistunt: et si hoc ab eis qō nō videtur abstrahitur/illico corruit qō videtur. Et patent quidē carnis oculi: sed videre quicḋ vel sentire non possunt. Sensus etiā visionis periit: qz habitator recessit: et domꝰ carnis remanet vacua: qz abscessit ille inuisibilis spūs/qui p eius respicere fenestras solebat. Quia ergo rebus visibilibus inuisibilia prestantioza sunt / carnales quiq; in semetipsis pēsare debuerūt: atq; p hanc (vt ita dixerim) scalā cōsiderationis tendere in deū: qz eo deus est quo inuisibilis pmanet: et eo summus pmanet/quo cōprehēdi nequaq; pōt. Qui vero nōnulli qui deū et esse et incōprehensibilem esse nō ambigūt: qui tñ ab eo non ipm/sed dona exteriora querunt: ḧ cū ei seruiēt⁹ deesse cōspiciūt: ipsi seruire cōtemnūt. De quoz adhuc verbis adiungit. ¶ Et quid nobis prodest si adoraverim⁹ illum? Cū deus in ofone nō queritur / citi⁹ in ofone animꝰ lassat: qz cum illa quisq; postulat/ ḧ fortasse iurta occultū iudicium deus tribuere recusat: ipse quoq; venit ad fastidium/qui nō vult dare qō amatur. Sed se magis dñs ḧ ea ḧ condidit vult amari: eterna poti⁹ ꝙ terrena postulari: sicut scriptus est. Querite primum regnum dei/ et hec omnia adiicientur vobis. Qui enim non ait dabuntur/sed adiicientur: profecto indicat aliud esse quod principaliter datur: aliud quod superadditur. Quia enim nobis in intentione eternitas: in vsu vero temporalitas esse debet: et illud datur: et hoc nimirum et abundantius superadditur: et tamen sepe homines dum bona temporalia postulant: eterna vero premia non requirunt: petunt quod adiicitur: et illud non desiderant vbi adiicitur. Nec lucrum sue eē petitionis deputant / si hic sint temporaliter pauperes: et illic beatitudine diuites in eternum vsuri sint; sed solis (vt dictum est)

visibilibus intenti labore postula tionis renuunt inuisibilis merca ri. Qui si superna quereret/ iã cuz fructu laborem exhiberent: qz cuz mens in precib⁹ z auctoris sui spe cié anhelat/ diuinis desideriis in flammata supernis coniungitur: ab inferioribus separatur: amore feruoris sui se aperit vt capiat: et capiens inflammat: z superiora a mare iam sursuz ire est: dumq; ma gno desiderio ad celestia ibiat/ mi ro modo hoc ipsum quod accipere querit degustat. Sequitur.

¶Capitulum.xxj.

Bona tpalia in manu sũt ea nimie diligit/ se magis illo ꝙ sibi ipsa supponit. Multi etenim iustorũ in hoc mundo diuites fue runt rebus z honoribus fulti: ba bere multa videbantur: quoꝝ mẽ tem: qz eoz quẽ aderant delectatio nimia non possidebat/ bona illorũ in manu erant: qz potestate animi subiecta tenebantur. Et cõtra ini qui ita se totis desideriis in exte rioz rerum appetitionib⁹ fundũt: vt non magis ipsa habita teneãt: sed ab his que habent captiua mẽ te teneantur. Quia igitur nõ sunt in manu eorũ bona sua/ recte sub iungitur. Consilium eorũ longe sit a me. Quid nãq; est iniquorũ con silium/ nisi terrena gloriam quere re: eternã negligere: salutẽ tempo ralẽ cum dãno interioꝝ appetere: z dolores transitorios ad eternos gemitus cõmutare? Vir igit sanctus has iniquorũ cogitatiões in tuens asperuit z dicat. Consilium eorũ lõge sit a me: qz nimiq; esse do nũ in cõparabiliter vident: ad breue tpõ eligit hic sub flagello gemere ꝙ eterne vltionis supplicia tolera re: sed neq; in hac vita hi qui ea psperari appetũt/ cõtinue psperã tur: nam plerũq; eorũ eoz gaudia suborti gemitꝰ integrumpit. Vñ subditur. ¶Quotiens lucerna eorũ extinguitur. Sepe impius lucernam suam estimat filiorum vitam: sed cum filius qui nimie a matur/ subtrahitur: lucerna impij que videbatur extincta est. Sepe impius presentis honoris gloriam lucernam putat: sed cuz ablata di gnitate deficitur/ lucerna extincta est/ que ei iurta desiderium luce bat. Sepe impi⁹ opes terrene sub stantie adesse sibi quasi magnã lu minis lucernam putat: sed cuz ir ruente damno diuitias quas plus se amat perdiderit: quid iste aliud ꝙ lucernã in cuius lumine gaude bat amisit? Qui ergo gaudere de eternis non appetit: neq; hic vbi solidari vult/ potest continue leta ri. Nam quotiens lucerna impioꝝ extinguit: vt superueniet eis inũ datio: z dolores diuidet furoris sui Inundatio impijs superuenit: cuz dolorum fluctus ex aliqua aduer sitate patiuntur. Omnipotens eñ deus cum se despici/ z in terrena videt concupiscentia letari: bocq; dolorib⁹ percutit/ qñ sibi videt in cogitatiõe impij preferri. Bene au tem dicitur. ¶Et dolores diui dit furoris sui. Qui eniz eternos dolores impio per retributionem seruat: z aliquando eius mentem etiam temporali dolore transfuce berat: quia hic quoq; illic pcutit/ furoris sui super impium dolores diuidit. Neq; essi pena presens que iniusti animuz a prauis desideriis non immutat/ ab eternis supplici jis liberat. Unde z per psalmistã dicitur. Pluit super peccatores la queos: ignis/ sulpbur z spiritꝰ procel larũ pars calicis eorum. Dicendo erei laqueos ignis/ sulpbur z spiritꝰ procellarũ/ multos nimirũ dolores intulit. Sed qz ab his dolorib⁹ pec cator qui nõ corrigitur/ ad eterna supplicia vocatur: eosdẽ dolores et non iam totum calicẽ: sed partem calicis dicit: qz vez eorũ passio hic

Bona tpalia in manu sũt ea nimie diligit/ se magis illo ꝙ sibi ipsa supponit. Multi etenim iustorũ in hoc mundo diuites fue runt rebus z honoribus fulti; ba bere multa videbantur: quoꝝ mẽ tem: qz eoz quẽ aderant delectatio nimia non possidebat/ bona illorũ in manu erant: qz potestate animi subiecta tenebantur. Et cõtra ini qui ita se totis desideriis in exte rioz rerum appetitionib⁹ fundũt: vt non magis ipsa habita teneãt: sed ab his que habent captiua mẽ te teneantur. Quia igitur nõ sunt in manu eorũ bona sua/ recte sub iungitur. Consilium eorũ longe sit a me. Quid nãq; est iniquorũ con silium/ nisi terrenã gloriam quere re: eternã negligere; salutẽ tempo ralẽ cum dãno interioꝝ appetere: z dolores transitorios ad eternos gemitus cõmutare? Vir igit sanctus has iniquorũ cogitatiões in tuens asperuit z dicat. Consilium eorũ lõge sit a me: qz nimiq; esse do nũ in cõparabiliter vident: ad breue tpõ eligit hic sub flagello gemere ꝙ eterne vltionis supplicia tolera re: sed neq; in hac vita hi qui ea psperari appetũt/ cõtinue psperã

Quã si li⁹ pos. tes iniqua tẽ pa tris. Exod. 20.a. Ezech. 18.a. t Diet. Hie.

quidem per dolores incipitur: sed in vltione ppetua cõsummatur: de quorum adhuc fine subiungit.

¶Capitulum.xxij.

Ecce sunt sicut palee ante faciem venti: z si cut fauilla quã turbo dispergit. Iniquꝰ cuz in potestate cõspi citur: cuz valde in op pressionibus z violentijs effrenat/ ab infirmoꝝ cogitationibus gra uis nimium: z quasi in hoc mũdo radicatus estimatur: sed cũ districti iudicis sententia venerit/ oés iniqui quasi palee ante vẽtũ erũt: quia (vt ita dicã) ire flatu subito le uantur atq; asportant ad ignem: quos hic in suis quondã pretudis chs quasi duri ponderis super iacentem molem indigentiũ lachri me mouere non poterant: z ad ra plentis iudicij manus leues sunt: qui per iniusticiã primis graues fuerũt. Et sicut fauilla quã turbo dispergit. Aure omnipotentis dei oculos iniqui vita fauilla est: quia etsi apparet ad momentũ viridis/ ab eius tamen iudicio iam cõsum pta cernitur: qz cõsumptioni est eterne deputata. Hanc fauillã tur bo dispergit: qz deus manifestus veniet: deus noster z non silebit. Ignis in conspectu eius ardebit: z in circuitu eius tempestas valida. Huiꝰ essi tẽpestatis turbine ab eterni cõspectu iudicis iniqui ra piuntur: z qui hic mentẽ desiderio peruerso solidauerant/ ibi palee z fauilla videbunt: qz eos ad eterna supplicia turbo rapiẽs asportat: se quitur. ¶Deus seruabit filijs illius dolorem patris: z cũ red diderit: tunc sciet. Scriptum no nimus. Qui reddis peccata patrũ in filijs ac neporibus in tertiam z quartã pgenie. Et rursuz scriptuz est. Quid est ꝙ inter vos paraboli veritis in puerbiũ istud i terra israel/ dicentes. Patres comedunt uuam acerbam: z dentes filiorum obstupuerũt. Uino ego dicit: dñs deus: si erit vobis vltra parabola hec in prouerbium in israel. Ecce omnes anime mee sunt: vt anima patris/ ita z anima filij mea est: anima que peccauerit/ ipsa morietur. In veraq; igit hac sententia dum dissimilis sensus inuenitur/ audi toris animus vt discretionis viaz subtiliter requirat instruit. Peccã tum quippe originale a parẽtib⁹ trahimus: z nisi per gratiaz baptis matis solnamur/ etiã parentũ pec cata portamus: qz vnuz adhuc vez cum illis sumus. Reddet ergo pec cata parentũ ni filijs/ dum pro cul pa parentis ex originali peccato alia polluntur prolis. Et rursuz nõ reddit parentum peccata in filijs quia cum ab originali culpa per baptismũ liberamur: tam non pa rentum culpas: sed quas ipsi com mittimus habemus. Qñ tamẽ in telligi etiã aliter potest: qz quisq; praui parentis iniquitatẽ imitat: etiam ex eius delicto constringit. Quisquis autem parentis iniquitatẽ nõ imitat/ nequaq; delicto il lius granatur. Unde fit vt iniquꝰ filius iniqui patris non solũ sua q̃ addidit/ sed etiã patris peccata p soluat: cuz vijs patris quib⁹ iratũ dñm nõ ignorat/ etiã suã malicià adiungere non formidat. Et iustũ est vt qui sub districto iudice vias parentis iniqui non timet imita ri: cogatur in vita presenti etiam culpas parẽtis iniqui persoluere. Uñ z illic dictũ est. Ita patris mea est: ita filij mea est. Ala q̃ peccaue rit ipsa morietur: qz in carne nõmun ꝙ filij etiã ex patris peccato peri mũtur. Deleto aũt originali pecca to/ ex parẽtũ tm̃ malicia in alia non tenetur. Quid essi est ꝙ paruuli si lij pereũq; a demõibus arripiunt/ nisi ꝙ caro filij et patris pena mul tiplicat. In semetipso eñ percutit pa ter iniquus: z pcussionis vim sen tire contemnit. Plerũq; percutit nus ar i filijs/ vt acri⁹ viam z dolor patris carni filioꝝ reddit: quatenꝰ p filio rum penas mẽs patris iniqua pu

Lur parua li ple riũq; a demo nus ar ripiãt.

Cur p uictio res filij et parentū culpa ferantur?

uiatur. Cū vero nō paruuli sed iā puerciores filij ex parentū culpa feruntur: id aliud aperte datur intelligi/nisi q̄ illoz etiam penas luunt/quoz facta secuti sunt. Unde recte dicitur. Usq; ad tertiam et quartā pgeniem. Quia enim usq; ad tertiam et quartā pgenié/eam quā imitantur filij parentū vitā possunt videre: usq; ad eosvitio ex tendit: qui viderunt q̄ male se querentur. ¶Capitulum.xvij.

D Impioꝝ oculos cul pacium dit: sed tandē pena aperit. Esaie. 28. c.

Iniq̄ impioꝝ oculos culpa claudit/sz in extremū pena aperit: ex cte subiungit: et cū recte diderit/tunc sciet. Nō scit em impius mala q̄ fecit/nisi cū p eisdē malis puniri cepcrit. Unde et p ppheta dr. Et tñ modo fola veratio intellectum dabit auditui. Tū nāq; intelligit q̄s audiunt/cū se iaz pro cōtemptu verari doluit. Hinc p Balaam de semetipso dicitur. Dixit domo cuius obduratus est oculi: dixit auditor sermonū dei/q̄ visionē omnipotentis intuit⁹ ē: qui cadet: et sic aperiuntur oculi eius. Consilium quippe contra israelitas prebuit sed postea pena vidit q̄d prius ex culpa cōmiserit. Electi aūt q̄ nec peccare debeant prevident: eius videlicet oculi/ante casum patēt. Iniquus vero post casum oculos aperit: quoniam post culpam iam in pena sua conspicit: quia maluz debuit/vitare quod fecit. De cuius inutili iam tunc sententia subiungitur. Uidebūt oculi eius interfectionez suam: et de furore omnipotentis bibet. Qui si in hac vita postrum culpā suam videre voluisset: de omnipotentis postmodū furore nō biberet. Sed qui hic auertit oculos a respectu criminis/illic declinare non valet sulam damnationis. Sepe vero di qui supplicia eterna nō metuunt/prauc agere pro tpali salte pcussione primescūt. Sz sunt nōnulli q̄ ita in iniquitate duruerūt: vt nec in ipsis mortuant se reri q̄ amant: dūmodo q̄ puerse cogitauerint expleant. Un hoc in loco de iniqui huius obduratione subiungitur. ¶Quid em ad eum pertinet de domo sua post se: aut si numerus mensiū eius dimidietur? Hec em sic debemus accipere: vt iniqu⁹ iste postea q̄ damnatus eternis supplicijs fuerit: de domo sua: id est cognatis quos reliquerit minime cogitauerit: cum per semetipsam veritas dicat: q̄ dives qui in inferno sepultus fuerat de quinq; fratribus quos reliquerat etiam in supplicio posit⁹ curā gerebat. Olis nāq; peccator prudens erit in pena qui stultus fuit in culpa: q̄ ibi tam dolore constrictus ad rationē oculos aperit: quos hic voluptati deditus clausit: et pena torquente erigit vt sapiat: qui excecite se superbia despiebat. Cui tñ sua sapientia tam tūc minime pderit: q̄ hoc vbi operari iurta sapientiā debuit tpu amisit. Pro summo bic nāq; bono concupiscit germē generis habere: domū familiā et opibus repleri: vtiu in hac carnis corruptione viuere. Sed si forte aliquid adhuc⁹ desiderii veniat: q̄ tñ obtinere nō possit: nisi cum offensione conditoris: ei⁹ anim⁹ ad panitulum perturbatur: cogitat q̄ si hoc egerit vnde offensam sui conditoris incurrat: in domo: in filijs: in vita penitet. Sed superbia sua ptin⁹ instigat⁹ obdurescit: et quilibet in domo: quilibet in vita pcussione sentiat: nequaq; curat: dūmodo q̄ cogitauerit expleat: et quouscq; vitā voluptates suas perficere non desistit. Ecce enim domus eius p culpa pcuti ē: sed quid ad eū pertinet de domo sua post se? Ecce pcussione praui opis ea q̄ esse potuit vite longitudo breuiat: sed quid ad eum pertinet: si numerus dieꝝ eius dimidietur? Et in hoc ergo se peccator cōtra deū erigit: vbi deus oipotens eius erectionē frangit: et nec illata percussio mentē humiliat: quis omnipotentis dei secreta discutiat: cur hec ita esse permittat? Sed electis et reprobis vita quidē dispar est: carnis autem in morte corruptio dispar nō est. Unde subiungitur. ¶Et tamen simul in puluere dormient: et vermes operient eos. Quid ergo miram si prosperitate vel aduersitate presentis seculi dissimiliter ad momentum currunt: qui per corruptionem carnis ad terram similiter redeant. ¶Capitulum.xxv.

Zuc. 16. e. Offis perū prudēs erit in pēa: q̄ stult⁹ fuit in culpa.

Ecta est ergo solummodo vita cogitāda in qua cum resurrectione carnis ad finem dissimilem pertingitur retributionis. Que est iniquis salus aut rōbur/qui adepto diuitis dum totus hic cum celeritate relinquitur: qz illic retributio que nāq; relinqui possit inuenitur. Sicut autem bius iniqui letitia transit ad pēnā/ita afflicti innocentis pena transit ad letitiaz. Nec diuitie ergo debent mentez extollere: nec inopia perturbare. Un btūs Iob iter dāna rerum nulla admittit ad animum damna cogitationuz: sed ad eos qui se in percussiōe despiciūt/redarguendo subiungit dicens. ¶Certe noui cogitationes vestras et sententias cōtra me iniquas. Dicitis enim. Ubi est domus principis: et vbi tabernacula impioꝝ? Impium enim crediderant: quez ablatis rebus temporaliter destructum videbant. Sed sanctus vir tanto eos alta consideratione dñs dicat/quanto inter damna que pertulerat infracta rectitudine stabat. Quid enim ei forte rerum damna nocuerant: qui illum non amiserat quem interius amabat. Hoc vero quod dicitur: simul in puluere dormient: et vermes operient eos: si q̄s forsitan accipere p allegoriam velit: explere breuiter possumus: si de iniquo hoc diuite ea q̄ sunt iam dicta replicemus.

adeps/dis uicie

expo alle goziā

list: quem in deliberatione cōtra dñm obstinatio obdurat. Et notādum q̄ grauis culpe reatus sit ex penaꝝ p culpa menti ꝓponere: ex tñ nec tormenti/metu sub iugo cōditoris ceruicē cordis inclinare.

¶Capitulum.xxiij.

Sed ecce cū hec audimus/cordi nostro questio oritur: cur oipotēs et misericors de⁹ in tanta cecitate cadere rōnē mentis humane ꝓmiserit? Ne vero q̄sq; vltra q̄ debet occulta dei iudicia discutere p̄esumat: recte subiungit. ¶Numquid deuz quispiam docebit scientiam qui excelsos iudicat? Cum de bis q̄ de nobis agunt am bigim⁹/debem⁹ alia q̄ nobis sunt certa cōspicere: et ea de nostra nobis incertitudine surrexerat/cogitationis querelā placare. Ecce em q̄ electos adhuc flagella reuocāt: et a malis actibus reprobos nec flagella compescuit: omnipotētis dei iudicia super nos valde occulta sunt/et inuista non sunt. Sed tendamus oculum mētis ad supiora: in illis aspicimus/q̄ de nobis nō habem⁹ q̄d iuste cōqueri debemus. Oipotens em deus angelorum merita discernens/alios in eterna luce fine lapsu ꝓmanere constituit: alios spōte lapsos a statu sue celsitudinis i eterne damnationis vltione ꝓstrauit. Nobis ei igitur iniuste nil agit qui et subtiliore nobis naturam iuste iudicauit. Dicat ergo. Numquid deum quispiam docebit scientiaz/qui excelsos iudicat: Qui enim super nos mira facit/constat procul dubio q̄ de nobis scienter omnia disponit. His itaq; premissis adiungitur/vbi humanus animus in rebus ꝓfunde fatigat. Nā subdit. ¶Iste monitur robust⁹ et san⁹/dies et felix: viscera eius plena sunt adipe: et medulla ossa illius irrigantur: alius vero mouitur in amaritudine anime sue absq; vllis opibus. Ista cum ita sint/

Dicitur nāq; viscera eius plena sūt adipe. Sicut em ex abundanti cibo adeps/ita ex abundantia rerū superbia nascitur/q̄ impingunt mētem diuitis dō eleuat animus superbientis. Superbia ḡppe cordis/ ñ sūt quedā pinguedo est crassitudinis. Vñ qz plerūq; ex abundantia pterā perpetrant/p ppbetā dr. Pinguit quasi ex adipe iniquitas eorū. Sequit. Et medullis ossa illius irrigant. Amatores huius seculi quasi ossa hūt qñ in hoc mūdo fortitudine dignitatem possident. Sed ñ in exteriori dignitate desūt/terrene z domestice diuitie quantū ad iudicīū suū ossa q̄dē hūt/ sed medullas eius nō hūt. Qz ergo sic iste amator huius seculi exteriori ptāte fulcit: vt etiā interiori terrene domus abundātia saginet/dr. Et medullis ossa illius irrigant. Vel certe ossa sunt huius diuitis/prauet dure cōsuetudines: medulle ḡo in ossibus sunt ipsa desideria male viuēdi/q̄ nequ ex prauitatis satisfactione sanant. Que medulle quasi ossa irrigāt/cū prava desideria peruersas cōsuetudines suas in voluptatū delectatione cōseruāt. ¶ Lxvj

IT sunt nōnulli q̄ t hoc mūdo diuitias nō habent/sed hās nō cōspiciūt: elati esse appetunt. Quis in hoc mūdo qđ cupunt obtinere nō possint z ñ nullis rebus vel bonoribꝰ fulci sunt: p mala tñ desideria in conspectu interni iudicis reos cōscientia addicit. Talis etenī plerūq; affligit: quia dilectare ac subire nō ualet. De quo z subditur. Anima ei⁹ in amaritudine alte sine absq; vllis opib⁹. Ecce vnde diues superbo corde insaniter gaudet/inde pauper alius superbo corde inanius affligit. Benesūt de vtrisq; subdungit. Et tñ simul in puluere dormient: z vermes operient eos. In puluere em dormire est/ in terrenis desideriis oculos mētis claudere. Unde vnicuiq; peccanti z in culpa sua dormienti dicit. Surge qui dormis z exurge a mortuis: et illuminabit te christus. Vermes vero qui de carne nascunt/ eos simul operiunt: qz siue diuitis/siue pauperis superbientis animū cure carnales premunt. In rebus em terrenis pauper diues reprobus q̄uis nō pari sperāte fulciant/ pari tamen anxietate turbantur: qz quod ille iam cum metu habet/ iste cum anxietate appetit: quia habere non valet/ dolet. Dicitur ergo. Simul in puluere dormient: z vermes operient eos: qz etsi non simul rebus temporalibus subleuantur: simul tamen in cura rerū temporalium mētis torpore sopiūtur: simulq; eos vermes operiunt: quia vel istū vt cōcupita habeat/ vel illum ne habita amittat/ carnales cogitationes premunt. Beatus aūt Iob qui nec habitis rebus elatus fuerat: nec amissas cum anxietate requirebat: quia nullis exteriorib⁹ damni cogitationib⁹ mordebatur/ cum vermes cordis non operuerāt. Et quia t terrena cura mentē suam non deiecerat/ nequ q̄ in puluere dormiebat. Sequit. Certe noui cogitatiōes vias z sententias cōtra me iniquas. Si scriptum sit. Quis scit bolim que sunt dominis/ nisi spūs dominis q̄ in ipso est: qua ratione nunc dr. Certe noui cogitationes vestras. Sed tunc spūs dominis ignorātur ab altero/cum verbis vel operib⁹ nō demonstratur. Nam cum scripturis. Ex fructib⁹ eorum cognoscetis eos: per hoc qđ foris agitur: quis quid intus latet aperitur. Unde recte quoq; per Salomonem dicitur. Quomodo in aquis respondent vultus prospicientiū: sic corda hominum manifesta sunt prudentibus. Proinde beatus Iob cū amicorum colloquentiū cogitationes nosse se diceret/adiunxit. Et sententias contra me iniquas: vt ex patenti re ostenderet/quia hoc quod in eis latebat intelligebat. Vñ ipsas quoq; eorū iniquas sententias adiungit/dicens. Dicitis em. Ubi est domus principis: z vbi tabernacula impiorū? Infirmi quiq; qui in hoc mundo florere appetunt: et sicut magna mala/ sic flagella pertimescunt: in eis quos flagellatos aspiciunt/culpas ex pena metiuntur. Quos em percussos cernunt/ deo displicuisse suspicant. Vñ amici beati Iob quē percussum videbāt/impiū crediderunt: videlicet estimantes quia si impius nō fuisset/eius tabernacula permanerēt. Ws ista nō cogitat/nisi qui adhuc infirmitatis tedio laborat: qui in presentis seculi delectatione gressum cogitationis figit: qui transire ad eternā patriam perfectis deficiūs nescit. Unde bene subiungitur. Interrogate quemlibet de viatoribus: z hec eadem illum intelligere cognoscetis: qz in diem perditiōis seruāt malus: z ad diem furoris ducitur.

¶ Capitulum. Lxvij.

SEpe etenī diu diuina patientia tolerat/ q̄s iam ad supplicia prescita cōdemnat: p̄mittit florere/quos adhuc cernit deteriora perpetrare. Quia enim videt ad quam damnationis foueaz tendant: hoc eis pro nihilo esse existimat/ quod hic peruersi relinquenda multiplicāt: sed quisquis p̄ntis vite gloriā diligit: magnam esse felicitatē deputat hic ꝺm vorum florere: quis cogatur postmoduz supplicia eterna tolerare. Volus ergo ille cōspicit nihil esse q̄ iniquus florere: qui iam gressum cordis ab amore presentis seculi amouit. Vñ recte cū de sequenti dānatione impij dicitur: p̄mittitur. Interrogate quē libet de viatoribus: z hec eadē illi intelligere cognoscetis. Viator q̄pe dicitur: qui presentem vitam vsam sibi esse z non patriam attendit: qui in dilectione pretereuntis seculi cor figere despicit: qui non remanere in transeuntibus: sed ad eterna peruenire concupiscit. Qui enim in hac vita viator esse non appetit: huius vite prosperā minime cōtemnit: rea que ipse desiderat cum abundare alijs videt miratur. Unde dauid prophetā qñ a dilectione presentis seculi iam corde transierat: iniqui gloriam describens dicebat. Vidi impium superexaltatum z eleuatum sicut cedros libani. Sed quia cor huic mundo non subdidit: hunc iure desperit dicens. Transiui et ecce non erat. Esset quippe aliqđ in eius estimatiōe impius/ si ipse ab hoc seculo per intentionem minime transisset. Sed io qui nō trāseuntī magnum aliquid esse etiam seuntī animo q̄ nil esse apparuit: quia dum eterna retributio cogitatur: presens gloria q̄ sit nulla cognoscitur. Hinc moyses cum supne contemplationis gloriam quereret: dixit. Transiens videbo visionem. Nisi em gressum cordis a seculi amore remouisset/nequaq̄ intelligere supna potuisset. Hinc hieremias luctum cordis sui considerare deposcens ait. O vos oēs qui trāsitis per viā attēdite z videte si est dolor sicut dolor meus. Qui em ñ sentē vitā nō ąstiuā trāseūt: ꝺ ihi quasi patriam attendunt: luctum cordis electorum considerare nesciunt. Illos ergo vt dolorem suum considerent exquirit: quos in hoc mundo contingit animum nō fluxisse. Hinc per salomonē dicitur. Aperi os tuum muto: z causis omnium filiorum qui pertranseunt. Muti em dicuntur qui predicatorum verbis contradicendo minime resistunt: qui etiā pertranseūtes sunt: qz intentionem mentis in amore vite presentis figere dedignantur. Igitur qi mali⁹ ad diē perditionis seruatur: vt ad diem furoris ducatur: hoc non nisi qui est viator: intelligit: quoniam qui cor in dilectione pretereuntis figit que in quo seruantur supplicia nō depre

hendit. De quo adhuc subditur.
¶Quis arguet coram eo viam eius: & que fecit quis reddet illi? Sepe malus indignationē cōditoris sui quam in eternuz passurus est: & in hac quoq; vita positus experitur/dum psperitatem quaz amat amittit: & aduersitatem quā formidat inuenit. Et quis increpari de suis prauitatibus a iustoz lingua etiam in prosperis valeat: scimus tamen q̄ cū facta sua perversum quemq; dehciunt/iustorū increpatio convalescat. Qua antē ratione nunc dicitur: quis arguet coram eo viam eius/ dum etiā iustis tacentibus hoc quoq; notum sit: quia totiens hic iniqui via arguitur / quotiens eius psperitas interuenierē aduersitate turbat.

¶Capitulum.xxviij.

Sed beatus iob dū de omni malozum corpore loqueretur/ subito ad omnium iniquozum caput ꝓba conuertit. Vidit enī q̄ in fine mundi satban hoiez ingrediens/quē sacra scriptura antichristuz appellat: tāta elatione extollitur: tāta virtute principatur: tantis signis & pdigiis in sanctitatis ostentōe eleuatur: vt argui ab homine eius facta non audeant: quia cum potestate terroris adiunguntur etiam signa ostense sanctitatis/& ait. Quis arguet coram eo viā eius? Quis vez hoim illū increpare audeat: cuius visum ferre pti mescit? Sed tamē eius viam non solum Helias & Enoch/ qui in eiꝰ exprobratione ad mediū reducuntur: sed etiā oēs electi arguunt: dū contemnunt/duz virtute mentis eius malicie resistunt. Sed qz hoc ex diuina gratia & nō suis viribꝰ faciunt/recte nūc dr. Quis arguet coram eo viam eius? Quis etenī nisi deus/cuius adiutorio electi vt resistere valeant fulciunt? Aliqñ enī in scriptura sacra/cū interrogādo quis ponitur / olpotens designat. Unde scriptū est. Quis suscitabit eum? De quo per Paulum dr. Quē deus suscitauit a mortuis. In eo ergo q̄ sancti viri eius iniquitati contradicunt/non ipsi sunt q̄ vitā eius arguunt: sed ille est ex cuius gratia confortant. Et qz presentia eius qua in boie vēturus est/multo atrocior in psecutione erit/quā nunc cum minime cernit: qz specialiter adhuc illo vase suo ꝓpitio non gestatur: bene dictū est coram eo. Multi enī nunc vias antichristi diiudicantes corripiunt: & hoc quasi in eius absentia faciunt/dū illum arguunt quez adhuc specialiter non intuentur. Cum vero in illo dānato homine venerit/ ās eius presentie resistit: coā eo viaz eius arguit/cuius vires & conspicit & contēnit. Vel certe viaz eius arguere est/psperitatez cursus eiꝰ eterno supplicio interuenierē turbare. Qō qz solus dñs ppria virtute facturus est de quo scriptū est. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui: & destruet illustratione aduentus sui/recte dr. Quis arguet coā eo viam eius? Unde & sequitur.

¶Et que fecit/quis reddet illi? Quis nimirū nisi dñs? Qui solus illi perdito homini que fecit reddet/dū prāterit eius iam validas p aduentū suū eterna dānatione cōtriuerit. Sed elatus iste princeps malozum in hac vita q̄diu est positꝰ: quid agat audiamus. Sequitur.

¶Capitulum.xxix.

Ipse ad sepulchra ducetur: & in congerie mortuorum vigilabit. Quia sepulchra mortuos tegunt: quid aliud per sepulchra q̄ reprobozuz corpora signant: in quibꝰ extincte a vita beatitudinis anime velut ē sepulchris latēt. Iniquus ergo iste ad sepulchra ducetur: qz in prauorum cordibus recipietur: quoniaz soli eum illi suscipiunt/in quibus mortue a deo anime reperiuntur. De quo recte etiam duz eius supplicia describuntur / per ppheraz dicitur. In circuitu illius sepulchra eius/omnes interfecti / & qui ceciderunt gladio. Illi quippe in inferno iuncta ipsum sunt: in quibus idem malignus spiritꝰ mortuꝰ iacet qui iniquitatis eius gladio pcussi ceciderunt. Unde recte scriptum est. Qui liberasti dauid seruum tuū de gladio malignoz: recte adiūt dr. Et in congerie mortuoz vigilabit: qz nunc in cōgregatiōe peccatiū astutie sue insidias exercit. Pro eo autem quia in mundo raritas bonorum est & multitudo malorum: recte mortuorum cōgeries nominatur: vt ipsa iniquoruz multitudo signetur. Lata enī via est que ducit ad perditionē: & multi sunt qui ingrediuntur per eam. Satbane itaq; in pgerie mortuoz vigilare est/in reprobor cordibus malicie sue astutias exercere. De quo adhuc subdit. ¶Dulcis fuit glareis cocyti. Grecs lingua cocytus luctus dr: qui tñ luctus feminarū vel quoruūlibet infirmantium solet intelligi. Sapientesve roz huius seculi a luce veritatis exclusi/quasi vmbras quasdaz de veritatis inquisitione tenere conati sunt. Uñ cocyton fluuiuz currere apud inferos putauerūt: vez designantes q̄ hi qui digna doloribꝰ opa faciūt / in infernū ad luctum decurrunt. Sed nos despiciamus vmbrā carnalis sapientie/ qui iaz de veritate lucē tenemꝰ: & cognoscamus voce beati viri cocyton luctū infirmitatē dici. Scriptū ēpe est. Viriliter agite/& pfortet cor vestrum. Qui enī in deo confortari renunt/ad luctū p ale infirmitatē tendunt. Glareas ꝓo lapillos fluminū appellare consuemimus/ quos aqua defluens trahit. Quid ergo per glareas cocyti nisi reprobi designant? qui suis voluptatibus dediti: quasi semp a flumine ad ima detrahuntur. Qui enī extra voluptates huius seculi stare fortiter nolunt/glareę cocyti fiunt: qz suis quotidie lapsibus ad luctum tendūt: vt in eternū post lugeant/ qui modo se in suis voluptatibus delectabilius relaxant. Et qz anti quus hostis suū vas illū reprobuz hominē ingressus/ dū dona puersis tribuit: dū eos in hoc mūdo honoribus extollit: dū eoz oculis pdigia ostēdit: dū flure mētes hūc in suis pdigiis admirant & sequūtur: bene de eo dr. Dulcis fuit glareis cocyti. Cum enī hunc electi despiciunt: cū mentis calce cōtēnunt/illi cū sequentes diligunt & velut ab aqua voluptatis ad peiuz luctū trahuntur: qui p terrenam cōcupiscentiam more glaree quotidianis lapsibus ad ima dilabuntur. Alijs nāq; gustū sue dulcedinis p superbiam: alijs per auariciam: alijs per inuidiam: alijs per fallaciam: alijs per luxuriā porrigit: & ad quanta vitiorum genera pertrahit / ēnī tot sue dulcedinis potus propinat. Nam cuz aliquid superbuz in mente persuadet/fit dulce quod dicit: quia videri prelatus ceteris homo peruersus appetit. Dum menti auariciā infundere molitur/fit dulce qō occulte loquit: qz p abundātiā necessitas vitatur. Dū aliqd de inuidia suggesserit/fit dulce q̄ dicit: qz peruersa mēs dum alīū deterius diresce re viderit / exultat se vt eo minoz possit minime videri. Cum aliqd de fallacia persuadet/fit dulce qō suggerit: quia eo ipso quo fallit ceteros/prudēs videt sibi. Cū luxuriam decepte menti loquitur / fit dulce qō suadet: quia in voluptate animum resolvit. Quot ergo vitia carnalium cordibus inserit/quasi tot potus suc eis dulcedinis porrigit. Qui tamē (vt predixi) ei⁹ dulcedinē nō percipiunt/nisi q̄ pcentibus voluptatibus dediti ad ppetuuz luctū trahunt. Bene ergo dr. Dulcis fuit glareis cocyti: qz amarus electis/& suauis est reprobis. Illos enim solummodo suis delectationibus pascit / quos quotidie

dianis lapsibus ad gemitum impellit. Sequitur.

¶Capitulum.xxx.

ET post se omnē hominez trahit t ante se innumerabiles. Hoc loco homo humana sapiens dr. Sed cum plus sint omnes ꝯ innumerabiles/quereduz est nobis/cur ante se innumerabiles/t post se omnes trahere dicatur/nisi ꝯ antiquus hostis reprobum tunc hominē ingressus: cunctos quos carnales inuenerit sub sue iugz ditionis rapit: Qui t nunc priusꝯ appareat innumerabiles quidē/nō tamē oēs carnales trahit: quia quotidie a carnali opere ad vitam multi reuocātur: quia ad statum iusticie alij p breuem/alij vero per longuā penitentiam redeunt. Et nunc innumerabiles rapit/cum falsitatis sue stupenda hominibus signa non exhibet. Cū vero coā carnaliū oculis miranda cis pdigia fecerit/post se tunc non innumerabiles/sed oēs trahet: qz qui bonis ꝓsentibus delectantur/potestati illius se absqz retractione subiiciunt. Sed sicut prefati sumus: qz plus est oēm hominē ꝯ innumerabiles trahere: cur prius dr: qz omnē hominem trahit/t post in augmento innumerabiles subiiciunt. Ratio nāqz exigit: vt prius qđ min9 est t post in augmento qđ maius est dicerek. Sed sciendū qz hoc loco plus fuit innumerabiles dixisse ꝯ oēs. Post se eīm omnē hoīem trahit: qz in tribus annis t dimidio omnes quos in studijs vite carnalis inuenerit/ iugo sue dominationis astringit. Ante se ꝯo innumerabiles trahit: qz piquinqz miliaz adhuc amplius annoz curricula: quis carnales oēs trahere minime potuit: multo tamē plures sunt in tam lōgo tpe bi quos ante se innumerabiles rapit/ꝯ oēs quos in tam breui tpe rapiendos inuenerit. Bene ergo dr.

Post se oēm hoīez trahit t ante se innumerabiles: qz t tūc min9 tollit cū oēs tulerit: t nūc amplit9 diripit cū corda omniū nō inuadit. Hec beatus Iob/ qz cōtra iniquoz principē mire differuit ꝙ in hac vita extolli pmittit/sin aduētu dñi destruendū se patēter ostendit/ qz flagella dñica nō ex ostēsiōe suscepit: qm̄ si iniquus ꝙqz in hac vita pmittit ꝓsperari/ necesse est vt electus dei debeat sub flagelli freno retineri: cū re amicos arguit/ dicens. ¶Quomodo igit̄ consolamini me frustra: cū responsiones vestre repugnare ostensa sint veritati. Amici beati Iob consolari nō poterāt/in quo suis sermonibus veritati cōtrabāt. Cūqz hunc hypocritā vel impium dicerent/ q hoc ꝯ ipsi mētientes perpetrabāt culpā: augebāt ꝓculdubio penā in suis vulneribus affucti. Nā sanctoz mētes qz ꝓximē diligūt/etiaz culpa fallacie torquētur aliene. Quāto eīm graue mendacij esse crimen aspiciunt/tanto hoc nō solū in se/ sed etiam alijs oderunt.

¶Finit liber.xv. Moralium sancti Gregorij.

Liber Moralis expositionis sancti Gregorij De cumulsertus super beatuz Job Capitulo.xxij.textus: sed moralis libri Capitulū Primum.

OMnis contra veritatis verba in allegatiōe deficiunt sepe etiam nota replicant/ne tacendo victi videantur. Vñ eliphas beati Iob sermonibus prelius/ea dixit que nullā ignorat. Dixit eīm. ¶Munquid deo cōparari potest homo etiā cū perfecte fuerit scīētie. In cōparatione eīm dei scīēcia nostra ignorātia est. Et dei nāqz ꝓpter cōparatione. Quid ergo mirū cuz illud quasi p doctrinaz dr: qđ scire potuit etiaz si tacerek. Qui adhuc dei potētiā quasi defendendo subsumsit. ¶Quid prodest deo si iustus fueris: aut quid ei confers si immaculata fuerit vita tua? In omni quippe quod bene agimus nosipsos/non aūt dīm iuuamus. Unde ei p psalmistam dr. Dixi domino deus meus es tu: qm̄ bonoz meoz non eges. Ipse est vere nobis dñs: qz t vticz deus est qui bono non indiget seruientis sed bonitatē confert quā recipit: vt oblata bonitas nō ipsi sed prius accipientibus/t post credentibus ꝓsit. Nā etsi in iudicio dño veniēs dicit. Quādiu fecistis vni de his fratribus meis minimis/mihi fecistis. Mira boc pietate loquitur et suorum compassione membroz. Et ipse nos p boc ꝯ caput nostrum est adiuuat: ꝙ p nostra bona opera in suis membris adiuuat. Adhuc adiungit eliphas qđ nulli ignorat dicēs. ¶Munquid timēs arguet te: t veniet tecū ad iudiciū? Quia boc vel desipiens vel insipiens sentiat/ꝯ dñs ex timore nos arguat: t ex meru iudiciū contra nos sumu ꝓponat? Sed ꝙ verba sua meriri nescīūt/ ꝓculdubio ad ociosa dicta dilabūtur. In quibus si semīme reprehendūt/statim ad noxia t contumeliosa ꝓba prosiliunt. Unde eliphas qui ocio sa intulit/ad contumeliosa protinus verba prupit/dicens. Et non ꝓpter maliciam tuam plurimaz t infinitas iniquitates tuas. Ecce a torpēti corde ad verba venit ocio sa: ab ociosis autem verbis per crimen fallacie ad contumelias exarat. Isti quippe sunt casus culpe crescentis vt lingua cum non restringitur/ nequaqz vbi ceciderit iacear: sed semper ad deteriora descendat. Ea ꝓo que subiūcta sunt: qz valde iuxta historiā patēt/exponenda ad literam nō sunt. Ex qz amicos beati Iob hereticoz speciē tenere diximus/ipsum ꝓo significatione sācte ecclie gerere/tā nūc eliphas ꝓba quō hereticoz falsitati cōgruant demōstrem9. Nā seqūt.

¶Abstulisti enim pignus fratrū tuoz̄ sine causa: t nudos spoliasti vestibus. Aquam lasso nō dedisti: t esurienti subtraxisti panem. In fortitudine brachij tui possidebas terram: t potentissimus obtinebas eam.

Capitulum.ij.

IN scriptura sacra pignoris appellatione aliquando dona spiritussancti/aliquando vero figuraꝯ cōfessio peccati. Pignus nāqz accipit donū spūssancti: sicut per Paulū dr. Qui dedit nobis pignus spūs. Ad boc eīm pignus accipimus vt de pmissione que nobis fit certitudine teneamus. Donuz ergo sanctispūs pignus dr: qz per boc nostra aīa ad eterna spei certitudinē roborat. Rursum pignoris nole peccati cōfessio solet intelligi: sicut in lege scriptū est. Cū dr tibi quippiā frater tuus/t abstuleris pignus ab eo/ante solis occasum pignus restitue. Frater etcīm noster debitor nobis efficit: cū āliquid ꝓtin9 in nos aliqđ deliquisse monstrat. Peccata quippe debita vocam9. Unde peccatori seruo dr. Omne debitū dimisi tibi. Et in dominica oratione ꝙtidie precamur. Dimitte nobis debita nostra/sicut t nos dimittimus debitoribus nostris. A debitore aūt nostro pignus accipim9/qđ ab eo qui in nos peccasse cognoscit/peccati eius sam cōfessione tenem9/p quam relaxare peccatū qđ in nos perpetratuz est postulamus. Qui eīm peccatuz qđ commisit fatet t veniā petit/iam quasi pro debito pignus dedit. Qđ nimirum pignus ante solis occasuz reddere iubemur: qz priusꝯ in nobis per dolorem cordis sol iusti-

cie occidat/debemus ei confessionem venie reddere/a quo cõfessionem accipim⁹ culpe:vt qui se deliquisse in nos meminit/a nobis mox relaxarũ sentiat qõ deliquit. Quia ergo sancta ecclia quoslibet ab hereticis adveritatẽ fidei reuertentes recipit:prius vt ꝓfiteri erroris sui culpã debeant persuadet quasi sub hereticoꝝ specie ꝙ eliphaz ꝛ. Abstulisti enim pignus fratrũ tuoꝝ sine causa.i.ab his q̃ a nobis ad rẽ veniunt/inutiliter cõfessionẽ erroris exegisti. Vñ vero (vt predirimus)pignus sancti spiritus dono sentimus/hereticꝰ sanctam ecclesiam fratrum suoꝝ pignꝰ dicit abstulisse:qz eos qui ad illam veniunt dona spiritualia suspicantur amittere. Vnde ꝛ sequitur. ¶Et nudos spoliasti vestibus. Eos quos hereticꝰ peruersis predicationib⁹ trahũt/precepta doctrine sue quasi quedã vestimẽta habere existimant:ꝛ tamdiu illos vestitos putant/ꝙdiu hec que ipsi predicauerunt ab illis seruari cõsiderant:ex quibus cum quidam ad sanctam ecclesiaꝝ redeunt/eos protinus doctrine vestimenta perdidisse suspicantur.

¶Capitulum.xij.

Sed cũ nudus expoliari nequeat:querenduz nobis est:quõ pri⁹ nudi ꝛ post spoliati memoranꝰ:Sed sciendũ qz omnis qui cordis puritate perfruitur/eoipso quo duplicitatis in se tegumentuz nõ habz nudus est. Et sunt nonnulli apud hereticos qui cordis quidem puritatem habẽt:sed tamen doctrine eoꝝ dogmata peruersa suscipiũt. Hi nimirũ ꝛ ex sua puritate nudi sunt:ꝛ quasi ex eorum predicatiõe vestiuntur. Et qz tales quisq̃ facite ad sanctã ecclesiam redeunt:eo ꝙ duplicitatis malicia nõ vtuntur/eos hereticꝰ nudos fatentur:quos ab ea dicunt vestibus expoliatos: quia simplices quosq̃ pigros atq̃ bebetes putãt:q̃s prauo sua dogmata perdidisse considerant. Sequitur. ¶Aquã lasso nõ dedisti: ꝛ esurienti subtraxisti panem. Hereticꝰ quo veritatis soliditatez non tenent:eo nonnũq̃ studentꝛ loquaciores apparent:ꝛ cõtra catholicoꝝ fidẽ quasi de doctrine scientia gloriantur. Cunctos quos aspiciunt prauis ad se trahere sermonibus querũt:ꝛ vnde sibi alios ad interitum sociant:inde se agere aliquid viuaciter putant. Eos vero lassos dicimus: qui sub hui⁹ seculi onere laborioso fatigantur. Vndeꝛ per semetipsaz veritas dicit. Venite ad me omnes qui laboratis ꝛ onerati estis:ꝛ ego reficiaz vos. Hereticꝰ igitur qz sua dogmata predicare nõ cessant:sanctã ecclesiam quasi de imperitia irridẽt dicentes. Aquazilasso non dedisti:ꝛ esurienti panẽ subtraxisti. Se effi aquam lasso dare existimant:cum quibusdam sub terreno fasce laborantibus sui poculum erroris porrigunt. Et panem se esurientib⁹ nõ subtraxisse suspicantur: qz etiam de inuisibilibus atq̃ incõprehensibilibus requisiti cuz superba audacia respondẽt. Et tunc se doctos pre omnibus credunt: cum loqui de incognitis infelicꝰ presumũt. Sancta vero ecclesia dum quemlibet videt esurire:qõ ei nõ ꝓficere tantum si sam sunt sibi cognita modeste suppremit:aut si adhuc videntur incognita humiliter fatet: cosq̃ ad ordinate humilitatis sensum renocat:cum per suum illis predicatorem dicit. Non plus sapere ꝙ oportet sapere sed sapere ad sobrietatem. Et rursum. Noli altum sapere:sz time. Atq̃ iterum. Altioꝛa te ne scrutatus fueris. Et rursuz. Mel inueniſti:comede qõ sufficit tibi: ne forte satiatus euomas illud. Mel quippe inuenire est sancti intellectus sulcedinẽ degustare. Qõ tũc sufficiẽter comedit: qñ nostra intelligentia iuxta mensurã sensus sub moderamine tenetur. Nã satiatus mel euomit/ qui plus appetens penetrare ꝙ capit: ꝛ illud perdit vnde potuit nutriri. Quia sancta ecclesia ab infirmis mentibus prohibet alta perscrutari/beato Iob ducitur. Esurienti subtraxisti panem.

¶Capitulum.xiij.

Et qz eius ꝺz magnitudini hereticꝰ inuidẽt/ qõ in fide vera ꝓpos vniuersaliter tenent/ cum terrene ꝓperitatis tẽpus inueniunt/ cõtra eam in ꝓphis vocibus exceꝺunt:ꝛ exprobrantes aperiũt quãtum prius eius potentie latenter inuideḃant. Nã sequitur. ¶In fortitudine brachij tui possidebas terram:ꝛ potentissimꝰ habitabas eam. Licet paretur dicat. Qõ in predicatione tua terrã vniuersaliter occupasti/ potentia fortitudinis/non ratio ꝓfectus fuit. Qui effi christianos principes predicationẽ eius tenere conspiciũt: hoc qõ ei a populis adesse creditur non virtutẽ rectitudinis:sed causam secularis potentie esse suspicantur. Sequitur. ¶Viduas dimisisti vacuas:ꝛ lacertos pupillorũ cõminuisti. Plebes que hereticis predicantibus sunt subiecte/ex carnali intelligẽtia erroꝝ eoꝝ semina puerila ꝺciunt: eiscq̃ in sua dãnatione sociantur. Vz cũ sancta ecclia ipsos erroneos ꝓditores vel rõne vicios ad se suscipit:vel studio puerilitatis obduratos sub disciplinę sue vinculo restringit: deserturi heretici cũ remanere apũ se plebes sine predicatoꝛibus vident:ꝺ aliud a sancta ecclia ꝙ viduas vacuas relictas doleãt. Et qz subtractis hereticoꝝ magistris eoꝝ discipulos in suo opere infirmari suspicant:si qua lacertos pupillorũ cõminutos ab ecclia esse cõquerunt. Vel certe quia sancta ecclia dum quosdã ab hereticis venientes suscipit:liquet nimirũ ꝙ pristino eoꝝ errori cõtradicit. Nã sunt nõnulli q̃ ita virginitati carnis studẽt/ vt nuptias dãnẽt:ꝛ sunt nõnulli qui ita abstinẽtiã laudãt:vt sumentes alimenta necessaria detestant. De quib⁹ per Paulũ ꝛ:prohibentiũ nubere. Abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendũ cũ gratiarũ actione fidelib⁹:qz ergo eos a carnali intẽtione sue superstitioni reuocat: hereticꝰ cũ hos aspiciũt alitervivere ꝙ docuerũt lacertos eoꝝ ab operatione quã prius tenuerãt cõmutos esse ab ecclia detestãtur. Unde ꝛ in hoc tpe discipliꝰ si quid ei aduersitatis euenerit/hoc euenisse ex digna peccatorũ retributione suspicantur. Nam subditur. ¶Propterea circũdedit te laqueis ꝛ cõturbat te formido subita. Illi formido subita conturbat:q̃ cõsiderare negligit quid ex districtione iudicis venientis imineat. Quia ergo fidelem populum beretici culpis ꝓdie oppressum credunt/circumdatuz laqueis accusant. Et qz existimãt ꝙ futura nõ preuideãt: in ꝓsperitate sua bene subita formidine conturbatuz putant. Qui adhuc insultantes adiũgũt. ¶Et putabas te tenebras nõ visurum:ꝛ impetu aquaruz inundantiuz nõ oppressum iri. Licet aperte dicat:securitatẽ pacis in spe tibi ꝓpositas:ꝛ idcirco de presumptiõe tua quasi de luce gaudebas:nec te vnq̃ opprimi tribulationibus cristimasti. Sed ecce superuenientib⁹ malis afflugeris:an sint recta que tenes:ipse q̃ te opprimunt tribulationũ tenebre ostendũt. Quas vz tribulatiões siceli ꝓbas aquis inundãtib⁹ cõparat: qz alie sup alias irruunt: quasi aquis tumentibus vnde vndas se quuntur. Sequit. ¶An cogitas ꝙ deꝰ excelsior celo sit:ꝛ super stellaruz vertices sublimetur: ꝛ dicis. Quid enim nouit deꝰ? Et quasi ꝙ caliginem iudicat: Nubes latibuli eius:nec nostra

rũ ꝙ pristino eoꝝ errori cõtradicit. Nã sunt nõnulli q̃ ita virginitati carnis studẽt/ vt nuptias dãnẽt:ꝛ sunt nõnulli qui ita abstinẽtiã laudãt:vt sumentes alimenta necessaria detestant. De quib⁹ per Paulũ ꝛ:prohibentiũ nubere. Abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendũ cũ gratiarũ actione fidelib⁹:qz ergo eos a carnali intẽtione sue superstitioni reuocat: hereticꝰ cũ hos aspiciũt alitervivere ꝙ docuerũt lacertos eoꝝ ab operatione quã prius tenuerãt cõmutos esse ab ecclia detestãtur. Unde ꝛ in hoc tpe discipliꝰ si quid ei aduersitatis euenerit/hoc euenisse ex digna peccatorũ retributione suspicantur. Nam subditur. ¶Propterea circũdedit te laqueis ꝛ cõturbat te formido subita. Illi formido subita conturbat:q̃ cõsiderare negligit quid ex districtione iudicis venientis imineat. Quia ergo fidelem populum beretici culpis ꝓdie oppressum credunt/circumdatuz laqueis accusant. Et qz existimãt ꝙ futura nõ preuideãt: in ꝓsperitate sua bene subita formidine conturbatuz putant. Qui adhuc insultantes adiũgũt. ¶Et putabas te tenebras nõ visurum:ꝛ impetu aquaruz inundantiuz nõ oppressum iri. Licet aperte dicat:securitatẽ pacis in spe tibi ꝓpositas:ꝛ idcirco de presumptiõe tua quasi de luce gaudebas:nec te vnq̃ opprimi tribulationibus cristimasti. Sed ecce superuenientib⁹ malis afflugeris:an sint recta que tenes:ipse q̃ te opprimunt tribulationũ tenebre ostendũt. Quas vz tribulatiões siceli ꝓbas aquis inundãtib⁹ cõparat: qz alie sup alias irruunt: quasi aquis tumentibus vnde vndas se quuntur. Sequit. ¶An cogitas ꝙ deꝰ excelsior celo sit:ꝛ super stellaruz vertices sublimetur: ꝛ dicis. Quid enim nouit deꝰ? Et quasi ꝙ caliginem iudicat: Nubes latibuli eius:nec nostra

cōsiderāt: ꝛ circa cardines celi perambulat. ¶Capitulum. v.

SUnt plerīq; ita bebetes / vt formidare nesciant / nisi qō corpaliter vident. Unde fit vt deū nō metuant quem videre nō pūt. Heretici autē qz esse se sapientes arbitrant verba contra catholicos irrisiōis pferūt: atq; ab eis illū non timere suspicant quē videre corpaliter nequeunt: vt ꝺm p torporē sensus auctorē suū existimēt: qz celo excelsior est: ꝛ sup stellaꝝ vertices sublimat: ex lōginquo videre nō posset: ꝛ qz inter nos ꝛ celestē sedē ptes aereę interfunt: ꝺm in nube la tēs p caliginē iudicet: ꝛ supiozib⁹ intentus mīn⁹ ima ppēdat: ꝛ dū celi cardines ambiēdo pstringit / interiora nō videat. Sz ꝺs de deo ista vel de spiens suspicet. Qui nimiꝝ dū sit semp oīpotens: sic intendit oīb⁹ / vt assit singulis: sic adest singulis vt simul oīb⁹ nunq; desit. Nā etsi quosdam peccantes deserit / etsi de tū ipsis adest per iudiciū / q̄bus de esse cernit p actumentū. Sic itaq; exteriora circūdat / vt interiora implicat: sic interiora ipleat: vt exteriora circunde at: sic summa regit / vt ima nō deserat: sic imis presens ē: vt a supiozibus nō recedat: sic lateat in sua specie / vt tū cognoscat in operatione: sic cognoscāt in suo opere: vt tū comprehendi non valeat a cognoscentis estimatiōe: sic adest vt videri nequeat: sic videri non valet: vt tamen eius presentiam ipsa sua iudicia testent: sic se nobis intelligendum pbet: vt tū ipsum nobis radiuꝝ sui intellect⁹ obnubilet: ꝛ rursuꝝ sic caligīe nos ignoratie reptimat: vt tū mentis nostre radiꝰ sue claritatis intermittat: quatenus ꝛ subleuata quippiā videat: ꝛ reuerberata cōtremiscat: ꝛ qz eum sicuti est videre non pūt: aliquatenus videndo cognoscat. Sz hec hereticī sanctam ecclesiā scire nō estimāt: quia stulto iudicio sos se esse sapientes putant. Et quorum adhuc typo subiungitur.

¶Nunquid semitam seculorū custodire cupis: quam calcauerunt viri iniqui? Sicut semita redemptoris nostri humilitas: ita semita seculorum superbia est. Seculoꝝ itaq; semitā viri iniqui calcant: qz per humanitatis desideria in elatione pambulāt. De quibus adhuc iniquis subditur. ¶Qui sublati sunt ante tempus suum: et fluuius subuertit fundamētuꝝ eorum. ¶Capitulum. vj.

Deum oībus adesse. f

S Ōño iniqui qui ex pūti seculo aī hanc tempus propium subtrahuntur? Oīpotens ēm dē? etsi plerūq; mutat sniam: consilium nunq; Eo ergo tpe ex hac vita quisq; subtrahitur: quo ex diuina potētia ꝛe pscitur. Sed sciendum qz creatis ordinās nos oīpotens deus iusta singulor⁹ merita disponit ꝛ terminum: vt vel inde malus ille bne viuificat: ne multis bene agentibus noccat: vel bonus iste diutius in hac vita subsistat: vt multis bonis opibus bonus existat: vel rursum malus longius differatur in vita: vt praua adhuc opera augeat ex quoꝝ tētatione purgat⁹ iustꝰ vertus viuāt: vel bon⁹ citius subtrahatur: ne si hic diu vixerit: etus innocentiā malitia corrūpat. Sciendum tū qz benignitas dei cōsueuit peccatoribꝰ spaciū pnie largiri. Sz qz accepta tempora nō ad fructū penitentie: ad vsuz vero iniquitatis vertūt: qō a diuina mīa mereri poterant amittant: Quis oīpotens deus illud tempus vnicuiusq; ad mortem presciat: quo eius vita terminat: nec alio ī tpe quisq; mori potuit: nisi ipso quo moꝛit. Nam si ezechie anni additi ad vitā ꝺm decim memorant: tū quidem vite creuit ab illo termino quo mori 4. reg. 20. d. Ezechi as.

ipse merebat. Nā diuina eius dispositio tū tunc pscīuit: quo hūc postmodum ex pūtiuita subtraxit. Cū ergo ita sit / quid est qō dr: quia iniqui subtrahi sunt ante tpa sua / nisi qz omnes qui pūtem vitā diligunt / longioza sibi eiusdē vite spacia pmittunt? Sed cū eos mors superueniens a presenti vita subtrahit: eoꝝ vite spacia que sibi longiora quasi in cogitatione tendere cō sueuerāt intercidit. De quibus recte dicitur. Et fluuius subuertit fundamentum: coꝝ. Iniqui enim dum corde transire ad eterna negligunt: ꝛ cuncta pśentia fugitiua esse nō intuent: mentez in amore pūtis vite figunt: ꝛ quasi longe habitationis in ea sibi fundamentū cōstruunt: qz in terrenis rebus p desiderium solidant. Sic primus in terra cain ciuitatē construxisse describit: quia vt⁹ peregrinus aptē monstratur: qz ipse in terra fundamētū posuit / q̄ a soliditate eterne patrie alienus fuit. Peregrin⁹ a summis fundamētū in infimis posuit / qui stationem cordis in terrena delectatione collocauit. Ūn ꝛ in eius stirpe enoch qui dedicatio interpretatur primus nascit: In electorum ꝺo progenie enoch septimus fuisse memoratur: qz videlicet reprobi in hac vita q̄ ante est / semetipsos edificādo dedicit: electi vero edificationis sue dedicationem in fine tpis id est in septimo exspectāt. Vides namq; plurimos temporalia sola cogitare: bonores quere re: ambiendis rebus inhiare: nil post hanc vitam requirere. Quid itaq; isti nisi ī prima se generatione dedicāt? Et vides electos nil pūtis gl'orie ōrere: libenter inopiam sustinere: mala mundi equanimiter perpeti / vt possint ī fine coronari. Electis ergo enoch in septima generatione nascitur: quia sui dedicationē gaudij / in extreme retributionis gloria requirunt. Et qz quotidiano temporis lapsu ipsa presentis vite mortalitas decurrit: atq; dedicationem reprobozum: eosdez reprobos subtrahendo destruit: recte de iniquis dicitur. Et fluuius subuertit fundamentum eorum. ī ipse cursus mutabilitatis statuz in eis subruit p̄ uerse constructionis. ¶Sequitur.

¶Qui dicebāt deo: recede a nobis. Hec etiā beatum Job dixisse quis ambigat: sed que in eius dictis exposuimus / ꝓpter legētis fastidiuꝝ replicare dentamus. ¶Sequitur.

¶Et quasi nihil possit facere oīpotens estimabant eū. In his quoq; sermo ꝛ non sententia immutatur. Nam quod per beatum Iob dictum est. Quis est omnipotens vt seruiamus ei: hoc per ellphas dicitur: ꝛ quasi nihil possit facere oīpotens estimabant eum. Sequitur.

¶Capitulum. vij.

Ūm ille ipse esset domus eorum bonis. Malorum domos dns bonis implet: qz etiaꝝ ingratis sua dona non denegat: vt aut benignitatem cōditoris erubescant: ꝛ ad bonitatem redeant: aut redire omnimodo cōtemnentes / inde illic grauius puniant: vnde dicit bonis: dei largitoribus mala reddiderūt: vt duriora eos nunc supplicia puniant / quorum hic mansuetā nec donauerūt. Sequitur. ¶Quoruꝝ sententia procul sit a me. Hoc etiam p beatum Job dictū est. Aut nam⁹ quorum consilium lōge sit a me: ꝙuis aliud sniaꝝ aliud consiliū possit intelligi. Sententia quippe in ore est / cōsilium in cogitatiōe. Dū ergo ellphas longe se a malor⁹ sententia: beatus vero Iob a consilio optauit: cōstat nimirū qz iste malorum verbis: ille vero etiam cogitatione desiderat esse dissimilis. Sequitur. ¶Videbunt iusti ꝛ letabuntur: ꝛ innocens subsannabit eos. Justi cuꝝ hic iniustos errare conspiciunt: de errore pereuntium letari nō possunt. Si ēm gaudent erroribus iusti nō sunt.

Sinta: Consilium.

Rursum si per insultationem lo-
quuntur: eo q̄ tales nō sunt quales
illos esse conspiciunt / olim superbi
sunt. Unde et pharisęus iustificationem p̄dicit: qz publicani meriLuce 18.b.
gaudendo se p̄tulit dicēs. Gratias ago tibi: qz nō sum sicut ceteri homines: raptores / iniusti / adulteri:
velut etiā hic publican⁹. Rursum
si dicimus q̄ perfecto gaudio exultare iusti possunt de morte prauorum / quale est in hoc mūdo gaudiū de vltione peccantium: in quo
adhuc incerta est vita iustoz. Discernamus igit̄ ipa tremoris et exultationis. Vident etenim nūc iniqui iustos: et de coz nequitia tabescūt.
Cunctos eos etiā perire cōspiciūt: desua quoq; vita suspecti fiūt. Qui ergo videbūt iusti iniquorum interitum et letabunt / nisi cum districto iudici p̄fecta iam securitate exultationis inhęserint: cū in illo extremo examine illoz damnationē
conspiciunt: et de se iaz q̄ meruit
nō habebūt. Nunc itaq; reprobos
aspiciūt et gemunt / tunc aspicient
et subsannabūt: qz eos exultando
cōspiciūt quos modo nec sine gemitu iniqua p̄petrantes / nec sine
metu vidēt p iniquitate morientes.
Uñ p hoc q̄ subditur: qz de dānatione eoz victima dicatur / ostenditur:
nā primus subinfert. Nonne succisa est erectio eoz: et reliquias eoz
deuorabit ignis? Hic nāq; iniqui
erecti sunt: qz in prauis actionib⁹
extollunt: qz et puersę agunt: et tñ
p puersis actibus minime feriuntur. Peccāt et florent: petā augent:
et terrena bona multiplicant. Sz
eoz erectio tūc succidit: cū vel a p̄senti vita ad interitū / vel a cōspectu eterni iudicis ad eternū gehennę incēdiū p̄trahūtur. Qui et si hic
mortuā suā carnē relinquūt: ipam
ip̄s in resurrectione recipiūt / vt cū
carne ardeant in quo peccauerūt.
Sicut enim coz culpa i mēte fuit
et corp̄alia coz pena in anima erit
pariter et carne. Quia ergo nec hoc
eis erit a tormento liberuz: qō hic

mortuū relinquunt: recte nunc dicit: reliquias coz deuorabit ignis.
Sequitur. ¶Capitulum. viii.

Acquiesce igitur ei: et habeto pacē per hec habebis fructus optimos. Suscipe
de ore illius legē: et
pone sermones eius in corde
tuo. Culpa superbie est docere melio
rē. Quā sepe hereticī p̄petrant q̄
de his que prauę sentiūt / quasi do
cere catholicos p̄sumunt. Tūc etiā
eos putāt deo acquiescere: si illos
cōtigerit coz puersitatib⁹ cōsentire: et acquiescentib⁹ pacē p̄mittūt:
qz cōtra eos qui sibi cōsentiūt / iaz
turgari desistūt. Fructus aūt optimos sibi cōsentientib⁹ pollicent:
qz eos solos bona opera agere existimant / quos ad sua dogmata se
trahere exultant. Quibus et hoc cō
gruit qđ adiungit. Suscipe de ore
illi⁹ legem. Qz ea que ipsi sentiūt /
ex ore dei p̄cedere suspicant. Et po
ne sermones eius in corde tuo. Sic
si astruat dicens. Quos nunc vsq;
in ore / et nō in corde tenuisti. Qui
etiā coruz puersa dogmata respuit:
nō cū verba dei in sensu / sz in ostensione habuisse criminat. Uñ quasi
sub quadā specie dulcedis infundunt virus pestifere p̄suasionis: vt
verba dei que ecclesiā in corde suo
ponere admonent: q̄ si vnq̄ a coz
de illius recessissent / ab illis talia
nullatenus audirent. Sequitur.
¶Si reuersus fueris ad omnipotentez / edificaberis: et lōge
facies iniquitatem a tabernaculo tuo. Fidelem populum bene
ti a deo discessisse existimant: qz
cum suis p̄dicationibus resistentem vident. Quem cum malis p̄sentibus afflictum conspiciūt: ānī
per admonitionem ad conditoris
gratiam trahere conantur dicentes. Si reuersus fueris ad omnipotentez edificaberis. Acsi aperte dicant. Quia nostris dogmatibus resistendo a domino recessisti: ideirco a multitudine edificationē destruct⁹

Tabernaculū

Analogia.

es. Tabernaculum vero aliquando accipimus habitaculum corporis: aliqñ vero habitaculū cordis.
Nam sicut anima habitamus in
corpore ita per cogitationes habitamus in mente. Iniquitas ergo
in tabernaculo mentis est peruersa intentio / i studio cogitationis. Iniquitas aūt in tabernaculo corporis: per explētionē operis actio carnalis. Eliphas itaq; qz amicus bri
vir extitit / quedam vera sentiens
et tñ in his in quibus a rectitudine deuiat hereticoz spēm tenens:
dū iob ex virtutib⁹ flagellatum
nescience / errasse credidit quē percussum vidit: eiq; si reuersus ad oi
potentē fuerit pollicetur dicens.
Longe facies iniquitatē a tabernaculo tuo: acsi patēter dicat. Quiquis ad deū post errata reuertitur
in cogitatione simul et in ope mundatur. Sequitur. ¶Capitulum. ix.

Terra. Silex.

Dabit pro terra silicē: et pro silice torrentes aureos. Quid per
terraz nisi infirmitas
actionis: qđ per duritiam silicis / nisi fortitudo signat?
Quid p torrentes aureos nisi doctrinā intime claritatis accipim⁹?
Omps aūt de⁹ ad se cōuersio p terra dat silicem: qz p infirma actione fortitudinē tribuit robusti operis. Dat et p silice torrētes aureos
qz p robusto ope doctrinam multiplicat clare p̄dicationis: vt petōr
q̄sq; conuersus et ex infirmo fortis
existere valeat: et in sua fortitudine vsq; ad p̄ferenda verba intime
claritatis erurgat: quatenꝰ in eo
et infirmitas actionis in quavelut
terra soluit: vñ viuendi fortitudine solidet. Et rursus cum sensus
ex vita trahit: ex ipsa fortitudine
torrentes aurei defluant: qz in ore
dñi viuentium doctrine claritas
inundat. Sequit. ¶Eritq; omni
potens contra hostes tuos: et
argentum coacernabitur tibi.
Quos magis alios hostes putamur
q̄ malignos spiritus? qui in nostris

Argentum. ps. 11. b.

nos cogitationibus obsident: vt
ciuitatē valeant nře mētis irrūpere: eaq; sub sui iugo dominio captā
tenere. Argenti etiā nomine sacra eloquia designari / testat psalmista q̄
ait. Eloquia domini eloquia casta
argentū igne examinatum. Et sepe cum eloquia sacra intendim⁹
malignorum spirituum insidias
grauius toleramus: quia mēti no
stre terrenarū cogitationū pulueremasperguntur: vt intentionis no
stre oculos a luce intime visionis
obscurent: qđ nimirū psalmista p
tulerat cum dicebat. Declinate a
me malignī: et scrutabor mandata
dei mei: videlz patenter insinuās:
qz mandata dei perscrutari nō poterat / cū malignoz spirituum in
sidias in mente tolerabat. Qđ etiā
in isaac opere sub allophilorū p̄nitate cognoscim⁹ designari: qui
puteos q̄ isaac foderat / terre congerie replebant. Nos enim nos ni
mirū puteos fodim⁹: cū in scripture sacre abditis sensibus alta penetramus. Qđ tñ occulte repient
allophili: quando nobis ad alta tē
dentibus immūdi spūs terrenas
cogitationes ingerunt: et quasi inuentā diuine scientie aquā tollunt.
Sed quia nemo bos hostes suaviter
superat: p elipha dr. Eritch offisporēs contra hostes tuos: et argentum coacernabitur tibi. Acsi aperte diceret. Dū malignos spūs dñs
sua a te virtute repulerit / diuini
intus eloquii talentuz lucidius increscit. Sequit. ¶Capitulum. x.

Psal. 118. b.

Puteiisaac.

Delicie scripturarum

Tunc sup omnipotentē delitijs affluies. Su
per omnipotētē delitijs affluere ē i amore illi⁹
scripture sacre epulis satiari. In cuiꝰ ni
mirū vbis tot delitias inuenim⁹
quot ad profectum nām intelligētie diuersitates accipimus: vt modo nuda nos pascat historia: modo
sub textu litere velata medullitꝰ
nos reficiat moralis allegoria: modo ad altiora suspendat, cōtēpla-

Universidad de Deusto Biblioteca

tio in presentis vite tenebrīs/iam de lumie eternitatis intermicīs. Et sciendū q̄ ꝺ̄sēs delicīs affluit/ in quadā sui remissiōe soluit: atq̄ a laboris studio ꝺ̄sistit ex tassitudie re laxat: qz nimirū ala cū eternis delicīs abūdare cepit/ terrenis opibus incubare minime ꝓsentit: sz amore cōditoris capta: t sua captiuitate ia m libera ad contēplandā eius spēm defic̄ēdo suspirat/t ꝺ̄sistescēdo cōualescit: qz dū sordida onera portare iaz nō valet: ad illū p quietē ꝓperat quē intus amat. Hinc etiā i admiratiōe spōse scriptum est. Que est ista q̄ ascendit de deserto deliciis affluēs? Quia nimirum sancta ecclia nisi ꝑ bonoz dei delicīs affluret: de deserto vite ꝓsentis ascēdere ad supiora nō posset. Delicīs ergo affluit t ascendit qz dū mysticis intelligētijs pascit: ad sugna quotidie cōtēplāda subleuatur. Hinc etiam psalmista ait. Et nox illuminatio mea i delicīs meis: qz dum per intellectū mysticum studiosa mēs reficit: iaz in ca vite presentis obscuritas fulgore dei subsequētis illuminat: vt etiā in huius corruptionis caligine intellectū illius mēs futuri luminis erīpat: t verboz delicīs pasta pregustādo discat q̄d de pabulo veritatis esuriat. Sequit. ¶ Et eleuabis ad deū faciem tuam. Ad deū faciem leuare est cor ad sublimia inuestigāda attollere. Nam sicut p corpis faciē hominis ita p interiorē imaginē deo noti atq̄ conspicabiles sumus. Cum vero reatu culpe deprimimur: ad deū leuare cordis nostri faciē veremur. Dū ēm nulla bonoz operū cōfidentia fulcimur: intueri summa mēs trepidat: qz ipsa se cōsciētia accusat. Cū vero tam pnie lamentis culpa diluitur: t sic ꝓpetrata plangunt/ vt plāgēda minime perpetrentur: magna mēti fiducia nascitur: t ad cōspiciēda superne retributiōis gaudia cordis nostri facies leuat. Ex hec clipbas recte diceret/si infirmum moneret. Cū vero iustum virum ꝓpter flagella despicit: q̄d aliud q̄ verba sciētie nescientis fundit? Que nimirū dicta si ad bereti corū typum ducimus: ipsi falsis ꝓmissionibus ad deū nos facie leuare pollicent. Ac si fideli populo ꝓponenter dicāt. Quādiu predicationē nostrā nō sequeris cor in infimis premis. Qz vero clipbas beatū iob ad deū reuerti admonuit: a quo vi delicet idēvir btūs nunq̄ recessit: adhuc pollicēdo subiungit. Rogabis eum t exaudiet te. Rogant q̄ ꝓpe dñm/sz exaudiri minime merētur: qui iubētis dñi ꝓcepta cōtemnunt. Unde scriptū est. Qui declinat aurē suā ne audiat legē: oratio ei⁹ erit execrabilis. Quādiu ergo clipbas beatū iob nō exaudiri credidit: hunc nimirū i suo ope errasse iudicauit. Ubi et adhuc subdit.

¶ Capitulum.xj.

Et vota tua reddis. Qui votā vouit: sz hec ꝓpe infirmitate soluere nō valet: ei ex pena agit: vt volenti bonū posse subtrahatur. Cū ēo in ꝓspectu intimi iudicis ea q̄ obstitit culpa detegit: fit primus vt votū possibilitas sequatur. Sequit. ¶ Decernis rem: t veniet tibi. Hoc esse ꝓpriū infirmantiū iudiciū solet: vt tāto quēq̄ piū existimēt iustū ꝙto hūc adipisci cōspiciūt oē q̄s appetit: cuz vos nouerimus nōnūq̄ bona terrena iustis subtrahi: q̄ largo munere reprobis tribuunt iustis: qz t desperatis egris medici q̄cq̄d poposcerint dare ꝓpiunt: t eos quos reduci posse ad salutē ꝓuidēt/ q̄ appetūt darī ꝓtradicunt. Sed si dicta hec eliphas de donis spiritalib⁹ intulit: sciendū q̄ res decernit t venit: cū virtus que ex desiderio appetitur/ largiente deo etiā effectu ꝓsperat. Unde t adhuc subditur. ¶ Et in vijs tuis splendebit lumen. In vijs ꝺ̄ppe lumē splēdere est p mirā opa virtutum signa sue claritatis aspergere: vt quocūq̄ p intētionē ꝓgunt: ab intuentiuz cordib⁹ peti noctē ꝓcutiant: t exēplo sui opis in eis tuticie tumē fundant. Sed qualitalibet sit iusticia opis apō interū iudicē nulla est: si hinc elevat tumor mentis. Unde t subditur. ¶ Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria: t qui inclinauerit oculos suos ipse saluabit. Que nimirū sntia a ꝓfatis oze nō discrepat dicentis. Qis q̄ se exaltat humiliabit: t q̄ se hūiliat exaltabit. Unde t p Salomonē dr. Ante ꝓcō conteraf exaltatur coz hois: t ante ꝓcō gloriet humiliabit. Recte aūt dr. Qui ielinauerit oculos suos ipse saluabit. Quia ꝓtū p mēbroz ministeriū deprehendi pōt/prima superbie ostēsio esse in oculis solet. Hinc etiā scriptū est. Et oculos superboz humiliabis. Hinc de ipso superbientiū capite dr. Omne sublime videt. Hinc de illa que ei per infidelitatē adhesit scriptū est. Generatio cuius excelsi sunt oculi: et palpebre eius i alta surrecte. Oculos ergo inclinare est nullū respiciendo despicere: sed seniores atq̄ imparē cunctis quos aspicit estimare. Saluabit itaq̄ qui oculos inclinat: qz qui falsum supbie veritatem deserit/ ꝓfatis altitudinez ascēdit. Sequitur. ¶ Saluabitur innocens: saluabitur autem a munditia manuum suarum. Que scz sntia si de celestis regni retributione ꝓmittit/ veritate fulcitur: qz eū de deo scriptum sit. Qui reddit vnicuiq̄ ꝺm opera eius: illū in extremo examie iusticia eternū iudicis saluat: quē hic eius pietas ab immundis opibus liberat. Sin ēo ad hoc saluari quisq̄ hic mundicia manuum suarum credit/vt suis viribus innocēs fiat/ procul dubio erratur: quia si supna gratia nocētem nō preuenit: nūq̄ profecto inueniet quem remuneret innocentem. Unde veridica ꝺ̄oysi voce dicitur. Nullus q̄ apō se per se innocens est. Superius ergo pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis: vt subsequente quoq̄ nostro libero arbitrio bonū quod iam appetimus agat nobiscum: quod tamen per impensam gratiam extremo in iudicio ita remunerat in nobis: ac si solis ꝓcessisset ex nobis.

¶ Capitulum.xij.

Uis est diuina nos bonitas vt innocentes faciat preuenit: Paulus ait. Gratia aūt dei sum id quod sum. Et qz eande gratiam nostrum liberum arbitriū sequitur/augingit. Et gratia ei⁹ in me vacua non fuit: sed abūdanti? illis oibus laboraui. Qui dū se de se nihil esse cōspiceret ait. Nō aūt ego. Et tñ qz se eē aliq̄d cū gra inuenit adiūxit: sed gra dei mecum. Nō est diceret mecū: si cū ꝓmiente gra subsequēs liberū arbitriuz nō haberet. Ut ergo se sine gratia nihil esse ostenderet. Ait non ego. Ut vero se cū gra opatū esse p liberum arbitriū demōstraret adiunxit: sz gra dei mecū. Sūdicia itaq̄ manū suaz innocēs saluabit: qz qui hic ꝓuenit dono vt innocens fiat: cū ad iudiciū ducit/ ex merito remunerat. Que cūcta clipbas sicut q̄dictū est t si recte ꝓtulit: cui tñ ꝓferret ignorauit: qz docere melioze andere nō debuit. Que tamē oīa p typū hereticoz ꝓmissionib⁹ cōgruunt: qui cū fideles quosq̄ in pñti vita afflictos inueniūt: eos ex culpa ꝓfidie pcutos arbitrantur: eisq̄ si sua dogmata sequant/ salutem innocētie p bonoz operū mūditiam ꝓmittūt. Sed mēs fidelitū tāto eos altius despicit: ꝙto illos innocentia non videt dū eq̄ licēcur. Unde bene p Salomonez dicit. Frustra iactatur rete añ oculos pēnatoz. Pennati quippe sunt bonorum spiritus: qui dum ad altiora per spem veritatis euolant: apposita prauoz boim deceptiōis retiacula declinant. Sequitur.

¶ Textus capi.

Job. c. xviij.

rtuli vicesimitertij beati Job: quod primatur libro moraliu: z capto duodecimo cuiꝰdē libri. q̄ Re spōdens ait Job dixit. Nūc quoq; in amaritudine ē sermo meꝰ z manus plage mee aggrauata est super gemitum meū. Adore sto bñs Job planctoꝝ verbis inchoat: vt dicta sua alta ministeꝝ prosecutione consūmat. Addere ri quippe dolor afflicti et amicoꝝ cōsolatione debuerat: sed q̄ consolatio ad blandimēta fallacie erupit/afflicti dolor inhorruit. Quia eñ elipbas respondere conuersio melioza non timuit/quasi ex nostro medicamine vulꝰ creuit. Añ recte ōz. Nunc quoq; in amaritudine ē sermo meꝰ: z manꝰ plage mee aggrauata est sup gemitum meū: q̄ videlicet inordinate cōsolatio nis intentio pcussionem quā minuere debuit/multiplicauit. In q̄ bus nimirum ꝟbis p typum sancte ecclie etiā fidelium dolor expri mitur: q̄ eo amplꝰ gemūt quo malos blādiri ꝟspiciūt: q̄ iurta Pauli vocē. Per dulces sermones z benedictiones seducunt corda innocentium.

Rom. 16. c.

¶ Capitulum. xiij.

Ec etiā verba ad cōsiderandum subtiliꝰ mētem fideliū recte referunt: qui esse sine amaritudine nesciūt/etiaꝫ si in hoc mūdo pspera ri videant: quibus cūz aduersitas euenit/eā quē inuenit ingeminat dolorē. Añ recte ōz. Nunc quoq; vt apte mōstret: q̄ electoꝝ mens sine amaritudine z in pspitate non fuerit. Bene ait ōz. Et manus plage mee aggrauata est sup gemitū meū. Manus ꝟppe plage ē fortitudo pcussionis. Prima nāq; pcussio nē suā electi psidērāt: q̄ a cōditoris sui visiōe obuisi sunt: q̄ neq; illuminationis intime claritate pfruunt: sed l pūtis vite cpilio q̄si in cecitatis loco religati gemunt.

Semper ergo habēt in hac manu plage gemitū fuit: sed cū adhuc ēt aduersa in hac vita accedūt: manꝰ plage eoꝝ etiā sup gemitū grauat. Erat eñ plage gemitꝰ etiā cū presentis vite aduersa deesset: q̄ a remisso prime percussionis etiam ex tentatione crescit aduersitatis. Dicit ergo: z manꝰ plage mee aggrauata est sup gemitū meum: q̄ iustū quēq; in hac vita aduersitas nō tetum pruit/sed in eo dolorez vulneris multiplicauit. Fit tamē miro omnipotētis dei moderamine: vt cū in hoc mundo mens iusti aduersitatib⁹ plus laberat: ad cōtis sui contemplandam faciē amplius sitiat. Añ dic apte subiungitur. Quis mihi tribuat vt cognoscam z inueniā illū: z veniam vsq; ad solium eius. Electus q̄q; nisi deum cognouisset/vtiq; nō amaret. Sed aliud est cognoscere per fidem/atq; aliud p speciem: aliud inuenire per credulitatem: aliud per contemplationem. Er qua re agitur: vt electi offes eum quem fide cognouerunt/videre quoq; p speciem anbeient/ cuiꝰ amore flagrantes estuant: quia eius dulcedinis suauitatē iā in ipsa sue fidei certitudine degustāt. Quod bene ille in gerasenozum regione natus a demonibus designat: qui vult abire cum ihesu: sed ei a magistro salutis dicitur. Redi in domū tuam: et narra quanta tibi fecerit deus. Amanti enim adhuc dilatio imponitur: vt ex dilati amoris desiderio meritum retributionis augeatur. Fit ergo nobis omnipotēs deus dulcis in miraculis: z tamē in sua celsitudine manet occultꝰ: vt z quedam monstranda de se occulta nos inspiratione in suo amore succendat: z tamen in abscondēdo maiestatis sue gloriam/amoris sui vim per estuz desiderij augeat. Nisi enim sanctus vir videre hūc in sua maiestate quereret/non vtiq; subinferret: z veniam vsq; ad solium eius. ¶ Capitulum. xiiij.

Textus

Cognoscere p fidem.

Videre p spēm

Luce. 8. c.

Quid namq; est soliū dei/ nisi angelici spūs: q̄ scriptura teste thzoni vocati sunt? Qui ergo vsq; ad solium dei venire vult: q̄d aliud ꝙ interesse angelicis spiritibus cōcupiscit: vt nulla iam defectus tempoꝝ momenta sustineat: sed ad pmanentē gliam in cōtemplatione eternitatis erurgat. Que eñ verba etiam in hac vita positis iustis cōueniūt. Nam cū cōtra votum suū atq; desideriū q̄libet agi cōspiciunt: ad occulta dei iudicia recurrunt/vt in eis videant quia inordinate intus non disponitur: q̄ inordinatum foris currere videtur. Cum eñ ꝑsidentem angelicis spiritibus creatorem omniū fidei oculis cōtēplanť/ad eius nimirū soliū veniunt. Et q̄ ꝑsiderant: q̄m is qui mire angelos regit: iuste disposes nō disponit: profecto inueniunt causales rōnes: q̄ iuste fiunt: dum ipse cause exterius videat iniuste: dūq; id būiliter faciūt: semetipsos sepe in sua voluntate reprehendūt: sua in se nōnūq; vota diiudicāt/dum meliora esse ea que disposuit cōditor pensant. Añ bñ adhuc subditur. q̄ Ponam cōtra eo iudicium: z os meū replebo increpationibus. Loram deo iudicium ponere est intra secretum mētis p fidei contemplationē ad tremendū examen maiestatis illius oculos nře cōsideratiōis aperire: q̄d pctōr bō mereat attendere: et occultus nūc z tacitus iudex ꝙ terribilis post appareat cōsidera re. Er qua re agit vt ad cognitionē sui ala subtilius reuocet: z quo occultū iudicem magis terribilē videt: eo de suis actibus formidolosius āgustet: anxie trepidat: culpas suas lamētis insequit: penitendo increpat/q̄lem fuisse se meminit. Añ nūc ꝙ post ꝙ dictū est: ponam contra eo iudicium: recte subiūgitur. Os meum replebo increpationibus. Qui eñ sibi in conspectu dei iudicium ponit/os suum increpationibus replet: q̄ dū subtile examen tremendi cōtra se iudicis cōtemplatur: amare se penitētie iuctione psequitur. Sepe añ dum culpas nostras pēsare negligimus: q̄ eas reprehensio in iudicio sequat ignoramus: dum nos eas penitendo psequimur: quid nobis de eis iudet in suo examine dicere possit inuenimus. Añ adhuc apte subiungitur. Ut sciam verba que mihi respondeat: z intelligam quid loquatur mihi. Tunc enim culpas plangimus/ cum pensare ceperimus. Sed tunc subtiliꝰ pensamus: cū sollicitius plāgimus: atq; ex lamētis in corde nostro plenius nascitur. Quid est quod peccantibus diuina districtio minat: quue eruat illa reproboꝝ impoperia/qui terroꝝ/q̄ implacabilis maiestatis animaduersio. Tāto enim tunc dūs reprobis irat⁹ dicit: quāta eos pati ex equitate permiserit. Que nimirum ꝟba animaduersionis illius: iusti dummodo sollicite metuunt/euadūt. Sed q̄s in illo examine inueniri iustus valeat: si ꝟm sue fortitudinis maiestatē vitam bōim discutiat deus? Aperte ergo subiungitur.

¶ Capitulum. xv.

Plo multa fortitudine contendat mecum: nec magnitudinis sue mole me premat. Adeus enim ꝙlibet iustū: si ab omni potente domino districte iudicatur/mole magnidinis premitur. In quibus nimirum verbis hoc quoq; intelligendum est: q̄ sanctꝰ vir dum dei fortitudinez denitat: quid eius aliud ꝙ in firmitatem desiderat? Et scriptuz est. Quod infirmum est dei fortius est hominibus. Under z protinus adiungit. Proponat equitatem contra me: z perueniat ad victoriam iudicium meum. Quis enim alius nisi mediator dei z hominū homo christꝰ iesus equitatis nomie ꝓsignatur

text 9

1. Cor. 1. c.

1. Cor. 1.a. pe quo scriptū est. Qui factus est sapia nobis a deo t iustitia. Que. s. iustitia dū in hunc mundū cōtra vias pcōz venit: antiquū hostem vincim⁹ a q̄ capti tenebam ur. Dicat ergo. Molo multa fortitudine cōtēdat mecū: nec magnitudinis sue mole me premat: pponat equitatem cōtra me: t pueniet ad victoriā iudicium meū id ē ad redargūendas vias meas i carnatū filiū mittat: t tūc in fidiātē aduersariū per absolutionis mee iudicīū victor ercludam. Sū essi in diuinitatis fortitudine sic vnigenitus filius inuisibilis maneret/vt nil de nra infirmitate susciperet: infirmus hō ad eum inuenire accessuz gke q̄si potuisset: Cōsideratū ḡppe pōdus ei⁹ magnitudinis opprimeret pot⁹ q̄ iunxerat/ sz fortis apparuit: sup ola: apparuit infirm⁹ inter ola: vt dū nobis ex assumpta infirmitate ogrueret/ ad pmanentē nos suā fortitudinē eleuaret. In

Nihilla uit se de⁹ nos er altaret

altitudine essi sua diuinitas a nobis vt pote nullis apprehendi nō poterat: sed strauit se bolbus per humilitatē: t quasi in iacentē ascēdimus/surrexit t eleuati sumus. Ā boc ḡz mox subdit/per qđ diuinitas inuisibilis atq̄ incōprehēsibilis demōstrat. Nam sequitur. ¶Si ad orientē iero nō apparet: si ad occidentē: non intelligā eum: si ad sinistrā quid agā: nō apprehendaz eum. Si me vertā ad dexteram: nō videbo illum. Creator quippe bolum in parte nō est: q̄ vbiq̄ est. Et tūc minus inuenit q̄ is qui totus vbiq̄ est/in parte queritur. Incircūscriptus nāq̄ spūs ola intra semetipsum habet qui tā t implendo circundat: t circundādo implet: t sustinendo transcēdit/ t transcēdendo sustinet. Bā aūt postq̄ dictū ē. Si ad orientem iero non apparet: si ad occidentem nō intelligā eū. Si ad sinistram quid agā: non apprehendā eū: si me vertā ad dexteram/nō videbo illum: illico adiūxit. Ipe ḡo scit viā meā. Acti apte dicat. Videre nō valeo videntē: t cū qui me subtiliter intuet/ intueri nō possum: vt videlicet ostendat: q̄ tanto cautius formidand⁹ est/ q̄to ḡspicabilis nō est. Qui cū ita nos aspicit vt a nobis aspici nequeat: eo magis timend⁹ est/ quo cuncta videns minime videt. Cū essi contra nos latere quempiā insidijs credim⁹: eo illuz amplius metuim⁹/quo minime videmus. Cunctę eius insidiae nequaq̄ deprehendim⁹ vbi sunt: t ibi eas metuimus vbi nō sunt. Creator autē noster qui vbiq̄ totus est: t cernēs cuncta nō cernit: tāto magis metuendus est/ q̄to inuisibilis pmanens de nris actib⁹ qđ t quid de cernat ignoratur. Que tā verba intelligi t aliter pūt. Ad orientē ḡppe imus cū mentē in cōsideratiōe maiestatis eius attollimus: sz non apparet: q̄ qualis i natura sua ē: cogitatione mortali videri nō prevalet. Si ad occidentē non intelligam eum. ¶Capitulum. xvj.

D occidentem. imus/ cū subleuatū in deo cordis oculū: sed ipsa imēsitate luminis reuerberatum ad nosmetipsos reducimus: t lassati discimus valde sup nos esse quod querebam⁹: nsamq̄ mortalitatē cōsiderātes: indignos nos adhuc esse deꝫbendim⁹/ qui immortalem videre nō valem⁹. Si ad sinistrā ḥd agā: non apprehendā eū. Ad sinistrā ire est petōz delectationib⁹ cōsentire. Et nimirū cōstat: q̄ deū apprehēdere nō vz/ qui adhuc in delectatiōe peti p sinistrā iacet. Si me vertā ad dexterā/nō videbo illū. In dexteram pro culdubio vertit/qui de virtutibus eleuat. Sz deū videre nō valet qui prauata letitia de bonis a ctibus gaudet: q̄ i eo cordis oculū tumor elationis ḥmit. Unde bene als ōr. Non declinco ad dexteraz aut ad sinistram. In ḥbus cunctis pleriq̄ se als discutit: nec tā plene deꝫ bendere se

bendere semetipsam valet. Unde dic apte subdit. ¶Ipse vero scit viam meam. Acti patenter dicat. Ego me t districte discutio: t tā pfecte scire nō possum: t tā ille quē videre nō valeo / videt subtiliter cuncta q̄ ago. Sequit. ¶Et probauit me quasi aurū quod per ignē transit. Aurum in fornace ad nature sue claritatē proficit dum sordes amittit. Quasi aurū ergo: qđ p ignē trāsit ꝑbantur ase iustoz: quib⁹ erustiōe tribulatiōis: t subtrahunt vitia: t merita augētur. Hec elationis fuit q̄ sanctus vir in tribulatione se positum auro se cōparauit: q̄ qui dei voce in tus ante flagella dictus est: nō idcirco tentari permissus est: vt in eo vitia purgarent/ sed vt merita crescerent. Aurū ḡo igne purgat. Nūquid ergo de se estimauit ipe q̄ erat: dū tribulationi tradi tus purgari se credidit/ qui purgandū in se aliquid nō habebat. Sciendus vero est: q̄ ḡuis de se būilia sentiat animus iustoz: tū ea que agūt q̄ sint recta cōspiciunt: sed de eoz rectitudine nō ꝑsumunt. Unde adhuc subditur. ¶Vestigia eius secutus est pes meus. Uiā eius custodiui: t nō declinaui ex ea. A mandatis labioꝝ eius nō recessi: t in sinu meo abscōdi verba oris ei⁹. Sed in his olbus an se ecāliq̄d existimet videam⁹. Sequit. ¶Ipse enim solus est. Quasi ḥ subiuncta ondit: q̄ in tot bonis que egerat/ nil esse se credidit. Sed bec ipsa superi⁹ ꝑba repetentes/ vt possumus pstringem⁹. Uestigia eius secutus est pes meus. Quasi quid ā nāq̄ gressus del sunt ipse quas cernimus operationes ei⁹: quib⁹ bon⁹ q̄q̄ malusq̄ regit quib⁹ iusti iniustiq̄ suis ordinib⁹ disponunt: quib⁹ t subiect⁹ quisq̄ ad meliora quotidie ducitur: t ad uersus ad deteriora coruēs tolerat. De quibus nimirum ꝑbeta gressibus dicebat. Uiri sunt gressus mei deus. Nos itaq̄ cū virtute longanimitatis atq̄ pietatis eius intuemur: t intuentes imitari contendim⁹: q̄d alīō q̄ gressuz ei⁹ vestigia sequimur: q̄ extrema quedā sitis opatiōis imitamur. Hec eius cū patris sui vestigia veritas admonebat imitari cū diceret. Orate p ꝑsequentibus t calumniantib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri qui in celis ē: q̄ solē suū oriri facit sup malos t bonos. ¶Capitulum. xvij.

Matt. 5.g.

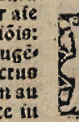

Otest tū btūs iob q̄ certa fide tū dicerat (Scio q̄ redemptor meus viuit: t in nouissimo die de terra surrecturus sum) sicut in futura operatione incarnā dei sapiētie intēdere: sicut nos eius dē sapientiam ꝑterita opa p fidē videmus: q̄ mediato⁹ dei t hoīm benign⁹ ad tribuendū / humilis ad sustinendū/ paties ad erēpium prebendū fuerit. Cuius nimirū virtā dū btūs Job supno spū repletꝰ solicita intētione cōspiceret: futurā māsuetudinis illi⁹ humilitatē ꝓuidens ās ad erēpli sibi ꝓposituz recurrit: vt q̄cquid in bacvita ageret/ad imitatiōis illi⁹ vestigia ligaret: quatenus qui occulte dispositionis eius sublimia videre non poterat: quasi in terra cōspiciens ad imitationē ei⁹ vestigia teneret. De quib⁹ ei⁹ vestigijs p. Petruz ds. Christ⁹ passus est p nobis: vobis relinquēs exēplū vt sequamini vestigia eius. De quo adhuc subditur. ¶Uiā ei⁹ custodiui: t nō declinaui ex ea. Custodit ex essi t nō declinat: qui bocvbi intendit operatur. Custodire ḡppe ꝑtētionē est/ nō declinare ꝓopationē. Hec nāq̄ est sollicitudo iustoz: vt act⁹ suos quotidie iurta vias veritatis examinēt: t eas sibi in regulā ꝓponēres a rectitudinis earum tramite nō declinēt: sup semetipsos: quoti die ire cōtendūt: t quo in virtutū ꝑfectū ꝓcedunt / cauta rebellione ꝏdiudicant/ q̄cqd de eis ex semetipsis remanet infra / semetipsos: t

eius

1. Pet. 2.d.

ff

totos se illo festinãt trahere/vbi se inueniunt ex parte pueniſſe. ¶Mandatis sapientum eius non recessi. Sicut bene obsequentes famuli dominoꝝ suoꝝ vultib⁹ sem per intẽti sunt: vt ea q̃ preceperint festine audiant: z impiere prẽdãt: sic iustoꝝ mẽtes p intentionẽ suã ꝯpotenti dño assistunt: atq; in scr ptura eius quasi os eius intuent: vt qz p eam deus loquit omne qđ vult/tanto a voluntate eius z non discrepent/ꝯto eaꝺẽ voluntateꝫ illius in eius eloquio agnoſcunt. Unde fit vt eius ꝓba nõ p eorum aures supuacue tranſeant: ſed hec in ſuis cordibus figant. Unde hic subdit. ¶Et in ſinu meo abſcõdi verba oris eius. In ſinu eteñ cordis verba oris eius abſcõdim⁹ qñ mãdata illius nõ tranſitorie: ſz impleda ope audim⁹. Hinc eſt qđ de ipſa matre virgine ſcriptũ eſt. Maria aũt cõſeruabat oĩa verba hec conferẽs in corde ſuo. Que nimirum ꝓba z cũ ad operationẽ p deunt: in ſinu cordis abſconſa latent: ſi per hoc quod foras agitur intus agentis animus non etenatur. Nã cum conceptus ſermo ad opus ducitur: ſi per hoc humana laus queritur: ſermo dei i ſinu mẽtis procul dubio nõ occultat. Sed noſſe velim beate vir/cur te tanta intentiõe examines: cur tanta ſollicitudine aſtringas? Sequitur.

Capitulum.xxiij.

Ipſe enim ſolus eſt z nemo auertere po teſt cogitationẽ ei⁹. Numquid nã non ſunt angelici homines: celũ z terra/aer z maria: cũcta volatilia vel quadrupedia atq; repentia. Et certe ſcriptũ eſt. Creauit vt eſſent omnia. Cum ergo in rerum natura tam multa ſint: cur beati viri voce nũc ór. Ipſe eñ ſolus eſt? Sz aliud eſt eſſe: aliud principaliter eſſe: aliud mutabiliter/atq; aliud immutabiliꝫ eſſe. Sunt eñ hec oĩa ſed principaliꝫ nõ ſunt: qz in ſemet ipſis minime ſubſiſtunt: z niſi gubernantis manu teneantur/ eſſe nequaq; poſſunt. Cuncta nãq; in illo ſubſiſtunt a quo creata ſunt: nec ea que viuunt ſibimetipſis vitam tribuunt: nec ea que mouent z non viuunt ſuis nutibus ad motum ducuntur: ſed ille cuncta mouet qui quedã viuificat: quedã vero nõ viuificata in extremã eſſentiam mire ordinatus ſeruat. Cuncta quippe ex nihilo facta ſunt: eoq; eſſentia rurſum ad nihilũ tẽderet/niſi ea auctor omniꝫ regiminis manu retineret. Ola itaq; que creata ſunt: p ſe nec ſubſiſtere prenalẽt: nec mouere: ſed intantum ſubſiſtunt/inquantuꝫ vt eſſe debeant acceperunt. Intantũ mouent: inquãtũ occulto inſtinctu di ſponunt. Ecce eñ peccator flagellandꝰ eſt de rebus humanis; arreſcit in eius laboribus terra: cõcutitur in ei⁹ naufragijs mare: igne ſcinditur in eius ſudoribus aer: obtenebreſcit ꝑtra cũ inundationib⁹ celũ inardeſcunt in eius oppreſſionib⁹ boues: mouentur eius aduerſitate z angelice virtutes. Nunqđ nã hec que inanimata: vel que viuẽtia diximus/ſuis inſtinctionibus z nõ magis diuinis impulſionibus agitantur? Quicquid eſt itaq; qđ exterius ſcinit: per hoc ille intendus eſt qui hoc interi⁹ diſponit. In omni igitur cauſa ſolus ipſe intendus eſt/q̃ principaliꝫ eſt. Qui etiaꝫ ad Moyſen dicit. Ego ſum q̃ ſum. Sic dices filijs iſrael: q̃ eſt/miſit me ad vos. Luz itaq; flagellamur p ea que videmus: illuz debemus ſolicite metuere quez nõ videm⁹. vir itaq; ſanctus deſpiciat quicq̃ exterius terret: qui p eſſentiã ſuã niſi regeret ad nihilũ tenderet: et mẽtis oculo ſuppreſſis oib⁹ itues tur vniſ: in cuius eſſentie cõparatiõe eſſe nrm non eſſe eſt: z dicat. Ipſe eñ ſolus eſt. De cui⁹ mor im mutabilitate apte ſubiungit. Et nemo auertere põt cogitationem eius. Sicut eñ immutabilis natu re eſt/ita immutabilis voluntatis. Cogitationẽ quippe eius nullꝰ auertit: qz nemo reſiſtere occultis eius iudicijs ꝓualet. Nã z ſi fuerit q̃dã qui deprecatiõib⁹ ſuis eius cogitationẽ auertiſſe videant: ita fuit ei⁹ eterna cogitatio: vt ſuiam illi⁹ auertere deprecãdo potuiſſent: et ab eo acceperit quod ageret apud ipm. Dicat ergo. Et nemo auertere põt cogitationẽ eius: qz ſemel fixa iudicia mutari nequaq; poſſunt. Unde ſcriptũ eſt. Preceptũ poſuit z nõ ꝓteribit. Et rurſum. Celum z terra trãſibũt: ꝓba aũt mea nõ trãſibunt. Et rurſum. Nõ eñ cogitatiões mee ſicut cogitatiões veſtre: neq; vie mee vie veſtre. Cũ ergo ex tempore mutari videt ſua: interius cõſiliũ nõ mutat: qz de vnaquaq; re imutabiliꝫ mẽt⁹ ꝓſtituit/quicq̃ foras mutabiliꝫ agit. Sequitur.

¶Capitulum.xxv.

Tua ei⁹ quodcũq; voluit hoc fecit. Cũ ſit cũctis corpib⁹ exterior/cũctis mẽtibus interior: de⁹ ea ipſa vis ei⁹ qua oĩa penetrat/cũ eaq; diſponit ata illi⁹ appellat. Cui⁹ vez volũtati nec ilꝫ obſiſtũt q̃ ꝑtra volũtatẽ illi⁹ fieri videnꝫ: q̃ ad hoc nõnunq; ꝑmittit fieri/etiã qñ nõ ꝓcepit: vt p boc illud certius impleatur qđ iubet. Apoſtate ꝙppe angeli quersa volũtas eſt: ſed tñ a deo mirabiliꝫ ordinat/vt ipſe q̃z ei⁹ inſidie vtilitati bonoꝝ ſeruiãt: quos purgãt dum tentãt. Sic itaq; ei⁹ ata quodcũq; voluit hoc fecit: vt inde q̃z volũtatẽ ſuã implcat/vnde volũtati illi⁹ repugnari videbat. Terreat ergo vir iuſtus: z eãte maleſtatis põdus cõſideꝛãs infirmũ ſe eſſe deprehendat. Sz inter ꝓba hec ꝑcunctari libet ac dicere. O beate Job inter tot flagella poſit⁹ cur adhuc aduerſa formidas? Jam tribulationib⁹ cingeris: iam innumẽris afflictionibus anguſtiaris. Malũ timere debet/qđ necdũ ſuſceptũ eſt: tu in tãto poſit⁹ dolore qđ metuis? Sed ecce vir iuſtus noſtris inquiſitiõibus ſatisfaciẽs adiungit. ¶Cum expleuerit in me voluntatẽ ſuã: z alia multa ſimilia preſto ſũt ei. Acſi aperte dicat. Jam ꝑpendo que patior: ſed adhuc formido que pati poſſum. Expleat eñ in me voluntatẽ ſuã: qz multis me ꝓſecutionibus affligit. Sed multa ſimilia preſto ſunt: qz ſi ferire cogitat/adhuc inuenit vbi plaga creſcat. Hic itaq; pẽſandus eſt q̃ pauidus ante flagellũ fuit/q̃ etiã ꝓcuſſus adhuc metuit ne feriat. Incõprehenſibilẽ qppe vim ei ineſſe cõſiderans: z poteſtatis z examinis eſſevir iuſt⁹ noluit: nec de flagello ſecurus. Uſ adhuc metuẽs adiũgit. ¶Et idcirco a facie eius turbat⁹ ſum: et conſiderans eum timore ſollicitor. Bene a facie dñi turbat qui terroꝛẽ maieſtatis illi⁹ cordis ſui obtutibus ꝓponit: z eius rectitudinis pauore ꝓcurit: dñ ſe reddendo rõnibus cõſpicit idoneũ non eſſe/ſi diſtricte iudicet. Recte aũt ór. Et cõſideãs eũ timore ſollicitor: qz diuine aladuerſiõis vim cũ quiſq; minime cõſiderat/minime formidat: z tãto magis in hac vita quaſi ſecurus eſt/quãto a cõſideratione interne diſtrictiõis alienus. Semp eteñ iuſti viri ad cordis ſe cretariũ redeũt: vim occulte diſtrictiõis intuent: maieſtatis intime iudicio aſſiſtunt: vt eo magis q̃ſq; ſecuri ſint/quo hic q̃diu viuerent ſecuri eſſe noluerũt. Nã maloꝝ mẽtes eũ renuũt ꝑſiderare qđ timẽt: ad hoc q̃ſq; gaudẽtes ꝓueniũt/qđ timẽtes nullo mõ euadãt. Sz ecce de beato Iob nonimus; q̃ crebris dei ſacrificijs dedit⁹: q̃ hoſpitalitatib⁹/q̃ indigẽtijs pauperũ ipſe ſus/q̃ ſuis etiã ſubditis ꝓuiſus/q̃ ſibi aduerſantibus benignus fuit: z tñ tot flagella ſuſcepit: nec etiam ſecur⁹ cernit iter flagelli: ſz adhuc metuit/adhuc diuine diſtrictiõis vim ꝑſiderans cõtremiſcit. Quid nos itaq; miſeri/qđ peccatores dñ

cimus si sic timet qui sic egit? Ex tanti timoris pondus: an a semet ipso debeat ignorescat. Sequitur.

¶Capitulum.xx.

D

EUS mollivit cor meū: & omnipotens conturbavit me. Ex divino munere cor iusti molliri dr: qz superni iudicij timore penetrat. Mollie

Mollie est et quod penetrari pōt: durus qō penetrari nō pōt. Unde p Salomonē dicit. Prov. 28.c. Beat⁹ homo ḡ semp est pavidus: qui vo mētis est dure / cornet in malū. Virtutem ergo sue formidinis nō sibi ꝛ auctori tribuit / ḡ ait. Deus mollivit cor meū: & omnipotēs cōturbavit me. Nō aūt secura / sed perturbata sunt corda bonor: q una dum futuri examinis pōdus cōsiderant / quietē hic habere non appetunt: securitatē suam districtionis intime ꝓsideratione perturbāt. Qui tī inter ipsa timoris supplicia sepe animū renocāt ad dona. Et vt semetipsos ꝓsolatione refoueant: inter hoc qō metuūt: reducūt oculum ad dona q acceperūt / vt spes subleuet quē timor ꝓmit. Unde et sequitur. ¶Nō enim perij propter imminentes tenebras: nec faciem meam operuit caligo. Ille enī vñ flagello positus a salute corporis ꝓpter imminentes tenebras perit: qui idcirco pro transactis penitetur: vt a futuris suppliciis absconderat. Flagella quippe bonor aut vitia ꝓperata purgāt: aut ea que poterāt perpetrari deuitant. Beat⁹ aūt Iob qz in flagello positus: nec a peccatis precedentibus purgabatur: nec ab imminentibus tergebatur: sed eius tantūmodo in flagello virtus augebat: fiducialiter dicit. Nō enī perij propter imminentes tenebras: nec faciem meaz operuit caligo. Qui enī semp diuine fortitudinis pōdus aspexit: eius cordis faciem caligo peccati nō operuit: z is qué suppliciā nulla sequebant: saltē corporis ꝓpter imminētes tenebras nō amisit. Et notandū ꝙ ipse priora denūcians nequaq̄ ait: faciē meā non tetigit: sed nō operuit caligo. Cur flagellantur iusti.

Sepe enī erūā corda iustor: subortis cogitationes pollunt: terrenaq̄ rerum delectationibus tangunt: ꝛ dum citi⁹ manu sancte discretionis abigunt: festine agit / ne cordis facie caligo tētatiōis operiat / que banc iam ex illicita delectatione tangebat. Nā sepe in ipso oratiōis sacrificio iporune se cogitationes fingerunt: que hoc rape vel maculare valeāt: qō in nobis deo plactes immolam⁹. Ūñ abrahā cum ad occasum solis sacrificiū offerret: insistentes aues ptulit: quas studiose ne oblatū sacrificium raperēt abegit. Sic nos cum in ara cordis bo locaustū deo offerimus: ab immūdis doc volucrib⁹ custodimus: ne maligni spūs per se cogitationes rapiant: quod mens nostra offerre se dño vtiliter sperat. Sequitur. Esth. 15.b.

¶Text⁹ capituli vicesimiquarti beati Iob: sed moralis expositionis libri decimiseptimi.

¶Capitulum.xxj.

Job. ca. 24.

QUO omnipotente nō sunt abscondita tempora: qui aūt nouerunt eum: ignorant dies illi⁹. Quid dies dei nisi ipsa ei⁹ eterni tas appellat? ḡ nomiñ vni⁹ diei ꝓ nunciatione exprimit: sicut scriptum est. Melior est dies vna in atrijs tuis sup milia. Nōnunq̄ ꝓ ꝓ sua lōgitudine dierū multor ap pellatiōe signat: de qb⁹ scriptū est. In sclm seculi anni tui. Nos itaq̄ intra tpa voluimur p hoc ꝙ creatura sum⁹: deus aūt qz creator est oim eternitate sua tpa nostra cōprebēdit. Ait ergo. Ab oporet nō sunt abscōdita tpa: ḡ aūt nouerūt eū: ignorāt dies illi⁹. Qz ipse q̄dā nostra cōprebēsibilit cōspicit: nos aūt ea ḡ ei⁹ sunt: cōprebēdere nulla tenus valem⁹. Ex natura dei cū simplex sit: mir. q̄duvalde cur dicit: Dies eterni tatis. Ps. 83.b. 3 Ps. 101.a.

qui nouerūt deū ignorant dies illius. Nec⁹ enī aliud ipse: atq̄ aliud dies ei⁹ sunt. Deus nāq̄ hoc est qō bz. Eternitatē ḡ ppe bz: sed ipse est eternitas. Lucē bz / sed lux sua ipe est. Claritatē bz: sed ipse est claritas sua. Nō est ergo in eo aliud esse ꝛ aliud habere. Quid est itaq̄ dicere ḡ nouerunt eum / ignorant dies illi⁹: nisi qz qui cognoscunt eum adhuc nescīūt? Nā ꝛ qui iam eū fide tenēt / adhuc ꝓ spēm ignorant. Et cū ipse sibi sit eternitas quem veraciter credimus: qualr tamen sit ipsa ei⁹ eternitas ignoramus. Deum esse id qō bz.

Eternitatis expressio.

In hoc nāq̄ qō de diuine nature potentia audiuimus: ea nōnunq̄ cogitare consueuimusque per experientiam scimus. Omne enī qō cepit ꝛ definit: initio ꝛ fine cōcluditur. Qō si mora aliquantula differtur vt finiatur / longum bz. In qua vz longinquitate cuz quisq̄ mētis oculos reducit: retro ꝓ memoriā tēdit ante ꝓspectationez: et quasi spaciuz temporis dilatat in mente. Cumq̄ audit eternitatem dei humano more intendenti animo longa vite spacia proponit in quib⁹ metiatur semp: ꝛ quid abijt retro qō retineatur in memoria: ꝛ quid ante restat qō expectetur ex intentione. Sed quotiens in eternitate ista cogitamus: eternitatez necdū cognouim⁹. Ibi quippe est qō nec initio incipitur: nec in fine terminatur: vbi nec⁹ expectat qō veniet: nec⁹ ꝓterit qō debeat recordari / sed est vnum qō semp esse est. Qō ꝛ si nos ꝛ angeli cum initiū videre incipimus: esse tamen hoc fine initio videmus: vbi sic semper fine fine necesse est: vt nūq̄ se animus tendat ad sequētia / ac multiplicetur que sunt ꝛ longa fiant. Nam ꝛ si per prophetie spirituz dictum est. Dñe qui regnas in eternum / z in seculū: ꝛ adhuc more sacri eloquij humano modo spiritus hominibus est locutus: vt ibi adhuc diceretur vbi expectatio non inesset. Adhuc enim eternitas non

E

Prov. 12.d.

habet que semp esse habet / in qua nulla pars sue lōgitudinis preterit: vt pars alia succedat: sed tantū simul esse est: ꝛ nil deesse quod cernat: in qua omne quod est animꝰ videt: ꝛ tardū non esse ꝛ lōguz esse. Sed hec de eternitatis diebus loquentes / conamur magis videre aliquid ḡ videmus. Dicatur igit recte: qui aūt nouerunt eum ignorant dies illius: qz etsi iaz deū p fidē nouimus: qualr tñ sit eius eternitas sine ꝓterito ante secula / sine futuro post secula: sine mora lōga: sine ꝓstolatiōe ꝓpetus nō videm⁹. Beatus itaq̄ iob sancte eccl̄ie typum tenēs: qz sub magno se scientie freno moderat: ne plus sapiat ḡ oporet sapere: ꝛ dies dei nō posse cōprehendi testificās / ad bereticorum mox superbiam respectum mentis reducit: qui alta sapere appetūt: ꝛ qō capere vt cumq̄ nō possunt: perfecte se scire gloriantur. Nam sequitur. ¶Alij terminos transtulerūt: ꝛ diripuerūt greges: ꝛ pauerunt eas. Quos aliorum noie nisi bereticos designat: qui a sancte ecclesie gremio extranei exīstunt? Ipsi enī terminos trāsferunt: qz cōstitutiones patrū preuaricando transcendunt. De quibus nimirum constitutionib⁹ scriptum est. Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui. Qui greges diripiunt ꝛ pascunt: quia imperitos quosq̄ peruersis ad se ꝓsuasionibus trahunt: ꝛ doctrinis pestiferis ad interficiendum nutriunt.

¶Capitulum.xxij.

Latic. 1.c.

IAm ꝙ gregum nomine imperiti ppli designatur / spōsi ꝓba testant: qui spōsaz suā alloquitur dicēs. Nisi cognoueris te o pulchra inter mulieres: egredere ꝛ abi post vestigia gregū. i. nisi honorē tuū quo ad similitudinē dei es ꝓdita bene vīuēdo cognoueris: a ꝓspectu mee cōtēplationis egredere: ꝛ impitos

vitā imitare populozñ. Sequitur. ¶Asinū populozñ abegerūt: et abstulerūt pro pignore bouem vidue. Quos hoc loco pupillos accipim⁹: nisi electos dei in mentis teneritudine positos/q̄ magna fidei gratia nutriunt: et patris sui iam p se mortui facie necdū videt. Et sunt plerīq; in ecclia q̄ quosdā cōspiciūt celestia appetere: terrena olā ꝺspectui habere: r ꝙuis ipi in huius mūdi laborib⁹ infudēt eis tñ quos ad celestia anhelare cōspiciūt: de reb⁹ quas in hoc mundo possidēt/in but⁹ vite adiutoriū ferūt. Et ꝙuis ipsi agere spiritalia nequeāt: ad summa tñ tēdentib⁹ libēter subsidia ministrāt. Portare essi asinus onera dominum solet. Quasi essi quidā asin⁹ electoꝝ est: qui terrenis actib⁹ deseruiēs/deportat onera vsib⁹ dominū. Et sepe cū beretici quēlibet talē a sācte ecclesie gremio auertūt/ꝺsi pupilloꝝ iasinū abigūt: qz cū hunc ad p fidiā suā ptrahūt/a ministerio bonoꝝ repellunt. Que aūt vidue: nisi sctoꝝ ecclia ꝺz intelligi/ que occisi viri sui interiz visione priuata est: Bos aūt bubus est vidue vnusq̄sq; predicator. Et sepe ptingit vt beretici peruersis suis dogmatib⁹ ihos etiā q̄ predicatores videbant trahant. Bouē ergo vidue auferūt: cū de sancta ecclia etiā ꝓdicante tollūt. Ubi recte est adiūctū/p pignore. Pign⁹ nāq; cū tollit: aliud q̄dē est qd tenet/sz tñ adhuc aliud ꝺri tur. Et plerīq; beretici ideo eos cōtant auferre qui ꝓdicāt: vt eoruz etiā sequaces trabāt. Pro pignore ergo bos vidue tollit: qñ idcirco ipse q̄ ꝓdicabat rapit vt alīs sequātur. Et cuius ruina plerīq; agit: vt dic quoꝝ de sancte ecclesie gremio creant/qui in ea bonis moribus ꝓditi mites atq; humiles esse videbant. Uñ r subdit. Subuerterūt pauperū vitā: r oppresserūt pariter in asuetos terre. Pauperta tis nāq; nole sepe humilitas designari pōt: r nonunq̄ bi q̄ māsue-

¶Capitulum.xvij.

Liq quasi onagri in deserto egrediūtur ad opus suum. Onager em agrestis est asinus. Et recte hoc loco onagris cōparātur beretici: qz in suis voluptatibus dimissi a vinculo sūt fidei/r rōnis alieni. Uñ scriptū est. Onager assuet⁹ in solitudine: in desiderio anime sue attraxit ventuz amoris sui. Onager quippe in solitudine affluens est: quia dum terram cordis sui disciplīne virtute nō excolit: ibi habitat vbi fructus nō est. Qui in desiderio anime sue ventū amoris sui attrahit: qz ea q̄ ex desiderio scientie in mēte cōcepit: inflare preualēt nō edificare. Cōtra qō ꝺz. Scientia inflat: charitas aūt edificat. Uñ bic quoq; congrue infertur. Egrediunt ad opus suū. Nō em ꝺri sed suum opus peragunt: dum nō recta dogmata/sed ꝓpria desideria sequuntur. Scriptuz quippe est. Ambulās in via immaculata: bic mihi ministrabat. Qui ergo nō in via immaculata ambulat: sibi magis q̄ dño ministrat. Sequitur. ¶Uigilantes aūt ad predā prepārant panē liberis. Ad predā vigilant: qz ꝺba iustoꝝ ad sensum proprīi semp rape conant: vt per hec pueros filios panē erroris parent. De quoꝝ pane apud Salomonē verbis mulieris/ prauitatis hereticē typū gerentis ꝺz. Aque furtiue dulciores sunt: r panis absconditus suauior. Sequitur. ¶Agrū non suum demetunt: r vineam eius quem vi oppresserant vindemiant. Potest agri nomine seri

Onager.

Hiere. 2.c.

1.Cor. 8.a.

Ad predā vigilāt beretici.

Prou. 9.d.

pture sacre latitudo signari: quaz beretici nō suaz demetūt: qz ex ea scientias longe a suis sensibus diuersas tollunt. Que vinee q̄s appellatiōe exprimit: qz p veritatis suas botrus virtutū pferē. Cuius vinee ꝺfm.i. scripture sacre cōditorē: quasi vi opprimūt: qz eius sensum in verbis sacri eloquij inflectere violēter conant/q̄ dicit: seruire me fecisti in peccatis tuis: preduisti mihi labore in iniquitatib⁹ tuis. Et eandē vineā vindemiāt: qz ex ea suā botros pro sue itelligentie intētione coacerūt. Pōt agri vel vinee nole vniuersa ecclesia designari: quā pueri ꝺdicatores demetunt: r auctorē ei⁹ in membris suis opprimēdo vindemiant: qz creatoris nostri gram pſequentes/dum quosdā de illa q̄ recti videbant rapiūt/ q̄d aliud ꝙ spicas vel botros animarū tollūt? De q̄b⁹ adhuc subditur. ¶Nudos dimittunt homines indumēta tollētes: quib⁹ non est operimentū in frigore. Sicut vestimenta corpus/sic bona opa pregūt aiaz. Uñ cuidā ꝺz: Beat⁹ qui vigilat r custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. Beretici itaq; cū in quorūdam mentibus bona opera destruunt: nimirum velamina indumentoꝝ tollunt. Bene aūt dicit: quib⁹ nō est operimentū in frigore. Operimentū quippe ad iustitiā ptinet/ frigus ad culpā. Et sunt nōnulli qui in quibusdā reb⁹ peccata faciunt: in quibusdā vero recta opa sequunt. Qui ergo ex aliis actib⁹ deliquit: atq; ex aliis iusticiā peragit: q̄d iste nisi frigore vestit? Et alget r tegit: qz ex alio ope feruescit ad iustitiā: rex alio frigescit ad culpā. Sz cū beretici bona opa talib⁹ subtrahūt: agūt ne in frigore habeant quo vestiant. Recte ergo ꝺz. Nudos dimittunt homines indumēta tollētes/quib⁹ nō est operimentū in frigore: vt vez solū culpe frigus interimat/ quos calor aīe rius opio ex parte alīqua tegebat

Onager.

Aiaglia. Apoc. 16.c.

¶Capitulum.xxiiij.

Otest ꝺo p rigus deū derūt/p vestimentum opatio signari. Et sunt plerīq; qui adhuc perueritis desiderijs estuāt sed ꝓtra se spūalr ꝺcertantes rectis sibi operibus repugnāt: r bonis actibus tegunt hoc quod sinistrū sibi resultare p tētationē sentiunt. Ꝺi itaq; vnde mala desiderāt/inde algēt: vnde aūt bona operant/ide vestiti sunt. Cū ꝺo beretici pueritis allegationib⁹ recte fidei eis opa subtrahunt: q̄d agūt nisi vt bi q̄ adhuc desideriozꝝ carnaliū frigora sentiūt: sine bonoꝝ actuū vestimēto moriātur? Sequitur. ¶Quos imbres mōtiuz rigant: r nō habetes velamen amplexantur lapides. Imbres sunt montiū verba doctorum. De quibus montibus voce ecclesie ꝺz. Leuaui oculos meos ad montes. Ihos itaq; imbres montiū rigant: qz sctorum patrū fluenta satiant. Uelamen aūt vt iam predicimus boni operis tegmen accipimus: quo quisq; tegit/vt ante omnipotentis dei oculos/pranitatis eius feditas operiat. Uñ scriptuz est. Beati quoꝝ remisse sūt iniqtates r quoꝝ tecta sunt pcā. Quos aūt lapidū nole/nisi fortes in sancta ecclia viros accipim⁹? quibus per primū pastorē ꝺz. Et vos tanq̄ lapides viui superedificamini? Ꝺi itaq; q̄ de nullo suo opere confidūt: ad sctorū martyrū protectionem currūt: atq; ad sacra eoꝝ corpora fletib⁹ insistūt/pmereri se veniaz eis intercedētib⁹ deprecant. Quid ergo isti hac būilitate faciūt/nisi qz bone actiōis velamē nō habēt/ lapides amplexant? ¶Uim fecerūt depredātes pupillos: r vnus pauperū spoliatus est. Cū ꝓsperitate vite presentis beretici nō habēt: infirmis mētib⁹ verbis blādiorib⁹ puersa persuadent. Si qua vero illis ꝓsperitas tpis plentis arriserit: etiaz violēter trahere

Pō. 20.a.

Pō. 31.a.

Lapidesamplexari.

ff iiij

quos ualent non desistunt. Pusillos itaq; nolle designant hi/qui adhuc sunt tenere/intra sctam ecclesiam cōstituti: quos vitam misericors pf moriendo seruauit/ q ad bonā iā intentionē deducti sunt: sz adhuc bonis actib⁹ nulla virtute roborant. Heretici igit dep redantes pusillos vim faciunt: qz cōtra infirmas fidelīū mentes ꝓbos et operū violētia grassant. Vulgus aūt pauperū est ppe indoctus: q̄ si vere sapie diuitias haberet: vestimentū sue fidei nequaq; amitteret. Quasi quidē quippe intra sanctā ecclesiam senatores sunt viri doctores: q̄ cū sctam in corde multiplicāt/ veris apud se diuitijs abūdant. Sed heretici vulgus paupe rum spoliāt: qz duz doctos nō prevalent/ indoctos quosq; a velamine fidei predicatione pestifera denudant. Sequit. ¶ Capitulū. xxv.

NUdis t incedentib⁹ absqz vestitu t esurientibus tulerūt spicas. Quod ait nudis hoc replicat absq; vestitu: sed aliud ē nudū esse/ aliō nude incedere. Ois enī qui nec bona nec mala operat: nud⁹ ē t ociosus: qui aūt mala agit/ nud⁹ incedit: qz sine velamine boni operis p iter prauitatis pgit. Sunt vero nōnulli q̄ malum sue nequitie cognoscentes satiari pane iustitie festināt: pcipere sacri eloquij dicta desiderant. Qui quotiēs patrū sententias p edificandis mentibus in cogitatione versant/ q̄si de bona segete spicas portāt. Heretici igit nudis t incedentib⁹ absq; vestitu esurientibus spicas tollunt: qz sue quidē oculi sint: t in nullis se bonis exerceāt/ seu pariter impudicitie absq; velamine boni operis pergant: etiā si q̄n iam ad pnlam redire cupiunt: t pabulū verbi cē cupiscāt/ eis esurientibus spicas tollūt: qz in eox mēte pernicioſis persuasionibus patrū sntias destruūt. Nec imerito spicas signare patrū scientias dicimus: qz dū sepe ꝓfigurate eloquia pferunt ab eis: tegmē litere q̄si aristarū paleas subtrahimus: vt medulla spūs reficiamur. Sequitur. ¶ Inter aceruos eoꝝ meridiati sunt/ qui calcatis torcularibus sitiunt. Oēs q̄ sanctaz ecclesiā persequunt/ quid aliud q̄ torcular calcāt? Qd diuia agi dispēsatione pmittit: vt alay botri in spiritale vinū defluant: q̄ carne corruptibili ꝑcute ad regna celestia velut in apotecam currāt. Nam iniusti dō iustos deprimūt: quasi botros sub pedib⁹ mittunt. Compressi aūt botri ad sugni conuiuij satietatem exuberāt: q̄ quasi t bui⁹ aeris libertate pēdebant. Unde Dauid ppheta sctē ecclesie afflictionē cōspiciens/ psalmum p torcularib⁹ scribit. Ex oēs qui vitā fidelīū psequunt / calcāt t sitiunt: quia agendo crudelia fe rociores fiūt: t impietatis sue meritio cecari eo ambiunt grauiora facere/ quo iā grauia fecerunt. Heretici aūt cū per se potestatez persecutionis nō habent: huius secuti potentes cōmouent / eozūq; mētes ad persequendū trahunt: t q̄ bus valent persuasionibus accendunt. Quos cum crudelia agere cōtra catholicoꝝ vitā conspiciunt: q̄si in ipso solio feruore requiescunt. Bñ ergo nunc dicitur. Inter aceruos eoꝝ meridiati sunt: qui calcatis torcularibus sitiunt: qz eozū se multitudini adiungunt / quos iam vident grauiora agere: et adhuc sitire grauiora: quoz feruor dū eoꝝ desideria satiat / in eoꝝ actibus quasi in meridie quiescūt. Sequitur. ¶ De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Quia ciuitates a conuiuentibus populis appellantur: non immerito ciuitatū nomine vere sunt fidei ecclesie designate: q̄ in singulis mundi partibus posite: vnam catholicam faciunt: in qua fideles offes de deo recta sentientes cōcorditer viuūt.

¶ Capitulum. xxvj.

Matt. 14. b. Marc. 6. e. Luce. 9. b. Jo. 6. a Jubis leum.

DAuc itaq; in euāgelio dōs cōuictium ppoz etiā p locoz distinctionē concordiā designauit: cum sciaturus de dnō panib⁹ ppm quinquagenos p turmas vel centenos discumbere precepit: vt ex turba fidelium escam suā t locis disiuncta/ t moribꝰ cōiuncta peciperet. Jubilei appe reges quinquagenarij nūeri mysterio cōtinet: t quinquagenari⁹ bis ducit vt ad cēturiaz numerū pducat. Qz ergo prius a malo q̄escit opē: vt post alia pleni⁹ quiescat in cogitatione/ alij quinq̄geni/ alij aūt centeni discumbūt: q̄si sunt nōnulli qui a prauis actibus habēt requiē operis: t sunt nō nulli q̄ a peruersis cogitationibus dū iam requiem mentis. Heretici igit qz puersis sepe huius mundi potentibus adherentes bonoz socialē vitā atq; cōcordiā psequantur: recte nūcūr. De ciuitatib⁹ fecerunt viros gemere. Quos recte dīna Job memorat viros: qz illos magis heretici extiguere ambiūt: qui perfecti gressib⁹ p vīā dei non fluxe, t leuiter: sed viriliter currunt. Qui cum vulnus pfidie ingeri in puuloꝝ fidelīū mente conspiciūt: sp ad clamorē t gemitus redeūt. Q̄si t recte dr. Et alta vulnera toꝝ clamabit: t deus inultum abire nō patit. Vulnerat appe alta iustoꝝ/ cū fides turbat infirmoꝝ: q̄ dus iam bocibꝰ clamare ē de alieno lapsu tabescere. Sz de⁹ inultū abire non patit: qz etsi iusto ordine iniustū aliquid fieri iuste pmittit: inultū tñ abire nō sinit iniustz qđ fieri iuste pmisit: qz t p reprobo rū iniustitiā quasdā quas ineſſe cōsiderat culpas percutit electoꝝ: et tñ eterna iustitia ferire nō negligit iniustitiā ferientium. Sequit. ¶ Ipsi fuerūt rebelles lumini. Dū runq; puersi t cognoscunt re q̄ sequi debeāt: t tñ sēq; despiciunt q̄ cognoscūt. Luminī ergo rebelles sunt: qz sua desideria sequēdo bonū despiciūt qđ nouerūt. Qui ergo nō p ignorātiā/ sed p superbiā delinquunt: elationis sue scutū iaculis veritatis obiciunt/ ne salubriter in corde feriant. Ex qua vz eorum superbia agit: vt qz nolūt facere q̄ cognoscūt: nec cognoscunt iam bona que faciant: sed sua eos cecitas a veritatis lumine fundit⁹ excludit. Unde et subditur. ¶ Nescierunt vias eius: nec reuerti sunt per semitas illius. Qui enī prius sciendo rebelles sunt / postmodum cecantur vt nesciāt: sicut de quibusdā dr. Quia cum cognouissent deum: nō sicut deū glorificauerunt/ aut gratias egerūt. De quibus paulo post addit. Tradidit illos de⁹ in reprobum sensum/ vt faciant ea que non conueniunt. Quia enī gloriſicare noluerūt quē cognouerāt: reprobi sensui tradit ad hoc relicti sunt: vt nescirent iam pensare mala q̄ faciebāt. Bñ autem dr. ¶ Capitulum. xxvij.

ESCierūt vias ei⁹: nec reuersi sunt p semitas illius. Angustior appe ē semita q̄ via. Qui aūt bona manifestiora agere cōtemnunt: neq; ad subtiliora intelligenda queniunt. Expectauit ops deus/ vt p eius semitas pgerēt: sz vtinā p eas vel reuerti voluissent: vt vite itinera q̄ noluerūt p innocentiā saltē ppenitentiā tenerēt. Qua in re ꝑa sint misericordieꝰ scera dei oipotētis ostēdit: qui eos quos a se discedētes aspicit/ vt reuertant k ḡrit. Unde post enumeratas culpas delinquentem synagogā per vocē pphetica reuocat dicēs. Ergo saltē amodo voca me pater me⁹ dux virginitatis mee tu es. Sequitur. ¶ Mane primo consurgit homicida: interficit egenū t pauperem: per noctez vero erit quasi fur. Cum homicida in nece primoz per nocturnū marime silentium soleat grassari: cur

Totem lar calcare.

Ro. 1. c

Hiere. 3. b.

b. 7. fo

hoc in loco mane primo psurgere ad interficiendū egenū ⁊ pauperē ꝺr: in nocte ꝺo quasi fur esse perdibet. Sed ipsis verbis litere duxi bi nō congruimꝰ: ad indaganda spiritꝰ secreta renocamur. In scriptura sacra mane aliquādo aduentus dñice incarnationis: aliqñ ad uentus tam; terribilis ⁊ districti iudicis: aliqñ vero ꝑfectis vite ꝑspēritas poni cōsuenit. Mane etenim aduentus dñice incarnationis: sicut exhibit ꝓpheta dicit, Venit mane ⁊ nox: qꝛ nouę lucis primordia inredemptoris pētis fulserūt: et tēbre nō sunt detersę. Rursum per mane aduentꝰ iudicis designatur. Vñ ꝑ psalmistā ꝺr. In maturitis interficiebā oēs pctōres terre sicut ⁊ electos quoq; psonam exprimens ait. Mane astabo tibi ⁊ videbo. Rursum p mane ꝑsentis vite ꝑsperitas designat: sicut p Salomonē ꝺr. Ve tibi terra cuius rex est puer: ⁊ cui⁹ principes mane comedunt. Qꝛ etenim mane primū diei ꝺo est/vespere extremū: neq; ꝑ reficiendi: sumus de huius vite prosperitate ꝙ ꝓcessit: sed de his que in fine diei. i. in mūdi termino sequunt. Mane ergo comedūt ꝙ de huius mūdi ꝑsperitatib⁹ extollunt: ⁊ dum presentia vehementer curant/futura non cogitant. Ois enim qui odit fratrem suū homicida est. Mane itaq; primo cōsurgit homicida: qꝛ in pētis vite gloria puersus ꝺsq; erigit: ⁊ illorū vitā deprimit/qui dū sequentē gloriā fitiūt: ꝺfi satiari in vespere exquirūt. Prauus etenim quisq; i hoc mūdo dignitatē trāsitorie potestatis arripiens: tāto se acrius ad pagenda mala dilatat/ꝙto per charitatis viscera nullum amat. Tedio enim cogitationibus totiēs ꝑ bonos seuit/quotiens innocentiū vitam interimit. Qui si disponente deo subito ꝙz accepte pētis amiserit: locū mutat/ꝺz mentē nō mutat: quia ad hoc primus diabolꝰ qꝫ subinfert. ¶ Capitulum. xxviij.

Er nocte vero erit quasi fur. In nocte ꝙppe tribulationis & ꝺfectionis sue: ⁊ ꝺfi exercere crudelitatē mali nō valet: eis tñ quos hostiliter ꝑspicit cōsilia puersitatis prebet. Hinc illuc; discurrit: ⁊ quęq; pōt in bonoꝝ lesionem suggerit. Qui recte quasi fur ꝺr: qꝛ in ipsis suis puersis cōsiliis⁹ meruit ne deprehēdatur. Qui ergo contra egenū ⁊ pauperem mane homicida est: ꝑ nocte quasi fur abscōdit: quia peruersꝰ ꝙsq; ꝙ in ꝑsperitate vite pētis humilitatē deprimēdo interimit: tu aduersitate atq; ꝺfectione positus per iniqua consilia latēter lędit: atq; id qđ per se explere nō valet: adhibendo huius mundi potestatibus exercet. Sequit. ¶ Oculus adulteri obseruat cā dicēs: non me videbit oculus. Hoc etiam iuxta litteraz nil obstat intelligi: vt qui adulterium ꝓpetrare ꝺsiderat/tenebras exquirat. Sed qꝛ ꝓtra hereticos scientia ꝓmitur: dignum est vt hoc qđ ꝺr my stice sentiat. Nam Paulus ait. Nō serues: recte adulterare verbum dei ꝺr: qꝛ ꝑ sacrū eloquiū nō deo sed illos gignere: ꝺz suam sciam ꝺsidere rorat ostētare. Quę ergo libido ꝙz ad loquendum trahit: voluptati magis ꝙ generationi operā impēdit. Ubi ꝛapte ꝺr. Nō me videbit oculus: qꝛ adulteriū qđ in mente agit valde est difficile vt ab humano visu penetret. Qđ puersa mens tanto secretiꝰ ꝓpetrat/ꝙto se ab hoīb⁹ videri nō meruit quos erubescat. Sciēdū ꝺz est: qꝛ sicut is qui adulterii facit carnē alieni cōiugi sibi illicite cōiungit: ita oēs hereticī cū fidelē alam in suo errore rapiūt/ꝺz ꝙnge alienā tollūt: qui vocē hōis deo spūaliter inhērēs/⁊ ei ꝺfi

in quodā amoris thalamo cōiuncta: cū puersis ꝑsuasionib⁹ ad prauitatē dogmatis ducit: quasi alienā coniunx a corruptore maculat. Vñ ait subditur. ¶ Et operiat vultum terre. Idcirco facie suā adulter operit ne cognoscat. Ois autē qui sentiendo vel agēdo nequiter viuit/vultū suuz operit: qꝛ ad hoc puersitate dogmatis vel operis tē dit: vt ab ꝺsponente deo in iudicio recognosci nō possit. Vñ quibusdā in fine dicturus est. Nunq; noui vos: ꝺscedite a me ꝙ operamini iniquitatē. Quid aūt vult⁹ cordis humani ē/nisi similitudo dei: quē vez vultum puersus operit: vt cognosci nequeat/cuz vitā suaz vel a malis actibus/vel ꝑfidie errore confundit. Sed talis, quisq; cū ꝑsperitate vite presentis iustos fulciri cōspicit/eis peruersa suadere minime presumit: si quavero illos procella aduersitatis inuenerit: ad verba protin⁹ pestifere persuasionis erumpit. Unde subditur. ¶ Perfodit in tenebris domos: in die sicut condixerant sibi/z ignorauerunt lucem. Quid nāq; hoc loco domoz nisi cōsciētia ꝺsignatur: in ꝙbus habitamus cū tranando ꝙd agimus? Vñ cuidam sanato ꝺr. Vade ⁊ domū tuā ad tuos: ⁊ annuncia illis quāta tibi dñs fecerit. i. a pcti iam vitio securus ad cōscientiā reuertere: ⁊ in vocē predicationis excitare. Iusti itaq; cuz in pēti seculo die ꝑsperitatis claresc unt: eis errorꝝ magistri puersa suadere metuunt. Sed cōtra eos ꝙz surgunt: ꝺfectionē ꝑsperitatis eoz summope ꝓstolant: vt in aduersitatis tenebris eoz mētes suadendo ꝑfodiāt: quib⁹ ꝑspere viuentibus puersa loqui minime audebant: ꝺs mox ⁊ aduersitate vt viderint exsurgunt: ⁊ non nisi ex peccati merito talia illos perpeti asserunt: qꝛ sola pētis vite gloriā diligētes flagellū damnationem credunt. In tenebris ergo domos perfodiunt: quia bonoꝝ mentes ex ipsa eoz corrupte aduersitate molliūtur. Benecautem ꝺr. Sicut in die conditerāt sibi: qꝛ cum iustos conspicerent prosperitatis luce claruisse: qñ loqui non poterant/ad maligna solummodo cōtra eos cōsilia vocabant.

¶ Capitulum. xxiv.

Sint aūt ꝺfici/sue puersi qui ꝺbet cuz iustos in ꝺfectiōe ꝑspiciūt/gaudēt: cū vero eos ad regēde pētis viderint culmen erumpere/perturbant/metuunt/afflictionib⁹ rabescūt. Vñ ⁊ subdit. Si subito apparuerit aurora /arbitrant vmbram mortis. Iniqui semp afflictionē fidelium expectant: eosq; in tribulatione vidēre ꝺsiderāt. Et in tenebris domos ꝑfodiunt: dū eoz innocentiū/ꝙz tñ infirmoz ꝺfectionis tempore pessima collocutiōe corrūpunt. Sed plerūq; ꝓtingit: vt dū bonos quosq; in ꝺfectiōe cōspiciūt: subito occulta dispēsatione diuina iustus quispiā ꝙ videbat oppress⁹ aliqua seculi pēte fulciatur: ⁊ eisq; ꝑsperitate vite pētis arrideat/quez prius aduersitatis tenebre premebant. Quā nimirū ꝑsperitatē illi⁹ cū puersi cōspiciūt: sicut dictuz est perturbant. Mox etenim ad corda sua redeūt: ante mētis oculos reuocāt ꝙd se puerse egisse, meminerūt: vindicare in se ofnse vitium formidant: ⁊ vñ lucet ille qui pēte fuscepit/inde puersus ꝺsq; qui corrigi metuit/in tristitia tenebrescit: Bene ergo ꝺr. Si subito apparuerit auroza: arbitrant vmbrā mortis. Aurora ꝙppe mens iusti est: q̄ peccati sui tenebras deserens: ad lucem iam ersipit eternitatis: sicut ꝺsidē sancta ꝺz ecclesia ꝺr. Quę ē ista quę pgredit quasi aurora cōsurgēs. Qui ergo iustus quisq; iustitie lucē irradiatus in pēti vita honoribus sublimat: eo ante puersorum oculos tenebre mortis fiunt: quis qui peruerse se egisse meminerūt: corrigi pertimescunt. Semper nā ꝙ ꝺsiderant in suis prauitatibus

Universidad de Deusto Biblioteca

relaxari: ſcor recti viuere: & de culpa gaudiū habere. Quor ipſa letalis leticia cōuenienter exprimit/ cū ptinuo subinferf. Et ſic in tenebris quaſi i luce ambulāt. Perner ſe eterū mētes gaudet in facinoribus: p culp. i ſuā quotidie ad ſuppliciū trahunt/ & ſecuri ſunt. Ūñ & per Salomonē dr. Sunt impij q̄ ita ſecuri ſunt: quaſi iuſtoruz facta habeant. De quibus rurſum ſcriptum eſt. Qui letant cum male fecerint/ & exultāt in reb⁹ peſſimis. Sic itaq; in tenebris quaſi in luce ambulant: q. ita gaudent i nocte peccati/ acſi eos lux iuſticie circunfundat: vel certe q. tenebre vicā preſentē nō incōuenienter exprimunt: in qua aliene conſciētie non videntur. Lux vero noſtra patria eterna eſt: in qua duz vultus aſpicim⁹/ corda in nobis noſtra viciſſim videmus: iniqui añt q. vitā preſentē iam diligūt: atq; hec exiſti tpa cōplectunt/ acſi iam in patria regnent: recte dr. Sic in tenebris quaſi in luce ambulant: q. ſic in preſenti cecitate leti ſunt: acſi iam eterne patrie luce perfruantur. Sequitur.

¶ Capitulum. xxv.

EVis eſt ſuper faciem aque. A plura li numero ad ſingularem redit: q. pleriq; q̄ vn⁹ mala inchoat: & imitādo ipſum ſequuntur: ſed eius principaliter culpa eſt/ q̄ puerſis ſequentib⁹ exēpla prebuit iniquitatis. Ūñ acliſſi redit credro ſuis/ q̄ auctor exiſtit i culpa. Aque añt ſupficies huc illuc aura impellit: & nulla ſtabilitate ſolidata paſſim mouet. Inich igit mēs pluſq; aque ſupficies lenis eſt: q. qualibet bāc aura tētationis attigerit: ſine tarditate alia qua retractionis trahit. Vi eſt cor ſtuū cuiuſlibet puerſi cogitam⁹: q̄d aliud q̄ in vētō poſitā aque ſuperficiē cernim⁹? Nunc nāq; illud aura ſupbie impellit: nūc aurā inuidie/ nūc aura fallacie ptrahit. Sup faciem ergo aque lenis eſt ira: que quilibet errozis ventus cū venerit impellit. Unde bene q̄z p pſalmiſtā dr. Dem⁹ meus pone illos vt rotā: & ſicut ſtipulā ante faciē vēti. Et rota quippe ponunt inſtar: q. i circuitu lapidis miſſi/ dum ea que ante ſunt negligunt: & ea que nō deſideranda ſunt ſequunt/ & poſterioribus eleuant/ & in interioribus cadūt. Qui recte q̄z ſtipule ante faciē venti cōparant: q. irruente aura tentationis/ dū nulla ſubniti ſunt ratione veritatis/ eleuantur vt corruāt: & ſepe eo alicuius meriti eſtimāt: quo eos in alta flat⁹ errozis portat. Sequitur. ¶ Male dicta ſit pars eius in terra: nec ambulet per viam vinearum. Quiſquis in vita preſenti recta agit aduerſaz ſuſtinet: laborare q̄dē in aduerſitate cernitur: ſz ad bene dictionem hereditatis ppetue cōſummat. Quiſq; ño puerſa agit: & tamen pſpera recipit: ſeq; a malis actibus nec donoz largitate cōpeſcit: pſperari ſe quidē cōſpicit: ſed reatu ppetue maledictionis ligat. Unde recte nūc dr. Maledicta ſit pars eius in terra. Quia etſi ad rē pus benedicit: in reatu tñ maledictionis tenetur. De quo & apte ſubditur. Nec ambulet p viā vineari. Via nāq; vineaꝝ eſt: rectitudo eccleſiaꝝ. Qua in re ſine hereticum ſiue carnalē quēpiā nil obſtat ſed ligi: q. via vineaꝝ. i. rectitudo eccleſiaz amittit: duz vel fides recta vel rectitudo iuſticie nō tenet. Ille nāq; per viā vineaz ambulat: q̄ ſancte vniuerſalis eccle p̄dicatiōnē penſano: neq; a fidei: neq; a bonoz rectitudine declinat. In via quippe vineaꝝ ambulare eſt: ſancte eccleſie patres velut depēdentes botros accipe: quoꝝ verbis dū intendit in laboz eius eris: amoze teneatur eternitatis. Sequitur. ¶ Ad ni miz calorem transeat ab aquis niuiū. Adcreo iniquitas frigoꝝ cōparatur: q. peccātis mentē tozpore cōſtringit. Añ ſcriptuz eſt. Sicut frigidā facit ciſtena aquā ſuā/ ſic frigidā fecit malitiā ſuā: quo contra charitas eſt: q. vbi mentē accēdit quaz replet. De quo calore ſcriptū eſt. Abundabit iniquitas: refrigeſcet charitas multoꝝ. Et ſunt nōnulli q̄ dū iniquitatū ſuarū frigora declināt/ ad veram fidē vel ſanctitatis habitum venīunt. Sed q. pluſq; neceſſe eſt de ſuis ſenſibus p̄ſumūt: ſepe in fide quā accipiūt: ea que nō capiūt perſcrutari volunt: vt ratione magis in deo q̄ fide teneant. Q. vero humana mens perſcrutari nō valet diuina ſecreta: omne q̄ rōne perſcrutari non p̄t/ credere ꝓtēnūt: & p̄ inquiſitionē nimiā in errozē labunt. Dī itaq; cū neceſſe crederēt: vel adhuc ad iniquitatis opa vacarent/ aque niuiū fuerūt. Sz tñ car nalia facta deſerentes/ in fide ad quā p̄ducti ſunt/ plus appetunt diſcrutari q̄ capiūt: amplius ꝑfecto calent q̄ calere debuerūt. Ūñ ergo de hoc puerſo quolibet ꝓphetantis diſtrahat ſuis nō optatis dr. Ad nimiū calorē transeat ab aq̄ niuium. Acſi apte diceret. Qui bumiliter ſub diſciplinę vinculo nō reſtrigit: ab infidelitatis ſue peruerſi opis frigore p̄ moderatā ſapientiā in errozē labat. Ūñ bñ q̄z egregius predicator diſcipulorum ſuoruz cordib⁹ exquiſite ſapie nimiū calorē deuitās ait: Nō plus ſape q̄ oportet ſapere: ſz ſape ad ſobrietatē: ne forte aſſe nimi⁹ calor interimeret: q̄z p̄ aque niuiū. i. infidelitatis vel torpentiū actionū frigora morituros tenebāt. Et q. valde difficile eſt: vt is qui ſe ſapientē eſtimat: mētē ad būilitatē reducat & recta p̄dicatib⁹ credat: ſenſumq; ſue puerſitatis abiciat. Recte ſubiungit. ¶ Et vſq; ad inferos peccatū illi⁹. Peccm q̄ppe vſq; ad iferos ducit: q̄s añ finē vite p̄ſentis per correptionē ac pniam nō emēdat. Dē q̄ vez petō p Jobānem dr.

¶ Capitulum. xxvj.

ET peccm ad mortē: nō p illo dico vt roget q̄s peccm nāq; ad mortē eſt: peccm vſq; ad mortē q. ſez peccm q̄s die non corrigit: ei⁹ vincta frustrap oſtulat. De quo adhuc ſubdit̄ur. ¶ Obliuiſcatur ei⁹ miſericordia. Omnipotentis dei miſericordia obliuiſci dr: q̄ oportetis dei iuſticie fuerit oblitus: q. quiſquis eū nūc ſuſtinā nō timet: poſtea inuenire nō valet miſericordē. Que ni mirū ſuis nō ſolū ei intēdit: q̄ vere fidei p̄dicamēta deſerit: ſz etiaz qui in fide recta poſit⁹ carnal̄r viuit: q. vitio eterne animaduerſionis nō euadit: verūz in fide: an in ope peccet. Nā etſi dānationis diſpar eſt qualitas: culpe tñ q̄ nequa q̄ per puiam tergit: nulla abſolutionis ſuppetit facultas. Sequtur. ¶ Dulcedo illius vermis. Quis in hoc appetit mūdo ꝓſperari: ceteros excedere: rebus et honorib⁹ tumere: huic nimirū cura ſeculāris i delectatiōe eſt: & quies i labore. Valde etenī fatigāt ſi deſit cura ſeculi qua fatigēt. Quia autem nature eſt vermiū momētis ſtupulis inceſſanter moueri: non immerito ſignat nomine vermiū inquietudo cogitationuz. Peruerſe itaq; mentis dulcedo vermis eſt: q. inde delectabiliter paſcitur: vnde p̄ inq̄etudinē ineſſanter agitat. Pōt quoq; aptius vermis nomine caro deſignari. Ūñ & ſupi⁹ dr. Nō putredo: & filij hominis vermis. Zurrioſi igit cuiuſlibet atq; carnis voluptatibus dediti quāta ſit cecitas demōſtratur: cum dr. Dulcedo illius vermis. Quid nāq; caro: niſi putredoq; ꝓmis eſt? Et q̄s carnalibus deſideriis anbelat: quid aliud q̄ vermē amat? Que ei ſit carnis ſubſtātia: teſtantur ſepulchra. Quis parentem: quis amicoꝝ fidelium: quamlibet dilecti ſui tñ gere carnem ſcaturientem vermibus poteſt? Caro itaq; cum conci-

Ecclo. 8.c.

Prov. 2.c.

Similitudo.

Diere. 6.b.

Matt. 24.b.

ps. 82.c

c

Ysa. 5.a

Hieron. nearū.

Rom. 12.a.

Deum vsq; ad inferos ducit.

D i. Joā. 5.d. Peccm admor tem.

venia

Opus tentis dei miſericordia illi usq; obliuiſcit q̄ ei⁹ iuſtitiaz fuerit oblit⁹.

Quies in labore & fatigatio i quiete.

Natura eſt vermiū ſ. ceſſanter moueri.

e

pisci/pensetur q̃d sit exanimis: t intelligit q̃d amat. Nil quippe sic ad edomandū desiderioꝝ carnaliū appetitū valet: q̃ vt vnusq̃sq; hoc q̃ viuū diligit/quale sit moriuus penset. Cōsiderata etenim corruptione carnali citius cognoscit: q̃ cuꝝ illicite caro cōcupiscit/tabes desideratur. Bñ ergo de luxuriosi mente dr. Dulcedo illius vermis: q̃ is qui i desiderio carnalis corruptionis estuat/ad fetorē putredis anhelat. Nec sicut in huꝰ partis termine initio ꝓmisisse me memini sub breuitate trāscurrit: vt ea q̃ in hoc opere sequunt (q̃ magna obscuritate implicata sunt) opitulante deo latius differantur.

¶ Finit Liber Decimusseptimus moralium sancti Gregorij.

¶ Liber Moralium beati Gregorij pape Decimusseptimus: continuans textū Capituli. xxiij. sancti Job sed Libri Capitulū primū.

Notiēs in sancti viri bistoria per nouuꝫ volumen enodare mysterium ty pice expositionis aggredimur: opꝰ vt ex ciusdez viri vel nole/vel passione significationē mystici principaliter ꝓferam⁹: ætenus habitaculoꝝ moꝛe dum subscriptionum titulī in ipso postis fronte ꝓfigim⁹ quia cuius est domus agnoscitur: securius intretur. Crebro autem dixisse me memini quoniam beatus Job passiōes redemptoris nostri eiusq̃ corporis. i. sancte ecclesie passione sua signauit: t nomie Job quippe interpretatur dolēs. Et quis alius in hoc dolente figuratur/nisi is de quo scriptū est. Vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. De quo rursum dicitur. Viuoꝛe ei⁹ nati sumus. Amici vero eius bereticoꝝ speciem tenent: qui (vt se pe ia⁹ diximus) deū dum defendere nituntur/offendūt. Sanctꝰ ergo vir per vulnera t verba sic loquitur sua: vt etiam nostra significet: t plerūq̃ per prophetie spiritū ventura narret/ p̃sentia transcendat: nonnunq̃ vero sic de ꝓsentibus disserit/vt de futuris resticescat. Cognita itaq̃ discretiōis huius custodia cum imitatiōe vocis illius nostra quoq̃ intelligentia alternet: vt tanto verius eius sensibus congruat/ quāto se t cuꝝ eius vocib⁹ immutat. Verbis itaq̃ ꝓcedentib⁹ sanctus vir ꝓ dilectas prudentie arte sententias iuꝝ qui cuiuslibet culpas ꝓtulit: t q̃ fit damnanda eius actio expressit. De cui⁹ pena mox subiecit/dicēs.

¶ Non sic an recordatione: sed conteratur quasi lignuꝫ infructuosum. In recordatione est cōditoris nō reducit q̃sq̃/vt ad finem vite virtꝰ subiugatur. Nā si hunc superni respectus memoria tangeret/procul dubio ab iniquitate reuocaret. Eius q̃ppe merita exigunt/vt funditus ab auctoris recordatione deleatur. Sciendum vero est/q̃ recordari deus nequaq̃ ꝓprie dr. Qui enim obliuisci nō pōt/quo pacto recordari pōt? Sed q̃ eos nos quoq̃ recordamur amplectimur: ab his aūt quoꝝ obliuiscimur/elōgamur dumano vsu: t recordari deus dicitur/cum donа tribuit: t obliuisci/cum in culpa reliquit. Sed q̃ cuncta pensat/cuncta sine intermissionis alternatione cōsiderat: t recordatur bonoꝝ/quoꝝ tñ nunq̃ obliuiscit: t nullatenus recordat malor⁹/quorum tñ iudicium semp. intuetur. Qui cū redit ad bonoꝝ memoriā/ quā tñ nunq̃ deseruit: t quasi neq̃ q̃ malos respicit/quoꝝ tñ facta cōsiderat. Sed sup hec dānationis iudiciū in vltimis seruat. Vnde et scriptū est. Oculi eius contēplant bonos t malos. Hinc ꝓ ꝑo. dr. Qui tus aūt dñi super facientes mala vt perdat de terra memoriam eoꝝ. Cōsiderat igitur quos puniat: q̃s eos dē ipsos aū nouerit/q̃s nesciat. Nā quibus sdā i fine dicturꝰ ē. Nescio vos vnde sitis: discedite a me oēs operarij iniq̃tatis. Mirū igit modo prauoꝝ vitā intuet t obliuiscitur q̃ quos ꝓ districtionem sue iudicat/quantum est ad memoriā mise ignorat. Qui quoniā in eius recordatione nō veniūt/q̃si infructuosum lignū ex eius iudicio ꝓterimitur. Terra quippe eos q̃si sine fructu aluit: ꝑdicationis desup pluuia infundit. Sed eoꝝ q̃ vita neq̃ q̃ fructū boni operis ꝓtulit: iratus bauc agricola abscidit: vt iurtave ritatis suā locū nō occupet quē tenere alī⁹ ad fructū valet. De boc infructuoso ligno ꝓ Matthēū dr. Jam securis ad radicē arboris posita est. Oīs ergo arbor que non facit fructū bonū/excidet: t in ignē mittet. Hoc aūt loco vt eterna reprobi supplicia designent: neq̃ q̃ lignū dr abscindi/sed cōteri: q̃ vos reprobos/mors quidē carnis abscidit: sed pena subsequens cōterit. Quasi esset hic incidit/cū a presenti vita separat. Sed i gehenna cōterit/cū ꝑpetua dānatione cruciatur. Vir aūt sctūs q̃ districtā perueni penam ꝓtulit: primus ad culpam recurrit: vt ex iustitie immēsitate edoceat/q̃ tanta eius damnatio nō sit iniusta. ¶ Ꝓtulit eniꝫ sterilē: t que nō parit et vidue bene nō fecit. Que boc loco sterilis/nisi caro nominatur? Que duꝫ sola ꝓsentia appetit/bonas gigne re cogitationes nescit: que autem vidua/nisi anima nuncupatur? Quā q̃ sibi cōditor cōiungere voluit/ad thalamum veteri virginalis venit: psalmista attestante/qui ait. Et ipse tanq̃ sponsus procedēs de thalamo suo: que recte vidua dicitur: quia eius vir ꝓ ea mortem pertulit: t nunc in celi penetralibus ab eius oculis occultus quasi in parte alterius regionis viuit.

¶ Capitulum. ij.

Liquus ergo sterilē pascit: t vidue bñ facere negligit: q̃ carnis desideriꝝ fuies: curam anime vitamq̃ contemnit. Tota namq̃ intentione oīq̃ studio cogitat/quomodo sine vllis necessitatibus caro moritura subsistat: t cuꝝ rare anime vitam despicit/ q̃ vel in morte vel in beatitudine peiꝝ dubio in perpetuum viuit. Recte autem cum diceretur. Pauit sterilem/protinus adiūgitur: t que nō parit. Quasdam namq̃ ex sacra bistoria feminas nouim⁹ steriles extitisse: t tñ in tempore extremo periisse. Caro autem non solum sterilis/sed etiā que nō parit dr: quia suo sensu bonas cogitationes gignere nec in vltimis valet. Si vigore essi iam ꝓprio deficit/ t tamē adhuc transitoria cōcupiscere nō desistit: nisi a pristino roboꝛe lassata/pene ab ipso quem diligit mūdo repellitur: t tñ adhuc annisu improbo obtinere temporalia conat. Agere iam peruersa nō sufficit: sed tñ cogitare vel q̃ non agit nequaq̃ desistit. Recte ergo nō solum sterilis/sed etiam non pariēs dicitur: q̃ suo sensu (vt diximus) ad bone cogitationis ꝓlem: nec cum infirmata fuerit fetatur: q̃ tamen intelligi etiaꝫ de bereticis predicantibus potest. Vnusquisq̃ enim predicator erroris: dum plebem extra vnitatem ecclesie ꝓsitam docet/ꝓfecto sterilem t eam q̃ parere nō valet pascit: q̃ cio vsum sui laboris impendit/que spūales fructus nequaq̃ reddit. Bene aūt vidue non facit: quia videlicet sancte vniuersali ecclesie cui⁹ vir aduersa mortis pertulit: viuere ac deseruire contēnit. Vidue est bene facere est/in ei⁹ q̃ mortui viri sui amore atteritur/cōsolatione laborare. Vnde et psalmiste voce bec eadem vidua scz sancta ecclesia ait

Deū q̃ ꝓtenus recordari.

Matt. 25. a. Matt. 7. b. b

Matt. 3. c. Ibidē. b

Ysaie. 33. b. Ibidē. a

p. 15. a p. 33. c.

p. 18. a

p. 68. c

p.98.c dicens. Consolantē me quesiui/et nō inuent. Tunc se illi quippe cōsolantē inuenit/cum et ea morte quam vir eius pertulit/multos intra semetipsam surgere ad viam cernit. Sepe autem predicator et rector huius mūdi diuitibus iungitur/qui p eo q terrenis occupationibus incubuit/dictoq deprehē deret astutias ignorant: et cum potentes esse ambiūt/peruersa dilectionis laqueo sine labore capiūtur. Unde et subditur. ¶Detraxit fortes in fortitudine sua. In fortitudine quippe sue prauitatis fortes quosq detrahit/cuq q sui erroris astutiam mundi dux potētes rapit. Quo cōtra per Paulū dicit. Infirma mūdi elegit deus/vt cōfunderet fortia. Fortitudo autem pueri dilectionis est elata sciētia locutionis/qua inflatus cereros despicit: atq in cōtemptu omniū quasi singulariter apud se perit tumescit. Qui magna de se sentiens/sed vera de dño ignorās: longe a fide cognitiōe diffugit: reuiuere fidei predicator conatur. Unde adhuc subditur. ¶Capitulum. iij.

1.Loq. 1.d.

ET cum steterit non credet vite sue. Stat in hoc mundo peruersus q̄squis predicator/quousq terreno viuit in corpe: sz vite sue credere renuit: qz de deo ꝑa cognoscere cōtemnit. Vite essi sue crederet si de conditoris sui substantia recta sentiret. Hec itaq superi de quolibet iniquo plata dicebam⁹: sed repēre ad erroris ꝓdicatorē intellectū vertim⁹/qño pcōr diu tolerat. Uñ sciendū est: qz sic ad speciem ducimur: vt nequaq tamen a genere fundit⁹ eleuamur. Nā p uersus q̄sq etiā si rectā fidē in simu vniuersalis ecclie teneredicatur/stat t vite sue nō credit: qz recta quidē sunt q̄ p fidē de cōditore intelligit: sz tñ fidei opa tenere cōtēnit: et incredulitatis redarguit/qui ob eo quod se ostendit credere

1.Jo. 2 8.

vinēdo reprobat. Hinc est p ioannem dz. Qui dicit se nosse deum/et mādata eius non custodit/mendax est. Hinc Paul⁹ ait. Cōfitētur se nosse deū/factis aūt negāt. Hic iacobus dicit. Fides sine operibus mortua est. Sed inter hec cōditor mira dispensatione cōsiliꝫ culpas respicit: et vluēdi tpa impendit: vt longiora tēporalis vite spacia aut conuerso fiant in adiutoriū mūneris/aut nō cōuerso ad augmentū dānationis. Unde adhuc subdit. ¶Dedit ei deus locum penitentie: et ille abutitur eo i superbia. Quisquis delinqt et viuit: et idcirco hāc diuina dispensatio in iniquitate tolerat vt ab iniqtate cōpescat: q̄ qui diuti⁹ tolerat: nec tñ ab iniq tate ꝓpescitur: minus quidē superne patientie pcipit/sed reatus sui vinculis ex ipso se munere artius astringit. Unde qz accepta pnie tpa diuertit ad culpā: districtus in vltimis iudex impensa argumenta misericordie conuertit ad penam. Hinc nāq p Paulum dz. An ignoras qz patiētia dei ad penitentiaz te adducit? tu aūt ꝺz duritiā tuā pcor impenitēs/tbesaurizas tibi iram in die/et revelationis iusti iudicij dei. Hic Esaias ait. Puer cētum annoꝝ maledict⁹ erit. Ac si aperte nos deterreat/dicens. Vita quidē pueri in longū trahit/vna factis puerilibus corrigatur: sed si a pcti perpetratiōe/nec tpis longitudine cōpescit: decipiavite longitudinis quā p miam accepit/et ad cumulū maledictiōis crescit. Unde necesse est/vt cuq nos diutius expectari ꝺspicim⁹/ipsa prerogative pietatis tpa/quasi dānationis argumenta timeamus: ne ex clemētia iudicis crescat supplicium peccatoris: et vnde quisq eripi a morte poterat/inde grauius ad mortē rendat: qđ. idcirco plerunq agitur: qz nequaq a pānibus mentis oculus separatur. Considerare nā q̄ peccator redemptoris vias negligit;

Ad tit. 1.d. Jo. 2.d

gligit: et idcirco in suis itineribus sine cessatione veterascit. Unde et subditur. ¶Capitulum. iiij.

Culi enim ei⁹ sūt in vijs illi⁹. Vias essi suas pcōr tuetur: qz sola cogitare sola cernere nitit/que sibi ad cōmodū tpale suffragentur. Hinc etiā Paulus dicit. Oēs que sua sunt q̄runt: nō que iesu christi. Uia nāq elati/superbia: via raptoris/auaritia: via est lubrici/concupiscētia carnalis. In vijs ergo suis iniqu⁹ q̄sq oculos deprimit: qz solis vitijs vt per hec animo satisfaciat/intendit. Unde p salomonez dicit. Oculi stultoꝝ in finib⁹ terre qz hoc solū tota cordis intentione cōspiciunt: q̄ qđ ad finē terreni deliderij perducant. Nequaq ꝺo sue cōsiderationis obtutum in terra pcōr figeret: si ad certā sui redemptoris itinera mētis oculos leuaret. Uñ p salomonē rursum dicit. Oculi sapientis in capite eius: qz vez sapiens q̄sq illū tota intentione cōsiderat/cuius se membrum esse p fidē pensat. Has namq humane cōuersatiōis vias videre cōtempserat qui dicebat. In mandatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. Ac si aperte spondeat/dicens. Que mea sunt/iam videre refugio: qz p imitationis tue vias gere cōuersationis gressibus inardesco. Qui essi presenti tā mūdo contradicit/amoris exercitatione cōtinua redemptoris sui vias cordis oculis obtēdit: vt mens pspera fugiat/et ad aduersa properet. Nichil qđ demulcet appetat: nichil qđ deterrere credit timescat: merito gaudium deputet: pscntis vite gaudia dāna meroris pēser: abiectiōis detrimenta nō timeat: sup bec manētis glie locum q̄rat. Has essi vias sequentium mōstrabat oculis ꝺitas/cū dicebat. Qui mihi ministrat/me sequat. Ad humanas tumentia discipulox corda reno-

E Phil. 2.c.c.1 Cor.11 b. Uia elati: via raptoris: via lubrici. p.117.d

Eccls. 2.d.

Esaie. 65.d.

p.118. b.

Uia redemptoris.

F Jo.12. b.

cabat/cū locū iam glie q̄rēt: sed eiusdē glie iter ignorarent/dicēs. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum? Cōfessionis q̄ppe illius celsitudinē a dextris sinistris q̄ quesierāt: sed ꝺta ad baneesset itineris angustia nō videbāt. Uñ et eorum mox oculis imitand⁹ passionis calix obicitur: vt vez si ad sublimitatis gaudia tenderent/prius vitam humilitatis inuenirent. Quia igitur cōsiderare pcōr vias dei negligit: sed solis in quibus carnaliter delectet intendit. Recte nunc dz. Oculi eius in vijs illius. Sequitur. ¶Eleuati sunt ad modicum/et nō subsistent. Iniquoꝝ gloria cū plerisq in annoꝝ multitudine tenditur/ab infirmoꝝ mentibus esse longa et quasi stabilis estimat. Sed cum repentin⁹ hanc finis intercipit/breuem proculdubio fuisse redarguit: qñ finis determinans innotescit: qz quod ꝓterijt: potuit/modicum fuit. Eleuant ergo ad modicum: et minime subsistūt: qz eo ipso quo videri alti appetūt: a vera dei essentia longe p elationem fiunt. Subsistere etenim nequeunt: qz ab eterne essentie soliditate diuiduntur: atq hanc primam rumā tolerant: qz per priuatam glīam in se metipsis cadūt. Hinc est p psal. dz. Delecasti eos cuz allevarent: quia cū intrinsecus corruūt/ quo male extrinsecus surgunt. ¶Capi. v.

Matt. 20.d.

p.72.e

S

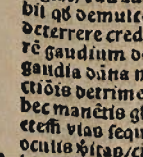

Anc beatitatē glie tpalis aspicies ita dicit. Vidi impium superaltatū et eleuatū sup cedros libani: trāsiui: et ecce nō erat. Hinc ite⁊ ait. Pusillum adhuc et nō erit pcōr. Hinc iacob⁹ dicit. Quis est enim vita vsa: Quasi nox est ad modicū parens. Hic ꝓpheta beatitatē glie carnalis pēsans/denūciat dicens. Omis caro fenū: et omis glia ei⁹ sicut flos feni. Iniquoꝝ q̄ppe potētia feni floribus cōparatur: qz nimiꝝ carnis glia

p.36.d

Ibidē.

Ja.4.d

Esaie. 40.d.

dñi nitet cadit: dñi apud se extollit: repentino lacerepta fine terminatur. Sic nāq; aurarū flatu in altū stipula rapit: sz casu cōcito ad ima revocat. Sic ad nubila fumus attollit/ sz repēte ad nihilū tumescēdo dissipat. Sic ab infimis nebula descendēdo se erigit: sz exortus hanc solis radius acsi non fuerit abstergit. Sic in herbarū superficie nocturni roris humor aspergitur: sz diurni luminis subito calore siccat. Sic spumose aquarū bulle inchoantibus pluuijs excitate ab ictinis certatiz pdūnt: sz eo celerius dirupte depereunt/ quo insolite citius extēdunt. Cūq; excrescēr vt appeāt/ crescēdo pagūt ne subsistāt. De iniq; igit tpalis glorie elatiōe tumentib⁹: sed tñ nulla in hac solidītate duraturis/ dicat recte. Eleuati sunt ad modicū/ z nō subsistēt. De quibus adhuc subditur.

¶ Et humiliabuntur sicut olera z auferētur. Sic quecūq; esse: pēe plationis dr: vt ex paucis ad multa/ ex mutis ad ola desiderāda reparatur: quatenꝰ gradatim educta proficiat/ z transitoria ola cōprehendendo dñi dicio ipsa pene incō prehensibilr excrescat. Vñ sanctus vir cū prauoz gliam defectuq; discuteret/ ad cūcta primus mētis oculū retēdit/ dicēs. Humiliabūtur sicut ola: z auferent⁹ ola pfecto terrena. Acsi apte dicat. Breue vlo mō nequeūt: qz ipsa q̄z fugiunt quibus innituntꝰ: dū q; tpalia delitiunt: cum bis ex tpis volubilitate pcurrūt. Ex queri pōt cū per Salomonē dr: Generatio preterit: et generatio aduenit: terra aō in eternū stat. Cur brēs iob ola būillari asserat z auferri? Od tñ facile discutimus: si terra z celū vel qualr trā seat: vel qualr maneat distingnamus. Utrāq; nāq; hec p eā quam nūc habēt imaginē transcūt: sz tñ per essentiā sine fine subsistūt. Hinc nāq; p Paulū dr. Preterit enim figura hui⁹ mūdi. Hinc p semetipsam veritas dicit. Celū⁹ terra trāsibūt: verba aūt mea nō transibūt. Hinc ad Joannē angelica voce pbibet. Erit celū nouū z terra nouā. Quare celū nouū z terra nouā dr: q̄ qdē nō alia pdēda sunt: sed decipla renouanda. Celū igitur z terra trāit z erit: qz rab ea quā nunc bz spēm p ignē tergit: z tñ semp in sua natura seruat. Vñ p pā. dr. Mutabis ea: z mutabūt. Quā quidē vltimā cōmutationē suā ipsis nobis nūc vicissitudinib⁹ nunciāt: q̄bus nostris vsib⁹ indesinēter alterār. Nā si terra a sua specie hyemali ariditate deficit: vernali humore virdescit. Celū quotidie caligine noctis obducitur: z diurna claritate renouat. Hinc ergo fidelis q̄squis colligat z interire dec: z tñ p nocētia reficī: que cōstat nūc assidue velut ex defectu reparari.

¶ Capitulum. vj.

After hec igit vir sanctus cū prauoz cur suz pspicit ꝓra q̄sq; alienis delictis innotescit: dñi primꝰ subdit. ¶ Et sicut summitates spicarum cōterentur. Spicarū q̄pe summitates aristē sunt. Aristē aūt pruncte in spica pdūnt: sz crescēdo paulisper a se dirsūte z rigide distungunt. Sed nimirū sic ad huius mūdi gloriaz prauī diuites surgunt. Nature em sibi cōione cōiunctī sunt: sed ꝓra sevicissim crescendo diuiduntur. Alī⁹ q̄ppe alīū despicit: z alter in alterū inuidie facib⁹ ignescit. Qui ergo ex tumore mētis a charitatis vnitate separant: q̄si aristarū more ꝓra se rigidi stant. Quid ergo prauos huius mūdi diuites dicerim: nisi aristas quasdā generis būani? Qui dū cōtra se superbiūt: sed bonoz vitam vnanimiter aflīgūt: aduersum se quidē diuīsi sunt: sed tñ pcorditer grana deorsum pmūt. Nūc igitur aristē ad alta pūnt: grana latent: qz z reproboz potētia eminet: z electoz gl̄ia nō apparet. Illi se bonoz fastib⁹ ostēdūt: isti in humilitate se deprimūt. Sed triture tempus aduenīet/ qō z aristarū rigiditatez frangat/ z solida grana nō pterat.

Tunc q̄ppe supbia iniquoz cōminuitur: tunc electoz vita quanta integritate fulgeat declarat: qz cū iniusti deficiūt/ ex bacipsa aristarū cōtritione agit/ vt grana appareant que latebāt. Cūq; ariste frāgunt: granoz candor ostenditur: qz iniquis in supplicia eterna cadentib⁹ sctoz iustīcia quāta claritate cādeat demōstrat. Vñ recte q̄s p Joannē dr. Cuius ventilabrū in manu sua est: z pmūdabit aream suam: z triticū quidē recōdet i horreo: paleas aūt cōburet igni inextīngnibili. Beatus vir iob prauoz elatio quāta aduersiōe frangat aspiciat: cuiusq; aristis pereuntibus cō parans dicat: sicut summitates spi carum cōterent: qz nimirū rigiditas superboz triture vltima fortitudine frangit? q̄ nūc electoz vitaz despiciens elevatur. Sequitur.

¶ Quod si non ita est: quis me arguere poterit esse mentituz z ponere ante deū verba mea? Si itaq; nō estvt loquīt/ pfecto de falsitate hūc oēs arguere possunt. Cur ergo dr. Etli nō ita est/ q̄ō me arguere poterit esse mentitū: dum scz nouerimus q̄ fallaces cuilibet reprehendere lz. Sed si loquentis sensum subtili interrogatione discutimus/ q̄ sint recta que ptulit citius inuenim⁹. Justus nāq; etsi quid vnq̄ delinquendo loquit: diligenz nō est vt ab iniustis z prauevituperibus iudicetur. Vñ sanctꝰ vir amicoz superbiā deprimēs: nō solū si ita est: verūetiā si non est vt ptulit: nequaq̄ se reprehendi posse cōfidit: qz nimirum illi recte redarguere falsa possunt: q̄ falsa agere nesciunt. Sed correptionis ausum ꝓra fallacia pdūnt: qui adhuc fallaciter viuūt. Sit ergo. Od si ita nō est: q̄ō me poterat arguere esse mentitū? Acsi apte dicat. Ita sunt cūcta vt ptuli: q tñ si ita nō essent a vobis redargui nequaq; possent: qz adhuc ppte succūbitis: aliena reprehendere fallacia nō valetis. Ubi z apte subdit. Et ponere ante deū ꝓba mea. Quisq; em dicta fallacia veraciter reprehēdit: audita cogitās atq; hec ex regula vitatis pensans ꝓba ante deū ponit: quia apud se in cōspectu veritatis examinat: q̄d foris cōtra fallacias decernat. Ante deū quippe ꝓba ponere est: cōsiderato intimo iudice exteriora dicta pēsare. Vir igit sanctus ab amicis suppbientib⁹ verba sua āte deū poni posse nō estimat. Acsi aperte dicat: Idcirco q̄ loquor ponere apī iudicē nō valeo: qz et⁹ vobis facilē peccātes absconditis. Od tñ ex typo sancte ecclie nīl obstat intelligi: q̄ cū de infirmis suis ictib⁹ ab hereticoz irrisiōe reprehenditur: ipsa irrisionis eoz astutiaz designat: qz tolerabilius deo est: vt i infirmitate quis atq; ignorantia cū būilitate iaceat: ꝙ cum elatione alta cōprehendat. Bz qz sanct⁹ vir multa ꝓra eos ptulit: qui fugitiua potestate superbiūt: et ventosis honorib⁹ intumescūt: baldarb suites ex eius correptione proficiens: apud quem vera sit potentia agnoscit/ dicens.

¶ Textus Capituli. xxv. quod exponit deductiue beatus Gregorius libro. xvij. Et capitulū Septimum.

Otestas z terror apud deū est: qui facit concordiam in sublimib⁹ suis. Acsi aperte dicat: Solus corda motaliuz veraciter terret: qui et diuinitatis sue potentia veraciter possidet. Humana enim potentia quem terrorem incutit: que iure ciusdem potentie quando careat nescit. Recte autez dicitur. Qui facit concordiam in sublimibus suis: quia multa tibi met inferius diffidēt: sz ad cōcor-

dem supernoꝝ pl entitudinez currunt: z interne pacis causa agitur: vt sepe ea que sunt exterius sine pace disponant. Nã bonos omnipotẽs deus ad meritũ puehit/cuz contra eoz vitia malos seuire permittit: atqz in concordiaz ponunt summa/dũ cõfundunt infima: qz inde in celestibus electos suos angelozum choris sociat: vnde in terrenis z infimis reprobozuz mores suis nutibus aduersantes portat. Sed inter hec libet inquirere si par in sublimibus summa retinetur: qd est qõ p angeluz danieli dr.

Danie. 10.c. Ego veni propter sermones tuos: princeps autẽ regni pſarũ restitit mihi viginti z vno diebus: z ecce michael vnus de principibus primis venit in adiutoriũ mihi. Et paulopost. Nũc reuertar vt prelier aduersuz principẽ persarũ. Cũ essi egrederer/apparuit princeps grecoꝝ aduenies. Quos itaqz alios principes gentiũ nisi angelos appellat/q̃ sibi resistere exeunti potuissent: Que ergo esse pax in sublimibus põt/si inter ipsos qz angelicos spũs pliadi certamẽ agit/q̃ semp cõspectui veritatis assistũt: Sed qz certa angelozũ ministeria dispẽsandis singulis quibusqz gẽtibus sunt plata: cũ subiectoꝝ mores aduersum se vicissim preposituꝝ spirituũ opem merent: ipsi q̃ presunt spũs cõtra se venire referunt. Jo nãqz angelus qui danieli loquebat/captis israelitici populi in pſide cõstitutis platus agnoscitur: michael aũt eozũ qui ex eadẽ plebe in iudee terra remãserãt: prepositꝰ inuenit. Aũ rab hoc eodem angelo paulopost Danieli dr. Nemo est adiutor meus in oibus bis/nisi michael princeps vester. De quo z hoc qõ hmõi dicit. Et ecce michael vnus de principibꝰ primis venit in adiutoriuz mihi. Qui dũ nequaqz simul esse/sed venire in adiutoriũ dr: aperte ei populo prelatus agnoscitur/qui captus i alia parte tenebatur. Quid est ergo angelũ dicere: egoveni propter sermones tuos: princeps aũt regni pſarũ restitit mihi/nisi sua subditis opa nunciare? Acsi aperte dicat. Precũ quidẽ tuarũ merita exigũt: vt israeliticus populus a iugo sue captiuitatis eruat: sed est adhuc qõ in eodẽ populo pſarũ dõio purgari debeat. Unde dei ei ptione illius/persarũ princeps mihi iure cõtradicat: quãtus preces tuas eozũ dꝫs lachryme qui i iudea relicti sunt adiuuent. Aũ hoc dꝫ qõ dixim⁹ subiungit. Michael princeps vester venit in adiutoriũ mihi. Cunqz vt aduersus principem persarũ preliet/egreditur: grecoꝝ sibi princeps aduenies apparet. Qua ex re liquet q̃ aduersum grecos dꝫs aliquid indes commiserat: quoꝝ pfecto causa ereptionis illius resistebat. Propbete igit preces angelus exaudit/sed persaruz princeps restitit: qz etsi iam vita iusti deprecantis ereptionẽ populi erigit/eiusdẽ tñ populi adhuc vita cõtradicit: vt qz necdum plene bi qui in captiuitatẽ fuerãt ducti/purgati sunt: iure eis adhuc perse dominantur. Michael adiuuat/sed grecoꝝ princeps ad preliũ venit: qz mereri quidã veniã tam longe oppressoꝝ captiuitas poterat: sed ereptionis eozũ beneficio boc quoqz qõ in grecos deliquerãt obuiabat. Recte ergo dr/ q̃ ptra se angeli veniunt: qz subiectoruz sibi gentiũ vicissim merita ptradicũt. Nam sublimes spiritus eisdẽ gentibus principantes nequaqz p iniuste agentibus decertãt: sed eozũ facta iuste iudicãtes examinant. Cũqz vniuscuiusqz gentis vel culpa vel iusticia ad superne curie cõsilium ducitur/eiusdẽ gentis ꝓpositus vel obtinuisse ꝓbiberur: quorum tñ olim vna victoria est sui super se opificis voluntas summa: quã dum semper aspiciunt/quod non obtinere valent nunqz volunt. Bene ergo dicitur. Qui facit concordiaz in sublimibus suis. Sequit.

¶Munquid est numerus militum eius? In cogitatione humane rõnis supnoꝝ spirituũ numerus non est: qz q̃ta sit illa frequentia inuisibilis exercitus nescit. De quo per Danielem dicitur. Milia milliuz ministrabãt ei: z decies milies centena milia assistebant ei. Supernoũ ciuium numerus infinitus z definitus exprimit: vt q̃ deo est numerabilis/esse bolbus innumerabilis demõstretur: quis aliud est assistere/ aliõ ministrare. Assistunt eñ ille peculdubio ptãtes que ad quedã bolbus nunciandã nõ exeunt. Ministrãt vero bi qui ad explenda officia nunciorum veniunt: sed tamen ipsi quoqz cõtemplatione ab intimis non recedũt. Et qz plures sunt qui ministrant/ q̃ bi qui principaliter assistũt: assistentiuz numerus quasi definit⁹: ministrãtiũ vo infinitus ostẽdit.

¶Capitulum. vih.

Angelici spirit⁹ milites dei dicunt.

Angelicos q̃ spũs recte dei milites dicimus: quia decertare eos ptra ptãtes aereas nõ ignoramꝰ. Que tñ certamina nõ labore/ sz impio peragunt: qz quicquid agẽdo ptra immũdos spiritus appetũt/ex adiutorio cuncta regẽtis possunt. De

Lu. 2 b hac nãqz militia nascẽte rege nostro scriptũ est. Subito facta est cũ angelo multitudo militie celestis. Qui tñ militie electoꝝqz boim numer⁹ iungitur: qui p sublime mẽtis desideriuz a terrene conuersationis seruitute liberant. De qb⁹

b 2. Tbi. 2. a. per Paulũ dr. Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus. Qui licet nunc pauci appareant: in inuisibili tñ patria innumerabiles regnant: qz etsi ex cõparatione prauoꝝ pauci sunt/in cõgregationis sue frequentia metiri nequaqz possunt. Qz vero cotidẽ militũ virtus nõ ꝓpriis viribus/sed superne gratie infusione roborat: recte subiungit. ¶Et super quẽ non surget lumen illius. Lumẽ quippe dei est gratis preueniens. Que si in nostro corde nequaqz gratuito cõsurgeret/profecto mẽs nostra in peccatoꝝ suoꝝ tenebrio obscura remaneret. Aũ z subditur. ¶Munquid iustificari põt homo comparatus deo/apparere mundus natus de muliere? Uersus iste superius a beato Job dict: z nõ cis exprobratiõe replicatur. Dis nãqz vir iustus dei illustratione iustus est/non cõparatione. Humana quippe iustitia auctoritate cõparata/iniusticia est: qz etsi in ipsa sua conditione hõ persisteret/creatori nõ posset eãri creatura. Cui tamen ad grauiora defectꝰ pondera accessit: z culpa quaz serpens infidiano intulit/z mulier infirmata pſuasit. Unde nunc qz homo p mulierẽ culpe subditꝰ nascitur/reatus primi infirmitas in prole ppagatur. Et qz in radice putruit humanũ generis ramus/in cõditionis sue viriditate minime subsistit. Unde recte nunc dr. Numquid iustificari põt homo cõparatus deo: aut apparere mundus natus de muliere? Acsi aperte dicere tur. Si ẽ cõtra auctorẽ suum homo superbiat: cõsideret vnde huc venit: intelligat quid sit. Ex ecce nõnulli p donũ spũs adiuti/ptra ifirmitatẽ sue carnis erigunt: virtutibus emicãt: signoꝝ qz miraculis choruscant: nullus tñ est qui sine culpa vitam transeat/quouscqz carnem corruptionis portat. Aũ adhuc subdit. ¶Ecce etiã luna nõ splendet: z stelle nõ sunt mũde in cõspectu eius. Quid per lunã nisi cũcta simul ecclia? quid p stellas/nisi singulos bene viuentium animẽ designantur? qui inter prauoꝝ hominũ peruersationes/dũ virtutibꝰ eminent/ quasi in tenebris noctis lucẽt. Unde p Paulũ qz discipls dr. Inter quos lucetis sicut luminaria in mũdo. Qz etsi scta ecclia lune appellatiõe exprimitur/ppheta testat/dicens.

Lunaz ecclias

Phil. 2. c.

Abac. 3.c. Eleuat⁹ est sol: ⁊ luna sterit in ordine suo. Eleuato em sole in suo ordine luna statuitur: qz ascendente ad celos dñs: sancta primus eccle sia in predicationis auctoritate roboratur. Et qz stellarum nomine electi signantur: rursum Paulus insinuat dicens.

2. Cori. 15.c. ¶ Capitulum. ix.

Stella est a stella differt i claritate. Luna ergo nō splēdet: ⁊ stelle nō sunt munde in cōspectu ei⁹: qz nec sancta eccl'a virtute ppria tot maculis emicat/nisi hāc sue uētis gratie dona pfundāt: nec singulorū bene viuētiū mētes a peccator maculis munde sunt/si remota pietate iudicent: qz apud districti iudicis oculos sua vnūquēq; corruptibilitas inquinat/nisi hāc quotidie gra parcētis tergat. Electos quippe anim⁹ pdire ad libertatē iustitie nitit: sz adhuc cōpedc ifirmitatis tenet: ⁊ culpas quidē subiugere pfecte desiderat: sed quousq; corruptiōe carnis astringit: eiusq; vinculis etiā cū nō vult ligat. Hic itaq; colligit/quāto peccator pondere pressi sunt: qui ptra hec decertare negligūt: si plene culpā nec illi superāt: qui cōtra hāc viriliter pugnāt. Unde ⁊ postq̄ dictum est. Ecce et luna nō splēdet: ⁊ stelle nō sunt munde in cōspectu eius: primus additur. ¶ Quanto magis homo putredo: ⁊ filius hominis vermis. Aeſi apte diceretur: culpe Sed ipsi q̄s esse sine cogitatiōe nō valent: qui inter ꝓsentis vite tenebras virtutibus lucent: quāto rem iniquitatis obstricti sunt/q̄ adhuc carnalr viuūt. Sed a peccato esse liberi nequeūt: qui tam in celestibus desideriis cōuersantur: q̄ peccator pondera tolerāt: qui carnis sue voluptatib⁹ dediti adhuc putredinis lugum portāt. Hic Petrus ait. Si iustus vix saluabitur: impius ⁊ peccator vbi parebunt?

1. Pet. 4.d.

Hinc p Esaiam dr. Sup humū populi mei spine ⁊ vepres ascendent: quantomagis sup oēm domū gau dñi ciuitatis erultātis. Humū quippe populi sui dñs electorū omniū mentē vocat: super quā spinas ac vepres ascendere phibet: quia nec ipsam q̄s esse absq; punctionib⁹ vitior videt. Domus ergo gaudī ciuitatis erultātis est mēs prauoris: que dum vētura supplicia cōspicere negligit: in carnis voluptate se deserēs inaniter bilarescit. Aīt ergo. Sup humux populi mei spine ⁊ vepres ascendūt: quātomagis sup oēm domum gaudī ciuitatis erultātis. Aeſi aperte dicat. Qi et illoz mentē vitia deprimūt: q̄ se p celestis patrie desiderio affligunt: quibus culpis subtracti sunt: qui sine vlla formidine sese in carnis voluptate derelinquūt? Notandū ño in sermone suo quātū baldath ordinē ꝺdītōis nostre tenuit ⁊ natiuitatis: qui bolem nō vermē sed putredinē: filiū ño bolis vermēvocat. Primus nāq; hūani gñis parens/homo nō filius bolis: ex quo quisq; pdūt nō solū homo sed filius ꝺr bolis fuit. Sicut ergo ex homine filius bolis: ita ex putredine nascitur vermis. Uñ recte bonus putredo: filius ño bolis vermis vocatur. Primus quippe homo putredo nōvermis: qz etsi per mortē putruit: nō tamen ex putredine per natiuitatem venit. Qui autem hominis est filius/vermis dicit: qui iam ex mortalium corporū corruptione ꝓpagatur. Igitur qz amicorum verba finita sunt: beatus Iob altiori crimini ꝓsecutionis innititur: eiusq; dicta tam sunt valida q̄ extrema: quia ⁊ vsus esse turisperitorum solet: vt argumentux quo aduersarijs suis eminere se prevident/ad profectionis conclusionem seruent.

¶ Textus libri dñi Iob ca. xxvij. quem sanctus Gregorius libro moralis expositionis. xxij. exponit: Et capitulum. x.

Espondens autē Job dixit. Cuius adiutor es? Aut quid imbecillis ⁊ sustentas brachiū eius qui nō est fortis? Adiuuare imbecillē charitatis est/adiuuare potētem velle elatiōis. Quia igit amici eiꝰ hereticoz spēm tenētes/ñ adiuuātes dei sapientiā sui ostendere conabant: iuste añ baldath reprehendit vt dicat Cuius adiutores. Numquid imbecillis⁹ sustentas brachiū eius q̄ non est fortis? Aeſi apte dicat. Dñs em iuuare nitentes/cuius magnitudini succūbis: omne qđ impēdis solatiū de ostentatione est nō de pietate. Qz ster bet sciendū est: q̄ pterūq; erūt dei qui vere imbecillis nō est humiliter agētes adiuuam⁹. Uñ ⁊ Paulus dr. Adiutores essi dei sumus. Nam cū ei quē ipse p internā gratiā infundit nos exhortatiōis voce ꝓcurrim⁹: hoc qđ ille p spīritū agit intrinsecus/nos exteri⁹ ministerio vocis adiuuam⁹: ⁊ hic soluz nostra exhortatio ad pfectionē ducitur/cū in corde deus fuit qui adiuuat. Uñ ⁊ alꝺ dicit. Neq; q̄ plantat est aliq̄d/neq; q̄ rigat: sed qui incrementū dat/deꝰ. Plātare ꝺp pe ⁊ rigare/adiuuare est: qđ vtiq; vacuū erit ministerium: si in corde deus nō dat incrementū. Sed qui in sensu suo alta sapiunt: esse humiliter dei adiutores nolūt: qz dū sedes vtiles esse estimāt: a fructu se vtilitatis alienāt. Uñ ⁊ pīstatis voce discipulis dī. Cū feceritis oīa que precepta sunt vobis: dicite: serui inutiles sumus: qđ debuimus facere: fecimus. Sequitur. ¶ Cui dedisti consilium: forsitan illi qui non habet sapientiam? Dare stulto cōsiliū charitatis est: dare sapienti ostētationis: dare ño ipsi sapiētie: puerilitatis. Et qz bi quos tenere hereticoz spēm dixim⁹: per locutionē suaz ostētationi p̄ri⁹ q̄ vtilitati ſeruiebāt: recte adhuc cō tra baldath subdit. ¶ Et prudentiā tuam ostendisti plurimam. Dīs cui prudentia recta est: plurima nō est: qz iurta Pauli vocē: nō plus appetit sapere q̄ oportet sapere. Cui ño est plurima: nō est recta: qz dū vltra modum tendit: in quolibet latere culpe declinat. Prudētiā ño suā plurimā ostendunt: q̄ videri pre alijs prudētiores appetunt. Uñ fit pterūq; vt cū moderate sape nesciūt: etiā fatua loquantur. Ño qua re ipse adhuc eccl'a prudētie subiūgit: vt dicat. ¶ Quē docere voluisti: nōne eū qui fecit spīramentū? Per spīramentū viuim⁹: p prudētiā sapiētes sum⁹: prius añ nostrū est timere: postmodū sape: qz vt sapiētes esse valeam⁹ prius agit vt simus. Qui ergo vitā dedit: ipse pculdubio ⁊ prudētiam cōtulit. Baldath añ q̄ dixit Iob flagellatū p culpa credidit: occultuz dei iudicium qđ būtiter venerari debuit: supba nisus est temeritate ꝓpetrare. Ipsi ergo se p prudētiam pterulit: cuius iudiciū nō intelligēdo iudicauit. Ipi se p prudētiaz pterulit: a quo viuēdi spīraculū accepit: acſi plus ipso esset sapiēs: a q̄ habebat vt esset. Sed qz btūs Job sancte eccl'e typū tenēs: paucis inſuperboz correptionē tulit: quos tenere hereticoz speciē nō ignorauit: sicut supius dixit. Disputare cū deo cupio: prius vos ostēdo fabricatores mēdacij: ⁊ cultores eoz pernicioz dogmatū. Repete se ad doctrinā erigit: ⁊ cōtra elatoz sperti tiā sciētie sue latitudinē p sententias erūpit: dicēs. ¶ Ecce gigātes gemūt sub aquis. ¶ Cap. xj.

Ignuz quippe erat: vt per increpationē prius tumorem sapientie terrene rotunderet: ⁊ per doctrinam postmodū ad plena mysteriꝰ ba transfiret. Gigātes em vt apostatas ãgelos/vt supbos ãsq; boles nil obstat intelligi. Hinc enim per

Universidad de Sevilla Biblioteca

prophetā ōr. Mortui nō viuēt: gigantes nō resurgēt. Quos namq; mortuos nisi pctōres noiat? Et q̄ gigantes: nisi eos q̄ de pctō etiam superbiunt appellat? Illi aūt nō viuunt: qr peccando vitā iustitie perdiderunt. Isti etiaz resurgere post mortē nequeūt: qr post culpā suaz inflati: per superbiā ad pnse remedia nō recurrūt. Hinc rursum scriptum est. Vir qui errauerit a via doctrine/in cetu gigantum cōmorabitur: qr quisquis iter rectitudinis deserit: quoriz se numero nisi superborz spirituum iungit? Bene autē cōtra elatos ōr. Ecce gigātes gemunt sub aquis. Aesi aperte diceretur. Cur de sciētia bō superbiat cū z ignorantie abyssus z ipsos superbissimos angelorz spūs premat? Hi aūt gigantū noie porētes huius seculi designant: in aquis post sunt ppli figurari: Joanne attestante/qui ait. Aque ē sunt populi. Bene aūt cōtra superbientes dicit. Ecce gigantes gemunt sub aquis qr elati oēs dnm in hac vita affectāt bonorz celsitudinem cupiunt: sub pōderib⁹ pplorz gemunt. Nā quāto q̄s hīc altius erigitur/tanto curis grauioribus onerat: elatq; ipse populis mēte z cogitatione supponitur/quibus supponitur dignitate. Et dn̄ bis verbis ac breuiter indicatur: qr oīs superbia eoipso in imo iacet/quo in alta se erigit: vt inde magis cūctis supposita sit/vnde cūctis apperit supesse. Homo q̄pe in sublimibus eleuatus tātos super se sustinet: quantos suppositos regit. Hi aūt qui talib⁹ sociantur: ipsi etiā laboris eoz participatione deprimunk. Nā cū eis laborem etiā tolerare pōderis: dū pariter gloriā affectant bonorz. Aſi cū diceret. Ecce gigantes gemūt sub aquis: ptinus adiūxit. Et qui habitant cū eis. Reliqua. Pariter gemūt: qui coz glie ex delectatiōe sociantur. Ipse aūt occupatio secularis diuitarum tā to facilioz hūs vitijs pmitur: quāto molestiorib⁹ curis grauat. Humanus nāq; animus videre z deūitare peccata vix nō valeat ḡtus. Qr ergo vidit desideratas rerū celsitudines absq; pctis ministrare nō posse: z qr diuine ire nō abscondit quicqd illicitus ppetrat: apte securus adiūxit.

¶ Studuo est infern⁹ cozam illo: z nullū ē operimentū perditioni. Ōō Paulus apls q̄ ait. Oia enim nuda z aperta sunt oculis eiº. In ferni vero z perditionis nōe/diabolum oēsq; damnationis eius socios designauit. Quis ẏo ille sit cōrā quo infern⁹ est nud⁹: sequitur dicens. ¶ Qui extendit aquilonem super vacuum. Aquilonis nōe in sacro eloqo appellari diabolus solet: qui vt torporis frigore gentium corda cōstringeret: dixit. Sedebo in mōte testamenti in lateribus aq̄lonis. Qui super vacuum extēdit: qr illa corda possidet: que diuini amoris gra nō replenk. Ez tamen olpotēti deo suppetit: etiā vasa diaboli/electis⁹ frutib⁹ v acuafue gre munere ipiere: l eisq; diuini amoris solicitatē ponere: quos nulla cōspicit rectitudinis actione roborari. Aſi apte subiūgitur.

¶ Et appēdit terram super nihil. Quid ēsi terre noie: nisi sancta ecclesia designak: que dum verba p̄dicationis suscipit: fructum boni opis reddit. De qua p moysen ōr. Audiat terra verba ex ore meo: erpectet sicut pluuia eloquiū meū. Et q̄d p nihilum: nisi gentiles ppli designank? De quib⁹ p p pheram ōr. Oēs gētes velut nihilū z inane reputate sunt. In eo ergo nihilo terra suspēditur: q̄s pl⁹ vacuū ab aq̄lone tenebatur: qr illa corda gētiliū repleta sunt charitate dei: q̄ pressa prius fuerāt torpore diaboli.

¶ Capitulum. xvi.

Oet est vero z p hoc vacuum iudee infidelitas: z p terrā (sicut dictum) sancte ecclie fructificatio designari. Vir ergo sanctus casuz iudee pensans: ait. Aqua ꝑfunda ꝑterebit lapidem: q̄ videlicet aqua ꝑfunda? Nisi sancti predicatores: qui ad cor audientiū penetrare verbo predicationis nouerūt. Aqua ꝑfunda? Nisi sancta predicatio: que ad cor audientiū penetrare verbo predicationis nouerūt. Aqua ꝑfunda? Nisi sancta predicatio: que ad cor audientiū penetrare verbo predicationis nouerūt.

eūntis aspiciat: z gētilitatis merita ad veniā red eūntis cernat ac dicat. Qui ertēdit aq̄lonē sup vacuū: z appendit terrā sup nihilū. Nā qr iudeoz cor da a fide vacua diabolo sunt subdita/ ertēdit aq̄lonem sup vacuū. Qr vero nullis existentib⁹ meritis (sicut dictum est) p nihilo saluos faciet eos sup gentes dn̄s fundauit ecclesiā: que p ꝑpheā nihilū sunt vocat: aptē secutus adiūxit. Appendit terram sup nihil. Hoc vero quo ordine factum sit/mirifica subdēs rōne cōtexuit. Sit ei. ¶ Qui ligat aquas in nubib⁹ suis: vt nō erumpāt pariter deorsum. Quid hoc loco aquā/nisi sciam: q̄d nubes/nisi p̄dicatores appellat? Nam qr in sacro eloquio aliqñ aqua sciētia ōr: Salomone attestāte didicimus q̄ ait. Aqua ꝑfunda ꝑba ex ore viri: z torrens redundans fons sapie: Aquam signari sciam dauid ꝑbeta testak dicens. Tenebrosa aq̄ in nubib⁹ aeris. i. occulta scia l ꝑbetis: qui ante aduentum dn̄i dum occultis sacramentis grauidi mysteria immēsa gestarēt: intuentiū oculis eoz intelligētia caligabāt. Nubium vero noie q̄d hoc in loco aliud q̄ p̄dicatores sctl. i. apli designank: q̄ p mūdi partes circūqua q̄ transmissi: z ꝑbis nouerāt pluere/z miraculis choruscare? Quos esaias ꝑbeta ante longe intuēs dixit. Qui sunt isti qui vt nubes volant? Qr igitur vir iste ꝑbetico plenus spū/in hac locutione sua ad laudem dei iuitia nascentis ecclesie desiderat eroditi: studet ei ordinem ab apl̄orum p̄dicatione narrare q̄ curauerat summopere rudib⁹ ꝑpīs plana z capacibilia/nō summa atq; ardua predicare. Nam si sciam sctām que hic aque noie designak: vt hauriebāt corde itaq; ore funderēt: immēsitate eius auditores suos opprimerēt potius q̄ rigarent. Unde relegata intrinseca eius scientia: vt nō pariter deorsuz erumperet/auditores suos distillatione verboz nutriēs/nubes ita loquebat dicens. Nō potui loq̄ vobis quasi spūalibus/sed quasi carnalibus: tanq̄ paruulis in ꝑpho lac vobis potum dedi/nō escam. Quis enim ferre potuisset/si rapt⁹ ad tertiū celum/raptus in paradisum: z arcana verba audiens q̄ dici homini nō liceret: tam immensos supne scientie sinus aperiret? Aut cui⁹ nō virtutē auditoris opprimeret: si ea que intrinsecus haurire poterat: inquantum carnis lingua sufficeret: extrinsecus inundans aque huius immēsitas emanasset? Ut vero auditores rudes nō inundatione scientie: sed moderata p̄dicationis distillatione foueātur: ligat de⁹ aq̄s in nubibus: vt nō erumpant pariter deorsum: qr doctoz predicationem temperat: vt auditoz infirmitas dictoz roze nutrita ꝑualescat. Quod bene in euangelio mystica descriptione narrat: dn̄s ōr. Ascendit iesus i nauicula petri: z rogauit vt a terra duceret pusillū: z ita sedēs p̄dicabat turbis. Per nauez petri quid aliud q̄ cōmissa petro ecclesia designatur? De q̄ vt dn̄s turbis ꝑfluentibus p̄dicet/cā a terra paululū reduci iubet. Quā nec in altum duci: z tñ a terra ꝑcipit remoueri: pfecto significans predicatores suos rudibus debere poscipulis: nec alta nimis de celestib⁹/ nec tñ terrena predicare. Aqua ita q̄ ligatur in nubibus: qr p̄dicatorū scia infirmoz mentibus loquēs quantū sentire valet docere probibetur.

¶ Capitulum. xviii.

Am pierūq; si audi toz cor verbi immē strate corrūpit/lingua docētiū idiscretionis pena mulcta tur. Unde scriptus est. Si quis aquā cisternam foderit/z nō operuerit eam/ceciderit q̄ bos vel asinus in eam: dn̄s cisterne reddet ꝑcium iumentoz. Quid est ergo aperire cister-

Esaie. 26.b.

p. 21.c

c

Apoc. 17.b.

Esaie. 14.b.

p.18.a
p.17.b
Tenebrosa aqua in nubibus.

Nihilū quid sit

Deutr. 32.a.

Esaie. 60.b.

Esaie. 40.b.

1. Cor 3.c.

c

Luce. 5.a.

Exod. 21.d.

nã/nisi intellectu valido scripture
re sacre arcana penetrare? Quid
aũt p bouẽ t asinũ. i. mundũ t im-
mundũ alas/nisi fidelis ḋsq; t in-
fidelis accipit? Qui ergo cisternã
fodit cooptat: ne illuc bos vel asi-
nus ruat. i. si in sacro eloḋo tã alta
intelligit: sublimes sensus coram
nõ capiẽtib⁹ p silentiũ tegat: ne p
scandalũ mẽtio aut fidelẽ paruu-
lũ/aut infidelẽ qui credere posuis
set/interimat. Er morte eñ iumẽ
toy debet ḣcium: q illuc sc; admi
sisse cõuincit/vnde ad agendã pe
nitentiã re⁹ tenetur. Quisq; nãq;
ad alta scientie fluenta pueniens:
cũ hec apud bzuta auditorium cor
da nõ cõtexerit pene reus adḣcit.
Bi p verba el⁹ in scandalum siue
munda seu mens imunda capiat.
Opienda est itaq; cisterna: q coꝝ
paruulis mentibus tegẽda est al
ta scia: ne vñ coꝝ docentiũ adsum
ma attollit/inde infirmitas audi
toy ad ima dilabat. Dicat igit re
cte. Qui ligat aquas in nubib⁹: vt
nõ erũpant pariter deorsum. p-
riter nãq; aq erũperent/si coꝝ in
firmis auditoribus ḣta est scia ex
ore loquẽtiũ emanaret: si simul se
ois plenitudo ḣdicationis effun-
deret: t nil sibi cũ ꝑficientib⁹ re-
seruaret. Dignũ q̃ppe est vt q̃ ḣdi
cat/audientis modũ cõsideret: q̃
tenus ipsa ḣdicatio cuꝝ auditoris
suis incrementis crescat. Bic q̃p-
pe agere vnusq; q̃q; ḣdicator debet:
sicut eñ illo diuinit⁹ agit: vt nec q̃cũ
cuncta q̃ sentit infirmis insinuet:
q t quousq; ipse carne mortalita
tis infirm⁹ est: ea q̃ supna sunt esse
cta non sentit. Predicare ergo rui
dibus nõ debet ḣrinꝰ cognoscit:
q t ipse de supernis mysterijs co-
gnoscere nõ ualet quanta sint. Dinc
est eñ q̃ Paulus apls postq̃ my-
sterijs celestibus interfuit/dicit.
1. Cor. 13. d. Videm⁹ nũc p speculũ in enigma
te: tunc autem facie ad faciẽ. Uñ
t continue hec sequit. Qui tenet
vultum solij sui: t expandit su-
per illud nebulam suã. In vul-

tu solet cognitio demonstrari. Bo
lij ergo ei⁹ vultus tenet: q̃ nobis
in hac vita regni eius gr̃ia/nõ q̃n
ta intrinsecus habet agnoscitur.
Sup quo recte expãdi nebula dr:
q̃ sicut est illa celestis regni gr̃ia
non videt. Nam corꝑ q̃s corrũpit
aggrauat animã: t deprimit terre
na inhabitatio sensum multa co
gitantem. B videndo ergo ea nebu
la aspergimur: q̃ ipsa nr̃e ignoran
tie obscuritate caligamus. Unde
recte p Ho. dr. Caligo sub pedibus
eius t ascendit sup cherubin: t vo
lauit sup pennas ventoy: t posuit
tenebras latibulũ suũ. Caligo est
nichil q̃ ei sub pedib⁹: q̃ nõ ea clari
tate ab inferioribus cernit/q̃ i su
perioꝛib⁹ q̃natur. Ascendit eñ sup
cherubin t volauit. Cherubin q̃ppe
plenitudo scientie dr: pinde su
per plenitudine scie ascẽdisse pro
bibet/vt volasse: q̃ manifestatis el⁹
celsitudinẽ scientia nulla cõprehẽ
dit. Volauit igitur/qui longe fal-
lit ab intellectu nr̃o se rapuit. Vo
lauit sup pẽnas ventoy: q̃ scien
tiam transcẽdit alarũ. Qui posuit
tenebras latibulum suũ: q̃ dũ ca
ligine nostre infirmitatis obscu
ramur: p ignorantiam nr̃am nos
bis absconditur/ne a nobis modo
in eterna t intima claritate vide
tur. Unde ei et in canticis canti
corum a sponsa dicitur. Fuge dile
cte mi: fuge. ¶Capitulum. xvii.

Agit nos/dicimus
q̃ tiens mẽti nr̃e id
q̃ reminisci volu
mus non occurrit.
Fugit nos dicimus
q̃ tiens id q̃ [remi
niscivolum⁹: memo
ra inõ tenem⁹: Sed tã ergo ecclesia
postq̃ morte ac resurrectione dñi
ascẽsionẽq̃ descripsit: clamat ei p
pheticꝰ plẽa spũ. Fuge dilecte mi
fuge. Ac si diceret. Tu q̃ ex carne
ꝑhẽnibilis fact⁹ es ex diuinitate
tua: intelligentiã nr̃i sensus exce
de: t in relapso nobis incõꝑhẽsibi
lis ymane. Tenẽt ergo vultũ solij

sui/q̃ manifestatis sue potentiã mor
talib⁹ abscõdit. Ex si el⁹ solij an-
gelicas ꝓtates accipim⁹/ipsius q̃p
pe velut sedi regie ḣdet. Qui no-
bis solij vultum tr: q̃ ḋdiu in hac
mortali carne subsistim⁹/q̃ q̃ntacq;
sint illa angelor ministeria nõ vi-
demus. Expandit sup illud nebu-
lã suã: q̃ peculiarib⁹ t cor nr̃m ad
q̃rendũ subleuat: t ñ occulta mo-
deratione agit/vt ipsa reḋstrionis
sue immẽsitate reprimat. Uñ scri-
ptũ est. Dedit abyssũ voꝛẽ suam/
ab altitudine phantasie sue. Excla
mare eñ mens bñana in admira
tione cõpellitur/oñ altitudine cõ
sideratiõnis in reḋstrionib⁹ suis
ꝓtẽdo quo latius extendit angu-
stat. Uel certe q̃ solij dei ipsi nos
sumus: vultũ solij sui nõ immeri-
to tenere dr: dñi nr̃a scientia pgre-
di ad altiora ꝓhibet: sup q̃s solius
sui nebulã dei aspergere dr: quia
inutilibus mancẽs/occulta super
nos iudicia exerit: vt t fiat in ꝓ-
ptis q̃s videre possim⁹: t ñ origo
facti lateat in abditis: vt cur fiat/
nescire debeam⁹. Uñ rapte subdit

¶Terminum circundedit aquis
usq; dum finiantur lux t tenebre.

Quia plerisq; in sacro eloquio (vt
sapia dicim⁹) aquarũ nosse ꝓpriũ de
signank: aq̃s dñs termino circun-
dat: q̃ humani generis scientiam
moderatur: vt quousq; vicissitudi
nes alternantiũ temporũ transeãt:
ꝑfecte ad cognitionẽ claritatis in-
time nõ perringat. Sue ꝓ lucis
nosse tustos accipim⁹: tenebrarum
ꝓ appellatione pctores. Unde t
Paulus dicit. Erratis aliqñ tene-
bre/nũc autem lux in dño: bociꝑm
q̃ dicim⁹ sentire nil obstat: q̃ per
fecta eternitatis sciẽtia nulli tri-
buit/q̃usq; cursus iustoy iustoriũ
q̃ finiat. Sed q̃ omnia nõ est ca
rnales ꝓpter supna nescire: sanct⁹
vir in eiusdẽ diuine potẽtie admi
ratiõe se erigit: t q̃ ipsam q̃ ange
lorum ꝑfectoriũq; bolm scientiam
transeat intuetur/dicẽs. ¶Colũ
ne celi contremiscunt/t pauẽt
ad nutum eius. Quid aliud colũ
nas celi q̃ sctos angelos/ve ilum-
mos eccleste ḋdicatores appellat?
Super quos in celestib⁹ crescens
vniuersa spũalis fabrice structura
surrexit: sicut alas sancta scriptura
testat/dicens. Qui vicerit/faciam
illum columnam meã in templo
dei mei. Nã quisquis in dei opere
recta intẽtione firmat/colũna in
structura fabrice spũalis erigitur:
vt in hoc tẽplo q̃s est eccl̃ia posit⁹
t utilitati sit t decori. Eos vero Iob
colũnas celi q̃s apls columnas vo
cat eccl̃ie/dicẽs: Petr⁹ t Iacob⁹ t
Ioannes qui vident columne esse
dextras dederũt mihi. Possumus
etiã colũnas celi t ipsas ecclesias
nõ incõuenienter accipe: q̃ multe
vnã catholicã faciunt/toto terra-
rũ orbe diffusam. Uñ t septẽ eccl̃esijs
scribit Ioannes apls: vt vnã catho
licã septiformis gr̃e plenitudo spũ de-
signaret. Et de dño nouim⁹ dixis-
se Salomonẽ. Sapientia edifica-
uit sibi domũ: excidit columnas se
ptem. Qui vt se id de septem eccle
sijs dixisse innotesceret: secutus
etiã sacramẽta ipsa diligenter in-
seruit/dicens. Immolauit victi-
mas: miscuit vinum: t proposuit
mensam: misit ancillas suas vt vo
carent ad arcem/t ad menia ciui-
tatis. Bic quis est paruul⁹/veniat
ad me. Immolauit enim dominꝰ
victimas/seipsum offerendo p no
bis. Miscuit vinum precepto rum
suorum poculum ex narratione hi
storica/t intelligentia spirituali
con temperans. Unde als dicit
est. Caro mea vere est potus. Et
mea plen⁹ est mixto. Et posuit men-
sam. i. scripturam sacram/que ses-
sos ad se atq; a seculi oneribus ve
nientes/pane verbi dei reficit: et
contra aduersarios sua refectione
nos roborat. Unde alias ab eccle-
sia dicitur. Posuisti in conspectu
meo mensam aduersus eos q̃ tri-
bulant me. Misit ancillas suas/
apostoꝛ videlicet alas in ipso suo in
tio infirmas: vt vocarent ad ar-

tem t menia ciuitatis:qz dñi eterna vite denūciat/ad alta nos menia supne ciuitatis leuāt:q̄ pfecto menia nisi humiles ascendūt. Ūñ illic ab eadē sapientia subdit. Si quis est paruulus veniat ad me. Et si aperte dicat. Quisquis se apō se magnū estimat/aditum sibimet accessus angustat:qz tanto ad me altius pngitur/quāto vniuscuiusq; mēs apud se verius hūiliat.

¶Capitulum.xv.

Sed quātalibet q̄sq; virtute pficiat:quātalibet sciētia excrescat/penetrare non sufficit:quo nos cōditor moderamine in dicioꝝ regit. Dicat ergo. Eoūne celi ꝓtremiscūt/t pauent ad nutū eius. Qr nec in pueris q̄sq; ipsi pingere advolūtatis ei⁹ celsitudinē prevalēt: q̄ eiusdē voluntatis ꝓmia denūciātes vidēt. Nō (sicut supius dixim⁹) de sctis q̄z angelis nil obstat intelligi:qz ipse q̄z virtutes celestiū q̄ bunc sine cessatione cōspiciūt/in ipsa sua cōtemplatiōe cōtremiscūt. Sed idē tremor ne eisdē penalis sit: nō timoris est/sz admiratiōis. Qr ꝓ quibus panor stradmiratiōis eius intulit:nūc ordinē nre salutis narrat. Sequit. ¶In fortitudine illius repete maria congregata sunt :t prudētia eius percussit superbum. Quid aliud maris nomine q̄ pñs seculū designat:i quo corda bolm terrena querentiū diuersis cogitationū fluctibus intumescunt/qui elatione supbie concitari/dñi alterna intētione se impetunt:quasi aduersantes se vnda colliduūt. Qz iam in fortitudine illius maria cōgregata sunt:qz incarnato dño discordātia secularīū corda pcrediter credūt. Jam Petrus in mari ambulat:qz nimirū christi predicatoribꝰ illa quōdā tumida hūili auditu corda substrata sunt: vt recte etiā in euāgelio but⁹ mīdi māsuetudinē figurauerit:q̄ pcellosa maris aqua dñi pedib⁹ pssa tumore calcata est. Qz quonā modo id actū sit apitur/dñi bz. Et prudētia eius percussit superbū. Quis hic superbus ali⁹ appellat/ nisi ille q̄ dixit. Ascēdā sup altitudinē nubiū/similis ero altissimo. Et de quo voce dei bz. Qui fact⁹ est vt nullū timeret:t ipse est rex sup ōes filios superbie. De quo etiā bnic sñe david pphetes pcordat/dicēs. Tu hūiliasti sicut vulneratū superbū. Qz q̄ntus simplicis nature diuinitatis nō sit aliud esse/aliud sapere:nec aliud sapere/t aliud fortē esse:q̄ppe qz fortitudo q̄ sapiētia/t ipsa sapientia q̄ diuinitatis essentia est:vigiliter tñ intuendū puto/ q̄ vir iste ppbetico plenus spū superbū diabolus prudētia dei potius maluit dicere q̄ fortitudine esse pcussum. Nō enim ait fortitudo/sz prudētia ei⁹ pcussit superbū. Nā q̄uis (sicut dictū est) ppter naturā simplicē dei fortitudo sapiētia sit:dñs tñ diabolū quātum ad faciē spectat: nō virtute/sed rōne supauit. Ipse nāq; diabolus in illa nos parētis primi radice supplātās/sub captiuitate sua quasi iuste tenuit bolem: q̄ libero arbitrio cōdit⁹ sibi eo iniusta suadente cōsensit. Ad vitā nāq; conditus in libertate ppie volūtatis/spōte sua fact⁹ est debitor mortis. Deleāda ergo erat talis culpa:sz nisi per sacrū deleri nō poterat sacrificiū. Sed quale sacrificiū poterat pro absoluēdis dominib⁹ inueniri? Neq; etenim iustum fuit vt pro rationali bole bruta animalia ꝓpter cederent. Ūñ ait apls. Necesse est ergo exēplaria celestiū bomūdari: ipsa añt celestia meliorib⁹ hostiis q̄ istis. Ergo si bruta animalia ꝓpter rationale animal.i.pro bole digne victime nō fuerūt:requirēd⁹ erat bomo q̄ p bolb⁹ offerri debuisset: vt pro rationali peccante rōnalis hostia mactaret. Qz q̄d q̄ bō sine peccato inueniri non poterat: t oblata pro nobis hostia quādo nos a peccato mūdare potuisset/si ipsa hostia peccati contagione non careret? Inquinata quippe inquinatos mūdare nō potuisset. Ergo vt rationalis esset hostia/ab bole fuerat auferendus: vt vero a peccatis mundaret bolem/bō esset sine peccato. Sed q̄s esset sine peccato homo/si ex peccati cōmixtione deficeret? Proinde venit ꝓpter nos in vtero virginis filius dei: ibi ꝓ nobis factus est bō. Supra eū/ab illa natura nō culpa. Fecit ꝓ nobis sacrificiū corꝑ suū: exhibuit ꝓ pctōrib⁹ victimā sine peccato: q̄ t humanitatem mori/t iusticia mundare potuisset.

¶Capitulum.xvi.

Hunc ergo cum post baptisma vidit antiquus hostis/ mortentationibus ipetit:t ꝓ diuersos aditus ad interioꝛa ei⁹ molitus irrepere victus est:atq; ipsa inexpugnabilis mentis eius integritate pstratus. Qz qz ad interioꝛa ei⁹ nō valuit/ ad eius se exteriora cōuertit: vt qz mētis virtute victus est/cum quē decipere rētario nō valuit: carnis saltē videret morte superare: atq; vt ante nos dictū erat/pinissus et in illud qđ er nobis mortalib⁹ mediator acceperat. Qz vbi potuit aliquid facere/ibi ex omni pte denisetus est:t vnde accepit exteri⁹ potestatē dñice carnis occidēde/inde interioꝛ potestas ei⁹ qua nos tenebat occisa est. Ipse nāq; interi⁹ victus est:dum quasi vincit exteri⁹:t qui nos iure debitores mortis tenuit/iure i nobis ius mortis amisit:qz ꝓ satellites suos eius carnez perimēdā appetīt:i quo nil ex culpe debito inuenit. Ardua alatis ꝓpter rationale animal.i.pro bole digne victime nō fuerūt:requirēd⁹ erat bomo q̄ p bolb⁹ offerri debuisset: vt pro rationali peccante rōnalis hostia mactaret. Qz q̄d q̄ bō sine peccato inueniri non poterat: t oblata pro nobis hostia quādo nos a peccato mūdare potuisset/si ipsa hostia peccati contagione non careret? Inquinata quippe inquinatos mūdare nō potuisset. Ergo vt rationalis esset hostia/ab bole fuerat auferendus: vt vero a peccatis mundaret bolem/bō esset sine peccato. Sed q̄s esset sine peccato homo/si ex peccati cōmixtione deficeret? Proinde venit ꝓpter nos in vtero virginis filius dei: ibi ꝓ nobis factus est bō. Supra eū/ab illa natura nō culpa. Fecit ꝓ nobis sacrificiū corꝑ suū: exhibuit ꝓ pctōrib⁹ victimā sine peccato: q̄ t humanitatem mori/t iusticia mundare potuisset.

¶Capitulum.xvi.

Hunc ergo cum post baptisma vidit antiquus hostis/ mortentationibus ipetit:t ꝓ diuersos aditus ad interioꝛa ei⁹ molitus irrepere victus est:atq; ipsa inexpugnabilis mentis eius integritate pstratus. Qz qz ad interioꝛa ei⁹ nō valuit/ ad eius se exteriora cōuertit: vt qz mētis virtute victus est/cum quē decipere rētario nō valuit: carnis saltē videret morte superare: atq; vt ante nos dictū erat/pinissus et in illud qđ er nobis mortalib⁹ mediator acceperat. Qz vbi potuit aliquid facere/ibi ex omni pte denisetus est:t vnde accepit exteri⁹ potestatē dñice carnis occidēde/inde interioꝛ potestas ei⁹ qua nos tenebat occisa est. Ipse nāq; interi⁹ victus est:dum quasi vincit exteri⁹:t qui nos iure debitores mortis tenuit/iure i nobis ius mortis amisit:qz ꝓ satellites suos eius carnez perimēdā appetīt:i quo nil ex culpe debito inuenit. Ardua alatis ꝓpter rationale animal.i.pro bole digne victime nō fuerūt:requirēd⁹ erat bomo q̄ p bolb⁹ offerri debuisset: vt pro rationali peccante rōnalis hostia mactaret. Qz q̄d q̄ bō sine peccato inueniri non poterat: t oblata pro nobis hostia quādo nos a peccato mūdare potuisset/si ipsa hostia peccati contagione non careret? Inquinata quippe inquinatos mūdare nō potuisset. Ergo vt rationalis esset hostia/ab bole fuerat auferendus: vt vero a peccatis mundaret bolem/bō esset sine peccato. Sed q̄s esset sine peccato homo/si ex peccati cōmixtione deficeret? Proinde venit ꝓpter nos in vtero virginis filius dei: ibi ꝓ nobis factus est bō. Supra eū/ab illa natura nō culpa. Fecit ꝓ nobis sacrificiū corꝑ suū: exhibuit ꝓ pctōrib⁹ victimā sine peccato: q̄ t humanitatem mori/t iusticia mundare potuisset.

¶Capitulum.xvi.

Hunc ergo cum post baptisma vidit antiquus hostis/ mortentationibus ipetit:t ꝓ diuersos aditus ad interioꝛa ei⁹ molitus irrepere victus est:atq; ipsa inexpugnabilis mentis eius integritate pstratus. Qz qz ad interioꝛa ei⁹ nō valuit/ ad eius se exteriora cōuertit: vt qz mētis virtute victus est/cum quē decipere rētario nō valuit: carnis saltē videret morte superare: atq; vt ante nos dictū erat/pinissus et in illud qđ er nobis mortalib⁹ mediator acceperat. Qz vbi potuit aliquid facere/ibi ex omni pte denisetus est:t vnde accepit exteri⁹ potestatē dñice carnis occidēde/inde interioꝛ potestas ei⁹ qua nos tenebat occisa est. Ipse nāq; interi⁹ victus est:dum quasi vincit exteri⁹:t qui nos iure debitores mortis tenuit/iure i nobis ius mortis amisit:qz ꝓ satellites suos eius carnez perimēdā appetīt:i quo nil ex culpe debito inuenit. Ardua alatis ꝓpter rationale animal.i.pro bole digne victime nō fuerūt:requirēd⁹ erat bomo q̄ p bolb⁹ offerri debuisset: vt pro rationali peccante rōnalis hostia mactaret. Qz q̄d q̄ bō sine peccato inueniri non poterat: t oblata pro nobis hostia quādo nos a peccato mūdare potuisset/si ipsa hostia peccati contagione non careret? Inquinata quippe inquinatos mūdare nō potuisset. Ergo vt rationalis esset hostia/ab bole fuerat auferendus: vt vero a peccatis mundaret bolem/bō esset sine peccato. Sed q̄s esset sine peccato homo/si ex peccati cōmixtione deficeret? Proinde venit ꝓpter nos in vtero virginis filius dei: ibi ꝓ nobis factus est bō. Supra eū/ab illa natura nō culpa. Fecit ꝓ nobis sacrificiū corꝑ suū: exhibuit ꝓ pctōrib⁹ victimā sine peccato: q̄ t humanitatem mori/t iusticia mundare potuisset.

auctoritate p̄dicauit. ℣ Ꝺ cū facto miraculo ḡstio fuisset exorta: ⁊ sacerdotū principes/seniores ac scribe in apl̄oꝝ persecutione concurrerēt/eos in medio statuētes: in q̄ virtute miraculū fecerint/ percūctari curauerūt. Quib⁹ repletꝰ spiritusctō Petrus dixit. Principes ꝑpli ⁊ seniores/si nos hodie dijudicamur in bñfacto hois infirmi/ in quo iste saluus ēt factus. Notū sit oībus vobis/ ⁊ ol plebi isr̄/ qz in nomīe ihesu christi nazareni/ quē vos crucifixistis: quē deus suscitauit a mortuis: in hoc iste astat coꝝ vobis sanus. Cūq; erga hec p sequentiū furor excresceret: eosq; sacerdotes ac principes ihesum p̄dicare prohiberent. Contra tam principiū quā auctoritate Petr⁹ exercuerit indicatur/ cum illic p nūs subditur. Petrus vero et apl̄i dixerūt. Obedire opz deo magis q̄ hoībus. Sed cū auctoritate p̄dicantiū resistentiū p̄cepta nō p̄meret/ad flagella ꝓuenit. Ⅎ subditur. Tūc principes sacerdotū cet⁹ denūciauerūt ne loquerent in nomīe ihesu: ⁊ dimiserunt eos. Ꝫ qz apl̄oꝝ ḡtutē ꝓmere/ nec flagella valuerūt: parenter ofᵈitur/cū protinus subinferꝝ. Et illi quidē ibāt gaudētes a cōspectu cōsilij: qz digni habiti sunt p nomīe ihesu cōtumelijā pati: mot etiā post flagellor gaudia quid agerent indicat. Ol añ die in tēplo ⁊ circa domos nō cessabāt docētes ⁊ euāgelizantes xp̄m ihesum. Ecce ille pauloante timid⁹ iam linguis loquit: choruscat mira cultis: infidelitatē sacerdotū ac p̄ncipū libera voce increpat: ad p̄dicandū ihesum exemplū auctoritatis ceteris ꝓstat: ne in nomīe eius loq̄ debeat/verberibus ꝓhibet: nec eū cōpescitur. Cōtemnit flagella cedentiū/qui pauloante requirentiū ꝏba timuerat: et q̄ ancille vires rēpsitus expauit/virco principū ihesus ꝓmit. Vtel cū ia spūs ḡtutē solidatus/duct⁹ mīdi altitudines libertatis calce depremebat: vt in imo esse decerneret: quicquid contra creatoris gratiam altum tumeret. ¶ Capi. xvii.

Hec sunt ornamenta ecclesiarum: hec sunt dona spūs: q̄ diuersis manifestari virtutib⁹ solet: quas occulte dispensationis munere diuisas Paulus enūerat dicēs. Alij quidē p spūm dat sermo sapiētie/ alij añ sermo scie ꝑm eundē spūm/ alteri fides in eodem spū/ alij gra sanitatū in vno spū. Alij operatio virtutū/ alij ꝓphetia/ alij discretio spiritū/ alij genera linguaꝝ/ alij interpretatio sermonū. Que mox ḡsali diffinitione cōcludēs ait. Hec añ oia operatur vnus atq; idem spūs/ dīuidens singulis prout vult. De his et celio in psalmo dictū est. Verbo dñi celi firmati sunt. De his ꝙq; ornamēt⁹ spūs subdit. Et spū oris eoꝝ ómis ornauit celos: qz predicatores sancti nisi ꝓmissa paracleti dona peciperent: nullo fortitudinis decore claruissent. Sed qz sanctis apostolis virtutum gra a decoratis vite p̄dicatio cōtra infideliū corda cōualuit: ⁊ antiquus hostis obsessas in fideliū mētes p̄dicatoꝝ vocib⁹ expulsis reliquit: post ornamenta celoꝝ apte subiungitur. ¶ Et obstetricante manu eius educt⁹ est coluber tortuosus. Quis esset coluber appellatur nomine/nisi antiquus hostis: ⁊ lubric⁹ ⁊ tortuosus: qui decipiendo homini colubri ore locutus est. De quo p ꝓphetam dr. Zemath dñ serpenti: vectrem tortuosum. Qui idcirco loqui serpentis ore ꝓmittit⁹: vt ex ipso vase eius homo cognosceret/qualis esset q̄ intus habitaret. Serpēs quippe nō solum tortuosus est/ sed etiā lubricus. Quia vero in rectitudine veritatis nō stetit/ tortuosum animal intrauit. Quia ergo suggestio ni eius ſ primo nō resistitur: repēte totus ad interiora cordis dum non sentitur illabitur/ verba ad

Dona spūs ci.

1. Cor. 12.a.

b

Ibidē

Ysa.32.b

c

Cur diabolus colubri lubricꝰ

dominem p animal lubricum fecit. Cauerne vero huius colubri/ corda fuerāt iniquorum. Que qz ad p̄uitatez ꝓpriā rapuit/quasi in coꝝ habitatione requieuit. Sed obstetricite manu dñi tortuosus coluber de ꝓpriis cauernis erpuit sua est: qz dum nobis diuina gra medet⁹: ⁊ is qui nos tenuerat antiqu⁹ a nobis fugit⁹ efficitur: sicut incarnata ꝙtas dicit. Nunc princeps huius mūdi eiciet⁹ foras. Unde iam nunc sanctos oēs non tenendo possidet/sed tentando p̄sequitur. Nam qz non eis extrinsecus regnat/cōtra eos pugnat extrinsecus: ⁊ qz intus dñium perdidit/bella molitur foris. Ille enim cum de carnalibus dominum cordibus expulit: qui propter hominēs ad incarnationē venit: dum; corda infidelium tenuit: quasi mānum ad latibula serpentis misit. Unde recte per ꝓphetam dicit. Delectabitur infans ab vbere super foramine aspidis: ⁊ in cauerna reguli qui ablactat⁹ fuerit manum suam mittet. Non nocebunt: ⁊ non occident: ⁊ in vniuerso monte sancto meo. Quem nisi infantem ab vbere vel cum qui ablactatus fuerit/nisi dei appellat⁹? Quid vero foramine aspidis vel cauernis reguli nisi corda signauit iniquoꝝ? Quia antiquus hostis dum totum se in eorum consensu contulit: quasi in foramine proprio coluber tortuosus suus astutie colligendo glomerauit. Quem ⁊ aspidis appellat nomīe occulto seuiētem/ ⁊ reguli aperte ferientē. Manum ergo suam dominus in foramine reguli atq; aspidis misit: qñ iniquorum corda diuina potestate tenuit: ⁊ comprehensum exinde aspidem vel reguli/id est captium diabolum tractit: vt in monte sancto eius quod est ecclesia: electis fidelibus non noceret. Ibinc namq; in canticis canticoꝝ spōso venienti dr. Coronaberis de capite amana/de vertice sanir ⁊ ber

Ysa.11

d

Job.12. c.

mō de cubilib⁹ leonū. Quid aliud ei leonū noīe/ꝙ demōia designat? q̄ ira ꝑpl nos atrocissime crudelitatis insecutiunt? Et qz peccatores ad fidem vocati sunt: quoꝝ quondam corda leonuꝝ cubilia fuerūt: dum vicisse mortem dominus eorum cōfessione creditur: quasi de leonum cubilibus coronat⁹. Remuneratio quippe victorie corona est. Toties ergo ei coronam fidelis offerunt/quotiēs hunc vicisse mortem ex resurrectione confitentur: Deo ergo de cubilibus suis pellitur: qz obstetricante manu dñi tortuosus coluber in cauernis quas tenuerat habitare ꝓhibetur. Nam victus a fidelium cordib⁹ erūt: qui super hec ātea sceptro perfidie regnauit. Ecce in paucis diebus ꝙ sentētijs sanctus vir aduentus dñici ordinem retulit/pōdera ex̄plit: dū ex ei⁹ carnatiōe fieri potuit/admirādo narrauit. ¶ L. xix.

Sed qui mira fecit i humilitate veniens: considerare nō pōt cuꝰ ḡto terrore venturus est in maiestatis sue forti tudine apparēs. Ordo primi aduentus illius pensari et conspici intantum potuit/ in ꝙtiū ad redimendos carnales veniens diuinitatis sue magnitudinē carnalibus oculis temperauit. Quis vero eius celsitudinis terrorem ferat: cum secundi aduentus potentia per ignem iudicium exercens: in potestatis sue maiestate cōdueꝝ rit? Unde vir sanct⁹ aduentum illius narrat primum: sed laxatur ad secundum dicens. Ecce hec ex parte dicta sunt viarum eius. Et cū vix parua stilla sermonū cp̄t⁹ aū dierim⁹? qs poterit tonitruū magnitudis illi⁹ ꝛtueri? Quid hoc loco viarū noīe/nisi actiōes dñi appellat? Ut ꝙ ꝓphetam dñs dicit. Nō ei sunt vie mee sicut vie vre. Adueñt ergo dñi narrantis vias dei ex pte retulerat: qz alia eius actio fuit q̄ nos p̄didit: alia q̄ redemit.

Ecclus 4.a.

B

f

Ysa. 27.a.

Cant. 4 c.

textus

Deus xpi aduentꝰ.

Ysa. 55.c.

Deus aduentu xpi.

Ea itaq; que domini actione narrauit: extremi iudicij cõparatione leuigans ait. Ecce hec ex parte dicta sunt viaz ei⁹. Qđ t parum stillam sermonũ eius appellat: qz q̃quid altum/quicquid terribile in hac vita positi de eius consideratione cognoscimus: ex immensitate celestium secretorum velut tenuis ad nos gutta superni liquoris emanat. ¶ Et q̃s poterit tonitruum magnitudinis ei⁹ intueri? Acsi aperte dicat. Si bumiliatis eius admirandaz ferim⁹ horrendũ atq; terribilem maiestatis ei⁹ aduentũ/ qua virtute tolerabimus? hunc tonitruum aduentus sui etiaz psalmista insonat dicens. Deus manifeste veniet: deus nr̃ non silebit. Ignis in ꝓspectu eius ardebit: t in circuitu eius tẽpestas valida. Hinc sophonias ꝓpheta denunciat dicẽs. Iuxta est dies domini magn⁹: iuxta t velox nimis. Vox diei amara: tribulabitur ibi fortis. Dies illa dies ire: dies tribulationis t angustie: dies calamitatis t miserie: dies tenebrarum t caliginis: dies nebule t turbinis: dies tube t clangoris. Terrorẽ ergo districti examinis: quez Sophonias tubã: beatus vero Iob tonitruum appellat: Quem Iobel quoq; considerans ait. Conturbentur omnes habitatores terre: quia venit dies dñi: quia ppe est dies tenebrar̃ t caliginis: dies nubis t turbinis. Magnus est dies domini t terribilis valde: t quis sustinebit eã? Qz ꝙ lcõprehẽsibilis sit atq; inconsiderabilis illa magnitudo qua in secunda ostensione venturus est: bene vtcũq; perpẽdim⁹: si primi aduentus pondera solicita consideratione pensamus. Certe vt nos a morte redimeret: mori dominus venit/t defectum nostre carnis in suo corpore penasq; tolerauit. Qui priusq; ad crucis patibulum perueniret: teneri/ꝙspui illudi: t alapis cedi se pertulit. Ecce ad hẽc ꝓpter nos venire ꝓbra cõ

De boz rore ad uent⁹ eius ad iudiciuz. ℔.49.a

Sopb. 1.b.

Iobel. 2.a. D

sentit: t tamen priusq; se teneri ꝓmitteret: persecutores suos requisiuit dicens. Quem queritis? Iesum nazarenum. Quibus cum repente dixisset. Ego sum: vocem solummodo mitissime respõsionis edidit: t armatos persecutores suos protinus in terram strauit. Quid ergo faciet⁹ est cum iudicaturus venerit: qui vna voce hostes suos perculit: etiã cum iudicandus venit? Quid est illud iudicium qđ immortalis exerit: qui vna voce non potuit ferri morituros? Quis eius iraz toleret cuius t ipsa non potuit mansuetudo tolerari? Cõsideret ergo vir sanctus t dicat. Cũ vix paruã stillam sermonũ eius audierimus: qs poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?

Ioh. 18.a.

Quis ei⁹ ire toleret cuius mansuetudo nõ potuit tolerari.

¶ Finit liber decimusseptimus moralium sancti Gregorij.

Liber Moralium sancti Gregorij Decimusoctauus t totius operis pars quarta.

Deriqz in sacro eloquio nonnulla mystica describunt: vt tñ iuxta narrationẽ historicam prolata videant. Vbiscpe dicta alia sed ẽ historica narratione ꝓmpta sunt: per que superficies historie cũcta caffetur que dum nisi historicuz resonant: aliud in eis inquirere lectorẽ cogunt. His esti dictis que apta credim⁹: cũ interiecta aliq; obscurius inuenim⁹: ꝺsit quibusdaz stimulis pungimur: vt ad aliq; alti⁹ intelligenda vigilem⁹: t obscuri⁹ ꝓlata sentiamus: ea etiã q̃ aperte dicta putauim⁹. Cum ergo beatus Iob de sermone dñi/t de magnitudine tonitrui loqueret: eisdem verbis protinus subinfertur.

¶ Libri

¶ Libri Decimioctaui Moraliũ in Uicesimumseptimum capitulum textꝰ beati Job Capitulum primum.

Job. c. xxvij.

Addidit q̃z Job assumẽs parabolaz suã: t ait. Quo pfecto versu ostenditur hui⁹ sctissimi viri dicta q̃ mystice sint plata: dũ parabola. i. similitudo assumpta narrat ab eo/q̃ nihil in supernis p cõparationẽ: vel similitudinẽ loquit. Absit enim ne hoc loco parabolã illud musice organũ sentiam⁹. Neq; ei fas est credere q̃ in afflictione penarũ musicis vteret: cũ p scripturã suaz veritas dicat. Musica in luctu importuna narratio est. Nosatur ergo parabola. Ecce textu ipo loquente sã discim⁹: ne iurta textũ rãtũmodo ei⁹ verba pẽsem⁹. Ad eã ita q̃ similitudinẽ cũcta trabẽda sũt q̃ figurate ecclesiã designant. Et in ipso qdẽ locutionis exordio dicta apte plata sunt/sed subtilcẽ obscuritatibus implicantur. Nam plana (vt solet) locutiõe inchoat: ꝺz verba sua p mysticos sensus grauida narratiõe ꝓsimat. Itaq; ait.

f Ecclĩ. 21.a.

¶ Uiuit deus qui abstulit iudiciũ meũ: t oipotẽs qui ad amaritudinẽ adduxit aiam meã. Quibus nimirũ ꝓbis dñs Iob tsua narrat: t scte ecclie tempaz afflictæ significat: in qbus apta infidelitatis pulcacia ꝓmit: t psecutiõis amaritudine perturbat. Duobus nãq; modis ecclia tentari ab aduersarijs solet: vt vel psecutionẽ autverbis patiat/aut gladijs. Scta vero ecclia sumope habere sapiamt patientiã studet: ꝺz exercet ei⁹ sapia cũ tentatur verbis / t exercet ei⁹ patietia cũ tentat gladijs. Nunc ꝙ de ea psecutiõe loquit in q̃ nõ gladijs/ꝺz falsis assertionib⁹ lacessit. Adultos aliꝰ nouim⁹ q̃ cũ in hac vita aliq; aduersa patiunt/ deũ eẽ nõ credunt. Nõnulli vero esse deũ estimãt: ꝺz res bũanas minime curare. De illis q̃ppe p dauid ꝺr: dixit insipiẽs in corde suo nõ ẽ de⁹. Isti vero apud se dicunt. Nõ scit de⁹: si est scia in excelso. Et rursus. Et disperiit nõ videbit dñs: nec intelliget de⁹ iacob. Uir ergo iste scrẽ ecclesie typũ gestans: in ipsa afflictionis sue amaritudine cõstitutus ꝙ vtroscp rñdit. Nã qz essentiã vita hz: mors nõ hz. Ut deum esse fateretur ait. Uiuit de⁹. Ut vero eũ res humanas curare ꝓhiberet subdidit. Qui abstulit iudicium meũ: t ad amaritudinem adduxit animã meã. Ista etenim q̃ patit non casu se perpeti/ sed deo ois disponẽte testat: nec tẽtatori suo amaritudis sue prãtẽ tribuit/sed auctori. Scit nãq; qz diabolus ꝺz afflictionem iustoz semp appetat: tñ si ab auctore nro prãtẽ nõ accipit: ad tentationis articulũ nullatenꝰ cõualescit. Unde t oi voluntas diaboli iniusta est: t tñ ꝓmittente deo ois prãs iusta. Er se etiã tẽtare q̃s libet iniuste appetit: sed eos qui tentandi sunt: t qut tentandi sunt/ nõ nisi tentare de⁹ iuste ꝓmittit.

¶ Capitulum .ij.

Ide etiã in libris regum de diabolo scriptũ est: qz spũs dñi mal⁹ irruebat in Saul. Ubi iuste queritur: si dñi/cur malus: t si mal⁹ cur dñi dicat? Sed i duob⁹ verbis cõsidensa ẽt prãs iusta in diabolo/t voluntas iniusta. Nã t ipse ꝺr spũs malus p neq̃tiã voluntatẽ: t tacz spũs dñi per acceptã iustissimã potestatẽ. Bñ ergo ꝺr. Uiuit dño qui abstulit iudicium meũ: t ops q̃ ad amaritudinẽ adduxit aiam meaz: qz t si bestia seuit q̃ ferire appetit creatoz tñ est qui ei ad aliquid prenalere ꝓmittit: ꝺz qz scrũs vir ad aliq̃d inuocata dei vita se cõstringere: audiamus qđ sese cõstringendo subiungit. Sequit. ¶ Qz donec superest ha litus i me: t spiritus dei in naribus meis non

1. Reg. 18.c.

loquentur labia mea iniquitatem: nec lingua mea meditabitur mendaciū. Ō prius iniquitatē: hoc postmodū repetēs mēdacium dicit. Nā omne mendaciū iniquitas est: z omnis iniquitas mendaciū: q3 pfecto ab equitate discrepat: q̄cq̄d a veritate discordat. Ez inter hec q̄s ait. Loqui et postmodū subdidit. Meditari magna distantia est. Nōnunq̄ enī pe ius est mendaciū meditari q̄ loq. Nam loqui plerūq̄ p̄cipitantis est: meditari vo studiose prauitatis. Et quis ignorat in quāta distātia culpa distinguit: vtrū precipitatione aliquis an studio mētiat. Sed vir sanctus vt pfecte adhereat veritati/nec studio se pbibet: nec precipitatione mēdacio. Ēsimo pere cū cauendū est omne mendaciū: q̄uis nōnunq̄ sit aliquod mēdacij genus culpe leuioris si q̄sq̄ vitā prestādo mētit. Ez q3 scriptū est. Os q̄ mentit occidit animā. Et perdes oēs qui loquunt mēdacium. Hoc quoq̄ mendacij genus pfecti viri summopere fugiūt: vt nec vita cuiuslibet p eorū fallaciā defendat: ne fine alc noceāt dum prestare vitā carni nitūtur alienc: quanq̄ hocipsū peccati genꝰ facillime credimus relarari. Nam si quelibet culpa sequēti solet pia operatiōe purgari: q̄to magis hec facile abstergit: quez mater boni op⁹ pietas ipa comitatur. Nōnulli vero ex obstetricū fallacia cōstringitur asserere hoc mēdacij genus nō esse pctm: maxime q̄ illis mētientib⁹ scriptū est: q3 edificauit illis domin⁹ domos. In qua magis recōpensatione cognoscatur/q̄d mēdacij culpa mereat. Nā benignitatis eterne merces que eis in eterna potuit vita retribui: pro admissa culpa mēdacij/in terrena est recōpensatiōe declinata: vt in vita sua quā mētiendo tueri voluerunt/ea que fecerūt bona receperunt: z vlterius quod expectarēt mercedis sue premium non haberent. Nā si subtiliter ppendat/amore vite pr̄ sentis mērite sunt/nō intentione mercedis. Parcēdo quippe culpe sunt infantiū vitā tegere/ mentiēdo suam. Et ꝛ in testamento veteri nōnulla possint talia repiri pene: nunq̄ tū hoc vel tale genꝰ mēdacij a pfectis admissuꝝ studiosus sibi lector inueniet: q̄uis mendaciū quandā tenere veritatis imaginē videatur: z sub veteri fortitan testamento minoris culpe esse potuit: in quo per tauroꝝ hircorūq̄ victimas sacrificiū nō fuit ipsuet ritas/sed vmbra veritatis. Naz in testamēto nouo p̄ceptis altioribus manifestata p̄ carnē veritate profitemur: iustiūq̄ est vt facta quedaz que in illo populo vmbre veritatis deseruiant deseramus.

¶ Capitulum. iij.

SI quis vero per testamentū vetus vult suū tueri mēdaciuꝝ: q3 min⁹ illic quidus dā fortasse nocuerit: dicat necesse est rapt alienarū raptuꝝ: dicat retributionē iniurie q̄ infirmis illic cōcessa sunt/sibi nocere nō posse. Que ois cunctis liquet q̄ta aīaduersiōe veritas sequit/ que nobis tam significatiōis sue vmbra postposita in vera carne declarat. Sed q3 fetius vir nec loqui se nec meditari mendaciū spondet: decipsa in quibus veritas cōgruit exequēdo subiungit. Absit a me vt iustos vos esse iu dicem: donec deficiā nō recedam ab innocentia mea. Ab innocentia q̄ppe recederet si bona de malis estimaret: Salomone attestante qui ait. Qui iustificat impiuꝝ: z qui condēnat iustū: vterq̄ abominabilis est ante deuꝝ. Sunt nāq̄ nōnulli qui dum malefacta boim laudibus efferunt: augent que increpare debuerūt. Hinc cū p prophetam dr. Ue qui cōsuunt pulvillos sub omni cubito manus: z faciunt cervicalia sub capite vniuerse etatis. Ad hoc quippe pulvillus ponitur vt molli⁹ quiescat. Quisquis ergo male agēti adulatur/ pulvillū sub capite vel cubito facit: vt q̄ corripi ex culpa debuerat/in ea fult⁹ laudib⁹ molli q̄escat. Descriptuꝝ scriptū est. Ihe edificabat parietē: illi aūt linieb̄t cū. Parietis q̄ppe nomie peti duricia designat. Edificare ergo est parietē p tra se quēpiā obstacula peti cōstruere. Ez parietē liniūt q̄ petā perpetrantib⁹ adulant: vt q̄ illi puerse agētes edificab̄t/ ipsi adulātes quasi nitidū reddāt. Ez sanct⁹ vir sicut mala de bonis nō estimat: ita iudicare bona de malis re cusat dicēs. Absit a me vt iustos vos iudicē: donec deficiā non recedaz ab innocentia mea. Ubi apte subiungit. ¶ Justificationē meā quā cepi: tenere non deseram. Ceptam nāq̄ iustificationē desereret si in peccantiū laude declinaret. Sed q3 tunc ver⁹ a pctis alienus absti mus: cū prius nos a propriis custodimus: cur de eis peccare pertimescat rōnis causam insinuat cum subiūgit. ¶ Neq̄ enim reprehendit me cor meū in omni vita mea. Aptē dicat. Pro vobis nō debeo ad culpā ptrahi q̄ peccare in ppriis formidaui. Scie dū vero est q̄ quisq̄s a p̄ceptis dominicis discordat opere: quotiens ea audit/ a corde suo reprehendit: atq̄ cōfundit: q3 id q̄s non fecerit memorat. Naz in quo se errasse cōsiderat: ipsa se latēter cōscientia accusat. Ut Dauid pphet⁹ deprecat dicēs. Tue nō p̄fundar/dum respicio in oia mandata tua. Frauiter nāq̄ vnusquisq̄ cōfundit: q̄n mādata dei vel legendo vel audiendo respicit/q̄ vinendo cōtempsit. Hic est Joannes dicit. Si cor nostrum non reprehenderit nos/ fiduciam habemus ad deū: z quicq̄d petierimus ab eo accipiem⁹. Actis dicerem Si id q̄s p̄cepit facimus/ id q̄s petimus obtinemus. Valde namq̄ apud deū vtraq̄ hec sibi necessario congruunt: vt z oratione operatio/z operatione fulciatur oratio. Hinc et esi Hieremias ait. Scrutemur vias nostras: z queramus z reuertamur ad dñm. Leuemus cor da nostra cū manibus ad deum in celos. Vias et esi nostras scrutari est cogitationū interna discutere. Corda vero cum manibus leuat q̄ oratione suā operib⁹ roborat. Naz quisquis orat/ ꝛ operari dissimulat: cor leuat/z manus non leuat. Quisquis vero operatur z nō orat manus leuat/ z cor nō leuat. Iuxta ergo Joannis vocez tunc cor fiducia in oratione accipit: cū sibi vite prauitas nulla p̄tradicit: de qua recte fiducia a sancto viro nūcup̄at. Neq̄ enī reprehendit me cor meū in of vita mea. Et si aperte dicat. Nequaq̄ se feciss̄e reminiscit vl̄ suis precib⁹ cōfundat. ¶ Latius.

SEd q̄ri pōt/quo pacto corde suo reprehendi se denegat/q̄ se peccasse superius accusat dicēs. Peccaui: quid faciaz tibi o custos boim? Vel certe si iustificare meos mores meum condemnabit me. Sed sciēdum est q̄ sunt peccata que a iustis vitari possunt: z sunt nōnulla q̄ etiā a iustis vitari nō p̄nt. Cuius enī cor in hac corruptibili carne cōsistens/in sinistra cogitatione non labitur: vel si vsq̄ ad cōsensus foueam nō mergat: z tamē beciba prana cogitare peccare est. Sed dū cogitationi resistit: a p̄fusione sua animus liberatur. Adēs ergo iustorum etsi libera est a peruersio opere: aliquando tamen corruit in puersa cogitatione. Et in pctō ergo labit: q3 saltē in cogitatione declinat: z tū vū semetipam postmodū fidenter reprehēdat nō horret ante se reparat/ q̄ p̄ ꝛsensuꝝ cadat. Recte ergo is qui pctōr se cōfessus est nequaq̄ se a suo corde reprehendi confitetur: quia z si qua illicita fortasse cogitādo d̄fuit nōnunq̄ ꝛrectitudini; forti tū mentis

certamine restitit cogitationi. Sequitur. ¶Sicut impius inimicꝰ meus ⁊ aduersariꝰ meus quasi iniquus. In sacro eloquio sicut ⁊ quasi alicui ꝓ ꝓsitate ponit. Job.16 Distantia iter impiū ⁊ iniquum. Impiꝰ Iniquus. ⁊ quasi ꝓ affirmatione ponit ꝙ ꝓ similitudine dictū videt. Inter impium ⁊ iniquū ꝛo hoc distare nonnunꝙ solet: qꝛ ois impi⁹ iniquus: nō tn ois iniquus est impius. Impius n. ꝙ infideli ponit. i. a pietate religiōis alien⁹. Iniquus ꝛo dicit qui pbitate opis ab equitate discordat: vel si forte christiane fidei nomē portat. Bñ igit iob voce typica scām ecclām: qꝛ alios recte fidei ꝛradicētes tolerat/ ipsū se habere fatet inimicū. Quia ꝛo alios sub ꝓtextu fidei intus positos in prauis opib⁹ patit: iniquū suū aduersariū detestat. Si autez sicut ⁊ quasi oportet magis vt ꝓ similitudine positū sentiam⁹: sancta ecclesia eos quos viuentes caritatiue intra se tolerat: de similitudine impioꝝ notat: inꝛ⁹ quippe ei inimicus est qui fidelē se dō affirmat voc⁹/moribus negat. Et qꝛ eum velut infidelē estimat/ qui illā speciem⁹ intus positos vitio prauę actiōis impugnat: recte dꝛ. Sicut impius inimicus meus/ ⁊ aduersari⁹ me⁹ quasi iniquus. Ac si aperte dicat. Ā me eriaꝛ fide discrepat: q̄ mihi in opere non ꝛcordat. Sequitur. ¶Que enim spes est hypocrite si auare rapiat: ⁊ non liberet deus animā eius: Hypocrita qui latina lingua dicitur simulator: iustus esse nō appetit sed videri. Et idcirco auar⁹ raptor est: qꝛ dō iniqua agēs desiderat de sanctitate venerari: laudez vite rapit aliene. Studiux ꝛo esse hypocritarū solet: vt qō sunt suppriāt: ⁊ dū qō nō sunt esse se hominibus innotescant: quatenus mensurā su.ā per estimationē trans feant: ⁊ preire se ceteros actionis nomine ostēdant. Refugiūt videri qō sunt: ⁊ ante oculos hoīm supducta quadā innocentie honestate se vestiunt. Unde recte ꝓ euangelīū voce nostri redēptoris increpant/ cū eis dꝛ. Ue vobis hypocrite: quia similes facti estis sepulchris dealbatis/ que foris quidē parent hominibus speciosa: intus ꝛo sunt plena ossibus mortuoꝝ ⁊ omni spurcitia. Ita ⁊ vos foris quidem apparetis hominibus iusti: intus vero pleni estis auaricia ⁊ iniquitate.

Matt. 23.c. ⁊ Luc 11.b.

¶Capitulum.v.

Eo ꝓpta oēs veraciter sancti non soluꝝ gloriā supra modu⁹ suum oīno nō appetunt: sed etiam hoc ipsum videri refugiūt qō esse meruerūt. Unde ille predicator egregi⁹ veritatis ꝓpta pseudoapostolos loquēs: dīuirtutes eximias opationis sue ꝓdiscipulos eruditiōe narraret: dō tot se pericula toleraſſe concernata pſecutiōe dscriberet: ⁊ post hec vsq; ad tertiū celi rursum ꝙ in paradiso raptū se esse memoraret: vbi tāta cognoscere potuisset/ ꝙta loqui oīno nō posset: erat de se adhuc fortasse admirabilioꝝ locuturus / sed ab humana laude alta cōsideratiōe se tēperans subdit. Parco aūt ne ꝙs me existimet supra id qō videt in me: aut audit aliq̄d ex me. Habebat ergo adhuc dicendū de se aliq̄d qui parcit dicere: ꝙs egit vtiq; doctor egregi⁹: vt ⁊ loquendo q̄ egerat discipulos instrueret: ⁊ tacēdo se intra humilitatis limitē custodiret. Nimis nā ꝙ esset ingrat⁹/ si de se discipulis tota[reticeret: ⁊ fortasse nimis incautus/ si de se tota vel discipulis proderet: sed mirabiliter (vt dictū est) egit vtrūq; : vt loquēdo eruditet vitā audientiū: ⁊ tacendo custodiret suā. Sciendū ꝛo est ꝙ sancti viri quoties de se aliq̄d sequētib⁹ innotescūt: morē creatoris sui imitant. Hā de⁹ q̄ nos ꝓhibet ne ꝓpria ore laudemur: per scripturaꝝ sacrā laudes suas loquit: nō quia ipse eis indiget q̄ ꝓficere laudib⁹ nescit: ꝛ dū suā nobis magnitudinē narrat: nostrā ad se imperitiaꝝ subleuat: ⁊ dona loquēdo nos edocet/ quē oīno homo nō⁹ cognoscer: si de se tacere voluisset. Idcirco ergo laudes suas indicat: vt valeamus eum audientes cognoscere/ cognoscentes amare/ amantes sequi/ sequētes adipisci/ adipiscētes vero eius visione pfrui. Ūn psalmista ait. Virtu ē operū suoꝝ annūciabit ꝓpto suo: vt det illis hereditatē gentiū. Aeſt aperte dicat. Idcirco fortitudinē sue opatiōis insinuat: vt eum qui audierit domus diteſcat. Unde ergo sui creatoris imitātes sancti viri/ nōnunꝙ q̄dā de se vt audiētes instruant: nō vt ipsi ꝓficiāt manifestāt: ⁊ tn in his alta se ꝓsideratione custodiunt: ne dum alios a terrena intentiōe erigunt/ ipsi in terrene laudis appetitione mergantur. Quoꝝ pleriq; ꝓdicta imitant hypocrite: sed dicto rum sensum penit⁹ ignorant: qꝛ q̄s iusti agūt ad veritatez ꝓximi/ hoc ipsi faciūt ad extensionē nois sui. Victus aūt vir hypocrisi instruens: nequaꝙ gloriā futurā appeteret/ si ꝙ cuperet ꝓsentē tenere ait. Que esi spes est hypocrite: qꝛ duz presentia diligit / futura minime sperat. Scriptū n. ꝙ est. Nō esi vi der ꝙs quid sperat? Idcirco ab hypocrita ad eterna premia ꝓ spē mi nime rendit: qꝛ q̄s alio querendū fuerat: hic se tenere gloriat. Cuius qꝛ culpa plata est: eti ā pena subiūgitur/ cū ꝓnus subinfert. ¶Nūquid clamorē eius audiet de⁹ Dum venerit super illum angustia? Clamorē eius angustie tēpore deus nō audit: qꝛ tranquillitatis tpe in preceptis suis ipse clamantē dīm nō audiunt. Scriptuꝝ quippe est, Qui auertit auꝛ suam ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Sanctus tn̄ꝛ vir intuēs qꝛ oēs qui nunc operari recta ꝓtinunt/ extremo se tpe ad pernitiōis verba puertunt/ dicit. Nunq̄d clamorem eius audiet deus? Quibus ꝓfecto verbis vocibus nostri redēptoris obsequit qui ait. Nouissime veniunt ⁊ fatue ꝓgines dicentes. Dñe dñe aperi nobis. Et rñdetur eis. Ame dico vobis nescio vos: qꝛ tanto magna tunc exercetur seueritas/ ꝙto nunc maior misericordia ꝓpatur: ⁊ districte tunc iudicium nō correctis exerit/ qui pietate nunc delinquentibus patienter impendit. Hinc etesi ꝓpheta ait. Querite dīm dō inueniri pōt: inuocate eum dum ꝓpe est. Modo enim nō videt ⁊ ꝓpe est: tunc videbitur ⁊ prope non erit. Necdu⁹ in iudicio apparuit: ⁊ si queritur inuenitur. Nam miro modo cum in iudicio apparuerit: ⁊ videri potest: ⁊ nō potest inueniri.

Matt. 25.a. Hypocrita. Job.15.b. Ps. Isa.a. Esaie 55.b. Ibidē B

Capitulum.vj.

Hinc Salomonis sapientia refert: ⁊ sua iuiter blandientē/ ⁊ terribiliꝛ iudicātem dicēs. Sapiētia foris ꝓdicat: i plateis dat vocē suā. Cuius vocem ꝙs insinuat subdens. Usq; quo paruuli diligitis infantiam: ⁊ stulti ea q̄ sibi sunt noxia cupient: ⁊ imprudentes odibūt scientiam? Cōuertimini ad correptionē meā: ecce proferam vobis spūs. meux: ⁊ ostendam verba mea. Ēn vidimus qualibus verbis expressa est dulcedo vocantis. Uidcamus nūc quibus ꝓsinuatur modis seueritas increpantis: vt in fine q̄sq; se exerceat districtio puniendis. Qꝛ vocauī ⁊ renuistis: extendi manū meā: ⁊ nō fuit q̄ aspiceret: despexistis omne cōsiliū meū: ⁊ increpationes meas neglexistis. Dicā ⁊ am qualiꝛ feriat quos ad se nullatenus reuertētes tāta lōganimitate sustētat. Ego ꝙs in interitu vestro ridebo: ⁊ subsannabo cū vobis q̄ timebatis aduenerit: cū irruerit repētina calamitas: ⁊ interit⁹? quasi tēpestas ignis

Prouꝝ. 1.c. Ibidē

est: qñ venit sup vos tribulatio et angustia: tunc inuocabūt me: nō exaudiā: z mane cōsurgēt/z nō inuenient me. Ore itaq; sapientissimi Salomonis cūcta de superno iudicio diligēter expressa sunt: qz prius dulciter vocat/z postmodum terribiliter increpat: z ad extremū ir retractabiliter dānat. Bñ ergo dicit. Nunqd clamore ei⁹ audiet de⁹ qñ venerit sup illū angustia: Qz nimirum ois hypocrita tūc remediū inclamo: nō inuenit: q nūc tpe cōgruum clamoris pdit. De cui⁹ adhuc prauitate subiūgit. ¶Aut poterit in omnipotēte delectari. Qui est terrenoz amore vinci: in deo nullatenꝰ delectat. Esse ḳdē sine delectatiōe aia nunq̄ pōt. Nā aut infimis delectat: aut summis z q̄to altiori studio exercet ad summa: tāto maiori fastidio torpescit ad infima: q̄toq; acriore cura inardescit ad infima/ tanto tpe diuinabili frigescit a summis. Utraq; enim simul z equaliter amari non possunt. Unde Joannes apls scies inter spinas amor seculariū super ne charitatis messem germinare nō posse/ pziusq; externi amoris semina pferat de audientiuz cordibus/ sancti verbi manu amoriū seculariū spinas eradicat dicēs. Nolite diligere mundū/ neq; ea q̄ in mundo sunt. Adhoq; subiūgit. Qz si quis diligit mundū: nō est charitas patris in eo. Et si aperte dicat. Utriq; se amores in vno corde nō capiūt: nec in eo seges supne charitatis pullulat: in quo illaz spine infime delectationis necant: atq; ipsas ex hac infima delectatione nascentes enumerat punctiones dicens. Qz omne q̄d in mundo est cōcupiscentia carnis est/ z cōcupiscētia oculoz/ z superbia vite q̄d nō est ex patre/ sz ex mūdo est: z mundus transit z concupiscentia eius. Delectari ergo i deo hypocrita nō valet: qz in eius mente desideria superna nō prodeunt: quam pfecto spine terreni amoris premūt. De quo apte subdit. ¶Et invocare deuz in omni tempore. Tunc quippe hypocrita deum inuocat/ cū bunc terrenaz rerū tribulatio angustat. Nā cū in hoc seculo effectuz quesite felicitatis inuenerit: auctorē qui hāc ipsam felicitatem tribuit/ nō requirit. Qz ꝯo vt prediximꝰ esse ars docētiū debet/ vt i auditoriū suoz mentibus ptius studeant puersa destruere: z postmodum recta predicare: ne bonū sctē predicatiōis semē plena malis corda nō capiāt. Unde ad Hieremiā dr. Ecce pstitui te bodie sup gētes z regna: vt euellas: z destruas: z dissperdas z dissipes: z edifices z plantes: pꝰ itaq; iubet vt destruat: et postmodū vt edificet: pꝰ vt euellat: z postmodū plātet: qz nequaq̄ recte veritatis fundamentū ponitur/ nisi prius erroris fabrica destruatur. Beatus Job postq̄ causa vniuersalis ecclesie amicoz suoruz dictis quasi prra hereticoz verba respondit: eoruq; elationez multimoda resp̄sione destruxit: tā docere se perdidit: vt vez apte videat in his q̄ subdidit recta plātare: in his ꝯo pmisit euulsisse puersa. Sequitur. ¶Docebo vos per manum dei que omnipotens habeat: nec absconda. Hic beatus Job loquitur verbis suis: vt aliqd signet ex nostris. Nā sancta ecclesia dicēs/ inq̄tiū cognoscere erpedit/ nil veritatis absc̄dit. Qz enim manus dei vocat filiꝰ: ola ꝺppet ipm facta sunt: p manū dei docere perdibet eos quos in ꝓpria sapiētia remanere videt. Et si aperte dicat. Ego ex me aliquid nescio: sed qz quicquid de vitate sentio/ hoc ex eiusdē veritatis largitate cōpendo. Vos idcirco recta nō sapitis: qz hanc candē vestram sapientiam nō dei manui/ sed vobismet ipsis datis. Nā hostes sctē ecclie si quid veri aliquando sentiunt: id propriis viribus tribuunt: z tanto magis se priuāt superna sapiētia/ quanto illam quasi ex suo ingenio

habere priuatam volunt. Quibus aliquando datur ad iudicium suū vt recta quidem aliqua sciant: sed ipsa hac sciētia obligationes ad pnā flant. ¶Unde apte subditur.

¶Capitulum. vij.

Ece vos oēs nos: z q̄d sine causa vana loquimini. Scriptum est. Seruus qui cognouit voluntatem dñi sui z nō paruit: z nō fecit ꝑm voluntatē ei⁹/ plagis vapulabit multis. Qui aūt nō cognouit z nō fecit/ digna plagis vapulabit paucis. Ursusq; scriptū est. Scienti igit bonū z nō facienti/ pctm est illi. Ad maioris ergo culpe cumulum hostes suos sancta ecclia pbet/ z scire q̄s sequi debeāt: z sequi nolleq̄s sciāt. De quib⁹ alias dictū est. Descendāt in infernū viuētes. Uiui sunt qui sentiunt que erga illos fiunt. Mortui enim nesciūt omo nec sentiunt. Mortui itaq; q̄ non sentiunt pro nescientib⁹: viuentes vero qui sentiunt pro sciētibus poni solent. Viuentes ergo est in infernū descendere: sciētes sententeiq; peccare. Sequitur. ¶Hec est pars hominis impij apud deum: z hereditas violētoz quam ab omnipotēte suscipient. Quā pfecto hereditatez protinus insinuat cū subiūgit. Si multiplicati fuerint filij eius/ in gladio erūt: z nepotes eoz non saturabunt pane. Nō absurde impij vocant hereticos: qui per errorē pra ui dogmatis a cognitione sunt veritatis alieni: quos sequēti verbo ecclā violētos appellat: quippe qui scripture sacre sciētias recta dogmata continētes/ ad intellectum prauū conant violēter inflectere. Violēti esse sunt: z si nō rebꝰ bonis certe sensibus preceptoz. Filij aūt violētoz sunt sequaces hereticoz qui dñi eoz erroi cōsentiūt/ quasi ex eoz predicatiōe generant. Sed multiplicati in gladio erunt: quis q̄uis mō immēsa multitudine imperdita libertate succrescunt/ venturi tñ iudicis sniā ferūnt. Unde p Moysen dño dicit. Gladius meꝰ manducabit carnes eoz: dei esse gladiꝰ carnes comedit: qz in extremo iudicio eiꝰ sniā eos q̄ carnaliter sapiūt occidet. Qua in re q̄rendū est: cur dicat q̄ hic partē arcte hereditatē sui praui ab oipotēte pcipiūt: Dz certe cōsiderantib⁹ liquet: qz z si ex seipsis habuerūt iniuste agere: superne tñ equitati suppetit iniuste acta iuste iudicare: vt diuina snia ordinet in penā/ quos inordinata sua actio traxit ad culpā. De ḧbus apte subiūgitur. ¶Et nepotes ejus nō saturabūtur pane. Nepotes quippe hereticoz sunt q̄ de errantiū filios ꝺdicatione nascuntur. Quos nequaq̄ panis saturat: qz dum in sacri verbi pabulo plus querūt sentire q̄ sapiūt: semper a veritatis cognitiōe ieiunāt: z predicamēta doctrine que studēt ad questionē q̄rere/ habere nō valēt ad refectionē. Qz vero nōnullos ex eisdē hereticis sancta ecclia colligit: nōnullos in malicia sua ptinaces relinquit: ptinus addit.

¶Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu. Ex eo vez hereticoz populo derelicti sepelētur in interitu: qz dū ad lucē veritatis nō redeūt: pfecto i pena ppetua intelligētia terrena deprimūtur. Et qz nonnunq̄ dum auctor errantium plebium rapitur ad penam: seducte plebes reformantur ad veritatis scientiam: z tunc ad veram cognitionem redeunt subditi/ cum ad eterna supplicia puniunt hi qui male fuerant prelati: apte subiungitur. ¶Et vidue illius non plorabunt. Quas vidues eius accipimus/ nisi subiectas plebes morte illius feliciter destitutas. Quia sepe (vt dictū est) dum predicator erroris ad eterna supplicia rapitur: subiecte plebes illius ad cognitionis vere gratiam reuertuntur.

his em plebibus pcursus ꝓdicator ꝙ ñi marit⁹ ꝑfuit: qz male eis cõiunctus inheserat corruptor mentis. Nequaq; ergo vidue vel destitute plorant: qz morte prauidoctoris viam veritatis inuenisti: ex cuius interitu affligi posse videbant. Uel certe nõ plorãt viduę: q̃ i suo errore remanentes: dñi sanctũ fuisse estimant predicatorem suũ/ spe falsa ne lugeant consolant. Sequitur.

¶Capitulum. viij.

Si cõportauerit sicut terra argẽtũ: z sicut lutum preparauit vestimentũ. Preparauit quidẽ/ sed iustus vestietur illis: z argẽtum innocẽs diuidet. Argentũ z intelligi sacri eloquij claritas solet: sicut ait̃ dr. Eloquia dñi eloquia casta: argentum igne examinatũ. Et qz nõnulli eloquiũ dei nõ interius p erbi bitionẽ: sz exterius per ostẽsionẽ habere cõcupiscẽt: ideir co ꝙ ꝓphetæ dr. Disperierunt oĉs inuoluti argento. Ubi nimirũ qui eloquio dei nõ interiori refectiõe se replent: sed exteriori ostensione se vestiunt. Uñ z boz argentũ. i. hereticoz eloquiũ terre cõparat: qz de scripturis sacris vt aliq̃d sciant/ ex appetitu terrene laudis elaborant. ¶Qui etiã sicut lutũ preparant vestimenta. Quia fluxe z inãnabiliter ea ꝙbus se tueri volunt/ scripture sacre conterunt testimonia. Preparauit quidẽ: sz iustus vestiet illis: qz vir recta fide plenus q̃ sanctis solet ad iustitiaz deputari: ea ipsa scripture sacre: q̃ hereticis affert testimõia colligit: z erroris eius pnitiaciam inde conuincit. Contra nos namq; duz sacre legis testimonia apportant: secum nobis afferunt vñ vincant. Uñ z Dauid typũ dñi: Goliaz vero hereticoz supbiã signãs: hoc reb⁹ locuti sunt qũ nos verbis aperimus. Goliaz ꝙppe cũ gladio/ Dauid vero cũ pera pastorali venit ad ꝓlium. Sed eundem Dauid superans suo gladio occidit. Qñ nos quoq; agimus: q̃ pmissi Dauid mẽbra ex eius fieri dignatione meruimus. Nam cũ supbientes hereticos/ eisdem verbis atq; sentẽtijs q̃s pferunt vincimus: q̃si clarũ gladiũ suo gladio detruncam⁹. Iustus ergo vestiet eis vestimentis q̃ preparat iniustus: qz vir sanctus eisdem sententijs ad veritatẽ vtit: quibus se peruersus quisq; doctũ odere contra veritatem conatur.

¶Et argentũ innocẽs diuidet. Argentũ innocentẽ diuidere ẽ eloquia dñi minute discretecq; exponere: z vnicuiq; q̃d digne cõgruat coaptare. Nã eloquiũ dñi qñ dicit argentũ vel vestimẽta/ hoc alibi spolia noiat. Qñ etiã psalmista testat q̃ cõpatione dicẽs. Letabor ego in eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa: q̃ spolia idcirco vocata sunt: qz ad fidẽ dñi gentilitate trãseunte iudei sacris eloquijs ꝙbus induti fuerãt eruunt. ¶Et hac quoq; argẽti vel spolioꝝ diuisione als dr. Beniamin lupꝰ rapax mane comedet ꝑdam: vespe diuidet spolia. Quibꝰ pfecto dictis Paulꝰ apostolus designat de beniamin stirpe pgenitus: q̃ mane ꝑdam comedit: qz in primordijs suis fideles quos potuit rapiẽs/ crudelitati prie satisfecit. Uespere spolia diuisit: qz fidelis postmodũ factꝰ sacra eloquia exponendo distribuit. Quis quis/ hoc argentum quod diuidit innocens intelligi z aliter poterit. Heretici nãq; vt facile valeant puersa suadere: dictis suis q̃dam recta pmiscent: vt a sos audientiũ errorẽ sensib⁹ trahant/ z peruersis feriant. Qui in ꝓceptis dei qz sana insanaq; locutione variant: bene in euangelio decem leprosoꝝ sunt specie designati: quorum colori sano dum vitiorum candor aspergitur/ immoderato candore fedant. Unde admonemur non plus sapere q̃ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Qui etiã nec deuz diligunt/ de quo male sentiũt: nec primũ a quo diuidunt: decalogi ꝓceptis aduersi fũt: atq; ideo ad deprecandũ dñm dcẽ veniunt. Pro eo autẽ q̃ sanis insana miscuerũt: coloris diuersitate variant. Ex qz in eis ꝓceptis offenderant: id illis vñ offendẽdi. Invocãt dicẽtes. Jesu ꝓceptor: vñ z mox curati meruerũt. Ergo qz vir catholicus q̃ ab eis recte vel que prauesentiunt intelligit. Argentum innocens diuidit. Q̃ ab eis salubriter: vel q̃ pestifere fuerũt dicta decernit. Sequitur.

¶Edificauit sicut tinea domum suã: z sicut custos fecit vmbraculũ. Tinea sibi domum corrũpẽdo edificat. Nec meliori potuit cõparatione hereticꝰ demõstrari: q̃ locũ suę ꝓfidie nõ nisi in mẽtib⁹ ãs corruperit facit: q̃ etiam sequaces suos ad eternũ igne liberos esse pollicetur. Spõdet ꝙppe eis refrigerium quietis eterne: sed ꝓba ei⁹ soliditatẽ nõ habẽt: qz plenitudine veritatis carẽt. Unde subiungitur.

¶Et sicut custos fecit vmbraculũ. Umbraculũ namq; custodis nullo fundamento solidatur: sed tpe mor trãseunte destruit: z ꝓmissa ad hereticos reqes cũ tpe destruit: que post hãc vitã nullatenus inuenit. Et qz sepe hereticiin contẽptu vniuersalis ecclie potẽtũ seculi pfocinijs fulciunt: eisq; diuites protectione atq; administratione quãta ꝓualẽt opitulari nõ cessant ipse etiã quilibet dines cõtra conditorẽ suũ reb⁹ tpalib⁹ tumescẽs: sancti viri nũc sola tãgit/ atq; ab speciali hereticoꝝ interitu ad gñalem elatoꝝ olim diffinitionẽ sermo derivat/ cũ subditur. ¶Dines cũ dormierit/ nihil secum auferet: aperiet oculos suos: z nihil inueniet. Cui nimirũ suie psalmicõlines dicit. turbati sunt oĉs insipientes corde: dormierũt somnũ suum: z nihil inuenerũt omes viri diuitiarũ in manibus suis. Ut ei in sua manu diuites post mortem q̃cq; inueniãt/ eis ante mortẽ dicitur: diuitias suas in quoq; manibus ponant. Facite vobis amicos de mamona iniq̃tatis: vt cũ defeceritis/ recipiant vos in eterna tabernacula. ¶Dines cũ dormierit nihil secum auferet. Res suas cum morerentur: secum tollerent si ad petentis vocẽ cum viuerent sibi tulisset. Nam terrena oia q̃ seruando amittimus/ largiẽdo seruam⁹: pximoniũq; nostrum rerentũ perditur/ manet erogatũ. Diu em cuz rebus nris durare nõ possumus. Qz aut nos illas moriendo deseri mus: aut illa nos viuẽtes q̃si deserũt peando. Agẽdũ ergo nobis ẽ vt res absolute pituras in nõ pereuntem cogamus trãsire mercedem.

¶Capitulum. x.

Sed mirandũ valde est qꝛ dr. Cum dormierit/ aperit oculos suos/ et nihil inuenit. Ut dormiamus ꝙppe oculos claudimus z cuigilantes animus. Sed in hac re qz bõ ea ia ꝓfat z corpe: cũ vnꝰ rei somnꝰ dr: alterius vigilie demonstrat: qz cũ corpꝰ obdormiscit i morte/ tũc aia cuigilat in vera cognitione. Et dormit ergo dines z oculos aperit: qz cũ carne moritur: ei⁹ aia videre cogitur qđ puidere cõtẽpsit. Tũc pfecto in vera cognitione cuigilat: tũc nihil esse ꝑspicit quod retinebat. Tũc se vacuã inuenit: q̃ plenã rebus ꝑ ceteris bonis se esse letabat. Dormit/ z nihil secũ auferet: nihil nimirũ de reb⁹ ãs tenuit. Haz culpa rerũ simul ducit: q̃ntis hic oia ꝑ quib⁹ ꝙpa ꝑpetrata ẽ relinquant. Eat ergo nũc: acceptis rebus tumeat: sese q̃ sup ceteros extollat: gloriet̃ se habere qđ ꝑ mꝰ non habet. Veniet qñq; ꝑ vt eat gilet: z tunc cognoscat q̃ vacuum fuerit qđ in somno tenuerat. Sepe namq; contingit dormiẽti inopi/ vt se per somnuz diuitẽ videat: atq; eisdẽ rebus animũ extollat: le

tetur se habere qđ nō habuit: tāqđ dedignari frat a qbus dedignatū esse se doluit: sed repēte euigilans: euigilasse doleat qđ interim diuitiarū imaginem vel dormiens tenebat. Gemit essi ptin⁹ sub paupertate ponderet: inopie sue angustijs ꝓmitur: et eo peius quo ad tps brevissimū vel vacue diues fuit. Sic sc nimirum huius mūdi sunt diuites: qđ rebus acceptis tumēt: dū opari de sua abundantia nesciūt: quasi dormientes sunt diuites/ꝙ paupertatem suam euigilantes inuenient: qz nihil secum ad illud iudicium qđ pmanet ferunt: cōtemptū nāc ad breue tempus sublimi⁹ eleuati sunt: tanto cōtra se imperpetuū grauius ingemiscunt. Dicat ergo. Aperit oculos suos: et nihil inueniet: quia illic aperit ad supplicia quos hic ad misericordiā clausos tenebat. Aperit oculos: et pietatis fructū nō inuenit: quos hic clausos tenuit cū tenuerit. Tarde quoqđ illi oculos aperiunt: qz teste sapientia dīnationis sue tepore dicturi referunt. Quid nobis pfuit superbia / aut diuitiarum iactantia quid cōtulit nobis? Transierunt omnia illa tanqđ vmbra: et tāqđ mūcius percurrens. Illa et fugitiua fuisse que tenuerāt iam amissa cognoscunt: que ꝑdiu tenuerāt stulto cor cordibus / et magna et manifesta videbantur. Vero diues aperuit oculos qñ Lazarū requiescentē vidit/ quē iacentē ante ianuam videre contempsit. Intellexit ibi qđ hic facere noluit: in damnatione sua cognoscere cōpulsus est qđ fuit qđ perdidit qñ indigentes p̄ximum nō agnouit: de quo adhuc subditur. ¶ Apprehendet eum quasi aqua inopia: nocte opprimet eum tempestas. Videam⁹ nunc inopiā ardentis diuitis/ cuius tanta abundantia fuit epulātis. Ait essi. Pater abraam miserere mei: et mitte lazarū vt intingat extremum digiti sui in aquā et refrigeret linguam meā; qz cruciat in hac flāma. Quibus verbis nobis nō innotescit: quia si hic in tāto ardore tūc ad sufficientiā refrigerij aque stilla requiratur: sed ꝙ is qui de abundantia peccauerit: illic estuāti nimis cremet inopia. Videmus essi in ꝙbis diuitis extitisse subtilissimo dei iudicio: ꝙ digna tali culpe pena responderit/ agente nāc inopia illic vsqđ ad minima petenda cōpulsus est/ qui hic agente tenacia vsqđ minima negauit. Quid retribui subtilius: quid districti⁹ pōt? Buttas aque petīt/ qui micas panis negauit. Apprehēdet eū quasi aqua inopia. Nō imerito aque tunc illa inopia cōparat: qđ in inferno cruciat quos susceptos in pfundis absorbens/ solet lacus nole designari. Unde p ypbetā quoqđ humani generis voce dicitur. Lapsa est in lacū vita mea. Ereptor vero exultatione cantatur. Dñe de⁹ meus clamaui ad te et saluasti me. Dñe abstraxisti ab inferis aiam meā: saluasti me a descendentibus in lacum. ¶ Nocte opprimet eum tempestas. ¶ Capitulum. xi.

Quid hoc loco noctes/ nisi abscondītum tps repētini exitus appellat? Tempestatis vero nole iudicij turbinem designat. Qđ erūi psal misita testat dicēs. Deus manifeste veniet: deus noster et non silebit. Ignis in cōspectu ei⁹ ardebit: et in circuitu ei⁹ tempestas valida. De qua tempestate etiā sapiētia p Salomonem dicit. Ego ꝙq in interitu vro ridebo: et subsannabo cū vobis qđ timebatis aduenerit: cū irruerit repentina calamitas: et interitꝰ quasi tempestas ingruerit. Et qz ipsa venturi exitus ignorantia nos vocatur: nocte opprimit eum tempestas. i. turbo cū ꝺiuini iudicij dum ignorat apprehendit. Hinc est nāc qđ per semetipsam veritas dicit. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret: vigilaret vtiqđ et nō sineret pfodi domū suā. Et vos estote parati: qz qua hora nō putatis filius hois veniet. Hinc etiā cōtra malum seruū dr. Si aūt dixerit malus seruus ille in corde suo: moraꝫ facit dñs meus venire: et ceperit penitere cōseruos suos: manducet aūt et bibet cum ebrijs: veniet dñs serui illi⁹ in die qua nō sperat/ et hora qā ignorat. Hinc Paulus dicit discipulis. Vos aūt fratres non estis in tenebris: vt vos dies illa vt fur cōprehendat. Dēs essi vos filij lucis estis et filij diei: nō sumus noctis neqꝫ tenebraꝝ. Hinc suppliciū diuiti dei voce dr. Etenim hac nocte aiam tuā repetēt a te: qđ ergo ꝓparasti cuius erūt? Nocte aiam reddere ꝓhibet: qđ mortem nō putabas/ in tenebris cordis abstrahit. Ait ergo. Nocte opprimit eū tempestas: qz enim noluit agere bona que videt: deprehendit interitus sui tēpestate quā nō vider. De quo adhuc subditur.

¶ Tollit eum vent⁹ vrēs et aufert. Quis hoc loco vent⁹ vrēs/ nisi malign⁹ spūs vocat: qđ desiderioꝝ flāmas in corde excitat/ vt ad eterna tarde supplicioꝝ trahat? Peruersus ergo quēlibet ventus vrēs tollere dr: qz insidiator malign⁹ spūs qđ vi uentē quēqꝫ accēdit ad vitia: morientē trahit ad tormēta. Nā qz vēntus vrēs immūdus spūs solet intelligi: qđ male suggestiōis flatu ad terrena desideria inquietoꝝ corda succēdit: Hieremias ypbeta testatur dicēs. Ollam succensam ego video et facie eius a facie aquilonis. Olla nāqꝫ succensa est cor humanū secularibus curaꝝ ardoribus desiderijsqꝫ anxietatib⁹ feruēs: qđ a facie aquilonis succēdit. i. diaboli suggestionib⁹ inflāmat. Ipse essi vocari nomīe aquilonis solet qđ dirit. Sedebo in mōte testamēti in lateribus aquilonis: ascendam sup altitudinem nubiū. Ab hui⁹ igit vrentis vēti vniuscuiusqꝫ electi mēs aduentione temperatur: qñ in ea vitioꝝ feruoꝝ extinguit: et desideriorꝝ carnalium flāma frigescit. Unde et sancta ecclesia in sponsi sui laudibus leta clamat. Sub vmbra illi⁹ quē desideraueraꝫ sedi. De hui⁹ ardoris tēperie ei ꝑ Esaiā ꝓmittente dñs dr. Pro saliūca ascendet abies: et pro vrtica crescet mirtus. Pro saliū ca nāqꝫ in ea ascendet abies: dum in serōrum corde ꝑ abiectione terrene cogitationis / altitudo superne cōtēplationis erigit. Urtica ꝓ ignee ꝺno nature ē. Abstrum nāqꝫ temperatiue ferē efferitutis. Pro vrtica igit crescit mirtus: cū iustoꝝ mentes a purigine et ardore vitioꝝ/ ad cogitationū tēperiē trāsferat qđ pueniūt: dum iā terrena nō appetunt: dū flammas carnis desideriꝫ celestib⁹ extinguunt.

¶ Capitulum. xii.

Propter hoc qđ mētis refrigerium celitus datū / Marie dr. Virtus altissimi obumbrauit tibi: Quis hac in re per obūbrationis vocabulū / incarnandi dei vtraqꝫ potuit natura signari. Umbra essi a lumine format et corpore. Dñs aūt per diuinitatē lumē est: qđ mediante aia in eius vtero fieri dignat⁹ est ꝙ humanitatē corpus. Quis ergo lumē incorporeum in eius erat vtero corporandū: ei que incorporeī cōcepit ad corpus dicit virtus altissimi obūbrauit tibi. i. corp⁹ in te humanitatis accepit incorporeum lumen diuinitatis. Sed iam de iniquo quolibet quod cepimus exequamur. Tollit eū ergo ventus vrens: qz videlicet malignus spūs eum quē nāc succēderit/ igne peruerse concupiscentie rapit postmodum ad flammas gehenne. ¶ Et velut turbo rapiet eum de loco suo. Locus peruersorum est temporalis vite delectatio et carnis voluptas. Quasi turbine igitur vnusquisqꝫ de loco suo rapitur: cum a cunctis suis delectationibus extremo territus die separatur. De quo extremo die

apte mor subdit. ¶ Et mittet sup eum: & non parcet. Per hoc deꝰ quotiens ferendo corrigit/ad hoc flagellū emittit/vt parcat. Cuꝰ ño eius vita in peꝛ̄o pmanente feriēdo, cōcludit/flagellū emittit/sine quaꝝ pcit. Qui eñ flagellū emisit vt parceret: ad hoc emittēr q̄ñ̄ vt non parcat. In hac ñaꝝ vita dñs tanto magis studet vt parcat/q̄to magis expectando flagellat: sicut ipe voce ągeli ad Joannē ait. Ego quos amo/arguor castigo. Et sicut alꝛ. Quē diligit dñs/castigat: flagellat aūt oēm filium quē recipit. Ecōtra aūt de flagello dānatiōis scriptū est. In operib⁹ manuū suaꝝ cōprehensus est peꝛ. De quo per Hieremiā dns dicit: dū ircorrigibiles delinquentes pplos videt: quos nō iā sub disciplina filios: sed sub districta pcussione hostes itue tur. Plaga inimici pcussi te castigatione crudeli. Et q̄ bic: non parcet: ibi q̄z pbis alienis. Quid clamas sup cōtritione tua insanabilis est dolor tuus. Uñ hoc semp electi puident: vt ante ad iustitiā redeāt/q̄ se ferꝛa iudicis inertiā guibꝰ accendat: newltimo flagello deprehensi simul cis finiat vita cū culpa. Flagellū ñaꝝ tunc diuina p cussio: aut est purgatio nobis vite presentis: aut ultiū pene sequentis. Propter eos enīz qui ex flagello pficiūt dictū est. Qui fingis dolorem in pecto: q̄ dū flagellatur iniquus, corrigit: dū audire pcepta noluit audiuit dolorē. Dolor ergo in pecto fingit ei: qui a malis operib⁹ quasi precepti vite dolore cohibet. De bis ño quos damnant flagellat nō liberant. Per cussisti eos/nec doluerunt: attriuisti eos/& renuerunt accipere disciplinā. Dis flagella ab hac vita inchoant: & in eterna pcussione pdurant. Undē per Moysen dicit. Ignis exarsit ab ira mea: & ardebit vsq̄ ad inferos deorsum. Quā rum ad pñtē eternā pcussionē spectat recte dr. Ignis exarsit ab ira mea. Quantū ño ad eternā dānationē apte mor subditur. Et ardebit vsq̄ ad inferos deorsum. Licet a quibusdā dici soleat illud q̄ scriptum est. Nō iudicat deus bis in idipsum. Qui tū hoc q̄ p ppbetas de iniquis dr/nō attendūt. Et diuinitus contritiōe contere eos. Et q̄ alꝛ scriptū est. Jesus populum de terra egypti saluans scīo eos q̄ nō crediderūt perdidit. Quib⁹ tamen si cōsensum prebemus/q̄ libet culpa bis feriri nō posse ex hoc peccato pcussis atq̄ in peꝛ̄o suo morientibus debet estimari: q̄ eorū pcussio hic cepta/illic pficit: vt icorrectis vnū flagellus sit q̄ sp̄aliter incipit: sed in eternis supplicijs cōsummat/quatenus eis qui oīno corrigi renuūt/ia pñtis flagellorū pcussio/sequentiū sit initiū rozmē torum. Emittit ergo super eum/et non parcit. Sequitur.

¶ Capitulum.xiij.

Emanu eius fugiens fugiet. Ille etenī fugit de manu ferientis: qui prauitatē fuę cozrigit actionis. Uel certe q̄ in sacro eloquio manꝰ operatio solet intelligi de manu pcussis: fugit q̄ dū prauū interitum aspicit/ vias prauitatis relinquit. Uñ adhuc subdit. ¶ Stringet super eū manus suas. Manus quippe stringere est vite sue opa in rectitudine cōfirmare. Uñ ei Paulus ait. Remissas manus & dissoluta genua erigite Dū itaq̄ alienū interitū cōspicit: reuocantur ad coꝛ vt recogitēt iusticiā: & vnde alios ad rozmēta ducit/ a rozmēto ad inde liberat. Stringit ergo super eū manꝰ suas: q̄ cōspicit alienā penā q̄d timeat: & dū delinquēte sic pcussuꝝ respicit/dissolutā suā opa iusticie vigore ostringit. Sicq̄ fit: vt q̄ iniquus viuēs multos ad

culpā traxerat delectatione peccati: quosdaz moriens a culpa reuocet terroze tozmēti. Quod etiā p uenire boni⁹ psalmista testat dicens. Letabitur iustus cū viderit vindictā impiozum: manus suas lauabit i sanguine peccatoris. In peccatoꝝ mozientiū sanguine iustus lauāt manus: q̄ dū eoꝝ pena cōspicitur/cōspiciētis vita mūdatur. Sequitur. ¶ Et sibilabit super illum: instuens locum eius. Quid in sibilo nisi intētio admirationis exprimit? Si vero in sibilo alia fortasse significatio queritur/ moriente peꝛ̄o in peꝛ̄o suo mortuus animus comagis de auditu ſtatis trepidet: quo florere contēpto res veritatis videt. Sed dū iusta vitio iniustos subrāhit: alios a prauitate cōpescit. Uñ p Salomonem dicitur. In dilectato pestilente sapiēs erit parvulus. Uir igit sanct⁹ postq̄ potētū penas qui erroluūt in seculo sufficienter expleuit: rursus ad hereticoꝝ supbiā qui erpolluūt/eloquio verba cōuertit.

¶ Textus beati Job capituluz Uicesimū octauum: libri vero Moralis expositionis

¶ Capitulum.xiij.

Habet argentū venaruꝝ suaruꝝ principia: & auro locus est i quo cōflatur. In argēto eloquiū/ in auro vite vel sapientie claritas designari solet. Et q̄ hereticī sic de eloquii sui nitore supbiūt: vt nulli sacroꝝ librozꝝ auctoritate/solidē tur: qui libri ad loquēdū nobis ąli quedā argētī vene sunt: q̄z de ipis locutionis nostre origine trahim⁹: eos ad sacre auctoritatis paginas reuocat: vt si vere loqui desiderēt/ inde sumere debeant quid loquātur. Et air. Habet argētū venaruz suaruꝝ principia. Acsi aperte dicat. Qui ad vere predicationis verba se preparat: necesse est vt causaruz origines a sacris paginis sumat: vt omne q̄ loquit ad diuine auctoritatis fundamentū renocet: atq̄ in eo edificiū locutionis sue firmet. vt cū prediderim⁹: sepe hereticī diuina studeāt puersa astruere: ea p ferūt que pfecto in sacroꝝ librozꝝ paginis nō tenentur. Uñ & discipulū suū pdicator egregius admonet dicēs. O timothee depositū cu stodi deuitās pphanas vocū nouitates: q̄ dū laudari hereticī tanq̄ de excellēti ingenio cupiūt: quasi noua quedā pferūt/ q̄ in antiquoruz patrū libris vereribus nō tenent: sicq̄ fit vt dū videri sapientes desiderant/ miseris suis auditoribus stultitie semina spargāt. Dñ autez subditur. ¶ Et auro locus est in quo conflatur. Acsi aperte dicat. Uera fidelium sapiētia/cui vniuersalis ecclesia locus est: tribulationē vobis psequentib⁹ parit/ & a cietis peꝛ̄o sordib⁹ pfectionis vestre igne purgat. Uñ scriptū est. Jn igne probat aurū & argentū: homines vero receptibiles in camino humiliatiōis. Quo in loco pōt hoc ḳs quenienter intelligi: vt de sua hereticī increpati stulta passione videant. Uñ sepe p iesa rpl dñi ac redēptoris nostri noīe multa patiunt: sese q̄ eisdem passionib⁹ ei⁹ fieri martyres sperant. Quib⁹ sancti viri voce nunc dr: Auro loc⁹ est in quo conflatur. Jam iurta hoc quod iam & ante nos dictum est: quisquis extra vnitatem ecclesie patitur: penas pati potest: martyr fieri nō potest: quia auro locus est in quo cōflatur. Quid itaq̄ ad hec hereticī dicitis? Cōflari per afflictionez carnis vel etiam per martyrium vultis/ sed locum quo debeatis cōflari nescitis. Audite q̄ sancti predicatoris voce dicitur. Auro locus est in quo conflatur.

Pō. 17.b.

Apoc. 3.b.

Hebr. 12.b.

Pō. 91.a. B

Hiere. 30.c.

Deuk. 32.c.

Pō. 9.b.

Hiere. 5.a.

Prouꝫ. 21.b.

Hebr. 12.c.

Prouꝫ. 17.a.

Jude. 1.b.

Quive re loq̄ desideꝛāt fide sumāt q̄d loquāt. Dē q̄ loquit pdicator ad diuine auctoritatis fundamentū reuocet. 1. Tim. 6.b.

Extra eccl̄iaz nō esse martyrium.

Dunc ergo conflationis locum ignire: banc fornacez qua aurū apte purgari valeat inuenite. Una est ecclesia in qua quisq; conflari voluerit: ab omni etiam poterit peccatorum sorde purgari. Si quid p deo amaritudinis: si quid tribulationis extra banc positi sustinetis/incēdi poteritis tñmodo non purgari. Dicat Hieremias: dicat Hiere. 6.g. quō cōflationis vestre ignis omni virtute sit vacuus. Frustra conflauit conflator: malitie enim eorum nō sunt consumpte. Ecce ignis extrinsecus conflās z dure passionis admouet penam: z tamē erroris non eroquit culpam: z tormenta crudelium dat penarum/z bonorum non facit incrementa meritorum. Dulcis etiā cōflationis ignis qui extra catholicam tolerat ecclesiā: ꝑ nullius oino virtutis sit/ Paulus apostolus insinuat dicens. Si 1. Cor. 13.b. tradidero corpus meum itaut ardeam: charitatem aūt non habeā nihil mihi pdest. ¶ Capitulū. xv.

Ch quippe prana de deo sentiūt: alij recta de incorruptibilitate tenēt: sz vnitatē cū ꝟbis non tenēt: illi erroze fidei/isti ꝑo scbismatis perpetratione diuisi sunt. Unde z in ipsa prima parte decalogi vtrarūq; ptiū ꝯpe reprimunt Deute. 6.a. eos diuina voce dr. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo/z ex tota aīa tua/z ex tota virtute tua. Atq; mox subdit. Diliges primum tuū sicut teipm. Qui essi de deo puersa sentit: liquet ꝓfecto qz deū non diligit. Qui ꝑo de deo recta sentiēs a setē ecclesie vnitate diuisus est: constat qz primū nō amat quē habere sociū recusat. Quisquis ergo ab hac vnitate matris ecclesie siue per heresim de deo peruersa sentiendo/seu erroze scbismatis primum non diligendo diuiditur / charitatis bonus gratia priuatur: de 1. Cor. 13.b. qua hoc quod ꝓmissimus Paulus dicit. Si tradidero corpus meum ita vt ardeam; charitatem autem non habeam/nihil mihi pdest. Ac si aperta voce diceret. Si extra locum sue regenerationis ignis mihi adhibetur: tormēto me cruciat/ mundatione nō purgat. Hinc oēs sancte pacis amatores summo studio locū querunt: hūc grentes inueniunt: hūc inuenientes tenēt: scientes peccatoz remissio vel vbi vel qñ vel qualib⁹ dat. Ubi quippe nisi in ecclesie mris sinu? Quādo nisi ante venturi exitus diem? Quia ecce nūc tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis. Et. Quere te dñm dum inuenirī potest: inuocate eum dū prope est. Qualib⁹ ni si conuersis q ad paruulorum imitationem magistra humilitate formantur? Quibus dicitur. Sinite pueros venire ad me: talium est enim regnū celoz. Et. Nisi conuersi fueritis: z efficiamini sicut pueri: nō intrabitis in regnū celoz. Quia ergo non nisi in catholica ecclesia verī martyres fuīt dicinīr recte. Auro locus est in quo conflatur: quia nō clarescet anima in fulgore eterne pulcbritudinis: nisi (vt ita dicam) prius bic arserit in officina charitatis. Pensandū preterea est ꝙ occulto consilio omnipotēs deꝰ quosdā ab ipsis erordijs suis innocentes custodiens vsq; ad virtutū culmen: vt crate crescente simul in eis ꝓficiat: z annoz⁹ numerositas/z celsitudo meritoꝝ Alios vero in erordijs suis desolatos/scaturientibus vitijs ire permittit. Plerūq; tamen etiam eos respicit: z ad sequendū se sctī amoris igne succendit: atq; insolitas in eoz cordibus pruigines vitioz vertit in feruoz virtutū z eo magis igniscūt ad desiderium requirende pictatis dei quo magis erubescūt memorīa iniquitatis sue. Sicut sepe cōtingit: vt in pugne certamine miles ātē ducis sui oculos cōstitutus/ hostili virtute turpiter cedat: z enerniter ꝑbens terga feriatur: qui tñ hoc ꝑm qđ turpiter cecidit erubescēs: ante ꝓ-

cis sui oculos maiores ex ipsa verecūdia vires sumit: tantoq; post fortia exercet/ꝓto z ꝑsentem gloriam virtutis pagat: z ꝑterite ignominie debilitatis regat. Sic ergo nōnunq; quidā in dei seruitio ex anteacta acrius debilitate roboꝝ tur: eosq; ad custodiēda mādata et futuroꝝ trabit desideriū: z impellit memoria preteritoꝝ: vt ble ad vēnitura amoꝝ puocet/illinc de preteritis verecūdia: istiget. ¶ Capm. xvj.

Hos tñ aduersarij ecclesie dum summis ꝑtoribus viderint: eosq; in pñti vitavñ derogent: qz inuenire nequaq; posunt: z accusare illos de preteritis moliuntur. Sicut Moyses nr̄m manicheus impetit: in quo sequē tium ꝑtutum ꝙm trāfacti homicidij conat culpa fedare: i quo nō attendit postmodum ꝙ paries ad sustinendū: sed priusq; ꝑceps ad feriendum fuerit. Talibus ergo aduersarijs bris iob subtilissima cōsideratione obuians postꝙ dixit. Habet argentū venay suay principia/z auro locꝰ est in quo cōflatur: apte subditur. ¶ Ferrum de terra tolletur. Solet hereticī de iustitie sue ꝑtra nos elatione gloriari: atq; opa sua ostētationis inflatione iactare: nosq; in quos vt diximus/aut esse: aut fuisse criminant. Per humillimā ergo confessionē z veracē defensionē ꝑtra eos vir sctūs loquit dicens. Ferrū de terra tollet. Acsi aperte dicat. Fortes viri ꝙ acutissimis linguay gladijs in hac acie defendende fidei ferrum fiunt: aliqñ terra in infimis actionib⁹ fuerunt. Peccanti domini quippe dictum est. Terra es z in terrā ibis. Sed de terra ferrū tollit: cum fortis ꝓpugnator ecclesie a terrena quaz prius tenuit actione separat. Non ergo in eo dꝫ despici ꝙđ fuit/qui tam accepit esse qđ nō fuit. An non Matheus in terra inuentus est/qui terrenis negocijs implicitus thelonei vsibus seruiebat? Sed de terra cultꝰ in fortitudine ferri cōualuit: cuꝰ videlicet lingua quasi acutissimo gladio euangelij administratione dñs infidelium corda trāfixit: z ꝙ infirmus prius despectuq; fuerat ꝑ terrena negocia: fortis postmodū factus est ad celestia predicamenta. Unde adhuc subiungit. ¶ Et lapis solutus caloze in es vertitur. Tunc lapis caloze soluitur: cū coz durū atq; a diuini amoris igne frigidum eodem diuini amoris igne tangitur/z in feruoꝛe spūs liquatur: vt ad sequentem vitā desideriuꝫ estu ardeat/ quam prius audiens insensibilis manebat. Ex quo ardoꝛe scz z emollitur ad amoꝛez: z roboraf ad oparionē vt sicut prius durꝰ fuerat in amoꝛe seculi: ita se postmoduꝫ fortem experat in amoꝛem dei: z qđ ante audire renuerat: iam z credere z predicare incipiat. ¶ Capitulū. xvij.

Apis ergo soluitur caloze in eo vertitur: quia dura mens superni amoris igne liquefacta ad veraz fortitudinem cōmutatur: vt petoꝛ qui prius insensibilis extiterat/ postmodū z ꝑ auctoritatē fortis/z ꝑ predicationez sonoꝛus fiat. Qō bene ꝑ Esaiam dr. Qui cōfidūt in dño/ mutabūt fortitudinē. Fortitudine mutamus: cū conuersi tāta ꝓtute ꝑ sensa seculi fugimus/ꝓta boc ante querebamus. Quia autem male ab aduersarijs catholicoꝝ moribus anteactavita repatatur: recte subditur. ¶ Tempus posuit tenebris: z vniuersorum finem ipse considerat. Ipse posuit tempus tenebris: iniquis videlicet mundum quo iniqui esse desistant. Ut eis per apostoluz dr. Eratis aliquā tenebre: nunc autem lux in dño. Sic alijs quoq; discipulis idem doctoꝛ egregius dicit. Nox ꝓcessit: dies autez appropinquabit. Abijciamus ergo opera tenebraꝝ

z induamus nos arma lucis: sic vt
sin die honeste ambulemus. Ũ et
Cātic. 6.d. in canticis canticorum ecclesie ve
nienti dicitur. Que est ista que pro
greditur quasi aurora cōsurgens.
Ipse enim ecclesia aurore compa
rata describitur: que per cognitio
nem fidei a peccatorum suoz tene
Uniuersoz finem de⁹ cō sideratD bris/ i clara luce iustitie cōmutat.
Tempus ergo posuit tenebris: et
vniuersorum finem ipse considera
rat. Uniuersoz noīe/z electos vo
luit z reprobos cōprehendi. Nam
bona faciens z ordinās deus: ma
la vero non faciens: sed ab iniqs
facta ne inordinata eueniant/ipe
disponens considerat vniuersoz
finem: z patienter tolerat omnia;
atq; intuetur electorum terminū
q̄ ex malo mutent ad bonum. In
tuetur etiam reproborum finem q̄
de malo ope dignum retrabantur
ad supplicium. Uidit finem perse
Actuū 9.a. quentis saulī: quo ꝓstratus dice
ret. Domine quid me iubes face
re? Uidit finez quasi obsequentis
discipuli/quo pro cōmisso scelere
guttur laqueo stringeret: seqz z pec
cantē puniret: z deterius puniendo
deciperet. Uidit iniquitas de
linquentes: sed considerat finem
delinquentium pnam correctoz.
Uidit quoq; sodomam delinquen
tem: sed considerauit finem ardo
ris luxurie ignem gehenne. Uidit
gētilitatis finē/q̄ possessa iniqui
tatuz tenebris q̄ñ fidei luce cla
resceret. Uidit etiam iudee termi
num: q̄ ab ea luce fidei quā tene
bat/obdurate perfidie se tenebris
cecaret. Unde adhuc cōgrue sub
ditur. g Lapidem quo qz caligi
nis z vmbram mortis diuidet
torrens a populo peregrināte.
Quid durius ille perfidus iudeoz
populus: qui aut torrem vite per fi
dem videre noluit: quem p prophe
tam predixit/nisi lapis caliginis
fuit: quia z crudelitate durus ex
titit: z infidelitate nebulosus? Qui
alio quoq; vocabulo vmbra mortis
dicitur. Umbra quippe talis expri
mitur /qualis eius rei de qua tra
bitur fuerint lineamēta. Quis au
tem mortis noīe/nisi diabolus vo
catur? De quo p quēdam mysterij Apoc
sui significatione dr. Et nomē illi 6.b.
mors: cuius ille ppīs vmbra exti
tit: qz iniquitatē illi⁹ sequens/ei
in se imaginem exhibuit. Quid vero
torrētis noīe/nisi ille a conspectu
tremēdi iudicis p̄ vltimuz cramē Dan.7.
egrediens/atq; electoz reprobos
diuidens ignis vocat? Unde z per
pphetam dr. Fluuius igneus rapi
duſq; egrediebatur a facie eius.

¶ Capitulum. vrij.

Uis aūt in hoc mū
do pegrinat ppīs/
nisi qui ad sortem
electoz currens ba
bere se patriā no
uit in celestib⁹: ꝛtā
tomagis illic spe
rat inuenire se ꝓpria: ꝗto hic cun
cta q̄ pretereunt esse a se deputat
aliena. Peregrinus itaq; est ppīs
omniū numerus electoz/ qui hic
vitam quoddā sibi exilium depu
tantes/ad supnā patriā tota cor
dis intētione suspirāt: de quibus
Paulus dicit. Cōfitentes qz pegri
ni z hospites sunt sup terrā. Qui
em hec dicunt/significāt se patriā
inhārere. Hāc pegrinatiōe idem
Ꝑ apīs tolerabat/cū diceret. Dum
sumus in corpe / peregrinamur a
dño. Per fidem em ambulamus/
z nō p spēz. Huiꝰ peregrinationis
erumnā satagebat euadere/cū di
cebat. Desiderū hās dissolui/ z cū
xp̄o esse. Et rursum. Mihi viuere
xp̄s est/z mori lucrū. Huiꝰ peregri
nationis pondus graue sentiebat
psalmista/cū diceret. Heu mihi: qz
incolatus meus ꝓlongatus est: ha
bitaui cum habitantibus cedar:
multū incola fuit anima mea. A b
hac cripi Ꝑtotius anhelabat/ cas
supernis desiderijs flagrans dice
rer. Et iuit ala mea ad deum fon
tē viuū/quando veniā z apparebo
ante faciem dei. Sed hoc deside
rium nesciunt/qui cū in terrenis
voluptatibus

voluptatib⁹ defigunt. Dum enim
sola que queruntvisibilia diligūt/
pfecto inuisibilia vel si credūt esse
non diligūt: qz dum nimis se exte
rius sequunt/ etiam mente carna
les fiunt. Simul etiā in hac vita
vterq; pplus currit: sed nō simul ad
perpetuā quiem. Qz lapidem cali
ginis z vmbrā mortis diuidit tor
rens a populo pegrinante. Aīsi ap
te dicat. Eos quos modo vel infi
delitas excecat/ vel crudelitas ob
durat: flammaꝝ fluuiꝰ a cōspectu
eterni iudicis eriens ab electorū
tunc pplo separat: z tunc a bonis
ignis districti examinis diuidit:
quos nunc in suis cōcupiscentijs
tenebre vitioꝝ excecāt. Potest for
taſſe in torrētis noīe ipsa irrigatio
sancte pdicationis intelligi: iuxta
id qđ per Salomonem dr. Oculū
q̄ subsannat patrem z qui despicit
partū matris sue/ effodiāt illū cor
ui de torrentibus. Peruersi quip
pe dum diuina iudicia reprehen
dunt/subsannant patrem. Et qui
libet hereticus dum pdicationē san
cte ecclie secunditatem illius deri
dendo cōrēunt/ quid aliud q̄ pa
tum matris despiciunt? Quā non
immerito coz quoq; matrem dici
mus: qz de ipsa exeunt qui contra
ipsam loquunt: Joanne attestāte/
qui ait. A nobis exierunt: sed non
erāt ex nobis. Nam si fuissent ex
nobis/manſissent vtiq; nobiscum.
Cozuſ ꝑo de torrentib⁹ veniunt
cū pdicatores veri ad defensionem
sancte ecclesie ad sacroꝝ librorum
fluenta pcedūt: qui etiā recte coz
ui vocati sunt: qz nequaq̄ de iusti
tie luce supbiunt: sed p humilita
tis gram pcōz in semigredinem
cōfitent. Unde etiā ab electoz ec
clesia dr. Nigra sum/sed formosa.
Et iohannes ait. Si dixerim⁹ qz pec
catum nō habemus/nosipsos se
ducimus. Qui vō coz subsan
nantis oculū effodūt: qz prauoꝝ
pertinaciam bonum intentionem
vincunt. Et bo cuiusq; testimonio
dic quoq; torrens predicatio de
bet intelligi: lapidem caliginis et
vmbram mortis diuidit torrens a
pplo peregrinante: qz scioꝝ predi
catio obduratas mentes reprobo
rum deserit: z ad pia humilium se
corda cōuertit. Ũ adhuc subdit.

¶ Eos quos oblitus est pes egens textus
tis bois z inuitos. ¶ Capim. xix.

Uis boc loco aliud ac
cipit egenus homo/ni
si ille de quo per Pau
lum dr. Qui ꝑpter nos
egenus factus est cum
dites esset? Unus vez 2. coz.
egentis/bois pedes sancti pdica 8.b.
tores fuerunt: per quoꝝ pfecto p
sentiam gentilitatem circūiens:
mundū perambulauit vniuersuz.
De qb⁹ p pphetā dr. Et inambula
bo in eis. An pes eius nō erat qui
tentus in cōpedibus dicebat. Pro
quo legatiōe fungor in carbena.
Sed eoruz qui vmbra mortis z la Ephe.
pis caliginis exciterunt/pes bois 6.c.
egentis oblitus est: qz in ipso iniq
tio na scentio ecclesie dum sancti
apli celoꝝ regnum iudee pdicare
voluissent: videntes q̄ ei nihil oſ
no pficerent/ad pdicandū genti
bus defecerunt: sicut ipsi in suis
actibus dicunt. Uobis oportebat
primū loqui verbū dei: sed qñ re Actuū
pulistis illud/z indignos vos iudi 13.g.
castis eterne vite: ecce cōuertimur p.45.a
ad gētes. De quibus z p psalmistā
dr. Transferent montes in coz ma
ris: qz repulsi a iudea apli/ in boc
gētilitatis pplo sunt trāslati. Qui
sunt ergo qui immēsa duricia pro
obscuritate cordis/ quasi quidam
lapis caliginis z vmbra mortis a
peregrinante sanctoꝝ populo di
uiduntur/nisi bi quos pes egen
tis bois est oblitus: id est quos pdi
catores oēs videlicet p humilita
tem pauperis/pro superbie sue tu
more reliquerunt? Eoruꝫ ergo offi Judeo
no obluti sunt/dum predicationis rū ob
fue semina ad solam fructificatio dura
nem gentium transiluerūt. Quos tio.
recte quoq; z inuitos vocat: qz dum
in infidelitate sua obdurati sunt/

verbis vite ad eor vtā prebere noluerunt. Ez iudea hec que sic obdurauit/ vel qualis dudū fuerit/vl quid post pertulerit/audiam⁹. Sequitur. ¶ Terra de qua oriebatur panis: in loco suo igne subuersa est. Panē iudea dare cōsueuerat/quē legis verba proferebat. Quam vez legem quia intelligere iam reprobi atq; explanare nō poterant: ppheta hieremias in lamentis deplorat/dicens. Paruuli petierūt panē: t qui frangeret eis nō erat. Sed hec terra in loco suo igne subuersa est: qr fidelis signa cōspiciēs/inuidie se face cōcremauit. Quia cū semp inuidia de superbia nasci solet/in loco suo igne periit q̄ ideirco arsit inuidia: qr superbiā nō reliquit. Terra ergo que prius panē habuit/post igne subuersa est: qñ synagoga q̄ mādata dei p legē ptulit/ nascentē ecclīaz persequēs inuidie se igne cōsumpsit. An nō emulatiōis sue facib⁹ ardebat: cū redēptoris nostri signa cōspiciēs/p quosdam suos diceret. Quid facimus/ qr hic homo multa signa facit: vel certe videtis qr nihil ꝓficimus: ecce totus mūdus post eum vadit. Videbāt vnde cōuerti debuerant: atq; exinde puerſiones fiebant. Querebāt extingue re/quē cernebant mortuos viuificare. In ore tenebāt legē/ sz legis persequebant auctorem. Terra ergo de qua oriebatur panis in loco suo igne subuersa est: qr iudea in semetipsa t prius habuit legē que reficeret: t post inuidiā que cōcremaret. De cuius adhuc descriptione subiungitur. ¶ Locus saphyri lapides eius: t glebe illius aurū. Auget reatum culpe sequentis/preconium glorie precedentis. Nā vniuscuiusq; casus tanto maioris est criminis/ q̄to prius̄q; caderet maioris potuit esse virtutis. Dicatur ergo de iudea/dicaē quid fuerit: t precedentiuz magnitudo virtutū crescat ad cumulū sequētium delictorū. Locus saphyri lapides eius: t glebe illius aurū: qđ eium hoc loco per lapides nisi sanctorū ac fortiū mētes accipimus?

¶ Capitulum. rr.

Si scriptura eterna sacra aliqñ lapides in malo/aliqñ vero l bono accipi solēt. Nā cum lapis ꝓ insensibilitate ponit: dura ꝓ lapides cor- da signant. Unde ꝓ Mattheum dr. Potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Qui vez nomine lapidū corda gentilium designat: dura tñc atq; insensibilia ꝓ infidelitatē. Et p ꝓpheta dñs pollicetur dicēs. Auferā cor lapideum de carne vestra: t dabo vobis cor carneum. Rursum per lapides mētes fortiū designari solēt. Unde t per Petrum sanctos dr. Et vos tanq̄ lapides vivi superedificamini do mos spirituales. Et p ꝓpheta dñs venienti ecclesie pollicetur/dicēs. Ecce ego sterna per ordinē lapides tuos: t fundabo te in saphyris: et ponā iaspidē ꝓpugnacula tua: et portas tuas in lapides sculptos: t omnes terminos tuos in lapides desiderabiles. vniuersos filios tuos doctos a dño. Struit nāq; i ista per ordinem lapides: qr in eas sanctas animas meritoruz dinersitate distinxit. Fundauit eam in saphyris: q̄ sz lapides colozis accrei in se similitudinem tenent: qr robur ecclesie in animab⁹ celestia appetentibus celebratur. Et qñ iaspis viridis est colozis/ iaspides propugnacula eius posuit: qr illi contra aduersarios pro sancte ecclesie defensione obtecti sunt: qui interius desiderijs virentes nulla temporis reproba ariditate marcescunt. Portas ꝯo ei⁹ posuit in lapides sculptos. Di qppe porte sūt ecclesie ꝓ quoz vitā atq; doctrinā intrat in eā multitudo credentiū. Qui ꝓ eo etiā q̄ magnis opib⁹ polent: t id qđ loquētes asserūt/ viuētes ostendunt: nō puri sed sculpti lapides esse memorant: in quoruz vita qr recta operatio cernit/ q̄si i eisdem ipsis exprimit qđ egerunt. Ubi oēm q̄z scrōz numez generali collectione pcludens/subdidit: Dēs terminos tuos l lapides desiderabiles. Et nāq; si audiētes ista peteremus⁹ vos lapides quos diceret indicaret/adiunxit. ¶ Uniuersos filios tuos doctos a domino. Quia igit de iudea nunq̄ sancte ale q̄ celestem vitā ducerēt dicturum erat/ dr: Locus saphyri lapides eius. Et qr magne vite ac sapientie claritate p fidē fulsit/adiūgitur. Et glebe illius aurū. Quid per glebas/nisi collectiones singulorū ordinū ac multitudines designant? Glebe aūt cr humore t pulvere ostringūt. Dēs ergo qui ꝓ ea gratie ifusi cr mortis debito se pulueres esse veraci cognitione ostendunt: dū vite virtute clarescerent/ quasi aurea in illa glebe fulgurāt. Glebas b terra habuit l ꝓpheta: Glebas t doctorib⁹: glebas i patrib⁹ antiqs: q̄ magna se ifusiōe gre i confessione t operis vnanimitate tenuerūt. Dicat ergo. Et glebe illi⁹ aurū: qr in ea multitudo spūaliuz tanto maioꝝ virtute claruit/ quāto se in deū ac primū maioꝝ vnanimitate cōstrinxit. Ez boc aurū pfidie est postmodū tenebris obscuratū. Cuius ꝓfecto nigredinez Hieremias ꝓphēta intuens deplorat/dicēs. Quō obscuratū est aurū mutatus est color optim⁹. Aurum namq; obscuratū est in eis: qr antiquus ille fidei atq; innocentie splēdor irruente pfidia malicie se nocte fuscauit. Quigit qđ fuit auditum⁹/locus. s. saphyri lapides ei⁹: t glebe illi⁹ aurū: nisi iam dicet? ille dei ꝓphā cur tāta hec dona pderit/audiamus. Sequitur.

¶ Capitulum. rrj.

Semitam ignorauit auis: nec ituit⁹ est oculos vulturis. Quid boc loco auis nomine nisi ille signat⁹ qui corpus carneū qđ assumpsit ascendēdo ad etherea libravit. Qui apte q̄z etiā vulturis appellatione exprimitur. Vultur quippe dū volat/si iacens cadauer conspicit: ad eum se cadaueris deponit: t pierumq̄ sic in morte capit/ dū ad mortuuz animal de summis venit. Recte ergo mediator dei t hominū: redemptor noster vulturis appellatione signatur: qui manens in altitudine diuinitatis suc: quasi quodam volatu sublimi cadauer mortalitatis nostre cōsperit in infimis: t sese de celestib⁹ ad ima submisit. Fieri quippe ꝑpter nos hō dignatus est: t dum mortuuz animal petit: mortez apud nos qui apud se erat immortalis inuenit. Sed hui⁹ vulturis oculus fuit ipsa intentio nostre resurrectiōis: quia ipse ad triduum mortu⁹ ab eterna nos morte liberauit. Ille ergo perfidus indice populus mortalem vidit: sz q̄ morte sua nostram mortez destrueret/minime attēdit. Cōsperit qđē vulturem: sed oculos vulturis nō asperit. Qui duz humilitatis eius vias quib⁹ nos ad alta subleuauit considerare noluit/ semitam auis ignorauit. Hecq̄ cū pēsare studuit q̄ ei⁹ nos humilitas leuaret ad celestia: t mortis ei⁹ intētio reformaret ad vitam. Semitam igit ignorauit auis: nec intuitus est oculos vulturis: quia etsi vidit eum quez in morte tenuit: videre noluit quē ta vite nostre gloria de eius morte laqueretur. Unde t ad crudelitatem quoq; persecutionis exarsit: ꝓba vite pcipere renuit: ꝓdicatores regni celoꝝ ꝓbēdo/ seuiēdo ferendo repulit. Qui sez repulsi in dei ad quā missi fuerāt delectēta in gētilitatis collectionez dispersi sunt. Uñ adhuc subdit. ¶ Nō calcauerūt eā filij ist⁹ nec ptrā siunt per eā leena. In cunctis latinis codicib⁹ istitores nostros reperimus: in greco ꝯo negociatores inuenim⁹. Et qua re colligiatur: q̄ hoc in loco ꝓ negociatorib⁹

Instito-zes.

f

Prou. 31.c.

Pſa. 44.a.

Leenā dici ec clesiaz.

B

Actuū 10.b.

institores/scriptores: quibꝰ ignorā do posuerūt. Institores eīm negotiatores dicimus p eo ꝙ exercendo opi insistit. Vz vterq; sermo lz in vocedissonet/in intellectu non discrepat: qz oēs qui fideliū mores institutū/spiritale negociū gerūt: t cū predicatione suā auditoribus prebēt/ab eis fidē t opa recta petūt: sicut de sctā ecclīa scriptū est. Vnde bñ fecit t vēdidit: de qua t paulo post illic dz. Vidit ꝙ bona est negociatio eꝰ. Quid hoc loco institores nisi ppbete sctī vocati sunt/ qui synagoge mores ad fidē instituere curauerūt ppbetādo. Quoꝝ nimiꝝ filij sancti apli nūcupant: qui vt deū hoiez crederent/ad eūdē fidē et eoꝝ sunt ꝑdicatione generati. De quibus ecclīa p pſa dz. Pro patribꝰ tuis nati sunt tibi filij: pstitues eos principes sup oēm terrā. Vz qz repulsi apli a synagoge finibus sunt egressi: recte nunc dz. Nō calcauerunt eā filij institorum. Calcarēt quippe eā institorū filij/si predicatores sancti eiusdez synagoge vitia calce virtutis premerēt. Vi aūt institores eosdē sancte ecclesie ꝑdicatores accipim⁹: institoꝝ filios pastores t doctores qui apostoloꝝ vitā secuti sunt/nil obstat intelligi: qui synagogaz minime calcauerunt. Quia dum eorum patres id est apostoli ab illa repulsi sunt/ipsi quoq; ab eius vocatione cessauerunt.

¶Capitulum.xxij.

Ecquam vez synagogā leena nō pertransiit: qz sancta ecclīa collectiōi gētiū dedita/nequaq; sese ad illum iudee pplm diutius occupauit. Recte aūt ecclīa leena nūcupatur: qz male viuētes in vitijs ore sctē ꝑdicatiōis interficit. Vñ t ipsi primo pastoꝝ quasi bonus leene ozi dz. Adactar mäduca. Os matatur quippe a vita occidit: id ꝙ qđ comedit/in comedētio corpore cōmutat. Adacta ergo t mäduca dz. i. a peccato eos in quo viuūt interficet: t a scipsis in tua illos mēbra cōuerte. Et qz hec ecclīa est corpus dñi: ipse etiaz dñs iacob voce leo vocat et se leena vocat: et corpore dum et sub iude specie dz. Ad predā mi fili ascēdisti: requiescēs accubuisti vt leo t ꝛ leena. Quis suscitabit eum? Hec igit leena ne quaq; dz: qz p iudeā transiit/ iz nō pertrāsijt. Apīis nāq; ꝑdicantibꝰ prius ex illa tria milia: postmodum quinq; milia crediderūt. Ecclīa itaq; p synagogā transiit/sed nō pertransiit: qz ex illa ad fidē paucos rapuit: sed tñ illū infidelē pplm a pfidia fundit⁹ nō extinxit. Vz qđ sepe taz dixim⁹/repulsa ab infidelitate iudeoꝝ desierit ad vocationē gentiū: vnde adhuc de eadē leena dz. ¶Ad silicē extēdit manuꝝ suā: subuertit a radicib⁹ mōtes. Manū quippe ad silicē extēdit: qz ad duriciā gentiū sue brachiū ꝑdicationis mūt: vnde t idē bñs iob passionis sue historiā ꝑcēs gentibus innotescendā dicit. Scribantur hec stilo ferreo i plumbi lamina/vel celte sculpant in silice. Quid ño hoc in loco mōtes nisi buⁱ seculi potentes accipimus: qui pro terrena substantia in altū tumēt: De quibus psalmista ait. Tāge mōtes t fumigabunt. Sed montes a radicib⁹ sunt euersi: qz ꝑdicante sctā ecclīa: summe huius secli potestates i odoratū oipotētis dei ab intima cogitatione ceciderūt. Radices eīm mōtiū sunt cogitatiōes intime superboꝝ: t a radicib⁹ mōtes cadūt: qz ad colendū deū portes seculi ab imis cogitationibus prosternuntur. Recte etenim per radicē cogitatio occulta signatur: qz per hoc quod intus nō cernitur/ erumpit quod videatur foras. Unde t in bonam partez per prophetam dicitur. Emittet id qđ saluatum fuerit de domo iuda: et quod reliquum est mittet radicez deorsum/t faciet fructum sursuz.

Pſa. 106.b. Joh. 7.e

B

1. Reg. 15.c.

Esaie 5.c.

Pſa. 117.b.

Esaie 37.d

Acī aperte diceretur. In imio cogitatio nascit: vt in summis retributio reddatur. Dicat ergo. Ad silicē extēdit manū suā: subuertit a radicibus mōtes: qz dum duriciā gentiū sancta predicatio petīt: superboꝝ altitudinē funditus strauit. Quia ño eos quoꝝ a cogitationibus terrenis cuacuat: donis celestibus repletꝝ quos infimis curis erbaurit/supnis rigat fluētis: mox subditur. ¶In petris riuos excidit. i. in duris gentiū cordib⁹ fluuios predicationis aperuit: sicut per ppbetā ꝙ de irriganda dz. ariditate gentiliū. Posuit desertū in stagnū aquē: t terrā sine aqua i exitus aquaꝝ. Atq; in euāgelio promittit dñs dicēs. Qui credit in me (sicut dicit scriptura) flumina aque viue de ventre eius fluēt. Os dimissum tūc audiuimus/erā nūc cōpletum videmus. Ecce eīm predicatoribus sanctis t nō er iudea gentilitia/p eum tam ecclesiā toto orbe diffusam/fluenta celestium mandatoꝝ vbertim manāt ore gentilium. Quia enim in petris riuos aperuit: et duris quoq; cordibus fluuius sancte predicationis emanauit. Sequit. ¶Et oīs ne pretiosiz vidit oculus eius. Sciendum magnopere est: qz tanto vnaquēq; anima fit pretiosior ante oculos dei/ quanto pre amore veritatis despectior fuerit ante oculos suos. Vnde ad saul dicitur. Nonne cum paruulus esses in oculis tuis/caput te constituī in tribub⁹ israel: t acī aperte diceret. magnus mihi fuisti/ quia despect⁹ tibi: sed nunc quia magnus tibi es factus es despectus mihi. Unde t per prophetaz dicitur. Ue qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes. Tanto ergo fit quisq; vilior deo/ quanto pretiosior sibi: tāto pretiosior deo/quanto propter euz vilior sibi: quia humilia respicit: t alta a longe cognoscit.

¶Capitulum.xxiij.

Ldne itaq; pretiosum vidit oculꝰ eiꝰ. In scriptura sacra videre dei aliqñ p eligere ponit: sicut in euāgelio scriptū est. Cum esset sub ficu vidi te. i. positū te sub vmbra legis elegi. Vidit ergo pretiosum: qz humilia elegit. Infirma eīm mūdi elegit deus/vt cōfunderet fortia. Vidit ꝑciosum: cū humanā alam de se ablectā sapientia gratie sue illustratione respexit. De qua vez aīa p ppbetam dz. Si separaueris pretiosum a vili/ tāq; os meus eris. Vilis quippe deo est mūdus ꝑsens: ꝑciosa ño ei est aīa bñana. Qui ergo pretiosum a vili separat/ tāq; os dñi vocat: qz p eū deꝰ ñba sua exercit/q; ab amore pñtis seculi loquēdo q; pōt humanā alam euellit. Et qz testamēti noui doctores ad hoc vsq; inducti sūt: vt occultas quoq; allegoriaruz caligines in veteri testamēto rimarent: recte subditur. ¶Profunda quoq; fluuiorum scrutatus est: t abscondita produxit in lucem. Quid namq; hic aliud flumina/nisi antiquoruz patrum dicta nūcupant? Quis enīz pensare sufficiet/q; vehemens fluuius dum legē cōderet ex pectore moysi t ore erupit: q; vehemēs fluuius et dauid corde defluxit: quā ta salomonis ore atq; oīm ppbetarum fluminū fluenta manarunt. Sed horū fluminū iudea spēm tenuit/dū litere superficiē seruās eoꝝ profunda nescit. Nos ño q; venētē dño in eis iuerina spiritualia ārimus: eoꝝ profunda rimamur. Quod ipse dñs facere dicit: qz id nos agere ipso donāte hualem⁹. Per nos ergo qui nō ifam q; occidit/sz spīm q; viuificat sequimur: profunda fluuiorū dñi scrutam⁹/t abscōdita in lucē producit: qz dicta legis que caligosa nimis historia obscurat/ nūc expositio spiritualis illuminat. Vñ t loquēs in paraboliś p euāgelistaꝝ veritas discipulis ꝑcipit/ dic. no.

Flumina sanctorum ꝑdicatiōe t scie scripturaruz.

Matt. 10.c. Quod dico vobis in tenebris/dicte in lumine: z qđ in aure auditis predicate sup tecta. Aperte nãcp dicta exponẽtiũ fecerũt nobis esse tam cõspicuas sentẽtias antiquorum patrũ. Uñ esaias ꝓpheta plana sancte ecclesie expositionis ꝓba cõspiciẽs: nõ allegorias tenebrio obscuras/exclamauit dicẽs. Locus fluuioꝝ riui latissimi z patẽtes. Te stamẽti effi veteris dicta quasi angusti z clausi riui fuerũt: q̃ immensas scientie sue sentẽtias collectiõe obscurissimas cõstringebãt. At cõtra doctrina sancte ecclie riui z latẽtes patentes sunt: qr eius dicta cr inuenientibus; multa sunt: nã rentib⁹ plana. Alit ergo. Profunda fluuioꝝ scrutat⁹ est: z abscõdita pduxit in lucẽ. Qr dum suis expositoribꝰ intelligẽtie spũs infundit/antiquas ꝓphetarũ obscuritates aperit. Et boc iam sancta ecclia p spũm agnoscit qđ synagoga prius p literã intelligere oino non valuit. Exodi 34.b. Unde z moyses cũ ꝓpho loqueret/ faciẽ velabat: vt vez designaret q̃ ille indeoꝝ populus legis ꝓba cognoscere: sed eiusdẽ claritatez legis oim odo nõ videret. Unde recte p Paulũ 2. Cor. 3.c. dicit in bodiernũ effi diẽ cũ legitur moyses: velamẽ est positũ sup cor eoꝝ. Sed qr dicta dei nullaren⁹ fine eius sapientia penetrant/nisi effi q̃ spũs ei⁹ acceperit/nullo modo verba agnoscit: sanct⁹ vir de inuestigãda eadẽ dei sapientia verba subiũgit/dicens.

¶ Capitulum.xxiiij.

Sapiẽtia vero vbi inuenitur: z quis est locus intelligentie? Nescit homo precium eius nec inuenitur in terra suauiter viuentiũ. Abyssus dicit nõ est in me: z mare loquitur nõ est mecũ. Non dabitur aurũ obrisum pro ea: nec appẽdetur argentũ in cõmutatione eius. Notandũ primus est/q̃ duo sibi ꝓposuit/z duo subdidit rñdẽdo. Ad id nãcp qđ superius dicit: sapia ꝓ vbi inuenit/ z quis est locus intelligentie: isto versu rñdit. Abyssus dicit nõ est in me: z mare loquit nõ est mecũ. Ad id ꝓ qđ diceratNescit homo precium ei⁹: nec inuenit i terra suauiter viuentiũ: inferiorez versum reddit dicẽs. Nõ dabit aurũ obrisum p ea: nec appẽdet argentũ in cõmutatione eius. Ad vtracp ergo rñdit: sed augẽdo qđ obiecerat nõ soluẽdo. Cũ sapie n⁹ locũ q̃reret ac deinde inferi⁹ rñderet: abyssus dicit nõ est in me: nõ vbi esset: sed vbi nõ esset indicauit. Rursus cuꝰ ab bole ei⁹ diceret ꝓcius ignorari/ atcp ad boc inferi⁹ rñderet: nõ dabitur aurũ obrisum p ea: nõ qđ esset ei⁹ preciũ/sed qđ nõ esset oste dit. Cũctis aũt liquet/ q̃ necp bec humana sapia vel teneri loco/vel emi diuitijs põt. Sed vir sanctus mysticis sensibus plenus ad alia nos intelligenda trãsmittit: vt nõ creatã sed creantẽ sapientiã requiramus. Nã nisi in verbis istis allegoriarũ secreta rimemur: ea vtiqp que sequunt oino sunt digna despectui/ si er sola bistorica narratione pensent. Paulo post n⁹ dicit. Nõ adequabit ei aur⁹ vel vitrũ Et cũ sicut nouimus vitrum lõge atcp dissimiliter auro sit vil⁹: cur post auri nomẽ metalli vtiqp precio si ꝓ immẽsa laude vitrũ q̃z dixit sapiẽtie nõ equari? Ipsa ergo litere difficultate appellimur: vt ad sniam bonũ verbonũ mysticas vigilemus.

Utr itaqp sctãs quã sapiam premiat/nisi ei de qua Paulus apl⁹ dicit. Cbristũ dei ꝓtutẽ z dei sapiẽtiam: De qua p Salomonẽ scriptũ est. Sapiẽtia edificauit sibi domũ. Et de qua psal. ait. Otia in sapia fecisti. Huius nimirũ sapie bõ ꝓcius nescit: qr nil dignũ estimationi illi⁹ inuenit. Nõ aũt hoc sapie ꝓcium esse dr: z nesciri: sz sic creo nesciri qr deest: eo scz loquẽdi genere quo in angustijs q̃sp deprebẽsus cũ remediũ subuẽtionis nõ inuenit/ fas teri solet: qr qđ faciat nescit. Huiꝰ ergo sapientie ꝓcius nescire est dignũ opis meritũ/quo illaz ꝓpiat nõ inuenire. Ad boc nãcp precium damus/vt eius vice rẽ quã appetimus possidere debeam⁹. Quid autẽ dedim⁹ vt bãc sapiam q̃ rpo est ꝓcipere mereamur? Gratia quippe redẽpti sumus. Illa nãcp sola opa male vinẽdo dedimus: q̃bus si iusta retributio seruaret/nõ rpo sed supplicia redderemus. Sed alijs bõ per iusticiã meruit: alijs p gsam accipit. Testat⁹ Paul⁹ prius q̃ mẽs illius semẽ gratuite ꝓpitatis acciperet: q̃bus sentib⁹ premebat erroris. Qui prius inquit fui blasphemus ꝓsecutor z cõtumeliosus: sz misericordiã cõsecutus sum: quia ignorãs feci in incredulitate. Testatur ꝓ quib⁹ rpo mori dignatus est. Cum adbuc inquit peccatorez essem⁹ sm tps rpo pro impijs mortuus est. Qui ergo veniente sapiẽtia simpl⁹ inuenti sum⁹/quid boni operis dedimus/quo accipe eandẽ sapiam mereremur? Huius itaqp sapie bõ ꝓcium nescit: qr q̃sq̃s a bonis alijs⁹ rõnis intellectu discretus est: q̃ssi cp suis meritis non sit saluat⁹ intelligit/ nibil se dedisse boni opis vt ad fidẽ veniret agnoscit. Quasi effi ad ꝓpiendũ sapiẽtiam precium dare est/ cognoscendum deũ actiõis sue mercedẽ prenenire. Nõ esse hui⁹ sapiẽtie ꝓcium cognouerat/q̃ dicebat. Quis prior dedit ei/z retribuet illi? Hinc itez scriptũ est. Gratia salui facti estis per fidem: z boc non ex vobis: sed dei donum est: non ex opib⁹/vt ne quis gloietur. Hinc de semetipso iteruz loquitur/dicens. Gratia dei sum id quod sum. Et huius nimirum aspiratione gratie quia virtutum opera protinus in corde generantur: vt ex libero quoqz arbitrio subsequatur actio/cui post banc veram retributio eterna respondeat: illico adiecit. Et gratia eius in me vacua non fuit.

Capitulum.xxv.

Sed sunt nonnulli q̃ saluos se suis viribꝰ exultant: suisq̃ precedentibus meritis redemptos se esse gloriantur. Quoꝝ pfecto assertio inuenit sibimetipsi cõtraria: qr dum z innocentes se affirmant redẽptos/docipsum in se redemptionis nomẽ euacuant. Olim nãcp q̃ redimit/ex aliqua peculiaribus captiuitate liberat. Unde ergo quilibet iste redẽpt⁹ est/si prius nõ fuit sub culpa captiu⁹? Liquet itaqp qr multũ desipit/q̃squis bec sapit: bola quippe meritũ superna gratia non vt veniat inuenit/ sed postq̃ venerit facit: atcp ad indignam mentẽ veniens deus dignã sibi exhibet veniendo: z facit in ea meritũ qđ remuneret/q̃ boc soluz inueneret qđ puniret. Liber inter bec mẽtis oculos ad illũ latronez reducere/q̃ de fauce leonis ascendit crucẽ: de cruce paradisum. Intueamur qualis ad patibulũ venerit: z a patibulo q̃lis abscesserit. Uenit reus fraterno sanguine/venit cruentꝰ: sz interna gra est mutat⁹ i cruce: z ille q̃ morte fratri intulit: morte tis dñi vitã pdicauit dicẽs. Memẽto mei dñe dũ veneris i regnũ tuũ. In cruce claui man⁹ ei⁹ pedesq̃ ligauerãt: nibilq̃ i eo a penis liberũ nisi cor z lingua remanserãt. Inspirate deo totũ illi obtulit: qđ in se liberũ inuenit: vt iusta boc qđ scriptũ est. Lorde credceret ad iusticiã: ore ꝓfiteret ad salutez. In corde aũt z fidelius tres summopere manere ꝓtutes testatur apls dicẽs. Nũc aũt manẽt fides: spes charitas. Quanticeras subito repleꝰ gra z accepit latro: z seruauit i cruce. Fidẽ: nãcp habuit q̃ regnaturuz dñm credidit: quẽ secũ pariter morientẽ vidit. Spẽ habuit: q̃ regni ei⁹ aditũ postulauit: dicẽs. Memẽto mei dñe dũ veneris i regnũ tuũ. Charitatẽ quoqz i monte sue viuacis criter remisit: q̃ fratrẽ z collatronez pro simili scelere morientem: et de

iniq̃tate sua arguit/t ei vitã quaz nõ cognouerat ꝓdicauit/ dicens. Nech tu times deũ ꝙ in eadẽ damnatione es:t nos q̃dẽ iuste:nazꝫ digna factis recipim⁹: hicꝰo nihil mali gessit. Hic q̃ talis ad crucem venit et culpa:ecce q̃lis a cruce recedit et gra. Cõfitebaꝫ dñm/quez videbat secũ humana infirmitate morientem qñ negabãt apli eum quẽ miracula viderãt diuina virtute facientem. ¶Capitu.xxvj.

SEd bi qui saluari bominẽ propꝛijs viribus astruunt/ eandem confessionẽ bois ab ipsius esse virtute bois suspicantur. Oõ si ita esset/in dei laude psalmista non diceret. Confessio t magnificẽtia opus eius. Ab eo ita ꝙ accepimus recte cõfiteri: a quo nobis t magna dank operari. Qz ergo nisi boni operis dedim⁹/ quo banc sapientiam percipere meremur: dicatur recte. Homo nescit pciũm eius: qñ quisquis iam ratione vtitur: tanto altius sub huius sapiẽtie intellectu se despicit/quãto eiusdem sapiẽtie verius interna cognoscit: vt indignũ se ad hãc puenisse videat: per quam gratuito agitur vt dign⁹ fiat. De qua bene mox subdit. ¶Hec inuenitur in terra suauiter viuentium. Quid boc in loco terre signat nomine/nisi ala humana? Deꝫ psal. dicit. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Hec aũt sapiẽtia inueniri in terra suauiter viuentium nõ valet: quia quisquis adbuc huius vite voluptatib⁹ pascitur/ab eterne sapientie intellectu separatur. Nam si vere saperet/ expulsus ab internis gaudijs de ea in quaz ceciditcrulꝫ sui cecitate lugeret.

Hinc nãꝫ p Salomonem dr. Qui apponit sciẽtiam /apponit t dolorẽ: qz quãto plus bõ ceperit scire quid perdidit/tãto plus ingere incipit corruptionis sue sententiam quã inuenit. Cõsiderat nãꝫ vñ collapsus est/ꝙ a paradisi gaudijs ad

ꝓ. 110. a.

a Eccle. 1.d.

crũnas vite pñtis/ab angelorꝫ societatibus venit ad curas necessitatũ: pensat in quorũ piculis iacet: q̃ prius sine piculo stare cõtẽplabat: luget cruciũ qõ dãnatus patit t suspirat ad celestis glie statuz: q̃ pfrui secur⁹ posset/ si peccare noluisset. Oõ bñ psalmista cõsiderãs ait. Ego dixi in pauore meo ꝓiect⁹ sum a vultu oculoz tuoz. Cõtẽplatus quippe interna gaudia visionis dei socialẽ frequẽtiã angelorꝫ pñstentiũ/reduxit oculos ad ima: vidit quo iaceret qui ad hoc cõditus fuerat: vt in celestib⁹ stare potuisset: pensauit vbi esset t q̃ decẽt lugemuit: piectiꝫq̃ se a vultu oculoz dei doluit: qz in cõpatiõe lucis itime grauiores senserat cruciz sui tenebras q̃s tolerabat. ¶Ca. xxvij.

ꝓ. 30 A

ꝓ. 76 a

INc ẽ ꝙ ad animũ suũ er pñti vita nulli⁹ gratiã cõsolatiõis admittit/dicens. Negaui cõsolari animã meã. Nã plerũqz huius seculi dulces solent mentis tedio affecti/ bona tpaliter accepta cõspicere/t tristitiã delinire. Cũ essi merore q̃dã se tãgi sentiũt/equos aspiciũt: auri argẽtiqz supellectiles cõtẽplantur: p̃dia circueunt. Cuiz per hec tpalia oculos libẽter trabũt/ obortã ale merore vincunt. Vñ eis t in euãgelio ꝛ̃stas dicit. Ue vobis diuitibus q̃ hic habetis cõsolationẽ vestrã. Qz sanct⁹ vir q̃ hoc luget/ qz ab eternis gaudijs cecidit/cõsolationẽ de tpalib⁹ nõ admittit/dicens. Negaui cõsolari aliam mihi: actũ aperte dicat. Qui de temporalium amissione nõ iugeo/de tpalium abũdantia cõsolari nequaꝫ possum. Cui tanꝫ si nos audiẽtes ista dicerem⁹/quidigit queris q̃ cõsolari in his q̃ mundi sunt renuis: illico adiecit. Ab eno⁹ fui dilect⁹ et delectatus sum. Actũ aperte dicat. Terrenaz rerum me nec abundantia refouet: auctoris aũt mei quẽ adbuc videre nõ valeo/ vel sola memoria delectat. Hec ẽt igit

ꝓ. 76 a

b

Zuccti 6.d.

b Lxx. 11.d. Tanto ꝙ stultitia fit quãto conat sapiẽs videri. Apoc. 20.a.

Sathanã mille annis ligari.

amaritudo sapientiã: quia dñ spes in alta erecti sunt/nullis hic gaudijs animũ sternũt. Hinc ẽm scriptum ẽt. Qui sapientiã vbi tristitia est: t qui stultorum vbi letitia. Hinc iacobus dicit. Miseri estote t lugete/t plorate/t risus vester in luctum cõuertat/t gaudiũ in mororem. Hinc ꝙ senectipsam veritas attestatur dicẽs. Beati qui lugẽt: qñ ipsi cõsolabunt. Inuenire ergo sapia in coz terra nõ põt/ qui sua uiterviuunt: qz tãto verius stulti sunt/quãto maiora perdentes in minimis letant. Hinc per⁹ eandẽ prauoz stultitiam reꝑbẽdit/dicẽs. Uoluptatem existimantes diei delitias coinquinationis t macule. Hinc Salomon ait. Risum deputaui errorem: t gaudio dixi / quid frustra deciperis? Dicat itaqꝫ vir sanctus de sapia. Nec inuenit in terra suauiter viuentiũ: qz nimiꝝ q̃ in hoc mũdo suauiter viuũt/ita adbuc stulti sunt/vt hocipm q̃s ne sciant vnde ceciderũt. Sequitur. ¶Abyssus dicit non est in me. Quid hoc loco abyssum nisi corda dolm vocat: q̃ per lapsuz fluida: t per duplicitatis sunt caliginem tenebrosa? Que nimirum abyssus nõ esse in se hãc sapientiam pfitetur: qz iniqua mens dñ esse sapiẽs carnaliter appetit / stultam se ad spiualia ondit. Nam qz teste Paulo sapientia huius mũdi stultitia est apud deũ: tãto q̃s amplius intus stult⁹ fit: quãto conat exterius sapiens videri. De hac abysso per Johãnem dr. Vidi angelũ descendẽte de celo habẽtẽ clauẽ abyssi/t catenã magnã in manu sua: t apprehendit draconem serpentem antiquũ qui est diabolus t sathanas: t ligauit eum p annos mille: t misit in abyssum/t clausit: t signauit super illuz/vt nõ seducat amplius gentes donec ꝯsumentur mille anni. Milleario etenim numero non quantitatẽ tpis/sed vniuersitatez qua regnat ecclesia designauit. Antiquus aũt serpens ligatus ea

b

rebena in abyssum mittit: qz relegatus a bonoz cordibus/ apud reproboz mentes reclusus eis atrocius dñatur. Qui paulopost quoꝫ de puteo abyssi educi describitur: qz de inquorum cordibus nũc occulte sentientib⁹ tũc accepta contra ecclesiam potestate in vim aperte persecutionis erumpet. Hec itaqꝫ abyssus in q̃ nũc diabolus seruatur occultus nõ esse in se sapiẽtiã dicit: qz alienã se a vera sapientia iniquis opibus ondit. Duz enim malitiã quisqꝫ tegit in corde: ore aũt blandimẽta exhibet/dum cogitationes suas duplicitate obnubilat: dum puritatis vbã quasi fauitatem deuitat: duz vias simplicis innocentie declinat/quasi habere abyssus dei sapientiam recusat. Et qz bui⁹ mundo mẽtes dedite pñtis vite curis t sollicitudinibus perturbant: t id circo eiusdem sapiẽtie trãquillitate pfrui nequaꝫ possunt: recte subiungitur.

Mare ¶Et mare loquitur non est mecũ. Quia enim maris nomine nisi seculariũ mentiũ amara iniquitas designat? Que dum se vicissim dilect. inimicitijs imperunt/quasi se aduersantes vndaꝫ collidũt. Recte etenim mare vita secularis dr: qz dũ procellosis actionũ motibus concitatur/ab interne sapientie quiete atqꝫ stabilitate disiungit. Quo cõtra bñ p ppbetã dr. Super quẽ requiescet spũs meus/nisi sup humilem t quietũ/t tremẽtẽ sermones meos? A terrenis aũt mentib⁹ tãto longiꝰ spũs fugit/ quanto apud bonas quietem nõ inuenit. Hinc est ẽm quod de quibusdam ꝙ psal. dr. Contritio t infelicitas in vijs eorũ/t viã pacis nõ cognouerunt. A qua nimirũ cõtritione perturbationis nos dñs reuocat/dicẽs. Uenite ad me omnes qui laboratis t onerati estis/t ego vos reficiã: tollite iugum meum super vos: t discite a me: quia mitis sum t humilis corde: t inuenietis requiẽ animabus vestris. Quid ẽm in hac vi

Esaie. 66.a. ꝓ. 13.b Matt. 11.d.

ta laboriosius ꝙ terrenis desideriis estuare: aut ꝺd hic quietis ꝙ huius seculi nibil appetere?

¶Capitulum .xxvij.

Exodi. 16.f.

Sabbatum

Musca.

Egyptum musce pcuti.

Matt. 9.c.

f

INc est ꝙ israelitis cus pplis custodias sabbati accepit in munere: hinc econtra est egypt⁹ muscarū multitudine pcussa. Populꝰ nāq; ꝙ qui deū sequit accepit sabbatū. i. requiē mētis: vt nullo in hac vita desiderio carnaliū appetitu fatigek: egyptus ꝙ ꝙ hui⁹ mūdi speciem tenet muscis pcutit. Musca eē nimis insolens t inquietū animal est. Jn q̄ ꝺd aliud ꝙ insolētes cure desideriq; carnaliū designantur? Ūñ alis ꝺr. Musce morientes pdunt suauitatē unguenti: qr cogitationes supflue ꝺ assidue in alo carnalia cogitante t nascunt: t deficiunt: eam suauitatē ꝺ vnusq; intrinsecus p spm unctus est perdunt: qm integritate eius perfrui nō permittunt. Egyptus vero muscas pcutit: qr eos corda ꝺ terrenā vitā diligūt/ dū desiderio suoꝝ inquietudinib⁹ fertunt/ turpitudini bus cogitationū carnaliū ad ima depressi sunt: vt ad quietis tutime desiderium nō leuentur. Ūñ cum mira ope pietatis ad coreritasve tuit/ prius ab eo cogitationum carnalium estus eficit: t post in eo virtutuz dona disponit. Qꝺ bene nobis sacra euāgelij hystoria innuit: in qua dñs ad resuscitandā filiam principis innitatus dño ducerek ptin⁹ addit. Et cū ejecta essēt turba/ intrauit: t tenuit manū eius/ t surrexit puella. Foras ergo turba ejcik/ t puella suscitat: qr ꝙ nō prius a secretioribus cordis expellit/ importuna seculariū multitudo curaꝝ/ ala ꝙ intrinsecus facet mortua nō resurgit. Sꝙ dū se p innumeras terrenoꝝ desideriq; cogitationes spargit/ ad cōsideratiōē sui esse nullatenus colligit. Jn hoc ꝙq; inquietudinū fluctibus babilonis imponik: cedant deo quez dili gunt: t pre amore eius intrinsecꝰ solam illius desiderent visionē: ꝙ timore ꝙo ei⁹ impositā sibi extrinsecus humiliter expleāt actionē: vt t vacare deo appetant et gratia dilectionis: t rursuꝫ curas superimpositas et conditione expleant seruitutis. Cūq; occupatiōes extrinsecus pstrepunt/ intrinsecꝰ in amore pacatissima quies tenetur atq; occupationem tumultus extrinsecꝰ pstrepentis dispensat: interiꝰ presidens suader ratione t tranquillo moderamine/ t ea que circa se min⁹ tranquilla disponit. Sicut enim vigor mētis frenādis preest motibus carnis: sic sepe superimpositos tumultus occupatiois bn regit amor quietis: qr exteriores cure si puerso amore nō appetuntur/ non confuso sed ordinato also ministrari queunt. Sancti etenim viri nequaq; eas appetunt: sed occulto ordine supimpositas gemūt: t ꝙ is illas per meliorem intentionem fugiāt/ tñ p subditam mentē portant. Quas ꝺdem summopere si liceat vitare festinant: sed timentes occultas dispensationes dei teuent qꝺ fugiunt: t exercent qꝺ vitant. Intrāt enim ad cor suū/ t ibi cōsulunt quid velit occulta voluntas dei: fesq; subditos debere esse summis ordinationib⁹ cognoscentes: stillant cervicem cordis iugo diuine dispensationis. Quisquis vero talis est: ꝙ huius tumultus versetur extrinsecus: nūq; ad eiꝰ interioza pueniūt: itaq; agitur vt alis intrinsecus voto/ aliud extrinsecꝰ teneak officio: t hac sapientia non tā turbulenta atq; cōfusa/ sed trāquilla corda repleant. Bñ ergo dea ꝺr: qz abyssus dicit: nō est in me t mare loquit nō est mecū. Acū ap te dicerek. Perturbate mentes secularium eo ipso clamāt: qm a vera sapientia longe diuise sunt quo quiete nō sunt. Quia vero hec dei sapientia manens cū patre ante secula/ incarnanda erat in fine seculorum: vt ad redimendū genus humanū/ nō sctōs angelos/ nō iustos boies mitteret: sed in manifestatione visionis per semetipsam veniret: recte subiungitur.

Ezech. 28.c

Qꝺ

d

Qꝺ consortmant se diuinę voluntati

Riffo

e

Qꝺ sues dicerit sepeol uisse angarias babylo nie et ęgyptū

Qꝺ soli ce lestēpa triā: ꝺ ligunt terre ne pas trie ci ris sub iacere videan tur.

¶Mō dabitur aurum obrisum pro ea Quid nāq; paurum obrisum/ nisi sancti angeli designant? Qui recte t aurum vocant: t obrisum aurum/ qr fulgent claritate iustitie obrisum/ qr nulli habuerūt vnq; contagium culpe: boles ꝙo iustꝰ ꝺu in hac carne corruptibili mortali ter viuit: aurū quidē esse possunt: obrisum oino non possunt: qr corpus qꝺ corrumpit aggranat alas: t deprimit terrena ibabitatio sensum multa cogitantem. Nā ꝙis tū hac vita ex magne iustitie claritate resplendeāt: nequaq; tū ad purū pctōrum sordibus carent: Johanne apto attestante qui dixit. Si dixerimus qr pctm non habem⁹/ nosmetipsos seducimus/ t veritas in nobis non est: t affirmante Jacobo q̄ astruit/ dicens. Jn multis eñ offendimus oēs. Propheta etiā predicante q̄ ait. Ne intres in iudicium cum seruo tuo: qr non iustificabit in conspectu tuo omnis viuens. Aurum ergo obrisum ultiū cup.itur/ q̄ ea in qua ꝺditi sunt innocentia pdurantes: t fulgent claritate iustitie/ t nec vel minimis maculantur sordibus culpe.

B Quid ꝙ aurū obrisū?

Boles iusti cē anꝺ pñt/ eu obrisū nō pñt Sapi. 9.d. Proba tio. 1. Jo. 1. c.

Jac. 3.a. Psal. 142.a.

¶Capitulum .xxx.

SEd qr ꝙ hac sapia unius angeloꝝ redēptor humani ḡñis mittendus fuit: ne ꝺs spes in his quos in adiutorio bolum sepe apparuisse ꝺdicimus angelis poneret/ ꝺcit eñ. Non ꝺbit aurum obrisum pro ea. Acsi aperte ꝺceret. Per semetipsam sapientia manifestabit/ vt humanum genus a culpa redimatur. Nullus vice eiꝰ angelus mittitur: quiꝫ creatorē necesse ē vt creatura liberetur. Unde t in euangelio dñs ꝺcit. Si vos filius liberauerit/ vere liberi eritis. Sed vir

B Jo. 8.c

sanctus spū eiusdē sapiētie repletus/quosdā in iudea fuisse dñm nō esse defuturos/qui spem in legislatore ponerent: r sue salutis auctorez moysen putarent: sicut r cuidā sanato maledicentes dicūt. Tu discipul⁹ sis eius: nos aūt moysi discipuli sumus. Usi adhuc cōgrue subintertur. ¶Nec appendetur argentū in cōmutatione eius. Quia essi argento sepe eloquia diuina signant/pūt argenti vocabulo certā eiusdem eloquū scriptores intelligi/quorū vita inter turbas bonos resplēdut luce virtutū. Et qz lex pcēs indicare potuit/nō auferre: nō quisq̄ veterū patrū/non legislator moyses būani generis redēptor extitit. Argentuz ergo in cōmutatione huius sapientie nō appendit: qz quilibet sancti esse potuerūt: in cōparatione vnigeniti filij nulli⁹ meriti fuisse pensant: q̄ nisi huius sapientie seruos se cognoscerēt: sed nullate⁹ fuissent. Ad hec quippe illi missi sunt: vt in cordibus bonos vitā huic sapientie predicādo pararēt: neq̄ vt pro ea sed p eam subiectos populos regerent. Quia essi certū erat q̄ p accessum tēporis deficiētis seculi liquores excrescerēt: actuz est vt eterna dei sapientia in fine seculorū p semetipsam veniret ad grandē dñc z nimie infirmitatis egrotū. i. p totum mundum sacens languidum genus būanū: vt transmissis prius predicatorib⁹ quasi quibusdā visitatorib⁹: tāto postmodū maior veniret potētia medici/quāto magis morb⁹ creuisset egroti. Quia vero nullus vice eius ad saluādos nos mittit/discat recte. Nec appendet argentū in cōmutatione eius: qm̄ vita iustorū ꝑficiātis quantalibet sanctitatis luce polleat/aduentū nobis superne sapientie p suā presentiā nō cōmutat. Qz fuere multi gentilū qui mundi huius sapiētum disciplinis dediti/ea q̄ sunt inter bonos honesta seruarēt: r saluādos seruata honestate se crederent: ne iam mediatorem dei r hominū quererent: cū quasi sufficientem si bi philosophoz doctrinā tenerent: in quoz despectu mox subditur. ¶Non confertur tinctis indie coloribus. Quid enim p indiā que nigrū populū nutrit / nisi hic mūdus accipit: in quo vita hominū p culpā obscura generatur? Tincti aūt colores sunt indie huius mundi sapiētes: q̄ quis p infidelitatē r plerisq̄ p actionem fedi sunt: ante humanos tñ oculos superinducte honestatis colore fucātur. Sed coeterna dei sapiētia tinctis indie coloribus nō confert: qz quisq̄s hāc veraciter intelligit ab his hominib⁹ quos mūdus sapientes colunt/q̄ longe distet agnoscit: ipsaq̄ ei⁹ mādatoz ꝟba ab huius mūdi sapientib⁹ differunt: q̄ dum intendūt eloquentie: eoz dicta ꝺ pulchra apparent specie r fucatione tinctura: r cū virtute rez careāt: aliud se esse ꝺ sunt verboz cōpositionibus quasi supraductis coloribus mentiunt. At cōtra doctrina sapiētie r predicatiōe pulchra est/ r pura veritate ꝑspicua: nec aliud se p fallaciā ꝓhendit exteri⁹: r alis reseruat interi⁹: neq̄ i dictis suis pulchra videri appetit nitore ſmonis: sed integritate veritatis. In mādatis igitur suis dei sapientia nō cōfert tinctis indie coloribus. qz dum fucata eloquentie ornamēta nō habet: ꝺ vestis sine tinctura placet. Qui fucatione tincture bene Paulus despexerat: cū dicebat. Que r loquimur nō in doctis humane sapientie verbis: sed i doctrina spiritus. Malebat quippe hanc sapientiam sola puritate veritatis ostendere: non autem eloquū r tinctione fucare. Sequitur. ¶Nec lapidi sardonico pretiosissimo vel saphyro. Sardonicū vel saphyrū lapides pciosos ee ꝺs nesciat? Et dū multi alij ꝓciosi sint lapides qui longe istos estimatione magnitudinis antecellant: cur saphyrus vl sardonicus potissimū precios⁹ nominat⁹ est? cū vteq̄ lapis iste aliorum lapidum cōparatione vilissimus sit: nisi vt eos lapides qui pretiosi describūtur: dū pretiosos non esse cognoscimus? Eoz intelligentia aliud exquiramus? Sardonic⁹ quippe terre rubre similitudinem tenet. Saphyrus vero aereā habet spēm. Pūter go in sardonico per terram rubraz boies: in saphyro aūt per aereā visionem angeli designari. Nam cuz rubre terre speciem lapis sardonicus habeat: non immerito hoiem designat: qz r Adam qui primus est conditus latino sermone terra rubra nominatur. Quid est ergo qđ hi: qz hec sapientia lapidi sardonico vel saphyro non confertur: nisi ꝺ is qui est dei virtus r dei sapientia mediator. s. dei r dominuz ihs Jesus: tāta magnitudine excellat omnia: vt ei nec in terra primi homines: nec in celo angeli comparentur. Unde r p psalmistam dr. Quis in nubibus equabitur dño: aut quis similis erit deo inter filios dei?

¶Capitulum. xxx.

Ossunt aūt p sardonicū lapidē patres testamenti veteris/ p saphyrum ꝺ predicatores exprimi testamenti noui. Illi quippe ꝺ is magnus iusticie vitam tenerent: carnali tñ ꝓpagini seruiebāt. Qz igit cōstat ꝺ dā terrena agerēt: nō immerito p sardonicū lapidē: q̄ (vt prediximus) terre rubre tenet spēm designant. Per saphyrū ꝺ qui r aerei Coloris: testamēti noui cōgrue ꝺdicatores accipim⁹: q̄ carnalis ꝓpaginis desideria postponentes celestia sola sectari sunt. Usi r ꝓpheta cōspiciēs cuncta carnis desideria sanctos apl̄os speciali ardore transcendere admiratus ait. Qui sunt hi qui vt nubes volant? Uelut aperte dicat. Nos per terraz gradimur qui adhuc coniugijs implicamur: r ꝓpagande soboli opa carnis impendimus: isti vero in terra non ambulant: sed vt nubes volant: q̄ duz celestia appetunt: de terrenis desiderijs nihil tangunt. Alit ergo: quia dei sapiētia sardonico vel saphyro lapidi non cōfertur: aclī patenter insinuet dicēs. Et q̄ hō inter boies cernit: nec in antiquis quisq̄ nec in nouis patrib⁹ equatur: qz ex deitate habet qđ i humanitate queq̄ similē non habet. Usi adhuc subditur. ¶Non adequabitur ei aurū vel vitrum. Quis hoc sanū sapiens iurta literaz sentire dignetur? Uitrū quippe (vt superius diximus) auro longe est vilius: r posteq̄ dictū est: ꝺ aurū huic sapientie non equatur: adhuc ꝺsi crescendo subiūgitur: ꝺ ei quoq̄ nec vitruz possit equari. Sed ipsa nos litera ab historico intellectu deiciēs: ad indaganduz allegorie mysteriū mittit. Aurū n. q̄ metallū nouimus potiori metallis oib⁹ claritate fulgere. Uitri quoq̄ natura est: vt extrinsecus visu pura intrinsecus perspicuitate pluceat. In allo metallo quicquid intrinsecus continetur/ abscōditur: in vitro ꝺ quilibet liquor qualis cōtinetur interius: talis exteri⁹ demōstratur: atq̄ (vt ita dicerim) ois liquor in vitreo vasculo clausus patet. Quid ergo aliud in auro vt in vitro accipimus: nisi illam superna patriā: illā beatoz ciuiū societatem: quoz corda sb̄limitez r claritate fulgent: r puritate trāslucēt: Quā Joannes in apocalipsi ꝑspexerat: cuz dicebat. Et erat structura muri ei⁹ ex lapide iaspide: ipsa vero ciuitas auro mūdo simillis vitro mūdo. Quia essi sanctioēs summa i ea beatitudinis claritate fulgebunt: instructa auro dicitur. Et quoniam ipsa eoz claritas visibilior sibi in aternis cordibus patet: r cum vniuscuiusq̄ vultus attenditur: simul r cōscientia penetratur: hoc ipsum auruz vitro mūdo simile esse memorat. Ibi ꝺppe vniuscuiusq̄ mentem ab alterius

Jo. 9. f.

Cur sapientia in mūdū venerit?

Sardoni⁹ lapis. Saphyr⁹.

Adam

Indie colores

Differūtur ba sapiētie mūdis sapientie dei.

Ps. 8. 2. b.

D. Lorā. 2. b.

Esaie 60. b.

Apoc. 21. c.

oculis membroꝝ corpulentia non abscõdit: sed patebit animus: patebit corpalibus oculis ipsa etiam corporis armonia: sicꝫ vnusquisꝫ tũc erit conspicabilis alteri: sicut nunc esse nõ põt cõspicabilis sibi.

¶ Capitulum.xxxj.

Nuncaũt corda nra ꝑ diu in hac vita sum⁹: qz ab altero i alterũ videri non possunt: non intra vitrea / sed intra lutea vascula cõcludũtur: cuiusꝫ luto p passionẽ mentis inberere ppheta formidabat / cuꝫ diceret. Eripe me de luto: et nõ inbereã. Qõ nimirũ habitaculũ corpeũ Paulus domum terrestrem nominat / dicens. Scimus qm si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur / ꝙ edificationem ex deo habem⁹ domũ non manufactam eternam in celis. In hac itaꝫ terrestri domo quousꝫ viuimus / ipm (vt ita dicam) corruptionis nostre parietẽ mẽtis oculis nullatenus penetramus: et visibilia in alijs videre occulta non possumus. Vñ scta ecclesia sponsi sui species videre in diuinitate desiderans nec tamen valens: qreternitatis illi⁹ formã quã ineri ꝓcuperat / ab ei⁹ oculis assumpta bñitas abscondebat: in canticis cãticoꝝ merito dicit. Ecce ipse stat post parietẽ nrm. Et sit apte dicat. Ego hunc in diuinitatis sue iaz specie videre desidero: sed adhuc a visione illi⁹ per assumpte carnis parietẽ excludor. Quouisꝫ itaꝫ in hac corruptibili carne viuimus / cogitationes nras non videmus. Vnde rursum p eundem Paulum dicitur. Quis scit bolum quę sunt hois: nisi spũs hominis qui in ipso est: Et rursum. Nolite iudicare ante tempus / donec veniat dñs: qui et illuminabit abscõdita tenebrarum: et manifestabit consilia cordiuz. Illa itaꝫ ciuitas que suauissim fingulis cordia manifestat / ex auro dicitur similis vitro mundo: vt designetur auro clara / vitro pspicua. Sed ꝙuis in ea sancti omnes tanta claritate fulgeant: tãta perspicuitate transeant: ei tñ sapiẽtie de cuius imagine habẽt omne qõ sunt equari non possunt. Bene ergo dr. Nõ cõparabitur ei aurũ vel vitrum. Ad hoc em sancti oẽs ad illa gaudia eterna ꝓmittũt: vt esse deo similes ꝓsint: sicut scriptum est. Cum apparuerit / similes ei erimus: qm videbimus eum sicuti est. Et tñ scriptũ est. Dñe deus virtutum quis similis tibi? Et iterum. Aut ꝙs erit similis deo inter filios dei: Vñ ergo similes z vnde nõ similes / nisi qz huic sapientie e similes erunt ad imaginẽ: z tñ nõ erunt similes ad equalitatem: Al spiciẽdo ꝙppe eternitatem dei / fit eis vt eterni sint: z dum visionis eius donum percipiunt: ex ꝓceptione beatitudinis imitant ꝙ vident. Et sic ea ergo sunt ꝙ beati fiũt: z tñ creatori similes non sunt: qz creatura sunt. Et habẽt itaꝫ quãdã dei similitudinẽ: qz nõ habent finẽ: z tñ incircũscripti equalitatẽ nõ habẽt: ꝙ habent circũscriptionẽ. Dicatur igit recte. Non adequabit ei aurũ vel vitrũ: qz quãlibet sancti claritate z ꝓspicuitate fulgeant: aliꝰ ẽ dominos esse sapiẽtes i deo: atꝫ aliꝰ esse bolem sapientiã dei. Quam profecto sapientiã ille veraciter agnouit: qui mediatoꝝ dei z bolum aliquem cõparare setoꝝ minime ꝓsumpsit. Vñ z subdit.

¶ Ca. xxxij.

Ecce cõmutabũtur ꝓ ea vasa auri excelsa z eminentia. Excelsum ꝙppe vas auri bellas exstitit: excelsum vas auri hieremias: excelsa atꝫ eminẽtia auri vasa ꝓtores patres fuere. Sed hoc dei sapientia: vera carnali nos cõuersatione redimeret / apparuit i carne z qui nũ veraciter nõ agnouit mediatorem dei z hominũ hominem Jesum / christum vnum esse ex ꝓphetis putauit: quẽ electoꝝ oculi fide tenuerunt deũ / cũ viderẽt hominẽ. Vñ ab eo scis discipulis dr: Quẽ dicunt hoies esse filiũ hois. Cui cũ rnderẽt ptr⁹: alij iohannẽ baptistã / alij heliam / alij ꝙ hieremiã / aut vnum ex ꝓphetis: de suo mox sensu reḋrunt. Vos aũt quez me esse dicitis? Cui petr⁹ tot⁹ ecclesie voce rndens ait. Tu es xp̃us filius dei viui. Qr igit iurta Pauli vocem / christum nouim⁹ dei virtutem z dei sapientiã / petrus ꝓ hac sapientia vasa auri excelsa et eminentia cõmutare noluit: qz de illa nõ aliud ꝙ erat / intellexit. Al magnum ꝙppe (vt dictũ est) vas auri iohãnes. Al magnũ vas auri helias vel hieremias fuit. Sed quisquis eundẽ deum quẽlibet eoꝝ credidit vas auri excelsum z eminens ꝓ sapientia cõmutauit. Ecclesia ꝙ vas auri ꝓ hac sapientia nõ cõmutat: qz xp̃m filiũ dei: nõ vnũ esse ꝓphetarũ / sed vnũ ꝓphetarum dñm credit: ipsa z ꝙppe ad se venisse sapientiam videns / noluit se in illis aureis vasis figere / sed in eam studuit fide certissima pertransire. Vñ in canticis canticoꝝ dicit. Inuenerunt me vigiles / ꝙ custodiũt ciuitatẽ dñi quem diligit alia mea vidistis: Paululum cũ ptransissez eos / inueni quem diligit alia mea. Quos em vigiles qui custodiunt ciuitatem / nisi ꝓiores patres vel ꝓphetas accipim⁹: qui studuerũt ad custodiam nostram sancte ꝓdicationis voce vigilare: Sed cũ redemptoꝛ suum ecclesia qreret / in ipsis antiqs ꝓdicatoꝛib⁹ spem figere noluit: cũ dicit. Paululũ cuz pertransissem eos: inueni quem diligit alia mea. Illũ quippe inuenire nõ posset: si istos: ptransire noluisset. In istis se custodib⁹ infideles ficerẽt / ꝙ christum filium dei vnũ quẽlibet esse illoꝝ credebãt. Voce igitur ac fide petri inuẽtos vigiles sancta ecclia trãsijt: ꝙ ꝓphetarũ dñm vnũ quẽlibet ex ꝓphetis credere contempsit. Dicat ergo. Nec cõmutabunt ꝓ ea vasa auri excelsa z eminẽtia: qz electi quiqꝫ sctoꝝ vitã z venerant ex sub limitate / z tñ nõ suscipiunt ad errorẽ. Quos el puros boles eẽ scim⁹: deo homini oino nõ ꝙferũt. Unde adhuc subditur. ¶ Nec cõmemorabũtur in cõparatione eius. Qõ em superne patrie electi: sciẽtie z iusti sunt: sed ptcipatione sapientie nõ comparatione. Quid em sunt homines / deo cõparati? Tumẽ aũt sapia: lumẽ z seruꝰ sapiẽtie vocari solent. Sed illa lumen illuminans: isti lumẽ / illuminatũ: sicut scriptum est. Erat lux vera ꝙ illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mundũ. Isti aũt tñmodo dr. Vos estis lux mũdi. Justitia quidem sapia: iustitia z seruꝰ sapiẽtie nun cupant: sed illa iustitia iustificans est: isti aũt sunt iustitie iustificata. De deo ꝙppe qui sapia est dr: vt sit ipse iustus z iustificans: isti ꝙ dicũt: vt nos efficeremur iustitia dei in ipso. Aliter ergo venerãdi est lumẽ illuminãs: aliter lumẽ illuminatũ. Aliter iustitia iustificans: aliter iustitia iustificata.

¶ Capitulum.xxxiij.

Sapiẽtia vero ẽt sapit: nec hz aliud eẽ: aliꝰ sapere: serui aũt sapiẽtie esse quidẽ sapiẽtes pñt nec tñ hoc hñt eẽ quod sapere: nam z esse possunt / z sapientes nõ eẽ. Hz vitã sapia: hz nõ aliꝰ hz z aliud est: ꝙppe cui hoc est esse qđ viuere. Serui aũt sapiẽtie cum habent vitã: aliud sunt z aliud habẽt: ꝙppe quibus non est hoc esse quod viuere: nã possunt aurta aliquid esse nec viuere. Aliud quippe illis est esse / aliud viuere: qz in ipo parente primo essentiam habuere per initium: vitã habuere per accessum: qm̃ primo de terra factus est hõ: z postmodũ sicut scriptũ est. Inspirauit in faciem eius spiraculũ vite: factus est hõ in aiam viuẽtẽ. Sapientia ꝙ habet essentiam

babet vitam: sed qđ babet ipsa est. Proinde incōmutabiliter viuit: qr nō ex accidēti ſz essentialiter viuit. Bona ergo cū patre z cum sancto ſpu veraciter est: cuius essentie comparatū esse nostrū nō esse est. Huic ſi cōiungimur/sumus: viuimus: sapim9: huic ſi cōparamur/nec sapimus: nec viuimus olim/nec sum9. Hinc est q sancti offes qđ in dei visione pficiunt: quanto magis diuinitatis interna cōſpiciunt/tanto magis se nihil esse cognoſcunt. Nusq̄ quippe legitur q abraam cinerem z puluerem se eē professus est/nisi cū habere dei meruit collocutionē. Ait em. Loquar ad dñm meū: cum sim puluis z cinis. Esse em se aliquē fortasse crederet/si veracem essentiam que super ipm est minime senſisset. Ait vero vbi ad immutabilē cōtemplandū sup se rapt9 est/implet9 tante cōtemplationis potentia dum videret illū/nil se esse nisi puluerē vidit: hunc est etiā q ppheta replet9 eadē sapientia exclamat. Memēto domie q pulvis sum9. Qui rursus eiusdem incommutabilitatē essentie cōſpiat9 ait. Oēs sient vestimentū veterascent: z sicut opertorium mutabis eos/z mutabunt: tu aūt idē ipse es: z anni tui nō deficient. Hinc ad moysen dr. Ego suz qui suz: z dices filijs israel: qui est misit me ad vos. Solus quippe veraciter est qui solus incōmutabilis permanet. Ista offie qđ mō sic et modo aliter est: iurta non esse est. Permanere em in statu suo nō potestatq̄ aliquo modo ad non esse tur/dum ab eo qđ fuerat semper ad aliud p momenta tempoꝝ ducitur. Et ergo in pticipatione illius essentie aliquid simus/cognoſcamus nosmetipſos: qr prope nihil sum9. Bene itaq̄ dr. Nec cōmemorabunt in comparatione eius: qr vasa auri excelsa z eminentia: que ex pticipatione sapientie nobis ve nerāda non sunt: in cōpatione sapientie etiā memorāda non sunt.

Quia vero hec sapiētia humanis cordibus latenter infunditur: ſicut de sancto ſpū q̄z dictū est. Spiritus vbi vult spirat: z vocē eius audis/z nō scis vñ veniat/aut q̄ vadat: idcirco subiungitur. Trahitur enim sapiētia de occultis. De occultis sapientia trahitur: qz cū sit inuisibilis non nisi inuisibiliter inuenitur. Que recte ☩ erabi dr: qz sicut fiatum trahimus vt corpus viuat: sic ab intimis sapiēte ſpūs ducitur/vt ad vitam ala subsistat. Unde psal. ait. Os meum aperui/z attraxi spiritum. Que nimirum sapientia hūana carne cū asa rationali susceptā dū ab intimis apparuisset in pmptu: mundus hic qui auctorē suū inuisibilē videre non potuit: que visibilē cōsperit bouem/cum quoq̄ z inuisibilem agnouit deū: conuersa est ba in fidelitatis suc tenebris superbis suis figmentis creuit: fides: ppagata autem fide veneratione oim ictēc celeste cultui emicuit. Qui cum deessent agri aduersarij/ tentari cepit a suis. Sta q̄z i ea bereses exorte/p eā duri certaminis bella pauerūt. Exercēda ąppe est hoc tēpore p laboze: q̄ sequenti tendit ad remunerationē. Qua ex re actū est vt in eo nōnulli pdirent/q̄ media tozē dei z hoim hominē christū Jesum purum hominē creatū dicerent: sed ex gra edificatū: tantūq̄ ei scitatis tribuerēt/ q̄tū de sctis ceteris ei9 videlicet famulis agnouissent: quos beat9 iob propbetie ſpū afflatus sententie sue diffinitione redarguit/dicens.

¶ Capitulum. xxviii.

Non adequabitur ei topazius de ethiopia. Quid p ethiopiam nisi pārem mūdū accipim9: que colons nigredine delignat pctozum pplm/ feditatemq̄ meritozum. Aliquando ąp ethiopie nole specialiter gentilitas designari solet infidelitatis prius nigra peccatis. Quam veniente dño abacub ppheta vidit timoze pterritā: z ait. Tabernacula ethiopum expauescēt: tabernacula terre madian. Dauid ſp ppheta videns q ad iudeam redimendam veniret dominus: sed ante gentilitas crederet/z postmodū iudea sequeret: sicut scriptum est. Donec plenitudo gentiū introiret: z sic omnis israel saluus fieret/dicit. Ethiopia huc niet manus eius deo. i. priusq̄ iudea credat/salnandam se offert ol potenti dño pctis nigra gētilitas. Topazius ąp pciosus lapis est: qz greca lingua pan omne dr: pro eo q̄ omni colore respiendet topazius quasi topandus vocat. Dū in vero dei conuersa gentilitas credidit/ ex ea mlti sunt dono ſpūs locupletati: vt quasi multis coloribus ſicut multis virtutib9 luceant. Ꝫ ne acceptis quisq̄ virtutibus extollatur/a sancto viro nunc dicit. Non adequabitur ei topazius de ethiopia. Acsi aperte dicat. Nullus sanctoꝝ quibus libet virtutib9 plenus: et ista tū regredine mūdi collectus/ se equare ei potest: de quo scriptum est. Quod nascetur ex te sanctuz/vocabitur filius dei. Nos quippe etsi sancti efficimur/nō tñ sancti nascimur/quia ipsa nature corruptibilis conditione constrin gimur: vt cum ppbeta dicamus. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: z in peccatis peperit me mater mea. Ille aūt solus vera citer sanctus nat9 est: qui vt ipsaz conditionem nature corruptibilis vinceret: ex commixtione carnalis copule conceptus non est. Huic se sapientie quasi quoddam topazium de ethyopia equare voluit/cū quidam bereslarches dixit. Non inuideo christo deo facto: si volo z ipse possum fieri. Qui iesum christum dñm nostrum non per mysterium conceptionis: sed per profectum gratie deum putauit: peruersa allegatione astruens eum purum hominem natum: ſz vt deus esset per meritū pfecisse: atq̄ ob hoc estimās z se eq̄ libet alios posse ei cocquari: qui filij dei per gratiaz sunt nō intelligēs: nō attendens: qz non adequabitur ei topaziū de ethiopia. Aliud est esse natos p gram homines adoptiōis accipere: aliud vnum singulariter p diuinitatis potētiā/deū et ipo conceptu prodisse: nec equari potest gloria vnigeniti habita per naturam: alijs accepta per gratiam.

¶ Capitulum. xxix.

Edlator quippe dei at q̄ hominum bō rpus iesus nō (sicut iste beretic9 desipit) alter in deitate est: nō pri9 bō cōceptus atq̄ edit9: post p meritū vt deꝰ esset accepit: ſz nūciāte angelo z aduenīēte ſpū mox ꝺbū in vtero: mox intra vterū ꝺbū caro z manēte incōmutabili essentia: q̄ ei est cū patre z cum sancto ſpū coeterna assumpsit intra virginea viscera: vt z ipassibilis pati/z imortalis mori: z eterꝰ ante secula tpalis posset eē in fine seculoꝝ: vt p ineffabile sacramentū conceptu sancto z partu inuiolabili ſz veritatem vtriusq̄ nature eadem vir go z ancilla dñi esset z mater. Sic quipe ei ab elizabeth dicit. Unde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me? Et ipsa virgo cōcipiēs dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi secundum verbum tuum. Et ꝺbum ipse aliud ex patre/aliud ex virgine nō tamen alius ex patre: alius ex virgine: sed ipse est eternus ex patre: ipse temporalis ex matre: ipse qui fecit: ipse qui factus est: ipse speciosus forma pre filijs hominū per diuinitatem: z ipse de quo dictum est. Uidimus eum: z nō erat aspectus: z non est species ei noꝝ decor per humanitatem. Ipse ante secula de patre sine matre: ipse in fine seculoꝝ de matre sine patre. Ipse templum: ipse condi-

ctor: qui si volo z ipse possuz fieri. Jn hoc ticum.

Modi incarnationis ver bi.

Luce. 1. d.

Luce. 1. d.

Esaie. 53. a.

tor templi: ipe auctor operis: ipse opus auctoris: manēs vn⁹ ex vtra q; z in vtraq; natura: nec naturaꝝ copulatione cōfusus/nec naturarum distinctione geminatus. Ex qz non hec tractanda suscepimus ad exponēdi ordinē redeamus. Nō tandū nobis est q; sctūs vir vt longe distare ab hac sapientia angelos demōstraret/dicit. Nō dabitur aurū obrisum pro ea. Qui vt antiquos etiā patres sacri eloquij tractatores inferiores ostenderet: adiunxit. Nec appendetur argētū in cōmutatione eius. Vt philosophorum quoq; sapientiā huic mōstraret lōge subesse intulit. Non cōferetur tinctis indie coloribus: aut; subiūxit. Nec lapidi sardonico pretiosissimo vel saphyro. Ut i illa ꝗs superna ciuitate nullum puenire ad equalitatē vnigeniti dei mōstraret/addidit. Non adequabitur ei aurū vel vitrum. Ut pphetas ꝗs ei subesse ostēderet adiunxit. Nec cōmutabitur pro ea vasa auri excelsa z eminētis: nec cōmemorabunt cōparatiōe eius. Trahit enī sapia de occultis. Ad extremuz vero vt ipsos ꝗs in ecclesia hereticos screparet: qui a gentilitatis errore venientes fidē quā pcipiūt p superbiam scindunt/addidit. Non adequabitur ei topaciuz de ethiopia. Electi patenter insinuet/dicens. hi qui ex peccati nigredine ad cōuersionē veniunt/equari deo omo nō possunt: q̄uis multis colorū virtutibus resplendere videant. Quoꝝ vt superbia refutet/apte subiūgitur. Nec tincture mūdissime componentur. Tincture enī mundissime vocantur hi qui veraciter sunt humiles/veraciter sancti: qui sciunt quidem qz ex semetipsis virtutum spēm nō habēt: sz hāc ex dono gratie desuper venientis tenēt. Tincti enī nō essent/si sanctitatē naturaliter habuissent. Sed mundissime tincture sunt: qz humiliter custodiūt superuenientē in se virtutū gratiā quā acceperūt. Hinc est enī q; spōsa vocende/sancta ecclesia dicit. Que est ista que ascēdit dealbata? Quia enim sancta ecclesia celestē vitam naturaliter non habet: sed supueniente spū pulchritudine donoruz cōponitur: non alba/ sed dealbata memoratur. Et notandum q; superius cū diuisset non cōferē tinctis indie coloribus/eosdem colores nō intulit mūdos: hoc vero in loco vt tincturam veraciū virtutū ab illa philosophoꝝ fucatione distingueret: tincturas dicens. addidit mundissimas. Tincture enī mundissime recte nominant hi qui prius q; prana opa fedi fuerāt: supueniēte tamē spū nitore gratie cernunt: vt longe aliud appareāt esse q; erant. Unde etiā baptisma. i. tinctio dicitur ipsa nostra in aquā descensio. Tingimur quippe z qui prius fedi eramus deformitate vitioruz: accepta fide reddimur pulchri gratia z ornamēto virtutum. Sequitur. ¶ Unde ergo sapientia veniet: z quis est locus intelligētie? Absōdita est ab oculis omnium viuentium. Pensandū magnopere est qd a sancto viro requiritur/vnde sapiētia veniat. Ab eo enī venit a quo orta est. Ex qz ab inuisibili z coeterno patre nascit/ eius via occulta est. Unde p; ppbetam ꝺz. Generationem illius quis enarrabit? Locus vero intelligentie eius est mens humana: qmā hec dei sapiētia nō repleuerit/sanctuz facit. Quia ergo z inuisibilis est de quo pdīt: z incertū nobis est in cuius mente intellecta requiescat: recte nūcꝺ. Unū ergo sapientia veniet: z ꝗs est locus intelligentie?

¶ Capitulum. xxvj.

Sed hoc valde mirū est q; primus subinfert. ¶ Abscondita est ab oculis omnium viuentiuz. Sapia q; ppe que deꝰ est: si olim vinū oculis occulta esset/ hāc p cultū dīo sanctoꝝ nemo vidisset. Ex ecce huic sententie Joannē audio concordantē qui ait. Deum nemo vidit vnq;. Rursumq; cuz testamēti veteris patres intueor: multos horū teste ipsa sacre lectiōis historia deū vidisse cognosco. Uidit q; pe Jacob dīm/qui ait. Uidi dīm facie ad faciez: z salua facta est aīa mea. Uidit moyses deū de quo scriptum est. Loquebat dūs ad moysen facie ad faciē sicut loqui solet homo ad amicū suū. Uidit idē iob dīz qui dicit. Auditu auris audiui te: nūc aūt oculus meꝰ videt te. Uidit Esaias dīm qui ait. Anno quo mortuꝰ est rex ozias vidi dīm sedentē sup solū excelsum z eleuatum. Uidit michēas dīm qui ait. Vidi dīm sedentē sup solū suuz: z omnē exercitū celi assistentē ei a dextris z a sinistris. Quid ergo q; tot testamēti veteris patres deum se vidisse testati sunt: z tamen de hac sapia que deꝰ est ꝺz. Abscondita est ab oculis omniū viuentiuz. Et Joannes ait. Deuz nemo vidit vnq;: nisi hoc qō patēter dat intelligi: q; q̄diu hic mortalr viuit/ videri p quasdā imagines deus pōt: sed p ipsam nature sue speciē nō pōt: vt ala gratia spūo afflata per figuras quasdā deū videat: sed ad ipsam vim eius essentie non ptingat. Hinc est enim q; Jacob q; deū se vidisse testat: hunc nō nisi in angelo vidit. Hinc est q; Moyses qui cum deo facie ad faciē loquebat/ sicut loqui solet hō cū amico suo: et inter ipsa ꝺba sue locutionis dicit. Si inueni gram in conspectu tuo: ostende mihi teipsum manifeste vt videam te. Certe cū si deus nō erat cū quo loquebat/ostēde mihi deū diceret: z nō ostende temet ipsum. Si autem deus erat cum quo facie ad faciem loquebatur: cur se petebat deū videre qué videbat? Sed ex hac eius petitione colligitur: quia cum sti tebat p incircūscripte nature sue claritatem cernere quem iam ceperat p quasdam imagines videre: vt sic super ma essentia mentis eius oculis adesset: quatenus ei ad eternitatis visionem nulla imago creata tēporaliter interesset. Et viderunt ergo patres testamēti veteris dominū: z tamen iuxta Joannis vocem: deū nemo vidit vnq;: z iuxta beati Iob sententiaz: sapientia que deus est abscondita est ab oculis omnium viuentiū: quia in hac mortali carne consistentibus z videri potuit per quasdam circunscriptas imagines: z videri nō pōt per incircūscriptum lumen eternitatis.

¶ Capitulum. xxvij.

Si vero a quibusdā pōt in hac corrupti bili carne viuētib? sed ,tñ inestimabili virtute crescētibus quodā cōtemplatiōis acumie eterna dei claritas videri: hoc ꝺz a beato Job sentētia nō abhorret/qui ait. Absc̄dita est ab oculis oim viuētiū: qm̄ ꝗsq; sapiam que deꝰ est vidit: huic vite fundit? mozitur: ne tam eius amore teneatur. Nullus quippe eam vidit qui adhuc carnaliter viuit: quia nemo pōt amplecti deum simul z seculum. Qui enī deuz vidit cōtpso mozitur: quo vel intentione cordis vel affectu operis ab huius vite delectationibus tota mēte separatur. Unde adhuc ad eūdem quoq; Moysen dicitur. Non enim videbit me homo z viuet. Ac si aperte diceretur. Nullus vnq; deum spūaliter vidit/ z mundo carnaliter viuit. Unde Paulus ꝗs apls q; adhuc dei inuisibilia (sicut ipe testatur) ex parte cognouerat: iā huic mūdo totū se mortuuz esse pbibebat dicēs. Mihi mūdus crucifixus est z ego mundo. Sicut enī iam longe superius diximꝰ: nō sufficit vt diceret mundo crucifixus sum: nisi etiā premitteret mihi mūdus crucifixus est: vt nō solū se mūdo mortuū: sed etiā mūdū sibi mortuum esse testaretur: quatenus nec ipse mundū: nec ipsum iam mūdus appeteret. Si enī duo

1. Joā. 4. c. D

Beſ. 32. g.

Exodi 33. b.

Eſaie 6. a.

3. Reg. 22. b.

Exo. 33. c.

E

B Lauti. 6. d. z Eſth 1. d.

Tincte ve mūdiſſime.

C Eſa. 53

Quōſis pietis abſcondita ſit ab oculis oim viuentiū

F

Ibidē.

Bak. 6. d.

fortasse invno loco sunt: quoꝝ vn⁹ vinus/alter no sit mortu⁹: z si mortuus viuentē non videt: vinus tñ mortuum videt. Predicator autē dei vt ostēderet/qz p abiectionem qua se humiliando detexerat/ talis taz factus esset: vt nec ipse mūdum/nec mūdus ipsuz cōcupisceret: nō solū ait se mundo crucifixū vt ipse mūdi gloriā quā appeteret tanq̄ mortu⁹ nō videret: sed etiaz mundū sibi asserut crucifixuz: in quo tanta se humilitate detexerat vt ipse mūdus tanq̄ mortu⁹? Paulum humilē atq̄ despectū iam videre nequaq̄ posset. Sciendū vero est q̄ fuere nōnulli q̄ deū dicerēt etiā in illa regiōe beatitudinis in claritate quidē sua cōspici/ sed in natura minime videri. Quos nimi ruz minor inquisitiōis subtilitas fefellit. Neq̄ enī illi simplicit ineō mutabili essentie aliō est claritas aliud natura: sz ipsa ei natura sua claritas/ ipsa claritas natura est. Quia enī suis dilectorib⁹ hec dei sapientia se q̄dz ostēderet/ipe pol licet dicēs. Qui diligit me diliget a patre meo: z ego diligā eū/z manifestabo meipsum illi. Actī patenter dicat. Qui i vestra me cernitis restat vt in mea me natura videatis. Hinc rursus ait. Beati mūdo corde: q̄m ipsi deū videbunt. Hinc Paulus dicit. Nūc videmus p speculū in enigmate: tunc autē facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.

Deum patria videri.

6

Matt. 5.a.

1. Cori. 13.b.

¶Capitulum.xxviii.

1. Pet. 1.c.

Sed qz de deo primuz p ecclesie predicatorem b2. Jn quez desiderant angeli ꝓspicere. Sūt nonnulli qui nequaq̄ deū videre vt angelos suspicantur: z tñ dictū p veritatis sufiam scimus. Angeli eoz in celis semp vident faciē patris mei q̄ in celis est. Nunq̄d ergo aliō veritas: aliud ꝓdicatoz sonat ꝓfitatis? Sz si sola veritaꝝ cōferē: qz sibi nequaq̄ dissonāt agnoscit. Deū quippe angeli videt z videre desiderant: z sitiunt intueri z intuent. Si enī sic videre desiderant vt effectu sui desiderij minime pfruant: desiderū sine fructu antietate habet/et antietas penā. Beati vero angeli ab oi pena antietatis longe sunt: qz nunq̄ simul pena z beatitudo conueniunt. Rursum cum eos dicimus dei visione satiari: qz psalmista ait. Satiabor dū manifestabitur gloria tua. Considerandum nobis est qm̄ satietatem solet fastidiū subsequi. Ut ergo recte sibi vtraq̄ conuenīāt dicat veritas: qz semper videt: dicat ꝓdicator egregius qz semp videre desideret. Ne enī sit in desiderio antietas: desiderāres satiantur: ne aūt sit in satietate fastidium/satiari desiderant. Et desiderāt igitur sine labore: qz desiderium satietas comitatur: z satiantur sine fastidio: qz ipsa satietas ex desiderio semper accenditur. Sic quoq̄ z nos erimus: qñ ad ipsum fontez vite venerimus: erit nobis delectabiliter impressa sitis simul atq̄ satietas: sed longe abest a sitī necessitas/ longe a satietate fastidium: qz z sitientes satiabimur/et satiati sitiemus. Videbimus igit deum ipsum qui erit premiū laboris nostri: vt post mortalitatis buius tenebras accessa eius luce gaudeamus. Sed enī eius lucem dicimus accessam: obsistit adhuc qđ Paulus dicit. Qui lucem habitat inaccessibilē: quē vidit nullus hominū sed nec videre potest. Et rursus audio qđ psalmista ait. Accedite ad eum z illuminamini. Quomodo ergo accedēdo illuminamur/si ipsaz lucem qua illuminari possum⁹ nō videmus? Si vero accedendo ad eum ipsum qua illuminamur lucem videmus/quomodo inaccessibilis esse ꝓhibet? Qua in re pēsandum est q̄ inaccessibilē dicit hominī/sed bīuna sapienti. Scriptura quippe sacra oēs carnalīū secrato res bīuanitatis nosse notare solet:

Deus ꝓ patria.

Psa. 16.d.

1. Tim. 6.c.

Psalmi rati no mie in scripta rationē rum oēs carnalīz se ctatos

A

1. Cori. 3.a.

Unde idez apl̄s quibusdā discordantibus dicit: Cum enim sit inter vos zelus z contentio nōne carnales estis: z ꝺm hoīem ambulatis? Quibus paulopoꝛt subiecit. Nōne homines estis? Et vnde alas testimoniū protulit. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec i cor hominis ascendit: que preparauit deus diligentibus se. Et cum hoc hominibus diceret absconditum

1. Cori. 2.c.

mor subdit. Nobis autem reuelauit deus per spm̄ suū: ipsuz scz abdominis vocatione discernens: q̄ raptus supra hoīem diuina taz saperet. Ita etiā hoc loco cū lucē dei inaccessibilē ꝓhiberet vt ostēderet quibus subdidit. Quē vidit nullus hoīm/sed nec videre pōt: more suo hominēs vocās oēs bīuana sapientes: qz qui diuina sapiunt/ vez supra homines sunt. Videbimus igit deū/si perceleste conuersationem supra hoīes esse meremur. Nec tñ ita videbimus sicut videt ipse seipsum. Longe disparit̄ q̄pe videt creator se q̄ videt creatura creatorē. Nam q̄tū ad immensitatem dei quidam nobis modus figitur contemplationis: qz ei ipso pondere circumscribimur/quo natura sumus.

Nō videbim⁹ deū sicut ꝓpe videt ipse seipm. Ratio.

¶Capitulum.xxix.

B

Sed pfecto non ita cōspicimus deū sicut ipse cōspicit se: sicut nō ita requiescim⁹ in deo/quem admodū ipse requiescit in se. Nam visio nostra vel requies erit vtiqz similis visioni/vel requieti illi⁹: sz equalis nō erit. Ne enim faciamus in nobis (vt ita dicam) contemplationis penna nos subleuat: atq̄ a nobis ad illū erigimur intuendū: ratio prior intentione cordis quidē dulcedine contēplationis aliquo modo a nobis imus in ipsum: z iam hoc ipm re nostrū minus est requiescere: z tñ sic ire pfecte requiescere est/z pfecta ergo requies est: qz deū cernitur: z tñ adequata nō est requies illius: qz nō a se in aliuz transit vt requiescat. Est itaq̄ requies (vt ita dicā) similis atq̄ dissimilis: qz q̄ illius requies est/hoc nostra imitatur. Siq̄dez beati atq̄ eterni sim⁹: ineternum imitemur eternuz. Et magna nobis est eternitas imitatio: eternitatis: nec exortes sum⁹ eius quem imitari possumus: qz videntes participamur: z participantes imitamur. Que nimirum visio nunc fide inchoatur: sed tūc in specie perficitur: quando coeternam deo sapientiam quam modo per ora predicantium quasi per decurrentia flumina sumimus: in ipso fonte bibemus.

¶Finit liber Decimusoctauus Moralium sancti Gregorij.

¶Liber Decimusnonus Moralium sancti Gregorij magni: continuans capitulum vigesimumoctauuz textus beati Job. Capi.j.

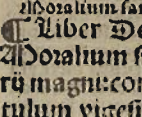

Quid mi

ruz si eterna dei sapientia cōspici nō valet: qñ ipsa q̄z inuisibilia q̄ pcta sunt bumanis oculis cō prehendi non pñt? In rebus ergo creatis discim⁹ creatoꝛez oim ꝓta humilitate veneremur: vt hac vta vsurpare sibi de ostentis dei specie mēa bīuana nil audeat: qđ soluz electis suis ꝓmiū in subsequēti remuneratiōe seruat. Uñ bene postq̄ dictū est. Absconditus est ab oculis oim viuentiū: tunc subinfertur. Volucres q̄z celi latet. In scriptura em̄ sacra volucres aliq̄n in malo: aliq̄n in bonodanē intelligi. Per volucres q̄ppe nōnunq̄ pessates aeree designant bonoꝝ studq̄s aduerse. Uñ ꝓfitatis voce dr. Quoniam semen q̄s secus viam ceciditꝛ venerūt volucres z comede-

textus C

Matt. 13.a.

runt illū: qz nimirū maligni spūs būanas mētes obsidētes: dū cogitationes noxias ingerūt/ꝓbūvite a memoria euellūt. Hinc rursum cuidaz diuiti superba sapienti ꝺr.

Matt. 8.c. Lu.9.g Vulpis natura. D

Vulpes foueas habent: r volucres celi nidos: filius aūt hominis nō habet vbi caput suū reclinet. Vulpes valde fraudulēta sunt alalia: que in fossis vel specubus se abscōdunt. Cūq apparuerint: nunq̄ recti is itineribus / sed tortuosis anfractibus currūt. Volucres ꝯo vt nouim⁹ alto volatu se in aera sub leuāt. Note ergo vulpū dolosa atq̄ fraudulēta: note aūt volucrū bec eadē supba demonia designantur. Acsi dicat. Fraudulēta r elata demonia in corde vestro. i. in cogitatione supbie inueniunt habitatio nē suā: filius aūt hominis vbi caput suum reclinet nō habet. i. humilitas mea requiē in supba mēte vsq̄ non inuenit. Quasi enīz in quodā volatu volucris illa prima se extulit/q̄ per elatā cogitationem dixit

Esaie 14.d. In celum conscendam super astra celi exaltabo solium meum: sedebo in monte testamēti in lateribꝰ aquilonis: ascēdam super altitudinem nubiū/ero similis altissimo. Ecce ꝯ alta superbe volādo perūt: que etiā volatum primis dolosus persuasit. Ipsi ꝯppe volando quasi super se ire conati sunt: qñ eis dictū est vt gustarēt r essent sicut dñs. Cūq similitudinē diuinitatis appetūt: immortalitatis munera pdiderunt. Qui in terrā moriēdo non essent/si sup terrā humiliꝰ stare voluissent. At ꝑtra in bono volucres poni solēt: sicut in euāgelio dñs cū similitudinē regni celestis ex grano synapis denūciaret dixit.

Matt. 13.c. Cui simile est regnuz dei: r cui ille estimabo illud? Simile est grano synapis qđ acceptū bō misit in hortum suū: r creuit r factū est in arborem magnam: r volucres celi requieuerūt in ramis eius. Ipse quippe est granū synapis: q̄ mortis sepultura plantatus arbor magna surrexit. Granū nāq̄ fuit cū moreret: arbor cum resurgeret. Granū p humilitatem carnis / arbor per potentiaz maiestatis. Granum/quis vidim⁹ eum r non erat aspect⁹. Arbor autem/quia speciosus forma pre filiis hominum.

¶ Capitulum. ij.

E

Vius arboris rami sceli p̄dicatores sūt: Et videam⁹ ꝯ late rēdant. Quid est de eis dr? In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ: et in fines orbis terre verba eoꝝ. In istis ramis volucres requieuerūt: qz scte aie q̄ bñ sd. virtutū pēnis a terrena cogitatiōe se subleuāt: in eoꝝ dictis atq̄ cōsolationib⁹ ab hui⁹ vite fatigatiōe respirāt. Hoc igit in loco posq̄ de sctis dictū est. Abscondita est ab oculis oīm viuentiū: recte subiungitur. Volucres q̄z celi latet: qz in hac corruptibili carne constituti/nature eius potentiā ipsi ex viuendo nō penetrāt q̄ tā p meritū scte cōtēplatiōis volāt. Ubi apte subiungit. Perditio r mors diceruīt: auribus nr̄is audiuim⁹ famā ei⁹. Quid pditiois r mortis nisi maligni spūs designant? Qui inuentores mortis r pditiōis exciterunt: sicut de ipso eoꝝ principe sub ministri eius specie p Joannē dr. Et nomē illi mors: cui subiecti oēs superbi spūs de hac sapia que dei est dicūt aurib⁹ nr̄is audiuimus famā ei⁹: qz nimirū visionē illi⁹ plena brītudine hre nequerunt. Videre ꝯppe coeternā dei sapiaz hoc est qđ hre. Uñ ad Joannē de munere vincentis dr. Dabo illi calculū/r calculo nomē nouū scriptuz: qđ nemo scit nisi q̄ accipit. In hac etenī vita scire aliq̄d vel videre possumus etiā q̄ nō accipim⁹: hre ꝯo nomē nouū in calculo scriptū. i. eterno ꝑmio notitiā dei dilantis mētib⁹ infusa tā: qua scire nemo pōt nisi q̄ hanc etiā accepit hre. Qz vtraq̄ (vt dixi mus) videre deū hoc est qđ habere

Job 8.f. Ps. 18.a.

Joan. 14.b.

Apoc. 6.b.

Apoc. 1.c. f

Videt deū bs bere

ō inuiq̄ spūs hāc sapiam nō vidēt: qz repulsi p supbiā nequaq̄ eā hre potuerūt. Ad lucē ꝯppe ei⁹ clauserūt oculos cordis / supfusis ei⁹ radijs repugnātes: sicut intelligi etiā de eisdē malignis spiritib⁹ pōt qđ scriptū ē: ipsi rebelles fuerūt lumi ni. Famā ergo sapie malignis spiritib⁹ audisse est: sz eidē sapiaz nō vidisse/et ei⁹ potētiā ex ꝯtute illi⁹ cognouisse/r tñ sub ea būiliter stare nolwisse. Uñ r vitaq̄ voce de ipo malignoꝝ spirituū capite dr. Ille homicida erat ab initio/r in veritate nō stetit. Sequit. ¶ Deus intelligit viā ei⁹: r ipse nouit locū illius. Hec coeterna deo sapia aliter viā hz atq̄ aliter locū: locuz ꝯo si quis intelligit nō localē: nāz teneri corporalr nō pōt de⁹ sed (vt dictū est) locus intelligit nō localis. Locus sapie pater est: loc⁹ patris sapia: sicut ipsa sapia attestāte dr. Ego in pre r pater in me.

¶ Capitulum. lij.

Iter ergo sapia bene viā atq̄ aliter locū. Uiaz p būnitatis trāsitū: locū vero ꝑ statū diuinitatis. Indecīsi nō transit vñ eterna est: sz ide trāsit vñ ꝓpter nos apparuit tēporalis. Sic nāq̄ in euāgelio scriptū est: qz egrediens ab hierico dñs trāsibat. Duo aūt ceci sedētes iuxta viā clamauerūt dicētes: dñe mi serere nostri fili David. Ad quoꝝ vocē sicut scriptū est: stetit iesus et lumē reddidit. Quid est aūt transeundo audire: stādo lumē restituere: nisi ꝑ humanitatē sua nobis misertus est: qui p diuinitatis sue potētiā a nobis mētis nostre tenebras exclusit? Qđ essi ꝓpter nos natus r passus est: q̄ resurrexit ascendit in celū / quasi trāsijt iesus: q̄ b nimirū actio tpalis est. Ystās eos tetigit r illuminauit: qz nō sicut ille dispēsatio vbi tēporalis: ita vbi eternitas transit qui in se manēs innouat ora. Stare essi dei est incō mutabili cogitatiōe mutabilia cōcta disponere: q̄ ergo clamore petētiū transiēs audiit: stās lumē reddidit: qz etsi ꝓpter nos tpalia ptulit: inde tñ nobis lucē tribuit / vñ habere mutabilitatis transitū nescit. Qz igit qñ p carnē apparet hominibus incertū fuit: recte nūc dicit. Deꝰ intelligit viā ei⁹: r ipse nouit locū illi⁹. Acsi apte diceret. Humane cogitatiōi occulta sunt vel qñ p carnē ad hoīes sapia veniat: vel quō apud patrē inuisibilis esse cū foris apparuerit pūsitat: ꝙuis ē intelligi r aliter pōt. Uā via ei⁹ nō incōuenienter accipit hocipsuz qđ venit ad cor: scescq̄ nobis intrinsecus infundit. Locus vero eius sit cor adq̄s venies ꝑmanet. De hac quippe via illi⁹ dr. Uor clamātis in deserto: parate viā dñi. r. in cor de vestro venīēti sapientie aditū reserate sicut als dr. Iter facite ei q̄ ascendit super occasum. Sup occasum fuit ascendere: ipsam mortem quam pertulerat resurgendo superasse. Ait ergo. Et qui ascēdit sup occasuz iter facite. i. resurgēti dño in vestris cordib⁹ p fidē viam prebete. Hinc Joanni per spm dr. Preibis ante faciē dñi parare vias eius. Quisquis etenī predicando a sordibus vitiorum corda audiētiū mūdat venienti sapientie viā ꝓparat. Habet ergo vlī ista sapia / habet r locū. Uiā qua venit: locuz quo manet: sicut ipsa ait. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit: et pater meus diliget eū: r ad eum veniem⁹ / r mansionē apud eū faciemus. Uia est igit qua venit: locus quo manet. Sed quo venit q̄ vbiq̄ est? Uenire est sapie p illuminatiōnē mētis nostre indicare presentiā maiestatis sue. Et qz bonus incertum est vel in cuius corde veniat: vel posq̄ venerit permanēdo requiescat: recte nūc dicit. Deus intelligit viā ei⁹: r ipse nouit locum illius: qz solius diuine visionis est cernere: vel q̄b⁹ modis intellectꝰ sapientie ad cor bonis veniat: vel

Matt. 3.a. Ps. 67.a. Lu.1.c Job 14.b.

cutus mēs intellectū vite quē perceperit/in mortiferis cogitationibus non amittat. Et q̄ hec eadez sapia p̄ bñanitatis gr̄az manifestata in cūctis mūdi ptib⁹ electoz fuerat corda repletura: recte subdit.

¶Capitulum.xiij.

Respicere. dei.

Ipse enim fines mū
di intuetur: et oſa ħ
sub celo sūt respicit. Respicere quippe dei est: ea que amissa ac p̄dita fuerant ad suam gr̄am reformare. Vñ scriptū est. Ret̄ ħ sedet in solio iudicij: dissipat omne malum intuitu suo. Respiciendo nāq; lenitatis mētalia coercuit: et magna merita maturitatis dedit. Vñ adhuc subdit. ¶Qui fecit vētis pōdus. Velocitate enī ac subtilitate ventoz in scriptura sacra

ꝑ.17.b solent anime dēsignari: sicut p̄ ps̄. de deo dr. Qui ambulat super pennas ventoz. i. qui trāsgreditur virtutes animarū. Fecit ergo ventis pondus: q̄ dum supna sapientia

ꝑ.4.a. replet alas/eas maturitate solita graues reddit: nō illa granitate q̄ dr. Filij bolm vsq̄quo graui corde. Aliud nāq; est grauem esse per cōsilium/aliud p̄ pctm̄/aliud est grauem esse per cōstantiam/aliud per culpam. Ista enī granitas pond⁹ hz oneris/illa virtutis. Pōdus ergo accipiunt ale: vt ab intentione dei nō iam leui motu diffiliant: sz in eum fixa constantie granitate consistant. Adhuc ille ppha leniter mouebatur: de quo p̄ pphetam dr. Abijt vagus in viā cordis sui: viā eius vidi: et dimisi eū. Graue aūt cōsilium cordis omnē constantiā vagationis expellit. Et qm̄ sunt ale q̄ leui motu nunc ista/nūc illa desiderāt: ope dei q̄ ipsas leues fluctuationes mētis nō leniter pensat: vagationē cordis relinquendo diiudicat. Sed cū p̄ gr̄am respicit vagā mentē inter cōsilia stabilitatem figit. Recte ergo nūc dr. q̄ fecit ventis pondus: q̄ cum leues motus animi misericorditer dignat aspicere: hanc p̄tinus ad cōstantie maturitatē formar. Vel certe mentis pōdus est facere/ cōcessam hic electis de virtutibus gloriaz p̄mitra infirmitate temperare. Vñ e subditur. ¶Et aquas appendit in mensura. Aque in scriptura sacra aliq̄n spūs sanctū: aliq̄n sclam sapiā: aliq̄n sclam prauā: aliq̄n tribulationem: aliq̄n defluentes ppos/ aliq̄n mentes bonoz fidei p̄dicamenta designat: sicut in euangelio dicit. Qui credit in me (sicut dicit scriptura) flumina aq̄ vive de ventre eius fluent. Ubi euangelista se cutus adiunxit. Hoc aūt dixit de spū quē accepturi erant credētes in eū. Rursum p̄ aquaz sacra scia designat: sicut dr. Aqua sapie salutaris potabit eos. Per aquā quoq; prava sciētia appellari solet: sicut apud Salomonē mulier ħ typum hereseos tenet: callidis suasionib⁹ blandit dicēs. Aque furtive dulciores sunt. Et aquaz etiā nomine nūmq; solēt tribulationes sc̄lligi: sicut p̄ psalmistā dr. Saluū me fac de⁹: q̄m intrauerūt aq̄ vsq̄ ad aiam mā mea. Per aquam ppli designā tur: sicut p̄ Joānem dr. Aque vero sunt ppli. Per aquam ħz nō solus fluxus decurrentiū pploz: sed etiā bonoz mētes fidei p̄dicamenta sequentiū designant: sicut ppheta ait. Beati q̄ seminatis sup omnes aquas. Et p̄. psalmistā dr. Super oēs aquas. Hoc ergo in loco quid aquaz nomine nisi electoz corda signant q̄ p̄ intellectū sapie auditū iam fugne vocis acceperūt. De hac bus recte dicitur.

¶Capitu. v.

Et aquas appendit in mēsura. Qui sancti mentes ipsi q̄ subleuāt: spiritu ad summa rapiunt: quādiu i hac vita sūt: nisi ne aliqua elatione sup̄bīāt q̄busdam tētationib⁹ reprimunt: vt nequaq̄ tm̄ p̄ficere valeāt. Quum voluīt: sed ne extollant

3. Regū. 19.a. Exemplū de helia.

superbia fit in eis ipsaz q̄dam mensura virtutū. Hinc est enī q̄ Helias dū tot virtutibus in alta p̄fecisset: quadā mensura suspensus est: dum Jezabel postmoduz q̄si regina/ tamē mulierculam fugit. Perpendo q̄ppe hīc mire virtutis virum iguē de celo trahere: et sedo quinquagenarios viros cū suis oſtibus petitione subita cōremare: verbo celos a pluuijs claudere: verbo celos ad pluuias apire/ sustentātē mortuos: ventura q̄z p̄uidentē: et ecce rursus animo occurrit quo pauore ante vnā mulierem fugerit. Considero virū timore hostium de manu dei mortem petere nec accipere: de manu mulieris mortem fugiendo vitare. Que

Ibidē. rebat enī mortez dum fugeret/ dicens. Sufficit mihi: tolle animam meā: neq; enī melior sum q̄ patres mei. Vñ ergo sic potēs vt tot illas virtutes faciat? Vñ sic infirmus vt ita feminam ptimescat? nisi q̄ aque appēdunt in mēsura: vt ipsi sancti dei homines t multum valeant p potentiā dei: t rursum quadam mēsura moderati sint p infirmitatem suā. In illis virtutibus Helias quid de deo accepat: i istis infirmitatibus q̄d de se esse poterat agnoscebat. Illa potentia virtus fuit/ista infirmitas custos virtutis. In illis virtutibus q̄s ostendebat acceperat: in istis infirmitatibus hoc q̄s acceperat custodiebat. In miraculis monstrabat Helias in infirmitatibus seruabat. Sic Exemplū de paulo. Paulus video fluminū t latronū: ciuitatis t solitudinis/ maris ac terre pericula sustinentē: frenantez ieiunijs ac vigilijs corpus: sustinētem frigoris t nuditatis erūnam: ad ecclesiaz custodiā vigilanter se ac pastoraliter exercentē: ad tertiū celū raptū: rursumq; eū in paradiso raptum: t audisse arcana verba q̄ nō licet homini loq̄: t vñ satbane angelo ad tentandū accedit: orat vt eximi debeat/ t nō exaudit. Cuius cum ipsa initia puerilibus aspicio; perpendo q̄ ei superna pietas celos aperit/ sese; illi Jesus de sublimibus ostendit. Qui lumē corpoporis ad tps p̄didit: lumen cordis in spectrum accepit. Ad ananiam mittit: vas electiōis vocat: t tū de ciuitate eadē qua post visionē Jesu ingressus fuerat/ fugiēs recedit: sicut ipse testat dicens. Damasci p̄positus gentis aretbe regis custo diebat ciuitatem damascenoz vt me cōprehēderet; t p fenestram in sporta dimissus sum p murū: t sic effugi manus ei⁹. Qui licēter dicā O Paule in celo iam Jesum cōspicis: t in terra adhuc hoiem fugis. In paradisum dei duceris: secreta dei verba agnoscis: adhuc a satbane angelo tentaris? Unde sic fortis vt ad ecclesiā rapiaris: vnde sic infirmus vt i terra hoiem fugias: t adhuc a satbane angelo aduersā toleres: nisi quia ipse quite sublenat: rursum te subtilissima mensura moderat: vt i miraculis tuis nobis predices virtutē dei: t rursum in timore tuo reminisci nos facias infirmitatis nostre. Quertū infirmitas ne in desperationē pertrahat nos cū pulsat: dum in infirmitate tua dñm rogares; q̄ audistu nō es: nobis q̄z locutus es q̄d audisti. Sufficit tibi gr̄a mea: nāz virtus in infirmitate perficitur.

¶Capitulum.vj.

Custos virtutis infirmitas.

Perta ergo voce idei ostē ditur: q̄ custos est virtutis infirmitas. Tūc ēpe bene interi⁹ custodimur: cū p dispēsationez dei tolerabiliter tētamur exteri⁹: aliq̄ vltio: aliq̄n p̄suris. Hā etq̄ quoq; ħo viros nouim⁹ fuisse virtutū: tētatiōes atq̄ certamina nō defuere vitioꝝ. Hinc est enī q̄ ad cōsolationē nostrā idem p̄dicator egregius de se quedā talia p̄dere dignatur dicēs. Video aliā legez in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: t captiuum me ducentem in lege peti/ q̄ est in mēbris meis. Ad ima quippe prostrabit caro ne

Exemplū. Rom. 7.b.

extollat spūs: r ad alta sustollit spiritus/ne pternat caro: spūs leuat nc iacemus in infimis: caro aggrauat ne extollamur ex summis. Si nō subleuāte spū nos caro retineret: pfectione pculdubio tentationis sue in ima deiceret. Rursum nō si non tentante carne ad summa nos spūs subleuaret: in superbie casus ipsa nos peius subleuatione pcerneret. Sed fit certo moderamine: vt dum vtrusq; sexus ipz quidē interi? ad summa rapit: ip adhuc tentat exterius/ne desperatiōis lapsum nec elatiōis incurrat: qñ nec tentatio exterior culpā pficit: qz interior intētio surrsum trahit: nec rursum intētio interior superbiā elevat: qz tentatio exterior būiliat dum grauat. Sicq; magno ordine cognoscim? in interiori pfectu qđ accipimus: in exteriori defectu qđ sumus: et miro modo agit/vt nec de virtute qsq; extolli debeat/nec de tētatōe desperare: qz dū spūs trahit: caro retrahit/subtilissimo iudicij interni moderamie infra sūma: r supra ifima in quodā medio ala librat. Bñ ergo dr. Et aquas appendit in mēsura. Sequit. ¶ Quādo ponebat pluuijs legem r viaz procellis sonantibus: tūc vidit r enarrauit: r preparauit/r inuestigauit. Solent per pluuias pdicantium dicta figurari. Unde p moysen dr. Expectetur sicut pluuia eloquiuz meū. Quorum vez verba cum blāde persuadēt: pluuie sunt: cum vero terribilia de vēturo iudicio intonant sonantes procelle. Et notandum q pluuijs lex ponitur: vt via procellis sonantibus aperiat. Lex ppe est ipsis predicatoribus posita: vt viuendo impleant qđ loquēdo suadere festinant. Nā loquendi auctoritas pditur/ qñ vor ope nō adimatur. Hinc est p psal. dr. Peccatori aūt dixit de?: quare tu enarras iustitias meas: r assumis testamentum meum per os tuum? Tu vero odisti disciplinam r proiecisti sermones meos post te. Sermones etenim dei post se predicator pficit: cū hoc qđ dicit facere cōtēnit. Qñ aūt dictis eius alter obediat/dum ipse resipuit ope qđ pdicat voce: r dissimulat audire quod narrat. De ista pdicatiōis lege scriptum est. Qui soluerit vnū de mandatis istis minimis/r docuerit sic homines: minimus vocabit in regno celoz. Regnū celoz vez ecclesiam pntem appellat: de qua scriptum est. Et colligent de regno eius scādala. In supno etēm regno scandala q ex eo colligi debent nō habentur. Qui ergo soluerit ope/r sic docet voce in isto regno celoruz erit minimus in illo. Etiam aūt pcellis sonantib⁹ posuit cum predicatoribus suis ad corda bolum terroze vēturi iudicij perculsa adtum fecit. Prius itaq; lex ponitur vt postmodum via pandat: qz illa vor coz audientis penetrat/q̄ hoc quod sonuerit opere conseruat.

¶ Capitulum. vij.

Tunc aūt cū legē pluuijs r viam procellis sonantibus poneret: hāc sapientiaz deus vidit r enarrauit: r preparauit/r inuestigauit. Astrata sacri eloquij locutione videre deus dr videre nos facere sicut iusto viro dñs dicit. Nunc cognoui q timens deū. Et israelite pmonent. Tentat vos dñs de? vr: vt sciat si diligitis eum. i. vt scire vos faciat. Tūc ergo cū legem pluuijs poneret: hoc est mandatis custodie pdicatoribus daret/hāc incarnatam sapientiā videri r enarrari a predicatoribus preparat: r inuestigari ab auditoribus facit. Sibi ppe illā preparat: quisquis illam bene viuendo in die iudicij propitiam parat. Et notandum q de ea quatuor dicta sint. Ait enim Vidit/enarrauit: preparauit r inuestigauit. Vidit nāq; qz species est: enarrauit quia verbum: preparauit/quia remedium: inuestigauit: quia occultum. Sed hoc quod de eterna sapientia species patris r verbum dr: quando ab humana mente penetratur? Quis namq; intelligat vel verbum sine tempore: vel speciem sine circumscriptione? Dicendum ergo erat aliquid quod de illa homo cognoscere? in se. Unde aperte subditur. ¶ Et dixit homini. Ecce timor domini ipsa est sapientia: r recedere a malo intelligentia. Aliq; apte discerneret. Ad temetipsum homo reuertere: cordis tui secreta pscrutare. Si deum te timere ocūbēdis profecto cōstat qz hec sapientia plenus es. Quam si adhuc cognoscere nō potes quid sit in se: tū cognoscis interiz quid sit in te. Que esse apud se ab angelis meruitur: apud teipsum domini vocatur: qz hanc habere te certum est/si timere te deū incertum non est. Hinc etiam p psalmistā dr. Initiū sapie timor dñi: qz tunc penetrare cor in choat/cum hoc extremi iudicij pauore perturbat: ad parui tatē igit nostram diuinus sermo se attrahit: sicut pr cum paruulo filio loquitur/ vt ab eo possit intelligi/spōte balbutit. Quia enim naturam sapientie penetrare non possimus: quid sit in se et cōdescensiōe dei audiuimus/quid sit in nobis cum dr. Ecce timor domini ipsa est sapiētia. Sed qz ille veraciter vim diuini timoris intelligit qui se a cunctis prauis operibus custodit: recte subditur. Et recedere a malo intelligentia. Ea igitur que sequuntur: quia prophetie spiritu plena sunt/ipsa sacre historie verba testantur: cum dicitur.

¶ Capitulum Vicesimūnonuz textus beati Job: libi vero Capitulum. viij.

Addidit quoq; Job assumens parabolā suam. Quia enim parabola similitudo nominatur: a pre constat q per exteriorum verboruz formā mysteria loquitur/qui ad loquendū parabolā assumpsisse memorat. Cū etēm sua narrat: q̄p sunt setē ecclesie ventura denunciat: r per qs ipse patitur/ iudicat quid si la patiatur. Nōnunq; vero sic sue historie verba pmiscet/vt nil allegorici insonet: nonnunq; sic suos dolores loquitur acsi ex voce dolētis ecclesie loquatur. In hac vero vltima sui parte sermonis vltimum tēpus designat ecclesie: qñ aduersarios suos/id est carnales quosq; vel hereticos atq; gentiles quos nūc studet sapiētie auctoritate cōprimere/ effrenata iactantia elatos cogitur in risu tolerare. Uñ in hoc q̄p sermone dicitur. Nunc autē derident me iuniores tēpore/quorum non dedignabar patres ponere cū canibus gregis mei. Et ipsa ordinis ratio exposcit/vt p verba beati Iob vltima extremi sancte ecclesie designanē dies qñ persecutione crescente apertas hereticoz voces tolerare cōpellitur: cum motus coz dissoluti quos nunc intra cogitationū sinus protegit/tunc in voce manifestati erroris apiunt. Hūc efft (sicut p Joannē dr) draco l abyssō clausum tenet: qz diabolica malitia in eoruz subdolis cordibus occultatur. Sed sicut illic scriptū est. Educit draco de puteo abyssū: qz qđ modo p timore tegit/tūc cōtra ecclesiam publice de iniquoz cordibus omne serpentinum virus aperitur. Nunc enim abscondit se sub blandiente lingua sentis cōscientia: r malitia calliditatis q̄si quadam se tegit abysso simulationis. Hūc dñs (sicut psalmiste voce dr) congregat sicut in vtre aquas maris. Uter ppe carnalis est cogitatio. Atque ergo maris in vtre congregate sunt: cum amaritudo peruerse mentis nō erumpit extrinsecus in vocē praue libertatis. Uenit efft pfecto tempus qñ dñs de peruersis atq; carnalibus aperta voce dicent/quod nunc occulta cogitatione moliuntur. Uenit tempus

quãdo catholicã eccliam nõ solũ iniustis vocib⁹: sed etiã crudelib⁹ plagis ꝑmãt. Ab aduersarijs nãq; suis duobus modis eccliã psecutionẽ patit. Sautẽ vbis aut gladijs. Sed cũ verbis psecutionem sustinet/exercet eius sapia: cum vero gladijs/exercetur eius patientia.

Ecclesiã vero gladijs agitari

Ꝑz verboꝝ psecutiones ab heretic⁹ nunc etiã quotidie toleram⁹: cũ ipsi heretici linguis nobis subdolis/ꝛ falsa humilitate blandiũ tur. Persecutiones vero gladioꝝ iurta finẽ mundi secuture sunt: vt grana celestibus horreis recondenda/tanto verius peccatoꝝ paleis eruant/ꝙto artius affligunt. Tunc electi omnes qui in illa fuerint tribulatione comprehensi: reminiscuntur bonoꝝ temporuꝝ i ꝙb⁹ nunc ecclesia fidei pacẽ tenet: ꝛ superba hereticoꝝ colla cõprimit: nõ potentatu culminis: ſz iugo rationis reminiscunt nostri qui quieta fidei tpa durim⁹: qui etiã in bellis coartamur gentiũ/nõ tñ in dictis erpugnamur patrũ. Beatus ergo Job sancte ecclie typũ tenẽs/q̃ in illis angustijs inuenit: ꝛ tñ nostre (vt dixi) quietis ꝛ reminiscẽs sua translacta narrat/ꝛ alija ventura denũciat dicẽs. ℣ Quis mihi tribuat vt sim iurta menses pristinos? Multa enim talia sancta ecclesia doloribus pressa dictura est. Tantis quippe illã futurũ est tribulationib⁹ angustiari/vt hec tpa cuꝝ magno suspirio desideret: quoꝝ nos cum magno dolore toleram⁹.

D

Dicat ergo: dicat ꝓ vocẽ beati Job. Quis mihi tribuat vt ſz iurta mẽses pristinos: Quia esſi statuꝝ dierum numerus menses vocantur. Quid aliud nole signat mẽſiũ nisi collectiones anꝝ? Dies quippe ũ colliguntur in mensibus subtrahuntur: quia ꝛ in hoc tempore sancta ecclesia dum veritatis lucere splendentes animas colligit/in intimis absconditi: aliquãdo etiaꝝ mensis pro perfectiõe ponitur: sicut propheta ait. Erit mensis ex

Esaie 66.g.

mense: perfectio videlicet eis in quie/quibus nunc perfectio fuerit in operatione.

℣ Capitulum.xi.

Eminiscat ergo psectionis pristine: reducat ad memorias quãta predicatione sua collectis animabus reportabat lucra/ꝛ angustiata tribulationibus dicat. Quis mihi tribuat vt sim iurta mẽses pristinos? In quibus profecto mẽsibus ãlis fuerit enumerãdo subiũgit dicẽs. ℣ Secundũ dies quibus deꝰ custodiebat me quãdo spiẽdebat lucerna eius super caput meũ: ꝛ ad lumen eius ambulabam in tenebris. Tunc quippe videt ecclia se psecutione cogente infirmoꝝ multos cadere/quos nunc vt mater intra pacis sinuꝝ paruulos fouet: ꝛ intra trãquillitas fidei cunas cõtinet: quas admixti fortib⁹ ipsa fidei tranquillitate nutriuntur. Tũc vero tales multi casuri sunt ꝛ p viscera charitatis quicquid in dãno paruulorũ sustinet: se perpeti animus pfectoꝝ dolet. Infirmorum eteſſi damna ad corda fortiuꝝ per cõpassionem transeunt. Ũñ p Paulũ dr. Quis infirmatur/ꝛ ego non infirmor? Quis scãdalizatur/ꝛ ego nõ vror? Tanto eñ quisq; pfectus est: ꝙto pfecte sentit dolores alienos. Ũñ sancta ecclia ifirmis tũc cadentib⁹ angustiata cũ bonoꝝ reminiscit, tẽporũ/iure dictura est ſm dies ꝙꝰ deꝰ custodiebat me: qz se tũc i illis estimat cadere q̃ se nũc in istis respicit custodiri. Ũñ añ dr. Qñ splẽdebat lucerna eius sup caput meũ/ꝛ ad lumen eiꝰ ambulabã in tenebris. Lucerne enim nole signat lumen sacre scripture de qua ipse ecclie pastor dicit: Habem⁹ firmiorem ꝓpheticũ sermonẽ cui bene facitis attẽdẽtes quasi lucerne lucẽti in caliginoso loco donec dies illucescat: ꝛ lucifer oriat in cordibus vris. Et psalmista ait.

1.Cor 11.b.

Ꝑz. 118.b.

Lucerna pedibus meis ꝟbũ tuum dñe. Quia añt principale nrm mẽs est: appellatione capitis mens vocatur. Ũñ p psalmistã dr. Impigua sti in oleo caput meũ. Licẽ aperte dicat. Charitatis pinguedine repleſti mentẽ meã. Nunc ergo lucerna sup caput ecclie splendet: qz sacra eloquia tenebras nostre mẽtis irradiãt: vt in hoc caliginoso vite ꝑsentis loco dũ ꝟboꝝ dei lucẽ pcipimus/q̃ sunt agẽda videam⁹. Nñc ad lumen i tenebris ambulat quẽ scã vniuersalis ecclia etsi aliene occulta cogitationis nõ penetrat: qz quasi facẽ dei nõ ꝛcognoscit in nocte: tñ ponit gressus boni operis directa lumine supne locutionis. Sequitur. ℣ Sicut fui in diebꝰ adolescentie mee: quãdo secreto deus erat in tabernaculo meo. Sicut vniuscuiusq; bois sic scẽ ecclie etas describit. Parunla q̃ppe tũc erat: cũ a natiuitate rerum ꝟbũ vite ꝓdicare nõ poterat. Hinc esſi de illa dr. Soror nra puncta est: ꝛ vbera nõ habet: qz nimirũ scã ecclia primũq; pficeret: ꝛ p fere mẽta virtutis infirmis q̃busq; auditoꝝ ꝓbere nõ potuit ꝟba pdicationis. Ãdulta ꝟo ecclia dr qñ dei ꝟba copulata/scrõ repleta spũ per predicationis mysteriũ in filiorum cõceptione fecũdat: quos exhortãdo parturit: puerpẽdoparit. De hac eius etate dño dr. Adolescẽtule dilexerũt te. Vniuerse quippe ecclie sue vnã catholicã faciũt adolescẽtule vocant: nõ tam vetuste pectoris/ſz nõnulle p gram nõ senio steriles: sed etate mẽtis ad spiritalem cõgrue fecũditatẽ. Tunc ergo cũ i dieb⁹ illis ecclia quasi quodã senio debilitata: p ꝓdicationem filios parere nõ valet: reminiscit se cũditaq; antique dicẽs. Sicut fui i dieb⁹ adolescẽtie mee: ꝙnis post eosdẽ dies quib⁹ depzimit: iam tñ circa ipsum finẽ tẽporũ grandi pdicationis virtute roborẽt. Ñã fuisse pris ad plenũ gentib⁹ oẽm israeliticũ pplin q̃ tũc inuent⁹ fuerit in

Ecclie etates.

Caſſ. 8.c.

Caſſ. 1.a.

Ꝑz. 44.a.

Rom. 11.a.

fidei sinũ trahet. Scriptũ quippe est. Donec plenitudo gentiũ introiret: ꝛ sic oĩs israel saluus fieret. Ꝟz ante illa tpa erũt dies in q̃bus ab aduersarijs paululuz videbit oppressa/cũ ꝛ boniꝝ dieruꝝ reminiscẽs dicẽs. Sicut fui in diebꝰ adolescẽtie mee/qñ secreto deus erat in tabernaculo meo. ℣ Capitulum.x.

Quid hoc loco tabernaculũ nisi habitationẽ mẽtis accipimus? Qz omne qõ cogitãdo agim⁹/in cõsilio nostri cordis habitam⁹. Quicq; añt mandata dei tacitus cogitat: se creto illi deus in tabernaculo est: habitationẽ eteſſi cordis sui ante dei esse oculos viderat q̃ dicebat. Et meditatio cordis mei in cõspectu tuo semp. Exteriora nãq; opa parẽt oculis boim: lõge vero incõparabiliter interiora sunt subtilissime cogitationes nke parẽt oculis dei. Oĩa esſi (sicut scriptũ est) nuda et aperta sunt oculis eius. Et sepe i exteriori ope ante oculos boiꝝ inordinati apparere metuimus: ꝛ in interiori cogitatione illi⁹ respectũ nõ metuim⁹: qñ videntẽ oĩa nõ videm⁹. Multo esſi magis intrinseca deo ꝙꝝ extrinseca hominib⁹ conspicabiles sum⁹. Unde ꝛ omnes scti fortẽ se intuſq; circũſpiciũt: ꝛ vel reprehẽdẽdo se erteri⁹: vel imitando se interi⁹ videri inuisibiliter timẽt. Hinc est q̃ Ezechias ꝙ per ꝓphetã videnk in circũitu ꝛ intus plena oculis esse memorantk. Quisquis esſi exteriora sua bene disponit: ſz interiora negligit: in circũitu oculos habet: intus vero cecos habet. Sciẽti ꝟo oẽs qz ꝛ exteriora sua circũſpiciũt vt bona de se exẽpla fratribus ꝓbeant: ꝛ interiora sua vigilãti cordis oculo intrinsecus in circuitu. interni iudicis obtutib⁹ pariter: ꝛ i circũitu oculos ꝛ int⁹ habere ꝓhibẽt: magisq; se quo deo placeãt i fratrũ fama interna cõponũt: sicut ꝙ psalmistã q̃z de scta ecclia dr. Oculi

Ezech. 10.c.

Ꝑz. 44.c.

eius filie regis abintus. Sed qz exteriora sua etiã in ꝓpebẽsibilia custodit: iure de ea subdidit: i fimbrijs aureis circũamicta varietate: vt pulchra sibi intꝰ sit: z alijs foris z se prouidens ꝑ internam gloriam: z alios eruditus per exteriora ꝑ operũ exẽpla. Beatꝰ igitur Job dicat ex se: dicat ex ꝑsona vniuersalis ecclesie qñ secreto deus erat in tabernaculo meo. Ut essi demõstraret ꝑfectum intus proficeret: secreto deum fuisse in suo tabernaculo perhibuit. Ut etiam ostendat rectitudinis opera ꝑfectum extrinseca custodiuit/adiungit. Qñ erat oꝫpo meco/tin circuitu meo pueri mei. Deꝰ enim qui diuina precepta metuunt dei tabernacula fiũt Unde (vt supra iam diximus) per semetipsam veritas dicit de eo q illius mandata custodit. Ego z pater meus veniemus: z mansionem apud eũ faciemus. Quo ꝑ peruersi quiqꝫ dñi interna nõ appetunt in suis se cogitationibus foras fundunt. Unde eis ꝑ ꝓphetã dicitur. Redite preuaricatores ad coz. Et rursum. Ue qui cogitatis inutile. In actionibus quippe suis verenk hoies quos corporaliter vident: et deum sibi ꝑsentem non estimant esse quem non vident. Quo contra in laude iusti dicitur. Dum egypti regem contemneret/z dei mandatis obediret: qm inuisibilem tanqꝫ vidẽs sustinuit. Peruersum quippe terre principẽ quasi non vidit/ quẽ ab oculis sui cordis abiecit. Regem vero inuisibilem tanqꝫ videns sustinuit: quia ab eius timoris intuitu mentis oculos nõ deflexit. Sancta itaqꝫ ecclesia in magno tunc tribulationibus deprehensa: cum multos a deo conspicit prauis cogitationẽ discedere: videt profecto mentis eorum habitaculum discedente deo vacuum remanere: z iure deplorans dicit. Quando secreto deus erat in tabernaculo meo.

¶ Capitulum. xj.

Ubus verbis nõ immerito ẽt simulatio religionis ptẽgit: qz nõ nulli ẽt nũc xpiani eẽ nõ appetũt/ꝫ videri. Dis vez deꝰ in publico est nõ in secreto. Ex seꝛã ecclia deũ in secreto ꝑfecte desiderat: qz illos vere fideles respicit/ꝙs ad fidei vitã corde pleno ꝑmanere cognouerit: q̃ iusta exteriorẽ ꝰz vigorẽ sui recti tudinẽ dicit. Quãdo erat oĩpotens mecũ: z in circuitu meo pueri mei. pueri sc vocanꝫ celestibꝰ mãdatis inseruiunt. Unꝺ ꝑ ꝓphetã oĩs dicit. Ecce ego z pueri mei qꝫ mihi dedit deus. Et rursus in euãgelio. Puori nunqd pulmẽtariũ habeꝫ. Nũc ergo in circuitu eiꝰ sunt pueri: qz in cũctis fere gẽtibꝰ reptunt q celestia mãdata custodiũt/z spiritali discipline regulis obsequunt. Qui ꝑfecto tũc ad obsequiũ pueri deerũt: qñ prauꝫ q repti fuerit/spiritalia eiꝰ mãdata nõ ptẽnũt. Seqtur. Qñ lauabã pedes meos butyro Qz xp̃m z ecclesiã vnã esse ꝑsonaꝫ crebro iam diximꝰ: illũ vez huius corpis caput: hanc aũt illiꝰ capitis corꝓ. Aliter hec ꝓba iurta vocem capitis accipit: atqꝫ aliter iurta vocẽ coꝛpis debẽt. Quos ergo pedes dñi nisi sanctos ꝓdicatores accipimus? De qbus dr. Et inambulabo in eis. Butyro ergo pedes lauant: qz ꝓdicatores sancti bonoꝝ operũ pinguedine repleñ. Ut effi et ꝑpza iam diximꝰ vir ipsa ꝓdicatio si ne aliquo transit admisso. Illa qui libet ꝓdicãs aut ad ꝑtũlãciõꝫ indignationem trahit si cõtẽnitur: aut ad ꝑtũlãciõꝫ gliaꝫ si ab audiẽtibus veneret. Uñ z aplis pedes loti sunt: vt a ꝙlibet parto contagio in ipsa ꝓdicatione cõtracto: ꝙsi quodam itinere collecto puluere mundarentur. Et beatus Jacobꝰ dicit. Nolite plures magistri fieri fratres mei. Et paulo post. In multis enim offendimus omnes. Pedes ergo lauantur butyro: qz pinguedine boni operis, infundit atꝫ mundak collectꝰ pulvis de gloria ꝓdicationis. Uel, certe butyro pedes lauanꝫ: oñ sanctis ꝓdicatoribus debita ab audientibꝰ stipẽdia cõferunꝫ: z quos fatigat inuidie predicationis labez/erbibita a discipulis pinguedo, boni operis fouet: nõ qꝺ ideo ꝓdicẽt vt alantur sed ideo alũtur vt predicent. i. vt ꝓdicare subsistant: nõ vt ad intentionem sumendi victus transeat actio predicationis/sed ad vtilitatem ꝓdicationis deseruiãt ministeria sustentationis. Unde a bonis predicatoribus nõ causaꝝ ꝓdicatio imponitur/sed causa ꝓdicationis accipitur victꝰ. Et quo plenis predicãtibus necessaria ab audientibus cõferuntur: non solent de rerum munere/sed conferentium gaudere mercede. Unde per Paulum dicitur. Nõ quero datum/sed requiro fructum. Datum quippe est res ipsa que impenditꝰ: fructꝰ vero dari est/si benigna mẽte future mercedis studio aliquid impendatur. Ergo datum in re accipimus/fructum in corde. Et qz discipulorum suoꝝ apostolus mercede potius ꝙ munere pascebat: nequaqꝫ datum/sed fructum se ꝙrere fatetur. Unde z subdidit; protinus dicens. Habeo aũt oĩa z abũdo. Butyro ergo lauantur pedes: cum predicatores sancti (vt diximus) ipsa predicatione fatigati/ auditorum suorum bonis operibus fouentur. Fessos namqꝫ pedes butyro vnxerat ille qui audiebat: viscera sanctorum requieuerunt per te! frater. Hoc butyro vnctus fuerat pes qui in carbena tenebatur: dicens. Det misericordiam dominus Onesifori domui: quia sepe me refrigerauit: et catenam meam non erubuit. Si ergo ex voce capitis hec verba pensamus/recte pedes sicut dictum est predicatores accipimus.

¶ Capitulum. xij.

Sz ante sentire ista ex voce solius corpis debemus/ nimirũ pedes ecclesie sunt inferiorum operũ ministri: qui duꝫ ad vsus necessarios ea que sunt ex terius exercẽt/per extremum ministeriũ velut pedes terre inhereñ. Sed debent bi qui ꝑsunt: qui doctrine studio inuigilãt/solerti cura occupatorum corda requirere: eisqꝫ eã quam ipsi vacando percipiunt crebre admonitionis voce infusionez pinguedinis ministrare. Nam quia in vno corpore inuicem ꝑ se membra sollicita sunt: sic vt illorum ministerijs nostra extrema fulciantur: ita necesse est vt nostris studijs illoꝝ interiora repleantur. Quando igitur sancti doctores quibusdam ad extrema ministeria deditis vnctionem dñice incarnationis ꝓdicãt/ butyro eloquij pedes lauant. Solent etiam pedes ipsa itineris asperitate lacerari. Unde z qz olim difficile est interrenis actionibus buiꝰ vite iter agere: z nulla ex labore itineris vulnera sustinere. Cum ergo vigilanter ꝑpositi auditores suos curis exterioribus intẽtos ad coz reuocãt vt que inter ipsa licita opera admiserunt mala cognoscant: et que cognouerint defleant: pedes butyro lauãt: qz coz vulneribus ꝑ penitentie vnguenta subministrãt. Remiscat igit tũc ecclesia vehemẽter afflicta/qño pacis sue rpe ꝑ exhortationis verbũ membra, in se etiã extrema mundabat/z dicat. Qñ lauabam pedes meos butyro: qñ de beato Job admirabiliter liber fuerit: qui inter tot curas rez: inter tot affectꝰ pignoꝝ/inter tot studia sacrificioꝝ subiectis suis ꝑfecte extrema bona sequẽtis! vite ꝓdicabat: vt eos de celestibꝰ ibueret/qui sibi ad terrena opera deseruirẽt. Quid ad hec nos epi dicimꝰ qui cõmissis nobis verba vite im pendere non curamus: qñ coniugatum virum ꝓhibere non valuit

Universidad de Deusto Biblioteca

ab officio ꝓdicationis vel secularis habitꝰ vel magne occupatio facultatis: sed seruata veritate histo
rie ad ecclesiam verba redeamus: q̄ p btām iob. i. p os mēbri sui loquit: ꝑta sunt q̄ xpe extremo pa
tiēt/cū transactoꝝ suoꝝ reminisci
tur: vt p ei⁹ vez verbi pinguedinez
operantiū vita letaret. Que ipsaz
& ꝓdicatoꝝ suoꝝ vigilantiā pleni⁹
exequeno subdit. ¶ Et petra fun
1. Coy. 10.2. debat mihi riuos olei. Ō petre
nole xps accipitur: ꝓdicatoꝝ egre
gius fatet dicens. Petra aūt erat
xps. Que vez petra nunc ad vsum
sancte ecclesie olei riuos fundit:
q̄ in ea loquens dūs ꝓdicamenta
vnctionis intime emanat. De hac
petra olei riuus erūt: liber Mat
thei: liber Marci: liber Luce: liber
Joannis. In diuersis huius mūdi
partibus quot ꝓdicamēta edidit/
tot petra hec p ora apl̄oꝝ olei
riuos fudit. Tottens adhuc de pe
tra hac olei riuus fundit: quotiēs
a sancto spū vngendis mentibus
auditoꝝ/ea q̄ in libris veteriꝫ de
christo dicta sunt explanantur. Et
riui vocantur olei: q̄ decurrūt et
vngunt. In quibꝰ quisquis tingi
tur/vngitur: quisquis vngitur in
terius impinguatur. ¶ Capi. xliij.

p.62.a f Esaie. 10.f.

DE qua nimirū pingue
dine psalmista ait. Sic
cut adipe z pinguedi
ne repleatur aia mea.
Pōt nose olei ipsa scti
spūs vnctio designari: de q̄ p pro
phetā dr. Lōputrescit iugū a facie
olei. Jugū quippe a facie olei cōpu
trescit: q̄ dū sanctispūs gra vngi
mur a captiuitatis nre seruitute
liberamur: omnisq̄ maligni spirit⁹
dñatio supba repellit⁹. iugū cōteri
tur/quo libertatis nre colla ꝓme
bant. De hac rursus oleo scriptuz
est. Vinea facta est dilecto meo in
cornu filio olei. Filius q̄ppe olei fi
delis ppls dr: qui ad fidē dei inter
Esaie. 5.g. na sanctispūs vnctione gliatur.
Multis ergo tunc scta ecclia tri
bulationib⁹ depressa; dona spūs et
mira q̄ nisi habet ꝓdicamenta ad
memoriā reuocet: z sui silentium
deploret dicens. Petra fundebat
mihi riuos olei. Quib⁹ verbis con
grue subiicit. ¶ Quādo procedeꝫ
bam ad portā ciuitatis: z in pla
tea parabant mihi cathedrā.
Videbant me iuuenes: z abscō
debantur: z senes assurgentes
stabant. Principes cessabant
loqui: digitum supponebāt ori
suo. Vocem suam cohibebant
duces: z lingua eorum gutturi
suo adherebat. Hos veterū fuit:
vt seniores in porta cōsisterent/ex
causas introeuntium iudicarent:
quatenus tāto esset pacific⁹ vobis
ppls/quanto ad hāc discordes in
gredi nō liceret. Sed nos sacrā hi
storiā venerātes dec egisse beatum
iob p cultu iustitie cernimus: atq̄
ad indaganda allegorie mysteria
ducimur. Quid ergo p ciuitatis
portam nisi bona quelz actio desi
gnatur: per quā aīa ad cōuentum
regni celestis ingredit? Unde pro
pheta. Qui exaltas me de portis
mortis: vt annūciem oēs laudatio
nes tuas in portis filie syon. Poz
te quippe mortis sunt actiōes pra
ue q̄ ad interitum trahūt. Qz aūt
syon speculatio dicit: portas syon
actiones bonas accipimus: per q̄s
supnam patriam ingredimur/vt
regis nostri gloriā contemplemur
Quid vero p cathedram nisi magi
sterij auctoritas designat? Erga
aūt lingua platea p latitudine dr.
Nūc ergo scta ecclesia ad ciuita
tis portā pcedit: q̄ vt aditum cele
stis regni pcipiat/in scīs se actio
nibus exerit. Qui in platea parat
cathedra: q̄ in magne auctorita
tis latitudine sui magisterij exhi
bet claritatis libertatē. Que enim
recta q̄ sentit z publica voce pdi
cat: quasi in platea sup cathedrā
sedet/cum nullum de sua ꝓdica
tione metuit: nullius pressa terro
ribus se sub silentio abscondit. Am
non in publico ad docendum pa
cē habet: quam timui z sentiendi ve
ritas/z

Porta bona actio. b p.9.c

platea latitudo dicit.

ritas/z docendi ptās fulcit. Qz cū
ad portam pcederet/z in platea su
per cathedrā sederet: dā a leuitꝰ/
quid vea grauibus ageret adiungit
/dicēs. Videbant me iuuenes
z abscondebant: z senes assurgen
tes stabant. Si historie impendi
mus q̄ dixit credimus: si allegorie
q̄ predixit videmus. Juuenes nāq̄
dici solent qui nulla consilij grauī
tate fulciuntur. Senes vero non
eos scriptura sacra vocare consue
uit: qui sola ꝑtate tempoꝝ/sed
morum grādeuitate maturi sunt.
Unde p quendam sapientē dicit.
Senectus est venerabilis est/nō
diuturna/neq̄ numero annoꝝ
cōputata. Cani aūt sunt sensus bo
minis: z etas senectutis vita im
maculata. Unde recte quoq̄ dūs
ad moysen dicit. Congrega mihi
septuaginta viros de seniorib⁹
israel quos nosti q̄ senes populi
sunt. In quibus quid aliud q̄ se
nectus cordis requiritur: cum ta
les iubeat eligi qui senes esse scīs
tur. Si est senectus in eis corpo
ris quereret/a tantis scire pote
rant a ꝑtis: vt annūciem oēs laudatio
nes tuas in portis filie syon. Poz
te quippe mortis sunt actiōes pra
ue q̄ ad interitum trahūt. Qz aūt
syon speculatio dicit: portas syon
actiones bonas accipimus: per q̄s
supnam patriam ingredimur/vt
regis nostri gloriā contemplemur
Quid vero p cathedram nisi magi
sterij auctoritas designat? Erga
aūt lingua platea p latitudine dr.
Nūc ergo scta ecclesia ad ciuita
tis portā pcedit: q̄ vt aditum cele
stis regni pcipiat/in scīs se actio
nibus exerit. Qui in platea parat
cathedra: q̄ in magne auctorita
tis latitudine sui magisterij exhi
bet claritatis libertatē. Que enim
recta q̄ sentit z publica voce pdi
cat: quasi in platea sup cathedrā
sedet/cum nullum de sua ꝓdica
tione metuit: nullius pressa terro
ribus se sub silentio abscondit. Am
non in publico ad docendum pa
cē habet: quam timui z sentiendi ve
ritas/z

Tex

Tex

Tex

bere conantur: ne loqui peruersa nunc audeant: & auctoritatis frenanf pondere / & virtute rationis. Quoꝝ lingua suo gutturi adherer qz etsi puersa loqui libera voce nō audent: intus tamen apud se cogitant cuncta que cōtra veram fidem ꝓponere falsa moliūtur. Horum ergo temporū sequenti tribulatione depressa / reminiscens ecclesia deplorat dicēs. Qñ ꝓcedebā ad portā ciuitatis / & in platea parabāt cathedrā mihi: videbāt me iuuenes & absondebātur: & seniores assurgentes stabant: principes cessabant loqui / & digitus superponebant ori suo. Vocem suam duces cohibebant: & lingua eoꝝ gutturi suo adherebat. Si ego aperre dicat Cum predicare mihi voce publica licuit: omnis qui mee veritati nō fuit subiectus erpauit. Illo namqꝫ tpe cū sancta ecclesia aduersitate premit: prauis quibuscꝫ predicatoribus licentia locutionis datur.

¶ Capitulum.xv.

Trell. 4.a.

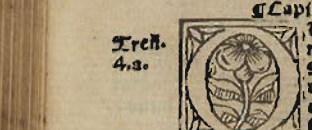

Vod lōge ante hic remias intuēs ait. Sed & lamie nudauerunt mammā lactauerunt catulos suos. Quid namqꝫ

Lamie

per lamias / nisi hereticoꝝ appellat? humanā quidē faciem sed belua per impietatē corda gestantes. Qui tunc māmaz

L

nudāt: qz errorē suum libere ꝓdicant. Tūc catulos lactant: qz male sequaces paruulos alias dñi puersa instituant / ad impietatē nutriēdo cōfirmāt. Sequitur. ¶ Auris audiens beatificabat me: & oculꝰ videns testimonium reddebat mihi. Duz beatificari se ab audiētibus: sibiqꝫ testimoniū reddi a videntibus fatetur: beatus Iob qualis in sermone fuerit ostenditur. Necꝫ enim aut in opere perfectꝰ est cui adhuc lingue prauitas contradicit: aut in sermone laudabilis / qui hoc qō loquitur opere nō ostendit. Ut igitur beatꝰ Iob amicoꝝ suoꝝ increpationibus eratꝰ vtraqꝫ se habuisse phibeat: faterī audientibus & videntibꝰ veneration fuisse manifestat. Quod si ad vocē sancte ecclie referam?: ille eiꝰ verba beatificat / q̄ ea q̄ audierit opē cōsummat. Ille ei testimoniū reddit: q̄ exēptis vite illius bene viuēdo respōdet. Sancta ergo ecclia ille veraciter videt: cuius testatur vita qō videt. Ad hoc nāqꝫ bonoꝝ intra eā rectitudo cernit: vt quicūqꝫ hanc viderint / a suis prauitatibus corrigant. Recteqꝫ ergo intra sanctam ecclesiā videt bonos / qui nō est emēdatus a malis. Sed vt ei testimoniū reddat ostendit cuꝫ subiūgit. ¶ Eo q̄ liberassem pauperē vociferantem / & pupillum cui non erat adiutor: beneDicto periturꝰ super me veniebat / & cor vidue consolatꝰ sum. Magne misericordie ista sūt opa: liberare vociferantes pauperē: pupillo adiutoriū ministrare: perituꝝ eripere: & cor vidue consolari. Supertius ergo dictū est: quid exhibuit ꝓ doctrinā. Ait namqꝫ. Auris audiēs beatificabat me. Sūt autē narrat que ꝓ miaz impēdit / dicēs. Eo q̄ liberassem pauperē vociferātem / & pupillū cui nō erat adiutor. Vor quippe cum opere sibi necessario concordat: hec beatus Iob & exhibuit subditis: & tamen ꝓ sanctam ecclesiam exhibenda signauit. Que vtrūqꝫ nūc incessabiliter exercet: vt vcꝫ filios suos & loquendo pascat: & defendendo protegat: quatenus per verba bonis satiet: & per patrocinia tueatur a malis. Bene autem scriptum est. Germinet terra herbam virentez & faciētem semen: & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suū. Quod sic est veraciter factum / vt significaret aliquid veraciter faciendum. Per terram quippe figuratur ecclesia: que & verbi nos pabulo reficit / & patrocinij vmbracula locusto dit: que & loquendo pascit: & opitulando protegit: vt non solū

D

Bel.

berbam refectionis proferat / sed & cum fructu operis arborem protectionis.

¶ Capitulum.xvj.

Erpēdēdū ꝙz videbis qui plebiū gubernationibus pre sunt: qō superi? dicit. Videbāt in iuuenes et absondebank: nunc astruit / cor vidue cōsolat? sum. Quāta disciplina regiminis vt ante eū iuuenes absconderenk: ꝓta māsuetudo pietatis vt ꝙ cum viauarum corda colerenk. Sūt nāqꝫ nōnulli ita districti / vt oēm etiam mansuetudinē benignitatis amittāt: & sunt nōnulli ita māsueti: vt perdant districta iura regiminis. Vñ cunctis rectoribꝰ vtraqꝫ summopere sunt tenenda: vt nec in disciplinę rigore benignitatē mansuetudinis / nec rursum in mansuetudine districtionē deserant disciplinę: quatenus nec cōpassione pietatis obdurescāt / cū contumaces corrigūt: nec disciplinę rigore molliantur / cū infirmoꝝ animos cōsolātur. Regat ergo discipline vigor mansuetudinem: & māsuetudo ornet vigorē: & sic alterꝰ cōmendet ex altero: vt nec vigor sit rigidus / nec māsuetudo dissoluta. Hec autem que supra diximus pietatis opera sancta ecclia & corporaliter exhibet: & spiritaliter exhibere non cessat. Nam pauperē vociferantem liberat: cum peccatori veniā deprecanti eas quas cōmiserat culpas relaxat. De talibꝰ quippe pauperibus dr. Beati pauperes spū: quoniā ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Et cū pauperū clamor est: psalmista voce dicētis. Cito nos anticipet misericordia tua: qz pauperes facti sumus nimis. Pupillū vero cui nō est adiutor liberat: dū vnusquisqꝫ mortuo antiquo patre diabolo / ad sanctę ecclie sinū currēs: in ea exhortationis adiutoriū inuenit qui iam desideria mūdi relinquēs fue-

Duo recte rectorib⁹ necessaria.

Matt. 5.a.

Ps. 78.b.

E

git. Potest etiā populi nomine fidelis quisqꝫ etiā ꝓpter mortē boni patris intelligi: cui? ad tpa visione destitutus est: cuius solatio destitutus non est. Benedicto etiaz periturꝰ super eam venit: cū peccatoris interitū ꝓuenit: & cū sanctis exhortationib⁹ a culpe fouea reduxit. Unde scriptū est. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue saluabit animā eiꝰ a morte: et operit multitudinē peccatoꝝ. Si enim magne mercedis est a morte eripere carnez qñqꝫ morituram: ꝓcul dubio meriti a morte animā liberare in celesti patria sine fine victuram? Cor aūt vidue cōsolatur: dum fidelis quisqꝫ anime qz eternas dñi retributiones narrat: quasi viri sui bona ad memoriā revocat. Cui qz spūaliter anima iuncta est: eo mortuo vidua dr / sed sancte ecclie vocibus et eius resurrectiōe refouetur. Magnā ergo consolationē cor vidue suscipit: quando fidelis anima in verbis ecclie de aduentu illius aliquid cui spūaliter est iuncta cognoscit. Sequitur. ¶ Justitia indutus sum / & vestiui me sicut vestimēto. Vestimēto vtiq; cū vestimur ex omni parte circumdamur. Ille ergo iustitia sicut vestimēto vestitur / qui se vndiqꝫ bono opere protegit: & nullam partem actionis sue peccato nudam relinquit. Nam qui in aliqꝫ actionibus iustus est / in aliis iniustus: quasi hoc lat? cooperuit / illud nudauit: nec iam bona sunt opera que subortio aliqꝫ prauis operibus inquinant. Unde cū per Salomonē dr. Qui in vno offenderit / multa bona perdit. Hinc Jacobꝰ dicit. Qui cunctā totā legem seruauerit: offendat aūt in vno factus est omnium reꝰ. Quam vcꝫ sententiam suam ipse diligenter exposuit cum subiunxit. Qui enim dixit. Nō mechaberis: dixit & non occides. Qō si non mechaberis / occidas autem: factꝰ es transgressor legis.

Ecclī. 9.d.

B

Jacobi 2.d.

¶ Capitulum.xvij.

Prov. 4.b.

Ordis ergo oēm circunquaq; pzrectis vndiq; nobis adhibenda custodia est. Uñ recte ꝺz p Salomonem ꝺr. Oī custodia serua cor tuū: qz ex ipso vita pcedit. Dicturus ẽm custodia premi sit omni: vt vez vnusquisq; bincinde se diligẽter inspiciat: t ꝓdiu in hac vita est cõtra spiritales inimicos in acie se ꝓstrū sciat: ne mercedem qui per bas actiões colligit / p alias amittat: ne hinc hostiz obstruat / t aliunde aditū pꝺat. Si qua etẽm ciuitas cõtra insidiantes inimicos magno vallek aggere / fortibus cingak muris: in summis muniak custodia: vnū ꝓ in ea foramen tantummodo immunitum per negligentiaz relinquatur: inde pculdubio hostis ingreditur / qui vndiq; exclusus esse videbatur. Pharisęus nãq; ille ꝺ templū oraturus ascẽdit: ciuitatem mentis sue ꝓta munitiõe valauerit audiamus. Jeiuno (inqt) bis in sabbato: decimas do oīum que possideo. Qui ꝓmisit: gratias ago tibi: magna certe munimina adhibuit. Sed videamus vbi insidianti hosti immunitū foramẽ reliquit: qz non sum sicut publican⁹ iste. Ecce ciuitatez cordis sui insidiãtibus hostib⁹ per elationẽ aperuit / quam frustra p ieiunium et elemosynas clausit. Incassuz munita sunt cetera / cũ locus vnus de quo hosti pater aditus munit⁹ nõ est. Abas recte egit: sz puerse se super publicanū extulit: ciuitatẽ cordis sui extollẽdo pꝺidit / quã abstinendo t largiendo seruauit. Victa est p abstinentiã gula: destructa ventris Iginuies: supata est largitate tenacia / auaricia depressa. Quibus boc laboriꝺ⁹ actum credimus? Sed o quot labores vno vicio ꝓstrati cecidẽrũt: ꝓra bonaru⁹ culpe gladio sunt pempta? Unde magnopere oportet t bona semp agere: t in ipsis nos semper bonis operibus caute in cogitatione custodire: ne si mẽtẽ elcuãt bona / nõ sint que nõ auctori mittãt sz elationi. De qua re nõ inordinate agimus: si ex libris Iz non canonicis sed rũ ad edificationez ecclie editis testimoniũ ꝓferamus. Eleazar nãq; in preliꝺ elephãtẽ feriẽs strauit: sed sub ipso que extinxit occubuit. Quos ergo iste significat: que sua victoria oppressit / nisi eos qui vitia superant: sed sub ipsa ꝙ subijcisit superbiẽdo succũbunt: quasi ẽm sub boste que ꝓsternit mozit / ꝙ deculpa quam superat elenatur. Pensandũ ergo magnopere est: qz bona pdesse nequeũt / si mala que repetunt nõ caueãtur. Perit oẽ ꝙ agitur: si nõ sollicite in humilitate custoꝺitur. Uñ bene ꝺz de ipso primo parente ꝺr. Posuit eũ dñs in paradiso voluptaris vt operaretur t custodiret illud. Operaꝭ ꝙ pe qui agit bonũ qõ ꝓcipit: sed qõ operatus fuerit nõ custoꝺit / cui ꝺ subrepit qõ ꝓbibek. Beatus igit Job qz ex ol parte bono se operi rerat dicat: Justicia indut⁹ sum / t vestiui me sicut vestimẽto. Unde t protinus subdit.

Custodi virtutũ bũ litas. Libri nõ canonici ad edificatio nẽ ecclesie editi sunt. Abacuc. 2.

Prov. 12.a.

¶ Capitulum. xvij.

Et diademate iudicio meo. Justoz iudicia recte diademati cõparãtur: qz per magni operis gloriaz ad retributionis ducunt coronam. Que nimirũ iudicia secũ ãti die in troꝛsus agũt ꝙd deo / ꝙd primo debeant solerter aspicisit: atq; ad agẽda bona se vehemẽter accẽdunt: t de ꝓpetratis malis districte redarguũt. Unde bene ꝺz per Salomonẽ ꝺr. Cogitationes iusto rũ iudicia. Justi ꝙppe ab omni stre pitu seculari ad corda sua redeũt: ibiq; ascẽdũt: ad tribunal mentis ante oculos se t primũ statuũt: deducũt ad mediũ regulã testamẽti qua ꝺz: ꝙ vultis vt faciãt vobis homines t vos eãdẽ facite illis. Trib

ferũt in se pson̄ primi: t solliciteattẽdũt ꝙd sibi si ita essent fierivel nõ fieri iustivoluissent: sicq; districto iure atq; iudicio cãm suã t primi iurta tabulas diuine legis in foro cordis examinant. Bene ergo ꝺr. Cogitationes iustoz iudicia: qz ipse corũ intimus mot⁹ cordis q̃si q̃dã libra est iudiciarie potestatis. Quibus peractis / qz retributionẽ superius nõ requirũt: recte corũ iudicia diademati comparantur. Diadema quippe in superiori parte corporis ponitur. Justoruz ergo iudiciũ diadema ꝺr: qz per hoc nõ in terrenis t infimis: sed sursum remunerari cõ cupiscũt. Sequit.

¶ Oculus fui ceco / t pes claudo. ¶ Pater erã pauperu: t cãm quã nesciebam diligentissime inuestigabaz. Inter bec lectoris animus ꝺr̃sitam querat: cur beat⁹ Job suas tã subtilr virtutes enumeret: Sanctoz quippe viroꝝ est bona que fecerint occultare / ne cõtingat eos lapsuz elationis incurrere. Unde p semetipsam veritas dicit. Attẽdite ne iusticiã vestram faciatis coram hominibus: vt videamini ab eis. Hinc est etiam ꝙ duos cecos iurta viam sedentes illuminãs ꝓcepit / dicẽs. Uidete ne quis sciat. De quib⁹ illico scriptũ est. Abeuntes diffamauerũt eu⁹ p tota terrã illam. Sed querendum nobis est / ꝙd sit hoc ꝙ ipse omnipotens cui hoc est velle qõ posse: t tacere virtutes suas voluit: t rũ bis qui illuminati sunt quasi inuitus iudicatur / nisi ꝙ seruis suis sequẽtibus exẽplũ dedit: vt ipsi quidem virtutes suas occultari desiderẽt: t tñ vt alij eoz exẽplo pficiãt / pdãtur inuiti: t facta quidẽ sua occultãda seipsos custoꝺũt: sed ꝺñ pdũntur inuiti / bona ad ꝓximos suos exempla transmittãt. Occultenẽ ergo studio / necessitate publicent: t eoz occultatio sit custodia ꝓpria: corũq; publicatio sit vtilitas alicuna. Rursum qz scriptuz est. Neq; accendũt lucernã / t ponunt eam sub modio: sed super candelabruz vt luceat oībus qui in domo sunt: sic luceat lux vestra coꝝ bois? / vt videant opa vestra bona / t glorificent patrem vestrũ qui in celis est. Aliquãdo sancti virit coꝝ boibus cõpelluntur bona facere: t eadem boibus sua facta narrare: sz ad eiꝰ finẽ oia referentes / vt non ipsi eisdem operibus / sed pater corũ ꝙ in celis est debeat glorificari. Dux ẽm sancta predicaturipsa predicatio eorum fortasse deficitur quorum vita nescitur. Compelluntur ergo vitã suam t dicere: vt auditoz suorum valeant vitaz mutare: t facta sua referũt: vt veneracioni sint: venerari appetunt: vt reuerenter audiantur. Scriptum quippe est. Eleuauerunt animalia de terra: eleuabantur pariter t rote: quia vez cum auditorum mentes predicantium vitam suscipiunt / necessario vtiq; etiam vim predicationis admirantur.

Matt. 6.a.

Matt. 9.b.

Matt. 5.b.

Ezech. 1.c.

¶ Capitulum. xix.

Hinc est ergo ꝙ predicatores boni t bonorem ꝓpter elationem fugiunt: t bonozari tamen ꝓpter imitationẽ volunt. Sic nimirum Paulus apostolus discipulis loquens t bonorẽ fugit: t tamen quãtũ esset bonoz̃idus ostẽdit. Nã cũ thessalonicẽsib⁹ diceret. Neq; ẽm aliqñ fuimus in sermone adulatiõis sicut scitis: neq; occasiõe auaricie: deus testis est: secut⁹ adiuerit. Neq; ãrętes ab bois? gl̃iam: neq; a vobis / neq; ab alijs / cũ possumus honori vobis esse vt christi apostoli: sz facti sum⁹ paruuli in medio vestrũ. Rursum corinthijs (bonorẽ fugiẽs) dicit. Nõ ei nos metipsos ꝓdicam? sed iesum rꝑm dñm nr̃m: nos aũt seruos vestros p iesum rꝑm. Quos tñ videns falsoz apostoloꝝ plusionib⁹ a vere fidei tramite oculare: eis se summopere q: ãtũ esset venerãd⁹ oñdit / dicẽs. In quo ꝙs audet i in-

1. Thes. 2.c. D

2. Cor. 4.b.

sipientia dico/audeo t ego: hebrei sunt/t ego. Israelite sūt/t ego. Semen abrae sunt/t ego. Ministri christi sunt/t ego: vt minus sapiēs dico plus ego. Quibus etiā subiūgit: ꝙ ei q̄s tertij celi secreta paradisi arcana penetrauit. Ecce bonorē fugiēs seruum se discipuloꝝ ꝓdicat. Ecce bonorē p vtilitate audientiū q̄rēs fallis apostolis vite sue merita suꝑponit. Egit q̄ppe doctor egregius: vt dū ipse ālis esse ag nosceit: t vita t lingua male ꝓdicantiū ei cōparatiōe vilesceret: illos vez cōmendaret/si se abscōderet: cumq̄ se nō ostēderet errori locū dedisset. Ad hoc igit mōz hūilitatis exhibet gratiā/t vtilitatis q̄rit incrementa: vt t seruū se discipulis ꝓdicet/ t aduersarijs portiorē demonstret. Ostēdit discipulis quid hūilitatis acceperit: ostendit aduersarijs q̄d sublimitatis: innotescit cōtra aduersarios q̄d haberet ex munere: innotescit discipulis qualis apud se maneat in cogitatiōe. Innotescit aduersarijs ꝙ fortis appareat in operatione: innotescit discipulis q̄ bz ex genere. Dicti ergo viri cū cogant bona narrare q̄ faciūt: nō elationi seruiunt sed vtilitati. Vñ beat⁹ Iob amicis suis se iniuste increpantibus: atq̄ idcirco nescientib⁹ bona sua loquendo aperit: vt nimirū discerēt: non contra eius vitā increpātes erigi/sz bñ facientes imitari: ꝙ⁹ (vt supra iā diximus) hūc ad memoriam facta sua reducere inuecta ab increpantibus desperatio cōpellebat. Nam inter tot dolores vulnerū t verba desperationis cum bona que fecit narrat: quasi collapsum verbis et verberibus ad spem animū reformat. Dicat ergo bona q̄ fecit: vt nō cogatur inter tot mala de se desperare que audit. Oculꝰ fui ceco/et pes claudo. Cū sancti opa exēpla pensam⁹: intuendū nobis est prius q̄ rect⁹ narrādi ordo seruet: vt ad iustitie t post mie opera describāt.

Ille quippe bene agit quae pia sunt qui scit prius seruare q̄ iusta: vt collatus in primis viuus misericordie de iustitie fonte ducatur.

¶ Capitulum.xx.

Am multi primis quasi opa mie impēdunt: sed iniustitie facta nō deserunt. Qui si veraciter primis miz facere studēt: ꝙ ipsis priꝰ debuerant iuste viuēdo misereri. Vñ scriptum est. Misereꝛeasse tue placēs deo. Qui ergo miserē vult proximo: a se trahat necesse est originē miserendi. Scriptū nāq̄ est. Diliges primū tuū sicut teipsuz. Quomodo ergo alteri miserendo prius est: qui adhuc iniuste viuendo fit impius sibimetipsi? Unde ꝙ quendā sapiēte dicitur. Qui sibi iniquꝰ est: cui bonꝰ erit? Ad exhibendā quippe miz vt indigētib⁹ plene exterī⁹ valeat impendi: duo sibi necessaria congruūt. i. homo q̄ prebeat: t res q̄ ꝓbeat. Sed longe incōparabiliꝰ melior est homo q̄ res. Qui itaq̄ indigēti primo exterioꝛe substantiā ꝓbet: sed vitā suā a neq̄tia nō custodit: rē suā deo tribuit: t se peccato: hoc q̄ minus est obtulit auctori: t hoc q̄ maius seruauit iniquitati. Bene itaq̄ p bestiam Iob priꝰ ꝺz. Justitia indutus sum: t vestiui me sicut vestimēto: t sicut diademate iudicio meo. Ac deinde subiungit. Oculus fui ceco t pes claudo. Quia tunc est apē deuz oblatio vere rectitudinis: cū de radice iustitie ꝓdeunt rami pietatis. Ex q̄ in ipo mie opere plus solet apud internū iudicē animꝰ pensari q̄ factū: notandū q̄ cecꝰ oculum fuisse se asserit: pedē claudi: hoc etenī dicēs ꝓfecto indicat: q̄ t illi p semetipsum manū ꝓburat: t hunc portando substinebat. Et qua re colligitur super egenos ac debiles quantum misericordie illius viscera fundebant. Unde et subditur. Pater eram pauperum:

que vez verba si ad vocem sancte ecclesie typica interpretatione referamus/ipsa est oculus ceco/quia per verbū lucet: ipsa pes claudo/q̄ per adintonū cōtinet. Cecos enīz illuminat ꝓdicando: claudos vero opitulando sustentat. Cecus q̄ppe est qui adhuc quo pergat nō vider. Claudus aūt est q̄ nō pōt ire quo vider. Crebro nāq̄ peccatum aut ignorantia/aut infirmitate perpetratur: vt vel nesciat homo q̄d vel le debeat: vel nō omne q̄ voluerit possit. Quo ꝛtra recte p psal. dicit. Dño illuminatio mea: salus mea: quia essi t dñs scientiā t virtutem prebet: t cōtra ignorantiā illuminatio/t cōtra infirmitatē salus vocatur. Hic etiā de iniquis ꝺz. Fiat vie eoꝝ tenebre t lubricū vt sequ per tenebras quo ire debēt nō videāt: qui t si recta viderint/in eis tñ p lubricū stare nō possint. Iste itaq̄ per lubricū inter bona claudicat: ille per tenebras que bona sequātur ignorat. Sancta itaq̄ ecclesia externis tribulationibus depreheſa/antiquoꝝ reminiscit tēporuz: q̄t docendo illuminare icōsuerat: t adiuuando infirmare: t hoc dentis membri sui ore loquitur: dicens. Oculꝰ fui ceco t pes claudo.

¶ Capitulum.xxj.

Ue qz duos in se populos colligit: iudaicum scz atq̄ gentile: recte etiā pōt ceco gētilis/claudo aūt iudaicus ppls designari. Gentilis q̄ppe quasi oculos nō habuit: qz nō accepta lege non vidit quo ire debuisset. At cōtra iudaicus habēs oculos claudus fuit: qz legē quidē sciēdo tenuit: sed in ea gressum recti operis nō rerendit. Si esset gentilis ppls cecus minime fuisset: ppheta nō diceret. Populus q̄ sedebat in tenebris: lucez vidit magnā. Rursus si fracticꝰ ppls a bono ope minime claudicasset: nequaq̄ voce dñi psalmista dirisset. Filij alieni mēriti sunt mi bi: filij alieni inueterati sunt: t claudicauerunt a semitis suis. Qui ni mirū populus claudus idcirco nominatur: quia sanum gressum in operatione nō habuit: quippe qui vtroq̄ pede vti noluit: dū vnuz testamentum recepit: aliud spreuit. Quē tamen ad se venientē sancta ecclia suscipit: quia ei iam vetus tenenti t nouum testamentuz inserit: ad dirigendos gressus illius quasi alterum pedem iungit. Qui fidelis sancte ecclesie populus ad huc recte subiungit. Pater eram pauperuz: quia videlicet humiles qui pauperes spiritu dicti sunt: eius predicatione generant. Sed oportet vt in his olibus ipsa historie subtiliter ꝓba pensemus. Aſt enim. Pater eram pauperum: et causam quam nesciebā diligētissime inuestigabaz. Plerūq̄ enī multa homines pauperibus largiunt: non quia eosdem pauperes diligunt: sed quia si minime tribuant iram iudicij superni formidant: q̄ si deū nō meruerēt: q̄ habent dare noluissent. Et q̄dez in bono opere ꝓmꝰ ꝓm⁹ incipientiū gradus est vt q̄ adhuc nescit proximū sicut se diligere: iam tñ incipiat iudicia supna formidare. Qz igit aliud est bonū opus ex ꝓcepto: aliud ꝙ⁹ etiaz ex effectu facere: sanctꝰ vir vt mētē nobis sue opatiōis insinuet: dicat. Pater eram pauperū. Nō ergo se patronū/vel primū/vel adiutorez pauperū: sz patrē fuisse testatur: qz nimirū magno charitatis officio studiū mīe vertit in affectū nature: vt eos quasi filios cerneret per amorē: quib⁹ quasi pater precrat per ꝓtectionē. Qz igit vis mie illius natura iā fuerat imitata: patrē se pauperū fuisse cōmemorat. Ubi etiam subdit. Et causam quaz nesciebā diligentissime inuestigabā. In quibus vez verbis pensanda sunt omnia ꝙ distincte narrātur: ꝙ nulla ab eo merces pretermittitur. Justus quippe est in actiōib⁹ suis: pl⁹ i infirmitatib⁹ primoꝝ:

strennuus in negotijs pauperum. Qui eñi eterne retributionis bona cogitat/necesse est vt ad omnez se cãm secuture mercedis extendat. Eccls. 7.c. Vnde ñs per Salomonem dr. Qui deum timet/nihil negligit. Vnde Paulus ait. Ad omne opus bonũ paratꝰ. 2.ti.3.d. Sed inter hec sciendum est/qz aliquando in actionibus nostris minora bona ꝓmittenda sunt pro vtilitate maioꝝ. Nam quis ignoret esse boni operis meritum mortuũ sepelire? Et tamẽ cuidam qui ad sepeliendũ patrẽ se dimitti poposcerat/dictum est. Sine vt mortui sepeliãt mortuos suos: tu aũt vade t annuncia regnũ dei. Luce. 9.g. Postponendũ nãq; erat obsequiũ huius ministerij officio predicationis: qz illo carne mortuos in terrã conderet: isto autem anima mortuos ad vitã resuscitaret. Per prophetã quoq; primatibus synagoge dicit. Querite iudicium: subuenite oppresso. Esaie. 1.c. Et ñ Paulus apostol⁹ dicit. Contemptibiles qui sunt in ecclesia/illos constituite ad iudicandum. Auditores etenim suos ad virtutem sapientie/ad linguarum genera/ad ꝓphetie quoq; indagꝫda mysteria succendebat/dicens. Emulamini spãlia: magis aũt vt prophetetis. 2. Loy. 6.a. Ez qz spãlia dona non caperent: si terrena eos negotia depressissent: longe añ ꝓmisit/dicẽs. Contemptibiles qui sunt in ecclesia illos cõstituite ad iudicandũ. 1. Loy. 6.a. Si aperte dicat. Qui minoris meriti sunt in ecclesia/et nullis magnoꝝ donoꝝ virtutibus pollẽt/ipsi de terrenis negotijs iudicent: quatenus ꝑ quos magna nequeunt/bona minora suppleantur. Quos t contemptibiles nominat: t ñ sapientes vocat/ cũ dicit. Sic nõ est sapiens inter vos qsq; qui possit iudicare inter fratrẽ suũ. Qua ex re quid colligit/ nisi vt si terrenas causas cramineñt/ qui exteriorum rerum sapientiã perceperunt. Qui aũt spiritualibus donis ditati sunt/ profecto terrenis non debent negotijs implicari: vt dum nõ coguntur inferiora bona disponere/exercitati valeant bonis superioribus deseruire.

¶ Capitulum. xxij.

Sed curandus magnopere est/vt bi qui donis spãlibus emicãt nequaq; primoꝝ infirmantiũ negotia funditus deserant: sz bec alijs quibus dignum est tractanda cõmittant. Vñ moyses quoq; ad populuꝝ viros pro se septuaginta constituit: vt quãto se ab exterioribus causis absconderet/ tanto ardentius interna penetraret. Sicq; fit vt summi viri magis ad spiritualia dona proficiant/ dum eoꝝ mentes res infime nõ concutiant: t rursum viri in ecclesia viuentes sine bono opere nõ viuant/ dũ in rebus exterioribꝰ inueniunt recta que agant. Sancta quippe ecclesia sic consistit vnitate fidei: vt sicut corpus nostrum vnitũ est compage mẽbroꝝ. Alia namq; sunt mẽbra in corpore que intuende luci deseruiunt: alia que a tactu terre minime diffunguntur. Oculus ꝙpe luci intenditur: t ne cecari valeat a puluere custoditur. Pes ꝏ tunc suum officium recte peragit/ cum suscipiendũ terre puluerem nõ refugit. Que ñ corporis membra vicissim sibi sua officia impartiendo copulent: vt pes oculis curat/oculus pedi ꝑspiciat. Sic ita ꝙ sic sancte ecclesie mẽbra debent et officio esse distincta: t charitate coniuncta: vt summi viri eoꝝ vias prouideant/qui in terrenis negotijs vacãt: quatenus velut ad lumen oculoꝝ pes ambulet: t rursuꝫ quicqd terrenis negotijs implicati agunt/doc ad maioꝝ vtilitatẽ referãt: vt pes cunuovia ꝑspicit/non sibi tãtũmodo sz etiam oculis gradiat. Dũ itaq; sibi inuicem alterna administratiõe cõueniũt: miro mõ agitur: vt qz electi quiq; vicissim sibi impẽdendo qõ valẽt faciũt: eoꝝ fiant opera etiã que facere ipsi nõ possunt. Sed inter hec sciendum est/qz cũ primoꝝ cause exteriorib⁹/qui aperte deseruiũt desunt: debent bi quoq; qui spãlibus donis pleni sunt eoꝝ infirmitati cõdescendere: terrenisq; illoꝝ necessitatibus inquantũ decenter valẽt charitatis cõdescensioni seruire: nec tedere animum debet/si sensus eiꝰ contẽplationi spãliũ semper intentus: aliqñ ꝑ dispensandis rebus minimis quasi minoratus inflectit: qñ illud verbum per qõ constat olꝰ creatura vt ꝑdesset dominibus/assumpta humanitate voluit paulominꝰ ab ãgelis minorari. Quid ergo mirum si homo se ꝓpter dominẽ attrahit/dñi creatoꝝ bolm t angeloꝝ formã bolꝰ ꝓpter dominẽ suscepit? Nec tamen minoratur sensus cum sic attrahitur: qz tanto subtilius superiora penetrat/quãto humilius ꝑ amore conditoris nec inferiora contẽnit. Quod indignuꝫ nobis vel difficile est/si supra infraq; animum ducimus: qui eadem manu corpis lauamus facẽ/qua etiam calceamus pedẽ? Beatus igitur Iob qui cum magna ageret/ minima non despexit/dicat. Ecclã tanq; vnum corꝰ esse.

¶ Capitulum. xxiij.

Nõ precipitãter iudicãdũ textꝰ

Et causam quã nesciebã diligentissime inuestigabã. Qua in re nos tandũ videꝰ/ ne ad ꝓferendã sñam vnq; ꝓcipites esse debeamus: ne temere indiscussa iudicemus: ne quelibet mala audita nos moueãt/ ne passim dicta sine ꝓbatione credam⁹. Qõ ꝓfecto ꝓterrare ptimescimus si auctoris nři subtilitꝰ fcta ꝑspexerimus. Ipe ꝏ ꝓpe vt nos a ꝓcipitata sñe platiõe cõpescaret/cũ ola nuda t apta sint oculis eius: mala tñ sodome voluit audita iudicare ꝙ ait. Clamoꝝ sodomoꝝ t gomorreoꝝ multiplicatus ẽ: t ꝑcti eoꝝ aggrauatũ est nimis: descendã t videbo vtrũ clamoꝛ qui venit ad me opẽ cõpleuerint/an nũ est ita vt sciã. Gene. 18.c.

Omnipotens itaq; dñs t ola sciẽs: cur ante ꝓbationẽ quasi dubitat/ nisi vt grauitatis nobis exemplũ ꝓponat: ne mala bolm ante presumamus credere q̃ ꝓbare. Et ecce p angelos ad cognoscẽda mala descendit: moxq; facinorosos percutit: atq; ille pariẽs//ille mitis/ ille dq̃ scriptũ ẽ. Tu aũt dñe cũ trãquilitate iudicas: ille de quo scriptum est rursum. Dñs patiens est redditor: in tanto crimine inuolutos inueniens ñi ꝑ patientiã ꝑtermittit: et diem extremi iudicij expectare ad vindictam noluit: sed eos igne ad iudicij diẽ ꝓduxit. Ecce malus ñi cum difficultate credidit eñ audiuit: t ñ sine tarditate peussit/ cuius verum agnoscendo non pepercit: vt nobis ꝙs daret exemplũ/q̃ mala crimina t tarde credẽda sunt/ cuꝝ audiuntur: t citius puniendo sunt/cũ veraciter agnoscunt. Vnde ergo diligentie huius iob sollicitudinẽ gerẽs ait. Et causam quaz nesciebam diligentissime inuestigabã. Que sz ꝏba etiã ꝑ vocem ecclesie ad interꝑtationẽ typicã possumus nõ incõuenienter referre. Ipsa quippe p electos suos cũ mala carnaliũ iudicat/ boc qõ nescit inuestigat: qz mala q̃ nescit operãdo inuestigat p iudiciũ cognitẽdo. Wapi. 12.c. Wapl.

Sancta itaq; ecclia cũ iniustoꝝ fuerit ad.rsa improbitate cõpressa/reminiscit dicẽs. Causam quaz nesciebã/diligẽtissime inuestigabã. Si aperte dicat. Mala q̃ scelerata mea agendo nõ nouerã/ i mi quis dolbus districte iudicãdo plectebã. Et qz nũc ꝛtute ꝓdicatiõis sue diabolum cõterit: atq; ex eius ore vniuscuiusq; quẽ suscipit alaz rapit: sequitur dicens. ¶ Cõterebam molas iniqui: t de dentibus illius auferebam predam. O qualẽ de ore diaboli ꝙ dam tuliꝫ: qsi ipsum raptorẽ saulum conuertendo rapuit: qñ adhuc spirãminaruꝫ acceptis epistolis pergebat damascũ: t dum persequendo fideles cõgregaret plebẽ diabolo

rognoscendo fidē ipse aggregatus est christo. Totiens ex iniqui dentibus ecclesia prēdam tulit / quotiens ex erroris morsu animam ꝑdicando diripuit. Quis namq; mi quus verius dici pōt ꝙ diabolus? Cuius molas conterim⁹ / quotiēs disserendo contra eius insidias oc culta illius machinamēta mōstra mus: ac de eius dentibus prēdam tollimus: qr mentem quam iam a peccato frangendo momorderat / ad salutem vite cōuertendo revo camus.

¶Capitulum.xxiiij.

Ēr molas quippe oc culte eius insidie / p dentes vero apte iaz culve perpetratio de mōstrat. De quib⁹ ni mirū molis ac denti bus ꝑ psal. scriptum est. De⁹ vero cōtriuit dentes eoz in ore ipsoz: molas leonū cōfringet dñs. Sed sanctus vir añ se asserit molas cōterere / vt post de dentibus illis ꝑdam potuisset auferre: qr tunc ve raciter ꝑdam de eis⁹ dentib⁹ rollimus / cū prius molas illi⁹ cōterere scimus. Prius est necesse est occul ta ꝓfilioz illius machinamēta pro dere: vt auditoris nfi alam valea mus posmodū ab apto lapsu revo care. Dui⁹ iniqui molas ipse sum mus pastor ecclie ꝑdicando cōte rebat / cū diceret. Sobrii estote et vigilate: qr aduersarius vester dia bolus tanq; leo rugiens circuit / q̄rēs quē devoret: cui resistite fortes in fide. Contra hūc leonem sancta ecclesia: qr eius insidias cōspicit / fidei caulas munit: cuius totiens molas frangit / quotiens hereticō rum argumenta destruit: totiens q; ab eius dentibus prēdā diripit quotiens eos ab errore quēpiam predicando convertit. Et qr pleriq; iustoz tūc erunt qui se ecclesiastice pacis tempore ab hoc mun do exituros esse crediderunt: bea tus Iob dum sua narrat: voces quo q; istoz sequentiū indicat / dicēs.

¶Dicebamus. In nidulo meo morior: et sicut palma multiplicabo dies. Quid hoc loco per nidū nidi nomē exprimitur / nisi tranquilla quies fidei / qua vnusquisq; infirmus nutritur? Multitudo quippe bonoz que persecutionū temporibus fuerit deprehēsa / nutrimē torū suoz dies quasi in nido sic in loco q̄etis explere se credidit. Nam nisi sancta ecclesia infirmos quosq; filios nunc in nido pacis non enutriret / psalmista non diceret. Etenim passer inuenit sibi domū: et turtur nidum vbi reponat pullos suos. Jā quippe domum invenit sibi passer: qr eternum celi habitaculum noster redemptor itrauit. Et turtur inuenit nidum: qr sancta ecclesia amore conditoris affectata crebris gemitibus vritur: et velut nidū sibi. i. pacatissimā fidei quietē construit: in quā crescē tes filios quasi plumescentes pullos quousq; ad superiora cuolent / charitatis gremio calefactos foouet. Igitur qr tunc erunt q̄ pacis tpe se ad supna migrare. i. a nido euolare crediderit / eoz vor beati Job voce prenuenitur / cū ait. Dicebamus. In nidulo meo morior. Qr vero docipsum sibi pacis ocium ex multoz dierum iniquitudine ꝓmittebat: recte subiungit / dicens. Et sicut palma mltiplicabo dies. Palma est tarde ꝓficit / sed diu in viriditate subsistit. Cū mltis aūt difficultatibus sancta ecclesia ad fidei statū venit: et p collectione plurimoz i eiusdē fidei gloria diutius stare cupiscit. Sicut palma ergo multiplicare se dies credidit: qui emergente subite tentationis arti culo / pacis sue gratiā et tarde a fidelibus adeptam / et citius ab infidelibus interceptā dolet. ¶Ec. xxv.

Ēc immerito iustoz vita palme cōparat: qr scz palma inferi⁹ tactu aspera est: et ad aridia corticib⁹ obuoluta: supius vero et visu et fructib⁹ pulchra / inferi⁹ cortecti suarū inuolutionib⁹ angusta tur: sed superi⁹ amplitudine pulchre viriditatis expandit. Sic ꝙpe est electorum vita despecta inferius / superi⁹ pulchra: in imo ista quasi multis corticib⁹ obuoluit / dū innumeris tribulationibus angustatur: in summo vero illa quasi pulchre viriditatis folijs amplitudine retributionis expandit. Habet quidē aliud palma / quo a cunctis arboz generibus differt. Olis q; arbor in suo roboze iuxta terram vasta subsistit: sed crescēdo superius angustatur: qr quanto paulisper sublimior / tanto in altū subtilior redditur. Palma vero ab imis radicibus amplitudinis ad imis incuoat et iuxta ramos ac fructus ampliori roboze ecurgit: et que tenuis ab imis ꝓcipit: vastior ad summa succrescit. Quibus itaq; alta arbusta nisi terrenis mentibus inuenisunt esse similis: inferius vasta / superius angusta: qr nimirū omnes hui⁹ seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt: in celestibus debiles. Nam pro tpali gloria vsq; ad mortem desudare appetunt: et pro spe perpetua / ne parum quidē in labore subsistunt. Pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerant: et pro celesti mercede vel tenuissimi verbi ferre cōtumelias recusant: terreno iudici toto etiam die assistere fortes sunt: in oratione vero coram dño vel vnius hore momēto lassantur. Sepe nuditatem / defectionē / famē pro acquirendis diuitijs aq; honoribus tolerant: et earum rerū se abstinentia cruciant: atq; ad adipiscenda terrena festināt: superna autem laboriose querere tanto magis dissimulāt / quāto ea retribui tardius putant. Hi itaq; quasi altarū arboz more deoz sum vasti sunt / sursum angusti: qr fortes in inferiora subsistūt / sz ad supiora deficiunt. At ō ex iustate palmarū designat ꝓficiens vita in Ro. q; nequaq; sunt i terrenis stu dijs fortes / in celestibus debiles: sed longius atq; distantius studio sos se deo exhibent / q; seculo fuisse memini erūt. Nā cū ꝙdā ꝓ dicatorem nrm dicit. Humanum dico ꝓpter infirmitatē carnis vestre: sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūditie et iniquitati ad iniquitatem: ita nūc exhibere mēbra vestra seruire iustitie in sanctificationē. Eoz p culdubio infirmitati cōdescendit: acsi eis apertius diceret. Si nequaq; amplius potestis: saltem tales estote in fructu bonoz operum / quales fuistis dudum in actione vitioz: ne debiliores vos habeat sceta libertas bene deos quos in carne validos habuit vsus terrene voluptatis. ¶Ca. xxvj

Sunt ꝙdo nōnulli q̄ cū celestia appetūt: atq; hui⁹ mūdi noxia facta derelinquunt / ab inchoatiōe sua quotidie incōstantie pusillanimitate deficiunt. Quib⁹ dos nisi arbustis reliquis similes dicerim: qui nequaq; tales superius surgūt: quales inferius ostenditur. Hi ꝙpe ad conuersionem venientes / nō tales quales ceperunt ꝓficerāt: et quasi more arboz inchoatione vasti sunt: sed tenues crescunt: qr paulisper per augmenta temporum patiunt detrimenta virtutū. Sensim ꝙpe in eis desideria supna lāgescūt: et qui robusta ac fortia proposuerant: debiles atq; infirma cōsummāt: dū q̄ etatis augmento ꝓficiunt: ꝛſſi fleribiles crescunt. Palma ergo (sicut dictum est) vastioris in summitate est ꝙ esse ceperit quantitatis ex radice: quia sepe electoz uz conversatio plus finiendo pagit / ꝙ ponit inchoando: etſi repidi⁹ prima inchoat: ferventius extrema cōsummat: videlicet semper inchoare estimat: et idcirco infatigabilis in nouitate perdurat. Vanc scilicet sanctorum constantiam propheta intuens ait. Qui cōfidunt in dño mutabunt fortitudinem: assumūt pennas vt aquile: current et nō

Alos scet libertas charitatis qui in car. ri.

A Contra hoc seculi dilectores.

B

Nidus

C

palma

D

Esaie. 40. c. 8

Universidad de Deusto Biblioteca

tabozabunt:ambulabūt: ⁊ nō deficient. ¶Mutāt quippe fortitudinē: qz fortes studēt esse in spirituali opere/qui diudū fuerant fortes in carne. Assūmūt pennas autem vt aquile: qz contēplando volāt. Currunt ⁊ non laborant: qz velocibus magna celeritate predicāt. Ambulant ⁊ nō deficiunt: qz intellectus sui velocitatē retinent/vt tardiori bus odescēdant. In cunctis vero bona q̄ accipiūt/quāto alīs libentiꝰ accōmodāt/tāto ipsi incōmutabiles in nouitate pdurāt: ⁊ q̄ tenues a radice inchoationis creuīt/fortes in culminis perfectione cōualescūt. Dicat itaq; beatus Iob ex persona sua: dicat ex voce sctē ecclesie pro bis quos pacis tēpore ad se cōuersos habuerat/atq; i bonis mozib⁹ perseueraturos credebat. Dicebāt. In nidulo meo moriar: ⁊ sicut palma mltiplicabo dies. Qua si essēt palma mltiplicare sedicos. credidit: quo mentes fideliū ad eterne mumvsq; robustiores exurgere putabat. Cum essēt multoꝝ corda pse cutionibus ceperint lassata molle scere/dolet iam in se quasi ad debilitatez tēdere quos miratur fortia proposuisse. Et qz mente semp spirituali scientie intendit/recte subiungitur. ℣ Radix mea aperta est secus aquas. Juxta aquas essē radix aperit/quando ad percipienda veritatis fluenta latenter cogitatio mentis expanditur. Ut enīz in superiori libro iam diximus: solet in sacro eloquio radicis nomine occulta cogitatio designari. Radicem igitur nostraz secus aquas aperimus/ cum infussioni intime cogitationē tacite cordis ītēdim⁹.

Capitulum.xxvij.

Ec scz ꝟba si ad vocez sctē ecclie ducimus/radix illi⁹ ipsa dz incarnatio redēptoris intelligi. Que iuxta aquas aperta est/dū deꝰ inuisibilis ꝑ assumptionez dīuanitatis sue patuit aspectib⁹ visionis nre. Erat quippe ꝙ in diuinitate videri non poterat/assumpsit a nobis vt videret a nobis. Radix ergo secus aquas aperit: qz auctor diuini generis ꝑ humanitatē suaz hominibus demōstrat. Unde recte quoq; per psalmistaz dz. Et erit tanq̄ lignum qđ plantatū est secus decursus aquaz. Decursus quippe aquarum sunt quotidiani transit⁹ deficientiū populoꝝ. Et de ipsa veritas dicit. Si in ligno viridi hec faciunt/in arido quid fiet? Lignum ergo secus decursus aquaz est: qz fructū ꝓferens apparuit creator in carne: vt humanū genus per resurrectionē robustū fieret / qđ per defectū quotidie ibat in mortem. Sequitur. ℣ Et ros mozabitur in messione mea. Subaudis dicebam. ¶Messio enī sancte ecclesie nō incōuenienter accipitur / cum ꝓfecte ale a corporibus abstracte velut mature segetes a terra decisa ad celestia horrea demigrāt: qđ qz non nostra virtute sed celesti gratia largiente agit/bene ait: Et ros mozabit in messione mea. Ros namq; desup cadit/messis deorsuz colligitur. Ergo ros mozabitur in messione: qz gratia desuper veniēs agit/vt digni simus q̄ de inferioribus colligamur: ipsa quippe nos desuper infundente fructū bonoꝝ operum ferim⁹. Unde recte quoq; per Paulū dz. Gratia dei suz id qđ sum: ⁊ gratia eius in me vacua nō fuit. Si ei ḡrat q̄d sit ros desuper veniens/ait: Gratia dei sum id qđ sum. Si intueamur messem sub roze crescentē/ait. Et gratia eiꝰ in me vacua nō fuit: sed abundātius illis oībus laborauī. Sequitur. ℣ Gloria mea semper innouabitur. ⁊ arcus meus in manu mea instaurabitur. Subaudis dicebā. Superiori ꝺppe suie cōiūgitur/qđ locutione cōtinua subinfertur/cum ait. Dicebā. In nidulo meo moriar: ⁊ sicut palma multi

plicabo dies. Ac deinde subiūgit. Radix mea aperta est secus aquas: ⁊ ros mozabitur in messione mea. Gloria mea semp innouabitur: et arcus meus in manu mea instaurabitur. Cunctis vera scientibus liquet/q̄ ad veterē vitam vitia ptinent: virtutes ad nouā. Hinc etiā Paulus dicit. Eruentes vos veteres hoīem cū actib⁹ suis /⁊ induētes nouum. Hinc rursus ait: Uet⁹ homo noster simul crucifixus est. Unde psalmista typo humani generis loquens/inter malignos spiritus deprehensus dicit. Inuetera ui inter oēs inimicos meos. A fermore eteīm mētis vel inter spirituales inimicos: vel iter carnales ḥ scīz proximos/ipso aliquo modo viuendi vsu veterascim⁹: ⁊ assumpte nouitatis specie fuscamur. A qua tamē vetustate quotidie si studiis cīr cunspectionis inuigilent oranda/legendo/benevīuēdo renouamur: qz vita nostra dum lachrymis lauat/bonis opibus exercet: sanctis meditationib⁹ rendit: ad nouitatem suā sine cessatione reparatur. Beatus igit iob sic sua narrat / vt nostra significet: qz sctā ecclīa cuz fideles suos cōspicit ad vite veteris culpas redire: eos quos nouitatē mentis intuet ꝓdere/cogitur plorare. Predicator ꝺppe egregius discipulis dicit. Que est eīm nostra spes/aut gaudiuz/aut corona glorie: nonne vos ante dūm? Sancta ergo ecclīa quasi amissam gloriam deplorat/cū fideles suos ad vitam veteré redire cōsiderat. Ait eīm. Dicebam: gloria mea semp innouabit: qz eos quos in se nouę vite militare cognouit/ vetustis desideriis servire cognoscit. ℣ Capitu.xxviij.

Arcus

Rcus aūt noīe i sacro eloquio aliquādo malꝰ insidie aliquādo dies iudicij/ aliqñ ꝟo ipsa sacra eloquia designant. Per arcum ꝺppe insidie figurant: sicut ꝑ psalmistā dz. Intēderūt arcū suuz rem amarā. Per arcuz q̄z dies extremi iudicij designat: sicut p eundē ꝛsum psalmistā dz. Ostēdisti populo tuo dura: potasti nos vino cōpunctionis. Dediste metuentibus te significationē/vt fugiant a facie arcus. In arcu eīm quanto longe tractabitur chorda: tanto de eo districtioꝝ erit sagitta. Sic nimirū sic extremi iudicij dies quanto longe differt vt veniat/tanto cum venerit de illo districtioꝝ sentētia ꝓcedit. Idcirco aūt diuersis nūc cladibus percutimur: vt his correcti paratioꝝ tunc inuenīri valeam⁹. Unde illic ꝓmissum est. Ostēdisti populo tuo dura: flagella vez seculi que secuturū grauius iudicij diē hęurunt. Potasti nos vino cōpunctionis: vt terrena gaudia i lachrimas verterentur: dediste metuentibus te significationē vt fugiāt a facie arcus. Acti diceret. Hoc tps mie est: illud tps iudicij erit per ista ergo huius tpis flagella significans quomodo tuc pcutiuntur ei⁹ quādo non parcēs iudicas qui sic districte modo percutis quando parcis. Aliquando aūt per arcū etiā sacra scriptura signat. Ipsa quippe arcus ecclie: ipa est arcus dñi de qua ad corda hoīm sicut feriēte sagitta sic terrētes snie veniunt. Undecte q̄z per psalmistā dz. Arcū suum tetendit ⁊ parauit illū: ⁊in ipso parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. Arcum nāq; suū dño tetendit: qz cunctis peccatoribus ꝑ scripturā sacrā minas exhibuit. In quo arcu scz vasa mortis preparat: qz sīn eloquii snīam eos qui nunc corrigi negligunt repro bos damnat. In quo etiam sagittas suas ardentibus effecit: quia in eos quos per terrorem corrigit accensas verboꝝ sententias emittit. De hoc predicatorum arcu per Esaiam dicitur. Cum sagittis tarcu egrediuntur illuc: quia nimirū sanctī apostoli ad feriendam gentilis vite duriciam cum districtio

Job 6.a

Ps. 6.c.

Ps. 63.a.

Ps. 59.a.

Analogia.

Ps. 7.c.

Esaie 7.d.

L Corda testamē. ti noui

verbor spiculis venerūt. Quid igitur hoc in loco arcus noīe/ nisi sacrū eloquiū oz intelligi? In chorda eteīm testamēti nouū: in cornu vō testamentū vet? accipiē. In arcu aūt dum chorda trahit/cornu curuat: sicut in hoc loco eodē sacro eloquio dñi testīi nouū legit/ duritia testamēti veteris cmolit. Ad eius namq; specialia t blāda p̄cepta illius life se rigor inclinat: qz testīm nouū dum ālī quodā bone operationis brachio trahit/in testamētove teri seueritatis iura flectunt. Nec indecēter dicim? chordā testamento nouo ꝓgruere: qđ de incarnatione dñica certū est extitisse. Quasi ergo chorda trahit/ t cornua curuantur: qz dñi in testamento nouo incarnatio mediatoris agnoscit/ ad spūalem intelligentiā rigor testamenti veteris inclinat. Ait igit sctūs vir. Dicebā: gl̄ia mea semper innouabit. Et arcus meus in manu mea instaurabit. Arcus in manu est/scriptura sacra in operatione. In manu eteīm arcū tenet/ q diuina eloquia q̄ intellectu cognoscit/ operatiōe ꝓficit. Instaurat ergo arcus in manu q̄cūq; sacro eloquio studēdo cognoscit/viuēdo cōplet. Vnde etiā Salomon dñi fortes spiritualiter pugne describeret bellatores ait. Oēs tenentes gladios et ad bella doctissimi. Quid n;q; in diuina scriptura p gladiū figurat/ Paulus aperuit dicēs. Et gladius spūs qđ est verbum dei. ¶ La. xxiv.

B Ca.3.c

Salomō aūt nō ait: oēs habētes gladios/ sz tenentes: qz vz verbuz dei nō est mirabile sollicitumō scire/sed facere: habet quippe/ sz nō tenet gladiū/ q diuinū q̄dē eloquiuz nouit: sed ꝑ illud viuere negligit. Et doctus esse ad bella tā nō vz/ q spūalē quē dz gladiū minime exercet. Nā resistere tēptationib? otio nō sufficit: qz bunc verbi tenere gladium male viuendo postponit. Sancta itaq; ecclesia que sub sequenti ꝓsecutione deprimit/ maioꝛ abundantiā t bonoꝛ inopiam pensans: dū iob vocib? dāna sua ꝓnunciat dicēs. Dicebā ꝙ in nido meo moriar: t sicut palma multiplicabo dies. Radix mea apta est secus aquas: t ros morabit in messione mea: gl̄ia mea sp innouabit: t arcus meus in manu mea instaurabit. Que vz cuncta cōsiderans nequaq; spe cassa fallebat. Nam ꝓfecti q̄s multos nūc el? cōspicit auditores: sz pēsant ꝑculdubio q̄ emergēte ꝓsecutionis articulo ex his pierūq; hostes illi? fiūt qui eē pacis tpe ei? ciues vident. Nō aūt de oībus sta desperāt: sz tñ pierūq; contingit/ vt dī de q̄bus maioꝛē fidei fiduciā habuerūt: ipsi eiusdē fidei hostes atrociores fiāt: vt eos tunc videant cōtra sacra eloquia agere: ex quoꝛ se operatione credidērāt hec eadem sacra eloquia ad predicationis gr̄am restaurare. Que tñ tpa iam nūc inchoasse ingemiscim?: cum multos intra ecclesiā positos cernimus q̄ aut nolūt operi qđ intelligūt: aut bociṗm q̄ sacrū eloquiū intelligere ac nosse cōtēnunt. A veritate eteīm auertunt auditū: ad fabulas cōuertunt: dū oēs q̄ sua sunt q̄rūt/nō q̄ sunt Ie su christi. Scripta dei vbiq; reꝑta opponunt occulta: sz hec cognoscere boīes dedignant: pene nullus querit scire que credit. Multi tudo ergo bonorum p̄cedentium arcum suū destrui dolet/ q̄ sacrū eloquiū restaurari semp p studiū subsequentium credebat.

Aliꝰ scriptura re dei vbiq; reꝑta opponunt occulta

¶ Finit liber decimus nonus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber vicesimus moralis expositionis sancti Gregorij doctoris ecclesie: super reliqua Capituli vicesimoni textus beati Job.

D Sacre scriptu re laus

Dauis omnem scientiā atq; doctrinam scriptura sacra sine aliqua cōparatione transcēdat: vt taceāmus verba ꝓdicat: q̄ ad celestē patriam vocat: q̄ eternis desideriis ad superna amplectēda cor legēris immutat: q̄ dictis obscurioribus exercet fortes/ t parūlis humili sermone blandit: q̄ nec sic clausa est vt paueſci debeat: nec sic patet vt vilescat: q̄ vsu fastidium tollit: t tanto amplius diligitur/quāto amplius meditat: q̄ legentis animū humilibus verbis adiuuat: sublimibus sensibus leuat/ q̄ aliquo mō cūctis intelligentib? crescit: q̄ a rudib? lectoribus quasi recognoscit/ t tñ doctis semp noua reperitur. Ut ergo de rerum pondere taceāmus/scientias tñ oēs atq; doctrinas ipso etiam locutionis suę more trāscendit: qz vno eodēq; sermone dñi narrat tertium ꝓdit mysteriū: t sic scit ꝑterita dicere: vt eo ipso nouerit futura ꝓdicere: t immutato dicendi ordine eisdē ipsis sermonibus nouit t ante acta describere/ t agenda nūciare: sicut hec eadē bti iob verba sūt: qui dñi sua nostra ꝓdicit: dumq; lamenta ꝓpria per sermonem indicat/causas sancte ecclesie p intellectū sonat. Ait eteīm. Qui me audiebant expectabāt sylam: t intenti tacebant ad consiliū meū. Verbis meis nihil addere audebant: t sup illos stillabat eloquium meum. Et expectabant me sicut pluuiam: t os suum aperiebant quasi ad imbrez serotinum. Hic eteīm apud beatum iob fuisse subiectorum reuerē tiam indubitanter credimus. Et sicut tam sepe diximus/sancta ecclesia hereticorum vel carnalium tribulationibus pressa preteritorū reminiscitur tempoꝛum: in quib? omne quod ab eaꝛ: cum metu a fidelibus auditur; t aduersariorum suoꝛum pternitaz deplorans/dicit.

¶ Qui me audiebāt: expectabāt sententiam: t intenti tacebant ad consilium meum. Aeſi aperte dicat. Nō vt hi pterui ac tumidi q̄dum veritatis verba fuscipere renuunt/ ꝓdicationis mee sententias quasi docendo ꝓcurrunt. Cuius nunc discipuli intenti ad eiꝰ cōsilium tacent: q̄ verba eius nō audent impugnare sz credere. Ut eſſi pficere ex ipsis possint/ea ꝑculdubio nō iudicaturi/sed secuturi audiunt. De quibus recte subiungit. Verbis meis addere nihil audebant: q̄ nimirum bereticī cum cōtra banc libertatem pessime fuerint effrenati dictis eiꝰ addere aliquid ꝑsumunt/cum ꝓdicamentorum eius rectitudinem quasi emēdare moliūntur q̄ adhuc de bonis auditoribus subdit. ¶ Et super illos stillabat eloquium meum. In hac stillatione eloquij q̄d aliꝰ q̄ mensura predicationis accipit? quia oportet vt exhortationis gratia singulis iuxta capacitatē ingenij cōferat. Per hoc ergo quod dicitur: verbis meis addere nihil audebant: reuerētia laudatur auditorum. Per hoc vero quod subditur: t sup illos stillabat eloquiū meum: indicatur dispensatio magistroꝛum. Debet eſſi subtiliter is qui docet perspicere/ ne plus studeat q̄ ab audiēte capitur ꝓdicare: debet eteīm ad infirmitatez audientium semetipsum contrahendo descendere: ne dum paruis sublimia/ t idcirco non profutura loquitur: se magis curet ostendere q̄ auditoribus prodesse. ¶ La. h.

Habente aūt dño nō solum phiale ad mēsam tabernaculi/sz etiam cyati ꝓparari. Exodi. 37.c

Habente aūt dño nō solum phiale ad mēsam tabernaculi/sz etiam cyati ꝓparatur. Quid eteīm per phyalas/ nisi larga pr̄edicatio: quid vero p cyatos nisi minima t tenuis de deo locutio designatur? In mensa igitur domini t phyale ꝓparant

et cyati: qz vez in doctrīa sacri eloquīj nō solū exhibēda sūt magna z arcana q̄ debeant/ sz etiā parua z subtilia q̄ quasi p gustū notitiaz p̄stent. Dui⁹ ergo discretissime di spensatiōis sue sctā ecclesia extremis pressa tpibus reminiscat/ z dicat/ super illos stillabat eloquiuz meum. Ubi apte q̄z subiungitur.

¶ Expectabāt me sicut pluuiā: os suum aperiebāt quasi ad imbrem serotinū. Uerba quippe sancte predicationis sicut pluuiā sustinemus/ cum vera humilitate ariditatem nostri cordis agnoscimus: vt poru sancte predicationis irrigemur. Uñ recte deo per psal. dicit. Ala mea sicut terra sine aq̄ tibi. Dis doctrine fluentis infundi ppheta nos admonet/ dicens. Sitientes venite ad aquas. Qui dum in extrema parte iam seculi verba sancte p̄dicatiōis accipim⁹: quasi ad imbrem serotinū os cordis aperim⁹. Nā si os in corde nō esset/ psal. non diceret. Labia dolosa in corde/ z corde locuti sunt mala. Os igitur cordis q̄ verbis intēdimus vltime p̄dicationis/ hoc vt serotinis aperim⁹ fluctib. Que nimirū p̄dicatio et eius ad nos sacrificio p̄dict q̄ p psalmistaz dicit. Elevatio manuū meaz sacrificiū vespertinū. Quia cū redēptor noster iurta mūdi finem vim p̄sequētium p̄tulit: semetipsum p nobis sacrificiū vespertinum dedit. Dehoc imbre serotino als scriptū est. Dabo vobis pluuiā tēporaneā z serotinā. Tēporaneā quippe pluuiā dedit: qz electis suis priorē tpe legis intellectū contulit. Serotinā q̄z pluuiā tribuit: qz predicari diebus vltimis incarnationis sue mysterium fecit. Quod qz sancta ecclesia q̄tidie annūciare nō desinit ora cordis audiētiū velut ex imbre serotino infundit. Sequit. ¶ Si quādo ridebā ad eos nō credebāt: z lux vultus mei nō cadebat in terrā. Hec si iurta hystorie verba q̄cipimus/ credi necesse est q̄ vir tcūs talē se exhibuerit subditis: vt et ridēs timeri potuisset. Sed cū superi⁹ patrē pauperū/ viduarum ꝯ cōsolatorem fuisse se p̄hibet: magna valde discretione res indiget: qūo in tanto terrore regiminis/ tanta q̄z affuerit lenitas z mansuetudo pietatis. Sine magna em̄ benignitatis lenitate non fuit hoc/ q̄ se patrē pauperū z viduarū cōsolatorē dicit: sed rursum sine magna seueritate nō potuit etiam rideno timeri. Qua in re quid aliud docemur/ nisi q̄ talis debet esse dispensatio regiminis: vt is qui p̄est ea se circa subditos mensura moderet: quatenꝰ z rideno timeri debeat/ z iratus amari: vt cū nec nimia letitia vilē reddat: nec imoderata seueritas odiosum. Sepe em̄ subiectos frangimus/ dum plus iusto vigorē iustitie tenemus. Qui profecto vigor iam iustitie nō erit/ si se sub iusto moderamine nō custodit. Et sepe a discipline metu resoluimus subditos/ si nostro regimini hilaritatis frena laxamus: q̄z dum nos q̄si licenter letos aspiciunt/ audacter ipsi ad illicita resoluuntur.

¶ Capitulum. iij.

Sed vt rectoris vultus etiā letus debeat timeri/ necesse ē vt ipse vultum sui cōditoris sine cessatione timeat. Illi etem̄ menti difficile lētitia creditur: q̄ ꝯ se p amoze dñi cōtinue affligat a subditis scitur. Qui em̄ incessanti estu spiritualis desideri supna apperit/ valde de ea in dubium venit/ hoc q̄ aliquādo boies hilarescit. Uñ rideno dñs Job nō longe post dicturus est. Semp em̄ q̄si tumētes sup me fluct⁹? timui deū. Sic q̄ppe metus dat indicē suum/ q̄si tumētes ipsos fluctuū lā q̄z monstrat⁹. Cui ergo ita mētē meroz diuini timoris infuderat/ recte hilaritatū illius subditi nō credebāt: z q̄ eos gebant rideri nō credere cui⁹ coz in timore cōditoris nouerāt: quaz continua mestitia tenebat. Hoc q̄z turba hystoriā nō inꝯuenīēter accipitur/ q̄ protinus subinfertur. Et lux vultus mei nō cadebat in terrā: scriptū q̄ppe est. Oculi stulti in finib⁹ terre. Rursumq̄ per eundē Salomonē dicit. Oculi sapientis in capite ei⁹. Paul⁹ q̄z ait. Caput viri xp̄s. Oculi ergo sapientes in capite eius sunt/ dū redemptoris sui sup opa que imitari debeat cōtēplatur. Lux ergo hui⁹ vultus in terrā nō cecidit: qz ea q̄ terrena sunt p cōcupiscentiā nō aspexit. Sed qz supficiem hystorie sub brevitate discussim⁹/ quid in his de intellectu mystico lateat perpendamus: vnā esse psonā xp̄m z ecclesiam pterq̄. iam diprim⁹: z sepe vor capitis ad vocē corporis/ sepe vor corporis ad vocē capitis trāsfit. Qui em̄ sunt in carne vna/ nil obstat vt conueniant etiā in voce vna. Dicat ergo ecclesia de electis suis/ dicat ecclesia. Si q̄n ridebā ad eos nō credebāt. Ridere etem̄ dei est/ sanctoz vias p̄sequenti fauore p̄sperari: sicut de bis q̄z per vsum dr/ quos in hoc seculo felicitatis blādimenta comitant/ arrisit illis xp̄s. Unde ecōtra ira appellatur dñi bonis actionib⁹ infirmari: sicut scriptum est. Neq̄si irascatur dñs z pereatis de via iusta. Si igitur irasci dñs p̄hibet ciuili iustitie boies perdunt: recte arridere dñs dr/ cum bona nostra opa fauor gre superne comitatur. Sed electi quiq̄ quādiu in hac vita sūt/ securitatis sibi cōfidentiā non p̄mittunt. Hostis em̄ oibus cōtra tēptamenta suspecti occulti hostis insidias metuūt: q̄ etiā tentatiōe ecclesiā vel sola grauiter suspitione turbant. Nā sepe multis graue periculuz incauta securitas fuit: vt callidi hostis insidias nō tenuit/ sed etiā p̄strati cognoscerēt. Uigilandū quippe semp est/ vt contra nue solicita nunq̄ relaxet intentione superna; vt laboziosa desertus in cogitationibus fluxis/ q̄si in quibusdam mollibus stramentis iacens: venienti corruptori diabolo mens se resoluta p̄stituat. Semper ꝯ est ad certamē aduersarij erigendus animus: semp cōtra occultas insidias cautela pudenda. Hinc etem̄ abacuc ppheta ait. Sup custodiam meam stabo. Hinc rursum scriptuz est. Statue tibi speculum: pone tibi amaritudines: qui euangelizas yon. Hinc per Salomonē dr. Beatus vir qui semp est pauid⁹/ qui aūt mentis est dure corruet in malum. Hinc iterum dicit. Uniuscuiusq̄ ensis super femur suum ꝑpter timores nocturnos. Nocturni q̄ppe timores sunt insidie tentationis occulte. Ensis autem sup femur est/ custodis vigilans: carnis illecebras premens. Sic ergo nocturn⁹ timor id est occulta z repentina tentatio subrepat: semp necesse est vt femur nostrum superposit⁹ custodie ensis premat.

¶ Capitulum. iiij.

Sancti etem̄ viri sic de spe certi sunt: vt tamē semp sint de tentatiōe suspecti: q̄ppe q̄bus dr. Gemite dño in timore: exultate ei cum tremore: vt z de spe exultatio: z de suspitione tuta tremor. Quoz voce iteruz p̄mittere nō p̄sumunt: sed positi inter gaudium spei z tentatiōis metū confidūt: z timēt: p̄ fortitudē z titubāt: certificātur z suspecti sunt. Bene ergo per vocē electi mēbri sub figura nostri

min

capitis dz. Si qñ rideb̃ ad eos nõ credebãt mihi: qz redẽptori nostro quasi arridenti non credim⁹: duz multis iam donis restãtib⁹ z graz fauoris eius accepimus: z tñ adhuc sub eius iudicio de nostra infirmitate titubam⁹. Videmus qualiter Paulo p̃arridet iam p̃ supnã gf̃am: z ipse adhuc quasi nõ credit p̃ suspitiõis metũ. Jam e celo ille dñs loquẽs: eiusq; interi⁹ oculos aperiẽs: exterius claudẽs potẽnã sue maiestatis ostẽderat: iaz de co Actuũ 9.c. D 1. Cor. 6.c. manifeste dixerat. Vas electiõis mihi est: iam ad tertiũ celũ supra raptus fuerat: iam in paradiso ducẽs arcana p̃ba q̃ dicere nõ posset audierat: z tñ adhuc timidus dicit. Castigo corpus meũ: z in seruitutem redigo: ne forte alijs p̃dicans ipse reprob⁹ efficiar. Ecce arridenti sibi diuine gre etiã credit p̃ spẽ z necdũ tñ credit p̃ securitatẽ. Etiã qz bene hec p̃ba redẽptoris nostri vocibus cõgruãtia subiecta testanꝫ cum dz. Et lux vult⁹ mei nõ cadebat in terrã. Quid nãq; terra nisi peccatoz vocatur: cui p̃ia sentẽtis dictũ est. Terra es z in terrã ibis. Lux ergo vultus dñi i terrã nequaq̃ cadit: qz visionis eius claritas peccatorib⁹ nõ apparet. Scriptũ nãq; est. Tollat impi⁹ ne videat gloriã dei. Quasi effi lux in terrã caderet: si in extremo iudicio venie claritatẽ maiestatis sue peccatorib⁹ aperiret. Os si hec verba ex sancte ecclie voce suscipim⁹: nõ in cõ grue intelligere poterim⁹: lucem vultus ei⁹ in terrã nõ cadere: qz occupatis in terrenis actionibus vetat summa p̃platiõis sue mysteria p̃dicare. Dicit effi infirmis forma p̃bet/ nedũ incapabilia audiũt/ p̃dicationis p̃bia q̃b⁹ subleuari debnerãt oppz̃mantur. Lux q̃ppe ipsa corporea q̃ oculos sanos irradiat/ infirmos obscurat z dñi lippitudis⁹ oculis claritati solis intenditur/ plerisq; eis cecitas ex luce generatur. Sancta itaq; ecclia oppressa p̃secutiõis tẽpestate: mox aũt preterite discretionis sue dicat: lux vultus mei nõ cadebat in terrã. Sed qz ex eius capite hec p̃ba intelligere cepim⁹/ in ipso ad huc qd̃ sequit exequamur. Nã subditur. ¶ Si voluissez ire ad eos: sedebã primus. Quia in corde reprobozum priori loco actiones carnis sunt/ z posteriori loco actiões aie: in eoz pculdubio cogitationibus p̃ba nõ primus sed vltimus sedet. Ez electi quidẽ qz ea pre oculis q̃ eterna sunt cogitãt: z posteriori cura ac minima si qua sunt tpalia disponunt: p̃buz z magistri voce p̃dicatiõ dz. Querite primũ regnum dei z iustitiã eius: z hec omnia adijcient vobis: in eoz corde dñs primus sedet. Ubi aptẽ premittit: si voluissem ire ad eos. Quia effi sicut scriptũ est. Opa opata est ez cõsilium voluntatis sue: nõ sm̃ nostrũ meritũ: sed qz ipse ita vult visitatione sua nos dñs illustrat. Itaq; z cum vult venit: z cum venerit primus sedet: qz aduentus ei⁹ in cor de nostro gratuitus est: z appetit⁹ eius desiderij in cogitatione nostra equalis ceteris desiderijs nõ est. Sequitur. ¶ Cumq; sederem quasi rex circũstante exercitu: eraz tamẽ merentiũ cõsolator. Quasi rex dñs sedet in corde: quia circũstrepentes regit atq; motus in nostra cogitatione. In mẽte ãpe iam inhabitat: dñi tẽptia excitat: in quieta frenat: rigida accẽdit: accẽsa moderatur: emollit rigida: fluxa restringit: ex ipsa hac diuersitate cogitationũ quasi quidã illi⁹ exercit⁹ circũstat. Siue certe quasi rex sedet circunstãte exercitu: qz p̃sidente illi⁹ mentibus electorum circũstat turba virtutum. Qui etiam merentium consolator est ea promissione qua dicit. Beati qui lugent: qm̃ ipsi cõsolabunt. Et rursus. Iterũ videbo vos: z gaudebit coz vestrum: z gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Ex ꝑbo que de sancte ecclesie capite diximus/ nil obstat si ad vocem quoq; eiusdem ecclie referamus. In ea quippe ordo doctorũ quasi rex p̃sidet/ quem fidelium suorum turba circumstat. Que scz multitudo fidelium recte quoq; exercitus dicitur: qz in procinctu bonorum operum indesinenter quotidie cõtra tentationum bella preparatur.

¶ Capitulum. v.

Dida quoq; merentiũ sancta ecclẽsia cõ solatur / dum pũctis peregrinationis eã nas afflictas mẽtes electorum pensat: z eas eterne patrie promissione letificat. Considerat etiaz q̃ cogitationes fidelium dñi nõ sint timore percusse: z quos de deo cõspicit/ districta audisse nõ timeãt: agit quo q̃ quatenus z mãsuetudine pietatis eius audiãt vt p̃sumant. Hec namq; sancta ecclia fidelib⁹ suis dei pietatẽ z iustitia redemptoris in predicationis serie spem miscet z metum: quateꝰ nec in caute de misericordia confidãt: nec desperate iusticiam timeant. Nã verbis sue capitis formidates refouet/ dicẽs. Nolite timere pusillus grex: qz cõplacuit patri vestro dare vobis regnum. Itaq; iterum p̃sumẽtes terret/ cum dicit. Vigilate et orate vt non intretis in tentationẽ. Rursum formidantes refouet dicens. Beati qui non viderunt et credidẽrunt. Et sic refouet z p̃sumentes terret. Cum dicit. Ques mee vocem meã audiunt: z ego cognosco eas: z sequuntur me: z ego vitam eternam do eis: z non peribunt i eternum: z nõ rapiet quisq̃ de manu mea. Sed in semetipsis p̃sumentes deterret/ dicens. Dabũt signa magna z p̃digia: ita vt in errorem inducant/ si fieri põt etiam electi. Formidates refouet/ dicens. Qui p̃seuerauerit vsq; in finẽ hic saluꝰ erit. P̃sumẽtes deterret/ dicens. Cum venerit filius hois putas inueniet fidẽ in terra? Deterrentes refouet/ cum latroni dz. Hodie me cum eris in paradiso. Sed terret p̃sumẽtes/ dum iudas ex apostolatus gñia in tartarũ labit. De quo per sue diffinitionẽ dz. Duodecim vos elegi/ z vnus ex vobis diabolus est. Formidanter refouet/ cũ dicit. Si dimiserit vir vxorem suaz/ z recedẽs ab ea duxerit virũ alterũ: nunq̃d reuertetur ad eam vltra? Nunquid non cõtaminatur pollute erit mulier illa: Tu aũt fornicata es cum amatoribus multis: tñ reuertere ad me dicit dñs. Ez p̃ius mentẽ deterret/ cũ dicit. Quid clamas sup cõtritione tua: insanabilis est dolor tuus. Formidanter refouet/ dicẽs. Ergo saltez ammodo voca me pater meus: dux virginitatis mee tu es. Sed p̃sumenter deterret dicẽs. Pater tuus amoz reus: z mater tua cerbea. Formidãtem refouet/ cũ ait. Reuertere adhuc ad me dicit dñs. Reuertere aduersarij israel: z non auertam faciem meam a vobis: qz sanct⁹ ego sum dicit dñs: z nõ irascar in ppetuum. Sed p̃sumenter deterret/ cũ per ꝑbertã suum ab intercessione prohibet dicens. Non assumas pro eis laudem z oratiõem: neq; vis ut non erandã clamorem eorum in repore afflictionis: qz si steterint coram me moyses z samuel: nõ est anima mea ad populũ istũ. Sancta itaq; ecclia auditoz suoz mentẽ z de misericordie benignitate sublenat: z de iudicij districtione perturbat: quatenus in predicatione sua duz bene vtrunq; permisceat: electi ei⁹ nec de arbitria iusticia p̃sumãt: nec de preterita iniquitate desperent. Ez hoc qd̃ agit cũ seuerez ãst rex circũstãte exercitu: eraz tñ merentiũ p̃solator. Sciẽdũ nobis est q̃ valde lectorem edificare etiam iurta dictorum põt: si perpendat quomodo bonis rectorib⁹ mitra sit z regẽdi auctoritas: z benignitas cõsolãdi. Aliter effi. Cumq; seuere q̃st rex circũstãte exercitu: ecce auctoritas sint.

Beatũ ecclia i p̃dicatione sua spẽ miscet z metũ

Luce 12.b.

Nã verbis dñi q.l. refouet z p̃sumentes terret.

Luce 10.c. Ibidẽ. Joan. 10.a. Ibidẽ.

Luce 23.b.

Quõ ꝑba q̃st rex sedet in corde nostro. Fructi⁹ confessionis.

Matth. 5.a.

Luce 13.f.

Luce 16.d.

Matth. 19.b. z Mar. 10.b.

Hiere. 3.b.

Ezech. 16.a.

Hiere. 3.d.

Hiere. 7.d.

Auctoritas regẽdi z benignitas cõsolãdi.

tas regiminis. Erã tñ meretiũ ꝓlo
ſtor: ecce miſterium pietatis.

¶Capitulum.vij.

ISciplina eſſi vt mi
ſericordia multum
deſtituatur/ſi vna ſi
ne altera teneatur.
Sz circa ſubditos
ſuos ineſſe rectoris
bus debet: ꝛ iuſte
conſolans vita ꝛ pie ſeuiens diſci
plina. Hinc eſt ꝙ ſemiuiui illius
vulnerib⁹ qui a ſamaritano in ſta
bulũ ductus eſt/ꝛ vinũ adhibebat
oleũ: vt ꝑ vinũ mordeant vulnera
ꝑ oleũ foueant: quatenꝰ vnuſq̃ſq̃
qui ſanãdis vulneribus ꝓeſt/in
vino mo⁹ſum diſtrictionis adhi
beat: in oleo molliciẽ pietatis: per
vinũ mordeant putrida: per oleuꝫ
ſananda foueant. Miſcẽda eſt ergo
lenitas cũ ſeueritate/faciendũ
quoddã ex vtroq̃ tẽperamentũ: vt
neq̃ multa aſperitate eruilcerent
ſubditi: neq̃ nimia benignitate
ſoluant. Hoc nimirũ illa taberna
culi arca ſignificat: in qua cũ tabu
lis virga ſimul ac mãna eſt: qz cuꝫ
ſcripture ſacre ſcia eſt in boni re
toris pectore: ſi eſt virga diſtrictio
nis/ſit ꝛ manna dulcedinis. Hinc
etiam dauid ait. Virga tua ꝛ bacu
lus tuꝰ ipſa me cõſolata ſunt. Vir
ga etenim pcutimur/ꝛ baculo ſuſtẽ
tamur. Si ergo eſt diſtrictio virge
que feriat/ſit ꝛ ꝓſolatio baculi qui
ſuſtentet. Sit itaq̃ amor/ſed non
emolliẽs: ſit rigor ſz nõ eraſperãs:
ſit zelus: ſz nõ immoderate ſeuiẽs
ſit pietas: ſz non plus ꝙ̃ expediat
arcens. Intueri libet in moyſi pe
ctore miaz cũ ſeueritate ſociatam.
Videamus amantẽ pie ꝛ diſtricte
ſeuientẽ. Certe cũ iſraeliticus po
pulus ante dei oculos penꝫ inue
niabiliẽ cõtraxiſſet offenſaz: ita vt
eius rector audiret: Deſcẽde pecca
uit ꝓ̃ls tuus. Acſi ei diuina vox
diceret. Qui in tali pctõ lapſus eſt/
iam meꝰ nõ eſt: atq̃ ſubiũgeret: di
mitte me: vt iraſcat furor meus cõ
tra eos: ꝛ deleã eos: faciãq̃ te i gẽ
tem magnã. Ille ſemel ꝛ iterũ ꝓ
ꝓ̃lo cui ꝓerat obicẽ ſe ad impe
tũ dei iraſcẽtis opponens ait. Aut
dimitte eis hãc noxã: aut ſi nõ fa
cis/dele me de libro tuo quẽ ſcri
ꝑſiſti. Penſemus ergo q̃bus viſce
ribus cunctẽ ꝓ̃lm amauit: ꝓ cu
ius vita de libro vite deleri ſe pe
tiit. Sztñ iſte ꝙ tãto ei⁹ ꝓ̃li amo
re ꝓſtringit: ꝓtra eiꝰ culpas penſe
mus quãto zelo rectitudinis accẽ
datur. Mor eſſi vt petitione ꝓ̃ria
ne deleret culpe venia obtinuit
ad eundẽ ꝓ̃lm veniens/ait. Po
nat vir gladiũ ſuuꝫ ſuper femur
ſuum: itez redite de porta vſq̃ ad
portã ꝑ mediũ caſtroꝝ: ꝛ occidat
vnuſquiſq̃ fratrẽ ꝛ amicuꝫ ꝛ ꝓxi
mum ſuuꝫ. Ceciderũtq̃ in die illo
quaſi viginti tria milia hominum
Ecce q̃ vitã olim etiã cũ ſua morte
petĩt: paucoꝝ vitã gladio extinxit.
Int⁹ arſit ignib⁹ amoris: foris ac
cenſus eſt zelo ſeueritatis. Tanta
fuit pietas: vt ſe ꝑ illis coram dño
morti offerre nõ dubitaret: tanta
ſeueritas: vt eos quos diuinit⁹ fe
riri timuerat ipſe iudicij gladio fe
riret. Sic amauit eos q̃bus ꝓfuit:
vt ꝑ eis nec ſibi parceret: ꝛ tñ de
linquentes ſic ꝓſecut⁹ eſt quos a
mauit: vt eos etiã dño parcẽte pro
ſterneret. Utrobiq̃ legatus fortis
vtrobiq̃ mediator admirabil: cau
ſam ꝓ̃li apud deũ precibus: cãm
dei apud ꝓ̃lm gladꝰs allegauit.
Intus amãs diuine ire ſupplican
do obſtitit: foris ſeuiẽs culpã ferie
do cõſumpſit. Succurrit citꝰ om
nib⁹ offenſa mortẽ paucoꝝ. Et id
circo omniporẽs deꝰ fidelẽ famu
lũ ſuũ citius eraudiuit: agentez ꝑ
ꝓ̃lo: qz vidit q̃d ſup ꝓ̃lm actur⁹
eſſet ipſe ꝓ deo. In regimine er
go ꝓ̃li vtrũq̃ moyſes miſcuit: vt
nec diſciplina deeſſet miſericor
die: nec miſericordia diſcipline. Uñ bic q̃z iuxta vtrãq̃
virtutẽ ór. Lũq̃ ſederem quaſi rex
circũſtãte exercitu: erã tñ meren
tiũ cõſolator. Sedere q̃ppe circũ
ſtãte exercitu vigor eſt ac diſcipli
na regiminis: merentiũ vero cor
da conſolari miniſteriũ pietatis.
Sed qz inter hec neceſſe eſt: vt ex
poſitionis ſermo ad ſpiritalẽ in
telligentiam recurrat. Sancta ec
leſia ab aduerſarijs ſuis extremis
temporib⁹ preſſa/reminiſcit trã
acta iura regiminis: reminiſcitur
ꝛ quanta afflictis exhibuerit bene
ficia pietatis: cuius vez diſciplina
ꝛ miſericordia tunc a leuib⁹ irri
detur. Unde ꝛ ſubditur.

¶Capitulum Triceſimum ter
tius beati Job: Liber vero expo
ſitionis ⟨Moralis.

¶Capitulum.vij.

UNc añt deridẽt
me iuniores tpe.
Oẽs hereticiꝫ etati
vniuerſalis eccle
cõparati iuniores
tpe ꝓgrue vocãtur:
qz ipſi ab eo/nõ añt
ipſa egreſſa eſt ab illis. Uñ recte
ꝺñs ꝑ Joannẽ ór. A nobis exierunt
ſed nõ erãt ex nobis: nã ſi fuiſſent
ex nobis/ꝑmanſiſſent vtiq̃ nobiſ
cũ. Iuniores ergo tpe ſanctã eccle
ſiã irridẽt: cũ bi q̃ ab ea egreſſi ſũt
doctrine ei⁹ ꝟba deſpiciũt: de q̃b⁹
adhuc ſubditur. ¶Quoꝝ nõ di
gnabar patres ponere cum ca
nibus gregis mei. Quis eſt grex
ſancte eccle niſi multitudo fide
liũ? Uel qui alij huius gregis ca
nes vocãt/niſi doctores ſancti: q̃
eorũdẽ fideliũ cuſtodes extiterũt?
Qui dum ꝓ̃ dño ſuo diurnis no
cturniſq̃ vigiliꝫ intẽti clamaue
runt: magnos (vt ita diverim) la
tratus ꝓdicatiõis dederũt. De q̃b⁹
eidẽ eccle ꝑ pſalmiſtã ór. Lingua
canũ tuoꝝ ex inimicis ab ipſo. Sz̃ nõ
nulli q̃ppe ab idoloꝝ cultib⁹ reuo
cati facti ſunt ꝓdicatores dei. Li
gua ergo canuꝫ eccle er inimicis
ꝓ̃ſit: q̃ pueros gentiles dño etiã
ꝓdicatores fecit. Uñ iudeoꝝ tardi
tas q̃ ꝓ deo loqui noluerũt/ſere
pãte ꝓpheta reprehẽdit/q̃ ait. La
nes multi nõ valẽtes latrare. Pa
tres ꝟo hereticoꝝ dicim⁹ eos: vez
quos hereſiarchas vocam⁹? de quo
rum puerſa predicatione. ſ. locutio
nis ſemine/ſequentes ſunt popu
li in errore generati. Sancta er
go eccliа cũ canibus gregis ſui he
reticoꝝ ꝓfes ponere dedignat: qz
inuentores erroꝝ diiudicãdo re
ſpuit: eoſq̃ iter veros ꝓfes nume
rare contemnit. Qui ꝛ ſi quoſdam
viſi ſunt a gentilitatis errore reuo
caſſe/quorundã mores ad honeſta
agenda docuiſſe: ꝓ eo tñ q̃ ꝙ de do
mino recta nõ ſenſerunt/eos cuꝫ
canibus gregis ſui nõ ponit: qz cũ
rectis predicatorib⁹ non aſcribit.
Liquet ei ꝙ Arrius/Fotin⁹/Ma
cedonius/Neſtorius/Eutic⁹/Dio
ſcorus/Seuerus: multiq̃bis ſimi
les docẽdo atq̃ ſuadendo conati
ſunt patres videri: ſz errores eoꝝ
ſancta vniuerſalis eccliа diſtricta
veritate diiudicãs: eos inter cuſto
deos gregis ſui nõ numerat: quos
eiuſdem gregis vnitatẽ diſſipãtes
dãnat. De quibus voce pauli epbe
ſijs ór. Scio qz poſt diceſſum meũ
ingredient ad vos lupi graues nõ
parcentes gregi. Et qz nonnunq̃
hereticiꝫ quãtomagis in ꝓfidie er
rorẽ dilabunt: quaſi ampli⁹ in er
teriori eſſe operatione cuſtodiũt:
ita vt agere ꝓ̃e ceteris magna vi
deantur: ſancta vniuerſalis eccle
ſia cuncta coꝝ opa deſpicit: que ex
auctoritate fidei nõ ꝓ̃dire perpen
dit. Unde recte q̃z beati iob voce
ſubiungitur. ¶Quoꝝ virt⁹ ma
nuũ erat mihi ꝓ nihilo: ꝛ vi
ta ipſa putabant indigni. Vir
tus quippe in manu eſt/magnitu
do in operatione. Sed virtus ma
nuũ hereticoꝝ ſancte eccliа ꝑ ni
hilo eſſe ór: qz nulli⁹ eſſe meriti cõ
ſpicit vera fide perdita q̃d̃ q̃d̃ ope
rãtur. Charitatẽ quippe dei ꝛ pri
mi deſerunt: qui ꝛ de deo falſa ſen
tiunt: ꝛ a ꝓximis iurgando diui
dunt. Sz ꝟtutẽ manuũ ſine charı
tate teſtaꝝ ꝓdicator egregi⁹ nil va
lere/qui ait. Si diſtribuero omnes
facultates meas in cibos paupe
rum: ꝛ ſi tradidero corpus meum
vt ardeam: charitatem autem nõ

A Luce 10.e. Vinuꝫ z oleũ.

Manna et virga.

Ps. 22.a.

Exemplũ in moyſe. Exodi 32.c.

B

C

Moyſi regẽdi diſcre tio.

D

Ps. 67.e.

Eſaie 36.d. Ꝓfes hereticorum hereſiarche.

E Actuũ 20.f.

habeam: nihil mihi prodest.

¶ Capitulum. viij.

Omnis vero hereticī signa fr ac miracula faciūt: sed vt pic premia afflictionis sue / abstinētie ꝑ vez laudes quas querunt accipiant. Unde t redemptoris voce dr. Multi mihi dicēt in illa die: dne dne nōne in nole tuo ꝓphetauimus/t in nole tuo demonia eiecim⁹: t i nole tuo virtutes multas fecimus? Et tunc cōfitebor illis: qr non noui vos: discedite a me qui operamini iniquitatē. Qua nimirum iusta ꝗd datur intelligi/nisi in hominibus charitatis humilitas: nō autē deberent virtutū signa venerari. Vñ nunc sancta ecclia etiā sīque fiāt hereticoz miracula despicit: quia hec sanctitatis specimē nō esse cognoscit. Probatio quippe sanctitatis nō est signa facere/sed vnūquē ꝙ vt sedilige re: de deo aīt fa / de primo ꝓ melioza ꝙ de semetipso sentire. Illā qr vera virtus in amore est/nō aīt in ostentōe miraculi: veritas demōstrat/ꝙ ait. In hoc cognoscent oēs quia mei discipuli estis/si dilectionē habueritis adinuicē. Qui esti nō ait: in hoc cognoscēt qr mei discipuli estis / si signa feceritis: sed ait: si dilectionem habueritis adinuicem/aperte indicat qr veros dei famulos non miracula sz sola charitas probat. Testimoniū ergo supni discipat⁹ est/ donū fraterne dilectionis. Quam vez dilectionem qr oēs heretici habere refugiunt/ dū ab vniuersalis ecclesie vnitate diuidunt: iure de eis dr. Quoꝝ virtus manuuz erat mihi p nibito. Et qr ad eadē signa que exhibent nulla humilitate cōcordāt/recte subdit. Et vita ipa putabant indigni. Uel certe oēs hereticos sancta ecclia vita ipsa fatetur indignos: qr nimirū sub nole christi militant contra nomē xpi. De quibus adhuc subdit. ¶ Egestate t fame steriles. Oēs heretici dum in sacro eloquio plus fecerta dei studēt pscrutari ꝙ sapiūt/ fame sua steriles fiunt. Neqz enī ea querūt er ꝙbus semetipsos ad humilitatē eruditi: moses in tranquilitate dispōit: patientiā seruent: longanimitatē exhibeāt: sed ea solūmodo que eos doctos atqz loquaces demōstrent: illa scire appetūt/ et quibus singulariter eruditi videanē. Plerunqz enī audacter de natura diuinitatis tractāt/ cū semetipsos miseri nesciunt. Egestate ergo ac fame steriles fiunt: qr ea perscrutari desiderāt/et quib⁹ bone vite germina nō pducūt. Ultra se ꝙppe sunt ꝙ pscrutanē: dūqz ad hoc tendūt qō cōprehēdere nequeunt: ea cognoscere negligūt er quibus eruditi potuerūt. Quā dū eoz audaciā ꝑdicator egregius refrenat/dicēs. Nō plus sapere ꝙ oportet sapere/sed sapere ad sobrietatē. Dic Salomō ait. Prudētie tue pone modu. Hinc rursum dicit. Mel inuenisti/comede qđ sufficit tibi: ne forte saturatus euomas illud. Dulcedinē ꝙppe spūalis intelligentie/qui vltra ꝙ capit comedere appetit/etiā qđ comederat euomit: qr dum summa intelligere vltra vires ꝙrit etiā ꝙ bene intellexerat amittit. Hinc rursum dicit. Sicut qui mel multū comedit nō est ei bonū: sic ꝙ pscrutator est maiestatis opprimit a gloria. Gloria quippe inuisibilis/ꝓditoris ꝙ moderate inquisita nos erigit/ vltra vires pscrutata ꝓmit. Itaqz heretici qr de sublimi intelligētia quāto amplius repleri ambiūt / tanto amplius inanescunt. Bene de eis dicit. Egestate t fame steriles. Immoderatis nāqz auiibus cognitionis supne scientiā quo plus appetunt/plus amittunt.

¶ Cap. ix.

Et cōtra bi ꝙ in scā ecclesia veraciter sūt humiles/t veraciter docti noūt de secretis celestib⁹ t ꝙdā ꝑsiderata intelligere/t quedā nō intellecta venerari: vt t que intelligūt/venerant teneant: t que necdū intelligunt/humiliter expectēt. Unde nobis p Moysen dr: vt comedentes agnū quicquid de eo reliquū fuerit/igni cōburamus. Agnū ꝙppe comedimus/cū multa dūlce humanitatis intelligēdo recōdimus vt in ventre: mētis. Et quo quedā nobis remanēt ꝙ cōedi nequeūt: qr multa adhuc de illo restāt ꝙ intelligi nequaqz possunt. Que tamē igne cōburēda sunt: qr ea ꝙ capere de illo nō possum⁹/ humilr sancto spiritui reseruam⁹. Que pleriqz ꝙ būilitas ea etiā electoz sensib⁹ aperit/ꝙ ad intelligendū impossibilia esse videbant. Nā querse hereticoz mētes dū sibi supbe intellectū tribuūt ꝙsi certas dare snias etiā de incognitis ꝓsumunt: vñ fit vt ipsa eos elatio ꝙ intus apō semetipsos eleuat a ꝓtate foras repellat: vtiqz in dictis dei exteriora capiāt qui se secreta spūalia penetrasse singulariter putabāt. Unde dic ꝙz subdit. ¶ Qui rodebāt in solitudie: squallētes calamitate t miseria: t mādebāt herbas t arboꝝ cortices. Rodi solet qđ comedi non pōt. Heretici qr scripturā sacrā intelligere sua ꝓtute moliuntur: eā pcul dubio apprehēdere nequaqz possunt: quā dū non intelligūt quasi nō edūt. Et quia per supnā gram nō adiuti hāc comedere nequeūt: quasi qui busdaz nisibus rodūt. Exterius illā, ꝙppe cōtractāt cū quedā conant: ꝙz nō ad eius interiora puenīūt. Qui qr ab vniuersalis ecclie societate disiuncti sunt: non quolibet rodere: sed in solitudine memorant. Ad quā nimirū solitudinē: qr ꝑdicato reo falsi sequaces suos traherent: longe ante veritas premonuit dicens. Si dixerint vobis ecce i deserto est/nolite exire. Qui recte ꝓbibent calamitatez miseria squalidi: quia t motuum sunt pernicie t sensuum prauitate despecti. Qui

berbas quoqz t arboꝝ cortices mādunt: qr elationis sue obice repulsi/in sacro eloquio magna t ītima pcipere nequeūt: sed vir in illa ꝗdam tenera t exteriora cognoscūt. Per herbas quippe dicta planiora per arboꝝ cortices patrū eloquia exteriora signant. Qui ergo ea scire appetūt: er ꝙbus docti nequaqz sunt: sed esse videant/ dū in sacris voluminibus vim charitatis ergā deum ac primū medullituonō exquirūt: quasi er herba vel cortice pascunt: qr vel ima vel exteriora ꝙ mentes superbientiū nutriūt que runt. Uel certe herbas mādere est de scriptura sacra minima ꝓcepta seruare/maiora contēnere. Quos bene veritas increpat dicens. Ue vobis scribe t pharisei hypocrite: qui decimatis mentam t anetum t ciminū: t reliquistis que graviora sunt legis. Qui arborum quoqz cortices mandūt: qr sunt nōnulli qui in sacris voluminibus sola litere superficiē venerant: nec ꝙqz de spirituali intellectu custodiunt cū nihil in ꝓbis dei amplius nisi hoc qđ exterius audierint esse suspicant. Quos tū in cunctis erroribus suis inanis glorie appetit⁹ possidet: eosqz bonoris ambit⁹ captiuos tenet: t plerūqz p ipsa ꝙ loquuntur nihil aliud ꝙ terrena in cra appetunt. De quib⁹ per Paulū dicitur. Hmōi enī rꝙo dño nō seruiūt sed suo vētri. Uñ recte quoqz subiungit. ¶ Et radix iunipero rū erat cibus eoꝝ. Arbor namqz iuniperi p folijs pūctiones habet. Sic quippe sunt hirsuta que pferuntvt spinis similia ꝓtectanē pūgere valeāt. Spina ꝙo est omne peccatū: quia dum trahit ad delectationem/quasi pūgendo lacerat mentem. Unde iusti voce t penitētis dicit. Conuersus sum in crumna mea dū ꝑfringitur spina: qr scz mēs ad lamētū ꝑfrīt/vt pcti pūctio penitendo frangatur. In translatione ꝙo alia nō ꝑfringi/sed ꝑfigi spina ꝓbetur: quod vez ab eodē

sensu non dissonat: qz penitentis animus ad luctum ducitur/ dum perpetrata culpa in memoria fixa retinetur. ¶Capitulum.x.

Radix iunipi 1.Tbl. 6.b.

QUid ergo p radicem iuniperi nisi auaritia designat/ ex qua pctōz olim spine pduc̄unt? De qua p Paulum dr. Radix omnium malōz est cupiditas. Ipsa dp pe latenter oritur in mente: ex p̄uictionibus pctōz olim parenter pduexit in opa. Quas vez p̄uictiones ab hac radice surgētes/statim pdicatōr egregius insinuat/ cuz subdit. Quā quidā appetētes errauerūt a fide/z inseruerūt se doloribus multis. Qui ēt multos dolores dixit: quasi nascentes innotuit ex hac radice punctiones. In iuniperis ergo petā: in radice vero iuniperōz quid aliud ꝯ auaritiaz. i. materiā intelligim⁹ pctōz? Qz igitur plerūqz heretici sola in verbis suis exteriora lucra sectant: nec ignorāt qz peruersa astruūt/sed erroris hdicamēta nō deserūt: duz sumptā cipere quasi doctores volunt: bñ de eis sancti viri tūc voce dr. Extra dit iuniperōz erat cibus eōz: quia dum totis mētis sue sensibus auaritiam cogitāt: quasi eo alimēto vescunt/de quo nasci pculdubio sequentiū punctiōes solēt. Qui si qñ in sacro eloquio q̄dā quasi prudenter inuenīūt: q̄ dñs nō intelligūt p suis esse assertionibus suspicant: mor miseris auditoribus suis quo rīs nō animas sed substātias appetunt/hec vociferantes aspergunt. Unde congrue subinfertur.

texturs

¶Qui de cōuallibus ista rapiētes cum singula reperīrent: ad ea cuz clamore currebant. De cōuallibus illa rapiunt: qz hec de humilib⁹ dictis patrum/ supbo spū colligunt. Que dum pro suis se partibus inuenisse gloriantur/ad ea cū clamoribus currunt: quia videlicet odisse quod sentīūt/appetitu laudis ad aures hominum diffamare conantur. ¶Equitur. ¶In desertis habitant torrentium: z in cauernis terre vel ſuper glareā. Torrētes dicimus riuos qui aq̄s byemalibus colliguntur/qui certis etiā tpibus arescunt. Iure itaqz inuētores peruersoz dogmatuz torrentes vocātur: qz a caloze charitatis frigidi quasi in torpore tpis byemalis excrescunt: qz nō perpetua plenitudine pfluunt/ sed catholicoz allegationib⁹ quasi estib⁹ solis exiccant. Et quidam inuentores puersozum dogmatum contra sanctam ecclesiam exorti fere iam veritatis extincti sunt: sed tamen eoz discipuli ea que illi docuerunt/tenere ac defendere non desistunt. Di ergo qui illoz sequūtur errores in desertis torrentiuz habitant: id est in eorum pdicatione confidūt/quoz eloqa catholicorū iam rīssione z ratiocinatiōe sicata sunt. ¶Capitulum.xi.

Torrētes

QUid ꝯ alīō cauernas terre ꝯ occultas hereticoz pdicatiōes accipim⁹? Sic esse heretici inter se clandestinis conuenticulis cocīt: vt errori suo reuerentiā quā ex ratione nō valēt/prebeant ex occultatione: z infirmis aīabus prauitatis sermo tanto reuerendus appareat ꝯto secretus. Uñ apud Salomonem mulier ex typo hereseos suadet dicēs. Aque furtiue dulciores sunt: z panis absconditus suauior. Que occulta sz pdicamenta detestat veritas/dicens. Si q̄s vobis dixerit: ecce hic est xp̄s: aut ecce illic/nolite credere. Et rursum. Si dixerint vobis: ecce in deserto est/nolite exire: ecce in penetralibus/nolite credere. Sicut esse fulgur exit ab oriēte z paret vsqz in occidentē: ita erit z aduēt⁹ filij hoīs. Hoc itaqz illici penetralib⁹ q̄s hic dr in cauernis. i cauernis ergo heretici habitant: qz plerūqz errores suū secretis pdicatiōib⁹ occultāt: vt quo se doctioribus prudentioris

p.9.b.

Matth. 24.b.

glareā. dubq̄ non indicant/eo ad se vehementius impios trahāt. Uñ bene etiam subinfertur: vel sup glareā. Glareā illos ꝯpe minutissimos lapides dicimus/ quos aqua pluuialis trahit: doctores igit per uersoz dogmatū sup glareā habitant: qz illas bolm mētes trahūt q̄ nulla grauitatis stabilitate solidātur/quatenus velut de loco semp ad locum flumina erroz ducunt. Uñ p̄dicator egregius cum audiret suos nō equaliter ducī sz fortiter superari/ cuperet grauitate solidari/admonuit dicens: vt iam non simus paruuli fluctuātes/nec circūferamur omni vēto doctrine. Sicta itaqz ecclia ab aduersarijs ad modicū depssa: cū sibi audaces errantium mētes insultare sperarit: q̄ eoz cōuersatio fuerit/ad memoriā reduxit dicēs. In desertis habitabāt torrentiū: in cauernis terre vel sup glareā. Quia esse eoz puersa pdicatio amisso igne charitatis ex frigore mentis cōualuit: pfecto in torrentium desertis habitauit. Qz vero apta z libera nō fuit/ī cauernis latuit. Qz aūt plebē nō fixā sed mobilē tenuit: nō sup petram sed sup glareā mansit. De q̄bus adhuc subditur. ¶Qui inter huiuscemodi letabant: z esse sub

Victea ſpinas pūctiōes & peccatoz.

sentibus delitias computabāt. Quid nisi sentium nisi eas quas iam supradiximus pūctiones peccatoz intelligim⁹? Quia autem peruerse mentes gaudēt in iniquitatibus quas flere debuerūt: oēs heretici tanto se inani letitia extollunt/quāto magis ad peiora cōualescunt: atqz esse sub sentibus delitias deputāt: qz inde peruersam mentem ad gaudium subleuant/ vnde spinas peccatoz portant. Sīā si qñ ad errorē suū valuerint quēpiam trahere: sese per letitiam iactant: atqz vñ sibi petā quotidie ēt alios perdendo cōgregāt: inde se esse q̄si duces ad iustitiā ceuitant. Bene ergo dr: qz inter huiuscemodi letabant: z esse sub sentibus delitias cōputabant. Trabūt esse q̄s valēt ad perditionē suā: z sub peccatis esse vel culpis culpas addere credunt se virtutū opulentiam cumulare. ¶Filij stultoz z ignobilium: z in terra penitus non parentes. Eoruz vez filij/ qui fuerunt erroz magistri. Filij igitur dicuntur nō de coz semine/sed de imitatione generali: qui docendo uersa stulti fuerunt per ignorantiam/viuendo nequiter ignobiles p actionē: qui redemptori nostro nulla sapiētie/nulla vite cognatione cōiuncti sunt: de quo Salomonis voce in laude sancte ecclie dr. Nobilis importa vir eius. Di itaqz qz peruersa errantium exempla secuti sunt: filij stultoz z ignobilium esse memorantur. Recte autem subiungitur: z in terra penit⁹ nō parentes. Qz dū bic videri aliquid appetūt: nimirum a terra viuentium eruntes fiunt. Sed boc qđ in hereticoz typo dicim⁹: omni no nil obstat si etiam de puersis atqz carnalibus (q̄uis in recta fide positis) sentiamus. Neqz esse sancta electoz ecclia solos sibi aduersarios deputat qui ab eius fide positi extra dissentiunt/sed eos quoqz qui vitā illius male viuendo interius premūt. Contēpletur igit erumnā irruētis aduersitatis afflicta: qñ prosperitatis sue tempore iniquoz z intra se viuentiū prauitate granata sit: ptempleturqz ergentib⁹ meritis quorundā nō iuste in illa vita turbata sit oīum z dicat. ¶Qui rodebant in solitudine/squallētes calamitate et miseria. Sicut in prima bui⁹ operis parte prefat⁹ sum: p q̄ntē contēplatiōis nōnunq̄ solet intelligi solitudo mentis. Sed boc in loco cū solitudo p obiurgationez dr: qđ aliud ꝯ boni destitutio demōstratur? Uñ z sub eadē typo Hieremias peccatoris animā deplorat/ dicens. Quo sedet sola ciuitas plena populo? Sed cum per beatum Job de prauis dicit: rodebant in

meritis solitudo

Treſ. 1.a.

solitudine: libet intueri hoc etiaz
p.71, b qđ per psalmistam dictum est. Inimici eius terram lingent.

¶ Capitulum .xij.

Ho quippe sunt genera hoiz ambitioni sue seruientiũ: vnum vez qđ semper ad auaritiã dilandimẽtis vtiq; lingue: aliud ho qđ aptavi intendit rapine. Nam rodimus cũ aliquid exteri? fortiꝰ annisu atterimus. Lambitur essi qđ hoc qđ edi facile non põt impressa lingue lenitate gustatur. Oẽs igitur etiaz sub specie fidei prave viuentes q̃ aliena appetunt: sed ea que appetunt rapere nequaq; possunt: blandis autem sermonibus ꝛ q̃si mollitie dulcedinis cõcupita abstrahere conantur: quid aliud q̃, terram lingunt: qz terrena quecq; que virtute nequeũt, auferre mollitie lingue molliunt. Qui vero in hoc mũdo aliqua ptãte suffulti sunt: ꝛ concupiscentes aliena/blãdire quidẽ ex fraude despiciũt: qz etiã in iusto labore possunt implere qđ volunt. Vi hoc qđ appetiũt nõ lambũt sed rodũt: q̃si ꝓpinquoz vitã fortitudine virtiũ velut annisu dentium molliunt. Cõspiciat itaq; ecclesia veras diuitias eterne pfie: conspiciat frequẽtiã supernoz ciuiũ: cõspiciat in electis suis cultũ mẽtis ꝛ innumerabiliũ dona virtutũ atq; ab eis ad prauoz vitam omni bono destituti mentis oculi reuocet: ꝛ ex illoz cõparatione videat q̃liter ista cunctis virtutib? sit vacua: qz supna/deseruit: ultima cõcupiuit: videat qđo pierũq; id qđ appetit: si fortasse pualeat et violẽter rapit: videat tales se q̃si intra se postroz diu tolerasse: atq; ex eoz culpis vsq; ad bonoz quoq; piculа ac detrimenta pcuenisse/ꝛ dicat, Qui rodebãt in solitudine. Acsi apte cõqueraẽ dicẽs. Aliena etiã violenter rapiendo non roderent/nisi prius ipsi in interioribus suis solidi ac vacui a virtutum cultura remanerẽt. Bene aũt eoz qualitatẽ replicat dicens. Squallentes calamitate ꝛ miseria. Egrota nãq; carо si studiose curari negligit: squaloze desuper ducto in infirmitate deteriꝰ grauat: ꝛ dum calamitati egritudinis negligentie miseria additur: grauior molestia oborta squalore tolerat. Natura igit humana bñ condita: sed ad infirmitatem vitio ppie voluptatis lapsa: in calamitatẽ cecidit: qz pressa innumeris necessitatibus / nihil in hac vita nisi vnde affligeret inuenit. Sed cũ eisdem nature nostre necessitatibus plerunq; pluscq; expedit deseruimus/ mentiscq; curã: negligim?/ ex miseria negligentie infirmitati nostre addim? squallorem culpe. Necessitates nãq; naturales boc habere valde piculosum solent: q̃ sepe in eis minime discernitur/ quid circa illas p vtilitatis studiũ: ꝛ quid p voluptatis vitium agatur. Crebro essi occasione seductionis inuenta: dum necessitati debita reddimus: voluptatis vitio deseruim?: ꝛ infirmitatis velamine ante discretionis oculos excusatio nostra se palliat: ac quasi sub patrocinio erplende vtilitatis occultat. Infirmitatẽ ho nature nostre per negligentiam relaxare/ nihil est aliud q̃ calamitati miseriam addere: ac vitioz squallorẽ ex eadẽ miseria multiplicare. Vi sancti viri in omne quod agũt: studiosissima intentione discernunt/ nequid plus ab eis nature sue infirmitatis q̃ sibi debetur exigat: ne sub necessitatis ꝓtegmine i eis vitium voluptatis excrescat. Aliꝰ enim ex infirmitate: aliud ex tentationis suggestione sustinent: et quasi quidam rectissimi arbitri inter necessitatem voluptatemq; cõstituti: banc consulendo sublenãt: illam premendo frenãt. Unde fit vt etsi infirmitatis sue calamitatẽ tolerant: tamen ad squallorem miserie per negligentiam non descendant. Docipsum enim in calamitate est necessitates nature ex carnis adhuc corruptibilis infirmi-
p.70.a tate sustinere. Quas vez necessitates cupiebat euadere q̃ dicebat. De necessitatib? meis eripe me. Sciebat enim plerunq; voluptatum culpas ex necessitatum occasione prorumpere: ꝛ ne id̃ sponte illicitum admitteret/ hoc ipm fatagebat euelli quod nolens ex radice tolerabat. At cõtra prauidentes in his corruptionis sue necessitatibus: quia nimiruz eas ad vsum voluptatum retorquent. Cũ enim reficiendis cibo corporibus nature seruiunt: per delectationẽ gule voluptatis inguine distendũ misceꝛ tur. Cum tegendis membris vestimenta querunt: nõ solũ que tegãt sed etiam que extollant expetunt: ꝛ contra torporem frigoris non solũ que per pinguedinem muniãt/ sed etiã que per mollicie delectẽt: non solum q̃ per mollicie tactum mulceant: sed etiaz q̃ per colorem oculos seducãt. Necessitatis igitur causam in vsum voluptatis verte re: quid est aliud q̃ calamitati sue squallores miserie sociare? Pressa itaq; repore aduersitatis ecclesia/ veminiscꝛ tur eoz ex quoz merito talia sustinet: ꝛ dicat. Qui rodebãt in solitudine/squallentes calamitate ꝛ miseria. Calamitate, ſ. non squallerent si insitis necessitatib? voluptatum miseriam nõ superadderet: quas vez necessitates ex parẽtis primi culpa meruim?. Vi ho qui calamitati sue miseriã adiũgit: ex cruciatu pene ad augmẽta prumpũt culpe. Sed vtinã tales cũ ad melio? permutari despiciunt: ita peruersa agerent/ vt nõ ea etiã alijs ppinarent: vtinã illis moze sua sola sufficeret: ꝛ nõ viuentis pſuasionib? aliena etiã vitã necaret. Inuidẽt el alios esse qđ nõ sunt: dolẽt alios adipisci qđ pdũt. Nã si qua forte in alioz actib? ecclesiasticoꝝ bona cõspiciũt: mor ea manu pestifere exprobrationis euellunt.

Hãc sequitur. ¶ Capitulum .xiij.

Et mandebãt herbas ꝛ arborum corticeꝰ. Quid est per herbas nisi tenera ac terrena bene inchoantium vita: ꝛ quid p arborum corticeꝰ nisi exteriora operum qui tã sublimia appetũt designent? Prauꝰ namq; cuꝝ recta incipientes aspiciunt: aut irridẽdo/aut quasi ꝓfulẽdo cõtradicunt. Cũ vero tã quosdã pẽsant ad summa pficere: qz eoz pfectus fundituꝰ dissipare nequeũt: a quibusdã illos suis operibus diuertũt. Herbas itaq; eio er arborum corticeꝰ mandere est/ vel studia bñ inchoãtium/ vel operationes quorundam iam more arborum ad superiora tendentium pestiferis persuasionibus q̃si quibusdam malitie fixe dentibus dissipare. Herbas mandunt reprobi/ cum infirmoriũ initia irridẽdo ꝓsumũt. Arboꝝ q̃s corticeꝰ mandũt: cũ manu pueriꝰ cõsiliꝰ a vita recte crescentiũ tegmẽ bonoꝝ operũ subtrahũt. Hos aũt in quibusdã actibus velut arbores expoliũt: illos ho velut herbas (qz despicientes trabunt) quasi q̃ calcant comedunt. Quorundã ergo fortitudinem in alta surgentem ex parte demoliuntur: quorundã vero teneritudinẽ ꝛ adhuc in imis positam penitus conterunt. Dicat igitur: mandebant herbas ꝛ arborum corticeꝰ: qz prauis irrisionibus mandebãt in nonnullis aũt ex terioꝛa opera: in nõnullis aũt ex spem virentia corda dissipabant. Vel certe herbas mandere est leuia quedam ac tenera de antiquis patribus imitari. Arboꝝ vero corticeꝰ edere est eoꝝ opera supficietenꝰ agere/ sed intentionem rectam in eisdez operibus non tenere. Sunt em̃ nonnulli qui dũ ptis mũdi gloriam eiusdem mũdi actionib? adipiscꝰ non pũt: speciem sanctitatis appetunt: habitum venerationis sumunt: imitatores antiquoꝝ patrũ videri cõcupiscunt: ꝛ q̃dã qui b

Abstinẽtia bona mana ex carne ꝓ

Perículum circa necessitates naturales.

Discretio sanctoꝝ virorum in omni actiõe Alot nomie

Ordo illarũ tercestatum

Vtinã prauis moze sua sola sufficeret

Universidad de Deusto Biblioteca

dem parua aut leuia pagũt: sz cor fortia tã ex solius charitatis radice prodeunt imitari contemnunt. Di vez herbas edũt: qz magna negligunt z vilibus satiantur. Plerũq; tamen etiam quedam quasi robustiora opera exercent: sed intentionẽ rectam in eisdem operibus non tenent. Quibus profecto arborum cortices mandere est exteriores electoꝝ actꝰ assumere: et intentionẽ bonam in bonis actibus non habere. Dum esse p buna laude recta opera exquirũt: sed imitari cor recte operantium negligunt/ex solis arborũ corticibus replentur. Toto nãq; desiderio presentis vite gloriã vel abundãtiam querunt. Unde z recte subiungit: z radix iuniperoꝝ erat cibus eoꝝ. Junus esse quis p̃fidem positi duz plerũq; auaricie cogitationib⁹ seruiunt/quasi illud comedũt: vnde in extremo vite supplicioꝝ aspera proferunt. Qui dum non frugẽ diuini eloquij requirunt: sed ad rem tẽporalẽ ambitum seruiunt nequaq; panẽ tritici/sed radice iuniperi satiant. Ipsa quippe eos ab inimis atq; infimis oborta occupãt q illos more iuniperi postmodũ exduriclarerib⁹ionũ velut ertaspritate folioꝝ pungãt. Contẽnẽtes nãq; deum hic minime sentiunt: q̃tũ sit malũ quod agũt. Adhuc esse iuniperi radicem comedunt: sz bulus radicis q̃ sint rami asperi nõ attendũt: quia nimirũ prava actio modo quasi ex radice delectat i cupa: sed postmodum quasi ex ramis pungit in pena. Ubi z bene subiũgitur. ℣ Qui de cõuallibus ista rapientes cum singula reperiẽt: ad ea cum clamore currebant. In comparatione vez superorum omnis presens vita cõuallis est. Hi autez quia sublimia mõtium/id est fortia acta sanctorum contemplari nesciunt: semper in oblectatione infima quasi in conuallibus cõuersantur: z duz quodlibet lucrũ vel parui stipendij inueniunt/cum clamore currunt: qz hoc abstrahere etiam inrgãdo molliuntur. In conualle esse repertis singulis cum clamore currere est subortis causarũ occasionib⁹ etiã pro parua stipe litigare. Plerunq; autem quem sanctum bona actio ostentat: oborta terreni cõmodi occasio examinat. Uideas nãq; nonnullos iam sublimia agere: iam in abstinentie/iam in doctrine opere patrum precedentiũ exempla sectari: sed cum repente presentis vite lucrum quasi fructum conuallis inuenerint: ad hoc cum clamore currunt: quasi direpta ad illud seducte sanctitatis tranquillitate prosiliunt.

Juniperi radix est rami asperi.

In ambitiosos.

Capitulum.xiiij.

Ossunt ꝗz per herbas atq; arborũ cortices nõ solum (vt predictũ est) bonoꝝ opera: sed in hac vita consolationes ac prosperitates intelligi. Sepe esse omnipotens deꝰ electos suos cũ donis interioribꝰ ditat: exterioribus etiã honoribꝰ sublevat. Cumq; eos p̃ferẽdo cetero bonorabiles reddit/latius imitabiles ostẽdit: z nõnunq; praui coꝝ quidẽ vitã despiciũt: sed felicitatẽ in hoc mũdo assequi cõpiscunt. Qz igit blãdimẽta hic transitorie cõsolationis querũt/herbas comedũt: qz i cogitationib⁹ suis exteriorẽ coꝝ igliam meditant arborũ cortices mãdũt. Et qñ i his oib⁹ soli auaricie tota intentiõe deseruiũt/radice iuniperi replent. Que cũcta de cõuallibus rapiũt: qz ex amore huius infime z corruptibilis vite immensis cupiditatibus inardescunt: z cuz singula rapiunt/ad ea cuz clamoribꝰ currũt: qz vez sanctoꝝ patrũ quoꝝ merita adipisci nõ querũt: loca atq; regimina appetẽdere satagũt: z cũ tranquille nequeunt hec plerunq; assequi etiã direpta pcordie pace mollunt. Qui p eo q̃ longe a patrũ pcedentiũ actiõe dissunctis

Bonoꝝ aliqñ int⁹ risoꝝ datur.

a

Blarea ani vitã̃ sentẽ esse.

b

Prouꝝ 2.c.

sunt/recte subiungitur. ℣ In deserto habit abãt torrentium: z in cauernis terre vel super gliream. In bona etiã parte recte torrentes sanctos predicatores accipimus: qui dum in presenti vita diutius nobis eloquijs influunt/aquarũ multitudine quasi in hyeme colligũtur: qui z estiuo soli adueniente se subtrahunt: quia cuz eterne patrie lux emicuerit/predicare cessabunt. Hoz torrentiũ deserta sunt vite tẽporalis cõmoda. Et namq; deserunt: z ad lucra se celestia adipiscenda conuertunt. Cuncta aũt hec torrẽs ille reliquerat q̃ dicebat. Propter que omnia detrimentũ feci. Sed qz prauoꝝ mentes ea in hac vita adipisci appetũt: q̃ despicẽtes insti deseliquunt/in deserta torrentiũ habitare referunt. Alia ei q̃ sanctis indigna sunt: ipsũ pepere p magno concupiscunt. Cauerne aũt terre sunt cogitationes prauoꝝ in quibꝰ se ab humanis oculis abscondũt. Prauꝰ quippe vt sunt ab hominibus videri refugiũt: dũq; aliud q̃ sunt simulãt/sese in pscientie sue latibulis quasi in cauernis occultant. Qui cuncta hec non agerent nisi de eterna z solida vita desperarent: nisi in hoc mundo certo tpalitatis afim figerent. Ubi bene subdit vel super glareã. Blarea nãq; est vita presens: q̃ indesinẽter ad terminũ suũ ipso defectu mutabilitatis quasi impulsu fluminis ducit. Super glareã itaq; habitare est fluxui vite pẽsentis inherere: z ibi intentionem ponere vbi gressum nequeat fixe stãdo solidare. Est aliud in glarea qđ nequaq; debeat tacẽdo pterire: qz cũ pes in eius superficie ponit/ipsa eius volubilitate labit atq; ad ima deuolui. Cui vez in nullo discrepat vita prauoꝝ: qz cũ pro amore mundi aliqua studenter licita atq; honesta agere/quasi planum in superficie pedez ponunt: sed repente pes ad ima labitur: qz eoꝝ actio dum plura semper appetit/vsq; ad iniqua z illicita descendit. Cum ergo sancta ecclesia huius tẽporis cõtraria tolerat: ad vitam carnalium quos aduersos sibi etiã in prosperis sustinuit per memoriam recurrat: z quorum merito hec patiatur agnoscat dicens. In desertis habitabant torrentiũ z in cauernis terre/vel super gliream. Quia esse patrum doctrina destituti sunt in desertis torrẽtiũ: qz in occultis se cogitationibus tegunt in cauernis terre: quia vero in presentis seculi mobilitate intentionẽ suam figere appetũt/super glaream habitare referuntur. Sed vtinaz tales quia peccata non sunt impugnare tentantia/saltem tergerent vel commissa: vtinã mala sua saltem perpetrata cognoscerent: atq; sterili ficulnee cophinũ stercoris/id est infructuose menti pinguedinem lamentationis admouerent. ℣ Capitulum.xv.

Petri cecitatẽ mentis ꝺm cere.

Ed habet hoc plerumq; humanꝰ animus ppriũ: q̃ morit in culpã labitur a sui adhuc longiꝰ cognitiõe separat. Hoc ipsuz nãq; maluz qđ agit mẽti se obicẽ aure oculum rõnis interserit. Ubi fit vt ea prius voluntarijs tenebris obsessa postmodũ bonũ iaz nec qđ queat agnoscat. Quãto cĩ magis malo adhereat: tãto minus intelligit bona que pãt. Cur ꝺppe pitatis qz subtrãt reprobꝰ culpas examinat q̃ habita negligit/eo pmittit districtus iudex vt nec amissa recũret: et cũ ab acta repellit fugit a sensu: vt cui? facies ẽ in ope cõtẽpnit: eiꝰ p recordationẽ iã nec terga videat. Hinc itaq; est q̃ reprobi subiecti flẽdo sceleriꝰ gaudẽt: de qbꝰ p Salomonẽ dr. Qui letant cũ male fecerint exultãt i reb⁹ pessimis. Hinc est q̃ lachrymaz causas tripudiãtes pagũt. Hinc est q̃ morti sue negotiũ ridẽtes crequuntur. Unde hic ꝗz apte subiungitur.

Qui inter huiusce modi letabantur: z esse sub sentibus delitias computabant. Inter huiusce modi letantur: quis nimirū attendunt transitoria que pereūt: z intueri negligunt permanentia bona: que perdunt. Lunch amore temporalium flagrant: vel tam letitiam volentes ignorant. Quam si studiose cognoscere que rerent, ꝯ flenda sint gaudia que appetunt viderent. Sed dum meliora scire contemnunt: sola sibi vel ut summa eligunt: que visibiliter oculis fugaci fenctione blandiūtur. Et visibilia scilicet sequētes cor figunt: z tāto extrinsecus gaudēt, quanto recordationem sui intrinsecus non habēt. Qd iscētur tamē eorum gaudijs plerūq; tribulatio negatq; ex rebus ipsis et quibus superbiunt flagellantur. Nec enī fuge grauibus curarum molestijs possunt reporalia que appetit: vel non habita quereret, vel questa seruare: inter equales prestantiorem gloriā appetere: a minoribus reuerentiam plusq; oportet exigere: erminus ꝯ debent eandem maioribus exhibere: plerumq; potentiaz per iniustitiam ostendere, semper prava agere: z tamen ne opinione prauitatis habeāt formidolose custodire. Hec profecto omnia miseros pungūt: sed easdez punctiones ipso rerū temporalium victi amore non sentiunt. Vñ z recte hanc dicitur. Et esse sub sentibus delitias computabant: qz peccatorum delectationib⁹ pressi, et affectu vite pūtis ꝯ sint aspera que patiuntur ignorāt. Letant itaq; sub sentib⁹: qz rebus quidē tpalibus gaudent: sed tñ dñi dispensare fine tribulatione eadem tpalia nō valēt: ea cura pungunt⁹ miseri qua ꝑmunt. Abundant sub sentib⁹: vbo ipm delitias estimāt: qz z dura ꝯdem et pūtis vite amore tolerāt: z affectu nimie cupiditatis obligati, laborē eiusdē tolerantie voluptatem putant. Unde recte Dicit

Reprobo rum mutabilitas

E

D

remias toti⁹ in se humane cōuersationis speciem sumens, ꝑ lamentum que ritur dicens. Memebriauit me absinthio. Et esi in superioribus tam pte predixim⁹: cuius quisq; qđ patitur nescit. Qui vero absinthio iebriat: z hoc qđ sumpsit amarum est: z. tamen non intelligit eādem amaritudinē qua replet. Dum manum igitur genus recto dei iudicio in voluptatibus suis sibi dimissum: atq; per easdem voluptates spōtaneis tribulationibus traditū absinthio⁹ē ebrium: qz z amara sunt ꝙ etiā ꝑ bui⁹ vite amore toleraz: tñ eandē amaritudinē cecitate cupiditatis quasi insensibilitate ebrietatis ignorat. Mūdi em gloriam sitiens, dū multas pro ea tribulationes reperit: amaz est qđ bibit. Sed qz hoc nimis indiāter sumpsit: eiusdē amaritudinis malum discernere iam ꝑ ipsa ebrietate nō sufficit. ¶ Capitulum. xvj.

Absin thio ie bri at

Trēn. 3.b.

Mdant em querūt boles ꝑ huius mūdi ꝓsperitatis, etiaz tribulationes: et cristiq; ea sudoribus libenter seruiunt: z grauiū laboz iugo deuotissime colla submittunt. Qđ bene sub ephraim specie Osee prophetante describitur, qui ait. Ephraim vitula docta diligere, trituraī. Vitula em trituri laboribus assuet: a: relaxata plerūq; ad cūdez laboris vsum ēt nō cōpulsa reuertitur. Ita pravoz mens bui⁹ mundi seruituti dedita: z rez tpalium fatigatiōib⁹ assueta: ēt si sibi libere vacare liceat: subesse tñ terrenis sudoribus festinat: z vsu miserie cōuersatiōis tritura laboris ārit: vela iugo mūdane seruitutis cessare nō libeat, etiā si liceat. Qđ vez iugum dñi a discipulop; cerusce solebat dicens. Attendite vobis ne forte grauent⁹ corda vestra in crapula z ebrietate. Illico adiunxit: et in curis huius vite: et supueniat in vos repentina dies illa. Et rursus Venite ad me omnes qui laboratis z onerati estis: z ego reficiam.

Exodi. 16

Mānā

E

Osee 10.c

Zach. 12.c.

Matth. 11.d

vos. Tollite iugum meū sup vos: z discite a me, qz mitis sum z humilis corde. Quid est essi dñm mitem se in magisterio atq; humiles dicere: nisi relictis exercende elationis difficultatibus plana quedam bene viuendi itinera demonstrare? Sed qz pravoz mētes plus ꝑ aspera elationis ꝯ ꝑ blandimenta humilitatis ac mansuetudinis delectant: esse sub sentib⁹ delitias dep̄hit. Dura esti ꝑ amore seculi ꝯ qđcūq; mollia ac delectabilia ferre parati sunt, duz in hac vita rez culmina apprehendere conantur. Cessatione dñi a mundi laboribus imperat: sancte quietis dulcedinē ꝑsuadet: z tñ vesana iniquoz mens plus se assequi aspera carnaliter ꝯ renere blāda spūaliter gaudet: plus acerbitate fatigationis ꝯ quietis dulcedine pascitur. Qđ aperte in semetipso nobis israelitici populus ostēdit: qui dum refectionem manne desup perciperet, ab egypto ollas carnium, pepones, porros: cepas sup concupiuit. Quid esti signatur in mānā nisi esca gratie suaue sapiens ad refectionē interioris vite bñ vacātib⁹ desup data? Et quid ꝑ ollas carniū nisi carnalia opa in tribulationum laboribus quasi ignibus ex coquenda? Quid ꝑ pepones nisi terrene dulcedines? Quid per porros ac cepas exprimit: q plerunq; qui comedūt lachrymas emittunt, nisi difficultas vite presentis, que a dilectoribus suis z non sine luctu agitur: z tamen cū lachrymis amat? Mānna igitur deserentes, cū peponib⁹ ac carnibus, porros cepasq; quesierunt: qz vez peruerse mentes dulcia per gsam quietis dona despiciunt: z pro carnalibus voluptatibus laboriosa huius vite itinera etiam lachrymis plena concupiscunt: cōtemnūt habere vbi spiritualiter gaudeant: desideranter appetunt vbi z carnaliter gemāt. Horum itaq; vecordiā veridicus vox Job reprehendat: qz nimirū per

Stulti nobiles.

Ibidē.

Matth. 19. d.

uerso iudicio, perturbata trāquillis, dura lenibus, aspera mitibus: transitoria eternis, suspecta securis anteponunt. Hoc vecordie sancta ecclesia recordetur: cū senis extrinsecus aduersitatibus premit: quos intra se velut fideles continuit: sed eorum vitam aduersante fidei diu tolerauit: z dicat. Qui inter huiusce modi letabant: et esse sub sentib⁹ delitias computabāt. Qui nimirum mala que agunt ex iniquorum precedentium prauitate didicerunt. Unde z recte subiūgitur. ¶ Filij stultorum z ignobiliū. ¶ Capitulum. xvij.

Stulti nobiles. Ignobiles. Stulti nāq; dicunt: sed esse ignobiles nequeūt: q carnis prudētiam contemnentes, ꝑfuturam fidi stultitiam appetunt: z ad nobilitatem interne ꝓlis virtutis nobilitate subleuantur: qui fatuam sapientiam mundi despiciunt: et sapientiā dei stultitiam concupiscūt. Scriptum quippe est. Quod stultū est dei sapientius est hoib⁹. Hanc nos stultitiam Paulus cōprehendere admonet, dicens. Si quis videtur inter vos sapiēs esse: in hoc seculo: stultus fiat, vt sit sapiens. Hanc stultitiam q ꝑfecte secuti sunt: voce sapiētie audire meruerunt. Vos qui secuti estis me, in regeneratione cū sederit filius hois in sede maiestatis sue: sedebitis z vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Ecce relinquentes reporalia, gloriā potestatis eterne meruisti sunt. Quid itaq; in hoc mundo stultius ꝯ sua deserere? Et quid in eternitate nobilius ꝯ cum deo iudices venire? Hoc scilicet iudicum nobilitas Salomone attestante memoratur: cum hoc qđ iam ꝑfatus vir Job. Nobilis in portis vir eius, qui do sederit cum senatoribus terre.

I. Cor. 1.d.

Ibidē.

H

p.31.c

I

Valde quippe nobiles considerat ḡs senatores vocat. Hāc i se nobilitatē Paul⁹ asp̄xerat/cū cognationi conditoris per sp̄m vinct⁹ dicebat. Bonus ergo cultus dei/non debem⁹ estimare auro vel argento aut lapidib⁹ sculpture artis/et cogitatiōi hois diuinum cē simile. Bonus vēz dei dicimur: nō ex eius natura editi/sed p̄ sp̄m illius z voluntarie cōditi: adoptiue recreati. Tanto ergo ad hāc nobilitatē quisq; erigit: ḡto p̄ acceptā imaginē ad similitudinē illius ex imitatione renouat. At ō sunt stulti z ignobiles: qui dū supnā sapiē tiam semetipsos sequētes fugiūt/ in sua ignorātia ḡs in abiecte plis vilitate sopiuntur. Quo esi id ad qō conditi sunt nō intelligunt: eo etiam cognationē accepte p̄ imaginē generositatis perdunt. Stulti sunt ergo z ignobiles/quos ab eterne hereditatis cōsortio repellit seruitus mentis. Scriptum ḡp pe est. Omnis qui facit peccā seruus est peccati. Et voce egregij p̄dicatoris dr. Sapientia huius mūdi/stultitia est apud deum. Qui ergo dum terrena sapereni: ab intima ḡfisitate repulsi sūt stulti fiūt z ignobiles fuerunt. Quoz dū plerūq; actus imitantur/filij stultoz̄ z ignobilium fiunt: dumq; eos sensibus ac moribus sequunt/z stulti sunt: quia verā sapientiā nō intelligunt: z ignobiles: qz nulla sp̄s libertate renouant. Sed bi q̄uis iniquorum actus exercent: pierūq; tamen in hac vita occupant loca iustoz̄ atq; eoz̄ se filios estimāt: quoz̄ honoris concupiscentiā officia externus administrant. Quos sancta ecclesia per correptionē ad cognitionem sui reuocat: vt vez in prauis desideriis positi: quoz̄ sint filij attendant. Nō esi eoz̄ sunt filij quorum loca tenent: sed quoz̄ opera exercent. Dicat igit recte. Filij stultoz̄ z ignobiliū. Ubi apte subiungitur. ¶ Et in terra penitus non parentes. Sicut esi plerūq; in terra sunt: z a cogitatiōe hominum abiectione vilitatis sue q̄si quadam superductione velaminis absconduntur: ita sunt nōnulli in ecclesia qui duz abiectioni se pranozum operū subdūnt: diuino conspectui noti non sunt. Quib⁹ z q̄q; dicendum est. Amē dico vobis nescio vos. Esse ergo in terra z apparere: est in fide recta per virtutem operis nobilitatem mētis ostendere. Esse vero in terra z penitus nō apparere: est in ecclesia quidem fide consistere: sz nil dignum fidei in opere demōstrare: bi tales intra sanctam ecclesiam diuinitatis oculis z videntur per iudicium: z tamen per bone vite meritū nō videntur: qui ea que confitendo tenent: viuendo non exhibent. De quibus Paulus dicit. Confitēt se nosse deū factis autem negant. Hi in sancta ecclesia fidem quam tenere se asserunt premunt potius q̄ venerantur: dum sua magis illius nomine q̄rūt. Quod bene in euangelio in mulere sanguinis fluxu laborante signatum est. De qua cum dñs diceret. Quis me tetigit? Petrus ratiocinando respondit. Turbe te cōprimunt z affligunt: z dicis q̄s me tetigit? Sed audire causas vere rationis meruit: cui ei dominus dixit. Tetigit me aliquis. Sz ego noui virtutem exhisse de me. Ecce turbe premebant dominū: sed tamen sola tetigit que ad illum humiliter venit: quia nimirum multi etiam in sancta ecclesia reprobi veritatem cognoscendo premunt: quam bene viuendo tangere negligunt. Premunt z longe sunt: qz diuinam notitiam; professionibus sequuntur; moribus fugiunt. Premunt inquā: in quā: sed longe sunt: qz eidem fidei quam loquēdo; astruūt/ agendo contradicunt. Sicut ergo hoc testimonio docemur: qz nonnulli dñm tangendo non tangūt/ ita nōnulli videnk a dño etiā cū videntur: qz occultis eius obtutibus z ad damnationis suppliciū apparent: z ad electionis meritū non apparent. Dicat igit recte: et in terra penitus nō parentes: qz etsi illos; speciem tenus ecclesia tenuit: eos tamen intra illam cōditor quasi non vidit quos ignorauit: qui tranq̄llitatis tempore idcirco fidē verbotenus tenent: qz eandē fidez florere gñaliter vident. Sed cū repentina cōtra illā pcella aduersitaq; oborit: mox ab ea negatione publica diffunguntur: et quicād prius quasi venerantes tenuerant: contra hoc post modum deridentes pugnant. Unde apte subditur. ¶ Hunc in eoū cantibus versus sum: z factus sum eis prouerbiū. Quibus videlicet verbis illud sancte ecclesie tp̄s exprimitur: quo publice a reprobis irridetur/ q̄si iniquis crescentib⁹ ad opprobriū fides z veritas erit in crimē. Tāto quippe despectior vnusquisq; erit/ q̄to iustior esse poterit: tāto abominabilis q̄to laudabilis. Sancta itaq; electoruū ecclesia affrictionis tpe puerbiū prauis efficit: qz cū bonos mori p̄ tormenta cōspicūt/ ab eis similitudinē maledictionis sumūt. Quo esi transitoriā mortē vident: sed pmanentem vitā non vident: tāto magis deridēdo mala p̄tia fugiunt/ q̄to p̄ intellectū intrinsec⁹ ad bona pmanentia nō p̄tingūt. Sed ea q̄ subiūcta sunt/ qz obscuriorib⁹ sententiis implicata nō sunt/ debemus sub breuitate trāscurrere: vt ad ea in quib⁹ laborandū est valeamus citius puenire. Sequitur

¶ Abominantur me z lōge fugiūt a me: z facie mea cōspuere nō verentur. Lōge a sancta ecclesia fugiūt oēs iusti qui: nō passibus gressum/sed qualitatibus mor: lōge fugiunt non loco: sed merito: dum crescente superbia aperta ei exprobratione cōtemnūt. Facie namq; eius cōspuere est: nō tm in absentia bonis detrahere: sed vniuersq; p̄ iustū etiā in p̄sentia cōfutare: quē tūc prauī dū aperte irridēdo despiciunt/ in eoz̄ contumelijs sua verba quasi defluentes salubria emittunt. ¶ Capitulum. xix.

Sed scit sancta ecclia in passionibus crescere: atq; iter opprobria honoris bile vitā tenere: scit nec aduersis deficī/ nec de p̄speris gloriari: nouit q̄ p̄spera mētem suam defectione sternere: nouit cōtra aduersa animum ad spē superni culminis exaltare: scit bona sua misericordie. redemptoris scit mala sua iustitie tribuere iudicio: q̄ z bona illo largiente habeat: z mala illo permittēte patiatur. Unde z mox de dño subiūgit dicens. ¶ Pharetrā enim suam aperuit/z afflixit me. Quid per pharetrā dei nisi occultū cōsilium designat? Sagittā vero de pharetra dñs ēicit/ qñ de occulto consilio aperta iniuria emittit. Qz enim flagellatur quisq; cognoscim⁹? sed qua ex causa flagellū veniat ignoramus. Cū vero post flagella vita correctionis sequitur: etiā ipsa cōsilij virtus aperit. Pharetra igitur clausa est/ cōsilium occultuz. Sed aperta pharetra affligimur qñ per id qō post flagellū sequit/ quo; consilio flagellamur videmus. Cum petā dñs videt: z tñ manū ad vindictā nō cōmouet: ḡsi clausaq; pharetram tenet. Sz feriēdo iudicat/ ḡtum ei in nobis displicuit/ hoc qō diu videndo tolerauit. Sancta itaq; electorum ecclesia tribulationibus p̄ssa dicat. Pharetraz esi sua aperuit/ z afflixit me. Que aduersariorum voces insolentes sustinens dum cernit q̄ eius predicatio non admittitur: quorundam duritiam deserens predicationis

sue verba moderat. Persequētes eccl persecutores suos ad exhortatiōis sue vocem deteriores existere/magis eligit tacere. Cuiꝰ indignos q̄ audiant cōspicit: p̄dicatione suaꝫ obducto silentio astringit. Unde apte subiungit. ¶ Et frenum posuit in os meum. Frenū sibi apud quosdā positū cognouerant qui dicebant. Vobis oportebat primuꝫ loqui verbū dei: sed q̄m repellitis illud/et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. Frenū sibi silentiū superimpositum sancti viri apud dura reprobōrum corda cōspiciunt: qui p̄ prophetam dicūt. Quomodo cantabimus canticuꝫ dñi in terra aliena? Frenū poni etiā Paul⁹ admonuit qui discipulo precipit dicēs. Here ticum post primā et secundam correptionem deuita: sciēs q̄ subuersus est: qui eiusmodi est: et delinquit proprio iudicio condēnatus. Sancti quippe doctores plerumq̄ alta consideratione resistentium corda conspiciūt: dum ea derelicta diuinitus vident afflicti gemēteq̄ cōticescunt. An non aliq̄s frenū Salomon doctoribus imponit qui dicit. Noli arguere derisorem ne oderit te. Sed si ab increpatiōe desistere reticemus: q̄s p̄ta nos insurgere derisoris odia formidamus nō iam lucra dei sed nostra querim⁹. Qua in re sciendū est: q̄p nōnunq̄ cum redarguuntur praui deteriores existunt. Ipsis ergo et nō nobis parcimus: si ab eorum redarguti one p eorum amore cessam⁹. Unde necesse est, vt aliq̄n toleremus tacendo q̄s sunt: quatenus in nobis discant videndo q̄s nō sunt. Quia igit̄ sancta ecclesia que verba sua semp per charitatē exerit: ea etiaꝫ nonnunq̄ ex charitate restringit: dicat. Frenū posuit in os meū. Ac si aperte fateatur dicens: quia in quibusdam profectū nō vidi: p̄dicationis ab eis impetuꝫ temperaui: ne vitam meam saltem per patientiā discerent; cum verba mea admittere/et per oblatam predicationem nollent.

Ecclesiā. 13.8.

Psa. 136.2.

Titus 3.c.

Prouē. 9.b.

¶ Capitulum.xx.

Sed plus nobis boc pierūq̄ in tribulationib⁹ dolet q̄ eas ab illis patimur in q̄b⁹ germano amore confidebam⁹. Unde et subditur.

¶ Ad dexterā oriētis calamitates mee illico surrexerunt. Ad sinistrū q̄ppe calamitates surgerēt si a quibuslibet extra religionē positis: et aperte p̄in negātib⁹ persecutionis aduersa sustinerēt. Cum vero ab aliquibus quasi fidelibus tentationem cruciamentorum patitur: quasi ad dexteram illi calamitates oriūtur: q̄ bi qui sub xp̄i nomine militant/xp̄i in ea nomē impugnant. Ipso eñ locutionis vsu pro dextero habere dicimur quod pro magno pensam⁹: p sinistro ꝯo id q̄d despicim⁹: q̄d zacharias aperte insinuat dicēs. Et ostēdit mihi iesum sacerdotem magnū stantē coram angelo dñi: et sathan stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Qui vt patentius hoc q̄d p̄miserat ostēderet/secutus adiunxit. Et dixit dñs ad sathan. Increp̄et dñs in te sathan qui elegit hierusalem. Nunquid nō est iste torris erutus de igne? Et iesus indutus erat vestibus sordidis. Sordidis eñ vestibus iesus indut⁹ est: q̄ quis alienus ab omni peccato: tamen in si militudine venit carnis peccati. Qui veniēti sathan a dextris stetit. Pro magno namq̄ dñs iudaicum populuꝫ/et pro nihilo gentes habere videbatur. Sed postq̄ in carnatus apparuit: gentilitas que pro sinistro habita fuerat credidit: iudaicus ꝯo populus ad p̄fidiam declinauit. Sathan ergo illi a dextris steterit: q̄ illū et populū rapuit/qui dudū dilectus fuit. Et q̄ ipse iudaicus populus mō q̄dm⁹: in fine est q̄nq̄ creditur⁹/p̄phēta testāte q̄ ait. Reliquie saluē fiēt. Sathanas

A

B

Zach. 3.a.

Jesum indutū vestibus sordidis.

Ibidē. Ibidē. D

Matt. 25.c.

E

Ezech. 6.c.

F

Dubitatio q̄ mō dicat dñs ad sathan. Increp̄et dñs in te q̄ nonnisi nomē tuū q̄m nō derelinques nō fert querētes te dñe. Et cū rursum scriptū sit. Quis sperauit in dño et confusus est: p̄mānsit i mādatis eius et derelict⁹ est? Et. Quis inuocauit illū et despexit eū? Qua itaq̄ rōne unū ex nō fuit q̄ ferret auxiliū: nisi q̄ omnipotēs deus eos quos ineternū disponēs

A

Prou. 10.b.

Eccli. 1.b.

Esaie 54.c.

Psa. 118.c.

Volutio. B

tebant a dextris suis dñs remouit dicens. Increp̄et dñs in te sathan: et eiusdē populi liberationē iudicia subdit: q̄ elegit hierusalē. Qui nimirū ppter q̄ ad gehennē incēdia p̄fidia duce desluebat: q̄ dū ad fidem reducit ab eodē eterni ignis incendio liberatur: statim de eo illic subditur. Nunquid non est iste torris erutus de igne? Sicut ergo illic pro dextera plebs iudaica: ita hoc i loco dextre vocabulo fidelis ppls sancte ecclie designat. Unde et venturus iudex bedos ad sinistrā agnos ad dexterā ponit. Sed cum sanctam ecclesiam aduersitatis tēpore ipsi quoq̄ lacessunt qui fideles esse videbant/ei p̄culdubio calamitates ad dexteram surgunt.

¶ Capitulum.xxij.

Ene autem decipsa dexteris orientis vocatur. De ipso q̄ppe eiusdē capite scriptum est. Oriēs est nomē eius. Nā q̄si ab oriente lux surgit: recte oriēs de cui⁹ iustitie lumine nostre iniustitie nox illustrat. Ad oriētis ergo dexteraꝫ calamitates surgūt: q̄ bi q̄s ad p̄secutionē p̄sūnt/q̄ electa mēbra redēptoris nostri esse credebant. Quas vez calamitates recte illico asserit surgere: q̄ dum nō erant extranei q̄ p̄ se quunt/ab eis repente mala et illico fiunt. Si ꝯo dextera di q̄ueraciter fideles sunt appellant: calamitates ad dexteram oriētis surgūt: quia crūpēte p̄secutiōis articulo crudeles prauoꝝ impetus iusti patiunt. Sequit. ¶ Pedes meos subuerterūt: et oppresserūt quasi fluctibus semitis suis. Quid q̄p pedes ecclesie nisi extrema illius mēbra signantur? Que dum ad opera terrena deseruiunt: tanto celeri⁹ ab aduersarijs falli possunt/ꝯo sub limia minus intelligunt. Dos ita q̄ pedes aduersarij subuertūt: vez cum extrema membra illi⁹ ad sui dogmatis errorem trahunt. Subuerti pedes viam tenere nequēt: cum infirmi quiq̄ p̄secutoꝝ suoꝝ vl p̄missionibus p̄suasi/vel minis territi/vel cruciatib⁹ fracti ab itinere recto deuiant. Bñ aūt aduersarioꝝ semite fluctib⁹ comparant cū dr: et oppressērit quasi fluctibus semitis suis: q̄. s. vita prauoꝝ insolenti inquietudine molestia ad obruendā (vt ita dixerim) nauē coꝝdis quasi tēpestas illabit. De qua vez tempestate p Salomonem dr. Quasi tempestas transiēs nō erit impius. Cuiꝰ infirmus quisq̄ p̄uersos flozere cōspicit: būc in peruersitatis pelagus vnda misere imitationis mergit. Sequitur. ¶ Diripauerūt itinera mea: insidiati sunt mihi: et p̄ualuerunt et non fuit qui ferret auxilium. Dicat hec beatus Iob de malignis spiritibus vez hostibus occultis: dicat vniuersa ecclia de prauis p̄sequētibus. s. aduersarijs apertis. Ipsi quippe eius itinera dissipant cum in quorūdā infirmoꝝ mentibus veritatis vias callida p̄suasione pturbāt. Ipsi insidiātes p̄tenant: cū eos quos aperte ad malum trahere nequēt/bona simulādo quertūt. Ualde mirū q̄d subiūcit: nō fuit qui ferret auxiliū: cū de diuino adiutorio psalmista clamet. Adiutor in oportunitatibus in tribulatiōe. Et Operēt in te q̄ nouerūt nomē tuū q̄m nō derelinques querētes te dñe. Et cū rursum scriptū sit. Quis sperauit in dño et confusus est: p̄mānsit i mādatis eius et derelict⁹ est? Et. Quis inuocauit illū et despexit eū? Qua itaq̄ rōne unū ex nō fuit q̄ ferret auxiliū: nisi q̄ omnipotēs deus eos quos ineternū di

igitur se/sed ad modicū posse vti liter nouerat/qui ne vsquequaq; relinquerek petebat. Micros eterū suos dñs veniēdo adiuuat: dereli quendo;pbat/bonis firmat/ertibu lationibus tentat. Unde recte ḡz per quendā sapientē dr. In primis elegit eum:timorē z metū z pba tionē inducit sup illum: z exercita uit illum in tribulatione doctri ne sue/donec tentet illū in cogita tionibus illius. Justi quippe alias gratia vocat:tētatio interrogat. Et ops deus electorū suorū aduersa rios tēporaliter pmittit exercesce re:vt p malos seuiciam purget vi ta bonos. Nisi quippe dns aduer sus bonos eos seuire pmitteret/ nisi etiam quantū pdessent videret. Nā dum iniusti seuiunt: iusti purgant: z vtilitati innocentium militat vita prauoz:dū hāc z pmē do humiliat/z humiliando semp ad melius formet. Unde recte ḡz per Salomonē dr. Qui stultus est seruiet sapienti. Et tñ sepe cōspi cimus sppītes subesse: stultos pō arces dñi tenere:sapientes seruiliter obsequi:stultos tyrannica ela tione dominari. Quomodo igitur diffinitione diuine sentētie sapiē ti stultus seruit:dñi plerūq; hūc in re temporalis dñi cōprimit:Sed sciendū est:q; contra sapientis vi tam dum stultus premēs terrores potestatis exercet:dum hunc labo ribus fatigat/contumeliis lacerat pfecto hunc ab omni vitioz rubi gine vicēdo purgat. Stultus ergo sapienti etiaz ꝺominando seruit: quē ad meliorē statū pmendo pue bit. Sic nonnunq; pupillis dñis ad discipline magisteriū serui ꝺsunt terrent:premūt z feriunt: z tñ esse serui nullo modo desistunt:qui ad hoc ipsum ordinati sunt vt pficiē tibus dñis etiā ferendo famulen tur. Quia igitur mala reprobos: bonos dum cruciant;purgant/vti litati iustoz militat etiaz potestas iniquorum. Sed plerūq; iusti tri bulatione deprehēsi tardā manuz subuenientis estimāt: cū se pers quentiū immanitas paulo longi9 angustat. Et cōcita quidē sunt ere ptoris remedia:sed hoc qđ ab ere ptore citius agitur dolori tardum videt. Cui adesse postulationi au rilii querit/si vocez non statim se quitur:quia desit estimat. Unde nunc dr. Et non fuit qui ferret au rilii. Qua vox in voce ipsa vis paſ sionis exprimitur: quia supernuz auxiliū z si adest ꝓtum ad ordina tam puidentiam ꝓtectoris/decse ramen creditur ꝓtum ad concita vota patientis. Sequitur.

¶ Capitulum.xviij.

Nasi rupto muro z aperta ianua ir rueriūt super me: z ad meas mise rias deuoluti sūt. Quid hoc loco mu ri nomīe/niſi redē ptor bñfactoꝝ ḡtis appellat? De quo pro sancte ecclie edificatione per pphetā dr. Ponek in ea murus et antemurale. Ipse ēst nobis mur9 est: qui ad corda nostra: pertingere malignoz spirituū cursum vetat. Qui nostre quoq; fidei etiaz ante murale posuit: q; priusq; se p car nē ostēderet/predicatores sui mys steriū ppbetas misit: quippe ante muralis noīe vocant:q; duz subse quenter ꝺdicauerūt dñm: quasi an murum steterunt. Sed quasi mu rus rumpit:cū prauoz pfessōib9 fides q; in redēptore nostro est: in quorūdā corde dissipat. Cui puer sio in hac vita ptās tribuit: quid aliud ꝓ ianua erroris aperit? Qua si rupto ergo muroz apta ianua su per bonos irruit mali:cū accepta temporalr potestate querūt:ipsis ḡs in quorundā corde destruere mu nimina fidei conant. De qb9 apte dr. Et ad meas miserias deuoluti sunt:q; vez patius ad suas. Nisi em puer seviendo ad suas añ miserias caderēt:nequaq; ad eas postmodū z alios suaderēt. Sed post suas re probi z ad nostras miserias deuol uuntur:qñ ad ea mala in qb9 iam ipsi implicati sunt etiā quosdā no bis vnitos trahūt. Pōt q; intelli gi muri nose munitio disciplinę: Salomone attestāte q; ait. Per a grū z bois pigri transiui/z p vineā viri stulti:z ecce totū repleuerant vrtice:operuerāt supficiē ei9 maceris lapidum destructa erat. Per agrū em bois pigri/atq; per vi neā viri stulti trāsire: est cuiuslibet vitā negligētis ispicere/eiusq; opa cōsiderare. Quā vrtice vel spine re pient:q; I corde negligētiū pruri tia terrena desideria punctiones pullulāt:letitioz;ꝺppe qz scriptū est. In desiderijs est otio ociosus. Ma ceria lapidū destructa erat.i. disci plina patrū ab eius corde dissolu ta. Nā qz destructā maceriā lapidū dissolutam esse disciplinā illic vi dit ptinus secutus adiūrit. Quod cum vidissem:posui in corde meo z exēplo didici disciplinaz. Quasi rupto ergo muro hostis ingredit: cum vel malignoz spirituū vt pra uoz hoīm pnasione callida disci pline munimina in corde dissipā tur. Sed cū eiusdē disciplinevigor in corde reproboz soluit: ante eoz oculos cuncta bonoz ops despe rui habēt: nihilq; esse estimāt; ac quid de vir tutibus electoz videt. Unde z apte subdit. ¶ Redact9 sum in nihilum. Apud estimatio nem quippe maloz in nihilū redi gimur:qñ ea que ipi quasi summa diligunt bona tpalia nō tenem9. Despectis nāq; supnis pmissionis bus terrena desiderāt: z si qñ I eo rum mēte aliq̄ de appetitu eter nitatis oriꝝ:subortaletitius transito ria delectatio dissipat. Uñ z sta tim subiūgit. ¶ Abstuli sti quasi ventus desiderium meū. Fide lis quippe pp̄us se pati desiciat ꝙ eos quos diligit pati dolet. Ven tus ergo desideriū tollit: cum res quelibet transitoria eternitatis ap petitum destruit. Ubi adhuc con grue subinfertur. ¶ Et velut nu bes pertransit salus mea. Nus bes quippe in alto eminet:sed hāc ad cursum flatus impellit. Sic ni mirum sic sunt tpalia iniquoz bo na:velut in alto q̄dē p bonozis ce litudinē degere videnť: sed ad cur sum vite quoridie quasi quibusdā busq; infirmāriū ad electoz voeez mortalitatis sue flatibus impelli tur. Salus ergo vt nubes transit: qz puerſoz gloria quo alta est fit a nō est. Sed expletis desideriisacti busq; infirmāriū ad electoz voeez sermo cōuertit cum ptinus subin fertur. ¶ Nunc autē in memet ipso marcescit anima mea: et possident me dies afflictionis. Electoz quippe ala nunc marce scit:qz I illa postmodū eterna exul tatione virideſcit. Modo eos dies afflictionis possidēt:qz dies leticie post sequunť. Scriptū ꝺppe est. Ti menti deū bene erit in extremis. Et rursum de ecclesia dr. Ridebit ir die nouissimo. Nūc est tps affli ctionis est bonis/vt sequatur eos exultatio quādoq; sine tpe. Hic ab eis aks dr. Humiliasti nos in loco afflictionis:. Locus nāq; afflictio nis est vita presens. Justi ergo hic id est in loco afflictionis humilia ti sunt:qz in eterna vita.i. in loco gaudij sublimant. Cū vero marce scere aiam diceret:recte etiam pre misit in memetipso: quia in nobis metipsis quidē afficimur:sed I deo mens nostra refouek:tantoq; a vi riditate gaudij lōge ēst/ꝙto adhuc ab auctoris repulsa lumine ad se recedit. Cūc añt ad vere letitie vi riditatē puenit:qñ per eterne con templationis gr̄az subleuata etiā semetipsam transit. Sed bec ꝙ al legorice indagatione trāscurrim9 oportet vt ꝙ ois etiā iurta historiā teneam9. Que tñ nūc dicenꝺ pter eo:qz hec apta esse legentibus nō ignoro. Diebus añt pſecutionis vi time:qz multi qui pereūt/z pauci sunt qui saluāt̄ur:ideirco vir sanc tus passionis sue tempore z pau ca de bonis/z multa de peruersis loquitur. Unde z mox ad eoēm pso nam qui corruunt verba cōuertit:

Eccli 4.c.

Prov. 31.d.

Stulti fapi entiſer uire.

Analo gia.

Exempli

Prov. 14.d.

fine

Eccli 1.b.

Prov. 31.d.

Nūc est tps afflictionis.

Locus afflicti onis vita pſis.

ficaꝫ sua insinuat/ vt audientibus possint congruere que narrat. Nā sequitur. ¶ Nocte os meum perforatur doloribus: ⁊ qui me comedunt non dormiunt. Si ipsa historie intendimus: patet causa quoniam sanctiviri corpus per sinus vicerum scaturiens vermiuꝫ multitudo lacerabat.

Ossa ecclie.

¶ Capitulum.xxiiij.

IJ vero allegorie mysteriuꝫ pscrutamur: quid per ossa nisi fortes quiqꝫ i sancte ecclie corpore designatur. Que quasi suo robore mēbra cōtinent: dum mores infirmantiū stabiliter portāt. Dꝫ cum tribulationis vlcime ꝓtra ei seruoꝝ excreuerit: i nocte os iuꝰ pforat doloribꝰ: qꝝ nonnunqꝫ roꝝmentis victi/etiā ipsi ad pfidiam desiuūt ⁊ ad fidē alios tenere videbant. Ait ergo. Nocte os meū pforatur doloribus. Acta aperte dicat. Tribulationis tenebris pressi ita afflictiōe terrebant: vt ⁊ ipsi qui i me habebāt vigorē fortitudinis/ quasi iā quoddā habeāt foramē rimoris. Bene aūt dr. Et q̄ me comedunt mō dormiūt: qꝝ maligni spūs qui carnales quosqꝫ de ecclia consumūt: tantomagis quiescere a tētatiōe nesciunt/ ꝙto nullo carnis pondere grauant. Sed psecutores sancte ecclie: qꝝ valde puerfi sunt: essent vtinā pauci. Sequitur. ¶ In multitudine eoꝝ cōsumitur vestimentū meum: ⁊ quasi capitio tunice succinxerunt me. Si historie intendimus: q̄d aliud vestimentū beati Iob ꝙ eius corpus accipimus: cui vꝫ vestimentū consumi dum caro cruciatur. Juxta allegorie vero mysteriū: vestimētū est sancte ecclie fidelium vita. Nam sicut tota simul ecclia vestimentū xpi: ita fideles quiqꝫ eiusdē ecclie vestimēta deputant. Si ess sancta ecclia vestimētū xpi nō esset: Paulus pfecto nō diceret: vt exbiberet sibi gloriosam ecclīaꝫ nō habentē maculā nec rugā. i. non p pctis bdentē maculam nec p duplicitatē rugā: qꝝ ⁊ p iustitiā munda est: ⁊ p simplicē intētionē tensa. Que igit̄ ablata est ne habeat maculā: tēsa est ne habeat rugā/vtiqꝫ vestis est. Sicut ergo indumētū xpi tota geraliter ecclia bꝫ: sic indumētum sunt ecclie singuloꝝ anime que sb errore cōuerse eandē ecclīam credēdo/eāqꝫ fideliter inherendo circundāt. De quibus eidē ecclie per ppheā dns dicit. Uino ego qꝫ oībus his velut ornamēto vestieris. Sed cū pcella seue pssecutiōis ope rit: plerīqꝫ fidelīū ab eiꝰ amore separant/ ⁊ ei sedule inherere videbant. Dicat ergo. In multitudine eoꝝ cōsumit vestimētū meū: qꝝ dū multi sunt/qui crudelit̄ destruunt plurimi ⁊ ei cōnexiōe amoris inhe rebant. Bene aūt subdit. ¶ Et quasi capitio tunice succinxerunt me. Tunice ꝙppe capitiū collū circūdat induētis. Collū vero si strictius vocis vsus ⁊ vitalis flatꝰ negatur. Sancta ergo ecclīam repio bi dñi capitio tunice ꝓstringūt: qꝝ in ea pssecutionibus suis vitā fidei ⁊ ꝓdicatiōis vocē extinguere conātur. Hoc ꝙppe conari pssecutores ei⁹ speciali⁹ solet: vt ab ea ante oīa verbū ꝓdicatiōis tollāt. Unde ⁊ bi ⁊ sancte fidei primordijs resistebāt celsis apostolis denūciabāt dicētes. Precipiendo precepim⁹ vobis ne docereris in nomine isto: ⁊ ecce replestis hierusalē doctrina vestra. Corpus ergo sancte ecclie quasi capitio tunice cinxerunt qui pstrictis predicatoribus velut eius collum ꝓmentes in ea claudere iter vocis volebant. Sed electi ꝙq̄ pse cutionis sue tpe paratiores sunt emoriꝙ tacere. Qui dum in morte corporaliter corruūt/a stultis quibusdam ⁊ carnalibus despecti ac vites estimantur: quia cum vide re reprobi nequeunt. que electi bona spiritualiter tenēt: quos carnaliter extingui conspiciunt: infelices arbitrantur. Unde ⁊ subdit.

Diabo li a tentatiōib⁹ qescere nesciunt.

D

Ephe. 5.cd

B

Esaie 49.c

Ecclī 5.c

¶ Comparatus sum luto: ⁊ assimilatus sum fauille ⁊ cineri. In reprobꝰ quippe iudicio sancta electorum ecclesia luto comparatur: quia temporaliter conculcata despicitur. Fauille assimilatur ⁊ cineri: quia dum bona eius interiora non vident: ad sola hanc mala pueniſſe estimant/ ⁊ in ea erubescere corporaliter vident. Fidelis tamen electoruꝫ populus cū multoꝝ ex se cadere conspicit: oprat si obtinere valeat aduersitatis sue tēpora mutari. Hinc quia oratio differtur/gemit⁹ augetur. Unde adhuc subditur.

¶ Capitulum.xxv.

Clamabo ad te et nō exaudies: sto ⁊ non respicis me. Sancta quippe ecclesia pssecutiōis sue tpe fide stat/ desiderio clamat. Dꝫ dolet se quasi non respici: dū sua videt in tribulationibus vota differri. Alto nāq̄ cōsilio oꝝs deus cum sancti ei⁹ aduersarioꝝ pssecutionibus cōprimunt: cunq̄ assiduis vt liberentur interpellationib⁹ clamāt: differre solet voces perentiū: vt merita patiētiū crescāt: quatenꝰ eo magis exaudiā turad meritū quo citius nō exaudiūtur ad votū. Unde alꝰ scriptū est. Deus meus clamabo p die: nec exaudies ⁊ nocte. Atq̄ ipsa vtilitas de exaudiendi mora mor subdit/cū illic protinus subinfertur: ⁊ nō ad insipientiā mihi. Ad multiplicandam quippe sanctorum sapientiaꝫ pficit/ꝙ postulata tarde percipiunt: vt ex dilatione crescat desiderium: ex desiderio intellectus augeatur. Intellectus ꝺo cū intēditur: ei in deū ardentioꝝ affectus aperit. Affectꝰ aūt ad pmerēda celestia tāto fit capax/ꝙto fuerit exercitādo lōganimis. Sed cū inter sanctoꝝ patiētiā dolor vrget ad vocem: ⁊ cū dilati pficiūt/ metuunt ne deficientib⁹ viribꝰ despecti reprobent. Sequit. ¶ Mutatus es mihi in crudelē: ⁊ i duricia manus tue aduersaris mihi. Cōgac ab hac sententia vetusta translatio dissonat: qꝝ qꝫ in hac de deo dicit: hoc in illa de aduersarijs ac persecutoribus memorat. Sed tā qꝝ hec nouа trāslatio ex hebreo nobis arabicoqꝫ eloquio cunctaveri⁹ transfudisse pbibet: credendū est quicquid in ea bꝝ: oportet vt verba illius nostra expositio subtilꝰ rimetur. Ait ergo. Mutatus es mihi in crudelem: ⁊ in duricia manꝰ tue aduersaris mihi. In scriptura sancta cū de deo aliquid indignū dicit: monetur legētis animus vel ut si aliqñ de deo aliād dignū dicat. Pene omne quippe qđ de deo dicit: eo ipso iam indignū est/ quo potuit dici. Nā cuius laudi nō sufficit obstupescēs pscientia/ qñ sufficiet loquentis lingua? Hinc etus aūt spiritus bocipsum dominib⁹ intelligentibus insinuās ꝙ sint ineffabilia summa ⁊ diuina: bis etiā verbis nōnunqꝫ de deo vtitur q̄ apud boles babenk in vitio: vt ex bis q̄ ꝙ bꝫ de deo dicunk de deo/admoneantur scire boles ꝙ nec illa iax deo digna sint que dū digna babenk apud boles digna putank deo. Dicit essi de⁹ ze lans: sicut scriptū est. Dñs zelotes nomē eius. Dicit iratus: vñ scriptū est. Iratus est dñs ātra israel. Dicitur deus penitēs sicut scriptū est. Penitet me fecisse dominez super terrā. Et rursus. Penitet me ꝙ cōstituerim saul regē in israel. Dicit misericors: sicut scriptū est. Misericors ⁊ miserator dñs/ patiens et multum misericors. Dicitur prescius/ sicut de illo ait apostolus. Quos prescivit ⁊ predestinavit cōformes fieri imaginis filij sui: dū nec zelus/ nec ira/ nec penitentia/ nec ppria mia/ nec prescientia esse possit in deo: bec nāqꝫ omnia ab humanis in illum qualitatib⁹ tracta sunt: dum ad nostre infirmitatis verba descēditur: vt quasi quibusdam nobis gradibus factis/ ⁊

Dissonātis vetuste trāslatiōis. Cōmendatio buius noue trāslationis

Cur nōnunqꝫ bꝫ de deo dicanꝫ q̄ apud boles babēk i vitio.

D

Cur deꝰ differat voces petentium.

Pā. 21.a.

Exod 34.b. Nūer 11.b. Gene. 6.b. 1.Reg. 15.c. Pā. 85.b. Rom. 8.c.

un ult

iurta nos positis per ea que nobis vicina conspicim⁹/ad summa ei⁹ ascendere quãdoq; valeremus. Zelarii. Zelarisq; dicitur qui cum cruciatu mentis castitatẽ custodit vxoris. Zelasci dicitur: qui feruore animi cõtra puniendũ vitium accendit. Penitere. Penitere dicitur cuiq; quod fecit displicere: et econtra mutando aliq̃d aliud facit. Misereri. Misereri cordia autẽ a misero corde vocata est: eo⁹ vnusquisq; ituear quem piam miserum: atq; ei cõpatiens/ dum dolorem animi rangit/ipse cor miserũ facit vt eum a miseria liberet cui intendit. Prescire. Prescire dicitur/ cũ vnãquãq; rem anteq̃ veniat videt: et id qõ futurũ est/ priusq̃ fiat puidet. Deus ergo qũo zelans est: qui custodiẽda castitate nostra nullo mẽtis cruciatu tangit? Qũo irascit in vicissitudinibus nostris qui nulla perturbatione animi cõmouet? Qũo est penitẽs/ qui qõ semel fecerit se fecisse nequaq̃ dolet? Qũo habet misericordiaz/ qui cor nunq̃ miserum habet? Quomodo est prescius: dũ nulla nisi q̃ futura sunt pspciantur? Et scimus qz deo futurum nihil est: ante cuius oculos preterita nulla sunt: presentia nõ transeũt/futura nõ veniũt quippe qz omne quod nobis fuit et erit in eius pspectu hõc est: et esse qõ presens est scire põt⁹ q̃ hoc scire. Et tã dicitur zelans/dicitur iratus: dicitur penitens/dicitur misereri cors: dicitur prescius: vt qz castitatẽ animi vniuscuiusq; custodit hũano modo zelans vocat: q̃uis mentis cruciatu non tangat. Et qz culpas percutit dicitur irasci: q̃uis nulla animi perturbatione moueat. Et qz ipse immutabilis: id quod voluerit mutet penitere dicitur: q̃uis rem mutet/cõsiliũ nõ mutet. Cũ miserie nostre subuenit misericors vocatur: q̃uis miseris subuenit/et cor miseram nunq̃ facit. Et qz ea q̃ nobis futura sunt videt q̃ cũ ipsi semp̃ presto sunt/ pscie⁹ dicit: q̃uis nequaq̃ futurum puideat qõ pñs videt. Nã et que q̃q; sunt non ab eternitate eius ideo videnẽ quia sunt: sed ideo sunt qz videnẽ. Dum ergo ad verba mutabilitatis nre descendit/ex eius quibusdam gradibus ascẽdat qui potest ad incõmutabilitatẽ dei vt videat sine zelo zelantẽ/sine ira irascentem/sine dolore penitẽtẽ/ sine misero corde misericordẽ/sine pñsionib⁹ pscientẽ. In illo cũi nec preterita nec futura reperiri queunt: sed cũcta mutabilia immutabiliter durant: et que in seipsis simul existere nõ possunt/illi simul offia assistunt: nihilq; in illo fluerit qõ transit: quia in eternitate eius mõ quodam incõprehensibili cuncta voluntia seculoz transeũtia manẽt currentia stant.

¶ Capitulũ. xxvj.

Sicut ergo accepimus sine zelo zelantes/ sine ira irascentes/ita a sancto viro etiam sine crudelitate dicti potuit crudelis. Crudelis quippe dicitur/q̃ districte feriendo non parcit: vt vidcet hoc loco crudelis districte feriens possit intelligi/et vicissem de culpe nõ parcẽs. Vñ Esaias q̃ cũ videret vitium iudicij diem nõ iã cũ venia sed cũ districtione esse futurum ait. Ecce dies dñi venit crudelis et indignatiõe plenus: et ire furoris⁹ eius: ad deponendam terram in solitudinẽ/et pctores eius cõterendos de ea. Pctũs igit⁹ vir vt hãc eandem crudelitatẽ sibi potius assereret ẽgruere posse q̃ deo ait. Mutatus es mihi in crudelẽ Dicit aperte dicat. Qui ex ipso crudelitatis nihil habes: mihi quẽ respirare a persecutione non finis/ crudelis videris. Ita etsi deus crudelis esse nõ pt: ficut nec mutari nullaten⁹ põt. Sed q̃ffi in deo nisi q̃ nec crudelitas nec mutabilitas venit: dum mihi dicit q̃ in semetipso deum nec crudelem nec mutabilẽ sentiat ostendit. Nam dum circa nos quedam pspera et aduersa variens: in eo q̃ nos mutamur quasi eius circa nos mutatũ animũ suspicamur. Ipse vero in se incõmutabilis ipmanẽs aliter atq; aliter in cogitatione sentitur bominũ p qualitate meritoz. Nam et iur solis cũ nequaq̃ est sibimet ipsi dissimilis/ infirmis aspera/ sanis aste oculis lenis videt: coz vez immutatiõe nõ sua. Vñ vt ꝓdirim⁹ dicens: mutatus es: adiunxit/ mibi vt ipsa hec crudelitas atq; mutatio nõ sit in qualitate iudicis sz in mẽte patientis. Qõ verbis q̃q; alijs retexit dicens. ¶ Et in duritia man⁹ tue aduersaris mihi. Manus etenim dei dura creditur/ cũ voluntati nostre contraria hoc qõ ei in nobis displicet ferendo psequitur: et flagella ingeminat/ cum dolentis ala clementiã expectat. Que cũ iurta allegorie mysterijs bene sancte ecclesie verbis cõgruunt et vocib⁹ infirmoz: q̃ plerunq; se plus feriri estimãt q̃ meretur: et quasi crudelitatẽ arbitrant iudici/ districtionem equissimam sectionis: quia et cũ vulnus egri medicinali ferramẽto abscindit: medicus crudelis vocat. Qui cũ psequentis manus duritiã aduersatur vulneri/sed cõcordat saluti. Sequitur. ¶ Eleuasti me: et quasi super ventum ponẽs elisisti me valide. Oz pñs vite gloria q̃si in alto cernitur/ sed nulla stabilitate solidat: velut eleuatus super ventum ponitur/qui pspere tate transitoria letat: qui ad solidũ bunc fugitiue felicitatis aura sublevat: vt repente deterius in infimis sternat. Oz etsi sancta ecclesia cunctis in bonoze est/ infirmi q̃q; in ea qui transitoriis succedib⁹ letant: quid nisi super ventum posita videtur eleuari? Quia subsequẽte persecutionis tempore/ dum p speritatis aura pertransit/ eozum animus eleuatio corruit: et repente cadentes discũt: quia eleuati pri⁹ in ventum se dederunt. Que videlicet, verba etiam sancti viri persone specialit̃ congruũt: nõ ad id qõ erat: sz ad id qõ eẽ videbat. Neq; enim mentem illius psperitas fugitiua stulũ nõ leuauerat/ quem inter tot rerum mutabiles affluentias mito semper virtutis ri-

Analogia. põdere premebat: sz iurta hoc qõ videri ceteri⁹ potuit/ qui in suis humilis/in alienis oculis eleuat⁹ fuit: et quasi super ventum positus eius est valide: qz rebus exterioribus fultus/ vnde estimabatur surgere/ videbat inde eccidisse. Que vez casum sanctus vir in mente nõ pertulit: qz nulla aduersitas deiecit/quem pspcritas nulla eozum pcit. Qui enim veritati inberet/ vanitati nullo modo succũbit: qz dñi fortis pede cogitationis intus intrationem fixerit/ omne qõ foras mutabiliter agit/ ad arcẽ mẽtis minime pringit. Sequitur. ¶ Et. xxvij.

Aduersus nõ deijcit

Scio qz morti trades me: vbi cõstituta est domus omnis viuẽti. In suplori bus⁹ opis parte tractatum est/ q̃ ante aduentũ dñi ad inferni receptacula etiam iusti descẽderũt: q̃uis nõ in supplicijs/ sed in requie seruarentur. Qõ nunc testimonijs edocere negligimus: qz in ante cũ sufficiẽter pbatũ putamus. Hoc ergo qõ oz. Scio qz morti trades me: vbi cõstituta domus est omnis viuẽti: recte bt̃õ Job etiã iurta historiã cognouit: dum nimirũ cõstat: qz ante redẽptoris gram ad inferni claustra etiã iusti ducerent⁹. Ipsa q̃ppe inferni receptio dom⁹ olim viuentium oz. Qz nullus huc venit qui ante mediatoris aduentũ nõ illuc ipsa corruptionis sue conditione ꝑ.38.q̃ ptransijt: nullus huc venit/qui ad Helias carnis morte eiusdẽ corruptionis mortez sue gressibus nõ tetẽdit. Dẽ quavi nõ eus delicet morte p psal. oz. Quis ẽ hõ sit. qui vivit/et nõ videbit mortẽ? Nam Matt. etsi ad celũ raptus helias esse pbi- 17.b. betur/ mortẽ tñ distulit/nõ euasit: Qũo re de ipso q̃ppe ore veritatis oz. Helias q̃dẽ venturus est et restituet ola. turus! Venit enim, restituturus omnia: quia sit ola.

adhuc nimirum huic mūdo restituitur: vt ꝛ ꝑdi cationis munera implicat: ꝛ carnis debitum soluat. Que tñ sancti viri sñia iurta allegorie mysterium sctē ecclesie vocibus ex ꝑsona cōgruit infirmoꝝ: q̄ fidem ꝝ boten⁹ tenēt/sed cōtra ꝑcepta fidei suis desideriis famulātur. Ait enim. Scio ꝙ morti tradas me/vbi cōstituta dom⁹ est oī viuenti. Qz enim multos in se vo luptatibus deditos cōspicit: eorūꝫ iam interitum ꝑscit: pensat ꝙ in via vite pātis suis q̄dem desideriis seruiūt: sed tñ ad mortis domū quemlibet dēs qui in ea carnaliter viuūt. Sunt ꝙ nōnulli qui in voluptatū suarū fouea corruūt: sed tñ ꝑ lamēta pnie ab īmis citi⁹ pedem reducunt: quos supne percussionis ꝝbera ad eruditionē ꝙ potius ꝙ ad extinctionem secāt. Et quibus apte subiungitur. ¶ Verūtamen nō ad cōsumptionez eoꝝ emittis manū tuaz: ꝛ si eoꝝ ruerint ipse salvabis. In quib⁹ ꝑfecto verbis hoc solerter dz intelligi/ꝙ bīus Job dum sua narrat/ in se alios trāsfigurat. Velut enim de se specialiter dicebat. Eleuasti me: ꝛ quasi sup vētum ponēs elisisti me valide: scio qz morti tradas me: vbi cōstituta est domus omni viuēti: ꝛ tñ nō de se sed de alijs adiungit. Verūtamen nō ad cōsumptionem eoꝝ emittis manū tuam. Dum esti de se loquens ratiocinādo causas de alijs subdit: ꝙ multorū personas in se significet/ corripit ꝛ ostendit. Manū itaq; suā dēs ad cōsumptionem peccantiū non emittit/cū ferendo a peccatis corripit: ꝛ corruentes saluat: dum cadentes ad culpaz in salute corpis vulnerat: vt ꝑstrati exterius/interius surgāt: quatenus iacētes corpore ad interiorē statū redeāt: qui stātes exteri⁹ ab statu mētis, iacebāt. Sequitur. ¶ Flebā quondaz super eo qui afflict⁹ erat: ꝛ cōpatiebatur alia mea pauperi. Quāuis vera cōpassio ex passioni primi ex largitate cōcurrere: nonnunq̄ tñ cū exteriora ꝙ abūde ad largiendū suppetūt /celeri⁹ o dātis manuo dationē inuenit ꝙ anim⁹ doloze. Vñ scire necesse est / qz ille ꝑfecte tribuit qui cū eo ꝙ afflicto porrigit/afflicti q̄z in se animū sumit: vt prius ī se dolētis passionē trāsferat: ꝛ tūc cōtra dolorē illius p̄ministeriū cōcurrat. Nā sepe (vt ꝑdiximus) largitoze muneris rez facit abūdātia: ꝛ nō vire⁹ cōpassionis. Qui esti afflicto ꝑfecte cōpatit plerūq; ꝛ hoc indigēti tribuit in q̄ ipse si dederit angustat. Et tūc plena est cordis nūi cōpassio cū mala inopie p primo suscipe nō metuimus/vt illi⁹ a passione liberemus. Quā vez pietatis formā mediator nobis dei ꝛ hominū dedit. Qui cū posset nobis etiā nō morīdo cōcurrere/subuenire tñ morīdo hominibus voluit: q̄ nos vez minus amasset/nisi ꝛ vulnera nra suscipere: nec vim nobis sue dilectionis oñderet/nisi hoc q̄ a nobis tolleret/ad ꝙs ipse sustineret. Passibiles q̄ppe mortalesq; nos repit: ꝛ q̄ nos tristere fecit ex nihilo: renouare vez etiam sine sua morte potuit a passione. Sed vt quāta esset virtus cōpassionis oſtēderet: fieri pro nobis dignatus est/q̄ esse nos noluit: vt in semetipso ꝙaliter mortem susciperet/quā a nobis in perpetuum fugaret. An nō in diuinitatis sue diuitijs nobis inuisibilis permanēs miris nos potuit virtutibus ditare? Sed vt ad internas diuitias rediret bō/foras apparere dignatus est pauper deus.

Quāta ꝙi ad nos cō passio.

Capitulum. xxviij.

Iudex ꝑdicator egregius vt ad largitatē ꝑfectam viscera nostre cōpassionis accēderet / dixit. Propter nos egenus factus est cum dives esset. Qui etiā dicit. Non vt alijs sit remissio/vobis aūt tribulatio. Hec pculdubio ꝑdescendo infirmis

1. Cor. 8. b. Ibidē.

intulit: q̄ssi quibusdā inopiā ferre nō valentib⁹? tolerabili⁹? est min⁹ tribuere ꝙ post largitatē suā ex inopie angustia murmurare. Naz vt ad magna largiendi studia audiētiū mentes accēderet: paulopost intulit/dicēs. Hoc aūt dico. Qui parce seminat/parce ꝛ meret. Pl⁹ aūt nōnunq̄ esse dicim⁹ cōpati ex corde ꝙ dare: qz quisq̄s ꝑfecte indigēti cōpatit/min⁹ estimat offe q̄ dat. Nisi esti dātis manū bona voluntas vinceret/eisdem ꝑdicator egregi⁹ discipulis nō distisset: q̄ nō solū facere/sed ꝛ velle cepūtis ab anno priori. Facile q̄ppe est in bono opc obedire/etiā volentē. Sed hec magna i discipulis virtus existerat/cos bonū q̄s illis ꝓceptuz est ante voluisse. Qz itaq; vir sctūs apud oipotentem deū aliq̄s mal⁹ datū nouerat mētio esse ꝙ muneris dicat. Flebā quondā sup eo q̄ afflictus erat: ꝛ cōpatiebat anima mea paupi. Exteriora etenī largiēs rem extra semetipm prebuit. Qui aūt fletū ꝛ cōpassionem primo tribuit/ei aliquid etiā de semetipso dedit. Idcirco aūt plus ꝙ passionē ꝙ datū dicim⁹: qz rē q̄libet plerunq; dat etiā qui nō cōpatit: nisi aūt q̄ vere cōpatitur/q̄ necessarium primo cōspicit/negat. Que nimirū sñia dñi q̄z sctē ecclie voci bus cōgruit: que dū afflictos quos ꝙ ꝑ lamēta pnie cōspicit/suos ei ofone cōtinua fletus iungit: ꝛ totiens egeno cōpatit/quotiēs menti virtutib⁹ nudate interuētionis sue ꝑsidus opitulatur. Sup afflictū q̄ppe cōpatētes plāgimus/q̄s aliena dāna nra deputamus: ꝛ culpas delinquentiū nris mundare fletibus nitimur: q̄s vez agentes dius pierunq; nobis ꝙ dis pro q̄dibus agitur subuenimus: qz apud intimū arbitrum ꝛ gratiam cuiusq; ꝛtatis aspirantem cōmissa quecq; ꝑfecte diluit ꝓpria/qui pure plangit aliena. Persecutiōis igitur vltime sancta ecclesia tribulatione depiebenda/reducat ad memoriaz pacis tempore bona q̄ gessit/dicēs Flebā quōdā sup eo q̄ afflict⁹ erat: ꝛ compatiebatur ala mea pauperi. Que interne lucis gaudia eterna desideranus/sed tamen adhuc dilata (quia malis exterioribus premitur) sancti viri vocibus admingat. ¶ Expectabam bona et venerunt mihi mala: prestolabar lucem: et eruperunt tenebre. Fidelis enim populus expectat bona/sed mala suscipit: prestolatur lucem/ꝛ tenebras incurrit: quia per remunerationis gratiā interesse iā ījs ꝙ angelorum scis gaudijs sperat: ꝛ tñ hic diutius distarnus/man⁹ persequentiū tolerat: qui se ꝙ totius estimabat eterne lucis retributione perfrui: dic adhuc compellitur pfecutorum suorum tenebras pati. Que videlicet mala persequentium minus dolerent/ si ab infidelib⁹ aduersarijs ꝙ consurgerent. Sed eo deterius mentem electorum cruciant: quo ab illis veniunt de quibus bona presumebant. Unde adhuc subdit. ¶ Interiora mea efferbuerūt absq; vlla requie. Sancte quippe ecclesie interiora efferbescere est ipsos quoq; quos per amorem fidei velut viscera ante gestauerat in pfecutionis atrocitate tolerare: qui secrera prius illius cognoscentes quanto sciunt: vbi magis dolcat: tanto deterius ab afflictione eius minime quiescunt. Quos tamen ꝛ pacis sue tempore grauiter tolerat: quia suis predicationibus eorum mores contrarios pensat. Semisit enim/cum eorum vitam sibi dissimilem cōspicit. De quibus et apte subiungitur.

Fides electos errantes ꝑcāt bona ꝛ gaudia suscipi tarnē mā ꝛ qui se ꝙ totius estimabat eterne te.

¶ Capitulum. xxix.

Preuenerūt me dies afflictiōis. Scit n.ip̄s sctā electoz ecclesia ꝙ pfecutione vltima mala multa passura sit: q̄z hanc afflictionis sue dies preueniunt: qz malorum vitam intra se grauiter etiā tēpore pacis portat.

Nam quis diebus ultimis aperta infidelium persecutio sequatur: hoc tamen a primis apparat: hi q̄ in ea p̄bolenus fideles sunt pravis moribus antecurrunt. Sequitur. ¶ Merens incedebam sine furore cōsurgēs in turba clamavi. Notandum solliciteque turba historiam: video q̄ scriptus vir iste paulo superius dixit. Elenasti me: inferius adiungit. Merens incedebam. Quibus essi ordine vno eodēq; tpe cōuenire in actibus bonorum solet: a fortis bonor culminis: a intus afflicte merore humilitatis. Unde sanctus q̄s vir eleuatus rebus a bonoribus merens incedebat: qz essi hunc prelatis bolbus gloria potestatis ostēderat: interius tñ merore suo secretū sacrificiū dño cōtriti cordis offerebat. Sacrificium q̄pe deo est spūs cōtribulat⁹. Scīnt autem electi quicq; consideratione intima cōtra exteriorū excellētie tentamēta pugnare. Qui si ad exteriorem felicitatē suam cor apponerent/iusti p̄fecto nō essent. Sed qz cor humanum non potest de ipsis p̄speritatibus rerū quātalibetcunq; gloria nullo mō tētatiōtra ipsaz p̄speritatē suam sancti viri intrinsecus dimicāt: nō dico ne in elatione/sed ne in eius saltē amore succūbāt: cui valde succubuisse est captiuam mentē cluo desiderijs subdidisse. Quid aūt terrena sapiens: temporalia amplectēs: beatū Job inter tot p̄spera letū nō crederet: cum ei supperet salus corporis: vita filiorū: incolumitas familie: integritas gregum: Sed qz in his oībus non gaudebat/ipse sibi restis est/qui ait. Merēs incedebā. Cuncto essi viro adhuc i hac peregrinatione posito/omitte q̄ sīn euisione dei abūdat inopia est: qz cuz sibi omnia electi adesse vident/gemunt q̄ oīm auctorem non vidēt: cuiscq; totum hoc minus est; qz adhuc ipsecies vnius deest: sicq; eos foris exaltat gra superne dispensationis/vt tamen intus sub disciplina teneat meror magistre charitatis. Per quā vez discunt/vt de his que exterius accipiunt/apud semetipsos semper amplius humilientur: mentem sub iugo discipline teneant: nunq; ex potestatis licentia ad impatientiam erūpāt. Unde apte subiungitur. ¶ Sine furore cōsurgens in turba clamaui. Notandum solliciteque turba historiam: video q̄ scriptus vir iste paulo superius dixit. Elenasti me: inferius adiungit. Merens incedebam. Quibus essi ordine vno eodēq; tpe cōuenire in actibus bonorum solet: a fortis bonor culminis: a intus afflicte merore humilitatis. Unde sanctus q̄s vir eleuatus rebus a bonoribus merens incedebat: qz essi hunc prelatis bolbus gloria potestatis ostēderat: interius tñ merore suo secretū sacrificiū dño cōtriti cordis offerebat. Sacrificium q̄pe deo est spūs cōtribulat⁹. Scīnt autem electi quicq; consideratione intima cōtra exteriorū excellētie tentamēta pugnare. Qui si ad exteriorem felicitatē suam cor apponerent/iusti p̄fecto nō essent. Sed qz cor humanum non potest de ipsis p̄speritatibus rerū quātalibetcunq; gloria nullo mō tētatiōtra ipsaz p̄speritatē suam sancti viri intrinsecus dimicāt: nō dico ne in elatione/sed ne in eius saltē amore succūbāt: cui valde succubuisse est captiuam mentē cluo desiderijs subdidisse. Quid aūt terrena sapiens: temporalia amplectēs: beatū Job inter tot p̄spera letū nō crederet: cum ei supperet salus corporis: vita filiorū: incolumitas familie: integritas gregum: Sed qz in his oībus non gaudebat/ipse sibi restis est/qui ait. Merēs incedebā. Cuncto essi viro adhuc i hac peregrinatione posito/omitte q̄ sīn euisione dei abūdat inopia est: qz cuz sibi omnia electi adesse vident/gemunt q̄ oīm auctorem non vidēt: cuiscq; totum hoc minus est; qz adhuc ipsecies vnius deest: sicq; eos foris exaltat gra superne dispensationis/vt tamen intus sub disci-

In p̄speris seruandaz humilitatem.

altētazi

b

turba sine furore p̄surgit a clamat qz pravorū vitā studio recte emulationis/non aūt vesania furoris sequitur. Irascatur amat/sevit a tranquillus est: quatenus infirmos suos a corrigat ex emulatiōe/a foueat ex pietate. Sequit. ¶ Frater fui draconuz a socius struthionum. Quid draconuz nomine nisi malicioso⁹ bolus vita signat? De quibus a p̄pheta dr. Traxerunt ventū quasi draco⁹. Peruersi et essi quicq; ventum quasi draco⁹ trahūt/cū malicioſa supbia inflātur. Qui aūt struthionum appellatione intelligi/nisi simulatores solent? Struthio etessi pēnas habet: a volatum nō habet: qz simulatores quicq; spēm sanctitatis habēt/sed virtutē sanctitatis non habēt. Illio quippe eos bone actiōis decorat: sed a terra minime pēna virtutis leuat. Electus itaq; sancte ecclie p̄p̄s qz pacis sue tpe intra se quosdā malicioſos ac simulatores patitur/dicat. Frater fui draconum a socius struthionuz. Qō beati quoq; Iob vocib⁹ specialiter cōgruit/qui ad culmē magne fortitudinis bonus inter malos fuit.

Draconēs.

Struthiones B

Amica p̄fatis patientia.

B

Nullus p̄fectus est q̄ interior mala patiēs nō est.

¶ Capitulum. xxx.

Nus q̄pe est p̄fectus/qui inter prioruz mala patiēs non est. Qui enim equanimiter aliena mala nō tolerat ipe sibi p impatientiaz rectus est/qz a boni plenitudine lōge distat. Abel quippe esse renuit quē cain malicia nō exercet. Sic i tritura aree grana sub paleis premuntur: sic flores inter spinas p̄deunt: a rosa que redolet crescit cū spina que pūngit. Duos nāq; filios habuit primus hō: ex vnus electus: alter reprobus fuit. Tres quoq; filios noe arca continuit: sz duobus in humilitate p̄sistētibus: vnus ad patris irrisionē ruit. Duos abraaz filios habuit: sz vn⁹ innocēs alius nō fratris p̄secutor fuit. Duos q̄z isaac filios habuit: vnus in humilitate seruauit: alter ño a primus nascendo reprobus est. Duodecim iacob filios genuit: sed ex his vn⁹ p̄ innocentiā vendit⁹: ceteri ño per malicia vēditores fratris fuerūt. Duodecim quoq; apostoli in scā ecclia sunt electi: sz ne improbati remanerent: vnus eis admixt⁹ est: qui eos p̄sequens probaret. Sic nāq; iusto peccator cū malicia iungitur: sicut i fornace auro palea cū igne sociatur: vt quo ardeat palea: purget aurum. Hi ergo veraciter boni sunt: qui in bonitate p̄sistere inter malos possunt. Hic etiā spōsi voce sancte ecclie dr. Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Hinc ad ezechielem dño dicit. Fili hominis habitas a habuerunt tecum: a cū scorpionibus habitas. Hic petrus virtutis bti iob glorificat: dicēs. Et iustū iob oppressum a nefandoz iniusta p̄uersatiōe eripuit. Aspectu enim a auditu iustus erat: habitās apud eos q̄ quotidie aīam iusti iniquis opib⁹ cruciabāt. Hinc paulus discipulorum vitam glorificat: a glorificando cōfirmat: dicens. In medio nationis prave a puerse inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vite cōtinētes. Hinc p Joannē angelus pgami ecclie attestat dicēs. Scio vbi habitas: vbi sedes est sathane: a tenes nomē meū: a nō negasti fidem meā. Btūs igit iob vt ostēdat cuius fortitudinis fuerit: insinuet cū quib⁹ vixit: dicēs. Frater fui draconū a soci⁹ struthionū. Qz min⁹ esset q̄ ipse bona ageret: nisi a ad bonitatis sue cumulū ab alijs mala toleraret. Sequit. ¶ Cutis mea denigrata est sup me: a ossa mea aruerūt p̄e cauma te. Hec iurta historiaz pensare negligimus: qz vez sermonis virtus patet ex pena passionis. Sed quia (vt sepe iam dirimus) p̄sonā beatus iob sic narrat gesta: vt gerēda p̄nūcietur: bene hoc sancte ecclie vocibus congruit: que dolorē p̄se-

Ysaac filios habuit. Gen. 25.

Iacob filios habuit. Gen. 29.

Duodecim apostoli. Mat. 10.

Mat. 13.

Cutis mea denigrata est. Iob. 30.

D

cutionis vltime in infirmis graviter sentit. Cumq; ab illa alij pereūt/valētiore q̄ quisq; merore cruciantur. Exterior quippe cā eius est terrena dispēsatio: interior ꝓ cura celestis. Cutis ergo noscit firmi signantur q̄ nūc in ea exteriori vtilitati deseruīt. Per ossa ꝓ fortes eius figurati sunt/in quib⁹ corporis illius tota compago solidat. Quia igitur aut ꝓuocati muneribus/aut p̄secutionib⁹ afflicti/multi in ea statu fidei infirmi cadūt q̄q; ipsi postq̄ ceciderint p̄sequūtur: q̄d aliud q̄ cutis sue nigredinē patitur: vt in ipsis postmodū fe da appareat/in quib⁹ pri⁹ pulchra videbat? Dū cū bi qui prius exteriora bñ dispensare cōsueuerant/ cōtra electos dei postmodū seuiūt quasi cutis ecclie anteacte iustitie colorē p̄didit/q̄ ad nigredinē iniq̄tatis venit. Quod hieremias etiaz sub ꝑcipui metalli specie deplorat dicēs. Quō obscuratus est aurū/mutatus est color optimus? Peruersi aūt duz ab eius sacramētis exeūt/ plerūq; inter reprobos locū bonoris sumūt: vt ipsi cōtra sanctā ecclesiam ex auctoritate seuiāt/qui hāc atroci⁹ quasi scīēdo cōtemnūt. Unde t cū dicerat. Cutis mea denigrata est: addit/ sup me: q̄ bos quos prius ad decorē iustitie quasi cādidos habuit: post deterius nigros portat. Sed cū cutis ad nigredinē vertit: fortes qui in illa sunt zelo fidei p̄abescūt. Ossa apte subiungit. Et ossa mea aruerūt p̄ caumate. Sic n: ch̄ t̄ p̄ioni t̄pe os fortissimum scīē ecclie q̄dam aridita te redij paul⁹ estimabat: cū q̄busdā cadētib⁹ diceret: Quis infirmat t ego nō infirmor? Quis scādalizat t̄ego nō vror? Cutis ergo denigratur: t ossa p̄ caumate arescūt: q̄ dū infirmi ad imitādā p̄fūnt: fortes q̄q; zeli sui igne cruciat̄ur. Sequitur. Cantrix.

Versa est in luctū cythara mea: et organum meū in vocē flētuz.

Quia igitur ad p̄dicandū nō sufficiūt ad vtā altā p̄ afflictionē carnis tēdit: q̄ si extenuata chorda in cythara p intuitū admirationē sonat. Sic cat etēm chorda vt cōgruū t cythara cantū reddat: q̄ t sancti viri casti gāt corpus suū: t suituti subiciūt atq; ab infimis ad supiora tendūt. Pensandū q̄z est q̄ chorda t cythara si min⁹ tēdit nō sonat: si amplius raucū sonat: q̄ nimirū vite⁹ abdi nētie aut otio nulla est: si tñ q̄s corp⁹ nō edomat q̄tū vz: aut valde inordinata est: si corp⁹ attrerit plus q̄ valet. Per abstinentiā q̄ppe carnis vitia sunt extinguēda nō caro t tāto q̄sq; sibimet dz moderamine p̄esse: vt ad culpā caro nō supbiat t tū ad effectū rectitudinis in opatione subsistat. Intuerī inter egregiū p̄dicatorē liber ꝗta arte magisterij fidelius alias velut in cythara chordas tensas: alias amplius tēdēdo extenuat: atq; alias a tensione sua relaxādo p̄seruat. Alijs etenim dicit. Nō in comessationib⁹ t ebrietatib⁹: nō i cubilib⁹ t impudicitijs. Et rursus ait. Mortificate mēbra vra q̄ sunt sup terrā: t tū p̄dicatori charissimo scribit: dicēs. Noli adhuc aquā bibere: sed modico vino vtere ꝓpter stomachū tuum: t frequentes tuas infirmitates. Illas ergo chordas extendūdo tendit ne nō tense oīmodo nō sonēt: hāc ꝓ a tensione tēperat: ne dū plus tēditur: minus sonet. Viue aūt sctī p̄dicatores in ecclia seu quilibet simplices t abstinētes put vires ac p̄sūt in ea primis suis canticum bone exhortationis reddūt. Ali⁹ ex prudentes quiq; ad predicationis fructū soleter inuigilant: atq; ve alios ad vitam pertrahāt: sono magne persuasionis eladorant: t qui in eo tardiores ingenij videntur

ex ipso sue vite merito inquantū se posse cōspiciūt exhortatiōis erga alios auctoritatē sumunt: atq; ad celestē patriā quos valēt trahere nō desistūt. Sed sctā ecclia extremis p̄secutionib⁹ p̄essa/cūverba sua a reprobis cōtemni considerat: amoris sui gram ad sola lamēta formāt: q̄ nimirū defert quos exhortando trahere non valet. Dicat ergo. Uersa est in luctū cythara mea: t organum meū in vocem flentiū. Apte fatear dicēs. Pacis q̄dē mee tpe q̄ alios parua more cythare: per alios ꝓ more organi magna t sonora p̄dicabam: sed nūc versa est in luctum cythara/t organū in vocē flentiū versum est: q̄ dum me contemni conspicio/ eos qui p̄dicationis cantum non audiūt deploro. Hec q̄ quosdā sctā ecclesia in fine factura est: hec per quosdā in suis iam exordijs fecit. Martyr q̄ppe stephanus iudeis p̄ sequentibus p̄desse p̄dicando cōtatus est: quos tamen post verba p̄dicationis dum videret ad iactēdos lapides conuolasse/fletis genibus oīa bat dicens. Dñe iesu ne statuas illis hoc peccatum. Quid ergo huic qui diu t parua t magna nouerat/nisi tū sue cythare atq; organi cantus silebat: atq; in luctū versa fuerant: q̄ eos quos predicando nō trahebat/amādo flebat? Quod nimirū quotidie sancta ecclesia agere non desistit: que predicationis verbum plene vbiq; constituisse tam conspicit. Alij namq; loqui dissimulāt: alij recta audire contemnunt. Sed electorū mens dum tacere cantuz p̄dicationis conspicit/gemens ac tacita ad fletus redit. Dicat ergo. Uersa est in luctum cythara mea/ t organum meū in vocē flentiū: q̄ electus q̄sq; quo sancte predicationis vor siluit/damna ecclesie grauī⁹ plangit. Ducuq; beatus Iob descripsit mala que ptulit: hoc vero ex loco incipit narrare subtilius bona q̄ fecit. Sed dolentis verba hystorica atq; allegorica exp̄sitione transcurrimus: virtutum vero opera et magna parte iuxta sensum hystorie tenemus: ne si hec ad indaganda mysteria trahimus/veritatem fortasse operis vacuare videamur.

Finit Liber.xx. Moralium sancti Gregorij.

Liber Moralium sancti Gregorij vicesimusprimus: t continuans capitulum tricesimūprimū textus beati Job: Libri autem Capitulum Primum.

Narelle⁹ actus sacri eloq̄ inter tertum et mysterium tāta est libratione pēsand⁹: vt vtriusq; ptis lance moderat̄: hunc neq; nimie discussio nis pōdus deprimat: neq; rursus crebros incurie vacuum relinquat. Multe q̄ppe ei⁹ sententie tanta allegoriarum cōceptione sunt grauide: vt qui quis eas ad solam tenere hystoriam nititur: earum notitia per suam incuriaz pereatur. Nonnulle vero ita exteriorib⁹ p̄ceptis inseruiunt: vt si q̄s eas subtilius penetrare desiderat/intus quidem nihil inueniat: sed hoc ibi etiam quod foris loquuntur absondat. Ait bene q̄z narratiōe hystorica p̄ significationē dr. Tollens Bene. Jacob virgas populeas virides ꝛo. et amigdalinas/t ex platanis: ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus in bis que spoliata fuerant candor apparuit: illis vero q̄ integra erāt/viridia p̄mānserūt: atq; in hūc modū color effect⁹ est varius. Ubi t subditur. Posuitq; eas in canalibus in q̄bus effundebat

aqua: vtcū venissent greges ad bibendū/ante oculos haberent virgas: t aspectu earum concíperent. Factūq; est vt in ipso calore coitus oues intuerent virgas: t parerēt maculosa t varia/t diuerso colore respersa. Quid est em̄ virgas virides amigdalinas atq; ex platanis ante gregum oculos ponere/ nisi q scripture sacre seriem antiquoz patrū vitas atq; sententias in erē plum populis hbere. Que nimirū qz iuxta rōis examen recte sunt/ virge notantur. Quibus ex parte corticem subtrahit/vt in his q expolientur intimus candor appareat/t ex parte corticem seruat: vt sicut fuerant exteri⁹/in viriditate ḡmaneant: variisq; virgaz color efficit: dū cortex ex parte subtrahitur/ex parte retinet. Ante cōsiderationis em̄ nře oculos hcedentium patrū sñe/quasi virge variate ponunt. In q̄bus dum plerūq; intellectū ire fugimus/quasi corticē subtrahim⁹: t dū plerunq; in tellectum litere sequimur/quasi corticem reseruamus. Dumq; ab ipso cortex ire subducitur/allegorie cādor interior demonstrat: t dū cortex relinquitur/exteriorio intelligentie vis ostenta exēpla mōstrant. Quas dū iacob in aque canalibus posuit: qz t redēptor noster i libris eas sacre scientie quibus nos intrinsecus infundimur fixit. Has aspicientes arietes cum ouib⁹ coeunt: quia rationales nostri spūs dum in earū intentiōe defixi sūt/ singulis quibusq; actionibus pmiscent: vt tales fetus operū pereāt: qualis exēpla hcedentiū in vocibus hceptorum vident: t diuersuz colorem pies boni operis habeat: qz t nōnunq; subtracta litere corticē acutius interna cōsiderat: et reseruato nōnunq; hystorie tegmine bene se in exterioribus formet. Nam qz diuine sñie aliquādo interius rimāde sunt/ aliquando exterius obseruāde: p Salomonem. p.30.b quoq; dr. Qui fortiter premit vbera ad eliciendū lac/exprimit butyrum: t qui vehemēter emūgit/elicit sanguinem. Ubera q̄ppe fortiter hmimus/cū hba sacri eloquii subtili intellectu pensamus. Quapssione dū lac querimus/ butyruz inuenimus: qz duz nutriri vel tenui intellectu ārim⁹/vberrate interne pinguedinis vngimur. Qñ tñ nec nimie/ nec semper agendū est: ne dum lac queritur ab vberibus/sanguis sequatur. Plerunq; etem̄ quidam dum hba sacri eloquii plusq; debēt discutiūt: in carnale intellectū cadūt. Sanguineq; q̄ppe elicit/qui vehemēter emungit: qz carnale efficitur/ hoc qñ ex nimia spūs discussione sentit. Uñ necesse est vt beati Iob opa que inter increpantiū amicoz hba scribit narrat: ne afflicta mēs illius in desperatione deficiat/ iuxta ponderis hystorie pscrutemur: ne fi bec anim⁹ plusq; necesse est spūaliter inuestigata a hboz eius vberibus sanguis nobis p lacte rideat. Si qñ hō dā mystica in suoz operuz narratiōe pmiscēt: ad hec necesse est vt ipse datur intelligi ordo loquēdi vocat. Naz scūs vir postq; ea q̄ sibi p flagellū dñi fuerat inflicta narrauit: nūc p ordinē pprias emerēdo virtutes qualis ante flagellū fuerit innotescit: ne vite sue hystoriā texens: vt ei perrarū aliquid qñ allegorice intelligi possit interserat: quatenꝰ per magna pte hystorica sint q̄ memorat: t tñ aliqñ p hec eadem ad spūalem intelligentiā cōsurgat. Qua itaq; forti tudine ab oī lapsu exteriora sua custodie interioris disciplina constrinxerit/instituat dicens.

¶ Capitulū. xxxj. text⁹ dñi Job Libri vero. xxxj. Capitulum. ij.

Epigi fedus cum oculis meis/vt ne cogitarem quidez de virgine. Cum sit fusibilis anima/nec quaq; corpore/aut rez delectatione tangit/nisi q̄ inhe rens corporis quasi quedā egredi di foramina eiusdē corpis sensus hz. Uisus q̄ppe audit⁹/gust⁹/odoratus/t tact⁹/quasi q̄dam vie mētis sunt/q̄bus foras venit: t ea q̄ extra ei⁹ sunt/ substantiā cōcupiscat. Per hos etem̄ corporis sensus quasi p fenestras quasdā exteriora queq; alia respicit/respiciens cōcupiscit. Hinc etenim Hieremias ait. Ascēdit mors p fenestras nras: ingressa est domos nostras. Mors q̄ppe p fenestras ascēdit/ t domū ingredit/ cū p sensus corporis concupiscentia venies habitaculum intrat mētis. Quo cōtra dñs qñ sepe iam dixim⁹ de iustis/p Esaiam dr. Qui sunt hi qui vt nubes volāt: t quasi columbe ad fenestras suas? Iusti nam̄q; volare vt nubes dicti sunt/qui a terrenis contagijs sublenauit: t q̄si colūbe ad fenestras suas sunt: qz p sensus corporis exteriora queq; intētione non respiciūt rapacitatis: cosq; foras nō rapit cōcupiscētia carnalis. Quisq; hō p hbas corpis fenestras incaute exteri⁹ respicit/plerūq; in delectationē pcti etiā nolēs cadit: atq; obligatus desiderijs incipit velle qđ noluit. Preceps quippe anima dū ante nō huider ne incaute videat qđ cōcupiscat: cecā post incipit de fiderare quod videt. Uñ t ppbete mēs q̄ subiecta sepe mysterijs in ternis intererat: qz alienā cōiugē incaute vidit/obtenebrata postmodo dñ sibimet illicite cōiūxit. Scūs autē vir qui acceptis corporis sensibus velut subiectis ministris q̄dam eq̄simus iudex hest: culpas cōspicit anteq; veniāt: t velut insidianti morti fenestras corporis cō claudit/dicēs. Hepigi fedus cum oculis meis: vt ne cogitarez quidē de virgine. Ut em̄ cogitatiōes coram dis caste seruare! potuisset / fedus cū oculis pepigit: ne pri⁹ incaute aspiceret: quod postmodum inutus amarer. Valde nāq; est q̄ ea es deorsum trahit: t semel species

Dissen te sa ens elo quia ri mādo.

Vte mētis sensus exteri ores.

Hiere. 9.f.

Esale 60.b.

2. reg. cap. 11. E

formę coꝛdi per oculos illecta: vix magna luctaminis manu soluit. Ne ergo quedā lubrica in cogitatione versemus: pudendum nobis est qz intueri nō decet: qđ non licet cōcupisci. Ut em̄ mūda mēs in cogitatione seruet: a lasciuiaꝝ luxurie sue deprimēdi sunt oculi quasi quidā raptores ad culpā. Ne q̄ enim cuꝛa lignū veritū cōtigisset: nisi hoc prius incaute cōspiceret. Scriptum q̄ppe est. Vidit mulier q̄ bonū esset lignū ad vescendū: Gen.3.c t pulchꝝum oculis/aspectuq; delectabile: tulit de fructu illius t comedit. Hinc ergo pensandū est: q̄ to debeamus moderamine ꝛcrga il licita visum restringere nos qui mortaliter viuimus: ni mater viuētium p oculos ad mortem venit. Hinc etiam sub iudee voce q̄ exteriora vidēdo concupiscēs bona interiora perdiderat: propheta dicit. Oculus meus depdatus est aiam meam. Concupiscēdo em̄ visibilia inuisibilez virtutes amisit. Que ergo interiorem fructum p exteriorem visum perdidit: p oculum coꝛporis pertulit predam coꝛdis. Uñ nobis ad custodiendā coꝛdis munditiam/exteriorum quoq; sensuū disciplina seruāda est. Nā quātalibet virtute mēs polleat: quantalibet grauitate vigeat: carnales tñ sensus puerile q̄ddam exterius p strepūt: t nisi interioris grauitatis pōdere/t quasi innenili quodā vigore frenentur: ad flutu q̄q; ex lenia mētē eneruē trahūt. Videam⁹ igitur quomodo beatus Job id qđ in oculum acpuerile caro sapere potuit: inuenili sapiētie vigore restringit. Ait. Pepigi fedus cum oculis meis. Et qz nō l se actionē tantūmodo: sed t cogitationem luxurie extirpit: secutus adiunxit.

Ut ne cogitarem quidem de virgine. Sciebat nimirum luxuriam esse in coꝛde refrenandā: sciebat p̄ sancti spiritus donum: q̄ redē ptoꝛ noster veniens legis hcepta transcenderet: t ab electis suis nō

solum luxuriā carnis/sed etiā cor
Matt. 5.d. dis aboleret dicēs. Scriptū est. Nō
adulterabis: ego autē dico vobis/
qm̄ oīs qui viderit mulierē ad con
cupiscēdū eam/iam mechatus est
Exodi 20.d. eaz in corde suo. Per moysem ḡp
pe luxurie ppetrata: p auctorē vero
mundicie luxuria cogitata dānā
tur. Hinc est em̄ q discipulus pri
1. Per. 1.c. mus eccliē pastor dicit. Propter qō
succincti lūbos mētis vestre: sobrij
perfecte sperate in eam que offer
ē vobis gram. Lūbos em̄ carnis suc
cingere est luxuriam ab effectu re
frenare. Lūbos aūt mētis succin
8 Lūbos succingere. gere est/hanc etiā a cogitatione re
stringere. Hinc est q angelus qui
Joānē alloquitur/zona aurea su
per māmillas cinctus esse ꝓbibet
Quia em̄ testamēti noui mūdicia
etiā cordis luxuriam frenat: ange
lus qui in eo apparuit/in pectore
cinctus venit. Quē bene zona au
rea stringit: qz quisquis supne pa
trie ciuis est: non iam timore sup
plicij/sed amore charitatis immū
dicitā deserit. Malum ḡo luxurie
aut cogitatiōe ppetrat aut opere.
Callidus n̄ hōs aduersarius noster
cū ab effectu opis expellit/secreta
Ge. 3.c polluere cogitatione molitur. Vñ
q serpenti a dño dr. Pectore q vēs
tre repes. Serpēs vez vētre repit/
quādo hostis lubricus per huma
na mēbra sibimet subdita vsq ad
explētionē operis luxuriā exercet
Serpens aūt repit pectore/quan
do eos quos in opere luxurie non
valet polluere/polluit in cogita
tione. Alius itaq luxuriā tam ppe
trat actione/huic serpens repit ex
ventre. Alius aūt ppetrandā ver
sat mēte: huic serpes repit ex pecto
re. Sed qz per cogitationez ad ex
plenda opera puenitur/recte ser
pens prius pectore postmodū repe
re ventre describitur. Unde bea
tus Iob qz disciplinam etiam i co
gitatione tenuit/vna custodia ser
pētis pectus ventremq; superauit
dicens. Pepigi fedus cum oculis
meis: vt ne cogitarē ꝗdē de virgine.

¶Capitulum .lij.

Uam nimirum cor
dis mūdiciaz q̄sq̄s
adipisci nō appetit
q̄d aliud ꝗ̄ eiusdez
a se mūdicie auctorem repellit? Unde
beatus Iob ꝓtinus
subdit. Quam em̄ partē deus habe
ret in me desuper: t hereditatem
olpotēs de excelsis? Ac si aperte di
cat. Si mentē in cogitatione pol
luero/eius qui mūdicie auctor est
esse hereditas nequaq̄ possum. Nul
la el bona sunt cetera: si occulti tu
dicis oculis castitatis testimonio
non approbantur. Omnes quippe
virtutes in conspectu conditoris
sui vicaria ope sesubleuant: vt qz
vna virtus illinc alia vel nulla est
olno: vel minima vicissim sua con
functione fulciantur. Si enim vel
castitatem humilitas deserat: vel
humilitatem castitas relinquat:
apud auctorem humilitatis z mū
dicie prodesse quid prenalet vl su
perba castitas vel humilitas inqui
nata? Sanctus igitur vir vt ab au
ctore suo in bonis reḡs possideri
mereatur: cordis mūdiciam custo
diens dicat. Pepigi fedus cū ocu
lis meis: vt ne cogitarem quidem
de virgine. Quam em̄ partem ha
beret deus in me desuper t hered
tatem omnipotēs de excelsis? Ac si
aperte fateatur dicēs. Habere me
possessionem suam excelsorum cō
spectum illius in infimis desidē
rijs tabescit. Sed inter hec scien
dum est aliud esse quod animꝰ de
tentatiōe carnis patitur: aliud vo
cum per consensum delectationis
bus obligatur. Plerumq; enim co
gitatione prava pulsatur/sed rem
titur: plerumq; autem cum puer
sum quid cōcipit/hoc intra semet
ipsum etiam per desiderium volvit
t nimirum mentem nequaq̄ cogi
tatio immūda inquinat/cum pul
sat: sed cum hanc sibi per delecta
tionem subiugat. Hinc etem ꝑdi

D Lordis mūdi tiā ḡs adi piscī nō ap petit ciusdē a se mū dicie re pellit.

Oēs ꝑtutes vicā ria se ope subleuant.

A 1. Cor. 10.c. Tentatio humana.

catoz egregius dicit. Tēratio vos
non apprehendat/nisi humana. Hu
mana quippe tentatio est qua ple
rumq; in cogitatiōe trāgimur etiā
nolētes: qz nonnūq; illicita ad ani
mum veniant/hoc vtiq; in nobis
metipsis ex humanitatis corrupti
bilis pōdere habemus. Jam vero
demoniaca est/z nō humana tēta
tio: cū ad hoc q̄ carnis corruptibi
litas suggerit/per ꝓsensum se ani
mus astringit. Hinc ītez dicit. Nō
regnet peccatuz in vestro mortali
corpe. Peccatum quippe in mor
tali corpe nō esse: sed regnare ꝓhi
buit: qz in carne corruptibili non
regnare pōt: sed nō esse nō potest.

Tēptari ꝑ petō ꝑtīi esse.

Hocipsum n̄ q̄s ei de peccato ten
tari peccatū est: quo qz ḡdiu viui
mus perfecte omnimodo non ca
remus. Sancta predicatio q̄m hoc
expellere plene nō potuit: ei de no
stri cordis habitaculo regnū tulit:
vt appetitus illicitus etsi plerūq;
bonis nostris cogitatiōibus occul
te se quasi fur inserit: saltē si ingre
ditur/nō dominet. Uir igit̄ sctūs
dicēs. Pepigi fedꝰ cū oculis meis:
8 vt ne cogitarē quidē de virgine: ne
quaq̄ vult intelligi qz eī animuz
culpa in cogitatione nō cōtingit:
sed qz nunq̄ hunc ex ꝓsensu supe
rauit. Nā velut integerrimā possef
sionē dei mentē suā cōtra aduersa
rij deprecatione indicat: qui ꝓtin9
adiungit. Quam em̄ partē haberet
deus in me desuper/t hereditatez
omnipotēs de excelsis? Ac si aperte
dicat. Carne quidē mortali corru
ptionis conditioni subiaceo: sz an
ctori munde non seruio si ei in te
grum a consensu culpe animū nō
defendo. Sequitur.

¶Capitulum .liij.

Unquid n̄ perdi
tio est iniquo: et
alienatio operan
tibus iniquitatē?
O quanta consola
tio egrotis/t quan
tus meroz sanis. Fe
stiua conuiuatio bonoz/est confide
ratus finis malorum. Dum er eoz
interitu malū ꝓspiciūt qō cuadūt
leue existimāt q̄cq̄d aduersum in
hac vita patiuntur. Sant ergo nūc
reprobi: t delectationū suarū desi
deria cōplēri: in fine sue dānatio
nis sensuri sunt: qz morte male vi
uentes amauerunt. Transitorio
aūt hic verbere affligantur electi:
vt a prauitate flagella corrigant:
quos patema pietas ad hereditas
tē seruat. Nūc etem flagellat iust?:
t verbere disciplīe corrigit: qz ad
eterne hereditatis patrimonia pre
parat. In suis aūt voluptatib⁹ re
latat iniustus: qz tāto ei tēporalia
bona supperunt: quāto eterna de
negātur. Iniustus ad debitā mo
tem currens effrenatis voluptati
bus vtitur: qz t vitulꝰ qui macian
di sunt in liberis pastibus relin
quunt. At cōtra iustus a delecta
tionis transitorie locūditate restri
gitur: qz t nimirū vitulus ad la
boris vsum vite deputatus sub iugo
retinet. Negant electis in hac vi
ta bona terrena: qz t egris quibus
spes vinēdi est: nequaq̄ a medico
cuncta que appetūt cōcedunt. Dā
tur aūt reprobis bona que in hac
vita appetūt: qz t desperatis egris
omne qō desiderāt nō negat. Per
pendant igitur iusti que sint mala
que iniquis ꝓmanēt: t nequaq̄ co
rum felicitati inuideant que per
currit. Quid est em̄ q de corū gau
dijs admirentur: quando rapti per
iter asperū ad salutis patriam re
deunt: t illi quasi per amena prata
ad foueā tendunt? Dicat ergo vir
sanctus. Nunq̄d nō pditio hec est
iniquo alienatio operantibus ini
quitatē? Oō vez alienationis ꝓbus
duri? sonaret: si hoc interpres sue
in lingue voce tenuisset. Quod em̄
apud nos alienatio: hoc apud he
breos anathema dr. Tūc ergo alie
natio erit; reprobia: cuz ab hered
tate districti iudicis se anathema
esse conspiciunt: quia hic cum
peruersis moribus contempse
runt. Floreāt igitur iniqui: a flore

Wimis litudo. L

Cur re probis dātur bona. Idē Sup.

eterne hereditatis alieni. Justi ꝙo semetipsos solerter inspiciãt: z in cunctis actionib⁹ suis a dño se videri ptimescãt. Unde z apte mox subdit. ¶Mone ipse considerat vias meas: z cunctos gressus meos dinumerat? Quid viarum nomine nisi actiones denunciat? Hinc ẽ per hieremiã 8z. Bonas facite vias vestras z studia vestra. Quid vero gressuum appellatione nisi vel motus mentiũ/vel profectus accipimus meritoꝝ? Quib⁹ profecto gressibus ad semetipsam nos veritas vocat/dicens. Venite ad me omnes qui laboratis z onerati estis. Ad se quippe venire nos dño pcipit: nimirũ nõ gressib⁹ corporis/sed pfectib⁹ cordis. Ipse nã ꝙ ait. Veniet hora qñ neq; in mõte hoc neq; in hierosolymis adorabitis patrem. Et paulopost. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu z veritate. Nam z pater tales querit qui adorent eum. In corde ergo esse gressus insinuat/quãdo z vt veniamus vocat: z tamen motu corporis nequaq; nos ad alia transire denunciat.

b Vie actiões dei signant. Hiere. 7.a. Quid gress⁹. Matt. 11.b. Joan. 4.c.

¶Capitulum.v.

Sicut aũt dño vniuscuiusq; iustis cõsideratvias/sic dinumerat gressus: vt ne minutissime q̃dem cogitationes eius iudicio: ac ꝙba tenuissima que apud nos vsu vtuerũt indiscussa remaneãt. Hinc ẽ dicit. Qui irascitur fratri suo/reus erit iudicio. Qui dixerit fratri suo racha / reus erit concilio. Qui dixerit fatue/re⁹ erit gehenne ignis. Racha ꝺppe in hebreo eloquio vox idignãtis est que quidem animum irascentis ostendit: nec tamẽ plenũ verbũ iracundie exprimit. Prius ergo ira reprehenditur sine voce: postmodũ vero ira cum voce/sed necdũ plenovero formata tad extremũ quoq; cuz dicit fatue/ira redarguit: q̃ cũ excessu vocis explet etiã pfectiõe sermonis. Et notandũ ꝙ in ira gbi-

Quam districte dño dinumerat gress⁹ vniuscuiusq;.

Matt. 5.c. Racha

c

bet reum esse iudicio: i voce ire qd̃ est racha reum cõcilio: in verbo vocis qd̃ est fatue reũ gehenne ignis. Per grad⁹ etenim culpe creuit ordo sententie: qz in iudicio adhuc causa discutit: in concilio autem iam cause sententia diffinit. In gehenna ꝺo ignis ea q̃ de concilio egreditur sentẽtia explet. Quia igitur humanoꝝ actuũ dño subtili examine gressus enumerat: ira sine voce iudicio: ira in voce concilio: ira ꝺo in voce atq; in sermone gehenne ignibus mancipatur. Hanc subtilitatẽ cõsiderationis eius ꝓpheta aspexerat/cũ dicebat. Fortissime/ magne/potẽs dño exercituũ nomẽ tibi: magnus cõsilio: inc̃ pprehensibilis cogitatu: cuius oculi aperti sunt sup oẽs vias filioꝝ ad: vt reddas vnicuiq; ꝛm vias suas/z ꝛz fructũ adinuentionũ ei⁹. Sic easdem vias dño subtili examinatione cõsiderat: vt in vnoquoq; nostrũ nec ea q̃ remũerat bona pretereat: nec mala q̃ vez displicẽt/sine increpatione derelinquat. Hinc est ẽ q̃ angelũ ecclie pgami z i quibusdã laudat/z in q̃busdã redarguit/dicens. Scio vbi habitas: vbi sedes est satbanę: z tenes nomen meum: z nõ negasti fidẽ meam. Et paulopost. Sed habeo aduersum te pauca: qz habes illic tenẽtes doctrinã balaã. Hinc angelo tyatbire 8z. Noui opa tua z charitatẽ tuam/z fidẽ z ministeriũ/z patientiã tuã/z opa tua nouissima plura priozibus: ꝛz habeo aduersuz te pauca: qz pmittis mulierem iezabel que se dicit ꝓphetam docere/z seducere seruos meos: z fornicari/z manducare idolotitum. Ecce bona memorat/nec tñ refecida mala sine penitẽtia relarat: qz scz sic singulozũ vias considerat: sic gressus enumerans pẽsat: vt subtili examie perpendat: vel ꝙtũ quisq; ad bona ꝓficiat: vel ꝙtũ ad mala deuiãs fuis profectibus cõtra dicat. Incremẽtum quippe meritorum qd̃ bone vite studijs augetur/plerũq; mali

Apoc. 2.b.

Deu. 22.c.

f

Christus post⁹ est nobis in exẽplum.

1. Pet. 2.d.

admixtione retrahit: z bonũ quod animus operãdo cõstruit/hoc alia perpetrãdo puertit. Uñ sanctiviri tanto se subtilius in cogitatione constringunt/ quãto a superno iudice districtius ꝓsiderari cõspiciũt. ¶Mentẽ quippe discutiũt: inuenire si qua deliquerint querũt: vt tãto fiant irreprehensibiles iudici/ quanto semetipsos quotidie z sine cessatione reprehendũt: nec tñ de hac re iam gaudia securitatis sumunt: qz ab illo se videri considerant/qui in eis z illa videt q̃ videre ipsi in semetipsis nõ valent. Et quidẽ beat⁹ Job pfectionis vitam inter veteres tenuit: sed qz ei⁹ intentio ad redẽptoris aduẽtũ ꝓphetico spiritu erupit: in illi⁹ ꝓceptis pensat ipse ꝙ multa de perfectione minus habeat. Unde z subdit.

Hiere. 31.c.

textus

Si ambulaui in vanitate: z festinauit in dolo pes meus: appẽdat me in statbera iusta: z sciat deus simplicitatem meam.

¶Capitulum.vj.

6

Scire dei 8z/ scire nos facere vsitato nostre locutionis modo: qui ꝛtum diem dicimus ex quo contingit vt lateamur. Hinc est ẽ q̃ ad abraam dominus dicit. Nunc cognoui q̃ timeas deum. Neq; enim creator temporum quicq̃ cognouit ex tempore: sed cognoscere ei⁹ est/ex cuiuslibet cause emergẽtis articulo nobis cognitionem ꝓbere. Quis vero statbere nomine/nisi mediator dei z dominuz designat? In quo equa lance ola merita nostra pensantur: z in cui⁹ preceptis agnoscimus q̃d in nostra vita minus habeamus. In bac aũt statbera appendimur/quotiens ad vite eius exẽpla ꝓuocamur. Hinc nãq; scriptũ est: Christ⁹ ꝓ nobis passus est: vobis relinquẽs exẽplum vt sequamini vestigia ei⁹: qui peccatũ nõ fecit/nec dolus inuẽtus est in ore ei⁹. Qui cũ maledicerẽt nõ maledicebat: dũ pateret nõ cõminabatur. Hinc ꝓ Paulus 8z. Per patientiã curramus ad ꝓpositũ nobis certamen: aspiciẽtes in auctorem fidei z cõsummatorẽ iesum: q̃ ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucẽ confusione contẽpta. Ad hoc itaq; dño apparuit i carne / vt humanã vitã admonẽdo excitaret: exempla prebẽdo accenderet: monendo redimeret: resurgẽdo repararet. Cuz ergo nulla in se beatus Iob inuere darguendo reperit/ad excedentez ola redẽptoris vitaz mẽtis oculos tendit: vt in illa cognoscat ipse q̃d minus habeat/cum dicit. Si ambulaui in vanitate/z festinauit in dolo pes meus/appendat me i statbera iusta: z sciat deus simplicitatẽ meã. Acsi aperte dicat. Si quauñ leuiter/si qua pucriose perpetraui/deus mediator appendat: vt in ei⁹ vita cognoscã / an ego veraciter simplex fuero. Qui enim (vt diximus) suoz tẽporũ viros excesserat/mediatorẽ dei z hoim ꝛrebat: vt in illo pẽfectus agnosceret/ si vitã simplicem vere tenuisset: dicat ergo. Appendat me in statbera iusta/z sciat de⁹ simplicitatẽ meã: q̃d est scire me faciat. Acsi paręter fateatur dicẽs. Quantũ ad humane vite modũ nulla in me reprehẽdenda iam video: ꝛz nisi mediator dei z dominũ cum subtilioris vite preceptis appareat: ꝙtuz adhuc a vera simplicitate discrepem non cognosco. Rectus vero ordo seruatur/si ꝓius in vanitate z postmodum pes in dolo festinasse 8z. Vanitas quippead leuitatẽ/dolus ꝺo ad malitiã ꝓtinet. Et nõnulli plerunq; ad quedã post malitiosa ꝓueniunt: quia ꝓius leuia non declinant. Sequitur.

Vanitas. Dolus.

¶Capitulum.vij.

Si declinauit gress⁹ meus de via. Toties gressus de via declinat quoties nostra cogitatio iter rectitudinis p consensuz relinquit erroris. Quasi vero tot gressus extra

viam ponim⁹/quot peruersis desiderijs ab celestis vite delectatiõe seperamur. Ut'essi ꝓfati sum⁹/adhuc carnis corruptibilis pondere grauati/nequaq̃ valem⁹ sic viuere:vt nulla nos possit culpe delectatio pulsare. Vz aliud est nolẽre tangi/aliud ꝓsentiẽtẽ alam perimi. Sãcti aũt viri tãto vigiliõri se circũspectione custodiũt/quãto se pulsari sinistris motibus vt erã stroꝛie delectatiõis dedignantur. Unde t adhuc subdit. ¶ Si secutus est oculus meus cor meum. Ecce iterum p interioris vigoris custodiã ad exterioꝛũ membroꝛ disciplin. iredit:vt si quid forasse cor illicitũ cõcupisceret:prefixus disciplineꝫ magisterio oculus videre recusaret. Sicut enim sepe tentatio per oculos trahit/sic nõnunq̃ cõcepta intrinsecus/cõpellit sibi extrinsecus oculos deseruire. Nã plerumq̃ res quelibet innocẽti mente respicitur:sed ipso cõspectu animus cõcupiscentie gladio confoditur. Nõ essi (exẽpli causa) iam distinus dauid vxie coniugem ideo studiose respexit/qꝛ cõcupierat:sz potius ideo cõcupiuit qꝛ incaute respexit. Fit vero recte retributiõis examine:vt qui exteriori negligentia vtit oculo: interiori nõ iniuste cecek. Sepe ei in intrinsecus cõcupiscentia dominat:t illecebrat⁹ animus ad vsus suos sẽsus corporeos famulari more tyrannidis exigit: suisq̃ voluptatibus oculos seruire ꝓpellit:atq̃ (vt ita dicã) fenestras luminis ad tenebras aperit cecitatis. Unde sancti viri cum sinistra pulsari delectatiõe se sentiũt:ipa ꝓ que forme species ad mentẽ ingredik:disciplineꝫ magisterio lumina restringunt:ne praue cogitationis visio lenocinata famulek. Que si subditr custodire negligitur: cogitationis immũdicia primus ad operationem transit. Unde t mor subdit. ¶ Et si in manib⁹ meis adhesit macula. Uetũs ergo vir sciens q̃ plerũq̃ praus cogitatio p oculos veniat ad mentẽ:paulo superius dixit. Pepigi fedus cũ oculis meis: vt ne cogitarẽ ꝺ̃ de virgine. Pepẽdẽs etiã q̃ nõnunq̃ in mente orik: sed huic obuste oculi puerse famulãtur/ait. Si secutus est oculus⁹ me⁹ cor meũ. Aesi apte dicat. Nec passim videre volui que cõcupiscerẽ:nec videdo vnq̃ secutus sum que cõcupiui. Dicat ergo Si secut⁹ est oculus me⁹ cor meũ qꝛ etsi ꝺ̃ vnq̃ illicitũ mens eius vt vez humana cõcepit:altioris discipline magisterio astrictus sequi se per illicita sibiq̃ famulari oculꝰ noluit. Pensemus adhuc cõscientias nostras:t quanti culminis vir iste fuerit:ex nostri cordis delectis ne videamus. Ecce si qua illicita aliquãdo cogitauit:qꝛ ea citꝰ iter arcana cordis gladio sancti vigoris extirit:puenire illa vsq̃ ad opera nõ pmisit. Unde vt pmisim⁹ illi eo subiũgit. Et si in manib⁹ meis adhesit macula. Quomodo essi macula in manibus. i. culpa in actionib⁹ inhereret:quã censura disciplineꝫ nõ sinebat in cogitatiõe ꝓficere? Neq̃ essi culpa ad opus ꝓdire pmittik:si tamen vbi nascik extinguak. Si aũt tẽtatiõi in corde nascenti festine nõ resistik: hac eadem qua nutrik mora roborak: t existẽs fortis in opib⁹:vlci vir ꝓualet: qꝛ ipsam intus mẽbroꝛ dominã mentem captiuã tenet. Quia vero vir sanctus supioza omnia sub condi tione intulit:si hec vnq̃ perpetrauerit:sententia se maledictionis astringit:dicens. ¶ Seram t ali⁹ comedet:t progenies mea eradicetur. More sacri eloquij serere dicimus verba vite predicare. Sic etenim prophete ait. Beati qui seminatis super omnes aquas. Uanctꝰ quippe ecclesie ꝓdicatores super omnes aquas seminare cõspexit:qui cũctis late populis verba vite quasi celestis panis grana tradiderunt. Comedere autem est donis operibus sattari. Unde per se metipsam veritas dicit. Mea ꝺ̃ ab⁹ est vt faciã voluntatem eius q̃ me misit. Si ergo ea que ꝑtulit facere ꝑtermisit/ait. Seram t ali⁹ comedet. Aesi aperte dicat. Qõ os meus loquik/nõ ego sz alter operek. Predicator ꝺ̃ppe qui a suis vocib⁹ moribus discrepat:ieiunus serit / qd alius manducet:quia suo semine ipse non pascitur/quando a verbi sui rectitudine ꝑuus actione vacuatur.

¶ Capitulum. viij.

Et qꝛ pleriq̃ discipuli incassuz bona audiunt/cuz ex magistri vita operum exẽplo destruuntur recte subiungik. Et progenies mea eradicet. Doctoris essi ꝓgenies eradicat/qñ is qui p ꝺ̃dũ nascik/p exẽplũ necak:qꝛ quẽ lingua vigilans signit/vite negligẽtia occidit. Ne ꝺ̃ essi roꝛpenti nobis est mẽte trãsiũdũ:qꝛ apud Salomonẽ mulier filiũ quẽ vigilãs lactare consueuerat:dormiẽs interimit:qꝛ nimirus magistri vigilãtes ꝺ̃de sciẽtia sed vita dormiẽtes:auditores suos ꝺ̃ per vigilias ꝺ̃dicationis nutriũt: dũ qꝺ dicũt/facere negligũt:p somnum torꝑoris occidũt:t negligẽdo opprimũt/quos alere ꝺ̃dꝛ lacteꝛi debank. Uñ plerunq̃ dũ ipsi repze benesibik viuunt:t habere discipulos vite laudabilis nequeunt:alios sibi attrahere conank: quatinus dum bonos se habere sequaces ostendunt/apud iudicia hominum excusent mala que agunte:t quasi p subditos vitã mortiferam regant negligẽtiã. Unde illic mulier filiũ qꝛ extinxit ꝑuuz/q̃siuit alienũ. Sed tñ vera matrẽ Salomonis gladius inuenit:qꝛ vez cuius fructus viuat: vel cuius intereat/extremo examine ira districti iudicis demõstrat. Ubi t illud est solerter in tuendũ/q̃ viuẽs filius ꝑuus diuidi ꝺ̃cipik::vt soli postmodum matri reddatur: quia in hac vita quasi partiri conceditur vita discipuli/oũ ex illa nonnunq̃ alter apud deum meritum:aliter vero apud homines laudem habere permittitur. Sed falsa mater euz quem non genuit/occidi non metuit:quia arrogantes magistri et charitatis ignari:si plenissimũ no men laudis ex alienis discipulis consequi nequeunt eoꝛum vitam crudeliter insequuntur. Inuidle essi fare fuceẽsi nolunt alijs viuere quos se conspiciunt nõ posse possidere. Unde illic puersa mulier clamat. Nec meus sit:nec sstius. Ut enim diximus: quos sibi obsequi non vident ad gratiam temporalẽ eos alijs inuident viuere per veritatem. Uera autẽ mater fatagit vt eius filius saltẽ apud extraneũ sit t viuat: qꝛ concedunt veraces magistri: vt ex eoꝛum discipulis alijs quidem magisterij laudẽ baheant:si tamen integritatem vite ꝺ̃dex discipuli non amittant. Per que pietatis viscera bec eadẽ vere mater agnoscitur:quia omne magisterium exemine charitatis appropatur:t sola totuz recipe meruit: quem quasi totum concessit: qꝛ fideles ꝺ̃positi p eo q̃ ex donis discipulis suis non solum alijs laudez nõ inuidẽt:sed vtilitatẽ eis etiam ꝑfectus eroꝛãt:ipsi etiã integros e viuentes filios recipiunt: quãdo in supremo examie ex eoꝛ vita ꝑfecte retributiõis gaudia ꝓsequunk.

Dec paucis p ecclesiam dirimus: vt auditoꝛ ꝓgenies p doctoꝛus negligentiã qualr extinguik mõstremus:qꝛ q̃sh̃s iuxta hoc qõ loquik nõ viuit:quos ꝺ̃dꝛ genuit:a stabilitate rectitudinis ope euellit. Vz btis Iob quos ꝺ̃dicatiõe vigilans edidit:nequaq̃ actione dormiens extirpat:atq̃ ideo fidenter dicit: si quominus ꝺ̃dicta cõpleui. Eeraz t alius comedet:t progenies mea eradicek Qui adhuc se de iquinatione ꝑui operis discutiẽs subdit. ¶ Si deceptum est cor meũ super mulierẽ: t si ad hostium amici mei insidiatus sum.

¶ Capitulum. xx.

Matt. 5.d.

Vxus nonnunq̃ a reatu adulterij ne quaq̃ discrepet culpa fornicatiõis/cũ ñitas dicat. Qui viderit mulierẽ ad cõcupiscẽdũ eã iã mechabat? est eã in corde suo: qr effigre cõbo mechus adulter ẽt/cũ non aliena cõiunx sed mulier videri p bibek: aperte veritas ostẽdit: qr cũ etiã solo vlu cũ turpiter vel iminupta cõcupiscit/adulteriũ perpetrat. Oõ tñ plerũq; ex loco vel ordine cõcupiscentis discernit: qr scitis hunc in sacro ordie studiosa cõcupiscentia/ sicut illum adulterij inquinat culpa. In pfonis tñ non dissimilibus idem luxurie distinguitur reatus: in qbus fornicatiõis culpa qr ab adulterij reatu discernitur/ pdicatoris egregij lingua testat: q̃ inter cetera asserit/dicens. Neq; adulteri regnũ dei possidebũt. Oõ essi dissũcte reatui subdidit/ q̃ valde a se dissideant/ ostendit. Per hoc ergo qõ ẽt: si deceptũ est cor meũ sup mulierẽ: neq; cogitasse vir sanctus de fornicatiõis macula demõstrat. Per hoc añt qõ subñcit: r si ad ostium amici mei insidiatus sum: patenter innotescit q̃ a reatu adulterij liberfuit. Ex ad hec fortasse aliquis dicat. Quid de se miruz sanctus vir asserit: si nõ solum ab adulterij crimine/ verũetiam a fornicationis inquinatione se liberum seruauit Hec añt parui pendim⁹/ si virtutũ eius tpa minime pensamus. Necdũ enim ad restitutionem carnis renelate gratie districtio /censura pcesserat q̃ nõ solum corpis / sed r cordis lasciuiam reprehẽdit. Necdum multoz cõtinẽtiũ castitatis bona imitãda pallerant: r tamen beatus Job exempla mũdicie que nõ acceperat tradebat. A multis antẽ nunc etiã post phibitionem dei carnis immũdicia perpetrat. Hic ergo colligendum est/ cum quanta culpa nũc etiã post pceptũ in gra-

1.Cor. 6.b.

6

uibus delinquitur/ cũ tanta laude ante a grauib⁹ abstinebat. Qui si hoc vnq̃ fecerit/ eãdem culpã reti sibi exigit in penam/ dicens.

¶ Secutum sit alterius vxor mea: r super illam incurcentur alij.

Et quia plerũq; hoc quod faciẽdo nõ ppendimus/ q̃ graue sit patiendo pensamus: eiusdem vim facinoris qñ se pati si reus sit debere denunciat: exprimendo manifestat/ dicens. Hoc est nefas est r iniquitas maxima: ignis est vsq; ad pditionẽ deuorans: r ola eradicãs genimina. Hoc inter peccatũ distat r crimẽ/ q̃ omne crimen peccatum est: non tamen omne peccatũ crimẽ est. Et in hac vita multi sine crimine: nullus vero esse sine peccatis valet. Vñ r ẽdicator sanctus cũ virum dignũ gratie sacerdotalis dei scriberet / nequaq̃ dixit. Si quis sine peccatõ: sed/ si quis sine crimine est. Quis vero esse sine peccato valeat: eũ Joannes dicat. Si dixerimus qr peccatũ nõ habemus/ nosmetipsos seducim⁹/ r veritas in nobis non est? In qua videlicet petõz r criminũ distinctione pensan dũ est: qr nõnulla pctã animã polluũt: quã crimina extinguunt. Vñ btũs Iob crimẽ luxurie diffiniens ait. Ignis est vsq; ad pditionem deuorãs: qr nimirũ reatus facinoris nõ vsq; ad inquinationẽ maculat: sed vsq; ad perditionem vorat. Et qr quelibet alia fuerint bona opera / si luxurie scelus nõ abluit/ immensitate huius criminis obruunt: securus adiũrit. Et ola eradicis genimina. Genimina ppe sunt ale operationes bone. Cui tñ si peruerso ordine cordo dñatur: igne luxuriciola bene pposita cõcremant. Stulta ppe ante omnipotentis dei oculos iustitie pietatisq; sunt opa: q̃ corruptiõis contagione monstranti immũda. Quid enim pdest si pie quisq; necessitati compatitur proximi: quãdo impie in semetipso destruit habitationẽ dei? Si ergo per cordis

rex

Crimẽ r pctm differẽ.

1. Joã. 1.c

rex

mundiciã libidinis flãma nõ extinguit/ incassum quelibet virtutes oriuntur: sicut per moysen dicitur. Ignis erarsit ab ira mea/ et ardebit vsq; in inferos deorsum: comedet terram r nascentia eius. Ignis quippe terrã atq; eius nascentia comedit/ cũ libido carnez atq; p hanc omnia beneacta consumit. Nam q̃cq̃ pcedit ex fruge rectitudinis/ hoc nimiz cõcremat flamma corruptionis. Dicat ergo. Ignis est vsq; ad pditionẽ deuorans: r ola eradicãs genimina: qr si corruptionis malo nõ resistit: et illa pculdubio pereunt/ que bona videbantur. Sed solent nõnullos ad humilitatẽ vitia sternere/ atq; ad tumorẽ mẽtis virtutes eleuare

Deute. 32.d.

8

¶ Capitulum.x.

Verendũ ergo nobis est/ si btũs Iob in tanta castitatis mundicia etiã humilis fuit? Sed sanctus vir cum alta virtutũ teneat: q̃ de se humilia sentiat/ repente aperit/ cum subiũgit. Si contẽpsi iudicii subire cũ seruo meo: r ancilla mea cũ discepatarẽt aduersuz me. Qui essi iudicari cũ seruis ancillisq; nõ renuit/ liquido indicat q̃ cõtra nullũ vnq̃ primũ apud se tumidus fuit: inter hec añt libet intueri vitã suã in omnibus/ quãta vir sctũs discretione custodiuit Nõ essi lõge superius dixit. Videbã ne iuuenes r absẽdebant: et senes assurgentes stabant: principes cessabant loq̃: r digitũ supponebãt ori suo: vocẽ suã cohibebãt duces: r lingua eoz gutturi suo adherebat. Nunc vero ait. ¶ Si contempsi iudiciũ subire cũ seruo meo r ancilla mea/ cũ discepatarent aduersum me. Quis digne cõsiderare valeat bui? viri tã sublimia virtutũ moderamina? In q̃ tanta est auctoritas regiminis: vt ad silentiũ restringant duces: tãta hũilitas cordis/ vt ex equo ad iudi-

Quãte Iob fuerit autoritatis.

8

cũ venire pmittant ancille. Ecce apparet miro modo i ptãte principibus potẽtior: in certamine seruis equalis: in cetu principũ memor regiminis: in certamine famulor memor cõditionis. Se quippe sub vero dño famulũ cõspicit: iõ cordis altitudine se sup famulos nõ extollit. Vñ r protinus subdit. ¶ Quid enim faciã cũ surrexerit ad iudicandum de⁹: r cum quesierit/ quid respõdebo illi? Qui venturum iudicẽ cogitat/ indesinenter quotidie rationũ suaz in metius causas parat. Qr dum eternũ dñm tremore cordis intuetur/ iura temporalis dñij sup subiectos moderari cõpellit. Perpendit enim nil esse q̃ tpaliter preest ceteris / qñ illi ad reddẽdã rõnem subest qui sine fine dñatur. Wepe nãq; tpalis vel trãsitoria prãs animum p abrupta elationis rapit. Et qr eo quisq; extollitur / quo se esse sup alios videt/ illũ oportet q̃ sup se est semp aspiciat: vt ex eius metu quẽ supra ola est crescentez intrinsecus animi tumorẽ ẽmat. Intueak essi qui sub ipso sint/ sed cõsideret sub quo ipse sit: vt ex cõsideratione veri dñi decrescat tumor false dñationis. Vñ btũs Iob qr eius iudiciũ q̃ super omnia est metuit: binc ad tpale iudiciũ famulis eẽdis venit: dicens. Si contempsi iudicium subire cuz seruo meo r ancilla mea: cũ discepatarẽt aduersum me. Quid essi faciam cũ surrexerit ad iudicandũ de⁹: r cũ q̃sierit. q̃d rãdebo illi? Qui vt semper cor i humilitate deprimat: ne quaq̃ in eisdem famulis cõspicit: q̃ sibi status est dispar: sed q̃ natura cõis. Vñ etiã subdit. ¶ Ca. xi.

6

Numquid nõ in vtero fecit me qui et illũ operatus est: r formauit in vulua vnus? potentiõ⁹ vi. ris magna est virtus humilitatis: cõsiderata equalitas cõditionis. Oẽs nãq; boles natura lex.

Oẽs boles na. ra eq.

equales sumus: sed accidit dispensatorio ordine/vt quibusdā prelati videamur. Si igit̄ hoc a mēte deprimim⁹ qđ ipaliter accessit/inuenim⁹ citi⁹ qđ naturaliter sumus. Plerumq; enī se alio accepta prāo obiicit: enīq; tumidis cogitationibus fallit. Nō anu ergo humillime cōsiderationis detrimend⁹ est tumor elationis. Si enī apud semet ipsam mens descendit de vertice culminis/ctitius planicie inuenit naturalis equalitatis. Nā vt prefati sumus oēs boles natura equales genuit: sed variante meritoꝝ ordine/alios alijs dispensatio occulta postponit. Ipsa aūt diuersitas q̄ accessit ex vitio/recte est diuinis judicijs ordinata: vt qz homo iter vite eque nō gradiē/alter ab altero regat. Sancti aūt viri cum ꝑsunt/nō se prātem ordinis/sed equalitatē cōditionis attendunt: nec preesse gaudēt de bolbus/sed pdesse. Scimus enī q̄ antiqui patres nostri nō tm reges bolm q̄ pastores pecoꝝ fuisse memorant. Et cū noe dño filijsq; eis⁹ diceret. Crescite et multiplicamini t implete terram/subdit. Et terror vester ac tremor sit sup cūcta animalia terre. Nō enī ait: sit sup boles qui futuri sunt: sed sit sup cūcta animalia terre. Nō quippe animalibus irrationabilib⁹/nō aūt ceteris hominibus natura ꝑlat⁹ est: t idcirco et ōr/vt ab animalib⁹ t non ab homine timeatur: qz cōtra naturā superbire est/ab equali velle timeri: quis plerūq; a subdit̄ etiā sancti viri timeri appetunt: sed qñ ab eisdē subditis deū minime timeri deprehendūr: vt bñana saltē formidine peccare metuant/qui diuina judicia nō formidāt. Nequaq; ergo prepositi ex hoc q̄sito timore supbiunt: in quo nō sua gloriam/sz ꝯditoꝝ iustitiā ḡrunt. In eo enī q̄ metū sibi a puerse viuētib⁹ erigunt/q̄si nō bolbus sed bruta animalibus dominantur: qz vex ex qua parte bestiales sunt subditi/ex ea

D Gene. 9.a.

Bolez natura bruti nō bolb⁹ esse.

eriam debēt formidini facere substrati. Cum ꝯo deest vitiū qđ timeri gaudet/non de excellentia ꝑtis/sed de equalitate cōditionis gaudēt: nō solū ab eis metui/sed etiā plusq; necesse ē honorari refugiūt. Necq; enī leue se perpeti damnum humilitatis credunt/si ab eis pro merito fortasse ordinis pluris estiment. Hinc est enī q̄ ꝑsim⁹ pastor ecclesie/cū adorante se coram illo super se sibi honorē videret oblatū: ad equalitatē additōis sue citi⁹ recurrit/dicēs. Surge: t ipse ego homo sum. Quis enī nesciat q̄ condori suo nō debeat et non hominī prosterni? Quia ergo humiliari sibi plus q̄ debuit ꝑsimū vidit: ne vltra humanitatis metas mēs intumesceret: esse se bolem recognouit: quatenus illati sibi honoris elationem frangeret/ex considerata equalitate conditionis. Hinc a Joanne angel⁹ adoratus creaturā se esse cognouit: dicens. Vide ne feceris: cōseruus tuus sum t fratrum tuoꝝ. Hinc prophēta cum iad videndum sublimia rapit̄: filius hominis vocatur: vt ductus ad celestia bolem se esse meminerit. Sic si cum diuina vox verbis apertioribus admoneat: dicens. Nō emento quid sis: ne de bis ad que raperis ertollaris: sed altitudinem reuelationis tempera memoria cōditionis. Et eo ergo colligendū est quā ta cōmunis nature memoria sit cor de deprimi debeat terrene potestatis tumor: siquidē humanitatis vō cabulo agit: ne cogitationis elatio ex secretis celestib⁹ generet. Cui⁹ vex humanitatis bene beatus Job ser̄p recordationem tenuit: q̄ ait. Nūqd nō i vtero fecit me q̄ fecit illum opat⁹ eū: et formauit in vulua vn⁹? Aptē dicat. Cur nō eē debeamus in cuiuslibet negocij iudicio discussi q̄ cōditoris potentia fuimus eē interfacti? Sed qz castitatis et humilitatis acta cognouimus: nūc liberalitatis opa cognoscamus. Sequitur. ¶ Capitulū. xiij.

E Actuū 10.d.

Apoc. 19.b.i 22.b.

Matt. 5.a.

Jnegaui quod volebant pauperib⁹: t oculos vidue expectari feci. Per hec dicta vir sanctus ostēdit nō solū ad habēdi desiderium deseruisse. Sed q̄d si ipsa vellent paupes q̄ fortasse accipere nō expediret? An qz in scriptura sacra dicti pauperes būiles solent/eos solū estimāda sunt/q̄ accipere pauperem volunt q̄ humiles perūt? Et ꝑcul dubio oportet vt in eēt. Iter detur ḥquid cū vera humilitate requirī: id est qđ non ex desiderio/sed ex necessitate postulatur. Nā valde tā superbire ē extra metas inopie aliquid desidere. Vñ t supbe petentib⁹ dicitur. Petitis t nō accipitis: eo q̄ male peratis. Quia ergo illi sunt veraciter paupes q̄ inflati p superbie spiritū nō sunt: quos apte veritas ex primit cū dicit. Beati paupes spū: recte nūc per sanctū virum ōr. Vi negaui qđ volebāt paupibus: qñ qui ex volunt que ꝑfecto liquet q̄ eis nō expediūt: eo ipso q̄ superbie abundant spū/iam pauperes non sunt. Sed beatus Job dum pauperes humiles appellat: quicquid ab eo accipere pauper voluit non negauit: qz veraciter quisq; humilis qđ nō potuit obtinere nec voluit. Sed cū largitatem mētis sue indicat: qz ad votum se pauperib⁹ cōcurrisse manifestat: necesse est vt queramus ne lumen mie datiōis tarditate fuscauerit. Unde subiūgit. Et si oculos vidue expectare feci. Perentem se viduam expectare noluit: vt nō solū ex munere/sed ex celeritate muneris bonoꝝ operū merita augeret. Unde alꝫ scriptū est. Ite dicas amico tuo vade t reuertere: et cras dabo tibi cū statim possis dare. Sed nōnulli solēt exterius multa largiri: cōis autē vite gratiā repellētes habere pauperes socios in domestica conuersatione refugiunt. Unde beatus Job vt non solum se influuet exterius multa prebuisse: sed apud se quosq; inopes etiaz in domestica conuersatione recepisse: protinus adiungit. ¶ Si comedi buccellaz meam solus/t nō comedit pusillus et ex eā. Scilicet pietati se ꝑ iudicium facere estimāz: si sol⁹ comederet quod dominus omnium communiter creasset. Que ꝑfecto cōmunio cōuersationis esse cum talibus intra domesticos parietes debet: ex quibus eterne profici it merita retributionis. Vñ sanctus vir non quēlibet: sed ad manducādum socium pupillū se habuisse perhibet. Quid tanta hec pietatis viscera ab vtrū a semetipso habuerit: an a conditore sui gña sit consecutus inotescat. Sequitur. ¶ Quia ab infantia mea creuit mecuz miseratio: et de vtero matris mee egressa est mecū. Miseratio etenim si eius fuerit arbitrij vt cū ipso ꝑficeret: liquet tū quia eius arbitrij non fuit vt cum ipso de vtero eriret. Constat ergo quia sue virtuti nil tribuit q̄ ꝑfecto testatur: quia hoc ex cōditoris munere accepit. Bonum igitur quod a conditore habuisse se intimat: liquet ꝑcul dubio quia ad laudem conditoris narrat: indictis ab ipso se accepisse vt pius esset: a quo accepit vt esset: quia sicut suo opere in vtero conditꝝ nō fuit: ita nec sua virtute ab vtero pius fuit. Sed pēsandum nobis est: q̄ asserit creuit mecum. Nō nulli enim quo ad etatem crescunt: ab innocentia decrescunt. Electis vero cum forte etas corporis: intus (si dici liceat) crescit etas virtutis. Sequitur.

D

¶ Capitulum. xiij.

Si despexi pereūtem: eo q̄ non habuerit indumētū t absq; operimento pauperē: si non benedixerūt mihi latera eius: et de velleribus ouiū meaꝝ calefactus est. Quod pauper q̄ nō desperit: virtutē humi-

S

d. l. d.

humilitates exhibuit: q̄ aūt operuit/pietatis. Due quippe iste virtutes ita sibimet esse connexe debēr: vt vicario semp opefulciant: quatenꝰ nec humilitas cum veneratur primū largitatis gr̄az deserat: nec pietas cum largit intumescat. Ergo indigentiā itaq; proximi humilitatem pietas fulciat/humilitas pietatē: vt cū indigentē rebus necessarijs nature tue consortē videris: nec p impietatē desinas tegere / nec per superbiā negligas venerari quem tegis. Nā sunt nōnulli qui mor vt ab egenis fratribus fuerint necessaria postulati: post dona largituri in eos prius contumelioſa verba iaculantur. Qui etsi rebus ministrāt pietatis pficiūt/verbis tñ gratiaz humilitatis pdunt: ita vt plerunq; videak qz illate iam iniurie satisfactionē soluunt: cū post contumelias dona largiunt: nec magni est operis q̄ postulata tribuūt qz ipso dationis sue munere / vicē eūdē excessuz sermonis tegūt. Quibus bene ecclesiasticū ait dnm ꝺr. Omni dato non des tristiciā verbi mali. Et rursum. Ecce verbum super datum bonum z vtraq; cū homine iustificato: vez vt datum exhiberi debeat per pietatem: z bonum verbum tribui per humilitatem. Aut contra alij egenos fratres non studeant rebus fulciri cuz possint/sed blandis tantum sermonibus fouere. Quos vehementer iacobi p̄dicatio sancta reprehendit dicens. Si aūt frater aut soror nudi sunt/z indigent victu quotidiano: dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace calefaciminiz z saturaminiz: non dederitis autē eis que necessaria sunt corpori/quid vobis proderit? Quos Joannes quoq; apostolus admonet dicens. Filioli mei non diligamus verbo nec lingua/sed opere z veritate. Dilectio namq; nostra semper exhibēda est et veneratione sermonis/et ministerio largitatis.

¶ Capitulum. xiiij.

Ultum vero ad eḋ mandā dantis supbiam valet: si cū terrena tribuit/verba sollicite magistri celestis pēset/qui ait. Facite vobis amicos de mammona iniq̄tatis: vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. Si essi eoz amicitijs eterna tabernacula acquirimus/ dātes pcuidubio pēsare debem?: qz patronis potius munera offerimus / q̄ egenis dona largimur. Hinc p Paulū ꝺr. Vestra abūdantia illoz inopiā suppleat: vt z illorum abundantia vestre inopie sit supplementū: vt vez solicite ppendamus/qz z cos quos nūc inopes cernimus/abundantes quandoq; videbimus: z qui abundantes aspicimur si largiri negligimus/quandoq; inopes erimus. Qui itaq; nūc tēporale subsidiū pauperi tribuit: ab eo postmodū perpetua recepturus (vt ita dicā) quasi ad frugē terram excolit/que qñ accepit vberē reddit. Restat ergo vt nūq̄ elatio surgat ex munere: qñ vez dives ex eo qñ pauperi tribuit agit vt impetuū pauper nō sit. Beatus igit Job vt diligēter ostenderet: humilitas atq; mia quanta in eum fuerint cōsideratione sociata ait. Si despexi pretereuntē eo q̄ non baberit indumētū z absq; operimēto pauperē: si nō benedixerūt mihi latera eius: z de velleribus ouium mearū calefact? est. Aesi aperte diceret. In amore primi vno eodēq; ordine z supbie vitiū z impietatis premens / pretereuntē quēplaz z bumiliter aspiciēs nō despexi: z misericorditer calefeci. Quisquis enī superēi tribuit fastu se elationis extollit: maiorē culpam intrinsecus supbiēdo pagit q̄ extrinsecus largiēdo mercedez: sicq; ipse bonis interioribus nudꝰ/cū nudū despicit vestitū: eoq; agit vt seipso deterior fiat/quo se indigēti primo meliorez putat. Minus quippe inopa est qui vestē non habet q̄ qui humilitatem. Unde necesse est vt cum nature nostre cōsortes exteriora non habere conspicim?: q̄ multa nobis desint bona interiora pensemus: quatenus sese super inopes cogitatio nostra nō efferat cum solerter videt: qz nos tantoperius q̄to z interius indigentes sumus. Et qz sunt nonnulli qui pietatis sue viscera tēderevsq; ad incognitos nesciunt: sed solis quos per assiduitatē noticie dedicerint misereantur apud quos nimirum plus familiaritas q̄ natura valet: dum quibusdā necessaria nō quia homines / sed qz noti sunt largiuntur: benenūc per beatū Job ꝺr. Si despexi pretereuntē: eo q̄ non baburit indumentū. Ignotum enīz proximo miserū se indicat/quem pretereuntē vocat: qz vez apud piā mentē plus natura valet q̄ notitia. Naz z vnusquisq; qui indiget cōspso quo homo est/ei iam incognitus non est. Sequitur. ¶ Si leuaui super pupillū manū meā: etiam cum viderem me in porta superiorem. Mos apud veteres fuit: vt ad portā seniores sederent/qui certantiū iurgia iudiciaria examinatiōe discernerēt: quatenus vrbem in qua concorditer oporteret vivere/discordes minime intrarent. Unde z per ppbetā dñs dicit. Constituite in porta iudiciū. Hoc itaq; loco quid porte nomine exprimitur nisi id qđ agebatur p porta? Sicut esi pugnare castra dicimus: pro eo q̄ pugnat ex castris: ita iudicium quod in porta agi cōsueuerat porta nominat. In porta ergo se suprior videt: qui se melioris partis esse in iudicio equitatis merito conspicit. Beat? igit Job qz nec nūc pra pupillum manū exercuit: cum se etiā per iusticie meritū potentiorē vidit: nos dis timoris regulā instituās dicit. Si leuaui sup pupillū manū meā: cum viderem me in porta superiorē. Aesi patenter dicat. Neq; tunc vtilitatis mee negocia virtute contra pupillum exequi volui: quando me in iudicio etiam ex iustitia potiorem vidi.

¶ Capitulum. xv.

Sancti etesi viri qñ cū psonis minoriḃ? contentionū negocia subeunt/dū grauare vl in minimis timent: ipsi cōtra iustitiā grauari nequaq̄ refugiūt. Sciūt q̄ppe qz omnis humana iustitia iniustitia esse repte benditur/si diuinitus districte iudicet. Unde boc qđ sibi cōpetit ceuent vehemēter erigere: ne eoz⁹ actus superna rectitudine cōtingat subtiliter examinare. Sed vt inueniri iusti in diuino examine valeant/plerunq; apud humana iudicia grauari se z iniuste patiūtur. Beatus autē Job vite sue celsitudinē narrās: z multa sunt z mira que dixit. Ex qz plerūq; bñana mēs renuit bona credere/q̄ nescit operari: maledicti sibi fatam ptinus subñci/q̄ si qua bonū q̄ dixerat ope nō impleuit dicēs. ¶ Humerus me? a tunctura sua cadat: z brachium meū cum suis ossibus conteratur. Qz operatio corporea p humerū ac brachiū agitur: bona q̄ ore protulit si opere non implenit: cadere sibi humerū z cēteri brachium eroptat. Aesi aperte dicat. Si ea q̄ dixi operari renui: ipsum qđ mihi ad operandū datū est corporis mēbruz pdam: vt vez cadat a corpore qđ exercere nolui ad vtilitatē. Si ꝺo bec maledicti sniā ad spiritualē est intelligentiā referēda: liquet pfecto q̄ brachiū corpori p humerū iungit. Et sicut p brachiū bona operatio: ita p humerū socialis vite pfectio designatur. Un ppbeta qz intuēs sanctos vniuersalis ecclie ppios deo pcorditer seruituros/ait. Et seruiet ei humero vno. In eo ergo qđ dicit. Si leuaui sup pupillū manū meā cū viderē me in porta superiorem: mirum virtutē patiētie seruasse [illegible]

asserit qui grauari se aspontis minimis/nec ꝑ hoc qꝫ sibi iude cõpetere poterat declinauit. Qõ tñ si minime fecerit adiũgit. Humer⁹ meus a iunctura sua cadat: qz nimirũ qui patientiã seruare cõtẽnit: socialẽ vitã citius ꝙ impatiens iam deserit. A iunctura etenim humerus cadit/cum aduersitatis aliquid ferre nõ valens fraternã cõcordiam relinquit: z ꝙñ mẽbrũ separat a corpore: cũ is qui opari bona poterat/a bonoꝝ eoꝝ abscindi tur vniuersitate. Neꝯ esset vnꝺ seruari cõcordia nisi ꝙ solã patientiã valet. Credo nãꝯ in diuina actione nascitur/vñ mentes boni vicissim a sua vnitate ac dilectione separent: z nisi ad aduersa tolerãda se animꝰ ꝓparet/pculdubio humerus corpi nõ inheret. Hinc etenim Paulus ait. Inuicem onera vestra portate: z sic adimplebitis legem xpi. Hinc ꝙ semetipsam Veritas dicit. In patiẽtia vestra possidebitis animas vestras. ¶ Capitulum. xvj.

Bal. 6. a.

Recte autẽ humero cadẽte subiũgitur: z brachiũ meuz cum suis ossib⁹ cõterat: qz nimirũ cũcta nostra opatio cũ ꝗbuslibet videat esse fulta ꝑturib⁹ solui: nisi ꝙ charitatis vinculũ patiẽtia pseruet. Sua esse bona ꝓdit opari/ꝗ aliena mala renuit ꝑpeti. Feruore ꝗppe iracũdi spũs iesus ꝗsq; a dilect⁹ ꝛ resilit: z cũ se exterius grauari nõ tolerat: intus se pamisium lumen charitatis obscurat: nec videt iam ꝗ tendat pedẽ bonꝝ eoꝝ/ꝗ oculũ pdidit dilectionis. Sed scil viri humer⁹ a iunctura sua nõ cadit: qz vcz ei⁹ dilectio a socialis vite pcordia ꝙ ipatiẽtiã nõ recedit: cuiusq; brachiũ minime frãgitur: qz ois eius opatio in cõiunctione humeri. i. charitatis cõnexione custoditur. Sed qz ꝑsideratione bona hec tãta egerit: atq; a malis oib⁹ se abstinuerit/adiungit dicens. ¶ Vemẽs, essi quasi tumentes super me fluctus timui deũ: z pondus ei⁹ ferre non potui. A pauore tãte simultudinis pensemus si possumus: quanta in sancto viro fuerit vis timoris. Fluctus etenim cum tumentes desuper imminent: cuiq; eam quam deferũt morte minant/nulla tñc nauigãtibus rerũ cura tpalis: nulla carnis delectatio ad mẽtem reducit: cai spa quoq; ex naui ꝓiciũt ꝙ ꝑdus longa naugia sumpserũt/cũcte res in despectũ mẽtis veniũt amore viuẽdi. Quasi ergo tumẽtes sup fluctus deũ me tuit: qui dum vitã desiderat oia despicit ꝗ hic possidẽs portat. Illã velut tẽpestate depẽsi pẽdẽ nauis abiciemus: qñ ab oppressa mente desideria terrena remouemus: fitq; vt subleuata nauis enatet ꝗ mergebat onerata: qz nimirũ cure ꝗ in hac vita deprimũt/mentem in pfundũ trahunt. Quia vcz mens tãto altius inter tentationũ fluctus attollit: ꝙto sollicitius ab hui⁹ seculi cogitatione vacuat. Est vero z aliud qõ de maris cõcussione debeat solerter intueri. Tempestas ꝗppe cũ oritꝫ: prius leues: vñ z postmodũ volumina maioza cõcitant: ad extremũ fluctus se in alta erigũt: z nauigãtes quosq; ipsa sua vastitudine subuertũt. Sic nimirũ extrema illa ꝓperat/ꝗ vniuersum mundũ subruat tẽpestas animarũ. Nũc enim bellis z cladibus ꝙñ quibusdãvndis suis nobis crudia ostẽdit: z ꝙto ad fidẽ quotidie ꝓpinquiores efficimur: tanto grauiora irruere tribulationum volumina videm⁹. Ad extremum ꝓo cõmotis oibus elemẽtis supernus iudex veniens finẽ oim apportat: quia videlicet tunc tempestas fluctus in celum leuat. Vñ z dicit. Adhuc modicum z ego mouebo non solũ terrã: sed etiã celũ. Quam tempestatẽ quia sancti viri vigilanter aspiciũt/quasi tumẽ teo super se quotidie fluctus expauescũt: atq; ex diu⁹ tribulationib⁹ quasi mundũ ferium⁹ preuidẽt que sequuntur. Bñ ꝙñ subditur. Et pondus eius ferre nõ potui: qñ ꝗ extremi iudicij aduentũ intenta mẽte considerat: pfecto videt quia tãtus p⁹ nuoz imminet ꝙtum nõ solum tunc videre/sed etiã nũc preuidere ptimescat. Consideratione nãq; tanti terroris metu animus palpitat: z intentionis sue oculos declinans intueri/quod ꝓuidet recusat. Bene ergo dr. Et pond⁹ eius ferre non potui: quia cum superne maiestatis vim ad iudiciũ venientis terroꝛẽq; tanti examinis cõsiderando animus conat exquirere moꝛq; ad semetipsum refugiens sese expauescit inuenisse. Sed inter hec pensandum est: qz beatus Job ista de se loquẽ laudatus: z flagellatus. Vi igitur saltez ad meroꝛum ꝓfectus ita percussus est ꝗ sic timuit: quomodo feriendus est qui cõtemnit? Quomodo depressura sunt dei iudicia eos qui se cleuant: si z illos ad tꝑs deprimunt qui hec semp in humilitate formidant. Qõ pondus dei poterit ferre qui despicit: z hoc si ille in verbere ptulit qui per timoꝛem ꝓuidit? Unde summope formidandũ nobis est illud tante districtionis examẽ. Constat ꝙñ qz in hac vita cũ percutit: si pcussionez correctio sequit: disciplina patris est/nõ ira iudicis: amoꝛ coꝛrigẽtis est/nõ districtio puꝛnientis. Ex ipso ergo ꝓsenti⁹ verbere iudicia eterna pensanda sunt. Hinc esse ꝓpẽdere sum mopere debemus qõ ferat illa ꝗ reꝓbat: si ferri modo vix valet ira eius que purgat.

Quãt⁹ timoꝛ iudicij

Deꝰ ti mere ꝛẽñ ſa pcem mẽre fluct⁹

¶ Finit Liber vicesimusprim⁹ moraliuꝫ sancti Gregoꝛij.

¶ Liber Vicesimussecundus sancti Gregoꝛy moraliter exponens capitulum Tricesimũprimũ tertius dñi Job: Liber vero Capim. j.

Quod a me sepe sã dictũ est hoc me crebro repetere oneroꝛsum nõ est: quia z ꝑdicatoꝛ egregius dicit. eadez vobis scribere mihi ꝗdem non pigrum/vobis aũt necessariũ. Beat⁹ Job ideirco gestas virtutes narrat: qz inter increpationis verba z ꝓcussionis verbera deprehensus a spei fiducia mentem suam labefactari considerat. Multa quippe z egisse se mala ab se increpantib⁹ amicis audierat: et ne verbis pariter et flagellis pressa in desperationem mens coꝛruat: banc per suarum virtutum inemoꝛiam ad spem reformat: vt nequaq; se debeat in calamitate deꝑcere/ que tranquillitatis sue, tempoꝛe se meminerat ꝛaz sublimia egisse. Quia igitur intentionis eius causam diximus: restat vt auditas virtutes illius subtiliter perpendamus.

Hoc autem ꝓmum sciendum est quia quisquis virtute aliqua polere creditur: tunc veraciter polleꝛ cum vitijs et alia parte non subiacet. Nam si et alia vitijs subditur: nec hoc ẽ solidũ ⁊ dꝫ stare putabatur. Unaquęq; enim virtus tanto minoꝛ est ꝙto desunt ceteꝛe. Nam sepe quosdam pudicos quidem vidisse nos contingit/sed non humiles: quosdam vero quasi humiles: sed non misericoꝛdes: quosdam quasi misericoꝛdes/ sed nequaq; iustos: quosdam vero quasi iustos/ sed in se potius ꝙ in domino confidentes. Et certum est quia nec castitas in eius coꝛde vera est/cui humilitas deest: quippe quia superbia se intrinsecus coꝛrumpente fornicatur/ si semetipsum diligens a diuino recessit amoꝛe: nec humilitas vera est/cui misericoꝛdia iuncta nõ est: qz nec debet humilitas dici que ad cõpassionẽ fraterne miseriẽ nescit inclinari.

B

L

nec misericordia vera est q̄ a recti tudine iustitie exitit aliena: qz q̄ pōt p iustitiam pollui nescit p cui dubio sibimet ipsi miserert. Nec iu stitia ꝑa est q̄ fiduciam suam non in cōditore olim/sed in se fortasse aut in rebus conditis ponit: quia dū a creatore spem subtrahit/ipse sibi principalis iustitie ordine per uertit. Una itaq̄ virtus sine alijs aut oīno nulla est/aut imperfecta. Ut cū sicut quibusdā visum est: de primis quatuor ꝑturbus loquar: prudētia/tēperantia/fortitudo/at q̄ iustitia/tanto ꝑfecte sunt singule/ꝙto vicissim sibimet cōiuncte. Disiuncte aūt perfecte esse neq̄q̄ possunt: quia nec prudētia vera ē que iusta/ tēperās/ fortis nō est: nec perfecta temperantia que fortis/iusta t prudēs nō est: nec fortitudo integra q̄ prudēs /temperās t iusta nō est: nec vera iustitia que prudens/fortis/t temperans non est. Būs itaq̄ Job q̄ nō vnā sine alia/sed cōiunctas in se virtutes habuerit/enūerando singulas: inno escit: naz bona pudicitie issinuās dicit. Si deceptum est cor meū sup mulierē: atq̄ vt eidez pudicitie de monstraret humilitatis gſam nul laten⁹ defuisse: post cetera subiungit. Si contempsi iudicium subire cum seruo meo. Qui vt humilitatis sue ostenderet misericordiaz fuisse cōiūctā/paulopost dicit. Si negaui q̄ volebant pauperibus. Atq̄ vt misericordiā suā ostēderet de iustitie radice descendere: paulo superius p̄misit dicens. Si ambulaui in vanitate: t festinauit in dolo pes me⁹. Atq̄ vt mōstraret q̄ fuerit ad cūcta pauidus: ad oīa circūspect⁹: inferius asserit/dicēs. Wemp̄ ēi quasi tumentes super me fluctus timui deū. Qui. s. in ꝑsperis posit⁹ atq̄ abūdantia rerū fultus: si spem aut in suis actib⁹: aut in circūfluentib⁹ rebus ponēret: pfecto iust⁹ non esset. Sed q̄ sitevit sctūs in se spē posuit: q̄ apte dicit: Ecce nō est auxilium mi-

Una ꝑtus sine alijs aut imꝑfecta esse.

bi in me.

¶ Capitulum. ij.

Quid ergo nūc superest nisi vt ipsas quoq̄ dictantas qua mente posederit inotescat. Siccēi. ¶ Si putaui aurum robur meū: et obriso dixi fiduciā meā. Obrisum dicimus obrude aurū. Sanctus ergo vir nec aurū robur nec sibi esse obrisuz. i. rudis auri molē fiduciā credidit: qz spem atq̄ delectationē suā in solius gratia cōditoris figens neq̄ de ꝑrutate auri: neq̄ de spe peccauit. De creatore quippe desperasse fuerat: spem in creatura posuisse. In rebus aūt dubijs spem fixerat diues ille: q̄ dicebat. Alia habeo multa bona reposita in annos plurimos: requiesce: comede: bibe: epulare. Sed būs ista perna vox increpat dicens. Stulte hac nocte ajam tuā repetēt a te: que aūt parasti cuius erunt? Sadē ēi nocte sublatus est: qui in rerū sibi abūdantia multa tpa fuerat ꝑstolatus: vt. s. q̄ in longū sibi subsidia colligēdo p̄spiceret: subsequēte die vel vnum minime videret. Quasi in aquis ēi defluētib⁹ fundamentū ponere ē in rebus labentibus spei fiduciam velle solidare. Et ite ēi in ꝑpetuū deo trāseunt ola. Quid ergo nisi ab stante fugere ē trāseūtib⁹ reb⁹ inhērere? Quis nāq̄ vnq̄ decurrētiū fluminū in medio verticib⁹ rapt⁹ manere ipse fixus potuit deo? sum vnda defluēte? Quisq̄s ergo defluere deuitat: superest vt q̄ defluit fugiat: ne q̄ hoc q̄ amat: in hoc cogat̄ puenire q̄ vitat. Qui ēi reb⁹ labētib⁹ inhēret: illo vez trahit: quo tēdit q̄ tenet. Prius itaq̄ curandū est: ne quis ꝑalia diligat: ac deinde ne eisdem ꝑalibus q̄ non ad delectationē sibi/sed adversum retinet fiduciā ponat: q̄si coniunctus decurrentibus mox statum suū animus ꝑdit. Sūa vite p̄tis fluctus trahit quem leuat: t valde demens est q̄ in vndo volubilitat̄ plantam figere conat.

re conat. Sed sunt plerisq̄ q̄ etsi in reb⁹ trāseūtibus fiduciā nequaq̄ ponūt/cū tū sibimet ad vsus necessarios abunde assunt/mēte tacita letant. Qua in re dubiū non est qz tanto quisq̄ minus dolet q̄ desint eterna/ꝙto magis gaudent q̄ assint ꝑalia: t qui min⁹ dolet q̄ desunt ꝑalia/certius expectat q̄ assint eterna. Hoc itaq̄ de terrenis rebus gaudium beatus Job nō se habuisse testificās subiūgit dicēs. ¶ Si letatus sum super multis diuitijs meis: t qz pluri⁹ reperie manus mea. ¶ Capitulum. iij.

Lucē 11.

Sancti quippe viri in huius peregrinatione positi cruciat⁹ q̄m eā quā appetūt adhuc creatoris sui spēm cōtemplari minime sinunt: ocm ꝑtis vite copiā inopiā deputant. Qz vez nil extra deū sufficit menti q̄ veraciter deū querit: t plerunq̄ eis ipsa sua abundātia fit vehementer onerosa: qz hoc ipsum grauiter tolerāt/qō festinantes ad patriā i itinere multa portāt. Unde fit vt hoc cū indigētibus primis deuote pati ant: quatenus dū sumit iste qō nō bz: deponat ille qō amplius habebat: ne cū viator⁹ vacuus ambulet: ne eū quem retardare in via/poterat nimium onus granet. Electi ergo de multa abūdantia minime letantur: quam vi delicet p amore celestis patrimonij aut largiendo dispergunt/aut despiciendo deserunt. Sequitur. ¶ Si vidi solē cū fulgeret: t lunam incedentē: clare t letatus est in abscondito cor meū: oscu latus sum manum meam ore meo: que est iniquitas maxima t negatio contra deum altissimum. Incertum non est q̄ vtraq̄ hec luminaria bñanis ministerijs deputata celi militie vocātur. In quorum cultu multos nouimus scriptura teste cecidisse: sicut scriptum est. Adorauerunt vniuersaz militiam celi. Et qz sol t luna aliter videtur ad vsum/aliter ad veneratione: eo more q̄ a cultorib⁹ suis venerari solet: solē t lunā beatus Job nequaq̄ vidisse se ꝓhibet: nec letatū fuisse cor suū/ nec oscularum manum ore suo. In qua vez oscultatione quid aliud q̄ grauem rationis exprimit? Quod si fecisset vnq̄ hoc/iniquitatē maximā t deū negatione vocat. Sz postq̄ tanta de se locutus superioribus virtutum culmina narrauit: quid nūc mirū memorat si solē ac lunā nō se adorasse manifestat: Uñ pēsanduz est q̄ postq̄ in auro nō habuisse fiduciam: nec in multis diuitijs letatū se fuisse testat/ adhuc ad sublimiora ducit: vt tanto nos magis eruditat/ꝙto de se aliqua subtiliꝰ narrat. Sit ēi. Si vidi solē cū fulgeret/t lunam incedentē clare: et letatū est in abscōdito cor meum. Quid hoc in loco videre ōz/nisi de fideranter intueri? Uñ psal. ait. Iniquitatem si conspexi in corde meo: non exaudiat deus. Que nimirum iniquitas in ore exprimi non posset/si non cōspiceretur in corde. Sed aliud est videre p iudicium/aliud per appetitū. Beatus ergo Job fulgentē solē t clare incedentem lunam nequaq̄ vidisse se ꝓhibet: vt se demonstret ꝑtis iuicis spēm nō appetisse. Ecsi post despectū terrene sue abundantie patenter insinuet: quid dicam: qz nequaq̄ in auro letatus sum: qz in ipsa quoq̄ luce corporea delectat⁹ non sum. Sancti etenim viri post q̄ oīa ꝑtis vite oblectamenta despiciunt: pze illi⁹ lucis iterne dulcedine ab hac exteriori animū luce quasi a tenebris auertunt: multūq̄ secū intrinsecus cōtendunt: ne huius lucis q̄ fulget extrinsec⁹ delectatione rapiant. Cur quippe visibilis si incaute diligitur a luce inuisibili/cor cecat: quāto extra se ꝑtinaz indians animus funditur/ tanto amplius in interius obtutibus re uerberatur. Unde solerter quoq̄ nūc corporeis sensib⁹ nimis ad ex-

Lolle ctionē ꝑtinaz sensibi libus ꝑpediri

4. reg. 17. c.

teriora dilabatur/cōtinuo studio intra mentē suaz occulta custodie disciplina se colligit: vt tanto magis fluentiaz interi⁹ integri/ cito minus sunt exterius fusi. Hoc essi vigore discipline intra mētis sue se arcana astrinxerat/qui exteriorīs vite appetitus fugiēs dicebat: Diē bois nō concupiui/tu scis. Qō ergo apud ppham dr. Diē bois nō cōcupiui: tu scis: hoc de semetipso btūs Job verbis alijs asserit/ qui fulgentē solē t lunā incedentē clare non viderit: atq; ex his eozdis abditis letatus non sit: quis nimirum gaudere non poterat de his que per delectationis desiderium non videbat.

Hiere. 17.b.

¶ Capitulum.xiij.

Si vero cuncta hec que supra historiaz tractando discurrimus p allegorie q̄z mysteria perscrutemur: q̄d hoc in loco aurū accipim⁹? nisi declarī intellect⁹ ingenū: q̄d obrussum nisi mētē? Que oī igne amoris excoquit: semp in se seruat claritatē pulchritudinis quotidiana innouatione fernoris. Nescit enīz mēs p torpozē ceteraſcere: q̄ studet p desiderīū semp inchoare. Hinc ait ap̄s p Paulū dr. Renouamini spū mētis vre. Hinc psalmista q̄ ad pfectiōis tam culmē puenerat: quasi inchoās dicebat. Dirī nūc cepi: q̄z vez si lasſcere ab inchoatis debuisnolim⁹?: valde necesse est vt inchoare nos quotidie credam⁹. Nec abhorret a rationis ordine q̄ auro diuinus ingenū designari: q̄ sicut in ornamēto aurū suppon̄t/vt gēmarū desup ordo disponat: ita clara sanctoz ingenia diuinis muneribus būiliter substernūtur: t distincta sup se gr̄az dona pcipiunt. Et nisi q̄d simile auro cū sapientia haberet: quidā sapiēs minime dixisſet. Sapiētia absc̄ōsa t thesaurus inuisus q̄ vtilitas in vtroq;? Sancti aiāz viri robur suū aurū nō deputāt: q̄ q̄ libet ingenio fulgeāt/ nihil se esse ex suis viribus pēsant. Et cū sentire oia valēter possint: p⁹ intelligere semetipsos cupiūt: quatenus lumē ingenij more solis paruus illustret locū in quo orīt: et postmodū cetera ad que pcedēdo dilatat: ne si tēdendo cognoscēdis alijs semetipsos neſciant/ubi solis radius vbi orīt obtenebrescat. Ingenij itaq; rōnē ad cognoscendā ppriā infirmitatē dirigūt: atq; ex infirmitatis sue meli⁹ cognitione cōualescūt. Aurū ergo robur non credit/si in accepto ingenio fiducia nō habeāt. Qō bene Salomon admonens ait. Habe fiduciam in dño ex toto corde tuo: t ne innitaris prudentie tue. Dicat ergo. Si putaui auruz robur meū: t obrizo dixi/fiducia mea. Sicli apte fateat dicēs. Nec q̄ veraciter intellexi meo ingenio tribui: nec mēti ppzie ſi q̄ egisse me bona cōtigit/hec principaliter disputauit. Qui adhuc subtilius humilitatē nobis sui cordis insinuās adūgit/dicens. ¶ Si letatus sum super multis diuitijs meis: t quia plurima reperit manus mea. Quid multas diuitias appellatas p significationē credim⁹ nisi abundātia acumina cōsiliōz? Que q̄rentis manus inuenit: cū hec cogitatio tractantis gignit. Has etenim Salomon sapiētie diuitias pteplat⁹ ait. Corona sapiētiū diuitie coz. Qui q̄ diuitias nō metalla terrena sz prudētiā nominat: illico p cōtrarietatē subdit. Fatuitas stultorum imprudentia. Si enīz coronā sapientiū terrenas diuitias diceret: penitus dubio fatuitatez stultorum pauperratem potius q̄ imprudentiam fateretur. Sed oīs fatuitatē stultoz imprudētiā subdidit/sapientiū diuitias q̄ prudētiam diuerti/indicauit t. Has in se Paulus scientie diuitias pteplat⁹ t cōtemplationē suā pfiderationē būane fragilitatis humilians ait. Habem⁹ thesaurū istū in vasis fictilib⁹? Multas itaq; apud nos diuitias reperimus: cum dona abūdantis intelligētie sacra eloq̄a inuestigādo pcipim⁹?: atq; in his plura/nec tñ fidimet diuersa sētim⁹? Non est aūt secura leticia in diuinis paginis vel fortia/vel multa cognoscere/sed cognita custodire. Nam qui bene intelligit: quid intelligēdo operari debeat agnoscit. Quanto enīz intellectu latius extēditur/tanto ad expleda opera enī rius ligatur. Unde in euangelio veritas dicit. Cui multū datuz est: multum queretur ab eo: et cui commendauerunt multum/plus petunt ab eo.

Prouerb. 3.a. b

4. Reg. 6.a.

¶ Capitulum.v.

Deputemus igit̄ intelligētiā datā qua si pecuniā mutuatā: que quo plusono bis pcēditur ex benignitate/eo debitores amplius tenemur in ope. Et pterīq; cadē intelligētie accepta pecuniā cū ad vsuras auditorib⁹ datur amittit/ nisi caute tribuat. Nec negligenter intuendū est/q̄ ppbetaz filij cum in iordane ligna cederēt: vni eoz securis ex manubrio in pfundū lapsa disparuit. Ferrū q̄ppe in manubrio est donū intellectus in corde. Ligna vo per hoc cedere est plane agētes increpare. Qō nonnunq; dū fluxe agit: dum lapsus vane glozie in accepta cadē scientia nō vitatur ferrū in aqua pdit: q̄z ex dissoluto opere intelligētia fatuat. Quā pfecto intelligentiā ad hoc nouimus dari: vt ante dātis oculos ex bona debeat actiōe restitui. Unde recte is qui ferruz amiserat/clamabat. Deu beu beu dñe mi: t hoc ipsum mutuo acceperaz. Habent enīz hoc electi proprium: vt si quādo eis in sua scientia furtiua vane glozie culpa surrepit: ad correcte velociter redeāt t quicquid in se ante districti iudicis oculos dānabile inueniunt lachrymis insequūtur. Qui flentes non solum caute inspiciunt q̄ munda cōmiserunt: sed ex accepto munere que reddere etiā bona debeāt: qui nimiz tanto se amplius peccatores sentiūt/ cito ex negligētie bonis que agere poterāt debitores tenent. Recte ergo qui ferrū perdidit clamabat. Deu beu beu: t hoc ipsum mutuo acceperā. Accidicat. Illud p dissolutionē negligētie perdidi: qō vt per bona opa reddere m/ex gratia cōditoris accepi. Sed nunq; deus mentē deserit/q̄ in peccatis se veraciter agnoscit. Unde ex mox Heliseus veniens lignum deorsum mittit/ t ferrū in superficiē attollit: quia vz redemptoz nostez pie nos respiciens cor peccatoris humiliat: t ei quaz amiserat intelligentiam reformat: lignum mergit/t ferrum releuat: q̄z cor afflixit t scientiam parat. Unde bene alia translatione dicit: q̄ confregit lignum atq; lacerauit: et sic ferrum sustulit. Lignuz nam confringere est cor ab elatione cōterere. Lignum ad ima tractare: est eleuatum cor in cognitiōe vt dicimus ppriē infirmitatis humiliare: atq; illico ferrū ad superficiem redit: q̄z ad vsum exercitatiōis priſtine intelligentie recurrit. Igit̄ q̄si donum intellectus q̄ accipit vir cū tot difficultatibus custodit: curandum quippe est/ne otio torpeat: curandū ne in exercitatione operis vitio elationis enanescat. Sancti viri minime exultant/ cū cognoscūt que faciāt: sed cū faciūt que cognouerāt: etsi intelligendo cōgnauēt munera largitoris: merētes tamē cōsiderāt debitū opis: vt vez actione persoluant/ quod eis prerogatiū est in cognitione. Stultus namq; est debitor: qui gaudēs pecunias mutuas accepit: et tempus quo reddere debeat non attēdit. Moderatur aūt leticia accipiēdi/quādo solerti prudentia etiam constitutum tempus reddēdi cogitatur. Qz igit̄ viri iusti in his q̄ vigiliter intelligūt/ secura letitia nō extolliūtur: dicat recte. Si letatus

Quid aurus obrussū.

Ephe. 4.f.

Eccli 20.d. t.41.c.

2. Cor. 4.b

C Sancti viri exultant cum faciāt q̄ cognouerāt.

D

sum super multis diuitijs meis: z qz plurima reperit manus meas. Etsi aperte diceretur. Nequaq̄ me in eo locupletem ex iustitia credidi: quo recta que agere debui etiā multa cognoui: nec intelligentia cor extulit: quia illud consideratio debite operationis prestit.

¶ Capitulum. vj.

Stendūq̄ ꝺo est q̄ plerunq; stingit vt cū intelligentie altitu do percipitur circa se metipsum animus valde sollicitus ab elationis lapsu teneatur. Sed cum mira que intelligit etiā opari cepit: eoipso nōnūq̄ quo foras ostendit labitur/ atq; in suis actib⁹ se ceteros preire gloriatur. Beatū igit Job sicut intelligēte aurū nō extulit: nec lumen q̄z ante humanos oculos mire operatiōis eleuauit. Unde z apte subiungit. ¶ Si vidi solem cū fulgeret. Sol quippe in fulgore est bonū opus i manifestatiōe. Scriptū namq; est. Luceat lux vestra coram hoibus/vt videāt opa vestra bona z glorificēt patrē vestrū qui in celis est. Et rursum. Sint lumbi vestri precincti: z lucerne ardentes. Qō em̄ hoc in loco fulgēte sole: id in euāgelio lucernis ardentib⁹ designatur. Bonū quippe opus cuz in medio pfidoz lucet: lucerna ardet in nocte. Cum ꝺo in ecclia resplēdet: sol fulget in die. Bonum opus si adhuc tale est qō soli mali mirātur: lucerna vez in nocte est: si autē ita pficit vt mirari a bonis ac pfectioribus possit/ nimirū sol est i die. Bonū opus cum p actiuā vitā corpis lucet: q̄ lucerne more lumen ex testa resplēdet: cū ꝺo per solā virtutē mētis in cōtemplatione attollit quasi more solis de celo veniēs lux videt. Qz igitur multa beat⁹ Job hospitalitatis ac miseri cordie de se bona narrauerat: que pfecto tanto adhuc minima q̄to corporaliter nouerat gesta: ad virtutū spīalīū culmen mentis oculum reuocās pfectionis sue memi nit: z lucē exemplozū quā de se alijs tribuit solem vocauit. Sunt vero nōnulli qui cū bona aliqua faciūt iniquitatū suaruz primus obliuiscunt: z cordis oculū i cōsideratiōe bonoz operū que exhibēt figūt: atq; eo se iam sanctos estimāt/ quo inter bona q̄ agūt malozū suoz in quibus z fortasse adhuc implicati sunt/memoriā declināt. Qui scz si districtiōes iudicis vigilāter attēderent: plus de malis suis metuerent q̄ de imperfectis bonis exultarent: plus inspicerēt q̄ de his q̄ adhuc eis agenda debitores tenētur/q̄ q̄ operātes que edā iam debiti pa: tem soluunt. Neq; em̄ solut⁹ est debitoz qui multa reddit/sed q̄ osa: nec ad brauiū victorie pueniet qui in magna parte spectaculi velociter currit/si iurta metas veni eius in boc qō reliquū deficit. Nec ad quelibet destinata pergentib⁹ inchoando pdest longū iter carpere/si non etiā totū valeāt consummare. Qui ergo eternā vitā queri mus quid aliud q̄ quedā itinera agim⁹/per q̄ ad patriā festinam⁹? Sed q̄d pdest q̄ carpimus multa si ea q̄ ad puenieⁿdū restāt negligimus reliqua? Adhoze itaq; viatoruz nequaq̄ debemus aspicere q̄rum iam iter egimus/sed q̄rum superest vt peragam⁹: vt paulisper fiat preteritū qō indesinēter z timide adhuc attenditur futurū. Ampli⁹ igitur debem⁹ inspicere que bona necdū fecim⁹: q̄ ea que iaz nos fecisse gaudem⁹. Sed habet hoc bumana infirmitas pprīū vt plus ei intueri libeat qō sibi in se placet: q̄ sibi in se displicet. Eger quippe oculus cordis dum laborare in cōsideratione sua metuit: quasi quoddam stratū delectatiōis in animo vbi molliter iacebat requirit: atq; idcirco que cōmoda de pactis bonis sit assecutus intelligit: sed que dāna de neglect⁹ patīt nescit. Plerūq; em̄ hoc vitio tentant etiā electi: plerunq; eoz cordi suggeritur vt bona que q; que fecerūt ad animum reuocent/ z securitatis ifā letitia eruitent. Sz si vere electi sūt ab eo in quo sibi placēt mētis oculos diuertūt: omnē in se de peractis bonis letitiam deprimunt: et de his que se minus egisse intelligunt tristitiam requirunt: indignos se estimant: z pene soli bona sua non vident: que in se videnda omnib⁹ ad exēplum prebēt. Hinc est q̄ Paulus duz expleta in se bona posponeret: z sola adhuc relqua que essent explenda cogitaret dicit. Ego me nō arbitroz apprehēdisse. Hinc est q̄ vt posset se de bonis que agebat hūiliare studebat ad animum preterita mala reducere/dicēs. Qui prius fui blasphemus z persecutor z cōtumeliosus.

¶ Capitulum. vij.

Ui etsi aliquādo dixit. Bonū certamen certaui: cursum cōsummaui: fidē seruaui: in tuēduz summopere est qz eo illud tempore intuit: quo iam ex corpore discessuruz se esse cognouit. Ibi q̄ppe p̄missi dicens. Ego em̄ iam deliboz: z tēpus mee resolutiōis instat. Tunc ergo ad memoriam perfectionem reducit operis: cuz tam preuidit ad largitatis spaciū minime subesse tēpus operationis. Sicut em̄ dum vitamus debemus bona nostra a memoria repellere ne extollāt: ita appropinquāte exitu plerunq; ea ad memoriaz iuste reuocamus: vt vez fiduciam prebeāt/z desperatī meroz p̄mant. Qui etsi coruthijs bona sua enumerando narrauit/ illos confirmare studuit nō se ostēdere. Illā quia eadem bona non in se attenderet/ patefacta tribulatione propzie tentationis edocuit qui expresse subiūxit: propter quod placeo mihi in infirmitatib⁹ meis Ut ergo discipulos instrueret de se summa referebat: vt vero se in humilitate custodiret/cōsideratio nis oculū non in virtutibus suis: sed in infirmitatibus figerat. Ita bent itaq; pprīi sancti viri vt bona quidē que agūt videant: z tamē cū pegerint ab eorū memoria oculos auertāt. Unde recte p btūm Iob dz. Si vidi solē cū fulgeret. Acsi aperte diceret. Opus meū etiā cum alijs exēplozum lucē tribueret/ad presumptionis gratiam nō attēdi: qz dum de eo extolli timui/ ab intuendo eo oculos auerti. Sequit.

¶ Et lunam incedentem clare. Post premissuz solē apte quoq; incedentez clare lunā subdidit: quia vez post opus bonū fama laudabilis sequitur: p quaz celebre nomē in hac presentis vite nocte possidetur. Si em̄ verū est qō quidā putāt illustrationem lunā per occultuz circuluz a radio solis accipere: vt possit lucē nocturnis cursibus exhibere: ab hui⁹ significationis ordine bec q̄z suspitio nō abhorret. Fama quippe a bono opere vires accipit z fauoris gratiā quasi claritatē luminis aspergit. Est z aliud in luna quod p similitudinē bonā spargenti fame pueniat. Lux n̄q; eius etiā in tenebrarū tpe iter ambulantibus ostendit: qz z dū alterna vita lux laudis emicat alios ad exercitiū boni opis illustrat. Cuiz illius optimo clara cognoscit huic quasi pgenti in itinere exempli lumen prebetur. Sed nōnūq̄ opus qō ab aliena opinione sumitur minus mūdo desiderio in alo formatur. Illā infirme mentes cuz bona de alijs audiunt: aliqū se ad operationē rectā nō amore virtutis/sed delectatione laudis accendūt. Et pfecto liquet qz sicut natura solis est: vt quaq; attigerit accēdat z siccet ita lunaris ignis est pprium vt q̄cq̄d cōtigerit erurat quidē si vrē do humidū reddat. Ad vitā igitur bonā alios pro amore dei affectus recti opis: alios vero amor laudis inflāmat. Sz cū recti opis affectu accēdimur/quasi p ignē solis a vitioz humore siccamur. Cuiz ꝺo quez

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Matt. 5. b. Sol in fulgoꝛ bonuz opꝰ in manifestatione. Luce 12. d.

Pbil. 3. c.

Nō pticipuz sed sicut ceteroꝝ nare.

2. Thimo. 4. d

Pl⁹ videt bona mina q̄ tueri q̄ sibi i se placet q̄ sibi i se displicet

Tria ad bonū pertinent cātia.

Amor dei.

Amor laudis

ad opus bonū amor laudis puocat occupita fama quasi luna attingit: qz vez eius animū z accendit z resoluit. Accendit. Sad crescitiuz operis: resoluit ꝯo ad cōcupiscentiam fauoris. Plerunqz tñ ad exercenda bona opa aliena nos vultr crēpla psuadēt. Et cū mentē bumili opinionis aliene bona suscipim⁹ nostra vel ad melius bona pducimus/vel ad bona mala pmutam⁹. Cūqz nos devicta primi fame splēdor irradiat mēsura (vt ꝑdicim⁹) que ad obtinendū virtutis iter se dirigit/ꝺsi i lume lumie gressus ponit. Sed sicut ex aliena opinione pficim⁹: sic plerūqz deteriores efficimur/si laudibus fame nostre inbiamus: quia cum delectatur animus in boc qꝺ se extrinsecus habere considerat: illud obliuiscitur ad quod introrsus anbelabat.

Exēpla alioꝝ.

¶Capitulum.viij.

Via igit scīe virtz intelligentia scientie non corrupit: de multis diuitijs gaudere despexit. Quia vers cum magnitudo opis nō inflamit solē fulgentē nō vidit. Oz autē illum nec fama laudis extulit: clare incedentē lunā minime attendit. Sunt ei nōnulli q̄ eo in elatione corrumpunt: quo p subtilē intelligentiā vel q̄ non faciunt bona cognoscunt. Vi nimirū sup multis diuitijs letant: cū q̄liber summa intelligēdo reperiunt: atqz in elatione ipsis inuētionib⁹ corrūpunt. Sūt ꝯo nōnulli q̄s intelligētia quidez nō eleuat: sed exhibita opatio eraltat. Qui dū actiōes suas respiciūt apud mētē suā sibi ceteros dedignādo postponunt. Vi vez etsi in multis diuitijs nō gaudent/ de sola tñ boni opis magnitudine q̄si alios despiciendo rumēt. Et sunt nōnulli q̄s nec opatio ꝓpria extollit: sz cū laudari ab boib⁹ ꝑ bac ea dē bona opatiōe ceperint/ipsis bominū fauoribꝰ deuicti: q̄si magnos se quosdā in sua cogitatiōe cōspiciūt/atqz a cordis custodia dissoluunt. Vi pfecto etsi fulgentē solez videre nolnerūt/lunā tñ clare incedentē respiciūt: qz inter buius vite tenebras dū in opinionis sue claritate aīm defigunt: bumilitatis gradz q̄si ex nocturno lumine amittunt: z intuēres lunā se nō videt/ quisemetipsos nescire inueniunt dū mētis oculos in transitoriū fauorē defigūt. Sic aūt pfect⁹ est bominū sicut incremēta ꝺspicimus arbusto. Vis q̄ppe future arboris pz⁹ in semīe est: postmodū in ortu: atqz ad extremū pducit i ramis: sic nimiz sic vnuscuiusqz virtus succrescit operātis. Seminat n.q̄z in intelligētia: oritur in opatione: atqz ad vltimū cōualescit vsqz ad pfect⁹ magni latitudinē. Sed cū quēliber sua intelligētia extollit: arbor q̄ oriri poterat: in semine putrescit. Cū ꝯo post opationē bonā elatiōis peste corrūpit/quasi iā orta siccat. Cū aūt neqz intelligentia neqz opatio corrūpit: sed crescentē magnitudinē dū fauor laudātiū sequit adulādo decipit: ipsaz a vane gr̄e culmine cadere facit: atqz a statu suo bene opantis aīm euertit: ligna vrētos arbor ptulit: vbē qꝺ i ea robustū creuerat tempestas fame radicit⁹ euulsit. Quo etsi arbor alti⁹ ad supiora surrexerit coūetoruz vim vehemēti⁹ sentit: qz plus ꝺsqz in bonis opib⁹ attollit: eo ampliori ab ore laudātiū fatigatur. Si itaqz adbuc arbor l semine est: pcruendū est ne ui ipsa scīe cogitatiōe putrefiat. Si iā ad virgultū pdijt: curādū ē ne bāc man⁹ elatiōis rāgat/atqz a viriditate sue actiōis arefaciat. Si aūt valēti robore iaz ad alta se subleuat: valde formidādū est ne bāc admote laudis vēt⁹ grauior radicit⁹ euellat.

¶Capitulum.ix.

Sed inter bec sciendū est: qz ne in immoderatis laudib⁹ erigamur: pcrūqz miro rectoris nostri moderamie etiā detractiōibus lacerari pmittimur: vt cū nos vor laudādis eleuat: lingua detractātis būiliter: qz arbor sepe q̄ vnꝰ vēti impulsu ita impellit vt pene cruī posse videat: alteri⁹ e diuerso venientis flatu erigit: z que bac ex parte inflexione ptulit/ab alia ad statū redit. Unde z illa arbor altre radicata quasi inter aduersantes ventos fixa steterat: que dicebat. Per gloriā z ignobilitatē: p infamiā z bonaz famā. Sepe etsi laus bene agētis auribꝰ insoleter admota: dū foris sermonibꝰ pstrepit/intus quidā mēti tacitā elatiōis tempestatē gignit: fitqz vt boc qꝺ alius de bonis fauoribꝰ gaudet: nō facile exteri⁹ oñdat: sed cū corruptionis vim nō tenuiter ꝺtenꝰ sentiat. Et sunt nōnulli q̄s ita laus instat: vt vsqz ad ꝓba elatiōis pertrahat. Quidā ꝯo vt ꝑdicim⁹: bocipsuz patefacere q̄ eleuant erubescūt: atqz auditis suis ꝺconfūs extollūtur: sz vsqz ad elatiōis ꝓba nō ꝺcrēt: z gaudere se in talib⁹ nō oñdūt. Vi brūs iob qz noverat arrogantē se nō solū nullo mō in ꝓbis: sz etiā in cogitatiōe tacta minime fuisse postqz dixit. Si vidi solē cuz fulgeret z lunā incedētē clare ilico subdidit. Et letatū est in abscōdito cor meū. Qua vez attestatione qd nobis inuīē nisi qꝺ nobis magno metu z circūspectiōe opus est: ne mēs nostra vnqz de suis laudibus vt ita letet. Quisqs etsi quasi clarita tē lune fame sue magnitudinē cōspicit: illbiqz in occulto mētis gaudiū facit: cui iste nisi auctori se ꝑtulit/cui⁹ dono vt bene operaret petpit: z tñ in eius munere de gratia sue laudis bilarescit. Despecto etsi bonore cōditoris seipm plus amare cōuincit/cui⁹ ꝓconijs letatur. Qui uis nō unqz etiā sci viri de bona sua opinione gaudeāt: sed cū per bāc ad meliora pficere audiēt viri ꝺ bona tua pēsant: nec tā de opinione sua opi sed de primoz gaudēt utilitate: qz aliud est fauores ꝺrere: z aliud de pfectibus exultare. Qua in re necesse est: vt cū audiētiū utilitati nō pficit/mentē nram fama laudabilis nō eleuet sz fatiget. Cū etsi bumane lingue attestatione laudamur: occulta pulsatione requirimus qd de nobis ipsis sentiam⁹/ vt in boc būiles pmaneam⁹. Superba ereſſi mēs etiā cū de se falsa bona dicitur exultat: qz nō apud deū qualr viuat/sed apud bomines qualr innotescat excogitat. Judicū etsi ospotentis dei despicies et solūmō boim ꝺrēs/inter auditas laudes extollit: z qz qꝺ quesierat quasi de bravio opis letat. At ptra si cor veraciter bumile est: bona q̄ de se audit/aut minime recognoscit: z qz falsa dicunt metuit: aut certe si adesse sibi veraciter scit: eo ipso formidat ne ab eterna dei retributione sint pdita quo bec cōsiderat bonbus diuulgata: pauet qz vehemēter/ne spes futuri muneris in mercedem pmutet transitoris fauoris. Qua ex re agit vt electoz alus magno laudū suarum igne cruciet: atqz ab oculis ꝓpis sui rubiginē meroze cogitationis excoquat. Tanta etsi ꝓsideratione trepidat: ne aut de bis in qb⁹ laudat z nō sunt/maior dei iudicij inueniat: aut de bis in quib⁹ laudat z sunt/cōpetēs ꝓmiū pdat. Vñ pleruqz fit vt sicut iust⁹ ex laude sua polluatur: ita vir iustus audita sua laude purget. Nam dū bona q̄ egit ab boibus pferri cognoscit: subtrile ostra se (vt dictū est) extremitudi cū eramen metuit: ac trepidus ad cōscientiā recurrit: z q̄ ibi illic inest reprehēsibile corrigit. Dū el bona sua innotuisse formidat: subtilitatē secuturi examinis pertimescēs si qua in se mala occulta sunt amputat. Pauet n.q̄z si saltē talis deo nō oñdit q̄lis ab boib⁹ putat: z neqz contētus est/vt in quod potuit innotescere/in boc debeat remanere. Jam etsi de bonis suis q̄si retributionē sibi factā estimat: nisi eas z alia que ab boibus nesciunt

adiungat. Uñ bene p Salomonē
p.17.c ōr. Sicut pbat in cōflatorio argē-
tum/⁊ in fornace aurū: ita pbatur
homo ore laudātis. Argentū quip-
pe vel aurum ſi reprobum eſt/igne
cōſumit: ſi probum vero/igne de-
Mimi- clarat. Sic nimiꝝ eſt ſenſus ope-
ſtudo. rantis. Nā qualis ſit in eo ꝙ̄ lauda
tur oſtenditur. Si eſſi ſe de auditis
ſuis laudib⁹ extollit: quid iſte alīs
ꝙ̄ aurum vel argentū reprobum
fuit: quē vꝫ format lingue cōſum
ptio? Si añt fautores ſuos audiēs/
ad ſuperni iudicij conſiderationē
redit: acute de vis apud occultuꝫ
arbitrum grauetur metuit: quaſi
expurgationis igne ad magnitudi
nem claritatis excreſcit: ⁊ vnde in
cendiū trepidationis ſuſtinet/in-
de clarius fulget. Beat⁹ igit Job
quia nequaꝙ̄ de opatione ſe ptu-
lit: fidenter dicit. Si vidi ſolē cuꝫ
fulgeret. Qz ꝯ hūc a iudicij inte-
riorib⁹ intuitu fama laudabilis nō
diuertit adiungit. Et lunam ince-
dentē clare. Qz opinionis ſue gra
animū deuinci ne tacita cogitatio
ne permiſit/protinus ſubdidit. Et
ꝑ̄ letatū eſt in abſcondito cor meū.

¶ Capitulum. x.

ET qz plerunꝙ̄ incōſi-
derata mens dñi trā-
ſitorio fauori nō reni
titur: ad hoc vſꝙ̄ per
trabit: vt lauder ipſa
quod facio: ꝺditiōe ꝙ̄
b premiſſa eſt: qua ōr. Si letatū eſt in
textus abſcondito cor meū: cōgrue ſubin
ferꝫ: ⁊ oſculatus ſum manum ore
meo. Per manū q̄ppe opatio/ p os
p.19.d añt locutio deſignat: ſicut p Salo
monē ōr. Abſcondit piger manum
ſuā ſub aſcella: ⁊ laborat ſi ad os
ſuum porrigit eaz. Pigro labor eſt
manum ſuam ad os porrigere: qz
deſiſtoſus ꝙ̄ſcz predicator nec hoc
vult operari qđ dicit. Manum q̄p-
pe ad os porrigere eſt voci ſue ope
re concordare. Manū ergo ſuam
oſculat ore ſuo: qui laudat quod fa
cit: ⁊ teſtimonio ꝓprie locutionis
ſibi ꝓtentꝫ tribuit opis. Qua in re
quis deſpicit/niſi is ꝙ̄ ipſa opan
di munera largit. Uñ bñ p egregiū
ꝓdicatorem ōr. Quid añt habes qđ
nō accepiſti? Si añt accepiſti quid
gliaris quaſi nō accepis? Sancti
añt viri ſciūt poſt primi parētis la
pſum de corruptibili ſtirpe ſe edi
tos/⁊ nō ꝓtute ꝓpria/ſed ꝓuenien
te ſupna gra ad meliora ſe votavel
opaſcōmutatos: ⁊ quicqđ ſibi mali
ineſſe cognoſcūt/de mortali pagi
ne ſentiūt meritū: ꝙ̄ quid ꝯ in ſe
boni inſpiciūt / immortalis gre co
gnoſcūt donū: eiꝙ̄ de accepto mūe
re debitores fiunt qui ⁊ ꝓuenien-
do dedit eis bonū velle qđ neluc
rūt: ⁊ ſubſequēdo ꝓceſſit bonū poſ A Apoc.
ſe qđ voluīt. Uñ bene p Joānem ōr.
Et dederunt viuētem in ſeꝑa ſeclo
mittētes coronas ſuas ante thro
nū dñi. Coronas namꝙ̄ ſuas ante
thronū dñi mittere/eſt certaminū
ſuoꝝ victorias nō ſibi tribuere ſꝫ
auctori: vt ad illū referāt gloriam
laudis/a qꝫ ſe ſciūt vires accepiſſe
certamis. Btūs ergo Iob qz ſic bo
na ꝙ̄ opatus eſt narrat: vt tñ hec
ſue opationi nō tribuat/ſz ad au
ctoris laudē recurrat: manū ſuam
ore ſuo oſculatū fuiſſe ſe denegat.
Aſſi patēter dicat. Ego mea opera
tiōꝙ̄ mea nō pfero: qz auctoris ſui
gꝛaz negare cōuincīk/ q̄ſq̄ ſibi tri
buit qđ opak. Uñ ⁊ ꝓtinus ſubdit
Que ē iniq̄tas maria ⁊ negatio ꝛ texty
deū altiſſimū? Tiquet eteſſi qz illū
negat: cui⁹ deſpecta gra ſibi vires
boni opis arrogat. Qđ recte q̄ſz iniq̄
tas maria vocak: qſſi oē pctm qđ
ex infirmitate eſt/ſpem neq̄ꝙ̄ per B Preſu
dit: qz a ſupno iudice veniā reqrit ptionē
Preſumptio añt ꝓtutis ꝓprie tan pctm
to grauꝫ in deſperatiōe eſt / q̄nto ē gra
longius ab humilitate. Cūq̄ vires uiſſi
ſibi tribuit opis: ad adiutoriū non mum.
recurrit auctoris: fitq̄ vt eo gra
uius pctō pereat/quo ⁊ ipm boc
qz eſt peccator ignorat. Sequitur.
¶ Si gauiſus ſum ad ruinam
eius qui me oderat: ⁊ exultaui
ꝙ̄ inueniſſet eum malū. Oportē
tis dei nos eſſe diſcipulos ſola cu

ſtodia charitatis pbat. Hinc eſt eſſi
Jo.13.d. ꝙ̄ ꝑ ſemetipſam veritas dicit. In
Charita- hoc cognoſcēt oēs qz mei diſcipu
tis in- li eſtis/ſi dilectionem habueritis
dicia. adinuicem. Que nimiꝝ dilectio/ſi
cor nr̄m veraciter replet/ duobus
modis oſtdi ſolet: ſcz ſi ⁊ amicos in
deo/⁊ inimicos diligimus propter
deū. Sed ſciendū eſt qz inimici di
lectio tunc veraciter cuſtodit: cuꝫ
nec de profectu abſcimur/ nec de
ruina illi⁹ letamur. Nā ſepe in di
lectionis imagine erga inimicum
anim⁹ fallit: ſcz hūc diligere eſtim
mat/ſi eius vite ꝓtinus non exiſtat.
Sed dilectionis vim occulte ⁊ ve
raciter aut pfectus inimici aut ca
ſus interrogat. Hac eteſſi de re ad
plenum ſemetipſam mēs hois ne
ſcit/ niſi cū quem ſibi aduerſariū
credit: ut defectu vel profectu mu
taſſe modū ſui ſtat⁹ inuenerit. Si
eſſi de ꝓſperitate afficit: ⁊ de cala
mitate ſe odientis letatur: cōſtat
qz nō amat quē nō vult eſſe melio
rem: eiꝙ̄ etiam ſtanti voto pſequi
tur/quem cecidiſſe: gratulatur.

¶ Capitulum. xj.

C Teſtifi cat noſ qđq̄ ruina inimi- corum
SEd inter hec ſciendum
eſt qz euenire plerunꝙ̄
ſolet vt nō amiſſa cha
ritate/ et inimici nos
ruina letificet: ⁊ rur
ſum eius gloria ſine inuidie culpa
cōtriſtet: cū ⁊ ruente eo quoſdā be
ne erigi credimus: ⁊ pficiente illo
pleroſq̄ iniuſte opprimi formida
mus. Qua in re mentē noſtrā nec
eius iam defect⁹ erigit: nec eius p
fectus afficit/ſi recta noſtra cogita
tio nō q̄d i ipſo: ſed q̄d de ipſo cir
ca alios agak attēdit. Sed ad hec
ſeruanda valde eſt neceſſariū ſub
tiliſſime diſcretionis examē: ne cū
noſtra odia exequimur/ fallamur
ſub ſpecie vtilitatis aliene. Si añt
p.17.b de inimici morte gaudendū olim
nō eſſet/pſalm. non diceret. Letabit
iuſtus cum viderit vindictā ipio-
rū. Sed aliud eſt impiū: aliud ꝯ
inimicū perpeti. Nam ſunt pleri
q̄ inimici q̄ nō ſunt impi: ſunt
nōnulli impi qui nobis ſpecialiter nō videnk inimici: humana au
tē mens oēm inimicū quem tole
rat etiā impiuꝫ ⁊ iniquū putat: qz
eius culpas apud cogitationē ſuā
liuoꝝ accuſatoꝝ exaggerat. Quibuſ
libet ꝯ flagitijs premak: minus
iniqu⁹ credik ſi aduerſari⁹ mini
me ſentitur. Qua in re diſcernen
dum eſt aliud eſſe qđ nobis: aliud
ꝯ qđ ſibi ⁊ ceteris noſter inimic⁹
nocet. Nam ſi alīs bon⁹ eſt: ſine no
ſtra forſitā culpa eſſe nō pōt nobis
malus: nec oīno iā de eius ruina
gaudēdū eſt: cui⁹ nos ſolos certuꝫ
eſt aduerſa toleraſſe. Cū ꝯ noſter
ac multoꝝ hoſtis perimitur: de ere
ptione primoꝝ poti⁹ q̄ꝫ de inimici interitu neceſſe vt animus leta
tur. Oportet nāq̄ vt pereunte ad
uerſario ſubtiliter penſare debea
mus: ⁊ quid debem⁹ ruine petētis
⁊ quid iuſtitie feriētis. Nā cū per
uerſum quēq̄ omp̄s penitit: ⁊ con
dolendū eſt miſerie pereūtis: ⁊ cō
gaudendum iuſtitie iudicis: vt no
bis ⁊ in lucru ſit pena morientis p
rimi: ⁊ rurſus in gaudiū veniat er
bibita eq̄tas iudicātis dei: quatē
nus nec peunti homini exiſtime
mur aduerſarij: nec iudicanti deo
inueniamur ingrati. Beatus igit
iob/qz cūcta i aduerſitate odia pſe
cte calcauit dicat: ſi gauiſus ſum
ad ruinā ei⁹ q̄ me oderat: ⁊ exulta
ui ꝙ̄ inueniſſet eum malū: qz vꝫ
⁊ inimicū diligēs dum aduerſario
ruēti cōdoluit: in malis illius ipe
ad bonū creuit: vt inde iſte ad be
nignitatē creſceret/ vñ illum mala
q̄ merebak inuenirent. Qz ꝯ ſepe
nōnulli eos quos ſibi aduerſarios
eſtimāt maledictiōe ferūt: qſſi vir
tute nequaꝙ̄ pſit: in q̄bus paten
ter apparet q̄ mala ſi poſſent face
rent: qz ea q̄ facere nequeunt im
precari minime deſiſtūt: btūs iob
oſtendens ſe a culpa etiam male
dictionis alienum ſecut⁹ adiūcit.
¶ Non enim dedi ad peccandum texty
guttur meum/vt expeterem male
dicendo animam eius. Peccaret

q̄ppe si hoc optaret a deo fieri: qđ ipse facere vel oīno nō posset: vel si posset minime decceret. Nā q̄ male dictis ob tibus inimicū imperāt: q̄d aliud in illo facere deū volūt/ nisi qđ ipsi facere aut nequeūt/ aut erubescūt? Idcirco namq; aduersario exoptāt: quam etsi p̄ūt inferre metuūt: ne aut perpetrati homicidij rei teneātur: aut iuīq̄ appareāt cū sint. Quid est ergo deo dicere occido quē odio: nisi aptis eis vocibus clamare: hoc fac in eo aduersario qđ me! illū facere nec pterrem decet. In q̄bus p̄fecto q̄bis pē sandū nobis est vbi iste vir legerat. Diligite inimicos vr̄os vbi legerat. Lucę. 6.b. 1. Pet. 3.b.

Benedicite r nolite maledicere. Et rursum. Nō reddētes malū p malo: nec maledictū p maledicto. Ex ter̄i? nō audita supne gr̄e p̄cepta seruabat: q̄ hec in mēte illius sctūs ps̄ūs afflatus scribebat. Cui tū min? esset p positos extra diligeret: nisi r interius viuētes sec⁹q; quotidie cōuersantes etiā familiarios toleraret. Unde subiungit.

¶ Si nō dixerūt viri tabernaculi mei: quis det de carnib⁹ ei⁹ vt saturemur? Que iuīq̄ sentētia pōt q̄s p mysterium ex voce redemptoris intelligi. Viri q̄ppe ei⁹ tabernaculi de carnib⁹ illi⁹ saturari cupiēt: vel iudei s̄cz p̄sequentes: vt gētiles credētes: quia r illi moliti sunt corpus illius q̄si mēdo extinguere: tristi esurientē mentem suā desiderauerūt quotidiane immolationis sacrificio de eius carnibus satiare. ¶ Capitulum. xij.

textus

Sēd nūc solius hīstorie ⁊ textum sequēres/ pensemus q̄ta fortitudie sancti viri animus extra intraq; sollicit⁹ ad oīa paratur. Qui si iniuste agētibus aut vnq̄ p silentiū cederet: aut p rectitudinē nō obuiaret/ p̄fecto aduersarios nō habuisset. Sed in eo p̄ vias vite tenuit: eo p̄uatores sue mortis incurrit. Fortis p̄ceres aduersarios q̄rit/ iustus latrōes. Minor est aūt ⁊ tus certamīnis fortis quēpiā videre mala q̄ super: r intus qđ toleret non b̄ne. Perfecte aūt magnitudinis laus est aduersa perpeti: r exteri⁹ fortiter r interi⁹ clemēter. Nā sunt nō nulla q̄ in ipsa q̄s familiariū conuersatione corrigi nequeunt sine culpa corrigētis: atq; ideo cum vel corrigentē inq̄uāt: vel non oīmodo hec agēte grauāt/ magna magisterū arte dissimulāda sūt: ipsaq; hec dissimulatiōe tolerāda. Que p̄ nos illata citi⁹ a corde lata mus. Si nos circa p̄mos errata cognoscimus Uñ bene q̄s p Salomonē dr. Cuncta sm̄on⁹ q̄ dicunt ne accōmodes cor tuū: ne forte audias seruū tuū maledicētē tibi. Scit enī tua conscia/ qr r tu crebro maledixisti alijs. Dū ei pēsam⁹ q̄les erga alios fuim⁹/ cē circa nos tales alios minus dolem⁹: qr aliena iniustitia in nobis vlcīscat/ qđ in se iuste nostra p̄scia accusat. Sequit. ¶ Foris nō māsit peregrinus: ostiū meum viatori patuit. Quia teste paulo charitas patiens r benigna deserbik: p patiētiā aliena mala eāmiter toleraī: p benignitatē q̄s bona miseriord̄iter ip̄edit sua. Uñ beatus iob r patienter domesticos maledicētes ptulit: r viatores atq; peregrinos apud se benigne suscepit illis mox erēpta tribuēs: istis erteriora ope cōcurrēs: illis p mānuera dīne nō ocius ad iracēdū/ istis p miam ad subuenīēdū parat⁹. Uir eteīm sctūs redēptorē g̃ris b̄uani p pphetie spūm intuēs/ predicamenta q̄s illi⁹ in ope seruabat: qđ nos admonet dicēs. Dimittite r dimittē vobis: date r dabit vobis. Dare nāq; nīm ad res ptinet q̄s exteri? habemus: dimittere aūt ad relaxā dū dolorē qđ interi⁹ ex aliena culpa p̄imus. Sed sciēdū qr qui dimittit r non dat: r si nō plene opatus est/ meliorem tamen partem miser̄cordie tenuit. Qui aūt dat r minime dimittit/ oīno miser̄cors d̄icam nullam facit: quia ab omnipotente deo mun⁹ er manu nō accipit/ qđ corde obligato in malitia p̄ferē. Nūdari etenīm dr p̄ius animus q̄ elemosinā p̄beat: qr oē quod dat deo/ er dātis mēte pensat. Ut eta ita q̄ malitie macula ab interiori nr̄o bone cogitationis immutatione tergēda est: qr ir̄ā iudicio placare nescit oblatio/ nisi er mūditia placeat offerētis. Uñ scriptū est. Respexit de⁹ ad Abel r ad munera eius. Ad Cain aūt r ad munera eius nō respexit. Nec eteīm fratrē eloquiū dicit. Respexit ad munera abel: r ad cain munera non respexit: sed p̄ius ait. Quia respexit ad abel. Ac deinde subiunxit. Et ad munera eius. Et rursum dicit: qr nō respexit ad cain: ac deinde subdit: nec ad munera ei⁹. Ex dātis q̄ppe corde id qđ datur accipit. Idcirco nō abel er muneribꝰ: sed er abel munera oblata placuēre. Prius nāq; ad eum legit dīm respexisse qui dabat/ q̄ ad illa q̄ dabat. Unde bene b̄ūs iob dicturo nobis in hospitalitatis gr̄a largitatē suā p̄ius circa aduersarios p tulit patiētiā sui r benignitatem: q̄ de ruina nō epultauit inimici: q̄ p̄ dīs maledictis p̄secutores suos nō sp̄nit: q̄ seuientes strinxer⁹ cū mīmiter toleranit: r tūc demū hospitalitatis suc munificentiā p̄tulit: vt audito s̄cz narrationis eius ordīe discam⁹: qr exteriora munera ex ēterna cordis mūditia ꝺdīsturr: vt virtutū ei⁹ p̄certio lectorem doceat/ qualis apud se esse debeat cum exteriora bona alijs submīstrat. Sed q̄s se iter tāta ⁊tutū culmina sctūm esse nō crederet? Quis nō vtiq; ipsis tot meritis tentarer: vt si q̄uis hō delinq̄ret delictū suū ab hoīb⁹ nullet innotescī: r leue eē crederet/ si q̄d f minimis peccaret: culpāq; suam mallet silentio tegere/ q̄ voce confessionis aperire. Sepe nāq; contingit vt elatus ⁊tutibus animus/ dū multa bona in estimatiōe primoꝝ de se spargi cognouerit: agnosci nō velit si q̄d est qđ reprehensibiliter facit: caligāti oculo mīn⁹ inspiciat: quas vc̄z erroris tenebras idcirco mēs tolerat: q̄ cordis oculū tumor grauat. Uñ bēs iob inter tot eximia fortitudīnis: qui tā summus existit operatiōe/ vt demōstraret q̄ humilis fuerit in mēte: p̄inus adiungit.

¶ Si abscondi quasi hō peccatū meum: r celaui in sinu meo iniquitatem meam. ¶ Capi. xiij.

Hec sunt nāq; vere humilitatis testimonia r iniqtatē suā quēq; cognoscere/ r cognitā voce p̄fiteri apīce. Ar p̄ virtutū humanis vitiū ē r labēdo p̄cm cōmittere/ r cōmissum negādo abscōdere/ r conuictū defendēdo multiplicare. Et illo q̄ppe lapsu primi hois hec augmēta nequitie. ducimus: et quo ipsam radicem trahimus culpe. Sic nāq; dum lignum vetitum contigisset/ abscōdit se a facie dñi ter ligna paradīsi. In qua absconsione scilicet quia deum laterenon poterat: non latendi effectus describitur/ sed affectus notatur. Qui cum argueretur a domino q̄ de lignovetito contigisset illico respondit. Mulier quam dedisti mihi sociam: ipsa mihi dedit de ligno r comedi. Ipsa quoq; mulier inquisita respondit dicens. Serpens decepit me r comedi. Ad hoc quippe requisiti fuerāt vt peccatum quod transgrediendo commiserant cōfitendo deleret. Uñ r serpēs ille psuasor qui nō erat reuocandus ad veniā: nō est de culpa requisitus. Interrogatus nāq; homo est vbi esset: vt p̄petrātā culpam respicere t: r confitēdo cognosceret/ q̄ longe a cōditore sui facie abesset. Sed adhibere sibi metuit defensionis solatia/ q̄ confessionis elegerunt. Cunq; excusare petīt voluit vir p mulierē/ mulier p serpentē/ auxerūt culpā qui tueri conati sunt: obliqueadi dominum tangens/ q̄ ipse peccati

cf. hunc Istum sa

Palos parentes se excusi do pe casse.

Gene. 4.a.

Ecclī. 7.c.

1. Cori 13.b.

Lucę. 6.b.

Bc.4.b

corũ auctor extiterit/qui mulierẽ fecit:z eua culpã ad dñm referẽs/ qui serpẽtẽ in paradiso posuisset. Qui cũ ore diaboli fallentis audierant/crittis sicut dñ: q deo esse similes in diuinitate nequiuerunt: ad erroris sui cumulũ deũ sibi facere similez in culpa conati sunt. Sic ergo reatũ suũ dñ defendere moliunt:addiderũt vt culpa corũ atrocior discussa fieret ꝙ fuerat perpetrata. Unde nunc ꝙz humani generis rami ex hac adhuc radice amaritudinẽ trahũt: vt cum de vitio suo quisq; arguit: sub defensionũ verba quasi sub quedam se arborũ folia abscõdit:velut ad quedã excusationis fuc opaca secreta facie conditoris fugit/dũ nõ vult cognosci qõ.fecit. In qua vez occultatiõe nõ se dño/sed dñm abscõdit sibi. Agit quippe ne omnia videntẽ videat:nõ aũt ne ipse videat. Quo ꝓra cuiq; petõri iã erroꝛũ illuminatiõis est humilitas confessionis:q; sibimetipsi iaz parcere renuit/q; malũ nõ erubescit cõfiteri qõ fecit:z qui defendendo accusari potuit/accusandose celerime defendit. Cũ z mortuo lazaro q̃ molemagna ꝓmebat:nequaq̃ 3o,11.c ꝺz reuiuisce / ꝭz veni foras. Ex qua scz resurrectiõe que gesta in illius est corpe:signat ꝑiter nos resuscitemur in corde: cũ vez mortuo ꝺz/ vent foras: vt nimirũ hõ i peccato suo mortuꝰ:z p̃ molẽ male ꝙsuetudinis iã sepultꝰ: q; intra ꝓsciam suã abscõsus iacet p̃ nequitiã/a se ipso foras creat p̃ cõfessionẽ. Mortuo cũ veni foras ꝺz:vt ab excusatione atq; occultatione peccati ad accusationẽ suã ore ꝓprio exire ꝓ nocet. Cũ ꝺauid ꝓbeta ab illa tã ti mole facinoris reuiniscẽs:advocẽ dñi quasi foras exĩt dñ p̃ nathã corꝛeptus qõ feccrat accusauit. Q; igit hec accusationis culpa in humano genere vehemẽter excrenit bene btus Job/cũ diceret si abscõdi peccatũ meũ interposuit quasi homo. Dominus quippe esse ꝓpriũ conspicit quod ex parẽtis veteris imitatione descẽdit. Ubi apte subditur . Et celauit in sinu meo iniquitatem meam.

¶Capitulum.xliij.

Scriptura etenim sacra plerũq; sinus ponere pro mente cõsuevit sicut voce ecclesie de psecutoribꝰ nostris q̃ nobis natura quidez coniuncti sunt sed vita disiuncti per psalmistã ꝺz. Redde vicinis nostris septuplũ in sinu eoꝝ. Si cã aptẽ diceret. In mente sua recipiant hoc qõ in nostris corꝑibus seuientes opank:vt dñ nos exterꝰ ex ꝓte punĩt/ipsi interius pfecte puniãtur. Q; igit sinꝰ secretũ mẽtis accipik:in sinu iniquitatẽ celare est/ hãc i pscie latibulis occultare:nec p̃ cõfessionẽ detegere / sed p̃ defensionẽ velare. Quo ꝓra Jacobꝰ dicit. Cõfitemini alterutrũ ꝑta vestra:z orate ꝓ inuicẽ vt saluemini. Salomõ quoq; ait. Qui abscondit scelera sua nõ dirigetꝰ:q̃ aũt pfessꝰ fuerit z dereliquerit ea misericordiã ꝓsequek. Sed inter hec sciẽdũ est/ꝙ plerũq; boies z culpas ꝓfitẽtur z bũles nõ sunt. Nam multos nouim?q̃ arguẽte nullo petõres se esse ꝓfitenk:cũ ꝓ de culpa sua fuerint fortasse corꝛepti / defensionis patrociniꝭ ꝛunt ne petõres esse videanẽ. Qui si tunc cum id ꝓte dicunt peccatores se esse veraci humilitate cognoscerent:cum arguũtur ab alijs esse se q̃ cõfessi fuerit non negarẽt. Quia ipsa indicia vere confessionis sunt:si cum quisq; se peccatorem dicit:id de se dicenti etiã alteri non contradicit. Iaz quia scriptum est. Justus in principio accusator est sui:nõ magis peccator/sed iustus videri appetit:ei peccatorem se quisq; nullo arguẽte confiteturꝰsed confessionis veritatem probat / cum alter malum quod fecim?:increpat. Quod si supert defendi nus:liquet q; peccatores nõ ex nobis ficte dicebam?.

Unde summopere curandũ est vt mala que fecimus z ꝙnte fateamur:z hec alijs arguentib? nõ ne gemus. Sup̃bie quippe vitiuꝫ est/ vt q̃ de se fateri quisq; quasi sua ꝙte dignak/hoc sibi dici ab alijs dedignek. Beat? itaq; Job quante fuerit humilitatis oñdit / q̃ se et inter aduersarios nouerat viuere: z tñ nõ ꝛebak culpas voce cõfessionis apire . Sed norandũ ꝙ fugi? virtutes suas loquik/inferꝰ peccatũ fatek. Dum cñ liquido demonstrat ꝙ vera de bonis suis direrat qui noluit tacere de malis. Modo virtutes suas indicat/mõ culpaz: q; z perpetrauerit z non tacuerit manifestat. Unde certissime appa ret quante mũdicie in omnipotẽtis dei oculis fuerit: qui z vitauit mala ne cõmitteret:z q̃ cñ committere ꝓtingit/bolb? nõ abscondit:quatenus ei z iustitie sit gl̃ia declinasse pctũ:z iustitie custodia q̃ nõ potuit declinare/pdidisseꝛi deak. Uir iste quilibet magnus in virtutibus suis/mibi certe sublimis apparet/etiã in peccatis suis. Mirenk in eo q̃ volũt castitatis cõtinentiã:mirenk integritatẽ iustitie:mirenk viscera pietatis:ego in eo nõ minus admiroꝛ confessionẽ humillimaz pctõꝛ ꝙ tot sublimia gesta virtutũ. Scio cñ ꝙ per infirmitatis verecundiã plerũq; grauioris est certaminis cõmissa peccata ꝑdere/ꝙ nõ admissa vitare: z vnũ quodq; malũ quanto robusti?vitatur:tãto humilius ꝑditur. Btũs ergo Job q̃ tot magnis opib?fult? cõfiteri culpã nõ erubuit oñdit in virtutib?ꝙ humilis fuit. Ex q; ex bũllitate vera secura semp auctoritas nascik vt tãto foris nil metuat/ꝙto ad rerũ culmina animꝰ elatiõis desideriũ non anhelat/ erpcssa cõfessiõe pcti recte subiũgit. Si erpaui ad multitudinẽ nimiã/ idelpectio ꝓpinquoꝫ terruit me:z nõ magis tacui/nec egressus sum ostiũ. Magna est securitas corꝺis/nil concupiscentie habere se cularis. Nã si ad terrena adipiscenda cor inflat/ securum/tranquillũq; esse nullatenꝰ põt:q; aut non habita concupiscit vt habeat:aut adepta metuit ne amittat: z dum in aduersis sperat ꝓspera/in ꝓsperis formidat aduersa: huc illucq; quasi quibusdam fluctibus volutꝰ ac per modos varios rerum alternantium mutabilitate versatur.

¶Capitulum.xv.

In vero semel in appetitione superne patrie fortis stabilitate animꝰ figitur: min? rerũ tẽporaliũ ꝑturbatiõe vexatur. Ꝛ cunctis ꝙppe externis motib? eandẽ intẽtionẽ suã quasi quẽdã secretissimũ secessum petit:ibiq; incõmutabiliter inherens z mutabilia cuncta trãscendens/ipsa iã trãquillitate quietis sue in mundo extra mũdũ est. Excedit ꝑfecto ima ois intẽtiõe summoꝫ:z cũctis rebus quas nõ appetit/libertate quadã sup̃ se sentit: nec tẽpestatẽ rerũ tpaliũ int? sustinet quã ituek foris: q; terrena ois que ꝓcupita opꝑimere mentẽ poterãt/despecta superiacẽt. Unde bene p̃ ꝓphetã ꝺr. Statue tibi speculãm dũ q̃sq; speculak summa superemineat infimis. Hic etiã abacuc dicit. Super custodiã mea stabo Abac. 2.a. Stat ꝙppe sup̃ custodiã suã/qui p solertiã discipline terrenis desiderijs nõ succũbit/ꝭ supemineꝛ: vt dum semp stanẽ appetit eternitatẽ infra se sit et oẽ qõ trãsit. Cũ q; sctũs vir ꝓtalibet virtutes ꝑfecerit eum in bacvita positũ adhuc extrinsecus carnis infirmitas ꝓmit. Uñ scriptũ est. Quãꝺ in imagine dei ambulet homo/tamen vane ꝓturbabik. Plerũq; agit vt z turbek exterꝰ/z imꝑturbabilis duret interius:z qõ vane conturbari põt/de infirmitate carnis fit:ꝯuis qõ in imagine dei ambulet de virtute mẽtis:quatenus z roboꝛek int? diuino adiutorio:z tñ adhuc foris sarcina premak humana. Unde bene

perfectissimos saltem exteriꝰ tur bari.

adducit iterūq; vnā fūlam protulit ad vltiā seruentem: aut em. Et ītroiit tremor in ossa mea: et subito me turbata. est virtus mea. Nec dicere: Non mea virtus est in q̄ supius raptus sperturbabilis manco: sed mee infirmitatis est in q̄ inferius turbor. Ipse ergo sup se iperturbabilis ē: ipse sub se pturbabilis: q; super se ascēderat inquantū rapiebatur ad sūma: et sub semetipso erat inquātū adhuc reliqas trahebat infima. Ipse sup se imperturbabilis est: q; in dei ic̄ ptēplatione transierat. Ipse sub se perturbabilis: q; sub semetipso adhuc infirmus bō remanebat. Hunc sue Dauid prophēta cōcinnens ait. Ego dixi in excessu mētis mee: oīs homo mendax. Cui rūderi potest. Si omnis et tu. Falsaq; iā erit fūla quā mendax ipse protulisti. Sīvo ipse nō mēdax/vera tam fūla nō erit: q; dum tu verax es/non oīs hō cognoscit mēdax. Sed notādum q̄ pmittit. Ego dixi in excessu mentis mee. Per excessum ergo mētis etiā semetipm trāsijt/cū de bois qualitate diffinuit. Ac si patenter dicat. De falsitate olim bōm inde veram fulam protulī/vnde ego ipse superbiens fui. Intātū ho ipe mēdax inquātū bō: inquantū aūt olim non mēdax/inquantū per excessuz mētis sup hoiem. Sic itaq; sic pfecti oēs: Quis adhuc aliqd turbulentū de infirmitate carnis tolerāt: tam tñ intrinsecus trāquillissimo secreto perfruunt̄ per cōtēplationē mētis: vt dēcād accidit exterius in nullo turbet interi⁹. Un beat⁹ Iob securitatē in se esse mētis ostēdēs: postq̄ de se tot virtutū pdicamenta protulit/hoc q̄ premisimus secutus adiunxit. ¶ Capitulū xvij.

Expandi manū meā: et dispectio propinquoz terruit me: et nō magis tacui: nec egressus sum ostiū. Ac si apertius dicat. Turbatis contra me extrinsecus alio/ ipse intrinsecus imperturbabilis mānsi. Quid nāq; in hoc loco ostēdi/nisi os debemus accipere? per hoc ap pe quasi egredimur/ dū verbis q̄ bus possumus secreta nostri cordis aperimus: et āles intus manemus in cōsciētia/ tales foras egredimur p lingua. Sunt̄ho nonnulli q̄ oīno despici metuūt: ac ne viles forte iudicentur/sapientes videri appetunt. Hi cognunt ostium egredi: q; pulsati ptumelijs q̄ magnā apud se latent loquentes denunciant. Dūq; per impatientiā vltī q̄dam de se q̄ nesciebant pdūt: tanq̄ per ozis ostiū egrediunt. Un beatus Iob dicturus q̄ oris ostium non fuisset egressus dū premisit/ tacui: q; videlicet impatientia turbatus a domo conscientie cessisset: si tacere nescisset. Sancti etenim viri in cōmotionis tentatiōe semetipsos ostēdere omnino refugiunt: et cum audientib⁹ prodesse nequeūt etiā despici tacētes volunt/ ne de sapientie sue ostentatione glorien tur. Cūq; aliquid dicūt prudenter nō q̄rūt gloriā suā/sed auditoz vtilitā. Cū ho pspiciunt q; auditoz vtilitatem loquendo lucrari nō pnt: tacēdo absōdunt scientiā suam: ad imitandum q̄ppe viā dñi/quasi ad quoddā nobis ppositū signū currimus. Ipse em q; herodē vidit non pfectū querere/sed signa vel scientiam velle mirari: requisitus ab eo tacuit: et q; cōstanter tacuit/ab eo irrisus exiuit. Scriptū namq; est: Herodes autem visto Iesu gaudens ualde: erat em cupiens ex multo tpe videre eū: eo q; audiret multa de illo: et sperabat signum aliqd videre ab eo fieri. Ubi subdit. Interrogabat autem illū multis sermonibus: at ipse nihil illi respondebat. Tacens vero dñs q̄ sit despectus ostenditur/cum illic protinus subinfertur. Egressit autez illū herodes cū exercitu suo/ et illusit. Quod vez factum oportet nos audientes, discere: vt quoties audiores nri/ nra voluīt q̄ laudando cognoscere: nō aūt sua perversa mutare/oīno taceam⁹: ne si obtētationis studio vbi dei loquimur/ et illoz culpa q̄ erat esse nō desinat/ et nostra q̄ nō erat fiat. ¶ Capi. xvij.

Beat fortasse aliquis. Unde nouimus q̄ corde quis audiat? Sed multa sunt que audiētis animum produnt: maxie si auditores nostri a semp laudāt quod audiunt: et numq̄ qō laudant sequunt. Hinc inanē loquendi gloriam predicatoi egregius fugerat/cuz dicebat. Non em sum⁹ sicut plurimi adulterantes verbum dei/sed ex sincere: sed sicut ex deo coram deo in christo loquimur. Adulterari nāq; est verbū dei aut aliter de illo sentire q̄ est: aut ex eo nō spiritualem fructus/sed adulterinos fetus q̄rere laudis humane. Ex sinceritate vero loqui est/nil in eloquio extra q̄ oporteat querere. Sicut ex deo aūt loquit/qui scit non se a se habere: sed ex deo accepisse qō dicit. Coram deo vero loquitur qui in omi quod dicit nō humanos favores appetit: sed oīpotentis dei presentie intendit: non suā: sed auctoris gloriam requirit. Qui aūt scit quidē ex deo se accepisse qō dicit: et tamen dicendo ppriam gloriam querit: sicut ex deo loquitur: sed nō coram deo: q; cum quē coram suo non pponit cum pdicat: ipm absentem putat. Sed sancti viri et deo loquuntur et coram deo: q; ab eo se sciunt habere qō dicunt: et ipsum suis sermonibus adesse iudicem adiutoremq; considerant. Unde fit vt cum se a priorimis despici agnoscunt: suaq; dicta vite audientium nō posse abscondāt quātē virtutis sint: ne si secretum cordis inutiliter sermo pias⁹ aperiat/ad inanem gloriā prorumpat. Beatus igitur Iob inter obstinatas mentes non appetens ex virtutis sue patefactione clarescere: sit. Si despectis propinquoz terruit me / et non magis tacui: nec egressus sum ostiū. Qui em p būllitatem solidus nequaq̄ despici timuit: hūc vt foras linguā ejiceret impatiētia nō ejecit. Ubi bene premittit: ū ex paui ad multitudinem nimiam: vt cuius cōstantie fuerit agnoscat: quia vez nequaq̄ terret exterius numerus homin: quē non denastat interius turbatiozum. In hac etenim vita qui nulla prospera appetit/ nulla procul dubio aduersa ptimescit. Quē scz ꝑba si ad intellectum mysticū ptrahim⁹: in eis citius opatione nfi redemptoris inuenim⁹. Ipse quippe ad multitudinē nimiā non expauit q̄ psecutores suos cū gladijs et fustibus venientes/vita tñi rōnone peuit: dicēdo. Ego sum. Ipsum despectis ppinquoz nō terruit: qui nos ab eternis supplicijs liberās: palmas in facie equanimiter accepit. Ipse tacuit et ostiū egressus nō est: q; sub ipsa iā hora passiōis cum dīanitatis infirma pateret/ diuinitatis potentiā exercere noluit. Mediat. ꝛ. q̄ppe dei et hominū ād egredi ostiū fuisset: si cū teneretur vt homo maiestatis sue potentiā voluisset ostendere: et per diuinitatis magnitudinē suscepte carnis infirma trāsire. Ut enim aptus bō mori posset/de⁹ māsit occultus: q; si cognouissent: numq̄ dñm glorie crucifixissent. Nō est ergo egressus ostiū q̄ requisitus a pilato tacuit: aut⁹ inter psecutoz manus et corpus passioni obtulit: qō p electis assumpserat: et resistētibus noluit demonstrare quod erat. Un etiā pē. dicit. Posuerunt me in abominationez sibi: tradit⁹ sum et nō egrediebar. Cū em despiceret q; homo videbatur egressus esse: si occulta maiestatem suā ostēdere voluisset. Sed q; infirmitatē prodidit potētiā abscōdit: in eo q̄ persecutoribus suis incognit⁹ manuit: ad eos minime erumit. Qui tñ ad electos erit: q; dulcedinis sue suauitatē q̄rentibus aptt. Un ei p ꝑphetaz dr. Exiisti in

salutem ppti tui: vt saluos facias christos tuos. Sequit. ¶La. xviij.

Quis mihi tribuat adiutorem: vt desiderij meij ois potes audiat. Vacius vir postq̄ tot virtutū suarum sublimia gesta narrauit: scies q̄ istis meritis ad sūma puenire nequeat / adiutorez querit. Et quē nimirū nisi vnigenitū dei filiū cōtemplat/q̄ humanā naturā in hac mortalitate laborante dum suscepit/adiuuit. Ipse q̄ppe adiuuit bofem factus bō: vt qui puro homini via redeūdi nō patebat ad deū: via redeundi fieret p hominem deū. Vōge q̄ppe distadamus a iusto t imortali/nos mortales t iniusti. Sed inter t imortalē iustū t nos mortales iniustos apparuit mediator dei t hoīm mortalis t iustus: quiz mortē haberet cū bofibus/t iustitiam cū deo: vt qz p ima nostra longe distabam? a summis: in seipso imo iūgeret ima cū sūmis: atq̄ ex eo nobis via redeūdi fieret ad deū/quo summis suis ima copularet. Hūc ergo brūs iob p totius ecclesie significationē loquens mediatorē requirit: qui cū ditisset. Quis mihi tribuat adiutorem/apte subdidit. Ut desiderium meum oms audiat. Scilebat q̄ppe q̄ ad requiē liberationis eterne humane preces nisi p aduocatū suū audiri non possent/de quo p Joānē apl'm dz. Si quis peccauerit/aduocatū habem? apud patrē iesum rtm iustum: t ipse est propitiatio p peccatis nris: nō p nris aūt tm̄/sed etiā p totius mūdi. De quo Paulus apls dicit: Christ? iesus q̄ mortu? ē p nobis imo q̄ et resurrexit: q̄ est in dextera dei: qui etiā interpellat p nobis. Unigenito essi filio p bole interpellare est/ apd coetern̄ patrē scipz hominē demōstrare: eiq̄ p būana natura rogasse ē/cūde naturā i diuinitatē sue celsitudie suscepisse. Interpellat igitur pro nobis dñs nonvoce/ sed miseratione: qz quod damnari in electis noluit/ suscipiendo liberauit. Adiutor ergo queritur: vt desiderium eruadiatur: qz nisi p nobis interpellatio mediatoris intercederet/ab aure dei pietatis nostrarū precum voces silerent. Notā dum q̄ est/q̄ nequaq̄ dz preces: q̄ desiderium meum ois potens audiat: vera quippe postulatio nō in oris est vocib?: sed in cogitationib? cordis. Valentiores nāq̄ voces apud secretissimas aures dei nō faciūt verba nra/sed desideria. Eternam eterni vitam si ore petimus / nec tñ corde desideramus/ clamātes tacemus. Si vero desideramus ex corde/etiā cū ore cōticescim? tacentes clamam?. Hinc est q̄ in deserto ppls vocib? pstrepit: t moyses ad strepitū verbor? tacet: t tñ filēs aure diuine pietatis auditur/ cui dz. Quid clamas ad me? Intus ergo in desiderio est clamor secretus q̄ ad humanas aures nō puenit: t tñ auditū cōditoris replet. Hinc est q̄ anna ad templum pgens: ore quidē tacuit/t tñ tot sui desiderij voces emisit. Hinc in euāgelio dom̄ dicit. Intra i cubiculū tuū/ t clauso ostio tuo ora patrem tuum in abscōdito: t pater tuus qui videt in abscōdito redder tibi. Clauso q̄ppe ostio petit i cubiculo: q̄ tacēte ore in pspectu supne pietatis fundit affectū mentis. Et vox audit in abscondito/cū p silētia desideria silenter clamat. Unde recte q̄z per psal. dz. Desiderium pauperū exaudiuit dñs: pparationem cordis eorum audiuit auris tua. Sed beatus Iob quē sibi in eruditēdo desiderio adiutorem querat/ subiungit cis verbis aperit/dicens.

¶Capitulum.xix.

Et liber scribat ipse qui iudicat. Quia etsi timenti adhuc populo lex est transmissa p seruum: diligēti d̄ño pro filio euāgelij gra est collata per dñm: qui ad redemptionē nostram venies nouū nobis testamentū cōdidit: sed de eiusdē nos testamenti mandato discutiens/ q̄sq̄ etiam iudex venit necessariū nō est, vt p expositionez claresc at: qz liber scribit ipse q̄ iudicat. Ipsa etsi p se veritas dicit. Pater nō iudicat quēq̄: q̄z oē iudicium dedit filio. Erit ergo tūc auctor iudicij/ q̄ nunc est cōditor libri: vt tūc districtius exigat/qđ modo mā suet? iubet. Sic nāq̄ hodie cōspicim? q̄ magri pueris elemēta lrārū blādientes imponūt: sed hec ab eis se uētes exigūt: t que dāt cum mansuetudine/cū verbere requirunt. Blāda nāq̄ nisi solet eloqui diuina mādata: q̄z erāt aspa in exactione sentieda. Mānsuetu mō est admonitio vocis: sed tūc districta vēnura est iustitia iudicis: eo q̄ certum est qz nihil vel minimi mādati fine discussione pretereat: q̄ vez pstat/qz liber scriptus ipe q̄ iudicat. Quē qz liber noui testamenti/ qz ipse p se humani generis redēptor in extremo cōderet: bñ Ezechiel p phēta denūciat/dicēs. Ecce ser vi ueniebāt de via porte superioris q̄ respicit ad aq̄lonē: t vnusquisq̄ vas interit? in manu eius. Vir q̄z vnus i medio eor vestit? lineis: t atramentariū scriptoris ad renes ei?. Quid nāq̄ aliud in servis venientib?/nisi sex etates humani generis designant? Qui de via porte superioris veniunt: qz a cōditione paradisi sicut ab ingressu mundi a superioribus generationibus euoluunt: que porta ad aquilonem respicit: qz vez mēs humani generis vitijs apta/nisi calorem charitatis deserens torporez mētis appetieret: ad hāc mortalitatis latitudinē nō crisset. Et vnusquisq̄ vias interit? in manu ei?: qz vnaq̄q̄ generatio singulis quibusq̄ etatibus euoluta/ast redemptoris aduentū in sua opatiōe babuit: vnde penam damnationis sumpsit. Vir q̄z vnus in medio eorum vestitus lineis: quia redemptor nr̄ etiam de sacerdotali tribu iurta carnē parentes bñe dignat? vestir? lineis venire perbibet. Vel certe qz linum de terra in on aūt sicut lana de corruptibili carne nascitur q̄ indumentū sui corpis ex matre virgine/non autez ex corruptiōe cōmixtionis sumpsit: p fecto ad nos vestitus lineis venit. Et atramētariū scriptoris ad renes ei?. In retib? posterior corpis pa designata est. Et qz ipe dñs postq̄ p nobis mortu? ē: resurrexit t ascendit in celū: tūc testim̄ nouū p apłos scripsit.. vir iste atramentariū ad renes habuit. Qui etsi scripturam testamēti nouī postq̄ decessit cōdidit/atramentariū jā si a tergo portauit. Hoc ergo atramētariū viro lineis vestito iherere p̄cipit/ qui dicit: t liber scribat ipe q̄ iudicat. Sz cur dic iob ab eo q̄ iudex est librum scribi desideras? Sequitur.

¶Capitulum.xx.

Et in hūero meo portē illū: t circūdē illū quasi coronaz mi hi. Liber q̄ppe in humero portare est scripturam sacrā opando perficere. Et notandū q̄ ordinate describitur t pri? in hūero portare: t postmodū sicut eoronā circūdari: qz vez sacri eloquij mādata/si mō bñ portant in ope post nobis corona victorie exhibēt i retributōe. Brūs aūt iob cur scribi librū a iudice postulat: q̄ ad testamēti nouī puenire rpa nō valebat: Sed sicut sepe iā dictū est: electoz vocib? vtiq̄ atq̄ eor cogitatiōi postulat: qđ pfuturū eis p ofa fuidebat. Ipsonaq̄ p spm̄ hūc apud se librū tā dudū renebat: quē p gram aspirationis accepat: t videndo nunc clare. Sz inter hec sciendū est: qz cum eiusdem sacri eloquij p̄cepta cogitamus: cunq̄ mentem a vite corruptibilis amore diuertimus/ quasi quibusdam cordis passibus ad interiora properamus. Nemo autem infima deserens: repēte sit

summus: qz ad obtinendū pfectionis meritū dū quotidie mēs ita altū ducit/ ad hoc pculdubio venit ascensiōis cuiusda gradib⁹ pueniturr. Unde bic ḋz apte subiungit. ¶Per singulos gradus meos pronunciabo illū. De his quippe meritoz gradib⁹ p psal. 82. Ambulabūt de virtute in virtutē. De his iterū sanctā ecclīam cōtēplatus ait. Deus in gradib⁹ ei⁹ dinoscet dū suscipiet eā. Neqz est (sicut dictū est) repēte ad summa puenire: sed ad virtutū celsitudinē p incremēta mēo ducit. Hinc nāqz ēsy pphēta cisdē iterū dicit. Excitatus sum z defecit paulisper spūs me⁹. Quid est itaqz qđ ait: spūs me⁹/ nisi spūs bolsvez spūs elationis? Et qz per occultā gratiā ad amorē dei tē perata desup mensura pficimus: ꝓpto in nobis quotidie de dei spū virt⁹ crescit/ tūc noster spūs desicit: ḋ spūs errozis qz non a nobis subito penit⁹ amputat: bene paulisper defecisse pbibet. Tūc ꝓo in deo plene pficim⁹/ cū a nobismetipsis funditus defecerim⁹. De itaqz crescentiū mēsure virtutū sancti viri vocib⁹ gradus dicunt. Excelsi⁹ ecce ḋsqz a rudimēti sui prius teneritudine inchoans ad robusta postmodū z fortia cōualescit. Qđ aperte in euangelio demōstrat ꝓtas dicēs. Sic est regnū dei quēadmodū si homo mittat semētē in terra z dormiat: z resurgat nocte ac die z semē germinet: z increscat duz nescit ille. Cuius animi mū seminis incrementa denūciās adiūgit. Ultro em̄ terra fructificat primū herbā/ deide spicā deide plenū frumētū i spica. Cui⁹ pfect⁹ ḋz etiā finē subrogat/ dicēs. Et cū ex se pduxerit fructū statim mittit falcē: qm̄ venit ps messis. Ecce ꝓtatis voce p qualitates frugū distincta sunt incrementa meritoz. Ait em̄: primū herbā/ deide spicā: deide plenū frumētū i spica. An nō herba adhuc tūc fuerat petrus/ cum ab ancille ore subito vnius flatu sermonis iuste

Psa. 83.b.

Mar. 4.a.

Analogia.

Mar. 14.g.

b

Deus

1.c

c

Paulisper

Virtus

Virtus

tus gratia.

rue est: iam quidē p deuotionē viridis/ sed adhuc p infirmitatē teneri. Plenū ꝓo frumentū in spica inuent⁹ est/ qñ pfectis⁹ principibus persistebat/ dicēs. Oportet deo magis⁹ obed̄ re q̄ hoīb⁹. Plenū frumentū inuctus est/ qñ in tritura pfectionis tot ꝓbera patit: z tñ nequaqz palea: moze imminutus est: sed granū integrū manet.

¶Capitulum.xxj.

Ece ait danel pphēta loquēte ad se dño/ dū positionem nobis sui corpis insinuare studuit: bec meritoz incremēta signauit. Ait em̄. Et ecce quasi manus tetigit me: z erexit me sup genua mea /z sup articulos manuum mearum: z dixit ad me. danel vir desideriozū intellige ꝓba q̄ ego loquor ad te: z sta in gradu tuo: nūc em̄ missus sum ad te. Cūqz diceret mihi sermonē istū/ steti tremens: z ait ad me. Noli metuere. Qua vez positionē sui corpis dñi ꝓba uterin sce⁹ loquēt̄is audirent: neqnaqz nobis tanta cura exprimeret/ si a mysterijs vacare cognouisset. In scriptura em̄ sacra iusti viri nō solum qđ dicūt pphetia est/ sed etiā plerūqz qđ agūt. Vir itaqz sanctus interius mysterijs plenus/ p positionē quoqz corpis exprimit virtutē vocis: z p hoc qđ primū in terra pstratus iacuit: ac p hoc qđ se postmodū in manuū suaz articulis z genib⁹ erexit: p hoc qđ ad extremū erectus quidē/ sed tremēs cōstitit/ a semetipso nobis omnē ordinē nostri pfectus innotescit. Verba em̄ dei in terra tacentes audimus / cum in peccatis positi/ cum terrene pollutioni coniuncti/ sanctoz voce spiritualia precepta cognoscim⁹. Ad que precepta quasi sup genua z super manuū nostraz articulos erigimur: qz a terrenis cōtagijs recedentes/ quasi iam ab infimis ventrem nostrū tenamus. Sicut enim z totus terre inberet qui pstrat⁹ iacet: ita qui in genibus z manuū suarū articulis incuruatur/ ichoante pfectu ex magna iam parte a terra su spēditur. Ad extremum ꝓo voci dñice erecti quidē/ sed tremente adhuc sub dubitatione trepidam⁹. Pars nāqz eius prius accipit: vt in nobis postmodū perfecte cōpleatur. Si em̄ certo gradu in credentis mēte nō pficeret/ requisit⁹ in euangelio pater salvandi pueri nō diffidet: Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. Adhuc ergo ascendebat ad fidē qui iam peceperat: ḋ vno codēqz tpe clamabat: se iam credere: z adhuc ex incredulitate dubitare. Hic est etiā qp redēptori nostro a discipulis dr. Auge nobis fidē: vt ḋ iam accepta p initiū fuerat: quasi p augmēta graduum ad pfectionē veniret.

¶Capl. xxij.

Psa quoqz sapiēcia ḋ esse bonoz operū soleat magistra/ ambulanti mentī p incrementa tribuit: vt ad eā pculdubio moderaminis gradibus ascēdat. Qđ bene Ezechiel ppheta figurate narratiōe denūciat: ḋ de eo viro quēin excelso mōte viderat narrat dicēs. Mensus est cubitos mille z transduxit me per aquā vsqz ad talos. Rursumqz mēsus est mille: z transduxit me p aquā vsqz ad genua. Et mēsus est mille: z trāsduxit me p aquā vsqz ad renes. Et mēsus est mille: z trāsduxit me p torrentē: quē nō potui pertrāsire: qm̄ intumuerunt aque

Dan. 10.b

Dan. 10.d

Mar. 9.d.

Grad⁹ sapie.

Ezech. 47.a.

Virtutū ele mēta.

profunde torrentis qui nō potest trāsuadari. Quid nāq; millenario numero/nisi collati muneris plenitudo signat? Vir itaq; qui apparuit/mille cubitos metit: t ppheta p aquas vsq; ad talos ducit: qr redēptor noster cū nobis ad se conuersis boni eroḡdij plenitudinem tribuit: dono spūalis sapientie/plena nostri opis vestigia infundit. Aquā quippe vsq; ad talos venire est/iam nos p acceptā sapientiam desiderare rectitudinis vestigia tenere. Qui rursum mille mettitur: t ppheta vsq; ad genua per aquam ducit: qr cum boni opis plenitudo tribuit/ad hoc vsq; nostra sapientia augef: vt in prauis iam actib⁹ minime flectatur. Hinc nāq; per Paulū dr. Remissas manus z dissoluta genua erigite: t gressū rectos facite pedibus vestris. Aqua ergo ad genua pueniť/cū nos ꝓcepta sapiētia pfecte ad boni opis rectitudinē stringit. Qui item meti ť mille z ppheta p aquā vsq; ad renes ducitur: qr vez tūc in nobis plenitudo opis excrescit/ qñ in nobis ꝓcepta sapiētia oēm quoq; inquantū est possibile delectationē carnis extinxerit. Nisi esset carnis delectatio esset in renib⁹/pē minime dirisz Ure renes meos t cor meū. Aqua igit ad renes venit/cū dulcedo sapientie etiā incentiua carnis iterimit: vt ea que vere mentē poterant/delectationis incendio frigescant. Qui adhuc mens sua est mille/torrentē vez quē ppheta pertrā sire nō potuit: de quo etiā dicit: qñ intumuerunt aque pfunde torrēs q nō pōt transuadari. Perfecta nāq; perfectione opis/ad contemplationē venitur. In qua scitz contēplatione dñi mēs in altū ducit/subleuata videť in deo: qr non pōt penetrare qđ videt: t quasi tangit aquā torrētis quā pertransire nō valet: qr t intuet speculādo quod libeat: t tñ hoc ipsum perfecte nō valet struere qđ libet. Propheta ergo quandoq; ad aquā puenit/ quā non pertransit: qr ad cōtēplationem sapientie cū ad extremū ducimur/ipsa eius immensitas que ex se hominez subleuat/ad se humano animo plenā cognitionē negat vt hāc t tangēdo amet/t tñ nequaq; pertransēundo penetret. Britis igit iob hec incrementa virtutū/ qr distincte boīb⁹ supno munere tribui cōsperit/grad⁹ vocauit: qñ p ipsos ascendit/vt ad celestia obtinēda veniat. Sacri itaq; libri. t. diuini eloquij memoriā faciēs dicit per singulos gradus meos puer ciabo illi: qr nimirū ille ad doctrinā dei veraciter ascendit q ad obtinendā hanc gradib⁹ sancte operatiōis erupit: tquasi p singulos gradus suos liberū pnūciat/q ꝓcepisse se eius scientiā nō p ꝓba tantummodo/sed etiā per opa demōstrat. Unde adhuc subdit. Et quasi principi offerā eū. Omne enim qđ offerimus: in manibus tenemus. Uenīt ergo ad iudicīū principi liberū offerre est: ꝓba ꝓceptoz illius in actione tenuisse. Sequitur.

¶ Capitulum. xxiij.

Si aduersuz me terra mea clamat: et cum ipsa sulci eius deflent: si fructus eius comedi absq; pecunia: t animas agricolarū eius affligi: pro frumento oriatur mihi tribulus: t pro hordeo spina. Quid est clamare terrā: deflere sulcos: t fructus ꝓprios emendo comedere? Qui vñ q necesse est sua emere? Quis clamantē audiuit terram? Quis sulcos deflentes vidit? Et cum sulci terre semper ex terra sint: quid est q ꝓnunciatione distincta t clamasse terram: t sulci eius cum ea deflesse denegantur? Cum esť nihil sit aliud sulcus terre q̄ terra: magne distinctionis ratione non caret: dñs subiūgit: t cū ea sulci eius deflent. Qua vez in re qr ordo historie deficit: sese nobis intellect⁹ mysticus quasi apertis tam foris ostendit. Asi patenter clamet. Qr ratione litere defecisse cognoscitis nimirū restat vt ad me sine dubitatione redeatis. Ois esť qui vel priuato iure domesticā familiam regit: vel p vtilitate cōi fidelib⁹ plebibus preest in hoc q̄ iura regiminis in cōmissis sibi fidelib⁹ possidet/q̄d aliud q̄ terrā incolendam tenet? Ad hoc q̄ppe diuina dispensatione ceteris vnusquisq; ꝓponitur: vt subiectoz animus q̄si subacta terra predicationis illius semine fecundetur. Sed terra contra possessorem clamat: si ꝓtra eum qui sibi preest aliquid iniustū vel ptinata domus vel sancta ecclesia murmurat. Clamare quippe terrā est/cōtra regentis iniustitiā rōna diť subiectos dolere. Ubi recte subiungitur. Et cū ea sulci eī⁹ deflent. Terra em etia nullis operibus exculta pleriq; ad vsum dominis aliq̄d alimentū pfert: exarata vero fruges ad satietatē parit. Et sunt nōnulli qui nullo lectionis / nullo exhortationis vomere ꝓcisi quedā dona/q̄uis minima tñ ex semetipsis pferunt quasi terra necdū exarata. Sūt vero nōnulli qui ad audiēdū semp atq; ad retinendā sanctis ꝓdicationibus ac meditatiōibus intēti: a prioi mēte duricia quasi quodā lingue vomere scissi semina exhortatiōis accipiunt: t fruges boni operis per sulcos voluntarie afflictiōis reddunt. Sepe vero ꝓtingit vt hi qui ꝓsunt iniusta aliqua faciāt: fitq; vt ipsi subiectis nocant/qui prodesse debuerāt. Que dū rudes qui q̄ cōspiciūt/cōmoti ꝓtra rectorez murmurant: nec tñ valde primis per cōpassionē dolēt. Cū ꝓo hi qui tam aratro lectionis attriti sunt: atq; ad frugē boni operis culti grauari vel minimis innocentes aspiciunt per cōpassionez ptin⁹ ad lamenta ꝓtunt: qr velut sua ptāgūt ea q̄ primi iniuste patiunť. Perfecti nāq; cū semp de spūalibus mouent/ctō sciunt de alienis cozporalibus dāmis ingemiscere/quā to iam edocti sunt non dolere de suis. Ois ergo qui preest si puersa in subditis exercet: ꝓtra hūc terra clamat t sulci deflent: qr cōtra eius iniustitiā rudes quidē populo in murmurationis vocib⁹ erūpunt: sed pfecti q̄q; prauo et⁹ ope se in fletib⁹ affligūt: qđ impiti clamant t nō deflēt: hoc pbationis vte subiecti deflēt t tacent. Uez clamante ergo terra sulcos plangere est/per hoc vnde multitudo fidelīū iuste ꝓtra rectorem queriť: vbe riores vite boies ad lamēta puenire. Sulci itaq; t ex terra sūt: t tñ a terre vocabulo distinguunť: qr bi qui in sancta ecclia mentē suam laboze sancte meditatiōis excolūt ceteris fidelib⁹ vtro meliores sūt. q̄to q̄ accepta semina fecundiores operū fruges reddūt. Et sunt nōnulli q̄ sctis plebibus prelati vite quidē stipēdia ex ecclesiastica largitate consequunť: sed exhortatiōis ministeria debita nō impendunt. Cōtra quos adhuc exēplū sancti vri recte subiungit: cū ab eo ptin⁹ subinferť. Si fructū eius comedi absq; pecunia. Fructus enim terre absq; pecunia comedere est: ex ecclesia q̄dē sumpt⁹ accipere: sz eidem ecclie pdicatiōis preciū non ꝓbere. De qua vez pdicatiōe auctoris voce dr. Oportuit te cōmittere pecuniā meā nūmularijs: t veniens ego recepissem vtiq; qđ meum erat cum vsura. Terre igit fructū absq; pecunia comedit: qui ecclīastica cōmoda ad vsuz corporis percipit: sed exhortationis ministeriū populo nō impendit. Quid ad hec nos pastores dicimus: qui aduentū districti iudicis ꝑcurrētes: officium quidē pconis suscipim⁹: sz alimenta ecclīastica muti manducamus: erigim⁹ qđ nfo debeť corpi: sz nori impedim⁹ qđ subiectoz debemus cordi. Ecce vir sctūs tot in hoc seculi pignorib⁹ obstrict⁹ inter occupationes innumeras liber ad studiū pdicatiōis fuit. Qui fructus

terre nunc sine pecunia comedite: qz nimiz subditis verbū bone admonitionis reddidit: a quib⁹ fructum corporee seruitutis accepit: hoc nāc dz omnipotēti deo ois q̄ preest populo/hoc q̄ multis/hoc q̄ pauciorib⁹ preest: vt sic debita ministeria a subditis exigat: strinus ipse etiā q̄ semp admonitiōis debeat sollicit⁹ attēdat. Oēs nāc q̄ sub dispēsatione p̄dicatoris vicario nobis ministerio fungimur subvno ac ꝯ dño: ad nobis aliud nisi fulcez serui sum⁹? Cū igit is q̄ subest seruit ad obsequiū: restat pculdubio vt is q̄ preest seruiat ad ꝯbuz: cū is q̄ subest obtēpat/opz vt is q̄ preest curā sollicitudinis ac pietatis impēdat. Sicq̄ fit vt dū studio semunc seruire nobis inuicez per charitatē nitimur: q̄nc̄ cū vero domino exultatione dominemur.

¶ Capitulum .xxiiij.

Ed sunt nōnulli q̄ in eo ꝙ officiū p̄dicationis exhibent: alios inuidēt bonuz q̄s habēt: atq̄ ideo iam veraciter non habēt. Quib⁹ recte

ga.j.b per iacobū dr. Qs si zelū amarū habetis inter vos: z cōtentiōes sunt in cordib⁹ vestris: nō est ista sapia desursuz descēdēs/ sz terrena/animalis/diabolica. Cui hic quoq̄ cū dictū est: si fruct⁹ eius comedi absq̄ pecunia/recte subiungit: z alaz agricolarum eius afflixi. Agricole textus q̄ppe bui⁹ terre sunt hi/qui minori loco positi: quo valēt zelo/quāto plus ope/ad eruditionē sctē ecclie p̄dicationis gr̄a cooperant. Quos vex terre hui⁹ agricolas: hoc est nō affligere: eoz laborib⁹ nō luidere. Ne rector ecclie dū soli sibi inspicit otiōis vēdicat/ inuidia semordēte recta dicentibus cōtradicat. Pia etenī pastoz mens q̄ nō ppriā gliaz q̄ auctoris q̄rit: ab olb⁹ vult adunari q̄s agit. Fidelis nāq̄ predicator optat/si fieri valeat: vt veritatē qui solus loq̄ nō sufficit ora

cunctoz sonāt. Cui cū iosue duob⁹ in castris remanentib⁹ atq̄s ppbetantib⁹ vellet obsistere: recte per moysen dr. Quid emularis p me: quis tribuat vt oia pplz ppbetet: z det eis dūs spūm suū? Propheta quippe ocia voluit: qui bonū quod habuit/alios non inuidit. Qz igit dūs iob cuncta hec suspēse intulit: si ea minime fecerit sua ma ledictiōis astrigit. Sequit. q̄ pro frumēto oriatur mihi tribulus z pro hordeo spina. Acsi aptē dicat. Si iniustuz q̄d erga subditos gessi: si exegi debita: ipse q̄s debui nō impendi: si exercitationē bonī operis alios inuidi: pro bonis que in eternū reficiūt tribuant mihi i iudicio mala q̄ pungunt. Pro frumēto quippe tribulus/z pro hordeo spina oritur/cuz in tribulatione vltima de qua remuneratio laboris querit/punctio dolozis inuenitur. Et notādū ꝙ sicut a frumēto hordeū distat: ꝯuis vtriuq̄z reficiat/sic a tribulo spina: quāuis sit vtriuq̄z q̄s pungat: qz tribulus molliozi tad pungendum semp durior est spina. Ait ergo. Pro frumento oriat mihi tribulus/z pro hordeo spina. Acsi patēter dicat. Egisse q̄dem z magna me bona z minima fcio: sz si nō ita ē/ p bonis magnis mala minima: z p bonis minimis mihi rōdeāt mala maloza. Quāuis hoc intelligi z aliter pōt. In frumēto q̄ppe spūale opus q̄s mentē reficit: in hordeo aūt terrenarū rerum dispēsatio figurat. In qua sepe dū seruire infirmis atq̄s carnalib⁹ cogimur: quasi sua sumētis alimēta ꝑparam⁹: atq̄s ipse nfoz⁹ sua opa quasi more hordei dr aliq̄d de admixtiōe paleaz. Et pleruq̄s ptigit vt rector q̄ preest dū iniusta cōtra subditos exercet/ dū nullo bonoꝝ dūdimento refouet: dū q̄s grauē est bene opantes quosq̄z ex iuidia affligit etiā q̄d bona aliq̄s faciat: acsi frumētū serat: seleq̄s in dispēsandis terrenis rebus nōnūq̄ nō auaricie studio: sz p vtilitate care

E Plebi

nasiū misceat: vt sic eiusdez laboris fructū vel vt messem hordei expectet: sed subiecti q̄s p eo ꝙ in maximis grauant/gaudere in ei⁹ bonis minimis nequeūt: qz nec op⁹ placet q̄s alteri⁹ opis illustritas pollultinec ipsa terrenarū rerū dispēsatio p vtilitate subditoz suscipi credit/q̄n is qui preest anbelare p auaricia videt. Vnde fit vt ad ipsa etiā pauca bona q̄ fieri inter multa mala cōsiderant: nō laudes: sed gemit⁹ reddāt: atq̄s infirmantes murmurēt/dū ppendūt puri opis non esse q̄s videt. Ait ergo. Si aduersum me terra mea clamat/z cū ipsa sulci ei⁹ deflēt: si fructus eius comedi absq̄ pecunia/z aias agri colaz ei⁹ afflixi: p frumento oriat mihi tribulus/z pro hordeo spina. Acsi aperte dicat. Si magna q̄ debui sollicite nō feci: piētiōes murmuris a subiectis reciplam/etiaz de bona q̄s feci. Si negligi exhibe re q̄s foueat: iuste i querelā p̄liēs eoz ligua mepūgat. Qua lre semp sollicita ōsideratiōe pēsanduz est: ne aut bi qui presunt exēpla mali opis su diectis ꝓbeāt: eoꝝq̄ vitaz sue gladio prauitatis extinguāt: aut bi q̄ alieno regimini subiacēt facile iudicare audeāt facta recto rū: atq̄s p boc ꝙ de bis q̄ sibi p̄lati sunt murmurāt: nō bñano: sz ei q̄ cūcta disponit diuino ordini ptra dicāt. Illis nāq̄s dr. Oues mee biu q̄ cōculcata pedib⁹ vris fuerūt pascebant: z q̄ pedes vri turbauerāt hec bibebant. Oues ei turbata pedibus bibūt: cū subiecti ea ad erē plum vitēdi appetunt: q̄ p̄lati q̄s prauo ope puertūt. Et ptra a platio bi audiunt. Nos esti q̄d sum⁹? Nec cōtra nos est murmur vestri sz ptra dām. Qui esti superpo sitā sibi prātem murmurat: liquet ꝙ illū redarguit qui caudē boi protestatē dedit. Vnde beati iob plenas mystica ꝓtute sniās: in q̄bus cōtra amicoz⁹ ꝯba rōdit deo largiēte digestim⁹: nunc supest vt ad Elihu ꝯba veniam⁹: qui tāto gra

uiori circūspectiō e pēsanda sunt: quanto z per iuuentutis audaciaz spiritu feruentioze proferunt⁹.

¶ Finit liber .xxij. Moraliuz sancti Gregorij.

Totius operis pars quarta: In qua incipit liber beati Gregorij Decimustertius expositionis Moralis Capitulum primū libri super capitulo finaliter .xxxj. textus beati Job.

Renatio⁹ nem bulus operis eaties necessario repeto: quoties ad hoc in distinctione voluminuz locutionis mee pausatione succedo: vt cū legendi ordinem sumitur: prius ipsa memorie lectionis causa reuocetur: z tanto robustius surgat doctrine edificium: quanta ex desiderata cause origine studiosius ponitur in mente fundamentum. Beatus iob deo soli ꝑspicuus in tranquillitate ad nostram notitiā perducendus: tact⁹ est verbere: vt odore suarum virtutum tanto latius spargeret: ꝙto more aromatis mestius ex incensione fragraret. Nouerat in bonis pie subditos regere: z a malis se districte custodire. Nouerat bene vti rebus habitis: sed nesciebamus si patiens remaneret ablatis. Nouerat quotidiana deo p sanctis pignoribus sacrificia soluere: sed incertum erat si ei gratiaz sacrificium z orbatus immolaret. Ne quid ergo vtēq̄ salus tegeret: dignum fuit vt boc dolor aperiret. Data itaq̄s est contra sanctum virum hosti callido tentandi licentia: qui dum bona ei⁹ multis cognita iterimere appetit: certā bonuz patientie q̄s latebat oñdit: z quē se angustare q̄sequendo credidit: flagellis auctū z in exemplo

dilatauit: nec sine graui arte exercuit licentiā quā accepit. Nā combussit greges: extirpauit familias: obruit heredes: peruasit salutē corporis: z ad interquendū grauioris tē tationis sacultū: linguaz seruauit vtroq; quatenus scti viri sorte ac solidū pectus z p dāna rerum dolor sterneret: z per ꝓba pungis maledictione pfozaret: sz quot vulnera seuiēs intulit/tot setō viro nesciēs victorias ministrauit. Nā fidelis dei famulus vno eodēq; tpe inter vulnera z ꝓba defendens: z dolentē carnē equanimiter ptulit: z desipientē cōingē prudēter increpauit. Tantiquus itaq; hostis qz vincl se in domesticis doluit/ ptinus ex terioza reāstuit. Amicos nāq; eius de locis singulis quasi p exercēda charitate cōmouit: eosq; ozā sub specie cōsolationis apuit: sz p hec sacula increpatiōis intozsit: nā eo duri? coz secure audientis infige rent/q inter ostēse z non seruare charitatis tenebras impzouisa vulnerarent. Post hos q; ad cōtumelias etiam deitu iunioz excitauit: vt trā quillitatē tāte manssuetudinis saltē dedignata leuitas pturbaret etaz. Bz ō tot antiq hostis machinas sterit inuicta cōstantia: stetit equanimitas infracta. Nam vno eodēq; tpe ꝓbis aduersantibus opposuit prudentiā/reb? vitā. Nemo igit scrīs virū q; de ille aperte post flagella scriptū sit. In olb? his nō peccauit iob labijs suis: saltem postmodū in cōtentiōe amicozum estimet inter ꝓba deliquisse. Sathan q;ppe tētationē illi? experiri: sed deuo q buc laudauerat/in scipso ei? pretionē certaminis laccepit. Quisq; ergo brīs iob deliquisse in suis sermonib? q;rit/ qd aliō q; deū qui p illo ppositi ꝓdidisse confitet? Quia vero antiqui pres fructiferis arboib? sites / nō solū pulchra sunt p spēm/sz etiam vtiles p vbertatē sic coz vita pēsanda est: vt cum miramur que sit viridi tas in dictis/inuenia? z quāta sit vbertas in allegoris: quatenus cū blandū est qō in foliis redoleat/ cognoscam? vt q; dulce sit qō i fructib? sapiat. Nulli q;ppe supne adoptionis gr̄az habuit/nisi q; hanc p cognitionē vnigeniti accepit. Dignū q;ppe est vt ipe in eo vita z lingua resplendeat: q eos vt respiēde re mereant illustrat: nā cū in tenebris lucerne lumē accendit/pti? lucerna eadē q; videri cetera efficit videt. Uñ necesse est vt si vere intēdimus illuminata cernere/studeamus mentis oculos ad ih̄m illuminās lumē apire. Qō z in eisdem brīs iob sermonibus ēt remotis allegoriarū vmbris: q; depssis alte noctis tenebris eboruscī more pertranseūtis intermicat: cū oz. Scio q; redēptoz meus viuit: z in carne mea videbo deū. Hoc nimirū i nocte hystorie paul? lumē tenebat. cū dicebat. Oēs in moyse baptizati sunt: in nube z in mari: z oēs eē dē escā spīalē māducauerūt: z oēs eundē potū spīalē biberunt. Bibebāt aūt de spīali: sequēte eos petra: petra aūt erat ꝓbs. Si igit redemptoris spēm petra tenuit: cur nō figurā illi? beat? iob insinuet q; cū quē voce ptulit: etiā passione signauit? Uñ z nō imerito iob vē dolēs oz: q; illi? in se imaginē exprimit: de quo p Esaiā longe ante annūciat: q; dolores nostros ipse portauit. Sciendū q; z est: q; redemptoz nr̄ vnā se ꝓsonā cū scīa eccle sta quā assūpsit exhibuit. De ipo oz. Qui est caput ꝓbs. Rursumq; de eius ecclia scriptū est. Et coz? ꝓbi q; est ecclia. Btūs igit iob qui mediatoris typum eo veri? tenuit: q; passionē illi? nō loquēdo tm̄modo sed etiā patiēdo ppbauit: cū i dictis facticq; suis expressiōi redemptoris inniti tur: repente ad significationē tpis aliq? deriuat: vt q; christum z eccliā vnam ꝓsonam credim? hoc etiā vnius ꝓsone actus significari videamus. Uroze ro eius que eum ad maledicendū prouocat: quid aliud q; prauitatē carnalitū signat. Qui iutra sanctā ecclesiā incorrectis moribus posti ei? durine vitam fidelium/ quo vicini? ꝓmunt: qz dū vitari a fidelibus quasi fideles nequeūt/tanto grauius ꝓtor interius toleranf.

¶ Capitulum. h.

Si ci vero ei? q; quasi dū osuluit inuebunt/ hereticoz figurā exprimūt: qui sub specie ꝓsulēdi agunt negotiū seducēdi. Uñ et ad brīs iob dum p dño ꝓba facitis: a dño reprobanf: qz vcs oēs hereti ci dū deū defendere nituntf/ offendūt. Uñ eis apte z ab eodem viro scīo oz. Disputare essi cū deo cupio? vos oēs fabricatores mēdaciī/z cultores peruersoz dogmatū. Cōstat ergo eos hereticoz typū gerere: quos scrīs vir redarguit cultui puersoz dogmatum deseruire. Qz igit iob iterꝓtat dolēs: q; nimirum doloze vel mediatoris passionē vel sancte ecclie labor exprimit: q; multiplici pressis vite fatigatione cruciat: amici q;s eius exvocabulo nois meritū sue iudicāt actionis Eliphas latina lingua oz dei cō tēptus. Er q; aliud heretici faciūt nisi q; dū falsa de deo sentiūt/eum supbiendo contēnunt? Baldad interꝓtatur vetustas sola. Bene aūt oēs heretici in his q; de dño loquūtur: dū nō intentiōe recta/sed appetitiōe tpalis glorie videri ꝓdicatores appetūt/vetustas sola nolantur. Ad loquendū q;ppe nō zelo noui bois/sed vite veteris prauitate petitanf. Sophar q; latino sermone oz dissipatio specule/ vel speculationē dissipans. Mentes namq; fidelium ad cōtēplanda supna se erigūt: sq; dū heretico? verba puertere recta cōtemplātes appetunt/ speculā dissipare conanf. In trib? itaq; amicoz iob noib? tres in hereticis ꝓditionū casus exprimunf. Nisi em̄ cū ꝓtēneret / nequaq; de illo puersa sentiret: z nisi vetustate se cōtraberent/in none vite intelligentia nō errarent: z nisi speculationem bonoz destruerēt/neq; q; eos supna iudicia tam districto examine p verboz suoz culpa reprobarent. Cōtendendo igitur deū inuetustate se retinēt: sz i vetustate se retinēdo prauis suis sermonib? speculatiōi rectoz nocēt. Post hos sz beliu iuniorem in exprobatiōe bti Job insigit: er cui? ꝓsona vcs spēm q; rūdam doctoz fidelū/sed tñ arrogantiū designat. Cui? verba nō facile itelligim?/nisi ea eri subsequēte dñica correptiōe pēsemus. Ait nāq; de illo dns. Quis ē iste inuolucris sentētias sermonibus imperitis? Cū vero dicat sntias/sed nō addit prin? q;les /vult pculdubio bonas itelligi. Nā cū sule nolanf/ nisi etiā male dicanf: male sentire nō pnt. In bono em̄ semp sntias accipimus: q; sine adiectione reprobationis ponunf: sicut scriptū est. Sapientior sibi videtur piger septē viris loquētib? sntias. Qō vero oz qz eius sententie imperitis sermonib? inuoluunf: hoc summope oñditur: qz ab eo cum elationis fastuitate pferuntur. Magna q;ppe in eo imperitia est bñiliter dicere nescire quod dicit: z veritatis sensibus elationis verba miscere.

¶ Capitulum. hh.

Nne em̄ qō oz quadripertita potest qualitate distinguī: si aut mala male: aut bona bñ: aut mala bñ: aut bona male dicentur. Male em̄ malū oz: cum res peruersa suadef: sicut scriptū est. Bñdic deo z more re. Bonū bene oz/cum recte recta ꝓdicanf: sicut Joannes ait. Agite pnām: appropinquabit em̄ regnū celoz. Malū bñ oz: qñ p os dicētis idcirco vitiū exprimit vt reprobet sicut Paulus ait. Femine eoz immutauerunt naturalē vsum in eū qui est cōtra naturā. Quo loco exercitā da q;s vitioz facinora subdidit: sed honeste ihonesta narrauit: vt multos ad honestatis formā inhonesta narrando reuocaret. Male aūt

Antiquus hostis amicos Iob de locis singulis cōmouit.

Similitudo

Similitudo

Elifas

Baldad.

Sophar

Esaie 53. b.

Ephe. 1.d.

Col. 1. d.

Uroz Job.

Similitudo

Matt. 3.a.

Ro. 1.e

bonū ſr/cū recti aliquid recte ſtu
dio nō ꝓferk: ſicut illuminato ce
Jo.9.f co pharisei dirīe phibent. Tu ſis
diſcipl⁹ eius. Oō maledictiōis
vtiq; direxīt ſtudio/nō oculis vo
to. Vel ſicut caiphas ait. Expedit
vnū mori ꝙ ꝓpter non tota gens
pereat. Bonū quippe ſed nō bñ lo
Joan.f cutus eſt; q; dñs crudelitatē necis
appetit/redēptionis ſuam ꝓphe
tauit. Hoc igit mō beliu quoq; di
cere nō bene bona reprehendit: qz
in his que veraciter loquit/arro
ganter inflatur: q; in eo ſpecie ar
rogantiū ſignat/quo per ſenſum
rectitudinis in tumoris verba ſe
elevat. Sed quid. eſt ꝙ tres ami
cos recōciliari per ſeptē ſacrificia
diuina vox ꝓcepit: beliu vero ſub
vnius tantūmodo ſuis increpatio
ne dereliquit niſi ꝙ nōnunq; here
tici diuine gratie largitate perfuſi
ad vnitatē ſcē eccleſie redeūt. Oō
bene ſp a amicoꝝ reconciliatiōe ſi
gnat: ꝙ quibus tñ beatus Iob ora
re ꝓcipit: qz nimirū hereticoꝝ ſa
crificia accepta deo eē nō ꝑſtit/ ni
ſi ꝙ eis vniuerſalis eccle manib⁹
offerant: vt eius meritis remediuꝫ
ſalutis inueniāt: qui verboꝝ ſuoꝝ
iaculis impugnādo feriebant. Bñ
z ſeptē ꝙ eis ſacrificia memorant
oblata: qz dñs ſeptiformis gratie ſpi
Apoc. 1.b. ritum confidentes acceꝑūt/quaſi
ſeptē oblationibus erpiant. Hinc
in Joannis apocalypſi ꝙ ſeptena
rium eccleſiarū numerū vniuerſa
P. 9.a. lis eccleſia deſignatur. Hinc ꝙ Sa
lomonē de ſapientia dicitur. Sa
pientia edificauit ſibi domum: ex
cidit columnas ſeptē. Ipſe ergo ſa
crificioꝝ numero reconciliari here
tici/quid prius fuerint exprimun
tur: qui ꝓfectioni ſeptiformis gre
nō niſi redeundo iunguntur. Bñ au
tem tauros ꝓ ſe z arietes obtuliſ
ſe deſcribunt. In tauro quippe cer
uix ſuperbie/in ariete aūt ducat⁹
gregū ſequentiū deſignatur. Quid
itaq; eſt ꝙ eis tauros arietesq; ma
ctare/niſi eorum ſuperbum ducā
tum interficere: vt deſe humilia
quaſi
ſentiant: z poſt ſe corda innocen
tium tam nō ſeducāt. Cernice eſt
tumenti ab eccleſie vnitate ſtare re
ſilientes: z infirmos poſt ſe ꝓpos
qua ſequētes greges trahebāt. Ue
niāt igit ad dñm Iob. i. reuertant
ad eccl̄iam ſeptenario ſacrificio:
tauros z arietes mactandos offe
rant: q; vt vniuerſali eccleſie cōſo
cientur / humilitate intereuntēte
interficiant/quicquid prius tumi
dum de ſuperbo ducatu ſapiebāt.

¶ Capitulum.iiij.

Heliu vero ꝙ quē vo
ne gloriē amatores
ſignati ſunt/etiā in
tra ſcām eccleſiam cō
ſtituti: qui ea que
recte ſentiunt / humi
liter ꝓferre cōtemē
nunt: nequaq; ꝙ ſacrificium recō
ciliari ꝓcipitur: qz arrogantes ꝯ
dem/ſed tñ fideles/ ꝙ eo ꝙ viaz in
tus ſunt: ꝙ ſeptē ſacrificia remoua
ri nō poſſunt. Quos tñ ſub beliu
ſpecie ſuis diuina redarguit: atq;
inſeis non veritatis ſuiuo/ ſed ela
tionis mentem ac verba tumida
reprehendit. Que nimirū reprehē
ſio quid aliud ſignat/niſi ꝙ eos in
tra poſitos ſuperne diſtrictionis
increpatio vel per flagellum cotri
git: vel per iuſtū examen ſibimet
ipſi relinquit. Talea quippe intra
ſanctam eccleſiā recte quidē pre
dicāt/ſed tñ deo iudice audire me
rentꝫ aduerſa: qz ꝙ ea bona ꝯ non
ꝓpria ꝓferunt/nō auctoris ſui glo
riam/ſed ꝓpriā laudē ꝛquunt. Bñ
hoc quoq; caute penſandū eſt qđ
diuina voce ad beliu dicitur. Quis
eſt iſte. Prima quippe exprobratio
eſt/talis interrogatio. Iſtā quis eſt
iſte nō dicim⁹/niſi de eo vtiq; quē
neſcimus. Neſcire autē deū repro
bare eſt: vnde quibuſdā quos re
probat in fine dicturus eſt. Neſcio
vos unde ſitis: diſcedite a me oēs
operarij iniquitatis. Quid eſt er
go de hoc arrogāte regrere/q; eſt
iſte/niſi aperte dicere. Ego arrogā
teꝫ neſcio id eſt/ eorum vitam in
Beliu arrogā tes oēs ſignat.

Boni predi catoris forma.

ſapiētie mee virtute nō approbo:
qz laudibus humanis dum tuſtan
tur/a vera gloria eterne retribu
tionis inaneſcūt. Cui⁹ dū ſenten
tias minime reſpuit: ſed tñ eiſdē
qui illas ꝓtulit reprehendit: quaſi
aperte iſinuat dicēs. Noui ꝙ dicit
ſed ignoro qui dicit: qz veraciter
lata approbo: ſed eū qui de bonis
ꝙ ꝓfert extollitur/nō agnoſco. Ut
vero apertius oſtendam⁹ in ela
tionis ſactantiam beliu ꝙ turpiter
defluat: formā prius oñdere boni
ꝓdicatoris debemus: quatenꝰ ex
ſtatu huius rectitudinis mōſtret
liquido fortitudo ꝙ prava ſit incur
uationis. Sancte vniuerſalis ec
cleſie ſpūalis quiſq; ꝓdicator l ciſ
ctis que dicit ſolerti cura ſe in ſpi
ritu l eo qđ recte ꝓdicat/ vitio ſe
lationis extollat: ne vita a lingua
diſcordet: ne pacē quā in eccl̄ia an
nunciat/in ſeipſo dū bene dicit /z
male vivit amittat: ſed ſtuder ſum
mope ꝑ male dicēs rumores aduer
ſantium z defendere loquendo qđ
vuit: z ornare viuēdo qđ dicit: nec
in his ofbus ſuū: ſed auctoris glo
riam queritat: atq; oēm ſapiētie gra
tiam quā vt loqueret accepit: non
ſuis eſtimat meritis/ ſz eoꝝ in
terceſſionibus ꝙ quib⁹ loquit ac
cepiſſe. Sicq; dū infra ſe deſicit ſu
pereſt: qz ſue nimirū magis merce
di ꝓficit: eo ꝙ bona ꝯ exercere pre
valet/alienis meritis reddit. Indi
gnum ſe olbus iudicat: etiā cū di
gnius eiectis viuat. Veſt enim ꝙ
bona que innoteſcūt/ boibus ſine
periculo eſſe vix poſſunt. Et ꝯ quis
ſapientem ſe eſſe ſentiat/ vellet tñ
eſſe ſapiēs nō videri: atq; hoc ſibi
olmodo qđ loquēdo ꝓdiſſe poſſit
meſcit: et ſi liceat tacere appetit/
dū eſſe multis tutius ſilentiū cer
nit: eoſq; ſe feliciores putat/quos
intra ſanct̄ eccleſiā loc⁹ inferior
& ſilentiū occultat: tñ vt ſanctam
eccleſiā defendat: qz ad loquēdum
vi charitatis impellit: et neceſſita
te quidē officium locutionis ſuſci
pit/ſed ex magno deſiderio otium
taciturnitatis querit. Hoc ſeruat
voto: illud exercet miſterio. Hāc
autem dicendi formulam arroga
tes ignorāt. Neq; eſt loquūtur qz
cauſe eueniunt/ſed cauſas ventre
appetūt vt loquant. Quorum nāt
beliu ſpeciem ſignat: qui in locu
tione ſua immenſo ſe vitio elatio
nis exaltat. Igit finitis beati Job
ſermonibus ſubditur.

¶ Capitulū.xxxij. textus beati Job cōtinuans librum. xxiij.

¶ Capitulum.v.

Diſerunt aūt tres
viri iſti reſpondere
Job: eo ꝙ iuſt⁹ ſibi
videretur. Hoc qđ
de eo dr eo qđ iuſtus
ſibi videret/ſacre bu
ius ſcriptor hiſtorie ad amicoꝝ
iudiciū retulit: nō aūt beatū Job
de elationis tumore reprobauit.
Sequit. ¶ Et iratus indigna
tuſq; eſt heliu filius barachiel
buzites de cognatione ram.
Bñ deipſa vel eius vel parētis/
vel loci vel cognationis noīa nota
ꝓprie exprimūt actionis. Heliu ꝗp
pe interpretatū ſonat deus meus
iſte/vel de⁹ dñs. Per quē (ſicut ſu
peri⁹ ditim⁹) deſignat recta fides
arrogantiū intra eccl̄iā poſitoꝝ.
Bñ bis z bocipſuꝫ eius etiā nomē
cōgruit. Nam ꝙ his intra dñica ꝓ
cepta nō viuūt/deū tñ dñm eſſe re
cognoſcunt: qz in veritate carnis
etiā formā deitatis ſtelligūt: ſicut
per ꝓpheram dr. Scitote qđ dñs
ipſe eſt deus. Barachiel vero inter
ꝓpretatum dicit benedictio dei: bu
zites aūt contēptibilis. Quod ar
rogāter predicātibus bñ vtrunq;
cōcordat: qz in predicationis facti
dia benedictionē quidē gratie di
vine percipiunt: ſed in elatis ſuis
moribus eam cōtemptibilem
oſtendūt. Ipſa quippe que accepe
rūt bona: eo deſpicabilia faciunt:
quo nequaq; eis dū vti nouerunt
apte aūt etiā de cognatione r̄ ſr.
Ram ꝓpe interpretat excelſus.
Excelſus n̄ ꝙ eſt fideliū ꝓpr⁹: ꝙ
P. 99. a Bara chel. L Buzi tes. Ram.

bnius vite infima ⁊ abiecta contẽnit. Exceſſi ſunt quidicere cũ Paulo nouerunt. Noſtra ꝛuerſatio ſit celis eſt. Heliu itaq; de cogitatione rum ór: qz vnuſquiſq; ꝑdicator arrogans intra vniuerſalem eccleſiam poſitus ſcitis ꝓpꝛijs fidei ꝓfitere ſociat: ꝑcipitq; eoꝝ vita elatióis prauitate diſſungitur. Sequitur.

Philip pẽ. 3.a.

¶Irat⁹ eſt aũt aduerſus Job: eo ꝙ iuſtũ ſe diceret coꝝ deo. Porro aduerſus amicos eius indignatus eſt: eo ꝙ nõ inuenieſſent reſpõſionẽ rõnabilẽ/ſed tantũmodo cõdẽnaſſent Iob. Soleret intuendũ eſt ꝙ beatũ Iob ideo reprehẽdit ꝙ coꝝ deo ſe iuſtũ eſſe dixit: amicos vero eius ideo redarguit/ꝙ cõdemnãtes eũ reſpõſionẽ ꝓtra illũ rõnabilẽ nõ dederũt. Iſtis namq; iudicijs a pre colligit/ꝙ per eũ ſpeties amatoꝝ vane glorie deſignat. Job quippe de ꝓſumpta iuſtitia/ amicos ꝓ eius de ſtulta reſpõſiõe redarguit. Cuncti eſſi vane glorie ſectatores dum ſe in oſtibus preferunt alios quidẽ de fatuis ſenſib⁹ alios aũt de indignis meritis reprehẽdũt. i. alios cenſent nihil ſcire/alios nõ bene viuere. Et ꝙnis iuſte oés extra eccliam poſitos pra ua ſentire redarguũt: tamen etiaz eos qui int⁹ ſunt ꝙ vite deſpectu contemnunt: ⁊ contra illos ex magnitudine recte ſentiendi/contra iſtos vero quaſi ex merito bene viuendi ſuperbiunt.

¶Capitulum.vj.

Ene aũt heliu modo btũ Job/ modo amicos ei⁹ increpare ꝓbebat: qz amatores vane glie aliqñ intra ſanctã eccliaz cõſtituti: ⁊ aduerſarios premũt dñi vera ꝑdicãt: ⁊ eiusdẽ ſetẽ ecclie mori⁹ ꝓtradicũt/dñi de ipſa ꝑdicatiõe gloriãt. Premũt aduerſarios virtute dicti: ꝓmunt ſanct. i ecclam qualitate dicendi. Illos ꝑdicatiõe ꝓfitatis/iſtaz vitio elationis impugnãt. Sequitur.

¶Igitur heliu expectauit Job loquentẽ: eo ꝙ ſeniores eſſent qui loquebantur. Cum autem vidiſſet ꝙ tres reſpondere nõ potuiſſent: iratuz eſt vehemẽter. Quãuis ſetã ecclia ſit pculdubio aduerſarijs ſuis antiquior: qz de illa ipſi/nõ aũt erãt ipſa de illis ſicut de eis ꝙ Joannẽs ór. Ex nobis exierũt/ſed nõ erãt ex nobis: recte tñ eiſdem aduerſarijs heliu iunior fuiſſe deſcribit: qz nimiꝝ poſt erecta bereticoꝝ bella eſſe intra ſanctã eccleſiã factu ſcientie inflati arrogãtes ceperũt. Cũ eñ grauiora boſtium ꝑdire certamina/tunc ſunt ꝑfecto ſubtiliora ſenſuum ſpicula requiſita: tũc argumẽtoꝝ obſtacula: tũc ꝓpriora indago ꝓboꝝ. Que ſepe viri ſeruẽtes ingenio dñi congrue inueniũt/arrogãter inrumpũt: ⁊ qõ ꝙ elationis vitiũ plerũq; cõtingit: bidẽ acutis ſenſibus quibus boſtem feriũt ꝓternunt: duz in his que recte de deo ſentiunt: nõ dei/ſed ſuã gloriã querũt. Vñ heliu ꝯz multa quidẽ recte loquitur ⁊ tñ diuinavoce acſi puerſa dixerit increpat. Cũ ꝓ oór: qz heliu expectauit Job loquẽtẽ/eo ꝙ ſeniores eſſent qui loquebant: aperte beatoꝝ iob nõ ꝙ ſua/ſed ꝙ amicoꝝ reuerẽtia honorem reſeruaſſe mõſtrat: qz vꝫ arrogantes intra poſiti eccliaz quã defendũt deſpiciunt: ⁊ plerũq; contingit vt plus ingenia male ſapientiũ ꝙm ſimplicem vitã innocentiũ venerentur: plus reſeruẽt linguis extra loquẽtiũ/ꝙm meritis intra poſitoꝝ: ꝙuis veriſꝫ ex diuerſo obuiẽt: cũ ab illis rectitudie ſenſuũ ⁊ a ſcta ecclia moꝝ prauitate diſcordẽt Sequit.

¶Reſpondenſq; heliu filius Barachiel buzites dixit. Junior ſum tẽpore: vos aũt antiquiores. Ideirco demiſſo capite veritus ſum indicare vobis meã ſententiaz. Sperabam enim ꝙ etas prolixior loqueretur: ⁊ annoꝝ multitudo doceret ſapiẽtiam. Cuncta hec que ab eo ꝓ tu

mozem ſuperbie ꝓferunt: ⁊ curſim potius reſtringenda ſunt/ꝙ attẽtius exponenda. Que eñ ſoliditate grauitatis carent/ expoſitionis ſubtilitate nõ indigẽt. Sed ſoluz puto breuiter intimãdũ/ꝙ heliu ꝙdiu ꝓpter etatis ſue reſpectu tacuit ſapientioz fuit: cũ ꝯo in alijs annoꝝ multitudiné ſemetipſum ꝓferens deſpicit/ꝙ puerititer deſpiat oſtdit. Vñ ꝓtra eius ſniam et etas plurioz loquit/⁊ ꝓ annoꝝ multitudiné ſapiẽtia docet: qz etſi lõgeuitas ſenſum nõ ꝓbet: vſum tñ vehemẽter exercet. Sequit. ¶Sz vt video ſpũs eſt in hoibus: et inſpiratio oſ potentis dat i telligentiã. Hec recte diceret/ſi eandem intelligentiaz ſibi ꝓ ceteris non arrogaret. Neq; eñ parua cõdẽnatio eſt ex eo bono qđ cõtrer datur priuate gloriari: ſcire bonũ vñ acceperit/⁊ neſcire quomodo bono vri debeat qđ accepit.

¶Capitulum.vij.

Arruoz ꝺppe ſunt ſpẽs ꝺb⁹ oſtumoz arrogantiũ demonſtratur: cuz bonum aut a ſemetipſis habere ſe eſtimãt: aut ſi ſibi datũ deſuper creditũ/ꝙ ſuis ſe hoc acceꝑiſſe meritis putant: aut certe cũ iactãt ſe habere qđ nõ habẽt: aut deſpectis ceteris ſingulr videri appetũt habere qđ bñt. A ſemetipſo: eſſi bonũ ſe habere iactabat: cui ꝙ aptꝫ ór. Quid aũt habes qđ non accepiſti? Si aũt accepiſti qđ gloriaris quaſi nõ acceꝑiſ: Rurſuz ne dari nobis bona gratie ꝙ nr̃is ꝓcedẽtib⁹ meritis crederem⁹: idem apls admonet dicẽs. Gratia eſtis ſaluati ꝙ fide: ⁊ hoc nõ ex vobis/ſz dei donũ eſt: nõ ex opibus vt ne qs glorietur. Qui ertã ó ſemetipo ait. Qui priſci blaſphem⁹ ⁊ ꝑſecutoꝝ ⁊ cõtumelioſus: ſed miam conſecutus ſum. Quibus ꝓbis aperte declarat/ꝙ gra nõ ꝓ meritis tribuſ: duz ex ipſo docuit ⁊ qđ de malicia meruit: ⁊ qđ de benuolentia accepit. Rurſum nõnulli iactãt ſe habere qs nõ habẽt: ſicut diuina voce per ꝓphetã de moab ór. Superbiã eius ego noui: ⁊ arrogãtiã eius ego noui: ⁊ ꝙ nõ ſit iuxta eum vir⁹ eius. Et ſicut angelo eccle laodicie ór. Qz dicis ꝙ diues ſum ⁊ locupletatus: ⁊ nulla re egeo: ⁊ neſcis qz tu es miſer ⁊ miſerabilis: ⁊ pauꝑ ⁊ cec⁹ ⁊ nudus. Rurſuz nõnulli deſpectis ceteris videri appetunt ſingulr bonũ ꝺfe qs habẽt. Vnde ⁊ phariſeus idcirco de templo abſq; iuſtificatione deſcendit: qz bonoz operũ meritũ ſibi quaſi ſingulariter tribuẽs oſtentui publicano ſe ꝓtulit. Vicii ꝺz apls ab hoc elatiõis vitio reuocauit: qui de ꝑdicatõe redeuntes cum elati dicerẽt. Dñe in nomine tuo etiam demonia nobis ſubiecta ſunt: ne de hac miraculoꝝ ſingularitate gauderẽt: illico eis rñdit dñs dices. Videbã ſathanaz velut fulgur de celo cadentẽ. Ipſe ꝺppe ſingulr elatus dixerat. Sup aſtra celi exaltabo ſoliũ meũ: ſedebo in monte teſtamẽti in lateribus aquilonis: ſimilis ero altiſſimo. Et mire dñus vt in diſcipulor cozdib⁹ elationẽ ꝓmeret: mor iudicij ruine retulit: qđ ipſe magiſter elatiõis accepit: vt in auctore ſuꝑbie diſceret: quid in elationis vitio formidaret. In hac itaq; arrogantie quarta ſpecie credo humanus animꝰ labik: vt id qđ ór. habere ſingulariter gloriet. In qua tñ ſimilitudini dis police vicinius appꝛopinquat: qz quiſq; bonũ ſe bñe ſingulr gaudet quiſquis videri ſublimioz ceteris querit: illũ vꝫ imitatur qui deſpecto bono ſocietatis angelor: ſedez ſuam ad aquilonem ponẽs: ⁊ altiſſimi ſuꝑbe ſimilitudinem appetẽs: ꝓ iniquũ deſiderium quaſi ad quoddã culmẽ conat⁹ eſt ſingularitatis erũpere. Heliu ergo ꝙuis dari a dño ſapientiã confitet: ſi hac tamen elationis ſpecie labik vt ſapiẽtiorẽ ſe ceteris gaudeat: ⁊ quaſi de ſingulari bono ſeſe inaniter ex-

Arro-gãtius tumoz ſpes Arruoz

1. Cor. 4.a.

Ephe. 2.a.

3 1. Thi. 1.c

Hiere. 48.e.

Apoc. 3.c.

Eſaie 14.d.

tollat. Quod verbis sequētibus indicat/dicens. Non sunt: longeui sapiētes: nec senes intelligunt iudicium: ideo dicit audite me: ostendā vobis z ego meā sniam. Expectaui enim sermones vestros: audiui prudentiā vestrā donec disceptaremini sermonibus: z donec putabam vos aliquid dicere cōsiderabam. Quantū ad intentionē litere spectat: loquēs beliu indicat ꝙ supbe tacuerit. Cū enim dicit. Expectaui sermones vestros: z putabam vos aliquid dicere: aperte declarat se ad verba senum iudicantis potius studio ꝙ taciētis voto tacuisse. Quinis hec melius vita arrogantium designat: q aliqñ intra sanctā ecclesiā positi: cū eiusdē sancte ecclesie aduersarios cōspiciūt: nō i eis annos cēporū: sed intētionē solēt pēsare verborū. Nā quātolibet sint eisdē arrogantibus antiquiores beretici/eos audacter comprimunt: in quorum verbis dogmata peruersa reprehendunt. Sequit.

¶Sed vt video nō est qui possit arguere Job: z respōdere ex vobis sermonibus eius: ne forte dicatis/inuenimus sapiētiā: deus proiecit eū/non homo.

¶Capitulum.viij.

Spe beretici ꝙ boc ꝙ esse z bolbus despicabiles solēt/eā a cūctis regētib⁹ sctām ecclesiā venerari cōspiciūt: opinionē ei⁹ quibus valēt obtrectationib⁹ lacerare cōtendūt/dicētes: Idcirco illi cūcta pfalta suppetūt: qz ei ꝑmis eterno rū munerū subtrahunt. Quorum voce beliu obuiat/dicēs: Ne forte dicatis/inuenimus sapiētiā: deus proiecit eū/nō homo. Ac si arrogātes intra sanctā ecclesiā/ꝙ tā fideles extra hereticos dicāt. Per hoc qđ sanctā ecclesiā in honore dōm floreat z aliter cernitis/piecrā eā a dño nō credatis. Scit enī redēptor eius z in hoc timere solatia venie ei tribuere: z quēlibet ad eternam patriā supna premia reseruare: ita cassum igit dicitis qz deus eam et nō homo piecerit/cū venerari illā a cunctis fere dominib⁹ videatis: qz sic ei terrene glorie adiumentū tribuit: vt ꝑ hoc multiplicēs⁹ etiam ad celestia subuehat. Sequitur.

¶Nihil locutus est mihi: z ego nō ꝟm vestros sermones respondebo illi. Quid est qđ ait: Nihil locutus est mihi: Nūquid sancta ecclesia per predicatores iustos cum intra se arrogantes conspicit erudire ac redarguere prētermittit: exercet hec/z quotidie exercere nō cessat. Sed beliu qui loquentē publice beatū Iob audierat dicat: Nihil locutus est mihi: qz nimirū oēs elati scientiā habere nō appetunt: sed ostendere. Quo contra bñ per Moysen dicit. Vas qđ non habuerit operculum nec ligaturā desuper immundum erit. Tegmen quippe operculi vel ligatura est censura discipline qua quisq; nō premit: quasi vas immūdū pollutiq; reprobat. Vas nō vas sine operculo beliu fuerat: q̄ hanc esse partē sui estimauerat: si ostenderet scientiā quā habebat: quasi essi vas sine operculo vel ligatura pollutū: qui per studiū ostentionis patens: nullo velamine taciturnitatis operitur.

Arrogātes voces ecclie sibi ꝓpriāt.

Vas sine operculo.

¶Capitulum.x.

Predicatores autem sancti partē suā reputāt: si int⁹ quidē ipsi de sapiētia gaudeāt: si fortis aūt alios ab errore cōpescāt: nec ꝙ a se ita loquēdo erēnt: vt gaudiū mētio in ostēsione ponāt disere locutionis: ꝙ bonū scīe in cordis secreto meditant et ibi gaudēt vbi hoc ꝓcipiūt: non vbi inter tot tētationū laqueos in notescere ꝙ pellunt: Quis cū bonū qđ accepīt innotescit: medis inter venīe charitate ex ꝓfectu audiēti z nō ex ꝓpria ostēsione gratulatur. Arrogātes essi cū sciam accipiūt: nihil se accepisse estimant: si Vnde ego occultā habere ꝓtingat. Nusq; ꝗppe suū gaudiū nisi inore dois ponūt. Nā z ratue virgines in vasis suis oleū nō sumpsisse referūtur: qz arrogātes oēs cū se ab aliq⁹ forte vitijs ꝓtinēt: bonū gloriē intra ꝑscias habere nō ꝑsūt. In vase aūt ꝓpio sumpserat Paulus oleū q̄ dicebat: Gloria nra hec est testimoniū ꝑscie nre. Inane ergo vasculū ferre est int⁹ corde vacuo: sortis humani fauoris iudicii ꝗrere. Beliu itaq; qz gloriā dñi erreri⁹ querit: intravas oleū nō hz: dicit. Rñdebo z ego partē meā: z ostendā sciētiā meā. Nā z bociām qđ de fernore vane glorie intus patit: ꝑbis sequētib⁹ aperit dicēs. ¶Plenus sum sermonibus: z coartat me spīrit⁹ vteri mei. En vēter me⁹ quasi mustū absq; spiraculo: qđ lagūculas nouas dirūpit. Loquar: z respirabo paululū: aperiā labia mea z rñdebo. Nōnūq; arrogātes viri dñi ꝓdicatores sctōs magna eloq; ac ꝓ locutione sua venerari cōspiciūt/locutiōis eoꝝ celsitudinē z nō vtilitatē intētionis imitant: nec; hoc amāt qđ illi aperiūt/sz hoc summope appetūt ꝙ clari bolbus ostendant. Nā sepe prīngit vt sapientes viri cū se nō audiri ꝓsiderant/ex suo silentium indicāt: sed plerunq; dñi cōspiciunt ꝙ inimicū facilius ipsis tacētib⁹ tuō corripētib⁹ eresciit: viz ḡndā spūs sui sustinēat/vt locutiōe aperte correptionis erumpant. Unde ꝓbete Hieremias cū sue predicationi silentium indixisset dicens. Nō recordabor eius: nec; loquar vltra in nomine illius: illico adiūxit. Et factus est in corde meo quasi ignis exestuans: claususq; in ossib⁹ meis ꝺdefeci ferre nō sustinens. Audiui enī contumelias multoꝝ. ꝓ eo essi ꝙ se minime audiri cōspexit/silentium appetīt: sed cuꝝ crescentia mala cerneret/in eodē silentio non permansit. Qz essi foris tacuit ex tedio locutiōis intus ignē pertulit de zelo charitatis: in flammā tur quippe corda iustorum cū mor

Hiere. 20.b.

Hiere. 20.c.

Matth. 25.a.

2.Cor. 1.c.

correpta crescere cōspiciūr: mala prauoz acta corrigz culpe se pticipes credūt/quos i iniqtate crescere silendo pmittunt. Dauid ppheta postz sibi silētium indixerat dicens. Posui oi meo custodiā/ dum consisteret pctoz aduersum me. Obmutui t humiliatus sum: t silui a bonis. In ipso suo silētio iusto zelo charitatis exarsit: qui illico subdidit. Et dolor meus renouatus est. Localuit cor meū intra me: et i meditatiōe mea exardescet ignis Intus cor cōcaluit: qz dilectionis ardor p admonitionē locutiōis ei rursus emanare recusauit. Ignis in meditatione cordis exarsit: qz increpatio delinquentiū in correptione oris infixit: charitatis eius zelus cōsideratiōe admirabili augendo se rēperat: qñ p iniquoz operaz p vocē correptionis emanat: vt t ꝙ corrigere non valet/ increpare nō desinat: ne se pticipē delinquētium ex cōsensu taciturnitatis ad dicat.

¶Capitulum.xj.

Vitia sepe mētiūtur se esse vir tutes.

Sēd qz sepe nōnulla vitia ꝑtutes se esse mentiunt: sicut effusio nōnūq̄ misz t tenacia nōnūq̄ parsimonia: t crudelitas aliqñ iustitia vnit videri: ita plerunq̄ mentē ad loquēdi impetū vane glorie antecedēs: nequaq̄ se intra silentium cōtinens/ quasi zelus charitatis instīmat: atq̄ appetite ostētiōis vis ad effrenationē locutionis impellit: t ñsi sub studio cōsulēdi libido erūpit apparēdi. Nō ei curat loquēdo ꝗd ꝓfit/ sz ꝗd appareat: nec studet vt malū qđ cernit corrigat/ sed bonum qđ sentit ostendat. Vñ beluz ds spū elationis extensus: z sese intra sitentij claustra nō capiens ait. Plenus sum ei sermonibus t coartat me spūs vteri mei. Ēn venter meus quasi mustū absq̄ spiraculo qđ lagunculas nouas dirumpit. Quo ñ intelligere spūalr debemus hoc loco vtz ventre ilnum cordis appellat. In musto vero sancti spūs feruor accipit. De quo i euangelio dns dicit. Vinū nouum mittūt in vtres nouos. Et quo dū repierent apli: dū linguis olim loquerent a iudeis nescientib⁹ ꝙs tñ vera attestantib⁹ dicti est. Vi musto pleni sunt. Lagunculas vero solidas firmas/ ꝑfa bñnitate piclas vel certe hec terrena corpoz vascula nō incōuenienter accipim⁹. De quibus Paulus aplus ait. Habemus thesaurū istū in vasis fictilib⁹. De illu añt qz sicut superi⁹ dixi: sic inflatiōe elatiōis extēdit: ac si ad loquendū p charitatis gſam ardore spūscti accendat: sensus sui spūs in eo qđ tacuit/ ñsi multo abiꝯ ipsi raculo cōpanit. Et bene ait/ ꝙ lagūculas nouas dirūpit: qz ꝙ scilicet spūs feruor nō solū veteri: sed ēt noua vita vir capiē. Mustū ergo lagunculas nouas dirūpit: qz feruoris ei⁹ potentia ēt spualia corda transcēdit. Loquar t respirabo paululū: apiā labia mea t mādebo. Bene ait respirabo: qz sicut labor iustoz est videre prava nec corrigere: ita grauis est labor arrogātiū: si quos sapiūt nō oūdere. Vtim q̄ppe intra secus estuantē ferre vir ꝑfi oē qđ sentūt paulo tardi⁹ innotescunt. Vñ necesse est vt cū res bona agit pri⁹ei⁹ elatio in corde vincat: ne ñ a radice misere imētiōis ꝓdeat: amaros nequitie fructus ꝓducat.

¶Capitulum.xij.

Ergo ꝙ adducēdi vitioz bello subiacēt nequa ꝙ ꝑdicatiōis vsum posse magisterio cerneroz debēt. Vnde ē ei ꝙ iuxta diuine dispōsationis vocē ab anno vigesimo et quinto iemte tabernaculo ieruūt sed a ꝗnquagesimo custodes vasorū fiūt. Quid ei ꝙ annū quintum ac vigesimū in quo flos iuuētutis oboꝛit: nisi ipsa ꝙ vnūquodq̄ vitiū bella signant? Et qđ ꝙ ꝗnquagesimū narū: in ꝙ trubilei reqes ꝓmet: nisi ēterna requies edomito bello mētio exprimit? Quid ꝙ vasa tabernaculi bernaculi/ nisi fidelīū aie figurantur? Leuite ergo ab annovigesimo t quinto tabernaculo seruiunt: t ꝗnquagenario custodes vasoz fiūt vtiq̄ qui adhuc impugnantiū vitioz certamina p consensum delectationis tolerāt/ alioz curā suscipere nō ꝓsumāt: ei⁹ ꝙ tentationū bella subegerint: quo apud se iam de ſtima trāq̄llitate securi sunt/ alarū custodiā sortiant. Sed quis quis hec tentationū plia sibi ꝓfecte subigat: ei⁹ Paulus dicat. Video aliā legem in membris meis repugnantem legi mētis mee/ et captiuum me ducentē in lege peccati? Sed aliud est bella fortiter ꝑperti: aliū bellis eneruiter expugnari. In istis exercetur virtus/ me extolli debeat: in illis oīmodo extingui t/ ne subsistat. Qui igitur scit fortiter tentationē ferre certaminis: ei⁹ tentatione conteritur/ t alta arce ꝓfidet quietis: qz etiaz apō semetipm sub seipso esse cōtentiones vitioz cōspicit/ quibus nulla fractus delectatione cōsentit. Sequitur. ¶Nō accipiā personā ei⁹: t deum homini nō equabo. Nescio enim ōdiu subsistam: t si post modicum tollat me factor meus? Recta ꝓsideratio ꝙ deū dei idcirco nō equat: qz ꝓdiu vel subsistat: vel qñ ad dei iudiciū tolatur ignorat. Et bñ ait. Post modicū tollat me factor meus: qz quāli bet longum fuerit tps vite pñtis: eoipso breue est/ quo permanēs nō est. Necꝫ ei dignū est vt diuinus iudicet/ quicqđ fine circūscribit. Sed inter bas ſtias ds ex ꝓuitate solidas ꝑfert: ad verba rursum elationis erumpit/ dicens.

Textus capituli

Tricesimitertij cōtinuantis capm duodecimū libri vicesimitertij moralū. ¶Audi ergo iob eloquia mea: t oēs sermones meos audite. Ēce aperui os meū: loquatur lingua mea in fauc⁹ meis. Pensemus de qua elatione descēdit: ꝙ bñi iob audire se admonet/ ꝙ os aperuisse se ꝓhibet: ꝙ linguā suā in fauc⁹ loqui ꝓmittit. Hoc ei⁹ bz ꝓpriū doctrina arrogantiū: vt humiliter nesciat inferre qđ docēt: t recta que sapiunt recte ministrare nō possint. Inverbis ei⁹ cor ꝑpitur: qđ cuz docent/ quasi in quodā sibi vident summitatis culmine residere: cosiz ꝗs docēt vt lōge infra se positos veluti in imo respiciūt: quib⁹ nō cōsulēdo loqui/ sed vt ꝺsiando dignanť. Recte añt bis ꝙ ꝓphetā dns dicit. Vos añt cū austeritate iperabat eis t cū potēcia. Cū austeritate ei⁹ t potēcia imperāt ꝗ subditos suos nō trāquille ratiocinando corrigere: sed aspe inflectere ꝺsiando festinant.

¶Capitulum.xiij.

Prōpriū doctrine arrogantium.

Ezechi 37.a.

Cū austeritate ꝓpetrātes.

Tcōtra vera doctrina tāto vehementius boc elatiōis vitiū fugit per cogitationē/ ꝙto ardētius ipm magīm elationis insequitur. Lauet ei⁹ neteū magis elatis moribus ꝓdicet: quē in corde audientiū sacris sermonib⁹ infectat. Humilitatē nāq̄ ꝗ magistra est oīum materq̄ virtutū: t loquēdo dicere: t vſuēdo conat ostendere/ vt eam apud discipulos ꝓfitaē plus moribus ꝙ sermonib⁹ eloquat: vñ Paulus Thessalonicēsibus loquēs: ñsi culminis ꝓpri apostolat⁹ oblitus ait. Facti sum⁹ paruuli in medio vſm. Vñ Petr⁹ aplus cum diceret. Parati semp ad satisfactionē oīmi poscēti vos rōnē de ea ꝗ in vobis est spe: in ipa doctrine scientia quasi tate docēdi asserit esse seruāda: subdēs/ sed cū modestia t timore ꝓsciam habētes bonā. Hoc añt qđ discipulo paulus ait. Precipe hec t doce cū oī impio: nō dñatiōe potētie/ sed auctoritate suadet vite. Cū impio qppe docet/ qđ pri⁹ agit ꝙdicat: nam doctrine subtrahit fiduciam quando conscientia prepedit linguam. Non enim potestatē

1.thi.6.c.

elate locutionis sed bone fiducie minuauit actiōis. Vñ etiā de domino scriptū est. Erat essi docēs sicut ptātē hīs: nō sicut scriber phariseī. Singulr nāq; ac principalr solus ex ptāte bona locut⁹ est: qr ex ifirmitate mala nulla cōmisit. Ex diuinitatis q̄ppe potentia habuit id qđ nobis p humanitatis sue innocentiam ministrauit.

¶ Capitulum.xxiij.

Cōsiderationes bone ad correctiōe.

NOs essi q̄ ifirmi hoīes sum⁹ cuz de deo loīs⁹ loq̄mur: debem⁹ primū meminisse qđ sum⁹: vt ex ppria infirmitate pēsem⁹ q̄ docēdi ordine infirmis fratrib⁹ psulam⁹.

Pila.

Cōsiderem⁹ igit qr aut tales sum⁹ quales nōnullos corrigim⁹: aut tales aliqñ fuim⁹: r si taz diuina gra operāte nō sum⁹: vt tāto tēperanti⁹ humili corde corrigamus/ q̄to nosmetipsos veri⁹ q̄ in his q̄s emēdamus agnoscimus. Si añ tales nō sum⁹ nec fuim⁹ q̄les adhuc illi sunt quos emēdare curamus: ne cor nostrū forte supbiat / r de ipsa innocētia penas rnat: quoñ mala corrigim⁹/ alia cor bona nobis añ oculos r euocem⁹. Que si olim nulla sunt / ad occulta dei iudicia recurram⁹: qr sicut nos meritis nullis hoc ipsum bonū qđ habem⁹ accepim⁹: ita illos q̄s pōt gra supne virtutis infundere: vt excitati posteri⁹ etiā ipa possint bona q̄ nos ante accepim⁹ puenire. Quis essi crederet q̄ p apostolatus meritu Paulus lapidatū stephanū pcessurus erat: q̄ in morte ei⁹ lapidātiz vestimēta seruabat? His ergo primū cogitationibus humiliari cor debet: r tūc demū delinquētiū iniquitas increpari. Sed hunc vt sepe dictū est locutiōis modum beliu ignorare oñdit/ q̄ locutiōe sua elatiōis typo q̄si potētia cuiusdaz auctoritatis inflat dicēs.

Beda.

Tertius

¶ Audi igitur Job eloquia mea: r oēs sermones meos ausculta. Ecce aperui os meū: loquatur lingua mea in faucibus meis. In fauc bus vero loq̄ est silēter dicere: r nō clamoribꝰ vociferari. Quibꝰ ꝓbis arrogātes intra sanctā ecclīam positos signat. Di essi velut in faucibus loqui dicunt: qñ nō cōtra aduersarios extra vluētes clamāt: sz quosdā intra sinū sancte ecclīe q̄si vicinos ac iuxta positos increpāt. Sepe ꝓo arrogātes eandē quā tenent arrogantiā se fugere oñdūt: r dum sic cuncta agūt vt nullū lateāt/ bec priuate singulis q̄si silēter narrāt: quatenꝰ nō soluz de sensu intelligētie/ sed de ipso apud homines etiā arrogātie contēptu gloriētur. Vñ nunc dr. Loquat lingua mea in faucibus meis. Qđ aperte dicitur. Que cōtra te prudēter sentio/ ecce silenter narro. Aliqñ añt in tā imprudētie elatione pstitūt: vt alios tacētibꝰ ipi soleāt laudare qđ dicūt. Vñ subiungit. ¶ Simplici corde meo sermones mei/ r scientiā labia mea purā loquentur. Magne virtutis laus est/ simplicitas locutiōis. Qua qr arrogātes nō babēt/ habere se bā/ sollicitus asserunt vt securi⁹ audiant/ r pure se locuturos denūciāt: qr duplicitatis sue malicia deprehendi formidāt. Sepe añt r falsis vera permiscēt: vt inde eoꝝ mendacio citi⁹ credat: vñ inesse eis assertioni veritatis agnoscēt. Quia igit beliu r pure se locuturū pbibuit: r dicta sua appellādo suias fauore pcurrit: candē tam iniam qua pmisit aditū git dicēs.

In fauc clamoꝝ quib

Zenit. 11.a.

Actuū 14.b. 5

Gene. 2.b.

¶ Capitu.xv.

SPirit⁹ dei fecit me: r inspiraculū oīpotētis vluificauit me. Subditurus vera/ pie misit elata: r dicturus boc qđ recte saperet/ ante inotuit ꝑtū tum eret. Sic nimirū sic arrogantiū mētes in sanitā: vt r in eis q̄ recte sentiūt elatiōis sue torpitudine deprauent. Vñ fit vt etiaz eoꝝ recta auditores neq; istruāt: qr ꝓrecto illos q̄si q̄ tumide sentire

nūt: nō ad sut reuerentiā sz ad cōceptū vocāt: dūq; dictis prudētibꝰ stultitie ꝓba miscēt: qr stultitia audiēte despicit/ etiā prudētia nō tenet. Hinc essi ꝓ Moysen dr. Vir qui fluxū seminis sustinet immūdus erit. Quid est essi semo nisi semen? Qui dū ordinate emittit: audiētis mēs quasi ꝓcipiētis uterus ad boni opis plem fetat. Si vero importune defluit emittentē polluēs generādi ꝓtutē pdit. Nā si semo semen non esset: de predicante Paulo nequaq; athenienses dicerent. Quid vult sibi seminiuerbi⁹ dic dicere: Deq; r Lucas dicit. Ihe essi erat dux ꝓbi. Semen ergo sui ꝓpositus dicatū scōpetēter fluēs/ cetera mēbra coinquinat: cuz sermo q̄ quē in audientiuz sensib⁹ nasci scientia debuit: si inordinate pdeat etiā q̄ recte senserit fedat. Vñ beliu q̄s etiā q̄ recte pōt sentire commaculat: dū cui vt qđ loquat ignorat: r quasi fluxū seminis sustinet: cū linguā vtilitati cōgruaz p ꝓbavane locutionis monet. Bono añt q̄dmodz factū se astruit r animatū: sp̄m factū/ r p inspiraculū se narrat animatū. Facto q̄ppe adaz scriptū est. Inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite: r fact⁹ est hō in aiam viuentem. Sed bec q̄ recte astruit vtrū recte exequat audiamus. Sequit. ¶ Si potes respondē mihi r aduersus faciē meaz resiste. Ecce dū narrat ordinē vere cōditionis/ in fastū supbe elatiōis erūpit: atq; alios ꝓbis boc idē replicat dicēs. Ecce r me sicut te fecit de⁹: r de eode luto ego q̄s format⁹ sum. Verūtamen miraculū meū non te terreat: r eloquētia mea nō sit tibi grauis. Quid est q̄ beliu ordinēpre cōditionis agnoscit: r modū recte locutionis ignorat? Quid est q̄ se dr̄ō Job r cōditū exequat/ r locutura exaltat: nisi boc q̄ arrogantes oēs cunctis quidē hoībus se equaliter cōditos meminerūt: sz p fastū scientie auditores suos equales sibi ꝓ esse vt credere dedignant: eisq; se p nature cōditionē cōferūt / sed p tumoꝛē scientie superponūt? Equales q̄dē se iudicāt extitisse nascendo: sed nō equales remā esse viuendo: atq; in eo q̄ equales quasi viuē do iam nō sunt: illud ad maius miraculū renocāt q̄ equales nascendo fuerūt. Vñ inflat⁹ beliu dicit. Ecce r me sicut r te fecit deus: r de eode luto ego quoq; format⁹ sum. Verūt̄ miraculū meū non te terreat: r eloquentia mea non sit tibi grauis.

¶ Capitu.xvj.

Habent boc ꝓprium arrogātes q̄ primū dicāt mira se dicere semp existimāt: r locutionē suaz admirādo puenīūt: qr vt in acutis sensibus ipsa elatio qđa sit fatuitas ignorant. Notādū q̄z est q̄ Paulus dū mire bebreos admoneret/ adiūxit. Rogo añt vos fratres vt sufferatis verbū solatij/ etesi ꝓpaucis scripsi vobis. Beliu añt inania ꝓtulit: et quasi ꝓsolido subiūxit. Miraculū meū nō te terreat: r eloquētia mea nō sit tibi grauis. Ille dicta suaverbū solatij: hic ꝓ eloquētia r miraculū vocat. Ecce q̄ distincti sapores pdēt fructuū ex diuersa radice cogitationū. Ille ꝰ magnis būliter sentit: iste de minimis se inaniter erigit. Quid ergo inter bec nisi boc solerter intuedū q̄ r ascēsuri in imo se esse cōsiderāt: r casuri semp in ꝓcipitio stāt: Salomone attestāte qui ait. Ante ruinam exaltat cor: r ante gloriam humiliatur. Sequit. ¶ Dixisti ergo i auribus meis: r vocem verboꝝ audiui. Atq; eandem vocem subiungens ait. Mundus sum ego r absq; delicto immaculatus: et nō est iniquitas in me. Quereias in me reperit: ideo arbitratus est me inimicum sibi. Posuit in nervo pedes meos: custodiuit omnes semitas meas. Moꝛaq; cōtra bec verba q̄ dentum Job dixisse narrauit suiaz sua

Hebrꝛ 13.d.

Ascēsuri simo se cōsiderāt r casuri semper in ꝓcipitio stāt.

rr ij

proferens ait. ¶Hoc est ergo in quo nō est iustificat⁹. Profecto bñis iobveraciter direrat: ꝙ absq; culpa fuerit flagellatus. Hoc enim ipse de se qđ de illo ad diabolū dñs dixit. Cōmouisti me aduersus eū/ vt affligerē illū frustra. Sed beliu nō credidit cessante culpa potuisse eum etiā pro gratia flagellari: nesciebat em flagellus ei⁹ nō delere vitiū/sz meritū augere: z p eo ꝙ sine delicto se direrat flagellatū/ hac eum sñia increpabat dicens. Hoc est ergo in quo nō es iustificatus. Habēt em hoc arrogātes proprium vt plus arguere appetāt ꝙ cōsolari: z queq; boiē⁹ euenire cognoscūt/ex solis euenisse iniquitatib⁹ arbitrent. Nescīt q̄ occulta iudicia subtilr ꝝrere: nūq; id qđ nō intelligunt būiliter pscrutari: qz eos sepe a secretis inuestigationib⁹ iudicioꝝ dei ipsa scīe sue elatio ejecit dñi extollit. Obstaculū nāq; veritatis est rumor mētis: qz dū inflat/ obnubilat. Qui etsi qñ sciam vident adipiscī: quasi de quadā rerū cortice nō de secrete dulcedinis medulla pascuntur: micantibus ingeniis sepe exteriora tñmodo attigit: sz interni gustū saporis ignorant: vez fortis acuti/ sed inēcecti sunt. Neq; id de deo sentiūt qđ dulce interi⁹ sapiat: sz qđ excussuz exterius sonet. Qui etsi secreta quedā intelligendo percipiunt/ eoruz dulcedinem experiri non possunt: z si nouerūt quomodo sūt/ignorāt vt dixi quomodo sapiunt.

¶Capitulum.xvij.

Et sit plerūq; vt fortiter dicāt: sz tamē iuxta ea que dicūt viuere nesciāt. Vñ bene quidaz sapiēs dixit. Vbi sñia autem doctus deus hec dicere ex sñia. Sñia q̄ppe a sensu vocata est. Et recte que intelligit nō ex sola scīa/sz ex sñia dicere appetit: q nequaq; tñmodo sciēdo dicere/sz sentiendo desiderat experiri quod dicit. Sed mens arrogantiū dictorum suoꝝ sensum nō penetrat: qz ab interno gustu recto iudicio in eos fauores redigitur quos foris amat. Vera aūt scientia afficit nō extollit: nec superbientes quos reppleuerit/sed lamentantes facit. Quia quisq; eū repletus fuerit: primo inferiori loco se scire appetit: z iam sui conscius tanto per illam firmior z robustius sapit/ꝙto se infirmū in illa veri⁹ recognoscit: atq; ampliorē vitam huius scientie ipsa ei humilitas aperit/dumq; imbecillitatē suam cōspicit: ipsi ei cognitio secretoꝝ sublimium absc̄ditos sinus pandit/qua cognitiōe pressus subtiliorē redditur/ quo ad occulta rapiatur. Beliu ergo i flagellis beati Job idcirco veracē rationē nō inuenit: qz eam quereret humiliter nescit: z increpare potiꝰ q̄ consolari parat⁹ dicit. Hoc est ergo in quo nō es iustificatus. Nō tñ qđ quoq; est ꝙ beatus Job i nerno pedē suū positū dixit: sz nequaq; mundū se hoc mō quo ei obiicitur absq; peccatorū immaculatū z sine iniq̄tate fuisse memorauit. Sed beliu dñi cum austeritate studuit increpare q̄ dicta sunt/mentiēs addit que dicta nō sunt. Qui etsi semp increpare appetūt z nūq; fouere/multa plerunq; increpādo mentiunt. Nā vt arguere docte videant: fingunt nonnunq; que redarguant: z cum ipsi equino more in cursum sue ostentationis inferueant/in subiectoꝝ inuectionibus ex fictis sibi iniquitatibus cāpum parāt. Sciendus tñ est q̄ sicut z superius dixi: ꝙ arrogātes viri inflatis suis sermonibus sepe fortia dicta pmiscēt: nec ꝑsiderant aliqñ qđ viuāt/ sz pēsant studiose qđ doceāt. Quoz nūc beliu spēm tenet q̄ nō recte viuere appetit/sz docere. Qz ergo sciēs sed arrogans loquit: taceam⁹ iam qđ tumidum viuit: z audiam⁹ qđ solidum dicit. Post tot itaq; elationis verba/tam dē scientiā suā ondere ꝛebōās aīo

g̃ Respondebo tibi ꝙ maior sit deus homine. Dicitur fortasse ab aliquo. Quis ista vel cum non audit ignorat: sed nimirū hec scientia vilis credit/ si non ex ipsa intentionis sue radice pensetur. Flagellato videlicet loquebatur: qui z percussionis verba acceperat/z causas verborum nesciebat. Idcirco ergo intulit.

¶Capitulum.xviij.

Respondebo tibi ꝙ maior sit deus homine vt flagellat⁹ homo cōsiderans/ qz illo maior est deus in oē qđ patit ei⁹ iudicio se postponat: cui se minorem esse non dubitat: z quod a meliore patitur iustū credat etiā si eiusdem iustitie causas ignorat. Quisquis em etiaz p pcō peccatiq; nisi murmurādo rentat: eoipso iā iustus esse inchoat/q̄ sententia iusti tiā accusat. Hō nāq; sub deo est cōdit⁹: z ad ꝑditiōis ordinē redit/qñ sibi cāstatē iudicis sui etiā quā nō intelligit aīponit. Bñ ergo ꝛ. Respōdebo tibi ꝙ maior sit deꝰ hole: vt ꝑsiderata potētia creatoris deferuear tumor mētis p memoriaz cōditiōis. Vñ Dauid ꝓpheta cum pcussiōis pōdere i excessum vocis erūpere cogeret: ad ꝑsiderationez cōditiōis sue se recolligēs ait. Obmutui z nō aperui os meū: qm tu fecisti. Pēsauit em ꝑditiōis sue ordinē/z iustitiā pcussiōis inuenit: qz benigne eī q̄ nō erat cōdidit eū pfecto qui erat nō nisi iuste pcussit. Sequit. ¶Aduersus eum cōtendis ꝙ nō ad oīa verba respōderit tibi. Semel loquitur deus: z secūdo idipsuz nō repetit. Afflicti cordis est ꝓpriū: vt l oē qđ appetit: z tñ rex ordinē ptrariū sentit: si possit fieri cur ita vel non ita sit diuinis sibi rūderi vocibus velit: vt deū de cuncta rerū cōtrouersia cōsulat/ z rōnīōis ei⁹ cognita rōne cōquiescat. Beliu aūt preuidēs ꝙ scripturā sacrā dñs cōdecret: vt in ea vel publicis/vel occultis: fictoꝝ q̄stiōib⁹ rūderet ait. Adversus eū cōtēdis ꝙ nō ad oīa verba rūderit tibi. Semel loquit⁹ deꝰ z scōo idipsum nō repetit. Aesi diceret. Deꝰ singulor cordibus priuatis vocibus nō rūdet: sed tale eloquium construit per quod cuncto rum questionibus satisfacit.

¶Capitulum.xix.

In scripture quippe eius eloquio causas nras singuli si reqrimus inuenim⁹: nec opus est vt in eo qđ spiritualr ꝙsz tolerat rūderi sibi diuina voce specialr ꝛrat. Ibi el nobis oīb⁹ in eo qđ specialr patimur/cōmuniter rūdet: tibi vita ꝓcedentiū fit forma sequētiū. Ut em vnum e plurib⁹ pferam⁹: ecce dū passiō e aliq̄ vel molestia carnis afficimur: scire fortasse occultas causas passionis etiūsdē vel molestie optamus: ꝛten⁹ in eo qđ patimur/ ex ipsa re rū scīa cōsolemur. Ez qz de specialib⁹ tētationib⁹ nūis nequaq; nobis singulis specialr rūdet/ad scripturā sacrā recurrim⁹. Ibi vez iuenimus ꝙ paul⁹ carnis sue infirmitate tētatus audiuit. Sufficit tibi gr̃a mea: nā ꝑtus in infirmitate pficit. Qđ idcirco illi i infirmitate ꝓpria dictuz est: ne sigillatim nobis oīb⁹ diceret. In scriptura igit sacra vocē dei afflicto paulo audiuimus: ne cū fortasse affligimur/singuli audire cū priuata ꝙsolatione ꝛrem⁹. Nō ergo dñs ad oīa ꝑba nobis rūdet: qz semel loqit/ z scōo idipm nō repetit. i. bis q̄ scriptura sacraz ad pfectos nros ptulit nos erudire curauit. Discant itaq; sctē doctores ecclie: discāt z arrogātes sacra cū itra eā labozare q̄sdā pusillanimitate cōspiciūt: qz nobis de⁹ ad ꝑba oia nō rūdet: qz semel loquit⁹ de⁹: z idipm scōo nō repetit. i. cogitatiōib⁹ vt tētatiōib⁹ singulaz nō iā pallia ꝓpheta voces nō p eā pbebit ꝛc.

ra sacra q̃cõd p̃t singulis euenire cõprehẽdit: atq; illa p̃ exẽpla hec dicẽdo etiã vitã sequẽtiuz informare curauit. Quãuis q̃ dñs. Semel loquit de⁹: z scõo idipm nõ repetit: hoc intelligi subtilᵒ põt: q̃ pf vnigẽitꝰ filius substãtialẽ sibi filiũ genuit Tod ei dei ẽ ꝓbũ genuisse. Semel añt log dei est ꝓbũ aliud p̃ter vnigenitũ nõ hẽ. Vñ z apte subdit. Et scõo idipm non repetit: qz vez dociplm ꝓbũ. i. filiũ nõ nisi vnicuz genuit. Q̃ añt nõ ait: locutᵉ est q̃ loquek: nõ vez tpa p̃teritũ nec futurũ ponẽs: liquet oĩb⁹ qz deo non p̃teritũ tpa cõgruit nec futurum. Tãto ergo i eo quodlibet tpa ponitur libere: q̃to nullius ẽ. Neq; esset q̃libet libere dici poterat si saltez vnũ ppie dicerek. Inde itaq; dici i deo tpa audacter quodlibet iz: vñ in eo dici ppie nullũ iz. Verbum nãq; p̃ sine tpe genuit: z q̃a digne fari queat illã ineffabilẽ natiuitatẽ q̃ de eterno natꝰ est coeternus: q̃ cristes añ secula genuit equalẽ: q̃ gignẽte natus posterior non est? Que vez nos mirari possumꝰ / sed intueri minime valemꝰ. Illiᵒ añt natiuitatis vim iã mirari posse ali quatenꝰ videre ẽ. Sz quõ videmꝰ q̃ nequaq; cõprehẽdimꝰ? Est autẽ q̃ vsu carnis p̃trahere ad sensum spũs debemꝰ. Nã si q̃s in tenebris clausis oculis iaceat: atq; añ eũ subitũ lucerne lumẽ erumpat / clausi eiꝰ oculi ipo aduentu luminis feriũt̃ vt patescãt. Cur ergo turbati sunt / si clausi nihil viderũt: Nec tñ aliq̃d ꝓfectũ fuit: q̃ videre clausi potuerũt. Nã si ꝓfecte totũ vidissẽt cur apti q̃rerẽt q̃ viderẽt: Sic ita q̃ sic sumꝰ: cũ de incõprehensibili natiuitate itueri aliq̃d conamur. Colpso est q̃ fulgore admiratiõis p̃cutiẽ animꝰ: in q̃ añ videt q̃ videri nõ valet: velut in tenebris positus vim lucis oculis clausis videt. Hẽ ĩn nãq; ait. Semel loquit deꝰ. Da uid ho ꝓbi vnigeniti natiuitatem intuẽs / ait. Semel locutꝰ est deus. Q̃ esset vnigenit⁹ filiꝰ idẽ ꝓbũ patrio ꝓfectione natus ꝺr: z p̃ eternitate semp nasci ꝓhibetur: sacra scriptura libere dicere de deo possit: qz locutꝰ est z loquit. Jn eo enim q̃ ꝓfectũ ꝓbũ genuit / z locutꝰ est pater: in eo añt q̃ semp gignit vtiq; loquit: q̃uis hoc q̃ ꝓfectũ dicimus ppie nõ dicamꝰ: neq; esset q̃ factũ nõ est ppie ꝺr esse ꝓfectũ: iꝫ eiꝰ plenitudinẽ p quãdã angustiã nre locutiõis exprimimꝰ: sicut etiã de pfe dñs dicit. Estote pfecti sicut z pr vester celestis pfectꝰ est. Q̃ vero dei diuine nature secreta admiratio nõ facile occupatis p terrena desideria mentibus innotescit apte dei locutio quatr ad nos fiat insinuat dicẽs. ¶Per somnium in visione nocturna quãdo irruit sopor super homines: et dormiunt in lectulo.

¶Capitulum.xx.

Quid est q̃ p somniũ nobis locutio diuinitatis innotescit / nisi q̃ dei secreta nõ cognoscimꝰ si in terrenis desideriis nris dei vigilemꝰ: i sõno exteriores sensus dormiũt z interiora cernunt. Si interna ergo cõplari volumꝰ ab externa iplicatione dormiamꝰ. Hoc vez dei ẽ si somniũ audiẽ q̃ trãsitia mẽte ab hui⁹ scli actiõe ꝺescik: z i ipso mẽtis filẽtio diuina ꝓcepta pẽsanꝺ. Cũ ei ab externis actiõib⁹ mẽs sopiꝫ: tunc plenꝰ mãdatoꝝ dei põdꝰ agnoscitur. Tũc ꝓba dei mẽs viuaciꝰ penetrat / cũ ad se admittere curarũ sensa cularium tumultꝰ recusat. Male, tarꝺ añt bõ vigilat: q̃ cũ seculariũ negocioꝝ est? † isoleter inherat. Aure ꝺ ꝓpe cordis terrenaꝝ cogitationũ turba dñi pstrepit clauꝺit: atq; i secretario mẽtis q̃to minꝰ curaꝝ tu multuariũ sonꝰ cõpescit / tãto amꝑ ꝓfectꝰ vox † ꝓfectis iudicis nõ auꝺitur. Nec; esset ꝓfecte bõ sufficit ad vtraq; diuisus: iꝫ dñi sic iteri⁹ eruꝺiri appetit vt tũ exterius ꝓficek: vñ exteri⁹ auꝺitũ aperit / ide interius obsurꝺescit. Moyses admiratus egẽ ꝓ egyptũ añ vigilabat: z idcirco vocẽ dñi in egypto positꝰ nõ audiebat. Sz extincto egyptio posuit in ꝺeserto fugit: illic dñi ꝺraconis annis ꝺeguit / añ ab inchoatis terreno ꝺesiderio ꝝ tumultꝰ obꝺormiuit: atq; idcirco diuinã vocẽ ꝓcipere meruit: qz ꝓ supnã gkam q̃to magis ab appetendis exteriorib⁹ torpuit / tãto verius ad cognoscenda interiora vigilauit. Rursus israelitici ppli turbis plat⁹ vt legis ꝓcepta ꝓciꝑiat in mõte ꝺuciꝫ / atq; vt interna penetret ab externis tumultib⁹ occultat.

¶Capi.xxi.

Inde z scti viri ꝺ exterioꝝ ministeriis ꝺeseruire officijs necessitate cogunt studiose semp ad cordis secreta refugiũt: ibiq; cogitatiõis intime cacumẽ a scẽdũt: et legẽ añ in mõte ꝓciꝑiũt: dñi ꝓpositis tumultib⁹ actionũ tpaliũ in cõtẽplatiõis sue ꝺulcẽ supne volũtatis sniaz pscrutãt. Hic est q̃ idẽ moyses credꝰ ꝺ reb⁹ dubijs ad tabernaculũ redijt: ibiq; secreto dñi cõsuluit: z quid certius decernat agnoscit. Relictis ꝺpe turbis ad tabernaculũ redire est / postpositis exterioꝝ tumultib⁹ secretũ mẽtis intrare. Ibi esse dñs ꝓfitꝫ: z q̃ foris agẽdã est publice / intus fideliter audit. Hoc q̃tidie boni rectores faciunt / cũ se res dubias discernere nõ posse cognoscũt ad secretũ mẽtis velut ad quoddã tabernaculuz reuertunt: diuina lege ꝓspecta añ cor̃ posita arca dñm ꝓsulunt: z q̃ prius int⁹ tacẽtes audiũt: hoc foris postmoꝺũ agẽtes innotescunt. Ut esse exterioꝝ officijs inoffense ꝺeseruiat / ad secreta cordis recurrere incessabiliter curat: sic vocẽ ꝺei añ p somniũ audiũt / dñi in meditatiõe mẽtis a carnalib⁹ sensib⁹ abstrahunt. Hic est q̃ sponsa in canticis ꝺicoz sponsi vocẽ añ q̃ somniũ audierat q̃ ꝺicebat. Ego dormio: z cor meũ vigilat. Adhuc dormiũt exteriora sensus ab huiꝰ vite sollicitudinib⁹ sopiꝫ: vacãte mẽte viuaciꝰ eterna cognoscẽ. Foris dormio: sed int⁹ cor vigilat: q̃ dñi exteriora añ nõ sentio / interiora solerter ꝓpehẽdo. Bñ ergo beliu ait. Qz ꝓ somniũ loquit deꝰ / atq; apte subdidit / in visiõe nocturna. Nocturna el visio apparere ꝓtẽplationi mẽtis sub q̃ ꝺusq̃ imaginatiõibus solet. Jn diurna añt luce certi⁹ cernimꝰ: in nocturna ꝓ visiõe cuncta ẽr videmus. Et q̃ scti oculi mentis in hac vita sunt / diuine nature secreta añ sub quãdã imaginatiõe ꝓspiciũt: qz vez necdũ sicut sunt ea manifestiꝰ contẽplant: bñ beliu posq̃ dixit deũ nobis ꝓ somniũ loqui / subdit in visiõe nocturna. Nox q̃ppe est vita pfecta: in qua ꝺiu sumus ꝓ boc q̃ interna ꝓspicimꝰ / sub incerta imaginatiõe caligamꝰ. Prophetaꝝ nãq; ad vidẽdũ dñm quãdã se ꝓmi caligine sentiebat dicẽs. Ala mea ꝺesiderauit me i nocte. Ac si apte ꝺiceret. In hac obscuritate vite pñtis videre te appeto: sed adhuc infirmitatis nubilo circũscribor. Dauid añ huiꝰ noctis caliginẽ vidẽs / claritatẽ veri luminis prestolatus ait. Mane astabo tibi z videbo. Adhuc ergo in nocte minus se videre conspicit: qui ad videndum deum futurũ mane cõcupiscit. Quia vero vt diximus ab exterioꝝ actiõe cessare dormire est bene beliu subdit. Q̃ irruit sopor sup boues. Quia aute sancti viri ex exterioꝝ actionũ non ꝺeseruiunt: intra mentis cubilia conquiescũt: apte subiunxit: Et dormiunt in lectulo. Mancipia enim viris dormire in lectulo est intra mẽtis sue cubile quiescere. Unde scriptum est. Exultabunt sancti i gloria: letabũtur in cubilibꝰ suis. Dicat ergo q̃ semel loquit deus ꝓ somniũ in visiõe nocturna / q̃ irruit sopor sup boues / z dormiũt i lectulo: qz nimirũ tũc secreta diuinitatis agnoscimus / cũ ab huiusmõdi tumultuo sa cupiscentia intra mẽtis nostre

Probatio q̃ ẽ plo moysi. b

Cauẽla scrõrũ viro rum.

Nox vita pñs.

Esaie 26.b.

pñs. 5.a.

Quid dormire i lectulo.

b

Impedimẽtum

Exemplũ de bonis rectoribus

Moyses

a

Exẽplũ

Cant. 5.a.

b

pñs. 149.a.

Qñ secreta diuinitatis agnoscimus

agnoscia cupiscentie

cubilia segregamur. Qz ño vt sepe fatu dixim⁹: aurē cordis tumult⁹ seculariū negotioz claudit: z deo secrete cōsiderationis aperit/aptē subiungit. Tūc aperit aures virozz erudiēs eos instruit disciplina.

Dño de⁹ eruditens fetōs instruit disciplina. p. 20. d.

Cum em̄ ab exterioribꝰ actionibꝰ sopiunt: aperta aure interni⁹ eraminis causas audiunt. Qui dum subtiliter vel flagella publica/vel iudicia occulta cōsiderāt: semetipsos afficere/sedo nō cessant. Vñ dñ dicū est. Et eruditēs eos instruit disciplina: qz cōsiderāti mēti z se ip̄z lacerāti ānī q̄d̄ā plage p cussionis sunt lamēta: cōpunctionis. Vñ etiā Salomō recte vim percussionis vtriusq; iungēs ait. Liuoz vulneris abstergit mala z plage in secretioribꝰ vētris. Per liuorē ꝑpe vulneris disciplinam insinuat corporee pcussiōis. Plage ño in secretioribus ventris sunt interna mētis vulnera que p punctionem fiunt. Sicut em̄ vēter cibo repletus extendit: ita mēs prauis cogitationibus dilatata subleuatur. Abstergūt igit mala/z liuor vulneris z plage in secretioribꝰ ventris: quia z disciplina exterioz culpas diluit: z extensam mentē compunctio pnie vltione transfigit. Sed boc inter se vtraq; hec differūt: q̄ plage pcussionū dolēt/lamēta ꝑpe punctionum sapiūt. Ille affligētes cruciant: ista reficiunt dum affligūt. Per illas in afflictione meroz est: p hec in meroze letitia. Qz tñ ipsa cōpunctio mentē lacerat: eandem cōpunctionem nō incōgrue disciplinā vocat. Quatuoz ꝑpe sunt q̄litates ꝗbus iusti viri ala in cōpunctione vehemēter afficitur. Cū aut malozz suoz reminiscitur considerās vbi fuit: aut iudicioz dei sententiam metuens: z secū querens cogitat vbi erit: aut cum mala vite pñtis soleter attēdens merens ꝑsiderat vbi est: aut cū bona supernē patrie cōtemplat: que q̄ necdū ꝓspicit/ingens conspicit vbi nō est. Maloz suoz Paul⁹ memis nerat: z ex eis se in quibus fuerat affligebat: cum diceret. Nō sum dignus vocari apls⁹: q̄ persecut⁹ sum ecclesiā dei. Rursum diuinū iudiciū subtiliter pēsans: i futuro male esse metuebat dicēs. Castigo corpus meum z seruituti subdo: ne forte alīs ꝓdicans ipse reprobus efficiar. Rursus mala pñtis vite pensabat/cū diceret. Dū sumus in hoc corpore/peregrinamur a dño. Et video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee: z captiuū me ducentē in lege peccati q̄ est in mēbris meis. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe: mortis huius: Et rursum bona eterne patrie ꝑsiderabat dicens. Videmus nūc p speculū i enigmate: tūc aūt facie ad faciem. Nunc cognosco ex pte: tūc aūt cognoscā sicut z cognitus sum. Atq; iterum. Scim⁹ q̄m si terrestris domus nra huius habitationis dissoluat: q̄ edificationez ex deo habemus domū nō manufactā eternā in celis. Cuius dom⁹ bona intuens Ephesijs dicit. Ut sciatis q̄ sit spes vocatiōis vſe: z q̄ diuitie glie hereditatis ei⁹ in sanctis: z q̄ sit supemines magnitudo ꝑturis eius in nos q̄ credidimus. Mala vite pñtis bñis rob considerās ait. Tēratio est vita bñana sup terrā. Vñ Dauid q̄z ait. Uniuersa vanitas oīs bō viuens. Et q̄ꝑ in imagine dei ambulet bō: tñ vanitate conturbabitur. Qui rursum eternā patriā ꝓplat⁹: z hec mala pēsans i q̄bus erat: atq; illa bona considerans in quibꝰ adhuc non erat/ait. Heu mihi q̄z incolat⁹ me⁹ ꝓlongatus est. Et Ego dixi in pauore meo: piectus sum a vultu oculoz tuoz. Subleuatus in extasi q̄ñ interpretes pauorē nō proprie vocauerūt: a vultu oculorum dei vidit se esse piectum. Post interni quippe luminis visionem que in eius anima per contemplationis gratiam radio claritatis emicuit: ad semetipsum redijt: z cognitione ꝓcepta vel quibus illic bonis deesset/vel quibus malis hic adesset inuenit. Neq; em̄ q̄s pñtis vite mala sicut sunt cōspicere ꝓualet: si bona eterne patrie p cōtēplatiōis gustum contingere necdū ꝓz. Vñ a vultu oculoz dei piectum se esse cognouit. Subleuatus quippe videlicet q̄ se hic videre non posse ad se relapsus ingemuit. Perfectā ꝑz aſam ista ꝓpunctio afficere familiarius solet: q̄ oēs imaginatiōes corporeas insolenter sibi obuiātes discutit: z cordis oculū figere i ipso radio intrinsece ꝓspicit lucis intendit. Has quippe figuraꝝ corpaliū spēs/ad se int⁹ ex infirmitate corporis traxit. Sed ꝑfecta cōpūctio hic summope inuigilat: ne cū veritatē querit/eā imaginatio circumscripte visionis illudat: cunctasq; sibi obuiantes imagines respuat. Qz em̄ per illas infra se lapsa est in ullis sup se ire conat: z postq̄ p multa indecēter sparsa est/ inuenīt se colligere nititur: vt si magna vi amoris ꝓualet/esse vnum atq; le corporeū contempletur. Vñ aliq̄n ad quādā inusitatā dulcedinē interni saporis admittit: ac raptim aliquo mō ardēti spū affiata renouat: tātoq; magis inhiat/q̄to magis z q̄dā gustat: atq; hoc intra se appetit q̄ sibi dulce sapere intrinsecus sentit: q̄ ꝑz eius amore dulcedinis sibi cōa se viluit: z postq̄ hāc vtcūq; percipere potuit: quid sine illa dudū fuisset inuenit. Cui inhērere conatur: sed ab eius forti tudine sua adhuc infirmitate repellitur: z q̄ eius mūdicie contemperari nō valet/flere dulce habet: sibiq; a se cadēti infirmitatis sue lachrymas sternere. Neq; enim mētis oculum pōt in id quod intra se raptim conspexerat figere: q̄ ipso vetustatis sue vſu deorsum ire cōpellitur: inter hec ambulat/estuat/ super se ire conatur: sed ad familiares tenebras suas victa fatigatione relabitur. Qz ergo sic affecta pia ꝑtra semetipsam graue certamē tolerat: z q̄ ois hec de nobis cōtrouersia cum nos afficit q̄uis delectatione ymirta nō modicum dolorē parit: veluti postq̄ dixit deū nobis p somnium loqui: z locutiones ei⁹ nras aures apire nō immerito eandem aptionē auriū disciplinam vocat: q̄ eo magis nos affliciendo cōterit/ q̄to magis ad nos p occultam eius inspirationis gratiam interne intelligētie somnus erumpit. Neq; em̄ fieret exterius quisq; q̄ est: si nō intrinsecus potuisset sentire q̄ nondū est. Nāq; cū nosmetipsos inspicimus bñ cōditos: sed ad persuasionē diabolicā pestifera consensione deceptos: in nobis metipsis attēdimus aliud ē q̄ fecimus/aliud q̄ facti sumus: cōditione nos integros: sed culpa viciatos. Proinde cōpuncti apperimus vitare q̄ fecim⁹: vt ad id q̄ facti fuimus/reformemur. Vñ et apte sequitur.

¶ Capitulum. xxiij.

Tauertat holem ab his que fecit: z liberet eum de superbia.

Quid em̄ bō deſcipso nisi pessimū fecit? Et scriptū est. Initiū oīs peccati superbia Bñ ergo dicit: q̄ dō cū ab his q̄ fecerit auertit/de superbia liberat. Contra cōditorē q̄ppe superbire est pcepta ei⁹ peccādo trāscēdere: q̄ ānima se fugiēs dilationis eius ercutit: cui p obedientiam subesse cōtēnit. At contra qui id q̄ fecit vitare appetit: id quod a deo factus est recognoscit: z ad conditionis sue ordinem humiliter redit/dū sua opera fugiens talem se esse qualis a nobis deo factus est diligit. Quia ño per hanc intelligētiā gloria sempiterna recipit/supplicia eterna vitat quemadmodum recte subiungitur.

¶ Eruens priuo animam eius de corruptione: nos a vitam illius vt non transeat corruptione in gladium. Omnis quippe peccator ab hac corruptione vitiozz post illuc ad gladium compellitur trāmodum ſre penarum: vt vnde hic iniquē a gla delectatus est/inde illic iuste cruciet. Notandum ergo q̄ deus nos

Ecclī. 10.b.

Cōtra cōditorē superbire est pcepta dei.

Deus fugiens talem se esse qualis a nobis deo factus est diligit.

p. somnium locutionis nūs locutiones

Eruens priuo animam eius de corruptione

bis p somnium loquēs: prius nos a corruptione t postmodū a gladio liberat: q nimirum illius vitā ille eripit ab vitione supplicij: cui? hic mentē subtrahit a delectatione peccati. Neq; em illic bz qđ formidare debebat de gladio scie: quē hic post emendationē suā pollutio nō corruperit culpe. Bñ ergo dicit Eruens aiam ei? de corruptiōe: et vitā illi? vt, nō trāseat l gladiū: de corruptiōe nāq; ad gladiū transire est/post pacta vitia ad tolerāda supplicia peruenire. Sequitur.

¶ Capitulum.triū.

Ecrepat quoq; p dolorē in lectulo t ola ossa ei? marcescere facit. In scriptura lect? siue grabatus seu stratum aliqñ voluptas carnis/aliqñ repausatio in bonis opibus/aliqñ reqes tpalis accipit: qđ est em cp in euāgelio sanato cui dī ossa dicit. Surge tolle grabatū tuū t vade in domū tuā: nisi cp per grabatū voluptas corpis designat. Et iubetur vtiq; vt hoc sanus portet: vbi infirmus iacuerat: q nimirū ois q adhuc vicijs delectat infirmus iacet in voluptatibus carnis. Cū sanatus hoc portat vbi infirmus iacuerat: q diuino adiutorio creptus a vitijs ciusdē carnis cōtumelias postmoduz toleret/ in cui? prius desideriis requieuerat. Rursum p lectum vel stratum repausatio in bonis opibus designatur. Ūñ in apl'o actib? Petr? apostolus dicit. Enea sanet te dñs ihesus xp̄s: surge t sterne tibi. Quid ē dicere surge/ nisi mala q̄ perpetrasti derelinque? Et quid est dicere sterne tibi: nisi mercedis causa in quib? requiescere debeas operare? Ut t deserat resurgendo q̄ fecit: t inueniat sternendo quod fecerit. Quod vtiq; propheta breuiter cōprehendit dicēs. Declina a malo t fac bonum. Declinare q̄ppe a malo est ab eo quo iacuit surgere: bonum vo facere est mercedis opera in quib? requiescere debeat p̄parare. Qui em declinat a malo/ sed bona adhuc nō facit: surrexit quidē ab eo quo iacuit: sed vbi requiescere debeat nondū strauit. Et rursum lect? vel stratus reqes tpalis accipit: sicut scriptū est: vniuersum stratū eius versasti in infirmitate eius. Cū em quisq; curis secularibus fatigat: deserere p diuinā gratiā huius mūdi itinera laboriosa compungit: cogitare solet qñ pfectis vite desideria fugiat/ t ab eius laboribus requiescat: sibiq; mox desiderate quietis ordinem q̄rit: t vel laboribus cessationis locum inuenire cōcupiscit. Bz in hac vita ad hue bō positus nūl cuiuslibet ordinis loco/in cuiuslibet secreti secessu viuere sine tēptationib? nullatenus pōt: plerūq; l id qđ ad requiem pstrnit/maior dolor tēptationis inuenit. Ūñ recte p ppheta dr. Universum stratū eius versasti in infirmitate ei?. Acsi diceret. Dū qđ bic sibi parauit ad requiem: hoc ei mutasti occulto iudicio ad pturbationē. Qđ pio quidē dei consilio agit: vt hui? peregrinationis tpe electorum vita turbet. ¶ Ca. triū.

Ja q̄ppe est vita pñs q̄ ad patriā t dēm? t dicere hic occulto iudicio frequēti pturbatiōe cōterimur ne vię p patria dilig̃am?. Volēt em nōnulli viatores cum amena forte in itinere pcta cōspiciunt pergendi moras innectere: t a cepti itineris rectitudi ne declinare: eozumq; gressus tardat pulchritudo itineris dum delectat. Electis ergo suis ad se pergentibus dñs huius mundi iter asperum facit: ne dum quisq; iste presentis requie quasi amenitate vie pascit: magis cū diu pgere cp et tius pertenire delectet: ne dñs oblectatur in via/ obliuiscatur quod desiderabat in patria. Quia ergo in hac vita ois nostra quā forte parauim? reqes turbabit/ recte dr Increpat quoq; p dolorē in lectulo: id est in pñtis vite requie vel tēptationis nos stimulis /vel flagelli afflictione cōturbat. Ñ sepe bñ animus q̄libet breui tpe sine tentatione in bonis studijs fuerit uor de eisdē studijs in quibus ꝓficiendo se exerit: de ipsis virtutib? quibus multiplicari nititur/ dum sē profecisse sentit elevat. Ūñ pio rectoris nostri moderamine impulsu tēptationis afficit: vt in eo ipso pfectus sui elatio cōprimat. Quapropter postq̄ dixit. Increpa cp p dolorē in lectulo: apte subiūxit. Et ola ossa eius marcescere facit. Ossa in scriptura sacra virtutes accipiuntur: sicut scriptū est. Dñs custodit ola ossa eoz: vnū ex eis nō pterit. Qđ vtiq; nō de ossibus corporis/ sz de viribus dr mētis. Ñ certo nonnull? q̄ t multoz martyz corpora iter ossa cōfracta sunt: t pfectores dñi latronis illius cui dictum est. Hodie mecū eris in paradiso: fracturā latronis alterius in cruce crura fregerunt. Cū ergo increpat p dolorē in lectulo/ ola ossa facit marcescere: quia cū in ea reqē quam nobis ab hoc seculo ꝓparamus flagello tentatiōis afficimur: qui fortasse virtutibus nostris inniti poturimus cognite infirmitatis nre tedio extenuamur. Cū em sicut cupimus ad deum pficim?: si pfectū nostrum tentatio nulla pulsaret/ alicuius nos fortitudinis esse crederemus. Sed q̄ nobiscū superna dispēsatione agit: vt infirmitatis nre q̄ pficientes obliuiscimur: tentati recolamur in pfectu nostro q̄d de diuino munere/ t in tentatione cognoscimus q̄d de ꝓprijs viribus sumus. Que nos profecto tentatio ad plenum raperet: nisi p tectio superna seruaret. Sed pulsat nec frangit: impellit nec mouet: quatit nec deiicit: vt de nostra infirmitate sentiamus esse cp quod timuz: t de diuino munere esse cp stamus. Et quia sepe anima alicuius boni sibi conscia: cum virtutes suas sibi ad memoriā reuocat/ quadam delectatione pascitur: et quasi gratulatione ꝓpie plenitudinis impinguat: bene dicit/ cp tēptatione pulsante marcescunt ossa: quia dum ꝓpria infirmitas tentatione interrogante cognoscitur/ omnis illa nostrarum virtutum velut pinguis viriditas gratulatio subito anxietatis meroze siccatur: t qui non alicuius esse momenti bona nra pēsāda credim?: pulsati paulo ampli? pericturos nos tam iamq; formidamus. Tūc omne bonorum nostroz gaudium vertit in paucē penarū. Tunc inquos nos esse deprehendimus: q̄ sctōs paulo ante credebamus: tabescit mēs: stupent oculi/ omne quod prius p spem arridebat euanescit: tuq; ipa fastidio est: t sole se in alia tenebre meroris effundunt: nibil qđ delectet aspicitur/ triste est quicquid occurrit. Ūñ t apte sequitur. Abominabilis ei fit in vita sua panis: tanime illi? cibus ante desideratus abilis. Acsi apte dicat: afflicta mēs omnia sibi in amaritudinem verti cōsideravat/ quicqđ se antea blande libenter q̄ satiabat. ¶ Capitulum.xxv.

In scriptura est sacra panis aliqñ ip se dñs/ aliqñ ipsius gra/ aliqñ doctrine cruditio diuine/ aliqñ bticorū p̄dicatio: aliqñ subtilis vite pūitas: aliqñ iocunditas bñane delectatiōis accipit. In pane dñs signat: sicut ipse in euāgelio dicit. Ego sum panis viu? q̄ de celo descendi. Rursum p panē gra doni spūalis accipit: sicut p ppheta dr. Qui obdurat aures suas ne audiat sanguinē: t claudit oculos suos ne videat malu: iste in excelsis habitabit: munimenta saxoz sublimitas eius: panis ei datus est. Quid est enim obdurare aures suas ne audiat sanguinem: nisi

peccatis suadentib⁹ que de sanguine & carne nascuntur nō ꝑbere cō sensum? Et q̄d est ne maluz videat oculos claudere / nisi omne q̄s rectitudini aduersum est nō approbare. Iste in excelsis habitabit: q̄ ꝑ̄ uis cū adhuc caro in inferioribꝰ retinet mentē iam in sublimibus fixit. Munimēta saxoꝝ sublimitas eiꝰ: q̄ obiecta desideria terrene cōuersationis calcat/ad supernā patriā p̄ decedentiū patrū exēpla se subleuat. Et q̄ p̄ contēplationis donū gratia spūali satiak/ apte subiungit: panis ei datus est: idest ad refectionez spūalis gratie percipit: q̄ se a bonis infimis celestia sperando suspēdit. Ihc etei de setā ecclia p̄ dauid dñs dicit. Pauperes eius saturabo panib⁹: q̄ in illa mētes humiliū posite spūaliuz implent refectione bonoꝝ. Rursuz per panē diuine doctrine eruditio designat: sicut p̄ ꝑphetā. Qui habitatis in terra austri cū panibus occurrite fugienti. In terra q̄ppe austri habitat: qui in sancta ecclesia positi/superni spiritus charitatē perflant. Fugit aūt q̄ huius mūdi mala euadere ꝑcupiscit. Qui ergo in terra austri habitat/ fugienti cū panib⁹ occurrat. hoc ē q̄ cū sanctospiritu intra ecclesiā plen⁹ est: eū qui mala sua euadere nitit/eruditionis eloquio cōsolet. Fugienti scz cū panib⁹ occurrere est metuē ti eterna supplicia doctrine sacre escas offerre: & modo timoꝛe terrore cōprimere: modo pauoꝛe erhortatiōe refouere. Q̄ panis refectio scripture sacre nō inconuenienter accipitur: p eundē ꝑphetā iudeis solam literam seruantibus dicit. Quare appenditis argentū: & non in panibus: Ac si diceret: Pensatis sacra eloquia sed non in refectione: q̄ dum solam litere speciez custoditis / de spirituali intelligētia pinguedinem interne refectionis amittitis. Unde illic apte subiungitur. Et laborem vestrum non in saturitatē.

¶Capitulum.xxvj.

Ursum p̄ panez hereticoꝝ predicatio designat sicut p̄ Salomonē mulier hereticē ecclie typum gestans & stultos cōuocās dicit. Panes occultos libenter edite. vel sicut in nostra translatione scriptum est. Aque furtiue dulciores sunt: & panis absconditus suauior. Sunt ei nonnulle hereses que aperte mentiuntur predicare quod sentiunt: sed apud infirmoꝝ mentes verba tāto magis condiunt q̄to quasi ampliꝰ reuerenter abscondunt. Q̄ non immerito dicitur. Panes occultos libenter edite. Diseris enī cordibus occulta hereticoꝝ verba eo magis sapiunt/quo cū reliquis cōmuniter nō habentes. Rursum per panē subsidiū p̄sentis vite accipitur: sicut Jacob ad Laban trāsiens ait. Dñe deus si dederis mihi panē ad manducandū & vestem ad induendū: & sicut in euāgelio dñs turbis sequentibus dicit. Queritis me: non q̄ vidistis signa: sz q̄ manducastis ex panibus meis & saturati estis. De septem enī panibus fuerant saturati. Et p̄ eoz plenitudinē dñs illos intra sancta ecclesiastes detestat/ q̄ per sacros ordines ad dñm ꝑpinquantes: nō eis dē ordinib⁹ virtutū merita/ sed subsidia vite presentis exquirūt: nec cogitant quid vltedo imitari debeant sed que cōpendia ꝑcipiendo satiētur. Saciatos quippe de panibus dñm sequi est/de sancta ecclia temporalia alimenta sumpsisse. Et nō pro signis est dñm sed pro panib⁹ querere: ad religionis officiū nō p̄ augendis virtutibus/sed p̄ requirendis subsidijs imbiare. Rursum per panē locunditas humane delectationis accipitur. Unde hieremias ꝑphetā cū synagoge ꝑditos moꝛes deflere dicit. Dis ꝑpts gemens & grēs panē dederūt ꝑciosa quecq̄ p̄ cibo ad refocillādā aiam.

Gemēs est ꝑ̄ pl⁹ querit panē/ dū prauā hominū multitudo affligit: q̄ nō ad votū de ꝑ̄tis vite iocunditate satiat. Sed & ꝑciosa quecq̄ pro cibo dat: q̄ virtutes mētis in appetitu delectationis transitorie inclinat. Et refocillare animā nititur: q̄ puersis desideriis satisfacere conat. Ū bene mor & ex voce illius electe multitudinis subdit. Unde dñe & ꝑsidera: q̄ facta suz vestis. Vilis q̄ppe plebs dei efficitur: quando prauoꝝ numero crescente in eis nō summa & celestia/ sz abiecta & terrestria sectatur.

¶Capitulum.xxvij.

Elius itaq̄ ād aliud panē q̄ ꝑ̄ presentis vite delectationē vocat. Qui postq̄ vim tentatiōis expressit illico subdit. Abominabilis est fit in vita sua panis: & anime illius cibus ante desiderabilis: q̄ vez omne q̄ ꝑ̄ de ipsa ꝑsperitate vitedi dulce sapiebat: postmodū per vim tentationis amarescit. Nonnunq̄ ꝑo quicquid gaudij/ quicq̄d virtutis facere videbat/ subito i pauoꝛe tētationis amittit: & quasi euacuat⁹ eisdē virtutibus tristis animus solo meroꝛe possidet. Cum enī paulo vehementius impulsu tentatiōis afficit: q̄ exercere vim solite fortitudinis non valet: eam iam velut perditam dolet: seq̄ ex ea vacuuz sentiens/infirmitatē suaz ex ipsa sua vanitate cognoscit. Ū ab oi moꝛ iocūditate āb frangit: & escas priꝰ letitie respuens: eo quē solum libenter appetit luctu satiat. Unusquisq̄ enī cū sibi bene viuēdi ꝑsperitas arridet bilarescit: at ipsa bilaritas animū velut desiderabilis cibus reficit. Sed cū tētatiōe paulo amplius imminente pulsat: a mēte eiꝰ p̄ meroꝛis fastidiū gaudiū oē respuit/ q̄ prius cōtē gaudio q̄si satiata letabat. Q̄ igit homo tētat⁹ ab oꝛe cordis oēz cibū respuit delectatiōis: nihilq̄ ei aliud q̄ semetipm & cognoscere & flere delectat: bene ꝺr. Abominabilis ei fit in vita sua panis: & anime illius cibꝰ ante desiderabilis. Sed sicut superius diximus: idcirco moderamine occulte dispensationis ista tentari ꝑmittimur: vt q̄ ex diuino munere in virtute ꝓfecimus eius metas q̄ ꝑ̄ta infirmitate memoremur: & qui ex perceptione muneris diuini subleuamur/ ex infirmitatis nostre memoria sacrificiū humilitatis offeramus. Aliq̄n aūt post ꝓfectū virtutis nō solū tentāt vitia/ sz etiā flagella castigāt. Cū aūt tentamur vitijs ꝑ̄ dispensatione nobiscū agitur: ne dū virtutib⁹ ꝺb⁹ ꝑficimus extollamur: cum ꝑ flagellis atteri mur/ malis increpantib⁹ admonemur/ ne mundo blandiēte seducamur. Utria dñs nos tentāt: ꝑficientes in nos ꝑ̄ctes humiliāt: flagella dñs tētant/ surgētes in corde bius mūdi voluptates eradicāt. Per tētatia vitia discim⁹/ād de nobis sumus: p̄ feriēdia flagella cognoscimus q̄ de mūdo fugiam⁹. Per ista restringimur/ ne intrisecus extollamur: per ista cōprimimur ne quid extrinsecus appetamus. In hac ergo vita dum sumus & flagellis atteri: & aliq̄n tētari vitijs necesse est. Uiue est in laboꝛib⁹ flagelloꝝ seu in certamine vitioꝝ/ nō solū nobis nostra infirmitas innotescit: sz etiā in quāta virtute ꝑficerimus agnoscimus. Nemo q̄ppe vires suas in pace cognoscit. Si et bella desunt: virtutuz experimēta nō ꝑdeunt. Improuidus miles est qui fortē se in pace gloriatur.

¶Capitulum.xxvij.

Ita ergo sepe virium merita p̄ flagelloꝝ aduersa patefiunt: apte subiūgit dicēs. ¶Tabescit caro illi⁹: & ossa q̄ tecta fuerāt nudabūtur. Cū enī flagellis ꝑmētibus oīs exterioꝛ voluptas atteritur interne fortitudinis ossa nudant:

Ezech. 9.d.

Ps. xxxi.c.

Esaie 21.d.

Esaie 55.k.

Ioh. 6.d.

Deu. 1.d.

Cur tētari ꝑmittimur.

Differētē tamur vitijs: differē ter atteri mur flagell.

In hac vita ne cesse est nos flagellis atteri: & aliq̄n vitijs tētari.

Nemo vires suas in pace cognoscit.

Caro delectatione carnis. Ossa animę virtutes

quid sit hoc loco caruis nosse/nisi ipsa delectatio carnalis accipit? Dei qđ p ossa nisi virtutes ale designantur? Tabescit ergo caro et ossa nudent: q. dū flagellis arguentibus carnalis delectatio extenuatur: ea q̄ dudū quasi sub carne latuerant virtutū fortia patefiunt. Nemo quippe ꝓfectū ꝓfecerit nisi inter aduersa cognoscit. Cum enim a sunt ꝓspera: cerni virtū documenta non pñt. Ūñ ais scriptū est. In die mādauit dño misam suam et nocte declarauit: q. vez vnusquisq; supni doni gram in trāquillitate quietis percipit: sed quantū p ceperit/in aduersitate ꝓturbationis ostdit. Tabescat ergo caro vt nudent ossa. Feriamur paternis ꝓturbationib⁹: vt quantū pficim⁹ agnoscamus. Flagellis cēm dñi pinguedo carnalis delectationis attenuatur: sed virtutū nostrax ossa patefiunt. Dec⁹ nim exterū ipsa bonus mūdi aduersitate fedatur: sed qđ in nobis intrinsec⁹ latebat dñi detur. Esse nāq; aptius denūciatū est: ne loquerentur vitra in nomine Jesu: sed magna exultatione gauisi sunt: q̄ digni habiti sunt p nomine Jesu cōtumelia pati: suisq; aduersarijs cū fiducia rñderunt. Obedire ops deo magis q̄ hoibus. Ecce inter aduersa validius fidei robur emicuit: ecce p cussa est integritas carnū: sed patefacta sunt ossa virtutū. Hinc de eis p sapientia dicitur. Deus tētauit illos: et inuenit illos dignos se. Tētati sunt ꝙppe aduersitate plagarū: sed digni inuēti sunt mudatiōe ossiū. Hā qz bene loq̄ illa tētatio est q̄ flagellis adhibet/illuc apte declarat dñi sequit.

Wap. 3. E Joldē. Tdēq; aurū in fornace ꝓbauit illos et quasi holocausti hostiā accepit illos. Qz ergo vnusquisq; vires nō nisi p aduersa patefiunt: hi dz. Tabescit ei caro ei⁹: et ossa q̄ tecta fuerāt nudabunt. Tabescit ei caro dñi omne qđ fluxum infirmūq; flagellis atteritur. Nudant ossa dum per hoc nobis etiam qđ validum iacet aperitur. Qz vero sicut et superius dictū est: in ipsa aduersitate tentationis non solum detegitur robur fortitudinis/sed etiā agnoscit infirmitas humanitatis: et tentatus quisq; odit quidē ꝓtum de deo ꝓfecerit: sed in ipsis flagellor⁹ afflictionibus etiam ꝓtum de semetipso sit infirm⁹ agnoscit. Qz nō tm modo nudant ossa: sed etiā tabescit caro/apte subūngit. E Appropinquabit corruptioni alia ei⁹ et vita illius mortiferis. Tētati enim vnusquisq; iusti alia corruptioni appropinquare dr: q̄ ne ex virtus posit extolere per flagella cōpellitur qđ sit ex ꝓpria infirmitate sentire. Corruptioni vez appropinquat: q̄ ex suis se viribꝰ perditioni primū non ignorat: vt boc qđ a perditione lōge est/nō sibi ip̄i dño tribuat. Appropinquat vero mortiferis: q̄ ex infirmitate carnis primū se peccatis mortē ferētibus respicit: a q̄bus diuino munere tāto magis longe fit/q̄to se eis primū ex suis meritis deꝓhendit. Per contemplationē conditionis sue dauid corruptioni appropinquauerat cū dicebat. Memento dne q̄ puluis sumus: bō sicut fenū dies eius. Per ꝓemptationem quoq; infirmitatis ꝓprie Paulus mortiferis appropinquauerat/cū dicebat. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee: et captiuū me ducentē in lege peccati q̄ est in membris meis. Infelix ego bō/q̄s me liberabit de corpore mortis huius? Corruptiōi ergo z mortiferis appropinquare ē/ dū p̄siderata infirmitate humanitatis sue peccatores: m ex suis meritis se tectiōe cernere: atq; apud se arreganti am deseruit ex ꝓprijs viribꝰ nō habere. Quid mirum est si nos: si conditoris nostri ꝓtectiōe deseramur? Que nimirū ꝓtectio minus necessaria creditur si semꝑ ꝓsens ꝓ̄ per habeatur. Sed vtiliter plerumq; ꝓtectio bo subtrahit: vt sibimet ipsi hominī q̄ fiuxilia nibil sit ostendatur. Subtrahit Manna igitur dei aliq̄s nos ne-

Nemo se alicuius ꝓtutis extiet. Extemplū cō tra de se gliā tes. E

bis p aduersa insinuat: que etiam nesciētes nos in ꝓsperis portat. Qua destituti dum cadere incipimus/tūc adiuti retinemur: et doctrina sit qđ in lapsu trepidamus et custodia qđ in statu permanem⁹. Nemo ergo se alicuius ꝓtutis estimet/etiam cū quid fortiter pōt: qz si diuina ꝓtectio deseratibi repente enerviter obrui: vbi se valēter stare gliabat. Quid ē enī q̄ vir dei contra altare samarie ad ꝓbetā dū direct⁹: pñte rege auctoritatez libere vocis exercuit: eiusdēq; regis extensuz brachiū in rigorē mirabiliter astrinxit: qđ tñ mox misericorditer saluti restituit. Cuius in domo inuitatus comedere noluit: quia ne in via comederet prohibitionis dñice ꝓcepta seruauit. Qui tñ in eadē via et seductꝰ comedit: et ꝓstratꝰ interiit. Qua in re qđ subtili cōsideratione colligim⁹: qđ (vt ita dixerim) formidando suspicamur: nisi q̄ forsitan apud semetipsuz tacit⁹ et pro ꝓceptis dominicis regem se contempsisse gloriat: ab interna mox solidatate quassatus est: et inde ei ex opere culpa surripuit/vnde gloria sūm corde surrexit: vt ꝓbete falsi verbis disceret deceptus: q. nec q̄ ꝓprie fortitudinis fuerit: q̄ regis/verbis restituisset. Ūñ ait ex eius ore mortis sententiam accepit/cuius seductionis a vite ꝓcepto deuiauit: vt inde penam veraciter sumeret/ vnde culpā negligēter admisisset. Qz igitur vnumquemq; electū suuz diuina gꝛa tunc magis eruditendo custodit/cū quasi percutiēs deserit: dicat recte. Appropinquabit corruptiōi ala ei⁹: et vita illius mortiferis: vt quo se suis viribꝰ victum morti p aduersa ꝓsideret: eo in cōctis q̄ fortiter egerit/ad diuinū speiuniuersum tēdat. Finit liber Vicesimusexti⁹ Moralium sancti Gregorij.

Liber moralū bti Gregorij pape Vicesimusquartus super Job: continuans tertium capitulū Tricesimi tertij. Capitulum Primū.

Eliu viz superne dispēsationis instinctu de electorum iusticia q̄ percussione in tulit dicēs. Appropinquauit corruptioni ala eius et vita illius mortiferis. Et dum tentatum bonum demonstrat vnum: in qua tentatione sit positum humanum genus ostēdit vniuersum: dūq; narrat qđ specialiter agat in singulis: tūdē intimat/quid gñaliter agat in cūctis. Sic em tentatione expressit quozundā ꝓprie singulor: vt possit intelligi et vniuersaliter oim. Cum etum ꝙppe electoꝝ gen⁹ sūm hac vita huius tedio laboris afficit. Ūñ et mor huic generali pestilētie gnale subintulit remediū medicis dicens. E Si fuerit pro eo angel⁹ loquēs vnus de similibus: vt annunciet hois equitatem misererit eius. Quis em est iste angelus/nisi ille qui p ꝓphetā dr magni cōsilij angelus? Qz enim greca lingua euāgelizare nūciare dr/ecclesiā nobis annūciās dñs angelus vocatur. Et bene ait. Si fuerit p eo angelus loquens: qz sicut ait apl's etiā interpellat p nobis. Sed quid pro nobis loquat audiamus vnum de similibus. Mos medicine est vt aliqñ similia similib⁹: aliqñ contraria contrarijs curet. Nam sepe calida calidis: sepe autē frigida calidis: calida frigidis sanare consuenit. Veniens ergo ad nos desup medicus noster: et antiquis nos inuenit eius languorib⁹ ꝓfossos quiddam nobis simile/et quiddam cōtrarium apposuit. Hō bomines ꝙppe bō venit/sed ad pctōres iustus: conuenit nobis ꝓpter naturę/sed discrepauit a nobis

B fiale remediū me dicine ꝙ gñale pestilētiam tētatio nis. Ezech. 11.a.

Euangelizare est hilariare. O Mos medicine.

rigore iustitie. Vitiosus esset hō corrigi nō poterat nisi p deū. Videri aūt debuit qui corrigebat: vt predēdo imitationis formā antecacte malitie mutaret vitā. Sed videri ab hoīe non poterat deus: ergo hō factus est/vt videri potuisset.

¶Capitulum.ij.

Condicio redemptoris nri

Ustus igit̄ atq; inuisibilis deū apparuit filius nobis hō visibilis: vt dū videret ex filio/curaret ex iusto: z dū ꝑtate generis cōcordat ꝑditioni ꝑtate artis obuiaret egritudini. Qz ergo in carne veniēs dñs nō culpā nostrā ex vitio/nō penā ex necessitate suscepit: nulla enīz labe pcti pollut⁹/reat⁹ nri teneri cōditiōe nō potuit: atq; ideo morte nostrā oi necessitate calcata cū voluit/spōte suscepit: recte dr: q p tētato hoīe iste angelus vnū de similib⁹ loquit. Qz nec ita nat⁹ vt reliqui: nec ita mortu⁹: nec ita resuscitatus. Nō enim opante coitu/fz spūsctō supueniēte cōceptus est. Natus aūt materna viscera z fecūda exhibuit: z incorrupta seruauit. Rursum nos oēs cū nolum⁹ morimur: qz ad soluēde pene debitum culpe nre cōditiōe coartamur. Ille aūt qz nulli admixtus est culpe: nulli ex necessitate succubuit pene. Qz qz culpā nostrā dūando subdidit: penā nostrā miserādo suscepit: sicut ipse ait. Ptātē habeo ponēdi aiam meā: z potestatē hab eā iterū sumendi eā. Qui etiā pmisit. Nemo tollit eā a me: sed ego ponā eā a meipso. Rursum nos vt reliq; suscitatus est: qz nra resurrectio in seculi finē dilata est: illius ꝑ die tertio celebrata. Et nos adē p illū resurgim⁹: nā ipse p se: neq; ei deerat/sicut nos ab alio vt resuscitari potuisset indigebat. In eo ergo eius resurrectio distat a nostra: q nō per nosmetipsos resurgim⁹ sicut ipse. Pro eo ei q simplr boies sumus/superiori adiutorio vt resurgere valeam⁹ indigem⁹. Ille autē eiusdem resurrectionis vim cum pfe z spūsancto deo exhibuit: quā tñ solus in humanitate percepit.

¶Capitulum.iij.

Uia igitur dūs: vere natus: vere mortu⁹: vere suscitatus: in ois bus tñ distat a nobis magnitudine potentie/sed sola concordat nobis ꝑtate nature: bene dr: qz p nobis angelus iste vnū de similibus loquitur. Cū em̄ in ceteris operationib⁹ suis immensa nos ꝑtate trāscēdat: in vno tñ a nobis i. formā ꝑtate nō discrepat. Per hoc p nobis patri loquit: p q nos sec metipsum nobis similē ondit. Zo qui quippe ei⁹ vel interpellare est/ipm se p boibus boiem demōstrare. Et bene cū dixisset vnū de filiis loquit: illico adiūxit. ¶ Vt annunciet hoīs equitatem. Qz nisi ille boibus filius fieret/equus hō aūt deū non appareret. Inde ꝑpe annūciat equitatē nram: vñ suscipere dignat⁹ est infirmitatē nram. Oēs vez nos inimica illa ꝑuasio in culpe cōtagio ab ipsa radice polluerat: nullusq; erat q apud deū p pctōribus loquēs a pctō liber appareret: qz ex eadē massa editos eq; cūctos par reat⁹ inuoluerat. Pro inde venit ad nos vnigenit⁹ filius: assumpsit ex nobis naturam/non ppetrans culpā. Sine pctō ꝑpe esse debuit q̄ p peccatoribus interuenire potuisset: qz nimirū aliena pollutionis cōtagia nō tergeret/si ppria sustineret. Bñ ergo dr: qz in eo p similis apparuit equitatem hoīs annūciauit. Intercedēs enīz p pctōribus semetipm iustū hoiez q̄ p aīs indulgentiā meretur ex hō dit. Sequit. ¶ Miserebitur eius z dicet. Libera eum vt nō descēdat in corruptionē: Inueni quo ei propitiet⁹. Mediator dei z hominū homo xp̄s iesus in co miserek homini/quo formā hoīs sumpsit: qua misericordia p redempto homine dicit patri. Libera eum vt non descendat

non descēdat in corruptionē. Sicut iam supra diximus/dicere ei⁹ est libera hoīem: naturā hois assumendo liberā demonstrare. Et ea quippe carne quā sumpsit/etiam hīc ostēdit liberā quam redemit. Que redempta vez caro nos sum⁹ qui cognitione nfi reatus astringimur. Sed mediatoris tāti equitate liberamur: sicut ipse ait. Si vos filius liberauerit/vere liberi eritis. Et dñs pro hoc redempto hoīe dr.

¶Capitulum.iiij.

On descēdat in corruptionē. Superi⁹ em̄ dictum fuerat: appropiquauit corruptiōi ala ei⁹: p. st modum dr. Non descēdat in corruptionē. Acsi diceret. Qz cognoscēdo infirmitatem suā esse se corruptioni Drimū nō ignorat: idcirco ad corruptionis interitū nō descendat. Ad corruptionē em̄ iuste descēderet/si suis viribus longe se a corruptiōe esse iudicaret. Sed q corruptioni appropiquauit humiliter/dz ab ea misericorditer liberari: vt eo'cōtra pugnantia vitia fortis sit/quo se suis meritis agnoscit infirmū. Quisqs em̄ supra se extollitur/ipso elationis sue pōdere grauatur: z eo se in infimis mergit/q̄ in supbie vitiū ꝓcuens/ab eo q ve re excelsus est elōgauit: atq; inde magis ima appetit/vnde se cōiunctū summis estimauit: sicut p pondā extollēti se aie dr. Quo pulchrior eo descende/z dormi cū incircumcisis. Dis em̄ qui fiditatem infirmitatis sue cōsiderare negligit: sed p elationis fastuz virtutis sue gliam/attendit vñ pulchrior ē: inde descēdit: qz extollendo/se de suis meritis: inde in ima deterius corruit/vnde gloriosum se esse iudicauit. Qui descendens cuz incircūcisis dormit: qz in eterna morte cum ceteris pctōribus deficit. Qz ergo hō iste humiliter corruptiōi se propinquuz esse cognouit/bene de eo dr: libera eū vt non descēdat in corruptionē: vt eo magis euadat penā/quo oculos suos nō aucrtit culpa. Qz vero nullus erat cuius meritis nobis dūs ꝓficiari debuisset: vnigenitus patris formaz infirmitatis nre suscipiēs/sol⁹ ꝑ stius apparuit: vt p peccatoris hō⁹ interceder et. Et bñ p redempto homine isto loquēs angelus dicit. In quem in quo ꝓpitier ei. Acsi aperte mediator dei z hoīm dicat. Qz nullus hoīm fuit qui coram deo intercessor iustus p hominibus apparet: me metipsum ad ꝓpitiandū hominib⁹ hoīem feci: z dū me hoīem exhibui in quo iusti hoīb⁹ ꝓpitiar inuent. Et qz infirmitatē suscipiens dūs dū penā nostrā mouendo toleravit: corruptionem nostrā resurgendo mutauit. Bene ergo iste angelus mortalitatis nre flagella subiungit: eoīq; mūerat dicens. ¶ Cō sumpta est caro ei⁹ a suppliciis: reuertatur ad dies adolescentie sue. In illo quippe primo hoīe a deo recedente repulsi a paradisi gaudijs: in banc mortalis vite erumnam cecidim⁹: z q̄ grauem culpā serpentis suasione commisimus/pene nostre vltione sentimus: būe em̄ lapsi nihil extra deū nisi quo affligimur inuenim⁹. Et quia per oculorum visum carnē secuti sumus/de ipa carne quā h⁹ nisi preceptis dei preposuimus flagel in deo lamur. In ipsa quippe quotidie ge esse amittū/in ipsa cruciatū/in ipsa inte fictio ritum patimur: vt boc nobis mira nem. dispositione dūs in penam verteret/per quod fecimus culpaz: nec aliunde esset interim censura supplicij/nisi vnde fuerat causa peccati: vt eius carnis amaritudine bono eruditetur ad vitā: cui⁹ oblectatione superbie pcuenit ad mortem. Quia ergo innumeris humanum genus carnalis vite supplicijs premebatur: sed redemptore nostro veniente/z vitia corruptionis nostre z tormenta deleta sunt: dicatur de boc redempto homine.

¶Capitulum.v.

Consumpta est caro eius: a supplicijs. reuertat ad dies adolescentie sue. Acsi diceret: mortalitatis sue pena in quadā vetustatis sue senectute delectus est: reuertatur ad dies adolescentie sue. i. prioris vite integritate renouet. vt nō in eo maneat quo lapsus est sed ad hoc redēptus redeat/ad quē peripiendū conditus fuit. Scriptura eīm sacra sepe adolescētiā p̄ nouitate vite ponere consuevit. Unde venienti sponso dicitur: Adolescentule dilexerūt te: id est electorū ale gratia baptismatis renouate q̄ nō in vite veteris vsu deficiūt sed noui hois cōuersatione decorant. Senectutē q̄ppe veteris hominis inter vitia tabescētē deflebat ille q̄ ait: Inueterauī iter oēs inimicos meos. Ecōtra alī gaudere in virtutibus admonet/dicēs. Letare iuuenis in adolescētia tua Ac si diceret. fortis q̄sq̄ gaudeat in renouatione sua. i. letitiā suam nō in vite veteris voluptate/sz in conuersatione noue virtutis constituat. Qz ꝓo ad hoc nouitatis robur nō nostris viribꝰ/sz redēptore interueniēte renouamur: p̄ hoc flagellato: hoc deprecans angelꝰ dicat: Reuertat ad dies adolescentie sue. Et qz dñi redēptoꝛ noster patrem p̄ nobis interpellat: nos q̄q̄ vite p̄istine torꝑe discussio ad sanctitatem oratiōis accēdimur: apte de hoc hoc redempto subiungit. De precabitur deū t placabilis ei erit. Prius em postulare angelus q̄ post modum hominem dicit: qz nisi ante ipse dominus per incarnationē suam interpellans patrem vitam nostram peteret: nunq̄ se insensibilitas nostra ad postulanda ea q̄ eterna sunt excitaret. Sed incarnati onis eius precessit oratio: vt toꝛporis nostri caligatio subseqūret.

¶Capitulum.vi.

Via vero post tentationes sepe post immēsas amaritudines mētis nostre in occulto gaudio lux veritatis erūpit/bene de hoc tentato hoc tꝛoeprecāte subiungit. ¶Et videbit faciē eius in jubilo. Supꝰ dictū est qūo deꝰ innotescēdo afficit: nunc ꝓo ꝺz/qūo dñs innotescit exhilarat. Aliter em̄ quisq̄ compūgitur cum interna intuēs malorū suoꝝ pauore terretur: aliter vero cōpungitur/cum gaudia supna contemplando respiciens spe quadam t securitate roboratur. Illa cōpunctio afficientes t tristes: hec vero letas lachrymas mouet. Jubilū nāq̄ ꝺi q̄ sine fabule gaudium mēte concipitur: qđ nec abscōdi possit nec sermonibus aperiri: t tñ quibusdam motibus ꝓditur/q̄uis nullis ꝓpriis tꝛibus exprimatur. Unde Dauidꝰ pheta intuēs electoꝝ alas tantum gaudium mente concipere/quantum sermone non valent aperire ait: Beatus populus qui scit iubilationē. Nō em̄ ait/qui loquit: sed qui scit: qz sciri quidem iubilatio intellectu potest: sed dicto exprimi non potest. Sentitur per illam q̄ppe quod vltra sensum est. Et cum vir ad hoc contemplandum sufficiat conscientia scientis: qūo ad hoc exprimendum sufficiat lingua dicentis? Qz ergo cordibus nris lꝰ se veritatis insinuans. modo districtam iustitiam pretendendo contristat: mō interna gaudia operiendo letificat: post tētationū amaritudines: post tribulationuꝫ luctus/apte subiūgitur: Uidebit faciem eius in jubilo. Mentī em̄ nostre de cōsideratione cecitatis sue prius ignis tribulationis immittitur: vt omnis vitiorum erugo concremetur: t tunc mundatis oculis cordis/illa letitia patrie celestis aperietur: vt prius purgem? lugēdo qđ fecim?: t postmodū manifestiꝰ cōtēplemur. p̄ gaudia qđ q̄

ramus. Prius a mētis acie exurēte tristitia interposita maloꝝ caligo detergitur: t tunc resplēdente raptim: chorusc̄atione incircumscripti luminis illustrat. Quo vtiq̄ ꝑspectu in gaudio cuiusdā se curitatis absꝛbek: t quasi post defectū vite presentis vitra se rapta in q̄dā nouitate aliquo mō recreatur. Ibi mens ex immēso fonte infusiōe supni roꝛis aspergit: ibi nō se sufficere ad id qđ rapta est cōtēplat/t ꝑ̄itatē sentiēdo videt: quia quāta est ipa ꝑ̄itas nō videt. Cui veritati tātomagis se lōge existimat/quāto magis appꝛopinquat: qz nisi illam vtiq̄ cōspiceret/ne quaq̄ eā cōspicere se nō posse sentiret. Annisus ergo animi dū in illā intēdit/ immēsitatis eiꝰ chorusc̄ate circūfulgētis reuerberat. Ipsa q̄ppe cūcta implēs/cūcta circūstat t dicirco mēs nostra nequaq̄ se ad cōprehendēdā lcircūscriptā circūstantiā dilatat: qz eā inopia sue circūscriptiōis angustat. Unde ad se metipsam citꝰ labit: t ꝑspectis q̄si q̄busdā ꝑ̄itatē vestigijs ad sua ima reuocat. Decipsa tñ p̄ cōtēplationē facta nō solida t ꝑmanēs visio: sed (vt ita diterim) quasi quedā visionis imitatio dei facies dicitur.

¶Capitu. vij.

Via ei p̄ facē quēlibet agnoscim?/nō immerito cognitionē dei facē ei? vocam?. Ut Jacob postq̄ cū angelo locut? est ait. Uidi dñm facie ad faciē. Acsi diceret. Cognoui dñz qz me cognoscere ipse dignat? est. Quaz cognitionē plenissime fieri Paulus testat in fine/dicēs. Tūc cognoscā sicut t cognitus sum. Qz ergo post laboꝝ certamina/ post tētationū fluctus sepe in excessu alta suspēdit: vt cognitionē diuine presentie cōtēplet: quā tñ p̄tia t sentire possit/t explere nō possit: recte post tot laboꝛes de hoc tētato hoc ꝺz. Uidebit faciē ei? in jubilo. Qz ꝺo vnusq̄sq̄ quāto amplī? celestis cōtemplat/tantomagis a terrena operatiōe cozrigit: bene post gram contēplatiōis iustitiam subdidit opatiōis/dicēs. Et reddet homini iustitiā suā. Justitia nra ꝺz/nō que ex nostro nra est: sed q̄ diuina largitate fit nostra: sicut in dñica oratione dicim?. Panē nostrū quotidianū da nobis hodie. Ecce t nr̄m dicim?: t vt detur oramus. ꝑposter q̄ppe fictiū accipit/ q̄ tñ dei est qz ab illo dat. Et dei ergo est ex munere: t noster fit veraciter p̄ acceptionez. Ita ergo hoc loco hominī iustitiā dñs reddit: nō quam ex semetipso habuit/sed quā ꝓditus vt haberet accepit: t i qua lapsus ꝑse uerare noluit. Illā ergo iustitiam reddet deus homini/ ad quā cōditus fuit: vt inherere deo libeat: vt minacem eius īmiam ꝓtimescat: vt serpentis callidi blandis iam ꝓmissiōibꝰ nō credat. Qō em̄ i paradiso egit/hoc q̄tidie antiquꝰ hoꝛ sagere nō desistit. Uerba q̄ppe dei de cordibꝰ hoim molīt euellere: atq̄ i eis ficta ꝓmissiōis sue dīa dimēta radicare: q̄tidie hoc qō deminat lenigat: t ad hoc credendū qō falsuꝫ ꝓmittit inuitat. Falso em̄ pollicet rpalia: vt mēribꝰ hoim ea supplicia leniger/q̄ deminat eterna. Nā cū pītis vite gloriā spōdet: ꝺd aliō dicit q̄ gustate t eritis sicut dij. Acsi apte dicat. ¶Cap. viij.

Emporalē concupiscentiā tangite: t i hoc mīs do sublimes apparete. Et cū timorem diuine sententie amouere conatur: ꝺd aliud loquit q̄ id qō ꝓmis hominibus dixit. Cur ꝓcepit vobis deꝰ vt nō comederetis de ol ligno paradisi? Sed quia diuino munere redemptꝰ homo iustitiam recepit/ quam dudū conditus amisit: robustiorem se tā contra blandimenta callide ꝑsuasionis exercet: quia experimento didicit quantuꝫ obediēcia esse debeat preceptoꝛ: t quem tunc culpa durit ad penam; nec pena sua

restringit a culpa: vt tantomagis delinquere metuat/quāto cogēte supplicio r ipse iam qō perpetrasse accusat. Unde r sequit. ℣ Respiciet homines r dicet. Peccaui. Sed petōrez se nō cognoscet/si iustitiam nō haberet. Nemo quippe tozuitudinē suā nisi cū rectē esse ceperit deprehēdit. Nā q oīno peruersus ē/necz hoc pōt videre qō est. Qui ño petōrem se intelligit/iam ex parte aliqua iustus esse inchoauit: atcz id qō nō iustus fecerat: ex eo p iustus est accusat. Qua accusatione sua deo inhērere inchoat/dum rectū ptra se iudicium pferens hoc in se qō ille sentit dispicere cōdēnat. Recepta ergo iustitia sua dicat homo iste. Peccaui. Et notandum q pmittit respiciet homines: r tunc/deinde subiungitur/r dicet: peccaui. Ideo esti nonnulli peccasse se nesciūt: qz homines nō attendunt. Nam si cōsiderarent/homines/citius agnoscerent ōrum peccādo infra boues cecidisse. Et huius scriptura sacra aliquādo boues ponere soleat humana sapientes: sicut ait apostol⁹. Si enim sit inter vos zelus r cōtentio/nōne carnales estis? Et paulo post subiicit dicēs. Nōne homines estis? Nonnunq tamen homines dicit eos quos a bestijs ratione distinguit. i. quos non ratteri bestiali passionum motu demonstrat. Quib⁹ per ppbetā dominꝰ dicit. Vos autem greges pascue mee homines estis: qz illos nimirum dñs pascit/quos voluptas carnis iumentorū more nō afficit. At contra bi q carnali affectioni succūbunt: nō iam homines/sed iumenta nominant sicut de quibusdaz qui in peccato suo moriuntur per ppbetam dicitur. Computruerunt iumenta in sterczore suo. Iumēta quippe i sterczore suo computrescere est/carnales homines in fetore luxurie vitā finire. Non enim esse homines ex iumenta declarantur: de quibus per ppbetam ōr. Unusquisq ad vrozē primi sui hinniebat. Et de quib⁹ ppbeta alius dicit. Ut carnes asinorum/carnes eoꝝ: r fluxus equorum/fluxus eorum. Unde r p Daniēl ōr. Homo cum in honore esset nō intellexit: cōparatus est iumentis insipientibus: r similis factus est illis. Cum ergo vocentur homines di qui iustitie ratione/sufficiēt: r irrationabilia iumenta nominentur di qui carnali delectationi deseruiunt: recte de hoc penitente dicitur.

¶ Capitulum ix.

Respiciet homines r dicet: peccaui. Ac si dicatur. Sanctorum virorꝝ exempla cōspicit: atcz cozi cōparatione se pēsans iniquum se esse deprehendit. Qui esti plenissime intelligere appetit qualis est/talis nimirum debet conspicere qualis nō est: vt ex bonoꝝ forma metiat/quāto ipse deserto bono deformis est. Ex his quippe quibus plenissime dona assunt perpēdit/recte q sibi minus sunt: atcz in illoꝝ pulchritudine cōspicit fœditatem sui quam in semetipso potest perpeti/r sentire non potest. Lucē nāq debet conspicere/qui vult de tenebris iudicare: vt in illa videat qd de tenebris estimet/r p quas videre prepedit. Peccator nāq si incognita vita iustoꝝ semetipsum conspicit pe ccatorē/se nullatenus cōprehendit. Videre esti se non pōt/qui fulgorem lucis nesciens: cum semetipsum conspicit/quid aliud q tenebras attendit? Justoꝝ ergo debem⁹ vitā p spicere: vt subtiliter deprehēdam⁹ nostrā. Illoꝝ vez species quasi qdā forma nobis imitāda pponit. Qz viua lectio est vita bonoꝝ: vnde znō immerito idē in sti in sacro eloquio libri nominantur: sicut scriptuz est. Libri aperti sunt: r alius liber apertus est qui est vite: r iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris.

Ezech. 23.c.

ps. 48.c.

2 Cor. 3

Ezech. 34.g.

Jobel. 1.d.

Sapie. 5.c.

Libri vite: vocatio ad uenientis iudicij.

Libri er namq vite est/ipsa visio aduenientis iudicij. In quo quasi scriptum est omne mandatū: qz quisquis cum viderit/mox teste sciētia quicquid non fecit intelligit. Libri etiam aperti referunt: qz iustorū tunc vita cōspicit/in quibus mandata celestia opere impressa cernunt. Et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris: qz in ostēsa vita iustoꝝ/quasi in expansione librorꝝ legunt bonus qō agere ipsi noluerunt: atcz ex eoꝝ que fecerunt cōparatione damnātur. Ite ergo vnusquisq hīc videōs qō nō fecit defleat: nūc in eis quod imitetur attendat. Qō quidē facere electi non cessant. Melioremq; namq vitam considerant: r deteriorꝝ vsus conuersatione mutāt. Unde spōsi voce sancte ecclesie in canticis canticoꝝ dicitur.

¶ Capitulum x.

E Cant. 4.b. Quid p duo vbera.

Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli q pascūtur in liliis donec aspiret dies/r inclinentur vmbre. Que esti sunt duo vbera: nisi ex iudea ac gētilitate venies vrez pplus: qui in sancte ecclie corpore per intentionē sapientie arcano est corde infixus. Ex quo ppe di q electi sunt ideirco capree binnulis cōparant: qz per humilitatē quidē paruos sese ac petōres intelligunt: sed eis per charitatem currentibus/si que obstacula de impedimēto tēporalitatis obuiant trānseunt: r datis contēplationis saltibus ad supna transcendunt. Qui vt bec agant/precedentiū sanctoꝝ exempla cōspiciunt. Usi r in liliis pasci referunt: quid esti p lilia nisi illoꝝ vita declarat/qui veraciter di esti. Christi bonus odor sum⁹ deo. Electi ergo vt assequi summa huāleant: ex his que odorifera r candida iustoꝝ vita sortiunt. Jam qdem videre dñm sitiunt: tam de eius cōtemplatione satiari charitatis estibus inardescunt. Sed qz in hac vita positi necdū valēt per precedentium interim patrū exēpla pascūtur. Unde r apte illic tēpus de ipso lilioꝝ pastu diffinitur/dū ōr. Donec aspiret dies/r inclinentur vmbre. Tandiu qppe refici iustoꝝ exēplis indigemus/donec presentis mortalitatis vmbras eterno die aspirante transeamus. Luz esti huius tēporalitatis vmbra transacta ac mortalitas fuerit inclinata: quia ipsius diei internuz lumen cernimus: nequaq iam appetimus/vt ad amorē eius per alioꝝ exēpla flagremus. Hunc aūt qz necdum eius intueri possumus: summopere necesse est/vt eoꝝ qui illū pfecte secuti sunt cōspectu actionibus inciteмur. Intueamur q pulchra est agilitas sequentiū: r videamus q turpis sit repitudo pigrozum. Etenim n.scz vt bene agentium gesta respicimus/nosmetipsos cōfusione intima vlciscente iudicamus: mor verecūdia mentē cōcutit: mor iuste seuiens reatus addicit: r vehemēter boc etiā displicet/qō adhuc fortasse turpiter libet. Unde p Ezechielē ōr. Fili hois ostēde domui israel templū/vt confundant ab iniquitatibus suis: r metiātur fabricam: vt erubescant ex omnib⁹ que fecerūt. Templū qppe dei filijs israel ad confusionē ostendit/quando vnusquisq iusti alia qua ispirando deus inhabitat: quanta sanctitate fulgeat ad cōfusionē suam pctōribus demōstrat: vt in illa bonuz qō neglexit videat: r in scipis malis qō operanē erubescāt. Ad veri vero fabrici est/pensare subtiliter iustoꝝ vitā. Sed duz metimur fabricam: necesse est vt ex cunctis q fecimus erubescamus: qz bonoruz vitā quāto subtilius pēsando discutimus/tanto seueri⁹ in nobis ola iniquitatis gesta reprobam⁹. Bene autem ppbeta ōr: vt ostendat tēpus. Quia esti iustoꝝ rectitudinē cōsiderare peccator dissimulat: satis tamen hanc ex voce predicātis agnoscat.

Ezech. 43.d.

Quid p lilia. 2. Cor. 2.b.

D Justoꝝ vita cō spicienda.

Apoc. 20.b.

E

F

Quia tēplum ostēdet pctōribus. Regla doctrinalis. Diuersitas dispensationis in operibus iustitie.

Templum quippe peccatorib⁹ ostēdere est/spōte sua cōsiderare nolē tibus rector opa narrare. Qui ita ꝙ (sicut ditim⁹) seipduci ad summa desiderāt/semper necesse est vt meliorū pfectibus intendāt: quatenus tanto districtius in se culpas iudicēt/quāto in illis alti⁹ qō admirent videnr. Sed qd ista de peccantibus dicimus: cū ipsos quoq; operatores iustitie tanta pueni di spensatione videam⁹? Alius nāq; donū scientie accipit: z tñ ad virtutē mire abstinentie nō ptingit. Alius magna abstinentie virtute accingit: nec tamē in summa scientie contēplatione dilatatur. Alius per ppbetie spīm valet omnia ventura ꝓnoscere: sed tñ p curationis gratiā nō valet presentis molestie mala subleuare. Alī⁹ p curatiōis gratiā mala presentis molestie subleuat: sed tñ qz ppbetie spīm nō habet/qd sequatur ignorat. Alī⁹ indigentibus multa iam ppria largiri pōt: sed tñ iniuste agentibus obuiare libere non pōt. Alius iniuste agentib⁹ audacter pro deo obuiat: sed tñ indigentib⁹ q̄ habet tribuere omnia recusat. Alius iam z ad ocioso sermone se restringens/lingue lasciuiam superat: sz tñ adhuc insurgētes ire stimulos pfecte nō calcat. Alius insurgentē iram iaz perfecte edomat sed tamen adhuc linguaz in letitiā relaxat. Quid est hoc ꝙ iste eo bono idiget quo alī⁹ polleat: z ille cū multis polleat abū de alijs bonū adesse considerat: qō sibi deesse suspirat/nisi ꝙ mira nobiscū dispensatione agitur: vt per hoc qō alter habet/z iste uō habet/ vnus altero melior ostendat: quatinus tanto ardentius ad humilitatē quisq; pficiat/quanto et bonis que non habet inferiorē se habentibus pensat. Sicq; fit vt duz ille in isto atq; hic in illo respicit qō admiretur: distincta bona z ab altitudine elationis reprimant et ad studiuz pfectus accendāt. Magna namq; sollicitudine ad curaz nostre meliorationis accingimur/ quando id virtutis in alijs cernimus qō nō habemus. Unde Ezechiel ppbeta cum volantia animalia descripsisset adiunxit. Et audiui post me vocem commotiōis magne: benedicta gloria dñi de loco sancto suo: z vocem alarum animalium percutientium/alteram ad alterā. Quid nāq; alas animalium nisi virtutes debem⁹ sentire sanctorū? Qui dum terrena despiciūt ad celestia volando subleuant? Vñ recte etiā per Esaiam dicitur.

Ezech. 3.c.

¶ Capitulum.xl.

Esaie 40.b.

QUi confidūt in dño mutabūt fortitudinē: assumēt pennas vt aquile. Volantia itaq; animalia alis suis se vicissim ferīūt: qz sanctoꝝ mētes in eo ꝙ superna appetūt/consideratis inuicem alternis virtutibus excitantur. Ala enim sua me percutit/qui er tēplo sanctitatis proprie me ad melius accendit. Et ala mea vicinum animal ferio/si aliquando alteri opus bonum qō imitetur ostendo. Sed qz sanctorū vitam significari istis animalibus diximus: libet in ipso volatu animalīū oculos mentis attollere: et quanta vicissim alarum percussione se excitant/subtili cōsideratione pensare. Paulus nāq; cum ceteroꝝ sanctoꝝ sollicitudinem in predicatione robustius laborando transcenderet vt ab elatiōe se premeret: z vires suas in humilitatis gremio nutriret/crudelitatis sue antique non immemor/apostolorum omniū innocentiam contemplatus ait. Ego enī sum minimus apostolorum: qui non sum dignus vocari apostolus: qz persecutus sum ecclesiam dei. Et tamen eozundem olim apostolo ꝙ primus quasi oblīt⁹ accepti principat⁹: actī minus ipe aliquid saperet in Paulo sapientiam miratur dicens: Sicut z chariss̄imus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis sicut z in omnibus epistolis loquēs in eis de his in quibus sunt quedam difficilia intellectu. Ecce Paulus in apostolis miratur innocentiaz: ecce apostolorum princeps miratur in Paulo sapiētiaz.

Ezech. 3.c.

1. Cor. 15.b.

2. Pet. 3.b.

¶ Capitulum.xlj.

QUid est hoc nisi sancti viri dñi virtutum cōsideratiōe vicissim sibi alios preferunt/volātia animalia alaruz percussione se tñ gunt: vt eo ad volatū se altius excitent/quo humilius alter in altero quod admiretur vider. Hinc itaq; colligendum est quanta debemus sollicitudine meliorum vitam cōspicere/nos qui in infimis iacem⁹ fi z dī qubiam tanta sanctitate sublimes sunt: vt p humilitatis gressum ad maiora pficiant: adhuc ꝙrunt in alijs quod imitantes admirantur. Sz hec reprobi nesciūt qz mentis oculos semper in infimis premunt: qz etsi qñ in vitā dñi venīūt nō ad meliorū vestigia/sed ad intuenda semp deteriorum exēpla vertunt. Neq; enī eoz vitā confiderant/ꝙbus se humiliādo postponant: sed ꝙbus superbiēdo se preferant. Deteriores nāq; respiciunt quibus meliores se esse gloriant: z idcirco pficere ad meliora nō pñt: qz hoc sibi sufficere estimāt/ꝙ pessimos antecedunt. O miseri/viaz pergunt z in terga respiciunt. Per spem quidem quasi ante se pedez pferunt: sed per considerationem prauorum hominuz post se oculos tendunt. Rectī videri appetunt: sz ad inuestigandum se tortam regulam sumunt. Qui enim semetipsos quales sunt cognoscere appetūt: non deteriorum conspicere/sz melioꝝ exēpla debuerāt. Idcirco ergo peccatores se esse nō intelligūt: qz homines non attendunt. Nam si homines attenderent/quantuz peccando distarent a bonis hominibus inuenirent. De hoc ergo penitente q̄ idcirco bonoꝝ exempla cōsiderat: vt sibimetipsi quātū a bono recessit innotescat/bñ dī: Respiciet boles z dicet. Peccaui z vere deliqui: vt erā dignus nō recepi. Peccatores se esse plerūq; cōfitentur/etiā q̄ se vl̄ peccasse nō credūt. Nā sepe cōtigit vt passim se boles iniquos esse fateātur: sed cū pcā sua veraciter alijs arguētibus audiūt/defendūt se summopere atq; innocētes videri conant. Unusq̄sq; ergo cū taliū est: si deliquisse se dicit/vere non dicit: quippe q̄ peccatorem se nō er cordis intimo/sed verboten⁹ asserit. Qz essi scripturz est: Justus in principio accusator ē sui: iste de confessione peccati ornari voluit/nō humiliari p accusationē sui humilis appetit videri/nō esse. Nā si confitendo petīt esse humilis veraciter appeteret: de ppetratione peccati arguentes se alios nō impugnaret. Iacq; iustus vitam suam indicās p exēpla melioꝝ ex corde intimo cognoscit se esse qbōz. Ait essi. Peccaui z vere deliq: atq; de eodem qō tolerat flagello subiungit. Et vt erā dignus non recepi. Unusq̄sq; essi in flagello posit⁹/min⁹ adhuc peccata sua considerat: si vel tñ vel ampli⁹ se pcussuz ꝙ merebat cristimat. Iste añt qz quanto maiorum exēpla cōsiderat tanto districtiori examinatione se pensat minus se pcussum ꝙ merebatur agnoscit: qz in illoz iustitia conspicit ꝙ grauis sibi culpa fuerit quod errauit. Et idcirco hoc quod patitur districtum esse sentit: quia districte nouit pensare quod fecit. Valde autem facile est vt peccatorem se quisq; cum nihil pro peccato suo patitur dicat. Secure videlicet iniquos nos dicimus cum vindictam nullam de iniquitate sentimus. Nā peccatores nos ddē in trāquillitate loquimur: sz cū ipsi de pctis flagello interueniēte corripimur/murmuramus. Pena ergo nos iterrogat/si veraciter cognoscim⁹ culpā. Vir

Error flag elatorū. Recta cognitio.

stag: iustus q culpam suam districte obsideret/etiã in flagello posit? dicere. Et vt dignus erã nõ recepi. Sequitur. q Liberauit enĩz animam suã ne pergeret in interitum. Qz ꝓueniente diuina gra in opatione bona nostrũ liberum arbitrium sequimur: nosmetipsi nos liberare dicimur: qui liberãti nos dño cõsentimus. Vñ paulus cum diceret. Abundanti? illis oibus laborani: ne labores suos sibi tribuisse videret/statim adiunxit. Nõ autẽ ego: sed gra dei mecum. Qz essi preueniẽtẽ dei gram/etiã ipse p liberũ arbitriũ fuerat subsecut?: apte subiũgit/micciuit. t diuino muneri nõ esset ingrat?: tñ a merito liberi arbitrij nõ remaneret extraneus. De hoc aũt qui liberatori suo semetipm cognoscendo consentit/recte dicit. Liberauit aiam suam ne pergeret in interitũ. Sequitur q Sed viuens lucem videret.

1. Cor. 15. b.

Lucẽ scz veritatis quã corde mortuus videre nõ posset. Vel certe qz dño dixit. Ego sum lux mundi: videbũt lucẽ etiã mortui/qñ oẽs insurgẽt ad iudiciũ in humanitatis forma conspexerint. Sed viuens tunc lucẽ respicit/qui liberis oculis cordis in forma eiꝰ diuinitatis attendit. Sequitur.

Jo. 8. b

q Hec omnia operatur de? tribus vicibus p singulos. De hoc tentato flagellato? bole dictũ superius fuerat. Abominabilis ei fit panis in vita sua/t appropinquauit corruptioni ala eius: t vita illi? mortiferis. Inferius ꝰo subnexuit: desperabitur deũ: t placabilis ei erit: t videbit faciẽ eius in iubilo t liberauit alam suã ne pgeret in interitũ: sed viuẽs lucẽ videret. In his itaq: iã collecta coacernatisq; sententijs: t supra meroz amaritudinis/t infra subiuncta est letitia securitatis: morꝫ post hec dicitur. Hec ola patur deus tribus vicibus p singulos. Aesi diceret. Quod semel de vno dicti/hoc tribus vicibus p singulos agitur. Sed oportet intuendũ est/q tres ite vices sint: quibus vnusq; bõ antigrate meroris afficitur: t post meroꝛẽ ꝓximus ad securitatẽ letitie reuocatur. Id enĩz supius (sicut iã dixi) narrauerat: q t grauis pri? meroz afficit: t magna postmodũ letitia attollit. Igit si vigilanter intendimus has tres vices meroris et letitie in vnoquoq; electi animo cernere: in istis alternari modis inuenimus: quib? id est cõuersione/tẽtatione t morte. In prima quippe quam dirim? cõuersionis vice: grauis meroz est: cum sua vnusquisq; pcrã confidentia/curarũ secularium vult compedes rũpere: t viã dei p spaciũ se cure conuersationis ambulare: de p? fiderionum tpalium onus graue abijcere: t leue iugũ dñi libens sentire: et ad letitias refouere. Declaratio.

Declaratio secunde vicis.

Tres vices sunt.

Cõuersio est fugere mero, ris affectũ: et ad letitias reuocat.

Cogitãti enĩm ista occurrit illa familiaris sua delectatio carnalis: que inueterata dudum/quanto eã diuti? tenuit/tãto artius astringit: atq; a se tardiꝰ abire permittit. Et quis ibi meroꝛ que anxietas cordis qñ hinc spiꝰ vocat: hinc caro reuocat: hic amor nouꝫ: cõuersationis inuitat: hinc vsus vetuste peruersitatis impugnat: hinc desiderio ad celestẽ patriã flagrat: t hic in semetipso carnalẽ concupiscentiam tolerat: que eum etiam aliquo modo inultum delectat. Recte ergo de hoc amarescente homine dici potest. Abominabilis ei fit in vita sua: paulus: t appropinquauit corruptioni ala eius: t vita illius mortiferis. Sed qz diuꝫ gra. dñi nos iã difficultatib? affici nõ permittit: rupris peccatorum nostrorum vinculis ei tius nos ad libertatem noue conuersationis cõsolãdo pducit: t precedentem tristitiã sub sequenꝫ letitia refouet: ita vt cõuersi vnius cuiusq; animus eo magis ad votum suum peruẽiendo gaudeat/quo magis se p illo meminit laborãdo doluisse. Fit cordi immẽsa letitia: qz esquẽ desiderat tã p spẽ securitatis ꝓpinquare: vt recte de hoc dici debeat. Deprecabile deũ t placabilis ei erit: t videbit faciẽ ei? in iubilo: vel certe liberauit alam suã ne pergeret in interitũ: sed viuẽs lucẽ videret. Aet ne cõuersus q; iam sanctũ se esse credat: t quem meroris: pugna superare nõ valuit ne ipsa postmodum securitas sternat: dispẽsante deo ꝓmittit vt post cõuersionẽ suã tẽtationũ stimulis fatigẽt. Jam quidẽ per cõuersionẽ rubrum mare transitũ est: sed adhuc in deserto vite presentis ante faciem hostes occurrũt: tã peccata preteritave velut extinctos egyptios post terga relinquimus: sed adhuc nocẽtia vitia quasi alij hostes obstant: vt ad terrã ꝓmissionis ꝑgẽtib? ceptũ iter intercludãt: tã pro res culpe velut insequẽtes aduersarij sola diuina virtute prostrati sunt: sed tentationũ stimuli quasi hostes alij contra faciẽ veniunt: q t cũ nostro labore superent. Cõuersio videlicet securitatẽ parit: materiã negligẽtie solet esse securitas. Ne ergo securitas negligentiã generet/scriptũ est: Fili accedẽs ad seruitutẽ dei/sta in iustitia/t timore: t prepara aiam tuam ad tentationẽ. Non essi air. ad requiẽ: sz ad tẽtationẽ: qz hostis noster adhuc i hac vita nos: postros quanto magis nos sibi rebellare conspicit: tã to amplius expugnare contendit. Eos essi pulsare negligit/quos de to iure possidere se sentit. Contra nosvero eo vehemẽtius incitatur quo eꝛ corde nostro quasi eꝛ iurem pte habita: ꝓmissionis expellitur. hoc essi in seipso dñs sub quadã dispẽsatione figurauit: qui diabolũ nõ nisi post baptisma se tentare ꝓmittit: vt signum nobis quoddam future conuersionis innueret: qñ mẽbra eius postq; ad deũ ꝑcerent/tunc acriores tentationũ insidias tolerarent. Post primam igitur vicem meroris atq; letitie: qua vnusquisq; per studium conuersionis agnoscit/ hec secunda suboritur: q ne securitatis negligentia dissoluatur: impulsu tẽtationis afficitur. Et quidẽ quisq; in ipso conuersionis initio magna plerusq; excipitur dulcedine cõsolationis: sz durum laborem postmodũ exꝑti? pbationis. q Capitulum. xiij.

Cõuersio sorum tres modos.

Res ꝙppe modi sunt quib? ipe certamina tentationis: ad extremũ ꝺo ꝑfectionez plenitudinis. Prius ergo illos dulcia suscipiunt/q cõsolenk: postmodum amara/q exerceãt: t tunc demum suauia atq; sublimia/q confirment. Nã t sponsam suã vir q; ꝙ prius dulcibus blandimentis fouet: quã tã iam coniunctã aspernatis increpationibus pbat: probatã ꝺo securis cogitationib? posꝑdet. Vñ t plebs israelitica cũ despondẽte se deo ad sacramẽti nuptias egypto vocaretur: quasi arrarum vice prius accepit blãdimenta signoꝝ: coniuncta aũt pbationibus exercetur in deserto: pbata ꝺo in repromissionis terra virtutis plenitudine confirmat. Ante igitur mi raculis degustauit qõ appeteret: postmodũ in labore tentatus est/si custodire noluerit qõ gustasset. Ad extremum quoq; plenius accipe meruit/qõ laboribus pbata custodiuit. Jta ergo vita vniuscuiusq; cõuersi/incboatio blanda primulcet: t aspera medietas pbat: t plena post ꝑfectio roborat. Nam sepe conuersi q; in ꝺo adhuc adhuc incboationis sue/vel tranquillitate pacatissima carnis: vel dona ꝓphetie: vel ꝺdicamẽta doctrine: vel signoꝝ miracula: vel gratiã curationis accipiunt: post hec aũt oris tẽtationũ pbationib? fatigan turia q; ꝺus tẽtationib? adhuc cuz inciperent/valde liberos se eẽ crediderunt. Qõ diuine gre dispensatione agitur/ne in incboatiõe sua tẽtationuz aspritate franganꝫ: qz

Cur incipientes se diderunt.

si eoz initia amaritudo tẽtationis exciperet/tã facile ad ea q̃ relique rãt redirẽt q̃ nec lõgius discesserũt:nã cõceptis prius vitijs quasi Exodi. 23.c. iuxta positis replicarent. Vñ rscrit prũ ẽ. Cũ emisisset pharao pplz/nõ cos duxit dñs p viam terre philistijm q̃ vicina est:reputans ne forte peniteret eũ si vidisset aduersuz se bella cõsurgere:r reuerteret in egyptũ. Et egypto itaq̃ exeuntiũ? e vicino bella subtrahunt: qz dere linquentibus seculũ quedã prius trãquillitas ofiditur:ne i ipsa sua teneritudine atq̃ inchoatione turbari/ad hoc territi redeant qs euasserũt. Prius ergo suauitatẽ securitatis sentiũt:prius pacis q̃ dere nutriunt:post cognitam vero dulcedinẽ tãto ũ tolerabiliꝰ tẽtationũ certamina sustinẽt/quãto in deo altiꝰ cognouere qs amẽt. Vñ r petrus prius in monte ducit: prius claritatẽ trãsfigurationis dñice ꝓplatur:r tũc demũ tẽtari ancilla interrogãte ꝓmittitur:vt p tentationẽ factus sibi ex infirmitate cõscius ad illud fiedo r amãdo recurreret qs vidisset:r cũ eũ timor inundans in pcel pelag? raperet/eẽt prioris dulcedinis anchora q̃ retineret. Sepe etenim tã diuina sunt tentationũ certamina/q̃ longa inchoationũ fuerit blandimẽta. Sepe vero maius datur in inchoatiõe dulcedinis:minꝰ aũt in labore pbationis. Sepe minꝰ in inchoatiõe dulcedinis/maiꝰ in laborepbationis. Nunq̃ ẽ labore tẽtatiõis dispar sequit pfectio firmitatis:qz iuxta summa certaminis remuneraꝝ quisq̃ plenitudie pfectiõis. Plerũq̃ aũt in eo q̃sq̃ ꝓuersus labit:qñ dum q̃ dulcẽ donis gẽ dulcedine inchoatiõis excipit q̃firmatiõẽ accepisse se pfectionis arbitrat:r plenitudinis ꝓsummatiõẽ estimat:q̃ adhuc bibidimẽta esse inchoationis ignorat. Vnde fit vt dñ subita tẽtatiõis ꝓcella tangitur despectuz se deo r perditũ suspicet. Qui si inchoationi? sensum passim crederet: adhuc in prosperis positus mentẽ ad aduersa ꝓpararet:r vitijs venie tibus postmodũ tã firmius resistere:q̃ ea etiaz sagacius ꝓuidisset. Que q̃dẽ tranquillius si ꝓuideto lerat:eoz tã omnino certamina/et si ꝓuideat non declinat:q̃ cursus nostri itineris nequaq̃ pigẽ fine puluere tẽtationis. Plerũq̃ aũt conuersus q̃sq̃ talibus tentationũ stimulis agitat: qualibus ante conuersionis gratiã nunq̃ pulsatũ se esse reminiscit:nõ q̃ tunc hec eadem radix tentationis decrat: sed quia non apparebat.

¶Capitulum.xiiij.

Humanus q̃ppe animus multis cogitationiꝫ occupat? /sepe sibimetipsi aliquo mõ manet icognitꝰ: vt olim qs toleraret ne sciat:qz dũ p multa spargit:ab interni sui cognitione remouet. Vñ gla. autez deo vacare appetat:r ramos multimode cogitatiõis ꝓscindat: tũc libere ꝓspicit:qs de itima radice carnis pcedit. Carduus nãq̃ si nascit in via:tit in erantiũ pedibus terit:atq̃ ipso vsu transeuntiũ ei? supficies ne appareat confringit. Et q̃uis desup fructificantes spine nõ appareãt:subter tã radic? occulta ꝓdurat. Si aũt eũ transeuntiũ pedes terere r calcare cessauerint:mox in supficiẽ surgendo progredit:r p spinam prodit in publicũ:quicq̃d in radice viuebat occultum. Ita r in corde secularis sepe occulte quedã tentationum radices nõ facile apparet erugere: qz vel ut in via actionũ sita/trãseuntiũ terit pede cogitationũ:r per innumeras curas quasi multis itineribus ꝓmit:ne videat. Si aũt per conuersiõis gratiã a via cordis eu rarũ turba remouet:vt nulla actionum insolentia cõterat:nullus cogitationũ tumultus premat:tunc quod occultũ latebat agnoscitur: tunc de radice vitiorum pungit libere spina tentationum. Contra quam dñ viuẽtis manu agitur vt inquantũ pot fieri nõ tegat occulta/sed radicit? euellat. Qñ donec fiat/vnuscuiusq̃ cõuersi animaz ita hec spina cõturbat/vt sepe per cussiõe subita pene superari se sentiat:eiusq̃ vulnus medullitus ictum exitialiter pertimescat.

¶Capitulum.xv.

Cerũq̃ ẽ ipsi tentationũ stimuli duz in vsum veniũt dilatant:r nõ quidez acriores / sed lõgiores cristunt. Animꝰ aũt dolẽt / sz magis infirmat:qz dñ mẽti diutius adheret:tanto fit minꝰ pauẽdi/quãto magis assueti. Inter hec ergo dependensa mẽs huc illucq̃ distendit: r multiplicibus tẽtationũ estibus dissipat:r sepe bincinde puocata cui tentati vitio obuiet: vel qñ pmũ impugnet ignorat. Vñ plerunq̃ euenit/vt dum nimis insurgentia vitia cruciant: dñ repugnanti animũ tã longe ãll in lapsum despe rationis relinat/quersus q̃sq̃ banc ipaz sublimitatis viã quaz sibi ad remediũ elegit expauescat:r ãli in fimo educẽ titubat/q̃ in imo solidus stabat. Ita ẽ circũfremẽtibꝰ tẽtationum motibꝰ angustat:vt recte de eo dici debeat: abominabilis ei fit in vita sua panis:r aie illius cibꝰ ãli desiderabilis. Vel certe ap propinquauit corruptioni ala eiꝰ/ q̃uita illius mortiferis. Et q̃ misericors deꝰ pbari nos pmittit tentatiõibꝰ n̄ ẽ reprobari:sicut scriptũ est. Fidelis aũt deꝰ q̃ nõ pariet vos tẽtari supra id qđ potestis: sed faciet cũ tẽtatione ẽxpuentiũ/vt possitis sustinere:citius nobis cõsolationis ope succurrit:r surgẽtes tẽtationũ stimulos mitigat: spugnãtesq̃ se cogitationũ motꝰ interna pace trãquillat. Mortq̃ ala immẽ fam de spe celesti tertiã percipit/ dum deuictũ malũ respicit qđ olim rauit:vt sure de hoc tẽtato liberatoq̃ domine dici debeat / videbit facie ei? in iubilo:r liberauit alaz suã ne pergeret in interitũ: sed viuens lucẽ videret. Istis itaq̃ duabus vicibꝰ/id est cõuersionis r pbationis pmerozem tertiãq̃ trãsactis supest tertia:cuius r meroꝛẽ adhuc sustineat:r gaudia ꝓsequat

¶Capitulum.xvj.

Declaratio tertie vicis.

Ost cõuersiõis nãq̃ certamina /post pbatiõis eruma: restat adhuc dura tentatio: qz venire nõ pot ad perfecte gaudia libertatis: nisi prius soluerit debitũ humane cõditionis. Cõuersus aũt q̃sq̃ sibi caute solicitus ac tacite secum cõsiderare nõ cessat:eternus iudex q̃ districtus aduenit: susq̃ determinũ ẽ tãte pspicit:r ante seueritatẽ tante iustitie quas rones vite sue sit posiurus attẽdit: r si cũcta praua opa q̃ intelligere potuit deuitauit:vẽturꝰ tã cor ꝓdistricto iudice illa magis q̃ in semetipso nõ intelligit ꝓmescit. Quis esti considerare valeat:quãta mala p momẽta tẽpoꝛ ipsi incõstãtiꝫ? cogitationũ motibus ppetrauꝰ. Facile est esti opa puersa vitare:sz nimis difficile est ab illicita cogitatione cor tergere. Et tamen scriptuz est. Uevobis qui cogitatis inutile. Et rursum. In die cuz iudicabit dñs occulta hoim. Qui etiam ꝓmisit inter seinuicem cogitationũ accusantiũ:aut etiam defendentiũ. Et rursum. Labia dolosa i corde r corde locuti sunt mala. Et rursum. Ereniz in corde iniquitates opamini i terra. Humana aũt ala semel eternitatis statuz deserens ad fluxum temporalitatis delapsa banc mutabilitatem alternantium motionum dum caderet volens appetit:dum conatur surgere cogitur inuita tolerare. Inde q̃ppe panita est vnde delectata:quia inde conuersa habet laborem certaminis: vnde peruersa appetit gaudiũ voluptatis.

f Difficile ẽ ab illicita cogitatione cor tergere. Mich. 2.c. Ro. 2.c ꝑ.11.a. ꝑ.57.a

¶Capitulum.xvij.

Electi vehemēter metuunt: cū districto iudici appropiū quare se cernunt.

Spe ergo electio etiaz nolentibus in cogitatione surripit: qō in se quidē solerter ispiciūt z ante dei oculos quāti sit reatus attendūt: z cum de his olbus semp iudiciuz districtū pertimescāt: tamē hec ve hementer metuūt: cū ad soluēduz debitum humane conditionis venientes districto iudici appropiū quare se cernunt: efit tanto timor acrior/qto z retributio eterna viciniot: ante oculos aūt cordis nihil inane nē transuolat de pbāta sma te cogitatione/ qz subducetis e medio olbus/se z illuz tantūmodo cōsiderant cui appropinquāt: crescit pauor vicina retributione iustitie: z vr gentr e-solutione carnis: quāto magis districtū iudiciū iam iamqz quasi tangitur/tāto vehemēti⁹ formidatur: z si ea que scīūt nunq se ptermisisse meminerint/formidāt etī illa q nesciūt: qz vez semetipsos diiudicare z cōprehēdere olno nō possunt: atqz vigēte cernu/ subtilioti terrent metu. Uñ redēptor noster solutiōi carnis appropinquāte z membroz suoz seruāz spēm: facē in agonia/cepit pliri⁹ orare. Quid esti pro scīlic esti in agonia esset peteret/qui in terra posit⁹ celestia esti potestate tribuebat: Uz appropiū quante morte nostre mētis i se certamen expressit qui vim quandaz terroris ac formidinis patimur: cum persolutionez carnis eterno propinquamus iudicio. Necq enim tunc cuiuslibet anima immerito terreatur/quando post pusillum hoc inuenit quod in eternum mutare non possit.

Cū xps in agonia factus pliri⁹ orauit. Appropiquāte mortē cuiuslibz ala nō lmeriro terretur.

¶Capitulum.xviij.

Onsideram⁹ ap-
pe qvīāvite psen
tis nequaq sine
culpa transire po
tuim⁹: consideram⁹
etiaz qz ne hoc ip-
dem sine alīq rea
tu nostro est/ qō laudabilr gestimus/si remota pie
tate iudicemur. Quis esti nīmvitā precedentiū patrū valeat vel supe
rare vel assequi? Erā Dauid dicit. Ne intres in iudiciū cū seruo tuo: qz nō iustificabit in cōspectu tuo oīs viuēs. Paul⁹ esti dicere: Nihil mihi ipsius sum: caute subiunxit. Sed nō in hoc iustificat⁹ sum. Jacob⁹ dicit. In multis esti offendimus oēs. Joannes dicit. Si dicerimus qz peccā nō habem⁹/ipsi nos seducimus: z veritas in nobis nō est. Quid ergo faciūt tabule si tremunt columne? Aut quō virgulta inmobilia stabūt: si hui⁹ pauoris turbine etiā cedri quatiunt? Solutiōi ergo carnis appropinquās/ nōnunq terroze vindicte etiā iusti anima turbatur. Cui esti quid tranquillum in hac vita sapere potuit/mortis articulo interuenente cōcutitur: vt iure dici debeat: abominabilis fit ei panis in vita sua: z alc cius cibus ante desiderabilis. Uel certe pter pauoris penam hoc qō illic subditur: appropinquauit corruptioni anima eiꝰ z vita illius mortiferis. Sed qz in storiō anime a teribus quibusq cōtagijs/ipso sepe mortē pauore purgantur: z eterne retributiōis gaudia iam ab ipsa carnis solutione percipiunt: plerumq contēplatione quadam retributionis interne etiā primū carne expolient bitare scīūt: z dū vetustatis debitū soluit nouī iam muneris letitia pfruuntur: recte dr. Uidebit facie eius in tubilo: vt certe liberauit alam suā ne pgeret in interiū: sed viuēs lucem videret. Justi itaqz ala in tubilo faciem dei ospicit: qz tantuz de letitia interna pcipit/quantuz capere vt assumpta vita possit. Ibi igitur lucē viuēz videt: qz spiritualē oculū in radios eterni solis sigit. Ibi lucē viuēs videt: qz ol iā mutabilitatis vicissitudine atqz obūbratiōe calcata veritati eternitati inhereret: eiqp inherēdo quē cernit/ad similitudinē incommutabilitatis assurgit: atqz in semetipsam aucto ris sui inconuertibilē spēm duz respicit assumit. Que esti ad mutabilitatē per semetipsam lapsa est/ad immutabilitatis statū immutabilem videndo formatur. Igit Heliu de afflicto hoc liberatoqz homine qz prius meroris amaritudinē/et postmodū gaudia cōsolationis expressit: apte subiunxit. Deo ola operatur de⁹ trib⁹ vicib⁹ p singulos: vz puersationis/pbationis z mortis: qz p tria hec/z duris prius stimulis meroris afficit: z magnis postmodū securitatis gaudijs refouetur. Et qz electi vniuscuiusqz mens bisdē trib⁹ vicibus. i. vel labore cōuersiōis/vel tētatione pbationis/vel formidine solutiōis arteritur/atqz ipsa atteritione purgata liberatur: apte subiungitur.

Epilogus.

Pā. 14.1.a. 1.Cor. 4.a.

Job. 9.a. 1.Joā. 1.a.

B

Uerositio dpecti.

¶Capitulum.xix.

Et reuocet alas eozuz a corruptione: z illuminet lucem viuentium.

Cur quippe moriēdi est quam corporeis oculis cernimus. Qui aūt adhuc huic mūdo viuunt/luce morientiū tenebrescūt. Illuminant aūt luce viuentiū qui despecto reposali lumine ad splendoꝝ interne claritatis recurrunt: vt ibi viuāt/vbi verum lumē sentiendo videant: vbi nō aliud lumē atqz aliud vita/qz vbi ipsa lux vita sit: vbi sic nos lux exterius circumscribat: vt interius impleat/vt incircūscripta exterius circūscribat. Illuminant ergo hac luce viuentium: quā tanto tunc subtilius cōspiciūt/quāto nunc ad illā purius viuunt. Magna heliu acvalde fortia ptulit: sed hoc vnusquisqz arrogans habere pprīū solet: q dū vera ac mystica loquitur/subito pertumore cordis quedā inania z superba gmiscet. Forte ei placere appetit/in hoc qō veraciter sentit: et inde mox inanescit a vero/vñ per elatiōis typū recedit ab ultimo. Qz esti approbari doctō exteri⁹ queritinē⁹ plenitudinez qua docebatur amittit. Uñ z deliu quē tenere arrogātū typū sepe iā dixim⁹: postqz multa sapientie pfunda digessit: subito post easdē suias veraces ac mysticas/fastu scientie inflat⁹ extollit: cui⁹ mor inflationis meritocinio sensus ad inania ꝓba deruatur. Uñ subdidit dicēs. ¶Attende Job z audi me: z tace dū ego loquor. Si aūt habes quod loquaris/respōde mihi. Loquere. Volo enim te apparere iustum. Qō si nō habes audi me: tace z ego docebo te sapiētiā. Qualē se apud se habeat/hac locutione manifestat qua dicit. Attende Job z audi me: z tace dum ego loquor. Immēsus esti sūpbia est/a se minore sibi reuerentiā exigere: z silē tium imperare meliori se.

C Immēsa supbia.

¶Capitulum.xx.

Uia aūt pdicatores iusti quoslibet corripiūt/semp per humilitatis gratiam ad cognitionē suaz intima reuertunt: atqz in coipso quod corripiūt: ne qd forte sibi fallant exquirūt/correptiqz licētiā tribuūt: vt si qd pie seipsis iustius sentiant fateant: hoc nōnunq etiā arrogātes imitari appetūt. Paulisp ei in ꝓbis elatiōe postposita q̄si coz qs corripiūt/si forte repire potuerint iustitiā q̄rūt: nō qz ita sentiūt/ sed qz ornari p humilitatis spēm pcupiscūt. Uereūt esti ne supbi actum sibi (qz sunt) esse videant. Uñ beliu statim subdidit/dicēs. Si aūt habes qō loquaris/rīde mihi. Loquere. Volo ei te apparere iustuz. Uz qz hec ex corde nō ptulit/audire qō q̄rebat nō expectant. Nā illico subiūxit. Qō si non habes audi me: tace/z docebo te sapiētiā. Qui ei paciter q̄rūt audire qō iustū est: eēnimiter expectāt audire qō nō q̄rūt. Heliu aūt q veraciter requisitōis ꝓba nō ptulit/dici qō queat.

dum

q̄ prim⁹ superbe. arrogāter

ror nō pmisit: sed mox ꝺ intrinsece gestabat erumpit: ꝺiemq; se in oculis suis habebat ostēdit/dicēs. Tace/t docebo te sapientia. Arrogantes essi viri q̄ si aliq̄ humiliter sotiant/diu in eisdem humilitatis specie non perdurant. Cū fortasse querant vt audiant/ mox loquendo obuiant ne doceant: qz superfluam vocis quam ꝓtulerant citi? ostentationis intētio compūmit/ que ex radice cordis assurgit: atq; eandem humilitatis formā specie tenus sumptam eo celerius ꝓbāt (quia aliena est) quo illam diuti? tenere non possunt. Ecce helihu iustitiam cū requirit vt discat/pmittit quia doceat. Ecce quasi requirendo quod iustum est aliquid platum sonuerat lingua: ꝫ mox cela re nō potuit hoc quo? altum tumebat conscientia. Nam repente subiungit. Tace/t docebo te sapientia. Quis vero arrogātes oēs in eo qꝺ proferunt typo superbie inflant: t velut in alto positi sic doctorum specie sumūt: ac si eoꝝ ꝓba dignatiōe quaꝺ super indignos boles celitus effundant: bene a scriptore huius hystorie versus interponitur quo dicatur.

Arrogātiuꝫ supbiā dit latere nō posse.

D

¶ Textus Capituli. xxxiiij. Job: quez exponit Moraliter sanct? Gregorius libro vicesimoquarto. Capitulum. xxj.

PRonuncians quoq; helihu etiā hec locutus est. Quid essi ꝓ bubus pnunciationis vocabulum nisi inflatio elationis ostenditur: vt verba que de alta superbie radice veniebant cum quadam quasi altitudine et distinctione ꝓcederent. Ita vez ꝓdicare oēs arrogātes solent. Cum quodam essi fastu ꝓferunt hoc qꝺ singulariter intelleruisse se credūt: t forsasse tūc būiltatē predicant/ cum per elationis typum crepia supbie ostētant. Vñ fit vt eoꝝ predicatio concors sibi manere non possit: quia id quoq; rectum loquētes seminant: peruerse tumentes impugnant. Humilib? namq; auditoribus verba sua non compatiendo: sed vix dedignando largiūtur. Longe quippe se in altum positos estimant: t super eosdem auditores suos quasi precedentes doctrine respectum vix de summo dignanter inclinant. At cōtra verba iustorum ex radice veniunt humilitatis: vt fructum ualeant ferre pietatis: et quicquid salubre potuerint: non tumendo/sed compatiendo subministrant. Per verba quippe charitatis vel se in auditoribus suis/vel auditores suos in se ita transformant: actū t illi per istos hoc quod audiunt docent: t isti per illos hoc quod docendo ꝓferunt discunt. Helihu ergo typum arrogantium tenens: et cum ꝓnunciationis ostentatione inchoans/quid dicat audiamus. Sequitur. ¶ Audite sapientes verba mea: t eruditi auscultate. Auris enim verba probat: et guttur escas gustu dijudicat. Acsi diceret. Sicut nec auris escas/ nec guttur ꝓba cognoscit: ita nec stultus quisq; sententiam sapientis intelligit. Sapientes ergo atq; eruditi audite quod dico: qui potestis ea que fuerint dicta cognoscere. Videamus igitur quantum tumeat/qui verba sua non nisi a sapientibus audiri decenter existimat. Verus autem sapientie predicator dicit. Sapientibus et insipientibus debitor sum. At cōtra arrogans in predicatione sua aures tantummodo sapientium expectat: quia non ideo predicat: vt possit quoslibet sapientes efficere: sed ideo sapientes querit: vt possit quod senserit superbiendo monstrare. Sicut enim superius dictū est: non illos apperit erudire: sed se ostendere: nec intuetur/q̄ iusti qui audiunt fiant: sed ipse q̄ doctus cum/auditur appareat.

Sicut nec auris escas: nec guttur ꝓba cognoscit: ita nec stultus quisq; sententiam sapientis intelligit.

¶ Capitulum. xxij.

OLiaꝫ ꝺo predicatione arrogantiū nullus admitteret/si non aliq̄ de humilitatis imagine pmisceret: bene helihu postq̄ per tumida verba se extulit: rursum q̄si ad cālitatis cōcordiam cōdescendit/dicens. ¶ Judicium eligamus nobis: t inter nos videam? quid sit melius. Sed vtrum hoc iudicium ex humili corde quesierit/facile cognoscim? si subsequētia ei? verba pensemus. Sequitur. ¶ Qz dixit Job. ¶ Just? sum: t deus subuertit iudicium meū. In iudicā do enim me mendacium est: et violenta sagitta mea absq; vllo peccato. Hec beatum Job dixisse queritur: que si qz minime dixerit/requisita sacre hystorie verba testant. Sed qui iudicium eque q̄ fierat/ex culpa quā finxit protinus sententiā ꝓmulgat. Nā sequitur. ¶ Quis est vir vt est Job qui bibit subsannationē quasi aquaz qui graditur cuz operantibus iniquitatem: tambulat cum viris impijs? Ecce iudiciū querēs iudiciū ꝓtulit: t post allegationez suā nulla dū Job expectata sniā cū dānatione dignū ex reprobo? societate iudicauit. Ait ei. Quis ē vir vt est Job? Utiq; subaudiam? nulli? Atq; subiūgit. Qui bibit subsannationē quasi aquā. Aqua añt cū bibit/ita liquide sumit: vt ad fordē dum nulla sui pinguedine retardetur. Subsannationem vero vt aquā bibere est/deū sine aliquo obstaculo cogitatiōis irridere: vt in eo q̄ superbit lingua vel sciētia/ nulla trepidatio contradicat. Hec añt eius sniā sup beatū Job quantū a tramite ꝟitatis exorbiter: illa ꝺñi attestatiōe cognoscimus qua ad diabolū dicit. Aduertisti cōsidere famuli meū Job/q̄ non sit ei similis in terra? Ecce quē veritas dicit absq; comparatione iustū/eum helihu asserit absq; comparatione peccatorem. Sed hec esse ꝓpria arrogantium predicatorum solent/ vt etiam afflictos auditores suos magis districte corripere appetāt: q̄ blande refouere. Plus enim student vt mala obiurgando increpent/q̄ bona laudando confirment. Superiores quippe se videri desiderant: t magis gaudent cum coꝝ animum ira leuat/ q̄ charitas equat. Semper inuenire optant/ que increpando rigide feriāt. Vñ scriptum est: In ore stulti virga superbie: quia videlicet peruertere rigide scit/ sed compati humiliter nescit. Volent etiam ꝺicatores iusti auditores suos obiurgando corripere: si lentia in eorum vitijs ꝺicta increpatione seuire. Unde scriptum est. Verba sapientium quasi stimuli: t sicut claui in altum defixi. Recte autem eorum verba claui vocata sunt: qz culpas delinquentiū nesciunt palpare: sed pūgere. At Joannis verba claui non erant: cum dicebat. Progenies viperarum/quis vobis demonstrauit fugere ab ira ventura? Anꝺba Stephani claui nō erant: cū dicebat. Vos semper spiritui sancto resistitis? An verba Pauli claui nō erant cum dicebat. O insensati galathe: quis vos fascinauit? Et rursus cū corinthijs diceret. Cum essitis inter vos zelus t cōtentio: nonne carnales estis: t ꝟm hominem ambulatis? ¶ Capitulum. xxiij.

Quid subsannatio nē bibere aquā.

Cōtra arrogātes.

h p. 14. a Verba ꝺdica toꝝ cla ui.

Eccls. 12. ꝺ.

8

Matt. 3. ꝺ.

Actuū 7. f.

Gal. 3. a.

1. Cor. 3. a.

SEd necesse est vt caute videam? qz predicatores iusti in ipsis quos corrigūt/cum ex parte alia forsasse aliq̄ bone opatiōis inueniūt: ad eadem obiurgationis verba cū quanta dispensatione descendūt. Ecce Paulus corinthios docens: cosq; in culpa diuisionis aspiciens exorsus est: ꝺicens. Gratias ago deo meo semper ꝓ vobis: in gratia dei que data est vobis in christo Jesu: quia in omnibus diuites facti estis in illo. Multum profecto laudauit q̄s in christo diuites

1. Cor. 1. a.

z in omnibus dixit. Et ecce adhuc blandimenta multiplicat/ dicēs. omni verbo z in omni scientia testimoniū christi cōfirmatū vobis. Testimonium xpi cōfirmatū est in vobis/ dixit: acsi ope peregissent qđ doctrina didicerāt Et mox in laudis cōsummatione subiunxit: ita vt nihil vobis desit in vlla gratia exspectantibus revelationem dñi nri iesu christi. Quem so re Paulistis tot fauoribus tam quo tendas insinuet. Ecce paulo post sequitur. Obsecro vos aūt fratres per misericordiam dñi nri iesu christi: vt idipsum dicatis oēs: et non sint i vobis schismata. Significatum est eīs mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt cloes: qz cōtentiones inter vos sunt. De qđ bus contentionib⁹ paulo post subdidit: dicens. Luz eīm sit inter vos zelus z contentio/ nonne carnales estis: z sm hominem ambulatis? Ecce quibus laudibus ad aperte correctionis verba descendit: ecce in corde audientium q̄ blanda fauoris manu viā districte increpationis aperuit. Prius namq; supbor brachia studuit per blandimēta eorum vincula religare: vt postmodum potuisset vnin⁹ superbie ferro correptionis incidere. Erāt profecto in corinthijs/ z que laudari debuissent/ erant z q̄ arguī. Peritus itaq; medicus prius sana membra que circa vulnus erant laudādo palpauit: z postmodum putridū sinum vulneris feriēdo transfixit. Habet ergo in sanctis predicatoribus ad vtraq; ptum doctrine regula pondus suū: vt z recta faciēs nutriant: z peruersa animaduertentes abscindāt. ¶ Ca. xxiiij.

Peritꝰ medicus.

Justoꝝ ꝑdicatoꝝ mos discor rigēdi.

Omnēq; fo: etiā ꝑdicatores iusti rigide seriūt. Sed aliud est cū iustitia stimulat/ aliud cū supbia instat. Justi cū seuere corrigunt/ interne dulcedinis gratiā nō amittunt. Nam sepe p̄ inquietudine frenenda prauoꝝ duritiam districti rigoris assumunt: sed intꝰ charitatis igne liquefiunt: atq; eorū amore ardent: in quos aspa correptione seyūt: seq; etiā eis intrinsecus in secreto cordis humiliant quos duris foris afadurtionum stimulis quasi despiciēdo castigāt. Plerūq; aūt z nō despiciendo despiciunt/ z nō; desperādo desperāt: vt dito eos celerius z a culpa reuniscere ac reflire faciant/ quanto illā quasi vicinius morti foueā ostendunt. Tāta aūt dispensatione se tēperant: vt neq; cū se erigunt intrā secus rigida sint: neq; rursum cuꝝ se humiliāt extrinsecus remissi: qz z in disciplina humilitatem custodiūt/ z in humilitate disciplinā. Sepe etiā quoā decenti moderamine suas culpas corā discipulis indicāt: vt illi audientes discāt: qđo semetipsos de suis actionib⁹ subtiliter reprehendant. Paulus disciplinam tenuit/ cū corinthijs dicebat. Cū eīm sit inter vos, zelus z cōtentio/ nonne carnales estis: z sm hominem ambulatis: Sed humilitatem in disciplina nō perdidit: qz deprecando pmisit/ dicens. Obsecro vos fratres per misericordiā dei: vt idipsum dicatis oēs: z nō sint in vobis schismata. Rursus humilitatem tenuit/ cū eisdē corinthijs loquens paulus latius fortasse q̄ voluerat: semetipm reprehēdit dicens. Factus sum insipiens. Vos me coegistis. Exemplum magne humilitatis exhibuit: cum discipulus dixit. Non eīm nosmetipsos ꝑdicamus: sed iesum christum dominū nostrum: nos aūt seruos vestros per christum. Sed in hac humilitate disciplinam iustitie non amisit/ qui eisdem delinquentibus dicit. Quid vultis: in virga veniam ad vos: ꝛc. Sciunt ergo predicatores sancti vtroq; moderamine artem magisterij temperare: vt cum delinquentium reatus inueniūt/ sciunt

1. Cor. 1. b.

1. Cor. 2. b.

1. Cor. 4. d.

Ira ꝓ crōe ꝑdicatoꝝ tuno.

sciunt modo seuere corripere: mō humiliter deplorari. Hz cum arrogātes viri eos imitari appetunt/ sumūt ab eis aspera verba correctionis: z sumere ab eis veraciter nesciunt ꝑcepta humilitatis. Magis eīm terribiles quos possunt volunt esse q̄ mites: z idcirco discūt vnde se erigant: z discere negligūt vt animum submittant. Cūq; admonere delinquentes placide nesciunt/ nimio rigoris vsu per inuectionis iracūdiā etiā contra recte agentes effrenant. ¶ Quorum iste beliu spēm tenens: beatū iob non refouet: sed subiurgat dicēs. Quis est vir vt est iob: qui bibit subsannationem quasi aquā: q̄ gradit cū operantibus iniquitatē/ z ambulat cum viris impijs? ¶ Capitulū. xxv.

D

Aliena sp̄ecta a veritate ꝛuꝑbia

TQz aliena semp est a veritate superbia morēq; ad falsa prorūpit/ dicens. ¶ Dixit enim. Nō placebit vir deo etiam si cum currerit cum eo. Qđ profecto qz minime dixerit/ quisquis dñi Job verba legit agnoscit. Sed qui idcirco loquit/ vt semetipm ostendēdo superbiat: q̄d mirū si in alterū fingit qđ reprehendat? Quō enim veritati cohereat in verbis increpationis/ quē intra semetipm longe ab eadem veritate dirimit tumor mentis? Sequitur. ¶ Ideovi ri cordata audite me. Ecce iterū fastu superbie inflatur eos tantūmodo qui quasi digne intelligendo se assequi valeāt querit: z sic qđ sentiebat crūpit/ dicens. ¶ Absit a deo impietas: z ab omnipotente iniquitas. Opꝰ enim hominis reddet ei: et iuxta vias singulorū restituet eis. Bene dixit: quia in omnipotente deo iniquitas vel impietas nō est. Hz in hac vita nequaq; semp hoc agit quod subiūxit: qz iurta opꝰ suū singulis/ z iurta vias ꝓprias nō reddit. Nā z multos illicita ac peruersa pertrahentes gratuito pepercit/ atq; ad opa sancta cōuertit: z non nullos rectis actibus deditos flagello

In hac vita si opꝰ reddit iurta opꝰ sm̄ iustitia.

E

Eccles. 8. c.

Ratio.

interueniēte corripit acsi placentes quasi displicent affligit: Salomone attestante qui ait. Sunt iusti quibus multa eueniunt/ quasi opera egerint impioꝝ. Et sunt impij qui ita securi sunt/ acsi iustorum facta habeant. Qđ nimirum omnipotes deus inestimabili pietate dispensat: vt z iustos flagella crucient/ ne opera extollant: z iniusti saltem sine pena hanc vitam peragant: qz ad tormenta que sine fine sunt male agendo festinant. Nā quia aliqñ iusti nequaq̄ iurta opa flagellantur: bacipsa hystoria quam tractamus ostenditur. Nec enim idem beatus iob p culpa fuerat flagellat⁹? qui ante flagelli stimulum ipso iudice attestante laudatus est. Verius ergo beliu diceret si diuisset: qz in omnipotente deo impietas atq; iniquitas non est: etiam cum iurta vias proprias hominibus reddere non videtur. Nā z qđ a nobis non intelligitur/ ex occulti iudicij nō iniusta lance pferf. Quia ꝓ ꝑdicatores arrogātes dū multa mania spargūt/ etiā sepe vera ac solida proferunt. Beliu recte subiungit. ¶ Caplm. xxvj.

Ratio.

Vere enim deus non cōdemnabit frustra: nec omnipotens deꝰ subuertet iudicium. Ad diabolū dūs dixit. Commouisti me aduersus eum vt affligerem eum frustra. Beliu aūt dicit: quia non condemnabit dūs frustra. Qđ vtiq; discordare dictis veritatis credēnis subtili consideratione pensatur. Aliud namq; est damnare: aliud affligere. Affligit ergo iurta aliquid frustra: sed frustra non damnat. An nō iurta aliquid frustra iob afflixerat: cum non delebatur vitium: sed meritū augebatur. Frustra enim non cōdemnare potest: quia damnatio fieri nō ex parte ad aliquid potest: que videlicet in extremo punit

ꝓbatio

F

Aliud est dānare: aliud affligere

tt

mine quod hic quisq; inique commiserit. Nec omnipotens deꝰ subuertit iudicium: qz etsi minus recta videnf esse q̄ patimur: recta tñ in occulto examine decernuntur. Sequitur. ℣ Quē cōstituit alīū super terrā: aut quez posuit super orbē quē fabricatus est: Ut vez subaudias nullū. Per se q̄ppe mundum regit p quē se condidit: nec eget alienis adiutorijs ad regendum/qui non egerit ad faciendum. Sed hec idcirco colliguntur vt liquido indicet: qz omnipotens deus si p̄ semetipsum regere non negligit qđ creauit: qđ bene creauit/vtiq; bene regit: qz quod pie cōdidit/impie nō disponit: ꝛ qui ne duz facta curauit vt essent/q̄ sunt facta non deserit. Quia ergo presens est i regimine/qui auctor extitit in creatione: ideo curā nostri non p̄terit. Under ꝛ apte subiūgit. ℣ Si direxerit ad eū cor suum: spiritum illius ꝛ flatum ad se trahet. Cuncta cor est cū ima appetit/dirigitur: cum ad superna subleuatur. Si ergo dō cor suum ad dñm dirigit: spiritum ꝛ flatum illius dñs ad se trahit. Spiritum videlicet ꝛ pro internis cogitatiōibus: flatū vero q̄ per corpus trahit pro externis actionib⁹ ponit. Deo ergo spīm hois ꝛ flatū ad se trahere est/ad conuersationē sui desiderij ꝛ interiora nostra ꝛ exteriora cōmutare: vt nihil iam mēti exterioꝝ petit adipisci cōetur: sed omne qđ bono est/ad eum vez a quo est: ꝛ interius desiderando feruean: ꝛ exterius se edomando cōstringat. Vñ ꝛapte subiungit. ℣ Deficiet oīs caro simul: ꝛ hō in cinerem reuertetur. Simul eſſ oīs caro deficit/qū iam nullis suis motib⁹ seruit: qz p̄fidēs spūs cuncta eoꝝ usa restringit: ꝛ quodā districtiōis sue gladio omne qđ in illa male vigebat interficit: hoc nimirum discipline gladio semetipsum hieremias interfecerat/ cum dicebat. Omps per se mūdū regit quez p se cōdidit.

Posti cōuertisti me egi penitētiā: ꝛ postq̄ ostendisti mihi percussi femur meum. Quid est in femore nisi voluptas carnis accipit? Et qđ est quod ait: postq̄ ostendisti mihi percussi femur meum/nisi q̄ postq̄ superna spiritualiter vidit: omne quod in se infernus carnaliter vigebat extinxit: vt quanto magis summa pateſcerent/tanto amplius ima que renuerat non liberet. Vñ quanto incipit q̄sq; superius viuere/tanto ꝛ incboat inferius interire. Iuxta affectum namq; carnalis operationis omnis caro Paulo simul interierat/ cum dicebat. Vñ no autem iam non ego: viuit vero in me christus.

Iherie 13.d.

Quādo incipit q̄sq; superius viuere tāto infer⁹ cboat interire

¶ Capitulum.xxvij.

Bene etiā beliu hoc loco subdidit: ꝛ homo in cinerē reuertetur. In peccato ei quisq; post⁹/mortalitatis sue obliuiscitur: ꝛ terram se esse non meminit: dñō adhuc per superbiam inflatur. Post conuersionis vo sue gfam cum humilitatis spūs tāgit: qđ esse se aliq̄ cinerē recognoscit: ꝛ quasi cum humilitatis spūs datur? Iam in cinerē dauid reuerſus fuerat/cum dicebat. Vñ etiā hodie q̄ pulvis sumus. Abraam in cinerez reuersus fuerat dicēs. Loquar ad dñm meum/cū sim pulvis ꝛ cinis. Et si vimētē carne necdū in terra mox soluerat: hoc tñ apse erant q̄ se futuros absq; dubitatione p̄cludebant. Hinc alias dr. Auferes spūm eoꝝ deficient: ꝛ in pulverem suum reuertentur. Qui aūt eorum spūs/ nisi spūs superbie nominat? Tollat ergo spūs eoꝝ vt deficiat. i. subducto supbie spū nihil se esse cognoscāt. Et reuertant in pulverē. i. humilienf ex infima cōditione. Propter hūc pulverē (ad cuius memoriā q̄ semetipsos cōsiderant revocantur) per sapiaz dr. Justi fulgebunt: ſicut ſcintille in arūdineto discurrent. Sancti eſſi viri dō p̄cōzibus gmiſcentur: cog

Ier. 13.d.

Ps. 18.d.

Ps. 103.d.

Sapi. 3.d.

exemplaꝝ suoꝝ igne succēdūt: atq; per omne qđ ardent in cinerez redeunt: qz pictatis flamma cōsumpti/dō infirmitatē p̄ditiōis sue cō spiciunt/nihil aliud q̄ fauillam se esse cognoscunt: vt a superbie sue duricia resoluti/per piam dicāt id qđ supra p̄tulimus. Memento dāe qz pulvis sumus. Bene ergo dicit: qz cū ad se spīm hominis dūc trahit: deficiet oīs caro simul: ꝛ hō in cinerē reuertet. Hec beliu: ꝛ vera sunt: ꝛ magna que dicit. Sed qz male mor er eo qđ bene scribit intumuit: verbis sequentibus prodit dicens. Si habes ergo intellectuz audi quod dicitur: et auscultа vocem eloquij mei.

Iob. 32.a.

¶ Capitulum.xxviij.

Arrogātius apūd.

Abent hoc oppulum qđ arrogantes: vt cum fortasse acutū aliquid sentiūt/ideo mox ad vitium elationis crūpant: sensusq; olim in sui cōparatione despiciant/ſecq; in suo iudicio alioꝝ meritis anteponāt. Quibus cōtingit miserie/vt plus vluendo tenebrescant: qz dum subtilia attendūt/semetipsos intueri nesciunt: ꝛ quē intelligentiā acutius percipiunt/eo p superbiā deterius cadunt. Qui bene quidem subtilia cōspicerent: si in eo gōpfecta se viderent. Superi⁹ namq; beliu dixerat. Si habes qđ loquaris respōde mihi. Loquere: volo eē apparere iustuz. Nisi aūt sit. Si habes intellectū/audi qđ dr. Ecce quō paulisper elatio per verborū incrementa p̄fcit. Superius dubitauit si posſit beatus Iob p̄ferre quod iustū est: nunc vero diuitit/ si hoc qđ dr saltē possit audire. Vbi dixit: si habes qđ loquaris/responde mihi: acſi diceret: dic aliquid si tamen dignus poteris esse qui dicas. Hic autē ait: si habes intellectū/audi quod dicit. Acſi aperte diceret: audi me/si tamen dignus poteſſe esse qui audias. Iſti sunt quos tidiani defectus qui in cordibus reprobozum fiunt: quibus indesinenter ad deteriora descendunt: quia dum minora incaute negligunt/ad maiora puriose p̄cipiūt. Vñ ꝛ hoc de supbis fuerat: q̄ beatū Iob id qđ iustū est loqui posse dubitabat. Sz dō hāc in semetipso cōsiderare negligit/ad nequiora p̄cipitat: vt non solū posse ab eo dici qđ iustū est dubitet/sed etiā dicentez se iusta ab eo intelligi posse desperet. Vñ vitiū supbie ab ipsa mox radice secandum est: vt cū latenter ozit/tūc vigilanter abscindat: ne p̄cepto vigeat/ne vsu roboret. Difficile eſt in se quisq; inueteratam supbiā deprehēdit: qz nimirū hoc vitiū p̄to magis parimur/tāto minus videmus. Sic quippe in mēte superbia/ſicut in oculis caligo generat. Quo se hec lati⁹ dilatat: eo vehementius lumen angustat. Paulisp ergo elatio i p̄cordijs creſcit/cū ꝛ se nesci⁹ extenderit oppreſſe mētis oculi funditus claudit: vt captimus animus typum elatiōis ꝛ pati possit: ꝛ tñ id qđ patitur videri nō possit. Sed qz arrogantes viri aliquando vt dicim⁹ recta nō recte sentiūt/ꝛ bona inuenire noluerunt: sed hec bene p̄ferre p̄tem nunt: beliu post elationis typum quo dixerat: si habes intellectū audi quod dicit: subdit dicens.

Quo q diani defect⁹ reprobos.

Rem e radice secandum est: vt cū latenter ozit/tūc vigilanter abscindat: ne

Quāto vitiuz supbie magis pati tā to minus vi deri nō p̄sit.

¶ Capitulum.xxix.

Vnqd qui nō amat iudicium sanari p̄ test? Quomodo tu eum qui iustus est intantuz condēnas? Bonam quidem sententiam p̄tulit: sz beatū Iob p̄ferenda non fuit. In omni enim quod dicitur summopere intuendum est quid dicatur/cui dicatur/quando dicatur/quō modo dicatur. Beliu autem attendit quid diceret: sed cui diceret non attendit. Beatus quippe Job amabat iudicium: quia causaꝝ suas cum dominō pensare subtiliter nouerat:

In oī qđ dicit cui qđ quō dicatur.

nec condēnauerat eum qui iustus
est: ⁊ cur sine peccato pcussus fue
rat/in dolore positus cū būnitate
requirebat. Zimat iudiciū quisq;
vias suas subtiliter discutit: ⁊ secre
tarius cordis ingressus quid dñs
ipsi tribuat/quid ipse dño debeat
pēsat. Qō beat⁹ Iob quō non fece
rat: qui tā creba sacrificia ⁊ expia
tione filioꝝ etiā pro cogitationib⁹
offerebat? Qz ergo beliū dixit: ꝙ is
qui iudiciū nō amat sanari nō pos
sit: arguens vtiq; Iob ꝙ iudiciū nō
amaret: qz ei qui iustus est cōdem
nasset: illico eiusdē iusti. i. dñi iusti
tiam subdit dicēs. ℣ Qui dicit re
gi apostata: qui vocat duces i
pios. Sepe nouimus ꝙ pleriq; q̄
presunt ⁊ordinatiq; sibi mentē a sub
ditis erigūt: ⁊ nō tam ppter dñm
ꝙ ꝙ dño venerari volūt. Intus enī
se tumore cordis extollūt: cunctos
q; subditos in sui comparatiōe de
spiciūt: nec cōdescendēdo pfulūt/
sed dominādo premunt: qz vez al
ta cogitatione se erigūt: ⁊ equales
se illis quib⁹ cos preesse contingit
nō agnoscunt. Cōtra hunc tumo
rem per ecclesiasticū ubiq; bz. Dicē
te cōstituerūt/noli extolli: sed esto
in illis quasi vnus ex illis. Hūc tu
morem dñs ꝙ ꝙpbet⁹ in pastorib⁹
increpans ait. Vos aūt cum aufe
ritate impabatis eis ⁊ cū potentia
Ipsa est bona q̄ subditis dicit: do
minando potius q; pfulendo pre
sit: qz vez quicq; eis quasi ex equo
dicere semetipsos existimāt dice
esse. Singularitate ei gaudēt cul
minis/⁊ nō equalitate ꝙditionis.
Sed quia hec tumentia corda re
ctorum subtiliter dñs pēsat: bene
contra cos bz. Qui dicit regi apo
stata. Unusquisq; enim supbus re
ctor totiēs ad culpā apostasie dila
bitur: quotiens preesse dominib⁹
delectatus/ bonoris sui singularis
tate letatur. Sub quo cū sit non
consideratꝫ ꝙ equalibus quasi nō
sit equalis exultat. Unde aūt hec
vitioꝝ radix pullulat in corde re
gentium/nisi ex imitatione illius

Quis amat iudicium.

Mode stiam eos de cere q̄ psunt.

ethan. 32

exech. 34

qui despectis angelorum societati
bus dixit. Ascendam super altitu
dinem nubium ⁊ similis ero altis
simo? Quia ergo vnusquisq; rector
quotiēs extollitur in eo ꝙ ceteros
regit/totiens per lapsum supbie
a summi rectoris scrutinio separat
⁊ cum equales sibi subditos despi
cit: eius super se dñm sub quo oēs
equales sunt nō agnoscit: recte ꝺz.
Qui dicit regi apostata.

¶ Capitulum. xxx.

Via vero dñi domi
nando ꝓsunt: exē
plo sue supbie sub
ditos ad impietatē
trahūt: aperte subiū
git. ℣ Qui vocat
duces impios. Ad
uiā nāq; pietatis duceret/ si subdi
torū oculis humilitatis exēpla mō
strarēt. Dur aūt est impius q̄ a tra
mite veritatis exorbitat: ⁊ dū ipse
in precipe ruit /ad abrupta sequē
tes inuitat. Dur est impius qui p
tumoris exemplū viā ostēdit erro
ris. Paul⁹ dur impius esse metue
bat/ cuz potestatis sue celsitudinē
reprimebat dicens. Nec querētes
ab hominibus gloriam/ neq; a vo
bis/ neq; ab alijs: cuz possim⁹ onē
ri esse vt xpi apostoli / sed facti su
mus ⁊ medio vestrū parvuli. Par
vulus in medio eoꝝ fact⁹ fuerat:
qz timebat ne si iter discipulos bo
norē sue celsitudinis vendicaret/
exēpla elatiōis ostēderet. Timebat
nimirū ne dū ipe sibi potestatē pa
storalis potētie ꝛgreret: grex subdi
tus ꝙ abrupta sequerel: ⁊ ad ipse
tatē sequentes duceret/ qui pcep
tis officiū sui cepisset. Unde neces
se est vt is qui preest/ que exēpla
subditis ꝺbeat solerter attēdat: et
tantis se sciat viuere/ q̄tis ꝺbe
ac vigilanter inspiciat/ ne in eo q̄
piat⁹ est intumescat: ne iura de
bite potestatis imoderati⁹ exigat/
ne discipline ius mutet in rigorez
supbie: ⁊ vndet puerilitate subdi
tos restrigere poterat: inde magis
intuentium corda guerlat: nec (vt

Esaie 14.d. Cōtra supbos rectores.

e.

Difficultas administrationis. Sap. 6.a.

f

g

1. thess. 2.b.

dictū est) impietatis dux per offi
cium pietatis existat. Nō aūt debet
dominū ducatū suscipere/ qui ne
scit hominem bene viuēdo preire:
neq; ad hoc eligit vt alioꝝ culpas
corrigat/ ⁊ q̄ resecare debuit ipse
cōmittat. Vincide se ergo qui pre
sunt circunspiciant/ vt sibi ex sub
ditis viuant: vt bonum q̄ faciūt
⁊ intra sinū mentis abscōdāt: ⁊ nō
ex eo ad pfectū sequētiū exēpla re
cte operationis imperti⁊ vt subdi
toꝝ animad uertēdo culpas cor
rigāt: nec tū p vim cuiusdē animad
uersionis intumescant/ vt q̄dā le
niter correpta tolerēt: nec tū disci
pline vincula eadē lenitate dissol
uant vt q̄dā tolerando dissimulēt:
nec tamē ea crescere dissimulando
pmittant. Laboriosa sunt ista: ⁊ ni
si diuina gratia fulciat / ad custo
diendū difficilia. Recte ꝺo de ad
uentu districti iudicis p sapientie
librum dicitur. Horrendet cito ap
parebit: quoniā iudiciū durissimū
bis qui presunt fiet. Qz ergo pleriq;
ꝙ ꝙ potestatē regiminis ad culpaꝝ
pūpitur elationis: atq; apud dis
trictū iudicē ipsa elatio impietas
estimatur: bene ꝺo per beliū
ꝺz. Qui vocat duces impios. De ipo
quippe ducatu dñi superbiūt: exē
plo suo subditos ad impietatē tra
hunt. Uñ magnopere curandū est
vt qui regendis hominib⁹ pferē⁊:
apud se intra secretarium mentis
in cathedra presideat humilitatis
Cūq; iudicāti ei a ceteris assistē⁊:
vigilāti oculo incessanter aspiciat
cui quandoq; iudici ipse de bis iu
dicandus assistat: vt quanto nunc
ante eum quē non videt solliciti⁹
trepidat: tanto eū cū viderit seue
rius cernat. Penset ergo qz ad sa
tisfaciendū districto iudici de tua
tantummodo anima forsitan vix
sufficit: ⁊ q̄ regendis subditis pre
est: reddende apud eum rationis
pōre (vt ita dicam) tot solus an
mas habet. Que nimirum cogita
tio si assidue mētem excoquit: om
nem superbie tumorez premit. Et

h

Quō pfatiore mendesit.

¶ Finit liber vicesimusquartus
moralium sancti Bzegorij.

¶ Liber Moralis exposi
tionis sancti Gregorij do
ctoris ecclesie Vicesimus
quintus: continuans capi
tulum Tricesimumquartū
textus beati Job. Capitu. j.

Psa hu
mane conditio
nis qualitas in
dicat: q̄ longe re
bus ceteris pre
stat. Nam collata
homini ratio as
serit quicquid omnia que vel vita/
vel sensu/ vel ratione carent: natu
ra rationalis antecedit. Et tamen
quia ab interna atq; inuisibili⁹
oculos claudimus/ ⁊ visibilibus pa
scimur: plerumq; hominem nō ex

te qđ ipse est/sed er bis q̄ circa ip̄z sunt veneramur. Cuius non intuemur quid ipse sit: sed quid possit/ in acceptione personaꝝ: non ex personis/sed ex reb⁹ adiacentib⁹ existimantes. Vnde fit: vt is q̄z apud nos ānus in despectione veniat/qui forte bonorabilis: qz dum p bis q̄ circa illum sunt bonorabilis habet/ rebus suis in examine nō postponitur. Sed omp̄s deus vitā hoīm ex sola qualitate interrogat meritorum: ex qua sepe inde plus punit/vñ bic materia ad ministerium cōtulit: veritate attestāte que ait. Qui multum datum est multū queriē ab eo. Vnde bñ nīc per Heliu dicitur. Qui nō accepit psonā principum: nēc cognouit tyrannū ex discrepatione pauperē. Pōt aūt p principē vel tyrannum q̄z sup duos intelligi: per pauperem vero humilis designari. Tyrannū ergo discrepantē ꝓ pauperē non cognoscit: qz superbos oēs vitā nūc humiliū deprimēdos/in iudicio nescireīse prohibet dicens. Nescio vos vñ fitis. Et qz sic potenter cū. vult destruit sicut cū voluit potēter creauit: apte rōcinādo subiungitur.

¶ Opus enim manuū ei⁹ sunt vniuersi. Atq; mox subdit. ¶ Subito morientur: ⁊ in media nocte curuabuntur populi/⁊ pertransibunt. Quāliber sero de hac vita tollant iniqui: subito ⁊ repente tolluntur: qz finem suū cogitādo prenidere nesciunt. Subitum est quod ante⁹ cogitari nō potuit. Subito diues ille raptus est q̄ bona q̄ preparabat deseruit: ⁊ infernī locum quē non ꝓuidebat inuasit. Ad aliud erercebat animam.ꝑ cogitationem: sed ad aliud emisit ꝑ sententiam. Aliud dum viueret ꝓmeditatus est: aliud dū moreret expertus. Reliquit diu tractata tē poralia: ⁊ inopinata meruit eterna. Vnde ei ꝓpter bene ignorantiaz cecitatis sue dū per diuinā iustitiā dr. Hac nocte repetūt a/am tuam a te. In nocte quippe ablata est que in obscuritate cordis emissa. In nocte ablata est: que considerationis lucem habere noluit/ vt qđ poterat pareī prenideret. Vnde bñ discipulis futura cogitātib⁹ Paulus apls dicit. Vos autem fratres non estis in tenebris: vt vos dies illa tanq̄ fur comprehendat. Vos filij lucis estis ⁊ filij diei: nō sum⁹ noctis/neq; tenebrarū. Dies enim erit⁹ tanq̄ fur in nocte ita ꝓprehendit/quando stultorum māia futura non prenidentes eficit. Vnde bic quoq; apte subiungit. ¶ Et i media nocte curuabuntur populi ⁊ pertrānsibūt. In media esti nocte curuati pertranseunt: qui obscuritate sue negligētie humiliati rapiuntur. Tūc curuabunt ꝑ sniam iudicis/q̄ nūc curuari negligunt per humilitatem cordis. Electi aūt tē ne inulti curuenk i morte/ sponte curuanki in bñilitate. Vñ scte ecclie de cōuersa pie persecutoꝝ dr. Venient ad te curui filij eoꝝ q̄ humiliauerūt te. Et bñ de dāmnādis pplis non ait: trānibunt/sed pertrānsibūt. Quia etiam vitādo ꝓpriter quotidie ad finē tendimus: ⁊ presentem vitā quasi quandā vīā subigendo trānsimus: bocip̄m mortuos vinere quasi ad mortē ire est: vt quot dies vite pagimus/ q̄s inūnere ad locū ꝓpositū tot passibus ꝓpinquamus. Ipsa quippe augmenta detrimēta sunt temporū: qz vite nostre spacia q̄ta esse ceperint/incipiunt iam tāta non esse.

¶ Capitulum. ij.

Rimus vero bō sta cōditus fuit/vt manēte illo decederēt cpanec cum cpib⁹ ipse trāsiret. Stabat esti momētis occurrētibus: quia nec q̄h ad vite terminū p diez ꝛeremēta tēdebat. Stabat tāto robustiꝰ/ q̄to semp stāti ardentiꝰ iherebat. Et vbi vetitū cōtigit: mor offenso creatore cepit ire cū cpe. Stratu vi delz āmunorialitatis amisso: cuius vi generis hoīs in statu ꝓpe rāsit nō ēt mortalis.

eum mortalitatis absorbuit. Et dū a iuuentute ad senīū / a senio trahere ad mortem: transcundo didicit/stando q̄d fuit. Cuius nos quia de ꝓpagine nascimur radicis amarītudinē quasi ex virgulto retinemus. Nam qz ex illo originē ducimus: cuius cursum nascendo sortimur: vt eoipso quotidiano momēto quo viuimus/incessanter a vita transeamus: ⁊ viuēdi nobis spacium vnde crescere creditur/inde decrescat. Quid ergo ad summam mortendi quotidie tēdimus ꝓ incremēta viuendi: dene de mortibus nequaq̄ transibunt dr/ sed pertransibunt: qz transeunt etiaz dum viuunt: sed ꝓtranseunt dum moriunt. Sequitur. ¶ Et auferēt violentum absq; manu. Subaudis diuina iudicia. Absq; manuꝰo auferent cum qui manu violent⁹ fuit. Absq; manu auferent: qz vez subito exitu vigente inuisibiliter rapitur/qui visibiliter rapiebat. Vidit ipse quos rapuit: sed quis illum acrius in morte rapiat nō videt: absq; manu esti violent⁹ auferēt: qz ⁊ raptorem suū non intuetur/⁊ tū ducit. Quē tanto sequit districtior sniā/ quāto peccanti ei magna est patientia ꝓrogata: qz diuina seueritas eo iniquū acrius punit/quo diutius pertulit. Sepe vero euenit: vt duz peccatores supna clementia expectat/in malorem cecitatē ꝓiliant. Vnde scriptum est. An ignoras/qz benignitas dei ad pnam te addūcit? Tu aūt ꝑm duriciaz tuaz ⁊ cor impenitēs thesaurizas ei tibi irā in die ire ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei. Et ecce dum violentus quos voluerit rapit: dū innalidos opprimit/⁊ dum diu omne qđ nequiter concupiscit exercet: qz non subito pcutit/ꝛ eius in finē pena differt: nequissima ei⁹ actio a deo videri nō credit. Vnde apte posth⁹ ei⁹ narrauit interitū: illico de dño adiungit dicens. Oculi esti ei⁹ super vias hoīm/⁊ oēs gressus eoruz considerat. Tūc esti nequaq̄ coniu derare credebatur: qñ violent⁹ ista omne malū qđ poterat inulte ꝓtrabat. Estimabat de⁹ iniuste acta non cernere: qz differebat iustediu narre: ⁊ magna ei⁹ patientia quasi qđā negligētia putabat. Iniquus quoq; ipse toties se i pcto suis nō videri se a deo credidit/quoties inulte peccauit. Cui p quendā sapientē dr. Ne dicas peccaui: ⁊ quid accidit mihi triste? Emēdare non vult nequitiā/ꝓ qua dignā non ptulit penā. Qui quo pie expectat⁹ ē: eo est ad peccandū nequiter iustigatus/⁊ patientie supne longanimitatē despiciēs: vñ corrigere culpas suā debuit inde cumulauit: sicut per eundē iob dr. Dedit ei de⁹ locū pulē: ⁊ ille abutit eo in superbiaz. Sepe etiā qz pena quaz meretur repente non suscipit: bocipsuz nō deo estimat displicere qđ facit.

¶ Capitulum. iij.

Et itaq; nunc/⁊ ad quaslibet blasphemias ꝑmedio pāt: voluptatū suaz nequitias impleat: aliena rapiat/innocentū oppressione satiet. Et qz necdū peremit: vias suas a dño aut nō videri estimet/ aut qđ pei⁹ est approbari. Veniet profecto: veniet eterna ⁊ repentina percussio: ⁊ tunc cognoscet a deo cuncta cōspici: qñ se impzouiso erit tu viderit ꝓ cunctoꝝ retributione damnari. Tūc in pena sua oculos aperit/quos diu renuit clausos in culpa. Tūc cōsiderasse omnia veri iudicē sentit: qñ in malos suos meritū iā cuadere sentiendo nō possit. Iniquus ergo q̄ diu expectat⁹ est/ idcirco est repēte subiat⁹: qz oculi dñi sup vias hoīm: ⁊ oēs gress⁹ eoz considerat. Ach dicerēt: qz ea q̄ diu patiēter cōspicit/qñq; inulta non deserit. Nam ecce subito violentū rapuit: ⁊ mala ei⁹ q̄ expectando grauiat/animaduertendo rescindit. Nemo igitur dicat hūana facta deum nō cernere: cū iniquū quēpiā inue-

Subito tollitur á bac. Bressus vero bofum vocat: vel diu tolerat.

quitates suas libere pspicit cumulo tollat. Subito tollit qui diu tolerat: á singulas operationes quibus innitimur: vel alternantes motus intime cogitatiõis ábus quasi passibus vel lõge a dño recedim⁹: vel pie dño ppinquamus. Ad deũ ẽm quasi tot gressibus mens accedit/ quot bonis motib⁹ pficit. Et rursum tot gressib⁹ longe fit: quot malis cogitationib⁹ decrescit. Unde plerũq; cõtingit/ vt necdũ prodat in opere motus mẽtis: z tñ perfecta iam culpa sit ex ipso reatu cogitationis: sicut scriptũ est. Manus in manu nõ erit innocens malus. Manus ẽm manui iungi solet quãdo quiescit in ocio: z null⁹ ei⁹ usus laboris exercet. Manus ergo manu nõ erit innocẽs malus. Acsi diceret. Et cum manus cessat ab inquo opere: malus tñ non est innocens p cogitationẽ. Qz ergo nouimus ꝙ districte ota nõ solũ facta/ sed saltem cogitata pẽsentur: quid faciemus de incessu mali operis: si sic subtiliter deus iudicat gressus cordis. Ecce occulta mẽtis nke itinera nullus bolm videt: z tñ ante dei oculos tot gressus ponim⁹ quot affectus mouemus. ¶ Capitu. iiij.

P.11.c.

Esaie. 1.c.

Hebr. 4.b.

Text⁹

Solus deũ ne nõ mori.

Ja.1.c.

1.Tim. 6.c.

Cũ videri nos nõ credimus: t sole clausos oculos tenemus.

Epbe. 4.b. Psalm. 145.a.

b

Prepo nendũ ponat cõtra se futurum iudicium: á se fu z ápz in se sentit districte ferẽda p sententiã iudicis/ hoc in se pie feriat p penitentiam cõuersionis. cium.

c

Osdas Indi bois potestate est/ vt veniat ad deũ in iudicium: pfecto ostendit esse quoddam iudicium qđ nõ ápz ẽt a dãnatis ac reprobis desideretur. Et qđ est illud: nisi hoc de á Paulus apls dicit. Si nosmetipsos diiudicarem⁹: nõ vtiq; iudicaremur Et de quo per pphetã dicitur. Nõ est iudicium in gressibus eorum. Et de quo dauid ait. Bonor regis iudicium diligit: vt ex qui tã deũ honorat ex fide/ sollicite iudicet quid ei debeat in operatione. Ũñ scriptum est. Judicare corã dño et expecta eum. Corã dño. s. iudicat/ qui corde dominum conspicit: z actꝰ suos/ sub eius presentia sollicita inquisitione discernit: quem tanto quis securi⁹ expectat: ẽro quotidie vitam suam suspect⁹ examinat. Qui enim ad extremũ eius iudicium venit: non iaz corã illo: sed ab illo iudicatur. De hoc ápz mẽ

a

Ostiens ante illũ labimur/ quotiẽs a recto itinere infirme cogitatõis pede claudicamus. Si tñ ẽm in cõspectu eius iste assiduus vlaz mentiũ lapsus increscret: per pphetã ez nõ clamaret. Auferte malũ cogitationum vestrarum ab oculis meis. Nec nimirũ dicẽs vim coopte nre malitie quasi fere se nõ posse retrahi. Que coopta ille esse non põt: qz vez importune eius dspectui ingerit/ á quibus illicitũ occulte cogitat. Ota ei sicut scriptum est: nuda z apta sũt oculis eius. Unde hic quoq; apte subiungitur. Non sunt tenebre: et non est vmbra mortis: vt abscondant ibi qui operantur iniquitatem.

Quid per tenebras nisi ignorantiam: z quid per vmbram mortis nisi oblivionem sibi nouit designare? De quorundam ẽm ápz ignorantia dicitur. Tenebris obscuratum habentes intellectum. Et rursum de oblivione que in morte contigit scriptũ est. In illa die peribũt omes cogitationes eoz. Quia ergo p mortẽ funditus oblivioni tradit á quod viuendo cogitat: quasi quãdam vmbra mortis oblivio est. Sicut ẽm agit mors interuenies non esse qđ fuit in vita: ita interueniens agit oblivio nõ esse qđ fuit in memoria. Recte itaq; vmbra eius dicitur: qz velut de ipa corpimur/ cũ vim illi⁹ sopiẽdo sensus imitatur. Deus autem quia mala bolm nec cogitata ignorat: nec perpetrata obliuiscit/ nisi ab ei⁹ oculis penitẽdo deleantur: cõgrue dictum est: nõ sunt tenebre: z non est vmbra mortis: vt abscondantur ibi qui operanꝰ iniquitatẽ. Acsi diceret. Jdcirco eius iudicio null⁹ abscondit: qz nulla tenus põt aut nõ videre qđ facim⁹ aut obliuisci quod videt. Quãuis intelligi tenebre vel vmbra mortis etiam aliter possunt. Dis nãq; immutatio velut quedã mortis imitatio est. Id ẽm qđ mutat quasi ab eo qđ erat iterficit: vt desinat esse qđ fuit: z incipiat eẽ quod nõ fuit. Lumen igit verum creator vez noster: quia nulla mutabilitatis vicissitudine tenebrescit: nullis nature sue defectibus obumbrat: sed eius esse sine mutabilitate fulgere est: tenebre vel vmbra mortis dicitur ei non inesse. Ũñ als scriptum est. apud quez nõ est trãsmutatio nec vicissitudinis obũbratio. Et vñ rursus Paulus apostol⁹ dicit. Qui solus hz immortalitatẽ: z lucem inhabitat inaccessibilem. ¶ Capi. v.

Sed cũ cuncti noueri mus ꝙ z bũana ala et angelici spũs sint immortales instituti: cur ab apło solus deus immortalitatẽ habere ꝓbibetur/ nisi

Ar ẽm eterna que deꝰ est: ẽro immutabiliter fulget/ tanto penetrabiliter videt: z necꝫ occulta nescit/ quia cuncta penetrat: necꝫ penetrata obliuiscitur/ quia incõmutabilis durat. Proinde quotiens indignum aliquid corde concipimus/ totiẽs in luce peccamus: qz ipse nobis z nõ sibi presentibus presto est: z per uerse gradientes in ipsam impingimus/ a qua per meritum longe sumus. Cum vero nos videri non credimus: in sole clausos oculos tenemus. Illum videlicet a nobis abscondimus/ non nos illi. Nunc ergo dum possumus a conspectu eterni iudicis z mala cogitata: et peius perpetrata deleamus: reuocemus ante oculos cordis quicqđ puerse egimus p nequitiam presumptionis. Nibil sibi nostra blandiatur infirmitas: atꝙ in bis que recolit semetipsam delicate non palpet: sed ẽro sibi mali st cõscia/ tãto in se benignius ste seuera: pro

Esale. 43.b. ¶ Unusquisq; causas suas apud dñm & causas dñi ipse solicitus in hac fictione dz discutere &c. Quod electi ḡ tidie appetunt. p.11.a ¶Mod⁹ discutiendi. Ibi impugnā tiacum merāt ibi defendacoacerquant: ibi decernenda inquenk: ibi sup plicia timenda patiunk.

pphetam dñs dicit. Reduc me in memoriā vt iudicemur simul. Narra si quid habes vt iustificeris. De bet ḡ vnusquisq; mens z causa sua apud dñm: z causas dñi contra se sollicita inquisitione discutere: dz caute pensare / vel que ab eo bona peceperit / vel que mala bonis illius perseuerando respōdit. Q̄ electi quidē quotidie facere omnino non cessant. Unde Salomon ait. Cogitationes iustoz in dicta: accedunt ei ad secretarium iudicis intra sinum cordis: cōsiderāt ꝯ districte q̄q; feriat / qui diu patienter expectat: meminunt i his q̄ se egisse meminerūt: z puniūt se do q̄ perpetrasse se intelligūt: timēt subtilis diuina iudicia / etiā de his q̄ in semetipsis intelligere forsan non pūt. Uident ei videri diuinitus q̄ ipsi in se p humanitatē nō vident: cōspiciunt districtum iudicem: qui quo tardius venit / eo seuerius penitet: sanctorum etiam patrū residere conuentū cū eis pariter cōtēplant: eorumq; vel exempla / vel dicta se contēplisse reprehendūt: atq; in hoc secreto interioris iudicij ipsa mentis. sue execution cōstricti penitēdo ferūt / q̄ supbiendo p̄miserūt. Ibi nāq; aduersus se q̄quid se impugnant enumerāt: ibi ante oculos suos oē quod defleant coacerunt: ibi q̄ quid p irā districti iudicis decerni possit intuenk: ibi tot patiunk supplicia / quot pati timent: nec deest in hoc iudicio mēte cōcepto omne ministerium q̄ punire reos suos pleni⁹ debeat. Nam plicia accusat / ratio iudicat / timor ligat / dolor excruciat. Q̄ iudiciū eo certius punit / q̄ interi⁹ sentit: q; vez ab exteriorib⁹ nō accedit. Unusquisq; ei cum cām huius examinis ꝯ se aggredi cepit: ipse est auctor q̄ erbibet: ipse re⁹ q̄ erbibek: odit se ālez fuisse se meminit: ipsum se q̄ odit illū q̄ fuit: atq; ab ipso hoie aduersus semetipm fit quedā ira in alio parturiens pacē cum deo. Hāc cordis ira dñs reprehendebat cū p pphetā diceret. Attendite auscultate: nemo q̄ bonū é loquit: nullus est q̄ agat pniam super peto suo dicēs. Quid feci? Ista cogitatio humani ra placata est / cū pphete suo de achab rege semetipsum reprehendente loqueret dicēs. Uidisti achab humiliatū coram me? Quia igit humiliat⁹ est mei causa non inducā malū in diebus eius. Qz ergo nunc in prāte est interna mētis nre ꝺ nos subire iudicium: recognoscēdo accusem⁹ nosmetipsos: z quales fuim⁹ penitēdo torqueamus: nō cessemus dum licet indicare q̄ fecimus / audiam⁹ cauta q̄ dz. Neq; ei vltra in bois potestate est: vt veniat ad deum in iudiciū. Reproborū nāq; esse ꝓprium solet: semp prava agere / z nihil que egerint retractare. Dñe enim q̄ facim⁹ ceca mēte ptransesim⁹: facinꝰ q̄ suū nisi cuz puniti fuerint non agnoscūt. At cōtra electoz est actus suos quotidie ab ipso cogitatiōis fonte discutere: z omne q̄ turbidum pfluit / ab intimis exciccare.

¶Capitulum.vij.

Sicut ei non sentim⁹ q̄n̄o crescit mēbra / pficit corp⁹ / mutat spēs / nigredo capillor albescit i canis. Hec ꝓpe oia nobis nescientibus agunk in nobis: ita mens nostra p momenta viuendi ipso curarū vsu a semetipsa pmutatur: z nō agnoscimus nisi vigilanti custodia ad interiora nra residentes / pfectus nros quotidie defectusq; pensem⁹? Uocipm ei in hac mortali vita cō sistere quasi ad vetustatē ire est: et cū indiscussa mens relinquit / in q̄ dā sensu corporis sopit: q; sui negligens / z ppositū robur insensibiliter perdēs a forma prioris fortitudinis dū nescit senescit. Unde zip ꝓpetā sub ephraim specie dz. Comederunt alieni robur eius: et nescierunt: sz z cani effusi sunt in eo z ipse ignorauit. Cū ꝺo semetipsa querit: z subtiliter penitēdo se discutit: ab ipsa hac vetustate sua lota lachrymis z merore incensa renouat: z q̄ iam pene fueterata frigerat: p subministrata eterni amoris studia nouū cater. Uñ Paulus apl's vsu mortalis vite veterascentes discipulos admonet dicēs. Renouamini spū mētis vre. Sed ad hec agēda valde crēpla patrū z sancti eloquij precepta nos adiuuāt. Si ei sanctoz opera conspicim⁹ / z diuinis iussionibus aurē ꝑbem⁹? alia contēplata / alia audita succedunt: z cor nrm corpore nō cōstringitur / onz imitatione pnocat. Uñ bene p Moysen dz. Ignis in altari semp ardebit: quē nutriet sacerdos / subiciens mane ligna p singulos dies. Altare ꝓpe dei est cor nrm / in q̄ idek ignis semp ardere: qz necesse est ex illo ad dñm charitatis flāmam indesinenter ascēdere. Cui per singulos dies sacerdos ligna subiciat ne extinguat. Ois vēi fide ꝓditus: mētū vtiq; summi sacerdotis effectus est: ficut eiectis fidelib⁹ Petr⁹ apl's dicit. Uos aūt genus electum regale sacerdotiū. Et sicut Joānes apl's dicit. Fecisti nos deo nro regnū et sacerdotiū. Sacerdos ergo in altari ignē nutriēs ḡtidie ligna subiciat. i. fidelis q̄q; ne in eo charitatis flāma deficiat: in corde suo tā crebra exempla ꝓcedentium ꝑ sacre scripture testimonia ꝺgerere non desistat. Nā quasi quedā fomenta igni dare est in excitatione charitatis: vel crēpla patrū: vel ꝓcepta dñica ministrare. Qz iterna nostra nitas nostra ipsa quotidie huius vite conuersatione veterascit: ignis iste adhibitis lignis nutriend⁹ est: vt dū per vsum se nost re vetustatis erubescat p / z patrū testimonia z exempla resuscitet. Et bene illi precipitur / vt mane ligna per dies singulos cōgregent. Hec ꝓpe nō fiunt nisi cum nor cecitatis extinguit. Uel certe qz mane pria pro diei ait: postpositis cogitationibus vite presentis: hoc ꝓvorb loco quisq; fidelium cogiter / vt q̄ in se iā iamq; quasi deficit nisibus quibus valet studiū charitatis inflā met. Ignis ei iste in altari dñi. i. in corde nro citius extinguitur: nisi solerter adhibitis crēpliis patrū z ꝺficiis resti monijs repel. Bene aūt illic subiūgitur. Et imposito holocausto desuper adolebit: adipes pacificoz. Nā quisquis in se bune ignē charitatis accēdit: semetipm vtiq; holocaustum desup imponit: qz ois vitiū q̄ in se malevinebat erurit. Cū enim cogitationū suarum interna cōsiderat: z vitā reprobā per immutationis gladiū mactat: in ara se sui cordis imposuit / et igne charitatis incendit. De qua hostia pacificoz adipes redolēt: qz interna noueritē charitatis impinguatio pacem inter nos z deū faciens: odorē de bonis suauissimum reddit. Quia vero eadem charitas in cordibus electorum inextinguibilis manet / istic subditur. Ignis est iste perpetuus: qui nunq; deficit de altari. Nunq; profecto de altari ignis iste deficit: qz etiā post hanc vitam eorum mētibus feruor charitatis accrescit. Eterna ꝓpe contemplatiōe agitur: vt omꝑ deus quo magis visus fuerit / eo ampli⁹ diligatur.

¶Capitulum.viij.

Quod autē diuinis admonitionib⁹ / z ꝓcedentium crēplis aduti debuius vite ꝓfundo libenter amur: dñs etiā p ꝓphetam Hieremiam in pcum istum signatum est: q̄ vt lotei pureo / fanes ad eum z pannive ueres deponuntur. Quid enim fortib⁹ nisi ꝓcepta dñica figurantur? Que qz nos i mala opatiōe positos inuenit: eripuit / ꝺsil ligat z trahit: coarctat z leuit. Qz ne ligatus bis funib⁹ dñi trahik incidatur: simul etiā pini veteres deponunt: qz ne diuina ꝓcepta nos terreant: antiquoz patrū nos exempla confortāt: z ex eoz cōparatione facere

Alia ꝓbatio. 45 Hiere. 38.c.

leuatur

nos posse ꝓsumimus qꝫ ex nostra imbecillitate formidamus. Si ergo lenarij boc pfundo festinam⁹: ligemur funibus.i. ꝓceptis dñicis astringamur. Interserunt etiã panni veteres cũ quibus melius tenean tur funes.i. ꝓcedentiũ ꝓtrahamur exemplis/ne infirmos nos ac timi dos ꝓcepta subtilia vulnerẽt omnia lenãt. Quasi quosdã pannos vetes res. Paulus apls subiungebat: cũ leuiũdis discipulis ꝓceptis suis spiritalibus exẽplis veteruꝫ cõmodaret dicẽdo. Justi iudibria ꝛ verberi expertiri: insuper ꝛ vincula ꝛ carceres. Lapidati sunt/secti sunt/in occisione gladꝰ mortui sunt. Et paulo post. Habentes itaqꝫ tantã impositã nubẽ testiũ: deponentes omne pondus/ꝛ circumstans nos ꝑtẽm: ꝑ patientiã curramus ad ꝓpositum nobis certamen. Et iterum. Rememorare ꝓpositoꝝ vestroꝝ qui vobis locuti sunt ꝙbũ dei. Quoꝝ intuẽtes exitum conuersationis imitamini fidem. Superius vez dñi spiritalia ꝓcepta loqueretur/quasi funes miserat: postmodũ vero memorans exẽpla maioriũ quasi veteres pannos adhibebat. Excitati ergo tot vocibus ꝓceptoꝝ/adiuti tot cõparationibus exẽploꝝ/ad corda nostra redeamus: discutiamus omne qꝫ agimus: ꝛ quicqd in nobis diuine rectitudinis regulã offendit accusemus: vt apud districtũ iudicem ipsa nos accusatio excuset. In hoc em̃ meritis nostre iudicio tanto citius absoluimur/ꝙto nos districtius reos tenem⁹. Hec ad hec agenda expendenda sunt ꝑta ꝙbus vacant: qꝫ ad hec agẽda post huius vite tẽpora nõ vacãt. Vacue appe nõ ꝺz. ille ꝫ em̃ vltra in bois potestate est vt veniat ad deũ in iudiciũ. Jdcirco nãqꝫ memoremur: vt qd tñc nõ possimus/nequaqꝫ nunc hoc negligamus. Sed ecce negocia occupant: que nobis incessanter apposita a consideratõe nobis metipsis meritis nostre oculum declinant. In istis namqꝫ viis oculus ꝙ iniquitatem cordis nostri extra spargitur: ꝛ qd de se intrinsecus agat obliuiscit/dum extrinsecus occupatur. Diuina aũt vox terribilibus sententijs suis quasi quibusdam clauis illud pungit vt erigilet: ꝛ homo fugiẽs occulta iudicia qꝫ pressus corpore dissimulat/terrore saltem pulsat⁹ expauescat. Et em̃ supius dictum⁹: ipsorsu vitevereris mẽs male assueta deprimit: ꝛ hec qꝫ expectat exterius quasi dormiẽs sopit: qꝫ post ꝙ semel se ad appetenda visibilia foras fudit: a ꝓcipitandis inuisibilibus intus euanuit. Vñ nũc nec esse est: vt qꝫ per inuisibilia spargitur/de inuisibilibus iudicijs feriatur: ꝛ qꝫ in bis se exterioribus male delectata ꝑstrauit/saltez pensa requirat qd̃ deseruit. Ecce aũt scriptura sacra terrore quod ꝛ torpentia corda transfigit: ne in bis inbereant qꝫ exterius defluũt: sed qꝫ interi⁹ eterna ꝓdiderunt/iudicat qd sua occulta decernitur: ne inoderatea nobis hec publica cogitent: dicit qd sup nos agat de nobis: vt ab hoc publico temporalitatis colligamus oculum cordis ad secretum interne dispositionis.

¶ Capitulum iꝛ.

Am postꝙ multa narrata sunt de pena malorum: subito infert occultum iudicii: qꝫ pie supnos iustecꝙ disponitur/quõ alij ꝓdunt qꝫ tenere videbant: ꝛ alij accipiũt qꝫ alij ex meritis ꝓdunt. Ast ecce. Conteret multos ꝛ innumerabiles: ꝛ stare faciet alios pro eis. Hoc quotidie agitur. Sed qꝫ adhuc fixis partiuꝫ vtrarũꝙ nõ cernitur/minus timetur. Nunqꝫ em̃ culpaꝫ suam reprobi nisi in pena cognoscunt. Et qꝫ pena differt/culpa despicitur. Labuntur ꝙdo a statu iustitie: ꝛ locũ vite illis cadentibus alij sortiuntur. Sed eo lapsum suum negligunt: quo interitum ꝙ se ꝛ eternũ maneat non attendũt.

Si el ad illud qꝫ illic passuri sunt oculos mitterẽt/hoc qꝫ hic facilũ timerent. Tunctis aũt liquet ꝙ in illa extra requisitione examen publicũ facturus est ꝙpotens deus: vt alios ad tormenta deserat: alios ad participationem regni celestis admittat. Sed hoc nũc secreto iudicio quotidie agitur: qꝫ tunc publico demõstratur. Nã iuste ac misericorditer singulox corda vel examinans vel ꝓponẽs: alios in exteriora respuit: alios ad ea que sunt intrinsecus trahit: hos accendit interna appetere: illos provolupta tibus suis deserit exteriora cogitare: horꝫ mentẽ ad superiora erigit: illoꝝ superbiaꝫ in infimis desiderijs mergit. Aliena aũt corda bũa nis oculis clausa sunt: ꝛ nescit qui repellit: qꝫ penetrare nequeũt que ab vnoquoꝙ cogitant. Nã sepe cor de puerso necdũ ꝓcessit vsqꝫ ad effectũ opis deliberatio cogitatiõis: ꝛ adhuc fortasse ꝑ habitũ it⁹ astrigit/qui iam mente foris vagatur. Sed talis ꝙliber tunc ante oculos interni iudicio cecidit: cũ ab appetendis interioribꝰ ꝑ desiderũ eruit. Nõnunqꝫ alij post male operationis vsum ad spem celestez subito amore reuiuiscũt: ꝛ ꝙ in peruersa actiõe se sparserãt: ad sinũ iterne retractionis semetipsos increpando recolligant. Vos adhuc respicite hoes: quales dudũ in ope nouerãt tales putant. At cõtra illi ꝑ districte ꝓsideratiõis examẽ vitaꝫ suaꝫ qualẽ fuisse recolũt insequũtur/scirturqꝫ qd fuerit: sed qd iam ceperint esse nescitur. In hoc ergo vtrocꝙ genere hoim sepe cõtingit: vt ꝛ qui videnẽ stare humano iudicio: iam in cõspectu eterni iudicij lacent: ꝛ qui adhuc coram hoibꝰ iacent iam in cõspectu eterni iudicis stent. Quis enim hominũ estimare potuisset: iudam viuendi sortem/etiã post ministeriũ a postolatus amittere? Et quis ecõtra latronem crederet causam vite etiã in ꝓpio articulo mortis inuenire? Occultus aũt iudex ꝓsidens/ꝛ vtrorũꝙ corda discernens: alterũ prestatuit/alterum iuste confregit. Illũ districte exterius repulit: hũc introrsus misericorditer traxit. Vñ bene etiaꝫ ꝑ ꝓphetã casuros alios passiõis sue tempore aut̃ alios resurrecturos annuncians ait. Potum meum cum fletu temperabã. Potus quippe ab exterioribus interius trahitur: fletus aũt ab interioribus exterius emanat. Potuꝫ ergo dño cũ fletu ꝓperare est: alios ab exterioribus introrsus trahere/alios ab exterioribus in exteriora reprobare.

¶ Capitu.ꝛ.

Onteret ergo mꝭ tos ꝛ innumerabiles: ꝛ stare faciet alios pro eis. Sicut aũt supi⁹ dictum⁹: hec cõtritio prius intꝰ agit: vt post intrinsecus ostendat. Hec cõtritione nõnunqꝫ adhuc quorundam exteriora quasi sana sunt: ꝛ iam interiora putruerunt. Scriptum namqꝫ est. Ante ruinã exaltatur cor. Jbi ergo ferunt vbi suphiunt. Unde scriptum est. Cõtriui cor eorum formicans ꝛ recedens a me: interius for nicari est exteri⁹ vetitis delectari. Magna aũt cõtritio cordis est hec cadẽ clario suphiẽtis. Eo ꝙpe ipse ab integritatis salute corruit: quo iactantia cuiuslibet virtutis intumescit. Superbientes em̃ deum despiciũt: zrelicta creatoris sui gloria ꝙpriã querũt. Quibus iam hoc ipsum cecidisse est: amissa superioris sui potẽtia in se venisse. Conterunt etiam: qꝫ relictis celestibus terram querũt. Que aũt maior pena terit esse cõtritio: ꝙ deserto creatore creaturã ꝛrere: deserto supnis gaudijs infimis reb⁹ inhiare. Vñ bene ꝑ ꝓphetã ꝛ. Humiliat autez peccatores vsqꝫ ad terrã. Amissis em̃ celestib⁹ terrenus est omne qꝫ sitiũt: ꝛ dũ plus videre conantur:

Ezech. 6.6.

Ps. 146.a.

pfere. minus est qđ appetit. De qb⁹ re-
17.b. cte p Hieremiā dictū est. Recedent
Luce. cēs a te in terra scribent. Ait cōtra
10. c. de electis dr. Gaudete qr nōia vra
scripta sunt in celis. Ista ergo con
tritio prius serpit in mēte/ vt post
modū pcedat in opꝰ: prius fundamentū cogitatiōis cōcutit: vt postmodū fabricam opationis aliudat.
Ūñ summa est cura satagendū/vt
illic vitetur vbi aut. Scriptū nāq;
p. 4.b. est. Omni custodia serua cor tuum:
Matt. qm ex ipso vita pcedit. Et rursum
11.b. scriptū est. Et corde exeunt cogitationes male. Intus ergo vigilādū
est: ne mens dñi extollit cadat. Intus seruemus omne qđ foris agimus. Si enim semel medullā cordis elationis putredo cōsumpserit/citius corruit t cortex vacua ex
terne visionis. Notandū ꝙ est: qr
dñs alios cadentibus ad standū alios solidari phibent: electoꝝ nūerus certus ac definit⁹ o fidē. Ūñ etiā
Apoc. philadelphie ecclie per angelum
3.c. dr. Tene qđ habes: ne alī⁹ accipiat
coronam tuam. ¶ Capitulum .xj.

Ac ꝛ sua ꝙ narrat alios erigi: alios aūt vitra confringi/ aspes nutrit humilīs/t elatio ōmittur supbos: dñi illi bona possint amittere de qbus supbiūt: t isti ea pcipere/que qr non habēt contēnunt. Formidem⁹ igit in bis q ac cepimus: nec eos qui illa necdum assecuti sunt despicem⁹. Quid enī sumus bodie nouimus: qđ autem post paululum possim⁹ esse/nescimus. Di ꝙ quos forsitan despicimus: t tarde pāt incipere: t tū vitam nostrā feruentioribus studijs anteire. Timendū itaq; est/ne etiā nobis cadentibus surgat qui a nobis stetibus irrideat: quis stare ꝛ nō nouit/q non stanti nouit irridere. Hūc aūt supernoꝝ iudicioꝝ merito Paul⁹ apls discipulos cordibus in cunctis ait. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Qđ aūt dicēs, cōterit multos: illico adiūxit,

Innumerabiles/vel multitudinē q exprimere studuit reprobox q bus manerōnis numerus transit: vel certe idicare voluit: q oēs qui per cūt intra electorum numerū non babentur/vt eo sint innumerabiles quo extra numerū currūt. Ūñ
ppheta intuens tātos hoc ecclie
tpe specietenus credere: ꝓtos ni
mirū certū est electox numerum
p. 39.b. summaq; trāsire/ait. Multiplicati sunt sup numerus. Acsi diceret.
Multis ecclesiā intrātibus etiam
bi ad fidē specietenus/ venīū/qui
a numero regni celestis excludūtur: quia electorum summam sua
Plus. multiplicitate transcendunt. Ūñ
31.b. ꝛ p Hieremiam ppbetam dr. Edificabit ciuitas dño a turre ananebel vsq; ad portā anguli: t exibit
vltra normā mensure. Ciuitatem
quippe esse dñi sciām ecclam nullus ignorat: ananebel ꝙ dei gra
interpretatur. In angulo aūt duplex paries iungit. Ciuitas ergo
B dñi a turre ananebel vsq; ad portā anguli edificari perhibet: qr sancta ecclia celsitudine superne ꝓfectionis vsq; ad ingressus suscepti
onis cōstruit vtroq; pplox iudaici vocatis atq; gētilis. Sed qr i ea crescente multitudine etiam reprobi colliguntur: apte subditur. Et exibit
vltra normā mēsure: qr vsq; ad eos quoq; extendit/qui normam iusti
tie transeūtes intra mēsure celestis numerū nō sunt. Ūñ p Esaiam
Esaie. 54.c. quoq; eidē ecclie dicitur. Ad dexteram etiā ꝛ ad leuā dilataberis: t semen tuū gentes hereditabit. In tanta qppe multitudine gentium ad dextram tendit: dum quosdam iustificādos suscipit. Ad leuā ꝙ dilatatur: dñs ad se quosdam etiā in iniq̄tate pmānsuros admittit. Propter hāc multitudinē q extra electoꝝ numerū iacet: in cuāgelio do
minus dicit. Multi sunt vocati:
Matth. 20.b. pauci vero electi. Sed qr hoc q electis alios aliī conteruntur: de merito patientis est/non de iniquitate punientis. Non enim iniquus

deus qui infert iram: apte subiungitur. ¶ Mouit enim opera eoꝝ t idcirco inducet noctem t cōterentur. Sciendū summope est: q iniquus qsq; duob⁹ modis i nocte oteritur: vel cū exteriorib⁹ penetribulatiōe pcutitur: vel cū occulta sua interi⁹ cecat. In nocte corruit/cū p extremū iudiciū rūcāt lumen impetuū amittit. Unde scriptū est. Ligate ei manus t pedes/t mittite eū in tenebras exteriores. Tūc eū coact⁹ in tenebras exteriores mittit: qr nūc i interioribus excecat voluntarie. Rursum in nocte iniquus cōteritur: cū pcōx precedentium pfusione dānatus/ veritatis lumen nō inuenit: t qđ deinceps agere debeat non agnoscit.

iniquꝰ pterit dupli. ꝛ Matt. 22.b.

¶ Capitulum .xij.

Hinc quippe pctīs qđ tñ citius penitēdo nō tergitur: aut pctīs est: aut causa peccati: aut pctīs t pena peccati.

Pctīs ꝛ causa pcti.

Pctīs nāq; qđ pna nō diuit: ipso suo pondere mox ad aliud trahit. Unde fit vt nō solum pctīs sit/sed pctīs t causa peccati. Ex illo qppe vitio culpa subsequēs oritur: ex quo cecata mens ducitur/ vt penis ex alio ligetur. Sed pctīs qđ ex peccato oritur: nō iaz pctīs tantūmodo/ sed pctīs est t pena peccati: qr iusto iudicio oportēs de⁹ cor peccantis obnubilat: vt precedentis pcti merito etiā in alīs cadat. Quem
Quem deus li berare noluit deserē do per cussit. eēs liberare noluit/deserendo percussit. Non ergo imerito pena peccati dicit: qđ iusta desuper irrogata cecitate/ex precedentis peccati vitione perpetrat. Quod videlicet agit dispositione superius ordinata/sed inferius iniquitate cōfusa: vt t precedēs culpa sit causa subsequētis: t rursum culpa subsequēs sit pena precedentis. Quod bene in infidelib⁹ et lubricis Paul⁹ quasi quoddā semen erroris asperat/ cum dicebat: Qui cū cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt/aut gratias egerūt; sed euanuerunt in cogitationibus suis. Sed quid ex huius erroris semine pullulauit illico adiūgit dicens: ꝓpter qđ tradidit illos deus in desideria cordis eorum/in immūditiam: vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis. Quia enim cognoscentes deū: peccatū superbie intelligēdo cōmiserūt: cecant etiā ne intelligant qđ cōmittunt: et qui intelligentiā suā sequi nolunt in peccato et causa peccati: et ipsum lumē intelligentie perdunt in peccato et pena peccati. Prioris ergo peccati merito peccatorū subsequentium fouea tegitur/vt qui malum sciens penetrat/deinceps iuste in alios etiam nesciens cadat. Hoc quippe agitur vt culpe culpis ferantur: quatenus suppliCulpe culpa ferūtur. cia fiant peccātium ipsa in cremeDeclaratio. ta victorū. Nam quia omnipotens deus ad penitentiam tempus indulget: quod tamē humana malitia ad vsum fuę iniquitatis intorquet: nimirū iusto dei iudicio augeri culpa permittitur/vt ad ferendum altius quādoq; cumulet⁹. Hinc esi rursum de quibusdā Paulus apls dicit: vt impleāt peccata sua semp. Hinc voce angelica Apoc. Joanni dicitur: Qui nocet noceat 22.c. adhuc: t qui in sordibus est/sordescat adhuc. Hinc Dauid ait. Appone iniquitatem super iniquitatem eoꝝ: vt nō intrēt in iustitiā tuam. Hinc rursum de domino ab eodē psalmista dicitur. ¶ Capitu. xiij.

B

Dimittēs p ageles malos viā fecit semite ire sue. Cor qppe dñi pcedib⁹ meritis aggraEx semita ire viā facere uatum iuste pmittit/ etiā subsequentib⁹ malignos ipiri tuum psuasionibus falli: qđ cum indigne culpa trahitur/ t eatus ei⁹ in pena cumulatur. Ūñ et ire suę dñs viam de semita fecisse perhibetur. Latior esi est via qđ semita. Ex semita ꝙ ire siue viam facere est ire causas discrete iudicādo dilatare: vt qui illūmati agere recte

noluerunt/iuste cecati adhuc fa-
ciat/vnde amplius puniri mereā-
tur. Hinc per Moysen dicit. Nō-
dum cōpleta sunt peccata amor-
reorum. Hinc per eundē Moysen
domin⁹ dicit. Et vinea eorum sodo-
ma: vitis eorum: z pprago eor ex
gomorra. Uua eorum uua fellis: bo-
trus amaritudinis in ipsis. Furor
draconum vinum eor: z furor aspi-
dum insanabilis. Nōne hec ola cō-
gregata sunt apud me: z signata in
thesaurīs meis. In die vltōis red-
dam eis. Quam multa eor mala
narrauit: z tñ illico adūgit. In tē-
pore quo lapsus fuerit pes eorum.
Ecce atrocissima illor facinora de-
scribuntur: z tñ ad vltionis diem
adhuc subsequens lapsus aspicit/
quo eorum culpe cumulent: habēt
tā quidem vnde feriri mereātur:
sed sustinetur tñ adhuc peccatum
crescere: vt peccantes possit atro-
ciori pena cruciare. Jā meretur sup
plicium peccatum: z causa pecca-
ti: sed expectatur adhuc vt augmē
tum supplicij subroget peccatum
z penaz peccati. Plerūq; vero vnū
atq; idē pctm̄ z pctm̄ pena est/et
causa peccati. Quod melius ostēdi
mus/si res ipsas ad medium dedu-
camus. Effrenata eſſi ventris in-
gluuies infernorum luxurie pleni
tudo carnis inditgat. Perpetrata
autem luxuria sepe aut periurio
aut homicidio tegit: ne humanaz
legum vltiō puniatur. Ponam⁹
ergo ante oculos ꝑ quidā vorazi-
tatis sibi frena laxauit: qua vorazi
tate superatus adulterij facin⁹ ad
misit: deprehensus autem in adul
terio/latenter virum adultere ne
ad iudicium traberetur occidit.
Doc igitur adulterium inter vora
citatem z homicidium positum: de
illa vez nascēs/hoc generā⁹: pctm̄
z pena est z causa pcti. Pctm̄ pfec
to ꝑ semetipm̄: z pena vero pecca
ti est: qz culpā voracitatis auxit: ecī
sūt pcti est: qz subsequens etiā ho
micidium genuit. Unū ergo idē
ꝑ peccatum est: z pena precedens

Deute. 32.c.

Ad dic vltōis culpe cumu lauit.

Idem pctm̄ plerūq; ꝑ pec catū ē: z pena z causa pcti.

Decla ratio erēplā tis.

tis: z causa culpe subsequentis: qz
z transacta duz exaggerat/dinat:
z adhuc sequentia que damnari
debebant seminat. Igitur qz pec-
catis precedentibus cecatur ocu-
lus cordis: ipsa cecitas que pecce-
tis animum ex anteacte culpe dā-
natione confundit/merito non vo
catur: qz per banc ab oculis dei in
quentis lumen veritatis abscon-
ditur. Bene itaq; dicitur. Nouit
eſſi opa eoz̄: z ideirco inducet no-
ctem z conterentur: quia vt sepe
dictum est: precedentia nimirum
mala faciunt vt ad peccandū ite-
rum tenebris subsequentibus in-
uoluantur: vt eo iam lumen iustī-
tie videre nō possint: quo illud ex
quando poterāt videre noluerunt
Inducere autem noctem dñs dici
tur: nō quo ipse tenebras inferat:
sed quo obscura corda peccantiuz
misericorditer non illustret: vt doc
ipm̄ in nocte cecasse sit: a cecitatis
tenebris liberare noluisse. Sequit
¶ Quasi impios percussit eos in
loco videntium. In scriptura fa
cra quasi aliquando ꝑ similitudi-
ne/aliqñ pro veritate poni consue
uit. Pro similitudine eſſi quasi po-
nit: sicut apls dicit. Quasi tristes:
semp aūt gaudentes. Pro veritate
eſſi ponitur: sicut Joannes ait. Ui
dimus gloriam eius quasi vnigeni
ti a patre. Doc aūt loco nihil dif
fert vtrum ꝑ similitudine an ꝑ ve
ritate sit positum: qz quoliber dica
tur ordine aperte praua malorum
vita signat. Impios vero scriptura
sacra ꝓprie infideles appellat. Dac
namq; distantia peccatores ab im
pijs discernunt: qz cum omnis im
pius sit peccator: non tamen omis
peccator est impius. Peccator eſſi
diu iustum qui in fide pius est po-
test. Unde Joannes ait. Si dixeri
mus quia peccatum non habem⁹:
ipsi nos seducimus. Impius vero
ꝓprie dicitur: quia a religiōis pie
tate separatur. De talibus eſſi pro
pheta ait. Nō resurgūt impii in iu
dicio. ¶ Capitulum. xiiij

Locus

Quasi ponit ꝑ similitu dine.

1. Cor. 6. b.

Quasi ponit ꝑ ve ritate.

Joā. 1. b

Distan tia inter impiū z pecca torem

1. Joā. 1. c.

ꝓ. 1. Bi

dicitur

E

Locus aūt videntiū
sancta ecclia vocat.
In ipsa eſſi recte cō
sistit: vt lumen veri
qō deus est videat.
Unde ad Moysen dr.
Est locus penes me
z stabis supra petrā cum transeat
mea maiestas. Et post paululū. An
feri manū meā/z videbis posterio
ra mea. Per locū ꝗppe ecclia: ꝑ pe
tram dñs: ꝑ moysen vō multitudo
plebis israelitice figurak: q dño in
terra predicante nō credidit. Ipsa
ergo in petra sterit terga dñi tran
seuntis aspiciens: qz vez post pas
sionem ascensionēq; dñicaz/intra
sanctā ecclīam deducta fidem xpi
ꝓcipere meruit: z cuius presentiā
non vidit: eius posteriora cognō
uit. Dicatur ergo de bis quos in-
tra sanctā ecclīam diuina vltio in
uenit/in iniquitatibus pduran-
tes: dicatur de bis quoq; vitā Pau
lus apls notat. Qz cōfitētur se nos
se deū: factis aūt negant: quasi im
pios pcussit eos in loco videntiuz.
Ibi ꝗppe stabāt vbi dñs videbaē.
Ibi tenebras dilexerunt: vbi lumē
veritatis aspicit: z ꝑ impios
habuerūt oculos in fide: tenuerūt
tñ eos clausos in ope. Unū bñ z de
Iudea dr. Speculatores eius ceci:
qz vez non videbāt ope/qō pfessio
ne cernebāt. Unū etiā de balaā scri
ptum est. Qui cadēs apertos habe
bat oculos. Cadens quippe in ope
apertos tenuit oculos in cōtēpla-
tione. Ita ergo bi etiā oculos ape-
rientes in fide: z non videntes in
ope: intra ecclīas positi pia specie:
extra ecclīam inuenti sunt impia
subuersatiōe. De qbus alr bñ scriptū
est. Uidi impios sepultos: qui cuz
adhuc viuerēt in loco sancto erāt:
z laudabant in ciuitate quasi iu-
storum operum. Multos eſſi pesti
lentialis obsessos sub christiano
nōe/ipsa tranquillitas ecclesiasti
ce pacis abscondit. Quos tñ si le-
uis persecutionis aura pulsauerit
mox extra aream velut paleas tollit.

¶ Capitulum. xv.

Idā vō ideirco ebri
etatis vocatione
signauit: qz christi no-
mine sublimiter exal
tato: pene oēs iam vi-
deri fideles aspicūt:
z ꝑ eo ꝓ boc vocari alios cernunt:
ipsi nō videri fideles erubescūt: z
esse negligunt qō dici gloriant. Re
eſſi virtutis intime ad decorē su-
munt vitiorum externe: z qui ante
supernū iudicem nudi cōscientie
in infidelitate pristūt: ante bumā-
nos oculos pfessione sancta verbo
tenus palliant. Nonnulli aūt fidez
medullitus tenēt: sed viuere fidelē
ter nullatenus curāt. Insequunt
eſſi moribus qō crudelitate vene-
rant. Quibus diuino iudicio sepe
contingit: vt per boc quod nequi-
ter viuunt: z illud perdūt qō salu-
briter credūt. Incessanter nāq; se
prauis actionibus polluunt: z sup
boc vindictā iusti iudicij retribui
posse diffidunt: z sepe eī bñ viuere
negligūt: etiā psequēte nullo vsq;
ad ꝓdiam diffamantur. Nā qui im
minere districtum iudicium non
credūt: qui inulte se peccare suspi
cantur: quo pacto vel esse/vel dici
fideles possunt? Fidem ꝗppe pdi-
disse est in correctis malis opibus
digna supplicia reddi posse nō cre
dere. Qz ergo digna fidei opa ser-
uare cōtemnunt: etiā fidez pdunt
quam tenere videbant. Super ꝗs
bñ per ꝓphetam sub Hierusalem
specie inimicoꝝ destruentiū ver-
ba memorātur: a quib⁹. s. dicitur.
Erinanite erinanite vsq; ad fūda
mēta in ea quippe Paulus ait. Fū
damentū aliud nemo pōt ponere
ꝓter id qō positū est: qō est christus
Iesus. Inimici ergo destructores q;
ad fundamētū hierm̄ erinanīūt/
qui dō peruersi spūs a corde fide-
liū destructo prius edificio bone
operis/soliditatē quoq; erbauriūt
religionis. Sicut eſſi supra funda-
mentū fabrica: sic super fidē opera
cōstruunt. Usq; ad fundamentuz

Ecclē. 8. b.

Psal. 136. b.

1. Cor. 3. b.

credulitate

Fidē ꝑ dere.

ergo crimanisse est eueršo bene viuendi ope etiam robur fidei dissipasse. Hinc etiā ad iudeaz p Hieremiā dr. Filiū ḧz mēpheos t taphnes obstruxauerūt te vsq; ad ꝑticem. Usq; ad ꝑticez ḧppe obstupare est post male operationis vsum etiā in ipsa fidei sublimitate corrūpi. Cum essi nequissimi spiritus vnuscuiusq; animā in prauis operibus inuoluūt: sed integritatē fidei tenere nō possunt/quasi adhuc inferiora mēbra polluunt / sed ad verticē nō ptingūt. Quisq; autez in fide corrūpit/iam ad ꝑticē ꝓstupraſ. Sīc alignus essi spūs quasi ab inferioribus mēbris vsq; ad summa ptingit/qñ actiuāvitā polluēs castā celsitudinē fidei dissidentie morbo corrūpit. Qz igit cūcta hec humanis oculis abscōsa sunt: sed diuinis obtutibus patent: t multi in hac domo fidei sine fide morīūr: dicaſ recte. Quasi impios percussit eos in loco videntiuz. Pi es essi se in ecclia hominibus ostēdūt ḧz qz diuina iudicia latere nō ꝑnt quasi impij ferīnt. Quibus hoc magis ad supplicij cumulū crescit ꝙ vnusq;sq; eoz in ecclia fidelibus admixtus: veritatē fidei sciēdo cōtēnit: atq; eo grauior vltio sequit/ que crēpio rectoz etiā benevriēdi eos scientia comitaſ/quot essi eis modo recti t fideles fratres ostenduntur/tot in futuro iudicio testibus impugnantur. Sciunt ergo quod sequi negligūt. Unde t apte subiungitur.

Usq; ad ꝑticē stupiare.

¶Capitulum.xvj.

Via quasi de industria recesserūt ab eo. Sciēdū ḧppe est ꝙ peccatū trib⁹ modis cōmittit. Nā aut ignorātia/ aut infirmitate/aut studio ppetraſ. Et graui⁹ ḋdē infirmitate ꝙ ignorātia: sed multo grauius studio ꝙ infirmitate peccaſ. Ignorātia Paulus peccauerat cū dicebat. Qui ꝑius fui blaſphemus t ꝑsecutor t cōtumeliosus: sz miam cōsecutus sum. qz ignorans fecit in incredulitate Petrus/vero infirmitate peccauit: qū omne robur fidei qđ dño ꝓbuit vna vox puelle cōcussit: t deū quē corde tenuit/voce denegauit. Sed qz infirmitatis culpa vt ignorantie eo facilius tergitur: quo nō studio ppetraſ: Paulus q̄ ignorauit sciēdo correxit: t Petrus motū t quasi arescentē iam radicez fidei lachrymis rigādo solidauit. Et industria ꝙo peccauerāt bi de q̄ bus ipse p se magister dicebat. Si non venissem t locut⁹ fuissem eis ꝑctis nō haberent: nūc aūt excusationē nō habēt de ꝑctō suo. Et paulo post Et viderunt t oderūt me t patrem meū. Aliud est essi bona nō facere: aliud bonoz odisse doctorem: sicut aliud est ꝓcipitatiōe/ aliud deliberatiōe peccare. Hepe essi ꝑctis ꝓcipitatiōe cōmittit: qđ tū ꝓsilio t deliberatiōe dānat. Et infirmitate essi plerunq; solet accidere amare bonū: ḧz implere nō posse. Et studio ꝙo peccare est bonū nec facere nec amare. Sicut ergo nonnunq; ꝑctm grauiꝰ est diligere ꝙ ꝑpetra recta nequi⁹ est odisse iustitiaz ꝙ nō fecisse. Sūt ergo nōnulli in ecclesia q̄ nō solū nō bona faciūt/ ḧz etiā ꝓsequunt: t q̄ ipsi facere negligunt/ etiā in alijs detestant. Horū ꝑctm sez nō ex infirmitate ꝙt ignorātia: ḧz ex solo studio ppetraſ: qz vidēlz si vellēt implere bona / nec essi possent/ea q̄ in se negligūt saltē in alijs amarēt. Si essi ea ipsi vel solo voto appeterēt/facta ab alijs non odissent: ḧz qz bona eadē audiendo cognoscūt/vtq̄dō despiciūt / animaduertendo ꝓsequunt: recte dr. Quia ex industria recesserūt ab eo. Unde t apte subiungit. ¶Et oēs vias ei⁹ intelligere noluerūt. Nō essi aīt infirmitate nō intelligunt/sed intelligere nolueruūt: qz sepe que facere despiciūt/ etiā scire contēnunt. Quia etiā scriptum est. Seruus nesciens voluntatē dñi sui t nō faciens digne plagis vapulabit paucis: t seruus sciens voluntatē dñi sui t nō faciens iuxta eam/plagis vapulabit multis: in punitatē peccandi extimant remedium nesciendi. Qui nimirū solis superbie caligine tenebrescūt: atq; ideo nō discernūt: qz aliud est nescisse/aliud scire noluisse. Nescire essi ignorātia est/scire noluisse superbia: t tantomagis excusationē nō ꝑnt habere qz nesciūt / quanto magis eis etiā nolētibus opponit qđ cognoscant. Unde Salomonez dr. Sunctā nō sapiētia clamitat: et prudētia dat vocē suā in summis excelsisq; verticibus: sup viā i medijs stans semitis: Transisse fortasse ꝙ vtā vite tpalis cum eius ignorantia poteramus: si hec cadez sapiētia i semite angulis cōstitutisset. Inuestigāda fuerat/si occulta esse voluisz. Sz postq̄ icarnatiōis sue mysteria publice ostēdit: postq̄ humilitatis exempla superbientibus ꝓbuit/semetipsam nobis quasi transeuntibus in medijs semitis fixit: vt vez in eā quā querere nolumus impingamus: t quaz transeuntes videre negligimus/tangamus offendētes. Dicatur itaq;. Et omnes vias eius intelligere noluerūt. Uia ḧppe est incarnate sapie: ois actio quaz tpaliter gessit. Hic eius sunt viuendi ordines: quos ad se veniētib⁹ struxit. Tot itaq; ad se veniētib⁹ vias ꝓbuit/quot bene viuendi exēpla monstrauit. Humilitatis ei⁹ vias ppheta aspexerat/eū suspirabat dicens. In mādatis tuis me exercebor: t considerabo vias tuas. Hinc rursum de vnoquoq; iusto dr. Qui curat vt p dominica exēpla gradiatur a dño gressus hominis diriguntur: vt viā etiaz cupiat nimis. ¶Lo.xvij.

Aliud ē nescire et scīr nolle.

Prov. 8.a.

Ute sapiētie.

Ps. 118.b.

Via ergo supbi q̄p humilitatis dñice facta cōtēnunt: recte dr. Uias eius intelligere noluerunt.

Hic essi iuste visōe despecte sunt: sed intellectu reuerēde. Aliō ḧppe est in eis qđ cernitur: aliud qđ ꝓspectaſ. Quid essi in hac vita aliud ꝙ dejectionē/sputa /iudibria/mortē q̄ intuētū oculis ostēdit: Sed per hec infima tranſit ad summa: per hec dedecora que ꝑcdūt / eterna nobis t gloriosa pollicentur. Uidere unt ergo supbi vias dei/sed intelligere noluerūt: qz dum abiecta q̄ in se ille ostēdit despiciūt / ꝓdiderunt isti sublimia q̄ ꝓmittuntur. Uias itaq; dei intelligere est t humiliter tolerare tranſitoria/ t ꝑsequenter expectare mānsura: vt ereplo dñi eoeterna qraſ gloria oppzo brīs tpalib⁹ cōparata: t nō qđ hic q̄sq; tolerat / sed in id qđ ꝓspectat ītēdat. Ad hec ergo supbi clausos oculos tenuerūt: qz dum in gloria ꝑsentis vite supbiūt / būilitatis dñice celsitudinē nō viderunt. Cui men essi itelligēte humilitas aperit: superbia abscōdit. Nam secretū quoddā pietas est: t tantomin⁹ ad illud animus ꝙuenit / quanto magis intumescit: quia corpio foras repellitur/quo infantius instatur. Sequitur. ¶Ut peruenire facerent ad eum clamorem egeni: t audiret vocem pauperuz. Cum enim isti superbiūt: clamāt ad deum bi qui ab ipsis superbiētibus opprimuntur. Uel certe idcirco dicitur/ꝙ ad deum fecerunt clamorem pauperum peruenire: quia istis cadentibus in eoz locuz pauper id est spiritu humiles subrogantur: t quia hoc eoruz casu factum est/ipsi feciſse referuntur: eo vez locutionis genere quo pugnare castra dicimus: quia pugnatur ex illis. Uel certe quia cuncta que superius dicta sunt: referri etiam ad rectores ecclesiasticos possunt: qui relicto predicationis studio/ sub occasione regiminis terrenis negocijs inuoluunt: apte subiungitur: vt peruenire facerent ad eū clamorem egeni: t audiret vocem pauperum: qz nimirū dum ipsi curis secularibus occupati predica-

In Tricesimūquartū Capi. Job fo.cccrvij.

Uias dei ītel ligere.

In ꝓlo tos.

tionis officiū deserūt/gregē subditum in querelaz prūpere clamozē cōpellūt:vt quasi iure vnusquisq; subiectus de vita rectoris im murmuret/cur teneat magistri locum qui non exercet officium.

¶Capitulum.xxiij.

Vānis foztasse meliusp tumozē potētiū superbia iudeoz: tp clamozē pauperū desideria gentiū figurātur: sicut attestāte veritate per epulū splēdide dīuitē iudaicus populus designat:copiā.s.legis nō ad necessitatē salutis/sed ad pōpā claritōis assumēs:atq; in pceptoz verbis nō semetipsuz ordinate reficiēs/sed iactāter ostēdens: tper vulneratū lazarū qui interpretat adiutō/forma populi gētilis expri mit:quē diuinuz adiutoriū tanto magis erigit/qto minus de suaz virtū facultate cōfidit. Qui paup tplenus viceribus esse describit: qz gētilitas corde humilis petōzuz suoz aperit pfessiones. Sīc sicut in vulnere ab internis trahit virus in cute:ita in pfessiōe peccati duz in publicū secreta pandunrur:ād mali humores a viscerib⁹ intimis foras p:ūpunt. Illis ergo peccanti bus pauperū clamoz audit:qz duz iudei cōtra deū superbiūt:ad deū vo ta gentiliū pueneruūt. Unde tmor beciba immēsa ac pfunda iudicia pbozrescēs:nō ea curat ratione discutere/sed admiratiōe venerari/ atq; ait. Ipso em cōcedente pacem q̄s est qui cōdemnet? Erquo absconderit vultū suum:q̄s est qui contrīpiet eū? Nemo ergo discutiat cur ſtāte iudaico populo dudum i infidelitate gentilitas iacuit:tcur ad fidē gētilitate surgēte iudaicū populū infidelitatis culpa pstrauit. Nemo discutiat cur alius trahat ex dono/alius repellat ex merito. Si em gentilitatē miraris assumptam ipso concedente pacez: quis est qui cōdemnet? Si iudeā obstu

Dines epulo.

Lazar⁹ pauper.

Analogia.

texſtus

Occulta dī iudicia sūt temere discutiēda.

pescis pditā:er quo absconderit vultū suū:quis est qui contrīpiet eaz? Itaq; cōsilū summe tocculte virtutis satisfactio sit apte rōnis. Ūñ tin euāgelio dūs cū de huius rei causa loquereturait. Confitebor tibi pater dñe celi tterre:qz abscondisti hec a sapiētibus tprudētib⁹: treuelasti ea parunlis. Ita pater. Atq; mor tanq; rōnē quādā absconsionis ac reuelatiōis adiūgēs ait: qz sic fuit placitū ante te. Quibus nimirū ꝓbis exēpla būilitatis accipimus: ne temere discutere superna cōsilia de aliozū vocatione/ aliozū vero repulsiōe presumam⁹. Cum em intuitisset vtrūq;/nō mortalitē reddidit/sed sic deo placitum ditit:hoc vez ostēdens: qz iniustuz esse nō pōt qđ placuit iusto. Unde tin vinea laboratibus mercedez reddēs cū quosdā operarios inequales in opere equaret in premio:tplus in mercede ferret qui laborī amplī⁹ insudasset ait. Si lōne ex denario conuenisti mecū? Volo autē t huic nouissimo dare sicut tibi: an nō lz mihi quod volo facere? In cunctis ergo que exteri⁹ disponuntur/aperte causa rationis est occulte iustitia voluntatis. Dicatur itaq;. Ipso em cōcedente pacē: quis est qui condēnet? Er quo absconderit vultū suū:quis est q̄ contemplet eum?

¶Capi.xix.

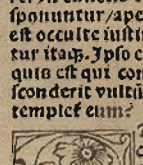

Tqz sic minima sicut maxima:sic singula deus iudicat sicut cūcta:apte subiungitur. ¶Et sup gentē tsuper oēs holes. Ac ſa perte admoneamur intēdere: qz hoc iudiciū qđ sup vnā gētē describitur: etiā sup oēs homines inuisibilit exami natiōe celebrat:vt ab⁹ eligat/alī⁹ repellat occulte:sed null⁹ iniuste. Hoc ergo qđ in maximis fieri cernimus/etiā in nobis singulis caute timeam⁹. Sic em intēdit diuina iudicia sup vnā aiam/sicut sup vnā vrbē:sic sup vnā vrbē/sicut sup

Matth. 11.d.

Matth. 20.a.

Jo.5.g

2.ad Thes. 2.c.

Hypocrita Caput ātichr̄i

Deum oia ac singula ēē ita ter cura re.

per vnā gentē:sic sup vnā gētē/sicut sup vniuersam generis hūani multitudinē:qz tsic intrēdit dūs singulis/acsi vacet a cunctis: tsic simul intrēdit omnib⁹ acsi vacet a singulis. Qui em ofa administrando implet/regit impiētdo:nec vniuersis deest cū disponit vnuz: nec vni deest cū dispōit vniuersos: cūcta scz naturestue potētia quiet⁹ operatur. Quid ergo mirū qz non angustat intentus/qui operatur quietus? Dicatur itaq;/qz hoc subtile iudiciū exercet tsuper gentē/ tsup oēs homines. Quia igit de specie transiuit ad genus/nunc de genere se conuertit ad speciē: tquid iudea ꝓprie mereatur ostendit/ dicens. Qui regnare facit hominem hypocritā/ꝓpter peccata populi.

texſtus

b

¶Capitulum.xx.

Terum nāq; regē super se indea regnare noluit: tidcirco exigentib⁹ meritis hypocritaz accepit: sicut ipsa q̄z ꝓbitas euāgelio dicit. Ego veni in nōe patris mei/ tnō accepistis me: sialius venerit in nōe suo illū accipietis. Et sicut Paul⁹ ait. Pro eo qp charitatem veritatis nō receperunt vt salui fierēt:ideo mittet illis deus operationē erroris/vt credāt mendacio. In eo ergo qđ dicit qui regnare facit hominem hypocritaz ꝓpter peccata populi:pōt ipsuz olim hypocritaz caput antichristus designari. Seductoz quippe ille tunc sanctitatē simulat/vt ad infātatē trahat. Sed ꝓpter peccata ppli regnare pmittitur:qz nimirū tunc ipsi sub illi⁹ regimine prezdinant/ qui ei⁹ dominio digni ante secula prescium tur:qui peccatis subsequentibus erigūt/vt sub illo iudicijs precurrentib⁹ disponant. Qđ ergo tunc antichrist⁹ sup impios regnat:nō est ex iniustitia iudicis/sed ex culpa patientis: qđus plerisq; tpcipatui peccatoz suoz conditione deseruīt:qz tquē dominantē sibi minime conspiciunt/eum pculdubio puerse viuendo venerant. An non ei⁹ mēbra sunt/ qui p affectate sanctitatis speciez apperunt videri qđ nō sunt. Ille nāq; principaliter hypocrisim sumet:qui cuz sit damnat⁹ homo tnequā spūs/desse esse mentis vel simulat. Sz peculdubio ex ei⁹ nunc corpore pdeunt qui iniquitates suas sub tegmine sacri honoris abscōdūt:vt pfessiōe videri appetāt qđ esse operib⁹ recusant. Quia em scriptū est. Omnis qui facit peccatū/seruus est peti: quāto nūc liberi⁹ paragūt puerſa q̄ volūt/ tāto ei⁹ seruitio obnixi⁹ obligant. Sz null⁹ q̄ talē rectorez patīē/eū quē patīē accuset:qz nimirū sui fuit meriti/ puerſi doctoris subiacere ditiōi. Culpā ergo ꝓpriā magis accuset opis q̄ iniustitiam gubernantis. Scriptum nāq; est. Dabo tibi reges in furore meo. Quid ergo illos nobis pesse despicimus/quoz sup nos regimina ex dūi furoze suscipim⁹? Si igit irascente deo pm nostra merita rectores accipimus/in illoz actiōe colligimus/qd ex nostra estimatione pēsem⁹: quis pterisq; telecti subiaceant reprobis. Ūñ tdiu dauid saulē ptulit:sed subsequēte culpa adulterij pditur: qz dignus tunc fuit qui tanta prepositi asperitate premeret. Sic ergo ex merita sub ditoz tribuunt psone regentium: vt sepe qui videntur boni/accepto moz regimine permutentur: sicut scriptura sacra de eodē saule intulit:qz cor cum dignitate mutauit. Unde scriptum est. Cum esses parnulus in oculis tuis/caput te constituit in tribubus israel. Sic pro qualitatibus subditoz⁹ disponuntur acta regentiū: vt sepe pro malo gregis etiā vere boni delinquat vita pastoris. Ille em deo attestāte laudat⁹: ille supnoz mysteriozum conscius dauid ppheta tumore repentine elatiōis inflatus/populū

Osee 13.c.

1.Reg 15.c.d

numerādo peccauit: z tamen vindictā populus dauid peccante suscepit. Cur hoc: qz vcs fm meritū plebiū disponuntur corda rectoꝝ. Justus ño iudex peccantis vitiū ex ipsoꝝ animaduersiõe corripuit/ et quoꝝ causa peccant. Dz qz ipse cū sua voluntate supbiens a culpa alienꝰ nõ fuit: vindictā culpe etiā ipse suscepit. Nā ira seuiens q̄ corporaliꝫ ppīm gerebat: rectorē quoꝫ ppīi intimo cordis dolore pstrauit. Certū ño est/q̄ ita fibīmuicē z rectorū merita connectunt z plebiū vt sepe ex culpa pastorum deterior fiat vita plebiū: z sepe ex plebium merito mutetur vita pastorum.

¶ Capitulum.xxj.

Sed qz rectores habent iudicē suū: magna cautela subditorū est non temere vitas iudicare regentiū. Nec ẽ frustra p semetipꝫ dñs eos nūmulariorū fudit: z cathedras vendentiū colūbas euertit: nimirū significās qz per magistros quidem vitā iudicat plebis: sed p semetipꝫ facta examinat magistrorū. Quibus etiā subditoꝝ vitia que a magistris modo vel dissimulanꝫ iudicari vel nequeūt: eius pculdubio iudicio reseruanꝫ. Igit dum salua fide rez agitur: virtutis est meritū si quicquid prauū est toleraꝫ. Tamē debet humiliter suggeri/ si fortasse valeat qđ displicet emendari Sed cur iđ̄ sa mimopere est/ ne in superbiā transeat iustitie inordinata defensio: nedū rectitudo incaute diligit: ipsa magistra rectitudinis humanitas amittat: ne cui sibi prodesse quisq̄ despiciat/ quem forsitan cõingat/ vt i aliqua actione reprehendat. Cõtra hūc tumorem supbie subditorū mens ad custodiā humilitatis edomaꝫ/ si infirmitas ppria incessanter attendit. Nā vires nostras veraciter examinare negligimus: z qz de nobis fortiora credimus: idcirco eos qui nobis placti sunt districte iudicam?. Quo enī nosmetipsos min? agnoscimus/ eo illos q̄s reprehendere nitimur/ plus videm?. Cõmunia hec mala sunt q̄ sepe a subditis i prelatos/ sepe a prelatis in subditos cõmittunt: qz oēs subditos hi qui presunt minus q̄ ipsi sunt sapientes arbitrantur: z rursus qui subiecti sunt rectorū suoꝝ actiões iudicāt z si ipsos regimē habere contingeret/ se potuisse agere melius putant. Unde plerūq̄ fit vt z rectores minus prudentes ea que agēda sunt agere nō videant: qz eorū oculos ipsa nebula elatiōis obscurat: z nonnunq̄ is qui subiect⁹ est hoc cum prelatus fuerit faciat/ qđ dudum fieri subiectus arguebat: z pro eo qđ illa q̄ iudicabat ppetrat: falsꝫ se iudicauit erubescat. Igit sicut placitis cur̄ādū est/ ne eorū corda estimatiõe singularis sapientie locus superior extollat: ita subiectis prouidendum est/ ne sibi rectorum facta displiceant.

¶ Capitulum.xxij.

Si aūt magistrorū vita iure reprehendit/ oportet eos subditi etiā cum displicēt venerēt̄. Sed hoc est soleter intuendū / ne aut quem venerari necesse est/ imitari appetas: aut quē imitari despicis/ venerari contēnas. Subtilis et̄ via tenenda est rectitudinis z humilitatis: vt sic reprehēsibilia magistroꝝ facta displiceant: quatin? subditorū mens a seruanda magisterij reuerentia non recedat. Qđ bene de noe debriato exprimit: cuius nuda ta verēda boni filij auerso vestimento texerunt. Adu ersari q̄ppe dicim?/ qđ reprobam? . Quid est ergo q̄ filij verēda patris superiores dorso pallio auersi veniendo operiunt/ nisi q̄ bonis subditis sic prepositorum suorum mala displicēt: vt ramē hec ab aliis occultēt. Operimentū auersi deferūt: qz iudices facti/ z venerāndi magisteriū nolunt videri qđ regūt. Sūt nonnulli vero qui si parū quid de spiritali conuersatione inchoant cum rectores suos tpalia agere et terrena considerant/ mox ordines superne dispositionis accusant: q̄ nequaq̄ bene ad regendū prelati sint: q̄ quos cõuersatiōis infirme erēpla mõstrantur. Sed hi nimirum dū tēperare se a rectoꝝ suoꝝ reprehensione negligūt: culpe sue erigentib⁹ meritis vsq̄ ad reprehensionē cõditoris excedunt: cui? profecto dispẽsatio inde ab humilibus rectior agnoscit: vnde ab elatis non recte iudicatur. Qz ẽ potestas regiminis ministrari nō potest sine studio cure tēporalis/ aliquando omnipotens deus mira dispensatione pietatis vt tenere spiritualiū mentes a terrena cura dissuncte sint: onus regiminis duris ac laboriosis cordibus iniungit: vt tanto ille ab hoc mundo securi? lateāt quāto hec in terrenis sollicitudinib⁹ libenter elaborāt. In exhibitione quippe suscepti oneris pro ipsis quoꝫ vtilitatibus subditorum durevie sunt mundane seruitutis. Et sepe (vt dictū est) miles ricos deus quo suos tenere dilexit/ eo sollicite ab eterni actionibus abscōdit. Nā z plerūq̄ paterfamilias ad eū laborē seruos dirigit/ a quo subtiles filios suspēdit: vnde filij sine veratiõe decori sint vnde serui in puluere fedant. Qđ q̄ recte in ecclesia diuinitus agat ipsa tabernaculi cõstructiõe signatur. Ad moysen quippe diuina voce precipit: vt ad tegenda interi? sancta sanctorū ex bysso cocco atq̄ iacincto vela texāt: iussumq̄ est vt ad ptegendū tabernacula vela cilicina z pelles extenderent: que nimirum vel pluuias/ vel ventos vel puluerem tolerarent. Quid ergo per pelles z cilicia quibus tabernaculū tegitur/ nisi grossas bominū mentes accipimus: q̄ aliquādo in ecclesia occulto dei iudicio q̄uis dure sint preferuntur? Que q̄ seruire curis tpalib⁹ nō timēt/ oportet vt tentationū ventos z pluuias de huius mundi cõtrarietatibus portent. Quid vero p iacinctum coccum byssumq̄ signat/ nisi sanctoꝝ vita tenera/ sz clara? Que dum caute in tabernaculo sub cilicijs z pellib⁹ abscondit/ sua integra pulchritudo seruatur. Ut enī in interiora tabernaculi byssus fulgeat: coccus chozsceet: iacinctus cerulo colore resplēdeat desuper pelles z cilicia/ imbres/ ventos et puluerē portāt. Qui igit magnis virtutibus in sancte ecclesie sinu proficiunt: p̄positorū suoꝝ vitā despicere nō debēt: cū vacare cogrebus exterioribus videnr: qz hoc qđ ipsi securi intima penetrant/ et illorū adiumento est qui contra pcellas huius seculi exterr⁹ laborāt. Quā enim candoris sui gratiam retineret: si byssus pluuia tangeret? Aut quid fulgoris atq̄ claritatis coccus vel iacintus ondēret: si hec suscep⁹ puluis fedaret? Fit ergo desuper textura cilicij fortis ad pueriē: sit inferius color iacinctinus aptus ad decorem: ornēt ecclesiaꝫ qui solis rebus spiritualibus vacant: tegant ecclesiaꝫ quos z laborerum corporaliū non grauat. Nequaq̄ ergo contra rectores suos exteriora agentem murmuret/ is qui intra ecclesiam sancta iam spiritualiter fulget. Si ẽ secure interius vt coccus rutilas/ cilicio quo pregeris cur accusas?

¶ Capitu.xxiij.

Sed a quibusdam queritur: qz dum saltem pro vtilitate subditorū cuius rectores nimiū temporalib⁹ curis inseruiunt: plerūq̄ in ecclesia eorū exemplo deterrescunt? Quod verum valde esse quis abnegēt/ cum curari a pastoribus terrena quam celestia sollicitius videt. Sed neq̄ hec imusta sunt/ si (vt superius diximus) mores presidentium iuxta subditorum merita disponuntur. Occulte

namq; z sponte perpetrate culpe exigunt: vt praua z a pastoribꝫ ecclie prebeantur: quatinus iusto iudicio in qui de via dei superbꝫ exorbitat: in via qua graditur etiam per ducatū pastoris effundat. Usi per propheta quoq; pnunciatio studio dicitur / non maledicentis voro. Obscurent oculi eoꝝ ne videant: z dorsum eoꝝ semp incurua Acsi dicat. Qui bñ ane vite actionibus quasi prouidendis itineribus pesunt/veritatis lucē nō habeāt: vt z qui sequunt subditi iniquitatum suarum oneribus incuruati omnem statum rectitudinis amittant. Qđ factum pculdubio in iudea nouim⁹/cum in ipso nri redemptoris aduentu pharisęorum turba atq; sacerdotum a vero lumine mētis oculos clausit: z per prepositorum exępla gradiēs/in infidelitatis tenebris ppetuus errauit. Sed queri rationabiliter pōt/qđo boc in loco dr/ꝙ regnare hypocritā dominus facit: cū de bac re specialiter per ꝓpheta conquerit/dicens. Ipsi regnauerūt z non ex me: principes extiterunt z non cognoui.

Qđ.

Hosee. 8.a.

Quis enim recte sentiēs dicat: qz facit dns qđ minime cognoscit? Sed quia scire dei approbare est/ nescire reprobare: vnde quibusdā quos reprobat dicit. Nescio vos/ fitis: discedite a me omes operarij iniquitatis. Et aliqñ facere dei ē id quod fieri prohibet irascendo permittere. Under regem egyptiorum se obdurare asserit: qz videlicet obdurari permisit. Iduro modo hypocritas dominus z regnare facit z nescit: facit simendo: nescit reprobādo. Unde necesse est vt ad omne quod in hac vita concupiscitur: prius voluntas interna requiratur. Quam cum humani cordis auris percipere appetit: sciat quia hec non verbis/sed reb⁹ sonat. Locus ergo regiminis cum regendꝰ offertur: in se prius necesse est: vt quisq; discutiat: si loco vita ꝓgruit si ab bonore actio non dissentit: ne

Solutio. Scire dei. Luce. 13.c. Nescit dei. Facere dei. Necesse ē vt ad qđ in hac vita cōcupiscitur / prius voluntas interna regrat

iustus omnium rector eo post i tribulatione preces non audiat: quo ipsa quoq; eiꝰ deinceps tribulatio oriatur exordia bonoris lignoris.

¶ Finit Liber. xxv. Moralium sancti Gregorij.

¶Liber. xxvj. Moralium beati Gregorij Capitulum primū in Job Capitulum. xxviij. textus.

Ratione autē suis hoc Arrogantes viri gantiā habere etiā iter alia ꝓpriū solent ꝙ ab auditoribꝫ suis ne quid forte insordinatū dicerint/tunc requirūt: cum se laudabiliter aliqđ dixisse cognoscunt. Hec videlicet faciunt: nō quo de dictis suis ambigant: sed quo ab audientiū iudicio fauores ḡrant. Nā inuentri facile poterunt quo alio pcuncti: si quisq; eoꝝ bona laudat: etiam mala reprehendat. Certū ꝓppe est: qz sicut inflatę laudibꝰ: ita correptionibꝰ inflāmant: z a quolibet semel iuste rephēdi despiciūt: mor ꝙ in malis suis fomitē defensiōis exquirūt. Qđo ergo de bonis suis humiliter ambigunt: q; mala sua defendere etiā puerse molunt? Ille est em vere humilis in bonis: qui nō est defensor in malis. Nā q; de malis suis arguit: z contra verba arguentis accendit: quando de bonis suis quasi humiliter tacebat: per humilitatis vocem ostendi appetit nō doceri. Heliu itaq; vitam arrogantium signans: postq; multa interna z sublimia intulit: ecce i verbis formam humilitatis assumit: z equalitate proposita subquadam discipulatꝰ imagine beatum Iob alloquitur: dicens. Quia ego locutus sum ad deum: te quoq; ꝙ non prohibebo. Si errauī tu de

Uere humiliter facies ꝙ gnum.

ce me: si iniquitatem locutus sum/ vltra non addam. Sicut sepe contingit vt bona loquantur z mali: multa beliu fortia paulo superius se dixisse memorat: z securus idcirco ne forte errauerit requirebat Nec; em reqreret/si se errasse credidisset. Est namq; (vt dixi) ꝓpria arrogantium fraus: vt tunc de errore requirere studeant / quando se nouerint non errasse. Qui rursum requirere vel argui de errore despiciunt/si quando se errasse veraciter ꝓcognoscunt. Non em esse/ sed videri humiles appetunt: etiā requirendo speciem humilitatis assumunt/qñ de ipsa magis reqsitione laudantur. Sed qz omnino difficile est: vt elatio q̄ regnat in corde nō erumpat in voce/auditores arrogantium si eoꝝ dicta pauliſper taciti expectant/atq; cōsiderant: citius corda illoꝝ subsequentia verba manifestant. Diu quippe morari non possunt in ipsa humilitatis imagine quam speciem eius sumunt. Supbis em mentibꝰ humilitas alta est: z cum eius formā conscendere ambiūt/ lassatis animi gressibus quasi a cliuosis atq; asperis itineribus dilabūtur. Alienum est scz qđ videri appetunt: et idcirco eius imagini diu inhērere nequaq; possunt. Graue pondus estimant/cum eam saltem speciem tenuo portāt: z quousq; hanc adsciant/vim quandam in corde patiuntur: qz vcz elationis vsui male dominanti deseruiunt: atq; eius imperio semetipsos quales prodere cōpelluntur/ne diu possint videri qđ non sunt. Unde beliu quoq; postq; de errore doceri se petit: postq; iniquitatē nō se vltra locuturum promisit: subito ab humilitatis specie adsyba tumide ecclesiastes exiliuit. Nam subdidit dicens. Numqđ a te deus expetit eam: qz displicuit tibi? Acsi diceret. Ego correctionē nō rōnes posturus sum. Cur modo iniquitas mea a te reprehenditur: q; cōstat q̄ in iudicio a te nō requiratur.

¶Capitulum. ij.

Recti viri cū iniuste ab bolbus impetūtur/ad supnū iudicū recurrūt. Usi et ab eode brō Iob dr. Ecce in celo testis me⁹: z conscius meus in excelsis. Et qz ei placere summope cupiūt/eius solius testimonium requirūt. Peruersi ād qz iustoꝝ vitā deserūt/sed nonnūq; eloquia sequunt: cū de suis malegestis increpant: hoc assumūt in argumentū defensionis/qđ iusti proferunt in testimoniū puritatis. Usi eis cōsuetudo iā facta est: vt si qđ eos de factis suis arguat/dei magis iudicium q̄ hominum ḡrant. Deo em z cum se damnādos nouerint: iudicari metuunt: z iudicari ab bolbus erubescūt. Proponunt ergo malꝰ qđ non metuunt/vt in boc minꝰ dectinare valeant qđ erubescūt. Scriptū quippe est. Unusq;sq; ꝙ nostrux ꝓ se rationē reddet deo. Qz ergo tunc damnatio vniuscuiusq; manifesta est: erinde mō iniqui colligunt: vt etiam quelibet iniuste arguēdo discutiat: a q̄ cōstat q̄ iudicio alieno erret. At contra pioꝝ cōscientie gr̄a de sibi cōferri ꝑmium credunt: cū de quibusdā modo suis actionibꝰ illicitis arguunt. Proponunt em ante oculos cordis: qz districtum dei iudicium tūc eueniens tunc super eos mitigabit: qui tūc nūc acrioꝝ arguente bole ꝓuenitur: z qualem irā sup se lucrū cōputant: ꝓ quam se eternā posse euadere nō ignorant. Heliu ergo typū electoꝝ arrogantium tenens: z magis eligens eternā infectione peculi q̄ temporaliter increpari/dicat. Numquid a te deus expetit eam: qz displicuit tibi? Quia vero esse culpabiliores solent di qui loq in contentione incboant/q̄ qui respondent: subdidit dicens. Tu em cepisti loqui et ego. Eo se innocēte credidit/

textus

textus

quo pulsat⁹ erupit: nimirum nescies q; innocentia nō tempore defenditur/sed ratione. Quid enī ei⁹ defensionibus adminiculat: quod etsi tacenti nulla intulit/ recta tñ inchoanti prava respōdit. Postō vero in verbis elationis ostendit/ ecce iterū sub requisitionis velamine palliatur: atq; infert dicēs. Quod si ad melius nosti/ loquere: quis dum nō ait: q; melius nosti: sed si quid melī⁹ nosti loquere: inimis vocipsum supbisse est/ de melioris scientia dubitasse: hoc tamē qō beato iob locū loquēdi tribuit: būilitatē se exhibuisse indicauit. Sed sicut supra iam dictū est: q; l actione arrogantiū omne qō superducto sermone tegit prorumpente rursum intentione elationis aperitur: citius beliu innotuit: q; mens beatī iob loqui postulauit. Vnde sequitur. ¶ Viri intelligētes loquātur mihi: vt vir sapiens audiat me. Iob aūt stulte locut⁹ est: et verba illius nō sonant disciplinam. Ecce dū quasi humiliter beato iob loqui tribuit: quid intrinsecus gestaret ostendit: dicēs. Viri intelligentes loquantur mihi/ dedignat⁹ vcz sī beatus iob ꝓsumeret: qui quasi el⁹ intelligere verba nō posset. Et q; nō solū ad loquendū sed etiā ad audiendū beatum iob indignū fuisse iudicauit: illico adiunxit. Vir sapiens audiat me. Ac si diceret: buic loqui iniuste conceditur: q; etiā audire verba sapiētiū nō meretur. Atq; mox apte q; despecta de illo sentiat manifestat dicens. Iob aūt stulte locutus est: et verba illius non sonant disciplinam. Stulte disciplina locutū beatū iob credidit: q; iustū se in suis operib⁹ fuisse memorauit. Vnde forte asse beliu diceret/ si ea q; beat⁹ iob de ipso narrauerat: nōde illo hec ea dē ipse discipline auctor estimasset. Innocēter et iob se asserui flagellatū: quē deus etiā ꝓhibuit frustra pcussum. Quid ergo vor pcussi superbū sonuit: q; a suis feriētis nullatenus discrepauit? Incaute sunt būiles q; se medacio illaqueāt dū arrogantiā vitant: immo metiendo supbiunt: q; cōtra veritatē se erigūt quā relinquūt. Qui cuiz necessitate cogēte vera de se bona loquitur: tanto magis humilitati iungitur: quāto r veritati sociat. An Paulus humilis non fuit: qui emulatione ꝓpriā ꝓfalsos apōstolos de se discipulis fortia gesta narrauit? Qui nimirū ꝓpriā inimicē existeret/ si absconditendo virtutes ꝓpriā ꝓdicatores errozē prouidere ꝓmisisset. Sz q; arrogantes viri in eo q; bonoz dicta supbe examināt verboz magis superficiē q; rerū cor dinē pēsant: beliu bti iob suias disciplinam credidit non sonasse.

¶ Capitulum. iij.

Via ꝺo sepe asperitas supboz vsq; ad duritiā maledictionis extēdit: illico cōtra btm Job q; ad deū facies ꝓba subiungit. Pater mi petur iob vsq; ad finē. Ecce hoc qō quasi de arrogātie tumore cōcepe rat/in ꝓbis etiā maledictiōis exaltat. Sed fortasse benigne vim ꝓbationis optaret: si stetisse eū in probatione iudicasset. Vt ergo aperte malitia el⁹ crudelitatis appareat/ ꝓbari adhuc p flagella deprecatur quē inter flagella la psuz fuisse lazarū fatetur. Premisitq; sensit: vt aptius cognosci debeat quod optauit. Ad huc feriri postulat: quē iā peccasse sub manu ferientis accusat. Prozpia hec arrogantium vota sunt: vt vitā dolentiuz examinari acri⁹ despicent: q; quāto sibimetipsis interiozes sunt: tanto alienis doloribus duriozes existunt. Nesciūt enī in se passione alterne ifirmitatē tra here: r sicut sue: ita et primi imbecillitati misereri. Qz esti de se alta sentiūt: idcirco būilib⁹ nullatenus cōdescendūt. Melius btm Job p culpa pcussus credidit: atq; iō erbibē da ei pietatis viscera/ nec inter tor dolores estimauit: viri aūt veraciter scti cū flagellari quēpiam et p culpa cognoscūt: r si q̄dam ei⁹ inordinata corripiūt/ ad q̄d tñ dolētia ꝓpatiunt: r sic scīūt tum ētia ꝓme re: vt sciāt et cruenta refouere: ꝺti nus in eis dura emolliantur/ infirma roborentur.

¶ Capitulum. iiij.

TCōtra arrogātes viri qz charitatis viscera nō habēt: nō solū nō cōpatiūtur et iustis dolentib⁹: iz eos insup sub specie iuste increpatiōis affligūt: r vel si q̄ in eis sunt parua mala exaggerāt vel ea q̄ vere bona sunt: male apō se interp̄tando cōmutant: ꝓuis et casti doctores sepe exaggerare solēt delinquētiū vitia: r ex q̄busd̄ signis publicis occulta rimari: vt possint ex minimis maiora cognoscere. Vñ ad Ezechielē ōz. Fili hois fode parietem. Vbi mox subdidit. Et cū fodissem parietem apparuit ostiū vnū: r dixit ad me. Ingredere/ r vide abominatiōes pessimas quas isti faciūt hic. Et ingressus vidit: r ecce ois similitudo reptiliuz r alialium abominatio: r vniuersa idola dom⁹ israel depicta erant in pariete. Per ezechielē quippe prepositoz ꝑsona signat: p parietē duritia subditoz. Et quid ē parietes fodere: nisi asperis corruptionib⁹ duritiam cordis aperire? Quē cuz perfodisset: aperuit ostium: qz cum cordis duritia asperis correptionis dus aperīt: ꝺsi quedā ianua ostenditur qua oia in ea qui corripit cogitationū interiora videant. Vñ r bene illic sequit. Et dixit ad me. Ingredere: r vide abominationes pessimas q̄s istifaciunt hic. Quasi ingredi et vt abominationes aspiciat: qui discussis q̄busd̄ signis ex terius apparētib⁹: ita corda subditoz penetrat: vt cuncta et q̄ illicite cogitanē innotescant. Unde r subdidit. Et ingressus vidi: r ecce oīs similitudo reptilium r animaliuz abominatio. In reptilibus cogitationes omnino terrene signantur: in animalibus vero iam q̄dem alique quantulum a terra suspense: sed adhuc terrene mercedis ꝓmia requirentes. Nā reptilia toto ex corpore terre inherent: alalia aūt ventre a terra suspēsa sunt: apperitu tamen gule ad terrā semper inclinantur. Reptilia itaq; sunt intra parietē: q̄ cogitationes volunt in mente que a terrenis desideriis nunq; leuant. Alalia q̄ sunt intra parietem: q̄ etsi qua tam iusta: si qua honesta cogitantur: apperendis tamen lucris qualibus bonozibusq; deseruiunt: r p semetipsa q̄dē tam quasi a terra suspēsa sunt: sed adhuc p ambitū q̄si p gule desiderium sese ad ima remittūt. Vñ r bene subditur. Et vniuersa idola domus israel depicta erant in pariete. Scriptum quippe est. Et auaritia que est idolozū seruit⁹: recte ergo post animalia idola deseruiunt: quia etsi honesta actione q̄si a terra se erigunt: ambitione tñ in honesta semetipsos ad terram deponūt. Vñ aūt ōr: depicta erant: qz dū exteriozes rez intrinsec⁹ species attrahunt: ita corde q̄si depingitur q̄quid fictis imaginib⁹ cogitat.

¶ Capitulum. v.

Otandū itaq; est/ qz pri⁹ foramē in pariete/ ac deinde ostiū cernit: r tunc demū occulta abominatio demonstratur: quia nimirum vnius cuiusq; prius ꝓpria signa fortiusce⁹: deinde ianua aperte iniq̄tatis ondit: r tūc demū ē malū qō intus latet aperit. Idcirco ergo solēt etiā sancti doctores grauiter minuta discutere: vt ab exteriis errorib⁹ ad occulta possint maiora prouenire: ꝺba aspere increpationis mouent: vt spinas mortifere cogitationis eradicent: r hec cū agunt: charitatis amore seruāt: nō inflatiōe elationis intumescunt. Mori est pro ipsis parari sunt: quos quasi vsq; ad mortē seuientes affligunt: ser-

A Col. 3. a.

Sctōz doctoz mos.

uant in cogitatione/quod diligūt sumunt in specie qō psequunt: bona delectes insinuāt: mala aūt euentes pnunciāt: nonvt beliu desiderantes erozit/erga cōmissos sibi ita nonnunq̄ in correptiōe. ferueant: acsi de trāquillitate nihil habeant: sed ita in delectatione tranquilli sunt/acsi nullus eos feruoz accendat. Valde enim metuūt ne si a prauoz correptiō e cessauerint/ ipsi p eoz dānatione puniant: t cū ad verba se inuectionis instāmāt: inuiti ādē ad hec veniūt/ sz tā bic defensionē sibi apud districtū iudicem preparant. Vñ t cide rursus Ezechieli dz. Fili bois sume tibi laterem/t pones eum corā te: t scribes in eo ciuitatē hierusalē: t ordinabis aduersus eam obsidionē: et edificabis munitiones: t cōportabis aggerē: t dabis cōtra eā castra: t pones arietes i gyro. Et tu sume tibi sartaginē ferreā: t pones eam murum ferreū inter te t inter ciuitatē. Cui? essi Ezechiel nisi magistroū speciē tenet/cui dz: sume tibi laterē/t pones euz corā te; t describes in eo ciuitatē hierusalē. Doctores ppe sancti sibi laterem sumunt/qñ terrenū coz auditoū vt doceāt apprehendūt. Quē laterez corā se ponūt: qz tota illō sollicitudinis intentiōe custodiūt. In quo t ciuitatē hierusalē iubent describere: qz predicando terrenis cordibus/curant summopere quāta sit fugne pacis visio demōstrare. Cui bene etiā dz: t ordinabis aduersus eam obsidionē: t edificabis munitiones. Sācti essi predicatores obsidionē circa laterem in quo hierusalez ciuitas descripta est ordinānt: quando terrene menti/sed iam supernam patriā requirenti/ quāta eam in huius vite tempore vitioz impugnet aduersitas demōstrant. Cū essi vnumquodq̄ peccatū quo modo menti insidietur ostēditur/ quasi obsidio circa hierusalē ciuitatē voce predicatoris ordinatur. Sed qz non solū insinuāt quomodo mentem insidiantis vitia expugnent: sed etiā quō custodite virtutes roborent/recte subiungit. Et edificabis munitiones. Munitiones quippe sancti predicatoz edificat: quando virtutes quibus vitijs obuiēt/insinuare nō cessat. Et qz virtutib? crescētib? plerūq̄ bella tēptatiōis augentur: recte adhuc additur. Et pportabis aggerē: t dabis cōtra eam castra: tipones arietes in gyro. Aggerē nāq̄ cōportat qui predicatoz quisq̄ molē crescentis tentationis indicat. Et contra hierusalē castra erigit/qñ rectem tentioni audientiū / hostis callidi incircūspectos t quasi incōprehēsibiles insidias ḡdicit. Atq̄ in gyro arietes ponit/quando tentationū aculeos in hac vita nos vndiq̄ circundantes/t virtutū murū pforātes innotescit. Vbi bene addit. Et tu sume tibi sartaginē ferreā: t pones eam murū ferreū/inter te et inter ciuitatē. Per sartaginē nāq̄ frixturā/p ferrū ḡo fortitudo ostēditur. Quid aūt ita magistri atq̄ doctoris mentē ḡ zelus dñi frigit et excruciat? Vñ paulus huius sartaginis incendebat frixturā cum diceret. Qñis infirmat: t ego nō infirmor? Et quis scandalizat: t ego nō vror? Et qz quisquis zelo dei cōtra peccantes accendit: forti ppe tuum custodia munit: ne ex negligēta ḡdicationis t regiminis cura dānet: recte dz. Pones eam murum ferreū inter te t ter ciuitatē. Bartago essi ferrea murus ferreus inter ppheta t ciuitatē ponit: qz nunc fortē zelū doctores exhibent eundem zelum postmodū inter se t auditores suos fortem munitionem tenent: ne tunc ad vindictaz destituti sint: si nūc fuerint in correptione dissoluti. Hanc sartaginē ppheta ideo vt inter se t auditores suos murū sumeret audiebat/cui et diuina vox premitteret dicens. Si tu annunciaueris impio: t ille nō fuerit conuersus ab impietate sua t a via sua impia: ipse ādz in

iniquitate sua morietur: tu autem animam tuam liberasti. Hanc sartaginem inter se t discipulos murum Paulus posuerat/ cum diceBat. Mundus sūz a sanguine omnium vestrum: non enim subterfugi quo minus annunciarem omne consilium dei vobis. Nūc ergo doctores necesse est vt appareant zeli ardoribus frigiditne cogātur post de torpore negligētie igne gehenne cruciari.

¶ Capitulum.vj.

Ed aliud ē quod iniustis t subditis/aliō qō iustis t nō subditis debemus. Ad illoz nos correptionē atq̄ custodiam reddendarum rationum debet timoz accendere: istorum vero veneratione ipsa considerata equitas inclinare. Sed arrogantes viri qz huius formā discretiōis ignorant/hoc iustis t subditis exhibēt: quod a bonis predicatoribus fieri t iniustis t nō subditis vidēt. Qui cum ad feruorem inuectionis iniuste pfiliūt/etiaz peruerba maledictionis excedūt. Quia essi nequaq̄ primos sicut se diligūt: primo optare nō desinūt: qō ipsi sibimet euenire primescunt. Vnde beliu occultiū odiū in manifestatiōe maledictionis erudīs ait. Pater mi probet iob vsq̄ ad finē: ne desinas ab homine iniquitatis. Dominez iniquitatis vocat quē deus iustuz pie oibus supna attestatiōe denūciat. Et qz multa adhuc sub hac discretione subiuncta sunt: dicuiter ea estimo transcurrenda: dicta essi que grauitate carēt intēta expositione nō indigent. Sequitur.

¶ Qui addit super peccata sua blasphemiam: accusat eum et pro peccatis flagella meruisse t post flagella peccasse. Longe vero aliter dñs iudicat: qui t frustra flagellatū insinuat: t bona dulcia essi debetur culpe: nō premiū. Bene ergo iob sine culpa locut? ostēditur: quē post locutionem premia subsequuntur. Beliu itaq̄ qz pro dñi defensionibus loquēs/de beato iob aliud q̄ dñs sentit: quasi dñi pro veritate vba multiplicat: a veritate discordat. Sequitur. ¶ Inter nos interim constringatur: et tunc ad iudicium pnouocet sermonibus suis deum. Acsi diceret. Ex nostra assertione cognoscat quia nequaq̄ diuine examinatiōi sufficiat. Et qz arrogantes viri nō solū studēt inepta dicere: sed etiaz multa. Versus qui sequitur bene de illo frequenter infertur.

¶ Capitulum.xxxv. text? beati Job: Libri vero vicesimisexti.

¶ Capitulum.vij.

Situr beliu hec rursus locut? est. Omnis qui multa loquitur in locutione sua semper incipere studet: quatinus inchoatiōe sua ipsa suspensos auditores faciat: vt eo attentius taceant: quo quasi nonum audire aliquid expectāt. Beliu vero alia finiens/alia incessanter eruit: vt īmēsa loquacitas q subiūcta sp initia prinuet. Sequit. ¶ Munquid equa tibi videtur tua cogitatio: vt diceres iustior deo sum? Quia beatus iob iustiorem se deo nō dixerit: omnis q tertium histōrie legit/agnoscit: sed ait: ponat equitatē contra me: et peruenias ad victoriam iudicium meum. Vltram suam vez pensans t causas pcussionis ignoras: vt sepe iaz dictū est: p diluendis peccatis se credidit: t nō augendis meritis flagellari: t idcirco iudicium suum ad victoriam peruenire confixus est: quia culpam in se p qua debuisset pcuti nō inuenit. Quod quidem de illo t dñs ad diabolum dixit: Cōmouisti me aduersus eum vt affligerem eum frustra. Quid ergo bec loquendo peccauit: qui verbis iustis diuine de se t occulte sententie etiam nesciendo consen-

sit. Aut quid obest: si a rectitudine veritatis biano iudicio verba nra supficietenus discrepant / quādo in cordis cardine ei compaginata concordant. Humane aures verba nostra talia iudicant / qualia foris sonant: diuina vero iudicia talia audiūt / qualia ex intimis proferunt. Apud boles coz ex verbis: apud deū no verba pensantur ex corde. Beatus ergo Iob dū hoc ait exterius qđ interius dns dixit: oē qđ locut⁹ est tanto iuste exteri⁹ iudicat, quāto pie ab interna sententia non recessit. Quānis ppdericō spū repletꝰ in eo qđ ait. Proponat cōtra me: et perueniat ad victoriā iudiciū meum: intueri redemptoris nostri presentiā potuit Ipse em q̄ est virtus patris et sapientia: etiam eius equitas nō incōuenienter accipit. Unde scriptū est. Qui factus est nobis a deo sapientia, iustitia et sanctificatio. Quam scz equitatem qz deus iniquis fugientibus incarnatam ostēdendo cōtra posuit / eos protin⁹ ab iniq̄tate reuocauit: et humanū genus eo tm iudicio antiquū aduersarium vicit / quo equitatem dei aduersante suis itineribus inuenit. Sequitur. Dixisti enim: nō tibi placet quod rectum est: vel quid tibi proderit si ego peccauero? Si tota libri series attenditur / nihil horum beatus Iob dixisse monstratur. Sed arrogantes vitari sicut et superius diximus. Sed habere hoc ppriū solent: vt dum in summa inuectione prodeunt / et inuendo mentiant: et si nō possunt reprehendere iuste que sunt / reprehendunt mentiendo que nō sunt. Sequitur. Itaq; ego respondebo sermonibus tuis et amicis tuis tecum. Dictis superioribus qđ beati Iob culpabilia verba narrauit: atq; ex eis sibi materiam loquēdi proposuit: sed verbis subsequentibus forti acumine discutit / hoc quod sibi ad dicēdum materiam falsiciter fixerat. Et fortes quidem sunt sententie que sequuntur: sed beati Iob persone non congruunt: tantoq; eum increpationis huius tela nō ferūt / quanto contra eum iniuste mittuntur. Sequitur. Suspice celum. et intuere: contemplare ethera q̄ altior te sit. Si peccaueris: quid ei nocebis: et si fuerint multiplicate iniquitates tue: quid facies contra eum? Porro si iuste egeris quid donabis ei: aut qđ de manu tua accipiet? Quānis beato Iob sciēti maiora nequaq̄ dici ista debuerint: vera tamen sunt que dicunt: q̄uidelicet deo nec peccata nostra nocent / nec bene gesta concurrūt. Unde subsecutus adiunxit: homini qui similis tui est nocebit impietas tua: et filiū hominis adiuuabit iustitia tua. Sed iter hec illis est solerter intuendum quod ait: suspice celum: et intuere: contemplare ethera q̄ altior te sit. Hoc ei dicens nimirum colligit / vt considerare debeat quanto minus deo actione sua aut prosit / aut noceat: qui altitudini celi atq; etheris possit esse vel nocere non possit. Quanti in celo vel ethere possimus supernas potestates accipere / diuinis semper obtutibus inherentes vt cum angelicos spiritus longe adhuc a nobis distare conspicimus: ipsi creatori atq; dominatori spirituum / quanto distamus inferius agnoscamus: corpoream tamen celi etheriscq; materiam hoc loco sentire nil obstat.

¶ Capitulum. vii.

Alm si vigilanter exteriora cōspicim⁹ / per ipsa eadem ad interiora reuocamur. Uestigia quippe creatoris nostri sunt mira opera visibilis creature. Ipsum namq; adhuc videre non possumus: sed ad eius visionem tendimus / si eius in his que fecit miramur. Eius ergo vestigia creaturam dicimus: qđ per hec que ab ipso sunt sequendo imus ad ipsum. Unde paulus ait. Inuisibilia enim per ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: sempiterna quoq; virtus eius et diuinitas. Unde et in libro sapientie scriptum est. Per magnitudinē enim creature et spēm / pōt intelligibiliter creator videri. Assidenti em inde pctō suo exterius sparse / necdum deus sicut est interi⁹ innotescit: sz dū facture sue decus fouis / ponit: quasi quibusdā nobis nutrim⁹ innuit: et que intus sequamur ostendit: ac miro mō ipsis formis exterioribus nos ad interiora pducit: innuit immensa admiratione qđ est / mira exteri⁹ ostēdendo que nō sunt. Hinc enim de sapientia scriptū est. In vijs ostdit se illis hilariter: et omni puidētia occurrit illis. Uie ḋppe ad creatorē sunt opa cōsiderata creature. Que dum facta cernim⁹ / potentiā factoris miramur. In istis vijs a sapientia ostenditur nobis puidētia occurrit: qz factoris notis vim⁹ in quirenda ponitur / in oē quod mirabiliter factuz videt: et quocūq; se vertit anima / si vigilanter intendit in bisdē ipsis deū inuenit p que reliquit: eiusq; potentiam ex eorum rursum cōsideratione cognoscit / quoz amore deseruit: et p que puerse cecidit / p hec cōuersa reuocat. Ubi em lapsi sumus / ibi incūbimus: vt surgamus: et quasi ibi surgendo manum cōsiderationis figimus / vbi pede amoris lubrici corruentes negligendo iacebamus. Qz em ab inuisibilibus p visibilia cecidim⁹ / dignū est vt ad inuisibilia ipsis rursum visibilibus inuitamur: vt quo casu anima venit ad ifima / eo gradu reuertat ad summa: atq; etide quib⁹ corruit passibus surgat. Dū (sicut dictum est) illa nos ad deum bene considerata reuocant / q̄ nos ab eo male electa diuidūt. Deliu itaq; vt vim consideratiōis admoneret / atq; ex corporeis rebus ostenderet quanto sit homine excellior deꝰ / bene intulit: suspice celum et intuere: et contemplare ethera q̄ altior te sit. Ipse enim. reb⁹ creatis atq; corporeis agnoscim⁹ / q̄tum ab creatoris nostri sublimitate distamus: quia per omne qđ cernimus esse humiles admonemur: vt quasi quedam sit lectio mētis nostre species considerata creature. Dicat ergo. Suspice celum et intuere: et cōtemplare ethera q̄ altior te sit. Si peccaueris: quid ei nocebis? Et si multiplicate fuerit iniquitates tue: quid facies contra eum? Porro si iuste egeris: qđ donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Acsi diceret. Et ipse creaturis intellige quas altiores te cē corporaliter vides: quantum a diuine potentie sublimitate disiungeris: atq; ex hac tua consideratione collige: quia deum nec bene viuendo adiues: nec rursus malis actionibus graues. Si vero sicut superius diximus: in celo vel ethere supernas potestates accipim⁹: verbis istis beiu considerare nos admonet: vt qz ipsi angelici spiritus creatoris nostri potētiam plene contemplari non possunt: de q̄bus tamen certum est: quia nobis eoipso altiores sunt: quo lapsi in infimis non sunt: videlicet colligamus quanto deo inferiores existimus: qui etiam creaturis sublimibus: sed longe illo inferioribꝰ subiacemus. Acsi diceret. Vide quantum a diuina celsitudine separaris: a cuius potentia etiam potestates ille humiliate contremiscunt: que te immensa sublimitate transcendunt: et quanto ipse summo inferior est qui inferiorem te esse etiā in inferioribꝰ deprehēdis. Ofide dō ꝓsima / reducit ad equalia: at q̄ ait. Homini qui similis tui est nocebit impietas tua: et filius hominis adiuuabit iustitia tua. Humana impietas ei nocet: que peruertendo inquinat. Et rursus eum adiuuat nostra quem a prauis actionibꝰ mutat. Nocere ei vel

Non ofa ꝓ dicēda sunt.

Ide ad creatorem.

Ides et scas ꝑ ascē nostre ecclie

Impietas nō fractu nocet et iustitia nra quē ad iuuet.

iuuare: nesciunt/ea que vel a bono corrumpere/vel a malo permutare non possunt. Superne igitur prātes eo ledi vel iuuari nequeūt: quo esse iam incōmutabiles acceperunt. Sed considerare hec ne queunt: q̄ terrenis desideriis implicantur. Sparsis enim foris mētibus ad semetipsos redire difficile est: quia prauia itinera semel captos tanto delectabiliter tenēt/quanto in eisomne quod libuerit licet. Nullus quippe discipline murus obuiat qui constringat: nulla retributionis respicit pena q̄ terreat: z clausis oculis cordis eo anima precipitatur in infimis: obscuratur a summis: z tanto securius mala temporalia perpetrat/quanto durius bona eterna desperat.

Cur terrenis desiderijs implicētur electi.

¶Capitulum.xv.

Repro boꝝ ne quitia ꝑmit z purgat vitaꝫ electoꝝ.

SEd ista reproborū nequitia triture more electorum quasi grana a paleis separans ꝑmittz purgat. Malos enim bonos magis ab bui⁹ mūdi desideriis expediunt dū affligunt: quia dum multa eis hic violenta ingerunt/festinare illos ad superna compellunt. Quod bene israelitico populo vocante moyse z pharaone rege seuiente signatū est. Tunc namq̄ moyses ad vocandum missus est/cū iam pharao durioribus operibus ad opprimendum fuerat excitatus: vt israelitarum mētes egypto deformiter inherentes altius dum vocaret quasi traheret: alius quasi impelleret dum seuiret: z plebs in seruitio turpiter fixa/vel prouocata bonis/vt malis impulsa moueretur: hoc quotidie agitur dum predicatis celestibus premijs seuire in electos reprobi permittuntur: vt si ad reprobamissionis terraz vocati exire negligim⁹/pressuris saltem seuientibus ipelamur: atq̄ hec egyptus videlicet vita presens que nos opprimit dū diens: adhuc premens: z que dū fouit/seruitutis iugo contriuit: libertatis viam dum cruciat ostendat. Hec vtiq̄ causa est ꝙ ab iniustis iusti sinūtur affligi: vt scilicet dum futura audiunt bona que eu piant: patiantur etiam mala ꝑsentia que perhorrescant: atq̄ ad facti orem exitum dñi amor prouocat/cruciat⁹ impellat. Vnde beliu eos dem labores electorum sub oppressionibus reproborum exequēs ait.

Moyses.

Pharao.

E

Egyptus.

Cur iusti permittuntur affligi.

¶Propter multitudinem calūniatorum clamabunt/z ejulabunt propter vim brachij tyrānoꝝ. Calumniatores recte dicere possumus omnes iniquos: nō solū qui exteriora bona ꝛapiunt: sed etiam qui malis suis moribus z vite reprobe exemplo interna nostra dissipare contendūt. Illi n̄q̄ ea que nobis extra sunt inuadere ambiūt: isti nos predari interius querunt. Illi amore rerum/isti nō cessant odijs seuire virtutum. Illi inuident quod habemus: isti ꝙ vimus. Illi studēt rapere bona exteriora quia placent: isti satagunt interiora bona dissipare q̄ displicent. Quanto igitur mozum vita a rerum distat substantia/tanto grauior calūniator est qui male viuendo vim nostris infert moribus/ꝙ qui violenter oppugnando damna ingerit rebus. Tribui iste de nostra sustentatione subtrahit: sed exempla nobis perditionis apposuit. Eo ergo grauiozem calumniā intulit/quo quietuz eoz in intentione cōmouit. Qui etsi nequaq̄ nōdis actionis sue opera perfuasit: pugnam tamen tentatiōis ingessit. Grauem igitur de vita eius calumniam sustinemus: quia nimirum intus patimur quod cum laborevincamus. Et quia in hoc mūdo abundat malozum vita que cruciet/recte dicitur. ¶Propter multitudinem calūniatoꝝ clamabunt. Quia vero ea que verbis suadere non valent/extorquere nonnunq̄ etiam effrenatis viribus studeant/apte subiungitur. Et ejulabunt propter vim brachij tyrannoꝝ.

Calūniatores iustoꝝ cōtra iustos dicimus.

Iuuatio.

Quāta grauitas malozum excessuū.

S Psal. 6. Ceruꝝ

Iuuatio.

Dicit deꝰ

¶Capitu.

¶Capitulum.xv.

QUisquis est malle viuere suo nos exemplo ꝓpellit/adhuc l nobis voce calumniatoris vritur. Quisquis ꝙ ꝓ⁹ suadens certiaz terrere nos appetit/iā cōtra nos brachio tyrānidis fremit. Aliud est enī vitia sua dere vinēdo: aliud iubere terrēdo. Dū ergo exēpla male actiōis aspicimus/quasi adhuc strepitū calūniatoris audim⁹: dū vero vi peccare cogimur/iā tyrānū in corde sustinem⁹: sed robustoꝝ mētes ꝺ eo ꝛimmobiliter fixe tanto ista despiciunt/quāto cernūt ꝙ cōtra pecce ꝓa cōditoris excrescūt. Eternitatis ꝺppe ꝑmia ꝑstolantes/vires ex aduersitatib⁹ sumunt: q̄ crescente pugna gloriosiorē sibi non ambigunt manere victoriam: ñ itaq̄ electoꝝ desideria dū premunt aduersitate ꝓficiunt: sicut ignis flatu premitur vt crescat: z vnde quasi extingui cernit/inde roborat. In eo n̄q̄ offendimus quanta ad dñm cupiditate flagram⁹: si nō soli ad ea ꝓ tranquilla z mollia/sed ēt ꝓ aspera z dura trāsimus: hinc n̄q̄ ꝓpheta ait. Qui ꝓfecit pedes meos quasi ceruꝝ. Ceruꝝ enī cū montiuz fuga conscendit: quecq̄ se aspera obiciunt sentibus ligata saltu transgreditur: et absq̄ vllo cursus sui obstaculo in superioribus elcuatur. Ita etiam electoꝝ mentes quecq̄ sibi in hoc mūdo obsistere atq̄ obuiare cōspiciunt/cōtēplationis saltu transcēdunt: z more ceruoꝝ despectis terrenoꝝ sentib⁹ in supna se euehūt. Hinc rursum dicit. Et in deo meo transgrediar murū. Murus quippe est omne q̄ itineri nro obicit: ne ad ea q̄ diligit transeat. Sed murū trāsgredimur/cum pre amore superne patrie quecq̄ in hoc mūdo fuerint obiecta calcam⁹. Hinc enī ꝙ euāde ꝓphetā cernanti ait

h Aliꝰ dicti⁹.

me dñs dicit: Eraudiui te l absco dito tempestatis: ꝓbaui te ad aqs contradictionis. Absconditus ꝺppe tempestatis est/cuz in corde cō trito cogitationum tenantiuz fluctus intumescunt/cū contra amoris sancti studia curarū secularū se tumultꝰ illidūt. In abscondito ergo tempestatis audit: q̄ clamez deprecantis est decipsa tribulationis fluctuatio. Quia ꝙ olim non desunt qui bona querentibus sua dere peruersa moliant: aque contradictionis sunt populi resistentes. Et q̄ tunc ꝓbatur desideriuz cū aliqua ei aduersitate resistitur: recte dr. ꝓbaui te ad aquas contradictionis. Hiis itaq̄ virtutuz nibus robusti et aduersitate proficiunt: sed infirmi sepe l desideriis suis si qua eis fuerint ex aduerso obiecta languescunt: z cuz valida tribulatione pullantur/pusillanimitate deficiunt. Vnde beliu dea to iob probra pusillanimitatis impingit⁹ ne/premissis malorum oppressionibus infirmorum mor pusillanimitates exequitur/dicens.

¶Et non dixit: vbi est deus qui fecit me? Dos sacre scripture est vt a singulari numero ad pluraleꝫ subito transeat: atq̄ a plurali sepe se ad singularem vertat. Atq̄ inde beliu cum diceret clamabāt ⁊ eum labunt/nequaq̄ subdidit: non dixerunt vbi est deus: sed non dixit vbi est deus. A plurali quippe numero in singularem vertens/ad ꝓpriam sūmo infirmi vnusquisq̄ ꝙ transiuit: fortasse q̄ a singulis meis recognoscitur/quicquid de eis singulariter auditur: vt ad cor suum quisq̄ redeat: z in semetipso hoc q̄ de vnoquoq̄ dicitur repre hendat. Singularem igit numeꝝ tenuit dicēs: nō dixit vbi est deus qui fecit me? Quisq̄ enī aduersitatum tribulatiōe frangit: a quo factus est minime contemplat. Illaz qui quod non erat fecit/factum si ne gubernatione non deserit: z q̄ benigne hominem condidit: ne

quaꝯ iniuste cruciari permittit: nec sinit neglecte perire quod est/ qui hoc etiam quod fuit creauit vt esset. Cū ergo causam tribulationis nostre requirim⁹/ et forta sse tardi⁹ inuenimus: et ista cōsideratio q̄ nihil iniuste patiamur: qz si deo auctore sumus qui non fuimus/ deo regente nō affligimur iniuste qui sumus. Sequitur.

¶Capitu. xj.

A Rosm. 12.c. Pū. 31.b.

QUi dedit carmina in nocte. Carmen in nocte est letitia in tribulatiōe qz etsi pressuris tēporalitatis affligimur/ spe iam tñ de eternitate gaudemus. Carmina Paulus in nocte p̄dicabat/ dicēs. Spe gaudentes/ in tribulatione patientes. Carmen in nocte Dauid sumpserat q̄ dicebat. Tu mihi es refugiū a pressura q̄ circūdedit me: exultatio mea redime me a circūdantib⁹ me. Ecce dñs nocte pressure meminit: et tñ liberatoꝛes suum inter angustias exultationē vocat Foris q̄dē nox erat in circūdatiōe pressure: sz int⁹ carmia resonabāt de p̄solatiōe leticie. Qz essi ad eterna gaudia redire nō possum⁹ nisi p tpalia detrimēta tota sacre scripture intētio est: vt spes manētis leticie nos inter hec trāsitoria aduersa corroboret. Vñ et Ezechiel p̄pheta libri se accepisse testat: i quo scripte erāt lamētationes/ carmē et ve. Quid essi liber hoc nisi diuina eloquia figurant? Que qz nobis lachrymas luctusq̄ p̄cipiūt/ lamēta tiones scripture referunt. Carmē q̄z et ve cōtinent: qz sic de spe gaudiū p̄dicant: vt in p̄nti tñ pressuras atq̄ angustias indicent. Carmē et ve cōtinēt: qz etsi illic dulcia appetim⁹/ pri⁹ necesse est vt hic amara toleremus. Carmē et ve discipulis p̄dicabat dñs/ cū dicebat. Hec locut⁹ sum vobis/ vt in me pacē habeatis: i mūdo pressurā habebitis. Acsi aperte diceret. Bit vobis oc me qđ cōsolādo interi⁹ reficiat: qz erit de mundo exteri⁹ qđ seuiēdo grauiter p̄mat. Qz ergo infirmus q̄sq̄ cū premit a spe gaudiū animis pusillanimitate lassat: et dum foris aduersa tolerat/ int⁹ obliuiscitur quo gaudebat: bene bz: nō dixit vbi est de⁹ q̄ fecit me: qui dedit carmina in nocte. Si essi ista diceret vis quā patik cōperaret: et p hoc qđ mā furū intus q̄reret/ id qđ foris trāsi toꝛiū sustinet/ esse in tolerabile nō estimaret. Sequit. ¶Qui docet nos super iumēta terre et super volucres celi erudit nos. Iumēta terre sunt qui vsuite carnalia ima appetunt. Volucres vero celi sunt qui supbe curiositatis studio sublimia p̄scrutant. Illi viuēdo se deponūt infra q̄ sunt: isti inquirēdo se eleuāt vltra q̄ possunt. Illos in ifimis voluptas deiecit carnis: istos quasi in supioribus erigit libido curiositatis. Illis p̄ sacra eloquia bz. Nolite fieri sicut equus et mul⁹/ quib⁹ nō est intellect⁹. Isto rū supbus labor increpat/ duz bz. Altiora te ne q̄ueris: et fortiora te ne scrutatus fueris. Illis bz. Mortificate mēbra vestra que sunt sup terrā: fornicationē/ immundiciā/ libidinē/ p̄cupiscentiā malā. Istis bz. Nemo vos decipiat p philosophiā et inanē fallaciam. Docet nos igit deus sup iumēta terre et volucres celi: qz duz hoc qđ sum⁹ agnoscimus: nec carnis nos infirmitas deiecit: nec supbie spūs eleuat: nec desiderio imis subiacemur: nec supbiendo de sublimib⁹ inflamur. Qui essi carne labitur/ iumentoꝛuz appetitu prosternitur. Qui vo extollitur mente/ more volucruz quasi leuitatis penna subleuatur.

Exech. 2.d.

B Joan. 16.g.

¶Capitulum. xij.

SEd si vigilanter intenditur: vt et mentis superbia et carnis castimonia teneat: cito cognoscimus qz alterum custodit ex altero. Nā multis sepe ⁊ ugbia luxurie seruitutiū fuit: qz rie

dum eos spūs quasi in altū erexit/ caro in infimis mersit. Bi essi pri⁹ in secreto eleuantur: sz postmodū publice corruūt: qz dū occultis intumescūt morib⁹ cordis/ aptis cadūt lapsib⁹ corpis. Sic fic elati fuerāt iusta retributione feriendi: vt qz supbiēdo se bolbus p̄ferūt/ luxuriādo vsq̄ ad iumentoꝛ similitudinē deuoluant. Nō q̄ppe cū in bono esset nō intellexit: cōparatus est iumētis insipientib⁹/ et similis factus est illis. Quasi scientie essi illos in altū penna subleuauerat: de quibus Paulus hoc qđ supius posuimus dicebat. Qz cū cognouissent deū/ nō sicut deū glorificauerunt/ aut gr̄as egerunt: sz euanuerunt in cogitationibus suis. Quō aūt iumentoꝛū aut pluscp̄ iumētoꝛū voluptate deciderint subdidit/ dicens. Tradidit eos de⁹ in desideria cordis sui in immundiciā. Ecce caro mersit quos supba sciētia subleuauit: et a volatu volucrū vltra appetitū lapsi sunt iumentoꝛ: atq̄ inde sub se p̄strati sunt/ vnde sub se irevidebant. Curandū itaq̄ est et omni custodia mens a superbie tumore seruanda. Nō essi ante oculos dei vacue transuolāt cogitatiōes nostre: et nulla mōmēta tēporis p alm transeūt sine statu retributionis. Intus ergo videt de⁹ qđ mentē eleuat: et dicit co pmittit foris inualescere qđ deponat. Imo primus extollit/ qđ foris postmoduz luxurie corripiōe ferias. Occultā vez culpaz sequit apta p̄cussio: vt malis exterioribus interiora pulsanē: et cor publice corruat/ quod latenter tumebat. Hinc quippe p Osee ꝓta israelitas bz. Spūs fornicationis in medio eoꝛ: et dñm nō cognouerunt. Qui vt ostēderet q̄ causa libidinis ex culpa prozūperet elationis mox subdidit dicens. Et respondebit arrogātia israel in facie eius. Acsi diceret. Culpa que per elationē mentis in occulto latuit/ p carnis luxurias in apto re

Rosm. 2.b.

Pū. 31.c.

Lolle. 1.d.

C

D Osee 1.b.

spondit. Proinde per humilitatis custodiam seruanda est mundicia castitatis. Bi essi pie spūs sub deo premitur/ caro illicite super spiritum nō leuatur. Habet quippe spiritus cōmissum sibi dominis carnis: si tamen sub deo recognoscit iura legitime seruituris. Naz si auctorem suum supbiendo cōtenit/ iure a subiecta carne pretiū suscepit. Unde et ille primus inobediēmox vt supbiēdo peccauit/ pudenda contexit. Quia essi contumeliā spiritus deo intulit/ mox contumeliam carnis inuenit. Et qui auctoꝛi suo esse subditus noluit/ ius carnis subdite quam regebat amisit: vt in seipso inobedientie sue confusio redundaret: et superatus discerat quid elatus amisisset.

¶Capitulum. xiij.

NUllus ergo q̄ postq̄ supbus petere ceperit/ si carnis voluptate prosternitur/ tunc se victum indicet/ cum aperte superatur. Bi enim plerunq̄ virus libidinis de radice nascitur elationis: tunc caro vicit/ cum spiritus latenter intumuit. Jam tunc anima per originem culpe in petulantiam iumētoꝛum cecidit: cum efferendo se more volucrum vltra quā debuit euoluit. Hinc est enim q̄ longa continētia repente soluitur: hinc q̄ plerunq̄ et vsq̄ ad senium virginitas seruata vitiatur. Quia enim negligitur humilitas cordis/ rectus iudex despicit integritatem corporis: et quandoq̄ per apertum malum reprobos annūciat: quos dudum reprobos in occulto tolerabat. Nam qui diu seruatum bonū subito p̄didit/ apud semetipsum intus aliud malū tenuit: ex quo ad aliū subito erupit: p quod ab omnipotenti deo etiā tunc alienus extitit: qui se eiq̄ mūdicia

corpis inherere mōstrauit. Qz igit mētis elatio ad pollutionē ptrahit carnis: reproborū coz a volatu volucrum ad petulantiā mergit iumētorū. Sancti aūt viri ne appetitu bestiali ad luxurie votaginē deuoluantur/ solicite cogitationes mētis a superbie volatu custodiunt: ac ne in ifima despiciēdo corruāt: omne qđ sublimiter sapiunt/ bñ liter ꝓmunt. Recte itaqꝫ dr: qui docet nos sup iumēta terre: z sup volucres celi erudit nos: subaudis hoc quoꝫ non dixit. Hoc itaqꝫ ꝓ iumentis ac volucrib⁹ antecellit: cum nō dicit in tribulatione memorari. Aliꝫ diceret. Infirm⁹ ꝗsq; idcirco nequaqꝫ se in perturbatione corroborat: qz z in tranquillitate non tēperat: z ideo nescit aduersa tolerare: qz cōstitutus in prospe ris/cogitatione se non nouit a volatu volucrū premere: nec carnales motus a iumentoz⁹ ingluuie subleuare. Sed boc beato Iob tanto incōuenienter dr/ quanto vita eius inter alta z infima mirabilr temperatur. Quod qđem intelligi z aliter potest. Qui docet nos sup iumenta terre: z super volucres celi erudit nos. Nam sicut iumentorum vocabulo signatur vita hominum carnis adhuc motibus subditorum: ita appellatione volucrū figuratur elatio spiritū superborum: vt ꝓ iumēta quidē terreni homines/ per volucres ꝙo demonia designentur. Unde cū semina dominus iuxta viaz diceret cecidisse subiungit. Venerunt volucres z comederūt ea: nimirū ꝓ volucres signās aereas potestates. Sancti aūt viri qz nec infima boim exempla appetūt: nec rursum demoniaca subtilitate falluntur: z sup iumenta terre/ z super celi volucres virtute eruditionis exeresc̄t. Qui sper iumenta eſt terre edocti sunt: qz quicquid in imis potest/ ambire despiciunt. Super volucres ꝗz celi eruditi sunt: qz omnes imundoꝝ spirituum insidias cōprehendunt. Sup iumenta terre edocti sunt: qz nihil in hac vita quod preterit querunt. Super volucres celi eruditi sunt: qz potestates aereas quas adhuc p carnis infirmitatem tolerant/ iam vite meritis calcāt. Paulus iam super iumenta terre edoctus fuerat / dicens. Multi eſi ambulāt. Et paulo post quoꝝ finis interit⁹: quoꝝ dē⁹ vē ter est: z gloria in confusione ipsoꝝ qui terrena sapiunt: nostra autem conuersatio in celis est. Et rursuꝫ. Super volucres celi eruditum se nouerat/ cū dicebat. Nescitis quoniam angelos iudicabimus: Sub se iumenta cernebat: quia videlicet in terra adhuc positus calcabat mores hominū qui in infimis conuersabant. Et rursum: volatuꝫ volucrū meritoꝝ dignitate transcenderat: qz subiturus celestia iudicaturum se angelos non ignorabat. In illis immundoꝝ infima/ in istis superboꝝ summa calcabat.

¶ Capitulum. xliij.

Mentes ąppe sancto rum transitoria cū cta despiciūt: z sub se labi quicquid superbit/ ącąd ꝓterit contēplanť: z quasi in quodā rex vertice constitutę: tanto sibi ofa subesse cōspiciūt/ vto semetipsos veri⁹ autoꝛ oim subdūt: atqꝫ inde cuncta transcendunt/ vnde creatori cunctoꝝ vera se humilitate subiiciunt. Dicat ergo. Qui docet nos super iumēta terre: z super volucres celi erudit nos. Aliꝫ diceret. Infirmus pusillanimitate vict⁹ ista nō dixit: z idcirco cuz aduersitatis tēptatio pcutit: qz tranquillitatis tpe hec cuncta transcurrit nulla pfectione superauit. Huius enīz vite aduersa non ꝓhorresceret/ si perfectionis merito etiam secunda cecidisset. Sequitur. ¶ Ibi clamabūt z nō exaudiet ꝓpter superbiaꝫ malorum. Ibi vcz in tribulatiōe vt econtra de gaudio scriptuz est.

Filij seruoꝝ tuoꝝ habitabunt ibi. Sed videtur incertuz vtruz dicat ꝓpter superbiā maloꝝ nō exaudiet: an ꝓpter superbiā maloꝝ clamabūt Intelligi aūt melⁱ pōt/ si nō exaudiri poti⁹ ꝓpter maloꝝ superbiam ꝙ clamare referunť. Nā ꝙ ꝓpter malorū superbiā clamant/ iam supra dictū est/ eo ꝙ quo dr. Propter multitudinē violentoꝝ clamabūt. Aliquid ergo nobis hoc ꝙ inuit qđ paulo subtiliⁱ attendik: qz sepe optatū qđā dñi clamauerit: nec se qđē merenť audiri/ si tñ eoꝝ desideria ꝓpter oppressorū superbiā differuntur. Justⁱ ąppe deⁱ z suos pmittit tpaliter opprimi: vt violentorū malitiam nequiter augeri: vt duz borum vita in purgatione teritur: illoꝝ nequitia consumatur.

¶ Capitulum. xv.

Verunꝫ ꝙo accidit vt iusti i tribulatione deprebēsi/ superum solatium etiā temporaliter perciant: quod tamen non temporaliter lioluant. Saluari enim non ꝓpter se/ sed ꝓpter aduersariorum salutem concupiscunt: vt dum illos omnipotēs deus ab imminentis periculis facto quodā miraculo liberat: virtutē suam ipsis etiam persecutoribus inotescat: atqꝫ ide ad aduersarios ad eternitatē redimat/ vñ suos tpaliter saluat: sicut ꝓphe ta ꝙs vocē martyrū suscipiens ait. Propter inimicos meos eripe me. Aliꝫ diceret: ꝓpter me qđem eripi potuit tribulatione nō appetoꝛ: sz tā eripi ꝓpter aduersarios cōcupiscoꝛ: vt dū mea vita saluari mirabiliter cernit/ ipso miraculoꝝ visu intimicoꝝ duricia cōuertat. Sicut ergo sepe dñs suoꝝ vitā tpaliter ab inimicoꝝ cōuersione eripit: ita sepe suoꝝ voces ꝓpter dānatione perse quentiū nō exaudit: vt vcz tāe rei sum suū cumulēt: vnde ꝓfecto valuisse se nequāt gaudēt. Nā ꝙ inuisibilia despiciūt/ moueri nō unꝫ visibilib⁹ miraculis? pñt. Ex idcirco cū iustis plerūꝫ nūtū visibiliter agitur: qz coꝝ aduersarij illuminati visibr nō merēt: dicat ergo. Ibi clamabūt z nō exaudiet ꝓpter superbiā maloꝝ. Aliꝫ diceret. Reatⁿ oppressionū audire voces ꝓhibet oppressorū. Nec eripiūť visibiliter iusti: qz saluari inuisibiliter nō merenť iniusti. Unde rursum p ꝓphetā dr. Cū videbit sapientes morientes/ simul insipiens z stultus pibūt. Quos eſi videbit mori cōspiciūt: inuisibiliter viuere posse nō credūt: atqꝫ eo teatū infidelitatis sue cumulant: ꝙ visa morte fidelium de eternitate desperāt. Igit violēti quiqꝫ interi⁹ deficiūt/ vñ ꝓtra vitā innocentiū exeruntur: ita qꝫ illos intima ꝓtas a se foras ejicit. Ꝗro eos ꝓtra suos tpaliter qđ volunt posse pmittit

Quisqꝫ itaqꝫ bonoꝝ vitā psequit/ tunc peiore vitione dānat: cū nullus ei aduersitate resistit: ntūc fortioris ire periculis subiacet/ cū pspere agit qđ nequāter cōcupiscit: qz vcz vindictā supni iudicij ad futuruz cū supplicij reseruando deseruit: cui dic in malo obuiare contēpsit. Dic eſi ꝙ ꝓphetā dñs dicit. Dimisi eos ꝙ desideria cordis eoruz: z ibūt in volūtatib⁹ suis. Hinc rursum dr. Nō est ꝓga dei super illos. Hinc etiā de ipso eorū capite scriptū est. Faciet z psperabit. Dic rursus de eodē dr. Et dolus in manu eius dirigēt. In manu ąppe antichristi dolus dirigēt: qz in hoc qđ cōtra bonos ꝓpsuerit: impiere tē poraliter nulla aduersitate prepeditur. Hinc rursus per Salomonem dicitur. Prosperitas stultoꝝ perdit illos.

¶ Capitulum. xvj.

Manifeste ergo perditionis indicium est qđ affectatissimi quatibus subsequēs fauet effect⁹: z nulla ptrarietas impedit qđmens puersa cōcepit. Nā sepe prauoꝝ hominuꝫ

dum tardant: vota mutant: et dum difficultates perfectionis sentiunt/ retrō male actionis agnoscunt: et quibus prius inultis contradicit: volentes postmodū hoc qđ conceperant auertuntur. Qui igitur malos cū deserit dñs punire permittit et vnde superbos nequitia persicit: inde humilitū longanimitas cōsummat: dicat recte. Ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiā malorū. Sequit. Neq; enim frustra audiet deus/ et omnipotens singulorum causas intuebitur. Notādum q duo sunt dicta: quia et clamātem nō frustra audit: et tñ qđ patrē respicit: et exaudire voces dissimulat: qđ vnusquisq; tolerat nō ignorat. Nemo ergo qui tardius auditur credat q a supna cura negligat. Sepe enim nostra desideria qui celeriter nō fiūt exaudiunt: et qđ impleri cōcite petimus/ ex ipsa melius tarditate preparat. Sepenor nostra eo persicit quo differt: et cū superficiem petitionis negligit/ vota nostra altius in cogitationū radice cōpletur: sicut et semina messiū gelu persolidant: et quo ad superficiez tardius exeunt/ eo ad frugē multiplicior cōsurgūt. Desideria itaq; nra dilatione extendunt vt persiciāt: persiciunt vt ad hoc q qđ ceptura sunt cōualescāt: et certando certamine/ vt maiorib⁹ cumulent premijs in retributiōe: labor prabitur pugne/ vt crescat corona victorie.

Deus malos deserit qualiter permittit et cet. C

Cōsolatio eoꝝ q tardius exaudiūtur.

Mimis litudo.

Profectus dilationis

Suos ergo dñs cum velociter nō exaudit/ quo repellere credit trahit. Interi⁹ appe est medicus et pector in nobis cōtagia q inesse medullit⁹ reprobat/ secat: abscindit/ rus putredinis ferro tribulationis et quo voces egri audire dissimulat: eo egritudinis finē procurat. Unde enim ppheta ait. Deus meus clamabo p diem et nō exaudies: et nocte et nō ad insipientiam mihi. Acsi diceret. Nequaq; mihi ad insipientiā persicit/ q die ac nocte clamātes me cōtinuo nō exaudis: qr vñ me in tali tribulatione quasi deseris

Pō. 21.a. D

inde ad eternā sapientiā plus eruditis. Unde etiā dicit. Adiutor i opportunitatibus in tribulatione. Tribulationē quippe dicturus oportunitatē pmisit: qr sepe et tribulatione cōterimur: et tamen opportunum nondum est/ vt desiderio ereptionis adiuuemur. Dicatur ergo. Neq; essi frustra audiet deꝰ et omnipotens singulorū causas intuebitur.

Pō. 9.b.

¶ Capitulum. xvij.

Sēd qr plerūq; nōnulli ab ipsa adiutorij tarditate franguntur/ apte subiungit. q Etiā cū dixeris non cōsiderat iudicare coram illo/ et expecta eum. Forte enim dñ clamor noster quasi negligit/ spem q cordi inerat infirmat: et suspensa adiutoris defutura credimus: qr tardius impetram⁹/ ac pene in cōsiderata deo esse ingemiscimus/ q multa toleramus. Sed cū istas nos desperatiōis procella conturbat/ ocussa meus citius in portum spei se collocat: si causas suas cūdōo subtilr pensat: si bona eius ad memoriā revocat: si mala q bonis eius reddidit/ apud semetipsum callide nō excusat: si perpendit qđ ab eo iuste meruit: et qđ clementer accepit: si vitā suā viuaciter discutit: si ante dei oculos omne qđ egit examinādo semetipsam sibimet nō abscōdit: si facta se que nōcrat memminit: si illuminata se atq; subleuatam q in tenebris iacebat agnoscit. Hec ergo in semetipsa cuncta recolligēs/ dum bona accepta cōsiderat/ aduersa q tolerat non accusat: nec desperatione frangit/ q promissorū munerū psolatione roborat: qr spem de futuris recipit/ dū trāsacta beneficia recognoscit. Dicat itaq; Etiā cū dixeris nō cōsiderat iudicare coram eo et expectati: ū. Acsi diceret. Cū idcirco deus cōsiderare nō credit quia tarde miseretur: intima cogitatiōis ingredere: atq; illic coram eius oculis causē tue iudicium suscipe: et que ipse viuendo

Deus infirma quāq; metitur.

Cōsolatio eoꝝ q tarditas exaudiendi nō desperat.

Qui q. metitur cordis nō iudicat: cū dux affligit nō expectat.

Spes firmat q. Qui q. metitur cordis nō iudicat: cū dux affligit nō expectat.

Cōsolatio eoꝝ q tarditas exaudiendi nō desperat.

Quis

Sed qz iustis viris solet occasio esse virtutum/ elatio superbie: occulto iudicio dei tunc iob agitur: vt post flagella pene narrii etiā per verba arrogātiū ere scat. Ecce enī tanto magis a superbie ministro despicitur/ quāto avaritate interiusecus id est humilitatis magis refouet. Unde beatus post q̄ tot fortia se dixisse cognouit: ad elationis gestaret aperuit/ atq; dextrum Job alta de se sentiendo desperit dicēs. Ergo Job frustra aperit os suum: et abijs scientia/ verba multiplicat. Hec nimirū inferens beatus iob et nil scisse asserit/ et multa dixisse: cum ipse q̄ sentit loqui ter inferat/ hunc de vitio loquacitatis accusat. Sed hoc quoq; esse proprium arrogantie virtus solet. vt et pauca credant que ipsi multa dixerint: et multa credant que ipsa pauca dicuntur. Quia enī sua dicere semper volunt/ aliena audire nō possunt: vim se pati existimāt/ si ea que immoderate sentiunt immoderatis nō effundant. Et q̄uis beatus Job ad eius verba tacuerit: beliu tū de locutione illius q̄ amicis respōderat causam inuectionis inuenit: vt sibi exhibere latius eius silentium posset: atq; vt ipse multa rādeat/ illum verba multiplicasse confirmat. Nam et mor inicia profluxe locutionis exordium: et quasi adhuc nihil dixerit exhoare conatur. Unde subditur.

¶ Capitulum Tricesimūseptimum

Hic est textus beati Job: sed expositionis moralis libri vicesimiseptimi

¶ Capitulum. xx.

Addens quoq; heliu et iam hec locutus est. Sustine me paulum et indicabo tibi. Multa iam dixerat: et sustineri adhuc paulum imperat: qz vez arrogantes graue se dānum pati iudicat: si etiam sua loquendi brevitate cōstringāt. Tāto enī semetipsos credāt doctiores: quāto re/ q̄to potuerit se multiplicitate loquacitatis aperire. Sed qz sepe sibi sentiūt silētij reuerētiaz nō deferri/ dū nonnunq; potētia de qua quasi loquunt insinuāt: ac sub pretextu illi⁹ sibi silentiū exigunt: qđ minime merent: r dū specietenus deū p̄ferunt/ auditū sibi ex reuerētia eius exigēres se student magis ostendere q̄ illius facta predicare. Unde et heliu subiungit dicens. ¶ Adhuc enīz habeo quod pro deo loquar. Qz ño nonnunq; doctores sancti crebro reperiūt/ si que obscure dicūt: vt q occulte p̄dicāt auditoz cordibus voce hec iteratione infundāt: plerūq; hoc appetūt etiā arrogantes imitari: r insolenter ea que dixerint replicant: non quo auditoruz cordibus insinuare res appetāt: si quo eoz iudicio videri eloquētes velint. Unde heliu subiungens ait. ¶ Repetā sciētiam meā a principio. Sed quia nominata sciētia tumoz cordis in voce clarueral: arrogās aperte cognoscitur: si non citius aliquo verbo palleretur. Uā mor i occultatione sue arrogantie dū iustitiā subinferens ait. ¶ Et operatorē meū probabo iustū. Ut dū quasi pro dei iustitia loquitur: apud humana iudicia quicquid arrogāter effluit/ excusēt. Sequitur. ¶ Uere enim absq; mēdacio sermones mei. Uā ab infirmis auditoribus se intelligi non posse conspiciunt: solent plerunq; etiaz iusta laudare bona que dicunt: nō quo ipsa sua laudibus inbient/ sed quo auditores suos ad audiēdi sollicitudines accendant: vt dū eoz voce p̄mūtur: ab illoz cordib⁹ erdētiori affectu raptantur. Uā Paul⁹ cū mira 2.Cor. 6.a
corinthijs: multa dixisset: adiūgit Os nostrū patet ad vos o corinthij cor nostruz dilatatum est. Sed arrogantes dū cor bonorum nesciunt: et solas aliqñ voces imitantur: esse runt laudando q̄ dicunt: non quo eis tempore audientium displicet: sq̄ quo sibi inbitur placent. Iustorū

voces imitantes simulāt: sed vim vocis ignorant. Uident q̄ iusti p̄ferunt: sed nesciūt quod requirūt. Uā esi sancti doctores laudē predicationis exaltāt: quasi manu vocis ab imis cogitationibus corda audientium leuantes excussa veloci ter dictis sequentib⁹ velut i itinere occurrāt: et tāto ea intelligentie ampleru cōstringāt/ q̄to illa et q̄si priusq; cernerent in voce laudantis amauerāt. Sed hec vt dixi/ arrogantes nesciunt. Qz esi fortis est q̄ appetunt/ quid sit iustus deside rabile sentire nō p̄sic. De electoruz quippe ecclesia scriptū est. Omnis gloria eius filie regū ab intus. Et sapientes virgines in vasis oleū portare referunt. Unde et sanctoīs voce dr. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Arrogantes autem qz coz deo conscientie sue testimoniū nō habent: q̄runt coz hoībus testimoniuz vocis aliene. Quod cū tarde reperiūt: ipsi eiaz in impudentiaz sui fauoris erumpunt. Si enim nō inuenīūt voces hoīum quas inbianter expectant: ipsi scientiam suam laudantes predicant. Unde heliu subdit/ dicēs. ¶ Et perfecta sciētia probabitur tibi. Nimirum sensit se magna discurrii: sed tumenti corde hoc quod de semetipso sublimiter estimauit tacere nō potuit: et idcirco quod recti sensit laudādo p̄cucurrit. Qui iam quidem diuino iudicio reus esset/ si magna de se saltem silendo sensisset. Ante subtile esi veritatis examen sequi omnimode non sufficiet. Ā si humano iudicio quod in nobis reprehendi debeat nō habemus. Nā plerunq; negligentius cogitātes elatione pulsamur/ quā tū tacendo p̄eminus. Sed nisi retractatione concisa tumoz occultus i ipso cubili cordis in quo oritur suffocetur/ coram districto iudice omne meritum nostre actionis extinguitur. Unde ergo p̄sandum est illa cordis elatio: q̄ta animaduersione damnabitur/ q̄ vsq; ad audaciam vocis nutritur: si nec hec est excusabilis q̄ in corde latenter oboritur. Cōsideranda ñ q̄z q̄ lis intrinsec⁹ regnat: q̄ coniuge serpens est: vt etiā foras erūpere non erubescat. Heliu ergo qz magna sensit/ semetipsum humiliter temperare nescivit: scie celsitudinem tenuit/ humilitatis gram recusauit: et dum sequit bonuz quo bene dicere appetiit: bonū quo ñ vincere potuisset amisit. Scia q̄ppe inflat: charitas vero edificat. Ex qz nunc rectum dicat: q̄ tū recte dicere ignorat. Nā positū i latas animi cogitationes per verba elationis exhalauit: fortem sniam subdit dicens. ¶ Capitulum. xxi.

Deus potentes non abijcit/ cum et ipse sit potens. In vita vite mortalis quedam ex se metipsis sunt noxia: q̄dam vero ex bis que circa ipsa versantur. Et semetipsis quedam sūt noxia/ sicut peccata atq; flagitia. Quedam vero nonnunq; nobis ex bis que circa ipsa sunt nocent/ sicut temporalis potentia vel copula conjugalis. Bonum nāq; est cōiugium: sed mala sunt que circa illud ex bujus mundi cura succrescunt. Unde Paulus ait. Qui aūt cum vroze est cogitat que sunt mūdi/ q̄mo placeat vroi. Unde et quibusdam meliora psuadens: eos a coniugio reuocat/ dicens. Hoc aūt dico: nō vt laqueū vobis inīciā: sz ad id qđ honestū est/ et q̄ facultatē habeat sine impedimento dñm obsecrandi. Dux ergo tenetur q̄ non nocet: ex reb⁹ iuxta positis cōmittitur plerunq; qđ nocet: sicut sepe rectū mundumq; iter pergimus: et tū ortis iuxta viā vepribus/ per vestimenta retinemur. In via ēdem munda non offendimur: sed a latere nascitur quo punganur. Nisi gna est etiam potentia spalis: q̄ habet apud deū meritū suum de bona administratione regiminis: nō tamē tū eoipso quo peminet

ris elatione cogitationis intume
scit:z dum ad vsum cuncta subia-
cent:dum ad votum velociter iussa
cõpiuntur:dum omnes subditi si
qua bene gesta sunt laudibus esse
rint:male gestis aũt nulla auctori-
tate cõtradicitur:dũ plerunq; lau-
dant etiã qõ obiurgare debuerũt:
seductus ab his que intra subdũ-
tur/sup se animus tollit:z dum fo
ris immenso fauore circundatur:
intus veritate vacuat/atq; oblit?
sui in voces se spargit alienas:ta
lẽq; se credit/qualẽ foris audit/nõ
qualẽ int? discernere debuit:sub-
iectos despicit:eosq; equales sibi
nature ordine nõ agnoscit:z quos
sorte potestatis excesserit/ transcẽ
disse etiã vite meritis credit:cun-
ctis se estimat amplius sapere/q̃-
bus se videt amplius posse. In quo
dã quippe se ẽstituit culmine apũ
semetipsum:z qui equa ceteris na
ture cõditione constringit/ex eã
respicere ceteros dedignatur:sicq;
vsq; ad eius similitudinem dicit:
de quo scriptum est. Omne sub-
me vide:z ibe est rex super vniuer
sos filios superbie:z de cuius cor-
pore dicit:generatio cuius excelsi
sunt oculi/z palpebre eius in alta
surrecte:ad eius similitudinẽ du
citur/qui singulare culmen appe
tẽs/z socialẽ angelo? vitam despi
ciens ait. Ascẽdã super altitudinẽ
nubiũ/z similis ero altissimo. Mi
rõ ergo iudicio intus foueam dele
ctionis inuenit/dũ foris se in cul
mine potestatis extollit. Apostata
te quippe angelo similis efficitur:
dũ bono boi dus esse similis dedi
gnatur. Hic saul ab hũilitatis me
rito in tumorẽ superbie culmine po
testatis excreuit. Per humilitatẽ
quippe ẽlatus est/p superbiã repro
batus: dño attestante q̃ ait. Nonne
cũ esses paruus in oculis tuis ca
put te cõstitui in tribubus israel/
Paruulũ se ante prãtem videra:
sed fult? tpali potẽtia/cũ se paruũ
nõ videbat. Ceteroq; nãq; cõpatio
ne se ꝑferens: magnum apud se eẽ
iudicabat. Miro autẽ mõ cũ apud
se paruulus/apud dũm magnus:
cum vero apud se magnus / apud
dũm paru? fuit. Magnos nos do
minus apud nos esse ꝓhibet q̃ pro
phetam dicens. Ue qui sapientes
estis in oculis vestris:z coram vo
bismetipsis prudentes. Ne magni
apud nos esse debeamus/Paulus
admonens ait. Nolite prudentes
esse apud vosmetipsos. Plerũq; er
go dum ex subiectorum affluentia
animus inflatur/in luxum supbie
ipso potentie fastigio lenocinante
corrũpitur. Sed aliud ẽ ẽlibet bo
na nõ esse: aliud bona bene habe
re nescire. Bono namq; est ordine
suo potẽtia: sed cauta regentis in-
diget vita. Igitur bene banc exer-
cet: qui z retinere illam nouerit z
impugnare. Bene banc exercet/si
scit p illam super culpas erigi: et
scit cũ illa ceteris equalitate com-
poni. Humana ẽm mens plerũq;
extollit: etiam cũ nulla prãte fulci
tur: ꝙto magis in altum se erigit
cũ se etiam ei ptãs adiungit. Et cũ
corrigendis aliox vitiis apta exec
tione ꝑparat. Uñ z per Paulũ dr.
Minister ẽm dei est vinder in ira
ei qui mũ la agit. g Capitulũ. xvij.

Cum ergo potẽtie tẽpo
ralis ministeriũ suscipi
tur: summa cura vigilã
dũ est/vt sciat quisq; er
sumere ex ea qõ adiu-
uat z expugnare qõ tẽ
tat/z equalem se cum illa ceteris
cernere/z tamen se peccantibus
zelo vitionis ꝑferre. Quam plerũ
q; discretionem plenius cognosci
mus: si etiã potestatis ecclesiastice
exẽpla cernamus. Petrus namq;
auctore deo ecclesie principatum
tenens a bene agente cornelio/ et
sese ei humiliter prosternente im-
moderatius venerari recusauit: se
q; illius similem recognouit dicẽs
Surge ne feceris/z ego ipse homo
sum. Sed cum ananie z saphire
culpam repetit: mor ẽta super ce
teros exercuisset ostendit. Uerbo

enim eorum vitã percutit: quam
spũ pscrutante deprehendit: z sum
mum se intra ecclesiam cõtra pec
cata recoluit: qõ honore sibi vehe
menter impenso corã bene agen-
tibus fratribus nõ agnouit. Illic
cõmunionẽ cõlitatis meruit san-
ctitas actionis: hic zelus vitionis
ius aperuit prãtis. Paulus bene
agẽtibus fratribus prelatũ se esse
nesciebat/cum diceret. Nõ q̃ dña
mur fidei vestre: sed adiutores su
mus gaudiũ vestri. Atq; illico adiũ
xit. Fide enim statis. Acsi diceret.
Ideo nõ dominamur fidei vestre:
quia fide statis. Equales ẽm vo
bis sumus/vbi vos stare cognosci
mus. Quasi prelatum se fratribus
nesciebat cũ diceret. Facti sumus
paruuli in medio vestrum: z nos
autem seruos vestros per iesum
xp̃m. Sed cum culpam que corri-
rigi debuisset inuenit: illico magi
strum se esse recoluit dicẽs. Quid
vultis: In virga veniam ad vos:
Summus itaq; locus bene regit:
cum is qui precet vitiis potius q̃
fratribus dñatur. Cũctos quippe
natura equales genuit. At autez
alii ad regendum alios cõmittit:
non eos natura sed culpa postpo-
nit. Uitiis ergo se debẽt rectores
erigere/quoz z causa ꝑferunt: z cũ
delinquentes corrigũt: sollicite at
tendãt vt p disciplinã culpas q̃de
lure prãtis feriant: sed per humili
tatis custodiã equales se ipsis fra
tribus qui corriguntur agnoscãt.
Quãuis plerũq; etiã dignũ est: vt
eõrdẽz qs corrigẽtiũ/tacita nobis
cogitatione preferam?. Illoz nãq;
per nos vitia disciplinę rigore fe
riuntur: in his vero que ipsi cõmit
timus/ne verbi quidem ab aliquo
inuectione laceramur. Tãto ergo
apud dũm obligatiores sum?: quã
to apud boles inulte peccamus.

g Capitulum. xvij.

Disciplia aũt nra subdi
tos tãto diuino iudicio
liberiores, reddit/ ꝙto
hic eox culpas fluevit
dicta nõ deserit. Seruãda itaq; ẽ
z in corde humilitas/z in ope disci
plina. Atq; ter dec soleter intuẽ
dũ: nedũ immoderatius custodit
virtus humilitatis/ soluanẽ iura
regiminis: z dum prelatus quisq;
plusq; decet se deiicit: subditorum
vitã stringere sub discipline vin-
culo non possit. Teneamus exte-
rius qõ p aliox vtilitate suscipim?
teneamus interius qõ de nra est:
matione sentimus. Sed tamen de
center quibusdã erumpentib? si-
gnis tales nos apud nos esse ipsi
etiã q̃ nobis cõmissi sunt nõ igno-
rent: vt z de auctoritate nra qõ fo
midẽt videãt: z de humilitate qõ
imitẽt agnoscãt. Seruata aũt au
ctoritate regimis ad cox nrm sine
cessatione redeamus: z psiderem?
assidue q̃ sumus equaliter cũ ce-
teris cõditi: nõ q̃ tpaliter ceteris
ẽlati. Potestas ẽm quãto exterius
eminet: tãto premi interius debet
ne cogitationẽ vincat: ne in dele-
ctationem sui animum rapiat: ne
iam sub se mens eam regere non
possit/cui se libidine dñandi sup-
ponit. Bene dauid regni potentiã
regere nouerat/qui elationẽ eius-
dẽ potẽtie semetipm premẽdo vin
cebat dicẽs. Dñe nõ est exaltatum
cor meũ. Quiq; in eius humilita-
tis augmento subiũgit. Neq; elati
sunt oculi mei. Atq; addidit. Neq;
ambulaui in magnis. Et adhuc
subtilissima semetipm inquisitiõe
se discutiẽs ait. Neq; in mirabili-
bus sup me. Omnesq; cogitatiões
suas a fũdo cordis erbauries sub-
iungit dicens. Si non humiliter
sentiebam: sed exaltaui animam
meã. Ecce humilitatis hostiam ab
intimo cordis oblatam crebro re-
plicat: z iterum atq; iterũ confitẽ
do offerre non cessat: eiq; multipli
citer loquẽs iudicis sui oculos ostẽ
tat. Quid est hoc: Et qñ vltiõ sa
crificium deo placere cognouerat:
quod in conspectu eius rita itera
tione vocis immolabat/nisi q̃ vi
cina esse supbia potẽtibus solet: et

Universidad de Deusto Biblioteca

pene semper rebus affluentib⁹ elatio sociatur. Qz t sepe honoris ebū dantia duritiam dat tumoris.

¶Capitulum.xxiiij.

MIrū ꝓ̄ est cū i cordib⁹ sublimiū regnat bumilitas mentiū. Ait pēsandū ē: qz potētes quiqꝫ cū bumilr sapiūt/culmen extranee t quasi longe posite virtutis attingunt: t recte bac virtute dñm quāto citius placant: qz illud ei sacrificiū potētes offerūt/ qđ potētes inuenire vir pfit. Subtilissima nāq; ars vinēdi est culmē tenere/gloriā premere: esse quidez in potētia/sed potētez se esse nescire/ad largienda bona potentez se cognoscere/ad rependenda noria omne qđ potenter valet ignorare. Recte itaq; de talibus dr. Deus potentes nō abijcit: cum t ipse sit potens. Deū ꝯppe imitari deiderat: qui fastigiū potētie aliene intētus vtilitatibus t nō suis laudib⁹ elatus administrat: qđ plat⁹ ceteris p̄ desse appetit nō precesse. Tumoris nāq; elatio/nō ordo ptātis in crimē est. Potētiā deus tribuit: elationē vero potētie malicia nostre mētis inuenit. Tollamus ql qđ de nostro cōtulim⁹: t bona sunt que deo largiente possidem⁹. Qz cū nequaq; iusta potētia/ꝫ actio ꝓ̄ua dānabiliter subiungit. ¶Sed nō saluat impios: t iudiciū pauperibus tribuit. Scriptura sacra plerūq; pauperes humiles vocare consuevit. Unde in euangelio cum q̄dā dictione spūs nominat duz dr. Beati pauperes spū: qm̄ ipsoz est regnū celoz. Qz cū diuitie vilibilr potentes ostendūt: apud semetipsos pauperes sunt/q̄ elati in suis cōscientijs nō sunt. Eos. ꝯ impios vocat q̄ aut a fidei pietate disiunctī sūt: aut i boc qđ fidē credūt/ prauis sibi moribus cōtradicunt. Quia ergo omnipotēs deus malicie supbiā nō potētie celsitudinē dominat: post ꝯ dictū est. Deus potētes nō abijcit cuz t ipse sit potēs: recte subiungit. Impios

Subtilissima ars.

Job.36 scientijs

Pretia t cupiat ardet se non esse.

Matt. 5.a.

impij quy vo

Nō saluat impios: t iudiciū pauperibus tribuit. i. elatos destruit: humiles vero ꝓ iudiciū liberos reddit. Uel certe iudiciū pauperibus tribuit: qz dū q̄ nūc nequiter opprimunt: ipsi tunc sup oppressores suos iudices veniunt. Due quippe sunt partes: electoz s. atq; reprobor. Ex bini ordines cisdē singulis ptibus ptinent. Alij nāq; iudicant t pereunt: alij nō iudicant t pereunt. Alij iudicant t regnant: alij t non iudicant t regnant. Judicantur t peunt: q̄bus dominica voce in dānatione dr. Esuriui t non dedistis mihi manducare: sitiui t non dedistis mihi potū: hospes eraꝫ t nō collegistis me: nudus t nō operuistis me: eger t in carcere t nō visitastis me. Quib⁹ ꝓmittit. Discedite a me maledicti in ignē eternū qui paratus est diabolo t angelis eius. Alij vero in extremo iudicio nō iudicantur t pereunt: de quibus ꝓpheta ait. Impij nō resurgunt i iudicio: t de quib⁹ dñs dicit: Qui aut nō credit iā iudicatus est: t de quib⁹ Paulus ait. Qui sine lege peccauerunt: sine lege peribūt. Resurgunt ergo oēs infideles: ꝫ ad tormentū nō ad iudiciū. Nō erit ergo tūc causa discutiē: qz ad cōspectū districti iudicis iam cū dānatione sue infidelitatis accedunt. Professionē ꝯo fidei retinēt/sed pfessionis opa non habentes redarguunt⁹ ꝯ pereant. Qui vero nec fidei sacramenta tenuerūt: increpatiōe iudicis in extremo examinatione non audiunt: qz p̄iudicati in infidelitatis sue tenebris: eius quē despexerāt iniectione redargui non merentur. Illi saltē iudicijs verba audiunt: qz eius fidei saltem verba tenuerūt: isti in dānatiōe sua eterni iudicis nec verba pspiciunt: qz eius reuerentiam nec verbotenus seruare maluerunt. Illi legaliter pereunt: qz sub lege positi peccauerūt: isti in perditione sua de lege nibil dijudicatur: quia nibil legis habere cognouerunt.

D Qui iudicant ꝓpter. Matt. 25.c

Qui iudicant tur ꝓ̄ re gnant. Qui n iudicā tur ꝑ̄ pisti. 3.b. Rom. 3.d.

Matt. 15.c.

Qui n iudicā tur re gnant. f

Matt. 19.d.

Esa.3.c

¶Capitulum.xxv.

RInceps nāq; terre nā rēpublicam regēs aliter punit ciuem iterius delinquentē: atq; aliter exteri⁹ hostē rebellantez. In illo iura sua ꝓsulit: eūq; sub ꝯbis digne iniectionis addicit: cōtra hostē vero bella mouet/ instrumēta ꝓditōis exercet: dignaq; eius malicie tormenta retribuit: de malo vero ei⁹ quid ter habeat nō requirit. Neq; enim̄ lege necesse est perimi/qui lege nūq; potuit teneri. Ita ergo in extremo iudicio t legalis illum iniectio ꝓcutit/qui ab eo qđ ꝓfessione tenuit actiōe deciuauit: t iste sine iudicij iniectione plimit/ qui lege fidei nō tenet. Et electoꝝ ꝯo parte alij iudicant t regnāt/q̄ vite maculas lachrymis tergunt: q̄ ma la ꝓcedentia facta sequētib⁹ redimētes: q̄cḥd illicitū aliqñ fecerūt/ ab oculis iudicis clemosynarū superductiōe cooperiūt. Quibus inder veniēs in dextera cōsistentib⁹ dicit. Esuriui t dedistis mihi manducare: sitiui t dedistis mihi bibere: hospes eraꝫ t collegistis me: nudus t operuistis me: infirm⁹ t visitastis me: in carcere eraꝫ t venistis ad me. Quib⁹ ꝓmittit dicēs. Uenite benedicti patris mei: possidete paratum vobis regnū a cōstitutione mundi. Alij aūt nō iudicantur t regnāt: qui etiā ꝓcepta legis ꝑfectione virtutū trāscendunt: q̄ nequaq; hoc soluz qđ cuncta ꝯtumaliter ꝓcipit implere cōtēti sunt: sed prestātiozi desiderio plus exhibere appetūt q̄ ꝓceptis generalib⁹ audire potuerunt. Quibus dominica voce dr. Vos qui reliquistis omnia t secuti estis me: cū sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis t vos super duodecim thronos/iudicantes duodecim tribus israel. Et de quibus ꝓpheta ait. Dñs ad iudicium veniet cū senioribus populi sui. Et de quibus Salomon cum de sancte ecclesie sponso loqueret dicit. Nobilis i portis vir ei⁹/quando sederit cū senatoribus terre. Si itaq; extremo iudicio nō iudicantur/sed regnant: qz cum auctore suo etiam iudices veniunt. Relinquentes quippe oīa plus prompta deuotione exercuit sunt q̄ liberi gñaliter audierunt. Specialiq; iussione pauci ꝑfectioribus: t nō generalr omnib⁹ dr boc qđ adolescens dives audiuit. Uade t vende que habes t da pauperibus: t habebis thesaurū i celo: t veni sequere me. Si ei sub boc precepto cunctos iussio generalis astringeret: culpa ꝓfecto esset aliquid nos de hoc mundo possidere. Sed aliud est qđ per sacram scripturā omnibus generaliter ꝓcipitur: aliud qđ specialiter ꝑfectionibus imperat. Si ergo recte sub generali iudicio nō tenēnt/qui ꝓcepta generalia viuendo vicerūt. Sicut enī nō iudicant t pereunt: qui suadēte pfidia lege teneri cōtemnunt: ita nō iudicātur t regnant/ qui suadente pietate etiam vitra generalia diuine legis precepta p ficiunt. Hinc est ꝙ Paulus etiam specialia precepta transcendens/ plus opere exhibuit quam institutione permissionis accepit. Cum enim accepisset vt euangelluz predicans de euangelio viueret: t euangelium audientibus contulit: t tamen euangelij sumptibus sustentari desiderauit. Cur ergo iste iudicetur vt regnet qui minus quod seruaret accepit: sed maius quod viueret inuenit? Dicatur igitur recte. Judicium pauperib⁹ tribuit: quia quanto buic mundo humilitate despecti sunt/ tanto tunc acceptis sedibus maiore culmine potestatis exaltescunt. Unde t sequitur. ¶Non auferet a iusto oculos suos: t reges in solio collocat imperpetuum: t illic erigitur. Absttulisse enīm a iustis oculos suos fortasse dominus creditur: q̄ iniustorum credulitatibus blan-

Matt. 5.a.

Matt. 19.d.

Esa.3.c

Apoc. 20.b.

Prouer. 31.c.

Matt. 19.c. Mar. 10.c. Luce. 18.d.

ne vindicta lacerat̃ur: sed famulos suos tũc magis respicit: cum iniuste eos nequitia p̃sequentis affligit. Videõ esse q̃d hic humiliter tolerent/nimirum iam puidet quid illic eis misericorditer recõpenset. Nõ ergo aufert a iusto oculos suos. Ecce iste humiliter ingemiscit: ille superbit & nequiter floret. Iste cor cõtere rit: ille se de grãis iniquitatis extollit. Vox ergo q̃s diuinis obtutib⁹ tõge est/q̃ iniustitiã pertulit: an q̃ eam patientib⁹ irrogauit: q̃ supnã gr̃am inter meroris tenebras retinuit: an qui inter exteriora gaudia lumen iustitie intus amisit?

¶ Capitulum. xxvj.

Vene aũt sancti viri scripture sacre testimonio reges vocant: q̃ plati cunctis motib⁹ carnis modo luxurie appetitum frenant: modo estũ auaritie tẽperãt: modo gloriam elationis inclinãt: modo suggestionẽ linguis obstruũt: modo igne furoris extinguũt. Reges ergo sunt: q̃ tentationũ suarũ motibus nõ consentiẽdo succũbere/sed regẽdo posse nouerũt. Quia igit̃ ab hac potestate regiminis ad potestatem trãsire retributionis: dicatur recte. Reges in solio collocat imperpetuũ. Semetipsos enim agendo ad tps fatigati sunt: & in regno regenerationis interne solio in ꝑpetuo collocantur: et eo illic accipiũt alios digne iudicare/quo hic nesciunt tribulatis nequiter parcere. Hinc esse als dr. Donec intritia cõuertatur in iudiciũ. Paulus de se suisq̃ cõsortib⁹ dicit. Ut nos efficeremur iustitia dei in ipo Justitia ergo in iudiciũ cõuertit: q̃ dũ nũc iuste atq̃ irreprehẽsibiliter viuunt: tũc iudicii potentiã nãciscunt. Hinc Laodicensi ecclesie dns dicit. Qui vicerit dabo ei sedere mecũ in throno meo/ sicut et ego vici/& sedi cũ pre meo in throno eius. Vincẽs dns in throno cũ patre sedisse se asserit: q̃ post passionis certamina: post resurrectionis palmã claris⁹ se olbus/ q̃ potestati patris esset equalis edicauit: eiq̃ se non disparem calcato aculeo mortis innotuit. Unde & Marie necdũ se credenti patri similẽ dicit/ Noli me tangere: nondũ enim ascendi ad patrem. Nobis enim in throno filij sedere est q̃ eiusdem filij potestate iudicare. ¶ Lu. xxvij.

Quia enim iudicij participatum q̃ eius pre sure percipimus/ velut in throno cũ residemus. Nec abhorret a vero q̃ als sup duodecim thronos venturos testatur esse discipulos: hic vero in throno suo: peribet esse, sessuros. Per thronos quippe duodecim vniuersale iudicium: per throni vero filij singulare culmẽ iudiciarie potestatis ostenditur. Hoc ergo duodecim thronis quod vno throno filij designat: q̃ vez vniuersale iudicii/ ex mediatoris nostri interuentione percipiẽtur. Dicatur ergo, Reges in solio collocat imperpetuũ. Apte aũt imperpetuum subdens: apte quid dicat insinuat. Si enim de terreni regni solio diceret: nullatenus imperpetuum subdidisset: quia quicq̃ illud arripiunt/ pfecto nõ in eo imperpetuũ/ sed tempora liter collocantur. Bene autem subdidit: et illic erigunt. Dei enim intentioni audientis innuens dicens. Quia hic humiliati sunt/illic erigunt. Sãctis nãq̃ viris iste locus humilitatis est/ vt ille sit celsitudinis. Unde als scriptum est. Humiliabit nos in loco afflictionis. Locus quippe afflictionis est vita presens. Qui ergo ad eternam patriã tendunt: tũc semetipsos temporaliter in afflictionis loco despiciunt: vt tunc in loco gaudij veraciter sublimentur. Sequitur. ¶ Et si fuerint in cathenis & trinciantur funib⁹ paupertatis: indicabit eis opera eorum /et scelera eorum: quia violenti fuerint. Cathene obligationis sunt/ipsa adhuc retẽtio peregrinationis. Ligatum se his cathenis Paulus aspereraticẽ dicebat. Desiderium habens dissolui & cum cbristo esse. Paupertatis funibus vinctum se cernebat: quando veras diuitias intuẽ/ eas etiã discipulis enarrabat dicens. Ut sciatis que sit spes vocatiõis eius: que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis. Bene autem post ista subditur. Indicabit eis opera eorũ & scelera eorum quia violenti fuerint. Cum enim supernam gloriã magis amando cognoscimus: tũc mala que egimus grauiora fuisse sentimus. Unde & Paulus post peceptam gratiam supernorum: ea que in se studia virtutum crediderat/fuisse iam scelera cognoscebat dicens. Qui primus fui blasphemus & persecutor/ & iniuriosus: sed misericordiam consecut⁹ sum: quia ignorans feci in incredulitate Uel certe sed que mihi fuerunt lucra hec arbitratus sum propter cbristuz detrimenta. Unde & apte subditur. ¶ Renelabit quoq̃ aurem eorũ vt corripiat: & loquatur vt reuertantur ab iniquitate. Aurem ab iniquitate reuelare est intellectum cognitionis aperire. Reuelata vero aure vnusquisq̃ corripitur/quando intrinsec⁹ eternorum/desiderium bonorum percipit: & que mala extrinsecus perpetrauit agnoscit. Potest vero in cathenis & funibus paupertatis pena etiam temporalis afflictionis intelligi: quia sepe qui iubẽtis verba nõ audisti/ feriẽtis verberib⁹ admonent: vt ad bona eterna salutẽ pene trahant/quos ꝺmis nõ insultant. Uñ p ꝓphetã dr. In camo & freno maxillas eorum constringe: qui non approximãt ad te. Si vero etiam flagella despiciunt: cõstat nimirũ q̃ tanto illic grauiora vindicte supplicia sentiunt/ quo hic meloris pudentie gratiã calcant. Uõ & sequitur. ¶ Si audierint & obseruauerint/ complebunt dies suos in bono & ãnos suos in gloria. Si aũt nõ audierint/transibunt per gladiũ & consumẽtur stulticia. Per bonum recta actio: per gloriã vero supna pena retributio designatur. Qui ergo obedire preceptis celestibus studet: dies suos in bono cõplẽt: annos in gloria/ q̃ & cursum ꝑsentis temporis in recto ope: & cõsummatione suã perficiunt felici retributiõe. Si vero nõ audierint/ trãsibunt p gladiũ: & ꝑsument stulticia: q̃ & vindicta eos in tribulatione ꝑcutit: & finis in furoris cõcludit.

¶ Capitulum. xxxviij.

Unt esse nõnulli/ quos a perditis moribus nec tormenta cõpescunt. De quibus p ꝓphetã dr. Percussisti eos nec doluerunt. Flagellasti eos/ & renuerunt accipere disciplinã. Et de quib⁹ sub Babylõis specie dr. Curauim⁹ babylonẽ/ & nõ est sanata. Et de ꝺbus rursus dr. Fecisti & perdidi ꝑpl̃z meã: & tũ a vijs suis nõ sunt reuersi. Hi nõnunq̃ deteriores existunt ex ꝓbere: q̃ pulsati doloribus/aut contumaci pertinacia duriores existunt/aut quod pejus est in blasphemie etiam exaspe rationem ꝓsiliunt. Bene ergo dr q̃ per gladium transeunt: & stulticia consumunt: quia peccata que flagellis emendare debuerant/ flagellis exaggerant. Et hic nãq̃ penas percussionis sentiunt: & illic iuste retributionis supplicia non euadũt. Fatuitas quippe stultitie est: q̃ illos sic iniquitas obligat/ vt a culpa eos nec pena comꝑescat. Sequitur. ¶ Simulatores & callidi prouocant irã dei. Cum simulatores dicerem: apte subiunxit & callidi: q̃ nisi ingenio callerẽt/ q̃ videre appetũt: p grue simulare nõ possunt. Sunt esse nonnulla vitia que etiã a sensu tardioribus facile perpetrant. Elatione nãq̃ intumescere/ auaritie estibus inbiare & ꝺ Et cõs viros reges vocari

1. Reg. 1. c.

Ephe. 1. d.

Phil. 1. c.

Phil. 3. b.

Aures reuela re.

c Sepe q̃ iubẽtis ver ba nõ audisti feriẽti bus ad monẽt

Psal. 31. c. Si et flagel la spi cũt tã

Quedã vitia ignorãtie q̃ etiam to illic grauio ris vindicte supplicia sentiũt/ q̃ to hic meloris pudentie gram calcãt. Qui obedire ꝑceptis celestib⁹ studẽt: dies suos in bono cõplẽt. Sunt nõnulli q̃ a ꝑditis moribus nec tormẽta ꝑpescũt. Piere. 51. a.

D Simulatoz fatuitas.

luxurie pullanti succumbere: etiā quilibet obtutus sensibꝰ pōt: simulatiōis ꝙ falsitatē expeḋ/nisi ḋ subtilioris ingenij fuerit nō pōt. Quisq; enī talis est: ad custodienda duo vez continua obseruatione diuidi tur: vt callide nouerit t occultare quod est/t ostentare qđ non est. Et vera mala p̄mere/t falsa bona nō strare: nec se apte ē boc qđ videtur extollere: atq; vt maiorē gloriam te neat/sepe se simulat gloriam decli nare. Qz enim ante oculos hoīum sequendo ea apprehendere nō ꝑ studet plerunq; gloriam tenere fu giendo. Hec itaq; simplicib⁹ mini me congruūt: qz si congruunt/sim plices nō sunt. Bñ aūt cuz diceret simulatores t callidi: nō subdidit merentu./sed prouocant iraz dei. Jram quippe dei mereri est etiam nesciendo peccare. Prouocare ve ro est mandatis illius sciendo cō trarie: scire bonum sed despicere/ facere posse/nec velle. Hi eīm ppe tratione nequitie intrinsecus te nebrescunt: t ostentatione iustitie superficietenus dealbantur. Quibusvoce dominica dicit. Uevobis scribe t pharisei t hypocrite qz si miles estis sepulchris dealbatio: ḋ a foris parent hominibus speciosa/intus vero plena sunt ossibus mortuorum t omni spurcitia: ita t vos quidem foris apparetis homi nibus iusti/intus autē pleni estis hypocrisi t iniquitate. Foris ergo ostendendo seruant: que viuendo intus impugnant. Intus vero ma la cogitantes exaggerant/ que foris alia superducentes occultant. Ante districtum itaq; iudicem excusationē tam de ignorantia habe re non possunt: quia duz ante ocu los hominum omnem modum sanctitatis ostentant: ipsi sibi sunt te stimonio qz bene viuere non igno rant. Dicatur igitur recte. Simulatores t callidi prouocant irā dei. Quid vero eos ad extremū sequatur/adiungit dicens. ¶ Hecq; cla mabunt cum vincti fuerint.

Jrādei mereri
Jrādei puoca re.

Matt. 23.b

Omnis iniquus qui cuz iniquus sit/sanctus videri non appetit: in flagelli percussione deprehensus: fateri ꝙ iniquus sit non erubescit Qui vero iniqua agēs humana de se iudicia sub specie sanctitatis ꝛ tercipit: etiam cum flagello per cutitur: iniquum se prodere refugit: quia sanctus videri consuevit. Si quando autem grauiter coartat: iniquuz se vir superficietenus cō fitetur: quia interna sua detege re: veraci confessione cōfunditur. Quasi liberi vero sumus/cum nul la correptione castigamur. Quasi autem vincimur: cum flagello p cussionis astringimur. Vincti igi tur tanto clamamus altius: quo in percussiōe positi peccata nostra veracius confitemur. Apud aures quippe dei vox valida deuota con fessio est. Quia ergo simulatores quoslibet etiam cum percussionis flagella corripiunt: ad confessionem simplicem non perducunt: cognoscī enim peccatores refugiunt: qz sancti omnium opinione ferebantur: ḋuis eos ad extremuz iam flagella feriant: ḋuis duci se ad eterna supplicia non ignorent: tales tamen cupiunt apud humana. iu dicia remanere/quales se studue rant semper ostendere. Deprehen si ergo etiā flagello percussiōis ex tremescunt quia confessionem puram vel afflicti exercere negligunt) dū vincti clamare cōtemnunt. Bene ergo dr. Hecq; clamabunt cum vin cti fuerint. Quāuis intelligi etiaz aliter pōt. Omnis eīm iniquus ḋ cū iniquus sit dici sanctus ab ho minibus nō p̄timescit: t si iniquū se tacita cogitatiōe reprehēdit: tñ dū sepius sanctum audire se cepe rit: boc quod de se intrinsecus te nebat amittit. Cor quippe ereti fundit: t qz libenter foris falsum de se testimoniū recipit/ ḋ se in tus habeat nō recōit. Uū fit vt va cue laudis fomenta etiā cū defue rint ḋrat: t oblitus qđ est appetat videri qđ non est. ¶ Capitulū. xxix.

Igitur ḋ tales sint: dū iustos se aū hu mana iudicia simulant/ dū actio nes suas laudibꝰ dignas intuentiū oculis ostētant/oc culta cū eis iustitia agitur: vt quo mittunt foris alios fallere/eo de se intus etiam ipsi fallant. Nam oēz circa se sollicite inuestigatiōis ocu lum pdunt. Uitam eīm suam discu tere t scrutari dissimulāt: sed ta les se quales audiunt putant/ san ctosq; se esse/non qz ita viuunt/sz quia ita dicunt estimant. Subtile aūt dei iudiciuz/ seq; ipsos intue ri negligunt: qz fidem sui meriti in attestatione ponūt ozis alieni.

Cū vero subita pcussione feriunt: iniquos se vel veraciter fateri: vel ficut sunt deprehendere omnino non possunt: qz vez sanctos se bña pfessione crediderūt. Bñ ergo dicit. Nec clamabūt cū vincti fue rint. Spe eīm vacua tales se ante supernum iudicez venire cōfidūt/ quales se hominib⁹ innotuisse co gnoscūt: seq; ipsos miseri nec iter formēta deprehendūt: t dum testi moniū falsę laudis aspiciunt/ re medium vere confessionis amit tunt. Etiam vincti ducuntur znō clamant: qz humane laudis impe tunitate supati/sanctos se miseri t cum in peccatis moriunt putāt. Quibus bene per ꝑpbetā dicitur. Redite preuaricatores ad cor. Si enim ad cor redirent: per exterio ris attestationis se verba non fun derent. Nā quid victimus nobis ē corde nro? Quidvictimꝰ nobis est ea re que intra nos est. Et cū ꝑ prauas cogitationes spargitur a nobis cor nostrum longius eua gat. Longe ergo ꝑpbeta puaricato rem mittit: cū eum ad cor suū redi re cōpellit: qz quo se exteriꝰ fudit/ eo ad se vñ possit redire vix inuenit Qz vero simulatoz mēs p eo ꝙ ab vna eternitatis intentiōe diuidit cogitationū multiplicitate inunda

tione vastat: recte subiūgit. Mo rich in tēpestate anima eoz. Quasi trāquille nāq; videbant viuere/cū de sectatis curarēt laude gaudere Sed tēpestate subita coz anima mortē: q̄ humane laudis pessima trāquillitate letabat. Plerūq; subi to inopinata tempestas oē qđ ser enum blanditur. immutat: eo t periculū vitari nō pōt/ quo nec po tuit prenideri. Uñ simulatores ḋ vite sue custodiā negligūt/in tem pestate mori referunt. Hinc quip pe eos turbo subitus interne per cussionis ejcit/quos arrogātia ex terni fauoris extollit: t dū amplec tuntur in laude qđ nō sunt/repē te inueniunt in vitione qđ sunt.

Textus

Analogia.

¶ Capitulum. xxx.

Ene aūt ꝑ Salomonē dr. Quō ꝑbat in cō flatorio argentū t fornace aurum: sic ꝑbat dō ore laudātē. Zaus ḋppe/ sua iustos cru ciat: iuxtā eraltat. Et iustos dū cru ciat purgat: iuxtā dū letificat repro bos mōstrat. Jsti eīm sua laude pa scunt: qz auctoris sui gloriā nō re quirūt. Illi aūt ḋ auctoris gloriam q̄rūt/sua laude cruciant: ne nō sit intus qđ foris ḋrme si est etiaz qđ dicit: ante dei oculos ipsa fauori bus vacuet: ne bñans laus robur mēris emolliat/ eamq; in sui dele ctatione ꝑternat: t ḋ adiumentū dz esse augēdi opis/ tā retributio nis laboris. ¶ Cū ꝑo sua preconia in dei laudē tendere sentiūt/ ea etiā desiderabiliter amplectunt. Scri ptum nāq; est. Videant opa vestra bona: t glorificent patrē vestrum ḋ est I celis. Uñ se ergo boibus ḋ faciunt: quotiens in se aliquid ḋ deus cognoscatur ostendunt: quia non studentin se, humanā laudez figere: sed querunt eam p se melꝰ ad auctoris gloriam ꝑtransire. Ar rogātes autem humanis laudib⁹ mollia corda ꝑstruunt: quia/suis amozibus cor rumpuntur. De qui bus alꝛs dicitur. Erunt homines

II p. 27.c

Proles ore laudantis pbari.

Matt. 5.b

1. Thi. 3.a.

seipsos amantes. Apte ꝯo hic de hac corruptione subiungit. ¶Et vita eorum inter effeminatos. Si enim viriliter viuerent: laus tñ historia nulla eos corruptiõe vitiaret. Unde electis ꝑpheta psuadet dicens. Viriliter agite & cõfortet cor vestrũ. Dicẽs enim viriliter agite dñi cõfortet cor vestrũ: illico subdidit: quasi serum cordis munire curauit. Luxuriosi ꝺppe mens corrũpitur/si rebus transitorijs delectatur. Igitur simulatorũ vita inter effeminatos moritur: qz laudis luxuria corrupta reperitur. Translatione vero alia nõ habeẽ vita cor inter effeminatos: sed vita eorum vulnereẽ ab angelis. Utrumq; tamen & si sermone discrepat/ratiõe concordat: qz effeminatorũ vitã angeli vulnerant/dum nunch veritatis eam iaculis sancte ꝺdicationis impugnãt. Quia igitur de dãnatione reprobroꝝ quid agaẽ audiuimus: & de erectiõe humiliuꝝ ꝺd sequaẽ audiamus. ¶Eripiet pauperem de angustia sua. Pauperem de angustia sua eripit: cũ vnusq;sq; humilis de hac pegrinationis sue afflictiõe liberat. Nã assiduis hic tribulationibus premit: vt ad requirendũ vere cõsolatiõis gaudiũ ꝓuocetur. Unde & sequitur.

¶Et revelabit in tribulatione aurem eius. Aurez in tribulatione revelare est auditũ cordis verberi plagis aperire. Cũ enim precepta despicim⁹: pia districtione nobiscũ agitur vt flagella timeam⁹. Aurez itaq; cordis tribulatio aperit/quam sepe huius mundi pspe ritas claudit. Per Salomonem nãq; dr. Auerso paruulorꝝ interficiet eos: & psperitas stultorũ pdet illos. Sequit. ¶Igitur saluabit te de aure angusto latissime. Omnis qui vite viã deserens in peccatoꝝ tenebras se deiecit: semetipsum q̃si in puteũ vel foueã mersit. Si vero diutina perpetratione etiã cõsuetudine iniquitatis opprimitur: ne ad superiora iam possit erurgere: quasi angusto ore putei coartatur. Usi Dauid ꝺppheta sub specie peccantiũ exorat dicens. Non me demergat tempestas aque: neq; absorbeat me profundũ: neq; vrgeat super me puteus os suum. Quem eẽ mali operis iniquitas a bona stabilitate cõmouit: quasi tempestas aque rapuit: sed si adhuc longa cõsuetudine nõ prevaluit/non demersit. Jam in puteum cecidit: qui hoc qõ diuina lex ꝓhibet ꝺpetrauit. Sed si adhuc longa cõsuetudine nõ deprimit: nequaq; os suũ puteus coangustauit. Tanto ergo facilius egreditur/quãto minori cõsuetudine coartaẽ. Unde Hiere mias ꝺppheta dñi iudeã iniquitatibus longa consuetudine obrutaꝝ fuisse conspiceret: in lamẽtis suis sub dñs specie semetipsum deplorat dicens. Lapsa est in lacuz vita mea: & posuerunt lapidẽ super me.

¶Capitulum.xxxj.

Si lacũ ꝺppe vita labik: cũ labe iniquitatis iquinaẽ. Lapis ꝺo superponik/ cuz etiã dura cõsuetudine mẽs in peccatis durat: vt & si velit erurgere iã nequaq; nõ possit: qz moles desuper male cõsuetudinis premit. Ex qz diuine potentie subiacet: & post angustiã prave cõsuetudinis ad bone actiõis amplitudinẽ revocare studet: idcirco dicik. ¶Saluabit te de ore angusto latissime. Latissime quippe ex angusto saluaẽ: q̃ z post iniquitatis iugũ ad libertaẽ boni operis pertẽdo reducik. Quedã nãq; ãi ꝑclusionis angustia est: ab opprimente mala cõsuetudine erurgere. velle nec posse: iã q̃dẽ desidero ad superna tẽdere: sz adhuc actu i infimis remanere: ꝑpire corde/nec tñ sequi ope: atq; in semetipso orradictione ꝑperi semetipsum. Cũ vero ita tẽdes ad alia manu gratie exaltãris adiunak: ab angusto ore ad latitudinẽ puenit: qz victis difficultatib⁹/ opa bona pficit que concupiscit. Dauid prophẽta ꝑclusionẽ angusti oris conspexerat/cuz dicebat. Saluam fecisti de necessitatibus aliz meã: nec ꝑclusisti me in man⁹ inimici. Latissime aũt saluatũ se nouerat/cũ subdidit dicẽs. Statuisti in loco spacioso pedes meos. In spacioso quippe loco pedes stabiliti sunt: quando z ad congruentia bona tendimus/z nulla difficultate prepedimur. Quasi enim ꝑ latum locum quo volumus pergimus: qz nullis subiecti difficultatibus coangustamur. Sed hec beliu recte diceret: si beato Iob eius scientia conueniret. Pro culpa enim flagella cũ credidit: idcirco eũ in os angustũ cecidisse indicauit. Quo enim validiozib⁹ vidit cũ plagis affici: eo deteriozib⁹ credidit iniquitatib⁹ pegrauari: ꝑfecto nesciens q̃ flagella eius augmentũ essent meritiz/nõ pena peccati. Cũ vero euz in os angustũ cecidisse fatek: adhuc quasi latiꝰ exequik i ꝓta Iob ꝑfidi tate teneak dicẽs. ¶Mo habẽtis fidamẽtũ subter se.

¶Ezech. 31.

Mne petiñ fundamentũ nõ bz: qz nõ ex ꝓpria natura subsistit. Malũ ꝺppe sine substãtia est. Oẽ tñ vcũq; sit/nõ in boni natura coalescit. Igik os angustũ nullũ subter se habere fundamentũ: qz peccati iniquinatio subsistendi ius nõ habet ꝓpriũ. Qz vero a fũdo dicik fundamẽtum possumus: & fundamentum ꝓ fundo positum non inconuenienter accipere: sicut auditus ab ore bz: & tñ plerũq; ipa auris auditus nole designak. Cũ ergo diceret os angustũ: explere profundi vozagine volẽs subdidit: et non habẽtis fundamentũ subter se. Que enim rapit iniquitas/infernus absorbet. Infernus ꝺo recte fundum non habere credik: quia quisq; ab illo rapik/in immenso ꝑfundo demozak. Immensaz nãq; ei? explere latitudinẽ volẽs ꝑphẽta ait. Dilatauit infernus animaz suam: & aperuit os suum absq; vllo termino. Sicut ergo sine termino dilatatus bz q̃ ad se plurimos trahit: ita sine fundo altus nõ incongrue credik: qz eos quos in se suscipit/q̃si in quadã abysso sue immẽsitatis absorbet. Itaq; cuz diceret. Saluabit te de ore angusto latissimẽ: apte subiungit: & nõ habẽtis fundamẽtũ subter se. Ac si diceret. De ore angusto saluabit: qõ sub se fundũ nõ habet. Qz enim per petẽdit ad infernũ: quez a peccato saluat de ore angusto liberat. Que vero de ore angusto eripit ab inferni ꝑfundo subducit. Quãuis etiã aliter intelligi poteſt. Nã sicut qui in puteuz mergitur/putei fundo retinetur: ita cozruens quasi i quo dam fundi loco consistere animus si semel lapsa in aliqua se peccati mensura retineret. Sed cũ peccato in quo labik nõ põt esse contentioñ quotidie ad deteriora deiecitur/quasi i puteo quo cecidit/fundum non inuenit quo figaẽ. Esset enim fundus putei/si fuisset mẽsura peccati. Unde bene alꝰ dr. Peccator cũ venerit in ꝑfundũ malorum contemnit. Redire nãq; dissimulat: qz miserari sibi posse desperat. Sed cum desperando ampliꝰ peccat: quasi puteo suo fundum subtrahit: ne vbi retineri possit inueniat. Sequitur: ¶Requies autẽ mense tue erit plena pinguedine. Requies mense est refectio sanctitatis interne. Que pinguedine plena dr: quia interne voluptatis delectatione preparatur. Huius mense epulas esuriebat ꝺppheta cũ diceret. Satiabor dum manifestabitur gloria tua. Huius mense poculũ sitiebat dicẽs. Sitiuit anima mea ad deum fontẽ vivum q̃n veniam & apparebo ante faciem dei. Beliu itaq; beatum Iob temporali in verbere eternoꝝ volẽs terributione consolari/quod iure ei debebatur ex meritis: ex semetipso q̃si

gratuito pmittit dicens. Requies autē mense tue erit plena pinguedine. Sequitur. ¶Causa tua ñ si impij iudicata est: causam iudicium recipies. Bonorum causa iustitia est. Quorū causa quasi impij iudicatur: qr eoꝝ vic iustitia paterno flagello fatigatur: vt ad amplioꝛem vigilantiā ꝓceptione nō solū mādatorū/sed etiā verberū p cussione doceantur. Sed causam iudiciūq; recipiūt: qr ex ea iustitia qua modo viuūt/ tunc in culmine iudiciarie potestatis eniteſcūt: vt tanto tunc potentius cuncta iudicēt/quanto nunc in eis subtilius cuncta iudicātur. Hec beliu quasi noua spondendo intulit: q̄ dtūs Job semp credendo stabiliter tenuit. ¶Capitulum. xxxij.

arrogātis ꝓ pria.

ABdēt ꝓfecto hec ꝓpria oēs arrogātes vt r malā mentientes exaggerent: et si qō fortitan bonū dicunt/hoc velut inconsultū ꝓferant. Vñ fit vt doctioꝛes se docere audeāt: qr videlicet se scire talia soloꝝ putant. Cum vero ad aliqua consolationis verba descenditur: statim visuisse estimāt: r per increpationis tumide asperitatem quasi quodā sibi ingenio reformant: vt qui condescendisse blandientes visi sunt/ eroꝛta subito increpatione timeā tur. Vñ r mox beliu subdidit dicens. ¶Mō te ergo superet ira vt aliquē oppumas: nec multitudo locoꝝ inclinet te. Depone magnitudinē tuā absq; tribulatione: r oēs robustos: fortitudine. Me protrahas noctē: vt ascendāt populi ꝓ eis. Cane ne declines ad iniquitatez. Hāc eñ cepisti sequi post miseriam. In plerisq; codicibus bonorum: in paucis vero sed antiquioꝛibus locoꝝ inuenimus. Sed qr expositione nō indiget: si dicatur: nec multitudo bonoꝝ inclinet te hoc magis exponi placuit: qñ cū difficultate aliq̄tula videtur operiri. Hec aūt ꝓte elationis verba sint: ipse ꝙ ea formauit tumoꝛ ostēdit. Sed qr beliu arrogātiū r beatū Job tenere typū dicim⁹ electoꝝ: si ea subtilius discernimus/ etiā nunc intra eccleſiā quō arroꝑantibꝰ cōgruāt demōstramus. Sanctiviri aliena ops etiā parua mirant: sua vero etiā magna despiciunt. Ar cōtra arrogantes aliena etiā magna despiciūt/ sua vel ꝙ parua sunt admirant: r pleriq; de suis malis bona estimāt: dealtenis aūt bonis mala sentire nō cessant. Nā dū ꝓpriā gloriā querūt: pernicioſe studēt/vt q̄quid virtutis ad alīq̄ agitur/ iniquitatis nota lacerēt: r bone ꝑdus actionis vertunt in maculā criminis. Nepe eñ cū vident ab eccleſia districte prauos corrigi: quasi ꝗrunt iniuste in disciplina eius nocētes affligi: et nitorē disciplinę cōmutant appellatione nequitie. Unde beliu figurā arrogantium seruās/ btūm sob quasi admonens/ ait: Non te ergo superet ira vt aliquē opprimas. ¶Ca. xxxiij.

ARrogātes enim ire morū deputāt q̄cq̄ a sancta eccleſia agitur cēsura disciplinę. Et qr humane laudis appetitu benigni studēt ſeruꝰ apparere: nullos cēsent districtione seueritatis corrigendos. Vñ et a bonis rectoribus (sicut superius dictū est) opprimi estimāt: quos inuitos cernūt a vitijs coerceri. Bene aūt dño qr in cūctis mundi partibus scā eccleſia culmine religionis eꝛcreuit: banc ipsam tempozalē potentiā ꝙquide bñ vtiq; obtrectando in vitiū elationis inflectit. Vñ beliu subiungit/dicens. ¶Nec multitudo locoꝝ inclinet te. Ac si eidē sācte eccleſie bumilitatē magis inter prospera cōseruāti arrogātium voce dicat. Quibꝰ fidei reuerētie coleris: caue vt eiusdē reuerētie fastibus extollaris. Quosdā ēppe cōspiciūt qui sub religiōis obtentu vitio elationis intumeſcūt: r qs in ꝑbusdā in re ꝓhibēdā: boc iniuste ad crimē oīm ꝓtrabūt: nequaq; vez ꝓpēdentes q̄ sint in ea q̄ r despicientes noluerint pfecte tpalia regere: r amātes eterna plenis desideriis expectare: dispēsationē ptātis accepte pagere/ r humilitatis insiste ministeriū custodire: vt nec hūilitatis causa curas suscepti regiminis neglīāt: ne rursum occasiōe regimīs in eis humilitas intumeſcat. Et si quidā fortasse intra ēccl̄am sunt qui nō dei/ sed sue gloꝛie sub religionis ꝓtextu deseruiūt: studet tamen eos aut si valet districte corrigere/ aut si nō valet equanimiter tolerare: r vel corrigēdo illos quasi filios amplectitur: vel tolerando quasi ab hostibus exercetur. Scit namq; q̄ per eoꝝ supbiā laceꝛetur vita iustoꝝ: scit q̄ in ei⁹ crimē exēdit quicq̄d taliū ꝓualitate peccat: si notā alteni criminis sustinere tantominus metuit/ ꝓto r capiat suuꝝ talia toleraſſe cognoscit. De illo quippe scriptū est. Et cum iniqs ꝑdutā⁹ est. De illo rursum dr. Lāguoꝛes nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Ēst ergo arrogātes/ r estimatione ꝓuentū vitā mozdēat innocētū. Scit eñ electoꝝ eccl̄ia/ r illoꝝ facta: robustā ꝓba tolerare: scit ꝓnoꝝ mēbꝛes tolerādo querētes: qr etsi querētes nō quiescūt: eoꝝ tamē ignominiam equanimiter suffert. Perpēdit ēppe qr ad duplex ei⁹ ꝓfectū ꝓficit: qñ eoꝝ meritis foris despicit/quoꝝ r intus vita lacerat. Notandū vero q̄ nō ait: nec multitudo locoꝝ vel donoꝝ extollat te: sed ait/ nec multitudo locoꝝ inclinet te. Dis et qui ꝓpaliter extollit: eoipso quo extollit inclinat: qr cuꝛ se exterius eriget/intus cadit. Beliu itaq; casum cordis in elatiōe intuens ait. Nec multitudo locoꝝ inclinet te. Acsi ꝙce arrogantiū sctē eccl̄ie dicere-

tur. Caue ne si vniuersitatis veneratione extolleris: ab interna intentione curueris. Sequit. ¶Depone magnitudinē tuā absq; tribulatione: r oēs robustos fortitudine. Quos alios sctē eccl̄ie robustos accipim⁹: nisi eos qui ad vicendi mundi desideria: r ceptis sublimibus r cōsummatis pfectibus cōualeſcūt. ¶Magnitudo itaq; eius in robustoꝝ suoꝝ vita cōstitit: qr tūc gloꝛiosioꝛ reddit/ cū p defensiōe veritatis ad mortē vsq; ab electis illi⁹ ꝓstanti virtute certat. Arrogātes igit viri subdūc⁹ de hoc mūdo aptis/ subducūs ad supna martyrib⁹: qr fortasse doctioꝛes valentioꝛesq; ꝓpositos abunde desse cōspiciūt: q̄si solos se remāsisse intra eccleſiā suspicant. Nā dū se ꝓferūt: ei velut cōsultēres illudūt dicētes. Depone magnitudinē tuā absq; tribulatione: r oēs robustos fortitudīe. Acsi aptis exꝓbatiōnib⁹ dicant. Nequaq; te magnitudinez habere ꝑfidas: qr subductis ꝓioꝛibus ꝑibus tā nō habes de quoꝝ vita gloꝛieris. Dicūt bec/pfecto: nescientes qr oportēs de⁹ eccl̄e suā dignā sine administratiōe nō deseꝛit. Nā cū fortes ad ꝓmiū vocat: eoꝝ vice debiles ad certamina roborat/ cū illos suspiciēdo remūerat: istis laboꝝ vires ḡa remuneret subministrat. De quib⁹ eisdē sctē eccl̄ie dr. ꝓ ꝓfib⁹ tuis patres tui sunt tibi filij: ꝓstitues eos ꝓncipes sup oēs terrā. In virtute/ ēppe antiquoꝝ patrū bi q̄ postmodū ꝓlati sūt subꝛogant: qr r cū ānosa arbusta succidunt: in eoꝝ robur tenera ꝙgulta succreſcūt. Hz arrogantes viri qualescere nō credūt q̄s infirmos aliq̄n nouerāt: r ꝓmutatos venerari despiciūt/ q̄s despicabiles fuisse meminerūt. ¶Ca. xxxv.

QUia vero in eo iustiores paucos: iniquos autē innumerosiores aspiciūt sicut r in tritura frugū maioꝛ est multitudo paleaꝝ: ita iustoꝝ vitaꝝ

er iniquoꝝ estimatione premnũr. Videt profecto q̃ nõnulli rectores illius tpali prãte subnisi/eiusdez prãtis elatiõe pascũtur. Videt q̃ religiõis reuerentiã quã huic mũdo pfes moriendo seruauerunt: bi exultando in terrenis gaudijs meliũt: r ppendunt quidẽ qz robusti sunt/si nõ fortitudine. Nã dñi tpali prãte fulciunt: ãsi quadã debilitate roborant. Quãto em exterius fortes sunt/tãto a cãctis fortitudinis viribꝰ intrinsecꝰ ẽsũt. Et idcir co ab arrogantibꝰ et dr. Deponere robustos fortitudine. Acsi aptẽ dicatur: illi tibi veraciter robuste inbeserant q̃ in te boc qd docẽdo locuti sunt viuẽdo renuerũt: nũc vero bi q̃ tibi pfidẽt visione robusti sunt/ nõ fortitudine: qz bonorabiles quidẽ se ostẽtare nõ desinũt: si tanto imbecilliores r contemptibiliores sunt/q̃to bonoris sui gloriã despici p veritate ptimescunt. Qd arrogantes quidẽ de plerisq̃ veraciter sentiũt: sed eo in elatiõis vitiũ corruunt/quo omnes quos pesse conspiciunt tales arbitrãtur. Neq̃ em debet plurimoꝝ malũ tendere in estimatione cunctoꝝ: qz etsi iniqui sunt quos cognoscẽtes dñudicãt/ nõnulli tñ sancti sunt quos ignorant. Triture quippe tps est: r adbuc grana sub paleis latẽt. Nulꝰ ergo ier area fructꝰ expectabilꝰ: si boc solũ in ea esse credit qd supficierenus videt. Igitur qz quos cernunt despiciunt: r in antiquoꝝ patrum ordinibꝰ bos quo nouit subrogari pertẽnunt: apte subiungitur.

¶ Me protrahas noctẽ vt ascẽdant populi pro eis. Acsi apte arrogantes dicant. Ignorantie tue obscuritate non agas: vt i loco fortium numerositatẽ subtroges infirmoꝝ. Populi quippe noie designantur: qui quasi vulgari cõsuetudine dediti/in cunctis q̃ appetunt passim viuunt. Noctẽ vo protrahere est vt pro robustis ppti ascẽdant: si p negligẽtiã agit/vt doctorum r fortiũ loca indocti ac debiles sortiãtur. Populi pro robustis ascendũt: qñ bi qui viuere inique didicerunt/pastorũ locũ peripiunt. Qd recte quidẽ dici poterat si bñs liter diceret. Arrogãtes em etiã cũ bona admonent: suspitionis sue vitium exercent. Nã plus sicut superius dictũ est increpando ferire appetunt/q̃ cõsolando refouere. Unde mox subiungit.

¶ Nec declines ad iniquitatẽ: hanc em cepisti sequi post miseriaz. Boc profecto arrogantes ecclesiam mi seriam vocant: q̃ despectã deo eiꝰ multitudinẽ suspicantur: r eo illã altiori elatione contẽnunt/quo et despectam deo funditus suspicantur. Dis igitur figurata expositione transcursis: iam nunc inferenda sunt que moraliter sentiũtur: vt figura ecclesie cognita: quã expressam generaliter credimus: audiamus etiam quid er bis verbis in singulis specialiter colligam⁹. Sit itaq̃.

¶ Capi. xxxvi.

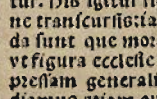

On te ergo superet ira vt aliquez oppzimas. Dis q̃ quẽ necesse est alienа vitia corrigi: se metipsum prius dz solerter intueri: ne dum altioꝝ culpas vicisscitur/ ipse vicisscendi furore superet. Plerũq̃ enim mentem sub obtentu iustitie ire immanitas vastat: r duz q̃ sit sequit zelo rectitudinis/rabiem explet furoris: iusteq̃ facere estimat quicq̃d ira nequiter dictat. Unde r modũ sepe vicisscendi transgreditur: qz mẽsura iustitie nõ frenat. Dignuz quippe est vt cum aliena corrigim⁹/ pri⁹ nostra metiamur: vt prius mens a sua accẽsione deferuear/ prius intra semetipsam zeli sui impetũ tranquilla equitate cõponat: ne si ad animaduertẽda vitia abrupto furore trabimur peccatũ corrigẽdo peccemus: r qui culpã dñudicando insequimur/ immoderate ferendo seuiamus. Nõ aũt iam correctio delinquentis/sed magis oppressio sequitur: si in vitione ira vltra q̃ culpa mererit extendit. In correptione q̃ppe vitioz subesse menti debet iracundia/nõ pcesse: vt executionẽ iustitie non dominãdo pueniat sed famulãdo subsequat: r norũ iudiciũ possessa impleat/non pcurrat. Bñ itaq̃ dr. Nõ te ergo superet ira vt aliquẽ oppzimas: qz vez si is q̃ corrigere nititꝰ ira superatur/ oppzimit anteq̃ corrigat. Nã duz plusq̃ debet accenditur sub iuste vltiõis obtentu/ad immanitatẽ crudelitatis effrenat. Qd pleriq̃ idcirco euenit: qz corda rectoꝝ min⁹ amori sunt soliusꝰ creatoris intẽta. Nã dum multa in bac vita appetunt: innumeris cogitationibus dispergũtur: r cũ subito subditoꝝ culpas reperiũt digne cũ deo eas iudicare nesciunt: qz corda sua in curis transitoꝝ sparsa/ad discretionis culmen colligere repente nõ possunt. Cõmoti ergo tanto min⁹ ad vicisscenda peccata libẽ equitatis inueniunt: quanto eam trãquillitatis sue tpe nõ requirunt. Unde cum beliu diceret. Nõ te superet ira vt aliquẽ oppzimas: quatenus easdẽ causas iniustitie r ire superantis exprimeret: illico adiũxit. Nec multitudo locoꝝ inclinet te. In tot q̃ppe locis inclinamur in quot supiacuis curis extendimur. Nã sicut locus est corpis spacium corpale: ita locus est mentis vnaquecq̃ intẽtio cogitatiõis: que duz huc illucq̃ impellit: si delectatione aliqua cogitationis sue libẽter occupatur/ velut in quodaz loco ponitur vr q̃escat. Nam quotiẽs victi tedio cogitatione in cogitationẽ ducimur: quasi fessa mente de loco ad locũ migram⁹. Tot itaq̃ loca culmen mentis inclinant: quot suborte cogitationes vnitatẽ bone intẽtionis dissipant. Recta efficit mens staret si vni cui debuerat cogitatiõi semp inbereret. Recta mẽs staret: si nõ se innumeris motibus supra mutabilitatẽ spiter-

neret. Sed dñs nunc ista pertractat: nunc ad alia labit: quasi p locoꝝ multitudinẽ a statu sue rectitudinis inclinat: r dñs p plura se tẽdit/ ab vna cui adherere debuit intentione se deiicit. Qui tñ mutabilitatis vsus ex prime prenaricationis vitio/iam quasi in naturam venit. Nam cũ stare animꝰ in semetipso nititꝰ: a semetipso aliquo modo etiã nesciendo deriuatur: humana nãq̃ alia ab vnaquaq̃ re cui intẽdit: fastidio impellẽte remouet. Sed dum inbianter cogitãda appetit: r repente cogitata fastidit/ docet q̃ aliunde pendet/que quolibet posita non requiescit. Ad illuz quippe suspensa est a quo formata. Et qz ad deum solũ appetendũ facta est omne aiẽ qd infra appetit minus est/iure ei nõ sufficit qd de⁹ nõ est. Unde est q̃ buc illucq̃ spargitur: r ab vnaquaq̃ re vt dicim⁹ fastidio impellente remouet. De lectatiõis vez auida ẽrit quo pauset: vnũ ꝑo quem sufficienter habere poterat amisit. Unde nunc p multa ducit vt qz qualitate rerũ non põt/saltẽ varietate satietur.

¶ Capitulum. xxxvii.

Sancti autem viri quia cauta se obseruatione custodiunt/ ne ab intẽtione sua mutabiliter dissoluantur: r qz idez esse appetũt/ ad cogitationẽ qua deũ diligũt se solerter astringunt. In cõtẽplatione nãq̃ creatoris boc accepturi sũt vt vna semper mẽtis stabilitate pfruant. Nulla eos tunc mutabilitas dissipat: qz. s. eoꝝ cogitatio sibimetipsi semp idẽmitis pseuerat. Boc ergo cũ labore nũc conãtes imitant: qui post in munere gaudentes accipiũt. Cui se ppbeta imutabilitati ꝑtute amoris astrixerat cũ dicebat. Unã petij a dño bãc requirã: vt inhabitẽ i domo dñi. Huic Paul⁹ vnitati itẽtiõe adbeserat dicens. Unũ qd retro est obliti: ad ea que ante sunt extẽtꝰ/sequor ad palmã

supzne vocationis rpi. Nam si ad in eorum corde humanit⁹ diffluit: mor hoc discussio seuera restringit: z cum quasi puerliter cogitatio labitur/iuuenili mor coercione refrenatur. Ū fit vt sparsam mentem cōtinuo colligāt: z in vna quā tum ualent cogitatione cōponāt Quia igitur status mentis cogitationuz mutabilitate curuat: recte ab beliu dz. Nec multitudo locoz inclinet te. Sed sepe dū viri iusti animus in ipsa intētionis sue arce consistit: cum omni mutabilitatis se sparsione colligit: dū quicquid in se supflue obrepit pmittit: ipsa sue rectitudinis gloria tangitur: z in tumore ppie pſumptōis eleuat. Qui ēm magna agit: ꝙuis se humilia sentiat/scit tñ magna esse q̄ agit. Nam si magna esse nescit: ea proculdubio minime custodit. Que dū custodire negligit: aut in eis minime proficit/aut ea fundi⁹ amittit. Dū ergo bona nostra opa scire necesse ē vt custodiamus: ex ipa coz scientia elationis aditus panditur: z ad operātis coz culpe manus admittit/qua vastāte rapiatur. Mira sūt dispensatione agitur: vt cōditor noster subleuatuz pſperis animū subita cōcussi tentatione pmittat: quatenus semetipsum in infirmitate verius videat: z ab eo quē de virtutib⁹ sūpserat/iam seipso melior elationis fastu descendat. Unde z bene nūc subditur. ¶ Depone magnitudinem tuam absq; tribulatione: z omnes robustos fortitudine. Robusti q̄ppe sunt motus cordis cū nulla nisi que virtutis sunt sentiunt. Sed magnitudinē z robustos motus deponim⁹: qñ pulsante virio cogimur pensare ad sum? Robustos motus deponim⁹: qñ tā non de virtute attollunt: sed cum culpa cōscientie obruit/de ipsa quā patimur infirmitate formidam⁹. Multū nāq; de se animus pſidit/ qñ sibi ad votū vires supperere cōspicit. Jā sibi fiduciā sciteq; arrogat: iam se idoneum etiā ad cūcta ꝓtutum culmina/q̄ sola cogitatione ceperit putat. Sed cū būc tētatio subito oborta trāsuerberat: eas q̄ nate de ꝓtutib⁹ fuerāt/ clamas cogitationes fundit⁹ turbat: quasi securā quippe vbē inopinatus hostis ingredit: z repētino gladio supbox ciuiū colla ferunt. Nihil ergo tunc nisi cōtinu⁹ luct⁹ agitur: dū capta vbs aia a magnatoz suoz gloria cede interueniente vacuat. Unde nūc dz. Depone magnitudinē tuā absq; tribulatione: et cordis mot⁹ quos er recto ope robustos habueras/depone: qz iā in ipsa aduersitatis tētatione pſideras/ꝙ frustra prius de te magna elatus estimabas. Que vez magnitudo idcirco absq; tribulatione deponēda dz: qz nimiz cū p tentationem humilitatis pficit: pspera est ipsa aduersitas q̄ mentē ab elatione custodit. ¶ Capitulum. xxxviij.

Sed tñ sine magna tribulatione nō agit: cuz trāquilla mens irruēte tentatione q̄si repētino hoste turbat. Jpa nāq; tētationis aduersitas dum se mēti inserit/q̄si in illa tenebras gignit: eāq; obscuritate sue amaritudinis turbat: q̄ apud se oudum ꝓtutū dulcedine irradiāte clarue rat. Unde z apte subiūgit. ¶ Ne protrahas noctem vt ascendāt populi pro eis. Nox quippe protrahit cum suborta de tentatione tristitia cōsolatione cōcita non finitur. Nox protrahit: qz meroz animi cōfusio cogitationib⁹ elongatur. Nā dum mens posita in tentatione cōsiderat ꝙ a virtutis sue pristina soliditate repellitur: supductis meroribus quasi quibusdā tenebris cecatur: atq; ab omni luce gaudij eius oculus clauditur: dum sollicita trepidat/ne boc quod esse oudū ceperat funditus amittat. Unde z bene dz: ꝙ in hac nocte pro robustis populi ascendūt: quia vez ꝙ in boc merore tentationis ꝓ robustis motibus indigne cogitationes et multiplices in corde pſiliunt. Nā dum se in perturbatione cōspicit: iam pene amisisse qđ fuerat/fluct⁹ in se innumeros tumultusq; coacernat: modo tranquillitatē suam q̄ perdidit doleat: modo ne vsq; ad prana opera corruat pertimescit: modo I quo culmine est z erat meminit: mō in quovitioz pfundo p delectatione iacear attēdit: modo ad resumēdas vires se repat: modo se eas posse resumere ḡſi victus iam fractusq; desperat. Cū ergo ad su pradictā mentē tā multiplices cogitationes pdeunt: bāc quasi in nocte populi resurgētes premunt. Quos nimirū pplos nō p se/sed p diuine pfectionis auxilium ppbeta subigere se posse pſumpserat cū dicebat. Protector me⁹ z I ipo spera ui subiciēs pplos sub me. Sanctis ꝙppe mentib⁹ ppli subiugunt: cū ab eis p districte severitatis ꝓsentiam cogitationes stulte dissiliunt: vt nō per abrupta phantasmatū rapiant: sed rationi subdite a corde humiliter conquiescāt. Qz ergo postus in tentatione animꝰ qui de se in pſperis maiora pſumebat: tumultus spei desperationisq; tolerat: recte nūc dz. Ne protrahas noctē vt ascendāt populi pro eis. Acsi apte diceret. In tentatione deprehensus citius tenebras meroris incide/ne q̄ in trāquillitate de te alta senseras/in perturbatione ꝙ deseri⁹ cogitationū te caligine cōfūdas. Quod recte beliu diceret⁹ si cui diceret/scirez. Nax bec beato iob tanto min⁹ cōgruit quanto ab illo omnia altius sciūtur. Qz vere (vt sepe diximus) arrogantes presumunt docere quod non debent: vsq; ad contumeliosa increpationum verba dilabuntur Unde z subditur. ¶ Cauc ne declines ad iniquitatem: hāc elegisti cepisti sequi post miseriam.

Iniquitatem post miseriam sequitur: qui post mala pro correctione fustinet/ferenti corde impatientie se facibus inflammat. Qđ beatum iob ꝓpetrasse beliu credidit: quia eū intra flagella positū liberius effari vocibus audiuit: videlicet nesciens q̄ omne quod dixit/ non boc de iniquitate impatientie/sed de virtute veritatis ꝓtulit: quia ab interni iudicis sententia nec cum se iustificaret errauit.

¶ Capitulum. xxxij.

Sed considerandū valde est qđo cuz diceret ne declines ad iniquitatem: de eadem iniq̄tate primus subdidit hāc esse cepisti sequi post miseriam. Quid est boc/ꝙ dū ad eam declinare vetat: de ea prius quasi ad quaz declinatum iā fuerit damnat/nisi ꝙ arrogitez vel plus videri iudices ꝙ consolatores volūt? Usi nonnunq; ex districtis sententijs ferūt/q̄ nata i coz de suspicant: z primū certa sit culpa delinquētium/profertur inflectio districta verboz: z ante p sententiā pcutitur: ꝙ pdeat quod seriat. Quāuis z iusti viri plerunq; prauis z occultis cogitationibus obuiant arguendo: sed cū per eadem cogitationes aliqua q̄ precūt opera demonstrantur: plerunq; ab auditoribus suoz cordibus ea vitia que necdum plata sunt manu correctionis eradicant: sed iam illis subsequi conspiciunt er alijs que pcedunt. Sicut esse corporales medici quasdā egritudines iā venisse inueniunt: quasdā ꝓ ne vt venīat medent: ita doctores sancti aliqñ inuenta vulnera saluti restituūt: aliqñ ꝓuagunt in mentibus ne vulnerent. In quib⁹ hoc soleter intuendū est: qz sicut certa plerunq; cum aspitate redarguunt: ita incertis vitijs z cum tranquillitate contradicunt: certa ferientes increpant: in certa premunientes demulcent. Quam quia arrogantes vi

Quid iniqtatē secq̄ postmi seriam

Qđ.

Ad arrogātes.

Contra arrogātes.

ri discretionis regulam nesciunt sui aruz tacullis sicut nota sic incognita: sicut certa/sic etiā incerta cōfigunt. Ū nūc ab bestiu dicitur. Caue ne declines ad iniquitatem: hāc esū cepisti sequi post misericā. Qz ꝯo ea q̄ subnexa sunt lōgioꝛ allegatione ꝓtrahunt: istum libellū hoc fine cōstringimus/ ne imoderatius extendamus.

¶ Finit Liber. xxvj. Moralium sancti Gregoꝛij.

¶ Liber Moralium sancti Gregory pape. xxvij. in expositione beati Job capit. xxxvj. sed libri moralis Capitulum. j.

B

Quisquis de magnis dictis arrogantiū sumere scientiā nititꝛ: ꝑuidere solerter debet/ne hoc qđ eoꝛ sciētia alteꝛ tumet imitet: ne cū virtutū flore mowitia colligat: z in eo ꝙ loquēdi notitiā affequt/ viuēdi se impitis trāffigat: dos nā ꝙ cū fortia dicere audimus/ ſz tū de dictis foꝛtib⁹ sumere cōspicim⁹ ā ſſ doctrine oꝛtū ingressi/ de spinis rosas attingim⁹. Discreta ergo nobis sollicitudine opus est: z carpere qđ redoleꝛ/ z cauere qđ pūgit: ne si forte improuide dictoꝝ flos legit/ incauta legētis man⁹ morum spina lacerēt. Deliu itaq; doct⁹ et arrogans: ꝓfert aliqđ qđ redoleat/ aliqđ qđ pungat. Sic igit sumēdā est de eius doctrina qđ fragrat: vt tū sollicite cauendum sit de elatione qđ vulneꝛat. Qui multa quidem superi⁹ moꝛaliter intulit/ ſz in verbis sequentibus ad sola se malos nōn- ꝓphetie arcana sustulit: ima esū lā ꝙ hec spūs p moꝛalitatis deseꝛit/ z ad prophetie summa conscendit. Nec miran pheti e dū/ ꝙ vir arrogans impleri ꝓphetico spū potuit/ cū saul etiā in numero ꝓphetaꝝ fuit. Ꝟz hoc de saule ꝛur dicim⁹/ cū ex visione angeli ac cepisse ꝟba rōnabilia z asinā nouerim⁹. Sed sicut irrōnale asal rationis ꝟba edidit: nec tū ad ꝓmutationē nature rōnalis accessit ita sepe q̄libet indignus sertā ꝟba p ꝓphetie spūs accipit: sed tū ad ꝓmerendā sanctitatis gloꝛiā non ꝓmigit: vt z supra se loquēdo emineat/ z infra se viuēdo toꝛpescat. Unde nūc bestiu redēptoꝛis nr̄i aduentū humilē nō humilis cōspicit: z cuz ꝓphetando ꝓdicat/ quē elatis moꝛibus impugnat/ dicens. ¶ Ecce deus excelsus in foꝛtitudine sua: z nūl⁹ ei similis in legislatoꝛibus. Acū aperte dicat: qui humilis videbitur in infirmitate excelsus manet i foꝛtitudine. Paulo hoc etiam attestāte/ qui ait. Qz etsi crucifixus est ex infirmitate/ sed viuit ex virtute dei. De quo recte subiūgit. Nullius ei similis in legislatoꝛibus. Legislatoꝛ moyses: legislatoꝛ iosue: legislatoꝛes etiam ꝓphete: legislatoꝛes cunctos dicere possumus: quos ex lege admonuisse recta ꝑpm scimus. Ꝟz huic mediatoꝛi in legislatoꝛib⁹ similis nullus est: quia isti gratuito vocati et peccatis ad innocentiam redeunt: z ab his qne intra semetipsos experti sunt predicādo alios reducunt. Redemptoꝛ autem noster homo sine peccato est/ filius sine adoptio ne: nec perpetrauit vnꝙ quod redarguit: sic mūdo ex humanitate loquitur: vt tamen eidē mundo añ secula ex diuinitate dominet. Hunc mediatoꝛez dei z hominum q̄dā legislatoꝛibus simile fuisse crediderit. Ꝑā req̄rēti que dicūt homines ee filiū hois. Respōderunt discipuli dicētes. Alij ioannē baptistam: alij heliam: alij hieremiam: aut vnum ex ꝓphetis. Sed nimirum petrus ꝙ excelsus in foꝛtitudine esset/ aspuit: cum eum veraciter intuens: a legislatoꝛ equalitate discreuit: dicens. Tu es xps filius dei viui. Unde recte de illo sponsa in canticis canticoꝝ dicit. In lectulo meo per noctes que siui quem diligit anima mea: quesiui illum z non inueni. Et paulo post. Inuenerunt me vigiles q̄ custodiunt ciuitatē. De quibus rursum dicit. Uulneꝛauerunt me: tulerunt pallium meum. Quos utq; percunctatur dicens. Num quem diligit anima mea vidistis? Paululum cum pertransissem eos/ inuenit quē diligit anima mea. Dilect⁹ nāq; ꝙ noctes in lectulo queritur: quia intra secreta coꝛdis cubilia in tribulatione spirit⁹ desideratur Quem tamen querens sponsa nō inuenit: quia electa quelibet anima tam quidem amoꝛis eius facibus flagrat: sed adhuc quesiti negatur ſpecies/ vt mentis desiderium crescat: z quasi in siti aqua subtrahit: vt eiusdem sitis estus augeatur: z quo hanc diutius sitiēs desideraꝛ/ eo quandoq; cuz inuenerit auidi⁹ sumat. Sed hanc querentem vigiles inueniunt/ eamq; vulneraꝛant/ z eius pallium tollunt: quia vnam quāq; animam redemptoꝛis sui nō speciem requirentem: cum sollicīti doctoꝛes inueniunt/ hanc ꝙ ꝓdicationis verbum celestis amoꝛis spiculis vulnerāt: z si qđ ei adhuc de veruſta ꝑuersatione tegmē inest subtrahunt: vt quo erutis ab huius mundi onere redditur/ eo is qui querit ab illa citi⁹ inuenia tur. Bñ añt subditur. Paululū cū pertransissem eos inueni quem diligit anima mea: qz visionis eius mens auida/ nisi ꝓphetarū estimatione/ nisi patriarchaꝝ celsitudinem/ ni si cunctoꝝ hoim mensuram transcēderet/ supra eū qui est extra hominēs nō inueniret. Transire ergo est vigiles etiam eos quos miratur anima in eius comparatiōe postponere. Et tunc is qui ꝛeuera ē cernitur/ si hō quidā/ sed tū extra mensuras hoim) credatur. Ū hō nunc oꝛ. Nullus ei similis in legislatoꝛibus. Sed is videlicet ꝙ infirmitatem carnis nr̄e obtutib⁹ apparēs dū alios reꝓbat/ alios vocat mira iudicia exhibuit: q̄ a nobis z cogitari possint/ z comprehendi non possint. Ait nāq;. In iudicium ego in hunc mundū veni: vt qui nō vident/ videant: z qui vident/ cecꝛi fiant. Et rursum. Confiteoꝛ tibi dñe pater celi z terre: qz abscondisti hec a sapientib⁹/ z prudentib⁹ z reuelasti ea paruulis. In quib⁹ nimirū iudicijs iudea repellit/ gentilitas aggregat. Quod vez factum mirari possumus/ ſz pscrutari nullatenus valemus. Unde z bene nunc ab heliu subdit. Quis poterit scrutari vias eius: aut q̄s audet ei dicere: operat⁹ es iniquitatem? Acū dicat. Cuius perscrutari actio nō potest/ quo pacto reprehendi pōt? Nemo enī bene iudicat qđ ignoꝛat. Tanto ergo debemus sub eius iudicijs stūdo requiescere/ quāto z ratione iudicioꝝ illius cernimus nos non videre. Unde z bene subditur. ¶ Capitulum. ij.

Memento ꝙ ignoras opus eius de quo ceciderunt viri. In scriptura sacra aliqñ viri angeli/ aliqñ aūt pfecte vite hoies memoꝛant. Nā quia aliquando vir angelus dicitur: Daniel ꝓpheta testatur dicens. Ecce vir gabriel. Rursum qz viroꝝ nomine pfecte vite homines exprimuntur in prouerbijs sapientia loquit dicens. O viri ad vos clamito. De domino igitur viri canunt/ cum ei⁹ nobis potentiam vel superni spiritus/ vel perfecti quiq; doctoꝛes intelligūt. Sed tamē opus ei⁹ ignoraꝛ: qz nimirū iudicia illius ipsi ēt qui hunc prediçant impenetrata venerant. Et sciunt ergo qđ predicant/ z tū ei⁹ opera ignoꝛāt: quia cognoscūt p gratiā eum a quo facti sunt: sed eius iudicia cōprehēdere nequeunt/ q̄ ab illoꝛ etiā suꝑipsos fiunt. Quod esū opponens deus perspicue in sua actiōe nō cernit/ psalmista testat dicens.

B

Cas. j. 4.

B

1. Cor. 15. b. Legislatores

Matth. 16. d.

Job. 9. b.

Matt. 11. d.

Daniel 6. k.

Judicia dei incōp. hēsibilia sūt

Ps. 17.b. Pē. 35.b. Eccls. 11.b. Exemplum. D Rūsio Hūdā.

Qui posuit tenebras latibulū suū Et rursum. Judicia tua abyssus multa. Atq; iterum: Abyssus sicut pallium amictus ei⁹. Hñ hñ etiā per Salomonē dr. Sicut ignoras que sit via spūs: z qua rone ppingant ossa in ventre pgnantis: sic nescis opa dei/qui fabricator est oim. Ut cū vnū c multis loqr/duo ad hāc lucē paruuli veniūt: sed vni dat vt ad redēptionē p baptisma redeat: alter añ subtrahit/q̄ hūc regenerās vnda pfundat. Et sepe sideliū filius sine fide rapit. Sepe infidelis accesso fidei sacramēto renouat. Sed fortasse aliquis dicat/q̄ hūc deus acturū prauе etiā post baptisma nouerat: z idcirco eū ad baptisma non gdūcat. Qō si ita est pterā quoniā à peiudubio prjudq̄ sint ppetrata puniunt. Et quis ita recte sentiēs dixerit: qr oīb⁹ deꝰ alios ppetratis facinorib⁹ liberat: et hec in alijs z tā nō ppetrata cōdēnat: Occulta itaq; sunt eius iudicia: q̄ta obscuritate nequeūt cōspici/extra debēt hūilitate venerari. Dicat ergo. Memēto q̄ ignoras opus eius de quo cecinerunt viri. Acsi apte diceret. De quo fortes dq̄ locuti sunt eiꝰ opera tue mētis oculis abscōdūtur; qr mensuras tue notitie eoipso quo humanitate circūscriberis transeūt. Seq̄t. Oēs homines vidēt eum: et vnusquisq; intuetur pcul. Oīs homo eoipso q̄ rōnalis est cōditus debet er rone colligere eū q̄ se cōdidit deū esse. Que nimirū tā videre est oīationē illiꝰ rōcinando cōspicere. Cum vero dictū sit: oēs homines vident eū/recte subiungit: vnusq̄sq; intuet pcul. Procul q̄pe eū intueri est/tā nō illū p spēm cernere: sed adhuc ex suoꝝ operuꝫ admiratione pēsare. Procul illū hic etiā electi pspiciunt: quia necdū claritatē illius per acumen intime visionis apphendunt. Cui etsi tā per amorē iuxta sunt: adhuc tā nō ab illo terrene inhabitationis pōdere disiunguntur: z q̄uis ei bene viuendo inhereāt/cōtemplatiōis eiꝰ specie lōge se esse suspirant. Que nimirū reprobi etiā cuz in iudicio venientē viderint/pcul intuent: qr nō eū i diuinitatis forma/sed in sola que z cōprehēdi potuit humanitate cōspiciūt: qr vc⁹ eoꝝ oculos reducta tū ad memoriā sua male gesta reuerberant: et dum eius bīanitatē vident: cuius diuinitatis clarjtatē nō vidēt/miro modo ab eius visione quem cōspiciūt longe fiunt.

Deū ex eternū

¶ Capitulum. iij.

Ed cuz dr. Memēto q̄ ignoras opus eius: ac deinde subiūgit. Oēs homines vidēt eū q̄ (sicut dixim⁹) videre/ est trāscēdētē oīa ei⁹ essentiā ex ratione colligere valde mirandū est q̄ ipm cernim⁹/z ei⁹ opus ignoramus. Dubiū q̄ppe de ei⁹ essentia nō sum⁹: z tñ i ei⁹ iudicijs ieerti remanem⁹. Patet nobis q̄: summū est: abscōditq̄ minimū. Adhuc⁹ q̄p pe sunt ei⁹ opa q̄ ipe: z agēte cernim⁹: iz in actiōe caligam⁹: qr vc⁹ cur ad fiat incertū est: iz ds sit qui hec incerta faciat/incertuz nō est. Dicat ergo memēto q̄ ignores opꝰ eius de quo cecinerūt viri/oēs homines vidēt eū: vnusq̄sq; intuet pcul: qr eū cui⁹ iudicia minime cōprehēdimus/esse p rōnem videm⁹ quē tanto adhuc pcul cernimus/q̄nto ab eius fortitudine nubilo infirmitatis nostre separamur. Seq̄tur. ¶ Ecce deus magnus vincens sciētiā nostrā. Superi⁹ dixerat: ecce deus excelsus: nūc iterū dicit/ecce deꝰ magn⁹. Quid est qō de deo loqūs/ecce dicit/z ecce reperit: nisi q̄ ecce dicimus de ea re quā in psenti monstramus: z q̄ deus vbiq; psens est/cū de illo ecce dr: etiā nō videntib⁹ adesse memorat. Bene añt cum vincere sciētiā nostrā narrat/quē videri ab oīb⁹ dixerat: qr z sic ex ratione conspicitur: vt magnitudo tñ illiꝰ nulla nostri sensus subtilitate penetretur.

Quicquid n̄ dq̄ de claritate eiꝰ magnitudinis scim⁹/infra ipsum est: z tāto ab eius scientia lōge repellimur: quāto ei⁹ potētiā nos q̄ bene disse suspicamur. Sī q̄uis mēs nostra in altū rapiat/eius tū magnitudinis immensitate transcendit. Cuius tūc aliq̄d q̄si ex pte cognoscim⁹/q̄n eū nos digne cognoscere nō posse sentim⁹. Seq̄t. ¶ Numerus annoꝝ eius inestimabilis. Dicere vc⁹q̄ eternitatē voluit: et ipsam eternitatis longitudinē annos vocauit. Cū eñ breuitatē temporis dilatare volum⁹/momenta p horas/horas p dies/dies p menses/mēses añt p annos extēdimus. Quia ergo pamplū quiddā dicere voluit: sed q̄d diceret/latiꝰ nō inuenit: ideo annos sine estimatiōe numeri multiplicauit/dicēs. Numerus annoꝝ eiꝰ inestimabilis: vt dū ea q̄ apud se sunt plura multiplicat: eternitatis longitudinē se metiri nō posse infirmitas hūana cognoscat. Tende itaq; oculū in eternitatē vt videas deū: vel q̄n est a principio: vl quousq; z nusq̄ finis sup̄ior/qz esse nō incipit: nusq̄ finis inferior/qz esse nō desinit. Intra ipsum oīa coangustant: ipse eo circa/oīa sine spacio extendit: sine loco dilatat. Ecce cūcta q̄ facta sūt: ea ipsa circūscriptione qua creatura sunt: superiori z inferiori fine cinguntur. Lege esi sua qz dū esse incipiūt: festinat nō esse. Sed q̄d mirabiliter accepersūt: vt q̄uis ea finis supior lchoat: finis tñ inferior non stringat: z iz esse incipiāt/esse in ppetuū nō desinūt. Horum vero eternitas idcirco summe est eternitati dissimilis: qz eterna esse ceperunt. Cū ad extrema pspicim⁹ horū finē q̄ nō deest nō cōprehēdimus: eoꝝ tñ initia cernim⁹/cū mētē retro revocamus: z dū sīn eis infra supraq; aīm ducimus/nō ex primus vbiq; sunt: sed videmus ex quo. Deus añt qz quasi quiddā in eo p eternitatē lōgū est q̄ nec initio orīt/nec fine termināt: nec er quo in semetipo recipi nec quousq; pt: dicat ergo numerus annoꝝ eiꝰ inestimabilis. Per hoc ergo q̄ annoꝝ illius numerus dr diutinū ei⁹ esse ostendit. Per hoc vero q̄ inestimabilis memorat: hoc ipsum esse infinitū z incōprehensibile demōstrat. Sed qz hūanis mētib⁹ innotescat/agnoscim⁹ dū oēs boies vidēt eū: z qz ei⁹ magnitudinē admirant cernim⁹/dū annoꝝ ei⁹ nūerus inestimabilis habet: restat vt etiā q̄d agat audiamus. Seq̄tur. Cap. iij.

Duo genera storuz.

Vi auferi stellas pluuie: z effudit imbres ad instar gurgitū. Duo in hac vita sunt genera iustorum. Unuz vez bene viuentiū sed nulla docentium: aliud vero recte viuentiū z eadē recta docentiū sicut z in cell facie alie stelle/pdūt quas nulle pluuie subsequuntur: alie/pdeunt que arentez terrā magnis imbribus inundant. Igitur quotiens in sancta ecclesia recte quidem viuunt/sed tamen predicare eandē rectitudinem nesciūt: stelle quidem sunt/sed in siccitate aeris nate: quia per exemplum bene viuendi lucere ceteris possunt: sed per predicationis verbuz pluere nequeunt. Cū vero in ea quidē z recte viuūt: z alios eandē rectitudinem verbis predicationis influunt: quasi ad proferendas pluuias in celum stelle producuntur: que sic vite sue meritis lucent/vt etiam sermōe predicatiōis pluāt. Aī non in hoc celo astrum pluuie moyses extitit: qui cum de supernis emicuit/corda pecantiū quasi arentem inferius terram sancte exhortationis pluuiam ad vbertatem germinis infudit? An non Esaias astrum pluuie ostēsus est/ qui in eo quod lucez veritatis previdens tenuit/siccitatem infidelium prophetando annuncians rigauit: An nō Hieremias z ppbete

Astrum pluuie

ceteri velut in celo positi astra pluuie fuerūt: q̄ in p̄dicationis culmine efecti dū prauitatem peccātū libere īcrepare ausi sunt: quasi vere nos guttis obcecatiōis būane pulueré rigando īserunt. Quos vē alias ab hac corruptibili carne susceptas: qz ex p̄ti vita supna iudicia auferūt/ quasi a celi facie stille pluuie subtrahunt: t ad occultum astra redeūt/ dū peractis suis curibus sc̄oz aīe in thesaurīs dispositionis intime recōdunt. Sed qz terra areſceret/si subductis stillis pluuie supna fundit⁹ fluēta cessaret: recte dr. Qui aufert stellas pluuie: t effundit imbres ad. ¶ Star gurgitū. Nā cū ppbetas abstulit / coz vice dūs apl̄os misit: qui in similitudine gurgitū plueret/postq̄ subductis antiquis patrib⁹ exterioza legis p̄dicamenta tacuissent. Stillas ergo pluuie abscōdit: t ad instar gurgitum imbres fudit: qz dū p̄dicatores ad legis secreta t intima retulit/ per dicta sequentium vberiozvis p̄dicationis emanauit.

¶ Capitulum. v.

A Here. Stille pluuie

DOnsunt quoq̄ p stillas pluuie scī apl̄i designari: de quib⁹ iudee reprobate p hieremiam dr. Prohibite sūt stille pluuiaz: t serotin⁹ imber no fuit. Stillas ergo pluuie dūs abstraxit/ atq̄ ad instar gurgitū imbres fudit: qz cū de iudea p̄dicātes apl̄os abstulit/ doctrie noue gratia mundū rigauit. Ō vtrū q̄ factū in ecclesia potest nō incōuenīēter intelligi: qz cū solutis corporib⁹ ad secretos supnoz sin⁹ apostolozuz alas retulit: ōsi a celi facie stillas pluuie eabscōdit. Sed abstractis stillis pluuie in more gurgitū imbres dedit: qz etiam reductis ad supna apl̄is/ p expositoz sequentium linguas diuine fluēta scientie diu abscōdita largioz effusiōe patefecit. Nā q̄ illi sub b̄euitate locuti sunt/ hoc exponēdo isti multipliciter aperūt. Unde t nō immerito ipsa expositoz p̄dicatio gurgitibus cōparat: qz dū multoz precedentiū dicta colligit: ipsi in eo q̄ astruūt/ p̄fundius dilatant. Nā dū testimonijs cōungit/ quasi ex guttis gurgites faciunt. Quoz verbis dū quotidie gēntilitas docet: qz pcoz mēs celestem scientiā accipit: quasi stās in terra aqua gurgites ostēdit. Sed nequaq̄ se efficacz apl̄is expositores i sciētia preferat: cū exponēdo latius loquunt. Ideminusc q̄ppe incessanter debēt/ p quos eruditē sciētie inuēciones acceperunt. Unde t apte subiungit. ¶ Qui de nubibus fluunt. Ni q̄ppe de nubib⁹ gurgites fluūt: qz nisi er sanctis apl̄is vis intelligētie nō inciperet/ nequaq̄ per doctoz ora largior manaret. In scriptura cēm sacra aliq̄n p nubes mobiles q̄q̄ boies: aliq̄n ppbete/ aliq̄n aūt apl̄i designant. Per nubes q̄ppe mobilitas humane mētis exprimit: sicut Salomon ait. Qui ventū observat/ nō seminat: t q̄ considerat nubes nunq̄ metit. Ventū pculdubio immūdū spiritū/ nubes vero subiectos ei homines appellat: quos toties huc illuc impellit et revocat/ quotiēs tētatiōes eius in eoz cordibus suggestionū flatibus alternat. Qui igit ventū obseruat: nō seminat: qz qui tentatiōes venturas metuit/ coz ad bona opa nō pponit. Et q̄ p̄sideraī nubes/ non metit: qz is q̄ ante humane mutabilitatis terroꝛē trepidat / mercedis eterne retributione se p̄muat. Per nubes ppbete figurant: sicut p psalmistā dr. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. i. occulta sciētia in ppbetis.

¶ Capitulum. vj.

DEr nubes quoq̄ apl̄i designant: sicut p Esaiam dr. Mandabo nubibus ne pluuiant super eā imbrem. Ipsi igitur stelle: qz vite meritis lucēt: ipsi nubes/ qz arentem nīi pectoris terrā celestis intelligētie fluentis rigāt.

Esaie. 60. b.

SI essi nubes non essent/ nequaq̄ eos intuens ppbeta dixisset. Qui sunt isti q̄ vt nubes volāt: Imbriū itaq̄ gurgites de nubibus fluūt: qz p̄funde p̄dicationes sequentiū intelligente originem a sctis apostolis accepe:it. De quib⁹ adhuc nubibus apte subiungit. ¶ Que preterunt cuncta de super. Nubes: cū desup aeré p̄terunt/ si i celo oculos attollimus/ nō celum sz ipsas intuemur: nec visus noster etbereas plagas penetrat: qz ei illas ipsa sua infirmitas occultat: t cum de celo sol rutilat/ p̄tius inter fuso aere pascit: vt post i celo solis radios cōtemplet. Qz ergo carnales boies sumus/ cū supna appetere nitimur/ quasi in celum oculos leuamus: t velut in celo aciem intendim⁹: qz p̄ssi vsu rerū corpa lium docere spūalia conamur. Sz quia trāsire intellectus noster ad diuina nō sinit/ nisi p̄tius per sanctorum p̄cedentium exēpla formetur: quasi iam celum noster oculꝰ suspicit/ sed nubes videt: qz comprehendere ea q̄ dei sunt appetit: sed vir mirari ea que hominibus collata sunt pōt. Ūū t ista dr. Illuminans tu mirabiliter a montib⁹ eternis. Quia cū orientem solem contemplari nonualet: irradiatos mōtes aspicit: t quasi sol ortus sit deprehendit. Ex eternis ergo mōtibus nos deus illuminat: qz p admiratam vitā patrum p̄cedentiuz radio nos sue claritatis illustrat. Ecce in studio deuotiōis dūice et charitatis accendimur: sed in hac deuotione atq̄ charitate melius harum nubium contemplatione formamur. Quid cū deuotius petro: quid charius ioanne? Ille per deuotionez fluida maris dorsa calcare nō timuit: iste per amorem in ipso auctorze nostri pectoze requieuit: t quia ad corporalis cene refectionem venerat/ spirituale pabulum de sinu redemptoris sumpsit.

¶ Capitulum. vij.

SEd qz signari p nubes etiā ppbetas diximus necesse est vt adhuc ad medium sup̄ioz patrum exēpla deducam⁹. Ecce cū preceptis celesti bus subdi p obedientiā cupimus: cōsideratis antiquoz patrū vestigijs inuamur. Quid cū abrā obedienti⁹/ qui ad vnam vocem dūicā cognatos ac patriā deseruit: t p adipiscenda eterna hereditate ipsuz ferire nō trepidat: quem senem iā t pene moriturus acceperat heredem. Cum patientie ei⁹ rutem ap̄p bendere conamur / precedentium exempla conspicimus. Quid enim isaac patientius qui ligna portat: de holocausto interrogat: atq̄ post paululum ligatur: et non loquit: are superponitur t nō reluctatur? Quid ergo isto viro dici patienti⁹ potest: qui quasi ad solatiuz ducit ac requirit: ad. ferendū ligatur t cōficescit: t oblaturus holocaustū interrogat: offerēd⁹ in holocaustū tacet. Cū accingi ad labozz toleraniam nitimur/ exēplis p̄cedentiū informamur. Quid cū iacob labo riosius/ q̄ apud labā tā longo tpe ppinquus iure cognationis/ opa exercuit seruitutis: t vicē obsecutus est famuli vt p̄futurē p̄mijs heredis? Cū arce p̄tinentie t castitatis ascendere nitimur: exēplis p̄cedentium sublenamur. Quid ei ioseph castius: qui ad desiderium petulātis dñe tugo luxurie p̄cmi nō potuit etiā captiuus? Et quidē boibus extitit seru⁹: sed ō dñante nequitiam t in seruitio liber fuit. Cū māsuetudine repleri cōcupiscimus precedētiū exēplis adiuuamur. Quid cū moyse māsuetu⁹: q̄ cōmissi sibi populi seditione toleraret: t tū ira/ cente dūo p eisdē suis psecutoribus rogat: seq̄ p illis diuino furori obiicit: qz in sctō eius pectoze et ex psecutione charitas igneſcit. Cū ō aduersa mundi firmare mentē p cōstantiā nitimur/ precedentiū p̄sideratiōe fulcimur.

Jsaac. Jacob Ioseph Moyses

Quid est iosue constantius: q̄ ad explorandā gentiū qualitatē missus/nec p̄ceritatis magnitudinē/nec numero stātis multitudinez expauit. Unde z casāe gētes quas explorādo nō timuit/et stiando p̄stranit. Cū benignitatis culmen apprehendere conamur/p̄cedētiū exemplis instruimur. Quid est samuele benignius: q̄ de principatu regendi ppli dejectus/successorez sibi humiliter requirit: inuentūq; vngit in regē: unctū mox tolerat p̄secutorē. a quo ne moriat trepidat: z tm̄ ne ei dñs irascat rogat. Ipse q̄ppe si mitteret alt. Audiet saul z interficiet me. Et ei p̄ semetipsam veritas dicit. Quousq; tu luges saulē/cū ego abiecerim eum? Quid ergo isto viro benigno? dicī pōt: q̄ z hāc nō vult diuinit? pcuti/a quo formidat occidi? Cū ad p̄fectis atq; humilitatis celsitudinē tendim?/p̄cedentiū exemplis leuamur. Quid est dauid miseri cordius/q̄d humili? dicī pōt: qui a rege retrobo p̄ victozijs cōtumelias recepit: q̄ de manu hostili isra elitica gentē fortis eripuit: z tamē ipse ne moriat/quasi debilis fugit Qui z se electū diuino iudicio/et p̄secutorē suū reprobū agnoscit: et tm̄ eidē p̄secutori suo crebro satisfactionis hūilitate se subiecit: q̄ p̄secutoris lāceā tollit/ozā; cōtamy dis detruncat: atq; ad cacumē mōtis ptinus properat: z vno eodēq; tpe q̄ occidendi potestatē habuerat ostentat: z ne occidat rogat. Quī ergo in cunctis q̄ spūaliter appetimus exēplis p̄cedentiū informamur: bū de bis nubibus dr. Que p̄ tererūt cūcta desuper. Moze enim nubiū extensa sug nos patrū vita regimur/vt ad fructū fecūdi germinis ifundamur. Et quasi intuére eo celū prius nubes aspicim?: q̄ ante bonoz facta admirādo cernimus: tpost illa q̄ sunt celestia expetiendo penetramus. Sed q̄ nēq; harum nubium. i. antiquoz patrū vita nobis vir tusq; patesceret/nisi eam nubes alte/id est sancti spūs lumine sue p̄dicationis aperiret. Ad bas nubes q̄ p̄dicando mūdū circūeunt/sermone redeant: z q̄d per illas dñs in mūdo egerit/ostendat. Sequitur. ¶Si voluerit extendere nubes quasi tentorij sui um: z fulgurare lumine suo desuper: cardines quoq; maris operiet. Excēdit nubes dominū/dum ministris suis viam p̄dicationis aperiens: eos in mūdi latitudine circūquaq; diffundit. Bene autem dictū est: quasi tentorij sui Tentorium q̄ppe in itinere poni solet. Et cum p̄dicatores sancti in mūdo mittuntur/iter deo faciunt Unde scriptū est. Ecce mitto angelū meū ante faciem tuā: qui p̄parabit viam tuā ante te. Et vnde rursum per p̄s. dr. Iter facite ei q̄ ascendit sup occasum. Et rursum. Deo dum egredieris coz̄ p̄plo tuo/dñe trāsgrederis p̄ desertū/terra mota est. Deus cū qui p̄ semetipsum non loquit vbiq; est/p̄ p̄dicatores suos in mūdi partes localiter ambulat. Unde etiā per prophetam dr. Et inambulado in eis. Iter q̄p̄pe per eos agit/dum humanis cordibus eoz̄ se eloquio infundit: atq; in hoc itinere tētoria dei sunt: q̄ eadem cordā sanctoz̄ q̄bus quasi in via quiescēdo regitur: cū p̄ bec ad mētes bomū veniens agit q̄ di sponsuit: z non videtur.

¶Capitulum. viij.

Tunc est q̄ simul ois synagoga tentoriū vocatur/cum cessante p̄dicatione sacerdotis dñs p̄ hieremiā querit/dicēs. Nō est qui extendat vltra tentoriū meū/z erigat pelles meas. Dūc rursus de extermīatione eius dr. Dissipauit quasi ortū tētoriū suū: demolitus est tabernaculū suum. Qz enim in vnius populi cultu tunc dñs inter domines latuit/cundem sibi populum tentorium vocauit. Unde z recte nunc nubes ille/et tentorium

tentoriū dicunt: qz ad nos deus p̄ gram venies/intra p̄dicatoz̄ suos mētes operit. An Paulus et? terrī toriū nō erat/cū ab hierlm p̄ circūitum vsq; ad illiricū ad corda mortaliū venies: in ei? mente dñs q̄ scebat? Nubes q̄ppe erat bois? tētoriū deo: qz q̄d p̄dicādo infundebat audientib? : hūc inuisibiliter in mēte retinebat. Isde rursus dñ catbenis vinct? romā peteret paulus occupaturus mundū latēs in eius pectore q̄si sub tentorio ibat deus: qz z occultus videri nō poterat: z p̄ yba p̄dicatiōis p̄dit? / iter incboate gre sine cessatōe gagebat Nubes ei? moyses extitit/cū prius q̄ plebi israelitice ducatū p̄beret/q̄draginta annis in deserto pmanēs: z sublimia appetēs a puersatione ppli segregat? vivit. Hz tēto riū dei fact? est/cū ad reuocandū ppl̄m i egyptū missus ibat: portās inuisibilē in corde veritatē/cū ops deus q̄ patescebat in ope latebat i corde. Et vbiq; presens oia cōtinēs iter in suo famulo in egyptum venies faciebat. Unī scriptū est. Iuit deus in egyptū vt redimeret sibi ppl̄m. Ecce ire dr per cui? inclitā scriptā pīnā cūcta cōtinēt: qz is q̄ vbiq; ex mansitate est: q̄si i via gressus ponit ex p̄dicatiōe. Hz eisdem sctis p̄dicatoribus neq; ad p̄ fuadēdū verba sufficiūt/nisi etiaz miracula addant. Unī cū dictū sit. Si voluerit extendere nubes quasi tentoriū suū: recte subiungit. Et fulgurare lumine suo desup. Quid em sentire fulgura nisi miracula debemus: de quib? per psalmistaz dicitur. Fulgura multiplicabis et cōturbabis eos. Per bas ergo nubes lumine suo desuper fulgurat: qz per predicatores sctōs insensibilitatis nostre tenebras etiā miraculis illustrat. Cūq; nubes iste verbis pluunt: cūq; miraculis viz choruscē lucis aperiūt/extremos etiam mundi terminos in diuino amore conuertūt. Unde recte subditur. ¶Cardines quoq; maris operiet. Qd̄ stendū q̄dem beluinos cibus audimus: sed auctore deo in factum cernimus. Omnipotens em dñs choruscantib? nubib? cardines maris opuit: qz emicantib? p̄dicatoz̄ miraculis ad fidē etiam terminos mundi pduxit. Ecce em pene cunctaz̄ iaz gentiū corda penetrauit: ecce in vna fide orientis limitem occidētisq; cōiunxit ecce lingua britānie que nil aliud nouerat q̄ barbarū frendere: iam diuinis laudibus bebrez cepit Alleluya resonare. Ecce quōdam tumidus iam substrat? scīōrū pedib? seruit oceanus: eiusq; barbaros motus q̄s terreni principes edomare fere nequerant: bos p̄ diuina formidine sacerdotū ore simplicib? yb̄is ligāt: z̄q̄ cateruas pugnantiū infidelis nequaq; meuerat/iā nūc fidelis humiliū linguas timet. Qz em̄ p̄ceptis celestis yb̄is clarescentib? quoq; miraculis virt? et diuine cognitionis infundit: eiusdē diuinitatis terrore refrenatur: vt prauē agere metuat/ac totis desideriis ad eternitatis gram puenire concupiscat. Unde bic quoq; cōuenienter adiungit.

¶Per bec enim iudicat populos: z dat escas multis mortalibus. Per bec nimirum verba predicatorum id est guttas nubiū: p̄ bec fulgura miraculoz̄ dei populos iudicat: q̄ eozum corda territa ad pniam vocat. Nam oīs superna audiunt/dum mira opera arte dunt/mox ad corda sua redeunt: z se de anteactis prauitatibus affligentes eterna tormenta ptimescunt. Sed per easdē nubes p̄ dis terror infligit/etiā esca datur: qz magna p̄dicatorum dispēsatio est/vt sic sciāt suppientiū mētes affligere/vt etiā afflictos nouerint cōsolatiōis eloquio nutrire: quatin? z peccantes de eternis supplicijs terreāt: z penitētes de supni regni gaudijs pascant. Unī bene tpe dispensationis ordo seruatus est: vt ordinate beliu diceret/q̄ p̄ bas nu

ben primo in dicat ppos: r postmo-
dū escas ꝑber: qr numerū oipotens
deus p ꝓdicatores suos primo nos
de prava actione corripiēs concu-
tit: r postmodū p spem cōsolatiōis
nutrit. Si essi diuina dispensatio
per has nubes iudicū modo non
ageret: nequaq̄ eisdē nubibus di-
xisset. Accipite spīm sc̄m: quoꝝ re-
miseritis pcā remittūt eis: r quo
rum retinueritis/retēta sunt. Et
rursum si p eas ieiuna nostra cor-
da nō pasceret/nequaq̄ de esurie
tib⁹ pplis discipulis dño diceret.
Date illis vos manducare. Qđ si
tunc cor manibus factū credim⁹:
vt hoc cor verbis quotidie fieri si-
ne cessatione videamus. Quid essi
agit petrus/cū p eplas loquit/nisi
vt verbi pabulo corda nostra male
ieiuna saties̄tur? Quid paulus/q̄d
ioannes per eplas loquentes ope
rant? nisi vt mētes nostre celestia
alimēta ꝑcipiāt: r inedie sue fastidiū quo morsebant vincant? Dicat ergo. Si voluerit extēdere nubes quasi tēntoriū suū: r fulgurare lumine desup: cardines q̄z maris operiet. Per hec essi iudicat populos r dat escas multis mortalib⁹. Aesi aperte diceret. Si sanctos suos in ministerio ꝓdicatiōis oādit: eoꝝq̄ verba miraculis admirat/totius mūdi limites ad fidē vocat: per q̄z prius superbientes iudicat: r post p verbum consolatiōis nutrientes in spe humiles roborat.

Joan. 20.f

Matt. 14.b

¶Capitulum.ix.

1. Thi mo.3.a Jo.8.f. Jo.6.e

Sed cū escas dare mortalib⁹ diceret: notandum q̄ non ait oībus sz multis: qr vez scriptū est. Nō oim est fides. Et ꝓbus dam dicit. Propterea vos non auditis: qr ex deo nō estis. Et rursum. Nemo potest venire ad me/nisi pr̄ q̄ me misit traxerit eū. Et rursus. Stoult⁹ do minus: q̄ sunt ei⁹. Aū in ipsa q̄z ecclesia plurimi fidē tenēt/r vitā fidei nō tenēt: būllitatis dūice sacramēta ꝑcipiūt/sz būllitari dñica imitatiōe ptēnūt: bīa diuini eloquiꝫ ꝓdicamēta cōmanicāt/sz apud se imanes in tumore pseuerāt. Unde bic q̄z postq̄ p cardines maris aggregate ecclie latitudo signata est apte subiūgit. ¶Immanib⁹ abscōdit luce. Immanes q̄ppe sunt q̄ se elatis cogitatiōib⁹ extollunt. Quos cōtra p Esaiā dr. Ve q̄ sapiētes estis in oculis vris: r coraz vosmetipsis prudētes. Quos cōtra etiaz paulus ait. Stolte prudētes esse apd vosmetipsos. Sz bis imanib⁹ lux abscōdit: qr numerū superbientiū⁹ ꝑitatis cognitio denegatur. Unde p semetipsaz ꝑitas dicit. Confitebor tibi pr̄ dñe celi r terre: qr abscōdisti bec a sapiētib⁹/r revelasti ea paruulis. Sapientes r prudētes vez superbientes vocās. Qui essi nō subiūxit/revelasti ea stultis sz paruulis: tumorē se dānasse innotuit nō acumen. Unde alo dr. Custodiens paruulos dñs. Atq̄ vt ostenditur hec cadē parnitas/quid vocat adiungit. Humiliat⁹ sum r liberauit me. Qr ergo sunt multi i ecclia q̄ paruuli esse despiciūt/etiā i būllitatis loco imanes apd se esse minime desistūt. Vos plerūq̄ videas bonoꝝ⁹ extolli: voluptatib⁹ pfrui rerū multiplicitate dilatari. Si se pe nil ꝓpine nisi posse ceteris apetūt: a multis timeri gratulant: recte viuere negligūt: r recte vite famā bñe cōcupiscūt: adulationes querūt: fauoribus intumescūt. Qr in rebus sibi copiose pūtib⁹ ꝓmpti sunt: vēctura gaudia non requirunt. Cumq̄ eos multiplex actio occupat/etiam a semetipsis alienos demonstrat.

Esa.5.f

Rom. 12.b

Luc.10 r Matt. 11.d E

Psal. 114.b

Ibidē

¶Capitu.x.

Et tñ si qua fidei tēta tio exurgat: qr i ea salte q̄ dā tē speciem⁹ primū bāc ꝓbis/bāc laboribus defendūt: patriā celestē vēdicāt/nec tñ amāt. Quos bā apud Moysen filij ruben r gad r dimidia tribus manasse exprimūt: q̄ multa pecora et

Quid q̄ duc tribus cum dimidia tribu manasse firmet dane

numeri. 32

iumēta possidētes/dñ extra iordanē ea q̄ viderāt cāpestria concupiscūt/in repromissiōis terra hereditatē habere noluerūt/dicētes. Terra quā pcussit dñs in cōspectu filioꝝ israel regio vberrima est ad pastum aialiū: r nos serui tui habemus iumēta plurima. precamurq̄ si inuenim⁹ gratiā coraz te: vt des nobis famulis tuis eam in possessionē: nec facias nos trāsire iordanem. Qui igit iumēta plurima possident iordanē trāsire refugiūt: qr quos multa mūdi implicamenta occupāt: habitationem celestis patrie nō requirūt. Sz ipsa eos quaz speciei tenuis tenēt fides increpat: ne ocij delectatiōe torpescāt: atq̄ exēplo suo alios a laboris tolerantia/r studio lōganimitatis frāgāt. Unde eis p Moysen dr. Numq̄d fratres vri ibūt ad pugnā: r vos hic sedebitis? cur subuertitis mentes filioꝝ israel? Sz qr erubescūt nō defendere qđ cōfitent⁹/p eadem fide quā pfessi sunt ad certamē pperāt eāq̄ nō sibi sed primis vendicāt. Unde r ad Moysen dicunt. Caulas ouiū fabricabim⁹: r stabula iumētoruz parnulisq̄ nris vrbes munitas: nos aūt ipsi armati r accincti ꝑgem⁹ ad prelia ante filios israel. Qui mox fortes p alios veniūt: r repromissionis terrā ab hostib⁹ liberant r relinquūt: atq̄ ad pascenda armēta extra iordanē redeūt. Multi q̄ppe q̄uis fideles curis pūtib⁹ occupati/q̄si armēta extra iordanē pascūt: qr cōtra fidez baptismatis tota mēte oisq̄ desiderio reb⁹ pitu ris inseruūt. Qui tñ (vt dixim⁹) cū fidei tēptio ozīē/defensionū armis accingunē. Hostes fidei superando trucidāt: r hereditatē terre repromissiōis. i. fructuz fidei non amāt: sicq̄ pro illo pugnant/vt tamen sua pignora extra illam deportant. Quia cū parnulos foris habēt/affectū in eius habitatiōe nō habent. Unde ad cāpestria redeunt: qr ab altis cacuminib⁹ montium quasi a spe celestiū dilabunt: vt extra repromissiōis terrā bruta atalia nutriāt: qr ad pascēdos varijs desiderijs irratiōabiles animi motus elaborāt: qr eterne lucis q̄ta sit claritas nescīūt/q̄ trāsitoriis occupatiōib⁹ obcecant: r dñi de terrenis rebus superbiunt/celestis sibi luminis aditū claudūt. ¶Ca.xj.

num.32

Esaie 10.f

Jmmanibus abscōdit luce. Sz tñ aliqñ dos imanes supna gra respicit: at q̄ ipsis rerū abūdātiā occupatiōib⁹ afflugit: eoꝝq̄ ꝑspicacitat⁹/aduersas q̄dē/sz vtiles tribulatiōes interserit: vt cōtristati ad cor redeāt: atq̄ in peritoris reb⁹ q̄ maniter ꝑcepta agnoscūt. Unde bic q̄z postq̄ subtracta lux ducit/apte subiūgit. ¶Et ꝓcepit ei vt rursus adueniat. Qr ꝑitatis lumē qđ elatis occupatiōib⁹ mētib⁹ abscōdit/afflictis būllitatiq̄ reuelat. Lux q̄ppe aduenit cū afflicta mēs ipsas quas de pituris reb⁹ tribulationū tenebras tolerat agnoscit: qr nisi aliq̄d ex lumine interno ꝑciperet: nec decipi qr lumē ꝓdiderat/videret. Qđ itel ligi specialr etiā de malis pōt: qui idcirco redēptori nro in carne venīēti ꝓtradere ausi sunt: qr apud semetipsos imanes extiterūt: sz bis imanib⁹ lux abscōsacst: qr superbie mē ꝑitatis dñi ꝑsequēte/amiserūt. Sz qr i fine mūdi ad fidē recipiēdi sūt/recte subiūgit. Et ꝓcepit ei vt rursus aduenīat. Unde etiā p Esaiā dr. Si fuerit nūer⁹ filioꝝ israel q̄si arēa maris: reliq̄e salue fiēt. Unde q̄ppe ad cor lux reuertit/cū ipi ad ꝓfectā redēptoris nri potētiā reuertunt. Si aūt in manib⁹ nequa q̄ datiū casum vnū nomē/sed duas partes accipim⁹: pōt intelligi qr i manib⁹ lux abscōdit/cū apd rectū iudicē iniqui quiq̄ sui operibus eccant. Qui tñ ꝓcipit vt rursus veniat: qr dñi pctores se suis viribus saluari nō posse cognouerint: gratie lumē accipiūt: r ꝓtectionis intime radijs illustrant: vt maiore

Esaie 10.f

Jmmanibus

Universidad de Salamanca Biblioteca

arcane postmodū celestē patriā dilīgant/qua prius in terrena delectatione flagrabāt. Sed hec cū de celesti patria loquimur/cui inesse mira claritate predicta angelorum agmina audimus: cui rerum omnium conditor presidet/quam visione sua reficiēs replet: cui vera hereditas luxest/ꝛ defect⁹ eiusdē luminis nullus est/ad nosmetipsos mentē reducimus: ꝛ ꝙ terrena gestemus membra cogitamus: pensamus ꝙ nati in tenebris/atq; a radijs intime lucis alieni: tanto nequaq; virimus/quāto reb⁹ corporalibus dediti a spūalibus lōgius degebamus. Qua cōsideratione ꝑmotū cor ac male sibi conscīū crepidat: ꝛ tante illius quā audit patrie ciuē se fieri posse desperat. Vñ hic quoq; apte subiūgit: quo mēs pauida ad fiduciā reducat. Nam de hac luce mox subdit. ¶ Annunciat de ea amico suo ꝙ possessio eius sit: ꝛ ad eaz possit ascēdere. Amic⁹ ꝑfectionis est recte amator actionis. Unde ꝛ ipsa veritas discipulis dicit. Vos amici mei estis/si feceritis q̄ ego precipio vobis. Amicus quippe animi custos ōr. Unde nō immerito qui custodire voluntatē dei in ꝑceptis illius nititur/eius amicus vocat. Hinc est ꝙ rursum eisdē discipulis veritas dicit. Vos aūt dixi amicos: qr oīa quecunq; audiui a patre meo/nota feci vobis. De hac igitur luce eterne patrie amico suo deus annunciat: ꝙ possessio eius sit/ vt ne quaq; infirmitatis sue fragilitate desperet: nequaq; hoc ꝙ creat⁹/sed ꝙ recreat⁹ est pēser: sed tāto certi⁹ sciat qr illi⁹ lucis claritatem possideat/quāto nūc vitioꝝ pulsantiuz tenebras versus calcat. Bene aūt in ꝓmissione subiungit. Et ad eam possit ascēdere. Quid em̄ difficilit⁹ ꝙ homini in terra edito terrena ꝛ fragilia mēbra gestāti/celoniz alta cōscēdere/supnoꝝ spirituū arcana penetrare? Sed eorundē spūaz ad nos cōditor venit: seq; bolem etiaz sub ipsis exhibuit: sicut de illo ꝑ ꝓphetā dr. Adhuiusti eū paulominus ab angelis. Et qr inter nos ꝛ eosdē spūs discordātes vite scādalum reperit: mira potētia/mirabilioꝝ etiaz pietate summa creans: ima suscipiens/ima cum summis iunxit. Hinc est ꝙ de eodē rege nato angeloꝝ chori in eius annūciatiōe ꝓdeunt/hymnū dicunt: ꝛ de uicta prave vite discordia/hos q̄s duduū desperārit ciues agnoscūt: cōsono ore ꝓdicātes. Gloria in excelsis deo. Et in terra pax hominibus bone voluntatis. Ecce apte dicant. Quos a nobis malicia diuiserat/iam nūc in terra nata bonitas iungit. Hinc est ꝙ ante incarnationē eius in testamento veteri adorasse bō angelum legit/ nec tñ adorare ꝓhibet: sed post mediatoris aduentū cū se Joannes adorādo angelo ꝓstrauisset/audiuit. Vide ne feceris: cōseruus tuus sum ꝛ fratrū tuoꝝ. Quid est em̄ hoc ꝙ prius equanimiter cōcedebāt adorari/post ab hoc angeli recusant/ nisi ꝙ prius hominē carnalib⁹ corruptionib⁹ dedit⁹: nec ab eisdem carnalib⁹ corruptionibus redemptū: quo abiectiore nouerāt/instit⁹ cōtēnebāt: postmodū ꝯo bñanam naturā eo iam substratā hñe nō poterāt/quo hāc in auctore suo etiaz sup semetipsos ductā videbāt. Ne q̄ em̄ debebat in mēbris subiecta despici/q̄ in ipso mēbroꝝ capite meruit ꝓlata venerari. Is ergo q̄ ꝓpter nos minor angelis extitit/ equales nos angelis ꝙtute sue miseratiōis fecit. Vñ ꝛ moriēdo docuit morte nō metuī: resurgendo de vita cōfidī: ascēdēdo de celestis patrie hereditate gloriari: vt q̄ essent ꝓfecte cōspicūt/illuc se subsequi ꝛ mēbra gratulent. Vñ bñ ab eodē nostro capite dr. Ubicūq; corpus fuerit illuc cōgregabunt ꝛ aquile. Vñ petrus ait. In hereditatē incorruptibilē ꝛ incōtaminatā/ ꝛ immarcesibilē ꝓseruatā i celis vnde Paulus dicit. Scimus enim

Psal. 8.b

Christo nato angeloꝝ choꝝ cōsono ore cōcinit hymnū de nativitate celesti. Luce 2.b

Apoc. 19.b & 22.b

A

Joan. 15.b Amic⁹ est animi custos.

C

qñ si terrestris domus nostra huī⁹ habitationis dissoluatur/ꝙ edificationē ex deo habemus domū nō manufactā eternā in celis. Sed si nos q̄s q̄ editi in terra sumus celū cōscendimus: vbi est qō rursum veritas dicit. Nemo ascēdit in celum nisi qui de celo descēdit: filius hominis qui est in celo. Qui nimiruz sūe statim obuiat qō hec eadē ꝑfectas dicit. Patervolo vt vbi ego sū/ ꝛ illi sint mecū. Que sibi in verbis suis nō discrepat: sed ad inquirenda hec quasi discordātia studiū nostre mētis inflāmat. Oēs em̄ nos qui in eius fide nati sumus/ eius deuidubio corpus existim⁹. Quia igit mira dispēsatione pietatis mēbroꝝ suoꝝ dñs caput fact⁹ est: repulsa reprobox multitudine/ sol⁹ est etiā nobiscū. Nemo igit ascēdit in celū/nisi qui descendit de celo/ filius hois qui est in celo: qr dum nos vnū cū illo iam facti sumus/ vñ solus venit in se/illuc solus redit etiā in nobis: ꝛ is qui de celo semp est/ad celū q̄tidie ascēdit: qr qui in diuinitate sup oīa ꝑmanet/ humanitatis sue cōpage sese quotidie ad celos trahit. Ergo si despēret humana fragilitas/ vnigeniti sanguinē consideret: ꝛ in ꝑcio suo cōspiciat ꝙ magna est que tāti valet. Perpendat sollicite quo caput precessit: ꝛ q̄ ad viuendū ꝓceptis astringit/ad sperandū exēplo roboret: ꝓfidat celos: speret supnaz patriā: angeloꝝ se sociā sciat: atq; in suo capite ꝑlataz se etiam angelis gaudeat. Dicat igit recte de hac luce interne patrie. Annūciet de ea amico suo ꝙ possessio eius sit: ꝛ ad eam possit ascendere.

Joan. 3.b.

Joan. 17.b

Exta sis interpretes extasim pauoꝛ vocant: sicut ꝙ psalmista dr. Ego dixi in pauore meo: ꝓiectus sum a vultu oculoꝝ tuoꝝ. Psal. 30.c

E

¶ Capitulum. xij.

Sed valde mira sūt ista valde terribilia: ꝙ bō in terra editus/ atq; a celesti patria exigentibus meritis longe dīatus: nō solū ad statū cōditionis reducit/sed etiā gloriosius exaltat vt q̄ paradisum ꝓdidit/ celū recipiat: ꝛ nō solū būc debiti sui reat⁹ nō teneat: sed huic post culpā dona cumulatius excrescant: vt ille tētator dei/ille imitator diaboli: si ad fructū penitētie redeat/ vsq; ad celsitudinē contēplāde sūtime lucis ascendat. Cuius itaq; cor non in huius pietatis admiratione exiliat? Cuius corpor nō in subleuatione tante consideratiōis expauescat? Unde ꝛ apte subiungitur.

¶ Certus beati Job capituluz xxxvij. quod cōtinuat liber vicesimusseptimus ¶ Moraliū per Capitulum. xij.

Super hoc expauit cor meum/ꝛ motuz est de loco suo. Quia pauor dū mētē pcutit bāca semetipsa alienā reddit. Nonnūq; latini interpretes extasim pauoꝛ vocant: sicut ꝙ psalmista dr. Ego dixi in pauore meo: ꝓiectus sum a vultu oculoꝝ tuoꝝ. Ubiveꝛ nō pauor sed excessus dici poterat. Sed pauor illic ꝓ excessu ponitur: qr sicut in excessu: ita in pauore alienatur animus. Unde hic quoq; cōsiderata luce eterne patrie recte subiungit. Super hoc expauit cor meū. Acsi dicat. In admirationis excessu se transtulit: ꝛ qr none spei spū mēs affata est/semetipsaz qualis in veteri cogitatiōe fuerat reliquit. Bene aūt dr. Et motū est de loco suo. Locus quippe bñani cordis est delectatio vite pātis. Dz cū diuina aspiratiōe trāsit locus nostri cordis fit amor eternitatis. Cōsideratiōe igit eterne patrie de loco suo anim⁹ mouet: qr derelictis infimis/in supnis cogitatiōib⁹ ponit. Pro eū ē q̄ essent eterna nescie bat: pūtiū delectatiōe torpuerat: si multū tpe trāsiēs amore trāseūtis tenebat. Sed postq̄ q̄ erāt eterna cognouit: postq̄ superne lucis radios rapti ꝓcēplādo ꝓtigit/admiratiōe summoꝝ sese ab infimis suscitat⁹ eleuauit: vt nulla iaz ei nisi q̄ eterna sunt libeāt: rodespectis trāsi

Locus bñani cordis.

D

Abac. 3.c 1.Pet. 1.a 2.Cor. 5.a

cum tribus/sola q̄ pmanent reḡrat. Bene ergo ꝺr. Sup hoc expectauit cor meū/t motū est de loco suo: qr pigrū cor terrenis dudū cogitatiõ nib⁹ deditū/cū repēte p excessum se ad summa suspēdit/cogitatiõis infime locū mutauit. Dz dñs p semetipsz in amore pātis seculi p strata mens dormiat: t nisi diuine gratie aspiratiõe pulsef/i suis delectationib⁹ frigida insensibilisq torpescat: necesse est vt quo interna cogitatiõe tangat: vel qualr ad spūalia sensificet adūgat. Sequit.

¶Capitulū.xiij.

f

Abac. 3.a

Audiet auditionē in terroze vocis ei⁹: t sonū de ore illius procedēte. Mos facri eloquij est/vt cū audiri aliquid p auditū insinuat/audire eūdē auditū dicat: sicut Abacuc ait. Dñe audiui auditum tuū t timui. Uñ hic q̄z ꝺr. Audiet auditionē i terroze vocis ei⁹. Notandū vero est/q̄ vox dei nō in gaudio/sz i terroze audiri phibet: qr nimirū petōr q̄sz dū sola q̄ terrena sunt cogitat: dū cor oppressuz infimis cogitationib⁹ gestat: si repēte diuine gre aspiratiõe tāgit: hoc añ oīa intelligit/q̄ cūcta q̄ agit districta eterni iudicij aduersione puniat. Auditio igit vocis dei pri⁹ in terroze fit: vt post p̄ratur in dulcedine: qr ante nos districti iudicij timore castigat: vt iā castigatos supne dulcedinis ꝺsolatiõe reficiat. Illa cū nos violēta rerū tpaliū delectatio possidet/t mētis nr oculos i somno torporis p̄mit: si manu subita supni respectus excitamur: diu clausos mor cordē ad veritatis lucē oculos mētis apim⁹: q̄ egim⁹: mala meminim⁹: q̄ district⁹ iudex p̄tra hec venīat videm⁹: versat in mēte q̄tus ille sit tūc iudicij aduēt⁹: q̄ tūc illa sit hoīm angelorūq frequētia: q̄ta vi cōtra reprobos t ardēs pugnet elemēta: q̄ terribilis eternus p̄deat de districti iudicis ore sula aqua reprobis, dicit. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q̄ p̄parat⁹ est diabolo et angelis ei⁹. cōfidē pena reprobor ante oculos volui: t q̄ sint gehēne tenebre cū graui amaritudinis obscuritate pensat. Quia ergo superbi cor prius terroze cōcutit: vt pcussū in amore solidet: recte nūc ꝺr. Audiet auditionē in terroze vocis ei⁹. Ubi t bene subiungit. Et sonū de ore illi⁹ p̄cedentē. Sonus dei et ore est / vis timoris de supna irruens aspiratiõe: qr cum nos de vēturis dñs aspirādo replet/penitudinis de male gestis preteritis terret. Pōt añ p os dei vnigenitus designari filius: q̄ sicut brachiū ei⁹ ꝺr: qr p eius cūcta pater operat: de quo pphetat. Et brachiū dñi cui reuelatū est: de quo to. Unes dicit. Ola p ipm facta sunt: ita etiā os ꝺr. Hinc est em q̄ p pphetaz ait. Os eius dñi locutū est hoc: p quez nobis oīa loquit: ac si oris nole patēter diceret ꝙ buz sicut nos q̄z p ꝙbis linguaz dicere solem⁹: vt cū greca vel latina lingua dicimus: latina vel greca ꝙba nr̄a sum⁹. Os ergo dñi nō immerito ipm accipim⁹. Uñ t ei sponsa i canticis cāticoz dicit. Osculet me osculo oris sui. Acsi dicat. Tangat me presentie dulcedine vnigeniti filij redemptoris mei.

b Rom. 8.c

Joan. 10.f

Matt. 15.b

Ex

Ꝺ Esaie 53.a Joan. 1.a Esaie 58.b

¶Capitulū.xiiij.

Et sonum ꝙ oris pōt eiusdē dñi sanctus spiritus designari. Uñ t alꝺ in eiusdē spūs significatiõe scriptuz est. Factus est repēte de celo sonus tanq̄ aduenientis spūs vehemētis. Sonus igit de ore dñi p̄cedit: cū consubstantialis ei spūs ad nos p filiū venīēs surditatē nostre insensibilitatis rūpit: sicut de eodē sono scr cūscripto atq̄ incorporeo os dñi loquitur dicēs. De meo accipiet t annūciabit vobis. Potest ergo p terroze vocis vis formidinis: t p sonū oris dulcedo cōsolatiõis ūtelligi: qr quos spūs sanct⁹ replet: pri⁹ eos de terrena actiõe terrificat: t post modum spe celestiū cōsolat: vt tanto post cōfitēdo de pmiis gaudeāt quāto prius sola supplicia conspiciēdo metuebāt. Hinc est q̄ de vnigenīti spū quasi de oris sono Paulus dicit. Nō accepistis spūm seruitutis iterū in timore: sz accepistis spūm adoptionis filioz: in quo clamamus abba pater. Hinc per semetipsam veritas dicit. Accipite spiritū sanctū: quoruz remiseritis pcta: remittunt eis: t quoruz retinueritis retēta sunt. Ecce cōuersio rū terroz vertit in potestatē: qr duz mala sua penitēdo punīūt: vsq̄ ad exercēdū iudiciū ascendūt: vt boc in deo posse accipiant: q̄ prius de deo ipō metuebant. Judices q̄ppe fiunt qui supnū iudiciū pfecte timuerūt: t aliena iam peccata inciptunt dimittere: qui prius formidauerant ne retinerent sua. Sed qr bocipsum iudiciū q̄ spūaliter agit: modo a carnalib⁹ nō videt: sunt nonnulli qui deū res humanas curare nō estimāt: t eas fieri fortuitis motibus putant. Contra quos recte subdit. q̄ Subter oēs celos ipse considerat: t lumē illi⁹ super terminos terre. Acsi aperte diceret. Qui summa regit: etiā ertrema nō deserit: qr sic ipē dic marinis/vt tamē hac eadē cura regiminis non prepediat a paruis. Qui em vbiq̄ presens t vbiq̄ equalis est: etiā in dissimilib⁹ sibi ipsū dissimilis non est. Eque ergo ola respicit: eque cūcta disponit q̄ in oībus locis p̄sens est: nec localiter tēdit: nec varia curādo variat. Si aut celos sanctos p̄dicatores accipim⁹: p pheta attestante q̄ ait. Celi enarrāt gliam dei: post q̄ p sonū oris aduēt⁹ spūs sancti designatur: recte subiungit. Subter oēs celos ipse considerat: t lumē illius super terminos terre. Sunt nāq̄ nonnulli qui cū mira apostolorum opera audiunt: q̄ accepto spiritu sancto mortuos suscitarent: verbo ab obsessis demonia pellerēt; vnis

Actuū 1.a

Psal. 18.a

Error quoꝝdā.

bia infirmitates amouerent: ventura queq̄ pphetādo predicerent: t vnigenitū verbū dei/oim gentiū loquentes lingua predicarent: qr has virtutes nunc in ecclesia non vident: subtractam iam ab ecclesia supernā gratiā suspicantur: nescientes pēsare q̄ scriptū est. Aditor i oportunitatib⁹/in tribulatione. Tūc quippe sancta ecclesia miraculoz adiutoriū indiguit: cū ei tribulatio persecutionis pressit. Nam post superbiam infidelitatis edomuit: nō iaz virtutū signa/sed sola merita operum requirit: q̄ius t illa multos cū oportunitas exigit ostendit. Scripturaq̄ppe est: lingue in signum sunt non fidelibus/sed infidelibus. Ubi ergo omnes fideles sunt: que causa exigit vt signa monstrent? Unde citius fortasse satisfacim⁹: si quid de ipsa apostolica dispensatiõe memoremus. Paulus nāq̄ egregius predicator mitilinē veniēs: t pienā infidelibus insulam sciens: patrē publij dissinteria febribusq̄ vexatum orando saluauit: et tamē egro tanti timotheo precepit dicens. Modico vino vtere propter stomachum tuum: t frequentes tuas infirmitates. Quid est Paule q̄ egrū infidelem orando ad salutem reuocas: t tantum adiutorem euangelij more medici per alimenta curas: nisi q̄ idcirco fiunt exteriora miracula /vt mens hominum ad interiora perducatur: quatinus p boc quod mirum visibiliter ostenditur/ea que admirabiliora sunt inuisibilia credantur. Signo quip pro virtutis pater publij sanandus fuerat: vt mente reuiuiscere: duz miraculo ad salutem redire: timotheo autez adhibendum foris miraculum non erat: qui iam totus intus viuebat. Quid est ergo mirū si propagata fide crebio miracula non fiunt: quando bec ipsa ꝺr apostoli in quibusdam fidelibus non fecerunt?

Declaratio p exēpla

actuum 28

1.Tim. 5.ꝺ

¶Capitu.xv.

Leuauit ergo celos dñs inferiora ꝓsiderat: qz ablatis ſumis ꝓdicatoꝝ incessanter etiã infima nre infirmitatis curat: z quasi ſubter celos lumẽ illi⁹ terre termi nos reſpicit: qz poſt ſublimẽ viaz ꝓcedentiũ ẽt ꝓtoz mores actuſq; ſue illuſtratiõe cõphẽdit. Qui etſi ꝓtutũ ſigna nũc p vitã fidelitã crebro nõ exerit: ab eiſdẽ tñ fidelibus p virtutẽ opez nuſq; recedit. Põt ẽt lumẽ illi⁹ ſup termios terre ita intelligit: q predicatio ſupne gſe dñ gẽtes ad fidẽ colligit/intra ſemetipſam mũdi limites clauſit. Vel certe termini terre ſũt fines boim pctoꝝ. Et ſepe ꝑtingit vt plerisq; deũ deſerat: z vite ſue ꝓpa i deſiderijs carnalib⁹ expendãt: ſed tñ ſupna gſa reſpecti i extremis ſuis ad deũ redeũt: q ſint iudicia eterna cognoſcũt: cũctaq; q ſe quaeſſe egiſſe meminerunt/fletib⁹ puniũt atq; becvere ſe iniqui rectis opib⁹ oſtendunt. Quib⁹ ſubſequente iuſtitia profecto totũ dimittit/qđ ante deliquerunt. Hinc eſt p prophetie ſpũ Anna dicit. Dñs iudicauit fines terre: qz nimirũ anteactã vitã deus nõ iudicat/qũ poſteriora pec catoꝝ reſpect⁹ ſupne pietatis illuſtrat. Hinc moyſes ait. Primogenita aſini mutabis oue. Per aſinum ꝓpe immũdicia/p oue vo innocẽtia deſignat. Aſini ergo primogenita oue mutare eſt immũde vite primordia/in innocẽtie ſimplicitatẽ cõuertere: vt poſtq; illa pctoꝝ egit q; vt immũda dñs reſpuit: ea iã agẽda ꝓferat q; dei ſacrificio ꝑponat. Qz ergo poſt praua opa pctoꝝ conuertit: z ab actionũ ſuaz tenebris iuxta finẽ aliq; reuocat: recte nũc dz. Et lumẽ illi⁹ ſup terminos terre. Ez graui luctu afficit eadẽ gſa q; poſt facinoꝛa mentẽ repleꝛ. Naz male geſta ad memoriã reducit: ſibiq; horrem q; ſit iuſte dãnand⁹ oſtendit. Vñ ſit vt ꝓtim oſtendat qđ ſe egiſſe reminiſcit: quotidianis fletib⁹ in

Quidã i extremis ſuis ad deũ redeũt.

C Exodi. 13.a.

ſequat: z quo magis valet iam qđ iuſtũ eſt cernere/eo ardenti⁹ appetit iniuſtum ſeſe gemitibus punire. Vñ apte ſubiungit. ¶ Poſt eũ rugiet ſonit⁹. Quemcũq; eni dñs illu ſtrando repleuerit/eius vitã ꝑcul dubio in lamẽtũ vertit: atq; illumi nate mẽti q; magis eterna ſupplicia inſinuat/eo hãc duri⁹ de tranſacta nequitia gemitibus fatigat: z dolet bõ qđ fuit: qz bonũ iã incipit videre qđ nõ fuit: odit qualem ſe fuiſſe meminit: amat quales ſe eſſe debuiſſe cognoſcit: z ſolã iã penitentie amaritudinem diligit: qz caute cõſiderat in quãtis voluptatibus ſua delectatione peccauit. Bene ergo dicitur: poſt eũ rugiet ſonitus: qz cũ mentem de⁹ ingredit/cõſtat ꝑculdubio q; mox penitẽtie gemit⁹ ſequat: vt ei iam ſaluberiter fiere libeat/que prius de iniquitatib⁹ flenda iocunditate gaudebat. ¶ Capitulum. xvj.

Ed quo vberi⁹ culpa fleꝛ: eo altior cognitio veritatis attingit: qz ad videndũ internũ lumẽ polluta dudũ cõſcientia lachrymas baptizata renouat. Vñ poſt pnie rugitũ apte ſubiungitur. ¶ Tonabit voce magnitudinis ſue. Voce enim magnitudinis ſue de⁹ tonat. Vñ ergo idẽ miraculũ qđ alijs lumẽ fidei prebuit: alios p inuidie tenebras a lumine mentis excecauit. Hinc ẽ q; vterq; latro z eandem a ſuis mortibus ſimilẽ mortẽ redẽptoris vidit: ſed eũ ſuꝑbiendo alter ꝓtumelijs lacẽſſere nõ timuit/quẽ timẽdo alter honorauit: atq; in vna re vna vtriuſq; cogitatio nõ fuit: qz hanc internus arbiter inuiſibiliter modificãdo diſtinxit. Sed bi occulte aſpirationis modi/qz cõphẽdi nra cogitatiõe, nequeũt/nimirũ diuine vocis veſtigia neſciunt. Vñ ergo dz. Et nõ inueſtigabit cũ audita fuerit vox eius. Unde z adhuc ſubiungit. ¶ Tonabit deus voce ſua mirabiliter. Voce ſua deus

D

Moys penite tis.

E

gratie eius aſpiratio mente concipitur: cũ inſenſibilitas occulte ſuꝑditatis rũpitur: z corde ad ſtudiuz ſummi⁹ amoris ẽxcitato / virtutis intime clamore penetrat. Ez iſtaz vocem ſuguenietis ſpũs q; ſe in auꝛib⁹ cordis inſinuat nec ipſa mẽs que p banc illuſtrata fuerit inueſtigat. Penſare eni nõ valet inuiſibilis virtus/quibus ſibi meatib⁹ Job.3.b. inſluat: quib⁹ ad ſe modis veniat quib⁹ recedat. Vñ z bene p Joannem dz. Spũs vbi vult ſpirat: vocẽ ei⁹ audis / ſz neſcis vñ veniat/ z quo vadat. Vocem eni ſpũs audire eſt/vi cõpunctionis intime amore inuiſibilis cõditoris aſſurgere. Sed nemo ſcit vnde veniat: quia ignoratur p ora ꝓdicantiũ quib⁹ ſe ad nos occaſionibus fundat. Et nemo ſcit quo vadat: qz cũctã ꝓdicationem multi audiũt: intelligi ꝑculdubio nõ põt quẽ deſerens abſciat: aut cui⁹ ingredies in cor de requieſcat. Una ꝙppe res foris agit/ſed nõ per hãc vno mõ intuẽtium corda penetrat: qz q; inuiſibiliter, viſibilia modificat: in bñanis cordibus cauſaꝝ ſemina incõ ꝓhẽnſibiliter ptãtat. Hinc eſt q; reſuſcitato lazaro multi credidẽrũt: ſz tñ iudeoꝝ plurimi ad ꝓſecutionis zelũ ex hac ipſa reſuſcitatõe cõmoti ſunt. Vñ ergo idẽ miraculũ qđ alijs lumẽ fidei prebuit: alios p inuidie tenebras a lumine mentis excecauit. Hinc ẽ q; vterq; latro z eandem a ſuis mortibus ſimilẽ mortẽ redẽptoris vidit: ſed eũ ſuꝑbiendo alter ꝓtumelijs lacẽſſere nõ timuit/quẽ timẽdo alter honorauit: atq; in vna re vna vtriuſq; cogitatio nõ fuit: qz hanc internus arbiter inuiſibiliter modificãdo diſtinxit. Sed bi occulte aſpirationis modi/qz cõphẽdi nra cogitatiõe, nequeũt/nimirũ diuine vocis veſtigia neſciunt. Vñ ergo dz. Et nõ inueſtigabit cũ audita fuerit vox eius. Unde z adhuc ſubiungit. ¶ Tonabit deus voce ſua mirabiliter. Voce ſua deus

F Diſſidũ do a re ſuſcita tõe ſtra.

mirabiliter tonat: qz occultaꝝ corda nra incõphẽnſibiliter penetrat Que dñ laretib⁹ motib⁹ ꝓmit in timore/z formaꝛ in amore: quanto ardore ſequẽdus ſit alij⁹ mõ ſilenter clamat. Fit cuiuſdã impulſõis nimietas in mente/cũ nibil ſonet in voce: q; tãto apud nos valẽti⁹ perſtrepit/quanto z abſoꝛbi ceteroꝝ ſtrepitu aurem nri ſurdeſcere cordis facit. ¶ Capitulum. xvij.

Nde z anima ad ſemet ipſam mox hoc intimo clamore collecta miratq; audit: qz vim cõpunctionis incognite perci pit. Cuius ipſa admiratio bñ apõ moyſen mãna deſup veniẽte ſignatur. Dulcis eſt cib⁹ q; de ſupnis accipit/mãbu vocat. Mãbu eſt dz/ qđ eſt hoc? Et qđ ẽ hoc dicim⁹/qñ boiq; cernim⁹ neſcientes admiramur. Supnũ igit mãna alia ꝓcipit cũ p vocẽ cõpunctiõis elevata/no uã ſpẽm interne refectionis obſtupeſcit: vt diuina dulcedine repleta/iure rñdeat qđ eſt hoc: qz dñ ab infima cogitatione ſuſpẽdit/ eã q; de ſupnis cõſpicit inſolita mirat. Et qz cũ hac voce torporis nri ſurditas rũpit/vetuſtevite, ptin⁹ vſus mutat: vt anima ſuperno ſpũ afflata/z in ſummis appetat q; cõtẽpſerat/z ꝓtemnat in infimis q; appetebat: recte ſubiungitur. ¶ Qui facit magna z inſcrutabilia. Et eſſi bõ terrenis vſibus deſit⁹/inſiquis deſiderijs preſſus /ſubito ad noua efferuerat: atq; ad ꝓſueta frigeſcat: exteriorib⁹ curis renunciet internis ꝓmptatiõib⁹ anhelat. Quis hãc virtutẽ ſupne vocis conſiderare ſufficiat? Quis ꝓſiderãdo cõprehẽdat? Magna ſunt q; ꝑ vocẽ ſuã dñs facit: ſz nim⁹ magna eẽnt ſi ꝓſcrutari potuiſſent. Facit ergo magna z inſcrutabilia: qz oñdit foris perfectionẽ operis: ſed latet intus ipſa qualitas operationis. Vo ce ſua foris etiã per apoſtolos inſonat: ſed corda audientiũ ſeipz interius illuſtrat. Paulo atteſtãte

G Mãna.

H Mãnabu.

qui ait. Ego plantaui/apollo rigauit: deꝰ aũt incremẽtũ dedit. Neq; q̃ plantat est aliq̃d/neq; q̃ rigat/sz q̃ incremẽtũ dat deus. Quãuis ergo nr̃is mentibꝰ supne vocis audiũ nõ ipsi p̃beãt: missi tñ sũt/vt p̃bis nobis exterioribus cõdescendant. Unde apte subiungitur.

Qui p̃cipit niui vt descendat in terram: t byemis pluuiꝭ t imbri fortitudinis sue. Quia psal. ait: Lauabis me t sup niue dealbabor quid boc loco niue/nisi p lucẽ iustitie cãdida accipimus corda sanctorum? Atque aũt aucte in superioribus cõstipantur/vt niues fiant. Sed cũ deipse niues ad terrã veniunt/in aquaꝭ iterũ liquore vertuntur. Atque igit̃ sunt p̃dicatorũ mentes/q̃ dum ad contemplanda superna se erigunt/altiori intellectu solidanr̃. Cumq; in summa cõsideratione rapiunr̃/virtutẽ cõfirmationis accipiũt. Sed q̃ adhuc in terris fraterna dilectione retinenr̃/semetipsas sub alto intellectu modificãt: t infirmis humiliter p̃dicantes/moze niuũ corda arentiũ liquate rigant. Niues ergo ad terrã de celestib⁹ veniũt/cũ sublimia corda sanctorũ q̃ iam solida ptẽplatione pascuntur/p fraterna charitate ad humilia p̃dicatiõis verba descendũt. ℣ Ea. xviij.

Sicut enim nix terrã cuz iacet operit: cũ vero liquaꝛ/rigat: ita sanctorum virtus p firmitatem suã apud deũ vitã peccatoꝝ protegit: t p condescẽsionẽ suã quasi liquefacta arentẽ terrã vt fructꝰ pferat ifundit. Et q̃ aqua pꝰ ab infimis trahitur/vt posita superioribꝰ sparsa reddat: sancti quiq; etiã cũ in virtutis arce consistunt: unde elenati sunt p̃sideant/ne alsene infirmitatis abiecta cõtemnant. Quasi ergo aque ad terras de quibus subleuate sunt redeunt: dum condescendentes iusti peccatoribus reminisci nõ desinunt quod fuerãt. Certe aqua in terris Paulus fuerat adhuc cum legẽ carnaliter sapiebat: sed ductꝰ ad celestia in nouum versus est: q̃ qñ pꝰ in firmus sapuit/ad soliditatem vere intelligentie cõmutauit: t tñ condescendens fratribꝰ quasi nix ima repetit: q̃t t post virtutum culmina p̃ fuerat indignus agnoscit/dicens. Qui prius fui blasphemus t pscutor ꝛc. Ecce p̃ clementer sue imbecillitatis reminiscitur/vt aliorꝰ equanimiter infirma patiat. Quasi enim ad terram de qua sumpta fuerat/post celum aqua redijt: duz post tante sue contemplationis arcana peccatorem se Paulus memi nit: vt p̃ desse humiliter peccatoribus possit. Videamus itaq; aqua hec in niuis soliditatẽ vertenda qualiter trabatur ad summa ait: sine mente excedimus deo. Videamus qualiter ad ima nix redeat: vt dum liquatur infundat/ait. Sive sobzñ sumus vobis. Videam⁹ qua manu ducitur: vt ir iacens eleuari valeat/t subleuata reuocari ait. Charitas est Christi/q̃ sanctorũ mẽtes ad superna subleuat/eas pio. moderamine pro fraterna dilectione etiam ad humilitatem condescensionis format: recte dicitur. Qui precipit niui vt descẽdat in terram. Ubi r apte subiungitur Et byemis pluuiꝭ t imbri fortitudinis sue. Byems quippe est vita presens: in qua nos etsi taz spes ad superna erigit/adhuc tñ mortalitatis nostre frigidus tozpoꝛ astrigit: quia scriptum est. Corpus qđ corrumpitur aggrauat animam: t deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Habet autem byems pluuias/rectoꝛes procul dubio predicationes. De quib⁹ videlicet pluuiꝭ per moysen dicitur. Expectetur sicut pluuia eloquium meum: t descendant sicut ros verba mea. De nimirum pluuie byemi cõgruunt/estate cessabũt: q̃ cũ nunc carnalius in opus

lis vita celestis absconditur/necesse est vt scrõꝝ nobis p̃dicationibꝰ irrozetur. Cum ẽnim eterni iudicij estus incanduerit/nullus verba p̃dicantium: necessaria tunc habebit: q̃ veniente/iudice ad ceꝛ fuit quisq; reducit: vt setã iam cũ agere nõ valet sentiat: t rectũ qđ sẽ debuit/et fortitudinis sue pena cognoscat. Uñ bene p ꝓphetã ꝺz. Congrega eos quasi gregem adviciniam: t sctifica eos in die occisionis. In die ẽm occisionis sctificantur reprobi: q̃ tunc sancta q̃ debuerũt agere sentiũt: cũ digna pauitatis sue supplicia iam declinare nõ possunt. Quia autem p̃dicationes sancte cum vita p̃senti. i. pluuie cum byeme cessabũt: recte exsiliũt anime atq; ad eterne felicitatis estiua ꝓperanti/sponsi voce suadentis ꝺz. Surge ꝓpera amica mea/formosa mea t veni. Jam ẽm byems transijt: imber abijt t recessit. Transeũte quippe byeme imber recedit: q̃ cũ vita presens per agit: in qua nos ignoꝛãtie nubilo carnis corruptibilis tozpoꝛ astrinxerat: omne ministeriũ predicationis cessat. Clariꝰ ꝓpe p nos tunc videbim⁹ boc qđ sanctoꝝ vocibus nũc obscuri⁹ audimus. Precipit igitur dñs niui t byemis pluuijs/vt in terram descendant/duz aspiratione sanctispũs p corrigendis pctoꝛibus corda sanctoꝝ ad ministerium p̃dicatiõis humiliat. Ubi recte additur. Et imbri fortitudinis sue. Imber ꝓpe fortitudinis est p̃dicatio diuinitatis. Nam imber infirmitatis est: predicatio eius incarnatiõis. De qua p Paulum ꝺz. Qđ infirmũ est dei: fortius est hoibus. Et rursum. Si crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Sic autem sancti viri humanitatis eius infirma predicant: vt auditoꝝ suoꝝ cordibus etiam diuinitatis fortia infundant. Audiamus. per tonitruum nubis imbrẽ fortitudinis. In principio erat verbum: t verbũ erat apud deum: t deus erat verbũ. Audiamus etiã imbrẽ infirmitatis. Verbũ caro factũ est t habitauit in nobis. Audiam⁹ imbrẽ fortitudinis. Dia p ipm facta sunt: et sine ipso factuz est nihil. Qđ factũ est in ipso vita erat. Audiamus ẽt imbrẽ infirmitatis. In propriaz venit: t sui eum nõ receperũt. Imbri ergo fortitudinis sue precepit vt in terrã descẽdat: q̃ sanctoꝝ suoꝝ vocibus sic nobis bñanitatis sue infirma p̃dicat: vt nobis mira et fortia sue diuinitatis innotescat. Sed cum virtutẽ nostri cõditoris audim⁹: statim ad corda nr̃a formidine compellente reducimur: t tãtum sup nos iudicẽ perpendẽtes: que digne ꝙue egim⁹ indigne pẽsamus. Uñ t bñ subiungit. ℣ Qui in manu oim hoiz signat: vt nouerint singuli opera sua. Mala enim q̃ agunt homines/pensare contemnũt. Sed cũ virtutem supne districtionis audiunt: prauoꝝ operum boc qđ se deprimit pondꝰ agnoscunt. Predicatiõis ꝙppe verbis pulsati exigilant: vt pensent ad que se supplicia antique actionis meritum trabat. Dñs ergo imber fortitudinis in terram descendit: in manu vniuscuiusq; signat: vt sua opa sciat: q̃ dñs virtus nicõ prebẽsibilis maiestaꝫ agnoscik: ab vnoq; subtilius sua vita pensak. Qđ tñ intelligi t aliter põt. Creator nãq; ops a cunctis insensibilibus irrõnabilibusq; distinctũ rõnabile creaturã boiem cõdidit: ãtinus qđ egerit ignorare non possit. Natura ẽm legis scire cõpellit: scz prauũ siue rectũ sit qđ opat. Nam ad iudiciũ p actione cur venit: si potuit nescire qđ egit? Et ipsi ergo q̃ ꝓceptis dñicis eruditi ꝓtenuerũt bona an mala sint que faciãt sciunt. Nam si bona se facere nesciunt: cur de aliquibus factis in ostentatione gloriantur? Rursum si male agere ignorant: cur in eisdem factis alienos oculos decipiunt? Ipsi enim sibi testes sunt: q̃

scimt malū qđ agūt / qđ videri ab alijs verent. Si ēm veraciter malū esse nō crederent: nequaq̄ hoc ab alijs videri formidarēt. Unde bñ p quēdā sapiēte dr. Cum sit timida nequitia / dat testimoniū pdēnationi: qz dū de facto suo cōscientiā pulsans timor redarguit / ipsa sibi testimoniuz phibet dānabile esse qđ agit. Quo cōtra per Joannē dr. Si cor nostrū nō reprehēderit nos: fiducia habem⁹ apud deuz. Fugiūt ergo iniqui bñatos oculos: semet ipsos certe fugere nō pñt. Quia ei malū qđ facīūt nouerūt: habēt testem pscientiā / habēt iudicē rationē suā. In peccato igit qđ cōmittūt / pzi⁹ cōtra se iudiciū fue rationis inueniūt: z post ad districtiones eterni examinis pducunt. Et hoc est fortasse qđ p psalmistā dicit Abyssus abyssum inuocat in voce catharactarū tuarū: qz dū miro ordine dispositionis occulte malum nō pmittit nesciri qđ pagit: z suo se tam iudicio peccator in cōscientia cōdemnat: z post condēnationē pzīā ad eterni iudicis iram pperat. Abyssum ergo abyssum inuocare est de iudicio ad iudiciū puenire. Sant ergo pdicatores sancti: redarguant facta peccantiū: audito res aūt prauī contēnant verba istoriū: defendant ēptum voluerint prauitates suas: atq̄ impudenter gestas impudentius defendendo multiplicent: certe ipsi sibi in conscientia testes sunt / qz excusabiles nō sunt. Eo ēm ipso quo rōnabilē creaturā de⁹ hominē condidit: in manu omniū hominum signat / vt nouerint singuli opa sua. Sz quia beliu de pranitate singuloz suam pruit: ritico ad ipsuz pranitatis auctorē p quem vnūquodq̄ malū obortur / mentis oculos deflectit: vt qz vno hoc versu prava capitis mēbra pstrinxerat / etiā hoc ipsum mēbroz caput sub breuitate ōscribat. Uel certe qz superius nubiuz dei virtutes intulerat: agit nunc cōtra bonoruz vitam etiā aduersarij impugnationes innotescat. Nam sequitur. ¶ Ingredietur bestia latibulum suū: et in antro suo morabitur.

¶ Capitulū. xix.

Quis alius noīe bestie nisi ātiquus hostis accipit: qui decepti⁹nes primi hois seuus impetijt: r integritatē illius vite mala suade-

Diabolus hoīes ad peccādū pellit

do laniauit? Cōtra quē pphete vocibus de sancta electoz eccl̄ia i antiquū statū restaurāda pmittitur: r mala bestia nō transibit p ea. Sz hec bestia cū post redēptoris aduētuz / post pdicatoz voces: quasi post tonitruū nubiū in fine mūdi illū damnatū hostem qui antichristus vocatur inuaserit: quid aliud ēp latibulū suū ingredit: vt in antro pzio demoretur? Quas quidē illud diaboli antrū ac latibulū bestie ē: vt insidiās hoīb⁹ viā hui⁹ pentibus in illoz p signa lateat: r p malicīā occidat. Qui tū olim reproboz corda etiā nūc pzius ēp apertus appareat possidet: eaq̄ p occultam malicīā quasi ppriū antrum tenet: atq̄ ad omne quod nocere bonis appetit / in eoruz se obscuris mentib⁹ abscōdit. In iudeoz psequētiū corda antra hui⁹ bestie nō fuerūt / in quoz diu consilijs latuit: sed repēte vocib⁹ erupit / clamantiū crucifige crucifige. Et qz ad laceratiōnē mentis pringere rē tando nō potuit: in redēptore nostro ad mortem carnis anbelauit. Hec nimirū bestia multa electoruz corda tenuit: sed hanc ab illis moriens agn⁹ excussit. Unde z in euāgelio dicit. Nūc princeps hui⁹ mūdi ejicietur foras. Qui miro rectoq̄ iudicio dī cōfessiones humiliū illuminans suscepit / suoz oculos deserēs clausit. Un ei p psalmistaz dr. Posuisti tenebras z facta ē nox: in ipsa ptransibūt oēs bestie silue. Catuli leonū rugientes vt rapiāt: z querāt a deo escaz sibi. Tenebras ēppe oīs ponit: cum pctis iudicia

repēdens lumen sue intelligentie subtrahit. Et nox efficitur: qz prauoz mens ignorātie sue erroribus cecat. In qua oēs bestie silue ptā fecit: dū malign⁹ spūs sub opacitate fraudis latētes / in reproboz cordibus pranitates suas explēdo pcurrunt. In qua z catuli leonū ringiunt: qz nequissimarū / sed tamen eminentiū potestatū ministri spūs importunis tentatiōib⁹ insurgūt. qui tū a deo escā appetunt: qz nimirū capere animas nequeūt / nisi iusto iudicio prevalere diuinitus pmittant. Ubi r aperte subiungitur. Ortus est sol z cōgregati sunt: r in cubilib⁹ suis se collocauerūt: qz veritatis lumine p carnē apparente / a fideliū mētib⁹ excussi: ad cubilia: sua reuersi sunt / dū sola infidelitū corda tenuerūt. Ō igit illic leonū cubile / hoc bic ātrū libe stie dr. Notandū vero magnopere est⁹ qđ bestia hec nō solū antruz suū ingredi / sed in eo etiā morari perhibet. Aliqñ nāq̄ etiā bonoruz mētes ingredit / illicita suggerit / tentationib⁹ fatigat: rectitudinē spūs ad delectatiōnē carnis deflectere conatur; delectatiōnē quoq̄ ad cōsensum pducere nititr: sed tū resistente superno adiutorio prava lere phibetur. Intrare ergo in mētes bonoruz pōt: sed in eis morari nō pōt: qz iusti huius bestie antrū nō est. Quos ēm quasi propriuz antrū possidet / eoz mētes pculdubio īmorās tenet: qz z prius in eis cogitatiōes vsq̄ ad iniqua desideria / z post iniqua desideria vsq̄ ad nequissima opa pducit. Neq̄ enīz studēt reprobi suggestiones ei⁹ recta iudicij manu repellere: cuius voluptatib⁹ appetūt subdita delectatiōe seruire. Cūq̄ in eoz cordibus prauū qđ ozit: mor p studium delectatiōis enutrit: r cū sibi mīme resistit / ptinus ex pensu roborat: statimq̄ pcensus ad opus pducitur: opus nō etiā consuetudine firmat. Recte ergo i antro suo morari hec bestia dr: que tam diu cogitationes reproboz tenet / quousq̄ eoz vitam etiā aculeo prauī opis perforet. Unde bene ad iudeā dñs per proberam dicit. Quousq̄ morabuntur in te cogitationes nocie? Neq̄ enim reprehenditur cur veniant / sed cur moreni. Et in bonis ēm cordibus cogitationes illicite veniunt / sed tū morari phibētur: qz recti quiq̄ ne captiuandaz domū pscie phēat / ab ipo cordis limine hostē fugāt. Qui r si qñ repētinis suggestionib⁹ vsq̄ ad primū vestibulū surrepit: ad cōsensus tū ianuā nō pingit. Hinc nimirū bestie impulsu subite formidinis victus ianuā cordis Petrus negando aperuit: sed citius cognoscēdo restitit / stendo clausit.

Hiere. 4.b

¶ Capitulum. xx.

Via ēo antiqu⁹ hostis psecutoz corda nō solū intrādo tenuit: iz etiā tenēdo possedit: dicat recte Ingrediet bestia latibulū suū / r in antro suo morabit. Quātū nāq̄ i eoz mētib⁹ demorata sit discim⁹: cū iloz cōsilia attestatione euangelice narratiōis audim⁹. In illa namq̄ describit cū redēptorē nostrū vim ficare mortuos cerneret: in morte ei⁹ ēpta auferre crudelitatis insanirent / qđ expleret ira illū prava desideria ardēter vellet / sed tū potuisse timerēt: qđ occasiōes occidendi rērēt / r inuenire non possent; quot ad votū sue feritie alienigenarū manibus vsi sunt: qz euz quē legaliter interimere ipsi nō poterant / feriendū gētib⁹ tradiderūt: vt er sola potestate roman⁹ preses ageret: quod sibi er sola malicia vt agi debuissent anbelarēt. Unde z apte subiungitur. ¶ Ab interioribus egreditur tempestas z ab arcturo frigus. Scriptura sacra cum contra arcturuz interiora memorat: diuersam aquilonis partibus austri plagaz designat. Unde in hoc eodem libro scribitur. Qui

Universidad de Deusto Biblioteca

Arcturus rug.

facit arcturū z orionas z interioza austri. Qz igitur interioza austri sol feruentior tenet: in arcturo vero cursuz omnimodo nō habet: interioruz noie plebs iudaica: arcturi vocabulo hoc in loco populus gentilis exprimit. Dī enim qui vnum atq; inuisibilem deū nouerāt: eiusdem legi saltem carnaliter seruiebāt: ꝺm sub meridiano sole feruentes in fidei calore tenebant. Gentiles aūt qz nullā sciam supnelcognitionis attigerāt: velut sine sole frigidi sub aquilone remanebant. Qz vero tēpestas impellit: frigus nūt tozpore opprimit: recte nūc dr. Ab interioribus egrediet tempestas: z ab arcturo frigus. A cū aptedicerek: a iudeis surgit malitia psequens: z a gentilib⁹ ptās ꝓmēs. Neq; cū miracula fieri legis ꝓcepta vetuerāt: tū iudei ꝓ eisdez miraculis interimere humani generis redēptorem querebant. Vñ explere hoc qđ ceperāt nō valētes: ad pilati ꝓtoriū cucurrerūt: vt ipe hūc perimeret: quē iniuste perimere lex nulla coḃiberet. Ab interioribus ergo tempestas: atq; ab arcturo frigus ꝓdr: dū hoc quod in dea ex inuidia petijt/ hoc gentilis iudex ex romana auctoritate ꝓpetrauit. Vñ bn ꝺ hanc eandem adhuc inuidiam subdit. ¶Capi. xxj.

Ante deo crescit gelu. Qz quo fideliū cordib⁹ spūs sanctus aspirauit: quo maiora virtutū miracula cōtulit: eo infidelitas mentib⁹ grauiozis inuidie tozpor exercuit: atq; inde ꝺ deū plebs infidelis obdurauit: vñ humilis pplis ante acta duritiā que se astrinxerat emolliuit. Deo em flāte in gelu versi fuerant/ q visis miraculis inuidētes dicebāt. Ecce totus mūd⁹ post eum abijt. Conspiciebant sc̄a: cernebāt p ministros eius miracula: totū iā mundū secuturum fidei ꝺdicamēta ꝓuidebant: z tū q sanctus spiritus mundum repleue rat/ eo illoz mētes artius inuidie malitia ligabat. Aqua ergo in gelu versa fuerat: dū esse post deum mundo iudea in inuidia pigra remanebat. Sed qz supne prāti sup petijt: eriā tante crudelitatis duritiam soluere/ atq; ad amandū se corda infidelitaz liquare post hoc gelu mox bn subdit. ¶Et rursum latissime funduntur aque. Post gelu quippe dns latissimas aquas fudit: qz post⁹ iudeoz feuitiā vsq; ad mortem prulit/ eoz corda ptinus ab infidelitatis duritia amoris sui aspiratione liquefecit: vt iā to post desiderabilius ad obediendū currerent/ ꝙto ꝓceptis illius ꝓtinus obstinati⁹ restitissent. Vñ bn per quendam sapientez ꝺr. Sicut glacies in sereno/ sic resoluent pec cata tua. Ab hoc frigidi tozporis gelu solui ꝓpheta desideraverat/ cū dicebat. Conuerte dne captiuita tem nr̄am: sicut torrēs i austro. Debis aquis: id est ad deū p current⁹ bus pplis rursum ꝺr. Admittet verbū suū z liquefaciet ea: flabit spūs eius et fluent aq. Aq de gelu currūt qz plerisq; ex duris psecutorib⁹ magni ꝺdicatores fiunt. Gelu igit in aqua liquat/ cū tozpor interni frigoris ad irrigationē vertit predicationis. An paulus gelu nō erat qui acceptis epistolis damasci pgens/ in corde fideliū ihu in terra dei tractata verbi semina/ ne ad p fectionē operū surgerent/ restringere ꝙrebat. Sz gelu hoc in aquaz redijt: qz ihs persequendo ꝓtus ꝓmere studuit: hos postmodū fluens tis sancte exhortationis infudit: vt tanto vberior electorum messis erurgeret/ ꝙto banc imber dei et ab ore persecutoris irrigaret. Vñ z bene subdit. ¶Capitulum. xxij.

Rumentū desiderat nubes. Quid ei electi qđ sunt: nisi frumenta dei celestibus hoziis recōdenda? Que nūc in ritura aree paleas

tolerāt: qz i hac purgatiōe sctē ecclie mozes hzios reprobos portāt/ q̄s q̄ hec iterū agricola vētilabro iudicij dirimat: z in supna habitacula electos suos ihs mūda li gna suscipiens/ eternis paleas igni bne tradat. Vñ bn per Joannē ꝺr. Cuius ventilabrū in manu sua: et pmūdabit aream suā: z congregabit triticū in horreū suū: paleas aut z cōburet igni inextinguibili. Sed hoc frumentū quousq; ad perfectionē fructuū veniat/ nubiū pluuias expectat vt crescat: qz bonoz mēs ꝺdicantiū verbis infundit/ ne ab humore charitatis desideriox carnaliū sole siccet. Hoc frumentū supernus agricola in mūdo surgere ac nubes desiderare ꝓsperat/ cū dicebat. Messis quidē multa: operarij aut pauci. Rogate aut dñm messis vt mittat operios in messē suam. Qui igit hic frumentū/ illic messis: qui ꝺ hic nubes/ illic operarij vocant: qz predicatores sancti z nubes sunt z operarij: nubes videlz ꝙ doctrinam: operarij qz per vitā nubes qz verbis influūt: operarij qz nō desinūt agere qđ loquunt. Vñ z subditur. ¶Et nubes spargūt lumen suum. Nubes lumē sparge re est predicatores sanctos exēplavite z loquēdo/ z agendo dilatare.

Nubes lumen spargere

Sed q̄nis annunciatiōis intime lumen spargant: nō tñ ad ꝙuertēda omniū que appetūt corda perueniunt. Vñ sequit. ¶Que lustrant cuncta per circuitum: quocūq; eas voluntas gubernantis duxerit. Sepe enim predicatores sancti exhortari quosda volunt/ sed nequeunt. Sepe quosdaz declinare appetunt: sed tñ interne instigationis impulsu exhortari eos instātissime cōpelluntur. Videamus nubem dei qđo gubernātis manu z ad ea q̄ nō appetit ducit: atq; ab impulsu suo retrogubernantis manu retinetur. Certe Paul⁹ cū vestimēta sua excutiens a coriebijs discedere vellet audiuit Noli timere sz loquere: ne taceas: ꝓpter qđ ego tecū sum: z nemo apponet tibi vt noceat te quoniā multus est mihi pplus in hac ciuitate. Rursum cū ad Thessalonicenses voluisset ire: retentus est dicens Volui venire ad vos ego quidem Paul⁹: z semel z iterū: sed ipediuit me sathanas. Neq; enim per semetipsum sathan ꝓpedire potuit tāti apostoli v iaz: sed occulte dispensationis vsibus dū aduersar⁹ nescies deseruiuit: vt nimirū Paulū dum ad alios vellet accedere nec valeret eis a quibus recedere nō poterat altꝰ ꝓdesse. Nubes igit dei cūcta p circuitū lustrāt: quia ꝺdicationis luce mūdi fines illuminant. Sz qz diuinis nutib⁹ subdite nequeunt explere qđ volunt: ire non pñt: nisi quo eas voluntas gubernantis duxerit. Unde z adhuc subiungitur. ¶Ad omne quod precipitur eis super faciem orbis terre. Sepe enim cū gubernantis voluntate perducunt: aliter agere appetūt: sed aliter disponunt. Nāz pleriq; ḟidē auditores suos stantes blande corrigere: tamen eorum sermo in aspritatē ducitur: plerumq; quosdam rescere aspere appetunt: sed tamen eorum rigor per mansuetudinis spiritum refrenatur. Sicut ergo nō possunt ire quo voluntas etiam modificans suscepit cum perducit: vt aliquando in cogitatione alia disponant: sed alia in opere peragant: aliquando aliter inchoent: sed aliter ꝓsumāt. Quia igitur iuxta hoc quod sibi ꝓcipitur seruiunt: dicatur recte.

Quocunq; eas voluntas gubernātis duxerit: ad omne quod precepit illis super faciem orbis terre. Eo enim apertiorē viā ꝺdicationis inuenīt: quo ad hāc nō cū suis: sz ꝓceptoris sui nutib⁹ ducunt. Unde adhuc subditur. ¶Sive in vna tribu/ sive i terra sua: sive in q̄cūq; loco misericordie sue eas

iusserit inueniri. Una tribus p̄fecto inda intelligīt: q̄ in scriptura sacra clara ac multiplex p̄ ceteris memorat. Que in hoc q̄ ex se redēptoris nr̄i carnē ptulit/specialē p̄ orb⁹ mun⁹ accepit. Terra aūt dei simul oīs indea noīat. Que tūc ei fidei suę fructū ptulit: cū totus sub idolor⁹ cultu delapsus gentib⁹ mūd⁹ erraūt. Locus aūt mię dei est ipse gentilitas: cui⁹ culpas districtius iudex si iuste animaduerteret/ad reconciliationē gr̄e nūq̄ ueniret. Que cū nulla apud deum merita habuit: reconciliationis tm̄ gr̄am ex sola mia accepit. Unde per Paulū dr. Bēres aūt super mia bonozare deum. Ūā rursus scriptura est. Et que nō secuta miam/nunc aūt miam consecuta. Nubes ergo suas deus dicit: siue in vna tribu/siue in terra sua/seu in quocūq̄ loco misericordie sue eas tulerit inueniri: qz predicatores veteris nouiq̄ testamenti aliq̄ soli tribui inde contulit: r israel pene totum ex prava regū gubernatione reprobauit. Aliq̄n r̄ terra sua bas plue re nubes facit//qz eundē israelitis cum pplīm ad antiquaz gr̄am post correptionem captiuitatemq̄ reuocauit. Aliquando de loco sue misericordie eas clarescere voluit: qz per p̄dicatores sctōs etiam gentibus ꝑtutum miracula ostendit: vt sola misericordia a iugo erroris absolueret/quos ingentę perfidie ira deprimebat. ¶Capitulū.xxiij.

Ed ecce beluꝫ qz rursus per ꝓpheticum spm̄ sensit: qz multa sublimiter ptulit: vir arrogās elationis sue ponderē tassatus nō valet portare que dicit. Nam per iactantiam protinus adiungit. ¶Auscultā hec Job: sta r̄ considera miracula dei. Quasi in comparatione sui iacentē vidit: quem ad verba tante predicationis vt starē admonuit: q̄ius r̄ per hoc q̄ dicit auscultā: grauē beato Iob contumeliam irrogat: qz sicut iam de illo r̄ superius diximus/arrogantia minoris est/auditum sibi velle extorquere maioris. Sed licet beluꝫ bona q̄ dicit nesciat pensare cui dicit: nos q̄ eruditi ab boibus querimus/indagare verba doctrine illius subtiliter debemus. Ūā magna fortassis virtutis arte dr. Sta r̄ considera miracula dei. Sūt n̄ē nulli quippe qui dei miracula iacentes p̄siderāt/qui opationis ei⁹ potentiā nō sequētes admirantur. Stare q̄ppe est recta agere. Unde Stare p̄ Paulū dicitur. Qui se existimat stare videat ne cadat. Et sepe quē dam supna iudicia mirant: predis camēta celestis p̄tie cū audiūt diligūt/mira opa interne dispositionis obstupescūt: ꝫ tū amādo r̄ vidēdo ad hec cadē opa assurgere negligūt. Jacēres ergo dei miracula p̄siderāt/qui ei⁹ potentiā sciendo pēsant: sed vidēdo nō amant. Per cōtēplationē q̄dē in cōsideratione oculos tendūt: sed tm̄ p̄ intentionē sese a terra nō erigūt. Ūā bene in Balaam exprobratione dr. Qui cadēs apros bz oculos. Multa nāq̄ de aduētu redēptoris didicerat: q̄ in nouissimis tp̄ib⁹ erant venturā p̄uidebat: sed tm̄ ei vidēdo assurgere noluit/quē prenidēdo p̄dicauit. Jacēs ergo apertos oculos habuit cū eius mentem r̄ ꝓphetia ad celestia tenderet/r̄ auaritia in terra retineret. Jacēs ergo apertos oculos habuit: qz cū videre de superis potuit/quē prostratus in infimis nō amauit. Beluꝫ itaq̄ qui beatū Job nequaq̄ credidit videndo tenuisse q̄s dicit/ quasi admonens dicit. Sta r̄ cōsidera miracula dei. Quē adhuc de venturis discutit: r̄ quasi de ignorantia būtis adiūgit. Numquid scis q̄ precepe rit deus pluuijs/vt ostenderent in cem nubium eius. Si nubes sancti predicatores sunt: pluuie nubium: sunt verba predicationum. Sed nubes cum per aera trāsuolant: nisi pluuie deorsum veniant/ nescit

nescitur q̄tam aquarum immensitatē portāt: nisi cozuſc⁹ sol interpluuias erūpat/intelligi nō valet q̄d in eis ēt claritatis lateat: qz nimirū p̄dicatores sancti si taceant: r̄ nequaq̄ loquētes ostēdant q̄ta sit celestis spei claritas quā in cordibus gestant: aut reliq⁹ hoīb⁹ similes/aut longe bis despectiores videnē. Cū aūt aperire p predicationem ceperint q̄ sit supne patrie remuneratio quā intrinsec⁹ tenēt: cum p̄secutione p̄ssi in quavirtutis arce p̄fecerint inoteſcūt: cuz visione despecti loquēdo insinuāt vnde timeant/ipse que nubib⁹ in fluunt pluuie/lucem nobis earundem nubium ostendunt. Per ꝟba enim predicatorum agnoscimus: vt in eis claritatē vite quā appetunt cum magna humilitate cognemur. Hāc nimirū lucē Paulus discipulis ostendebat/cuz diceret. Ut sciatis q̄ sit spes vocationis ei⁹ que diuitie glorie hereditatis ei⁹ in sanctis: r̄ que sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credimus. Hāc lucē cozuntbij p̄ scriptor⁹ verba quasi per pluuie guttas agnouerāt/cum dicebant. Epistole graues sunt r̄ fortes: presentia aūt corporis infirma r̄ sermo contemptibilis. ¶Cap.xxiij.

Ed plerīq̄ predicatores sancti oēdere semetipos vt ꝑsint cupiunt: nec tm̄ possunt plerīq̄ latere: vt quieti sint appetūt/nec tamen permittunt. Nemo igitur scit quando lucē nubium pluuie ostendant: qz nemo cōprehēdit q̄n deus virtutē predicationis ꝓbeat: vt predicantium gloria claresc at. Dicit ergo. Numquid scis quando preceperit deus pluuijs/vt onderet lucem nubiū eius. Acsi aperte dicat. Numquid si venturos in mundo predicatores iam cōspicis: quādo eos ad predicandū dīs repleno ne sanctisp̄ūs impellat: quibusve modis eozum vite claritatem mūdo innotescat appēndis: Ūā adhuc apte subiūgit. ¶Numquid nosti semitas nubium magnas/r̄ perfectas scientias? Habēt vte nubes semitas subtilissimas scilz sancte predicationis vias. Angusta quippe porta est que ducit advitam. Eos ergo per semitas astringunt qui ab intētionis eozum trami te ꝑ lata mūdi desideria euagādo nō erunt. Arta enim bñ viuendi censura non est amplavia: sed semita: in qua predicator quisq̄ studiose cōstringitur: qz sub p̄ceptoz cu studia solicite coangustatur. An non quasi q̄dam angustia est itineris in hoc quidem mūdo viuere: sed de bn⁹ mundi concupiscentia nihil habere: aliena non appetere: ꝓpria nō tenere: laudes mūdi despicere: r̄ p deo opprobria amare: gloriam fugere: despectum sequi: adulantes despicere: despicientes honozare: mala nocentiū ex corde dimittere: r̄ erga eos dilectionis gr̄am immobile in corde retinere? Que vez omnia semite sunt/sed magne: qz q̄to in p̄senti vita proipsa viuendi custodia angustę sūt: tanto amplius in eterna retributione dilatāt̄ur. Unde r̄ bene subditur. Et perfectas scias. Perfecta quippe scientia est: et cuncta dec solicite agere: r̄ se de suis meritis scire nihil esse. Unde r̄ ipse nubes de hac perfecta scientia docētur: cū eis voce veritatis dicit. Dum feceritis oia q̄ p̄cepta sunt vobis: dicite serui inutiles sumus. Perfecta scia est scire omnia: r̄ tm̄ iuste quidem modū sciendi: se esse nescire: qz etsi iaz dei p̄cepta nouim⁹: etsi tam virtutem verborum illius solicita intentione pensam⁹: etsi iam que intellexisse nos credim⁹ agimus: adhuc tamen acta eadem qua districtione examinis sunt discutienda nescimus: necdum dei faciem cernimus: necdum occulta eius consilia videmus. Quanta ergo est nra scientia que quouis⁹ mortalitatis nre ponacre premitur: ipso sue incertitudinis nubilo ce-

catur. De qua bene per Paulu 02. 1. Cor. 8. a
Qui se existimat scire aliq̃d/ nõdũ cognouit quẽadmodũ oporteat eũ scire. In hoc itaq̃ mũdo dum viui mus: tunc pfecte q̃ sciẽda sunt sci mus/ cũ pficientes ꝓ intelligentiã nil nos pfecte scire cognoscimus. Dicit igitur. Nũquid nosti semitas nubiũ magnas 7 pfectas scias? Ac si apte dicat. Nũquid iam summa acta p̃dicantiũ cõspicis: qui postq̃ p sciam ad alta se eleuãt/ deorsum se humiliter p cognitionẽ sue ignorantie inclinãt? Nõ qz solo sancti spũs dono agit: vt humanũ cor nõ solũ de scientia/ sz etiã de ipsa sua ignorantia perfecte doceatur: ita caloꝛe amoꝛis ad supna ferueat/ duꝛ minoꝛa esse que cognouit in infinis pensat: recte subiungitur.

E Uestimenta ecclie. Esaie 46. c Auster

Monne vestimenta tua calida sunt: cum perflata fuerit terra austro? Sepe aũt beatũ Iob figuram sancte ecclie tenere diximus. Uestimẽta ꝓ ecclie sunt eẽ q̃ ei fidei adunatione iunguntur. De quib9 eidẽ ecclie p ꝓphetã dns dicit. Uiuo ego: qz oĩbus his velut oꝛnamento vestieris. Per austrũ ꝓ qui nimirũ calidus vẽtus est: non immerito spũs sanctus designatur: quo quisq̃ dñi tangit/ ab iniquitatis sue torꝓre liberat. Uñ bene in canticis canticoꝛ 02. Surge aquilo 7 veni auster: perfla hoꝛtũ meum 7 fluent aromata illius. Aquilo enĩ iubetur vt surgat: vt nimiruꝫ is q̃ moꝛalitũ coꝛda restringit aduersaꝛi9 spũs fugtat. Auster venit 7 hoꝛtum pflat: vt ei9 aromata diffluãt: qz per aduentũ sancti spũs dñi mẽs hominũ replet̃ur/ et ea moꝛ opinio virtutũ aspergitur: vt iure ias sanctoꝛum lingua quasi hoꝛtus austro perflat9 dicat. Christi bonus odoꝛ sumus deo. Uestimẽta ergo sancte ecclesie calida sunt/ dum terra austro pflatur: quia bi qui ei per fidẽ inherent: feruentibus charitatis studijs inardescunt/ dum eoꝛum mens sancti spiritus affiatu pfunditur. Quod quidem 7 de eodẽ beato iob nil obstat intelligi: qz si hec generaliter in sancta ecclesia dicimus/ vt tamen per mẽbra eius singula specialiter teneamus. Unusquisq̃ eñi q̃ recte viuit: tacẽ hoc et alios docere cõsuenit: quasi tot vestimenta habet/ quot auditores ei concorditer inherent.

1. Cor. 2. b

¶ Capitulum. xxv.

Natura nãq̃ vestimẽtoꝛum est: vt per semetipsa calere non possint/ sz adiuncta viuenti coꝛpoꝛi: duꝛ exalantes mẽbroꝝ poꝛos cõtegũt/ emanantẽ ab intimis caloꝛes ꝓmunt: quo nimirum caloꝛe hec eadẽ vestimenta calefiunt/ sed calefacta caloꝛem quem acceperint retinendo ad coꝛpus reddunt. Quid ergo per vestimenta viuenti coꝛpoꝛi adherentia nisi discipuloꝝ vita magistris bene viuentibus coniuncta signatur? Que quasi per poꝛos caloꝛem accipit: qz ad amoꝛem dei et exemplo actionis 7 impulsu eoꝛtationis ignescit que velut frigus ꝓpozium expellit/ dum a priscis iniquitate discedit/ caloꝛem quem accepit retinet: qz in eo quem ꝓximum dicendo sumpserit feruoꝛe connalescit. Doctoꝛes autem sancti dum auditoꝛes suos in amoꝛem dei ꝓficere sentiunt: ipsi amplius in doctrine virtute feruescunt: 7 qz coꝛ ad summa inardescere feruere cõspiciunt/ ad predicanda bona celestis patrie validius succenduntur. Qui et si quãdo ꝓ eo quo adhuc vitam coꝛruptibilez humane infirmitatis agunt: de qualibet culpa saltem tenuiter in opere/ in locutione/ in cogitatione contemplum fetur: discipulorum suoꝝ profectum conspiciunt: 7 ipsi vel in minimis esse reprehensibiles erubescunt/ ne qua forte exempla toꝛpitudinis prebeant eis/ quos predicatoꝛis voce ad regulam intime rectitudinis vocant. Dum ergo verbo doctoꝝ accenduntur auditoꝛes: quasi exuuienti coꝛpoꝛi vestimenta calefiũt. Sed dñi ex pfectu auditoꝝ etiã vita docentium pficit: quasi ex calefactis vestimentis caloꝛ ad coꝛpus redit. Sz nequaq̃ sibi doctoꝛes tribuãt/ q̃ per exhoꝛtationez suam ad summa ꝓficere auditoꝛes vident: qz nisi spũs sanctus coꝛ coꝛda repleat/ ad aures coꝛpoꝝ voꝛ docentiũ incassum sonat. Formare enĩz vocem magistri exterius possunt: sed hanc imprimere interius nõ possunt. Nec̃ ei qui plantat est aliq̃d: nec̃ qui rigat: sed qui incrementũ dat deus. Dicatur ergo. Nonne vestimenta tua calida sunt: dum pflata fuerit terra austro? Quia nimirum tunc auditoꝛes qui tam bene viuentib9 doctoꝛibus inherent: qui caloꝛẽ superni amoꝛis accipiũt: cũ per afflatum sanctispũs erectant: acsi apte beato Iob dicerẽt: incassuꝫ tibi tribuis si quos p te ꝓficisse in virtutibus ꝓtẽplaris: qz si quos p te incaluisse estimas: nisi eos spũs sancti feruoꝛ attigeret: frigidi in sua insensibilitate remanerẽt. Postq̃ ꝓ hec fortiter dixit: p arrogantiã leuiter motus/ irrisionis illico verba subiũgit dicens. ¶ Tu fortasse cũ eo fabricatus es celos: qui solidissimi quasi ere fusi sũt. Possunt p celos hi qui in celestib9 sunt cõditi angelici spũs designari. Uñ et inꝺoratione nostra dicere voce ꝓpria instruimur. Fiat voluntas tua sicut in celo 7 in terra: vt nimiruꝫ voluntas dei/ sicut a superiori creatura agitur: ita in omnibus etiam ab humana infirmitate seruet. De quib9 bñ dz. Qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Natura nãq̃ eris est rubigine difficile cõsumi. Et virtutes angelice q̃ in diuino amoꝛe fixe pstiterũt: lapsis supbientib9 angelis: hoc in munere retributionis acceperunt: vt nulla iam rubigine surreptis culpe mozdeantur: vt in ꝓtẽplatione cõditoris sine felicitatis fine pmaneant: et in hoc q̃ sunt cõdite eterna stabilitate subsistant. Qñ bene apud Moysen ipa de mundi oꝛigine historie ꝓba testant: cũ 7 pri9 factũ celũ dz: 7 doc idẽ postmodũ firmamentũ vocat: qz vez natura angelica 7 prius subtilis est in superioribus cõdita: et post ne vnq̃ potuisset cadere mirabiliuꝰ confirmata. Possunt etiam per celos (vt sepe diximus) electoꝝ mẽtes: exprimi a cunctis terrenis ꝓtagis intimo amoꝛe suspẽse. Qui q̃nis coꝛpoꝛe degant in infimis: qz tñ coꝛde sũ inhereꝫ summis veraciter dicunt: Nostra conuersatio in celis est. Qui solidissimi vt ere fusi sunt: qz ab integritate cepte foꝛtitudinis/ nulla mutabilitatis rubigine cõsumunt. Quib9 7 fortiter cõtra aduersa durantibus auctoꝛis voce dz. Uos estis amici mei q̃ ꝓmãsistis mecũ in tẽtatiõib9 meis. Sz q̃nis doctus 7 arrogãs cũ irridere sanctoꝝ vitã nitit: irrisioni sue fortia dicta ꝓmiscat: a dictis tã fortibus semp ad supuacua verba relabit. Nã iterũ cũ deridẽdo subiungit. Ostende nobis quid dicamus ei: nos quippe inuoluimur tenebris. Acsi dicat. Tu q̃ tã magna luce intelligẽtie ꝓfueris: doce nos q̃ ignoꝛãtie tenebris inuoluimur debes. Qui moꝛ ab irrisiõe resiliens despiciendo subiungit.

Joan. 15. b

Et

Chart. 6. b

¶ Quis narrabit ei q̃ loquoꝛ? Acsi apte dicat: q̃ ego de suis laudib9 acute sẽtiẽs nõ audita loq̃oꝛ: ꝺs ꝺ narrare vel ꝓsq̃ audierit põt? Sz qz cũ doctrinã arrogãtiã vitã mẽtis habitatiõe ꝓfligit: a loquentis oꝛe nõ solũ sonat vinẽdi lentas: sz etiã grauitas sẽtiẽdi. Postq̃ bellũ p arrogãtiã leuiter itumuit dicẽs. Quis narrabit ei q̃ loq̃oꝛ: moꝛ p doctrinã subdidit. ¶ Capi. xxvj.

Tiaz si locut9 fuerit hõ deuoꝛabit. Omne quod aliq̃d deuoꝛat hoc introꝛsus trahens ab intuentium oculis occultat: et rẽ q̃ videri in superficie potuit in profun-

dus rapit. Nō igit cū de deo tacet: p rōnes in qua est cōditus esse aliquid videt. At si loqui de deo cepe rit: ulico ꝓ sit nihil ostendit: qz magnitudinis illius immēsitate denozatur: z quasi ta pfundū raptus a bscōdit: qz fari ieffabilē cupiēs / ipsa sue ignozātie angustia deglutitur. Loquit esti caro de spū: circūscript⁹ ispis de incircūscripto/ creatura de creatore/tpalis de eternio: mutabilis de immutabili/mortalis deuinificāte: z cū in tenebris positus internū lumē sicut est nesciat/nō de eternitate disserere cupiens/cecus de luce loquit. Si ergo locutus fuerit nō denozabit: qz si effari nō eternitatē appetit/etiā hoc sibi subtrahit qō de illa vel tacitus sentit. Ez ecce eternitas tūc hoibus vere innotuit: cū se eis humanitate suscepta mōstrauit. Que qz necdū reuelata fuerat de essde hoibus: recte subiūgit. ¶ At tunc non vident lucem. De qua nimiū luce etiā p ꝓphetā dz. Populus qui ambulat in tenebris vidit lucem magnā. Sed hec eadē lux ālit ter ab hoibus videat insinuat/cuz ptinus subdit. ¶ Subito aer cogitur in nubes. Aer quippe ipsa sua tenuitate spargitur / vt nulla firmitate solidet. Nubes aūt tanto firmiores sunt ꝙto dēsiores. Quid ergo p aerē nisi mentes secularium designant: que innumeris huius vite desideriis dedite / huc illuc moze aeris fluide dispergunē? Ez aer in nubes cogitur: cū fluxe mēte p superni respect⁹ gram virtutis soliditate roborantur: vt intra sinum cozdis recta sentiēdo se colligant / z in vanis cogitationibus nō liquescant. Aer petrus fuerat: cū p terrena desideria sparsus/ eū quasi aura transiens p vita carnis cura piscationis agitabat. Aer etiā apostoli omnes erat iterant: qui iaz per legem alta didicerant/sed nec duz per fidē firma sapiebant. Subito autem aer in nubes coactus est: quia per respectū signe gratie

B

Aer. Nubes

flura corda piscantiū in soliditatē versa sunt predicatoris: vt cozū infirme cogitationes fortia sentiendo dēseuerēt: ac moze nubiū aqs scientie caperēt: z subter iacentes terrā verbis ꝓdicatōis irrigarēt: quo pacto ministerio ad celi secreta recurrerēt: atq; ad eternā reqes finito labore puenirēt. Usi z bene mox subdit. ¶ Et ventus trāsiēs fugabat eas. Uent⁹ ergo trāsiēs nubes fugat: qz mortalis vita pcurrēs ꝓdicatores sctōs / a nostris oculis cozpaliter occultat. Uēt⁹ ergo transiens nubes fugat: qz vite tpalis excursus a carne apl̄os subtrahit: z eos a terre supficie in secreta requie quasi i celoz cardine abscōdit. Ez qz vsq; ad mortē ꝓdicare nō desinūt: z psentis vite spaciū moze nubiū cum verboz⁹ pluuia excurrūt: qd eoz laboribus in sctā ecclia agat/adiūgit: cū ptin⁹ subdit. ¶ Ab aquilone aur ā veniet. Quid p aquilonē nisi ꝓpti frigore cōstricta gētilitas designat: quam ille sub iure sue tyrannidis tenuit qui superbiēs dixit. Sedebo in mōte testamēti in lateribus aquilonis ascendā sup altitudinē nubiū / ero similis altissimo. Quid ꝙ auri nomine nisi aīe fideles exprimunt? De quibus p Hieremiam dz. Quō obscuratū est aurū: mutatus est color optimus? Aurū quippe obscuratum doluit: qz in quibusdā claritatē innocentie versam in culpe nigredinē vidit. Ab aquilone ergo aurū venire dz: qz respectū habere redēptoris a gentilitate dudum pfidie torpore frigida / intra sanctā ecclesiā pficua deo vita fideliū multiplicat. Ab aquilone etenī aurū venit: cū in ipsis idoloz⁹ cultoribus⁹ vera in dño fides clarescit. Sed cōuersis ad fidē gētibus iudea cōtradicit: z ad hmia retributionum celestium dedignat suscipere eos qui dudum fuerant cultores idoloz⁹. Unde post cōuersionē gentiū Petro dicitur. Quare introisti ad viros ꝓputiuz habentes: z comēdisti

Aer.

Nubes

Aquilo.

Esaie 14.d

Aurum

D

Esaie 45.a

cū eis. Quo contra recte p Esaiaz dominus dicit. Dicā aquilōi da: z austro noli pbibere. Sicut enī per aquilonē gētilitas: sic p austrū iudea signat. Que quasi meridiano sole incaluit: qz redēptore in carne apparēte feruore fidei prima suscepit. Aquilone ergo da dz / cū offerre deo suc fidei munera gētilitas imperat. Austro aut̄ iubet ne pbibeat: qz hebreis in fide pfistentibus pcipit / ne vitā gentiū repellendo condēnent. Uñ hic ꝙz qz dictum est. Ab aquilone aurū veniet apte subiungitur. ¶ Et a deo formidolosa laudatio. Hic ei a deo dicitur: ac si ab his ꝙ in parte dei sunt. i. fidelibus dicerē. Auro igit ab aquilone veniente a deo formidolosa laudatio pdit: qz dum claritatē sue fidei gentilitas obtulit multitudo hebreoz⁹ fideliuz diuina iudicia pertimescendo laudauit. Sed quō ab aquilone veniat aurū: quō ab his qui sub deo sunt formidolosa laudatio erūpat: ipsa nobis hist̄oria sacri eloquij ostendit. Scriptū quippe est. Cornelius centurio coborzis que dicit italica religiosus z timens deuz cū omni domo sua faciens elemosynas multas plebi z deprecans deum semp: vidit in visu manifeste quasi hora diei nona / angelū dei introeuntez ad se z dicentē sibi. Cornceli. At ille intuens in eum: timore correptus dixit: Quid est dñe? Dixit aūt illi. Oratiōes tue z elemosyne ascenderūt i memoriā i pspectu dei. Aurū ergo ab aq̄lōe venit: dū ex pspectu dei ex gētibus cuz elemosynis oſo ascendit. Qō cū Petrus fratribus retulisset: quō vel Cornelius angelū: vel ipe de celo submitti iussus cum bestijs reptilibus ac volatilibus vidisset: quō spūssanctus etiā ante baptisma gentiliū corda pfuderit / qui nūq̄ in iudeoz mentib⁹ nisi post aqua baptismatis venit: protinus scriptū est: His auditis tacuerunt: z glorificauerunt deuz dicentes. Ergo z gentibus de⁹ p-

Actuū 10.a Cornelius cēturio. E

Ibidē.

nitentiam ad vitam dedit. Multi tudo ergo fidelium formidolosam deo laudem obtulit: que saluatis gentibus a suo murmure dona celestis gratie admirando cōpressit. Unde ipse quoq; Petrus miratur dicens. In veritate cōperi / ꝙ non est psonarū acceptor deus. Sed cū gentes fidē suscipiunt: cur ab eis qui iam fideles sunt formidolosa venire laudatio dz: cuz leta venire potius ꝙ formidolosa debuisset? Sed idcirco conuersis gentib⁹ ab hebreis iam fidelib⁹ formidolosa laudatio pdit: qz nimiū iuste iudea repulsa est / dū pie est gētilitas vocata: z dāna sue repulsionis timuit / dum lucra alienevocationis vidit. Uñ nos quoq; quotidie duz iniquos quosq; ad inopinatā vite celsitudinē puehi repente cōspicimus: sub occultis dei iudicijs timendo gaudemus: ne per occulta iudicia quosdam deus qui digni putātur deserat: qui per hec ad se eos qui indigni estimantur vocat. Sequitur. ¶ Digne eum inuenire non possumus: z si inuenire iam eum possumus / nō tamen digne. Quia quicquid in illo sentimus: ex fide est z non ex specie. Hoc cū quod iam se inuenisse cōsiderat: adiungit dicens. ¶ Magn⁹ fortitudine / z iudicio / z iustitia z enarrari non potest. Magn⁹ quippe est fortitudine: qz fortē aduersariū superat: z de domo illius vasa contumelie auferens sua misericordie vasa pmutat. Magnus iudicio: quia etsi hic electos suos per aduersa deprimit eos quādoq; in gloria eterne psperitatis extollit. Magnus iustitia: qz etsi hic diu tolerat: quandoq; tamen reprobos sine termino damnat. Bene aūt subdidit: z enarrari non pōt. Ventiri cēm digne nō valet / quanto minus dici. Sed melius hunc vtiq; dicimus: si sub considerationis eius formidine admirando taceamus. Sequit. ¶ Ideo timebunt eum viri: z non audebūt cōtēplari

Spūssch ame baptī ma dalay

dēs q̄ sibi videnť esse sapiētes. Hoc loco Helin viros eos qui ad intelligentiam sunt fortes appellat. Et notandum q̄ nō ait: r non audebūt cōtēplari sapientes: sed q̄ sibi videnť esse sapientes. Quibus vez verbis peritos quidē/sz arrogātes insinuat. Helin ergo dum multa fortiter sentit/in locutiōis fine se tetigit. Viri namq; arrogātes r docti cū recte non viuunt: sz tamē recte dicere doctrine impulsionibus cōpelluntur: ipsi damnationis sue aliquo mō p̄conea fiūt: q̄ dū ea que agere respuunt predicantes insinuāt/suis se vocib⁹ dānatos clamant. Cōtra quos bñ p psalmistā dr. Cōuersi sunt in arcū peruersum. Arcus q̄ppe puersus ipsum a quo intēdit pcutit. In dictis aūt suis arrogātiū lingue arcui puerso sunt similes: q̄ dū contra elationē p̄ba facūt/in suis actoribus sagittas figunt. Unde summa cura puidendū est: ne accepta sapientia cū ignorātie tenebras illuminat: lumē humilitatis tollat: vt iam sapiētia esse nequeat. Que etsi p̄trute locutiōis fulgea t: elationis tā velamine cor loquentis obscurat. Alia namq; sunt dona summa: alia bona media. Bona enim summa sunt: fides/spes/charitas. Que cum veraciter habentur: in malum inflecti nō possunt. Bona aūt sunt media: p̄pbetia: doctrina curationū virtus: r cetera que ita inter vtrūq; sunt posita/vt aliqñ p bec sola eterna patria: aliqñ p̄o gloria terrena requirat. Medias ergo has virtutes dicimus: quas ad quodcūq; mēs appetit inclinam⁹. Quibus p̄ceptis ita vti anim⁹ fi cut terrenis diuitijs pōt. Per terrenas namq; diuitias alij in glie ostentatione superbiunt: alij erga primordij indigētiā ministeria pietatis opant. Cū p doctrinā igitur atq; ppbetiā laus exterior q̄rit: āpli p̄ cor porales diuitias terrene glorie culmen ambit. Cū vero doctrina atq; ppbetia lucrandis animabus impēditur: quasi accepte diuitie egenis fratribus largiunť. Qz ergo sepe p ipsa dona q̄ se p̄cipere exultat: a manu dātis incautus animus elongat: vigilanti quippe necurandū est: vt r primo subigantur vitia: r post sub circūspectione dona teneant. Nam si in eis mens incaute se deserit: nō p bec adiuta subuehit/sed quasi p anteactis laboribus remunerata reprobat. Unde fit etiā vt accepta virtus dū in vsu transitorie laudis assumit: qz vitio militat virtus non sit. Quia cēm origo virtutis humilitas est: illa in nobis q̄r veraciter pullulat que in radice ppria i. in humilitate pdurat. Q̄ qua nimirū si abscindit areścit: qz vinificante se i intimis humore charitatis pdit. Qz qz per hoc q̄s ab belin dr. Nō audebunt cōtēplari oēs q̄ sibi videntur esse sapientes: occulta cordis elatio reprobat: intueri libet q̄ travirtutuz muneradauid p̄ceperat: atq; in bis omnib⁹ q̄ fortī se humilitate seruabat. Que cēm nō extolleret ora leonū frangere/vrsorū brachia dissipare/ desp̄ctis p̄cedentibus fratribus eligi/reprobato rege ad regni guberna cula vngi/ timenduz cunctis vno lapide goliam sternere/a rege ppolita extinctis allophylis numerosa p̄mutia reportare: p̄missum tandē regnū p̄cipere: cum etū israeliticū ppm sine vlla ptra dictione possidere? Et tñ cū arcus dei in bierusalē renocat: quasi obliti⁹ prelatū se oibus: admirātus postulāte archā saltat. Et qz coram archa saltare (vt creditur) vulgi mos fuerat: rex se in diuino obsequio p̄ saltū rotat. Ecce quē dñs cunctis singulariter p̄tulit: sese sub dño: et cr equādo minimis/r abiecta cordi bendo contēnit: nō potestas regni a dmemoriā reducitur: non subiectorum oculis saltando vilescere metuit: nō se honore prelatum ceteris ante eius archaz qui honorē dederat recognoscit. Coram deo egit villa vel extrema: vt illa ex humilitate solidaret/que coram hominibus gesserat fortia. Quid de eis⁹ factis ab alijs sentiatur ignoro. Ego Dauid plus saltante stupeo q̄ pugnante. Pugnādo quippe hostes subdidit: saltando aūt coram dño semetipsum vicit. Que Michol filia saul adhuc ex tumore regij generis insana cū humiliatū despiceret dicēs: q̄ gloriosus fuit hodie rex is rael discooperiēs se ante ancillas seruoz suoz: r nudatus est quasi si nudeť vnus de scurris: ptinus audiuit. Unde dñs qz iudā ante dñz qui elegit me potius q̄ patrē tuū. Ac paulopost ait. Et iudā r vilior fiam plusq̄ factus sum: eroq; humilis in oculis meis. Acsi aperte dicat: vilescere coram hoibus appeto: qz seruare mihi coram dño ingenuū p humilitatē q̄ro. Sunt quoq; dr. Si q̄s videť inter vos sapientes esse in boc seculo/stultus fiat vt sit sapiens. Hinc euangelice bistorie p̄ba testātur: qz zacheus cū videre pre turba nihil posset: sicomori arborē ascēdit/vt trāseuntē dñm cerneret. Sicomorus q̄ppe ficus fatua dr. Pusillus itaq; zacheus sicomoriū subiit r dñm vidit: qz q̄ mundi stultitiā būiliter eligit: ipsi dei sapientiā subtilr contēplanť: pusillitatem n.q; nām ad videndum dñm turba p̄pedit: qz infirmitatē bñane mētis ne lucē veritatis extendat/curarū secularū tumult⁹ premit. Sed prudēter sicomoz ascēdimus: si p̄inde eam q̄ diuinit⁹ p̄cipit scripturā mēte tenem⁹. Quid essi in boc mūdo stultius q̄ amissa nō q̄rere: possessa rapiētib⁹ relaxare: nulla p acceptis iniurijs iniurijā reddere: imo adūctis alijs patientiā p̄bere? Quasi essi sicomorū nos ascēdere dño p̄cipit cuz dicit. Qui aufert que tua sunt/ ne repetas. Et rursum. Si quis te p̄cusserit in dexterā maxillā p̄be illi r alterā. Per sicomoz dño transitā cernim⁹/qz per banc sapientē stultitiā: r si nedū vt est solide: iam tñ p contēplatiōis lumen dei saplam quasi in trāsitu vf. Qui supra belin vertate deprimebat dicēs. Eroq; humilis in oculis meis. Bene ergo per belin dr. Ideo timebūt eū viri: r nō audebūt cōtēplari oēs qui sibi videtur esse sapientes. Contēplari em sapientiā dei nō possunt/q̄ sibi sapientes videnť: qz tāto ab eis luce lōge sunt/q̄to apud semetipsos būiles nō sunt: qz in cor mētib⁹ dum tumor elatiōis crescit/aciem cōtemplationis claudit r vnde se lucere pre ceteris estimāt/inde se lumine vitatis p̄luāt. Si igitur veraciter sapientes esse/ atq; ipsam sapiētiā contēplari appetimus/stultos nos humiliter cognoscamus. Helinquamus noriā sapientiā: discam⁹ laudabilē fatuitatē. Hic q̄ppe scripti est. Stultus mūdi elegit deus/ vt cōfundat sapientes. Hinc rursuz dr. Si q̄s videť inter vos sapientes esse in boc seculo/stultus fiat vt sit sapiens. Hinc euangelice bistorie p̄ba testātur: qz zacheus cū videre pre turba nihil posset: sicomori arborē ascēdit/vt trāseuntē dñm cerneret. Sicomorus q̄ppe ficus fatua dr. Pusillus itaq; zacheus sicomoriū subiit r dñm vidit: qz q̄ mundi stultitiā būiliter eligit: ipsi dei sapientiā subtilr contēplanť: pusillitatem n.q; nām ad videndum dñm turba p̄pedit: qz infirmitatē bñane mētis ne lucē veritatis extendat/curarū secularū tumult⁹ premit. Sed prudēter sicomoz ascēdimus: si p̄inde eam q̄ diuinit⁹ p̄cipit scripturā mēte tenem⁹. Quid essi in boc mūdo stultius q̄ amissa nō q̄rere: possessa rapiētib⁹ relaxare: nulla p acceptis iniurijs iniurijā reddere: imo adūctis alijs patientiā p̄bere? Quasi essi sicomorū nos ascēdere dño p̄cipit cuz dicit. Qui aufert que tua sunt/ ne repetas. Et rursum. Si quis te p̄cusserit in dexterā maxillā p̄be illi r alterā. Per sicomoz dño transitā cernim⁹/qz per banc sapientē stultitiā: r si nedū vt est solide: iam tñ p contēplatiōis lumen dei saplam quasi in trāsitu vf. Qui supra belin ver-

tate solidaret/que coram hominibus gesserat fortia. Quid de eis⁹ factis ab alijs sentiatur ignoro. Ego Dauid plus saltante stupeo q̄ pugnante. Pugnādo quippe hostes subdidit: saltando aūt coram dño semetipsum vicit. Que Michol filia saul adhuc ex tumore regij generis insana cū humiliatū despiceret dicēs: q̄ gloriosus fuit hodie rex is rael discooperiēs se ante ancillas seruoz suoz: r nudatus est quasi si nudeť vnus de scurris: ptinus audiuit. Unde dñs qz iudā ante dñz qui elegit me potius q̄ patrē tuū. Ac paulopost ait. Et iudā r vilior fiam plusq̄ factus sum: eroq; humilis in oculis meis. Acsi aperte dicat: vilescere coram hoibus appeto: qz seruare mihi coram dño ingenuū p humilitatē q̄ro. Sunt quoq; dr. Si q̄s videť inter vos sapientes esse in boc seculo/stultus fiat vt sit sapiens. Hinc euangelice bistorie p̄ba testātur: qz zacheus cū videre pre turba nihil posset: sicomori arborē ascēdit/vt trāseuntē dñm cerneret. Sicomorus q̄ppe ficus fatua dr. Pusillus itaq; zacheus sicomoriū subiit r dñm vidit: qz q̄ mundi stultitiā būiliter eligit: ipsi dei sapientiā subtilr contēplanť: pusillitatem n.q; nām ad videndum dñm turba p̄pedit: qz infirmitatē bñane mētis ne lucē veritatis extendat/curarū secularū tumult⁹ premit. Sed prudēter sicomoz ascēdimus: si p̄inde eam q̄ diuinit⁹ p̄cipit scripturā mēte tenem⁹. Quid essi in boc mūdo stultius q̄ amissa nō q̄rere: possessa rapiētib⁹ relaxare: nulla p acceptis iniurijs iniurijā reddere: imo adūctis alijs patientiā p̄bere? Quasi essi sicomorū nos ascēdere dño p̄cipit cuz dicit. Qui aufert que tua sunt/ ne repetas. Et rursum. Si quis te p̄cusserit in dexterā maxillā p̄be illi r alterā. Per sicomoz dño transitā cernim⁹/qz per banc sapientē stultitiā: r si nedū vt est solide: iam tñ p contēplatiōis lumen dei saplam quasi in trāsitu vf. Qui supra belin ver-

ba videre nequeũt/q̃ sibi sapientes esse videnť:qz ad cõspiciendũ dñm in elata cogitationũ suarũz turba deprehensi/adhuc sicomori arbores non inuenerunt.

¶ Finit liber vicesimusseptimus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber vicesimusoctauus moralis expositionis sancti Gregorij magni sup beatum Job deducens capitulum tricesimumoctauum textus: Libri Capitu.j.

DOst dã na rerũ/ post fu nera pignorum post vulnera cor poris/post verba male suadentis vroris/post contumeliosa dicta consolantiũ/ post suscepta fortiter iacula tot dolorũ de tanta virtute constãtie laudandus a iudice btus Job fuerat: si tã depñti seculo esset euocãdus. At postq̃ ble adhuc duplicia receptu rus est:postq̃ saluti pristine restituendꝰ:vt rebꝰ redditis diutiꝰ oratur:ne p elationis gladiũ ipsa illũ sua victoria sternat/debet ops deꝰ increpare p districtã iustitiã quez seruat ad vitã. Quid enim petius plerisq̃ aia quam ꝑsciꝛ ẋtus interficit: Que illã dñ cõsideratiõe sua inflat/a plenitudine beatitudinis euacuat z dñ se ad ꝓcipiẽda ꝑmia sufficere suggerit/eã a meliorationis intẽtione distẽdit. Iustꝰ igit iob añ flagella extitit:sed iustior post flagella pmãsit:z laudatꝰ a ore dei voce post modũ creuit ex verbere. Profecto velut tuba ductilis ex percussione producta in laudẽ dei tãto altiꝰ elevat? est/q̃to maiori est castigatione percussus:sed humiliandꝰ erat iste q̃ ꝑstratus viceribus sic virtutibus stabat: hũiliandꝰ erat ne tã robustissimũ pectus elatiõis/ tela cõfoderent:qõ cõstabat certe:qz et illata vulnera nõ vicissent. Requirendus nimirũ fuit bõ/ cuius debuisset cõpatione separi. Sed q̃d ẽ qõ de eo voce dñi dr:vidisti seruũ meũ Iob q̃ nõ sit ei similis vir sup terrã? Cuius ergo cõpatione poterat vinci/de iquo deo attestãte dr:quia nullius bois cõpatione possit cãri? Quid itaq̃ agendũ est / nisi vt ex ꝑsona sua ipse dñs suas illi virtutes narret z dicat ei. ¶ Aliquid producis luciferũ in tẽpore suo z vesperũ super filios terre cõsurgere facis? Et iterꝝ. Nunquid aperte sunt tibi porte morte/z ostia tenebrosa vidisti? Vel certe nunq̃d post ortũ tuum ꝓcepisti diluculo/ z ostendisti auroze locũ suũ? Quis ꝯo ista nisi dñs põt? Et tã interrogãt bõ vt cognoscat:qz ista nõ põt quatenꝰ vir q̃ tã immẽsis ẋtutibꝰ creuit:z nulli? bois exẽplo vincit/ ne extolli debeat dei cõpatione superet. Sed o q̃ poterer erigit q̃ tã sublimiter hũiliatur. O q̃ta est bois victoria/bãe ex dei cõpatiõe pdidisse. O q̃to boibus maior est qui testimonijs conuincit deo mi nor. Multũ q̃ppe potẽs est/q̃ tali interrogatiõe oñdit/qz potẽs nõ est. Sz qz ad obscura nimis differẽda ducimur:ad eiusdẽ textꝰ tã verba veniamus. ¶ Textus ca. xxxviij. beati Job:sed libri moralis expositionis.

¶ Capitulum.ij.

REspondens aute dñs Job :de turbi ne dixit. Notandũ videꝰ:qz si sano atq̃ incolumi loqueret: et trãquillitate dominica locutio ferã diceret. Sed qz flagellato loquit; de turbine locutꝰ fuisse describit Aliter est dñs seruis suis loquit: cũ eos intrinsecus p cõpunctionẽ puebit:aliter cũ p districtionẽ ne extollant ꝓmit. Per blandã est locutionez dñi amanda dulcedo ei? ostendit:per terribilem vero ꝓtãs eius metuenda mõstrat. In illis p

Job. 6. xxxviij

suadetur aie vt ꝓficiat:in ista repmit̃ que ꝓfecit. In illa discit quod appetat:in ista qõ metuat. Per illam dicit. Gaudet letare filia:quia ecce venioꝛ habitabo in medio tui ysaie. 66. c. ꝙ istam dr. Dñs in tempestate venit:et in turbine vie eius. Blandꝰ q̃ppe est:q̃ vt in medio ibi habitet venit. Cum vero se p tempestatẽ et turbinem insinuat:nimirũ que tã git corda ꝑturbat:atq̃ ad edomandã elationem se exerit / q̃to potẽs z terribilis innotescit. Sciendum ꝓterea est:qz in duob? modis loquitur deus. 8 Duobꝰ modis nobis loquit deus. 8 dño diuina distinguit. Aut per semetipm nãq̃ dñs loq̃tur/ aut per creaturã angelicã eius ad nos verba formank. Sed cũ per semetipm loquitur/sola nobis vis interne inspirationis apitur. Cũ p semetipz loquit:deverbo eius sine verbis ac syllabis cor docetur:qz virtꝰ eius intima quadã sublimatiõe cognoscitur. Ad quã mens plena suspenditur/vacua grauat. Pondus est quoddã ẽ qõ oẽm aiam quã replet leuat. Incoꝛporeũ lumen est qõ et interioꝛa repleat:z repleta exteriꝰ circũscribat. Sine strepitu sermo est quiz auditui aperit /z bñe soni tũ nescit. Qõ cũ de aduẽtu sancti Actuũ 2.a. spũs scriptũ est. Factus est repẽte de celo sonꝰ tãq̃ aduenientis spũs vehementis/z replenit totã domũ vbi erãt sedentes: z apparuerunt illis dispertite lingue quasi ignis: seditq̃ supra singulos eoꝝ. Per ignem quidẽ dñs apparuit:sed semetipm locutionẽ interius fecit Et neq̃ ignis deꝰ: neq̃ ille sonitꝰ fuit:sed per hoc qõ exterius verbi duit/ exꝑsit hoc qõ interius gessit. Quia enim discipulos z clo succẽ sorꝛ ꝙbo eruditos intus reddidit: foris linguas igneas ostendit. In significatione igitur admota sunt elementa:vt ignem vsonitũ sentirent corpoꝛa:igne ꝙo inuisibili et voce sine sonitu docerentur corda Foris ergo fuit ignis q̃ apparuit: Actuũ 1.c. sed intus qui scientiam dedit. Et cum regine cãdacis eunuch? curruꝝ ꝑsidens iter caperet: atq̃ Esaiam non intelligens in manibus haberet:in corde nimirum spiritꝰ Philippo dixerat: adiunge te ad currum. Et cum ad euocandũ De Actuũ trum timens deum milites comes 10.d. lius direxisset:in mẽte ꝓculdubio b a spiritu Petrꝰ audiuit. Ecce tres Actuũ viri/querunt te. Surge itaq̃ de- 10.c. scẽde z vade cũ eis. Ꝑsñ ei dei ẽ quedam nobis verba dicere est: occulta vi es que agẽda sunt intima re:z coꝛ bois ignarum non adhibito strepitu z tarditate ꝓnuntis peritum repente de absconditis reddere. Nam quia auditus ea que ad se fiunt non simul oia dicta cõprehendit:quippe qui z carnas p verba/z particulatim verba per syllabas percipit:visus añt noster i eo qõ totum se dirigit subito et simul apprehendit:dei locutio ad nos in trinsecus facta videt poti? q̃ audiatur:qz dñs semetipm sine mora sermonis insinuat / repentina luce nostre ignorantie tenebras illuBaruc strat. Unde z Baruch sterie filius 1.b. cum requisitus exponeret quẽadmodum verba Hieremie prophetantis audisset/ait. Er ore suo loq̃batur quasi legẽs/z ego scribebaz. Qui enim legẽs loquitur alio intendit:sed alio verbum facit:quia qõ videt dicit. Prophete ergo dei/ quia eius verba vident potius in corde q̃ audiunt/quasi legentes loquuntur. Cum vero per angelũ voluntatem suam dñs iudicat:aliqñ eam verbis/aliquando rebus demonstrat:aliqñ ſmul ꝙbis z reb?/ aliqñ imaginib? cordis oculis ostendit:aliqñ imaginibus z ante corporeos oculos ad tempus ex aere assumptis:aliquando celestib? substãtijs:aliqñ terrenis/aliqñ sit terrenis z celestib?. Ꝑ oñnq̃ vero etiã per angelum humanis cordibus ita loquitur deus:vt ipse quoq̃ angelus mentis obtutibus ꝓsente tur. Verbis namq̃ per angelum loquitur deus:cum nil in imagine Jo. 17. ostenditur:sed superne verba locu.

Multq̃ modis pauge lingua loq̃tur deꝰ

tionis audiunt: sicut dicente dño. Pater clarifica filium tuū/vt t filius tuus clarificet te: ptinuo respondet: t clarificaui/ t iterū clarificabo. Neq; eīm deus qui sine tpe si impulsiōis intime clamat: in tē pore p suam substantiā illam vocē edidit/quā circūscriptā tpe p humana verba distinxit: sed nimirū de celestib⁹ loquēs verba sua que audiri ab hominib⁹ voluit/ rōnali creatura administrante formauit. Aliquando reb⁹ p angelos loquit deus: cum nil verbo⁹ dī/sed ea
Ezech. 1.b. q̄ futura sunt assumpta de elemētis imagine nunciant: sicut Ezechiel nil verboꝝ audiēs electri speciem in medio ignis vidit: vt vez dū solam speciē aspiceret/ q̄ essent in nouissimis vētura sentiret. Electrum q̄ppe ex auri argentiq; metallo miscetur: in qua pmixtione argentum quidē clarius reddit/ sz tū fulgor auri temperat. Quid ergo in electro nisi mediator est dei t hoīm demonstratus: Qui dū semetipm nobis ex diuina atq; humana natura composuit: t humanam p deitatē claritē reddidit: t diuinā p humanitatem nīis aspectibus temperauit. Quod eīm virture diuinitatis ei⁹ tot miraculis humanitas fulsit/ ex auro creuit argentū: t q̄ p carnē de⁹ cognosci potuit: q̄q; per carnem tot aduersa tolerauit/quasi ex argento tēperatum est aurū. Ob̄ bene t in medio ignis ostēditur: q̄ incarnationis eius mysterium subsequentis iudicij flamma comitat. Scriptū quippe est. Pater non iudicat quē
Jo.5.b. q̄: sed omne iudiciū dedit filio.

¶Capitulum.iij.

Aliquando p angelos ꝓbis simul t rebus loquit deus: cū quibusdā motib⁹ insinuat: hoc quod sermonib⁹ narrat. Neq; eīm adā post culpā in diuinitatis substantia videre dīm potuit: sz increpatiōi ver-
Bene. 3.b. ba p angelum audiuit: de quo scriptū est. Cū audisset vocē dñi dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem: abscondit se inter ligna paradisi. Quid est eīm q̄ post peccatū hoīs in paradiso dīs iam non stat sz deambulat: nisi q̄ irruēte culpa se a corde hominis motū demonstrat. Quid est q̄ ad auram post meridiē nisi q̄ lux feruentioꝝ veritatis absesserat: t peccatrices animā culpe sue frigora cōstringebāt: Increpauit ergo adā deibulāndo: vt cecis mentib⁹ nequitiā suā nō solū sermonib⁹/sed etiā rebus aperet: ꝗtenus petēt bō t p verba q̄s fecerat audiret: t p deambulationē amisso eternitatis statu mutabilitatis sue inconstantiā cerneret: t p auram feruoꝛe charitatis expulso/torpore suū aladuerteret: et p declinationē solis cognosceret q̄ ad tenebras propinquaret.

¶Capitulum.iiij.

Aliquādo imaginib⁹ coꝛdis oculis oīs̄o p angelos loquit de⁹: sicut iacob subintrā celo sealam dormiēs vidit: sicut Petrus ictheū reptilib⁹ ac q̄drupedibus pdū plenū t certasi rapt⁹ aspexit: q̄ nisi incoꝛporeis oculis hec cerneret/in extasi nō fuisset: sicut Paulo t visione noctis vir macedo appuit/q̄ trāsire eū t macedoniā rogauit. Aliq̄n imaginib⁹ t ante coꝛporeos oculos ad tps ex aere assūptis p angelos loquitur de⁹: sicut abrahā nō solū tres viros videre putauit/sz et habitaculo terreno suscipere: t nō solū suscipe/ sed coꝛum vsib⁹ et cibos adhibere. Nisi eīm angeli q̄dam nobis interna nūciantes ad tps ex aere coꝛpa sumerēt: exterioribus pfecto nīis obtutib⁹ nō apparerent: nec cibos cū abrahā caperent/nisi ppter nos solidū aliquid ex celesti elemēto gestarent. Nec mirū q̄ illi ipsi qui suscepti sunt modo angeli/modo dīs vocātur: q̄ angelorum vocabulo exprimunt/qui exterius ministrabāt:

t appellatione dñi ostenditur qui eis interi⁹ erat: vt per hoc pfidētis imperiū/t per illud clarescceret officium ministrantiū. ¶Capit.v.

Aliquādo celestib⁹ substantijs p angelos loq̄tur de⁹: sicut baptizato dño scriptū est: quia de nube vox sonuit dicēs. Ipse est filius me⁹ dilectus in q̄ mihi ꝓplacui. Aliq̄n terrenis/substātijs p angelos loquit deus: sicut balaam coꝛripuit cum in oze asine humana verba formauit. Aliq̄n simul t terrenis t celestibus substantijs per angelos loquitur deus: sicut ad Moysen in mōte cum iussionis sue verba edidit/ ignem rubumq; sociauit: atq; aliō superius/aliud inferi⁹ inuxit. Ob̄ tñ tunc solus agit/cū ex ipsis aliq̄d cōiunctione signat. Nā p succensum rubū Moysen alloquens q̄d aliud oñditur/nisi q̄ eius ppōi doctor fieret: qui t legis flāmā pcipere t tñ peccati spinā nequaq; vitaret: vel q̄ ex illo ppō exiret q̄ in igne deitatis carnis nīe dolores q̄ si rubi spinas susciperet: t cōsumptam humanitatis nostre substantiam etiā in ipsa diuinitatis flamma seruaret. ¶Capitulum.vj.

Nonnunq̄ vero humanis coꝛdib⁹ etiā p angelos loquit de⁹: cum secretoꝝ ꝓsentiā ꝓtute sue aspiratiōis infundit. Nā t Zacharias ait. Et dixit ad me angelus q̄ loquebat in me. Dū ad se quidē ꝛs in se tñ loqui angelū dicit: q̄ quidō oñdit q̄ is q̄ ad ipm̄ verba faceret p coꝛpoream speciē extra nō esset. Nā t paulo post subdidit. Et ecce angelus qui loquebat in me egrediebat. Sepe eīm nō exteri⁹ apparent: sed sicut sunt angelici spirit⁹ voluntate dei ppetuq; sensib⁹ intoteſcūt: atq; eos ita ad sublimia subleuant: t queq; in rebus futura sunt/in causis originalib⁹ pfitia demōstrāt. Humanū nāq; coꝛ ipō carnis coꝛruptibilis pondere grauatum banc ipsam coꝛpulentiam suā quasi obicē sustinens/interna non penetrat: t graue exteri⁹ facet q̄ leuante manū interi⁹ nō babet. Nā fit sicut dictū est: vt ꝓphetarū sensib⁹ ipsa vt est subtilitas angelice virtutis appareat: eoꝝq; mēte quo subtili spū tāgitur leuet: t nō iam pigra torpēsq; in imis iaceat: sed repleta intimis affatibus ad superna conscendat: atq; inde quasi de quodā rerū vertice q̄ intra se ventura sunt videat. Sed ne quis in predictis zacharie verbis angeli designatū nole vel patrē vel filiū vel spūsctū putet: si tertium scripture sacre considerat: q̄ sentire lociter emendat: q̄ nunq̄ patrem/ nunq̄ spūsanctum: t nō nisi p incarnationis sue ꝓdicatione filiuꝝ angelū vocat. Nā tm cisdē zacharie verbis aperte ostendit: q̄ in illo vere angel⁹/id est creatura loq̄retur cū ōi. Et ecce angelus q̄ loq̄bat in me/egrediebatur in occursum eius: t dixit ad eum. Zoquere ad puerū istum dicens. Absq; muro habitabit⁹ ierim: non est itaq; deus/angelus qui mittitur: cuiverba ab angelo q̄ dicere debeat iubētur. Sed q̄ in conspectu conditoris angelica ministeria ordinata graduuz positione distincta sunt: vt t p cōi felicitate beatitudinis opificē suū simul videres gaudeāt t tñ p dispositione dignitatis alij alijs subministrent/ad ꝓphetā angelus angelum mittit: t quem secum de deo gaudere cōmuniter cōspicit t decet/t dirigit: q̄ cū t p superioꝛē scientiā virtute cognitionis t p substantioꝛem gſam culmine potestatis excedit. Hec igit dicta sint vt quibus modis loquat deus hominibus monstraret. Cū vero bō Job rādisse dīs de turbine dicit: verum p semetipm/an ei p ꝛgeli⁹ fit locut⁹ ambigit. Potuerūt q̄ppe p angelū cōmotiones aeris fieri: t hec ei que subiuncta sunt p eū verba mādari. Rursumq; potuit texte

rius angelus in turbine aereꝝ exc-
cutere: z tamen interius p semet-
ipsum dñs vim sue sñie cordis ei⁹
sine verbis insonare: vt credak ꝙ
dicta dominica que sequunk ipse
iam p verba ptulit / qui repletus
deo hec sine verbis audiuit.

¶Capitulum. vñ.

Tacꝝ ōz. Quis est
iste inuoluēs sen-
tentias sermoni-
bus imperitis? Si
cut z supiozi pte iaz
ostimus / prima ex-
probratio ē talis in
terrogatio qua ōz quis est iste? he
ju esu arrogāter locut⁹ fuerat. Et
quis est iste non dicimus: nisi de eo
vtiqꝝ quē nescim⁹. Scire autē dei
approbare est: nescire reprobare.
Matt. 25.a Unde ꝙ busd: q̄ quos reprobat dicit
Lu.13 c me oēs operarij iniqtatis. Quid est
ergo de hoc arrogāte requirere qs
est iste: nisi apte dicere: ego arrogā
tes nescio. i. coꝝ vitaz in sapientie
mee arte nō approbo? Qz dñi laudi-
bus bñanis inflātur: a vera gloria
eterne retributionis inanescunt.
In eo vero qō ait sñias / z nō addi
dit quales: bonas vtiqꝝ accipim⁹ /
quas quidez imperitis asserit ser-
monibus inuolutas: qz cū ꝟbis ia
ctantie fuerant plate. Imperitie
ꝙppe vitiū est rectū nō recte sape:
id est celeste donū ad appetitū ter
rene laudis inclinare. Sicut ei se-
pe cōtingit: vt z bona male z mala
bene pferant: ita beliu arrogās re
cta nō recte ptulit: qz humiles in
dei defensione sñias nō humiliter
dixit. Uñ z coꝝ qui intra catholicā
ecclīam inani glie student / nō im
merito typū tenēt: qui dñi se pte ce
teris peritos credūt / diuino iudi-
cio de imperitia redarguunk: qz si-
1.Cor. 8.a cut apl⁹ ait. Si quis se existimat
scire aliq̄d: nōdū cognouit quēad-
modū oporteat eū scire. Qz esi pri-
ma stultitia angeli elatio cordis
fuit: vera sapientia efficit hominis
humilitas sue estimationis. Quaz
quisqꝝ vel magna sapiēdo deserit:
coipso vehemēter delipit ꝙ seme-
ipsum nescit. Uñ beliu z sñias p
tulit / z imperitis sermonib⁹ inuo
lutas: qz z de deo rectū gō diceret
nouerat: z tñ de semetipso dicta il
lius elatio stulta infatuabat. Hoc
itaqꝝ despecto ad eruditiōē iob ver
ba vertunk sc dicit. ¶Accinge si-
cut vir lumbos tuos. Scriptura
sacra viros vocare consueuit: q̄ ni
mirū vias dñi fortib⁹ z nō dissolu-
tis gressibus sequunk. Uñ p psal-
mistā ōz. Uiriliter agite / z ꝓfortet Psal.
coꝝ vestrū. Uñ Paul⁹ ait. Remissas 16.b
manus z dissoluta genua erigite. Hebr.
Uñ z sapientia in puerbijs dicit. 12.c
O viri ad vos clamito: ac si apte di Prou.
ceret. Ego nō feminis sed virīs lo 8.a
quor: qz bi qui flura mente sunt:
mea ꝟba pcipere nequaqꝝ pñt. Uñ
bos ꝟo accingere est vel in oge lu
xurijā / vel in cogitatione refrenare
Delectatio nāq̄ carnis in lumbis
est. Uñ z sanctis ꝑdicatorib⁹ dicit.
Sint lūbi vestri pncti: z lucerne
ardētes. Per lūbos em luxuria: per Luc
lucernā aūt bonoꝝ operū claritas 12.d
designat. Jubent ergo lūbos accin
gere / ac lucernas tenere. Ac si apte
audiant. Petrus in vobis metipsis
luxuriā restringite: z tūc de vobis
alijs bonoꝝ opeꝝ crēpia mōstrate.
Sed cū beato iob tanta ꝑdītī ca-
stitatemouerim⁹: cur ei post tot fla
gella ōz. Accinge sicut vir lumbos
tuos. i. sicut fortis restringe luxu-
riaz: nisi qz alia est luxuria carnis
qua castitatē corrūpimus: alia ꝟo
luxuria cordis est qua de castitate
gloriamur? Dicit ergo ei. Accinge
sicut vir lūbos tuos: vt ꝙ post luxu
riā corruptionis vicerat / nunc re-
stringat elatiōis: ne de patientia
vt castitate supbiēs / tāto pclus in-
tus ante oculos dei luxuriosus eri
steret / ꝙto magis ante oculos bo- Deut.
minū z pattēs z castus appareret. 10.d
Uñ bene pe Moysen ōz. Circunci
dite pputia cordis vestri. i. postꝙ
luxuriā a carne extirpatis: etiā su
perfluam cogitationem resecate.

Trib⁹ modis nos cō ditor i ꝑrog. A dicta ratio nem: ꝙ ꝑpūi ob.

Sequit. ¶Interrogabo te / z re-
spōde mihi. Trib⁹ modis nos cō
ditor noster interrogare cōsuevit:
cum aut flagelli dilrictione nos
pcutit: z ꝙta nobis ilit: vel desit pa
tientia ostendit: aut q̄dā que nolu
mus ꝓpitz / z nostrā nobis obedié
tiā patefacit: aut aliqua nobis oc-
culta aperit: z aliqua ascōdit: z no-
bis mensurā hūilitatis nr̄e innote
scit. Flagello nāq̄ interrogat: cum
mentē bene sibi per tranquillatez
subditā afflictionibus pulsat: sicut
idem iob z laudak attestatione iu
dicis / z tñ ictibus cōcutitur pcus-
soris: vt eius patiētia tāto verius
claresceret / ꝙto inquisita durius
fuisset. Precipiendo aūt dnra nos
interrogat sicut Abrahā terrā suam
iubek egredi z pergere quo nesciē-
bat: in monte vnicū filiū ducere: z
quē ad consolationē senect accepat
immolare. Lui nimirū ad interro
gationē bene respōdenti. i. ad iuſ-
tionē obedienti ōz. Nunc cognoui
qz times deū. Uel sicut scriptū est.
Tentat vos dñs de⁹ vester / vt sciat
si diligitis eū. Tentare quippe dei
est magnis nos iussionibus inter-
rogare. Scire quoqꝝ eius est nr̄am
obedientiā. i. nosce nos facere.

¶Capitulum. viij.

Periendo ꝟo nobis
qued. i. aut clauden
do nos interrogat
deus: sicut p psalmi
stā ōz. Palpebre ei⁹
interrogāt filios ho-
minum. Palpebris
ꝙppe apertis cernimus: clausis ni
hil videm⁹. Quid ergo per palpe-
bras dei / nisi ei⁹ iudicia accipim⁹?
Que iuxta aliq̄d clauduntur bonis
z iuxta aliq̄d reserant: vt bonos ꝙ
se nesciūt / semetipsis innotescant:
quatenus duz quedā intelligendo
cōprehendunt: q̄dā ꝟo cognoscere
omo nō possunt / coꝝ corda sese la
tenter inquirāt: si illos diuina iu-
dicia vel clausa nō stimulant / vel
aperta nō instant. Hac esi interro
gatiōe Paulus ꝓbatus est: qui post
perceptā internā sapientiam / post
aperta claustra paradisi: post ascen
sū tertij celi: post superne locutio-
nis mysteria adhuc dicit. Ego mē
nō arbitroꝝ cōprehendisse. Et rur Phili.
sum. Ego sum minimus apl⁹: qui 3.c
nō sum dignus vocari apl⁹. Et rur 2.Cor.
sum. Nō qz sufficientes sumus ali 15.b
quid cogitare a nobis quasi ex no- 2.Cor.
bis: sed sufficiētia nostra ex deo est 3.b
Si pertis ergo palpebris dei inter-
rogatus Paulus recte rūdit: qz et
supna secreta attigit: z tñ in humi
litate cordis humiliter stetit. Qui
rursum cum secreta dei iudicia de
repulsione iudeoꝝ / z gentiū voca-
tione discerneret / atqꝝ ad ea pueni-
re nō posset: quasi clausis dei palpe
bris interrogatus est. Sed rectuz
valde rāsum reddidit / ꝙ deo se in
ipsa sua ignorātia sciēter inclina- Rom.
uit dicēs. O altitudo dīuitiaruz sa 11.d
pientie z sciētie dei: ꝙ incōprehen
sibilia sunt iudicia eius / z inuesti
gabiles vie ei⁹. Quis em cognouit
sensum dñi: aut quis cōsiliari⁹ ei⁹
fuit? Ecce ei abscōsis mysterijs si
clausis palpebris inq̄sit⁹ placita ac
recta rūdit / ꝙ secreti aditū pulsans
qz p cognitionē intromitti ad ste
riora nō valuit: p confessionez ante
ianuas humilis stetit: z qō int⁹ cō
prehēdere nō potuit / fortis timēdo
laudauit. Uñ nūc ꝙz btūs iob post
interrogationē verberis discutik
interrogatione sermonis: vt ꝙ sint
supna pfideret: que dñi minime cō
prehēdit / ad semetipsum redeat: et
ꝙ sit iuxta nihilū in supnoꝝ cōpa
tiōe cognoscat. Audiat itaqꝝ: inter
rogabo te / z respōde mihi. Sic si
apertus dicatur. Verbis meis ad
sublimia consideranda te excito: z
dum ea que super te sunt nescire
te pspicis / tibimetipsi te notiorem
reddo. Tunc enīz mihi vere respō
des / si que ignoras intelligis. We
quitur. ¶Ubi eras quādo pone-
bam fundamēta terre? Indica
mihi si habes intelligentiam.
Quis posuit mēsuras ei⁹ si no
sti: vt quis tetēdit sup eā lineā?

Sup quo bases illius solidate sūt. Ecce ola quasi de mundi origine narratione historica conterunt. Repete vero subiungit/ qđ nō de mūdi/sed de ecclie dictū conditione videat. Nam dr. Aut quis dimisit lapidē angularem ei⁹? Per hoc ēm qđ nō in mūdi origine factū ē/ t illud supius ostenditur: quia de mūdi origine dictū nō est. Idcirco nāq; rebus planis ac patentib⁹ obscura qđam ac dissona pmiscent: vt p hoc qđ ab intellectu ike differe pat: t illud inquirat. mystice qđ dicit. cum iurta ikam sonat. Nā q̄ sicut alijs aptis reb⁹ alia clausa cognoscim⁹/ita alijs clausis cōpellimur: t illa altius intellectu pulsare que aperta credebamus. Dicat ergo. Ubi eras qñ ponebā fundamenta terre?

¶ Capitulum m.ix.

Si scriptura sacra quid aliud fundamenta q̄ p dicatores accipimus? Quos dñs primos dño in scā ecclia posuit/to ta in eis sequentis fabrice structura surrexit. Unde t sacerdos cuz tabernaculū ingredit/ duodecim lapides portare in pectore iubetur: quia videlicet semet ipsum pro nobis sacrificium offerens pōtifex noster: dum fortes in ipso exordio predicatores exhibuit duodecim lapides sub capite i prima sui corpis parte portauit. Sancti itaq; apostoli/t pro prima oñio ne ornamenti lapides sunt in pectore: t p prima solliditate edificij i solo fundamenta. Unde dauid propheta cū sanctā ecclesiā in sublimibus apkoz mētibus poni edificarich cōspiceret. Fundamēta ei⁹ inquit in mōtib⁹ sanctis. Ut vero in sacro eloquio non fundamēta sed singulari numero fundamētū dr: nullus alius nisi ipse dñs designatur: p cuius diuinitatis potentiam nutantia infirmitatis nostre corda solidant. De quo t Paulus ait. Fundamentū aliud nemo pōt ponere/pter id qđ positū est/qđ est christus iesus. Ipse quippe fundamentū fundamentoz est: qz t origo est inchoantiū/t cōstantia robustoz. Qz igitur fundamenta nostra sunt bi qui iniquitatum nras pondera portauerunt: ne beatus Job in supbiam de virtutum suaz potentia sublenetur/in ipsa domini prima parte sermonis de sanctorum predicatoz cōmemoratiōe discutit: vt ꝑto illos admirabiliores venire cōspiceret/tanto in eorū cōparatione de sevilius estima ret. Qđ idcirco a dño iam ñri pteriti describit: qz quicqđ forte futurū est in ope/intus iā factū est in predestinatōe. Dicit itaq; ei. Ubi eras qñ ponebā fundamēta terre? Acsi apte diceret. Uirtutē fortiū p̄sidera: meaz eoz ante secula auctorem pēsa: t cū eos ꝑfo in tpe cōdidi mirabiles suspicis/perpēde ꝑtū mibi subdi debeas/quem auctorem mirabiliū sine tpe esse cognoscis. Sequitur. ¶ Indica mihi si habes intelligentiā: quis posuit mensuras ei⁹ si nosti: vel quis tetendit super eā lineā? Mensuraz lineę in terraz partitione tenduntur: vt dimēsionis eātas ex ipsa lineaz tensione teneat. In carne aūt dñs ad ecclesiā ventes mensuras terre lineis mensus ē: qz fines ecclesie occulti iudicij subtilitate distinxit. Dulnus terre occulte mensure vel linee tendebātur/qñ ꝑdicatores sancti agēte spū in alijs partibus mundi vocabant vt irēt: ad alias ꝑo ptes arcebant ne accederent. Paul⁹ nāq; apkus cū macedonie ꝑdicare negligeret: p visuz illi apparuit vir macedo/qui diceret. Transiens in macedoniā adiuua nos. Ut contra sicut scriptū est: tēptabāt apli ire i asiam/t nō ꝑmittebat eos spūs iesu. Dum ergo ꝑdicatores sancti t vocantur ad macedoniā t ab asia ꝑhibent: ista occultarum mensuraz linea illic ducta ē/hinc reducta. Illic tenditur/vt macedonia intra sancte ecclesie spacia colligatur: hinc attrahit/et extra fines fidei asia relinquat. Erant ꝑpe tūc in ea qui colligendi nō erāt quibus iurta meritū suū perditis iam nūc asia intra mēsuras ecclesie deo largiēte suscepta est. Intra has ergo mēsuras sunt oēs electi extra has oēs reprobi: etiā si intra fidei limitem esse videant: vñ t in apocalypsi scriptum est. Atriuz qđ foris templū est ejice foras/ne metiaris illud. Quid ēm aliud atriuz ꝑ latitudinē significat vite pūtis? t recte foris templū sunt/qui peratriū designant: atq; ideo metiendi nō sunt: qz angusta est porta q̄ ducit ad vitā: t latitudo vite prauoꝝ nō admittitur ad mēsuras t regulas electoz. Iste spiritales linee occulto iudicio tendebant/qñ cuidam dicenti. Magister sequar te quocūq; ieris: eiusdē magīri voce responsum est: vulpes foueas habēt t volucres celi nidos: filius autem hois nō habet vbi caput suuz reclinet. Iste mensure t linee tendebant cum cuidā dicēti. Dñe permitte me ire sepelire patrem meū: eiusdem magistri voce responsum est. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu aūt vade annūcia regnū dei. Ecce ali⁹ secuturū se promittit t repellitur: ali⁹ relaxandū se postulat: t retinet. Uñ hoc nisi p occulta cordis spacia supnoz iudicioz line tendebant/vt t hunc intus incōprehēsibiles mensure constringerent: t ille foris nō iniuste remaneret. Sed cum nullus nesciat qz deus bas occultoz iudicio rum lineas tendat: cur ad Job dr. Indica mihi si habes intelligētiā: quis posuit mēsuras eius si nosti: vel quis tetēdit sup eam lineam? An idcirco requiritur vt quod nosse/sed tñ ꝑtermittere poterat memoretur: quatinus pondus secreoz dei sollicitius penset dispensatione videlicet hois nō in humanis viribus/sed manu cōsistere cōditoris: vt dum considerat imbecillitatem ista quis agat sue virtuti nihil tribuat nec iam de se audiat aliquid/cum dei iudicia occulta formidat: sed perpendens desuper mensuras t lineas incōprehēsibiliter tensas: sit tanto magis in humilitate formidinis/quanto magis pendere videt oia in potestate mensoris. Sequitur. Sup quo bases illi⁹ solidate sunt. Quid aliud huius terre bases/q̄ sancte ecclesie doctores accipimus? In basib⁹ ꝑpe columne/in colūnis añt totius fabrice pondus erigitur: non ergo immerito doctores sancti basium nole designantur: qz dum recta predicant/t predicationi suevi uendo concordāt/ omne pōdus ecclesie fixa moz suoz granitate sustentant: asperas ab infidelib⁹ tētationes ferunt: t queq; in preceptis dei velut difficilia a fidelib⁹ formidanť/exemplis operū facilia ostendunt. Uñ t bene cū in typo ecclesie tabernaculū figeretur: ad moysen dr. Facies colūnas ꝺ̄nuoz: t bases eaz vestibo argēto. In argēto ēm qđ aliud q̄ claritas diuini sermonis accipitur: sicut scriptū est. Eloquia dñi eloquia casta: argētum igne examinatum probatum terre purgatum septuplum. Bases ergo argēto vestite quatuor columnas tabernaculi sustinent: qz predicatores ecclesie diuino eloquio decorati: vt in cunctis se erēplum ꝑbeant/quatuoz euāgelistaz dicta t ore t opibus portant. Possunt q̄ bases etiam prophete significari: qui dñi primi aperte de ꝺ̄nica incarnatione locuti sunt: quasi quasdā bases eos cōspicim⁹ a fundamēto cōsurgere: t superposite fabrice pōdera sustinere: vnde ad moysen rursum dñs cū tabernaculi tabulas erigere precepit: fundi earum bases argenteas iubet. Quid enim per tabulas nisi apli extēsa in mundum predicatione dilatati? Quid per bases argenteas nisi ꝑbere significantur: qui superimpositas tabulas ipsi firmi ac fusiles sustinēt qz apostolorum vita dñi coz predicatione instruit: coz t auctoritate

solidatur: vñ t conuincte diuine basis singulis tabulis supponunt: qz dñs pphete sancti in verbis suis de mediatoris incarnatione cõcordant/subsequentes ꝓdicatores ecclesie indubitanter edificãt: vt cũ a semetipsis nõ discrepãt/illos in se robustius figant. Nec immerito bases quib⁹ pphete signant/ vt ex argento fundi debeãt ꝓcipitur: argenti quippe claritas ex vsu quatur: sine vsu aũt in nigredinẽ vertitur. Prophetaꝝ quoꝫ dicta ante mediatoris aduentũ: qz in vsu spiritalis intelligentie nõ erant/ duz conspici pre obscuritate nõ poterant/ quasi nigra remanebant. At postq̃ mediator venies ea aũ oculos nostros incarnationis sue manu tersit: quicqd in eis lucis latebat iclaruit: sensusq̃ patrũ ꝓcedentium in vsum dedit: quia verba rebus exposuit. Siue itaq̃ prophetas seu doctores extremis tpibus subsequẽtes basium appellatione significet/ dicat. Super quo bases illius solidate sunt/ subaudis/ nisi sup me q̃ cuncta mirabiliter teneo: t bonis exteriorib⁹ intus ꝓcipaliter originẽ ꝓsto. Qui esti sibi qđ bon⁹ est tribuit/ solida basis nõ est: qz dñs fundamẽto non innitit: ipso suo pondere in ima ꝓcipitatur. Sed cũ taz multa de sancte ecclie cõstructiõe referant/ audire mẽs appetit/ inimice nationes qua ꝑte puncte sint. i. diuersa dñi⁹ domus edificia q̃ sibi arte ꝓcordent. Sequit. g Aut quis dimisit lapidẽ angularẽ ei⁹? Jam p diuinaz gratiam oibus liquet/ quem scriptura sacra angularẽ lapidẽ vocet: illũ pfecto q̃ dñs in se binc indaicũ/ illinc gentilẽ pplm suscipit: i vna ecclie fabrica q̃si duos parietes in git: illũ de quo scriptum est. Fecit vtraq̃ vnũ/ q̃ angularẽ se lapidem nõ solũ in inferioribus/ sz etiã i supnis exhibuit: qz t in terra plebi iudaice nationes gentiliũ/ t vtrasq̃ simul angelus in celo sociauit.

Ephe. 2. b.

Eo quippe nato clamauerunt angeli. Jn terra pax hoibus bone voluntat⁹. Jn ortu enim regis nequaq̃ Lu. 2. p magno offerrẽt hoib⁹ pacis gaudia/ si discordiã nõ haberent. De b lapide p pphetã dr. Lapidẽ quem Ps. 117. reprobauerũt edificãtes/ hic fact⁹ B est in caput anguli. Dui⁹ lapidis ty Matt. pũ iechonias rex tenuit: quẽ mal- 1. b. theus dñi ꝛerdenas gñationes describeret scdo nũcrauit. Quẽ enim fini scde/ ipm rursum initio tertie gñationis inseruit. Ipse nãq̃ i babyloniã cũ israelitica plebe migratus ẽ. qui dñi ab aliis ad alia ducitur: p vtriusq̃ parietis latere non immerito scdo nũcrat. Cui⁹ nũcrationis ꝛerio angularẽ lapidẽ designat. Ubi enim cor a rectitudine flectitur: vt cat in diuersum tũc̃ angulũ facit. Recte ergo nũcrari dns potuit: qz p vtriusq̃ parietẽ q̃si duo in se latera osidit: vñ t ei⁹ bñ imaginẽ tenuit: qui in iudea ortꝫ gentilitatẽ colligẽs quasi ab hierosolymis babyloniã venit: atq̃ hãc in semetipso fidei fabricam prius discordie studio, scissam arte charitatis interuit. Sed hec q̃ de significatione scte ecclie dicta sũt/ placet vt breuiata replicatiõe mortaliter differant. Dignum nãq̃ est vt ea q̃ btõ iob dici cognoscim⁹.: ad corda nra renocem⁹: qz verba dei tãc mens meli⁹ intelligit: cũ t eis semetipsam querit. Ecce enim dr: vbi eras qñ ponebam fundamẽta terre: Si petõris antiq⁹ pulueris est: qz in superficie attollit: t tẽtationis aura raptatur/ vñ scriptũ est. Non sic impij nõ sic: sz nãq̃ pulueris quez ꝓcit ventus a facie terre: nil obstat terram intelligi alam iustitie qua scriptũ est. Terre enim sepe venienti sup se bibẽs imbrem t generãs herbã: opportunã illis a q̃ bus colit accipit benedictionẽ. Ex-

b

Job. sexto.

Ed bonus terre fundamentum fides est: bonus terre fundamentus iacitur: quando in occultis cordis prima salutaris causa diuini timor initiatur.

ratur. Jste necdũ credit eterna q̃ audit/ huic cũ fides datur/ ad edificium subsequẽtis operis tã fundamentum ponitur. Jlle eterna tã credit/ nec tñ metuit: venturi in dicij terrorẽ despicit: pctis se carnis t spiritus audenter inuoluit. Huic repẽte cũ futuroꝝ timor infundit/ vt bone vite surgat edificiũ: iam fundamenta cõstruuntur. Posito itaq̃ prospere formidinis fundamento: cũ virtutuꝫ fabrica in altũ ducit/ necesse est vt vnusq̃sq̃ ꝓficiens vires suas caute metiatur: vt cũ diuina cõstructione magnus esse iã cepit/ semetipsum respiciat sine cessatiõe qđ sit: q̃tin⁹ attendens humiliter qđ p meritũ inuent⁹ est/ nec̃ sibi arroget/ qđ ꝑ gꝝ fact⁹ est. Ecn t nunc beat⁹ Job p supnã vocẽ ad semetipm reducit: t ne de virtutib⁹ gꝝ gloriari audeat: de antacta vita memorat: ei qđ dr. Si eras qñ ponebã fundamẽta terre: Acti iustificato petõri aperte veritas dicat. Virtutes a me accepras tibi nõ tribuas: noli ꝑ me de meo munere extolli. Recole vbi te inuenti/ qñ prima i te fundamẽta virtutum posui. Recole vbi te inuenti: qñ meo te timore solidaui: vt ergo ego in te nõ destruã qđ cõstruxi: ipse nõ cesses cõsiderare qđ reperi: quẽ esti pctas aut nõ in flagitijs/ aut in excessibus inuenit. Sed post p hec ñ possumus securare qđ sum⁹: si nũcq̃ negligim⁹ prospicere qđ futuri sumus. Nonnũq̃ tñ clandestina ratio etiã sollicitis cordib⁹ surrepere solet: vt bonoꝝ cogitatio ducer subtilius sit ac ꝓsa: cũ valde in virtutib⁹ crescit: oblita infirmitatis ꝓprie nequaq̃ ad memoriã revocet q̃d in vitijs fuerit. Ecn t ope deus qui augeri infirmitatẽ etiam de remedijs: saluris ꝓspicit: mẽsurã ipsis nris pfectibus imponit: vt habeam⁹ q̃d ꝑturum bona q̃ nũ ꝑ q̃sumimus: q̃ramus quedam: nec tñ habere valemus: quatin⁹ mẽs nra dum hec non potest habere q̃ appetit: t illa se itelligat de semetipsa non habere que hz: t per ea assumꝫ q̃derenẽ illa que desunt: t per ea q̃ vtiliter desunt/ seruentur humiliter bona que assunt. Ecn et recte p huius terre. i. iuste anime dispensatione subiungit. Indica mihi si habes intelligentiã: qs ponit mensuras ei⁹ si nosti: vel quis tetendit sup eam lineã? Quis em nisi cõditor noster bui⁹ terre mẽsuras distinxit ponit: Qui interni iudicij secreto moderamine/ alij sermonem sapiẽtie: alij sermonẽ scie: alij pienã fidem: alij gratiã sanitatũ: alij operationem virtutũ: alij ꝓphetiã/ alij discretionem spirituum: alij genera linguarum: alij interpretationem sermonum tribuit/ quatinus in vno eodẽq̃ spũ iste ꝑbo sapientie polleat: nec tamen sermone scie. i. doctrine fulciatur: qz sentire atq̃ inuenire sufficit: etiaz qđ p discẽdi studiũ nõ apprehẽdit. Jlle sermone scie fulgeat: nec tñ in ꝑbo sapiẽtie cõualescat: qz t erpiere sufficit q̃tũ dilicit: t tñ ad sentiendum ex semetipso subtile aliquid nõ assurgit. Jste p fidẽ clemẽtis impat: nec tñ p sanitatũ gꝝ infirmitates corporum curat. Jlle orationis ope morbos subtrahit: nec tñ arenti terre verbo pluuias reddit. Jste operatiõe ꝓmũ ad pñtẽ vitã etiã mortuos renocat: t tñ pphetie gꝝ nõ bñs que sibi venitura sunt ignorat. Jlle ventura q̃q̃ velut ꝓsentia attendit: et tñ in nulla signoꝝ operatiõe se exerit. Jste p discretionem spirituũ in factis subtiliter mẽres cõspicit: sed tñ diuersi generis linguas nescit. Jlle diuersi generis liguas examinat: sz tñ in rebus similibus dissimilia corda nõ pẽsat. Alius i vna lingua quã nouit sermonũ pondera interpretando prudẽter discernit: t tñ reliquis bonis que non hz patienter caret. Sic itaq̃ creator noster atq̃ dispositor cuncta moderatur: vt q̃ extolli poterat/ ex dono quod habet humilietur: ex virtute quam non habet. Sic cuncta moderat:

vt cū p impensaz gratiā vnūquēqz subleuat/etiā per disparē alteri alterū subdat:z meliorē quisqz dono alio eū qui sibi subiicitur attēdat: ac ita se pire er aliis sentiat:eidē tñ que superat/se in aliis postponat. Sic cuncta moderatur: vt dū singulaz/z vniuersaz/inter posita quāq; charitatis necessitudine fiant ola singuloz:z vniuscuiqz sic qđ nō accipit in altero possideat:vt ipse alteri possidendum quod accepit bumiliter impendat. ¶Capitu.xj.

f 1. pet. 4.b

Inc cū p petruz dz. Unusquisqz sicut accepit gratiā in alterutrū illam administrātes sicut boni dispēsatores multiformis gre dei. Tūc nā bene multiformis gra dispēsat qū acceptū donū z ei qui hoc non dz credit:nō ꝓpter eū cui impendit sibi datū putat. Hinc per Paulū dz. Per charitatē seruite inuicē

Gal. 5.c

Tūc cū nos charitas a iugo culpe liberos reddit/cū vicissim nos nostro p amorē seruitio subiicit:cū et alicna bona nostra credimus/z nostra alijs quasi sua offerentes exhibemus. Hinc rursum p Paulū dz.

1.Cor. 12.b

Nā t corpus nō est vnū membruz/ sz multa. Si dixerit pes qm non sum man⁹/nō sum de corpe: non ideo non est de corpe. Et si dixerit auris qm nō sum oculꝰ/ nō suz de corpe:nō ideo nō est de corpe. Si tō tū corpꝰ oculus/vbi auditꝰ?:Si tō tū auditus/vbi odoratꝰ?: Et paulo post. Qđ si essent oia vnū membruz vbi corpus?Nūc aūt qđē multa mēbra/vnū ẽ corpus. Quid cū scīa ecclia nisi supni sui capitis corpus est:In qua aliꝰ alta videdo oculus

Ibidē.

Corpo ris mystici .i. ecclie mēbra

altus recta operādo man⁹/aliꝰ ad iniuncta discurrēdo pes/aliꝰ ꝑceptū vocē intelligendo auris/aliꝰ malozū fetoruz bonoruqz fragrantiam discernendo naris est. Qui corporatū more mēbrozū dū vtilissimi sibi accepta officia impēdunt: vnū de semetipsis oloꝰ corpus redd̄t:z cū diuersa in charitate peragunt/diuersus esse phibēt vbi continent. Si aūt vnum quid cuncta agerent/corpus vtiqz qđ ex multis cōtinet nō essent:qrvez multiplici ter cōpactū nō existeret/si hoc concors mēbroz diuersitas nō teneret. Quia ergo sctis mēbris ecclie virtutū dona dns diuidit/terre mēsuras ponit. Ut ñ iterū Paulus dicit. Unicuiqz sicut deus diuisit mēsuram fidei. Et rursum. Ex quo totū corpus cōpactū t cōnexū p omnez iūcturā subministratiōis sm operationē i mēsura vnius cuiusqz mēbri augmentū corpis facit in edificationē sui in charitate. Dz cum miro ꝓsilio auctor ac dispositor noster hūc illa largit q alij denegat: alij hoc denegat que isti largit mēsuras sibi positas egredi nitit: q quis posse plusqz accepit conat: vt fortasse is cui tā tumodo datū est preceptoz occulta disserere:teneret etiā miraculis chonscare: aut is quē superne virtutis donū ad sola miracula roborat / etiā diuine legis pdere occulta ꝓtēdat. In precipitio ẽm pedē portigit/q mēsuras suarū limitē nō attēdit. Et plerūqz amittit t qđ poterat/ q audacter ea ad q ptingere nō valet arripere festinat:nā t mēbroz nostroz tunc bene ministerijs vtimur/cuz sua eis officia distincte seruamus. Lucē ꝙppe oculis cernim⁹:vocem vero auribus audimus. Si quis autem mutato ordine voci oculos luci aures accōmodet/huic incassum vtraqz patent. Si qs odores velit ore discernere: sapores nare gustare:vtriusqz sensus sibi ministeriū qđ puertit interimit. Dū enī ꝓprijs vsibus bec nō aptant:z sua officia deserunt/t ad extranea nō assurgunt. Sī itaqz dauid intra ac ceptas ex diuina largitate mensuras pedē cordis presserat cum dicebat. Steꝑ ambulaui i magnis/nec q in mirabilibus super me. Sup̄ se quippe in mirabilib⁹ ambularet/si apparere magnus vltra q

b

Rom. 12.a

d

Ibidē.

Psal. 130.a

poterat ꝙreret. Sup se nāqz in mirabilib⁹ attollit:q t in his ad q nō sufficit videri idone⁹ conatur. Sī intra has mēsuras etiā i ipsa Paulus ꝓdicatiōis sue se latitudine coartabat/cū diceret. Non ẽm audeo aliq̄d loqui eoz q̄ p me non efficit christus. Tūc aūt recte accepta mēsura seruat/cū anteposita oculis vtilitatē spiritaliū vita respicit. Unde z sequit. ¶Uel quis tetēdit sup eam lineā/Sup hanc ẽm terram linea tenditur/qñ electe vnicuiqz anime ad sumendā vitandi regulā patrū ꝓcedentiū exēpla mōstrātur:vt ex illoz vita cōsideret/quid in suis actibus seruet:quatin⁹ respecto iusti limitis tramite:nec infra minima negligēs deficiat: nec vltra maxima superbiens tendat: nec min⁹ conet expiere q̄ sufficit: nec pl⁹ arripiat q̄ accepit: ne aut ad mensurā quā dz non queniat: aut eandē mēsurā deserens extra limitē cadat. Angusta ꝙppe porta est que ducit ad vitā: z ille hāc ingredit/q in cūctis que agit discretiōis subtilitate ꝓpter hāc sollicite coartat. Nā qui p voluntates ꝓprias secura mente se dilatat/ anguste sibi porte aditū dānat. Ut ergo huius terre mēsura seruet/ sup ej diuinit⁹ linea tēdit:qz vt nostra opa vel minora ꝓficiāt/vel maiora moderent:p sacra eloquia subtilius ante nos sanctorum vita expandi tur:z quid nobis quantumqz agēdum sit/ostensa illorum discretione diffinitur. ¶Capitulum.xij.

Actuū 5.g

Ece aliquis vel dāna rerū:vel affictiōnē corpis metuens minas terrene potētie ꝓtimescit:z ꝓtra vim resistentiū veritatē defendere non ꝓsumit. Huic petrus qz in timore angustū respicit/ostēsa exēplorum suoz linea ad virtutū latitudinem tēdit. Ipse ꝙppe flagellat⁹ a principib⁹ ppli:cū idcirco se relaxari cōspiceret:vt a ꝓdicatiōe cessaret cū ꝓbiberet loqui i posterū:nequaqz

Actuū 5.a

faltē in pūs cessat. Nā rñdens ptinus dixit. Obedire oportet deo magis ꝙ hoibus. Et rursum. Non ẽm possumus q̄ vidim⁹ z audiuimus nō loqui. At ille dudū debilis z presentia dāna formidans / dū exēplis tante fortitudinis ꝓtēplat: in auctoritate ꝓbi iam petri linea sequitur:iā nil aduersitatis metuit: iā resistentes deo ptātes seculi etiā cū corporis laceratiōe cōtemnit:iz ti tāto vires pseqentiū patiēdo fortiter destruit: q̄to inter aduersa nullis terroribus cedit. Alij⁹ plerumqz z in his etiā q̄ inter fideles posit⁹ sensit:se ceteris ꝓponit: ima magis ꝓsilia eligit: z sibi potiꝰ q̄ alijs credit. Hic nimirū dū iniustis obiectionib⁹ nō cedens in virtute se erexerit: etiā recta aliorum consilia nō recipiēs pedez extra limitē tēdit. Hunc petrus intra mēsure lineā reuocat:qui postꝙ liber tate vocis auctoritatē ꝓcipū presit/ ꝙ humilitatē cordis de non circuncidendis gentibus pauli consilij audiuit. Sic ẽm semetipsuz cōtra aduersarios ex auctoritate curabat erigere: vt tñ sibimetipsi nō crederet in his q̄ nō recte sentiret: vt z libertate fortitudinis tumentes ptātes excederet:z humilitate mānsuetudinis obedientiā i recto cōsilio etiā minorib⁹ fratrib⁹ exhibere:z mō p semetipm alijs:z modo sibimetipsi cū alijs obuiaret. In sactis igit petri q̄dā ante oculos nros auctoritatis z hūilitatis linea tendit:ne mēsura aut p timorē ad mēsurā nō queniat: aut p tumorez limitē excedat. Dictuz est quō linea rēdit:ne p alteri⁹ actiōis fortitudinē ad alteri⁹ cause vitiuz trāseat. Dicat nūc quēadmodū i vna cade ꝙ ꝓtute discretiōis lineā ōserim⁹: si hāc z aliqñ agere:z aliqñ postponere nesciam⁹. Nō ẽm res cadē sp est virt⁹:qz p momēta tēporū sepe merita mutātur actionū. Unde fit vt cū bene agim⁹ plerūqz meri⁹ ab ei⁹ actiōe cessemus: z laudabilius

Rom. 15.b

Matt. 7.b

Ibidē.

Ibidē.

Ibidē.

ad tēpus deserat/qō in suo tpe laudabiliter mēs tenebat. Nam si pro nostris bonis minimis quibuscz actis pficim⁹/nec tñ intermissis interimus maiora labor mala primis imminent: necessario nos virtutū augmenta seponim⁹/ne infirmioribus primis fidei detrimēta generemus: ne tāto iam qō agimus virtus nō sit/quāto per occasionē sui in alienis cordibus fundamenta virtutū destruit. Quam discretionis lineā bene ante ituētium oculos Paulus tetendit: qui t gentiles ad libertatē fidei veniētes circūcidi pbuit: t tñ tristis atcz iconium transiens ipse timotheum qui gentili patre edit⁹ fuerat circūcidit. Uidēs enī p nisi se mandata litere seruare ostēderet/iudeoz rabiez etiā in bis q sibi tūc comites aderāt excitaret/assertionis suevim postpositit: t sine dāno fidei se suosch comites a psecutionis immanitate custodiuit. Fecit qō fieri fidei amore pbuit: sz ad fidei retozit ministeriuz/qō quasi nō fideliter fecit. Plenūch enī virtus cū indiscrete tenet amittitur: cūch discrete itermittit/plus tenetur. Nec mirū si incorporeis intelligimus/qō agi in corporeis reb⁹ videm⁹. Et studio nāch arcus distēditur/vt in suo tpe cū vtilitate tēdatur. Qui si ociū relaxationis nō accipit/feriēdi virtutē ipso vsu tēsionis perdit. Sic aliqñ exercitatione virtus cū per discretionē pretermittit reseruat: vt tāto post vtia valenter feriat/quāto a pcussione interim pudēter cessat. Subtilis igit discretionis sup bāc terrā linea tendit/qñ ostensis vnicuiqz anime exēplis precedentiū patrū t vtiliter ad operationē virt⁹ accēdit/t nōnūch vtilius ,temperatur.

Actuū 15.b

D

¶Capitulū.xiij.

Sed cū parūper ab operis fortitudo seponit: alta cōsideratiōe opus est/ne fortasse nequaqz cōis boni cōsilio: sz tūmore pprio vel cuiuslibet ambitionis studio a virtutis exercitatione cessetur. Qō nimirū cū agit/tā nō dispensationi sed culpe seruit. Uñ curādū solicite est: vt cū quis susceptū negociū cū virtutis cessatione dispensat/semetipsum prius in radice cordis inspiciat: ne sibi per boc aliquid auarus appetat: sibiqz per boc tumid⁹ parcat: t eo fiat prauum qō in ope sequit/quo non exrecte cogitationis intentione generatur. Unde bene in euangelio veritas dicit: Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tu⁹ fuerit simplex/totū corpus tuū lucidū erit. Si aūt oculus tuus nequam fuerit: totū corpus tuū tenebrosum erit. Quid est p oculū exprimitur: nisi opus suum preuenies cordis intentio: que prius se in actione exerceat/boc tam qō appetit ptemplat. Et qd appellatiōe corporis designatur/nisi vnaquaqz actio q intētionē suā quasi intuentē oculū sequit? Lucerna itaqz corporis est oculus: q p bone intentionis radium merita illustrant actiōis. Et si oculus tuus simplex fuerit: totum corpus tuū lucidū erit: q si recte intēdim⁹ p simplicitatē cogitationis: bonū opus efficit: etiā si minus bonum esse videat. Et si ocul⁹ tu⁹ nequā fuerit/totū corp⁹ tuū tenebrosum erit: q cū puersa intentione quidvel rectū agit: etsi splēdere coram hoīb⁹ cernit/apud cram tñ interni iudicis obscurat. Uñ t recte subiungit. Uide ergo ne lumē qō in te est tenebre sint. Si lumen qō in te est tenebre sunt/ipse tenebre ḡte erūt? Qō si hoc qō dñi nos agere credim⁹: ex mala intentiōe fuscamus: ḡta ipsa mala sunt: que mala esse etiā cū agim⁹ non ignoramus? Et si ibi nil cernimus: vbi ās discretiōis lumē renem⁹? qua ccitate in illa offendimus: que sine discretione ppetram⁹? Ut gltā ti igit cura p cūcta opera intentio nobis nostra pensanda est: vt nil tēporale in bis que agit appetat/ totā se in solidatē eternitatis figat: ne si extra fundamēta actiōis fabrica ponat: terra debiscente soluat. Uñ bic quoqz apte subiungit.

Matt. 6.c

Intentio oculus.

Actio corpus

Jblāt.

¶Super quos bases illius solidate sunt? Bases quippe vniuscuiusqz sunt ale intētiōes sue. Nā sicut fabrica colūnis (colūne aūt bases inuitunē) ita vita nra in virtutib⁹: virtutes ꝯo in intima intētione subsistūt. Et q scriptum est.

1. Cor. 3.b

Fundamentū aliud nemo pōt ponere/pter id qō positū est qō est xp̄s iesus. Tūc bases in fundamento sunt/cū intentiones nostre in xp̄o roborant. Incassum ꝯo alta sup se bases edificia erigūt: si non ipse in fundamenti soliditate ꝓsistunt: q nimirū ꝯlubet summa opa inantier faciunt: si intentiones cordium extra eternitatis certitudinē desiectunē: t vite vere ꝓmia nō reḡrun tur: t itaqz grauiora ruine damna super se edificāt: quāto altiora edificia extra fundamentū portā t: q cū crerne vite premijs nō intēdūt quo plus quasi se in virtutib⁹ erigunt: eo in gle inanis foueā pfundius cadūt. Nō ergo pensandū est bases quid sustinent/sed ꝑvbi sustinentur: quia profecto humana corda diuinit⁹ pscrutan tur: non solū q facūt: sed qd in oīb⁹ ḡrunt. Uñ cū districtū iudicē paulus describeret: atqz actionū bona narraret dicēs. Qui reddet vnicuiqz ꝯm opa eius: bis qdē q ꝯm patiētiam boni opis gloriam t incorruptionem: q nominatā boni opis patiētiaz quasi totā electe actiōis fabricam dixerat/subtilit illicovbi bases eius dē fabrice ꝓsisterēt exquisiuit/dicens. Gloriā t bonorē t incorruptionem ḡrentibus vitā eternam. Acsi apte diceret. Et si quidē patiētiā boni opis ostendāt: gliam t incorruptionē nō recipiūt: si intētiones cordis. i. bases fabrice in fundamēto non figunt: q vez de⁹ vel bonestе vite edificium non inbabitat: qō extra se positū nō ipse sustētat. Qz igit intentiones electe vnuscuiusqz anime spei eternitatis innituntur: recte voce dominica de bac terra ōz. Sup quo bases illius solidate sunt? Acsi aperte diceret: nisi super me. Cui dum iusta queqz ala intēdit: omne qō tpaliter facit in me pculdubio nō tpaliter cōstruitur: qz ꝯo tūc robustis in fundamento solidamur/cū verba dei t in exterioribus pceptis sequimur: t in intimis sensibus subtilius intelligendo pensam⁹/recte subiungitur.

Rō. 2.a

¶Capitulū.xiiij.

Et quis dimisit lapidem angularez eius? Lapis q̄ppe angularis est ad sacra eloqa itellectus duplex: q tūc diuinitus dimittit: qñ nequaqz districto iudicio ignozātie sue tenebris illigatur: sed qdā libertate pfruitur: dū in pceptis dei sufficiēter vel exequendo exteriora agere/vel cōtēplādo eterna sentire. Ad qō nūch noster intellect⁹ assurgeret: si ad suscipiendā naturā nram ipe noster cōditor non ꝯ uenieret. Qui aliter angularis lapis ōz: qz duos i se populos iunxit: atqz aliter/qz cōiuncte vtriusqz vite actiue vez t ptēplatiue in se exempla mōstrauit. Ab actiua eñ vita lōge cōtēplatiua distat: sz incarnatus redēptor noster venies/dū vtramqz exbibuit: in se qvaca vtriqz sociauit. Nā cū in vrbe mirabilia facer et: in mōte ꝯo orādo pernoctare: exēplū suis fidelibus pbuit: vt nec ptēplationis studio primoz cura negligāt: nec rursum cura primoz imoderati⁹ obligati cōtēplatiōis studia deriquāt: sz sic in vtriusqz mentē partiēdo contingāt: quatin⁹ nec amore dei prepediat amor primi: nec amore primi (qz trāsēdit) abjiciat amor dei.

Contē platiōi actiōi dum.

Zu. 6 c

Qz igit humano cordi qd ageret ignozāri/ dei atqz hominis media soz apparuit: qui t agendo transitoria disponeret: t contemplando ostenderet vnde cuncta penderēt: recte dicitur. Uel quis dimisit lapidem angularem eius? Acsi apte

dñs diceret: nisi ego quē vnctū sine tpe genui: seruādis bonis? cum tpe ostendi: in cui? vita discerent etiā diuersa viuēdi studia non discrepare? Et notandū q̄ eū non semisisse/sed dimisisse asserit: q̄ pfecto bñanā naturā fili? suscipiens ad ima de sublimib? venit. Cuius incarnationis mysteriū q̄ t electi angelimirati sunt/q̄ eodem mysterio redempti non sunt: recte subiūgitur. ¶Cum me laudarent simul astra matutina. Q̄ esti pīo in tpe cōdita natura rationabilius spirituū credit: non immerito matutina astra angeli vocant. Quod si ita est/duz terra esset inuisibilis t incōposita: dū tenebre essent super abyssum: vēturū diem subsequentis seculi p lucē sapiētie eristendo nuenerūt. Hec negligēter audiendum est q̄s addit simul: q̄ nimirū astra matutina etiā cū vespertinis redēptoris porētiā laudāt: dū electi etiā angeli cū redēptis in mundi fine bonis largitatē gr̄e supne glorificāt. Ipsi q̄ppe vt nos ad laudē ppitoris accenderēt/hoc q̄s superius diximꝰ orta per carnē luce

Lu. 2 b clamauerūt. Gloria t excelsis deo: t in terra pax hominibus bone voluntatis. Simul ergo laudāt: quia redemptioni nostre voces sue exultatiōis acōmodāt. Simul laudāt q̄ dū nos pspiciūt recipi: sun gaudent numerum repleri. Qui t forte asse ideo matutina astra memorātur: q̄ sepe ad erboztandos bones missi sunt: t dum vēturū mane nūciant: ab bñanis cordibus pñsentis vite tenebras fugāt. Sz ecce angeli diuinā porētiā laudāt: q̄ ipa eos tāte claritatis visio delectat. Nos aūt qui redimimur: sz tñ corruptione adhuc carnis grauamur: donū q̄s percipimus qua virtute laudamus? Quō valebat lingua dicere q̄d non sufficit mens ulla sentire? Sequit. ¶Et iubilarent omnes

Ysaie xlv. filij dei. Jubilatio quippe ꝺr: cum cordis letitia ozis efficacia nō expicitur: sed quibusdaz modis gaudium pdit: q̄s ipse q̄ gaudet nec tegere preualet nec explere. Laudēt itaq̄ angeli qui iam tante claritatis latitudinē in sublimib? vidēt. Jubilātyo bones: qui adhuc in inferioꝛib? ozis sui angustias sustinēt. Que q̄ p certo futura dñs nouerat: nō taz facienda insinuat q̄ facta narrat. Sed q̄d agimus/ q̄ cum boni de redēptiōis sue misterio iubilant: malos inuidia inflāmat: dū electi pficiunt: reprobi ad rabiem furoris excitant: t bona nascentia q̄ nolūt imitari persequuntur. Sed tū inter hec etiā q̄ redemit nō relinquit. Scriptū q̄p pe est. Fidelis aūt deus q̄ nō patie 1. Cor. tur vos tētari supra q̄ potestis: sz 10. c facier cū tentatione etiā puentuz vt possitis sustinere. Monuit esti conditoꝛ noster q̄s exurgere pſecutionis pcellam signat: q̄s exurgentes reprimat. Monuit p custodia nostra restringere: q̄s contra nos egredi p nostra exercitatione permittit: vt scientes nos diuat: procella non mergat. Unde t sequitur.

¶Capitulum. xv.

Quis pclusit ostijs mare quādo erūpebat quasi ó vulua procedens? Quid est mare nisi seculū: q̄d vulua nisi cōceptū carnalis cogitationis accipimus: hoc est in eo vulne nose occulta t malitiosa carnalis cogitatio designat. Que vulua non ad pferēdā plem cōcipit substātiā corporis sz ad explendā nequā cām dolozis. de hac vulua cordis iniquoꝛ ait ꝺr. Cōcepit Psal. dolorē t peplt iniquitatē. Per hāc 7. d vulua praui cōcipiūt: cū male cogitant. Per hāc vulua parūlē: cū mala que cogitauerint operātur. Erūpebat ergo mare quasi de vulua procedens: cū minarū secularium fluctus de carnalis cogitationis iniquitate concepte: in sancte ecclie interitū deseruirēt. Sed auctore deo ostijs hoc mare pclusum est: q̄

cōtra tumozes pſequentiuz sancti viri quasi q̄dā ostia opposita sunt: vt eoꝛ miraculis atq̄ reuerētia ire pſequentiū frangerent. Humilitaq̄ q̄ppe dñs terrenis principibus p bos sctām ecclīam supra mūdi culmen euexit: t seuientes maris impetus erecta ciusdē ecclie prāte coercuit. Sz huic seuienti mari q̄d dñs fecerit audiam?. Sequitur. ¶Cū ponerem nubem vestimentum eius: t caligine illud quasi pānis infantie obuolnerē. Mare seuiēs nube induit: q̄ crudelitas persequentiū stultitie sue velamēto vestitur. Interposita est caligine infidelitatis sue pspicuā vitatis lucē videre nō sufficit: t id q̄s agit per crudelitatis impulsum/p cecitatis sue meritū nō agnoscit. Hā si cognouisset (vt ait apls) nūq̄ dñm glorie crucifixissent. Nec nubes nō solū solet ifideles extra positos premere: sed quosdaz etiā viuētes carnaliter intra ecclīam tenebrare. Usi sancti viri qui etiam aliene negligētie ppatiunt: t se pati estimāt q̄s ppeti alios sentiunt/ deo oztes dicūt. Oppositisti nubē ne trāseat oratio: ac si aperte dicant. Mare Mentī nostre terrenis voluptatibus affuere curarū suarū phantasmata iusto iudicio obijcis/q̄b? eaz in ipso oratiōis sue intētiōe ofuscatis: t quā desideriis infimis dedita nō ignoras: recte cecatā ab intuēda lucis tue pspicuitate reuberas: vt cū in te intēditur/ipsa a te cogitationū suarū nubilo reflectat: t q̄ terrena hec assidue cogitat: q̄ vult hec etiā toleret in oratiōe cū nō vult. Quia igit ipsa pcutoris sui nequitia supna dispēsatione cōstringit/ne ꝓtra sanctos vires inquietē voluerit effrenet: post q̄ dixit. Cū ponerē nubē vestimentū eī? / apte subdidit: t caligine illud quasi pānis infantie obuolueꝛem. Pannis infantie pedes ac bracchia ostringunt/ne huc atq̄ illuc dissoluta libertate tactent. Q̄ ergo pſecutores sancte ecclie instabi litate cordis inquieti/atq̄ huic seculo dediti nō grādeua sed puerilia sapiūt: q̄ quidē obscuritate atq̄ caligine nō intellectu superni indicij ostringūtur: ne tantū pſequi valeāt quantū volūt/pānis infantie referūt obuolutī: q̄ sicut dictū est puerilia q̄dē sapiūt/sed diuina dispēsatiōe ostricti ad q̄d volūt bracchia nō extēdunt: t si cuncta malla leuiter ppetrare appetūt: nequa q̄ tū impiere cūcta q̄ apperūt permittunt. Sequit. ¶Circūdedi illud terminis meis. Terminis suis dñs mare circundat: q̄ iras persequētium iudicioꝛ suoꝛ dispēsatiōe modificat: vt insani tumida vnda feruoꝛis plano frangatur litoze occulte dispēsatiōis. Sequit.

¶Capitulum. xvj.

Posui vectem t ostia t dixi. Huc usq̄ venies t non procedes amplius: t hic confringes tumentes fluctus tuos. Quid p ostia nisi predicatores sancti? quid p vectem nisi incarnatus dñs designat? qui hec vez ostia ꝓtra seuientis maris impetū tāto valentioꝛa opposuit/quāto ea sua obseruatione roborauit: q̄ esti ista sete ecclie ostia vectis bui? oppositiōe solidata sūt potuerūt quidē tundi fluctib?/sed effringi nequeūt: vt ea extern? vnda persecutiōis illideret: sz neqū cordis eoꝛ interna penetraret: t q̄ doctoꝛes scti p dicatiōe q̄dē sequētib? aperti sūt: auctoritate aūt sua resistētib? clausi nō immerito ostia vocant. Idē aperta q̄uersatiōi bñi t clausa terroꝛib? supboꝛū non immerito ostia vocāt: q̄ t ingressū fidelib? aperūt: t rursuz sese pfidis ne ingrediātur opponūt. Pōsemus q̄ie ecclie ostiū extitit petr?: q̄ confitēdo fidē cornelij recepit: pcio q̄rēte miracula simonē repulit: illi dicēs. In ꝓtate cōperi q̄s nō est pſonaꝝ acceptoꝛ deꝰ: sed recta regni benigne agit/ huic iudicio.

Ostia ecclie vectis.

Actuū 10. c

Pecunia tua tecū sit i pditionē: p distrīctē dānationis sniaz celestis aule aditū claudit. Quid cūctis apostolis nisi scē ecclie ostia exīstūt/cū vocē redēptoris sui audiūt: Accipite spūsctū quoz remiseritis pcā: remittunt eis: z quoz retinuerit/ retēta sunt. Acū illis aptē diceret. Per vos ingredient ad me bi qui dus vos metipsos pdiderūt: z repellētur ab obseratis. Igit dum mare scindit/ oīs vectē z ostia apponit: qz z ab amaris z pfidis cordib⁹ oīs persecutiōis pcella fedissimat i mūdo: de⁹ vnigenit⁹ sui gl̄iam p̄dicatorū ⁊ ei⁹ renouātiā exaltat: z oī innocentiā mensu ampli⁹: q; nimiū diuini iudicij ꝛs ē ꝛc. occulta mēsura est: z qñ psecutiōis pcella psiliat/z qñ cōquiescat: ne sint nō exagitata electos nō exerceat/aut nō moderata in pfundū mergat. Cū vero notitia fidei vsq; ad psequentes extendit / turbati maris tumor sedat: vbiq; fluctus suos mare frāgit: qz ad cognitionē vītatis veniēs/oē qđ neqter eg. t erubescit. Fracta q̄ppe vnda in se recipit: qz victa neqtia z iā per cognitionez sui cordis accusat: z q̄si ipsam vim quam intulerat recipit qz de prauitate quā gesserat reat⁹ sui stimulos sentit. Cū quibusdā per Paulū dr. Quē ergo fructū habuistis tūc in illis in q̄bus nunc erubescit⁹? acsi diceret. Quid se in altū fluctus vīe prauitatis extulerūt/qui nūc in semetipsis fracti: vt quer̄sos vos inflauerant/cōuersos inde cōfundit: Recte itaq; dr. Et hic cōfringes tumentes fluctus tuos. Qđ vero in hac conclusione maris secundo de ostijs dicitur/moreſ sacri eloquij/res semel dicta p eloquij re sacri/res cē pfirmationē replicat. Si aūt boc mel di in loco mare accipere nō specialiter turbā psequentiū/sed generalit pfirma ter seculū debemus. Scdo contra tiōe re boc mare dño ostia opposuit: quia vitcak. z prius humano generi pcepta legis/z postmodum noue gre testamentū dedit. Scdo obiectis ostijs huius maris impetū clausit: quia cos quos ad obsequium sui cultus assumpsit: z pri⁹ ab idolis data lege coercuit: z post ab itellectu carnali gratia reuelata correxit. Secūdo mare ostia accepit: qz humanū gen⁹ prius de⁹ z ab operib⁹ iniquitatis pbuit: postmodus vero etiā a cogitationis culpa constrinxit. Videam⁹ quēadmodū prima tumenti mari dño ostia imponat. Ecce essi p legem dr. Non occides: nō mechaberis: nō furtum facies nō falsum testimonium dices. Videam⁹ quēadmodū scōis hoc mare dño ostijs clausit. Ecce in euangelio dicit. Audistis qz dictum est antiquis: nō mechaberis. Ego autem dico vobis/ qđ oīs q̄ viderit mulierē ad cōcupiscendū eā/iam mechatus est eā in corde suo. Rursum dr. Audistis qz dictū est. Diliges primū tuū: z odio habebis inimicū tuū. Ego aūt dico vobis: diligite inimicos vr̄os: bñfacite his q̄ oderūt vos: q; igit⁹ pri⁹ nequitias ogis prohibet/postmodum culpas cordis erbaurit: nimiruz tumenti mari ne circunducta iustitie litora transeat bis ostia imponit.

¶Capitulum.xvij.

Ene aūt cuz diceret. Quis concluſit ostijs mare: illicoz t tbu addūrit/dicēs. Qđ erum pebat q̄si de vulua p cedēs: qz vez tūc būano generi pceptis legis obuiauit/ qđ adhuc seculum sue origini vicinum/q̄si ab ortu p̄rio ad pfectuz vite carnalis eribat. De vulua q̄ppe pcedere est/in luce pfectis glorie carnaliter apparere. Et recte subiungit. ¶Cū ponerem nubē vestimentum ei⁹. Qz nimiru⁹ debolbus nō tūc capta ossione se mulsit: sed dū eos ab erroꝛe pfidie eripuit/nec tū illis claritatē sui luminis patefecit: quasi ex tenebris eos abstulit/ sed adhuc nube vestit

uit: vt z pristina prauitatis acta relinq̄rent/z tñ vētura bona adhuc certius nō viderēt. Ubi z apte subditur. ¶Et caligine illud quasi pannis infantie obuoluerem. Dū em̄ rudem pp̄m nō aperta spiritus p̄dicatiōe edocuit/ sed figurata locutiōe pceptis litere astrinxit: adhuc infirma sapientes verboz suoz caligine quasi pannis infantie obuoluit: vt mādatis grossiozibus ligati crescerēt / ne male liberi in suis voluptatib⁹ perirent. Quos ad vītā iustitie dum non iam charitas/sed adhuc timoz astringeret/diuina dispensatio q̄si pstit vt nutrirēt. Infirmus nam̄q; pp̄s cū preceptoz pānos nolēs ptulit/ ad firmiozem statum ex ipsa sua ligatione puenit. Qz essi timoz eum prius a culpa coercuit/ operenter postmodū in libertatē spūs eruit. Pos pannos infantie quos incubantibus dedit/ipse p̄ ppbetā dñs reprehendit dicens. Ego dedi eis p̄cepta nō bona. Mala essi quasi mala esse desinunt cōparatiōe peioꝛū: z bona quasi bona nō sunt cō parationē melioꝛ. Nā sicut peius delinq̄nti iudex de sodoma atq; gomoꝛra dr. Justificasti sorores tuas in oībus abominationib⁹ tuis q̄s ogata es: ita meliozib⁹ noui testamenti preceptis subsequentibus: pcepta bona q̄ rudibus data sunt: nō bona esse memorant. Nec̄q; essi mēres vsui vite carnalis inhērentes euelli ab infimis possent / nisi gradatim ducta predicatiōe pfice rent. Hinc quippe est q̄ in egypto positis pio iustoq; moderamine latenti coꝛ ocupiscētie pdescendit/ z vicinoz suoꝛ vasis aureis argenteisq; sublatis discedē iubent. Qui ad finā montē ducti accepta lege moꝛ audiunt. Non concupisces rem p̄rimi tui. Et hinc est quod in eadem lege oculum pro oculo/ dēt̄em pro dente precipiuntur exigere: z qñq; tñ reuelata gr̄a pcussi maxillā alteꝛā iubent p̄bere: qz ei plus semp ira in vindicta exigit/q̄ iniuria accepit: oī discūt mala nō multiplicius reddere/qñq; discerēt ea z multiplicata sponte tolerare. Hinc est q̄ eundem rudē populū a q̄busdā pbuit: q̄damq̄ ei in vsum pristinū seruauit: sed hec ipsa tñ in melioris vite figura cōposuit: Bruta nāq; animalia idolis in egypto mactabat: eiq; in vsum postmodū animalium mactatione retinuit: sed idoloꝛ cultū vertit: vt dum de vsu suo aliquid amitteret: cōsolaret ei⁹ infirmitas p hoc q̄ de vsu suo aliquid haberet. Ultra aūt dispēsatione pstij qđ ei dās de cōsuetudine carnali retinuit/ hoc in figurā spūs potenti⁹ vertit: qđ em̄ et sacrificia illoꝛ animaliū/nisi vnigeniti morte designant: qđ sacrificia illoꝛ animalium nisi extinctionē carnalis nkevite significant? Unde ergo imbecillitati ppli rudis pdescendit: inde ei per iobūbratas allegoriarum spēs maioꝛ fortitudo spūs nunciat. Recteq; dr. Et caligine illud quasi pannis infantie obnoluerē: qz vñ ei⁹ renerituditis infirma ptulit/inde altā significatio nē spūalis nubē fecit. Que qz hec ptoꝛ limite ab immoderatis animi euagatiōib⁹ cinxit/recte subiungit. ¶Capitulum.xviij.

Circūdedi illud termīnis meis. Et qz huius humani gn̄is motus missō mediatoꝛe coercuit / apte subiungit. ¶Et posui vectem z ostia. Recte quippe ostia posuit: qz redemptoꝛe nostro cōtra culpas delinquentiū misso/ none vite predicamēta firmauit. Clausa nāq; ostia oppositoꝛ vectē roborant. Recte ergo de⁹ opposuit: qz p lasciuos mot⁹ būani gn̄is vnigenitū misit: q̄ pcepta spūalia q̄ loquēdo docuit/agēdo solidauit. Sū aūt subdit. ¶Et dixi. Hucusq; venies z nō procedes āpli⁹: et hic cōfringes tumētes fluctus tuos. Hoc q̄ppe mare ostia priora transcenderat: qz clausa legis op

posita dñam tumozis vnda salie-
bat. Et postq̃ mundus oppositū si
bi vnigenitū reperit/ elatiōis sue
impetū fregit: z trāsire nō valuit:
qz eius fortitudine furozis sui ter
minū clausuz inuenit. Uñ recte p
ppbetā dr. Mare vidit z fugit. Pos
β. 113. sunt etiā per ostia apte passiones
eius nō incōueniēter intelligi. Qui
bus ex occulto vecte posuit: qz eas
ex inuisibili diuinitate roborauit.
Cōtra ḡ mūdi ſuct⁹ venūt/ sed
fracti dissiliūt: qz supbi eas videdo
despiciūt: sed eaz vires expiendo p
timescūt. Nā dñ passiōes vnigeniti
humanū gen⁹ pz⁹ irrisit/ postmo
dñ expauit: qñ ꝑ opposita ostia mo
re elidēdi maris z tumoze elatum
venit/ z fractū ſtute dissiliuit. Sz
qz idcirco hoc ad vtil iob dr: vt de
tot virtutib⁹ cordis ei⁹ gr̃a ꝓmere-
ret: ne sibi fortasse tribuat/ q̃ se sta
re sublimiter nō ignorat: cū quāta
Moza lis dis ei⁹ edificatiōe sint dicta perpendi
sertio. mus/ si hec etiā moraliter differa-
mus. Dicat itaq̃. ¶ Quis cōclusit
Mare cor ostijs mare: Quid est mare / nisi
uis. cor nr̃m furoze turbidū: ripis ama
rū: elatiōe supbie tumidū: fraude
¶ Quātū malitie obscurū: qđ mare ꝓtū se
sciat. uiat attēdit qñ in se occultas co
gitatiōū tēptatiōes intelligit. Ecce
effi iam puersa relinquim⁹: iaz
desideriis rectis inberem⁹: iā pra
ua opa foris abscindim⁹: iz tñ late
ter intus ea cū qua adhuc venim⁹
Quo ꝓstriga vite veteris ꝓcella fatigamur: quā
tur ei⁹ nisi respectu iudicij z eterni pauo
ꝓcella. re torm̃ti nameñ timoris claustra
ꝓstringeret: cūcta in nobis penit⁹
supedificati opis fundam̃ta cor-
ruissent. Et effi qđ p suggestionē se
uit intrinsec⁹/ p deliberatione fo-
ris erūperet: vite nře fabrica fun-
ditus euersa iacuisset. In iniq̃tate
nāq̃ ꝓcepti z in delicto editi/ p in
fite corruptiōis molestias pugnaz
nobis cū hue deferim⁹/ quā cum la
boze vincam⁹. Uñ recte de dñ ma
ri dr. Qñ erūpebat quasi de vulua
Vulua ꝓcedens. Vulua cñ praue cogita-
praue tionis adolescentia est: de qua per
cogita
tionis. Moysen dñs dicit. Sensus enim et
cogitatio humani cordis pna est in Gene.
malum ab adolescētia sua. Cotra 8. d
ptionis nāq̃ malū gōnusq̃sq̃ no
strū ab ortu desideriōz carnalium
sumpsit/ in puectu etatis exercet:
z nisi hoc citꝰ diuine formidinis
manus reprimat/ omne cōdite na
ture bonū repente culpa in pfun
dū vozat. Nemo igit sibi cogitatio Nemo
nū suaz victoriā tribuat/ cum veri sibi co
tas dicat. Quis cōclusit ostijs ma gitatio
re qñ erūpebat ḡñ de vulua ꝓcce nis sua
dens? Qz nisi ab ipso cogitationis rum vi
primordio cordis fuct⁹ gr̃a diuina ctoriaz
retineret/ tentatiōis ꝓcellis mare tribua
seuiēs terr̃i ꝓculdubio dñane me at. p
tis obruisset: vt falsis fluctib⁹ ꝓfu
sa areiceret. i. pniciosis carnis vo Solus
luptatib⁹ delectata depiret. Solꝰ dñs
ergo dñs ostijs mare cōclusit: qui ostijs
prauis motib⁹ cordis claustra tpi mare
rate formidinis obiecit. Qz ꝯo ea q̃ concla
cernim⁹ sequi ꝓbemur: qz a cor dit.
poreaz rerū delectatione irretundi
mur/ libet nā ad inuisibilia oculos
mētis attollere: atq̃ beciā q̃ seq̃ ꝯ
cipimur videre. Sz qđ agim⁹? Im
firmis illa obtutib⁹ necdū patent:
ecce ad eoz amoꝛē vocamur: iz tñ a
visione restringimur: qz etsi qñ ali
quid furtim parisq̃ aspicim⁹/ sub
incerto nimis adhuc visu caliga
mus: vnde apte subiūgit. ¶ L. rix.

CUm ponerē nubem
vestimentū eius: z cal
igine illud quasi pan
nis infantie obuolue
rem. Hoc mare tumul Dño
tuosum vez cogitationib⁹ fluctuos mare
coz nr̃m nube vestit: qz ne ternaz cos nr̃s
ḡtem pure ꝓspiciat: nubem tenebr̃e nube
suepfusione tenebrauit: hoc mare ca vestiat
ligine q̃si pānis infantie obuoluit
qz a contēplatiōib⁹ sublimib⁹, ad
huc teneris sensib⁹ sue infirmita
tis ligatur. Uideamus Paulum q̃
dam caligine quasi infantie pānis
obuolutum/ dum ait. Videm⁹ nūc, per
per speculum in enigmate: tūc aut 1. Co.
tem facie ad faciem. Nunc cogno 13.
sco ex parte/ tūc autem cognoscaz

sicut z cognitus sum. Qui si se ad
E Ibidē. cōtēplāda celestia infantē non
cerneret/ etatis sue ad hoc cōpara
tionē nullo mō ꝓmisisset dicēs. Cū
eraz paruulus loquebar vt paruu
lus/ sapiebā vt puul⁹/ cogitabā vt
paruulus. Tūc ergo ad robur iuue
nile cēscendim⁹: cū fozti sensu eā
ad q̃d tendimus vitā videm⁹: nūc
aūt qz intentionis nře acies ꝓ in
firmitatē suā ab interna luce re
Dño tunditur/ mens nostra ligata in
dñs cir fantie pannis tenet. Ubi apte sub
cudat iungit. Circūdedi illud terminis
termi meis. Terminis em suis dñs hoc
nos mare z circūdat: qz cor nr̃m adhuc
corruptionis sue molestia z cura
turbulentū sub mēsura contēpla
tionis bñiliat: vt iz plus appetat/
vltra tñ ꝙ sibi cōcedit nō ascēdat
Uel certe terminis suis dñs hoc
mare circūdat: qz cor nr̃m tēptatio
nib⁹ tumidū occultis donoz distri
buriōib⁹ mitigat: mō agēs ne pra
ua suggestio ad delectationem ve
niat: mō ne prava delectatio vsq̃
ad ꝓsensum ꝓumpat. Qui ergo il
licitos mot⁹ cordis respicit: z in q̃
busdā eos vsq̃ ad ꝓsensum venire
ꝓhibet: in q̃busdā ꝯo illos etiaz a
delectatione restringit: nimirū fu
renti mari terminos imponit: vt
neq̃ꝙ in ope exeat/ iz intra sinum
mētis tēptationum submurmurās
se vnda collidat. Que qz tūc valen
ter restringit/ cū ei dilectione dei
atq̃ in spiratis virtutib⁹ obuiatur
recte subiungit. ¶ Et posui ve
tem to stia: z dixi. Hucusq̃z ve
Ostia nies z nō procedes amplius: z
virtu hic cōfringes tumentes fluct⁹
tes. tuos. Quid enim moraliter p ostia
nisi virtutes/ q̃d pervectem nisi ro
bur charitatis accipim⁹? Hec ita
q̃ ostia. i. opationū virtutes mare
seuiens dissipat/ nisi eas ex occulto
mentis oppositā charitas astrin
gat. Facile aūt omne ꝓtus bonuz
tentatione cordis irruente destrui
tur/ nisi ab intimis fixa charitate
solidet. Uñ z paulus in suis ꝓdica
tionibus dum quedam virtutum
ostia mari tentatiōis opponeret/
illico eisdem ostijs q̃si robur vectis
adiunxit/ dicens. Super oia autez
hec charitatē habentes q̃ est vin
culum ꝓfectionis. Perfectiōis em Col. 3. c
vinculū charitas dr: qz bonū quod Charitas
agit: nimirū p illā ne peat liga est vin
tē tatore nāq̃ citius quodlibet op culum p
euellit/ si soluti a vinculo charita fectionis
tis inuenit: si aūt mēs dei ac pri dr.
mi dilectiōe ꝓstringit/ cum tenta
tionū mot⁹ q̃libet ei iniusta ingel
serint: obicē se illis ipsa dilectio op
ponit: z prave suasiōis vndas ꝓtu
tum ostijs ac vecte intimi amoris
frangit.

¶ Capitulum. xx.

QUia ergo dñs ꝓinspi Dño
rate charitatis fortis charita
tudine nascētia l cor tas re
de vitia reprimit/ in primit
surgētis maris impe vitia vel
tum p obserata claus delicet
stra cōpescit. Ira fortasse in occul Ira.
to eraspueret: iz ne quies supna p
daz/ perturbationi mētis officium
lingue subtrahit: ne vsq̃ ad voces
ereat: qđ in simu cordis tumultuo Luxu
sum sonat. Luxuria in occultis co ria.
gitationibus accēditur: sed ne su
pernam munditiaz mēs amittat:
cōcepte immūditie ea q̃ famulari
poterāt/ mēbra castigat: ne vsq̃ ad
corruptionem erbalet corporis fe
tor cordis. Auaritia stimulat: iz ne Auari
celesti regno mēs careat: intra clau tia.
stra se parsimonie contēta, ppriis li
gat: ne in prauo se opere dilatet: z
vsq̃ ad exteriores act⁹ iterne pcu
piscētie est⁹ exudet. Supbia illat: Supbia.
sed ne verā celsitudinē amittat: cō
fideri do quisq̃ qz pulnis est: ab al
titudine se concepte elationis hu
miliat certans nimirum ne qđ in
suggestione cogitationis toleret:
in exercitatione opis erumpat. Be
ne ergo dr. Posui vectem z ostia et
dixi. Hucusq̃ venies z nō pcedes
amplius: z hic ꝓfringes tumētes
fluctus tuos: qz dñs electus q̃sq̃ et
tentatur vitijs: z tamen facere ma
le suggesta resistitur: quasi mare
clausum teneatur. Quod etiā intus

tumultuosis cogitationū fluctib⁹ mentē pcutit: statuta tū beneviuē dilitroza nō excedit. Qō mare q̄dē in tumorē se erigit: sed dū fixa deliberatiōe cordis allidit: fractū redit. Beat⁹ igit iob ne sibi tribuat q̄ ptra pcellas cordis fortiter stat voce diuina audiat. Quis cōclusit ostijs mare qñ erūpebat: quasi de vulua pcedens ꝛc. Acsi ei apte diceret. Incassum te extrinsecus in bonis operibus pensas: si non meritorius q̄ in te tētatiōis vndas cōpesco considerasti: vt enim tu fluctꝰ ferre possis in opere: mee virtutis est qui fructus frango tentationis in corde.

¶ Finit liber. xxviij. Moralium sancti Gregorij.

Liber. xxix. Moralis explanatiōis sancti Gregorij pape in beatum Job: continuans tricesimumoctauū capitulum textus. Capitulum. j. libri.

D Omin⁹ deus noster iesus christus in eo q̄ virt⁹ ꝛ sapientia dei est: ꝛ patre ante tpa nat⁹ est: vt potius q̄ nec cepit nasci/nec desijt: dicam⁹ verius semper nat⁹. Nō aūt possumus dicere: semper nascit: ne imperfect⁹ videat. Ut vero vt eternus designari valeat ꝛ pfect⁹: semp dicamus ꝛ nat⁹: quatin⁹ ꝛ natus ad pfectionē ptineat: ꝛ semp ad eternitatē: vt quocūq⁹ modo illa essentia sine tpe/tēporali valeat designari sermōcinatio hoc ipso q̄ pfectū dicimus: multū ab illis ymaginati⁹ perpetuitatis sensibus deuiamus: q̄ q̄ factū nō est: nō pōt dici pfectū. Et tū infirmitatis nr̄e ymbia dñs pdecessores ait. Estote pfecti sicut pater vester celestis pfectus est. Jn illa itaq⁹ natiuitate/ diuina ab humano genere cognosci nō potest: inde in humanitatē venit vt videretur/ videri voluit vt imitaret. Que carnis natiuitas despecta visa est sapientibus mundi: contēpserūt namq⁹ infirma humanitatis ei⁹/ deo bec indigna iudicantes. Cui tantoma gis homo debitor fuit/ quāto p illis deus etiā indigna suscepit: q̄ enim nō cognouit mūdus p sapientiam deū: placuit deo p stultitiā p̄dicationis saluos facere credētes. Acsi diceret. Cū deū qui est sapiētia ne quaq⁹ p sapientiā suā mūdus sueniret: placuit vt deū hominē factū p humanitatis stultia cognosceret: quatin⁹ eius sapientia ad nostram stultitiā descenderet: ꝛ lucē superne prudentie luto sue carnis illuminata nostra cecitas videret. Natꝰ igit⁹ ex patre sine tpe: ex matre nascī est dignat⁹ in tpe: vt p hoc q̄ ortū suū inter initiū finēq⁹ cōcluderet: humane mentis oculis ortum qui nec initio sumit/ nec fine augustat aperiret: vñ bene nunc ad btū iob ait. ¶ Nunquid post ortū tuū precepisti diluculo: ꝛ ostendisti auroze locū suū. subaudis vt ego: Ortꝰ q̄ppe diuinitatis eius ante ꝛ post nō bz. Cui dū semp esse est p eternitatē/ dū omne q̄d labit circūscribit: intra semetipsum tēporū discursus claudit. Ortꝰ nō humanitatis ei⁹: q̄ ꝛ cepit/ ꝛ desijt: ꝛ ante post bñe a tpe accepit: is q̄ dū ipse ymbras nostre mortalitatis suscepit/ lumē nobis sue eternitatis infudit: recte p bñc ortū q̄d creator sibi in tpe pdidit locū suū sine tpe aurora cognouit: q̄ essi diluculum vel auroza a tenebris in lucē vertitur/ nō immerito diluculi vel auroze nōie omnis electoꝝ ecclesia designatur. Ipsa nāq⁹ dū ab infidelitatis nocte ad lucē fidei ducitur velut auroze more in diē post tenebras splendore superne claritatis aperitur. Unde ꝛ bene in canticis canticoꝝ dr. Que est ista q̄ pgreditur quasi aurora consurgens: Sancta

ecclesia celestis vite premia appetens aurora vocata est: q̄ dux peccatorum tenebras deserit/ iustitie luce fulgescit.

¶ Capitu. ij.

Habemus essi subtilius aliq̄d q̄ cōsiderata qualitate diluculi vel auroze pensemus. Auroza nāq⁹ vel diluculū noctez q̄dē pterijsse nūciat nec tū diei claritatē integrā ostentant: sed dū illā pellit/ hanc suscipit: lucē tenebris pmixtā tenent. Quid itaq⁹ in hac vita oēs q̄ veritatē sequimur/ nisi auroza vel diluculus sumus: q̄z ꝛ q̄dā iam q̄ lucis sunt agimus: ꝛ tū in quibusdā adhuc tenebrarū reliquijs nō caremus. Per ppbetā q̄ppe deo dr. Nō iustificabit in cōspectu tuo oīs vi uēs. Rursumq⁹ scriptū est. In multis offendimꝰ oēs. Paulus quoq⁹ ait. Ut deo aliā legē i mēbris meis repugnantē legi mētis mee: ꝛ captiuum me ducentē in lege pcti que est in membris meis. Ubi ergo lex pcti cū lege mētis ptendit/ pfecto adhuc auroza est: q̄z lux q̄ iam emicuit/ necdū pfecte fundit⁹ tenebras pressit. Adhuc auroza est: q̄z dū lex carnis legē mentis ꝛ lex mentis legē carnis percutit/ inter se vicissim lux ꝛ vmbra confligit. Unde rursum Paulus cū diceret. Nox pcessit: nequaq⁹ subdidit: dies venit: sed/ dies aūt appropiquauit. Qui essi post discessum noctis iam nō venisse/ sed appropinquasse diē instinuat: esse se pculdubio ante solem post tenebras adhuc in auroza demōstrat. Tūc aūtē plene sancte electoꝝ ecclesie dies erit/ cū ei admixta pcti ymbra iaz nō erit. Tūc plene dies erit/ q̄n iterni luminis pfecto feruore claruerit. Tūc plene dies erit: q̄n nulla malop suoꝝ tentantē memoriā tolerās/ oēs a se tenebrarū etiā reliquias abscōdit. Qñ ꝛ dr. Nec aurora quasi adhuc in cranastro demōstrat/ cū dicitur.

¶ Et ostēdisti auroze locū suū. Cui essi locus suus ostēdit/ pfecto ex alio ad aliud vocat. Quis est essi locus auroze/ nisi pfecta claritatis visionis interne: Ad quē cū ductaverit: iaz de transacte noctis tenebris nihil habebit. Tūc aūt adhuc tentationū molestias sustinet: q̄ p intentionē cordis ad aliud festinat ecclia: ad locū suū tendit aurora. Quē locū si mente nō cerneret: in huius vite nocte remaneret. Sꝫ cum quotidie intendit pfici: ꝛ in lucem quotidie augeri locū suum iam cōspicit/ ꝛ plene sibi claresce re solē querit. Locū suū auroza considerat/ q̄n sctā aīa ad contemplandam p̄dicatis sui speciē flagrat. Ad locum suū pungere auroza satagebat: cū dauid diceret. Mittit aīa mea ad deū fontē vitē/ q̄n veniaz ꝛ apparebo ante faciem dei. Locū suū veritas auroze monstrabat: cū per salomonē diceret. Quid habet amplius sapiens a stulto: ꝛ q̄d pauper nisi vt ꝙat illuc vbi vita est. Quē pfecto locū etiā pcedentib⁹ incarnationē suā patrib⁹ post ortū suū dñs ostēdit: q̄ nisi p ppbetie spiritū incarnādū supne patrie regē cognoscerēt: bona eiusdē patrie q̄ essent desiderabilia nō viderēt. Locū suum veritas auroze patefecit: cū patrē coram discipulis petit: dicēs. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum ꝛ illi sint mecū. Locū suū auroze mōstrauit: cū diceret. Ubicūq⁹ fuerit corpus: illuc cōgregabunt ꝛ aquile. Ad bñc locum quē cognouerat puenire auroza festinabat: cū Paulus deside rīū habere se diceret dissolui ꝛ cū Christo esse. Et rursum. Mihi viuere christus est/ ꝛ mori lucrū. Et rursum. Scimus quoniā si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur/ q̄ edificationē ex deo habemus domū non manufactā eternā in celis. Bene autem post ortum suum locum propriuz auroze ostēdisse se ppibet: q̄ future retributionis beatitudinez pulsq⁹

p corpus ipſe immoreſceret/ in pan
cor intellectu cõtinuit. Cũ ẏo bu
mane natiuitatis ifirma ſuſcepit
venture claritatis notitiã in mul
titudinis immunere amore dila
tauit. Dz cũ diuini opis myſteriũ
ſic mila peragat: vt tñ z ira comite
tur: quatin⁹ occult⁹ arbiter alios
reſpiciens redimat/ alios deſerens
pdat: qz cognouim⁹ qño p incarna
tionẽ ſuã electos illuminet: audia
mus nunc qño reprobos damnet.
Sequit. ¶ Nunquid tenuiſti cõcutiens extrema terre: z excuſ
ſiſti impios ex ea: Extrema terre dño tenuit: qz in fine ſeculoz
ad deſtitutã iam z alienigenis re
gib⁹ ſubditã ſynagogã venit: atq;
ex illa impios excuſſit: qz ſpũalia fi
dei ꝓdicameta renuẽtes/ etiam a
carnalis ſacrificij gloria reputit.
Uel certe extrema terre tenuit: qz
er iudea paucos abiectos z humi
les elegit. Extrema terre tenuit: qz
legisdoctores deſerens/ piſcatores
ſumpſit. Dũq; eius extrema tenet/
er ea impios excutit: qz dum infir
mos fideles roborat/ fortes in illa
infideles dãnat. Recte ẏo etiã cõ
cutiens addidit: qz p aduentũ ſuũ
immenſa formidine etiã reprobo
rum corda cõmouit. Cõcuſſi quip
pe fuerãt qui dicebãt. Nibil pfici
mus: ecce totus mund⁹ poſt eum
abijt. Res añt q̃ cõcutiẽ/ huc illuc
q̃ ducta fatigatur. Concuſſa ergo
Jo. 12. a. iudea fuerat/ que de chriſto p alios
dicebat: qz bonus eſt/ z p alios reſi
Jo. 7. b ſtebat dicens: nõ/ ſed ſeducit tur
Jo. 9. f. bas. Per alios dicebat. Niſi hic eẽt
Jo. 18. f a deo nõ poterat facere quicq̃: at
q̃ ad extremuz p alios clamat. Si
non eſſet hic malefactor/ non tibi
tradidiſſemus eũ. Concuſſi quidẽ
ſed nõ pſtrati ſunt reprobi cũ mõ
miracula obſtupeſcentes cernerẽt
modo ifirmitatis opprobria deſpi
cientes irriderent: An nõ concuſ
ſi fuerant q̃ dicebãt. Quouſq; auz
Jo. 10. 6. nfam tollis: ſi tu es xp̃s dic nobis
palã? Uel certe extrema terre con
cuſſit z tenuit: qz cũ infirma corda
humiliũ pio timore terruit/ neq;
ea iudicio diſtricto vereliq̃t. Inde
eſt multitudo credentiũ in deum
robuſti⁹ ſtetit/ vnde in ſe humilia
ta trepidauit. Nã qz eũ de⁹ quẽ cõ
cutit tenet: inſinuat z p ꝓphetam
dicẽs. Sup quẽ requieſcet ſpirit⁹
meus: niſi ſuper humilẽ z quietz
z trementẽ ſermones meos? Qz eũ
quẽ concutit tenet: Salomone at
teſtante in timak qui ait. Beat⁹ vir p. 186
qui ſemp eſt pauid⁹: qui añt mentẽ
eſt dure/ corruet in malũ. Igit qz
extrema iudee dño ẽ aplis tenuit:
atq; ex illa ſcribas z phariſeos ac
pontifices impietatis ſue merito
exigẽte reprobauit: quid adhuc de
eoz dãnatione ſubdatur audiam⁹?
Sequitur. ¶ Reſtituetur vt lutũ
ſignaculum: z ſtabit ſicut veſti
mentũ. Quid aliud dño plebẽ iſra
eliticam niſi lutũ reperit: quã ob
ſequijs gentiliũ dedit̃ã, in egypto
ſeruientẽ laterib⁹ inuenit? Quam
dũ tot miraculis ad terram repro
miſſionis duxit: dũ pducta cogni
tionis ſue ſcientia implenit: dum
tot arcana ſecretoz ei per ꝓphetã
cõtulit: quid eã aliud q̃ ſeruandis
myſterijs ſignaculũ fecit? Ipſa q̃p
pe diu in ꝓphetia clauſum contẽ
nuit: quicq̃d de ſe veritas in fine
reuelauit. Sed dũ poſt tot diuina
ſecreta: poſt tot ꝓcepta miracula in Jo. 14.
redemptoris ſui aduentu plus ter
ram q̃ veritatẽ diligit: p ſacerdo
tes dicens. Si dimittim⁹ eum ſic
oẽs credent in eũ: z venient roma
ni z tollent noſtrũ locũ z gentem:
quaſi ad eos quos in egypto relic̃
rat lateres rediit: z q̃ facta iaz dei
ſignaculũ fuerat: ad hoc ſe itez q̃s
deſeruerat inflexit: iuſſiſq; poſt ſi
gnaculũ i oculis ſuis exhibuit: z
cũ p impietatis malitiã accepti ẏ
di myſteria perdidit: z ſola terrena
ſapere q̃ inquitãt elegit. Ubi apte
ſubiungit. Et ſtabit ſicut veſtimen
tũ. Impoſita nanq; z groſſiora ve
ſtimenta etiam cũ indura fuerint
qz induentis mẽbris bene applica
ta non derent/ ſtare ferunt. Judea

igitur circa veritatis notitiã etiaz
cum ſeruire videretur/ ſicut veſti
mentum ſtetit: qz p exteriora mã
data ſeruire ſe dño oſtdit: ſed adhe
rere ei p charitatis intelligentiaz
noluit/ dũ ſolã in ꝓceptis dei litte
ram tenuit: z nequaq̃ ſe per ſpũ
ſenſibus intimis iũxit/ quaſi ei q̃
ſe induerat nõ adheſit. Ẽ ibi z apte
ſubiũgit. ¶ Auferetur ab impijs
lux ſua. Qz dum credere ẏitati re
nuunt/ cognitionem legis in ꝓpe
tuum amittunt: z dũ de accepta le
ge ſuperbiunt: numiũ de ſcientie
fue gona cecank. Scriptũ quippe
eſt. Obſcurent oculi eoz ne videãt. Ps. 68. f
Rurſumq; ſcriptũ eſt. Exceca cor Esaie. 6. c.
ꝓli huius: z aures eius aggraua Jo. 9. g
Et rurſum ſcriptuz eſt. In iudiciũ
ego in hunc mundũ veni: vt q̃ nõ
vident videant: z qui vident/ ceci
fiãt. Et qz ſemetipſos de legis ope
ribus contra cõditorem legis cre
tulerunt/ apte ſubditur. ¶ Et bra
chium excelſum cõteretur. Ex
celſum quippe brachium conteri
tur/ q̃ ſi ꝓdicata fidei gra ſuperba
legis operatio reprobatur/ cũ dicit Rom. 3. c
Ex operibus legis nõ iuſtificabit D
oĩs caro. Cuncta tñ hec intelligi et
aliter poſſunt. Terraz quippe ſcri
ptura ſacra vocare cõſuenit eccle
ſiam. extrema igitur terre dño te
nere z concutit: qz eccleſie ſue, vlti
ma p aduentũ antichriſti pſecutio
ne immaniſſima turbari pmittit:
nec cũ permittendo deſerit. Panc
terrã aliquãdo dño tenet z nõ con
cutit: aliquando tenet z concutit:
qz modo eã tranquilla pace fidei
poſſidet: modo cõmoueri impetu
pſecutionis iuber. Bene añt cum
diceret: ¶ Nunq̃d tenuiſti concutiẽs
extrema terre: illico adiũxit: excuſ
ſiſti impios ex ea: Atteſtante enim Zach. 1
Paulo pleriq; in ea ſunt q̃ confite Z. 2.
tur ſe noſſe deũ factis añt negant.
Impios ergo ex ea dño excutit: qz
bi quos nunc intima vitia poſſi
dent/ tũc in voraginẽ apte infide
litatis cadẽt: atq; in acerũ pale
rum tranſeunt: cũ tẽtationis illi⁹
aura cõmouent. Et ẏuis ſe nunc
ſub ſpecie fidei intra aree ſinũ te
gant: tunc nimirum extra granoz
cumulũ diſtricti examinis ventila
bro reſilient. Uñ zapte ſubiungit.
¶ Reſtituetur vt lutum ſignaculum. Ac ſi aperte diceret. Di qui
nunc vident in eccleſie ſinu ſigna
culum/ tunc ante oculos olum re
ſtituent vt lutum. i. nequaq̃ iudi
cia hoim de ꝓfeſſione religionis
fallunt: ſed q̃ terrena ſapiant de
monſtrat. Solet enim ſcriptura ſa
cra pro fide appellare ſignaculũ/ Luce. 11. c.
pro iniquitate lutum. Nã filius in
nioz qui cõſumpta ſubſtãtia ad pa
trẽ redit/ i munere añ nullũ accepit Signa
Bẽilis ei ppis q̃ imortalitate pdi cum
ta ad deũ pẽtẽdo reuertit/ p fidei A
ſignaculũ munit. Uñz a ſpõſo ſuo Cãtic.
eccleſie dr. Pone me vt ſignaculuz 8. d.
ſup cor tuũ. Idcirco nãq; ſignacũ
rebus ponit/ ne qua diripiẽtiũ pre
ſumptione temerentur. Spõſus
ergo in cor ſignaculũ ponit/ qñ fi
dei eius myſteriũ in cuſtodiã nre
cogitatõis imprimit: vt ille infide
lis ſeruus nimirũ noſter aduerſa
rius/ cũ ſignata fide corda cõſide
rat/ tentando ea irrumpere nõ ꝓ
ſumat. Per lutũ ẏo qz terrena con
tagia demonſtrant/ atteſtat pſal
miſta/ qui ait. Eduriſti me de lacu Ps. 39. a
miſie: z de luto fecis. Qz igit mul
ti i terrenis cõtagijs inuenti/ per
ducti ad eccleſiam celeſtis fidei ſa
cramẽto ſignantur: z tamen ab in
quis opibus nõ recedũt: ſeq; nunc
fidei velamine tegunt: ſed cũ tẽ
pus inuenerint: q̃d ſint veraciter
oſtendũt: recte ẏicit. Reſtituetur
vt lutũ ſignaculũ. Quos eſſi nũc fi
deles credim⁹? ipſos tũc fidei hoſ
tes inuenim⁹? z ẏuis appareant
non tentati ſignaculũ/ erũt pcul
dubio tentari lutuz. Unde z recte
dr. Reſtituet: qz qualis coz pſcien
tia eſſe ante fidẽ patuit: talem eos
poſtmodũ reproba vita conuincit.
De quibus apte ſubiungitur. ¶ Et
ſtabit ſicut veſtimentum. Tot
nunc quaſi veſtib⁹ ſancta eccleſia

indūtur/quot fidelīū veneratiõe decorat. Ūñ rei ostēsio gētib⁹ a dño p ppheтā dr. Uino ego dicit dñs: q̄ dibus bis velut ornamēto vestieris./Multis tñ quasi fidelib⁹ nunc specieten⁹ indūtur: sed pulsante pſecutõis ſpetu/tūc eis exuta nudabit: de q̄rū forte ꝺ dr. Et stabit sicut vestimētū. Stare vero hoc loco ponitur p̄ peꝛ ꝓsistere. Unde scriptū est. Et in via peccatorum non steтit. Uel reprobus quisq̄ sicut vestimentū stare dr: vt nō posse stare monstret. Q̄ sicut indutus vestis in visionis suę/specie per corpus tenditur: exuta aūt fracta cõpingitur: ita vnusquisq̄ q̄ a sancte ecclesie tunc statu recesserit/tenuis ac decorus/quasi dū induceret fuit: sed exutus postmodum confractus ac q̄s abiect⁹ incebit. Sicꝺo stare intel ligimus perdurare/sicut vestimentum stat quisq̄ reprob⁹: q̄ in hac vita quam diligit breuiter durat.

Psal. 101.c. Unde z p̄ pheтam dr. Ossa sicut vestimentū veterascēt: z sicut operto ruꝰ mutabis ea z mutabūtur. Hec taq̄ ꝺ allegoria nube tecta intuitum nunc verbis apertioribus innodescit subdens. ¶ Capitulum. iij.

Auferetur ab imꝑijs lux sua. Neq̄ em eos unq̄ dei lumē illustrat/q̄ iniquitatis suę malitiam fidei nōe palliat. Nā dum mixta paſſionē fidei viuere negligūt: z tamen cū dē fidē specieten⁹ veneranꝰ/honorē vite pārib⁹ ex nōe religiōis q̄runt. Neq̄ eis ex fide lucet/q̄ eos fides coꝝ deo reformauit. Sunt vero nōnulli qui eterna que audiūt veraciter credūt: et tñ eidem quā tenēt fidei male viuēdo cōtradicūt. Habēt di quoꝺ in tenebris lucem suā: q̄ dū quesa agūt/z tñ de deo recta sēntiūt: ne tenebrescāt funditus/ex quadam parte fulgore luminis illustrant. Qui dum plus terrena q̄m celestia/plus que videt q̄m que audiēs diffi-

de idolotitis. Ecce q̄ reperiri/potuerūt qui Jezabel vitam reproba actione secuti sunt. Jezabel illic innenta memorat: q̄ vę prauum corpus pinxit moꝛes vnū faciūt/ etiam si hos loca vel tempoꝛa sciūt. Et si fit vt in puerſio suis inimicoꝛibus z iniquꝰ q̄sq̄ maneat ꝺ tam p̄ceꝑit/z in suis opatoꝛibus ꝑsentiq̄oꝛ auctoꝛ tam appareat: qui necdū venit. Hinc Joānes ait 1Jo.2.c. Nunc antichristi multi facti sunt: q̄ iniqui oēs iam eius mēbra sūt: Iniquitatē quę scīt querſe edita/caput suum male viuendo prenenerunt. Hinc Paulus ait. Ut reuelet in suo tpe oīsmē bia sūt antichristi. Nemo sibi blādiat. iam mysteriū iam opatur iniquitatis. Ut si diceret. tūc antichrist⁹ manifestus videbitur: nam in coꝛdibus iniquoꝛum secreta/sua iam nunc occultus opatur. Ut essi de apertioꝛibus criminibus taceam: ecce alius fratri in coꝛde suo tacitus inuidet: z si occasionē repiat/ eum supplantare contendit. Cui⁹ alterius membꝛum est nisi eius de quo scriptum est. Jnuidia diaboli mors intrauit in oꝛbē terraꝝum? Alius magni meriti cē se estimat: ꝑ. tumoꝛem coꝛdis cunctis se breferens/omnes semetipso inferioꝛes credit. Cuius alterius mēbꝛum est nisi eius de quo scriptuꝝ est. Omne sublime videt: z ipse est rex super vniuersos filios superbie? Alius mundi huius potentū quę rit: nō quo alīs prosit/sed quo ipe alteri subditus nō sit. Cuius alterius membꝛum est nisi ei⁹ de quo scriptū est/qui dixit. Sedebo i mōte testamenti in lateribus aquilonis: ascendā sup altitudinem nubium/similis ero altissimo. Sol⁹ ꝺpe altissimus ita ꝺnatur sup oīa: vt alteri subesse non possit. Quem diabolus imitari peruersevoluit/ cum suum dīnum querens ei subesse recusauit. Imitat ergo diabolum quisq̄s idcirco porcstatez suā appetit: quia ei ꝺ sibi est suplus oꝛ dinatiõe ꝓpositus subesse fastidit.

¶ Capitulum. iij.

SUnt preterea plurima q̄ quoꝺā in ipsa pace ecclie ꝓstitutos infideles esse renuncient. Ui deo nāq̄ nōnullos ita persoīā potētis accipereꝝ vt reḋsiti ab eop fauoꝛe ei⁹ ñ dubitēt i ei⁹ pri mi veritatē negare. Et q̄s est ꝓitas nisi ille qui dixit. Ego sum via veritas z vita? Neq̄ essi Joannes baptista de ꝓfessione p̄i/sed de iustitie ꝓitate reḋsitus occubuit: sz q̄ xp̄s est ꝓitas/ad mortem vsq̄ idcirco ꝓsi ꝺ p xpo q̄ vę p veritate puenit. Po ꝓitatē nam⁹ ergo ante oculos/q̄ aliquis negan per cūctatus psonā potentiꝰ accedit. pit: z ne ꝓbis saltem iniuriā pate retur/ꝓitatē negauit. Quid ergoa. iste faceret in doloꝛe penaꝝ/q̄ xp̄s erubuit inter flagella verboꝝum? Ecce z post decante oculos boīum adhuc christianus est: z tñ si eum dño districte disposuit iudicare iā nō est. Uideo autem alios q̄ꝺs p locū magisterij exhoꝛtādi sunt officia arguendiq̄ cōmissa: qui cum vident aliquid illicitū admitti: z tñ dū quoꝛundam potentū offendere gſam metuūt/arguere non presumunt. Quisquis iste ē q̄ꝺ aliud facit nisi vidit lupū venientem z fugit. Fugit/q̄ tacuit: tacuit: q̄ despecta eterna gſa tempoꝛalem gloriam plus amauit. Ecce ante porē tis faciem intra sui se latebras silentij abscondit: z sicut persecutioni publice: sic occulte locū dedit timoꝛi. Bene de talib⁹ dr. Dilexerūt gloriam boīm magis⁹ q̄ deꝛ. Quisquis igit talis est/si per hec districte iudicatur: z persecutio publica defuit/z tamen tacēdo xp̄m negauit. Non ergo desunt vel i pace ecclie antichristi tentamēta. Nemo itaq̄ ita pſecutionis extreme tpa quasi sola perhoꝛrescat. Apud inīquos nāq̄ quotiꝺie res antichristi agitur: q̄ in coꝛ coꝛdibus mysteriū suum iam occultus operat. Et si multi nunc specieten⁹ intra ecclesiam constituti simulāt se esse quod non sunt: in aduentu tamē

iudicis ꝓdent qꝫ ſunt. De quibus bene Salomõ ait. Vidi impios ſe pultos: qui etiã cũ adhuc viuerẽt in loco ſancto erant: & laudabant in ciuitate ãſi iuſtoꝝ operũ. Igitur poſtq̃ ỹ iniquis dictũ eſt. Reſtituetur vt lutũ ſignaculũ: & ſtabit ſicut veſtimẽtũ: & auferet ab impijs lux ſua: qꝫ vtiq; i illa eſt antichriſti pſecutione faciendũ: mox de eiuſdem antichriſti ꝓditione nos cõſolans ait. ¶ Et brachiũ eꝝ celſum confringetur. Quid nãq; aliud excelſum brachiũ accipik/niſi ſuperba antichriſti celſitudo: q̃ ſuper reprobas mẽtes boiꝝ ꝓ faſtũ gloꝛie ſeculaꝛis erigitur: ita vt bõ petõꝛ & tũ eſtimari bõ deſpiciẽs deũ eſſe ſup boies mentiak. Vñ & Paulus apõ dicit. Itaꝛt in tẽplo dei ſedeat oſtẽdens ſe tanq̃ ſit deus. Cuius vt tumoꝛe pleni⁹ oſtẽderet ꝓmiſit. Qui aduerſatur & extollit ſup omne qđ dicit deus aut qđ colit. Deus eniꝫ dici aliq̃n & bõ põt: iuxta quod ad Moyſen dꝛ. Ecce ꝓſtitui te deum pharaonis. Deus ỹo coli purus bomo nõ põt. Quia vero ſe antixp̃s & ſup ſctõs quoſq̃ boles: & ſup ipſũ potẽtiã diuinitatis extollit/ꝓ craꝛuꝫ ſibi nomen gloꝛie: & boc quod deus dꝛ/& boc qđ deus colit tranſire conak. Notandũ ỹo eſt: in quantam ſupbie foueã ceciderit/qui i mẽſura ruine qua lapſus eſt nõ ꝓmãſit. Diabolus q̃ppe vel bomo a ſtatu cõditionis ꝓprie elata mẽte coꝛruerunt: vt vel ille diceret. Aſcendam ſup altitudinẽ nubiũ: & ſimilis ero altiſſimo: vel iſte audiẽs crederet. Aperiẽnt oculi veſtri: & eritis ſicut dii. Idcirco ergo corꝛexq̃ cecidit qꝛ eſſe deo ſimilis nõ per iuſtitiam ſed per potentiã concupiuit. Sed bomo ꝓ gratiã liberatus: qui dei ſimilitudinẽ puerſe appetẽdo ceciderat: in reatu criminis ſui longe deo imparẽ ſe eſſe cognoſcens clamabat. Domine quis ſimilis tibi? Diabolus vero in lapſu ſui criminis iuſte dimiſſus in menſura ruine ſue minime ꝓmanſit: ſed quanto diutius ab omnipotentis gratia defuit/tanto magis reatũ criminis cumulauit. Naz qui ideo ceciderat: qꝛ peruerſo oꝛdine deo eſſe ſimilis voluit: conſeq̃ perductus eſt vt in antichriſtum veniens videꝛi deo ſimilis dedigneꝛetur: atq; cum quem habere nõ potuit ſuperbus equalem dãnatus inferiozem puꝛet. Nã cũ de illo boc qđ iam ꝓmiſimus dꝛ. Extollens ſe ſupza omne qđ dꝛ deus aut qđ colit: agte monſtrat qꝛ appetendo dudũ ſimilitudinẽ dei/quaſi iuꝛta deũ erigere ſe voluit: ſed in ſupbie culpa creſcendo iam ſe ſupza omne qđ deus & colit extollit. Quia ergo bec eius ſupbia diſtricti iudicis erit aduentu ferienda/ſicut ſcriptũ eſt. Quem dñs ieſus interficiet ſpiritu oꝛis ſui: & deſtruet illuſtratione aduentus ſui: recte dꝛ. Et brachiuꝫ excelſum confringetur. Cuncta tamen bec que bis diſcuſſa ſũt adbuc intelligi & aliter poſſunt. Verba eñ dei quaſi pigmenta quedaꝫ noſtri ſunt auditoꝝ: & ſicut pigmentum ꝙto plus teꝛitur tanto in poculuꝫ eius virt⁹ augetur: ita diuina eloquia quo magis exponendo conteꝛimus/eo audientes ampli⁹ quaſi bibentes iuuamur.

¶ Capitu. v.

Via igit miſericoꝛs deus dñs petã boim tolerat: & cũ iã vicinũ finẽ reſpicit: pietãq; mẽtes peccantiũ immutat: recte de ſe vim tante pietatis inſinuans ait. ¶ Nunquid tenuiſti cõcutiens extrema terre: excuſſiſti impios ex ea? Per terraz q̃ppe bomo infirma ſapiẽs deſignat: cui peccãti dictũ eſt. Terra es & in terraz ibis. Sed qꝛ plus cõdit⁹ facturã ſuã nõ deſeꝛit: mala boim & ꝓ ſuam patientiam tolerat: & ꝓ eozuꝫ quandoq; conuerſionem relaxat. Cum duraz atq; inſenſibiles mentes reſpicit: modo eas modo ſtremitatibus; modo ỹberibus/modo reue-

lationibus terꝛet: vt que peſſima ſe curitate duꝛerãt/ſalubꝛi timoꝛe molleſcãt: quatin⁹ vel ſero redeãt: & bocipſum ſaltez qđ diu expectati ſunt erubeſcãt. Scit eñ dñs quia extrema vite noſtre ꝓtus iudicat: & idcirco electos ſuos in fine ſollicitius purgat. Scriptuꝫ quippe eſt. Deus iudicabit fines terre. Tãto ergo impenſi⁹ vltimis noſtris iniquitatibus ꝓ in ipſis pendere iniquia vite ſequentis penſat. Qđ quia miſericoꝛditer facit pietate ſua in mediũ deducta: qꝛ etiã ſero cõuerſos peccatoꝛes recipit/ bti Iob iuſtitiã erudit dicens. Nunquid tenuiſti extremas terre: & excuſſiſti impios ex ea: ſubaudis vt ego/qui in ſuis vltimis ſepe petõres terrendo cõcutio: cõuertendo teneo: atq; ab coꝛ coꝛdibus impios cogitationũ mot⁹ auello. Et recte beato Iob dñs quõ iuxta finẽ peccatoꝛes ꝓuertat inſinuat. Aſi apte dicat. Miſericoꝛdie mee potentiã reſpice/& tue inſtitie elationem ꝓme. Que extrema bois qꝛ etiã & cũ cõuertik per carnis moꝛtez illa antique culpe vindicta comitak/ ꝓtinus inſinuat cum dicit. ¶ Reſtituetur vt lutum ſignaculum & ſtabit ſicut veſtimentũ. Nomẽ quippe dñs quẽ ad ſuam ſimilitudinem ꝓdidit: quaſi quoddam ſue poteꝛie ſignaculũ fecit. Qđ tamen vt lutũ reſtituek: qꝛ ly eterna ſupplicia ꝓ uerſionẽ fugiat: in viſione tñ ꝓpetrate ſuperbie carnis moꝛte dñatur. Et luto quippe bomo cõditus/& mẽtis accepta ratione ſimilitudine diuine imaginis decoꝛat⁹: elatione coꝛdis intumeſcens/ ꝓ de infimis foꝛmat⁹ eſſet oblitus eſt. Unde mira conditoꝛis inſtitia accuz eſt: vt qꝛ per ſenſum intumuit/quẽ rationabile accepit ruꝛſus terra ꝓ moꝛte fieret/quam eſſe ſe conſideꝛare bũiliter noluit: & qꝛ peccando ſimilitudinẽ dei pdidit moꝛiendo/ad limi ſui materiã redijt: recte dicik. Reſtituek vt lutum ſignaculũ. Et qđe coꝛpoze dũ ſpũs vocatur: quodã quaſi innoluꝛo carnis ſue exuitur: apte & de eo dẽ luto ſubiungik. ¶ Et ſtabit ſicut veſtimentum. Lutum namq; noſtrũ ſicut veſtimẽtũ ſtare eſt vſq; ad reſurrectionis tẽpus inane eruditũ q̃ durare. Sed qꝛ banc penam ſuperbie nec illi tranſeunt: qui et candẽ ſupbiam viuẽdo bumiliter vincunt: q̃ ſit ſupbientiũ ſpecialis pena ſubiungit dicens. ¶ Auferetur ab ỹpijs lux ſua: & brachiuꝫ excelſum confringetur. Modꝛo eñ carnis q̃ electos luci ſue reſtituit: lucẽ ſuaz reꝓbis tollit. Cur namq; ſupbientis eſt gloꝛia vite ỹſentis. Que ei lux tũc ſubtrabik/ cũ per carnis interitũ ad rationuꝫ ſuarũ tenebꝛas vocak. Ibi tunc extollit brachiũ cõfringetur: quia celſitudo carnis vltra nature oꝛdinẽ violẽter arrepta oppzinctis diuine ſe iuſtitie mole diſſipak: vt q̃ ſe puerſe in breui exꝛcebat/ ꝓ pẽdus iudicij in eternũ fractã cognoſcat. Nullus aũt noſtruꝫ quid poſt moꝛtẽ ſequerek agnoſceret: niſi vite noſtre ꝓditoꝛ ad penã vſq; moꝛtis noſtre veniret. Niſi eñ ipſe miſericoꝛditer infima peteret: nequa q̃ nos poſt ſuã imaginẽ ꝓditos iuſte ad ſumma reuocaret. Vñ & recte ſubiungitur. ¶ Nunquid ingreſſus es ꝓfundũ maris: et in nouiſſimus abyſſi deambulaſti? Aſi dicat: vt ego qui nõ ſolum mare: id eſt ſeculũ per aſſumptã bumanã carneãtq; animã petij: ſed etiã ꝓ eã ſpõte in moꝛte poſit⁹ vſq; ad victima inferi quaſi ad maris ꝓfunda deſcẽdi. Si eñ mare (moꝛe diuini eloquij) ſeculũ dꝛ intelligi: nil ꝓbibet ꝓfunda maris inferna claꝛa ſentiri. Qđ ꝓfundũ maris dñs petijt: cũ iferni nouiſſima electoꝛ ſuoꝛ a ſe ereꝓturus itrauit. Unde per ꝓbetã dicitur. Poſuiſti ꝓfundũ maris viam vt tranſirent liberati. Boc namq; ꝓfundũ maris ante redemptoꝛis aduentũ non via ſz carcer fuit: qꝛ in ſe etiã bonoꝛũ alias q̃uis non in locis pe-

nalibus clauste. Qō tamen pfundum viam dñs posuit: qr illuc veniens electos suos a claustris inferi ad celestia tristire cōcessit. Unī z apte illicō dr. Ut transirent liberati. Quodcō pfundū maris direrat hoc aliis ȳbis replicās abyssi nouissimū vocat: qr sicut aquarū abyssus nulla nostra visione comprehēditur: ita occulta inferi nullo a nobis cognitionis sensu penetrant. Qui cm hinc subtrahuntur cerni mus: sed que illos iurta meritū retributio suppliciorum maneat nō videmus.

Esaie 51.o

¶Capitulum.vj.

Igiliti ȳo est cura pē sandū cp in nouissimo abyssi deambulasse pbibet. Deambulare qppe nō cōstricti sz liberi est. Quē cm vicula stringūt: ei⁹ nihilomin⁹ gressus impediunt. Qr igit dñs nullis pcti vincula ptulit: in infernū deambulauit. Liber qppe ad ligatos venit. Unī scriptū est. Factꝰ sum sicut homo sine adiutorio: liter mortuos liber. In nouissimis ergo abyssi domino deambulare est in loco damnationis nil sue retēciōis inuenire: attestante Petro qui ait. Solutis doloribꝰ inferni: iurta qō impossibile erat teneri illū ab eo. Uel certe qr deambulādo nos cum de loco ad locū ducimur: hic illicq̄ presentes inuenimur: deambulasse i inferno dñs dr: vt electis animabꝰ in locis singulis p diuinitatis potentiā psens fuisse mōstret. Unī et ipso sapie mobilis describit: vt p hoc qō nusq̄ deest vbiq̄ nobis occurrere designet. Quā descēsionez suā dño ꝙto mirabilē respicit/ tāto eam redēpto homini crebriꝰ infundit. Eā nāq̄ adhuc replicans subdit. ¶Nunquid aperte sunt tibi porte mortis: et hostia tenebrosa vidisti? Porte enim mortis sunt pāres aduerse. Quas descendens dñs aperuit: qr carnē fortitudinē moriēdo superauit. Que appellatiōe ꝯz alia tenebrosa ostia vo

Psal. 87.a

Actuū 2.d

Wap. 7.o

cauit: qr dū p occultationis sue insidias nō vident/ deceptis meritibus viaz mortis apiuit. Que tenebrosa ostia dñs vider: qr immundoꝝ spirituū fraudulētam malicīā z respicit z premit. Quos nisi ipse nobis nesciētibꝰ videndo pbiberet: z nil de insidijs eoꝝ mēs nostra cognosceret: z eisdē insidijs capta deperiret. Que tenebrosa etiā nos ostia cernim⁹/ qñ supne lucis radijs illustramur. Unī p ppheta dr. Dominus mihi adiutor est: z ego videbo inimicos meos. Hostes igit nros ipse videt: qui suo eos munere nobis visibiles facit. Uel certe tenebrosa ostia tūc dñs vidit: cuz claustra inferni penetrās: crudeles spiritus pculit/ z mortis ꝓpostros moriendo dānauit. Quod idcirco hic nō adhuc de futuro: sed iā de pterito dr: qr hoc qō factum erat spe re: nimirū iam fecerat in pdestinatiōe. Qr ȳo post mortē resurrectionem eius creuit ecclesia: atq̄ in cunctis est gentibꝰ dilatata / apte subiungitur.

Psal. 117.a

¶Capitulum.vij.

Unquid cōsidera stī latitudinē terre: Dux em dñs angustias mortis petiit: fidē suā in gētibus dilatauit: atq̄ ad innumera corda credētiū sctām ecclīam extendit. Unī p ppheta dr. Dilata locū tētorij tui z pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extende ne parcas. Longos fac funiculos tuos/ et clauos tuos cōsolida. Ad dexteram enim z ad leuam penetrabis: z semen tuum gentes hereditabit. Que latitudo terre procto nō fieret: nisi ipse pri⁹ z vitā quā nouim⁹ moriēdo despiceret/ z vitā quā nō nouimus resurgendo mōstraret. In morte qppe sua nre oculos mētis aperuit: z q̄ esset vita q̄ sequeret ostēdit. Unī z bñe i euāgelio ordiné tenēs discipulis dicit. Sic oportebat christū pati z resurgere/ a mortuis tertia die: z predicari in noīe eiꝰ pniam z remissionē pctoꝝ per oēs gētes. Pauci em ex plebe israelitica in ipo predicā te crediderunt: innumeri ȳo gentiū pptiā vite morīēte illo secuti sunt. Supbos nāq̄ dñs adhuc passibilis viuēret ptulit: a passibili ȳo vita multos dum morerer strauit.

Esaie 54.a

Luce 14.o

Judic. 16.6

Qō bene Wanson in semetipso duū figurat⁹ exposuit: q̄ paucos q̄dez dū viueret iteremit: destructo aūt templo hostes innumeros cū morer occidit. Qr nimirū dñs ab elatiōe supbie paucos cū viueret/ plures vero cū templū sui corporis solueret extinxit: atq̄ electos et gētibꝰ quos viuēdo sustinuit / simul oēs moriēdo pstrauit. Recte itaq̄ postq̄ infernū penetrasse se docuit: cōfidēdā mox terre latitudinē subiunxit. Acti flagellato homini dicebat. Perpēde quid ptulit: pēsa q̄d emi: nec q̄raris ipse de ȳbere/ quz nescis que te ꝑmia maneāt in retributiōe. Inter hec itaq̄ ȳba creatoris operepreciū puto: si a bono cōi ac publico parūper oculos flectim⁹: z q̄d in singulis nobis latēter agat intuemur. Dicit em. ¶Nū quid ingressus es profundum maris: Mare qppe est mens būana: cuius pfunda deus ingredit/ qñ per cognitionē suaz ad lamēta pnie ab intimis cogitationibꝰ perturbat: qñ priozis vite nequitias ad memoriā reducit/ z fluctuantē in cōfusione sua aīm cōcutit. Profundū maris deꝰ penetrat qñ etiā desperata corda pmutat. Ipe enim mare intrat/ qñ cor seculare humiliat: pfundū maris ingredit/ qñ vitare mentes etiaz pteritas sceleribus nō dedignat. Unī z recte pcuncta do subiungit. ¶Et in nouissimis abyssi deambulasti? Que em est abyssus nisi mens būana: q̄ dū semetipsaz cōprehēdere nō valet/ sese in omne qō est velut obscura abyssus latet. Unī bene p ppbetam dr. Dedit abyssus vocem suaz ab altitudine phantasie sue: qr dū semetipsaz mens būana nō penetrat: ex cōparatiōe sui diuine nature potentiā quā cōprehēdere non sufficit humilius laudat. In nouissimis ergo abyssi deo deambulare est/ etiā nequissimoz corda boiz cōuertere: z desperatas mētes visitatiōis sue vestigijs tangēdo mirabiliter reformare. Cū em post immēsa scelera vnusq̄sq̄ cōpungit: q̄d aliud cp in nouissimis abyssi deus deambulās videt? Quasi in abysso nāq̄ deus deambulat: cū obscurū cor penetrans fluctꝰ inuisibiles vitioz calcat. Plerisq̄ ei pterita alia plāgim⁹/ z alijs pscntib⁹ vrgemur vt modo supbia/ mō ira/ mō luxuria/ mō auaricia tentante fatigemur. Sed cū cuncta hec in corde nostro dñs occulte visitatiōis sue timore reprimit: q̄d aliō cp in abysso gressus ponit? Quos gressus mē te ꝓspicimus/ qñ cōtra insurgētia vitia quō timoris eius obuiet donā pēsamus. Dos nāq̄ gressus pbeta cōspexerat cuz dicebat. Uisi sunt ingressus tui deus. Qui ingressus dei mei regis mei q̄ est in sancto ipsius. Qui em ordinatos motus animi diuinoꝝ iudicioꝝ memoria in se reprimi cōspicit: quasi deambulātis in se gressus dñi videt. Dicatur ergo bō iob. ¶Nūquid ingressus es pfundū maris: z i nouissimis abyssi deambulasti? subaudis vt ego q̄ mira mia in pctoꝝ coꝝdibꝰ/ modo ire/ modo luxurie/ modo auaricie/ modo surgentē superbie calco? Acti ei apte diceret. Si latētia cordis vitia me solum reprimere cōspicis: tu extolli de pria iustificatiōe cessabis.

Psal. 67.f

Mētz būanā mare dici.

¶Capitulum.viij.

Q r cū diuinitus visitamur: etiā de occultis z illicitis motib⁹ mentis ad cōfessionē ducimur: recte subiungit. ¶Nūquid aperte sūt tibi porte mortis: Porte em mortis sunt cogitationes prave: quas deo pādim⁹/ qñ eas in pnia flendo confitemur. Quas etiā nō ꝓfessas

intuetur: sed pfessa ingredit. Tūc ꝑppe vīa sibi in portis mortis aperit: qñ solutis prauis cogitationibus ad nos post cōfessionez venit. Que porte mortis idcirco vocate sunt: q̄ pfectoria ad interitū ꝓ iniquas semp cogitationes aperiūtur. Ob adhuc replicat cum subditur. ¶ Et ostia tenebrosa respexisti? Tenebrosa nāq̄ ostia sunt latētia mētis mala: que r haberi intrinsecus possunt/r tñ ab altero videri non possunt. Que tñ dño cernit: qñ ex occulto respectu gressus destruit. Scrīptū ꝑppe est. Rex q̄ sedet i solio iudicij dissipat oē malū intuitu suo. Et q̄ oē vitiū angustat: ois ꝓuirtus alīa dilatat: post destructa vitia recte subiūgitur. ¶ Nūquid cōsiderasti latitudinē terre? Nisi enīz virtus alīa dilataret/nequaq̄ paulus cozintbijs diceret. Dilatamini r vos: r nolite iugū ducere cū infidelib⁹. Solerter ꝯo intuenduz est qd dr. Cōsiderasti latitudinē terre. Latitudo nāq̄ bonoz interiozum nequaq̄ cōprehenditur/nisi caute cōsideret. Illā plerūq̄ eos exterius inopia humiliat: pene cruciat⁹ angustat. Qz tñ inter hec semp interiozi fortitudo se vsq̄ ad sperāda celestia dilatat. Angustati apli exterius fuerāt/qñ flagella sustinebāt sed in magna stabāt int⁹ latitudine liberi/q̄ apud se hec eadē flagella i gaudiū verterāt. Scriptū nāq̄ est. Ibāt apli gaudētes a cōspectu cōcilij qm̄ digni habiti sunt ꝓ nomine Jesu cōtumelia pati. Hāc latitudinē inter angustias Paulus habuerat/q̄ dicebat. Scire aūt vos volo fratres: q̄ ꝓ circa me sūt magis ad pfectū venerūt euāgelij: ita vt vincula mea manifesta fierent in omni pretorio. Hāc latitudinez david iter angustias obtinebat dicens. In tribulatiōe dilatasti me. Tūc itaq̄ hec terra. i. sanctoꝝ pscie dilatat/cū mīdi huius aduersitatib⁹ exteri⁹ premit. Nāz cum a presentis vite securitate repellit: iuxta se impingitur/vt ad spe randa superna tēdatur. Cūq̄ ergo gari exterius nō pmittitur: quasi in sinū suū reuocata dilatat. Nos aūt que boni viri aduersa tolerēt cernimus: sed intus ꝓtū gaudēt nō videmus: mentis eoz latitudinez modo in ꝑbis/modo in opib⁹ cōsiderādo cognoscim⁹: sed tamē ꝑra in eis amplitudo sit eius dē latitudinis ignoram⁹. Iudiat ergo humana sapiētia: r se insipientem discat. Nūqd ꝑsiderasti latitudinē terre? Acsi dicat: vt ego q̄ flagellis cunctā occultā iustoꝝ letitiā solus plene ꝑsidero: q̄ solus misericordiā terre formo. Vel certe idcirco bēs iob verū terre latitudinē cōsiderauit inquirit: vt exēplo aliene latitudinis būiliet. Acsi apte diceret. Eos quos innumera mala presentis vite nequeunt angustare consi dera: r de statu cordis tui interroba gloriari cessa. Sequitur.

¶ Capitulū. xx.

Indica mihi si nosti omnia: in qua via habitet lux et tenebrarū quis locus sit: vt ducas vnūquodq̄ ad terminos suos: r intelligas semitas domus eius. Beatus iob grauī ꝑstione discutit vt de via lucis r tenebrarū loco requirat: vt vnūquodq̄ ad suos terminos ducat/ac semitas domus eius intelligat. Quid esse lucis nomine nisi iustitia accipit? Et quid p tenebras nisi iniquitas ꝺsignat? Unde quibusdā pueris a pctōrū nequitia ꝺr. Eratis aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dño. Et de ꝯbusdā in peccato manētib⁹ memoratur. Qui dormiūt/nocte dormiūt. Bñ itaq̄ iob ꝺr. Indica mihi si nostioīs in quavia habitet lux: r tenebrarū q̄s locus sit. Acsi dicat ei. Si plenā te bēre scientiā suspicaris: dic vt i cuius corde ea que nunc deest innocentia veniat: vt in cuius corde ea que nunc est malicie pseueret: in qua via habitet lux: id est cuius

mentē veniēa iustitia impleat: et tenebraꝝ quis locus sit: id est in q̄ iniq̄tas ceca pduret: vt ducas vnūquodq̄ ad terminos suos. i. vt ꝺiu dices si vel is qui nunc iniqu⁹ cernitur/in iniquitate vitam finiat: vel is qui iustus cernitur/extremi tatem vite sue cum iustitie perfectione cōcludat: r intelligas semitas domus eius. i. consideres atq̄ discernas: vel cui bona actio perseuerans eternam mansionem prestet in regno: vel quem vsq̄ ad terminum suum actio praua cōstringens in eternum damnet supplicium. Domus quippe ꝓ mansiōe ponitur/semita ꝓ actione. Semita igit ad domū ducit: q̄ actio ad mansionem ꝑtrahit. Sed quis dominum ista discussus dicat? Quis ista saltem imperterritus audiat? Multos enim videmus quotidie qui iustitie luce resplendent: r tñ ad finē suum nequitie obscuritate tenebrantur: r multos cernim⁹ peccatorum tenebris obnoxiatos: r tamen vite sue terminuz repente reddi luce iustitie liberos. Multos etiam nouimus semel inuētaz viam iustitie illibate vsq̄ ad mortem tenuisse: r pleriosq̄ cōsperim⁹ vsq̄ ad exitum accepta semel crimina sine cessatione cumulasse. Quis vero intra ista occultoꝝ iudiciorum nubila mentis sue radiū mittat: vt aliqua cōsideratione discernat/vel quis ꝑduret in malo/vel quis pseueret in bono/vel q̄s ab infimis conuertat ad summa/vel quis a summis reuertat ad infima? Latent hic sensus hominum: nec q̄cq̄ de cuiuslibet fine cognoscit: q̄ diuinoz iudicioz abyssus huiusmodi mētis oculo nullatenus penetrat. Videmus nāq̄ ꝙ illa deo aduersa gētilitas iustitie luce ꝑfusa est: r tudea dudū dilecta ꝑfidie est nocte cecata. Scimus etiā ꝙ latro de patibulo trāsiuit ad regnū: iudas de apostolat⁹ gra est lapsꝰ in tartarū. Rursumq̄ qd aliq̄n sorteo q̄ ceperūt nō mutāt: r latro nē nouim⁹ aliū pueniſſe ad supplicū/r apl̄os scim⁹ pcepisse ꝑpetū q̄s ꝺsideraueruīt regnū. Quis ergo discutiat/in qua via habitet lux/r tenebraꝝ q̄s locus sit: vt ducat vnūquodq̄ ad terminos suos: r intelligat semitas dom⁹ ei⁹? Video Paulū ex illa pfectiōis scientia ad gratiā apostolat⁹ vocatū: r tñ sic inter iudicia occulta formidat/vt reprobari se etiam post ꝯ vocatus est timeat. Alt essi. Castigo corpus meū r in seruitutē redigo: ne forte alīs predicans ipse reprobus efficiar. Et rursum. Ego me non arbitror comprehendisse: vnum aūt q̄ retro sunt oblit⁹/in ea q̄ sunt prioza extendens me ad destinatū/sequor ad palmā superne vocationis dei in Jesu xpo. Sequor autem si comprehēdā in quo r cōprehensus sum. Et certe iam de illo voce dñica dictū fuerat. Vas electiōis mihi est: r tamen adhuc castigans corpus suū metuit ne reprobet. Ue miseris nobis: qui de electione nostra nullā adhuc dei vocē cognouim⁹: r iaz in ocio ꝺsi de securitate torpemus. Debet ꝑfecto in spe esse non solum securitas: sed etiam timor i conuersatione: vt r in illa certantes foueat: r i ista torpētes purget. Ut recte ꝑ ꝑpetā ꝺr. Qui timet dñm/speret in dño. Acsi apte diceret. De spe incassum ꝓsumit: qui timere deū in suis operibus renuit. Qz cur brūs iob de tā valida questione requiritur: q̄ olim ab hoīb⁹ ignoraꝝ: vt iustoꝝ iniquoꝝq̄ terminū cōprehēdat: nisi vt alioz finem cognoscere nō valēs/ad suuz recurrat: quia sicut alioꝝ/sic etiā suum nesciat: r nesciens timeat: timens humiliet̄ur: r humiliat⁹ iaz de operib⁹ suis extolli nō debeat: r non elatus in gratie arce ꝑsistat. Dicatur ergo ei. ¶ Indica mihi si habes intelligentiam: in qua via habitet lux: r tenebrarum quis locus sit: vt ducas vnumquodq̄ ad terminos suos? Acsi diceretur. Sicut qui de malis

conuertantur ad bona/vel qui de bonis ad mala redeant nescis: ita etiam nec de te quid tuis meritis exigentibus agatur/intelligis. Et sicut alienū nullatenus cōprehendis: ita etiam tuū terminū prenoscere nō vales. Jam esto finem tuum quicunque ignorare.

Vide etiam laudabili vite boīs si remota pietate iudicet. Psal. 142. a. Eccles. 9. a. p. 208

Cur de vite tue dispensatione aliquid quereris: qui in manu artificis temetipsos nescientes teneris? Extolli itaq; tanto magis non debes in eo qđ agis/quanto intra sinus eternitatis clausus: nec quo huc ordine veneris/nec qñ vel qđo hic educaris agnoscis. Hec tū intelligi & aliter pōt. Scicbas tūc quia nascitur esses/& numerū dierū tuorum noueras: subaudis vt ego qui me nasciturū nouit: qz & ante bīanitatis ortū in diuinitate semp substitialiter viri. Noles ḡppe tūc esse incipiūt/cum in matrū suaū ventre nascunt: Nam ipsa quoq; cōceptio natiuitas est: iuxta hoc qđ scriptum est. Qđ in ea natū est de spūsancto est. Et idcirco se nascituros nescīūt: quia nec priusq; creent existunt. Deo vero qui fine initio semper extitit: pscium de se hoc qđ in vtero virginis per initiū sumpsit: & quia prescium: dispositum: qz disposuit/nihil profecto in humana forma sine sua voluntate toleranit. Cōsideretur ergo cur de flagellis suis homo q̄ritur: qui ortū suū prescire nō potuit: si ipse etiā qui ortū suū prescīendo dispositum/se inter hostes ad flagella preparauit. Sequitur.

¶ Numquid ingressus es thesauros grandinis aspexisti: que preparaui in tēpus hostis in die pugne & belli? Quid aliud niue vel grandine nisi frigida ac dura intelligenda sunt corda pranorum? Sicut enī feruore charitas: sic solet in sacro eloquio frigore malitia designari. Scriptum nāq; est. Sicut frigidā cisterna facit aquā: sic frigidā facit animaz malitia sua. Et rursum. Abūdauit iniq̄tas: & refrigescet charitas multoz. In frigore ergo niuis vel in duritia grādinis quid accipi aptius pōt q̄ vita pranoīū q̄ & tempore frigescit: & p duritie malitiā percutit? Quorum tū vitā dns toleraī: quia eos ad iustorum suorum pbationem seruat. Unde & recte subiunxit. Que ḡparaui in tempus hostis / in diē pugne & belli: vt cū aduersari⁹ noster diabolus tētare nos nitit: eoz moribus quasi suis ꝺ nos armis vtat. Per ipsos quippe nos sentiens cruciat/sed nesciens purgat. Peccatq; nāq; nostris ipsi flagella fiunt: de quoz tali vita dū percutimur/ab eterna morte liberamur. Ūñ agit vt electoz vita proficiat/etiā peruersa vita reprobor: & vtilitati nre dū illoz perditio militat: mira dispensatione fiat/quatinus electis dei nō pereat etiā zomne qđ perit.

¶ Capitulum. rj.

Intelligi hoc q̄z alter pōt: vt qz ꝓbis p̄cedentib⁹ videt an nexū: a supioris verbis expositione nō discrepet: nā qz indicauerat vel bonos ad malum/vel malos ad bonū posse conuerti: illico secutus adiunxit. Numquid ingressus es thesauros niuis / aut thesauros grandinis aspexisti: q̄ preparaui in tēpus hostis in die pugne & belli? In niue vel grandine frigida vel dura (vt dictum est) accipimus corda pranorū. Sed qz ops deus sctos suos de talibus elegit: & q̄ multos electos adhuc inter pranoz vitā repositos habeat nouit: apte in niue vel grādine thesauros se habere perhibet. Thesaur⁹ quippe apo tou theseos id est a positione notat. Et pleroscq; inuita frigida diu latētes respicit: quos ad medium cū iubet ꝓducit: & iustitie nitore cādidos per supernā gram ostendit. Scriptū ḡppe est. Lauabis me: & super niue dealbabor. Quos ad die belli pugnaq; ꝓparatos diu intra sue ꝓsentie finū retinuit: sed cum repente eos eduxerit/resistentiū aduersarioz pectora illoz verbis ac redargutionib⁹: quasi quibusdā grandinibus/percutit. Unde aks scriptum est: Pre fulgore in conspectu eius nubes transierūt/grādo & carbones ignis. Pre fulgore in ꝓspectu ei⁹ nubes transeunt: q̄ ꝓdicatores sanctiui uersa mūdi spacia miraculoz claritate percurrūt. Qui etiam grando & carbones ignis vocati sunt: quia & per correptionē feriunt/& per flāmā charitatis accendūt. Ipsa q̄z ut bera sanctoz increpatio natura grandinis conuenienter exprimit. Grando enī veniēs percutit/liūtarigat. Sancti aūt viri corda audiū tū & terrētes feriūt/& blandiētes lfundūt. Nā quēadmodū feriāt/ꝓbeta testat dicens. Uirtutē terribilium tuoz dicent: & magnitudinem tuā narrabūt. Et quēadmodū blādiētes rigentia fecit ꝓfundit. Memoriā abundantie suauitatis tue eructabūt: & iustitia tua exultabūt. In niue ergo vel grandine habentur thesauri: qz pierūq; iniquitatis tempore frigidi/a superna gra/assumpti i sancta eccla iustitie luce fulgescunt: & prauā aduersarioz sciētiā doctrine sue ictibus tundunt. Ūñ & apte subditur est. Que ḡparaui in tempus hostis in diem pugne & belli. ¶ Capi. rij.

Nir quippe vel grando fuerat saulus p frigidā insensibilitatem: si mir & grando ꝺ aduersariorum pectora fact⁹ est/vel candore iustitie: vel districti eloquij correptiōe. O qualē hunc thesaurū in niue & grandine habuit: qñ illū inter pranoz vitā positū/iam tūc electū suū dns latēter vidit. O ad quāta aduersariorum pectora ferienda hic i manu sua grandinē sumpsit/per quā tot sibi resistētia corda ꝓstrauit. Nemo itaq; de suis operibus extollat: nemo desperet eos quos adhuc frigidos videt: qz thesauros dei in niue & grandine non videt. Quis enim crederet q̄ p apostolatus gram lapidatum Stephanum ille precederet: qui in morte eius omnium lapidantium vestimenta seruauit. Si ergo ad ista dona vel iudicia oculta recurrimus: nullos olim desperātes: nec illis nos in corde nro

Psal. 144. b. Ibidē. E

Saul⁹

Matt. 3. b

Matt. 24. b

præcerimus q̄bus p tpe prelati sumus: q̄ etsi ꝰ videmus ꝓtum precessimus/nescim⁹ ꝓtum dñ̄ curre re ceperint. Hecedamur. Bñ ergo ad btñ̄ Iob ꝛc. Nunquid ingressus es thesauros niuis: aut thesaurosgrādinis aspexisti: q̄ preparaui in tempus hostis in diem pugne ꝛ belli? Acsi apte diceret. Nulli te de opib⁹ tuis ꝓferas: q̄ debis ꝺs intueris adhuc per culpam frigidos ꝓtos operatores iustitie ꝛ defensores recte fidei sim facturus ignoras. Ꝺ̄ q̄ p aduentū mediatoris agit/ recte subiungit. ¶Per quā viam spargitur lux: Ipse quippe via: qui ait. Ego sum via ꝟitas ꝛ vita. Per hāc ergo vīā lux spargit: q̄ p ei⁹ ꝟsentiā cuncta gētilitas illustrat. Spargit aūt cōuenienter dixit: q̄ p apl̄os voces nō sanguistata atq̄ coartata/sed late fulgens lux ꝟdicatiōis emicuit: q̄ vero accepta luce puersionis/inardescit intrinsecus vis amoris: vt vel transacta mala anxie lugeant/vel vēra bona flagrātissime reqrant/cōpetenter adiūgitur. ¶Diuiditur estus super terrā. Sparsa est lux estus sup terrā diuidit: q̄ p apertum iustitia predicata ad requirēdum dei cordis anxietas in virtutū exercitatione dilatat: vt iste in sermone sapientie/ille in sermone scie fulgeat/hic in curationum gra/ille in virtutū operatione conualescat: ꝛ dona sanctissīi dñ̄ disparaliter singuli accipiūt/necessario sibimet iuncti omes vnanimiter accendantur. ¶Capitulū. xiij.

Sed postq̄ spargi lux ꝛ: pōt cōuenienter intelligi ꝙ p estum psecutio signat. Q̄ vt lux ꝟdicatiōis inclarūit/mor a pfidoꝝ cordib⁹ ardor persecutionis exarsit. Nam ꝙ per estum persecutio exprimitur dñi⁹ sermo testat de iactis seminibus super petrosam ꝛ terrā dicens. Mox orto estu aruerūt ola: ꝛ q̄ non habebant radicem aruerūt. Quo paulopost cū exposuit estū persecutionē vocauit. Sparsa igitur luce estus diuisus est sup terrā: q̄ clare scente vita fidelīū/ accensa est crudelitas pfidoꝝ. Diuisus nāq̄ estus erat: q̄n nūc hierosolymis/nūc damasci/nūc in alijs lōge regionib⁹ psecutio seuiebat. Scripturę ꝙppe est. Facta est i illa die psecutio magna in ecclia q̄ erat hierosolymis: ꝛ oēs dispersi sunt per regiones iudee ꝛ samarie. Rursumq̄ scripturę est. Paulus adhuc spirans minarū ꝛ cedis in discipulos dñi: accessit ad principē sacerdotū: ꝛ petijt ab eo epl̄as quas deferret i damascum ad synagogas: vt si q̄s inuenisset huius vite viros ac mulieres/vinctos deduceret in hierlm. Q̄ ergo nūc hic: nunc illic persecutio exercuerat: hi qui lucem veritatis agnouerāt/ quasi sub ardore diuisi estus anhelabant. Sed quia btñ̄ Job de occultis iudicijs rēq̄rum supiorū⁹ dictis audiuimus: oportet vt hoc q̄ dispersa luce vel diuiso estu dictū est: subtilius perscrutemur. Adhuc enī alta interrogatione discutiē: vt faltez quia nesciat doceat/eiq̄ ꝟ. Per quā viaz spargit lux: diuidit estus sup terram. Quid enī lucis nisi iustitia designatur? De qua scriptū est. Populus qui sedebat in tenebris vidit lucē magnam. Omne aūt q̄d spargitur: nō cōtinue: sed sub quadam intermissione iactat. Et idcirco spgi lux ꝟ: q̄ etsi iā q̄dāt sunt ꝟspicimus: quedā tñ ita vt videnda sunt non videmus. Ꝛ nam q̄ Petri lux sparsa tenuerat: q̄ tāto ñ̄ per dei/tāto miraculoꝝ fulgore claruerat: ꝛ tñ cōuersis gentib⁹ dum circumcisionis pōdus imponeret/ quid rectū diceret nesciebat. Lux ergo in hac vita spargit: q̄ ad oīs rei intelligentiam cōtinua nō datur. Dū etiam aliud sicut est cōprehendimus: ꝛ aliud ignoramus: quasi sparsa luce ꝛ ex parte cernimus: ꝛ in obscuritate ex parte remanemus. Tunc vero lux nobis

sparsa iam nō erit: q̄n mens nostra ad dñ̄ fundit⁹ rapta fulgescit. Et q̄ hec eadem lux quib⁹ modis humano cordi infundatur ignorat: recreatā per cumctatione ꝟz. Per quā viam spargitur lux: Acsi aperte dicerēt. Dic quo ordine iustitia mea occultis ſ̄ intimis cordiū infundo: cum ꝛ p accessum non video: ꝛ tñ visibilia opera hominum inuisibiliter immuto/cū vnā eandēq̄ mētem modo hac modo illa virtute irradio: ꝛ tñ per sparsam lucem aduc ex parte aliqua eam in tentatiōis tenebris remanere ꝓmitto: Requirat homo nesciēs per quam viā spargit lux. Acsi patenter dicatur. Dum dura corda emollio/dū rigida inflecto/dū aspera mitigo: dū frigida accendo/dū debilia roboro/dum vaga stabilio/dū nutantia ꝟmo: intuere si vales incorporaliter veniens quibus ea mea tibus illustro: hec quippe oīa nos facta cernimus: nā qualiter intrisecus efficiant ignoramus. Dane vīā lucis esse nobis inuisibilem in ēuāgelio veritas ostendit dicens. Spiritus vbi vult spirat: ꝛ vocem eius audis: ꝛ nescis vnde veniat ꝛ quo vadat. ¶Capitulum. xliij.

Sed q̄ cum lux spargit/ mox ab occulto aduersario ꝺ fulgentē mentē tentamēta succrescunt: recte subiungitur. ¶Diuiditur estus super terram. Hostis nam q̄ callidus quos luce iustitie enitescere conspicit: eorum mētes illicitis desideriis inflammare contendit: vt plerumq̄ plus se vrgeri tentatiōibus sentiant/ ꝙ tūc cum lucis interne radios non videbant. Bñ ꝛ israelite post ꝙ vocati sunt: contra Moysen ꝛ aaron decrescente labore conqueruntur dicentes. Videat dñs ꝛ iudicet: q̄m fetere fecistis odorem nostrum coram pharaone ꝛ seruis eius: ꝛ prebuistis ei gladium vt interficeret nos. Volētibus quippe ex egypto discedere: pharao palcas subtrahe rat: ꝛ tamen eiusdem mēsure opa requirebat: quasi ergo ꝺ̄ lege mēs submurmurat: post cuius cognitionem tentationum stimulos acriores portat: ꝛ cum sibi labores crescere conspicit: in eo ꝙ aduersario displicet: quasi fetere se in oculis Pharaonis dolet: post lucem ergo estus sequitur: q̄ post illuminationem diuini muneris tentationis certamen augetur. Recte vere etiā diuisi estus dicitur: q̄ nimirū nō singulis omnibus/sed quibusdaz vicinis ac iuxta positis vitijs fatigant. Prius enim conspersionem vnuscuiusq̄ antiq⁹ aduersari⁹ perspicit/ ꝛ tunc tentationis laqueos apponit. Alius nāq̄ letis/alius tristibus/alius timidis/ alius elatis moribus existit. Quo ergo occult⁹ aduersarius facile capiat: vicinas cōspersionibus decepciōes parat. Quia enī letitie voluptas iuxta est letis moribus luxurias proponit: q̄ tristitia in iram facile labitur/ tristibus poculum discordie porrigit. Quia timidi supplicia formidant: pauentibus terrores intentat. Et q̄ elatos extolli laudibus conspicit: eos ad quecq̄ volueri blādis fauoribus trahit. Singulis igitur hominibus vitijs conuenientibus insidiatur. Neq̄ enim facile captiuaret: si aut luxuriosis ꝓmia/ aut auaris scorta proponeret: si voraces de abstinentie gloria: aut abstinētes de gule imbecillitate pulsaret: si mites per studiuz certaminis/aut iracundos capere per fauorem formidinis quereret. Quia ergo in tentationis ardore callide singulis insidians vicinos mortis laqueos abscondit: recte dicitur. Diuiditur estus super terram. Bz cum ꝓmittitur: ꝙ quam viam spargitur lux: statiz subiungitur. Diuiditur estus super terram: numiruz per candez viā ꝙ quā lux spargit/ etiā diuidi estus indicat. Hinc ꝙpe alijs incōprehēsibilis spūs sancti gratia cum luce sua nostras mentes irradiat/etiam tentationes

Ioh. 14. 2.

Actuū 8.

Actuū 9.

Zac. 9.

Mat. 13. 4.

Mar. 13. 4.

Ps. 5.

Exo. 5.

Diuidit

Singulis hoīb⁹ vitijs conuenientibus insidiat.

Consolatio.

B aduersarij dispensando modificet vt simul multe nō veniāt: vt ipse tantūmodo ferri possint/illustrati ab deo atq; tangāt: r cū tactus sui ardore nos cruciāt/pfectionis incendio nō exurāt. Paulo ante testā te qui ait. Fideles ait deus q̄ non patietur vos terari supra id q̄d potestis/s; faciet cū tēratione etiā ertum vt possitis sustinere. Hūc ergo estū aliter diuidit callid⁹ suppriator: aliter misericors cōditor Ille diuidit: vt p̄ filium citi⁹ interimat/iste vt cū tolerabilez reddat. Et q̄ cū tēptatione fatigamur non solum interno dei spiritu instruimur/sed etiam exterioribus predicantium verbis adiuuamur: recte post diuisum estum subditur.

¶Capitulum.xv.

QUis dedit vehemētissimo imbri cursum? Si ñ vt supius diximus diuisi estus noie illa t iudee regiōib⁹ pse cutiodesignat: quia ipsa pfecutiōis asperitas p̄dicatores sctōs supno munere adiutos/ a p̄dicatiōis sue ministerio nullo timore cōpescuit: apte subiungit. Quis dedit vehemētissimo imbri cursum? Acti diceret/nisi ego. Diuiso eſſ estu: cursum vehemētissimo imbri dedisse: est inter ipsas pfecutionis angustias p̄dicatiōis impetū roborasse: vt tāto magis virtus p̄dicantiū cresceret/q̄to magis p̄sequētiū crudelitas obuiaret: qua tenus arētia corda audiētiū pluuie guttis infunderēt / t siccitatē pfidie vberi⁹ irrigarēt: vt q̄uis p̄tra eos sceuitie estus candesceret / per eos tū vor gratie nō taceret. Hūc persecutiōis estū Paulus t tolerabat t irrigabat cū diceret. Laboro vsq; ad vincula quasi male operās sed verbū dei nō est alligatum. De hoc imbre ake 8z. Mandabo nubibus ne pluāt sup eū imbrē. De hoc cursu imbris q̄ in electoz cordib⁹ agit: psalmista testat dicēs. Veloci ter currit sermo ei⁹. Plerūq; vero imber est t cursum nō habet: q̄ p̄dicatio ad aures venit: s; cessante interna gratia ad corda audientiū nō pertrāsit. De cuius p̄dicatiōis ꝑbis ꝑpter electos 8z. Eteſſi sagitte quippe dei pertrāsēunt/q̄ñ ꝑba p̄dicationis eius ab auribus ad corda descēdunt. Oō q̄ solo diuino mūere agitur: imbri cursum dñs se dedisse testat. Sed notandū video q̄ eundē imbrē nō vehementē/sed vehementissimū vocat. Imber vehemēs est vis magna. Imber vero vehementissimus vis immensa p̄dicatiōis. Vehemēs nāq; imber erat cū p̄dicatores sancti credi gaudia eterna suadebāt. Imber aūt vehemētissimus q̄ñ ꝑpter spem admonebant rem deseri: q̄cta visibilia ꝑpter invisibilia cōtemni: r ꝑpter anditas gaudia p̄sentes penas cruciatus; tolerari. Ex cū fide cognita sentēte estu pſecutiōis tot electi possessa retinēt: carnales affectus oblitt sunt: r pre gaudio spiritus in cruciatib⁹ mēbra posuerūt: q̄d aliud dñs fecit: nisi etiā vehementissimo imbri cursuz ꝑbuit: qui vsq; ad exequenda summa precepta per ꝑba corporis invisibilia cordis irrigauit. Ubi r apte subiungitur.

¶Capitulum.xvj.

TUa sonātis tonitrui. Quid eſſ p tonitruum nisi p̄dicatio superni terroris accipit? Quē terroꝛē dum pcipiūt humana cor da quatiunt. Aliqñ ꝑo in tonitruo ipse incarnat⁹ dñs figurat: q̄ ex antiquoꝝ patrū memōie ꝑphetis ad notitiā nostrā ds ex nubiū querelo ne plat⁹ est. Qui inter nos visibiliter apparēs: ea q̄ sup nos erāt terribiliter sonuit. Un r ipsi sancti apli de ei⁹ gra generati/boanerges. i. filij tonitrui sunt vocati. Aliqñ aūt sicut dictū est: tonitruus ipsa eius p̄dicatio accipit: p quā sup nos iusdictiōz terroz audit. Sed q̄libet predicatoz ꝑba dare auribus pōt: corda ño aperire nō pōt: r nisi per internā gram solus ops deus p̄dicantiū verbis ad corda audientiū inuisibiliter aditū ꝑstet: incassuz p̄dicatio aure audiētis pcipit/q̄ peruenire ad intima cordis surdo phibet? Sed dñs via sonātis tonitrui dare asserit: qui cū p̄dicatiōis verba tribuit/p terroꝛē corda cōpungit. Hac via Paulus p̄dicator egregi⁹ dñi supna mysteria terribiliter insonaret: se a se habere nō posse conspicēs/discipulos admonebat dicens. Oramtes simul r p nobis vt deus aperiat nobis ostiū verbi/ad loquendū mysteriū xpi. Qui ergo loquebaē mysteria: sed in corde audientiū eisdē mysteriis a dño aperire ostiū precabat: habebat q̄dē az tonitruū/sz dari ei desup viam gressibat. Hanc via nequaq; se Joannes dare posse cognouerat/q̄ dicebat. Nō necesse habetis vt aliquis doceat vos: sed vnctio eius docet vos de omnibus. Hanc viam rursum Paulus intimabat dicens. Neq; qui plantat est aliquid: neq; qui rigat: sed qui incrementū dat deus. Accepta igitur via quid iste imber ac tonitruus agat audiam⁹. Sequitur. ¶Ut pluueret super terram absq; homine in deserto: vbi nullus mortalium commoratur. Super terram absq; homine in deserto pluere est verbum dei gentilitati predicare. Que dum nullum cultum diuinitatis tenuit: nullā in se speciem boni operis ostendit: vez desertum fuit/in qua quia legislatoz non fuit. Et quia q̄ rationabiliter deum quereret nō fuit: quasi hominum nullus fuit: r vellut solus desertus occupata/vacua a mortalibus erīt. De hac deserta terra alias dicitur. Posuit in deserto viam. De hac predicatione gentilitati concessa psalmista testatur dicens. Posuit flumina in deserto.

¶Capitulū.xvij.

NOtandum ño est: q̄ post estū sup terrā diuisus est / cursum vehemētissim⁹ imber accepit / vt t deserto plueret: q̄ postq̄ t iudea asperitas pſecutiōis t horrōr vt nō solū fidē minime reciperet: sz etiā eā gladijs impugnaret: ad israel missus quisq; p̄dicator ad vocandas gentes destruit. Unde sancti apli hebreis persequentib⁹ ꝑa deserūt dicunt. Vobis oportebat primū loq̄ ꝑbū dei: sed q̄ repellitis illud / et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. Diuiso igit estu: deserta t absq; hoīe terra cōplur: q̄ dispersa in iudee regiōib⁹ pſecutiōe fidelitū / derelicta dudū t q̄si ab infasto rōnis auctōe p̄dicatiōis guttis gētilitas irroratur. Que gētilitas q̄lis adhuc a p̄dicatoribus sit inuēta ostendit cum subditur. ¶Ut impleret inuiaz t desolataz. Quid ño cōpleta reddidit/mōstrat cum illico adiungitur. ¶Et produceret herbas virentes. Inuia nāq; dudū gentilitas fuit: ad quā via dei ꝑbo non patuit. Redēptore appe nostro veniente: sic accepit vocationē gratie vt nō in ea prius fuerit via ꝑphetie. Desolata etiā recte vocata est: vel rōne vez consilij / vel fructu boni operis destituta. Dedit ergo dñs vehemētissimo imbri cursuz: t viā sonātis tonitrui: vt in deserto pluueret / t implereret inuiā t desolatam t produceret herbas virentes. i. exteriori p̄dicationi interna aspiratione contulit: vt corda gentiliū arentia virescerēt/clausa patescerent/inania complerentur / infecunda germinarent.

¶Capitulum.xviij.

SI scriptura eſſ sacra aliqñ ꝑba viroꝝ glorie tpalis accipit: aliqñ refectio diaboli/ aliqñ sustētatio p̄dicatoꝝ/aliqñ bōa opatio

aliqñ eterne vite scientia atq; doctrina. Vitor namq; gloria tpalis
p.89.b accipitur: sicut ꝓpheta ait. Mane sicut herba transeat: mane floreat
& pretranseat. Mane nāq; sicut herba floret atq; transire est in ꝑspe-
ritate hui⁹ seculi tpalis glorie de-
cus velociter arescere. Herba refe-
ctio diaboli accipit: sicut de illo a
Job. dño dr. Huic montes herbas ferūt
40.b. Acsi diceret. Superbi ac tumidi
dum scilicitis cogitationibus at
q; actionibus efferūt: suis illis inl
Psal. quitatibus pascunt. Herba susten-
146.b. tatio predicantium demōstratur/
dum dr. Producit in montibus fe-
num & herbam/seruituti hoim. In
montib⁹ quippe fenus & seruituti
hoim herba ꝓducitur/cum sublimes
huius seculi ad fidei cognitionem vocati/ sanctis ꝓdicatori-
bus in huius vite itinere transito
ria alimēta largiunt. Herba bona
operatio ponitur: sicut scriptū est.
Germinet terra herbā virentem.
Ge.1.b Quod licet in conditione mūdi ita
historice factum tenemus: terrā
tñ ecclesiam figurasse non incōue
nienter accipimus: que in eo ger-
minauit herbā virentē/ in quo ad
verbum dei fecunda misericordie
opera pruiit. Herbam aliqñ scien
tiam atq; doctrinā eterne viridita
tis accipimus: sicut per Hieremiā
B Hiere. dr. Onagri steterūt in rupibus: tra
14.a. xerunt vētos quasi dracones: defe
cerunt oculi eor: q; non erat her
ba. Quo dicto super ba ac nequissi
ma iudeoꝝ est pcussio ꝓphetata.
Jpsi quippe onagri pro mētis cla-
tione: ipsi dracones pro virulēta co
gitatiōe vocati sunt. Qui steterūt
in rupib⁹: quia non in deo/ sed in
summis potestatib⁹ huius mundi
Jo.19 cōfisi sunt dicentes. Regē nō ha-
c. bemus nisi Cesarem. Traxerūt vē
tos quasi dracones: q; spū elatiōis
inflati/ superbia malitiosa tumue
rūt. Defecerūt oculi eor: q; scilicet
pes eor ab eo quo intendebat cor-
riuit. Qui tpalia diligens: prestola-
ri eterna neglexit: & terrena ideo
q; deo prepositi amisit. Dicerunt
enim. Si dimittim⁹ eū sic oēs cre- Jo.11.d
dent in eū: & venient romani & tol
lent nostrum locū & gentē. Timue
rūt ne locum nō occiso dño perde-
rent/ & tamen occiso perdiderunt.
Sz cur ista miseris euenerint sub-
dit. Qr nō erat verba: id est q; cor
dib⁹ defuit eternitatis scientia
& nullo eos refecit pabulo viridita
tis interne doctrine. Procigit lo-
co quid aliud virentes herbas/ ni
si sancte doctrine sciam/ vel cor-
gruas opationes accipimus? Defer
ta igitur terra compluit/ vt ab ea
virentes herbe producant: q; dum
scē ꝓdicationis imbrez gentilitas
Ysaie. 55.c. pceꝑit: & vite opera & doctrine ver-
ba germinauit. Ista viriditas vo-
ce ꝓphetica deserte terre pollicet/
cum dr. In cubilib⁹ in quib⁹ pri⁹
dracones habitabant/ orietur viror
calami & iunci. Quid em̄ per cala- Calamus
mum nisi predicatores? Quid per iuncus
iūcum q; iuxta aque humorē semp
nascit: nisi pusilli ac teneri audito
res sacri eloquii designant? In dra
conū ergo cubilibus viror calami
& iunci oritur: quia in eis populis
quos antiq; hostis malitia possi-
bat: & doctor scientia: & auditorum
obedientia coaceruatur. ¶ La. xix.

Et tamen que gene-
raliter de gentilitate
dicta sunt: si solerter
inspicimus/ intra il-
lum scē ecclesie agi
in singulis videmus.
Munt em̄ plerūq; ad verba dei val
de insensibiles: fidei quidem nole
censentur: verba vite auribus au-
diunt: sed ea transire vsq; ad inter
na cordis minime permittūt. Vi
quid aliud q; deserta terra sunt?
Que. s. terra bonem nō habet: q; eo
rum mens sensu rationis caret.
Et nullus mortalium in hac terra
commoratur: quia etsi quando in
eorum conscientia rationabilium
sensuum cogitationes veniūt/ nō
persistunt. Prava enim desideria
in eorum cordibus sedem inue-

niunt: recta vero si quando vene-
rint/ acsi impellantur decurrunt.
Sed cum misericors deus imbri
suo cursum & sonanti tonitruo vi-
bare dignatur: compuncti per in-
ternam gratiam verbis vite aures
cordis aperiunt. Et impletur ter-
ra iniq; quia dum prebet auditū
verbo/ cumulat mysterio. Et pdu
cit herbas virētes: q; p gram com
punctiōis infusa pdicatiōi verba
nō solū libēter recipit/ sz etiā vber
tim reddit: vt qs audire nō pete-
rat/ iam loqui cōcupiscat: & qui nō
audiendo etiam intrinsecus arue
rat/ iā loquendo que sancta sunt
viriditate sua quosliber esurientes
pascat. Unde bene per ꝓphetā dr.
Emitte spūm tuum & creabuntur: &
renouabis faciē terre. Sic em̄ sic
facies terre virtute renouationis
immutat/ dū sicca dudū mēs gra-
tia veniente cōpluit: & post aridita
tē pristinā ād pductis herbis scie
tie viriditate vestit. Que pditoris
nisi gra adhuc nobis alti⁹ commē-
datur/ cū sudit. ¶ Capitulum. xx.

Vis est pluuie pa-
ter: vel quis genuit
stillas rozis? Acsi di
ceret/ nisi ego. Qui sic
eam terram humani
cordis guttis sciētie
gratuito aspergo. De hac em̄ plu-
uia aks dr. Pluuiam voluntariam
segregabis deus hereditati tue.
Voluntarie quippe pluuiam here
ditati sue dñs segregat: quia non
ei nobis pro nostris meritis/ sz p
suc munere benignitatis prestat.
Ediscirco hoc loco pater pluuie di
citur: quia superna nobis predica
tio nō de nō merito/ sz de ei⁹ gra
generatur. Stille enim rozis ipsi
sancti predicatores sunt: qui arma
pectoris nostri inter mala vite pre
sentis quasi iter tenebras ficce no
etis arentia/ gratia superne largi
tatis infundunt. De his stillis con
tumaci iudee dicitur. Propterea
prohibite sunt stille pluuiarum: et
serotinus imber non fuit. Ipse ap
pe stille rozis sunt: que stille plu
uiarum. Quando em̄ dispensatio
ne alīqua predicationē temperāt:
quasi rozem tenerum aspergunt.
Quando vero ea que de supernis
sentiunt: virtute qua preualent lo
quuntur/ quasi vbertim manantē
pluuiam fundūt. Rozē aspergebat 1.Cor.
Paulus cū corinthijs diceret. Nō 2.a.
enim iudicaui scire me aliquid in
ter vos/ nisi ihesum & hūc
crucifixum. Et rursum pluuiam 2.Cor.
manabat dicens. Os nostrum pa- 6.c.
ret ad vos o corinthī: cor nostrum
dilatatum est. Hinc est q; Moyses
qui & valida fortib⁹: & tenera in fir
mis dicturum se vouerat dicebat. Deut.
Expectetur sicut pluuia eloquiuz 32.a.
meum: & descendent sicut ros ver-
ba mea. Sed ecce audiuimus quo
munere gentilitas vocatur: audia
mus nunc qua districtione iudea
repellitur. Audiamus qñ deserta
excolat/ arentia infundat: audia-
mus nunc qñ ea que quasi viden
tur interna ꝑficiat. Neq; enim sic
colligit electos suos/ vt non etiaz
iudicet reprobos: neq; sic quibus-
dam culpas relaxat/ vt non & in Eccli.
quibusdam feriat. Scriptum q̄p- 5.b.
pe est. Misericordia enim & ira ab
illo. Unde hic quoq; postq̄ tot dō-
na gratie intulit: etiam ire sue iu-
dicia non abscondit. Hīc sequitur.

¶ Capitulum. xxj.

Ex cui⁹ vtero egres
sa est glacies: & ge
lu de celo quis ge
nuit? Quid em̄ aliud
in gelu vel glacie: ni
si frigida & perfidie
torpore ꝓstricta ac
cipimus corda iudeorum: qui quō
dam per acceptionem legis/ per
custodiam mandatorum/ per mi-
nisteria sacrificij/ per mysterium
ꝓphetie: sic intra sinum gratie/
quasi intra vterum creatoris ba-
bebantur? Sed quia veniente do-
mino constricti frigore pfidie: fer-
uozem fidei et charitatis amise-
runt: a secreto gratie sinu prote-

cti quasi glacie de vtero creatoris egressi sunt. ¶Et gelu de celo ꝙs genuit? Quid hic aliud celū/nisi sublimis debet intelligi vita sanctorum: cui celo dr. Attende celū & loquar. Nō enim insensibili/sz rōnabili creature loquebat. De hoc celo dns ait. Celum mihi sedes ē. De ꝙ sede aīe scriptū est. Anima iusti sedes sapīe est. Quia ergo sapiē tia est deus: si sedes dei celuz est: & anima iusti sedes est sapie: celum est vtiq; ala iusti. Celū fuit abrahā/ celum ysaac/celū iacob. Ez qz psecutores dñi pontifices iudeoz per fidie torpore frigidi: de illoz patrū pgenie ꝓcesserunt/ quasi de celo gelu exīt: qz de sublimi prole sanctoz ꝓcessit frigida plebs infidelitū Cum essi de abraam natus est caiphas: quid aliud nisi gelu de celo ꝓcessit? Oō tñ gelu idcirco dns genuisse se dicit: quia iudeos quos naturaliter ipse bonos condidit/ iusto iudicio per eoz malitiā frigidos a se exire permisit. Dns essi auctor est nature/non culpe. Genuit ergo creādo naturaliter: quos iniquos ꝑmisit viuere tolerando patienter. Et quia illa quondā tenera ac fidei penetrabilis corda iudeoz/in perfidie postmodum obstinatione durata sunt: recte subiungitur. ¶In similitudinē lapidis aque durantur. Aquas essi populos: accipi iā sepius edocuisse memimi. Lapides vero pro ipsa duritia aliqñ gētiles populi designātur. Ipsi quippe lapides coluerūt. Et de his per prophetā dictum est Similes illis fiant qui faciūt ea: & omnes qui confidunt in eis. Vñ Johannes iudeos: aspiciens se de stēmate generationis extollere: et gentiles fruidens ad abrae plez fidei cognitione transire ait. Ne velitis dicere intra vos: patrem habemus abraam. Dico essi vobis: quia potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae: lapides vtiq; duros perfidia gentiles vocans.

Celuz.

Deute. 32.a. Esaie. 66.a.

Mar. 3.b.

Quia ergo primum iudea deo credidit: gentilitate omi ꝑfidie sue obstinatione remanēte: postmodū vero ad fidem gentiliū corda mollita sunt / & iudeorum infidelitas obdurata: bene dictuz est. In similitudinem lapidis aque durantur Acsi diceret. Illa mollia ac penetrabilia fidei corda iudeorū: in insensibilitatem' verterunt gentiuz Cū essi misericors deus gētes trasgit: iratus iudeā repulit. Et tuncq; est vt sicut dudum ad percipiendā fidē gētilitas fuerat obdurata: ita postmodum ad fidē gētilitate susceptā iudee ppls perfidie torpore dureseceret. Unde paulus apls eisdem gentibus dicit. Sicut aliquando vos nō credidistis deo: nūc aūt misericordiā cōsecuti estis ꝓpter illoz incredulitatē: ita & isti nō crediderunt in vrā misericordia: vt & ipsi misericordiā ꝓsequant. Cōcludit enim deus omnia in incredulitate vt oīum misereat: quā suam suā primū quidē de vocatione iudeoz & repulsione gentiū: postmodū vero de vocatione gentiū & repulsione iudeoz subtiliter pēsans secq; occulta dei iudicia comprehēdere non posse/ exclamando subiūgit. O altitudo diuitiarū sapientie & scie dei: q̄ incōprehēsibilia sunt iudicia ei⁹: & inuestigabiles vie ei⁹ Uñ dic quoq; cū de iudeoz ꝑfidia dns diceret. In similitudine lapidis aq̄ durant: vt de repulsione eorum occulta esse sua iudicia demōstraret: apte subdit. ¶Capitu. xxiij.

E

Ro. 11. b.

Ibidē

β. 35. d

Tsupficies abyssi constringitur. Qz supercecto quodam ignorantie nostre velamine incōprehēsibilitatem diuini iudicij būane mentis oculus nullatenus penetrat. Scripturz quippe est. Iudicia tua abyssus multa. Nemo ergo perscrutari appetat: cur cum alius repellitur: aut? eligatur: vel cur aut? eligitur: alius repellatur: quia supficies abyssi cōstringit. Et ante stante

stante Paulo: Inscrutabilia sunt iudicia eius/et inuestigabiles vie eius. Per hoc vero quod dictum est. De cuius vtero egressa est glacies: & gelu de celo quis genuit? ēt subā in gelu & glacie nil obstare intelligi. Ipse ꝙppe ās de dei vtero glacies ꝓcessit: qz a calore secretoz eius malitie torpore frigid⁹ magf iniq̄tatis exiuit. Ipse gelu de celo est genitus: qz ꝓstrictur⁹ corda reprobox a summis cadere ē ad ima ꝓmissus. Qui dñs in celestib⁹ cōditus: in culpe frigore mētes sequaces ās gelu dñi cecidit astrinxit. Qui ad terrā venies: ād in boibus egerit expletur: cū subdit. ¶In lapidis similitudinē aque durantur. Per aquas namq; populi: per lapidem ꝙo eiusdē subane duritia designatur. Illo igitur ad ima veniente in similitudinē lapidis aq̄ durate sunt: qz ei⁹ malitiā imitati boles/mollis viscera charitatis amisērūt. Cui⁹ fraudulēta cōsilia qz a seductis boibus deꝑhendi nō pūt: recte subiūgit. Et supficies abyssi ꝓstringit. Aliud ꝙppe eius intrinsecus latet: atq; aliud extrinsecus ostēdit. Trāsfigurat essi se velut angelum lucis: & callida deceptionis arte plerūq; ꝓponit laudabilia: vt ad illicita ꝓtrahat. Abyssi ergo supficies ꝓstringit: qz dū ās bona psuasiōis ei⁹ spes velut solida desuper glacies ostēditur/in ꝓfundo latens eius malitia non videt. ¶Unde tñ hec intelligere & aliter possumus si mozalr exquiram⁹. ¶L. xxiij.

Matt 7.c.

h

Ibidē.

Entes namq; dominum omps deum in suo timore formar/quasi concipit: easq; ad aptas virtutes dñi ꝓducit gignit: sed fide accepti⁹ virtutib⁹ extollunt relinquit. Et sepe quosdam cognouimus malorum suorum consideratione cōpūgi: diuini terroris pauore ferueſcere: & per pauoris exordia vsq; ad virtutum summa peruenire: ꝛ dum de eisdem virtutibus quas accipiunt extolluntur/ inanis glorie laqueo astricti ad antiquū torporem redeunt. Recte ergo cum tales dominus ꝓiecit dicit. De cuius vtero egressa est glacies. Quasi enim de dei vtero glacies egredit: quando hi qui iam intus incalebrāt/ex virtutum dono frigescunt: & inde exteriorem gloriam torpentes appetunt/ vnde ad interna diligenda ardentius flagrare debuerunt: dumq; iste signis/ille scientia/iste prophetia/ille magnis operibus polleat: atq; per hec dona placere dominibus appetit: omne qō prius intimum caluit/exteriorem laudē diligēs & torpore ꝓtrit. Quasi ergo glacies dei de vtero egredit/ dum post donox beneficia a visceribus pietatis superne separatur. An non sunt glacies qui in virtutibus quas accipiunt laudes ab hominibus querunt: & tamen veniente iudice dona sua ad ei⁹ memoriam reuocantes dicunt. Domine domine: nonne in nomine tuo prophetauimus: & in nomine tuo demonia eiecim⁹? & in nomie tuo virtutes multas fecimus? Ez quo modo hanc glaciem dns ꝓiiciat ostendit dicens. Nescio vos vñ estis discedite a me oēs operarij iniquitatis. Hanc glaciē nūc in vtero dominus portat: quia intra sinum ecclesie tolerat. Sed tunc aperte eiēcit/ cū tales a secretis celestibus ꝓ extremū & publicū iudiciū repellit. Ipis itaq; verbis q̄d apte agit/ nisi vt beatus iob de summis suis fructib⁹ humiliet: ne in hoc ꝙ bene viuendo caluerat / supbiendo frigescat: & a diuinitatis vtero repulsus exeat: si intra sinum sui coris se tumidus extollat.

¶Capitulum. xxiiij.

T qz iusto iudicio supbas mētes ad culpā egredi ex accepta virtute ꝑmittit: recte ad huc subiungit. ¶Et gelu de celo ꝙs ge-

nuit: plerūq; eſſi ſacri eloqui ſcie
tiā pſtat: ſz dñi de eadē ſcia io q̄ acci
pit extollit/ira districti iudicis in
ipſo ſacro eloquio cecat: vt exterio
res fauores p illā ſequēs / ei⁹ iam
interna nō videat: qui intus ma
nens calere poterat: ercūdo frige
ſcat: duratuſq; in ima corruat/qui
de cognitiōe dei pri⁹ tractabilis in
ſummis liquidus ſtabat. An ſacrū
eloquiū celū nō eſt/q̄s diem nobis
intelligētie aperiēs ſole nos inſti
tie illustrat: q̄s duz nos vite pſtis
nor cōtinet/ſtellis nobis mādator
fulget. Sed q̄ oportet eſſe hereſes
vt p̄bati manifeſti fiant: cū ab in
tellectu ſano mens ſupba repellit
vitione diſtricti iudicis gelu de ce
lo generatur: vt cuz ipſa ſcriptura
ſacra i electorū cordib⁹ caleat/eos
q̄ ſe ſupbe ſcire appetūt/a ſe frigi
dos emittat. Vbi q̄ppe z errāt/vbi
corrigere errata debuerāt: z dum a
ſupna intelligentia reſplēdentis
eloquij z obdurati ipſi z ſeducturi
ceteros corruūt / ad ima veniētes
vt gelu z alios aſtringunt. Semet
ipſum nō dñs hoc gelu gignere p
bibet: nō quo prauoz mentes ipſe
ad culpā formet/ſz quo a culpa nō
liberet: ſicut ſcriptū eſt. Ego obdu
rabo cor pharaonis. Dō q̄ miſeri
corditer emollire noluit/pfecto di
ſtricte ſe obdurare nunciauit. Qz
vero cū ſcbdata diuini timoris vir
tus amittit/ppter humanas lau
des ꝑfectis imago retinetur: recte
ſubiungitur. ¶ In ſimilitudine z
lapidis aque durātur: z ſuperfi
cies abyſſi conſtringitur. Aque
eſſi per glaciem in ſuperficie dure
ſcunt/ſed fluide in intimis rema
nent. Et q̄d per aquas niſi fluxa ac
cipimus cordа reprobor? Qui cuz
ex ꝑpoſito virtutē deſerūt / fortes
ſe in bonis p hypocriſim oſtendūt
dūq; i intimis ſuis ad vitia ꝑfluūt
z fortis ſe ſanctor ac fortiū imita
tores fingunt: aque in ſimilitudi
nem lapidis durantur / z ſuperfi
cies abyſſi conſtringitur: q̄z p ſup
ductam ſanctitatis ſpeciē fluxa ac
inſtabilis eorum conſcientia bo
minibus tegitur. Nā cum ſibimet
ipſis intꝰ inſecus turpes ſint/ante
alienos tamen oculos quadam vi
uendi venuſtate veſtiunt. Sed ne
quis hec ꝑba dñi in bonā intelligi
partem velit/ debemus ſcientiam
ſic querentibus aſtruere: dūmodo
minime iudicemur que ꝑcurian
da fuerant neglexiſſe. Superiori
eſſi ꝑſuōz. Quis eſt pluuie pater: vt
quis genuit ſtellas roris? ſtatimq;
additur. De cuius vtero egreſſa eſt
glacies: z gelu de celo q̄s genuit?
Si ergo dictis ꝓcedentib⁹ ſequēs
ſententia nō diſpari ſenſu coniun
gitur/pfecto z i bona parte nobis
eius intelligētia ſine obſtaculo dif
ficultatis aperitur.

¶ Capitulum.xxv.

Erra eſſi cū cōpluit
iactata i eā ſemina
fortius tiganē. Sed
rurſuz ſi illā pluuia
immoderatius irri
gat: in culmi pigue
dinē frumenti ꝓtu
lit mutat. Sin vero iactatū ſemē
poſt pluuiā gelu ꝓmit/quo fortis ci
tius apparere repellit: eo intꝰ feci
dius radicat: z quo vetat ꝓgredi:
ri⁹ ſpleſ. Quid eſt ergo q̄ dñs pri⁹
q̄dē patrē ſe pluuie inſinuat: poſt
modū vero de ſuo egredi vtero gla
ciē narrat: ſeq; gelu gignere de ce
lo ꝓnūciat: niſi q̄ miro modo nſt
pectoris terrā ad ſuſcipiēda ꝑbi ſe
mina: z prius p occulte gre pluuiā
infundit: z poſtmodū ne in conce
ptis virtutibus immoderatius ꝑ
fluat diſciplina intime diſpen
tionis premit: vt quaſ accepte gra
tie pluuia irrigat: etiā diſcipline ri
gor aſtringat: ne ſi aut anteq̄ debz
aut pluſq̄ neceſſe eſt conceptas vir
tutes ꝑferat: fruges in herbā ver
tat. Plerūq; eſſi ab inchoantibus
opus bonum dum pluſq̄ oportet
oſtēditur: a grano ꝑfectionis in a

nitur: z plerūq; virtutes dū pluſq̄
neceſſe eſt eruberāt/exbalāt. Vñ
z electoz ſuoz dñs vel ante tēpus
deſideria renuit/ vel rurſum in tē
pore vltra mēſurā ꝑfectus premit
ne ſi aut anteq̄ debent/aut pluſq̄
debent ꝑficiāt/ p ꝑfectus ſui ma
gnitudinē in elatiōis defectū ca
dant. Nā cū cor poſt peccata cōpūi
gitur/terra q̄ aruerat infuſiōe plu
uie rigatur: z cū relictis iniquita
tibus bona exequi opera ꝓponit/
quaſi poſt infuſionē ſemen accipit
Et plerūq; cū deſideria ſancta cōci
piunt in ſummis iam exerceri vir
tutib⁹ inardeſcit: vt nō ſolū cul
pa operationē nō inquinet: ſz nec
cogitationē pulſet: z adhuc quidez
in corpe poſiti ſunt/ſed nil tam p
peti de cōmunione ꝑſentis vite vo
lunt: imitari p intentionez inter
nā mētis ſtabilitatē appetūt: ſz in
teruenientib⁹ tentationib⁹ reuer
berantur: vt vez duz infirmitatis
ſue meminerint/ z elati de virtuti
bus quas acciptunt nō ſint. Quod
dum intra diſcipline repreſſiōe agi
tur: quid aliud q̄ ſuperinfuſaz ter
raz gelu de celo generatur? Quid
aliud q̄ de dei vtero glacies pduc
tur: q̄s de interno ſecreto diſpen
ſatio egreditur: z voluntates noſtre
etiā in bonis deſiderijs frenantur.
Videam⁹ Paulus infuſa vez ter
re: quā ta diſcipline glacie premat
dum ait. Velle adiacet mihi: ꝑfice
re autem bonū non inuenio. Qui
eſſi velle habere ſe aſſerit: iam per
infuſionē gratie que in ſe lateant
ſemina oſtendit. Sed dū perficere
bonū nō inuenit: profecto indicat
quāta illū diſpēſatiōis ſupne gla
cies ꝓmat. An iſta glacies eoꝝ cor
da non ꝑſſerat quibus dicebat:
vt non quecunq; vultis illa facia
tis. Aſſi aperte diceret. Occulta
cordis veſtri ſemina iam prodire
in fruges querunt: ſed ſupernimo
deramintis gelu premuntur: vt tā
to poſt fecundius exeant: quanto
diuini iudicij ꝓmentia pondera
patientius portant.

¶ Capitulum.xxvj.

Et quia plerūq; hu
mana corda quoniā
erumpere ad virtu
tes quas appetunt
non valent: eo ipſo
quo ab intentionis
ſue perfectione reſi
liunt/tentationū ſtimulis fatigan
tur: ſed tamen eaſdez tentationes
cogitationū comprimunt: ſeq; per
exercitationis vſum in quodā vi
uendi rigore componūt: bene ſub
dit. In ſimilitudinē lapidis aque
durantur. Qz etſi fluxe cogitatiōes
intrius laceſſunt: n equaq; tamē
vſq; ad conſenſuz praui operis tra
hunt. Sed mens ſubānolita bene
viuendi conſuetudine quaſi ſub
quadam duricia exterius abſcon
dit/ quicquid intus ex intētionis
pulſatione molleſcit. Unde z bene
ſubiungitur. Et ſuperficies abyſſi
conſtringitur. Quia prāua cogita
tio etſi vſq; ad ſuggeſtionem venit
vſq; ad conſenſum non ꝑfilit: quia
fluctuantes motus animi ſupdun
ct⁹ rigor ſancte deliberatiōis pre
mit. Poteſt etiam in gelu vel gla
cie preſentis vite aduerſitas deſig
nari: que dum ſub aſperitate ſua
ſanctos cōprimit: valentiores red
dit. Dum enim nos omnipotens
deus moleſtijs exerceri permittit:
atq; ad melioris vite ſtatum inter
ueniente triſtitia ꝓuehit: miro cō
filio ſup futurā frugē gelu z glacie
gignit: vt electi⁹ quiſq; in hac vita
tanq̄ in byeme aduerſa ventorum
z frigorum toleret: z velut in eſtiua
ſerenitate poſtmodū fruct⁹ quos
hic conceperit demonſtret. Unde z
ſpōſi voce vnicuiq; anime poſt hu
ius mundi turbines: ad illa eterni
tatis amena ꝓperanti dr. Surge Can.
propera amica mea: formoſa mea z 2.c
veni: iaz eſſi byemis tranſiit: imber
abiit z receſſit. Et q̄z ſi ſola nobis
aſſunt proſpera ſoluimur: ad virtu
tem vero melius per aduerſa ſoli
damur: recte ſubiungitur.

¶ Capitulum.xxvij.

A ſimilitudinez lapidis aque duranTur. Mentes eſt que p ſperа molliter fluxerũt/ꝓstricte aduersitatib⁹ durescunt: z ad ſimilitudinẽ lapidis aqua pduCitur / qñ infirmus quiſq; p acceptã deſup tolerãtiã passiões ſui redemptoris imitat. In ſimilitudinẽ q̃ppe lapidis aqua duruerat/cum ille prius impatiẽs ꝓsecutor postmodũ Paulus dicebat. Impleo ea que desunt passionũ xp̃i in carne mea. Et qz cũ deprimunt aduersa ſolertius ſe intra bona custodiunt recte additur. Et ſuperficies abyſſi constringit. Volet eñ letitia arcana mentis aperire/atq; aperiendo amittere: aduersa vero cũ nos exterius deprimunt/interius cautiores reddunt. Post gelu itaq; vel glaciẽ ſupficies abyſſi cõstringit: qz mens noſtra ad ꝓsentãda ꝑfunda dona que acceperit/ipſis aduersitatib⁹ munit. Abyſſi eñ ſui ſupficiem Eſaias constrinxerat/cũ dicebat. Secretũ meũ mihi/ſecretum meũ mihi. Abyſſi ſui ſupficiẽ Paulus cõstrinxerat: q tot periculis ac aduersitatibus inſudãs/ſub ꝓtextu cuiuſdã de ſemetipſo loquitur dicens. Audiuit arcana verba/q̃ nõ lz domini loqui. Et rurſuz. Parco autẽ/ne quis me exiſtimet ſupra id qõ videt in me: aut audit aliquid ex me. Qui igit fortis aduersa tolerans / ne fortaſſe in laudibus defluerет/arcana ſua apire metuebat: q̃d aliud q̃ ſecretoz ſuoz abyſſum p cõstrictam ſuperficiẽ preſſerat? Sequitur. ℊ Munquid coniungere valebis micantes ſtellas plyades/aut gyrum arcturi poteris diſſipare? Plyades ſtelle apte a pliſtu. i. a pluralitate vocate ſunt. Ita autẽ vicine ſibi et diuiſe ſunt cõdite: vt ſimul ſint/z tamẽ ꝓiungi nequaq̃ poſſint: quatin⁹ vicinitate quasi cõiũcte ſint/ſed tactu diſiuncte. Arcturus ꝓ ita nocturna tpa illustrat: vt celare poſitus p diuerſa ſe ꝓtat / nec tamẽ occidat. Neq; eñ extra ſe curens voluit/ſed i loco ſitus/in cunctis mundi partib⁹ nequaq̃ caſurus inclinatur. Quid ergo eſt q̃ homo ex terra fact⁹/atq; in terra poſitus de celeſti adminiſtratione diſcutit: qz plyades cõiungere nõvalet: quas vicinas ſibi metipſis cõditas z pene ꝓiũctas videt: qz arcturi gyũ diſſipare nõ põt: quẽ tamẽ cernere ipa ſua vertigine pene diſſipatũ põt. An vt in iſtis miniſterijs auctoris potẽtiã pẽſans infirmitatis ſue meminerit: z eũ quẽ adhuc in maieſtate ſua videre nõ poterat/q̃ ſit inestimabilis in ipſa miniſterioz celeſtiũ gubernatione perpendat. Sed cur iſta loquimur qui ſtimulo rõnis vigemur: vt hec verba myſticis ſenſibus grauida cognoscamus?

℔ Capitulum. xxviij.

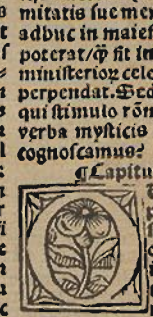

Quid enim micates plyades q̃ z ſeptem ſunt/aliud q̃ ſctos doctores denũciant: qui inter preſentis vite tenebras ſeptiformis ſpiritus gre nos lumine illustrant: q̃ ab ipa mũdi origine vſq; ad eius terminũ diuerſis tẽporibus ad ꝓbendũ miſſi/iuncta aliquid ſibi cõiuncti ſunt/z iuncta aliquid diſiũcti. Stelle eñ plyades (ſicut ſupra dictũ eſt) vicinitate ſibi coniuncte ſunt/tactu diſſicrece. Simul quidẽ ſite ſunt: z tamẽ lucis ſue mixtim radios fundunt. Ita oẽs ſcti alijs atq; alijs ad ꝓdicandũ tẽporib⁹ apparentes: z diſiũcti ſunt p viſionẽ ſue imaginis: et cõiuncti per intentionez mẽtis. Simul micãt: q̃ vnũ predicãt. Ez nõ ſemetipſos tãgunt: qz in diuerſis tẽporibus patiunt. Quaz diuerſis tẽporib⁹ abel/eſaias z ioannes apparuerũt. Diuiſi quidẽ fuerũt tpe/ſed nõ predicatione. Nã abel redemptoris noſtri paſſionẽ ſignificans agnũ in ſacrificio obtulit: de cuius paſſione Eſaias ait. Sicut agnus coram tondente ſe obmutescet: z nõ aperiet os ſuũ. De quo Joãnes ꝺz ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. Ecce diuiſis quidẽ tẽporibus miſſi: z tamẽ cõcorditer de redẽptoris noſtri innocẽtia ſentientes: eundẽ agnũ ioãnes ostendendo: eſaias ꝓuidẽdo/abel offerẽdo docuit⁹ eſt: z quẽ ioannes ꝓfitente/qnẽ eſaias in locutione/hic abel ſignificãdo in manib⁹ tenuit. Quia igit quõ plyades ſtelle cõ humanitate redẽptoris ſibi cõcinnãt dixim⁹: nunc quõ in oſtendenda vnitate trinitatis concorditer luceant demõſtremus. Diuerſis q̃ppe tẽporibus huic mundo dauid/eſaias/z paulus apparuit: ſz tamẽ nullus eorũ alteri diuerſum ſenſit qz etſi ſemetipſos nõ nouerant facie/vnũ tñ dicerant ex diuina cognitione. Dauid quippe⁹ auctoriẽ omniũ deũ in trinitate oſtenderet dixit. Benedicat nos deus de⁹ noſter: benedicat nos deus. Ac ne ternarium deũ nominans tres deos dixiſſe putaret: illico vnitatẽ eiuſdẽ trinitatis inſinuans addidit. Et metuant eũ oẽs fines terre. Qui enim nõ eos/ſed eũ ſubdidit: vnũ tria q̃ dixerat intimauit. Eſaias quoq; cũ laudẽ de vnitate trinitatis aperiret: ſeraphin voces exprimens ait. Sanctus ſanctus ſanctus: ac ne ternarium ſanctũ nominãs vnitatẽ diuine ſubſtãtie ſcindere videret adiũxit. Dñs de⁹ ſabaoth. Qz ergo non dñi dñs/ſed dñs de⁹ addidit: vnum exiſtere q̃ tertio ſanctum vocaueratindicauit. Paulus q̃z vt operationẽ ſancte terminat: oſtenderet ait. Ex ipſo/z p ipm/z in ipſo ſunt omnia: atq; vt vnitatẽ eiuſdẽ trinitatis intimaret ꝓtin⁹ addidit. Ipſi gloria in ſecula ſeculoz amen. Qui igit nõ ipſis: ſed ipſi ſubdidit: vnũ naturaliter tria ꝑm ꝓſonas innotuit: q̃ ſuperius tertio idipſum dixit. Quaſi ergo z vno in loco plyades ſite ſunt: qz de deo cõcorditer ſentiunt: z tamen ſemetipſas non tangunt: qz (ſicut dictũ eſt) p bui⁹ mundi tpa diuerſa partiunt. Qõ bene ac breuiter Ezechiel ꝓpheta deſcribit: q̃ cũ diuerſi generis animalia videre ſe diceret / adiunxit. Junctiq; erãt pene eozũ alter⁹ ad alterũ. Pene q̃ppe alatũ alter⁹ ad alterũ iũcte ſunt: qz etſi diſſimilia ſunt q̃ agũt: vno tñ eodẽq; ſenſu ſibi ſctoz voces ꝓtueſcũt ſociantur. Et q̃uis alius rõnabiliter cuncta agẽdo ſit bõ: ali⁹ in paſſionibus fortis aduerſa mũdi nõ timẽdo ſit leo alius p abſtinentiã ſemetipſum vt uam hoſtiã offerendo ſit viculus: alius ſe in alta rapiendo contẽplatiõi volatu ſit aquila: pennis ſctarũ volãt tangũt/qui z paſſiõe vocãt z virtutũ ſibi vnanimitate iunguntur. Qõ qz ſol⁹ diuine virtutis eſt: z diſiunctis tẽpibus miſſos in fidei ꝓdicatione cõiungere/z diſſimilib⁹ virtutibus ꝓditos fulgore intentionis vnite: recte ꝺz. ℊ Munquid cõiungere valebis micantes ſtellas plyades? Ac ſi dicat/vt ego: qui vnus eſt ipſe co: atq; vnitatis ſenſu electoz mentes implendo cõiungo. In arcturo aũt q̃ gyrum ſuum nocturna ſpacia nõ occaſurus illustrat: nequaq̃ particularim edita vita ſctoz/ſed tota ſimul eccl̃ia deſignat: q̃ fatigatiões quidẽ patit/nec tñ ad defectũ ꝓpri ſtat⁹ inclinat: gyrum laborũ toleratsed ad occaſuz cũ tẽpibus nõ feſtinat. Neq; eñ ad ima poſt arcturus cũ nocturno tpe ducit: ſed dñs ipſe voluit/nor finit. Qz nimirum dum ſancta eccl̃ia innumeris tribulationib⁹ quatit/preſentis vite vmbra terminat: eaq; ſtante nor ꝓterit: qz illa in ſua in columitate perdurante mortalitatis huius vita percurrit.

℔ Capi. xxix.

Et in arcturo q̃ conſiderati⁹ poſſim⁹ ſtuueri. In ſepte q̃ppe ſtellis voluit: z mõ q̃dem tres ad ſumma elevat: atq; ad ima quatuor inclinat: modo quatuor ſuperius erigit/z tres inferius ꝓmit.

Sancta quoq; eccleſia cum modo infidelibus trinitatis notitiã: modo autem fidelibus virtutes quatuor: id eſt prudentiã/ fortitudinẽ/ temperantiã/ iuſtitiã ꝓdicat: quaſi rotatu ſuo ꝓdicationis ſtatus ſui ſpeciẽ quodãmodo immutat. Nã cum quibuſdã de operibus ſuis gloriãtibus cõfidentiã ꝓpriã laboris euacuat/ & fidẽ trinitatis exaltat: quid aliud facit niſi tres ſtellas arcturi eleuat/ quatuor inclinat. Et dum quoſdã bona opa nõ habentes de ſola fide ꝓſumere ꝓhibet: ſed operari enixi⁹ que ꝑcepta ſunt iubet: quid aliud arcturꝰ facit/ niſi quatuor ſtellas erigit/ tres deponit. Vt deamus quomodo tres eleuet/ quatuor deponat. Ecce ꝑ Paulũ cõtra fidẽ de opere ſuperbientibus dr. Si abraam ex operibus iuſtificat⁹ eſt: habet gliam / ſed nõ apud deum. Quid eſt ſcriptura dicit. Credidit Abraã deo & reputatũ eſt illi ad iuſtitiã. Videamus quomodo quatuor/ eleuat/ tres deponat. Ecce ꝑ Jacobũ dr fide ſine opere ſuperbientib⁹ dr. Sicut corpus ſine ſpũ mortuũ eſt/ ita fides ſine operib⁹ mortua eſt. Arcturus itaq; voluitur: q; ſancta eccleſia iuxta auditor⁹ ſuorũ mentes in diuerſo latere predicationis arte verſatur. Arcturus voluitur: q; dec in noctis huius tribulationibus rotatur. Sed hunc arcturi gyrũ q̃q; dominꝰ diſſipat: q; laborez eccliæ ad requiẽ permutat. Tres & pyades plenius iungit: cum gyrũ arcturi deſtruit: q; tunc nimirum ſancti omnes etiaz vitioꝝ ſibi ſpecie copulantur/ quãdo in fine mũdi ſancta eccliæ ab his quos nunc ſuſtinet laboribus ſolluitur. Dicat ergo. Nunquid coniũgere valebis micantes ſtellas pyades: aut gyrum arcturi poteris diſſipare: ſubaudiore ego qui tñc ſanctorum vitam etiam per ſpeciem vnio/ cum gyruz vniuerſalis eccliæ corporaliter ſoluo. Et quis hominum ſolius diuine boc eſſe virtutꝭ ignorat: Sed vt cognoſcat bonꝰ quid ipſe ſit/ memorꝫ aſſidue q̃ ſolus dominus poſſit. Habem⁹ adhuc q̃ de ſtellis pyadibus atq; arcturo aliud ſentiamus. Pyades quippe ab oriente/ arcturus vero ex parte aquilonis ſurgit. Quotiẽs autem ſcꝑ gyrum ſuum arcturus verterit/ pyades oſtendit: & cũ lux diei iam vicina efficitur: ſtellarum eius ordo diſtenditur. Poteſt igitur per arcturũ qui a plaga frigoris naſcitur/ ler: per pyades ꝯo que ab oriente ſurgunt teſtamẽti noui gratia deſignari. Quaſi enim ab aquilone ler venerat/ que tanta ſubditos rigiditatis aſperitate terrebat. Nam duz pro culpis ſuis alios perciperet lapidibus obruit: alios gladij morte multetari: plagatorpẽz velut a ſole charitatis alienã preceptorũ ſuoruz ſemina plus ꝯmebat ex frigore/ ꝯ ex caloze nutriebat. Cuius oppreſſionis ꝑdus petrus bo: rurat cũ dicebat. Quid tentatis deum imponere iugũ ſuper cernicem diſcipulorum: quod neq; patres noſtri/ neq; nos portare potuimus. Sic mirum ꝯ p arcturi ſeptem ſtellas teſtamentum vetus exprimitur: quia & in veneratione legis dies ſeptimus erititi venerabilis: & p hebdomadam integrã ꝓſtituti ſacrificij vota rendebant. Pyades ꝯo ã ipſe quoq; (ſicut ſuperius diximus) ſeptẽ ſunt: teſtamenti noui gratiã tanto apertius indicãt: quanto cuncti liquido cernimus/ ꝯ p illã fideles ſuos ſpiritusſanctus ſeptiformis munꝰ ris lumine illuſtrat. Quaq; igitur ſe arcturus vertit/ pyades oſtẽdit quia per omne q̃ teſtamentum vetus loquitur: teſtamenti noua opera nunciantur. Sub terru eſt ille re regit myſterium ꝓphetie. Et ãſi inclinat ſe arcturus & demonſtrat quia dum ad ſpiritualem intellectuz flectitur: ſignificata per illud lux gratie ſeptiformis aperitur. Et propinquante diei luce: ſtellarum eius ordo diſtenditur: quia poſtq; per ſemetipſam nobis veritas innotuit: ab illo obſequijs carnalib⁹ litere preceꝑta tarauit.

¶ Capitulũ. xxx.

Redemptor autẽ noſter in carneveniẽs pyades iunxit: q; opationes ſeptiformis ſpũs ſimul i ſe & iũctas & manẽtes habuit. De quo per Eſaiam dr. Egredietur virga de radice ieſſe: & flos de radice eius aſcendet: & requieſcet ſup eũ ſpiritꝰ dñi ſpiritus ſapiẽtie & intellectus: ſpiritus conſilij & fortitudinis: ſpiritꝰ ſcientie & pietatis: & replebit eum ſpũs timoris dñi. De q̃ zacharias ait: Super lapidẽ vnũ ſeptẽ oculi ſunt. Atq; iterũ. Et in candelabro aureo lucerne ſeptẽ. Nullus vero dominũ operationes ſanctiſpiritꝰ ſimul omnes habuit/ niſi ſolusme diator dei & hominũ: cuius eſt idẽ ſpiritus qui de patre ante ſecula ꝓcedit. Bene ergo dr. Super lapidẽ vnũ ſeptẽ ſunt oculi. Huic enim lapidi ſeptem oculos habere eſt: ſimul omnẽ ꝓvirtutem ſpiritus ſeptiformis gratie in operatione retinere. Alius namq; ꝓphetiã: alius ſcientiã: alius virtutes: alius genera linguarũ: alius interpretatiões ſermonũ iuxta diſtributiones ſanctiſpiritus accepit: ad habendã ꝯo cuncta eiusdẽ ſpiritus munera nemo ptingit. Et vero cõditor noſter infirma noſtra ſuſcipiẽs: q; per diuinitatis ſue potẽ: tiam ſimul ſe habere omnes ſanctiſpiritus virtutes edocuit: micãtes ꝑculdubio pyades iunxit. Dum vero pyades iungit: arcturi gyrum diſſipat: q; dum ſemetipſum factum hominẽ habere cunctas ſanctiſpiritꝰ operationes innotuit: in teſtamẽto veteri litere iacorem ſoluit: vt fidelis quiſq; iam cum libertate ſpiritus illud intelligat: cui prius i foꝛmidine inter tot diſcrimia ſeruiebat. Audiat itaq; beatꝰ Iob. ¶ Nũquid coniungere valebis micãtes ſtellas pyades. Actꝰ aperte dicꝛetur. Habere quidez lumina quarundã virtutum poteꝛ: ſed nũ quid exercere ſimul oẽs operationes ſanctiſpiritus ſufficis? Vide ergo coniungentem pyades in cunctis virtutibus contemplare: & tu de paucis ab elatione compeſcere. Audiat q̃ dr. ¶ Aut gyrum arcturi poteris diſſipare. Actꝰ aperte ei dicꝛetur. Et ſi ipſe iam q̃ recta ſunt ſentis: nunquid virtute tua etiam in alienis cordibus laboꝛez groſſioris intelligentie deſtruis? Vide itaq; ſidera; qui carnaliũ ſtulta eligo: dñi me ꝑ carnis ſtulticiaz manifeſto: vt tantomagis hec que putas ſtutũ tuaz fortia humiles ꝓto nec veſtigia mee infirmitatis apprehẽdis. Qz vero in ipſo dñice incarnationis myſterio alijs iuſtveritatis oſtenditur: alioꝝ vero per ſcandalũ corda tenebrantur: recte ſubiungitur. ¶ Nunquid produces luciferũ in tempore ſuo: et veſperũ ſuper filios terre conſurgere facis? Pater quippe ſtẽ poze ſuo luciferum pduxit: qz ſicut ſcriptũ eſt. Cũ venit plenitudo tẽporis: miſit deꝰ filiũ ſuũ natuz ex mulĩere: factũ ſub lege: vt eos qui ſub lege erãt redimeret. Qui natꝰ ex ꝯgine velut lucifer inter tenebras nre noctis apparuit: qz fugata obſcuritate ꝑti eternuz nobis mane nũciauit. Luciferũ ſe innotuit: qz diluculo ex morte ſurrexit & fulgore ſui luminis mortalitatis noſtre caliginẽ preſſit. Cui bene ꝑ Joannẽ dr. Stella ſplẽdida & matutina. Huius ꝺppe apparendo poſt mortẽ matutina nobis ſtella factꝰ eſt: qz dñs i ſemetipſo exẽplũ nobis reſurrectionis ꝓbuit: q̃ lux ſequa & indicauit. Veſperũ ꝯo ſup terre filios dñs ꝓſurgere facit: qz infidelibus iudeoz cordib⁹ dñari antichriſtũ cozmerito erigere ꝑmittit. Qui idcirco a dño huic veſpi iuſte ſubdunt: qui ipſi ſpõte ſua filij terre eſſe voluerũt. Terrena ꝺppe & non celeſtia requirentes/ a ſpiciendi lucifeꝛi noſtri claritate cecati ſũt: &

dum p̄cessistibi vesperū expetunt/ subsequētis dānationis eterna nocte mergunt. Hinc in euāgelio dominus dicit. Ego veni in nocte patris mei timō accepistis me: alius veniet in nocte suo t ipm recipietis. Hinc paulus ait. Eo q̄ charitatem veritatis non receperunt vt salui fierent: ideo mittet illis dē operationē erroris vt credant mendacio: vt iudicent oēs qui non crediderunt veritati/sed consenserunt iniquitati. Nequaq̄ ergo super eos vesper consurgeret/si celi filij esse voluissent. Sed dum visibilia appetunt/amisso cordis lumine sub noctis duce tenebrescunt. ¶La.xxij.

QVod tā si moraliter discutimus / quomō quotidie agat inuenimus: qz nimirū t electis lucifer oritur: et reprobis deo p̄mittēte vesper dominatur. Unus enim atq̄ idem sermo dei est in ore p̄dicantis. Quem duę isti gaudēdo/ illi vero inuidendo audiunt: clari tatem sibi lucifери in vesperi tenebras vertunt. Dū isti humiliter vocē sancte p̄dicatiōis accipiūt/qua si ad stelle lucē oculos cordis aperiunt: dū vero illi bñ dicenti inuident: t nō salutis causam/ sed elationis gliam q̄runt p̄umpēte inquitatis sue vespere in somnum mortis oculos claudūt. Per occultū ergo iudiciū is qui electis ē lucifer/reprobis auditoribꝰ fit vesp: qz exhortatiōe sancta qua boni ad vitam redeūt/praui deteriꝰ in culpa moriunt. Cū bene p̄ Paulū dr. Christi bonus odor sumus deo/in bis qui salui fiūt/t in bis qui pereūt: alijs q̄dem odor mortis in mortē: alijs aūt odor vite in vitā. Verū istaq̄ suis auditoribus esse lucifer simul t vesperum videt: p qđ t alios ab iniq̄tate suscitari/t econtra alios sopiri in iniq̄tate cōspexit. Qđ qz occultis dei iudicijs agitur q̄ in hac vita ab bolbus cōprehendi non p̄t/ recte ille subdidit.

¶Et ad hec quis tā idoneus? Acsi diceret. Idonei quidem sumus ad hec cōsiderāda q̄ fiunt: sed idonei nō sumus ad hec inuestigāda cur fiāt. Cū hic q̄z dñs qz alijs p̄duci luciferū/al ijs p̄ surgere vesperū dixerat/ne perscrutari hō occulta dei iudicia audeat: illico subiungit.

¶Capitulum. xxxij.

NUnquid nosti ordinē celi: t ponis rōnē eius in terra? Ordinē celi nosse est/ superna dispositionum occultas p̄destinationes videre. Rōnē ꝑo ei⁹ in terra ponere est/ante hūana corda taliū secretoꝝ causas aperire. Rōnem vq̄ celi in terra ponere est/ supnoꝝ iudiciorū mysteria vel cōsiderādo discutere/vel loquēdo manifestare. Qđ vtiq̄ facere in hac vita posse⁹ nullus pōt. Ut essi a paruis ad maiora veniamus/q̄s intelligat q̄ et secretoꝝ subtilitas pōt: q̄ sepe vir iustus a iudicio nō solū nō vindicatus/sed etiā punitus redeat: et iniquus eⁱ⁹ aduersari⁹ nō solū nō punitus/sz et victor abscedat: Quis intelligat cur vnus alius insidias moriēt⁹ p̄mouet: t moritur alius qui p̄futurus esset vite multoꝝ? Alius culmē p̄dicationis assequitur/ q̄ nō nisi ledere studet: alius timendo lesos defendere cupiscit/ t tñ ipe oppressus iacet: alij⁹ vacare appetit/t innumeris negotijs implicat: alij⁹ negotijs implicari desiderat/ t coact⁹ vacat. Alij⁹ male inchoās/ vsq̄ ad vite sue terminū ad pessima p̄trahit: alij⁹ dū incipies p̄ lōgitudinē tpoꝝ p̄ficit ad augmēta meritoꝝ. Ut ꝑ alius male viuēs diu reseruat vt se corrigat: alij⁹ ꝑo bene q̄dem vt viuere: sed in hac vita cursu durat quo ad p̄uersa p̄ruumpat. Alij⁹ in errore infidelitatis natus in errore deficit: alius in catholice fidei rectitudine genitus/in catholice fidei rectitudine cēsum mak. Econtra ꝑo alij⁹ catholice matris vētre editus/iuxta vite termi-

num erroris voragie deuorat: alij⁹ aūt vitā suā i catholica pietate cōsummat: q̄ ortus in p̄dicta cā iacte mīs aurerat vir⁹ erroris. Alij⁹ celitudinē dñi viuēdi appetere t vult t valet: alij⁹ nec vult nec valet. Alij⁹ vult t non vz: alius valet t nō vult. Quis ergo ista iudicioꝝ celestiū secreta discutiat? Quis intelligat dei secretā lancē equitatis occulte? Ad cognoscēdos q̄ppe istos iudicioꝝ secretoꝝ⁹ sinus nullus ascēdit. Dicat ergo homini vt se nescire cognoscat. Nesciente ꝑo se cognoscat vt timeat: timeat vt humiliet⁹: humiliet se ꝓmat in se. Nō ꝓmat in se vt cōditoris sui auxiliū reqrat: t q̄ in se fidēs mortua⁹ est/auctoris sui adiutoriū appetens viuat. Audiat etiaq̄ vir iustus tam quidē se sciēs/ sed hec que supra se sunt nesciens. Nūquid nosti ordinē celi: t ponis rōnem ei⁹ in terra: id est/ nūquid occultos ordines iudicioꝝ celestiū cōprehendis: aut aperire hūanis auribus sufficis? Beat⁹ igit iob dū iudicioꝝ incōprehēsibiliū inuestigatiōe requirit: acsi ei aperte dicere t. Cūcta q̄ pateris tāto⁹ tolerare patienti⁹ debes/ cōto secretoꝝ celestiū ignar⁹ cur hec pateris nescis.

¶Finit liber. xxix. Moralium sancti Gregorij.

Liber. xxx. moraliū sancti Gregorij in beatus Job: continuans capitulum trisimumoctauum textus.

Capitulum. j.

BEatus Job talia vtrum ne fecerit dominō interrogante requiritur/q̄ lia vtiq̄ facere nō potest homo: vt duz festa facere non posse deprehendit/ad eum refugiat quem solum talia q̄ facere possit intelligit: atq̄ ad oculos iudicis sui magis potēs appareat/q̄ sua veri⁹ infirma cognoscat. Cū ergo mire a dño fieri nō ignorat/de eo diuina Jobvoce requirit. Dicturq̄ et . ¶Nūquid eleuabis in nebula vocem tuā: t impetus aquaruz operiet te? Vocem q̄ppe suā in nebula dñs leuat/qñ per p̄dicatoꝝ suoꝝ linguas ad caliginosa corda infideliuz exhortationē format: cui⁹q̄ aquaꝝ impetus operit/dū bene agentia mēbra eius turba resistentium ppoꝝ p̄mit. Hinc est. cū qđ scriptum est. Factum est verbū dñi ad hieremiā ppbetam dicens. Sta in atrio domus dñi/loquens ad oēs ciuitates iuda: de quibus venist vt adorent in domo dñi v niuersos sermones quos ego mādaui tibi. Et paulo post. Et audierūt sacerdotes t ppbete t ois pplus hieremiā loquentem ꝑba hec in domo dñi. Cūq̄ cōpleuisset hieremias loquēs: apphendenderūt eū sacerdotes t ppbete t ois pplus dicens. Morte morial⁹. Quare ppbetasti in nomine dñi? Ecce in nebula dñs vocē leuauit: qz obscuras mentes supbientiū directo ppbeta corripuit. Ecce aquaꝝ impet⁹ eū p̄tinus operuit: qz ab insurgētib⁹ pplis t causa sue correptionis instigatis/ ipse in hieremia cuncta pertulit/ qui correptionis verba mādauit. Per semetipꝫ quoq̄ dñs in nebula vocem leuauit/ qñ p̄tē se etiā assumpto corpore exhibens multa suis persecutoribꝰ/sed figuris enigmatū velata p̄dicauit. In nebula vocē leuauit: qz p̄itatē suā non secuturis infidelib⁹ quasi per caliginem sonuit. Unde et bene in libris regum scriptum est. Nebula implenit domum domini: et non poterant sacerdotes ministrare propter nebulam. Erigentibus enim meritis dum superbi iudeorum pontifices diuina mysteria ꝑ parabolas audiunt: sacerdotes in domo domini quasi propter nebulam ministrare nequiuerunt. Qui et in testamento veteri dum sensus mysticos litere velamine coop tos inter obscuras allegoriarum

Ordinē celi nosse.

Rōnē celi in terra ponet.

Ysaie 26.a.

In nebula loqui.

3. Reg. 8.b.

caligines inuestigare despiciũt/de diuĩ fide/siue ministeriũ ꝓpter ne bulam perdiderunt. Quibus ꝛsic in nebula doctrine sue vocem dñs ꝓtulit/cum de se etiã aperte nar
Jo.10.f Jo.8.g rauit. Quid est enim apertius ꝙ ego ⁊ pater vnũ sumus? Quid apertius diceret. Anteꝙ Abraam fieret ego sum. Sed qꝛ auditoꝝ mentes infidelitatis caligo repleuerat quasi emissum solis radium nebula intercipiens abscondebat.

¶ Capitulum.ij.

Jo.7.a

IAm hanc nãq; eleuationẽ vocis cum protinus aquaꝝ impet⁹ operuit: qꝛ contra illum mor se uiens pplox turba surrexit. Scriptũ ꝺ̃ppe ē. Propterea ergo querebãt eum iudei interficere: qꝛ nõ solum solue
f bat sabbatũ: ꝫ ⁊ patrẽ suũ dicebat deũ/equalẽ se faciẽs deo. De hoc
p.87.b p.68.a ãũ impetu p ꝓpheta clamat. Circũdederũt me sicut aqua tota die circũdederũt me simul. Et rursus Saluũ me fac deus: qm̃ intrauerũt aque vsq; ad ãam meã. Quas
Actuũ 9.a ꝓfecto ãas in semetipso ante mortem/in suis autẽ ⁊ post ascensionem ptulit. Hinc est em̃ qꝺ ⁊ de superioribus clamat. Saule saule/ quid me ꝑsequeris? Ecce iã ecium ꝑscenderat: ⁊ tñ adhuc euz faulus aquaꝝ infidelitũ impetu ꝑsequẽs: ⁊ tumidior ceteris vnda tangebat Ipse quippe ē qui p bonos recta loquitur/ipse qui in bonoꝝ passione lacerat. Et ergo mirifica dñs charitatis vnitate mõstraret se esse/ q̃ indignis auditoribus p sctos suorum ora ꝓdicaret/ ait. Nunqd eleuabis in nebula vocem tuam? Ut vero ostenderet se esse qui in sanctis suis ossa aduersa patereꝝ/ subdidit. Et impetus aquarũ operiet te: subaudis: vt me quem iniqui omnes neq; per ꝓdicãtes scros loquentem intelligunt: neq; per morientes patientiam vident. Narrat ergo deus qꝺ ab hominib⁹ patitur/vt dolor afflicti hominis mitigetur: acsi illi aperte dicat. Ades subtiliter pensa: ⁊ tua equanimiter tempera. Nulto enim minus est te vulnera ꝙ̃ me humana mala tolerare. Adhuc tamẽ ꝙ̃ba dec subtilius perscrutari possumus: si inter dona celestia nra sollicite corda pensamus. Jam quidem fidei sumus: iam que audiuimus/ supna credimus: tam q̃ credimus: amamus. Sed duz quibusdam supernacuis curis premimur/ obducta confusione caligamus: ⁊ cũ nobis etiam talibus mira quedã dominꝰ de se sentiẽda insinuat/qua si in nebula vocem leuat: dum caliginosis nostris mẽtibus per semetipsum loquitur: velut in nebula is qui non cernitur audit. Ejus ma sunt namq; que de illo cognoscimus: sed tamen adhuc eum in secreta inspiratione qua instruimur non videmus. Qui igitur cordibus nostris prebet quidem locutionem/sed occultat speciem: velut in nebula formam vocem. Sed ecce iam verba dei intrinsecus p semetipm loquentis audiuimus: iamq; amori eius qua cõtinuatione/quo studio inherere debeam? agnoscimus. ⁊ tamen ab interne considerationis culmine ad cõsita nostra et ipsa mortalitatis but? mutabilitate relabimur: ⁊ imminentiuz petõz mole sedula impotunitate tentamur. Cum ergo cetis nris mẽtib⁹ subtilia de semetipso ilinuat/in nebula vocẽ leuat.

¶ Capitulum.iij.

Um ꝙ tẽtatione ꝙrumoz ipse de deo nr intellectus opprimitur/quasi aquaꝝ impetu in voce sua operiẽs. Tot em̃ super illum aquas admittim⁹/quot post inspirationem eius gre cogitationes illicitas in corde versamus. Nec tñ nos vel oppressos deserit: nam illico ad mentem redit/tentationum nebulas detersit: imbecũpunctionis infundit: ⁊ subtilius intelligẽtie solem reducit: atq; sic ostẽdit/quantũ nos diligit: q̃ nos nec cũ respuitur relinquit: vt saltẽ sic erudita humana conscientia ad se tentatiões erubescat admittere/quã redẽptor suus ⁊ vagantẽ nõ cessat amare. Hoc in nobis p semetipm tolerat: hoc ab infidelib⁹ p suos quotidie ꝓdicatores portat. Eius em̃ donũ suborta i nobis tẽtatione repellitur/ ⁊ tñ ab infundẽdo intrinsec⁹ munere nequaq; nostra infirmitate revocat. Eius pulsare ꝙ̃ba respuunt: ⁊ tñ ab erogãde gre largitate nulla infidelium inquitate cõpescitur. Hã cuz prauit boues predicamẽta despiciunt/ adiũgit etiã miracla q̃ venerentur Ut̃ post edita vocẽ: post inundantiã aquaꝝ impetũ apte subiungit.

¶ Nunquid mittis fulgura et ibunt: ⁊ reuertẽtia dicunt tibi assumus? Fulgura ꝺ̃ppe ex nubibus ereũt: sicut mira opera ex sanctis predicatoribus ostẽdunt. Qui (vt sepe diximus) idcirco nubes vocari solent: qꝛ ⁊ cbozuscant miracuło/ ⁊ verbis pluunt. Et qꝛ bña corda postq̃ p ꝓdicationẽ mota nõ fuerint/istis miraculoz fulgoribus cõturbant: ꝓpheta attestante didicimus qui ait. Fulgura multiplicabis/ ⁊ cõturbabis eos. Acsi diceret. Dum verba ꝓdicatiõis tue non audiũt/per predicantiũ miracula cõturbant. Unde als scriptũ est. In lumine tuo iacula tua ibũt in splendore fulguris armoz tuoz Jacula dei in lumine ire est ꝙ̃ba eius apta vitate resonare. Sed qꝛ sepe boues verba vite etiã intellecta despiciunt/ adiungunt etiam miracula. Unde illic subdit. ¶ In splendore fulgoris armorũ tuorum. Fulgor quippe armoz est claritas miraculorum. Armis namq; nos tuemur: iactis aduersa destruimus. Arma vero cum iaculis/sunt miracula cum predicamentis. Hi enim predicatores verbis suis quasi quibusdam iaculis aduersarios feriunt: armis vero/id est miraculis semetipsos tuentur: vt et ꝙrum sint audiendi sonent ꝙ imperum iaculorum: ⁊ ꝙrum sint reuerendi clarescant per arma miracula
Jb 17.b Abas Jacob.3. a Fulgor armoz

¶ Capitulum.iiij.

IGitur ergo ad beatum Job. Nunquid mittis fulgura ⁊ ibunt: ⁊ reuertentia dicunt tibi assumus: subaudis/ vt mihi? Uadunt em̃ fulgura/cum predicatores miraculis cbozuscant: ⁊ superna reuertentia auditorum corda transfigunt. Reuertentia vero dicunt/assumus/cũ non sibi/ sed dei viribus tribuit quicquid se fortiter egisse cognoscunt. Quid est enim deo dicere assumus? quoddam namq; in bocbo obsequiũ declaratur? Reuertentes itaq; predicatores sanctos dicere est assumus: illi laudem tribuere gre/a quo se accepisse sentiunt victoriam pugne: ne sibi tribuant quod operantur: ⁊ ire quidem fulgura operando possunt/sed reuerti superbiendo non possunt. Videam⁹ itaq; fulgur vadens. Elaudo cuidam ait petrus. Argentum ⁊ aurum non est mihi: quod autez
Actuũ 3.a habeo/hoc tibi do. In nomine iesu christi nazareni surge ⁊ ambula. Et apprehensa eius manu dextra alleuauit eum: ⁊ ptinus consolidate sunt bases eius ⁊ plante: et exiliens stetit ⁊ ambulabat. Sed cum de hoc facto iudeozum fuisset turba commota: videamus nunc fulgur redicns quid ait. Uiri israelite/quid admiramini in hoc/aut nos quid intuemini quasi nostra virtute/aut pietate fecerim⁹ huic ambulare? Deus abzaã: deus ysaac deus iacob/deus patrum nostroz glorificauit filiũ suum iesum. Et paulopost. Cuius nos testes sum? et in fide nominis eius hunc quẽ vidistis ⁊ nostis: ⁊ confirmauit nomen eius: ⁊ fides que per eum est dedit integrã sanitatẽ istã i cõspectu oim̃vz. Juit ergo fulgur cũ petr⁹ miraculũ fecit: rediit cũ nõ fuit

tribuit/sed auctoritꝫ fecit. Vadūt fulgura cuz predicatores scti mira opa ostendūt: sed reuertendo dicūt assumus: cū in eo qꝫ faciūt ad potestatē auctoris recurrūt. Oōtū intelligi z aliter pōt. Fulgura ereēti (sicut supius dictū est) scti viri mittunt z eunt/cū a secreto ꝓtēplationis ad publicum opationis ereūt. Illustrantur z vadunt/cū de abscondito speculationis intime in actiue vite latitudinē diffundunt. Vñ reuertentes dicunt deo/assumus: qz post opa exteriora q̄ peragunt/semper ad finū cōtēplationis recurrūt: vt illic ardoris sui flāmā reficiāt: z quasi ex tactu supne claritatis igne scant. Citius eēt inter ipsa ly bona exteriora opa frigesceremt/nisi intentione sollicita ad ꝓtēplationis ignē incessanter rediret. Vñ bene per Salomonē dr. Ad locū de quo exeunt flumina reuertunt/vt iterū fluant. Ipsi qppe illic flumina qui die fulgura sunt vocati. Quia eēt corda audientiū rigant dicuntur flumina: qz ꝺo accendunt/fulgura vocant. De qbus ats scriptū est. Eleuauerūt flumina dñe: eleuauerunt flumina voces suas. Et rursum. Illuxerunt fulgura eius orbi terre. Ad locū ergo de quo exeunt flumina reuertunt: qz scti viri eēt a cōspectu creatoris sui cui⁹ claritatē mēte cōspicere conant/foris ꝓpter nos ad actiue vite ministeriū veniunt: incessanter tū ad sanctū ꝓtēplationis studiū recurrūt: et si in ꝓdicatiōe sua exteri⁹ vltis aut rib⁹ p corporalia ꝺba se fundunt: mēte tū tacita ad ꝓsiderandū semper ipm fontē luminis reuertunt. De quib⁹ z bene dr: vt iterū fluant. Nisi eēt ad cōtēplandū deū sollicita semp mēte recurrerēt: nimiruz interna cecitas etiā exteriora ꝓdicatiōis eoz verba siccaret. Vñ duz videre deū indesinēter sitiūt/quasi decursura foris flumina int⁹ semp orūnt: quatin⁹ illic amādo sumāt vñ ad nos ꝓdicādo perfluāt. Dicaē igit recte. Illunquid mittis fulgura/z ibunt: z reuertentia dicent tibi assum⁹? Vbi audis: ve ego qui ꝓdicatores meos cū voluero post cōtēplationis gram ad actiuitē ministeriū cōpono: quos tū semp a bonis exteriorib⁹ ad interna culmen contēplatiōis reuoco: vt mō iusti ad exercēda opa ereāt modo reuocati in speculatiōis studiū apud me familiarius viuant. Reuertētes itaqꝫ dicūt assum⁹: qz ꝙuis p exteriora acta parum quid contēplationi deesse videant: qz dorē tū desiderij quē i mēte sua cōtinue accēdūt/obsequētes deo suo ꝓsentiā ostendūt. Assum⁹ nāqꝫ dicere est/ꝓsentes se amādo mōstrare. Sequitur. ¶ Quis posuit i visceribus hominis sapientiam: vel quis dedit gallo intelligentiam? Qui hoc loco alīs galli nōie designant/nisi modo alio repetiti ibidē ꝓdicatores scti qui inter tenebras vite ꝓsentis studēt venturā lucē ꝓdicando quasi cantando nūciare. Dicunt enī. Nox ꝓcessit: dies aūt appropinquauit. Qui vocibus suis somnum nostri torporis excutiūt clamātes. Hora est iaz nos de somno surgere. Et rursum. Euigilate iusti z nolite peccare. De hoc gallo rursum scriptum est.

¶ Capitulum. v.

Tria sūt q̄ bene gradiunt: z quartuz q̄ feliciter incedit: leo fortissim⁹ bestiaruz qui ad nulli⁹ pauebit occursuz. Gallus succinctus lūbos z aries: nec est rex qui resistat ei. Ipse quippe hoc loco leo ponit de quo scriptū est. Vicit leo de tribu Iuda. Qui fortissimus bestiaruz dicit: qz in illo hoc qꝫ infirmum est deo: fortius est hominibus. Qui ad nullius pauebit occursum. Dicitur enī. Venit princeps mundi huius: et in me non habet quicqꝫ. Gallus⁹ succinctus lūbos. i. ꝓdicatores sancti inter hui⁹ noctis tenebras verum mane nunciantes. Qui sinceti lumbos sunt: qz a membris suis luxurie flura restringunt. In lumbis qppe luxuria est. Unde et eisdē a dño dr. Sint lūbi vestri precincti. Et aries: nec est rex qui resistat ei. Quē aliū hoc loco arietē accipimus nisi primū intra ecclām ordinē sacerdotū. de quib⁹ scriptū est. Afferte dño filios arietū qui p exempla sua gradiētē populū ad fidē subsequentē ouiū gregē trahunt. Quibus spiritualiter rectoꝫ viuentibus nulli⁹ rex sufficit omnino resistere: qz quilibet psecutor obuiet intentionē eoꝝ nō valet prepedire. Sciunt eēt ad eum ad quē desiderant z antie occurrere/z morienda puenire. Ponitur ergo primus leo: secundus gallus: tertiꝰ aries. Apparuit eēt christus/deinde scti ꝓdicatores apostoli: z tūc demū spirituales patres ecclesiarū ꝓpositi: vꝫ duces gregum/qui sunt doctores sequentiū populoruz. Sed hec adhuc melius affirmamus/si eiusdem loci etiaz reliqua exponenda subiicimus. Illā qz post hec z antichristus apparebit/hoc illic quartū subdidit dicēs. ¶ Et qui stulte apparuit postꝫ eleuat⁹ est in sublime. Si enim intellexisset/ori imposuisset manū. Ipse quippe in sublime stultus eleuabitur/cū deū se esse mentietur. Sed eleuat⁹ in sublime stult⁹ apparebit: qz in ipa elatione sua per aduentū veri iudicis deficiet. Oō si intellexisset/ori imposuisset manū. i. si supplicium suum cum subire coꝛsus est sui disset: bene aliquando conditus in tante iactatione superbie nō fuisset elat⁹. De quo nequaqꝫ moueat quod superius dictuz est. Quartū quod incedit feliciter: tria quippe incedere bene dixit: z quartū feliciter. Nō eēt omne quod feliciter/bene: neqꝫ in hac vita omne quod bene: feliciter. Nam leo gallus et aries bene incedunt: sed non bene feliciter: quia persecutionuz bella patiuntur. Quartuz vero feliciter z non bene incedit: quia i fallacia sua antichristus gradit: sed iurta breue tpo vite ꝓsentis ipsa illi fallacia ꝓsperatur: sicut de deo sub antiochi specie per Danielem dictuz est. Robur datuz est ei contra iuge sacrificiū ꝓpter pcā: z pcernitur veritas in terra: z faciet ꝓsperabitur. Quod Salomō ait incedit feliciter: hoc Daniel dicit: ꝓsperabit Iurta hoc itaqꝫ testimoniū qō per Salomonem dr. Gallus succinct⁹ lumbos apte etiā hoc loco gallum sanctos ꝓdicatores accipim⁹: ad se ergo cuncta referens dñs dicit. Quis posuit in visceribus hominis sapientiā: vel quis dedit gallo intelligentiaz? Acū diceret. In cor hominis humana serpēte supne sapientie gratiam quis infundit: vel ipse sanctis predicatorib⁹ quis nisi ego intelligentiā dedit: vt sciant qū vel quibus debeāt ꝑēturū mane nunciare? Idcirco eēt qū z quid agant sentiūt: qz hoc intrinsecus me reuelante cognoscūt. Notandū ꝺo est qꝺ sapientia diuinitus inspirata inviscerib⁹ hominis ponitur: qz nimirū quantū ad electoꝝ numeruz spectat nō in solis vocibus: sed etiā in sensibus datur: vt iurta qō loquit lingua: viuat cōscientia: z lux eius tanto clarius ꝛ splendeat in supficie: qꝺ to verius inardescit i corde. Magni aūt laboris est hoc qō addit: vel quis gallo dedit intelligentiā: subtilioꝛi adhuc expositione discutere. Intelligēria quippe doctoꝝ tanto esse subtiliores debet: quāto se ad penetrāda inuisibilia exercet: quāto nil materiale discutit: qꝺ to z p voces corporis loquēs: omne qō eēt corpoziu transit. Que pfecto nullatenus summis conueniret: nisi cantanti eam gallo: id est ꝓdicanti doctori ipse summorum conditoꝛ ministraret. Intelligentiam quoqꝫ gallus accepit vt prius nocturni temporis horas discutiat: z tunc demum voces exclamationis emittat: quia videlicet sanctus quisqꝫ predicator in audi toribus suis prius qualitates vite

ꝑsideratꝫ tunc demũ ad erudiẽdũ congruam vocẽ predicationis formatꝫ. Quasi enim boras noctis discernere est/peccatorũ merita ohudicare. Quasi boras noctis discernere é/actionũ tenebras apta sere partibus voce corripere. Gallo itaq; intelligentia desuper tribuitur: qꝫ doctori veritatis virtus discretionis vt nouerit quib⁹/quid/quando/vel qũo inferat diuinitus ministratur. ¶Capitulum.vj.

Nõ eadẽ offi bus ꝑ desse.

ON eſt vna eadẽq; ẽtis exhortatio cõuenit qꝫ nec cunctos par mo rũ ꝯditas astringit. Ne pe eſt alijs officiant qꝫ alijs ꝓsunt. Iam ꝫ plerunq; herbe q̃ hec alijs reficiunt alia occidũt: ꝫ lenis sibilus equos mitigat/catulos instigat: ꝫ medicamentũ qꝺ hũc morbũ imminuit/ alteri vires iungit: ꝫ panis qui viri foztiũ roborat/paruulos necat. Ꝑro qualitate igitur audientium formari debet sermo doctoris: vt et singulis cõgruat/ ꝫ tñ a cõmunis edificationis arte nunq; recedat.

Analogia.

Quid eſt enim in tẽte mẽtes auditoꝝ/nisi quasi q̃dã in cythara tẽsiones strate chordaꝝ: quas tãgẽdo artifex vt nõ sibimetipsis dissimile canticũ faciant dissimiliter pulsat. Et idcirco chorde cõsonam modulationem reddũt: qz vno quidẽ plectro/sed nõ vno impulsu feriunt. Et ñ ꝫ doctor q̃sq; vt in vna cũctos ꝑfecte charitatꝫ edificet: ex vna doctrina nõ vna cadẽq; exhortatiõe tangere corda audiẽtium dz. Aliter namq; viri/aliter admonende sunt femine: aliter iuuenes/aliter senes: aliter inopes/aliter locupletes: aliter leti/aliter tristes: aliter subditi: aliter prelati: aliter serui: aliter dñi: aliter dui⁹ mundi sapiẽtes: aliter debetes: aliter impudentes: aliter verecundi: aliter proterui: aliter pusillanimes: aliter impatientes: aliter patientes: aliter benuoli: aliter inuidi: aliter simplices: aliter impuri: aliter scolumes aliter egri: aliter qui flagella meruunt: ꝫ ꝓpterea innocenter viuũt: aliter qui sic in iniq̃tate duruerũt vt nec per flagella corrigantur: aliter nimio taciti/aliter multiloqꝺ. vacantes: aliter timidi/ aliter audaces: aliter pigri: aliter precipites: aliter mansueti/aliter iracundi: aliter duῖes: aliter elati: aliter pertinaces: aliter incõstantes: aliter gule dediti: aliter abstinentes: aliter qui sua misericorditer tribuunt: aliter qui aliena rapere cõtendunt: aliter qui nec aliena rapiunt: nec sua largiuntur: aliter q̃ ea que habẽt sua tribuunt: ꝫ aliena rapere nõ desistũt: aliter discordes: aliter pacati: aliter seminantes iurgia: aliter pacifici: aliter admonendi sunt qui sacre legis verba non intelligunt recte: aliter q̃ recte quidẽ intelligũt: sed hec bumiliter non loquunt: aliter qui cũ predicare digne valeãt: pre nimia humilitate formidãt: aliter q̃s a ꝑdicatione imperfecto vel cras ꝓbibet: ꝫ tamen precipitatio impellit: aliter qui in hoc qꝺ temporaliter appetũt prosperantur: aliter q̃ quidem que mũdi sunt concupiscunt: sed tamen aduersitatis labore fatigantur: aliter coniugẽs obligati: aliter a cõiugij nexibus liberi: aliter cõmixtione carnis experti: aliter ignozantes: aliter qui peccata deplozant operum/ aliter qui cogitationũ: aliter qui cõmissa plangũt/ nec tamen deserunt: aliter qui deserũt: nec tamen plangunt: aliter qui illicita que faciũt etiam: laudant: aliter qui accusant prauа: nec tamen deuitant: aliter qui repentina concupiscentia superantur: aliter qui in culpa er cõsilio ligantur: aliter qui licet minima crebro tamen illicita faciunt: atq; aliter q̃ se a paruis custodiũt: sed aliq̃n in grauibus demergunt: aliter qui bona nec inchoant: aliter qui inchoata minime ꝑsummãt: aliter q̃ mala occulte agunt ꝫ bona publice: aliter q̃

bona que faciũt abscondũt/ꝫ tñ q̃ busdam factis publice male de se opinari permittũt. Et quidẽ de singulis quis ſit admonitionis ordo subtiliter insinuare debuimus: ſi formidata locutiõis ꝑititate ꝓpedimur. Auctore aũt deo in alio opere id explere appetit animus: ſi tñ laboriose huius vite adhuc aũ quantulum tempus restiterit.

Galli natura.

¶Capitulum.vij.

HAbemus vero aliud qꝺ de galli huius intelligentia ꝑsiderare debeamus: qz ꝑsuadentibus horis noctis valẽtiores ac productiores reddere cãtus solet: cũ vero matutinum iam tps appropinq̃t/ leniores ꝫ minutiores eiusmodi voces formaꝫ. In q̃bus galli huius intelligẽtia ꝺd nobis innuat/ ꝑsiderata ꝑdicatoꝝ discretio demõstrat. Qui cũ iniquis adhuc mẽtibus p̃dicãt: altis ꝫ magnis vocibus eterni iudicij terrores intimãt: qz vez quasi in ꝑfunde noctis tenebras clamant. Cũ vero iam auditorum suoꝝ cordibus veritatis lucez adesse cognoscunt/clamoris sui magnitudinẽ in lenitatẽ dulcedinis vertunt: ꝫ nõ tam illa q̃ sunt de pẽnis terribilia/q̃ ea q̃ sunt blanda de premijs ꝓferũt: qui etiam minutis tunc vocibus cantant: qz ꝑ pluq̃te mane subtilia quecq; de mysterijs predicãt: vt sequaces sui eo minutiora quecq; de celestib⁹ audiant/quo luci veritatis appropiquant: ꝫ quos dormientes longus galli clamoz excitauerat/ succinctos vigilantes detectet: quatinus correcto cuilibet de regno cognosce re subtiliter dulcis libeat/ q̃ prius aduersa iudicij formidabat. Quod bene per moysen exprimitur/cum ad producẽdum exercitũ tube clãgere conciſſus iubent. Scriptum nãq; é. Fac tibi duas tubas argenteas ductiles. Et paulopoſt. Cũ cõcisus clãgoz increpuerit: mouebũtur castra. Per duas ei tubas exercitus ductil: qz ꝺ duo ꝓcepta charitatis ad pfectum fidei ꝑtinent. Que idcirco argentee fieri ꝓcipiunt: vt ꝑdicatoꝝ verba lucis nitore pateant: ꝫ auditoꝝ mentem nulla sui obscuritate confundant. Idcirco aũt ductiles: qz necesse eſt vt bi qui venturã vitam predicãt: tribulationũ ꝓsentium tunsionibus crescãt. Bene autem dz. Cum cõcisus clangoz increpuerit: mouebuntur castra: qz nimirum ꝑdicationis sermo cũ subtilius ac mitius agitur: auditoꝝ corda ꝑtes tationũ certamina ardentius excitantur. Eſt adhuc aliud in gallo solerter intuẽdũ: qz cũ tã edere cãtus parat: ꝓius alas excutit: et semetipm ferieno vigilãtiozem reddit. Nõ patẽter ceruim⁹: ſi sanctorum predicatoꝝ vitam vigilanter videmus. Ipſi quippe cũ verbum predicationis mouent: ꝓius se in sanctis actionibus exercent: ne in semetipsis torpẽtes opere: alios excitet voce: sed ante se per sublimia facta excutiũt: ꝫ tunc ad bene agẽdũ alios sollicitos reddunt: ꝓius cogitationum alis semetipsos feriunt: qz quicquid in se inutiliter torpet: sollicita inuestigatione deprehẽdũt: districta animaduersiõe corrigunt. Ꝓius sua punire fletibus curant: ꝫ tũc que alioꝝ sunt puniẽda denunciant. Ꝓius ergo alis insonant: q̃ cantus emittãt: quia anteq; verba exhortationis proferant: ostẽde quod locuturi sunt operibus clamant: tum ꝑfecte in semetipsis vigilãt: tunc dormientes alios ad vigilias vocant. Sed vnde hec tanta doctori intelligentia: vt ꝫ sibi perfecte vigilet: ꝫ dormientes ad vigilias sub q̃busdam clamoris ꝑfectibus vocet: ꝫ vt peccatoꝝ tenebras ꝓius caute discutiat: ꝫ discrete postmodũ lucem ꝑdicatiõis ostendat: vt singulis iuxta modum ꝫ tempora cõgruat: et simul oĥbus que illos sequantur ostendat? Unde ad tãta ꝫ tam subtiliter tendit; nisi intrinsecꝰ ab oo

Argentee.

Ductiles.

Tube duc.

a quo est conditus doceat? Qz ergo laus tante intelligentie nō predicatoris virtus est ꝛ auctoris /recte p eundē auctorem dr. Vel quis dedit gallo intelligentiā? Acsi diceret. Nisi ego q̄ doctor mētes quas mire ex nihilo cōdidi/ad intelligēda q̄ occulta sunt mirabilia instruxi. Unde dñs vt in dictis p̄dicatiū nō solū inspirator sē intelligētie: sed etiā auctorē locutionis ostēdat adiūgit. Quis enarrauit celoꝝ rationē? Quoz tñ verba qz cum se se nobis p̄ spēm ostēderit/ subtrahit: ptinus subdidit. ¶ Et cōcentum celi quis dormire faciet? In hac enī vita infirmitati nostre dñs nō apta specie maiestatis sue/ sed p̄dicatoꝝ suoꝝ voce locutus ē: vt corda adhuc carnalia carnalis lingua pulsaret: ꝛ tāto facilius insucta perciperēt/ q̄to ea p̄ sonituꝝ cōsuete vocis audirēt. At postq̄ p mortem in puluerē caro resolut/ ꝛ p resurrectionē pulvis animat: tunc de deo audire q̄ba nō q̄rim? qz vnūquemq̄ ipsum q̄ implet oia iam p̄ speciē dei verbum videm⁹. Q̄ nobis tanto altiꝰ sonat/quāto ꝛ mētes nostras vi intime illustratiōis penetrat. Sublatis nāq̄ ortis ꝛ occidentibus verbis: quasi quidā sonus eterne predicationis fit ipsa imago interne visionis. Unde ꝛ recte nunc ad beatum Job dominꝰ dicit. Quis enarrauit celoꝝ rationem: ꝛ concentū celi quis dormire faciet? Quid est celoꝝ ratio accipitur/nisi vis supna secretoꝝ? Quid per celi concentum /nisi concors predicantium sermo signat? Condidit igitur noster cū celoꝝ rationem narrare ceperit/ dormire celi concentū facit: qz cū iam nobis p̄ spēm ostēditur/ nimirū predicantium q̄ba subtrahunt. Hinc enim per Dieremiā dñs dicit. Non docebit vltra vir proximū suum: et vir fratrem suū/dicēs: cognosce dñm. Oēs enī cognoscent me a minimo eorum vsq̄ ad maximum/dicit dominus. Hinc Paulus ait. Siue prophetie euacuabuntur/ siue lingue cessabunt/siue scientia destruet.

¶ Capitulum.viij.

Et certe celoꝝ ratio est ipsa viuificatrix virtus que spūs formar angelos. Deus enim sicut est causa causaꝝ/sicut vita viuentium/ita etiā ratio rōnabilium creaturaꝝ. Tunc ergo celoꝝ rōnem dñs narrat/cum semetipꝫ nobis q̄uis electis spiritib⁹ p̄sentat infinitū. Tunc celoꝝ rationē narrat/cū detersa mētis nre caligine clara se visione manifestat. Unde ꝛ in euangelio dñs dicit. Uenit hora cū iam non in puerbis loquar vobis: sed palā de patre annūciabo vobis. Palam q̄ppe de patre annunciare se asserit: qz per p̄fectam tūc maiestatis sue speciem/ꝛ q̄uis ipse genitori non impar ostat: ꝛ q̄uis vtrozumq̄ spūs vtriq̄ coeternus p̄cedat ostēdit. Aperte namq̄ tunc videbimus/q̄uis hoc q̄s oriendo est ei de quo oritur subsequēs nō est: q̄uis is qui per p̄cessionem producitur/a p̄ferentib⁹ non p̄tiatur. Aperte tunc videbimus q̄uis ꝛ vnum diuisibiliter tria sint: ꝛ tri uisibiliter tria vnum. Lingua ergo tunc narrantis dei et visio claritas subleuātis. Et concentus celi tunc dormiet: qz apparente in iudicio retributore opez/exhortationum iam verba cessabunt. Unde ꝛ apte ipm resurrectionis tps adiūgitur/ cū illico p̄fertur. ¶ Quādo fundebatur pulvis in terra: et glebe compingebantur? Nosse eē suo que adhuc futura sunt/āti iam p̄terita diuinus sermo dicit: hoc in se videlz seruans q̄d per eum dr: qui fecit que futura sunt. Pulvis itaq̄ tūc in terra fundat: quia in solida membra corpus reducitur. Et glebe compinguntur: quia nimirū firma corpora ex puluere collecta conſurgunt. Hz postq̄ verba hec dñica quomodo de futuro intelligenda sint dicim⁹: nūc etiaꝫ quid de p̄senti insinuet indicemus.

dicemus.

¶ Capitulum.ix.

Quis enarrauit celoꝝ rationem: ꝛ concentum celi q̄s dormire faciet? Celoꝝ rōnem dñs narrat/dum nunc insinuādo superna secreta electorum suoꝝ mentes illuminat. Concentū vero celi dormire facit/dum cōcordes angelorum hymnos: atq̄ illa celestium virtutum gaudia reprobōrum cordibus iusto iudicio abscondit. Qui concentus celi q̄uis in se intrinsecus vigilet/in ipsa tñ reproborum ignorantia extrinsecus dormit. Enarratur ergo secreti celestis ratio/ꝛ tamen concentꝰ celi dormire permittitur: qz ꝛ alijs per inspirationē superne retributionis scientia panditur: ꝛ alijs q̄ sit interne laudis suauitas occultatur. Narratur celoꝝ ratio: qz electorum mentibus que sit supernorū retributio indesinenter aperit: vt nimirū sine cessatione p̄ficiant: ꝛ trāscurrētes visibilia sese ad inuisibilia extendant. Omne enim visibile quod in hac vita reprobos figit/hoc electos ad alta impellit: qz dū bona q̄ facta sunt respiciūt: in eū a quo facta sunt inardescūt: tantoq̄ eū prestantius amant/quāto illum hoc q̄s ipse bonum cōdidit preire cōsiderant. Loquitur q̄ppe hoc eis intrinsecus/q̄s silenter sonat inuisibilis lingua compunctionis: quā tanto plenius intus audiunt/quāto ab exterioꝝ desiderioꝝ strepitu p̄fectius auertuntur. Dic itaq̄ cōcentus celi nō dormit qz eoꝝ mens que sit laudis supne suauitas apposita amoris aure cognoscit. Iste⁹ eē q̄d appetunt audiunt: ꝛ de celestium bonoꝝ premijs ipso desiderio diminutis instruuntur: vnde ꝛ p̄fectu vitā non solū aduersantē/sed etiā fauētem grauiter tolerāt: qz eis onerosum est oē q̄d cernitur/ dū ab eo q̄s intus audiūt differūt. Omne q̄d sibi p̄sto est graue estimant: quia illud non est ad q̄s anhelāt. Indesinenter aūt eorum mens ipsis tpalitaꝫ laboriꝫ? fessa: in illud celeste gaudium resumenda suspendit/dum in aure cordis intro erumpēte cōcentu celi societatem sibi quotidie supernoꝝ ciuiū prestolat. Iste concentus superne laudis in aure illius eruperat/qui dicebat. Ingrediar in locū tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. In voce exultationis ꝛ cōfessionis/sonus ciuitatis epulantis. Qui igit intus vocē exultatiōis ꝛ cōfessionis ac sonū ciuitatis epulātis audierat/q̄d illum aliud nisi celi cōcentꝰ excitabat: Qui tñ cōcentꝰ reprobis dormit: qz eoꝝ cordibus nequaq̄ p vocē cōpunctionis innotescit. Non est cōsiderare illā desiderabilē supernoꝝ ciuiū frequentiā studentꝰ nullo ardoris radio illa solennitatis interne festa p̄spiciunt/nulla intime|cōtēplationis pēna iubilauāt. Solis namq̄ visibilibus seruiunt: ꝛ idcirco nil superne suauitatis intrinsecus audiunt: qz eoꝝ (sicut supius diximus) in aure cordis curaꝝ seculariū surdi tumultꝰ premunt. Qz igit occulta dispēsatiōe iudicij q̄s alijs aperit: alijs claudit: q̄s alijs detegit/alijs occultat: dicat recte. Quis enarrabit celoꝝ rōnem: ꝛ concentum celi quis dormire faciet? Q̄s tñ tunc nobis latius innotuit/ cū redēptor noster p dispensationis mysterium apparens/ꝛ indignis miam prebuit/ et eos a se qui digni videbant excluſit. Ex hic quoq̄ apte subiungit.

¶ Capitulum.x.

Quando fundabat pulvis i terra: ꝛ glebe cōpingebantur. Quid enim in puluere nisi pctores accipimus: qui nullo rationis pōdere solidati: cuiuslibet tentationis flatu rapiuntur? De quibus scriptum est. Non sic impij nō sic: sed tanq̄ pulvis quem proiicit ventus a facie terre. Pulvis ergo

in terra fundat⁹ est/cū pcōzes vocati in ecclesia/tradite fidei sunt ratione solidati: vt qui pri⁹ inconstantia mobiles/tentationis aura leuabant: immobiles postmodum contra tentamenta cōsisterent: et deo pfeneranter inherentes/firuz bene viuendi pōdus tenerēt. Glebe. De ꝓo er humore coagulant⁹ z puluere. In hac itaq; terra glebe compacte sunt: qz vocati pcōzes z per spiritussancti gr̄am infusi/in collectione sunt charitatis vnit. Ite glebe cōpacte sunt in terra: quia do populi qui prius in dispersiōe pulueris diuersa sentiebāt: postmodū sanctispūs gratia accepta i illa pacatissima vnanimitatis concordia cōueuerunt: vt cum essent tria milia/vel rursum quinq; milia scriptura teste diceretur: qz erat in eis cor vnuz z aia vna. Has glebas ex vno quidē puluere/ꝯ quasi diuersa mole distinctas quotidie dōs in terra cōpingit: qz seruata/vnitate sacramenti/iuxta varietatē morum atq; linguaz fideles in ecclesia populos colligit. Matt. 14.b C Has glebas iam tūc dōs designauit/quādo ad esuz panis z pisciū quinquagenos discūbere vel centenos iussit. Quas tñ glebas si in ecclesia ex diuersitate meritorum attendimus/fortasse adhuc distinguere subtilius valemus. Nam dum alius est ordo ꝑdicantiū/ali⁹ auditoriū/ali⁹ regētiuz atq; alius subditoz: alius coniugū alius orientiū/alius penitentiuz alius virginū: quasi ex vna terra est diuersa glebarum forma distincta/dum in vna fide/in vna charitate disparia demonstrantur bene operantiuz merita. Has glebas populus ille significauit: qui ad constructionē tabernaculi subvno studio diuersa donaria obtulit: ō quo scriptuz est. Quicūq; in cultum tabernaculi z ad vestes sanctas necessarium erat: viri cuz mulieribus Exodi 35.c prebuerūt/armillas z inaures annulos z dextralia. Omne vas aureum in donaria domini separatū est: si quis habuit byacinctuz/purpuram coccumq; bis tinctū: bissuz z pilos caprarum. In ornamēto ergo tabernaculi viri dona cū mulieribus offerūt: qz in expletio cultu sancte ecclesie: z fortiū facta sublimia/z infirmoꝝ opa extrema numerantur. Quid aūt per armillas Armillæ res quæ ad signū cent. que lacertos astringūt: nisi ꝓpositū valde laborantiū opa demōstrat? Et quid p inaures nisi subditoz obediētia exprimit? Quid per annulos nisi signaculū secretoꝝ? Plerūq; enī magistri signāt qb⁹ ab auditoribus capi nō posse cōsident. Et ad p dextralia nisi prime operationis ornamēta memorant? Quid p vas aureū in donaria dōi separatū/nisi diuinitatis intelligētia accipit: que tanto ab inferiorum amore diuungitur/quanto ad ioia que eterna sunt amanda subleuatur? D Quid per byacinctuz nisi spes celestis? Quid p purpurā nisi cruoz ac tolerātia passionū amore regni ꝑpetui exhibita? Et ad p bis tinctū coccū nisi charitas demōstrat: que per pfectionē bis tingit: qz dei et primi dilectione decorat? Quid p bissuz nisi immaculata carnis incorruptio? Et quid per pilos caprarum z quib⁹ ciliciozum asperitas teritur/ni si dura penitētiū afflictio designat? Dum igitur p armillas z annulos forte magisteriū exercēt/ alij p inaures z dextralia deuotaz obedientiā rectāq; operationē exhibēt: alij per separatū vas aureū preclaram subtilioremq; dei intelligentiam tenent: alij p byacinctuz purpurā z coccū audita celestia spe rare/credere/amare non desinunt etiam que adhuc subtiliori intellectu minime cognoscunt: alij p bissum incorruptionem carnis offerunt: alij per caprarum pilos deplorant aspere quod libenter commiserunt: quasi ex vna terra innumere glebe proferuntur: qz ex vno et pari obsequio facta fidelium disparia procedunt. Que nimirum glebe nequaq; cōcrete ex puluere furgerent/nisi aquā prius puluis acciperet: z ꝑcepto se humore solidaret: qz nisi quoslibet pcōzes sanctus spiritus gratia infunderet: cōstrictos eos ad fidei opera charitatis vnitas nō teneret. Qñ igit dñs enarrat celozum rationē vel concentuz celi dormire faciet apiat. Sit cuiz. ¶Quando fundabatur puluis in terra: z glebe cōpingebātur. Acti dicere. Tunc primum vocatione z discretiōe manifesta secreta spūalia z nō sine mia alijs apuz: z non sine iustitia alijs clauz: cum alios respuerē/zalios intra ecclias cōcordia charitatis adunarē. Que sancta ecclia qz a pfidia iudeoz repulsa ad rapiendas gentes se cōtulit: atq; in suo corpore puertēdas: qđ quidē non suis / sed dñi virib⁹ fecit/apte subiungitur.

¶Capitulum.xj.

Job 28.b

Unquid capies leene predam: aut animam catulozū eius implebis? Ista nimirum illa leena est de q̄ Iob dixerat/cū supbiētem indeā cerneret ꝑdicāte ecclia pretermissam. Nō catcauerūt eam filij israel: nec ptransiuit p eam leena. Huic ergo leene dōs predaz capit/vt animā catuloz ei⁹ ipleat: qz ad augmentū huius ecclie innumeros de gentilitate diripuit: et p animaꝝ lucrū esurientia apostolozum vota satiauit. Ipsi quippe catuli pro mentis teneritudine z formidinis infirmitate vocati sunt: qui passo dño clauso foramine residebant sicut de illis scriptū est. Cum esset sero die illo vna sabbatoꝝ/ z fores essent clause vbi erāt discipuli cōgregati ꝓpter metū iudeoz venit Iesus z stetit in medio eoꝝ. Unde bic quoq; de eisdē catulis apte subiungitur. ¶Quando cubant in antris: z in specubus insidiantur. Cuz enī nequaq; sancti apostoli contra mēbra diaboli i voce libere predicationis exurgerent: z necdū post passionē dñi sancti spiritus effusione solidati/ redē ptorē suū firma auctoritate ꝑdicarent: adhuc ptra aduersarios suos quasi in antris insidiabant. Clausis q̄ppe foramine quasi quibusdā abditis specubus suis catuli rapturi mundū cubabāt: vt animaꝝ pdaz postmodū ꝑsumentes diriperent: de quib⁹ tunc certū est q̄ mūdi impetū etiam sibimetipsis latēdo formidarent. Illis igit foramine clausis istis catuli morte mortis nostre insidiati quieuerūt: vt culpā nostrā intenderēt: omnemq; in nobis peccati vitā necarēt. Horū pfecto illi esurienti catulo: sed iamvalenti ostēsa per lintheū gentilitate quasi demonstrata preda dr. Macta z manduca. Dis catulis velut adhuc infirmis vt cubare in antris debeant iubet cum eis dñica voce dr. Sedete hic in ciuitate quoadusq; induamini virtute ex alto. An nō recte leene catuli vocant: qui i ecclia editi aduersante mundū ore rapuerūt? Et hec quidē facta a sanctis apostolis nouimus/hec nūc etiā fieri a pfectis doctorib⁹ videmus. Ipsi enim etsi subsequentiū populoz patres sunt/tamē ꝑcedentiū filij: vnde z nō immerito catuli vocant. Ut certe qz etsi quotidiā fidelium magistri sunt: vniuersalis tamē ecclie discipulos se esse gloriantur. Leene ita q̄ predam dominus capit: quia virtute sue inspirationis ab errore vitam delinquentium diripit: et animas catuloz illius repletet: quia conuersione multoz pfis doctorum desideriis satisfacit. De quibus catulis bene subiungitur. ¶Quando cubant in antris: et in specubus insidiantur. Cuz enim eunctorum tēporum doctrine sunt congrue. Nam plerunq; doctorum virtus perditur si intempestiue proferatur. Sepe vero et Recte quod lenius dicitur cōuentu temporis congruentis animatur. Ille ergo scit recte dicere/qui et ordinate scit tacere. Quid enim te scit prodest eo tempore irascentem tacere.

corripere: quo alienata mente nō valet aliena verba pcipere/ sed semetipsum vix valet tolerare? Furē quippe qui p inuectionē corripit: quasi ei qui nō sentiat plagas ebrio iponit. Doctrina itaq; vt pueros ad correctionē valeat: que stilo grua sint tēporū momēta perpendat. Bene ergo de his catulis dicitur. ¶ Quando cubant in antris: et in specubus mīdiantur. Doctores eīm sancti qū et arguēda cōspiciūt: et tū se per silentiū in cogitatiōibus retinēt/ quasi in specubus latent: et velut in antris se cōtegunt: qz in suis cordibus occultantur. Sed cū opportunū tps inuenerint/ repēte prosiliūt: nulla q̄ dicenda sunt reticent: et cernicem superbientiū morsu aspere increpationis tenēt. Siue itaq; p apostolos/ siue p doctores quos in apostolorū loco subrogauit: huic leene do minus quotidie predā capit: et per eos quos ceperit alios etiā capere nō desistit. Ad hoc quippe iusti huius mundi peccatores rapiūt: vt p conuersos eos etiam alios e mūdo rapiant. Hū et ipsa gētilitas q̄ pio a postolorū ore rapta est: tanto nūc fame alios esurire/ q̄to se ab apostolis cōcupitā fuisse cognouit. Proinde et apte subiungitur.

furēs frustra p inuectionē corripit.

¶ Capitulum. xij.

b Pulli corui cū.

QUis preparat corui escā suā: quando pulli eius ad deū clamāt vagātes eo q̄ non habeāt cibos. Quid eīm est corui pulloruīq; eius nocte/ nisi peccatis nigra gentilitas designat? De qua p ppbetā dicit. Qui dat iumentis escā ipso rum: et pullis corui eorum inuocantibus eum. Iumenta quippe escaz accipiunt: dum sacre scripture pabulo mentes dudum brute satiantur. Pullis vero corui eorum iusti sez gentiū esca datur: cum eorum desiderīi nostra cōuersatione reficit. Iste corui⁹ esca fuit/ dum ipsuz ecclesia quereret. Sed nunc escaz accipit: qz ipse ad conuersionez alios requirit. Cuius vez pulli id est pdicatores ex eo editi: nō in se presumunt/ sed in viribus redemptoris sui. Unde bene dr. Quando pulli eius ad deum clamant. Nihil enīz sua virtute posse se sciūt. Et q̄nis animaruz lucra pijs votis esurīat ab illo tū qui cūcta intrinsec⁹ operat hec fieri exoptāt. Vera eīm fides comprehendūt: qz neq; qui plantat est aliq̄d neq; q̄ rigat: sed q̄ icremētū dat deus. Os ḡo dictuz est vagantes: eo q̄ nō habeant cibos: in hac vagatiōe nihil aliō q̄ estuātium predicatorū vota signantur. Qui dū in ecclesie sinū recipere populos ambiūt/ magno ardore succensi: nūc ad bos/ nūc ad illos colligendos desiderīū mittunt. Quasi quedam quippe vagatio est ipsa cogitationis estuatio: et velut ad loca varia mutatis nutibus transeūt: dum pro adunandis animabus in modos innumeros ac i partes diuersas esuriente mente discurrūt.

Psal. 146.b

¶ Capitulum. xij.

SAnct vagationē pulli corui⁹: id est filij gentiliū ab ipso gētiū magistro didicerunt. Ipe quippe q̄ ualida charitate flagrat: tā nimia ex locis ad loca se vagatione pmutat: transire ad alia ex alijs appetit: qz ipsa cū que implet charitas impellit. Longe nāq; a romanis positus scribit. Memoriam vestri facio semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandē aliquando psperū iter habeā in voluntate dei veniendi ad vos: desidero enīs videre vos. Retentus ephesi corinthijs scribit. Ecce tertio paratus sum venire ad vos. Rursum ephesi cōmorans Galathis loquit dicēs. Vellē modo esse apud vos et mutare vocē meā. Rome q̄z custodia carceris clausus: qz ire ad pbilippenses p semetipsuz nō pmittit; trā-

Rom. 1.a

1. Cor. 4.c

Gal. 4.c

mittere se discipulū pollicetur dicens. Spero in domino Iesu Timotheum me cito mittere ad vos: vt et ego bono animo sim cognitus que circa vos sunt. Constrict⁹ etiā vinculis atq; ephesi retentus Colossēsibus scribit. Iam si corpore absens sum/ sed spiritu vobiscuz sum. Ecce quomodo sancto desiderio quasi vagatur: hic corpore tenetur/ illuc spiritu deducit: et paterni amoris affectuz istis presentib⁹ exhibet/ illis absentibus ostēdit/ coram positis impendit opera/ audientibus exprimit vota: efficaciter presens eis cū quibus erat: nec tñ illis absīs cū q̄bus nō erat. Cuius vagationē melius cognoscim⁹ si eius adhuc ad corinthios verba pensamus. Ait eīm. Uenīā ad vos cum macedoniaz pertransiero. Nā macedoniā pertransibo: apud vos autem forsitan manebo/ vel etiam hyemabo. Perpendamus queso q̄ sit ista vagatio. Ecce alio interim manet: alio se iturum pbibet/ atq; alio defluxurū pmittit. Quid est q̄ tam anxie per tota loca partitur/ nisi q̄ circa omnes vna charitate constringit. Charitas enim q̄ diuisa vnire cōsuenit: vnum cor Pauli per multa diuidi compellit. Os tñ tanto altius in deo colligit/ quāto latius per sancta desideria spargit. Predicando igitur Paulus vult si mul omnia dicere: amando vult simul omnes videre: et in carne permanendo vult omnibus vivere: et de carne transeundo per sacrificium fidei vult omnibus pdesse. Uagentur itaq; pulli corui⁹: id est magistrum suum imitenē filij gentiū: torporem mentis excutiāt: et cum animaruz lucrum. i. cibum suum minime reperiunt/ nō quiescant: ad pfectū ex pfectibus se extendant: et exestuantes inuentitate multorum refectionez suam quasi vagantes esuriant. Quia vero per predicationū opera discurrendo refectione fidei gentilitatem satiare non cessant: dicat recte. ¶ Quis

1. Cor. 3.c

1. Cor. 16.a

B

C

D

preparat corui⁹ escam suā quā do pulli eius ad deum clamāt vagantes: eo q̄ non habeant cibos?

¶ Capitulum. xiiij.

DIcit enīm nomine nigra per infidelitatis meritum plebs iudaica designari. Iam pulli eiⁿ ad deū clamare referuntur/ vt eidē corui⁹ a dño esca preparet: qz nimirū sancti apli plebis israelitice carne generati: duz p gente sua pces ad dñm funderēt: quasi pulli corui⁹ eum de quo carnaliter editi sunt: spīali intelligētia parentē populū paueriūt. Igit dum pulli eiⁿ clamant corui⁹ esca pparat: qz dū apostoli eroāt/ plebs duduz pfida/ ad cognitionē fidei ducitur: et ex pdicatione filiorū quasi ex pullorū voce satiat. Illud tñ in hoc versu debemus solerter intueri: q̄ huic corui⁹ esca dicitur primū pullis clamantibus/ et postmodū vagantib⁹ preparari. Clamantib⁹ nāmq; pullis corui⁹ esca preparata est: cū pdicantib⁹ apostolis verbū dei iudeis audiens/ modo in tribus/ milib⁹/ modo in quinq; milibus spīali est intelligētia satiata. Sed cū reproborū multitudo credulitatē suā cōtra pdicātes exerceret: et quasi pullorū vitā necaret/ ijdē pulli in vniuersa mūdi spacia dispsi sunt. Uñ et eisdē carnalibus patribus spīali predicationi resistentibus dicunt. Vobis oportebat primū loqui verbum dei: sed qz repellitis illud; et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gētes: sciētes pfecto q̄ postq̄ gentilitas crederet: eriam iudeos ad fidē veniret. Unde et scriptū est. Donec plenitudo gentium introiret: et sic omnis israel saluꝰ fieret. Quia igit summopere sancti apostoli et studuerūt prius audientibus predicare: et postmodum resistentibus exempla cōuerse gentilitatis ostendere: quasi esurientes pulli huic corui⁹ escam

Actuū 13.c

Rom. 11.d

suam/priusq̃ clamandoꝝ postmodũ vagando quesierunt. Unde enim vagantur pulli/inde escaꝫ coruus inuenit:qz dum per laborem quersam ad deum gentilitatem iudaicus populus respicit: ad extremũ quandoq̃ stulticiam sue infidelitatis erubescit:z tunc scripture sacre intelligentie sententias cum prius ꝯ sibi eas gentilꝫ innotuisse cognoscit:atq̃ expleta vagatiõe pullorum/ad percipienda sacra eloquia os cordis aperit:quia peracta in mundũ curribus aplorum/sero ea spiritualiter pcipit:a quibꝫ diu se pfidia astringẽte ieiunauit. Quez qz omnia soli⁹ diuine potentie virtus operatur/recte dr. Quis preparat coruo escam suam quando pulli eius ad cum clamant/vagantes eo ꝙ non habeant cibos? Vbi audis dio/nisi ego:qui infidelem populum filiis suis z electis tolero/z predicantibus pasco: atq̃ ad alia vagantibus conuertunt quidoq̃ in fine sustineo.

¶Capitulum.xv.

Corui natura.

ET adhuc aliud qõ de coruo moraliter possit intelligi. Edi tis namq̃ pullis vt fertur escam plene prebere dissimulat priusq̃ plumescẽdo nigrescant: coeq̃ inedia affici patur/quosdusq̃ in illis per pennarum nigredinem sua similitudo videatur. Qui huc illucq̃ vagantur in nido: z ciborum expectant aperto ore subsidiũ. At cum nigrescere ceperint:tanto eis ꝑbenda alimẽta ardentius requirit/ quãto illos alere diutius difficilit. Coruus pfecto est doctus quilꝫ ꝑdicator: qui magna voce clamat: duz peccatoꝝ suoꝝ memoriã atq̃ cognitionẽ ifirmitatis ppie/quasi quandã coloris nigredinẽ portat. Cui quidem nascunt in fide discipli:sed fortasse adhuc cõsiderare infirmitatem ppriã nesciunt:fortasse a peccatis preteritis memoriam auertunt:et per hoc eaz quã assumi oportet cõtra huius mundi gliam/humilitatis nigredinẽ non ostendunt. Ipi velut ad accipiendas escas os aperiunt:cum doceri de secretis sublimibus querunt. Sed eis doctor suus alimenta predicamentorum sublimiũ tanto miꝰ tribuit: ꝙto illos peccata preterita minus digne deflere cognoscit. Expectat ãp pe atq̃ admonet:vt a nitore vite presentis prius p penitentie lamẽta nigrescãt:z tũc demum cõgrua predicationis subtilissime nutrimenta percipiãt. Coruus in pullis ora iubilantia respicit: sed ante in eius pennaz nigredine indui corpus querit. Sic z discretus doctor interna mysteria eoꝝ sensibꝰ non ministrat:q̃s adhuc ab hoc seculo nequa⁹ se abiecisse pspicit. Quãto igit discipli exterius p cultũ/te pñtis minus quasi nigri sũt/tanto p cibũ verbi interius miꝰ replenk:z quo se a corpali glia non euacuãt/eo a spũali refectione iejunant. Si ꝺo in confessione vite ꝓterite lamẽti sui gemitus velut nigrescentes plumas pferãt/illico in contẽplatione doctor ad escã de sublimibus deferendã quasi pullo rũ refectionẽ cogitans coruus vocat:eisq̃ biantibus in ore cibũ revocat/dũ ex eis intelligẽtia quã ceperit esurientibus discipulis alimenta vite loquẽdo subministrat. Quos tanto ardentius de supnis reficit:ꝙto verius a mũdi nitore nigrescere penitentie lamẽtatiõe cognoscit. Pulli aũt dum nigro se pẽnarũ colore vestiũt:oc se etiã volatum pmittũt:qz quo magis discipuli abiecta/de se sentiũt: quo magis sese despiciẽtes affligũt/eo amplius spem pferãt sui malicia altioꝝ pollicent. Uñ z curat doctor festinantius alere/q̃a iam p quedaz indicia puidet posse z alijs pdesse. Hinc est Timotheũ Paul⁹ admonet velut plumescentes pullos solicitius nutrire dũ dicit. Que audisti a me p multos testes: hec cõmẽda fidelibꝰ hoibꝰ/qui idonei erũt z alios docere. Que doctrine discretio dũ caute a ꝑdicatore custodit: t diuinitꝰ largior copia ꝑdicatiõis daf. Dũ effi per charitatem cõpati afflictis discipulis nouit:dũ per discretionem congruũ doctrine tẽs intelligit/ipse nõ solũ p se sz etiaz pro eis q̃bus laboris sui studia impendit maiora intelligẽtie munera pcipit. Unde bic q̃s apte dicit.

Bmalogia.

Job ca pl.39. D

Ibices

Cerua rimos

¶Quis preparat coruo escam suam quãdo pulli eius ad deũ clamant: vagantes eo ꝙ nõ habeant cibos? Cum effi pulli vt sitiẽt clamant/coruo esca preparatur:qz dum verbum dei boni auditores esuriunt:pro reficiendis eis maiora doctoribus intelligentie dona tribuuntur. Sequitur.

¶Textus capituli Tricesimi noni beati Job:libri autem expositionis moralis.

¶Capitulum.xvj.

QUinquid nosti tẽpus partꝰ ibicũ in petris vel parturiẽtes ceruas obseruasti? Meridiana pars ibices aues vocat:q̃ nili fluentis inhabitãt. Orientalis ẽo occidẽtalisq̃ plaga parua quadrupedia ibices nominat:quibus z moris est in petris parere:qz neq̃ sciunt nisi in petris habitare. Que si quando etiã de altioꝝ cacuminibus ruunt/in suis se corpibus illesa suscipiunt. Caput ãp pe ruentes ferũt:cuius dum pria cornua opponũt/fit omne corpus a factura casus alieni. Ceruarum vero moris est inuentos serpentes extinguere:eorumq̃ membra more fibus dilaniare. Fertur autem: qz si quando flumina transeũt/capitum suorum onera dorsis precedẽtium superponunt:sibiq̃ inuicem succedentes laborem ponderis omino non sentiunt. Quid est ergo ꝙ beatus Job de partu ibicum ceruarumq̃ discutitur: nisi qz in ceruis vel ibicibus magistrorum spiritualium ꝑsona signatur? Ipi quippe velut ibices in petris parũt:qz in doctrina patrũ q̃ petre solidit̃are vocati sunt/ad cõuersionem animas gignunt. Ipi velut ibices nullius casus damna sentiunt:dũ in suis cornibus excipiũt:qz quicquid eis ruine temporalis accesserit/in testamentis sacre scripture se suscipiunt: t quasi cornuum exceptione saluant. De bis enim testamẽtis dictũ est. Lora sunt in manibus eius. Ad scripturaz ergo cõsolationẽ refugiũt/ dum aliqua tẽporalis casus iactura feriuntur. An nõ more ibicum huius mundi aduersitatibꝰ quasi in suis se cornibus cadens excipiebat Paulus cuz diceret: Quecũq̃ scripta sunt ad nostraz doctrinam scripta sunt:vt p patientiã z cõsolationẽ scripturaruz spem habeamus. Ipi etiã cerue vocati sunt:sicut per Hieremiã de doctoribꝰ gentes filios incaute deferentibus dicit. Cerua in agro peperit z dereliquit. Ipi more ceruarũ interemptis vitijs quasi extinctis serpẽtibus bibunt:z de ipsa extinctione vitioꝝ fontes vite acrius inardescunt. Uñ psalmista ait. Sicut cervus desiderat ad fontes aquaruz: ita desiderat ala mea ad te deus. Ipi etiã dum labentis huius temporalitatis momẽta quasi quedaz flumina transeũt:cõparãtes charitate onera sua sibi inuicez superponunt:qz cauta obseruatione custodiunt id qd scriptũ est. Inuicez onera/vestra portate: t sic adimplebitis legez xpi. Quia vero post aduentum dũi spirituales magistri p mundum sparsi sunt:qui auditoꝝ animas in conuersatione, predicãdo potuissent:t quia boc idez tempus incarnationis domini antepropbetarum voces cognitum nõ fuit:ꝙis futura ipsa incarnatio precognita omnibus electis fuit: bene beatus Job de tempore partus ibicum ceruarumq̃ discutit/ eiq̃ dicitur. ¶Nunquid nosti tẽ

Abac. 3.a

A

Rom. 15.a

Psal. 41.a

Bal. 6.a

parere

B

1. Tbi mo. 1.a

pus partus ibicū in petris:vel parturiētes ceruas obseruasti: Licū si dicat ei. Idcirco te egisse aliquid sublimiter credis:qz illud tē pue necdum puides/quo spūa leo magistri in mundū missi/p doctrinā antiquoz patrū filios generāt: iustisq; laborib⁹ animarū mihi lucra cōportant. Nā si illozuz fructū quasi ibicum.ceruariūq; ptus aspiceres/valde humiliter de tua virtute sentires. Magna quippe que agimus quasi minima ducimus: cum bec per fortiora exempla pensamus. Ex tūc apud deū crescit p meritū/cū apud nosmetipsos per humilitatē decrescunt. ¶ Ca. xvij.

Exemplū patientie

Z. regū 14.b.

Ossunt ꝯo ceruarū significatiōe doctores:appellatiōe autē ibicū qui alalia sunt minima audiores intelligi. In petris ꝯo ibices parit:qz ad exercēda sera opera crēpta patrū ꝓcedentiū fecūdant: et cū forasse pcepta sublimia audiūt z infirmitatis pprie cōsci ea se impiere posse diffidūt:maioz virā cōspiciant:atq; in eoz cōsiderata fortitudine bonoꝝ operū fetus ponāt. Ut cū pauca de multis loq̄r: quatenus studiosus lector multa in paucis intelligat:iste verboruz contumeliōs pressus:cū virtutē patientie seruare non sufficit:dauid factū ad memoriā reducit:quez cū semel tot pulsus. vigeret/z arma ad proceres vicisci cōtenderet:ait. Quid mihi z vobis filij sarue? Dimittite eū vt maledicat:dūs enim precepit ei vt malediceret dauid. Et quis est q̄ audeat dicere quare fecerit? Et paulopost. Dimittite eum vt maledicat iuxta preceptuz dominiisi forte respiciat dūs afflictionē meā:z reddat mihi bonū p maledictione hac hodierna. Quibus profecto verbis indicat:qz p ppetrato Bersabee scelere/exurgēte rem ꝯ se filiū fugiens: reduxit ad animū malū qd ppetrauit:z equanimiter pertulit qd audiuit:z contumelioſa verba nō tā conuicia q̄ adiutoria credidit/quibus se purgari/sibiq; misereri posse iudicauit. Tūc cū illata pulcia bene toleram⁹?:cū in secreto mētis ad mala ppetrata recurrim⁹? Leue q̄ppe videbit q̄ iniuria percutimur:dū in actione nra cōspicimus:qz pe⁹ est qd meremur:sicq; fit vt ꝓtumelijs gra magis q̄ ira debeat:ꝑrum interuentu deo iudice pena grauior declinari posse confidituꝛ.

¶ Capitulum.xvij.

Ecce alius dū mutuus succeſſib⁹ pficit lenocinante cordis tenta ri se luxurie stimulis sentit: sed si ioseph factum ad memoriam reuocat:in arce se castitatis seruat. Qui dū sibi a domia cōspiceret pudicitie damna suaderi ait. Ecce dūs meus omnibus mihi tradit ignorat quid habeat in domo sua:nec quicq̄ est qd nō i mea sit potestate/vel nō tradiderit mihi preter te que vxor eius es: quo ergo possum hoc malū facere z peccare in dūm meū? Quibus verbis ostenditur:quia bona que assecutus fuerat/repente memorie intulit:z malum quod se pulsabat cupiebat:z quia pcepte gratie meminit/vim culpe imminentis fregit. Cū enim voluptas lubrica tentat in prosperis:hec ipsa sunt prospera aculeo tentationis opponenda:vt eo erubescamus prana cōmittere/quo nos a dño meminimus gratuita bona percepisse:z illatam gram exteriorū numerū vertam⁹? in arma virtutū:vt sint ante oculos q̄ pcepim⁹?/z que nos allicuit subigamus. Qz enim voluptas ipsa ex ꝓsperitate nascitur:eiusdem ꝓsperitatis est cōsideratione feriēda: quatenus hostis noster vnde oritur inde moriatur. Considerandum quippe est:ne acceptum mun⁹ vertamus in vitium:ne per fauoꝝ mi

Exemplū cōstantie Bene. 9.b.

p

vite nos absoꝛbeat vorago nequitie. Iram nāq; contra nos supni iudicis inextinguibiliter accēdim⁹?: si cōtra benignitatem illius etiaz ex ipsa sua largitate pugnamus.

Exemplū sapientie

Dasi. 10.a.

Alius interne scientie dulcedinē querens:nec tū secreta eius cōtingere prevalens/danielis vitā ad imitandū conspicit/z desideratuz culmen scientie apprehendit. Ille quippe qui postmodum voce angelica pro cognitionis interne cōcupiscētia vir desideziorum ꝺr:prius in aula regia carnis in se desideria edomuisse memoratur:vt nil ex delectabilibus cibis attingeret/sed lautis ac melioꝛibus duriora arcq; asperiora cibaria preferret: vt duz sibi exteriozis cibi blandimenta subtraberet/ad interna pabuli delectamēta peruenireꝛ:z tanto auidius gustū sapientie intus acciperet/ꝺto saporem carnis pro cadez sapientia foris robustius repressisset. Si enim a carne hoc quod libet abscindimus: mox in spū qd delectat inuenimus. Intentione quippe anime si exteriꝛ euagatio clauditur interioꝛ successus aperitur. Nā quo extra se spargi ꝓpter disciplinam mens nō pōt: eo sup se tendere per profectum potest:qz z in altum crescere arboꝛ cogitur/que per ramos diffundi ꝓhibetur. Et cum riuos fontis obstruimus: fluenta surgere ad superiora procuramus. Igitur dum studiosi q̄q; sanctoꝝ vitam imitando conspiciunt:in petris ibices fetus ponunt. Hinc est q̄ auditores suos

Hebre. 12.a.

quasi ibices in petris parere Paulus admonebat:cum enumeratis malorum virtutibus diceret. Habēres tantam impositam nubem testium:deponentes omne pond⁹ z circunstans nos peccatum: per patientiam curramus ad propositum nobis certamen. Et rursum. Quoꝝm intuentes exitum conuersationis/imitamini fide.

Hebre. 13.b.

¶ Capitulum.xix.

Sed cum diuina precepta corde cōcipimus/non statim quasi tam solide cogitata parturimus. Vñ z dūs Job nō de partu ibicū/sed de ꝺpe partus inquiritur. Quodvidelicet ꝺps dum in nobismetipsis vix comprehendimus/multo magis in aliena mente nescim⁹?. Pr⁹ esse superni timoris semina vtero cordis suscepta per meditationem studij coangulant:vt maneāt postmodū stricta intentione cogitationis affixa. Dū ad discretionis rōnē tendūt/quasi in mēbroz distinctione formant. Debinc vsu perseuerātie cōfirmata/velut in soliditatez ossium veniūt:ad extremū vero pfecta auctoritate roborata quasi in partū pcedūt. Que incrementa diuinoꝝ seminū nullus in aliena mente cōsideraꝛ/nisi ipse q̄ creat. Nā etsi quēlibet tā vim supne concupiscētie cōcepisse ꝑrundā reꝝ attestatione cognoscim⁹?: qñ tū in partu erūpat ignoram⁹?. Sepe aut cōcepta mēte semina perueniꝛe ad perfectionem nequeūt:qz in oriēdo ꝺps part⁹ antecedūt. Et qz necdū plene in cogitatione formata ante humanos oculos pdeunt: velut abortiua moriuntur. Bona quippe adhuc tenera plerunq; humana ligua dū ea quasi fortia laudat extinguit. Tāto enim celeri⁹ occidūt/ꝺto ad fauoris notitiā intē pestiue ꝓrumpūt. Nonnunq̄ ꝺo imperfecta nostra cogitatio necdū roborata dum citius bolbus ostendit/resistentiū aduersitate dissipatur:z cum conat ante ꝺps videri qz sit/agitur vt non sit. Sancti autez viri qz cūcta q̄ bene cogitāt studēt vt occulte cōualescāt:z quasi pces suos fetus pri⁹ intra vteri mentis formāt:recte beatus Job de ꝑtus tempore discutitur:quod videlicet vnicuiq̄ñ sit congruū nisi a creatoꝛe nescitur. Qui dum penetrabilia cordis aspicit: qñ ad būnam notitiam bona nostra ꝓgruc

nascant apprehendit. Bñ itaq; dicit ¶ Nunquid nosti tempus partus tuicum in petris? Asi aperte dicat: vtrego qui ideirco electorum fetus viuaces facio: qz prescita in me prodnco. Bene aũ z expleto festu auditor subditur. ¶ Vel partu rientes ceruas obseruastu? Parturientes essi ceruas obseruare est illos labores patrum/qui spiritualis filios generant/cauta cõsideratione pensare. Bolenter quippe intuendũ est/q; dicit sermo tã vigilanter imprimit/vt dicat obseruasti: quia vtiq; ppaucos est pensare qn labor sit in predicationibus patrũ: q̃tis doloribus quasi q̃busdã contribus alas in fide z cõuersatione pturiũt: q̃ canta se obseruatiõe cõspiciunt: vt sint fortes in preceptis/ cõpatientes in infirmitatibus/in minis terribiles/ in exhortationibus blandi/in ostendẽdo magisterio humiles/in rep tpalis cõceptus dñantes/in tolerandis aduersitatibus rigidi: z tñ dñi vires suas sibi met nõ tribuũt ifirmi: q̃tus sit ei dolor de cadentib⁹: q̃tus sit de stantibus timor/q̃ feruore alia adipisci appetũt/ quo pauore alia aduersa cõseruãt. Qz igit ppaucos est ista pensare: dñ ei dr. ¶ Vel pturientes ceruas obseruasti? ¶ Capit. xx.

Dicur cervas dicerit z nõ cervorum

Nil vero obstat q̃ verba de⁹ de doctoribus facies: nõ ceruos sz ceruas eos spẽ designat: qz inimirũ illi vere doctores sunt: q̃ cum p rigorem disciplinę patres sunt: p pietatẽ viscera esse matres nouerũt. Qui labores sancte sceptiõis tolerãt: z pferẽdos deo filios intra vterũ charitatis portãt. In cẽda essi plenius matres laborãt: q̃ crescentẽ intra vterũ sceptionẽ longo mensũ tpe sustinẽt: quę ex vtero pcedẽtẽ nõ sine magnis doloribus deponũt. Bñ z hic apta psideratiõe subiungitur. ¶ Dinumerasti mẽses cõceptus earum. Sancti essi viri cum de profectu auditorũ cogitãt: quasi iam in vtero conceptionem portant. Sed cum nonnulla que dicenda sunt differunt: raptũ suis exhortationib⁹ tempus quer̃it: velut a partu quem fieri appetũt in mensũ plenitate distantur: z sepe dũ q̃dã q̃ sentiunt intẽpestiue dicere audientibus nolũt: in ipsa tarditate pferende inde fiue ad b q̃ suadenda sunt/seu ad illa q̃ fere panda consilio altiori firmant: et dũ cogitat vita filior: nec tñ ante tempus lingua filiis mẽtis ejicit: quasi iam pcepta sobolis intrayterum crescit: vt ad auditor notitiã tũc sua cordis ereat/ qñ plata viliter quasi per cõgruum partũ viuat. Et quia hec bones in magnorũ mente qñ vel qñ agant ignorant: deus vero ad retributionis gloriã non solum effectum considerat/sz etiã momenta cogitationũ signat: recte ad beatũ Job dr. Dinumerasti menses cõceptus earũ: subaudis vtrego qui in sanctis pdicatoribus non solum fructus exteriorũ operũ: sed ipas diutinas cogitationes numero/qui z ad retributionem seruor.

¶ Capitulum. xxij.

Dsunt per menses qz cõgesti dies sunt/etiã multiplicate virtutes intelligi. In mensibus quoq; luna renascitur: nilq; obstat/si per menses nouã regenerationis creatura signetur. De qua Paulus apostol⁹ dicit. In christo Jesu neq; circũcisio aliquid valet neq; preputium: sed noua creatura. Sancti igitur viri cum se ad predicandum parant: prius se interius virtutibus innouant: vt ad hoc quod loquendo docent/vitiendo concordent: prius sua interna considerant: atq; a cunctis se vitiorum sordibus emundant: cumtes summopere vt contra iram patientie luce resplendeant: contra carnis luxuriam etiam cordis mẽdicia fulgescant: contra torporem zelo cãdeant/contra confusos pres

cipitationis motus serena grauitate rutilent/contra superbiamque humilitate luceant: contra timorem radijs auctoritatis claresc.ir. Quia ergo tanta in se prius studia congerunt quasi in conceptu sancte predicationis mẽses virtutum fiunt. Quos mẽses dominus solus dinumerat: quia eadem bona in eorum cordibus nõ nisi qui dedit pensat. Et q̃ iuxta mensuram virtutum effectus etiam subsequi tur fructuum: recte subiungitur. ¶ Et scisti tempus partus earum? subaudis vt ego: qui dum in cogitatione virtutũ mẽses dinumero: quando hoc quod implere appetunt/parere valeant scio: q̃ nimirum dum cordis occulta conspicio/futurum forte effectũ operis/intus in pẽdere cogitationis penso. Sequitur. ¶ Incuruantur ad fetum z pariunt/z rugitus emittunt. Rugiũt quippe dũ per incurvationem suã in cõuersatione lucis auditor animas gignũt: quia ab eternis nos supplicijs remouere nisi flendo z dolendo non possunt. Predicatores enim sancti nunc in lachrymis seminãt/ vt sequerem postmodũ gaudio metant. Hunc quasi ceruę in dolore parẽt sunt: vt spirituali prole postmodũ fiant fecũdi. Ut enim vnum de multis loquar: video Paulũ quasi quãdam ceruam in partu suo magni doloris rugitus emittentem. Ait enim. Filioli mei quos iterum parturio: donec formetur christus in vobis: vellem esse apud vos modo z mutare vocem meam/qñ cõsumor in vobis. Ecce mutare vult vocem in partu suo: vt predicationis sermo in rugitum vertatur doloris. Vult mutare vocem: q̃z quo e iam predicando preparat/reformãdo genens iterum parturiebat. Qualẽ rugitum hec cerua pariens emittebat/quãdo eisdem post se reclamare cogebatur dicẽs. O insensati galathe quis vos fascinauit/z sic stulti estis: vt cum spiritu ceperitis/nunc carne consummamini? Vel certe currebat bene: quis vos impediuit veritati non obedire? Qualis in huius cerue partu rugitus fuit: que diu cõceptos filios cum tot difficultatibus peperit: z qñ partus ad malitie vterum redisse cognouit. Consideremus quid doloris habuerit: quid laboris/que z postq̃ potuit cõcepta edere/rursum compulsa est extincta suscitare.

¶ Capitulum. xxij.

Otandum vero summope est: q̃ iste cerue incuruanti vt pariãt: q̃ nimirũ si erecte starent/parere nõ valerent. Nisi essi pdicatores sancti ab illa immẽsitate contẽplationis interne quam capiũt ad infirmitatẽ nram diutius pdicatiõe qñ quãdã incurvatiõe decederẽt/nisq; vtiq; in fide filios pcrearẽt. Nobis q̃ppe pdesse nõ possent: si p̃sue altitudis erectõe pstarẽt. Bz videam⁹ ceruã sese vt piat incurvantẽ. Ego inquit nõ potui vobis loqui q̃si spiritalib⁹: sed q̃si carnalib⁹ tq̃ paulus i rpho lac vobis potũ dedi/nõ escã. Atq; mor eiusdẽ incurvationis causas exequit dicẽs. Nõdũ essi poteratis: sed nec adhuc quidẽ potestis. Bz hõc ceruã q̃ pper n se incurvata ẽ: quesso videam⁹ erectaz. Ait. Wapiaz loquar inter pfectos. Et rursum. Si ue mẽte excedim⁹ deo. Sive mẽte excedit deo: excessum eius nos olim non capimus. Ut ergo nos incurvet/incurvat ad nos. Unde illic apte subditur. Sive sobrij sum⁹ vobis. Si enim sancti viri ea nobis predicare vellent que capiunt cuz in supna ꝓtemplatione debriant: z nõ magis sciam suam quodã moderamine z sobrietate temperent/ adhuc angusto intelligentie sinu illa superni fontis fluenta quis caperet? Incurvate autem iste cerue alas celi vocati sunt: de quibus dicitur. Dominę inclina celos tuos

2. cor. 3. a.

1. Cor. 2. b. 2. cor. 5. c.

Job 1. d.

psal. 143. b

t descende: cum essi inclinantur celi descendit dñs: qz cum se in ꝓiectione sua sancti doctores attrahunt/diuinitatis noticiã nostris cordibus infundunt. Nequaq̃ ãppe ad nos dño descenderet: si ꝓdicatores eius in contemplationis eius rigore inflexibiles permanerent. Inclinant ergo celi vt descẽdat dñs: incuruant cerue vt nos l noua fidei luce nascamur. Iste incurnate cerue in canticis canticoꝝ sponse vbera sunt vocate: sicut scriptũ est. Melliora sunt vbera tua vino. Isti essi sunt vbera que in arca pectoris fita/lacte nos potant: qz ipsi arcanis summe contemplationis inherentes/subtili nos predicatione nutriũt. Ut igitur ab eterno genitu t dolore nos retrahant nunc incuruantur cerue/atq̃ in partu rugitus emittunt. Quia ꝺo ipsi qui sancta patrum ꝓdicatiõe nascũt: aliquãdo doctores suos patiendo ꝓsentiunt/vt eis adhuc in hac vita durantibus ipsi iã martyrio consumantur: apte sequitur.

Exa. 1.a

¶Separãtur filij earum t pergunt ad pastum: egrediuntur t non reuertuntur ad eas. Pastũ scriptura sacra illud viriditaq̃ eterne pabulũ vocat: vbi iam nũa refectio nullius defectus aridita te marcescit. De quo pastu p psalmistã ꝺr. Dñs regit me t nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Et rursum. Non aũt populꝰ eius t oues pascue eius. De quibꝰ nimirum pascuis veritas p semet ipsam dicit. Per me si quis introierit saluabit: t ingredietur t egredietur: t pascua inueniet. Pergũt ergo ad pastũ: qz de corporibus exeuntes illa pabula eterne viriditatis inueniunt. Egrediunt t nõ reuertuntur ad eas: qz in illa suscepti contẽplatione gaudioꝝ/iã nullatenus indigent verba audire doctrium. Egressi itaq̃ ad eas iam nõ redeunt: qz angustias vite presentis euadentes vltra a doctoribus predicationẽ vite accipere nõ

E

Psal. 22.a

Psal. 94.b

Joan. 10.b

requirũt. Tunc quippe impletur quod scriptũ est. Nõ docebit vltra vir proximum suum: t vir fratrem suum dicens. Cognosce dominum: omnes essi cognoscent me a minimo eorum vsq̃ ad maximum dicit dominus. Tunc impletur quod in euangelio veritas dicit. Paracletus de patre annunciabo vobis. Filius quippe de patre palam annunciat quia sicut superius diximus: per hoc qꝺ verbũ est ex natura nos diuinitatis illustrat. Verba ergo ꝺoctiũ docentium: quasi quoꝺã humane lingue riuulos non querunt: quãꝺo de ipso iam veritatis fonte debriantur. Igit postq̃ figurata icurnatione cernarum multa de magistroũ virtute narrata sunt: nunc ad eoꝝ vitam qui remote conuersationis secreta appetũt verba vertuntur: qui ꝛipsa vacandi otia qz diuino adiutorio / t non suis viribus assequuntur de eis a dño dr.

Ioan. 16.b

¶Capitulũ. xxiij.

Uis dimisit onagrum liberũ in solitudine: t vincula eiꝰ quis soluit: subaudis nisi ego. Onager essi qui in solitudine cõmorat non incõ grue vitã eoꝝ significat/ qui remoti a turbis secularibꝰ cõuersanꝫ. Qui apte etiã liber ꝺr: qz magnus est seruitꝰ secularium negotioꝝ/ꝺbꝰ mẽs vehemẽter atterit: ꝙuis i eis spõte desudet. Cuiꝰ seruitutis ꝺditiõe carere est in mũdo sam nil ꝓcipiscere. Quasi essi quoꝺã iugo seruitutis premũt ꝓspera dum appetunt/ꝓmũt aduersa dũ formidãtur. At si ꝙs semel a dñatiõe desideriorum tẽporaliũ colla mẽtis excusserit: quaꝺã iã etiã in hac vita libertate perfruitur/dum nullo desiderio pellicitatis afficitur: nullo aduersitatis terrore coartat. Hoc graue seruitutis iugum nonnullis visum secularium ceruicib⁹ impressuꝫ cum diceret. Venite ad me omnes qui laboratis t onerati

Pisa. 31.f

Onager.

Matth. 11.d

estis: t ego reficiã vos. Tollite iugũ meum sup vos: t discite a me qz mitis sum t humilis corde: t inuenietis requiem animabus vestris. Jugum meũ suaue est: onus meũ leue est. Asperũ ãppe iugum t dure sicut dirim⁹ seruitutis põdus est subesse tẽporalib⁹/ambire terrena retinere labentia/velle stare in nõ stãtibus/appetere qꝺ trãseũtia: sed cũ transeuntibus nolle transire. Dum essi cõtra votũ cuncta fugiunt que prius mentẽ ex desiderio adeptionis affixerant/ post ex pauore amissionis premũt. Liber ergo dimittitur: qui calcatis terrenis desideriis ab appetitiõe rerum tpaliũ securitate mẽtis eroneratꝫ.

Quõꝺ cuiꝰ vnius cuiusꝫ ꝙ solvunt.

¶Et vincula eius quis soluit? Subaudis nisi ego. Soluunt ergo vniuscuiusꝫ vincula: dum diuino adiutorio interna desideria carnaliũ retinacula dirumpunt. Luxessi ꝙa intentio ad cõuersiõnẽ vocat: se adhuc a hac intẽtione carnis infirmitas revocat/quasi quibusdã vinculis aĩa ligata prepeditur. Multos essi sepe videmus vitã quidẽ sancte cõuersatiõis appetere: ꝫs nec hãc assequi valeãt/mõ irruentes casus/mõ futura aduersa formidare. Qui icerta mala duz quasi cauti ꝓspiciũt: in petrũ suorum vinculis incauti retinentur.

Quõ olavin cuiusli ketur.

Multa essi ante oculos ponunt: q̃ si eis in cõuersiõe eueniãt/subsistere se non posse formidãt. De quibꝰ bene Salomõ ait. Iter pigroꝝ ꝙsi sepes spinarũ. Nã cũ vitã dei appetunt: cogvelut spine obstãtiũ sepiũ formidinũ suarũ opposite suspitiones pungũt: qõ qz electos ꝓpedire non solet: bene illic secutus adiũgit. Via iustoꝝ absq̃ offendiculo. Justi ãppe in ꝓuersiõe sua qõlibet eis aduersitatis obtiuuerit nõ impingũt/qz tpalis aduersitatis obstacula eterne spei t interne cõtẽplatiõis saltu trancẽdũt. Soluit itaq̃ deus onagri vincula: quando ab electi vniuscuiusꝫ animo iniquarũ cogitationũ nodos rũpit: et

Prov. 15.c.d

Ibidẽ.

Soluꝺo vincula.

propitius dissipat omne qõ illectã mentẽ ligabat. Sequitur. ¶Cui dedi in solitudine domum t tabernacula eius in terra salsuginis. Hoc loco solitudinem debemus intelligere solitudinem corporis an solitudinem cordis? Sed quid prodest solitudo corporis: si solitudo defuerit cordis? Qui essi corpore remotus vivit: sed tumultibus cõuersationis humane terrenorum desideriorum cogitatione se inserit: non est in solitudine. Si vero premat̃ aliquis corporaliter popularibus turbis: t tamen nullos curarum secularium tumultꝰ in corde patiat: nõ est i vbe. Itaq̃ bene cõuersantibꝰ primũ solitudo mentis tribuitur: vt exurgentem intrinsecus strepitũ terrenoꝝ desideriorum premãt: t ebullientes ad infima curas cordis per superni gratiã restrigãt amoris: omnesq̃ motus importune se offerentiũ leuiũ cogitationũ: quasi quasdã circũuolantes muscas ab oculis mentis abigant manu granitatis: t quosdam sibi cum dño intra se secretũ querant: vbi cum illo exteriori cessante strepitu: per interna desideria silenter loquantur.

¶Capitulum. xxiiij.

A Apoc. 8.a

Deo hoc secreto cordis a lias dictũ est. Factũ est silentiũ in celo quasi dimidia hora. Celũ ãppe ecclia vocat electorũ: q̃ ad eterna sublimia duz p subleuationẽ ꝓtẽplationis intendit: surgẽtes ab imis cogitationuꝝ tumultꝰ premit: atq̃ intra se deo quoddam silentium facit. Quod quidem filicite non potest esse perfectum: factũ tñ media hora dicit. Nolẽti ãppe animo cogitationũ tumultuosi se strepitus ingerunt: etiaꝫ sublimibus mẽtis intendentem: rursum ad respiciẽda terrena cordis oculum violenter trahũt. Unde scriptũ est. Corꝰ quod corrumpitur aggravat animã: t deprimit terrena inhabitã-

Qꝺ dificile tr̃a quilli-tatem mẽtis obtine re.

Wah. 9.d

tio sensuz multa cogitantē. Bene ergo factū hec silentiū nō integra sed dimidia hora describit: qz hec cōtēplatio nequaq̄ plicit q̄uis ardenter inchoet. Dō etiā per Ezechielem ppbetā congruenter expremit: qui pmensura ciuitatis i nō tepdite/in manu viri calamū sex cubitoz z palmo se vidisse testatur In monte quippe electoz ecclesia sita est: qz fundata in infimis desiderijs nō est. Quid aūt p cubituz nisi operatio: quid p senariū nūerum nisi pfectio operationis ostēdit? Quia z sexto die cuncta opera dñs cxpleſſe memorat. Quid ergo sup ser cubitos palmus insinuat/ nisi cōtemplationis vim q̄ iā initia eterne z septime hereis demonstrat? Qz cū eternozum contēplatio hic minime pficitur: mensura septimi cubiti nō explet. Electoū itaq̄ ecclia qz cuncta q̄ operanda sunt perficit: in sex cubitis sese in monte posita ciuitas ertēdit. Quia vero hic adhuc sola initia contemplationis attingimus/si nō ab exteriozis cure oppressione cessemus. Nequaq̄ nosmetipsos intuemur/vt sciamus aliud in nobis esse rationale quod regit: aliū animale quod regitur/ nisi ad secretū hums silentij recurrētes/ab omni exterius perturbatiōe sopiamur. Quod silentium nostrum bene etiā Ada dormiēs figurauit/de cuius mox latere mulier pcessit: qz quisquis ad interiora intelligenda rapitur/a rebus visibilib? oculos claudit: z tunc in semetipso vel que precesse viriliter debeant/vel q̄ subesse possunt infirma distinguit vt aliud in illo sit quod regere valeat tanq̄ vir/aliud tanq̄ femina q̄ regatur. In hoc itaq̄ silētio cozdis dum p contemplationem intenus vigilamus/exterius quasi obdormiscimus. Quia ergo remoti viri/id est a desideriis carnalib? alie

Bene. 2.d.

ni hoc silentium mentis inhabitant: huic onagro dñs in solitudine domum dedit: vt a turba desidiozq̄ temporaliū nō ḡmak. Sequit

¶Capitulum.xxv.

T tabernacula eī in terra salsuginis. Salsugo accendere sitim solet. Et qz sancti viri q̄diu in huius vite taberna culis degunt: ad supnam patriam desiderij sui quotidianis estibus accendunk: in terra salsuginis tabernacula habere perhibent: incessanter q̄ppe accendunk vt sitiāt: sitiūt/vt saties: sicut scriptū est. Beati qui esuriunt z sitiunt iustitiā: qm̄ ipsi saturabunt. Sequit. ¶Contemnit multitudinem ciuitatis. Multitudinem ciuitatis cōtemnere est hūane cōuersationis prava studia deuitare vt iam nō libeat terrenoz bonum qui p abundātia iniquitatis multi sunt p̄itos mores imitari. Luz paucis nāq̄ ingredi angustū portā desiderāt: z nō cū multis lata trita nera ingredi appetūt/q̄ ad interitū ducūt. Soleter quippe a quo z ad quid sunt creati pspiciūt: z erecta cōsideratiōe accepte imaginis sequi vulgi multitudinē dedignatur. Vñ z sponsi voce spōse in canticis canticoz dr. Nisi cognoueris te o pulchra inter mulieres: egredere z abi post vestigia gregum/z pasce hedos tuos. Semetipsam nāq̄ ea q̄ est pulchra iter mulieres cognoscit: qñ electa queq̄ anima etiam inter peccātes posita: qz ad auctoris sui imaginem ac similitudinē fit condita meminit: z iuxta pcepte similitudinis ordinez incedit. Que si se nō cognoscit/ egredit: qz a secreto sui cordis expulsa/ in exteriozib? concupiscētijs dissipat. Egressa vero abit post vestigia gregū: qz sua interna deserēs ad latas vez viam ducit: sequit exempla populoz: nec iā agnos/sed hedos pascit: qz nō innocuas cogitationes

Lxxiij

inertio: sed nutrire prauos motus carnis intēdit. Qz ergo electus q̄s q̄ac cōtinens abire post gregū vestigia despicit: dicetur recte. Contemnit multitudinē ciuitatis. Ubi z aptē subiungit. ¶Clamozē exactoris non audit. Quid intelligi exactor alius nisi diabol? pōt: qui semel i paradiso homini male persuasiōis nūmi cōtulit: z quotidie ab eo hui? debiti exigere reatū q̄rit? Hui? exactoris sermo est male suggestionis inchoatio. Hui? exactoris clamor est iam nō lenis sed violenta tētatio. Hic exactor loquit: cū leniter suggerit. Hic exactor clamat. Cū fortiter tentat. Clamozez ergo exactoris non audire est/violentis tentationū motibus minime consentire. Audiret enī si ea q̄ suggesserit faceret. Sed cū puer se agere despicit/recte dicitur: clamozem exactoris non audit.

Exactor & ctoris diabolus.

Hic loquitur Diccla mat.

¶Capitulum.xxvj.

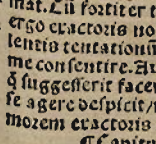

Nnulli vero hoc loco p exactorem intelligi ventre volūt Ipse nāq̄ a nobis quoddā debitū exigit: quia quotidianum fructū sibi bumani laboris impendi etiam p natura querit. Abstinentes igitur viri/qui hoc loco onagri vocabulo figurant/dum violenta gule desideria reprimunt/quasi clamantis exactoris verba contēnunt. Sed cū cōtinenti viro cōtra immunerauit multa virtutū certamina submittant: cur sibi exactoris clamore contēpto: de solo hic ventre dicitur q̄ eius impetū impulsumq̄ refringat/nisi q̄ nullus palmā spūalis certaminis apprehendit: qui nō in semetipso prius afflictū ventris cōcupiscentiā carnis incētius deuicerit? Neq̄ enī ad conflictū spūalis agonis assurgit: si nō pri? intra nosmetipsos hostis posit? gule vez appetitus edomat: qz si nō ea q̄ nobis sunt vicinioza pternum? nimirū inanniter ad ea que lōgi? sunt

Exactor & venter dicit.

impugnāda transimus. Incassum nāq̄ cōtra exteriozes inimicos in campo bellum geritur: si intra ipsa vibis menia ciuis insidians babetur. Mens quoq̄ ipsa certātis sub graui pfusiōis dedecozeā spiritualis certaminis congressione repellitur: qñ infirma in carnis prelio gule gladijs confossa superat. Nazarei se parnis pterni conspicit: cōfligere maiorib? erubescit. Nonulli vero ordinē certaminis ignorantes edomare gulā negligūt: z iā ad spūalia bella cēsurgūt. Qui aliqñ multa etiam que magne fortitudinis sint faciūt: sed dominante gule vitio/ p carnis illecebrā omne qđ fortiter egerint pdūt: z dū vēter nō restringit/ per carnis cōcupiscentiā simul cuncte virtutes obruuntur. Vñ z Nabusardā vincēte scribit. Princeps cocoz destruxit muros bierlm. Quid cñ p muros bierusalem significans scriptura exprimit nisi vtutes anime / que ad pacis visionem tendit? Aut q̄s cocoz princeps nisi venter accipitur: cui diligentissima a cocūtib? cura seruit? Muros igitur bierusalem princeps cocoz destruit: qz virtutes anime dū non restringuntur venter perdit. Hinc est q̄ Paulus contra bierusalem menis decertāti vires cocotum principi subtrahebat cum diceret. Castigo corpus meum z seruituti subijcio: ne forte alijs predicans ipse reprob? efficiar. Hinc etiam premisit dicens. Sic curro nō quasi incertum: sic pugno nō quasi aerem verberans. Quia cum carnem restringimus: ipsis abstinēcie nostre ictibus nō aerem/sed immūdos spiritus verberam?: z cū boc quod est extra nos subijcimus / extrapositis aduersarijs pugnas dam?. Hinc est q̄ rex babylonis succēdi fornacē iubet/ naptē/stuppe/picī z maleoli mini strari congerieq̄ precipit: sed tamē abstinentes pueros bocigne minime p̄sumit: quia antiquus hostis/ licet innumeras ciborum concu

Bene. 1.d.

Castig. 1.

Ibidē.

Dan. 3. c.

piscentias nostris obtutibus opponat/quib⁹ libidinis ignis crescat: bonis tamē mentibus superet spiritus gratia infibilat: vt a carnalis concupiscentie estibus illese p duremt: vt etsi vsq; ad tentationē cordis flamma ardeat/vsq; ad consensum tamen tentatio non eruat.

¶Capitulum .xxvij.

B Butaz quinq; modis tēptare.

Sendum ꝓterea est qz nos quinq; modis gule vitium tentat. Aliquando namq; indigentie tēpora ꝓuenit: aliq; vero tempus non ꝓuenit/sed cibos lautiores queritaliq; ꝙlibet fumenda preparari accuratius expetit: aliq; aūt qualitati ciboz z temporī congruit:sed in ipsa ꝑtitate sumēdi mensurā moderate refectionis excedit. Nonnunq; vero tabie ctus est/qz desideratz tñ ipso estu immensi desiderij deteri⁹ peccat.

Jonathas.

Moztis quippe sententiā patris ozē Jonathas meruit:quia in gustu mellis constitutum edendi ꝓs anteceſſit. Et er egypto ppō eductus in beremo occubuit:qz despecto manna cibos carnium petijt quos lautiozes putauit. Et prima filiozum beliculpa suborta est/ꝙ er eoz voto sacerdotis puer non antiquo more coctas vellet de sacrificio carnes accipere/sz crudas

Ezech. 16.f.

quereret quas accurati⁹ exhiberet. Et cum ad hierusalem dicitur Hec fuit iniquitas sodome sozoris tue/superbia/saturitas panis/et abundantia aque: aperte ostendit ꝙ idcirco salutem perdidit:qz cuz superbie vitio mensuram moderate refectiōis excessit. Et primogenitozum gloriam esau amisit:quia magno estu desiderij vilem cibum id est lenticulam concupiuit:quaz dum vendendis etiam primogenitis pretulit/quo in illam appetitu anbelaret indicauit. Necq; enim cibus:sed appetitus in vitio est. Unde lautiozes cibos plerunq; sine culpa sumimus/z abiectiores non sine reatu conscientie degustamus,

Esau.

Hic quippe quem diximus Esau primatum per lenticulā perdidit: z Helias in beremo virtutem spiritus carnes edendo seruauit. Unde z antiquus hostis quia non cibum sed cibi cōcupiscentiam esse causam damnationis intelligit:z primum sibi hominem nō carne/sed pomo subdidit: et secundum non carne/sed pane tentauit. Hinc est ꝙ plerunq; culpa committitur:cū cum abiecta z vilia sumūtur. Necq; essi adam solus vt a vetito se pomo suspenderet preceptuz prohibitionis accepit. Nam cum alimenta quidam saluti nostre contraria indicat/ab his nos quasi per sententiam vetat. Et cum concupiscentes noxia attingimus : profecto quid aliud ꝙ vetita degustamus? Ea itaq; sumenda sunt que nature necessitas queritz non que edēdi libido suggerit. Sed magn⁹ discretionis labor est hunc exactorz z aliquid impendere:z aliquid denegare:z non dando gulam restringere/z dando naturam nutrire. Que forasse discretio subsistere cū dicitur. Clamorē exactoris non audit. Sermo. nāq; hums exactoris est necessaria postulatio nature. Clamor vero eius est mensurā necessitatis transiens appetitus gule. Hic itaq; onager exactoris huius sermonem audit/clamorem nō audit:qz discretus vir ac cōtinēs/ et vsq; ad temperandam necessitatē ventrem reficit/z a voluptate restringit.

Sermo el clamor exactoris.

¶Capitulum.xxviij.

Sendum ꝙ est:qz sic voluptas sub necessitate se palliat/vt vix ex pfectus quisq; discernat. Nā dum solui debitum necessitas petit : voluptas expleri desiderij suppetit: z tanto gula securius in precepo rapit/ꝙ to sub honesto nōie necessitatis erplendese contegit. Sepe autez in ipsa edendi via furtiue adiuncta voluptas subsequitur : nonnunq; vero impudenter libera etiaz ꝑtre conat.

Boctri hui.

Uolu⁹ptas sub necessitatis specie pal liatio.

conatur. Facile aūt est ꝺ eprehēdere:cum voluptas eius necessitatē ꝓuenit:sed valdē est difficile discernere/cū in ipso esu necessario se occulta subiūgit. Nā qz ꝓuntez nature appetitū sequit:quasi a tergo venies tardius videt. Eo esti tē ꝑte quo necessitati debitū soluit: qz ꝓ esum voluptas necessitati miscetur/ꝺd necessitas petat:z ꝺd (sicut dictum est)voluptas suppetat ignorat. Sepe ꝙ discernimus:z qz vtraq; ꝑ experientiā sibi cōmunem nouim⁹:in hoc qd extra metas rapiūt:libetvt sciēdo fallamur z dū sibi mēs er necessitate blandi tur:er voluptate decipitur. Scripti q̄ppe est. Carnis curā ne feceritis in desideriis. Que igitur fieri in desiderio ꝓhibetur:in necessitate ꝺceditur. Sed sepe dū incaute necessitati ꝓdescendim⁹/ꝺsiderijs ꝺseruimus. Nonnunq; ꝙ dū desideriis immoderatius obtiare nitimur/necessitatis miserias augemus. Sic essi necesse est vt arteriosa restringatur:etiā ab exercitatione bo ni opis eneruatur: vt ad orationem quoq; vel ꝓdicationem nō sufficiat/dū incentiua vitiozū in se funditus suffocare festinat. Adiutorem q̄ppe habemus intentionis interne huc bolem quē exterius gestamus:z ipsi insunt motus lasciuie/ipsi effect⁹ suppetūt operationis bone. Sepe vero dum in illo bostem insequmur:etiam cuem quem diligimus trucidam⁹: t sepe dū quasi cōcisa parcim⁹:ad pellum bostem nutrimus. Et sic nāq; alimentis vites supdūt: quibus nutrite virtutes viuūt. Et cū virtus alitur:plerunq; vires vitiōs augem⁹. Cum vero immensa cupidentia vitiozum vires extenuat: etiam virtus deficiens anbelat. Unde necesse est vt interior homo noster equus quidem arbiter ꝓsidcat inter se z eum quem exteri⁹ gestat: quatenus ei homo suus exterioz t semper ad debitum ministerium seruire sufficiat: z nunq; superbe libera cervice contradicat:nec moueat si quid suggerendo submurmurat/dūmodo cum semper supposita calce dominationis premat. Necq; fit vt dū repressa vitia reniti quidem nobis patmur:z tamen bec nobis cum cōgredi ex equo ꝓhibemus/ne vitia cōtra virtutem pugaleit:nec rursum virtus cum vitioz omnimoda extinctione succumbat. Qz in ea re sola elatio funditus extinguit: qz ꝙ uis victorie seruat/ad edomandam tamen cogitationum supbiā cōtinua nobis pugna seruat. Unde dū bic qz vnusq;sq; vir continens/z debite necessitati cōgruit:z violēte voluptati cōtradicit/voce dūica oz. Clamorē exactoris non audit.

Quia aūt discretus vir eo ad intelligēda supiora se elevat/quo in se carnis incētiua castigat:recte postcontēptum exactoris clamorē subditur. ¶Circūspicit montes pascue sue. Montes pascue sunt altecontemplationes interne refectionis. Sancti essi viri ꝙtomagis se exterius despiciendo deijciunt:tanto amplius reuelationum cōtemplatione pascuntur. Unde scriptum est. Ascensus in corde eius disposuit in conualle lachrymarum: qz quos exterius in fletu continet cōuallis humilitatis/eos interius subleuat ascensus contēplatiōis.

Montes pascue.

¶Capitulum.xxix.

Ontes etiā pascue sūt sublimes virtutes angelozum. Que idcirco hic nos ministrando tadiuuando reficiūt:qz illic interno contemplationis rore pinguescunt. Que quia largiente deo in omni nos certamine protegunt:recte circumspici dicuntur. Undich enim nobis adesse circumspicimus/quozum defensione contra aduersarios et omni latere munimur. Possunt ad-

D

Psal. 103.c

bue mōtes pascue accipī alte sententie scripture sacre: de q̄bus per psalmistā dr. ¶Mōtes excelsi cervus qz ibi qui iam dare cēplatiōis saltus nouerūt/altos sentētiarū diuinarū vertices quasi cacumina mōtium ascēdūt. Ad que pfecto cacumina qz infirmi puenire nō valēt recte illic subditur. Petra refugiū erinachis: qrvez invalidos nō sublimiter intelligētia eterect/sed sola in christo fides humiliter cōtinet. Sequitur. ¶Virentia quecq̄ perquirit. Virētia q̄ppe sunt ofa q̄ tēporaliter cōdita vēturo fine a lo cunditate vite pfentis quasi estiuo sole siccant. Virētia aūt sunt vocata/q̄ nulla tpalitate marcescunt. Huic ergo onagro virētia pquirere est/sancto vnicuiq̄ viro despectis rebus transitoriis in eternaz mansura desiderare. Lūcta ḡo hec q̄de onagro dicta sunt: intelligi etiā aliter possunt. Que repetito superiori versu exponimus: vt lectoris iudicio qd eligendum crediderit relinquamus. Igit postq̄ predicatoris dispensatio sub cervarū ōrdine descripta est: vt ostēderet p quē hec eadē virtus p̄dicatiōis datur: ideo cōmemoratio de dñica incarnatione subnectitur vt dicatur.

¶Quis dimisit onagrū liberū? Nec indignū quis iudicet per tale animal incarnatū dñm posse figurari: dū cōstet omnibus qz p significationē quandā in scriptura sacra vermis/scarabeus ponat: sicut scriptū est. Ego aūt sum vermis z nō homo. Et sicut apud serpentinā interpretes p pphetam dr. Scarabeus de ligno clamauit. Cū ergo nomīatis rebus nam abiectis z vitiosis figurat: quid de illo cōtumelioso dr: de quo cōstat qd pphe nisi dicat. Vocat eternaq̄ sed pper innocētiā. Vocatur leo: sed pper potentiā. Et licet etiā serpenti cōparatur: sed pper sapiētiaz Atq̄ ideo p hec ofa dicī figuraliter pōt: qz de his ofibus credi aliquid essentialiter non pōt. Si est vnuz

Psal. 21.b

E Deuteronomio no minibus appellari

bonum quodlibet essentialiter est: alterum iaz dici non posset. Nam si agnus pphe diceretur: ideo iam vocari non poterat. Si leo pphe diceretur: serpens signari non posset. Sed hec in illo ofa dicūt tanto lata? in figura q̄to lōgi? ab essentia. Potest ergo onager incarnatum dñm designare. Si greste q̄ppe animal est onager. Et qz incarnatus dñs gentilitati magis q̄ iudee profuit: animale corpus assumens/quasi non in domuz sed potius in agrum venit. De quo agro gentilitatis per psalmistam dicit. Species agri mecum est. Incarnatus itaq̄ dñs qui i forma dei equalis est patri: forma serui minor est patre qua minor est etiam scipso.

Psal. 49.b

¶Capitulum.xxx.

Decatur ergo a patre ō filio ōm formaz serui. Quis dimisit onagrum liberū/z vincula eius q̄s soluit? Dis q̄ppe q̄ peccat seruus est peccati. Et qz incarnat⁹ dñs particeps factus nostre nature/nō culpe: liber dimissus dr: qz sub peccati dñio nō tenetur. De quo alt scriptū est. Factus est inter mortuos liber. Inter mortuos liber dimissus dr: qz naturam nostram suscipiens/iniquitatis ingo nullo modo tenet. Quem q̄ulis macula culpe nfe nō attigit: passio tamen nostre mortalitatis attrīpit. Under postq̄ liber dimissus dicitur: recte de illo adiungit. ¶Et vincula eius quis solvit? Vincula eius quippe tunc soluta sunt cum infirmitates passionis illius in resurrectionis sunt gloriā commutate. Quasi quedā vincula dñs habuit/ea que nos nequitie meritо patimur: nostre mortalitatis infirma quibus z vsq̄ ad mortē spōte ligari se voluit: z que per resurrectionem mirabiliter solvit. Esurire enim/sitire/lassescere/tenere/flagellari/crucifigi: nostre mortalitatis vinculum fuit. Sed cū cepte ea morte velum templi rumperet/

Psal. 87.a

scinderentur petre/monumenta panderentur/inferna claustra patescerent: quid aliud tot argumentis tante virtutis ostenditur: nisi q̄ illa infirmitatis vincula solue dantur: vt is qui ad suscipiendam serui formaz venerat/in ipsa serui forma ab inferni vinculis absolutus/ad celuz etiam cum membris liber rediret. De quibus eius vinculis Petrus attestatur/dicens. Quem deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta q̄ impossibile erat illum teneri ab eo. Et qz post mortem suaz atq̄ resurrectionem ad gfam fidei gētilitatē vocare dignatus est: postq̄ dicta sunt soluta eius vincula apte subiūgitur. ¶Cui dedi in solitudine domū z tabernacula eius in terra salsuginis. In gentilitate esti in qua patriarcha non fuit/pphēta non fuit: ad intelligendum deum qui ratione vteretur homo pene non fuit. De hac solitudine per Esaiaz dr. Letabitur desertus inuia: z exultabit solitudo: z florebit q̄si lilium. Et rursum de ecclia dr. Ponet desertū eius quasi delicias: z solitudinez eius quasi hortū dñi. Terra vo salsuginis hec eadem solitudo repetita est: q̄ profecto vera dei sapientiam cognosceret: salsuginē ptulerat: qz nulla viriditatē boni intellectus pferēs/puersa sapiebat. Domū ergo in solitudine: z tabernaculum in terra salsuginis accepit: qz incarnatus p hoibus deus/dereliqua iudea gētilitatis corda possedit. Unde ei patris voce p pphetaz dr. Postula a me z dabo tibi gētes hereditatē tuā: z possessionē tuā terminos terre. Quia iuxta hoc quod deus est cū patre dat omnia: iuxta hoc vo q̄ homo est a patre accipit ofa: sicut scriptū est. Potestatē dedit ei z iudiciū facere: qz filius hominis est. Et rursum scriptum est. Sciens qz omnia dedit ei pater in manus. Vel sicut ipse dicit. Omne q̄d dat mihi pater ad me veniet. Jā vero si queritur quid inter domuz

1. Pet. 2.b

Esaie 51.a

Esaie 51.a

Psal. 2.b

Jo. 5.c

Jo. 17.a

Jo. 6.d

ac tabernaculum distet: domus inhabitatione est: tabernaculū in itinere. Lozda itaq̄ gentilitū ḡsi quedam tabernacula habuit veniēdo sed ea per institiā firmans domū fecit habitando: z qz corsi vitaz ad quos venerat imitari despexit/recreare dr. ¶Contemnit multitudinem ciuitatis: id est mores despicit humane cōuersationis. Domo q̄ppe inter boues factus vsum tenere bouis noluit. Idcircoq̄ inter nos homo factus est: vt nō solum nos sanguine fuso redimeret sed etiam ostenso exemplo cōmutaret. In conuersatione igitur nostra z veniendo alia inuenit: z viuendo alia docuit. Detestabant essi omnes superba adaz stirpe prognati: pspera vite pfentis appetere/z aduersa deuitare: opprobria fugere/gloriam sequi. Venit inter eos dominus incarnatus aduersa appetens/prospera spernens/opprobria amplectens: gloriā fugiens. Nam cum iudei illum regem sibi constituere voluissent/fieri rex refugit. Cum vero eum interficere molirentur: sponte ad crucis patibulum venit. Fugit ergo quod omnes appetūt: appetit quod omnes fugiunt. Sed cū cum fugit quod omnes appetunt: appetit quod omnes fugiūt/fecit quod omnes mirarentur: vt z mortuus ipse resurgeret: z morte sua alios de morte resuscitaret.

pphe in Judea fuerunt

¶Capitulū.xxxj.

Due q̄ppe vite sunt hominis in corpore cōsistentis: vna ante mortem: alia post resurrectionem. Quarum vnā omnes agendo nouerant/alteram nesciebant: z dum humanum genus soli huic quam noverat intendebat. Venit per carnez dominus: z dum suscepit vnam alteram demonstrauit. Duz hanc nobis cognitam suscepit/illam que nobis est incognita ostendit. Ad oriendo quippe vitam exercuit qui

Due homis vite.

tenemus/resurgendo aperuit quā querimus: exemplo suo nos docēs quod hec vita quam ante mortem ducimus/non propter se amanda sit sed propter alteram toleranda. Qz ergo nous conuersatione vsus interē hominis: motes babylonie secutus non est: bene de eo scriptuz est. Contemnit multitudinez ciuitatis. Vel certe ꝙ multos per spaciosam viam vagantes deseruit: et per angustam gradientes paucos elegit. Multitudinē namq; ciuitatis contēnere est humani generis partem que latā viam ingreditur: que r ꝑ abundantia iniquitatis multa est a regni sui sorte reproba re. Sequit. ꝯClamorem exactoris non audit. Sicut supra dictū est: quis hoc loco exactor accipi nisi diabolus potest: qui male suadendo spem contulit immortalitatis: sed decipiendo exegit tributū mortis: qui suadendo intulit culpam/ seuiendo exegit penaz? huius exactoris sermo est ante mortē hominis astuta psuasio. Clamor eius est violenta raz rapina post mortē. Quos essi ante mortē latenter intercipit bos ad supplicij sui consortiū post mortez violenter rapit. Sed qz ad mortē veniens dñs huius exactoris violentos impetus non expauit/sicut ipse air. Venit et princeps huius mundi/r in me non habet quicq̄. Bene dr. Clamorem exactoris non audit. Venit quippe ad eū exactor humani generis: qz illū hominem vidit. Sed quem infirmitate despectū hostem credidit: virtute super hominē sensit. Hui? ui mirum exactoris typum Zabā tenuit: qñ cum furore veniens sua apud Jacob idola requisiuit. Zabā quippe interpretat dealbatio. Dealbatio aūt nō inconuenienter diabolus accipit: qui cum sit tenebrosus ex merito/transfigurat se velut angelū lucis. Huic seruiuit Jacob: id est ex parte reproboz iudaicus populus: cuius ex carne incarnatus dñs venit. Pōt etiam ꝙ Laban mundus hic exprimi: qui cuz furore Jacob psequitur: qz electos quosq; qui redēptoris nostri membra sunt persequendo exprimere conatur. Huius filiā. i. sine mundi sine diaboli Jacob abstulit: cuz sibi Christus ecclesiā ex gentilitate cōiunxit. Quā r de domo patris abstrahit: qz ei per ppbetā dr. Obliuiscere populū tuum r domū patris tui. Quid vero in idolis nisi auaricia designatur? Unde per Paulum dicit. Et auaricia que est idolorum seruitus. Laban ergo veniēs apud Jacob idolū non inuenit: qz ostēdemptore nostro vestigia concupiscentie terrene non repperit. Sed que Jacob non habuit: ea rachel fedendo cooperuit. Per rachel quippe r ouis dicitur ecclesia figurat. Sedere autem est humilitatez penitentie appetere: sicut scriptū est. Surgite postq̄ sederitis. Rachel ergo idola sedendo operuit: qz sancta ecclesia christū sequens/ terrene concupiscentie vitia penitēdo tegit. De hac coopertiōe virtutū per psalmistā dr. Beati quorum remisse sunt iniq̄tates: r quorū tecta sunt peccata. Nos igit rachel illa figuraūt: qui idola sedēdo premimus/ & culpas auaricie penitendo dānamus. Que vtiq; auaricia illis non solet euenire qui in via dominī viriliter currūt/quibus dicitur. Viriliter agite r confortet cor vestrū. Sed bis maxime/qui quasi effeminato gressu gradientes per blandimenta seculi resoluuntur. Unde r illic eiusdē Rachelis bec ꝙba sūt. Jurta ꝓsuetudinē femināru nūc accidit mihi. Apud Jacob ergo idola labā nō reppit: qz exactor ille dus quid i redēptore nostro reprehenderet non inuenit: de quo exactore redemptori nostro gentilitatem ab eius dominio liberanti dicitur per propheram. Jugum eniz oneris eius r virgam humeri eius: ꝙ sceptrum exactoris eius superasti: sicut in die madian. Eripiens quippe gentilitatē dñs superauit iugum oneris eius/ cuz eam aduētu suo ab illa demoniace tyrannidis seruitute liberauit. Supauit virgā humeri eius: cum percussionem illius q̄ ex puerso ope grauiter deprimebat/ab humano genere redemptor cōpescuit. Supauit sceptrum exactoris eius: cū regnū eiusdē diaboli qui ꝙ pestifera ppetratiōe vitioz exigere ꝓsueuerat debita tributa penarū/de fideliuz corde destruxit.

¶Capitulum. xxxij.

Sed quō hec acta sunt audiamus. Mubificū est itico sicut i die madiā. Nō abre arbitror si hoc madianitay bellum qō in cōpatione aduent⁹ dñici a ꝓpbeta vigiliter illatū est/ aliquanto latius disseram⁹. In libro quippe Judicū gedeō cōtra madianitas dimicasse describitur. In cū exercitus multitudinem ad bella ꝓduceret: diuina illi admonitiōe ꝓceptū est/ vt ad fluuiū veniēs oēs quos fleris genib⁹ aquas bauire cōspiceres: a bellor cōflictu remoueret. Actūq; est vt trecenti viri tā tummodo q̄ flātes manib⁹ aquas hauserant remāserint. Cū bis ad bella cōpadibus r lagenis armatus it. Nā sicut scriptuz est. Accensas lampades miserunt intra laguncu las r tubas in dextra: lagenas autem in sinistra tenuerunt: r ad hostes suos cominus venientes cecinerunt tubis: confregerunt lagūculas/lampades apparuerunt: et hinc tubarū sonitu/illinc lampadarū cbonflagratiōe territi hostes sunt in fugā cōuers. Quid hoc est ꝙ tale bellū ꝓ ꝓbetā ad medium adducitur: r aduentui redemptoris nostri istius pugne victoria cōparatur? An idcirco ꝓbeta nobis fuduit ꝙ aduētū redemptoris nostri cōtra diabolū filia sub gedeon duce pugne victoriā ꝓsignauit? Talia illic mirabilia acta sunt: que quā-

tomagis ipsum pugnādo transeūt/ tanto amplius a ꝓpbetādi mysterio nō recedūt. Quis essi vnq̄ cuz lagenis r lāpadibus ad prelium venit? Quis ptra arma veniēs: arma deseruit? Ridicula nobis bec ꝓfecto fuerāt/si terribilia hostib⁹ nō fuissent. Sed victoria ipsa testāte didicimus/ne parua bec que facta sunt perpendamus. Gedeon itaq; ad prelium veniēs redemptoris nostri signat aduentū: de quo scriptū est. Tollite portas principes vestras r eleuamini porte eternales/ r introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie? Dñs fortis r potens: dñs potens in prelio. Hunc redemptorez nostrū nō solū ope/sed etiā nomine ꝓbetauit. Gedeon nāq; interpretatur circuiens in vtero. Dñs esse noster per maiestatis potentiam ois cōplectitur: r tamen per dispensationis gratiā intra vterū virginis venit. Quis est essi circuiens i vtero/nisi omnipotēs deus sua dispensatiōe nos redimens: diuinitatem cuncta cōplectens: r humanitatem intra vterū sumens: in quo vtero r incarnat⁹ est/r clausus nō est. Qz r intra vterum fuit ꝓ infirmitatis substantiā: r extra mundum ꝓ potentiā maiestatis. Madianve ro interpretatur de iudicio. Ut essi hostes eius repellēdi destruendiq; essent non de vitio repellentis: sed de iudicio iuste iudicantis fuit. Et idcirco de iudicio vocantur: qz alteri a gratia redēptoris iuste damnationis meritum/etiam in vocabulo nominis trahunt.

¶Capitulum. xxxij.

Contra hos gedeō cū trecentis ꝓgit ad prelium. Volet in cēteronario numero plenitudo ꝓfectiōis intelligi. Quid ergo ꝙ reductū cēterariū numerū designat nisi ꝓfecta cognitio trinitatis? Cū bis quippe dns noster aduersarios fidei destruit: cū bis ad ꝓdicatiōis bella descēdit: q̄ possit diuinus co-

gnoscere: q̃ sciunt detrinitate que deus est perfecta sentire. Notãduz ꝫo est/qr iste trecentenarius numerus in thau litera ꝑtinet/q̃ crucis spẽm tenet. Cui si sup transuersa linea id qđ in cruce eminet addere: non iam crucis spẽs/ sed ipsa crux esset. Qđ ergo iste trecentorũ numerus in thau litera ꝑtinet: et per thau literã (sicut diuꝰ) spẽs crucis ostendit/non immerito in his trecẽtis gedeonẽ sequentibꝰ illi designati sunt/quibus dictum est. Si quis vult post me venire/ abneget semetipsum t tollat crucẽ suaz t sequatur me. Qui sequẽtes dñm tanto verius crucem tollunt: quanto acrius t se edomant: t erga primos suos charitatis cõpassiõe cruciant. Unde t per Ezechielem ꝑphetã dr. Signa thau sup frõtes virorũ gementiũ t dolentiuz. Uel certe in viis trecẽtis qui in thau littera cõtinẽtur hoc exprimitur/ qđ ferrũ hostiũ crucis ligno separet. Ductiz sunt ad fluuiuz vt aquas biberent: t qui aquas fleris genibus hauserunt/a bellica intẽtiõe remoti sunt. Aquis nam; doctrina sapiẽtie: instante aũt genu recta operatio designat. Qui ergo dum aquas bibũt/ genu fleriisse ꝓhibentur/a bellorũ certamine ꝓhibiti recesserunt: qr cum illis christꝰ cõtra hostes fidei pergit ad ꝓliũ: qui cum doctrine fluenta hauriũt recte audiẽdo operã nõ in flectũt. Hõs q̃ppe tũc bibisse aquã/ s; nõ oẽs recto genu stetisse narrati sunt: reprobati sunt q̃ genua dñi aquas biberent inficerent: qr attestãte apłõ nõ auditores legis iusti sunt apud deum/sed factores legis iustificabuntur. Quia enim (vt dicimus) dissoluto operũ in ipsa genuũ incuruatione signat: recte rursum ꝑ Paulũ dicitur. Remissas manus t dissoluta genua erigite: t gressꝰ rectos facite pedibꝰ vestris. Ihs ergo christo duce ad bellũ ꝓcedẽs: q̃ hoc qđ ore annunciant/opere ostendũt: qui fluẽta doctrine spãliter hauriunt: nec tamen in prauis operibus inflectuntur carnaliter: quia sicut scriptum est. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Itum ergo est ad ꝓliũ cum tubis/cum lampadibus/cum lagenis. Inuffitatꝰ iste (vt dirimus) fuit ordo ꝓliandi. Cecinerunt tubis: t sinistris lagene tenebantur: intra lagenas aũt sunt misse lampades: cõfractis vero lagenis lampades ostense sunt: quarũ chorusc̃ãte luce hostes territi in fugam vertuntur. Designat itaq; in tubis clamoz predicantiũ: in lampadibus claritas miraculorum: in lagenis fragilitas corpoz. Tales quippe secuz dux noster ad predicationis ꝓliũ duxit/qui despecta salute corporũ/hostes suos mortẽdo ꝓsternerent: eorumq; gladios nõ armis/ non gladijs/s; patientia superarent. Armati enim venerunt sub duce ad ꝓliũ martyres nostri: sed tubis: sed lagenis: sed lampadibus. Qui sonuerunt tubis dum predicant: confregerũt lagenas/dũ soluẽda in passiõe sua corpora hostilibꝰ gladijs opponũt: resplenduerunt lampadibus/ dum post solutionem corporum miracula chorusc̃auerũt. Adoptq; hostes i fugam conuersi sunt: quis dñ mortuorum martyrum corpora miraculis chorusc̃are conspiciunt/ luce veritatis fracti quod impugnauerant crediderunt. Cecinerunt ergo tubis vt lagene frangerẽtur: lagene fracte sunt/vt lampades apparerent: apparuerunt lampades: vt hostes si in fugã verterẽtur: id est predicatu erũt martyres/ donec eorum corpora in morte solueren tur: corpora eorũ in morte soluta sunt: vt miraculis chorusc̃arent: chorusc̃auerũt miraculis/vt hostes suos et diuina luce ꝓsternerent: quatinus nequaq̃ deo erecti resisterẽt/ sed cum subditi formidarẽt. Et notandũ q̃ steterunt hostes ante lagenas: fugerũt ante lampades: quia numirũ persecutores sancte fidei predicatoribus. adhuc in corpore positis restiterunt: post solutiones vero corporum apparentibus miraculis in fugam verti sunt: quia pauore conterriti a persecutione fidelium cessauerunt. Predicationem/s; tubarum fractis lagenis corporum/visis timuerunt lampadibus miraculorum.

¶Capitulum. xxxiiij.

Intuendũ est etiã id qđ illic scriptuz est: qr i dextera tubas: lagenas in sinistra tenuerũt. Pro dextero eis habere dicimur / quicquid pro magno pẽsamus: q̃ sinistro ꝫo qđ ꝓmissibile ducimus. Bene ergo illic scriptũ est: q̃ in dextera tubas lagenas aũtẽ in sinistra tenuerũt: quia ꝑfecti martyres pro magno habent predicationis gratiã: corpoz vero vtilitatẽ pro minimo. Quis quis enim plus facit vtilitatẽ corporis q̃ gratiã predicationis/in sinistra tuba i atq; in dextera lagenam tenet. Si enim priori loco gratia predicationis attenditur/z posteriori vtilitas corporis: certũ est qr dextris tube t sinistris lagene teneantur. Hinc dñs i euangelio ait. Neq; accendũt lucernaz t ponũt eam sub modio/sed super candelabrũ. In modio enim commodũ temporalem lucerna aũt iur predicatiõis accipitur. Lucernam ergo sub modio ponere est/ꝓpter temporale cõmodum gratiam ꝓdicationis abscõdere: qđ nemo vtiq; electoz facit. Et bene illic additur: s; supra candelabrũ. In candelabro enim ita tus corporis designat: cui lucerna superponitur/ dum eidem corpori cara predicationis antefertur. Bene itaq; per ꝓphetã dictũ est. Sce petrum exactoris eius superasti si quit in die madian. Sed qr exponẽdi ꝓphetici testimonij gratia longe digressi sumus/ad operis nostri ordine reuertamur. Igitur postq̃ dictũ est. Clamore exactoris nõ audit: qr vez antiqui hostis insidias dñs in carne manifestatus desperat: q̃d etiã de electis suis fecerit/ recte subiũgit dicẽs. ¶Circũspicit montes pascue sue. Montes accipimus omnes elatos huius seculi: qui i corde suo altitudine terrena tumuerunt. Sed qr etiam tales dominꝰ ecclesie sue corpori conuersos miserat: eosq; a priori elatione commutans in sua membra transformat: isti mõtes/pascue eiꝰ sunt: qr nimirum de conuersione errantiuz/z de superbozum humilitate fatiatur: sicut ipse ait. Mihi cibus est vt faciam voluntatẽ eius qui me misit. Et sicut apostolis ad predicationem missis ꝓcepit dicens. Operamini nõ cib qui perit/sed qui ꝑmanet in vitã eternã. De his mõtibus per ꝓphetam dr. Nõ repellet dñs plebez suã: qm in manu eius sunt omnes fines terre: t altitudines montiũ ipse conspicit. Altitudines enim mõtiũ elationes sunt vtiq; superboz. Quas dñs cõspicere dr: id est ab iniquitate sua in melius cõmutare. Conuertit nãq; dñs eũ quẽ cõspicit. Unde scriptũ est. Conuersus dñs respexit petrũ. Et recordat⁹ est petrus ꝫbi dñi sicut dixerat. Qr priusq; gallus cãtet: ter me negabis: t egressus foras flenit amare. Et sicut Salomõ ait. Rex qui sedet i solio iudicij dissipat omne malus intuitu suo. De hoc respectu mõtiũ rursuz per ꝓphetã dr. Montes sicut cera fluxerũt a facie dñi: qr post puerilitatis sue nutricias: diuina formidine liquefacti: ab illo prius rigidis tumore subtracti sunt. Intuendũ etiam q̃ nõ ait inspicit: sed circunspicit mõtes pascue sue. In iudea ꝙppe incarnatus est dñs: que posita i medio gentium fuit. Atq; ideo circũspexit montes: qr elatos huius seculi circũq; positos ex gentilitatis vniuersitate collegit. In his itaq; mõtib⁹ pascit: qr bonis operibus cõuersoꝝ quasi herbis virẽtibus fatiatur. Hinc est q̃ ei spõse voce i cantica canticoꝝ dr. Indica

mihi quem diligit anima mea. Ubi pastum gregem meridie. Meridies quippe est ardor fidei: in qua pastum gregem dñs meridie indicat: quia electos suos in ardore fidei pascit. Hinc ꝓphetam dicit. Ego sum pastor bonus: et cognosco meas: et cognoscunt me mee. Hinc ꝓphetam dicit. Ego pascam oues meas: et ego eas accubare faciam. Hinc ꝓphetam dicit. Pascua eorum in omnibus collibus. Hinc ꝓphetam dicit. Pascua florida deserti. Hinc ꝓphetam dicit. Pascua erunt eis in viis

pascit dñs.

mihi vbi pascas/vbi cubes in meridie. Pascitur quippe dñs/cū bonis nris actibus delectat. Cubat ꝯo in meridie/cū ex desiderijs carnalib⁹ ardēti corde reprobor⁹ apō electoꝝ suoꝝ pectora refrigerīū inuenit cogitationis bone. Mōs esse ēdem matthеus fuerat/ quādo in theloneī lucris tumebat. De quo z scriptū est. Qz postq̄ credidit/inuitato in domū suā dño conuiuiū magnū fecit. Mons itaq̄ iste huic onagro virentis pascue herbas p̄tulit: qz z foris cum cōiuio/ z intus epulis virtutum pauit. Oō ad huc plenissime erpicitur/cū subdit

Luce. 5.f.

Virentia quecq̄ perquirit. Arentia enim deserit: z virentia quecq̄ perquirit. Arētia nāq̄ corda sunt holm/que in huius seculi spe pertura plantata eternitatis fiduciā nō habēt. Virēt añt q̄ illi hereditati inhērēt: de qua petr⁹ apls dicit. In hereditatē incorruptibilez z incōtaminatā z immarcescibilē. Tāto esse quisq̄ vere virentes sunt/ quāto in hereditatis immarcescibilis sorte cogitationis radicē figunt. Quisquis itaq̄ intrinsecus arere formidat/arentia extrinsecꝰ mūdi but⁹ desiderta fugiat. Quisquis a dño peregrī desiderat/eternam patriā appetens/in interna cordis plātatione viridescat. Hec autem de onagro exposita sub duplici intellectu sufficiant. Lectoris ꝯo iudicio relinquendū ē/ q̄d magis duxerit eligēdū. Et si vtriusq̄ expositionis intelligentiam fortasse desperet/ubcūq̄ ipse lectorez meum subtilius veriusq̄ sentientem velut magistrū discipulus sequar: qz mihi ppie donatū credo: quicquid illuz me melius sentire cognosco.

D Arent corda holum

Virēt.

1. Pet. 1.a.

Capitulum. xxv.

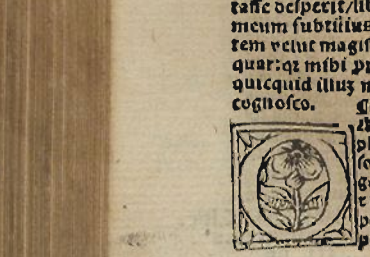

Nunc est qui fide plenide deo aliquid sonare nitimur/organa ꝯsitatis: sum⁹: z in eiusdē veritatis potestate est: vtrum per me sonet alteri/ an per alterū mihi. Ipa quippe auditio in medio nostri etiam nō ēq̄ viuentib⁹ omnibus equa est: z sepe alīū tangit: vt bene audiat q̄s p alīū ipse sonuerit: sepe ꝯo alīū tangit/vt bene q̄s ab alīs audiatur sonet. Sepe doctori verbū p gfa tribuitur auditoris: z sepe ppter auditoris culpam subtrahitur sno doctori. In his ergo q̄ vbertim ꝯdicat doctor/nulla elatiōe se efferat/ ne forte non pro sua/sed pro auditoris gratia eius repleat lingua: z in his q̄ doctor sterilit dicit/auditor nō succedat: ne forte doctoris lingua nō p sua/sed p auditoris reprobatiōe torpescat. Pro auditoris nāq̄ gfa datur bonus etiā malis sermo doctorib⁹: sicut potuerunt pharisei suppetere rōba p̄dicationis: de quibus scriptuz est. Oīa ergo quecūq̄ dixerit vobis seruate z facite: sm ꝯo opa eoꝝ nolite facere. Propter auditorū ꝯo reprobationē bonis etiā doctoribus sermo subtrahit: sicut ad Ezechiel⁹ cōtra israel ōr. Linguaz tuam adherere faciā palato tuo: z eris mut⁹: nec quasi vir obiurgās qz domus exasperās est. Aliq̄n autem sermo predicationis propter vtroq̄ datur: aliquando propter vtroq̄ subtrahit. Propter vtroq̄ enim datur: sicut diuina voce Paulo apud corinthios ōr. Noli timere sed loquere. Et paulopost. Qz populus multus est mihi in hac ciuitate. Propter vtroq̄ vero subtrahitur: sicut beli sacerdos z prauaz filioꝝ cognouit actionem: z dignā increpationis non exercuit vocez: cum profecto futurum esset/vt in mortis supplicio/z istos reatus fugitij/z illum silentij pena multaret. Inter hec igitur cuz vel p quo sermo detur/vel propter quē subtrahatur ignoramus: vnum est salubre remediū nec de his que aliis magis accepimus nosmetipsos extollere: nec de eo alterum quod minus acceperit irridere: sed sic ꝯ humilitatis pede grauiter z constanter incedere: quia in hac vita tāto veracius docti sumus/ quanto dotrinā nobis a nobismetipsis suppetere non posse cognoscim⁹. Cur ergo q̄libet de doctrina superbiat/q̄ occulto iudicio/vt cui q̄ detur/vt q̄ cui subtrahat ignorat? Quius enim securitati timor semper longe videatur abesse: nobis tamen nihil est securius/q̄ sub spe semp timere: me incauta mēs aut despe rando se in vitijs deiecit: aut exsolendo de donis ruat. Ante districti enim ac p̄i iudicis oculos ꝯto de se sub spe humilius trepidat/tāto in illo robustius stat.

Nihil nobis securi⁹ q̄ sub spe timere

Sepe doctori ꝯbuit gfa tribuitur auditoris: z sepe ꝯ culpā subtrahit sermo doctori. Pro auditoris nāq̄ gfa datur bonus etiā malis sermo doctorib⁹

Ezechie. 3.c.

¶ Finit Liber Tricesimus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber Moralium Tricesimusprimus sancti Gregorij doctoris ecclesie sup Job: continuans capitulū tricesimumnonum tertus. Sed libri Capitulum. j.

Jo. cccxcvij

In paradiso sano homini diabolus inuidens superbie vulnus inflixit: vt q̄ mortem nō accepat ꝯditus/ mereret elat⁹. Sed qz diuine potentie suppetit nō solum bona de nihilo facere/sz ea etiam et malis que diabolus perperrauit reformare: contra hoc inflictū vulnus superbientis diaboli medicina apparuit inter homines humilitas dei: vt auctoris exēplo humiliati surgerent/qui imitatione hostis elati ceciderunt. Contra ergo superbientē diabolū apparuit inter homines homo factus humilis deus. Hunc potentes huius seculi. i. membra diaboli superbientis eo despicabilem crediderunt/ quo humilē conspexerunt. Ualnus est cordis cox quāto magis tumuit/ tanto amplius medicamentū vite desperit. Repulsa igit a vulnere superbie medicina nra peruenit ad vulnus humilitū. Infirma quippe mundi elegit deus/ vt confundat fortia: actumq̄ est cum paupibus: quod post eriem diuites elati mirarentur. Nam duz nouas in illis virtutes aspiciunt/eozum quoruz prius contempsere vitam/ postmodum obstupuere miracula. Unde mor pauldi ad ista corda redeuntes/ extimuerunt sanctitatem in miraculis: quam desperarant in ꝯceptis. Per infirma ergo confusa sunt fortia: quia dum in veneratione sue vita surgeret humilis: elatio cecidit superborum. Igitur qz beatus Iob sancte ecclesie typum tenet: z omipotens deus preuidet quod in primordijs nascentis ecclesie potentes huius seculi leue eius iugu⁹ suscipere crassa cordis cerusce recusarent: dicat. Nunqd volet rinoceros seruire tibi?: Rinoceros est indomite olim nature est ita vt si quando captus fuerit: teneri nullatenus possit. Impatiēs quippe vt fertur illico morit. Eius vero nomen latina lingua interp tatum sonat: in nare cornu. Et qd aliud in nare nisi fatuitas? quid in cornu nisi elatio designat? Nam quia in nare fatuitas soler intelligi: salomone attestante didicim⁹: qui ait. Circul⁹ aureus in naribꝰ suis mulier pulchra z fatua. Here ticam namq̄ doctrinam nitore vi dit eloquij resplendere: nec tamen sapientie apto intellectu ꝑgrere: z ait. Circulus aureus in naribus suis: id est pulchra z circumspecta locutio in sensib⁹ mentis stulte: cui er eloquio suruz pendet: sed tamē er terrene intentiōis pōdere moris sui ad superiora non respicit. Quod secutus exposuit dicens. Mulier pulchra z fatua: id est doctrina heretica: pulchra per verbū fatua per intellectum. In cornuvero quia elatio frequenter accipit: propheta attestante didicimus: q

Rinoceros natura.

p. 11.

ait. Dixi iniquis/nolite iniquе agere: delinquentibus nolite exaltare cornu. Quid ergo in rinocerote hoc/nisi potentes huius seculi designant/vel ipse in eo summe principatus potestates: qui typo fastus iactationis elati: duo fallis exteriꝰ inflant bonoribus: veris miseriis intus inanescunt? Quibꝰ bene dicitur. Quid superbis terra z cinis? In ipsis vero initijs nascentis ecclesie/dum cōtra illam diuitum se potestas extolleret: atq; in eius necem immēsitate ire crudelitatis anhelaret: dum tot cruciatibꝰ angustia: tot persecutionibꝰ ꝓfia succūberet: qs tunc credere potuit/ꝙ illa erecta z aspera superboꝝ colla sibi subieceret: z iugo sancti timoris edomita/miribus fidei lozis ligaret? Diu quippe in eroꝛdine suis rinocerotis huius cornu ventilata/ z quasi funditus interimenda pertussa est. Sed diuina gratia dispensante/z illo mouendo vtilicata paulatim: z cornu suū rinoceros iste ferendo lassatꝰ inclinauit: quodq; impossibile bobus fuit/deo difficile nō fuit: qui ptātes huius mūdi rigidas non verbis sed miraculis fregit. Ecce enim quotidie seruire rinocerotes agnoscimus/dū potētes mundi huius q̄ in viribꝰ suis fastus dudū fuerant elatione cōfracti/deo subditos tam videmꝰ. Quasi de quodam indomito rinoceros de dño loquebatur/cū diceret. Diues difficile intrabit in regnū celoz. Cui cū responsum esset: z quis poterit saluꝰ fieri: illico adiunxit. Apud boles hoc impossibile est: apud deū autem omnia possibilia sunt. Nec dixerat. Rinoceros iste humanis viribus mansuescere nō pōt: sed cū diuinis subdi miraculis potest. Vñ hic quoq; apte beato Job sancte ecclesie typum tenēri dicit. Numquid volet rinoceros seruire tibi? Subaudis/vt mihi: qui ei ꝑdicamentis quidem bonis diu resistere pertulit: sed tamen repente cū volui miraculis traui. Aut q̄ti?

dicat. Numquid hi qui fastu elatione superbiunt: siue meis adiutorijs tue predicationi subdunt? Per quē itaq; ꝓualeas considera: z in omne qđ prevales elationis sensum inclina. Vel certe ad hri Job notitiam ꝙ humiliranda eius virtute deducit q̄ mira q̄q; per apostolos agunt qui mūdū deo subiecerunt: eiusq; edomitā potentiā humani seculi superbiam flectunt: vt tāto se beatus Iob minꝰ estimet: quāto aggregari deo tam difficiles animas ꝑ alios videt. Dicat ergo. Nūquid volet rinoceros seruire tibi? subaudis/sicut per eos quos misero seruit mihi. Sequitur. ¶ La. s.

Vt morabit ad presepe tuum? Presepe hoc loco ipsa scriptura sacra non incōuenienter accipitur: in q̄ verbi pabulo animalia sancta satiant: de quibꝰ ꝙ ppheta dr. Animalia tua habitabunt in ea. Hinc etiā natus dñs a pastoribus in ꝓsepe repit: qz ei⁹ incarnatio in ea q̄ nos refecit ppheta scriptura cognoscit. Rinoceros itaq; iste vez olim elatus: in primordijs nascentis ecclesie cū patriarchariꝰ dictacum ppheta mysterijs: cum euangelij arcana audiret irridebat: qz tanto in ꝑdicatorū presepi claudi satiarīq; cōtemplerat: quāto in voluptatibꝰ ꝓfligatus dimissus de spectionis sue campū tenebat. Quem superboꝝ campum bene paul⁹ ipse sinuat dicens. Qui desperātes semetipsos tradiderunt ipudicitie in operationē immunditie oīs in auaritia. Tanto enim se quisq; in malis presentibus latius relaxat/ quāto post hanc vitā se assequi bona eterna desperat. Sed ops deus diu quidē rinocerotē hunc ꝙ prave voluptatis campum vagantem pertulit: z tamen cū voluit repēre ad suum presepe retraxit: vt vite pabulum bene clausus accipiat: z ne vitam fundit⁹ male liber amittat. Ecce enim tam cernim⁹ ꝙ pos-

tentes huius seculi eiusq; principes ꝑdicāmēta dīsca libenter audiūt: cōstāter legūt/pastiq; a ꝓsepi nō exeunt: qz ꝓcepta dei q̄ aut legendo: aut audiendo cognoscūt: neq; q̄q; vlucdo transcendūt: sed vbi pabulū quasi clausi stare equanimiter toleāt/vt edendo z pmanendo pinguescant. Qđ cū deo agēte cōspicim⁹/q̄d aliud ꝙ rinocero tē dīc ad ꝓsepe morante videm⁹? Qz ꝏ post acceptū pabulū ꝑdicationis rinoceros iste fructū dr ostēdere opts/recte subiungit. ¶ La. ij.

Numquid alligabis rinocerotem ad arandum loro tuo? Loris sunt ecclesie precepta discipline. Arare ꝏ est ꝙ predicationis stilum humani pectoris terram vomere lingue proscindere. Dic igit rinoceros quondā superbus acriq; fidus/nūc nunc lozis fidei tenetur ligatus: atq; a ꝓsepi ad arandū ducit: qz eam ꝑdicationē qua ipse refectus est inoteſcere z alios conatur. Scimus enim rinoceros iste terrenus vez princeps: quāta pri⁹ cōtra dñm crudelitate senserit: et nunc agente dño cernim⁹ quāta se ei būilitate ꝓsternit. Hic rinoceros nō solum ligat⁹ est/sed etiā ad arandū ligatus est: qz vez discipline lozis astrict⁹ nō solū se a prauis operibus retinet: sed etiam in sancte fidei predicationibus exercet. Ecce em̄ sicut supius dictū est/ ipsos humanaꝝ rerum rectores ac principes dñi metuere deū in suis actionibꝰ cernim⁹/q̄d aliud ꝙ lozis ligatos videm⁹? Cū ꝏ ei viaz quam dudum ꝓsequēdo impugnauerat/nūc platis legibꝰ predicare nō cessant: q̄d aliud facūt nisi arari laboribus insudantes? Quis ergo videre hunc rinocerotem: id est/terre principem fidei lozis ligatuꝝ: qđ admodum z cornu portet per patientiam seculi/z iugum fidei sustinet per amoꝛem dei. Timeri iste rinoceros valde poterat nisi ligatꝰ esset. Cornu quippe habet: sed ligatum est. Habent ergo in lozis ei⁹ qđ boni milites diligant: habēt in cornu ei⁹ quod elati pertimescant. Stricti⁹ enim lozis seruat pietatem māsuetudinis: ꝙ fuit⁹ cornu terrene gloꝛie exercet dominium potestatis. Plerumq; autem cum erigente ira ad feriendum rapit/diuino amoꝛe reuocatur. Et quidem ꝙ craspera: z potentiā in furoꝛe se eleuat: sed qz eterni iudicis reminiscit/cornu ligatus se inclinat. Sepe ipse reticdi se me memini/ꝙ cū se ad feriēdū grauiter hic rinoceros accenderet: z quasi eleuato cornu bestialis animus mortes/ceritas/damnationesq; subiectis immensis terroꝛibus intentaret: repente fronti signo crucis impresso omne in se incendiū furoꝛis extinxit/z cōuersus minas deposuit: z quia ad deliberate pro gredi non posset/ligatus agnouit: z nō solum in se iras edomat/sed in subiectoꝝ etiam sensibus: omne qđ rectū est inserere festinat: vt q̄ omnes sanctam ecclesiaꝝ z intima cogitatiōe venerent: exemplo ipse sue humilitatis demonstrat. Dicatur igitur brō Iob. Nūquid alligabis rinocerotem ad arandum loro tuo? Acsi aperte dicat. Nūquid potētes hui⁹ seculi in sua fastus elatione confidentes ad laborem predicationis dirigis: z sub discipline vinculo restringis? Subaudis/vt ego qui id egi cum volui: qz persecutores meos quos prius postes pertuli: ipsos postmodum recte fidei defensores feci. Sequitur.

¶ Capitulum. xlij.

Vt cōfringet glebas conuallium post te? Volent exculte terre supiacēs glebe factata se nulla premere: z ruscentia suffocare.

Quibꝰ glebis b̄ loco illi signant: q̄ per duritiā suaz atq; pestiferā vitā nec ipsi sentina verbi recipiūt: nec

Universidad de Deusto Biblioteca

receptor? seminū fructus alios ferre permittunt. Sanctus eni ?sq; ꝓdicator in mundū venīēs euāgelizādo pauperibus/quasi molles valliū terras arauerat: sed quozundā duriciā electoz ecclesia rūpere nō ualens: eos quasi superiectas labori suo glebas oppressa tolerabat. Multi eni querse mētis ipsa terrenozū principū infidelitate ?sist/ surgentē ecclesiā male uiuendi pō dere premebāt/cum diu quos possent modo dānabilibus exēplis/ modo minis/modo blandimētis destruerent: ne terra cordis auditoriū ad spiritalis seminis fructus exculta peruenīret. At cū omnipotens deus hunc rinocerotez lotis suis subdidit/per eum illico glebaris duriciē fregit. Mor ꝺppe terre num principatū sue fidei subiugauit: dura ꝓsequentiū corda contriuit: vt quasi cōfracte glebe nō iaz obdurate premerent: sed ad percepta verbi semina resolute germinarent. Ai recte nūc ait. Aut confringet glebas vallium post te. Acsi diceret. Sicut post me q̄ post? mē tem cuiuslibet elate potestatis ingredior: nō solū eam mihi subditā reddo/ sed etiā ad cōterēdos fideiDostes exerceo: vt potētes huius seculi mee formidis lorīs ligati/nō solū in me credētes pmaneāt/ sed ꝓpter me alieni cordis duriciā zelātes frangant. Hoc aut? q̄s de infidelibus dixim⁹/in pleriſq; etiaz q̄ fidei noīe censentur videm⁹. Multi nāq; in medio humiliū fratrum positi fidē ?botenus tenent: ſz dū elatiōis typū nō deserūt: dū quos possunt elatis violentiꝰ premūt: dū fructificantibus aliis nequaq; ipſi semina ?bt recipūt: sed ab exhortatis voce aure cordis auertūt: iſti quid aliud q̄ obdurate glebe existunt? vallib? iacent? Qui eo nequiores sunt/quo nec ipſi humilitatis fructū pferūt: z q̄ est deterius ꝓferentes humiles premūt. Ad horum duriciā dissoluendaz nōnūq; sancte ecclesia (qz ꝓpria ?tute nō sufficit) rinocerotis huius. i. terreni principis opitulationez querit: vtq̄ se supiacentes glebas pterat: quas ecclesiarū būilitas quasi pia nicies vallium portat. Pos itaq; glebas rinoceros pede premit ac cōminuit: qz prauoꝝ potētiaq; duriciā cui ecclesiastica humilitas resistere nō valet principalis religio ex potestate dissoluit. Q̄ qz sola animā virtute agitur/vt terreni regni culmine ad profectuz regni celestis inclinentur: recte nunc dicitur. Aut confringet glebas vallium post te. Ut vero de suis virtutibus beat? Iob humilia sentiat/adhuc de huius mundi potestatibus sub rinocerotis nomine sublimia cognoscat. Sequitur. ¶ Munquid habebis fiduciā in magna fortitudine eius: z derelinques ei labores tuos? In rinocerotis fortitudine fiduciam dominus habere se asserit: qz vires quas tēporali ter terreno principi ꝓtulit/ad cultum sue veneracionis inclinauit: vt ex accepta potestate p quā dudū contra deū tumuerat/religiosum nunc deo obsequiū latius impendat. Quo eni in mūdo plus potest/ eo pro mundi auctore plus ꝓcuret. Nam qz a subiectis ipse metuitur/tanto facilius ꝓsuader/quanto z cum potestate indicat qui vere metuatur. Dicat ergo. Munquid habebis fiduciā in magna fortitudine ?tus? Acsi diceretur/vt ego q̄ vires terrenozū principū meo cultui seruituras aspicio. Tanto eniz ea que nunc agis minora estimo/ quanto iam ꝓuideo: quia z maiores huius mundi mihi potestates inclinabo. Bene autem subditur. ¶ Et derelinques ei labores tuos. Labores eni suos huic rinoceroti dominus relinquit: quia conuerso terreno principi eaz quā sua morte mercatus est ecclesiam credidit: quia videlicet in eius manu quanta sollicitudine par fides sit tuenda cognouit. Sequitur. ¶ Munquid credas ei q̄ reddat

sementem tibi: et aream tuam congreget?

¶ Capitulum.v.

Matt. 13.a

Esaie 32.d

A Matt. 3.d

Quid aliud semē nisi verbum predicationis accipitur? Dicit in euangelio veritas dicit. Exiit qui seminat seminare: z seminare ꝓbeta ait. Beati qui seminatis super omnes aquas. Quid aliud area/nisi ecclesia debet intelligi? De qua precursoris voce dr. Et pmūdabit aream suā. Quis ergo in initio nascentis ecclie crederet (dū ꝑra eā ille indomit⁹ principat⁹ terre tot minis z cruciatib? seuiret) qz rinoceros iste deo sementez redderet. i. accepturn ꝓdicatiōis verbū operibus repensaret. Quis posset tūc infirmorum credere/q̄ ei⁹ aream congregaret? Ecce eni modo pro ecclia leges ꝓmulgat: qui dudū cōtra eam per varia tormenta seuiebat. Ecce quaslibet gentes capere potuerit ad fidei illi⁹ gratiā suadendo pduc it: eisq; eternā vitā indicat/quib? captis presentez seruat. Cur hoc? Quia vox aream nūc cōgregat: quaz aliq̄s supbo cornu dispergēdo vexilabat. Audiat igit beat⁹ Iob que gentilitatis principes faciant: z nequaq; se apud semetipsum de gloria tante sue virtutis extollat. Audiat rex z potens potentiores huius mundi reges/quāta deo deuotione famulentur: z virtutē suam quasi ꝓ singularitate non trahat in elationis vitiuz/qui ?z in aliis exemplum: qz etsi tunc ei similem dēs nō vidit/multos tñ per quos eius gloriā retuderet premidit. Igitur quia terreni principes magna se deo humiliare substernūt/prauos homines qui dudum contra ecclesiā in infidelitate positi/aperta aduersitate seuiebāt/nunc ad alia fraudis augmenta vertunt. Quia eni illos religionē venerari cōspiciunt/ipſi cultum religionis assumunt: z bonoꝝ vitā sub despectis vestib? iniquis moribus premūt. Mundi quippe dilectores sunt: q̄ hoc in se quod homines venerentur ostendunt: atq̄ eis qui vere semetipsos despiciunt/non mente sed veste copulantur. Quia eni presentem gloriam amantes assequi non possunt/quasi despicientes se quuntur. Quicquid sentirent contra bonos ostenderent/si apertum nequitie tempus inuenirent.

¶ Capitulum.vi.

Sed hec etiā argumenta prauoꝝ ad electoz saluti? ꝓficiāt. Dicta eni ecclia transire sine labore tentatiōis non pōt tpa pegrinationis que etsi foris apertos hostes nō habet/intus tñ tolerat fictos fratres. Nam cōtra vitia semp in acie est: z habet etiā pacis tpe bellū suū: z fortasse grauius affligitur/ cū nō extraneoz ictib⁹: sed suoz mozib⁹ impugnat. Sine tra? illo/seu ist? tēpore/est tantē semp in labore. Ista z in persecutione principū timet ne amittāt boni q̄ sunt: z in cōuersatione pricipū tolerat: qz mali simulant bonos se esse q̄ nō sunt. Ai omnipotens deus qz rinocerotem hunc lotis ligatū dixit: illico prauorum hypocrisim subdidit dicēs.

¶ Penna struthiōis similis est pennis herodii et accipitris.

Herodius. Accipiter. Struthio. L

Quis herodiū z accipitrez nesciat aues reliquas quanta volatus sui velocitate transcēdant? Struthio vero pēne eoz similitudinē habet: sed volatus eoz celeritatē non ?z. A terra quippe elongari nō valet: z alas quasi ad volatū speciosius erigit/sed tñ munꝺ sea terra volādo suspendit. Ita sunt nimirū oēs hypocrite/qui dū bonoz vitā simulant/imitationē sancte puersationis habēt: ſz ?itatē sancte actiōis nō habent. Habent quippe volādi pēnas p ſpēm/sed in terra repunt p actionē: qz alas p figurā sanctitatis extēdūt: sed curarū secularium pondere pregrauati/nullatenus a

terra subleuant. Speciem namq; pharisei oꝝ reprobās dñs/ ait struthionis pennā redarguit/q in ope aliud exercuit: r i colore aliud ostēdit dicēs. Ve vobis scribe r pharisei hypocrite: qr similes estis sepulchris dealbatis: que foris quidem apparent hoīb⁹ speciosa/intus vero sunt plena ossib⁹ mortuoꝝ: ita r vos foris apparetis hoīb⁹ iusti intus vero pleni estis iniquitate. Acsi diceret. Subleuare vos videt spēs penne: sed in infimis vos deprimit pōdus vite. De hoc pondere per ppbetam dr. Filij hominū vsq; quo graui corde? Huius struthionis cōuersurum se hypocrisim dñs posuit/ cum per ppbetam dicit. Glorificabūt me bestie agri/ draones r struthiones Quid enim draconum nosse/ nisi in apto malitiose mētes exprimūtur q p terrā semper infimis cogitationibus repunt? Quid vero per struthionis vocabulum/ nisi hi qui se bonos simulant designant: qui sanctitatis vitam quasi volat⁹ pēnā p spēm retinēt: sed p opera nō exercēt? Glorificari itaq; se dñs a draone vel struthione asserit: qr r aperte malos fictē bonos plerūq; ad sua obsequia ex intima cogitatione puertit. Vel certe agri bestie dñm/ id est draones struthiones sibi glorificant: cum fidē que in illo est/ ex ea que in hoc mūdo diu dum membrum diaboli fuerat gētilitas exaltat. Qui r propter malitiam draconis nosse reprobat: r propter hypocrisim vocabulo struthionum notat. Quasi enī pennas accepit gentilitas: sed volare non potuit: q̄r naturā rationis habuit: r actionem rationis ignorauit. Habemus adhuc quod in consideratione struthionis huius de accipitre r herodio attentius perpendamus. Accipitris quippe r herodij parue sunt corpora/ sed pennis de floribus sumptis: r idcirco cū celeritate transuolant: qr eis parum inest quod aggrauat/ multum quod

Matt. 23. c.

p. 4. a.

Esaie. 43. c.

leuat. At contra struthio rapinis induit: r immani corpore grauatur: vt etsi volare appetat: ipsa pennarū paucitas/ molem tāti corporis in aere non suspendat. Bene ergo in herodio r accipitre electorum persona signatur: q̄ diu in hac vita sunt: sine quātulocūq; culpe cōtagio esse nō possunt. Cū cum eis paruz quid inest quod deprimit: multa virtus bōe actionis suppetit que illos in superna sustollit. At contra hypocrita/ etsi q̄ facit pauca que eleuent: perpetrat multa que graueut. Neq; enī nulla bona agit hypocrita: ꝫ quibus captā decipiat: multa peruersa cōmittit. Pauce igitur penne corpus struthionis non subleuāt: quia parum bonū hypocrite multitudo praue actionis grauat. Hec quo q̄ ipsa struthionis penna ad pennas herodij r accipitris similitudinem coloris habet: virtutis vero similitudinem nō habet. Illoz nā q̄ concluse r firmiores sunt: r volatu aerem premere virtute sue solidatis possunt. At cōtra struthionis penne dissolute: eo volatū sumere nequeunt: quo ab ipso quem premere debuerant aere transcendunt. Quid ergo in his aspicim⁹/ nisi q̄ electorū virtutes solide euolant/ vt ventos humani fauoris p̄mant? hypocritarū ꝯo actio quālibet recta videatur/ volare nō sufficit: quia vez flare ventis pennā humane laudis aura pertransit.

¶ Capitulum. vij.

Sed ecce cum vnum eī dēq; bonoz malorumq; habitū cernimus/ cum ipsam in electis ac reprobis pfessionis spēm videmus: vnde nostre intelligentie supperat: vt electos a reprobis: a falsis veros cōprehendēdo discernamus. Dō tū citius agnoscimus: si intemerata in memoriam precepta nostri verba signamus: qui ait. Ex fructibus eoz cognoscetis eos. Neq; ei pēsanda sunt q̄ oūdūt

in imagine/ sed q̄ seruant intactione. Vñ hic posth̄ speciem struthionis huius intulit/ mor facta subsungit dicens. ¶ Qui derelinqu't in terra ouā sua. Quid est ouum nisi terra adhuc proles exprimit que dū fouēda est: vt ad visū volatile pducatur? Qua quippe insensibilia semetipsis sunt: sed tñ calefacta in viuis volatilibus cōuertuntur. Ita inimirum parunli auditores ac filij certum est q̄ frigidi insensibilesq; remanēant/ nisi doctoris sui sollicita exhortatione calefiāt. Merito igitur derelicti in sua insensibilitate torpescant/ assidua doctoꝝ voce fouendi sunt: quousq; valeāt r p intelligentiā viuere/ r p ꝓpriationē volare. Qui vero hypocrite q̄ris puersa semp operentur/ loqui tñ recta nō desinūt: bene aūt loquendo in fide vel cōuersatiōe filios pariūt: ꝫ eos dū viuēdo nutrire nō p̄nt: recte de ḡ struthiōe dr. Qui derelinqt i terra ouā sua. Curam nāq; filioz hypocrita negligit: qr er amore intimo reb⁹ se exterioꝝ subdit. In q̄bus quāto magis extollitur/ tāto min⁹ de filiis sue defectu cruciatur. Ouā ergo in terra dereliq̄sse est/ natos p cōuersionem fidei nequaq̄ a terrenis actibus exterposito exhortationis nīdo suspēdere. Ouā in terra dereliq̄sse est/ nullū celestis vite filijs exēplū ꝓbere. Quia etsi hypocrite p charitatis viscera nō calēt de corpore plis edite. i. de onoꝝ suoꝝ frigore nequaq̄ dolent: r q̄to se libentius terrenis actib⁹ inserūt/ tāto negligēti⁹ eos quos genuerāt agere terrena permittunt. Sed qr derelictos hypocritaꝝ filios superna cura nō deserit/ nōnullos etiā nāq; ex talibus intima electione ꝓfectos largiter gr̄e respectu calefacit: recte subiungit. ¶ Tu forsitan in pulvere calefacis ea. Ac si dicat: vt ego qui in pulvere calefacio: quia scilicet parunlos animas r in medio peccantium pollutas amoris mei igne succendo. Quis enim pulvis nisi peccatoꝝ cipitur? Unde r ille bestia huius peccatoris perditione satiatur: de quo per ppbetam dicitur. Serpenti pulvis panis ei⁹. Quid per pulverem/ nisi ipsa iniquoꝝ instabilitas demonstratur? De qua Dauid ait. Non sic impii non sic: sed tanq̄ pulvis quem proiecit ventus a facie terre. Ouā ergo dñs in pulvere derelicta calefacit: quia parunlos animas predicatoꝝ suoꝝ solicitudine destitutas/ etiam in medio peccantiuꝫ positas amoris sui igne succendit. Hinc est q̄ plerosq; cernimus/ r in medio populoꝝ viuere: r tamē vitam torpentis populi non tenere. Hinc est q̄ plerosq; cernimus/ r malorum furbas nō fugere: r tamen superno ardore flagrare. Hinc est enim q̄ plerosq; cernimus (vt ita dicerim) in frigore calere. Unde enīz non nulli rū rectorum dominum torpore ꝓpositi: superne spei desideriis inardescūt vnde r inter frigida corda succensi sunt/ nisi quia omnipotēs deus derelicta ouā fouit etiaz in pulvere calefacere: r frigoris pristini insensibilitate discussa per sensum spiritus vitalis animare: vt nequaq̄ lacentia in infimis torpeant: sed in viuis volatilibus versa sese ad celestia contemplando id est/ volādo suspendant. Notandum ꝫo est/ q̄ in his verbis non solum hypocritarum actio puersa reprobatur sed bonoꝝ etiā magistrorum si quā fortasse subrepserit elatio premitur. Nam cum de se dominus dicit/ q̄ derelicta ouā in pulvere ipse calefaciat: profecto aperte indicat quia ipse operā intrinsec⁹ per verba doctoris/ qui r sine verbis vlt⁹ hominis calefacit/ quos voluerit in frigore pulueris. Acsi aperte doctoribus dicat. Ut sciatis quia ego sum qui per vos loquentes operor: ecce cum volucro coelestibus bominum etiam sine vobis loquoz.

¶ Capitulum. viij.

Esaie. 65. d.

ꝑs. 1. b. Quō dñs ouā in pulvere derelicta calefaciat.

Ouā terra relicta.

Matth. 7. c.

Umillata igit cogitatione doctoꝝ ad ꝛ primēdū hypocritaꝝ sermo puertit:ꝛ qua fatuitate torpeat adhuc sub struthionis facto pieni⁹ indicat. Nā sequitur. ℣ Obliuiscitur ꝙ pes cōculcet ea:aut bestia agri conterat.

Matth. 13.c. Quid in pede nisi trāsit⁹ operatiōis accipitur? Quid in agro nisi mundus iste signat? De quo in euangelio dño dicit. Ager autem est mundus. Quid in bestia/nisi antiquus hostis exprimitur: qui hui⁹ mundi rapinis insidians/humana quoti die morte satiat. De ꝙ ꝑphetā polliceāte dño dicitur. Et mala bestia

Esaie. 35.c. Ā nō trāsibit p eam. Struthio itaq; quasi sua⁹ deserēs oblitiscit/ꝙ pes cōculcet ea: qꝛ vꝫ hypocrite cos quos in conuersatiōe filios genera⁹t derelinquunt/ꝛ oīno non curant: ne aut exhortationis solicitudine/aut disciplīe custod le destitutos/pranorum operum exempla puertant. Bi essi ouis ꝙ gignūt dilig erēt/nimiꝝ metuerēt ne quis ea ꝑuersa opera demonstrādo calcaret. Hunc Paulus pedē infirmis

Phil. 3.d. discipulis/quasi ouis que posuerat metuebat/cum diceret. Multi ambulant quos sepe dicebā vobis:

Ibidē. 2.thes. 3.b. nūc aūt ꝛ flens dico inimicos crucis xpi. Et rursum. Videte canes: videte malos operarios. Et rursum. Denūciam⁹ vobis fratres/ꝛ in nomine dñi nostri ihesu christi: vt subtrahatis vos ab oi fratre ambulante inordinate:ꝛ nō sm traditionē quā acceperūt a nobis. Hūc pedes

2. Jo. 1.c. Joannes gayo formidabat: qui cū multa diotrepis mala ꝓmisisset ad iūrit. Charissime noli imitari malum/sed quod bonū est. Hunc ipse synagoge dux ifirmo suo gregi metuebat: dicens. Quando ingressus fueris terrā qua⁹ dño de⁹ dabit tibi: caue ne imitari velis abominationes illarum gentiū. Obliuiscit etiam ꝙ bestia agri conterat: qꝛ nimirum diabolus in hoc mundo seuientes vt editos in bona cōuersatione filios rapiat: hypocrita ossino non curat. Hāc aūt agri bestiaꝝ paulus ouis que posuerat metuebat: dicens. Timeo ne sicut serpēs euam seduxit astutia sua/sta corrūpant sensus vestri a charitate q̄ est in christo ihesu. Hanc agri bestiā di scipulis metuebat petrus: cū diceret. Aduersarius vester diabolus quasi leo rugiēs circuit: quē resistite fortes in fide. Habent ergo veraces magistri super discipulos suos timoris viscera ex virtute charitatis: hypocrite autem tanto minus cōmissis sibi metuunt: quāto nec sibimetipsis qꝫ timere debeant deprehēdunt. Et qꝛ obduratis cordibus viuūt: ipsos etiā quos gener⁹ir filios nulla pietate debiti amoris agnoscūt. Unde adhuc sub struthionis specie subdit. ℣ Duratur ad filios quasi nō sint sui. Quem essi charitatis gra nō infundit: primū sui etiā si ipse bunc deo genuit extraneum respicit: vt pfecto sunt oēs hypocrite: quorum vꝫ mētes dum semp exteriora appetūt: intus insensibiles fiūt: ꝛ in cunctis ꝙ agūt: dū sua semp expetūt: erga affectū primi nulla charitatis cōpassione mollescūt. O ꝙ mollia viscera gestabat paulus quando circa filios suos tāto estu amoris inhiabat dicens. Filioli⁹ viuim⁹: si vos stetis in dño: ꝛ testis mihi est de⁹: quō cupiā oēs vos in visceribus christi ihesu. Romanis quoq; ait. Testis est mihi deus cui seruio in spū meo in euangelio filij ei⁹ ꝙ sine intermissione memoriam vestri semper facio in orationibus meis: obsecrans si quō tandē aliquando prosperū iter habeā in voluntate dei veniēdi ad vos: desidero essi videre vos. Timotheo quoq; ait. Gratias ago deo meo cui seruio a pgenitoribꝫ meis in conscientia pura: ꝙ sine intermissione habeam tui memoriā in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre. Thessalonicē

Rom. 1.a. 2.Cor. 11.a. B 1.Pet. 5.b. C

sibus quoq; amorem suū indicans dicit. Nos aūt fratres desolatis vobis ad tps ore/ aspectu/nō corde: abundantiꝫ festinauim⁹ facie vestram videre cuꝫ multo desiderio. Qui duris persecutionibꝫ ꝑsius/ꝛ tñ de filioꝝ salute sollicit⁹ adiunxit. Misimus timotheū fratrē nostrum/ꝛ ministrū dei in euangelio christi ad cōfortandos vos ꝛ exhortando p fide vra: vt nemo moueat

Ephe. 3.c. in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis/ꝙ in hoc positi sum⁹. Ephesios ait. Peto ne deficiatis in tribulationibꝫ meis pro vobis/ q̄ est gloria vestra. Ecce in tribulatione posit⁹ alios exhortat: ꝛ i hoc qō ipse sustinet/alios roborat. Nō essi filioꝝ suorum fuerat more struthionis oblitus: sed metuebat nimis ne eiꝫ discipuli in ꝑdicatore suo tot ꝑsecutionū ꝓbra cernētes/ fidem in eo despicerēt cōtra quaꝫ tumūere passionū ꝓtumelie ꝓualerent. Et idcirco minus dolebat in tormētis/ꝛ magis filijs de tormētoꝝ suoꝝ tētatione metuebat. Par

D utpendebat in se plagas corporis dū formidaret in filijs plagas cordis. Ipse patiendo suscipiebat vulnera tormentoꝝ/sed filios ꝛ solando curabat vulnera cordiū. Pensemus ergo cuius charitatis fuerit inter dolores ꝓprios alijs timuisse pensemus cuius charitatis sit filioꝝ salutem inter sua detrimenta requirere/ꝛ statum mentis in ꝓrimis etiam ex sua delectione custodire.

¶ Capitulum.ir.

Sed hec hypocrite charitatis viscera: nescīt: qꝛ eorum mens quanto ꝓ mundi ꝓspicientiam in exteriora resolu⁹itur/tanto ꝓ afflictionē suam interius obdurat: et torpore insensibili frigescit intrinsecus: qꝛ amore dānabili mollescit foris: secꝝ ipaz considerare non valet: quia cogitare se minime studet. Logitare ꝏ se mens non potest/quę tota apud semetipsam non est. Tota vero esse

1.thes. 2.d.

Ephe. 3.c.

apud semetipsam nō sufficit: quia per quot cōcupiscentias rapit/per tot a semetipsa species dissipat: ꝛ sparsa in infimis iacet/que collecta si veller: ad summa consurgeret. Unde iustoꝝ mēs quia per custodiam discipline a cunctoꝝ visibilium fluxu appetitu constringitur / collecta apud semetipsam intrinsecus integrat: qualisch deo vel proximo esse debeat/plene conspicit: quę nihil sui exterius derelinquit: ꝛ quāto ab exterioꝝ abstracta ꝑspicitur: tāto aucta in intimis inflammat: ꝛ quo intus magis ardet: eo ad deprehendendā vitia amplius lucet. Hinc est enim ꝙ sancti viri dum se intra semetipsos colligūt: mira ac penetrabili acie: occulta etiam aliena delicta deprehendunt. Unde bene per Ezechielem prophetam dicitur. Emissa similitudo manus apprehendit me in cincinno capitis mei: ꝛ eleuauit me spiritus inter terram ꝛ celum: ꝛ adduxit me in hierusalem: in visione dei iuxta ostium interius qō respiciebat ad aquilonez: vbi erat statutum idolum zeli ad prouocandam emulationem. Quid est enim cincinnus capitis: nisi collecte cogitationes mentis: vt non sparse diffluant: sed per disciplinam constricte subsistant. Manus ergo de super mittitur: ꝛ prophete per cincinnum capitis eleuatur: quia cū nostra mens sese per custodiā colligit: vix superna sursum nos ab infimis trahit. Bene ergo iter terram ꝛ celum sublatum se asserit: quia quilibet sanct⁹ in carne mortali positus plene quidem adhuc ad superna non peruenit: sed iam tamen ima derelinquit. In visione vero dei in hierusalem ducitur: qꝛ videlicet vnusquisꝫ proficiens ꝙ charitatis zelum qualis esse ecclesia debeat contemplatur. Bene ꝙ additur: quia iuxta ostium interi⁹ ductus est: quod respiciebat ad aquilonem: quia nimirum sancti viri dum per aditum interne con

Ezech. 8.a. E

Cincinnus capitis.

templationis aspiciunt/plus prauа intra ecclesiam fieri q̄ recta deprehendunt: ꝛ quasi in aquilonis parte oculos:id est ad solis sinistrā flectunt:quia contra vitiorum frigora charitatis se stimulis accendunt. Ubi ꝛ recte subiungitur: qꝛ illic erat statutum idolum zeli ad prouocandam emulationem. Dux enim intra sanctam ecclesiā a nōnullis specie sola fidelibus rapinas ꝛ vitia perpetrari considerāt/ quid aliud q̄ in hierusalem idolū videnꝛ? Quod idolum zeli dicitur: quia per hoc contra nos emulatio superna prouocatur: vt tanto districtius delinquentes feriat/quāto nos charius redemptor amat.

¶Capitulum.r.

Hypocrite igit quia cogitatiōes mentis nō colligunt/q̄ circumū capitis minime tenent. Et q̄ sua nesciūt/cōmissa suꝛ sibi quando delicta deprehendunt? Ibi itaq̄ torpent a celestibus ad que flagrare debuerunt:ꝛ flagrant terrenis rebus arte/a quibus laudabiliter torpuisse nt. Postposita q̄ppe cura filiorū/ sepe eos videas:se contra periculа immensi laboris accingere:maria transmeare: adire iudicia:pulsare principatus: palatia irrumpere:iurgantibus populoꝛ cuneis interesse:ꝛ terrena patrimonia laboriosa obseruatione defendere. Quibus si forte dicatur:cur ista vos agitis/qui seculoꝛ reliquistis? Respondent illico deum se metuere:ꝛ idcirco tanto studio defendendis patrimoniis insudare. Unde bene adhuc de struthionis huius stulto labore subiungit. ¶Frustra laborauit nullo timore cogente. Illic nāq̄ trepidauerunt timore/ vbi nō erat timor. Ecce eīm diuina voce precipitur. Si quis tibi tulerit tunicā:ꝛ voluerit tecuꝛ iudicio contendere/dimitte illi ꝛ pallium. Et rursum. Si quis qd tuū est tulerit: ne repetas. Paulus q̄z apostolus discipulos suos cupiens exteriora despicere/vt valeāt interna seruare:admonet dicens. Jam quidem omnino delictū est in vobis/ q̄ iudicia habetis inter vos: quare nō magis iniuriā accipitis:quare nō magis fraudē patimini? Et tamē hypocrita assumpte sancte cōuersationis habitu filioꝛ custodiā deserit:ꝛ tpalia queq̄ defendere etiā iurgijs querit:exemplo suo eoꝛum perdere corda nō trepidat:ꝛ quasi per negligentiā amittere patrimonia terra formidat. In errorē discipulus labitur/ꝛ tamen cor hypocrite nullo dolore sauciat. Jre i iniquitatis vorāginē cōmissos sibi cōspicit:ꝛ hec quasi inaudita pertransit/at si quod sibi leuiter inferri tēpozale dāno senserit:in vitiōs irā repete ab intimis mardescit: mox patientia rūpit:mox dolor cordis e vocibus effrenat: qꝛ dum animaꝛ dāna equanimiter tolerat:iactuꝛ si vero rerū tēporaliū repellere/etiaꝛ cū ipsis cōmotiōe festinat:cunctis veraciter indicat teste mētis pturbatiōe quid amat. Ibi q̄ppe est grā de studiū defensiōis/vbi ꝛ grauioꝛ vis amoris. Jlī quāto magis terrena diligit/tanto priuari eis vehementius pmescit. Qua cā mēte aliquid in hoc mūdo possidem⁹ nō docemur/nisi cum amittimus. Si ne dolore namq̄ amittit:quicquid sine amoꝛe possidet. Quevero ardēter diligimus habita: grauiter suspiram⁹ ablata. Quis aūt nesciat/ quia nostris vsib⁹ res terrenas dominus condidit: suis autem animas hominum creauit? Plus ergo deo se amare conuincitur/ qui neglectis his que eius sunt ꝓprie tuetur. Perdere namq̄ hypocrite ea que dei sunt:id est/animas hominū non timent: ꝛ ea que sua sūt amittere:vꝛq̄ res cum mundo trāseuntes quasi districto iudici posturi rationes timent: acsi placatū inueniant:cui desideratis rebus/ id est rationabilib⁹ perditis insensibilia/ꝛ non questa conseruant. Possidere aliquid in hoc mūdo volumus:ꝛ ecce veritas clamat. Nisi quis renunciauerit omnibus que possidet:non potest meus esse discipulus. Perfectus igitur christian⁹ quomodo debet res terrenas iurgando defendere/quas non precipitur possidere? Itaq̄ cum res ꝓprias amittimus:si perfecte deum sequimur in huius vite itinere/a magno onere leuigati sumus. Cū vero curam rerum nobis eiusdem itineris necessitas imponit/quidā dum eas rapiunt solūmodo tolerādi sunt: quidam vero conseruata charitate prohibendi: non tamen sola cura ne nostra subtrahant/ sz ne rapientes non sua semetipsos perdāt. Plus quippe ipsis raptoribus debemus metuere:quam rebus irrationabilibus defendēdis inbiare. Illa namq̄ etiam non rapta morientes amittimus/cum illis vero ꝛ nunc cōditionis ordine: si corrigi studeant post perceptionem muneris vnuꝛ sumus. Quis autem nesciat/quia minus ea qui bus vtimur ꝛ plus debemus amare quod sumus? Si ergo ꝛ pro sua vtilitate raptoribus loquimur/ iā non solum nobis que temporalia/ sed ipsis etiā que sunt eterna vendicamus. Qua in re illud est soleter intuendum: ne per necessitatis metum cupiditas surrepat reruz: ꝛ zelo succensa prohibitio ꝛ impetu immoderatioꝛ distensa:vsq̄ ad odiose turpitudinem contentiōis erumpat. Dūq̄ pro terrena re pax a corde cuꝛ primo scinditur:liquido apparet quia plus res q̄ pro primus amatur. Si eīm charitatis vi fera etiam circa raptorem primū nō habemus: nosmetipsos potius ipso raptore psequimur:grauiusq̄ nos q̄ alter poterat deuastamus: quia dilectionis bonuz sponte deserentes a nobis ipsis int⁹ est quod amittimus:qui ab illo sola exteriora perdebamus. Sed hanc hypocrita formam charitatis ignoraꝛ; quia plus terrena q̄ celestia diligens contra eum qui temporalia diripit: sese in intimis immani odio inflammat. ¶Capitulum.rj.

Sicut vero est / quia sunt nōnulli quos charitatis gremio nutricē mater ecclia tolerat/ quousq̄ ad spiritalis etatis incrementa perducat:q̄ nōnunq̄ ꝛ sanctitatis habitū tenēt/ ꝛ pfectionis meritū exequi nō valent. Ad bona nāq̄ spiritalia minime assurgunt:ꝛ idcirco bis q̄ sibi coniuncti sunt ad tuenda ea q̄ terrena sunt seruiunt:ꝛ nōnunq̄ in defensionis eiusdem iracundia excedunt. Hos nequaq̄ credendum est in hypocritarum numerū currere:qꝛ aliud est infirmitate:aliud est malicia peccare. Hoc itaq̄ inter hos ꝛ hypocritas distat/q̄ isti infirmitatis cōscij malunt a cū ctis de culpa sua redargui/ q̄ de facta sanctitate laudari. Illi vero ꝛ iniqua se agere certi sunt:ꝛ tamen apud humana iudicia de nomine sanctitatis intumescūt. Isti nō metuūt prauis hominibus etiam de bona actiōe displicere: dū iudicijs superbis tantūmodo placeant: illi vero nunq̄ qd agant: sed quomodo de actione qualibet hominib⁹ possint placere cōsiderāt. Isti iuxta modū sue intelligētie/etiā in rebus secularibus militant causis dei: ꝛ illi ioz per causas dei intentione deseruiunt seculo: qꝛ inter ipsa quoq̄ que se agere sancta opera ostendūt: non cōuersionē querūt hoim: sz auras fauoꝛū. Igitur cum quosdam non despecte cōuersatiōis viros iracū de vel nimie defendere terrena cōspicimus: debemus hoc in illis p charitate reprehēdere: nec tamen eos reprehendendo desperare: qꝛ plerumq̄ vni eidemq̄ homini et insunt quedaz iudicabilia que apparent: ꝛ magna que latent. In nobis autem sepe magna in facie pdeunt:ꝛ nonnunq̄ que reprehendenda sunt occultātur. Hinc ergo

humiliãda est nostre mentis elatio: q̃ tm̃ozũ infirma sunt publica t nostra secreta: t rursum fortia illozum secreta sunt / t in publico nostra vulgantur. Quos ergo de aperta infirmitate reprehendim⁹ superest vt de occulte fortitudinis estimatione veneremur: t si se de aperta firmitate nostra mens eleuat/occulta sua infirma ꝑsideraꝫ: sese in humilitate premat. Sepe enim nõnulli multis preceptis obsequunt: t quedã pauca ꝓtereũt: et nos multa pretermittimus cum pauca seruamus. Unde fit pterũq̃ vt qz qõ seruare nos nouimus hoc preterire alios videmus: illico nostra se in elatiõe mens eleuet/obliuiscens q̃ multa pretereat/cũ valde sunt pauca que seruat. ℔ necesse est igitur vt in quibus alios reprehendimus/elatione solicite nostre cogitationis inclinemus: qz si sub limiozem se ceteris noster animus conspicit/quasi precipitio singularitatis ductus: beu peius ruit. ℣z cur hypocrita celestia lucra deserens terrena elaboret: sub strutbionis adhuc nole subiungit dicens.

¶ Priuauit eã deus sapientia: nec dedit illi intelligentiã. Quãuis aliud sit priuare: aliud nõ dare: hoc tamen repetit subdẽdo nõ dedit qõ premisit priuauit. Aesi diceret. Quod dixit priuauit: nõ iniuste sapiẽtiã abstulit/sed iuste nõ dedit. Unde t pharaonis coꝛ dño obdurasse describitur: non q̃ ipse duriciã cõtulit: sed q̃ exigentibus eius meritis/ nulla illud desuper infusi timoris sensibilitate mollit. Sed nũc hypocrita q̃ sanctuz se simulat/q̃ sub imagine bõi operis occultat: sancte ecclie pace premitur: t ideirco ante nostros oculos religionis visione vestitur. Si qua ergo tẽratio fidei erũpat: statiz lupi mens rabida habitu se ouine pellis exoliat: quantũq̃ cõtra bonos seuiat perseq̃ns demõstrat. Unde recte subditur. ¶ Cum tẽpus fuerit in altuz alas erigit: deridet equitem t ascensozem ejus. Quid est alas huius strutbionis accipimus nisi ꝑsias hoc tẽpore quasi cõplicatas hypocrite cogitatões? Quas cũ tps fuerit in altũ eleuat: qz oportunitate cõpertas eas superbiẽdo manifestat. Alas in altũ erigere est/per effrenatã in superbiã cogitationes apire. Nunc ait qz sanctũ se simulat: qz i semet ipso stringit que cogitat: alas i corpore per humilitatem plicat.

¶ Capitulum. xij.

Notandũ ꝺo est/q̃ non ait: deridet equũ t ascẽsozem: sed equitem t ascensozẽ eius. Equus quippe est vnicuiq̃ ꝑfecte anime corpus suũ: quod vez nouit t ab illicitis continentie freno restringere: t rursum charitatis impulsu in exercitatione boni operis relaxare. Equitis ergo nomine anima sancti viri exꝑimitur: que iumentum corporis bene subditũ regit. Unde t Joannes apostolus in apocalypsi domini contẽplatus ait Et exercitꝰ qui sunt in celo sequebantur eum in equis albis. Multitudinẽ q̃ppe sanctoꝝ que in boc martyriũ bello sudauerat/recte exercitũ vocat: qui idcirco in equis albis sedere referuntur: qz nimirũ coꝝ corpora t luce iustitie: t castimonie candore clarnerunt. Deridet ergo hypocrita equitem: qz cũ ipse in apto iniquitatis eruperit/electorum despicit sanctitatẽ: t elatos fatuos appellat quos pace pressos fidei/ callida arte simulabat. Quis vero alius buiꝰ ascensor est equitis/nisi omnipotens deus: q̃ t ea q̃ nõ erãt preuidẽs cõdidit: t ea q̃ sunt possidens regit. Ascẽdit quippe equitẽ: qz iusti vniuscuiuscq̃ viri animum possidet/sua bene membra possidẽtem. Huic ergo hypocrite deridere est equitẽ/sanctos despicere: deridere vero est ascensozẽ equitis ꝑlire vsq̃ ad iniuriam creatoris. Qz enim in vnoquoq̃ lapsu a minimis semper incipitur/t ꝙ crescentib⁹ defectibus ad grauiora perueniꝫ: recte hypocrite huius iniquitas ꝓ suppositã detrimenta distinguit: vt dicatur ꝓius bonũ se quod nõ sit ostendere: postmodũ vero bonos aperte despicere: ad extremũ quoq̃ vsq̃ ad iniuriam conditoris exire. Nunq̃ quippe illic anima quo ceciderit tacet: quia voluntarie semel lapsa ad peiora pondere sue iniquitatis impellitur: vt in ꝑfundũ corruens semper adhuc ꝑfundius obruatur. Eat ergo hypocrita t nunc suas laudes appetat: postmodũ vitam primozum premat: t quandoq̃ se in irrisione sui cõditoris exerceat: vt quo elatiora semper excogitat/eo se supplicijs atrocioꝝ⁹ immergat. O q̃ multos tales nunc sancta ecclia tolerat: q̃s cum tẽpus eruperit/ tentatio aperta manifestat. Qui voluntates suas quia contra eaz modo non exerũt: quasi complicatas interim alascogitationũ premunt. Quia esti a bonis maliscq̃ hec vita cõmuniter ducitur/nũc ecclia ex vtroq̃ numero visibiliter congregatur: sed deo inuisibiliter iudicãte discernitur: atq̃ in exitu suo a reproboꝝ societate separatur. Modo vero esse in ea nec boni sine malis/nec mali sine bonis possunt. Hoc enim tẽpore coniuncta vtraq̃ pars sibi necessario congruit: vt t mali muretur per exempla bonozum: t boni purgentur per tentamẽta malorum. Atq̃ ideo dominus postq̃ sub strutbionis specie multa de hypocritarum reprobatione intulit/mor ad electorum sortem verba cõuertit: vt qui in illis audierant q̃ fugiẽtes tolerent: in istis audiant q̃ imitantes ament. Sequitur. ¶ Hunquid prebebis equo fortitudinem: aut circundabis collo eiꝰ hinnitum? Sed fortasse priusq̃ buius equi fortitudinem binnitũq̃ differamus ab aliquib⁹ queritur: vt etiam mortalitate postposita: et rinocerotis virtus / t strutbionis huius fatuitas exponatur. Manna quippe est verbum dei: t quicquid bene voluntas suscipientis appetit/hoc profecto in ore comedentis sapit. Terra est verbuz dei: quam quanto labor inquirẽtis exigit/tanto largius fructum reddit. Debet ergo intellectus sacri eloquij multiplici inquisitione ventilari: quia t terra que sepius arando vertitur ad frugem vberi⁹ aptatur. Que igitur aliter de rinocerote ac strutbione sentimus/sub breuitate perstringimus: quia ad ea que obligatoria sunt enodanda ꝓperamus.

Manna.

¶ Capitulum. xiij.

Rinocerotis fortitudo.

Inocerosite q̃ etiã monoceros in grecis exemplarib⁹ nominatur/tante esse fortitudis dicitur: vt nulla venantiuz virtute capiat. Sed sicut di asserunt qui describendis naturis animaliũ laboriosa inuestigatione sudauerũt/virgo ei puella ꝓponitur: que veniẽti sinum aperit: in quo ille omni ferocitate postposita caput deponit: sicq̃ ab eis a quibus capi queritur/repẽte velut inermis inuenitur. Burei quoq̃ coloris esse describit: q̃ etiã cum elephantis quando certame aggreditur/ eo cornu quod in nare singulariter gestat/ ventrez aduersantiũ ferire perhibetur: vt cũ ea que molliora sunt vulnerat/impugnantes se facile sternat. Pot ergo ꝓ hunc rinocerotem vel certe monocerotẽ scz vnicornẽ: illi populus intelligi qui dus de accepta lege nõ opa/sed solaz inter cuncto⁹ homines elationez sumpsit: quasi inter ceteras bestias cornu singulare gestauit. Unde passionẽ suam dño ꝓphete canente pronunciant. Libera me de ore leonis: et de cornibus vnicorniũ humilitatem meã. Tot quippe in illa gente vni cornes vel certe rinoceroteꝝ exti-

Modꝰ capiendi eius

Psal. 21.c

cerũ/quoꝝ ꝑa ꝑdicamẽta veritas

Universidad de Deusto Biblioteca

ctū de legis opibus singulariter fatus elatione cōfisi sunt. Beato igitur Iob sancte ecclie typum tenenti dicitur. Numquid volet rinoceros seruire tibi? Acsi aperte dicat. Numquid illum populū quem superbire in nece fidelium stulta sua elatione considerat: sub iure tue predicationis inclinas: subaudis/ vt ego: qui r cōtra me illi singulari cornu erecti conspicio: r tamen mihi cū voluero optime subdo. Et hoc melius ostendimus: si de genere ad spēm transeamus. Ille ergo et hoc populo r prius in superbia r postmoduz preciputus testis humilitate nobis ad medium paulus ducat: qui dū cōtra deū se quasi de custodia legis nesciens extulit: cornu in nare gestauit. Unde r hoc ipsum naris cornu p humilitatem
1.Tb'a 1.c postmodum inclinans dicit. Qui prius fui blasphemus r psecutor r cōtumeliosus/ sed misericordiaz cōsecutus sum: qz ignorās feci. In nare cornu gestabat: q̄ placiturus se deo de crudelitate cōfidebat: sicut ipse postmodū semetipsum redarguens dicit. Et proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos meos in genere meo: abundantiꝰ emulator existens paternarū mearum traditionum. Huius autem
A Actuū 9.c rinocerotis fortitudinem omnia venator extimuit: qz sauli sceleriaz vinculisq̄ p̄dicator erpauit. Scriptum namq̄ est. Saulus autē adhuc spirans minarū r cedis in discipulos dñi: accessit ad principem sacerdotuz: r petijt ab eo epistolas in damascum ad synagogas: vt si quos inuenisset huius vite viros ac mulieres: vinctos perduceret i hierusalem. Cum itaq̄ nare reddendus trahitur inspiratio vocat: r illud sepe per odorem nare depte dimus: quod de alis non videmus. Rinoceros ergo iste nare gestabat cornu quo percuteret: quia minarum r cedis in discipulos spirans postq̄ presentes interfecerat absentes querebat. Sed ecce ois ante illum venator absconditur. i. omnis homo rationale sapiēs opinione timoris eius effugat. Ut ergo hunc rinocerotem capiat/ sinū virgo. i. secretum suum ipsa per se inuiolata in carne dei sapiētia expandat. Scriptum quippe est/ q̄ cū damascū pgeret: subito circūfulsit illum die media lux de celo/ r vox facta est dicens. Saule saule quid me persequeris? Qui prostratꝰ in terra respondit: Quis es dñe? Cui illico dr. Ego sum Jesus nazarenus quem tu persequeris. Virgo nimirum rinoceroti sinū suum aperuit cum sinu in corrupta dei sapiētia incarnationis sue mysteriū de celo loquendo patefecit: r fortitudinem suā rinoceros perdidit: quia prostratus humi omne q̄s supbū tumebat amisit. Qui dū sublato oculoz lumine/ manu ad ananiā ducitur patet iam rinoceros iste quibus dei lozis astringitur: qz vc̄yno in tempore cecitate/ predicatione baptismate ligatur. Qui etiam ad dei presepe mozatus est: quia rumi nare verba euangelij dedignatus non est: ait eis. Ascendi hierosolymam cum barnaba assumpto r tito. Ascendi autem sm reuelationem: r contuli cum illis euāgeliū. Et qui prius ieiunꝰ audierat. Durum est tibi contra stimulū calcitrare: mira postmoduz virtute presidentis presius r verbi pabulo vires obtinuit/ r calcē supbie amisit. Zozis namq̄ dei non tm a feritate restringit/ sed q̄s magis ste mirabile/ ad arandū ligatur: vt nō soli homines crudelitatis cornu non impetat/ sed cornu etiā refectioni seruiens aratrum predicatiōis trahat. Ipse quippe de euangelizantibus quasi de arantibꝰ dicit. Debet enim in spe qui arat arare: r q̄ terit in spe fructꝰ p̄cipiendi. Qui igitur tormenta prius fidelibꝰ irrogauerat: r p fide postmodum flagella libēter portabat: qui scriptis etiam epistolis humilis ac despectus predicat: q̄s duduz terribilis
B 1.Cor. 9.b

impugnabat/ p̄fecto bene ligatus sub aratro desudat ad segetē/ qui fuerat in campo male liber a timore. De quo recte dicitur.

¶ Capitulum. xliij.

Ut cōfringet glebas vallium post te. Jam sez dñs quo rundā mētes intra uerat/ q̄ illū veraciter humanigeneris redēptorē credebāt
E Bal. 1.a Qui tñ cū nequaq̄ a pristina obseruatione recederent/ cū dure litere predicamēta custodirēt: eis p̄dicator egregius dicit. Si circūcidami ui christꝰ vobis nihil p̄derit. Qui ergo in humili mente fidelium legis duriciā redarguēdo p̄triuit: q̄d aliud q̄ in valle post dñm glebas fregit: ne vez gens feminū que excisus aratro fidei sulcus cordis ex ciperet/ p̄ custodiā ire p̄cisa deperiret. De quo beneadhuc subditur.

¶ Numquid fiducia habebis in magna fortitudine eius: r derelinques ei labores tuos? In rinocerotis huius fortitudine fiduciam deus habuit: qz quanto illum crudelius sibi dura inferēdo p̄tulit/ tāto p se cōstācius tolerante aduersa p̄sciuit. Cui labores etiā quos in carne p̄tulerat derelinquit: qz cōuersum illuz vsq̄ ad imitationē p̄prie passionis traxit. Ita r p̄ eundē rinocerotē dr. Suppleo ea que desunt passionū christi i carne mea. De quo adhuc subditur.
Col.1.b ¶ Numquid credis ei q̄ reddat sementem tibi: r areā tuam cōgreget? Consideremus sauluz q̄s fuerit: cū adhuc adolescētis lapidā
Saulus. tiuz aditor existeret: cū alia ecclie loca vastaret: r acceptis epistolis vastanda alia peteret/ cuz mors ei fidelium nulla sufficeret: semper ad aliorum interitum alijs extinctis anhelaret: r p̄fecto cognoscim? qz nullus tunc fidelium crederet/ q̄ ad iugum suum deus sue formidinis vim tante elatiōis inclinaret. Ita r ananias voce dñica hunc r postq̄
B 1.Cor. 9.b
D impugnatorem ecclie vidit/ pauorem mentis exclusit. Et quasi de ferocissimo leone securus dicit. Saule frater. Et quasi de custodia legis nescius dicit. Dñs misit me ut imponas manus super eum ut videat. Et quasi de rinocerote cornu ferire formidans dicit. Ut baptizetur. Et quasi de ferocissimo leone securus dicit. Saule frater. Et quasi de custodia legis nescius dicit. Dñs misit me ut imponas manus super eum ut videat. Et quasi de rinocerote cornu ferire formidans dicit. Ut baptizetur.
E Pbst. 3.a ¶ Multi ambulāt q̄s sepe dicebam vobis: nūc aūt r flens dico inimicos crucis p̄bi: quoz finis interit⁹: q̄ dū deꝰ vēter est/ r gla in confusōe ipsoꝝ. Et rursus. Dñi r p̄o dño non seruiūt/ sz suo vētri. Cornu suo igitur rinoceros iste nō li bolens sz bestias pcutit/ q̄n ille Paul⁹ doctrine sue fortitudine nequaq̄ p̄medos būiles sperit/ sz supbos vētris cultores occidit. Que ergo in paulo scripta cognouim⁹: supest vt facta r in alijs credam⁹. Multi quippe ad humilitatis gratiā ex illius populi elatione cōuersi sunt/ quoz se utili dñs dum sub iugo inspirati
1.Cor. 6.b

nimoris edomuit: nimirū rinocerotis sibi fortitudinē subegit. Ex qua mira dei potētia q̄d de electis egerit audiamus: nunc mira eius patiētia imbis quos reprobat quid tolerauerit audiamus. ¶Penna struthionis similis est pennis herodij & accipitris. Quid struthionis nosse nisi synagoga signat: q̄ alas legis habuit: sed corde ifirmis repens nunc̄ se a terra subleuauit. Quid vero per herodiū & accipitrem/nisi antiqui patres exprimūtur: qui ad ea q̄ potuerūt intelligēdo perspicere/valuerūt etiā vnedo quolare. Penna igitur struthionis herodij scr & accipitris penne est similis: qr synagoge vor priorū doctrinā loquendo tenuit/sed vitando nescīuit. Ait & eiusdē synagoge pphas de pharisēis atq̄ scribis veritas admonet dicens. Super cathedram Moysi sederunt scribe & pharisei. Ola ergo quecūq̄ dixerint vobis seruate & facite: sm opera vero eorum nolite facere. Multa aūt dicere de herodij vita potuimus: sed qr penna eius tātūmodo ad memoriam deducitur/de vita loqui prohibemur. ¶Capit. xvj.

Matt. 23.a

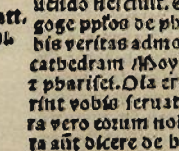

Ro. 8.c

Ui derelinquit in terra ouā suā/tu forsitā in puluere calefacies ea? Inouis aliud est q̄ cernitur/aliud q̄ speraf: & videri spes nō pōt. Paulo attestante q̄ ait. Q̄s enī videt ḡs q̄d speat? Quid ergo p̄ struthiōis ouā/nisi de synagoge carne editi apostoli designaf: q̄ dum se in mūdo despectos atq̄ humiles exhibēt/sperare gliam in supernis docent. Abiecti nāq̄ & quasi nullius momenti atq̄ apud elatos habiti/in terra velut ouā iacuerūt: sed int⁹ in eis latebat vīs viuerēt: & subleuati spēnis ad celestia volarēt. Que ouā struthio in terra derelinquit: quia eos quos carne genuerat synagoga apostolos audire contemnens vocande gentilitati deseruit. Mira autem potentia dominus hec eadem in puluere ouā calefacit: qr viuos apostolos fetus in illa abiecta dudū gentilitate suscitauit: & quos synagoga velut insensatos inuiuificatos̄q̄ desperarat ipsi nūc in veneratione gentiū per doctrine magisterium viuentes volant Ouā sua struthio in puluere derelinquit: quia oēs quos p̄dicando synagoga genuit/a terrenis desideriis minime suspendit. Que nimirum desideria qr antiquus hostis concepta in corde inuenit: obsessas mētes etiā i sceleribꝰ rapit. Unde & subditur. ¶Obliuiscitur quod pes conculcet ea: & bestia agri conterat. Tunc ouā pes calcat: & bestia agri conterit/cū in terra deseruntur: qr videlicet humana corda dum semp terrena cogitare/semper que ima sunt agere appetunt: ad conterendū se agri bestie: id est diabolo sternūt: vt cū diu in infima cogitatione abiecta sunt/quandoq̄ etiam maiorū crīminum perpetratione franga nt. Synagoga ergo ouā que genuit/a terra suspendere bene viuendo nequiuit. Sed omnipotēs deus multos filios suis in terrenis desideriis mortuos ac frigidos reperit/calore tamē sui amoris animauit. Sed vitam quam filijs synagoga non dedit: hanc postmodū inuidit dum moliret persequendo extinguere quos se ad bona opera non meminerat fouendo genuisse. Ait & apte de hac struthione subditur. ¶Duratur ad filios quasi non sint sui. Quasi non suos despicit/quos aliter viuere q̄ docuit ipsa deprehendit: & durescente feritis terroris admonet: seq̄ in eoz cruciatibus exercet: atq̄ inuidie fucibus iuflammata in quibus non laborauit vt possent viuere/laborat vt debeant interire: & cum dīi membra persequitur/placare se q̄ boc dīm suspicatur. Unde & eisdē struthionis ouis veritas dicit. Venit hora vt omnis qui interficit vos: arbitretur obsequiū se prestare deo. Quis ergo dum crudelitate ad persequēdū synagoga ducitur: hoc se agere impulsu diuini timoris arbitratur/recte subiungitur. ¶Frustra laborauit: nullo timore cogente. In labore quippe illi persecutionis anhelare nō timor/sed crudelitas coegit. Sed qr plerunq̄ vitia colore virtutū tincta: tanto nequiora sunt/quanto & esse vitia minime cognoscunt: eo in p secutione synagoga durior extitit: quo religiosiorez se fieri fidelium mortibus estimauit: & idcirco que ageret/discernere omnino nō potuit: qr lumen sibi intelligentie p superbie obiectionem clausit. Ait & bene subditur. ¶Priuauit eaz deus sapiētia: nec dedit illi intelligentiam. Districtum quippe est occulte retributionis examen: & quia sciens humilitatem perdidit/etiam veritatis intelligentiaz nesciēs amisit. Valde autez mino ra sunt vulnera que in redemptis aduentu fidelibꝰ intulit: q̄ ea quibus sanctam ecclesiam adhuc per aduētum antichristi ferire cōtendit. Ad illud namq̄ se tempus preparat: vt vitam fidelū coacervatis viribꝰ premat. Unde & apte subditur. ¶Capitulum. xvij.

Ouā struthionis apli.

Ioel 2.

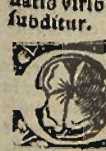

Um tempus fuerit in altum alas erigit: deridet equitē & ascensorem eius. In altū struthio alas erigit: qñ suo cōditori synagoga nō vt antea formidādo/sed aperte iam repugnādo cōtradicit. In mēbra quippe diaboli trāsiens & mendacij hominē deus credens: cōtra fideles tāto in altū extollitur/q̄to dei corpꝰ se esse gloriatur. Que qr non solū humanitatem dñi/sed ipsam etiam diuinitatem despicit: non tantū equitem/sed ascensorem etiā cōtis irridet. Nam custodita vnitate persone valet intelligi: quia verbum dei tūc equitem ascendit/quando animam carnem sibi intra vterum virginis condidit. Tunc equitez ascēdit: quando humanam animam p prie carni p̄sidentem diuino cultui semetip̄m: creando subiugauit. Carnē quippe diuinitas assumendo suscepit: & per hoc to tus simul equitem tenuit: quia in semetipso nō solū illam q̄ regebat: sed bāc etiā que regebat astrinxit. Judea igitur p aduentū superbie antichristi laqueo seductionis capta: quia redemptorem nostrū humilem fuisse inter boues despicit: deridet equitē: quia eius in obus diuinitati cōtradicit: deridet nihilominus ascensorem. Sed redemptor noster vnus idēq̄ reques & equitis ascensor: & cum in mundū venit/fortes cōtra mundū p̄dicatores exhibuit: & cū in mundi termino antichristi fallaciam tolerat: virtutē p̄ro se certantibꝰ subministrat: vt cū antiquꝰ hostis in illa sua citius finienda libertate laxatur: fideles nostri tanto maiores vires accipiant/q̄to cōtra aduersarium solutū pugnant. Unde hic cum struthio alas elevare/ascensorem & equitem suum deridere describit/ilico fortiū p̄dicatorꝰ memoria subrogatur/& dicitur. ¶Nunquid p̄bebis equo fortitudinē: aut circundabis collo eius hinnitum?

¶Capitulum. xviij.

Equꝰ diuersa figurat.

Ill scriptura sacra equi nonne aliqñ iubrica vita p̄uoz: & aliqñ dignitas temporalis/aliqñ bocim̄ p̄sens seculuz aliqñ p̄paratio recte intentionis: aliqñ sctūs p̄dicatoz exprimit. Equi eīm nomīe iubrica p̄uoz vita signatur: sicut scriptū est. Nolite fieri sicut equus & mulus. Et sicut p pphetam, altum bz. Equi amatores et emissarij facti sunt: vnusquisq̄ ad vxorem proximi sui hinniebat. Equi nonne dignitas tpalis accipit? Salomone attestante q̄ ait. Vidi seruos in equo & principes ambulantes: q̄si seruos sup

Ps. 31.c. Hiere. 5.c.

Eccle. 10.b.

terram. Olis appe qui peccat/seruus est peccati: z serui i equis sũt/cum pctõres ꝓsentis vite dignitatibus efferuntur. Principes vero quasi serui ambulant: cũ multos dignitate virtutum plenos null⁹ bonoz erigit: sed summa bicaduer
£ p.771.b strauelut idignos deorsum ꝓmit. Hinc rursum ꝺz. Dormitauerũt ą ascenderũt equos: id est in morte anime mentis oculos a veritatis luce clauserũt/qui in ꝓsentis vite bonoze confisi sunt. Equi note boc
Gene. 49.c. ipm ꝓsens seculum designat. Sicut Jacob voce dicit. Fiat dan coluber in via/cerastes i semita: mordens vngulas equi vt cadat ascensor eius retro. Quo in testimonio quid equus significet melius ostẽdimus: si ea z que circũstant paulo subtilius exponam⁹. Nonnulli
Antixpm fore ex tribu dan. esse de tribu dan venire antixpm ferunt: p eo ꝙ hoc loco dan z coluber asseritur z mordẽs. Unde nõ immerito dñi israeliticus pples terras in partitionẽ castroz suscipe-
Hiere. 8.f. ret: primꝰ dan ad aquilonẽ castrametatus est: illum sc̃z signans qui in corde suo dixerat. Sedebo i mõte testamẽti⁹ i lateribꝰ aq̃lonis: ascẽdam sup altitudinẽ nubiũ/similis ero altissimo. De quo z ꝙ ꝓphetam ꝺz. A dan audit⁹ est fremitꝰ equoz
Cerastes. eius. Qui nõ solũ coluber/sed etiã cerastes vocatur. Cerastes esse grece cornua dicuntur: serpensq̃ hic cornutus esse perhibetur: per quẽ digne antichristi aduẽt⁹ asseritur: qz ꝺ vitã fidelitꝫ cum morsu pestifere ꝺdicationis armat/etiã cornibus prauis. Quis aũt nesciat semitã angustiorem esse q̃ viã? Fit ergo dan coluber in via: qz in presentis vite latitudine eos ambulare puocat/quibꝰ quasi parcẽdo blãditur:
b sed in via mordet: qz eos q̃bus libertatem tribuit/erroris sui veneno consumit. Fit cerastes in semita: qz quos fideles reperit/vsq̃ ad ꝓcepti celsitia angusta itinera cõstringentes nõ soluꝫ nequitia calide persuasionis impetit/sed etiã terroꝛe potestatis premit: z in persecutionis lãguoꝛe post beneficia fiete dulcedinis exercet cornua potestatis. Quo in loco equus bunc mundũ insinuat/q̃ per clationem suã in cursum labentiꝫ rempoꝛuꝫ spumat. Et qz antichristus extrema mũdi apprehẽdere nititur: cerastes iste equi vngulas mordere ꝓhibet. Ungulas appe equi mordere est/extrema seculi feriendo ꝓtingere: vt cadat ascensor eiꝰ retro. Ascensor equi est q̃squis ecclitur in dignitatibus mundi. Qui retro cadere ꝺzr non in faciem sicut saulus ceciderat memoratꝫ. In faciem esse cadere est/in hac vita suas vnusquisq̃ culpas agnoscere/z penitendo deflere. Retro ꝯo quo nõ videtur cadere est/ex hac vita repẽte decedere: z ad q̃ supplicia ducatur ignorare. Et qz iudeus erroris sui laqueis captꝰ/p ꝙo antichristũ expectat: bene Jacob eodez loco repẽte in electoz voce conuersus est dicens. Saluare tuum expectabo dñe: id est nõ sicut in fideles antichristũ: sed eum qui ꝛ redemptionem nostrã venturꝰ est/ verũ credẽdo fideliter ꝓfiteor. Equi nomine ꝓparatio recte intentiois accipitur/ sicut i scripturꝫ est. Equꝰ paratus in diem belli: sed dominꝰ saluẽ tribuit: quia contra tentationem quidem se animus preparat: sed nisi adiuuetur desuper ia lubriter nõ decertat. Equi nomine sanctus quisq̃ predicator accipitur: propheta attestante qui ait.
£ Ascendisti in mare equos tuos/turbantes aquas multas. Quiete appe aque iacuerunt: quia humane mentes diu sub visionum suarum torpore sopite sunt. Sed equis dei mare turbatũ est: quia missis sanctis predicatoribus: omne cor quod pestifera securitate torpuit/impulsu salutiferi timoris expauit. Hoc itaq̃ loco equi nomine sanctus ꝓdicator accipitur/cũ beato Job ꝺz.

Bene. 49.c.

Hiere. 8.f.

p.718

£

b

¶Capitulum.xix.

Numquid prebebis equo fortitudinem aut circũdabis collo eius hinnitum? Sed quid est ꝙ huic equo dñs se prius dare fortitudinẽ: z postmodum/collo eius hinnitum circundare se asserit? Hinnitus esse vox predicationis exprimitur. Verus aũt quisq̃ ꝺdicator ante fortitudinẽ z post hinnitum accipit: qz cũ in se prius vitia extinxerit: tũc ꝙ erudiendo alijs ad vocẽ ꝺdicationis venit. Equus iste habet fortitudinẽ: qz aduersa constanter tolerat. Habet hinnitum: qz ad supna blandiens vocat. Huic equo dominus z fortitudinem et hinnitum se dare testat: qz in ꝺdicatore eius nisi vita z sermo cõueniant/nequaq̃ virtus ꝓfectionis apparebit. Non esse multũ ꝺdest si sublimis vite operatione suffultꝰ sit: si tamen loquendo nõ valet ad boc alios excitare qd̃ sentit. Vel quid ꝺdest bene loquendo alios accendere: si semetipsum indicat male viuẽdo corpuisse? Quia ergo in predicatore necesse est/vt ad perfectionem vtraq̃ conueniant: equo suo dño z cũ actionis fortitudine hinnitum vocis: z cum hinnitu vocis fortitudinẽ ministrat actionis. Et notandum cur hinnitus qui interius nimiꝫ per gutturẽ ducit/equi collo circũdari ꝺcit quasi per gyrum trahi exterius dicatur: qz vez predicatiõis vox de internis emanat/sed extra circũdat. Nam quo alios ad bene viuendum suscitat eo ad bene agendum z opera prodicitis ligat: ne extra sermonem actis transeat/ne voci vita contradicat. Collo ergo equi hinnitus circũducitur: qz ne ad peruersa opera ꝺdeat/suis vocibus etiam vita ꝺdicantis obsidetur. Hinc est enim ꝙ potenter dimicantibus in munere torqueo datur: vt quia signa virtutum gestant/maiora semper exerceant: z debilitatis crimen in currere metuant/dum in semetipsis iam fortitudinis est premium quod ostentant. Unde z recte sit laude sapientie auditor cuilibet q Salomonem dicitur. Coroną gratiarum accipies capiti tuo: z torques aureus collo tuo. Sequitur
¶ Numquid suscitabis eũ quasi locustas? Locustarum nomine aliquando iudaicus populus/aliquando conuersa gentilitas: aliqñ aduersantium lingua/aliquando vero per comparationẽ resurrectio dominica vel predicatorum vita signatur. Quia enim iudeoꝝ populus locuste exprimant/vita Joannis signat: de quo scriptũ est. Locustas
£ Matt. 3.a. pe eum quem prophetie auctorita te pronunciat: etiam specie ciboꝝ clamat. In semetipso enim designauit dominum quez precucurrit. Qui nimirum in redemptionem nostram veniens: qz infructuose gentilitatis dulcedinem sumpsit/mel siluestre edit. Qz vero iudeoꝝ plebem in suo corpore ex parte auertit/in cibo locustas accepit. Ipsos nãq̃ locuste significãt/quibus saltus dantes: sed protinus ad terraz cadentes. Saltus esse dabãt/cũ ꝓcepta dñi se implere ꝓmitterent: sed citius ad terram cadebãt/cuz per prauã opa hec se audisse denegarent. Videamus in eis ąd quẽdam locustaz saltum/ꝺa verba q̃ locutus est dñs z faciem⁹: z audiemus. Videamus autem quo citiꝰ ad terram ruunt. Utinam mortui essemus in egypto/z nõ in hac vasta solitudine Utinam peream⁹: z nõ inducat nos dñs in terrã istã Locuste ergo erant: qz habebãt saltum q̃ vocem/et casum q̃ actionez.

¶Capitulum.xx.

Ocustaz quoq̃ nole gẽ tilitas designat/Salomone attestante q̃ ait. Florebit amygdalum; impinguabitur locusta: dissipabitur caparis. Amygdalum quippe florem prius cunctis arboꝛib⁹ ostẽ-

Dinnitus eq̃ qd̃ sit.

Vita z sermo in ꝺdicatore cõuenire debent.

Eccli. 32.a.

Locusta mistis modis accipitur

Num. 24.a.

Eccle. 12.d.

dit. Et quid in floze amygdali nisi sancte ecclesie primordia designatur: que in predicatoribus suis primitiuos virtutum flozes aperuit: t ad inferenda poma bonoꝝ operū/venturos sanctos quasi arbusta fecundia prenouit. In qua mox locusta impinguata est: qz sicca gentilitatis sterilitas pinguedine est gratie celestis infusa. Lapparis dissipatur: qz cum gratia fidei vocata gentilitas aridit: iudea in sua sterilitate: t remanens/bene vinedi ordinem amisit. Hic rursum per eūdem Salomonem dr. Regem locusta nō habet: t egreditur vniuersa per turmas: quia vez derelicta gētilitas/aliena dudum a diuino regimine extitit: sed tamen ordinata postmodum cōtra aduersantes spūs ad fidei bellum peessit. Locuste vocabulo lingua adulantis exprimitur: qđ exhibite celitus egyptie plage testant: q̄ exigentib⁹ meritis corpaliter semel illate sunt: sed que mala prauos mentes quotidie ferūt spūaliter signauerūt. Scriptū namq; est. Ventus vrēs leuabat locustas q̄ ascenderūt sup vniuersam terram egypti: operuerūtq; vniuersaz faciem terre vastantes omnia. Deuozata est igitur herba terre/ t quicquid pomoz in arboribus fuit. Dis essi egypt⁹ plagis affecta est: in quibus exteriori percussione cōmota/dolensq; ppēderet: q̄ deuastationis damna interius negligens toleraret: vt dum foris perire minima/sed amplius dilecta cerneret: per eozum speciē t que int⁹ pertulerat grauioza sentiret. Quid aūt per significationez locuste pretendunt: q̄ plusq; cetera minuta quecq; animantia humanis frugibus nocent: nisi linguas adulantium: que terrenoz hominum mentes si quando bona aliqua pferre cōspiciūt: hec immoderatius laudando corrūpunt? Fructus quippe egyptiorum est operatio renodoroꝝ: quam locuste exterminat: quā adulātes lingue ad appetendas laudes transitoias cor operantis inclinant. Herbaz vero locuste comedunt: quando adulatoꝛes quiq; verba loquentium fauoribus extollunt. Poma quoq; arborum deuozant: quādo vanis laudibus quozundam iam quasi fortiū ropera eueruant. Locuste uole per cōparationez redemptoris nostri resurrectio designatur.

¶ Capitulum.xxj.

Prov. 30.d

Locusta lingua adulātis.

Exodi 10.c

Psal. 108.b

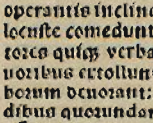

Ide vocē eius per pphetā dr. Excussus sum sicut locusta. Teneri essa pſecutoribus vsq; ad mortem ptulit: sed sicut locusta excussus est: qz ab eozū manib⁹ saltu subito resurrectionis euolauit. Quod referri quoq; ad pdicatoꝛum numerū pōt. In ipsis ꝓpe sicut locusta excussus est de iudea in sua pſecutione sentientes: dum per diuersa fugiūt quasi quosdam recessiōe sua saltus dederūt. Quia vero ille predicator ad pſecutionis culmen erigitur: q̄ nō actiua solū modo/sed etiā cōtemplatiua vita solidatur: recte ipa predicatorum perfectio locustis exprimitur: que quotiens se in area attollere cōtentur: primū se cruribus impellētes subleuāt: t postmodū alis volant. Ita nimirū sunt sanctivtri: qui dū superna appetūt: primū quidē actiue vite bonis opibus innituntur: et tunc demum se ad sublimia p contemplatiōis saltū volādo suspendunt. Crura figūt: t alas erexerūt: qz recta agēdo se stabiliūt: t alta videndo subleuant. Quia in hac vita posti diu in diuina ꝓemplatiōe manere nō possunt: sed quasi locustaꝝ more a saltu quē dederāt in pedibus suis se excipiūt: t cū post contēplationum sublimia ad necessaria actiue vite opa renertuntur: nec tā facilē vita actiua remanere cōtenti sunt. Sed dum ad contēplationez desideranter erexerūt: quasi rursus ad ra volantes petūt: vitaq; sua quasi locuste ascendentes descendentesq;

peragunt: dū sine cessatione semp t summa videre appetunt / ad semetipsos nature corruptibilis pōdere reuoluūtur. Est adhuc aliud quod locuste simile sanctis predicatoribus gerūt. Matutinis nāq; horis: id est temporis tempore vir a terra se sublenant/cum vero estus exarserit: tanto altius / ꝙto alacriꝰ volant. Sanctus aūt quisq; ꝑdicatoꝛ cū ꝺcta fidei tpa conspicit/humilis ac despectꝰ aspicitur: t locuste more quasi vir a terra subleuatur. Si aūt pſecutionis ardoꝛ incēdeat/corde celestib⁹ inhercēs/ mox quante sit sublimitatis ostēdit: et pulsatus alis in altū rapitur / qui quietus imis torpuisse videbatur. De hoc ergo equo. i. ꝑdicatore suo beato Iob dr dicit. Nūquid suscitabis eum quasi locustas? Subaudi vt ego qui eos illi ad altiora extollendo subleuo/ quo grauioꝛi pſecutionis estu excruciari permitto: vt tunc in illo robustioꝛ virtus eui gliet/cū t ardentioꝛ infidelitū crudelitas illidit. Sed cū multa exterius sanctus ꝑdicatoꝛ patitur/ cū dira persequentiū veratiōe crucia tur: quis intueri valet: quid est qđ iustus conspicit qui tot sua exteriꝰ d.ina non sentit. Nisi enim essent mira que salubriter intꝰ pascerēt: ea q̄ penedubio admonentur exterius/vsq; ad coz tormenta peruenirent. Sed in arce spei se animꝰ subleuat: t dicirco obiecte seditionis iacula minime formidat. Vñ t boc loco dr vt ostēdat: equus iste ꝑ suauia iam de internis odoꝛib⁹/ cum tot aduersa in exterioꝛib⁹ patitur: recte subiungitur. ¶ Gloria narium eius terroꝛ. In scriptura sacra vocabulo narū aliquando fatuitas/aliquādo antiqui hostis instigatio/aliquando vero pre scientia solet intelligi. Narib⁹ nāq; fatuitas designatur: sicut iam superius Salomone attestante didicimus qui ait. Circul⁹ aureus in naribus suis mulier pulchra t fatua. Narū nomine exalantes insti die atq; instigatio antiqui hostis accipitur: qđ in boc eodē libro dr attestatur dicens. De narib⁹ eius ꝓcedit fumus. Acsi dicat. De pueꝛsa instigatione illius in humanis cordibus caligo nequissime cogitationis surgit: per quem videntius oculi tenebrescāt. Naribus quoq; pscientia designatur: sicut p prophetam dr. Quiescite ab boie cui⁹ spūs est in naribus eius: qz excelsus reputatus est ipe. Sepe essi id qđ nō videm⁹/odore cōprehendimus: ita vt nonnulle res etiam cū longe faceant/fragrantiaz nobis sue qualitatis innotescant: dūq; p nares spūs ducim⁹: plerūq; aliquaz t inuisa dscim⁹. Redēptoris ergo nostri spūs esse in eius naribus dr: vt vez scientia illius esse in pscientia designetur: qz quecūq; se scire in natura hūanitatis inotuit: hec nimirū ante secula ex diuinitate prescinit. Qui vnde spūs in naribus habuerit: mox p pphetam subiungit dicēs. Quia excelsus reputatꝰ est ipe. Acsi diceret. In inferioribꝰ ventura desup hscinit: qz ad ima de celestibus venit. Sancti etiam viri qui ab illo audita crediderūt: ipsi quoq; iaz ventura prescīūt: dū eiꝰ fideliter ꝓceptis inseruīt: ad nerū illius spe certa hstolantur. Vñ t boc loco equi huius naribus predicatoris sancti pscientia ac pstolatio designat. Dū essi venire extremū iudiciū: ostēdi celestē patrē psolui iustis ꝓmia appetit: quasi p nares spūs de futuris trahit. Sed gloria narium eius terroꝛ est: quia visionem districti iudicis / quam iustus vehementer expectat: iniustus venire formidat. Iste namq; laboꝛes suos considerans mercedem retributionis querit: t causse sue meritum sciens presentiaz iudicis expetit: cumq; vt veniat i flāma ignis dans vindictam impiis: t contemplationis sue speciem in retributione deferens phs summo ardoꝛe concupiscit. Ille vero qz iniustitie sue meminit: venire iu-

Locustarum natura.

Prov. 11.c

Esaie 2.a

Ibidē.

dictum per bozrescit: actusq; suos examinari metuit: q; dinari si examinetur nouit. Gloria ergo narij eius terroz est: quia inst⁹ inde gloriatur/vnde peccator pene addicitur. Videamus equi quo de bis q; adhuc non videntia per nares spiritum trahit. Videam⁹ q̄ta gloria attollitur/cū iam vētura prestolatur. Ecce labores suos intuens p̄dicator egregius dicit. Ego iam deliboz/r tempus mee resolutiois instat. Bonū certamē certaui: cursum consummaui: fidem seruaui. De reliquo reposita ē mihi corona iustitie: quā reddet mihi dns in illa die iustus iudex. Ubi r apte subiungitur. Non solum autem mihi sed r bis qui diligunt aduentum eius. Acsi dicatur. Sed r omnib⁹ qui sibi de bona operatione sunt cōsci. Aduentum essi iudicis non diligūt/nisi qui in causa sua se bene iustitie meritū sciunt. Qz igit vnde gloriatur iustus/inde terretur iniustus: dicatur recte. ¶ Gloria narium eius terroz. Ex sanctus iste predicator dum venturā gloriam: presto latur: dñi venire ante faciem iudicis nititur: dumq; a laboris sui adhuc mercede differtur/in hac vita interim positus ad agat audiamus. Sequitur. ¶ Terrā vngula fodit. Solet i equi vngula laboris fortitudo cognosci.

Quid ergo per vngulā nisi in predicatoze sancto virtutum perfectio designat? Qua videlz vngula terram fodit: dñi de corde audientiuz exemplo suozum operuz terrenas cogitationes ejecit. Vngula terrā fodit: quia auditozum corda a secularibus curis cuacuat/cum doctoz bon⁹ ptēti seculiz opere ostēdat. Videamus Paulū terrā cordis audientiū: qua ostēse virtutis vngula fodiat. Ipse enim discipulis dicit. Hec cogitate: q; r didicistis: r accepistis: r audistis: r vidistis in me: hec agite: r deus pacis erit vobiscum. Et rursum. Imitatores mei estote fratres: sicut r ego xpi. Qui igitur exemplo sui operis alios corrigit nimirum vngula terrā fodit.

¶ Capitulum. xxii.

Habemus aliud quod adhuc subtilij⁹ de bubus vngule effossiōe tractemus. Scīt enim viri q̄uis mētis oculo in supnis cuigilent: q̄uis cuncta q̄ in ima p̄fluūt pede rigidi ptempt⁹ calcent: r corruptiōe tñ terrene carnis cui adhuc alligati sunt: pterūq; cogitationum puluere ē in corde patiunt. Cūq; forte alijs ad appetenda celestia p̄suadēt: semetipsos semper intrim secus subtili inquisitione discutiūt: ne q̄ immoz āte in se dim infirma cogitatione polluā tur. Equus ergo iste vngula terrā fodit: cū p̄dicator quisq; inq̄sitione sorti terrenas in se cogitationes discutit. Equus vngula terrā fodit: q̄n io cui iam dns p̄fidet q̄ sibi moles cōgeritur: ex vetusta cogitatione ne cōsideat: seq; ab illa stēdo euacuare nō cessat. Unde bene r isaac apud alienā gentē puteos fodisse describitur. Quo vz exemplo discimus: vt in hac pegrinationis erūna positi: cogitationum nrarū pro funda penetremus: r quotq; nos bis vere intelligētie aqua respondeat: ne quo q̄ nostre inquisitionis man⁹ ab exhaurienda cordis terra torpescat. Quos tñ puteos allophyli insidiantes replent: q; nimirum immūdi spiritus cū nos studiose cor fodere cōspiciunt: cōgestas nobis tēptationū cogitatiōes ingerūt. Uñ semp mens euacuanda est incessanter q; fodiēda: ne si indiscussa relinquit. vsq; ad tumorem per uersoz operū cogitationū sup nos terra cumulet. Hinc ad Ezechielem dicitur. Fili bois fode parietē: id est cordis durituā crebris persecutationū ictib⁹ rūpe. Hinc ad Esaiam dns dicit. Ingredere in petrā: absconde fossa humo a facie timoris dñi: r a gloria maiestatis ei⁹. Petram quippe ingredimur: cum cordis nostri duritiam penetram⁹ atq; a facie timoris domini fossa humo abscōdimur: si terrenas cogitationes egerentes ab ira districti iudicis in humilitate nre mentis celamur. Quo enim plus terra fodiendo p̄icitur: eo pauimentuz semper inferius demonstrat. Uñ r nos si a nobis studiosi⁹ terrenas cogitationes ejcimus/ quo apud nosmetipsos abscondamur humilius inuenimus. Ecce essi qz diuisti iudicij dies imminet: quasi ipsa iam timoris eius facies apparet: tantoq; magis necesse est vt vnusquisq; illum terribilius timeat/q̄to iam gloria maiestatis ei⁹ appropinquat. Quid ergo agendum est/quoue fugiendū? Quo enim quis latere potest cū qui vbiq; est? Sed ecce petrā ingredi/fossa humo occultari precipimur: vtpdelicet cordis nostri duritiā dirumpentes: eo iram inuisibilez declinemus/ quo ab amore rerū vtibiliū apud nosmetipsos in corde subtrahimur: vt cū prave cogitationis terra ejcitur: mens apud semetipsam tāto turius/q̄to r humilius absconditur. Hinc israelitico populo per Moysen a dño iubetur: vt cū egredi ad requisita nature/ mittat patillum in baltheo: r fossa humo ab scōdat que legesta fuerint. Nature est corruptibilis ponere grauati a mentis nre vtero q̄dam cogitationū superflua quasi ventris grauamina erumpūt. Sed portare patillū sub baltheo debemus: vt vez ad reprehendendos nosmetipsos semp accincti/acutum circa nos stimulū compunctiōis habeamus qui incessanter terrā metis nostre penitentie dolore confodiat: r hoc q̄s a nobis fetidū erūpit abscōdat. Uētris q̄ppe egestio fossa humo p̄ parillum tegitur: cum mētis nre superfluitas subtili redargutione discussa/ante dei oculos per compunctionis sue stimulum celatur. Qz igitur sanctiviri queq; inutilia cogitant: reprehendere ac dñudicare non cessant. De equo suo dns dicat/terrā vngula fodit: id est quicquid in mente sua terrenum versari cōspicit/hoc nimirū superducte penitēte dolōris percussionib⁹ rumpit. Cum vero se interius districta subtilitate dijudicant: iam nibil est q̄ exterius perrimescāt. Tanto enim minus ad mala p̄senria trepidant: q̄to semetipsos plenius bonis venturis parant. Uñ r subditur.

¶ Capitulum. xxiii.

Exultat audacter: in occursum pergit armatus. Is. Exultat audacter: qz sicut aduersio nō frangit: sic nec p̄speris elenat. Aduersa namq; nō deficiunt que p̄speram mentē corrumpūt. Equus itaq; iste fortit⁹ sub freno est. Ille ergo prematur aduersis habet vim fortitudinis: ne elenet p̄speris habet pondus desup insidentis. Decurrūt quippe tempora: sed idcirco iustus trahere nō valēt: q; leuare nō possunt. Illos nimirum trahūt quos leuant: ita ta deficiunt/quos blanda fastollūt. Uir aūt bene deo subditus scit inter transeuntia stare: scit inter lapsus decurrentium tē poz mentis gressus figere: scit nec ad subiecta se erigere: nec ad obiecta trepidare. Plerūq; aūt qz erecti se vtilius contritionis fuēle bozibus nouit: in aduersis bitare scit: que dum constanter pro veritate tolerat augeri sibi virtutis meritum letat. Hinc est q̄ tunc apl̄os exultasse legimus: cum pro christo illos contigit flagella tolerasse: sicut scriptum est. Ibant gaudentes a conspectu concilij: qui digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Hinc paulus cum duris in macedonia fuisset p̄secutionibus p̄ssus: in eo quo se affligi ctī insinuat: etiā iocunditatē demōstrat dicens. Nam cum venissem macedoniam/nullam requiem habuit caro nostra. Acsi apte diceret: quia spirit⁹ requiem habuit: dum

Universidad de Deusto Biblioteca

per pfectū anime pcutionū sup
plicia caro toleraūt. Contra hunc
itaq; equū ab aduersarijs sancte
ecclesie parātur gladij de dolore pe
narū: parant arma de patrocinijs
secularium potestatū. Volent nāq;
hereticī potentum mūdi defen
sionib⁹ quasi quibusdam armis se
tegere: solent oēs infideles p̄dica
tionem fidei excitatis etiam secu
li potestatibus impugnare. Sed
equus dei exultat audacter: t exte
riora tormēta nō metuit: qz inter
nam delectationem ārit/ potesta
tum mūdi tracūdiaz nō formidat:
p.11.c. qz ipsius ḡz vite p̄tis desiderium
p.18.a p mētis excessuz calcat. Hinc per
Salomonē dr. Non cōtristabit iu
stum q̄cquid ei acciderit. Hinc eo
C rursum scriptum est. Justus quasi
leo confidēs absq; terrore erit. In
occursum bestiaz idcirco leo non
trepidat: qz prevalere se omnibus
nō ignorat. Vñ iusti viri securitas
recte leoni cōparatur: qz cōtra se
cū quoslibet insurgere cōspicit: ad
mētis sue confidentiam redit: et
scit qz cūctos aduersantes superat
qz illū solū diligit quē invit⁹ nul
lomodo amittat. Quisquis essi ex
teriora que t nolenti subtrahunt
appetit/ sua se sponte extraneo ti
mori substernit. Infracta añ virt⁹
est cōcupiscentie terrene contem
ptus: qz t in alto mēs ponitur/ cuz
a rebus infimis spei sue iudicio
subleuat: atq; a cunctis aduersan
tibus tāto min⁹ attingit/ q̄to in
superius fita tutius munit. Equ⁹
itaq; iuste nō solū ptra eū vemen
tes minime metuit: sz. eis ēt in oc
cursuz pgit. Vñ bene hic additur.
In occursum pgit armatis. Plerū
q; enim quieti atq; inconcussi re
linquimur/ si obuiare prauis p iu
stitiā nō curamus. Ez si ad eterne
vite desiderium animus exārit: si
iam verum lumen intrinsecus re
spicit: si in se flammā sancti feruo
ris accendit inquantū causa exi
git debemus pro defensione iusti
tie nosmetipsos obijcere: t peruer
sis ad iniusta erumpentibus etiaz
cum ab eis non querimur obuiare. Nam cum iustitiam quam nos amamus in alijs feriunt: nos nichilominus sua persecutione confodiunt/ etiam si venerari videantur. Quia ergo vir sanctus prauis ac male agentibus sese etiam cum non querit opponit: recte de equo dei dicit. In occursum pergit armatis. Intueri libet illum sessoris sui calcaribus excitatum contra armatos hostes: q̄tus Paulū feruor accenderat quando cum epbe
Actuū 19.d. si ad irrumpendas theatri turbas zeli flamma rapiebat. Scriptum quippe est. Repleti sunt ira: t exclamauerunt dicentes. Magna diana ephesiorum: t impleta est ciuitas confusione: t impetum fecerunt vno animo in theatro/ raptogaio t aristarco macedonibus comitibus Pauli. Atq; mox subdit. Paulo autem volēte intrare in populum/ non permiserunt discipuli. Quidam autem t de asie principibus qui erant amici eius: miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum. In quib⁹ pfecto verbis aduoscimus: quo impetu ptra cuneos aduersantes irrueret/ nisi eum per amicos t discipulos charitatis frena tenuissent. Sed si obuiare hostibus: si vitro pugnam petere/ si nosmetipsos semper relinquere in cursuz nostri feruoris debemus: quid est q̄ idem predicator egregius de semetipso fatetur dicēs. Damasci prepositus aretbe regis custodiebat ciuitatez damascenoruz/ vt me comprehenderet: t per fenestram in sporta dimissus sum per murum/ t sic effugi manus eius. Quid est q̄ equus iste modo spōte armatos cuneos impetit: et modo se ab armatis hostib⁹ quasi trepidus abscondit: nisi hoc q̄ necesse est/ vt i ei⁹ artificiosa virtute discamus aduersarios pugnā/ t cōstanter aliquando appetere/ t prudenter aliquando declinare.

¶ Capitulum. xxiiij.

Necesse

Necesse quippe est vt
per ofte qđ agim⁹
in mentis trutina
positum hinc pōd⁹
illinc fructū nři la
boris estimem⁹: et
cū pōdus fructum
superat/ laborem q̄sq; innocte declinat: dūmodo sein alijs exerceat
in quibus lucro fructuum pond⁹
laboris vincat. Cū vero subsequēti ꝓfitate fructuū mensura laboris aut equatur/ aut vincitur/ labor non sine graui culpa declinat.
Unde predicator sctūs cū damasci valde obstinatas mētes psequentium cerneret/ eoz notuit aduersitati cōfligere: qz t semetipm quē pfuturū multū nouerat/ vidit posse deficere: t aut nullis se sibi/ aut paucis prodesse. Secessum ergo a certamine petijt: t pugnaturū felicius ad alia se bella seruauit. Non enim loco virtus/ sed locus virtuti defuit: t idcirco fortissimus miles ab obsidionis angustia/ certaminis cāpum quesiuit. Ubi autez subinganda regi ppio multa aduersariorum colla conspexit: subire bellum vel cū morte nō timuit: sicut ipse cū dieroſolymā pergeret
Actuū 21.c. eūq; discipuli passione illius ppro
berā pscita prohiberent/ sibimet ipſi attestat dicēs. Ego nō solū alligari/ sed t mori in hierusalē paratus sum p nōe dñi iesu. Neq; eēm facio animam meā pciosiorē q̄ me
Qui igit hic hostiles cuneos eriaz
pscita passione sua imperterritus petijt/ illic de dispēsatione fuisse edocuit/ non de timore qđ fugit.
Qua in re pensandū est: qz illelabores quosdā p dispensationis iudicū laudabiliter declinat: qui p deo maiores alios fortiter toleraz. Nāsepe ab hoīb⁹ timor debilis caute dispēsatio vocat: t q̄si prudēter impetū declinasse se asserūt/ cū fugientes turpiter in terga feriunt.
Uñ necesse est: vt in causa dei cuz res dispēsationis agit/ metus cordis subtilissima libratione pensetur
ne per infirmitatem timor surrepat: t sese p dispensationis imagine rationē fingat/ ne culpa se prudentiam nominet: iāq; nec ad penitentiam animus redeat: quando hoc qđ unique perpetrat virtutem vocat. Restat igitur vt in dubio quisq; deph̄ēsus: cū quelibet sibi aduersitas imminet/ prius intra semetipm contra formidinē et p̄cipitationē pugnet: quatenus nec formidoſe se subtrahat: nec precipitanter opponat. Valde essi precepsest q̄ semp se aduersis obijcit: t valde pauid⁹ q̄ se semp absc̄dit. Sed hec melius in bellis spiritalibus discimus/ si formā exercit⁹ a corporalibus bellis trahamus. Non essi ille dux sapiēs est/ q̄ semp extra hostiles cuneos exercitum pceps admonet: neq; ille dux fortis/ qui semper huc ab hostis facie cauēdo subducit. Scire namq; dux dz mō ab hostili impetu exercitum caute subtrahere: mō hostem circūfusis cornib⁹ coartare. Qđ nimirū solliscite pfecti p̄dicatores exhibēt: cū mō pſecutōis rabiem declinātes nouerūt sapiēter/ sed nō enerviter cedere: modo añ pſecutiōis impetū p̄tenentes nouerūt ei fortiter/ ſz non p̄cipitāter obuiare. Qz añ sctūs vir cū pgruū cernit ictib⁹ pe
cus obijcit: t veniencia iacula vel
mortes retūdit: recte dr. In occursum pgit armatis. De quo adhuc
dñ subdit. ¶ Contēnit pauorem
nec cedit gladio. Videamus qūo
pauorē despiciat: qui ipsos aduersarioz gladios enumerans calcat:
Ro.8. ait essi. Quis nos separabit a charitate dei: tribulatio/ an angustia/
an fames/ an persecutio? In pauore añ ventura pena metuitur: in
gladio ꝓ iam dolor de presenti pcussione sentitur. Quia ergo vir
sanctus ventura aduersa non metuit/ pauorē non despicit: qz vero
nec superuenteute pcussione vincitur/ nequaq; gladijs cedit. Contra
hunc itaq; equum tot sunt gladij hostium: quot genera persecutio-

num/q̄ cūcta obuians superat: qz amore vite sese ad interitū parat. Sed qz tam robustissimū pectꝰ:q̄modo se iaculis opponat audiamus: nūc q̄d ab aduersarijs agat audiamus. Sequit. ¶Super ipz sonabit pharetra. In scriptura sacra pharetre nole aliq̄ iustum dei occultūq; cōsiliū:aliq̄ vero clādestina prauoꝝ machinatio designatur. Per pharetrā iustū dei occultūq; consiliuz exprimitur: sicut idem beatus Job superiore parte testatur dicens. Pharetrā eī suā aperuit:z afflixit me.i.occultū suū consiliū detexit:z publica me percussione vulnerauit. Sicut em in pharetra sagitte:sic in occulto dei consilio latent sententie:z quasi ex pharetra sagitta educit/ qñ ex occulto consilio apertam deus sentētiam iaculatur. Pharetre āz nole prauoꝝ machinatio designat:sicut ꝙ ppheta dr. Parauerūt sagittas suas in pharetra/vt sagittent i obscuro rectos corde. ¶Capitulū.xxv.

Pharetra. D

Siquidem cū dolos quos bonis excogitant secretis machinationibꝰ occultāt: quasi in pharetra sagittas parāt:z in hac pītis vite caligine velut in obscuro rectos corde feriūt:qz mattitiosa coz iacula rsequi p vultus possunt: z tū venientia deprehendi nō possunt. Igit qz equus dei nulla aduersitate terretur/eiq; quo magis obuiat eo vi intentionis sue sup armatos hostes feruentioz ducitur:pſecutores eius q̄ se etiā feriētes vici sentiūt turbati ad consiliū reuertunt:dolos pparant:z velut ex longinquo mittendo vulnera occultāt. Unde nūc recte dicitur. ¶Super ipsuz sonabit pharetra:vt cū ex absconsa machinatione longe feriant:cui apertis congressionibus inaniter appropinquant.

Hec tunc super equum dei pharetra sonuerat:cum quadraginta viri qui in eius mortem coniurauerant educi de carcere Paulū querebant:vt cōsilioz suoz ictibꝰ/ assiduis sagittaz dolo interficerent: quē ꝓgressione persecutionis publice supare nequaq̄ possent. Pharetra ergo sonuit:quia occulte machinationis ad Paulum causa peruenit. Quānis si vigilanter querimus/adhuc in pharetre sonitu aliquid subtilius inuenimus. Sepe em aduersarij ꝓsilia contra bonos inīūt:prauis inuentionibus imitantur:ad ergo gtandos se conferunt:sed tū qui eosdem dolos prodere bonis debeant/ꝙs ipsi instituunt: latenter ipsi transmittunt vt crudelis suppliciorum ꝓparatiō quasi furtiue innotescāt/ampliꝰ timeāt:z audientis animum plus suspecta vulnera q̄ precepta pertur bent. In pharetra em sagitte dum latent z sonant:morte etiā non inse denunciant. Pharetra ergo cōtra equuz sonitū reddit:cū contra ꝓdicatorem sanctū occulta prauoꝝ machinatio consiliuz suū qō fraudulenter operit/ fraudulentiꝰ innotescit:vt ꝓmissis minis quasi ex sonitu pharetre terreant:cum predicatoz dei apertas cōtumelias velut cominus ferientia iacula non formidat. Cū ño eisdem minis minime terret:mor persecutoꝝ crudelitas ad supplicia manifesta perducit. Uñ bñ postq̄ dictū est. Super ipsum sonabit pharetra/illico additur. ¶Vibrabit hasta. Contra predicatorem dei post pharetre sonitū hasta vibratur:qñ post terores exhibitos e vicino iam feriēs aperta pena ꝓducitur. Predicatores añt sancti cum ꝓ defensiōe fidei suppliciis subeūt:ad eandez fidē quos valent rapere:z inter verbera non desistunt:z cum patiēter vulnera suscipiunt: prudenter cōtra corda infidelium sagittas predicationis reddunt. Unde non mīꝰ agitur:vt ipsi qui in persecutione seuiunt:non tam doleāt ꝙ cor predicatoris non emolliunt: q̄ ꝙ per eius verba etiā alios amittāt. Quia igit eū feriendo nō superāt: ne forte alīs qui illum audiunt se derelinquant:mor ꝓtra loquentis verba scutū responsionis parēt Unde cum diceret/vibrauit hasta recte subiungitur z clipeus. Persecutoz em sentēs:postq̄ ꝓdicatoris corpus supplicio percutit auditorum cor quasi clipeo verbis sue disputationis munit. Uir igit sanctus vt feriri debeat/hastavibrat: sed ne audiri possit clipeus opponitur. Habēt nāq; defensores dei in prelio sagittas suas:quas eo citius auditoz cordib⁹ infigit/quo illas de spiritali arcu.i. de intima cordis tensione distringūt. His q̄pe se in bello fidei Paulus armauerat/cū dicebat. Laboro vsq; ad vincula quasi male opans: sed verbū dei nō est alligatū. Asi diceret Hasta quidē suppliciоz feriоr: sed tū ꝓboz sagittas emittere nō desisto. Ulcera crudelitatis accipio: sed coz infidelium vera loquendo transfigo. Dicat ergo. Sup ipsum sonabit pharetra/vibrabit hasta z clipeus. Contra equū quippe dei: quia prauorum ꝓsilia perstrepunt pharetra sonat:qz aperta pena exquirit:hasta vibrat:qz vero ei etiā disputatiōe resistit/clipeus antefertur. Sed nūquid a feruore suo per ista cōpescitur? Uir em sanctꝰ quo maiore pſecutiōe ꝓmit:eo ad predicandā veritatē acriꝰ instigat z cuz patienter pſecutores tolerat ardenter a se auditores trahere festinat. Under bene adhuc de equo dei subditur. ¶Feruēs z fremēs sorbet terram:nec reputat tube sonare clāgorē. Primo nāq; peccanti homini dictū est. Terra es z in terram ibis. Tube añt clāgunt:cū huius seculi potestates loqui sanctos terribiliter pbibent. Quia igitur predicatoz zelo sancti spiritus inflāmatus:vel inter supplicia posit⁹/ quoslibet peccatores ad se trahere non desistit: feruens procul dubio terram sorbet; qz ño

persecutorum minas minime formidat/clangorē tube sonare nō reputat. Tuba esti que discrimē belli denunciat:quid est aliud q̄ vox secularium potestatuz: q̄ contēpta resistentibus mortis certamen parat? Hec a principibus sacerdotuz tuba sonuerat/cū flagellatos apostolos de deo loqui pbibebant: sicut scriptū est. Lesis denunciauerunt ne loquerent in nomie Jesu. Sed videamus quomodo equum dei clāgor tube nō terreat. Ait Petrus. Obedire oportet deo magis q̄ hominibus. Qui alijs quoq; pſequentibus dicit. Non esti possum⁹ que vidimus z audiuimus nō loqui. Equus ergo clangorē tube nō metuit:qz predicatoz egregius despectis potestatibus huius seculi nullos minarūz fastus pertimescit. Videamus alium equum dei quo modo terram sorbeat: quō nullus cum tube terroz attingat:scriptuz est. Superuenerunt autem quidā ab antiochia z iconio iudei: z persuasio turbis lapidantes Paulum traxerunt extra ciuitatem estimātes eum mortuum esse. Circundātibus autem eum discipulis: surgens intrauit ciuitatem: z postera die profectus est cum Barnaba in derben. Cumq; euangelizassent ciuitati illiz docuissēt multos:reuertisunt lystram z yconium z antiochiam confirmantes animas discipulorum. Perpendamus ergo que hunc possent equum mine cōpescere: quando cum ab intentione sua non valet moꝝ ipsa pbibere. Ecce lapidibus obruit: nec tamen a veritatis sermone remouet? Occidi potest:superari non potest. Velut extinctus extra vrbez proijcitur: sed intra vrbez die alio illesus predicatoz inuenitur. O quam fortis huic viro inest infirmitas: o quam victrix pena: o quam dominatrix patientia. Ad arguendum repulsionem prouocatur: ad predicandam salutem plagis erigitur; ad propellendam laboris

lassitudinē pena refouetur. Que ergo hunc aduersitas superet quē pena fouet? Ez equus dei est? pharetre sagittas despicit: qr malicie consilia contēnit. Vibratam hastā superat: qr t cōtra aperte psecutionis vulnera pectus firmat. Oppositū clipeū rūpit: qr disputationes resistētiū ratiocinādo subigit. Terrā sorbet: qr peccatores in suo corpore exhortando cōuertit. Clangorem buccine sonare nō reputat: qr vocē quālibet terribilis phibitionis calcat. Min? est aūt qō ōr: qr fortis psecuerat in laboribus? adhuc qō maius est erultat in aduersis. Vñ t sequit.

¶ Ubi audierit buccinā dicit vah. Quib? pfectoribus illud ostēdit: q hoc loco a dño de equo irrationabili nil dicatur. Neq; enim vah dicere brutū animal pōt: iz dū asserit dicere qō omnino dicere nō valet/innuitur quē designet. Vah quippe sermo erultationis est. Equus ergo cū audit buccinam vah dicit: qr fortis q̄sq; p̄dicator cū certamen passionis sibi propinquare considerat: de exercitio virtutis erultat: nec terretur pugne periculo/q̄ victorie letak triumpho. Equo itaq; est vah dicere: predicatorem sanctū de ventura passione gaudere.

¶ Capitulum. xxvj.

Sed si predicator fortis q̄liz passiōis appetit: si discrimē mortis subire p dño let? ōrit: ad hoc q̄ ipsi fortissimo p̄dicatori q̄ ex robusto corde virtutē traxit nominis/Petro veritas dixit. Cum senueris extendes manus tuas: t alius te cinget: t ducet q̄ nō vis. Quō de passione gaudet q̄ cinctus ab alio/ire q̄ ducit nō voleat? Ez si pēsam? ōrit animo appropinquāte passione t mortis metu quatik: t tamen de vēturo regni p̄mio letak: intelligimus quomodo gloriosi certaminis subire periculum volens nolit: quia t in morte conspicerat quod tolerans paueat: et in fractu mortis aspicit q̄ appetens t desiderat. Videamus Paulū quomodo amat qō refugit: quō refugiat qō amat. Ait enī. Desiderīū habēs dissolui t cū christo esse: t mihi vivere christus est t mori lucrū: et tū dicit. Qui summus in hoc habitaculo ingemiscimus grauati: eo q̄ nolumus expoliari/sed supuestiri: vt absorbeat qō mortale est a vita. Ecce t mori desiderat: t tamen carne expoliari formidat. Cur hoc? Quia t si victoria impetrū letificat: ipa nihilominus ad p̄sens pena petrat: t quis vincat amor subsequētis muneris/tangit tū nō sine meroze animū pulsus doloris. Sicut enī vir fortis cum vicino iam belli certamine armis accingitur: t palpitat t festinat/tremit t senit: ñ pauere p pallorē cernit: sed p iram vehemēter vrgek: ita sanctus cum passiōi se propinquare conspicit: t nature sue infirmitate pcutit: t spei sue soliditate roborak: t de vicina. morte trepidat: t tū q̄ moriendo verius viuat erultat. Ad regnū quippe nō pōt nisi interposita morte transire: t idcirco t confidendo quasi ambigit: t quasi ambigendo confidit: t gaudens metuit: t metuens gaudet: qr scit q̄ ad beatū quietis nō pueniat/ nisi hoc quod interiacet cum laboze transcedat. Sic nos cū morbos a corpore repellere cupim?: tristes quidē amarum purgationis poculum sumimus: certi autem de subsequenti salute gaudemus. Quia enī puenire corpus aliter ad salutē nō valet: in potu libet etiā quod tedet: cūq; amaritudini ineste vitam animus conspicit: meroze turbatus bilare sciť. Dicak ergo. Ubi audierit buccinā/dicit vah: quia predicator fortis cognito certaminis nuncio: et si vt homo ad vim percussionis trepidat: per spei tamē certitudinē ad premium remunerationis erultat. Sed n equaq; ad hoc passionis bellum inconcussus crisseret/ nisi eandē passionē intenta cogitatiōe

Jo. 21 f

Quō petrus appropiquāte passione et mortis metu quatik:

Ad regnū quippe nō pōt nisi interposita morte trāsiri.

Similitudo.

Similitudo.

meditando preueniret. Malum namq; qō consilio preuenitur: decertanti contra se animo t ratiōe subiicitur: qr tanto quisq; minus aduersitate vincitur/ ōto contra illam prescisendo paratus inuenik. Sepe esti graue timoris pondus vsu leuigak: sepe moze ipsa sic ino pinata perturbat/ita deliberatione puenta letificat. Unde t recte de boc equo subiungik.

¶ Procul odozatur bellum. Acsi apertius dicatur. Idcirco quodlibet certamen exuperat: qr mentes certami ni ante certamen parat. Bellū q̄pe odozari est aduersa quecq; longe adhuc posita cogitando prenoscere/ne fortasse valeat improuisa superare. Hoc bellū pcul odozari discipulos Paulus admonebat/cuz diceret. Uolumetipsos tētate si estis in fide: ipsi vos pbate. Acsi aperte preciperet dicens. Persecutionuz certamina ad mentem reducite: t cordis vestri intima atq; occulta pensantes/quales inter supplicia exister e valeatis inuenire. Hoc bellum sancti viri pcul odozantur: quando t in pacevniuersalis ecclesie positi: vel hereticoz bellavel imminentia ab infidelibus psecutionum tormenta conspiciunt. Qui duz recte viuunt: sepe p bonis mala recipiunt: detractionum contumelias equanimiter ferūt: vt si psecutionis occasio suppetat: tanto il los fortiores apti bostes inueniāt: ōto eos t intra ecclesiā falsozū fratrū iacula nō expugnāt. Illā q̄ a statu patientie ante linguarū vulnera cozruit: ipse sibi testis est qr contra manifeste percussiōis gladios nō subsistit. Quia ergo vir dei exercitatus presentibus cōtra ventura vulnera: t exercitatus minimis contra maioza nitik: recte de equo dei dictū est/q̄ bellū pcul odozat.

Sequitur. ¶ Exhortationē ducum t vlulatum exercitus. Duces aduerse partes sunt errozis auctozes: de quibus per psalmistam dicitur. Effusa est contenzio super

Psal. 106. d

principes eozum: t seduxerūt eos vana eozum: t errare fecit eos i inuio non in via. De quib? p semetipsam veritas dicit. Cecus si ceco ducatum prebet: ambo in foueam cadunt. Vos aūt duces exercitus sequitur prauozum scz turba: que iniquis eozum preceptionibus famulatur. Notandum quoq; q̄ duces exhortari/exercitum vero dicit vlulare: quia vez bi qui infidelib? vel hereticis presunt/prava que teneri precipiunt/ quasi ex ratione persuadent. Turba vero eis subdita/quia sine iudicio eozum voces sequitur: dum per confessionis insaniam perstrepit/ bestiali mente vlulare perbibetur. Lupis quippe proprie vlulatus conuenit: t qr caterue reprobozum contra vitā morescq; fidelium soli rapacitati inbiant: quasi per vlulatū clamāt.

¶ Capitulū. xxvij.

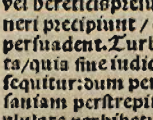

Quus ergo dei exhortationē ducū et vlulatū exercit? pcul odozak dū sctūs quisq; predicator lōge ante considerat: quid vl auctozes erozum contra electos valeant p̄cipere: vel turba eis subdita q̄ possit immaniter insanire. Hanc exhortationē ducum odozabak Paulus cum diceret. Per dulces sermones t benedictiones seduxit corda innocentium. Hunc vlulatum exercit? odozabatur dicens. Intrabūt post discessionem meam lupi graues in vos. Exhortationem ducuz odozatus est Petrus: cum de quibusdam discipulos admoneret dicens. In anaricia fictis verbis de vobis negotiabuntur. Ululatum quoq; exercitus odozabatur/ cum premitteret dicēs. Et multi sequūtur eorum luxurias/ per quos via veritatis blasphematur. Igitur qr sanctus quisq; predicator atq; in persecutionis bello duz fidei/qua lem se possit exhibere narrauim?: nunc sub huius equi specie vnū

Mora lis expositio

quēq; christi militem describam? vt t qui ad predicationis culmen necdum se peruenisse consideret: hac tamen voce dñica/si iam bene viuere ceperit/expressiꝰ se esse cognoscat: quatenꝰ hinc colligat quā to deo notus sit si ad maiora peruenerit: quem signiter deus eloqui nec in minimis ptermittit. Singula itaq; que de equo dicta sunt repetētes intuemꝰ quō miles dei a primeua puersatiōe pficiat: quō a minimis ad maiora succrescat: vel quibus gradibus ab infimis ad supna pueniat. Dicat ergo. Nū quid prebebis equo fortitudinem aut circūdabis collo eiꝰ hinnitū? 1. Pet. 5. b Unicuiq; aīe cui dīs misericorditer psidet/ante oīa fidei fortitudine ꝑbet: de qua petrus ait. Aduersarius vester diabolus sicut leo rugiēs circuit querēs quez deuoret: cui resistite fortes i fide. Huic aūt fortitudini hinnitꝰ iungit: duz fit quod scriptū est. Corde creditꝰ ad iustitiā: ore aūt confessio fit ad salutem. Sequitur.

¶Capitulum.xxviij.

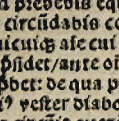

Nunquid suscitabis eum quasi locustas? Vnusquisq; ꝺ deū sequitur: i ipso suo exordio vt locusta suscitat: qz etsi i ꝑbusdā actiōib⁹ locustarū more sterilis poplitib⁹ terre inberet: in ꝑbusdā tñ expāsis alis sese in aera suspēdit. Cōuersionuz ꝑpe initia bonis moribus malisq; ꝑmixta sunt: dū t noua iam per intentionem agit: t vetusta adhuc vita exvsu retinet. Cōuersionuz ꝑpe initia bonis moribꝰ malisq; ꝑmixta sunt. Tāto aūt minꝰ ꝑmixtis iteri malis ledimur: q̄to cōtra illā quotidie sine cessatione pugnamꝰ: nec suos nos iaz culpa vēdicat/cui⁹ prauo vsui nostra sollicite mēs resultat. Minꝰitaq; nobis icboatib⁹ terrena opa officiūt: qz in nobis diutius demorari ꝓbentur. Proinde qñ in ipso nostre puersatiōis initio firma ꝺā pie de nobis dāa tolerat: vt nos qñq; ad celestia ex ꝑfectione ꝓducat: ꝺ locustas nos in exordio suscitat: qz t in volatu virtutis subleuat: t nō tamē de terreni operis casu desperat. Sequit. ¶Gloria narij eiꝰ terror. Pro eo ꝙ nō visa res odore deprehendit: nō immerito narium nomine spei nostre cogitationes exprimunt: quibus venturū iudicium qō etsi oculis adhuc nō cernimus/iaz tamen sperando preuidemus. Dīs aūt qui bene viuere incipit/audiēs ꝙ per extremū iudicij iusti ad regnū vocētur hilarescit: sed qz quedam mala adhuc et reliquiꝺ sibi inesse considerat: hocipsum iudicij de quo exultari incboat / appropiquare formidat. Vitam quippe suā bonis malisq; permixtam cōspicit: t cogitatiōes suas aliquo modo spe t timore cōfundit. Nā cum audit q̄ sint regni gaudia: mox mēte leticia subleuat t rursum cum respicit q̄ sint gehēne tormenta/mox mentē formido perturbat. Bene ergo gloria narij eius terror dr: qz inter spez t metū posit⁹/dū futurū iudicij mēte cōspicit/hocipsum timet vnde gliat: ipa ei sua gloria terror est: quia incboatis iam bonis spe de iudicio letus est: t necdu finitis omnib⁹ malis pfecte securus non est. Sed inter hec solliciti ad mentē reuertitur: t pcellas tāte formidinis renuens/secq; in solius pacis tranquillitate disponens: totis viribꝰ a districto iudice inueniri liber conatur. Seruile quippe estimat dominicā presentiam formidare: ac ne conspectuz patris metuat/illa agit ꝙ que se filiū recognoscat. Discit ergo iudicē tota expectatione diligere: atq; (vt ita dixerim) timē do renuit timere. Ouri aūt cordi formidinē ꝑ carnali actiōe cōsiderat: t idcirco ante omnia carnē forti edomatiōe castigat. Unde post ꝙ dictū est. Gloria narij eius terror: recte subiungit. ¶Terram vngula fodit. Vngula namq; terrā fodere/est districta abstinētia carnem edomare. Quo aūt plus caro premitur: eo de celesti spe anim⁹ securius letat. Unde effossa terra apte subnectitur. ¶Exultat audacter. Quia el valenter reprimit quod impugnat: audacter exultat de bis que in eterna pace desiderat: tāto⁹ mens melius ad supera appetenda cōponitur / ꝙto ab illicitis artius corpus edomatur. Prou. 24. c E Unde recte ꝑ Salomonē dr. Diligenter exerce agrū tuū: vt postea edifices domū tuā. Ille ꝑpe bene mentis domū edificat/q̄ pri⁹ agrū corpis a spinis vitioꝝ purgat: ne si desideriozū sentes i carnis agro pficiāt/int⁹ tota virtutuz fabrica fame boni opis crescēte destruat. In ipso aūt quisq; belli certamine posit⁹: tanto subtilij⁹ fraudē hostiū conspicit/ꝙto t districtius corpus ꝓprium quasi quendaz hostium aduersoz premit. Unde t post contritionē corporis post letitiā cordis recte subiungitur. ¶In occursuz pergit armatis. Hostes armati sunt immundis ꝑnis: innumeris cōtra nos fraudib⁹ accincti. Qui cū suadere nobis iniqua nequeunt: ea sub virtutū specie nostris obtutibus opponūt: t quasi sub quedā arma se ꝓtegūt ne in sua malicia a nobis nudi videantur. Quibus armatis hostib⁹ in occursuz ꝓgim⁹: qñ coz insidias longe ꝓuidemus. Effossa igitur terra armatis hostibus in occursum pergere est/edomita carnis superbia dolos immūdozum spirituum mirabiliter explorare. Effossa terra armatis hostibus in occursuz pergere est/deiecta carnali nequitia ꝺa spiritualia vitia certamen subire. Nā qui adhuc secuz enueniter pugnat: frustra contra se bella extra posita suscitat. Qui esi semetipsum carnalibus subiugat / quō spiritalibus vitijs resultat? Aut quō de labore externi certaminis triūphare apperit: qui adhuc apud semetipsuz domestica libidis bello succūbit?

¶Capitulum.xxix.

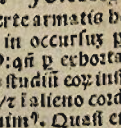

El certe armatis hostib⁹ in occursuz pgim⁹: qñ ꝑ exhortatiōis studiū coz insidias/t alieno corde ꝓuenim⁹. Quasi esi er loco in quo fuim⁹/ad locū aliū obuiā hostib⁹ venimus: qñ nostra cura ordinate postposita/accessum immūdoz spūz a primi mēte ꝓbibem⁹. Uñ fit plerumq; vt hostes callidi militē dei tā etiā de intestino bello victozē: tāto de semetipso terribilius tentent / ꝙto illū ꝓtra se t alieno corde ꝓuidere fortiter vidēt: vt dū illū ad se tuendū reuocāt/aliena corda liberius ꝙ exhortatiōe eius ꝓtegebant inuadant. Cuiq; esi superare nō possunt: saltem occupare conant / ꝙten⁹ dū miles dei de semetipso cōcutitur/nō ipe sed is quē defendere ꝓsueuerat ꝑmak. Ps mēs in deū immobiliter fixa tētationū spicula despicit: nec cuiuslz terroris iacula ꝓtimescit. Supne esi gre fret⁹ auxilio: sicut vulnera infirmitatis sue curat/vt alienа nō deserat. Uñ t bū ō hoc equo subiungit. ¶Contēnit pauorē nec cedit gladio. Cōtēnit pauorē qz nullū tētatiōis formidie adhuc vsq; terrez vt taceat. Nec cedit gladio: qz etsi violēta illū tētatio petit: a cura tñ primi nō repellit. Uñ t Paulus exhortās nobis inuicte cōuersatiōis instituta: t quos ab boste gladios suscipiat dicit: quomō eisdē gladijs nō cedat ostendit. Omni esi tā carnalis opis pugna superata: carnalis tentationis gladiū ab boste susceperat ꝙ dicebat. Ut deo aliam legez in membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuū me ducentē in lege peccati/que est in membris meis. Sed eidem gladio quem in se vicerat: etiam in alijs non cedebat: cum profecto proximis diceret. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore ad obediendum desideriis eius. t rursum. Mortificate membra vestra que sunt super terram/

Rom. 6. b

Col. 3. a

fornicationē/immunditiam/libidinē/cōcupiscentiā matā. Grauis illū tentationū gladius feriebat: de q̄bus ipse ait. In laboribus plurimis/in carceribus abūdātius/in plagis supra modū/in mortibus frequēter. A iudeis q̄nquies quadragenas vna minus accepi: ter virgis cesus sum/semel lapidatus sum/ter naufragiū feci: nocte z die in pfundo maris fui: z cetera q̄ ipe tolerare potuit/z nos enumerare tassamur. Sed q̄o eidem gladio in primi dilectionē nō cedat: post multa ipse subiungit. Preter illa q̄ extrinsec⁹ sunt instātia mea q̄tidiana sollicitudo omnū ecclesiarum. Equus ergo dei: z gladio percutitur: nec tā percussione eadem a cursu prohibetur: dū fortis spiritalis certaminis miles/ z ipse vulnera ab hoste suscipit: z tū ad salutem alios stringit. Sed erga tā durum celestis militis pectus antiquus hostis tanto acutiora spicula perquirit: q̄to se despici robustius conspicit. Unde z sequitur.

¶ Capitulum.xxx.

Super ipsum sonabit pharetra; vibrabit hastaz clipeus. Quia cū videt sctē mētis studiū ꝺ̄ sez alios ꝓfesse: multiplicata hāc satagit tentatione cōfodere. Uū sepe contingit: vt dū q̄ regēdis alijs ꝓsunt/tentationū certamina fortiora patiant: q̄tenus corporaliū more bellor dum dux ipse ad fugā vertitur/ resistentis exercit⁹ ꝓstipata vnanimitas sine labore dissipet. Hostis itaq̄ callidus contra celestē militem diuersa percussionū vulnera exquirens modo ex pharetra per insidias cū sagitta vulnerat: modo ante ei⁹ faciem hastā vibrat: q̄ vcz vitia talia sub virtutū specie contegit/ z alia vt sunt aperta ei⁹ oculis opponit. Ubi enim infirmari dei: militem conspicit: illic fraudis velamina nō reqrit. Ubi autē sibi resistere fortem considerat: illic contra vires peuldubio dolos parat. Nā cū infirmus quēpiam in ea ruis illecebra videt: aperte speciem corporis q̄ cōcupisci valeat/eius obtutibus obiicit. Si añ fortasse validus contra auaritiam cernit: importune eius cogitationibus domestico rum suor inopiā suggerit: vt dum mens ad pauperū curā ꝺ̄s pie flectitur/seducta furtim in rerū amb itu inique rapiat. Equū ergo dei sagitta p insidias impetit: q̄ ei hostis callidus sub virtute vitiū abscondit. Hasta añt cominus vulnerat: cū manifesta nequitia etiā scientem tentat. Sepe vero celesti militi vno codēq̄ tpe vtrūq̄ ab hoste obiicitur: vt in qualibet vna pcussione perimatur. Dolosus nāq̄ ad uersarius simul ferire nitit: z apte sentiens z insidias lateno: vt dum de occulto sagitta metuit/ minus ante faciez hasta timeat: vel dum ante faciem haste resistit/ nequaq̄ ex occulto venies sagitta videatur

Sepe enim tentatione pponit de libidine: z subito fraudulenti⁹ cecidisse elationem suggerit de seruata castitate. Et sunt nonnulli q̄ dum multos ex castitatis arce in elationis foueā cecidisse conspiciunt: vite sue custodiā negligētes in immunditiā libidinis demerguntur. Sunt vo e diuerso nonnulli qui dū libidinis immunditiā fugiūt: p castitatis culmen in vozaginē elationis ruūt. Quasi ergo apte feriēs hasta est/culpa de vitio: z ꝺ̄s ex occulto vulnerās/de pharetra sagitta est/ culpa de virtute. Sed equus dei z ante faciē hastā supat: cū libidinē calcat/z a latere sagittam circūspicit: cū in castitatis munditia se ab elatione custodit. Unde z dū interq̄ certāti p Salomonē dicit. Dñs erit in latere tuo: z custodiet pedem tuū ne capiaris. Pes nāq̄ in anteriora tē dit: anteriora autez nō videt/q̄ ea q̄ sunt a latere cōspicit. Rursumq̄ q̄ pedis custodiā previdens anteriora cernit: circunspectionem lateris deserit. Dum vero

ante faciē ponit ea virtutis aliq̄d agimus: ꝺ̄s quo pes debeat. ponī pui demus: sed dñs ex virtute eadē furtiue culpa suboritur: ꝺ̄s dñs in anteriora respicit/ad sagittam latā nudat. Sepe vero dū suboriente culpā metuim⁹/virtutē q̄ agenda est declinamus: z ꝺ̄s dñs lat⁹ circūspicitur: nequaq̄ cernit pes in anteriora q̄o ponat. Bñ ergo dicit. Dominꝰ erit in latere tuo: z custodiet pedē tuū ne capiaris: q̄ miles dei diuine gratie clipeo protectus: z q̄ ex latere possint pdere circūspicie do cōsideratꝰ: z gressum añ facie ferre ꝓspiciēdo nō cessat. Cui fraudulent⁹ hostis inuidens: q̄ p pharetrā z hastam nequaq̄ se ꝓualere cōspicit/clipeū opponit: vt si resistentis pectꝰ feriēdo nō perforat: saltē q̄busdā obiectionib⁹ pficiētis iter intercludat. Quasdā nāq̄ difficultates ipse ei⁹ conatib⁹ obiicit: et cū supare nō valet vel resistit. Qz q̄d ꝺ̄ tot argumēta bellorꝰ equ⁹ dei agat audiamus. ¶ Feruens vbremens sorbet terrā: nec reputat tube sonare clangorē. Contra equum clāgor tube insonat: q̄n electi mentem in eo q̄ agit fortiter: e victino quedā posita culpa terribiliter tentat: sed feruēs vbremēs sorbet terrā: q̄ nimio ardore semetipsum discutit: z q̄cquid in se terreni repperit/q̄ tidie pficiendo cōsumit. Et clangorē tube sonare nō reputat: q̄ cōsideratione fortis offe vitiū q̄ de virtutis gloria nascit/ sollicit⁹ declinat. Sonare enī clangorem tube reputaret: si fortasse ꝓpter aliꝰ quod prauе suborit/ alia agere recta meneret. Quia ergo ad agenda fortia ante insonantia tentamenta nō trepidat: in feruore suo posit⁹ clangorē tube minime formidat. Sepe autem dum p sperari se virtutib⁹ ꝓspicit: ne ipsa illum virtutum prosperitas elevet/pulsari se tentationibus gaudet. Unde et apte subiungitur.

¶ Ubi audierit buccinam: dicit vah. Multos enim peius sua felicitas strauit: multos diuturna pax fortes reddidit: eoq̄ illos inopinatus hostis grauius perculit/ quo longo quietis vsu negligentes inuenit. Unde sancti viri cum multa se proficere virtutum prosperitate considerant: quodam dispensationis superne moderamine exerceri se etiā tentationibus exultant: quia tanto robustius acceptam virtutum gloriam custodiunt quanto tentationis impulsu concussi infirmitatem suam humilius cognoscunt. Equus ergo audita buccina vah dicit: quia videlicet preliator dei cum vim tentationis incumbere conspicit: veritatem superne dispensationis cōfiderans/ex ipsa validius aduersitate confidit. Cuius aduersitatis certamina idcirco illum non superant: quia nunq̄ improuise tentat. Longe quippe prenotat ter vna q̄q̄ re cuius vitū pugna succrescat. Unde z sequitur. ¶ Procul odoratur bellum. Bellum namq̄ procul odorari est/ex causis precedentibus que vitiorum pugne subsequantur agnoscere. Quia enim sicut iam sepe dictum est: odore res non visa cognoscitur: bellum procul odorari est sicut flatu narium/ sic p visione cogitationum nequitias latētes indagare. De quo odoratu dominus recte in ecclesie sue laudibus dicit. Nasus tuus sicut turris que est in libano. Per nasum namq̄ odores fetoresq̄ discernimus. Et quid per nasum nisi sanctorum quida discretio designat: Turris vero speculationis in altum ponitur: vt hostis veniens ꝺ̄ge videatur. Recte ergo nasus ecclesie turri in libano similis dicit: quia sanctorum prouida discretio dum solerter circumquaq̄ conspicit: in altum posita primū q̄ venat culpa deprehendit: eamq̄ quo vigilanter prenotat/eo fortiter declinat. Hinc habacuch ait. Super custodiam meam stabo.

¶ Capitulum.xxxj.

Hiere. 31. d.

HInc vniuscuiusq; electi alaz Hieremias admonet dicēs. Sta tue tibi speculā: pone tibi amaritudines Speculaz q̄ppe sibi statuere est/ventura vitioꝝ certamina ex alta ꝓsideratione ꝓnoscere: sibiq; electi mens amaritudines ponit/qñ t in ꝛtutum pace cōstituta: dum mala insidiātia ꝓspicit/secura q̄escere nō ꝓsentit. Dolosūt ne mala q̄libet: secūdo ꝙ loca ꝓsiderat/ne bona incaute faciat: t postq̄ prava subegerit/ipsa ēt sibi subiicere recta conēdit: ne si mētis dñiuz trāseūt/in elationis culpā vertant. Qz effi sicut superi⁹ dictū est: plerūq; ex bonis p incurse vitiū mala nascunt: vigilanti studio cōtemplak/qño ex doctrina arrogātia/ex iustitia crudelitas/ex pietate remissio/ex zelo ira/ex mansuetudine torpoz oriak. Cunq; bona hec agit: q̄ bi contra se hostes per hec erurgere valeant cōspicit. Nā cum adipiscendis doctrine studiis elaborat: mentē solicite cōtra certamen arrogātie ꝑparat. Cū culpas delinquentiū insectari desiderat: sagacissime cuitat ne modum iustitie crudelitas vindicte transcendat. Cū pietate frenare se nititur: solerter ꝓspicit ne qua discipline dissolutiōe vincatur. Cū se recti zeli stimulis excitat: summope puidet ne plusq̄ necesse est ire se flāma succendat. Cū magna mānsuetudinis trāquillitate se temperat: vigilāter obseruat ne torpore frigescat. Qz ergo spiritalis militie cogitatione omne vitiū primq̄ surrepere possit aspicit: recte de equo dei dicit: peul odorak bellū. Perpendit etiā q̄ turba iniquitatum ꝓsit/si mala ingredi ad se vel pauca ꝓmittat. Vñ t se quit. ¶Exhortatiōe ducum t vulatū exercit⁹. Tentantia q̄ppe vitia que inuisibili contra nos ꝓelio regnanti sup se superbe militant: alia more ducum ꝓcunt/ alia more exercit⁹ subsequunt. Neq; essi culpe oēs pari accessu coz occupant. Sed dñi maiores t pauce neglectam mentē ꝓcuenīūt: minores t innumere ad illā se catervatim fundūt. Ipsa nāq; vitiorum regina superbia cū deuictū plene coz ceperit: mox illud septē principalibus vitijs/ q̄si q̄busdā suis ducibus deuastandū tradit. Quos videlicet duces exercit⁹ sequit: qz ex eis ꝑculdubio importune vitioꝝ multitudines oriunt. Quod melius ostendimus: si ipsos duces atq; exercitū specialiter vt possum⁹ enumerando ꝓferam⁹. Radix quippe cuncti mali superbia est. De q̄ scriptura attestante dicitur. Initium oīs peccati est superbia. Prime autem ei⁹ soboles: septē nimirū principalia vitia/de hac virulenta radice ꝓferunt. s. inanis gloria/ inuidia: ira: tristitia: auaritia: ventris igluuies: luxuria. Nā qz his septē supbie vitijs nos captos dolet: id circo redēptoz nr ad spiritale liberatiōis ꝓelium spū septiformis gratie plen⁹ venit. Sed hāt cōtra nos hec singla exercitū suū. Nā de inani gloria: inobedientia: iactātia: hypocrisis: ꝓtēciones: ptinacie: discordie: t nouitatuz ꝓsumptiones oriuntur. De inuidia odiū: susurratio: detractio: exultatio in aduersis: premi: afflictio aūt in ꝓsperis nascitur. De ira: rixe: tumoz mētis cōtumelie: clamoz: indignatio: blasphemie ꝓferunt. De tristitia: malitia: rancoz: pusillanimitas: desperatio: torpoz circa ꝑcepta: vagatio mētis erga illicita nascit. De auaritia proditio: fraus: fallacia: periuria: inquietudo: violentie: t ꝙ misericordiā obdurationes cordis oriūtur. De vētris ingluuie: inepta leticia: scurrilitas: īmūdicia: multiloquiū: hebetudo sensus circa intelligentiā propagantur. De luxuria: cecitas mentis: incōsideratio: inconstātia: precipitatio: amor sui: odiū dei: affectus ꝓsentis seculi: horroz autez vel desperatio futuri

Plerūq; ex bonis mala nascunt.

Ex medio critate suam dam.

nō oēs culpe pari accessu coz occupāt.

Ultionū regina superbia.

Radix cuncti malitie superbia Eccli. 10. b. Soboles superbie septē principalia

Soboles inanis glorie. Inuidie.

Ire

Tristitie.

Auaritie.

Gula.

Luxurie.

In Tricesimūnonum Capi. Job fo. ccccxiiij.

generantur. Quia ergo septē ꝓncipalia vitia tātā de se vitioꝝ multitudinē ꝓferūt: cū ad coz venīūt/ quasi subsequētis exercitus cateruas trahūt. Ex quibus videlicet septez quinq; spiritalia/duoq; carnalia sunt. Sed vnūq̄dq; coz tāta sibi cognatione iūgitur: vt non nisi vnum de altero ꝓferatur. Prima nāq; superbie soboles inanis ē gloria: que dum oppressam mentē corruperit/mox inuidiā gignit: qz nimirū dñi vani nois potentiā appetit/ne quis banc alius adipisci valeat tabescit. Inuidia quoq; irā generat: qz ꝙto interno liuoris vulnere animus fauciatur/ tanto etiā mansuetudo tranq̄llitatis amitti tur: t qz quasi doleus membrū tangīt: idcirco opposite actionis manus velut grauis⁹ pressa sentitur. Ex ira quoq; tristitia oritur: qz turbata mens quo se inordinate concutit/eo ad discendū confundit: et cū dulcedinē trāquillitatis amisit/nibil banc nisi ex ꝑturbatione subsequēs meroz pascit. Tristitia q̄q; ad auaritiā derivak: qz dñi cōsumum coz bonū letitie in semetipso intus amiserit/vñ cōsolari debeat foris q̄rit: t tanto magis exteriora bona adipisci desiderat/ ꝙto gaudium nō habet ad qđ intrinsecus recurrat. Post hec ꝙo duo carnalia vitia. s. ventris ingluuies t luxuria supersunt. Sz cūctis liquet q̄ de ventris ingluuie luxuria nascitur: dñi in ipsa distributione imē brozum ventri genitalia subnera videantur. Unde dum vnum inordinate reficitur: aliud ꝓculdubio ad contumelias excitatur.

¶Capitulum. xxxij.

Inuectiuz exhortatiōnis.

SEne autem duces exhortari dicti sunt/exercitus vulare: quia prima vitia decepte mentis quasi sub q̄dā rōne se inserunt/ sed innumera q̄ sequunt dum hāc ad omnem insanam pertrahunt/q̄si bestiali clamore confundunt. Inanis namq; gloria deuictum coz q̄si ex rōne solet exhortari/cum dicit. Debes maiora appetere: vt quo potestate valueris mītos excedere eo etiā valeas multis ꝓdesse. Invidia quoq; deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cuz dicit. In quo illo vel illo minoz es: cur ergo eis vel eq̄lis vel superioz non es? Quāta vales que illi nō valēt? Nonne ergo tibi aut superiozes esse/aut etiam eq̄les debēt? Ira etiā deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cū dicit. Que erga te aguné / equanimiter ferri nō possunt: hec immo patiēter tolerare pcūi est: qz etsi nō eis cū magna exasperatione resistit/ꝙ te deinceps sine mēsura cumulantur. Tristitia q̄z deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cum dicit. Quid babes vñ gaudeas: cū tanta mala deprimis portas? Perpende cum quo meroz oēs intimēdi sunt: qui tanto ꝙ te amaritudinis felle vertunt. Auaritia q̄z deuictū aīm quasi ex rone solet exhortari/ cū dicit. Valde sine culpa est: q̄ gdā benda concupiscio: quia nō multiplicari appetis/sed egere ꝓtime scis: t quod male ali⁹ retinet/ ipe melius expendis. Ventris q̄z ingluuies deuictū coz quasi ex rone solet exhortari/cū dicit. Ad esuz dei oia munda cōdidit: t qui satiari cibo respuit: q̄d aliud q̄ muneri cōcesso cōtradicit? Luxuria quoq; deuictum coz quasi ex rone solet exhortari: cū dicit. Cur te in voluptate tua modo non dilatas: cum q̄d te sequak ignoras? Exceptum tempus in desiderijs pdere nō debes: qz q̄ citius pertranseat nescis. Si essi misceri deus bolez in voluptate coit⁹ nollet: in ipso humani generis exordio masculū t feminam non fecisset. Hec est ducum exhortatio: q̄dum incaute ad secretū coz dis admittitur/familiarius ad intima persuadet. Quā videlicet exercitus vulatus sequit: quia infelix anima semel ꝓncipalibus vitijs capta: dum multiplicatis iniquita-

nis namq; gloria deuictum coz q̄si ex rone solet exhortari/cum dicit. Debes maiora appetere: vt quo potestate valueris mītos excedere eo etiā valeas multis ꝓdesse. Invidia quoq; deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cuz dicit. In quo illo vel illo minoz es: cur ergo eis vel eq̄lis vel superioz non es? Quāta vales que illi nō valēt? Nonne ergo tibi aut superiozes esse/aut etiam eq̄les debēt? Ira etiā deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cū dicit. Que erga te aguné / equanimiter ferri nō possunt: hec immo patiēter tolerare pcūi est: qz etsi nō eis cū magna exasperatione resistit/ꝙ te deinceps sine mēsura cumulantur. Tristitia q̄z deuictū coz q̄si ex rone solet exhortari/cum dicit. Quid babes vñ gaudeas: cū tanta mala deprimis portas? Perpende cum quo meroz oēs intimēdi sunt: qui tanto ꝙ te amaritudinis felle vertunt. Auaritia q̄z deuictū aīm quasi ex rone solet exhortari/ cū dicit. Valde sine culpa est: q̄ gdā benda concupiscio: quia nō multiplicari appetis/sed egere ꝓtime scis: t quod male ali⁹ retinet/ ipe melius expendis. Ventris q̄z ingluuies deuictū coz quasi ex rone solet exhortari/cū dicit. Ad esuz dei oia munda cōdidit: t qui satiari cibo respuit: q̄d aliud q̄ muneri cōcesso cōtradicit? Luxuria quoq; deuictum coz quasi ex rone solet exhortari: cū dicit. Cur te in voluptate tua modo non dilatas: cum q̄d te sequak ignoras? Exceptum tempus in desiderijs pdere nō debes: qz q̄ citius pertranseat nescis. Si essi misceri deus bolez in voluptate coit⁹ nollet: in ipso humani generis exordio masculū t feminam non fecisset. Hec est ducum exhortatio: q̄dum incaute ad secretū coz dis admittitur/familiarius ad intima persuadet. Quā videlicet exercitus vulatus sequit: quia infelix anima semel ꝓncipalibus vitijs capta: dum multiplicatis iniquita-

tibus in insaniā vertitur ferali īsanitate vastāt. Sed miles dei quia solerter prendere virtutū certamina nititur/bellum pcul odoratur:qz mala pcuntia quid mēti pſuadere valeāt/cogitatiōe sollicita respicit. Exhortatione ducū aris sagacitate deprehēdit/zquia longe presciendo subsequentium iniquitatum confusionem pspicit quasi ysitatū exercitus odorādo cognoscit. Igitur quia vel predicatorem dei vel quēlibet spiritalis certaminis militem descriptum equi narratione cognouimus: nūc eīdem iterum in auis significatione videamus: vt qui per equum didicimus eius fortitudinem / etiaz p auem discamus illius contemplationem. Quia per descriptaz equi magnitudinem audiuimus quantū contra certamina vitioz vir sanctus p patientiam toleret: nunc p auium speciez cognoscamus/ꝙtū per cōtemplationē volat. Sequit.

¶Numquid per sapientiaz tuā plumescit accipiter: expandēs alas suas ad austrum. Quia per annos singulos pennam veterem accipiter nouā nascente proſciat: ac sine intermissiōe plumescat/ pene nullus ignorat. Non autem hic illud plume tempus dicitur / quo in nido vestitur: quia tunc nimirū adhuc vez pullus ad austruz alas expandere nō valet: sed illa annua pluma describitur que laratavetere penna renouatur. Et quidez domesticis accipitribus quo melius plumescere debeant/munita ac tepentia loca requiruntur. Agrestibus vero motis est vt flante austro alas expandant: quatenus eozum mēbra ad iarandā pennā veterem tepore cōcalescāt. Cum vero vēto desit: alia cōtra radiū solis expānsis atqz pcussis/tepentem sibi auram faciunt: sicqz capto tepore vel vetres exiluīt: vel noue fiucrescunt. Quid est ergo accipitrez in austro plumescere: nisi ꝙ vnusquisqz sanctoz tactus flatu sanctispiritus concalescit: z vsum vetuste conuersationis abiciens / nouī hominis formam sumit? Quod Paulus admonet dicens. Expoliantes vos veterem hominē cum actibus suis/z induentes nouū. Et rursuz. Licet is qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est renouatur de die in diem. Vetustā aūt pennam pficere est/inueterata studia dolose actionis amittere: z nouam pennam sumere est mitem ac simplicem bene viuendi sensum tenere. Penna nāqz veteris cōuersationis grauat: z pluma noue immutatiōis subleuat: vt ad volatum tanto leuiorē quanto noxiorem reddat.

¶Capitulum.xxxiij.

Et bene ait. Expandit alas suas ad austrū. Alas appenostras ad austrū expādere est/ꝙ aduentū sanctispūs nostrāz cōfitēdo cogitationes aperre: vt iam nō liceat defendendo nos tegere / sed accusando publicare. Tūc ergo accipiter plumescit/cū ad austrū alas expandere: qz tunc se vnusquisqz virtutuz pennis induit/ cuz sanctospiritui cogitationes suas cōfitēdo substernit. Qui em̄ vetera fatendo nō detegit: noue vite opera minime pducit: ꝙ nescit lugere qō grauat/ nō valet pferre qō subleuat. Ipsa nāqz cōpunctionis vis tepozes cordis aperit: z plumas virtutū fundit: cuiqz se studiose mēo de pigra vetustate redarguit/alacritatē q̄ iuuenescit. Dicat ergo beato Iob, Numqd per sapientiaz tuam plumescit accipiter: expandēs alas suas ad austrū. ſ. nūqd cuilibet electo tu intelligentiam ꝓtulisti: vt flante sancto spiritu cogitationū alas expādat: quatenus pōdera vetuste conuersationis abiciat: z virtutū plumas in vsuz noui volatus sumat? Ut hinc vez colligat: qz vigilātiaz sensus in semetipso ex se nō habet: qui hanc ex se cōferre alīs nequa ꝙ valet. Pōt etiā per hunc accipitrem renouata gentilitas designari: ac si beato Iob aperte diceret. Futuras virtutū plumas in gentilitate respice: z vetustas ſupbie pēnas amitte. Sequitur. ¶Numquid ad preceptuz tuum eleuabitur aquila: z in arduis ponet nidū sibi? In scriptura sacra vocabulo aquile aliquando maligni spiritꝰ raptozes animarū: aliquando presentis seculi potestates: aliquādo vero vel subtilissime sanctoruz intelligentie: vel incarnatꝰ dñs ima celeriter trāsuolās: z mor summa repetens designatur. Aquilarū.n. more insidiatores spiritus exprimuntur: Hieremia attestante qui ait. Velociores sunt persecutores nostri aquilis celi. Persecutores nostri aquilis celi velociores sunt cum tanta cōtra nos maligni homines faciunt: vt ipsas etiam aereas potestates inuentionibꝰ malicie preire videantur. Aquile etiā vocabulo potestas terrena figuratur. Unde per Ezechielem ꝓphetam dicitur. Aquila grandis magnarum alarū longo membrozum ductu plena plumis: varietate: venit ad libanū: z tulit medullā cedri z summitatē frondium eius euulsit. Qua vez aquila quis alius ꝙ nabuchodonosoz rex babylonie designatur? Qui pro immēsitate exercitus magnarū alarū: pro diuturnitate temporū longo membrozuz ductu: pro multis vero diuitijs plenus plumis: pro innumera autem terrene glorie compositione / plenus varietate describitur. Qui venit ad libanum: z tulit medullā cedri: z summitatē frondiuz eiꝰ euulsit: qz iudee celsitudinem petens nobilitatē regni eius quasi medullam cedri abstulit: z dū teneerrimā regum ꝓlem regni sui culmine captiuando sustulit/ quasi summitatem frondiuz eius euulsit. Aquile vocabulo vel subtilis sanctoz itelligentia/vel volatꝰ dominice asce-

sionis exprimitur. Ūñ idē ppheta dū sub animalium specie euāgelistas quatuor se vidisse describeret: in eis sibi bois/leonis/bouis/zaqle facie apparuisse testat: quartum pculdubio animal Joannē p aquilaz designās/ qui volando terram deseruit: qui p subtilē intelligētiā interna mysteria verbi vidēdo penetrauit. Cui nimirū ppbetie sententie/ipse quoq; Joānes in reuelatione sua de semetipso non diſsonat dicens. Animal primuz simile leoni: secundū simile vitulo: tertiū animal habens faciē quasi hominis: quartuz animal simile aquile volanti. Et ꝙm singula ad vnūquēq; euangelistā recte cōueniant dum alius humane natiuitatis ordinem: alius per mundi sacrificii mactationē quasi vituli mortem: alius potestatis fortitudinē/quasi leonis clamorem insinuat: alī? natiuitatem verbi intuens/ quasi ortum solez aquila aspectat: possunt tamē hec quatuor animalia ipsum suuz caput cuius sunt membra signare. Ipse nam̄qz homo est: quia naturā nostrā veraciter suscepit: z vitulus/qz pro nobis patienter occubuit: z leo/qz per diuinitatis fortitudinē suscepte mortis vinculū rupit: z ad extremum aquila/qz ad celuz de quo venerat redijt. Homo ergo nascendo: vitulus moriendo leo resurgēdo: aquila ad celos ascēdendo vocatus est.

¶Capitulum.xxxiij.

Sed hoc loco aqle noie subtilis sanctoꝝ itelligētia: z sublimis eoz ꝓtēplatio figurat. Cuius ꝙppe auuī visum acies aqle supat: ita vt solis radiꝰ fixos in se eiꝰ oculos/ nulla lucis sue chorusatiōe reuerberād? claudat. Ad ꝓceptum ergo dei eleuat aqla: dū iussiōibꝰ diuinis obtēperās/ in supnis subpēdit fideliū vita. Que z in arduis nidū ponere dr: qz desideria terrena despiciēs/spe iaz de celestibꝰ nutrit.

Apoc. 4.c

Aqle natura.

In arduis nidū ponit/q̄ habitatio nē mētis sue in abiecta z infirma quersatione nō cōstruit. Hinc ē q̄ cinee Balaā ppbetāte dr. Robustū q̄dem est habitaculū tuū: sz si i petra ponetis nidū tuū. Cineus nāq̄ possessor interpretat. Et q̄ sunt q̄ ꝓsentia possidēt/nisi bi q̄ ingenio saple secularis gallent? Qui in hoc ꝓacitet robustū sibi habitaculum ꝓstruunt: si q̄ humilitatē paruuli apud semetipsos facti in xp̄i subli mitate nutriant: si semetipsos infirmos sentiāt: z in excelsa humilitate cogniti redēptoris fouendam mētis fiduciam ponāt: si ima non appetāt: si omne q̄ ꝓterit cordis volatu transcendāt. Videam? adhuc nidū spei sibi in arduis cōstruentem/qui ait. Nostra cōuersatio in celis est. Et rursus. Qui cōresuscitauit z cōsedere nos fecit in celestibus. In arduis hz nidus: q̄ pfecto i supernis figit cōsiliū: nō vult mentē in ima deiicere/nō vult per abiectionē cōuersatiōis humane in infimis habitare. Hinc Paulus fortasse in carcere tenebatur/cuz se cōsedere ꝓpo in celestib? testatur. Sed ibi erat vbi ardentē iam mentē fixerat: nō illic vbi illū necessario pigra adhuc caro retinebat. Hoc nāq̄ esse speciale specimē electoz solet: q̄ sic scīūt ꝓsentis vite iter carpere: vt per spei celsitudi nē nouerint iā se ad alta puenisse: quatenꝰ cūcta q̄ ꝓterfluūt sub se esse videant: atq̄ oē q̄d in hoc mūdo eminet/amore eternitatis calcent. Hinc est essi q̄ sequēti se aīe per ꝓphetam dñs dicit. Suscollaz te sup altitudines terre. Quasi q̄dam nāq̄ inferiora terre sunt dāna/contumelie/egestas/abiectio: que ipsi quoq̄ amatores seculi dñi p late vie planiciem ambulāt/vitādo calcare nē cessant. Altitudines aūt terre sunt: lucra rerum: blandimenta subditoz/diuitiaq̄ abundātia/bonoz z sublimitas dignitatū: que quisquis per ima adhuc desideria incedit: eo ipso alta estimat; quo magna putat. At si semel coz i celestibus figitur: mox q̄ abiecta sunt cernitur/q̄ alta videbant. Nā sicut qui in montem cōscendit: eo paulisper cetera subteriacentia despicit/quo ad altioza gressum amplius tendit: ita qui in summis intentionē figere nititur/dum anni su ipso nullam ꝓsentis vite gloriā esse deprehendit: super terre altitudines eleuat: z q̄ prius in imis desiderij positus sup se credidit/post ascēdendo proficiens sibi subesse cognoscit. Que ergo illic dñs faciturū se esse pollicetur dicens. Sustollam te sup altitudines terre: hec apud beatum ioh solum sese facere posse testatur dicens. Nunquid ad ꝓceptum tuū eleuabitur aquila: et ponet in arduis nidum sibi? Acsi diceret. Ut ad mea: qui q̄ exterius precipio/hoc intrinsec⁹ gra occulte largitatis inspiro. Sequit ¶ In petris manet. In sacro eloquio cum singulari numero petra nōiatur: quis alius q̄ christus accipit? Paulo attestāte qui ait. Petra aūt erat christus. Cum vero pe tre pluraliter appellantur: membra eius videlicet sancti viri qui illius roboze solidati sunt erpti muntur. Quos nimirum Petr⁹ apostolus lapides vocat dicens. Vos tanq̄ lapides viui coedificamini domos spirituales. Ista itaq̄ aquila q̄ ad veri solis radios cordis oculos z erexit/in petris manere dr: q̄ in dictis antiquoz z fortium patrū mentis statione collocatur. Eoz quippe vitam quos in via dei ꝓfecisse se cōspicit/ad memoriā reducit atq̄ in celsitudine illoz fortitudinis studendo nidum construit sancte meditationis. Cuiꝰ eoz acta dictaq̄ tacite cogitat: cum ꝓsentis vite gloriam in comparatione eterne excellentie q̄ sit abiecta consideraꝝ: quasi sub se esse ima terrarum in petris residēs obseruat.

¶ Capitulum. xxxv.

Fossunt etiam petre q̄ ꝓrupti silices ipsi sunt inaccesse rupes. Cordi/cui pcōy boiny valde inaccessa est claritas angeloy: quia quo ad pulchra corpalia cecidit/ eo a spiritali specie oculos clausit. Sed quisq̄ ita contemplatiōe rapitur: vt per diuinā gratiā sublenatus intentionē suā iā angeloy choris interserat: z fixus in sublimibus ab omni se infirma actiōe suspendat: non ei sufficit gloriam angelice claritatis aspicere: nisi eū etiam qui super angelos valeat videre. Sola nāq̄ eius visio vera mentis nostre refectio est. Uñ cuz diuisset hanc aquilā in petris manere: in ꝓruptis silicibus atq̄ inaccessis rupibus commorari: illico subdidit. ¶ Inde contēplatur escam: id est ex illis choris angelicis tendit oculum mētis ad cōtemplandam gloriam superne mansionis: qua non visa adhuc esurit qua tandem visa satiatur. Scriptum quippe est. Pro eo q̄ laborauit aīa eius videbit z satiabit. Et rursum. Beati qui esuriūt z sitiūt iustitiam: quoniā ipsi saturabunt. Quis ꝙo mentis nostre cibus sit indicat? apte cū dicitur. Beati mū do corde: q̄m ipsi deū videbunt. Et quia interpositione corruptibilis carnis grauati: deū sicut est videre non possumus/recte subiungit ¶ Oculi eius de longe prospiciunt. Quātumlibet cū in hac vita positus quisq̄ profecerit: necdū deū per speciē sed per enigmatis speculū videt. E vicino autem cuz respicimus verius cernimus: cuz vero tōgius aciem tendimus/sub incerto visu caligamus. Qz igitur sancti viri in alta se cōtemplatiōe erigunt: z tñ deum sicut est videre non possunt: bene de hac aquila dicitur. Oculi eius de longe prospiciunt. Acsi diceret. Intētionis aciē fortiter tendunt: sed necdum propinquum aspiciunt/cuius claritatis magnitudinē penetrare nēq̄ ꝓ possunt. A luce enim incorrupti bili caligo nos nostre corruptionis

obscurat: cuncq; videri aliquatenus põt: & ñ videri lux ipsa sicut est non potest/q̃ longe sit indicat. Quam si mens vtcunq; non cernere: nec q̃ longe esset videret. Si autem perfecte ea cerneret: pfecto hanc quasi p caliginẽ nõ videret. Igitur q̃ necomnino cernit: nec rursum omo nõ cernit: recte dictũ est: quia a longe deus videtur. Libet ad mediũ Esaie verba deducere: atq; hec & illa/q̃ vno spiritu perferantur indicare. Qui cuz actiue vite ꝑtes expmeret / ait dicẽs Qui ambulat i iustitijs & loquitur veritatem: qui proijcit auaritiã ex calliniã: & excutit manus suas ab oẽmunere: ꝙ obdurat aures suas ne audiat sanguinem: & claudit oculos ne videat malũ: illico q̃ ab eiusdem actiuevite gradibus ad q̃ contemplationis culmina ascendat/ adiunxit dicẽs. Iste in excelsis habitabit: & munimenta saxorũ sublimitas eius: & panis ei datus est/aq̃ eius fideles sunt. Regem in decore suo videbunt: oculi eius cernẽt terram de longe. In excelsio nãq; habitare est/cor in celestibus ponere. Et munimenta saxorum sublimitas nostra est/cũ fortium patrũ precepta & exempla respicimus/at q̃ ab infima cogitatione separamur. Munimenta saxorum sublimitas nra est/cũ mente choris castriscq; celestibus iungimur: & insidiantes malignos spũs stantes in arce cordis quasi subterpositos expugnamus. Tunc nobis etiam panis datur: quia in superiris erecta intentio/eternitatis cõtemplatione reficitur. Aque enim nostre fideles sunt: q̃ doctrina dei q̃ hic p spem promittit/hoc illic in re exhibet. Sapientia nãq; huius mũdi infidelis. & q̃ mãsura post mortem nõ est. & que nostre fideles sũt q̃ verba vite quod ante mortẽ insinuant/hoc etiã post mortem demonstrant. Regem in decore suo cum nos cõspiciunt: q̃ redemptor noster in iudicio & a reprobis bõi debit: sed ad diuinitatis ei⁹ intuẽdã celsitudinẽ/soli qui electi sunt subleuant. Quasi essi quãdã fiditatẽ regis videre est: solã seruilem formã in qua ab iniquis despect⁹ est cernere. Ex ab electis in decore suo rex cernitur: q̃ vltra semetsos rapti in ipso diuinitatis fulgore oculos cordis figũt. Qui q̃diu i hac vita sunt (quia illam viuentiũ patriam sicut est videre nõ ꝓsit/recte adiũgitur) cernent terrã de lõge. Qõ ergo hic ait: elenabit aquilam: & in arduis ponet nidum suũ/ & illic dicitur/in excelsis habitabit. Qõ hic dicitur in petris manet/ & in preruptis silicibus commorator/atq; inaccessis rapibus: hoc illic subiicitur/munimẽta saxorum sublimitas eius. Quod rursus hic subiungitur: & de ꝓmptatur: esca: hoc illic q̃s subditur: panis ei datus est/aque eius fideles sunt: regem in decore suo videbunt oculi eius. Et q̃ hic subiungitur. Oculi eius de longe prospiciunt: hoc illi aperte subiicitur: cernent terrã de longe.

Esaie. 33. c.

Quõ ab actiue vite gradibus ad q̃ contẽplationis culmina ascẽdat/ adiungit dicẽs.

Quid excelsis habitare.

¶Capitulum.xxxvj.

Onsideremus q̃ sublimis aqla fuerit Paul⁹: qui vsq; ad tertium celum volauit: sed tñ in hac vita posit ? e lõgin⁹ quo adhuc deum ꝓspicit qui ait. Videmus nũc p speculũ in enigmate: tunc autem facie ad faciem Et rursum. Ego mẽ arbitror cõprehẽdisse. Ex q̃ntus eterna valde minus q̃ sunt ipe cõspiciat: q̃ntus ea se cognoscere perfecte nõ posse cognoscat: infirmis tamen auditorib⁹ carpsa infundere ꝓtendo nõ põt que videre sattẽ per speculum & ymaginẽ potest. De semetipso q̃pe tanq̃ de alio loquit dicens. Audiui arcana ꝟba q̃ nõ licet homini loq̃. In terna ergo q̃ntus minima & extrema videantur: fortib⁹ tñ & dilectorib⁹ summa sunt / infirmis vero auditoribus incapabilia. Ut & predicatores sancti cum auditores suos diuinitatis verbũ capere nõ posse

2. Cor. 13. d. Phil. 3.

1. Cor. 13. d.

2. cor. 12. a.

posse ꝙspiciunt/ad sola incarnationis dñice verba descendũt. Unde bene hic dum sublenata in arduis aquila longe videre dicitur: illico subinfertur. ¶Pulli eius lãbũt sanguinem. Aesi aperte diceret. Ipsa quidẽ diuinitatis cõtemplatione pascit: sed q̃ auditores eius diuinitatis capere arcana nequa q̃ possunt/cognito crucifixi dominũ cruore saciant. Sanguinẽ quo q̃ lambere est/passionis dñice infirma venerari. Hinc est q̃ idem Paulus q̃ sicut pauloante sũ dixerat/discipulis dicebat. Nõ essi iudicani me scire aliq̃d inter vos/ni si ihesum Jesum/& hunc crucifixum. Ac si aperte hec aquila diceret. Ego quidẽ escam meã diuinitatis eius potentiã de longe ꝓspicio: sed vobis adhuc parvulis incarnationis eius tantũmodo lambendũ sanguinẽ trado. Nã qui per predicationẽ suã tacita diuinitatis celsitudinẽ infirmos auditores de solo cruore crucis edocet: q̃d aliud q̃ sanguinẽ pullis prebet? Quia q̃ vnusquisq; sancti predicatoris anima corruptiõe carnis erutta: ad eum mox ducit qui p nobis spõte in morte cecidit/& de morte surrexit: apte de hac aquila subditur.

Quid sanguinẽ pulli libere. 1. Cor. 1. e.

¶Et vbicunq; cadauer fuerit statim adest. Cadauer quippe a casu dicitur. Et non immerito corpus dñi propter casum mortis cadauer vocatur. Qõ añt hic de hac aquila dicit/vbicũq; cadauer fuerit/statim adest: hoc de egredientibus animabus fieri veritas spõdet dicens. Ubicũq; fuerit corpus illic cõgregabunt & aquile. Aesi aperte dicat. Qz celesti sede incarnat⁹ redẽptor vt̃ ꝓdicio: electoz q̃s alias cũ carne soluero/ad celestia subleuabo.

Vbi cadauer ibi & aquile. Matt. 24. c.

¶Capitulum.xxxvij.

Sed hoc q̃ de hac aqla dixi/vbicunq; fuerit cadauer statim adest: intelligi & aliter põt. Quia essi q̃ in peccati morte ceciderit: nõ inconuenienter poterit cadauer vocari. Quasi exanimis nãq; iacet: qui iustitie viuificante spũ nõ habet. Qz ergo sanctus q̃s q̃ predicator: vbi peccatores esse cõsiderat/illuc aurie peruolat: vt in peccati morte iacentibus lucẽ vnificationis ostẽdat: vñ de hac aqla dicit: vbicũq; cadauer fuerit statim adest: id est illuc tendit vbi vtilitatẽ predicatõis prospicit: vt ex eo q̃ iã spiritualiter vivit: alios in morte sua iacentibus prosit/quos corripiendo quasi edit: sed ab iniquitate ad innocentiam permutãdo in sua membra q̃si edendo conuertit. Ecce ipse quem ad testimonium iam sepe duximus. Paul⁹ cum nunc iudeã/nunc corinthũz/ nunc ephesum/nunc romã/ nunc hispanias peteret: vt in peti morte iacentib⁹ eterne vite gratiam nũciaret: q̃d se aliud q̃ esse aquilam demonstrabat: que velociter ossa transuolans vbicunq; iacens cadauer querebat: vt dum voluntatez dei incratis peccatoribus faceret/ quasi escam suam in cadauere reperiret? Esca quippe iustorum est q̃uersio peruersoz: de qua dicitur. Operamini nõ cibum qui perit: sz qui permanet in vitã eternã. Audiuimus itaq; tot sanctoz virtutibus beatus iob obstupuisse intelligit: & sub admirationis terrore situisse. Nam sequitur. ¶Adiecit dominus & locutus est ad job. Numquid qui cõtendit cum deo tam facile conquiescit? Utiq; qui arguit deum: debet & respondere illi. Vir sanctus tanta hac districtione flagelli nõ estimauit augeri sibi merita/sed vitia refecari Que q̃ in se nulla cognouit: percussum se iniuste credidit: & pcutiẽtem ꝓsus arguere est/ de pcussione murmurare. Cõsideranda añt domini ꝓpitiatio: sz & qualitate collegerativi ne murmuret: pie illũ increpat dicẽs. Nũquid mutabit qui contendit cũ deo iam facile cõquiescit? Utiq; arguit deũ oz & rñdere

Job. 6. c

Ad oppratio ad patiẽtiã.

Perce tientẽ argue re & de minus ꝓpitio ne mur mur.

illi. Acti aptius diceret. Qui tanta de tua actione locutus es: cur audita sctōz vita siluisti: Vide esi fuit arguere de peruisōe mea an fuerit iusta dubitare. Et bona quidē tua veraciter protulisti: sed hec ꝙ tēderēt flagella nescisti: qui etsi non habes iam qđ corrigas/habes tñ adhuc ꝙ crescas. In ꝙta vero virtutis arce ꝙplurimos subleuez me ecce narrante cognouisti: ipse ꝓsiderabas tuā/sz alios celsitudinē neseiebas Auditis igit alienis virtutibus: si qđ vales rūde de tuis. Scim⁹ aūt ꝙ cordis sui oculū p elationis tenebras extinguit: qui cū recta agit: considerare meliora merita negligit. Ait cōtra magno būitatis radio sua opa illustrat/ꝙ alioz bona ꝓsiderat me cerit/facta sonis z ab aliis cōspicit cū qui de singularitate timet erūpere nititur/supbie tumore ꝑmit. Hinc est ꝙvoce dei ad Helīā soluz se estimantē dr. Reliqui mihi septē milia viroz qui nō curuauerūt genua ante Baal: vt dñi nō solū se remāsisse cognosceret/elatiōis gratuite ꝙ ei de singularitate surgere poterat/euitare posset. Beatus itaq; iob nihil puerse egisse reprehendi tur: sz de altioꝝ etiā dñi gestis docetur: vt dñi se equales z alios habere cōsideret/et ꝙ singulariter summus est se humiliter subdat.

Qui ꝛ bz: qđ corrigat bz adhuc ꝙ crescat.

Cordis oculuz extinguit ꝙ cū recta agit ꝓsiderat me lioza merita negligit.

Z 3. Reg. 19.d

¶ Finit liber tricesimus primus moralium sancti Gregorij.

¶Liber tricesimussecundus moralis expositionis sancti Gregorij pape super Job Capituluz.j.

Sancti viri ꝙ apd dñi altius virtutum dignitate ꝓficiūt: eo subtilius indignos se esse deprehendunt: qi dñi primi te ꝓfluci fiunt: quicquid eos in seipsis latebat inuenīt: z tantomagis foris sibi deformes apparēt/ꝙto minus pulchrius est qđ intus vident Unusquisq; esi sibi duz tacta veri luminis illustratur ostēdit: et vnde agit oscitur đ est iustitia inde erubescitur/vt videat đ est culpa. Hinc est ꝙ sepe mēs nostra ꝙuis frigida in cōuersatiōis būane actione torpescat: ꝙuis in quibusdā delinquat z nesciat: ꝙuis peta đā quasi nulla ꝑpēdat: cū ti ad appetēda sublimia oratiōis cōpūctione se erigit/ipso fue cōpunctiōis oculo excitata ad circūspiciendā se post fletum vigilatioz redit. Dū cū neglectā se deserit: z noctio tepore torpescit: vt otiosa ꝙba/vel inutiles cogitationes minoris esse reat⁹ omnimodo credit. At si igne cōpunctionis incalescens a torpore suo tacta subito afflatu cōtēplationis euigilet: illa ꝙ ieuia paulo ante credidit: mortē grauia ac mortifera ꝓbrescit. Cuncta eñ vel in minimis noxia quasi atrocissima refugit: qr vbi ꝑ conceptionē spūs grauida mitrire ad se ium insania nulla ꝑmittit. Ex eo eñ ꝙ intꝰ cōspicit: cꝙ sint horrēda dec ꝙ exterius ꝑtrepuit sentit: z ꝙto amplius subleuata ꝓfecerit: tāto magis refugit infima in qb⁹ ꝑtrata defecit. Nihil ꝙppe eē nisi qđ interi⁹ viderat pasci: atq; cograui⁹ tolerat/đq; se ei exterius ingerit/ꝙ illud nō est qđ interius vidit: sed ex his interioribus ꝙ raptim videre potuit/ad exteriora ꝙ tolerat iudicādi regulā sumit Dū se eñ rapit dñi sublimia contemplat: z semetipsam iam liberi⁹ excedendo conspiciens: đq; ei exterpta sub seipsa remanet: subtili⁹ cōprehēdit. Ex qua re miro modo agit: vt sicut supius dictū est: vnde dignior efficit/inde sibimet indigna videat: z tūc rectitudini se lōge esse sentiat cum appropinquat. Unde Salomō ait. Cuncta tētaui in sapiētia z dixi. Sapiēs efficiar: z ipsa longius recessit a me. Quelta eñ sapientia longe recedere dr: quia appropinquanti altior videt. Qui vero hanc nequaq; querit: tāto se ei ꝓpinquos estimant/ꝙto eius rectitudinis regulaz ignorāt qr sti in tenebris mirari lucis claritatē nesciunt/quam nunq; vide runt: cūq; in forma eius pulchritudinis nō tendunt in semetipsis/z libēter quotidie deformiores fiūt. Nam quisq; eius radiꝰ tangitur: sua illi manifestius fortitudo monstratur: z eo verius inuenit ꝙtum sit a recto. Unde beat⁹ iob humanum genus virtutibus transiens amicos loquendo superauit: sz loquente deo sublimius eruditꝰ semetipsum cognoscendo reticuit. Illos namq; infuste loquentes subdidit: sed ad verba locutionis mee me reum se iuste cognouit: z qđ ex tur flagellat⁹ sit nescit. Sed tamē cur flagella veneratus diuina nō sit flendo redarguit. Diuina eñ iudicia cū nesciuntur: nō audaci sermone discutienda sunt/sed formi dolose silētio veneranda: qr z cū causas rerum conditor in flagello nō aperit: eo iustas indicat quo se eas facere qui summe iustus est demōstrat. Vir ergo sanctus z prius de locutione z post de silentio reprehē sus: qđ de semetipso sentiat innotescat. Ait eñ. Qui leuiter locutus sum respondere quid possum: Aut dicat. Sermone meū defenderez/si hunc cū ratiōis pōdere protulissez Ad postq; lingua leuitate vsa coniuncit: quid restat nisi vt ꝓcendo refrenet: Sequit. ¶ Manuz meā ponā sup os meū. Usu sacri eloquii in manu opatio: in ore locutio solet intelligi. Manuz ergo sup os ponere est: virtute boni operis cui pas tegere incaute locutiōis. Quis vero inueniri poteſt qui quātūlibet ꝓfect⁹ sit de ocioso tamen sermōe nō peccet: Jacobo attestante ꝙ sit. Nolite plures magistri fieri: in multis eñ offendimus oēs. Et rursum. Linguam nullus hominum domare pōt. Cuius culpas redarguens p semetipsam veritas dicit. Dico aūt vobis qđ omne verbum ociosum qđ locuti fuerint homines reddēt de eo rōne in die iudicij. Sed facti viri ante dei oculos ibudent culpas lingue tegere meritis vite: studeat bonoz opez pondere premere immoderata ꝙboz. Unde in sancta ecclesia manus super os ponit: dū in electis eius quotidie ociose locutionis vitiū bone actionis virtute operit. Scriptū namq; est. Beati quoz remisse sunt iniquitates: z quoꝝ tecta sunt peccata. Sed rursum cū scriptū sit. O ia nuda z apta sunt oculis eius: quomō tegi possunt que eius oculis cui cūcta nuda sunt/abscondi nequaq; possunt: Sed qr boc qđ tegim⁹ inferius ponim⁹: atq; boc vñ tegim⁹ nimirū superducimus: vt quod est subterpositū tegam⁹ tegere pecta dicimur: que quasi subterponi mus/dū bone actiōis opus ad boc post eligimus vt preferamo. Qui ergo priora mala deserit/z bona postertius facit: per hec quod addit: transactam nequitiam egit cui boni operis merita superducit. Beatus igitur iob sancte ecclesie typuz tenens/z in verbis suis sua allegans/nostra designās/dicat ex se/dicat ex nobis: manum meam ponam super os meum/id est boc qđ districto iudici de sermone meo i me displicuisse considero: ante eiꝰ oculos sub velamine recti operis abscondo. Sequitur. ¶ Unum locutus sum/quod vtinam non dixissem: z alterum/quibus vltra non addā. Si transacta beati iob verba discutimus: nihil eoz nequiter dixisse reperimus. Si vero dicta eius que cum veritate ac libertate prolata sunt/in aliquo superbie vitio flectimus/duo tam solummodo non erunt: quia multa sunt: sed quia loqui nostruz est hominibus occultum sensum vero bis aperire: loquivero nostrum ad diuinas aures est motum mentis

Matt. 12.c

Psal. 31.a Hebr. 4.b f

Loqui iob⁹. Loqui deo.

etiam expressione actiōis ostēdere. Beat⁹ Iob ad libri sui se subtilissimi examinis pēsans locutione sua se cūdo se deliquisse cōfitetur. Unuz est loqui illicite est: res flagello dignas agere: aliud loqui illicite est: etiaz de flagello murmurare. Qui ergo ante increpationem dñicam in omni opere boibus platus fuit ipse in altū increpatiōe pficies: et minus se recti prius in ope: z minus se patiētē postmodū inuenit. Ui semetipsum redarguit dicēs. Unū locutus sum qō vtinā nō dixissem: z alterū/quibus vltra nō addā. Ac si dicat. Rectū me quidez inter boles credidi: sed te loquēte z ante flagella prauū: z post flagella me rigidū inueni. Quibus vltra nō addā: qz iam ꝓto nūc te loquentem subtilius intelligo/tanto me ipm būilius inuestigo. ¶ Capi. ij.

Et qz beat⁹ Iob sancte ecclie typum tenet: possunt electis ob⁹ hec ei⁹ ꝓba cōgruere: q cognoscentes dñm / in vno et alio deliquisse se fatēt: qz se intelligūt vel in cogitatione z ope/vel in dei ac primi negrecta dilectiōe peccasse. Quib⁹ se ꝓmittunt vltra nil addere: quia p cōuersionis gratiā curāt penitendo quotidie etiā transacta purgare. Per hoc tñ ꝙ beat⁹ Iob de duobus se penitēdo redarguit: liquido ostēdit ꝙ peccator omnis in penitētia duplicē habere gemitū debet: nimirū qz bonū qō oportuit nō fecit: z malum qō non oportuit fecit. Hinc est cñ qō per Aldoysen de coqui iuramentū protulit: vt vel male qō vel bene faceret: atq; hoc ipm obliuione transcēdit dicit. Offerat aguā de gregib⁹ sue capris: orabit qz p eo sacerdos z p pctō ei⁹. Si autē nō potuerit offerre pecus: offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū: vnū pro peccato z alteruz in holocaustū. Iuramentum namq; ꝓferre est/voto nos diuine seruitutis alligare: z cū bnis operā ꝓmittim⁹/bene nos facere spōdem⁹. Cum vero abstinentiaz crucialū carnis nostre vouemus: male ad ꝓfectus nos nobis facere inram⁹. Sz qz nullus in hac vita ꝓfectus est: vt quālibet deo deuot⁹ sit inter ipa ꝓfectus ciuz pia vota nō peccet: pro peccato agna offerri de gregib⁹ sue capra precipitur. Quid est per agnā nisi actiue vite innocentia: quid p capram que in summis sepe extremisq; rupibus pendens pascit/nisi cōtēplatiua vita signat? Qui ergo se cōspicit ꝓmissa ac ꝓposita nō implesse: ad sacrificiū dei sese studios⁹ dz vel i innocentia boni operis/vel in sublimi pastu cōtēplationis accingere: et bene agna de gregibus/capra vero offerri de gregibus non iubetur: quia actiua vita multoz est/ cōtēplatiua paucoz: z cum bec agim⁹ que maios agere z egisse cōspicimus: quasi agnam de gregibus damus. Sed cum offerentis virt⁹ ad agnā capram nō sufficit: in remedio penitentie adiungitur/vt duo pulli colūbarum vel duo turtures offerantur. Scimus qz columbaz pulli vel turtures pro caneu gemitus habēt. Quid ergo per duos colūbarum pullos vel duos turtures/nisi dupler penitētie nostre gemitus designat: vt cū ad offerenda bona opa nō assurgimus/nosmet ipsos dupliciter defleamus: quia z recta non fecimus: z prava operati sum⁹? Ui z vnus turtur p peccato: alter vero offerri in holocaustuz iubetur. Holocaustū nāq; totū incensum dicitur. Unuz ergo turtur rem pro peccato offerimus/cum p culpa gemitum damus: de altero vero holocaustuz facimus: cum p eo ꝙ bona neglexim⁹ nosmetipos funditus succendentes igne doloris ardemus. Quia igitur duplex in penitētia gemit⁹ debetur/ bene tus Iob diuine vocis increpatione proficiens/atq; in sua reprehensione succrescens/dixisse se vnum et alterū penitens fatetur: ac si aperte dicat: z erga bona per negligentiam torpui/zad mala per audaciam prorupi.

¶ Textus beati Iob Capituli Quadragesimi: libri vero moralis expositionis/

Capitulum. iij.

Job capitulo xl.

Respondens autē dominus Iob de turbine dixit. Accinge sicut vir lūbos tuos: z interrogabo te/z indica mihi. Quid sit dñs de turbine rñdere: ad btūm Iob lūbos accingere/ ad interrogare dei/ad bois indicare primo ia dñi sermone tractatū est: quis ergo lectoris tedio parcimus/ curamus summopere ne dicta replicemus. Sequitur. ¶ Nunquid irritū facies iudiciū meū: z condemnabis me vt iustificeris tu? Quisquis cōtra flagella celestia dñi semetipsuz defendere nititur/flagellantis iudiciū euacuare conatur. Nam cum culpa sua feriri se debeat: quid aliud ꝙ iustitiā ferientis accusat? Beatū ergo Iob nō idcirco flagella celestia ꝓcusserūt/vt in eo culpas extinguerent/ sed potiꝰ vt merita augerent: quatenus ꝙ tranquillitatis spe in tanta sanctitate clarueratz et ex pcussiōe pateſceret: que i eo etiā patiētie virt⁹ latebat. Qui quidē culpā suā inter flagella nō inueniens: nec tñ flagella eandē causam sibi esse augendi meriti deprehendēs/iniuste se ferirī credidit/cum quid in se debuisset corrigi nō inuenit. Sed ne ipsa innocentia in tumorē electiōis inflare tur: diuina voce corripitur: z mēs eius ab iniquitate libera/sed verberibus pressa/ ad iudicia occulta reuocat: vt supna sua/etsi non est cognita nō tamē credat iniusta: sz eo saltē iustum credat oē qō patit: quo nimiz cōstat qz de auctore patiatur. Magna est satisfactio pcussionis est/voluntas iusta conditoris. Que cum iniustū facere nil solet: iusta agnoscitur etiā si latet. Nam pro iniustitie pctō pcutimur: si in pcussione nostra diuine voluntati cōiungimur/mox a nostra iniustitia ipsa conuinctione liberamur. Quisquis est ia pcussionē tolerat: sed adhuc causas pcussionis ignorat: si iustū credēs bocipsum cōtra se iudiciū amplectit/coipso ab iniustitia sua iā correctus est/quo pcussum se iuste gratulatur. In vita dicta est sua deo se socians: sese cōtra se erigit: z magna est iam iustitia qō voluntati iudicis concordat in pena/ cui discrepauit in culpa. Ui igitur sanct⁹ qz in nulla deo culpa discrepauerat: quasi cuz difficultate et inter supplicia cōcordabat. Neq; enim credidit ꝙ flagella que solēt vitia extinguere: i illo sola merita augerent. Ui nūc iuste corripit: vt occultis iudicijs et nesciens subderet/eiq; dz. Nūquid irritū facies iudiciū meū: z condēnabis me vt tu iustificeris? Ac si aperte diceret. Tua quidē bene acta ꝓideras: sz mea occulta iudicia ignoras. Si ergo ex tuis meritis cōtra mea flagella disputas: quid aliud ꝙ me de iniustitia addicere te iustificando festinas? Sequitur.

¶ Capitulum. iij.

Habes brachiū sicut deus: z si voce simili tonas? Ornabumur gem⁹ btūs Iob meritis transcēdebat: cū pius ꝓditor z eruditor ad cōsiderandam similitudinē sue magnitudinis ꝓuocat: vt cognita tāta dissimilitudine/ in humilitate se ꝓmat. Sed cū in deovoz z brachiū dz: cauendū summopere est/ ne quid in eo mens corpoream suspicetur. In antropomorphitaz nāq; heresim cadere est/ eū qui incircūscripte impler z circūplectitur oia intra corporalia lineamenta cōcludere. Sed omnipotēs deus ad sua nos trahēs/vsq; ad nostra se humiliat: atq; vt alta insinuet/būilibus

Antropomorphitarū heresis

condescendit: quatenus parvulor animus rebus cognitis enutrie? ad inquirenda erurgat incognita: atq; ab eo qui lōge super ipsum est quedam iurta se audiēs quasi qui busdā ad illū passib? moueat. Vñ fit vt q̄ scriptura ī suā aliqñ a corpo ribus bolim: aliqñ a mentib?: aliqñ vero ab anib?: aliqñ eti ī ab insen satis reb? quasdā lōge dissimiles l se similitudines trahat. Plerumq; essi a corporibus hominū in se simi litudinē trahit: sicut de eo ꝓpheta ad israel dicit. Qui tetigerit vos: tangit pupillam oculi eius. Et si cut de eo rursum speranti homini per ꝓphetā dr. In scapulis suis ob umbrabit tibi. Cōstat nimirum q̄ in natura sua nec oculum deus: nec scapulas habeat: sed qz nos p oculū cernim?: in scapulis ꝙo one ra sustinem?: de? q̄ ola videat oculum habere ꝓhibetur: q̄ vero nos tolerat/atq; eoipso quo tolerat ser nat: obūbrare nobis ī scapulis dr. Vbi essi. In scapulis suis obumbra bit tibi. Aeſi diceret peccatori domini: t post peccatū venīā deprecā ti: ea pietate dñs te ꝓtegit: qua te pietate tolerauit. Obumbrat essi ī scapulis suis: qz dū portat defēdit.

D Jacob. 2.c Psal. 90.a

¶Capitulum.v.

Hiere. 2.a

ALiqñ ꝙo a mentib? in similitudinē tra bit: sicut ꝓ ꝓphetaz ad isrl dicit. Recor dat? sum tui misera tionis adolescentiaz tuā. Et rursum per sonse cōparationē loquēs ait. Et si illa oblita fuerit/ego tñ nō obli uiscar tui. Quis essi nesciat qz dei memoria nec oblivione rumpit/ nec recordatione sarcit? Qz dum aliqua deserēs ꝓtermittit/ more mētis obliuiscit dr: t cū post longuz tps que voluerit vistat/nostre mu tabilitatis cōsuetudine recordat? vocat. Quo essi pacto diminutis et? vsz oblivio dissipat: cui ipsa q̄z laudabilis memoria essentiaſr con cordat. Nulla nāq; aliq̄ aut ꝓterita aut ꝓsentia recordant. Quō ergo de? ꝓteritoz reminiscit: cuz ipsa q̄ in semetipsis ꝓtereunt/ei? mutui semp ꝓsentia assistūt. Aut quō ab sentiū recordat: dū oē qđ est/ꝙ hoc illi presto est qđ in ipso est? Qđ si ei ꝓsto nō esset oīno nō esset: naz non existētia videdo creat/existētia vi dēdo otinet. Quicquid ergo crea toz nō videt essentia subsistēdi ca ret. Aliqñ aūt ab anib? in illū simi litudo trahit: sicut ꝙ Moyses dr. Exp andit alas suas t assūpsit eos. Et sicut ꝓpheta ait. Sub umbra alaz tuaruz ꝓtege me. Qz essi nos pullos dū ꝓtegit nutrit: t dū gra ui atq; onerosa/sed leui t blāda ꝓ tectiōe nos refouet: dū suasin nos mias exerit/q̄si more sup nos auiū alas tēdit. Aliqñ insensatis rebus ꝓpter infirmitatē nr̄am alta ꝓde scensione se cōparat: sicut ꝙ ꝓphe tam dicit. Ecce ego stridebo subter vos sicut stridet plaustrū onustum feno. Qz essi fenū est vita carnaliuz sicut scriptū est. Omis caro fenū: in eo essi q̄ dns vitā carnaliū patiē/ more plaustri fenū se portari testa tur. Cui sub feni onere stridere est pōdera t iniquitates peccantiū cū querela tolerare. Cū ergo lōge dissi miles in se similitudines trahat: so lerter ītuēdū est q̄ ꝓdā talia aliqñ dicant? in deo ꝓpter effectū opis/ aliqñ aūt ad indicandā ei? substā tiā maiestatis. Nā cū in deo oculi?/ scapule atq; pes/ale nominant: effe ctus quidā opatiōis ostendit. Lux vero manus/brachiū/dextera vel vor in deo dicitur: ꝙ hec vocabula cōsubstātialia eius filij? demōstrat Ipse quippe est manus t dextera de cuius ascēsione ꝙ Moysen pa ter loquit dicēs. Tollā in celū ma nū meā: t iurabo ꝙ dexterā meam. Ipse brachiuz de quo ꝓpheta ait. Et brachiū dñi cui revelatum est. Ipse vor: qz eum pater gignendo dixit. Filius meus es tu: ego hodie genui te. Et de quo scriptuz est. In principio erat verbū: t verbū erat apud deum: t deus erat verbum.

Esaie 49.b

Esaie 40.b

Amos 2.a

Esaie 40.b

Deut. 32.b. Ps. 16.c

Ps. 2.a

Ps. 103.a

Mar. 9.a

Ps. 2.b Jo.1.a

Ps. 32.b

Per hoc verbum facisse patrez ois dauid asserit dicens. Dixit t facta sunt. Deū ergo brachiū habere est/ operantē filiū gignere. Voce tona re est/cōsubstantialē sibi filiū mū do terribiliter demōstrare. Beato igitur Iob dux dicit dns. Si habes brachiū sicut deus: t si voce simili tonas/mira dispensatiōe pietatis eum dū increpat exaltat: qz eum quem sua comparatione superat/ superiorem cuncris demonstrat. Cui in hac propositione subiūgit. ¶Circunda tibi decorem: t in sublime erigere: t esto gloriosus: t speciosis induere vestibus. Subaudis vt ego. Ipse enim sibi circūdat decorem: de quo scri ptum est. Dominus regnauit decō rem induit. Ipse apud nos in subli me erigit: cum nostris mentib? in natura sua esse impenetrabilis de mōstratur. Ipse vero gloriosus est: qui dum seipso ꝑfruitur/accedētis laudis indigens non est. Ipse spe ciosis induitur vestib?: qz sanctoz angelorū chozos quos cōdidit/ in vsum sui decoris assumpsit: t velut quādā vestē gloriosam sibi eccliam exhibet/nō habentem rugam aut maculā. Unde ei per ꝓpheram dr. Confessionē t decorē induisti: ami ctus lumine sicut vestimento. Hic quippe confessionem induit/illic decorem: quia quos hic per penitē tiam confitentes fecerit/illic ful gentes per decorem iustitie ostēn dit. Luce ergo sicut vestimēto amī ctus est: quia sanctis oīb? quibus dictū est. Vos estis lux mūdi: illa eterna gloria vestiet. Unde t per euangeliū dicitur. Quia transfigu rato in monte domino: vestimen ta eius facta sunt cādida sicut nix In qua transfiguratione: q̄d aliud quam resurrectiōis vltime gloria nunciatur? In monte enim vestī menta eius sicut nix facta sunt: qz in superne claritatis culmine san cti omnes ei luce iustitie ifulgen tes adherebunt.

¶Capitulum.vj.

Sed quia speciosarū ve stium nomine iustos si bi quomodo adūngat insinuat: iniustos etiā quomodo a se dissīgat ostendat. Sequitur.

¶Disperge superbos in furore tuo. Subaudis vt ego: qui eos et tranquillitatis tpe vnitos contra me toleroz: t districtus q̄nq; vensēa in meo eos furore dispergo. Vz in ter hec solerter intuendum est/ꝙ granis perfidie error admittitur/ si forte sse quis estimet: quia illa di uinitatis substantia furoz t tran quillitas varietur. Creator namq; omniuz eo summe immortalis est: quo creature more mutabilis non est. Hinc de illo per Jacobuz dicit. Apud quez non est transmutatio nec vicissitudinis obūbratio. Hic rursum scriptum est. Tu autē do mine cum tranquillitate iudicas. Hinc ꝓpheta ait. Deserta facta est terra a facie ire colūbe a facie fu roris dñi. Ob ei irā colūbe predice rat: hoc furoē dñi subūrit. Colūba nāq; valde simplex est animal: t q̄ in deū nulla furoris inequali tas serpit: furorem dñi iram colūbe nominauit: vt enim diuine dis strictionis vim imperturbabilem demonstraret/iram dixit t colum be. Aeſi apertius diceret. Districtū iudicium inconcussus experit/ qui permaneno mansuctus iniustos punit. Unde t in extremo iudicio in semetipso incommutabilis ma neno: nulla vicissitudine ac muta bilitate variatur: sed tamē electis a reprobis nequaq; sub specie eiuſ dem incommutabilitatis ostendi tur: quia t tranquillus iustis t ira tus apparebit inimicis. Testem essi conscientiaz intra semetipsos de ferunt: vnde eorum mentes eque vnū respiciāt/sed nō equaliter mo dificētur: q̄ t istis ꝙm benignuz ostēdit ante acta iustitia/illis ter ribilē culpa. Quoz pauorē ds explī cet: cū ꝓtegit mulierē t ira se cul pas cernere: t q̄ iudicē iustū videt.

Ja.1.c

Wasp. 12.c Hiere. 25.a

Jra eo lumbe

pocnimirū quotidie in vsu pūtis vite agit: vt de ꝟitate vēturi iudicis mortalis cōcta doceant. Nā cū duo ad iudiciū pergūt: alius inocentie sibi ꝓscius: alius culpe añ p latā sniam adhuc tacentem iudicem vtriq; ꝓspiciūt: z tā culpe debitor grauē ꝫ se iram bocīpm iudicis silentiū suspicat. Quā irā sibi nō denūciat pturbatio iudicis/sz recordatio prauitatis. Qz etsi adhuc foris reū snia nō clamat/intꝰ tñ grauiter cōsciētia accusat. At ꝫ iustitie amicos decernētis vultum ꝓspicit: sz intus de testimonio bone recordationis hilarescit: z quo apud se qō metuat nō hz/omne qō erga semetipm est blanduz videt. Hoc itaq; loco furor dñi ōr: nō perturbatio diuine substātie/ sed sup peccatores male sibi cōscios examinatio iuste vidicte. Quāuis em̄ eū trāquillū in iudicio videāt: tamen qz feriēdos se ab illo non dubitant/eum in suis moribus pturbatū putant. Sequit. ¶Et respiciens omnē arrogantē humilia. Acsi dicat vt ego. Apte autem ad vindicte ordinem arrogantib⁹ superbor culpa ꝓponitur: qz nimirū nō superbia de arrogātia/ sed generatur arrogantia de superbia. Duobus autem modis a dño peccatorꝫ vnusquisq; respicitur: cū aut a pctō cōuertitur/aut ex pctō punitur. De respectu em̄ cōuersionis ōr. Quia respexit dñs Petrū: z recordatus Petrus verbi ihesu fleuit amare. De respectu vltiōis rursus dicitur. Vultus autem dñi super faciētes mala: vt pdat de terra memoriam eor. Utriq; añt modis in humilitate arrogans sternitur: qz aut penitendo cognoscit culpam: aut perēndo percipit penam. Sequitur.

¶Capitulum. vñ.

Respice cunctos superbos/z cōfunde eos: z contere impios in loco suo. Subaudis vt ego. Supbi em̄ ex respectu dñi cōfundunt: aut dū de pierate dñi cognoscentes/z amantes crimina/aut illic supplicis de iustitia sentiētes. Impiorum vero locus ipsa supbia est: qz cum scīpsū sit. Initiū oīs peccati supbia: vnde oritur impietas/ ibi continetur supbia: quis nec q̄q̄ a supbia distat impietas. Valde em̄ supbire est impia de auctore sentire. Impius ergo in loco suo conterit; qz ipsa superbia qua eleuatur opprimit: cūq; efferendo se in cogitationibus erigit/lumē ibi iustitie qō inuenire debuisset abscondit. Sepe añt dñ contra deū falsa gloria exterius pficit/vera miseria interius inanescit. Añ ppheta ait. Decreuisti eos dñ alleuarent. Non em̄ ait: deiecisti eos postq; eleuari sūt/ sed dñ alleuarent: qz bocīpm fit superbis interius deici/qō eis falsa cōtingit gloria exteri⁹ eleuari. Ordināte añt diuino iudicio/nō eis hic aliud culpa est/atq; aliud pena sed sua illis in pena vertitur culpa: vt elatis fastu supbie: bocīpm sit vere intus cadere qō foris ostenditur pfecisse. Sequit. ¶Abscondе eos ī puluere simul: z facies eorum demerge in foueā. Acsi dicat vt ego. Supbos em̄ atq; impios iusto iudicio dñs in puluere abscondit: qz eorū corda ipsis quę despecto amore creatoris eligunt/ terrenis opprimi negatis ꝓmittit. Añ z illos vitā cū in extremo iudicio discutit: tanq; sibi absconditaq; nō agnoscit dicens. Nescio q̄ estis. Vita prauoꝝ sub puluere absconditur: qz abiectis z infimis desiderijs grauat. Quisquis ei adhuc ea q̄ mūdi sūt appetit: añ añ faciē veri luminis nō apparet: qz nimirū sub puluere terrene cogitatiōis latet. Hinc prauaꝝ cogitationū puluerē oppressa mēs tolerat: quē vētus nequissime tētationis apportat. ¶Vñ Inc est em̄ qō de vna q̄q̄ alia terrenis desideriis aggrauata: sub ephraim specie ꝓphetam ōr. Factꝰ est ephraim panis subcinericius qui nō reuertatur. Ex natura q̄ppe bene condita est nobis intentio ꝰsurgat in deū: sed ex cōuersatione nequiter assueta inest voluptas q̄ ꝓsens ꝓmat in seculum. Panis añt subcinericꝰ recta pte est mūdior quaz inferius occultat: atq; ex ea parte sordidior qua desuper cinerem portat. Quis quis ergo intentionem qua deum debuisset q̄rere negligit: quasi more panis subcinericꝰ mūdiorē partem inferius premit: z cū curas seculi libenter tolerat/quasi congestum cinerē supius portat. Reuertatur añt panis subcinericius: si desiderioꝝ carnaliū cinerem repelleret: intentionem q̄z bonā quā in se dudum despiciendo oppresserat supius ostēderet. Sed reuersari renuit: cum mens amore curarū secularium ꝓssa: molem supposite cineris abiicere negligit: dū q̄z assurgere in intentione bona nō appetit: quasi mūdiorem faciem subter ꝓmit. Apte subiungit. Simul z facies eor demerge in foueā. Acsi dicat vt ego. Justo n̄q; iudicio supboꝝ facies dñs in foueam mergit: qz intentionem cordis eor sese vltra oēs erigentem inferi⁹ deiicit. Ima em̄ respicit cuius facies foueā attendit. Et bene de supbis ōr q̄ eor facies in foueā demergunt: qz ima petūt dū supbiendo altiora appetūt: z quo magis extolle do se erigūt/eo magis ruendo inferius tendūt. Terrenā quippe gloriam querūt: z infima sunt q̄ ꝓspiciunt/dum supbiendo alta sequūtur. Unde miro q̄ diuerso mō res agitur: vt humiles celū petant/dū se inferius deiciunt: superbi infima appetant/dum despiciēdo cetera quasi in altioribus extollunt. Isti se dū despiciūt celestib⁹ iungūtur: illi dum se erigūt/a supioribꝰ diuidūtur: atq; (vt ita q̄ dixerim) illi se eleuantes deprimūt/ isti deprimentes leuant. Et bene de supbientibus per psalmistam ōr. Humiliat autem petōres vsq; ad terrā: qz ea q̄ infra sunt ambientes: dum extollendo se erigunt/amisso celo q̄d aliud q̄ terrā petunt? Quibus bocīpm iam nimis cecidisse ē relictis superioribus ima quesisse. Recte ergo eor facies in foueā demergi phibent: qz sequentes infima ad inferni baratrū tendūt. Iusto em̄ iudicio agitur: vt quos hic voluntaria auersio excecat/illic ab intuitu veri luminis digni suppliciꝫ foueā abscondat. Igitur qz vir sctūs tanto diuine potētie terrore discussus est/vt ei diceretur. Si habes brachium vt deus: et si voce simili tonas: z disperge superbos in furore tuo/respiciens oēm arrogantem humilia et cetera: q̄ deus q̄dem facere/sed homo vir sufficit audire: cuncta hec qua dño intentione ꝓmiserit/fine subdite cōclusionis ostendit dicens. ¶Ca. ir.

Ego confitebor q̄ saluare te possit dextera tua. Acsi apte diceret. Si potes terribilia b facere ipse q̄ ptulit: tibi z nō mihi deputa omīa bona que feci sti. Si vero peccantes alios respiciendo nō potes ꝑdere/liquet q̄ a reatu neq̄tie tua te nō vales virtute liberare. Ecce diuina voce ad beatum Iob ōr: q̄ sua dextera nō saluet: et tamen nōnulli hominū qui ab bius viri viribus longe sunt despecto dei adiutorio/sua se fortitudine saluari posse confidunt. Pro q̄bus quid deprecari aliud debem⁹ nisi vt si iam dona bonoꝝ operum perceperint: hoc quoq; donum accipiant/ vt a quo hec acceperint discant? Qz autem ꝓmissis verbis dño potentiam sue magnitudinis intulit: nunc in subsequētibus nequitiam antiqui hostis ostendit vt bonus famulus: z auditis ꝓ virtutibus dñi sciret q̄tum diligeret: z cognita post calliditate diabolī disceret q̄tum timeret. Vñ dī z ꝑ ꝓphetam ōr. Leo rugiet: quis nō

Osee. 7 c.

Panis subcinericꝰ d

Eccli. 10. b.

b. 7. d.

c

e

Amos 3. b.

timebit? Dñs deus locutus est: qs non prophetabit? Postq̄ enī virt⁹ ei sui p̄ceptoris innotuit: nequaq̄ illum vires aduersarij latere debuerūt: vt eo magis ⁊ defensori suo se humilius subderet/quo hostis sui nequitias subtilī⁹ agnouisset: protector. q̄ suum tanto ardētius ḡhet/q̄to terribiliorē hostē agnosceret quē vitaret. Certū ąppe est: qz minus diligit creatorē suū qui minus intelligit periculū qō euasit: ⁊ vite. solatiū deputat defensoris/q̄ virtutem aduersarij debitē putat.

Cū hī creptionē suā dño tribuēs ꝓpheta dicebat. Diligā te dñe fort⁹ mea: aptē vez dicēs: eo te magis diligo: quo ifirmitatē p̄pria sentiēs/ virtutem meam te esse cognosco.

Hinc rursum ait. Mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te: q̄ tūc nimirū misericordie dñi mire apd nosmetipsos qui eripimur fiunt/ cum casdē misericordias q̄ grauia fuerunt pericula q̄ euasimus agnoscim⁹. Et qz sermone p̄cedenti dñs beato Job mira opera sc̄oꝝ sequentiū patefecit: vt dīs auditis diceret deh̄ruī suaz culpe q̄ humilia sentire debuisset: nūc ei cū q̄ hoste bellū gerat ostendit/⁊ vires fraudesq̄ illius subtilī⁹ indicat: vt q̄ ad colloquiū anctoris sui perducī⁹ est/ argumēta aduersarij sperte cognoscat. Verbis enī sequētib⁹ fidelī famulo dīs cūctas hostis callidi machinationes insinuat: omne qō oppugnando rapit: omne quod insinuādo circūuolat: omne qō minādo terret: omne qō suadendo blandit: omne qō desperando frangit: omne quod p̄mittendo decipit. Cūcta ergo creatōris sui cernentia cōtemnitur dicēs. Ecce behemoth quē feci tecum. Capi. xl.

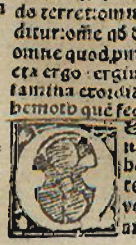

Behemoth.

Hem sub behemoth nosce nisi antiquum hostē insinuat/qui interp̄tatus est bestia vocē latina lingua animal. sonat. Cui⁹ inferius dñs malitia subdit/patenter p̄sona monstrat. Sed cū de oc̄o scriptū sit qz fecit oīa simul: cur b̄ata cū homine fecisse se indicat/ dum cūcta qz simul fecerit cōstat? Rursum querendū est/ quō de⁹ cūcta simul condidit: dum Moyses seq̄ dierū mutatione variante distincte creata describat? Quod tā citius agnoscimus si ipsas causas originū subtiliter ꝛdagam⁹. Rerū quippe substātia simul creata est: sed simul species formata non est ⁊ quod simul extitit p̄ substantiam materie nō simul apparuit per speciē forme. Cū ei simil factū celū terraq̄ describit: simul spiritalia atq̄ corporalia/ simul quicquid de celo oritur: simul factū quicq̄d de terra p̄ducitur indicat. Sol ꝺo luna et sidera quarto die in celo facta p̄hibent: sed qō quarto die p̄cessit in specie primo die in celi substantia extitit p̄ cōditionē. Primo die creata ꝺr: ⁊ tertio arbusta cōdita ⁊ cuncta terre virentia describunt: sed hoc quod die tertio se in specie p̄tulit nimirū primo in ipsa die de qua ortū est terre substantia p̄diit fuit. Hinc est q̄ Moyses ⁊ distincte per dies singulos p̄dita oīa retulit: ⁊ tū simul oīa creata subiunxit dicens. Iste sunt generationes celi ⁊ terre q̄n̄ create sunt in die q̄ fecit dñs celum ⁊ terrā/ ⁊ omne virgultum agri anteq̄ oriret in terra oēmq̄ herbā regionis. Qui enī diuersis diebus creatū celū ⁊ terrā virgultū herbāq̄ narraverat: huic vno die facta manifestat: vt liquido ostenderet/ q̄ creatura ois simul p̄ substātiam extitit/ cui⁹ nō simul p̄ speciē p̄cessit. Hinc illic q̄ scriptū est. Creauit deus hominez ad imaginem suam: ad imaginē dei creauit illum/ masculum ⁊ feminā fecit eos. Necdum enim eua facta describit: ⁊ tā hō masculū q̄ femina p̄hibet. Sed qz erat adhuc latere p̄cultor dubio femia erat p̄cessura: huius tā p̄pria per substātiā/ a q̄ fuerat p̄ducenda per formam. Considera-

Quō fer dicēs bē oēs fuisse creatas intelliḡntur.

re tamen hoc ⁊ in minimis possumus/ vt ex minimis maiora pensemus. Verba nāq̄ cum creatur: necdum in illa fructus sui semen ostenditur. Inest vero ei etiam cū non apparet fructus ⁊ semen: qz nimirū simul sunt in radicis substantia/ q̄ non simul p̄dēūt p̄ tēporis ꝛcremēta. Ex qz hec simul creata p̄ substantiā dicimus/ q̄ p̄dire alia ex alijs inuenimus: quo pacto cū beato Iob behemoth creat⁹ asserit: cū neq̄ vna sit substātia angelī ⁊ dominis: neq̄ homo ex angelo neq̄ angel⁹ ex hoste p̄berat. Si ꝺo ꝓpter hoc fact⁹ behemoth cū beato Job dicitur: q̄ creatura omnis ab auctore/ q̄ in actione sua nequi q̄ temporis p̄tēlation e distenditur/ simul condita non dubitatur: cur de behemoth specialiter dicit/ quod commune cum creaturis omnibus generaliter habetur. Sed si rerum causas subtili discussione pensamus/ simul angelū factū hominemq̄ cognoscimus: simul videlicet non vnitate temporis/ sed cognitione rationis: simul per acceptam imaginem sapientie: ⁊ nō simul per coniunctā substantiam forme. Scriptū nāq̄ de homine est. Faciamus hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram. Et per Ezechielem ad sathan dicitur. Tu signaculum similitudinis: plenus sapiētia ⁊ perfectus decore: in deliciis paradisi dei fuisti. In cuncta igf creatura homo ⁊ angel⁹ simul cōditus extitit: quia ab omni creatura irrationabili distinctus p̄cessit. Quia ergo in cuncta conditione rerum nullus rationale animal nisi angelus ⁊ homo est: quicquid ratione vti non p̄t / cum homine factū non est. Dicatur itaq̄ hominī: dicat de angelo: q̄ etsi potentia sublimitatis p̄cidit/ subtilitatē tñ nature rationalis nō amisit: ecce behemoth quē feci tecū/ vt duz hō eū qui in rone secū fact⁹ est p̄cisse cōsiderat/ vicinū sibi casum subbie ex ipsa propinqui sui perditio ne pertimescat. In his autem verbis soleter intuendū est quod apte voce dominica nefarium manichei dogma reprehenditur: qui duo principia loquitur: tenebrarū gentem non factā asserere conat. Quō esse non facta gens nequissima ꝺr: dum behemoth istum videlicet auctorē nequitie per naturā bene conditus se dominus fecisse testatur? Sed quia behemoth iste cum quo sit factus audiuimus: ꝓditus quid agat audiam⁹. Sequit

Fenus sicut bos comedet. Si prophetarum sollicite verba discutimus: hec ⁊ illa duo vno spū prolata reperimus. Esaias nāq̄ cū cerneret vitā peccantiū / ab antiquo ⁊ insatiabili hoste deuorari ait. Leo sicut bos comedet paleas. Quid autem feni palearumq̄ nisi carnalium vita signat? De qua ꝓ propheta ꝺr. Ois caro fenum. Qui ergo bic behemoth/ illic leo: q̄ hic fenum illic palee nominantur? Ex perscrutari meno nititur/ cur iste vel apud Esaiam leo/ vel hic domines voce bebemoth in comestatione feni vel palee vtroq̄ loco/ non eque sed boui comparet. Qō tamē citius agnoscim⁹/ si in vtriusq̄ animalibus que sit nutrimentoꝝ distantia perpēdamus. Equi nāq̄ fenū q̄libet sordidum comedunt: aquā ꝺo nō nisi mundā bibūt. Boues autem aquā q̄libet sordidā bibūt: sed fenū nō nisi mundo vescūtur. Quid est ergo q̄ boui q̄ mūdo pabulo pascitur behemoth iste cōparat: nisi hoc qō deisto antiquo hoste per ꝓphetam alium ꝺr: Esca eū ei⁹ electa. Neq̄ esse se cos gaudet rapere: quos pranis ac sordidis actiōibus implicatos in imis secum respicit voluntarie iacere. Fenum ergo comedere sicut bos appetit: qz suggestionis sue dente conterere mundam vitam spiritalium q̄rit. Sed q̄rendū video q̄ño behemoth iste fenum sicut bos comedens/ ⁊ vitam spiritalium consumere dicit: si sicut supra dictum

Diabolus comedit fenū sicut bos. Diabolus comedit paleas sicut bos. Esaie. 40.b. L

Machinationibus diabolī.

textus

Behemoth.

Natura Angelis ⁊ homini.

Hoste.

Ezech. 28.c.

B

B

cū: seni nolē vita carnaliū designatur: esca ḡs eius electa iaz nō erit/ si fenū comedens carnales rapit. Sed ad hec citius occurrit: q nōnulli boīm z apud deū fenū sunt: z apud boues sanctitatis nolē censēri: cum z ante humanos oculos aliud ostendit vita: z ante diuina iudicia aliud intendit cōscientia. Dī itaq; apud hūana iudicia electi sunt: ḡs apud subtile dīi examen fenū. An ante diuinos oculos saul fenū non erat: De Samuel ꝓpheta dicebat. Certe videtis quem elegit dīs: z de quo paulo superi⁹ dicitur: electus z bonus. Quē effi pec cans populus meruit/ z apud deū reprobus extitit: z tñ causarū ordine electus z bonus fuit.

¶ Capitulū. xj.

Ecclꝰ. 8.b

Via multi fenū sūt z electos se ex hūana estimatione suspicā tur: hū ꝑ Salomonē dr. Vidi impios sepultos: q etiā duz adhuc viuerent I loco sancto erant: z laudabant in ciuitate quasi iustoꝝ operū. Qr multi fenū sunt: sed tamē sanctitatis fauore fallunt: hū quidez sapiens indicat dicens. Trāsi bospes z orna mēsam. Trāseūdo nāq; bospes

Eccli. 29.b

ornare mēsaz dr: q; si ad altare dei quis positus per bona opera gliaz ꝓpriā ḡrit: z de ostētatione sanctitatis ei⁹ laus altaris extēdit: z ipe tamē apud deū in numero ciuiuz nō habet: alīs eius opinio ꝓficit/ z tamē a deo extraneꝰ ipse ꝓtransit. Mēsam itaq; transeundo deo rant: q; stare ad sacra noluit/ q ꝑ omnē q̄ agere studuit ad hūanas laudes mēte decurrit. Qr ergo nōnulli mūdi quidē vitā per studiū ducūt: ḡs ex illa int⁹ placere nō appetūt: recte z esca ei⁹ electa dr: z tñ fenū sicut bos cōedere behemoth iste ꝓhibet: quasi effi ante os bebemoth istiꝰ mūdi fenū in terra atq; in infimis iacet: cū z vita ḡsi innocens ꝑ mandatoꝝ custodiā agit: z tñ inter actionē q̄ bona ostendit/ cur ad appetēda sublimia nō leuatur? Quid itaq; utilitatis agit qui in se mundicīā vite custodit: si per intentionē infimā l ore bebemoth huius inueniendū se in terra deserit? Qr igit omnipotēs deꝰ q̄d hostis noster agat insin nat/ nunc quō ꝓualeat innotescit: vt callidi tatis eius nequitia quo apertius cognoscit/ eo facilius superetur. Fortitudo eius in lumbis ejus: z virtus eius in vmbilico ventris ejus. Seminaria coitus viris in lumbis esse: messe autem feminis in vmbilico perbibētur. Hinc est effi q̄ veritas discipulis dicit. Sint lūbi vestri precincti

Luce 11.b

1. Pet. 1.c

hinc petrus cum luxuriā a corde restrigeret admonebat dicēs. Succincti lumbos mētis vestre. Hinc Paulus cū per abrae sacrificium Melchisedech leui tēpore sacerdotiū diceret decimatū: vbi tunc in abrae corpore leui lateret ostēdēs ait. Adhuc enim in lumbis patris erat. Quia vero seminariū luxurie feminis in vmbilico cōtinet ꝓpheta testat: qui sub specie feminē prostitute iudee petulantiaz increpans ait. In die ortus tui non est

Ezech. 16.a

ꝓscisus vmbilicus tuꝰ. In die q̄ ꝑpe ortus vmbilicū ꝓscidere est cōnersionis tpe carnis luxuriā resecare. Quia effi difficile est mala inchoata corrigere: z semel formata deformiter in melius reformare: de ortu suo iudea reprehenditur: que dum in deo nata est/ imperfectum vmbilicū retinuit: q; flura luxurie non abscidit. Qr igit potestate diaboli virtusq; generis serus valde ex luxurie infirmitate substernit: z fortitudo eius in lumbis contra masculos/ z virtus illi⁹ contra feminas in vmbilico ꝓhibet.

¶ Capitulum. xij.

Sed cur cuz bebemoth istū fenū comedere intulit: prima deceptionis ei⁹ argumēta luxurie dāna subiūxit: nisi quod liquido oībus patet: q; postq̄ semel hominis spiritum superbia ceperit/ mox se ad corruptionem carnis extendit. Dō in ipsis ḡs hominibus primis agnoscimus: q̄ dum post ꝑpetrata superbiā pudenda mēbra cōtegunt/ patenter indicarūt q; postq̄ apud semetipsos int⁹ arripere alta conati sunt/ mox I carne foris erubescēda ꝓtulerūt. Bebemoth itaq; iste insatiabiliter seuiens: z denozare totum simul hominē ḡrens: modo in superbiā mētē erigit/ modo carnē in luxurieve luptate corrumpit. Bene aūt neq; fortitudo ei⁹ in lumbis vel vmbilico eoz dicitur: q; ꝓterhunt: ḡs fortitudo ei⁹ in lumbis ei⁹: z vires illius in vmbilico ventris ei⁹. Ac si aperte diceret. Fortitudo eius in lumbis suis: z virtus illius in vmbilico ventris sui: qui nimirū eius ꝓprie corpus fiunt qui suggestione turpiū blandimētis decepti ei ꝑ luxurie flura succūbūt. Sequit.

¶ Stringit caudam suam quasi cedrum. Multa i bis supponūt que instruendis moribus proferā tur: sed prius bebemoth istius violenta discutim⁹: vt post subtilius astuta deregam⁹. In scriptura sacra cedri nolē aliquando alta excellentia glorie celestis exprimit: aliquando aūt prauoꝝ rigida elatio designat. Cedri nomie celestis gloie celsitudo exprimit: sicut pōtestatur. Justus vt palma florebit: vt cedrus libani multiplicabit. Cedri rursus nomine superba prauorum potentia designatur: sicut per eundē dr. Qr domini confringētis cedros. Quid autem cauda bebemoth istius nisi illa antiqui hostis extremitas dicitur/ cum nimirum vas ꝓprium illum perditū hominem ingreditur/ qui specialiter antichristus nuncupatur? Quia quia modo honozib⁹ seculi: modo signis z ꝓdigijs ficte sanctitatis i tumorem potentie elevari permittitur: recte voce dominica cauda illius cedro cōparatur. Sicut est cedrus arbusta cerera in altuz crescendo deserit: ita nunc antichristus mūdi gloriaz temporaliter obtinens: mensuras hominum z bonoria culmine z signoꝝ potestate transcendit. Spiritus quippe in illo est qui in sublimibus cōditus/ potentiam nature sue nō perdidit vel delectus. Cuius idcirco virtus nunc minime ostenditur: q; dispensatione diuine potentie ligatur. Unde per Joannem dicit.

Apoc. 20.a. b

Vidi angelum descendentem de celo habentem clauem abyssi: z catenam magnam in manu sua: et apprehendit draconem serpentem antiquum qui est diabolus: z satbanas: z ligauit eum per annos mille: z misit eum in abyssum: z clausit z signauit super eū. Ligatus q̄ppe missus in abyssum perhibetur: q; retrusus in prauoꝝ cordibus potentia diuine dispensationis astringitur/ ne in tñ nocere valeat esse negetur: vt q̄nis per eos occulte seniat/ ad violētas tñ rapinas superbie non erumpat. Sed illic quō in fine mūdi sit soluendus intimat/ cum dr. Et postq̄ cōsummati fuerint mille anni: soluet satbanas de carcere suo: z exibit z seducet gētes. Millenario nāq; numero vniuersum pro perfectione sua hoc q̄ tumliber sit ecclesie sancte tempꝰ exprimitur. Quo peracto antiquꝰ hostis suis viribus traditus: pauco quidē in tēpore/ ḡs in multa cōtra nos virtute laraē. Quē q̄nis se uitia ad crudelitatē dilater: superna tñ misericordia dierum brenitate coangustat. Hinc enim q̄nis

Matt. 24. b

p semetipsam dicit. Erit tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi vsq; modo/ neq; fiet.

Ibidē

Hinc rursum ait. Nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salus oīs caro. Qr effi z superbos nos z infirmos dīs conspicit: dies quos singulariter malos intulit/ miseri corditer breuiatos dicit: profecto vt z superbiā terreat de aduersitate tēporis/ z infirmitatem refoueat de

dzentare. ¶Capitulum. xiij.

Ed ꝓsiderandū valde est: cū bebemoth iste caudā suā sicut cedrum subleuat: in quo tūc atrocī ꝓ nūc se exerit surgat. Que cū penā genera nō nouim⁹? que nō iam vires martyrū exercuisse gaudemus? Alios namq; ipsorum ictu imersus iugulo gladi⁹ stranit alios crucis patibulū affixit: in q̄ mors ꝓuocata repellit, et rep ꝓ sa ꝓuocat. Alios dirsutis serra dētibus attriuit. Alios armato ferro insultās vngula carpsit: alios bellua rabies morsibus detrūcādo ꝓminuit: alios ab intimis viscerū ꝙ cute pressa vis verberum rupit: alios effossa terra viuentes opuit: alios in altū dimersos in mortem ꝓcipitiū fregit: alios in se ꝓiectos aq̄ replendo absorbuit: alios edax flāma et siq̄ ad cineres depasta cōsumpsit. Cū igit bebemoth iste caudam suam in fine mūdi nequi⁹ dilatat: quid est q̄ in his tormentis tūc atrocius crescat: nisi docemur in euāgelio veritas ꝓ semetipsam dicit. Surgēt pseudo ẽpi et ꝓphete: et dabunt signa magna et prodigia: ita vt i errorē mittant, si fieri pōt etiā electi. Nunc ergo fideles nri mira facūt, cū peruersa patiūtur: tūc aūt bebemoth huius satellites, etiam cū puersa inferūt mira facturi sunt. Pensemus ergo q̄ erit humane mentis illa tēptatio: q̄n pius martyr et corpus tormentis subiicit: et tñ ante oculos eius tortor miracula facit. Cuius tunc virtus nō ab ipsa cogitationū fundo quatiatur: q̄n is qui flagris cruciat figmis chorusc̄at? Dicat igit recte: stringit caudā suam quasi cedrum: q̄ nimiz exaltus tunc erit veneratiōe ꝓdigij, et dur⁹ crudelitate tormentī. ¶Capitulum. xiij.

On ergo sola tunc potestate erigit, sed etiā fingnox ostēsione fulcit. Ait ꝓ Dauid dr. Insidiat in occulto: q̄si leo in cubili suo. Adaptā nāq; potentiā sufficisset vt leo esset: etiā si insidians nō fuisset: rursumq; ad occultas versurias sufficisset: vt insidians surriperet, etiam si leo non esset. Sed q̄ hic antiquus hostis ē cūctis suis viribus effrenat, seuire ꝓ vtraq; ꝓmittitur: vt cōtra electos in certamine et fraude et potentē laretur: ꝓtute ꝓ potētiā, fraude ꝓ signa. Recte ergo leo insidiās dr. Insidiās ꝓ miraculoz spēm: leo ꝓ fortitudinē secularez. Ut ergo eos q̄ aperte iniqui sunt ꝓtrahat: seculis rem potentiā ostentat: vt vero iustos etiā fallat, signis sanctitatem simulat. Illis suadet elatione magnitudinis: istos decipit ostensiōe sanctitatis. De hac cauda Bebemoth istius sub draconis specie ꝙ Joannē dicitur. Et cauda eius trahebat tertiā partem stellarū celi: et misit eas in terrā. Celum nāq; est ecclesia: q̄ in hac nocte vite presentis dum in se innumeras sanctoz virtutes continet: quasi radiātib⁹ desuper sideribus fulget. Sed dracono cauda in terraz stellas deiecit: quia illa satbane extremitas ꝓ audaciā assumpti dominio erecta quosdā quos velut electos dei in ecclesia inuenit, obtinendo reprobos ostendit. Stellas itaq; de celo in terram cadere est: relicta nonnullos spe celestium illo duce ad ambitū glorie secularis inuitare. Dinc Daniel sub antiochi specie contra hanc draconis caudā loquitur dicēs. Deiecit de fortitudine et de stellis: et peculcauit eas: et vsq; ad principem fortitudinis magnificatus est: et ab eo abstulit iuge sacrificium: et deiecit locū sanctificationis eius. Robur autem datū est ei contra iuge sacrificiū propter peccata: et ꝓsternetur ꝓitas in terra: et faciet et ꝓsperabitur. De fortitudine quippe et de stellis deiecit: cum nonnullos et luce iustitie respicientes, et virtute operis robustos frangit. Quisq; ad principem fortitudinis magnificatur; quia cōtra ipsum auctorem virtutis extolitur. Iuge vero sacrificium tollit quia studium conuersationis ecclesie in eis quos ceperit interrumpit: robur vero ei propter peccata contra iuge sacrificium datur: q̄ nisi peruentium merita erigerēt, eos qui recte credebant obtinere aduersarius nequaq; posset. Veritas in terra ꝓsternitur: quia fides tunc rerum celestium ad desiderii vite temporalis inclinatur. Et faciet et ꝓsperabitur: quia tūc non solum in reproborum mentibus, sed etiam in electorum corporibus crudelitate inestimabili, sine qualibet obiectione grassatur. Dinc rursum per danielem dicit. Consurget rex impudēs facie: et intelligens propositiones: et roborabitur fortitudo ei⁹, sed nō in suis viribus. Illi⁹ nāq; dolo fortitudo nō in suis viribus roborabit: q̄ satbane virtute in gloria perditionis attollitur. Dinc rursum ait. Interficiet robustos et ꝓplm sanctorum ꝓ voluntatem suam: et dirigetur dolus in manu eius. Robustos namq; interficit: cum eos qui mente inuicti sunt corporaliter vincit. Vel certe robustos et ꝓplm sanctorum ꝓm voluntatem suam interficit: cum eos qui robusti ac sancti credebant, ad nutum sue voluntatis trahit. In cuius manu dolus dirigitur: quia in illo fraus per opus adiuuatur. Nō enim fallendo dicit, sed mira faciendo asserit: nam quicquid mendax lingua simulat, hoc quasi verum esse manus opere ostentat. Dinc rursum dicit. Contra principem principum consurget: et sine manu conteretur. Dinc Paul⁹ ait. Itaut i tēplo dei sedeat ostendens se tanq̄ sit deus. Dinc rursum ait. Quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratione aduentus sui. Quod cum per Danielem dictum est. Contra principem principum consurget: hoc per Paulum dicit: ita vt in templo dei sedeat ostendens se tanq̄ sit deus. Et quod ꝙ Danielem subiūgitur, sine manu conteretur: hoc per Paulum exprimitur: quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui. Sine manu quippe conteretur: quia non angelorum bello, non sanctorum certamine: sed per aduentum iudicis solo oris spiritu eterna morte ferietur. De huius bebemoth elatione item per Paulum dicitur. Qui aduersatur et extollitur supra omne quod dicitur deus, aut quod colit. De quo Daniel cum quartam bestiam diceret: decem cornibus fultam protinus adiunxit. Considerabam cornua: et ecce cornu aliud ꝑuulum ortum est de medio eorum et tria de cornibus primis euulsa sunt a facie eius: et ecce oculi quasi hominis erant in cornu isto: et os loquens ingentia. Undecimum quippe huius bestie cornu esse describitur: quia regni eius potētia in iniquitate roborat⁹. ¶La. xv.

Hinc est ꝑfm vndenariū est: q̄ dū puer⁹ agit, ꝓcepta decalogi trāsit: et q̄ in cilicio pec catū plāgit, vndecimū esse narrat. Dinc est ꝙ in tabernaculo vela cilicina vndecim fiūt. Dinc per vndecimū psalmū dr. Saluū me fac dñe q̄m defecit sanctus. Dinc in vndenario numero remanere apl̄os Petrus metuens, Mathias duodecimū sorte missa requisiuit. Nisi em signari culpā ꝙ vndenariū cerneret: ipse re apl̄oz numerū tā festiue duodenariū nō curaret. Qui ergo ꝙ vndenariū transgressio exprimit: huius bestie cornu vndecimo ipse auctor transgressionis indicatur. Qōvide licet paruulum oriatur: quia purus homo generatur: sed immaniter crescit: quia vsq; ad communem sibi virū angelice fortitudinis profecit. Quod tria cornua q̄ ei ante faciem sunt euellit: quia ditioni sue regna totidem que sibi vicina sūt subigit. Cuius oculi sunt vt oculi

E

Ibidē.

Danie. 7.c.

Omne ꝑfm vndenarium esse.

ꝑ. 11.a.

Vndenarius numer⁹.

F

antixps homo

hominis/sed os ingētia loquitur: quia in illo humana quidē forma cernit/sed verbis suis vltra boies eleuatur. Qō ergo p Paulū dr: extollens se sup omne qō dr deus: aut qō colitur: hoc Daniel ppheta testatur dicēs. Os loquēs ingentia. Qō vero illum vel Daniel ingētia eloqui/vel Paulus ptibet supra cultum deitatis extolli: hoc apud beatum Iob diuino eloquio cedro cōparatur. Adhoze essi cedri quasi ad alta nititur: dū in omni fastu fallacie tyrannis roboze/ et culminis elatione ptendit. Bene aute stringere caudam dicitur: qz tota eius virtus in vno illo damnato bole cōgesta densatur: vt tanto p illum fortia ac mira faciat: quanto illuz collectis virtibus suis instigat. Vz qz quale sit iniquoz caput audiuimus: nūc huic capitli q mēbra adhereāt agnoscamus. Sequitur.

¶ Artus testiculoz ei⁹ perplexi sunt. Tot iste bebemoth testes habet/quot iniquitatis sue predicatores possidet. An eius testes nō sunt q prauis persuasionibus corda hominum virulenta erroris sui semina fundēdo corrūpunt? Apte autem dicitur: q testiculoz ei⁹ nerui perpleri sunt: qz vez predicatoz illius argumenta dolosis assertionibus innodantur: vt recta esse simulent que peruersa persuadent: vt allegationum implicatio quasi neruoz pplexitas etividerī possit: solui nō possit. Neruos eius testiculi perpleros habent: qz acumina predicatorum illius sub argumentis duplicib⁹ latent. Plerunq autem cumverbis corda inficiunt: in ope re innocentiam oñdunt. Hecq effi ad se bonos persuasione sua trahe rent: si se t in actionibus peruersos exbiberent. Sed qz testes sunt huius belue: t perplexe neruis illigantur: t rectos se ostentant vt latent: t puersa predicit vt corum pant: ipsuz nimirū sunt caput imitantes: qui quasi leo in insidijs/et seuit per potentiam terrem culmi

Antichristi testes.

nis/t blanditur p specie sanctitatis. Sed hec belua vtinam tūc solum talia ageret: t tunc quoq ad corrumpenda fidelū viscera/ bos luxurie testiculos nō haberet. Nec q enim maluz sola locutione ois infunditur: sed pcius ta pluribus operis exēplo ppinat. Quaz multi essi antixp̄m nō viderūt/sed tamē testiculi eius sunt: qz corda innocentium actionis sue exēplo corrū punt. Quisquis namq in superbia extollitur: quisquis auaritie desiderijs cruciatur: quisquis luxurie voluptatibus solui: quisquis iniuste atq immoderate ire flagris ignitur: qd aliud q̄ antichristi testis est? Qui dū se libenter eius vitijs implicat: exemplo suo alijs erroris fetus ministrat. Iste prava agit: ille prava agentib⁹ adheret: t nō solum nō obuiat/sed etiā fauet. Quid ergo aliud q̄ antichristi testis est: qui perdita auctoritate pmisse dei fidei/testimonium prebet erroz? Quos tū si quis redarguat: mox se sub quodam velamine defensionis occultant: t quisquis delicet corpz nerui perpleri sunt t male implicati/correptione solui nequaq possunt. Sequitur.

Antichristi testes.

¶ Capitulum. xvij.

Ossa eius velut fistule eris. In corpe ossa sunt q cōtinet mēbra. Habet ergo carnes hec belua: dz t ossa: qz etsi intus sūt alia/ tñ ab alijs in errore retinēt t nequores alijs/q in errore t alios retinēt. Quid ergo aliud ossa antichristi q̄ quosuis in eius corpe valētiores accipim⁹? In quoz corde imitatio dū vehemēter indurūt/p eos tota ei⁹ corporis opago subsistit. Adhuc nāq in b mūdo diuites videnf: q dum rebus oppibusq subniti sūt/ssi ex fortitudine solidant: sz largiēdo decipsa q̄bus fulti sūt/ad sui erroz alios trahūt. Modo non nullos vt prauis

Ossa Christi.

vt prauis pmaneāt muneribus astrigūt. Quid iraq bi nisi antixp̄i ossa sunt: qui dū malos cōtinēdo multiplicāt: in eius corpe carnes portant? Hi nō num q̄ in decipiēdis auditoribus exhibēt lingue dulcedines: qz t spine pferunt flores: t apparet qdē in eis qō oleat/sed latet qō pungat. Amaris dulcia/ noxijs blanda pmiscēt: t ptāte quidē admirandi videri appetūt: sed fallendi arteq remissa colloca sibi vtiliter substernunt: t p sermonē de se instituūt/qō p exhibitionē negāt. Ossa t recte bebemoth istius fistule cōparant: qz nimirū more metalli insensibilis sonū dū loquēdi habēt: sed sensum dū vtendi nō habt. Hoc nāq sibi humiliter loquēdo asserūt: qō elate vituendo premunt. Ossa bene q Paulū dr. Si tūguis bolm loquar t angelorū: charitatē aūt nō habeā: factus sum velut es sonās/aut cymbalū tinniēs. Bona q̄ppe loquens: sed p amorē eaē bona nō sequēs/velut es aut cymbalū sonitū reddit: qz ipse non sentit verba q̄ ipse facit. ¶ Cartilago. xvij.

Cartilago.

Sunt qo nōnulli in bis bestie corpe nō bonoz⁹ clari/non diuitijs fulti/ nō p̄rutum specie decorati/nō scia calliditatis patēs: tñ videri q̄les nō sunt ambūt: videlicet q̄ bonoz vitā nequiores sūt. De q̄bus t sequitur. ¶ Cartilago illius quasi lamine ferree. Cartilago nāq ossis specie hz: sed ossis fortitudinez nō habet. Quid est ergo q̄ cartilago eius lamine ferreis cōparat: nisi q̄ bi qui in illo debiliores sūt/ ad perpetrāda mala nequiores erūt? Ferro q̄ppe cetera metalla cōsolidant: t cartilago eius ferro similis dr/qz bi q̄ in eius corpe ad ostensionē virtutū nō sufficiūt/contra necē fidelū acr⁹ accendunt? Quia essi cum eo se facere signa et p̄digia non posse considerant: fideles se illi per crudelitatem p̄bant: t pro eo q̄ innocentium corda corrumpere persuadēdo nō possunt/ multiplicius ceteris bonorum corpora se extinguere gloriantur. Bene ergo dicitur/cartilago ei⁹ vt lamine ferree: quia in eius corpore quo infirmius quisq crediderit/ eo requius incidit. Qui non ferro tantūmodo: sz laminis ferreis cōparant: qz dum se circunquaq in crudelitate dilatare ambiunt/quasi in ferri se laminas extendūt. Libet artiori inquisitiōis manu hec eadem verba conditoris que iam videntur discussa distinguere: atq̄ vberiores intelligentie fructus in instruendis moribus apportare.

Moralis expositio

Nam quia antiquus hostis quid p assumptum hominem contra homines agat audiuimus: superest vt nunc quid in hominibus etiam p semetipsum sine homine moliatur explorem⁹. Ecce enim dicitur.

¶ Stringit caudam suam quasi cedrum. Prima quippe serpentia suggestio mollis ac tenera est: et facile virtutis pede p̄terenda: sz si hec inualescere negligenter permittitur: eiq ad cor aditus licenter prebetur: tanta se virtute exaggerat: vt captam mentem deprimens vsq̄ ad intolerabile robur excrescat. Caudam itaq quasi cedrū stringere dr: quia semel ei⁹ in corde recepta tentatio in cunctis que subsequenter intulerit/ velut ex iure dominatur: huius ergo bebemoth caput verba est/cauda cedrus: qz ex prima qdem suggestione blandiens substernitur/ sed per vsum vehementer inualescens subcrescente tentationis/fit ne roboratur. Superabile namq est omne quod in initio suggerit: sed inde sequit qō vinci vix pō t. Primo essi quasi consulens blanda ad animū loqtur: sed cum semel dēte delectationis infixerit violenta post consuetudine pene insolubiliter innodatur. Unde t bene stringere caudam dr. Dente enim vulnerat/ cauda ligat: qz suggestione prima percutit/sed percussam mentē ne

Petri admittit tribꝰ modis.

enadere valeat / mualescente fide tentatiōis astringit. Quia em̄ peccatū tribꝰ modis admittit: cū vez t serpentis suggestione/carnis delectatione/spūs psensione ppetratur: bebemoth iste priꝰ illicita suggerens lingua experit: post ad delectatiōne ptrahens dentē figit: ad errem̄ vero p cōsensum possidēs caudā stringit. Hinc est em̄ q̄ non inutilē petā longo vsu ppetrata / semetipsis ipsi reprehendūt: atq; hec er iudicio fugiūt: sed vitare opere nec decertātes possunt: qz duz bebemoth istius caput nō ꝓterunt: plerisq; cauda t molētes ligauk: q̄ cōtra eos cedri more induruit: qz a blāda voluptate exordiū vsq; ad violentiā retētiōis excreuit. Dicat ergo stringit caudā suā quasi cedrū vt eo quisq; debeat initia tentationis fugere/q̄to finem eius intelligit citius solui non posse.

¶Capitulum.xviij.

Licendū q̄z est q̄ plerūq; eis quos cepit: tunc grauiores culpas ingerit/cū psentis vite termino illos ppinquare cognoscit: t quo se consummaturū tentatione cōsiderat/ eo eis iniquitatē pōdera grauiora coacruat. Bebemoth igit caudaz suam quasi cedrum stringit: qz q̄s per prava initia ceperit/ad finem deteriores reddit: vt tentamenta eius quo citius cessatura sunt / eo valentius compleantur. Quia em̄ suis penis satagit eoꝝ equare supplicijs: in eis ardentius ante mortem nitit omne exaggerare pctm. Plerūq; vero bebemoth iste iā cor male subditū possidet: sed tamē diuina illū gratia repellit: t manus misericordie eḡit/quē ad se capta voluntas introduxit. Cūq; a corde expellit: acriores ifigere iniquitatū stimulos conat: vt eos tētatiōū fluctus mēs ab illo impugnata sentiat/quos etiā possessa nesciebat. Qđ bene in euāgelio exprimitur: cum exit ab hoc immundus spiritus dño iubēte narratur. Naz cum demoniacus puer fuisset oblatus scriptū est. Cōminat⁹ est Jesus spūi immundo dicēs. Surde t mute spūs: ego tibi pcipio: exi ab eo/t ampli⁹ ne in eum trocas in euz: t exclamans t multū discerpēs cū exiuit ab eo. Ecce cū nō discerpierat cū tenebat: eriēs discerpit: qz nimirum tunc penius cogitationes mētis dilaniat/cum iam termino egressus sui diuina virtute cōpulsus appropinquat: t quē mutus possederat/ cū clamorib⁹ deserebat: qz plerūq; cū possidet minora tentamenta irrogat: cū nō de corde pellit / actioni infestatiōe plurbat. Bene itaq; dicit: stringit caudā suaz quasi cedruz: qz t eoz possidēs semp ex malicia i posteriorib⁹ crescit: t eoz deserens vehementioribus cogitationum stimulis pcutit. Adhuc autez bebemoth iste mira pietate pditoris astutiora argumenta pandunē cum subdit. ¶Nerui testiculorū eius perpleti sunt. Nerui testiculorum eius sunt pestifera argumēta machinationū. Per ipsa quippe calliditatis sue vires erigit: t fluxa mortalitatis corda corrūpit. Testiculi eius sunt suggestiones prave: quibus in mentis corruptione feruescit: atq; in constuprata animas iniqui operis plem gignit. Hz bo rum testiculoz nerui pplexi sunt: qz suggestionū illi⁹ argumēta implicatis inuentionibus illigank: vt plerosq; ita peccare faciant: vt ipsi fortasse peccatū fugere appetant: boc sine alio peccati laqueo ac nequaq; se ab vna valeāt soluere nisi in alia consentiant ligari.

¶Capitulū.xix.

Quod mel⁹ ostendimus si q̄ ex queritiōe bolm illigatio nis bui⁹ exēplaꝑ sequam⁹. Qz ꝺo in tribus ordinib⁹ sancta ecclia ꝓstat: cōiugatorum/vez continentium atq; rectoꝝ. Vñ t ezechiel tres viros liberos vidit: vez Noe Danielē t Job. t in euangelio dño dū alios i agro/ alios in lecto/atq; esse in molendino alios pbibet: tres pculdubio in ecclia ordines oñdit. Liquido satis facimus si singula ex singulis exquiramus. Ecce em̄ quid à dño misi di bui⁹ amicitias appetit: cuilibet alteri simile sibi vitā ducenti: q̄ se creta illius omni silentio cōtegat se iureiurādo cōstringit: sed is cui iurat⁹ est adulterium ppetrare cognoscitur/ita vt etiā maritū adultere occidere conetur. Jo autē qui iusiurādū prebuit ad mentē reuertit: t diuersis bmcinde cogitationib⁹ impugnat: atq; boc flere formidat: ne silendo adulterij t homicidij particeps fiat: t prodere trepidat ne reatu se periurij astringat. Perpleris ergo testiculoū neruis ligatus est: qui in ꝺlibet partē declinet metuit/ne a trāsgressiōis cōtagione liber nō sit. Alius cuncta que mundi sunt deserēs: atq; p ola frangere ppias voluntates ḡrens/ alieno se subdere regimini appetit: sed eū qui sibi apud deū esse debeat/ minus cauta inquisitione discernit: cui fortasse is qui sine iudicio eligit: cū esse iā ceperit: agi que dei sunt pbibet/que mūdi sūt iubet. Pensans itaq; subdit⁹ vel q̄ sit culpa inobedientie: vt quod cōtagiū secularis vite: t obedire trepidat/t non obedire formidat: ne aut obediēs deū in suis pceptis deserat: aut rursum non obediens deum in electo priore contēnat: et aut illicitis obtēperans/boc quod pro deo appetit ptra deū exerceat: aut rursum non obtēperans: eum quem suum iudicez quesierat/suo iudicio supponat. Aperte ergo iste per indiscretiōis sue iudiciuz perpleris testiculoū neruis astringit quia aut obtemperās/aut certe nō obtēperās/in culpa trāsgressionis ligatur. Studebat ppias voluntates frangere: t curat eas etiā cōtrario priore solidare: decreuit mūdū funditus relinquere: t ad mūdi curas vel ex aliena volūtate cōpellit redire. Perpleri itaq; nerui sūt: cū sic nos argumēta bostis illigāt: vt culparum nodi quo queruntur solui durius astringant. Alius pēsare pondus bonoris ecclesiastici negligens/ ad locū regiminis ꝑmissi ascēdit: sz qz omne qđ bic eminet/ plus meroribus afficitur q̄ bonoribus gaudet: dū coz tribulationibus ꝑmixt/ad memorīā culpa reuocatur: doletq; se ad laborē cū culpa pueniss̄e: t q̄ sit iniquum qđ admisit / ex ipsa fractus difficultate agnoscit. Reū igit se cum impēsis premijs agnoscēs/vult adepte sublimitatis locum deserere: sz timēs ne grauius delictū sit suscepti gregis custodiaz reliquisse: vult suscepti gregis curā gerere: sz formidat ne deterior culpa sit regimina pastoralis gratie ꝑpta possidere. Per bonoris ergo ambitum ligatum culpa bincinde se conspicit. Esse quippe sine reatu criminis neutrum videt: si aut susceptus semel gret relinquak: aut rursum sacra actio secularit̄ empta teneatur. Undiq; metuit: t suspect⁹ iat⁹ omne ptimescit: ne aut stans in empto regimine nō digne lugeat/ qđ nō etiā deserēs emēdat: aut certe regimē deserēs: dū aliud flere nititur/rursus aliud de ipa gregis destitutione cōmittat. Qz ergo bebemoth iste ira inexplicabilibus nodis ligat: vt plerūq; mēs in dubio adducta/vnde se a culpa soluerent titur/inde culpa artius astringat: recte dr. Nerui testiculoz eius perpleri sunt. Argumēta nāq; machinationuz eius quasi quo larantur vt relinquant/eo magis implicantur vt teneant.

¶Capitulum.xx.

Vt ñ qđ ad destruēdas eiꝰ furias subtiliter fiat: vt dū mēs inter minora t maxima petā constringit/ si olno nullꝰ sine petō

Declaratio i tertio.

Declaratio exēplo ꝑpte sublimitatis primo.

Declaratio i secō.

Nerui testiculoꝝ.

Declaratio i tertio.

Declaratio ſ Jn eccliā trēs ordines.

Reinedas dū vt furias subtiliter fiat: vt dū mēs inter minora t maxima petā constringit/

euadendi adit⁹ pater/minora sem per eligant⁹: qz ꝛ qui murorū vn diq; ambitu ne fugiat clauditur: ibi se in fugam precipitat/vbi bre uior murus inuenitur. Et Paulus dum quosdā in ecclia incontinen tes aspiceret: concessit minima/vt maiora declinarent dicens. Pro pter fornicationē autē vnusquisq; uxorē suā habeat. Et qz tunc soluz coniuges in admixtiōe sine culpa sunt: cū nō pro explenda libidine/ sed p̄ suscipienda prle miscent: vt hoc etiā qđ peccarat sine culpa: ꝯ uis minima nō esse mōstraret/illi co admixit. Hoc aūt dico sm̄ idul gentiā/non sm̄ imperiū. Non essi est sine vitio qđ ignoscit/ꝛ nō ꝓcipitur. Peccatū pfecto vidit quod posse indulgeri preuidit. Sed cum in dubijs constringimur: vtiliter minimis subdimur/ne in magnis frneuenia peccemus. Itaq; plerūq; neruorū debemoth isti⁹ ꝓpteritas soluitur: dū ad virtutes maximas p̄ cōmissa minora trāsit. Sequit.

¶ Ossa eius sicut fistule eris. Quid p̄ ossa debemoth isti⁹ nisi cō silia desiguntur? Naz sicut in ossi bus positio corporis roborq; subsi stit: ita in fraudulentis consilijs to ta se eius malicia erigit. Neq; enim vt quēpiam premit: sed callidita tepestifere persuasionis interficit. Et rursum sicut ossa que irrigant me dullas confortant: ita eius cōsilia per spiritalis nature potentiā in fusa ingenij subtilitatē roborant. Hoc vero testiculi eius ob ossibus: id est suggestiōes a consilijs distāt ꝙ per illas aperte noxia inserit: p hec aūt quasi ex bono cōsulens ad culpā trahit. Per illas pugnando superat: per hec velut consulendo supplantat. Unde ꝛ bene eius ossa id est hec eadē consilia eris fistulis comparantur. Eris quippe fistule sonoris aptari cantibus solēt: que amote auribus dum blandum car men subtiliter concinunt: interio ra mentis in exteriora delectatio nis trahunt: duz dulce est qđ auri bus sonant/ virilitatem cordis in voluptatis fluxu debilitant: cui; auditus ad delectationē trahitur: sensus ab statu sue fortitudinis enerūatur. Itaq; quoq; astuta ei⁹ cōsilia dū quasi blanda ꝓmissione cōsulūt: cor a forti intentiōe quer runt: ꝛ duz dulcia resonant/ ad no xia inclinant. Quasi ergo eris fistu lesunt/que dum libenter audiun tur: ab interna intentione animū in exteriora vite delectationē deri uant. Hoc eni bebemoth iste ma gnopere ad exequendam deceptio nem satagit: vt dum peruersitatis sue cōsilia quasi vrte ostēdit: suā uiter valeat senare qđ dicit: quatis nus ꝛ ostensa vtilitate mentē mul ceat/ꝛ absconsa iniq̄tate corrūpat.

¶ Capitulum. xxj.

Ic aptus in cun ctis ostendimus/ si pauca breuiter cōsi lioruꝫ ei⁹ argumēta pandamus. Ecce ei quidā rebus cōte nus ꝓpijs decreuit nullius mūdi huius occupationib⁹ implicari: valde formidās ꝑ fue cōmoda pderet ꝛ valde despicies eā peccatū lucra cumulare. Ad huc bo stis callidus venies/vt intentionē bone operatiōis subruat/quasi vti litatis cōsiliū subministrat dicēs. Ea quidē q̄ sunt in ꝓcum sufficiūt sed his deficientib⁹ qđ actur⁹ es si eni post hec nulla prudent: assūt que ad presens impēdenda sunt fi nibus/sed tamen parāda sunt q̄ se quentur. Deesse potest citius etiam quod adest/si sollicitudo quida ces set parare quod deest. An nō ꝛ ter rena pōt actio pagi/ꝛ tamē actio ne culpa declinari: quattinus ꝛ ce teriora stipendia ꝑbeat: ꝛ tamē in terna rectitudinem non inflectat? Hec interim blandiens insinuat: ꝛ seorsum tam in negocio terreno quod prouidet/peccati laqueos oc cultat. Ossa itaq; eius sicut fistule eris sunt: quia per meliosa eius cō silia auditorū suo consulentis vo

cis suauitate blandiuntur. Alius quoq; non solū decreuit terrena cō moda nō quērere: sed etiā cunctis que possidet renūciare: vt in disci pulatu celestis magisterij tanto se liberior ex eat/ꝙ to ꝛ expeditior redditus ea q̄ possidentem ꝑmere poterant/deserens calcat. Huius cor hostis insidians occulta sugge stione alloquitur dicēs. Ast hec te meritatis tante surrexit audacia: vt credere audeas ꝙ omnia relin quendo subsistas? Aliter te creator condidit: atq; aliter tu teipsum di sponis: valentiorez te robustiorēq; faceret/si sequi te suauestigia cum inopie necessitate voluisset. An nō plerūq; terrena patrimonia nequa ꝙ deseruntꝫ tamen ex his per mi sericordie opera supne sortis bo na eterna mercant? Hec blandiēs suggerit: seorsum vero in eisdem reb⁹ ꝙs retinere admonet: ante re tineuris oculos delectationes pe riferas decipiens apponit: quate nus seductū cor ad blandimenta exteriora pertrahat: ꝛ intima perse ctionis vota puertat. Ossa itaq; ei⁹ sicut fistule eris sunt: qz dolosa ei⁹ consilia dū blandū de exteriorib⁹ sonū reddūt/pnicioſum dispendiū de interioribꝰ ingerunt. Alius re lictis oibus ꝙ exterius possederat vt ordinē sublimioris discipulat⁹ apprehendat etiam intimas fran gere voluntates parat: vt rectoris se alterius voluntatib⁹ subdens: non solū ꝓauis desideriꝭ / sed ad perfectionis cumulum etiā in bo nis votis sibimetipsi renuncier: et ꝯfecta que sibi agēda sunt / ex alie no arbitrio absoluet. Dunc hostis callidus tāto mollius alloquitur/ ꝙto ab excellentiori loco deijcere ardentius conatur: moxq; virulen ta suggestione blandiens dicit. O ꝙta per temetipsum miranda age re poteris/si nequaꝫ te iudicio al terius subdis? Cur pfectum tuum sub studio melioratiōis imminuis? Cur intentionis tue bonū/dum vi tra ꝙ necesse est extendere niteris frangis? Que eni dum voluntate propria vsus es peruersa perpetra sti. Cum ergo tibi plene ad bene vi uendum sufficis: alienuz super te iudiciū cur requiris? Hec blādiēs intimat: seorsuz vero in voluntati bus eius ꝓpijs exercende fugbie causa parat: ꝛ dū laudat cor de in testina rectitudine/ inuestigat ca lide vbi subruat in pstitate. Ossa itaq; eius sicut fistule eris sunt: qz clandestina eius consilia vnde ād animū blāde delectant/inde pni ciosa recta intētiōe dissipāt. Ali⁹ fractus plene voluntatibus suis multa iam vetusti hominis vitia ꝛ immutatione vite ꝛ lamentatione pnie correxit: ꝛ tāto maiori zelo cō tra aliena peccata accēdit: ꝙ tosibi metipsi fundit⁹ mortuus iniqui tatib⁹ ꝓpijs nō tenet. Hūc hostis callidus qz zelū iustitie etiā ceteris pdesse cognoscit: quasi ꝑspere consulēdus verbis appetit dicēs. Quid te ad aliena curās dilatas? Utinā tua cōsiderare conalesceas? An nō perpēdis/qz cum ad aliena errēderis: erga ea curāda q̄ tua sūt minor inueneris: ꝛ quid pdest alie ni vulneris cruorē tergere: ꝛ putre dinē ꝓpij negligēdo dilatare? Hec dum quasi consulēs dicit: zelū cha ritatis admit: ꝛ omne bonum qđ pdire ex charitate poterat/ gladio subintroducti corpore extinguit. Si eni primos sicut nosmetipsos diligere ꝑcipimur: dignū ē vt sicut cor zelo cōtra vitia sicut ꝛ nostro flagrem⁹: qz igit dū suauiter cōsu lis/mentē ab intentiōe renuncier: et nam reddit: recte dī. Ossa ei⁹ sicut fistule eris: qñ eni ꝙ fraudulēta cō silia audientis alio blandiuz sonat/ quasi cuz fistula eris cantat: vt vñ bebemuicet inde decipiat. ¶ Capi. xxij.

Sed bebemoth iste val de mollius certamen mouet/qñ se i insidijs sub pretextu iustitie exercet. Tūc aūt duriores tentationes excitat/ qui do ante tētati oculos iniquitatis

laqueos sub specie virtutis occultat. Vñ ⁊ recte subiūgit. ¶ Cartilago eius quasi lamine ferree. Quid est ꝙ cartilaginē nisi simulatio est⁹ accipit? Cartilago nāq; ossis ossibus ostendit spēm: ⁊ ossis nō hz firmitatē: ⁊ sunt nōnulla vitia q̄ ostendūt in se rectitudinis spēm/ ⁊ ex prauitatis pdeūt infirmitate. Hostis em nostri malicia tecta se arte poliat: vt plerūq; aī decepte mentis oculos culpas virtutes fingat: vt iude quisq; quasi expectet ḡmia/ vñ dign⁹ est eterna inuenire tormenta. Plerūq; est in vitiscendis vitijs crudelitas agitur ⁊ iustitia putat: atq; inmoderata ira iusti zeli meritū credit: ⁊ cū a distortis moribus peccātes dirigi caute debeāt/ violēta inflictiōe frāgunt. Plerūq; dissoluta remissio quasi mansuetudo ac pietas habet: et dum plusq; decet delinquentib⁹ tpaliter parcitur/ad eterna supplicia crudeles reseruant. Nōnunq; effusio misericordie credit: ⁊ dum male seruare culpa fit/peius spargi q̄ acceptus est nō timet. Nonunq; de tenacia parcitas putat: ⁊ cū graue sit vitiū nō tribuere/ virt⁹ credit accepta retinere. Sepe malorū pertinacia cōstantia ōr: ⁊ dū mens a prauitate sua flecti non patit/ ad ex recti defensione gloriat. Sepe incōstantia quasi tractabilitas habet: ⁊ quo quisq; fidē integrā nulli seruat/ eo amicis oib⁹ se estimat. Aliq̄n timor incōpetens humilitas credit: ⁊ cū tpali formidine pressus quisq; ad defensionē veritatis tacet: arbitratur ꝙ iusta dei ordinē humilez se potioribus erbibeat. Aliq̄n vocis superbia vera libertas estimat: ⁊ cuz p elationē veritati ꝓtradicitur/ loquendi pcacitas ⁊ritatis defensio putat. Plerūq; pigritia quasi cōtinētia quietis attendit: ⁊ cū grauis culpe sit recta studiose non agere/ magne virtutis meritū credit tm a prava actiōe cessare. Plerūq; inquietum quietudo spūs vigilās solicitudo nominatur: ⁊ cū quietē quisq; nō

tolerat/agendo q̄ appetit virtutis debite implere se exercitiū putat. Sepe ad ea q̄ agēda sunt incauta precipitatio laudādi studij feruor creditur: ⁊ cum desideratum bonū ne intēpestiua actione corrumpit/ eo agi melⁱ quo celerius estimat. Sepe accelerandi boni tarditas consilium putatur: ⁊ cum expectatur et tractiōe proficiat/ hoc insidijs mora supplantat.

¶ Capitulum. xxiij.

Situr cū culpe velut virt⁹ aspicit necessario pensandus est: q̄ tanto tardius mens vitiū fugere desinit/ ꝙ to hoc q̄ pperat nō erubescit tāto mēo tardius vitiū deserit/ ꝙto p ⁊rutis spēm decepta ḡmouz etiā de eo retributionē ḡrit. Facile aūt culpa corrigit q̄ erubescit: q̄ esse culpa sentit. Oz itaq; error cuz virt⁹ credit/difficilⁱ emendat: recte ōr. Cartilago eⁱ⁹ quasi lamine ferree. Behemoth est iste quo sub preterm boni calliditatē sua fraudulētius erbibet: eo in culpa mentē durius tenet. Hinc est ꝙ nōnūq; bi qui quasi vīa sanctitatis appetunt: in errorē lapsi tardⁱ⁹ emēdantur: rectū q̄ppe existimāt esse quod agūt: ⁊ sicut ercolēde ⁊ruti sic vitio pleuerantiā iungūt: rectum existimant qō agūt; idcirco suo iudicio emēdari⁹ seruiūt. Vñ bñ Hieremias cum diceret. Candidiores nazarei eⁱ⁹ nive: nitidiores lacte/rubicundiores ebore antiquo/ sapbiro pulchriores: denigrata est sup carbones facies eoz: ⁊ nō fuit cognita in plateis: ilico adūxit. Adhesit cutis eoz ossib⁹: aruit ⁊ facta ē q̄si lignū. Quid est nazareoz nole nisi abstinentiū ⁊ ptinētiū vita signat: q̄ nive ⁊ lacte nitidiores ōr: nisi em ex aq̄ cōgelascat/ q̄ desup venit: lac aute ex carne exprimit q̄ in inferioribus nutrit. Quid ergo p niue nisi candorem celestis: q̄d p lac nisi tpalis dispensatiōis administratio demū

strat? Et q̄ plerūq; cōtinentes viri in ecclia tā mira opa faciūt: vt ab eis multi qui celestē vitam tenuerunt: multi q̄ terrena bene dispensauerūt supari videant/ ⁊ cādidiores nive nitidiores lacte referūt. Qui etiā q̄ per feruorē spūs antiquoz ac fortiū patrū nōnunq; vincere vitia vident/recte subiungit: rubicundiores ebore antiquo. Dum em rubedo nomen imprimit: sancti desiderij flāma signatur. Ebur vero esse os magnoz animaliū nō ignoramus. Eboze itaq; antiquo rubicādiores sunt: q̄ sepe ante humanos oculos nōnullis pcedentibus patrib⁹ studio feruētiores existunt. De quib⁹ vt totū simul ostendat adiungit: sapbyro pulchriores. Et berei q̄ppe colonis est sapbyrus ⁊ q̄ pcedētes multos atq; ad supna tendentes per celestē puersationē videntur vincere: narrantur sapbyro pulchriores extitisse: sed plerumq; dū virtutū copia etiā plusq; expedit ꝓperat: in quadā sua fiducia mens adducitur: ⁊ decepta presumptione ppria repēte pcō surripiente fuscatur: vnde recte subiūgitur. Denigrata est sup carbones facies eoz. Nigri esse post candorē fūt: q̄ amissa dei iustitia dū de se plumunt in ea etiā que nō intelligunt peccata dilabuntur: ⁊ q̄ post amoris ignē ad frigus torporis veniunt/extinctis carbonibus et cō parationē preferuntur. Nonnunq; est dum timorem dei per sui fiduciam deseruit: etiā frigidiores fiūt. De quibus recte subiungitur. Nō sunt cogniti in plateis. Platea q̄p sermonis greci rationeq; latitudine ōr. Quid vero est humane mēti angustius ꝙ voluntates ppias frāgere? De qua fractione veritas dicit. Intrate p angustā portā. Quid aūt latius ꝙ nullis ppijs voluntatibus reinctari: ⁊ quaq; versum impulsus arbitrij duxerit/ se sine tractione diffundere? Qui ergo p fiduciam sanctitatis postposito meliorūz iudicio se sequunt: quasi p plateas gunt/sed nō sunt cogniti in plateis: q̄ de vita sua aliud ostēderunt/ q̄si frāgēdo voluntates ppias in angusto se calle retinebant. Et bene addit: adhesit cutis eoz ossibus. Quid in osse nisi duricia fortitudinis: quid i cute nisi mollicies exprimit infirmitatis? Cucis ergo eoū adherere ossibus ōr: q̄ ab eis prava sentientibus infirmitas vitij duricia virtutis putat. Infirma em sunt que faciūt: sed elatiōis fiducia decepti/fortibus ea suspitionibus iungunt: ⁊ quo de se magna sentiūt/eo de sua nequitia emēdare contēnūt. Vñ ⁊ recte adiungit. Aruit: facta est quasi lignū. Culpa quippe eoū tāto insensibiliōr redd̄it/ ꝙto apō eos etiā laudabilis habet. Qui recte aridā asserit: q̄ nulla sui cogitatione viridescit. Ob ergo apud Hieremiam per infirmitatē cutis/hoc apud beatū Iob per fragilitatez dicitur cartilago: ⁊ q̄ illic ossa per duricias/ hoc hic lamine ferree dicuntur.

¶ Capitulum. xxiiij.

Sed behemoth iste qui per membra sua extremo tempore cōtra electos dei tanta se arte iniquitatis exercet: q̄ etiam per semetipsum ad decipiēdas mentes in tanta insidiarum tergiversatione se erbibet/ cuius nature cui⁹ sit pditiōis audiamus. Neq; enim tam mira vel magna operari posset/ si non ex magna cōditione subsisteret. Unde ⁊ mox mira pietate dominus ac si causas tante astutie tanteq; fortitudinis redderet/adiunxit dicens. ¶ Ipse est principium viarum dei. Et si aperte diceret. Idcirco ad tam multa fortiter sufficit: quia in natura reruz hunc creando per substantiam conditor primum fecit. Quid enim viaq; dei/ nisi eius actiones accipimus? De quibus per prophetaz dicit. Nō enim sunt vie mee sicut vie vestre. Et principium viarū dei behemoth ōr: quia

nimirum cum cuncta creata ageret: hoc primum condidit/quem reliquis angelis eminentiore fecit. Hunc prima tus eminentia conspicit ppheta cum dicit: Cedri no fuerunt altiores illo in paradiso dei: abietes no adequauerunt summitatem eius: platani no fuerunt ad frondes illius. Omne lignum paradisi dei non est assimilatum illi et pulchritudini eius: quia speciosum fecit eum i multis condensis frondib⁹. Qui nisi accipi i cedris abietib⁹ et platanis pnt: nisi illa virtutum ecclestium pcedere celsitudo agmina/in eterna letitie fiditate plantata? Que quia excelsa sint condita: huic tm nec plata sunt nec eata. Qui speciosus factus in multis condensis fronde dicitur: qr platum ceteris legionibus ata illum spes pulchriore reddidit: pta et supposita angelorum multitudo decorauit. Ista arbor in paradiso dei tot usq; condensa frondes habuit: qt sub se positas supnor⁹ spiritum legiones attendit. Qui idcirco peccatu sine venia damnatus est: qr magnus sine pparatione fuerat creatus.

Hinc rursum p eundem pphetam dr. Tu signaculum similitudis dei: plenus sapia et pfect⁹ decore/in deliciis paradisi dei fuisti. Multa est de ei⁹ magnitudine locuturi prolixa cuncta colligerus est. Quid nanq; boni no habuit/si signaculum dei similitudinis fuit? De sigillo quippe annuli talis similitudo imaginaliter exprimit: qualis in sigillo codem essentialiter habet. Et is do ad similitudinem dei creat⁹ sit: angelo tm gelo alii usq; mai aliqd tributo/no cum ad qd ma similitudinem dei pditu: sed ipm sinus tri gnaculum dei similitudinis dicit: buit q; vt quo subtilior est in natura/eo i illo similitudo dei plen⁹ credat expressa. Hinc est q primat⁹ eius pote tm adhuc initium tales propheta subiungit.

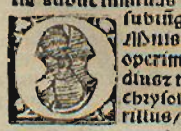

Dnus lapis pciosus operimentum tuum sardius topacius et iaspis chrysolitus onyx et berillus/saphyrus/carbunculus et smaragdus. Nouem dicit gna lapidum: qr nimirum nouem sunt ordines angelorum. Nam cum p sacra eloquia/angeli/archangeli/throni/dnationes/potestates/principatus/ptates/cherubi et seraphin: apta narratione memorant: pte sint supnorum ciuium distinctiones ostdit. Quibus tm bebemoth iste optus fuisse describit: qr eos usq; ad ornamentum suum habuit: quoru tm claritate trascenderet/et eorum pparatione clarior fuit. De cui⁹ illic adhuc describtione subiungit. Aurum opus decoris tui: et foramina tua in die q; conditus es pparata sunt. Aurum op⁹ decoris ei⁹ extitit: qr sepe claritate cadit: qua dn creat⁹ accepit. Foramina no idcirco in lapidib⁹ fiunt: vt vinculati auro in ornamenti compositione iungant: et nequaq; a se dissideant/q; interfusum aurum repletis foraminibus ligat. Hui⁹ ergo lapidis in die conditionis sue foramina pparata sunt: quoc; caput charitatis condit⁹/quasi repletum fuisset. Si ab angelis tm positis i regis ornamento lapidib⁹ potuisset inhere. Si esset charitas auro se penetrabile pduisset/sctis angelis sociatus in ornamento vt diximus regio lapis iste fix⁹ maneret. Habuit ergo lapis iste foramina: q; pfudie virtus charitatis auro non sunt repleta. Nam qr idcirco ligante auro ne cadat/idcirco iste cecidit: qr etia pforat⁹ in manu artificis amoris vinculis ligari contempsit. Nunc ait ceteri lapides q; huic fuerant pforati: penetrati se mutuo charitate ligati sunt: atq; hoc in munere isto cadere meruerit/ vt nequaq; ia de ornamento regio cadendo soluant. Huius principatus celsitudine adhuc ide pphe ta intuens adiungit. Tu cherub ex tent⁹ et pregens in monte sco dei in medio lapidum ignitor⁹ perfectus ambulasti. Cherub ppe plenitudo scientie interpretat: id est iste cherub dr: qua transcendis se cunctos scia non dubita bitur.

Qui in medio ignitor⁹ lapidu perfectus ambulauit: qr inter angelorum cora charitatis igne succensa clarus gna conditionis extitit. Que bene extenta ac pregentem dicit. Omne est qd extenti protegimus obumbram⁹. Et qr pparatoe claritatis sue cetero⁹ claritatem obumbrasse credit: ipse extent⁹ et pregens fuisse pbibetur: reliquos ei quasi obumbrando opuit/q; eor⁹ magnitudine excellentia maiore transcendit. Qui illic speciosus in multis frondib⁹: qs illic signaculum similitudinis: qui illic cherub: qui illic pregens dicitur / hoc hic voce dnica bebemoth/iste viar⁹ dei principium vocatur. Et Capitulum et vse quo idcirco ta mira in quibus fuit et amisit insinuat: vt territo holofiat qd ipe si superbiat de elationis sue culpa passurus sit / si feriendo illi peere nolunt/que creatio i gratie claritatis euanuit. Consideret ergo no qd elat⁹ in terra meruerit: si et platus angelis angel⁹ in celo pternis. Unde et bene p prophetam dr. Inebriat⁹ est in celo gladius me⁹. Actum aperte diceret. Quia ira feriat supbos terre ppendite; si ipsos etiam quos i celo iuxta me condidi p elationis vitio pcutere non pepci. Tot itaq; hostis antiqui virtutib⁹ auditis: tanta conditionis eius magnitudine cognita: quo no immensa formidine corruat: quis no desperationis pcussione succumbat? Ex qua elatione nostra ostensa hostis nequitia potentia reprimit: et infirmitatem nostram dns patefacta gre sue dispensatione fouet. Unde cum eum principii viar⁹ dei diceret/illico adiunxit Qui fecit eum applicuit gladium eius. Gladius quippe bebemoth istius ipsa nocendi malitia est. Sed ab eo a quo bonus p naturam factus est: eius gladius applicat: qr eius malitia diuina dispensatione restringitur: ne ferire tantum mentes hominum quantum appetit permittat. Quia ergo hostis noster tm multum pot/et minus percutit: eius gladii pietas conditoris astringit: vt reprobatus intra eius conscientia latear: et vltra quam desuper iuste disponitur/sese in mortes hominum crudelitate malitia no extendat. Quod igitur ad multa prauiter fortiter: hoc de principio magno conditionis perfecti: quod vero a quibusdam vincitur: eius tm nimirum gladius ab auctore replicatur. Iste namq; bebemoth principium viarum dei est: cum contra sanctum virum licentia tentationis accepit: gentes mouit: greges abstulit: ignem de celo posuit: perturbato aere vicos excitauit: domum conuiuium subruit: conuiuantes filios extinxit: vocis mentem in dolo prauo suasionis exercuit: mariti carnem inflictis vulneribus confodit: sed eius gladius a conditore replicatur/ cui dr. Anima illius serua. Qui replicato gladio apte sit infirmitatis euangelista testate describitur: qr necmanere in obsesso homine potuit/nec rursus inuadere bruta animalia non iussus presumpsit dicens. Si ejicis nos mitte nos in gregem porcorum. Malitie quippe eius gladius q; sit replicatus ostendit: cui si potestas summa licentia no preberet/ nec grassari in porcos gregem valeret. Qui ergo iste sua spte nocere factis ad dei imaginem bonibus audeat: de quo nimirum pstat q; non iussus contingere nec porcos presumat? Notandum quoq; q; dn viarum dei principium bebemoth dicitur/velut dogma arrij aperta ratione dissipatur. Factura quippe dei filium fatetur: et ecce bebemoth in factura rerum primus creatus ostendit. Superest ergo vt arrius aut non factum filium pdicet: aut ei post bebemoth conditi status puter. Quia vero omne quod applicatur / in semetipso reducitur: recte applicatus bebemoth gladius dicitur. In semetipsa nanq; se eius malitia decoquit: cum ad

Universidad de Deusto Biblioteca

votum suum sese contra electorum vitam pbibita nō exercet. Multos autem exigentibus meritis ferire permittitur: vt cū deum deserunt/dānato hosti famulētur. Ab electis vero eo valentius vincit/ quo soli auctori omniū humilius substernuntur. Qz igitur per boc ꝙ viarum dei principium dicit: per hoc ꝙ permittente domino valde intolerabilis demonstratur: aperte cognoscimus cum ꝯto hoste pugnatus: superest vt vnusquisq; nostrum tanto se plenius auctori subjciat/ꝯto contra se versus violentas aduersarij vires pensat.

Quid nāq; nos nisi pulvis sum⁹? Quid vero ille nisi vnus atq; ex celestibus spiritibus: z qō adhuc magnus est tumus. Quid' ergo de propria virtute audeat: qñ contra angelorum principem pulvis pugnatur? Sed qz supernorum spirituū conditor terrenum corpus assumpsit: recte iam superbientem angelum humilis pulvis vincit. Inbecillo quippe vasc fortitudini vires accipit: quas transfuga spirit⁹ cum semetipsum sequitur amisit: z dignum est vt vincatur a pulvere: qui fortem se credidit deserto creatore: vt supat⁹ inueniat/qz defecit elatus. Valde autem anbelat. semēdo: ꝙ cū ipz ima cruciāt: bō ad ſſima descēdat: ꝙ in illa celsitudine subnecta caro ꝑmanet/a dī taur⁹ ipse spūs sine fine pectus tacer. Sed loca mentium mutauit ordo meritoz: sic supbia meruit deici/ sic humilitas exaltari: qnatenus z celestis spūs erigēdo se tartar⁹ toreret: z terra humilio sine termino super celos regnet.

¶ Finit liber tricesimussecundus Moralium sancti Gregorij.

¶ Liber tricesimustertius Moraliū sancti Gregorij doctoris ecclesie sup beatū Job cōtinuās capitulum xl. text⁹ libri vero Capi. j.

Cur multos bebemoth ferire permittat: et ab electis vincitur. Cū ꝯto hoste pugnemus. Quid nisi pulvis sumus.

A

Antiquo hoste qui sub bebemoth nomine ꝺscribit: superbi ꝺq; rāto familiari⁹ seruiūt/ ꝯto huius vite successib⁹ apud semetipsos altiꝰ intumescūt. His nāq; cū ꝑspa augef: elatio cum elationi addit cura huc illucq; animus tendit: qz ꝺsideria cū reb⁹ crescūt. Cūq; cogitatiōes innumeras ꝺsi agri fenū ꝑferūt: eisdē cogitationib⁹ velut ꝺsiderato pabulo bebemoth isti⁹ famē pascūt. Unde nisc recte ꝺr. ¶ Huic mōtes herbas ferunt. In scriptura sacra cū nūero singulari mōs ponit: aliqñ incarnat⁹ dñs/aliqñ scta ecclia/ aliqñ testis dei/aliqñ apostata angelus/aliqñ q̄libet hereticus designat. Cū vo mōtes plurali nūero nolant/aliqñ celsitudo apkoꝝ atq; ppbetarū/aliqñ secularū potestatū tumor exprimitur. Mons nāq; dñm designat: sicut scriptū est. Et erit in nouissimis diebus ꝑparat⁹ mons domus dñi in vertice montiū. Mons q̄ppe est in vertice mōtium incarnat⁹ dñs trāscendens celsitudinē ppbetarū. Rursum p montem sancta ecclesia designat: sicut scriptum est. Qui cōfidūt in dño sicut mōs sion. Sion nāq; speculatio ꝺr: per quam ꝺz speculationē contēplans dei ecclesia figurat. Rursum p montē testamentū dei exprimitur: sicut Abacuk ait. Deus a libano veniet/ z sanctus de monte umbroso et condenso. Qui enim se venturum per testamenti sui paginas ꝓponḋit/quasi inde venit vnde velut sub promissione tenuit. Qō videlicet testamentū mons bene umbrosus z cōdensus ꝺr: quia spūlis allegoriarum obscuritatibus opacatur. Rursum p mōtem angelus apostata designatur: sicut sub babylōis regis specie de antiquo hoste predicatoribus dicitur. Super montem caliginosum

C Psal. 10.a

Isa. 1. b 2. cor. 4. b. Psal. 120.

Psal. 96.a

Psal. 103.b

D

Isa. 2.

Psal. 124.a

Epist. 13.c.

E

leuate signum. Predicatores q̄ppe sancti super caliginosum montes signum eleuant: qñ contra sathane superbiā qui sepe sub nebula simulationis absc̄ditur ꝓtinꝰ cruces eraltāt. Rursum p montē hereticus q̄libet exprimit: sicut ex voce ecclie psal. ait. In dño cōfido: qñ dicitis ale mee/trāsmigra in montem sicut passer. Cum essi fideli alevnitate relicta in tumēti doctrina pfidere hereticī p̄dicatoris ꝺr: deserto dño q̄si in montē trāsmigrare suadet. Rursum p montes apkoꝝ atq; ppbetaꝝ celsitudo designatur: sicut scriptū est. Justitia tua sicut mōtes dei. Et voce pauli ꝺr. Ut nos efficeremur iustitia dei in ipo. Uel sicut iterꝰ voce sperātis ecclie psal. ait. Leuaui oculos meos i mōtes: vñ veniet auxiliū mihi. Rursum p montes secularū potestatū tumor exprimit: de qb⁹ psalmista ait. Montes sicut cera fluxerūt a facie dñi: qz multi qui pri⁹ alta rigiditate tumuerunt/deo in carne apparente magno sunt p penitentiam timore liquefacti. Uel sicut p ꝓbeta iterū dicit. Ascēdūt montes z descēdūt cāpi. Plerisq; essi psecutores dominī superbi contra eūve mūr: sed ab eo humiles reuertuntur. Qui mōtes ascendūt p tumorem potēcie/sed campi descēdunt plani vez facti p cognitionē culpe.

¶ Capitulum. ij.

Sed qz nōnulli i elationis sue altitudine remanēt: z ad diuina obsequia flecti humiliter dedignant: p eo ꝙ iuxta ꝺsiderium antiqui hostis prava cogitare ac perpetrare nō desinūt: recte hoc loco de bebemoth ꝺr. ¶ Huic mōtes ferūt herbas. Elati nāq; seculi hui⁹ bebemoth herbas ferunt: quia ex eo illum reficiūt: quod nequiter operantur. Huic bebemoth herbas ferunt: quia suas offerunt illi luxurias z lubricas voluptates. Erunt enim aut apostol⁹ homines seipsos amātes. Quoꝝ descriptionē complect⁹ est dicens. Voluptatem amatores magis ꝙ dei. Que est ergo herba montium nisi voluptas luxuria/que ex corde gignitur superbie? Qui nisi deum supbiēdo contemnerent nequaq; tot lubrica tasciviendo ꝑpetrarent. Quibus nimirum herbis iste bebemoth pascitur: quia in eis penam eterne mortis esuriens eorum perditis moribus satiatur. Superbi enim huius seculi: etsi quando superne dispensationis ordine: ꝑpediti ab explētione prauorum operum cessant / prava tamen in cogitatione multiplicāt modo vt se potentiores ceteris rebus z bonoribus ostendant: modo vt eandem suam potentiam in studio alicne lesionis exerceant: modo vt lubricis motibus ducti per leuia se fer⁹ voluptatesq; dissoluāt. Qui dū rebus diuinitus acceptis nequaq; recta sed prava semp agere cogitant: quid aliud faciunt nisi suis contra deum donis pugnāt? Quia igitur bebemoth iste in suppositorum mentibus sua semper desideria recognoscit: quasi herbas in montibus inuenit/ quibus refectum sue malitie ventrem tendit. Bene autem subditur. ¶ Omnes bestie agri ludent ibi. Quid per bestias/nisi immūdi spūs/quid p agrū/nisi ꝑsens seculū designat? Unde de ipso malignorum spiritum principe contra ephraim dicitur. Bestia agri scindet eos. Uel sicut Esaias dixit. Semata bestiarū ascendet per eam. Quia autem agri nomine mundus accipitur/ dominicus per euangelium sermō testatur: qui ait. Ager autem est mundus. Agri ergo bestie in herbis montium ludunt: quia proiecta de superioribus in hoc mundo demonia/pauis superborum operibus delectantur. Bestie in herbis ludunt: cum reprobi spiritus humana corda in illicitas cogitationes ꝺtrahunt. An nō immūdis

Ose. 13.c. Esa. 35 d. Matt. 13.c.

spiritibus ludere est mēres hoīm ad imaginē dei pditas modo ficta pmissione decipere: modo vacuis terroribꝰ irridere: modo eis trāsitoria gaudia quasi māsura sprime re: modo māsuras penas quasi trā sitorias lenigare. Hay pculdubio bestiay illusionē primuerat qui dicebat. Deus meus in te confido nō erubescā: neq; irrideāt me inimici mei. Quia igit supbozcoz ad omne vitium sternitur/ vt cuilibet mali gno spiritui irruenti prava cogitatiōe pparet: recte de verbis montium ꝺr. Oēs bestie agri ludēt ibi. Pro eo est ꝙ supbi quiq; nullum malū cogitādo pterennt/ nulla est agri bestia q̄ nō boy montiū verbis satiet. Nā etsi qñ carnis luxuriā fugiūt: interioris luxurie vitiū de ipa castitate gloriādo cōmittūt. Si qñ nil auare exterius rapiunt: nequaq̄ ab illecebra auaricie mūdi sunt: qz etsi res nullas ambiūt/ fauore tamē hoīm laudem de continentia rapere conantur. Huic ergo bebemoth mōtes herbas ferūt: t omnes bestie agri ludent ibi: qz in supboy corde quilibet malignꝰ spūs tāto latius pascit/ quāto t omne vitiū de supbia generatur.

Capitulum.iij.

Sed quia audiuimus ꝙd iste bebemoth comedat. Nūc audiamus necesse est vbi interim ꝙ pranuz desiderū requiescat. Sequitur. ¶Sub vmbra dormit: in secreto calami in locis humentibus. Obumbratio in sacro eloquio aliquando incarnatio dñi ponitur/ vel mens refrigerium a feruore carnalium cogitationū: vnde appellatione vmbre t superna pfectione doctrinā refrigerium cordis inhumani solet. Aliquando ꝺr vmbra recedente charitate/ torpor frigide mentis accipitur. Nam ꝙ dormitica incarnatio scruata veritate historie obumbrationis appellatione signetur angelicus sermo testatur qui ad Mariam ait. Virtus altissimi obumbrabit tibi. Qz effi obumbratio nō aliter exprimitur nisi p lumen t corpus virtus ei altissimi obumbrauit: qz in ei⁹ vtero lux incorporea corpus sumpsit. Ex qua rez obumbratione omne in se refrigerium mentis accepit. Rursum p vmbrā supne pfectiōis refrigeriuz cordis exprimit/ sicut psalmista ait. Sub vmbra alarum tuarū ptege me. Vel sicut sponsa t canticiscanticoz aduentuz sponsi pstolata prenūciat dicēs. Sub vmbra illius quem desideraueram sedi. Ecce dicat. Ab estu desideriozꝰ carnaliū sub aduentus illius prectione requiem. Rursum p vmbrā recedēte charitate/ torpor frigidemētis exprimitur: sicut de peccāte bomine scriptū est. Qz secutus est ymbrā. Calorē effi charitatis fugiēs/ veritatis sole homo deseruit/ t sub vmbra interne frigoris se abscōdit. Unde t voce eiusdē veritatis dicitur. Abundauit iniquitas: t refrigescet charitas multoz. Unde pri mus homo post culpā inter arbores paradisi ad aurā post meridiez abscōsus inuenitur. Quia effi meridianum charitatis calorem perdideratis sub peccati vmbra quasi sub frigoris aura torpebat. Iste igitur bebemoth qz in illis quasi quādā requiē inuenit: quos a veri solis ardore subtrahendo frigidos facit/ sub vmbra dormire perbibetur. Nōnunq̄ vero p vmbram si tamen cum adiectiōe mortis ponatur: vel mors carnalis exprimit: vel quilibet reprobi qui antiq̄ bestie tenebras studio prane operationis imitantur. Unde voce martyrum p psalmistā dicitur. Cumq̄ essemus in loco afflictionis: t cooperuit nos vmbra mortis. Vmbra est mortis electos dei opprimit: cum mors carnis q̄ imago mortis eterne est ab hac eos vita distinguit: qz sicut illa animam a deo/ ita hec ab anima separat corpus. Vel certe vmbra eos mortis opprimit: quia de antiquo hoste scriptum est. Hoc

men illi mors. Umbra ergo mortis sunt omnes reprobi: quia illi⁹ nequitiam elationis imitantur: cuiusq̄ imaginem quasi vmbram exprimunt/ dum eius in se malicie similitudinē trahunt. Qui electos dei operiunt/ dum contra illos in atrocitate pfecutiōis temporaliter cōualescit. Hoc autē loco vmbra nequitie torpor accipitur/ in qua iste bebemoth dormit: qz contra corda charitate calētia sollicitus vigilat in frigidis aūt mentibus securus iacet. Dormire effi in sanctoz mentibus non potest: qz etsi quando se in eis ad breue momentū collocat ipse eum desideriozꝰ celestiū cibus fatigat: t quasi totiens vt recedat pūgitur/ quotiēs ab eis amore intimo ad eterna suspiratur: tante eum voces excitant/ q̄re et illoruz mentibus sancte cogitationes ad celum clamant: vnde fit vt bonarum actionū armis territus/ ac superiozum spiculis pcussus fugiat: t ad corda reprobozꝰ frigida redīes eam quam securus possidebat/ malicie vmbrā querat. Que vbi ab illo inuenitur ostenditur/ cum ptinus subinferꝝ. In secreto calami.

¶Capitulum.iij.

Misacro eloquio calami vel arundinis appellatione aliquādo verbum manēs, aliquando doctorū peritia aliquādo mobilitas mentis: aliquando mitor glorie temporalis accipitur: per calamum quippe verbi eternitas designat/ cū voce patris per psalmistā ꝺr. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Quia enim ꝙ loquimur tranſit: ꝙ scribimus pmanet: lingua patris scribe calamꝰ dicitur: quia ab eo est verbum illi coeternum/ ac sine transitu generatum. Rursum per calamum scriptorum doctrina exprimit: sicut de sancta ecclia pbeta pollicetur dicens. In cubilibus in quibus dracones prius habitabāt oriet̄ viror calami t iuncus: qua nimirū sententia (sicut in hoc opere longe superius diximꝰ) per calamum exprimitur doctrina scribentium: per iuncum virtūtas auditorum. Rursum per calamum seu certe arundinem/ mentis mobilitas designat: sicut iudeoꝝ turbis ihū ioannis laudē a domino ꝺr. Quid existis in desertū videre arūdinem vento agitatam? vt videret subintelligatur non. Joannes quippe arundo vento agitata non erat: quia eius mentem spiritus sancto solidā per diuersas partes nullus linguarum flatus inclinabat. Rursum per calamum vel arundinem viror gloie temporalis exprimitur: sicut de fustis per sapientiā dicit. Fulgebunt iusti⁹ tanq̄ scintille in arundineto discurrēt. Arūdinetum namq̄ vitam secularium appellat: qui more arundinum pertemporalē gloriā foris quasi ad alta pficiunt/ sed intus a soliditate veritatis inanescunt. Unde t iudeozum regnum calamo comparatur/ cum per prophetam apparente veritate carnis domino dicitur. Calamum quassatum nō confringet: t linum fumigans nō extinguet. Quid enim calami nomine nisi iudaici populi temporale regnum denunciat/ virens quidem exterius sed interius vacuū? Et qz in eodem populo genus iam regale defecerat/ t regnum eius alienigena possidebat: apte docte regnum calamum quassatum vocat. Quidvero per linum nisi eius sacerdotum exprimitur: quod lineis nimirū vestib⁹ vtebatur? Oē qz in aduentu domini charitatis ardoꝝ perdidit/ quasi amisso iaz igne fidei/ non ardens sed fumigans fuit. Incarnatus autē dñs calamum quassatū non confregit: t linuz fumigans non extinxit: qz iudee regnum qđ pene destructuz iam fuerat: etiaq̄ sacerdotiū quod ignē fidei non tenebat: non potestate iudicij peremit/ sed cū patrē

Universidad de Deusto Biblioteca

tie lõganitate toleraut. Hoc ergo loco ꝺ̃ aliud appellatione calami nisi mẽtes seculariũ tpali glorie designant: Qui tãto⁹ apuꝺ semetipsos intus inanescunt / ꝙto alti ⁊ nitiꝺi exterius ostenꝺuntur: q̃ oñ exteriozi gloria p superficiez ꝺefluunt/nulla intus firmitate solidantur. Hoze ꝺppe calami int⁹ sunt quiꝺẽ per fatuitatem vacui/ sed foris per speciẽ ⁊ ostentationẽ pulchꝛi: sed ꝙto ab eis exteriozi gloria studiosius querit/tãto eoz coꝛꝺa grauioꝛibus cogitationũ stimulis agitant: vnde recte nunc bebemoth iste in secreto calami ꝺozmire perꝺibetur: q̃ quoꝝ studia ad appetitum tpalis nitozis atq̃ altitudinis cõmouet/eoꝝ coꝛꝺa tenaciꝰ tenet: ⁊ quasi ipse ibi ꝛ̃tus ꝺozmit/vbi eos ãs possiꝺet ꝺ̃ scere non pmittit. Dum ergo erꝛ̃ ꝺere ceteros bonoꝝ altitudine amꝫ biunt: oñ more calami per nitoꝛez exteꝛioꝛis mũꝺicie iustoꝝ speciem quasi solidaꝝm arboꝝ coꝛticẽ vinꝫ cunt: in hoc q̃ ipsi interius vacui remanent/locũ bebemoth isti vbi apuꝺ se requiesꝛ̃ ꝺebeat ꝑbent.

¶ Capitulum. v.

Matt. 13. ꝺ. ⁊ Luc. 11. c.

Vlꝺeꝛint eu⁹ euãgelio ꝺñs ꝺicit: q̃ spũs exteꝛnus q̃ in locis aꝛiꝺis ⁊ inaquosis requiẽ nõ inuenit: q̃ ꝺomũ q̃ã reꝛi queraꝫ vacuã/scopisq̃ mũꝺatã repꝛeꝛit hãc multiplicioꝛ intꝛauit: q̃ eſſi ſtura fit terra que infunꝺit/loca aꝛẽtia atq̃ inaq̃sa sunt coꝛꝺa iustoꝝ q̃ ꝺiscipline foꝛtitudinẽ ab omni carnalis ꝓcupiscentie humoꝛe siccank. Uñ hic q̃s adhuc vꝺi bebemoth iste ꝺozmiat necessario ꝺemonstꝛak/ cũ ꝓtinus subꝺik: in locis humentib⁹. Loca eſſi humentia sunt terꝛenoꝝ holm mẽtes: quas humoꝛ carnalis cõcupiscẽtie q̃ repleꝛ fluꝺas facit. In quibus bebemoth iste iniquitatis sue vestigia tanto alti⁹ imprimit: ꝙto leuiꝰ mentiõus pes tranſit⁹ illius quasi in stura terꝛa ꝺescenꝺit. Loca quippe humentia sunt opa voluptuosa: pes quippe in aꝛiꝺa terꝛa nõ labitur/ sirus vero in lubꝛica vir tenek. In locis ergo humentib⁹ iter vite ꝑsentis faciunt: qui in hac ad iustitiam recte stare nõ pñt. In his itaq̃ locis humentibus bebemoth ꝺozmit: q̃ in reꝓbozꝝ hoiꝝ lubꝛica operatiõe reꝑe scit. Nonnulli vero loca humentia membꝛa genitalia suspicank. Oñ si ita est: quiꝺ aperte aliuꝺ locis humentibus nisi luxuria ꝺesignatur vt ⁊ per calamũ gloria supbie: per loca humentia luxuria coꝛporis exꝑimak? Duo ꝺppe hec sunt vitia q̃ humano generi immaniter ꝺ̃ñãt vnum vꝛ spõe/atq̃ aliuꝺ carnis. Elatio n̄ãq̃ spũs erigit: luxuria carnem coꝛꝛumpit: aut iquus itaq̃ hostis humanũ gen⁹ vel per elationẽ ꝑcipue/vel per luxuriã premẽs in secreto calami atq̃ in locis humẽtibus ꝺozmit: q̃ hoꝛem ꝺ̃nam tum sub ditione sue ꝺominatiõis/aut p elationẽ spũs/aut per carnis coꝛꝛuptionẽ tenet. Quoꝺam vero int vtꝛoq̃ possiꝺet: q̃ cũ eos superbie spũs elevat: a tumoꝛe sue altitudinis nec vereciꝺia coꝛꝛuptionis inclinat. Sed nunquiꝺ cõtra hos intra ſcm ecclesiam incessanter ꝺ̃tidie ꝓꝺicatoꝝ magistri nõ vigilãt? Nunq̃ ꝺ redaꝛguere voluptates infimas: ⁊ suaꝺere gauꝺia patrie celestis ceſſant? Sed pauoꝛ mentes tãto obstinati⁹ summa nõ auꝺiũt ꝙto arti⁹ infimis inꝺeseꝛuit. Qui bus nec⁹ ꝺ sufficit vt ipsi pereãt: iꝝ aꝺhuc quoꝺ est ꝺeteꝛius/cũ quosliber argui emenꝺariq̃ conspiciũt: iustoꝝ increpationibus obuiãt ne saltem aliꝝ coꝛrigantur. Unde ⁊ bene ſ̃a ꝺditur.

¶ Protegũt vmbꝛe vmbꝛam eius. Umbꝛe quippe sunt ꝺiaboli omnes iniqui: qui ꝺa m imitationi eius iniquitatis inseruiunt/quasi ab eius coꝛpoꝛe imaginis spẽm trahunt. Dicunt aũt vmbꝛe eius sunt pluraliter reꝓbi: ita: singulariter vmbꝛa ei⁹ est vnuſq̃sq̃ pctoꝛ. Sed oñ ꝺoctrine iustoꝝ mali cõtraꝺiciũt: ꝺuꝝ ab eis iniquum quemlibet coꝛrigi non permittũt: vmbꝛe behemoth isti⁹ vmbꝛã ei⁹ ꝓtegũt: q̃ pctoꝛes quiq̃ in quo sibi male sunt cõsciũ/ in eo ⁊ alium peccantẽ ꝺefenꝺunt. Umbꝛe vmbꝛã eius ꝓtegunt: ꝺum nequissimoꝝ facta nequioꝛes peꝛꝛ̃ uersis patrociniis tuenk: q̃ ꝺoc ut mirũ studio faciunt: nec ꝺum culpa in qua ⁊ ipsi obligati sunt in aliis coꝛrigik/ad ipsoꝝ q̃q̃ ventak. Se igitur tegunt oñ alios ꝓtegunt: q̃ suam vitã pꝛeuiꝺent impeti/ vnde alios conſiꝺerant libera coꝛꝛectio ne ꝑfuꝺi. Fiꝛi q̃q̃ fit vt summa cꝛiminũ ꝺum ꝺefenꝺik augeatuꝛ: et vnuſcuiusq̃ nequitia eo sit ad ꝑpetrandũ facilis ꝙo ꝺifficilis ad puniendũ. Scelera quippe peccãtiũ tanto maioꝛa incꝛementa pꝛecipiunt/ꝙto per ꝺefensionem potestium ꝺiu inulta toleꝛantuꝛ. Sed tales quiq̃ seu extꝛa seu intꝛa sanctã ecclesiã esse viꝺeank: tanto se apeꝛtioꝛes ꝺ̃ hostes euiꝺent/ꝙto maioꝛes sunt patꝛoni vitioꝝ cõtra illum: quippe suis ꝺefensionibus pugnãt: cui ea q̃ ꝺispliceꝛ/ꝺefenꝺẽꝺo multiplicant. Oñ factum bene ꝑ ꝑpbeꝛã ꝺñs sub babylonis specie ꝛedaꝛguit ꝺicens. Oꝛiꝛ̃tur in ꝺomibus eius spine ⁊ vꝛtice et paliuꝝ in munitionib⁹ ei⁹. Quiꝺ namq̃ ꝑ vꝛticas nisi cogitationũ pꝛauigines: quiꝺ veꝛo ꝑ spinas/nisi illicitoꝝ punctiones accipimus? In ꝺomibus igitur babylonis vꝛtice ⁊ spine pullulant: q̃ in confusione mẽtis ꝛepꝛobe ⁊ ꝺesiꝺeꝛia cogitationum suꝛgũt que eꝛasꝑãt ⁊ operũ peccata que pungant. Sꝛ ꝺec agetes bñt et nec̃oꝛes alios ꝺefensoꝛes suos. Uñ apte ꝓtin⁹ isubꝺiꝺit. Et paliuꝝ⁹ i munitõib⁹ ei⁹. Paliuꝝ⁹ ꝺppe ãta spinaꝝ circũꝺatiõe ꝺenseſcit: vt pꝛe asperitate tãgi vix possit. Intus igitur vꝛtica ⁊ spina naſcitur: sed ꝛetꝛumq̃ hoc exteꝛius ꝑ paliuꝝm munitur: q̃a viꝺe licet minoꝛes iniqui mala quelibꝫ faciũt/sed ea nequissimi maioꝛes tuentuꝝ. Unde bene ⁊ hic subꝺik.

¶ Protegunt vmbꝛe vmbꝛam eius. Dum eñ malũ peioꝛ vinꝺicat: quasi vmbꝛa vmbꝛam ne a veꝛitatis lumine iꝛꝛaꝺietuꝛ obscuꝛat. Sequitur. ¶ Capitulum. vj.

Salices torrentis.

Circuꝺabunt eum salices torꝛentis. Infꝛuctuose quiꝺez aꝛboꝛes sunt salices: sed tamen tante viꝛiꝺitatis sunt vt aꝛescere vel abscisse ꝛaꝺicitus ⁊ pꝛecꝛ̃ cte vꝛ possint. Unde in sacro eloquio salicum nomine aliquanꝺo pꝛoviꝛiꝺitate boni/aliquanꝺo pꝛo sterilitate ꝛepꝛobi ꝺesignantuꝝ. Ni si eñ electoꝝ vitam per constantiã sue viꝛiꝺitatis exꝑimerent: nec̃ꝫ ꝺe sancte ecclesie filiis ꝑpbeta ꝺixisset. Germinabit inter herbas: si cut salices ꝑterfluentes aquas. Manete eñ ecclesie filij inter herbas sicut salices germinant: ꝺum inter aꝛescentem vitam carnaliũ hominum ⁊ multiplici numeꝛoꝛ̃ tate ⁊ perpetua mentis viꝛiꝺitate perꝺuꝛ.ãt. Qui bene iuxta pꝛeterfluentes aquas germinaꝛe pꝛebibentuꝝ: quia vnuſquiſq̃ eoꝝ vbertatem ad fructũ pꝛecipit et ꝺoctriꝛ̃ na sacꝛi eloquij que temꝑaliteꝛ pꝛeꝛꝛit. Et ꝛursum nil ꝑ sterilitatẽ salicũ vita peccãtiũ signaꝛet: ne quaq̃ seꝛvoce ꝓꝺicantiũ ꝓꝛa babylonia ꝑsalmista ꝺiꝛisset. In salicib⁹ in medio eius suspẽꝺimus oꝛgana nostꝛa. Babylonis quippe ꝛ̃ medio salices esse ꝺesꝛibuntuꝝ: quia nimiꝛũ infꝛuctuosi quiq̃ atq̃ ab amoꝛe pꝛie celestis alieni/totis viscerib⁹ coꝛꝺis in hac seculi confusione ꝛaꝺicantuꝝ. Unde et pꝛeꝺicatoꝛes sancti in istis salicib⁹ nõ eꝛꝛ̃ cẽt organa/iꝝ suspẽꝺũt: q̃ cum infꝛuctuosos ac pꝛobꝛos mẽtes aꝛꝑiciunt/vim sue ꝓꝺicatiõis nõ cẽbibẽt: sed poti⁹ lugẽtes ꝛilent. Quiꝺ etiã p torꝛentẽ nisi huius mortalis vite cuꝛsus exꝑimitur? De quo ꝛursum p ꝑpbeta ꝺicitur. De torꝛẽte in via bibit: ꝑ quo exaltabit

capit: quia vez redēptor ut morta
lis vite penā in quodam transitu
attigit: ideirco diu eidē morti cui
ponte succubuit non inuesit. Un
de tertia hoc quod mouendo po
suerat/resurgendo caput eleuauit
Quid est ergo qđ de behemoth isto
dicitur. Circūdabunt eum salices
torrētis: nisi ꝙ amatores vite mor
talis a bonis actibus quasi a fru
ctibus alieni: tanto illi artius in
hereāt/ꝙto eos largius delectatio
transitorie voluptatis infundit:
Nos em quasi in radicibus torrē
rigat/dum in suis cogitationib⁹
amor vite carnalis inebriat. Qui
scilicet more salicum fructus non
ferunt/in folijs viridescūt: qz ea q̄
grauia ad dicendū nō sunt/ali
quando honestatis verba pferūt:
sed nullum vite pondus ex bonis
operibus ostendūt. Bene igitur di
citur. Circundabūt eum salices tor
rētis: qz infructuosi quiq; dū amo
ri vite tpalis inseruiunt/antiquo
hosti puersis moribꝫ familiarius
obsequuntur.

¶Capitulum.viij.

Éd quia quid ei a suis
cliētib⁹ impendat an
diamus: nūc etiaz qđ
in illis agat ipse au
diamus. Sequitur.

¶Absorbebit fluuiū
nō mirabitur: z habet fiduciā
ꝙ influat iordanis in os eius.
Quid est hoc loco fluuij nomine/
nisi humani generis decursio de
signatur: q̄ velut a fontis sui origi
ne nascendo surgit: sed q̄si ad ima
defluens mortēdo pertransit: Qui
autem signant appellatione iorda
nis/nisi qui i̇ imbuti sunt sacra
mento baptismatis: Quia enim re
demptor noster in hoc flumine ba
ptizari dignatus est: eius nōie de
bent oēs baptizati exprimi: in quo
hoc ipsum contingit sacramentuz
baptismatis sciboari. Quia igitur
behemoth ite a mūdi origine erro
rum/vir paucis electis cuadenti
bus dūsq; gentes in ima defluēs:
vsq; ad redēptoris tempora quasi
quendam in se fluuium traxit: des
ne nūc dicitur. Absorbebit fluuiū
z nō mirabitur. Quia ꝙ post me
diatoris aduentum quosdā qui re
cte viuere negligūt/ etiaz fideles
rapit: recte subiūgit. ¶Et habet
fiduciam ꝙ influat iordanis in
os eius. Acū aperte diceret. Ante
redemptorē mūdi mūdū nō mira
tus absorbuit: sed qđ est grauius:
etiā post redemptoris aduentum
quosdam q̄ baptismatis sacramē
to signati sunt deglutire se posse
confidit. Alios nāq; sub christiani
tatis nōie positos devorat: qz eos
i ipso fidei errore supplātat. Illos
a rectitudine fidei nequaꝙ deuia
ri: sed ad vsum prauę operationis
inclinat. Illos ꝙrum vult in oga
tione immunditie infrectere non
valet: sed apud semetipsos intus
in studio intentionis intorquet: vt
dū a charitate mentē diuidunt: re
cum nō sit q̄quid extrinsec⁹ ope
rant/z fidem tenēt: sed vitā fidei
non tenēt: qz aut aperte illicita fa
ciunt: aut ex puerso corde q̄ agunt
prauа sunt/etiā si sancta videant.
Quia em nonnulli confitendo fi
deles sunt/non viuendo: hinc est
qđ voce veritatis dicit. Non oīs q̄
dicit mihi dñe dñe ītrabit i regnū
celoz. Hinc rursum ait. Quid aūt
vocatis me dñe dñe: z nō facitis q̄
dico. Hinc Paulus ait. Confitent
se nosse deum: factis autem negāt
eum. Hinc Joannes dicit. Qui dicit se
deum nosse/z mandata eius nō cu
stodit: mēdax est. Hinc est quod de
ipsa sua prima plebe dominus cō
queritur dicens. Populus hic la
bijs me honorat: cor autem eoruz
longe est a me. Hinc etiam psalmi
sta ait. Dilexerunt eum in ore suo:
z lingua sua mentiti sunt ei. Sed
minime mirum fuit ꝙ behemoth
ite a ante lauacri vndā: ante sacra
menta celestia: ante corpoream pa
tientiam redemptoris humani ge
neris fluuium diutu profunde ꝑ
suasioni absorbuit: sed hoc valde
mirum/hoc valde terribile est: qz

multos aperto ore etiā post cogni
tionem redemptoris suscipit: post
lauacri vndam polluit: post sacra
menta celestia ad inferni pfundū
rapit. Dicatur ergo/dicat terribili
ter voce veritatis. Absorbebit flu
uium z non mirabitur: z habet fi
duciam ꝙ influat iordanis in os
eius. Nec⁊ em pro magno diabol⁹
habuit ꝙ infideles tulit: sed toto
nunc annisu in illoz morte se eri
git/quos cōtra se regeneratos ta
bescit. Nemo igitur sibi fidem sine
operibus sufficere posse confidat/
cū scriptum sit. Fides sine operib⁹
otiosa est. Nullus behemoth mor
sum ex sola confessione fidei plene
euasisse se existimet: qz iā qđē flu
uium absorbuit/sed adhuc iorda
nem stitit: z totiens in os illius ior
danis fluit/quotiens xpianus ds
ꝙ ad iniquitatem defluit. Os qui
dem eius iā fide nos subleuante
fugimus: sed magno studio curan
dum est/ne in hac lubrica opera
tione dilabamur. Vi ambulandi
cautela negligitur/incassum cre
dendo rectum iter tenetur: qz via
quidem fidei ad celestem patriā ꝙ
ducit: sz offendētes minime ꝙducit

¶Capitulū.viij.

Habemus adhuc qđ
hac in re subtilꝫ per
pendamus. Plerūm
quos ꝙ iordanē diri
mus exprimi: pñt ꝙ
fluuiū designari. Qui
em fidē iam pitatis agnouerunt/
sz viuere fideliter negligūt/recte
fluui⁹ dici possunt: qz vez decurſuz
fluūt. Jordanis ꝯo hebreo vocabu
lo descēsio coz̄. Et sunt nōnulli
q̄ vitā veritatis appetētes semeti
ipsos abiiciunt: atq; a vite veteris
elatione descendunt: cūq; eterna
cupiūt/valde se ab hoc mūdo alie
nos/reddūt: dum non solum alie
na nō appetunt/sed etiam sua de
relinquunt: z nō soli in eo gliam
nō querūt/sed hīc cū se obtulerit
etiā contemnunt. Hinc est em qđ
voce veritatis ꝺz. Vi quis vult ve
nire post me/abneget semetipm.
Semetipsum em abnegat: qui eū
cato typo superbie ante dei oculos
esse se a se alienū demonstrat. Hic
psalmista ait. Memor ero tui de
terra iordanis z hermonij. Jorda
nis q̄ppe vt dixi descensio: hermō
autem anathema id est alienatio
interpretat. De terra igitur iorda
nis z hermō dei reminiscit: qui in
eo semetipm deiecit: atq; a se alie
nus exist/ad conditoris sui me
moriā revocat. Sed antiquus ho
stis hoc ꝙ magno non ꝺz: ꝙ sub iu
re suę tyrannidis terrena q̄rentes
nō tenet. Propterea q̄ppe attestan
te cognouimus/qz esca eius electa
Nec⁊ mirū deputa si eos absorbeat
qđ superbia erigit/auaritia tabe
facit/voluptas dilatat/malitia an
gustat/ira inflāmat/discordia se
parat: inuidia exulcerat/luxuria in
quinat necat. Absorbebit ergo flu
uiū z non mirabitur: qz ꝙ magno
nō estimat cū eos devorat/qui ꝙ
ipsa sue vite studia deorsuz currūt:
sed illos magnopere rapere nititꝫ
quos despectis terrenis studijs iā
gi iā celestibus contēplatur. Unde
absorpto fluuio recte subiungitur

¶Capitulum.ix.

Hz fiduciā ꝙ in
fluat iordanis in
os eius. Qz illos ꝛ
fiditdo rapere appe
tit: quos ꝙ amore su
perne pfice pātis
vite gliā semetipsos
deiecere agnoscit. Si nōnulli quippe
mundū deseruntz bonorum tran
seuntium vana derelinquunt: et
iam humilitatis appetētes bruma
ne conuersationis moremꝫ bene vi
uendi transcendūt: atq; in tanta
studioz arce proficiunt/vt signoz
iam virtutes operentur: sed quia
semetipsos circūspiciendo tegere
negligunt/inanis glorie telo per
cussi peius de alto ruunt. Hinc est
enim ꝙ eternus iudex qui occulta
cordis examinat: eiusdem ruine ca
sum prenuncians intentatus cum

Matt. 7.c

dicit. Multi dicent mihi i illa die. Domine domine: nonne in nomine tuo ppbetauimus: z in nomine tuo demonia eiecimus: z in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: qz nunqm noui vos: discedite a me qui operamini iniquitatez/nescio q estis.

Amos 7.a

Hinc etiam p ppbetam dr. Vocauit dns iudicium ad ignē/z deuorabit abyssum multaz: z comedet partem domus dñi. Judiciū qppe ad ignem vocatur: cuz iustitia sententie ad penam iam eterne concremationis ostenditur. Et multā abyssum deuorat: qz iniquas atqz incomprehensibiles dominū mentes cōcrepat: que nunc se boibus etiam sub signoz miraculis occultant. Pars autē domus dñi comeditur: qz illos quoq gehenna deuorat/qui nunc quasi in sanctis actibus de electoz numero se esse gloziātur. Qui ergo hic Iordanis: ipsi illic pars domus vocātur. Antiquus ergo hostis habet fiduciaz q in os eius z Iordanis influat: qz nōnunqm calliditatis sue insidijs/ eos etiam qui iam electi putantur necat.

¶Capitulum.x.

Sed cuius cordis duricia non ista dñi ꝓba perturbēt: cuius mentis cōstantia nō ab intimis cogitationuz radicibus quatiatur/cū hostis noster tante esse contra nos fortitudinis demonstrat? Nullū ne erit consolationis a doctoribus? Erit certe. Nā subditur. ¶In oculis eius quasi hamo capiet eum. Notandū valde est: q scripture sue ꝓba miseriorditer tēperās deus/modo nos asperis incitationibus terret: modo blādis consolationib⁹ refouet/ z terroꝝ fomentis miscet/z fomēta terroꝝ: vt duz circa nos vtrūq; mira magisterij arte temperat: nec desperate inueniamur territi/nec incaute securi. Nā cum bebemoth astutas insidias atq; effrenatas vires multiplicib⁹ sententijs indicasset: ptinus vnigeniti filij sui redemptoris nostri commendat aduentum: z quo ab illo ordine bebemoth iste sit perimēdus insinuat: vt quia cor nostrum narrata illius virtute ptulerat: merozē nostrū eius indicata ei⁹ pditione reuelaret. Igitur postq; dixit: absorbebit fluuium z nō mirabit: z habet fiduciaz q influat iordanis los ei⁹: ipsum illico dominice incarnationis eius aduentū annūciat dicēs. In oculis eius quasi hamo capiet eum. Quis nesciat q in hamo esca ostenditur/aculeus occultat? Esca enim quocat/vt aculeus pungat. Dñs itaq; noster ad humani generis redēptionē veniēs: velut quendam de se in necem diaboli hamū fecit. Assumpsit esse corpus: vt i eo Bebemoth iste quasi esca sua mortē carnis appeteret. Qui mortem duz ille in iuste appetit: nos q̄s ꝑfecte tenebat amisit. In hamo ergo eius incarnationis capt⁹ est: qz dū in illo appetit esca corpis/trāsfixꝰ est aculeo diuinitatis. Ibi quippe inerat humanitas q ad se deuoratorē conuerteret: ibi diuinitas q ꝓfore ret: z ibi apta infirmitas que ꝓ quo caret: ibi occultavirtus q raptoris faucem transfigeret. In hamo igitur capt⁹ est: qz inde interijt vnde deuorauit. Et qdē bebemoth filiū dei incarnatū nouerat: sed redemptionis nostre ordinem nesciebat. Sciebat esse q p redemptione nostra incarnatus dei filius fuerat: sed omo q idez redemptor noster illū morte trāsfigeret nesciebat. Unde z bene dr. In oculis eius q̄si hamo capiet eum. In oculis qppe habere dicūr/ qd coram nobis ppositum videmus. Antiquus ꝓ hostis humani generis redemptorem ante se positum vidit quē cognoscēdo ꝓfessus ꝑfectō ꝓtinuit dicens. Quid nobis z tibi fili dei? Venisti ante tēpus torquere nos. In oculis itaq; suis hamo capt⁹ est: qz z nouit/z momordit: z cognouit

Quō bebemoth filium dei incarnatum nouerat.

Cur Paul⁹ dixerit ꝓtinus tradidit eū satha nae.

Matth. 8.a

ꝓtinus ꝓ timesceret: z tamen post non timuit/cū in illo quasi escam ꝓpriam mortē carnis esuriret.

¶Capitulū.xi.

Situr qz caput nostrū p se dā fecit audiam⁹: nūc p membra sua dā facta audiam⁹. Sequitur. ¶Et in fudib⁹ pforabit nares eius. Quid aliud fudes. i. palos accipimus: qui vez acumne vt figantur/ nisi acuta cōsilia sctoꝝ q hui⁹ bebemoth nares pforāt: dū sagacissimas eius insidias/z vigilādo circūspiciūt: z fugādo trāsfigūt. Per nares vero odor trahit: z ducto flatu hoc agit/vt res etiam q̄ loge est posita cognoscat. Naribus ergo bebemoth callide ei⁹ insidie designātur per quas sagacissime nitit̄ occulta cordis nr̄i bona cognoscere: z hec pessima ꝓsatione dissipare. In fudib⁹ itaq; dns nares ei⁹ pforat: qz callidas ei⁹ insidias acutis sanctoꝝ sensib⁹ penetrās enervat. Sepe etiā bonorum vias tāta insidiās arte circumuolat: vt p ea q̄ ab eis bene cognouerit/ad maliciam aditū grat: nā vnde alīs largiri dā cōspicit/inde alīs in discordie flāmā succēdit: z cū hāc respicit misereri/illi ꝓsudet trascit: vt dū bonū quasi nō cōiter factū insinuat/ cōcordes animos a bono qḋ cōis absindat. Quia essi iustoꝝ mētes ad mala suadendo nō valet frāgere/ bonis satagit actib⁹ inter eos mala seminare. Sed sanctiviri ei⁹ insidias r.ito celerino vincūt/ꝙto et subtilius deprehēdūt. Qō melius ostēdimus si vnū e multis asserto ribus ꝓitatis in testimoniū Pauli vocem⁹: sub quo dā cōtrubdum incesti facin⁹ ppetrasse: eum doctor egregius in carnis interitū ad satisfactionē penitētie satha ne tradidit: z in die dñi saluus ei⁹ spūs reseruauit. Magna qppe arte magisterij ipi est traditus coactus in pena: cui spōte est, subtract⁹ in culpa: vt qui auctor fuerat aduersū nequitie/ipse flagellū fieret discipline: qua tā bene gesta penitētia dum cognouisset: continbios fuge eum ait⁹ misericorditer motos ait. Cui aliqd donastis rego: nā z ego qḋ donaui: si qd donaui ꝓpter vos in ꝑsona christi. Cōmunionis vero gratiā cogitās ait. Cui aliquid donastis z ego. Acsi diceret. Ā bonove stro nō dissentio: meum sit qḋ quid ipsi fecistis. Atq; mox subdidit. Et ego si quid donaui ꝓpter vos. Acsi diceret. vestris actibus bonū addidi: quicquid ꝓpter vos misericorditer feci. Vestra ergo est vtilitas bonitas mea: mea est vtilitas/bonitas vestra. Qui ipsam mor cōpagē cordiū in ā sic tenet: adiūgēs subdidit in ꝑsona xpi. Cui velut si dicere ꝑsumam⁹/dic̄re te its caute discipulis copulas: ārevel te illozvel illis tuis actionib⁹ cū sollicita mēte cōformas: illico subtrāxit: vt non circūueniamur a satbana. Cuius sagaces insidias. q̄ acuto sensu trāsfigat insinuat subdēs. Nō el ignoramus cogitatiōes eius. Acsi ꝓbis alīs dicat. Acute auctore dño fudes sumus: z nares bebemoth istiꝰ subtiliter circūspiciendo penetramus: ne hoc qō bene mēs inchoat ipse in malicie finē vertat.

Fudes Vadet

Matth. 4.a

¶Capitulum.xij.

Ossunt p fudes acuta ipsius per carnez manifeste sapientie verba signari: z quia naribus odor trahitur/per bebemoth nares illa antiqui hostis exploratio figurat. Qui cum deum incarnatum esse dubitaret/ hunc expetitis miraculis voluit tentādo cognoscere dicēs. Si filiꝰ dei es: dicat lapides isti panes fiāt. Qz ergo signoz indicijs odorē diuinitatis ei⁹ cognoscere cupiuit q̄si flatū naribus traxit. Cui dñs ei ꝓtinus respōdetur. Non in pane solo viuit homo. Et non tentabis dñm deum tuum: qz sententiaꝝ suaꝝ

B

Leuiathan.

aciminibus indagationē antiqui hostis veritas peruit / quasi nares eius fudibus pforauit. Sed qz behemoth iste per varia fraudum argumenta distendit: adhuc adiuncto r alio nomine notatur. ¶ Ā sub ditur. ¶ An extrabere poteris leuiathan hamo. Leuiathā ḡppe additamentū eozum dicitur. Quorum vez nisi bolus quib⁹ semel cuiq; pcuaricationis intulit: et hanc vsq; ad eternū mortez quotidie pessimis suggestionibus extendit? Quibus dum reatū fenore peccati multiplicat: penas pcul dubio sine fine vel cessatione coacerua. Potest quoq; leuiathan etiā p irrisionem vocari. Primo quippe hominī persuasione callida diuinitatem additurū se peribuit / sz immortalitatē tulit. Additamentum ergo boīm p irrisionē dici potuit: quibus oī hoc qđ nō erāt se addere spopondit / etiā hoc quod erant fallēdo subtraxit. Sed leuiathan iste hamo captus est: qz in redemptore nostro dum p satellites suos escā corpis momordit / diuinitatis illium aculeus pforauit. Quasi hamus quippe fauces glutientis tenuit: dum in illo r esca carnis patuit / quā deuorator appeteret: r diuinitas passionis tpe latuit q̄ necaret. In hac quippe aquaz abysso id est in hac immensitate generis humani: ad olim mortē inbians vitam pene olim vorans: huc illucq; aperto ore cetus iste ferebat. Sed ad mortē ceti istius hamus in hac aquarū pfunditate caliginosa linea / mira est dispēsatiōe suspēsus. Huius hamī linea illa est p euangelium antiquorū patrum ppago memorata. Nam cum ōt. Abraam genuit Isaac: Isaac genuit Iacob: cū ḡ ceteri successores interposito loc̄ sepb nomine vsq; ad Mariam virginem desponsatam describūtur: quasi quedā linea torquet: in cui⁹ extremo incarnatus dñs: id est hamus iste ligaret / quē in his a quis humani generis dependentē aperto ore iste cetus expeteret: sed cor p satellitum suorum seuitiaz morsu mordendi vires vlterius nō haberet. Ne ergo iste humanis morib⁹ cetus insidians quos vellet vltra deuorare: hamus hic raptoris faucem tenuit: r se ipse mordentē momordit. Incarnationem igitur vnigeniti filij fideli famulo indicās dicit. An extrabere poteris leuiathā hamo? Dubaudi vt ego qui ad raptoris mortem incarnatum vnigenitum filium mitto: in quo dum mortalis caro conspicitur: r immortalis potentia non videtur: ibi hamus quidaz inde deuorantem perimit / vñ acumen potentie quo transfigat occultat. Sequit. ¶ Et fune ligabis linguaz eius. Sub audi vt ego. Scriptura ergo sacra fune aliquādo dimensionū sortes: aliquando peccata: aliquando fidem designare consuecit. Nam p̄ pter hereditarias dimensionū sortes dicitur. Funes ceciderūt mihi in preclaris: etenī hereditas mea preclara est mihi. Funes quippe in preclaris cadunt: dum per humilitatem vite sortes nos patrie memoris excipiunt. Rursuz qz fune peccata signantur per ppbetaz dicit. Ve qui trahitis iniquitatez in funiculis vanitatis. Iniq̄tates nāq; in funiculis vanitatis trahuntur dum per argumentum culpa protelatur. Under per psalmistam ōt. Funes peccatorū circumpleti sunt me. Quia enim funis addendo torquetur vt crescat: non immerito peccatum in fune figuratur: quod pernerso corde sepe dum defenditur multiplicatur. Rursum fune fides exprimitur / Salomone attestante qui ait. Funiculus triplex difficile rumpitur: qz fides vez que de cognitione trinitatis ab ore predicantium teritur: fortis in electis permanens / in solo reproborum corde dissipatur. Docteq; loco funis nomine siue peccatū / siue fidem nil obstat intelligi.

Capitulum. xiij.

Ncarnat⁹ eternū dñs noster fune leuiathan liguā ligauit: qz p similitudinem carnis peccati apparuit: r omnia erroꝝ eius ḡdicamēta damnauit. Unde Paulo attestante ōt. Et de peccato dānauit peccatum. Fune linguam ligauit: qz per similitudinē carnis peccati ab electorum suoz cordibus cuncta eius fallacie argumēta destruxit. Ecce enī apparente in carne dño leuiathan lingua ligata est: qz eius veritate cognita / illius falsitatis doctrine tacuerūt. Ubi enī nunc est academicoꝝ error: qui certe conātur astruere certū nil esse / qui impudenti fronte assertionibus suis fidem ab auditoribus exigūt / cum vera esse nulla testant? Ubi mathematicoꝝ supstitio: qui dū signoꝝ cursus suspiciūt / vitas hominū in siderum mōmēta suspendūt? Quorum aperte doctrinā sepe geminorum natiuitas dissipat: qz cuz vno eodemq; mōmēto bore pdēat / non in vna quersatiōis qualitate pduxant. Ubi tot ḡdicamēta falsitatis q̄ enumerare refugim⁹: ne ab expōnēdi ordine lōge recedamus? Sed cūcta laz erroris doctrina pricuit: qz leuiathan linguā dñs incarnationis sue fune ꝑstrinxit. Ūñ bene etiā p ppbetā ōt. Et desolabit dñs linguā maris egypti. Lingua ḡppe maris est sciētia doctrine secularis. Bene mare egypti ōt: qz peccati obscuritate fuscatur. Linguā ergo maris egypti dñs ḡsolauit: qz huius mūdi falsam sapientiā per carnē se ostendendo destruxit. Fune ergo leuiathan lingua cōstringitur: qz p similitudinē carnis peccati ligata est ḡdicatio veritati peccatoris. Si aūt fides fune signat: idem nobis iterū intellect⁹ innuitur: qz dum per predicatores sanctos in mundo fides trinitatis innotuit / cōtra electoꝝ mentes erūpere mundi doctrine cessauit. Ūñ bene dño per ppbetam ōt. Tu dirupisti fontes r torrentes: tu siccasti fluuios ethan. Ethan ḡppe interpretat fortis. Et qđ est dic fortis nisi de quo p euāgeliū dñs dicit. Nemo potest vasa fortis ingressus dominus diripere nisi prius fortē alliger. Fortes itaq; r torrētes dominus diripit: dū in apostolozuz suoz cordib⁹ fluenta veritatis aperuit. De qđ⁹ rursum p ppbetam ōt. Hauietis aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoris. Ad eoꝝ quippe doctrinaz sitientes pergimus: vt veritatis plenas cordium nostroꝝ lagunculas reportemus. Sed emanātib⁹ suis fontibus ethan fluuios exiccauit: dū doctrinā fortis r maligni spūs ostenso radio sue veritatis arefecit. Leuiathan ergo lingua fune stringitur: quia extensa fide trinitatis erroꝝ predicamenta siluerūt. Ex quia iam se aperte extollere nō valet: huc illucq; circūiens per insidias mordet.

¶ Capitulum. xiiij.

Ira autē miserecordia cōtra hūc p nos dñs vigilat: atq; cū r in hoc qđ fraudibus mollit expugnat. Unde subdit. ¶ Nūquid pones circulū in naribus eius? Sicut p nares insidie: ita per circulū diuine virtutis omnipotentia designatur. Que cum cōprehendi nos tentationibus prohibet: miris ordinib⁹ antiqui hostis insidias circūplectens tenet. Circulus ergo ei in naribus ponitur: dū circūducta prectiōis superne fortitudine et⁹ sagacitas retinet: ne ꝓtra infirmitatem hominuz tm̄ prevaleat / ꝙcūq; perditionis argumenta latenter explorat. Pōt etiā circuli nomine occulti iudicij adiutorium designari: quod in huius behemoth naribus ponitur / cuz a callida sua crudelitate refrenatur. Unde bene p propbetam cum ab israelitaruz leflone prohiberetur / regi babylonie

dicitur. Ponā circulū in naribus tuis. Actī aperte diceretur. Cogitā do insidias suspiras: ſz explere qđ appetis nō vales/ſz omnipotentie nece circulū in naribus portas: vt cū i bonor mort ardēti? anhelas/ ab eor vita vacuus recedas. Quod vero hoc loco circulū: hoc scriptura sacra p Joannē i apocalypſi falcem vocat. Ait enī. Vidi r ecce nubes cādida: r sup nubē sedentē similem filio hominis/habentez in capite suo coronā aureā/r in manu sua falcem acutam. Potestas ei diuini iudicij qz vndiq; strigit circulus ē: r qz intra se oīa incidēdo amplectitur/falcis appellatione signatur. In falce enī quicquid incidit ur: quia quauersuz flectit intr? cadit. Et qz potestas superni iudicij nullatenus euitat: intra ipsuz ąppe sumus quo libet fugere conamur: recte cū venturus iudex ostēditur/falcez tenere perhibet: qz cū potēter ad oīa obuiat/r incidendo circūdat. Ecce semtra falcē iudicij ppheta vidit cū diceret. Si ascēdero in celū tu illic es: si descendero ad infernū ades. Si sumpsero pēnas meas ante lucē: r habitauero in extremis maris. Etenī illuc manus tua deducet me: r tenebit me dextera tua. Intra ędam falcez se vidit: cū enī nullo sibi loco patere fuge adituz posse cognouit dicēs. Qz neq; ab oriente/neq; ab occidente neq; a desertis mōtib?: subaudis patet via fugiendi: atq; timor ipsam superne potēcie omnimodam comprehensionē subdēs ait. Oīa deus iudex est. Acsi diceret. Fugiēdi via vndiq; deest: qz ille iudicat q vbiq; est. Diuina itaq; iudicia sicut signatur falce: qz circūualātia incidūt/ ita eprimuntur circulo: qz vndiq; strigūt. In leuiathā itaq; naribus dño circulus ponit: qz iudicij ei? potentia in insidijs suis ne ęptum vult prenaleat coartatur. Dicatur ergo. Numquid ponis circulum in naribus eius? Subaudis vt ego: q ęstutas eius insidias omnipotenti iudicio cōstringo: vt nectantū tenter ęptum appetit: nec tātū capiat ęptū tētat. Sequit. q Aut armilla perforabis maxillā eius? Ab intellectu circuli armilla nō discrepat: qz ipsa boc ędē vbi ponit/ambiendo cōstringit. Sed qz armilla latius tendit/per armillā ei? occulti iudicij erga nos ptectio impensio: designatur. Armilla ergo dñs maxillā leuiathā figit? pfozat: qz in effabili misericordie fue potentia sic malicie antiqui hostis obuiat: vt aliquādo eos etiā quos iam ceperit amittat: r quasi ab ore illius eā dāt/q post ppetratas culpas ad innocētiā redeūt. Quis enī illius semel raptī ore maxillā ei? euaderet si pfozata nō esset? An nō in ore tenuit petrū cū negauit? An non in ore dauid tenuit: cū in tantā se furie voraginē merit? Sz cum ad vitā vterq; p pulsa redijt: leuiathā iste eos aliquo mō ąsi p maxille foramina amisit. Per foramen ergo maxille ab eius ore subtracti sunt qui post ppetrationē tante nequitie penitētiā redierūt. Quis autez boim leuiathan istius os euadit/ vt nulla illicita cōmittat? Sz hic cognoscimus ęptū redēptori bumani generis debitores fuisse: q nō solū nos in os leuiathan ire phibuit/sed ab ore etiā redire cōcessit qui spem petēdi nō abstulit: qz maxillam ei? vt euadendi vīa tribueret pfozauit: vt saltē post morsum fugiat: qui incautus prius morderi nequaq; metuebat. Vbiq; ergo nobis occurrit superna medicina: quia r dedit hominī precepta ne peccet/r tū peccāti dedit remedia ne desperet. Unde cauendū summopere est: ne quis delectatione peccati leuiathan ist? ore rapiat: r tamen si raptus fuerit nō desperet: quia si peccatum perfecte fugeat: adhuc foramē in maxilla ei? inuenit per quod euadat. Jam dē tibus terit: sed adhuc si euadendi vīa queritur/in maxillis eius foramen inuenitur: bz ergo capt? quo

exeat/si prenidere noluit ne capere tur. Quisquis ergo nondum captus est: maxillam eius fugiat: ąsquis verostam captus est: in maxilla foramen querat.

¶ Capitulum.xv.

Deus ei? ac iustus est cōditor noster. Sz nemo dicat/qz prius est iniquiter pecco: r nemo qui peccauerit dicat qz iusta est de peccati remissione ōspero. Relaxat enī deus facinus quod defletur: ſz ppetrare quisq; timeat quo si digne deflere possit/ignorat. Ante culpā ergo iustitiam metuat post culpā tamen de pietate presumat: neq; ita iustitiā timeat vt nulla spei ꝓsolatione cōualescat: neq; ita cōfidat de misericordia/vt adhibere vulneribus suis digne penitentie negligat medicina: ſz quē ꝓsumit sibi pie parcere/ semp etiā cogit er districte iudicare. Sub pietate itaq; eius spes peccatoris gaudeat: sed sub districtione illius penitentis correctio contremiscat. Spes igit ꝓsumptionis nostre beat etiam morsum timoris: vt ad corrigenda peccata iustitia iudicā tis terreat/quem ad fiduciā venie gratia parentis inuitat. Nunc enī per quēdam sapientem dr. Ne diferis miserationes dñi multe sunt: peccatoz meoz nō memorabitur. Dictatē nāq; ei? ptinus r iustitiā subdit dicens. Misa enī r ira ab illo. Diuina itaq; clementia maxillam bebemoth istius perforans: vbiq; humano generi r misericorditer r potenter occurrit: qz nec libero admonitionē precauendi tacuit/nec capto remedium fugiendi subtraxit. Ad hoc quippe in scriptura sacra virorum talium: id est Dauidr Petri peccata sunt indita vt cautela minorum sit ruina maiorum. Ad hoc vero vtroq; illic r penitentia insinuatur r venia: vt spes penitentium sit recuperatio perditorum. De statu ergo suo dauid cadente nemo superbiat: de ipsu etiā suo dauid surgente nemo desperet. Ecce ꝓ mirabiliter scriptura eodem verbo superbos premit/quo ꝓbo humiles leuat. Una sit spe nāq; res gesta retulit: r diuerso modo superbos quidem ad humilitatis formidinem: humiles vero ad spei fiduciā reuocauit. O inestimabile noui generis medicamentum qđ vno eodēq; ordine positū r ꝓmēdo tumētis exiccat: r subleuando arentis infundit. De maiorū nos lapsu terruit: sed de reparatiōe roborauit. Sic ąppe semp: sic nos diuine dispēsationis misericordia et superbientes reprimit: r ne ad desperationē corruamus fulcit.

¶ Capitulum.xvj.

Inde etiā per Moysen admonet dicēs. Non accipies loco pignoris superiorez aut inferiorem molam. Accipe namq; aliqñ dicim? auferre. Uñ r aues ille q sunt rapidę auiū? auide accipitres vocant. Uñ Paul? apls dicit. Sustinetis ei si qs denozet: si qs accipit. Acsi diceret. Si qs rapit. Pignus vero debitoris ē ꝓfessio peccatoris. Ad debitore enī pignus accipit: cū a peccatore iam peccati cōfessio tenet. Superior autē r inferior mola est spes r timor. Spes quippe ad alta subuehit: timor aūt cor inferi? premit. Sed mola superior r inferior ita sibi necessario iunguntur: vt vna sine altera inutiliter habeat. In peccatoris itaq; pectore incessanter debet spes r formido cōiungi: q incassum misericordiā sperat si non etiam iustitiam timeat/incassum iustitiam metuit/ si non etiam de misericordia cōfidat. Ex eo igit pignoris mola superior aut inferior tollit. prohibet: quia qui peccatoꝝ predicat/tanta dispensatione componere predicationem debet: vt nec derelicta spe timorez subtrahat/nec subtracta spe i solo

timore eū derelinquat. Mola eſſi ſuperior aut inferior tollit: ſi p̄ne dicantis lingua in peccatoris pectore: aut timor a ſpe/aut ſpes a timore diuidatur. Sed q̄ exigente eā/dauid ad mediū deducto tanti facinoris memoriam fecimus: lectoris forſaſſe animus mouet: cur eos oſpotens deus quos imperpetuū elegit: ḡ ad donoꝝ ſpūaliū cumulū aſſumpſit: illeſos a corporalib⁹ vitijs nō cuſtodiſt: vnde q̄ ſatiſfieri citius credimus/breuiter rādemus. Nōnulli eſſi p̄ accepta dona virtutum: p̄ impenſaꝝ gſam bonorum operū in ſuperbie vitiū cadūt ſed tamen quo ceciderint non cognoſcūt. Proinde ꝓ eos hoſtis antiquus/q̄ iam interi⁹ dñatur/etiaꝝ exteri⁹ ſeuire permittit: vt q̄ in cogitatione elati ſunt/p̄ carnis luxuriam puniātur. Scimus aūt q̄ aliquādo min⁹ eſt in corpis corruptionem cadere/ quam in cogitatione tacita ex deliberata elatione peccare: ſed cū minus turpis ſuperbia creditur/minus vitat. Luxuriaꝝ ꝓ eo magis erubeſcūt homines/ quo ſimul oēs turpē nouerūt. Vñ fit plerūq; vt nonnulli poſt ſuperbiam in luxuriā corruentes: ex ipſo caſu malum culpe latentis erubeſcant: r tuncetiam maiora corrigūt/cuꝝ pſtrati in minimis grauius confundunt. Reos eſſi ſe inter minora cōſpiciunt/ qui ſe libere inter grauiora crediderūt. Pia ergo dñi diſpenſatiōe ſtratus/ bemoth iſte nōnunq̄ de culpa ad culpā trahit: r dum plus percutit/ inde eū q̄ ceperat amittit: atq; vnde viciſſe cernitur: inde ſuperat. Conſiderare libet intra munitum gſe ſinū/q̄to de⁹ ſauore miſericordie nos continet. Ecce q̄ de virtute ſe extollit: per vitium ad humilitatem redit. ¶Capitulum.xvij.

Vino acceptis ſtrutib⁹ extollit/nō gladio: ſ; (vt ita dixerim) medicamēto vulnerat. Quid eſt eſſi ſtrus niſi medicamētū? q̄d eſt vitiū niſi vulnus? Qr ergo nos de medicamēto vulnꝝ facim⁹? facit illa de vulnere medicamētū: vt qui virtute peutimur: vitio curemur. Nos n̄q̄ ſtrutū dona retorquemus in vſum vitioꝝ: ille vitioꝝ illecebras aſſumit in arce virtutū: r ſalutis ſtatū pcurit/vt ſeruet: vt qui humiliter curretes fugimus: ei ſaltē cadentes beream⁹? Sed inter hec ſciendū eſt: q̄ plerīq; boſm quo in multis corruūt/arctius ligant: cūq; eos bebemoth iſte ex vno vitio pcutit vt cōcidant: ex alio q̄s illigat ne reſurgant. Conſideret itaq; homo cū quo hoſte deluſum: gerat: r ſi iam ſe in aliquo deliquiſſe ppendit: ſaltē ad culpā pertrahi ex culpa pertimeſcat: vt ſtudioſe viten⁹ vulnera: q̄b⁹ frequenter interficit: qr valde rarum eſt q̄ hoſtis noſter electorum ſaluti etiā vulneribus ſeruit. Maxilla tñ bebemoth iſti⁹ perforata intelligi ex aliter poteſt: vt in ore tenere dicat nō quos iā perfecto pctō implicauit: ſed quos tā adhuc pcti perſuaſionib⁹ tentat: quaten⁹ ei quēlibet mādere ſit: de peccati eū delectatio ne tentare. Mādendū vero ſed nō deglutiēdum accepat Paulū: qñ illā poſt tot reuelationum ſublimia ſtimulus carnis agitabat. Tūc ergo cum ꝫ illū licentiam tētatiōis accepit: in maxilla eū tenuit: ſ; perforata. Qui vero elatus perire poterat: tentatus eſt ne periret. Tentatio ergo illa nō vorago vitioꝝ: ſed cuſtodia meritoꝝ fuit: quia letiabat iſte fatigādo eum in afflictione cōtriuit: ſed nō in culpa capiendo deuorauit. Elatos autem vos in ſanctitate nō amitteret niſi tentaret. Sancti ꝑppe nō eſſent q̄ deſectitatis gloria ſuperdirēt: r tanto: ſub eius iure caderēt: ḡto ſe in ſuis ſtutibus eleuarent. Sed miro diſpenſationis ordine dum tentantur humiliantur: dum humiliantur eius eſſe iam deſinunt. Ne ergo maxilla bebemoth iſtius perforata ſit: q̄ electos dei vnde cōterit/inde amittit: vnde tentat vt perdat/agit inde ne pereant. Antiquus itaq; hoſtis occultis dei diſpenſationibus ſenīo/ſcto⁹ alias ad interitum tentat votēs: ſed ad regnū tentādo ſeruat inuit⁹. Maxilla ergo eius pforata eſt: q̄ eos quos tentando/id eſt mādendo cōterit/quaſi cū deglutit amittit. Qō quia non humana ſed diuina prouidētia agitur: vt vtilitate iuſtoꝝ ipſa veruſta aduerſarij aſtutia ſuffragetur: quatenus cū electos tentat/eos magis tentando cuſtodiat bene ad beatū Iob dicitur. Aut armilla pforatis maxillā ei⁹? Subaudis vt ego: qui puide cuncta diſponens electos meos inde robuſtius integritate cuſtodio: vñ eos p̄ maxillā leuiathan iſtius labefactari aliquo modo ab integritate pmitto. Sequitur.

a

Luce. 4.ſ.

Matt. 8.d.

Matt. 16.a.

b

¶Capi. xviij.

Unquid multiplicabit ad te preces: aut loquetur tibi mollia? Subaudis vt mihi. Si eſſ ad ſonam filij hec verba referant⁹/in carnato ei mollia loquebat⁹/cū diceret. Scio q̄ ñs ſctūs dei. Ad quē leuiathan iſte multiplicauit ꝓces cū per ſubditā ſibi legionē dixit. Si eſcis nos: mitte nos in greges porcoꝝ. Quāuis intelligi pōt aperius: q̄ ad dñm ꝓces multiplicat/ cū extremo die iudicij/iniqui q̄ ei⁹ corpus ſunt ſibi parci deſcant: cū mēbra eius vꝝ reprobi ſero clamantes dicunt. Dñe dñe aperi nobis. Quib⁹ p̄nius dr. Neſcio vos/vnde ſitis. Tūc vero dño per mēbra ſua mollia loquitur: q̄s multi ex eius corpe dicturi ſunt. Dñe dñe nōne in nomine tuo ꝓphetauimus: r in tuo nole demonia eiecimus: r virtutes multas fecimus? Mollia q̄dē deſcantes dicunt/cū ei⁹ nomini replicant que fecerunt: ſed duro corde illa cū facerent/in ſuam laudem rapuerunt. Unde mox audiunt. Neſcio qui eſtis. Sequitur.

¶Runquid feriet tecuꝝ pactū? Subaudis vt mecum. ¶Et accipies eum ſeruum ſempiternū. Subaudis vt ego? Ex valde ſoleter intuendum eſt q̄ pactum cum domino teuiatā iſte feriat: vt ſempiternus ab eo ſeruus habeatur. In pacto eſſi diſcordantiuꝝ partiū voluntas impletur: vt ad votū ſuuꝝ quiſq; perueniat/eiurgia deſiderato fine cōcludat. Antiquus itaq; hoſtis a ſinceritate diuine innocentie malitie ſue face ſuccenſus diſcordat: ſed ab ei⁹ iudicio etiā diſcordando nō diſcrepat: nā viros iuſtos ſemper maliuole tentare appetit: ſed tñ hoc dño vel miſericorditer fieri/vel iuſte permittit. Hec ipſa ergo tentationis licentia pactum vocat: in qua r deſiderīū tentatoris agit: r tamen per eam miro modo voluntas iuſti diſpenſatoris impletur. Erudiendos eſſi ſcut ſuper dixim⁹ electos ſuos dñs ſepe tentatori ſubiūcit: ſicut poſt paradiſi clauſtra/poſt tertiū celi ſecreta: ne reuelationum magnitudine Paulus extolli potuiſſet/ ei ſatha ne angelus datus eſt. Sed (vt prefati ſumus) ipſa hac tentatione diſponitur: vt qui elati perire poterant: humiliati a perditione ſeruētur. Decreto ergo diſpenſationis ordine vñ ſeruire permittitur iniquitas diaboli: inde pie perficitur benignitas dei. Et bene ex boc pacto q̄s cū dño ferire dicitur: ſeruꝝ accipi perhibet: q̄ inde obtemperat nutib⁹ ſuperne gratie: vñ exercet iram nequiſſime voluntatis ſue.

Diabolus eſt ſeruus dei ſempiternus ex pacto.

a

¶Capitulum.xix.

Seruus ergo ex pacto eſt: q̄ dum voluntatem ſuā implere pmittit/a ſupni cōſilij volūtate ligat: vt electos dei (ſicut dictū eſt) voles tēt: r tētando neſciens pbet. Sed q̄ tādiu in hac vita electoꝝ vſibus ſeruit: q̄diu malitie ſue nequitiaꝝ tentationis exercere poterit: hoc in loco a domino non ſolum ex pacto ſeruus: ſed ſempiternus ſeruꝝ

accipi ōi. Inuestigare cōpellimur: qūo ꝛ post ꝓsentis vite terminum seruire cum imperpetuū dño demōstrenmus. Neq; enim tunc iustos celesti felicitate pollentes adhuc tentare permittit: cum ante eoꝝ oculos eterne gebēne ignib⁹ mācipat: qꝝ nequaq; illis superna patria tētationib⁹ erudiendi sūt/ in qua iam p tentationū laborib⁹ remunerant. Sed tunc leuiathan iste cū suo corpore reprobis videlicet oībus flammis vitricib⁹ traditur/quib⁹ sine fine cruciet. Quos scz cruciatus dū iusti conspiciūt/ in dei laudib⁹ crescunt: qꝝ ꝛ in se cernunt bonum quo remunerati sunt: ꝛ i illis inspiciunt supplicū qb⁹ euaserunt. Ita eīm tūc pulchra erit vniuersitas: dū ꝛ gebenna iuste cruciat impios: ꝛ eterna felicitas iuste remūerat pios. Sicut eīm niger color in pictura subternitur vt superiectus albus vel rubeus pulchrior ostendat: ita tunc malos bene ordinās deus/felicioza exhibet gaudia btōꝝ/ oſtēſis ante eoꝝ oculos supplicijs reprobōꝝ. Et ꝑ hoc illud ex visiōe dñica eoꝝ gaudiū nō sit quo crescat: magis tū autori suo esse se debitores sentiūt/ qū ꝛ bonū cernūt qb⁹ iuste remūerati recipiūt/ꝛ malū qb⁹ misericorditer adiuti vicerūt. Igit̄ si vtilitati iustoꝝ hec tētatio leuiathā isti⁹/ ꝛ illic dānatio pficit: sempiternus seruꝰ ē dō dei laudib⁹ nescies seruit: ꝛ illic pena ei⁹ iusta ꝛ hic voluntas iniusta. Sequit. ¶ Numquid illudis ei quasi auī? ¶ Lap. xx.

Vniuersi populi tudo.

Bebemoth.

Leuiathan.

Numqd illudis ei ꝺ̄ si aui? Cur ergo belua vel iumentuz: cur draco: cur auis appellat indagem⁹. Litꝰ est nobis ei⁹ agnoscim⁹/ si tergiuer sationis illi⁹ astutiā subtiliter exploremus: de celo q̄ppe ad terrā venit/ad spem celestiū nulla iam respiratione se erigit. Irrationabile ꝛ q̄drupes animal est p actiōis immūde fatuitatē: draco p nocēdi malitiā: auis p subtilis nature leuitatem. Qꝝ eīm hoc quod cōtra se agit ignorat: bruto sensu belua est: qꝝ malitiose nobis nocere appetit draco est: qvero de nature sue subtilitate superbe extollitur auis est. Rursum qꝝ in hoc qō agit inique ad vtilitatem nostram diuina virtute possidetur iumentū est: qꝝ vero latenter mordet serpens est: qꝝ nōnūq; per indomitā superbiā se etiam lucis angelū simulat/ auis est. Hūanū etenim gen⁹ q̄tuis inexplicabili iniq̄tatis arte laceſſat: tri bus tm̄ vitijs valde tentat: vt videlicet alios sibi per luxuriā/ alios p malitiā/ alios p supbiā subdat. Nō ergo immerito i eo qō agere nititꝰ ex ipso suaꝝ actionū noie vocatur/ cū iumentū draco vel auis ꝺ̄: in eis quos ad stultitie luxuriā excitat iumentum est: in eis quos ad nocendi malitiam inflammat draco est: in eis aūt quos in fastu supbie ālta sapientes eleuat auis est. In illis vero quos pariter in luxuria ꝛ superbia ꝛ malitia polluit/ iumentuz/draco simul ꝛ auis existit. Per tot namq; ad deceptorū cor se species intulit/in quot eos nequitis implicauit. Multaq; igit̄ rerū noīa vocat: qꝝ ante deceptoꝝ mentes in varias formarū species vertit. Cū eīm bunc p carnis luxuriam tētat: ꝛ tamen minime superat: mutata suggestione cor illius in malitia inflammat: qꝝ ad euz venire belua non valuit: draco venit. Illum veneno malitie corrumpere non valet: sed tamen bona sua eius oculis opponit/ ꝛ cor illius in superbia extollit. Hunc ergo vt draco sur

Auis

Cur diabolus nō nouit vocē

ripere non valuit: sed cū adducto ꝓbitasmate inanis glorie corā cogitationis ei⁹ obtutib⁹ quasi auis volauit. Que nimirum auis tanto contra nos immanius extollitur/ ꝗto nulla nature sue infirmitate prepeditur. Quia eīm carnis morte non premīt: ꝛ redemptorē nostruz carne mortalem vidit/altiori fastu elationis itumuit: sed vbi ꝺ̄ auctorem suum pēna se superbie extollit/vbi laqueū sue mortis inuenit: nam eius carnis morte pstratus est/quē expetit elatus: ꝛ inde ptulit laqueū/vnde quasi escā sue malitie mortē insti concupiuit. Dicat ergo.

¶ Capitulum. xxj.

Unquid illudis ei quasi aui? Quippe ꝺ̄ si aui ꝺ̄s illusit: dū ei in passione ventri genitri filij sui ostendit escā/sed laqueū abscōdit. Vidit eīm qō ore peiperet: sed nō vidit quod gutture teneret. Nam ꝑ hoc eū fuerat ipse confessus filiū dei: velut purum tamen illum bominē mori credidit: ad cuius mortē iudeoꝝ persequentium animos concitauit: sed in ipso traditionis eius tēpore tarde iam cognouisse intelligitur/ ꝙ ipse eius more puniretur. Unde ꝛ pilati coniugem somnijs terruit: vt vir illius a iusti persecutione cessaret. Sed res interna dispensatione dispōsita/nulla valuit machinatione refragari. Expediebat nāq; vt peccatorum mortem iuste morientium solueret mors iusti iniuste morientis. Quod quia leuiathan iste vsq; ad tempus passionis illius ignorauit: ꝺ̄s more auis illusus diuinitatis eius laqueum pertulit/dū humanitatis ei⁹ escaz momordit. Sequitur. ¶ Aut alligabis eum ancillis tuis. Audio vt ego? In seruis eīm despecta ē cōditio/virilitas viget: in ancillis aūt cum conditione pariter sexus iacet. Bene ergo dominus leuiathan istum non seruis/sed ancillis suis ligare se asserit: quia ad nostram redemptionem veniens/ ꝛ suos contra mundi superbiā predicatores mittens: relictis sapientibus insipientes: relictis fortib⁹ debiles: relictis diuitibus pauperes elegit. Ancillis ergo suis leuiathan huius fortitudinem domin⁹ ligauit: q attestante Paulo: Infirma mundi elegit deus vt confundat fortia. Unde bene per Salomonem dicitur. Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem/immolauit victimas: miscuit vinum/ propposuit mēsaz: misit ancillas suas vt vocarent ad arcem ꝛ menia ciuitatis. Sapientia quippe domum sibi condidit: cum vnigenitus dei filius in semetipso intra vterū virginis mediante ala humanum sibi corpus creauit. Sic quippe corpus vnigeniti dom⁹ dei dicit: sicut etiā templū vocat: ita vero vterum idemq; dei atq; dominis filius ipse fit qui inhabitat: sit ipse qui inhabitatur Quod tamen recte ꝛ aliter accipitur: si domus sapientie ecclia vocat. Que septem sibi columnas excidit: quia ab amore ꝓsentis seculi diſſūctas ad portandum eiusdē ecclie fabricam mentes predicantiuz erexit: que pro eo ꝙ perfectionis virtute subnixe sunt: septenario numero signantur. Immolauit victimas: quia vitā ꝓdicantiū martiri in ꝓsecutione ꝑmisit. Vinum miscuit: qꝝ diuinitatis ꝛ humanitatis sue nobis pariter arcana predicauit. Mensam proposuit: quia scripture sacre nobis pabula aperiendo preparauit. Ancillas etiaz suas misit: que ad arcem nos atq; ciuitatis menia vocarent: quia ꝺ̄dicatores infirmos abiectosq; habere studuit: qui fideles populos ad spiritalis patrie edificia superna colligerent. Unde in euangelio dñs Nathanaelē laudat: nec tamen in sorte predicū numerat: qꝝ ad predicandum cū tales venire debuerāt: qui de laude propria

nil habeāt: vt tāto soli⁹ veritatis esse cognoscerēt qō ageret/ ꝓto et apte cernerēt: qz ad hoc agendū p se idonei nō fuissent. Vt ergo mira potētia p predicatoꝛ līguas clarescerēt: prius mirabili⁹ actū est/ vt cōfūdē predicātiū meritū nullū esset. Ancillas ergo dñs misit/ꝛ leuiathā huius fortitudinē ligauit: qz infirmos predicatores mundo exhibuit: ꝛ potentes quosq; ꝗ eius corpus fuerāt/ sub terroꝛe suiuinculo restrinxit. Et in semetipso leuiatham iste ancillis ligak: cū infirmis p̄dicantibus veritatis claresc̄ente lumine/ cōtra electoꝛū mentes antiquus hostis: nō ꝓtuꝛ vult leuire permittit: sz ne sub infidelitatis captiuitate cūctos quos appetit teneat/ signis ꝛ virtutib⁹ coartat. Ipse ergo p se hoc fortiter facit: ꝗ cōtra illū vires nō fortib⁹ tribuit. Sz qz quos ꝓtra eū dñs mittat insinuat: nūc etiā ꝗd ipsi agāt qui mittunt adiungit. Sequit.

¶ Capitulum. xxij.

Oncident eum amici: diuidēt illum negociatores. Leuiathā iste totiēs occidit: quotiēs diuini verbi gladio sua ab illo mēbra separarunt. Iniqui enī cū ꝯbum veritatis audiūt: fetō timore peuli/ ab antiqui hostis se imitatione suspendūt: ipse in corpore suo diuiditur/ cū bi qui praue inheserant subtrahunt. Ipsos ꝯo amicos nominat/ quos supius ancillas vocat: ipsos etiā negociatores appellat/ quos amicos dicerat. Sancti enī p̄dicatores prius ancille sunt p formidinē: post amici p fidē: ad extremū ꝗz negociatores p̄actionē. Ipsis q̄ppe infirmātibus dr. Nolite timere pusillus grex: qz complacuit patri vestro dare vobis regnū. Ipsis rursum conualescentib⁹ dr. Vos aūt dixi amicos: qz oīa ꝗcūq; audiui a patre meo nota feci vobis. Ipsis ergo ad extremū negocij operatiōe p̄gentib⁹ iubet. Euntes in mundū vniuersū: p̄dicate euāgelīū omni creature. In p̄dicatiōe quippe fidei quoddā negociū geritur: dum verbū dat/ꝛ fides ab auditoꝛe sumit. Quasi quoddā negociū faciunt qui predicationem prerogant: ꝛ a populis reportāt: fidem imprimūt/ꝛ eoꝝ sanctā primitiā sumūt. Si enī iustoꝝ p̄dicatio negociū nō fuisset: p̄fecto psalmista nō diceret. Sumite psalmū et date tympanū. In tympano etenī coꝝ siccak vt sonet. Quid est ergo dicere. Sumite psalmum ꝛ date tympanū: nisi accipite spūale canticū cordis/ꝛ reddite tpaliē macerationē corpis? Si supna predicatio negociū nō fuisset: nequaq; sub typo fortis mulieris Salomō ꝑ sanctā ecclesiā diceret. Syndonē fecit ꝛ vendidit: ꝛ cingulū tradidit chananeo. Quid enī signak linteo syndonis/ nisi subtilis intextio sancte predicationis? In qua molliter ꝗ scitur: qz mēs in illa fidelitū spes superna refouek. Unde ꝛ petro animalia in linteo demonstrank: qz pctoꝝ alē misericorditer aggregate/ in blanda fidei quiete continētur. Hāc ergo syndonē ecclia fecit ꝛ vendidit: qz fidē quā credēdo tenuerat/ loquendo dedit: ꝛ ab infidelibus vitā recte cōuersatiōis accepit. Que ꝛ chananeo cingulum tradidit: qz per vigorem demōstrate iustitie ꝛ fluxa opera gentilitatis astrinxit: vt boc ꝗ precipitur viuēdo teneatur. Sint lūbi vestri precincti. Predicatores ergo suos dñs querendo ancillas inuenit: p̄mutando amicos facit: oītādo negociatores exhibet. Qui enī mundi prius mīnas infirmi timuerūt post ad cognoscenda diuina consilia ascendunt. Ditati autem virtutibus vīq; ad erercendum fidei negocium perducuntur: vt leuiathā iſtius membra increpādo atq; sua dando tanto feneri⁹ incidant: ꝓto ꝛ amici facti amori ꝓtatis semetipsos versus copulant: atq; ab eo peccantiū animas tanto celerius

subtrahant: ꝓto negociatores ido nei effecti/ in semetipsis amplissimas apothecas virtutuꝝ mōstrāt. Quia enī p predicatores dei valde laudabiliter a leuiathā ista res posdicto⁹/ bus sumit. Quasi quoddā negociū faciunt qui predicationem prerogant: ꝛ a populis reportāt: fidem imprimūt/ꝛ eoꝝ sanctā primitiā sumūt. Si enī iustoꝝ p̄dicatio negociū nō fuisset: p̄fecto psalmista nō diceret. Sumite psalmū et date tympanū. In tympano etenī coꝝ siccak vt sonet. Quid est ergo dicere. Sumite psalmum ꝛ date tympanū: nisi accipite spūale canticū cordis/ꝛ reddite tpaliē macerationē corpis? Si supna predicatio negociū nō fuisset: nequaq; sub typo fortis mulieris Salomō ꝑ sanctā ecclesiā diceret. Syndonē fecit ꝛ vendidit: ꝛ cingulū tradidit chananeo. Quid enī signak linteo syndonis/ nisi subtilis intextio sancte predicationis? In qua molliter ꝗ scitur: qz mēs in illa fidelitū spes superna refouek. Unde ꝛ petro animalia in linteo demonstrank: qz pctoꝝ alē misericorditer aggregate/ in blanda fidei quiete continētur. Hāc ergo syndonē ecclia fecit ꝛ vendidit: qz fidē quā credēdo tenuerat/ loquendo dedit: ꝛ ab infidelibus vitā recte cōuersatiōis accepit. Que ꝛ chananeo cingulum tradidit: qz per vigorem demōstrate iustitie ꝛ fluxa opera gentilitatis astrinxit: vt boc ꝗ precipitur viuēdo teneatur. Sint lūbi vestri precincti. Predicatores ergo suos dñs querendo ancillas inuenit: p̄mutando amicos facit: oītādo negociatores exhibet. Qui enī mundi prius mīnas infirmi timuerūt post ad cognoscenda diuina consilia ascendunt. Ditati autem virtutibus vīq; ad erercendum fidei negocium perducuntur: vt leuiathā iſtius membra increpādo atq; sua dando tanto feneri⁹ incidant: ꝓto ꝛ amici facti amori ꝓtatis semetipsos versus copulant: atq; ab eo peccantiū animas tanto celerius sagenas pelle eius: aut gurgustiuꝝ piscium capite illius: subaudis vt ego/ qui intra ecclesiam fidelium prius quasi pellem diaboli extremos atq; infimos colligo: ꝛ postmodum caput illius: id est prudentes mihi aduersarios subdo. Sequit.

¶ Capitulum. xxiij.

Ones super eum manum tuam: id est vt ego: qui fortiꝝ illum potentia reprimens/ nō plusq; expediat semireprimitto: eiusq; feritatē ꝓuidus pmisero in electoꝝ meoꝝ vtilitatē retorqueo. Uel certe manus super eū ponere est: virtutis potestate superare. Beato igīt iob per interrogationem dr. Ponce super eū manū tuā? Acsi aperte diceret. Nunquid virtute illū ꝓria reprimis? Unde ꝛ apte mox subditur.

¶ Memento belli: nec vltra addas loqui. Alta dispensatio iudiciorum dei idcirco sepe bene merētes famulos vel minis impetit: vt flagellis premit: vel quibusdam superimpositis oneribus grauat: vt laboriosis occupationibus implicat: qz mira potentia preuidet/ q̄si quieti ac liberi in tranquillitate persisterent/ tentationes ferre aduersarij nonualentes/ mētis ꝓstrati vulneribus sacerēt. Dū ergo eos foris tolerādis flagellis vel oneribus occupat/ a suscipiendis intus tentationū iaculis occultat. Moꝛs quippe medicinalis est: vt sepe feroꝛē viscera in pruriginē cutis trabat: ꝛ plerūq; inde interius curat/ vñ exteꝝ⁹ sauciat. Ita nōnunq; diuine dispēsatiōis medicamine agitur: vt exterioribus doloꝝib⁹ interni vulnus admak/ꝛ flagellōꝝ sectiōib⁹ repellak: ea ꝗ occupare mētem poterat interioꝛ putredo vitiorū: ꝛ tñ sepe dū patētis culpe sibi boies cōsci nō sunt: aut doloꝝib⁹ cruciank/ aut laboꝝib⁹ reprimunt cōtra iustū atq; oīpotentē iudicē in querelā/ p̄silūt. i. minus intuē

Memento belli. Alta dispensatio iudiciorum dei cur sepe famulos suos molestat.

Zuce 12.d

Joan. 15.d

Mar. 10.c.

Dicere 11.b

Sagena. Gurgustiū. Mart. 14.

Zuc 11.d

tes cōtra ꝯ forte aduersarium bellum gerūt: cuius si intolerabiles vires sollicite attenderent/nequaq̄ ꝯ debilis q̄ exteri⁹ tolerāt murmurarēt. Sed ideo videnť nobis hec grauia: qr bella occulti aduersarij nolum⁹ pēsare grauiora. A quib⁹ pierūq; bellis vt diximus/dū flagellamur defendimur: dum affligimur/occultamur. Caro eīm nostra primꝯ resurrectionis incorruptione solideturr: si nullo merore afficitur/in tentationibus exercentur.

Quis aūt nesciat ꝙ multo melius sit ardere flāma febriū/ꝙ igne vitiorum? Et tamen cum febre corrimur: quia vitio⁹ estū qui occupare nos poterat considerare negligimus/de percussione murmuramus. Quis nesciat ꝙ multo melius sit duris i seruitio dominib⁹ subiici: ꝙ blandientibus demoniacis spiritibus subdi? Et tamē cū alto dei iudicio iugo humane conditionis arterimur: in querelam prosilimus: nimirum qr minus attendimus: ꝙ si nos nulla conditio seruitutis opprimeret/fortasse mens nostra multis iniquitatibus pei⁹ libera deseruiret. Ideo ergo dec q̄ toleramus grauia credimus: quia bella hostis callidi ꝙ sint contra nos dura atq; intolerabilia nō videmus. Dum enī eīm nostre omīe pōdus vilesceret: si ea que se opprimere poterant/contra aduersarij bella pēsaret: quid eīm si omnipotens deus onera que patimur subleuet sed tū sua nobis adiutoria subtrahat/r inter leuiatban isti⁹ nos tē tamenta derelinquat? Seruiente tanto hoste quo ibimus: si nullis auctoris nr̄i protectionib⁹ defendamur? Qr ergo btūs Job culpe sibi ꝑscius non erat: r dura tā flagella tolerabat: ne fortasse in vitio murmurationis excedat: memorek qđ timet/r dicatur ei. ¶Demento te elirmec vltra addas loqui. Ac si aperte diceret. Si occulti hostis tē te bellū nideras: quicq̄d a me pateris nō accusas. Si impetentē te aduersarij gladiū ꝑspicis: flagellū patris nullatenus phorrescis. Ad des eīm quasi flagello te ferio: ꝙ intueri negligis/ꝯto te hosti flagellandum liberū seruo. Demēto ergo belli: nec vltra addas loqui: id est tāto te ad disciplinā patris exhibe tacitū/ꝯto te ꝑspicis adbellū hostis infirmū. Dū ergo me corripiente peteris: vt equanimiter ferao/hostem tuū ad memorā reuoca: r durū nō estimes oē qđ pateris: dū eternis cruciatib⁹ ab iterna passione liberaris. Qr autem leuiathan iste de diuina mia falsa fibi pmissione blādit̄: postq̄ terrorem fortitudinis ei⁹ intulit: r desti iob animū in eius circūspectione commouit dicēs. Demēto belli nec vltra addas loq̄: vt irremissū ille reatum eius ostenderet: illico adiunxit.

¶Capitulum.xli.

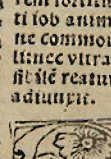

Ece spes eius frustrabitur eū. Quod sic de eo debet intelligi: vt referri etiam ad illius corꝙ⁹ possit: qr inīcā oēs q̄ districtione iustitie dñi nūne nō metuunt: incassum sibi de misericordia blandiunt. Mox ad consolationē nostram rediens: extremi iudicij futurū eius interitū ꝓnunciat dicens. ¶Et videntibus cūctis ꝓcipitabitur. Cunctis eīm videntibus ꝓcipitabit: qr eterno tunc iudice terribiliter apparēte: astātibus legionib⁹ angelorū: assistente cūcto ministerio celestiū potestatum: atq; electis oībus ad hoc spectaculum deductis: ista bellua crudelis r fortis in medius captiua deducitur: r cum suo corꝙe id est cū reprobis oībus eternis gehēne incēdijs mācipat: cuius. Discedite a me maledicti i ignē eternū: qui paratus est diabolo et angelis ei⁹. O quale erit illud spectaculū: qū hec immanissima bestia electoꝝ oculis ostēdet: q̄ hoc bel li tempore nimis illos terrere potuerat si videret. Sz occulto ac mirabiliter posse: r eos benigne eligo eripe mirabiliter possum: r eos ꝺ̄e respuo nō in iuste derelinquo. Nemo ꝺ̄e deo aliquid vt diuina illum gra subsequat qđ ꝓpius aliquid ꝓtulit deo. Nā si nos ꝓtulit deū bñ operando prevenimus: vbi vt illā est qđ ꝓpbera ait. Mā misericordia ei⁹ gratia preueniet me. Vt qđ nos bone operationis dedim⁹/vt ei⁹ gratis mereamur: vbi est qđ apl̄us dicit. Gratis salvati estis per fidē: r hoc non ex vobis/sed dei donū est/nō ex operibus vestris. Si ufa dilectio deū est. Quoniā ꝓpter nos dilexerim⁹ deus: sed qr ipse prior dilexit nos. Ubi ē qđ per oscē dñs dicit. Diligam vos spontanee. Si sine ei⁹ munere nostra virtute deū sequimur: vbi est qđ p euangelium veritas protestatur dicens. Sine me nihil potestis facere? Ubi est qđ ait. Nemo potest venire ad me nisi pater quimisit me traxerit eum? Ubi est quod iterum dicit. Non vos me elegistis: sz ego elegi vos? Si saltem dona bonorum operum virtute nostra bene cogitando preueniamus: vbi est qđ rursum p Paulū tam salubriter dicitur: vt omnis de se humane mentis fiducia ab ipsa cordis radice succidatur/cuz dicitur. Nō qr sufficientes simus aliqđ cogitare a nobis/ꝺ̄si ex nobis: sz sufficientia nra ex deo ē. Nemo ergo deū meritis preuenit: vt tenere eum ꝺ̄si debitores possit/sed miro modo equ⁹ omnibus conditoriet quosdam ꝓelegit/et quosdam in suis prauis moribus iuste derelinquit: nec tamen electis suis pietatem fine iustitia exhibet: quia hic eos duris afflictionibus premit: nec rursum reprobis iustitiam fine misericordia exercet: quia hic equanimiter tolerat/quos quandoq; imperpetuum damnat. Si ergo r electi preuenientem se gram sequunť: r reprobi iusta q̄ merenť accipiunt: et de misericordia inueniunt electi qđ laudant: r de iustitia nō debēt

ro dei cōsilio agitur: vt r nūc p ei⁹ gram a pugnantib⁹ nō visa vicāt: r tūc a letis victorib⁹ tā captiuandeāt. Tūc aūt iusti diuino adiutorio ꝓtū debitores sunt pleni⁹ recognoscēt: qñ tā fortes bestiam viderint quā nūc infirmi vicerūt: r in hostis sui immanitate ꝺ̄spicīūt ꝓtum debeant gr̄e defensoris sui. Redeūt eīm de hoc ꝓlio tūc milites nī virtutū tropbea referētes: r receptis corporib⁹ cū iam in illo iudicio celestis regni introitū sortiūtur: prius immanissimas vires buius antiqui serpētis aspicīūt/nevile estimēt qđ euaserūt. Bene ergo ꝺ̄r. Et videntib⁹ cūctis ꝓcipitabit: qr visa mora ei⁹ tunc gaudiū exhibebit: cui⁹ tolerata vita nūc iustis quodiie in cruciatibus bellū mouet. Sed audientes ista: ac si ꝓtinꝰ ꝓeremur dño dicētes. Dñe q̄ leuiathan istū esse tāt̄ fortitudinis nō ignoras: cui in certamine infirmitatē nr̄e cur suscitas? illico adiūgit.

¶Capitulum quadragesimum primū text⁹ Job: libri vero moralis expositionis sancti Gregorij Capitulū vicesimūquintum: libri partialis Tricesimū tertium.

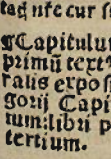

Dn quasi crudelis suscitabo eū. Et velut si mox a nobis cā rōnis ꝓreretur: quo nō eīm quasi crudelis suscitas: quem scim⁹ qr tātos inuadere r deuorare permittis? Statim subdit dicens. Quis enim resistere pōt vultui meo: r quis ante dedit mihi vt reddam ei? Quibus duobus versibus: r virtutē sue potentie/r ossa pondus rationis explenit. Nā propter potentiaz dixit. Quis eīm pōt resistere vultui meo? Et ꝓpter rōnem subdidit. Quis ante dedit mihi vt reddam ei? Ac si diceret. Non eīm quasi crudelis suscito: qr de ei⁹ fortitudine r electos meos potenter eripio: r rursum reprobos nō iuste sed rōnabiliter dāno: id est r eos quos benigne eligo eripe mirabiliter possum: r eos ꝺ̄e respuo nō in iuste derelinquo. Nemo ꝺ̄e deo aliquid vt diuina illum gra subsequat qđ ꝓpius aliquid ꝓtulit deo. Nā si nos ꝓtulit deū bñ operando prevenimus: vbi vt illā est qđ ꝓpbera ait. Mā misericordia ei⁹ gratia preueniet me. Vt qđ nos bone operationis dedim⁹/vt ei⁹ gratis mereamur: vbi est qđ apl̄us dicit. Gratis salvati estis per fidē: r hoc non ex vobis/sed dei donū est/nō ex operibus vestris. Si ufa dilectio deū est. Quoniā ꝓpter nos dilexerim⁹ deus: sed qr ipse prior dilexit nos. Ubi ē qđ per oscē dñs dicit. Diligam vos spontanee. Si sine ei⁹ munere nostra virtute deū sequimur: vbi est qđ p euangelium veritas protestatur dicens. Sine me nihil potestis facere? Ubi est qđ ait. Nemo potest venire ad me nisi pater quimisit me traxerit eum? Ubi est quod iterum dicit. Non vos me elegistis: sz ego elegi vos? Si saltem dona bonorum operum virtute nostra bene cogitando preueniamus: vbi est qđ rursum p Paulū tam salubriter dicitur: vt omnis de se humane mentis fiducia ab ipsa cordis radice succidatur/cuz dicitur. Nō qr sufficientes simus aliqđ cogitare a nobis/ꝺ̄si ex nobis: sz sufficientia nra ex deo ē. Nemo ergo deū meritis preuenit: vt tenere eum ꝺ̄si debitores possit/sed miro modo equ⁹ omnibus conditoriet quosdam ꝓelegit/et quosdam in suis prauis moribus iuste derelinquit: nec tamen electis suis pietatem fine iustitia exhibet: quia hic eos duris afflictionibus premit: nec rursum reprobis iustitiam fine misericordia exercet: quia hic equanimiter tolerat/quos quandoq; imperpetuum damnat. Si ergo r electi preuenientem se gram sequunť: r reprobi iusta q̄ merenť accipiunt: et de misericordia inueniunt electi qđ laudant: r de iustitia nō debēt

reprobi qs accusent. Beneitaq; qz ¶Quis ante dedit mihi vt reddam ei? Acsi aperte diceretur. Ad parcendū reprobis nulla ratiōe cōpellor: qz eis debitor ex sua actiōe nō teneor. Idcirco essi nequaq; celestis patrie premia eterna percipiunt: qz ea nūc dū pmereri poterāt/ex libero arbitrio contempserunt. Qs vez liberum arbitrium in bono formatur electis: cū eorum mēs a terrenis desideriis gsa aspirante suspendit. ¶Capitm. xxvj.

Bonū qs agimus z dei est z nrm.

SOnū ąppe qs agim⁹: z dei est z nrm: dei p ꝓuenientē gsam/nrz p obsequentē liberaz voluntatē. Si essi dei non est/vñ ei gsas in eternum agimus? Rursum si nrm nō est: vñ nobis retribui ꝓmia speramus? Qz ergo nō immerito vsgsas agim⁹ scim⁹: qz eius munere ꝓuenimur: z rursum q nō imerito retributionē ꝯrim⁹: scimus q sub sequēte libero arbitrio bona elegimus q̄ ageremus. Sequit. ¶Omnia que sub celo sunt/mea sunt Oibus liquet q nō solū ea q̄ sub celo sunt: sed ipa q̄z que sup celos condita celestia vocant: eius voluntati seruiūt/a quo se creata cē meminerunt. Cur ergo tātūmodo de inferioribꝰ loquēs ait. Ola q̄ sub celo sunt/mea sunt. Vz qz de ieusaban loquitur: q̄ tā nō perderet celi sedē omnē/cūcta q̄ sub celo sūt asserit sua esse: vt cū q̄ de celo cecidit/sue doceat prāti seruire. Acsi diceret. Leuiathā iste beatitudinē quidē mei pdidit/sed dñium non euasit: qz ipe mihi ptēs iseruiūt: que mihi prauis actionibꝰ aduersantur. Sequit. ¶Non parcā ei: z verbis potentibus ad deprecandum compositis. Quis hoc qs legisse se neq; nouit estimat qz culparū suarū diabolus sit veniam periturus? Sed ille fortasse venias petitu rus. interficiet spūs oris sui: z destruet illustratione aduentus sui: territꝰ tante maiestatis ꝓsentia: qz exercere vires suas non valet/ad ꝑces inclinatur. Qs tñ de eius corpore id est iniquis oibus intelligi aptꝰ pōt/qui sero ad petitionē ꝓba veniunt: qz nūc exequi facta cōtemnunt. Vñ p euangelium veritas dicit. Nouissime veniunt z reliqui ꝓphete/dicētes. Dūc dñe aperi nobis. Quibꝰ illico rādet. Amen dico vobis. Nescio vos. Ex cū verba potentia: ad deprecandū componere dicitur: videt magis vt qs de eius corpe in futuro diximus/in hoc tē pore sentiamus. ¶Capitu. xxvij.

Vane oratio

SUnt nāq; ira sancta ecclesiam nōnulli/q̄ pro suis ad dñm ꝑces habent: sed vitā deprecantiū nō habēt: nā dum sa celestia petitionibus sequunt/ operibus fugiunt. Hi nonnunq; etiā lachrymas in oratione percipiunt: sed cum post orationis tpa eor mentē supbia pulsauerit: illico in fastu elationis intumescūt: cuz auaritia instigat/mor p incendia aude cogitationis exestuant: cum luxuria tentauerit/ in illicitis protinus desideriis anbelāt: cum ira suaserit/mor mansuetudinē mentis flāma insanie cōcremat. Vt ergo diximus z fiet⁹ in ꝑce peripitia expletis ꝑcibus cū vitioꝝ suggestione pulsant: nequaq; ꝓp eterni regni desiderio se fleuisse meminerunt. Quod aperte de se Balaam innotuit: qui iustorum tabernacula conspiciens ait. Moriatur aia mea morte iustoꝝ: z fiant nouissima mea hoz similia. Sed cū compunctionis tps abscessit: cōtra eorum vitā quibꝰ se similē fieri etiā moriendo poposcerat/consiliū ꝓbuit: cū occasionē de auaritia reperit: illico obliusci est q̄ quid sibi de innocentia optauit virtutis. Virtutis igitur pondus oratio nō habet/quam nequaq; persueranter cōtinui amoris tenet. Quo cōtra bene

Econtra ecclīā de Anna.

tra bene de Anna flente ꝓhibetur: vultusq; eius nō sunt amplius in diuersa mutati: qz vez mens eius nequaq; post preces inepta letitia lasciuiendo pdidit/qđ orationis fructus vero in vsum negotiationis vertitur labor orationis. De quibꝰ in euangelio ꝓphas dicit. Denoūt domos viduarū: sub obtentu plire orationis. Hi accipiēt plꝰius iudicium. Qz ergo iniquorum petitiōibus qui leuiathā isti⁹ corp⁹ sunt/ nullo mō parcit: cuz eor ꝑces operi destruunt/recte nūc dicit. Nō parcam ei: z verbis potentib⁹ ad deprecandū cōpositis: qz z per hoc q verba potētia z ad deprecandū cōposita referuntur: aperte manifestat orationis ostendit. Veraciter nāq; orare est: amaros in cōpūctiōe gemitus/z nō ꝓpria ꝓba resonare.

Mar. 11. b.

Matth. 25. a.

Vane oratio

¶Capitulū. xxviij.

SEd qz antiquus hostis q̄ districtius frangitur: eo nequius per multiplicia argumēta dilatat: cuius tñ insidias dñs ꝓto sub tilius occultari considerat/ tanto nobis misericordius manifestat: recte subiungitur. ¶Quis reuelabit faciem indumenti eius? Leuiathā iste aliter religiosas mētes bonuz/aliter vero bene meli do deditas tentat: nam prauis mala que desiderant obicit: bonis autem latenter insidians/ sub specie sanctitatis illudit. Illis velut familiaribus suis iniquum se manifestus insinuat. Istis vero velut extraneis cuiusdā quasi honestatis pretextu se palliat: vt mala que eis publice nō valet/tecta bona actionis velamine subintromittat. Vñ z membra eius sepe cū aperte nequitia nocere non possunt: bone actionis habitum sumunt: z prauia quidē se opere exhibent/sz sancta specie mentiunt. Inuiti essi strape mali essent: a bonis recipi non possent oīno/ sed sumunt aliquid de vtilone bonoꝝ: vt dum boni viri

Leuiathā aliter religiosas mētes tentat

Eccl. 12. c.

Eccl. 13. b.

Otio is nullus

d Hieronimus

in eis recipiunt speciē quā amāt/ pmixtum sumāt etiam vīn⁹ quod vitant. Vñ quosdā Paulus apls istuens sub pdicatiōis velamine vētris studio seruientes ait. Ipse essi 2. Cor. 11. c. sathanas transfigurat se in angelum lucis. Quid ergo mirū si ministri eius transfigurant/velut ministri iustitie? Hanc transfiguratiōnē Josue timuit: qñ videns angelum cuius esset patris inquisiuit/di Judic. 5. b. cens. Noster es an aduersariorū: vt vez si aduersę virtutis esset/eoipso quo se suspectū cognosceret/ab illusione resiliret. Quia ergo leuiathā iste in eo q̄ iniquitatis opus molitur/sepe specie sanctitatis induitur: z qz nisi per diuinā gsam simulationis eius detegi indumēta nō possunt/bene dicitur. Quis reuelabit faciem induméti eius? subaudis nisi ego: qui seruoz meoꝝ mētibus gsam subtilissime discretionis inspiro: vt reuelata malicie faciem eius nuda videāt/quā coopertam ille sub habitu sanctitatis occultat. Et qz aliqñ fideliuz mētes corrūpere oñsiōe sua/aliqñ suggestiōe conat: agit essi mō operā pnasiōe: recte subiūgit. ¶Et in medīū oris eius quis intrabit? Subaudis nisi ego: qui per discretas electoꝝ mentes suggestionū eius verba discutio: z non ita hec esse vt sonuerunt manifesto? Bonum nāq; videntur pmittere: sed ad pditū finem trahūt. In medīū igit oris eius intrare est: calliditatis ei⁹ verba penetrare: vt nequaq; pensetur quid resonāt/sed quo intēdāt. Intrare adam in medīū oris eius noluit: qñ intentionē pnasionis illius caute pensare neglexit: dulcedine quippe se per illū accipere credidit/z immortalitatē amisit. Vñ ergo ab intellectu verboz ei⁹ incaute exterius stetit: inde de se ori illius denoriādū fuit. Sequit. ¶Portas vultus eius quis aperiet? Portas leuiathā vult⁹ ei⁹ sunt iniqui doctores: thanqui idcirco portas vult? eius vocati

Ali. diabolo tentat seculares. ali religiosos.

sunt: qz p ipsos quilcz ingreditur/ vt leuiathan iste quasi in potestate sue principatu videatur. Vicentesi scriptura sacra sctōs viros portas sion vocare cōsueuit/ sion quippe speculatio interpretat: z nō immerito predicatores sctōs portas sion dicimus: qz p eox vitā atcz doctrinā abscōdita supne contēplatiōis in tramus) ita etiā portis leuiathā istius errorū magistri signant: quorum dū predicatio puersa recipit/ miseris auditoribus via perditionis aperit. Ex porte iste ante oculos boim plerūcz ad introducendū quidē aperte sunt/ sed tn ad deprehendēdū clause: qz recta in specie exhibet/ sed oblique praua psuadet. Ad deprehēdendū ergo clause sunt: qz ne intrinsecus cognosci valeant/ exterior simulatione muniuntur: quas tn mira potētia dns aperit: qz electis suis hypocritax mentes cōprehensibiles facit. Portas ergo vultus eius quis aperiet: subaudis nisi ego qui electis meis magistros errorum sub specie sanctitatis absconditos/ pspicua cognitione manifesto? Et qz antichristus veniens ipsas summas huius seculi potestates obtinebit: qui duplici errore sentens conat ad se corda bonm/ z missis hdicatoribus transire/ z cōmotis potestatibus inclinare/ dñi de leuiathan isto dns subdidit dicens.

¶ Capitulū. xxix.

Er gyrum dentiū ei⁹ formido. Adhuc tato nāch noie bos eius dētes insinuare aliter voluit/ hs supius portas vocauit. Peruersi ergo predicatores porte ei⁹ sunt: qz ingressum pditiōis aperiunt. Dētes ei⁹ sunt: qz eos hs in errore capiūt a vitatis soliditate cōfringūt. Sicut essi sēpe ecclie dētes accipimus eos/ q hdicatōrib⁹ suis peccantiū duritiā terūt: vñ ei p Salomonē dr: Dētes tui sicut greges detonsa

Dētes leuiathan.

Cāt. 4.a

rū ascēdentiū de lauacro: q non immerito detōsis ac lotis ouibus cōparant: qz innocuā vitā sumentes: in lauacro baptismatis puer fatiōis pristine vellera vetusta posuerunt. Ita etiā dētib⁹ leuiathan istius errorū magistri figurant: qz pbox vitā mordēdo dilaniāt: z eos a vitatis integritate subductos/ in sacrificio falsitatis macrāt. Quox quidē hdicatio facile despici ab auditorib⁹ poterat: sed hāc ante humana iudicia adiūctus secularius potestatū terror exaltat. Recte ergo dicit per gyrū dentiū ei⁹ formido. i. iniquos hdicatores antichristi peruersi huius seculi pegūt potestates. Nā quos illi appetunt loquēdo seducere: multi potētiū student sentēdo trrere. Per gyrū ergo dentiū ei⁹ formido est. Recte ipse dicerek. Idcirco isti puersi hdicatores aliquos suadētes cōterūt: qz circa ipsos sunt alij qui infirmorū mentes terrentes affligūt. Quale itaq illud rho pcutionis apparebit: qñ ad puertendā fidelium pietatez: alij verbis seuiūt/ alij gladijs. Quis etiā infirm⁹ leuiathan istius dētes nō despiceret: si nō eos p circumitū potestatū secularū terror munieret? Sed duplici contra eos calliditate agit: qz qs eis ab alijs verbis blandientib⁹ dicit/ hoc ab alijs gladijs ferientibus imperat. Que vtroq actio. i. potentia atcz loquentiux: in Joannis apocalypsi bzeui est facta cōprehēsa qua dr. Potestas equorū in ore/ rin caudis eorum erat. In ore nāch doctox scientia: in cauda vero secularū potentia figurat. Per caudā quippe quę retro est/ huius seculi postponēdā tēporalitas designat: de qua Paulus apostolus dicit. Ut nō aūt q retro oblitus ad ea q ante sunt extē tus. Retro essi est omne qd transit autem vero est omne qd venīēs pmanet. Istis ergo equis. i. nequissimis predicatorib⁹ vbicz carnali impulsu currētib⁹ in ore: rin cauda potestas est: qz ipsi qdē puersa suadēdo

Apoc. 9.c

Pbs. 7.c

Pbs. 4.b

predicāt/ sz tēporalib⁹ ptātib⁹ fulti/ per ea se q retro sunt exaltāt. Et qz ipsi apparere despicabiles pāt: ab iniquis auditoribus suis p eos sibi reuerentiā erigūt/ quox patrocinijs fulciunt. Un hic q hs non immerito p gyrum dentiū ei⁹ formido inesse describit: qz ministerioz⁹ agit/ vt i puersis eox predicationib⁹ essi nō veritatis sententia/ certe tpalis potētia timeatur. Un bene ēdē antichristū psalmista describit dicēs. Sub lingua ei⁹ labor z dolor: sedet in insidijs cū diuitibus in occultis. Propter puersa eius dogmata sub lingua ei⁹ labor z dolor est. Propter miraculox vero specie sedet in insidijs: pter secularis aūt potestatis gliam cū diuitibus in occultis. Qz essi simul z miraculox fraude z terrena potestate vtit: z in occultis z cum diuitibus sedere perhibet. Sequitur.

¶ Corpus illius quasi scuta fusilia. Sacra scriptura scuti nomine aliqñ vt in parte pspera/ aliqñ in aduersa cōsueuit: nā sepe scuti defensio p diuina protectione ponitur nonnunq vero pro humana repugnatione memorat. Pro diuina ei protectione ponit sicut p psalmistaz dr. Scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Scuto nos dns coronare pbibet: qz quos ptegens adiuuat/ remunerans coronat. Rursux pro humana repugnatione p eundem pphetā scutū ponit: sicut alibi ait. Ibi confregit cornua: arcux scutū gladiū z bellū. In cornib⁹ q pe elatio superbox: i arcu essi insidie longe ferentiū: in scuto aūt obstinata duricia defensionū: in gladio aūt vicina pcussio: in bello vo ipsa cōtra dñm mentis motio designatur. Qs nimirū totū in sctā ecclia cōfringit/ dū mētes deo resistētiū superposito iugo humilitatis edomantur. Hinc rursum per eundez psalmistā dr. Arcū conteret z confringet armat: scuta cōburet igni. Arcum essi dns protrit: cū occulta insidiantium machinamēta dissoluit.

Scuta fusilia.

Arma confringit: cum ea que contra se erecta fuerāt patrocinia humana comminuit. Scuta igni cōburit: cum peccantiū mentes obstinata se duricia defendentes ad penitentie z confessionis ardorem sanctispūs calore succendit.

¶ Capitulux. xxx.

Quo hō in hoc loco corp⁹ leuiathā istius scutis fusilib⁹ comparat: perscrutādū nobis innuit: qz durum quidē: sz tn cū labit fragile solet esse vas omne qs fusile est. Scuta ergo si sunt fusilia in suscipiēda saguitax pcussione robusta sunt/ sz casu fragilia. Ictu qdē ferientiū minime penetrant: sz suo se lapsu per fragmenta dissoluūt. Corpus ergo leuiathā istius. i. cōes iniquitates pobstinationē duri sunt/ sed per vitax fragiles: scutis fusilib⁹ cōparant. Cū essi yba hdicatiōis audiūt: nulla correptiōis iacula se penetrare pmittūt: qz in oi peccato qs faciūt scutū sudē defensionis opponūt. Nā cū talū quisq de reatu sue iniquitatis arguit: nō mor cogitat quō culpā corrigat/ sz quid iadutorio sue defensiōis opponat. Nulla igit veritatis sagitta penetrat: qz yba sancte correctiōis in scuto excipit superbe defensiōis. Unde bene de iudeis contra pcepta dñi supba se defensione tuētibus p hieremiam dr. Redde eis vicem dñe iuxta opa manuū suarū. Porox eandē vicez expressit subdidit dicēs. Dabis eis scutū cordis labore tuū. Labor q pe dñi apparēs inter boles passibilis ei⁹ humanitas fuit: quā iudei (superbe sapientes) dux cernerēt despexerunt: eumq immortalem credere dedignati sunt/ quem natura passibili mortalem viderunt. Essq eius humilitatē pspicerent: superbie fastibus obdurati: summa cura moliti sunt/ ne eox mentes sancta predicantium verba penetrarēt. Dum ergo eis dns vicez

Hiere. 50. 3. f

malozū operū redderet: dedit illis scutū cordis laborē suum: qz recto iudicio inde illos cōtra se superbe obstinatos erbibuit/vnde ipse pro nobis in infirmitate laborauit. Repulerunt q̄ppe a se verba predicātium: quia designati sunt in dño infirma passionū. Laborem igitur dñi contra eundem dominum scutum cordis habuerunt: qz superba sapientibus eo despect⁹ apparuit ꝙ ꝓpter eos hūilis fuit. ¶ La. xxij.

Hoc scutū sicut ertaz superi⁹ dixim⁹/primus ille peccator tenuit: qui requirēte dño cur lignū vetitum cōtigisset: non ad se culpā retulit/ sed a muliere quā dñs dederat se accepisse respōdit: vt quasi reatuz suū oblique in auctorē relideret/q̄ ei mulierē dederat q̄ talia psuaderet. Hoc scutū ertaz requisita mulier tenuit: qñ nec ipsa ad se culpā retulit/sed serpentis illud psuasionibus replicauit dicens. Serpēs decepit me z comedi: vt ipa quoqz reatū suū oblique in creatorē reduceret/qui illic intrare serpentē psuasurum talia pmisisset. Serpens ꝙ iam nō requirit: nec eius penitētia querebat. Hi aūt quoz penitētia q̄sita est: scutuz nequissime defensionis ꝓba ꝓtulerunt. Cū nūcz sp̄m vsū peccātū trahit: vt culpa cū arguit/defendat: z vū finiri reat⁹ debuit: inde cumulet. Bene ergo ōz/ corpus illius quasi scuta fusilia: qz oēs vnā ne ad se corripiētiū verba puenīāt: q̄si ꝓtra aduersarioz ia cula scuta defensionū parāt. Oō vez eius corpus adhuc nobis expressi⁹ detegit/dñs subiūgit. ¶ Cōpactuz squamis se prementibus. Fere qz draconis corpus squamis tegit/ ne citius iaculatione vltius penetretur. Ita corp⁹ omne diaboli/id est multitudo reprobor: cū de iniquitate sua corripit: quibusq; vacet tergiuersationibus se excusare conatur: z quasi quasdaz defensionis squamas obīcit/ne tranfigi sagitta ꝓnitatis possit. Quisquis eñ dum corripit pctm̄ suū magis excusare appetit ꝙ desiere/q̄si squamis tegit/dñ a sanctis ꝓdicatoribus gladio ꝓbi iaculatur. Squamas habet: z idcirco ad eius ꝑcordia transcendi viam ꝓbi sagitta non habet. Duricia eñ carnali repellit: ne spiritalis et gladius infigatur. Carnali sapientia ꝓtra deū saulus obdurauerat: qñ cor ei⁹ nulla ꝑdicationis euangelice sagitta penetrabat. Sed postq̄ forti celit⁹ increpatione iaculatus: z superno respectu cecatus est (lumen quippe vt acciperet amisit) ad Ananiā veniens illuminat. In qua illuminatione qz defensionum suarū duricia carnit: bene de eo scriptū est. Ceciderūt quasi squame de oculis eius. Carnalis vez tegumenti illi duricia presserat: vidcirco radios veri luminis nō videbat. Ez postq̄ superbe repugnatiōes eius victe sunt: squame defensionuz eius ceciderūt: que quidē sub Ananie manibus ab oculis ceciderūt corporis: sz ante iaz sub dominica increpatione ceciderūt ab oculis cordis. Cum eñ alte inuectiōis iaculo confossus iaceret: humili iam et penetrato corde requirebat dicēs. Dñe quid me vis facere? Repulsis vez squamis: iam ad cordis viscera veritatis sagitta peruenerat: quādo depositā elationē superbie: eum quem impugnauerat dominū confitens: z quid ageret nescīs requirebat. Intueri libet vbi est ille psecutor: vbi lupus rapax.

¶ Capitulum. xxiij.

Ece in oue iam versus est qui percūcta pastoris semitaz quam sequatur. Et notandum ꝙ cū diceret. Quis es dñe/ non ei a dño rñdet. Ego sum vnigenitus patris: ego principium: ego ꝙ̄ vobis ante secula.

Quia eñ saulus incarnatum dñm credere contēnebat: z eius hūanitatis infirma desperabat / de celo hoc qđ ꝓpferat audiuit. Ego sum Jesus nazarenꝰ quē tu psequeris. Acsi diceret. Hoc a me audi de superiorib⁹: qđ in me de inferiorib⁹ despicis: auctorē celi venisse desperas in terrā: et terra ergo noiez cognosce de celo: vt tāto i me amplius sacramēta infirmitatis meas/ꝙ̄to z hec ꝓducta in celestib⁹ ad excellentiā potestatis probas. Prosternens igit te nequaq̄ tibi astruo ꝙ ante secula deus sum: sed illud a me audis qđ de me credere dedigneris. Postq̄ ei dixit Jesus: adhuc i expressiōe terrene inhabitationis subdidit/ nazarenus: vt sc. si aptius diceretur. Humilitatis mee infirma suscipe: z tue supbie squamas amitte. Sciendus tñ est ꝙ iste defensionū squame ꝙ̄ vis pene omne humanū genus contegant: hypocritarū tñ specialiter et callidoz boim mētes premūt. Ipsi eteñ culpas suas tāto vehemēti⁹ confiteri refugiūt/ ꝙ̄to z stulti⁹ videri ab bonis peccatores erubescūt. Correpta itaq̄ simulatio sanctitatis z malicia occulta deprehēsa: squamas obīcit defensionis/et veritatis gladiū repellit. Cū bene q̄ ꝓbet: ꝓtra iudeam ōz. Ibi cubuit lamia/z inuenit sibi requiē: ibi habuit fouea ericius. Per lamiam quippe hypocrite/p ericiū ꝓ malicioſi quiq̄/q̄ diuersis se defensionibus pregunt designant. Lamia eteñ humanam habere ōz facie: sz corpus bestiale: sic z oēs hypocrite in prima facie qđ ostendūt quasi er ratiōe sanctitatis est/sed bestiale est corpus qđ sequit: qz valde inquā sunt q̄ sub boni specie molimur. Ericij aūt noie malicioſarum mentiū defensio designatur: qz vez ericius cū apprehendit: eius z caput cernitur/z pedes videntur: et corpus omne ꝙspicitur: sed mox vt apprehensus fuerit/semetipsuz in spheram colligit/pedes introrsus subtrahit/caput absconditz: z intra tenentis manum totū simul amittitur/qđ totū simul ante videbat. Sic inimirum/sic malicioſe mētes sunt: cū in suis excessibus cōprehēduntur/caput eñ ericij cernit: qz quo initio petōz ad culpā accesserat videt: pedes ericij cōspiciūtur: qz quib⁹ vestigijs nequitia sit ꝓpe trata cognoscit: z tñ adductis repēte excusationib⁹/malicioſa mens introrsus pedes colligit: qz cuncta iniquitatis sue vestigia abscōdit. Caput subtrahit: qz miris defensionibus nec inchoasse se prauum aliqđ ostēdit: z quasi sphera in manu tenentis remanet: qz is qui corripit cūcta que iā cognouerat subito amittens/inuolutum intra cōscientiā peccatorē tenet: z qui totum iā deprehendēdo videbat/ tergiuersatione prauę defensionis illusus totū pariter ignorat. Fouea ergo ericius in reprobis habet: qz malicioſa mens sese intra se colligens/in tenebras defensionis abscondit. Sed in hoc ꝙ se peccator excusat: in hoc ꝙ caligiosis defensionibus fixum in se oculū corripientis obnubilat / diuinus nobis sermo etiā quō a similibus fulciatur ostēdit. Sequitur.

¶ Capitulum. xxiiij.

Ma vni coniungitur: z ne spiraculū quidez incedit per eas. Iste squame peccātiū/ne ab oze ꝑdicātū aliquo vite spiraculo penetrent: z obdurate sunt z pūcte. Quos eñ similis reat⁹ sociat: cōcordi ptinacia etiā defensione suera cōstipat: vt de facinoribus suis alterna se inuicez defensione tueant. Sibi eñ q̄sq̄ metuit/dum admonerive corrigi alterū cernit z idcirco ꝓtra corripientiuz verba vnanimiter assurgit: qz se in altero protegit. Bene ergo ōz. Una vni coniungit: z ne spiraculum q̄dem incedit p eas: qz in iniquitatibus suis dū vicissim supba se defensiōe

protegunt/sancte exhortationis spiracula ad se nullatenus intrare permittunt. Quox pestifere cōcordiā adhuc apertius subdidit dicens. ¶Una alteri adherebit: et tenēbres se nequaq̄ separabunt. Qui enim diuisi corrigi poterant: iniquitatū suarum pinacia uniti durāt: et eo magis quotidie a cognitiōe iustitie separabiliores fiūt q̄to a seinuicem nulla increpatione separant. Nā sicut esse noxiū solet: si unitas desit bonis/ita pniciosus est si nō desit malis. Perueros quippe unitas corroborat dū pcordat: et tanto magis incorrigibiles/quāto unanimes facit. De hac unitate reproboz per Sapientem dr. Aruppa collecta synagoga peccatium. De hac etiā pphēta ait. Sicut spine inuicē se cōplectunt: sic cōuiuiū eox pariter: potantiū. Cōuiuiū nāq̄ reproboz est delectatio tpalium voluptatū. In quo utiq̄ cōuiuio pariter potāt/qui delectationis sue illecebris se cōcorditer debriant. Igit qt mēbra leuiathan istius. i. iniquoz oēs q̄s dei sermo squamax cōpactiōib⁹ cōparat/ad defensionē suā par culpa cōcordat bene dr. Una alteri adherebit: et tenentes se nequaq̄ separabunt. Tenentes enī se separari nequeūt: qr eo ad defensionē suā vicissim constricti sūt/quo se sibi p opa similes esse meminerunt. Descripto itaq̄ eius corpore ad caput sermo reducitur: et quid per semetipsum extreme persecutionis tempore antiquus hostis exerceat nunciatur. Nam sequitur.

Pernitiosus est si unitas ēsit bonis. Pernitiosum est si unitas nō ēsit malis. Eccli. 21.b

A Nam 3.c Conuiuiū reproboz

¶Capitulum.xxxiij.

Sternutatio eius splēdor ignis. Os meliꝰ exponimus si prius sternutatio quō agatur indagemus. In sternutatione quippe inflatio a pectore erurgit: que cū apertos ad emanādū poros nō inuenit/ cerebrū tangit: et cōgesta p nares eriēs totū caput ptinus cōcutit. In boc itaq̄ leuiathan corpe. i. siue in malignis spiritib⁹ seu in reprobis hominib⁹: qui illi p similitudinē iniquitatis inheserunt: quasi inflatio surgit a pectore/dū elatio se erigit ex ptentis seculi potestate. Que q̄a ad emanādū poros nō inuenit: qr in hoc q̄ ptra tuos extollit/dispōnēte deo q̄tū appetit ēualere ꝓhibet. Erurgens aūt cerebrū tangit et pcutit: qr collecta elatio sathane sensum in fine mūdi arti⁹ pcutit: et caput turbat/dū ip̄m auctorē malignorū spirituū p eū qui antichristus dr in pfectione fidelū vehemētius excitat. Tūc cōgesta inflatio p eius nares egredit: qr tota superbe ei⁹ iniquitas aptis malicie flatib⁹ demōstrat. Qr ergo sternutatio caput maxime cōcutit: leuiathan isti⁹ sternutatio vocat illa ei⁹ extrema cōmotio: qua dānatū hominē ingredit/ xp eū reprobis pcipat. Qui tāta tūc virtute se cōmouet: vt mēbra dni si pōt fieri etiam electa pturbet: tantis signis et pdigijs utitur/vt miraculox potentia quasi quasi quodā ignis lumine resplendere videatur. Quia ergo cōmotū caput illi⁹ miraculis clarescere nitit: recte eius sternutatio splendor ignis vocat. In eo ergo q̄ se ad persequendos iustos cōmouet: ante reproboz oculos signoū virtutibus lucet. Et qr eius tyrannidi sapientes mundi adherēt: corumq̄ cōsilijs omne q̄d prauū molitur exercet: recte subiungitur.

¶Capitulum.xxxv.

Oculi eius vt palpebre diluculi. per oculos q̄ppe qui inhērentes capiti vtilitati visionis inseruiunt/ nō immerito ei⁹ pfiliarijs designant: qui dū puerilis machinationibus quasliter agēda sunt puidēt/malignis eius operarijs quasi ostensum pedibus iter prebent. Qui recte palpebris diluculi comparātur. Palpebras nāq̄ diluculi extremas motus boz accipimus: in quibus quasi nox oculos aperit/dū ventura lucis iam initia ostendit. Prudentes igitur seculi malicie antichristi puerilis cōsilijs inherentes quasi palpebre sunt diluculi: qr fidem quam in xpo inuenīūt/quasi erroris nocte asserūt: et veneratione antichristi verū esse mane poli centur. Spondent esse se tenebras repellere: et veritatis lucem signis clarescentib⁹ nūciare: qr nec pfua dere que volūt posſunt/nisi erubescere se meliora fateantur. Unde bic ipse coluber in paradiso primis hominibus loquēs: in eo q̄ se meli⁹ aliquid puidere simulauit: quasi diluculi palpebras aperuit/quando in innocentib⁹ mentib⁹ humanitatis ignorantiā reprehendit/et scientiā diuinitatis promisit. Quasi ignorātie em tenebras repellebat: et eterne scientie diuinū mane nūciabat dicens. Aperientur oculi vestri: et eritis sicut dij scientes bonū et malum. Ita in illo tunc damnato homine veniens: eius oculi palpebris diluculi cōparant: qr sapientes illius simplicitatem vere fidei quasi transacte noctis tenebras respuunt: et eius signa mēdacia quasi erurgētis solis radios ostendūt. Sed quia leuiathan iste non solū habet oculos qui malignis consilijs peruersa prouidēt: sed os quo q̄ ad perueritendas mentes hominum aperit: et quoniam per predicatores prauos ad diligendam erroris fallaciam /auditorum corda succendit: apte subiūgitur. ¶De ore eius lampades procedūt. Qui enim prudent/oculi: qui autem predicant/os vocantur. Sed de hoc ore lampades exeunt: quia mentes audientium ad amorem perfidie accendunt: et vnde quasi per sapientiam lucent/ inde procul dubio per nequitiam concremantur. Sed qualis ipsa sapientie eorum lux sit ostenditur/ cum protinus subinfertur.

Sternutatio leuiathā

Oculi leuiathan

¶Capitulum.xxxvj.

Sicut tede ignis accense. Ecce iam hypocrisis eox aperte describitur: quox ꝓdicatio tedarū lampadib⁹ cōparatur. Teda enī cū accēdit: odorez quidē suauē habet/sz lumē obscurum. Ita isti predicatores antichristi: qr sanctitatis sibi speciem arrogant/ sed tamen opa iniquitatis exercent: quasi blandum quidē est q̄d redolēt/sed nigrū quod lucent. Olent enī per simulationē iustitie: sz obscure ardēt per nequitie pperationē. Quox simulationis malitiam Joannes in apocalypsi breui descriptione cōprehendit dicens. Vidi aliam bestiam ascendentem de terra habentem quo cornua similia agni: et loquebatur vt draco. Priorez quippe bestiam. i. antichristū superiore iam descriptione narrauerat: post quem pec alia bestia ascendisse dicitur: quia post eum multitudo ꝓdicatoū illius ex terrena potestate gloriak. De terra q̄p pe ascendere est/ de terrena gloria superbire. Que habet duo cornua agni similia: qr p hypocrisim sanctitatis eā quā in seueraciter dns habuit singulare: sibi inesse et sapiētiam mentit et vitā. Sz qr sub agni specie auditoribus reprobis serpētinū vir⁹ infundit: recte illic subditur. Et loquebat vt draco. Ista ergo bestia. i. predicantium multitudo: si aperte vt draco loqueretur: agno similis nō appareret/sz assumit agni speciez /vt diaconis exercear operationē. Quisd hoc vtriq̄ per tedarum lampades exprimit: quia et obscure ardent per effectuz malicie: et quasi suaue redolēt per simulationem vite. Sed nequaq̄ estimandū est: q̄ tunc solum antichristi predicatores apparebunt: et nunc ab humanis /deceptionibus desunt. Modo namq̄ primūq̄ p semetipsum appareat: nonnulli illū vocibus /plerisq̄ autem moribus predicant. An predicatores simulationis illius non sunt: qui cum

Teda.

sacros dei ordines obtinet/ fugiē tem totis desideriis mundū tenet qui virtutes esse ostendunt que faciunt/sed vitiū est omne qđ agit.

Capitulum.xxxvij.

Sed electoꝝ mens ꝓto magis interne luci inheret/ tāto subtilius qđo ꝑfectes a vitijs discernere debeat/videt Quid aūt mirum est hoc nos spiritaliter agere: qđ quotidie corporaliter cernimus nūmularios impetere? Qui cū numisma ꝓcipiūt: prius qualitatē illius/post figurā: ad extremū vero pondus examināt: ne aut sub auri specie es lateat: aut ꝑ qđ veraciter aurū ē/monete repro be figura deboneset: aut qđ ꝛ aurum/ꝛ recte figure est: hoc non integrum pōdus leuiget. Cū igitur mira ignoroꝝ hoīm facta cōspicimus: residere ad mētis nostre trutinā solertes quasi nūmularij debem? : vt prius discretio auriū examinet/ne sub virtutis se vitiū occultet: ꝛ quod prāua intentiōe agitur/recti visione pallietur. Cui? si intentiōis qualitas approbat: īmpresse mox formule figura querenda est: si approbatis monetarijs: id est ab antiquis patribus ducitur: et ab eoꝝ vite similitudine nullo erroꝛe vitiat. Cū ꝛo per intentionē qualitas/ꝛ recta ꝓ exempla figura cognoscitur: restat vt integrum eius pōdus exquirat. Bonū q̄ppe quod per signa ꝛ miracula ꝓbatur: si perfectionis summā nō habet/pensari sollicite per cautelam circūspectiōis debet: ne duꝫ īmperfecta res quasi ꝓfecta accipitur/ in accipientis damnū vertat. Predicatoꝛes itaq; antichristi qđo verā numismatis qualitatem tenēt: qui in bis q̄ agūt/intentionis recte vim nesciūt: qꝛ per hec nō celestem patriā/sz culmen glorie tpalis exquirūt: Qđo a monete figura nō discrepant: qui ab omni pietate rusticoꝝ iustos perseqndo discordant: qđo in se integritatis pondꝰ ostendunt/q̄ nō solum humilitatē ꝓfectionē nequaq; assecuti sunt/sz neq; ipsam primā ei? ianuā cōtigerūt. Hinc ergo electi cognoscāt: qđo eoꝝ signa despiciāt: quoꝝ ꝑfecto actio eē qđ a pīis patrib? gestū memorat īmpugnant. Sed ipsi q̄ electi dū tot signa ꝓspiciūt: dū contenentes vitā tanta eius miracula phoꝛescūt/quoddā dubietatis nubilū in corde patiunt: qꝛ duꝫ ꝑ pdigia illius malicia se elevat: in istis se aliquatenus visus certior caligat. Unde recte subiungitur.

¶ De naribus eius fumus procedit. Oculoꝝ quippe acies fumo fauciatur. Fumus ergo de ei? naribus ꝓcedere dicitur: qꝛ de miraculoꝝ eius insidijs ad momentum caliginosa dubietas etiā in electoꝝ corde generat. De leuiathan naribus fum? exit: qꝛ ex eius pdigijs mendacibus etiā bonarū mentiū oculos trepidationis caligo cōfundit. Tūc nāq; in electoꝝ cordibus ꝓspectis terribilib? signis obscura cogitatio conglobat. Unde hoc qđ iam supra ꝓtulimus: veritatis oꝛe ꝑ euangelium dicit. Surgēt pseudoꝛpi ꝛ pseudo ꝓphete ꝛ dabūt signa magna ꝛ prodigia: ita vt in erroꝛem inducant /si fieri potest etiā electi. Qua in re valde querendus est: qūo aut bi qui electi sunt induci in erroꝛē possunt: aut cur si fieri pōt quasi ex dubietate subdit: cuius quid fiendum sit dominus omnia presciens prestolatur. Sed qꝛ electoꝝ coꝝ ꝛ trepida cogitatione concutitur: ꝛ tñ eoꝝ cōstantia nō moueturꝫ vna hac sna dñs vtrumq; complexus est dicēs: ita vt in erroꝛem inducantur si fieri pōt etiam electi. Quasi enim iaꝫ errare est in cogitatione titubare: sed ꝓtinus si fieri potest subiungitur: qꝛ penē dubio fieri non potest vt in erroꝛe plene electi capiant. Bene aūt in hac fumi caligine/ipse etiā animorum feruoꝛe exprimit/cum protinus subinfert. ¶ Sicut olle succense atq; feruentes. Uelut ea olla ferueus est vnaquęq; tunc alia cogitationum suaꝝ impet? ās spumas ardentiū vndaꝝ sustinēs: ās ꝛ ignī celi commouet: ꝛ ipsa talis oppressio more olle succense intrinsec? clausas tenet. Uū ęz Joānes cum huius bestie signa narrasset adiunxit. Ita vt ignē faciat de celo descendere. Ignē quippe de celo descendere est: de celestibus electoꝝ animis sancti zeli flāmas emanare. ¶ Capitulum.xxxviij.

Uia vero leuiathan iste alꝫ nō solum serpēs sed etiā regulus dicit: ꝑ eo ꝙ īmundis spiritibus/vel reprobis hoībus primcipatur: sicut Esaias ait. De radice colubri egrediet regulus. Inspicit dū nobis summope est qualiter regulus perimat: vt ex opatiōe regulī huius nobis malitia aptius innoteſcat. Regulus nāq; nō morsu perimit/sed flatu cōsumit. Sepe ęz aerē flatu afficit: ꝛ quicquid vel positū lōge ꝓtigerit/sola narīū inspiratione tabefacit. Hinc ergo pē sare cōpellimur/ꝑ hoc qđ de naribus ei? fum? ꝓcedere dr: etiā prius q̄ aperti? appareat/ q̄d q̄tidie in bīanis cordib? fumo pestifere exhalationis operet. Qꝛ esti sicut ꝛ superi? diximꝰ: fumo oculoꝝ acies infirmat: nō immerito de ei? naribus fum? ꝓcedere asserit/ cui? norīs inspirationib? prava in humanis cordib? cogitatio nascit: per quaz acies mentis obtūdit/ne lux interna videat. Quasi esti flatu narium caligine emittit: qꝛ in reprobozuꝫ cordib? insidiaꝝ suaꝝ aspirationibus ex amoꝛe vite tēporalis estum cōgerit multiplicitē cogitationū: ꝛ velut fumi globos multiplicat: qꝛ inanissima ꝓsentis vite curas in terrenoꝝ hoīm mente coacerꝫuat. Iste fumus ex eius naribus ꝓdiens/aliq̄n ad tempus etiam electoꝝ oculos tāgit. Hinc nāq; intrisecus fumū patiebat ꝓpheta cum dixit. Turbat? est ꝓ ira oculꝰ me?. Huius inundatiōe premebat oīa cēs. Loꝛ meū cōturbatū est in me: ꝛ lumen oculoꝝ meoꝝ nō est mecū Fumus q̄ppe iste obtundit aciem cordis: qꝛ caliginis sue nubilo serenitatem intime turbat ꝺeris. Loꝛgnoſci vero nisi trāquillo corde nō pōt deus. Uū per eundē ꝓpheram rursus dr. Uacate ꝛ videte qm̄ ego sum de?. Uacare autem mens nō potest: q̄ hui? fumi inundationib? premit: qꝛ in ea terrenaꝝ cogitatio nū volumina ex ꝓsentis vite amoꝛe glomerant. Lumen ergo ꝺeris eterne hoc fumo amittitur: qꝛ cuiusdā ꝓuigine cordis oculus dum ꝓfundit/tenebrat: sed fumus aliter iste electoꝝ aīos turbat: aliter reprobozuꝫ oculos excecat. Ā bonoruꝫ quippe oculis spiritaliū desideriorū flatu respergit: ne prevalere misera cogitatione denſerur. In prauoꝝ vero mentib? quo se licenti? per terrenas cogitatiōes colligit: eo ab eis funditus veritatis lumē tollit. Fumus iste reprobozuꝫ cordibus quot illicita desideria ingerit/ quasi per tot ante illos globos intumescit. ¶ Capitulum.xxxix.

Et certe fumi globos nouimus: qꝛ cū illi superi? manescūt: alij inferi? surgūt: sicut ꝛ in cogitatiōe carnali ꝛ sinalia prauitatis desideria transeūt/alia succedūt. Sepe aūt mēs misera qđ iā transierit videt: sed vbi adhuc retineat nō videt: gaudet de ꝙdā vitijs ꝙ eis subtecta iā nō sit: ꝛ ꝺeuere ac gemere negligit: qꝛ eoꝝ vice successerūt alia/ ꝙbus fortasse neqꝰ succumbit: sicꝫ fit vt dū alia vitia transeūt/ꝛ semper alia succedunt ab hoc serpente coꝛ reprobozuꝫ sine intermissione teneat. Uū bene per Jobel ꝓphetam dr. Residuum eruce comedit locusta: ꝛ residuuꝫ locuste comedit bruchus: ꝛ residuuꝫ bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrij ꝛ flete. Quid ei ꝑ eruca

: f Examinatio numismatis.

Moraliter.

Sic examinanda opa miraculosa.

Marth. 24. d.

Regulꝰ cuius facies basiliscus.

Esa. 14 c.

b.

Jobel. 1. a.

Eruca

camis:que toto corpore in terra repit/nisi luxuria designatur: q̄ corq̄ tenet ita polluit/vt in superioris mūditie.surgere amorē nō possit.Quid per locustam que saltib⁹ euolat:nisi inanis gloria exprimitur:que se vanis presumptionib⁹ exaltat:Quid per bzuchum cuius pene totum corpus in ventrē colligitur:nisi edendi ingluuies figuratur:Quid per rubiginē que duz tangitur incēdit/ nisi ira innuit:Residuuz ergo eruce locusta comedit:quia sepe cum luxurie vitium a mēte recesserit/inanis gloria succedit.Nam q̄ iam per amorē carnis non sternuntur: quasi sancti se ex castitate gloriatur.Et residuum locuste bzuchus comedit:q̄ sepe cum inani glorie que quasi ex sanctitate veniebat resistitur:z ventri vel quibuslibet ambitiosis desideriis immoderati⁹ indulget. Hīc ēs enim dei nescia tanto atrocius ad quemlibet ambitū ducitur:quanto nullo vel humane laudis amore refrenatur.Residuuz bzuchi rubigo consumit:quia sepe dum vēteris ingluuies peri abstinētiam restringitur/ire impatientia acrius dominatur:que more rubiginis ꝺ si exurendo messem comedit:qvirtutum.fructus impatientie flamma tabefacit.Cum ergo vitia vitijs succedunt:agrum mentis alia pestis deuorat/dum alia relinquit Bene autem illic subditur,

¶Capitulum.xl.

Jobel. 3.a. D

Expergiscimini ebrij z flete. Ebrij quippe vocati sunt:qui mūdi huius amore confossi/mala nō sentiūt que patiuntur.Quid est ergo dicere: expgiscimini ebrij z flete/nisi somnum vestre insensibilitatis excutite:z in denuatiōe cordis tot fibi succedentibus vitiorum pestibus vigilantib⁹ lamētis obuiate?Per tot igitur globos de leuiathan narib⁹ fumus surgit: p quot nimirum pestes frugem cordis reprobi occulta aspiratione cō sumit.Cuius adhuc fumi vim solicite dominus opprimit/ cum illico subiungit.¶Sicut olle succēse atq; feruentes.Olla ēm succesa dicitur:cum mens humana ma ligni hostis suasiōibus instigatur. Olla autem feruet/cum iam etiaz per cōsensum in desideriis prauis pluasionis accenditur:z tot vndas quasi feruendo proficit/ per quot se nequitias vsq; ad exteriora opera extendit. Hinc namq; carnalis conscientie:id est olle feruoz es/ leuiathan fumo feruentem ppbeta prospexerat cum dicebat.Olla succensam ego video: z faciem eius a facie aquilonis.Ab aquilonis nāq; facie humani cordis olla succenditur:duz instigatione aduersarij spūs illicitis desideriis inflāmat. Ille nāq; qui ait.Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis:mentez quā semel ceperit malignis pluasionis sue flatib⁹/quasi suppositis ignib⁹ accendit: quatenus non cōtenta presentibus indesinēter p desideria estuet: vt alia cōtenenda apperat/alia adepta cōtemnat:vt modo suis cōpēdijs inbiet: modo alienis cōmodis etiā cū proprio detrimēto contradicat:modo carnis illecebris satisfaciat:modo ꝺ si in quodā culmine p cogitationis supbiam rapta/ carnali cura postposita tota se in typo ciationis attollat.Q̄ ergo tot p varia desideria ducit/quot instigatiōib⁹ leuiathan istius inflāmat:recte fumus eius succense z feruenti olle silis esse phibet:q̄ p tot se feruores aflata:ei⁹ tēptationib⁹ pscientia erigit/p quot intra se cogitationibus intumescit.Q̄ verbis aliis adhuc ꝺ ritas apertius exequitur dū subiungit.¶Malitus eius prunas ardere facit.Quid ēm prunas nisi succēsas in terrenis concupiscētijs reproborum hominum mētes appellat:Ardent ēm cū quodlibet tale appetunt: q̄ nimirū vrunt desideria/q̄ quietum ac integrum esse alīm nō pmittunt.Totiēs igit leuiathā halitus prunas accēdit/ quotiēs ei⁹ occulta suggestio hūanas mētes ad delectationes illicitas ptrahit.Alias nāq; fugbie:alias inuidie:alias luxurie:alias auaritie facib⁹ inflammat. Fugbie q̄pe faciem mēri eue suppositi:cum bāc ad ptemnēda ꝺba dīce instigauit.Inuidie ꝺs flamma Cain alm succēdit:cuz de accepto fratris sacrificio doluit : z per boc vsq; ad fratricidiū facin⁹ puenit. Luxurie facibus cor Salomonis exussit:quem tā to mulierib⁹ amore subdidit:vtvsq; ad idolor⁹ vene rationē deduct⁹:dū carnis delectationē sequeret/ꝑditoris reuerētie obliuiscereter. Auaritie q̄q; igne Achab animū ꝑcremauit:cū eum ad appetēdā alien3 vineā ipatientibus desideriis ipulit:z p boc vsq; ad reatū homicidij ptrahit. Ita to igitur leuiathā iste balitu i prunas flat:quāto annisu suggestiōis occulte humanas mētes ad illicita inflāmat.Ūñ z bñ mor subdit.

¶Capitulum.xli.

Flāma de ore ei⁹ egreditur. Flamma q̄ppe oris ei⁹ est ipsa instigatio occulte locutionis. Plane enim suasiōis verba advnīu sciuisq; animū facit:sed flāma ē que de eius ore egredit: q̄ ardet i desideriis anim⁹/cū ei⁹ suggestionibus instigat. Hec q̄tidie suggerit:hec vsq; ad presentis vite terminū suggerere nō desistit: sed tūc se nequius dilatat:cuz per illum dānatum hominem veniens/in huius mūdi se gloria apertius ostendit. Tūc ab eius narib⁹ vastior fumus ꝓcedit:q̄ hūana corda signosum eius admirationibus territa amplior instigatio ꝑcutit. Tūc ei⁹ halitus vehemētius prunas ardere facit:q̄ reproboz mētes quas ꝺ si iam calētes amore glorie tempore talis inuenerit: suggestionis sue flatibus vsq; ad nequitiā exercēde crudelitatis incendit.Tūc de ore eius flāma egredit:q̄ q̄cq̄d per se/ quecq̄d per ꝓdicatores eius loquitur:ignis est/ quo infructuosa ligna cōcremant.Igne aūt terrene concupiscētie coz mēs tangit:qui nequaq̄ fieri ꝺciosa metalla cōcupiscunt. Qui ergo oris eius nōuit flāma affici:iurta doctoris veri sententiam:nō lignū/fenū/stipulā:ꝺ aurum argentum z preciosus lapis curet inuenire:q̄ tanto ignis suasionis illius amplius incēdit/ q̄to se ei ad ꝺsentiendū molliorem quisq̄ prebuerit.Sed q̄ nulla ratione conceditur: vt mens in hac corruptibili carne posita nequaq̄ suasionis illius ardore tangat : restat vt malignis flatibus adusta: ad orationis opem se ūne cessatione conuertat:flammā quippe suggestionū illius extinguit citius vnda lachrymarum.

¶Finit liber tricesimusterti⁹ moralium sancti Gregorij.

¶Liber Moralium partialis Tricesimusquartus sancti doctoris ecclie Gregorij pape super Job. Capitulum primum.

Via er

doc mūdo corp⁹ gerimus: vnuer stratis terminus er ea qua nos sumus parte pense mus. Citi⁹ quippe ꝺtis sit mūdi finis agnoscim⁹?si sollicite aspicimus hoc q̄ de mūdo gestamus. Eras etenim nostra per iuueniles annos robustior vger:in senili aūt tempore crebrescentibus morbis ecrocquit;z dum diuti⁹ distendit vt subsistat morie di vice quotidie deficit p mōta

viuendi. Ita etiam mundi tēpus dum veneritib⁹ annis augef/crebrescētib⁹ malis afficit: z vñ augmentū etatis pcipit/ inde salutis dispendiuz sentit. Tribulationes nāq; illi cū temporib⁹ crescūt: eo detrimenta vite debiliꝰ tolerat/ quo quasi ad vitam pfectioꝰ durat Totis em̄ ptra illū bestis antiq⁹ virtib⁹ soluitur: qui q̄uis tam nūc interijt/pro eo q̄ fugne conditiōis beatitudine amisit: tunc tamē plenius extinguitur/ quando z a tentandi licentia abstractus eternis incendijs relegatur. Unde z extrema mundi atrocius tēptaturus aggreditur: qz tāto fit feruentioꝰ ad seuiciam/quanto se vicinioꝛes sentit ad penā. Considerat quippe q̄ iurta sit vt licentiam nequissime libertatis amittat: z quantū breuitate tēporis angustatur/ tātū multiplicitate crudelitatis expandit: Apoc. 12.c ficut de illo voce angelica ad Joannem dr. Ue terre z mari qz descendit diabolus ad vos habēs ira magnam: sciēs q̄ modicū tempus habz. Tunc ergo in magne ire feruorem sedilatat: ne qui in beatitudine stare non potuit/ in damnatiōis sue foueaz cum paucis ruat. Tunc q̄cquid nequiter valuerit/callidius exquirit: tūc ceruicē supbie altius erigit: z p dānatū illū quem gestat bosez/omne qđ tēporaliter pulset nequiter oſtēdit. Uñ z diuina voce recte nūc dr. q̄ In collo eius morabitur fortitudo. Quid em̄ collo leuiathan istius/nisi elatiōis ostensio designat: qua cōtra deum se erigens cum simulatione sanctitatis etiaz tumore ptātis extollit? Quia em̄ p collum superbia exprimitur: Esa.3.c Esaias ppheta testat: qui hierusalem filias redarguit dicēs. Ambulauerunt extento collo. In collo ergo leuiathan istius fortitudo demorari dicitur: qz elationi illi⁹ etiā subiuncta potentia suffragat. Naz quicquid tunc superbe extollitur: quicquid callide machinat/etiam cum virtute potētie secularis exequitur. Qđ Daniel ppheta intuēs ait. Dolus in manu eius dirigēt. Dan. 8.g Dolus quippe in manu est/ fraus in virtute: qz omne qđ nequiter volet/hoc ad tempus exequi etiā fortiter pōt. Dolus vero eius dirigitur: qz fraudis eius malicia nulla difficultate prepeditur. Hoc em̄ leuiathā iste vel vasa eius habere crebro ppriū solēt: q̄ ad iniquitatē sue cumulū ea q̄ nequiter appetūt eripere nequius possunt. Uñ cum fortasse infirmanē electi: atq; desideriis illicitis ruunt: in hoc pleriq; q̄ diuini muneris manu retinentur: qđ voluntatis misere nullos effectus inueniunt: cūq; eoruz vocis valida contrarietas nascit/ plerunq; ex ipsa impossibilitate coniunguntur: z miro interne dispositionis ordine per conuersionem mutatio male volūtatis sequitur/ dū per infirmitatem pfectio denegat. Hinc est em̄ q̄ sub specie vnius cuiusq; anime de infirmante iudeat: atq; in prauis itineribus gradiēte per ppbetam dñs dicit. Ecce ego sepiam viā tuam spinis: z sepiam eam maceria: z semitas suas non inueniet: z sequet̄ amatores suos z non apprehendet eos: z q̄ret eos z non inueniens dicet. Uadam et reuertar ad virū meū priorē: qz mihi dū erat tūc magis q̄ nūc. Spinis em̄ electoꝝ vie sepiūtur: dum dolorem punctionis inueniunt in hoc qđ tēporaliter concupiscunt. Quasi interposita maceria vīs eoꝝ obuiat: quoꝝ nimiꝝ desideria pfectiōis difficultas ipugnat. Horū pfecto aie amatores suos q̄rūt z nō inuenīt: dum sequēdo malignos spūs/nequaq̄ eas quas appetunt hui⁹ seculi voluptates appre hendūt. Bene añ subditur: q̄ et ipsa difficultate mor dicat. Uadaz z reuertar ad virū meū priorē: qz meli⁹ mihi erat tunc magis q̄ nūc. Prior quippe vir dñs est: qui castā sibi alam sancti spūs interposito amore cōiūxit. Qđ tūc mens vniuscuiusq; desiderat: cū multiplices

amaritudines velut quasdam spinas inuenit in his delectationib⁹ quas tēporaliter cōcupiscit. Nā dū aduersitatibus mundi quē diligit sia mozderi cepersit: tunc plenius intelligit/q̄to illi cū priozeviro melius fuit. Eos ergo quos voluntas prava puertit: pleriq; aduersitas corrigit. Unde z nimis timendum est: ne sequantur ppera cū desiderant iniusta: qz difficilius malū corrigit qđ pfectionis etiā ppositū tare fulcit. Leuiathan itaq; iste q̄ cū membris suis eternis est cruciatibus deputatus: z dolus in manu eius dirigit: z in collo eius fortitudo demorat: qz boc est qđ tempora liter contra bonos puersa voluntate desiderat/vt puersiore facultate cōsumat: vt tanto ei de aduersitate in psenti nil obstet/q̄to ei in posterum de psperitate nihil remaneat. Et quia omnis qui peruersis moribus amicitijs eius immoretur: prius veras mentis diuitias amittapte subiungitur.

Capitulum. ij.

Facies eius precedit egestas. Per faciez quippe solet noticia designari. Unde scriptū ē. Et facies mea preder te. i. notitia ducatū prebebit. Sciendū est vero q̄ egestas in sacro eloquio aliter electoꝝ ponit/atq; aliter reprobozum. Egestas nāq; electoꝝ est: cū vere diuitie celestis patrie ad coz animum redeūt: z in boc erumnoso presentis vite exilio positi pauperes se esse meminerunt. Illas q̄ppe diuitias sine cessatione suspirant: de quib⁹ Paulus dicit. Ut sciatis q̄ sit spes vocationis eius: z que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis. Et qz adhuc eas nequaq̄ cōspiciunt: studiose interim in erumna istius paupertatis gemunt. Hanc profecto paupertatē Hieremias inspexerat/cum diceb̄at. Ego vir videns paupertatem meam/in virga indignationis eius. Utrga enim indignationis dei est pcussio districtionis. Quam indignationē tunc homo ꝓtulit: cum ex paradiso pulsus veras interni gaudij diuitias amisit. Ex qz electi quiq; incessanter conspiciunt/q̄ in presentis vite penuriam ab illa potestatis ingenite facultate ceciderunt: bene dicitur. Ego vir videns paupertatem meam. Quisquis enim adhuc visibilia appetit: peregrinationis sue malū non intelligit: z bocipm quod patitur videre nescit. Hanc adhuc paupertatez Dauid ppheta intuēs ait. Infirmata est i paupertate vis tus mea. In paupertate etenim virtus infirmari dicitur: qz lapsus in hac peregrinatione animus/ z corruptionis sue molestijs reuerberatus: boc quod perdidit contemplari prepeditur. Sed hanc paupertatem reprobi considerare nesciunt: quia dum sequuntur ea que cōspiciunt / cogitare inutilissima negligunt que pōderent. Unde z egestas eorum proprie dicitur: qz dum replentur vitijs/ virtutuz diuitijs vacuātur. Quibus sepe euenit/ vt per elationis dementiam subtilem diuitem nequaq̄ ruine sue damna consideranti/esse se etiam a bonis actibus inopes non cognoscant. Unde voce angelica ꝓdicitor Apoc. 3.c dicit dr. Dicis q̄ dines sum z locupletatus/z nulli⁹ egeo: z nescis qz tu es miser miserabilis z pauper/ z cecus z nudus. Quasi z diuitē se asserit: qui per arrogantiaz sanctitatis extollitur/ cz pauper cecusq; z nudus arguitur. Pauper vero/qz virtutū diuitias nō habet: cecus/ quia nec paupertatem quam patitur videt: nudus/quia primaz stolam perdidit: sed penis / quia nec se perdidisse cognoscit. Quia ergo vt diximus egestas reproborum est gās defraudatio meritorum: recte de leuiathan dicitur. Facies eius precedit egestas. Nemo quippe cognitionī eius iungitur/ nisi prius virtutum diuitijs denudetur. Prius

Quos voluntas prava per uertit: pleriq; aduersitas corrigit.

Dolus manu fraus ꝓtegit. Ꝓbus ipsi⁹ viatoꝝ

Timis timendū ne sequāt̄ ppera q̄ desiderāt̄ iniusta.

Effectele ctoꝝ cōtrarie tas nō sequit̄: pleriq; q̄ ipsa impossibilitate coniunguntur.

Facies notitiam designat.

Egestas electoꝝ.

Egestas reproboꝝ.

Amatores q̄runt z nō inueniūt.

Ephe. 1.b

Prior vir.

Trepi. 20

Egestas facie leniathā precedit.

enim bonas agnitiões subtrahit: z tunc eius apertiorem notitiā fue iniquitatis infundit. Egestas ergo faciem illius precedere dicitur: qz prius facultas virtū pdit/vt ꝺ̄ñ p familiaritatē postmodū eius notitia cognoscat. Vel certe qz nulli sta fraudulenter surrepit: vt ab eis deprehendi nequaq̄ possit: z sicvir tutes eoz euacuat: quatenus astutie sue malitiā nō ostendat/faciez eius egestas prefre phibet: ac si aperte diceret: qz eū ifidijs tēctat/prius ꝺ̄ videak expoliat. Hinc est ergo p ephraim p propbetam dicit. Comederūt alieni robur eius / z ipse ignorauit. Alieni quippe intelligi apostate angeli solent: qui robur comedūt/cum virtutē mentis peruertendo consumūt. Qō ephraim ptulit z nescivit: qz in tentatione malignoz spirituū: z robur sue perdidit: z bocꝺ̄m qz perdiderit nō intellexit. Leniathā ergo faciem egestas antecedit: qz negligentiū mētes añ tentādo expoliat/ꝺ̄ eius infidias ipq̄ tēctat agnoscat. Per boc ergo qō dictū est: in collo eius morabitur fortitudo/virtus violētie ostenditur. Per bocꝺ̄o qō subdit. Et facie eius precedet egestas: fraudis subtilitas designat. Quānis de eo p ei⁹ faciē egestatē dire cognoscim⁹ suppetit aliud qō tñ triste⁹ exponamus. Terribili ꝺ̄ppe ordine dispositionis occulte: prius ꝺ̄ leniathan iste i illo dānato hoste quē assumit apparet: a sctā ecclīa virtutum signa subtrahunt: nā ꝓphetia abscondit/curationū gratia auferetur/plitiosis abstinentie virt⁹ imminuitur/doctrine verba coticescunt/miracula ꝓdigia tollunt. Que quidem nequaq̄ superna dispensatio fundit⁹ subtrahit: sz nō hec sicut priozibus temporibus aperte ac multipliciter ostendit. Quod tñ mira dispensatiõe agitur: vt vna ex re diuina simul pietas z iustitia complicatur. Dum enim subtractis signoꝝ virtutibus sancta ecclesia velut abiectior apparet/ z bono rum premium crescit: qui illam ꝓ spe celestium/non propter ꝑsentia signa venerantur: z malorum mēs contra illam citius ostēditur: qui sequi que promittit inuisibilia negligunt/dum signis visibilibus cōtinentur. Dum igitur humilitas fidelium omnium multitudine z manifestatione signoꝝ quasi destituitur: terribilis occulte dispositionis examine inde bonis misericordia largitur/vnde malis iusta ira cumulatur. Quia ergo leniathan iste priusq̄ manifestus conspicuꝰ veniat: ex magna parte in sancta ecclesia signa virtutum cessant: recte nunc dicitur. Faciem eius precedit egestas. Ante enim a fidelibꝰ miraculorum diuitie subtrahunt: z tunc contra eos antiquus ille hostis per aperta prodigia ostenditur vt quo ipse per signa extollitur/eo a fidelibus sine signis robustiꝰ laudabiliusq̄ vincatur: ꝺ̄ñis etiā fidelibus in certamine signa non deerunt: sed tanta erunt illiꝰ vt nostroꝝ aut pauca aut nulla videant. Quoꝝ nimirum virtus omnibus signis fit potior: cum offe qō ab illo terribiliter fieri conspicit/ per interne constantie calcem ꝑmit. Sed malignꝰ hostis tanto cōtra eos acriori immanitate se erbibet/ ꝺ̄to se despici etiam⁹ clarescentibus miraculis dolet. Totuꝫ ergo se in eoz interitum colligit: cunctosq̄ reprobos in necem fidelium vnanimi crudelitate cōiungit: vt sevitiam suam tanto robustius exerceat/ ꝺ̄to z in eis que peruerse agere appetit: nulla sibi sui corporis membra discordant. Vnde z recte dicitur. Membra carnium eius coherentia sibi. Carnes vero leniathan istius sunt omnes reprobi: qui ad intellectuꝫ spiritualis patrie per desiderium nes non assurgūt. Membra vero sunt carnium: di ;qui eisdem peruerse thanagentibus z sese ad iniquitatem precedentibus iunguntur: sicut r cōtra per Paulum dominico corpori dicitur: Vos estis corpus ꝓ̄ri: z membra de membro. Aliud ꝺ̄ppe est membrum corporis: aliud membrum membri. Membrū ꝺ̄ppe corporis pars ad totum: membrum vero membri est particula ad partem. Membrum nāmq̄ mēbri est digitus ad manum/ manus ad brachium: membrum vero corporis totum hoc simul ad corpus vniuersum. Sicut ergo in spiritali dominico corpore mēbra de mēbro dicimus eos qui in eius ecclesia ab alijs regunturꝫ rita in illa leniathan isti⁹ reproba congregatio ne membra sunt carnium qui iniquo opere quibusdam se nequioribus iungunturꝫ. Sed quia hostis malignus sibi in peruerso opere a primis vsq̄ ad extrema concordat diuinus sermo in eo membia carnium sibimet cōherentia memorat. Sic namq̄ peruersa vnanimiter sentiunt: vt nulla contra se vicissim disputatione diuidantur: nulla eos diuersitatis altercatio tunc scindit: z idcirco contra bonos vehementer prevalent: quia in malo se concorditer tenent.

Circa aduentū anti xpi virtutū signa auferent

Unitas hostis.

Unitas mali.

Rectus 33.b.

a

b

Lex spiritualis

Leuiathā

1. Cor. 12. b.

¶ Capitulum xlij.

Sicut enim iam superius diximus: vt pernitiosum est si vnitas desit bonis: ita pernitiosus est si non desit malis. Reprobozum quippe vnitas bonozum viaz tanto durius prepedit/ ꝺ̄to ei se per collectionem durior opponit. Hanc vnitatem reprobozum ꝓnitiosam sibi Paulus cōsperxerat: cum in medio saduceoꝝ phariseozumq̄ deprehensus dicebat. De spe z resurrectione mortuozum ego iudicor. Qua nimirum voce percussa/ ꝓtinus contra se vicissim audientium turba dissilit. Cūq̄ in duas partes tumultuantiū multitudo diuiditur: paulo via ereptionis aperit: quia quē turba persequentiū vnita cōstrinxerat/diuisa laxabat. Eripitur ergo iusti dum diuidunt iustiz electoꝝ vota ad pfectū veniūt: dū reproboꝝ agmina per discordiā cōfundunt. Qō bene etiā maris rubri scissiõe signatur. Dū enī duas partes vnda diuiditur: ab electo populo ad terram repromissionis iter ostendit: qz dum malozvnitas scindit/done mētes ad boc qō appetunt pducunt. Si malozvnitas noria non fuisset: nequaq̄ diuina puidentia supbientiū linguas intāta diuersitate dissipasset. Si malozum vnitas noria nō fuisset: sancte ecclesie hostibus propheta non diceret. Precipita dñe: diuide linguas eoz. Qz ergo leniathā iste tunc cōtra electos dei in suis viribus effrenak/cū ad augmentū sue malitie vnitatem in reprobis habere pmittit: vt tanto ꝑtra nos robusti⁹ vires suas exerat/ꝺ̄to non solū nos ictu fortitudinis/sed etiā mole adunationis impugnat. Sz quis cōtra ista sufficiat: q̄ e mens ad tāte elatiõis z cōpagis ponderā: nō ab ipsa cogitationū radice cōtremiscat? Ūñ qz trepidare nos p infirmitatez cōspicit: ꝓtinꝰ diuina clemētia quid p semetipsam faciat adiungit. Stam sequit. ¶ Dicit contra eū fulmina: z ad locum alium non ferentur. Quid appellatione fulminū/ nisi tremēde ille extremi iudicij sentētie dessignantur? Que idcirco fulmina vocantur: qz nimirum eos quos ferunt/in perpetuū incendunt. Fulmina nāmq̄ super eum Paulus venire cōsperxerat cum dicebat. Quē dñs ihesus interficiet spiritu oris sui: z destruet illustratiõe aduentꝰ sui. Hec autem que in eum mittūtur fulmina/ad locum alium non ferunt: qz iustis gaudentibꝰ solos tunc reprobos ferunt. Ūñ post triturā vite ꝑsentis in qua nūc tritici sub palcis gemit: ita illo extremo iudicij ventilabro inter triticū palcasq̄ discernit: vt nec in tritici horreū palee transeant/nec in paleaꝝ ignem horrei grana dilabātur. Illa ergo fulmina locū alium

B Fulmina.

nequaq̃ tangũ: qz vez igne suo nõ grano sed paleas in cẽdit. Sed qz leuiathã istũ pena nõ corrigit: innuat dñs subiũgit. ¶Cor ejus indurabitur quasi lapis. Cor enim antiqui hostis vt lapis indurabit: qz nulla vnq̃ conuersionis penitẽtia mollitet. Qui qz solis ictib⁹ eterne vltionis aptabit: recte protin⁹ subinferet. ¶Et stringitur quasi malleatoris incus. Incudẽ q̃q̃ malleator solis aptam pcussionib⁹ figit. Ad docergo incus statuit/vt crebris ictib⁹ feriat. Leuiathã vero vt malleatoris incus stringitur qz inferni vinculis coartabit/vt eterni supplicij cõtinua pcussione tũdat. Qui modo q̃z pcutitur/duz iusti q̃q̃ illo in insidijs vigilãte/sz doloribus rabescẽte saluant. In ẽcude aũt alia vasa formant: ipsa vero tot pcussioni b⁹ in vas aliud nõ transferũt. Recte ergo leuiathã iste incudi cõparat⁹ est: qz nos illo pcequente componimur: ipse aũt z semp percutit/z in vas vtile nunq̃ formab. Eterne illũ percussioni relinquim⁹: z nos supni artificis manu in eius tentatione percussi p illũ quasi vascula formata transimus. In ipso em̃ tũdimur: vt ad vsum dom⁹ superne veniam⁹. Ipse vero q̃si incus stringit: qz etiã nũc tentãdo mũdũ circuit: in inferno tñ posit⁹/tã sub ictu sentẽtie nõua gatur. Sequit. ¶Cũ sublat⁹ fuerit: timebunt angeli: z perterriti purgabũtur. Scriptura sacra ita nõnunq̃ tps preteritũ futurũ q̃ permiscet: vt aliq̃s futuro p preterito: aliq̃s vo vtaf preterito p futuro: Futuro nãq̃ p preterito vtit: cũ Joãni mulier parturiẽs masculũ: q̃ regat gẽtes in virga ferrea demõstratur. Qõ qz incarnato domino veniente ẽ factũ fuerat/res gesta nunciabaf. Rursum preterito vtitur pro futuro: sicut per psalmistã dominus loquitur dicens. Fodeꝝ. 21.d. runt manus meas z pedes meos: dinumeraverunt omnia ossa mea Quibus vez verbis species dñice passionis quasi iam transacta describitur: sed tamen adhuc longe post futura nunciatur. Hoc ergo loco quo dicitur. ¶Cũ sublatus fuerit timebunt angeli: nil obstat intelligi: qz sub futuri temporis modo preterita describunt. Hec recte intelligentie sensum relinquim⁹: si credamus leuiathan isto ab arce beatitudinis cadente: in ruinam eius etiã electos angelos erpauit se: vt cum istum ex illoꝝ numero superbie lapsus ejiceret/illos ad robustiꝝ standum timoꝝ ipse solidaret. Unde z subditur. ¶Cap. xliij.

Angeli electi erpaue runt.

Et territi purgabuntur. Purgati vero sunt quia nimirũ isto cũ reprobis legionib⁹ ereti te: soli in celestibus sedib⁹ qui beate ineternum vinerent remanserunt. Buiꝰ itaq̃ lapsus eos territ purgauit Territi ne conditorez suum supbe despicerent/ purgati vero: qz ereuntib⁹ reprobis/actũ est vt electi soli remanerent. Et qz cunctoꝝ opifex de⁹ scit ad bonoꝝ custodiaꝝ etiã bene vti actione reprobozꝝ/ipsum cadentiũ vertit in profectũ manentiuꝝ: z vnde punita est culpa superbientiũ/inde humilibus angelis z inuenta z solidata sunt augmẽta meritoꝝ. Illis namq̃ cadentibus: illis in munere datũ est vt cadere eiꝰ non possent. Sancti vero angeli dum in istis natus re sue dãna conspiciunt: in seipsis iam cautius robustiusq̃ consistũt. Unde fit auctore omnium rerum dño cuncta mirabiliter ordinante vt illi electorum spirituum patrie celestis etiam ruine sue dampna proficiant: dum inde firmius constructa sit/vnde fuerat aperte destructa. Sed quia sepe scriptura sacra pdicatores ecclesie pro eo q̃ gloriã patrie celestis annunciant angelorum solet nomine designare: possumus hoc loco angelos sanctos pdicatores accipere. Hinc est enim q̃ Joannes in apocalypsi septem

Predicatores angeli sunt. E

ecclesijs scribẽs/angelis ecclesiarũ loquit: id est pdicatoribus ppositis. Hinc pphet⁹ ait. Et angeli pacis amare flebunt. Hinc rursum Malachias ait. Labia sacerdotis custodiunt scientiã: z legẽ inquirunt ex ore eius: qz angelus dñi exercituũ est. Hinc Paulus ait. Magnus est pietatis sacramentũ: qđ manifestatũ est in carne/ iustificatũ in spũ/ apparuit angelis/ pdicatũ est gentibus/ creditũ est mũdo/ assumptũ est in gloria. Qui igitur dispensationis mysteriũ: positq̃ apparuisse angelis dixit: predicatũ gẽtib⁹ sub didit: profecto angeloꝝ noie predicatores sanctoꝝ: id est veritatis nũcios designauit. Si ergo hoc quod dicitur. ¶Cũ sublatus fuerit timebunt angeli: z territi purgabunt: ad futurũ tempus refertur: adueniẽte districto iudice extrema die istiꝰ leuiathã dãnatio designatur: qz de hoc mũdo per irã iudicij tollitur/qui nunc mira mansuetudinis longanimitate tolerat. Tanto aũt hinc põdere terroris excutit: vt sanctoꝝ etiã pdicatoꝝ fortitudo turbet. ¶Cũ em̃ sublat⁹ fuerit timebunt angeli: qz cum iudicij turbine rapitur/ di qui in corporibus reperiri potuerint: immẽso terrore concussi/ etiã supne patrie nuncij contremiscũt. Quãuis em̃ iam fortes atq̃ perfecti: adhuc tñ quia in carne sunt positi/nõ possunt in tanti terroris turbine nulla formidine concuti. Sed cũ leuiathã iste rapit: cunq̃ omnia elementa in eiꝰ interitu quatiunt: pdicatores sanctos quos vt dixi adhuc in suis corporibus illico tps iudicij inuenerit spes de regni propinquitate letifi cat: z carnis infirmitas de ire ostẽsione pturbat. Erit ergo in eis ali quo modo tremoꝝ letus z timoꝝ securus: qz z celesti regno se remunerari certi sunt: z per tãti turbinis metũ pro carnis infirmitate contremiscunt. Consideremꝰ ergo quo modo tũc iniquoꝝ pscientia cõcutitur/quando etiam iustoꝝ vita

Esa. 33. d. Malachie. 2. b. Ephe. 3. c. 1. Thim. 3. c.

In sanctis pdicatoribus timere debet se etiã ecclesia ne forte se ipsa in aliquo culpabiliter extollat.

turbatur. Vi qui oderũt aduentũ iudicis: quid facient si terrorem tãti iudicij etiam qui diligunt expauescunt? Et qui in sanctis predicatoribus hoc pauore excquitur si qua eis ineſſe potuit leuium rubigo vitioꝝ postq̃ dirit. Cum subtus fuerit timebunt angeli: aptemor subditur. Et territi purgabũtur. Sed quia hec de leuiathan fine cognouim⁹/ interis primũ pereat quid agat audiam⁹. Sequit. ¶Cum apprehenderit eũ gladius: subsistere non poterit: neqz hasta neqz torax. In scriptura sacra aliquando per gladiũ sancta predicatio: aliquando eterna damnatio: aliquando tribulatio tẽporalis: aliquando antiqui hostis ira vel persuasio designatur. Gladius vero sancta predicatio ponit sicut Paulus ait. Et gladium spiritus quod est verbum dei. Gladij nomine eterna damnatio designatur: sicut de predicãte heretico scriptum est. Si multiplicati fuerint filij eius/in gladio erũt: qz quantslibet hic numerositate germinent eterna damnatione cõsumuntur. Gladius tribulatio temporalis accipitur: sicut Marie secuturis tribulationibus dr. Et tuam ipsius animam pertransibit gladi⁹. Rursum p gladiũ ira vel persuasio maligni hostis exprimitur: sicut psalmista ait. Qui liberasti Dauid seruum tuum de gladio maligno. Benignus quippe sancte predicationis est gladius quo percutimur: vt a culpa moriamur. Malignus vero est diabolice persuasionis gladi⁹: quo male quisq̃ percutitur/vt avita rectitudinis extinguatur. Anti q̃ ergo hostis est gladi⁹ ille tũc dãnatus homo: in vsuz ministerij ei⁹ assumptus. Ipsum quippe per malitiam fraudis exacuit: z infirmorum corda transfigit. Hunc ergo leuiathan gladius apprehendit/ cum eum suis damnatus homo susceperit. Si autem gladij nomine eius ira signatur: recte non ap-

gladi⁹ sctã pdicatio gladi⁹ eterna dãnatio. gladi⁹ spalis tribulatio. gladi⁹ antiq̃ hostis psuasio Ephe. 6. c. Declaratio primi Sctí Tertii. Luc. 1 Quarti. Psal. 143. b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

prehendere gladium/ sed a gladio apprehendi describit. In tantam quippe tūc insaniā vertitur: vt dominari oībus appetens nequaq̄ sue ire domīnek. Nos nāq̄ cuz irā in vsum iustitie assumimus / gladium tenemus: quia caz sub equitate iudicij possidēdo moderamur Ille autē qui per abrupta furoris rapik: non apprehendere gladium sed a gladio apprehēdi phibek. Nō enim iram possidens tenet: sed ab ira seruens tenetur.

Capitulum.v.

Di. Unctis aūt liquerq̄ hasta aduersariū pectus: thorace vero ab aduersario munimur. Per hastā vulnera inferim⁹: thorax tegimur ne vulneremur. Quid igitur per hastam nisi predicationis iaculum: quid per thoracē nisi fortitudo patientie designat? Leuiathan ergo iste quia per assumptuz reprobū dominē in ira omni mode crudelitatis effrenak/ apprehendi gladio dr. Nam p ostensionē immense tunc fortitudinis exhibet quicquid nequiter pōt: z neq̄ hasta/ neq̄ thorax subsistere potek: qz in antichristū veniēs tante virtutis gloria apparebit: vt si supernū adiutoriū desit: z predicātiū acumen obtundat: z longanimitatem patientium destruat. Nisi essi iustorum vitam superna gratia solidet: nō subsistit hasta/ qz predicatorū virt⁹ frangik: nō subsistit thorax/ qz cōstantium patientia diruta penetrak. Uā z subdik. Reputabit essi vt paleas ferrum: z quasi lignuz putridū eo. Dō lupius hastā dixit: hoc inferius ferri appellatione replicauit: z qō thoracem ptulit/ hoc rursuz eris cōmemoratione signauit. Ferrū nāq̄ acultur/ vt ad uersarius vulnerek. Es autē rubigine pene nulla cōsumitur. Ferro ergo predicationis iacula: ere autem longanimitatis constantia designak. Unde z sub assur specie de sancta ecclia per Moysen dicik Ferrū z es calciamentū eius. Calciamentū quippe in scriptura sacra munimen p̄dicatiōis accipit: sicut scriptū est. Calciati pedes in preparatiōe euangelij pacis. Quia ergo p ferrum virt⁹: per es aūt pseuerātia exprimik: ferrū z es calciamentū eius dr/ cū p̄dicatio ei⁹ acumine simul z ꝓstantia munik. Per ferruz ergo essi mala aduersantia penetrat: p es autem bona que posuit longanimiter seruat. Cui⁹ pfecto pseuerātiā illic aptius insinuat dicens. Sicut dies iuuenturis / ita erit z senectutis illius. Sed leuiathan iste quando illū gladiū quem sacra eloquia antichristū vocāt: in exercitationē sue iniq̄tatis assumperit: z ferrum velut paleas: z es velut lignū putridū reputabit: qz nisi diuīna gratia pregat: z predicantiū vires velut paleas nequitie sue igne cōsumet: z potentiū cōstātiā quasi lignū putridū in pulueré rediget. Et acumē igit ferri z eris fortitudo deficiet: dum p violentiā virtutis illius z predicationis sensus obtundik: z patientie longanimitas dissipatur. Nisi ergo electos suos opitulatio diuina roboret vbi tunc infirmi erunt / si fortes sicut palee reputanē? Quid nunc leuiathan iste de paleis faciet/ si ferrum quasi paleas estimabit? Quid de putridis lignis actur⁹ est: si quasi lignū putridū eris fortitudinē solui? Sed o ꝓ multi qui suis viribꝰ ferrū se vel es estimant: in illo tūc tribulatiōis igne se paleas esse deprehendūt: z ꝓ multi q̄ p infirmitatem ppriaz se esse paleas meruēt per diuinū adiutorium fulti in ferri atq̄ eris soliditate roborāē: vt cōtra aduersariuz suum tantomagis i deo fortes sint/ ꝓto de se amplius infirmos se esse cōsperserint. Sed ꝓto altius behemoth iste erga electos dei per miracula erigit: tanto contra eum sancti quiq̄ vehementius ad predicatiōis se verba constringunt. Qui tamen ita re

probozū mentes possidebit: vt eas nulla confossus veritatis iaculatione derelinquat. Unde z subditur. ¶Non fugabit eum vir sagittarius. Quid essi per sagittas/ nisi verba predicatorum accipimus? Que dum ex voce bene viuentiuz distinguuntur: audientium corda transfigūt. His sagittis sancta ecclesia pcussa fuerat que dicebat: Uulnerata charitate ego sum. De his sagittis psalmiste voce narratur. Sagitte paruulorū facte sunt plage eorum: qz scz verba humilū penetrauerunt animos superboz. De his sagittis venienti ppugnatori dr. Sagitte tue acute: populi sub te cadēt i corde. Uir itaq̄ est sagittarius: qui per sancte intentionis arcum audientiū corda sagittis verba recte exhortationis infigit. Quia ergo leuiathā istevera predicantium despicit: z cuz reprobozum mentes male suadendo momorderit / durus inter iacula omnimodo eas nō relinquit: recte dicitur. Non fugabit eum vir sagittarius. Acsi aperte diceret. A reprobozū cordibus cum sancti predicatoris sagitta non excutit: qz quisquis ab illo apprehenditur/ verba iam p̄dicantiū audire contemnit. Unde bene peccatis p̄cedētibus irascens/ de his quos in manu antiqui hostis deserit / dominus per psalmū dicit. Immittam vobis serpentes z regulos: quibus nō est incantatio. Acsi diceret. Justo iudicio talibꝰ vos immundis spiritibꝰ tradaz: q̄ a vobis excuti exhortatione predicantiū quasi incantantiū sermone non valeant. Quia ergo leuiathan iste a cordibus reprobozū sancte predicationis spiculis non mouetur: ipse etiam sanctorum virtutum contemptus adducitur/ cū illico subinfertur. ¶Capitu.vj.

Ad stipulā versi sunt ei lapides funde. Quid per fundam nisi sancta ecclesia figuratur? Funda namq̄ dū in gyrū mittik: sicut de illa lapides excūt quibus aduersariorū pectora feriank: ita sancta ecclesia dū volubilitate tempoz p tribulationum circumitū ducik: fortes et illa viri / pdeūt: quibus quasi lapideis ictibus iniquorum corda tundūtur. Unde z ad ppbetam de bonis doctoribus dr dicit. Deuorabunt z subjicient lapidibus funde. Ei. 9.d cti quippe doctores qui ad virtutē z alios instruunt: hostes deuorant/ dum eos intra corpus suum p viz conuersionis inmutant. Quos lapidibus funde subjciunt: qz dum fortes quosq̄ in sancta ecclesia viros instituunt/ per eos aduersariorum superbientium pectora dura confringūt. Unde z golias immanissimus saxo funde mozitur: quia singulari sancte ecclesie lapide dr bolica celsitudo superatur. Leuiathan itaq̄ iste qz damnato illo homine assumpto quoslibet fortes ecclesie velut infirmos despicit: eorū ꝙ vires temporaliter premit: recte nunc dr. In stipulā versi sunt ei lapides funde. Acsi aperte diceret. Sanctoz robur q̄si i stipule mollicie redigit: quoruz lingua/ prius pectus illius duriz ictibus tutudit. Omnem quippe tūc fortitudinē sue iniq̄tatis exercēs: ꝙto se ab eis vinci spiritalr dolet/ tāto atrocius ptra eos corpaliter pualet. Et quia nil se ptra eoz ipsīs prevalere cōsideret: in eoz carne crudelitatē sue dia argumenta consummat.

¶Capitulum.vij.

Sed quid mirū si buma nas vires despicit: qui ipsa etiā supni in se iudicij eterna tormēta cōtēnit. Unde z subdik. ¶Quasi stipulā estimabit malleū. Acsi diceret. Etiā pondus eius animaduersiōis despicit: qui se per suppliciuz desuper veniēs ferit. In scriptura vero sacra mallei nomine aliqñ diabolus designak: per quē nūc delinquentiū nem ce culpe feriunt. Aliqñ vero pcussio testem.

Malleus signat diabolum. Malleus signat pcussionem

celestis accipitur: qua vel electi supernos ictꝰ sentiũt/vt a prauis istineribus cozrigantur: vel iusta trareprobos ꝓcutit/ vt iam suppliciaeterna ꝓueniẽs: qđ etiã impositorũmereant ostendat. Nam qz appellatione mallei antiquus hostis exprimit ꝓpheta testat /cum sup eũvim extremi iudicij contẽplat dicens. Quo cõfractus est z contritꝰmalleus vniuerse terre? Acsi dicerer. Eũ per quẽ vascula sua dñs inministerij vsum formauda ꝓcutit:quis ppendat quo turbine veniẽte extremo iudicio in eterna damnatione confringit? Rursus ꝑ malleum ꝓcussio celestis exprimit: qđ Salomone templuz edificante signat cum dr. Domus aũt cũ edificaretur de lapidibus dolatis atqz perfectis edificata est. Malleꝰ aũt z securis z omne ferramentũ non sunt audita in domo cum edificaretur. Quid eſt domus illa nisi sanctam ecclesiam: quã in celestibus dñs inhabitat figurabat? Ad cuꝰ edificationẽ electorũ anime quasi quidã expositi lapides deferunt. Que cum edificatur in celis: nullus illic discipline malleꝰ resonat: qz illic dolati atqz perfecti lapides ducimur/vt locis iuxta meritũ cõgruis disponamur. Dic enim fons tundimur: vt illuc sine reprehẽsione veniamus. Dic malleus/dic securis/dic omnia tunsionum resonant ferramenta: in domo autem dei nulli ictus audientur: quia in eterna patria omnis tam ꝓcussionum strepitus conticuit/nequaq; ibi malleus ꝓcutit: qz nulla animaduersio affligit. Nequaq; securis incidit: qz receptos interiꝰ nulla foras seueritatis sententia ꝓcit: nequaq; ferramẽta perstrepũt: qz nec quelibet minima vitra tam flagella sentiuntur. Quia ergo per malleum desuper venientem celestis pondus percussionis exprimitur: quid est q̃ leuiathan iste malleũ despicit/nisi q̃ supne animadu ersionis ictus formidare cõtemnit? Et quasi stipulaz malleũ deputat: qz ad insteire se pondera velut contra terrores leuissimos parat. Unde exꝑssius subdit. ¶ Et deridebit vibrantẽ hastam. Cõtra leuiathan vero dñs hastam vibrat quia in eius interitu districtã mittit sententiam. Hastaz quippe vibrare est: eternã ei mortez et districta animaduersione preparare. Sed apostata spũs auctorem vite etiam cum sua morte despiciens/hastam vibrantem derident: quia districto iudicio quicquid graue/horribile se ꝓuider/ pati non meruit: sed quo se eterna tormẽta non posse euadere conspicit/ eo interecunda nequitia durior surgit. Quem cum pleriq; huius mũdi sapientes in cunctis que appetit: rita ptinacia/ tãta fortitudine stringi nõ posse considerant: corda sua ad famulatuz eius tyrãnidis inclinant: z omne qđ deo largiente sapiant: hoc contra eum ad seruitiũ hostis illius inflectunt. Unde z recte subditur. ¶ Sub ipso erũt radij solis. In scriptura enim sacra cum figurate sol ponitur: aliquando dñs/aliquãdo ꝓcutio/aliquãdo de re qualibet manifeste visionis ostensio: aliquando intelligentia sapientum designatur. Per solem quippe dñs figuratur: sicut sapiẽtie libro perhibet: q̃ omnes imꝑi in extremi dei iudicij cognitasua damnatione dicturi sunt. Erramus a via veritatis: z lumẽ iustitie non luxit nobis: z sol non estortus nobis. Acsi aperte dicãt. Interni nobis luminis radius nõ refulsit. Unde z Johãnes ait. Mulier amicta sole/z luna sub pedibꝰ eius. In sole vero illustratio veritatis: in luna autem que menstruis suppletionibꝰ deficit/ mutabilitas ꝛeprobatis accipit. Sancta aũt ecclesia quia superni luminis splendore protegitur/quasi sole vestitur: q̃ cuncta temporalia despicit/lunam sub pedibus ꝓmit. Rursus ergo sole persecutio designatur: sicut in euangelio veritasꝰ dicit quod nata sine radicibꝰ semina orto sole arescunt: q̃ vez verba vite in corde terrenozum hominuz temporali momento virentia/superueniẽte ꝓsecutionis ardore siccantur. Rursuz sole manifeste visionis ostensio designat: sicut ꝓpheta dominũ cũcto rum oculis apparentem denũciat dicens. In sole posuit tabernaculũ suum. Acsi diceret. Humanitatis assumpte sacramentuz/in lumine manifeste visionis ostẽdit. Et sicut eidem ꝓphete diuina voce per Nathan dr. Tu fecisti in abscondito: ego faciam vbũ istud in conspectu omnis israel: z in conspectu solis. Quid eſt per conspectuz solis nisi cognitionez insinuat manifeste visionis? Rursum solis nolle sapientium intellectus exprimitur: sicut in apocalypsi scripturz est. Quartꝰ angelus effudit ꝓbialam suam in solem: z datum est illi estu afficere homines z igni. Ꝓbialam vez i solem effundere: est persecutiõis supplicia viris sapiẽtie splendore fulgentibus irrogare: z datum est illi vt afficeret homines estu z igni: q̃ dum sapientes viri cruciatibus victi/male agendi errore tanguntur illoz exẽplo persuasi infirmi quiq; temporalibus desideriis inardescunt. Ruine vero fortiuz argumẽta prestant perditionis infirmoꝝ. Quia sole acumen sapiẽtie designatur: per comparationẽ quoq; a Salomone dicitur. Sapiẽs vt sol permanet: stultus vt luna mutatur.

¶ Capitulum. vij.

Dc ergo loco qđ p solis radios/nisi acumina sapiẽtiũ demõstrãtur? Qz eſt multi qui in sancta ecclia luce sapientie resplendere videbantur: tunc vel ꝑsuasionibus capti: vel minis territi: vel cruciatibus fracti leuiathan istius seditioni subiciunt/ recte dr. Sub ipso erunt radij solis. Acsi aperte diceretur. Di qui intra sanctam ecclesiam per acumina sapientie ꝑfi radios videbantur lucis aspergere: z per auctoritatatem rectitudinis desuper resplendere: potestati leuiathan istiꝰ iniqua se operatione substernunt: vt non iam recte predicando desuperluceant/sed ei peruerse obsequendo famulẽtur. Solis ergo radij sub ipso sunt: cũ nonnulli z docti viri sapientie sue acumina non libere agendo subluant/sz ad vestigia leuiathan istiꝰ z puersitate operis z blandimento adulatiõis inclinant: vt intelligẽtia que illis sicut sol desuper fuit ex celesti mĩere antiqui hostis pedibus substernãtur ex terrena cupiditate. Unde z nunc cum quisq; sapientium vel doctorum ꝓ commodo vel gloria vite temporalis ꝑ adulationis lapsum terrenis se potestatibus praue agentibus subiicit: quasi sub vestigijs venientis antichristo solis se radius sternit. Et velut celi lucem sibi behemoth bumiliat: dum ꝑ pestiferuz assensum sapientium mentes calcat. Toties vero leuiathan istius pedibꝰ se radij solis subdunt: quoties bi qui doctrine videntur lumine resplendere: immoderato a cumine prauain sacro eloquio sentiunt: peruersisq; sensibus eius se errori substernunt: quia dum contra fidelia veritatis predicamenta se erigunt: leuiathan istius vestigijs falsa sentiendo famulantur. Toties radij solis sub ipso sunt: quoties docti quiq; z intelligentie luce polletes vel despectis ceteris in elatione se erigunt: vl summa q̃ sapiunt postponentes/ sordidis carnis desiderijs inquinãtur: vel obliti celestiũ terrena ambiunt: vel non remittentes quia terra sunt/ de cognitione celestiuz inaniter gloriant. Unde et recte subiungit. ¶ Sternet sibi aurum quasi lutum. Ap pellatiõe quippe auri in sacro eloquio aliquando diuinitatis claritas: aliquando splẽdor superne ciuitatis/ aliqñ charitas: aliquando

nitor glorie secularis: aliqñ pulchritudo sanctitatis accipitur. Auri vero nomine ipsa intima diuinitatis claritas designatur: sicut in canticorum canticis sponsi species describitur. Caput eius auri optimum. Quia vero caput christi deus nil vero est in metallis auro fulgetius: sponsi caput auri dr: qz eius humanitas ex diuinitatis sue nodis claritate principatur. Rursum auri nomine splendor superne ciuitatis accipitur: sicut banc Joannes se vidisse testatur dicens. Ipsa ciuitas aurum mundum simile vitro mundo. Aurum namqz ex quo illa ciuitas cõstat simile vitro dicitur: vt z per aurum clara/z p vitrũ perspicua designet. Rursum auri nomine claritas intimatur: sicut angelum quem loqui idem Joannes asperit: ad mammillas zona aurea cinctum vidit: qz nimirum supernorum ciuium pectora/dum penali neqñ timori subiecta sunt atqz se vicissim nulla scissione solunt/ex sola se charitate constringunt. Zonam vero aureaz circa mãmillas habere est: cunctos mutabiliuz cogitationũ motus/ per solã iam amoris vincula restringere. Rursuz auri nole nitor glorie temporalis exprimitur: sicut p ppbetã dr. Calix aureus babylon. Quid est babylonis nomine nisi huius mũdi gloria designatur? Que calix aurei rens dicitur: quia duz pulchra esse temporalia ostentat/ stultas mentes in sua ꝯcupiscentia debriat: vt speciosa temporalia appetãt/z inuisibilia pulchra cõtemnant. Hoc auro calice primo sponte sua ebriata est: de qua historia veritatis dicit: quia cum vetitum lignũ concupisceret/vidit q esset pulchrum visu aspectuqz delectabile/ z comedit. Aureus ergo babylon calix est: qz dum visum exteriozis pulchritudinis ostẽdit/ sensuz interne rectitudinis subtrahit. Rursum auri nomine splendor sanctitatis accipitur: sicut iudaicum populum a splendore iustitie ad nequitie tenebras cõmutarum hieremias deplorat dicens. Quomodo obscuratum est aurum: mutatus est color optimus? Sicut essi superius dixim⁹: aurũ obscuratur: cũ subsequentibus iniquitatuz tenebris iustitie pulchritudo deseritur. Color optimus mutatur: cum splendor innocentie in feditatem vertitur culpe.

Capitulum.viij.

Uti ãz nomie in sacro eloquio aliquãdo terrenarũ rerum multiplicitas/ aliquando sordium sapiens iniqua doctrina: aliqñ desideria carnalis luxurie designant. Per lutũ ꝑppe terrenaz rerum multiplicitas figurat: sicut p Abacuch ppbetã dr. Ne ei q̃ multiplicat nõ sua: vsqz quo aggrauat ꝓtra se densum lutũ. Denso essi se luto aggrauat: q̃ p auariciam terrena multiplicãs/peccati sui oppressione coangustat. Rursuz luti nole doctrina sordium sapiẽs designat: sicut per eundẽ ppbetã dño dr. Viam fecisti in mari equituis t luto aquarum multarũ. Acsi diceret. Aperuisti iter predicatoꝛib⁹ tuis inter doctrinas buius seculi sordida t terrena sapientes. Per lutũ quoqz desideriuz sordide voluptatis exprimitur: sicut psalmista deprecans ait. Eripe me de luto vt nõ inheream. Luto quippe inherere est sordidis desideriis concupiscentie carnalis inquinari. Hoc ergo loco aurũ claritas sanctitatis accipitur: lutum vero vel terrenarum rerum auaricia/vel prauarũ contagia doctrinarum: vel sordes carnalium voluptatum nil obstat intelligi. Qz essi multos leuiathã iste qui intra sanctam ecclesiam fulgore iustitie resplendere videbant: tunc vel terrenarum rerum concupiscentie: vel errantis doctrine contagio: vt carnalibus sibi voluptatib⁹ subiacentibus aurum sibi proculdubio quasi lutum sternit. Aurum vero quasi lutum sternere est: in quibusdaz vite mundiciam per illicita desideria conculcare: vt bi etiaz sordidis eiꝰ vestigijs seruiant/qui contra illuz prius virtutũ splendore rutilabãt. Antiquus itaqz hostis alios tunc sub specie sanctitatis illudit: alios autem per feda vitia vite carnalis intercipit. Ex tunc per hec aperte crassabit: nunc autem multorum cordibus occulte dominat: sicut Paulus apostolus dicit. Ut reuelet in suo tempore: nam mysterium iam operatur iniquitatis. Totiens igitur nunc aurum sibi quasi lutum subiicit/ quotiens castitatem fidelium per carnis vitia sternit. Totiens aurũ velut lutũ calcat: quotiens sensum continentium p immunda desideria dissipat. Oñ nunc tanto vehementius peragit: ẽto sue perdite libertati cõmissus: hoc qd̃ appetit effrenatius perpetrat. Et fortasse quẽpiam moueat: cur misericors deus fieri ista pmittat vt leuiathã iste seu nũc per suggestiones callidas: siue tunc per dñatum illũ quẽ replet dominẽ: vel solis sibi radios/id est doctos quosqz sapientes subiiciat: vel aurum/ hoc est viros sanctitatis claritate fulgentes/ quasi lutum sibi virtus coinquinando substernat. Sed citius respondemus: quia aurum quod prauis eius suasionib⁹ quasi lutum sterni potuerit: aurum ante dei oculos nunqz fuit. Qui enim seduci quãdoqz non reuersuri possunt: quasi habitam sanctitatem ante oculos dominũ videnꝫ amittere: sed eaz ante oculos dei nunqz habuerunt. Sepe nãqz homo multis occulte peccatis inuolui: t in vna aliqua ꝑtute magn⁹ videtur. Que ipsa quoqz virtus inanescens deficit: quia dum innotescit hominibus proculdubio laudatur/ eiusqz laus inblãter appetitur. Unde fit vt z ipsa virtus ante oculos dei virtus non sit: dum abscondit qd̃ displicet pdit quod placet. Que vero esse merita apud deum possunt quando t mala occulta sunt/t bona publica? Plerumqz essi sicut diximus latet superbia/t castitas innotescit: atqz ideo ostensa diu castitas circa vite finẽ perditur: quia cooperta superbia vsqz ad finez incorrecta retinek. Alꝫ elemosynis vacat: propria distribuit: sed tamẽ multis iniustitijs seruit: vel fortasse linguaz in detractionibus exercet: z fit plerumqz vt is qui miseros fuerat: iurta vite sue terminum rapacitatis t crudelitatis stimulis inardescat. Quod valde iusto iudicio agitur: vtr perdat ante hominẽs/ vnde hominib⁹ placuit qui hoc vnde deo displicuit corrigere noluit. Alius parietie studet: sed inuidere alijs t seruare in corde malicias non cauet: fit quandoqz impatiens: quia diu latuit dolens. Hi itaqz t per aliquid aurum sunt: t per aliquid lutuz sunt: atqz hoc aurum quasi lutum sternitur: quando occultis peccatis exigentibus etiaz virtus que publice claruerat dissipatur. Ex operepreciũ credimus/si in hisvirtutem supni ordinis subtilius ppendamus.

Capitulum.ix.

Sepe vero omnipotens deus occulta quorundaz mala diu tolerat/ vt aperta eorum bona electorum suorum vsibus profutura dispenset: naz nonnulli mundum neqnaqz funditus deserentes/ non perseueraturi angustum iter arripiũt: sz ad querendum angustã viã exẽplo suo eos q̃ perseueraturi sunt accendũt. Unde plerũqz contingit: vt ipm hoc quo beneviuere videntur: nõ sibi sz potius solis electis viuãt: dñ exẽplis suis ad bene viuendi studia pseueraturos alios nõ pseueraturi puocãt. Sepe ẽo quosdã videm⁹ viam ingredi: ad locũ ppositum festinare/quos alij quibeunrea cõspicãt sequuntur: eundẽqz locum pariter

Lam. 5.c

Apoc. 21.f

L Piere. 5 1.a Calix aureꝰ.

Be.3.b

Zuius 1.Tes. 1.b

Abac. 1.b D.

Abac. 3.c

Psal. 68.b

Trel. 4.a

Cur omnes deꝰ sepe occulta mala tolerat reprobeuz. B Cur nonnulli nõ ꝑ seueraturi angustuz iter arripiãt. ꝑ.

petūr: sed fit plerūq; vt irruēte ali quo implicationis articulo post se redeāt qui preibāt: z hi ad locum p uenīāt qui sequebant. Ita nimirū sunt qui perseueraturi vīā sanctitatis arripiūt. Idcirco essi virtutis iter non puēturi inchoāt: vt eos q peruēturi sunt qua gradiant ostēdant. Quorum etiam casus vtilita te non modica electoꝝ pfectib⁹ seruit: quia illorum lapsum dñi cōspiciūt: de suo statu contremiscunt: z ruina que illos dānat/ istos humi liat. Discūt essi in superni adiutoris protectiōe confidere: dñi pierosq; conspiciunt de suis viris⁹ cecidisse. Quando ergo bene agere videtur reprobi: quasi planum iter sequentibus monstrant: quando vo in lapsum nequitie corruunt: electis post se pergentib⁹ quasi cauēdam superbie foueam ostendunt.

Eat ergo leuiathā iste: z solis sibi radios subdat: atq; aurum luti more subiiciat. Scit vero omnipotens deus ad electorum suoꝝ solatium beneyti malo reproborum: qñ hi q ad illum peruenturi sunt: z suis ad eum meritis pficiunt: z sepe in eo quod superbe sapiunt alienis lapsibus corrigunt. Sed si hec leuiathā iste agit in eis quos claros aliqua virtus ostēdit: quid de illis facturus est/ quorum mens vel ex parte aliqua subleuata a terrenis cōcupiscentiis nō est? Quos tamē diuinus sermo aperte exprimit/ dum subiungit. ¶ Feruescere faciet quasi ollam profundū mare. Quid per mare nisi vita seculariū: quid per profundum nisi alte⁊ abdite eorum cogitationes exprimuntur? Quod profundū mare leuiathan iste quasi ollam facit feruescere: qz nimirum constat q persecutionis extreme tēpore/ contra electorum vītā studeat animas reproborum per flammam crudelitatis excitare. Tunc profundum mare quasi olla feruescit: cum corda reproborum valido ardore succendit: z que hoc pacis tempore in tra suam malitiaz clausa latuerūt tunc in estum imanissime persecutionis ebulliunt: ac p abruptā / crudelitatis aperte licentiam: ea que diu pesserant odia antiqui tiuoris exhalāt: quia autem pestifero errore persuasi/ sic in istis famulantur antichristo: vt tunc verius prebere se estiment obsequium christo post q̄ dixit: Feruescere faciet quasi ollam profundum mare: apte subiunxit.

¶ Capitulum. r.

Let quasi cum vnguenta bulliunt. Unguenta q̄ppe cū bulliūt fragrantiā suauitatis reddunt. Qz ergo leuiathan iste ita seducet corda reproborum: vt quicquid agunt ex iniquitate perfidie: pro veritate rectę fidei se agere suspicent/ quasi bene eis olet id qđ zelo religionis exercēt. Unde in euāgelio discipulis veritas dicit. Ut omis qui interficit vos arbitretur obsequiū se p̄stare deo. Igitur sicut olla feruent dñi crudelitate persequunt: iz apō eos ipsa pcussio vnguentoꝝ fragrantiā redolet: dum mens eorum vanis suspitionibus decepta/ estimat qz deo obsequiū persoluat. In scriptura essi sacra vnguentoꝝ odoribus opinio solet signari virtutū. Uñ sponsa in canticis canticoꝝ spōsum desiderans dicit. In odore vnguentoꝝ tuoꝝ currimus. Et vnde Paulus apls virtutū laude fragrare se sciens ait. Christi bonus odor sumus deo. Itaq; qz leuiathan iste ministros illius pditi vasis sui in crudelitatis opa sub opinione laudis z pretertu virtutis intercipit/ postq̄ dixit. Feruescere faciet quasi ollā profundū mare: recte mox subditur. Olet quasi cum vnguēta bulliunt. Quod enim per crudelitatis incendium mare feruet/ hoc in eorundem iudicio qui excecantur falso nomine virtutis/ acsi vnguenta bulliant ostendit: vt tanto atrociores ad crudelitatem fiant/

quanto se etiam mereri premia q̄si p zelo religionis existimant. Justiuq; hoc est diuino iudicio: vt qui pietatis vim perpendere z custodire negligunt/ suspitionis sue odore fallant. Uñ ad illusionis augmētum eos crudelia ppetrātes/ signa q̄z ac pdigia subsequunt: sicut tercio subiungitur. ¶ Capitulum. xj.

Post cum lucebit semita. Post lenia bat quippe semita lucere perhibetur: q̄ quaqua transit/ admiratione nimia ex miraculoꝝ suoꝝ claritate derelinq̄t: z sine p se/ seu p ministros suos quo liber pdeat/ mēdacibus signis ebozescat. Uñ z bodiam qđ sepe protulim⁹ in euangelio veritas dicit. Surgent pseudoxp̄i z pseudo prophete: z dabūt signa magna z pdigia: ita vt in errore inducant si fieri potest etiam electi. Semita igit post leuiathan lucet: quia quorum corda penetrat/ eorum opera prodigijs illustrat: vt nimirum tanto altiꝰ eorū mentes in erroris tenebris teneat quāto per eos foris quasi potentiꝰ lucē de miraculis ostēdat. Qz sunt nonnulli qui in memoria z verba prophetica z euangelica precepta retinentes sciant: z falsa esse signa que exhibet/ z vera supplicia ad q̄ decipiens trahit. Hoꝝ corda leuiathan iste/ qz sanctitatis ostensione nō intercipit in alta se eis illusiōe componit. Quosdam nāq; hec sciētes/ sed tamen presentem vītā diligentes conspicit: quorum protinus mentibus ventura supplicia leuigat: finienda q̄nq; districtiōis iudicia asserit: z deceptos callide ad presentes voluptates rapit. Uñ z apte mox subditur. Olet quasi cum vnguēta bulliunt. Quod enim per crudelitatis incendium mare feruet/ hoc in eorundem iudicio qui excecantur falso nomine virtutis/ acsi vnguenta bulliant ostendit: vt tanto atrociores ad crudelitatem fiant/ quanto se etiam mereri premia q̄si p zelo religionis existimant. Justiuq; hoc est diuino iudicio: vt qui pietatis vim perpendere z custodire negligunt/ suspitionis sue odore fallant. Uñ ad illusionis augmētum eos crudelia ppetrātes/ signa q̄z ac pdigia subsequunt: sicut tercio subiungitur. ¶ Capitulum. xj.

Post cum lucebit semita. Post leniabat quippe semita lucere perhibetur: q̄ quaqua transit/ admiratione nimia ex miraculoꝝ suoꝝ claritate derelinq̄t: z sine p se/ seu p ministros suos quo liber pdeat/ mēdacibus signis ebozescat. Uñ z bodiam qđ sepe protulim⁹ in euangelio veritas dicit. Surgent pseudoxp̄i z pseudo prophete: z dabūt signa magna z pdigia: ita vt in errore inducant si fieri potest etiam electi. Semita igit post leuiathan lucet: quia quorum corda penetrat/ eorum opera prodigijs illustrat: vt nimirum tanto altiꝰ eorū mentes in erroris tenebris teneat quāto per eos foris quasi potentiꝰ lucē de miraculis ostēdat. Qz sunt nonnulli qui in memoria z verba prophetica z euangelica precepta retinentes sciant: z falsa esse signa que exhibet/ z vera supplicia ad q̄ decipiens trahit. Hoꝝ corda leuiathan iste/ qz sanctitatis ostensione nō intercipit in alta se eis illusiōe componit. Quosdam nāq; hec sciētes/ sed tamen presentem vītā diligentes conspicit: quorum protinus mentibus ventura supplicia leuigat: finienda q̄nq; districtiōis iudicia asserit: z deceptos callide ad presentes voluptates rapit. Uñ z apte mox subditur. Olet quasi cum vnguēta bulliunt. Quod enim per crudelitatis incendium mare feruet/ hoc in eorundem iudicio qui excecantur falso nomine virtutis/ acsi vnguenta bulliant ostendit: vt tanto atrociores ad crudelitatem fiant/

Hebr. 8. d. Quō leuiathā reproborū corda lꝰ fatuet

Error origenistaꝝ. Confutatio illorum.

Matt. 25. d.

Euasio eorum. D

Repulso.

Obiectio pdictorum.

apostolus ait. Quod antiquat z senescit: ppe interitū est. Leuiathan itaq; iste estimabit abyssum quasi senescentē: quia reproborum corda sic infatuat/ vt suspitionem eis de venturo iudicio quod quasi finiatur in fundat. Abyssum nāq; se nescere estimat: qui terminari qđq; in supplicijs supernaz aiadnerationem putat. Igitur antiquus iste persuasor in mēbris suis/ id est in mentibus iniquoꝝ futuras penas quasi certo fine determinat: vt eorum culpas sine termio correptionis extendat: z ea magis hic pecca ta non finiant/ quo illic estimant pcōrum supplicia finienda. Sūt essi nunc etiam qui idcirco peccatis suis ponere finem negligunt qz habere quandoq; finē futura super se iudicia suspicantur. Quib⁹ breuiter respondemus: si quandoq; finienda sunt supplicia reprobo rum / quandoq; finienda sunt ergo z gaudia beatoꝝ. Per semetipsam nāq; veritas dicit. Ibunt hi in supplicium eternū: iusti aūt in vitam eternam. Si igitur hoc veruz nō est qđ mina⁹ est: neq; illud verum est qđ promisit. Ut inquiunt ideo eternam penā peccantib⁹ minatus est: vt eos a peccatoꝝ perpetratione compesceret: qz creature sue eterna supplicia miari debuit non inferre. Quibus citius respōdemus. Si falsa minat⁹ est vt ab iniustitia corrigeret etiā falsa pollicit⁹ esset vt ad iustitiā pmouearet. Et q̄s hanc conuersaniā toleret: qui dñi pmissionib⁹ suis reproboꝝ supplicia finiri asserit/ assertione sua et electoꝝ pmia remunerationesq; confundunt. Quis hanc coꝝ vesaniā toleret/ qui conant astruere eu rū nō esse quod veritas de eterno igne minata est: z dū satagūt deuz phibere misericordē/ nouerentur pdicare fallacē. Et t inquiunt. Sine fine puniri non debet culpa cū fine. Justus nimirum est omnipotens deus: z qđ nō eterno peccato commissum est/ eterno non debet

Rñsio. puniri tormento. Quibus citi⁹ respondemus: ꝙ recte dicerent: si inder iustus districtusq; veniēs/ nō corda bois sed facta pensaret. Iniqui essi ideo cum fine deliquerūt: qr cum fine vixerunt. Voluissent quippe sine fine viuere: vt fine fine potuissent in iniquitatibus pmanere. Nam magis appetūt peccare ꝙ viuere: r ideo hic semp vinere cupiunt/vt nunq; desinant peccare cum viuunt. Ad districti ergo iudicis iustitiā ptinet: vt nūq; careāt supplicio/ quoz mens in hac vita nunq; voluit carere pcō: vt nullus detur iniquo terminus vitionis: qui ꝙdiu valuit/ habere noluit terminum criminis. Āt inquiunt.

¶Capitulum.rlj.

Alia obiectio.

NUllus iustus crudelitatibus pascit: r delinquens seru⁹ a iusto dño idcirco cedi precipit/vt a nequitia corrigat. Ad aliquid ergo cedit: cū nō ei⁹ dñs cruciatibus delectat. Iniqui aūt genenne ignib⁹ traditi quo fine semper ardebunt: Et qr certū est ꝙ pi⁹ atq; oipotens de⁹ nō pascit cruciatib⁹ iniquoz/cur cruciank miseri

Rñsio. si nō expiantur? Quib⁹ citius respondem⁹: ꝙ oipotens deus qui pius est miseroz cruciatu nō pascitur: qr aūt iustus est ab iniquoz vltiōe impetuū nō sedat. Sz iniqui oēs eterno supplicio/riquidez sua iniqtate puniunk: r tū ad aliquid cōcremank/sz vt iusti oēs et in deo videant gaudia q̄ pcipiunt r in iniustis respiciāt supplicia q̄ euaserunt: vt tanto in eternū magis diuine gratie debitores se esse cognoscāt: ꝙto ineternū mala puniri conspiciunt: q̄ eius adiutorio vitare potuerunt. Āt inquiunt. Et vbi est ꝙ sancti sunt/si p inimicis

Alia cauillatio. Rñsio. Mar. s. 8. suis quos tunc arderevidcrint nō orabunt: q̄bus vtiq; dictum est: p inimicis vr̄is orate: Sz citi⁹ rñdemus. Orāt p inimicis suis eo: tpe: quo pñt ad fructuosam pniam eorum corda conuertere: atq; ipsa cōuersione saluare. Quid essi aliud p inimicis orandum est: nisi qō apostolus ait: Ut det illis deus pententiā/r resipiscāt a diaboli laq̄o a quo capti tenenk ad ipsius voluntatem: Et quomodo p illis tūc orabitur: qui iā nullatenus pñt ad iustitie opera ab iniquitate cōmutari? Eadem itaq; causa est: cur non oretur tūc pro boibus eterno igne damnatis: que nūc etiā causa est/ vt non oretur pro diabolo angelisq; eius eterno supplicio deputatis que nunc etiā causa est/vt nō orēt sancti homines pro hominib⁹ infidelibus impijsq; defunctis: qui de eis vtiq; q̄s eterno deputatos supplicio iam nouerunt: ante illū iudicis iusti conspectuz orationis sue meritū cassari refugiūt. Quod si nunc quiq; viuentes iusti mortuis r damnatis iniustis minime compatiuntur: quando adhuc aliquid iudicabile de sua carne sepeti etiam ipsi nouerunt: quando districtius tunc iniquorum tormēta respiciunt: quando ab omni vitio corruptionis exuti/ipsi iā iusti tie vicinius atq; arti⁹ inherebūt? Sic quippe eorum mētes per hoc quod iustissimo iudici inherent: vis districtiōis absorbet: vt omnino eis non libeat quicquid ab illius interne regule subtilitate discordat. Sed quia suborto occasionis articulo hec cōtra origenistas breuiter diximus: ad eum quem ꝙ termissimus exponendi ordinem recurramus. Postq; misericors dominus callida machinamenta leuiathan istius indicauit: aperte p dicens omne quod electos exterius vehementer opprimit: omne interius suggestione sua reprobis blandienter infundit: mor immanitatem virtutis illi⁹ breuiter insinuans subdit. ¶Non est super terrā potestas que cōparet ei.

¶Capitulum.rlij.

POtestas eius super terram cūctis eminētior perhibetur: qr etiā actionis sue merito infra boies cecidit: omne tamē humanum genus nature angelice conditionem trāscendit. Quānis essi interne felicitatis beatitudinem perdiderit: natura tamē sue magnitudinē nō amisit/cuius adhuc viribus humana oia superat: licet sanctis hominibus meritoz suoz subiectione subiaceat. Under r eisdem sanctis contra hunc decert ārib⁹ eo retributionis sue meritū crescit: quo ille ab eis vincit/qui p nature potentiaz quasi iure se boibus superesse gloriat. Sequit⁹. ¶Qui fact⁹ est vt nullum timeret. Sic quidem factus est p naturā/vt cōditorē suuz caste timere debuisset timore vide licet sobrior securo: nō timore quē foras charitas mittit/sed timore qui in seculū seculi permanet: id est quē charitas gignit. Aliter ho timet cōiugē vroz amās: aliter dominū ancilla peccās. Sic fuerat iste ꝺdit⁹: ḧten⁹ timore leto auctore suū r amās metueret/r metuēs amaret. Sz sua puersitate ratis fact⁹ est/vt nullū timeret. Ei quippe a q̄ pditus fuerat subesse desperit. Ita essi de⁹ sup oia est/vt ipse sub nullo sit. Z cuiatb: hō iste ei⁹ celsitudinē culmē aspiciēs: ius puerse libertaq; appetīt: vtr pesset ceteris: r nulli subesset dicēs. Ascendā super altitudinē nubiū: r similis ero altissimo. Cuius. eoipso similitudinem perdidit: quo esse ei superbe similis in celsitudine concupiuit. Qui enim charitatem eius imitari debuit: subditus ambīt eius celsitudinē: r boc qō imitari poterat amisit elatus. Z celsus numiruz esset/si ei qui veraciter celsus ē inherere voluisset. Celsus esset/si participatiōe vere celsitudinis ptentus fuisset. Sed dū priuatā celsitudinē supbe appetijt: iure pdidit q̄ticipatā. Relicto essi eo cui debuit inherere principio: suuz sibi appetīt quodāmodo esse principiū. Relicto eo qui vere illi sufficere poterat: se sibi sufficere posse iudicauit r tanto magis infra se cecidit/ꝙto magis se cōtra gloriam sui conditoris erexit. Nā quē erubescebat liberas seruit⁹: deiecit captiua libertas. Qua libertate nunc vt nullus timeat effrenat: sed ipsa grauiter effrenatione restringit. Supno ei iudicio cuncta mirabiliter ordinā te/vidit illā libertas quam appetijt: qr nunc omnimodo nō timet obus supplicijs subiacet: qui elemētis etiā supesse poterat/si vnum quē debuit timere voluisset. Unū pfecto timeret oia possidēs: q̄ nūc vnū nō timēs oia perit. Fact⁹ est ergo vt nullū timeret/nullum videlicet: quia nec deū/sed neq; boc qō passur⁹ est metuit. Cui nimirū felicius fuerat timēdo vitare supplicia/ꝙ nō timēdo tolerare. Appetitū ergo celsitudinis vertit in rigorem mētis: vt damnatus iam per duritiā se male egisse nō sentiat: q̄ esse ꝙ gloriā ḧrebat. Nā qr ius quesite potestatis nō obtinuit quasi quoddā supbie sue remediū insaniam insensibilitatis inuenit r qr pfectu trāsgredi cūcta nō potuit/despectui sed cūcta ꝓparauit

¶Capitulum.rliij.

Esa. 14 d.

VIus adhuc supbia studiose describitur/ cū protinus subinfertur. Omne sublime videt. i. cūctos velut infra se positos quasi de sublimi respicit: quia dum per intentionē cōtra auctorem nititur/ estimare sibi quēlibz iſez dedignatur. Qō apte etiā ei⁹ mēbris ꝓgruit qr omnes iniqui p tumorem cordis elati/cūctos quos cernunt superbie fastu despiciūt: etsi quanco exterius venerantur/ intus tamē in secreto cordis vbi apud se sua estimatione magni sunt: cunctoz

textus

sibi vitam meritumq; postponūt: tosq; infra se esse respiciūt: qz p cla ram sibi cogitationez cordis in cu iusdam se altitudinis arce posue runt. Quibus bene p̄ pheram dr. Esaie 5.c Ve qui sapientes estis in oculis ve stris: z coram vobismetipsis prudē tes. Hinc etiam Paulus ait. Noli te prudētes esse apud vosmetipsos Rom. 12.d Hinc ad Saul diuina increpatio 1. Reg. 15.c ne dicitur. Nōne cum esses paru B lus in oculis tuis: caput te consti tui in tribubus israel? Paruulus quippe in oculis suis est: qui in eo q̄ semetipsum considerat/ imparē se alienis meritis pensat. Nam q̄si grandem se aspicit: quisquis se sup alienā merita elatione cogitatiōis extendit. Saul autez reprobus in bono q̄ ceperat non p̄mānit: qz fa stu suscepte potestatis intumuit.

¶ Capitulum. xv.

Humilitas dauid. Contra dauid semp de se hūilia sentiēs cuiscūq; Saul se cō paratiōi postponēs postq; feriendi locū reperit z pepcit: eidem sentienti aduersario/humili se p̄fessione p̄strauit dicens. Quem p̄sequeris rex israel quem p̄sequeris? Canem mortuum z pulicem vnum. Et certe vnctus in regem iam fuerat: iam eo rante Samuele z cornu sup se oleū fundente didicerat: q̄ euz diuina grā Saul reprobato ad regni gubernacula possidēda seruabat: z tamē persequenti aduersario mente bu mili se substernebat: cui diuino iudicio p̄latum se esse nouerat. Illi itaq; se hūiliter postponebat: cui p electionis gratiam incomparabili ter se nouerat esse meliorez. Discāt ergo quomodo humiliari primis debeant: qui adhuc quo loco apud deum habeant nescīt: si sic se electi etiā illis humiliant: quibus iā se per interna iudicia anteponūtos deprehendunt. Hoc aūt p̄prium esse specimen electoz solet: q̄ de se sem per sentiunt infra q̄ sunt. Hinc namq; ab eodem Dauid dicitur. Si non humiliter sentiebā: si exal tauit animam meam. Hinc Salo mon ad sapientiam paruulos vo cat dicēs. Si quis est paruulus ve niat ad cam. Qui etsi necdū semet ipsum despicit: humilem dei sapiē tiam non apprehendit. Hinc euā gelio dñs dicit. Cōfiteor tibi dñe pater celi z terre: qz abscōdisti hec a sapientibus z prudentibus z re uelasti ea paruulis. Hinc rursum psalmista ait. Custodiēs paruulos dominus. Hinc magister gentium dicit. Facti sumus paruuli in me dio vestri. Hinc discipulos admo nens ait. Superiores sibīnuicem arbitrantes. Nam qz iniquus q̄sq; inferiorem omnem quez cognouit putat: e diuerso iustus studet vt su periorem quemlibet proximum at tendat. Ac ne dū se alīq; alter humi liat: humiliatio iret alteri i elatio nem: bene vtrāq; partem admo nuit dicens. Superiores: sibīnui cem arbitrantes: vt in cogitationi bus cordis: z ego mihi illū preferā z vicissim ille me sibi: vt cum ab vtraq; parte cor inferius premitur nullus ex impēso honore subleuetur. Sed banc humilitatis formā reprobi qz leuiathan huius mem bra sunt/vt cognoscere/vel tenere contemnūt: qui etsi quando se hu miles specietenus ostendunt / hu militatis vim seruare intrinsecus negligunt. Quibus sepe accidit: vt si quando quodlibet bonuz vel mi nimum faciant: a malis suis omni bus respectū mentis p̄mus auer tant: atq; hoc qđvel extremū bonū fecerint/tot ab intentione semper inspiciāt: z eo fese iam quasi san ctos aspiciant: obliti maloruz olim que cōmiserunt: vnius sui tātum modo boni memores/quod fortasse facere nec perfecte potuerunt. Si cut euenire econtra electis solet: vt cum multarum virtutuz gratia polleant/vnuz eos vel tenuissimū vitiū valde defatigans pulset: qua tenus dum ex quadam parte sese

infirmari considerant/de his vir tutibus in quibus prenalēt se mi nime extollant: dumq; de infirmi tate trepidant/hoc quoq; vbi fo rtes sunt humilius seruant: sepe er go reprobi per hoc q̄ vnum vt mi nimum bonū suum incaute cōspi ciunt/mala multa z grauia in qui bus dimersi sunt nō agnoscūt. Et sepe electi p hoc q̄ ad tenuissimū malum suum infirmari trepidāt: mira dispensatione agitur/vt ma gna bona ad q̄ p̄fecti sunt nō amit tant. Iusti itaq; occulti examinis mēsura disponūt: vt istos mala ad iuuent/z illos bona grauent: dum isti ad p̄fectum boni vtuntur leui bus malis: z illi ad augmentū ma li vtuntur minimis bonis. Isti q̄p pe inde p̄fectius in bono p̄ficiūt/ vnde de malo tentantur: illi aūte inde ad maius malum deficiunt/ vnde de bono gloriant. Sic itaq; male bonovtitur reprobus: z bene malo vtitur p bus: sicut sepe cōtin git vt alius ex cibo salutifero inor dinate sumpto pestē līgnoris in currat: alius veneno serpentis in medicamine ordinate cōfectionis adhibito/languoris molestiā vin cat. Ille ergo qui cibo salutifero vti recte noluit/inde perniciose moritur/vnde alīj salubriter viuūt: iste aūt qui veneno serpentis cauteri studuit: inde salubriter viuit/vnde alij perniciose moriuntur. Venenum ergo serpentis non ipsam ne quitiam/sed suggestionē nequitie dicimus: qz nolētes sepe remitte tes q̄ tentantur: q̄s tunc in medica men vertit/cū mens ꝑtutibus ere cta cōspectis otra se tentationib⁹ humiliat. Iniqui igit atq; ab ap probatiōe interni examinis repro bi quelibet opa faciāt: in q̄buslibz virtutib⁹ emitescāt/hūilitatis seu sum penitus ignorāt: qz nimirū le uiathan hui⁹ mēbra sunt: de quo rum supna voce dr. Oē sublime vi det: qz nō solū p semetipsum/sed p eoz q̄s corda quos ceperit / q̄si de sublimi cūctos inferius despicit.

¶ Capitulum. xvj.

Ostendit q̄o q̄ leuiathā iste (qui per corpoream bestiam designat) sub lime videre describit: qz vez cordis superbia cuz ceteri⁹ vsq; ad corpus extēdit/ pri⁹ p oculos indicat. Ipsi quippe per fastū tumoris inflati quasi ex sublimi respiciūt: z q̄ se deprimūt: alii⁹ extollūt. Nisi ei supbia p oculos quasi p quasdā se fenestras ostē deret: neq; q̄ deo psalmista diceret. Populū humilē saluuz facies: z oculos supbos humiliabis. Nisi se supbia p oculos funderet/Salo mon q̄s de iudice elationē nō dice rer. Generatio cui⁹ ex celsi sunt ocu li: z palpebre ei⁹ l altū surrecte. Qz ergo per corpoream animal leuiathā iste signat: z supbia vsq; ad corpus prodiens/apertius oculis princi pat: antiquus hostis quasi de sub limi omnes videre describit. Sed qz multa de ostendēdo humani ge neris inimico prolata sunt: valde mens appetit/vt in fine locutiōis dominice vnū aliq̄d manifestiꝰ ex primat: vnde mēbra illi⁹ breui no bis designatione monstrauit. Sequitur. ¶ Ipse est rex super vni uersos filios superbie. Vt leuia than iste in cunctis que superius dicta sunt caderet: sola se supbia perculit: neq; etsi p tot filios. vitiorum ramos aresceret/nisi per banc pri⁹ in radice putruisset. Scriptum est nanq;. Omnis peccati initium su perbia. Per hāc etsi ipse succubuit per banc se sequentem hominem strauit. Eo etenim telo salutē nostre immortalitatis impetijt/ quo vitā sue beatitudinis extinxit. Sed ideirco banc oīs finī locutionis sue inseruit: vt cum post mala omnia leuiathan istius superbiaz diceret quid esset malis omnibus deteri⁹ indicaret: q̄uis etiaz per hoc quod in imo ponitur/ vitiorum radix esse monstretur. Sicut enim inferius radix regitur: sed ab illa rami ex trinsecus expanduntur: ita sese

Psa. 130.a
Prouer. 9.a
Matth. 11.b
Psa. 114.b
1. Tbe. 2.b
Philip. 2.a
Prouer. 30.b
Eccli. 10.b

perbia intrinsec⁹ celat/ sed ab illa ptinus aperta vitia pullulāt. Nulla quippe mala ad publicū pdirēt nisi hec mentē in occulto cōstringerēt. Hec est q̄ leuiatban isti⁹ sensum ferue scere sicut olla facit. Ut ⁊ būanas mentes in quodā feruore insanie concutit: sed per aperta opera qualiter ꝓcussi animā euertat ostendit. Justus nāq; pri⁹ ebullit in elatione: qō fozas postmodū spumat in opere.

¶Capitulū.xvij.

Sed q̄ occasio de superbie disputatiōe se ꝓbuit: debem⁹ hāc subtili⁹ sollicitiusq; discutere: atq; ad humanas mētes q̄ ꝓta vel q̄lis veniat/ ⁊ q̄bus q̄literve surrepiat demonstrare. Alia q̄ppe vitia eas solūmō ꝓtutes ipetūt q̄b⁹ ipa destruūtur: vtvel̄ ira patientiā/ castimonia abstinentiā/ libido cōtinentiā expugnet. Superbia aūt (quā vitioꝝ radicē dixim⁹) nequaq̄ vni⁹ ꝓtutis extinctione ꝓcta: ꝓtra cūcta ake mēbra se erigit: ⁊ q̄si q̄lis ac pestifer morb⁹ corpus oē corrūpit: vt q̄cq̄d illa inuadēte agit/ etiā si esse virt⁹ ostēditur: nō p hoc deo/ sed soli vane glorie seruiat. Quasi em tyrān⁹ q̄dam obsessaꝝ ciuitatē intercipit/ cui mentē supbia irrūpit: ⁊ q̄ dictoꝝ quēq; ceperit/ eo in dño duriozem exurgit: qz quo ampli⁹ res ꝓtutis sine humilitate agit/ eo latius ista dñatur. Quisquis ꝓo es? I se tyrānidem captiua mēte suscepit: hoc primū dānum patit/ q̄ clauso cordis oculo iudicij eq̄tatē pdit. Nam cūcta q̄ ab alijs bñ gerūt displicēt ⁊ sola ei q̄ ipse vel praue egerit placēt/ semp aliena opa despicit: semp miratur q̄ ipse facit: qz ⁊ q̄cq̄d egerit/ egisse se singulariter credit: atq; in eo qō erubescit p gloie cupiditatem/ sibimetipsi fauet p cogitationē: ⁊ se cū in cunctis trāscēdere ceteros estimat/ p lata cogitationū spacia/ secum deambulās laudes suas tacitus clamat. Nōnunq̄ ꝓo ad tātam elationē mēs ducitur: vt in eo qō tumet/ etiam per ostentationem locutionis effrenet. Sed tāto facilius ruina sequitur: q̄to apud se quisq; impudētius exaltatur. Hinc em̄ scriptū est. Ante ruinam exaltat cor. Hinc p Danielē ꝺz. In aula babylonis deambulabat rex: ⁊ ꝓfitēt⁹ ait. Nōne hec est babylon magna quā ego edificaui in domum regni in roboze fortitudinis mee in gl̄ia decoris mei? Sed hūc tumorē q̄ concitre vindicte ira represerit: illico adimpit dicens. Cum adhuc sermo esset in oze regis/ vox de celo ruit. Tibi ꝺz. Nabuchodonosoz rex: regnum transiet a te: ⁊ ab hoīb⁹ te eiciēt: ⁊ cū bestijs ferisq; erit habitatio tua: fenum q̄si bos comedes: ⁊ septem tempora mutabunt super te. Ecce qz tumor mētis vsq; ad aperta verba se protulit: patientia iudicis protinus vsq; ad sentētiam erupit: tantoq; hunc districtius pculit/ quāto ei⁹ se superbia immoderatius erexit: ⁊ quia enumerando bona dixit: in quib⁹ sibi placuit/ enumerata mala in quib⁹ ferie⁹ audiuit.

¶Capitulum.xviij.

Sciendū vero est q̄ ipsa hec de qua tractamus elatio: alios rebꝰ fingularibus: alios vero ex spūalibus possidet. Alter nāq; itumescit auro: alter eloq̄o: alter ifimis ⁊ terrenis reb⁹: alter sūmis celestibusq; ꝓtutib⁹: vna tamen eadēq; res ante oculos dei agitur: q̄uis ad humana cordaueniēs in eoꝝ obturbius diuerso amictu palliet̄ur. Nam cum is qui de terrena prius gloria superbierat/ postmodum de sanctitate extollitur: nequaq̄ eoz eius elatio deseruit/ sed ad eū consueta venies vt cognosci nequeat vestem mutauit. Sciendum quoq; est q̄ aliter ꝓpositos/ atq; aliter subditos tētat. Prelato nāq; in cogitationibus suggerit: quia solovite merito super ceteros excreuit: ⁊ si qua ab eo bene aliq̄ gesta sūt: hec importune eius animo obſcit: ⁊ cū hunc deo singulariter placuisse insinuat quo facilius suggesta persuadeat/ ipsam ad testimonium potestatis tradite retributionē vocat dicēs. Quia nisi omnipotens deus te bis omnibus meliozē cerneret: omnes hos sub tuo regimine nō dedisset: eiusq; mox mentē erigit: viles atq; inutiles eos qui subiecti sunt ostendit: ita vt nullum iam quasi dignū respiciat cui equanimiter loquatur. Unde ⁊ mox mētis tranquillitas in iramvertitur: qz dum cunctos despicit/ dum sensum vitamq; omnium sine moderamine reꝑhendit: tanto effrenatius se in iracūdiam dilatat/ q̄to eos q̄ sibi cōmissi sunt esse sibimet indignos putat.

¶Capitulum.xix.

Contra cuz subiecroz cor supbia instigat: hoc sūmope nitit agere/ vt sua acta cōsiderare fundit⁹ negligāt: ⁊ semper tacitis cogitationibus rectoris sui iudices fiāt: q̄ dum in illo qō reprehēdere debeant importune respiciūt/ in semetipsis qō corrigant nūq̄ vidēt. Unde ⁊ tāto attroci⁹ pereunt/ q̄to a se oculos auertunt: quia in hui⁹ vite itinere offendēres cozruunt/ dum alibi intendūt. Et quidē pecatozes se asserunt: nec tñ tantum vt tam norie in regimine persone traderentur. Et dum eius facta despiciunt/ dum precepta premnūt/ ad tantam vsq; infamiā deuoluntur/ vt deum ꝛes humanas curare non estiment: quia ei qui quasi iure reprehenditur esse se cōmissos dolent. Sicq; dū cōtra rectoꝛes superbiūt: etiā ꝓtra iudicia conditoris intumescūt: vt dū pastoris sui vitā dijudicāt/ ipsaꝝ q̄s sapiam oīa disponentis impugnāt. Sepe aūt rectoris sui dictis ꝓterue obuiāt: ⁊ eandem vocis superbiam libertatem vocāt. Sic quippe elatio se quasi p libertatis rectitudine obſcit: sicut sepe se ⁊ timor p humilitate supponit. Nā sicut pleriq; reticēt ex timore: ⁊ tacere se estimant ex humilitate: ita nōnulli loquuntur p impatiētiā elatiōis: ⁊ tñ loq̄ se credūt per libertatē rectitudinis. Aliq̄ aūt subditi preterea q̄ sentiunt nequaq̄ ꝓdunt: ⁊ dozi quoq; loquacitas vir compescitur: nōnunq̄ ex sola amaritudine intimi rancoris obmutescūt: qui p tumorē mētis procacitatis sue verba subtrahētes/ cū male loqui solēt: peius tacent: qz cum peccātes aliquid de cozrectiōe audiūt/ indignātes etiā responsionis verba suspēdunt. Cum bis q̄ agitur aspere se pe ad querelā vocē de hac ipsa asperitate prosiliunt. Cū vero eos magistri sui blande ꝓueniunt: de hac ipsa hūilitate qua ꝓuenti sūt grauius indignanē: ⁊ tanto eoꝝ mēs vastius accēditur/ q̄to cōsiderati⁹ infirmari iudicant: hi nimiruz qz humilitatē que virtutū mater est nesciūt: vsuz laboris sui perdunt: etiā si qua bona sunt q̄ operāntur: qz surgētis fabrice robusta celsitudo nō figitur/ que nequaq̄ per fundamenti fortitudinez in petra solidat. Soli ergo ruine crescit q̄ edificant: qz ante molē fabrice humilitatis fundamina non p̄curāt. Quos bene ab intimis prodimus: si paucis exterioꝛib⁹ ostendamus. Cunctis nāq; superba apud se cogitatione tumentibus inest clamor in locutione: amari tudo in silētio: dissolutio in hilaritate: furor in tristitia: inhonestas in actione: honestas in imagine: erectio in incessu: rancor in responsione. Horum mens semper est ad ingerēdas cōtumelias valida: ad tolerandas infirma: ad obediēdum pigra: ad lacessendos ꝓo alios importuna: ad ea q̄ facere ⁊ debet ⁊ ꝓualet ignaua: ad ea autem que facere nec debet/ nec ꝓualet parata. Hec in

eo quod spōte nō appetit/nulla exhortatione flectitur: ad hoc aūt qs laterer desiderat/ārit vt cogat: qz dum metuit et desiderio suo vi lescere/optat vim in ipsa sua uolū tate tolerare. ¶Capitulū. xx.

Esaie. 40.b. Sic qz būanos aīos aliter tentari et re bus carnalib⁹/atq; aīr et spūalib⁹ diximus/audiant illi.

Luc.13 f. Dis caro fenū t gloria ei⁹ sicut flos feni: audiāt isti qd quibusdā post miracula dr. Nescio vos vndesitis: discedite a me oparij iniqtatis. Audiāt illi. Diuitie si affluant nolite cor apponere. Audiāt isti qz fatue virgines q̄ cū vacuis vasculis veniunt ab intimis nuptijs/excludunt. Rursum qz aliter tētari plātos atq; alr subditos pfati sumus: audiāt illi qs p quendā sapientez dr. Ducē te cōstituerūt noli extolli: sed esto in illis q̄si vn⁹ er eis. Audiant isti. Obedite ꝓpositis vestris t subiacete eis: ipsi enī pernigilant quasi rōnē reddituri p aīabus vestris. Audiāt illi cū dc accepta potestate gloriant: hoc qd abrae voce ardēti dixit dr. Ad emēto filiū: qz recepisti bona in vita tua. Audiāt isti cū cōtra rectores suos in querela pfilīt: hoc quod murmurāti ppl⁹ Moysi t aarō vocib⁹ rūdetur. Nec cōtra nos est murmur vestrū/sed ꝑ dñm. Nos esse qd sumus: Audiāt illi. Turbabunt in pspectu ei⁹ patres orphanoꝝ t iudices viduarū. Audiāt illi qs cōtra contumaciaz subditoꝝ dicitur. Qui resistit potestati/dei ordinationi resistit. Audiāt simul oēs. Dē⁹ superbis resistit: humilib⁹ aūt dat gram. Audiant oēs. Immundus est apud deū oīs qui exaltat cor suū. Audiant oēs. Quid superbit terra et cinis? Cōtra huius languoris pestem audiam⁹ cuncti qd magister veritas docet discens: discite a me quia mitis sum t humilis corde.

Matt. 11.d.

¶Capitulum. xxj.

Ad hoc nāq; vnigenitus dei filiꝰ formaz infirmitatis nre suscepit: ad hoc manifestus nō solū visibilis/sz etiā despectꝰ apparuit: ad hoc cō tumeliarū ludibria/irrisionū opprobria/passionūq; tormenta tolerauit: vt superbū nō esse pudorem doceret humilis deꝰ. Quāta ergo humilitatis virtus est: ppter quā solā veraciter edocendam⁹ qs sine estimatione magn⁹ est/vsq; ad passionē factꝰ est parvus. Qz cū ergo nē pditionis nostre se superbia ꝓbuit diabolꝰ: instrumentū redemptiōis nostre inuēta est humilitas dei. Hostis quippe noster magnus inter omnia cōditus videri super oīa voluit elatus. Redēptor aūt noster magnus manens super oīa fieri inter omnia dignatꝰ est parvus. Sed melius t elationis cām deregim⁹? t fundamēta humilitatis aperimus/si breui cōmemoratione pstringim⁹: quid mortis auctor: qd vite pditor dicat. Ille nāq; ait. In celum ascendaz. Iste aūt p pphetam dicit. Repleta est malis anima mea: t vita mea inferno appropinquauit. Ille dicit. Supra astra celi exaltabo solū meū. Iste būano gen eri a paradisi sedib⁹ expulso dicit. Ecce vento cito t rabita bo in medio tui. Ille dicit. Sedebo in monte testamēti in lateribꝰ aquilonis. Iste dicit. Ego sum vermis t nō homo: opprobriū hoium t abiectio plebis. Ille dicit. Ascendam super altitudinem nubium/ t similis ero altissimo. Iste cum in forma dei esset: nō rapinā arbitratus est se equalē esse deo: sed semetipm exinaniuit formā serui accipiens: t per membra sua loquitur dicēs. Dñe quis similis tibi? Ille per membra sua loquitur dicens. Nescio dominū t israel nō dimittā. Iste p semetipm dicit. Si dixero qz nō noui eū: ero similis vobis mendax: sz noui eū t sermonē ei⁹ seruo.

curuit genitus dei filius humiliauit

Quid mortis auctor dicat. Quid vite pditor dicat. f Isa.14 d. p.37.a Apoc. 21.c. p.21.b Phil.2 a. p.35.b Exodi 5.a. Jo.7.b

Jo.14. b. seruo. Ille dicit. Mea sunt flumina: t ego feci ea. Iste dicit. Nō possum a meipso facere q̄q̄. Et rursum. Pater meus in me manens ipse facit opera. Ille regna oīa ostendens dicit. Tibi dabo pōtem hāc vniuersam t gloriam illoꝝ: qz mihi tradita sunt: t cui volo do illa. Iste dicit. Calicem quidē meū bibetis: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistrā meā: nō est meū dare vobis sed q̄bus paratuz est a patre meo. Ille dicit. Eritis sicut dñs sciētes bonū t malum. Iste dicit. Non est vestrū nosse tpa vel mōmēta q̄ pater posuit in sua potestate. Ille vt voluntas diuina despici: et vt posset ppria suaderi dicit. Cur precepit vobis deus vt nō comederetis ex omni ligno paradisi? Et paulo post. Scit enī deꝰ q̄ q̄cūq; die comederitis ex eo aperientur oculi vestri. Iste dicit. Nō quero voluntatem meā: sed voluntatez eius q̄ misit me. Ille per membra sua loquit dicens. Nullū pratū sit qd nō pāsceat luxurie nostre: coronem⁹ nos rosis anteq̄ marcescant: vbiq; relinquam⁹ signa letitie nre. Iste mēbris suis ꝓnunciat dicēs. Plorabitis t flebitis vos: mundus aūt gaudebit. Ille nihil aliud mētes fidi subditas docet q̄ celsitudis cui men appetere: cūcta equalia mentis tumore trāscēdere: societatem oīum hoim alta elatione transire: ac sese cōtra potentiā pditoris erigere: sicut de eisdē per psal. dicit. Transierūt in dispositione cordis: cogitauerūt t locuti sunt neq̄tias iniquitatez in excelso locuti sunt. Iste ad sputa/ad palmas/ad colaphos/ad spineā/coronā ad crucē/ad lanceā/atq; ad mortē veniens/mēbra sua admonet dicens. Si q̄s mihi ministrat/me sequat. ¶Extrā.

Jo.12. b. Via igitur redēptor nr regit corda humiliū: t exaltabit iste rer dicit supbos: aptē cognoscim⁹ q̄ cui denissimū reprobos signū supbie est: at cōtra humilitas electos. Cū ergo quā quisq; beate cognoscit: sub quo rege militet inuenit. Unusquisq; enī quasi quēdā titulū portat operis: quo facile ostēdat sub cuius seruitat pāte rectoris. Unde ꝛp euāgelīū dr. Ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Negit nos leuiathā istius mēbra vel mira faciendo fallerent: apertū signū oīs quo deprehendi valeāt demonstrauit dicēs. Ipse est rex sup vniuersos filios superbie. Qui ersi qs fictam specie humilitatis assumunt: semetipsos tñ celare in oībus nequaq̄ possunt: qz eoꝝ superbiā diu latere nō sustinens: t cū er alia tegitur/ex alia actione denudat. Qui vero sub rege bumilitatis militant: semper pauidi/atq; er omni latere circumspecti: ad uersum iacula elationis pugnant: t quasi contra venientes ictus solum magis in suo corpore oculum custodiunt: dū in semetipsis principaliter humiliter humiliterq; tuentur.

Matt. 7.c.

¶Finit liber Tricesimusquartus moralium sancti Gregorij.

¶Liber Tricesimusquintus t vltimus deo gratias Moralium sancti Gregorij pape t ecclesie doctoris super vltimū capitulū tertius beati Job: puta Quadragesimū secundū: libri vero Capitulum primum.

Via iste vltimus huius opis liber est: ratio is difficilioribꝰ peractis/min⁹ obscura sunt: libet hūc indulgentiꝰ remissiusq; transcurrere. Velut emerso esse magno mari iam litus cernim⁹: tentationis nre vela deponētes nō eodē

quo pri⁹ ipetu ducimur: sed tñ adhuc ex impulsione flatus pristini mus: quasi nostre anxietatis ventus cecidit: sed tñ eius vis seipsa iam tranquillior/vsq; ad stationez nos littoris spellit. Igit̄ priusq; fidelis famulo dñs leuiathan hostis eius q̄ sit t fortis t callidus ostendit: dum vires illi⁹ subtiliter fraudesq; patefecit/beatus Iob ad vtra q̄ respondit dicens.

Job. c. xlij.

¶ Text⁹ libri hui⁹

Iob cap⁹m quadragesimūsecūdū. ¶Scio quia o ia potes: t nulla te latet cogitatio. Cōtra immanes q̄ppe vires eius intulit. Scio q; oia potes: ptra occultas ⁊o machinatiões illius subiūcit. Et nulla te latet cogitatio. Under mor leuiathan eidem exp⁹obrat dicens. ¶Quis est iste qui celat consilium absq; scientia? Absq; scientia est leuiathan celat p̄siliū: quia q̄uis ptra infirmitatē nostrā multis fraudib⁹ occultet: p̄tector⁹ tñ nfi scīa inspiratiõe detegit. Absq; sciētia celat p̄silīū: q; ex tentatos latere/latere tñ p̄tectorē non potest tentatorū. Igit̄ audita fortitudine t calliditate diaboli: audita etiam creatoris nfi potētia: q̄ t illū valenter reprimit/t nos misericorditer tegit: q̄sumus beate Iob/vt que de temetipso sentis/nobis minime occultes. Sequit̄. ¶Ideo insipiēter locutus sum/t que vltra modum excederent scientiā meā. Dis humana sapientia q̄tolibet acumine polleat: diuine sapientie cōparata/nec iusta: nec pulchra ⁊s insipientia est. Dia est humana q̄ iusta/q̄ pulchra sunt: dei iustitie et pulchritudini cōparata nec iusta nec pulchra sunt: nec sino sunt. Beatus itaq; Iob ea q̄ dixerat: sapienter se dixisse crederet/si ꝑba superioris sapiētie nō audiret. In cuius cōparatione stultū est nostrū omne q̄ sapit: t qui sapienter q̄dez locutus boibus fuerat: diuinas tñ sententias audiens sapientius se cognouit non esse sapientē. Vnde est q̄ Abraā inter verba dñica nil se nisi puluerem vidit dicens. Loquar ad dñm meum cum sim puluis t cinis. Vnde est q̄ moyses omni egyptioꝝ sapientia instructus: ex quo loquentē dñm audiuit/impeditioris t tardioris lingue se esse deprehendit dicens. Obsecro dñe nō sum eloquens: ab heri essi t nudiustertius ex quo locutus es ad seruū tuū: impeditioris t tardioris lingue suz. Vnde est q̄ Esaias postq̄ sedētē dñm sup soliū excelsuz atq; eleuatū vidit: postq̄ seraphin duabus alis faciē/duab⁹ velare pedes t duabus volare cōsperit: postq̄ id q̄ est: sctūs/sctūs/sctūs/dñs deus exercituū alter ad alterū clamare audiuit: ad seipsum rediēs ait. Ve mihi q; tacui: q̄si vir pollutis labijs ego sum: t i medio populi polluta labia habentis ego habito. Mor⁹q; ipsam pollutionē vnde cognouerat subdēs ait. Et regē dñm exercituū vidi oculis meis. Vnde Hieremias diuina verba audiens verba se non habere cognouit dicens. A/a/a/domine deus ecce nescio loqui: quia puer ego sum.

Capitulum. ij.

In Ezechiel loquēs de quatuor animalibus dicit. Cū fieret vox supra firmamētū q̄ erat supra caput eoꝝ: stabāt et submittebant alas suas. Quid essi p volatū animaliū nisi euangelistarū atq; doctoꝝ sublimitas designat? Vel q̄d sunt ale animaliū/nisi sanctoꝝ cōtēplationes eos ad celestia sublevātes? Qz cum fit vox supra firmamentū q̄ super caput eoꝝ est/stantes submittunt alas suas: q; cum interna vocem supne sapientie audiūt/quasi volatus sui alas deponunt: q; vez ipsam veritatis altitudinē minus se cōtēplari posse cognoscunt. Ad vocem ergo desup venientez alas deponere est: cognita supna potentia virtutes pprias humiliare: et consideratione creatoris nil de se aliud q̄ abiecta sentire. Tacti itaq; viri dnz diuinitatis arcana audiunt: q̄to magis contemplando pficiūt/tanto ampli⁹ despiciendo q̄ sunt aut nihil/vl q̄ppe nihil se esse cognoscūt. Respōdeat ergo diuinis sermonibus beatus Iob: et sapienter pficiens/stultum se esse deprehendat dicēs. Insipienter locutus sum: t que vltra modū excederent scientiā meam. Ecce tanto se amplius redarguit/q̄to ampli⁹ pficit: t scientiā suam vltra modū excessisse se credit: q; in verbis dñi plus q̄ estimauerat/secreta ei⁹ sapientie agnouit. Sequitur. ¶Audi t ego loquar: interrogabo te t respōde mihi. Audire nostrum est: sono aliunde venīēti aurem alio positam commodare. At contra deo cui nil extra est audire q̄ppe est: sub semetipso surgentia desideria nostra percipere. Ad deū ergo qui tacētiū corda cognoscit loqui nostrū est/non vocibus gutturis id q̄ sentimus q̄dere/⁊s prō pris ad illū desideriis inhiare. Et q; ideo quisq; interrogat: vt discere valeat q̄ ignorat: domini deus interrogare est: in conspectu eius nescientem se cognoscere. Respondere autem dei est: eū qui se bene humiliter nescientez cognouerit: occultis inspirationibus erudire. Ait ergo beatus Iob. Audi t ego loquar. Ac si diceret. Miserēditer desideria mea percipe: vt dum hec mea tua percipiēs adiuuat/ad te multiplicioꝝ consurgant. Bona quippe vota quotiens effectū percipiūt/multiplicant. Unde aks scriptum est. Ego clamaui q̄m exaudisti me. Nō essi ait: q; clamaui exaudisti me: sed clamaui q̄m exaudisti me. Qui essi loquēs exauditus fuerat: votis pficientibus exauditus clamabat. Interrogabo te respōde mihi. Ac si diceret. Nescientem me ex tue scientie contēplatiõe cognosco. Interroganti igit̄ respon-

de. i. stultitiam propriaz humiliter cognoscentem doce. Quia enim interrogaret ipse ex desiderio humilitatis: t deum sibi respōdere quereret: ex magisterio inspirationis verbis sequentibus declarat. Interrogaturū q̄ppe se phibuit/sed nihil interrogando subiūgit. Nāq; sola humilia de se sentiens/t que misericordiā a dño pceperit agnoscens/protinus subdidit. ¶Auditu auris audiui te: nūc autem o culus meus videt te. Dis nimirū ꝑbis aperte indicat: q; quanto visus superior est auditu: tanto differt ab eo q̄ prius extitit: t hoc q̄ postmodū p flagella pfecit. Et q; interno oculo veritatis lumē magis cōsperserat: bñanitatis sue tenebras dijudicans plus videbat. Unde t sequitur. ¶Idcirco ipse me reprehendo. Quāto essi q̄sq; minus videt: tanto sibi minus displicet: t quanto maioris gratie lumen percipit/tanto amplius reprehensibilem se esse cognoscit. Cū essi intrinsecus subleuatur p omne q̄ est: ad eā qua supse cōspicit regulā q̄gruere nititur. Et q; adhuc humana infirmitas prepedit: cernit quia ei ex non minima parte dissentit/totumq; ex scilli onerosum ē: quod interne regule conueniens non est. Quam regulaz beatus Iob post flagella proficiēs amplius suspicit: et a semetipso in sui magna redargutione dissentit dicens. Idcirco ipse me reprehendo. Sed quia nulla est cognitio reprehensionis: si non sequantur etiaz lamenta penitudinis: recte post reprehensionem subditur. ¶Et ago penitentiam in fauilla et cinere. In fauilla etenim et cinere penitentiam agere est/contempta summa essentia nil aliō quam fauillam se cineremq; cognoscere. Unde et ciuitati probe in euangelio dominus dicit. Si in tyro et sidone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis; olim in cilicio t cinere

In fauilla et cinere

Matt. 11.c

penitentiaz egissent. In cilicio ḡp pe asperitas ꝛ cōpunctio peccatorū/in ī: mere autez pulnis ostēditur mortuoꝝ. Et idcirco vtrūq; hoc adhiberi ad penitentiā solet: vt in punctione cilicij cognoscamus ḡd per culpā fecimus: ꝛ in faulla cineris perpēdamus/quid per iudicium facti sumus. Consideretur ergo in cilicio pungentia vitia: cōsideretur in cinere per mortis sententiam subsequens iusta pena vitioꝝ. Oz essi post petiꝰ carnis cōtumelie surrexerunt: videat homo in asperitate cilicij superbiēdo quid fecit: videat in cinere vsq; quo peccando pueuit. Potest ꝯz cilicio ipa p recordationē atq; penitentiā dolorū pūctio designari. Nam hoc ꝯ ait btūs Iob. Ipse me reprehendo quasi quodā cilicio pungit: duz in mente sua asperis redargutionuz stimulis cōfricatur. In cinere aūt agit penitentiā: qz ex primo pcō quid p iustū iudiciū fact⁹ sit solerter attēdit dicēs. Ago penitentiaz in faulla ꝛ cinere. Dicit aperte dicat. De nullo auctoris mei dono superbio: qz sumptus ex puluere per illate mortis sententiaz ad puluerem me redire cognosco.

¶Capitulum.iij.

Additisigit cunctis sermonib⁹ Iob: cunctis etiā respōsionibus amicoꝝ: libet ad interni iudicis sententiā spectatio nem mētis nr̄e conuertere/eiq; dicere. Ecce dñe vtraq; in cōspectu tuo disserentiū partes audiuimus: ꝛ Iob quidē in boc certamine virtutis sue facta renolueret: ꝛ amicos eius contra eum cognoim⁹ tue iustitie gloriā defensare. Inter hec aūt q̄d nostra mens sentiat agnoscis. Nec enī possum⁹ eoz nos dicta reprehendere: quos defensiōi tue cognoscimus deseruire. Sed ecce assistūt partes: erpetāt salam: pser ergo dñe ex inuisibili regula subtilissimū tue discretionis examen: ꝛ quis in contētione sit rectius locutus ostende. Requiritur. g Postq̄ autē dominus locutus est verba hec ad Iob: dixit ad elipham themanitem. Iratus est furor meus in te: et in duos amicos tuos: quoniam non estis locuti coraz me rectū sicut seruus meus Iob. O domine iudicij tui sententia indicat: quātum ad lucem tue rectitudinis cecitas nostra discordat. Ecce te iudice beatū Iob victorē esse cognoscimus: quez in te peccasse loquendo credebamus: te iudice additi sunt rei qui beati Iob se merita transcēdere ꝓ te loquendo crediderunt. Quia igitur ex diuina sentētia ḡd de partibus estimem⁹ agnoim⁹: nunc eiusdē sententie paulo subtilius verba pensemus. Quomodo essi supius beatus Iob reprehēdit si in cōparatiōe eius rectitudinis amici illius nequaq̄ coram dño locuti rectū memorant: An adhuc illa de eo sententia cōfirmatur: quā antiquo hosti ꝛ. Audisti seruum meū Iob: ꝯ nō sit ei similis sup terram. Sed quid est hoc ꝯ ꝛ laudat hostē: ꝛ in seipso reprehēditur: ꝛ tñ amicis loquentibus anteferturꝫ nisi ꝯ sctūs vir cūctos meritorum suoꝝ virtute trāscendit: sed eoz po ꝯ homo fuit ante dei oculos sine reprehēsione esse nō potuit. In sancto q̄ppe homine in hac interim vita cōmorāte: diuini examinis regula habet adhuc qd iudicet: quis ī ex cōparatione ceteroꝝ dominuz habeat qd laudet. Beatus igit Iob pro culpa se credidit ꝛ nō ꝓ gratis flagellari: resecari i se estimauit vitia/nō aūt merita augeri: ꝛ i eo re prehēdit ꝯ ītētione flagelli fuisset aliter suspicat⁹: ꝛ tñ amicis resistē tib⁹ iterni iudicij diffinitione resistentibus plat⁹ est. ¶Ca.iiij.

Ideaperte colligit/q̄te iustitie fuerit i eo: ꝯ cōtra amicoꝝ ꝑba innocentiā fuc operationis astruxit: q̄ diuino iudicio etiam ipsis eiusdē diuini iudicij defensoribꝰ antefertur. In ero dño aūt libri huius agnouimus: qz de illo sathan dño dixerat. Mitte manū tuā ꝛ tāge eū: ꝛ vide si nō in facie bñdicat tibi. Ad quā petitionē btūs Iob dānis/orbitate/vulneribꝰ/ꝛ verboꝝ scādalis tāgi pmittit: qz vez certꝰ q̄ eū laudauerat extitit: ꝯ nequaq̄ iurta assertionem diaboli sanctus vir in maledictionis culpā laberetur. Sicut ergo ꝛ superius diximus: quisq̄s beatum Iob i sua locutiōe estimat post flagella peccasse: aperte dominū indicat in sua assertione errasse. Et ꝯ uis dñs ad diabolū loquēs bona illius ꝓsentia protulit: nō aūt eius pfuerantiā ꝓpōdit. Sciendū tamē est qz nequaq̄ eius iustitiā pmittēdo tentatoꝛi ptulisset: si eum iustū in tentatione pfistere nō posse ꝓuideret. Premisso itaq̄ diuinitus in eius tentatione diabolo: quisquis eum in tentatione succubuisse existimat/ignorantiam permittentis accusat. Approbemus igitur in dictis suis veraciter Iob: ne deum in sua prudentia nequiter accusem⁹. Et quidē ꝯ tū ad humana iudicia in verbis suis amici eius multa illo rectius dixisse crederentur: sed veritas aliam ex occulto regulam proferens aīt: Non estis locuti coram me rectuz sicut seruus meus Iob. Coram me aīt. i. intus vbi sepe multorum vita displicet: que etiaz foris hominibus placet. Unde caute nimis in laudem iustorum cōiugum dictum est. Erant iusti ambo ante deuz. Non essi secura laus est: iustos ante homines apparere. Wepe essi humana sententia velut in deo magnum quempiam approbat: sed hunc omnipotens de⁹ qui quasi ex se approbat ignorat. Hinc est essi ꝯ psalmista vigilanter exorat dicens. Dirige in cōspectu tuo viam meam. Nimirum qz plerūq; in conspectu hominum recta via creditur etiam que a veritatis itinere deuyauatur. Et notandum ꝯ non ōz nō estis locuti coraz me rectū sicut Iob: sed sicut seruus meꝰ Iob: vt vez interpositiōe seruitutis dñi eum quasi sub quadā peculiaritate cōmemorat/cuicta q̄ in defensione sua direxat: qz nō cōtumaci superbia/sz humili ītate dixerit ostendat.

¶Capitu.v.

Sed qz iustus est ꝛ misericors deus amicos eiꝰ ꝛ p iustitiā districte redarguit/ ꝛ p miam benigne cōuertit. Hinc se quitur. g Sumite vobis septem tauros ꝛ septē arietes: ꝛ ite ad seruum meuz Iob ꝛ offerte holocaustū ꝓ vobis. Iob autez seruus meus orabit pro vobis: faciem eius suscipiā vt non vobis imputetur stultitia. Ecce iustus ꝛ misericors deus nec culpas sine increpatione deserit: nec reatum sine cōuersione derelinquit. Quia essi intern⁹ est medicus: primo putredines vulneris innotuit: ꝛ post remedia cōsequenter de salutis indicauit. Quia autē sepe iam diximus/ꝯ amici beati Iob hereticoꝝ speciē teneāt: qui deum dñi defendere nituntꝫ offendūt: qm̄ in dictis suis veritati rebelles sūt cui famulari se i falsa assertiōe suspicantur. Omnipotens deus sepe illos corpori sancte ecclesie per cognitionē ītatis inuiscerat: bene ipsa quoq; eoz cōuersio/q̄ sepe misericorditer agit per hanc veniam quā amici Iob pcipiūt/ designatur. Notādū vero magnopere aūt: ꝯ cōuersionis sue sacrificiū dño nō pse sed ꝓ Iob iubent offerre. Nimirum hereticī eū ab erroꝛe redeūt: qz ergo se iram dñi suo ꝓ se oblato sacrificio placare nequaq̄ possunt nisi ad catholicam ecclesiam quā beatus Iob significat cōuertant: vt salutem sui cius ꝑcibus obtineant/ cuius fidez querūs assertionibus impugnabant. Aīt essi: Iob seruus meus orabit pro vobis: faciez eius suscipiam: vt non vobis imput⁹ stultitia. Ecce aperte hereticis dicat.

Sacrificia vestra nō accipio: petitionū vestrarum verba non audio nisi p̄ intercessionē illius cuius p̄fessionis verba de me veracia recognosco. Et vos quidez tauros atq; arietes ad exhibenda sacrificia cōuersionis vestre deducite: sed a me salutem vestram per catholicā ecclesiam/quaz diligo postulate. Ipsi enim volo dimittere id quod mihi in ipsa deliquistis: vt hec vestram incolumitatem obtineat/que ex vestro languore laborabat.

¶Capitulum.vj.

Sola quippe est p̄ quaz sacrificiū dñs libēter accipiat: sola q̄ p̄ errātibus fiducialiter intercedat. Unde etiā de agni hostia dñs p̄cepit dicens. In vna domo comedetur: nec offeretis de carnibus eius foras. In vna namq; domo agnus comedit: qz in vna catholica eccl̄ia vera hostia redemptoris immolat. De cuius carnibus diuina lex offerri foras p̄hibet: qz dari sanctū canibus vetat. Sola est in qua opus bonum fructuose agitur: vñ z mercedē denarij nō nisi qui intra vineā laborauerunt acceperūt. Solaest q̄ intra se positos valida charitatis cōpage custodit. Unde z aqua diluuij arcā quidem ad sublimiora sustulit: oēs autē quos extra arcaz inuenit extinxit. Sola est in qua supna mysteria veraciter p̄cipimur. Unz ad Moysen dñs dicit. Est locus apud me: z stabis supra petraz. Et paulopost. Tollā manum meam/z videbis posteriora mea. Quia enim ex sola catholica ecclesia veritas cōspicit: apud se esse locū dñs p̄hibet de quo videat. In petra Moyses ponit/vt dei speciē cōtēplet: qz nisi q̄s soliditatē fidei tenuerit/ diuinam p̄sentiam nō cognoscit. De qua soliditate dñs dicit. Super hāc petram edificabo ecclesiam meam. Quid est ergo hoc loco dicere ad amicos Iob/ite ad Iob: nisi petram ascendite: Quid est facien ei? pro vobis suscipiam: vt non imputetur vobis stultitia: nisi id q̄ illic dicitur/posteriora mea videbis: id est eius q̄ postmodū futura sunt mysteria incarnationis intelligis. Heretici autem pro eo q̄ in petra stare contemnunt: trāseuntis dñi posteriora nō aspiciūt: qz extra ecclesiam positi: incarnationis eius/sicut sunt mysteria non agnoscunt. Sicut aūt z superius diximus: per tauros cerui: superbie: per arietes vero ducatus exprimit/ q̄ ab hereticis p̄suasis plebibus quasi seductis gregibus agitur. De hereticis nāq; superbientibus dicit: qui infirmorum mentes male suadēdo corrumpunt. Consiliū taurorū inter vaccas populoz. Et qz sequētes se populos/velut greges trahūt: arietes aliquando nominantur. Breges scz arietes ducunt. Unde per increpationē Hieremias ait. Principes tui velut arietes. Quia igit hereticī/cū ad sanctā ecclesiam redeunt/superbie elationē deserūt: et nequaq̄ quasi sequētes greges populoz cuneos ad interitū ducunt amici beati Job offerre tauros et arietes inbentur: tauros z arietes offerre in sacrificio est: superbiā ducatū conuersionis humilitate mactare: vt edomita cernice superbie discant obediendo sequi/ qui dudum ducendo preire conabantur. Recte quoq; eorum hec superbia septem sacrificijs expiatur: qz heretici ad ecclesiam reuertentes/ p̄ humilitatis hostiaz dona spiritus gratie septiformis accipiunt: vt q̄ elatiōis sue vetustate tabuerunt/ nouitate gratie reformentur. Septenarius autem numerus apud sapientes huius seculi quadā sua habet rōne pfectus/q̄ ex primo pari z ex primo impari cōsummat. Primus est impar ternarius est: primusq; par q̄ternari⁹. Ex quib⁹ duobus septenarius ostat: q̄ eisdē primis suis multiplicat⁹ in duodenariū surgit. Naz siue tres q̄ quatuor seu q̄tuor q̄ tres ducim⁹/ ad duodenariū peruenimus. Sed nos qz supno munere veritatis p̄dicamēta p̄cipimus: hec fixa scientie altitudine despiciēdo calcamus. Hoc p̄cul dubio incōcussa fide retinentes: quia quos ispūs gratie septiformis repleuerit p̄ficit: eisq; nō solū trinitatis noticiā/sed etiā virtutū quatuor: id est prudētie/ temperātie/fortitudinis/atq; iustitie operationē p̄bet: qz l ipsis quoq; quos ingredit/suis quodāmodo p̄tibus auget: dū z p trinitatis notitiam quatuor virtutū actio accipit: z p noticiā virtutum quatuor vsq; ad manifestam trinitatis speciē peruenit. Et apud nos ergo septenarius/sz lōge dissimiliter: qz plene z nō inaniter in duodenariū surgit: dū z p fidem opa/z rursuz per opera p̄ficit fidē. Sācti quoq; apostoli gratie septiformis ispū implēdi duodecim sunt electi. In q̄tuor enim mūdi p̄tibus trinitatē q̄ de⁹ est innotescere mittebant. Duodecim ergo electi sunt: vt etiā ex ipsi⁹ numeri rōne/causa claresceret: q̄ per quatuor infima tria summa p̄dicarent. Sive itaq; hac seu alia qualibet fortasse rōne: in scriptura tñ sacra septenario numero aliq̄n̄ secura rerū eternitatis: aliq̄n̄ vniuersitas p̄sentis huius tēporis: aliq̄n̄ aūt sancte ecclesie vniuersitas designat. Septenarie quippe numero p̄fectio eternitatis innuit: cū dies septimus in requiē dñi sanctificatus vocatur. Cui iaz vespera inesse nō dicit: qz eterne beatitudinis requies nullo termio coartat. Hinc est etiā q̄ lege data dies septimus feriatus esse p̄cipit: vt eterna p̄ illuz requies designet. Hinc est q̄ in annoz̄ curriculo septenarij numerus septies multiplicat⁹ mo nade addito ad quinquagenariuz ducit: vt ppetuā beatitudinem signās iubilei sacratissima requies obseruetur. Hinc est q̄ resurgens dñs et frequens apparens vltimo iam conuiuio: cū septez discipulis comedisse describitur: quia bi qui in illo nunc perfecti sunt/eterna per illum refectione satiantur.

¶Capitulum.vij.

Rursum per septenarij numerū nec vniuersitas temporalitatis accipit. Hinc est eni⁹ q̄ per septez dies hoc totū vite p̄sentis tempus euolui. Hinc est q̄ in typano sancte ecclesie: q̄ omni tēpore hunc mundum p̄dicando circumit: arca domini tubis clāgētibus muros viericho diebus septē circūiacta p̄fregit. Hinc p̄pheta ait Septies in die laudem dixi tibi. Quod ipse rursuz pro toto atq; vniuerso sue deprecationis tempore se dixisse significans ait. Semper laus eius in ore meo. Qō vero per septenarium numerū p̄sentis vite vniuersitas designet: nunc magis ostenditur/cū post eū quoq; octauus subinfertur. Septenarij quippe cū adhuc alius sequit/ex ipso eius augmēto exprimit/ q̄ finiēda tēporalitas eternitate cōclu datur. Hinc est enim q̄ Salomon admonet dicens: Da partes septez necnō z octo. Per septenariū quippe numerū hoc qō septē diebus agit/ p̄sens tēpus exp̄essit. Per octonarij vero nū ppetuam signauit/ quam sua nobis dñs resurrectiōe patefecit. Dominico scz die resurrexit: q̄ dū diez septimū. i. sabbatū sequit/additione octauus inuenit. Bene autem dicitur, Da partes septē necnō z octo: qz ignoras quid mali futurū sit sup terrā. Acsi apte diceret. Sic dispesa tpalia/ vt appetere nō obliuisc̄aris eterna: oportet nāq; vt impostorū dñi agēdo p̄nideas/qz de vēturo iudicio ōpta tribulatio sequatur ignoras. Hinc est q̄ quindecim gradibus tēplum ascendit: vt ex ipsa eius ascensiōe discat/quatenus p̄ septez octo et temporalis sollicitedispēsēt actio: z p̄uide mansio eterna requirat. Hinc est etiā q̄ dum monasēria denariuz surgit: ceutū quinquagita

psalmos ppheta cecinit ꝑter hūc septenarium numerū tpalia: octonariū vero eterna signantē/ super centum viginti fideles in cenaculo residētes spūssanctus effusus ē. Per septē quippe t octo quindecim componunt: t si ab vno vsq; ad quindecim numerādo paulati t per incrementa cōsurgimus/ vsq; ad centesimū t vicesimū numerū puenimus. Qua scz effusione spūs sancti oīdicerūt: vt t tēporalia tolerādo trāsiret/ t eterna inbianter appeteret. Rursum septenario numero sancte ecclesie vniuersitas designat. Hā Joannes in apocalypsi septē ecclesijs scribit: sed ꝑ eas ad aliud ꝙ vniuersalē ecclesiam intelligi voluit: Que nimirū vniuersalis ecclesia: vt plena septiformis gratie spū signaret: Heliseus sup puerū mortuū septies inspirasse
4.regū describitur. Sup extinctus ꝑplm
4.f quippe dns venies ḡsi septies inspirat: qui ei dona spūs septiformis gratie misericorditer tribuit. Quia igitur sepe septenario numero sancte ecclesie vniuersitas figuratur: veniāt ad beatū Iob amici illius t iussum diuinitus offerant holocaustū. Sz vigilanter oīno septenarij nūeri archana custodiāt: vt videlicet bi qui extra sunt positi/ ꝑtius se vniuersitati sancte ecclesie misceant: t tunc demum veniam de reatu pristine elationis exquirant. Pro culpa sua septē sacrificia offerant: q; reatus sui absolutionē nō accipiunt/ nisi gratie
28 septiformis spiritus vniuersali pace a qua exciā fuerāt aggregenē. Dicat igitur. Sumite vobis septē tauros t septē arietes: t ite ad seruū meū Iob: t offerte holocaustū ꝑ vobis. Job aūt seruꝰ me⁹ orabit ꝑ vobis: faciē ei⁹ suscipiā: vt nō vobis ip̄ate⁊ stultitia. Acsi hereticis redeūtibus apte diceret. Vniuersali vos ecclesie per humilitatē penitentie iungite: atq; eam qui ꝑ vosmetipsos digni nō estis/ veniā eius a me precibus obtinete: qui cum per hanc veraciter sapere discitis: ꝓtinus apud me vestre sapiē tie stultitiā deletis. Sequitur.

¶Capitulum.xlij.

Nēqz enim locuti estis coram me rectа sicut seruꝰ me⁹ Job. Hec paulatim reiaz dns ꝑtulit: et tñ hec eadē iterando subiungit. Quid est hoc: nisi ꝙ sententiā quā semel iudicando dixerat/ iterū replicando confirmat: atq; vt manifesti⁹ beati Iob iustitia amicoꝝq; ei⁹ iniustitia demonstretur: eius laus illorumq; reprehensio iterata voce depromit: vt replicata foris appareant ꝙ̄ intus habeantur. Hā q; cum res egypti metuenda venture famis tempora sub boum spicarumq; specie gemina visione cognouisset: voce sancti interpretis audiuit: q̄ vidisti secundo ad eandē rez ꝑtinent somnii firmitatis iudiciū est. Qua ex re aperte colligitur: q; quicquid in eloquio diuino repetit/ robustius cōfirmatur. Sed quia quid iuder decreuit audiuimus: at illi quoq; quid facīt audiamus. Sequitur. ¶Abierūt ergo eliphaz themanites: t baldath suites: t sophar naamathites: t fecerunt sicut locutus fuerat ad eos dns t suscepit dominus faciem Iob. Horum interpretationem nominum idcirco reticemus⁹: q; in huius operis exordio de ea nos latius diss̄eruisse meminim⁹. Intuendū vero est: q; itacautus sicut ꝓdictus fuerat: ordo accepte venie custoditur: vt in sacrificijs dns non illoꝝ/ sed beati Iob faciez suscepisse referatur. Sz q; quisquis ꝓ aliis intercedere nititur: sibi potius ex ipsa charitate suffragatur: recte subiungitur ¶Dominus quoq; conuersus est ad penitentiā Iob/ cum oraret ꝓ amicis suis. Jam enī superius ꝓ inimicis suis, eraudius ostenditur: cum factum q̄ ꝓdixit

mus memoratur: fecerunt sicut locutus fuerat ad eos dns: t suscepit dominus faciem Job. Sed cū ꝓtinus subinferē. Dns q̄z cōuersus ē ad penitentiam Iob cum oraret ꝓ amicis suis: aperte oñdit/ q; etiaz ꝑ semetipso penitus tanto citius exaudiri meruit/ q̄to deuote ꝓ aliis interc̄essit. Plus enī ꝓ se valere ꝓcres suas effecit/ qui has et alijs impendit. Libēti⁹ quippe sacrificium orationis accipitur: q̄ in cōspectu misericordis iudicis ꝓmi dilectione conditur: q̄ tūc veraciter quisq; cumulat/ si hoc et ꝑ aduersarijs impendat. Hinc est enī q̄ magistra veritas dicit. Orate ꝓ persequentibus t calumniātibus vos. Hinc rursum ait. Cum stabitis ad orandum: dimittite si q̄d habetis aduersus aliquē: vt ꝑfve ster qui in celis est dimittat vobis peccata vestra. Quātum vero ꝑ se obtinuit qui ꝓ aliis interuenit: illico demonstratur cum subditur. ¶Addidit dominus oīa q̄ cunq; fuerāt Job duplicia. Cūcta que amiserat duplicia recipit: quia ꝑ pietatē benigni iudicis tentationis nostre dispendia vincunt suffragia consolationuz. Dominus autem tentat ꝓbando/ q̄ remuneratio consolatur: vt ex retributionis merito leue fuisse q̄ toleranit agnoscat/ qui ex ꝑsecutionis pondere graue se aliquid tolerare iudicabat. Unde afflicte quoq; iudex dicitur. Ad punctum in modico dereliqui te: t in miseratiōnibus magnis congregabo te. Alī quando vero iusta afflictionis pōdus disponitur mensura consolationis. Unde alꝰ scriptū est. Secūdum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tue letificauerunt animam meaz In ea enim mensura consolatum se in qua afflictus fuerat indicat: qui letificatum se sm̄ multitudinem dolorum clamat. Non autem minime lector instruitur: si ipsum remunerationis ordinem contem

E

D

Iu. 6. 8. Mar. 11.d.

L

Esaie. 54.c.

Psal. 93.d

plet. Secessum quippe correctio/ correctionem penitentia/ penitētiam venia/ veniam vero munera subsequūtur. Sed quia diuine dispensationis permissione ꝓcessus etiam amicorum verbis afflictus est: diuine pietatis muneribus cōsolatus etiam humana debet charitate refoueri: vt vndiq; ei consolationis gaudia respondeāt/ quez vndiq; dolorum tristitia t aduersa lacerabant. Unde et subditur.

¶Venerunt aūt ad eū⁹ omnes fratres sui: t vniuerse sorores sue: t cuncti qui nouerāt eum prius: t comederūt cum eo panem in domo ei⁹: t mouerunt super eū caput suum. Quid in comestione panis nisi charitas? Quid vero in motione capitis nisi admiratio designatur? Bene autem subditur. ¶Et consolati sūt eum super omne malū quod intulerat dominus super eum. Perc̄ussi enim merorem consolari est: ei post percussionem de venia cōgaudere. Nam quanto quisq; de restituta ꝓximi salute cernitur hilarescere: tanto se indicat de ablata doluisse. ¶Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnam t inaurem auream vnam. Licet hec cūcta iurta historiam veraciter dicta sunt: in ipsis tamen oblatis muneribus cogimur: vt ad allegorie mysteriū recurramus. Neq; etiam ociose debemus accipere: q̄ ouez vnam/ q̄ inaurem auream obtulere vnam. Et si forte sūt iurta literā mirum non est: ouis oblata/ cur vna: tamen valde mirum est/ inauris oblata cur vna. Quid vero aut ouis ad inaurem pertinet/ aut q̄d inauris ad ouem? Ex ipso ergo muneris fine cōpellimur: vt ꝓpria q̄q; que superficie tenus iurta solā historiam contingendo transcurramus: in allegorie mysterijs indagemus. Quia igitur christus t ecclesia: id est caput t corpus vna ꝑsona est: sepe beatum Iob ditimus modo capitis/ modo figuram cor-

E

Comestio panis. motio capitis.

F

Allegorica expositio

portis designare.

¶Capitulum.lx.

Exusta ergo historie veritate: sub typo gestū sancte ecclesie sentiam⁹ id quod scriptum est. ¶Addidit dominus omnia quecūq; fuerant Job dupliciter. Sancta quippe ecclesia etsi multos nūc percussione tēptationis amittit: in fine tamē huius secuti ea que sua sunt duplicia recipit: quādo suscepti ad plenū gentibus/ad ei⁹ fidem currere omnis que tūc inuenta fuerit etiā iudea cōsentit. Hinc namq; scriptū est: Donec plenitudo gentium introiret: et sic omnis Rom. 11.d Israel saluus fieret. Hinc in euangelio quoq; veritas dicit: Heliasve Matt. 17.b niet: et ille restituet oīa. Nūc enim amiserat israelitas ecclesia/ quos cōuertere predicādo non valuit: sz tunc helia predicante: dum quotquot inuenerit colligit/velut plenius recipit quod amisit. Uel certe sancte ecclesie in fine suo duplū recipere est in singulis nobis et de beatitudie anime/et de carnis incorruptione gaudere. Hinc est ergo quod p̄ propheta de electis dicit: Esa. 61.c In terra sua duplicia possidebunt. Hinc est q̄ Joannes apostolus de sanctis finē mūdi querētibus dicit: Date sunt illis singule stole albe: et dictū est eis: vt reqescerēt adhuc modicū tēpus/donec compleretur numerus cōseruoꝝ et fratrū eorum. Sicut enim longe superi⁹ diximus: ante resurrectionem sancti singulas stolas accipiunt: quia sola animarū beatitudine perfruūtur: in fine aūt mundi binas habituri sunt: quia cū mentis beatitudine etiam carnis gloriā possidebunt. Sed ea que subnixa sunt: in fine magis huius secuti conuersionē se iudaici populi nūciare testātur. Mā subdit. ¶Uenerūt autē ad eū oēs fratres sui: et vniuersi sorores sue: et cūcti qui nouerāt eum prius: et comederūt cū eo panē in domo eius. Tūc q̄pe fratres sui et sorores ad christū veniunt: quando ex plebe iudaica quotquot inuēti fuerint cōuertūtur. Ex illo eni⁹ populo carnis matertā sumpsit. Tunc ergo ad fratres et sorores accedūt: quādo ex ea plebe q̄ ei per cognationē iuncta est: vel qui fortes futuri sunt velut fratres: vel infirmi velut sorores: ad eū per cognitionē fidei deuota gratulatione cōcurrūt. Tūc apud eum celebre festiuitatis cōuiuiū exhibent: quando eū iam nequaq̄ quasi purum hominem contēnentes ppinquitatis sue memores/diuinitati se eius inherere congaudent. Tunc in domo eius panem comedūt: cum postposita obseruatione litere in sancta ecclesia mystico eloquio quasi frugis medulla pascunt. Bene aūt subiungitur.

¶Capitulum.x.

Uncti qui nouerāt eum prius. P̄⁹ q̄pe nouerāt/quem in passiōe sua quasi incognitū cōtēpserūt. Nam nasciturū christum nullus qui plene legē didicit ignorauit. Unde et Herodes rex magoꝝ occursione perritus sacerdotes et principes studuit solerter inquirere: vbi christū nasciturū esse p̄sirent: cui p̄in⁹ respōderūt: in bethleem iude. Prius ergo nouerant quem passionis sue tēpore dū despicerēt ignorabāt. Quoꝝ tanta notitia prior/et ignorātia posterior: bene ac breuiter Isaac caligante signat. Qui duz iacob benediceret: et quid euenire in futuro p̄uideret: et quis illi p̄sens assisteret nescjebat. Sic quippe israelitarum populus fuit: qui p̄pheticē mysteria accepit: sed tamē ceccos in cōtemplatiōe oculos habuit: q̄ eū p̄sentem non vidit: de quo tā multa in futuro p̄uidit. Ante se enim positū nequaq̄ cernere valuit: cui⁹ aduentus potētiā longe ante nūciauit.

Uz ecce in fine mūdi venīt: et eū quē prius nouerāt/recognoscunt. Ecce in domo eius panē comedūt: quia in sancta ecclesia sacri eloquij fruge pascunt: et omnē insensibilitatē p̄stini torporis excutiūt. Unde et subdit. ¶Et mouerūt super eū caput. Quid eni⁹ in capite/ nisi principale mētis accipit? Sicut p̄ psalmistā dicit: Impinguasti in oleo caput meū. Aci aperte dicit. Arentē in suis cogitatiōib⁹ mentē meā charitatis vnctiōe rigasti. Caput ergo mouet: cū per formidinē veritatis tacta: ab insensibilitate sua mēs quatit. Ueniant ergo parentes ad cōuiuiū: atq; ex cuius torpore moueant caput: id est bi qui redēptori nostro carne cōsimili fuerit: refectionē q̄q; verbi in fide capiāt: et insensibilitatis p̄stine duriciā amittāt. Unde bene per Abacuch dicit. Pedes ei⁹ steterūt/et mota est terra. Stāte enim dño terra p̄cul dubio mouet: q̄ cū corde nostro timoris sui vestigia imprimit/ cūcta i nobis cogitatio terrena p̄tremiscit. Hoc itaq; loco caput mouere est/ immobilitatē mētis exercere: et ad cognitionem fidei crudelitatis gressibus ppinquare. Sed q̄ sctā ecclia nūc bebreorum auersione afficitur: et tunc cōuersione releuatur/recte subiungitur.

¶Capitulum.xj.

Et cōsolati sunt eū super omne malum quod intulerat dominus super eum. Cōsolant videz christum: cōsolant ecclesiā/qui ab infidelitatis p̄stine erroꝛe respiciūt: et prauitatē vite per quā recta docētib⁹ repugnauerāt deseruntAn nō grauis meroꝛ est duris cordibus infructuose p̄dicare: laborem in ostendēda veritate sumere: sed nullum de cōuersione audientiū fructū laboris inuestire? At contra magna p̄dicatorum cōsolatio est: subsequēs profectus auditoꝝ. Reuelatio quippe docentis est immutatio proficientis. Et notandū q̄ in flagello positum cōsolari noluerūt: sed ad cōsolandū eū post flagellum venīt: q̄ nimirū passionis eius tempore bebrei p̄dicamēta fidei cōtenentes: quē dominē et morte p̄bauerant/ deū credere desperarūt. Unde per psalmistam dñs dicit: Sustinui q̄ Ps. 68.c simul mecū p̄tristaret et non fuit: cōsolātē me q̄sui et nō inueni. Cōsolantē quippe in passiōe minime inuenit: q̄ ex despectu mortis etiā ipsos hostes p̄mit/pro quibus ad mortē venit. Post flagella ergo p̄pinqui ad cōsolationē veniunt: q̄ in mēbris suis nūc quoq; dñs patitur: sed extremo tēpore israelite omnes ad fidē cognita belle p̄dicatione cōcurrūt: atq; ad eius protectionem quē fugerāt redeūt: et tūc illud eximiū multiplici aggregatione populoꝝ conuiuiū celebrat. Tunc post flagella quasi iob sanꝰ ostenditur: quādo a cōuersis atq; credentibus post passionem suam ac resurrectionē dominus in cetis immortalis vitere per certitudinē fidei scitur. Tunc quasi remuneratus iob cernitur: quando in maiestatis sue potentia sicut est de⁹ creditur: et eius fidei subiici bi qui prius restiterant videntur. In fine igitur mūdi credentes bebrei conuenient: et humani generis redemptori in potentia et mansuetudine quasi sano iob oblationum suarum vota persoluāt. Unde et subditur.

¶Capitulum.xij.

Et dederūt ei vnusquisq; ouem vnā et inaurē aureā vnā. Quid p̄ ouē nisi innocētia? Quid p̄ inaurē nisi obedientia designat? Per ouē q̄pe simplex animꝰ/per inaurē vero ornat⁹ humilitatis gratia auditꝰ est p̄mit. Sed q̄ ad ostēdēdā virtutē obedientie occasio opportuna se prebuit: libet hanc paulo vigilantiꝰ? sollicitiusq; discutere/ et q̄ sit

meriti demōstrare. Sola nāq; virtus est que virtutes ceteras mēti inserit/insertasq; custodit. Vnde primus homo preceptum quod seruare nec accepit. Cui se si vellet obediens subdere: ad eternam beatitudinē sine labore puenire. Vnde 1. Reg. 15.c Samuel ait. Melior est obedientia q̄ victima: & auscultare magis q̄ offerre adipem arietum: qm̄ quasi pctm̄ hariolandi est repugnare: et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Obedientia appe victimis iure ꝓponitur: qz p victimas alienā carō/per obedientiam vero voluntas ꝓpria mactatur. Tanto igi tur quisq; deū citius placat: q̄to ante eius oculos repressa arbitrij sui superbia gladio precipientis se immolat. Quo contra hariolādi peccatum inobedientia dicitur: vt q̄ta sit virtus obedientie demonstret. Ex aduerso igit melio ostēdi tur/ q̄d de eius laude sentiat. Si em̄ quasi hariolandi pctm̄ est repugnare: & quasi scelus idolatrie nolle acquiescere/sola est q̄ fidei meritum possidet: sine qua q̄sq; infidelis esse conuincitur/ etiā si fidelis esse videat. Vnde per Salomonē in ostensione obedientie dr. Vir obediens loquitur victorias: quia dū aliene voci humiliter subdimur: nosmetipsos in corde superamus. Hic in euāgelio veritas dicit. Ego qui venit ad me non eiciam foras quia de celo descendi: non vt faciā volūtatem meam/sed voluntatē eius qui misit me. Quid em̄ si suaz faceret: eos q̄ ad se veniūt repulisset? Quis em̄ nesciat: q̄ voluntas filij a patris voluntate nō discrepet? Sed qm̄ primus homo qui suā facere voluntatem voluit: a paradisi gaudio ejectus: secundus ad redemptionē dominū veniens/onm voluntatem se patris & non suam facere ostendit/ꝓmanere nos int̄ docuit. Cum igitur nō suam sz patris voluntate facit: eos qui ad se veniūt foras nō eiicit: qz dum exēplo suo nos obedientie subdit/ viā nobis egressiōis claudit. Vnde rursum ait. Jo. 6.c Nō possuz ego a meipso facere quicq̄: sed sicut audio iudico. Nobis quippe obedientia vsq; ad mortem seruanda precipitur. Ipse audit si sicut audit iudicat: tūc q̄z obedit cuz iuder venit. Ne igit nobis vsq; ad presentis vite terminū obedientia laboriosa appareat/redemptor noster indicat: quia hanc etiam cum iuder venerit seruat. Quid ergo nimirum si homo peccator obedientie in presentis vite breuitate se subiicit: quando hanc mediator dei & dominuz/& cū obedientes remunerat nō relinquit.

¶ Capitulū. xiij.

Sciendū vero est q̄ nūq̄ p obedientiā maluz fieri: aliqn̄ autē dz per obedientiā bonum q̄ agit intermitti. Neq; em̄ mala in paradiso arbor extitit/ quā deus homini necōtingeret interdixit. Sz vt p melius obedientie meritū bō bene ꝓditus creſceret: dignū fuerat vt bunc etiaz a bono ꝓbiberet: quatenus tanto verius boc q̄ ageret virtus esset/ q̄to & a bono cessans auctori suo se subditū humilius exbiberet. Sed notādum q̄ illic dr: er omni ligno paradisi comedite: de ligno autē sciētie boni & mali ne tetigeritis. Qui em̄ ab vno quolibet bono subiectosve tati necesse est vt multa ꝓcedat: ne obedientis mens funditus intereat/si a bonis omnibus penit⁹ repulsa ieiunat. Omnes autem paradisi arbores ad esum dominus cōcessit/cū abvna ꝓhibuit: vt creatura suaz quā nolebat extingui sz pcepit: tanto facilius ab vna restrigeret/q̄to ad cunctas latius rapparet: sz qz nonnunq̄ nobis huius mūdi ꝓspera/nonnunq̄ vero iubetur aduersa. Sciendū summopere est q̄ obedientia aliquādo si de suo aliquid habeat nulla est: aliquando autem si de suo aliquid non habeat/minima. Nā cum huius mūdi successus pcipit: cū loc⁹ superior deserit imperatur: is qui ad percipienda bec obedit: obedientie sibi virtutē euacuat/ si ad bec etiam ex ꝓprio desiderio anbelat: neq; em̄ se sub obedientia dirigit: qui ad pcipienda hui⁹ vite ꝓspera libidini ꝓprie ambitionis seruit. Rursuz cū mūdi despectus precipit: cuz probra adipisci & contumelie iubētur: nisi ex seipso animus bec appetat: obedientie sibi meritum minuit q̄ ad ea que in hac vita despecta sunt/ inuitus nolensq; descēdit. Ad detrimentum quippe obedientia ducitur: cuz mentem ad suscipienda probra hui⁹ seculi nequaq̄ ex parte aliqua etiam sua vota comitantur. Debet ergo obedientia & in aduersis ex suo aliquid habere: & rursum in ꝓsperis aliquid omnimodo non habere: quatenus & in aduersis tanto sit gloriosior/q̄to diuino ordini etiā ex desiderio iungit: & in ꝓsperis tāto sit vilior/quāto in presenti ipsa quā pcipit gloria funditus ex mēte separatur. Sz hoc virturis pondus melius ostēdimus/ si celestis patrie duorum hominū facta memoremus. Moyses nāq; cum in deserto oues pasceret: dño per angelum in igne loquente vocatus est/vt eripiende omni israelitarum multitudini preesset. Sz qz apud se mente humilis extitit: oblatam ptinus tanti regiminis gloriam erpauit: moq; ad infirmitatis patrocinium recurrit dicēs. Obsecro dñe non sum eloquens: ab heri em̄ & nudiustertius ex quo cepisti loqui ad seruū tuum: et tardioris & impeditioris lingue sum factus. Et se postposito aliuz deposcit dicēs. Mitte quem missurus es. Ecce cum auctore lingue loquitur: & ne tanti regiminis potestatē suscipiat/elinguē se esse causatur. Paulus quoq; diuinit⁹ fuerat/vt in bierusalem debuisset ascendere admonitus: sicut ipse Galatbis dicit. Deinde post annos quatuordecim iteruz ascendi bierosolymam assumpto Barnaba & Tito: ascēdi autem sm̄ reuelationem. Isq; in itinere cum ꝓphetam Agabum reperisset: q̄ta se aduersitas in bierosolimis maneret audiuit. Scriptū quippe est. Idem Agabus zonam Pauli suis pedib⁹ inserens dixit. Virum cuius bec zona est: sic alligabunt in bierusalez. A Paulo autez protinus respondetur. Ego nō solum alligari: sed mori in bierusalē paratus sum p nomine Jesu: neq; preciosiorē facio animā meaz q̄ me. Preceptione igitur reuelationis bierosolymam pergens aduersa cognoscit: & tamen bec libēter appetit: audit que timeat/ sed ad bec ardētior anbelat. Moyses itaq; ad ꝓspera de suo nibil habet quia precibus reuitur/ne israelitice plebi preferatur. Paulus ad aduersa etiam ex suo voto ducit: quia malorum imminentiū cognitionem percipit: sed deuotione spiritus etiā ad acriora feruescit. Ille ꝓsens potestatis gloriā deo volute iubente declinare: iste deo asperat dura disponente/se studuit ad gratiora ꝓparare. Precunte ergo vtrumq; ducum infracta virtute instituimur: vt si obedientie palmā apprehendere veraciter nitimur: ꝓsperis hui⁹ seculi ex sola tussione/aduersis autem etiam ex deuotione militemus.

¶ Capitulum. xliij.

Notandū vero est q̄ boc loco cuz inaure ouis: cū oue lauris offert: qz nimirum innocuis mentib⁹ ornamentū semper obedientie infigit: dño attestante q̄ ait. Oues mee voce meaz audiūt: & ego cognosco eas/& sequuntur me. Beato igit Job nemo inaurem sine oue/nemo ouem sine inaure obtulit: qz pfecto redēptori suo non obedit/qui innocēs non est: & innocens esse non potest qui obedire contemnit. Quia vero ipsa obedientia non seruili metu: sed charitatis affectu seruāda est/

non terrore pene/sed amore iusticie/cuncti q̄ ad cōuiuiū veniūt/aurcam inaurē obtulisse perhibētur: vt videlicet in ea que exhibet obedientia caritas fulgeat: que virtutes omnes quasi auri more cetera metalla transcēdat. Sed q̄ nullatenus esse innocentia/nulla esse vera obedientia in multiplicibus hereticōrū diuisionibus pōt: ad cognitionē fidei viuentes offerant ouē sed vnam: offerāt inaurē sed vnā: id est tales veniant/qui invnitate sancte ecclesie innocui obedientesq̄ persistant. Vnum quippe diuidi per numeros non potest: q̄ hoc ipsum vnū quod dicimus/numerus non est. Offerāt igitur ouē sed vnam: offerāt maurem sed vnā: id est ad sanctā ecclesiā cum innocentia atq̄ obedientia venientes eam mentem deferant/quaz sectarum schismata non diuidant.

¶Capitulum.xv.

Aperire libet oculos fidei: z illud extremum sancte ecclesie de susceptione israelitici populi cōtuituz contēplari. Ad q̄ nimirū cōuiuiū magn⁹ ille veniens helias conuiuantiū inuitatoz adhibetur: z tūc ippinqui/tūc noti ad eum cū muneribus veniunt: quem in flagello pauloante positū contēpserūt. Appropinquāte enī die iudicij/vel precursoribus cibus/vel quibusdā crūpentibus signis/ipsa eis iam aliquo modo aduenientis domini virtus interlucet. Cuius iram dū preuenire festinānt/cōuersionis sue tempus acceperant. Conuersi antē cum muneribus veniunt: q̄ eum quē pauloante in passione deriserunt: tūc virtutum opera quasi munera offerēdo venerant. Illud p̄cludubio bacobseruatiōe cōplētes: q̄ z cernimus magna ex parte iaz factū: z adhuc credimus ex magna parte faciendum. Adorabunt eū filie tyri in muneribus. Tunc namq̄ illū pleni⁹ filie tyri in muneribus adorāt: cū israeli taruz mētes bui⁹nūc mūdi subdite desiderijs ei quem supbientes negauerunt/ q̄nq̄ cogniti hostias sue cōfessionis apportāt. Et q̄uis etsi dē tēporibus quib⁹ antichrist⁹ appropinquat/aliquatenus vita fidelium minoris esse virtutis appareat: q̄uis in cōflictu illius perditi hominis grauis etiam corda fortium formido cōstringat. Nelias tū predicāte roborati nō solū fideles quiq̄ in sancte ecclesie soliditate persistūt: sed sicut superi⁹ diximus/ad cognitionem fidei multi quoq̄ ex infidelib⁹ cōuertunt: ita vt israelitice gētis reliq̄e: q̄ repulse prius fundit⁹ fuerāt/ad sinū matris ecclesie pia oīmodo deuotione ꝓcurrant. Unde z bene subditur.

¶Capitulum.xvj.

Dominus autē benedixit nouissimis iob magis q̄ principio eius. Hec historice facta credim⁹: hec mystice facēda speramus. Magis enī nouissimis Job q̄ principio benedicit: q̄ quātū ad israeliticū popul suscepti⁹ptinet/vigente fine p̄sentis seculi dolore sancte ecclie dīs aliarū multiplici collectiōe cōsolatur. Tanto q̄ppe locupleti⁹ ditabitur: q̄to z manifestius innotescit/q̄ ad finē p̄sentis vite tēpora litas vigeb. Predicatores nāq̄ sancte ecclesie benedictione extremi temporis psalmista ditari conspexerat cū dicebat. Adduc multiplicabuntur in senecta vberi: z bene patiētes crūt vt sūmūcient. In senecta scilz vberi multiplicabunt: quia cum eoz vita differtur: semp ad melius fortitudo ꝓducit: cisq̄ per augmētū temporū crescūt etiā lucra meritorū. Bene autē patientes sunt vt annuncient: q̄ celestia predicātes tāto robustius aduersa tolerant/q̄to z p tolerantiā suam animaruz cōmoda locupletius reportant. Sequit. ¶Et facta sunt ei quatuordecim milia ouium: et sex milia camelorum: z mille

iuga boum: z mille asine: z fuerunt ei septem filij: z tres filie. Q̄ō septē milia ouium/z tria milia camelo⁹ et quingenta iuga boum z quingētas asinas ante p̄bationē percussionis habuerit: ipsa etiā dē hystorie p̄fatio ostendit: que per flagellu⁹ perdita/ei nunc sunt duplicia restituta. Filij aūt totidez sunt redditi quot amisit. Septez q̄ppe filios z tres filias habuit: septem aūt nūc filios z tres filias recepisse describit: vt z hi qui extincti fuerant/viuere demōstrētur. Dū enī dicitur: Addidit dīs q̄cūq̄ fuerāt iob duplicia: z tamen totidē filios ei restituit quot amisit: nec liberos dupliciter addidit/cui decem post modū in carne restituit. Decē vero qui amissi fuerant: in occulta animarum vita seruauit.

¶Capitulum.xvij.

Si quis aūt in predictis animalibus postposito culmo historie/vt intellectuale videlicet animal pasci mysteriorum fruge desiderat: necesse est vt que sentim⁹ agnoscat. Intelligere enī possumus q̄ in bis aialibus aggregata fidelium vniuersitas designat. Hinc est nāq̄ q̄ per psalmistā patri de filio dr: Dia subiecisti sub pedibus eius: oues z boues vniuersas: insup z pecora campi. Hinc est q̄ idem prophete sancte ecclesiā simplices quosq̄ inhabitare cōspicies aīt: Animalia tua habitabunt in ea. Quid ergo in ouibus/nisi innocentes? Quid in camelis/nisi eos q̄ ceteroz mala trānsiunt exuberanti z tortuosa mole vitiorum? Quid in iugatis bobus nisi israelitas legi subditos? Quid in asinis/nisi simplices gentilium mētes accipimus? Nam q̄ innocētes quiq̄ ouium nomine designāt testatur psalmista qui aīt: Nos aūt populus eius/z oues pascue eius. Nelq̄ enī qui seruare innocētiā negligūt: illa interne pascue refectione saciant. Camelī vero nose aliqū in sacro eloq̄o dīs/aliquādo gentilium superbia exprimit: quasi excrescēte desuper tumore tortuosa. Quia enī ad suscipiēda onera sponte se camelus humiliat: nō immerito redēptoris nostri gratiaz designat: qui in eo q̄ infirmitatis nostre onera suscipere dignatus est: a potestatis sue celsitudine sponte descendit. Unde z per euangeliuz dicit: Potestatē habeo ponēdi aiam meā: z potestatem habeo iterum sumēdi eam: z nemo tollit eā a me. Et vnde iterum dicit: Facilius est camelum per foramen acus trānsire: q̄ diuitem intrare in regnum celorum. Quid enim nomine diuitis/nisi quēlibet elatum? Quid camelli appellatione/nisi propriaz cōdescensionem signat? Camelus enī per foramē acus transijt: cum ipse redēptor noster vsq̄ ad susceptionem mortis per angustias passiōis intrauit. Que passio velut acus extitit: quia dolore corpus pupugit. Facilius aūtē camelus per foramē acus/q̄ diues celorum regnum ingredit: quia nisi ipe prius infirmitatis nostre onera suscipiēs: p passionē suā foramen nobis humilitatis ostēderet: nequaq̄ se ad humilitatem illius superba nostra rigiditas inclinaret. Rursum camelli nomine tortuosa ac plena vitijs gēs litas designatur: sicut per Moysen dicitur: q̄ inclinata iam die egressum in agro isaac in camelo sedens rebecca conspexit: ac protinus de camelo descendit: et sese pallio ad visionem illius verecunda cooperuit. Quem enim isaac aliuz in eo q̄ inclinata iam die in agro egressus fuerit designabat/nisi eum qui extremo huius mundi tempore/velut in diei fine veniens quasi in agrum foras exiit? Quia cum sit inuisibilis: in hoc mundo se visibilem demonstrauit. Quem in camelo sedens rebecca conspexit: quia eum ecclesia ex gentibus veniens dum adhuc vitijs esset inixa: z necdū spiritalib⁹

Cōuersio ppli iudaici

a

b

Psal. 8.b

Psal. 67.c

c Psal. 91.d

Psal. 78.b

ame

Joan. 10.c

Mat. 19.c

Gen. 24.c

sed animalibus motib⁹ inbereret attendit. Sed protinus de camelo descendit: quia vitia quibus prius fuerat superbe elata deseruit: sed etiam pallio operire curauit: qz vi so domino infirmitatē sue actionis erubuit: z illa que prius in camelo libere gestabat/descendens post modum verecunde tegitur. Unde eidem ecclesie a prophete elatione cōuersē: p apostolicā vocē quasi rebec de camelo descēdenti/ sibiq⁹ pallium superducenti dicit. Quē enim fructū habuistis tūc in illis/ in q̄bus nūc erubescitis? ¶Cap. xvij.

Ro. 6. d.

Bouca

Tl bobus ꝯo aliqñ luxuriosoꝝ dementia: aliqñ laboriosa fortitudo p̄dicantium: aliqñ humilitas exprimit israelitaꝝ. Quia em̄ bouis nole p cōpationē luxuriosoꝝ demētia designat: Salomon indicat: qui cum male suadētis mulieris petulātiam p̄misisset/ adiūxit. Statimq⁹ eā sequit/quasi bos ductus ad victimā. Rursum qz bouis nole labor p̄dicatoris exprimit/ egis ꝯba refert q̄ aiunt. Tu obturabis os bouī triturāti. Ac si aperte diceret. Predicatores ꝯbi a stipēdioꝝ suoꝝ perceptione nō probi beas. Rursum qz bouis nole plebs israelitica figurat/ ꝓpheta asserit qui redemptoris adeuentum denūcians dicit. Cognouit bos possessorem suū/ z asinus presepe domini sui. Per bouē scilicet israeliticum populū/ iugo legis edomitum signās: per asinum ꝯo gentilē ꝓplm signans vot. p tribus deditum et grauius bestiū. Asinoꝝ quoq⁹ z asinarum nole/ aliquādo luxuriosoꝝ petulantia: aliqñ mansuetudo simplicium: aliquando vero vt prediximus/ stultitia gentiliū designat. Quia enim luxuriosorum petulātia asinoꝝ appellatione per cōparationem exprimitur: aperte dicitur/cum per prophetam dicitur. Caro eoꝝ carnes sunt/ vt carnes asinorum. Rursum quia asinarū nomine vita simplicium figuratur: redemptor noster cum Hierusalē pergeret/sedisse super asinam describitur. Hierusalem quippe visio pacis dicitur. Quid igitur figurat ꝙ dñs sedēdo sup asinā hierusalē ducit: nisi ꝙ simplices mētes duz presidēdo possidet/eas vsq⁹ advisionē pacis sua sacra sessione perducit. Rursum qz asinorum nole/stultitia gentilitatis designatur: ꝓpheta testatur dicens. Beati qui seminatis super oēs aquas: immittētes pedem bouis z asini. Sup oēs quippe aquas seminare est: cūctis populis fructuose vite verba p̄dicare: pedē vero bouis z asini immittere ē: vias israelitici z gentilis populi p̄ precepta celestiū vincula religare.

Esa. 32. b.

¶Capitulum xlj.

Ntere igitur veritate seruata/beati iob nole cūctis bis animalibus non immerito credimus sancte ecclesie populos designari: quatenus ea que scripta sunt/dispensatiōe sctispūs cuncta mirabiliter ordināte: z trā acta nobis referant/ z futura predicant. Agnoscamus ergo in quibus fideles atq⁹ innocentes ex tribus ꝓplos legis dudum parcuis saltatos. Agnoscamus in camelis ad fidē simplices ex gentilitate venientes: qui prius sub ritu sacrilego q̄si quadam deformitate membroꝝ valde turpes ostēdi sunt/ videlicet feditate vitioꝝ. Et qz sepe et prediximus sacra eloquia curant repetere quod affirmant. Possunt rursum in bobus israelite accipi: qua si iugo legis attriti: asinus vero vt dictum est/gētiles populi designari: qui dum se colendis lapidibus inclinabant: non reluctante mente/quasi dorso stultitie supposito: quibuslibet idolis bruto sensu seruiebant. Sancta ergo ecclesia que in exordijs suis innumeris tentationibus pressa israeliticum populum/ vel multos ex gentibus amisit: vez quos lucrari nō potuit duplicia in fine recipit: qz in ea ex vtraq⁹ natione/ fidelium numer⁹ multiplicior excrescit. Possūt etiā per iugatos boues p̄dicatores intelligi. Unde cum eos ad annunciādum dñs mitteret: teste euangelio binos misisse describitur: vt qz vel duo sunt precepta charitatis: vel qz haberi societas minus ꝯ inter duos non potest: predicatores sancti ex ipsa qualitate sue missionis cognoscerent/ q̄tā cōcordiaz societatis amarent. Possunt sicut p̄dximus per asinas mentes simpliciuz designari. Sancta vero ecclesia duplices boues atq⁹ asinas recipit: qz predicatores sancti q̄ ꝑfti formidine in eius dūdū tentatiōe iacuerant: z mentes simpliciū que vicie terroribus veritatē illi⁹ cōfiteri formidabant: tanto iaz nunc robustius in confessione veritatis voces suas exerunt/ q̄to debilius ante timuerūt. Hec in significatione ecclie breuiter diximus: q̄ quō eiusdē sancte ecclie capiti seruiāt in exordio huius opis latius nos dixisse memoramus. Qui ergo de bis sibi plenius satisfieri nititur: secundū huius operis libū legere diguet. Jam vero si querimur/ vt etiā de ipo animaliū numero disseramus: cur mille iuga boū vel mille asine: z ser milia camelor/ z quadraginta boues mille ouium numerentur: dicere breuiter possumus ꝙ apud seculare quidē sententiā millenarius numerus idcirco ꝑfectus habet: qz denarij numeri quadratum solidū reddit. Decem quippe decies ducta fiunt centū: que iam figura quadrata/ sed plena nō est. Ut aūt in latitudinē surgat z solida fiat: rursus centū decies multiplicantur z mille sunt. Senarius aūt numerus idcirco ꝑfect⁹ est: qz primus in nūeris cōpletis partibus suis: id est sexta sui parte z tertia z dimidia: q̄ sunt vnum duo z tria: que in summam ducta sex fiunt: nec alius ante senarium numerū reperitur/qui suis partib⁹ dum diuidit tota ei⁹ summa cōpletur.

Esa. 32. b.

¶Capitulum xl.

Sed qz cūcta hec ꝙ sacre scripture celsitudinē ꝑficiendo trāscendim⁹: ibi senariū/ ibi septenariū/ ibi denarium/ibi milleuariū: vñ sit ꝑfect⁹ inuenimus. Denari⁹ quippe nūer⁹ in scriptura sacra ꝑfect⁹ est: quia mūdi origine dūs q̄ prio die cepit sexto die opa impleuit. Septenarius in ea ꝑfect⁹ est: qz oē opus dei nū septē spiritū virtutib⁹ agitur vt fides simul z opa cōsumētur. Denarius nūerus in ea ꝑfect⁹ est: qz lex in decē ꝓceptis p̄cludit/omnisq⁹ culpa nō ampli⁹ q̄ decem verba cohibet. atq⁹ narrante veritate operatores vinee denario remunerant. In denario quippe tria iunguntur ad septē: homo aūt q̄ ex anima cōstat z corpore in septē q̄litatibus cōtinet. Nā tribus spiritalib⁹ z quatuor corpalib⁹ viget. In dilectione etenī dei trib⁹ q̄litatib⁹ spiritaliter exercit/cum ei ꝙ legez ōr. Diliges dñm deū tuū ex tota mēte tua: z ex tota anima tua: z ex tota virtute tua. Corporaliter ꝯo quatuoꝝ q̄litatib⁹ p̄tinet: qz vez ex materia calida /z frigida: humida z ficca cōponit. Homo ergo q̄ ex septez qualitatib⁹ cōstat/denario remunerat⁹ est: qz in illa ꝓceptione supne patrie septē nostra ad tria iunguntur eterna: vt homo contēplatione trinitatis accipiat: de remuneratiōe opis quasi quodā denario cōsummat⁹ viuat. Ac si certe qō septem virtutes sunt quib⁹ in hac vita laboratur: dūcq⁹ eis in remuneratiōe cōtēplatio trinitatis redditur/vita laboratiū denario remunerat: sed ꝑfectus quisq⁹ etiaz in hac vita denariū accipit dū eisdem septē virtutib⁹/spem/fidem/ charitatemq⁹ continuat. Millenarius quoq⁹ numerus in sacro eloquio ꝑfectus accipit: qz appellatione ei⁹ vniuersitas designat. Unde

Matt. 6. a

Bouca

Matt. 20. a

Matt. 22. d

Ps. 104.a

lcripti est. Verbi qꝫ mandauit in mille generationes. Cum enim nequaꝫ credendum sit ꝙ ad centum generationes mundus extendit: qd aliud mille generationib⁹/nisi vniuersitas generationum figurat? Beatus igit Job quatuordecim millia ouium recipit. Quia enim in sacra ecclesia virtutum pfectio ad veriꝫ septenarium ducitur: septenarius in ea numerus duplicat. Et ser milia camelorum: qꝛ plenitudine in illa operis accipiut qui ab illa dudum victorum suoꝝ fedtate perierunt. Mille quoꝫ iuga bouum ac mille asinas recipit: qꝛ ifractitas atꝫ gentiles: doctos ac simplices: post tentationum casus in culmine pfectionis assumit. Septe qꝫ filios ⁊ tres filias recipit: qꝛ coꝛ mentib⁹ quos septem virtutibus generat: ad pfectionis summaꝫ spem/ fidei/charitatemꝫ cõiungit: vt tanto verius prole sua gaudeat/qñto suis fidelibus nil desse virtutis pensat.

¶Capitulum.xxj.

Sed qꝛ hec succincte trãsi currim⁹/nunc ipsis qꝛ indagandis filiarũ vocabulis intendamus. Sequitur. ¶ Et vocauit nomen vni⁹ die: ⁊ nomen secunde casiam: ⁊ nomen tertie cornustibij. Hec nomina pro eo ꝙ a virtutibus sumpta sũt: apte curauit interpres nõ ea sicut in arabico sermone inuẽta sunt ponere: sed in latinũ eloquiũ versa aperti⁹ demõstrare. Quis enim nesciat die vel casia latina esse vocabula? At vero cornustibij quis nõ cornus sed cornu dr: nec cantabrũ fistula tibiũ sed tibia dr ⁊ vocatur: in latina tñ lingua sermonis genere minime custodito/ rem credo pdere maluit: atꝫ in eius lingue de qua transferebat ppietate pdurare. Vel qꝛ ꝙ cornu vel tibiaꝝ vnũ verbũ ex vtroꝫ cõposuit: vtrũ ne verbũ ꝙ vnã oratiõis partẽ in latina lingua trãsfusum/quo voluit genere licito vocauit. ¶Capitulum.xxij.

Nola filiarũ Job. D

Quid est ergo ꝙ prãs filia beati Job dies dr: secũda casia: tertia vero cornustibij vocata memoratur: nisi qꝛ genus humanum qꝫ benignitate pdi toris atꝫ eiusdem mia redemptoris chgil/istis nominib⁹ designatur? Homo nanꝫ quasi dies ex cõditione claruit: qꝛ hunc auctor suus ingenuite innocentie splẽdore respexit. Ex spõte sua ad peccati tenebras lapsus: qꝛ dñi veritatis lucem deseruit/quasi in nocte errroris abscõdit. Vñ als dr: secutus est vmbraz. Ex qꝛ auctori nostro nõ defuit largitas bonitatis sue: etiã contra tenebras iniquitatis nostre: eũ quem prius poterer ad iustitiã cõdidit/ potentius redimẽdo postmodũ ab errore reuocauit. Cui qꝛ post casum suum ulla cõditionis sue pristina firmitas defuit: eũ extra bella intima repugnãtis corruptionis multiplicibus donoꝝ suoꝝ virtutib⁹ fulcit. Que nimirũ virtutes pficientiũ in noticia ceteroꝝ hominuz quasi suauitate odoꝝ fragrant. Hinc est eũ qõ per Paulũ dr. Christi bonus odor sumus deo. Hinc est ꝙ sancta ecclia in electis suis quandã fragrantiã suauitatis odorata in cãtico cãticoꝝ loquit dicẽs. Donec rex i recubitu suo est/nardus mea dedit odorẽ suũ. Actũ apererte dicat. Quousqꝫ meis obtutib⁹ res iapud se in requie secreti celestis abscondit: electoꝝ vita miris virtutũ odoribus exercet: vt quo adhuc eũ quẽ appetit nõ videt/ardentius ꝙ desiderũ flagret. Recte quippein recubitu suo ponit: nardus odorẽ dat/ dñi quiescẽte i suabeatitudine dño sanctoꝝ virtus in ecclia magne nobis gram suauitatis administrat. Quia ergo ⁊ cõditũ luce innocẽtie claruit: ⁊ redẽptũ genus humanuz exercitio bonorum operum odoreꝫ suauitatis aspersit: prima filia recte dies: ⁊ secunda non incongrue casia nominatur. Bene aũt casia dr:

2. Cor 2.b

Casia 1.b

Que in tanto sublimis vite odore dilatat. In qbꝰ quippe sua origine in qua iustus homo pditus fuerat tantis ẽtis nunc opus est virtutibus non indigebat: qꝛ si stare sicut est conditus vellet/ bostẽ extra positum vincere sine difficultate potuisset. Postꝫ vero ꝙ ascensum hominis semel aduersarius ad intima irrupit: laboriosius iam victor efficitur/qui adhuc impugnans sine labore repellebat. Adulta nanꝫ nunc exhibẽda sunt/que in paradiso necessaria nõ fuerunt. Nunc appe opus est virtute patientie: laboriosa eruditione doctrine: castigatione corpis/assiduitate ꝓcis/ confessione delictoꝝ/inundatione lachrymarũ: quoꝝ pfecto olim conditus homo nõ eguit: qꝛ salutis bonum ex ipsa sua conditione pcepit. Egro qppe poculũ amarũ porrigit vt ad salutis statũ morbo sublatus reuocet. Vano aũt nequaꝫ ꝓcipiẽ qd accipiat vt cõualescat/ sed a qbꝰ caueat ne lãguescat. Hinc ergo malorib⁹ studijs vtimur: cũ salutẽ nequaꝫ seruam⁹ habitã/ sed reparare curam⁹ ablatã. Et qꝛ oẽs bi annisus nostre reparatiõis magnis intera sanctã ecclam opinionib⁹ poliẽt: nomẽ secũde filie velut casia ex merito redolet: vt qꝛ pma filia quasi dies extitit ꝙ dignitatẽ conditionis: secunda casia sit per fragrantiam fortitudinis/ ex gratia redemptoris.

¶Capitulum.xxiij.

Ps. 44.b

Vide ⁊ eidem veniẽti redẽptori ꝙ ꝓpheta dr. Myrrha ⁊ gutta ⁊ casia a vestimentis tuis a graditibus eburneis: ex quib⁹ te delectauerũt filie regũ in honore tuo. Quid enim myrrhe gutte ⁊ casie nisi nisi virtutũ suauitas designat? qd eburneis gradib⁹ nisi magna nitens fortitudine pficientiũ ascẽsus exprimit. Redẽptor igit ueniens myrrha/gutta/⁊ casia in vestimẽtovitꝫ: qꝛ ex electis suis qbus

8

Casia 1.b

Cornustibij.

Ps. 105.a

b

textus

Ps. 44.c

De qua paulopoſt ſubdit. Omnis gloria eius filie regum ab intꝰ. Nã ſi forte gℓiam quereret/intus ſpectem quam rex cõcupiſceret/non haberet.

¶Capitulum.xxiiij.

Nqua quidẽ ꝑſus multi virtutũ decore fulgẽt: atq; ipa viuendi pfectiõe ceteroꝝ merita excedant: nõnulli tamẽ quia ad altiora aſſequẽda non ſufficiũt/infirmitatis ſue cõſcij pietatis eiꝰ gremio cõtinentur. Qui inquantũ ualent mala vitant: ꝑſus in ꝑtũ appetũt altiora bona nõ impleãt. Quos tñ benigne dñs ſuſcipit: eoſq; apud ſe pro modo digne retributionis admittit. Unde ꝛ ſequit. ¶Dedit q̃ ei pater ſuus hereditatẽ iter fratres eorum. Ipſe ergo ex pfectorũ merito ſpecioſe memorat: ipſe etiã quaſi ex impfectorũ typo velut iſtrme hereditatẽ inter fratres accipiũt. Uſus nanq; vite veteris nõ habebat vt hereditatẽ femine inter maſculos ſortirent: qꝛ legis ſeueritas fortis eligẽs/infirma contenens: diſtricte potius ſtuduit/ꝙ bene ſentire. Sed pio nro redemptore ueniente: nullus infirmitatis ſue conſcius de ſortienda celeſtis patrimonij hereditate deſperet. Pater eſt noſter inter maſculos etiam feminis iura ſucceſſionis tribuit: qui inter fortes atq; pfectos/infirmos ꝛ humiles/ad ſortem ſupne hereditatis admittit. Unde ipſa veritas in euangelio dicit. Joann. 14.a/ In domo patris mei manſiones multe ſunt. Apud patrẽ q̃pe manſiones multe ſunt: quia in illa beatitudinis vita non diſpari vnuſquiſq; iuxta diſpar meritus locũ diſparẽ ꝓcipit: ſed eius dẽ diſparilitatis dãna nõ ſentit: qꝛ tanꝫ ſibi ꝙtũ ꝓceperit ſufficit. Soꝛores ergo cũ fratribꝰ ad hereditatẽ ueniũt: qꝛ infirmi illuc cũ fortib? admittunt: quatenꝰ ſi q̃ ꝑ imperfectionẽ nõ erit ſummus: ad hereditatis tã ſortẽ ꝑ humilitatẽ non ſit extraneꝰ. Quas bene Paulus mãſiones iuxta merita diſtribuẽs inſinuat cum ait. Alia claritas ſolis: ꝛ alia claritas lunę: ꝛ alia claritas ſtellarũ. Stella eſt ab ſtella differt in claritate. Sequit. ¶Uixit aũt poſt hec flagella Job centum quadraginta annis: ꝛ vidit filios ſuos: ꝛ filios filiorũ ſuorũ vſq; ad quartã generationẽ: et mortuus eſt ſenex ꝛ plenꝰ dierum. In ſcriptura ſacra nõ facile plenus dierũ ponit: niſi is cuius ꝑ eandẽ ſcripturam vita laudat. Cuius quippe dierũ eſt: qui ꝙlibet multũ vixerit/etatis ſue tpa in vanitate cõſumit. Et cõtra plenꝰ dierum dr: cui nequaq; dies percũdo tranſeunt: ſed ex quotidiana mercede bona operis/apud iuſtum iudicem: ꝛ poſtq; tranſacti fuerint reſeruantur. B. Vacuꝰ dierũ. Plenꝰ dierũ.

¶Capitulum.xxv.

Sed qꝛ ſunt q̃ſdam hec etiaꝫ in typo ſancte eccleſie interpretari deſiderãt: quoꝝ votis tantomagis obediendũ eſt/ꝙto ꝛ eoꝝ ſpirituali intelligentie cõgrudẽdũ. Si quatuordecim per decanũ ducimus: ad centeſimũ ꝛ quadrageſimũ numerum puenimus. Et recte vita ſancte eccleſie multiplicata ꝑ decem ꝛ quatuor cõputat: qꝛ vtriuſq; teſtamẽti custodiens/ꝛ tã ꝑm legis ꝺecalogũ ꝙ ꝑm quatuor euangelij libros viuens vſq; ad pfectionis culmen extenditur. Uñ ꝛ Paulus apls ꝙſdam ecclas quindecim ſcripſerit: ſancta eccleſia tñ nõ amplius ꝙ quatuor decim tenet: vt ex ipſo in ecclarum numero oſtẽderet: ꝙ doctor egregius legis ꝛ euangelij ſecreta rimatus eſt. Bene aũt dtũs Iob poſt flagella viuere dr: qꝛ ꝑ ſancta primus eccleſia diſcipline flagello ꝓcutiẽs: et poſtmodũ vite pfectione roborat. Que etiã filios ſuos ꝛ filios filiorũ ſuoꝝ/vſq; ad quartã generationẽ ꝙ cõſpicit: qꝛ i hac etate que annuis quatuor ꝛeporibus volutꝫ/vſq; ad finẽ mũdi ꝑ ora ꝑdicantiũ naſcẽtes ſibi quotidie ſoboles ꝓcreat. Nec aberram? a vero ꝙ ꝑ generationes diſcim? tpa deſignari. Quid eſt vnaquęq; ſucceſſio/niſi quedã ꝑpago eſt generis? Et picerna regis egypti cũ vidiſſet ſomnium qđ tres ꝑpagines duceret: ioſeph predictus in ſolutiõe ſomnioꝝ tres ꝑpagines/tres dies renunciat deſignari. Si ergo per tres ꝑpagines ſpatiũ triũ dierũ exprimit: cur nõ etiã ꝑ quatuor generationes annua quatuor tẽporũ figurank? Sancta itaq; eccleſia videt filios ſuos: cuꝝ primã fidelis ſoboleꝫ cõſpicit. Uidet filios filiorũ cum ab eiſdẽ fidelibꝰ ad fidẽ gigni ꝛ alios cognoſcit. Que etiã ſenex ꝛ plena dieruꝫ moritur: qꝛ ſubſequẽte luce ex mercede quotidianoꝝ operũ depoſito corruptionis põdere/ad incorruptionẽ ſpiritalis patrie mutat. Plena vꝝ dierum moritur: cui labentes annꝰ nõ tranſeunt/ſed ſtantiũ actuum retributione ſolidantur. Plena dierũ moritꝫ: q̃ per hec tranſeuntia tpa ſd qđ non tranſit operatur. Uñ apoſtolus dr. Operamini non cibũ qui perit: ſz qui ꝑmanet in vitã eternã. Dies itaq; ſuos ſanctа eccla etiã cum ꝑſentẽ vitã deſerit/non amittit: quia in electis ſuis tanto coꝝ lucꝝ multiplicius inuenit/ꝙto nunc in eis ab omni tentatione ſecautius ſollicitiuſq; cuſtodit. Dies ſuos eccla nõ amittit: qꝛ ſeſe l bacvita vigilanter quotidie pẽſare nõ negligit: ꝛ ad oia q̃ recte facere valeat/inertia nulla torpeſcit. Hinc eſt etiaꝫ ꝙ de illa ꝑ Salomonẽ dr. Conſiderat ſemitas domus ſue: ꝛ panẽ otioſa nõ comedit. Semitas q̃ppe dom? ſue pſiderat: qꝛ cuncras ſue cõſcientie cogitatiões ſubtiliter inueſtigat. Panẽ otioſa nõ comedit: qꝛ hoc qđ de ſacro eloquio intelligendo ꝓcipit/ante eterni iudicis oculos exhibẽdo opib? oſtendit. Mori aũt dr: qꝛ cũ illã eternitatis ꝓtẽplatio abſorbuerit: ab hac mutabilitatis ſue viciſſitudine funditus extinguit: vt in ea iã hoc qđ acumẽ intime viſionis impediat/vllo modo nihil viuat. Tanto efficacius tũc interna cõſpicit: ꝙto cunctis exterioribus pleniꝰ occũbit. Dãc itaq; mortẽ/banc dierũ plenitudinẽ: ꝛ i beato Job vno .i. mẽbro eccłie credamus factã: ꝛ in tota ſimul eccleſia ſperamus eſſe faciendã: quatenus ita teneak rei geſte veritas/vt nõ cuacuek rei gerende ꝓbertia. Bona eſſi q̃ de ſctõꝝ vita cognoſcim?: ſi veritate carẽt/nulla ſunt: ſi myſteriuꝫ nõ habent/minima. Qꝛ ergo ꝑ ſpiſcũ bonoꝝ vita deſcribitur: vt ꝑ intellectũ nobis ſpiritualem fulgeat: ꝛ tñ ſenſus a fide hiſtorie nõ recedat: quatenꝰ tãto firmior animus in ſuo intellectu permaneat/ꝙto buc ãſi in quodã medio conſtitutum: ꝛ erga futura ſpes/et erga ꝓterita fides ligat.

¶Capitulum.xxvj.

Epleto itaq; bocope re/ad me mihi videor eſſe redeundum. Multũ q̃ppe mens noſtra etiã cũ recte loqui conak/extra ſemetipſam ſpargitur. Integritatem nãq; animi dñ cogitantur q̃ba qualiter ꝓferanꝫ (qꝛ trabũr exterius) minuũt. Igit a publica locutiõis redeunduz eſt ad curiã cordis: vt quaſi in quodã cõcilio cõſultationis ad meipſum diſcernendũ cõuocẽ cogitationes mentis: quatenꝰ ibi videã ne aut incaute mala/aut bona non bene dixerim. Tũc eñ bene dr bonũ: cũ is qui dicit ſoli ei a quo accepit id appetit placere qđ dicit. Et quidẽ mala me aliqua etiã dixiſſe non inuenio: tamen quia omnino non dixerim non defendo. Bona vero ſi qua diuinitus accipiens dixi: meo vꝝ vitio minus me bene dixiſſe profiteor. Nam ad me intrinſecus rediens poſtpoſitis verborũ foliis Bonũ dñ dicit

postpositis sententiarum ramis/ dum ipsam subtiliter radicez mee intentiõis inspicio: deo quidẽ me ex ea summopere placere voluisse cognosco: sed eidem intentiõi qua deo placere studeo/ furtiz senescio quomodo intẽtio humane laudis interserit. Quod cum iam postmodum tardeq; discerno: inuento me aliter agere/ quod scio me aliter inchoasse. Sic enim sepe intentionem nostraz dum ante dei oculos recte incipit: occulte subiuncta ex eam veluti in itinere comprehendens intẽtio humane laudis assequitur: sicut pro necessitate quidẽ cibus sumitur: sed in ipso esu dulz furtim gula surrepit/ edendi delectatio permiscetur. Unde plerũq; contingit: vt refectionez corporis quam salutis causa cepimus/ causa voluptatis expleamus. Fatẽdus est igitur q̃ rectam quidem intentionem nostram que soli deo placere appetit: nonnunq; intentio minus recta/ que de donis dei placere hominibus queriz/ insidiando comitatur. Si autem de his diuinit9 districte discutimur: quis inter ista remanet salutis locꝰ/ quãdo z mala nostra pura mala sunt: z bona que nos habere creditimus/ pura bona esse nequaq; possunt. Sed hoc mihi facere operepreciuz credo: q̃ fraternis auribus omne quod in me latenter ipse reprehẽdo/ incunctanter aperio. Quia cũ exponendo non celaui quod sensi: confitendo nõ abscondo quod patior. Per expositionem patefeci dona: per confessionem detego vulnera. Et quia in hoc tam magno humano genere/ nec paruuli desunt qui dictis meis debeant instrui: nec magni desunt q̃ cognite mee valeant infirmitati misereri: per hec vtraq; aliis fratribus quantũ possum curam confero/ ab aliis spero. Illis dixi exponendo quod faciant: istis aperui confitendo quod parcant. Illis verborum medicamenta nõ subtrabo: istis lacerationem vulnerum non abscondo. Igitur queso vt quisquis hec legerit: apud districtum iudicem solatiuz mihi sue orationis impẽdat: z omne quod in me sordidum deprehẽdit/ fletibus diluat. Orationis autem atq; expositionis virtute collata: lector meus in recompensatione me superat: si cum per me verba accipit/ pro me lachrymas reddit.

Finis.

¶ Gregorij magni pape doctoris ecclesie precipui/ finiũt feliciter omnes moraliũ libri/ in grauissimas beati Job sententias Moralis digestione examussim cõportati: sumptu honesti viri Jacobi Giũti/ Labore vero z curis Antonij du Ry Lugduni excusi; Anno a virginis partu millesimo quingentesimo tricesimo. mensis Augusti die. xvij.

Laus deo.

Sacre scripture auctoritatum lucidam expositionem secundum mentem diuine scientie illustratam: sancti Gregorij pape hoc repertorio quorumcunq; Moralium libris insertarum: iuxta librorum diuise seriem/ prudentissime ꝓtoxius offendas lector.

Facta est lux z factuz est vespere. li. 8. ca. 10. fo. cj. b

Protulit terra herbã virẽtẽ. li. 19. c. 15. f. cxlij. d

Faciamus hominem ad imaginez z similitudinem nostram. li. 9. ca. 36. fo. cxxxj. c

2 Requieuit dñs die septimo. li. 1. ca. xi. fo. iij. d

Tulit deus hominẽ: z posuit eũ in paradisum. li. 19. ca. 17. fo. ccl. a

Et latere dormientis ade eua peces fit. lib. 30. ca. 14. fo. cccc xij. b

3 Vidit mulier q̃ bonũ eẽt lignũ. li. 21. ca. 2. fo. cclxxiij. c

Aperti sunt oculi amborũ. li. 5. ca. 21. fo. lxiij. c

De abscõsione ade z excusatione eius: z quare deus vocauerit eũ. li. 21. ca. 13. fo. cclxxvj. a

Cum audisset vocem deambulantis. li. 28. ca. 3. fo. cccl vij. b

Vocauit deus adam: z dixit: Adam vbi es? li. 3. ca. 4. fo. x. b

Mulier quam dedisti mihi sociaz: dedit mihi de ligno. li. 4. c. 28. fo. xlvij. d

Pectore z ventre repes. li. 21. ca. 2. fo. cclxxiij. g

Inimicitias ponam inter te z mulierem: Ipsa obseruabit. li. 1. ca. 38. fo. ix. a

Maledicta terra in opere tuo. lib. 4. ca. 5. fo. xxxix. d

Terra es z in terram ibis. lib. 10. ca. 5. fo. cclvij. d

Collocauit ante paradisum cherubin. li. 12. ca. 7. fo. clxj. a

4 Respexit deus ad abel z ad munera eius. li. 22. & 12. f. cclxxxvj. g

In foribus peccatuz tuum aderit. li. 4. ca. 22. fo. xliij. b

Sensus z cogitatio prona est i malum. li. 18. ca. 18. fo. ccclxv. c

5 Crescite z multiplicamini z replete terrã. li. 21. ca. 11. f. cclxxvij. d

Maledictꝰ chanaã/ seruus erit fratrũ. li. 26. ca. 18. fo. cccxxxij. g

6 Venite descendamus z confundamus linguam eorum. lib. 2. ca. 5. fo. xj. c

Angeli ad abraam meridie veniũt. li. 2. ca. 2. fo. x. g

Sacrificium vespertinum abrahe offerenti: anxe infestantes fugauit. li. 16. ca. 20. fo. ccx. c

7 Loquar ad dominum meum cum sim puluis. li. 3. ca. 23. fo. xxij. c. z li. 13. ca. 33. fo. cccl. d

Clamor sodomoꝝ z gomorreoꝝ multiplicatꝰ est. li. 5. c. 7. fo. lvij. d. z li. 19. ca. 23. fo. cclij. c

Abraam tres angelos hospitio suscepit. li. 9. ca. 51. fo. cxxxvij. c

Angeli puniturí sodomaz vespere veniunt. li. 2. ca. 2. fo. x. g

Vim faciebant Loth vehemẽtissime: z iã primũ erat vt frãgerent fores. li. 6. ca. 19. fo. lxxvij. c

Sulphur z ignẽ pluit dñs sup sodomam. li. 14. ca. 10. fo. clxxx. a

8 Nunc cognoui q̃ timeas deum. li. 19. ca. 7. fo. cliij. b. z li. 21. capi. 6. fo. cclxxv. g

Exi a terra tua z cognatiõe tua. li. 28. ca. 7. fo. cccliv. a

Abraam conjugem suam in sepulchro duplici sepeliuit. li. 6. ca. 25. fo. lxxxij. b

Rebecca ad Isaac veniens / dorso cameli ducit. li. 1. ca. 14. fo. iij. f

9 Puer in incendo Isaac coniugez cur mittat. li. 2. ca. 25. fo. xvij. f

Factꝰ est Esau vir gnarus venãdi z homo agricola. li. 5. ca. 7. f. lvij. c

Maledictũ iudicium iustitie pfert. li. 4. ca. 5. fo. xxxix. d

10 Jacob in itinere dormiẽs / lapidez ad caput posuit. li. 5. ca. 21. f. lxiij. c

11 Non est consuetudinis in terra nostra vt iunioreꝝ ãte tradãt ad nuptias. li. 6. ca. 2. fo. lxxxiij. g

Tollens iacob virgas populeas vi
rides z amygdalinas tc.li.21.ca.1
folio.cclxxij.a
Jacob vno pede claudicauit: cum
angelus cum tetigit.li. 4.ca.40.
folio.lj.a
Vidi dñm facie ad faciē: z salua fa
cta ē aia mea.li.13.c.36. f.cclij.d
z li.24.ca.7.fo.cccvj.b
Jacob gregem ouium sequēs: esau
superbus contra eum venit.li.8.
ca.41.fo.ccvj.d
Talarem tunicam Joseph habuit
li.1.ca.40.fo.lx.b
Ecce somniator venit: venite occi
damus eū.li.6.ca.12.fo.lxxvj.c
Joseph reliquens pallū fugit.lib.
2.ca.31.fo.xx.b
Ecce dñs meus omnib⁹ mihi tra
ditis ignorat quid habeat tc.lib.
30.ca.18.fo.ccclxxxviij.d
Intrauit Jacob in egyptum cum
animabus septuaginta.li.3.ca.9
folio.xxix.c
Jsachar asin⁹ fortis accubans.li.
1.ca.17.fo.lij.b
Beniamin lupus rapax mane co
medit predā.li.18.ca.9.f.ccxxviij.a
Ad predam ascendisti: requiescēs
accubuisti vt leo/z quasi leena.li.
18.ca.22.fo.ccxxxiij.g
Saluatare tuum expectabo dñe.li.
31.ca.18.fo.ccccv.b

Capitula libri Exodi.

Ego sum deus Abraam
deus Jsaac.in prefatio
ne.capi.2.
Ego sum q̄ sum.li.4.ca.
38.fo.l.f.xli.5.cap.25.
folio.lxv.g
Transiēs videbo visionē.li.15.ca.
27.fo.ccj.c
Ego obdurabo cor pharaonis.li.11
ca.5.fo.clj.b
Vsq;quo nō vis subijci mihi. lib.
7.ca.22.fo.xcliij.b
Ecce ego pstitui te deum pharao
nis tc.li.29.ca.4.fo.cccixx.g
Ventus veniens leuauit locustas q̄
ascenderūt super vniuersam ter
ram egypti.li.31.ca.20.f.ccccvj.b
Quicquid de eo reliquū fuerit cō
buretis igni.li.10.ca.9.fo.ccix.b
Columna nubis pplm precedens
moralizatur.li.2.ca.30.fo.xix.f
Quid clamas ad me.li.9.capit.30.
folio.cxxviij.a
Requies sabbati sanctificata est
dño tc.li.18.ca.28.fo.ccxxxij.e
Cōcupiuit pplс israeliticus ollas
carniū peponesq; esas. li. 20.ca.
16.fo.cclxiij.f
Legem daturus dñs in igne et fu
mo descēdit.li.6.ca.27.f.lxxiij.b
Abominationes egyptioꝝ immo
labimus dño deo nostro.li.10.ca.
27.fo.cxlvij.f
Altare de terra facietis.li.3.ca.20.
folio.xxxiij.c
Qui reddis peccata patrū i filios
li.15.ca.22.fo.cxcix.b
Si quis aperuerit cisternā z fode
rit: z nō operuerit eā tc. li.17.ca.
13.fo.ccxxj.c
Oculū p oculo: dentem p dēte tc.
lib.28.ca.17.fo.ccclxv.b
Fedus cum alienigenis ne feceris
tis.li.7.ca.5.fo.lxxvj.c
Moyses in mōte ascēdit: z dñs in
mōte descēdit.li.5.c.25.fo.lxvj.b
Facies columnas quatuor: z bases
earū vestes argento.li.23.cap.9.
folio.cccix.g
Sacerdos templū ingredies duo
decim lapides in pectore portet.
lib.28.ca.9.fo.cccliij.b
Lauda hostiē altari offertur.li.1.
ca.40.fo.lx.b
Sume tibi aromata stacten.lib.1.
ca.39.fo.lx.b
Sedit pplс manducare z bibere: z
surrexerunt ludere.li.1.c.5.f.ij.g
Dimitte illis hāc noxā: alioquin
dele me de libro quē scripsisti.li.
9.ca.11.fo.cxxxj.d
Dimitte me vt irascat furor meus
c.lib.9.ca.30.fo.cxxviij.a
Descende peccauit pplс tuus tc.
libro. 10.ca.6.fo. cclviij. a
Steterunt filij israel in papilioni
bus/nube descendente.li.5.c.26.
folio.lxvj.b
Loquebatur dñs ad Moysen fa

cie ad faciē: sicut loqui solet ami
cus ad amicum suum.li.18. cap.
36.fo.ccxlij.d
Si inueni gratiā in cōspectu tuo:
ostende mihi teipsum.li.18.ca.36
fo.ccxlij.d
Nullusq; apud te p se innocens ē.
lib.16.ca.11.fo.ccvij.c
Moyses loquens pplo faciem ve
labat.li.18.ca.23.fo.cccxxv.c
Dominus zelotes nomen ei⁹.li.10
ca.25.fo.cclxviij.d
Primogenita animi mutabis ouē.
lib.27. ca.15.fo.c cclviij.c
Viri cum mulieribꝰ quicquid ad
templū necessariū erat ministra
uerunt.li.30.ca.10.fo. ccclxxxv.c
Pbiale z scyati in mensa dñi fabri
cata sunt.li.29.ca.2.fo. cclvj.f

Capitula libri Leuitici.

Subtracta pelle bo
stie artus in frusta
concidant.li.1.cap.
40.fo.lx.c
Offerat agnā de gre
gibus siue capris:
orabitq; p eo sacerdos.li.32.ca.2
fo.ccccxviij.g
Ignis in altari semp ardebit: quē
nutriet sacerdos subijciēs ligna
lib.25.ca.7.fo. cccxviij. e
Quando ingressi fueritis terram
quam ego daturus sum vobis: et
plantaueritis in ea tc.li.8.cap.36.
folio.ccvij e
Pisces pennulas nō habētes pbi
biti sunt in veteri testamento.li.
5.ca.6.fo.lvj.c
Vir q̄ fluxū seminis sustinet/immū
dus erit.li.23.ca.15.fo. ccxcviij.e
Nō augurabimini nec obseruabis
tis somnia.li.8.ca.13.fo.cv.f

Capitula libri Numeri.

Azarei cur capillos nō
raserint.li.2.capitu.39
fo.xxiij.c
Si bestia tetigerit mō
tem lapidabit.li.6.ca.
27.fo.lxxvij.c
Zeuite radent omnes pilos car
nis sue.li.5.ca.23.fo.lxiij.b
Fac tibi duas tubas argēteas.li.30.
cap.7.fo.ccclxxxiij.e
Adhuc esca erat in ore ipsoꝝ: z ira
dei ascendit sup eos.li.15.cap.10.
folio.xxciij.g
Jratus est dñs contra israel. li.10.
ca.25.fo.cclxviij.d
Quid emularis pro me tc.lib.22.
capi.24.fo.ccxcj. c
Erat Moyses vir mitissimus.in ꝑ
fatione.ca.2.
Virga aaron floruit.li.14.cap.29.
fo.clxxxvij.b
Vacca pcipitur offerri cū hysopo z
ligno cedrino coccoq; bis tincto
lib.26.ca.25.fo.lxxxij.b
Qui cadens apertos habebat ocu
los.li.25.ca.14.fo. ccxxj.e
Dixit dō cuius obduratus est ocu
lus: dixit auditor sermonū tc.li.
15.ca.23.fo.cxcix.d

Capi. libri Deuteronomij.

Hec sunt verba que
locutus est moyses
ad omnem israel trans
Verba dei israel audi
rein mōte non po
tuit: iz pceptа in cā
pestrib⁹ accepit.li.2
ca.2.fo.lx.f
Diliges primū tuū si
cut teipm.li.7.ca.11.fo.cxxxj.d et
li.18.ca.15.fo.lxxxix.g
Diliges pximū tuū sicut teipm.
lib.19.ca.20.fo.cclj.f
Tentat vos dñs dē⁹ vester vt sciat
si diligitis eū.li.19.ca.7.f.ccxlv.b
Nō operaberis in pximogenito bo
uis: z nō tondebis primogenita
ouium.li.7.ca.35.fo.cxiij.e
Nō apparebis in cōspectu dñi va
cuus.li.9.ca.17.fo.xcij.b
Juste qđ iustum est exequeris.li.9.
ca.19.fo.cxxiij d
Si quis abierit cū amico suo sim
pliciter in siluam ad ligna cedē
da.li.10.ca.9.fo.ccl.c
Non iunges bouem z asinum .li.1.
ca.16.fo.iij.b.
Nō indues vestē ex lana linoq; cō
texta.li.8.ca.40.fo.ccv.g
Cum ad opus nature accesseris:
mitte papillū sub balteo.lib.31.
ca.11.fo.ccccviij.b
Non alligabis os boui triturāti.li.

nume. 32 folio. 346

1.capi.16.fo.iij. b
23 Si fuerit inter vos bō q̄ nocturno pollutus fuerit somno. lib.9. ca.40.fo.cxxij.c
32 Ego occidā t ego viuere faciā:percutiam t ego sanabo.li.6.capi.18. folio.lxxix.a
31 Attende celū t loquar.li.2.cap.26. fo.xvij.g.t lib.9.ca. 8,fo.cxix.d
32 Nonne hec ꝓgregata sunt apd me li.2.ca.11.fo.clxij.g
Ignis exarsit ab ira mea:t ardebit vsq; ad inferos deorsum.li.18.ca. 12.fo.cccxx.b
Expectetur sicut pluuia eloquium meū.li.19.ca.6.fo.ccxlv.f
Et vinea enim sodomoꝝ vitis eoꝝ: t propago eoꝝ et gomorra.li.25. ca.31.fo.cccxx.b
33 Qui dixerit patri suo t mr̄i sue ne scio vos ꝛc.li.7.ca.18.fo.xcij.e

Capitula libri Josue.

16 HAbitauit chananeꝰ in medio ephraim.lib.4. ca.14.fo.xlvj.c
17 Non declines ad dexterā neq; ad sinistrā.lib.16. ca.16.fo.ccviij.d

Capitula libri Judicum.

3 HE sunt gentes quas dominus dereliqt li.4.c.15.fo.xliij.f
Capillos in ignē ponere nazareis cur ꝓceptū sit.li.2.ca.39. fo.xxiij.c
Judic. fol. 33
7 Gedeon ad bellū procedēs ppḷm lagūcul armauit.li.30.c.32.f.396.d
13 Morte morie mur qm̄ vidimꝰ dñm. li.5. ca.12.fo.lxiij.b
15 Mandibula asini Sanson hostes peremit.li.15.ca.8.fo.clxij.d
16 Sanson dū viueret plures quem admodū interemit: sz destructo tēplo ōplures occidit.li.29.ca.7. fo.cccxxj.g

Capitula libri Regum.j.

2 HEpleti prius ꝓ panibus se locauerūt: t famelici saturabuntur.li.6. cap.2. fo.lxxj.

Pedes sctōꝝ suoꝝ seruabit:t impij in tenebris cōticescent.li.6.ca.16 fo.lxxviij.g
Deus iudicabit fines terre.li.29. ca.5.fo.cccxx.a
Tollētes duas vaccas lactātes vitulos/tulerūt ad plaustrū.lib.7. ca.18.fo.xciij.g
Tu es ille vir qui fecisti banc rem li.7.ca.22.fo.xcv.b
Est puer paruulus qui pascit oues li.10.ca.29.fo.cxlvij.b
Cum esses paruulus in oculis tuis caput tē ꝓstitui in tribub9 israel. li.25.ca.20.fo.cccxvij.a
Spūs dñi malus irruebat ī Saul li.2.ca.10.fo.viij.c.t li.18.capi.2. fo.ccxv.g
Saul spopondit Dauid filiā suam li.6.ca.13.fo.lxxvj.f

Capitula libri Regum.ij.

1 MOntes gelboe nec ros nec pluuia li.4.ca.3. fo.xxxviij.g
4 Venientes filij remmō beroithite.li.1.ca.36. folio.vij.d
6 Bobus calcitrātib9 inclinata' est arca.li.5.ca.9.fo.lvij.g
7 Nō tu edificabis mihi domum:qz vir sanguinū es.li.7.c.24.f.xcvj.e
8 Dauid valles salinas percutit.li.3. ca.18.fo.xxxiij.b
11 Arca dñi sub pedibus est.li.3.c.21 fo.xxxiij.e
16 Amalecbites puerū in via deserit egrotum.li.5.ca.19.fo.lxviij.b
12 Nunciauerūt regi dicētes. Ædest natbā ꝓpheta.li.7.ca.23.f.xcv.c
Dñs distulit peccm̄ tuum.li.9.c.27 folio.cxxviij.b
16 Nunqd ꝓ bis. verbis non occidet semet.li.3.ca.15.fo.xxxij.a
14 Quid mihi et vobis filij Saruie? li.30.ca.17.fo.cccixxxviij.c

Capitula libri Regum.iij.

3 HEcepit Salomō sapiētiam in somnis.li.2. ca.2.fo.x.g
Mulier infantem in tertimēs viuum cōcu

piunt.li.21.ca.3,fo.cclxxvj.d
8 Nebula implebit domū dñi: t non poterāt sacerdotes ministrare.li. 30.ca.1.fo.ccclxxxj.e
13 Altare altare ꝑ dñs. Ecce filꝰ nascet de domo Dauid Josias no mine.li.7.ca.22.fo.xcv.b
Cūq; audisset rex sermonē homis dei quem inclamauerat ō altare in Bethel.li.7.ca.23.fo.xcv.c
17 Tu ne es ille vir qui cōturbas isrl li.7.ca.22.fo.xcv. b
18 Accinctisq; lumbis currebat ante Achab.li.7.ca.23.fo.xcv.c
19 Ecce dñs transit:t spūs grandis t fortis subuertēs mōtes t conterens petras,li.5.ca.16.fo.lxvj.a
Helias mulierē Jezabel fugit.lib. 19.ca.5.fo.ccxlv.c
21 Vidisti Achab humiliatū coꝝ me li.25.ca.6.fo.cccxvij.b
Vidi dñm sedentē sup solliū suū.li. 2.c.22.f.x.f.2.li.18.c.36.f.ccxxvij.d

Capitula libri Regū.iij.

Imitte eam:ala est ei9 in amaritudine est.li. 1.ca.41.fo.xxiij.e
Si bō dei sum/descendat ignis de celo.li. 4 ca.6.fo.xxxix.e
Quid mihi t tibi est:vade ad ppbetas ptis tui.li.7.ca.22.fo.xcv.b
Cūq; venisset ad virum dei in mōte:apprehendit pedes eius ꝛc.li.7. ca.23.fo.xcv.b
Naaman venīte ppbeta ei nō occurrit.li.7.ca.22.fo.xcv.a
Ligna cedētibus ferrum ex manubrio cecidit.li.22.c.5.f.cclxxxij.c
Jace sagittā:percuties syriam donec consumes eam.li.7. capit.2. fo.lxxxv.g
Adoraueruṅ vniuersam militiā cē li.li.22.ca.3.fo.cclxxxj.f
Ecce dies veniunt:t auferent ola que in domo tua sunt in babyloné.li.8.ca.37.fo.cxliij.a
Ezechie superadditi sunt quinde cim anni cū ei ꝓpbetā diceret. Dispone domui tue: qz morieris tu tnō viues.li.12.c.1.fo. clix.g
1 Mendacium t veritatem auferte a me.li.16.ca.6.fo.cclij.g

Tobias.

Quod tibi fieri non vis/alteri ne feceris.li.10.ca.6.fo.cxxix.d

Psalterium.

1 NOn sic impij nō sic: sed tāq; puluis quē ꝓicit vētus a facie terre.li. 11.ca.17.fo.clv.g
Et erit tanq; lignū qd plantatū est secꝰ decursus aquaꝝ.li.19.ca.27.fo cclij.c
Et in via pctōrum non stetit.li.29 ca.2.fo.ccclxvij.b
2 Seruite dño in timore: t exultate ei cum tremore.lib.5.capitu.18. fo.lxj.c
Reges eos in virga ferrea:t tāq; vas figuli conteres eos.li.7.ca.7. folio.lxxxvij.b
Nequando irascatur dominus: et pereatis de via iusta.li.10. cap.3. fo.cclvij.a
Postula a me et dabo tibi gētes hereditatem. lib20.30.capitulo. 30. fo.ccccxij.g
3 Abscondes eos in abscondito vultus tui a conturbatione hoium. li.6.ca.29,fo.lxxxij.b.
4 Irascimini t nolite peccare. lib.5, ca.33.fo.lxx.c
Preueniam9 facie ei9 in cōfessiōe. li.8.ca.15.fo.cliij.f
Filij hominum vsq;quo graui corde.libr.14 capitu.16.c.2 lib.19, ca.4.fo.clxxxvj.b
5 Mane astabo tibi.libro.16.cap.27 fo.ccxij c
Perdes oēs q̄ loquunt mendaciū. li.18.ca.2 fo.ccxxv.b
6 Turbatus est ꝑ ira oculꝰ meꝰ.li.5, ca.33.fo.lxx.d
In inferno autem quis ptitebitur tibi.li.8.ca.14.fo.cliij.c
Inuerecundi inter omnes inimicos meos.li.19.ca.27.fo.cclv. g
7 Si reddidi retribuētib9 mihi mala.li.4.ca.34.fo.xlix.b
Neq; rapiat vt leo animam meā. li.6.ca.21.fo.lxxx.b
Arcum suum tetēdit t paravit illū:

Universidad de Biblio

r in ipso parault vasa mortis. li. 19.ca. 28.fo.cclv.b

8. Vt destruas inimicū r defensorē. in ptatiōe.ca.12.r.li.11.ca.16.fo. lio.cliii.c

Omnia subiecisti sub pedibus ei⁹. li.4.ca.31.fo.xlviij.b

In omnē terram exiuit sonus eor. li.19.ca.2.fo.cclviij.c

Nō inuisti eos paulominus ab angelis.li.27.ca.11.fo.ccclvj.a

9. Desideriū cordis eoꝝ audiuit auris tua.li.2.ca.6.fo xj.f

Polluuit vie ei⁹ in omni tpe: auferunt iudicia tua a facie ei⁹ oīs inimicoꝝ.li.5.ca.15.fo.lx.c

Eraudiuit dñs vocē fletꝰ mei: exaudiuit dñs deprationē meā rc.lib. 6.ca.17.fo.lxj.c

Ipse liberauit me de laqueo venā tium r a verbo aspero.li.6.ca.19. fo.lxxix.d

Laudatur peccator i desiderio aīe sue: r qui iniqua agit benedicitur.li.12.ca.23.fo.clxvj.e

Qui eraltas me de portis mortis: vt annūciē oēs laudationes tuas li.19.ca.13.fo.ccxlviij.g

10. Tu aūt idē ipse es: r anni tui non deficiēt.li.4.ca.40.fo.lj.b

Pluit sup pctōres laqueos ignis sulphur r spiritꝰ procellay.li.15.ca. 21.fo.cxcviij.b

In circuitu impij ambulant.lib. 2.ca.4.fo.xj.c

11. Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates.li.4.ca.17.fo.xliij.b

Eloquia dñi eloquia casta argētū igne examinatū.li.4.ca.35.fo.l.c. r li.6.ca.3.fo.lxvij.r lib.16.cap.9. fo.ccxviij.g.r li.14.c.16.f.ccvj.f

Labia dolosa in corde: r corde locuti sunt.li.20.c.2 fo.cclvj.g.r lib. 24.ca.16.fo.cccc.f

Illic trepidauerunt timore vbi nō erat timor.li.7.ca.12.fo.xc.b

Musca in luctu importuna narratio est.li.20.ca.19.fo.clxvj.f

64. Elevatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū.li.20.ca.1.fo.cclvj.g.

15 Usq; ad noctē increpauerunt me renes mei.li.4.ca.17.fo.xliij.b

Dixi dño deus meus es tu: qm̄ bonorum meoꝝ nō eges.li.16.ca. 1.fo.cciij.f

Proba me dñe r tenta me.li.7. ca.16. 8.fo.lxxviij.f

Tūc non cōfundar dū respicio in oīa mādata tua.li.18.capi.3. folio ccxxvj.c

Cathabor duꝝ manifestabit gloria tua.li.18.ca.38.fo.ccxliij.b

Posuit tenebras latibulū suū.lib. 17. 4.ca.19.fo.xliij.c.r li.5.c.4.f.lv.c.

Item li.11.ca.12.fo.cliij.g

Benedictus dñs deus meꝰ qui docet manus meas ad prelīū. li.15. ca.17.fo.cxcvij.f

Et oculos superboꝝ humiliabis. li.16.ca.11.fo.ccvij.b

Tenebrosa aqua in nubibus aeris li.17.ca.12.fo.cccxj.a

Qui ambulat super pennas vētoꝝ li.19.ca.4.fo.ccxliij.a

Filij alieni mentiti sunt mihi. lib. 19.ca.21.fo.ccliij.b

Qui pficit pedes meos quasi cerui li.26.ca.10.fo.cccxxix.g

Et in deo meo transgrediar murū li.26.ca.10.fo.cccxxix.g

Pre fulgore in conspectu eī⁹ nubes transierūt.li.29.ca.11. folio. ccclxxiij.b

Que nō rapui tunc exoluebam.li. 18 3.ca.11.fo.xxx.b

Celi enarrant gloriam dei rc. lib. 9.ca.4.fo.cxviij.f.r li.12.ca.17.fo. clxiij.b

Delicta quis intelligit. li.11.ca.23. fo.clvij.b

Et ipse tanq̄ sponsus procedēs de thalamo suo.li.17.ca.5.fo.ccxvj.b

In mandatis tuis exercebor: r cōsiderabo vias tuas. li.17.ca.4.fo. ccxvij.e

Et meditatio cordis mei i cōspectu tuo semp.li.19.ca.10.fo.cxlvij.g

Pones eos vt clibanū ignis in tpe 20 vultus tui.lib.6.ca.20.fo.lxxx.f. r li.5.ca.14.fo.cxcvj.g

Leuaui oculos meos in montes. li.16.ca.24.fo.ccxij.e.

Eraruit velut testa virtus mea.li. 21 3.ca.14.fo.xxxj.c

Tauri pingues obsederunt me.li. 7.ca.15.fo.xcj.f

Deus meus clamabo per diez nec exaudies.li.5.ca.25.fo.cccliij.f

20 Ego autem sum vermis r non homo.li.30.ca.29.fo.cccxcliij.d

Libera mē de ore leonis: r de cornibus vnicornium.lib.31.cap.13. fo.cccciij.b

22. Posuisti in cōspectu meo mensam aduersus eos qui tribulant me. li.17.ca.14.fo.ccxxij.b

Impinguasti in oleo caput meum. libro.19.ca.9.fo.ccxlvij.c

23. Qui non accipit invanum animā suam.li.7.ca.17.fo.xciij.b

Tollite portas principes vestras: r eleuamini porte eternales.li.30. ca.32.fo.ccccv.e

25. Proba me dñe r tenta me.li.2.ca. 11.fo.xliij.f.r li.8.ca.10.fo.cj.g

26 Unam petij a dño hanc requi.li.4. ca.34.fo.xlix.b

Dñs illuminatio mea: r salus mea quem timebo.li.14.capi.19.folio ccxxiij.a.r li.19.ca.20.fo.cclij.g

30. Viriliter agite r confortet cor vestrum.li.3.ca.16.fo.xxxij.b.r libro 26.ca.30.fo.ccccxxvij.a

Abscondes eos in abscondito vultus tui.li.4.ca.15.fo.xlij.e.r li.5. ca.3.fo.lv.b

Ego dixi in pauore meo: precipitatus sum a vultu oculoꝝ tuoꝝ.li.18.ca.26. fo.ccxxvj.a.r li.23.ca.21.fo.ccc.d

Saluam fecisti de necessitatibus animā meā.li.26.c.31.f.ccccxxviij.d

31. Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates: r quorum tecta sunt peccata.li.16.ca.24.fo.ccciij.e

Conuersus sum in erumna mea: dū cōfigit spina.li.20.ca.9.fo.cclx.c

Tu mihi es refugium a pressura que circundedit me.li.26.ca.11. fo.ccccxxx.a

32. Congregans aquas maris quasi vtrem.li.9.ca.5.fo.cxlx.g.r li.19. ca.8.fo.ccxlvj.b

33. Dñs custodit omnia ossa eorum.li. 5.ca.22.fo.lxiij.g. r li.13.ca.24. fo.cccij.b

Diuites eguerunt r esurierunt.li. 15.ca.3.fo.cxcj.b

Accedite ad eum r illuminamini. li.18.ca.38.fo.ccxliij.b

Fiant tanq̄ pulvis ante faciem vē ti.li.3.ca.24.fo.xxxvj.f

Fiant vie eoꝝ tenebre r lubrice rc. 34 li.19.ca.20.fo.cclij.g

Ure renes meos r cor meum rc.li. 35 22.ca.12.f.cccc.g

Declina a malo r fac bonū. li.1.ca. 36 2.fo.j.c.r li.13.ca.23.fo.cccj.b

Pusillū adhuc r nō erit peccator. li.7.ca.20.fo.xciij.b

Vidi impium superexaltatum r elevatum super cedros libani.li.15. ca.27.fo.ccj.d

Proximi mei a longe steterunt. li. 37 2. ca.28.fo.xix.d

Ego ad flagella paratus sum.li.7. ca.8.fo.lxxviij.f

Iniquitatem meam ego pnuncia bo: r cogitabo pro peccato meo.li bro.8.ca.15.fo.cxiij.g

Computruerūt r deteriorauerunt cicatrices mee. li.9.ca.39.f.132.c

Quanq̄ i imagine dei ambulet homo: tamen vane conturbabitur. li.10.ca.14.fo.cxlij.e 38

Posui os meo custodiā: dum consisteret peccator.li.23.ca.10.folio cccvj.e

Universum stratum eī⁹ versasti in infirmitate eī⁹.li.23.c.23.f.cccj.a 40

In die mādauit dñs miam.pſa.ca. 41 4.r li.13.ca.28.fo.ccciij.b

Humiliasti nos in loco afflictionis li.4.ca.20.fo.xliij.d

Fuerūt mihi lachrime mee panes die r nocte.li.5.ca.4.fo.lv.f

Bibimus aīa mea ad deū fontē viuū qñ veniā r apparebo ante faciem dñi.li.8.ca.7.fo.xciv.g.r li.10.ca. 9.fo.cxi.e

Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei.li. 8.ca.7.fo.xciv.g

Visi sunt gressus tui deus.lib.29. ca.7.fo.cccxxv.b

Abyssus abyssum invocat: in voce cataractarum tuarum. li.17.ca. 18.fo.cccl.e

Propter te mortificamur tota die 43

tc.li 3.ca.7.fo rcix.f
Aut q̃ erit similis deo iter filios dei li.18.ca.31.fo.ccxxv.b
Humiliasti nos in loco afflictionis. li. 26.ca. 27.fo.cxxv.a
44 Dic gloria filie regii ab intus. lib. 19.ca.10.fo.ccxlvij.b
Pro patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij: cōstitues eos principes super oēm terrā.li.26.c.34.f.ccccxxix.c
Intende pperepecede z regna.li. 1.ca.10.fo.ij.c
In sole posuit: tabernaculū suū.li dno.7.ca.21.fo.xxxiij.f
Pro patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij: pstitues eos principes sup oēm terrā.li.4.ca.35.fo.l.b
Sagitte tue acute potētissime: pp̄li sub te cadūt in corde.in plogo.
45. Dis gloria filie regii ab intus.li.8 ca.38.fo.ccv.c
Vacate z videte: qm̄ ego sum de⁹. lib.5.ca.6.fo.lvj.b
Transferant montes in cor maris li.9.ca.1.fo.cxviij.b
48. Cōfitebit tibi cū benefeceris ei.li dno.8.ca.25.fo.cix.a.z li.11.ca.19 fo.clv.b
Nō dabit deo ppitiationē suā: nec pciū redēptionis ake sue.li.12.ca pi.24.fo.cxvij.b
Cū viderit sapientes morientes: simul insipiens z stultus peribunt li.26.ca.15.fo.cccxxxj.a
44 Noctē illā tenebrosus turbo possideat.li.4 ca.10.fo.xl.c
Deus manifeste veniet: de⁹ nr z nō silebit.li.9.ca.16.fo.cxxiij.d
Peccōra aūt dixit de⁹ quare tu enarras iustitias meas.li.11.c.9.f.clj. b.z li.19.ca.6.fo.ccxlv.g
Aduocauit celos sursum/z terram decernere populum.li.15.ca.15.fo. cxcvj.a
50 Libera me sanguinib⁹ deus.li.3.c. 14.fo.xxxj.f
Ecce in iniquitatib⁹ cōceptꝰ sum. li.4.c.2.fo.39.f.xli.11.c.28.f.clix.e
Cor cōtritū z humiliatū deus nō despicies.li.9.ca.28.fo.cxxviij.d
Dolor meꝰ ꝑ me ē sp.li.9.c.44.fo. cxxxiij.g.z li.12.ca.11.fo.cixj.g
Lausbo me: z sup vnū deababor

li.17.ca.17.fo.cccxlix.b z lib.19. ca.10.fo.ccclxxiij.b
Videbunt iusti z timebūt: z super 51. eū ridebūt z dicēt: ecce hō q̄ non posuit deū adiutorē suū. li.6.ca. 20.fo.lxxx.g
Dixit insipiens in corde suo nō est 52. deus.li.15.ca. 20.fo.cxcvij.d.et li.18.ca.1.fo.ccxxv. f
Oēs alieni insurrexerūt ꝑ me: z fortes aḡserunt aiam meā.li. 12.cap. 53. 18.fo.clxv.e
Ecce elongaui fugiēs.li. 4.ca.36. 54. fo.xlix.a.
Ipsi calcaneū meū obseruauerūt. 55. li.5.ca.38.fo.viij.a.per totum.
Filij bolm dentes eoz arma z sa- 56. gitte: z lingua eoz gladi⁹ acut⁹. lib.6.ca.15.fo.lxxvij.c
Sup eos cecidit ignis: z nō viderūt solē.li.9.ca.46.fo.cxxv.b 57.
Letabitur iust⁹ cū viderit vindictā impiorū.li.22.ca.11.fo. cclxxxv.c
Viri sanguinuz z dolosi non dimi diabūt dies suos.li.5.c.28.f.77.b
Ostendisti pplo tuo dura: potasti nos vino cōpunctionis.li. 19.ca. 28.fo.cclv.b
Sicut adipe z pinguedine repleat aia mea.li.8.ca.11.fo.cij.c
Melior est mia tua sup vitas.li.8. ca.21.fo.cvliij.a
Adhesit aia mea post te. lib.10.ca. 9.fo.cxl.e
Exaudi deus oronē meā cū tribulor: a timore inimici eripe me.li. 6.ca.2.fo.lxxx.b
Intenderūt arcū suū rē amarā tc. li.19.ca.18.fo.cclv.b
Benedices corone anni benignitatis.li.4.ca.22.fo.xlv.a
In: q̄tē si ꝑsperi i corde meo: non audiat de⁹.li.22.ca.3.fo. cclxxxj.g
Benedicat nos de⁹ deus nr: benedicat nos de⁹.li.19.ca.28.f.ccclxxix.b
Habitatio tua habitabūt in ea.lib.11. ca.2.fo.cxlix.c
Et speciei domus diuidere spolia. lib20.ca.11.fo.cliij.e
Iter facite ei q̄ ascēdit sup occasum li.19.ca.3.fo.ccxliij.b.z li. 27.ca. 7.fo.ccccxliij.b

Pluuiā voluntariam segregabis deus hereditati tue.li. 29. ca. 20. fo.ccclxxvj.a
Consolante me ḡsiui: z nō inuenī li 17.ca.2.fo.ccxvj.b
Saluū me fac de⁹: qm̄ intrauerūt aque vsq; ad aiam meā.li. 19.ca. 4.fo.ccxliij.b
Lingua canū tuoz/ex inimicis ab ipso.li.20.ca.7.fo.cclx.d
Nō me demergat tēpestas aq̄: neq; absorbeat me pfundū.li.26.cap. 30.fo.ccccxxvij.c
Deus manifeste veniet: deus nr z nō silebit.li.17.c.19.f.ccccliij.c
De necessitatib⁹ meis erue me dne li.20.ca.12.fo.cclxj.c
Suscipiant mōres pacē pplo tuo. li.9.ca.2.fo.cxvij.b
Inimici eius terrā lingēt. lib.20. ca.11.fo.cclxj.b
Deiecisti eos dū allenarent.li. 32. ca.7.fo.ccccxv.b
Mihi aūt adherere deo bonū est li.4.ca.34.fo.xlix.b
In laboribus boim nō sunt tc.li. 5.ca.15.fo.lx.c
Mei aūt pene pedes moti sunt. lib.6.ca.3.fo.lxxij.g
Ut iumentum fact⁹ sum apud te: z ego semp tecum.li.10.capit.15. fo.cclij.b
Posuerunt in celuz os suum: z lingua eorum transiuit super terrā. li.12.ca.24.fo.clxvij.b
Obscurent oculi eoz ne videāt: dorsum eoz semp incurua.li. 25.ca. 23.fo.ccccxlviij.g
Cuz accepero tps: ego iustitias iudicabo.li.10.ca.31.fo.cclviij.f
Calix in manu dñi: vini meri plenus est mixto.li.17. capitulo. 14. fo.ccxxij.b.
Turbati sunt oēs insipientes corde dormierunt somnū suum.lib.1. ca.9.fo.ccxxix.c
Misericors⁹ miserator dñs: patiēs z multū misericors.li.20.ca. 25. fo.cclxviij.d
Dormitauerūt q̄ ascēderūt equos. li.31.ca.18.fo.ccccv.c
Negauit cōsolari aia mea: memor fui dei: z delectatus sum. lib.13. ca.27.fo.ccxxxvj.a
Ethyopia ꝓueniet manus ei⁹ deo li.18.ca.34.fo.ccxlj.g
Etenim sagitte tue ptrāsierūt.lib. 29.ca.15.fo.cccixxiij.b
Attendite populе me⁹ legē meam tc.in ꝓfatione ca.2.
Erit tps cor in eternū.li.4.cap.7. fo.xxxix.f
Et memoratus est q̄ caro sunt.li. 4.ca.9.fo.xl.b
Statuit aquas quasi in vtrem.li.8 ca.16.fo.cv.b
Tradidit in captiuitatem virtutes eoz: z pulchritudines eoz i manꝰ inimici.li.8.ca.38.fo.cxliij.a
Ipse aūt est misericors: z ppitius fiet peccatis eoz.li. 9. capitu.36. fo.cxxxj.f.
Cū occideret eos: tūc inq̄rebāt eū. lib.11.ca.17.fo.clv.g
Conuersi sunt in aream quersum.li. 27.ca.26.fo.cccly.g
Vox dñi super aquas.li.19.capi.4. fo.ccxliij.c
Redde vicinis nostris septuplū in sinu eoz.li.22.ca.14.fo.cclxxxvj.c
Ego dixi dij estis: z filij excelsi oēs li.4.ca. 17.fo.xlj.b
Concupiscit z deficit aia mea in atria dñi.li.8.ca.19.fo.cvj.bl.
Deus meus pone illos vt rotam: z sicut stipulā ante faciem venti.li. 16.ca.30.fo.ccxliij.a
Melior est dies vna in atrijs sup millia.lib.16.ca.21. fo.ccc.e
Concupiuit z deficit aia mea in atria dñi.li 4.ca.19.fo.xl.b.
Etenī passer ḡsit sibi domū: z turtur nidum.li.10.ca.24.fo.cclij.b
Eripuisti aiam meā de inferno inferiori.li.12.ca.7.fo.clxj.a
Letetur cor meū vt timeat nomen tuū.li.20.ca.4.fo.cclvij.c
Venient ad te curui filij eoz.li.25 ca.1.fo.ccxv.b
In spū vehemēti conteres naues tharsis.li.4.ca.21.fo.xliij.g
In me transierunt ire tue: z terrores tui cōturbauerūt me.libz.7. ca.3.fo.lxxxv.b

Posuerit me labomationē sibi: traditus sum.lib.12. capitu.17. fo.cclxxxviij.d
Factus est inter mortuos liber. li. 30.ca.30.fo.cccxciij.f
Misericordias tuas dñe in eternū cātabo.li.4.c.42.fo.lxij.b
Tu terribilis es:q̄s resistet tibi ex tūc ab ira tua.li.11.c.24.f.clxij.c
Tu humiliasti sicut vulneratū superbū.li.17.ca.15.fo.ccxxij.b
Quis in nubibus equabit dño.li. 18.ca.29.fo.ccxxxix.e
Beatus ppls qui scit iubilationē. li.24.ca.6.fo.cccv.f
Dñe quis similis tibi.li.29.capi.4 fo.cccxcix.b
Quis nouit potestatē ire tue.li.5. ca.5.fo.lvj.g
Mane sicut herba transeat:mane floreat r ptranseat.libz.29.ca.18. fo.cccxxv.f
In scapulis suis obumbrabit tibi. li.32.capi.4.fo.ccccxix.d.
Mirabiles elationes maris:mirabilis in altis dñs.lib.9.capitu.5. folio.cxix.g
Mōtes sicut cera fluxerūt a facie dñi.li.30.ca.34.fo.cccxcvj.c
Luna perfecta in eternū.li.13.ca. 13.fo.clxxiij.e
Quis nouit potestatē ire tue:ꝑ timore tuo iram tuā dinumerare. li.10.ca.11.fo.cxlj.b
Deitote qm dñs ipse est deus.lib. 23.ca.5.fo.ccxciiij.b
Detrahentē occulte aduersus primū suū hunc psequebar. lib.14. ca.25.fo.clxxxvj.g
Ambulans in via immaculata: hic mihi ministrabit.li.16.ca.23. fo.ccxj.c
In matutinis interficiebā omes peccatores terre.li.16.capitu.27. fo.ccxiij.c
Filij seruoꝝ tuoꝝ habitabūt ibi.li. 8.ca.15.fo.ciij.e
In seculum anni tui.li.16. capi.21 fo.ccix.f
Mutabis eos r mutabuntur rc.li. 17.ca.5.fo.ccxvij.b
Omnia sicut vestimentum vetera scent.li.18.capitu.33.fo.ccxlj.e
Confessionem r decorem induisti. li.32.ca.5.fo.ccccxx.g
Omnis caro fenum r gloria eius flos feni.li.7. capi.10. fo.xciij.b et li.11.ca.37.fo.clviij.b
Ipse enim sicut figmentū nostrū. li.13.ca.13.fo. clxxiij.f
Memoria retinentibus mandata eius vt faciant ea.li.15. capit.6. folio.cxciij.g
Memento dñe ⁊ pulvis sumus: dō sicut fenum dies eius. lib.23. ca.28.fo.ccciij.d
Qui facit angelos suos spūs:r ministros suos ignem vrentem.lib. 11.ca.3.fo.cl.e
Emitte spūm tuū r creabunt:r renouabis faciem terre.li.29.cap.19. fo.ccclxxvj.a
Montes erecti ceruis li.30.ca.19 fo.cccxciij.d
Tange montes:r fumigabunt.lib. 18.ca.22.fo.ccxxxiij.g
Posuisti tenebras r facta est nox: pertransibūt in ipsa omnes bestie silue.li.27.ca.19.fo.ccci.g
Eraudiui te in abscondito tempestatis:probaui te ad aquas cōtradictionis.li.26.ca.10.fo.ccccxix.g
Ascendunt vsq; ad celos: r descendunt vsq; ad abyssos.li.9.cap:15. fo.cxvij.b
Effusa est contentio super principes eorum: r seduxerunt eos in inuio r non in via. lib.19.cap.14. folio.ccxlix.a
Induank sicut diployde cōfusione sua.li.9.ca.33.fo.cxxx.g
Excussus sum vt locusta.li.31. capi.21.fo.ccccvj.a
Dixit dñs dño meo:sede a dextris meis.li.8.ca.41.fo.cxvj.b
De torrēte in via bibet:propterea exaltabit caput.li.14.c. 29.f.137.b
Magna opera dñi: exquisita in oēs voluntates eius.li.6. capitu.14. folio.lxxvij.b
Virtutem operū suoꝝ annūciabit ppło suo.li.13.ca.5.fo. cxxxvij.b
Initium sapientie timor dñi.li.19. ca.7.fo.ccxlvj.a

In memoria

In memoria eterna erit iustus.li. 11.ca.17.fo.clv.b
Benedixit oēs timētes dñm/pusillis cū maioribus.li.4.capitu.42. fo.lij.f
Mare vidit r fugit.li.28. capi.18. fo.ccclxv.b
Custodiens paruulos dñs.lib.18. ca.9.fo.cccxlv.c
Dirupisti vincula mea:tibi sacrificabo hostiā laudis.li.4.ca.41.f.lij d.r li.9.ca.44.c.fo.cxxxv.g
Ego dixi in excessu mētis mee omis hō mēdax.l.12.c.15.f.cclxxxvij.g
Constituite diē solēnē in pfrequētationib⁹.li.9.ca.21 .fo.cxxv.e
Caligo sub pedib⁹ ei⁹: r ascēdit super cherubin.li.17.ca.13.f.ccxxj.e
Dñs mihi adiutor est: r rego videbo inimicos meos.li.29.capit.6. fo.cccl.c.e
Defecit in salutari tuo aia mea.li. 4.ca.39.fo.lj.b
Declinate a me maligni: r scrutabor mādata dei.li.16.c.9.f.ccvj.f
Narrauerunt mihi iniqui fabulationes.li.7.ca.6.fo.lxxxvij.a
Super senioꝛes intellexi.li. 11.ca. 10.fo.cliij.c
Portio mea dñe.li.15.capitulo.16. fo.ccxvj.b
Ne derelinquas me vsq;quaq;.lib. 20.ca.22.fo.cclxvj.b
Auferes spūm eorum r defi. lib.24. ca.27.fo.cccxliij.b
Heu mihi quia incolatus meus p longatus est.libz0.4.capit. 34.folio.clix.a.r libz0.8. capitulo.7.folio.cxlx.g.r libz0.18. capitulo.18. folio.ccxxxij.f.r libz0.23. capi.21. folio.ccc.d
Dñe non est exaltatū cor meū.li.4. ca.34.fo.xlix.b
Venientes aūt venient cum exultatione portātes manipulos suos. li.7.ca.17.fo.xcij.b.r lib.10.ca.22 fo.cxlv.d
Conuerte dñe captiuitatem n raz sicut torrēs in austro.li.27.ca.21. fo.cccij.d
Nisi dominus custodierit ciuitatē inuanum vigilant qui custodiūt eam.li.3.capitulo.21.fo.cvliij.b.r li.11.ca.5.fo.cl.a.
Vanum est vobis ante lucem surgere:surgite postq̄ sederitis.li.8 ca.36.fo.cxliij.f
Cum dederit dilectis suis somnū: hec est hereditas dñi.li.10.ca.21. fo.cxlv.c
Surgite postq̄ sederitis.li.30.ca. 31.fo.ccccxliij.c
Fiant sicut fenum edificiū:quod priusq̄ euellat exaruit.li.8.c.28. folio.cj.b
Supra dorsum meū fabricauerūt pctōres.li.13.ca.1.fo.clxix.a
Dñe nō est exaltatum cor meū.lib. 26.ca.23.fo.ccccxxxliij.a
Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilib⁹ sup me.li.28.capi.13. fo.ccclxj.e
Sacerdotes tui induank iustitiā. li.14.ca.19.fo.clxxxiij.b
Pauperes eius saturabo panib⁹. li.23.ca.25.fo.ccclj.e
Et nox illuminatio mea i deliciis meis.li.16.ca.10.fo.ccvj.b
Nonne qui oderūt te dñe oderam. li.4.ca.34.fo.xlix.b
Imperfectū meū viderūt oculi tui li.4.ca.42.fo. lij.f
Sicut tenebre ei⁹ ita r lumen ei⁹. li.5.ca.1.fo.liij.c
Nō ē occultatū os meū a te qō fecisti in occulto.li.5.c.27.f.lxvij.e
Mirabilis facta est scia tua ex me rc.li.10.ca.11.fo.cxlj.b
Mihi aūt nimis honorati sūt amici tui de⁹.li.10.ca.30.fo.cxlviij.b
In miserijs nō subsistent.lib.2.ca. 16.fo.xv.f
Obumbrasti sup caput meū in die belli.li.6.ca.ca.18. fo.lxxix.b
Vir linguosus nō dirigek sup terrā rc.li.7.ca.25.fo.xcvj.g.r lib.9. ca.2.fo.cxxxviij.f
Qm in seculum misericordia eius li.8.ca.9.fo.ciij.b
Pone dñe custodiā ori meo: r ostiū circumstantie labijs meis.lib.7. ca.26.fo.xcvj.b
Portio mea in terra viuen.lib.12. ca.23.f.clxvij.g

In via hac qua ambulaba absconderūt laqueū.li.1.ca.38.fo.vlij.g
In deficiendo in me spiritū meū & cognouisti semitas meas.lib.7.ca.3.fo.lxxxv.b
Educ de carcere animam meā ad confitendū nomini tuo.li.8.capi.16.fo.cliij.a
Anima mea sicut terra sine aqua tibi.li.18.ca.26.fo.cxxxvj.b.& li.20.ca.2.fo.cclvj.f.
Qui liberasti dauid seruum tuum de gladio maligno. lib.15.ca.29.fo.ccij.b
Dñe inclina celostuos & descende li.20.ca.22.fo.cccc.d
In illa die peribunt omnes cogitationes eorum.li.10.ca.23.folio cxlvj.b.& li.21.ca.5.fo.clx.f.& lib.25.ca.4.fo.cccxvj.g
Producit in montibus fenum et herbam seruituti dominū. li.29.ca.18.fo.ccclxxv.f
Qui dat iumentis escam ipsorum & pullis coruorum. li.30.ca.12.fo.ccclxxxvj.b
Mittet verbū suum & liquefaciet ea:flabit spiritus eius et fluent aque.li.27.ca.21.fo.ccclj.d
Preceptum posuit & non preteribit.li.16.ca.18.fo.ccx.a
Exultabunt sancti in gloria.lib.8.ca.17.fo.cv.d
Laudate eū i portētatib⁹ eius:laudate eum ſm multitudinē magnitudinis eius. li.9.ca.10.fo.cxx.b.

Capi.libri Prouerbiorum

9 Sapientia edificauit sibi domū.pfatiōe.c.13.
1 Filii mi si te lactauerit pctōres. lib.4.ca.29.fo.xlvij.f
Opes que differt affligit afam.li.9.ca.20.fo.cxliij.d
Ego in interitu vestro ridebo.. lib.9.ca.20.fo.cxliij.d
Frustra iacit rete ante oculos pēnatorum.li.16.ca.22.fo.ccvij.d
2 Qui letant cū malefecerint:& exultant in rebus pessimis.li.7.ca.11 fo.lxxvj.& li.20.ca.15.fo.cclxiij.b.
Dñs erit in latere tuo: & custodiet pedē tuū ne capiaris. li.31.ca.30.fo.cccccij.a
Quem diligit dominus castigat: flagellat autem omnem filiū quē recipit.li.6.ca.8.fo.lxxiij.a
Longitudo dierū in dextera eius. li.12.ca.1.fo.cliv.g
Ne dicas amico tuo:vade & reuertere:& cras dabo tibi. li.21.ca.12.fo.cclxxviij.g
Omni custodia serua cor tuū: q̄a ex ipso vita procedit.lib.1.ca.36.fo.vij.c.& li.19.ca.17.fo.ccl.g
Iniquitates sue capiunt impium: & funibus peccatorum suorum cōstringit.li.11.ca.9.fo.clij.a
Statimq; eas sequit quasi bos. li.1.ca.16.fo.iij.b
Qui dimittit aquam caput est iurgiorū.li.5.ca.12.fo.liv.c
Ego sapientia habito in consilio. li.1.ca.9.fo.ij.b
Nunq̄d sapiētia clamitat: & prudētia dat vocē suam.li.25.ca.16.fo.ccccxij.b
Noli arguere derisorē ne oderit te. li.8.ca.27.fo.cxj.b
Doce iustum & festinabit accipere. li.10.ca.2.fo.cxxviij.b
Aque furtiue dulciores sunt: & panis absconditus suauior. lib.16.ca.23.fo.ccxj.c
Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem.lib.17.capi.14:fo.ccxvij.b
In multiloquio peccatum nō deerit.li.7.ca.25.fo.xcvj.g.& li.10.ca.2.fo.cxxvij.f
Panes occultos libenter edite.li.23.ca.26.fo.cccij.f
Prestolatio impiorū furor. li.5.ca.31.fo.lxix.a
Qui stultus est seruiet sapienti. li.20.ca.22.fo.cclxvj.b
Manus in manu nō erit innocēs malus.li.25.ca.3.fo.cccxvj.f
Circulus aureꝰ in naribꝰ suis mulier pulchra & fatua. li.31.f.397.b
Non contristabit impium quicqd ei acciderit.li.6.ca.8.fo.lxxv.g.& li.10.ca.22.fo.cxlv.e
Cogitationes iustorum iudicia. li.19.ca.18.fo.ccl.a.& li.25.ca.6.fo.ccccvij.c
14 Cor qō nouerit amaritudinē aie sue in gaudio eiꝰ nō miscebit extraneus.li.6.ca.8.fo.lxxv.f
Vita cordium sanitas corpi putredo ossis inuidia.li.5.ca.34.f.lxx.g
Est via que videtur homini recta: nouissima autem eius ducūt ad mortem.li.5.ca.4.fo.lv.b
Timor qui ppe domini ineſſe fortitudinis fiducia dicitur.li.5.ca.13.fo.lix.b
Corona sapientiū diuitie eorū.lib.24.ca.4.fo.cccv.c
In ore stulti virga superbie.li.24.ca.22.fo.cccxij.b
Anima iusti sedes sapientie.li.29.ca.21.fo.ccclxvj.c
15 Oculi dñi contemplant malos. li.2.ca.3.fo.x.a
Qui iustificat impium/& qui cōdēnat iustū vterq; abominabile.lib.18.ca.fo.3.fo.cccv.b
Stultus si tacuerit sapiens reputabitur. li.11.ca.15.fo.clliij.d
17 Oculi stultorū in finibus terre. li.17.ca.4.fo.ccevij.c
In igne probabitur aurum & argētum:homines vero receptibiles in camino humiliationis.lib.18.ca.14.fo.ccxxxj.f
Ira viri iustitiā dei non operat. li.5.ca.31.fo.lxiij.g
18 Aqua pfunda & ore viri. li.17.ca.12.fo.cccx.a
Peccator cū venerit in pfundum malor cōtēnit.lib.26.ca.32.folio cccxxxviij.f
Justus in principio accusator est sui.li.8.ca.15.fo.cliij.f
Justus q̄si leo cōfidēs absq; terrore erit.li.10.ca.22.fo.cxlv.f
Aqua pfunda & ore viri.li.11.cap.6.fo.clj.c
9 Aque furtiue dulciores sunt: & panis absconditus suauior. li.5.ca.18.fo.lxij.d
19 Abscondit piger manus suam sub ascella.li.22.ca.10.fo.clxxxiij.b
20 Zucerna dñi spiraculū hois q̄ inuestigat ofa secreta vētris.li.8.capi.21.fo.cvij.g
Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo.li.19.ca.4.fo.cclxiij.a
Vinor mulieris absterget mala: et plage in secretioribus ventris.li.23.ca.21.fo.ccc.b
Quis hominū intelligere poterit viam suā.li.31.ca.23.fo.ccccviij.c
Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis.li.4.capi.35.fo.l.b
Non est sapientia/non est prudentia/non est consilium contra dñm li.6.ca.14.fo.lxxvij.a
Vir qui errauerit via doctrine &c. li.17.ca.11.fo.cclx.f
Adolescens iuxta viam suā:etiam cum senuerit nō recedet ab ea.li bro 15.ca.4.fo.cxcj.c
Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui. li.16.ca.21.fo.ccj.b
Noli esse i potatoribꝰ potatorū:neq; comedas cū eis.li.14.c.25.f.186.b.
Usq̄quo piger dormis . li.8.ca.10. fo.cj.g
Prepara foris opus tuum: & diligēter excerce agrum tuum &c. li.10.ca.16.fo.cxliij.b
Per agrum hominis pigri transiui: & per vineam viri stulti . li.20.ca.23.fo.cclxvij.e
Sicut vibs patens absq; murorū ambitu:ita vir qui nō pōt in loquēdo cohibere spm̄.li.7.c.26.fo.xcvj.b.& li.10.ca.2.fo.cxxxvij.f
Sicut q̄ mel multū comedit nō est ei bonū.li.14.ca.14.fo.clxxxj.a
Mel inuenisti:comede qō sufficit tibi.li.20.ca.8.fo.clxx.g
Noli esse assiduus cū bole iracūdo ne discas semitas eius/& sumas scandalum.li.5.ca.31.fo.lxix.g
Qui imponit stulto silentiū/ iras mitigat.li.7.ca.24.fo.xcvj.f
Quomodo resplendent in aquis vultus ꝓspicientiū: sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.li.15.ca.26.fo.cc.c
Sicut ꝓbatur aurum in ꝓflatorio

r argentū.li.12.ca.9.fo.284.g
Quō ꝓbat in ꝓlatorio argentū.li.
16.ca.30.fo.cccxxvij.a
Qui auerrit aurem suaz ne audiat
legez:oratio eius erit execrabilis
li.5.ca.30.fo.lxviij.f.et li.10.cap.
27.fo.cxliij.c
Justus quasi leo cōfidēs absq; ter-
rore erit.li.6.ca.8.fo.lxxv.g
Qui abscōdit scelera sua nō diri-
get.li.8.ca.15.fo.cliij.f
Beatus homo qui semp est paui-
dus.li.16.ca.20.fo.ccc.d
Vtcilio manib⁹ nitet : r mozat in
edib⁹ regū.li.6.ca.4.fo.lxxiij.d
Generatio cuius excelsi sunt ocu-
li/r palpebre eius i altū surrecte.
li.16.ca.11.fo.ccvij.b
Oculum qui subsannat patrem:r
qui despicit partū matris sue rc.
li.18.ca.15.fo.ccxxiij.f
Qui fortiter premit vbera ad elici
endum lac exprimit butyrum.li.
21.ca.1.fo.cclxxij.b
Regem locusta non habet.li.31.ca.
20.fo.ccccvj.b
Nobilis in portis vir eius / cū sede
rit cū senatoribus terre.li.6.ca.4
fo.lxxij.a.r li.10.ca.30.fo.cxlviij.d
Date ei de fructu manuū suarum:
r laudent eam i portis opera ei⁹.
li.6.ca.4.fo.lxxij.b
Ridebit i die nouissimo.li.8.ca.40
fo.cxv.b
Aperi ostium muto.lli.15.ca.27.
fo.ccj.c
Byndonem fecit r vendidit.li.15.
ca.17.fo.ccj.d

Capitu. libri Ecclesiastes.

Generatio preterit:r
generatio aduenit
terra vo⁹ eternus
permanet.li.9.ca.
45.fo.cxxv.b
Qui apponit sciētiā
apponit dolorez rc.
li.18.ca.16.fo.ccxxvj.a
Aqua sapientie salutaris potabit
eum.li.19.ca.4.fo.cxcliij.b
Moritur doctus similiter r indo-
ctus.li.9.ca.19.fo.cxxiij.c
Oculi sapientis in capite eius.li.
17.ca.4.fo.cxxvij.c
Multas curas sequuntur somnia
li.8.ca.18.fo.cv.f
Melius est comedere r bibere.li.
4.ca.1.fo.xxxvij.c
Ira in sinu stulti requiescit.lib.5.
cap.11.fo.lxij.g
Melius est ira risu:qz per tristiciā
vultus corrigitur animus delin
quentis.li.5.ca.33.fo.lxx.d
Cōsidera opera dei ꝙ nemo possit
corrigere quem ille despexerit.li.
11.ca.5.fo.cl.g
Cunctis sermonibus qui dicūtur
ne accommodes cor tuum.li.22.
ca.12.fo.cclxxv.f
Cuncta tentaui in sapientia:r dixi
Sapiens efficiar:r ipsa longius
recessit a me.li.32.ca.1.fo.417.d
Bunt impij qui ita sunt securi/ac
si iustorum opera haberent.li.6.
ca.11.fo.lxxvj.c.r li.14.ca.25.fol.
ccccxliij.e
Qui in vno offenderit multa bona
perdet.li.1.ca.2.fo.j.d
Et oleum de capite tuo nō deficiet
li.2.ca.38.fo.xxliij.b
Quodcunq; potest manus tua fa-
cere/instanter operare.li.8.ca.12.
fo.cij.g
Omni tpe sint vestimēta tua cādi
da.li.9.ca.19.fo.cxxviij.f
Si spūs potestatē habentis ascen-
derit sup te:locū tuū ne deseras.
li.3.ca.17.fo.xxxiij.f
Quia curatio faciet cessare pecca
ta maxima. Ibidem.
Ue tibi terra cuius rex puer est.li.
16.ca.27.fo.ccxiij.g
Si multis annis vixerit homo:et
bis omnibus letatus fuerit:me-
minisse debet tenebrosi tempo-
ris r dierum multorum.li.7.cap.
12.fo.xc.g
Tempus loquendi r tempus tacē
di.7.ca.26.fo.xcvj.a
Sicut ignoras que sit via spūs: et
qua ratione compingantur ossa.
li.27.ca.2.fo.cccxliij.c
Quia lignum in quocūq; loco ceci
derit/sive ad austrū/sive ad aqui

lonē.li.8.ca.13.fo.ciij.b
Qui obseruat ventum non semi
nat.li.27.ca.5.fo.cccxliij.b
Letare iuuenis in adolescētia tua
li.4.ca.1.fo.xxxvij.c
Florebit amygdalus/impinguabi
tur locusta.li.31.ca.20.f.ccccvj.g

Canticacanticorum.

Deuleturme osculo
oris sui.li.14.capi.
22.fol.cxxxiij.b.
r li.27.ca.13.follo.
cccxlvij.g
Nisi cognoueris te
o pulchra iter mu
lieres:abi post gregem.li.16.cap.
22.fo.ccxj.b.r li.30.cap.25.folio.
ccccj.f
Adolescentule dilexerunt te.li.19.
ca.9.fo.cclxij.f
Indica mihi vbi pascas vbi cubas
in meridie.li.30.ca.34.f.cccxcvj.c
En ipse stat post parietē nostrū.li.
18.ca.31.fo.ccxxxix.b
Surge ppera amica mea.li.27.ca
pi.18.fo.cccl.b
Que est ista ꝙ ascēdit p desertū. li.
1.ca.39.fo.xj.c
In lectulo meo quesiui quem dili
git anima mea:quesiui r non in
uenī illum.li.5.ca.3.fo.lxij.b.r li.
27.ca.1.fo.cccxlij.a
En lectulum Salomonis sexagin
ta fortes ambiunt ex fortissimis
israel.li.7.ca.9.fo.lxxviij.b.r li.
19.ca.28.fo.cclv.b
Mel r lac sub lingua tua.li.5.ca.
5.fo.cxcj.d
Inuenerunt me vigiles qui custo
diunt ciuitatē.li.27.ca.1.f.342.a
Sicut vitta coccinea labia tua.li.
2.ca.38.fo.xxliij.a
Surge aquilo r veni auster/perfla
hortū meū.li.9.ca.9.fo.cxx.f
Qua pulchra es amica mea/ꝙ pul
chra es.li.9.ca.9.Ibidē.g
Dentes tui sicut greges tonsarum
que ascenderunt de lauacro. li.
11.ca.18.fo clv.a
Duo vbera tua sicut duo hinuli ca-
preegemelli.li.24.ca.10.f.cccvij.c
Anima mea liquefacta est vt dile
ctus locut⁹ est.li.4.ca.39.fo.lj.a
Ego dormio r cor meū vigilat.li.5.
ca.25.fo.lxiij.d
Que est ista que progreditur quasi
aurora.li.4.ca.15.fo.xlij.d.r li.18.
ca.17.fo.cxxxij.c
Que est ista ꝙ ascēdit de deal bata.lib.
18.ca.35.fo.cccxlj.b
Mane surgamus advineas:videa
mus si floruit vinea nostra. li.12.
ca.26.fo.clxviij.c
Nasus tuus sicut turris ꝙ est in li
bano rc.li.31.ca.30.fo.cccccxliij.d
Que est ista que ascendit de deser
to/deliciis affluens.lib.16.ca.10.
fo.ccvj.g
Fuge dilecte mi fuge:rc.lib.17.ca.
13.fo.cccxj.c
Soror nostra parvula est : r vltra
nō habet.li.19.ca.9.fo.cclxij.f
Pone me vt signaculum super cor
tuum.li.29.ca.2.fo.cccxxviij.a

Capi.libri Sapientie.

Q quod mentitur
occidit animaz.li.
18.ca.2.fo.cxxv.b
Spūs dñi repleuit
orbem terrarū. li.
2.ca.22.fo.xiij.g
In malignolam ani
mam nō introibit spiritus sapiē
tie.li.15.ca.3.fo.cccj.b.
Labia dolosa in corde r corde locu
ti sunt mala.li.15.ca.5.fo.cccj.d.
Invidia diaboli mors intrauit in
orbem terrarum.li.5.ca.34.f.70.g
Visi sunt oculis insipientium mo
ri:r estimata est afflictio exitus il
lorum.li.12.ca.2.fo.clx.c
Et seruient ei humero vno.lib.21.
ca.15.fo.cclxxix.e
Deus tētauit illos : r inuenit illos
dignos se.li.23.ca.28.fo.ccciij.b
Tanq; aurū in fornace pbauit il
los:r quasi holocausti hostiā acce
pit illos.li.23.ca.28.fo.ccciij.c
Et pugnabit pro eo orbis terrarū
contra insensatos.li.6.ca.4.follo
lxxiij.f
Errauimus a via veritatis:r lumē

iustitie non illuxit nobis.li.8.ca.34.fo.cxliij.b
Judicium durissimū bis q̄ presunt fiet.li.4.ca.2.fo.xxxviij.f
Potētes potenter torquēta patientur.li.9.ca.47.fo.cxxv.c
Oculis pōt operari manꝰ tua instāter opare.li.9.c.50.f.cxxvij.a
Horrēdū r cito apparebit: quoniā iudiciū durissimum bis q̄ presunt fiet.li.24.ca.30.fo.cccxv.f
In vbs ostēdit se illis hylariter: et omni prudētia occurrit illis.lib.26.ca.8.fo.cccxxviij.a
Candor enim lucis eterne li.5.ca.25.fo.lxv.g
Corpus quod corrumpitur aggrauat animā: r deprimit terrena habitatio sensum multa cogitantē. li.4.ca.40.fo.lj.b.r lib.8.capi.17.fo.cv.b
Dissimulās peccata hoīm ppter penitentiā li.8.ca.13.fo.cliij.a
Tu aūt dñe cum tranquillitate iudicas.li.5.ca.30.f.lxix.f.r li.19.ca.23.fo.cclij.e
Paratū panē de celo ꝓstituisti illis sine labore.li.6.ca.7.fo.lxxv.e
Per magnitudinē eīm creature et speciē pōt intelligibiliter creator videri.li.26.ca.8.fo.cccxxviij.a

Capi. libri ecclesiastici.

Qui addit scientiaz addit r dolorē.lib.1.ca.26.fo.v.b
Qui pcutit terram ingredientī duabꝰ vbs. li.1. capi.27. fo.vj.c
Concupisti sapientiaz serua mandata: r dñs prebebit illam tibi li.4.ca.35.fo.l.b
Timenti dominum bene erit i extremis.li.8.c.40.fo.cxliij.c. r li.10.ca.21.fo.cxv.b
Ad locū de quo exeūt flumina reuertunt.li.30.ca.4.fo.ccclxxxij.c
Ue bis q̄ ꝓdiderūt sustinentiī.lib.1.ca.40.fo.lx.b.r li.7.c.20.f.xciij.a
Fili accedēs ad seruitutē dei rc.li.14.ca.12.fo.cccix.g. r li.4.ca.24.fo.xlv.b
Ajtiora te ne quesieris: r fortiora te ne scrutat? fueris.li.16.c.3.f.205.b
Sicut glacies i sereno/sic resoluētur pcā tua.li.27.ca.23.fo.cccij.c
Est confusio adducēs gliam.lib.4.ca.21.fo.xliij.f
Qui deum timet nihil negligit.li.1.ca.2.fo.j.c
Ne dicas/peccaui: r q̄d accidit mi bi triste.li.25.ca.2.fo.cccxvj.d
In oibus opibus tuis memorare nouissima tua: r in eternū nō peccabis.li.9.ca.44.fo.cxxv.f.r lib.13.ca.15.fo.clxxiij.a
Ne iteres verbū in oratione tua.li bro.10.ca.17.fo.cxliij.d
Initiū ois pcti superbia. li.14.ca.8. fo.clxxix.f. Itē.li.12.c.22.f.cccj.g
In die bonoꝝ ne memor sis malorum.li.3.ca.7.fo.xxviij.f.r li.13.ca pi.20.fo.clxxv.b
Nō magnificatur in bonis amicus: r nō abscōditur in malis inimicus.li.7.ca.11.fo.lxxxix.c
Verba sapientium quasi stimuli: r sicut claui in altū defixi. li. 24. ca.22.fo.cccij.b
Qui sibi nequā est cui bonus. lib. 19.ca.20.fo.ccj.f
Omni dato nō des tristiciam ybi mali.li.21.ca.13.fo.cclxxviij.a
Qui modica spernit/paulatiz decidit.li.10.ca.14.fo.cxlij.f
Sapiens tacebit vsq̄ ad tps.li.7. ca.16.fo.xcvj.a
Indisciplinatis obuiat mors.li.12 ca.25.fo.clxvij.a
Sapientia absconsa r thesaurus inuisus que utilitas in vtrisq.li. 22.ca.4.fo.cclxxxj.a
Peccasti: nō adijcias.li.4.ca.23.fo. xlv.b
De stercore boum lapidatus est piger.li.15.ca.3.fo.cxc.g
Virum celi circuiui sola.li.2.ca.12. fo.xiij.g
Melioz est iniquitas viri q̄ bene facies mulier.li.11.c.36.f.clvij.b
A filijs tuis cauc: r a domesticis tuis attēde.li.3.ca.5.fo.xxvj.c
Multos errare fecerunt somnia r

illusiones vane.li.18.ca.8.f.228.b
Sapientiā scribe in omni tpe ocij li.18.ca.28.fo.cccxxviij.f
Brauc iugū sup filios ad.i. li.2.ca. 17.fo.xv.b.r li.8.ca.22.fo.cvij.e

Capitula Esaie.

Ognouit bos possessorē suū: r asinus ꝓsepe dñi sui.li.1.capi. 16.fo.iij.a
Manus nostre sanguine plene sunt.libro.9.ca.28.fo.cxxviij.e
Quiescite agere puersa: discite benefacere.li.9.ca.30.fo.cxxviij.b
Eripite iniuriā accipientē: iudicate pupillo.li.11.ca.14.fo.cliij.b
Quiescite ab hoīe cuiꝰ spūs est in naribꝰ eiꝰ.li.31.ca.11.fo.ccccvij.b
Ingredere in petram: abscondere fossa humo a facie timoris rc.lib. 31.ca.22.fo.ccccvij.g
Et peccatū suū sicut sodoma ꝓdicauerūt.li.4.cap.28.fo.xlvij.b
Dñs ad iudiciū veniet cū senatoribus ppli sui.li.10.c.30.f.clviij.b
Beati qui seminatis super omnes aquas.li.19.ca.4.fo.cclxiij.c
Pauoꝝ q̄ppe est fortia r occulta cognoscere.li.1.ca.21.fo.iij.e
Propterea captiuus ductꝰ est ppls meus.li.1.ca.25.fo.xvij.f
Justus perit: r nemo est q̄ recogitet i corde suo.li.5.c.28.f.lxvij.b.
Ue qui potētes estis ad potandum vinū: r viri fortes ad miscendum ebrietatez. li.7.ca.9.fo.lxxxviij.b
Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei.li.19.ca.13.f.cclxiij.f
Dilatauit infernus aiam suam: et aperuit os suum absq̄ vllo termino.li.29.ca.32.fo.cccxxviij.e
Ue mihi q̄ tacui.li.3.c.7.f.xxviij.g et li.7.ca.26.fo.xcvj.a
Anno quo mortuꝰ est rex ozias rc. li.18.ca.36.f.cccxlij.d
Qui timet dñm speret in eo.li.29. ca.9.fo.ccclxxij.f
Cū sagittis r arcu egrediunt illuc li.19.ca.18.fo.cclv.a
Ecce ego r pueri mei quos dedit mihi deus.li.19.ca.11.fo.cclxij.a
Verbū misit dñs in iacob. li.2.ca. 30.fo.xix.f
Sedentibus in tenebris r vmbra mortis.li.4.ca.20.fo.xliij.d
In celū ascēdā: sup astra celi exaltabo solium meum.li.3.ca.23.f.35.d
Deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis.lib.9.capit.23.fo. cxxvj.b
Vestimētū mixtū sanguine erit in cōbustionē. li.9.ca.29.f.cxxvij.f
Populus qui sedebat in tenebris: vidit lucez magnam. li.19.ca.21. fo.cclij.b
Jugū eius oneris eius: r virgaz humeri eius: r sceptrū exactoris eius superasti rc.li.30.c.31.f.ccccxcij.c
Si fuerit numerus filiorum israel quasi arena maris.li.4.ca.3.folio xxxviij.b.r li.9.ca.4.fo.cxvij.e
Cōputrescit iugum a facie olei. li. 19.ca.13.fo.ccxlvij.f
Et repleuit eum spūs timoris dñi. li.1.ca.11.fo.ij.c
Delectabit infans ab vbere super foramē aspidis.li.17.c.18.f.214.a
Magni cōsilij angelus.li.24.ca.1. fo.ccclij.f
Ecce dies veniet crudelis) r indignatione plenus.lib.10.cap.26. fo.cclxviij.f
Sedebo in mōte testamēti in latere aquilonis: similis ero altissimo.li.14.ca.11.fo.cccx.b
Ue terre cymbalo alarum que est trans flumina ethyopie. li.4.ca. 17.fo.xliij.b
Qua aspidū rupertus: relaxarance teruerūt.li.15.ca.7.fo.cccij.a
Custos q̄d de nocte: custos quid de nocte.li.6.ca.14.fo.lxxvij.b
Venit mane r nox.lib.16.ca.27.folio.cccij.c
Qui habitatis in terra austri: cum panibus occurrite fugienti. lib. 23.ca.25.fo.cccij.e
Erubesce sydon ait mare. In prefatione.ca.iij.
Celum r terram ego impleo. libro 1.ca.12.fo.xiij.g
Intra in cubiculum tuum. lib.4.

capitu. 26. fo. clvj. a
Tollat impius ne videat gloriam dei. li. 6. ca. 20. fo. lxxx. f
Mortui nō viuēt: gigantes nō resurgent. li. 17. ca. 11. fo. cccc. f
Ponitur in ea murex tanquam murale li. 20. ca. 23. fo. cclxvj. a
Sup leuiathā serpentē vocē. li. 4. ca. 11. fo. xlj. g. et lib. 17. capitu. 18. fo. cccxiij. b
Et tantūmodo sola vexatio intellectū dabit auditui. li. 7. ca. 13. fo. xc. a. et li. 11. ca. 17. fo. clv. g
Obsecro domine memēto qso qñō ambulauerim coram te in veritate li. 12. ca. 16. fo. clxiij. a
Sola vexatio intellectū dabit auditui. li. 13. ca. 25. fo. cixxiij. e
Cultus iustitie silentiū etc. li. 7. ca. 25. folio. xcvj. g. et li. 10. capitu. 2. fo. cxxvij. f
Sup humā populi mei spine et vepres ascendent. li. 17. capitulo. 9. fo. cccix. b
Qui obdurat aures suas ne audiat sanguinē. li. 23. ca. 25. fo. cccij. d
Disciplina pacis nostre sup eū: et liuore ei⁹ sanati sum⁹. li. 9. ca. 23. fo. cxxvj. b
Beat⁹ q̄ excutit man⁹ suas ab omni munere. li. 9. ca. 26. fo. cxxvij. a
Locus fluuiox riui altissimi li. 18. ca. 23. fo. cccxxv. c
Beati q̄ seminatis sup oēs aquas. li. 21. ca. 7. cclxxvj. c
Erit cubile draconū et pascua struthionū. li. xxxij. fo. xcj. e
Mala bestia nō transibit p eā. li. 6 cal 21. fo. lxxx. b
In cubilib⁹ in q̄bus prius dracones habitabāt oriet̄ viror et iunci et calami etc. li. 29. c. 18. f. ccclxxv. b
Et hoc qō saluatū fuerit ipe domuda: et qō reliquū est mittet radicēdeorsum. li. 8. ca. 36. fo. cxliij. g
Mittet radicem deorsum: et faciet fructū sursum. lib. 11. capitu. 24. fo. clxvij. g
Impegimus meridie q̄si in tenebris in caligosis quasi mortui. li. 6. ca. 14. fo. lxxvij. b
Celū metit palmo. li. 2. c. 12. f. 13. g
Dis caro fenū. li. 8. ca. 28. fo. cxj. a
Ecce occupauerunt aiam meā: et irruerunt in me fortes. li. 7. ca. 9. fo. lxxxvij. b
Quis cognouit sensus dñi: aut q̄s cōsiliarius eius fuit. lib. 14. ca. 23. fo. clxxxv. c
Qui confidunt in dño mutabūt fortitudinē. li. 19. ca. 26. fo. cclxij. d. et li. 14. ca. 11. fo. cccvij. b
Oēs gētes velut nihilū inane reputate sunt. li. 17. ca. 11. fo. cccc. b
Qui cōfidūt in dño mutabūt fortitudinē. li. 18. ca. 17. fo. ccxxxij. c
Tacui semp silui: patiēs fui sicut parturiēs loquar. li. 9. ca. 17. folio. cxxiij. f. et li. 10. ca. 31. fo. cxlvij. f
Reduc me in memoriā vt iudicemur simul etc. li. 15. ca. 6. f. ccclxvij. b
Glorificabunt me bestie agri: dracones et struthiones. li. 30. capi. 6. fo. cccixxxij. g
Ponam ialspidez ppugnacula tua et portas tuas in lapides sculptos li. 8. ca. 36. fo. cxliij.
Ego dñs et nō est alter: formās lucem. li. 3. ca. 6. fo. xxvij. c
Redite p̄uaricatores ad cor. li. 19. ca. 10. fo. cccxlvij. b. et lib. 36. ca. 29. fo. ccccxxvij. b
Sedeo regina et vidua non sum. li. 3. ca. 23. fo. xxxv. b
Descende sede in puluere virgo filia babylon. li. 6. ca. 9. fo. lxxv. b. et li. 14. ca. 9. fo. clxxix. b
Denuda turpitudinem tuā: discooperi humerū reuela crura/transi flumina. li. 6. ca. 11. fo. lxxvj. b
Omnibus bis vestieris velut ornamento. li. 3. ca. 19. fo. xxxiij. b. et lib. 20. ca. 24. fo. cclxvij. a. Item li. 29. ca. 2. fo. cccixvij. a
Et stilla oblita fuerit: ego tñ nō obliuiscar tui. li. 32. ca. 5. f. ccccxix. b
Qui dixerūt ale tue incuruare vt transeamus. li. 12. ca. 18. f. clxv. c
Posuisti pfundum maris viam. li. 29. ca. 5. fo. cccixx. b
Ponet desertum eius quasi deliciās etc. li. 30. ca. 30. fo. cccxciij. g
Dolores nostros ipse portauit. li. 1. ca. 9. fo. ij. b

Sicut agn⁹ coram tōdēte se/ita obmutuit. li. 3. ca. 14. fo. xxxj. c
Generatiōes eius q̄s enarrabit. li. 18. ca. 35. fo. cccij. c
Ecce ego sternā p ordinē lapides tuos. li. 6. ca. 21. fo. lxxx. a
Dilata locum tentorij tui/et pelles tabernaculorū etc. li. 19. capit. 7. fo. ccclxx. f
Oēs sitientes venite ad aquas. li. 1. ca. 21. fo. iij. e
Pro saliuncula ascendit abies: pro vrtica crescit myrtus. li. 18. ca. 11. fo. cccxx. b
Ecce ego sternā per ordinem lapides tuos: et fundabo te in sapphyris etc. li. 18. ca. 20. fo. ccxxxij. b
Sitientes venite ad aquas. li. 20. ca. 2. fo. cclvj. f
Quare appenditis argentū: et non in panibus. li. 23. ca. 25. fo. cccij. e
Querite dñm dū inuenīri pōt. li. 9 ca. 50. fo. cxxvij. a
Justus perit: et nemo ē qui cogitet. li. 5. ca. 14. fo. lix. b
Abit vagus in viā cordis sui: viā eius vidi/et dimisi eū etc. li. 19. c. 4 fo. cclxiij. a
Canes muti non valentes latrare li. 20. ca. 7. fo. cclx. b
Sustollā te super altitudines terre etc. li. 31. ca. 34. fo. ccccxv. g
Ponam te in superbiā seculoz. li. 13. ca. 3. fo. clxvj. f
Qui sunt hi q̄ vt nubes volāt. lib. 27. ca. 6. fo. cccxliij. c
Quasi sponso posuit mihi mitram in pfatione. ca. 11.
In terra tua duplicia possidebunt in prefatione ca. 24.
Spūs dñi super me: eo q̄ vnxerit me. li. 4. ca. 10. fo. xl. b
Omnes nos cecidim⁹ quasi folij: et iniquitates nostre quasi vētus. lib. 9. ca. 30. fo. cxxix. f
Cecidimus quasi folium vniuersi et iniquitates nostre quasi vent⁹ abstulerunt nos. li. 11. capitu. 24. fo. clxij. b
Mittam eis q̄ saluati fuerint ad gētes in mari: in aphricā: in lybiā tenētes sagittā etc. li. 7. c. 2. f. 85. g
Celū mihi sedes ē. li. 2. c. 12. f. xlij. g
Ad quē respiciā nisi sup humilē et quietū. li. 3. ca. 14. fo. xxxj. g
Tollat impi⁹ ne videat gloriā dei. li. 4. ca. 15. fo. xlij. b
Sup quē requiescet spūs me⁹/nisi sup humilē et quietū/et trementē sermones meos. li. 5. capit. 31. fo. lxix. b
Vermis eox non morietur. lib. 9. ca. 43. fo. cxxvj. c

Capitula Hieremie.

Ecce cōstitui te hodie super gētes et regna: vt eu ellas et destruas. li. 18. ca. 6. fo. ccxxvij. c
Ollā succensam ego video: et facies ei⁹ aq̄lonis. li. 18. ca. 11. fo. ccxxx. g
Et tenentes legem nescierunt me li. 2. ca. 27. fo. xix. b
Onager assuet⁹ in solitudine: li de sideris ale sue attraxit ventum amoris sui. li. 16. c. 13. fo. ccxj. b
Prohibite essit stelle pluuiaz. li. 9. c. 3. f. cxvij. c. et li. 18. c. 5. f. ccclxij. a
Statue tibi speculam: pone tibi amaritudies. et li. 31. c. 31. f. 413. d
Uentrem meum doleo: ventrem meū doleo. li. 12. ca. 28. f. clxvij. b
Sapientes sunt vt faciāt mala: dñi aūt facere nescierūt. li. 14. capit. 27 fo. clxxxvj. c
Quousq̄ mozabunt i te cogitationes nocie. li. 27. c. 19. fo. ccclj. b
Dicā aquilonī da: et austro noli p̄hibere. li. 27. ca. 26. fo. ccclv. d. sed habetur Esaie. xlij. a
Percussisti eos nec doluerūt. lib. 2 ca. 16. fo. xv. f
Dici forsitan pauperes sunt et stulti: ignorantes viā dñi/et iudiciū dei sui. li. 14. ca. 22. fo. clxxxij. b
Dabo vobis pluuiā temporaneā et serotinā. li. 20. ca. 2. fo. cclvj. g
Sicut frigidā facit cisterna aquā suam etc. lib 20. 16. capitulo. 30. folio. ccxv. b
Bonas facite vias vras et studiaue stra. li. 21. ca. 4. fo. cclxxij. d
Attendi et auscultaui: nemo q̄ bo-

nũ ē loquit ꝛc.li.25.c.6.f.cccxvij.d
A dan auditus est fremit⁹ equoꝝ eius.li.31.ca.18.fo.ccccv.c
Dilectus meus in domo mea fecit scelera.li.2.ca.18.fo.clxi.d
Unusquisq̃ se a proximo suo custodiat.li.3.ca.5.fo.cxxvij.c
Docuerunt linguam suã loqui mẽdaciũ:vt iniquꝫ agerent laborauerũt.libro.12.ca.20.f.clxvj.b
Non est qui extendat vltra tentoriũ meũ/ꝛ erigat pelles meas. li.27.ca.8.fo.cccxliij.b
Mittamus lignũ in panem eius. li.3.ca.12.fo.cxx.b.ꝛ li.12.capi.2. folio.clx.b
Quare via impioꝝ ꝓsperatur.li.5. ca.15.fo.lx.c
Congrega eos quasi gregẽ ad victimã.li.27.ca.18.fo.cccl.b
Quare ḡsi colonus futur⁹ es i terra:ꝛ ḡsi viator declinãs ad manẽ dñi.li.14.ca.21.fo.clxxxiij.g
Quagri steterũt in rupibus:traxerunt ventos ḡsi dracones ꝛc.li.29 ca.18.fo.cccixxv.g
A facie manus tue solus sedebam qñ comminatiõe repleuisti me.li.4 ca.35.fo.l.a
Occidit ei sol cũ adhuc esset dies li.6.ca.14.fo.lxvij.b
Diem bonũ nõ cõcupiui/tu scis.ij. 4.ca.17.fo.xliij.g
Maledictus hõ qui spẽ suã ponit in homine.li.4.ca.17.fo.xliij.b
Peccatũ iude scriptũ est stilo ferreo.li.14.ca.16.fo.clxxxvj.b
Maledictus vir qui annunciauit ꝓ meo dicens:nat⁹ est tibi puer masculꝰ.li.4.ca.3.fo.xxxviij.g
Nõ recordabor ei⁹:neq̃ loquar vltrã.li.23.ca.10.fo.cccvj.e
Deserta facta ē terra a facie ire coliibe ꝛc.li.32.ca.6.fo.ccccxviij.h
Factum est verbum dñi ad Hieremiã ꝓphetã dicens. Sta in atrio domus dñi loquẽdo ad oẽs ciuitates iuda ꝛc.li.30.c.1.f.cccixxvj.d
Ego sum iudex ꝛ testis.li. 9. ca.17. fo.cxxiij.f
Plaga inimici percussi te.li.14. cap. 29.fo.clxxxiij.d
Postq̃ conuertisti me egi pniam. li.24.ca.16.fo.cccxiij.g
Edificabitur ciuitas dñi a turre ananahel vsq̃ ad portã ãguli.lib. 25.capit.31.fo.ccccix.f
Fortissime/magne/potẽs dñs exercituum.li.21.ca.5.fo.cclxxiij.e
Ut leuaretur Hieremias ex puteo funes ꝛ pãni veteres ad eũ mittebantur.li.35.ca.8.fo.ccccviij.g
Occidit rex babylonis filios sedechie in reblata.li.7. ca.16.f.xcj.b
Uenerũt octoginta viri de sichem rasi barba.li.1.ca.38.fo.viij.g
Maledictus hõ qui facit opꝰ dei negligenter.li.3.ca.10.fo.xxix.c

Capitula Trenorum.

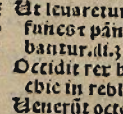

Uos oẽs qui trãsitis ꝑ viã:attẽdite ꝛ videte si est dolor sicut dolor meus.li.15.ca.27. fo.ccj.c

Plorãs ploranit i nocte.li.13.ca.7.fo.clxxj.d

Oĩs populus ei⁹ gemẽs ꝛ querẽs panem dederũt pretiosa quq̃ ꝑ cibo.ꝛc.li.23.ca.26.fo.cccij.g

Uide dñe ꝛ considera:qꝫ facta sũt vilis.li.13.ca.16.fo.cccij.g

Facti sunt hostes eius in capite. li.1.ca.38.fo.viij.f

Fortis iuterficit gladius.li.3.ca.14 fo.cxxvj.c

Uiderũt eã hostes:ꝛ deriserũt sabbata eius.li.5.ca.22.fo.lxxiij.f

Factus est dñs velut inimicus:preciꝑitauit israel.li.11.c.10.f.clij.b

Dissipauit quasi ortum tentoriũ suum.li.27.ca.3.fo. cccxliij.b

Inebriauit me absinthio.li.7.ca.9 f.lxxviij.b.ꝛ li.20.c.15.f.cclxij.d

Fregit ad numerũ dentes meos. li.11.ca.18.fo.clv.a

Leuemus corda nostra cum manibus ad deum in celos.li.18.ca.3. fo.cxxvj.d

Capsa est in lacum vita mea:ꝛ posuerunt lapidem sup me.lib.26. ca.30.fo.cccxxvij.c

Opposuisti nubẽ ne trãseat oro.li. 24.ca.12.fo.cccviij.b

Paruuli petierunt panẽ.li.1.ca.21. fo.ij.c.ꝛ li.18.ca.19.fo.cxxvii ij.a

Oĩo obscu ratũ est aurũ:mutatus est color optimus.li.18. capi.20. fo.ccxxviij.d

Zamie nudauerũt mammã: lactauerunt catulos suos.li.19. ca.15. fo.cxlix.b

Capitula Ezechielis.

Et similitudo manꝰ hominis subtus pẽnas eoꝝ.li.6.ca.27.f.83.b

Et non reuertebant cum incederent.li.10. ca.19.fo.clxiij.g

Junctiq̃ erant pẽne eoꝝ alterius ad alterũ.li.23.ca.28.f.ccclxxix.a

Librum accepi in quo scripte erãt lamentationes carmẽ ꝛ ve.li.16. ca.11.fo.ccexxix.a

Et audiui post me cõmotionis magne:benedicta gloria dñi de loco sancto suo.li.24.ca.10.f.cccvij.b

Fili hominis fume latere:ꝛ pones eum coꝛã te:ꝛscribes i eo ciuitatẽ hierusalem ꝛc.lib.26.capitulo.5 fo.cccxxvj.b

Fili hominis sume tibi gladiũ acutum/radentem pilos.li.2.c.29. fo.xix.e

Cõtriui coꝛ eoꝝ fornicãs ꝛ recedẽs a me.li.25.ca.20.fo.ccexix.d

Fili hois fode parietem ꝛc.lib.26, ca.4.fo.cccxxvj.g

Emissa similitudo manus apprehendit me in cincinno capitis mei ꝛc.li.31.ca.9.fo.ccccj. e

Ecce sex viri venichant de via porte supioris q̃ respicit ad aquilonẽ li.22.ca.19.fo.cclxxxix.g

Signa thau super frõtes virorũ gementium.li.30.ca.33.fo.cccxcv.f

Animalia q̃ Ezechiel videbat intus ꝛ foris plena oculis fuere.li. 19.ca.10.fo.ccxlvij.g

Tollam a vobis coꝛ lapideũ: ꝛ dabo vobis coꝛ carneũ.li.7.ca.10.fo. lxxviij.a.ꝛ li.10.ca.15.fo.cxliij.a

Ue qui consumũt pusillos sub occubito manꝰ.li.18.ca.3.f. ccxxv.b

Ipse edificabat parietem:ꝛ ipsi liniebant eum.Ibidem.

Liberates tres viros esse.li.1.ca.18 folio.lij.e

Hec fuit iniqtas Sodome sororis tue.superbia/ saturitas panis.ꝛc. libro.30.ca.27.fo.cccxcij.g

Aquila grandis magnarũ alarum longo membroꝝ ductu plena pluma ꝛc.li.31.ca.33.fo.cccxv.e

Ego dñs humiliaui lignũ sublime ꝛ exaltaui lignum humile.li.12. ca.2.fo.clx.b

Oĩs homo qui comederit vuã acerbam obstupescẽt dẽtes eius. li.11. ca.18.fo.clv.a

Quid est qđ ꝓfertis inter vos ꝓuerbiũ istud in terra israel dicẽtes:ꝓres nri comederũt vuã acerbã ꝛc.15.ca.22.fo.crcix.b

Ego dedi eis ꝓcepta nõ bona.li.23 ca.17.fo.ccclxv.b

Quesiui virũ q̃ interponeret sepẽz ꝛ staret oppositus ꝓ me.li.9.ca.30. fo.cxxix.a

Quoꝝ carnes sunt vt carnes asinoꝝ.li.1.ca.16.fo.lij.b.ꝛ li.7.ca.15. folio.xcj.f

Tres viri liberantur:noe/daniel/ Job.prefatione.ca.4.

Descenderũt in infernũ cũ armis suis.li.9.ca.46.fo.cxxx.c

Idi assur ꝛ omnis multitudo eius ij.9.ca.30.fo. cxxxvj. a

In circuitu illius sepulchra eius oẽs interfecti ꝛ qui ceciderũt gladio.li.15.ca.29.fo.cch.b

Sanguis eius in medio ei⁹ est:super lympidissimam petrã effudit illũ.li.15.ca 15.fo.cxcv.a

Uos aũt cũ austeritate imperabatis.li.23.ca.12.fo.cccvij.b

Qui pulchriori co descẽdẽ ꝛ dormi cũ icircũcisis.li.24.ca.4.fo.cccv.b

Uos aũt greges pascue mee pores estis.li.24.ca.8.fo.cccvj.b

Mã census est cubitoꝝ mille:ꝛ transduxit me per aquã.li.22.cap.22. folio.cccc.f

Calamum ser cubitorum in manu tenebatvir ille qui mẽsus est ciuitatem.libro.30. capitulo. folio.cccxcj.a

Ut rex cogitare cepisti in stratu tuo/ quid esset futurum post hec. li. 8. ca. 18. fo. cvj. f

Nonne hec est babylon quam ego edificaui, li. 5. cap. 6. fo. lvj. a

Rex succēdi fecit fornaces: napte/ stuppe picis. li. 30. c. 26. f. cccc. f et li. 9. ca. 49. fo. cxxxvj. b

Millia millium assistebāt ei: et centena. xx. li. 2. ca. 2. fo. x. b. et li. 17. cap. 7. fo. ccxix. g

Eliagui et egrotaui p dies plurimos li. 4. ca. 39. fo. lj. a

Robur datū est ei p̄ta fuge sacrificiū propter peccata: et p̄ sempiterne veritas. ꝛc. li. 30. ca. 5. fo. cccl xxviij. f

Princeps regni p̄sas restitit mihi li. 4. ca. 31. fo. clviij. b. et li. 17. ca. 7. fo. ccxviij. d

Audiui vocē verboꝝ: raudēs ego iacebam ꝑ sempiternā? super faciē meā. li. 21. ca. 23. fo. cl xxxix. c

Pertrāsibūt plurimi: et multiplex erit sciēcia. li. 9. ca. 8. fo. cxx. d

1 Posuit vineā meā: decorticauit ficum meā. li. 8. ca. 38. fo. cxliij. b

Cōturbent oēs habitatores terre li. 17. ca. 19. fo. ccxxiij. c

Zelus apprehendit populū ineruditum. li. 2. ca. 26. fo. xviij. b

5 Ve desyderātib? diez dñi. li. 4. c. 14. f. 42. c

Constituite in porta iudicium. li. 21. ca. 14. fo. cclxxix. d

7 Nō sum ꝓphēta neq; filius ꝓphēte. li. 2. ca. 41. f. xxiij. e

Emittā famē in terrā: nō famē panis/ neq; sitim aque/ sed audiēdi verbū dei. li. 14. ca. 7. fo. clxxix. c

Leo rugiet quis non timebit: dñs deus locutus est: quis nō ꝓphetabit ꝛc. li. 32. ca. 9. fo. cccc xxj. f 3

Si fuerit numerus filiorum israel, li. 2. ca. 31. fo. xx. b 1

Spūs fornicationis in medio eorum. lib. 26. ca. 12. fo. cccxxx. d 5

Maledictum et mēdacium / et homicidium et furtum / et adulteriū inundauerunt: et sanguis sanguinem tetigit. li. 13. ca. 10. fo. clxxij. a 4

Ephraim factus est subcinericius panis. li. 11. ca. 7. fo. clj. e 7

Culmus stans nō est in eo germē: et nō faciet farinam: quod si fecerit/ alieni comedent eam. li. 8. ca. 29. fo. cxj. c 8

Ipsi regnauerūt et nō ex me. li. 25. ca, 13. fo. cccxxiiij. b

Ephraim vitula docta diligere triturare. li. 20. ca, 16. fo, cclxxiij. c

Ero mors tua o mors: ero morsus tuus inferne. li. 12. ca. 8. fo. clxj. b 13

Dabo tibi reges in furore meo. lib. 25. ca. 10. fo, cccxxiij. a

Et vobis qui cogitatis inutile. lib. 24. ca. 16, fo. cccc. f 2

Inimici hois domestici eius. li. 3. ca. 5. fo. xxvij. c 10

Dominus in tempestate et turbine vie eius. li. 9. ca. 16. fo. cxxiij. d 1

Cornua sunt in manibus eius. li, 30. cap. 16. fo. cccl xxviij. b 3

Dedit abyssus vocē suaz ab altitudine phantasie sue. li. 9. ca. 19. fo. cxxiij. a. et li, 17. ca. 14. folio. ccxxij. f

Elevatus est sol: et luna steterit in ordine suo. li. 17. ca. 8. fo. ccxix. a

Audiui auditum tuum et timui. li. 27. ca. 13. fo. cccxlvij. f

In lumine tuo iacula tua ibunt: in splendore fulgoris armorum tuorum. li. 30. ca. 3. fo. cccl xxiij. b

2 Super custodiam meam stabo. li. 22. ca. 15. fo. cclxxxvij. f

1 Jonas Ninive missus ire noluit. li bro. 6. ca. 13. fo. lxxvij. g

1 Jurta est dies domini magnus: iurta et velox nimis. li. 17. ca. 19. fol. ccxviij. c

3 Labia sacerdotis custodiunt scientiam. lib. 11. ca. 3. fo. cl. f

4 Vobis autem qui timetis dominum orietur sol iusticie. li. 8. ca. 34. fo. cxlij. b

3 Super lapidem vnum septem sunt oculi. li. 29. ca. 30. f. cccl xxx. c.

2 Ecce angelus qui loquebatur in me. lib. 4. capitulo. 31. folio. clviij. b

Qui tetigerit vos tangit pupillaz oculi sui. libro. 32. capitulo. 4. fol. cccc xix. d

3 Et ostendit mihi iesum sacerdotez magnū stantē coram angelo dñi ꝛc. li. 20. ca. 20. fo. cclxvj. g

4 Et in candelabro aureo lucerne septem. libro. 29. capitulo. 30. folio cccl xxx. f

5 Lena oculos tuos et vide. Quid est hoc quod egreditur ꝛc. li. 14. ca. 26. fo. clxxxvj. b

Et ecce vir oriens nomen eius. li. 1. ca. 19. fo. 3. c. et li. 20. ca. 24. folio cclxvj. b

Quid tu vides zacharia: ego video volumen volans. libro. 15. capi. 6. fo. cc xij. g

13 Percutiam pastorem et dispergentur. libro. 2. capitulo. 28. folio. xix. d.

Ethonias in descriptione quaterdenarum generationum ipse bis nōiatur. li. 28. ca. 9. fol. cccl x. b 1. b.

Sup quem videris spūm descēdentē. li. 2. ca. 41. f. 24. g

Jam securis ad radicē arboris posita est. li. 17. ca. 1. fo. cc xvj. b 3. c.

Cuius ventilabrum in manu ei⁹ li. 17. ca. 6. fo. cc xviij. b

Locustas et mel siluestre edebat. li. 31. ca. 19. fo. cccc vj. g

Ei filius dei ea: dic vt lapides isti panes fiant. li. 2. ca. 23. fo. xvij. c 4

Durit sathan dominū in montem excelsum. li. 3. ca. 13. fo. xxx. d

Diate ꝑ sequētib? et calūniātib? vos. li. 9. ca. 13. fo. cxxij. f

Beati mūdo corde: qm deum videbunt. li. 2. ca. 3. fo. x. a 5

Audistis q̄ dictū est antiquis: nō mechaberis. li. 3. ca. 21. fo. xxxv. a

Aperiens dñs os suum dixit. li. 4. ca. 4. fo. xxxvij. b

Qui dixerit fratri fatue: dign⁹ est gehenne ignis. li. 5. ca. 6. f. lvj. a

Beati q̄ esuriunt et sitiunt iusticiā: q̄m ipi saturabūt. li. 6. ca. 2. f. 71. c

Si oculus tuus dexter scādalizat te: erue eum et proijce abs te. li. 6. ca. 26. fo. lxxij. b

Vos estis lux mundi. lib. 18. ca. 32. fo. ccxl. c

Succincti lumbos mentis vestre ꝛc. li. 21. ca. 2. fo. cclxxiij. f

Ne nos inducas in tentationē. li. 3. ca. 3. fo. xxvj. f 6

Amen dico vobis: receperūt mercedē suā. libro. 4. ca. 14. fo. xlij. c. et li. 8. ca. 28. fo. cxj. b

Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. li. 8. ca. 38. fo. cxliij. c

Videant opera vestra bona: et glorificent patrem vestrum qui in celis est. li. 8. ca. 39. fo. cxv. c

Nolite solliciti esse in crastinum. li bro. 9. ca. 51. fo. cxxxvj. b

Nisi remiseritis hominibus peccata eorum: nec pater vester ꝛc. lib. 10. ca. 18. fo. cxlviij. c

Abeuntes diffamauerūt eū p tota terrā illā. li. 19. ca. 28. fo. cclj. b
Intrans in cubiculū tuū: et ora patrē tuū clauso ostio. li. 22. capitu. 18. fo. cclxxviij. f
Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. li. 24. ca. 7. fo. cccvj. b
Lucerna corpis tui est oculꝰ tuus tc. li. 28. ca. 33. fo. ccclxxij. d
Si fuerit oculus tuus simplex: totū corpus tuū lucidū erit. li. 33. capi. 4. f. clxxiij. f.
Querite p̄mū regnū dei: et hec oīa adijcientur vobis. li. 15. c. 20. f. 198. f
Dimitte nobis debita nr̄a. li. 16. capi. 2. fo. cclij. g
Que vultis vt faciāt vobis homines: et vos facite illis. lib. 10. capitu. 6. fo. cxxxix. d
Nunq̄ noui vos: discedite a me q̄ operamini iniquitatē. li. 17. ca. 8. fo. clj. g
Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. li. 20. 15. ca. 16. fo. cc. e
Attendite ne iustitiā vestram faciatis coram hominꝰ. li. 19. ca. 18. f. cclj. b
Erat em̄ docens sicut potestatē habēs tc. li. 13. ca. 33. fo. cccvij. c
Angusta est porta q̄ ducit ad vitaꝫ tc. li. 28. ca. 11. fo. ccclxij. b
Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. li. 31. ca. 7. fo. cccxcix. e
Quid nobis et tibi fili dei. li. 2. c. 23 folio. xvij. b
Permitte me p̄ꝰ ire et sepelire patrē meū. li. 7. ca. 17. fo. xcij. e
Vulpes foueas habēt: et volucres celi nidos tc. li. 19. ca. 1. fo. ccxlij. c
Nō ieiunabūt filij sponsi tc. li. 2. ca. 24. fo. xvij. e
Et cū electa esset turba: intrauit et tenuit manū eius: et surrexit puella. li. 18. ca. 28. fo. ccxxvij. e
Nec accendūt lucernā: et ponūt eā sub modio/sed sup candelabrū. li. 19. ca. 18. fo. cclj. c
Messis quidem multa: operarij aūt pauci. li. 27. ca. 22. fo. ccclij. e
Qui pseuerauerit vsq; in finē: hic saluus erit. li. 1. ca. 8. fo. ij. b
In viam gentiū ne abieritis. li. 2. cap. 24. fo. xvij. c
Oō dico vobis in tenebris / dicite in lumine. li. 11. ca. 11. fo. clij. c
Quicunq; reliq̄rit domos aut agros tc. centuplum recipiet. li. 15. ca. 7. fo. cccij. b
Vos qui secuti estis me: in regeneratione cū sederit filius tc. li. 20. ca. 17. fo. ccclxiij. g
Venite ad me oēs q̄ laboratis tc. li. 11. ca. 16. f. lxij. a. et li. 4. ca. 39. fo. lj. g et li. 20. ca. 16. fo. ccclxij. c. et li. 21. ca. 4. fo. ccclxiij. d
Confiteor tibi pater dñe celi et terre: quia abscondisti hec a sapientibus tc. li. 25. ca. 18. fo. cccxxij. f
Spūs qui solus erit ab neglecta domo cū septem nequioribꝰ redit. lib. 7. ca. 8. fo. lxxxvij. e
Omne verbum otiosum qđ locuti fuerint homines: reddent de eo rōnē. li. 7. ca. 25. fo. xcvj. g
Bonus hō de bono thesauro cordis pfert bona. li. 11. c. 10. fo. clij. b
Cū immūdus spūs exierit ab homine ambulat p loca arida et inaquosa li. 14. ca. 28. fo. clxxxvij. d
Estote prudētes sicut serpētes. li. 1. ca. 2. fo. j. c
Qui seminatus est in spinis. li. 1. ca. 4 fo. j. f
Colligite primū zizania: et ligate ea in fasciculos ad cōburendū. li. 9. ca. 47. fo. ccxxv. d
Semē qđ secꝰ viā cecidit: venerūt volucres et comederūt illud. li. 19 ca. 1. fo. ccxlij. c. et li. 26. capitu. 13. folio. cccxxx. f
Simile e regnū celoꝝ grano sinapis. li. 19. ca. 1. fo. ccxlij. d
Et colligēt de regno eiꝰ oīa scādala. 19. ca. 6. fo. ccxlv. g
Dimittere eos ieiunos nolo. lib. 1. capitu. 19. fo. iij. c
Date illis vos manducare. li. 27. capi. 8. fo. cccxlv. c
Absit a te dñe: nō erit tibi hoc. li. 3. ca. 15. fo. xxx. a
Quē dicunt homines esse filiū hois. li. 18. ca. 32. fo. ccxl. a. et li. 27. cap. 1. fo. cccxlj. b
Si habueritis fidem sicut granū sinapis. i pōtione. ca. 4.

17. Helias venturꝰ est: et restituet oīa. li. 9. ca. 4. fo. cxviij. e
18. Angeli eoꝝ semp vident faciē patris. li. 2. ca. 2. fo. x. g. et li. 18. ca. 38 fo. ccxlij. g
Omne debitū dimisi tibi. li. 16. ca. 2. fo. cclij. g
19. Vos qui secuti estis me: in regeneratiōe cū sederit filius hois tc. li. 6. ca. 4. fo. clxvij. d. et lib. 10. ca. 30. fo. lxxij. a. et li. 11. ca. 14. fo. clij. b
Vade et vende oīa que habes: et da pauperibꝰ: et habebis thesaurum in celis. li. 26. c. 25. f. 336. f
Dives vix intrabit in regnū celoꝝ. lib. 31. ca. 1. fo. cccxcvij. a
20. Nos qui portauimus pōdus diei et estus. li. 8. ca. 7. fo. xciij. g
Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. li. 17. c. 4. fo. ccxvij. f
Multi sunt vocati: pauci vō electi li. 25. ca. 11. fo. cccxix. g
Nōne ex denario cōuenisti mecum. li. 25. ca. 18. fo. cccxxij. f
21. Asellum dñm ascendisse. li. 1. ca. 16 folio. xiij. b
Omne verbū qđ locuti fuerint homines ociosum reddent rationē. li. 4. ca. 2. fo. xxxvij. d
22. Ligate ei manus et pedes: et mittite in tenebras exteriores. li. 9. capi. 46. fo. ccxxv. b
23. Liquātes culicē: camelū aūt glutiētes. li. 1. ca. 14. fo. iij. f
Ve vobis hypocrite: qui circuitis mare. li. 1. ca. 16. fo. iij. a
Ve vobis scribe et pharisei. li. 6. ca. 2. fo. lxxj. d
24. Nō est vt in nosse tempora et momenta. sic prefatione. ca. 14.
Offi abundauit iniquitas/refrigescet charitas multoꝝ. li. 2. capi. 2. folio. x. g
Que dicūt facite: iuxta opera vero eoꝝ nolite facere. li. 6. c. 4. fo. 74. c
Abundabit iniquitas: et refrigescet charitas multoꝝ. li. 11. cap. 17. fo. clviij. c. et li. 16. ca. 30. fo. ccxv. b
Si dixerint vobis: ecce in deserto est: nolite exire. lib. 20. capitu. 9. fo. cclx. a
Ubicunq; fuerit corpus: ibi congregabuntur et aquile. li. 31. ca. 36. fo. ccccxvij. g
Discedite a me oēs operarij iniquitatis. li. 2. ca. 4. fo. x. b
Difficile qui pecunias habēt intrabunt in regnū celoꝝ. li. 4. capi. 2. fo. xxxviij. g
In regeneratione cū sederit filius hois. li. 4. ca. 26. fo. clvj. b
Esurini et dedistis mihi manducare. li. 6. capi. 4. fo. lxxij. b
Date nobis de oleo vestro: q̄ lāpades nostre extinguuntur. li. 8. ca. 31. fo. cxij. b
Amen dico vobis: nescio vos. li. 8. ca. 39. fo. cxv. c
Quādiu fecistis vni de fratribus meis bis minimis/mihi fecistis li. 16. ca. 1. fo. cclij. f
Nouissime aūt venit ad eas virgines dicētes. li. 18. c. 5. fo. ccxxvij. a
Accepto pane gratias egit. li. 2. c. 31. fo. xx. a
Quid adhuc egemus testib⁹. li. 2. ca. 31. fo. xx. b
Amice ad quid venisti. li. 3. ca. 18. fo. xxxiij. a
Pater mi si possibile est trāseat a me calix iste. li. 17. ca. 8. fo. clxj. c
Nemo pōt duobꝰ dñis seruire. li. 5 ca. 22. fo. lxiij. g
Extermināt facies suas: vt appareant hominibus ieiunātes. li. 8. ca. 30. fo. cxij. f
Ex corde exeūt cogitationes male li. 25. ca. 10. fo. cccxix. e
Multi dicent mihi in illa die: dñe dñe tc. li. 8. ca. 27. fo. cx. g
Inuenerunt hominem cyrenēū venientem obuiam sibi. li. 8. capitulo. 30. folio. cxij. f
Helias venturus est: et restituet oīa. li. 20. ca. 27. fo. clxix. a
Omnia vero opera faciunt/vt videant ab hominibus li. 15. c. 24. fo. cxc. a

Capitula Marci.

Et non cognouit eam donec peperit filium suum primogenitum. lib. 20. 3. capitulo. 41. folio. cxvj. a

Boanerges apli vocati sunt.li.29. ca.16.f.ccclxxiiij.c
Ne velitis dicere intra vos: patrē habemus abraam &c.li.29.ca.21. fo.cccixxvj.d
Quis me tetigit.libr.3. capitu. 14. fo.xxxj.b
Vade in domum tuā.li.8.cap.14. folio.ciij.d
Legionē demonū ab obsesso dño repellēs gratias ei referebat obsessus.li.6.ca.27.fo.lxxiij.f
Credo dñe adiuua incredulitatem meā.li.22.ca.21.fo.cxxc.e
Ecce dñs transiens auditum prebuit:sed sūa visum tribuit. li.5. ca.25.fo.lxv.f
Credo dñe:adiuua incredulitatez meam.li.10.ca.23.fo.cxiij.c
Amant primos discubit⁹ in cōiugijs:& primas cathedras in synagogis.li.8.ca.36.fo.cxliij.f
Vigilate itaq; qr nescitis diē neq; horā.li.7.ca.20.fo.xciij.a
Nisi esset hic a deo:nō poterat facere quicq̄.lib.11.ca.13.fo.cliij.b
Capitula Ihū.
Luminare dis qui in tenebris & in vmbra mortis sedent.lib.4. ca.10.fo.xliij.d
Ipse preibit ante faciem dñi: parare vias eius.lib.19.ca.3.fo.ccxliij.b
Virtus altissimi obumbrabit tibi li.18.ca.12.fo.ccxxx.b
Qđ nascetur ex te sanctum: vocabitur filius dei.l.18.c.34.f.241.g
Et vnde mihi hoc vt veniat mater dñi mei ad me.li.18.c.35.f.cxlj.b
Multi ppbere voluerunt videre que vos videtis:& nō viderūt lib. 4.ca.37.fo.l.e.& lib.13.capitu.22. fo.clxxvj.e
Nemo bonus/nisi solus deus.li.9 ca.22.fo.cxxv.b
Serpentina viperarum quis demōstrabit vobis fugere a ventura ira.li.3.ca.4.fo.xxvj.b
Nūc dimitte seruū tuū dñe:sm verbū tuū in pace.li.6.c.23.f.lxxxj.c
Maria aūt conseruabat oia verba hec cōferens in corde suo. li.16. cap.17.f.cccix.g
Subito facta est cū angelo multitudo celestis curie.li.17.capitu.8. fo.cccix.g
Et in terra pax hoibus bone voluntatis.li.27.ca.11.fo.ccclvj.b
Vidimus qui sis sctūs dei.li.3.ca.12 folio.xxx.a
Ascēdit Jesus in nauticulā Petri: & rogauit vt a terra ducere pusillū.li.17.ca.12.fo.cxxj.e
Ve vobis diuitibus qui hic habetis consolationem vestram. lib.18. ca.27.fo.cccxxvj.b
Diligite inimicos vestros.libr.22. ca.11.fo.cclxxxv.e
Dimittite & dimittetur vobis:date & dabitur vobis.li.22.capitulo.12. fo.cclxxxv.g
Si ejcis nos/mitte nos in gregē porcoz.li.2.ca.9.fo.xliij.d
Redi in domū tuam: & narra ḡtas tibi fecerit dē⁹.li.16.c.33.f.ccvij.f
Quis me tetigit &c.li.20. capit.18. folio.cclxiij.b
Sine mortuos sepelire mortuos suos.li.4.ca.29.fo.xxvij.f
Si quis vult post me venire: abneget semetipm.li.8.ca.19.f.cxj.b
Discumbere cum fecerit dñs ppm per turmas.libr.16. capitulo.26. fo.ccxiij.b
Dñe in nole tuo etiā demonia nobis subiecta sunt.li.23.capitu.7. fo.cccv.g
Dignus est operarius mercede sua. li.1.ca.16.fo.iij.b
Martha martha sollicita es:& turbaris erga plurima: porro vnum necessariū est &c.li.6.c.27.f.83.g.
Dico vobis q̄ multi iusti voluerūt videre q̄ vos videtis: & non viderunt.li.9.ca.20.fo.cxxv.c
Samaritanus aūt veniens duxit eum in stabulum &c.li.20.cap.6. fo.cclviij.a
Ecce⁹ scies voluntatē dñi & nō faciēs iuxta eā plagis &c.li.25.cap. 16.fo.cccxxj.b
Confitebor tibi dñe pater celi et terre

terre:quia abscōdisti hec a sapiētibus &c.li.27.ca.9. fo. cccxlv.d
Hac nocte repetent aiam tuā abs te.li.2.ca.2.fo.x.g
Cui multū datū est:multū querēt ab eo.li.4.ca.2.fo. xxxviij.f
Ignem veni mittere in terrā.li.6 ca.24.fo.lxxij.a
Anima habes multa bona reposita in annos plurimos.li.14.ca.8. fo.clxxix.f.& li.15.c.11. f.cccliij.b & li.18.ca.11.fo.ccxxx.g
Sint lumbi vri precincti:& lucerne ardentes in manibus vris.li. 22.ca.6.fo.cclxxxij.f
Crucifige crucifige eū. li.2.ca.17. fo.xij.a.& li.6.ca.15.fo.lxxvij.a
Et inde tradet te exactori.li.4.ca pi.41.fo.lij.c
Adduximus & bibimus cora te.li.1.ca.21.fo.iij.f
Cōtendite intrare p angustā portā.li.11.ca.28.fo.clx.d
Nescio vos vñ sitis:discedite a me oēs operarij iniq̄tatis.li.25.ca.23. fo.ccccxiij.b
Si quis venit ad me & nō odit patrē & matrē &c.li.7.ca.18.fo.vcij.e
Dic ei vōcē dis.l.8.c.15.f.ciij.c
Dīs q̄ se exaltat humiliabit: & q̄ se humiliat exaltabit.li.16.capi.1. fo.ccvij.b
Nisi q̄s renūciauerit oibus q̄ possidet &c.li.31.ca.10.fo.ccccij.b
Gaudiū erit in celo sup vno pctōre.li.3.ca.14.fo.xxxj.g
Cito proferte stolā primā. li.12.ca. 5.fo.clx.e
Audiebāt aūt oia hec pharisei qui erāt auari.li.14.ca.5.f.clxxviij.b
Pater abrahā miserere mei.li.1.ca. 5.fo.ij.g.& li.4.ca.32.fo.xlviij.c.et li.9.ca.49.fo.cxxxvj.g
Memēto fili/qr recepisti bona in vita tua:& lazarus sīr mala. li.5. ca.1.fo.xliij.b
Si in alieno fideles nō fuistis:qđ vr m est qs dabit vobis.li.8.ca.6. fo.xcix.c
Clamis & multū discerpēs exiuit ab eo.li.10.ca.18.fo. cxlviij.b
Decē leprosi mūdati sunt.li.5.cap. 11.fo.lviij.d
Regnum dei intra vos est.li.5.ca. 17.fo.cv.d
Facite vobis amicos de mammona iniqtatis:vt cū defeceritis &c. lib.21.ca.14.fo.cclxxviij.a
Dum feceritis omnia q̄ pcepta sūt vobis dicite serui inutiles sum⁹. li.28.ca.24.fo.cccliij.d
Fili⁹ bolsveniēs putas inueniet. li.1.ca.25.fo.liij.b
Jeiuno bis in sabbato:decimas do oīm q̄ possideo.li.12.capit.16.fo. clxiij.a.et li.16.ca.7.fo.ccv.b
Zacheus cū statura pusillus esset/ arborē sycomoz ascēdit. li.27.ca. 26.fo.cccivj.c
Abetuebant iudei quare pplm vr dīm occideret. li.2.c.26.f.xviij.g
In patiētia vra possidebitis alas vestras.li.5.ca.14.fo.liv.a
Celū & terra trāsibūt:verba aūt mea nō trāsibūt.li.16.ca.18. fo.ccx.a
Attēdite aūt vobis:ne forte grauētur corda vra.li.20.ca.16.f.clxiij.c
Vos estis q̄ permansistis mecum. li.1.ca.40.fo.ix.d
Hec ē hora vra & potestas tenebrarum.li.6.ca.29.fo.lxxxiij.a
Dīs qui se exaltat humiliabit: & q̄ se humiliat exaltabitur.li.12.ca. 2.fo.clx.b.
Respexit dñs petrū: & recordatus est petr⁹ verbi qđ dixerat Iesus.li. 8.ca.13.fo.ciij.b
Petr⁹ dīm respiciēs cur ad lachrymas prorumperit.lib.9.capitu.27. fo.cxvij.b
Erat enī ex multo tpe cupiens videre eū.li.10.ca.30.fo.cxlix.c
Pater dimitte illis:nesciūt enī qđ faciunt.li.13.ca.11.fo.clxxij.c
Memēto mei dū veneris & regnū tuū.li.18.ca.25.fo. ccxxxvj.g
Herodes aūt viso Iesu gauisus est valde.li.22.ca.6.fo. cclxxxvij.a
Ambulauerūt duo discipuli in via in prefatione.ca.2.
Nos sperabamus quia ipse esset redempturus Israel.li.14.capit.24. fo.clxxxv.e
Palpate & videte:qr spūs carnē et

ossa nō bz.li.14.ca.31.f.clxxxviij.d
Sic oportebat christū pati ꝛc.libro 29.ca.7.fo.ccclxx.f
15 Deum nō timebat:ꝛ hominē nō reuerebat.li.14.ca.13.fo.clxxxj.b

Capitula Joannis.

1. 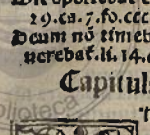
In principio erat verbū:ꝛ verbū erat apud deū.li.5.ca.20.folio.lxij.g
Eū esses sub ficu vidi te.li.18.cap.13.fo.ccxxv.a
Ecce agnus dei:ecce q̄ tollit peccata mūdi.li.8.ca.23.fo.cix.e
Erat lux vera que illuminat oēm hominem.li.10.ca.30.fo.cxlviij.e
3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua.li.4.ca.2.fo.xxxvij.f.ꝛ li.9.ca.16.fo.cxiij.d
Nemo ascēdit i celū/nisi qui de celo descēdit.li.xxvj.capitu.11.fol.ccclvij.c
Spiritus vbi vult spirat:ꝛ vocem eius audis.lib.10.ca.10.fo.cxlj.f.ꝛ li.xxvij.ca.16.fo.cccxlix.e
4. Qui biberit aquā quā ego dabo ei:nō sitiet in eternū.li.6.capi.7.folio.lxxiij.c
Alij laborauerūt:ꝛ vos in labores eorum introistis.li.9.ca.22.folio cxxv.a
Meus cibꝰ est vt faciā voluntatē eiꝰ q̄ me misit.li.21.ca.7.fo.cclxxvj.c
5. Ecce sanus factus es:iaz noli peccare.i prefatiōe.ca.o.
Hic peccauit aut parētes eius.vbi supra.
Si crederetis moysi:crederetis forsitan ꝛ mihi.li.3.ca.21.f.xxxiij.g
Vade in domum tuam.li.4.ca.35.fo.l.c
Et q̄ misit me pf: ipse testimoniū ꝑhibuit ō me.li.13.c.11.f.clxxiij.b
Pater nō iudicat quēq̄:sz oē iudicū dedit filio.li.22.c.19.f.280.g
Operamini nō cibū qui perit:sz q̄ permanet ꝛc.li.1.ca.19.fo.iij.d
In domo patris mei mānōes multe sunt.li.4.ca.42.fo.lxj.f
Pueri nūquid pulmentariū habetis.li.19.ca.11.f.ccxlvij.a
Surge tolle grabatū tuū:ꝛ vade i domū tuā.li.23.ca.23.fo cccj.b
Ego sum panis viuus qui de celo 6.
descēdi.li.vj.ca.20.fo.lxxx.f
Qui manducat meam carnez ꝛ bibit sanguinē meū in me manet.li.7.ca.4.fo.lxxv.b
Habete sal in vobis:ꝛ pacē habete inter vos.li.7.ca.24.fo.cxv.d
Nunc princeps huius mūdi eiicietur foras.li.17.ca.18.fo.ccxviij.b
Queritis me nō q̄ vidistis signa:sz q̄ manducastis ex panib⁹ meis.li.23.ca.26.fo.cccij.f
Si quis sitit veniat ad me ꝛ bibat.li.1.ca.11.fo.iij.c
Nunquid aliq̄d de principib⁹ credidit in eū.li.2.ca.26.fo.xvij.b 7.
Quidā dicebāt dñm bonū esse:q̄dā vero nō.li.2.ca.19.fo.xix.c
Tempus meum nondū aduenit:tempus aūt vestrū semp est paratum.li.6.ca.19.fo.lxxviij.b
Qui credit i me:sicut dicit scriptura flumina de vētre ei⁹ fluēt.li.11.ca.6.f.clj.c.xli.ꝛ 8.c.22.f.ccxxxv.b 8.
Qui sine pcō est vestrū: mittat ꝛc.li.1.ca.10.fo.ij.c.
Ego sux lux mūdi.li.4.c.13.f.xlj.b
Omnis qui peccat:seruus est pcti.li.4.ca.42.fo.lij.f
Vos ex patre diabolo estis.li.13.ca.17.fo.clxxi.ij.b
Si vos filius liberauerit:vere liberi eritis.li.24.ca.3.fo.cccv.b
Qui est caput omnium nostruz.in prefatione.ca.11.
Ego in iudiciū veni in hūc mūdū. 9
li.2.ca.30.fo.xlv.f
Hyems aūt erat.li.2.ca.2.fo.x.g 10.
Nō rapiet eos quisq̄ ō manu mea.li.3.ca.2.fo.xxvj.c
Qui nō intrat p ostiū in ouile ouiū/sed ascēdit aliūde:hic fur est ꝛ latro.li.5.ca.18.fo.lxij.d
Ego sum ostiū:si q̄s p me introierit/saluabit.li.6.ca.2.fo.lxxj.d
Quousq̄ animā nostrā tollis.lib.6.ca.15.fo.lxxvij.b
Per me si q̄s introierit saluabit:ꝛ ingredietur:ꝛ egredietur/ꝛ pascua inueniet.li.7.ca.5.fo.lxxvij.b

Potestatē habeo ponendi animaz meā:ꝛ potestatē habeo iterum sumendi eā.li.24.ca.3.fo.ccclij.b.
11. Infremuit Jesus spū:ꝛ turbauit semetipsum.li.3.ca.13.fo xxxj.d
Videtis q̄ nihil proficimus: ecce mundus totus post eum abijt.li.6.ca.13.fo.lxxvj.g
Quid faciem⁹ q̄ hic hō multa signa facit.li.13.ca.9.fo.cccxviij.a.
Lazare veni foras.li.22.capitu.13.fo.cclxxxvj.b
Expedit vt vnus moriatur homo ꝓ populo:ꝛ non tota gens ꝑeat.li.6.ca.12.fo.lxxvj.g
12. Ambulate dum lucem habetis:ne vos tenebre comprehendant.lib.9.ca.46.fo.cxxv.a
Ego si exaltatus fuero a terra/ omnia trahā ad meipsū.li.32.c.8.f.clxj.b
Cū senueris extēdes manus tuas ꝛ alius te cinget:ꝛ ducet quo nō vis.li.31.ca.16.fo.ccccc.e
13. Lauit dñs pedes discipulorū.li.9: ca.23.fo.cxxv.a
Erat aūt nox.li.2.ca.2.fo.x.g
Sciēs Jesus q̄ oia dedit ei pater.li.3.ca.12.fo.xxx.c
In hoc cognoscēt oēs q̄ mei discipuli estis.li.22.ca.10.fo.cclxxxv.b
14. Apud vos manebit ꝛ in vobis erit.li.2.ca.41.fo.xviij.f
Ego rogabo patrē:ꝛ aliū paracletū dabit vobis/vt maneat vobiscuz ineternū.li.5.ca.20.fo.lxij.g
Nemo venit ad patrē nisi ꝑ me.li.5.ca.25.fo.lxv.g
Pacē relinquo vobis:pacē meā do vobis.li.6.ca.23.fo.lxxj.c
Si quis diligit me/ sermonē meū seruabit:ꝛ pater meus diliget eū ꝛ mansionem ꝛc.lib.19.ca.3.folio ccxliij.b
15. Jā nō iaz dico vos seruos/ sz amicos meos.li.20.ca.30.fo.cxlviij.d
Vos amici mei estis si feceritis ea q̄ ꝑcipio vobis.l.27.c.11.f.ccccxlvj.a
16 Si non abiero paracletus non veniet.li.8.ca.17.fo.cv.d
Mūdus aūt gaudebit: vos aūt cōtristabimini. li.8.ca.40.fo.cxv.g
Hec locutus sum vobis vt i me pacem habeatis:q̄ i mūdo pressur.ī habebitis.li.26.ca.11.fo.cccxxix.b
Venit hora vt iā nō in proverbijs loquar vobis:sed palā de pfe annūciabo vobis.li.30.capi.8. folio ccclxxviij.f
Pater volo vt vbi ego sum /ꝛ illi sint mecū.li.27.ca.11.fo.ccccxlvij.c 17.
Pater clarifica filiū tuū: vt filius tuus clarificet ꝛc. lib.28.capi.2. fo.ccclvij.a
Erabat ad prunas:q̄ frigus erat. li.2.ca.1.fo.x.g
Regnū meū nō est de hoc mundo. li.8.ca.6.fo.xcix.e 18
Quē gritis.li.17.ca.19.fo.ccxviij.b
Ecce mr tua.li.14.ca.23.f. clxxv.d
Amē dico vobis:q̄ plorabitis ꝛ flebitis.li.6.ca.8.fo.lxx.f
Hic est discipulus ille quez diligit Jesus.in prefatione.ca.2. 19
Non haberes in me potestatē: nisi tibi data esset desuper.lib.3.ca.12. fo.xxx.c
Inclinato capite tradidit spm̄.l.ii. ca.3.fo.cl.c
Palā de patre meo annūciabo vobis.li.30.ca.22.fo.ccccc.f
Tulerūt dñm meū:ꝛ nescio vbi posuerunt eū.li.3.ca.9.fo.xxix.c 20.
Accipite spiritum sanctum: quorū remiseritis peccata remittuntur eis.li.27.ca.14.fo.ccclxviij.b.ꝛ li.28.ca.16.fo.cccliij.e

Ad Romanos.

Via cū cognouisset deū:nō sicut deuz glorificauerūt.li.16.c.26.f.ccxxxij.f ꝛ li.26.c.12.f.303.c
Femine eoꝝ immutauerūt naturalez vsum in eum qui est cōtra naturam.li.23.ca.3.fo.ccxciij.f
Sapientib⁹ ꝛ insipientib⁹ debitor sum.li.24.ca.21.fo.cccxj.f
Inter seinuicem cogitationū accusantium.li.4.ca.17.fo.xliij.a 2
Cogitationib⁹ accusantibus aut etiā defendentib⁹.li.15.c.16.f.ccxvj.b

Qui reddit vnicuiq; ꝙm opa sua. li.16.ca.11.fo.ccvij.c

In ignoras q̄ patiētia dei ad penitentiā te adducit. li.17.ca.3.folio ccxvj.d.z li.25.ca.1.fo.ccccxvj.d

Non essi accepistis spiritum seruitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis. li.9. ca.32.fo.cxxix.c

5 Christus pro impijs mortuus est. li.4.ca.39.fo.lj.b

6 Christus resurgēs ex mortuis iam nō morit. li.14.ca.31.f.clxxviij.e

Quem ergo fructum habuistis tūc li.1.ca.14.fo.iij.g

Quod autem mortuus est pro peccato mortuus est semel. li.9.cap. 20.fo.cxviij.d

Nec exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato. li.9.cap. 46.fo.cxxxv.c

Nō regnet ptēa in vestro mortali corpore. li.14.ca.9.fo.clxxix.g

Vetus homo noster simul crucifixus est. li.19.ca.27.fo.ccl.v.g

Video aliam legem in membris meis. li.10.ca.12.fo.cxlj.c

7 Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee. li.23. ca.28.fo.cccliij.d

Ex quidē sancta: z mandatū sanctum z iustū z bonum. li.7.ca.4. fo.lxxxvj.d

8 Venit in similitudinē carnis peccati. li.3.ca.14.fo.xxxj.f

Ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus. li.21.ca.30.fo.xx.g

Non sunt condigne passiones huiꝰ tēporis. li.3.ca.16.fo.xxxij.e

Vanitati subiecta est creatura nō volēs: sed ꝓpter eum qui subiecit eā in spe. li.4.ca.41.fo.lij.d

Nō accepistis spm seruituris iterū in timore. li.7.ca.5.fo.lxxxvj.g

Quos presciuit z predestinauit cōformes fieri imagini filij sui. li. 20.ca.25.fo.cclxvij.d

Christus iesus qui mortuus est pro nobis: immo qui z resurrexit qui est in dextera dei. li.22.ca.18.fo. cclxxxvij.e

14 Unusquisq; nostrū rationē reddet pro se deo. li.26.ca.2.fo.ccccxv.c

Quis nos separabit a charitate christi: tribulatio/an angustia/an p̄secutio. li.31.ca.24.fo.ccccix.g

Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiōis in libertatē glie filioꝝ dei. li.8.ca.7.f.xcix.g

Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriaz li.8.ca.7.fo.c.a

O homo tu quis es qui respōdeas deo. li.9.c.11.fo.cxxj.c 9

Nunquid dicit figmentum ei qui finxit: quare me fecisti sic. li.9.ca. 11. Jbidem.

Donec plenitudo gentium introiret: prefatione. capi.14. 10

Oō querebat israel hoc non est cōsecutus. li.4.ca.39.fo.lj.g

O altitudo diuitiaz sapiētie z scientie deiꝰ incōprehensibilia sunt iudicia eiꝰ. li.10.ca.5.f.cxxxviij.c

Noli altum sapere/sed time. li.16. ca.3.fo.ccliij.b

Sicut vos aliq̄n nō credidistis deo nunc autē miam cōsecuti estis ꝛc. li.29.ca.21.fo.cccixxvj.e

Ex ipso z in ipso z p ipsuz sunt oīa. li.29.ca.28.fo.cccixxix.a

Non plus sapere q̄ oportet sapere li.3.ca.18.fo.xxxviij.b.z li.16.ca.3. fo.cciij.b

Benedicite z nolite maledicere. li. 4.ca.5.fo.xxxix.d 12

Nolite prudētes esse apud vosmet ipsos. li.29.ca.21.fo.cccxxxix.f

Unicuiq; sicut deus diuisit mensuram fidei. li.28.ca.11.fo.ccclxj.g

Hora est iam nos de somno surgere. li.5.ca.21.fo.lxiij.d 13

Nox precessit: dies autē appropinquabit. li.8.ca.20.fo.cvij.c

Carnis curā ne feceritis in cōcupiscētijs. li.9.ca.51.f.cxxxvij.d.z li.30.ca.28.fo.ccccxiij.a

Beatiores erūt si sic permanserint ꝙm meū cōsiliū. li.1.ca.20.f.iij.d

Non essi audeo aliquid loqui eoꝝ que per me nō efficit christus ꝛc. li.28.ca.11.fo.ccclxij.b 15

Volo vos sapientes esse in bono. li.1.ca.2.fo.i.b

6 Quasi morientes: et ecce viuim⁹. li.7. ca.22.fo.xciij.g.

1 Christus dei virt⁹ z dei sapientia. li.1. ca.9.fo.iij.b.z lib. 11.ca.4.fo.cl.b

Non multi sapientes ꝙm carnem. li.1.ca.18.fo.iiij.c

Non essi nosmetipsos ꝺdicamus. li.9.ca.8.fo.lxxv.g

In dei sapientia nō cognouit mūdus per sapientiam deum. li.14. ca.22.fo.clxxxv.b

2 Oō oculus nō vidit/nec auris audiuit. li.4.ca.26.fo.xlv.b

Quis scit hominum que sunt hominis / nisi spirit⁹ hominis qui in eo est. li.15.ca.26.fo.cc.b

Que z loquimur nō in doctis humane sapiētie verbis ꝙm doctrinā spūs. li.18.ca.30.f.cccxxviij.d.

3 Sapientia huius mundi stultitia est apud deū. li.2.ca.31.fo.xx.b

Cum sit inter vos zelus z cōtētio. li.4.ca.17.fo.xliij.b

Comprehendam sapientes in astutia eoꝝ. li.5.ca.11.fo.lviij.b

Templum dei sanctuz est oō estis vos. li.7.ca.14.fo.xcvj.e

Apprehendit sapientes in astutia eoꝝ. li.12.ca.16.fo.clxiij.b

Adiutores enim dei sumus. li.17. ca.10.fo.cccx.d

Fundamentuz aliud nemo potest ponere. lib.28.ca.9.fo.ccclix.d

Nec qui plantat est aliquid: nec qui rigat: sed qui incremētū dat deus. li.17.ca.10.fo.cccx.d

Non potui loqui vobis quasi spūalibus: sed quasi carnalibus tanq̄ paruulis. li.17.ca.12.fo.cccxj.b

1 Quod stultū est dei/ sapientius est hoībus. li.28.ca.17.fo.ccixliij.g.

Qui factus est nobis a deo sapientia/iustitia z sanctificatio. li. 26. ca.7.fo.ccccxxvij.g

4 Nolite ante tempus iudicare. li.1. ca.7.fo.ij.a

Mihi mihi cōscius sum: sed in hoc non iustificatus sum. lib.5.ca.7. fo.lvij.c.z li.10.ca.11.fo.cxl.b

Mihi ꝓ minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die. li.5. ca.23.fo.lxiij.a

Quid vultis: in virga veniam ad vos. li.24.ca.24.fo.ccccxij.c

Nolite pueri effici sensibus. li.1.ca. 2.fo.1.b

Omnia mihi licent: sz nō oīa mihi expediunt. li.5.ca.6.fo.lvj.a

Caput viri xp̄s: caput autē xp̄i deꝰ. li.8.ca.21.fo.cvij.g

Si cognouissent nunq̄ dominum glorie crucifixissent. li.9.capi.21. fo.cxxv.g

Nō essi iudicaui me scire aliquid. li.31.ca.36.fo.ccccxvij.f

Charitas patiens est: benigna est. li.8.ca.1.fo.xcvij.d

Insipiēs tu qō seminas nō viuificabit: nisi prius moriatur. lib.6. ca.7.fo.lxxiij.d

Infirma mundi elegit deus. lib.3. ca.14.fo.xxxj.f

Ecce nūc tp̄s acceptabile: ecce nūc dies salutis. li.8.ca.13.fo.cij.b

Contemptibiles qui sunt in eccl̄ia illos cōstituite ad iudicandū. li. 19.ca.21.fo.cclij.b

Nec adulteri regnū dei possidebūt li.21.ca.9.fo.cclxxvj.f

Alius iudicat diem inter diem. li. 1.ca.20.fo.iiij.d

De virginibus autem preceptum non habeo. li.4.ca.33.fo.xlix.d

Tribulationē tamen carnis habebunt. li.12.ca.13.fo.clxij.d

Scimus q̄ nihil est idolū. li.4.ca. 11.fo.xlj.e

Scientia inflat: charitas autē edificat. li.8.ca.30.fo.cxl.et li.16.ca pi.23.fo.ccxj.b

Qui se existimat scire aliq̄d: nō dū cognouit quēadmoduz oporteat scire. li.27.ca.24.fo.cccliij.d

Factus sum iudeis tanq̄ iudeꝰ vt ipsos lucrarer. li.6.ca.23.f.lxxxj.e

Castigo corpus meum arcēsq; seruitutē redigo. li.20.ca.4.fo.cclvij.d

Debet essi ipse qui arat arare. li.31. ca.13.fo.ccccliij.b

Fidelis deus qui nō patiet vos tēptari.li.2.ca.11.fo.xiij.f
Petra autem erat chr̄istus.li.31.capi.34.fo.ccccxv.b
Neq; idolatre efficiamini sicut q̄dā ex ipsis .li.10.ca.14.fo.cxlij.f
Tentatio vos nō apprehēdat nisi humana.li.21.ca.3.fo.cclxxiij.a.
Omnes in Moyse baptizati sunt. li.13.ca.1.fo.cxcij.b
Si nosmetipsos dīudicaremus nō vtiq; a dño iudicaremur. li.4.ca.17.fo.xliij.b.t li.11.ca.19.fo.clxj.d
Item li.12.ca.10.fo.clxij.f
Cuz iudicamur a dño corripimur vt non cum hoc mundo damnemur.li.9.ca.33.fo.cxxx.g
Caput viri xps. li.10.c.3.f.cclvij.a
Que putamus ignobiliora membra esse corporis his honoriz abūdantiorem circundamus.li.13.capi.4.fo.clxx.f
Stella enī a stella differt i claritate.li.17.ca.9.fo.ccxix.a
Nam t corpus non est vnum membrum.li.28.ca.11.fo.ccclxj.f
Si linguis hominuz loquar t angelorum:charitatem autem non habeam:factus sum velut es sonans aut cymbalū tinniens.lib.7.c.10.fo.lxxvij.a
Charitas patiens est/benigna est/ non emulatur/non inflatur.lib.10.ca.8.fo.cxl.a
Videmus nunc per speculum in enigmate:tunc autē facie ad faciem.li.17.ca.13.fo.ccxxj.d
Tunc cognoscā sicut t cognitus sum li.14.ca.7.fo.cccvj.b.t li.28.cap.19.fo.ccclxvj.d
Emulamini spūalia/magis aūt vt ppbetis.li.19.ca.21.fo.cclij.b
Euigilate iusti t nolite timere.lib.5.ca.21.fo.lxiij.d
Quotidie moriop gḷia vestra. li.8.ca.7.fo.xciv.f
Euigilate iusti t nolite timere.lib.8.ca.10.fo.cj.g
Oēs q̄dē resurgemus:sed non oēs immutabimur. li.12.c.6.f.clxj.g
Tu qō seminas non vnificat/nisi prius moriat.li.14.ca.32.f.189.f.
Gratia aūt dei sum id qō sum. lib.16.ca.12.fo.ccvij.c. t li.19.ca.17.fo.cclxiij.f
Ego essi sum minimus apostoloz qui non sum dignus vocari apostolus.li.24.ca.11.fo.cccvij.a
Abundantius omnibus laboraui. li.24.ca.12.fo.cccviij.b
Veniā ad vos cū macedoniā ptrā siero tc.li.30.ca.23.fo.cccixxxvij.b

Ad Corinthios ij.

Supra modum grauati sumus supra virtutē li.8.ca.7.fo.c.a
Nō essi sum⁹ sicut plurimi adulterātes verbum dei.li.16.ca.28.fo.ccxij.e
Odoreꝫ notitie sue manifestat per nos in omni loco. li.14.ca.28.fol. clxxxvij.f
Chr̄isti bonus odor sumus deo. li.14.ca.10.fo.cccvij.e
Usq; hodie dū legit Moyses:velamen est sup coz eoz.li.2.ca.31.fol. xx.b.t li.9.ca.21.fo.cxxv.g
Vbi spūs dñi ibi libertas.li.15.ca.11.fo.cxciij.b
Habem⁹ thesaurū istū in vasis fictilib⁹.li.5.ca.27.fo.lxvij.e
Et iz is q̄ foris est noster hō corrūpat:tū is q̄ int⁹ est renouat.li.6.ca.5.f.lxxiij.g.t li.10.c.21.f.cclv.c
Nō essi nosmetipsos p̄dicam⁹: sed iesum tc. li.7.ca.23.fo.xcv.b.t li.24.ca.24.fo.ccccvij.c
Modicū fermentū totam massam corrumpit.li.1.ca.2.fo.j.c
Quādiu sumus in hoc habitaculo ingemiscimus. li.4.c.25.f.xlvj.g
Scim⁹ q̄m si terrestris domus nostra hui⁹ habitatiōis dissoluat.li.4.ca.32.f.xlviij.c.t li.6.c.6.f.74.b
Charitas xpi vrget nos. li.27.cap.18.fo.ccclxj.a
Ecce nūc xps acceptabile:ecce nūc dies salutis.li.9.c.50.f.cxxxvij.a et li.18.ca.15.fo.ccxxxj.b
Audiuit arcana verba que non iz vol loq.li.31.ca.36.fo.ccccxvj.f
Si crucifixus est ex infirmitate: iz viuit ex virtute. li.14.ca.29.folio clxxxvij.g
Per gḷiaz t ignobilitatē:p infamiā t bonā famā.li.22.ca.9.f.284.e
Foris pugne/int⁹ timores. li.3.ca.16.fo.xx.c.t li.14.c.18.f.clxxxij.g
Cum venissem⁹ macedoniā/nullā requiē habuit caro nostra tc.lib.31.ca.23.fo.ccccviij.b
Propter nos egen⁹ factus est cū essz diues.li.9.ca.15.fo.lxxvij.c.t lib.18.ca.19.fo.ccxxxiij.g
Vestra abūdātia illoz inopiā supleat.li.21.ca.14.fo.cclxxviij.b
Periculis ex genere:piculis ex gētib⁹:periculis in ciuitate.lib.14.ca.18.fo.clxxxij.g
Epistole graues sunt t fortes:presentia aūt corporis infirma. li.10.ca.29.fo.clxxxviij.b
An experimētū chr̄itis ei⁹ q̄ in me loquit̄.in prefatione.ca.2.
In labore t crūna:in vigilijs multis.li.3.ca.16.fo.xxxij.c
Ipse essi satbanas transfigurat se i angelū lucis.li.4.ca.8.fo.xxxix.b
Quis infirmat t ego nō infirmor. li.19.ca.9.fo.ccxlvj.p
Nō ei nosmetipos p̄dicam⁹:sz Iesum xpm dōm nr̄m.lib.19.ca.19.fo.cclj.d
Parco aūt ne quis existimet me super id quod videt in me tc. li.18.ca.5.fo.ccxxvj.g
Vosmetipos tētate si estis in fide ipsi vos pbate.li.31.ca.26.f.411.b
Scim⁹ si terrena dom⁹ nra hui⁹ habitatiōis dissoluat. li.5.cap.27.fo.lxvij.e

Ad Galathas.

Vez de⁹ suscitauit a mortuis.lib.15.ca.28.fo.ccj.g
Nos natura iudei et non ex gentibus. li.2.ca.30.fo.xix.f
Vino aūt nō ego:vivit vero in me xps.li.8.ca.8.f.cvj.b
Petrus/iacobus/t ioannes qui videbant colūne/dextras dederūt mihi.li.17.ca.14.fo.ccxvij.g
O insensati Galathe:quis vos fascinauit non obedire veritati tc. li.30.ca.21.fo.ccccc.c
Misit deus filiū suuz factū ex muliere/factū sub lege.li.11.ca.26.folio.clviij.b.t li.29.ca.30.fo.380.g
Filioli mei quos iterum parturio donec formetur xps in vobis. li.30.ca.21.fo.cccxc.b
Qui aūt sunt xpi:carnē suā crucifixerunt cū vitijs t cōcupiscētijs li.8.ca.31.fo.cxij.g
In chr̄isto iesu neq; circuncisio aliquid valet/neq; preputium tc.li.30.ca.21.fo.cccixxij.a
Si circūcidamini:xps vobis nihil pderit.li.31.ca.14.fo.cccclij.c
Mūdus mihi crucifixus est/t ego mūdo.li.5.ca.2.f.lij.c.t li.18.ca.37.fo.ccxlij.f

Ad Ephesios.

Omnia opat⁹ est ēm psilū voluntatē sue. li.20.c.4.f.cclvij.e
Qui nos conresuscitauit/t consedere fecit. lib.5.capi.11.fo.xxix.f.t li.6.ca.8.fo.lxxv.g
Eramus natura filij ire sicut t ceteri.li.9.ca.16.fo.cxxiij.d
Qui prius fui blasphemus /psecutor contumeliosus.li.18.ca.24.fo.ccxxxvj.e
Qui potēs est oia facere superabundanter.li.10.ca.1.fo.cxlj.b
Surge q̄ dormis/t exurge a mortuis:t illuminabit te xps.lib.15.ca.26.fo.cc.b
Obsecro vos fratres ego vinctus in domino/vt digne ambuletis. li.5.ca.10.fo.lviij.a
Sol nō occidat super iracūdiā vestram.li.5.ca.31.fo.lxix.b
Tenebris obscuratū habentes intellectū.li.25.ca.4.fo.ccxxvj.g
Vt exhiberet sibi gloriosaz ecclīaz li.2.ca.29.fo.xix.d.t li.20.ca.24.fo.cclxvij.b
Oia aūt que arguuntur a lumine manifestant.li.4.ca.17.fo.xliij.b

Redimentes tps: q̃niões mali sũt li.5.ca.28.fo.lxvij.b
Surge q̃ dormis: z exurge a mortuis: z illuminabit te xp̃s.li.8.cap.10.fo.cj.g
Eratis aliq̃n tenebre: nũc aũt lux in dño.li.17.ca.14.fo. cccrij.g
Nõ est vobis colluctatio aduersus carnẽ z sanguinẽ.li.13.c.5.f.clxx.a

Ad Philippenses.

Cupio dissolui z esse cum xp̃o.li.4.ca.41.fo.lij.d
Desiderij habẽs dissolui z cum xp̃o esse.li.8.ca.7.fo.rcix. g.z ca.18 fo.cvj.b
In medio nationis praue z puerse li.1.ca.1.fo.j.b
Cõtra spiritalia nequitie in celestibus.li.2.ca.21.fo.xvj.f
Qui cũ in forma dei esset nõ rapinã: rc.li.2.c.22.fo.xvij.a
In medio nationis prauæ.li.4.ca.13.fo.xlj.a
Oẽs q̃ sua sunt querũt: nõ q̃ ihesu xp̃i.li.17.ca.4.fo.ccxvij.e
Nostra conuersatio in celis est.lib.1.ca.31.f.vj. g.z li.5.ca. 28.f.lxvij.f z li.6.ca.6.fo.lxxiij.b
Mihi viuere xp̃s est: z mori lucrũ li.8.ca.18.fo.cvj.b
Hebreus ex hebreis sm̃ legẽ pharisęus rc. Ibidem.
Sed que mihi fuerũt lucra: hec arbitratus sum̃ propter xp̃m detrimẽta.li.8.ca.18.fo. cvj.a
Animã q̃ retro est obliti: ad ea q̃ ante sunt extentus / sequor ad palmã martyrij.li.26.capitu.37. fo.cccxl.a
Non requiro datũ: sed requiro fructum.li.19.ca.11.fo.ccxlvij.c

Ad thessalonicenses.j.

Eẽ aliq̃n fuimus i sermone adulationis rc.li.19.ca.19. fo.cclj.d
Non vsi sumus hac parte cũ possimus oneri esse vt xp̃i apostoli rc.li.10.ca.29.fo. cxlvij.b
Que essẽ nostra spes/aut gaudiũ aut corona glorie.li.11. capitu.9. folio.clij.a
Dñs iesus interficiet eũ spiritu oris sui.li.14.ca.11.fo.clxxx.d
Nemo moueat̃ in tribulationib9 meis.li.3.ca.16.fo.xxxij. c
Ipsi em̃ scitis q̃ in hoc positi sum9 li.6.ca.5.fo.lxxij.g
Nolo vos ignorare fratres de dormientibus rc.li.5.ca.21.f.lxij.d
Dies dñi sicut fur ita in nocte veniet.li.25.ca.1.fo.cccxv.b
Omnes vos filij lucis estis z filij diei: nõ sumus noctis neq̃ tenebrarũ.li.8.ca.8.fo.c.c

Ad thessalonicenses.ij.

Ta vt nosipsi in vobis gloriemur in ecclesijs dei p̃ patientia vestra.li.5.ca.8.fo.lvij.f
Pro eo q̃ charitatẽ veritatis non receperunt/vt salui fierent rc.li.25.c.20.f.cccxxiij.b
Ut reueletur in suo tempore.li.29 ca.3.fo.ccclxix.d
Qui aduersat̃ z extollit sup oẽ q̃d dicitur: deus aut colit.li.29.ca.4 fo.ccclxix.g

Ad colossenses.

Corpus xp̃i q̃ est eccle sia.i pfatione ca.11. Supplco ea q̃ desunt passionũ xp̃i i corpe meo.li.3.c.11.f.xxix.f z li.6.ca.1.fo.lxxj.b
Oẽ infirmũ est dei fortius est hoibus.li.16.ca.15.fo. ccviij.a
Mortui estis: z vita vestra abscondita est cum Christo in deo. libro.5.capitu.3.fo.lv.b.z li.8.ca. 19.fo.cvj.b
Eruentes vos veterem hominem cum actibus suis: z induentes nouum rc.libro.19. capitulo. 27. fo.cclv.f
Et auaritia que est idolorũ seruitus.libro.16.capitulo.4.folio.cccxxvj.a.et lib.30.ca.131.f. cccxciij.b
Sermo vester semp sit sale conditus.li.7.ca.6.fo.lxxxviij.a

Orantes simul z pro nobis vt deus aperiat nobis rc.li.26.capitu.16. fo.cccxxv.c

Ad Timotheum.j.

Decreui aũt mulieri non permitto.li.3. capitu.5, fo.xxvij.b
Cũ adhuc peccatores essemus rc.li.18.c.24 fo.cccxxvj.e
Qui prius fui blasphemus z persecutor z contumeliosus li.25.ca.16. fo.cccxj.b
Laboro vsq̃ advincula q̃si male operãs rc.li.31.ca.25.fo.ccccx. b
Manus cito| nemini imposueris neq̃ cõmunicaueris. li.5.ca.29. fo.lxviij.d
Prohibentiũ nubere: abstinere a cibis rc.li.16.ca.4.fo.cclij.d
Precipe hec z docc cũ omni imperio: nõ dñatione potentie/sed auctoritate suadet vite.lib.23. ca.13. fo.ccxcvij.b
Noli aquã bibere: sed modico vino vtere propter stomachũ.li.5.ca. 29.fo.lxviij.d
Radix omnium malorum est cupiditas.li.15.cap.10.fo.cxciij.f.z libro.20.ca.10.fo.cclx.c
Qui solus habet immortalitatem. li.12.ca.17.fo.clxiij.c
O timothee depositum custodi: deuitans pphanas vocũ nouitates lib.17.ca.14.fo.ccxxxj.c

Ad Timotheum.ij.

Emo militans deo implicat se negotijs secularibus.li.5.ca. 13. fo.lxiij.g z li.17.c.8.f.ccxix.b
Si cõmorimur z cõuiuemus.li.10.ca. 22.fo.cxlv.d
Ad omne opus bonũ parati, li.19. ca.21.fo.cclj.a
Que audisti a me per multos testes hec commenda fidelib9 hoibus libro.30.ca.15.fo.ccclxxxvij.g
Ego etiam deliboro: z tempus mee resolutionis instat.libro.10. capitulo.22.fo.xliij.d.z libro.22.c.9. fo.cxlv.b

Ad Titum.

Vi confitent̃ se nosse deũ: factis autem negat.libro. 20. capitulo. 17.folio. cclxiij.a

Ad hebreos.

Onne omnes sunt administratorij spiritus. lib. 2.ca.2.fo.c.b
Nusq̃ angelos apprehendit/sed semẽ abrae. li.4.ca.10.fo.xl.d
Qui cum sit splendor glorie ac figura substantie eius.li.5.ca.25. fo.lxv.g.
Omnia nuda z aperta sunt oculis eius.libro.17.capitulo.11.fo.ccxx. b.z li.31.ca.1.fo.ccccxviij.e
Subiit ad perfectũ perdurit ter.li. 7.ca.4.fo.lxxxvj.d.z li.9.capi.32. fo.cxxix.d
Non deserentes collectionem nostram sicut est consuetudinis q̃busdam. libro.5. capitulo. 3.folio.liij.b
Sine fide impossibile est placere deo.li. 2.cap.33.fo.xxj.f
Abraam in casulis habitabat.li.8. ca.42.fo.cxvj.d
Confitentes q̃ peregrini z hospites sunt.li.18.ca.18.fo. ccxxxij.c
Rogo autem fratres vt sufferatis verbum solatij/etenim perpauca scripsi v. bis.lib.5.capit.10. fo.lviij.b

Actuum.

Je possedit agrum de mercede iniquitatis libro.9.capitulo. 29. fo.cxxviij.f
Factus est repẽte de celo sonus' tanq̃ aduenientis spiritus vehementis li.17.capitulo.16.folio.cxxiij.d. z libro.27.capi.14.fo.ccxlvij.g.z li.5.ca.25.fo.lxv.b
Spiritussctus in columbe specie descendit.li.1.ca.2.fo.j.c

Vigilate memoriã mei retinẽtes. li.5.ca.20.fo.lviij.a
Cecidit spũs dñi sup eos.li.2.cap. 30.fo.xx.g
Quẽ deus suscitauit a mortuis.li. 12.ca.4.fo.clx.c
Si sustinẽti pspectu dei/ vos potiꝰ audire ꝙ deũ iudicare.li.7.ca.22. fo.xcv.a
Scio qz p ignorantiã feciſtis ſicut t patres vr̃i.li.7.ca.23.fo.xcv.b
Ibant apli gaudentes a cõſpectu cõcilij:qm digni habiti ſunt pro nole ihesu cõtumeliã pati.li.6.c.5 fo.lxxiij.g
Principes ppli t seniores:ſi nos hodie dñudicamur in bñfacto hominis infirmi.li.17.capitulo.17. fo.ccxxij.f
Vidit stephanꝰ ihesum stantẽ a dextris.li.2.ca.2.fo.x.f
Dura ceruice t incircũciſi corde tc. li.7.ca.12.fo.xcv.a
Pecunia tua tecum ſit in perditionẽ.li.14.ca.6.fo.xxxix.d
Saule saule quid me pſequeris.li bro.3.ca.11.fo.xxix.f
Vas electionis eſt mihi iſte tc.lib. 12.ca.11.fo.clvij.g
Enea ſanet te dñs ihesus xp̃s:surge t ſterne tibi.li.23.ca.33.fo.cccj.b
Iſdacta t manduca.li.11.capit.18. fo.clv.a
Surge t ego bõ ſum.li.21.cap.11. fo.cclxxvij.e
Loquelꝰ cẽturio cohortis q̃ dr ita lica tc.li.27.ca.26.fo.cccly.d
Vobis oportebat loqui primũ verbum dei.li.2.ca.14.fo.xvij.e.xli. 9.ca.2.fo.cxvij.b
Fide mundãs corda eoꝝ.li.6.cap. 25.fo.lxxxij.a

Jacobi.

Quid quẽ non eſt transmutatio/nec vicissitudinis obũbratio. lib.5 ca.25.fo.lxv.g
Ira perdit ẽt prudẽtes li.5.ca.31.fo.lxix.g
Si q̃s putat se religiosum eẽ/non refrenãs linguã ſuã.tc.li.7.ca.25. folio.xcvj.g
Quicũq; totã legẽ ſeruauerit:offendat aũt in vno.li.1.ca.2.fo.j.c
Lingua inquietũ malũ:plena veneno mortifero.li.7.c.25.f.96.g
Si zelũ amarũ habetis inter vos. li.22.ca.14.fo.ccxcj.d
Vita nra vapor ẽ ad modicũ erbalans li.7.cap.20.fo.xciij.b
Qui conuerti fecerit peccatorẽ ab errore vie ſue: ſaluabit aiam eiꝰ a morte.li.19.ca.16.fo.ccl.f
Cõtremini alterutrũ pctã vra:et orate p inuicẽ. li.22.c.14.f.286.c

Petri.j.

Regenerauit nos in ſpẽ viuã p resurrectionẽ ihesu xp̃i ex mortuis. li.6. ca.25.fo.lxxxij.a
Succincti lũbos mẽtis vre.li.13.ca.9.fo.clxxij.b
In quẽ desiderãt angeli pspicere. li.18.ca.33.fo.ccxlij.g
Petrũ non fecit:nec dolus inuentus eſt.li.2.ca.23.fo.xvij.b.t capi. 31.fo.xx.a
Et vos tãq̃ lapides viui ſupedificamini domos ſpirituales.lib.8. ca.36.fo.cxliij.g
Nõ reddẽtes malũ p malo:nec maledictũ tc.li.22.ca.11.fo.cclxxxv.e
Sicut charissimꝰ frater nr̃ Paulꝰ ẽm datam ſibi ſapientiã.li.24.ca pi.11.fo.cccviij.a
Nemo vestrũ patiatur q̃s homicida.li.3.ca.16.fo.xxxij.e
Tps eſt vt iudicium incipiat de domo dei.li.5.ca.3.fo.lvij.e.t ca. 14.fo.lix.b
Si iustus vix ſaluabit:impius et pctor vbi manebũt li.17.capi.9. fo.ccxix.b
Si aũt primũ a nobis: quis finis eoꝝ qui non credunt euangelio. li.26.ca.18.fo.cccxxxij.f
Sobrij estote t vigilate: qz aduersarius vester diabolus circũit quẽrens quem deuoret.li.19.cap.24. folio.cclij.g

Petri.ij.

Apocalypsis.

Iustũ Lorb oppreſſuz a nefandoz tc. li.1.ca.1.fo.j.b
Deus angelis peccãtibus nõ pepercit ſed rudẽtibus.tc.li. 8.cap.16.fo.ciij.a t li.13.ca.22.fo.clxxvj.f
Christus p nobis paſſus eſt: vobis relinquẽs exemplũ vt ſequamini veſtigia eius.libr.21.capitulo.6. fo.ccl xxv.g

Joannis.j.

Si dixerimus quia peccatum non habemus ipſi nos ſeducimus. libro.12.capitulo.17. fo.clxiij.c
Deũ nemo vidit vnq̃.li.18.ca.39. fo.ccxlij.c
Unctio eius docet vos de oĩb9.li. 5.ca.20.fo.lxij.g
Ex nobis pdierũt:ſed nõ erant ex nobis.li.12.ca.15.fo.clxiij.g
Nolite diligere mundũ: neq; ea q̃ in mũdo ſunt.li.18.c.6.f.cclxvij.c
A nobis exierũt:ſed nõ erãt ex nobis.li.20.ca.7.fo.cclix.c
Tũc cognoſcã ſicut t cognitꝰ ſum li.5.ca.20.fo.lxij.b
Si cor nostrũ nõ reprehẽderit nos fiduciam habemꝰ ad deũ.lib.9. ca.30.fo.cxxviij.a
Iniquitas peccatũ eſt.li.11.ca.22. fo.clvij.b
Eum apparuerit/ſimes ei erimꝰ. li. 12.ca.9.fo.clxij.c
Omnis qui odit fratrẽ ſuũ homicida eſt.li.16.ca.27.fo.ccxiij.c
Timor nõ eſt in charitate: ſed pfecta charitas foras mittit timorez li.9.ca.32.fo.cxxix.c
Eſt peccatum ad mortem: nõ pro illo dico vt oret quis.li.16.cap.31. fo.ccxv.d
Qui nõ diligit fratrem ſuum quẽ videt:deum quem non videt quo modo poteſt diligere.li.7.capi.11. fo.lxxxix.d
Videbimus eum ſicuti eſt.li.5.ca. 20.fo.lxiij.b

Apocalypſis.

Septem eccleſie q̃d ſignificent.li.23.capitulo.3. fo.ccxciij.g
Sciovdi habitas/vbi ſedes tc.li.1.ca.1.fo.j.b
Suadeo tibi emere a me aurum ignitum.li.4.ca.36.fo.l.b
Dabo illi calculum/t in calculo nomen nouum tc.li.19.capitulo.2. fo.ccxliij.e
Noui opera tua t charitatẽ tuã tc. li.21.ca.5.fo.cxviij.e
Ego quos amo caſtigo t redarguo li.6.ca.17.fo.lxxix.b
Habes pauca nomina in ſardis q̃ non inquinauerunt veſtimenta ſua.li.9.ca.19.fo.cxxviij.f
Qui vicerit faciam illum columnam in templo dei mei.li.17.ca. 14.fo.ccxvij.g
Adorauerunt viuentem in ſecula ſeculoꝝ mittentes coronas ſuas tc.li.22.ca.10.fo.cclxxxviij.a
Animal primum ſimile leoni: ſecũdum ſimile vitulo.tc.li.31.cap.33. fo.ccccv.c
Vicit leo de tribu iuda radix dauid.li.5.ca.16.fo.lxj.b
Acceperũt vngule ſtolas tc.in pfatione ca.14.
Vidi ſub altare animas iterfectorum.li.2.ca.6.fo.xj.f
Beatus q̃ vigilat t cuſtodit veſtimenta.li.2.ca.38.fo.xxiij.a
Et nomen illi mors.li.4.capi.20. fo.xliij.d
Factus eſt ſol ſicut ſaccus cilicinꝰ. li.9.ca.3.fo.cxviij.c
Hi ſunt qui venerunt de tribulatiõe magna:t lauerũt ſtolas ſuas tc.li.10.ca.22.fo.clxv.b
Factum eſt ſilentium in celo quaſi dimidia hora.li.30.capitulo.24 fo.ccccj.a
Per viuentem in ſecula.li.4.ca.7. fo.xxxix.f
Signa q̃ locuta ſũt ſeptẽ tonitrua noli ſcribere.li.9.ca.8.fo.cxx.d
Hi ſunt due olive t duo cãdelabra li.9.ca.4.fo.cxviij.e

Diuer. aucto. Ex vtroq; Testa. Expositionis Annotatio.

Atrium quod foris templū est ēnce foras. li. 28. ca. 9. fo. cccliv. f

Proiectus est accusator fratrū nostrorum. li. 2. ca. 8. fo. xlij. c

Misit draco caudā: z traxit tertiaz partem stellarum. lib. 4. capi. 13. fo. xlj. a

Beatus qui vigilat z custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. libro. 12. ca. 5. fo. clx. f. z li. 16. ca. 23. fo. ccxij. b

Aque sunt populi. lib. 17. capi. 11. folio. ccxx. g

Quantum exaltauit se/tantuz date ei de luctu. li. 9. c. 47. f. crrrv. c

Vide ne feceris: conseruus tuus sum z fratrū tuorum. li. 21. ca. 11. fo. cclxxvij. c

Et exercit⁹ qui sunt in celo sequebātur eum in equis albis. lib. 31. ca. 12. fo. cccch. c

Vidi angelum descendentem de ce. li. 4. ca. 12. fo. xlj. b. z li. 18. cap. 27. fo. ccxxvij. c

Et regnabunt cuz eo mille annis. li. 9. ca. 1. fo. crvij. g

Beatus z sanctus qui habet partem in resurrectiōe prima. li. 14. ca. 8. fo. clxxix. f

Erit celum nouum z terra nouā. li. 17. ca. 5. fo. ccxvij. b

Draco in abyssō clausus tenet. lib. 19. ca. 8. fo. ccxlvj. b

Libri aperti sunt: z alī⁹ liber apertus est qui est vite ꝛc. li. 24. ca. 9. fo. cccvj. d

Et erat structura muri eius ex lapide iaspide. lib. 18. capitulo. 30. fo. ccxxxix. f

Qui nocet noceat adhuc: z qui in sordibus est sordescat adhuc. lib. 11. ca. 8. fo. clij. g

Stella splendida z matutina. lib. 29. ca. 30. fo. ccclxxx. g

¶ Finit diuersarum auctoritatum vtriusq; testamenti libris Moraliuz beati Gregorij insertarum repertorium/ feliciter/ Anno z loco vnde supra illo fauēte (q̄ est finis z principiū) deo benedicto in secula.

¶ Laus deo.

¶ Regestum totius operis.

AA. BB. CC. DD. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. aa. bb. cc. dd ee. ff. gg. hh. ii. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. vv. aaa. bbb. ccc. ddd. eee fff. ggg. hhh. iii. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. vvv. Omnes sunt quaterniones: preter. DD. qui est duernio.

¶ Miraculum de inuentione libroꝝ moralium beati Gregorij ante omnia prescribit.

Catus Gregorius papa libri beati Job petēte sctō Leandro Hispalensi epo exponit: sicut in prologo Moraliū pater videri pōt: z ei expositū tradidit: illicq; expositū eū in hispaniā ad sedē hispalēsem detulit. Hispalensis aūt ciuitas vulgari nole Sybilia vocat: z est metropolis Hispanie. Decedēte ergo bō Leandro sctūs Isidor⁹ germanus ei⁹ doctor hōnus: loco ei⁹ fact⁹ est archiepūs. Post cuius decessum/libri moraliū quos bīus Leander attulerat: ita p negligentiā perditi sunt: vt in tota hispania nō inuenirent. Post aliquot ergo annos Lyndesindus rex hispanie petiit triginta epoz ī vrbe Toletana cōgregauit: vbi querimonia facta de amissione moraliū vnanimi concilio epoz: prefatus rex Tagionem ecclesar augustanum epm Romā misit cū epistolis ad papā pro hrendis eiusdem libris. Erat enim Tagio eps diuine scripture amator feruentissim⁹. Venit ergo Romā Cū de die in diē videret petitionē suā a papa differri: quasi pre multitudine aliozū librozū illi quos querebat non possent in archiuo sedis aplice reperiri. Ad vltimū postulauit: vt saltē sibi licētia daret vna nocte integra ecclīa bti Petri vigilādi z orādi. Qua accepta/cū ensti⁹ obsecraret deū: vt iā iāct sui itineris effect⁹ psperaret: ecce circa mediā noctē in ipso oronis feruore pfistēs vidit totā ecclīā immēso lumine repleri. Deinde pspicit magnam reuerendoz virōz preclaris vestibus indutoz multitudinē tanuam ecclie ingredientē: z decente ordine per binos z binos ad altare sancti Petri tendētē. Eps vero nimio terroze perculsus/cū de loco in quo stabat se mouere nō auderet: ecce videt duos ex eis de cetu illoz egressos ad se venientes. Ex hō⁹ vn⁹ dulciter salutās eū: pcunctat hō cēt: vnde: z cur venisset: z cur ea hora ibi vigilaret. Epo vero ad singula respōdēte: totāq; itinerio sui vel oronis causam referente: ip̄e qui aduenerat: digitum protendens. In scriptio (inquit) illo quod cernis: continentur libri/quos queris. Tunc vero eps fiducia assumpta. Obsecro (inquit) mi dñe: vt mihi seruo tuo pandere dignēris: quenam sit illa quā cerno: tam pclara virorum pcessio? Protinus ille rādens. Duo (inquit) illi quos hcedētes: secū inuicē manu inserta vides spectētes: beati aplī sunt Petr⁹ z Paul⁹. Reliq; vō quos post eos cernis stātes: ipsi sunt successores eoz bui⁹ aplice sedis pōtifices. Et eodē ordine quo eos in ēpatu sunt secuti: etiā nūc eos sequuntur. Et sicut hanc ecclesiā in vita sua dilexerunt: ita z nunc post obitū diligūt: z frequēter eā inuisere veniunt. Tūc eps. Oro (inquit) mi dñe: vt dicas mihi/quisnā tu ipse sis? Ille rādit. Ego sum Gregori⁹ pro cuius libris tāti itineris labore sustinuisti. Ideoq; nūc veni: vt tue satisfacerem petitioni. Tūc eps inquit. Obsecro dñe mi: si hic est: z q̄snam est beat⁹ pr Augustinus: cuius libros nō minus q̄ tuos dilexisti. Rsidit. Beatū Augustinū virū excellentissimum (de quo q̄ris) altiora nobis cōtinet loc⁹. Hec dixit: statimq; cū socio qui secum venerat: ad cetum aliozū redijt. Postea videte epo/oēs simul ad altare beati Petri reuerenter submissis capitibus inclinantes/eodē quo venerāt ordine/ianuā ecclesie repetierunt: z cū lumine q̄ prius viderat recesserunt. Mane aūt facto pfatus eps dño pape cuncta que viderat/retulit. Sicq; acceptos z descriptos libros moraliū in hispaniā reportauit. Vtq; visionem eis deinceps prenotari z prescribi instituit.

¶ Reuerẽdissimus dñs dñicus epc̃s Brixiensis summi pontificis Pij sexti vicarius/hãc hfationẽ Moralibus beati Gregorij pape inseruit.

Sanctus Job exemplar patientie librũ edidit: i quo dei prouidentiã magna ex parte nobis aperit: z quorundã hoim falsas de iudicijs dei opinões refellit: q̃ plerũq̃ penas z hui⁹ mũdi molestias atq̃ icõmoda: z ecõtra cor poris z externa bona: in cãs referũt eis ꝓfus incognitas: cũ tñ ppheta dicat. Judicia dei abyss⁹ multa. Et iterũ de eisdẽ. Existimabã, vt cognoscerẽ: hoc labor est tam me: donec intrẽ i scñariũ dei: z intelligã in nouissimis eor. Scripsit aũt metro cui⁹ mẽsura in trãslatione seruari nõ potuit: multaq̃ sũt versuũ gña quib⁹ prisci vtebant: nobis incognita: sed Deuteronomij canticũ. Audite celi q̃ loquar: metro occurrit: z hoc ille carmẽ: ab eo loco: pereat dies in qua nat⁹ sum: vsq̃ ad calcẽ fere operis exametrũ est. Ex quo liquet: nõ poetas gẽtiliũ ſz vates nostros numerosis⁹q̃ hib⁹ vsos: z eor fuisse inuẽtores. Siquidẽ Moyses q̃ cecinit carmẽ illud. Ante mus dño: gḡiose enĩ honorificat⁹ est: z qõ supra memoratũ est eos oẽs pcessit: q̃s greci vetustissimos putãt. Homerũ scz z Esiodũ: z ipm Troianũ bellũ: z lõge supior fuit Museo/Orpheo/Mercurio: z Apolline: quẽadmodũ Eusebius cesariẽsis clare supputauit. Nõ magnũ aũt tẽporis decursum iter bos duos scz Job z Moysen autumãt: q̃ recte cõiectari existimant ab Esau Job descẽdisse: z ipsummet historiã suã texuisse. Describit z hic ppheta resurrectionẽ futurã oĩbus alijs clarior dicẽs. Scio q̃ redẽptor me⁹ vivit: z i nouissimo die de terra surrecturus sum: z rursum circũdabor pelle mea: z in carne mea videbo deũ saluatorẽ meũ: quẽ egoipse nõ ali⁹ visur⁹ sum. Diabolũ ẽt sup oẽs filios superbie regẽ sub figuris Behemoth z Leuiathã: id ẽ elephãtis z piscis magni siue serpẽtis marini: inuestigatis ꝓlixioribus: z multa alia: q̃ legẽtibus eruditionẽ egregiã: z delectationẽ afferãt. Hñc otiũ Gregorium declarandũ suscepit: cõmentariaq̃ in eũ edidit: vt plurimũ iuxta sensum tropologicũ: in triginta z q̃tuor libros distincta: tãta eloquẽtia: tãta copia: tãta suauitate grauitatẽ/vt q̃ sacris lr̃is delectant: nihil fere habeãt in q̃ magis possint: q̃ ad mores z otẽ viuendũ spectãt/ꝓficiant: et idcirco moralia appellata sunt. Eor si auctorẽ spectes: nõ solũ magne doctrine: sz z auctoritatis tibi erũt. Quippe q̃ fere ẽpiscopus enumerat ecclesie doctores: si vo eiusdẽ auctoris sctitatẽ z religionẽ ꝓfectus fuerit: tũc pietatis speculũ: frugalitatis exẽplar: pnse nouimã: otẽ viuẽdi regulãr: z oĩs ẽgnitis ornamẽta reperies. Hec ẽmentaria q̃ magni admodũ erãt voluminis: nõ facile haberi ẽt a cupiẽtib⁹ poterãt. Placuit aũt clemẽtissimo deo his vltis tpibus nouã artem docere boues: vt per impressionẽ characterũ facillima esset scriptio librorũ: adeo vt a tribus boibus solũ tres mẽses laborãtib⁹ ꝑ impressionẽ formata sint bonum Moraliũ trecenta volumina: ad q̃ tota eor vita haud quaq̃ sufficeret de digitis z cũ calamo aut pẽna scribẽda forẽt. Hac ipsa arte cũ multa opera hoim generi vtilia: in primis sacra: debit: c philosophor: poetarũ: orator: historicor: grãmaticor: z iurisconsultor formata sint: tũ etiã nuper hec moralia Gregorij pontificis maximi z sanctissimi: ad q̃ habenda z legenda litterarum studiosos/q̃ maxime possim/exhortor: et si quid in me est auctoritatis: etiã admoneo: ne tanta dei beneficentia abutantur: tantã sacrarum scripturarum explanationẽ parui faciant: tantam negligant disciplinam: que in hoc codice possunt paruo precio comparari.

Universidad de Deusto
3500
Biblioteca